Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sanctus Thomas de Aquino super quartum libru[m] magistri sententia[rum]

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461924

Sanctus Thomas de Aquíno super quartum libr̃ magistri sententiaꝝ.

¶Incipit liber quartus sententiarum de sacramentis ⁊ signis sacramentalibus.

Distinctio. Prima. a

Amarita-nus enim vulnerato appropians curatiõi eius sacramẽtoꝝ alligamenta adhibuit: qꝝ ꝓtra originalis peccati ⁊ actualis vulnera sacramẽtoꝝ remedia deus istituit. De quibus quattuor primo ꝓsiderãda occurrunt. Quid sit sacramentum. In quibus conficiatur. Et que sit distantia inter sacramenta veteris ⁊ noue legis.

¶Quid sit sacramentum. b

Sacramentũ est sacre rei signum. Dicit tñ sacramẽtũ etiã sacrũ secretũ: sicut sacramẽtũ diuinitatis: vt sacr̃m sit sacrũ signans: ⁊ sacrũ signatũ. ℈ nũc agit̃ de sacramẽto ꝑm qꝫ ẽ signũ. Itẽ sacramẽtũ ẽ inuisibilis gratie visibilis forma. Signũ vero est res ꝑter spẽz quã igerit sensib⁹ aliquid aliud ex se faciens in cognitionem venire. Signorum vero alia sunt naturalia: vt fum⁹ significãs ignẽ: alia data. Et coꝝ q̃ data sũt q̃dam sũt sacr̃a: q̃dã nõ. Omne enim sacramentum est signum: sed nõ ecõuerso. Sacramentum eius rei similitudinẽ gerit cuius signum est. Si enim sacramenta nõ haberẽt similitudinẽ rerũ quarum sacramenta sunt ꝓprie sacramenta nõ dicerẽtur. Sacramentum enim ꝓprie dicitur quod ita signum est gratie dei: ⁊ inuisibilis gratie formã: vt ipsi⁹ imaginẽ gerat ⁊ causa existat. Non ergo significandi tm̃ gratia sacramenta instituta sunt: sed etiam sanctificãdi. Que enim significandi gratia tantum instituta sunt solum signa sunt: ⁊ nõ sacramẽta: sicut fuerũt sacrificia carnalia: ⁊ obseruantie cerimõiales veteris legis: q̃ nunc̃ poterant iustos facere offerẽtes. Quia vt ait apostolus. Sanguis hircorũ ⁊ taurorũ ⁊ cinis vitule aspersus inquinatos sanctificabat ad emũdationẽ carnis: nõ aĩe. Nam iquinatio illa erat ligo inquinationẽ quã lex mundat nisi cõtactus mortui. Unde Aug. Nihil aliud itelligo inquinationẽ quã lex mundat nisi cõtactus mortui hominis: quẽ q tetigerat imundus erat septem diebus: sed purificabatur ꝑm legez die tertio ⁊ septimo: ⁊ ita mundus erat vt iaz itraret in templum. Mundabant etiam interdum a corꝑali lepra illa legalia. Sz nunc̃ ex opib⁹ legis aliqs iustificat⁹ ẽ: vt ait apostolus: etiã si in fide ⁊ i charitate fierẽt. Quare: qꝝ imponit ea deus in seruitutẽ: nõ in iustificationẽ: ⁊ vt figura futuri essẽt: volens sibiipsi potius offerri ea q̃z ydolis. Illa ergo signa erãt: sed tamẽ sacramenta: licet minus ꝓprie: i scripturis sepe vocantur: quia signa erant rei sacre: quaz vtiq̃z nõ prestabant. Illa autem apostolus opera legis dicit: que tantum significandi gratia vel i onus instituta sunt.

¶De causa institutionis sacramentorum. c

Triplici autẽ de causa sacramenta ista tuta sũt. ꝓpter humiliationẽ eruditionẽ: exercitationez. ꝓpter hũilitationẽ quidẽ vt duz homo i sensibilib⁹ rebus. que natura infra ipsuz sunt: ex precepto creatoris se reuerendo subiecit: vt ex hac hũilitate ⁊ obediẽtia deo magis placeat: ⁊ vt apud eum mereatur cuius imperio salutem querit i inferioribus se: ⁊ si nõ ab illis: sed per illa a deo. ꝓpter eruditionẽ etiaz instituta sũt: vt ꝑ id qꝺ foris i specie visibili cernit̃: ad inuisibilẽ virtutem que intus est agnoscẽdaz mẽs eruditat. Homo. n. q ante pctm̃ sine medio deũ videbat ꝑ pctm̃ a deo habuit vt nequaq̃z diuina nequeat capere nisi humanis exercitatus. ꝓpter exercitationem similiter instituta sunt: qꝝ cũ homo ociosus cẽ nõ possit: ꝓponit̃ ei vtilis ⁊ salubris exercitatio i sacramentis: qua vanam ⁊ noxiã declinet occupationem. nõ enim facile capitur a tentatore q bono vacat exercitio. Unde Hiero. monet. Semper aliquid boni operis facito vt te occupatum dyabolus inueniat.

¶De triplici genere exercitationis. d

Unt autẽ exercitationuz tres species: vna ad edificationez aĩe ꝓtinet: alia ad corꝑis fomẽtũ: alia ad vtriusq̃z subuersionẽ. Cũ igitur absq̃z sacramẽtis qꝺ nõ alligauit potentiam suaz deus: homini gratiã donare posset: predictis de causis sacramẽta instituit. Duo autem sunt i quibus sacramẽtũ cõsistit: scilicet verba: ⁊ res. Uerba vt inuocatio trinitatis: res vt aqua oleũ ⁊ huiusmodi.

¶De dña sacrorũ veterũ ⁊ nouoꝝ. e

Am videre restat differentiã sacramẽtorum veterum ⁊ nouorũ vt sacramẽta vocemus q̃ antiquit⁹ res sacras signabãt: vt sacrificia ⁊ oblatiões ⁊ huiusmodi. Coꝝ aũt differẽtiã breuiter augustin⁹ assignat dicẽs: qꝝ illa ꝓmittebant tm̃ ⁊ significabant: hec autem dant salutem. f

¶ Sancti Thome de Aquino ordis ꝑdicatoꝝ sup q̄rto libro sententiaꝝ preclarum opus feliciter incipit.

Misit verbū suū ⁊ sanauit eos ⁊ eripuit eos de interitionibus eorum ⁊c. Ex peccato primi hominis humanū genus duo incurrerat. s. mortē ⁊ infirmitatē: mortē ꝓpter separationez a vite principio: de quo i psal. dicit. Apud te ē fōs vite. ⁊ qui separat ab hoc ꝑncipio de necessitate moritur: ⁊ hoc factum est per primū hominē. vñ dicitur Ro. 5. Per vnū hoiez pctm̄ in mūdū intrauit ⁊ p pctm̄ mors. infirmitatem vo pp destitutionē gre que ē hois sanitas: q̄ petit Hiere. 14. Sana me dñe ⁊ sanabor. ⁊ iō i psal. dicit. Miserere mei dñe qm̄ infirm⁹ sum. Ad hoc aūt sufficiens remediū haberi nō poterat nisi ex verbo dei quod ē fons sapiētie i excelsis. Eccle. i. ⁊ p ꝑnās vite: qz sapiētia vitā tribuit possessori. Eccle. 7. vñ dicit Joh. 5°. Sicut pr̄ suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic filiꝰ quos vult viuificat. Itē ēt ē virt⁹ dei quo oia portant. Heb. i. Portās oia verbo vtutis sue. ⁊ iō ē efficax ad infirmitatē tollendā: vñ i psal. dr̄. Verbo dñi celi firmati sunt. ⁊ Sap. 16. Neq; herba neq; malagma sanauit eos: sz sermo. t. d. g sanat oia. Sz qz viuꝰ ē sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior oi gladio ancipiti: vt dicit Hebre. 5. necessariū fuit ad hoc q; nobis medicia tā violēta ꝓficeret: q; ei carnis nr̄e infirmitas adiūgeret: vt nobis magis ꝓgrueret. Hebreo. 3. Debuit p oia fratribꝰ assimilari vt misericors fieret. ⁊ pp hoc verbū caro factū ē ⁊ habitauit i nobis. Joh. i. Sed qz hec medicia tāte ē efficacie vt oēs sanare possit: vtus autez exibat de illo ⁊ sanabat oēs. vt dr̄ Luc. 6. iō ab hac vniuersali medicia ⁊ prima alie particulares medicie ꝓcedūt vniuersali medicie cōformes: qbus mediātibꝰ vtus vniuersalis medicie pueniat ad infirmos. Et hec sūt sacra i qbꝰ sub tegumēto rer̄ visibiliuz diuina virt⁹ secretiꝰ operat salutē: vt Aug. dicit. Sic g̃ i vbis ꝓpositis tria tanguntr̄. s. ꝓfectio medicie: ⁊ sanatio ab infirmitate: ⁊ liberatio a morte. Cōfectio medicie tangit̄ i hoc quod dicit. Misit vbū suū. quod gdē referēduz ē ⁊ advbi incarnatiōez: quod dr̄ eo missū qz caro factū. Hal. 4. Misit deꝰ filiū suū factū ex muliere. ⁊ ad sacramētoꝝ istitutiōez in qbus accedit verbū ad elemētū ⁊ fit sacramētū: vt sic sit ꝓformitas sacramēti ad verbū incarnatū. Sanctificat .n. creatura sensibilis pvbū dei ⁊ oronē. i. Timo. 4. Sanatio aūt ab infirmitate peccati et reliquiaꝝ eiꝰ tāgit̄ in hoc quod dicit: Et sanauit eos. que quidez sanatio p sacramēta fit: vnde ipsa sunt vnguenta sanitatis: que chr̄istꝰ quasi vnguentarius confecit. Eccle. 38. vnde ⁊ in psal. dicit. Qui propiciat oibꝰ iniquitatibꝰ tuis. quantū ad peccata. qui sanat oēs infirmitates tuas. quantū ad peccatoꝝ reliquias. Liberatio autem a morte tangitur in hoc quod dicit. Et eripuit eos de interitionibꝰ eoz̄. ⁊ qz interitus in mortez violēta sonare videt: ideo ꝓgrue ad penalē mortē referri pōt: qz ratio pene ē vt ꝓtra volūtatē sit: sicut ratio culpe vt sit volūtaria: ⁊ iō culpa ad infirmitatem reducit̄ pena ad mortem: qz via ad penā ē culpa: sicut infirmitas ad mortē. Nō soluz aūt separatio aie a corpore mors dici potest: sed etiā oēs presentis vite penalitates: ⁊ ideo pluraliter itericiones noiantur: sicut ⁊. z. Cor. ii. In mortibus frequenter A morte ergo corruptionis nature eripiet verbū incarnatum p resurrectionē: qz i chr̄isto omnes viuificabunt̄ ⁊c. i. Cor. 15. Esa. 26. Viuent interfecti mei ⁊c. sed a mortibꝰ penalitatum per gloriam. tunc enim absorpta erit mors per victoriam. i. Cor. 15. ⁊ de his i psal. dicit. Qui redimit de interitu vitam tuam. quantum ad primum. qui coronat te in misericordia. quantum ad secundum. ¶ Sic g̃ ex verbis ꝓpositis tria possumus accipere circa hunc quartum librum qui pre manibus habetur. s. materiam: qz in eo agit de sacramentis ⁊ de resurrectione ⁊ gloria resurgentium. Item continuationem ad tertium librum: qz in tertio agebatur de missione verbi in carnem: in hoc autem libro de effectibus verbi incarnati: vt quartus respondeat tertio: sicut secundus primo. Item diuisionem istius libri: diuiditur enim in partes duas. i prima determinat de sacramētis in secunda determinat de resurrectione ⁊ gloria resurgentium. 43. dis. ibi. Postremo de cōditione resurrectionis ⁊c. Item prima diuiditur in duas. in prima determinat de ssacramentis in generali. in secūda descendit ad sacramenta noue legis. ⁊. dis. ibi. Jam ad sacraméta noue legis ⁊c. Prima in duas. i prima dicitur ō quo est intentio. in secunda prosequitur: ibi. Sacramentuz est sacre rei signuz. Circa primum duo facit. primo proponit materiaz de qua agendum est. secundo ostendit quid de ea primo dicendū sit: ibi. De quibꝰ q̄tuor ⁊c. Sacramētum ē ⁊c. Hic determinare incipit de sacramētis in cōi: ⁊ diuidit in partes duas i prima determiat de sacris ꝼz se. i secūda de diuisiōe sacri in suas ptes: ibi. Duo aūt sūt ⁊c. Prima i duas. i ꝑma ostendit qd ē sacrz. i secūda necessitatez istitutiōis sacroꝝ: ibi. Triplici aūt ex cā ⁊c. Prima i duas: i pº venat gen⁹ sacri. in 2m differētias: ibi. Signoꝝ vo ⁊c. Circa pm duo fac. pº ostēdit cr̄m i genere signi. 2º diffinit signū: ibi. Signū vo ē res ⁊c. Signoꝝ vo ⁊c. Hic venat differētias: ⁊ pº vnā differētiā cōez oibꝰ sacris q̄ ē vt imaginē gerat. 2º aliā q̄ ē ꝑpa sacro rū noue legis: i qbꝰ ē pfecta rō sacri. s. vt cā existat: ibi. Sacrz. n. ꝑpe dr̄ ⁊c. ¶ Duo aūt sūt ⁊c. Hic diuidit sacrz i suas ptes. ⁊ pº i ptes integrales: secūdo i ptes subiectiuas: ibi. Jā videre restat ⁊c. ¶ Et circa hec duo fac. pº oñdit differentiā iter sacra veteris ⁊ noue legis. secūdo determiat de q̄dā sacro veteris legis qō maxie cū sacris noue legi cōicat: ibi. Fuit tñ ⁊c. q̄rū pº pars cū ꝓcedētib⁹ ē de lectiōe ꝑsenti.

Hic querunt quinq;. ¶ ꝓmo de necessitate sacroꝝ. ¶ 2º de nccessitate sacrz. ¶ 3º ex qbꝰ ꝓsistat sacrm̄. ¶ Quarto de efficacia sacroꝝ noue legis. ¶ 5º de efficacia sacramentoꝝ veteris legis.

Ad primū sic ꝓcedit: vr̄ q; icōuēiēter diffiniat sacrz p hoc qō dr̄. Sacrz ē sacre rei signū. sacramenta enis sunt alligamenta sanitatis: vt dicitur in glo. super illud psal. Qui sanat contritos corde. sed de ratione medicamenti non est vt aliquid significet: sed solum vt efficiat sanitatem. ergo sacramentum non est signum. ¶ ꝑ. omnes creature sensibiles sunt signa inuisibilium diuinoꝝ: vt patet Ro. i. nec tamē dici possunt sacramēta. ergo male diffinitur sacramētuz sacre rei signū. ¶ ꝑ. serpens eneus de quo dicitur Nume. 21. signum fuit sacre rei scilicet crucis chr̄isti: nec tamen fuit sacramentum. ergo diffinitio predicta ē male data. ¶ ꝑ. triplex est signuz ratiuum qō est de preterito: pronosticum quod est de futuro. sed nullum istoruz competit sacramento: cuz quandoq; recipiens sacramentum gratiam nō habeat: nec habuit: nec in posterum habiturus sit. ergo non omne sacramentum est signum. ¶ ꝑ. signum contra causam diuidit̄. sed aliqō sacramentum est causa. ergo non omne sacramentum est signum.

¶ Ulterius videtur q; male diffiniatur signum cum dicitur. Signuz est res preter speciem quam ingerit ⁊c. Unū .n. oppositoꝝ nō dr̄ poni in diffinitione alterius. sz res ⁊ si-

gna ex opposito diuidũt: vt patuit ī p⁹ di. p̃mi libri. g̃ res ñ
oz poni i diffinitiõe signi. ¶ p̃. fz phm ī libro prioꝛ. Ois
effect⁹ siue cãe signũ eẽ põt. sz qdã effect⁹ fũt spũales q nul-
la spẽs ingerũt sensib⁹. g̃ nõ oẽ signũ aliquã spẽm sensib⁹ i-
gerit. ¶ p̃. ois locutio fit p aliq̃ signa. sz angeli loquũt nõ
est. ergo nõ oẽ signum est sensibile.
¶ Ulteri⁹ vr q hec diffinitio male det. Sacrz ẽ inuisibilis
gre visibilis forma: vt imagiez gerat ⁊ cã existat. Sicut. n.
in ira dr. i duob⁹ sacra ꝓsistũt. s. i reb⁹ ⁊ vbis. sz sic res sũt vi-
sibiles. ita vba sũt audibilia. g̃ debuit dicere visibilis ⁊ au-
dibilis forma. ¶ p̃. ois forma ẽ itrinseca vl exẽplaris. sz sa
cra nõ sunt forme itrinsece inuisibilis gre: vt p se pz: nec itez
forme exẽplares cũ gra visibil nõ imitet rẽ visibilẽ: sz ecõ
uerso. g̃ sacrm nllo mõ ẽ forma inuisibilis gre. ¶ p̃. chara-
cter baptismal ẽ sacrm ⁊ res: vt infra dicet. ⁊ sil cozp⁹ xpi
nitio nõ ẽ bñ data. ¶ p̃. imago ẽ qd ad imitationẽ alteri⁹
fit. forma aũt exẽplaris ẽ ad cui⁹ imitationẽ aliqd fit. g̃ nõ
ẽ idẽ forma ⁊ imago respectu eiusdẽ. sz sacrz ẽ forma inuisi-
bilis gre. g̃ nõ ẽ imago respectu eiusdẽ. ¶ p̃. i diffinitione
generis nõ oz poni differentia ꝓstitutiua alicui⁹ ipẽrũ i qs
diuidit gen⁹. sz eẽ cãz ei⁹ qõ figurat ẽ differẽtia sacroꝛ no-
ue legis. g̃ nõ oz poni i diffinitiõe cõi sacri.
¶ Ulteri⁹ vr q diffinitio quã ponit aug. sit icõpetes. s. Sa-
crm ẽ i quo sub tegumẽto rez visibiliũ diuina virt⁹ secreti⁹
opat salutẽ: occultatio. n. manifestatiõi opponit. sz signuz
stituit ad manifestãdũ. cũ g̃ tegumẽtũ occultationẽ ipoz
ter: vr q male ponat i diffinitiõe sacri. ¶ p̃. frequẽter ac
cipiẽtes sacra salutẽ nõ ꝓsequũt. g̃ opatio salutis nõ oz po
ni i diffinitiõe sacri. ¶ p̃. i sanctis hoib⁹ diuina vtus opat
ad salutẽ ipsoꝛ: vt dr Isa. 26. Oia opa nra opatus es ī no-
bis. nec tñ sancti hoies dicunt sacra. g̃ idẽ qõ prius.
¶ Ulteri⁹ vr q diffinitio Aug. de sãcto vic. sit incõpetẽs q̃
talis ẽ: Sacrm est cozporale vl male elemẽtuz extrinsecus
oculis suppositũ ex istitutiõe signãs ex silitudie repsẽtãs:
toto. sz male elemẽtũ ẽ mã sacri. g̃ male ponit i diffinitiõe
⁊ ex scificactiõe iuisibilẽ gram ꝓtinẽs: mã. n. nõ pdicat de
sacri vt gen⁹. ¶ p̃. i gbusdã sacris nõ ẽ elemẽtũ: sz elemẽ-
tatũ: sicut i extrema vnctione ẽ oleũ. g̃ diffinitio nõ ẽ cõis
oib⁹ sacris. ¶ p̃. silitudo ẽ rez differẽtiũ eadẽ q̃litas. sz ñ
põt eẽ eadẽ q̃litas rez spũaliũ ad cozpalia. g̃ nec silitudo.
g̃ male dr ex silitudie repsẽtãs. ¶ p̃. si est aliq̃ silitudo
illa ẽ ex nãli ꝓpetate mãlis elemẽti. si g̃ ex silitudie repre-
sentat: ⁊ idẽ ẽ repsentare qõ significare vt põt patere p dif
finitionẽ signi i ira posita. g̃ sacrz ñ significat ex institutõe.
¶ Rideo dõz ad. i. q. q̃ sacrz fm ꝓpetatẽ vocabuli videt
importare sãctitatẽ actiue: vt dicat sacrz: q̃ aliqd sacrat: si
cut ornamẽtũ quo aliqd ornat. sz qz actiones actiuoꝛ de-
bẽt eẽ ꝓpotioate ꝓditiõib⁹ passiuoꝛ: iõ i scificactiõe qua
fm q rõnalis ẽ: qz ex boc ẽ bõ. inq̃tũ aũt ẽ rõnalis bz co-
gnitionẽ a sensibilib⁹ oztaz: vñ oz q̃ sanctificet hoc mõ q
sua sanctificatio sibi innotescat. ⁊ p silitudies sensibiliũ re-
ꝓtat rẽ qua fit ꝓsecratio. ⁊ sic passio xpi dr sacrm. ⁊ hec
ꝓtat rẽ qua fit ꝓsecratio. ⁊ sic passio xpi dr sacrm. ⁊ hec
ẽ p⁹ acceptio quã magr ponit. Aliqñ vo icludit modũ ꝓse-
cratiõis q boi ꝓpetit fz q̃ cause sanctificãtes ⁊ sua sancti-
ficatio p silitudines sensibiliũ sibi notificãt: ⁊ sic sacra no-
ue legis sacra dicũt: qz ⁊ ẽt p̃mas sãctificatõis cãs significãt: sic baptismus
dicto: ⁊ ẽt p̃mas sãctificatõis cãs significãt: sic baptismus
significat ⁊ puritatẽ designat: ⁊ mortis xpi signuz ẽ. Aliqñ
ẽt icludit tñ significationẽ pdictaꝛ ꝓsecrationũ: sic signũ
sanitatis dr sanũ: ⁊ hoc mõ sacra veteris legis sacra dicũt
inq̃tũ signãt ea q̃ i christo fũt gesta ⁊ etiã sacra noue legis
Relicto g̃ prio mõ dicẽdi sacrm qz de bz sacris dictũ ẽ i
3° li. sacris z° ⁊ z⁹. mõ dictis non poterit alia cõis diffinitio
assignari nisi vt dicat: Sacrz ẽ sacre rei signũ: nisi q oz vt
subitelligat talis modus significãdi q ẽ p silitudinẽ rei sẽ
sibilis qõ magr addit vt. s. ei⁹ silitudinez gerat. ¶ Ad p⁹ g̃
dõz q q̃uis significatio nõ sit de rõne curatiõis simpliciter. ẽ tñ de rõe curatiõis tal q̃ fit p sacra vt ex dictis patet.
¶ Ad z⁹ dõz q res sensibiles nõ fũt signa diuinoꝛ vt fũt
sacrãtia. sz vt st ī seipsis sacra. sacrm ãt oz itelligi signũ rei
sacre vt ẽ sacrãs: ⁊ iõ nõ oz q oẽs res sensibiles sint sacra.
¶ Ad 3⁹ dõz q q̃uis serpes ene⁹ eẽt signũ rei sacre sacrã-
tis: nõ tñ inq̃tũ sacrãs ẽ actu: qz ñ ad ℔ adhibebat vt ali-
quis sãctificatõis effect⁹ pciperet. sz solũ effect⁹ exteriozis
curatõis: ⁊ sil is ẽ rõ de imagine crucis q̃ ponit tñ ad repsentãdũ. ¶ Ad 4⁹ dõm q sacra noue legis tria signant. s.
cãz p̃mã sãctificantẽ: sic baptism⁹ mortẽ xpi: ⁊ quãtũ ad ℔
fũt signa rememoratiua. Jtẽ signãt effectũ sãctificatiõis
quã faciũt: ⁊ hec significatio ẽ eis p̃cipalis: ⁊ sic sũt signa
demõstratiua. Nec obstat si aligs sanctitatẽ nõ recipit: qz
ñ ẽ ex defectu sacri qõ quãtũ i se ẽ natũ ẽ graz ꝓferre. Jtẽ
signãt finẽ sãctificatõis. s. eternã gl̃ã: ⁊ q̃tũ ad ℔ st signa
pnostica. sacra vo veteris legis erãt total r signa pnostica.
¶ Ad 5⁹ dõz q signũ quãtũ ẽ i se ipoꝛtat aliqd manifestũ
quo ad nos q̃ manuducimur ī cognitionez alicui⁹ occlti: ⁊
qz vt frequẽti⁹ effect⁹ sũt nobis manifestioꝛes causis: iõ si-
gnũ q̃ntq̃ ꝓ cãm diuidit: sic demõstratio q̃ dr ee p signũ ⁊
cõi in p̃mo phycoꝛ: demõstratio aũt pp qd ẽ p cãm. q̃ntq̃
aũt cã ẽ manifesta quo ad nos vtpote cadẽs sub sensu: erfe
ctus aũt occult⁹ vt si expectat ī futuꝛ: ⁊ tunc nihil prohibet causaz signũ sui effectus dici.
¶ Ad. z. q. dõm q sicut dictũ ẽ signũ ipoꝛtat aliqõ notuz q̃
ad nos quo manuducimur ī alteri⁹ cognitionẽ. res aũt p̃mo note nobis: sũt res cadẽtes sub sensu a q̃ oĩs nra cogni-
tio oztũ hz: ⁊ iõ signũ quãtũ ad p̃mã sui istitutionẽ signat
aliquã rẽ sensibilẽ: put p eã manuducimur ī cognitionez
alicui⁹ occulti: ⁊ sic magr accipit hic signũ. Cõtigit aũt ali-
qñ q aliqõ magis notũ q̃ ad nos ẽt si nõ sit res cadẽs sub
sensu q̃si secũdaria significatõe dicat signũ: sic dicit p̃bus
ī z° ethi. q signũ generati habit⁹ i nobis oz accipere fiẽtez
i ope delectationẽ q̃ nõ ẽ delectatio sensibilis cũ sit rõnis.
¶ Ad p⁹ g̃ dõm. q diffinitio illa nõ ẽ p oppositas res: sz p
oppositas rões: vñ ẽt ibidẽ dictũ ẽ q oẽ signũ ẽ res. ¶ Ad
z⁹ dõm q ī reb⁹ itelligibilib⁹ fit pcessus ab his q̃ sũt notio
ra simpl r sic pz ī mathematicis: vñ ibi effect⁹ nõ sũt signa
cãz: sz ī reb⁹ sẽsibilib⁹. ¶ Ad 3⁹ dõ. sil r ō locutiõe angelo-
ruz q fit p ea q̃ sunt notioꝛa simpl r: vñ nõ possunt ꝓprie
dici signa: sed quasi transumptiue.
¶ Ad. z. q. dõm: q illa diffinitio magistri ꝓpletissime rõnẽ
sacri designat: put nũc ō sacris logmur. ponit. n. efficiẽtia
sanctitat ī hoc q dr: vt cã existat. ⁊ mod⁹ ꝓpetes hõi quã-
tũ ad cognitionẽ. i hoc q dic: iuisibil gre visibilis forma:
⁊ modus significatiõis hõi ꝓnãlis. s. ex silitudie sensibiliũ
ī hoc q dicit: vt imaginẽ gerat. ¶ Ad p⁹ g̃ dõz q qz visus
ẽ nobilioꝛ iter alios sensus: ⁊ plures differẽtias rez oñdit
vt dicit in p° metaph. iõ vt aug. dicit. Nomẽ visus ad oẽs
alios sensus extẽdit: ⁊ iõ visibilis ponit hic p sensibili cõi-
ter. ¶ Ad z⁹ dõz q forma sumit hic cõiter p figura fz q
ẽ ī quarta spẽcie q̃litatis: ⁊ nõ p forma exẽplari: qz p muta
tionẽ figure imaginib⁹ aliqd repsentam⁹: vl qz sumat p
forma exẽplari: boc eẽt iq̃tũ sacra sũt q̃dãmõ cause iuisi-
bilis gre: ⁊ ita ī via generatiõis pcedũt q̃uis quãtũ ad isti
tutionẽ imitẽt. ¶ Ad 3⁹ dõz q character baptismal ⁊ coz
pus christi vez nõ dicũt sacra nisi fz q ꝓiũgũt signis sen-
sibilib⁹. ¶ Ad 4⁹ dõz sic ad z⁹ q forma q̃ ẽ figura nõ bz
oppositũ ad imaginẽ: cũ figura imago dicat. ¶ Ad 5⁹ dõ.
q sacrm nõ diuidit p sacra veteris ⁊ noue legis: sic̃ gen⁹ p
spẽs: sz sic̃ analogũ ī suas partes: vt sanũ i habẽs sanitatẽ ⁊

signãs eã.sacrz aũt simplr ẽ qõ causat sanctitatẽ:qõ aũt signat tãtũ nõ ẽ sacrm nisi fz gd:ꝛ iõ eẽ cãz põt poni i diffinitiõe sacri.sicut hũs sanitatẽ in diffinitione sani.

¶ Ad. 4.q.dõm qꝺ diffinitio illa Aug.si tñ i verbis illis sacramẽtũ diffinire itẽdit daꝛ de sacro quãtũ ad id qõ ẽ ꝑncipale i rõne ipsi⁹.s.causare sãctitatẽ:ꝛ qz sacra nõ sũt ꝑme cause sanctitatis:sz q̃si cãe secũdarie ꝛ instrales:iõ diffiniũtur sacra:vt sãctificatõis instra.actio aũt nõ attribuit instro sz ꝓncipali agẽti cui⁹ vtute instra ad op⁹ applicanꝛ.put sunt mota ab ipso:ꝛ iõ sacra nõ dicit eẽ sanctificãtia:sz qꝺ in eis diuina vtus occulta existẽs sãctificat. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz qꝺ sacrm ẽ cã ꝛ signũ.ẽ qdẽ cã instrumẽtalis:ꝛ iõ vtus agẽtis ꝑncipalis occulte i ipso opaꝛ:sicut vtus artis vl̃ artificis i serra.sz inq̃tũ ẽ signũ ẽ ad manifestandũ hȯ occultationẽ:vt sic qñ significationẽ sit occultũ:sz postq̃ significatio facta ẽ actu sit manifestũ. ¶ Ad zm dõz qꝺ hoc ꝓtigit ꝑ accidẽs ex defectu recipiẽtiũ.diffinitiões aũt recipiũt hoc qõ ꝑ se ẽ:sicut qꝺ ignis calefacit quãtũ i se ẽ q̃uis ex pte passiui impediri posset. ¶ Ad 3m dõz qꝺ i sacris deꝰ opaꝛ salutẽ:sicut in instris:gb⁹ mediãtib⁹ salus causaꝛ: sed i hoib⁹ sicut i subiectis recipiẽtib⁹ salutẽ:ꝛ iõ rõ nõ sequit.

¶ Ad.5.q.dõm qꝺ diffinitio Aug.de sãcto vic.eadẽ ẽ cũ diffinitiõe quã magr i lra ponit:hoc excepto qꝺ addit cãm significatõis q̃ ẽ institutio:ꝛ cãz efficiẽtie q̃ ẽ sãctificatõ. Idẽ .n.ẽ dictũ:mãle elemẽtũ exteri⁹ oculis suppositũ ꝛ ex institutiõe signãs:qõ inuisibilis gr̃e visibilis forma.ꝛ ex similitudine repsentãs:idẽ ẽ ei qõ dicit vt imaginez gerat:ꝛ ex sãctificatiõe iuisibilẽ gr̃az ꝓtinẽs:idẽ ẽ ei qõ dr vt cã existat.

¶ Ad ꝑm g̃ dõz qꝺ sicut forme artificiales sũt accidẽtales: tñ i artificialib⁹ tota substãtia ẽ mã:ꝛ ꝑ hoc p̃dicaꝛ:vt dicaꝛ phiala ẽ aurz:ita ẽt cũ i sacris forma nõ dct eẽ substantiale.sz accidẽtale i genere cãe ꝛ signi:ñ ẽ icõueniẽs vt mã sacri de ipso p̃dicer:ꝛ i ei⁹ diffinitiõe sicut gen⁹ ponaꝛ: hoc .n. ẽt i alys accidẽtib⁹ ꝓtingit vt dicit i.7.meta.vt cũ dr simũ ẽ nasus curuus. ¶ Ad zm dõz qꝺ elemẽtũ accipit cõiter ꝑ q̃libet corporali visibili siue sit elemẽtũ simplex siue elemẽtatũ:ꝛ vtit tali modo loquẽdi ꝑ verbuz Aug.q dicit:Accedit verbũ ad elemẽtũ ꝛ fit sacrm.i baptismo.n. q ẽ sacro⁹ ianua mã ẽ elemẽtũ simplex. ¶ Ad 3m dõm qꝺ iter corpalia ꝛ spũalia nõ attẽdit silitudo ꝑ ꝓportionez eiusdẽ q̃litatis:sz ꝑ ꝓꝓportiõalitatẽ q̃ ẽ silitudo ꝓportionaro⁹:vt qꝺ sicut se hz aq̃ ad delẽdas maculas corpales: ita gr̃a ad abluẽdũ spũales:ꝛ fm hũc moduz silitudis trãsferũt ẽt corpalia ad spũalia. ¶ Ad 4m dõ.qꝺ res sẽsibil̃ fz p̃dictã silitudinẽ ex nãli ꝓpetate plib⁹ẽ ꝓformis:ꝛ iõ quãtũ ẽ de se eq̃lr põt q̃libet illo⁹ signare. Ad b̃ g̃ qꝺ vnũ determiet:ꝛ sic sua significatio sit certa oz qꝺ accedat institutio q̃ ad vnũ determinet:ꝛ si repsentatio q̃ ẽ ex silitudine nãlis ꝓpetatis iporꝛat aptitudinẽ quãdã ad signãdũ: sed determiatio ꝛ ꝓplemẽtũ significatiõis ex institutiõe est.

Ad scõm sic ꝓcedit:Vr qꝺ sacris humanuz gen⁹ ẽt post lapsũ nõ idigeat ꝑ gr̃az.n. ꝛ virtutes pcti vulnera sanaꝛ i nobis:qz gr̃a a sãctis dr sanitas ꝛ decor aie. ꝓbs ẽt in zo Ethi.ꝓpat vtutẽ sanitati corpali. Cuz g̃ sacra sint instituta vt medicie pcti:vt Aug.de sancto vic. dicit:vr qꝺ eis nõ idigeam⁹. ¶ ꝑ.Sria ꝓtrarys curanꝛ.sz hõ mor bũ peccati icurrerat se ꝑ affectũ reb⁹ rpalib⁹ subiciẽdo.g̃ vr icõueniẽs mod⁹ curatiõis vt sub reb⁹ sensibilib⁹ hu miliet sicut magr dicit. ¶ ꝑ.id qõ ẽ cã occultatiõis ꝛ erroris nõ ꝓdest ad eruditionẽ.sz tradere spũalia sub signis corpalis ẽ occultatio q̃dã spũaliũ:vñ ꝛ plurib⁹ẽ cã erroris:sicut ꝓz de illis g deũ credebãt ꝑ lineamẽta corpalia distigui ꝓp modũ loquẽdi symbolicũ i scripturis.g̃ nõ facit ad eruditionez nostrã sacro⁹ exhibitio vt magr dic. ¶ ꝑ.i.Ti.6.corpalis exercitatio ad modicũ vtilis ẽ.sed exercitatio q̃ fit i sacris ẽ corpalis:qz res q̃ i vsuz veniunt corpales sũt.g̃ eis nõ idigem⁹ ꝓp exercitationẽ vt itez ma gister dicit. Sz ꝛ:Aug.dicit ꝛ Faustũ qꝺ ois religio habuit aliq̃ signa exterioza in gb⁹ ꝓueniebãt ad deũ colẽdũ.sz in ecclia dei post pctm̃ i hoc mũdo pegrinãte ẽ verissima religio.g̃ oz i ea eẽ hȯ signa:ꝛ hec sunt sacra.g̃ indigem⁹ eis. ¶ ꝑ.medicia vulneri oz eẽ ꝓportiõata.sz vuln⁹ pcti deuenerat i hũano genere vsq̃ ad corp⁹ i quo habitat lex pecati:vt dicit Ro.7.g̃ debuit medicia ẽt p aliq̃ corpalia ei parari.sz hȯ sũt sacra.g̃ sacris hõ i statu nãe lapse indiget. ¶ Alteri⁹ vr qꝺ etiã ante peccatũ hõ eis idiguisset.sz sacra sũt institu ta ad gratie collationẽ.g̃ hõ eis i statu innocẽtie idiguisset. ¶ ꝑ.Dio.i ꝑmo ca.ecclesiastice hierarchie assignat hanc cãm institutiõis hȯ sensibiliuz figuraz i sacris:qz p hȯ mãle nostrũ meli⁹ reducit ꝓp ꝓnãlitatẽ cognitiõis nre ad sensibilia.sz hõ i statu innocẽtie mãlis erat ꝛ ex sensibili⁹ ad operãdũ vt nãles vires rez exprimeret.g̃ ꝛ tũc idiguit hȯ sacris. ¶ ꝑ.mrimoniũ sacrm quoddaz ẽ.hoc aũt i paradiso fuit institutũ i statu innocẽtie.vt ꝓz Gen.2.g̃ in statu innocẽtie hȯ sacris idiguisset. ¶ Sz ꝛ.Matth.9. Nõ op⁹ ẽ sanis medicus nec etiã medicia.sz Aug.de sãcto vic.dicit qꝺ sacra sũt vasa medicialia.g̃ nõ erãt i statu innocẽtie necessaria cum morb⁹ nõ erat. ¶ ꝑ.sacra virtutẽ soztiunt ex passione xpi: vñ ꝛ de latere ipsi⁹ in cruce pendẽtis fluxisse dicunt.sed si homo nõ peccasset christi passio nõ fuisset.g̃ nec sacra.

¶ Ulterius videt qꝺ i statu legis nature sacramẽta nõ fuerunt necessaria:nõ minus.n.ẽ necessaria eruditio q̃ fit per ꝓcepta q̃ illa que fit per sacra.sed ꝓcepta nõ fuerũt alia data ad bene viuẽdũ ꝓter ea quib⁹ naturali rõne ad bene viuẽduz informabant.g̃ videt qꝺ nec sacra debuerunt ꝑ tpe illo institui cũ ea lex naturalis nõ dicter:qõ patet ex hoc qꝺ nõ sunt eadez apud oẽs ꝛ fm oẽ tps. ¶ ꝑ. sacra qñ instituta sunt necessaria sunt ad salutez:vt ꝓz Joh.3. Nisi qs renatus fuerit ꝛc.sed ea q̃ ante legez scriptã videtur eẽ sacra erãt voto celebrata ꝛ nõ necessitate:vt Aug.de sancto vic.dicit.g̃ nõ erãt sacra:ꝛ ꝑ ꝓns nec nẽcia. ¶ Sz ꝛ:fz Aug.qñcũq̃ fuit morbus fuit ꝛ medicina morbi.sed i statu legis nãe erat morb⁹ pcti.g̃ nẽcia erat sacro⁹ medicina.

¶ Ulterius videt qꝺ nec debuerũt supza illa sacra legis nature alia supaddi i lege moysi:qõ.n.supaddit alteri oz eẽ magis ad pfectiõez accedẽs.sed sacra q̃ fuerũt i lege nature erant ꝓpinquissima perfectis sacrãmẽtis q̃ sunt in lege noua:vt ꝓz de oblatione Melchisedech.g̃ nõ debuit fieri supadditio ꝑ legẽ moysi. ¶ ꝑ.supadditio ad id qõ bonum erat vl̃ mutatio eius nõ debet fieri nisi ꝓpter meliorationẽ.sed sacra veteris legis nõ habebãt aliũ effectũ melioratiõ effectu sacro⁹ noue legis:qz vtraq⁹ sacra significabãt tñ. g̃ nõ debuit fieri aliqua mutatio ipso⁹:vel supadditio ad ea. ¶ Sz ꝛ:sacra vt magr in littera dicit ad eruditionẽ ꝑtinẽt instituta sunt.sed fm Hre.ꝑ icremẽtũ tẽpo⁹ creuit scientia sanctoꝝ patrũ ꝛ fides etiã magis explicata ẽ:vt in.3.li.dictũ ẽ.g̃ opoꝛtuit i lege moysi alia sacra addi sacris legis.

¶ Ulterius videt qꝺ in lege noua nõ debuerũt (gis nãe aliqua sacra remanere:veniẽte.n.veritate cessat figura.sz gratia ꝛ vitas iã ꝑ christũ facta ẽ: Joh.i. Nõ g̃ idigemus sacris gratiaz ipsi⁹ ꝛ veritatẽ signantib⁹. ¶ ꝑ.aplus Gala.3.dicit:qꝺ antiqui patres erãt sub elemẽtis mũdi seruiẽtes sicut pueri sub pedagogo vsq̃ ad ꝑfinitũ tps a patre:sed tps plenitudinis est temp⁹ incarnationis:vt ibidem dicitur.ergo cuz sacramentũ sit materiale elemẽtũ videt qꝺ extunc nõ debuerim⁹ sub sacramẽtis salutem querere.

¶ Sed ꝓtra:quando est temp⁹ medicandi tũc magis necessarie sunt medicine.sed tempus aptissimum spirituali medicationi est tempus gratie:vnde in ꝑl. Temp⁹ miserẽdi annus benignitatis dei dicitur.ergo in statu gratie ma-

rime necessaria sunt sacramēta q̄ sunt medicine quedā.
¶ Rūdeo dōz ad.i.q.p sacra nō erant necessaria necessi/
tate absoluta: sicut necessariū est deū eē cū ex sola diuina
bonitate instituta sint: sed necessitate que ē ex suppositio/
ne finis: nō ita tñ p sine his deo hominē sanare nō posset:
qz sacris virtutē suā nō alligauit: vt in littera dicit sicut ci
bus necessarius est ad vitā humanā. sed qz p sacra magis
ꝯgrue fit homis reparatio: sicut equus dr necessarius ad
iter: qz i equo facilio hō vadit. huiusmodi autē ꝯgruitatis
cā potest accipi ex hoc q hō p peccatuz ꝑcipue circa sensi/
bilia corruptus erat eis detētus ne in deū surgere posset.
erat autē ꝑdicta corruptio quātū ad cognitionē: qz huma/
na mēs circa sensibilia tñ occupari nouerat: intīm vt qdā
nihil extra sensibilia crederēt: z si q ad cognitionē itelligi
biliū peruenirēt ea fm modū rez sensibiliū iudicabant.
Sil'r q̄tū ad affectionē: qz eis quasi sūmis bonis hō ihere
bat deo postposito. Sil'r etiā quātū ad actionē: qz homo
peccatoz vt ex hoc ex sensibilibo in spiritualia cognoscen/
da ꝓficeret z vt affectū quē circa ea habebat ī deuz refer
ret: z vt eis ordinate z fm diuinaz istitutiōem vteret: z iō
necessaria fuit sacramentoz institutio: p q hō ex sensibili/
bus de spiritualibo erudīt. z hec est zª cā quā magister po/
nit: p q etiā affectū q sensibilibo subycit in dei reuerētiaz
referret: z hec ē pª cā: p q etiā circa ea i honorē dei excita/
reī: z hec ē 3ª cā. ¶ Ad pm g dōm q gratia z vtutes sanāt
formalr sicut sanitas: sed sacra quodāmō effectiue sic me
dicine quedā: vñ sicut nō sequit sanitas sanat. g medicine
nō sunt necessarie: ita nec hec. gratia sanat: g sacra nō sunt
necessaria: sed magis posset ꝯtrariū ꝯcludi. ¶ Ad zm dōz
p ea dē ꝯio mō fit vtus z corrūpit: vt pz i zo. Ethi. vñ si/
ut corruptio vtutis facta ēi hoie p b q se sub sēsibilibus
bo būliauit pp ipsa sensibilia: ita reparatio vtutis ꝯue/
nienter fit p hoc q hō sub eis humiliat ppter dei reuerē/
tam: z sic ꝯtraria ꝯrys curant qz ꝯria debent accipi circa
idē. ¶ Ad 3m dōm q remanētibo īsensibilibo ꝑdicto mod
inbēdi spualia ē occulto z erroris occasio a q̄bus etiā con/
guū ē sacta occultare: vt Dio. dic. i. ca. eccliasi. hierarchie
fz: is q instruunt ex sensibilibo spualē itellectuz ꝯsurgere
z valde ꝯgruo: qz ē nāli ꝯformis cognitioni q̄ ex sensibili/
bis cognitionē itellecto accipit. ¶ Ad 4m dōm q corpo/
ralis exercitatio fm se accepta ad modicū vtilis ēī ꝯpara
tiue ad pietatē: vt ibi aplius itēdit: sed si ei pietas adiunga
tur sic fit i sacris q̄ ad religiōis pietatē ptinēt é valde vtil.
¶ Ad.z.q.dōz q vtilitas sacroz ē eruditio z curatio. quā/
tu innocētie: cū tūc morbo nō esset. Sed qdā dicūt q erāt
bat fz hoc nō vr queniēs: qz significatio fit ad acgrēdū co
gnitionē de eo qō significat: cuius aūt in pstatu sensibilia
gis ex influētia diuini lumis: z iō sacris ad eruditionē nō i/
digebat. z hoc etiā in lra magri vr significare: qz refert hoc
quod de eruditiōe dicit ad defectū cognitionis: qui est in
statu peccati. Et iō dōm ē cū alys q ī statu inocētie sacra
menta ad gratiā ꝓferendā nisi ꝑ put gratia est sanās formalr
morbū peccati z sic in statu innocētie homo gratia nō idi/
gebat. ¶ Ad zm dōm q in statu innocētie superiores par/
tes bois oīno inferioribus dñabant: z iō cuius hō haberet
sensus z mālis esset: nō tñ intellectus ex sensibilibo cogni/
tionē accipiebat: fz ex influētia diuini luminis habebat: fz
qz experientia etiā eoz que prius sciebam delectabilis ē
bitū scientie acciperet: fz vt ex visione experimētali eoz
q̄ sciebat delectaret. ¶ Ad 3m dōm q matrimōiū nō fuis
set in statu innocētie in remediū: sed in officiuz: z qz sacra
remedia sunt: iō ꝑpie loquēdo nō fuisset sacrm nisi forte
inq̄ntum rez sacram significabat: z nō gdē vt illi sacre rei
s. ꝯiunctiōis christi z ecclie p huiusmodi matrimoniū bō
ī statu illo cognitionē accipiss: fz magis ecōuerso ex cogni
tione ꝑdicte ꝯiūctiōis ꝓueniētia z sanctitatē matrimonij.
¶ Ad.3.q.dō.q ea q̄ ab hoie fiūt a cognitōe (cognouiss:
oztum oz hr̄e alias nō essent humana opa: vñ oz q̄ opera/
tio cognitioi rñdeat sicut effecto cause. In statu autē legis
nature nō sufficiebat ad salutē sola naturalis cognitio: sed
exigebat fides aliquoz q̄ supza rōez sūt: z post lapsū exige
bat fides de reparatore p quē erat medicina morbi: z iō ī
statu illo nō tñ erāt necessaria opa q̄ sunt de dictamīe le/
gis nālis: sed etiā alia q̄ essent protestationes z signa eoz
que ad reparationem ptinebāt: z hec erāt illius tpis sacra
sicut sacrificia: decime: oblatiōes: z huiusmodi. ¶ Ad pm
g dōz q ꝑcepta q̄ ordinant ad bene viuēdū sunt precepta
legis nature q̄ rñdēt cognitioi nāli: z qz cognitio nālis suf
ficiēter ea dictabat nōdū p ꝓriā ꝓsuetudinē oīno obtene/
brata: iō nō erat tāta necessitas vt eoz expressio fieret sic
sacroz q̄ supnāli cognitioi rñdēt. ¶ Ad zm dōm q añ le/
gē scriptā erāt q̄dā sacra necessitatis: sicut illud fidei sacrz
qō ordinabat ad deletionē originalis peccati: z sil'r penitē
tia q̄ ordinabat ad deletionē actualis: z sil'r matrimoniū
qō ordiabat ad multiplicationē humāi generis: sed sacri/
ficia z oblationes z huiusmodi erāt volūtatis z necessita/
tis in cōi: vt. s. aliqd faceret in ptestationē fidei sue: q̄ deo
p latrie religionē subiecti erant: fz in speciali erant volun/
tis vtrū. s. deberēt sacrificia exhibere: vel oblationes: vel
¶ Ad.4.q.dōz q cū sacramētoz vsus fidei (aliquid hō.
ꝑpoztiōaliter rñdeat sicut dictū ē opoztuit q fz diuersuz
statū fidei diuersimode sacra traderent. fides aūt quātū
ad articuloz explicationē semp magis z magis creuit fz
ꝑpingtatē tpis gr̄e: vt in.3.li.di.25. dictū ē: z fm hoc opoz/
tuit sacra magis ac magis determinari: z pp hoc qz ī abra
am fides primo habuit quasi notabilē quātitatē: vt pp fi/
dei religionē ab alys separet: vñ z pater fidei dr̄: iō sibi si/
gnaculū siue sacrm fidei determinatuz fuit. s. circūcisio: z
qz tpe moysi iā fides ad tātā quantitatē deuenerat vt nō
solū in vno hoie refulgeret vl'in familia: sed ī vna tota gē
te ppl'o dei multiplicato: iō opoztuit z legē dari que ñ nisi
ppl'o ferri potest: vñ legis positio ē ps politice nō iconomi
ce vel monastice: z sacra in speciali determinari z multi/
plicari: z pp hoc necessariū fuit in lege moysi determinari
sacrificia oblationes z decimas: quātū ad oēs singulares
circūstātias z matrimōia ordinari: z penitētie satisfactio/
nes distingui. ¶ Ad pm g dōm q cuius oblatio melchise/
dech pfectissime repsentaret nostrū sacrificiū quantū ad
mām: tñ etiā opoztuit multas alias circūstātias repzesen/
tari: sicut mod sumēdi: z passionē christi cui ē memoriale
q̄ explicite signāt p agnū paschalē z p alia legis sacramē/
ta. ¶ Ad zm dōz q cuius nō sit facta meliozatio p sacra ve
teris legis quātū ad aliū effectū ī genere. s. causare facta: ē
tñ quātū ad eūdē effectū q ē significare inq̄ntū expressius
z plib modis futura gratie significabant sacra.
¶ Ad.5.q.dōm q eadez fides ē moderno z antiquoz: vt
Aug. dicit: qz quē illi credebāt ventuz nos credim iā ve
nisse: z iō cū sacra fidei corresp̄deāt: sicut ptestatōes ipsi
us: z ab ea sicut vtutē hītia oz q sic antiq pres redēptio
nis xpi participes effecti sūt p sacra q̄ erāt signa futuri: ita
z in nos redēptio ei pueniat mediātib aliquib sacramē/
tis significātib qō iā factū ē q̄ sūt sacra noue legis. ¶ Ad
pm g dōz q sicut dicit Dio. in ecclesiast. hierachia: Status
noue legis medi ē inter statū veteris legis z statū celestis

patrie:⁊ iō etiā ea que sunt noue legis ⁊ sunt veritas respectu signoꝝ veteris legis:⁊ sunt figure respectu manifeste ⁊ plene cognitionis veritatis que erit in patria:⁊ iō adhuc oꝫ ī noua lege ꝙ maneant alique figure. ſ. in pria vbi erit plenaria ꝓceptio veritatis oēs figure cessabunt. ¶ Ad z^m dom ꝙ sacra legalia gratiaꝫ nō ꝓtinebāt:⁊ iō aplus ibidē noīat ea egena ⁊ vacua:⁊ ꝑpter hoc qui eis subdebantur erant sub elementis pure coꝛporalibus:sed nō ē simile de sacramētis que gratiam inuisibilem ꝓtinent.

Ad tertium sic ꝓceditur:Videtur ꝙ sacramēta non consistant in verbis ⁊ rebus: sacramentum eniꝫ est aliquid vnum.sed ex duobus que non sunt coniuncta nō potest aliquid vnuꝫ fieri: nec vnū potest esse forma alterius.cum ergo verba ⁊ res sint oīno sepata:vr̄ ꝙ ex eis nō possit ꝓstare sacr̄m:vt habeat ꝑ forma verba:⁊ res pro mā. ¶ ℞. sicut ī sacr̄is requrūt verba:ita ⁊ facta quedā:vt dicit Aug.de sancto vic.sed facta nō ponunt̄ de ītegritate sacr̄i:g̊ necẏba. ¶ ℞. sacra sūt ad significādū ⁊ cāndū.sꝫ vtrūqꝫ hoꝝ p̄t fieri ꝑ res sine v̄bis. g̊ sacra nō ꝓsistunt in his duob⁹. ¶ ℞. sacra veteris legis erant signa nostroꝝ sacramētoꝝ:sed in illis nō erāt aliq̄ verba determinata.g̊ nec in nostris esse debēt. ¶ ℞. penitētia ⁊ matrimōium sūt quedā sacramēta.sed de ītegritate coꝝ nō sūt verba aliqua.g̊ hoc qō magister dicit nō ẏe rum de oībus sacramētis. ¶ Sed ꝓtra:sacramēta ex silitudie repr̄sētāt ea q̄ circa christū sunt gesta.g̊ cū ī christo fuerit verbū rei sensibili adiūctum oꝫ ꝙ hoc etiam sit ī sacramētis. ¶ ℞. medicīa dꝫ ꝓportionari morbo.sꝫ morb⁹ peccati hoīeꝫ quātū ad aīam ⁊ coꝛp⁹ ifecerat.g̊ oꝫ in sacramētis esse verba q̄ respōdeāt aīe ⁊ res q̄ respōdeāt coꝛpori. ¶ ℞. ſm Aug.sacramēta ex sāctificatiōe inuisibilē gratiam ꝓtinēt.sꝫ creatura sāctificatur ꝑ verbū dei.z. Timo. 3.ergo oꝫ in sacramētis nō solum res sed etiā verba esse. ¶ Rīdeo dom ꝙ hoc ē cōe in oīb⁹ sacramētis ꝙ ꝓsistāt in reb⁹ sensibilib⁹ inuisibilem gratiam signātibus. Sed hoc est speciale in sacramētis noue legis ꝙ rebus verba addātur ꝓpter tres ratiōes. ꝑma est qꝫ hec sacramenta nō solum signāt opus redemptiōis q̄ per christū est facta sicut alia sacramēta:sed etiam ab ipsa christi passiōe fluxerunt. ⁊ ideo sicut effectus proximi habent sue cause imaginem quantum possunt: vt. ſ. ex rebus ⁊ verbis consistant:sicut christus ex verbo ⁊ carne.z^a ratio est.qꝫ nō solum sunt signa futuroꝝ sicut sacramenta veteris legis:sed ꝓsentium ⁊ ꝓteritoꝝ:vt ꝓius dictū est:que possunt expressius significari q̄ futura sicut ⁊ certius cognosci:⁊ ideo significatio verboꝝ que est expressissima adiungitur significationi reruꝫ.3^a ratio est qꝫ gratiā ꝓtinēt ex sāctificatiōe que fit per verbum dei vt dictum est. ¶ Ad p^m g̊ dom ꝙ sacramentum est aliquid vnum in genere signi vl̄ cause: quoꝝ vtrumqꝫ relationeꝫ importat.nō est aūt icōueniēs vt que sunt in se distincta vniantur ī relatione ad aliquid vnum:sicut accidit de multis trahentib⁹ nauim qui sunt vna causa tractus nauis:⁊ sicut pater ⁊ mater sunt vnum in generatiōe:sic etiam verba ⁊ res sunt vnum in causando ⁊ significando:⁊ per ꝓsequens efficiunt vnuꝫ sacramētum. Et qꝫ virtus causandi est in rebus ex verbis signantibus: vt dictum est:ideo verba sunt formalia ⁊ res materiales:per modum quo omne cōpletiuum forma dicitur. ¶ Ad z^m dom ꝙ sicut Aug.de sancto vic.dicit ad sacramenta concurrunt verba ⁊ res ⁊ facta:sed facta pertinēt ad vsum vel dispensationem sacramentoꝝ:verba autem ⁊ res sunt de essentia sacramenti:⁊ iō magister in his duobus dicit constare sacramenta ⁊ nō in factis. Vel dom ꝙ facta ad res reducūtur. ¶ Ad 3^m dom ꝙ nec efficacia causandi nec expressio signandi poterat esse in rebus nisi verba adiungerentur. vt dictum est. ¶ Ad 4^m dom ꝙ nō est similis ratio de sacr̄is veteris ⁊ noue legis:vt ex dictis pꝫ.

¶ Ad 5^m dom ꝙ matrimoniuꝫ ſm ꝙ est in officium ⁊ penitētia ſm ꝙ est virtus non habent aliquam formam verborum:sed ſm ꝙ vtrūqꝫ est sacr̄m in dispensatione ministrorum ecclesie consistens vtrūqꝫ habet aliqua verba:sicut in matrimonio sunt verba expimentia consensum:⁊ iterum benedictiones ab ecclesia institute: in penitentia autem est absolutio sacerdotis verbotenus facta.

Ad quartum sic ꝓceditur:videt ꝙ sacramenta noue legis nō sūt causa gratie. Dicit eniꝫ Ber.ī sermōe de cena dn̄i:sicut iuestit̄ canonicus pluribus:abbas p baculū:epūs per anulū:sic diuisiōes gratiarū diuersis sunt tradite sacr̄is.sꝫ liber nō ē causa canonicatus:nec anulus epatus.g̊ nec sacra gratie. ¶ ℞. si sūt causa gratie oꝫ ꝙ ſm aliq̄ō gen⁹ cause.sed ꝓstat ꝙ nō sūt magis:nec formales cū sint extra essentiā gratie.nec ītꝝ sūt cause finales:qꝫ magis sacra ꝓpter gratiā hūdā querūt̄ ecōuerso.nec itꝝ cause efficiētes:qꝫ solus deus efficit gratiā:adeo ꝙ nec angelis q̄ sūt nobiliores sēsibilib⁹ creaturis hoc cōicat̄.g̊ nullo mō sacra sunt causa gratie. ¶ ℞. nobilius ē agēs patiēte ſm Aug.ī.iz.super Gen.⁊ ſm phꝫ in.3.de aīa.⁊ itꝝ cā dignioꝛ ē effectu.sed tam aīa rōnalis q̄ gra ꝑualēt sēsibilib⁹ elemētis.g̊ sacr̄m qō ē māle elemētū vt ꝓius dictū ē.nō potest agere in aīam ad causandu gratiam ī ipsa. ¶ ℞. ois cā vel ē vniuoca vel equoca.ī cā aūt equoca ē aliqd nobiliori mō q̄ in causatis:sicut calor in sole q̄ ī aere.in cā aūt vniuoca ē aliqd eodē mō. sed gratia nō ē ī sacr̄is:neq; eodē mō vt i aīa:neq; nobiliori mō.g̊ nō sunt causa gratie:nec vniuoce neq; equoce:⁊ ita nullo modo. ¶ ℞. sacra nō causant gratiā in aīa ꝑ modū ifluentie:qꝫ sic crearent ipsā.nec itꝝ educūt cā de potētia māteria:qꝫ gratia nō ē ī potētia nāli māc.g̊ nullo modo gratiā causant. ¶ ℞. in sacro altaris trāsubstātiatur panis ī corpus christi:qō nō potest fieri nisi virtute infinita:qualis nō dnt virt⁹ forme illius sacr̄i.g̊ virtus illa nō causat vicā trāsubstātiationē:⁊ eadē rōne nec alia sacra qō signant causant. ¶ Sꝫ ꝫ:h^c differētia assignat̄ cōiter iter sacra noue legis ⁊ veteris:ꝙ sacra noue legis efficiunt qō figurāt:qō sacris veteris legis nō ꝓpetit:figurāt aūt sacra inuisibilē gratiā.sed g̊ sacra noue legis gratiam nō causāt nō differūt in aliquo a sacramētis veteris legis. ¶ ℞. Aug. dicit ꝙ aqua baptismi corpus tangit ⁊ coꝛ abluit.sed coꝛ nō abluitur nisi per gratiam.g̊ sacra noue legis gratiam causant.

¶ Ulterius videt ꝙ ī sacr̄is nō sit aliqua virtus spiritualis ad gratiam inducēdaꝫ:quod eniꝫ nō est ī aliquo genere entiuꝫ nō est ens.sed huiusmodi virtus non potest reduci ad aliqō.io.generuꝫ:qꝫ nō est forma substātialis vt per se ꝑꝫ; neq; ī aliquo aliorꝝ generum ꝓeter qualitatem:nec etiā ī qualitate:vt ꝑꝫ discurrēti per.4.sp̄ecies qualitatis.g̊ nō ē ens. ¶ ℞. ꝓstat ꝙ sacra nō habēt a seipsis huiusmodi virtutem.si g̊ est ī eis oꝫ ꝙ a deo habeāt eaꝫ.nec est assignare vt videt qñ eis data fit.nō.n.in ista institutiōe sacroꝝ dari potuit:qꝫ res iste ⁊ hec v̄ba tūc nō erant:⁊ nō ens nihil dat:nec itꝝ quotidie eis dat hāc virtutes:qꝫ creatio dicitur esse hoc tpe solū quātum ad aīas rōnales ⁊ quātū ad gratiā:nec alio modo pōt eis dari nisi ī eis crearet nec ītrū est probabile ꝙ taꝫ nobilis virtus crearetur in verbis que statim esse desinunt:⁊ res etiam in bzeui coꝛrumpuntur.ergo nullo modo huiusmodi virtus est ī sacramentis. ¶ ℞. dicta virtus nō pōt cōputari inter minima bona:qꝫ sic ad gr̄am inducēdā que est de maximis bonis efficaciā non haberet:nec iterū inter media cuiusmodi sunt animi potētie:quibus homo bene ⁊ male vtitur. Eadē rōne nec iterū inter maxima.cū g̊ nō sit gratia neq; virtus mētis. ergo nō est aliquod bonū:⁊ ita nihil est. ¶ ℞. oē qō recipitur in aliquo est in eo ꝑ modū recipiētis:⁊ inde est ꝙ virt⁹

spūalis nō pōt esse in re corporali: sed hec vtus que ordinatur ad gram inducendā est maxime spūalis. ergo non pōt esse in rebus corporalibus. ¶ Ꝑ. vnius sacramēti nō pōt pōt esse in diuersis: ergo cū in sacramēto sint plura. s. vba ⁊ res: videt q nō possit in sacramēto esse aliqua virtus ad gram inducēdā. ¶ Sz cōtra est qō Aug. dicit. Aque ē vis vt corpus tāgat ⁊ corabluat: ergo habet aliquā vtutē. Hilr etiā Beda dicit q christus tactu mundissime sue carnis vim gnatiuā ꝓtulit aquis. ¶ Ꝑ. sacra medicie qdā sunt: sz ois medicīa habet aliquā virtutē p quā sit efficax. ergo ⁊ in sacris est aliqua virtus.

¶ Ulteri⁹ vr q hec vtus nō sit in sacramētis a passiōe xpi. christus. n. fm q homo nō dat spm sctm: neq; graz causat: vt in primo libro. dis. i. 4. dctm est. sz passio ꝓuenit ei fm q homo. ergo efficacia vtutis que est in sacris ad gram cāsanda nō pōt esse a christi passiōe: sz ab eius diuinitate. ¶ Ꝑ. Ro. s. dr. q resurrexit ꝓpter iustificationē nostrā: sz iustificatio fit p ifusionē gratie. ergo magis a resurrectione sacramēta pdictā virtutē habēt. ¶ Ꝑ. sacramēta dnr a fide efficaciā habere: sz fides nō solū est de passiōe: sz etiam de alijs articulis. ergo nō solū a passiōe efficaciā hnt. ¶ Sz cōtra. Ro. s. sup illud. Similitudinē preuaricatiōis Ade. Hlo. Ex latere christi profluxerūt sacramēta p que salua ta est ecclesia. hoc aūt factū est in passiōe. ergo ex passione cuiz est. ¶ Ꝑ. si deus in sacramētis gram posuit hoc nō ē nisi ꝓpter aiam in qua gratia trāsfundi debet. sz nō potest eadē gratia que est in sacramētis in aiam trāsfundi: qz accidēs nō transit de subiecto in subiectū. ergo frustra esset ibi: ita nō est ibi: qz in operibus gratie minus est aliquid frustra q̄z in opibus nature. ¶ Ꝑ. fm phm in ꝓmo de aīa. Spūalia ēt si sint in corporalib⁹ nō dnr ab eis cōtineri: sz magis cōtinere: sicut aīa est in corpore ⁊ cōtinet ipz: sz gra est res spūalis. ergo etsi sit in sacramētis corporalibus nō debet dici ꝓtineri ab eis. ¶ Sz ꝓtra est qō dr i glo. Hal. z. Ꝓtinebāt: sed hoc nō pōt dici de sacramētis noue legis. ergo gram ꝓtinēt. ¶ Ꝑ. hoc patet per diffinitionez Aug. de sancto vic. supra positam.

¶ Ulteri⁹ videt q gratia que est in sacramētis nō differat ab illa que est in virtutibus ⁊ donis. gratia enim que ē in sacramētis est gratia gratū faciēs: qz facit dignū vita eterna: vt patet de baptismo: sed gratia gratū faciēs ē vna tm: qō patet ex vnitate subiecti: qō est essentia aīe: ⁊ ex vnitate effectus: qō est deo acceptū facere. ergo cū gratia que ē in virtutibus ⁊ donis sit gratia gratum faciēs: videtur q eadem gratia sit hic ⁊ ibi. ¶ Ꝑ. vnum vni opponit. sz taz gratia que ē in sacramētis q̄z illa que est in virtutib⁹ opponitur peccato: qz vtraq; peccatuz destruit. ergo est vna tm gra. ¶ Ꝑ. idē est mot⁹ in nā a termīo ⁊ ad terminuz. sz gra sacralis ordinat ꝺ pctm: gra aūt vtutū ad pficiēdū aiam et deo ꝓiungēdū. g est vna gra in sacro. ¶ Sz ꝺ. gra in sacro nō daī nisi ei q nō ficte accedit. sz talis hz graz vtutū. cū g nulli deī qō iā hz: videt q gra quā accipit in sacro sit alia. ¶ Ꝑ. vtutes ⁊ dona sunt ꝓnexa pp gram: vt in. z. lib. dctm est: nō aūt sacra. g nō est eadē gratia hic ⁊ ibi.

¶ Rñdeo dōz ad. i. q. q oēs cogunt ponere sacra notie legis aliquo mō cās gre esse pp auctoritates q̄ hoc expresse dicūt. Sz diuersi diuersimode eas cās ponūt. Quida enī dicūt q nō sunt cause q̄si facientes aliqd in aīa: sz cause sine qb⁹ nō: qz icreata vtus q̄ sola effect⁹ ad graz ptinētes i aīa facit sacris assistit p quādā dei ordiationē ⁊ q̄si pactionē. sic. n. ordinauit vt q̄si pepigit deus: vt q sacra accipiunt sil' ab eo gram recipiāt. nō q̄si sacra aliqd faciāt ad hoc. Et ē sil'e de illo q accipit denariū plūbeū facta tali ordinatiōe: vt q hūerit vnū de illis denarys hēat cētuz libras a rege: qui qdē denarius nō dat illas cētū libras: sz solus rex accipiēti ipsū. Et qz pactio talis nō erat facta i sacris veteris legis vt accedētes ad ipsa graz accipēt. iō dicūt gram nō cōferre. sz ꝓmittebāt tm. ¶ Sz hoc ñ vr sufficere ad saluādū dicta scōz: cā. n. sine q̄ nō: si nihil oio faciat ad īducendū effectū vl' disponēdo vl' meliorādo quātū ad rōez causādi nihil habebit supra cās p accns sicut albū ē cā dom⁹ si edificator sit alb⁹: ⁊ fm hoc sacra essēt cāe p accns tm satisfactiōis. illa. n. ordinatio quā dicūt siue pactio nihil dat eis de rōne cause: sz solū de rōne signi: sicut ēt denari⁹ plūbe⁹ ē solū signū idicās gs dz accipe. qō autē est p accidens omittit ab arte nec ꝓnit i diffinitōe: vñ i diffinitiōe sacri nō poneret cālitas pdicta: nec sancti multū curassent de ea dicere. Nec itez sacra noue legis q̄ differūt a sacris veteris legis fz ordinationē pdictā differret ab eis fz rōnē cāe: sz solū q̄ztū ad modū signandi: iq̄ztū hec signant gram vt stati dādā: illa vo nō. Et iō aly dicūt q ex sacris duo cō sequunt in aīa: vnū qō ē sacrm ⁊ res sicut character vl' aliqs ornat⁹ aīe in sacris in qb⁹ nō ipz imit character. Aliō qō est res tm sicut gra. Respectu g̃ ꝓmi effect⁹ sunt sacra cāe aliquo mō efficientes. sz respectu secūdi sunt cause disponētes tali dispōne q̄ ē necessitas: nisi sit ipedimētuz ex parte recipiētis. ⁊ hoc vr magis theologis ⁊ dictis sanctoz ꝓuenīes. ¶ Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ē q cā efficiēs dupl'r pt diuidi: vno mō ex parte effectus. s. in disponente que causat dispōnem ad formā vltimā: ⁊ pficiētez que īducit vltimā perfectionē. Alio modo ex parte ipsius cause in agens ꝓncipale ⁊ īstrumētale. Agens enīz principale est primū mouens. agens aūt īstrumētale est mouēs motuz. Instrumēto aūt cōpetit duplex actio: vna quā habet ex ꝓpria natura: alia quā habet ꝓut est motuz a primo agēte: sicut calor ignis qui est īstrm virtutis nutritiue: vt dr in. z. de aīa. ex natura ꝓpria habet dissoluere ⁊ cōsumere ⁊ huiusmodi effectus: sed inq̄ztuz est īstrm aīe vegetabilis gnat carnem. Sed sciēdū q actio īstri q̄ñq; ptingit ad vltimā pfectionē quā ꝓncipale agēs īducit: aliq̄ñ aūt nō: semp tñ ptingit ad aliqd vltra id qō cōpetit sibi fm suā nām: siue illud sit vltima forma siue dispositio: alias nō ageret vt istrm: sicut qualitates actiue ⁊ passiue elemētoz ptīgūt īstrum tal'r ad formas māles educēdas de mā: nō aūt ad productionē aīe humane q̄ est ab extrīseco. ¶ Dōm est g q ꝓncipale agēs respectu iustificatiōis deus est: nec indiget ad hoc aliqbus īstris ex parte sua: sz ꝓpter ꝺrietatē ex parte hoīs iustificādi: vt supra dctm est: vtiī sacris q̄si qbusdam instris iustificatiōis. huiusmodi aūt mālib⁹ instris cōpetit aliqua actio ex nā ꝓpria sicut aque abluere: ⁊ oleo facere nitidū corpus: sed vlterius inq̄ztū sunt īstra diuine misericordie iustificātis ptīgūt īstrumētaliter ad aliquē effectū in ipsa aīa q ꝓmo correspōdet sacris: sicut ē character vel aliqd huiusmodi. Ad vltimū aūt effectū q est gra nō ptingūt etiaz īstrumētaliter nisi dispositiue: inq̄ztū hoc ad qō instrumētaliter effectiue pertingunt est dispositio que est necessitas quātum in se est ad gratie susceptionem. Et qz oē instrm agēdo actionem naturalem que competit sibi inquātum est res quedam pertingit ad effectuz qui cōpetit sibi inquātum est instrumentum: sicut dolabrum diui-

dendo suo acumine pertingit instrumentaliter ad formã
scãni:ideo etiam materiale elementum exercendo actio-
nẽ naturalẽ ſm quã est signum interiozis effectus pertin-
git ad interiorem effectum instrumentaliter. Et hoc est
quod Aug.dicit:q aqua baptismi cozpus tãgit ⁊ coz ablu-
it:⁊ iõ dr̃ q sacr̃a efficiunt qõ figurãt. Et hũc modũ iusti-
ficandi vr̃ magister tãgere in lr̃a. Dicit.n.q hõ nõ querit
salutẽ ĩ sacr̃is quasi ab eis:sz p illa a deo.hec.n.ꝓpositio.a.
denotat ꝑncipale agẽs.sed hec ꝓpositio.p.denotat cãz in-
strumẽtalẽ. ¶ Ad p̃m g̃ dõm: q Ber.vt ex ꝓcedentib⁹ ibi-
dẽ pz nõ intẽdit ostẽdere similitudinẽ sacroꝝ ad illa nisi
quãtũ ad significationẽ:qz anulus est signuz ⁊ baculus: ⁊
sil'r sacr̃a:sed sacr̃a vlterius sũt cause. ¶ Ad z^m dõm:q re-
ducunt ad genus efficiẽtis cãe nõ ꝑncipalis: sz instr̃alis.
deus aũt solus est cã gr̃e:quasi ꝑncipale agẽs:sed sacr̃a q̃si
instr̃aliter ⁊ dispositiue:vt dictũ est agentia sũt. ¶ Ad 3^m
dõz q agẽs nõ semp est nobilio⁹ patiẽte simpl'r loquẽdo:sz
inquãtũ est agẽs.agit.n.ignis vel ferrũ in cozp⁹ humanuz
quod est simpl'r nobilius:quo tñ ignis est nobilioz inquã-
tũ est actu calidus:⁊ ſm hoc agit in cozp⁹ humanũ: ⁊ sic ñ
oz q res ille materiales q̃ sũt ĩ sacr̃is sint simpl'r aĩa nobi-
liozes:sz ſm qd.s.inquãtũ sũt instr̃a divine mĩe operantis
ad iustificationẽ. Nec itez oz q instr̃al'r agens sit simpl'r
nobilius effectu:qz effect⁹ nõ ꝓportiõaẽ instr̃o: sz ꝑncipali
agenti q q̃q̃z per vilia instr̃a nobiliozes effect⁹ inducit:si-
cut medicus pducit ad sanitatẽ p clystere. ¶ Ad 4.^m dõz:
q cã vniuoca vel nõ vniuoca ꝓpe loquẽdo ⁊ simpl'r sunt
diuisiões illius cãe:cuius ẽ silitudinẽ br̃e cuz effectu: hec
aũt est ꝑncipalis agentis ⁊ nõ instr̃alis:vt dicit Alex.ſm q
narrat Cõmẽ.in.ii. Meta.⁊ iõ ꝓprie loquẽdo neq̃z instru-
mẽtũ ẽ cã vniuoca neq̃z equoca:posset tñ reduci ad vtrũ-
libet.ſm q ꝑncipale agẽs:ĩ cuius virtute instr̃m agit est
cã vniuoca vel nõ vniuoca. ¶ Ad 5^m dõz:q ex sacr̃is cãe
p modũ influẽtie gr̃a:nec tñ sacr̃a sũt que influũt gr̃am: sz
p que deus sicut p instr̃a aĩe gr̃am influit. ¶ Ad 6^m dõm:
q ĩ transsubstãtiatiõe cũ sit quasi quidã mot⁹ vel mutatio
duo sũt.s.recessus a termio ⁊ accessus ad terminũ: verba
ergo sacr̃alia ptingũt instr̃aliter ad trãsubstãtiationẽ q̃z-
tum ad recessũ a termino a quo:sz q̃z-tũ ad accessũ ad ter-
minũ ad quẽ nõ ptingũt istrumẽtaliter nisi dispositiue si-
cut in alys sacramentis accidit.

¶ Ad.z.q.dõm:q ꝓpter auctozitates inductas necesse est
ponere aliquã virtutẽ supernaturalẽ in sacr̃is. Sustinen-
tes ãt primã opinionẽ dicũt q illa virtus nõ est nisi qdaz
ordo ad aliqd. Sz hoc nihil est dictũ: qz semp virt⁹ noĩat
principiũ alicuius ꝑcipue put sumit̃ hic p virtute cãe. Ad
aliqd ãt siue relatio nõ põt esse principiũ actiõis vel ter-
minus: vt pbat̃ in.5.phy.⁊ iõ nullo modo ille ordo potest
br̃e nomẽ virtutis neq̃z rõnem. Et ꝓpter hoc dicẽdũ ali-
ter q virtus agẽdi ꝓportionat̃ agenti: vñ alio mõ oz põ-
re virtutẽ agẽdi ĩ agẽte principali:alio mõ in agẽte instru
mẽtali.agens.n.principale agit ſm exigẽtiã sue forme: et
iõ virt⁹ actiua ĩ ipso est aliq̃ forma:vel q̃litas hñs ꝓpletuz
eẽ in nã. Instrz ãt agit vt motũ ab alio:⁊ iõ ꝓpetit sibi vir-
tus ꝓportionata motui.mot⁹ ãt nõ ẽ ens ꝓpletũ:sz est via
ĩ ens:quasi mediũ qd ĩter potẽtiã purã ⁊ actũ puz̃: vt dr̃ ĩ
3° phy.⁊ iõ virtus instr̃i inq̃z-tũ hȝ scõm q agit ad effectuz
vltra id qõ cõpetit sibi ſm suã nãm nõ est ens cõpletũ ha
bẽs esse fixũ in nã:sed qõdã ens incõpletũ sicut est virtus
imutãdi visuz in aere:inq̃z-tũ est instr̃m motũ ab exteriozi
visibili:⁊ hȝ entia ꝓsueuerũt intẽtiões noiari:⁊ hñt aliqd
sil'e cũ ente qõ est aĩa:qõ est ens diminutũ: vt dr̃.6° meta.
Et qz sacr̃a nõ faciũt effectũ spũalẽ nisi inq̃z-tũ sunt instr̃a:
iõ virtus spũalis est in eis nõ quasi ens fixũ sed sicut ens
incõpletũ. ¶ Ad p̃m g̃ dõm:q ens incõpletũ qõ est ĩ aĩa di-
uidit̃ cõtra ens distinctũ p.x.genera:vt pz in.6°. meta.⁊ iõ
talia entia incõpleta p se loquẽdo nõ sunt in aliquo gene-
re nisi p reductionẽ:sicut mot⁹ q̃z-tũ ad suã substantiaz re-
ducit̃ ad illud genus in quo sunt termini mot⁹:sicut ipse
ctũ ad pfectũ q̃uis ponat̃ in ꝑdicamẽto passiõis ſm q ĩ
portat ordinationẽ mouẽtis ad motũ:vt dicit Cõmẽ.in 3°
phy.vñ ⁊ virt⁹ hec q̃ est in sacr̃is reducit̃ ad id genus in q̃
est virtus cõpleta ꝑncipalis agẽtis q̃ est qualitas vel in q̃
esset si in gñe esset:qz virt⁹ increata nõ ẽ in aliquo genere.
¶ Ad z^m dõm:q instr̃o dat̃ virt⁹ agẽdi instr̃aliter duplr̃:
vno mõ q̃si ĩchoatiue qñ ĩstituit̃ in spẽ istr̃i:⁊ iõ dic̃ Aug.
q ꝓtinet gr̃am ex sanctificatiõe. Alio mõ dat̃ cõplete qñ
actu mouet̃ a ꝑncipali agẽte:sicut qñ carpẽtarius vtit̃ ser
ra:⁊ sil'r cõplete dat̃ virtus sacr̃is in ipso vsu sacroꝝ:nec ẽ
incõueniẽs si virt⁹ q̃ motui ꝓportionat̃ dat̃ rei statim vel
post modicũ deseruire. ¶ Ad 3^m dõz q sicut virtus predi
cta nõ põt poni in aliquo gñe entis nisi p reductionẽ. Ne-
nec ꝓstitui in aliquo gradu boni nisi p reductionẽ. Redu-
cit̃ aũt ad bona maxima in qb⁹ est gr̃a:que quodãmõ ẽ cõ
plemẽtũ ipsius vtutis quasi finis eius. ¶ Ad 4.^m dõm:q
in re cozpozali nõ põt eẽ vtus spũalis ſm esse cõpletũ:põt
tñ ibi esse p modũ intẽtiõis:sicut in instr̃is motis ab artifi
ce est vtus artis:⁊ sermo audibilis exr̃is causa disciplinc:
vt dr̃ in libro de sensu ⁊ sensato ꝓtinet intẽtiones aĩe quo-
dãmõ.et in motu est vtus substãtie separate mouẽtis ſm
phos:⁊ semẽ agit in vtute aĩe:vt dicit̃ in.i6.de animalib⁹.
¶ Ad 5^m dõz q sicut vtus absoluta nõ est cõplete in quo-
libet ꝓgregatoꝝ ad vnã actionẽ quã nullus p se perficere
põt:sicut est de tractu nauis:sz est in oib⁹ sil'ibꝫ sũt
oẽs loco vnius agẽtis:⁊ sic vtus in eis existens suã retinet
vnitatẽ:ita etiã est de instr̃is qñ vnũ nõ sufficit:⁊ sic ẽt est
in alys multis q̃ exigunt̃ ad sacr̃m:qz in oibus est illa vir-
tus sil'acceptis cõplete:in singulis aũt incõplete.

¶ Ad.3.q.dõz: q instr̃m ꝑdicto mõ vtutẽ nõ accipit nisi ſz
q principali agẽti cõtinuat̃ vt virtus eius quodãmõ in i-
strumẽtũ trãffundat̃:principale aũt ⁊ p se agens ad iustifi
cationẽ est deus:sicut cã efficiẽs:⁊ passio christi sicut meri
toria:huic aũt cause cõtinuat̃ sacr̃m per fidẽ ecclesie q̃ et
instr̃m refert ad principalẽ cãm:⁊ signũ ad signatũ:⁊ ideo
efficacia instrumẽtoꝝ siue sacramentoꝝ vel virtus est ex
tribus.s.ex institutione diuina:sicut ex ꝑncipali causa age-
te:ex passione christi.sicut ex causa prima meritoria:ex fi-
de ecclesie:sicut ex continuante instrumentuz principale
agenti. ¶ Ad p̃m g̃ dõz:q christus ſm q homo ẽ causa me-
ritoria nostre iustificatiõis:sed ſm q deus est causa influ-
ens gratiam. ¶ Ad z^m dõm q resurrectio est causa iustifi
cationis quantum ad terminum ad quem:sed sacramẽta
magis respiciunt terminum a quo:⁊ ideo directius respi-
ciunt passionem que ad peccati deletionem principaliter
quasi satisfactio quedam ordinatur. ¶ Ad 3^m dõ. q fides
dat efficaciam sacramentis inquantuz cause ꝑncipali ca
nis a qua ĩmediate ⁊ directe sacramenta efficaciaz habẽt
sacramentis efficaciam largitur.

¶ Ad.4.q.dõm q quia omne agens agit sibi simile:ideo
effectus agentis oportet q aliquo modo sit in agente. In
quibusdam enim est idem ſm speciem:⁊ ista dicunt̃ agen
tia vniuoca sicut calor est in igne calefaciente. In quibus-
dam vero est idem ſm proportionem siue analogiã:sicut
cum sol calefacit:est enim in sole aliquid quod ita facit cũ
calefacientem:sicut calor facit ignem calidum:⁊ ſm hoc
calor dicitur esse in sole equoce:vt dr̃ in libro de substãtia
orbis. Ex quo pz q illud qõ ẽ in effectu vt forma dans eẽ
est in agẽte inquantuz hȝ vt virtus actiua:⁊ ideo sicut se
habet agens ad vtutẽ actiuã:ita se hz ad cõtinendam for-
mam effectus. Et quia agens instrumẽtale non habet vir
tutem agendi ad aliquod ens cõpletum:sed p modũ intẽ-

tiõis vt dictũ est: ꝛ forma introducta ꝺtinet in eo ꝑ modũ intẽtiõis: sicut sũt species coloꝝ i aere a quib⁹ aer nõ ꝺnominat coloratꝰ: ꝛ ℔ mõ gra est in sacris sic in instro ñ ꝺpletã ꝛ in cã vniuoca. ꝛ⁰ qz est i eo ꝑ modũ intẽtiõis ꝛ nõ ꝑm ꝺpletũ esse i nã: sicut forma effectꝰ ẽ i cã ꝓncipali ñ vniuoca ꝑm esse effectũ i nã: cuius nõ ꝑm ꝺpletã rõez illius speciei siue formę quã inducit i effectu: vt color est i sole. ꝛ⁰ qz

gis ⁊ passiõis xp̃i a q̃ efficaciã hñt: ⁊ iõ illud op⁹ opatũ erat cũ q̃dã ptestatiõe fidei: ⁊ iõ idirecte ⁊ ex ꝓñti hẽbãt iustificare quasi mediantib⁹ nr̃is sacr̃is p ea significatis a deo significationem habentia: vt dicit Hugo de sancto victore. nr̃a aũt sacr̃a directe ⁊ imediate iustificãt: qz ad ℔ directe sunt ĩstituta. sed hec opio nõ vr̃ ꝓuenire dictis scõz. dicũt .n. q̃ lex erat occasio mortis inq̃tũ ostẽdebat peccatuz ⁊ gr̃az ad inuicẽ nõ ꝓferebat. Nec differt q̃tũ ad ℔ q̃l'rcũq̃ vel directe vel idirecte gr̃az ꝓferr̃et. Et ꝓterea ſm hoc nulla eẽt vel valde modica p̃eminẽtia sacrõz noue legis ad sacr̃a veteris legis: qz ẽt sacr̃a noue legis a fide ⁊ significatiõe cãndi efficaciã hñt: vt dictũ est. Et iõ aly dicũt et melius q̃ nullo mõ sacr̃a ipsa veteris legis. i. op⁹ opatuz ĩ eis gr̃am ꝓferebat excepta circũcisiõe: de q̃ post dicetur.

¶ Scõm ℔ g̃ ad p̃m dõm q̃ scificatio q̃q̃ ꝓportat emundationẽ ⁊ ꝓfirmationẽ spũalẽ q̃ fit per gr̃az: ⁊ sic sacr̃a veteris legis nõ dicebant̃ sacr̃a nisi q̃si signa scificantiuz: vt dictũ est. Alio mõ scificatio ꝓportat mãcipationẽ alicuius ad aliq̃ sacrũ: ⁊ sic dicebant̃ sacr̃a ⁊ q̃si scificãti a: qz p ea fiebat q̃dã idoneitas ad sacros vsus ⁊ in tẽplo ⁊ ĩ vasis ⁊ ĩ ministris ⁊ in ppl'o: ⁊ p hunc ẽt modũ apõ gẽtiles dicebãt sacr̃a militaria: q̃bus hõ mãcipabat̃ officio militari: q̃ sacramẽtũ reputabãt: sicut ⁊ oĩa q̃ ad cõitatẽ pertinebant.

¶ Ad 2m dõm: q̃ illa oro in canõe misse nõ attẽdit q̃tũ ad ipsa opata: qz hoc sacrificiũ magis placet q̃tũ illa: sed petit vt deuotio istius offerẽtis placeat sicut illoz placuit. Et sic Daniel ꝓparat sacrificiũ q̃le tũc poterat offerre ad õuotionẽ illoz q̃ sacrificia ĩ lege p̃cepta in hierusalẽ cũ magna deuotiõe obtulerãt. ¶ Ad 3m dõm q̃ sacr̃a veteris legis dicebant̃ medicine q̃tũ ad significationẽ ⁊ nõ q̃tum ad collationẽ gr̃e. ¶ Ad 4m dõm q̃ hõ tpe legis nãe relictus ẽ sibi quãtũ ad cognitionẽ: ⁊ p ignorãtiã errauit ĩ idolatriã lapsus: vñ vt q̃tũ ad oĩa se ifirmũ ĩueniret oportebat vt istruct⁹ p legẽ ⁊ sacrõz eius significationẽ se ipotẽtem cognoscer̃et sine auxilio gr̃e: ⁊ iõ ꝓgruũ fuit vt illa sacramẽta gr̃az nõ ꝓferẽt: vt sic salus a solo xp̃o expectaretur. ¶ Ad 5m dõz q̃ q̃uis illa sacr̃a pctã nõ diluerẽt q̃tũ ad maculã: qz gr̃az nõ ꝓferebãt: diminuebãt tñ reatũ iq̃tum onerosa erant: ⁊ iõ satisfactoria eẽ poterant p̃supposita gratia ex fide mediatoris ei collata.

¶ Ad .2. q. dõz q̃ de vsu sacrõz q̃ opus operãs a q̃busdã dr̃. est ẽt duplex opinio. Quidã .n. dixerũt q̃ vsus ipse nõ erat meritorius: ẽt si ĩ fide ⁊ charitate fieret: ⁊ ℔ videtur magister in littera dicere: sed ℔ videt̃ absurdũ q̃ labores sanctorũ patrũ in hȝ sacramẽtis dei accepti nõ fuerint et q̃ opus virtutis possit eẽ nõ meritoriũ: ⁊ iõ cõiter tenetur q̃ vsus coz meritoriꝰ eẽ poterat si ex charitate fieret. Alii qui tñ excusant magistrũ dicẽtes q̃ ipse intellexerit ipsa opa opata nõ iustificare quãtũcũq̃ ĩ charitate fierent: q̃uis ipsa opatio ex charitate facta possit eẽ meritoria in eo q̃ est in statu merendi. ¶ Ad p̃m g̃ dõm: q̃ sacrificiã illa p se loquẽdo nũq̃ fuerũt deo accepta: qz gr̃am nõ ꝓtinebãt p quã deo aligd ẽ acceptũ: ſz p accidẽs erãt ⁊ accepta ⁊ nõ accepta. Accepta qdẽ ꝓpter significationẽ ⁊ deuotionem offerentiũ. Sz nõ accepta ⁊ abominabilia pp pctã ⁊ abusum offerentiũ: ⁊ qz eadẽ idolis ĩmolabant̃: ⁊ sic inquãtũ erant deo accepta poterãt eẽ meritoria. ¶ Ad 2m dõm: q̃ q̃uis occisio aialium eẽt ſm se inutilis: tñ inquãtũ ordinabat̃ ad cultũ dei ex diuina ĩstitutiõe vtilis erat: ⁊ eius vtilitates tãguntur in glo. Ro. 5. Lex data ẽ ad domãdũ superbũ: vt. s. deo offerret potius q̃tũ idolis: ad flagellãdũ duruz inquãtũ erãt ad satisfactionẽ: ad instruẽdũ insipientẽ rõe significatiõis: ad ostẽsionẽ delicti ⁊ humane ifirmitatis: ⁊ ℔ rñdet p̃imis duob⁹: ad manifestationẽ ⁊ testimonium gr̃e ⁊ futuroz significationẽ: ℔ exponit tertium. ¶ Ad 3m dõz: q̃ lex ſm Aug. data est quãtũ ad hȝ sacr̃a duris ⁊ superbis in flagellũ ⁊ onus: vt onerati diuinis sacrificijs nõ liberet eis ad idolatriã declinare: sed p̃fectis in signum: ⁊ paruulis in pedagogũ: ⁊ quãtũ ad hoc poterat eẽ coz vtilis sacrificijs ſm q̃ habebant aliquã rõnem displicentie ex hoc q̃ idolis ĩmolabantur: ⁊ quantum ad hoc non habebant rationem meriti.

¶ Ad .3. q. dõm q̃ veteris legis intentio erat homines ad timorem ⁊ reuerentiã dei inducere: ⁊ a carnalibus ad spiritualia trahere paulatim: ⁊ ideo instituit multa ĩpedimenta quibus hoĩes ab vsu illoz sacramẽtoz frequẽter impedirẽt: ⁊ vt sic magis in reuerentia haberent̃: qz oẽ rarum charum: ⁊ sic etiam paulatim a carnalibus obseruantijs dissuescerent quãdoq̃ totaliter abstrahendi i tẽpore gratie: ⁊ hec impediméta ĩmundicie carnis dicebant̃ ĩmundicijs spiritualibus q̃si a peccato causate scmp: ſz quasi a sacramẽtis prohibentes. ¶ Ad 2m dõm: q̃ sacerdos lauabat manus ⁊ vestimenta ne cum manib⁹ sanguinolẽtis ⁊ cinerosis alia tangeret: ⁊ qz sacrozuz ad cõia nõ debet esse commixtio: vnde etiam vncti chrismate manus lauant ⁊ abstergunt. Immundus autem reputabatur propter triplex primo vt sacerdotes essent sub onere sicut ⁊ alij. Secũdo ad tollendũ superbiã sacerdotum de hoc q̃ alios sanctificabant. Tertio ad signãdũ q̃ sacerdos noui testamẽti propter maximã sanctitatẽ sacrificij semp debet se idoneum reputare. ¶ Ad 3m dõz: q̃ in noua lege nõ sunt irregularitates tot sicut in veteri lege: nec sũt nisi ĩ ministris ecclesie: in quibus requiritur maxima idoneitas propter sacramẽtoz sanctitatẽ: ideo tales irregularitates non ita facile abstergunt̃. ¶ Obseruãtie ceremoniales. Eremonialia dicũt q̃ ſm se nõ hñt cãz manifestam ipsoz factoz q̃uis possint habere cãm manifestam ĩ sue institutionis. Dicitur aũt cerimonia quasi munia cereris q̃ erat dea frugum: qz ei prius sacrificia instituta sunt. ⁊ exinde translatum est nomẽ ad oẽm diuinũ cultũ. vel sicut dicit Valer⁹ maximus: dicunt̃ a cere oppido in quo ꝓus Romani sacros ritus instituerũt. Mũdabant̃ ẽt interdum a corporali lepra. i. mũdatũ ostendebãt q̃ signa que apparuerãt cessabant. ¶ Sine medio deũ videbãt. i. diuioz cognitionẽ nõ ex sensibilibus signis accipiebãt: sed per infusionẽ. Et de hoc ĩ 2o libro. dis. 24. dictum est.

¶ De circũcisione.

Quit tñ inter illa sacr̃a sacramẽtũ quoddam. s. circũcisiõis idẽ conferẽs remedium contra peccatũ q̃ nunc baptismus. Tñ Aug. Ex quo ĩstituta est circũcisio ĩ populo dei que erat tunc signaculũ iusticie fidei: ad purgationem valebat magnis ⁊ paruulis originalis veterisq̃ pcti: sic̃ baptismus ex illo valere cepit ad ĩnouationẽ hoĩs: ex quo ĩstitut⁹ ẽ. Jté Beda. Jdẽ salutifere curatõis antiquum circũcisio ĩ lege ꝓtra originalis pcti vulnus agebat: q̃ baptism⁹ agere reuelate gr̃e tẽpore ꝓsueuit: excepto q̃ regni celestis ianuã nõdũ ĩtrare poterãt. Tñ ĩ sinu abrae post mortẽ requiescebãt. Hȝ aperte tradit per circũcisionẽ peccatoꝝ remissionẽ quo ĩstituta fuit: scilicet remissionẽ peccati ori-

ginalis ⁊ actualis paruulis ⁊ maioribus a deo prestitam: sicut nunc per baptismum datur.

¶ De viris qui fuerunt ante circūcisionez: ⁊ de feminis que fuerunt ante ⁊ post. g

QVeritur etiam de viris qui fuerūt ante circūcisionē: ⁊ de feminis que fuerunt ante ⁊ post: quod remedium cōtra peccatum habuerint? Quidaz dicunt sacrificia ⁊ oblationes eis valuisse ad remissionez peccati. Sed melius est dicere illos qui de Abraam prodierunt per circūcisionem iustificatos: mulieres vero per fidez ⁊ operationem bonam: vel suam si adulte erāt: vel parentum si paruule. Eos vero qui fuerunt ante circūcisionem paruulos in fide parentum: parentes vero per virtutem sacrificiorum. s. quā intelligebant spiritualiter i illis sacrificijs iustificatos. Unde Grego. Quod apud nos valet aqua baptismi: hoc egit apud veteres vel pro paruulis sola fides: vel pro maioribus virtus sacrificij: vel pro his qui ex abrae stirpe prodierunt mysterium circūcisionis.

¶ De institutione ⁊ causa circūcisionis. h

HIc dicendum est in quo instituta fuerit circūcisio. Et quare ⁊ cur mutata per baptismum. Abraam primus mādatum circūcisionis habuit ad probationem obedientie: nec ei soli precepta fuit circūcisio sed ⁊ semini ei⁹. i. omnib⁹ hebreis: que fiebat sin legem octauo die lapideo cultro in carne preputij. Data autem fuit circūcisio pluribus de causis. s. vt per obedientiam mandati abraam placeret deo: cui per preuaricationē Adam displicuerat. Data etiam fuit in signuz magne fidei abrae: qui credidit se habituruz filium in quo fieret benedictio omnium. Deinde vt hoc signo a ceteris nationibus discerneretur populus ille. In carne vo prepucij ideo iussa est fieri circuncisio: quia in remedium instituta est originalis peccati quod a parētibus trahimus per concupiscentiam: que in parte illa magis dominatur: ⁊ quia in parte illa culpā homo sensit decuit vt ibi signum obedientie acciperet.

¶ Quare die. viij. ⁊ petrino cultro. i

HEbat autem octaua die ⁊ petrino cultro: quia ⁊ in resurrectione communi octaua die etate futura per petrā christuz omnis ab electis abscindetur corruptio: ⁊ per christi resurrectionez octaua die sacram circunciditur a peccatis anima cuiusq; in cū credētis: due ergo res sunt illius sacri.

¶ Quare in baptismū mutata sit circūcisio. k

HEc autem mutata est circūcisio per baptismum: quia sacramētum baptismi communius est ⁊ perfectius quia plenioꝛi gradu accumulatum. Ibi enī peccata solum dimittebantur: sz nec gratia ad bene operandum adiutrix: nec virtutum possessio vel augmentum ibi prestabatur vt in baptismo: vbi non tantummodo abolentur peccata: sed etiam gratia adiutrix confertur ⁊ virtutes augentur. Unde aqua refectionis vel regenerationis dicitur: quia aridos fecundat: etiam fructificantes amplioꝛi vbertate donat: qz quantuncunqz per fidem ⁊ charitatem antebabitam aliquis iustus ad baptismum accedit: vberioꝛem ibi recipit gratiam: sed non ita i circuncisione. Unde abrae per fidem iam iustificato signaculum tm̄ fuit: nihil. n. intus obtulit.

¶ De paruulis defunctis ante diez octauū. l

SI vero queritur de paruulis qui ante diem octauū moꝛiebantur anteqz fiebat circūcisio exlege. Utrum saluarētur vel non. Idem potest responderi quod sentitur de paruulis ante baptismū defūctis: quos perire constat. Unde Beda. Qui nūc per euangeliū suū terribiliter ⁊ salubriter clamat. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritusancto non intrabit in regnum dei: ipse dudum clamat per suaz legem: anima cuius prepucij caro circūcisa non fuerit peribit de populo suo: quia pactum meum irritum fecit. Forte tm̄ sub lege ingruente necessitate moꝛtis ante octauum diem circūcidebant sine peccato filios: sicut modo in ecclesia fit de baptismo.

POstqz determinauit magister differentiam sacramentoꝛū veteris ⁊ noue legis hic determinat de quodā sacramento veteris legis. s. circūcisione qō cū sacramētis noue legis aliquā conuenientiam habet. ⁊ diuiditur in partes duas. In prima determinat de circūcisione. in secunda mouet quandam questionē circa predeterminata: ibi. Si vo queritur ⁊c. Prima in tres. In prima determinat efficaciā circūcisionis. i secūda institutionē ipsi⁹: ibi. Hic dicendū ē i q̄ īstituta ⁊c. In 3ª determinat de mutatōe ipsi⁹ p baptismū: ibi Jō aūt mutata est ⁊c. Circa pr̄ imū duo facit. Primo ostēdit quam efficaciam circūcisio habeat. Secūdo ostendit q̄ eandē efficaciā contra oꝛiginale habebāt quedā remedia añ p̄ceptū ō circūcisiōe datū: ibi. Queriť āt ō viris ⁊c.

HIc queruntur sex. ¶ Prio ō necessitate circūcisionis. ¶ Secūdo quibus ꝓpeteret. ¶ Tertio de his que ad circūcisionē requirebantur. ¶ Quarto de efficacia circūcisionis. ¶ Quinto de mutatione ipsius. ¶ Sexto de remedio quod circūcisionem precessit.

Ad primum sic pcedit. Uidetur q̄ nō fuerit ne cessariū circūcisionē dari. sapiētis ē enī facere aliqd q̄to breuius pōt. sz p fidē ⁊ sacr̄a legis na ture sufficiēter originale purgabat. g̃ nō oportebat ī reme diū originalis circūcisionē dari. ¶ P. peccato origiali q̄ ex alio ꝺctuz ē nō debeť pena sensibilis nec expiatio p sa tisfactionē. sz circūcisio penā sensibilē hēbat. g̃ nō erat cō ueniēs remediū ꝓtra originale. ¶ Sz ꝺ. Circūcisio est si gnaculuz fidei q̄ est in ꝓputio patris nostri abrae. Ro. 4. Sz ꝓueniēs fuit illā fidē significari: cuius oz nos oēs imi tatores exīstere. g̃ ꝺgruū fuit circūcisionem dari.

¶ Ulteriusvideť q̄ nō debuerit dari añ legē scriptā: q̄ in lege nature nō erat aliqua distictio cū lex cōis oibus eēt. sz circūcisio signū distictiuū est: q̄ ꝑm Damas. ē signū de terminās israel a gētibus. g̃ nō debebat dari añ legez scri ptā. ¶ P. ꝓcepta q̄ nō sunt ꝺdita rōni nāli debēt ad ꝓlm ꝓ ministroz officiū trahi. sz circūcisio nō erat de dictami ne legis nālis. g̃ cū añ legē scriptā nō esset ministroz disti ctio: videť q̄ tūc dari nō debuerit. ¶ Sed ꝺ. Circuncisio ꝑm apl'm est signū fidei. sz etiā añ legē scriptā erat distin ctio fideliū a nō fidelibus. g̃ tūc oportebat eis dari.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ nō debuerit differri vsq̄ ad tēpus abrae: q̄ etiā añ ipm erāt fideles ab ifidelibus distincti. sed circū cisio ē signū fidei. ergo añ tēpus abrae dari debuit. ¶ P. circūcisio maiorē habet efficaciā q̄ sacr̄a legis nature: ali as postea īstituta nō fuisset. sed non minor erat necessitas efficacis remedy añ abraā q̄ post. ergo ēt añ euz dari de buit. ¶ Sed ꝺ. fides que sacr̄is efficaciā significādi dat ē fides mediatoris: vt supra dcm ē. sed abrae ꝑmo dicte sūt repromissiōes de mediatore ex semie eius nascēdo. g̃ ei ꝑ mo signū fidei distinctū dari debuit in gñationis mēbro.

¶ Rñdeo dcm ad. i. q. q̄ circūcisio ꝑmo ⁊ ꝑncipaliter ne cessaria fuit ad expressiorē significationē q̄ sacr̄a ꝓceden tia fuissent. oportuit. n. q̄ ꝑm ꝓcessuz tēporis sicut explica tio fidei crescebat ita crescēret distictio signoz sacr̄aliuz. Habet aūt circūcisio exꝑssam similitudinē ablatiōis ori ginalis peccati q̄tū ad. 4. ꝑmo q̄tū ad mēbrū gñatōis ꝑ quā originale trāsfundit. ⁊ q̄tū ad figurā circularez in qua significať circulus: qui ē im ꝓcessū originalis ifectōis: ꝑm q̄ ꝓsona corrūpit nām ⁊ natura ꝓsonā. tertio q̄tuz ad penā q̄ erat in circūcisione ꝺ delectationē cōcupiscētie in qua ꝑcipue viget fomitis vtus. 4°. q̄tū ad sanguis effusio nē in quo significať passio christi ꝑ quā ꝓ originali satis faciēdū erat. Ut quātū ad hāc vtilitatē diffinit circūcisio q̄ est signaculū curatiōis ab originali. sz ex ꝓnti fuit alia vtilitas circūcisiōis. s. distinctio fidelis ꝓpli ab ifideli ꝓ fidē eius cui data fuit circūcisio. ⁊ q̄tū ad ꝗ diffinit Da mas. circūcisionē sic. Circūcisio ē signū determinās isral' a gētib⁹ cū q̄b⁹ uersabať. habuit ēt mystica significationē ⁊ moralē: q̄ erat signū castitatis seruāde: ⁊ allegorica in quātū significabat purgationē ꝑ xp̄m futurā: ⁊ q̄si anago gica inquātū significabat depositionē corruptibilitatis ⁊ carnis ⁊ sāguinis ī resurrectiōe. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺcz q̄ bas vti litates habuit circūcisio ꝓe sacr̄is legis nature: ⁊ iō post il la instituī debuit. ¶ Ad zm dcm q̄ pena illa non erat ad satisfactionem: sed tm̄ ad significationem.

¶ Ad. z. q. ꝺcz q̄ lex scripta nō debuit dari diuinitus nisi ppl'o fideli: ⁊ iō oportuit ppl'z fidelē prī ꝓgregari ⁊ ab ali is distingui q̄ lex diuinit⁹ ei dareť. hoc aūt ñ poterat fieri nisi ꝑ aliqō signū ī q̄ fideles ad iuicē ꝓueīrēt: ⁊ ab alys di stigueréť. qō ad circūcisionē ꝓtiet: ⁊ iō añ legislatiōez ōbu it circūcisio dari. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺcz q̄ circūcisio erat q̄dām lō legis nāe i q̄tū tpe legis nāe data fuit: ⁊ quodām lō legl scri pte inquātū ad ipsā ꝑparabat: dispositiōes āt distinctionē bñt penes ea ad q̄ disponūt. ¶ Ad zm dcm: q̄ pctm̄ origi nale a nobis nō bēm⁹ sed aliūde: ⁊ iō aliūde totalr reme diū hz nobis nō cooperātib⁹. s. a deo: ⁊ pp B sacr̄m qō ī re/ medīū originalis erat a deo imediate ꝑcipi debuit sic cir cūcisio ⁊ baptism⁹. secus āt ē ō sacr̄is legalib⁹ que erāt in / stituta ad satisfaciēdum ꝓ actualibus.

¶ Ad. 3. q. dcm q̄ ex corruptiōe peccati originalis hūmanū genus circa tpa abrae vsq̄ ad ꝑfundissima pctoz̄ vene rat. s. ī infidelitatē ⁊ turpissimū vitiū ꝺ nām: tūc tpis p ꝓueniebat ꝑmissionē fieri manifestā de semie nasciturо ī quo oēs gētes bñdicerēť ⁊ a pctis mūdarent. Tūc etiā oportebat ī significatiōem aliqō exēplū fidei hoib⁹ ꝑ ꝺ pisceūtiā: ⁊ iō abrae ꝓ io data ē circūcisio ī signū ꝑnitatis: vt ex quo nasciturus erat pctoz̄ ōstructor ēt ī signū fidei ⁊ destructiōis ab ifidelib⁹ ⁊ ī signū castitatis ⁊ mundicie. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺ. q̄ añ abraā fere oēs fideles erāt: circa tpa .n. eius dr̄ idolatria icepisse. ¶ Ad zm ꝺcz: q̄ q̄ tunc tpis corruptio magis īualuerat: ideo etiam tūc oportebat effi cacius remedium dari.

Ad scm sic pcedit: vr̄ q̄ oib⁹ ppl'is circūcisio dari debuerit. data est. n. ī remediū ꝺ originale sz mozb⁹ iste cōis oib⁹ erat. ergo ⁊ medicia debuit cē cōis. ¶ P. circūcisio data est ī signū fidei. sz abrae fidē imita ri oēs tenebāť: ac fides sp fuit de necessitate salutis. g̃ oī bus circūcisio dari debuit. ¶ P. Heb. 13. dr̄. Hoc ē pactū q̄ō obseruabitis īter me ⁊ vos ⁊ semē tuū post te. Circūci deť ī vobis oē masculinū. sed de semie abrae m'ti ppli p cesserūt ꝑter filios isral': sicut ismahelite idumei. g̃ nō solū filys isral' circūcisio ꝓpetebat. ¶ Sed ꝺ. circūcisio erat si gnū fidei. sed vn⁹ tm̄ ppl's erat ī q̄ fides ⁊ cultus dei remā sit ceteris ꝑ idolatriā deprauatis. g̃ eis circūcisio tm̄ ꝓpe tebat. ¶ P. circūcisio significabat medicinā futuraz per xp̄m. sz tm̄ ex vno populo. s. isral' christus nasciturus erat. g̃ tm̄ illi populo circūcisio competebat.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ debuit B remediū ēt mulierib⁹ cōiter da ri. Circūcisio. n. data erat ī medicinā ꝺ primā trāsgressio nem. sed ꝑia trāsgressio icepit a femia. g̃ ⁊ femine remē diū dari debuit. ¶ P. vbi cadē cā ⁊ idē effect⁹. sz cadez cā in viris ē vt eis circūcisio dareť ⁊ i mulierib⁹. q̄ ⁊ ipse ad ppl'm dei ꝑtinēt: ⁊ ī eis corruptio originalis ē. g̃ eis hoc remediū dari debuit. ¶ Sed ꝺ. Aug. de sanc. vic. dicit q̄ solis masculis data ē circūcisio carnis: q̄ sacra scriptura ꝑ masculinū sexū aīam: ꝑ feminā vo carnē significare cō suevit: vt. s. ostenderet q̄ illa circūcisio aīabus sanctifica tionem ꝓtulit nō abstulit carni corruptionem.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ xp̄o circūcidi nō ꝓpetebat. sabbati. n. obser uatio vicinioz erat ꝑceptis moralib⁹ ītер q̄ ēt ꝓputatur q̄ circūcisio. sed xp̄s sabbatū ī raliter nō obseruabat: vñ di cebāt de ipso. Joh. 9. Nō ē ꝺ hō a deo q̄ sabbatū nō custo dit. ergo nec circūcisionē seruare debuit. ¶ P. Heb. 7. di cit glo. q̄ xp̄s ī lūbis abrae decimat⁹ nō fuit q̄ decima fi gurabat medicinā originalis q̄ ī xp̄o nō fuit. sed sīr cir cūcisio vt dictū est significat emūdationez ab originali. g̃ xp̄o nō ꝓpetebat. ¶ Sed ꝺ. Galath. 4. Misit deus filiū suū natū de muliere facto sub lege. sz illis q̄ sub lege erāt competit circūcisio. ergo ⁊ christo.

¶ Rñdeo ꝺcz ad. i. q. q̄ sicut pctm̄ ꝑ adā ī oēs trāsitterat: ita oportebat ꝑ xp̄m in oēs scificationē a pctō trāsire. vñ ad ꝓgatiuā scitatis ei⁹ īsinuādā oportebat gcgd ad xp̄s ptinebat spāli sanctitate pollere: ⁊ iō in ppl'o de quo chri stus nasciturus erat oportebat spāliter cultū dei eē ⁊ ipm apud eos signari. ⁊ q̄ circūcisio est signū distinguēs ppl'z dei ab alys. iō oportebat ppl'o isral'i specialr circūcisionem datā eē nō solū quātū ad illos q̄ de stirpe Jacob erāt: sed quātū ad oēs q̄ ad ppl'z illū q̄litercūq̄ ptiebāt. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺ. q̄ circūcisio erat remediū ꝺ originale cū significatiōe scificatiōis nasciturі seminis: pp q̄ō erat ī mēbro gñatōis

ꝛ iō hoc remediuꝫ illi tm̃ pplo ꝓpetebat ex quo chriſtꝰ naſcitur erat: apud alios aūt mãebãt adhuc eadez remedia q̃ fuerãt ante circūciſionẽ data: qz eis nō oportebat ſpãlia ſacri ratis documẽta ꝛ remedia dare. ¶ Ad zm dōz: qꝺ q̃ oēs tenerent ad hñdũ fidẽ quã habuit Abraaz: nō tm̃ oēs tenebant imitare Abraaz i fide: qz nec ad oēs noticia abrae venerat: nec oibꝰ erat datꝰ vt exẽplũ imitabile niſi mediãte ſemĩe: i q̃ oēs gẽtes bñdictionẽ abrae ꝓſecuturi erant: ꝛ iō circūciſio q̃ erat ſignũ fidei abrae nō oibꝰ pplis ꝓpetebat. ¶ Ad 3m dōz qꝺ q̃tũ ad ꝓmiſſionẽ factaz abrae ſegarꝰ ẽ ꝑ electionẽ dei iſaac ab iſmahele ꝛ iacob ab eſau: vt ꝑz Ro.9. nō aūt aliq̃ ſegregatio facta ẽ in filys iſrl: ꝛ iō oēs filij iſrael ꝑtinebãt ad populũ dei peculiarẽ: ꝛ pp hoc illis ſolis circūciſio ꝓpetebat quaſi nunc̃ a familia abrae ſegatis. Iſmahel ꝛ eſau tenebant ad circunciſionẽ q̃ diu erãt i familia pentũ: nō autez poſt receſſuꝫ ab eis.

¶ Ad z. q. dōm qꝺ pctiñ oꝛiginale vt i. zo liō dictũ ẽ quãtuz ad culpã ꝛ reatũ deſcẽdit a patre i filios: quãtũ ad penali tates deſcẽdit a femia: qz pater ẽ efficiẽs in gñatione ꝛ mr̃ mãz miniſtrat. circūciſio aūt data ẽ ꝺ oꝛigiale ad tollẽdũ culpã: nō aūt ad tollẽdũ carnis coꝛruptiõez: ꝛ iō viris ꝛ nō mulieribꝰ data ẽ: ꝛ hec ẽ cã q̃ i obiectiõe tacta ẽ. ꝑ hoc etiã oñdit ſacꝛ ipfectũ: ꝛ ſua ipfectio i expectatiõz pfectiõis induxit. ¶ Ad 3m ꝺ dōz qꝺ q̃tuis trãſgreſſio a femina ice perit: tñ trãſfuſionis oꝛiginalis pctĩ cã nō fuit femina. ſed vir. qz ſi vir nō peccaſſet oꝛiginale tranſfuſuz nō fuiſſet: iō dicit apoſtolus Ro.5. qꝺ ꝑ vnũ hominẽ peccatũ ĩtrauit in mũdũ. ¶ Ad zm dōz qꝺ iã ꝑz qꝺ ñ ẽ eadẽ cã de viris ꝛ mlie ribꝰ quãtũ ad hoc qꝺ circūciſio ꝺ oꝛiginale oꝛdinat. ſili: et nec quãtũ ad hoc qꝺ diſtictiuũ ẽ ſignũ populi fidelis ab ĩ fidel: qz pncipaliter populi diſtinctio ẽ ex parte viroꝝ: qz mulieres viris ſubiecte fũt: ꝛ iō ctiã apud hebꝛeos nō cõ putabant genealogie ex parte mulieꝝ: ſed ex pte virozũ.

¶ Ad 3. q. dōm qꝺ chriſto circūciſio ꝓpetebat: nō ꝓpter in digentiaz: ſed ꝓp decẽtiã. Cui⁹ põt in chriſto multiplex rõ aſſignari. Prima ẽ vt ipſe ſe oñderet filiũ abrae cui prece pui circūciſionis erat factuꝫ ꝛ ꝓmiſſio naſcituri ſeis: ꝛ ſic dei ꝓmiſſionẽ ipletã inſinuaret: zo vt circūciſionẽ ſicut ꝛ alia legalia ſuſcipiẽs ab onere legis nos liberaret: 3o vt fra trẽ indeoꝝ ſe oſtẽderet ne baberẽt iuſtã occaſionẽ ipſum repellẽdi. ¶ Ad pm ꝺ dōz. qꝺ chriſtus i puericia i nullo ab aliis pueris ſegregarꝰ fuit quãtũ ad exterioꝛẽ ꝓuerſatõez. ꝛ iō oĩa q̃ ad pueros pertinebãt in veteri lege in ſe iplere voluit ſed qñ iaz ad pfectã etatẽ puenit oñdere debuit ſe bñs legis eſſe ꝛ legẽ vſq; ad ipm ipoſitã fuiſſe: ꝛ iō i gbuſ dã ſuppa legẽ opat⁹ ẽ: ſicut de obſeruatione ſabbati ꝛ ta cta lepꝛoſi. ¶ Ad zm dōm qꝺ deciatio erat actꝰ tm̃ figural ꝛ gnã ad illos q̃ in lũbis abrae decimabant: ꝛ iō chriſto nō ꝓpetebat: qz ab oꝛiginali immunis fuit: ſed circūciſio etiã habet alias cauſas ꝓter ſignificationẽ i illis qui circun cidunt: ꝛ iō nō eſt ſimilis ratio de vtroq;.

Ad tertiũ ſic ꝓcedit: Videt qꝺ octauꝰ dies nō reg rat ad circūciſionẽ. alia. n. remedia ꝺ oꝛi ginale data ſiue i lege nãe: ſiue i lege gratie tps determĩa tũ nō bñt. q̃ nec circumciſio bñe debuit ad idẽ data. ¶ Ꝑ. poterat ẽ exigẽ qꝺ dies octauꝰ erat dies ſabbati. ſz i die illo ꝓpta erat ges ab exterioꝛibꝰ opibꝰ. q̃ ñ erat de neceſſi tate circūciſiõis qꝺ octauo die fieret. ¶ Ꝑ. illi q vagati ſũt in deſerto nõ fuerũt octauo die circūciſi. ſz poſtea tpe io ſue i galgala: Joſue. 5. ꝛ profuit illis circūciſio: nec illis ob ſunt ad trãſgreſſionẽ: vt vꝝ q i ꝺſerto moꝛtui ſũt ĩcircūciſi. i determiatio tpis nō ẽ de neceſſitate circūciſiõis. ¶ Ꝑ. ſicut ꝓtermittit ꝺterminatũ tps ſi ꝓueniat: ita ꝛ ſi tarde ẽt. ꝛ ꝑ eliti circūcidebant poſt octauũ die: ꝛ eis valebat. gꝺ pueri poterãt ante octauũ die circuncidi ꝛ eis valere. ¶ Ꝺ ꝺ. circūciſio nō habebat efficaciã nec obligationẽ niſi ex ꝓcepto dñino. ſz circūciſio fuit i ꝓcepto ſm determinatũ tps: Geñ. 17. Infans octo dieꝝ circūcidet̃ i vobis. q̃ ꝛ determiatũ tps erat de neceſſitate circūciſiõis. ¶ Ꝑ. ſignificatio ẽ ꝺ neceſſitate ſacri. ſz octaua dies facit ad ſignificationẽ. q̃ ẽ de neceſſitate ipſius.

¶ Ulterius vꝝ qꝺ determinatio mẽbꝛi nō fuerit de neceſſitate circūciſiõis: i ſacris. n. ſignũ ꝺz rñdere ſignato. ſz purgatio oꝛiginalis q̃ ſignificat̃ ꝑ circūciſionẽ nō ẽ ꝑz aliquã ptẽ determiatã: ſz ꝑz totũ. q̃ nec circūciſio ꝺz aliquã ptez determinatã habere. ¶ Ꝑ. ſacra maxima boneſtatẽ in ſe bñe ꝺbẽt. ſz mẽbꝛa gñatiõis videnť eẽ turpia ꝛ verecũda. q̃ nō decuit vt i illo mẽbꝛo determiate aliqꝺ ſacrm daret̃

¶ Ꝺz ꝺ ẽ qꝺ dr̃ Geñ. 17. Circũcidetis carnẽ ꝓputy vr̃i ꝛc.

¶ Ulteriꝰ vꝝ qꝺ cultellus lapideꝰ ſit de neceſſitate circūciſionis: circūciſiõi. n. baptiſmꝰ ſucceſſit ſz determinatũ iſtr̃z ablutiõis. ſ. aq̃ ẽ de neceſſitate baptiſmi. q̃ ꝛ determiatũ inſtrm inciſiõis eẽ debuit de neceſſitate circūciſiõis: ꝛ ꝑci pue ꝓ ſignificationẽ q̃ i lra ponit̃: ſignificatio. n. ẽ de rõe ſacri. ¶ Ꝑ. Bre. dicit ſup Exe. In ſactoꝝ vita cognoſcimꝰ qꝺ i ſcriptura itelligere debeamꝰ. ſz ſancti ꝛ ꝑcipue legiſlatoꝛes lapideo inſtro fecerũt circūciſionẽ: ſic legimꝰ Joſue. 5. ꝛ Exo. 4. de moyſe. q̃ lapideũ inſtrm erat de neceſſitate precepti. ¶ Ꝺz ꝺ: circūciſio nō habebat vim niſi ex diuĩa iſtitutiõe. ſz i eius iſtitutiõe q̃ tangit̃ Geñ. 17. nulla fit mẽtio de inſtro lapideo. q̃ nō fuit de neceſſitate circūciſiõis.

¶ Reſpondeo dõm ad. i. q. qꝺ circūciſio ꝛ erat i ꝓcepto ꝛ erat ſacramẽtũ: octaua q̃ dies erat de neceſſitate circūciſiõis quãtũ ad obligationẽ ꝓcepti: ita qꝺ reus trãſgreſſionis erat qui illud tps nō obſeruabat: ſed nō erat de neceſſitate eius quãtũ ad efficiciã ſacrm: qz etiã in alio tpe circūciſio facta ſuuz effectũ ſacramentalẽ habebat: ſicut etiaz accidit de miniſtrantibus noſtra ſacramenta: qui ſeruant materiam ꝛ formam debitam: ꝛ omittunt aliquid de ritu ad ſolẽnitatem ſacramenti ab eccleſia inſtituto. Determinationis autez huius temporis cauſa eſt ꝛ myſtica que tãgitur in littera: ꝛ litteralis que tangitur a Ra. Moyſe: qz puer ante octauum diem eſt ita tener quaſi in ventre matris: ꝛ ideo ſicut animalia nõ offerebantur ꝓpter ꝑdictaz cãm añ octauũ diẽ ita nec puer circũcidebat̃. ¶ Ad pm q̃ dõm qꝺ remediũ qꝺ ꝓceſſit circūciſionẽ ꝓputat̃ ſimplr iter ſacramẽta legis nãe q̃ nō habebãt tãtã determinationẽ ꝑz Aug. de ſãcto vic. quãtã habẽt ſacra legis ſcripte ad quã quodãmõ ptinet circūciſio: remediũ aūt quod circūciſionẽ ſeq̃t̃. ſ. baptiſmꝰ ẽ magis generale ꝛ pfectiꝰ. nec debuit ita reſtringi: ꝛ iō nõ ẽ ſilis rõ de circunciſione ꝛ alys.

¶ Ad zm dōz qꝺ dies ſabbati nō ipediebat circūciſionez. nõ eniz erat opus pure corporale: ſed ſacr̃ale: ſicut ꝛ ſacrificia que i ſabbato offerri licebat: ꝛ ideo dicit̃ Joh. 7. Circunciſionem accipit homo in ſabbato ꝛ non ſolnitur lex Moyſi. ¶ Ad 3m dõm qꝺ illis qui in deſerto vagabant̃ diſpenſatio ꝓcepti facta eſt ꝓpter neceſſitatem que tãgitur Joſue. 5. quia ſcilicet neſciebant quando caſtra mouenda eſſent: Et iterum qz nõ erat neceſſe eos tunc aliqꝺ ſignuz diſtinctionis habere: vt Damaſ. dicit: quando ſeorſum ab alys hominibus habitabant: ꝛ tamen quantũ ad aliquos qui ex negligentia vel ꝓtemptu prætermittebant dicit Aug. qꝺ inobedientiam incurrebant. nõ autem ꝓſtat qꝺ aliqui de illis qui i ꝺſerto nati ſunt: in deſerto moꝛtui ſint. ꝛ videtur probabile qꝺ nõ: qz dicitur in pſal. Nõ erat in tribubus eoꝝ infirmus. vnde illi qui de egypto egreſſi ſunt q̃ circunciſi erãt moꝛtui ſunt: ꝛ ita nullus eſt ibi moꝛtuus incircunciſus: ſi tamẽ aliqui incircũciſi moꝛtui ſunt idem dõm eſt de eis: ꝛ de illis qui ante circūciſionis inſtitutionem moꝛiebantur. ¶ Ad 4m dõm qꝺ magiſter videtur ſentire in littera qꝺ licebat imminente moꝛtis articulo diem prꝛeuenire. Quidam vero dicũt: Aug. de ſancto vic.

sequẽtes q̃ nõ erat necessitas die p̃ueniẽdi:qz illis q̃ ante octauũ diez moziebant valebat ad salutẽ remediũ quod ante circũcisionẽ fuerat quod adhuc efficaciã habebat:ꝛ hoc ꝟfirmãt p iudeos q̃ nũc sũt:q nũq̃ ante octauũ diẽ circũcidũt.ꝛ p glo. ℣ rouer. 4. sup illud. Unigenit⁹ erã cozaꝫ mre mea.q̃ dicit q̃ ali⁹ fili⁹ Bersabee puulus nõ cõputat: qz ante octauũ diẽ moztu⁹ noiatus nõ fuit:ꝛ p ꝟns nec circũcisus. Silr ẽt ꝟfirmãt p silẽ:qz nllꝫ aial offerebat dño ante octauũ diẽ. Secũdũ hãc q̃ opionẽ dicẽdũ q̃ nõ ẽ silẽ de p̃ueniẽdo ꝛ differẽdo:qz p̃ceptũ nullo mõ q̃s trãsgredi dz vt p̃ueniat:sz si trãsgressus fuerit differẽdo:dz quantũ potest illud implere in quocũq̃ tempoze.

¶ Ad.z.q.dõm q̃ circũcisio erat ĩ signũ purgatiõis oziginalis pcti:ꝛ ĩ signuꝫ distictiõis ppli:ex quo christ⁹ ppagãdus erat:ꝛ ĩ signũ castitatis seruãde vt dictũ ẽ:ꝛ quãtuꝫ ad oĩa hec decuit vt ĩ mẽbzo generatiõis fieret:qz p actũ gnatiõnis ꝛ oziginale ꝟtrahit:ꝛ christ⁹ ab illo pplo descẽdit:ꝛ ĩ illo actu castitas ꝟfistit:ꝛ iõ mẽbzũ gnatõis erat ō necitate circũcisiõis ꝛ q̃ztũ ad efficaciã sacri ꝛ q̃ztũ ad obligatõez p̃cepti. ¶ Ad p̃m q̃ dõ. q̃ q̃uis oziginale pctm q̃ztũ ad essẽtiã ñ determinet aliquã partẽ corpis:neq̃ quãtũ ad effectũ:tm̃ q̃ztũ ad cãm determiat vt dictũ ẽ. ¶ Ad z̃m dõ. q̃ mẽbzũ generatiõis qõ de se nobile erat pp occupiscẽtiã:q̃ p̃cipue ĩ pte illa viget ignobile redditum ẽ:ꝛ iõ oportebat q̃ in illo mẽbzo p̃cipue medicia apponerẽt:qz q̃ ihonestioza sũt nostra maiorẽ honestatẽ habẽt vt dicit̃ .i. Coz.iz.

¶ Ad.z.q.dõm: q̃ sacm̃ qõ ẽ signũ ꝛ cã efficit qõ figurat:ꝛ iõ illa significatio ẽ de necessitate sacri q̃ ad effectum sacri referr̃:nõ aũt illa q̃ referr̃ ad cãm p̃cipalẽ effect⁹:sz ẽ de bene cẽ ipsi⁹. cultellus aũt lapideus nõ ẽ de necessitate ĩciziõis:p quã signat circũcisio suũ effectũ.s.purgationẽ oziginalis:sz hz aliquã silitudinẽ ad cãm p̃ncipalẽ meritoziam remissiõis oziginalis.s.christũ:ꝛ iõ no erat ō necessitate circũcisiõis:neq̃ quãtũ ad obligationez p̃cepti: neq̃ quãtũ ad efficaciã sacri:qõ fieret cultello lapideo:quod ritus iudeoz vsq̃ hodie oñdit:sz ĩ p̃cipalib⁹ circũcisiõib⁹ ĩ gb⁹ christũ significari oportebat tale istz adhibitũ ẽ. ¶ Ad p̃m q̃ dõm:q̃ aq̃ de se hz maximã ꝟueniẽtiã ad ablutionẽ: p quã baptism⁹ signat quod efficit:nõ aũt lapis ad iciziõez ꝛ iõ nõ ẽ silẽ. ¶ Ad z̃m dõm q̃ hoc itelligendũ ẽ de illis q̃ sancti obseruant quasi ex lege obligati:sic aũt nõ est ĩ p̃posito: ꝛ ideo ratio non sequitur.

Ad quartum

sic p̃cedit: Videt q̃ circũcisio characterẽ ĩp̃rimebat ĩ aĩa ĩ sacris.n.effect⁹ figure respõdet:sz circũcisio exteri⁹ erat signũ distinctiuũ nõ solũ purgatiuũ:q̃ ꝛ interi⁹ characterẽ distinguẽtẽ ĩp̃rimebat. ¶ ℣. oẽ sacm̃ quod nõ reiteraf̃ ĩ noua lege characterẽ ip̃rimit.sz circũcisio ĩ veteri lege nõ reiterabatur.q̃ characterẽ ĩp̃rimebat. ¶ ℣. aligs adult⁹ circũcisus poterat fict⁹ accedere:ꝛ sic tũc effectũ circũcisiõis nõ suscipiebat:postmodũ aũt deposita fictõe circũcisio ei valebat alias.n.nõ fuisset via salutis cũ iterari nõ possz.q̃ habebat aliquẽ effectũ manẽtẽ ĩ aĩa:rõe cui⁹ postea effectũ vltime circũcisiõis ꝟsequebaf̃:ꝛ ꝟb ẽ character.q̃ imꝑmebat characterẽ. ¶ Sz ctra:ĩ sacris noue legis pfectissima tm̃ sũt illa q̃ characterẽ ĩp̃rimũt.sed circũcisio erat longe ĩferioz sacris noue legis.q̃ characterẽ nõ imꝑmebat. ¶ ℣. character nos trinitati ꝟfigurat.sz hoc idifferẽter ꝟpetit viris ꝛ mulieribus. Cum ergo circũcisio mulieribus non cõperet:videtur q̃ in ea character nõ imꝑmereꝛ.

¶ Alteri⁹ videt q̃ circũcisio a pctõ nõ purgaret. ℣. o.z. Ex opib⁹ legis nõ iustificaf̃ oĩs caro coz̃ illo.sz alia opa legis vt sacrificia nõ videnf̃ min⁹ honesta fuisse q̃z circũcisio.q̃ nec circũcisio a pctõ iustificabat. ¶ ℣. si ab aliquo peccato purgabat p̃cipue videt q̃ ab oziginali.sz ab oziginali nõ purgabat:qõ p̃z p ꝟb q̃ ioannes circuncisus octaua die vt dr̃ Luce.i. dixit ad iesũ: Matth̃.3. Ego a te debeo baptizari.glo.a pctõ oziginali mũdari.q̃ nullo mõ a pctõ mũdabat. ¶ ℣. nihil ipedit vite eterne ĩtroitũ nisi pctm̃.sz circũcisio ianuã vite eterne nõ apiebat vt ĩ lfa dicit̃.q̃ neq̃ pctã purgabat. ¶ ℣. qcgd tollit vnũ pctm̃ tollit oĩa:sz piũ ẽ a deo dimidiã sperare veniã.sz nũq̃ iueit̃ a scis dictũ q̃ circũcisio tolleret pctm̃ actuale.q̃ nec oziginale tollebat. ¶ Sedi ñ ztrariuꝫ sunt auctozitates in lra posite, nisi qõ figurat.sz circũcisio ñ significat gr̃e collatõez:sz lũ culpe ablationẽ.q̃ gr̃am nõ cõfert. ¶ ℣. baptismus nõ amplius facit nisi q̃ aufert culpam ꝛ ꝟfert gratiam.si ergo bocipsuꝫ circũcisio faciebat baptismus in nullo circumcisionem excedit. ¶ ℣. propter hoc lex vetus dicebatur occidere:qz gratiam cõtra cõcupisentiam nõ conferebat, hoc aũt nõ essz si circũcisio q̃ erat quodãmõ legis sacrãm̃tum gratiã ꝟferret.q̃ gratiaꝫ nõ ꝟferebat. ¶ Sz ℣. i lra dicit̃ q̃ idẽ remediũ p̃bebat circũcisio qõ baptism⁹:excepto q̃ ianuã regni celestis nõ apiebat.sz baptism⁹ gratiaꝫ ꝟfert: nõ soluꝫ culpam aufert.q̃ ꝛ circũcisio idem facit. ¶ ℣. tenebza nõ expellit̃ nisi per p̃sentiam lucis.sed gratia ponit̃ culpe sicut lux tenebze.cuꝫ q̃ circuncisio expelleret culpam videt̃ q̃ gratiã ꝟferret.

¶ Rñdeo ad.i.q.dõz q̃ character spũalis ẽ quoddã signũ distictiuũ p ꝟb q̃ hoiez ĩ aliq̃ statu pfectiõis ꝟstituit sicut i baptismo ꝟfirmatiõe ꝛ ordine magis infra patebit.circũcisio autez principaliter erat signum ad purgandum constitutum:ꝛ ideo in ipsa non ponebatur homo ĩ aliquo alio statu:ꝛ sic non competebat q̃ in ipsa character spiritualis conferretur. ¶ Ad p̃m q̃ dõm q̃ circuncisio p̃incipaliter signat perse ablationem.sed distinctionem ex consequẽti ꝛ per accidens:inquantum aliqui circuncidebantur:ꝛ alii qui non:ꝛ ideo oportebat q̃ responderet ei effectus quantum ad p̃incipalem significationem:non autem quantũ ad secundariam. ¶ Ad z̃m dõm q̃ circuncisio nõ iterabatur:qz causa eius.s.originale peccatuꝫ iterari non poterat. ꝛ non p̃pter hoc q̃ character spiritualis i ipsa imꝑmeretur. ¶ Ad z̃m dõz q̃ sicut in baptismo manet character spiritualis ratione cuius fictus deposita fictione effectus baptismi recipit:ita manebat character exterioz in circũcisione que hoc idem faciebat.

¶ Ad secundam questionem dicendũ q̃ peccatum qõ ex alio contrabitur ꝟueniens est vt per aliuꝫ tollatur:ꝛ ideo in quolibet statu post peccatum fuit aliquod remedium: per quod originale peccatum ex virtute passionis christi tolleretur:ꝛ iterum quia nõ poterat puer natus anteq̃ haberet vsuꝫ liberi arbitrij se ad gratiã p̃parare: ne omnino sine remedio relinqueretur: oportuit aliquod remedium dari:qõ ex ipso opere operato peccatum aboleret:ꝛ tale remedium fuit circuncisio:ꝛ ideo ab omnibus concedit̃ q̃ peccatũ auferebat:sicut signabat ablationez:ꝛ in hoc cum sacramentis noue legis quodammodo cõueniebat:quia efficiebat hoc qõ figurabat. operabatur autem circuncisio peccati dimissionez a posteriozi. ℣. pctõ cuiz originali tria sũt: scilicet culpa reatus carentie visiõis diuine.ꝛ fomes:prima duo totaliter tolluntur:sed tertium per sacramentum diminuitur:ꝛ ideo circuncisio que erat particularis abscisio directa significabat ꝛ causabat diminutionem fomitis:ꝛ per consequens auferebat reatum vi sionis eterne:ꝛ per consequens culpam.in baptismo autẽ econtrario est:quia prius destruit culpam cuius ablatio nem significat ablutio exterioꝛ ꝛ etiam causat:ꝛ per consequens destruit alia. ¶ Ad primum ergo dicendum q̃ sacrificia erant instituta ad satisfaciendum p̃o peccatis actualibus que homo ex se perpetrauit:ꝛ ideo nõ oportebat q̃ peccata tollerentur per sacrificia:sicut peccatum oziginale

nale p circūcisionē. ¶ Ad 2m dōz q̄ circūcisio q̄uis a pec
cato originali liberaret: nō tñ p ea3 aligs pfecte fructū li/
beratiōis ꝓsequi poterat: q2 ianua3 nō apiebat: 7 ꝑm boc.
Jobes circūcisus a peccato originali mūdari idigebat. s. p
baptismū. ¶ Ad 3m dōz q̄ p circūcisionē auferebat impe
dimētū qō erat ex pte pſone: ablato peccato originali put
erat infectio bui⁹ persone: adhuc tñ manebat ꝑpedimentū
ex parte nāe nondū soluto pretio: 7 ideo p accidēs erat q̄
ianuā rḡni celestis nō apiebat: q2 si ēt baptism⁹ eādē quā/
tu3 i se ē gratiā cōferēs quā modo cōfert eo tēpore fuisset
ianua3 nō aperuisset: 7 si modo circūcisio locū haberet ia/
nuā aperiret. ¶ Ad 4m dōz q̄ circūcisio directe cōtra ori
ginale ordinata fuit: sed ex ꝑnti ēt actuale tollebat vbi in/
ueniebat: sed tñ sancti de hoc nō loquūt: q2 ad hoc ñ erat
circūcisio pricipaliter īstituta.

¶ Ad tertiam questionem dōm q̄ circa hoc est multiplex
opinio. Quidam enim dixerunt q̄ circūcisio quantu3 est
de se culpam tollebat: sz gratiā non ꝓferebat initētes cui
da3 glose: q̄ hr ad Roma. iiij. q̄ dicit: In circūcisione peccata
remittebant: sz nō gratia p eā p̄stabat. dicebāt. n. q̄ cuz
originale nihil aliud sit q̄ ꝓcupiscētia intēsa cū carētia de
bite iustīcie circuncisio sine hoc q̄ gratia ꝓferret poterat
auferre debituz nō auferēdo reatū: vt p3 p hoc q̄ hō illaz
iustīciā nō habebat: nō ei iputaret ad penā: sz hoc ñ potest
ee: q2 manēte inordinatione culpe nullo mō pōt iputari a
deo ad penā: cū culpe inordiatio p penā ordinet: 7 ideo o3
tia fieri nō potest. Et iō aly dicūt q̄ circūcisio ex suavtute
si iputatio ad penā tollit q̄ inordiatio tollat: quod sine gra
culpā tollebat: 7 gratia circūciso ꝓferebat: nō ex vi circū
cisionis sz ex diuina liberalitate ablato gratie ꝑdimēto:
sz hoc ñ potest ee: q2 q̄uis ex pte recipiētis pri⁹ fit explsio
ꝓtrariū q̄ introductio formē: tñ ex pte cause agētis ē prius
introductio formē: q2 nō expellit ꝓtrariū nisi introducēdo
formā: 7 iō nisi circūcisio aliquo mō gratiā cōferret nullo
mō culpā tolleret. Et iō aly dicūt q̄ circuncisio ꝓferebat
gratiā quātū ad effectū ꝑuatiuos: q. s. sūt priuare culpā: sz ñ
q̄tū ad effectū positiuos. Sz hoc nihil ē: q2 effectū vltim⁹
gratie positiu⁹ ē facere dignu3 vita eterna: quod fiebat p
circūcisionē: sicut 7 mō fit p baptismū. Et iō aly dicūt pro
babili⁹ vt videt q̄ dabat gratiā quātū ad effectū ꝑuatiuos
culpe 7 reat⁹: 7 quātū ad quosdā effectū positiuos: sicut or/
dinare aiaz 7 facere dignu3 vita eterna: ñ tñ quātū ad oēs
gs hz gratia baptismalis: q2 illa sufficit ad totaliter ꝓcupi
scentiā reprimēdā: 7 meritozie agēdū: ad quod gratia i cir
cūcisione data sufficere nō valebat: 7 ꝑm hoc itelligit glo
sa inducta. ¶ Ad 4m ḡ dōz q̄ sicut i sacro altaris ē aliqd ex
vi sacrificii aūt ex nāli ꝓcomitātia: vt infra dicet: ita cir
cūcisione data sufficere nō valebat: 7 ꝑm hoc itelligit glo
sa inducta. ¶ Ad 5m dōm q̄ gratia circūci
sionis pricipaliter ordinata erat ad ablationē culpe: sz ex
ꝓinde ad collationē gratie. ¶ Ad 2m dōz q̄ i baptismo am
plioz gratia daf vt dictū ē. ¶ Ad 3m dōm q̄ gratia circūci
sionis nō sufficienter reprimebat ꝓcupiscentiā: sicut facit
gratia noui testamenti: 7 ideo ratio non sequitur.

Ad quintum sic ꝓcedit: videt q̄ circūcisio ces/
sare non debuerit: Sen. xvij. dicit:
q̄ circūcisio daf in fedus eternū. sz eternū est quod nullo
fine claudit. ḡ circūcisio cessare nō debuit. ¶ ꝑ. illud qō
cū lege nō incipit cū lege cessare nō debuit. ¶ ꝑ. illud qō
gem icepit. nō. n. ē ex lege sz ex prib⁹: vt dr Joh. vij. ḡ cuz
lege cessare ñ debuit. ¶ ꝑ. figuralia q̄ signāt id qō semp
facieda ē nō debēt cessare: sicut de thurificatōe q̄ signifi/
cat deuotionez. p3. Sz circūcisio cordis cui⁹ laus ex deo ē:
vt dr Ro. ij. semp facienda ē. 7 hāc significat exterior cir
cūcisio. ḡ cessare nō debuit. ¶ Sed ɔ. Gal. 5°. Si circūci
dimini christus vobis nihil ꝑderit. ¶ ꝑ. veniēte pfecto
ꝑfectius facit hoc: ad qō circūcisio ordiata erat q̄ circūci
sio faceret. ḡ veniēte baptismo circuncisio cessare debuit.

¶ Ulteri⁹ vr q̄ nec alia legalia cessare debuerūt christus
. n. vt dr Matth. v. Non venit legez soluere: sed implere.
sed lex ꝓsistebat nō tñ in moralib⁹: sed ēt i sacris legalib⁹
ḡ nō venit ea soluere. ¶ ꝑ. apud deū nō ē trāsmutatio. sz
signū mutatiōis volūtatis ē: vt p̄ceptū qō prius datuz ē
postea reuocet. cū ḡ deus hec sacra p̄cepit: videt q̄ cessaf
nō debuerit. ¶ ꝑ. ꝑceptū nō pōt reuocari nisi p eōlez vl
supioze: sz deus nunq̄z reuocasse legit ꝑceptū de sacris le/
galib⁹ i noua lege. ḡ adhuc durāt. ¶ Sed ɔ. ē qō dr Heb.
x. Umbrā habet lex futuroꝝ bonoꝝ. sed veniēte veritate
cessat figura. ḡ veniēte christo legalia cessare debuerant.
¶ ꝑ. Heb. vij. trāslato sacerdotio necesse ē vt legis trās/
latio fiat. sz i christo trāslatū fuit sacerdotiū: vt ibidē apo
stolus probat. ḡ 7 legalia cessare debuerunt.

¶ Ulterius videt q̄ tpe gratie poterāt sine peccato obser
uari. oīs. n. christi actio nostra ē istructio. sz christus tēpo/
re gratie ea obseruauit: sicut i multis p3. ḡ licitū ē tpe gra/
tie ea seruare. ¶ ꝑ. tpe aplōꝝ ēt obseruabāt: sicut patet
Act. xvi. de Paulo q̄ circūcidit Timot. 7 ō eodē Act. xxi.
qui purificatus p legē tēplū intrauit 7 hostias obtulit: qō
nō fecisset ad vitādū scādalū si peccatū fuisset: q2 veritas
vite nō ē dimittēda pp scādalū. ḡ sine peccato tēpore gra
tie obseruari poterāt. ¶ ꝑ. omnis act⁹ qui nō ē de se ma
lus pōt sine peccato fieri 7 meritozie si recta intētiōe fiat
sed sacrificare 7 circuncidi non sunt de se mala: alias nun
quam licita fuissent. ergo si bona intentione fiant erunt
meritozia etiam mō: ne duz vt sint peccata. ¶ Sed ꝓtra
est qō dr Gal. v. Si circūcidimini xp̄us nihil vobis prode
rit. sz oē qō impedit profectū q̄ ꝓuenit ex xp̄i redēptiōe ē
peccatū. ḡ circūcisio tēpore gr̄e nō poterat fieri sine pecca
to: 7 pari rōne nec alia sacra. ¶ ꝑ. Gal. iij. sup illud. Quō
cōuertimini rursus ad egena 7 infirma elemēta. dicit glo.
Jō dicit denuo vt ostēdat q̄ nō distat mō lex post xp̄m ab
antiqua idolatria, sed idolatria nunq̄z poterat obseruari
sine peccato: ergo nec legalia post christum.

¶ Ulteri⁹ vr q̄ vsq3 mō teneamur aliq̄ legalia obseruare.
tenemur. n. ad obseruāda ꝑcepta noui testamēti 7 statu
ta eccl̄ie: sed ꝑceptū aplōꝝ i nouo testō fuit de q̄busdā
legalibus obseruādis Act. xv. Visū est spūisācto 7 nobis
nihil vltra ponere vobis oneris q̄z vt abstīeatis vos ab
īmolatis simulacroꝝ: 7 sanguīe suffocato 7 fornicatiōe: ḡ
adhuc tenemur ad hec legalia seruāda. ¶ Sz si dicat q̄
fuit pmissio aplōꝝ p tpe illo. Cōtra: glo. ibidē dicit hec eē
necessaria. sz necessaria sūt sine qb⁹ nō ē salus: 7 de qbus
nō est pmissio sed ꝑceptū: ergo adhuc obſuare tenemur.
¶ Si dicatur q̄ p Paulus reuocatū est vt cuz dr Timo.
iij. Nihil reyciēdū qō cuz grāꝝ actiōe ꝓcipit. Cōtra: infe
rioz nō pōt ꝑceptū superiozis reuocare. sz Paul⁹ fuit īferi
oz q̄z totū aplōꝝ cōciliū i hierl̄z congregatū. ḡ ñ potuit reuo
care. ¶ Sed ꝓtra: ꝑe. ibidē dicit Actuū. iij. q̄ p grāz chri
sti saluamur lege noua sin onere legis sicut 7 pres nri: vñ
hoc iuguz nō est fidelib⁹ īponēduz. Sz onus ꝑdictū est ob
seruatio cerimonialium. ergo ad ea seruāda nō tenemur.

¶ Rndeo dōz ad ꝑmā qōez q̄ cū vēit qō pfectū ē euacua
ri dz qō ex parte ē: si ad idē ordinet: q2 grā ñ facit p duo qō
p vnū pōt facere. sic nec nā. Circūcisio āt ꝑfecta erat re/
spectu baptismi tripliciter. p° q̄tū ad signātiōem: q2 ñ ita
significabat exp̄sse emūdationez toti⁹ bois ab īmūditia
toti⁹ culpe originalis: sicut ablutio baptismalis. 2°. quātuz
ad efficaciā: q2 nō taz abūdans grā ad opandū 7 repmen
duz fomitez i circūcisiōe dabat sicut in baptismo. 3°. quā/
tuz ad vtilitatē: q2 nō erat ei⁹ vtilitas ita cōis sicut baptis/
mi cū haberet determinatū ppl'm: determinatuz sexuz: 7
determinatū tēpus: qō in baptismo nō accidit: 7 ideo i ad/
ueniente tpe plenitudinis debuit cessare baptismo substi

tuto. ¶ Ad p^m g dōz: q eternū hic accipiť p seculo: qō hz quidez finē. sed nō ē determinat^o nobis. Vel ēt dōz: q circūcisio corpalis potuit eē in fedus eternū quātū ad suū significatū: ꝛ quātū ad id qō ei succedit: sic ēt fides pōt dici semp manere rōne visiōis q̄ ei succedit i pria. ¶ Ad z^m dōz: q q̄uis cū lege nō icepat circūcisio: tn pp legē icepit q̄si legis ꝓpatoriū: ꝛ iō cessāte lege cessare debuit. ¶ Ad 3^m dōz: q pricipalis significatio ad quā circūcisio istituta ē: est ablutio originalis culpe: qz sacr̄alis significatio referť ad effectū. hoc aūt nō semp faciendū erat p circūcisionez: ꝛ iō nō oportebat q circuncisio semp remaneret. ¶ Alia aūt significatio ē ex ꝯnti: ꝛ fm illā nō oz accipi iudiciū de duratōe circūcisionis: thurificatiōis aūt significatio nūq̄ fuit ad significādū aliqd vt effectū ei^o. ꝛ ideo nō ē silis rō. ¶ Ad. y. qōnē dōz q triplex erat precipua ratio cessatiōis legaliū: vna ē qz lex istituta fuit ad significādū gratiā noui testamēti q̄ p christū facta ē: ꝛ iō vēiēte christo cessare debuerūt: sic veniēte corpore cessat vmbra. ꝛ hāc cāz tangit apl's ad Heb. x. Umbrā hns lex futuroꝝ tē. alia rō ē ex ī perfectiōe: qz i legalib^o gratia nō ꝓferebať quātū oportebat i nouo testamēto dari: sicut enī virtus nālis rei naturali ꝓportionať: ita virtus sacr̄alis sacro: vñ oportuit alia sacra istitui i qb^o amplior gra ꝓferreť: ꝛ hāc cāz tāgit apostolus ad Heb. vy. reprobatio qdē fit ꝓpter mādati pp infirmitatez ꝛ iutilitatem. 3ª accipiť ex parte eoꝝ qb^o lex data ē qui erāt puuli: ꝛ iō erāt paulatiz a pristina ꝓsuetudie ido latrie abstrahēdi vt sic eis ꝓcederet eadē deo offerre: que pri^o idolis obtulerūt: vel offerri viderāt: sicut ‘Rabi moyses dicit: sed postmodū q̄si ad pfectaz etatē humanū gen^o pueniť: debuit ab his obseruātys liber eē: hanc cāz tangit apl's Gal. iy. ꝛ iiy. ꝛ ‘Pe. actl. xy. ostēdēs illa legalia i onus pp'lo rudi ipposita eē. ¶ Ad p^m g dōz q christus i hoc legē ipleuit q̄ moralib^o ꝑceptis cōsilia apposuit: ꝛ ꝑcepta magl elucidauit: sed figuris cerimonialiū vitatē apposuit: ꝛ ea i seipso suscepit. ¶ Ad z^m dōz: q nō ex mutabilitate ꝑcipiētis sz ex prudētis dispēsatione contingit q̄ diuersa ꝑcepta diuersis tēporib^o accōmoda ꝓpōit sicut ē i ꝓpōsito. ¶ Ad 3^m dōm q dns ipso facto reuocauit adiplens in se qō in figura preceperat obseruandum: ꝛ ideo i sui passione dixit: Consūmatum est. Joh. xix.

¶ Ad. iy. q. dōz q hec qō vť habere difficultatē ex q̄busdā ꝓtrarietatib^o q̄ sup hoc inueniunť tā in canone q̄z i dictis scōꝝ: qñq̄. n. iueniūť obseruata legalia tēpore gratie: qñq̄ aūt ꝓhibita: ꝛ de hoc ēt ‘Petrus a ‘Paulo redargutus videť. Gal. y. ꝛ iō sup hoc ‘Piero. ꝛ Aug^o diuersa sensisse videnť. volebat. n. ‘Hieronym^o q̄ legalia statī post passionē christi quātū ad illos ad q̄s gratia noui testamēti manifeste diuulgata erat fuerūt mortifera: sz apl'os q̄daz pia dispēsatione his vsos fuisse ad vitādū scādalū iudeoꝝ: ꝛ ideo ‘Petr^o iudaiçās ñ peccauit dispēsatorie id faciēs sz quod ēt dř. i. Cor. ix. Oibus oia factus sum. ꝛ silr paulus dispēsatorie cuz redarguit ne gētiles exēplo petri: quoꝝ ipe apl's erat: veteris leg̃ sacramēta quasi necessaria q̄rerēt. quia ꝛ ipe iueniť eadē pia simulatione seruasse: ꝛ sic vterq̄ excusatur: ꝛ petrus a culpa: ꝛ paulus a ꝓcaci reprehēsione. sed quia nō videť conueniens q̄ apl's aliqd ꝓtra veritatē doctrine fecissent ad vitādū scādalū iudeoꝝ. nec itez videť cōueniens q̄ paul^o in epl'a ad Gal. aliqd simulate diceret: vbi dicit petrus reprehēsibilē fuisse. ꝛ iō aug^o aliter dicit ꝛ meli^o q̄ ante christi passionē legalia fuerūt obseruāda ex necessitate diuīe iussiōis ꝛ habuerūt adhuc effectū: sz post christi passionē ante diuulgationē euangely obseruari poterāt a iudeis ad fidez ꝓuersis: nō ꝛpez in ipsis ponētibus quasi alicuius vtutis essēt aut q̄si sine eis gratia christi nō sufficeret ad salutē: sed ne oio videret lex vet^o reprobāda si statī q̄si idolatria fugeret: ꝛ ideo hoc modo erat mater synagoga deducēda ad tumulū cū honoze: sz post diuulgationez euangely nō soluz nō sunt salutifera: sz mortifera. ¶ Medio ergo tēpore petrus ꝛ paulus ꝛ aly apl'i legalia observabāt nō simulatorie: sed vere: ‘Petrus tn icaute se habuit i obseruatiōe legaliū nimis cōdescēdēs iudeis illis q legalia obseruanda eē dicebāt: ita vt alios vere reprehenrent ad ea obseruāda quasi necessaria ꝛ iō vere reprehensibil' erat: ꝛ aliquā leuez icurrit culpā: ꝛ paulus vere ꝛ nō dispēsatiue ipsaz reprehēdit. ¶ Et p hoc pz solutio ad p^m ꝛ z^m. ga añ christi passionē q̄n christ^o ea seruauit nō erant mortua nec mortifera: sz salutifera: tēpore vō apostolorum ante diuulgationē euangely erāt qdē mortua q̄si nullius existētia vtilitatis sed nō mortifera. ¶ Ad 3^m dōz: q vna circūstātia mutata facit actū bonū in genere vel malū: ꝛ iō legalia q̄ absq̄ ꝓsideratiōe alicui^o tēporis fūt idifferentia suo tēpore facta fuerūt bona: tēpore aūt nō suo obseruata fūt facta mala: ꝛ ideo bona itētiōe fieri nō posſūt bñ. ¶ Ad. iiy. q. dōz q circa hoc tres fūt opiniones. Una opinio dixit q ad lr̄am intelligēdū ē illud ꝑceptū q̄ legiť i actibus ꝛ eius obligatio vsq̄ nūc manet. sz hoc mānifeste ꝛriatur dictis ‘Pauli: q dixit: nihil esse cōe. i. īmūdus p christū nisi ei qui estimat aliqd esse cōe. ‘Ro. xiiy. ꝛ itez est cōtrarietez: qz cū hoc ꝑceptū nō sit morale: qz nālis rō illud nō dictat oz q̄ sit cerimoniale: ꝛ iō eius obligatio non manet magis q̄z alioꝝ. Et iō aly dixerūt q̄ nō ē itelligēdus ad literaz de sanguine aīalis ꝛ suffocato aīali. sed de effusione sāguinis q̄ fit p homicidiū ꝛ de suffocatiōe pauperū. Sed hoc nō pōt stare quia ‘Piero. Ecclē. xviy. post illā expositionē mystică expositionē ponit lr̄alē quā dicit apl'os etiā intēdisse. ꝛ iō aly dicūt q epl'a apostoloꝝ nō erat ꝑceptoria quātuz ad hoc q̄ abstineret se ab idolaticys: ꝛ sanguine ꝛ suffocato: sed erat quedā prouisio ad cōseruādaz pacē ꝛ cōmunē vitā gentiliū ꝛ iudeoꝝ fidelīū: ꝛ iō fornicationez ꝓhibuerūt quasi p se malū: quod apud gētiles nō reputabať p peccato. idolaticiū aūt ꝓhibuerūt quasi illud quod posset suspitionē idolatrie ad huc retēte generare de gētilib^o in cordib^o iudeoꝝ: sanguinē aūt ꝛ suffocatū sicut q̄ui dei abhominabanť pp dissuetudinē sicut ēt vsq̄ hodie: si aliquis socialiter vult aly ꝓuiuere: oz q̄ abstineat ab his q̄ alter abominať. Et p hoc patet resp̄sio ad p̄mū. ¶ Ad z^m dicendū q̄ dicunť eē necessaria quātū ad sensuz mysticuz ꝛptactū: vel quātū ad obseruādū cōmunitatē vite iter iudeos ꝛ gentiles. ¶ Ad 3^m dōz q paulus nō reuocauit sz exposuit apostoloꝝ intentionē: sic qui pñs fuerat: q̄n sētētia data erat: vñ dicit. i. Cor. viy. de his aūt q̄ idolis immolāt non habemus omnes scientiam: q̄ non omnes intelligebant qualiter essent ꝓhibita.

Ad sextum

sic ꝓcedit. Videť q̄ añ circūcisionez peccati p paruulis sola fides. efficacioz. n. est charitas q̄z fides. sed charitas aliena nūq̄ sufficit ad meritū. g nec fides ad iustificationez. ¶ ℞. si fides aliena valebat. ergo eadē rōe ēt ifidelitas nocebat: ꝛ ita ex peccato actuali parentū puer puniret. qd̄ est icōueniēs. ¶ ℞. fides nō magis iuuat aliū q̄z habētē. sed illi q̄ habēt fidē non semp iuuabāt a fide: qz poterat esse q̄ habēt fidē informez: g nec puero valebat fides parētū ad delēdū originale peccatū. ¶ Sed ɔ̄ est: qō dicit Hre. i lr̄a. ¶ ℞. peccatū qō ex altero ꝓhiť ex altero pōt hr̄e medicinā. sed peccatū originale paruuli ex altero ꝓhebať. g poterat ex fide aliena ab ipso ¶ Ulteri^o vť q̄ fides nō sufficerit sine aliq̄ ex (mūdarioziori signo. dicit. n. Aug. ɔ̄ Faustū q̄ i nullum nemē religiōis siue vez siue falsū poterāt homines sine aliq̄ signo visibili adunari. sz p illud quo originale delet̄ homines i religionē vere fidei adunāt: qz oz hui^o remediū ee intrātiū. ergo oportebat q̄ fieret aliq̄ visibili signo. ¶ ℞. act^o mētis pr

se extẽdere ad natos ⁊ nõ natos: sed ꝓcept⁹ eq̃lr. si g̃ fides sine exteriori signo sufficiebat ad deletõez originalis: vr̃ ꝙ poterãt etiã nõdũ nati ab originali peccato p fidẽ mũdari. ¶ Ꝑ. modo nõ valet fides ad salutez sine aliquo signo exteriori. si g̃ tũc valuisset: videt ꝙ fuisset maioris efficacie g̃ mõ. ¶ Sed cõtra ẽ: qz ſm hoc nõ esset differẽtia inter paruulos ⁊ adultos: quã tñ Hre. assignat. ¶ Ꝑ. oia sacramẽta illi⁹ tẽporis habebãt totaz efficaciã suã ex fide. g̃ tantuz faciebat fides sine exteriori signo quantuz cum eo ⁊ ita exteriora signa nõ requirebant̃: vt videtur.

¶ Ulterius videt ꝙ in adultis nõ regreret sacrificiũ vel aliena. ſz pueris sufficiebat fides ꝓpria q̃ alteri fides vt ꝓbatuz ẽ. g̃ ⁊ adultis. ¶ Ꝑ. Aug. de sancto vic. dicit ꝙ nullus obligabat̃ ad sacramẽta illi⁹ tẽporis: ſz voto celebrabant̃. sed quod è hõ nõ ẽ de necessitate salutis. g̃ absq̃ sacrificiꝫ poterat emundari ab originali. ¶ Gz ꝯ est: qõ Gregorius in litera dicit: ꝙ ꝑ paruulis sola fides: ꝓ adultis sacrificia ⁊ oblationes.

¶ Rideo dõz ꝙ peccatũ originale ẽ peccatũ nature. nã aliud hõ. nõ min⁹. n. valet alicui fides ꝓpria q̃ alteri fides ⁊ ita exteriora signa nõ requirebant̃: vt videtur. ¶ Ulterius videt ꝙ in adultis nõ regreret sacrificiũ vel aliena. ſz pueris sufficiebat fides aliẽa sine exteriori signo vt ꝓbatuz ẽ. g̃ ⁊ adultis. ¶ Ꝑ. Aug. de sancto vic. dicit ꝙ nullus obligabat̃ ad sacramẽta illi⁹ tẽporis: ſz voto celebrabant̃. sed quod è hõ nõ ẽ de necessitate salutis. g̃ absq̃ sacrificiꝫ poterat emundari ab originali. ¶ Gz ꝯ est: qõ Gregorius in litera dicit: ꝙ ꝑ paruulis sola fides: ꝓ adultis sacrificia ⁊ oblationes.

¶ Rideo dõz ꝙ peccatũ originale ẽ peccatũ nature. nã aut ez reparari nõ poterat nisi p christũ: ⁊ iõ nũq̃ poterat remitti peccatũ originale alicui⁹ nisi facta relatiõe ⁊ quadã ꝯtinuatione illi⁹ q curari debebat ad christũ qõ ꝑ fidẽ fiebat: ⁊ iõ fides mediatoris semꝑ fuit efficax ad curãduz ab originali: in illis quidẽ qui vsuz liberi arbitrij habebãt ꝓpria: in alys vo aliena: vt nec eis oio decesset diuiniũ remedium. ¶ Ad ꝓm⁹ g̃ dõz ꝙ fides in cognitiõe ẽ: charitas aũt in affectiõe. affectio aũt ẽ eius qõ ẽ sibi bonuz: sed cognitio ẽ eius quod est verũ simplr: ⁊ iõ fides poterat magis respicere mediatorẽ: put erat cã salutis alteri q̃: charitas: ⁊ ꝓp hoc magis iustificatio q̃ fit ĩ sacramẽtis attribuit fidei q̃ charitati. ¶ Ad z^m^ dõz ꝙ fides aliena nõ iuuabat iquãtũ erat actus persone: ſz ex pte illa qua respiciebat obiectuz suũ. s. christũ: quod erat medicina totius nature: ĩ quo habebat quãdaz similitudinẽ cũ sacramẽtis nostris iquatũ iustificabat ex obiecto q̃si ex opere operãte. ¶ Et ꝓ hoc patet solutio ad tertiũ: qz formatio ⁊ informitas fidei sunt ꝓditiões ei⁹ ex parte opantis: nõ aũt ex pte obiecti: ⁊ iõ iformitas fidei in parẽte nõ impediebat effectuz salutis in filio: impediebat aũt ĩ ipo quia iformitas illa puẽiebat ex aliq̃ qõ erat ꝑriũ saluti. s. ex pccõ mortali

¶ Ad. q. dõz ꝙ circa hoc ẽ duplex opio. Quidaz. n. dicũt ꝙ nõ sufficiebat fides sine protestatiõe fidei facta per alios quãtũ ad hoc tãtũ ꝙ paruulis sufficiebat fides aliena ei exteriori signo ab alys facto: sed adultis fides ꝓpria bis Grego. ĩ lra posita: iõ aly ꝓbabilius dicũt ꝙ puer. suf ficiebat sola fides sine oi exteriori signo: nõ aũt habit⁹ fidei solũ: sed mot⁹ eius relatus ad salutẽ pueri ĩ vi cuiusdã ꝓfessionis interioris fidei quicũq̃ eẽt ille q quoq̃ modo ꝓbat hoc ad parẽtes q pueri curaz habere debebãt: ⁊ p q̃s originale cõtraxerat. ¶ Ad ꝓm⁹ g̃ dõm ſm hoc ꝙ illud per quod hoies tẽpore legis nature in verã religionẽ ꝯgregabant̃ nõ habebat virtutẽ nisi ex fide: ⁊ iõ nõ erat necessitatis: sed. ꝓ voto celebrabat̃ vt vn⁹ aly innotesceret. ¶ Ad z^m^ dõz puer adhuc in vtero matris existẽs quãtũ ad hũanã cognitionẽ ptinet nõ bz eẽ distinctũ a matre: ⁊ iõ ꝓ actum bois ꝯseq̃ nõ põt: nec nũc vt mundaret ꝑ fidẽ pentũ: ſz diuinit⁹ mũdari põt: sicut de sãctificatis ĩ vtero appet. ¶ Ad z^m^ dõm ꝙ fidei efficacia nõ ẽ diminuta cũ oia sacra ex fide efficaciam hãt: ſz est ei aliqd adiũctũ qõ necesse ẽ obseruari: sicut ẽ mioris efficacie lex moris ĩ religioso q̃ in seculari: ꝙis ꝑcepta moralia sufficiãt ad salutẽ in seculari: ſz ĩ religioso requirunt̃ ꝯsilia ad que se ex voto obligauit.

¶ Ad. iij. q. dõm ꝙ illa sacra legis nãe nõ erãt ex precepto diuino obligãtia: sed ex voto celebrabãt̃: ſz ꝙ vnicuiq̃ dictabat sua mẽs vt fidẽ suã alys exteriori signo ꝓfiteret̃ ad honorẽ dei: ſm ꝙ habit⁹ charitatis inclinat ad exteriores actus. Et sic dicim⁹ de charitate ꝙ sufficit motus interior: qñ aũt tẽpus habet operãdi requirunt̃ ẽt exteriores act⁹. ita ẽt quãtũ ad adultos ĩ lege nature sufficiebat sola fides cũ ẽt modo sufficiat ei ꝙ nõ ex contẽptu sacra dimittit: sed ipsa fides qñ tẽpus habebat̃ instigabat vt se aliqb⁹ signis exterioribꝫ demõstraret. qñ aũt illa signa adhibebantur nõ erãt efficacia remissionis culpe ex illis exterioribꝫ: sed ex interiori fide. ⁊ sic ĩtelligẽda sũt vba Hre. Et p hoc ꝑz solutio ad obiecta. ¶ In sinu abrae. Sinus abrae dicit limbus patruz in q̃ distincti erant sancti ab alys. ⁊ qz abraam ꝓim⁹ ab infidelib⁹ loco ⁊ ritu se separasse legit̃: iõ dicitur abrae sinus. ¶ Lapideo cultro. Intelligẽdũ ẽ nõ semꝑ: sed ĩ quibusdaz notabilib⁹ circũcisionib⁹: sicut legit̃ Exo. iiij. ⁊ Josue. v. ¶ In carne vo ꝑpria. Caro ꝑpria dicitur hec pellicula cõtegẽs carnẽ: qz in ipsa carne vbi ꝯcupiscẽtia magis ẽ nõ poterat absc̃isio fieri sine periculo. ¶ Añ sub lege ingruente ⁊c. Magister hic loquitur ſm opinionem suam: tamen alia opinio que supra posita est: videtur esse magis probabilis.

¶ De sacr̃is no. le. Bi. II. a

Az ad sacramẽta noue legis accedamus q̃ sunt baptismus: confirmatio. panis benedictio: idest eucharistia: penitẽtia: vnctio extrema: ordo: cõiugiũ. Quorũ alia remediũ cõtra peccatũ prebent ⁊ gratiam adiutricem conferunt: vt baptismus: alia in remedium tm̃ sunt: vt coniugium. alia gratia ⁊ virtute nos fulciunt: vt eucharistia ⁊ ordo.

¶ Quare mox post hominis casum non fuerint instituta. b

Si vero queritur quare nõ fuerint hec sacramẽta instituta mox post homis lapsuz: cũ ĩ his sit iustitia ⁊ salus. Dicimus ante aduentum christi qui gratiaz attulit gratie sacramẽta fuisse dãda: que ex ipsi⁹ morte ⁊ passione virtutẽ sortita sũt. Christus aũt venire noluit anteq̃ homo de lege naturali ⁊ scripta cõuinceret̃: quod neutra iuuare posset. ¶ Qz sacramentum coniugij fuit ante peccatum. c

Fuit tamẽ coniugium ante peccatum institutum nõ vtiq̃ per remedium: ſz ad sacramentum ⁊ ad officium. post peccatũ vero fuit ad remediuz cõtra carnalis concupiscentie corruptelam: de quo suo loco tractabimus.

¶ De baptismo. d

Nunc vo de baptismi sacro videamus qõ iter noue gre sacramẽta primũ est. Baptismũ christi Joãnes suo baptismo pnunciauit: q prim⁹ baptizasse legit̃: sed in

aqua:nō in spū:sicut ipse ait. Ego baptizo vos in aqua.i.i penitētiā. Sola.n.corpa abluebat: a peccatis vo nō mundabat. Baptism⁹ Joannis erat in penitētiā:nō in remissionem. baptismus vo christi in remissionē. Quia Joannes baptizās hoies ad penitētiā vocabat: ⁊ quos baptizabat penitere docebat:ꝑm illud. veniebant ad Joānē cōfitētes peccata sua. Sed i baptismo Joannis non dabatur peccatorum remissio:que data est in christi baptismo.

¶ Quid vtilitatis hēbat baptism⁹ Joānis. e

AD qd ergo vtilis erat baptism⁹ Joannis ? Qz hoies vsu baptizādi ꝓparabat ad baptismū christi. Sed q̄rit̄ q̄re dictus est baptism⁹ Joānis sicut veritas dicit. baptism⁹ Joānis vnde est ? Quia ibi Joānis opatio tm̄ visibilis erat exteri⁹ lauātis nō iuisibilis gr̄a dei virtutis opantis iteri⁹. Sz tm̄ ⁊ illa Joānis opatio a deo erat: ⁊ baptism⁹ ille a deo erat: nō ab hoīe: sed hois dict⁹ est: qz nihil gerebatur quod nō ageret hō. Si vo q̄ritur an sacr̄m fuerit. Satis pōt concedi ex eo sensu: quo legalia signa dicunt sacr̄a. Significabat.n. baptism⁹ Joānis eē rē sacr̄i. s. baptismū xp̄i q nō tm̄ ē pēitētie: sz ⁊ r̄missiōis pctōz.

¶ De forma baptismi Joannis: ⁊ de baptizatis ab eo. f

HIc ꝯsiderādū est si baptizati a Joāne iterū baptizati sunt baptismo xp̄i: ⁊ q̄ forma verboz vsus sit Joānes. Illi q baptizati sūt a Joāne nesciētes spiritū sanctū esse ac spem ponentes i illius baptismo postea baptizati sunt baptismo christi. Baptism⁹ autem Joānis in noie vēturi tradebat. Vñ Hieronym⁹ sup Jobelem. Qui dicit se in christū credere: ⁊ nō credit i spiritūsanctū: nōdū hz claros oculos. Vñ baptizati a Joāne in noie vēturi. i. dñi Jesu: qz dixerunt. Sz neqz si spūssanct⁹ est audiuim⁹: itez baptizabant̄: imo vez baptisma accipiebant. Illi vo q spem nō posuerunt i baptismo Joānis: ⁊ p̄iem ⁊ filiuz ⁊ spiritūsanctū credebāt: nō baptizati fuerunt: sz ipositiōe manuū ab ap̄lis sup eos facta spiritūsanctū receperūt. Alij vo q nō ita credebant baptizati sunt baptismo christi: vt predictuz ē. Vñ Hieronym⁹. Qui spiritūsanctū nesciebāt cum baptismū a Joāne ceperūt: itez baptizati sunt baptismo christi: vt predictum est: ne qs ex iudeis vel gentibus putaret aquam sine spiritusancto ad salutem posse sufficere. De hoc etiam ambrosius in libro de spiritusancto ait. Quidam negauerunt se scire spiritūsanctum: cum baptizatos se dicerent baptismo Joānis: qui aduenientis Jesu: non in suo baptizauit nomine. Jsti ergo quia nec in christi nomine: nec cum fide spiritussancti baptizati fuerāt: nō potuerunt accipere baptismi sacramentum. Baptizati sunt ergo in nomine christi: nec iterat̄ est in his baptisma: sed nouatum.

QUOD determinauit magi

sacramentis in cōi: hic descendit ad sacra noue legis: de quib⁹ ꝑcipaliter intendit: ⁊ diuidit in ptes duas. in prīa determinat de qbusdā q̄ precexigunt̄ ad sacr̄a noue legis. i secūda ꝓsequit de eis. iij. dis. ibi. Post hoc videndū ē ⁊c. Prima diuidit in duas: i prima determinat quedaz q̄ precexigunt̄ ad sacramēta noue legis ordine doctrine. in secūda determinat de baptismo Joh. quod precxigebat̄ ad ea vt dispositio siue prepatio: ibi. Nūc aūt de baptismo ⁊c. Circa primū duo facit. primo ponit distinctiones sacrōz noue legis: ⁊ quātū ad numerū ⁊ quātuz ad effectū: secūdo ponit eoz istitutionē: ibi. Si vo queraf ⁊c. vbi primo ponit cōez sacrōz noue legis institutionē. secūdo excipit matrimoniū quantū ad aliquid: ibi. Fuit tm̄ cōgiū ⁊c. ¶ Nūc aūt de baptismo ⁊c. Hic determinat de baptismo Joh̄is. ⁊ circa hoc duo facit. primo determinat de ipso baptismo q̄z se. secūdo de eo quātū ad suscipiētes: ibi. Hic ꝓsiderādū ē ⁊c. Circa primuz duo facit: primo ostendit differētiā baptismi Joh̄is ad baptismū christi. secūdo ostendit quasdā ꝓditiones baptismi Joh̄is. primo vtilitatē: ibi. Ad quid ergo ⁊c. secūdo nomē: ibi. Sed quare queritur ⁊c. dictus est ⁊c. tertio genus: ibi. Si vero queritur ⁊c.

HIc est duplex qō. ¶ Primo de sacramētis noue legis i ge-

nerali. Secundo de baptismo Johānis. Circa p̄m q̄rit̄ q̄tuor. ¶ Primo de diffinitiōe sacrōz. ¶ 2o de diuisione eoz quātū ad effectū. ¶ 3o de distinctiōe eoz. ¶ 4o de istitutiōe eoz. ad nūez. ¶ 3o ordie ipsoz. ¶ 4o de istitutiōe eoz. Videtur q̄ non proceditur. Videtur enim sint instituta in remedium ꝫ aliquē aīe defectū. sacramēta sint instituta in remedium ꝫ aliquē aīe defectū. sacramētū. n. a sanctitate dr̄. sed sāctitas nō semp importat remediū ꝫ defectū: sed ēt ꝓfirmationē i bono. ergo nō oē sacramētū ē ad remediū istitutū. ¶ Ꝓ. oē remediū ꝫ aliquē defectuz ad purgationē ptinet. Sz Dio. distinguit sacramēta q̄ ptinent ad pfectionē. s. ꝓfirmationē ⁊ eucharistiā ab illis q̄ ptinēt ad purgationē: sicut ē baptism⁹. g̃ nō oē sacramētū ē ad remediū. ¶ Ꝓ. hoc videt̄ ex diffinitiōe quā Magister pōit in lr̄a: gbusdā. n. attribuit remediū cōferre ⁊ gratiaz sicut baptismo: gbusdaz gratiā tm̄ sicut cōfirmationi ⁊ ordini: matrimonio aūt remedy collationē tantū. g̃ nō oē sacramētuz ē ad remediū institutū. ¶ Sed ꝫ est: qđ Hugo. de sancto vic. dicit q̄ sacramēta sunt vasa medicialia. sed omnis medicina ē i remediū alicui⁹ morbi. g̃ ⁊ oē sacramētū ē in remediū alicui⁹ defect⁹ spūalis. ¶ Ꝓ. sacramēta vt dicūt ē hm̄t efficaciā a passiōe christi. sed passio christi directe ordinat̄ ad tollēdos defectus nostros. ergo ⁊ sacr̄a instituta sunt ordinata.

¶ Ulterius videtur q̄ aliqđ sacramētū sit tantuz in remediuz. s. matrimoniū: solus enim consensus mutuus matrimoniuz facit. sed consensus nō potest esse causa gratie: q̄ gr̄a nō est ex actibus nostris. ergo in matrimonio gr̄a nō confertur: ⁊ sic est in remediuz tantuz. ¶ Ꝓ. hm̄ Hugo. sacramenta ex sanctificatione inuisibilez gratiaz continēt. sed sanctificatio que fit per ministros ecclesie nō est de essen

tia matrimony quantuz ad sacramēti necessitatē: sed solūz ēd solēnitate ipsi⁹.ḡ nō ꝓferē ibi gratia:ꝛ sic idē quod ꝓius. ¶ Ꝑ.hoc magister exꝑsse i littera dicit. ¶ Sz ꝑ.diffinitio generis debet oīb⁹ speciēb⁹ cōuenire.sed in diffinitione sacramēti noue legis ponit vt causa gratie existat.ḡ nō conuenit matrimonio ꝛ sic nō est tātuz in remediū. ¶ Alteri⁹ videt ꝙ sacramēta nō sint in remediū cōtra peccatū sed solū ꝑ culpā: sacramēta .n. efficaciā hñt ex hoc ꝙ gratiā cōtinēt.sz gratia nō opponit pene sed culpe.ḡ sacramēta nō ordinātur i remediū ꝑ penā. ¶ Ꝑ.sapiētis medici est per causaz curare effectuz.sed cā pene est culpa.ḡ cuz christus sit sapiētissim⁹ medicus nō instituit aliqua sacramēta ad curādū penā nisi ea que curāt ꝛ culpaz. ¶ Sz ꝑ. extrema vnctio ꝓtra infirmitatē videt ordiari: vt ꝓz Jaco. vlti.sz infirmitas pena ē.cuz ḡ extrema vnctio sit sacramēt⁹aliq̄d sacr̄m ordiabit ꝑ penā: ꝛ nō tātuz cōtra culpaz. ¶ Ulterius videt ꝙ aliqd sacramētuz ordiet ꝑ culpā venialē:quedā.n.sacramēta sūt nociua nisi deposito mortali accipiātur:sicut ꝓz de eucharistia ꝛ de ordie: sed dātur in remediuz alicui⁹ culpe.ergo dātur ꝓtra veniale. ¶ Ꝑ. medicia spiritualis magis debz apponi cōtra culpā q̄z cōtra penā.sed peccatū veniale culpa aliqua ē.cuz ergo aliq̄ sacramēta ordinētur ꝓtra penā:multo fort⁹ videt ꝙ aliquod possit ordiari ꝓtra culpaz venialē. ¶ Sed cōtra:peccatū ordiatur ꝑ mortale ꝛ veniale peccatū:quod ꝓz per Augustinū i libro ꝺ pēitētia. sz penitētia sufficit ꝑ mortale nec aliud sacr̄m ꝑ mortale ordinat.ḡ multo magis sufficit ꝑ vēiale.nec oz aliqd sacr̄z speciale ꝑ vēiale ordiari. ¶ Audeo ꝺ̄z ad.i.q.ꝙ q̄cūq̄ ad pfectionē alicui⁹ rei oz aliquid apponer̄ vltra id quod requrit ordo illius nāe ꝛ sic ꝛ: sic q̄ ad sustētationez corporis nō sufficit cibuz minist̄rare nisi addātur aliq̄ digestiua :signū est defect⁹ in virtute digerēte. ex ordine āt humāe nāe nihil aliud requrit ad eius pfectionē spūalez nisi deus influens:ꝛ gr̄a ꝛ vtutes nis sāctificatōez:ex qb⁹ ꝓm ordinē nāe sanctificatio bois nō dep̄det:signū est ꝙ hoc fit ad subuēiēduz alicui defectui ipsius:ꝛ iō cuz hoc inueniat̄ i oībus sacramētis:oīa sacramēta i remediū alicui⁹ spiritualis defect⁹ instituta sūt. ¶ Ad ꝑm ergo dicēdum ꝙ ex hocipso ꝙ ad sanctitatē hō ducit per ea que nāe ꝓm se cōsiderate ordo nō requirit: signuz ē ꝙ alicui defectui remediuz adhibet̄:vñ q̄uis sacramēta ex rōne sanctificatiōis nō habeāt ꝙ sint i remedium:habēt tñ hoc ex officio siue ex modo sanctificandi. ¶ Ad zm dicēduz ꝙ defectus spiritualis dupliciter cōtingit ficut ꝛ corporalis. Uno modo ex positiōe ꝓtrary:sicut ḡi corpus ē egruz ꝛ quādo in aīa ē peccatū. Alio modo ex subtractiōe eius quod ad perfectiōez necessariū erat:vel corporis vel aīe:sicut ḡñ corp⁹ est debile ad exercēda corporalia opera:ꝛ sil̄r ḡñ spirit⁹ ad exeq̄nda spiritualia. Remedia ergo q̄ dant̄ ꝓtra primū defectū aliqd realiter tollunt:ꝛ iō purgatōis rationē habēt. Remedia aūt q̄ sūt cōtra defectū secūduz nō tollūt aliqd ꝓm rez:sed solū aliqd adyciūt ad pfectiōez:ꝛ iō talia remedia nō dicunt̄ purgare sed pficere. Et hec eadē sūt q̄ magister dicit nos gratia ꝛ virtute fulcire inquātū pfectiua sunt:nihilomin⁹ tñ i remediuz alicui⁹ defectus sunt. Unde ꝓz solutio ad tertiuz. ¶ Ad.y.q.ꝺ̄z ꝙ circa hoc sunt due opiniones: vna ē ꝙ in matrimonio gratia aliqua nō cōferē:sed tñmō fit i remedium cōtra ꝓcupiscētiaz:hoc aūt nō videt cōueniēter dicī:qz aut intelligit̄ eē i remediuz ꝓcupiscētie quasi ꝓcupiscētie in parte satisfaciēs:quod quidē facit ex ipsa natura actus nō intellecta etiaz ratiōe sacramēti. Et pterea cōcupiscētia nō reprimit̄ per hoc ꝙ ei satisfit:sz magis auget̄ .vt ꝓbus dicit in.iy. Eth.aut inquantuz excusat ꝓcupiscentie actuz qui sine matrimonio deformis esset:ꝛ hoc quidem facit per bona matrimony q̄ ei conueniunt etiaz inquantū ē in officiuz ꝛ rōne siue sanctificationis:cū qua cōicat cuz sacramētis veteris legis:ꝛ ita ꝙ hoc nō haberet aliquid pre illis:vt cū sacr̄is noue legis ꝓputari debeat. Et ꝓpter hoc alij dicūt ꝙ matrimoniuz cōsiderat̄ i triplici statu:ꝑ⁹ ante peccatū:ꝛ tunc erat tantū in officiū z⁹ sub lege vbi ex ipa sanctificatiōe sua excusabilē reddebat matrimony actuz q̄ absq̄ hoc turpis fuisset.tertio sub statu gratie vbi vlterius gratiam confert ad concupiscentiaz reprimēdaz:vt.s.vnusq̄sq̄ possideret vas suū in honore ꝛ nō in ꝓtumeliā:sicut ꝛ gentes que ignorabāt deuz.i. Tes.iiy.ꝛ Tob.vi.dicit ꝙ in illis qui in timore deiꝝ ores accipiunt ꝛ amore filioꝝ ad cultuz dei magis q̄z amore libidinis demon potestatez nō hz. ¶ Ad ꝑm ḡ dōm ꝙ sicut res corporales q̄ sunt in alys sacr̄is nō habent vt ꝓpria virtute gratiā ꝓferre possint:sed ex istitutione diuina:ita ēt est de illis que matrimoniū causant ꝙ ex ipa īstitutione diuina habēt ꝙ ad gratiā istr̄aliter disponāt:nisi sit defectus ex parte nostra. ¶ Ad zm dōm ꝙ quedā sacr̄a sunt ad quoꝝ efficaciā ꝓexigitur sanctificatio materie:vt patet in confirmatione vel extrema vnctione:quedaz vero nō ꝓexigunt ꝓdictā sanctificationē:sicut ꝓz in baptismo:vñ benedictio materie que fit a ministro nō est de necessitate:sz de solēnitate sacr̄i:ꝛ sil̄r est etiā ō matrimōio. ¶ Ad zm dōm ꝙ vnūquodq; denominat̄ ab eo ad quod est:gratia autez que in matrimonio ꝓfertur ꝼm ꝙ ē sacr̄z eccl̄ie i fide christi celebratuz ordinat̄ directe ad reprimēduz ꝓcupiscētiaz:q̄ concurrit ad actū matrimony:ꝛ iō magister dicit ꝙ matrimoniū ē tñ in remediuz:sz hoc est per gratiaz que in eo confertur.

¶ Ad.iy.q.ꝺ̄m ꝙ duplex est pena peccati:q̄daz que ꝓ peccato infligit̄: sicut pena inferni:ꝛ flagella quibus a ꝺ̄o tempoz aliter punimur:quedā ex ipso peccato consequēs īmediate:ꝛ per consequens ad peccatū ordinans:sicut est debilitatio nature ad resistendum peccato ꝛ huiusmodi. Contra primaz ergo penam non datur sacramentum i remediuz directe:sed ex consequēti:vt scilicet curata causa .s.peccato cesset effectus.s.pena. Sed cōtra secūdaz penā datur directe aliquod sacr̄m:illa.s.que in remedium sunt contra defectuz contingentem ex subtractione necessarij non ex positione contrarij. ¶ Ad ꝑm ḡ ꝺ̄z ꝙ pene contra quas dictuz est sacr̄m ordinari:etiaz ad gratiaz contrarietatem habent:quia ex subtractione ꝓtingūt ꝛ in ꝓtrariuz gratie ordinant. ¶ Ad zm dōm ꝙ sicut est i medicina corporali ꝙ curato morbo adhuc remanent alique reliquie morbi ex morbo causate:cōtra quas oportet specialia medicamenta dari:ita etiam est in medicina spirituali:et ꝓp hoc contra predictas penas oportet eē aliqua sacramēta.

¶ Ad.iiy.qōnez ꝺ̄m ꝙ circa hoc ē duplex opinio. Quidā eniz dicunt aliqua sacramenta in remediū venialis dari: sicut eucharistiaz ꝛ extremaz vnctionez. Sed hoc non videtur conuenienter dictuz:qz penitentia purgatiua ē vniuersaliter omnis peccati actualis mortalis ꝛ venialis:vnde ad hoc nō oportebat aliquod sacramentuz institui. Et ꝓterea etiaz nō existentib⁹ venialibus adhuc necessitas illoꝝ sacramētoruz esset ad consummāduz in bonuz ꝼm doctrinaz Dio. Et ideo aliter dicenduz ꝙ contra veniale nō ordinat̄ aliquod sacramētuz ad curationē ipsius ꝓncipaliter institutū:q̄uis ex consequenti multa sacramēta contra venialia valeāt. Ueniale.n.ꝛ culpa est ꝛ dispositio ad culpaz:imperfectaz tamē rationē habens culpe:ita ꝙ gratiā nō excludit:ꝛ iō inquantū culpa est potest tolli per omnia sacramenta que ꝓtra culpaz tollenda ordinantur:

inquãtuz vero ẽ dispositio ad culpã ex ablata mortali culpa remanẽs: potest tolli etiaz p sacramẽta illa q̃ cõtra penaz ex culpa relicta ꝛ ad culpã iclinãtez ordinant. ¶ Ad pm ergo dicẽduz q illa sacramẽta que gratiã in suscipiẽte preexigũt nõ ordinant directe ꝓtra culpaz: qz nõ sunt ad tollẽduz contrariuz: sed ad supplẽduz defectuz. ¶ Ad zm dõm q sacramẽtũ quod tollit mortalez culpaz sufficit ẽt ad tollẽduz venialẽ ꝛ ideo contra veniale nõ oportet aliquod sacramẽtũ dari: sicut cõtra reliquas culpe ad quaruz ablationẽ penitẽtia ñ ex toto sufficit siñ alys sacramẽtis.

Ad secundum sic procedit: videt q nõ debeãt esse septẽ sacramẽta: sicut enĩ s. dictũ est oĩa sacramẽta efficaciaz habent a passiõe christi. sed vnũ est sacramentũ quod directe est repꝛesentatiuuz passionis christi ꝛ ipsuz totũ christuz ꝓtinet. s. eucharistia. q̃ illud sacramentũ sufficeret. ¶ ℙ. quod potest fieri per vnũ nõ debet fieri per plura. sz per baptismũ tollũtur oĩa peccata. q̃ nõ oportebat q aliquod aliud sacramẽtuz ꝓtra culpaz ordiaretur. ¶ ℙ. sacramẽta ĩ remediũ ꝓtra defectuz ordinãtur. sz duplex est defect⁹. s. culpe: que est quasi contrariuz: ꝛ pene que ex defectu gratie accidit vt dictũ ẽ. q̃ duo sacramẽta sufficerẽt. ¶ ℙ. in lege noua vbi manifestioꝛ est veritas: minimũ debet esse de figuris. sed in lege nature fm hug. erãt tñ tria sacramẽta. s. oblationes: decime: ꝛ sacrificia. q̃ nõ debent esse plura sacramẽta in lege noua q̃ tria. ¶ ℙ. sacramẽta legalia nostroꝛ sacramẽtoꝛuz figure fuerũt. sed ipsi nõ habuerũt aliqua sacramẽta respondẽtia ꝓfirmatiõi ꝛ extreme vnctioni. q̃ nec nos huiusmodi sacramenta habere debemus. ¶ ℙ. dio. in eccl. hierarch. vbi de sacris tractat matrimonium ꝛ penitẽtiã omittit. q̃ videt q nõ sint nisi. v. sacra. ¶ Sz ℑ: videtur q sint plura: oẽ. n. illud quod in remediũ peccati datur: videt esse sacrm. sed aqua benedicta est huiusmodi: qz p eaz venialia tollũtur. q̃ est sacramẽtuz. ¶ ℙ. sicut circa cõcupiscentiaz: q̃ est ĩ venereis ꝓtingit esse peccatũ ĩtemperãtie: ita circa cõcupiscẽtiã que est ĩ cibis ꝛ potib⁹ ℑ pmã concupiscẽtiaz habemus vnũ sacrm. q̃ ꝛ contra secũdaz habere debem⁹. ¶ ℙ. dio. inter sacramẽta nominat monasticaz ꝓsummatiõez siue cõsecrationẽ. sed nõ cõputatur inter septez sacra hic enumerata. q̃ sunt plura q̃ septez. ¶ ℙ. oblatiões ꝛ decime ĩ lege nature erãt sacramẽta fm hugo. cum q̃ mõ sint oblatiões ꝛ decime: videt q sint sacramẽta. ꝛ sic idez qõ prius. ¶ ℙ. sacra ex sanctificatiõe ĩuisibilem gr̃am cõtinẽt fm hugo. sed multe sunt sanctificationes p mĩstros eccl'ie facte q̃ hic nõ nũerãt: sicut ꝓsecratio tẽpli ꝛ altaris ꝛ sacraꝝ vestiũ ꝛ hꝺ. q̃ sũt plura sacramẽta.

¶ Respondeo dõm q sacramẽta ex hoc q sunt sacra hñt q sint ĩ remediũ ℑ defectuz aliquẽ. ex hoc aũt q sũt sacra eccl'esie hñt p ministros eccl'ie dispẽsari: ꝛ in mẽbra eccl'ie transfundi. Et iõ dupliciter põt accipi numerus sacramẽtoꝝ ppꝛie: pmo ex defectib⁹ ℑ quos sacramenta ordinãt. ordinant aũt sacramẽta vt ex dictis pz ad tollẽduz ꝓtrarium: ꝛ ad supplẽdũ defectũ. Contrariũ aũt sanctitati est culpa: que gdez dupliciter tollitur. Uno mõ ipediẽdo ne fiat: ꝛ ß mõ in remediũ culpe matrimoniũ ordiatur. Alio mõ subtrahẽdo iam existẽtez: ꝛ sic ℑ originalẽ culpã ordinatur baptismus: ℑ actualez pnĩa. Secũdũ remediuz pꝛebent supplẽdo quod deficit ea q̃ pfectiõis sunt effectiua. Est aũt duplex perfectio. Una forme ad actũ: ꝛ hanc gdẽ pfectionẽ facit ordo quãtũ ad executionẽ bonoꝝ: qz reddit hominẽ idoneũ ad dispẽsationẽ sacramẽtoꝝ. sed quãtum ad perpessionẽ difficiliũ facit dictaz pfectionẽ cõfirmatio q̃ hominẽ fortez reddit. vt nomẽ christi ppter pressuras mũdi cõfiteri nõ refugiat. alia aũt pfectio est ĩ ordine ad finẽ ad quẽ per actus peruenitur: ꝛ hanc quidẽ perfectionẽ quantuz ad finez intra facit extrema vnctio que est quedaz delibutio preparans in gloriaz resurrectiõis. quãtuz vo ad finez extra facit eucharistia q̃ membza capiti cõiungit: ꝛ quia hic est vltim⁹ termin⁹ nr̃e sanctificationis: iõ dicit dio. q oĩs alia sãctificatio in eucharistiaz terminatur: qz ꝛ ordinati ꝛ baptiçati eucharistiã sumunt. sic aũt cõsiderant sacramẽta vt sunt eccl'ie sacramẽta. s. per ministros eccl'esie dispẽsanda: sicut põt fm doctrinã dio. hoc mõ numerus coꝝ accipi: ĩ qualibz. n. hierarchia oportet esse actionez hierarchicã ꝛ exercẽtes eã ꝛ recipientes. recipiẽtes aũt p ipsas actiones superioꝝ in suis gradibus pficiũtur: ꝛ ideo ex parte coꝝ nõ dz esse aliquod speciale sacramentũ per qõ receptiui sacroꝝ fiãt. actio aũt hierarchica est triplex. s. purgare: illuminare: pficere. sz qz nullus sacramẽtũ noue legis purgat sine gratie ifusione: que illuminatio dicit: iõ dio. in sacris cõiungit purgationẽ illuminationi: potest aũt esse in sacris purgatio vel a culpa: ꝛ sic hz purgatiuaz ꝛ illuminatiuã vis quãtuz ad originale baptismus. quãtũ ad actuale penitẽtia. vel a relíquijs culpe: ꝛ sic extrema vnctio purgare hz. vel a cã culpe q̃ est cõcupiscẽtia: ꝛ sic matrimoniũ quod eaz repimit ꝛ ordinat vim purgatiuaz hz. Perfectio autez est duplex. s. perfectio forme: ꝛ ad hãc est cõfirmatio: q̃ hominẽ in seipso ꝓfistere facit: vt a ꝓtrarys nõ facile soluat: ꝛ perfectõ finis: ꝛ ad hãc est eucharistia que nos fini ꝓiũgit. Ex parte autez exercẽtiuz actiões hierarchicas accipitur vnuz sacrz. s. ordo per quẽ ministri eccl'ie ponũtur ĩ statu exercẽdi hierarchicas actiões. Potest ꝛ aliter accipi numerus sacramentoꝝ fm ꝓditionez coꝝ quibus per sacra subueniꝛ. Sũt. n. sacra ĩ remediũ data: aut igit ĩ remediũ vnius persone: aut totius eccl'esie. Si primo mõ aut quãtũ ad ingressũ: ꝛ sic est baptism⁹: aut quãtuz ad egressũ: ꝛ sic est extrema vnctio: aut quãtũ ad progressũ: ꝛ hoc est dupliciter: vno mõ quãtuz ad executiõem virtutis: vel vt a malis nõ superemur ꝛ quãtũ ad hoc est ꝓfirmatio: vel vt bonis adhereamus: ꝛ quãtũ ad hoc est eucharistia: alio mõ ad reparationẽ virtutis si ipsaz in pugna spirituali aliquo mõ ledi cõtingit: ꝛ sic est penitẽtia. Si ĩ remediũ totiꝰ eccl'esie: aut ĩ regimen: et multiplicatiõez ipsius spiritualẽ: ꝛ sic est ordo: qz principatus bonũ multitudis est fm phm ĩ. v. Ethic. aut quãtuz ad multiplicatiõem materialẽ fidelĩũ: ꝛ sic est matrimoniũ. Quidã aũt accipiũt numeꝝ sacroꝝ fm adaptationez ad virtutes: vt fidei respõdeat baptism⁹: qõ sacrm fidei dicit: spei extrema vnctio: p quã hõ preparat quodãmodo ad futurã gloriã: charitati eucharistia: prudẽtie ordo: iustitie penitẽtia. tẽperãtie mr̃imoniũ: fortitudni ꝓfirmatio. gdã vo adaptãt diuersis generib⁹ culpaꝝ ꝛ penaꝝ. vt baptismus sit ℑ culpã originalẽ: penitẽtia ℑ actualẽ mortalẽ: extrema vnctio ℑ venialẽ: ordo ℑ ignorãtiã: matrimoniũ ℑ cupiscẽtiã: ꝓfirmato ℑ ifirmitatẽ: eucharistia ℑ malicie. Peccatũ. n. quatuor dic̃ Beda ex peccato ꝓsecuta. ¶ Ad pm q̃ dõz q̃ cuis eucharistia sit memoriale ipsi⁹ dñice passiõis ipse christũ ꝓtinẽs: nõ tñ quãtũ ad oẽs effect⁹ eius. Uel dz q pp predictã rõnez eucharistia ordiatur ad vltimũ effectũ passionis christi: quasi ꝓpletissime ab ea efficaciã hãs: ꝛ iõ quãtũ est de se valet ℑ oẽs spirituales defectus: vñ ꝛ cum q̃: sed tñ pꝛeexigit alia sacra: vt idone⁹ quis reddat ad tãti perceptiõez mystery: sicut etiã ĩ nãlibus vltima forma nõ dat nisi pꝛecedẽtibus oĩbus dispositiõibus. ¶ Ad zm dõm q baptismus ẽ sacrm ĩtrãtiũ: qz facit hominẽ pmo participẽ redẽptiõis christi ꝓsepeliẽs eũ ĩ filitudinẽ mortis christi: ꝛ iõ nõ potest iterari sicut nec passio christi. ꝛ qz peccata actualia iterãtur: iõ ℑ culpã actualez oportuit aliquod remediũ adhiberi. s. penitẽtiã q̃uis ẽt baptism⁹ ipse deleat. ¶ Ad tertiuz dõm q defectus illi sunt generales

nō bñt eāde rōnē i oīb⁹ suis ptib⁹: ⁊ iō opoꝛtuit ꝫ diuersas ꝛmedia adhiberi. ¶ Ad 4ᵐ dōm q⁹ in lege nāe multa signa gratie præcesserūt: sicut diluuiū: occisio Abel: ⁊ hᵒ: que tñ nō debēt dici sacramēta: sz illa tm̃ que ad aliquod remediū exhibebāt. ea. n. significabāt rē sacrā. vt actu sacrantē: quod est de rōne sacri: vt. s. dictū ē. ⁊ iō i lege nature Aug. tm̃ ponit tria sacra. s. sacrificia: oblationes: ⁊ decimas: qꝛ p hec vt dicit Hre. Remediū añ circūcisionē ꝫ originale erat: ⁊ cū quis tūc esset tēpus figurarū terminatos effect⁹ gratie: sicut mō sūt: ⁊ iō i quadaz generalitate sacrāmta illa nostra sacra ⁊ ipsoꝛ cām. s. passionē xpi significabant: sic q⁹ p sacrificia significabaꝛ passio: oblatiões dispositio patiētis ad passiōez: qꝛ ipse se volū tario obtulit ad passionē: Esa. 53°. per decimas aūt ꝫparatio patiētis ad illos pro qbus patiebaꝛ qui ꝑfecti erāt ab ipso oēm pfectionē expectātes: sicut nouē p decē ꝑplētur. Doꝛ aūt duo referūt ad eucharistiā. s. sacrificiū quātuz ad signatū: ⁊ oblatio quātū ad māz ⁊ vsuz: sed decima moniuz aūt ⁊ penitētia ⁊ ordo erāt tamē iter sacra illius tpis: qꝛ nō fiebāt cū aliqua ꝫsecratō ne. glūbet. n. primogenit⁹ ꝫz Hiero. sacerdos erat: nec erat tpe legis scripte iā plura cū aliqua ꝫsecratiōe celebraban tur: q̄ nostris sacris quasi figure respōdēt: qꝛ p circūcisionē nr̄m baptisma figurat: p oblatiões ⁊ sacrificia eucharistia: p diuersos ritus expiatō nō penitētia: p ꝫsecratiões Aarō ⁊ filioꝝ eius noster ordo: ⁊ p matrimoniū iā ad aliqs certas psonas determiatū ⁊ sub lege ꝫstitutū nostruz matrimoniū: sed extreme vnctiōis nō debuit p̄cedere figura: qꝛ extrema vnctio ē directiuū ⁊ preparatoziū i gloriaz: quā tūc stati post moꝛtē ꝫsequi nō poterāt sicut modo ꝓfirmatio i qua ꝫplemētū spūssancti posſūt: similiter nec ꝫfirmatio i qua ꝫplemētū spūssancti daꝛ: tps aūt illud nō erat tps plenitudinis: sicut tps istud. ¶ Ad 6ᵐ dōz q⁹ Dio. nō ītēdit ibi determiare de sacris: sz de actiōibus hierarchicis: q̄ ꝫsistūt in cōsecratiōe p ministros ecclesie facta. Et qꝛ matrimoniū ⁊ penitētia possunt bere suū effectū sin̄ tali ꝫsecratiōe: iō de eis nō determiauit. ¶ Ad 7ᵐ. dōz q⁹ aqua benedicta ñ ordiaꝛ directe ad remediū pstādū: sz remouēdū ꝓhibēs: vñ daꝛ ꝫ demonū negias ⁊ veialia: ⁊ oē q̄ effectū sacramēto ꝛ ꝑedire possēt: ꝓpter hoc nō est sacramētuz: qꝛ remouēs ꝓhibens est ages p accidēs sed ē sacramētale: quasi dispositio quedaz ad sacramēta. ¶ Ad. 8ᵐ. dōz q⁹ cōcupiscētia que ē i actu generatiue hz specialē feditatē ab alys cōcupiscentys: qꝛ ꝑter hoc q⁹ ē ifectiua psone q̄ hz cōe cū alys ⁊ idez remediū babēs. s. penitētiā ē ēt ifectio nature: ⁊ iō debet habeꝛ speciale remediū secūdū q⁹ ad purgationē nature ordiaꝛ ¶ Ad. 9ᵐ. dōz q⁹ ad quālibet eminētiā status daꝛ aliq̄ sacrificatio cū sit ibi necessariū speciale auxiliū gratie. sicut ꝫsecratiōe regū ⁊ monacoꝝ: ⁊ monialiū: ⁊ iō sunt actiões hierarchice: ⁊ pp hoc Dio. de eis determinat. nō tm̃ habēt rōnez sacramēti sed solū illā eminētiā p quā hō efficit sacroꝝ dispēsatoꝛ. ¶ Ad. 10ᵐ. dōz q⁹ oblatões ⁊ decime erāt sacra tūc quātū erāt figurales: sz ꝗ̄tū ad ꝫ nūc nō manēt sz solū ꝫz q⁹ sunt mozales ad vsuz ministroꝝ ecclesie ⁊ pauperū deputate: ⁊ iō nūc nō sunt sacramēta. ¶ Ad. 11ᵐ. dōz q⁹ oēs ille sanctificatiões ordinaꝝ ad sacrz eucharistie: ⁊ iō nō sūt sacra sz sacramentalia quedaz.

Ad tertium sic ꝓcedit: Videꝝ q⁹ sacramēta icōueniēter a mgro hic ordiaꝝ: pri⁹. n. ē q̄d animale ē ꝗ quod spūale. i. Lor. xv. sz mrimoniuz ad vitā aialē ptinet: oīa aūt sacra alia ad vitā spūalē. ergo mrimoniuz ē oībus pri⁹. ¶ ꝓ. ages nāliter prioꝝ ē sua actiōe: vñ ⁊ i iure ꝑus determinaꝝ de officys ꝗ̄ de actionibus. sz p sacrm ordinis ꝫstituunt dispēsatoꝛes alioꝝ sacroꝝ. q̄ ordo iter alia prio⁹ oz poni. ¶ ꝓ. bonū cōe ē diuini⁹ ꝗ̄ bonū persone vt dicit i. i. Eth. sed mrimōiū ⁊ ordo ordiaꝝ i remediū cōe: alia aūt i remediū vnius psone vt dictū ē. q̄ illa duo sacra ante alia poni debēt. ¶ ꝓ. eucharistia pficit nos cōiūgēdo fini vt dictū ē: sed finis ē vltimū i adeptiōe. q̄ eucharistia post oīa debet poni. ¶ ꝓ. purgatio p̄cedit illuminatiōnē ⁊ perfectōez. sed secūdū Dio. eucharistia pertinet ad pfectōez: similiter ⁊ ꝫfirmatio. ergo penitentia q̄ maxīe ad purgatiōem ptinet videꝝ q⁹ antea debet poni. ¶ ꝓ. Dionysius ponit eucharistiā ante cōfirmationē. cū q̄ magister ꝛtrariuz faciat videꝝ q⁹ incōueniēter ordinet. ¶ Respondeo dicēdū q⁹ ꝑus ⁊ posteri⁹ multipliciter dr̄: sz i his que ad actiões ptinēt pri⁹ quo ad nos ē illud qō ē pri⁹ in via generatiōis: ⁊ iō secūdū hāc viā magister sacra q̄ sanctificatiōes quedā sūt: ordiat. pri⁹. n. i via generatiōis ē bonū priuatuz ꝗ̄ cōe qō cōsurgit ex bonis singuloꝝ: sicut hō ē ꝑ domo ⁊ dom⁹ ciuitate. Et ideo sacra que i remediuz vni⁹ psone ordinaꝝ ꝑus ponunt: inter q̄ ꝑmo ponit illud qō ptinet ad intrātes. s. baptism⁹: vltimo illud qō ptiet ad exeuntes. s. extrema vnctio: i medio illa que ptinēt ad proꝛ grediētes: q̄ hoc mō ordinātur: qꝛ. n. perfici bono essētialius ē vtuti ⁊ cōe singulis ꝓgrediētib⁹ ad vtutē: sz resurgere a peccato accidit huic ꝓgressui ex pte subiecti qō cecidit: vnde nō ē oībus cōe: ⁊ quātū ad pfectionē ad bonuz perfectio in forma p̄cedit i via generatiōis pfectiōez i cōsecutione finis: ideo iter sacramēta q̄ ad ꝓgressuz i bonū pertinēt: ꝑmo ponit cōfirmatio q̄ ē ad perfectiōez similez pfectioni forme: z⁰. eucharistia que est ad perfectionē i fine. 3°. penitētia que ē ad reparationē vtutis amisse. Inter sacramēta aūt q̄ ad remediū toti⁹ ecclesie deputaꝝ: primo ponitur ordo: qꝛ mrimoniū q̄uātū mrimoniū p ordinem dispēsatur fm q⁹ est sacramētuz. ¶ Ad p̄ᵐ q̄ dōm q⁹ mrimoniuz fm q⁹ pertinet ad vitā aialē nō est sacrm: sz nature officiū: sed fm q⁹ hz aliquid spiritualitatis quātuz ad signuz ⁊ effectū sic sacrm ē: ⁊ qꝛ minimū habet de spiritualitate: iō vltimo inter sacra ponit. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ in sacroꝝ actiōibus ordo nō constituit principalez agētez: sz ministruz ⁊ ist̄rm quoddaz diuine opatiōis. i iudicys aūt iuder fm formā sciētie ⁊ iustitie operaꝝ nō solū sicut instr̄z: ⁊ iō i iure ꝑmittunt ea q̄ ad officia ptinēt: sed i sacris nō oz. ¶ Ad 3ᵐ dōm q⁹ q̄uis bonū comune sit diuini⁹: tamē bonuz singulare est ꝑius in via generationis: ⁊ ideo etiaz ꝑbus monasticam politice ꝑmisit: vt patet in. x. Ethic. ¶ Ad 4ᵐ dōz q⁹ ꝫiūctio ad finē ē duplex: vna fz plenā participationē ipsius: ⁊ coniūctio nō efficit p aliqō sacrm. sed sacra ad eā disponūt ⁊ iter oīa vicini⁹ extrema vnctio: ⁊ iō vltīo ponit inter ea q̄ ad r̄medium vni⁹ psone ordinaꝝ alio mō fz ipfectā qualis ē fruitio vie ⁊ ad hāc ordinaꝝ eucharestia: ⁊ iō nō oz q⁹ ponaꝝ vltia simpliciter: sz vltia i ꝓgressuz ad bonū. ¶ Ad 5ᵐ dōz q⁹ pnia nō dicit purgatōez absolute respectu cuiuslibz ipuritatis spūalis: hoc. n. ad baptismū ptinet: sz purgatiōez i casu. s. qñ aligs a statu vtutis cecidit vt itez ad bonū r̄deat: ⁊ hec ē ꝑa tabula post naufragiū fz Hiero. ⁊ iō peitētia ponit post illa sacra q̄ ad cōsummationē bonū ordinaꝝ. ¶ Ad 6ᵐ dōm q⁹ Dio. cōsideruit i eis ordinē magis quātū ad dispēsationē eoꝝ ꝗ̄ ꝗ̄tuz ad effectuz: qꝛ eucharistia statim baptiçatis datur: si sint adulti: non autem confirmatio: ideo post baptismum immediate eucharistiam posuit.

Ad quartum sic ꝓcedit: Videꝝ q⁹ nō debuerit in noua lege aliqua sacramēta de nouo ꝫstitui: natura enim opaꝝ breuiori via q̄ pōt: ⁊ hec ad ordinationēnāe ptinet. sz gra ē magis ordiata ꝗ̄ natura. cuz q̄ breuior via esset q⁹ sacra iam i veteri lege existentia

pficerentur q̃ aliqua ō nouo īstituerent: videt q̃ aliq̃ de nouo īstitui nō debuerit. ¶ ℞. sic sacra sūt necessaria ad salutē: ita z pcepta. sz christus nō alia pcepta mozalia īstituit: sed pexistētia ꝓsilys pfecit. g̃ nec noua sacra īstituer debuit. ¶ Sz ℞: sacra sunt medicie spūales vt pus dictū est. sz nō ꝓpetit eadē medicia puulo z adulto. cū g̃ statꝰ legis ꝓpet pueril etati: statꝰ aūt tpis gre etati pfecte: vt pz Hala. 4°. videt q̃ alia sacra fuerūt et tēpoꝝ gre īstituēda. ¶ Ulteriꝰ videt q̃ hec eadē debuerit a pncipio mūdi post peccatū īstituere: qz ad crudelē medicū ptinet vt efficacē medicinā nō statī īfirmo ꝓponat: sz eū diu piclitari sinat: sz a deo oīs crudelitas relegata ē. g̃ sacra noue legis q̃ sunt efficacissime medicie debuerūt statiz post peccatū humano generi exhiberi. ¶ ℞. sacra noue legis totaz efficaciaz hñt ex passione christi. sz passio christi operabat et a pncipio mūdi post peccatū ad reparationē fm q̃ erat credita vt in. iy. li. dis. xix. dictū est. g̃ z tunc sacra īstitui debuerūt. ¶ Sz ℞: gra pficit naturam. sz natura procedit ex imperfectiozibus ad perfectioza: sicut patet in omni motu z generatione: z silr etiaz ars. g̃ z similiter gratia debuit pius imperfecte z postea copiose per efficaciā sacramēta dari. ¶ Ulterius videtur q̃ statim christo nato sacramenta īstitui debuerunt: sunt enim sacramenta noue legis gratiā ꝓtinentia. sed tempus gratie extunc incepit. g̃ tunc īstitui debuerunt. ¶ ℞. sacramenta adiuuant ad implēduz precepta. sz precepta mozalia omnia simul data fuerūt in ipo initio legis. ergo z sacramenta gratie in ipso initio gratie omnia simul dari debuerūt. ¶ Sed ℞ est: quia que a deo sunt ozdinata sunt ℣ Roma. iz°. sz iste est debitus ozdo vt causa effectum precedat: z vt illud q̃ pius est primo tradatur. g̃ cuz passio christi sit causa efficaciaz sacramentis prebens: z vnum sacramentuz sit alio pius vt dictuz est. g̃ videtur q̃ nō debuerunt institui statiz ℣ christo nato. ¶ Ulteriꝰ vr q̃ sacramenta noue legis non sunt omnia a ℣ christo instituta: qz de confirmatione z extrema vnctiōe nō legitur aliquid dixisse: sz extrema vnctio z cōfirmatio sunt sacra noue legis. g̃ nō oia sacra noue legis sunt instituta a christo. ¶ ℞. nō minozis auctoritatis est mysteriū sacerdotꝫ noue legis q̃ legis nāe. sz q̃ sacra dispēsabāt l lege nāe. s. sacerdotes p suo libitu sacris visibilibꝰ suam fidem pfitebant. ergo multo fortiꝰ hoc ɔz esse in lege noua que etiaz est maiozis libertatis. ¶ Sed ℞: sacra noue legis efficiunt q̃ signant. sed ex institutione signant fm ℣ hugo. g̃ ex institutione efficaciam hñt: sed efficacia sacramentoꝝ nō est nisi a deo: qui solus peccata remittit. ergo nō potuit esse a puro homine sacramentoꝝ institutio.

¶ Respōdeo dōm ad. i. q. q̃ sacramēta sunt signa remedy ad quod ozdinant: sunt aūt signa representantia effectus spirituales ex similitudine sensibilium rerum quibꝰ in sacramento est vsus: z iō cuz in noua lege oportuerit esse sacramēta maiozis efficacie pp pfectionē testamēti debuerunt etiaz esse alia signa que expressius figurarent gratiā: z ideo oportuit alia sacramēta institui. ¶ Ad p̃m ergo dōz q̃ q̃uis natura breuissime operatur: tamen nihil omittit de ꝓtingentibus quibus aliquid optime fieri possit z similiter gratia: z iō in sacris instituendis nō soluz attenditur qualiter aliquid breuiter fiat sed qualr ꝓgruenter. ¶ Ad z̃m dōm q̃ precepta mozalia ꝓsequūt naturā humanā cū sint de dictamine ratiōis nālis: z iō pmanēt eadē i q̃libet lege z in q̃libet statu hois. z pp hoc nō est simile de preceptis z sacris que ex sola institutiōe efficaciaz habent.

¶ Ad secūdā qōnē dōm q̃ sacra noue legis: qz gratiaz ꝓtinent nō sunt vacua: sz plena: z iō non cōpetebat ea institui nisi tēpore plenitudinis: quod ē tēpus icarnationis. Quare autez christus suū aduētū distulerit z nō statiz post peccatum carnē assumpserit: in. iy. libro dis. i. dictū ē. ¶ Ad p̃m ergo dōm q̃ aliter ē i mozbo spirituali z corporali: Nō enī potest aliquis a mozbo spirituali ꝓgrue curari nisi prius mozbū cognoscat z medicinaz desideret si fit cognitiōis capax: z iō oportuit vt homo sibi relinqueret: z sic primo tēpore legis nature infirmū se cognosceret per ignozantiaz ad idolatriaz declinādo: z deīde tēpore legis scripte q̃ aut per concupiscētiaz ad peccata declinando: z sic salutez ab alio expectaret: qui z viā salutis docuit ꝓra ignorantiaz: z sacraméta gratie dedit contra infirmitatē ꝓcipiscentie vt dicit Joh. i. Gratia z veritas per Jesuz Christuz facta est. in mozbo aūt corporali hoc nō requirit: qz corpꝰ nō est cognitionis capax. ¶ Ad z̃m dōm q̃ q̃uis etiam ex tunc passio christi efficaciaz haberet: non tamen tantam efficaciaz in humana natura: pro qua nōdū satisfactuz erat habebat: sicut post satisfactionem habuit z post christi icarnationez que totā naturā humanaz dignificauit: vt fieret magis ad gratiam recipiendam idonea.

¶ Ad tertiaz qōnē dōm q̃ sacra noue legis dupliciter īstituta sūt. pmo ad documētū z exercitiū qddā: z sic potuerāt ante passionē christi īstitui. secūdo quātū ad necessitatē z obligationē: z sic eoz īstitutio nō fuit añ passionē: qz adhuc legalia nō fuerūt mortua. vñ a tēpore ꝓdicationis christi vsq; ad passionē sacra noue legis simr currebāt cū legalibꝰ: z vtraq; ad salutē operabant. sic ergo quātuz ad secūduz modū īstitutionis oīa simul in passiōe christi īstituta sunt: sz quātuz ad pmū oportuit vt pmo instituerent illa que sunt maiozis necessitatis: vnde statim in pncipio predicationis sue penitentiā predicauit: vt legitur Mat. iii°. alia autem sacra ꝓcessu tēpoꝝ īstituit z docuit. ¶ Ad p̃m ergo dōm q̃ tēpus gratie dicit quātū ad initiū z q̃tū ad ꝓplemētū. ꝓplemētū aūt eiꝰ nō fuit añ passionē z resurrectionē christi: vnde Joh. 8°. dicit. Nondum erat spiritus datus: qz nondum erat christus glorificatus: pncipium autez ꝓtest attendi dupliciter: primo quantuz ad presentiam gratie in mundo: z sic fuit in ipsa incarnatione. secundo quantum ad eius diffusionem in mundo: z sic fuit in predicatione sue baptismo christi: z ante nō oportebat institui sacramenta. ¶ Ad z̃m dōm q̃ precepta mozalia homini naturā dictat: z ideo statī poterūt homini simul proponi: nō enim est ita de sacramentis.

¶ Ad. 4. q. dicendū q̃ circa hoc est duplex opinio. quidā eniz dicūt nō omnia sacramēta a christo imediate īstituta fuisse: sed quedā ipse per se īstituit: quedā vero apostolis īstituēda cōmisit. s. cōfirmationē in qua spiritussāctus datur ad robur: cuius īstitutio esse nō debuit ante plenaz spiritussācti missionē: z extremaz vnctionem: que tamen cuz ad gloriaz resurrectiōis sit imediatū z proximū preparatoriū ante resurrectionē īstitui nō debuit. sed qz īstitutio sacramentoꝝ videt ad potestatē plenitudinis in sacramentis pertinere: quam sibi christus reseruauit in sacramentis cum ex institutione sacramēta habeant quod significent: ideo alys probabilius videtur q̃ sicut hominis puri non est sacramenta mutare vel a sacramentis absoluere: ita nec noua sacramenta instituere: z ideo omnia sacramēta noue legis ab ipso christo institutionē habent. ¶ Secundum hoc ergo dicendum ad primum q̃ ipse sacramentum confirmationis īstituit quando pueris sibi pñtatis manꝰ iposuit: similiter extremam vnctionē q̃ sicut homines apostolos ad predicandū mittēs oleo inungere infirmos disposuit: vt sic curarent. ¶ Ad z̃m dicendū q̃ sacramenta illa legis nature non habebāt aliquam efficaciam ex opere operato: sed solū ex fide: z ideo ōterminatio eoruz ab homīe puro habēte fidez fieri poterat: nō aūt ita ē de sacris noue legis: q̃ ex ope opato graz ꝓferūt.

Deinde queritur de baptismo ioannis: ⁊ circa ꝟ quatuor. ¶ Primo vtrum fuerit sacramentū. ¶ Secundo de efficacia ipsius. ¶ Tertio quibus cōpetebat. ¶ Quarto vtr baptiçati a ioāne essent baptismo christi baptiçandi.

Ad primum sic ꝓcedit. Videt q baptismus ioānis non fuerit sacramentum. Joh. 3°. sup illud. Erat ioānes baptiçans ⁊c. dicit glo. quātum ca/thecuminis nōdum baptiçatis ꝓdest doctrine fidei: tātū ꝓfuit baptismus ioānis ante baptismū christi. sed cathe/cismus nō est sacramētū sed sacrale. ergo baptismus ioā/nis nō erat sacramentū: sed sacramētale. ¶ Ꝑ. oē sacr̄ē ē alicuius legis sacramētū. sed baptismus ioānis nō erat sa/cramētū legis nature: nec ꝫ legis veteris: q⁹ sicut Aug. di/cit. Nulli ꝓcedentiū ꝓpheta ꝫ fuit datū baptiçare nisi io/anni soli: quod nō ꝓtingit de sacr̄is veteris legis. similiter nō est sacramentū noue legis: q⁹ ꝓdicatiōem christi ꝓces/sit. ergo nō erat sacramētū. ¶ Sed ℨ. sacramentū est sa/cre rei signū. sed baptism⁹ ioānis figurabat baptismū xp̄i. ergo erat sacramentum.

¶ Ulterius videt q nō baptiçauerit sub hac forma. Ego baptiço te in noīe venturi. Christus enī ī cui⁹ noīe bapti/çabat iā venerat. ergo nō cōpetebat forma illa ꝓ tpe illo. ¶ Ꝑ. eadē est fides de christo vēturo que erat in p̄rib⁹: ⁊ de christo qui iam venit quā nos habemus. ergo eadē est forma baptismi in noīe venturi ⁊ in noīe christi: ergo ba/ptism⁹ idē. sed apli baptiçauerunt in noīe christi: ergo ba/ptisma ioānis ⁊ apostolo ꝫ christi: quod falsū ē. ¶ Sed dicetur. si ergo ioānes baptiçauit in noīe venturi: idē fuit cōtra est. qđ dicit Act. 19°. Baptiçabat ioānes populū di/cens: in eū qui venturus est post ipsum vt crederent.

¶ Ulterius videt q nō fuit institutus a deo. nullum. n. sa/cramentū a deo institutū noīatur a ministro. non. n. dicit baptismus petri: sed baptismu⁹ ille dicit baptism⁹ ioānis. ergo nō fuit a deo institutus. ¶ Ꝑ. sacramēta legis natu/re que ad sacramēta christi disponebāt a deo institutiōez nō habuerunt: sed ex voto celebrabant. ꝯm Hugo. sed ba/ptismus ioānis fuit ꝓparatoꝛius ad sacra christi. ergo nō debuit habere istitutionē a deo. ¶ Sed ℨ est: quod dicit Jobis. i. Qui me misit baptiçare ille mihi dixit ⁊c.

¶ Ulterius videt q debuit statim christo baptiçato ces/sare: q⁹ sup illud Jobis. i. Vidit ioānes iesū venientez ad se: dicit Aug. Baptiçat⁹ est dns baptismo ioānis ⁊ cessauit baptism⁹ ioānis. ¶ Ꝑ. baptismi ioānis erat ꝓparatoꝛi⁹ ad baptismū xp̄i. sz baptism⁹ xp̄i icepit statim xp̄o baptiçato: q⁹ tactu mūdissime sue carnis vim regnatiuā ꝫtulit ags: vt dicit Beda. ergo statim debuit cessare. ¶ Sed ℨ ē: qō legit Jobis. 3°. q⁹ post baptismū christi baptiçabat ioan/nes: ⁊ discipuli eius simil⁹ baptiçabant. ℊ baptismus ioan/nis non cessauit statim christo baptiçato.

¶ Respōdeo dicendū ad. i. q. q⁹ ꝯm Hug. de sancto vic. ꝼz ꝓcessum tp̄is ⁊ maioꝛē ꝓpinqtatē ad tp̄s gratie opoꝛ/tuit alia ⁊ alia sacra institui. Unde q⁹ in ioāne quodāmo/do incepit tp̄s gr̄e: q⁹ lex ⁊ ꝓphete vsq; ad ioānē. Math. .ii°. nō quasi ab ipso esset gr̄a: sed q⁹ ad gratiā viaz ꝓpara/bat: iō eius baptismus fuit aliquod sacr̄m: qō qdē erat ini/tiatio quedā sacramēto ꝫ gratie: cuius gr̄a in eo nō cōfer/ret. vnde dicendum q⁹ baptismus ioannis sacramentuz erat quodāmodo medium inter sacramēta veteris ⁊ no/ue legis: sicut dispositio ad formam media est quodāmo/do inter ꝓuationem ⁊ formam. conueniebat enim quo/dāmodo cum sacramentis veteris legis in boc q⁹ erat si/gnum tantū: cum sacramētis legis noue ī materia: ⁊ quo/dāmodo in forma. ¶ Ad ꝓmū ergo dicendū q⁹ baptis/mus ioannis habet aliquid simile cum sacramentalibus baptismi inquātum erat dispositio ad baptismū christi: sz inquantum ꝓcessit institutiōem baptismi christi differt a sacramētalibus: ⁊ est sacramētum per se: sicut sacramē/ta veteris legis: que etiam suo modo licet nō tam de ꝓ/pinquo ad sacramēta noue legis disponebāt. ¶ Ad ꝫ^m di/cendū q⁹ dispositio reducitur ad genus forme ad quā di/sponit: ⁊ ideo baptismus ioānis reducitur ad sacramenta noue legis: sicut incompletū in genere illo: ⁊ hoc patet ex oꝛdine procedendi quem magister seruat.

¶ Ad secūdā qōnē dicēduz q⁹ vtilitas rei ex forma sua cō/sequitur: ⁊ iō forme sacramēto ꝫ ostēdūt illud ex quo sa/cramēta ⁊ efficaciā et vtilitatē hūt: ⁊ q⁹ vtilitas baptismi ioānis tota erat dispōere ad christū: ideo hec erat sua for/ma competēs: vt in nomine vēturi baptiçaret. ¶ Ad pri/mū ergo dicēdum q⁹ q̄uis iam venisset ī carnē: nō tñ iam venerat ad baptiçādū: ⁊ alia salutis nostre opera exercē/duz. ¶ Ad secūdū dicēdū q⁹ fides cū sit cognitio q̄dā re/spicit rei veritatē: ⁊ q⁹ diuersitas tēpoꝛ significatoꝛuz nō diuersificat veritatē: nec fides penes hoc diuersificat: sz sacramēta efficiūt respectū: ⁊ q⁹ nō eodez modo se habet ad actum hoc quod iā est: ⁊ hoc quod expectatur futurū: q⁹ ad id quod expectat futurū actus oꝛdinātur vt dispo/nētes: ab eo autē quod iam est effectiue aliquid ꝓduci/tur: ideo diuersificatio forme per futurum ⁊ ꝓsens de/signat diuersitatem sacramenti.

¶ Ad tertiā qōnē dicēdum q⁹ ioānes suum baptismū īsti/tuit ꝓcepto diuino: vñ patet q⁹ īstitutio ipsius fuit a deo per auctoritatē: ab ipso ioāne per ministerium. ¶ Ad pri/mum ergo dicēdū q⁹ ꝓpter tres ratiōes baptismus a io/anne nomē accepit: ꝓmo q⁹ ipse fuit sui baptismi īstitu/toꝛ aliquo mō: ꝑetrus aūt nullo mō baptismi quo bapti/çabat. z°. q⁹ nihil ī illo baptismo efficiebat quod ioānes nō faceret. 3°. q⁹ sibi soli erat datū illius baptismi ministeriū.

¶ Ad secūdū dicēdū q⁹ fides magis determiabat ꝼz ap/ꝓpiquatiōem ad christū: ⁊ iō ēt sacramēta que quedaz fidei ꝓtestatiōes sūt magis christo remota mius deter/miata esse debuerūt: ⁊ q⁹ baptismus ioānis de ꝓpiquo ad christi sacra disponebat: iō debuit magis habere ōter/minatiōem q̄ sacramēta legis nature.

¶ Ad. 4. q. dōz q⁹ cessatō baptismi ioānis p̄t accipi z^r. vno mō qñ cessauit totalr: ⁊ hoc fuit ioāne ī carcerē misso: q⁹ ministeriū illud soli ioāni cōcessum est. alio modo quātū ad maximū suum posse: ⁊ sic cessauit baptiçato xp̄o: q⁹ ex/tūc ei⁹ baptism⁹ nō fuit ꝓcipuus: sz alius fuit eo dignioꝛ: si/cut cessat officiū legati domīo suo superueniente: q̄uis ⁊ aliqua exerceat. Et per hoc patet solutio.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videt q⁹ baptismus ioānis gratiā cōtulerit: Luce. z. Erat ioānes baptiçās ⁊ ꝓdicās baptismū pnie ī remissio/nē peccatoꝛ: sz remissio pctoꝛ nō fit sine gr̄a. ℊ baptism⁹ ille gr̄am cōtulit. ¶ Ꝑ. Dam. dicit. Purgat ioānes spūm p aquā. sz purgatio spūalis nō fit sine gr̄a. ℊ ille baptism⁹ gr̄am ꝫtulit. ¶ Ꝑ. Aug. dicit ℨ donatistas: Ita credā ioā/nē baptiçasse: ī aqua ī remissiōem peccatoꝛ: vt ab eo ba/ptiçatis ī spe remitterēt pctā. sed spes de remissiōe pctoꝛ nō pōt esse nisi p gr̄am. ℊ baptism⁹ ille gr̄am ꝫtulit. ¶ Ꝑ. baptism⁹ ioānis ꝓpiquioꝛ fuit baptismo xp̄i q̄z circūcisio. sed circūcisio gr̄am ꝫtulit: vt dictū est. ℊ multofoꝛti⁹ bap/tism⁹ ioānis. ¶ Ꝑ. sacr̄m nō īstituit nisi ad cāndū gr̄az vl̄ significādū. sz gr̄a sufficiēter p sacra veteris legis erat si/gnificata. si ℊ baptism⁹ ioānis gr̄am nō ꝫtulit: ꝓ nihilo in/stitut⁹ fuit. ¶ Sz ℨ: gr̄a nō ꝓfert sine spūsācto. sz ī baptis/mo ioānis nō cōferebatur spiritussāctus: sed aqua tātum vt ꝓz Act. i. Joānes quidem baptiçauit aqua: vos aūt ba/ptiçabimini spiritusancto ⁊c. ℊ in illo baptismo non erat gratia. ¶ Ꝑ. nō est idē effect⁹ dispositiōis ⁊ perfectionis.

si ergo baptismus ioānis disponebat ad baptismū christi: cuius ē gram cōferre: qz gratia z veritas facta est per iesum christū: Joh. i. videt q baptism⁹ ioānis gratiā nō cō-
¶ Respōdeo dōm q hoc ab omnib⁹ ꝯceditur q (tulit. nō efficiebatur aliquid p baptismū ioānis: qō nō eēt operatio hois: z qz gratia nō pōt ab homine dari: iō patet q baptismus ioānis gram nō cōferebat. ¶ Ad primū ergo dicendū q illa auctoritas sic exponēda est: vt referat ad diuersa baptismata hoc modo. Erat ioānes baptiçans. s. baptismate suo: z prædicās. s. baptismū christi q est i remissionē peccatoꝝ. Si aūt referatur vtrūq; ad baptismū ioannis: sic dr esse i remissionē peccatoꝝ: qz baptiçatis ipo nebat dignos fructꝰ penitētie agere: quibus peccatoꝝ remissionē ꝯsequerent. vnde baptismus ille erat quasi q̄dā ptestatio z pfessio penitētie. ¶ Ad secūdū dicēdū q baptism⁹ ille purgare dr modo p̄dicto: vel ēt mäliter a soridib⁹ corporalibus i signū spiritualis purgatiōis p christū futurū vel a cecitate ignorātie p doctrinā ioānis christū annūciātis. ¶ Ad 3ᵐ dicendū q spes semp ex gra pcedit: nō tñ semp ex gra habita: sed qñq; ex gra expectata: z sic baptismus ioānis spem faciebat remissiōis peccatoꝝ nō ꝯferens gram: sz pmittēs eā in hoc q p̄figurabat baptismū christi quo gratia daret. ¶ Ad 4ᵐ dōm q q̄uis baptismus ioānis magis ꝯueniret cū baptismo christi q̄ circūcisio quātū ad mām: nō tñ ꝯueniebat magis quātū ad cām institutiōis: qz circūcisio ad necessitatē ī̄stituta erat vt remediū ōriginale. sed baptism⁹ ioānis vt assuefaceret ad baptismū christi. ¶ Ad quintū dōm q baptismus ioānis expressius figurabat baptismū christi q̄ sacra veteris legis pp maiorē sīlitudinē ad ipz: z iō magl ō ꝯpinq̄ p̄parabat ad ipm i significatiōe z q̄dā pnīe ptestatione.

Ad certium sic pcedit: vr q christo nō ꝯpetebat baptiçari baptismo ioānis. baptism⁹. n. ioānis erat baptism⁹ penitētie: vt dr Luc. iy. sed xp̄o nō ꝯpetit penitētia sicut nec peccatū. g̃ nec baptiçari baptismo ioānis. ¶ P. ois xp̄i actio nra ē ī̄structio. sz nō ī̄struimur baptiçari baptismo ioānis. g̃ ñ debuit xp̄s illo baptismo baptiçari. ¶ Sz ō ē q ipe ad baptismū ioānis vadēs dixit: sic ōcet nos ip̄lere oēz iustitiā. Matth. iy. ¶ Ulterius vr q nulli aly hoc baptismo debuerunt baptiçari. hoc. n. est soli⁹ xp̄i vt a sacris nō accipiat sed magis eis ꝯferat. sed baptism⁹ ioānis erat tale sacrm a q̄ nō poterat aliquid accipi. ergo soli christo cōpetebat. ¶ P. sacra eadē rōne oib⁹ ꝯpetunt: sed nō erat necessariū q omis baptismo ioānis baptiçarent. ergo nulli pter christū ipso baptiçari debuerunt. ¶ Sed ō ē. qō dr Matth. iy. Egrediebāt ad illū hierosolymite vniuersi z baptiçabāt ab eo
¶ Ulterius vr q debuerūt illo baptismo pueri baptiçari. erat. n. ille baptismus signū baptismi xp̄i: sed baptismus xp̄i ꝯpetit pueris. ergo z ille. ¶ P. circūcisio dabat etiaz pueris z eis principaliter. sed baptism⁹ ioānis ē mediū inter circūcisionē z baptismū christi q dat idifferenter magnis z paruis. ergo z baptism⁹ ioānis paruis dari debuit.
¶ Sed ō. qz baptismus ille erat vt assuesceret ad baptismū christi: sed hoc nō poterat esse nisi ratiōe illoꝝ qui discretionē hēbant. g̃ pueris ille baptismus nō ꝯpetebat.
¶ Rñdeo dicēdū q xp̄s pluribus de causis a ioāne baptiçari voluit: quarum tres tangunt in glo. Marci. iy. s. propter humilitatē implendam: vt ipsemet dicit: Matth. iy. vt baptismū ioānis approbaret: z vt aquas cōsecraret suę carnis tactu: z sic baptismū suū institueret. Quartā causā tangit Augu. ī libro de nā boni: vt. s. ostēderet nō interesse quis a quo baptiçaret. Quintā tangit in lib. questionū veteris z nō testamēti. s. ad exemplum baptismi proponendum illis qui erant futuri filij dei per fidē. Sextā tangit Chrisō. vt scilicet in baptismo miracula ostēdēs euacuaret illoꝝ errorē q ioānē christo maiorē credebant. ¶ Ad primū ergo dicendū q sicut dictū est christus a sacramētis nihil accepit: z iō nō dicitur baptismus ioānis baptismus penitentie quo ad xp̄m: sed quo ad alios qui ad penitentiam per ip̄m p̄parabantur: z sicut ēt circūcisio christi nō fuit in remediū originalis peccati a quo christus immunis erat. ¶ Ad secundū dicendū q actio christi nra ē instructio nō vt eodē mō agamus sicut christus fecit: sed vt p modo nr̄o christū imitemur: z iō per baptismū suum dedit nobis exemplū: vt baptiçaremur illo baptismo qui nobis ꝯpetit: p quē. s. remissionē peccatoꝝ ꝯsequamur.
¶ Ad. y. q. dōz q dicit Aug. in li. de baptismo: Ō donatistas Si ioānes solū christū baptiçasset videret meliozis baptismi dispēsatoz q̄to melioz erat q baptiçabat: z si oēs baptiçasset videret qō xp̄i baptism⁹ nō sufficeret ad salutē: z iō quosdā alios baptiçauit sed nō oēs. ¶ Ad p̄mū dicendum q q̄uis aly a baptismo ioānis nō acciperēt gratiaz: accipiebāt tñ qnoddā signū gr̄e suscipiēde z seruāde penitentie. ¶ Ad secundū patet solutio ex dictis.
¶ Ad. iy. q. dōm q baptismus ioānis erat baptismus penitētie: z qz pueris nō ꝯpetit penitētia: iō nō cōpetebat eis illele baptismus. nec est sīle de baptismo christi z circūcisiōe que ordinant contra originale peccatum: quod in pueris est. Et per hoc patet solutio ad obiecta.

Ad quartum sic pcedit: videt q baptiçati baptismo ioānis nō debebāt baptiçari baptismo christi. Actu. n. 8. dicit q apli in samariam veniētes illos qui baptiçati erāt i noīe iesu ñ baptiçabāt: sed tñ manꝰ imponebant. cum ergo baptismus ioānis: vidētur q baptiçati baptismo ioānis non baptiçabant iesu sine collatione spiritussancti sit baptismus in nomine ptismo christi. ¶ P. Piero. super illud Osee. y. effundaz de spū meo. dicit q hec est cā quare gdā baptiçati a ioanne baptismo christi. ¶ P. i apostolis debuit ostēdi omne illud qō est necessariū ad salutē. sed apostolis post baptismū ioannis solus baptismus spiritussancti p̄nunciatur: Act. i. q̄ nō erat necessariū q baptismo christi itez baptiçati essent a ioāne fidē trinitatis nō hēbant: qz neq; si spiritussanct⁹ éau dierant. Si ergo aliqui baptiçati essent a ioāne fidē trinitatis habētes: videt q itez baptiçari nō debuerit baptismo christi. ¶ P. i apostolis debuit ostēdi omne illud qō est necessariū ad salutē. sed apostolis post baptismū ioannis solus baptismus spiritussancti p̄nunciatur: Act. i. q̄ nō erat necessariū q baptismo christi itez baptiçaret. ¶ P. ad baptismū requirit aqua z spiritussanct⁹. sz per baptismū ioannis erat facta ablutio aque. ergo non oportebat nisi q̄ suppleret qō deerat. s. spiritussanctus. ¶ Sed ō ē. quod dicit Joh. iy. nisi quis renatus fuerit ex aqua z spū sancto z c. sed baptismus ioānis nō regenerabat aliq̄ mō. ergo necessarium erat vt itez baptismo christi baptiçarētur. ¶ P. Aug. dixit q baptiçabat ioānes z nō est baptiçatus. sed de necessitate salutis tpe gratie est q̄ hō sit baptiçatus vel saltē p̄posito baptismi habuerit. g̃ oportebat eos qui baptismū ioānis acceperāt itez baptiçari baptismo xp̄i. ¶ P. ipositio manuū pcedente baptismo talis est de necessetate salutis vel in actu vel i p̄posito. ergo oportebat q baptiçati baptismo ioānis itez baptiçarentur.
¶ Respōdeo dicendū q circa hoc est duplex opinio. qdā enim dicunt q baptismus ioānis erat p̄paratoꝝ ad christum suscipiendū: z iō si quis baptismū ioānis suscepisset in eo sistens non referens ad christū: baptismus in eo frustraret a fine suo: z ideo oportebat eum itez baptiçari baptismo christi. si autem nō figeret spez suā i baptismo ioānis: sed vlterius referret ad christū sic ex gra christi z baptismo ioānis p̄accepto efficiebat quasi vnum quid: et ideo nō oportebat q iterum aqua baptiçaret: sed solū q spiritūsanctū per manus impositionē acciperet: z hec vr

fuisse magri opinio ī littera: sed qz sacra noue legis ex ipso opere operato efficaciā hñt: iō videt qz spes ⁊ fides illius q baptismū suscipit nihil faciat ad sacrm: q̄uis posset facere ad rē sacrī ipediēdā vel ꝓmouēdā. vñ quātūcūq; spez suā aliqs ad christū referret baptiçatꝰ baptismo Joānis: re noue legis nō cōsequebaf: ⁊ iō si baptismꝰ noue legis est de necessitate salutis: oportebat qz itez illo baptismo baptiçarē. ¶ Ꝑ. hoc est generale ī oibꝰ sacrīs qz si omittatur qđ est de ſuba sacrī oz id sacrm iterari: vñ cum nō esset forma debita i baptismo ioānis: oportebat qz iterarē baptismus: ⁊ hoc hēt cōioz opinio: q̄ ēt ex vbis Aug. ofirmat: q dicit sup Joh. homel. v. Qui baptiçati sūt baptismate ioānis: nō eis sufficit: baptiçādi. n. sūt baptisma te christi: ⁊ iō fm hoc dicēdū ad primū qz ibi agit de illis q baptiçati erāt a ꝓhilippo: de quo ꝓstat qz baptismo xpi baptiçauerat: sed nō erat ibi datus spūssāctus ad robur: sicut i ꝓfirmatiōe dat: qz ille nō fuit ꝓhilippꝰ aplus: sed vnus de septez diaconibꝰ: ⁊ iō nō poterat manꝰ iponere: qz hoc epoz est: ⁊ pp hoc missi sūt ad hoc ꝓetrus ⁊ Joānes. ¶ Ad secūdū dōm qz ꝓiero. nō vult tāgere cām rebaptizādis ꝓ insufficiētiā fidei ipsoz ad salutē: vt pz ex vbis ꝓcedētibꝰ. ꝓemittit. n. q dicit se credere ī christū: ⁊ nō credit ī spiritūsāctū: nōdū hēt claros oculos. īsufficiētia autē fidei nō posset eē cā quare aliq baptiçarēf: sed q̄re istruēdi esset sicut ⁊ nūc fit. ¶ Ad 3m dōm qz apostoli credūtur baptiçati fuisse baptismo christi q̄uis scriptū nō inueniat: vt dicit ī glo. Joh. xiij. sup illud. q locutus est ⁊c. Exquo. n. ipsi alios baptiçabāt: vt habetur Joh. iij. videtur qz ⁊ ipsi venientes ad christum baptiçati fuerit: si tamē christus q habuit potestatem remittēdi peccata cos sine baptismo ex priuilegio quodam sāctificare voluisset: ⁊ q virtutē sacramēti nō alligauit nō esset ad cōsequētiā trahendum: ex auctozitate aūt inducta nō habetur qz apostoli tñ baptismo Joānis baptiçati erāt: sed cōparatio q̄dā baptismi flaminis ad baptismū ioānis. ¶ Ad quartū dicēdum qz ad baptismū requirit aqua cū debita forma. Johes āt nō observabat formā baptismi christi: nec iteruz erat i eo efficacia: sicut ī baptismo christi: ⁊ ideo quia omittebatur ea que erāt de necessitate sacramēti oportebat iteruz baptiçari. ¶ Quoz alia remediū. Sed cōtra: omnia sacramēta noue legis sūt ī remediū ⁊ gratiam ꝓferūt: vt dictū est. ergo distinctio illa nulla videtur. Et dicēdum qz illa divisio sacramētoz sumitur fm id ad quod principaliter ordinātur. Quāuis ergo omnia sacramēta aliquo modo gratiā ꝓferāt ī remediū sint: quedā tñ principaliter ordinata sūt i remediū ꝓ aliquē specialē morbū: vt mīmōiuz ꝓcōpiscētiā. q̄dā vō de suis propria itētōe sūt ordīata ad remedium morbi ⁊ ad gratiam: sicut baptismus qui ē spiritualis regeneratio: per quam vetus homo corrūpitur ⁊ nouus generatur. quedā autē quia gratiā presupponūt ordinātur ad gratie perfectiōem: sicut eucharistia: ⁊ sic itel ligēda sūt verba magistri. Nō vtiq; propter remedium sed ad sacramētum. ⁊ debet accipi sacramētum large pro quolibet signo rei sacre. ¶ Baptismū christi Joānes ⁊c. ideo baptismus christi potius q̄ alia sacramenta noue legis preparatozium habuit: quia baptismus est ianua sacramentoz um: ⁊ ipse facit alios viam: vnde preparatozio sacramenta alia nō indigebant. Iterum baptiçabantur i mo ⁊c. ex hoc pz qz precedens baptismus nō reputabatur aliquib⁹ pro baptismo: quia qui baptisma christi accipiebant nō iterato baptiçabantur: sed verum baptisma ō no uo accipiebant: ⁊ ideo quasi corrigens qđ dixerat iterum baptiçabantur addit: imo verum baptisma accipiebant: ⁊ sic magister per verba Jeronȳ. suam intentionem ꝓbare non potest.

¶ Quid sit baptismus.

POst hec videdū ē qd sit baptismꝰ ⁊ q̄ sit forma: ⁊ qñ istitutꝰ: ⁊ cā istitutiōis. Baptismꝰ dī intinctio. i. ablutio corpis exterioz facta sub forma vboz ꝓscripta. Si. n. ablutio fiat sine vbo: nō ē ibi sacrz. Sz accedēte verbo ad elemētū: fit sacrm. nō vtiq; ipm elemētū fit sacrm: sed ablutio fcā i elemēto. Vñ Aug. Verbo baptisma ꝓsecrat. detrahe vbū: ⁊ qd est aq̄ nisi aq̄? accedit verbuz ad elemētū: ⁊ fit sacrm. Unde est hec tāta virtus aque vt corpus tāgat ⁊ cor abluat: nisi faciēte verbo: nō qz dī: ſz qz credit? Nāq; ⁊ i ipō verbo aliud ē sonus transiēs: aliud est vtus intus manens. In duobꝰ ergo ꝓsistit sacrz baptismi: scilz i verbo ⁊ elemēto. ergo ⁊ si alia desunt q̄ ad decoꝛē sacrī instituta sunt: nō iō minꝰ ē vez sacrm ⁊ sanctū: si verbum sit ibi ⁊ elementuz. Nam ⁊ in hoc sacramēto ⁊ in aljs quedā solent fieri ad decoꝛē ⁊ honestatē sacrī: q̄daz ad substātiā ⁊ cām sacramēti pertinētia. De substantia huius sacramēti sunt verbū ⁊ elementum: cetera ad solēnitatem eius pertinent.

¶ De forma baptismi. b

SEd qđ ē illud verbū quo accedēte ad elemētū: fit sacrm: veritas q̄ docet huius sacramēti formā tradens ait discipulis. Ite docete oēs gentes baptizātes eos: in noie patris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Innocatio igit trinitatis verbū dicit quo baptisma cōsecrat: ⁊ hec est forma verboz sub qua traditur baptismus. Vñ bonifacio epō zacharias papa ait. firmissime ꝓceptū ē i synodo angloz: vt quicūq; sine inuocatiōe trinitatis mersus fuisset: qđ sacramentū regenerationis nō haberet: qđ oino vez est. qđ si mersus in fonte baptismi quis fuerit sine inuocatiōe trinitatis perfectus christianus nō est nisi in noie patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti fuerit baptizatus. Legit tñ in actibus apostoloz apostolos baptizasse in noie xpi: sed in hoc noie vt exponit Ambro. tota trinitas intelligit. Intelligit enī cum xpm dicis: ⁊ pz a quo vnctus est: ⁊ ipsuz qui vnctus est: ⁊ spiritussanctꝰ p quem vnctus est. Vñ Nicholaꝰ papa ad ꝓsulta bulgaroz. A quodaz iudeo multos baptizatos asseritis: ⁊ quid inde agendū sit ꝓsulitis. Noi profecto si in noie sācte trinitatis: vel in nomine christi sicut in actibus apostoloz legimus baptizētur: baptizati sunt: vnū enim idēq; est vt exponit Ambrosius.

¶ Si in nomine patris tñ vel spiritussācti possit tradi baptismus. c

Hic q̃rit̃ an baptism⁹ eẽt ver⁹ si dicereẽ in noie p̃is tm̃: vel spũssãcti tm̃: vt cũ dr̃ in noie xp̃i. Ambrosi⁹ videẽ dicere q̃ si fide mysteriuz trinitatis teneaẽ t vna psona tm̃ noieẽ: plenũ est sacr̃m. Et econuerso si tres noienẽ t nõ recte de aliquo illoz̃ sentiaẽ: vacuũ fieret mysteriũ trinitatis. ait. n. sic. Ubi nõ est plenũ baptismi sacr̃m: nec p̃incipiũ nec species aliq̃ baptismi estiaẽ. Plenuz aũt ẽ si patrẽ t filiũ t spũmsanctũ fatearis. Si vnũ neges: totũ subrues: t si vnũ i sermõe p̃phẽdas: vel patrẽ vel filiũ vel spũmsãctũ: fide ãt nec patrẽ nec filiũ nec spũmsãctũ abneges: plenũ ẽ fidei sacr̃m. Ita ẽt lz patrẽ t filiũ t spũmsanctũ dicas t p̃is t filj t spũssci mĩuas ptãtẽ: vacuũ ẽ oẽ mysteriũ. Cũ. n. dr̃ i noie xp̃i: per virtutẽ nois ipletũ ẽ mysteriũ: nec a xp̃i baptismate spũs separaẽ: q̃ xps baptizauit i spiritu.

¶ Questio Ambrosij. d

Nunc considerem⁹ vtruz sit̃ xp̃i noie legim⁹ baptismi plenum eẽ sacr̃m: ita ẽt spũsco nũcupato: nihil desit ad mysterij plẽitudinẽ. Rõnẽ seqmur q̃ vnum dixerit: trinitatẽ significauit. Si xp̃m dicas: t p̃em a quo vnct⁹ ẽ filj⁹: t ipm q̃ vnct⁹ ẽ. s. filiũ t spũmscm̃ quo vnct⁹ ẽ designasti. Scriptum est. n. hunc eẽ Jesuz a nazareth quẽ vnxit de⁹ spiritusãcto. t si p̃em dicas: filiuz eius t spiritum oris ei⁹ pariter idicas: si tm̃ id ẽt corde p̃phẽdas. Et si spiritũscm̃ dicas: deuz p̃iez a quo p̃cedit t filiuz ei⁹ cui⁹ ẽ spirit⁹ nuncupasti. Ñ vt rõni copuleẽ auctoritas dñs dicit. Vos autem baptizabimini in spiritu sancto: ex quo indicat nos recte posse baptizari in spiritu sãcto.

¶ Perstringit premissoz̃ intelligẽtiã cum determinatione cuiusdam dicti. e

Hẽ his apte itelleristi i noie xp̃i vez̃ baptisma tradi: vñ nibilomin⁹ insinuariv̄ vez̃ baptisma dari posse i noie p̃is tãtũ vel spũssãcti. si tm̃ ille q̃ baptizat fidẽ trinitatis teneat: q̃ trinitas i quolibz hoz̃ noiuz itelligiẽ. Si ãt aliqs puerse credẽs t errorẽ inducere itẽdẽs vnuz de trib⁹ tm̃ nũcupet: nõ impleuit mysteriũ. Q̃ Ro ait noiatis trib⁹ vacuum eẽ mysteriũ si baptizãs mĩuat ptãtẽ p̃is t filj vel spũssci. i. male sẽtiat de potẽtia alicuius hoz̃: ñ credẽs vnã potẽtiã triũ: itelligẽdũ est ꝟ sup eũ q̃ nõ itẽdit nec credit baptizare q̃ nõ tm̃ caret fide ꝟ ẽt itẽtione baptizãdi nõ hz. Qui q̃ baptizat i noie xp̃i: baptizat i noie trinitatis q̃ñ itelligiẽ tuti⁹ ẽ tm̃ tres psonas ibi noiare: vt ibi dicaẽ i noie p̃is t filj t spũssci: nõ i noib⁹ lz in nomie. i. iuocatiõe: vel i cõfessiõe p̃is t filj t spũssancti. Jnuocaẽ. n. ibi tota trinitas vt inuisibiliter ibi opeẽ p se sicut extra visibiliter p mini sterium. Si autem dicatur in nominibus: nõ ẽ ibi sacramẽtũ: q̃ nõ seruatur forma baptismi. f

¶ De institutione baptismi.

Dẽ istitutiõe baptismi q̃ñ cepit varie sẽ estimatiões. Alij dicũt tũc eẽ istitutuz cũ Nicodemo xps ait. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̃ t spũsco t̃. Alij dicũt isti tutionẽ baptismi fcãz cũ aplis dixit. Jte docete oẽs gẽtes baptizãtes eos i nomie p̃is t filj t spũssancti. Sed hoc dixit eis post resurrectionem: p̃recipiens eis de vocatiõe gentiũ: quos ante passionem binos miserat ad p̃dicandũz in iudea t ad baptizandũ dicens. Jn viã gentium ne abieritis. Jam ergo institutus erat baptismus: q̃ baptizabant simul t p̃dicabant. g

¶ De forma i qua baptizauerunt apostoli ante passionez christi.

Sxo q̃rit̃ i q̃ forma tũc baptizaueri. Sane dici põt i noie trinitatis. s. in ea forma i q̃ baptizauerũt postea gẽtes: q̃ añ passionẽ põt itelligi fuisse tradita lz nõ sit scriptũ. Nõ ergo tũc illã formã xps p̃i us tradidit cũ ad euãgelizãdum gẽtib⁹ misit: ꝟ quã añ tradiderat mittẽs eos i iudeã post itera uit cũ ad gẽtes misit. Cõmodi⁹ q̃ dr̃ istitutio facta q̃ñ xps a Joãne baptizat⁹ ẽ i iozdãe. q̃ dispẽsauit nõ q̃ mũdari voluit cũ siñ pcõ fuerit: ꝟ q̃ ꝓtact⁹ mũde carnis sue vim regenerariuaz ꝓtit aqs: vt q̃ postea imergereẽ inuocato noie trinitatis a pctis purgareẽ. Tũc ergo istitut⁹ ẽ baptism⁹ xp̃i i quo trinitas cuius mysteriuz ibi innotuit interius hominem baptizat. h

¶ Quare in aqua tantum fiat.

Celebraẽ autẽ hoc sacr̃m in aq̃ non in alio liquore vt ait xps. Nisi qs renat⁹ fuerit t̃. Jõ vnifozmiter id fieri i aq̃ p̃cipit̃ vt itelligaẽ: q̃ sicut aq̃ fozdes corpozis ac vestes abluit: ita baptismus macu las aie fozdesq̃ vitioz̃ emũdãdo abstergit: vel ió vt nullũ inopia excusaret q̃ põt fieri si in vino vl̃ oleo fieret: t vt cõmunis materia baptizandi inueniret apud omnes: quod aq̃ signauit que de latere christi manauit: sicut sanguis alteri⁹ sacr̃i signũ fuit. Nõ ergo i aliquo liquore potest consecrari baptismus nisi in aqua. i

¶ De imersione quotiens fieri debeat.

Dẽ imersiõe xo si q̃rit̃ quõ fieri dẽaẽ: p̃cise rñdem⁹: vt sel̃ tertio p vãio moz ecclie. Ñ Gre. De tria imersiõe ba-

ptismi nil veri⁹ rñideri põt q̃z qđ vosipsi sẽsistis qz i vna fide nihil officit eccl'ie scẽ ꝯsuetudo diuersa. Qz.n. i trib⁹ subsistẽtijs vna suba ẽ: reꝑ bẽsibile eẽ nullaten⁹ põt ifãtẽ i baptismo ter vl' semergere: qz ꝛ i trib⁹ mersiõib⁹ ꝑsonaꝝ trinitas: ꝛ i vna põt dinitatis singl'aritas ꝺsignari. Nos ẽo q tertio imergim⁹ ẽt triduane sepulture sacr̃m signam⁹. Sc̃ꝺz ß licet nõ mõ ter sz cet: vbi ꝯsuetudo eccl'ie talis existit. Sí qs ẽo id facer̃ icipiat vbi ꝯsuetudo talis nõ est: vl' sel' tñ mergẽdũ asserat: reꝑ bẽsibilẽ se eẽ cõstituit. Vñ Haymo. In suo sensu abũdabat Cypria⁹ intelligebat studiose iplebat bõis opib⁹ abũdandabat postea correct⁹a deo abũdauit altiozi sẽ sel' mersit. Sz ß iõ: qz aliter se bẽbat ꝯsuetudo illi⁹ eccl'ie: vel qz vnã tñ faciendã mersionẽ asserebat. De tria mersiõe Au. ait. Postq̃z nos credere ꝓmisim⁹: tertio capita i sacro fonte dimersim⁹: q ozdo baptizãdi duplici mysterij significatõe celebraꝝ. Rcẽ.n. tertio imersi estis: qz accepistis baptismũ i noie trinitatis. Recte q die tertia resurrexit a mortuis. Illa.n. tertio repetita imersio typũ dñice exprimit sepulturã. Cõstat q baptizãdos tertio ꝺbẽ imergi: ꝛ tñ si sel' tñ imergãt: verꝝ baptisma accipiũt: ꝛ q sel' fistat vel hoc modo tñ debere fieri asserat.

Quando circũcisio amisit vim suam. k

Solet ẽt q̃ri si circũcisio amisit statũ ab istitutiõe baptismi: ad qđ dicim⁹ i xp̃i morte termiata eẽ legalia oia. Ex tũc ergo circũcisio ꝑdidit viz suã: ita q po stea ñ ꝓfecerit: fz poti⁹ obfuit obꝟuatoꝛib⁹ suis. Sz vsq̃z ad oblatõez verꝝ hostie potuit ꝑdesse. Si.n. añ passionẽ legalia finẽ hũisset: nõ ea imitẽte ver⁹ pascha cũ discipulis manducasset.

De causa institutionis. l

Causa ẽo istitutiõis baptismi ẽ inouatio mẽtis: vt hõ q ꝑ pcm̃ ver⁹ fuerat p gr̃am baptismi renoueꝝ: qđ fit depositiõe vitioꝝ ꝛ collatiõe virtutũ. Sic.n. fit quisq̃z nou⁹ hõ: cũ abolitis peccatis ornatur virtutib⁹. Abolitio peccatoꝝ pellit feditatem. Appositio virtutũ affert decorẽ. ꝛ hec est res huius sacramẽti: scilicet interior mundicia.

Queritur an baptismus aperuit celuz quod non aperuit circuncisio. m

Sí q̃rit vtrũ baptism⁹ apuit celuz qđ ñ apuit circũcisio: Dicim⁹ q nec baptism⁹ nec circũcisio rgni nob aditũ apuit: sz hostia saluatoris: q̃ si tpe circũcisionis oblata fuisset: illi⁹ tpis hoies i regnũ intrassent. Res ergo hui⁹ sacramẽti iustificatio est.

Postq̃z determinauit magister de his q̃ prꝫexiguntur ad sacramenta noue legis: hic incipit determiare de singulis sacramentoꝝ noue legis: ꝛ diuiditur in partes duas: in p̃ma determinat de illis sacramentis q̃ sunt ordinata in remedium vnius persone: in secunda de illis que sunt ordiata i remediũ totiꝰ ecclesie. xxiij. di. Nũc ad cõsiderationẽ sacre ordinatiõis ꝛc. Prima diuidit in tres. in p̃ª determiat de sacro intrantiũ. s. baptismo. in zª de sacramẽtis prꝫgredientiuz. vj. di. ibi. Nunc de sacramẽto ꝯfirmatiõis ꝛc. in 3ª de sacro exeuntiuz. s. extrema vnctiõe. xxij. di. ibi. Prꝫter prꝫmissa ẽ aliud sacr̃m ꝛc. Prima i tres. in p̃ª determinat de baptismo ꝟm se. in zª de baptismo p ꝯparationez ad recipiẽtes. iij. di. ibi. Hic dicẽdũ ẽ aliq̃s ꝛc. in tertia ꝟz cõparatiõez ad ministrãtes. v. di. ibi. Post hec sciẽdũ ẽ sacr̃z baptismi ꝛc. Prima in duas. in p̃ª determiat de baptismo ꝟm se. in zª determiat de eo p ꝯparationẽ ad circũcisionẽ: ibi. Solet ẽt queri si circũcisio ꝛc. Prima in duas. i p̃ª determinat qđ ẽ baptism⁹. in zª de his q̃ ad baptismũ reqrũtur: ibi. Sz qđ ẽ illud verbũ ꝛc. Hec pars diuidit i tres ꝟz tria q̃ exigũt ad baptismũ: in p̃ma. n. determiat de forma baptismi: in secũda de mã ei⁹: ibi. Celebraꝝ aũt ꝛc. i tertia de ipo actu ablutionis vel imersiõis: ibi. De imersione vo ꝛc. Prima in duas. i prima determiat de forma baptismi. in secũda de institutiõe ipsi⁹: ibi. De institutiõe vo ꝛc. Circa p̃mũ duo facit. p⁹ determiat formã baptismi. zº mouet quandaz qõnẽ circa formaz baptismi ꝛ determinat eã: ibi. Hic queritꝰ an baptism⁹ ꝛc. Prima in duas. in p̃ma determinat formã principalẽ baptismi. i secũda quãdã formã secũdariã ꝑ tpe obseruatã: ibi. Legitꝰ tñ in actib⁹ apl'oꝝ ꝛc.

Solet ẽt queri ꝛc. Hic determinat de baptismo p ꝯparationẽ ad circũcisionẽ. Et circa hoc tria facit. p̃mo determinat cessationẽ circũcisiõis secũdo istitutionem baptismi: ibi. Causa vero institutionis ꝛc. tertio effectũ vtriusq̃: ibi. Sed queritur vtruz baptismus ꝛc.

Jc queruntur quinq̃z. p̃mo qđ sit baptism⁹. Secundo de forma ipsi⁹. Tertio de mã ei⁹. Quarto de intentione. Quinto de institutiõe.

Ad p̃mum sic procedit: vr̃ q incõuenienter sit assignata hec diffinitio baptismi q̃ i litera ponit. s. Baptism⁹ ẽ ablutio corporis exterioꝛ facta sub forma ꝑscripta verboꝝ. manẽte.n. diffinito manet diffinitio sed trãseunte ablutione q̃ ẽ quedã actio vel passio: manet baptism⁹. g̃ baptism⁹ nõ ẽ ablutio. ꝓ. sacr̃m ꝟm Hug. ẽ mãle elemẽtũ. ablutio aũt nõ ẽ mãle elemẽtũ: sed elemẽti vsus. g̃ baptism⁹ cũ sit sacr̃z nõ erit ablutio. ꝓ. sacr̃m ẽi genere relatiõis: cũ sit cã vel signũ: sicut s. dictũ ẽ. sz baptism⁹ ẽ sacr̃m. g̃ incõueniẽter ponit i genere actionis vel passiõis. ꝓ. i diffinitione instri ꝺz poni illud ad qđ ẽ. sz baptism⁹ fiꝫ ꝛ alia sacra vt ꝑus dictũ ẽ sũt instra sanctificatiõis. g̃ cũ in diffinitiõe ei⁹ nulla mẽtio fiat de sanctificatiõe: vr̃ incõuenienter esse assignata.

Ulteri⁹ vr̃ q ẽt incõueniẽter assignaꝝ diffinitio Hug. q̃ talis ẽ. Baptismus ẽ aqua diluẽdis criminib⁹ sanctificata p verbũ dei. nihil.n. fit in seipso. sz baptism⁹ in aq̃ fit. g̃ baptism⁹ nõ ẽ aq̃. ꝓ. in diffinitiõe alicui⁹ nõ ꝺz poni aliqd qđ nõ sit de eẽntia eius: sed scificatio mãe nõ est de essen-

tia baptismi:qz ī mari vel in flumīe põt fieri baptism⁹.ergo sanctificatio aq̄ nõ dz poni ī diffinitõe baptismi. ℂ ℙ. diffinitio dz querti cũ diffinito.sz põt esse aq̄ sanctificata vbo vite diluẽdis criminib⁹:ꝛ tñ nõ erit baptismus: sicut qñ nõ fit intinctio:ergo hec nõ est ꝓpetẽs baptismi diffinitio. ℂ ℙ. effect⁹ qui põt ipediri nõ dz põi ī diffinitõe cãe: qz tũc diffinitio eẽt minus q̃z diffinitũ.sed põt ipediri q; p baptismũ nõ diluant̃ crimina.ergo nõ debet ablutio criminum in diffinitione baptismi poni.

℃ Ulterius vr̃ q; ẽt icõuenienter assignet̃ diffinitio Dio. quã ponit.y.ca.ec.hierar.vbi dicit. Quoddã ĝ est ꝑncipium sciss̃imoꝝ mãdatoꝝ sacre actiõis ꝛ alioꝝ diuinoꝝ eloquioꝝ ꝛ sacraꝝ actionũ susceptiuã oppoꝛtunitatẽ:formãs nr̃os aĩales hĩtus ad supcelestis getis anagogẽ nr̃um iter faciẽs sacre ꝛ diuinissime nr̃e regnãtiõis traditio.ꝑncipiuz.n. reducit̃ ad genus ꝑncipiatoꝝ.sz sacr̃z nõ ẽ ī gñe ꝑcepti:sz ī gñe sacri.ĝ nõ dz dici ꝑncipiũ sciss̃imoꝝ mãdatoꝝ. ℂ ℙ. nõ dr̃ eẽ ꝑncipiũ scõꝝ mãdatoꝝ nisi iquãtũ ꝑpat viã ad alia mãdata.ĝ supfluũ fuit postea addere ad susceptiuã oppoꝛtunitatẽ alioꝝ nos formãs. ℂ ℙ. nihil ꝑt formari ad dinĩa eloga nisi qõ ẽ ꝑceptiuũ eoꝝ.sz ℬ qõ ẽ aiale ī nobis nõ ꝑcipit diuĩa eloga:sed solũ ℬ qõ est rõnale.ĝ male dixit formãs aĩales hĩt⁹ad diuina eloga. ℂ ℙ. forma ꝛ mã sũt de essẽtia rei.sed ipse nullã mẽtionẽ facit de mã ꝛ forma baptismi.ergo vr̃ q; iisufficiẽter diffiniat.

℃ Ulteri⁹ vr̃ q; icõuenienter assignet̃ diffinitio quã Dam̃. ponit ī.iiy.li.c.i.sic dicẽs. Baptism⁹ est p quẽ ꝑmitias spiritussãcti accipim⁹:ꝛ ꝑncipiũ alteri⁹ vite fit nobis regnãtio ꝛ sigillũ ꝛ custodia ꝛ illumĩatio.alig.n.ꝑi⁹ hñt spiritũ sanctũ ꝛ spũalẽ vitã:q̃z baptismũ ꝓsequãt̃:sicut ꝑz ꝺ Lornelio. Act.x.ergo p baptismũ nõ sp accipim⁹ ꝑmitias spũs sancti:nec est baptism⁹ ꝑn̄ alteri⁹ vite ī nobis. ℂ ℙ. idez nõ dz poni ī diffinitiõe suiipsi⁹.sed regnãtio est idẽ qõ baptism⁹.ĝ nõ dz poni ī diffinitiõe baptismi. ℂ ℙ. illumĩatio nõ fit p virtutes ītellectuales:sz baptism⁹ nõ est ītellectualis vt⁹:sz sacr̃z.ĝ nõ dz fibi attribui illumĩatio. ℂ ℙ. custodia fit ī nobis p diuinã ꝓuidẽtiã de q̃ dr̃ in ꝑs. Ecce nõ dormitabit neq; dormiet q custodit israel.ergo nõ debet hoc baptismo attribui.

℃ Rñdeo ad.i.q.dõz q; fm doctrinã pbi ī li.posterioꝝ triplex ẽ gen⁹ diffinitiõis:q̃dã.n.sũt diffinitiões mãles q̃s dicim⁹ demõstratiõis ꝓclusiões:q̃dã formales q̃ sũt ꝓncipia demõstratiõis:q̃dã mãles ꝛ formales simul: q̃ sũt demonstrationes positione differentes:qz hñt medium demõstratõis inquantũ cõtinẽt diffõné formalẽ:ꝛ ꝓclonẽ inquãtũ ꝓtinẽt mãlẽ:sed deest solus ordo termioꝝ: qz ante oẽ ꝓpletiuũ quodãmõ formale est respectu ei⁹ qõ cõpleẽt: iõ diffinitio formalis nõ dr̃ q̃ solũ ꝓtinet formã: sed illa q̃ ꝓtinet ℬ qõ est ꝓpletiuũ respectu alteri⁹:ꝛ qz ī causis ẽ talꝫ ordo q; mã ꝓpleẽ p formã:ꝛ forma p efficiẽtẽ:ꝛ efficiẽs p finẽ:iõ diffinitio q̃z mãlis dr̃ q̃ ꝓphẽdit tñ mãz rei: formalis aũt q̃ ꝓphẽdit formã:sicut ira est accẽsio sanguinis circa cor:dr̃ mãlis diffinitio:ꝛ ira est appetit⁹ ī vindictaz: dicit̃ formalis.q̃z aũt mãlis ꝓphẽdit formã ꝛ mãz: sed formalis cãm efficiẽtẽ:sicut hec dr̃ mãlis:tonitruũ est cõtinu⁹ son⁹ ī nubib⁹:hec aũt formalis;tonitruũ ẽ extinctio ignis ī nube.q̃z aũt diffinitio mãlis ꝓphẽdit mãm et formã ꝛ efficientẽ:formalis aũt finẽ:sicut dom⁹ẽ coopertoriũ factũ ex lapidib⁹ ꝛ lignis p talẽ modũ ꝛ talẽ artẽ; ẽ diffinitio mãlis respectu hui⁹:dom⁹ẽ coopimẽtum ꝑfectum ꝑfectibus nos a frigoꝛib⁹ ꝛ caumatib⁹:ꝛ ℬ ꝑcipue accidit ī instr̃is:qz ī eis q̃si tota rõ spẽi a fine sumit̃. Et qz baptism⁹ cuz sit sacramẽtũ q̃ddã instr̃m ẽ:iõ diffinitio mãlis ei⁹ erit q̃ ꝓphẽdit mãz ꝛ formã ei⁹ ꝛ efficiẽtẽ:ꝛ formalis q̃ ꝓphẽdit finẽ; ꝛ sic diffinitio quã magr̃ in lr̃a ponit est mãlis. ꝓtinet enim mãm ī hoc q; dicit ablutio exterioꝝ:ꝛ inuit efficientez ī ℬ q; dicit facta:ꝛ põit formã ī ℬ q; dicit sub forma vboꝝ rẽ. Et sciẽdũ q; Aug. põit eãdẽ diffinitõez q̃uis sub alijs verbis dicit.n. Baptism⁹ ẽ tictio ī aqua verbo vite ꝺficata.

℃ Ad ꝑm̃ ĝ dõm q; ī sacr̃o baptismi sũt tria:aligd qõ est sacr̃m ꝛ aligd qõ est sacr̃m ꝛ res:ꝛ ℬ sp mãet.ſ.character:ꝛ aligd qõ est res tñ:qõ q̃z mãet:q̃z trãsit.ſ. gr̃a. magr̃ ĝ hic diffinit baptismũ quãtũ ad id qõ est sacr̃m tñ: qz itendit ipm mãlr diffinire. ℂ Ad ꝛm̃ dõm q; sacr̃m fm qõ ℬ ẽ sacr̃m fm qõ ℬ significare ꝛ cãe: vñ fm ℬ ẽ sacr̃m fm qõ ℬ significare ꝛ cãre effectũ baptismi:nisi fz re:aq̃ aũt nõ ℬ significare ꝛ cãre effectũ baptism⁹ ẽ ipa ablutio:qz ad abq; est abluẽs: vñ eẽntialr baptism⁹ ẽ ipa ablutio:qz ad ablutionẽ ĩteriozẽ cãndã ist̃itut⁹ est:quã signãdo cãt ipa exterioz ablutio:sz aq̃ ẽ mã ei⁹ remota:ꝛ ablutio ipsa ẽ mãle baptismo:sz vbũ vite ẽ forma ꝓpletiua sacr̃i. Aug. aũt et magr̃ diffiniũt baptismũ p mãm primã q̃ ꝑdicat̃ ꝑpe de baptismo:sicut mã de artificialib⁹:vt phiala ẽ argẽtũ:sed Aug. diffiniuit p mãm remotã:q̃ nõ ita ꝑpe ꝑdicat̃ nisi p cãm remotã. ℂ Ad ꝛm̃ dõm q; baptism⁹ inquãtũ ẽ sacr̃z ẽ ī genere signi vel cãe:ꝛ ī ℬ genere ꝓstituit p formã vboꝝ a q̃ ℬz significationẽ ꝛ efficaciã sacr̃alẽ: sicut aũt artificialia nõ ponũt̃ ī gñe ex forma simplr̃:sed ex mã. nõ.n. dicimus q; dom⁹ sit ī gñe q̃litatis nisi iquãtũ artificiale figuratũ:sed dr̃ eẽ in gñe substãtie:ita ẽt ẽ de sacr̃is. baptism⁹.n.simplr̃ ẽ ī gñe ablutiõis:sed fm gd.ſ.inquãtũ ẽ sacr̃z ẽ in gñe relatiõis. ℂ Ad 4ᵐ dõm q; finis ad quẽ est sacr̃z ẽ vltimuz formale ipsi⁹ a q̃ sumit̃ formalis diffinitio:magr̃ autem non intendit hic diffinire baptismum formaliter sed naturaliter:ꝛ ideo sanctificationem ꝑtermisit̃,

℃ Ad.y.q.dicẽdũ q; diffinitio illa Hugo.complectit̃ ꝛ materiã baptismi in q; dicit aqua:ꝛ finem in hoc q; dicit ꝑ verbum vite sanctificata. vnde est diffinitio cõposita ex materiali ꝛ formali:quasi demonstratio positione differens:ꝛ complete essentiã baptismi complectit̃:excepto q; actus ablutionis intermittit̃ qui facit materiã ꝓximã baptismo:q̃uis ex alijs que ponunt̃ intelligi possit. ℂ Ad primũ ergo dicẽdũ q; hec est ꝓpria predicatio:baptism⁹ fit in aqua: sed hec est per causam predicatio:baptismus est aqua.

℃ Ad secundũ dicendũ q; ibi nõ tangitur sanctificatio: nisi illa que fit per formã baptismi:que consistit in inuocatione trinitatis:ꝛ hec sanctificatio est de necessitate baptismi. ℂ Ad tertiũ dicendũ q; sacramẽta nõ efficiunt nisi id quod figurãt:ex hoc aũt ipso q; põitur dilutio criminum effectus baptismi potest accipi:qz baptismus materialiter nõ cõsistit in aqua nisi fm q; est abluens: q̃cũq; autem est aqua sanctificata in actu ablutionis est baptismus. ℂ Ad quartũ dicendũ q; idem numero q̃cq; est effectus alicui⁹ ꝛ finis:sicut sanitas est effectus ꝛ finis medicantis:sed effectus fm q; producit̃ per actũ medici: finis aũt fm q; est intentũ a medico.medicus aũtẽ põr impediri a ꝓductiõe sanitatis:sed nõ ab ĩtentiõe: ꝛ iõ sanitas potest poni in diffinitiõe: vt est finis:nõ autem vt est effectus:ꝛ silr̃ dilutio criminũ in diffinitiõe sacramenti.

℃ Ad.iy.q.dicendũ q; Dio. ex diffinitiõe baptismi data ĩtẽdit ꝓcedere ad ea q̃ mãlr̃ in baptismo regrunt̃: vñ ponit eã vt dem̃fatiõis ꝓncipiũ:ꝛ ꝓꝑ hoc ẽ diffinitio totalr̃ formalis. Et est sciẽdũ q; in verbis eius aliquid ponit̃ quasi diffinitum:ꝛ aliquid ponitur tanq̃z diffinitio;tanq̃z diffinitũ ponitur,ſ.traditio sacre ꝛ diuinissime regeneratiõis.ista.n.ẽ q̃dã circũlocutio baptismi qua ipse frequẽter vtit̃: ꝛ ℬ ꝑz ex ℬ q; ibi baptismũ nõ nolat: vt sit sensus:quoddã ẽ ꝓncipiũ rẽ.ſ.sacre ꝛ diuinissime rẽ.quasi diffinitio põit̃ hic q; dicit ꝓncipium sãctissimoꝝ rẽ. Et ponit tria ad que baptismus ordinat̃:que formaliter rationẽ eius ꝓplẽt,vnũ

est qđ ꝓpetit ei fm q̄ est ī ianua sacr̄oꝝ: ⁊ quātū ad hoc dicit q̄ est p̄incipiū sāctissimoꝝ mādatoꝝ sacre actiōis. accipit. n. sacras noiat actōes hierarchicas. s. purgare illuminare ⁊ pficere: q̄ ꝑcipiūt ī nr̄a hierarchia cōsistūt ī dispēsatiōe sacr̄oꝝ: q̄ quidē actiōes nobis sub p̄cepto tradite sūt: ⁊ ad eas elt p̄incipiū baptismus quasi eoꝝ ianua. 3ᵐ cōpetit sibi iquātū est cā: put. s. characterē ipzimit: ⁊ gr̄am cōferet: fm q̄ homo ifozmat̄ ⁊ idoneus reddit ad alioꝝ sacramētoꝝ ꝓceptionē: ⁊ quātū ad hoc dicit q̄ est fozmās q̄ characterē ⁊ gr̄az nr̄os aīales habitus. i. vires aīe ad suscipiūa opz̄tunitatē. i. ad idoneā ⁊ opz̄tunā susceptōez diuinoꝝ eloquioꝝ quātū ad doctrinaz fidei ⁊ sacraꝝ actionū quātū ad alia sacramēta q̄ nulli nō baptiçato ōbēt cōferri. 3ᵐ ꝓpetit sibi iquātū est signū ⁊ figura celestiū: et fm hoc p̄ baptismū māuducimur ī celestiū ꝓtēplationē: ⁊ quātū ad hoc dicit q̄ est faciēs iter nostrū. i. ꝑparās nobis ꝓtēplatiōis viā ad anagogen. i. surs̄ ductiōem supcessis getis: q̄ ꝓsistit ī cōtēplatiōe spūaliū: vel pōt dici q̄ p secūdū tāgit finē ꝑimū baptismi quātū ad ea q̄ sūt vie. ⁊ tertium aūt tāgit finē remotū ⁊ vltimū quātuz ad ea q̄ sunt ꝑfīe: ad quaz nos baptism⁹ pducit p gr̄am quā confert: q̄ est res significata ⁊ nō ꝓtēta. ¶ Ad ꝑᵐ ergo dicēdū q̄ Dio. determiat de baptismo fm q̄ est actio quedā hierarchica: ⁊ iō diffinit p̄incipiū mandatoꝝ: nō quozūlibz: sed illoꝝ quib⁹ actiōes hierarchice nobis tradūt. ¶ Ad 2ᵐ dm q̄ p̄ ꝑmū tāgit trīa ordinē baptismi ad alia sacra. ꝑcēda idonee pducit: vt ex dictis pz. ¶ Ad 3ᵐ dm q̄ aīalis⁹ cōicam⁹: vt ostēdat q̄ nō solū baptismus corp⁹ exterius lauat: sed ēt aīam iterius formaꝝ. ¶ Ad 4ᵐ dz q̄ hec diffinitio est p̄incipiū oīum: q̄ Dio. ō baptismo tradit. fuit ꝓpter fines: ⁊ ex fine dz accipi ⁊ forma cōpetēs fini: et hec ꝓpetēs forme ⁊ fini: iō ī hac diffinitōe nō posuit formā ⁊ mās: sz solū ea ad q̄ baptism⁹ ordiat̄: q̄si ad finē ꝑimū ¶ Ad 5ᵐ q. dm q̄ Dam. predictā diffinitionez venatur: ex ꝑ ipso q̄ baptism⁹ regnātio dr̄. cuz. n. gnātio fit mot⁹ ad esse: ꝓstat q̄ baptism⁹ ē p quē nobis tradit̄ spūale esse: ⁊ qz nullus pōt agere actionē alicui⁹ nāe: nisi ꝑ hoc ꝑfecte ꝑficiat̄ ī spūali vita ex q̄ hz q̄ regnātio dicat̄: ⁊ iō buc ꝑ pozā q̄ Dio. inquātū accipit ꝑmū effectū baptismi: gest ꝓstituere ī spūali vita ex q̄ hz q̄ regnātio dicat̄: ⁊ iō diffinit baptismū: vt ꝑcipiū spūalis vite ī ꝑ q̄ dicit: ꝑncipiū alteri⁹ vite. s. spūalis: q̄ est altera a nāli ⁊ regeneratio dicat̄: ⁊ itez vt ꝑncipiū coꝝ q̄ altera a nāli ⁊ regeneratio dicat̄: ⁊ iō dicit ꝑ qō fiunt ꝑmitie spūs. i. ad vitā ꝑmo ꝓsequūt̄. ⁊ iō dicit ꝑ qō fiunt ꝑmitie spūs. i. ꝑmi spūs effect⁹ ī nobis. Vi aūt effect⁹ vel ꝓsequūt̄ ipsam gnātiōez: sicut filiatio vel aliq̄ talis relatio: ⁊ sic ꝑ baptismū dicimur regnāri ī filios dei: ⁊ q̄tū ad ꝑ dicit regenerati: ⁊ quātū ad ꝑ dr̄ sigillū. 2° quātū ad eē ipsi⁹ generatiōis: q̄ ꝑ formā ꝓseruat̄: ⁊ quātū ad ꝑ dicit custodia. 3° q̄tū ad actionē ei⁹ cui⁹ forma ē p̄ncipiū: ⁊ quātū ad ꝑ dicit custodia. 3° q̄tū ad ꝑmū q̄ dōm q̄ ꝑmitie spūs dāt̄ añq̄ ꝑcipiant̄ ꝓposito habituali: ꝑ ordiē ad generātē: fm q̄ ꝑ formā īductā: ⁊ ꝑ tripliciter ad ꝑ dr̄ figillū. 2° quātū ad eē ipsi⁹ generati: ⁊ quātū ad ꝑ dicit custodia. 3° q̄tū ad ꝑmū q̄ dōm q̄ ꝑmitie spūs dāt̄ añq̄ ꝑcipiat̄ ꝓposito habituali: vel actuali: sicut ī alys q̄ baptismi fidem ꝓfitent̄: q̄ ad actus fideliū nullus añ baptismū admittit̄ ad inspectionē sacr̄oꝝ quasi illumīatus: nō aūt añ dz admitti ne sancta canib⁹ tradant̄ fm Dio. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ custodia ꝓseruationē ipozrat: q̄ qdē est a deo sicut a ꝑncipio efficiēte: a gr̄a baptismali sicut a ꝑncipio formali.

Ad secundum sic ꝓcedit: videt̄ q̄ integritas forme baptismalis nō cōtineat̄ in his verbis. Ego te baptiço in noīe ꝑris ⁊ filij ⁊ ſ. ſ. actio enī magis dz attribui ꝑncipali agenti q̄ secūdario. sz ꝑn cipalis baptiçās est xp̄s: vt pz Joh̄. i. vbi dr̄. Dic est q̄ baptiçat: hō aūt est tm̄ minister baptismi: ergo magis debuit dici. christus te baptiçat ⁊c. q̄ ego te baptiço. ¶ ℟. fm grāmaticos ī verbis ꝑme ⁊ secūde ꝑsone intelligit noiatius certus ⁊ determiat⁹. sed baptiço ē verbū ꝑme ꝑsone. ergo nō fuit necessariū q̄ addat̄ ego. ¶ ℟. sacr̄a būt a diuina institutiōe efficaciā ⁊ virtutē. sed ex forma quā dñs tradidit: Math̄. vlti. vbi dr̄. Docete oēs gētes. nō pōt haberi q̄ ego te baptiço sit de forma baptismi: qz hoc ꝑticipiū baptiçantes ponit̄ ibi ad designādū exercitiuz actus nō quasi pars forme. ergo videt̄ q̄ non sit de necessitate forme. ¶ ℟. simul dñs ꝓcepit actū docēdi ⁊ baptiçandi: Math̄. vlti. sed nō exigit̄ ad docēdum q̄ sacerdos dicat ego te docco. ergo similiter nō exigit̄ ad baptismū q̄ dicat ego te baptiço. ¶ ℟. verba nō debēt dirigi ad eum q̄ nō est verborum sensus perceptiuus. sed quādoq̄z baptiçatus non potest percipere sensus verborum: sicut patet quando puer baptiçatur. ergo non debet dicere baptiço te: sed baptiço ioannem. ¶ ℟. hoc videtur ex modo loquendi: quo dominus vsus est ponens baptiçandos ī tertia persona: dicens baptiçantes eos. ¶ ℟. materia sacramenti non minus est de essentia sacramēti q̄ susciꝑiens illud sacramētū: sed nulla mentio fit ī forma de aqua q̄ ē mā sacri: ergo nō debet fieri mētio de recipiente: vt dicatur baptiço te. ¶ ℟. baptismus a passiōe xp̄i efficaciā hz ⁊ figura est mortis christi: vt pz Ro. vi. ergo potiꝰ debuit ī baptismi forma fieri mētio de fide passiōis q̄ de fide trinitatis. ¶ ℟. oē illud in quo persone nō conueniūt dz de eis pluraliter dici: sed persone distinguūt̄ quantū ad nomē: qz nomē filij ꝑri nō ꝓuenit nec cōuerso. ergo non debuit dici in nomine patris ⁊c. sed in nominibus.

¶ Alteri⁹ videt̄ q̄ liceat ea que ī hac forma ponūt̄ mutare sine ꝓiudicio baptismi. greci. n. banc formā baptiçandi hūt: baptiçet̄ seruus christi nicholaus in noīe ꝑris ⁊c. sed apud oēs ē vnū baptisma. ergo ⁊ noster fil⁹ baptism⁹ fieri posset. ¶ ℟. hoc q̄ dicit ego baptiço te ponit̄ in forma ad expzimēdū baptismi actuz. sed actus baptismi potest effici ab vno ⁊ duob⁹ ⁊ in vnuz ⁊ in duos. ergo potest fieri mutatio forme: vt dicatur nos baptiçamus vos. ¶ ℟. ecclesia est eiusdem potestatis: nūc cuius erat primitiua ecclesia: quantū ad sacramentoꝝ dispēsationem: sed primitiua ecclesia mutauit formā baptismi: quia baptiçabāt in nomīe christi sicut in Acti. legitur. ergo ⁊ nūc ecclesia formam mutare posset. ¶ ℟. tres persone in forma baptismi ponuntur ad expzimendū fidem trinitatis. sed ita expzimeretur fides trinitatis: si dicatur ī noīe trinitatis: sicut si dicitur: in nomīe patris ⁊ filij ⁊c. ergo potest ita mutatio fieri vt dicatur in noīe trinitatis. ¶ ℟. virtus sacramentalis nō ꝓsistit in verbis nisi fm q̄ ad significatiōem referūtur: alias non esset virtutis alicuius nisi in vna lingua: qz voces nō sūt eedē apud oēs. sz idē significat pater qō genitoz: ⁊ filius qō genit⁹: et spūssanct⁹ qō ab vtroq̄z procedēs. g̃ pōt ꝑ mō fieri mutatio: vt dicat̄ ī noīe gēitoris ⁊ geniti ⁊ ꝓcedentis ab vtroq̄z. ¶ ℟. q cozrūpit vba mutat lras ⁊ syllabas: ⁊ ꝑ ꝓns dictōes. sz ifra di. vi. dr̄ q̄ reputat̄ baptism⁹: q̄uis aliqs vba cozrupte ꝓferat: g̃ pōt fieri forte ¶ Alteri⁹ vr̄ q̄ nō possit aliquid addi vel (me mutatio. minui. nō. n. est minoz necessitas ī vbis que ptinēt ad for-

mas sacrox q̃ ī vbis sacre scripture:sz ī verbis sacre scripture nō licz addere vel mīuere:vt pz Apoca.vlti°. g̃ nec vbis formax ī sacris. ¶ Ꝑ.ī formis nālib⁹ita est:q̃ dria addita vel subtracta variat spēz:g̃ ꝛ si ī formis sacrox aliqd addaf̄:vl subtrahaf̄:tollef̄ rō illi⁹sacri. ¶ Ꝑ.arriāi ñ mutabāt formā istā nisi p additionē:dicebāt.n.ī noie pris maioris ꝛ filij minoris:ꝛ pp hoc nō reputabanf̄ baptiçati ergo nō licet addere vel diminuere ī forma. ¶ Sed ꝑ.ī lra habef̄ ab amb⁹. Q. si fides toti⁹ trinitatis corde tenetur:ꝛ vna tātū persona sit noīata:fit baptisma vex:ergo licet aliqd de forma subtrahere. ¶ Ꝑ.act⁹ baptiçādi ponitur in forma ad excitādū attentionez:ergo vt videf̄ licet addere vbū intētionē signās:vt dicaf̄ ītendo te baptiçaf̄. ¶ Ulteri⁹ videf̄ q̃ nō possit fieri īterpositio vel trāspositio:qz baptism⁹ est vn⁹ actus.vnus aūt est act⁹ q̃ ē ꝯtinu⁹. vt dr̄ in.v.phy.sed īterruptio tollit ꝯtinuitatē baptismi.g̃ tollit vnitatē ei⁹:ergo nō dz fieri aliqua īterruptio. ¶ Ꝑ. sicut ad fidē trinitatis ptinēt tres psone: ita ꝛ psonax or/do:sed ī trāslatiōe variaf̄ ordo:ergo corrumpitur forma. ¶ Sed ꝑ est:qz trāspositā nomina ꝛ vba idez significāt. ¶ Rñdeo dōz ad.i.q.q̃ forma ꝯpletiua rei media ē q̃dā/mō iter māz quā pficit ꝛ cāz efficiētē a q̃ pducit: vt virt⁹ efficiētis mediāte forma ad māz traducaf̄:ꝛ qz medium ꝯplectit aliq̃ mō vtrūq; extremox:iō forma baptismi cō/tinet ꝛ principale efficiēs vñ baptismus efficaciā hz:ꝛ materiā baptismi pximā q̃ est act⁹ ablutiōis:ꝛ iō ponit ī noie pris ꝛ filij ꝛ.s.ſ.tāq̃ ꝑncipale efficiēs a quo baptism⁹ efficaciā hz:ꝛ ponit actus mālis ī ea q̃ circūstāt ipm.s.ꝑferēs et recipiēs ī hoc qō dicit: Ego baptiço te. ¶ Ad p̄m ergo dōz q̃ ꝑncipale agens significaf̄ in īuocatiōe trinitatis: q̃ īui/sibiliter agit:ꝛ iō relinquebaf̄ vt circa actū mālē ponere/tur agēs secūdariū.s.minister sacri. ¶ Ad z^m dōm q̃ forme sacrox nō accipiunf̄ vt voces significatiue tm̄: sed vt effectiue:ꝛ qz nihil agit nisi fm q̃ pfectū ē: iō de ītegritate forme baptismalis est vt ponaf̄ totū qō ad baptismuz requirif̄:q̃uis vnū ex alio intelligi possit. ¶ Ad z^m dōz q̃ in verbis illis dñs ꝑncipalr nō ītēdit tradere formā sacri qz pri⁹eis tradiderat qñ baptiçabāt ēt añ passionē: sz ītē/dit eis ꝓcipe actū baptiçādi fz formā pri⁹eis traditā:ꝛ iō ex verbis illis pōt ꝓbabiliter accipi forma ꝑdicta: q̃uis nō exp̄esse ibi ponaf̄. ¶ Ad 4^m dōm q̃ qz baptismus est sacrm necessitatis:ꝛ ī sacro requirif̄ ītentio:iō oz exprimi oīa q̃ ītētionē determināt ad actū illum: nō aūt sic ī alys actib⁹ī gb⁹nō est tm̄ piculū si intētio nō assit. ¶ Uel dōz q̃ aly actus hñt efficaciā ex ipso suo exercitio tātū:sz act⁹ baptiçādi hz efficaciā ex forma verbox:ꝛ qz talis efficacia est sacralis:iccirco oz q̃ vba forme significādo efficaciam actui ꝓbeāt:ꝛ iō oz baptiçātē actū suū vbo significare:q̃uis hoc ī alys actib⁹nō reperiaf̄. ¶ Ad 5^m dōm q̃ rō illa tenet de illis verbis:que ꝑferunf̄ cā significatiōis tā/tū:nō aūt de illis q̃ ꝑferunf̄ cā efficiēdi:q̃ ēt oz ad res non ītelligētes ꝓferri:vt effect⁹ verboz determinef̄ ad res illas:vñ etiā dr̄ exorciço te creatura salis. ¶ Ad 6^m dōm q̃ dñs ꝓcipiebat actū baptismi vt absentiuz:ꝛ iō oportebat q̃ vteref̄ tertia psona:secus aūt ē de illis q exercēt actuz illū in presentes. ¶ Ad 7^m dōm q̃ aqua ꝯphendit ī diffinitiōe baptismi:qz baptism⁹ nihil aliud est q̃ ablutio facta ī aqua:ꝛ iō eēt nugatio si itez ponereť. ¶ Ad 8^m dōm q̃ actio semp magis attribuit principali agēti: qz efficacius impzimit ad agēdū:tota.n.virt⁹ medie cāe est a pma: sed nō ꝯuertit:qz pzima cā a qua baptismus efficaciā hz auctoritatiue est trinitas:passio autez christi cā secūdaria ꝛ meritoria:iō magis fit mētio de trinitate q̃ de passione. ¶ Ad 9^m dōm q̃ nomē nō ꝯpetit voci nisi fm q̃ facit noticiā de re.nomē.n.dr̄ quasi notamē:noticiā aūt habem⁹ ꝺ tr.nitate p fidē:ꝛ qz ē vna fides trinitatis ꝛ vna ꝯfessio dei: q̃uis sint diuerse voces signātes tres psōas:iō dr̄ in noīe: q̃si ī īuocatiōe:q̃ fit p ꝓfessionē exteriorez iteriozis

¶ Ad secundā questionē dicendū q̃ qz sacra effi/ (fideicaciā hñt ex institutiōe diuina:ꝛ principalius est ī sacramē/tis forma q̃ ēt mā:iō sicut nulli licet mutare sacrz:vel aliquod nouū istituere:ita nulli licet mutare formam sacri:quātū ad id quod est de essentia forme absq; speciali cōsilio spiritussācti:q̃ virtutē suā illis verbis nō alligauit:ꝛ si mutaf̄ nihil agit:ꝛ ꝑter hoc culpa icurrit: si aūt aliqd pri/net ad formā ex determiatiōe ecclesie si illud mutaf̄: nihilominus ē sacrm:sed culpa icurrit.ī forma aut baptis/mi essentialius est qō exprimit cām agentē a q̃ est tota efficacia:q̃ qō exprimit actū exercitū:ꝛ iō quātū ad oēs in/uocatio trinitatis est de essentia forme:nec alig quātū ad ꝺ formā mutare pñt. ¶ Quidā vero dicebāt q̃ act⁹exercitus nō est de essentia forme:ꝛ q̃ in illa īuocatione trinitatis cum essentia forme consistit quos refellit auctoritas Alex.pape:q̃ dicit q̃ nō est baptismus illud lauacrū quo aligs ī noie pris ꝛ filij ꝛ spiritussācti:nihil addēdo baptiçaf̄. ¶ Ad p̄mū ergo dicēdū q̃ fm opinionē grecoꝝ de necessitate forme est actus baptismi quātū ad significatū:sed nō quātū ad cōsignificatū:psona aūt baptizātis ministeriū nō est de necessitate forme: qz ex eo baptism⁹ efficaciā nō hz:sz psona recipiēs est de necessitate forme: qz actus ad suscipientē terminaf̄:ꝛ iō differunt ī forma a nobis quātū ad tria:prio qz psonā ministri ī forma nō exprimūt:ꝛ hoc dicūt ad remouēdū errorē q̃ fuit ī primitiua eccl'ia:q̃ efficaciā baptismi baptiçāti attribuebat:vt pz p⁹coz.iy.secūdo.ī hoc q̃ significat actū sub alia persona.s. tertia:ꝛ sub alio mō.s.subiūctiuo vel optatiuo ad signandū q̃ act⁹ iterior expectaf̄ ab extra.tertio qz psona baptizātā ponūt ī noiatiuo casu ꝛ ī tertia psona:qz qñq; baptizat⁹nō hz itellectū vt ad eū possit dirigi sermo. Utrū aūt ipsi mutēt aliqd q̃ sit de substātia forme : vt sit oportet rebaptiçari:q̃uis qdā dicāt hoc:nō tm̄ est determiatū : sz dubiū apud quosdā:qb⁹ videf̄ q̃ sufficiat actuz baptismi significare ad pfectionē sacri:ꝛ q̃ cōsignificatiōis determiatio sit ex eccl'ie institutiōe.hoc aūt certū est q̃ forma q̃nos vtimur melior est:tū qz perfectior ē vt pz ex supradictis:tū qz magis ꝯsonat verbis euāgelij qō ministros baptiçātes dicit:tū ꝓpter auctoritatē romāe eccl'ie : q̃ hāc formā tradit:que nūq; a vera fide legit declīasse hāc formā ab apl'is retinēs:ꝛ iō non lz precipue latinis in forma greco⁹ baptiçare:qō si ꝑsumerēt:fm quosdā nō esset baptismus: fm quosdaz aūt eēt:sz grauiter peccarēt. ¶ Ad z^m dōm q̃ vnus actus qui vno agēte expleri potest nō ꝓgredit a plurib⁹ agētibus simul:ꝛ iō vnus baptizās cum ipse solus baptiçare possit:debet significare actū suuz nō vt a plurib⁹ exeūtē:sed vt a se solo:ꝛ iō nō potest dici nos baptiçam⁹:sed fm quosdā dici potest ego baptiço vos si necessitas assit.nec est aliqua mutatio forme quātū ad significationem:qz plurale nō est nisi singulare geminatuz. potest ꝛ alia rō assignari:qz baptiço vos idez est qō baptiço te ꝛ te:ꝛ ideo per hoc nō fit mutatio forme quātum ad sensum:sed solum quātū ad vocem.sz nos baptiçam⁹ idē est quod ego ꝛ ille:nō aūt ego ꝛ ego.vnde nō oio est idez: ꝛ ideo qui dicit nos baptiçamus nihil facit.qui aūt dicit baptiço vos si simul plures baptiçaret baptizātū est: sed peccat nisi ex magna necessitate faciens. ¶ Ad tertium dicēdum q̃ forma quam dñs tradidit nō fuit ab apostolis mutata quātū ad itellectum: qz ī christi nomine tota trinitas intelligitur:vt ī littera habetur:sed solum quātū ad vocem:ꝛ hoc est qō quidaz dicūt q̃ est mutata forma sensibilis:sed nō itelligibilis:nec hoc ipsum potuisset nisi ex familiari cōsilio spiritussācti:rō autem mutatiōis fuit vt nomē christi amabile redderet:si ī eius nomie baptiz/

mus fieret: ꝛ ꝑ ēt eccl̃ia nūc posset si spāle p̃ceptū a spū/ sancto hꝫet: nō aūt ꝓpria auc̃te: ꝛ qz illi⁹ mutatiōis cā fuit ꝯueniēs illi tpi: iō cessante cā cessat effect⁹: ꝛ mō nō eēt ba/ ptism⁹: figs in xp̃i noīe baptiçaret: vt cōiter dr̃ q̃uis gdaz ꝯriū dicāt. ¶ Ad 4m̃ dōz. q̄ ī noīe trinitatis nō exp̄munt̃ ipse pson̄e: sz solū nūer⁹ psonaꝝ: ꝛ iō nō sufficit dicere ī no/ mine trinitatis: nec eēt baptism⁹ si diceret. ¶ Ad 5m̃ dōz. qz genitoz nō signat psonā patris: sic̃ hypostasim subsisten/ te: vt ꝑ nomē pr̃: sz ꝑ modū act⁹: ꝛ iō nō est eadē significa/ tis: vt ꝑ nomē pr̃: sz ꝑ modū act⁹: ꝛ iō nō est eadē significa/ cis significatio: ꝛ in q̃lz ligua ꝙba illa ptinēt ad formam q̃ ꝓncipalius sūt īstituta ad signādū psonas illas. ¶ Ad 6m̃ dōz. q̄ q corrupte ꝓfert ꝙba: aut hoc facit ex īdustria: ꝛ sic nō vī ītēdere qō eccl̃ia ītēdit: vñ nō est baptism⁹: aut hoc facit ex ignoātia vl̄ defectu ligue: ꝛ tūc dicit̄ q̄ si sit tāta corruptio q̄ oīo auferat sensum locutōis: q̄ nō est baptis/ mus: si aūt sensus locutōis remaneat tūc erit baptism⁹: ꝛ ꝓpter accīt q̄ sensus nō mutaꝫ q̃n fit corruptio in fine: qz ex pte finis mutatio variat ꝓsignificationē: ñ aūt signifi/ cationē vt grāmatici dr̃ñt: sz mutatio ex pte ꝓncipy variat significationē: vñ corruptio talis maxie si sit magna oīo sen/ sum locutōis auferret: q̃n aūt sensus locutōis aliq̄ mō ma/ net: tūc q̃uis mutet̃ forma q̃stū ad sonū sensibilē: ñ tñ mu/ taꝫ q̃stū ad significationē: quia q̃uis oro corrupte ꝓlata nihil significet ex veritate impositionis: significat tamen ex accommodatione vsus.

¶ Ad tertiam. q. dicēdum q̄ de subtractione hoc certum est q̄ si subtrahaꝫ aliquid quod sit de eēntia forme q̄ nō est baptism⁹: ꝛ ille q̄ baptizat grauiter peccat: ꝛ qz apō oēs inuocatio trinitatis est de eēntia forme: iō ꝑ nullo mō sub/ trahi pōt: sz qdā dr̃ñt q̄ exp̄ssio act⁹ non est de suba forme: vñ si subtrahaꝫ facta sola trinitatis inuocatiōe erit baptis/ mus q̃uis peccet baptizās. ¶ Sz ꝫ ꝑ ē ōcretal' Alex. pa/ pe. ꝫ dic̃ q̄ figs pueꝝ in aq̃ ter merserit dicēdo ī noīe pa/ tris ꝛ filꝫ ꝛ spūssancti: si non dicat ego baptizo te: tal' īmer sio nō facit baptisma: oz. n. q̄ p formā vt⁹ trinitatis inuoca/ tead mām ꝓpositā determinet̃ q̄ fit in exp̄ssiōe act⁹: sil'r et exp̄ssio psone baptizate est de suba forme: qz p eā deter/ minaꝫ act⁹ ad hūc baptismum: ꝛ iō si subtrahaꝫ nō erit ba/ ptism⁹: sz exp̄ssio psone baptizātis: dr̃ñt q̄ non est de forma q̃stū ad necessitatē sacr̃i: sz ex īstitutōe eccl̃ie vt ītētio ma/ gis ferat̃ ad actū illū: ꝛ iō si omittaꝫ erit baptism⁹: sz pec/ cat omittēs. Ad additōe vo duo sunt obſuāda. ꝓmū est ex parte additis: qz si adderet ītēdēs illud esse de forma q̃si voles ꝙ hoc nouū ritū adducere: ꝓstat q̄ nō ītēdit ꝓferre formā qua vtit̄ eccl̃ia: ꝛ ita nec faceret qō eccl̃ia facit. quare nō eēt baptismus: sec⁹ aūt est qui ex aliq̄ cā adderet vt ex deuotōe q̃dā. zm̃ est ex pte eius qō addit̄: qō si est coz/ rupt̄ fides quā forma ꝓfiteꝫ: si aūt addaꝫ ꝛ beate ma/ rie: fieret aūt si diceret ꝛ btā maria iuuet puerū ist̄ vel aliqō bō. Aly aūt dicūt ꝛ ꝓbabilius: dicūt q̄ esset baptism⁹: et ꝓ mō additione facta: qz ꝑm magr̃m ī noīe pa/ tris idē est qō in inuocatōe: pōt aūt ī inuocatōe beate marie fieri baptismus: cū in inuocatiōe trinitatis: nō quasi ex vtu te eius efficaciā hēat baptismus: sic̃ hz ex vtute trinitatis sed vt eius intercessio baptizato ꝓficiat ad salutē. Quidam aūt addūt tertiū ꝓsiderādū: dic̃. n. q̄ si fiat additio in me/ dio vel in ꝓn⁹: nō est baptism⁹: si aūt in fine est baptism⁹: sz hoc nullam vr̃ hr̃e rationem: vnde ꝑm alios qualitercūq̄ fiat additio non refert: dūmodo non sit contraria forme: ꝛ baptizans non intendit mutare ritum baptismi.

¶ Ad ꝓmū g̃ dōz q̄ illō dr̃ ꝯ hereticos q addebāt scriptu/ re vel minuebāt ex ea ꝓp fidei corruptionē: ꝛ silr in ꝓpo/ sito additio vel subtractio corrūpens formā tollit baptis/ ma. ¶ Ad zm̃ dōz q̄ ꝑ est vex de dr̃ia eēntiali: non aūt de accītali: vñ si subtrahaꝫ aliqd de essentia forme exp̃ñs: vel addaꝫ aliqd nō de eēntia forme: ac si sit de eēntia forme: nō erit baptism⁹. ¶ Ad 3m̃ dōz q̄ additio illa corrūpebat fidē trinitatis: quā exp̄mit forma: ꝛ iō corrūpebat formā. ¶ Ad 4m̃ dōz. q̄ ꝑm q̃sdā sufficiebat q̃stū ad īuocationez trinitatis: vt nihil minueret̃ de forma ītelligibili q̃uis mi/ nueret̃ de forma sensibili: qz in vna ꝓsona oēs ītelligunt̃ iō dicebant̃ q̄ vna psona noīata plen⁹ eēt baptismus: si fi/ des īter⁹ plena eēt: sz qz fides ꝓsone baptiçātis vl̄ ifideli/ tas nihil ꝓdest: nec nocet ad baptismū: g fit in fide eccl̃ie: iō q̃si cōiozi mō dr̃: q̄ oz oēs tres psonas exp̄mi: ꝛ ideo ad vbū Amb. multipl̄r rñdet̃. Quidā. n. dr̃ñt q̄ cū dic̃ plenuz sit sacr̃m: ponit sacr̃m ꝑ fide: qz g vnā tm̃ psonam ꝓfiteꝫ: si alias corde teneat plenā bz fidē. Quidā vo dr̃ñt q̄ ītelligit̃ q̃stū ad plenitudinē ipsi⁹ sacr̃i: quā bz ex fide: qō ꝓz ex ꝑ q̄ dicit plenū est fidei sacr̃m: vel q̄ ītelligaꝫ ꝑm q̃sdā in casu q̃n vna psona noīata puer vl̄ sacerdos mozeret̃: credit̃. n. q̄ iuisibilis sacerdos suppleret defectū vl̄ ī casu sili ī quo apl̄i ī noīe chr̃isti baptizabāt: ꝛ ꝑ magis ꝓsonat verbis ei⁹. ¶ Ad 5m̃ dōz q̄ g ītēdit aliqd facere nō est ꝓñs q̄ faciat il lud: vñ eēt ad corruptionē forme: g̃ ītēdo te baptiçare.

¶ Ad. iiij. q. dōm q̄ cū for⁹ vbox ꝓsistat ī trib⁹. s. signātōe: ītegritate vboꝝ ꝛ ordīe: qdā dr̃ñt q̄ qcqd hoꝝ mutet̃ vl̄ va/ riet̃: nō erit baptism⁹. Sz qz forme sacr̃oꝝ sunt q̃daz fidei ꝓfessiones: fidē aūt nō ꝓfitent̃ vba forme nisi rōne sue si/ gnificationis: iō aly dr̃ñt q̄ dūmō fuet̃ itell's vl̄ iplicite vl̄ explicite: ēt si non eēt vocū ītegritas: nec ordo idē erit ba/ ptism⁹: sz qz sacr̃m q̃stū ad formā ꝛ mām dz esse eiusdē si/ gnū: iō aly dr̃ñt medio mō q̄ regrit̃ ꝛ significatio plena et vba ītegra q̃ sunt de eēntia forme: si aūt ordo vl̄ aliqd cir/ ca verba mutet̃: quod non tollit nec significationem: nec integritatem verboꝝ erit baptismus. ¶ Et ꝑm hoc ad ꝓimum dicēdum: q̄ si fiat tāta interruptio q̄ intercipiat ītētionē baptiçātis: tūc nō erit vna forma: ꝛ iō vtraq; ꝓ se erit impfecta: nec sufficit ad baptismū: sicut si dicat ī noīe patris: ꝛ iterponat lōgā fabulā: ꝛ postea dicat ꝛ filꝫ: si aūt ita fiat qua interruptio vl̄ ꝙbi nō corrūpētis formā: vt si di/ caꝫ ī noīe patris oīpotētis: aut silēty: aut tussis: vel alicui⁹ hō qō ītētionē nō discōtinuet: tūc erit ab vnitate intētōis vnitas forme: ꝓstat. n. q̄ ꝓtinuitatis forma ex vocib⁹ vni/ tatē hr̃e nō pōt: cum oro sit q̃stitas discreta. ¶ Ad zm̃ dōz q̄ qdā dr̃ñt: q̄ si sit talis ordo q mutat itell'm nō fit baptis/ mus: vt si dicat in noīe p̃ris baptiço te ꝛ filꝫ ꝛ spūssancti: si aūt nō mutet̃ itell's erit baptism⁹: vt si dicaꝫ ī noīe patris ꝛ filꝫ ꝛ spūssancti baptizo te. Aly vo dr̃ñt q̄ q̃lr cūq; mute/ tur ordo ꝙboꝝ nō vr̃ itells mutari: ꝛ iō erit baptism⁹: quā/ uis peccet trāsponēs: ꝛ ꝑm ꝑ dōz q̄ ordo ꝓsonaꝝ nō est q̃ vna sit ꝑor altera: sz quo vna est ex altera: quē ordinē ipsa noīa ꝓsonaꝝ ostēdūt quocūq; ordine ꝓferant̃.

Ad tertium sic ꝓcedit̃: vr̃ q̄ baptism⁹ nō debeat fieri ī aq̃: ex sil'ib⁹. n. causis sil'es effe/ ctus ꝓducunt̃: sz baptism⁹ bz sil'ez effectū cū circūcisione: cū g̃ aq̃ ī nullo ꝯueniat cū ist̄o circūsionis: vr̃ q̄ nō ꝓgrue fiat baptism⁹ in aq̃. ¶ ꝓ. ꝑm Dam̃. ꝛ Dyo. baptism⁹ bz viz illumīatiuā: ꝛ in eo spūssanct⁹ dat̃: ꝛ hō in filiū dei regnāt̃ sz ignis īter alia elemēta plus bz de luce: ꝛ ꝑ eū rōne calo/ ris spūssanct⁹ q est charitas significat̃: ꝛ ꝛ Dyo. in fine ce. hierar. Ignis maxime deiformitatē signat. g̃ baptism⁹ dz fieri in igne ꝛ nō in aq̃. ¶ ꝓ. ꝑm Dam̃. baptism⁹ est ꝓn⁹ vi/ te: ꝛ est sacr̃m maxie necītatis: sz aer bz maximā ꝯueniē/ tiā cū vita: qz calidus est ꝛ humidus: ꝛ est cōissimū elemē/ tū: vt nulli ꝓp ei⁹ penuriā posset eē piculū: sic̃ q̃q; puul' est piculū ꝓp defectū aq̃. g̃ baptism⁹ debuit in aere fieri ꝛ nō

in aq̃. ¶ ℙ.q baptismus ꝺfiguramur sepulture xp̃i. ℟o. 6°:sed xp̃s in terra sepult⁹ est.ḡ baptism⁹ ꝺz in terra fieri ⁊ nō in aq̃. ¶ ℙ.oleū ⁊ vinū ablutiua sunt ⁊ letificātia ⁊ im pinguātia:sz baptism⁹ ꝑter ablutionē pctōꝯ pinguedinez ⁊ letitiā spūalē tribuit.ḡ in his liq̃rib⁹ fieri ꝺz. ¶ ℙ.sacr̃a de latere christi fluxerūt:sz sic̄ fluxit aq̃ sic ⁊ sanguis.ḡ in sanguine ꝺz fieri baptism⁹. ¶ Sz ℨ:qō dr̃ Joh.3°: Nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̃ ⁊ spūscō ⁊c̄. ¶ ℙ.repatio ꝺz creationi rn̄dere:sz in creatōe mūdi spūs dn̄i ꝺmemorat̄:p̄ sup aq̃s ferri:⁊ ex aqs p̄ aiaz viuētē ꝓduxisse.vt ps Heñ.p.ḡ ⁊ spūs/ sanct⁹ in ope reparationis p̄mo dari debet in aqua ⁊ spiri/ tualis vita:⁊ sic baptismus in aqua fieri ꝺz:qō est p̄ncipiū alterius vite:⁊ per qō p̄mitias spiritus accepimus.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ nō debeat fieri in aq̃ simplici:qz medicina debet esse ifirmis ꝓꝑtōata:sed nos gb⁹ medicia baptis/ mi adhibeť:hēm⁹ coꝛp⁹ ex el'tis mixtū.ḡ aq̃ baptismi ñ ꝺz eē el'tū simplex. ¶ ℙ.sacr̃a fluxerūt ō latere xp̃i dormiē/ tis in cruce:sz de latere ei⁹ non est ꝑbabile fluxisse aquā q̃ sit pur̄ el'tū cū tale gd in coꝛpib⁹ mixtis nō iueniat̄.ḡ non ꝺz in aq̃ simplici baptism⁹ fieri. ¶ ℙ.pura el'ta ꝟm ꝑbos nō sūt in extremis:sz ī medys el'oꝯ:qz in extremis alterāt se iuicē.si ḡ opoꝛteret in aq̃ simplici baptismū fieri:ñ possz apō nos fieri. ¶ ℙ.ꝟstat q⁹ aq̃ maris nō ē simplex aq̃:qō ei⁹ amaritudo ⁊ salsedo demr̃at:q̃ ex terrestri mixto ꝺtin/ git:sz ī aq̃ maris pōt fieri baptism⁹.ḡ nō regrit aq̃ simplex ¶ ℙ.aq̃ ꝓpetit baptismo rōne ablutōis:sz q̃dā aq̃ mixta magis abluit:sic̄ lixiuiū ⁊ hꝺ.ḡ magis baptismo competit. ¶ Sz ℨ est:q⁹ mixtū neutrū miscibiliū est.si ḡ fiat baptis/ mus ī aq̃ mixta nō ficret in aq̃:qō eēt ℨ doctrinā euāgely.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ nō ī q̃lz aq̃ simplici possit fieri baptismus. dn̄s.n.tactu mundissime sue carnis vim regñatiuā ꝺtulit aqs:sz nō tetigit nisi aq̃s iordanis.ḡ sole ille aq̃ hñt viz re/ generatiuā:⁊ ita nō in q̃lz aq̃ pōt fieri baptism⁹. ¶ ℙ.ba/ ptism⁹ non pōt fieri nisi in aq̃ vbo vite sanctificata.si ḡ ba/ ptism⁹ fieret in mari vel in aliq̃ fluuio tota aq̃ flumis eēt sc̄ificata:qō vr̃ absurdū. ¶ ℙ.q̃dā aq̃ nō hñt vim abluē/ di:sz magis ꝺturpāt:sic̄ aq̃ paludū.ḡ vr̃ q⁹ in hꝺ aqs non possit fieri baptismus. ¶ Sz ℨ est:qz mā baptismi ꝺz esse cōis:qz baptism⁹ est sacr̃m maxie necessitatis:sz ℬ nō esset nisi in qualibet aqua baptismus fieri posset.ergo in quali/ bet aqua potest fieri baptismus.

¶ R̃ndeo ꝺōz ad p̄mā.q.q⁹ ex istitutōe diuina nec̄iū ē ba/ ptismū ī aq̃ fieri. ℙñt aūt istitutōis accipi sex rōnes.p̄ma est:qz aq̃ rone diaphanitatis hz aligd de lumie:⁊ ita ꝓpe/ tit baptismo q hz vim illumiatiuā ꝟm q⁹ in eo gra ꝓferť. 2ª est:qz rōne humiditatis hz viz ablutiuā:⁊ iō cōpetit ba/ ptismo in quo soꝛdes culpe mūdanť.3ª est:qz rōne fridita/ tis hz vim refrigerādi:⁊ iō cōpetit baptismo in q̃ icēdium fomitis mitigat̄.4ª est.qz vt ꝺr̃ in.17.de aiālib⁹. Aq̃ maxi/ me cōpetit gñatōi ⁊ augmētatōi rer̄ viuētiuz:vñ ⁊ in p̄n⁹ mūdi ex aq̃ p̄mit⁹ aiālia ꝓducta sūt:⁊ sic cōpetit baptismo inc̄tū est regñatio in spūalē vitā.5ª est:qz in oib⁹ mūdi pti bus aq̃ iueniť.6ª qz est res q̃ de facili ab oibus hr̃i pōt sine magno p̄cio:⁊ he due cōpetūt baptismo ꝑut est sacr̃m ne/ cessitatis. ¶ Ad p̄m ḡ ꝺōz.q⁹ nec̄ circūcisio:nec̄ baptism⁹ tollūt oꝛiginalē culpā ex vtute nāli ipsar̄ rer̄:sz inc̄tum signāt aligd spūale:⁊ in significatōe cōicat aq̃ cū instr̄o cir cūcisionis:qz in vtroq̄ fit ablatio alicui⁹. ¶ Ad 2m ꝺōz.q⁹ ignis hz lucē ex se ⁊ calorē.q est q̃litas actiua:⁊ qz spūsan/ ctus est p̄mū agēs ꝺeifoꝛmitatē in baptismo:⁊ p̄muz illu/ minās.sz baptism⁹ est sic̄ q̃dā instr̄alis cā:iō spūisco ꝓpetit figurari ꝑ ignē:sz baptismo ꝑ aq̃:qua mediāte trāsfundit lumē a spūsco in aiaz:sic̄ ꝑ diaphanū lumē coꝛpale ad sen/ sum. ¶ Ad 3m ꝺōz.q⁹ q̃uis aer cōicet cū vita:nō tn̄ aer ge/ nerationi viuētiū sic̄ aq̃ cōpetit:⁊ ꝓꝑ ℬ magis cōpetit aq̃ baptismo q̃ aer. ¶ Ad 4m ꝺōz q⁹ sepultura christi est res significata nō ꝺtēta.istitutio aūt sacr̃alis māe attēdit̄ p̄n/ cipal'r q̃tū ad significationē rei ꝺtēte:magis aute cōpetit aq̃ tali significationi in baptismo q̃ terra:⁊ iō rō nō seq̄t. ¶ Ad 5m ꝺōz.q⁹ oleū ⁊ vinū nō hñtur in vsu ablutiōis sic aq̃:nec ita bñ abluūt:qz ex eis et aliq̃ soꝛdes ꝺhunt̄:⁊ de/ sunt iteꝯ alie ꝺditōes q̃ aq̃ cōpetūt:⁊ iō nō ita cōpetūt ba/ ptismo sic̄ aq̃:pinguedo aūt deuotōis ⁊ letitia sunt gdā esse ctus baptismū ꝺntes ⁊ nō p̄mi. ¶ Ad 6m ꝺōz.q⁹ ex latere x̄pi fluxit sāguis ⁊ aq̃:sz sāguis ad redimēdū:vt ꝺr̃.p⁹ ꝑ/ p̄.aq̃ ār ad abluēdū:⁊ iō aq̃ baptismo ꝓpetit.⁊ nō sanguis. ¶ Ad.y.q.ꝺōm. q⁹ p̄mixtio aque pōt esse ꝺuplex:vna que tollit spēz:sic̄ qñ ꝑ alterationē trāsit in alias spēz:sic ꝑuu trefactionē aliq̃z vel ꝺigōnē trāsit in vinuz:aut ēt ꝑ addi/ tionē tātaz alteri⁹ liquoꝛis q⁹ soluat̄ spēs aq̃:sic si parū aq̃ multo vino admisceat̄. Alia p̄mixtio ē q̃ nō tollit spēz aq̃ sic̄ qñ alterat̄ aq̃ ꝟm aliqō accūs ⁊ manet spēs:vt ps in aq̃ calefacta:vl'qñ addit aligd aq̃:qō vel nō cōmisceat:sic si aliq̃ ꝺsolida ponant̄ in aq̃: vel si sit ꝺmiscibile sic̄ aliqō hu/ midū:tn̄ est tā pue q̃titatis q⁹ mixtionē nō faciat:sz aq̃z penit⁹ ꝺuertat̄. Jn aq̃ ḡ ꝑ mō p̄mixta nō ꝑt fieri baptism⁹ qz iā nō est aq̃:in aq̃ aūt z°° pōt fieri. ¶ Ut aūt cognoscat qñ sic vel sic p̄mixta est aq̃:sciēdū est q⁹ sic̄ diuersitatē spe cici in aiālib⁹ iudicam⁹ ex diuersitate figuraz:ita ēt diuer sam spēz in el'tis cognoscim⁹ ex diuersitate rari ⁊ dēsi:⁊ iō si fiat tāta alteratio vl' p̄mixtio aq̃ q⁹ recedat a termio ra ritatis ⁊ dēsitatis aq̃ vel in actu vel ī potētia:signuz est q⁹ sit spēs aq̃ trāsmutata:⁊ dico in potētia qñ humoꝛ aligs ñ cōdēsat̄ ⁊ rarefit calo vel frīdo sic̄ aq̃:sz alr̃ sic̄ ps in vino: oleo:lacte:⁊ hꝺ. ¶ Ad p̄mū ḡ ꝺōm q⁹ nō oz q⁹ aq̃ cōpetat nob⁹ ꝓ ꝓueniētiā in nāli ꝓpetate:sz significādo effectū q in nob⁹ ꝺz fieri. ¶ Ad 2m ꝺōm q⁹ de coꝛpe x̄pi exiuit ꝟa aq̃ sic̄ ver⁹ sanguis:⁊ ℬ ad ꝓbādū cē coꝛp⁹ x̄pi vex̄ nō fantasti cuz.vt manichei ponūt:fuit.n.ī eo cōpositio ex el'tis qō ꝓ/ batū fuit ex eo q⁹ aq̃ q̃ est el'tū ꝓdyt ex ei⁹ latere:⁊ cōpōne humoꝛ ꝓbauit sanguis efflues. ¶ Ad 3m ꝺōz.q⁹ q̃uis aq̃ q̃ est apō nos sit aliq̃ mō alterata ⁊ hñs aligd de p̄mixtio/ ne alioꝛ el'toꝛ:nō tn̄ amisit spēz ꝓꝑiā. ¶ Et sil'r ꝺōm est ad 4m de aq̃ maris. ¶ Ad 5m ꝺōz.q⁹ ille aq̃ q ꝓ aliq̃z trans/ mutationē spēz aq̃ amittūt:⁊ si retineāt abluēdi est in ꝟa aq̃:⁊ mā baptismi eē nō ꝑñt:qz ꝑma vt' abluendi est in ꝟa aliquo ēt purius abluit:qz ex alys liquoꝛib⁹ coꝛpa abluta aliquo mō ificiunť:cōius ēt aq̃ vtimur ad abluēdum. De lixiuio aūt gdā ꝺñt q⁹ spēm aq̃ amisit:vñ baptismi mā eē nō pōt: sz ℬ nō vr̃:qz eadē rōne nec aq̃ trāsiēs ꝑ mineras sulphu/ reas ⁊ terras ꝺbustas posset eē mā baptismi qō falsuz est. Lixiuiū.n.ab alia aq̃ nō ꝺffert nisi in ℬ q⁹ ꝑ cieres trāsi/ uit:vñ vr̃ alr̃ ꝺōz q⁹ baptism⁹ pōt fieri in lixiuio:sicut ⁊ in aquis sulphureis:et in alys aquis que ex terra per quam transeunt immutantur.

¶ Ad tertiā.q.ꝺōz q⁹ ꝺiuersitas aquaz̄ que est ꝑ loca ⁊ si/ tus est ꝺr̃ia accītalis:vñ nō mutat spēm aq̃:iō in q̃lz aq̃ hꝺ vel maris vel flumis:vel cisterne:vel fontis:vl' stagni pōt fieri baptism⁹. ¶ Ad p̄mū ḡ ꝺōz.q⁹ ꝺns tāgēdo illam aquā dedit vim regñatiuā in tota spē aq̃ institutēs eā istz la aq̃ maris ptinet ad baptismū:q̃ pōt hr̃e aliquē effectū i baptizato vel lauādo vel ifridādo:⁊ nō totū mare. ¶ Ad 3m ꝺōm:q⁹ si aq̃ paludis eēt intātū igrossata q⁹ recederet a vera raritate aq̃ nō eēt baptism⁹:sicut si esset lutum:alias esset baptismus:qz adhuc spēs aque manet.

Ad quartum

ꝺfiguramur sepulture x̄pi. vt ꝺr̃ ℟o.6°:sz hoc nō fit ꝑ ptismū nisi inc̄tū imergimur ⁊ occultamur in aq̃ sic̄ x̄ps sub terra.ḡ ī̄mersio est de necessitate baptismi. ¶ ℙ.ba/ ptismus ꝺat̄ in remediū ꝺ oꝛiginale peccatū:sed oꝛigiale sic ꝓcedit. Ur̃ q⁹ ī̄mersio sit de ne cessitate baptismi:qz ꝑ baptismū

peccatum est in toto corpore. ergo totum debet immergi. ℂ Ꝑ. si aliq̄ ps sufficeret: vt tingeret ꝑcipue videret de membris genitalib⁹: in qb⁹ ꝑcipue originale manet: ꝛ in qb⁹ circūcisio fiebat: sed ablutio nō pōt fieri ꝛgrue in illis mēbris nisi totū corp⁹ immergat. ℊ totū corp⁹ ꝛ immergi. ℂ Ꝫ est ꝛsuetudo in aliqb⁹ ecclesijs: in qb⁹ qñq̄ ꝑ aspsionē: ꝛ nō ꝑ immersionē baptism⁹ celebrat. ℂ Ꝑ. in baptismo beati laurēty legit̄ q⁹ Roman⁹ ab eo baptizādus vrceum aq̄ attulit: in quo ꝛstat q⁹ immergi nō poterat. ℊ immersio nō est de necessitate baptismi.

ℂ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ nō debeat eē trina. baptism⁹. n. est tinctio in aq̄ ꝛbo vite scificata. vt dicit Aug. ſz vn⁹ est baptismus: ſz eē vna tinctio siue immersio. ℂ Ꝑ. regrit̄ ad baptismū fides de vnitate: ꝛ de trinitate ꝓsonar̄: ſz trinitas ꝓsonar̄ sufficienter exp̄mit̄ in forma. ℊ vnitas cēntie ꝛ exp̄mi in vnitate immersionis. ℂ Ꝑ. baptism⁹ est figura passiōis xp̄i: ſz vna ē passio xp̄i. ℊ vna ꝛ eē immersio in baptismo. ℂ Ꝫ ꝛ est. qđ Hyo. dic̄ z⁰ c⁹ ec. dicrar. q⁹ ꝛ fieri baptism⁹ tribus immersionib⁹ ꝛ eleuatōib⁹ ad signādum q⁹ xp̄s in sepulchro iacuit trib⁹ die⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹. ℂ Ꝑ. Ubrſo. dic̄ sup Jo. ꝛ fit immersio vt discas: quō virt⁹ ꝑris: ꝛ filij ꝛ spūssci oia hec ipleat. idē dicit Piero. super epistola ad Phili.

ℂ Ulterius vr̄ q⁹ trina immersio sit de necessitate sacr̄i. legit̄ cñ in decretis de ꝛsecratōe dist. 6ª. c. sigs ꝑsbyter vel epūs semel immergat: ꝛ vnā immersionē fecerit deponat̄. hoc autē nō eēt nisi trina immersio eēt de necessitate sacr̄i. ℊ est de necessitate sacr̄i. ℂ Ꝑ. sic̄ fidei trinitas exp̄mit̄ ꝑ noīa trium ꝓsonar̄: ita ꝑ tres immersiōes vt ex dictis: ꝑz. sed si nō noīa trium ꝓsonar̄ tres ꝓsone nō eēt baptism⁹. ℊ sil'r si non trina immersio fiat. ℂ Ꝑ. si nō trina immersio est de necessitate sacr̄i: statiz in ꝓma immersiōe baptism⁹ ꝫ totū effectū suū. ℊ alie immersiones frustra adderent̄: ꝛ fit iniuria sacro. ℂ Ꝫ ꝫ est. q⁹ ija immersio nō est de necessitate sacr̄i. ℊ multo min⁹ nūer⁹ immersionis. ℂ Ꝑ. auctas Greg. in lra posita dicit: q⁹ vtrū: gpōt fieri seruata ecclesie ꝛsuetudine. ℊ nō est de necessitate sacramēti neq̄ vna: neq̄ trina immersio.

ℂ Rñdeo dōm ad ꝓmā. q. q⁹ baptism⁹ ablutionez ꝛportat. ablutio aūt ꝑ aquā pōt fieri nō tñ ꝑ modus immersionis: ſz ꝓmodus aspsionis vel effusionis: ꝛ iō vtroq̄ mō pōt fieri baptism⁹. ꝛ vr̄ q⁹ aplī B mō baptizarēt cū legat̄ q⁹ sil'r vna die quersi sunt gnq̄ milia: ꝛ alia tria milia. Actl. z⁰ ꝛ z⁰ ꝛ iō ꝛfectū aq̄: siue ꝑ ꝑiculū pueri de cui⁹ morte timet̄: vl' etiaz ꝑ ibecillitatē sacerdotis nō potētis sustētare ifantē: pōt fieri immersione baptism⁹ celebrari. ℂ Ad ꝓmū ℊ dōz. q. ēt ꝓo ꝑ baptismū ꝛsepelit̄. ℂ Ad z^m dōz: q⁹ oēs opationes aiales acapite ꝓn^m bñt: qz baptism⁹ formar aīales habitus in effusione aq̄ bō quodāmō sub aq̄ ponit̄: ꝛ iō quodāmō fm diffonē Hyo. ꝓus positā: nō aūt nāles vel vitales: iō si sic dicit q⁹ vbi caput boīs iacet reputar̄: sic ēt iuriens eēt ibidē: nō sic aūt est de alys ptib⁹. ℂ Ad z^m dōm: q⁹ q̄tū ad originē: tñ i opatōib⁹ aīalib⁹ ꝛsumar̄ q̄tū ad rōnē culpe: ꝛ iō pot⁹ ꝛz baptismū adhiberi circa caput si necessitas icūbit vt nō totū corp⁹ possit immergi.

ℂ Ad z^m. q. dōm. q⁹ ꝛgruētissime fit trina immersio: tum ad exp̄mendū in factis fidē trinitatis: tū ad significādū xp̄i sepulturā: cui ꝑ baptismū ꝛsepelimur: vt ꝑz ex auctib⁹ inducti. ℂ Ad ꝓmū ℊ dōz. q⁹ magr̄ exposuit tinctionē ꝑ ablutionē. q̄uis aūt in trina immersione sit trina ītinctio: tñ est vna ablutio: sic̄ ēt in ablutionib⁹ pure mālib⁹ videm⁹ ꝛtingere q⁹ aliqd ꝑlies in aquā immergit̄ vel aq̄ pfundit̄ añq̄ ablutio vna fit pfecta. ℂ Ad z^m dōm: q⁹ in fide trinitatis includit̄ fides vnitatis: ꝛ iō in baptismo cuz fide trinitatis exꝑssa dar̄ intelligi fides vnitatis: ꝛ in forma verboꝛ per hoc q⁹ singul'r dicit̄ in noīe: ꝛ ī immersiōe ꝓpter similitudinez immersionū: nō aūt in fide vnitatis includit̄ fides trinitatis: ꝛ iō ꝛgruentius est: vt ēt in actu baptismi fides trinitatis exp̄mat̄. ℂ Ad z^m dōm. q⁹ q̄tuis passio christi sit vna: tamē christus passus triduo i sepulchro quieuit: ꝛ hoc baptism⁹ significare debuit trina immersione.

ℂ Ad tertiā. q. dōm. q⁹ cum trina immersio nō sit ad signandum rem in sacro ꝛtentā quaz ops per mām ꝛ vsum sacri significari: sed significet rem significatā ꝛ nō ꝛtentaz: que significatio nō est ꝑncipalis in sacramēto: trina immersio vt in lra dr̄ nō est de necessitate sacramēti: si tñ omittat̄ ꝛtra ꝛsuetudinē ecclesie grauiter aliqs peccat semel tñ ingergens: ꝛ ideo per canones pena adhibet̄: ꝑ qō ꝑz solutio ad ꝓmū. ℂ Ad z^m dōm. q⁹ forma ꝑncipal'r debet significare illud vñ est efficacia in sacro: cum sit mediū quo q̄si pueniat efficacia ad nām que verbo illo sanctificat̄: sed materia ꝛ ꝑncipal'r significare effectū qui imediate cōseqūt ex vsu eius. ℂ Ad z^m dōm. q⁹ vnitas intētionis in trib⁹ immersionibus facit vnitatē baptismi. vt dicñ est: ꝛ iō qñ aliquis intēdit ter immergere. ꝓma immersio non termīat intētionē baptizātis: ꝛ ꝑ oñs nec esse baptismi cōplet̄: nec ꝑ illuz tñ ꝛz effectū nisi per ordinē ad alias: vñ alic non supfluūt: si aūt nō intēdit nisi vnā facere: ꝓma sola cōplet baptismuz terminans intentionem baptizantis.

Ad quintum sic ꝓcedit̄. Uidet̄ q⁹ nō fuit necessarium instituere baptismuz post circuncisionē. causa. n. institutionis baptismi: vt in littera dr̄ est innouatio mētis: sed circūcisio mētez inouabat cū peccatū auferret ꝛ gram ꝛferret. vt. ℊ. dictū est. ergo non fuit necessariū baptismū instituere. ℂ Ꝑ. in sacramētis efficacia rñdet signationi. Sed circūcisio exꝑssius signat. vt vr̄ ablationē originalis: ꝛ q̄tū ad causam ablationis que est effusio sanguis christi: ꝛ q̄tū ad causam traductionis que est generatio in mēbris gnationis cū sanguinis effusione facta. ℊ habuit maiorē efficaciā q̄z baptismus: ꝛ ita nō debuit post eā baptism⁹ istitui. ℂ Sed ꝛ. ꝑfectū debet imꝑfecto succedere. sed baptismus est ꝑfectior circuncisione: qz cōior est. ℊ debuit post circūcisionem institui.

ℂ Ulterius videt̄ q⁹ fuerit añ passionē institut⁹: qz dñs tactu carnis sue vim regenerativaz cōtulit aqs: sed hoc fuit ante passionē in baptismo suo: ergo añ passionez fuit institutus. ℂ Ꝑ. Joh. ꝛ⁰ dixit. nisi qs renatus fuerit ex aqua ꝛ spiritu ꝛc̄. Sed hoc fuit ante passionē. ergo baptismus añ passionē fuit institutus. ℂ Sed cōtra. causam non ꝓcedit effectus: sed baptismus habet efficaciaz a passione christi ergo non debuit ante passionē institui. ℂ Ꝫ baptism⁹ nō fuit sine forma sua: sed forma fuit instituta post passionē: Matth. vltimo. ergo ꝛ baptismus.

ℂ Ulterius videt̄ q⁹ statim in sua institutione fuit obligatoriū: qz dicit̄ Jo. ꝛ⁰ quasi in ꝓn⁹ institutionis. Nisi quis renat⁹ fuerit ꝛc̄. qō obligationē ꝛportat. ℊ statim obligatoriū fuit. ℂ Ꝑ. institutio sacroꝛ noue legis est per modū ꝓcepti. ſz ꝓceptū statim est obligatoriū. ℊ institutio baptismi statim obligabat. ℂ Sed ꝛ. ad idē nō sunt necessaria duo remedia: sed añ passionē iam īstituto baptismo boies obligabant̄ adhuc ad circūcisionē que ad idē ordinat̄ cuz baptismo. ergo nō obligabant̄ ad baptismum.

ℂ Rñdeo dōm. ad ꝓmā. q. q⁹ fm Aug. de scō vic. oportuit vt fm ꝓcessionē tēporaꝛ spūaliuz graꝛ signa magis ac: magis cuidētia darent̄: ꝛ ideo oportuit q⁹ baptismus post circūcisionē īstitueret̄: qz circūcisio significabat tñ in remouendo: ꝓfectio aūt sanctificationis nō est in remouēdo. ſz in collatione gr̄e cui⁹ effect⁹ aq̄ figurat. s. vitā illuminationem: ꝛ hō: de qbus dictū est: ꝛ ꝓter hoc signāt ablutionē: ꝛ itez ēt est ꝓfectio q̄tū ad vsum: qz sexui vtriq̄ cōis est: qō nō erat de circūcisione. ℂ Ad ꝓmuz ergo dōm. q⁹ quāuis

circūcisio auferret culpā sicut baptismus:nō tñ ꝓferebat tātā plenitudinē grē sic̄ baptism⁹:nec tñ diminuebat fomitē:z iō oportuit baptismū succedere:inouatio.n.non solū ꝓsistit in remotione culpe:sed in collatōe grē. ¶ Ad z^m ergo dōm.q; ille significatōes sunt rerum nō ꝓtētarum:z ideo de illis nihil ad ꝓpositum.

¶ Ad z^am.q.dōz.q; multiplex fuit baptismi īstitutio. Fuit .n.ꝑ īstitut⁹ q̄ntū ad mām in baptismo xp̄i:tūc.n.vim regenerationā ags ꝓtulit:z aliq̄ mō fuit forma figurata p p̄sentiā triū p̄sonaꝝ in signo visibili:qz p̄ appuit in voce:filij ī carne:spūsc̄us in colūba:z sil̄r fruct⁹ baptismi ibi p̄figuratus fuit:qz celi apti sunt sup eū:sz necessitas ei⁹ fuit declarata. Jo.3°vbi dicit:Nisi qs renat⁹ z̄c.sz vsus fuit īchoat⁹ qñ misit discipulos ad p̄dicādū z baptiçādū:vt pz matth̄. x°:sz efficaciā habuit ex passione xp̄i:q̄ntū ad vltimuz effectū qui est aptio ianue:sz diuulgatio ei⁹:q̄ntū ad oēs nationes p̄cepta fuit Matth̄.vlti.vbi dixit.Ītes docete oēs gētes z̄c. ¶ Et p hoc pz solo ad oba:tñ sciēdū q; Matth̄. vlti.nō fuit forma īstituta:cum añ passionē in eadē forma baptizauerint:sicut in littera dr̄:sz fuit iterata.

¶ Ad tertiā.q.dōm.q; añ passionē nullus obligabat̄ ad baptismū:qz tūc nō erat īstitut⁹ ad obligādū:sed ad exercitādū:sz post passionē obligatoriuz fuit qñ circūcisio mortua fuit q̄ntū ad oēs ad quos īstitutio potuit puenire. ¶ Et p hoc pz solutio ad obiecta:dñs.n.Joh̄.3°magis p̄dixit obligationē futurā q̄z narraret p̄sentē:nec p̄ceptum obligat anteq̄z sit diuulgatum.

Baptismus dr̄ corporis tictio z̄c. Sciēdū est q; baptizare ī greco idē est qō lauare:a lauādo.n.duo dicūt̄.s.lauacrum qō signat aquā:in qua fit lotio humano artificio:ꝑparatā:alio mō lotio que signāt vsuz lauacri. Baptism⁹ g̃ pōt significare ipsam aquā que dr̄ lauacrū:vñ dr̄ Titi.z°:Per lauacꝝ regnatōis z̄c.z pt signare ipaz ablutionē. Matth̄.7°:Tenētes baptismata hoīuz z calicum z vrceoꝝ.i.ablutōes:z iō Aug.de scō vic.diffinit baptismū aquā q̄ntū ad p̄mā acceptionē:magr̄ vo ablutionē q̄ntū ad secūdā:sed hec diffinitio est magis ꝓpria:qz aq̄ nō signāt mūdationē neq; causat nisi ꝑm q; est abluēs. ¶ Vñ est hec tāta vt⁹ aq̄ z̄c. Quid sit ista virt⁹ z qñ sit data:dcm̄ est.s.dis.j. ¶ Vñ nihilomin⁹ īsinuari z̄c.hoc est ītelligēdū in silī casu:sic̄ apli in noie xp̄i baptizabant:alias magr̄ falsum diceret. ¶ Celebrat̄ aūt hoc sacr̄m z̄c. Sciēduz q; aq̄ est mā baptismi:z pōt tripl̄r ꝓsiderari:qz ꝑm q; ꝓsiderat̄ in sua ꝓpa nā est q̄si mā remota:qz ex nāli ꝓprietate hz aliquā q̄uenientiam ad hoc q; sit baptismi mā rōne silitudis.z^m aūt q; est instituta ad hoc accipiēs vim regenerativaz ex tactu carnis saluatoris:sic est mā q̄si disposita:ꝑm aūt q; ꝓsiderat̄ sub forma vboꝝ est q̄si mā iā iformata. ¶ Solet aūt queri z̄c.de hac dictū est ꝓus dist.p^a. ¶ Aditū nobis regni aperuit.apertio ianue nō est aliō q̄z remotio impedimēti qō ꝓhibebat totum humanū genus ab introitu celi:qō qdem ablatum est per passionem christi:vt dictum est in 3°lib.dist.xvij.

¶ Qz alij suscipiūt sacr̄m z rē. Alij sacr̄m z nō rē. Alij rem z non sacramētuz. Di.IIII. a

Hic dicēduz est aliquos suscipere sacr̄m z rē sacramēti:aliquos sacramētuz:z non rē:aliquos rem z nō sacr̄m. Sacramētuz z rem simul suscipiūt oēs paruuli:qui in baptismo ab originali mūdant̄ peccato. Quāuis qdā diffiteant̄ illis qui perituri sunt puulis in baptismo dimitti peccata:ínitētes illi verbo Au. Sacr̄a ī solis electis efficiūt qō figurāt:ītelligētes illud ita esse accipiēdū:qa cū in alijs efficiāt sacramēta remissionē:nō hoc eis faciūt ad salutē:sed solis electis. Nā q; oibus puulis in baptismo remittat̄ pctm̄ per baptismū aug. euidēter dicit. A puulo ingt recēter nato vsq; ad decrepitū senē:sicut nullus phibet̄ a baptismo:ita nullus est q nō peccato moriat̄ ī baptismo. Sed paruuli tm̄ originali:maiores ꝙ ēt oib⁹que male viuendo addiderūt ad illud:nisi enormitas vite impediat.i.fictio.adulti vero q cū fide baptizant̄:sacr̄m z rem suscipiūt. b

¶ De ficte accedentibus.

Qui ꝙ sine fide vel ficte accedūt:sacramētū:nō rem suscipiūt. Vñ Hie. Sūt lauacra gētiliū hereticoꝝ:sz nō lauāt ad salutē. In ecclesia etiā q; nō plena fide accipiūt baptisma:nō spm̄ sed aquā suscipiūt. Aug.ēt ait. Judeis oib⁹ cōia erant sacramēta:sed nō cōis oib⁹ erat gr̄a:q̄ est virt⁹ sacramētoꝝ. Ita z nūc cōis est baptismus oib⁹ baptizatis:sed nō virt⁹ baptismi.i.ipa gr̄a. Jrē oīs q iaz sue volūtatis arbiter ꝓstitut⁹ est:cum accedit ad sacr̄m fideliū nisi peniteat cū veteris vite nouā nō pōt inchoare. Ab hac pnia cū baptizant̄ soli puuli īmunes sūt. Hinc alij sz testimonijs apte ostēdit̄ adultis sine fide z pnia vera in baptismo nō ꝓferri gr̄am remissionis:qa nec puulis sine fide aliēa q ꝓpria hr̄e nequeūt dat̄ in baptismo remissio. Si qs ergo ficte accedit nō hīs verā coꝛdis ꝓtritionē sacr̄z sine re accipit. Videt̄ tm̄ Augu. dicere q; ēt ficte accedenti:q ēt hz odiū fraternū ī ipō momēto quo baptizat̄ oia cōdonent̄:z post baptismū mor redeāt. Sz nō hoc asserēdo dicit:imo hāc opinionē z p̄missam sniam ꝓferēdo.ait.n.fic.Hinc q ficto coꝛde baptizant̄:aut pctā nullaten⁹ dimittunt̄:qz spūsanct⁹ discipline effugiet fictū:aut in ipo tpis p̄cto p vim sacr̄i dimissa iterū per fictionē replicant̄:vt etiaz illud verum sit. Quotquot in xp̄o baptizati estis z̄c. Etiā illō. Spūsanct⁹ discipline effugiet fictū:vt induat cū xp̄m sanctitas baptismi:eruat euz xp̄m pnities fictionis. Naz redire dimissa peccata:vbi fraterna charitas nō est:apte dñs docet ēt in illo seruo a quo dñs dimissuz debitū petijt:qz ille ꝓseruo dimittere noluit. Sic nō impedit baptismi gr̄a quo minus oia pctā dimittant̄:ēt si fraternū odiū in eius cui dimittant̄ aio pseuerat. Soluit̄.n. hesternus dies:z qcqd supest:z soluit̄ ēt ipsa hoza:momētūq; ān baptismuz

ꝛ in baptismo. Beinceps aũ t cõtinuo reus incipit esse non solũ ꝓsequẽtiũ: ꝫ etiã ꝓteritorũ dieꝝ: horarũ: momẽtoꝝ: redeuntibus oib⁹ que dimissa sũt. Hoc aũt vt ꝓdiximus: nõ sub asserꝛtione dixit: qõ ostẽdit ex eo qõ ait in codẽ libro ei peccata: aut non sunt dimissa. eligãt qõ voluerint. Ecce apte cernis: si tamẽ itendis id dicere Aug. nõ afferendo: ꝫ ꝙrendo ꝛ alioꝝ opinionem referẽdo. Idem. n. ait. Tũc valere inicipit ad salutẽ baptismus cum illa fictio verasi cõfessione recesserit: que corde in malicia peseuerãte peccatoꝝ ablutionem nõ sinebat fieri. Nõ ergo ficte accedenti peccata dimittunt.

¶ Quomodo intelligat illud quotquot in christo baptizati estis xpm induistis. c

Veritꝫ ergo quomodo illud accipiat. Quotquot in christo baptizati estis christũ induistis. Nõt dici q̃ q̃ in christo. i. in christi cõformitate baptizant. s. vt moriant vetustati peccati sic christ⁹ vetustatẽ hũt. Nõt ꝛ alr solui. Duob⁹ eni modis mẽti: vel rei ꝓceptione. Añ Aug. Induũt homines christũ aliqñ vsqꝫ ad sacramẽti ꝓceptionem: aliqñ vsqꝫ ad vite sanctificationẽ: atqꝫ illud ꝓmũ bonis ꝛ malis põt eẽ cõe: hoc aũt est ꝓpriũ bonoꝝ ꝛ pioꝝ. Oẽs ergo q̃ in xpi noie baptizant: xpm induũt: vel spm sacramẽti ꝓceptionẽ: vel spm vite sanctificationem.

¶ De illis qui suscipiũt rem ꝛ non sacrm. d

Sant ꝛ alij vt supra posuimus: q̃ suscipiũt rem ꝛ nõ sacrm. Qui. n. effundunt sanguinẽ ꝓ noie Jesu: ꝛ si nõ sacrm: rem tñ accipiũt. Unde Aug. Quicũqꝫ non ꝓcepto regenerationis lauacro ꝓfessione christi moriunt: tantũ eis valz ad dimittenda peccata qꝫtũ si abluerent sacro fonte baptismi. Audistis q̃ passio ꝓ christi noie susceptа supplet vicem baptismi. Nec tñ passio vicem baptismi iplet: ꝫ etiã fides ꝛ contricet Aug. dicens baptismi vicem aliqñ implere passionem. De latrone illo cui non baptizato deñ est: hodie mecum eris in paradiso. Beatus Cypr̃ianus in lib. q̃rto. de baptismo non le ue documẽtum assumit. Quod etiã atqꝫ etiaz ego cõsiderãs inuenio: non tñ passionẽ ꝓ no mine christi id quod baptismo deerat posse supplere: sed etiaz fidẽ cõuersionem qꝫ corꝺis: si forte ad celebrãduz mysteriũ baptismi in angustijs tempoꝝ succurri nõ põt. Necꝫ. n. ille latro ꝓ noie christi crucifixus est: sed ꝓ meritis facinoꝝ suoꝝ: nec qz credidit passus est: ꝫ dum patit credit. Quãtũ ergo valeat sine visibilis baptismi sacramẽto: quod apostolus ait. Corde creditꝫ ad iustitiã: ore aũt cõfessio fit ad salutẽ: in illo latrone declaratũ est: sed tũc iplet inuisibiliꝛ: cum mysterium baptismi non contemptus religionis: sed articulus necessitatis excludit. Et baptismus quidem potest esse vbi cõuersio corꝺis defuerit: cõuersio aũt corꝺi potest quidẽ inesse non percepto baptismo: ſz cõtempto baptismo non põt: nec vllo modo dicenda est cõuersio corꝺis ad deũ cuz dei sacramentum cõtemnit. Ecce hic habes non soluz passionem: sed etiam fidẽ ꝛ contritionem conferre remissionẽ vbi non contemnit sacramentuz: vt in latrone illo ostendit: qui non per passionem: sed per fidem saluatus est sine baptismo. Sed dicũt quidã hoc argumentum retractasse Aug. Retractauit quidem exemplũ: sed sniam non. Ait. n. in quarto lib. de baptismo. Cum dicerẽ vicem baptismi posse habere passionem: non satis idoneuz posui illius latronis exẽpluz: quia vtrum non fuerit baptizatus incertum est. Cõstat ergo sine baptismo aliqs iustificari ꝛ saluari. Unde Amb. de valẽtiliano. Uẽtrẽ meũ doleo: vt ꝓphetico vtar eloqo: qz quem regeneraturus eram amisi: verũtamen gratiam ille quam poposcit nõ amisit.

¶ Que vident obuiare predictis. e

Jis aũt vident obuiare quod dñs dic. Nisi qs renatus fuerit ex aq̃ ꝛ spũsscõ nõ põt itrare in regnũ celoꝝ: qõ si generaliꝛ verꝝ est: nõ vident cẽ vera superi⁹ posita. Sed illud itelligẽdũ de illis q̃ pñt ꝛ ꝓtẽnũt baptizari: vl ita itelligẽdũ est nisi qs renatus fuerit ex aq̃ ꝛ spũ scõ. i. ex ea regñatiõe q̃ fit per aquã ꝛ spm̃scm̃ nõ saluabit. Illa aũt regeneratio fit nõ tñ ꝑ baptismũ: sed ẽt ꝑ pniam ꝛ sanguinẽ. Añ auctoritas dicit: ideo apl̃z pluraliter dixisse fundamẽtũ baptismatũ: qz est baptismus in aqua: in sanguine: in pnia. Hoc aũt nõ ideo dicit q̃ sacrm baptismi fiat nisi in aq̃: ſz qz ipsi⁹ ꝛ⁹ ꝛ scificatio dat nõ tãtũmõ ꝑ aquam sed ꝑ sanguinẽ ꝛ pniam. rõ. n. id suadet. Si. n. nõ valẽtibus credere puulis sufficit baptism⁹: multo magis sufficit fides adultis volẽtib⁹: ꝛ nõ valẽtib⁹ baptizari. Añ Aug. Queris qd sit maius: fides an aq̃: nõ dubito qn rñdeã fides. Si ergo qõ min⁹ est sanctificare põt: nõne qõ maius est. i. fides de qua xps ait. Qui credide-

rit in me etiam si mortuus fuerit viuet. Hz dicunt aliq̃ nullũ adultũ in xp̃m credere vel charitatem habere sine baptismo nisi sanguinẽ fundat pro dño: subita ītroducentes testimonia. Aug. ait. Ex illo tpe quo saluator dixit: nisi qs renat⁹ fuerit tẽ. absq; sacro baptismi p̃ter eos qui in ecclesia sanguinẽ fundũt aliqs vitã eternã accipe nõ pot. Itẽ nullũ cathecuminũ q̃uis in bonis opib⁹ defunctũ vitã eternã hr̃e credimus: excepto martyrio: vbi tota sacra baptismi complent̃. Itẽ baptizatis iter tñ salutis eẽ credim⁹. Sed qõ in his minus dixit in alijs capitulis suprapositis suppleuit. Et ideo hec sic ītelligenda sunt: vt illi soli hñtes tps baptizãdi excipiãt: si. n. aliqs hns fidẽ t charitatẽ voluerit baptizari: t nõ valet necessitate p̃uẽtus: supplet oipotẽtis dignitas qõ sacro defuerat. Hũ. n. soluere pot: nisi soluat tenet̃: sz cũ iaz nõ potest: t tamẽ vult: nõ iputat ei deus q suã potẽtiaz sacris non alligauit. Qz xo inuisibilis sanctificatio sine visibili sacro qbusdam infit: apte Aug. tradit sup leuiticũ dicẽs. Inuisibilez sanctificationẽ qbusdã affuisse t pfuisse sine visibilib⁹ sacramẽtis. Visibilẽ xo sanctificationez que fit sacramento visibili: sine inuisibili posse adesse: non posse prodesse. Nec tamen visibile sacramẽtum ideo ꝓtemnẽdum est: quia cõtemptor eius inuisibiliter sanctificari non potest. Hinc cornelius: t qui cum eo erãt iam spiritu sanctificati baptizati sunt. Nec superflua iudicanda est sanctificatio visibilis: qz inuisibilis precessit. Sine visibili ergo inuisibilis sanctificatio esse potest t prodesse. Visibilis aũt que fit sacramẽto tenus sine inuisibili, pdesse nõ pot: cum illa sit ois illius veritas. Symoni mago visibilis baptism⁹ nõ, pfuit: qz inuisibiliter non affuit. Sed qb⁹ inuisibilis affuit: pfuit. Nec tãtũ valet fides aliena puulo q̃tũ, ppria adulto. Parunt̃ eniz nõ sufficit fides ecclesie sine sacramẽto: q si absq; baptismo fuerint defuncti etiã cũ defer unt̃ ad baptismũ damnabunt̃: sicut mltis sanctoz auctoritatib⁹ cõprobat̃. Ad hoc vnũ suffi ciat. Aug. ait. Firmissime tene puulos: q vel i vteris matrũ viuere icipiũt: t ibi moriunt̃: vel de matrib⁹ nati: sine sacramento baptismi de hõ seculo trãseũt: eterno supplicio puniendos: qz t si pprie actois peccata nõ habuerũt: originale tñ pctm̃ traxerũt carnali ꝛceptione. Et sicut parunli q sine baptismo moriunt̃ ifideliũ ascribunt̃ numero: ita qui baptizant̃ fideles dicuntur: Qui a fideliũ ꝛsortio nõ separant̃: cuz orat ecc̃lia p fidelib⁹ defunctis. Fideles ergo sunt nõ ppter vtutẽ: hz fidei sacrm. Vñ Aug. Parulũ t si nõdũ fides illa que etiã in credẽtiũ volũtate ꝛsistit: iã tñ fidei ipsius sacrz. i. baptism⁹ fidelẽ facit: sicut credere respondeẽt: ita etiã fidelis vocat̃: nõ rem ipsam mẽte annuẽdo: sed ipsius rei pcipiendo sacramentum.

¶ Quid, pñt baptism⁹ bis: q cũ fide accedũt. f

Solet etiam queri de illis: qui iam sanctificati spiritu cum fide t charitate ad baptismũ accedũt: qd eis ꝛferat baptism⁹. Nihil. n. vr̃ pstare: cuz p fidẽ t ꝛtritionẽ iam remissis pctis iustificati sint. Ad qõ sane dici pot eos qdẽ p fidẽ t ꝛtritionẽ iustificatos. i. a macula pcti purgatos t a debito eterne pene absolutos: tñ adhuc teneri satisfactione tpali qua penitẽtes ligant̃ in ecclesia: Cum autẽ baptismũ pcipiunt: t a pctis si qua interim post ꝛuersionẽ ꝛtraxerũt mundantur: t ab exterioꝛi satisfactione absoluunt̃: t adiutrix gratia omnisq; virt⁹ in eo auget̃: vtvere nouus hõ tunc dici possit. Fomes quoq; peccati in eo ampli⁹ debilitat̃. Ideo Hiero. dicit q si des que fidelib⁹ in aquis baptismi datur vel nutritur: qz non habenti aliquãdo ibi datur: t iaz habẽti vt plenius hẽat datur. Sic t de alijs ītelligendum est. Qui ergo mũdus accedit ibi fit mundioꝛ: t omni habẽti ibi amplius datur. Qz xo omnis exterioꝛ satisfactio ibi relaxetur Ambro. ostendit super illum locum. Sine pe nitentia sunt dona dei t vocatio dicens. Gratia dei in baptismo non reqrit gemitum t plãctum: vel aliquod opus: t omnia gratis cõdonat. Quod quidẽ de exteriori gemitu vel planctũ acci piendum est. Nam sine interioꝛe nemo adultus renouat̃: sed exterioꝛes satisfactiones t afflictões. s. sordes penitẽtiũ ibi dimittũtur. Adultũ ergo ꝛfert baptism⁹ ẽt iaz p fidẽ iustificato: qz accedẽs ad baptismũ quasi ramus a columba portatur in arcã. Ante intus erat iudicio dei: sed nũc etiam iudicio ecclesie int⁹ est. Cum vero in baptismo peccatum deleatur t satisfactio exterioꝛ non imputeẽt: queriẽ cur penalitas: cui pro peccato addicti sumus nõ tolat̃. Hoc ideo tradũt fieri sancti: quia si a pena homines per baptismum liberent̃ ipsam pesentarent baptismi preciuz: non eternũ regnũ: Ideo soluto reatu peccati: tẽporalis pena tñ manet: vt illa vita studiosius querat̃ que erit a penis omnibus aliena. Ideo etiam manet vt sit fideli t certandi mã: t vincendi occasio: qui non vinceret si non pugnaret: nec pugnaret si i baptismo fieret immortalis.

¶ Cuius rei baptismus: qui datur iam iusto sit sacramentum.

g

Siqueritur cuius rei baptismus ille sit sacrm qui dat iam iusto. Dicimus sacramẽtuz esse: r rei que precessit. i. remissionis tẽporalis pene siue peccati si habeẽ qñ fiite. Dis etenim rei signuz est: cuius causa ẽ. inteꝛi cõmittit: r nouitatis: ac ois gratie ibi p̃ Nec mireris rem aliquando precedere sacrm cum aliquando etiam longe post sequatur: vt in illis qui ficte accedunt: quibus cum post pe nituerint incipiat baptismus prodesse: in qbus fuit baptismus sacramentũ huius sanctificatio nis quã penitẽdo habẽt. Sed si nunq̃ penite rent nec a figmẽto recederẽt: cuiꝰ rei sacrz eẽt baptismus ab illis susceptus. ¶ Pꝛor dici rei que ibi fieret: si eoꝝ enormitas non impediret.

¶ Si paruulis dat in baptismo gratia: qua post sunt in maiori etate proficere.

h

Solet etiaz queri si paruulis in baptismo datur gratia qua cuz tempus habuerint vtẽdi libero arbitrio: possint velle r currere. De adultis. n. qui dirantem r cooperantem perceperint: que in valiter deliquerunt: qui merito peccati gratiaz appositam perdunt. Unde dicuntur contumeliam spiritui sancto facere r ipsum a se fugare. De paruulis vero qui nondum ratione vtuntur questio est: an in baptismo receperint gratiam: qua ad maiorem venientes etatem possint velle r operari bonum. Uidetur q̃ nõ receperint: quia gratia illa charitas est: r fides q̃ voluntatem pꝛeparat r adiuuat. Sed quis dirit eos accepisse fidem r charitatem? Si vero gratiã non receperint qua bene operari possint cum fuerint adulti: non ergo sufficit eis in hoc statu: gratia in baptismo data: nec per illã possunt modo boni esse nisi alia addatur: que si non additur: non est ex eoruz culpa: quia iustificati sunt a peccato. Quidaz putant gratiaz operantem: r cooperantem cunctis paruulis in baptismo dari in numero non in vsu: vt cuz ad maioꝛez venerint etatez ex munere sortiantur vsum: nisi per liberuz arbitrium vsuz mueris extinguant peccando: r ita ex culpa eoꝝ est non ex defectu gratie q̃ mali fiunt: qui ex dei munere valentes habere vsum bonuz: per liberum arbitrium renuerunt: r vsum pꝛauuz elegerunt.

Postq̃ determinauit magr de baptismo: q̃tũ ad ea que ꝓueniũt ei ex se cõsiderato hic determinat de effectu baptismi p cõparationez ad accipiẽtes. Et diuidit in ptes duas: in pma determinat de effectu baptismi cõiter q̃tũ ad oẽs. in zª spãlr q̃tũ ad puulos: ibi. Solet ẽt q̃ri si puulis ꝛc. Pꝛima diuidit in ptes tres. in pma oñdit quõ gdã recipiũt sacrm r rẽ sacri. in zª quõ gdã sacrm recipiunt: r nõ rẽ: ibi. Qui vo sine fide accedũt ꝛc. i zª quõ gdã accipiũt rẽ r nõ sacrm: ibi. Sunt r alꝝ. vt. s. posuimus ꝛc. Circa zm duo facit. p determiat veritatẽ. zº obycit in ꝺriũ: ibi. vr tñ Aug. ꝛc. Et circa b duo facit. p obycit p auctem Aug. g ꝺriũ ex auctẽ apli ꝓbare vr. zº soluit. r p ad auctez Aug. ibi. Dic tñ vt. s. dixim. ꝛc. zº ad auctẽ apli: ibi. Queritur. g ꝛc. ¶ Sũt alꝝ ꝛc. Dic determiat de illis q recipiũt rẽ sine sacro. Et circa b duo facit. p oñdit q̃ gdã accipiũt rẽ sine sacro. zº ingrit gd postmodũ p hoc sacrm addat q̃ sacrm susceperũt: ibi. Solet queri de illis ꝛc. Circa pm duo facit. p ostẽdit veritatẽ. zº excludit errorẽ: ibi. Sed dicunt aliq ꝛc. Circa pmũ duo fac. pmo ostẽdit ꝓpositũ. zº rñdet cuidã obiectioni: ibi. Dis aũt vr obuiare ꝛc. Circa pmum duo facit. p ostẽdit q̃ patiẽtes p xpo si non sunt baptizati recipiũt rem sacri sine sacro. zº ostẽdit idẽ de illis q fidem r ꝛtritionẽ hñt: ibi. Nec tñ passio ꝛc. Sed dicũt aliqui ꝛc. Dic excludit errorẽ dicẽtiũ nõ posse aliquẽ saluari p fidẽ r cõtritionẽ sine baptismo: r circa hoc duo facit. p ostẽdit hoc esse falsum q̃tũ ad adultos. zº ostẽdit hoc esse verum q̃tũ ad puulos: ibi. Paruulis non sufficit ꝛc. Solet q̃ri de illis ꝛc. Dic determiat de baptismo eoꝝ q ꝓns rẽ sacri acceperãt. Et circa hoc duo facit. p ostẽdit effectũ baptismi in eis. zº significationẽ: ibi. Sed q̃rit cuius rei ꝛc.

Hic est triplex q̃stio. Pꝛio de effectu q est i baptismo sacrz r res. s. de charactere. Sc̃o de eo qõ ẽ res tñ. s. effectu vltio baptismi. Tertio de suscipiẽtibª alteꝝ vel vtrũq: qz de eo qõ est sacrz tñ in pcedẽti di. dcñ est. ¶ Circa pm q̃runt q̃tuor. Pꝛio an sit character. Sc̃o qd sit. Tertio in q̃ sit. Quarto a quo sit.

Ad primum sic pcedit. Uidet q character non sit in aĩa: qz vt in zº Eth. phus dicit. Oẽ qõ est in aĩa est potẽtia vel passio vl hitꝰ: sz character nõ est potẽtia: qz potẽtie oibꝰ hoibꝰ cões sunt: character ãt nõ: cũ sit distinctiuũ signũ: sic ĩpm nomẽ ostẽdit. ¶ Ꝑ. potentie sunt a nã: nõ aũt character: nec iteꝝ est passio: qz passiones aĩe ꝓtingũt cũ aliq trãsmutatione corꝓorali: vt dr i 4º Eth. r ptinẽt ad sensitiuã ptẽ: vt dr. 7º phy. nec iteꝝ est hitꝰ: qz hitꝰ ordiat ad agẽdũ: vt ps p diffõẽ Augº. hitꝰ ẽ q̃ gs agit cũ tps fuerit. g character collatꝰ in baptismo nõ est aliqd in aĩa. ¶ Ꝑ. oẽ qõ est reducit ad aliqõ genus entis. sz character nõ vr posse reduci ad aliqõ genꝰ entis: nisi forte ad q̃litatẽ: q̃litas ãt eẽ nõ põt cũ sub nlla spẽ q̃litatis cõtineat: nõ. n. est hitꝰ vt pbatũ est: nec dispõ: cuz nõ sit facile mobilis: imo oio idelebilis: nec iteꝝ est potẽtia nãlis vt pbatũ est: nec ipotẽtia: qz tunc sacra q̃ characterẽ impmũt: magis afficerẽt q̃ iuuarẽt: nec iteꝝ est passio vt pbatũ est. nec passibilis q̃litas: cũ nõ sit natꝰ aliquã passionẽ sensui iferre: nec a passione aliq̃ inascat: nec iteꝝ est forma: r circa aliqd ꝓstans figura: qz figura est termiatio q̃titat]: aĩa aũt nõ hz q̃titatẽ. g character nihil est. ¶ Ꝑ. ꝺria sunt in eodẽ gñe: sz ea q̃ xpo cõpetũt sũt ꝺria bis q̃ ad diabolũ ptinẽt: cũ g character bestie de qua dr Apo. 13. nihil aliud sit q̃ pctm̃ mortale: vr q supra vtutẽ r grãz nõ oporteat i aĩa aliquẽ characterẽ poni. ¶ Ꝑ. ea q̃ sunt i sacris noue legis ordinant ad causandũ grãz: sz character nõ vr posse grãm causare: qz multi characterẽ hẽre dicunt q grã caret. g nõ vr in sacris aliqs character impmi. ¶ Si dicat q ẽ dispõ

ad gr̃am: ꝺ agẽs infinitũ nõ regrit mãz dispositaz: ſz dispõ nõ eſt neccia: niſi ad hoc q̃ mã ſit diſpoſita: cuz g̃ gr̃a ſit ab agẽte infinite v̈tutis: vr̃ q̃ non oꝑteat characterẽ dari in ſacr̃is ad diſponẽdũ ad gr̃az. ¶ Sed ꝺ eſt: qꝺ Dam̃. in diffinitione baptiſmi ponit ſigillũ: ſz ſigillũ imp̃ſſum in aliq̃ eſt character gdã. g̃ i ſacr̃is character imp̃mit̃. ¶ P. vbicũq; eſt aliq̃ diſtinctio ꝓpetit eẽ aliquẽ characterẽ diſtinguẽtẽ: ſz p ſacr̃a fit diſtictio fideliũ ab ifidelibꝫ ꝛ fidelium abiuicẽ. g̃ cõpetit in ſacr̃is characterẽ dari. ¶ P. p ſacr̃m ꝓfiguramur x̃po: q; ab eo ſacr̃a efficaciã hñt: ꝛ i p̃m ſignãt ſz ꝓfiguratio fit p characterẽ aſſimilatõis g̃ in ſacramẽtis competit eſſe characterem.

¶ R ñdeo ꝺõm. q̃ characterẽ in ſacr̃is gbuſdã imp̃mi oẽs moderni ꝓfitẽtur: ſz in mõ ponendi ip̃m in aĩa pt̃i differũt ꝛ pt̃i ꝓueniũt: ꝓueniũt qꝺẽ in hoc q̃ oẽs ꝺñt p characterẽ ip̃ortari relationẽ triplicẽ. Eſt. n. character ſignũ diſtinctiuum ꝛ ꝓfiguratiuũ: inq̃tũ g̃ eſt ſignũ ip̃ortat relationẽ ad ſignatũ: inq̃tũ aũt eſt diſtictiuũ ip̃ortat relationẽ ad ea a gbꝫ diſtiguit: inq̃tũ aũt eſt ꝓfiguratiuũ ip̃ortat relationẽ ad ea gbꝫ aſſimilat. Differũt aũt in hoc: q; gdã ponũt iſtis relationibꝫ nõ ſubeſſe aliqꝺ accr̃is abſolutũ: ſz imediate in aĩa fundari iſtas relatões: ꝟ aũt eẽ nõ põt: q; ſignuz p formam quã ſenſibꝫ vl̃ ĩtellectui imp̃mit: facit aliqd in cognitionẽ venire: ſil̃r ẽt nihil diſtinguit̃ ab alio niſi p aliquam formã: ſilitudo ẽt eſt relatio ſup vnitate q̃litatis fundata: vt dr̃ in 5°. Meta. vñ pz q̃ q̃lz illa x̃ relationũ quã ip̃ortat character regrit aliquã formã ſubtractaz: ꝛ cũ nõ ſit forma ſubalis: q; forma ſubalis in ſacr̃is nõ dar̃: relinquit̃ q̃ forma ſubtracta ſit q̃litas q̃dã cuiꝰ vnitas ꝓſignificatiõis ſilitudinẽ facit. Et iõ gdã dicũt q̃ nõ eſt in aliq̃ q̃tuor ſpẽruz q̃litatis: ꝛ tñ eſt in gñe q̃litatis initẽtes illi v̈bo phi in p̃dicamẽtis. Fortaſſe ingt apparebunt aly q̃litatis modi. Sz hec eſt fuga q̃dã: q; q̃uis ſint aly modi q̃litatis: tñ oẽs reducunt̃ ad has ſpẽs: qꝺ pz ex hoc q̃ nulla alia ſpẽs iueniri adhuc potuit. Et iõ ꝺñt aly q̃ eſt in 4ª ſpẽ q̃litatis: q; ipſa ꝓfiguratio quaz character ſuo noĩe exp̃mit ip̃ortat vnitatẽ figure q̃ eſt in ſpẽ 4ª q̃litatis. Et gdã ꝺñt hãc figuram eſſe crucẽ x̃pi. Sed ꝟ nõ põt ſtare: q; aut figura ꝓpe accipit̃: aut metaphoꝛice: ſi ꝓpie accipit̃ ſic ip̃ortat terminationẽ q̃titatis dimẽſiue quã ꝓſtat in aĩa nõ eſſe: ſi autẽ metaphoꝛice dicat̃: tũc oz q̃ metaphoꝛa reducat̃ ad ꝓpetatẽ: q; res nõ ponit̃ in gñe p id qꝺ de eo metaphoꝛice dr̃: ſic nõ dr̃ q̃ apli ſint in gñe q̃litatis: q; eis dcñ eſt 2 Matth. 5°. Vos eſtis lux mũdi: nec poterit aliqd in q̃rta ſpẽ q̃litatis iueniri: qꝺ ſit in aĩa p̃m, ꝓpetatẽ. vñ character de q̃ logmur nõ põt fundari ſupza q̃litatẽ q̃rte ſpẽi. Et iõ gdã ꝺñt q̃ eſt in tertia ſpẽ q̃litatis: eo q̃ ſenſui ſpũali ifert quãdaz mulcedinẽ paſſionẽ inq̃tũ aĩam oznat ꝛ decorat. Sed hoc itex̃ nõ põt ſtare. q; ſicut pbat pꝺs in. 7°. phy. 3ª ſpẽs q̃litatis nõ eſt niſi in ſenſibili pte aĩe: character aũt a nullo ponit̃ in hac pte aĩe: ſed in intellectiua: ꝛ pterea ille q̃litates ſemp̃ hñt ordinẽ ad aliquã trãſmutationez coꝛpoꝛalẽ vel quã inferũt: vel a qua cauſant̃. Et iõ aly ꝺñt q̃ eſt in p̃ma ſpẽ q̃litatis: ꝛ eſt quaſi media iter diſpõnẽ ꝛ habitũ: inq̃tum. n. eſt difficile mobilis ꝓuenit cũ habitu: inq̃tũ aũt nõ eſt vltima pfectio: ſed ad gr̃az diſponit cũ diſpõne ꝓuenit. Sed hoc nõ põt ſtare: q; p̃m pꝺm. in z°. Ethy. hĩt̃ eſt quo hẽmꝰ nos ad paſſiones bñ vel male: ꝛ vl̃r ꝓſiderãti hec apparet dr̃ia iter habitũ ꝛ potẽtiã: q; potẽtia eſt qua poſſumus aliqd ſimpl̃r: habitꝰ aũt quo poſſumus illud bñ vel male ſic̃ ĩtellectꝰ quo ꝓſideramꝰ: ſcia qua bñ ꝓſideramꝰ: ꝓcupiſcibilis qua ꝓcupiſcimꝰ: tẽperãtia qua bñ ꝓcupiſcimꝰ: ĩtẽperantia qua male: ꝛ ſil̃r eſt de diſpõne: q; nihil aliud eſt diſpõ q̃ qꝺam hĩtꝰ icõpletꝰ. cũ ergo character ordinet̃ ad aliqd ſimpliciter non ad illud bñ vel male: q; ſacerdos põt ꝓficere bñ vel male: nõ põt eẽ q̃ qualitas ſup quã fundat̃ relatio characteris ſit hĩtꝰ: ſed magis potẽtia: vñ relingit̃ q; nõ ſit in p̃ma ſpẽ qualitatis: ſz magis reducit̃ ad ſecũdã vt gdã aly dicũt: ꝛ hoc ſic pz: ſic̃. n. cuiuſlibet exñtis in aliq̃ nã ſũt aliq̃ opatiões, ꝓpe: ita ẽt in ſpũali vita regenerati: vt Dyo. dicit in 2°. ca. ec. hierar. vbicũq; aũt ſunt opationes, ꝓpie: opz q̃ ſint p̃ncipia, ꝓpia illaruz operationũ. vnde ſicut in alys rebus ſunt potẽtie nãles ad ꝓpias operationes: ita etiam renati in vitam ſpiritualẽ habẽt quaſdam potẽtias ꝛm quas p̃ſt illa opa: que potẽtie ſunt ſiles illis v̈tutibus gbꝫ ſacr̃a efficaciã hñt ſibi ĩditã: q; ſic̃ ſacr̃a cauſant gr̃am iſtr̃aliter: vt. ſ. di. p̃ª. dcñ eſt: ita recipiẽtes characterẽ operanr̃ diuina p miniſteriũ: miſter aũt eſt ſicut inſtr̃m ei⁹ cui miniſtrat. vñ dicit pꝺs in. S°. ethy. q̃ ſeruus eſt ſicut organũ aĩatũ. ꝛ ideo taz v̈t⁹ ſacramẽti: q̃ miniſter: q̃ character eſt iſtr̃alis: ꝛ q̃ hꝺ potẽtia ſit character pz ſiquis diligẽter ꝓſiderat v̈ba Dyo. a quo p̃ma traditio characteris nobis adueniꝛ: aſſignãs. n. miniſteriũ rit⁹ cuiuſdã qui in p̃mitiua eccleſia erat: qñ adulti baptizabant̃: q; accedẽti ad baptiſmum hierarcha. i. põtifex manuz imponebat ꝛ ſignabat eũ ſigno crucis. ꝛ p̃cipiebat euz deſcribi iter noĩa chriſtianoꝝ vt deceteꝛo ad diuina cum alys admitteret̃: ꝺicit q; ſic accedẽtẽ. ſ. ad vitam ſpiritualẽ diuina beatitudo in p̃mitiua participationẽ recipit: ſicut ſacerdos baptizandũ in p̃mitiua lumĩe quaſi quoddã ſignũ ipſi tradit. ſ. ſui ptícipationẽ p̃ficiẽs eum. ſ. diuinũ ꝛ cõicantẽ diuinoꝝ. cc. pz ergo q̃ ipſe per hoc ſignũ nihil aliud intẽdit q̃ illud qꝺ facit cum participatiuũ diuinarũ opationũ: vnde hoc ſignũ nihil aliud eſt q̃ quedã potẽtia qua põt in actiones hierarchicas que ſunt miniſtrationes ꝛ receptiones ſacroꝝ: ꝛ aliozꝝ que ad fideles ptinẽt: ꝛ ad hoc q̃ has opationes bene exerccat i/diget habitu gr̃e: ſicut ꝛ alie potẽtie habitibus indigent.

¶ Ad p̃mũ ergo ꝺõz: q; nõ ſunt habitus: nec paſſiones: ſed ſunt potẽtie quedam ꝓſequentes aniñã ſm q̃ eſt in vita ſpũali regñata: ꝛ iõ nõ oz q̃ oibꝰ iſint: vel q̃ a natura ſint.

¶ Ad 2ᵘᵐ ꝺõm. q; reducit̃ ad ſecũdam ſpẽm q̃litatis: ꝛ eſt alius modus ab illo quẽ pꝺs ibi ponit: q; pꝺs nõ cognoſcebat niſi opationes nãles: ꝛ ita nõ niſi potẽtias nãles: ꝓſtat aũt q; apud nos oz ponere potẽtias ſpũales: ſicut potẽtiã ꝓficiẽdi ꝛ abſoluẽdi ꝛ hꝺ: ꝛ q; ad ſecũdã ſpeciẽ q̃litatis ſunt cũducant̃: ſicut habitꝰ ifuſi in eadẽ ſpeciẽ qualitatis ſunt cũ habitibus nãlibꝰ vel acquiſitis. ¶ Ad 3ᵐ ꝺõm. q; per hoc q; homo ꝓfigurat̃ beſtie nõ accipit aliquã ſpũalẽ poteſtatẽ ſpiritualẽ homo aſſimilat̃ chriſto: ꝛ ideo nõ eſt ſimile: tñ ex littera apli colligit̃ q; character beſtie configurat̃ quis ad ſeculares operationes: vnde dicit vt nõ poſſit emere vel vẽdere. cc. ꝛ ſimil̃r character chriſti aliquis configuratur ad actiones chriſti.

¶ Ad q̃rtũ ꝺõm. q; character eſt cauſa ſacr̃alis gr̃e. g̃ ꝛ q; gdam cuz characterẽ gratiã non recipiunt eſt ex cozũ indiſpoſitione ad gratiã ſuſcipiẽdam. ¶ Ad q̃ntũ ꝺicẽdũ. q; character eſt diſpoſitio ad gratiã p quãdã cõgruitatis ꝺignitatẽ: ex hoc enim ipſo q; homo mancipatus eſt diuinis actionibus ꝛ inter mẽbra chriſti cõnumeratus: fit ei quedam cõgruitas ad gratiã ſuſcipiendã: q; ꝺcus pfecte in ſacramentis homini puꝺet: vnde ſimul cum characterẽ q̃ datur homini vt poſſit exercere ſpirituales actiones fideliũ vel paſſiones ſeu receptiones datur gratia qua hec bene poſſit.

Ad ſecũdum ſic ꝓcedit. Arr̃ q; diffinitio q̃ attribuit Dyo. de characterẽ nõ bñ aſſignet̃ que talis eſt. Character eſt ſignũ ſanctũ cõmunionis fidei ꝛ ſancte ordinationis datũ diuina beatitudine a hierarcha. Signum enĩ vt in p̃ma diſt. dictũ eſt: eſt qꝺ ſpeciẽ aliquã ſenſibꝰ ingerit: ꝛ p̃ter eam aliqd facit in cognitionem venire: ſed character nullam ſenſibus formam ingerit, ergo non eſt ſignum. ¶ P. potentys que ſunt p̃ncipiũ

actõis vel passiõis magis ꝺgruit significari q̃z significare: qz causa ꝓ effect⁹ significant̃:sz character vt dcm̃ ē: est potẽtia spũalis: g̃ nõ ē signũ. ¶ p̃. qdã hñt characterē g nõ hñt fidē:sicut q post baptismũ in hereſiz delabunt̃:sz qui nõ hz fidē nõ cõicat ī fide: g̃ character nõ ē signũ cõionis tus dato. ¶ p̃.diffõ dz oĩbus q̃ ꝓtinent̃ sub diffinito cõi/ ter ꝓuenire:sz eē signũ sacre ordinatõis ñ ꝓuenit oi chara cteri:sz soluz characteri q ip̃rimit̃ ī ordine:g̃ nõ ē diffõ bñ affignata. ¶ p̃.hierarcha vt dcm̃ ē:est põtifex:sz i aligb⁹ sacris q̃ ꝓferunt̃ a simplicib⁹ sacerdotibus: vel ēt a laicis ip̃rimit̃ character:g̃ nõ debuit dr̃e datũ a hierarcha. ¶ Ulteri⁹ vr̃ q nõ bñ assignet̃ q̃dã alia diffinitio magr̃al g talis est. Character ē distictio a charactere eterno ip̃ressa aie rõnali fm imaginẽ:ꝓsignãs trinitatẽ creatã trinita/ ti creãti ⁊ recreãti:⁊ distinguẽs a nõ ꝓfiguratis fm statũ fi/ dei. vbi.n.ē.magna dr̃ia nõ oz signa distinctõis dari:sz ifi/ deles a fidelib⁹ maxie differũt ⁊ i vita ⁊ in ritu: g̃ nõ oz q dr̃ aliq̃ signũ distictiuũ. ¶ p̃.aut istud signũ distictio/ nis sit pp hoiem aut pp deũ aut pp angelos: nõ pp hoiez: hz nec alij hoies pñt cognoscere characterẽ:nec ipemet q ne ꝫ pcipit se hr̃e:signũ aũt oz eē notũ: nec quo ad deũ q si/ ne ꝫ signo scit fideles ab ifidelib⁹ discernere:⁊ sil̃r nec q̃ ad angelos:g̃ istud signũ distictiõis character nõ ē. ¶ p̃. hõ nõ ꝓfigurat trinitati nisi ꝑ imaginẽ ⁊ similitudinẽ:sed ꝑma ꝓfiguratio ē ꝑ nãm. 2ª ꝑ grãm: g̃ character nullo⁹ cõ/ figurat. ¶ p̃.charitas est excellẽtioz vt⁹ q̃z fides:sz chari tati nõ ponit aliq̃ distiguẽs signũ nec alys vtutib⁹:g̃ nec fidei dz poni. ¶ p̃.ꝺriũ distiguit sufficiẽter a suo ꝺrio:sz fides ifidelitati ꝺria est:g̃ sufficiẽter fideles ab infidelib⁹ distinguit:⁊ ita nõ oz q ꝑ characterẽ distinguant̃.

¶ Rndeo dõm ad ꝑm.q.q illa diffõ nusq̃z inuenit̃ a ꝺio. posita:sz põt accipi ex vbis ei⁹.s. iductis: ⁊ accipet̃ adhuc cõuenięt⁹ si sic diceret̃. Character ē signũ cõionis ptãtis ꝺnoꝛ ⁊ sacre ordinatõis fideliũ datũ a dña btitudie. Et tãgit. 4. cãs: ꝑmo gen⁹ characteris in q̃ztuz est character s. signũ qđ ptinet ad cãm formalẽ. 2º finẽ. dat̃. n. ꝫ signũ ad duo vt. s. recipiens ꝓfiguret̃ q̃si ascriptus ad cõicandũ dinis sacris ⁊ actionib⁹ sacris: ⁊ q̃tũ ad hoc dicit cõionis ꝺnoꝛ ptãtis:⁊ vt ꝓfiguret̃ coordinãdus alys gb⁹ eadem ptãs data ē:qđ tãgit in hoc q dicit. Et sacre ordinatiõis fi deliũ:q duo excõicatio suspẽdit ad tps:qz ꝑuat hoiez par/ ticipatõe dinoꝛ ⁊ cõione fideliũ. 3º ponit mãz in q̃ in hoc q dicit datũ a sacerdote. 4º efficiẽs. s. a dña beatitudie: vt hoc q dicit cõionis fidei referat̃ ad pticipatõez sacro/ ram ⁊ actionũ fideliũ. Qz aũt dicit ⁊ sancte ordiatiõis:po nit̃ q̃tũ ad cãz efficientẽ instr̃alẽ. s. ministrũ: q ꝓfiguratõe exteriozi figurat iteriozẽ. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz q character ac/ gnificat̃. ¶ Ad 2m dõm q cuz qualibet potestate exteri⁹ dat̃ aliq̃ visibile signũ illi⁹ potestatis:sicut regi in signũ regie potestatis dat̃ cozona ⁊ sceptruz:⁊ pontifici mitra ⁊ baculus ⁊ anulus:⁊ sil̃r cũ spirituali ptãte q̃ in sacris ꝓfer tur dat̃ signũ sacrale exterius:⁊ ꝑ ꝓparatiõez ad illud ex/ terius signũ ipsa spũalis potentia dr̃ signũ inquãtuz hõ ꝑ eã ꝓfigurat̃ ⁊ determinat̃ ad actões spũales. ¶ Ad 3m di cendũ q cõio fidei:vt pz ꝑ vba ꝺio.oz q recipiat̃ ꝑ cõio/ ne in sacris fidei ⁊ alys actõibus q̃ fidelibus cõpetũt: ad q̃s nullus admittit̃ añq̃z characterẽ suscipiat spũalis po/ testatis respectu illoꝛ:nec oz q oĩs q characterẽ hz illas actiões bñ exerceat:sicut nec oĩs qui hz potẽtiã bñ opere tur actũ illi⁹ potẽtie. ¶ Ad 4m dõm q ordiatio nõ accipi tur ꝫ ꝓ ordis sacro:sed ꝑ coordinatõe ad alios fideles: vt in cetu fideliũ aggreget̃: q̃tuz ad ea q̃ fideles facere dñr: vel quãtum ad ea quę ꝑ fidelibus fiũt. ¶ Ad 5m dõm q hoc qđ dr̃ datũ accedẽti a hierarcha nõ põt accipi a vbis ꝺio. sed magis sic datũ accedẽti a dña btitudie: ⁊ sic cesſat obiectio:si aũt accipiat̃ dans ministerio:sic dr̃ a hierar cha dari character baptismalis q̃ztũ ad maximã solẽnita tem baptismi: q̃ q̃nq̃z ꝑ pontifices celebr̃at̃. sic.n. ꝺio. ibi ritũ baptismi tradit summũ sacerdotẽ ministrũ baptismi ponens: vt ꝑz litterã eius intuenti.

¶ Ad 2ªm.q.dõm q in illa etiã diffinitiõe tangunt̃.4. cau se characteris. Nã causa formalis tangit̃ in ꝫ q ponit̃ ge nus cũ dicit:distictio.i.distinctiuũ signũ: ⁊ est gen⁹ magis ꝑximũ q̃z genus in p̃cedenti diffinitiõe positũ. Causa effi ciens tangit̃ in hoc q dicit charactere eterno.i. filio q ē fi gura substãtie ꝑr̃is. Deb.ꝑ. Cã aũt mãlis in q̃ ponit̃ cũ di/ cit aie rõnali ip̃ressa fm imaginẽ. Cã vo finalis ponit̃ du/ plex. s. ꝓfiguratio in hoc q dicit cõfigurans trinitatẽ ⁊c.i. cõfigurat:⁊ distictio in hoc q dicit ⁊ distiguẽs ⁊c. Et sicut ꝫ ponit̃ genus ꝑximũ:ita finis ꝑximus ⁊ subm ꝑximuz ⁊ efficiẽs appropatũ in quo excedit ꝑdictã diffinitõez hec diffõ inquãtũ ꝑ cãs magis ꝑximas dat̃. ¶ Ad ꝑm g̃ dõm q character nõ est signũ tm̃ vt distictõis nota: sz vt distictõez causans sicut ⁊ alia sacr̃alia signa.⁊ iõ eo indiget̃ ad distinctõez faciẽdã. ¶ Ad 2m dõm q istud distinctionis signũ est:⁊ ꝑpter ipm hoiem q suscipit q eo accipit distin/ ctũ posse ab alys: ⁊ ꝑpter alios hoies q eum admittũt ad spirituales actões ex ꝓsignificatõe sacr̃ali exteriozi iterio rem ꝑpẽdẽtes:⁊ quo ad deũ q ei⁹ actionib⁹ spũalibus effi caciã ꝑbet. ¶ Ad 3m dõm q cõfiguratio ista attendit̃ ad deũ fm participatõez diuine ptãtis que nõ est neq̃z ꝑ gra tiaz virtutũ neq̃z ꝑ nãm. ¶ Ad 4ꝝ dõm q fides hoĩs no ta est:charitas aũt ĩcerta. nihil.n.est alicui certi⁹ sua fide: vt Augu. dicit:sed an habeat charitatẽ nõ ē alicui certũ.⁊ iõ distictio data magis respicit fidẽ q̃z charitatẽ: vel alias vtutes. ¶ Uel dõm q ista distictio ꝑcipue attendit̃ q̃ztũ ad opationes ⁊ receptões q̃ sunt in sacris: in gb⁹ maxime opat̃ fides. ¶ Ad 5m dõz q fides sufficiẽter distiguit fide les ab ifidelibus quãtuz ad actus fidei:nõ tm̃ quãtum ad actus spirituales q competũt fidelibus:qz ad hos opz q spiritualis potentia addatur.

Ad tertium sic ꝑcedit̃:vr̃ q character sit in eẽn tia aie q̃si in subo:dispõ.n.⁊ habitus sunt in eodẽ subo:sz character disponit ad habitũ gr̃e:cuz g̃ gratia sit in eẽntia aie sicut in subo:vr̃ q etiã character. ¶ p̃.nihil ē subm potentie aie nisi essentia aie:sed chara cter vt dcm̃ est:est q̃dã spũalis potẽtia:g̃ est in essentia aie sicut in subo. ¶ Sz ꝺ:character ꝓfigurat trinitatẽ creatã increate:vt pz ex diffinitõe supra posita:sz trinitas increa ta ꝓsistit in potẽtys: vnitas aũt in essentia: vt in ꝑmo lib⁹ di. 3ª. dcm̃ est:g̃ character nõ est in essentia aie.

¶ Ulterius videt̃ q nõ sit in vna potẽtia:sed in pluribus: qz sicut ex predicta diffinitione pz:character est in aia ra tionali fz imaginẽ fm quã ēt est ꝓfiguratio hoĩs ad deũ: sed imago nõ ꝓsistit in vna tm̃ potentia:sed in pluribus:g̃ nec character. ¶ p̃.cuius est potẽtia eius est actio:⁊ ecõ uerso:vt dr̃ in ꝑmo de sõno ⁊ vigilia:sz actio spiritualis ad quã character ordinat̃ est ꝑ plures potentias. s. qz regit̃ ⁊ affectiua ⁊ intellectiua:g̃ character est in pluribus potẽ tys:sicut spũalis potẽtia. ¶ Sz ꝺ:vnũ accñs nõ est in plu rib⁹ subiectis:sed in vno sacro imprimit̃ vnus character: ergo non est in pluribus potentys.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q sit magis ī affectiua q̃z cognitiua: qz chara cter disponit ad gr̃az: sz gr̃a magis respicit affectiuam:g̃ ⁊ character. ¶ p̃.character ē ad assimilãdũ nos ꝺo:sz ꝑ af fectũ maxie ꝺo approping̃m⁹ ⁊ filꝭ ei efficimur:g̃ chara cter ē i affectiua. ¶ Sz ꝺ:characterē ꝺio.lumini ꝓpat:sz lumẽ magis itellectiue cõpetit q̃z affectiue:g̃ ⁊ character.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ character nō idelibiliter insit potētie cui iest:accn̄s.n.diuturnitatē hz ex cā ⁊ subiecto: ſz gr̄a est ab eadē cā:⁊ in eodē subiecto cū characterē:g̊ cū gratia amitti possit:⁊ character sil'r deleri poterit. ¶ ℞.cuz venerit qō pfectū ē:euacuabit̄ qō ex pte ē.pª Lor.iz⁹ ſz character est ex pte:dat̄.n.ad distinguendū in opib⁹ sacr̄alib⁹ q̄ cōpetunt ꝼm statū vie:g̊ i pr̄ia character cessabit:⁊ ita est delebilis. ¶ Sz ℥:si character deleret̄ maxime p culpā deleret̄:ſz p culpā nō delet̄:q⁹ sacerdos malus nō reordinat̄: vt itez characterē accipiat:ergo character ē idelebilis.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ xp̄s habuerit characterē. ipe.n.sacerdos fuit ꝼm ordinem melchisedech. Heb. 7⁰ qō ē sacerdotiū noui testamēti:ſz tale sacerdotiū regrit characterē:g̊ xp̄s habuit characterē. ¶ ℞.nihil qō est pfectiōis quātuz ad aīaz vel dignitatis xp̄o subtrahēdū est: ſz character decorat ⁊ nobilitat aīam in q̄ ē:g̊ character in xp̄o fuit. ¶ Sz ℥:character ē regenerato⁹ ⁊ accipiētiū aliq̄d a sacramentis:sed xp̄s nō accipit aliquid a sacr̄is nec renatus est etiā: q⁹ sicut dicit Aug.in ench̄.ipse solus ita potuit nasci:vt nō esset ei opus renasci:ergo nō hz characterē.

¶ Rñdco dōz ad pᵃᵐ.q.q⁹ nā ꝓportōaliter spūalitati substernit̄ sicut pfectibile pfectōi.vñ sicut gr̄a q̄ ē spūalis vite p̄ncipiuz est in essentia aīe sicut in subiecto:ita ⁊ character q̄ ē spūalis potētia est sicut in subiecto in nāli potētia aīe:⁊ nō in essentia aīe:vt q̄dā dicunt nisi mediāte potentia aīe. ¶ Ad pᵐ g̊ dōm q⁹ dispōnez esse in eodē cū eo ad qō disponit nō est neče nisi q̄n dispō postea fit pfectio: sic̄ sciētia q̄ p⁹ fuit dispō postea fit habitus. ⁊ iō scīa dispō ⁊ scīa habit⁹ sunt in eodē subo ꝓximo:nō aūt hoc oz q̄n dispō ⁊ pfectio differūt p cēntiā:ſz pñt esse in diuersis subiectis:⁊ p̄cipue q̄n illa diuersa hñt ordinez adinuicem:sicut opatio sensibilis est dispō ad intelligibilē operationem: ⁊ simil'r character est dispō ad gr̄am. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ illa obiectio ꝓcedit de potentys nālibus: sed potentias spirituales opz fundari in naturalibus.

¶ Ad zᵃᵐ.q.dōm q⁹ esse in plurib⁹ potentys est dupl'r:aut ita q⁹ equal'r sit in oīb⁹:sicut essentia aīe est in oīb⁹ potentys:aut ita q⁹ sit in vna p⁹us ⁊ p posterius respiciat alias mediāte illa: i q̄ ꝑmo est:sicut electio ē in itellectu ⁊ appetitu:⁊ formal'r in appetitu pficit:vt pz p ph̄m in zº Eth̄.ꝑ ergo mō nullū accn̄s pōt esse in plurib⁹ potētys:q⁹ accn̄s numerat̄ ⁊ distinguit penes mām ⁊ distictiōez subiecti.⁊ iō cuz character sit accn̄s nō pōt esse in plurib⁹ potentys aīe ꝑmo mō:sed zº mō: q⁹ vnaz respicit p⁹us ⁊ alias p posterius. ¶ Ad pᵐ g̊ dōm q⁹ ēt potētie imagis hñt ordinez adiuicē:vt in ꝑ lib.dcn̄ est.⁊ iō qō est in vna pōt aliq̄n ad alias redūdare. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ q̄n ad vnā actiōez regrunt̄ plres potētie in illa actōe est p̄ncipalis vna potentia q̄si mouēs ⁊ trahens alias in obsequiū sui: ⁊ alie induunt quodāmō formā ⁊ modū ipsi⁹. ⁊ iō ex eo qō est in p̄ncipali potentia potest actio illa sufficiēter pfici.

¶ Ad zᵃᵐ.q.dōm q⁹ imago p̄ncipal'r ꝓsistit in potentia cognitiua:q⁹ ex memoria ⁊ itelligentia oriť voluntas.vñ tota imago ē in itellectiua pte sicut i radice.⁊ iō oē qō attribuit bōi rōne imaginis p̄ncipal'r respicit itellectiuaz ⁊ ex ꝓnti affectiuā:q⁹ etiā ex itellectiua pte hz bō q⁹ sit bō: sed ex effectiua q⁹ sit bon⁹ vel malus. ⁊ iō q⁹ character respicit imaginē p̄ncipal'r ē in itellectiua pte. ¶ Ad pᵐ g̊ dōm: q⁹ gr̄a nō est neq⁹ in itellectiua neq⁹ affectiua: ſz in cēntia aīe:tñ magis de ꝓpinquo respicit affectiuā:q⁹ gr̄a dat̄ ad bñ opandū q̄liter aūt aliqs operet̄ p̄cipue ex voluntate pēdet: ſz character dat̄ ad exercēdas actiōes spūales aliquas simpl'r:q⁹ aūt bñ vel male fiāt ℞ ē p gr̄am ⁊ p habituz vtutū.⁊ iō nō est silis rō de charactere ⁊ gr̄a. ¶ Ad zᵐ dicendū q⁹ assimilatio i bonitate p̄cipue est ad deū p voluntatē:sed assimilatio i eē ⁊ posse magis ē ex pte itellect⁹:q⁹ ex hoc ipo q⁹ aliquid esse imateriale hz intellectiuz est: ⁊ potētiā hz quodāmō ifinitā ꝼm q⁹ itellectus vliuz est:hā q̄dāmō ifinita sūt vtute.⁊ iō cū ꝓfoꝛmitas characteris respiciat spūalē ptātē magis ꝓpetit itell'iue pti q̄ affectiue.

¶ Ad 4ᵃᵐ.q.dōz q⁹ ipressio characteris est p quādā aīe rōnalis sanctificatōz:put sanctificatio dī deputatio alicui⁹ ad aliq̄d sacrū.ad hāc aūt scificatōez nō magis actiue cōparat aīa scificāda q̄z aq̄ scificanda vel oleū vel chrisma ad sui sanctificatōez:nisi q⁹ hō se subycit tali scificatiōi p ꝓsensuz:res aūt p̄dicte subyciunt̄:q⁹ libe.ar.carēt:⁊ iō q̄li tercūq⁹ aīa variet̄ p.ꝑas opatōes nūq⁹ characterē amittit:sicut nec chrisma nec oleū nec panis ꝓsecrat⁹ vnq̄ sanctificatōez pdunt q̄litercūq⁹ trāsmutent̄ dūmō nō corr̄pāt̄ ¶ Ad pᵐ g̊ dō.q⁹ cā idelebilitat̄ characteris ē ex pte subiecti qō ē icorruptibile ⁊ ex pte cāe q̄ est inuariabilis: gr̄a aūt hz aliquo mō cām nō efficiētem:ſz dispōnētez ex pte subiecti:q⁹ ꝼm Aug. Qui creauit te sine te nō iustificabit te sine te:⁊ iō p idispōnē subiecti gr̄a amittitur. ¶ Ad zᵐ dō.q⁹ p characterē hō ꝓfigurat̄ ad hoc q⁹ sit de cetu fideliū ⁊ particeps hyerarchicaz actionū.ecclīastice autez hyerarchie succedit celestis.⁊ iō cōione fideliū i ecclesia triūphāte ⁊ ad pticipatōez actionum celestis hyerarchie character in pr̄ia pficiet:⁊ sic erit ad alios actus sicut vtutes ⁊ dona in dānatis etiā manent: ſz hoc est p accīs ꝓter ītentōez imprimentis characterē q⁹ recipiens dānet̄:⁊ iō nō est ibi ordinatus ad aliquē finem:q⁹ q̄ ꝓter ītentiones accidunt carent ordine ad finē:tñ de⁹ q̄ nihil ꝺisordinatum relinq̄t elicit ex hoc aliq̄ bonum.ſ.q⁹ appareat iustitia eorum dānatio q tātum munus neglexerunt.

¶ Ad 5ᵃᵐ.q.dōm q⁹ qdā dicūt q⁹ xp̄s nō būit characterez baptismalē:q⁹ a baptismo nihil accepit:būit aūt characterez ordis q ptinet ad quēdā eminentē statū:ſz melio⁹ est sicut dicat q⁹ xp̄s nullū characterē būit:q⁹ ipe būit ptātez plenitudis in sacr̄is q̄si ea īstituens ⁊ eis efficaciā p̄bens, vñ sicut poterat īducere effectū sacr̄i in aliquo sine sacro exteriozi:ita ex parte ipsi⁹ ad hoc nō regrebat̄ aliq̄d sacr̄ale interius. ¶ Ad pᵐ g̊ dōz q⁹ ipse fuit sacerdos q̄si sacerdotium īstituens.⁊ iō ei⁹ nō est hr̄e characterem: ſz illi⁹ qui aliūde sacerdotiū recipit.vt p characterez p̄ncipali sacerdoti ꝓfiguret̄. ¶ Ad zᵐ dōz q⁹ aliq̄d ē pfectiōis in nobis qō nō ceēt xp̄i sic̄ gr̄a adoptōis.⁊ fil'r ē de charactere q⁹ poneret i eo ptātē spūalē coartatā ⁊ ab alio derivatā.

Ad quartum

sic ꝓcedit:vr̄ q⁹ ñ solū i sacr̄is noue legis character iprimat̄ : characteris.n.est effect⁹ ꝓfigurare ⁊ distiguere: ſz hoc faciūt vtutes:q⁹ eis boni ⁊ a malis distiguūt:⁊ deo assimilant:g̊ p vtutes ⁊ nō p sacr̄a noue legis tñ character imprimit. ¶ ℞. sicut p sacr̄a noue legis distiguit ppl's fideles ab ifideles:ita p sacr̄a veteris legis distiguebat:g̊ sacr̄a noue legis non magis imprimunt characterē q̄ sacr̄a veteris legis. ¶ Sz ℥:hñs characterē nō baptiçat:q⁹ aly characteres vtutes neq⁹ p sacr̄a veteris legis character iprimět. baptismū p̄supponūt q etiā iterari nō oz:ſz hītes virtutē q sacr̄a veteris legis susceperāt baptiçabant:g̊ neq⁹ per

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ p. oīa sacr̄a legis noue iprimět character. in quolibz.n.sacro noue legis ē aliq̄d qō est sacr̄z tñ.⁊ aliq̄d qō est res tñ:⁊ aliq̄d qō ē res ⁊ sacr̄m:g̊ in quolibz sacro noue legis imprimit character. ¶ ℞.quolibz sacro noue legis ꝓfert gr̄a ⁊ distiguit recipiens a nō recipiente: cum g̊ character sit dispones ad gr̄az ⁊ distinguat: vr̄ q⁹ in q̄libz sacro noue legis character iprimět. ¶ Sz ℥: nullū sacr̄z i q̄ character iprimět iterat̄:q⁹ character idelebil'r ē:ſz q̄dā sacr̄a iterāt̄:g̊ ñ oīa sacr̄a noue legis characterē iprimět.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ i sacro baptismi character ñ imprimat̄.bg ptism⁹.n.sanguis ē dignioz q̄ baptism⁹ flumis: q⁹ meret̄

aureolã: sz in baptismo sanguis nõ imprimit character: g nec in baptismo flumis. ¶ ℞. baptismus flumis nõ hz su pa baptismũ flamis nisi aquã: sz baptism⁹ rõne aq̃ nõ po testimere characterẽ: alias baptism⁹ Joãnis ipressisz rent: vt. s. dcñ ẽ: g nec baptism⁹ flumis characterẽ impri mit. ¶ Sz ℨ est auctozitas Dio. ex qua characteris tradi tio deriuat: qz ipse inducit vba illa. vñ diffinitio characte ris accipit in tractatu de baptismo.

¶ Ulteri⁹ vr q character sit sicut a cã efficiẽte ꝑma a solo filio. character. n. ẽ distinctio a characterе eterno ipsso ꝛc. vt. s. dcñ est: sz character etern⁹ est solus filius sic ꝛ ima go ꝛ̃a solo filio character iprimit. ¶ ℞. characterе cõfi gurat ꝛ assimilat aia deo: sz ꝑm assimilatõis ad deũ est fi m. vñ Aug. filiũ noiat silitudinẽ: p quã ad vnitatez refor manur: vt ps. ꝓ. li. di. 3ª. g character ẽ tñ a filio. ¶ Sed ℨ est. qđ Dio. dicit q signũ characteris dat a diuina beatitu dine: sed diuina beatitudo est cõmunis tribus psonis: ergo character non datur a solo filio.

¶ Rideo dm ad ꝑm. q. q sicut i 2º Et℞. dicit pbs. Uirt⁹ ex qb⁹ inascit ea opat. loquẽs de vtute acgsita: ꝛ filr est in oib⁹ vtutib⁹ q ex aliqb⁹ actib⁹ aliq̃ mõ cãn t. vñ cũ chara cter sit vtus seu potẽtia spũalis ad actões sacrales ordina ꝛ: si ex aliq̃ qđ p nos fiat iprimi character debeat: oz q p sacra noue legis iprimat ꝛ p ea tm̃: qz ad illas actiões tm̃ directe illa potẽtia ordiat. ¶ Ad ꝑm g dõz q actões spiri tuales ad quas character ordinat ītra eccliã tm̃ exercen tur. ꝛ io ꝓ nihilo ptãs ad illas actões dare alicui: nisi tali mõ q inotesceret illis q sũt de ecclia: vt eũ ad tales actio nes admittãt: p gr̃az aut ꝛ vtutes nõ posset inotescere: qz ignote sunt. ꝛ io op℥ q iprimat character p signa visibilia sacr. ¶ Ad 2m dõm q sacra veteris legis ex ope opera to nihil cõferebant. ꝛ ideo ille actiões nõ requirebant ali quã spiritualez potestatem. ꝛ ideo nec ab illis nec ad illa imprimebatur character.

¶ Ad 2am. q. dõz q sacra legis noue sunt scificatões q̃daz. Sãctificatio aũt duob⁹ modis accipit. vno⁹ p emũdatio ne: qz sanctũ ẽ mũdũ. alio⁹ p mãcipatõe ad aliqđ sacrũ: si cut dr altare sanctificari vel aliqd hꝺ. oia q̃ dant i remediũ ℨ aliquẽ dese ctificatiões ꝑmo mõ: qz oia dant i remediũ ℨ aliquẽ dese cũ: vt dcñ ẽ ꝑus. di. 2ª. sz q̃dã sunt scificatões ẽt 2º mõ: si cut ps ꝓcipue in ordine: qz ordinat⁹ mãcipat ad aliqd sa crũ mõ ãt oia sic ꝓ de pnĩa: q̃cũq ãt mãcipat ad aliqd sa crũ spuale exercẽdũ oz q beat spũalẽ ptãtẽ: ꝛ solũ talis: ꝛ io nõ oia sacra noue legis characterẽ iprimunt: sz q̃daz q̃ etiã 2º. mõ scificatiões sunt. ¶ Ad ꝑm g dõz q q̃uis illud qb⁹ ẽ res ꝛ sacrm i baptismo sit character: ñ tñ oz q sit cha racter in oib⁹ sacris in qb⁹ est res ꝛ sacrz. Quid aũt sit res ꝛ sacrm in singulis postea sigillatiz oñdit. ¶ Ad 3m dõm q q̃uis qlibet sacrm distinguat a nõ hñte: nõ tñ tali disti ctione indelebili qualis est distinctio in sacris sanctificati bus 2º. mõ. ꝛ ideo nõ est simile de oibus sacris.

¶ Ad 3am. q. dõz q sic in nãlib⁹ est potẽtia actiua ꝛ potẽtia nãlis passiua. ita ẽt in spũalib⁹ est potẽtia actiua ꝛ potẽtia spũalis q̃si passi ua: p quã bõ efficit susceptiu⁹ spũaliũ actionũ: ꝛ talis spũa lis potẽtia ꝛferr in baptismo: qz nõ baptiçat⁹ effectũ alio rũ sacrorꝫ suscipe nõ posset. vñ ꝛ p ꝓ iis nec alys tradere: ꝛ hec ẽ ꝑma distinctio q̃ cõiter tot⁹ ppl's fidelis: cui⁹ ẽ sacrorꝫ ptcipe ẽe ab alys distinguit. Alia potẽtia ẽ actiua spũalis ordiata ad sacrorꝫ dispẽsatõez ꝛ aliarꝫ sacrarꝫ hierarchica rũ actionũ exercitiũ: ꝛ hec ptãs tradit in ꝓfirmatiõe ꝛ ordine vt suis locis patebit: ꝛ qz in eccl'iastica hierarchia nõ oes sũt agẽtes: vputa pficiẽtes purgãtes ꝛ illuminãtes: sicut oes sunt recipiẽtes puta purgãdi illuminãdi pficien di: vt dicit Dio. iõ isti duo characteres nõ distinguũt ppl'm dei vl'r ab alys: sz quosdã de ppl'o ab alys. ¶ Ad ꝑm g dõ. q̃ baptismus sanguis nõ hz efficaciã sacrãlẽ: sz solũ meri toziã. ꝛ iõ ibi nõ ꝓfert ptãs spũalis ad actões hierachicas nec character sicut in baptismo flumis: qđ ẽ sacrz. ¶ Ad 2m dõz q nec baptism⁹ flamis tm̃: nec baptism⁹ aq̃ tm̃ suf ficit ad sacrz noue legl. ꝛ iõ neuter eorꝫ character iprimit.

¶ Ad 4ãm. q. dõ. q ois effect⁹ in creatura ẽ cõiter a tota tri nitate. vñ ꝛ character nõ ẽ tñ a filio: sz a trib⁹ psonis: attri buit aũt filio: tũ pp rõnem silitudinis ad ꝑpriũ psone: qz ipse p ꝑprietatẽ est imago ꝛ figura siue character patris: tum qz virtus passiõis christi operat in sacramentis. Et p hoc pz solutio ad obiecta. ¶ Questio. II.

Deinde querit de effectu baptismi q est res ꝛ nõ sacramẽtũ. Et circa hoc querũtur tria. ℞imo de effectu ipsius quãtũ ad remotionem mali. Secũdo de effectu ipsi⁹ quãtum ad collationem boni. Tertio vtrum effectus eius equaliter participatur.

Ad ꝑimum sic ꝓcedit: videt q baptismus nõ tollat actualẽ culpam: baptismus enim nõ tollit actualẽ culpam nisi assit cõtritio: qz nullus sue voluntatis arbiter cõstitut⁹ in quo solũ põt esse actua lis culpa potest inchoare nouã vitam nisi poeniteat eũ ve teris vite: vt in littera dicit: ꝓtritio aũt per se etiã sine ba ptismo delet culpam actualez: ergo baptismus nihil facit ad deletionẽ actualis culpe. ¶ ℞. diuersoꝫ morborũ di uerse sunt medicine: qz non sanat oculum qđ sanat calca neũ: vt dicit Hiero. sed baptismus directe ordinatur vt medicina ꝓtra peccatũ originale: ergo nõ poterat saluare ab actuali. ¶ ℞. aliquis q est in ꝓposito peccãdi non põt cõsequi peccati remissionẽ: sed cõtingit aliquẽ dum bapti çatur peccare venialiter: vel in ꝓposito peccandi venia liter remanere: nec tamẽ ꝓpter hoc reputat fictus: ergo ẽt in nõ fictis baptismus nõ tollit culpam actualez. ¶ Sed ꝓtra est: qđ dicit Augu. in encℏ. Baptiçati non vni tm̃ pec cato: sed multis magis aut omnibus moriũtur quicunq; iam ꝓpria cõmiserunt vel cogitatione vel locutione vel ope: sed hec sunt peccata actualia. g baptismus tollit cul pam actualẽ. ¶ ℞. baptismus est ordinatus ad tollendũ culpã originalem: sed originale nõ potest tolli sine actua li: etiã qui vtrũq; babz: qz impiũ est a deo dimidiaz ꝑspera re veniam: vt infra dicet distin. ıſ. ergo baptismus etiam tollit culpam actualem.

¶ Ulterius videt q nõ tollit omnẽ penã temporalez de bitam actuali peccato: qz sicut Augu. dicit. Peccatuz aut homo punit aut deus: si g homo in seipso nõ puniat pecca tum qđ cõmisit a deo punietur. ꝛ ita p baptismum actualis peccati pena nõ totaliter tollitur. ¶ ℞. culpa nõ põt ordi nari nisi per penam: sed deus nil inordinatum relinquit: ergo nõ dimittit quin p culpa aliquã penam infligat. ꝛ sic baptismus nõ absoluit ab omni pena. ¶ ℞. eucharistia ẽ perfectius sacramẽtuz q̃ baptismus: qz est speciale repre sentatiuũ passionis christi a qua est efficacia in sacramen tis: sed eucharistia nõ absoluit etiam nõ indigne ꝓcipien tes ab omni pena: g multo minus baptismus. ¶ Sed cõ tra est: qđ dicit Ambro. Ro. xi. super illud. Sine peniten tia. n. sunt dona dei. Gratia dei ingt in baptismo nõ requi rit gemitum vel plãctuz vel aliqđ opus: sed omnia gratis condonat. ¶ ℞. christus sua simplici morte. s. pene duas mortes in nobis cõsumpsit: vt dicitur in glo. Roma. sex to. scilicet culpe ꝛ pene: sed in baptismo configuratur ho mo morti christi: vt ibidem dicit apostolus: ergo absolui tur ꝛ a culpa ꝛ a pena.

¶ Ulteri⁹ vr q etiã tollat oẽm penam originalis peccati: efficaci⁹ enim est donũ christi q̃ peccatũ ade: vt dicit apo stolus Ro. ℨ. sed ois pena peccati originalis est inducta p pctñ ade: g ꝛ per donum christi qđ maxime in baptismo

opaꝫ oĩs pena tollit. ¶ ℙ. baptismꝰ directius ordinatꝰ ꝺ pctĩ originale q̃ꝫ ꝺ pctĩ actuale: sꝫ tollit oẽm penã actualꝫ pctĩ: vt Amb. dic̃: g̃ꝫ tollit oẽz penã originalis. ¶ ℙ. cessante cã cessat effectꝰ: sꝫ cã pene ẽ culpa: si g̃ tollit culpã originalẽ: ꝫ p ꝺ̃ĩs aufert penã. ¶ ℙ. nullus g est debitor alicꝰ pene euolat statĩ: sꝫ baptiçatꝰ si statĩ moꝛiaꝫ euolat: g̃ nõ ẽ ꝺbitor alicꝰ pene: ꝫ sic bapmꝰ absoluit ab oĩ pẽa ẽt originaꝫ. ¶ Sꝛ ꝺ ẽ: qꝛ ĩ baptizatis ẽt caro ꝺcupiscit aduersus spũz: sꝫ ꝟ pugna ẽ ex pctõ originali ꝺsecuta: g̃ ñ tollit oĩs pẽa originaꝫ pctĩ p baptismũ. ¶ ℙ. necitas moꝛiẽdi ꝫ icineratõis ꝫ pẽalitates ꝟ vite sũt pene originaꝫ pctĩ: sꝫ iste adhuc manent ĩ baptiçat]: g̃ bapmꝰ ñ tollit oẽz penã originaꝫ pctĩ.

¶ Rñ. ꝺ̃z ad pam. q. qꝫ in gñatõe q̃libꝫ p ĩtroductõez forme oĩs ꝺ̃ria forma expellit: ꝫ ẽt dispõ ad formaz ꝺ̃ria: nisi q̃ꝫ reliquaꝫ ex idispõne recipi ẽtis formã. vñ cũ baptismus sit regñatio ĩ vitã spũalẽ: oẽ qꝺ ẽ vite spũali ꝺ̃riũ: gꝺ. ſ. cũ gra stare ñ põt q̃ ẽ spũaꝫ vite ꝑn p baptismũ tollit. ꝫ iõ bapmꝰ delet ꝫ originalẽ ꝫ actualẽ culpã moꝛtalẽ: ꝫ quãtũ est de se ẽt venialẽ q̃ dispõit ad ꝑuatõez gre: q̃tuis q̃ꝫ culpa venialꝫ remãeat post baptismũ moꝛtali remota ꝓp idispõnẽ recipiẽtis baptismũ. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺ̃z qꝫ baptismꝰ nõ regrit ꝺritõez q̃si ꝺtinuã ad destructiõez pctĩ actualꝫ q̃si ꝺ se ad ℙ nõ sufficiat: sꝫ solũ ad remouẽdã fictõez q̃ ẽ ꝺria dispõ ipediẽs effectũ baptismi. ¶ Ad zm ꝺ̃z qꝫ baptismꝰ nõ ordiaꝫ tñ ꝺ culpã originalẽ: alias circũcisis in ꝑmitiua eccl̃ia ñ fuiss̃ neciꝰ baptismꝰ: sꝫ ordiaꝫ ad destruẽdũ oẽz culpã quã iueniat: ꝫ ad regñandũ ĩ nouã vitã destructã oĩ vetustate: ꝫ iõ ẽ sic̃ totũ potẽtiõale hñs ꝓpletã potẽtiã ad destruendũ totalr pctĩ: sꝫ pnia pticipat aliqꝺ de potẽtia: q̃si potẽtialr ordiata ꝺ alia pctã. ſ. actualia: qꝛ baptismꝰ iterari nõ põt. ¶ Ad zm ꝺ̃z qꝫ q̃tũ ẽ de se baptismꝰ: vt dcĩ̃ est tollit oẽz culpã originalẽ ꝫ actualẽ: ñ solũ moꝛtalẽ sꝫ venialẽ: q̃ q̃tuis nõ ꝺrieꝫ gre simplr: ꝺriaꝫ tñ gre baptismali q̃ ꝺz eẽ pfecta rõne nouitatis vite: sꝫ põt ipediri effectꝰ ei ex pte recipiẽtis si sit idispositꝰ p fictõz: sꝫ cũ fictio sit peccatũ: sic̃ pctĩ mõtale ẽ pctĩ simplr: ita facit fictũ simplr ꝫ totalr effectũ baptismi ipedit q̃tũ ad remissionẽ culpe: sꝫ pctĩ veniale qꝺ ĩ actu vel ĩ ꝓpsito ẽ: facit fictũ ℔z qꝺ ꝫ ẽ ℔m qꝺ pctĩ vt dispõ ad pctĩ. ꝫ iõ impedit effectũ baptismi nõ simplr: sꝫ q̃tũ ad remissionẽ illiꝰ venialis.

¶ Ad zam. q. ꝺ̃m qꝫ xps p mõtẽ suã sufficiẽter satisfecit p pctis totiꝰ bũani gñis ẽt si eẽnt multo plã: ꝫ qꝛ hõ p baptismũ ĩ moꝛtẽ xpi baptiçaꝫ ꝫ ei ꝺmoꝛiꝫ ꝫ ꝺsepeliꝫ: vt dr̃ Ro. 6º. iõ baptismꝰ q̃tũ ĩ se ẽ totã efficaciã passiõis in baptizatũ ifluit: ꝫ pp ℔ absoluit nõ solũ a culpa: sꝫ a pẽa satisfactoria. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺ̃z qꝫ p baptismũ hõ icorporaꝫ xp̃o ꝫ efficiꝫ mẽbꝝ ei: ꝫ iõ pena quã xps sustinuit reputaꝫ isti in satisfactõez: qꝛ si patiꝫ vnũ mẽbꝝ oĩa alia ꝺpatiũꝫ: vt dr̃ pa Cor. xi. ꝫ iõ de ꝰ in xp̃o pctã illa puniuit: sic̃ dr̃ Isa. 53º. Posuit ĩ eo iniqtatẽ oĩuz nr̃z. ¶ Ad zm ꝺ̃m qꝫ pẽa ordiaꝫ culpã duplr. Uno: vt satisfaciẽs: ꝫ sic culpa remanet ordinata p satisfactõez xp̃i. Alio: vt medicĩa sanãs vel repꝛesentans mẽbꝝ ĩsanabile, ꝫ sic culpa ĩ baptiçatis ordiaꝫ vt sanata p graz oppositã. ¶ Ad zm ꝺ̃z qꝫ q̃tuis eucharistia sit memoriale passiõis xp̃i ñ ordiaꝫ tñ ad ℔ qꝫ p ipaz hõ regenereꝫ ĩ mẽbꝝ xp̃i crucifixi: sꝫ vt iã regñaꝫ ei adhereat ꝫ i ipo pficiaꝫ. ꝫ iõ nõ ẽ silis rõ de baptismo ꝫ eucharistia.

¶ Ad zam. q. ꝺ̃z qꝫ ĩ pctõ originali taꝫ fuit ꝓcessus qꝫ psona corrupit nãm. ꝫ nã psonaz corrupit. vñ aliqꝺ ꝺsideraꝫ ĩ ℔ pctõ qꝺ ptinet ad nãm: aliqꝺ qꝺ ptinet ad psonã: passio ãt xp̃i sufficiẽter pctĩ originale abstulit q̃tũ ad vtrũqꝫ: sꝫ qꝛ sacra psonis adhibenꝫ. iõ baptismꝰ ℔ ab hoĩe tollit qꝺ ex corruptõe nãe in psonã redũdabat: ꝫ pp ℔ ipam ifectiõez culpe ꝓut afficit psonã ꝫ penã illã q̃ actũ psone ꝑuabat. ſ. carẽtiã visiõis ꝺ̃ne baptismꝰ aufert: sꝫ nõ aufert actu ifectionẽ ꝓut afficit nãm: qꝺ ꝑz ex ℔ qꝺ baptiçatꝰ p actũ nãe originale trãsmittit in ꝓlẽ: silr nec penas q̃ ꝺsequũtur ꝑsonã principia nãe destitute gra ĩnocẽtie ꝑmi status: cuiꝰ modi sunt rebellio carnis ad spũm: moꝛs ꝫ hꝫ penalitates q̃ ꝺsequuntur ex hoc ipso qꝺ hõ ex ꝺrys ꝺpositꝰ est: ꝫ q̃tũ ad coꝛpꝰ: ꝫ q̃tũ ad aĩam quodãmõ. ſ. q̃tũ ad appetitũ sensus ꝫ ictus: sꝫ p gram baptismalẽ efficit: vt he pene remanẽtes nõ dñent ĩ psonã: sꝫ magis ei subyciãt ꝫ in vtilitatẽ ipius cedãt in q̃tũ sunt mã vtutis ꝫ occasio bũilitatis ꝫ exercitij. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺ̃m qꝺ passio xp̃i sufficiẽter aufert ꝫ illud qꝺ ẽ psone ꝫ illud qꝺ est nãe p cãm: sꝫ qꝛ oes hoĩes ĩ nã cõmunicãt. iõ effectꝰ ꝑm legẽ cõem curatõis nãe nõ erit nisi in fine mũdi: qñ oĩb⁹ electis iã ꝺgregatis simlr cũ eis etiã alia creatura ĩsensibilr liberabit a ꝟuitute corruptiõis: vt dr̃ Ro. 8º. ¶ Ad zm ꝺ̃m qꝺ ea q̃ ad pctĩ actuale ptinent sũt tñ psone: qꝛ actꝰ idiuiduoꝝ sũt ꝑm pbm. ꝫ iõ nõ ẽ silr de pena actualꝫ ꝫ originaꝫ. ¶ Ad zm ꝺ̃m qꝺ tollit culpa originalis p baptismũ iquãtũ ẽ ifectiua psone: nõ aũt ĩq̃tũ est ifectiua nãe p actũ gñatõis. ꝫ iõ pene q̃ ad corruptõez nãe ptinẽt ẽt nõ tollũtur. ¶ Ad am ꝺ̃m qꝺ baptiçatꝰ ꝑstat tim euolat: qꝛ nulla pena debeꝫ sibi rõne psone: sꝫ rõne nature humane q̃ post moꝛtem nõ manet ꝑm bũe statum in (quo sibi pena debetur.

Ad secundum

sic ꝓcedit: vr̃ qꝺ p baptismũ nõ conferanꝫ pueris gra ꝫ vtutes. ꝺcit .n. Augu. in lib. de baptismo peruulorũ. ℙ. paruulos fideles facit ĩ fides ea que ꝺsistit in credẽtiũ volũtate: sꝫ fidei sacrꝫ: sꝫ fides q̃ ẽ vtus ꝺsistit in credẽtiũ volũtate: vt ĩ ꝫo li. di. zaꝰ. deñ ẽ: g̃ puli baptizati ñ hñt vtutẽ fidei ꝫ pari rõne nec alias vtutes q̃ ẽt ĩ volũtate ꝺsistũt. ¶ ℙ. si aliqꝺ de nouo recipiaꝫ ĩ aliq̃ oz qꝺ recipiẽs vel ifluẽs: alioꝰ: se hẽat nũc q̃ ꝑus: qꝛ ꝓpriũ mori baptizati ñ alioꝰ: se hꝫ dũ baptizaꝫ q̃ ꝑus: ꝫ vtutes, tũ ñ hꝫ carẽs lib. ar. vsit: nec deꝰ g̃ ẽ influẽs gratꝫ ꝫ vtutes, g̃ pueri ĩ baptismo gratꝫ ꝫ vtutes nõ recipiũt. ¶ ℙ. Dam, dic̃ qꝺ suba nulloꝰ ẽ fine ꝑpa opatõe: sꝫ ꝑstat qꝺ ĩ puero nõ sũt opatiões vtutũ: qꝛ ñ hꝫ electõez: vt dr̃ i ꝫo Eth. q̃ in operãtes vtutẽ] regrit: g̃ ñ hꝫ vtutes. ¶ ℙ. vtutes cũ sint hꝫ habili tant ad actũ: sꝫ pueri nõ sũt habiles ad agẽdũ q̃ ꝑm vtutẽ sunt: g̃ ñ recipiũt vtutes ĩ baptismo. ¶ Sꝛ ꝺ̃ Aug. dicit: qꝺ fides daꝫ ꝫ nutriꝫ ĩ baptismo: daꝫ q̃tũ ad puulos: nutriꝫ q̃tũ ad adultos: sꝫ fides ẽ vtꝰ: g̃ vtutes daꝫ puulꝫ ĩ baptismo: ꝫ eadẽ rõne alie vtutes. ¶ ℙ. nullus admittit ad gl̃iã nisi hẽat vestẽ nuptialẽ q̃ est charitas: sed pueri baptiçati si moriant statim euolãt: g̃ hñt charitatem que est magna virtutum: ꝫ per ꝺsequẽs alias virtutes.

¶ Ulterius vr̃ qꝺ in adultis vtutes p baptismũ nõ augeantur: augmẽtũ. n. vtutũ est p meritũ: qꝛ ꝑm Augu. charitas meretꝫ augeri: vt aucta mereaꝫ ꝫ ꝑficiꝫ: sed in baptismo nõ opaꝫ meritũ baptiçati q̃tũ ad opꝰ opatuz: g̃ ex ope opato vtutes ĩ baptismo nõ augenꝫ. ¶ ℙ. cibꝰ coꝛporalis ĩ eo q iã puenit ad q̃titatẽ determiatã ñ facit augmẽtuz: sꝫ põt eẽ qꝺ aliqs añ baptismũ pueniat ad q̃titatẽ gre baptismalis quã puer recipit ĩ q̃ nullũ est ipedimẽtũ: g̃ baptismꝰ nihil supra gram adyciet. ¶ Sꝛ ꝺ̃ sup illud ps. Sup aq̃s re fectõis educauit me: dic̃ glo. p augmẽtũ vtutis ꝫ bõe opõnis educauit ĩ baptismo: g̃ baptismꝰ auget vtutes hũib⁹.

¶ Ulteriꝰ vr̃ qꝺ baptismi effectꝰ nõ sit illuminatio: qꝛ illuminatio ad doctrinã ptinet: sꝫ doctria fidei ẽ p catheciſmũ q̃ ꝑcedit baptismũ: g̃ ñ ẽ effectꝰ baptismi. ¶ ℙ. illuminatio ꝺ ignoraãtiã ordiaꝫ: sꝫ ℔z q̃ſdã baptismꝰ ñ ordiaꝫ ꝺ ignoraãtiã ordiaꝫ: sꝫ magis ordo: g̃ illuminatio ñ ẽ effectꝰ baptismi: sꝫ magis ordis. ¶ Sꝛ ꝺ̃ ẽ: qꝺ ꝺañ. põit iter effectꝰ baptismi illuminatõez: vt pz ex ciꝰ diffinitõe ĩ ꝓcedẽti di. iducta.

¶ Ulteriꝰ vr̃ qꝺ fecudatio ñ sit effectꝰ baptismi: ñ. n. idẽ ẽ q̃ aliqs actiue gñaꝫ ꝫ passiue gñaꝫ: sꝫ bapmꝰ ẽ regñatio passiua baptiçati: cũ g̃ fecũditas ꝓportet gñatiõez actiuã vr̃ q̃ ñ ptineat ad baptismũ. ¶ ℙ. fecũditas ẽ ꝓpetas ꝺ̃is ali-

gā ẽtū ad pfectū statuz sui: qz vt dr i 4°. methau. ꝓferfectiõe ad pficiẽdū: sic̃ eucharistia: z ꝛfirmatio fm Dio. sz magis ad illuminãduz z purgãdū: g̃ baptism⁹ ñ hz fecūditatẽ p effectu. ¶ Sz ꝛ ẽ: q ꝛ dicit glo. sup illud ps. Sup aq̃ refe/ctõis. Aia pctõꝛ ariditate sterilis fecũdat̃ p baptismũ. ¶ Ulteri⁹ vr̃ q ꝛ icoꝛpari ꝛpo ñ sit effect⁹ baptismi. aligs. n. dixit magr: sz aligs hz fidẽ formatã ẽt añ baptismuz: g̃ in/coꝛporat̃ ꝛpo z mẽbris ei⁹ p fidẽ formatã: vt i 3°. li. di. 23ª. coꝛporatio nõ ẽ effect⁹ baptismi. ¶ ℙ. icoꝛporatio ẽ effect⁹ eucharistie: sz ad eũdẽ effectũ ñ ordinãt̃ diuersa sacr̃a: g̃ ñ est effect⁹ baptismi. ¶ Sz ꝛ est: qꝺ Aug. dicit ad Bonifa/cũ q ꝛ in baptismo aligs mẽbꝛ xp̃i efficit̃: sz hoc est ꝛpo i/coꝛporari: ergo icoꝛporatio ẽ effectus baptismi. ¶ Ulteri⁹ vr̃ q ꝛ aptio ianue ñ sit effectus baptismi: qdã. n. añ passionẽ xp̃i baptiçati sũt: sz tũc eis ianua ñ ẽ apta: qz si aligs eoꝛ tũc decessit regnũ nõ itroiuit: g̃ baptism⁹ ñ apit ianuã regni celestl. ¶ ℙ. baptism⁹ repsentat passionẽ xp̃i: ñ resurrectiõez vt vr̃: sz i resurrectõe ẽ apta ianua: vt ps ꝛ collectã: q dr i die resurrectõis. De⁹ q hodierna die ꝛ vni genitũ tuu eternitatis nob aditũ deuicta mõte reseraſti: g̃ ñ ꝛ iste effect⁹ baptismo attribui. ¶ Sz ꝛ ẽ auctas Be/de. inducta: q ꝛ in hoc differebat circuncisio a baptismo: q aditum regni celestis non aperiebat.

¶ R̃ñ: ꝺ̃z ad p̃m. q. q ꝛ circa hz ẽ multiplex opio. Quidã. n. dixerũt q ꝛ pueris i baptismo nullo⁹ vtutes dant̃: sz solũ a pctõ originali mũdãt̃: sz postea qñ decedunt vel qñ ad pfe/ctã etatẽ veniũt eis vtutes ꝛferũt̃ si ĩnocẽtiã fuẽt. ¶ Sz hoc ñ põt stare: qz lignũ cũ p̃cisum fuerit vbi ceciderit ibi stabit: eccl'xi. z iõ si pueris añ mortẽ ñ fuissent collate vtutes: z gr̃a opãs z coopãs: nec ĩ morte eis ꝛferrent̃: z sic ñ saluarẽt̃: qꝺ fl̃m ẽ. Uideꝺ ãt hz opio vẽisse ex hz q ꝛ vtutes ac⁹ tñ eẽ credebãt: qꝺ fl̃z ẽ: vt i 2°. li. di. 27ª. dcm̃ ẽ. ¶ Et iõ aliq dicũt q ꝛ pueris i baptismo dant̃ gr̃a z vtutes nõ i se ipis: sz i radice sua. s. gr̃a q̃ ẽ radix vtutũ: sic̃ essentia aie po/tẽtiaz: sz postea qñ soluũt̃ potẽtie pfectis ordinãtis effluunt vtutes i ipa ab ipa cẽntia aie: sz hz p tãto eẽ ñ põt: qz tũc si puer i furiã vtereť añq̃ ad pfectã etatez vẽiret nũq̃ i ipo potẽtie soluerẽt̃: z ita nũq̃ vtutes explicite bret: z pterea potẽtie sint ligate aliq̃ ipedimẽto ñ ipedit hĩtũ: sz actũ: q ꝛ dormiẽtes z violẽti hit⁹ hãt: sz ligatos. ¶ Et iõ aliq di/cũt. z meli⁹: q ꝛ puerl i baptismo dãt̃ gr̃a z vtutes: sz hit⁹ illi ligati sũt pp pueritiã: sic̃ i dormiẽte pp sõnũ: sz pueritia di/scedẽte iclinat ad hñ opãdũ nisi aligs spirituiscõ resistat.

¶ Ad p̃m g̃ ꝺ̃z q ꝛ Aug. log̃t de fide z volũtate actuali q̃ i pueris eẽ nõ põt. ¶ Ad z⁹ ꝺ̃z q ꝛ q̃uis agẽs p̃ncipale sit inmobile: tñ agẽs istr̃ale ñ codẽ mõ se hz nũc z ꝑus ad pue/rũ: q ꝛ nũc adhibeť sibi baptism⁹: nõ ãt ꝑus: tñ ẽt sine aliq̃ mutabilitate sui õs alicui puero possz gr̃am ꝛferre ẽt sine ꝺe sificatis i ytero. ¶ Ad 3ᵐ ꝺ̃z q ꝛ duplex ẽ act⁹ vtutũ. Un⁹ ꝛ⁹ q ẽ pficere aiaz i potẽtias ei⁹: z hũc actũ ẽt pue/ri hñt. Ali⁹ est scḋus q ẽ opari cũ electiõe: z hũc actũ nõ sp hñt: qz eoꝛ opatiões sunt volũtarie z volũtas nõ hz neẽe sp agere ẽt i adultis. ¶ Ad 4ᵐ ꝺ̃m q ꝛ hit⁹ facit habilez ad actũ tollẽ: ihabilitatẽ q̃ est ex pte coꝛpis: sic̃ ꝛ in dormientib⁹. lit ihabilitatẽ q̃ est ex ipfectiõe potẽtie: ñ ãt tol/

¶ Ad 5ᵐ. q. ꝺ̃m q ꝛ p easdẽ cãs q hz gñat̃ z auget̃: vt dicit ꝑbs i 2°. Eth. z iõ qz baptismi ẽ ꝛferre vtutẽ z gr̃am ñ hũti/bus os q ꝛ i hñtib⁹ augeat. ¶ Ad p̃m g̃ ꝺ̃z q ꝛ in baptismo q̃u: s ñ opeť meritũ baptiçati opat̃ ibi tñ meritũ xp̃i qꝺ ẽ efficaci⁹. ¶ Ad z̃ ꝺ̃m q ꝛ gr̃a nõ hz aliquẽ ꝺeterminatũ terminuz ad quẽ ptingat vel vltra quez ꝑcedere nõ pos/sit: sicut est de q̃titate aialis. z ideo nõ est simile.

¶ Ad 3ᵃᵐ. q. ꝺ̃z q ꝛ lumẽ est q̃ dirigimur i visionẽ alic⁹ rei. baptism⁹ ãt dirigit i visionẽ spũalẽ exteriozẽ z iteriozẽ: in iteriozẽ qdẽ q̃tũ baptismus dr̃ sacr̃z fidei q̃ oculũ mẽtis idoneũ facit ad visionẽ dinoꝛ: exteriozẽ vo qz baptiçatis ꝛcedit̃ ispicere sacrã eucharistiã z ñ alys: vt Dio. dic̃. z iõ tam Dam̃. q̃ Dio. baptismo vim illumĩatiuã attribuunt.

¶ Ad p̃m g̃ ꝺ̃z q ꝛ fides ꝑncipal'r ẽ ex ifusiõe: z q̃tũ ad hz p baptismũ dat̃: sz q̃tũ ad determĩatõez suã ẽ ex audi/tu: z sic hõ ad fidẽ p cathecismũ istruit̃. ¶ Ad z̃ ꝺ̃z q ꝛ scia plus dic̃ q̃ illuiatio: ipoꝛtat. n. ꝛphẽsionẽ coꝛ ad q̃ꝛ visio nẽ illuiatio dirigebat. z iõ scia ad pfectiõez ptiet. vñ Dio. doctos pfectos noiat z doctoꝛes pfectioꝛes. z sic ꝺ̃ ignoꝛã tiã ordo dat̃: vt. s. ordiati sint docti: z ẽt doctoꝛes alioꝛ.

¶ Ad 4ᵃᵐ. q. ꝺ̃. q ꝛ fecũditas dr̃ duplr. Uno⁹ respectu fru/ctus ꝑducẽdi i ipo q dr̃ fecundari: sic̃ opões vtutũ gdã fruct⁹ boni dñr: z hz mõ fecũdat̃ aia in baptismo cũ in eo dent̃ vtutes ñ hñtib⁹ z augeãt̃ hñtib⁹. Alio⁹ respectu fru/ct⁹ ꝑducẽdi in altero: sic̃ cũ aligs p doctrinã z sollicitudi/nẽ pastoralẽ i plebe dei fructũ fac̃: z hz mõ fecũdatio ñ pti/net ad baptismũ: sz magis ad sacr̃z ordis.

¶ Ad p̃m g̃ ꝺ̃z q ꝛ ex eodẽ ex q̃ aliqd hz gñatõez i nã aliq̃ hz q ꝛ faciat opa/tões illi⁹ nãe. z iõ cũ p baptismũ hõ regñet̃ i vitã spũalẽ: p ipz hõ efficit̃ actiue fecũdus: z q̃si genito⁹ spiritualiũ ope/ruz.

¶ Ad z̃m ꝺ̃z q ꝛ rõ illa ꝑcedit de secũda fecũdatiõe.

¶ Ad 5ᵃᵐ. q. ꝺ̃z q ꝛ icoꝛporari ꝛpo ꝛtigit duplr. s. merito z nũero: merito qdẽ põt aligs ꝺ ecclia effici qꝺ est ꝛpo icoꝛ/porari: ẽt añ baptismũ actu susceptũ: sz nõ añ baptismi ꝑ/positũ vel ipz baptismũ post tps gr̃e reuelate: sz nũero nõ põt aligs effici ꝺ ecclia nisi p baptismum. vñ aligs añ ba/ptismũ ñ admittit̃ ad ꝑceptõez eucharistie z alioꝛ sacr̃o/rũ eccl'ie: vt ꝑus dcm̃ ẽ.

¶ Ad p̃m g̃ ꝺ̃z q ꝛ obiectio illa ꝑ/cedit ꝺ ꝑma icoꝛporatõe.

¶ Ad z̃m ꝺ̃z q ꝛ ꝑceptio eucha/ristie ꝑsupponit icoꝛporatiõez absolute: qz capitis virtus nõ cõicat̃ membꝛo nisi ia ynito: sed p eucharistiã est pfe/cta ifluentia a capite in mẽbꝛo: z q̃tum ad hãc pfectionẽ incoꝛporatio est effectus eucharistie.

¶ Ad 6ᵃᵐ. q. ꝺ̃. q apiri ianuã regni celestis nihil aliꝺ ẽ q̃ꝛ amouere ipedimẽtũ q̃ adit⁹ in regnũ celeste toti nãe hũa/ne ꝓhibebat̃: hz g̃ ipedimẽtũ absolute q̃tũ ad oẽs remo/tũ fuit sufficiẽter p passionẽ xp̃i: sz illa remotio efficiẽter fit q̃ ad istũ ꝑ q ꝛ pticeps fit passiõis xp̃i iã facte p baptis/mũ: z sic baptism⁹ q̃si cã istr̃alis apit ianuã regni celestis q̃ ad istũ: sz passio vt cã satisfactoria q̃ ad oẽs.

¶ Ad p̃m g̃ ꝺ̃. q ꝛ rõ erat: qz passio xp̃i i cui⁹ vtute baptism⁹ agit nõ/dũ fcã erat: nec p eũ adit⁹ regni celestl apt⁹. vñ rõ ꝓbat q ꝛ baptism⁹ ñ hẽat hãc vtutẽ: q̃si cã ꝑncipal'.

¶ Ad z̃m ꝺ̃. q ꝛ adit⁹ regni celestis apit̃ tripl'r. Uno⁹ q̃tũ ad gloriã aie: z sic i passiõe apt⁹ ẽ. vñ dcm̃ ẽ latroni. Luc. 23°. Hodie me/cũ eris i paradiso. Alio⁹ q̃tũ ad gloriã corpis: z sic apt⁹ ẽ in resurrectiõe. Alio⁹ q̃tũ ad locũ gl'ie ꝛgruẽtẽ. z sic apt⁹ ẽ i ascẽsiõe: z his trib⁹ modis baptism⁹ istr̃al'r apit q̃ ad istũ: agit aũt vtute z passiõis z resurrectiõis z ascẽsiõis inquã/tum hõ ꝛfigurat̃ xp̃o passo q̃ mersionẽ: q̃ quodãmõ xpo ꝛsepelit̃: z ei resurgenti quãtum ad nitoꝛem q resultat ex aqua: z ascendẽti quãtũ ad eleuatiõem baptiçati de sacro fonte. vñ baptismus passiõi appꝛopriat̃: qz etiã gloria aie ꝑncipalioꝛ est z cã quodãmõ alioꝛ: z in hoc signuz baptiça/to dño celi apti sunt sup eum. Matth. 3°.

Ad tertiuz

sic ꝑcedit: vr̃ q ꝛ baptism⁹ nõ eq̃lẽ esse ctũ beat i oẽs q̃tũ ad remotiõez ma/li. in adultis. n. remouet pctũ actuale z orĩgiale: sz in pue/ris orĩgiale tñ: g̃ plus efficit in adultis q̃ in pueris q̃tuz ad mali remotionez.

¶ ℙ. mitigatio fomitis est effectus baptismi: sed post baptismuz in gbusdã inuenitur fomes magis mitigatus q̃ in alys: g̃ in eis efficacius baptismus se habuit in remotione mali.

¶ Sed ꝺ̃: baptismus habet efficaciã ad remouendũ malum: fm q ꝛ hz quandã simili/tudinẽ mortis: sed moriẽtũ vnus nõ magis moriť q̃ ali⁹:

ergo ⁊ baptismus equaliter in oĩbus mala aufert.

¶ Ulterius vr̃ q; etiã equalis gratia oĩbus in baptismo cõferat̃: q nõ ficte accedũt: in baptismo. n. opat̃ passio xpi q̃ hz quodãmõ efficaciã infinitã: sed finitũ ifinito additum nihil mai⁹ efficit: cũ ḡ deuotio accedẽtis qua vnus alium excedit sit quoddã bonum finitũ: vr̃ q; deuotio vel aliqd hõ efficere nõ possit gn oẽs in baptismo equalẽ gr̃am ꝓsequant̃. ¶ Ad. p. ad baptismi effectũ capiẽduz nõ regrit̃ alia cõcausa: sz solũ vt ipedimẽtũ remoueat̃: sz nullus recipit gr̃am in baptismo nisi ab eo sit ipedimẽtuz remotũ: ḡ oẽs recipiũt gr̃am equalẽ. ¶ Hz ꝛ. Pañ. dicit q; peccatoruz remissio cunctis equal̃r in baptismo dat̃: gr̃a aũt spũssancti fm ꝓportionẽ fidei ⁊ fm purgationẽ: sed nõ oẽs cum equali fide nec equaliter ꝓparati ad baptismũ accedũt: ḡ nõ omnes equaliter gratiam consequuntur.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q; nec etiã pueri in baptismo ꝓsequant̃ eq̃lẽ gr̃am: q; in angelis fm q̃titatẽ nãliuz gr̃a ifundebat̃: sed vn⁹ pueroꝝ hz meliora nãlia q̃ ali⁹: ḡ ⁊ maiorẽ gr̃am ĩ baptismo recipit. ¶ Ad. p. qdã in baptismo recipiũt gr̃am finalẽ q ĩnocẽtiã baptismalẽ vsq; ad finẽ seruãt: qdã aũt nõ: ḡ etiã de pueris alĩq alys maiorẽ gr̃az ꝓsequunt̃. ¶ Hz ꝛ: gr̃a baptismalis in pueritia nõ opponit̃ nisi peccato originali: sed vn⁹ puer nõ hz plus de peccato originali q̃ alius: ḡ nec maiorẽ gr̃am baptismalẽ recipit vnus alio.

¶ Rñdeo dõm ad p^am. q. q; baptism⁹ vl̃r aufert in eo q ñ ficte accedit culpã ꝓsonã ifitiẽtẽ quã ũeit vt dcm̃ ẽ. ⁊ sic accedit ad terminũ: ea aũt q̃ ĩ termio sunt itensionẽ nõ recipiũt. ⁊ iõ q̃tũ ad remotõez culpe eq̃lẽ effectũ hz in oĩb⁹ baptismus. ⁊ sil̃r ẽ de pena ꝓsonali q̃ rñdet culpe originali: put ẽ ifitiẽs ꝓsonã. s. carẽtia diuine visiõis: sz ꝺ aliã penã ex ꝓncipijs nãe corrupte ꝺnãtẽ: sicut est ꝺcupiscẽtia vel fomes: remediũ adhibet̃ in baptismo: vt nõ dñent̃ p gr̃am ĩ baptismo collatã. ⁊ iõ sil̃r ẽ ꝺ pena illa ⁊ de gr̃a. ¶ Ad p^m ḡ dõm q; hoc nõ ẽ de efficacia baptismi q; nõ tot pctã destruit in vno quot in alio: sz q; nõ tot iuenit ĩ vno quot in alio: in quolibet. n. destruit oĩa q̃ iuenit. ¶ Ad z^m dõm q; illa obiectio ꝓcedit de scõa pena que habet reprimi per baptismum ex parte gratie collate.

¶ Ad z^am. q. dõm q; act⁹ actiuoꝝ recipiunt̃ in passiuis fm suã dispõnẽ. ⁊ iõ q̃uis baptism⁹ vt passio xpi q̃ in eo opat̃ q̃tũ ẽ de se eq̃lẽ respectũ ad oẽs bẽat: q; tñ qdã ad baptismũ cũ maiori ꝓparatiõe fidei ⁊ deuotiõis accedũt q̃ alĩ. iõ qdã alys maiorẽ gr̃az ꝓsequũt̃. nullus. n. gr̃az ĩ termio recipit vt intẽdi nõ possit p baptismũ. ¶ Ad p^m ḡ dõm q; deuotio baptiçati ñ addit̃ q̃si ꝺcausa: vt efficiẽter agat ad gr̃e receptõez: sz addit̃ q̃si dispõ mãlis. ⁊ iõ fz diuersitatẽ ipsi⁹ ꝓticipat̃ baptismi effect⁹. ¶ Ad z^m dõ. q; qñ adultus baptiçat̃ nõ solũ regrit̃ ad pcipiendũ baptismi effectũ remouẽs ꝓhibẽs. s. fictõez: sz ẽt regrit̃ dispõ q̃si mãlis. s. deuotio ⁊ fides recipiẽtis baptismũ: ⁊ fm q; magis vel min⁹ iuenit̃ dispositⁿ: effectũ baptismi diuersimode ꝓsequit̃.

¶ Ad z^am. q. dõz q; ĩ pueris baptizatis nihil ex pte eoꝝ regrit̃: sz hñt q̃si ꝓ dispõne ad salutẽ fidẽ eccl̃ie: ⁊ ꝓ effectiuo salutis vtutez passiõis xpi q̃ opat̃ in baptismo: ⁊ ꝺ duo eq̃l̃r ad oẽs pueros se hñt. ⁊ iõ nõ differũt q̃tũ ad effectũ baptismi suscipiẽdũ: sz oẽs eq̃lẽ gr̃am suscipiũt. ¶ Ad p^m ḡ dõm q; nõ ẽ sil̃e de pueris ⁊ de ãgelis: q; angeli differũt spẽ fz multoꝝ opionẽ: pueri ãt nõ: vñ nõ ẽ tãta dr̃ia nãliũ in pueris sic̃ ĩ ãgelis. ¶ Vel dõz q; ĩ ãgelis fm ꝓportõez gradus nãliũ erat ẽt ꝓportio conatus q ex pte eoꝝ regrebat̃. ⁊ iõ accipiebãt gr̃az fz ꝓportõez nãliũ: in pueris aũt nõ regrit̃ aligs actus ex parte eoꝝ. ⁊ iõ nõ est sil̃e. ¶ Ad z^m dõz q; gratia accepta in pueris nõ facit eis necessitatẽ ad bonũ: sz inclinationẽ tm̃. ⁊ iõ postq̃ ad pfectã etatẽ p/ uenerit possunt diuersimode gr̃a recepta vti: ⁊ inde est q; qdã pficiũt ⁊ pseuerant: quidaz vo deficiunt nõ ex diuersa q̃titate gr̃e in baptismo pcepte.

¶ Qõ. III.

Deinde q̃rit̃ de recipiẽtib⁹ baptismi. Et circa hoc q̃rũt tria. ꝑ de pueris ⁊ alys vsu rõnis carẽtib⁹ quos ꝺstat sacr̃s ⁊ rẽ sacr̃i pcipe. z⁰ de fictis q recipiũt sacr̃m ⁊ rẽ rez sacr̃i. z⁰ de baptiçatis baptismo flaminis: ⁊ sanguis q nõ recipiũt sacr̃m: sz rẽ sacramẽti.

Ad primum ñ pñt. Matth. vlt. Qui crediderit ⁊ baptiçat⁹ fuerit saluus erit: ex q̃ pz q; credere pñt aligd tur ad baptismũ: sz pueri nõ pñt credere: q; nõ pñt aligd cũ assertiõe cogitare: ḡ pueri nõ pñt suscipe sacr̃m baptismi. ¶ Ad. p. in baptismo fit q̃dã obligatio hoĩs ad ea q̃ sunt fidei xpiane seruãda: sz obligatio nõ põt fieri nisi ab eo q est sue volũtatis arbiter ꝺstitut⁹: ḡ pueri sacr̃m baptismi suscipe nõ pñt. ¶ Ad. p. p baptismũ: vt dic̃ Dio. fit aligs priceps cõionis dino ꝛ: sz pueris nõ ꝺpetit sacra cõicare: ḡ nõ ꝺpetit eis sacr̃m baptismi. ¶ Hz ꝺ ẽ: qõ Dio. dicit vlt. ca. ec. hierar. Oz diuini nr̃i duces. s. apli ꝓbauerũt ifantes recipi ad baptismũ: ḡ pueri pñt sacr̃s baptismi recipe. ¶ Ad. p. baptismus circũcisioni succesit: sed circũcisio pueris conferebat̃: ergo ⁊ baptismus pueris debet dari.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q; meli⁹ sit baptismũ differri: q̃ statiz in pueritia dare: nisi nec̃itas mõtis emergat: q; oĩs xpi actio nostra ẽ ĩstructio: sz xps baptismũ accipe voluit ĩ. 30. ãno vite sue: vt dr̃. Luc. z⁰. ḡ ⁊ sim̃lr aput nos dz vsq; ad tps pfecte etatis differri. ¶ Ad. p. medicia efficax dz vsq; ad finẽ q̃ maxime põt iuuare: sz baptismus maxie iuuaret i fine vite vel saltẽ in pfecta etate: q; p ipm oĩa delicta adolescẽtie ⁊ iuuẽtutis solueret̃: ḡ vsq; tũc deberet differri. ¶ Ad. p. magis afficit̃ homo ad ea q̃ ex seipo acgrit: q̃ ad ea q̃ ab alio accipit. vñ ⁊ illi q ex ꝓpa acgsitõe diuitias hñt nõ sunt ita liberales: sicut q ab alys acceperũt: vt dicit pḥs in 4⁰ Eth. sz pueri q baptiçãtur q̃si ab alys baptismũ suscipiũt: adulti aũt ex seipsis ad baptismũ accedũt: ḡ magis afficerent ad fidẽ xpianã q̃ in baptismo suscipit̃. ñ baptizarent̃ adulti: q̃ si baptiçarent̃ infantes. ¶ Hz ꝺ. medicina dz q̃ citiz morbo apponi: sed baptismus est medicia ꝺ originale peccatũ: qõ etiã in pueris est: ḡ dz eis baptismus dari statim. ¶ Ad. p. meli⁹ est impedire malũ ne fiat q̃ iã factũ destruere: sed p baptismũ debilitat̃ fomes ne dñet̃ in nobis: ⁊ in peccatuz actuale ne nos ꝑcipiter: ⁊ sic in pueritia suscept⁹ futura peccata impedit: ḡ melius est tũc dari baptismum q̃ postea ad destruendum peccata ꝓterita.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q; adultis vsu rõnis carẽtib⁹ baptismus dari nõ debeat: ĩ adultis. n. nõ solũ p baptismũ originale: sz etiã actualia pctã soluunt̃: sz ꝺ actuale pctũ qõ gs ex seipso cõmittit regrit̃ ꝓpius mot⁹ lib. ar. ḡ his adultis g vsuz lib. arbit̃ nõ hñt baptismus dari nõ dz. ¶ Ad. p. nulli ꝺdicenti sacr̃m exhiberi oz: sz q̃ndq; ametes ⁊ furiosi ꝺdicunt: ḡ eis baptismus dari nõ dz. ¶ Ad. p. dormiẽtes fm pḥm viuũt vita plãte: sz baptismus nõ dat̃ nisi viuẽti vita bũana q̃ ẽ fz aiam rõnalẽ: ḡ dormiẽti baptismus dari nõ oz. ¶ Hz ꝺ est: qõ Aug. dicit. 4⁰. ꝺfes. de amico suo: q cum desparet̃ baptiçatus est nesciẽs: ⁊ tñ in ipo baptismus efficaciã habuit: qõ pz ex hoc q; postea puerse suasioni cõtradixit: ergo etiam carẽtibus vsu rõnis baptismus dari põt. ¶ Ad. p. pueri qui nũq̃ habuerũt vsuz rõnis baptizant̃: ergo multo ampli⁹ illi q aliquãdo habuerunt: quãuis nũc nõ habeant.

¶ Rñdeo dõm ad pmã qõnẽ q; diuersi statⁿ mũdi ꝺpant̃ diuersis etatibus vnius hoĩs: sicut Augu. dicit in lib. 83. qõnũ. vñ sicut nullus statⁿ mũdi fuit i q cẽt hũano genere pcluſa via salutis: ita nulla etas hoĩs vnⁱ ẽ in quo sibi via salutis pcludat̃. vñ cũ ĩ pueris sit pctm̃ originale: q; qõ a ꝺsecutõe eterna salutis ipediũt: oz q; eis adhiberi possit aliq̃ remediũ ad remouẽdũ pdictũ ipedimẽtũ: Bãt ẽ

baptismus, vñ diuine misericordie contradicit qui negat baptismū puulis posse exhiberi: ꝛ pp hoc hereticus ē hoc dicere. ¶ Ad p^m ḡ dōz ꝙ pueri q̄uis nō hēant actū fidei nec dilectionis: ꝛ ideo nō hēant actū fidei vel dilectionis: tñ habitū quē i baptismo suscipiūt: sic ꝛ habitus aliaꝝ virtutū: sz si vbū dñi itelligat de actu fidei: tūc referēdū est ad illos tātū q̄ pdoctrinā ap̄lꝝ īstruēdi erāt: de q̄b^o pdicate euāgeliū dicādū erat: baptism^o dari debebat nisi credere. ¶ Ad z^m dōz ꝙ obligatio i baptismo nō fit ad aliqd ad qd nō ois hō teneat. ¶ Ad z^m dōz ꝙ sic ille q̄ ascribit ad militiā: nō oz ꝙ stati i pugnā vadat: sz q̄n opportunitas imminet: ita nec ille q̄ i baptismo ascribit ad diuinas actōes oz ꝙ stati ad eas admittat: sz q̄n tps opportunū fuerit. ¶ Ad z^m. q. dōz ꝙ magis laudabile ē ꝙ pueri q̄ citi^o pot rit baptizent cōmode non expectata pfecta etate pp tres rōnes: p̄ q̄ pp ībecillitatē nāe de facili mori pñt ꝛ dānari. pp ifestatōes demonū q nō hñt tātā ptātē in pueris bapti ad nocumēta corporalia. tertio q̄ in pueritia facili^o bo/ habēt: neq̄ quātū ad nocumēta spiritualia: neq̄ quātum mo ad aliq̄ inducit ꝛ firmius īheret: ſm ꝙ pbus dicit in z^o ens. ¶ Tradit aūt puerū sacris symbolis. i. sacralib^o signis simus sacerdos: vt cū eis puersetur ꝛ neq̄ formetur i vitā al terā: nisi diuina ꝓtēplantē semp. ¶ Ad p^m ḡ dōm ꝙ xps su/ cepit baptismū q̄si ipm īstituēs vel ꝓsecrans: hoc aūt ad doctoris vel sacerdotis officiū ptinet nūciare viā salutis. dote baptizari nō debuit: nec ē sile de alys q̄ baptismū su scipiūt: vt ab eo iuuent. ¶ Ad z^m dōm ꝙ i baptismo con/ ferf gra ad bñ viuēdū ꝛ pctā tollunt p̄terita: ꝛ ipediūtur futura. ꝛ iō q̄uis baptismus i fine vite susceptus pla pctā p̄terita tolleret: tñ paucioza impediret: ꝛ ad paucioza bona ꝓmoueret. ꝛ iō minus esset vtilis. ¶ p̄. multis casibus subiacet būana vita: ꝛ posset ꝓtigere: vt q̄ baptismū i fine accipe expectaret mortē subitā puent^o expectatione sua fraudaret. ¶ Ad z^m dōz ꝙ gra baptismalis nō ē p acqsitōes boīs: sz dono dei. ¶ p̄. status pauptatis añ diuitias acqsitas nō iclinat affectū vt hō pauptatez sequat: sz magis vt pauptatē fugiat: status aūt peccati añ graz vel virtutē relingt ꝓpter assuetudinē inclinationē in aīa: vt facilius in peccatū labatur: ꝛ ideo nō est simile de acquisitione peccatiue ꝛ gratie vel virtutis.

¶ Ad z^m. q. dōm ꝙ de amētib^o distīguēdū ē: q̄dā. n. sunt q ex natiuitate amētes fuerūt: ꝛ nūq̄ hñt aliq̄ lucida īter/ualla: ꝛ de talib^o vī eē idē iudiciū qō de pueris: q̄dā autez amētiā icurrerūt ex infirmitate vel aliquo hō: ꝛ hñt aliq̄ lucida iterualla: ꝛ de istis dōm est ꝙ si añq̄ amētiā īcurrerūt: vel diu hñt lucida interualla fuerūt in ꝓposito baptismū suscipiendi: si necessitas sit pñt baptizari: ꝛ baptismi sacrm suscipiūt ꝛ rem sacramēti: etiā si tūc actu dissentiant q̄ñ baptizant in amētia existētes. si aūt añ amētiaz ꝓtradixerint nō recipiūt sacramētū neq̄ rem sacramēti.

¶ Ad p^m ḡ dōz ꝙ sic ī adulto q hz vsuz rōnis disponit ad graz baptismalē suscipiēdā mot^o lib. ar. quē hz duz baptisat. ita in amēte motus lib. arbi. quē habebat dū sane mētis erat. ¶ Ad z^m dōm ꝙ effectus baptismi in mēte susci/ pitur nec impedit nisi ex ꝺdictiōe mentis. illi aūt qui mē/ tis vsum nō hñt nō ꝺdicūt mente: sed magis fantasia vel sensus p̄cessit. ¶ Ad z^m dōm ꝙ dormientes baptizan/ di nō sunt nisi piculū mortis īmineat: ꝛ tūc sic ꝛ distinguēdū est de dormientibus: sicut de illis q̄ amentiā incurrūt post statum sane mentis.

Ad secundum sic ꝓcedit: vī ꝙ nulla idispositio volūtatis hūane possit effectum baptismi impedire: ea. n. q̄ sunt a natura sunt magis pmanētia: q̄ ea q̄ sunt a volūtate: sz originale est pctm̄ nāe qō baptismi effectū nō īpedit: ḡ nec aliqua indispō voluntatis baptismū in suo effectu īpedire pōt. ¶ p̄. in nālib^o indispō materie nō īpedit effectū agētis totaliter nisi qñ ꝺria dispō q̄ est in mā est fortior q̄ virtus agētis: sicut pz de aquositate lignoꝝ ꝓpatōez ad calorē ignis: sz virtus dīna q̄ in sacris secreti^o opat salutē: vt Aug. dicit ē potentior q̄libet indispōne nre voluntatis: ḡ nō pōt pp indispōnem volūtatis effectus baptismi totaliter tolli. ¶ p̄. baptismus sicut ꝛ alia sacra instrz est dīne misericordie operantis salutē: sz diuina misericordia operans salutē ēt voluntatē in bonū mutat p gratiā puenientē: ḡ ꝛ baptismus īdispōnē voluntatis magis tollit q̄ ab ea īpediat. ¶ Sz ꝺ. Ro. xi. sup illud. Sine penitētia sunt dona dei ꝛ vocatio: dicit Amb. ꝙ gra dei in baptismo nō regrit nisi solā fidem ꝛ ꝓtritionē: sed p hec duo tollit ois cōtrarietas volūtatis ad gram: ḡ regrit ad baptismū vt indispō volūtatis tollatur. ¶ p̄. ſm Aug. Qui creauit te sine te nō iustificabit te sine te: sed ille q hz idispositā voluntatē nō coopat deo: imo magis ī ꝺriū opat: ḡ in baptismo nō iustificat.

¶ Ulteri^o videt ꝙ hō voluntatis indispō non debeat dici fictio: ſm. n. vnūquodq̄ genus peccati cōtingit volūtatē esse indispositā ad baptismalis gre susceptionē: sed fictio est spāle pctm̄: q̄ opponit spāli virtuti. s. veritati: vt pz p pbm in 4.° Et h̄. ḡ nō dz dici vl̄e impedimētū baptismalis gre. ¶ p̄. Aug. dicit ꝙ fictus est q nō credit: sed sicut ī baptismo dat fides: ita ꝛ alie virtutes ꝛ pcipue charitas per quā aliqs fit filius dei: ḡ fictio nō magis dz poni īpedimētum baptismi q̄ opposita aliaꝝ virtutū. ¶ p̄. ſm Augu. aliquo mō fictus est q indeuotus accedit: sz īdeuotio potest eē sine pctō mortali: talis aūt nō hz aliqō īpedimētū baptismi: ḡ impedimētum baptismi nō debet dici fictio. ¶ p̄. ſm Aug. alio mō dī fictus q aliter celebrat: sz q nō seruat formā eccl̄ie nō cōfert sacrm neq̄ suscipit: ergo talis fictio nō est sacramenti īpedimentū. ¶ p̄. fictus alio mō ab Augu. dī q cōtēnit suscipere: sed talis nō suscipit: ḡ talis fictio nō impedit sacraméti effectum.

¶ Ulteri^o videt ꝙ recedente fictione baptismus effectū nō consequat: opus enim mortuū nunq̄ viuificat: vt ifra dist. i4.ª dicet: sed opus mortuū dicit qō in peccato mortali factum est: cū ergo ficte accedens ad baptismū in peccato mortali sit: baptismus ille nunq̄ viuificare poterit: vt ei gram cōferat. ¶ p̄. effect^o baptismi est ab omni culpa ꝛ pena absoluere: sed hoc nō accidit recedente fictiōe: qz a pena peccatoꝝ que post baptismū cōmisit non absoluitur: alias esset maioris efficacie in ficte accedētibus q̄ in alys: quibus ad deletionē sequētium peccatoꝝ baptismus nō operat: ergo recedēte fictione baptismus nō habet suum effectū. ¶ p̄. sicut aliquis ficte accedit ad baptismū: ita ēt ad eucharistiā: sed recedente fictiōe eucharistie effectū nō ꝓcipit qui ꝑus fictus accesserat: ḡ nec etiā recedēte fictiōe aliquis baptismi effectum ꝓcipit. ¶ Sz cōtra: remota causa remouet effectus: sz causa impediēs effectum baptismi erat fictio: ergo remota fictiōe baptismus effectū suū habebit. ¶ p̄. cuilibet culpe in statu vie pōt remediū adhiberi: sz ꝺ originale culpaz nō est aliud remediū q̄ baptismus: ḡ cū ficte accedētib^o originale nō remittat: oz baptismū iterari si recedēte fictōe baptismus effectū suū nō haberet: qō est incōueniēs ⁊ hereticū.

¶ Rñ.° dōz ad p^am. q. ꝙ duplex ē effect^o baptismi. ꝓim^o ē res ꝛ sacrm. s. character: ꝛ qz character nō ꝓprie dī ad ppa randū hominis voluntatē: vt aliquid bñ fiat cū nō sit habit^o: sz potētia, vt dcm̄ est. iō būc effectū volūtatis idispō

nō impedit: dūmō aliqualis sit volūtas recipiēdi sacrm. Alius effectus est q ē res ⁊ nō sacrm. s. gra ⁊ q̄ ad ipsam conse quunt: p q̄ hoīs voluntas ꝓparat: vt bn̄ velit ⁊ bn̄ coope/ tur: ⁊ iō ad hunc effectū pcipiēdū nō sufficit quelibet vo/ luntas sacrm recipiendi: sz regrit volūtas talis a qua re/ moueat oīs indispō ōria gre baptismali: qz ōria nō se cō/ patiunt. vñ manēte ōria disponē baptismus vltimū suuz effectū hre nō posset. ¶ Ad pm g dom q peccatū originale eo ipso q nō ē voluntariū voluntate hūs psone hz q i vo luntate in q̄ vltimus effectus baptismi effici dz: idispōnez aliquā nō causat. ⁊ iō effectuz baptismi ipedire nō potest. ¶ Ad zm dom q de rone voluntatis ē vt cogi nō possit. ⁊ iō nō ē sil̄is rō de indispone voluntatis ⁊ aliaꝝ rez natu/ raliū q̄ p violētā actoez agētis dispōnes ōrias admittūt. ¶ Ad 3m dom q sicut in his q̄ ad eē nāe spectāt: q̄dā de/ opat mediātib⁹ rebus nālib⁹: q̄dā aūt sibi reseruauit: ita etiā in alys q̄ ad gram ptinēt: q̄dā opat mediātib⁹ sacris: q̄dā aūt ūmediate opat: ⁊ q̄ꝝ ꝓter legem nature: sicut ⁊ miracula facit ꝓter rones seminales seu nāles: ⁊ de hūs ē pmutatio volūtatis eoꝝ q gre ōriā voluntatē hūt nō so/ lū hūtu: qō q̄ꝝ ꝓtingit in his q nō ficte acced ūt se ad graz disponētib⁹: quā in ipo momento baptismi ꝓsequūt: sz ēt eoꝝ q ōriā actu volūtatē hūt: sic ō ꝑ Paulo accidit. Act. ix. ¶ Ad secundaz. q. dom q ad hoc q aliquis alicuius agen/ tis effectum percipe debeat: opz q se habeat ī debita di/ spone ad cām agētē ⁊ ad effectū pcipiēdū. ⁊ iō indispō vo luntatis q̄ effectū vltimū baptismi ipedit est duplex: vna fm ordinē ad ipm sacrm: alia fm ordinē ad effectū sacri. Ad ipm aūt sacrm ꝓtingit voluntatē eē idispositā dupli/ citer. Uno⁹ p subtractōez necessarij. Alio⁹ p positōez con trarij: qz aut oīs actio ē p ꝓtactū. iō necessariuz est q reci/ piēs sacrm quodāmō ꝓtingat ipm: ⁊ p itellectū quē q dez ꝓtactū facit fides: ⁊ p affectū quē cōtactū facit deuotio. ⁊ iō idispositus reputat: ⁊ q nō credit ⁊ q indeuot⁹ accedit. Sil̄r aūt duplex est ōriū qō subtrahi oz: vnū est ex pte eo rum q̄ exterius agunt: ⁊ sic indisposit⁹ ē q aliter celebrat. Aliud ē ex pte vtutis ītrinsece q̄ secretius operat salutez: ⁊ sic idisposit⁹ ē q ꝓtēnit. Sil̄r aūt p ꝓpatiōez ad effectuz baptismi oz q⁹ disponat aligs adhibēdo nēcium. s. fidē: q̄ coz purificat: ⁊ qō remoueat ōriū. s. pctm p ꝓtritiōem. ⁊ iō Ambō. dicit. q⁹ non sunt necessaria ex hac parte nisi fides ⁊ ꝓtritio: tamē cōtritio etiā in deuotione includitur. ¶ Ad pmum q̄ dom q fictio ppie est cuz aliqs aliqd oñdit di/ cto vel facto qō nō ē in rei vitate. Hoc aūt ꝓtingit dupliciter. Uno⁹ q̄ꝝ ex hac intētōe aliqd dr̄ vel fit vt aliud ostē/ dat q̄ rei vitas hz: ⁊ tūc fictio est spāle peccatū: ⁊ sic nō ac cipit hic. Alio⁹ q̄ aliqd oñdit q⁹ rei vitas nō hz dicto vel facto: etiā si nō pp hoc dicat vel fiat: ⁊ sic accipit hic fictio: gcūq. n. ad baptismū accedit oñdit se veteri vite abrenū ciare ⁊ nouā īcboare. vñ si volūtas eius adhuc in vetusta te vite remaneat aliud oñdit q̄ sit in rei vitate. ⁊ iō est fi/ ctio. ¶ Ad zm dom q in sacris pcipue fides opat: p quaz sacra quodāmō ꝓtinuant sue cause pncipal̄r agenti: ⁊ etiā ipsi recipiēti. ⁊ iō defect⁹ fidei spāli⁹ ptinet ad fictōez q̄ ē in sacris q̄ defect⁹ aliaꝝ virtutū. ¶ Ad 3m dom q deuo/ tio hic accipit voluntas ꝓsequēndi baptismū totaliter: ⁊ q̄ tū ad sacrm: ⁊ q̄ tū ad rē sacri: ⁊ h⁹ deuotōis defectus nō pōt sine peccato mortali eē q̄uis defectus cognitōis ꝓput im/ portat feruorē charitatis ī reuerētia dei ⁊ diuinoꝝ possit eē sine pctō mortali. ¶ Ad 4m dom q alr celebrās q̄ꝝ nō variat ea q̄ sunt de eētia sacri: ⁊ tūc ꝓfert sacrm: sz nō ꝓsequit aligs rē sacri nisi suscipiēs sacrm sit ūmunis a culpa aliter celebrātis. ¶ Ad 5m dom q ñ logmur hic de ꝓtēptu quo aligs abycit sacrm nō recipiēs ipm: sz quo aligs pui/ pēdit nō estimās in eo eē efficaciā ad saluādum.

¶ Ad 3um. q. dom q ī baptismo impmit character q ē ime/ diata cā disponēs ad gratiā. ⁊ iō cū fictio ñ auferat cchara/ cterē recedēte fictōe q̄ effectū characteris ipediebat cha/ racter q est pūs in aīa incipit hre effectū suuz: ⁊ ita baptis/ mus recedente fictione effectum suū consequitur.

¶ Ad pm g dōz q⁹ baptismus nō hz efficaciā solū ex opere opante: sz magis ex ope opato: qō ē op⁹ dei ⁊ nō hoīs. ⁊ iō nō pōt eē mortuū. ¶ Ad zm dom q⁹ baptismus receden te fictōe hz illū effectū quē pus habuisset si fictio nō fuis/ set. ⁊ iō pctā pcedēta baptismū remittit: ⁊ quo ad culpā: ⁊ quo ad penā: sz pctā sequēta remittūtur vtute ꝓtritōis q̄ fictionē amouet q̄tū ad culpā: sz nō q̄tū ad penā totali ter. ¶ Ad 3m dom q⁹ in eucharistia nō ipzimit character: cuius virtute possit aligs virtutē sacri percipere fictione recedente. ⁊ ideo nō est simile.

Ad tertium

sic ꝓcedit: vr q⁹ ꝓter baptismū flu/ mis nō debeāt alia baptismata cē: i oīb⁹. n. q̄ sunt vni⁹ spēi ē vn⁹ modus gnātōis: sz baptism⁹ est regnatio in vitā spūalē q̄ ē vni⁹ rōnis in oībus genera tis: g nō dz eē regnatio nisi vni⁹ modi: ⁊ ita tm baptismus flumis. ¶ P. baptismus ꝓdiuidit ꝑ alia sacra noue legis: sz alia sacra nō multiplicant: nō. n. sunt plures ꝓfirmatio nes neq; plura sacerdotia: ⁊ sic de alys: g ꝓter baptismus etiā fluminis nō dz eē aliq⁹ baptisma. ¶ P. sacrm est ge/ nus baptismi: sz alia q̄ dr̄ baptismata nō sunt sacra: q̄ ñ seruat debita forma ⁊ debita mā: g non sunt baptismata. tū. ¶ P. Deb. 6° sup illud. baptismatuz doctrīe. dicit glo. Sz ꝑ ē: qō Dam. determiat i 4.° lib. pla gnā baptismā plura dicit: quia est baptisma aque: penitētie: ⁊ sanguinis: ergo sunt plura genera baptismatum.

¶ Ulterius videt q⁹ penitētie baptism⁹ nō sufficiat ad sa/ lutē: character. n. baptismalis vr̄ ē de ptinētibus ad sa/ mū pnīe nō imprimit character: g nō sufficit ad salutem. ¶ P. posita cā sufficiēte supfluū vr̄ aliā cām addere: si g baptism⁹ pnīe ad salutē sufficeret necessitate īminēte: tūc aligs necessitatis articulū euadens nō deberet baptismo aque baptiçari: qō falsuz ē. ¶ P. etas puerilis magis est ad misericordiā ꝺ clinās q̄ etas pfecta: vt ps p glo. Ro. 5° sup illud. Uix p iusto qs mouit tē. sz pueris nō remittit pctū ozigiale p sola fide ⁊ cōtritiōe aliaꝝ nisi baptismus aq̄ eis adhibeat: g vr̄ q nec adultis remittatur ozigiale ⁊ actuale sil̄ sine baptismo aq̄. ¶ Sz ꝛ. salus hoīs cū sit de maximis bonis nō pōt hoī ītuito auferri: sz in ptāte hoīs ē ipedire aliū ne baptiçet baptismo aq̄: g sine baptismo aq̄ p solā fidē ⁊ cōtritōem pōt eē salus. ¶ P. Ro. 6° dr̄. Hsa dei vita eterna: sz cōtritio nō est sine gra: g g habet fidē ⁊ cōtritionem etiā sine baptismo aque saluatur.

¶ Ulterius videtur q⁹ baptismus sanguinis nō suppleat vicem baptismi aque: baptismus. n. aque habet efficaciā ex opere operato: baptismus aūt sanguinis solū ex opere opante. vñ sine charitate nō ꝓdest: vt dr̄ ꝑ Loz. 13° sed in pueris nihil hz efficaciā ex ope opante: qz vlum lib. ar. nō hūt g ī eis baptismus sanguis ñ supplet vicē baptismi aq̄. ¶ P. ī baptismo sanguis nō é nisi pena ⁊ cā: sz pena q̄ꝝ nō est ꝓportionata ad tollēdā tātā penaz debitā p pecca tis: nec etiā deuotio ad cām passiōis cū qbus p deū patit ad hoc sufficeret: g baptismus sanguis nō semp totā penā debitā p peccatis tollit: ⁊ ita nō supplet in oībus vicē ba/ ptismi aq̄. ¶ P. alia multa sunt gna supērogationū sicut virginitas: cui ēt debet aureola ⁊ doctria ⁊ hūs: sed hec nō supplēt locū baptismi: g nec martyriū vt vr̄. ¶ Sz ꝛ est qō Aug. dicit de Cipano q⁹ sigd ī eo purgādū erat: passio/ nis falce ablatuz est: g baptismus sanguis purgat vlr: ⁊ ēt supplet locū baptismi aq̄. ¶ P. baptismus aq̄ efficaciā hz ex passione xpi: cui nos ꝺformat: sz simil̄r baptismus san/ guinis nos passioni xpi ꝺformat: g supplet vicē baptismi.

¶ Alteri⁹ vr̄ q⁹ baptismus aq̄ sit potior q̄z baptismus sanguis:baptism⁹.n.sanguis efficaciā hz ex ope opante illius patiť:baptismus aūt aq̄ ex passiōe xp̄i.cū ꝑ passio xp̄i sit efficacior q̄z op⁹ operās alic⁹ puri hois:baptismus aq̄ nobilior erit q̄ baptismus sāguis. ¶ Ad p̄m. p baptismū aq̄ dať hoīs gra:p quā debeť ei aurea:sz p baptismū sāguis debeť aq̄ erit nobilior q̄ aureola.ꝑ cū aurea sit nobilior q̄ aureola: ⁊ baptism⁹ sāguis. ¶ Sz ⁊ ē.qđ dr̄ i glo. Judi.6.super illud. Tolle vitulum ⁊c̄. Baptismus in sanguine puriores reddit q̄ baptismus aque.

¶ Ad 2m dō.ad p̄m.q.q. ꝓpe loq̄ndo vnū ē tm̄ baptisma qđ in aq̄ celebrať sub determiata forma vbor. de q̄ dns dic̄ Matth.vl. Docete oēs gētes baptizātes eos ⁊c̄. Alia aut̄ dr̄ baptismata ordines ad illud bapma:⁊ b̄ triplr.p dr̄ aliqđ baptisma q̄si signū h⁹ baptismi:⁊ sic dicunt quidā ptismus inq̄tū signat nr̄m baptismū:q̄tū ad saluationes p̄s p̄. pe.4.⁹⁰ trāsit⁹ maris rubri q signat baptismū nr̄m q̄tū ad libationē a fruitute demonū: vt dr̄.i. Cor.10. ⁊ ablutiones q̄ fiebāt in lege q̄ signāt nr̄z baptisma q̄tū ad purgationē pct̄or q̄ in ipso fit. Alio⁹ dr̄ bapma q̄si cā aliq̄ nr̄i baptismi:⁊ sic baptism⁹ ioānis dr̄ bapma:vt disponēs ad nr̄m bapma:⁊ bapma q̄ rps baptizať ē: vt dās efficaciaz nr̄o bapmo. Alio⁹ dr̄ aliqđ bapm⁹ ꝓ magr̄ b̄ logť:vel q̄tū ad effectū scdāriū:q ē cōsūmatio in effectu:⁊ sic dr̄ bapm⁹ spūs:ō q dr̄ Act.i.⁊ hec.q. gnā baptismatis ponit dam.sz magr̄ b̄ tāgit illa tm̄ q̄ hūt ꝓueniētia cū sacro baptismi i ꝓncipali effectu. ¶ Ad p̄m ꝑ dōz.q. baptismo aq̄:q̄ bapm⁹ sāguis ⁊ pnie nō valēt ad regnātiōez nisi ei q bz baptismū aq̄ in ꝓpōsito.s.qñ articlus necitatis nō ꝓhibet religiōis sacrz excludit:vt i lra dr̄:⁊ sic quodāmō agūt i vi baptismi aq̄. ¶ Ad 2m dō.q. alia sacra nō sūt tante necitatis sic̄ baptismus:⁊ iō nō oportuit q̄ hērent aliq̄ suppletia:cuz articlus necitatis sacrm excludit. ¶ Ad 3m dicī sacra:pp qđ i lra dr̄:q tles suscipiūt rē sacri sine sacro. ¶ Ad.2.q.dōz q aliqđ dr̄ ad salutē sufficere dupl̄r. Uno⁹ est ad salutē. Alio⁹ sz qđ ⁊ i casu ⁊ sic suffic̄ qñ articlus necessitatis sacrm excludit ne actu pcipi possit:tc̄.n.q̄uis sit volūtas ꝑ fcō reputať ei q nō bz tps opandi. ¶ Ad p̄m ꝑ dōz.q. eadez rō ē de charactere baptismali:⁊ de ablutiōe q̄ exteriori:q⁹ vtrūq̄ simplr ē necīuz ad salutē:sz in casu suffic̄ ꝓpositū qñ articlus necitatis sacrz excludit. ¶ Ad 2m dō.q. rō illa ꝓcederet bñ si baptism⁹ pnie cēt simplr ⁊ absolute ad salutē sufficiēs. ¶ Ad 3m dō.q. q̄uis puero ꝓ aliq̄ cā salutis sit:⁊ q⁹ ꝑ ꝓpriū motū li.ar.saluari debeāt q⁹ in eis ꝓpa q̄ sacrm baptismi saluenť.plus.n. valet adulto fides aliena. Q⁹.n. aliq̄ fides aliena puero ad salutē sufficiebat cū aliq̄ ꝓtestatiōe: b̄ erat inq̄tū illa ꝓtestatio habebat vi sacri quā nūc bz baptismus aq̄.

¶ Ad.2.q.dō.q. baptism⁹ aq̄ efficaciā hz a passiōe xp̄i inq̄tū eā sacr̄aliter repūtat. bapm⁹ aūt sanguis passioni xp̄i ꝓportionat realr̄ nō sacr̄ali repūtatiōe:⁊ iō in his q̄ sacr̄alia sunt baptism⁹ sāguis nō supplet vicē bapt̄ aq̄:sic̄ ē ipressio characteris ⁊ hō:sz in eo qđ ē res tm̄ supplet totalr̄ vicez bapt̄ aq̄ qñ articulus necitatis sacrz excludit:sic̄.n. in bap⁹ aq̄ liberať hō ab oī culpa ꝓcedēte ⁊ pena:ita in bap⁹ sanguinis q̄tū ad penā q̄ aligs martyriū explicet quā ꝓtinet̄q̄ q̄tū ad satisfaciendū ꝑ pct̄ō: neq̄ q̄tū ad deuotionē iuste volūtatis:q̄ ꝓtingit q⁹ voluntate maiori charitate informata aliquis sine martyrio non potest ab oī pena liberari:sz hoc habet ex imitatiōe passionis christi. vnde de martyribus dicitur Apoc.5⁹. Lauerūt stolas suas in sanguine agni.⁊ ideo pueri q̄uis vsuz li.ar.nō habeant si occidanť ꝑ christo in suo sanguine baptiçati saluanť. ¶ Ad 3m dōz q⁹ q̄uis illa pena in se cōsiderata nō esset sufficiens ad liberandū ab oī pena peccati: tamē relata ad cām passionis accipit efficaciā a passiōe christi:cui aligs ꝑ talem penā ꝓformať:⁊ ex hoc ab oī pena absolvere pōt. ¶ Ad 3m dōz q⁹ in alys supererogatiōis vel pfectōis opibus vel statibus nō est ita expressa ꝓformitas ad passionē christi:sicut in baptismo sanguinis:neq̄ etiaz in baptismo penitētie:⁊ iō nō oz q⁹ in eis oīs pena dimittať:tm̄ in vitis patrū dr̄:q⁹ qdā patrū vidit eandē grām descēdēte sup eū:q habitū religionis assumit:⁊ sup eū q baptiçať: sed hoc nō est:q̄ talis a satisfactione absoluatur:sed q̄ eo ipso q⁹ suā voluntatē etiā in seruitutē redegit ꝓpter deū: plenarie iaz ꝑ oī peccato satisfecit quā chariorē hz oībus rebus mūdi de quibus tm̄ posset:dare q⁹ elemosynis oīa peccata redimeret etiā q̄tum ad penam.

¶ Ad q̄rtā q̄nē dōz q⁹ vterq̄ baptism⁹ hz efficaciā a passione xp̄i ꝑz q⁹ ei cōformat:⁊ q̄ baptismus aque ꝓformat ei sacr̄ali significatiōe. baptism⁹ aūt sanguinis realr̄: ideo q̄tū ad sacr̄alia excedit baptism⁹ aque:sicut ē impssio caracteris ⁊ hō.sed q̄tū ad ea que sunt hec res sacri excedit baptismus sanguinis:q̄ ⁊ gra in baptismo sanguinis magis augeť hūti:⁊ amplior dať nō hūti si ipedimētū nō assit:⁊ remissio pct̄or q̄uis nō sit plenior: q̄ vterq̄ oēz penam ⁊ culpā tollit:tm̄ est in baptismo sanguis efficacior ⁊ fructuosior:q̄ scōis maculis ñ ignať. vt Dam.dic̄. Q⁹.n. qdā dicūt q⁹ in baptismo sanguis gra nō ꝓferť appet falsuz esse in pueris q ꝑ xp̄o occidunť:⁊ etiā in adultis q̄bus pōt in ipso actu passiōis gra dari:sic̄ ⁊ in baptismo aque si se ad eā disposuerint:⁊ obicē aliquē nō ponāt spirituisancto.⁊ b̄ ꝑz ꝑ Aug.q ad Fortunatū loquēs de cōparatione hor̄ baptismatū ait. Baptiçat⁹ cōfitet̄ fidē suā cor̄ā sacerdote:martyr cor̄ā psecutore. ille post ꝓfessionē aspgit aq̄: hic sanguine:ille ꝑ ipositionē man⁹ pōtificis recipit spirituz scīm:hic tēplū efficit spūssancti. nullus aūt efficit tēplū spūssancti nisi gram accipiēdo. ¶ Ad p̄m dōz q⁹ etiam baptism⁹ sanguinis efficaciā hz a passiōe xp̄i cui exp̄ssius cōformat q̄ baptism⁹ aque. ¶ Ad 2m dōz q⁹ in baptismo sanguis aligs nō solū aureolā mereť: sz etiā aureā ꝑ gratiā tūc collatā vel augmētatā.

¶ Oēs paruuli q in baptismo ⁊c̄.nō tm̄ soli puuli:sz ēt adulti.q̄nq̄ tm̄ de puulis nō est dubiū qn recipiant:de adultis aūt est:q̄ ꝑ fictionē ipediri possent:⁊ ideo de puulis potiꝰ exēplificat. ¶ Nisi peniteat eū veter⁊ vite ⁊c̄. ℨ.ꝑ baptismus nō ē pmū sacrz sz pnia. Et dōm q⁹ logť de pnia ꝓput est vtus:nō ꝓput est sacrm. ¶ Nō redire dimissa ⁊c̄. b̄ q̄liter verū sit infra.di.zz.dicet̄. ¶ Induūt hoīes xp̄m aliq̄ ⁊c̄. Induere xp̄m nihil aliud est q̄ xp̄i sīlitudinē assumere:qđ cōtingit exteri⁹ p sacr̄alē repsentationē:⁊ interi⁹ p realē imitationē. ¶ Nec tm̄ passio vicē baptismi ⁊c̄. cōtritio nō totalr̄ supplet: q̄ nō semp a tota pena absoluit: q̄uis absoluat ab omni culpa. ¶ Neq̄.n. ille latro ⁊c̄. contra est qđ Hieronym⁹ dicit:q⁹ xp̄s homicidy penā in illo latrone fecit esse martyriuz. Et dōz q⁹ habuit aliquid de martyrio.s.penā ⁊ iustā volūtatē:⁊ aliqd defecit ad martyriū.s.cā:sicut in innocētib⁹ defuit iusta volūtas: sed fuit pena ⁊ cā. ¶ Que regñatur⁹ erā amisi. amisisse se eū dicit q⁹ gaudiū ⁊ meritū qđ de baptiçatiōe eius habitur⁹ erat amisit differēs baptismū ei⁹ vsq̄ ad solēne tps ꝑm mozē ecclie qui tūc erat:vel vsq̄ ad pfectā īstructionē. ille aūt grāz baptismi nō amisit:q̄ cū desiderio eius decessit:⁊ b

ē vex q̄tū ad remissionē culpe: ʒ non q̄tū ad remissionē oīs pene. Ubi tota sacra bapmi tē. vex ē q̄tū ad id qō ē tm̄ res i sacro. ¶ Eterno supplicio puniēdos. supplicium i p̄ope noīat penā dāni quā solā pueri sustinebunt. vt i. z. li. di. 33. dcz ē. ¶ Qz fidelium ꝓfortio nō sepant tē. ofones tm̄ ille nō sūt p eis suffragia: ʒ grārū actiōes.

¶ Qz baptismus aque sanctus est a bono z a malo datus bono vel malo. Bil. V. a

Ost hec sciēdū ē sacr̄ baptismi a bonis z a malis mīstris dari: sic ē bōis z a malis sumi: nec melior ē baptism⁹ q p meliorē datur: nec min⁹ bon⁹ q p min⁹ bonū dat: nec malus q p malū dat: nec mai⁹ mun⁹ dat in baptismo dato a bono: nec min⁹ i bapmo dato a malo: ʒ eq̄le: qz nō ē mun⁹ bois: ʒ dei: qō totū subditis declarat testionijs. Aug. ait. Bapm⁹ talis ē q̄lis ē ille i c⁹ ptāte dat: nō q̄lis ē ille p c⁹ misteriū dat. Itē. Ꝓficuus fieri pt: vt aliq verū hēant bapma: z nō hēant verā fidē. Itē. Si iter bonos mīstros cuz sit ali⁹ alio melior: nō ē melior bapm⁹ q p meliorē dat: nllo mō malus ē q ēt p malū dat: qz idē bapm⁹ dat: z iō p mīstros dispares dei mun⁹ ē eq̄le: qz nō illoz: sed ei⁹ ē. Idē. Cū baptizat mal⁹: illud qō datū est: vnū ē: nō ipar: pp ipares mīstros: ʒ par z eq̄le pp ʒ. Hic ē q baptizat. Itē. Ego dico z nos dicim⁹ oēs qz iustos oz cē: p quos baptizatur: iustos oz cē tāti iudicis mīstros. Sit mīstri iusti si volūt. Si āt noluerit cē iusti q sedēt i cathedra moysi: secuz me facit magr̄ me⁹. s. xp̄s: de quo spūscūs dic. Hic ē q baptizat. Itē. Quos baptizauit iudas xp̄s baptizauit. Si quos ḡ baptizauit ebriosus: homicida: adulter: si christi erat bapm⁹: xp̄s baptizauit. Nō timeo adulteriū: nec ebriosū: nec homicidā: qz colūbā attendo: p quā mihi dr̄. Hic ē q baptizat. Itē homicida dedit bapmū xp̄i: qō sacr̄ tā scīm ē: vt nec homicida mīstrāte polluat. Itē si i hereſi q̄cūq; vl scismate q sc̄z i noie p̄ris z filij z spūs sci: bapmi sacr̄ accepit: itegrū sacr̄ accepit: ʒ saltē q̄ xt⁹ ē sacrī nō hēbit: si extra eccliaz catholicā ipz sacr̄ habuerit. Bz ergo ad eccliaz redire: nō vt sacr̄ bapmi itez accipiat qō nemo dz i aliquo repetere: ʒ vt i societate catholica vitā accipiat. Baptism⁹. n. extra eccliaz neq; ꝑdesse. Ubi. n. cuiq; ꝑdesse pōt baptism⁹: vbi pōt ꝑdesse elyna. s. i eccliā. Itē Isidorus. Roman⁹ pōtifex nō boiez iudicat qui baptizat: ʒ spiritū dei subministrare gram baptismi: ʒ paganus sit q baptizat. In his pspicue cernis baptismum verū bonis z malis dari: z a bonis z a malis: z ipsuz tm̄ eque sanctū esse: z munus eius eq̄le in bonis: siue a bonis siue a malis baptizantur.

¶ De ptāte baptismi z ministerio.

Uia misteriū tm̄ hīt nō ptāte baptismi. Ptāte. n. sibi retinuit. Qō nonne ioānes: cū vidit colūbā descēdēte super xp̄z. Añ Aug. Quid nouerat ioānes bap. dīm. Quid nō nonerat: ptāte dīnici baptismi in nullū boiez a dño trāsiturā: ʒ ministeriū plane trāsiturū. Ptāte a dño in neminē: ʒ misteriū i bonos z in malos. Nō exhorreat columba misteriū maloz: respiciat ptātez dīni. Quid faciat tibi mīster malus vbi bon⁹ ē dīns. Neq; q plātat: neq; q rigat ē aliq̄d: ſz q icremē tū dat ds. Si supbus fuerit mīster: cū diabolo cōputat: ſz nō ꝓtamiat donū xp̄i. Qō per illud fluit purū ē. Per lapideū canalē trāsit aqua ad arcolas. i canali lapideo nil gnat: ſz oz⁹ fruct⁹ plīmos affert. Hīt ergo nō mō boni: ſz ēt mali misteriū baptizādi: sed neutri ptāte baptismi. Ministeriū. n. dedit xp̄s suis: ſz ptāte sibi retinuit: quā si vellet poterat suis dare: vt su⁹ daret baptismū suū tanq̄z vice sua. z ptāte suā cōstituē poterat i aliquo vel i aliq̄b⁹ suis suis: vt tāta vis cēt in baptismo sui quāta ē i baptismo dīni: ſz noluit: ne seru⁹ in suo spez poneret. Baptizat su⁹ vt mīster: baptizat dns tanq̄z ptātez dns: quā si daret suis: vt. s. ipsoz cēt qō dominī crat: tot cēnt baptismi quot serui: z sic dicē⁹ est baptism⁹ ioānis: sic diceret baptism⁹ dns potri z Pauli. Qō ne fieret retinuit sibi dns potestatē baptismi: seruis aūt misteriū dedit. Si ergo seru⁹ dicit se baptizare: recte dicit: ſz tanq̄z mīster baptizat. z iō nō differt siue bonus siue malus baptizet: Inde etiā nemo dicit baptismus meus: cū tm̄ dicat euāgeliū meū: p̄udēria mea: ʒ hec sint a dño in q̄b⁹ dria ē. Ali⁹. n. alio meli⁹ operat in euangelizādo: z ali⁹ alio p̄udētior ē. Ali⁹ āt alio magis minusue baptizat⁹ siue ab iferiori siue a maiori baptizet dici ñ pt.

c

¶ Que fuit potestas baptismi: quā potuit xp̄s dare seruis.

Ic q̄rit q̄ sit illa ptās baptismi quam xp̄s sibi retinuit z potuit dare seruis. Hec est vtplurimū velut ptās dimittēdi pctā i baptismo: ſz ptās dimittēdi pctā q̄ i deo ē de⁹ ē. Jō alij dicūt hāc ptātē nō potuisse dare alicui seruoz: qz nulli potuit dare vt esset qō ipse ē: vel vt haberet cētiā quā ipse hz: cui hoc est cē qō posse. Dicūt. n. si hāc potētiā alicui dare potuit: potuit ei dar creaturas creare: qz nō ē hoc maioris potētie q̄z illud. ad qō dici pt: qz potuit eis dare potētiā dimittēdi pctā z nō ipaz eādē: q̄ ipse potēs est: sed potētiā crea-

tez:qua seruus posset dimittere pctā:nō tñ vt auctor remissiōis:ꝫ vt miſter: nec tñ sine deo ita in misterio hēret interi⁹ mūdare: ⁊ sic illud facit deo auctore:q cū eo: ⁊ in eo opaī illō exterius:ita interi⁹ mūdaret deo auctore q eius verbo velut quodā misterio vteretur. Ita etiā posset deus p aliquez creare aliq̄: nō p eū tāqz auctorē ꝫ mistrū cuz quo ⁊ in quo opareī: sic tñ:nec nos tñ: sed ipe nobiscū ⁊ i nobis: ⁊ tñ in bonis opib⁹ nr̄is ipse operat ⁊ nos: nec ipe in illis agēdis mistri eius sum⁹ nō auctores: ita ergo potuit dare ꝑuo ptātē dimittēdi peccata in baptismo. i. vt i mūdatōe iteriozi ꝑu⁹ cū dño dñs cū ꝑuo ⁊ i ꝑuo: sic i exteriozi misterio dñs opat cū ꝑuo ⁊ i ꝑuo. Vñ ⁊ dñs dr̄ scificare et Aug. sr̄ leuiticuz. Dñs ait. Ego dñs q scifico. Et de moyse ēt dcm̄ ē: ⁊ scificabis eū. Ꝫ mo inuisibili gr̄a p spm̄: vbi ē tot⁹ fruct⁹ visibiliū sacr̄a mētoz. Sine hac scificatiōe visibilia sacr̄a nil ꝓsunt. Sigs ꝫ meli⁹ apire poterit ñ iuideo.

Rōsqz ōteriauit magr̄ de baptismo p ordinationē ad recipiētes:ꝫ ōteriat ō ipo in ꝑparatiōez ad dātes:⁊ diuidit in duas ptes. in ꝑa oñdit a gb⁹ dari possit baptism⁹. in scōa a gb⁹ ⁊ q̄liter dari debeat. 6. di. Nūc gbus liceat baptizare ⁊c. ꝑia in tres. in ꝑa oñdit a gb⁹ dari possit baptismus: q a bonis ⁊ malis. in scōa assignat hui⁹ rōnē: ibi. Ex misteriū tñ hñt ⁊c. In tertia remouet quandā dubitationē. ibi. Dic q̄rit si ptās baptismi ⁊c.

Dic est dupler qō. ꝑia de potestate baptiçādi. ꝓ tria. ꝓmo quā ptātē xp̄s ꝫ q bō in baptiçādo habuit. Scōo quā ministris cōtulerit. Ter tio quaz conferre potuerit: sed non contulit.

Ad primum sic ꝓcedit. Videt q xp̄s ꝫm q bō habuit ptātem dimittēdi peccata. Matth. 9. dr̄. Ut aūt sciatis q filius hois hz ptātē dimittēdi pcta. dixit paralytico. surge ⁊ ambula: ꝫ nō oportebat si gnū oñdere ad ꝓbādū q ds hret ptātē dimittendi pctā: q Ihesus ꝫ ofitebant. ꝛ. ꝑ. Xp̄s ꝫm q bō ē redēptor. vt in. 3. di. 19. dcm̄ ē: ꝫ nō pot aliqs liberari a seruitute peccati: nisi sibi peccatuz dimittat. ꝛ. ꝑ. sup illō Joā. 5°. Sic pr̄ suscitat mortuos ⁊c. dic Aug. Judicat ⁊ suscitat corpora. nō pr̄ ꝫ filius ꝫm buma nitatis dispensationē qua minor est patre: ꝫ suscitatio corpoz attestat suscitationi aīaz q̄ fit p dimissionē peccati. g xps ꝫm q bō potuit pctā dimittere. ꝛ. ꝑ. maius est ipe rū eius q̄ iuocatio nois ei⁹: ꝫ ad iuocationē nois xp̄i dabat baptismus ⁊ remissio peccatoz in ꝑmitiua eccl̄ia. g ⁊ ipe xp̄s suo ꝑperio poterat peccata dimittere. ꝛ. ꝑ. Xp̄s ampliozis glozie ꝓe Moyse hitus ē: q nō sicut suus vel miſter sic Moyses ē in domo dei: ꝫ sic dñs ⁊ heres. vt dr̄ Deb. 3. ꝫ si nō hret potestatē dimittēdi peccatū ꝫm q bō nō eēt sicut dñs: ꝫ solū sicut miſter: sic ⁊ alij. g hz ptātē dimittēdi peccata. ꝛ. Sz ꝛ. illud qō est soli⁹ dei nō ꝓuenit xp̄o inq̄tū ē hō: ꝫ dimittere pctm̄ ē hō. vt pz Esa. 43. Ego sum q deleo iniqtates tuas pp me. g nō ꝓuenit xp̄o. ꝛ. ꝑ. nulli dimittit pctm̄ nisi p spiritū sanctū: ꝫ xp̄s ꝫ q hō nō poterat dare spiritū sanctū. vt di. 15. ꝓmi li. dcm̄ ē. g nō pōt remittere pctā ꝫm q hō. ꝛ. ꝑ. Aug. dic sup Joan. q xp̄s ꝫm q est filius dei est vita q̄ viuificat aīas: ꝫ qō ꝓuenit si bi inq̄tū ē fili⁹ dei nō ꝓpetit ei ꝫm q hō. g viuificare aīas remittendo peccata nō ꝓpetit ei ꝫm q homo.

ꝛ. Rñdeo dōm q triplex est ptās absoluendi a pctō in baptismo. Una potestas auctatis: ⁊ hec soli⁹ dei ē: q ꝑa virtute pctā dimittit: q̄si ꝓncipalis cā remissionis peccati. vñ tali potestate christus ꝫm q hō peccata remittere non poterat. Alia potestas ē mistery que eis competit qui sacramenta dispensant: in quibus diuina virtus secretius operatur salutem. Tertia est media inter has duas que dicitur potestas excellentie: ⁊ hanc christus ꝓe alys habuit. Attenditur autem hec excellentia quantum ad tria. ꝓmo q̄tum ad hoc q ex merito passiōis eius baptismus efficaciam hz: non aūt ex merito alicuius alterius baptiçantis. vñ non est melioz baptismus a melioze baptiçāte datus. zo q̄tū ad hoc q xp̄s sine sacro sacroz effectuz ꝓferre poterat q̄si dñs ⁊ istitutor sacroz: qō de alys nō ē vez. 3o q̄tū ad hoc q ad iuocationē nois ei⁹ dabat remissio pctōz in baptismo in ꝑmitiua eccl̄ia. Sz q rōnes videnť ꝓcedere de ꝑma ptāte: iō ꝓcedēde sunt vltie: ⁊ rñdēdū est ad ꝑmas. ꝛ. Ad ꝑm q dōm q fili⁹ hois habebat ptātē auctoritatis dimittēdi pctā: nō ꝫm q hō: ꝫ ꝫm q de⁹: ⁊ iō p miraculū oñsuz ꝫ ꝓbabat q ille hō eēt deus cui nā obediebat q̄si ꝓpo creatori. ꝛ. Ad zm dōz q redēptor dr̄ duplr. Uno mō pp vsuz ptātis auctatiue i absoluēdo a pctō: ⁊ sic xp̄s ꝫm q de⁹ redēptor est. Alio mō pp effectū humilitatis: ⁊ sic ꝓpetit ei ꝫ q hō inq̄tū p humilitatē passiōis nobis remissionē meruit pctōz: ⁊ hoc ptinet ad ptātē excellentie: vt dictū est. ꝛ. Ad 3m dōz q ptās quā xp̄s ꝫ q hō habuit suscitandi corpa nō est ptās tñ ministery: sic ⁊ petrus mortuos suscitauit. neq̄ est iteꝛ ptās auctis: q ꝫ solius dei est: ꝫ ē ptās cuiusdā excellētie q̄ ei cōpetit ex vnione ad deū: vt. s. iperio nō ꝑce mortuos suscitaret. ⁊ silr̄ habuit ptātē excellētie i remittēdo pctā. ꝛ. Ad 4m dōz q ꝫ qō ad iuocationē nois eius cōferebat remissio pctōz in baptismo ptinet ad ptātē excellētie. ꝛ. Ad 5m dōz q non habuit tñ ministery ptātez: sed altiorē vt dictum est.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videt q ministris cōtulerit ptātē coopandi ad iteriorē mūdationē. ministris. n. data est aliq̄ spūalis ptās: ꝫ ad emūdationē corporalē nō regrit aliq̄ spūalis ptās: sed sufficit corporalis. g ministri cooperant ad emūdationez interiorē. ꝛ. ꝑ. sicut sanctificatio quedā adhibet reb⁹ sacramētalib⁹: ita ēt ⁊ ministris sacroz: ꝫ res sacr̄ales ex sanctificatiōe inuisibilē gr̄az ptinēt ⁊ ꝓferūt ꝫm Aug. de scō vic. g ministri scificati in sua scificatiōe ad iteriorē mūdationē q̄ est p gr̄am operant. ꝛ. ꝑ. iter creaturas dignioz est creatura rōnalis q̄ aliq̄ forma actualis: ꝫ gr̄a operat iteri⁹ ad peccati remissionē. g ⁊ hō multo forti⁹ hz ptātez interius cooperādi. ꝛ. ꝑ. ois actio alicui⁹ forme attribuitur habēti formā illā: q⁹ calor agit ꝫ caliduz: ꝫ remissio culpe est actio gr̄e. g habenti gratiā cōpetit coopari ad remissionē culpe. ꝛ. ꝑ. Dio. 6. ca. cc. hierar. ad ministros ecclesie ptinet purgare: illuminare: pficere: sed purgatio in ecclesia fit a fordib⁹ mētis. g ministri ecclesie cooperant ad interiorē emūdationē. ꝛ. Sz ꝛ. emundatio interior a peccatis fit per spiritū scīm: ꝫ ministri ecclesie nō dāt spiritū scīm. g nec cooperant ad interiorē emūdationē. ꝛ. ꝑ. maius est iustificare impiū q̄z creare celū ⁊ terrā: ꝫ i crea-

tione celi ⁊ terre nihil deo cooperat̃.g̃ nec in iustificatiõe ipy. ¶ T.hois opatio ẽt in actib⁹ hierarchicis ẽ sub opatiõe angeli. vt dic̃ Dyo.sz angeli nõ põt ipzimere i affectũ. vt i.z.li.di.ii.dictũ ẽ. g̃ cũ affectũ oporteat a peccatis mũdari: videt̃ q nec cooperet̃ ad emundationẽ iteriozẽ.

¶ Rndeo dõm q coopari alicui agẽti dr̃.4.modis. Uno mõ sic̃ adiuuãs ei cui auxiliũ pbet cooperator. Alio⁹ sic̃ cõsiliũ prebẽs. Tertio sic̃ quo mediãte agens pmũ suũ effectũ iducit: sic̃ cooperant instrã pncipali agẽti. Quarto sic̃ disponẽs mãm ad effectũ agẽtis pncipalis suscipiendum. pmis g̃ duob⁹ modis in nulla actione aligd deo cooperat̃ pp pfectã eius potentiã: q̃ auxilio nõ idiget: ⁊ pp pfectã sapientiã q̃ nõ idiget Dsilio. Isa.40. Quis adiuuit spũz dñi: aut qs Dsiliarius eius fuit. Sz 3⁹mõ coopat̃ aliq̃ creatura deo in aliq̃ actione: nõ tñ in oĩb⁹.cũ.n. deus sit pmũ agẽs oĩum nãliũ actionum: gcgd nã agit hoc efficit q̃si instrale agens cooperãs pmo agẽti qõ est deus: sz q̃daz sunt q̃ sibi deus retinuit ĩmediate ea operãs: ⁊ in his creatura õo nõ cooperat̃: hoc 3⁹mõ: sz 4⁹mõ põt ei cooperari: sic̃ p3 i creatione aie rõnalis quã ĩmediate ds̃ pducit: sed tñ nã disponit mãz ad aie rõnalis receptionẽ: ⁊ qz recreatio aie rõnalis creationi ipsi⁹ rñdet: iõ emẽdatiõi ipsi⁹ imediate opat̃: nec aligs ei q̃tũ ad ℔ coopat̃ 3⁹mõ: sz 4⁹.⁊ ℔ dupl'r vel ex ope opantẽ siue docẽdo siue merẽdo: ⁊ sic hoies ei cooperant in peccator̃ remissionẽ: de qb⁹ dr̃.i. Cor.3. Dei adiutores sumus. Uel ex ope opato sic̃ q Dferũt sacra q̃ ad gratiã disponũt: per quã fit remissio peccator̃: ⁊ hec ẽ cooperatio ministery: q̃ ministris ecclie cõpetit. de quibus dr̃ p̃a Cor.4. Sic nos existimet hõ vt ministros xpi ⁊c. ¶ Ad p̃m g̃ dõm q potestas spualis q̃ ministris ecclie concedit̃ ad aliqd iterius se extẽdit sic̃ virtus sacr̃alis: sz nõ ad collationẽ gr̃e p quã est remissio peccator̃ nisi dispensando: sicut ⁊ de sacr̃is dictũ est. vñ p3 solo ad z⁹. ¶ Ad 3⁹ dõm q gratia nõ remittit culpã effectiue: sz formaliter: sicut albedo aufert nigredinẽ: ⁊ iõ nõ sequitur q creature rõnali cõpetat q̃ nõ est forma. ¶ Ad 4⁹ dõz q est duplex operatio forme alicui⁹. s.p̃a q̃ ptinet ad informationẽ subiecti. ⁊ scõa q̃ dr̃ vsus vel actio: sic̃ Dsiderare. pmã g̃ opationẽ nõ pticipat hñs formã a forma: sz solũ scõaz. remittere autez culpã Dpetit gratie q̃tum ad opationẽ pmã. sicut albedo cadẽ rõne qua facit albũ ⁊ aufert nigredinẽ a subiecto in quo est: ⁊ iõ nõ oz q hñs gr̃az hoc per gr̃az pticipet. ¶ Ad 5⁹ dõz q purgatio de q̃ Dyo. logt̃ ẽ a tenebr̃is ignorãtie sic̃ ipsemet dic̃. vñ magis ptinet ad itell'z q̃s ad affectũ.

Ad tertium

sic̃ pcedit. Uidet̃ q ministris Dferri potuit a deo ptãs coopationis: super illud Joan.p̃. Hic est q baptiçat. dic̃ Augu. q Joan. dicit q ptãtẽ mundandi a peccatis xp̃s dare potuit: sz nõ dedit. Dedit aũt ptãtẽ ministery. g̃ videt̃ q potuerit dare ptãtẽ coopatõis. ¶ T.maior est potestas auctoritatis q̃s cooperationis: sz sup illud p̃e Cor.p̃. Diuisus est xp̃s. dicit Glo. q potuit eis dare ptãtẽ baptiçãdi gbus cõtulit ministeriũ. g̃ multo fortius potuit cooperationẽ iterius emundandi. ¶ T.plus ẽ expellere demonẽ q̃s seminatũ p ipm .s.pctm: sz deus dedit boibus ptãtẽ demones expellendi. vt p3 Luc.10. g̃ multo fortius potuit dare ptãtẽ expellendi pctm. ¶ Sz 3⁹.oẽ agens oz q sit simul cũ patiẽte. vt p bat̃ in.7⁹ phy. sed non põt Dferri alicui creature q illabat̃ in aiaz rõnalẽ. g̃ nõ põt Dferri q cooperet̃ ad iteriozẽ emundationẽ. ¶ T.gr̃a est q̃dã icobatio glorie: sz nõ põt alicui creature cõicari q ab ipsa sit gloria: sicut neq̃ q sit sũmũ bonũ. g̃ potestas cooperationis ad gratiam habendã: per quã fit peccator̃ remissio homini Dferri nõ potuit.

¶ Ulterius videt̃ q nec potestas excellẽtie: qz Matb.15⁹ dicit̃ q dedit vnicuiq̃ sm̃ ppriã virtutẽ: sz nõ dedit ptãtẽ excellentie nisi soli xp̃o. g̃ non potuit alys Dferri. ¶ T. potestas excellentie competit christo sm̃ q meritiz eius operatur ad remissionẽ omniũ peccator̃ vt dictũ est: sed hoc non competit christo nisi sm̃ q eius meritum habet quandam infinitatẽ: vt in.3. lib. dictũ est. cũ g̃ habere efficaciã infinitam in merendo: non possit alicui creature pure Dferri: videt̃ q nec potestas excellẽtie. ¶ T. potestas excellẽtie Dpetit christo sm̃ q est caput ecclesie: de cuius plenitudine omnes accipimus: sz hoc Dpetit ei qz est vnigenitus a patre. vt dicit Joan.p̃.g̃ nulli pure creature cõmunicari potuit. ¶ Sz 3⁹.q equid competit christo sm̃ q hõ est. g̃ põt alys oĩb⁹ homo põt ⁊ aly homini cõmunicari. sed ptãs excellentie: vt dictũ est competit christo sm̃ q hõ est. g̃ põt alys oĩb⁹ cõmunicari. ¶ T.ad potestatẽ excellentie pertinet q ad innocationẽ nominis christi remissio peccator̃ in baptiso mo detur: sed potuit etiã hoc deus Dferre petro vel paulo vt ad innocationez noĩs eius baptisma cõferret̃. vt dicit Glo. p̃a Cor.p̃.g̃ ptãs excellẽtie potuit alys conferri.

¶ Ulterius vr̃ q potẽtia creãdi potuerit creature cõicari: plus.n. deus põt facere q̃ hõ possit itelligere: qz nõ ẽ ipossibile apud deũ oẽ vbũ: vt dr̃ Luc.i. sed qdã phi posuerũt in aligbus creaturis potẽtiã creãdi: sic̃ Auic.g dicit. itelligentia pma pducit secũdã: ⁊ sic deinceps. g̃ deus posset ℔ creature cõicare. ¶ T.nihil potẽtie diuine absolute accepte subtrahẽdũ ẽ: qõ i se Ddictione nõ iplicat vel defectũ. sed q aliqua creatura habeat potẽtiã creãdi hoc nullam Ddictionẽ iplicat: vt videt̃.neq̃ in aliquẽ defectũ sonat: mo magis i perfectionẽ diuinã: qz pfectũ est qõ põt aliq̃ facere q̃le ipm est: vt dr̃ in.4. meta. ⁊ sic nõ ponit iperfectionẽ in deo q ipse creator alios creatores Dstituat. ergo hoc potẽtie eius subtrahẽdũ nõ est. ¶ T. forma est nobilior q̃ mã: sed aligb⁹ creaturis collatũ est: vt possint pducere formas. g̃ ⁊ potuit creature Dferri vt possit pducere mãm: ⁊ hoc est creare. g̃ potẽtia creandi creature cõicari potuit. ¶ T.quãto est maior resistẽtia tãto est maior difficultas in actiõe: sed Dzio magis resistit actiõi q̃s nõ ens: qõ nõ põt agere. si g̃ creature collatũ est vt possit aliquid ex Dzio facere: multo forti⁹ potuit eis cõferri vt possit aliquid ex nõ ente facere: qõ est creare. ¶ Sz 3⁹.creature nõ põt Dferri q habeat potẽtiã infinitã: cũ sit cẽtie finite: sz creatio est op⁹ potẽtie ifinite: qõ p3 p distãtiã infinitã q ẽ iter ens ⁊ nõ ens. g̃ potẽtia creãdi creature cõicari nõ potuit. ¶ T.creatori debet̃ latria: sz ℔ nõ põt creature cõicari: vt ei latria debeat̃: sicut nec q sit de⁹. g̃ creature non potest cõicari potẽtia creãdi. ¶ T.nihil agit nisi sm̃ q ẽ actu: sed creature nõ põt cõicari q sit actus purus. g̃ non potest sibi cõicari q agat se tota. ergo neq̃ q agat totum quod est in re: quod est creare.

¶ Respõdeo dõz ad pmã. q. q dupl'r dicit̃ aliqd nõ posse cõicari alicui creature: aut qz nulli creature cõicari põt: aut qz alicui põt cõicari sz nõ isti. gequid.n. cõicatũ alicui traberet ipsũz extra terminos siue spẽi nõ põt sibi cõicari: sicut equo nõ põt cõicari q habeat rõnẽ: q̃uis hoc cõicatuz sit hoĩ. qõ aũt cõicatũ alicui trahit ipsũz extra terminos creature: nõ põt alicui creature cõicari. Ptãs g̃ auctoritatis cõicata alicui traberet ipsũz extra terminos creature: qz nõ pt eẽ q creatura sit agẽs pncipale respectu nobilissimi effect⁹: quo vltimo fini Diungimur: cuiusmodi ẽ gr̃a p quã fit remissio peccator̃: ⁊ iõ oẽs dicũt q ptãs auctoritatis nulli creature cõicari potuit. Sz de potẽtia operatiõis est duplex opinio. Magister.n. in lr̃a videt̃ dicere q potẽtia coopatiõis ad emũdationẽ iteriozẽ possit Dferri: q̃uis nõ sit collata: qõ nõ põt intelligi de cooperatione que fit p modũ dispositionis: qz hec collata est ministris ecclesie: vt dictũ est. Alij aũt dicunt Dzium q cõferri nõ potuit. Utraq̃ enĩ opinio aliquo mõ sustineri potest. Cooperat̃.n. aliqd deo istr̃aliter quobus

modis. vno mõ ita q̃ p virtutẽ aliquã hñtem esse absolu-
tũ ⁊ cõpletũ in natura opereť ad effectũ aliquez ꝓducen-
dũ: non solũ secundariũ sed ꝑncipalẽ: sic̃ ignis cooperatur
deo in gnãtione ignis alterius: ⁊ hoc modo accipiendo co
operationẽ nõ poterat ꝯferri hoĩ: vt deo cooperet ĩ iteriozi
mundatione: que fit per gr̃am: qz gr̃a eleuat hoiem ad vi-
tã quandã: q̃ est supza oẽm virtutẽ creatã: ⁊ sic talis coopera
gre supza esse nãle ⁊ hoĩs ⁊ angeli que sunt supreme crea-
ture: ⁊ iõ agens quod ꝓpria virtute sibi aĩam assimilat p
gras: oz q̃ sit supza oẽm virtutẽ creatã: ⁊ sic talis coopera
tio excedet terminos creature. Alio mõ aligd cooperatur
deo nõ p virtutẽ que habeat eẽ pfectũ in natura neq; ad
ultimũ ꝑncipalẽ effectũ directe ptingendo: sicut de sacris
in ꝑma di. dictũ est: ⁊ hoc mõ coopari deo in iteriozi emũ-
datione: vt gdaz dicũt: disponẽdo potuit homini ꝯferri si-
ne sacris: sic̃ sacra ꝑbendo facit: ⁊ hoc mõ cooperari perti-
net ad potestatẽ excellentie in xp̃o: vt dictũ est. ¶ Ad p̃m
habuit etiã fm q̃ bõ que icludit ptãtem cooperatiõis z°:
mõ dicte: nõ aũt de ptãte cooperatiõis ꝑmo modo dicte.
¶ Ad z̃m dõm q̃ auctozitas ibi accipit nõ respectu emun
dationis: sed respectu istitutionis sacrõz eis efficaciã pre-
bendo q̃ meritũ baptiçantis: qõ ad ptãtem excellẽtie per-
tinet: ⁊ hoc potuit eis ꝯferri. ¶ Vel dõm q̃ nõ logtur de
auctozitate ꝑma: sed de subauctozitate: qõ pz ex eo qõ se-
quit in Glo. ita. s. q̃ ipse ꝑncipalis auctor existeret. ¶ Ad
3̃ dõm q̃ hoĩbus dat̃ potestas expellendi demones q̃tũ
ad effectum nocumẽti cozpozalis: qñ in vexatis faciunt:
non aũt q̃tum ad effectum spiritualis nocumenti qõ est
peccatuz expellere: ⁊ a seruitute demonis liberare Joan.
8°. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis.
¶ Ad 4. q. dõm q̃ potestatẽ excellẽtie deus homini puro
ꝯferre potuit: sz tñ nõ fuit decẽs ne spes in hoĩe ponereť:
⁊ vt ecclie vnũ caput eẽ oñderet a quo oĩa mẽbra spũalez
sensuz ⁊ motũ reciperent. ¶ Ad p̃m q̃ dõz q̃ ꝑ illis q̃ sunt nẽcia ad pfectionẽ hoĩs: vel q̃tuz ad esse nãe:
vel q̃tum ad eẽ gr̃e. nõ. n. oz q̃ deus hoĩ dederit oẽm gra-
tiã gratis datã quã dare pt: qz diuisiões gr̃arũ sũt ⁊ dat vni-
cuiq; sic vult. p̃a Loz. iz°. ¶ Ad z̃m dõm q̃ ad ꝑ q̃ bõ pur̃
cooperareť deo in iteriozi emũdatiõe mõ ꝓdicto nõ oz q̃
habereť efficaciã infinitã in merẽdo: qz nõ cooparetur respectu oĩuz:
huerit infinitã in merẽdo: qz nõ cooparetur respectu oĩuz:
nec ita plene sic̃ xp̃s. ¶ Ad tertiũ dõz q̃ gratia capitis in
xp̃o distinguit a gr̃a vnionis: q̃uis ex ipsa vnione p quan-
dã ꝑfectiã plenitudo oĩs gr̃e ⁊ capitis ⁊ singularis ꝑso-
ne in illa aĩa fuerit: nec tñ segtur q̃ si alicui q̃tum ad ali-
quid potestas excellentie ꝯferret: puta q̃ in hoĩe ei° baptis-
mus dareť: vel q̃ meritũ ei° aliquo mõ operareť ad effe-
ctum baptismi in illo baptiçato: qõ esset simpl̃r caput.
¶ Ad 3. q. dõm q̃ cõmunis opinio hz q̃ creatio nõ põt ali-
cui creature cõicari: qz est opus infinite potentie ꝓpter di
stantiã ifinitã q̃ est inter simpl̃r ens ⁊ simpl̃r non ens: iter
que est mutatio creationis: potẽtia aũt ifinita non põt eẽ
in essentia finita. vñ ex hoc ipso q̃ ponit potentia infinita
alicui cõicari: ponitur ꝯñr q̃ illud habeat eẽntiã infinitaz
⁊ per hoc habeat esse non receptũ sed puz̃ ⁊ simplex: ⁊ sic
ponitur extra terminos creature: ⁊ iõ nulli creature fm cõ
munẽ opinionẽ cõmunicari põt talis potẽtia. ¶ Ad p̃m q̃
dõm q̃ illi pũi q hoc posuerũt nõ itellexerũt plene rõnez
creationis ⁊ quomõ requirit potẽtiã infinitã agentẽ: ⁊ iõ
non intellexerunt incõpossibilitatẽ siue positionis. ¶ Ad
2m dõm q̃ hoc etiã iplicat ꝺictionẽ inq̃tum ponit crea-
turã habere essentiã ifinitã: ⁊ q̃ ꝯñs: nõ esse creaturã ⁊ so-
lum i defectũ dine maiestatis cui ponit aligd in eẽntie ifi-
nitate posse equari: nõ. n. oz vt q̃ est pfectionis apud nos
posse aligd facere equale sibi sit pfectionis apud deuz:
vt. s. possit facere aligd eq̃le sibi. ¶ Ad 3m dõm q̃ nullus
agẽs creatũ facit formã: qz forme nõ fiũt: vt pbatur in. 7°
Metha. sz educunt̃ de potentia mãe: sed mã nõ põt edu-
ci de potentia alterius: ⁊ iõ non sile de forma ⁊ mã. ¶ Ad
4m dõm q̃ ꝺziũm ex quo fit gnãtio non impedit actionẽ
agẽtis nisi dupl̃r. Uno mõ debilitando vtutẽ agentis: qõ
etiã nõ est vl̃r verũ: sz in his tũ in q̃bus est mutua actio ⁊
passio: vñ hoc accidit. Alio mõ p se loquẽdo elõgando po-
tentiã passiuã patientis per indispositionem a receptione
effectus agentis: ⁊ hoc est in oĩbus. constat aũt q̃ nulla ĩ-
dispositio potest potentiã passiuã tantũ elongare ab effe-
ctu agentis percipiendo: q̃tuz subtractio ipsius potentie
totaliter: ⁊ ideo multo maiozis virtutis est facere aliquid
ex nihilo q̃ ex contrario simpliciter loquendo: q̃uis fm
quid hoc habeat aliquã difficultatẽ que nõ est in illo. Qz
tamen magister in littera dicit. q̃ põt creature cõicari mi
nisteriũ creationis: ⁊ non auctozitatis: sigs vellet eũ in ꝟ
sustinere posset dicere q̃ tunc ꝓpria aligd creatur quãdo
fit ex nullo ꝑexistẽte. vnde pz q̃ creatio de sui ratione ex-
cludit psupponẽ alicuius ꝑexistẽtis. Hoc aũt ꝯtingit diu-
pliciter. vno mõ ita q̃ excludat oẽ ꝑexistẽs: ⁊ ex pte agen-
tis: ⁊ ex pte fci: vt. s. creatio dicat̃ qñ nec agens agit vtute
alicui⁹ ꝓpris agẽtis: nec factũ fit ex aliq̃ ꝑexistẽti mã: ⁊ hc
est potẽtia auctozitatis in creando: ⁊ est infinita. ⁊ iõ nulli
creature cõicari põt. Alio mõ ita q̃ excludat ꝑexistens ex
parte facti: sz nõ ex pte agẽtis: vt. s. dicat̃ creatio. s. minus
ꝑpe qñ aligd agẽs vtute alicui⁹ ꝓpris agẽtis ex nõ psuppo
sita mã aliquẽ effectũ ꝓducit: ⁊ sic erit creatiõis misteriũ:
⁊ ita aliq̃ phi posuerũt aliq̃s creaturas creari: ⁊ sic magi-
ster dicit q̃ potuit cõicare potẽtia creãdi: nõ est aũt alicui
cõicata. ¶ Sed cõz hoc q̃ ad 5m dõz cẽt fz magistrũ: q̃ distã
tia inter ens ⁊ nõ ens nõ regrit absolute infinitatẽ poten-
tie in eo q̃ facit aligd ex simpl̃r nõ ente. qõ enĩ in motibus
vtus mouẽtis ꝓpoztionet̃ distãtie q̃ est inter terminos: iõ
ꝯtingit: qz ab illa distãtia motus accipit quãtitatẽ. quãta
enĩ est via tant⁹ est mot⁹: vt dicit in. 4. phy. Motus autẽ
est ꝓpius effect⁹ vtutis mouẽtis inq̃tũ hꝺ ci ꝓpoztionaz⁹
sed in creatiõe nõ sic est: qz nõ ens purũ nõ ẽ p se termin⁹
creatiõis: sz p accñs se hz ad ipaz. dicit̃. n. aligd fieri ex nõ
ente. i. post nõ ens. vñ creatio nõ hz quãtitatẽ ex distantia
nõ entis ad ens: sz ab ente creat̃: ⁊ iõ nõ oz q̃ potẽtia creã-
tis ꝓpoztionet̃ distãtie q̃ est iter ens ⁊ nõ ens: sed soluz ei
qõ creat̃: qõ nõ est infinitũ. ⁊ iõ nõ regrit̃ potẽtia infinita
simpl̃r: sed infinita fm qd: vt. s. nõ cõmẽsurata alicui mãe
determĩate: sicut sunt oĩa agẽtia nãlia ⁊ mãlia. ignis eniz
nõ hz effectũ nisi in aliq̃ mã determĩata: qz vtus eius mã-
lis est: ⁊ iõ etiã phi nõ posuerũt creationez scõo mõ nisi in
substãtys icozpozeis ⁊ imãlib⁹. Uel dõm q̃ nõ est distan-
tia ifinita iter ens ⁊ nõ ens ex pte ipsius entis: nisi ens sit
infinitũ: qz tãtũ distat aligd ab vno opposito ꝯ quãtũ pti-
cipat de altero. vñ nõ distat in ifinitũ a nõ eẽ: nisi qõ eẽ in-
finitũ hz. s. de⁹ cui quãto reliqua entia sunt ꝓximioza tan
to magis a nõ eẽ distãt: sic̃ Aug. dicit in lib. ꝯfes. q̃ anglus
fact⁹ est ꝓpe deũ: mã ꝓpe nihil. Sz vez est q̃ dicta distã
tia est quodãmõ ifinita ex pte nõ entis simpl̃r: eo q̃ neq;
determinatã distãtiaz ab aliquo ente signato trãscẽdit: qz
nihil põt magis distare ab ente q̃ nõ ens. cõtingit enĩ ali-
quã distãtiã eẽ ifinitaz ex vna pte ⁊ finitã ex altera: sicut
qñcuq; fit cõparatio finiti ad infinitũ. nisi. n. esset aliquo
mõ talis distãtia finita nõ distaret minus vna creatura a
deo q̃ altera: ⁊ nisi eẽt aliquo mõ ifinita posset itelligi ali-
quid magis distãs a creatura quacũq; q̃ deus. creatio au
tez nõ respicit hãc distantiã ex pte nõ entis: sed magis ex
parte entis qõ est creationis terminus. ¶ Ad 6m dõm q̃
latria debeť creatozi inq̃tum ipse est ꝓmũ agẽs cui⁹ vir-
tute oĩa alia agunt ⁊ ipe nõ agit virtute alterius: ⁊ hoc nõ

pōt alicui creature cōicari. ¶ Ad 7m dō. q; q̄uis nlla creatura sit: in qua nō sit aliqd de potētia ad minus fm q; ei; nā se hz ad eē qō recipit a deo: sic potētia ad actuz: tū aliq̄ creatura est in q̄ nihil de potētia remanet q̄ nō sit ꝓpleta p actuz sic est angelus: ꝛ ideo talis creatura se tota potest ugere: q̄uis p̄mū p̄ncipiū siue actionis sit aliquid ab ipsa. s. deus qui est p̄mus agens.

Questio. II.

Deinde querit̄ q; possunt baptiçare. Et circa hoc querunt̄ tria. Primo vtz possint baptiçare taz ordinati q̄z non ordinati. Scōo vtrū possint baptiçare taz boni q̄z mali. ⁊ᵒ vtz possint baptiçare tā boies q̄z angeli.

Ad primum sic ꝓcedit: videtur q; nullus possit baptiçare nisi habeat ordinē. actū eni hierarchicum nullus pōt exercere nisi sit hierarchie pticeps: sz illi q nō hñt ordinē nō sūt pticipes hierarchie: qz nō hñt aliquē sacruz p̄ncipatū. g̃ cū baptiçare sit actus hierarchicus: qz baptismus est purgatio ꝛ illuminatio: vt dic̄ Dyo. i Eccl̄. hierarch̄. vī q; nullus possit baptiçare nisi habeat ordinē. ¶ Ad .i. sicut baptism⁹ est sacr̄m necitatis: ita ꝛ pnia: sz nullus pōt absoluere sacr̄aliter i pnia nisi habeat ordinē. g̃ ꝛ sil'r nullus nō ordiat⁹ pt baptiçare. ¶ Sz ꝯ. ē qō Jsi. dic̄. q; cuz vltia necessitas cogit: ēt laicis fidelibus pmittit̄ baptiçare: sz laici nō hñt ordinē. g̃ ꝛc̄.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q; baptiçare sit p̄pū ordis diacōi: qz fz Dyo. diaconi hñt viz purgatiuā: sz baptism⁹ p̄ncipal'r ad purgādū ē istitut⁹. g̃ diaconis cōpetit baptiçare ex p̄po officio.

¶ Ad .2. Marci. vlt⁰. Sil'i nungit̄ officiū baptiçādi cū p̄dicatiōe euāgely: sz p̄dicatio euāgely ptinet ad diaconos ex p̄prio officio. g̃ ꝛ baptiçare. ¶ Sz ꝯ ē. qō Jsi. dic̄. q; bapmi misteriū nec ipsis diaconibus implere est licituz.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q; nō baptiçati baptiçare nō possint: min⁹ eni ē sacr̄z recipe q̄z sacr̄m ꝓferre: sz nō baptiçati nō hñt sacr̄z aliqō recipe: qz fz Dyo. nō sunt ad spūales ꝛ hierarchicas actōes idonei. g̃ nec sacr̄z baptismi ꝓferre pñt. ¶ Ad .3. si nō baptiçat⁹ possz baptiçare ꝛ ipe bapmo idigeret possz seipz baptiçare: sz ꝛ ē ipol'c: tū qz nll'a res fz Aug. seipsaz gignit vt sit: baptism⁹ ät regnātio q̄dā ē: tū qz nō posset ꝟuari forma eccl'ie. g̃ nō baptiçat⁹ baptiçare nō pōt. ¶ Sz ꝯ est. qō in lr̄a dr̄: q; roman⁹ pōtifex nō boiez iudicat q baptiçat: sz spūz dei q̄uis paganus sit qui baptiçat: sz paganus nō est baptiçatus. g̃ nō baptiçat⁹ pōt baptiçare.

¶ Rñdeo dō̄m ad p̄am. q. q; baptisma iter alia sacr̄a ē maxime necitatis: tū qz pueris nō pōt al'r subueniri: tū qz ēt nec adultis q̄z tū ad remissionē toti⁹ pene: ꝛ iō ea q̄ ad necessitatē sacr̄i regrunt̄ debuerūt eē cōissima: ꝛ ex pte mātis. s. aq̄ q̄ vbiq; hr̄i pōt: ꝛ ex pte mīstri vt glibz hō baptiçare possit: ꝛ sic scificatio mātis ꝛ bñdictio p̄cedēs baptismū nō ē ō necitate sacr̄i: sz de solēnitate: quā nō licz p̄termittere p̄p eccl'ie īstitutionē: ita ēt ordiatio mīstri non ē de necitate sacr̄i: sz de solēnitate: ꝛ peccat si aliqs nō ordiat⁹ baptiçet nisi necitate iminēte: tū sacr̄z ꝓfert. ¶ Ad p̄m g̃ dō̄z q; hoi nō ꝓpetit act⁹ hierarchic⁹ ex nā sua: sz ex dīna īstitutione ꝛ scificatiōe: ꝛ q̄uis simpl'r gradū hierarchicū nō cōtulit oi hoi: tū actū istū hierarchicū oibus hoīb⁹ ꝓtulit p̄p necessitatē: sic oibus ags vim regenerativaz dedit. ¶ Ad .2m dō̄m q; non est sil'e de pnie sacr̄o ꝛ baptismo: qz aliquis sine absolutiōe sacr̄i pnie pōt saluari in necessitate: nec iterū absolutio sacerdotalis a tota pena absoluit: sz in puer| nō ē aliqd aliud p qō possint saluari: nec q̄ adulti possint a tota pena liberari: ꝛ iō ē maiozis necessitatis q̄z pnia.

¶ Ad .2am. q. dō̄z q; in potētys ordīatis ita ē q; gcqd p̄t potētia īferioz pōt supioz: sz nō ꝟuertit. vñ cū ptās sacerdotalis ordis sit supra ptātē diacony: sacerdos hz vī purgatiuā cū illumīatia: sz diacon⁹ hz purgatiuā tm̄ sine illumīatiua: ꝛ qz in oīb⁹ sacr̄is noue legis ē illumīatio gr̃e cū purgatiōe: iō nō ē diacon⁹ p̄p⁹ mīster baptismi: nec alie⁹ sacr̄e sz aliq̄z sacr̄aliū: sic̄ exorcismi ꝛ expulsiōis īmūdoz a diuinis: vt cū dic̄. Sigs iude⁹ ē abscedat: ꝛ eruditiōis coz qui ignorāt q̄l'r se hr̃e debeāt ad dīna: vt cum dic̄: flectam⁹ genua: ꝛ hūiliate vos ad bñdictiōez: vel aliō hz. ¶ Ad p̄mū g̃ dō̄z q; baptism⁹ nō hz tm̄ purgare: sz illuminare: vt dicit Dyo. ꝛ iō nō ꝓpetit diacono. sz sacerdoti. ¶ Ad scōz dō̄m q; ad diaconū ptinet p̄dicare euāgeliū ꝛ i eccl'ia recitare: quasi ꝓphetare.

¶ Ad .3. q. dō̄z q; sic aq̄ absq; oi scificatiōe ē mā bapmi: ita ēt hō absq; oi sacr̄ali scificatiōe ē bapmi mīster q̄z tū ad necessitatē sacr̄i. vñ ñ baptiçat⁹ pt baptiçare dūmō fuerit̄ in mā eccl'ie ꝛ hēat ītētiōez baptiçādi. ¶ Ad p̄m g̃ dō̄z q; ꝛ ceptio aliōz sacr̄oz ñ ē tāte necitat̄ q̄te collatio istius: ꝛ iō pt aliqs ꝓferre hz sacr̄z g alia ñ possz p̄cipe. ¶ Ad scōm dō̄z q; q̄uis possz aliqs nō baptiçatus baptiçare aliū: non tñ pōt seipz baptiçare rōnib⁹ p̄dcis in obiectione. Sz qō Jnno. 3. in decretali q̄dā dic̄. iude⁹ q seipz in aquā iecerit dicēs. ego baptiço me in noīe p̄ris ꝛc̄. si decessisset ad p̄iā euolasset: ītelligēdū ē pp viz cōtritiōis ꝛ devotiōis: ex q̄ magnitudine hoc p̄cedere videbat: vt iter iudeos ex fis quasi periculo mortis se offerret.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videt̄ q; mali sacr̄z baptismi cōferre non possint. sic̄ eni ad baptismū regrit̄ forma ꝛ mā: ita ꝛ mīster: sed si sit mā idebita vel forma nō erit baptism⁹. g̃ ꝛ sil'r si sit mīster idebitus. sed mali nō sunt debiti ministri: qz sicut dic̄ Aug. Justos oz eē p quos baptiçat. g̃ mali sacr̄z ꝓferre nō pñt. ¶ Ad .2. mēbrū aridū nō ptīcipat aliquā actionē coꝛpis mystici. cuz g̃ mali sint q̄si baptiçare ē aliq̄ actio coꝛpis mystici. cuz g̃ mali sint q̄si mēbra aridū carētes pinguedine caritatis ꝛ gr̃e: vī q; baptismū ꝓferre nō possint. ¶ Sz ꝯ. sūt ples rōnes in lr̄a. Ab illud qō datū est vnū est: nec ipar ꝓpter ipares mīstros: sz boni baptiçādo ꝓferūt sacr̄z ꝛ rez sacri. g̃ ꝛ mali.

¶ Ulteri⁹ videt̄ q; p eos nō ꝓferat̄ res sacri. Eccl'i. 34. Ab īmūdo gs mūdabitur: sz pctōz oīs: ē īmūdus. g̃ ab eo nullus pōt mūdari. cū g̃ mūdatio sit res sacri baptismi: vī q; īter deū ꝛ plebē: diuina in sacris p̄bētes: pplo p doctrinaz: ꝛ ea q̄ sunt ppli repsentātes deo p oīonē: sz oīones malorum sacerdotū nō p̄sunt plebi: qz fm Gre. in pastorali. cuz is q displicet ad īterced̄ēdū mittit̄ irati aius ad deteriora ꝓuocat̄. g̃ nec sacr̄a p malos mīstros data p̄sunt ad effectuz salutis. ¶ Sz ꝯ est. qō i lr̄a dicit. Cū baptiçat malus illud qō datū est vnū est: nec ipar ꝓpter ipares mīstros: sz boni baptiçādo ꝓferūt sacr̄z ꝛ rez sacri. g̃ ꝛ mali.

¶ Ulteri⁹ videt̄ q; p meliozē ministrū baptism⁹ dat⁹ maioze effectū habeat. multiplicata. n. cā multiplicat̄ effect⁹; sz baptism⁹ ex ope opato gram ꝓfert. sil'r etiā p3 q; sancti boies ex ope opante gram alicui merent. g̃ si opus opans baptiçātis adiūgat̄ cū efficacia baptismi maioz gr̃a dabitur. ¶ Ad .3. baptism⁹ magis est ordinat⁹ ad spūalē salutem q̄z ad coꝛpalē: sz aliqs baptiçat⁹ a sancto boie meritis ꝛ intercessiōe baptiçātis q̄q; saluteꝛ coꝛporalē cōsequit̄: qō ñ est ex ope opato: qz baptism⁹ ad hoc efficaciā nō hz: sic̄ p3 de Cōstātino qui Silvester baptiçauit. g̃ etiā q̄tū ad spūritualē salutē baptism⁹ a bono mīstrat⁹ pōt amplioze effectū spūalis salutis habere. ¶ Sed ꝯ est. qō in lr̄a dicit. nō est melioz baptism⁹ qui per meliozē ministrū datur: sz per ministros dispares dei munus est equale.

¶ Ulteri⁹ videt̄ q; malus minister peccet baptiçās: qz sic̄ Aug. i lr̄a dicit. Justos oz esse p quos baptiçat̄. si g̃ nō sint iusti cū baptiçēt faciūt qō nō oz. ergo peccāt. ¶ Ad .2. cuba ristie sacr̄m nō est maiozis efficacie q̄z baptismi: sz peccat sacerdos idigne accedēs ad illō sacr̄z: vt p3. i. Coꝛ. xi. ergo ꝛ peccat si sit malus baptiçādo. ¶ Sed ꝯ. ex officio hz q; baptiçet. g̃ exequēdo suū ministeriū nō peccat. ¶ Ad .3. ipse

tenetur baptiçare.ḡ si baptiçando peccat esset perplexus quod non potest esse.

¶ Alteri⁹ vr̄ q; recipiēs i se vel in alio sacr̄z a malo sacerdote peccat:q; ꝟsentiēs peccāti ipse peccat: ſz sacerdos in aliq̄ cāu peccat idigne baptiçās.ḡ tab eo bapmū accipiēs vel eriḡs. ¶ P. Ēsto q; sacerdos nō velit baptiçare sine pcio ꝟstat q; si dat̄ ei pciū simōia ꝓmittit̄:qō sine pctō fie ri nō pōt.ḡ i aliq̄ casu peccat accipiēs sacr̄z bapmi a malo ministro. ¶ Sz ꝟ ē:qō Aug.i lra dic̄. Nec tīeo adulterꝫ nec homicidā:cēt aūt timēdus si ab eo accipiēs sacr̄m peccat.ḡ nec peccat ab eo accipiens sacr̄m.

¶ Rn̄: dōz ad p̄m .q.q; i sacr̄is ē aliḡd qō ē de substa sacr̄i ꝛ aliḡd qō ē de ꝟueniētia sacr̄i ꝛ solēnitate.si ḡ subtraheret̄ aliḡd eoꝝ q̄ regrunt̄ ad solēnitatē vel ꝟueniētiā sacr̄i sacr̄iq; nō oio certa ē:ſz qñq; ignorata.ea aūt q̄ sūt ō substa sacr̄z:dūmō alia q̄ sunt de sacr̄i substa obſuent̄. ¶ Ad p̄m ḡ dō.q; debitū dr̄ dupl'r. Uno⁹ debito necitatis:ꝛ sic ē debitus mīster baptismi glibz hō. Alio⁹ debito ꝟueniētie ꝛ cōmunis ē mūdā ob reuēr̄ētiā sacr̄i:tm̄ si sit imūda nihilomin⁹ ꝟferꝫ bapm̄. ¶ Ad z^m dōz q; duplex ē actio corpis. Una ꝓmanēs sic sentire viuere ꝛ hꝫ:ꝛ tali actiōe nō participat aridū:ꝛ sic nec hō malus actiōe vtutū:q̄ huic ꝓporionalr̄ rn̄det ministratio sacr̄oꝝ.

¶ Ad.z.q.dō.q; duplex ē agēs:vnū p̄ncipale ꝛ aliō istr̄ale. Agēs aūt p̄ncipale cū agat sibi sil̄e:dz q; bēat formā quā inducit p ipā actionē i agētib⁹ vniuocis.Sz agēs istr̄ale nō dz q; bēat formā quā inducit vt disponētē ipz:ſz solū p moduz itētionis: sic de forma scāni i serra pz.vt i p^a di.dictū ē. Agēs aūt p̄n cipale i baptiçādo ē ipse dns p auctatē:ꝛ ipse xp̄s fm q; hō ſfale.vñ nō refert ad rē sacr̄i pcipiēdā vtꝛ ipse grāz bēat ſfale.vñ nō refert ad rē sacr̄i pcipiēdā vtꝛ ipse grāz bēat ſz p̄ncipali agēti.vñ ꝓpe ꝛ p se loq̄ndo iste mal⁹ mīster nō ē q; mūdat:ſz xp̄s de q̄ dcm̄ ē. Joā.p.b ē q; baptiçat. ¶ Ad 2^m dō.q; i ōrone ozās ē:sic p̄ncipale agēs ñ solū sic istr̄ale: ſz ꝟ ioꝝ ōrones

nām diuinā p imaginē: ſz etiā q̄tū ad nām aſſumptā: ⁊ iterū in malis hoīb⁹ poſſibile é eé ſilitudinē p gr̄az: nō aūt in demonib⁹. ⁊ ptērea q̄ oīb⁹ hoīb⁹ ꝯceſſa é baptiçādi ptās hoc é pp neceſſitatē ſacr̄i: vt oīb⁹ poſſit de facili adeſſe baptiçans: ſed diaboli ꝯuerſatio nō eſt cū hoīb⁹. vñ nō iuuaret ad neceſſitatē ſacr̄i ſi ſibi ptās illa cōcederet.

¶ Ad ſcōam q̄nem dōm q̄ angelis bonis non eſt collata poteſtas baptiçandi ꝓpter duas rōnes. ꝓmo quia non habent predictam cōuenientiam cuz ſacro ⁊ cuz chriſto qui eſt actor ſacr̄i. ſecūdo quia ad neceſſitatem baptiſmi non valeret poteſtas eis conceſſa cuz non ſint in promptu hominibus: nec per eos baptiçarentur: ſed ſicut deus potentiā ſuā ſacr̄is non alligauit: ita nec ptātem conſecrandi ſacramenta alligauit aliquibus miniſtris. vnde qui dedit hanc ptātez hoībus poſſet dare ⁊ angelis: nec angelus bonus baptiçaret niſi diuinitus ptāte ſibi ꝯceſſa. vnde ſi baptiçaret nō eſſet rebaptiçandus: dummō conſtaret q̄ bonus angelus eſſet: ſicut ⁊ iudicatū eſt templum quod per angelos conſecratum eſt non oportere p hoīem conſecrari: vt legit̄ in hyſtoria dedicationis ſci Michaelis. ¶ Ad ꝓmuz q̄ dōm q̄ angeli actiones hierarchicas eis ꝓportionaliter exequunt̄: ſed inuiſibiliter: non aūt eis eſt proportionale: vt per corporalia hierarchicas actiōes perficiāt. ¶ Ad ſcōm dōm q̄ non op⁹ q̄ ſuperior poteſtas eodem modo operetur quo inferior ſed modo altiori: ⁊ iō nō op⁹ q̄ ſi hoīes ſacerdotes per ſacr̄alia ſymbola actiones hierarchicas exequūt̄ q̄ b̄ āgeli poſſint facere: ſz mō altiori.

¶ Quid nouerat Joan. baptiſma ⁊c. Sciendū eſt q̄ Joā. anteq̄z ītraret heremum chriſtum cognouit perſonaliter ex conuerſatione: cum fuerit eius cognatus per carnem: ⁊ ſciuit etiam dignitatez eius ex prophetica reuelatione: ſed ꝓpter longā morāz amiſerat vultus eius imaginationem. vnde perſonaliter euz non cognoſcebat: ⁊ ideo chriſto veniente ad baptiſmum tria didicit p̄m diuerſos ſanctos: quia p̄m Chriſ. didicit q̄ iſte in perſona erat ille quē predicauerat venturum: p̄m Augu. didicit. q̄ haberet poteſtatem excellentie quam ſibi retineret: tamē poſſet eaz ſeruis largiri: quod tamē in generali ꝑus ſciuerat: ſed tūc in ſpeciali de hac perſona cognouit: ſed p̄m Dier. didicit q̄ per baptiſmū chriſti non ſolum gratia cōferretur mūdans a culpa: ſed etiaz ab omni pena abſoluens: quod habet ab eius paſſione. ¶ Nec tot eſſent baptiſmi ⁊c. Hoc non videtur eſſe inconueniens: q̄z per hoc non differrent baptiſmi p̄m ſpeciem cum haberent vnam formaz ⁊ vnū effectum: ſed differrent tantum p̄m mām: ſicut ⁊ nūc differunt. ¶ Et dicendum q̄ differrent p̄m virtutē ⁊ p̄m inuocationem: ⁊ ſic eſſet occaſio ſciſmaticis in eccl̄ia: vt vn⁹ diceret: ego ſuz pauli: alius ego ſuz petri.

¶ Quibus liceat baptizare. Di. VI. a

Nunc q̄bus liceat baptizare addamus. Dc b̄ Iſidorus ait. Cōſtat bapt̄mū ſolis ſacerdotib⁹ cē traditū: eiuſq̄z miſteriū: nec ipis diaconis iplere é licitū abſq̄z epō vl̄ p̄ſbytero: niſi his ꝓcul abſētib⁹ vltia lāguoris cogat necitas: q̄ō ét laicis fidelib⁹ p̄mittit̄ ex ꝯcilio carthaginēſi q̄nto. Jtez m̄lier q̄uis ſcā baptizare nō p̄ſumat: niſi necitate cogēte. Dc illis ꝝo q̄ ab hēticis baptizāt̄ vtrū rebaptizādi ſint q̄ri ſolz. Ad q̄ō b̄ dicim⁹: q̄z q̄cūq̄z ſit q̄ baptizet ſi ſuat̄ forma a xp̄o tradita: verū bapt̄mū dat: ⁊ iō q̄ illū ſumit ñ dz rebaptizari. Dñ Beda. ſiue hēti⁹ ſiue ſciſmati⁹ ſiue ſacrilegi⁹ ſiue ꝯfeſſiōe ſcē trinitatis baptizet: ñ valz ille q̄ baptizat⁹ é a bōis catholicis rebapti zari ne ꝯfeſſio ⁊ trinitatis inuocatio videat̄ ānulari. Jtē Aug. Cuius vnū ſit bapt̄ma ⁊ hēticoꝝ .ſ. coꝝ q̄ i noīe p̄r̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſci baptizāt: ⁊ ecclie catholice: tñ q̄ foris eccl̄iā baptizāt: ñ ſumūt ad ſalutē bapt̄mū: ſz ad pnicié hītes formā ſacr̄i: ꝝtutez āt ei⁹ abnegātes: ⁊ iō eccl̄ia ñ eos baptizat: q̄ i noīe trinitatis baptizati ſ̄t: ⁊ ipa é forma ſacr̄i. Jtē rebaptizare hēticū q̄ b̄ ſcificatōis ſigna p̄cepit: oīo p̄tm̄ é: catholicū ꝝo ima niſſimū ſcel⁹ é. Ex his apte coll̄r q̄ q̄ ét ab hēti cis baptizati ſūt ꝝuato charactē xp̄i rebaptizandi ñ ſūt: ſz tm̄ ipōne man⁹ recōciliādi vt ſpm̄ ſc̄ñ accipiāt: ⁊ i ſignū ōteſtatōis hēticoꝝ. Sūt tñ nōnlli doctoꝝ. vt Cipr̄ian⁹ ⁊ alij qdā q̄ dicēt̄ ab hēticis ñ poſſe tradi bapt̄mū: ⁊ eos cē rebaptizādos cū veniūt ad eccl̄iaz q̄ ab illis dicūtur baptizati. Sz hoc de illis vez é q̄ extra fortmā eccl̄ie baptizare p̄ſumūt. Cipr̄ian⁹ tñ ibi a veritate deuiaſſe vī q̄ ait de heretico quō ſcīſſi carc aquā pōt cū ipe īmūdus é ⁊ apud quē ſpiritus ſc̄us nō é cū dñs dicat i lege. Quicūq̄z tetigerit imūdus imūda erūt. q̄s pōt dare q̄ ipe nō hz? Hoc g̃ ex ignorātia cū dixiſſe augu. īnuit dicēs. Martyrē Cypr̄ianū glorioſuz q̄ apō hēticos vel ſciſmaticos datū baptiſmū nolebat cognoſcere dū eos nimis deteſtaret: tāta ei⁹ merita vſq̄z ad triūphū martyrij ſecuta ſunt: vt tanta caritas q̄ excellebat luce obūbratio illa fugaretur: ſz ſicd purgādū erat paſſiōis falce tolleret. Nec nos q̄ baptiſmi veritatē ⁊ hēticoꝝ inigratez agnoſcim⁹: iō Cypr̄iano meliores ſum⁹: ſic nec Petro: q̄z gētes iudaizare nō cogimus.

¶ Hieronymus ſuper epl̄az ad romanos. b

Hoc ét ſciēdū é q̄ lz ter imergat̄ ꝓpter myſteriū trinitatis: tñ vnuz baptiſma reputat̄. Illud ét ignorādū nō é q̄ in mīno vtero nullis baptizari p̄t ét ſi mīr baptizet. vñ Iſidor⁹. Qui i mīrnis vteris ſūt: baptizari nō p̄nt: q̄z q̄ nat⁹ adhuc hz adā nō eſt hz xp̄m nō pōt renaſci: neq̄z regnatio in eū dicī pōt in quē gnatio nō p̄ceſſit. Jtē Augu. Nō p̄t q̄ſq̄z renaſci anteq̄z nat⁹ ſit. Si ꝝo opponit̄ de Jeremia ⁊ de Joāne baptiſta q̄ ab vtero ſcificati legunt̄: q̄ō ét de Jacob qdā putāt. Dicimus ſi ſcificatio ibi accipit̄ iterior cmūdatio in miraculis diuine potētie eſſe habēdū: vt Aug. ait ambigue ſup hoc loquēs. Si vſq̄z adeo tumquit in illo puero acceleratus eſt vſus rōnis ⁊ voluntatis vt intra materna viſcera iaz poſſet

agnoscere ⁊ credere qđ i alijs paruul' expectat etas vt possint: in miraculis habēdū esse diuine potētie: nō ad humane trahēdū exēplū nature. Nā qñ voluit ds ēt inmētū locutū ē. Jō ꝺ Die te. Illa tñ scificatio qua efficimur tēplī dei nō nisi renatorū est. Nisi.n.qs renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spūsc̄o nō pōt itrare in regnū dei. Nemo aūt renascit: nisi p̄z⁹ nascat. Vñ illa scificatio potest ꝑm predestinationē accipi. Ecce videt dubitāter loqui: ēt in eodē dicit. Nō dictū ē q: crediđit ifans i vtero: sz exultauit: nec Elisabet dicit exultauit i fide: sz exultauit i vtero meo. Et potuit eē scificatio tāte rei a maiori cognoscen de idiciū nō a puulo cognite absq̄ assertōe. Bec hac scificatiōe loquit: nō diffiniēs q̄r itelligenda sit illa scificatio: an sit signū future rei: an ritas iustificatiōis ꝑ spiritū facte. Sz melius ē vt dicamus illos ꝓter cōez legē in vteris iustificatos: ⁊ gr̄a ꝓuentos: dimissis oīb⁹ peccatis: qđ eriā multis scōrū testimonijs edocet.

¶ Si baptism⁹ sit verbis corrupte ꝓlatis. c

Veri ēt solet si corrupte ꝓferāt verba illa an baptismus sit: De hoc Jacharias bōifacio scribit. Retulerūt mihi nūcij tui q̄ fuerit sacerdos i eadē ꝓuincia q̄ latinā liguā penit⁹ ignorabat: ⁊ dū baptizaret nesc̄s latini eloquij ifrigēs linguā diceret baptizato te i noīe p̄ria ⁊ filia ⁊ spūsc̄ā: ⁊ pp̄ b ꝓsiderasti rebaptizare. Sed si ille q̄ baptizauit nō errorē iducēs vl' hereſiz: sz ꝓ sola ignorātia romane locutiōis ifrigēdo liguā baptizās diris set: nō possum⁹ cōsentire vt denuo baptizetur.

¶ Leo papa. d

Retetea sciēdū ē q̄ illi de qb⁹ nll'a extāt indicia iter ꝓpiquos vl' dōesticos vl' vicios a qb⁹ baptizati fuisse doceā tur agēdū ēt renascant ne pereāt in qb⁹ qđ nō ostendit gestū: ratio non finit vt videatur itera tum. Aōferendū eis videt qđ collatuz esse nescitur: q: non temeritas interuenit p̄sumptio nis vbi est diligentia pietatis.

¶ De illo qui p̄o ludo immergitur. e

Solet ēt q̄ri ꝺ illo q̄ iocās sic̄ mim⁹: cō memoratiōe tñ trinitatis imergitur: vt ꝑ baptizat⁹ sit: hoc aūt Aug. nō diffinit ita iquiēs. Si totū ludicre ⁊ mimice: ⁊ ioculariter agere: vtrū approbandus esset baptismus q̄ sic daretur: diuinū iudiciū ꝑ alicui⁹ reuelatiōis miraculū oīonē iplorādū eē cēserez. Videt tñ sapiētib⁹ nō fuisse baptisma: vt cū aliq̄ in balneū vel i flumē mergunt i noie trinitatis: nō est tñ baptism⁹: q: nō itentiōe baptizādi illō gerit. Nā i hoc ⁊ i alijs sacr̄is sicut forma est seruāda: ita ⁊ itentio illō celebrādi est habēda. Illud ēt nō te moueat q̄ qdā nō ea fide paruulos ad baptismū ferūt: vt ꝑ spūz ad vitaz regenerēt eternā: sz eos putāt hoc remedio tpalē accipe sanitatē: nō eni ꝓpterea illi nō regenerant: q: nec ab illis hac itentiōe offerunt.

¶ Leo papa. f

Gnoscēdū ē ēt i baptizādis elcis duo tpa esse seruāda. i. pascha ⁊ pētecostē. vt in sabbato pasce vel pētecostes baptismi sacr̄z celebrēt. Qui ꝛo necessitate mortis vel piculi vrgent oī tpe debēt baptizari.

¶ De respōsiōe patrinorū. g

Oro cūcti ad baptismū vēientes fidē suaz ꝓfiteri ꝺbēt ⁊ expōere qd petendū venerit ad eccliā. Vñ ēt a baptizādo queriť: qd venisti ad ecclesiā petere: Qui si adultus est ꝑ se rñdet fidē. i. sacr̄m fidei ⁊ doctrinā. Ita ēt ꝑ singula iterrogatus rñdet se credere in patrē ⁊ filiū ⁊ spūmsc̄m. Si aūt paruulus est nō valēs credere vel loqui: ali⁹ ꝑ eo rñdet. Vñ Jsidorus. Paruuli alio ꝓfitēte baptizant q̄ adhuc loq̄ vel credere nesciunt. sicut ēt ꝑ egris: mutis vel surdis alius ꝓfiteť duz baptizant. sic ⁊ de penitētibus agēduz est. Si vero ꝑ eo q̄ rñdere pōt alius rñdeat: nō itidē valet sicut dcm ē. Ætatē bz ꝑ se loquat. Si ꝛo q̄ riť ex quo sensu ꝑ paruulo dicat credo ⁊ fidez peto. Dicimus de sacro fidei id eē intelligēdū: qđ rñdeť petere cuz deferť ad eccliaz ⁊ hīe cū baptizat: vt sit sensus cū dī fidē peto. i. sacr̄z fidei p̄sto suz recipe: credo. i. sacr̄z fidei suscipio qđ est. hic puulus p̄sto est sacr̄m fidei accipe. Vñ Aug. Nihil ē aliud credere q̄z fidē hīe: ⁊ iō cū rñdeť credē puulus q̄ fidei nóduz effectū bz. rñdeť fidē hīe pp̄ fidei sacr̄m: ⁊ ꝓuertere se ad deuz ꝓpter ꝓuersionis sacr̄m. Sed adhuc queriť ex quo sensu ꝑ paruulo rñdeat credo i deuz patrē. ⁊ in iesuz x̄pm. ⁊ in spūm sanctuz. Nunqd de sacro fidei an de fide mētis ibi agitur: Si de sacro cur noiatim distinguunt p̄sone: Si vero de fidei affectu quō verū est: cū ea paruulus careat: rñdeť. An illud fact⁹ paruulus spōdeť cū creuerit: sicut ⁊ oībus pōpis diaboli spondeť abrenūciare: qđ si nō seruauerit factus adultus tenebit ipse vel spōsor. Fane ēt dici pōt ibi spōderi ꝑ puulo: q̄ ad maiorē etatē si venerit: ⁊ pōpis diaboli renunciabit: ⁊ sanā fidē tenebit: cuius tūc sacramētuz recipit. Hac aūt spōsiōe puulus ꝑ quo fit tenebit non

spōsor: si tñ vt cautio ipleat quātū in se est operā dederit: qr exigit a patrino vt sit diligēs circa eū p quo spopōdit sollicitudo. De hoc Augu. Certissimā emisistis cautionē qua renūciare pompis dyaboli spopondistis.

¶ De cathecismo r exorcismo. b

Alla āt iterrogatio r respōsio fidei fit in cathecumino cui addit exorcism⁹. Ante baptismū. n. fit cathecism⁹. post cathecismū seqt exorcism⁹: vt ab eo q taz fide istruct⁹ ē aduersaria virt⁹ pellat. Exorcismus de greco dicit in latinū adiuratio. Cathecism⁹ istructio. Cathetizare. n. est istruere: vt de symbolo ac rudimētis fidei. Exorcizare ē adiurare: vt exi ab eo spūs imūde. Symboluz: est signū vel collatio. Signū: qr eo fideles ab infidelib⁹ discernunt. Collatio: qr ibi toti⁹ fidei sufficiētia r integritas est collata. Cathecismus r exorcism⁹ neophitor sūt: magisqz sacrā lia q̄z sacra dici debēt. Neophitus nouiti⁹ iterpretat vel rudis: r dr neophit⁹ nup ad fidē cōuersus: vel in disciplina religiose conuersationis rudis. Hec ergo p̄cedūt baptismum: nō q sine istis nō possit cē baptism⁹ ver⁹: ſz vt baptizād⁹ de fide istruat r sciat cui debitor fiat deiceps: r vt dyaboli ptās in eo minuat. Vñ Raban⁹. Ante baptismū cathetizādi deberet i hoie p̄uenire officiū vt fidei cathecumin⁹ accipiat rudimētū r sciat cui ōbitor fuit deiceps. Jté Aug. Paruuli exufflant r exorcizātur vt ab eis pellaatur ptās dyaboli ne iaz contendat eos subuertere ne baptismū cōsequātur. Non ergo ab infantibus creatura dei exufflatur vel exorciza tur: sed dyabolus vt recedat ab homine.

Superius determiauit magr q p̄t baptizare. Nūc itendit ōtermiare q r q̄lr ogrue baptizēt. Et diuidit i ptes tres. i p⁹ ondit q̄lr ogrue fiat baptism⁹ ex pte baptizātis. in z⁹ q̄lr ogrue fiat ex pte baptizādi: vt z aligs sit rebaptizād⁹ vl nō. ibi. De illis vo q ab hereticis r̄c. in 3⁹ q̄lr ogrue fiat q̄z tū ad ritū baptismi. ibi. Cognoscēdū est ēt r̄c. z⁹ ps diuidit in tres. i p⁹ ondit vtrū aligs sit rebaptizād⁹ pp ōfectū baptizātis. i z⁹ vt z sit rebaptizādus pp ōfectū baptizati. ibi. Illō ēt ignozādū nō ē r̄c. i 3⁹ vtrū sit rebaptizād⁹ pp ōfectū eor q ptinēt ad ipz bapmū. ibi. Queri āt solet r̄c. p⁹ oidit i tres. in p⁹ ondit q baptizati ab hereticis nō sūt rebaptizādi. z⁹ excludit opīonē ōriaz. ibi. Sūt tñ nonnulli doctor r̄c. In 3⁹ remouet q̄daz obiectōz q rebaptizātib⁹ patrociari vī. ibi. Hoc ēt sciēdū ē r̄c. Illō āt ignozādū nō ē r̄c. Hic ingrit vt z sit aligs rebaptizādus pp ōfectū natiuitatis ex vtero. Et circa ſ duo fac. p ondit q illi q nōdū nati sūt i mrnis vteris exūtes nō suscepert bapmū baptizatis mrib⁹. vñ baptizādi sūt. z⁹ obycit i ōriū r soluit. ibi. Si vo apponit r̄c. Queri ēt solet r̄c. Hic ingrit vt z sint aliq rebaptizādi pp ōfectū eor q ad bapmū regrunt: r p vt z pp cozruptōez forme. z⁹ vt z pp incertitudinē baptismal⁹ ablutiōis. ibi. P. sciendū est r̄c. 3⁹ vtrū ppter defectuz intentiōis. ibi. Solet ēt q̄ri de illo r̄c. Cognoscendū est r̄c. Dic ostēdit q̄liter baptismus ogrue fiat ex parte ritus. Et circa hoc tria facit. primo ostēdit qō tps sit deputatū ad solēnez baptismi celebrationē. z⁹ determinat de p̄fessiōe q̄ p̄cedit baptismū. ibi. Postro cūcti ad baptismum r̄c. 3⁹ determinat de cathecismo r exorcismo: in quibus hō professio fit. ibi. Illa aūt iterrogatio r̄c. Circa scōm duo facit. primo ostendit ppositum. scōo mouet duas qōnes. p̄mam ibi. Si vero queritur r̄c. Sed adhuc queritur r̄c.

Hic est duplex qō. Prima de his q requirunt ad baptismum ex parte baptizantis r baptizari. Scōa de ritu baptismi. ¶ Circa p̄mū z baptizari. Scōa primo vtrū regrat in baptizando natiuitas ex vtero. Secundo vtruz regrat in vtroq; intentio r voluntas. Tertio vtrum requirat fides.

Ad primū sic p̄cedit. videt q natitas ex vtero nō sit expectanda. nulli. n. statui hois p̄cludit via salutis ab eo qui vult oēs hoies saluos fieri: ſz existētes in maternis vteris hoies sūt cū sint iā aiaz rōna lez sortiti: r sūt i piculo dānatiōis pp pctm originale ad cū r facilitatē cozruptiōis. q cū eis nō possit remediū adhiberi pueniēdi ad vitā nisi per bap^m: vī q debeat baptizari. ¶ P. puer in materno vtero exūs est q̄li q̄dā pars mris sic fruct⁹ pēdēs in arboze ps arboris. q baptizata mre baptizat puer in vētre ei⁹ exūs. ¶ P. contingit q̄nq; q aliq ps p̄us egredit. sic legit Beñ. 39. de Elau: q exiuit p man⁹ r tñ timet de piculo moztis. q videt q salte i tali casu nō sit expectāda natiuitas ex vtero: sed ps egressa aspgenda baptismali aq̄. ¶ P. moz eterna peior ē q̄z moz corpalis in infinitū: ſz de duob⁹ malis eligēdū est min⁹ malū. ergo oz mater scindi r extrahi puer: vt baptizatus a morte eterna libereť: r nō expectari natitas ex vtero. ¶ Sz ō. Lor. 16. Nō p̄us q̄ spūale est: ſz gō aiale: deinde q̄ spūale ſz baptism⁹ est q̄dā regnatio spūalis. q p̄us hō aiali r carnali natiuitate nasci oz q̄z baptizet. ¶ P. sacrz ē actio mēritis ecclie: sed q̄diu puer ē in vētre matris nōdū cōtrahit alus mēbris ecclie. q nō p̄t sibi baptism⁹ exhiberi. ¶ Ulterius videt q nullus etiā in materno vtero possit sanctificari p gratie gratū faciētis donū: q: vt Isido⁹ dicit. regnatio i eū n dici p̄t i quē gnatio nō p̄cesserit: ſz p gratiā baptismi q̄ nō p̄t hō filius dei: r ita regnat. q nō p̄t hō sanctificari anteq̄z nascat ex vtero. ¶ P. sicut peccatum actuale cōtrahit ex actu: ita originale cōtrahit ex origine sed peccatū actuale nō p̄t remitti q̄diu homo ē in actu peccādi. ergo nec peccatū originale potest remitti puero i materno vtero existēti qui adhuc est actualiter in origine existens. ¶ P. vbi est maius periculum ibi magis diuina misericordia subuenit: sed illi qui moriuri sūt anteq̄z exirent vtero nascanť sunt in maiori periculo q̄z Joānes baptista r Jheremias qui ex vtero postmodū nati sunt. si ergo nō dicimus pueros dictos sanctificari in vtero: ne p̄ueniantur morte: videt q multo fortius nec Joānes nec Jheremias sanctificati fuerunt. ¶ Sed ōtra ē q̄ dicit Jheremias. p. Anteq̄z exires de vulua sanctificaui te. r Luc. p̄ dicitur de Joāne. Et spiritu sancto replebit adhuc ex vtero matris suc. ergo aliqui in vtero sanctificant. ¶ P. de nullo celebrat ecclesia festuz nisi de sancto aliquo: sed celebrat natiuitatez Joānis. ergo tunc nascens sanctus erat. ergo in vtero sanctificatus fuit.

¶ Ulteri⁹ vī q in vtero sāctificati nō sint baptizādi. i sanctificatiōe. n. in vtero dat maior gra q̄z i baptismo. q: sanctificatiōis gra dicit esse cōfirmans salutē ō morale peccatuz: ſz iniuriam faceret baptismo qui baptizatum iterum baptizaret. ergo iniuriā facit sanctificationi in vtero

qui sanctificatū iterū baptizando sanctificaret. ¶ Ꝑ. nā nō facit ꝙ plura qđ̄ per vnuz pōt facere. sz opatio grē ē ordinatioꝛ q̄z nāe. cū g ad salutez sufficiat gr̄a scificatiōis: vī nō efficax in sanatiōe spūali q̄z corporali: sz in illis q̄s cura tuit corporalr̄ nō oportebat aliquē medicū ab hoīe supadibenda sacroꝛ medicamēta. ¶ Sz ℨ. baptismꝰ circū cisioni successit. sz Joā. sanctificatꝰ in vtero 8o die legitur circūcisus. Luc. i. ḡ z sanctificatꝰ in vtero eēt baptizādus. ¶ Ꝑ. sanctificatio in vtero est baptismꝰ flamis: sz adulti baptizati ꝙ ꝓtritionē baptismo flamis sunt baptizādi baptismo fluminis. ḡ z similr̄ sanctificati in vtero.

¶ Ad 1m dom ad ꝑm. q. ꝙ baptismꝰ ē actio hierarchica fm Dio. vī ꝙ ministros ecclie cōferēdus est vl̄ ꝙ eos q in necessitate vicē ministroꝛ obtinēt. puer aūt q̄diu ē i vtero matris exīs nō pōt subyci opatōi ministroꝛ eccl'ie nec ē boīb⁹ notus: z iō tūc baptizare nō pōt. Quidā āt assignāt alias causas q̄ nō sūt magni pōderis: q̄rū vna est ꝙ diuīa iustitia exigit ꝙ pctm̄ qōlibet nō dimittat̄ sine pena aliq̄ quā puer in baptismo sentit: qđ̄ eē nō posset dū adhuc ē in vtero matris. Sz ℬ nihil ē. qz baptismꝰ fm Amb. nō reg/ rit penā exteriorē. Aut ꝑterea pctō originali nō debet pena sensibilis iflicta. Alia ē ꝙ gratia dat eē ordinatū: z iō rege neratio grē ꝑsupponit gīationē nāe. Alia ē ꝙ puer q̄diu est in materno vtero adhuc ꝓiungit cāe original'pcti: z iō nō pōt ab eo mūdari: sed be due cāe repugnāt sanctificationi in vtero: sicut z baptismo. Alia est ꝙ in baptismo oz ēsse aq̄ z spūs ℨ infectionē carnis z aīe ꝓ originale: z iō oz ꝑexistere ad baptismū natiuitatē in vtero q̄ infundit aīa z natiuitatē ex vtero q̄ nascit corꝓ: sed hoc nihil ē: qz natiuitas nec ꝙ est aīe nec corꝓris: sz cōiuncti. vī in natiuitate in vtero nascit z corꝓ z aīa. vī ꝑme rōni stand̄ est.

¶ Ad ꝑm ḡ dōz. ꝙ nō est ex defectu diuine mīe ꝙ in materiis vteris exīb⁹ remediū non exhibet: sz qz nō sunt capaces illi⁹ remedy ꝓ qđ̄ fm legē cōez ꝓticipes passiōis xpi efficiant̄ a q̄ est remissio peccatoꝛ: qz non pōt subyci opatōi ministroꝛ eccl'ie ꝓ quos talia remedia ministrantur. ¶ Ad 2m dōz ꝙ puer in materno vtero exīs q̄z quis sūt cōiunct⁹ matri ꝑz corꝓ⁹ qđ̄ ab ipsa traxit: tñ est oīo distinctus fm aiam rōnalē quā ab extrinseco hz: z iō fm imutationē corporalē matris imutat̄ corporalr̄: sz nō oz ꝙ sanctificata matre ꝓ baptismuz spūaliter sanctificet. ¶ Ad 3m dōz ꝙ expectāda est totalis egressio ex vtero nisi ꝓcul dubio mortis timeat̄: tūc aūt egressa ꝓte ꝓncipali. s. capite i lucem. Vnde Aug. dic. ebriosus z furiosus baptizare pōt: sz isti vt videt nō pōt hr̄e intētionē: qz ꝓuant vsu rōnis. ḡ itētio ñ regrit̄ ad bapm. ¶ Ꝑ. itētio cogitationē regrit: sz frequēter z de facili cogitatio ad alia rapit̄. ḡ frequēter bapmo ī pediret. ¶ Sz ℨ. ea q̄ fiūt ꝑter itētionē sunt casualia: sz ℬ sacris nō ꝓpetit cū habeāt determiatos effectꝰ z determinatas cās. ḡ regrit̄ itētio i bapmo: z i alys sacris. ¶ Ꝑ. opa que fiūt a volūtate determinant̄ z specificant̄ itētiōe. vñ Amb. dic ꝙ effectꝰ opi tuo ꝑponit nomē. z in glo. Matth. iz. dr̄. Quātū itēdis tātū facis: sz baptizare ē actus voluntarioꝝ. ḡ regrit̄ in ipso intētio ex parte baptizātis.

¶ Alteriꝰ vr̄ ꝙ regrat̄ itētio recta. regrit̄. n. intētio faciēs qđ̄ fac̄ eccl'ia: sz ℬ itēdere ē recte itētiōis. ḡ ad baptismuz regrit̄ recta intētio. ¶ Ꝑ. in oībꝰ ad q̄ regrit̄ itētio: ita est ꝙ ꝑ prauā itētionē vitiant̄: sz bapmo dūmō deū nō pōt eē prauꝰ: vt in ꝑcedēti di. dictū ē. ḡ vr̄ ꝙ prava itētio nō possit ꝓferre bapm. ¶ Sz ℨ. bapmo nō ipedit ex malicia baptizātis: sz puersa itētio ꝑtinet ad maliciā baptizātis. ḡ puersa itētio in alys nō ipedit baptismi effectū.

Ad secundū

sic ꝓcedit. Videt ꝙ itētio baptizātis nō regrat̄ ad baptismū. attentio enī nō regrit̄ ad opus nisi in ꝓncipali agēte ḡ ꝑstituit finē ꝑ īperiū suū alios mouet ad finē intētū a se: sed sacerdos baptizās nō est ꝓncipale agēs sz ministrale: vt dictū est supra. ergo nō regrit̄ eius intētio ad baptismū. ¶ Ꝑ. intētio hominis nō ē alicui certa nisi sibi. si ḡ regrat̄ itētio ad bapm nō erit certū de aliq̄ ꝙ sit baptizat⁹ nisi apud cū ḡ baptizauit: z ℬ ē icōueniēs ꝙ hō sit in tāto dubio salutis. ¶ Ꝑ. sicut Aug. dic. ebriosus z furiosus baptizare pōt: sz isti vt videt nō pōt hr̄e intētionē: qz ꝓuant vsu rōnis. ḡ itētio nō regrit̄ ad bapm. ¶ Ꝑ. itētio cogitationē regrit: sz frequēter z de facili cogitatio ad alia rapit̄. ḡ frequēter bapmo ī pediret. ¶ Sz ℨ. ea q̄ fiūt ꝑter itētionē sunt casualia: sz ℬ sacris nō ꝓpetit cū habeāt determiatos effectꝰ z determinatas cās. ḡ regrit̄ itētio i bapmo: z i alys sacris. ¶ Ꝑ. opa que fiūt a volūtate determinant̄ z specificant̄ itētiōe. vñ Amb. dic ꝙ effectꝰ opi tuo ꝑponit nomē. z in glo. Matth. iz. dr̄. Quātū itēdis tātū facis: sz baptizare ē actus voluntarioꝝ. ḡ regrit̄ in ipso intētio ex parte baptizātis.

¶ Alteriꝰ vr̄ ꝙ regrat̄ itētio recta. regrit̄. n. intētio faciēs qđ̄ fac̄ eccl'ia: sz ℬ itēdere ē recte itētiōis. ḡ ad baptismuz regrit̄ recta intētio. ¶ Ꝑ. in oībꝰ ad q̄ regrit̄ itētio: ita est ꝙ ꝑ prauā itētionē vitiant̄: sz bapmo dūmō deū nō pōt eē prauꝰ: vt in ꝑcedēti di. dictū ē. ḡ vr̄ ꝙ prava itētio nō possit ꝓferre bapm. ¶ Sz ℨ. bapmo nō ipedit ex malicia baptizātis: sz puersa itētio ꝑtinet ad maliciā baptizātis. ḡ puersa itētio in alys nō ipedit baptismi effectū.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ intentio vel volūtas nō requirat̄ in baptizato. Baptism⁹.n. ꝺ pctm̄ originale dat̄:ſz pctm̄ originale ꝑter voluntatē ⁊ ītentionē ꝺbit̄. g̊ ⁊ itentio ⁊ volūtas nō regrunt̄ ad baptiſmū in baptizādo. ¶ Ꝑ.pueri dormientes ⁊ amētes pñt baptizari:vt.ſ.di. 4ª dcm̄ ē. ſz illi caret ītentiōe baptiſmi.g̊ ad baptiſmū nō regrit̄ itentio exprte baptizādi. ¶ Ꝑ.vnaq̄q; res per cadez corrūpit̄ ⁊ fit:ꝺrie tm̄ facta:vt dr̄ in.z. Ext̄ḃ.ſi g̊ ītentiōe baptizandi fieret baptiſm⁹ tūc ītentiōe ipſi⁹ character baptiſmalis deleri poſſet:qđ falſuz ē. ¶ Sz ꝺ.in baptiſmo fit qđdā ſpūale cōnubiū aīe ad deū:ſz in cōiugio regrit̄ conſenſus.g̊ ⁊ in baptiſmo. ¶ Ꝑ.baptiſmi effect⁹ magis ipedit̄ ex ꝑte baptizati q̄ ex ꝑte baptizantis:qz malitia baptizātis nō ipedit recꝑtionē gr̄e in baptiſmo q̄ ipediri pōt ꝑ malitiā recipientis ſacr̄z.ſed defect⁹ ītentiōis ex ꝑte baptizantis ipedit ſacr̄z g̊ multo fortius defect⁹ intentiōis ex ꝑte baptizati.

¶ Ad ñ⁹ dōm.ad p̄ᵃᵐ.q.q⁹ cū vni⁹ effect⁹ vna ſit cā.ſi ex aliquib⁹ plurib⁹ cāis vn⁹ effectus ꝓcedat: oz q⁹ ille cāe ſint aliquo mō facte vnū adiuicē. Ad effectū aūt ſacr̄i videm⁹ multa cōcurrere.ſ.miniſtrū formā verbo ꝝ.⁊ mās: hec āt nō pñt colligari adinuicē vt ſint vna cā niſi ꝑ ītentionem baptizātis q.ſ.formā ad mās applicat:ſuū vo miniſteriuz ad vtrūq;.⁊ totū hoc ad ſacr̄i collationē:⁊ iō regrit̄ ītētio baptizātis. Et ſil'r ēt in oīb⁹ alys ſacr̄is regrit̄ ītētio miniſtri cū debita mā ⁊ forma nō ſolū ad effectū ſacr̄i ꝟſequēdum:ſz ad ſacr̄i ꝓceptionē. ¶ Ad p̄ᵐ g̊ dōz. q⁹ duplex eſt inſtr̄m.ſ.aiatū vt ſeru⁹:⁊ inaiatū vt ſecuris:vt dr̄ i.8. Ext̄ḃ. in iſtr̄o igit̄ inaiato nō regrit̄ ītentio ꝑpria.qz ipſa īcliatio inſtr̄i ad effectū ꝑ motū p̄ncipalis agētis locum ītentiōis ſupplet:ſz in inſtr̄o aīato qđ nō tm̄ agit̄ ſz aliquo mō agit: vtpote ꝑ iperiū agēs ⁊ nō ꝑ ipulſum mot⁹ regrit̄ ītentio exequēdi miniſteriū ad qđ applicatū ē. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ ad hoc duplr̄ ſm diuerſas opiones rñdet̄. Quidā enī dñt q⁹ ſi deſit mētalis intētio in baptizāte:nō cōfert ſacr̄m baptiſmi tm̄ in adulto ſupplet fides ⁊ deuotio effectū baptiſmi vt periculū ex p̄ baptizato q ignorat ītētionē baptizātis nullū ꝓueniat.ſi aūt ſit puer credit̄ pie q⁹ ſūm⁹ ſacerdos.ſ.de⁹ defectū ſuppleat ⁊ ſalutē ei cōferat. ſi tm̄ nō fac nō iniuſte facit:ſicut nec in illo q ſacro nō ſubycit̄. Alȳ dicunt q⁹ in baptiſmo ⁊ in alys ſacr̄is q̄ hñt in forma actum exercitū nō regrit̄ mētalis intentio:ſed ſufficit exꝑſſio intentiōis ꝑ verba ab eccl'ia inſtituta:⁊ iō ſi forma ſeruatur nec aliqd exteri⁹ dr̄ qđ ītentionē ꝺriaz exꝑmat baptizat⁹ eſt.nō.n.ſine cā in ſacr̄is neceſſitatis.ſ.baptiſmo ⁊ gbusdā alys actib⁹ baptizātis tā ſollicite exꝑeſſius eſt ad ītētōez exꝑſſiōis. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ q̄uis actu ebri⁹ ītentionē hr̄e nō poſſit:tm̄ ebrioſus pōt eē nō actu ebrius:⁊ ītentionē baptizādi habēs baptizare. ¶ Ad 4ᵐ dōz q⁹ q̄uis miniſter ſacr̄i debeat niti ad cuſtodiēdū coꝛ ſuū q̄tum pōt:vt maxime in verbis ſacr̄alis forme ītentionē habeat actualē: qz tm̄ cogitatio eſt valde labilis ēt ſi tūc non aſſit actualis ītentio qñ verba ꝓfert:dūmō ꝑus intendit ⁊ ꝺria ītentio nō interuenerit:ſacr̄m nō impeditur:qz operat̄ tunc in vi ꝑncipalis intentiōis:nō enī opz q⁹ in opere ſemꝑ ītētio cōiungat̄ in actu:ſz ſufficit q⁹ opus ab ītentiōe ꝓcedat.

¶ Ad zᵃᵐ.q.dōm q⁹ rectū eſt cui⁹ mediū nō exit ab extremis:ſacr̄m aūt baptiſmi ē q̄ mediāte acqrit̄ effect⁹ baptiſmi ī aīa baptizati.vñ tūc ē recta ītētio qñ baptizās ſeu baptizat⁹ ſacr̄z ordinat ad effectū ſacr̄i q̄ ē ſalus. Si g̊ ītētio aſſit ī baptizāte qz ītēdit ſacr̄z ꝟferre ſz deſit rectitudo:qz ordiat ſacr̄m ad finē idebitū nō ꝑ ꝑ ī recipiēte impedit ꝓceptio ſacr̄i:qz ad ꝑ fert̄ ītētio baptizātis neq; effectus ſacr̄i:qz mūdatio ītrioz a miniſtro ñ ē.vñ ei⁹ ītētio ad ꝑ nihil fac̄.Si āt ī baptizato ſit ītētio ꝓcipiēdi ſacr̄z: ſz deſit rectitudo ītētōis:recipit qdē qō ītēdit ſacr̄z ſz nō rē ſacr̄i: qz obicē ꝑ ꝓuā ītētōez ſpūiſācto pōit. ¶ Ad p̄ᵐ g̊ dōz q⁹ q̄uis ad ſacr̄z regrat̄ ītētio faciēdi qō fac̄ eccl'ia:ñ tm̄ regrit̄ q̄ſi de neceſſitate ſacr̄i exñs facere qō fac̄ eccl'ia:ꝑ ꝑ q⁹ eccl'ia facit:⁊ in ꝑ cōſiſtit rectitudo ītentōis. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ baptiſm⁹ nō bz bonitatē ex miniſtro ſic̄ alia opera ratio volūtaria bz bonitatē ex opante:⁊ iō nō eſt ſil'e.

¶ Ad zᵃᵐ.q.dōm q⁹ in baptiſmo baptizatus duo recipit.ſ. ſacr̄m ⁊ rez ſacr̄i.ſed ad hec duo recipiēda nō regrit̄ aliqd causans ex ꝑte recipiētis.ſed ſolū ipedimētū remouens: qō qdē ipedimētū nihil aliud eſt q̄ voluntas ꝺria alterius pdictoꝝ:⁊ iō in adultis ⁊ in ꝑuulis⁹ vſum rōnis in qb⁹ pōt eſſe ꝺria volūtas actu vel habitu:regrit̄ ⁊ ꝟtritio ſiue deuotio ad p̄cipiendā rē ſacr̄i:⁊ ītentio vel volūtas ad recipiendū ſacr̄m:in pueris aūt abſq; vtroq; p̄cipit ⁊ ſacr̄m ⁊ res ſacr̄i:⁊ fil'r eſt in carētib⁹ vſu rōnis niſi ꝺria voluntas habitu iſit ⁊ ſi nō actu. Tñ ſciēdū q⁹ nō regrit̄ i adulto volūtas abſoluta ſuſcipiēdi qō eccl'ia ꝓfert:ſz ſufficit volūtas cōditionata ſic̄ eſt in volūtarys mixtis.vt dr̄ i.z. Ext̄ḃ. ⁊ iō ſi ſit coactio ſufficiēs ita q⁹ p̄ncipium ſit ex toto ex̄ nil conferente vim paſſo vt cū aliquis reclamans ī̄mergitur violenter tūc talis nec ſacr̄z ſuſcipit nec rē ſacr̄i. Si āt ſit coactio inducēs ſicut minis vel flagellis:ita q⁹ baptizat⁹ potius eligat baptiſmū ſuſcipe q̄ talia pati:tūc ſuſcipit ſacramētū:ſz nō rē ſacr̄i. ¶ Ad p̄ᵐ g̊ dōm q⁹ intētio vel voluntas in baptizato vt dictū ē nō regrit̄ q̄ſi causans delectionez culpe originalis:ſed ſolū q̄ſi remouēs ꝓhibēs.ſ.ꝺria volūtatē. ¶ Ad zᵐ dōz q⁹ in pueris nō pōt eē ꝺria voluntas:neq; actu:neq; habitu:⁊ iō nō regrit̄ volūtas vel intentio in eis qua ꝓhibēs remoueat̄. Jn amētib⁹ aūt ⁊ dormiētib⁹ pōt eē volūtas ꝺria habitualis:q̄uis nō ſit actualis:⁊ iō ſi ante ſōnū vel furiā fuerūt ꝺrie volūtatis nō recipiūt ſacr̄m:qz adhuc illa volūtas habitualr̄ manet. ſi aūt habuerūt ꝓpoſitū recipiēdi baptiſmū:⁊ hoc ꝑ aliq̄ ſigna ī̄notuit:tūc in articulo neceſſitatis dz eis ꝟferri baptiſm⁹. ⁊ ſuſcipiūt ſacr̄m ⁊ rē ſacr̄i:etiā ſi furioſus tūc ꝺicat:qz illa ꝺictio nō ꝓcedit a volūtate rōnis ſm quā ē capax baptiſmalis gr̄e.ſi aūt necitas nō ſit dz in furioſis expectari lucidū interuallū:vel in dormiētib⁹ vigilia.ſi tm̄ baptiçet̄ in ſtatu illo ſacr̄z ſuſcipit:q̄uis peccet baptizās. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ volūtas vel intētio baptiſmū ſuſcipiēdi nō regrit̄ ad baptiſmū q̄ſi cauſa vel diſpoſitio caracteris: ſed ſoluz ſicut remouēs ꝓhibēs:ideo ratio nō valet.

Ad tertiuz

ſic ꝓcedit. Videt̄ q⁹ in baptizato fides requirat̄ ad hoc q⁹ ſacr̄z ſuſcipiat. Baptiſmus.n. ſacr̄m fidei dr̄:ſed nō niſi ꝑpter fidē recipientis ipſuz.g̊ regrit̄ fides baptizādi. ¶ Ꝑ.Matth. vltio dr̄. Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit . g̊ videt̄ q⁹ regrit̄ in adulto q⁹ credat ad hoc q⁹ baptizet̄. ¶ Ꝑ.fides eēntialiter est ſacr̄o q̄ volūtas:ſz volūtas regrit̄ vt dictū est.ergo multo ampli⁹ fides. ¶ Sz ꝺ.adulti nō ſunt peciozis cōditionis q̄ pueri : ſed in pueris ſufficit fides eccleſie ad baptiſmū:⁊ nō regrit̄ fides ꝑſone illius.ergo nec in adultis. ¶ Ꝑ.caritas ꝓpinquioz est ad gratiā q̄ fides: qz caritas nō potest esse sine gratia sicut fides:ſz nō regrit̄ caritas i recipiēte baptiſmū:qz ſic nullus adultus de nouo acciperet ibi gratiā.ergo nō requiritur fides.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ regrat̄ fides in baptizāte.regrit̄.n.ī baptizāte ītētio ꝟferēdi ſacr̄z:ſz ifidelis q̄tū ad articulū baptiſmi nō credit ſacr̄z baptiſmi. g̊ nō pōt ītēdere ꝟferre illō:⁊ ita nō pōt baptiçare. ¶ Ꝑ.baptiſm⁹ ē ſacr̄m eccl'ie:ſz fides ē ꝑ quā mēbza eccl'ie p̄ adinuicē vniunt̄.g̊ g nō bz fidē nec pōt baptiçare cū nō ſit de eccl'ia. ¶ Ꝑ. ꝓpingus ſe bz ad baptiſmū baptizās q̄ offerēs puerū ad baptizādū:ſz i ofterēte regrit̄ fides:qz rñdet:credo . g̊ multo fortⁱ regrit̄ in baptizāte. ¶ Sz ꝺ est qō in lr̄a determinat̄ q⁹ heretici vex baptiſmū ꝟferūt.heretici aūt in fideles sunt.g̊ r̄c.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ recipiētes baptiſmū ab hereticis nō coſe-

quanꝫ rẽ sacri. qz Aug. dicꝫ qꝫ q foris eccl'iaz baptizanꝫ nõ sumũt baptismu ad salutẽ: sz ad pniciẽ: sz baptizati ab hereticis sumũt baptismũ ex eccl'ia. ḡ nõ sumũt ad salutẽ: z ita rẽ sacri nõ ꝓsequũꝫ. ¶ Ad. q. qcũqz accipit aligd ab aliq̃ dandi baptismũ: vt dicꝫ Aug. in li. de baptismo. ℨ Donatũ. Si ingt hereticꝰ ius baptizãdi nõ hũit: tñ xpi ẽ qõ ꝏdit. ḡ accipiẽs ab heretico iniuste accipit: z ita peccat. ¶ Sz ℨ. pctñ baptizãtis nõ polluit baptismũ: vt ocñ ẽ. s. sz ifidelitas ẽ qõdã pctñ. ḡ sñ ipedit effectũ baptismi ĩ baptizato. ¶ Añ: ꝏz ad ꝑm. q. qꝫ cũ q̃riꝫ vtꝫ fides regraꝫ vl' sit necessaria ab baptismũ: nõ ĩtelligiꝫ qõ ꝏ necitate absoluta: sz de necitate q̃ ẽ ex ꝏditõe finis. ¶ Est ãt duplex finis ĩ baptizatis. ꝓimꝰ est pceptio sacri. Scõs ẽ pceptio rei sacri. Hico ḡ ꝫ in adultis regriꝫ fides ẽt psonal' necitate q̃ ẽ ex ꝓsequẽdi. qz sacr̃m pcipit aligs ẽt si nõ credat. vñ Augu. dicꝫ qꝫ prius fieri põt vt aliq vez baptisma hẽant z non hẽant verã fidẽ: i paruulis ãt sufficiẽ fides ecclie ad vtrũqz finis. ¶ Ad ꝑm ḡ ꝏz qꝫ baptismꝰ oĩ fidei sacr̃m: qz p eũ hõ cedit ad fidelis aggregaꝫ: z iõ q accipit baptismũ ostẽdit se fidelẽ z si nõ hz reputaꝫ ficꝰ: z rẽ sacri cuz sacro pcepto nõ pcipit. ¶ Ad. z. ꝏz qꝫ ois in ẏbis illis oñdit qd req̃ritꝫ in baptizãdo ad salutẽ ꝓsequndã q̃ est res sacri. vñ subdit. Qui crediderit z baptizatꝰ fuerit salu' erit. ¶ Ad. z. ꝏz qꝫ sacr̃m baptismi in aia recipiꝫ q̃tũ ad characterez: sia aut nõ põt alicui subyci in vita: z iõ volũtas seu itẽtio facit ad ꝑ qꝫ hõ se sacro subyciat. sz fides facit ad ꝑ qꝫ deuto mõ se subyciat. vñ fides regriꝫ tñ ad pceptionẽ rei sacri. sz itentio ad pceptiõez rei simplr. ¶ Et qz alie rões ꝓbant. qꝫ nec q̃tũ ad vltimũ effectuz fides regraꝫ: iõ ad tũ ꝏm qꝫ in pueris nõ põt eẽ ꝛriũ gr̃e baptismalis ex psonali volũtate: z iõ nõ regriꝫ psonalis fides sic regriꝫ ĩ adultis ad cõsequẽdã rẽ sacri. in qb' põt eẽ psonalis ifidelitas. ¶ Ad. q. ꝏz qꝫ recta itentio regriꝫ ad ꝓsequẽdã rẽ sacri. sz fides aũt itentionẽ dirigit z sine ea nõ põt eẽ pcipue in talib' intentio recta: sz charitas vlterius facit intẽtionem meritoziã: z iõ ad hoc qꝫ hõ ꝓparet se ad gratiã in baptismo percipiendã pexigiꝫ fides: sed nõ charitas: qz sufficit attritio precedẽs: z si nõ sit cõtritio. ¶ Ad. z. q. ꝏm qꝫ dũ hereticꝰ vel qcũqz infidelis debitas formã seruet z itentionẽ baptizãdi hẽat: veruz sacr̃m ꝓferꝛ: qz baptismus nõ hz efficaciã ex merito baptizãtis: sed ex merito xpi: qõ opaꝫ in baptizato p fidez pꝛiam in adultis: vel p fidẽ ecclie in pueris. ¶ Ad ꝑm ergo ꝏm qꝫ ẽquis ille q nõ credit baptismũ esse sacr̃m aut bre aliquã spuale ẏrutẽ: nõ itendat dũ baptizat cõferre sacr̃m: tñ intendit facere qñqz qõ faẽ eccl'ia: z si illõ reputet nihil eẽ: z qz ecclesia aligd facit: iõ ex ꝏñti z iplicite itendit aligd facere: cuius nõ explicite. ¶ Ad. z. ꝏm qꝫ ẽquis p fidez recta nõ sit mẽbrũ ecclie: tñ in q̃tũ seruat morẽ ecclie ĩ baptizando baptismũ ecclie tradit vñ regenerat filios xpi z liberas z ancillas: ita xps p catholicos z hereticos bonos z malos. vt Aug. dicit ℨ Donatũ. ¶ Ad. z. ꝏz qꝫ nõ regriꝫ fides psonalis offerentiũ pueri ad baptismũ: nec alicui' psone determinate: sed solũ fides ecclie militãtis quã nõ est possibile deficere totaliter deo dec ordinante: q dixit Matt. vlti. Ecce ego vobiscum sum vsq̃ ad cõsũmationem seculi. Si tñ deficeret illud suppleret qõ de fide recipiẽtis manet in ecclia triũphante. s. visio: nec offerens puerum dicit credo: sed ĩ persona pueri ad baptismũ in psona sua: dicit credo: sed ĩ persona pueri vt sit sensus: credo. i. sacr̃m fidei presto sum recipere. ¶ Ad. z. q. ꝏm qꝫ ille q ab heretico baptizaꝫ pp peccatũ pri. vñ si sit puer in quẽ culpa actualis nõ cadit si baptizaꝫ in forma eccl'ie recipit sacr̃m z rez sacri: fil'r si sit adultus z baptizans nõ sit hereticꝰ manifestus z ab eccl'ia precisus: vel si baptizatus sit in articulo necitatis. Si ãt sciat ipm esse hereticũ z baptismũ ab ipso suscipiat: hoc ꝓrigit vel qz fauet heresi sue: vel in cõtẽptũ ecclie: vel ꝓpter aliqõ tpale cõmodũ: z sic ipsemet peccat. vñ ꝓpio peccato obicem ponit spiritus sancto ne cõsequaꝫ rez sacri. ¶ Ad ꝑmũ ḡ ꝏm qꝫ Aug. loquiꝫ in casu illo qñ aligs in fauorẽ heresis ab heretico baptismũ suscipit. ¶ Ad. z. ꝏ. qꝫ ius dandi baptisma est ex duobus. s. ex ordine sacerdotali: et ex iurisdictione. ℨ heretico ḡ ab eccl'ia pciso manet ius dandi baptisma quãtuz ad ordinez sacerdotalẽ. si ꝑmo in ecclesia sacerdos fuerit: nõ tñ manet q̃tũ ad iurisdictionem quã amittit: nec tñ sequiꝫ qꝫ baptismuz ab heretico suscipiens semp iniuste accipiat cũ credit cuz habere ius dãdi z nõ esse hereticũ: vel in casu necessitatis in q̃libz hz ptãtez baptizandi. Aõ. II.

Deinde queritur de ritu baptismi. ¶ Et circa hoc queruntur tria. ꝓmo de ritu ipsi' baptismi. Secundo de ritu catheciszmi. Tertio de ritu exorciszmi.

Ad primuz sic ꝓcediꝫ. Videꝫ qꝫ baptismꝰ iterari possit: qz eucharistia est sacr̃z excellentiꝰ q̃z baptismꝰ: qz est pfectio fm Dio. sz eucharistia iteratur. ḡ z baptismꝰ iterari põt. ¶ ℙ. gra ẽ ꝓncipalioz effectꝰ baptismi q̃z caracter: sz gratia amittiꝫ q̃uis caracter non deleaꝫ. ḡ videꝫ qꝫ rõne gr̃e recuperãde baptismus iterari debeat. ¶ ℙ. sicut ad vnitatẽ actiõis regriꝫ vnitas tẽporis: ita z vnitas agẽtis: sz plures pñt aliquẽ sil' baptiçare: qz vnꝰ aliũ nõ ipedit: z ꝓcipue hoc necẽiuz est si vnꝰ sit mutus q ẏba ꝓferre nõ possit: z aliꝰ mãcus q nõ possit ĩmergere. ḡ z sil'r põt aligs plies diuersis tpibꝰ baptiçari. ¶ Sz ℨ est qõ dicit Eph. 4. Una fides vnũ baptisma. ḡ iterari nõ ꝏz. ¶ ℙ. baptismꝰ ℨ originale daꝫ: sed originale pctñ nõ iteraꝫ. ergo nec baptismus iterari ꝏz.

¶ Ulteriꝰ videꝫ qꝫ nõ debeãt eẽ illa duo tpa determiata ad baptismũ. s. sabbatũ paschę: z pentecostes: qz piculo q̃z citius succurrẽdũ est: sz hõ ꝓp fragilitatẽ nãe semp est in piculo vite sue. ḡ nõ ꝏz expectari tps aliqõ determiatum ad baptismũ: sed statiz baptiçari. ¶ ℙ. ꝓ baptismũ hõ regenerat in filiũ dei ad imaginẽ xpi. ḡ ꝓcipue in festo natitatis baptismꝰ celebrari deberet. ¶ ℙ. baptismꝰ xpi ꝓtulit ags viz regnãtiuã: sz xps in die ephie baptiçat' fuit. ergo tũc ꝓcipue hõ deberet baptiçari. ¶ ℙ. baptismꝰ hz efficaciã a passiõe xpi. ḡ ĩ die passionis dñice magis deberet celebrari baptismꝰ q̃z in sabbato paschę.

¶ Ulteriꝰ videꝫ qꝫ sacr̃alia baptismi male ponanꝫ a Dio. ponit enim ꝓ receptionẽ baptiçãdi ab epo quę sũmũ sacerdotẽ dicit ꝓsente oi ecclie plenitudine. ꝏz. n. baptiçandus recipi ab eo q est ꝓpus baptismi minister. talis aũt ẽ sacerdos z nõ epus. ḡ nõ oz ponere receptionẽ ab epo. ¶ ℙ. ꝓ manꝰ ipositionẽ daꝫ spũsanctꝰ ad robur: qõ ad cõfirmationẽ ptinet q̃ baptismũ sequiꝫ. ḡ incõuenienter ponit qꝫ eps baptiçãdo recepto manꝰ ei ante baptismũ imponit. ¶ ℙ. baptiçãdis sal in os mittiꝫ: z aures z nares sputo liniũꝫ. cũ ḡ de his Dio. mẽtionẽ nõ facit: videaꝫ qꝫ sacr̃alia baptismi ponat insufficiẽter. ¶ ℙ. ipse ponit olei inũctiones ante baptismũ quo inungiꝫ xpianus q̃si ad pugnã: vt ipse dicit. sz ad pugnã spũalẽ ꝓcipue ordinaꝫ sacr̃m cõfirmatiõis. ḡ videꝫ qꝫ talis inũctio nõ ꝏz fieri in baptismo. ¶ ℙ sacr̃a sũt dist̃icta. ḡ vꝫ qꝫ nõ debeat sil' cũ bapmo ꝛnumerare eucharistie pceptionẽ z sacri crismatis linitionẽ. ¶ ℙ. ꝏz ad. i. q. qꝫ bapmꝰ nullo iterari ꝏz pp. 4or rões. ꝑo sumiꝫ ex morbo ℨ quẽ daꝫ. s. originale pctñ: qõ nõ iteraꝫ. vñ nec medicina iterari ꝏz. 2o sumiꝫ ex re sacramẽti: qz in

baptismo deleꝛ culpa ꝛ pena totaliꝛ. vñ si freq̃nter liceret hoi baptismũ suscipe esset q̃dã ꝓuocatio ad peccandũ: qz facilitas venie ĩcentiuũ ꝑbet delinquẽdi: vt dic̃ Hre. 3ª sumiꝛ ex sua significatiõe: qz ꝓfiguraꝛ mozti xp̃i: q semel tm̃ mozꝛuꝰ est. 4ª sumiꝛ ex ipso sacro. s. charactere qõ idelebiliter manet. vñ fieret iniuria sacro si baptismꝰ iteraꝛeꝛ q̃si ꝑma sanctificatio nõ suffeciss̃et: ꝛ itez qz ip̃z sacm̃ regnatio q̃dã est. cuiusls aũt gñatio est tm̃ sel: qõ aũt nescit esse fcm̃ nõ iteraꝛ. vñ si ĩueniaꝛ ꝑ certo aligs defectꝰ fuisse in baptismo eoꝛ q̃ sunt de eẽntia sacri: oz absolute iterũ baptizari sub hac fozma: baptizo te si nõ es baptizatꝰ ĩ noie p̃ris ꝛc̃. ¶ Ad p̃m g̃ dõz. q ꝙ sic̃ in eucharistie sacro sanctificaꝛ mã ita ĩ baptismo scificaꝛ recipiẽs characteris ip̃ssionẽ. vñ sic̃ fieret iniuria eucharistie si hostia ꝓsecrata ꝓsecraꝛeꝛ itez: ita fit iniuria baptismo si aligs seꝛ baptizatꝰ itez baptizeꝛ: qz sic̃ ibi sanctificatio referꝛ ad mãz: ita ℞ ad suscipientẽ sacm̃. ¶ Ad 2m dõz q ẽq̃is gra sit dignioꝛ effectꝰ baptismi q̃z character. ꝛ sit quodãmõ p̃ncipalioꝛ: nõ tñ est ita ꝑꝓꝛ effectꝰ ei⁹: ꝛ in ℞ nõ ita p̃ncipalis. qz gra amissa ꝛ ꝑ alia sacra recuperari põt: ꝛ io nõ oz q ad ip̃am recuperãdã itereꝛ baptismꝰ. ¶ Ad 3m dõm q si pl'es sil' ĩmergerẽt: ita q vterq; diceret ego te baptizo ꝛc̃. baptizatũ eẽt q̃is peccareꝛ nõ seruãtes ritũ eccl'ie: nec tñ eẽnt puniendi tãq̃ iterãtes baptisma nisi ℞ itenderẽt: qz ꝓtigit eãdez actionẽ ꝛ ab vno ꝛ a pl'ib⁹ exerceri: nõ ãt ꝓtigit eãdẽ actionẽ esse q̃ in diuersis tp̃ib⁹ fit. Si aũt dicãt nos baptizam⁹ temõ erit baptism⁹ qz nõ seruaꝛ debita fozma: vt. s. di. 3ª dcñi ẽ. sil'r nõ erit baptism⁹: si vnꝰ fit manc⁹ ꝛ ali⁹ mutus: vno ꝓferẽte v̄ba ꝛ alio ĩmergente. qz ipsa v̄ba fozme ostẽdunt q ab eodẽ oz fieri ĩmersio ꝛ verboꝝ ꝓnũciatio.

¶ Ad 2am. q. dõz q ĩ baptismo duo ꝓsideranꝛ. s. suba sacri ꝛ solẽnitas: ꝛ q̃tũ ad subaz sacri nõ ẽ aliqõ tps determiatũ ad baptismũ: ĩmo q̃libz die ꝛ q̃libz hora baptismꝰ celebrari põt. fz solẽnis celebratio baptismi in eccl'ia bz tẽpꝰ deputatũ. s. duplex sabbatũ: de q̃ in l'ra dr̃: cuiꝰ rõ ẽ qz baptismꝰ bz efficaciã ex duob⁹. s. ex v̄tute spiritussancti: ꝛ io in vigilia pẽtecostes celebraꝛ solẽniter baptismꝰ. Itez ex passiõe xp̃i cuiꝰ mozti aligs ꝓfiguraꝛ p baptismũ q̃si cõsepultꝰ xp̃o in mozte. vt dr̃ Ro. 6. ꝛ io celebraꝛ solẽniter in die sepulture xp̃i. i. in vigilia pasche. ¶ Ad p̃m g̃ dõz q ĩ necitate nõ oz expectare. ista duo tpa. vñ dr̃ ō ꝓse. di. 4ª ō cathecumis baptizãdis id decretũ ẽ: vt in paschali festiuitate vl' pẽtecostes veniãt ad baptismũ ceteris aũt solẽnitatib⁹ ifirmi tm̃ debẽt baptizari. ꝛ qz pueri q ifirmi cõputanꝛ pp nãe ĩbecillitatẽ ꝛ pp piculũ dãnatiõis a q̃ nõ p̃nt al'r liberari: io nũc ipsi pueri baptizanꝛ vt ĩ pl'ib⁹: ꝛ ñ expectanꝛ hec duo tpa: sic̃ in adultis expectari solebãt. ¶ Ad 2m dõz q ĩ festo natiuitatis recolit̃ natiuitas dñi fz carnez: nos aũt nõ efficimur fratres ei⁹ natiuitate carnis sed spũs: ꝛ io nõ oz q tũc baptismꝰ celebreꝛ. ¶ Ad 3m dõz q q baptismũ xp̃i ẽ tm̃ mã ꝑparata ad actũ baptismi: fz vt⁹ agẽs in baptismo ẽ meritũ passiõis xp̃i ꝛ vt⁹ spũssancti. et qz agẽs in oĩb⁹ ẽ p̃ncipali⁹ q̃z mã: io potiꝰ in duob⁹ ōtermiatis tp̃ib⁹ baptismꝰ celebrari dz q̃z ĩ epiphania: tñ io nõ ẽ spal'r ĩstitutũ baptismũ celebrari in die illa vt excludereꝛ erroꝛ quozũdã q dicebãt nũq̃ baptismũ posse cõferri nisi in die illa q̃ dñs baptizatꝰ ẽ. ¶ Ad 4m dõz q hõ ĩ baptismo ꝓfiguraꝛ passiõi xp̃i q modũ cuiusdã ꝓsepelitiõis: vt apl's dic̃. ꝛ io ĩ die sepulture ꝓgruẽtꝰ fit q̃z ĩ die passiõis.

¶ Ad 3am. q. dõz q Dio. ꝑsequ̇ ritũ baptismi q in p̃mitiua eccl'ia ꝛuabaꝛ in solẽni celebratiõe baptismi: qñ adulti ad baptismũ venieb̃aꝛ: ꝛ io q̃tuoꝛ p ozdinẽ ponit. quoꝝ p̃mũ ptinet ad cathecismũ. 2m ad exoꝛcismũ. 3m ad baptismuz. 4m ad baptismi ꝓplemẽtũ. Quãtũ ad cathecismũ ptinẽt hec q̃ ℞ p ozdinẽ tãgunt. ꝑ instructio de fide p ꝓdicationẽ epi. 2ª. ꝓuersio ifidelis ad fidẽ ꝛ accessus ab epm mediãte patrio quẽ anadochũ dicit. 3ª. gratiarum actio ꝛ oratio ab epo ꝛ clericis fcã. 4ª. petitio baptismi ꝛ ꝓfessio obseruantie xp̃iane religiõis. 5ª. manꝰ impositio ꝛ signatio ei⁹ signo crucis. 6ª. ꝓscriptõ baptizãdi ꝛ anadochi. Sz q̃tũ ad exoꝛcismũ ponunt ꝙtuoꝛ. ꝑ exufflatio v̄sus occidẽtalẽ ptes ꝛ abrenũciatio. 2ª. manuũ ad celũ erectio cũ sacre ꝓfessione fidei ꝛ ꝓfessiõe xp̃iane religionis. 3ª. oratio bꝛidictio ꝛ manus ip̃positio. 4ª. ōnudatio ꝛ vnctio oleo sãcto: qõ dr̃ ad catheciznos. fz q̃tũ ad baptismũ ponit triną ĩmersionẽ cuius alys q̃ regrunt̃ ad baptismũ. Qtũ vo ad pfectõez baptismi q ꝓsegt̃ põit tria. s. vestis traditõez: limitõez christmatis in vertice: ꝛ eucharistie pceptõez. ¶ Ad p̃m g̃ dõz q Dio. tradit ritũ baptismi q̃tũ ad maximã sui solẽnitatẽ: ꝛ io ñ ponit solũ mĩstrũ sufficiẽtẽ fz excellẽtẽ. ¶ Ad 2m dõm q circa baptismũ vt ex p̃dcis pz triplex manꝰ ip̃ositio daꝛ. vna in cathecismo vt hõ ĩ fide roboreꝛ ĩ seipso: alia ĩ exoꝛcismo vt roboreꝛ in pugna aduersus diabolũ. 3ª ĩ ꝓfirmatiõe vt roboreꝛ in ꝓfessiõe fidei ꝛ ꝓfessuras mũdi. ¶ Ad 3m dõz q de ill' sacralib⁹ q̃ ptinẽt ad solẽnitatẽ baptismi: q̃dã fuerũt ĩ p̃mitiua eccl'ia q̃ nũc nõ fũt: ꝛ q̃dã postea supadita fũt. vñ in exoꝛcismo aligd subtractũ ẽ: vt pz p ritum quẽ docet Raban⁹. s. ꝓuersio ad occidẽtalez ptẽ ꝛ oziẽta, lẽ: ꝛ aligd additũ. s. salis cibatio: ꝛ aurium: ꝛ naris: sputo lini dei doctrinã: cui⁹ sacrz p̃cipiẽduz ẽ. põt. n. ĩpediri ne recipiaꝛ. ꝛ ꝛ hoc adapiunt̃ aures sputo ad recipiẽdũ fidez ex auditu p v̄bũ dei: ꝛ nares ad q̃rẽdũ doctrinã fidei p odorez bonũ notitie sue sp̃uz in ꝓuersatiõe ꝛ doctria sancto, ruz ad sil'itudinẽ ei⁹ q dñs luto ex sputo fcõ liniuit oc̃los ceci nati. Jõ aũt oculi nõ liniunt̃: qz visus inuẽtiõi seruit: fides aũt nõ est p ĩuentionẽ humanã. põt ẽt ĩpediri ne recipiaꝛ fidei in ꝓfitẽtib⁹ ꝛ docẽtib⁹ ipsaz: ꝛ io apponit ĩ ozegatio fidei in ꝓfitẽtib⁹ ꝛ docẽtib⁹ ipsaz: ꝛ io apponit ĩ ozesal discretiõis: vt ois sermo fidelũ sit sale cõditus. ¶ Ad 4m dõm q circa baptismũ est triplex ĩnũctio. vna añ baptismũ q̃ fit oleo scõ: qõ dr̃ ad cathecumios: ꝛ ℞ fz Dio. ꝛ Amb. fit in signũ pugne ꝙ inimicũ: sic̃ athleteinũgunt̃. vt ꝑm Rabanũ: vt nulle relige latẽtis inimici residẽant: qz qõ emo l'ritũ est facil⁹ ablui ab intrinsecis fordib⁹ põt. secũda fit post baptismũ chrismate in vertice: vt sicut p ablutionẽ aque significaꝛ emundatio a peccatis: ita p chrismatis linitionẽ in vertice significeꝛ gra collata in mente ad bñ operãdũ: vt odoꝛ boni exẽpli ad alios diffundat. 3ª fit in ꝓfirmatiõe de q̃ post diceꝛ. ¶ Ad 5m dõm q illa linitio chrismatis nõ est sacrz ꝓfirmatiõis: fz daꝛ tm̃ in signũ sicut ꝛ vestis cãdida: ꝛ cãdela accẽsa. vt p vestẽ cãdidã significeꝛ nouitas vite ꝛ puritas: p chrisma odoꝛ bone fame. p cãdelã accẽsaz veritas doctrine. eucharistie aũt ꝑceptio nõ ponit̃ a Dio. q̃si sacrale baptismi: fz qz iaz baptizatus est ꝓfiguratꝰ admittit̃ ad sacrã mẽsaz: ꝛ itez q: oẽ sacrm̃ p eucharistiã ꝓsũmat: vt Dio. dicit.

Ad secundũ

sic ꝓcedit. Videt q̃ cathecismꝰ baptismũ ꝑcedere nõ debeat: qz sicut dicit Aug. in lib. de cathetiçãdis rudib⁹ narratio plana ẽ: cũ g̃ sq̃z p cathetiçaꝛ ab eo qõ scriptuz est. in p̃ncipio creauit deꝰ celũ ꝛ terrã v̄sq; ad p̃sentia tpa eccl'ie: sed hoc non põt fieri nisi lõgissimo tpe. cum g̃ piculosuz sit tm̃ differri baptismũ: vr̃ q nõ debeat baptismũ cathecismꝰ ꝑcedere. ¶ P. Matth. 7. dicit̃. Nolite sanctũ dare canib⁹: fz sanctuz ibi dicit̃ doctrina sacra q̃ nõ est ꝓmittẽda immũdis: vt Dio. dicit. cũ g̃ nõ baptiçati sint ĩmũdi: videt q̃ nõ debeãt cathetiçari nõ baptiçati. ¶ P. baptismus est spũale: vt Dio. dicit. fz ꝑtus est accipere eẽ q̃z doctrinã. g̃ baptismꝰ dz ꝑcedere cathecismum. ¶ Sed ꝙ ẽ qõ dicit Matth. vlti. Docete oẽs gẽtes baptizãtes eos ꝛc̃. ergo doctria fidei que ad cathecismũ ptinet dz ꝑcedere baptismũ. ¶ P. nulls digne accedit ad baptismũ

qui fiet accedit: sz nō credēs reputat fiet fz Aug. cū g fi
des sit ex auditu: audit pybū xpi. vt dr Ro. io. vr qd opoz
tear ds istrui aliquē q vbū xpi q̄ ad baptismū accedat.
¶ Alteri vr qd cathecizare nō sit officiū sacerdotis: qz fz
Dio. in eccle. hierar. diaconi bnt offm sup oēs imūdos: qz
ipsi bnt purgatiā vtutez: sed pm gradus imūdoz sūt ca
thecumini: vt ipe dic. g ad diaconos ptinet coz istructio.
¶ Illi vr esse istruere baptizādū: cui ē ad baptismū
ea adducere. B at ē anodoki. i. prini: fz Dio. z ñ sacerdotl.
g cathecizare ñ erit sacerdotis offin. ¶ Sz ꝫ ē. qō dicit
Nico. papa. Cathecismi baptizādoz a sacerdotib vniuſ
cuiſq ecclie fieri pnt. g vr esse officiū sacerdotum.
¶ Alteri vr qd pueri nō ōbeāt cathecizari. frustra. n. adhi
bet istructio ei q nō est pceptibil discipline: sz puer nō est
pceptibil discipline: qz nō bz vsuz li. ar. g nō dz ei istructio
adhiberi. ¶ In cathecismo regrit cōfessio fidei z pfes
sio xpiane religiōis: vt p Dio. pz. sz hoc per se puer facere
nō pōt nec aligs p puero: qz nlls pōt ex voto alteri obli
gari. g vr qd nō debeāt pueri cathecizari. ¶ Pro. si ipse pa
ter puero fitet. g videt qd ipse patrin obliget ad istruēduz
puerū de bis q ptinēt ad fidē xpianaz: z ita vr sit valde
periculosuz puerū de sacro fonte leuare: cū raro aligs de
pueri instructiōe curā gerat. ¶ Sz ꝫ est. qd rit baptismi
go adulti cathecizant: z similr pueri cathecizari debent.
¶ Pro ad hoc est generalis ecclesie consuetudo.
¶ Ad ōbz ad pm. q. qd sicut in alys scientys z doctrinis:
qdam sunt cōia gbus ignozatis necesse est artē ignozare:
quedaz aūt ppria que sine ignozātia illi doctrine ignoza
ri possunt: z ita etiā in doctrina fidei q̄dam dicunt q̄ sunt
fidei cōia rudimenta ad que credēda explicite oēs tenen
tur: sicut est fides trinitatis z incarnatiōis z passionis z di
uini iudicij z prouidentie dei de factis hoium: z talis in
structio cathecismus dicit: de alys aūt dz instrui post ba
ptismū tēporis pcessu. ¶ Ad pmū g dom qd nō est neces
sarū qd oia in pticulari adiscat: q̄ in tota biblia cōtinent:
sed in quadā sūma: vt. s. videat qūo in quolibet statu mū
di deo fuit cura de oib. ¶ Ad zm dom qd dns loquit de
illis imundis q fidei cōtrariant: nō de illis qui ad fidem
accedere volūt. vñ sequit. Ne ipsi cōuersi dirumpāt vos
quaz cognitionē: z iō nō potest preexistere aliqua instru
ctio: sed spualis regeneratio psupponit vitam nālem: et
ideo potest preexistere aliqua instructio.
¶ Ad zm. q. dom qd triplex est instructio fidei: vna admo
nitoria q̄ gs ad fidez cōuertit: z hec ppzie est sacerdotuz
qui est p̄dicare z docere. vñ z Dio. hāc istructionem cpo
attribuit. alia est istructio disciplinalis qua quis instruit
qualiter ad baptismū accedere dz z qd credere debeat: z
hec ptinet ad officiū diaconi: z per ons sacerdotis: qz qe
quid est diaconi est etiā sacerdotis. 3a q̄ sequit baptismū:
ecclie bnt quasi doctrinā generalem q̄ per officiū anado
chi specialiter ad hūc vel illuz adaptat fm qd ei cōpetit.
¶ Ad pm. g dz qd in pmitiua eccl'ia qñ adulti ad baptis
mū veniebāt q magna istructione indigebant hoc per dia
conos exercebat: sacerdotibus circa maiora occupatis: z
ideo Dio. diaconibus attribuit. ¶ Ad zm dom qd anado
chus nō instruit ante baptismū de fide: sz cōuersuz iā re
cipit ad instructionez presentans. ¶ Ad zm dom qd qcqd
est diaconi licet etiā sacerdotib facere. vñ per hoc nō re
mouetur qn cathecizare sit officiū diaconi.
¶ Ad zm. q. dom qd cathecismus est quasi q̄daz dispositio
ad baptismū. Dispositiones aūt debent ꝓportionari illis
ad que disponunt, vñ in adultis in quib in baptismo re
quirit ppria fides z propria voluntas: requirit etiam
qd ipse per se cathecizetur z per se cōfiteat: z christianam
religionem pfiteat. In puero autē cuius baptismus ope
ratur tm ex fide ecclesie z merito christi fit istructio me
diante alio. vnde eadez quibus instruendus est ꝓponun
tur presente anadocho cui cōmittit in his instruendus z
ipse loco eius cōfessionem z pfessionez facit. ¶ Ad pmū
ergo dom qd q̄uis non sit tunc actu perceptibilis discipli
ne: tm bz hō perceptibilitatem in radice q̄tum ad poten
tiam rationis quā habet ex nā: z quātū ad habitum fidei
quez recipit in baptismo. ¶ Ad zm dom qd quāuis puer
confiteri nō possit per se vel profiteri: tamen alius vicem
eius supplet: nō qdem suam ꝓpriaz fidez cōfitens sed fi
dem pueri: z quantū ad id qō nunc est: vt sit sensus. credo
. i. sacrm fidei presto sum accipe: in persona pueri loquēs:
vt Augu. exponit: z quantum ad id qō futurum est. vt sit
sensus: credo. i. quādo ad perfectaz etatem veniā fidei cō
sentiam: vt Dio. exponit: et hoc qdem confiteri potest ex
ꝓposito sollicitudinis circa ipsum adhibende: vt alio mo
do possit esse sensus. credo. i. operam dabo ad hoc qd cre
dat: z in hoc z ipse puer obligatur et anadochus: quia de
illis ad que omnes tenent non est inconueniens si vnus
alium obliget: secus autē est de cōsilys ad que nō oēs te
nent. ¶ Ad zm dom qd nō ē ibi magnū piculū q̄tū ad mo
dernū tps: qz parētes pueri sunt z xpiani: z satis ꝓbabilr
pōt estimari qd eū in fide nutriēt: z etiā ex alys gb cōui
uet fidē addiscet: sec aūt erat in pmitiua eccl'ia vbi pue
ri cū infidelib conuersabant: z ideo diligētioz cura adhibē
da erat ab anadocho vel patrino: z sil'r etiā nūc si pueri pa
rētes de ifidelitate suspecti cēnt: vel si inter infideles cō
uersaturus foret puer.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt qd exorcismi in eo
dez nō debeat pcedere baptismū. ex
orcismi. n. ꝫ energuminos istituti sūt: sz nō oēs q accedūt
ad bapz sūt energumini. g nō oēs sūt exorciçādi. ¶ Pro. p
dz curari cā q̄ curet effect: sz pctm ē cā ḡre i gbusdā dia
bolus ptāt bēat. si g exorcismi sūt ad ptātē diaboli pellē
dā: vr qd pm deberet aligs p bapz a pctō mūdari: q̄ per
exorcismū a ptāte diaboli. ¶ Pro. ad idē. supfluū ē diuersa
remedia ordiari: sz ad ptātes demōis arcēdas sufficit aq̄
bñdicta. g nō oz ad b alios exorcismos eē. ¶ Sz ꝫ est qd
Cel. papa dic. Siue puuli siue iuuenes ad regnatiōis ve
niāt sacrz nō fōtē vite p adeāt q̄ exorcismis z exufflatio
nib clerico ꝓ imūdus spūs ab eis abyciat. ¶ Pro. alia que
scificant p exorciçant: sic pz ī aq̄ bñdicta: z in sale qō ap
ponit. cū g ī bapmo hō ꝓsecret vr qd p debeat exorciçari.
¶ Alteri vr qd exorcismi nō bēat aliquē effectū: sz sit ad
signādū tm. nihil. n. plus exigit ad sacrz noue legi nisi qd
significet z efficiat qō figt. si g ea q̄ sūt in exorcismo nō so
lū significāt sz ēt efficiūt: tūc p se sacra sunt z nō sacralia.
¶ Pro. sic exorcismi ꝓcedit bapm: ita z q̄da alia sacralia cō
sequunt ipm: sic p dictū ē. sz illa ꝓña sūt tm ad signādū. g
z exorcismi. ¶ Pro. si aligs exorciçat puer ante bapm mo
riat ꝓstat qd b eū a demōe nō liberat. g ad min in aīa ei
exorcismi nullū effectū būit. ¶ Pro. sic dic Cypan. Scias
negciā diaboli pmanere vsq ad aquā salutarē posse: i ba
ptismo āt oēz negciā amittere. sz aliqñ etiā post bapm ex
orcismi fit in illis gb in articulo necitatis exorcismo omis
sus fuerit si piculū euadat. g nō liberat a ptāte demōis: z
nullū aliū effectū br vr. ¶ Sed ꝫ. Greg. sup Ezech. Sa
cerdos dū p exorcismi grām mān ponit credētib z ha
bitare malignos spūs in coz mēte ꝺdicit: qd aliud facit:
nisi qz demōes eycit. g bz aliquē effectū. ¶ Pro. exorcismi
Salomōis habebāt aliquē effectū ad pellēdos demones
ergo multo fortius exorcismi ecclesie.
¶ Alteri videt qd exorciçare sit officiū eoz q in sacris oz
dinib ꝓstituunt: qz operari in imūdis fm Dio. ad diaco-

nos ꝓtinet ſz iter īmūdos ſz Dio. ſz locū tenēt energūini. cū ḡ exorcizatio fit ad eos ſic cathecizatio ad cathecumi/nos: vī q̄ ſit eoꝝ g ſūt ī ſacris ordinib⁹. ¶ D. cathecism⁹ ꝑcedit exorciſmū. ſz in artib⁹ opatiuis ita ē q̄ opatio p̄n/cipaliozis artis ſp ſeq̄t: ſic pz de arte q̄ ſecat ligna: z q̄ ꝓpa/ginat nauē. cū ḡ cathecism⁹ p diaconos vl̄ ſacerdotes fiat vī q̄ exorciſm⁹ nō poſſit fieri p illos g ſūt in miozib⁹ ordi/nib⁹. ¶ D. ad B eſt ꝓſuetudo eccl̄ie. qz exorcizatio ſolū p ſacerdotes fit: qō ēt ex auctate Bre. īducta pz. ¶ Bz ꝺ ē. qō īfra di. z 4. dicit magr̄ q̄ ad exorciſtas ꝑtinet exorciſ/mos memoziter tenere: man⁹ ſup energumīos īponere. ḡ cuz exorciſta nō ſit ſacer ordo: vī q̄ ille g eſt in minozib⁹ ordinib⁹ cōſtitut⁹ poſſit exorcizare ex officio.

¶ ſ. ñ: dōm ad p̄am. q. q̄ pp pctīm hois diabolus ptātē ac/cepit in hoīez z in oīa q̄ in vſū hois veniūt ī ipſi⁹ nocumē/tū: z iō qz nulla q̄ctio ē xp̄i ad belial: iō qñcūq; aligd ſan/ctificādū eſt ad cultū diuinū ꝑus exorcizaī vt liberatū a ptāte diaboli q̄ illō nocumētū hois aſſumere poterat ōo ꝓſecreī: z B pz in bñdictiōe aq̄: in ꝓſecratiōe tēpli: z ī oīb⁹ hȝ. vñ cū ꝑpa ſcificatio q̄ hō deo ꝓſecraī ſit in baptiſmo: oz q̄ ēt hō ꝑus exorcizeī q̄z baptizeī multo foꝛtiozi rōne q̄z alia res: qz in ipſo hoīe eſt cā q̄re diabolus ptātez acce/pit in hoīe z in alia q̄ ſūt pp hoīez. ſ. pctīm oꝛigīale vl̄ actua/le: z hec ſignāt ea q̄ in exorciſmo dn̄r: vt cum dr. ¶ Recede ab eo ſathana: z hȝ: z ſilr ea q̄ ibi fiūt: qz ipſa exuffiatio ſi/gnat demonis expulſionē: bñdictio aūt cū man⁹ īpoſitōe ꝑcludit expulſo viā ne redire poſſit. ſal aūt in os miſſū et nariū z auriū ſputo linitio ſignat remotionem īpedimēti ipſi⁹ ōmōis reſpcū fidei docēde vel adiſcēde: vt dcīm eſt: ſz olei īunctio ſignat expeditionē hoīs ī pugna quā aduer/ſus diabolū ſuſcipit a c⁹ ptāte exēpt⁹ ē. ¶ Ad p̄mū ḡ dōz q⁹ energumini dn̄r iteri⁹ labozātes: ab en qō ē in: z ergen qō ē labor: z q̄uis nō oēs baptizādi ſint energumini nec iteri⁹ labozātes a diabolo vexati: coꝛpoꝛal̄r tm̄ iteri⁹ labo/rant vl̄ ifirmanī pp ifectionē fomitis diabolo ī eis ptātē hñte. ¶ Ad zm dōm q⁹ qñ effect⁹ ꝓfirmat cāz tūc ꝑus la/bozādū eſt ad curādū effectū vt ſic expediti⁹ ꝓcedaī ad curatiōez cāe. ptās aūt demōis q̄ ex pctō ꝓſeq̄t: z tenet et ſeruat hoīez in malitia z in pctō: z iō ꝑus cūanda eſt ptās demōis vel debilitāda: qō in exorciſmo fit ne curationez cāe. i. pctī in baptiſmo fcāz īpedire poſſit. ¶ Ad zm dōz q⁹ diabolus īpugnat nos z ab exteriozi z ab īteriozi: aq̄ ḡ be/nedicta ordinaī ꝺ īpugnationē diaboli: q̄ ē ab exteriozi: ſz exorciſmus ꝺ īpugnationē q̄ eſt ab interiozi. vñ z illi ꝺ q̄s daī dicunī energumini. i. interius labozantes.

¶ Ad zam. q. dōz q⁹ circa B eſt duplex opīo. Quidam. n. di/cūt q⁹ ea q̄ ī exorciſmo agunī ſūt tātū ſigna eoꝝ q̄ poſtea in baptiſmo cōpleniī: in q̄ ptās demōis total̄r euacuaī. vt Cipan⁹ dic in auctate īducta: ſz B ē ꝺ auctatē Bre. īducta: z ꝺ ea q̄ in exorcizādo dn̄r q̄ fruſtra dicerenī niſi aliquez effectū hrent p̄cipue cū p mōz ipery z nō ſolū p mōz oꝛo/nis dicanī in B qō dr. ḡ maledicte diabole exi ab eo zc. et iō dōz ꝼm alios q⁹ nō tm̄ ſignāt: ſz ēt efficiūt aligd nō tm̄ ī coꝛpe ſz ēt in aīa: qz in vtroq; ē ifectio fomitis: effect⁹ aūt iſte ē debilitatio ptātis ōmonis: ne tm̄ poſſit ī hoīe ſic añ ne baptiſmū z alia bōa in ipſo īpediat: ſz ptās p̄dcā total̄r in baptiſmo auferī: ſic ēt ꝓpharao ꝑus flagellat⁹ eſt pp̄lo nōdū de egypto egreſſo: z poſtea total̄r in mari rubꝛo: qō eſt figura baptiſmi ſubmerſus. ¶ Ad p̄mū ḡ dōz q⁹ ſacra noue legis hñt effectū in ꝓferēdo gr̄az q̄ perfecte moꝛbo ſubueniī ꝺ quē ſacr̄m ordinaī: ſz ſacr̄alia hñt effectū ī re/mouēdo ꝺrias diſpōnes vel īpedimēta gr̄e: z iō ꝼm diuer/ſa īpedimēta multiplicanī nec in eis gr̄a ꝓferī. ¶ Ad zm dōz q⁹ nō eſt ſil̄e ō ſacr̄alib⁹ q̄ ſequunī z q̄ ꝑcedūt: qz exq̄ baptiſm⁹ plene effectū ſuū hz nō opz q⁹ īpediēria baptiſ/mū tollanī. qz iā īpediri nō pōt: tm̄ nō eſt remotū gn vn/ctio chriſmatis poſt baptiſmū in vertice fcā aliquez eſſe/ctuz ad gr̄az ꝓferēdā vel ꝓſeruādā hēat. ¶ Ad zm dōz q⁹ ꝑpoſitiu⁹ dixit q⁹ exorcizat⁹ añ baptiſmū decedēs mino/res tenebꝛas patieī. ſz B nihil ē. qz tenebꝛe ille in ſola ca/rētia dīne viſiōis ꝓſiſtūt: cū nō hēant aliā penā ſenſibilē. z B in oīb⁹ eq̄l̄r erit: z iō dōz al̄r q⁹ nō hz effectū ī collatōe gr̄e: ſz ſolū ī ōbilitatōe ptātis ōmōis: z iō B valz ei tm̄ ivi/ta. ¶ Ad 4m dō. q⁹ ad B q⁹ vnifoꝛmitas baptiſmi obſtaret oz q⁹ exorciſm⁹ ſi ꝑtermiſſus fuit poſt baptiſmū ſuppleat z tūc tm̄ ſignat: vl̄ foꝛte addit ēt aliq̄ cohibitio ab īpugna/tōe diaboli: nec B ē icōueniēs: cū ēt p aquā bñdcāz q̄ poſt baptiſmū aſpergimur aliq̄ ptās demōis repꝛimaī.

¶ Ad zam. q. dōz q⁹ exorcizare ad exorciſtas ꝑtinet ex ꝑpo/officio ordis: nihilomin⁹ tm̄ ē z ſupioꝛ ordinū: tm̄ pp oīdē/dā vnitatē baptiſmi ꝓſuetū ē in eccl̄ia: vt totuz qō ad ba/ptiſmū ꝑtinet expleat ab vno. ſ. a ſacerdote: z p̄cipue nūc qñ nō venit magna multitudo ſil̄ ad baptiſmū z ſūt mul/ti ſacerdotes. in p̄mitiua aūt eccl̄ia qñq; magna turba fit ad baptiſmū accedebat z erāt pauci ſacerdotes. vnde hȝ ſacr̄alia relinq̄banī ī miozib⁹ ordib⁹ ꝓſtitutis. ¶ Ad p̄m ḡ dōz q⁹ Dio. ſub miniſtris ꝓpehēdit oēs ordines iferio/res: z iō miniſtris q̄ diaco ſi dn̄r attribuit oīa q̄ ſūt iferioꝛi ordinū: qz foꝛte ī p̄mitiua eccl̄ia nōdū erāt illi ordines ita diſtincti pp paucitatē miſtroꝝ. ¶ Ad zm dōz q⁹ ſic exorciſ/mus p̄ ꝑtinet ad exorciſtā: ita ēt p̄m⁹ ordo q hz actū in ca/thecizādo ē ordo lectoꝝ: q̄uis B poſtea p ſupioꝛes ordies ꝓpleaī: z iō ſic cathecizmus ꝑcedit exorciſmū: ita ordo le/ctoris ꝑcedit ordiné exorciſte. ¶ Ad zm dōz q⁹ ꝓpleta po/teſtas in exorcizādo ꝓpetit ſacerdoti: z iō q̄ nō ē magna neēitas ipe ſz ꝓſuetudiné ecclie exorcizmi actuz exeq̄t: z ſz hāc ꝓſuetudiné loquiī auctas Brego.

¶ Dic ēt ſciēdū ē q⁹ lz ter īmergaī zc. de trina īmerſiōe. ſu/pza di. iy. dictū ē. ¶ Accelerat⁹ ē vſus rōnis. qz Augu. ſup B ambigue logī: iō diuerſimode gdā de B ſenſerūt. dixe/rūt. n. qdā q⁹ Joh̄is exultatio nō fuit aligs mor⁹ coꝛpalis: ſz miraculoſus q̄ſi gaudētis: vt matri īnotſceret matris ſaluatoꝛis aduēt⁹. Ally aūt dicūt aliter z meli⁹ q⁹ ad illud momētū dat⁹ ē ei vſus rōnis: z nō ē icōueniēs ſi poſtea ſit ſubtract⁹: ſic z gr̄a rapt⁹ ad momētū daī: ſec⁹ aūt ē de gra/tū faciēte q̄ nō ſubtrahiī ſine culpa. ¶ Nō erroꝛē īdu/cens zc. qz ſi erroꝛē vellet īducere ītēdēs mutare foꝛmā ecclie. bocipſo nō ītēderet facere qō eccl̄ia fac: z iō nō ba/ptiçaret. de coꝛruptiōe aūt foꝛme ſupza di. iy. dictum eſt.

¶ diuinū iudiciū p alicui⁹ reuelatiōis zc. vī q⁹ male di/cat qz diuinū iudiciū nō ē B mō regrēdū niſi ī dubys. cer/tū aūt vī q⁹ ſi ludo feē ītētio defuit z ver⁹ bapti⁹mo nō fuit. Et dōz q⁹ ludus aliq̄n excludit ītētionē: z aliq̄n ñ. cū. n. lu/do fieri dicanī q̄ ꝑter ītētionē alie⁹ vtilitatis fiūt: ad ſolā delectationē ludus baptiçātiū pōt excludere intētionem. reſpectu vtriuſq; effect⁹ ablutiōis. ſ. ſacri collatiōis z rei ſacri: z tūc nō ītēdit facere qō facit eccl̄ia in collatione ſa/craméti: z ita talis ludus euacuat ītētionē q̄ regriī ī ſacro vel pōt excludere tm̄ ſcōz vtilitatē: vt. ſ. vel ī t de B ludū ſuū facere ex eo q⁹ baptiſmi ſacr̄z ꝓferat nō pp ſcificatio/nē baptiçādi B faciēs: z tc manet intētio q̄ ſuffic ad bap⁹m. z pp B dubiū dixit Aug. Implorādū ē diuinū iudiciū: z iō dr. q⁹ puer atanaſi⁹ ludēdo ſil̄ans ſe ep̄m baptiçauit. q̄ſdā z iudicatū ē ab alexā. epo vt nō rebaptiçarent: qz iuētū ē q⁹ ipe intētionē baptiçādi hūit: qō ēt p̄z ex B q⁹ nō bapti/çabat niſi catbecumios. ¶ Qui addit exorciſm⁹ zc. vī q⁹ exorciſm⁹ debeat p̄cedere catheci⁹m: qz p̄us remouēdū eſt malū q̄z pficiaī aligs ī bono. z dōz q⁹ vez ē ſi vtrūq; ī eo/dez gñe accipiaī: ſz cathecism⁹ ordinat ad bonū nō effici/endo aligd: ſz ſolū iſtruēdo. exorci⁹mo aūt remouet malū in operādo: z iſtructio in talibus dz opatione p̄cedere: vt ſciat homo quid in eo fieri debeat.

Dist. VII.

Nunc de sacro ꝓfirmatois addendū est de cui⁹ virtute q̄ri solet. Forma. n. apta ē. s. ꝟba q̄ dicit eps cū baptizatos i frōtibus sacro signat chrismate. Hoc sacrm ab alijs ꝓficī ñ pōt nisi a sūmis sacerdotib⁹: nec tpe apl̄oꝝ ab alijs q̄ ab ipis apl̄is legit̄ patū aut dz. Nā si aliter p̄supt̄ fuerit irrit̄ hz ꝛ aūt p̄bris baptizatos tāgē i pectore: sz nō chrismate signare i frōte. Virt⁹ aūt hui⁹ sacri ē donatio spūsci: ad robur q̄ i baptismo dat̄ ad remissionē. Vñ Raban⁹. A sūmo sacerdote p ipositionē man⁹ paclitus tradit̄ baptizato vt roboret̄ p spūmscm ad p̄dicādū alijs illud q̄ ipse i baptismo ꝓsecutus ē. Ite oēs fideles p man⁹ impositionē epoꝝ post baptismū accipere debēt spiritūsanctū vt pleni chr̄istiani inueniantur.

Delchiades.

b

Scito vtrūq; eē magnū sacrm ꝟ vnuz maiori veneratiōe tenēdū sic a maioribus dat̄. Ecce mai⁹ dic̄ sacrz ꝓfirmatois. ꝟ forte nō ob maiorē virtutez ꝛ vtilitatē q̄ ꝓferat: ꝟ q̄a dignioribus dat̄: ꝛ in dignioꝝ pte coꝝpis fit. s. i frōte: vel forte q̄ mai⁹ angmētū virtutū p̄stat: lz baptism⁹ plus ad remissionē valeat. Q̄d vī inuere Raban⁹ dicēs: i vnctōe baptismi spūmscī descēdere ad hitationē deo ꝓsecrādā. In hoc vo eiusdē septifori mē grām cū oi plenitudie scītatis ꝛ virtutis venire i boiem. Hoc sacrm tm̄ a ieiunis accipi ꝛ leiunis tradi dz sicut ꝛ baptism⁹: nisi aliter cogat nec̄itas. Nec dz iterari sicut nec baptismus vel ordo. Nulli .n. sacramēto faciēda ē iniuria q̄ fieri putat̄ q̄n ñ iterādū iterat̄. Sz vtz aliq̄ ꝛ ordie q̄ nō debeant iterari apte Augu. dicit. Vtrūq; sacrm ē ꝛ q̄dā ꝓsecratiōe dat̄: illud q̄ dē cū baptizat̄: illud vo cū ordiat̄. Jōq; in ecclesia catholica vtrūq; ñ licet iterari: q̄ neutri facienda est iniuria: q̄ dubitāter ēt de ꝓfirmatione tenendū est. De alijs vo vtrū iterari valeant: vel debeant postea disseremus.

Ostq̄ magr determiauit de sacro itrātiū sacris q̄ ptinēt ad pgredientes i via ōi: ꝛ diuidit i ptes duas. i p⁹ determiat de sacris gb⁹ pgredientes i bono pficiūt. i secūda de sacro q̄ a malo siblenantur quos cadere accidit. s. de pnia dis. i4. ibi. Post hoc de pnia agēdū ꝛc. Prima in duas. in p̄ma ōtermiat de sacro ꝓfirmatiōis qua aligs i seipso pficit ad modū quo forma pficit. in scōa de eucharistia q̄ aligs pficit ꝓiunctionē ad finē. 8. di. ibi. Post sacrz baptismi ꝛc. Prima i duas. in p̄ma tāgit ea q̄ sūt itra essentiā sacri. s. mām ꝛ formā. in secūda ea q̄ sūt ex essentiā ipsi⁹: ibi. Q̄d sacrm ab alys ꝛc. ꝛ circa hoc tria facit. p̄mo determiat ministruz hui⁹ sacri. z⁹ effectū: ibi. Virt⁹ aūt hui⁹ sacri ꝛc. tertio ritū: ibi: Hoc sacrm tm̄ a ieiunis ꝛc. Circa p̄mū duo facit. p̄ determiat vitatē. z⁹ remouet q̄dā obiectionē: ibi. Grego. ꝛc.

Hic est triplex q̄. Prīa ō ipso sacro cō firmatiōis. Secūda de effectu eius. Tz⁹ de celebratōe ei⁹. Circa p̄m q̄runt tria. Prīo vtruz ꝓfirmatio sit sacrm per se. Secundo de materia eius. Tz⁹ de forma.

Ad primū sic ꝓcedit. vī q⁹ ꝓfirmatio nō sit sacrm: oē. n. sacrm efficaciā hz ab īstitutiōe diuīa: sz ꝓfirmatio nō legit̄ a dño īstituta. g̃ nō ē sacrm. Preterea illud cui⁹ ē vsus in oib⁹ vel plūbus sacramētis nō vī eē sacrz p se: sed sicut dicit Dio. vsus sacri vnguēti. s. chrismatis ē i alys sacris plūb⁹: sicut pz i baptismo in q̄ ifundit̄ chrisma i aq̄ baptismi: ꝛ baptiçat⁹ i vertice chrismate iungit̄: ꝛ silr pōtifices chrismatis iuncrōe cōsecrāt̄: ꝛ altare ēt i quo eucharistia ꝓsecrāda est chrismate linit̄. ꝛ calix silr. g̃ ꝓfirmatio q̄ dr chrismatio nō est aliq̄ speciale sacrm sed magis sacrale. P. sacra noue legi i veteri p̄figurata fuerūt. sed nulla figura ꝓfirmatiōis in lege veteri legit̄ p̄cessisse. g̃ ꝓfirmatio nō est sacrz. Sz ꝰ est: q̄ ꝰ Raban⁹ in lra dicit. Scitote vtrūq; magnū eē sacramētū. s. ꝓfirmationē ꝛ baptismū. P. hoc pz p diffinitionē sacri q̄ ꝓpetit ꝓfirmatiōi q̄ hz significationē gre i linitiōe olei: ꝛ hz efficaciā vt i lra dr: in collatiōe gratie ad plenitudinem sanctitatis. ergo est sacramentum.

Ulteri⁹ vī q⁹ sit sacrm necessitatis: q̄ vt Raban⁹ in lra dicit: Oēs fideles debēt post baptismū p eōs accipe spiritūsanctū: vt pleni chr̄istiani inueniant̄. sed ꝟ est de necessitate salutis vt aliquis sit plenus chr̄istian⁹. g̃ sacrm ꝓfirmatiōis ē sacrm necessitatis. P. sacrm ꝓfirmationis ꝫ morbū peccati ordinat̄. sed ꝟ est de necessitate salutis vt quis a morbo peccati libere. ergo ꝓfirmatio est sacrz necessitatis. P. sicut ad iusticiā exigit̄ recessus a malo ita ꝛ accessus ad bonū. sed baptism⁹ opat̄ ad recessū a malo: q̄ ipm ablutiōis nomē oñdit. ꝓfirmatio aūt ad accessuz ad bonū: q̄ ēt ex noīe pz. g̃ sic̄ baptism⁹ ē de nec̄itate scificatiōis: ita ꝛ ꝓfirmatio. Sz ꝰ: sine eo q̄ ē de nec̄itate salutis ñ ē salus. sz pueri baptiçati saluāt̄ si añ ꝓfirmationē moriāt̄. g̃ nō ē sacrm nec̄itatis. P. gra ꝛ vt⁹ sufficiūt ad salutē. sz ī baptismo ꝓfert̄ gra ꝛ plenitudo vtutū. g̃ baptism⁹ sufficit ad salutē: ꝛ ita ꝓfirmatio nō ē sacrz ne-

Ulteri⁹ vī q⁹ baptism⁹ sit nobili⁹ sacrz q̄ cō (cessitatis. firmatio: q̄ eēntialia rei accidētalib⁹ dignioꝝ sūt sic̄ substātia accidēte. sed baptism⁹ eēntialr se hz ad salutē cū sit sacrm necessitatis. ꝓfirmatio aūt accītalr cū nō sit necessitatis sacrm. g̃ baptism⁹ ē nobili⁹ sacrm ꝓfirmatōe. P. effect⁹ pportionat̄ sue cāe. sed baptism⁹ hēt maiorē efficaciā in efficiēdo: q̄ delet oēm culpā ꝛ penā q̄ non facit cō firmatio. ergo ē nobili⁹ sacrm. Sed ꝰ: ad nobiliorē actionē ordinat̄ nobili⁹ miniſteriū. sed ꝓfirmatio dat̄ a nobiliori mīstro q̄ baptism⁹. g̃ ꝓfirmatio ē nobili⁹ sacrm ba-

Rndeo dōm ad. i. q. q⁹ actiōes q̄ sūt ordinate (ptismo ad aliquos effect⁹ pprios ꝛ determiatos recipiūt distinctionē fm pportionē ad suos effect⁹. vñ si ad duos effect⁹ distinctos ordinent̄ erūt due diuerse actiōes. si aūt ordinent̄ ad vnū effectū ita q⁹ vna disponat vel impedimētū remoueat ꝛ alia pficiat: ꝛ alia ornet pfectū: totū ꝓputatur pro vna integra actiōe: sicut pz i opib⁹ artificū. vñ cum sacramēta sint quedā actiones hierarchice fm Dio. ordiate ad aliquos effectus salutis q̄ñ plures actiōes sacrales ordinantur ad vnū effectū: vna vt pficiens: alia vt dispo-

nens vel ipedimẽtũ remouẽs: vl aliquo mõ omnãs tũc in illa q̃ efficit effectũ pncipalez ꝓsistit essentialiter rõ sacrĩ. Alie aũt nõ dicunt p se sacra sz sacralia q̃daz quasi sacris adiuncta: sicut pz ex his q̃ dicta sunt circa baptismũ i exoꝛcismo ⁊ cathecismo ⁊ alys hꝫ ꝓcurrere. Quñ aũt sũt plures actiões ordiate ad effectꝰ oio distinctos tũc sũt diuersa sacra: ⁊ iõ cũ ꝓfirmatio hẽat p se effectũ distictuz ab effectu baptismi: vt patebit. nõ ẽ sacrale baptismi sed potiꝰ p se est pncipale sacrz. ¶ Ad pm g̃ dꝫ q̃ circa institutionẽ hꝰ sacrĩ ẽ triplex opinio. vna. n. dicit q̃ hoc sacrz ñ fuit istitutũ nec a christo nec ab aplis: sz postea pcessu tpis i quodã cõcilio: ⁊ dicũt q̃ dñs rẽ sacrĩ hꝰ siñ sacro ꝓferebat manꝰ ipo nẽdo: silr ⁊ aplĩ: eo q̃ ipsi cõfirmati fuerũt imediate a spũ scõ: ⁊ hoc vr valde absurdũ: qz ꝯz hoc eccl'ia tota die posset noua sacra istituere: qõ falsũ ẽ: cũ ipsi nõ sint latores legis sz ministri: ⁊ fundamẽtũ cuiuslibet legis in sacris ꝓsistit. ⁊ pterea i lra dr de tpe gplꝯz. nõ ab alys q̃z ab aplis fuit pactũ. Jõ aly dicũt q̃ nõ fuit a christo sz ab aplis istitutum hoc sacrz: sz hoc ẽt nõ ꝓpetit: qz ipsi aplĩ q̃uis erant bases ecclesie: tñ nõ fuerũt legislatoꝛes: vñ ad eos nõ ptinebat sacra istituer. Et iõ pbabiliter vr alioꝛ opinio q̃ dicũt hoc sacrz sicut ⁊ oĩa alia a christo fuisse istituta: qõ pz ex hoc q̃ ipse etiã dñs manꝰ pueris iponebat: vt pz Matth. xix. nec obstat q̃ i euãgelio vl i actibꝰ aplꝯz: nõ fit mentio de mã vel forma hꝰ sacrĩ: qz forme sacrales ⁊ alia q̃ i sacris exigũtur occultãda erãt i pmitiua eccl'ia pp irrisiões gẽtiliũ: vt Dio. dicit. vñ ẽt i fine eccl'. hierar. excusat se a determinatione formaꝛ sacraliuz. secus aũt est de baptismo: qõ erat sacrz necessitatis: ⁊ statĩ cuilibet offerebat in pncipio. ¶ Ad zm dꝫ q̃ q̃uis mã ꝓfirmatiõis. s. christmate vtant eccl'ie ministri i diuersis sacris: tñ hoc sacrz nõ cõsistit tñ in mã sz i forma verboꝛ ⁊ actu: sicut ⁊ sacrz baptismi: ⁊ hoc non vtũtur i alys sacris: ⁊ iõ ẽ p se sacrz. ¶ Ad 3m dõm q̃ hoc sacrz ẽ ad pfectionẽ gratie: ⁊ qz status legis erat statꝰ iperfectiõis: eo q̃ nihil ad pfectũ adduxit lex: iõ hoc sacrz nõ habuit aliqd sibi respõdẽs in veteri lege: q̃uis aliquo mõ sit figuratũ in vnctiõe pontificũ qua significabat vnctio christi a quo hec vnctio deriuatur.

¶ Ad. 2. q. dꝫ. q̃ ẽ triplex necessitas. vna ẽ necessitas absoluta: sicut necessariuz ẽ deũ esse vel triãguluz habere tres angulos. Alia ẽ necessitas ex cã efficiẽte q̃ dr necessitas coactiõis. Tertia est nẽcitas ex suppositiõe finis: ⁊ ẽ duplex: qz vno mõ dr necessariũ sine quo aliquis nõ põt ꝓseruari i eẽ: sicut nutrimẽtũ aĩali. Alio mõ siñ quo nõ põt hẽri qõ ptinet de bene eẽ: sicut equꝰ dicit necessariꝰ ambulare volẽti: ⁊ medicina ad hoc q̃ hõ sane viuat. pmis aũt duobus modis nõ dicit aliqõ sacrz eẽ necessitatis. sz tertia necessitate: q̃dã qdẽ quãtũ ad primũ modũ: illa. s. sine qbꝰ nõ põt hõ i spirituali vita viuere: sicut ⁊ baptismꝰ ⁊ penitẽtia: q̃dã aũt sine qbus nõ põt ꝓseq aliquẽ effectuz q̃ ẽ ad bene esse spiritualis vite: ⁊ hoc mõ ꝓfirmatio ⁊ oĩa alia sunt necessaria: verũtñ cõtẽptus cuiuslibet sacrĩ ẽ piculosus: obiectiones aũt pcedũt de pmõ tertie necessitatis. ¶ Et iõ dõz ad pm q̃ ẽ plẽitudo christiãe gre sufficiẽs ad salutẽ: ⁊ hec dat in baptismo: ⁊ ẽ plẽitudo copie gre ad fortiter resistẽdũ ꝺ pssuras mũdi: ⁊ hec dat in ꝓfirmatiõe: ⁊ sine hac põt eẽ salus. ¶ Ad zm dõz q̃ morbꝰ peccati dupliciter expellit. Uno° q̃ ad culpã originalẽ i baptismo ⁊ actualẽ i pnia ⁊ hec expulsio suffic ad salutẽ. Alio° q̃ ad penã inclinãtez ad clpã: ⁊ sic expellit i ꝓfirmatiõe ⁊ i alys sacris: ⁊ hec nõ ẽ de necessitate salutis. ¶ Ad. 3. dõz q̃ i baptismo dat gra q̃ a peccato mũdat ⁊ ad bñ opandũ pfic quãtũ ad sufficiẽtiaz salutis: sz in ꝓfirmatione additur amplꝰ munꝰ gre qõ non est de necessitate salutis.

¶ Ad. 3. q. dõz q̃. v. mõis vnũ sacrz dr eẽ digniꝰ alio. Uno° q̃ ad rẽ sacrĩ siue effectũ eiꝰ: ⁊ sic baptismꝰ q̃ delet oẽz culpaz ⁊ aufert oẽz penã ẽ maximũ sacroꝛ. Alio mõ quantũ ad id qõ cõtinet i sacro: ⁊ sic in eucharistia ẽ nobilissimuz in qua cõtinet ipse christꝰ. Tertio quãtũ ad gradũ dignitatis i quo cõstituit: ⁊ sic ordo est dignissimuz sacramẽtuz Quarto quãtũ ad ministrũ: ⁊ sic ꝓfirmatio ⁊ ẽt ordo sunt dignissima: qz nõ nisi p epm ministrant. Quito quãtũ ad signatũ ⁊ nõ ptẽtũ: ⁊ sic mrimoniũ ẽ dignissimũ: qz signat ꝓiunctionez duaꝛ nãruz i pson christi. Si tñ has dignitates adiuicẽ cõparemꝰ inuenit illa dignitas potissima quã sacramẽtũ hꝫ ex ptẽto: qz est essẽtialioꝛ: ⁊ iõ sacrz eucharistie ẽ simplr dignissimũ: ⁊ ad ipsũ quodãmõ alia sacra ordinant. dignitas aũt q̃ ẽ in efficiẽdo pnealet ei q̃ ẽ i significãdo: ⁊ illa q̃ ẽ in efficiendo respectu boni simpliciter loquẽdo pnealet ei q̃ ẽ in amotiõe mali: ⁊ iõ simplr loquendo post eucharistiã nobili° sacrz ẽ ordo p qõ hõ ⁊ gra ⁊ in gradu dignitatis ponit: ⁊ post baptismꝰ: p quez fit plena remissio culpe ⁊ pene: ⁊ post matrimoniũ qõ hꝫ maximã significactio gratie ꝓfert: ⁊ post matrimoniũ qõ hꝫ maximã significationẽ. pẽitẽtia aũt ⁊ extrema vnctio ponit iter baptismꝰ ⁊ matrimoniũ: qz ordinant directe ad remotionez malicia q̃uis i hoc pẽitẽtia habeat minoꝛẽ efficaciã q̃ baptismꝰ: qz ordinat ꝺ culpã actualẽ tãtũ: ⁊ nõ delet totaliter penã nat. ¶ Ad pm g̃ dõz q̃ q̃uis ꝓfirmatio se hẽat quasi accidẽtaliter ad vitã spiritualẽ simplr acceptã: tñ ad vitã spiritualẽ fz sui pfectã dr̃iaz nõ hꝫ se accidẽtalr sed essẽtialiter: ⁊ iõ nõ oꝛ q̃ fit miꝛis dignitatis q̃ baptismꝰ: ficut et rõnale ẽ dr̃ia nobilioꝛ: q̃ sensibile q̃uis aĩali iquãtuz aĩal accidat eẽ rõale cui iq̃tũ hꝫ p se ꝓueit eẽ sẽsibile. ¶ Ut dõz vt qdã dicũt q̃ ꝓfirmatio ꝓsuppõit baptismũ. vñ duplr̃ simplr. Alio mõ cũ pcisiõe baptismi: ⁊ sic quodãmõ positõe baptismi: ⁊ sic ꝓfirmatõ simplr ẽ nobilioꝛ: sicut et eẽ substãtiale pfectũ p accidẽtalia simplr nobiliꝰ ẽ esse baptismꝰ ẽ nobilioꝛ quãtũ ad maioꝛez efficaciã i remouẽdo malũ. ¶ Ad zm dõm q̃ baptismꝰ nõ hꝫ maioꝛẽ efficaciã simpliciter sed solũ i remotiõe mali vt dictũ est.

Ad secundum sic pcedit: vr q̃ sacrz istud materiã nõ habeat. sacra. n. hũt efficacia ex diuina istitutiõe. sz mã hꝰ sacrĩ nõ legit a dño istituta. g̃ nõ hꝫ determiatã mãz. ¶ Pꝰ. ꝓfirmatio dat ad plenitudinẽ sancti spũs pcipiẽdã. sz sup aplos in die pentecostes descẽdit spũs sancti plẽitudo absq̃ oi mã. g̃ hoc sacrm mã nõ idiget. ¶ Pꝰ. aplĩ forma nobis ecclesiastici ritꝰ tradiderũt. sz ipsi ꝓfirmabãt manꝰ iponẽdo sine aliq̃ mã: vt legit i Act. aplꝯz. g̃ hoc sacrz mãz nõ hꝫ. ¶ Sz ꝺ ẽ: qz fm Aug. de sancto vic. sacrz ẽ mãle elemẽtũ. g̃ dꝫ oẽ sacrz hẽre mãm. ¶ Pꝰ. si omittat aliquid qõ nõ sit de sba sacri nõ ipedit pceptio sacri. sz si omitteret cps chrismatis linitionez nõ ꝓferret sacrm. g̃ mã ẽ de essentia hui° sacri.

¶ Ulteriꝰ vr q̃ chrisma nõ sit mã ꝓpetes: i sacris. n. vnitas obseruari dz. sz i baptismo ẽ mã simplex elemẽtus. s. aq̃. g̃ ẽt i cõfirmatiõe aliquod elemẽtũ deberet eẽ mã. ¶ Pꝰ. virtꝰ agẽtis pportionat agẽti. sed virtꝰ agẽs i sacris ẽ simplex. g̃ ⁊ mã dz esse simplex: ⁊ ita mã confirmatiõis nõ debet eẽ ꝓmixta ex duobꝰ liquoribꝰ. s. oleo ⁊ balsamo. ¶ Pꝰ. mã sacri dz eẽ oibꝰ cõis: qz oibꝰ sacra ꝓponunt i salutẽ. sz oleũ oliue ⁊ balsamũ nõ ẽ apud oes. g̃ nõ sũt ꝓueniẽs mã alicui° sacri. ¶ Pꝰ. ex alys ẽt rebꝰ fit oleũ q̃ ex oliua: sic ex nucibꝰ ⁊ papauere. g̃ vr q̃ ẽt ex tali oleo ponz fieri chrisma. ¶ Pꝰ. sacrz cõfirmatiõis ẽ ad cozroborãdũ homine i pugna spũali. sz vinũ facit boies bone spei fm plz. i. iiy. Etꝰ. qõ ad fortitudinez pugne exigit: ⁊ silr panis coꝛboꝛis cõfirmat: vt dr i pl. g̃ panis ⁊ vinũ cẽt hꝰ sacri ꝓueniẽtioꝛ mã q̃ oleũ ⁊ balsamꝰ. ¶ Pꝰ. mã sacri dz bre significationez ⁊ respectu effectꝰ ⁊ respectu alicui° qõ i christo pces-

sit a quo sacra pfluxerũt.sz p hȝ liq̃res nihil significaꝛ in christo p̃cedẽs.ergo hȝ liquores ñ sũt ꝓuenies mã hᵒ sacri.

¶ Ulteriꝰ vr q nõ exigaꝛ mã pri⁹ sãctificata.cõfirmatio nõ regrit mã pri⁹ sãctificata.g nec ī ꝓfirmatõe. ¶ P. Sz in baptiſmo aliqᵇ ẏbis pri⁹ sctificareꝛ:tunc ẽt ipz chrisma p se ẽ mã aliqᵇ ẏbis pri⁹ sctificaꝛ.sz p formã sacri sãctificaꝛ mã:vt pz in baptiſmo cui⁹ mã ẽ aqua verbo vite sãctificata:qȝ verbuz.s.di. dixit magister eẽ formã baptiſmi.g nõ ȝ añ plationẽ quod dã sacrz ꝛ nõ sacri mã. ¶ P. sãctificatio nõ ẽ iteranda circa idẽ.sz p formã sacri sãctificaꝛ mã:vt pz in baptiſmo cui⁹ mã ẽ aqua verbo vite sãctificata:qȝ verbuz.s.di. ig. dixit magister eẽ formã baptiſmi.g nõ ȝ añ plationẽ formẽ sacramẽtaꝛ aliq̃ sãctificatio circa mãz cõfirmatiõis adhiberi. ¶ Sz ꝓ ẽ cõis vsus ecclesie:ꝛ ẽt determinatio Dio.qui ponit ritũ cõsecratiõis chrismatis.

¶ Rñdeo dõm ad.i.q.q mã sacri dr illa res visibilis:sub cui⁹ tegumẽto diuina virt⁹ secreti⁹ opaꝛ salutẽ:ꝛ iõ ad hoc necessaria ẽ mã sacris:vt ad effectũ ad quẽ virt⁹ humana nullaten⁹ attigit neqȝ operãdo neqȝ cooperãdo diuina virtus ī revisibili operãs ꝓducat:ꝛ iõ ī pnĩa ꝛ in matrimonio re de peccatis ꝛ ꝛsensu ẽt ī copulã ꝟugalẽ, nõ regrit talis cui⁹ effect⁹ aliq̃ modo depẽdet ex opatiõe humana.s.dolo coopante iteri⁹ baptiçãte neqȝ eo q baptiçaꝛ nisi ad remouẽdũ ipedimẽtũ regrit mã sensibilis.cũ g effect⁹ ꝓfirmatus ī revisibili operãs ꝓducat:ꝛ iõ ẽt pugiles oleo vngunt:ꝛ iõ ꝓpetit magis oleũ huic sacro. ¶ Ad 6ᵐ dõz q bac vnctiõe vt dicit Hug. de sancto vic. significaꝛ illa vnctio qua christ⁹ vnctus ẽ:vt rex ꝛ sacerdos oleo letitie p̃ cõsortib⁹ suis:vñ ẽt a chrismate christ⁹ dr:ꝛ a christo christian⁹:ꝛ pp hoc ẽt Dio. p chrisma christũ significare dicit.

¶ Ad.3.q.dõz q mã sacri ẽ quasi instrz sãctificatiõis:ẽ aũt ĩstrumẽtũ ꝛ pricipalis agẽtis ꝛ ministri g mã sacri vtiꝫ ad significãdũ.quodlibet aũt sacramẽtũ determiat sibi pri/cipale agẽs quãtũ ad necessitatez sacramẽti:qz nõ hz efficaciaz aliquã nisi ex auctoritate dñi ꝛ merito christi:sz nõ qõlibet sacramẽtũ determinat sibi ministrũ quãtũ ad necessitatẽ sacramẽti:sz qñq̃ solũ quãtũ ad solẽnitatez sicut pz ī baptiſmo:ꝛ iõ vt mã sacramẽti ẽt pricipali agẽti rñde at ꝓportionaliter ꝛ mĩstro: illa sacra q̃ ministrũ sibi determinãt: mãz sãctificataꝫ exigũt vt dispositio sacri a mĩstris eccl'ie descẽdere ostẽdaꝛ:sacrm aũt quod nõ determinat sibi ministrũ nisi quãtũ ad solẽnitatẽ nõ hz mãz sãctificatã quãtũ ad necessitatẽ sacri:sed solũ quãtũ ad solẽnitatẽ ī cui⁹ mã ẽt chrisma ī modũ crucis effũdiꝫ.ꝛ qz sacrm ꝓfirmatiõis determinat sibi ministrũ vt diceꝫ:iõ mãm sãctificataz regrit ab eo q ẽ miniſter sacri.s.ab epo. ¶ Ad p̃ᵐ g dõz q ad hoc nihil facit virt⁹ sacri.sed determinatio ministri vt dictũ ẽ. ¶ Uel dõm q baptiſm⁹ ẽ sacrm necitatis:ꝛ iõ mãm cõissimã hz:ꝛ pp hoc scificatiõe nõ idiget. ¶ Ad 2ᵐ dõz q quidã dicũt ipsũ chrisma eẽ sacramẽtũ.sed hoc falsum appet ī hoc q vsus chrismatis ī plurib⁹ ẽ q̃ sacramentũ ꝓfirmatiõis:sicut pz ī baptiçato qui chrismate ī fronte linit ꝛ de põtifice cui⁹ caput chrismate tãgit. Et iõ dõz q sacramẽtũ ꝓfirmatiõis nõ ẽ ipm chrisma sed linitio chrismatis sub forma pscripta verborũ.illa aũt bñdictio vocalis chrismatis nõ ẽ forma sacramẽti sed magis ẽ q̃dã bñdictio sacramentalis:sicut bñdictio aque vel altaris. ¶ Ad 3ᵐ dõm q sicut ĩstrm virtutẽ instrãlẽ acqrit dupliciter .s. qñ accipit formã istri ꝛ qñ mouet pricipali agẽte ad effectũ:ita ẽt mã sacri duplici sanctificatiõe idiget:vna qua ĩstituit mã ꝓpria sacri:ꝛ ad hoc ẽ sanctificatio mãe. Alia ẽ qñ applicaꝛ ad effectũ q̃ fit p formã sacri:ꝛ iõ nõ fit iniuria sãctificatiõi si duplex sanctificatio ī talib⁹ adhibeatur.

Ad tertium sic ꝓcedit:vr q sacrz ꝓfirmatiõis nõ habeat formam:sacra.n.a christo descẽderũt.sed christ⁹ nõ legit aliqua forma vsus manus ponẽs.g cũ illa man⁹ ipositio ꝓfirmationẽ designet:vr q

ꝯfirmatiõis sacrm nõ habeat aliquã formã. ¶ ℔. apli ẽt legunt ꝑ manꝰ ipositionẽ spiritũ sanctũ dedisse. ſz illa manus ipositio vt sancti dicũt fuit ꝯfirmatio illoꝝ ꝙbus manꝰ ipositus: sicut legunt in noie christi baptiçasse: vr ꝙ hoc sacrm nõ habeat formã. ¶ ℔. sacra q̃ habẽt formam sub eisdẽ verbis apud oẽs pficiunt. sed sacrm ꝯfirmatiõis nõ pficit eisdẽ verbis apud oẽs. dicũt. n. qdã: Consigno te signo crucis ⁊ cõfirmo te chrismate salutis in noie patris ⁊c. qdã ãt dicũt: chrismate scificatõis: g̃ ℔ sacrm nõ hz aliquã formã. ¶ Sz ℑ ẽ: qõ magr dixit in. i. di. ꝙ duo sũt i g̃ ℔ sacra ꝯsistunt: verbũ ⁊ res. verba aũt ad formã ptinẽt. ¶ ℔. Aug. dicit. Accedit verbũ ad elemẽtuz. ⁊ fit sacrm. ¶ Ulterius videt ꝙ illa forma verboꝝ nõ sit ꝓtẽs: in q̃ libet. n. sacro exigit intẽtio. sed ad designãdũ intẽtionẽ in forma baptismi exprimit ꝑsona baptiçãs hoc ꝓnoie ego. g̃ ⁊ i forma ꝯfirmatiõis hoc ꝓnomẽ ego apponi dz. ¶ ℔. ꝯsignatio vr ad characteris ipressionẽ ptinere. sed charactere nõ iprimit mĩster magis hic q̃z i baptismo. cũ g̃ in baptismo nll'a fiat mẽtio de ꝯsignatiõe i forma: nec hic fieri deberet de ipsa mẽtio. ¶ ℔. ꝑ baptismũ hõ maxime ꝯfiguratꝰ passiõi christi. sed in forma baptismi nõ fit mẽtõ aliqua de christi passiõe. g̃ nec i forma ista deberet fieri mentio de cruce. ¶ ℔. sicut ꝯfirmatio hz formã determinatã ita ⁊ baptismꝰ: sed in baptismi forma nõ fit mentio de mã ipsius. nõ. n. dr baptiço te aqua. g̃ nec ℔ deberet fieri mentio de chrismate. ¶ ℔. forma ẽ de essẽtia sacrĩ. ſz res sacrĩ ñ ẽ de essẽtia sacrĩ: qz multi accipiũt sacrm g̃ ñ accipiũt rẽ sacrĩ. g̃ nõ dz res sacrĩ põi i forma: sic ℔ põit chrismate sa/ ¶ Ulteriꝰ vr ꝙ forma ista nõ habeat i ℔ sacro ali/ lutis. quã efficaciã: qz ℔m Aug. de sancto vic. sacramẽtũ ex sanctificatiõe iuisibilẽ gratiã ptinet. sed mã hꝰ sacramẽti ẽ sãctificata ẽt añ forme ꝓlationẽ. g̃ forme ꝓlatõ nullã efficaciã prebet sacro. ¶ ℔. sicut i eucharistia ẽ sãctificatio hostie ⁊ vsus ipsius: ita ⁊ hic. sed ibi tota virtꝰ sacrĩ ẽ in hostia sanctificata: vt patet i forma verboꝝ q̃ ꝓferunt cũ quis hostiã sumit: cũ dicit: Corpꝰ dñi nostri ⁊c. g̃ ⁊ similiter hic virtꝰ sacramẽti nõ cõsistit i verbis premissis q̃ in vsu mãe hꝰ sacrĩ dicunt. ¶ Sed ℑ ẽ: ꝙ forma ẽ pncipalioz i re q̃z in mã. si g̃ mã aliquid efficit multo fortiꝰ forma.

¶ Rñdeo dõz ad. i. q. ꝙ ministri sacramẽtoꝝ operant i sacramẽtis bñdicẽdo ⁊ sãctificãdo: ⁊ iõ ſz ꝙ ad aliqõ sacramentũ requirit minister ita requirit forma qua minister sacrm dispẽsat. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz ꝙ sicut dictum ẽ: illa manus ipositio quã dñs pueris exhibebat: nõ erat ꝓpe sacramẽtũ cõfirmatiõis quod nõ cõueniebat exhiberi añ ipsiꝰ glorificationẽ: sed vel erat signũ quoddã future cõfirmationis: vel erat talis manꝰ ipositio qualis fit i cathecismo ⁊ exhorcismo: si tñ dñs ꝯfirmasset sine forma vl' mã ñ eẽt icõueniẽs: qz ipe habebat excellẽtie potestatẽ i sacrĩs: qui poterat effectũ sacrĩ sine sacrali bꝰ pbere: qõ nõ ẽ de alys. ¶ Ad zm dõm ꝙ gdã dicũt ꝙ apli ꝓp dignitatẽ ⁊ auctoritatẽ ipsoꝝ ꝯfirmabãt sine mã ⁊ forma ꝑ solã manꝰ ipositionẽ. sed hoc nõ vr bene dictũ: qz quãtũcũqz ipsi essẽt magne auctozitatis tñ potestatẽ excellẽtie i sacramẽtis dispẽsandis nõ hẽbãt. ⁊ iõ dõm ꝙ apostoli aliqua forma vtebãtur q̃z nõ sit scripta: multa. n. apli seruabãt i sacroꝝ dispẽsatiõe q̃ nolebãt diuulgari ꝓp irrisionẽ gẽtiliũ euitãdã sicut pz ꝑ Apl'z q dicit. i. Coz. ii°. Cetera cũ venero disponã: ⁊ loquit õ celebratiõe sacrĩ eucharistie: ⁊ hoc ẽ ẽt qõ Dio. dicit i fine ec. hier. Consũmatiuas aũt iuocatiões. i. verba gbꝰ pficiunt sacra non ẽ iustũ scripturas iterptãtibꝰ neqz mysticũ earũ aut i ipsis opatas ex deo virtutes ex occulto ad cõe adducere: sed vt nostra sacra traditio hz sine põpa. i. occulte eas edocẽs ⁊c. Ex qbus verbis tria possumꝰ accipere. ꝑº. qz apli i sacrĩs vtebãtur forma verboꝝ certa: qz ipse alibi i eodẽ li. dic: ꝙ tradit rituz iacroꝝ: sic apli docebãt. zº. ꝙ i occulto tradebant hz sacralia i pncipia eccliastica. zº. ꝙ i ipsis vbis ẽ aliq̃ virtꝰ: qõ qdã negãt. ¶ Ad zm dõz ꝙ variatio forme i his q̃ nõ sũt de eẽntia forme põt tolerari ꝑm diuersas eccliaz ꝓsuetudies: dũmõ sba forme apud oẽs seruet. ℔ aũt ꝙ a gbusdã dr chrismate salutis vl' sanctificatiõis q̃si i vnuz redit: ⁊ iõ ꝑ hoc nõ remouet gn hoc sacrz habeat determinatã formaz.

¶ Ad. z. q. dõz ꝙ sic diffiniꝰ dz idicare totũ cẽ rei si sit pfcta ꝑ formã sacrĩ dz inotescere totũ qõ ad sacrm ptinet. sacramẽtũ aũt ⁊ ẽ ad aliquẽ finẽ ordinatũ ⁊ ab aliq̃ cã pncipali efficaciã hz. Et iõ tria ponunt i forma hꝰ sacrĩ: quoruz ꝑm ptinet ad finẽ ad quẽ istitutũ ẽ hoc sacrm q̃ ẽ ꝯfessio fidei christiãe: cui⁹ tota sũma ꝯsistit in passiõe christi: vñ apls. i. Coz. z. Nõ. n. iudicaui me aliqd scire inter vos nisi iesuz crucifixuz: ⁊ ita hꝰ articuli ꝯfessio maioꝝ hz difficultatẽ: qz sicut dicit i eadẽ epistola. i. Coz. Nos aũt predicam⁹ christuz crucifixuz. iudeis quidẽ scandaluz. gẽtibꝰ aũt stultitiã: ⁊ ad hoc ptinet cũ dr: cõsigno te signo sancte crucis: vt crucis verbũ nõ erubescat: sed publice ꝯfiteat. zº. ponit ipse sacralis actꝰ cũ sua mã ⁊ effectu: vt sic tangatur: ⁊ id qõ est sacrm tm i hoc ꝙ dicit: Cõfirmo. i. sacramẽtũ ꝯfirmatio res ⁊ sacrm i hoc ꝙ dicit: Chrismate. ⁊ id qõ est sacrm i hoc ꝙ dicit: Salutis. nis prebeo. ⁊ id qõ ẽ res ⁊ nõ sacrz i hoc ꝙ dicit. Salutis. sed cã agẽs pncipalis: vñ sacrm effectũ hz: tãgit in hoc ꝙ dicit: In noie patris ⁊c. ¶ Ad ꝑm g̃ dõm ꝙ baptismꝰ ẽ sacramẽtũ necessitatis: ⁊ iõ itẽtio baptiçãtis magis artãdat ad actũ sacrĩ. ¶ Uel dõm ꝙ baptiçare põt glz: ꝯfirmare aũt solus ille q̃ ẽ i sũmo gradu ecclesie: de q̃ ꝑsumit ꝙ minus possit i dispẽsatiõe sacrĩ deficere: ⁊ iõ nõ regrit tanta artatio intẽtionis ꝑ vba i forma apposita. ¶ Ad zm dõz ꝙ ꝯsignatio q̃ ponit i forma nõ ptinet ad ꝯsignationẽ characteris: sed ad ꝯsignationez crucis q̃ fit i fronte linitione chrismatis pp ꝯfessionẽ fidei crucis: ⁊ talis signatio nõ fit i baptismo. qz baptiçatꝰ ñ ꝯsecratꝰ ad aliqd spãle: ſz vl' ad spũale vitã. ꝯsignatio aũt ipoztat quãdaz ascriptionẽ vel aligd speciale qõ ẽ i sacro ꝯfirmatiõis. ¶ Ad zm dõz qõ illegq̃ baptiçatꝰ figuratꝰ passiõi xpi ꝑ fidẽ ei⁹ quã hẽre i dz: ⁊ iõ nõ exigit aliq̃ ꝯsignatio exteriꝰ: sed sufficit cõsignatio iterior q̃ ẽ ꝑ characterẽ: et ꝯfigtio ad passionẽ christi: sicut baptismꝰ sacrz fidei: ⁊ iõ exteriꝰ manifesto i/ christi: sicut baptismꝰ sacrz fidei: ⁊ iõ exteriꝰ manifesto i/ pzimit crucis signaculũ ⁊ forma exprimit. ¶ Ad 4m dõz ꝙ i ipso actu baptiçatiõis itelligit determiata mã baptismi: nõ aũt mã ꝯfirmatiõis itelligit i ipso actu ꝯfirmãdi: ⁊ iõ dz ꝙ mã addat. ¶ Ad ſm dõz ꝙ i actu ablutiõis magis exprsse significat res sacrĩ i baptismo q̃z in linitiõe chrismat]: ⁊ iõ ñ dz ꝙ addat effectꝰ salut] ad maioẽ exprsiõez.

¶ Ad. z. q. dõm ꝙ forme sacroꝝ sũt ad pficiendũ sacra: vñ Dio. vocat eas ꝯsũmatiuas iuocatiões: vt dictũ ẽ: ⁊ iõ i illo sacro quod totũ ꝯsistit in illa re sensibili sãctificat: nõ aũt i vsu illiꝰ rei forma sacrĩ dr illud quo mã sãctificata ⁊ nõ illa vba q̃ i mãe vsu ꝓferunt: sic pz i eucharistia. i illis aũt sacris q̃ pficiunt i vsu mãe: sicut baptismꝰ in ipsa tinctiõe vel ablutiõe forma sacrĩ ẽ q̃ dr in vsu mãe nõ q̃ dr i sanctificatiõe mãe: qz illa sacrale quoddã ẽ: ⁊ iõ cũ sacrz ꝯfirmatiõis: vt dictũ ẽ pficiat in vsu mãe ꝯstat ꝙ illa vba q̃ dicit eps ꝯfirmãs sũt forma sacrĩ ⁊ hñt efficaciã sicut ⁊ alie forme sacroꝝ. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz ꝙ duplex ẽ sãctificatio sacrĩ vt dictuz ẽ. Ex ꝑa g̃ sanctificatiõe q̃ fit i bñdictiõe mãe nõ hz vt actu ꝓferat graz sed ex zª. ¶ Ad zm dõz ꝙ aliter est in sacro eucharistie q̃z i alys sacris: qz ibi totũ sacrm ꝯsistit i ipsa hostia consecrata: eo ꝙ ibi christus realiter continetur ⁊ non virtute tantum sicut in alys sacramentis: ⁊ ideo forma sacramenti illius sunt verba prolata i sanctificatione hostie.

Questio. II.

Deinde queritur de effectu cõfirmationis. Et circa hoc querunt duo. ¶ Primo de effectu qui est res et sacramẽtũ. s. character. ¶ Secũdo de effectu qui est res tantũ. s. gratia.

Ad primũ sic pcedit: vr q in confirmatiõe character nõ imprimat. character. n. vt. s. dicti ẽ: ẽ signũ distinctiuũ. sed pugna spiritualis oĩb9 indicit. cũ g confirmatiõis sacrm det ad robozãdũ in pugna spirituali vr q in ipsa nõ fiat aliqua distinctio alicui9 ab alio p impressiõez characteris. ¶ P. i veteri lege erat necessaria pugna spiritualis sicut et in noua. sed in lege veteri nõ erat aliq sacrm characterẽ imprimẽs: vt. s. dictũ est. g nec confirmatõ characterẽ imprimit. ¶ P. s. dictũ ẽ q character ẽ spiritualis potestas. sed spual9 ptãs passiua. s. pcipiẽdi sacramẽta alia sufficiẽter tradit in baptismo: ptãs aũt actiua. s. dispẽsandi sacra ad ordinẽ ptinet. cũ g confirmat9 nõ confirmat in gradu alicui9 ordis vl dignitatis: vr q in confirmatiõe character ñ imprimat. ¶ Sz c. character ẽ signũ conformãs nos trinitati. sed sicut oz nos confirmari in sapiẽtia et potẽtia: ita et in bonitate. cuz g in baptismo imprimat character fidei conformãs nos diuine sapie: et in ordine character potestatis conformãs nos diuine potentie: vr q in confirmatiõe imprimat character plenitudis spũscti conformãs nos diuine bonitati. ¶ P. p. characterez quasi ascribimur ad familiã iesu christi. sed christ9 sic ẽ pr nr et sacerdos: ita ẽ et rex nr. cũ g p characterẽ baptismalez ascribamur ei quasi patri filij regenerati p baptismũ: et p characterẽ ordis: et q si militer sacerdoti sumo: vr q fili rõne in confirmatiõe debeat imprimi character quo conformemur ei quasi milites regi.

¶ Ulterius vr q idẽ sit character confirmatiõis p essẽtiã et baptismi: quia ad eãdẽ formã seu speciẽ nõ põt ee nisi vna assimilatio. sz in trinitate: vt Pila. dicit: est spes idifferẽs. ergo cũ character sit signũ assimilans trinitati: vr q character confirmatiõis nõ possit esse alius a characterе baptismi. ¶ P. i corpalib9 ita est q duo characteres nõ pñt ee in eadẽ pte. sed characteris subiectũ est vna ps aie: vt. s. dictũ est. ergo post primũ characterẽ nõ põt ali9 character superaddi. ¶ P. ad ea q se nẽcario sequũt aligs eodẽ characterе scribit: sicut idẽ character est in sacerdote ad cõfirmatio sequit de necessitate ad fidẽ: cui9 sacrm est cõfirmatio: quia corde creditur ad iusticiã: ore confessio fit ad salutem. Ro. io. g idẽ character ẽ in baptismo et in confirmatione. ¶ Sz c. character est ppus effect9 sacri: et immediat9: sz diuersa cãa ppria effect9 sũt diuersi. cũ g baptism9 et confirmatio sint diuersa sacra et characteres impressi erunt diuersi. ¶ P. iõ baptismus iterari nõ põt: quia character ẽ indelebilis. si ergo idẽ eet character baptismi et confirmatõis post baptismũ confirmatio nõ adderetur.

¶ Ulterius vr q character cõfirmatiõis nõ presupponat characterẽ baptismalẽ. character. n. confirmatiõis ad hoc dat q homo fortiter christũ confiteat. sed aliqui añ baptismũ fortiter christũ cõfessi sunt ad martyrij palmã peruenies. ergo añ baptismũ põt aliquis accipere characterẽ confirmationis. ¶ P. character cõfirmatiõis est sacrm et res. sed homo et nõ baptizatus põt percipere id quod est sacramẽtũ et res i eucharistia. s. corpus dñi ver: cuius rẽ sacrificatũ. ergo et silr characterẽ cõfirmatõis sequi põt ñ baptizatus. ¶ P. sicut baptism9 naliter precedit confirmatõez: ita vnus ordo naliter precedit aliũ. si ergo aligs accipit ordinis ñtis characterẽ q nõ accepit characterẽ precedenterẽ confirmatiõis põt hõ accipere sine characterе baptismali. ¶ Sed c est q Dio. dicit. z. ca. ec. hierar. q nihil diuinitus traditoz operari põt: q nõ est regeneratus p baptismũ. sed character confirmatiõis est hoc. ergo nõ põt aliquis characterẽ confirmatiõis percipere q nõ est baptizat9. ¶ P. baptismus dr ee principiũ spũalis vite: sm Dio. et Dam. sed remoto principio aufert quõ est post principiũ. g q nõ est baptizatus nõ põt characterẽ confirmationis accipere.

¶ Rñdeo dom ad. i. q. q character est distinctiuũ signuz quo gs ab alys distinguit ad aliqd spũale deputatus. sed ad spirituale potest aligs tripliciter õputari. Uno mõ vt aliquis i se spũalia participet: et ad hoc gs deputat in baptismo: quia iã baptizat9 põt esse pticeps oĩs spũalis receptiõis. vñ character baptismalis: vt. s. dictũ ẽ: est q si q dam spũalis potẽtia passiua. Alio mõ vt spũalia gs in notitiaz ducat p eoz forte confessionẽ: et ad hoc gs deputatur i confirmatione. vñ ẽt tpe psecutiõis eligebant aliq q deberent i locũ psecutiõis remanere ad publice nomẽ xpi confitẽdũ alys occulte credẽtib9: sicut pz i legẽda beati Sebastiãi. Tertio mõ vt ẽt spũalia credẽtib9 tradat: et ad hoc deputat aliquid p sacrm ordinis: et iõ sicut i baptismo confertur character et in ordine: ita et in confirmatõe. ¶ Ad primũ g dom q pugna spũalis q quis pugnat impediẽtes salutẽ suiipsius oĩbus idicit. sed ad hoc nõ dat sacrm confirmationis: sed ad psistẽdũ forte r iter i pugna qua gs nomẽ xpi impugnat: et vt iuictus confessor xpi pmaneat: et huic pugne nõ oẽs exponũt: sed solũ confirmati. ¶ Ad zm dom q in veteri lege nõ erat tps p stultitiã pdicatiõis ppagãdi cultum dei: sed magis p generationẽ carnalẽ: et iõ tũc talis pugna de confessiõe fidei nõ multũ erat necessaria: nihilomin9 tñ erat distinctio huius characteris in veteri lege figurata: sicut et aliorũ. in distinctiõe. n. filiorz israel ab egyptys significabatur character baptismalis. in distinctione timidorz a fortibus in bellis character confirmatiõis: i distinctione leuitarz a fratrib9 suis character ordinis. ¶ Ad tertium dom q ptãs characteris h9 est ptãs actiua: nõ ad conferendũ spũalia qõ est ordinis: sed magis ad confitẽdũ publice: et iõ confirmat9 nõ instituit in gradu alicui9 ordinis. qz nullus ei subycit in receptiõe diuinorum ab ipso.

¶ Ad. z. q. dom q libet potẽtia de sui rõne imporat ordinẽ ad aliqd: et iõ oz potẽtiã pportionatã eẽ actui ad quẽ est: qz ppius actus nõ fit nisi in ppria mã sm phm in. z°. de aia. et iõ oz q potẽtie distinguãt p distinctiõez actuum: ad quos ordinãt sive sint potẽtie actiue sive passiue: et qz character vt. s. dictũ ẽ: ẽ potẽtia spũalis: iõ cuz character baptismalis nõ ad idem ordinet cũ characterе confirmatiõis: vt ex dictis pz: planũ est q nõ est idez vterqz character. ¶ Ad primũ g dom q ad vnã speciẽ seu formã quã aliquid pfecte representat nõ põt ee nisi vna assimilatõ: et iõ pris nõ est nisi vna pfecta imago. s. filius: sed si nõ sit perfecta repñtatio: tunc pñt esse diuerse assimilationes ad vnum simplex: et iõ diuerse creature diuersimode sm suum modũ diuinã similitudinẽ habent: et propter hoc ñ est inconueniens si sint diuersi characteres in aia trinitati sm diuersa conformantes. ¶ Ad zm dom q character corporalis attenditur sm figurã que consistit in termiatione figurati: et qz impossibile est eẽ diuersas termiationes vnius rei: ideo impossibile est vt idem corpus sm eandem partẽ diuersimode figuret aut charactariçetur. sed character spiritualis attendit sm aliquã spũalem pprietatem. nõ est aũt incõueniẽs diuersas pprietates nõ oppositas eisdem inesse sm eandẽ partem: et ideo in eadem parte aie plures characteres esse possunt. ¶ Ad 3m dicendum q q̃uis cuiuslibet baptizati et credentis sit confiteri qñ confessio ab eo expectatur: nõ tñ est cuiuslibet se libere exponere: sed tñ confirmati: et hoc ẽt patet i apostolis: in quibus hoc sacramẽtũ initiũ sumpsit: qz añ aduẽtũ spũsancti confirmãtis eos erãt clause fores cenaculi pp

metū iudeoꝝ:postea repleti spiritusancto ceperūt log cū fiducia ⁊ publice verbum dei:vt pz in actibus.

¶ Ad.3.q.dōz q nihil potest pticipare actionē vel ꝓprietē alicui⁹ nature nisi pri⁹ habeat subsistētiā ī nā illa.vñ cū p baptismuz g ē spiritualis regeneratio hō acquirat subsistētiā ī vita spirituali christiane religiōis:nō pōt nō baptiçatus aliqd eoꝝ q̄ ad hāc spūalē vitā ptinēt pticipare:⁊ iō nō pōt pcipere ꝯfirmatiōis characterē:⁊ hāc rōnē Dio.assignat in.3.ca.ec.hierar. ¶ Ad p^m g̃ dōz q ad ea q̄ sūt necessitatis hō admittit ēt si hoc ñ ꝓpetat ei ex officio: sicut pz q ēt nō babēs ordinez ī casu necessitatis baptiçare pōt licite:q̄uis hoc nō ꝓpetat sibi ex officio.silr ēt qz confiteri nomē christi vbi cōfessio exquirit est necessitatis:iō ēt nō baptiçatis hoc ꝓpetit:q̄uis hec nō habeant ex officio characteris in sacro ꝯfirmatiōis suscepti. ¶ Ad 3^m dōm q in sacro eucharistie illud qō ē res ⁊ sacrm ē extra susciptētē: ⁊ iō idispositio illius nō ipedit gn sit illud qō ē res ⁊ sacrz .s.corpus christi verū.sed hoc qō ē res ⁊ sacrz ī ꝯfirmatione ē aliqua forma ī susciptēte recepta:⁊ iō idispositio recipiētis ipedit ipressionē characteris. ¶ Ad 3^m dōz q ordo potētie passiue ad actiuā ē ordo necessitatis:qz q nō hz potētiaz passiuā ad aliquid recipiēdū nihil recipit nisi miraculose:sed ordo potētie iferiozis actiue ad superiorē ē tm ordo cōgruitatis: ⁊ iō carēs baptismali charactere g ē potētia passiua recipiēdi spūalia:nihil pōt recipe de alys spiritualib⁹.carens aūt charactere iferiozis ordinis g ē potētia actiua potest recipere characterez superiozis ordinis.

Ad secundum sic ꝓcedit:vī q gratia gratū faciēs ī ꝯformatione nō ꝯferatur. gr̃a.n.gratū faciēs ordinat̃ ꝺ culpā ⁊ nō ꝺ penaz.sed ꝯfirmatio ordinat̃ ꝺ penā ⁊ nō ꝺ culpā:qz ille q ꝯfirmat̃ iā nō ē ipi⁹ p baptismū iustificat⁹. g̃ nō recipit gr̃az gratū faciētē. ¶ ñ.baptism⁹ nō hz min⁹ ordinē ad gr̃az gratū faciētē q̄z ꝯfirmatio.sz ille q pri⁹ būit gr̃az p baptismuz nō accipit gratiā gratū faciētē.g̃ cū ꝯfirmat⁹ iā hēat gr̃az quā in baptismo suscepit:sicut pz in pueris:vī q in cōfirmatiōe gr̃a gratū faciēs nō ꝯferat̃. ¶ ñ.ad id qō pōt fieri in mortali peccato nō regrit̃ gratia gratū faciēs.sed aliqui ī peccato mortali exīstes possunt fortiter nomē christi ꝓfiteri.g̃ cuz ꝯfirmatio sit sacrm ꝯfessiōis christi:vī q nō detur ibi gr̃a gratū faciēs. ¶ Sz ꝺ:sacrm noue legis effic qō figurat.sz p vnctionē christmatis significat̃ vnctio gr̃e.g̃ ī ꝯfirmatione gr̃a gratū faciēs ꝯfert̃. ¶ ñ.i lr̃a dr̄ q ibi dat̃ spūssanctus.sed in p^o li.dictū ē q missio spūssancti nō ē sīñ gratia gratū faciēte.g̃ in ꝯfirmatiōe dat̃ gr̃a gratū faciens.

¶ Alteri⁹ vī q sit eadē cū gr̃a baptismali.duo.n.accidētia eiusde spēi nō possūt cē ī eodē simplici ⁊ idiuisibili:sz subiectū gr̃e gratū faciētis ē essētia aie q̄ ē vna ⁊ simplex.g̃ in ea nō possūt esse diuerse gratie:⁊ iō cū gr̃a baptismalis sit ibi:gr̃a ī ꝯfirmatiōe data erit penit⁹ idē. ¶ ñ.eadē ē gr̃a q̄ ē in vtutib⁹ ⁊ donis.sed p baptismū ꝯfert gr̃a cū oīb⁹ vtutibus:vt.s.dictū est:ī ꝯfirmatiōe aūt dat̃ gr̃a cū septifozmi plenitudine spūssācti:vt in lr̃a dr̄:qō ad septē dona ptinet. g̃ eadē ē gr̃a q̄ dat̃ in ꝯfirmatiōe ⁊ in baptismo. ¶ ñ.maior ē distinctio virtutū q̄z gr̃e.sed ad eandē virtutē ptinet credere ⁊ ꝓfiteri.s.ad fidē.g̃ multo fortiꝰ ptinēt ad eandē gr̃az.g̃ gr̃a baptismalis q̄ pficit ad credēdū ⁊ gr̃a ꝯfirmationis q̄ pficit ad ꝓfitēdū ē eadē gr̃a. ¶ Sed ꝺ.cāe diuerse iducunt diuersos effect⁹.sed aliud ē sacrm exteri⁹ in baptismo q̄z in ꝯfirmatiōe: ⁊ ali⁹ character interior:vt dictū ē:q̄ sūt cā gr̃e.g̃ ⁊ alia ē gr̃a vtrobiqz. ¶ ñ.ꝺ diuersos morbos dat̃ diuersa medicina.sz ꝺ aliū morbū ordiat̃ ꝯfirmatio ⁊ baptism⁹:vt.ñ.dī.z.dictū ē.g̃ alia est gr̃a q̄ ī medicinā morbi in sacramento vtroqz datur.

¶ Alterius vī q gr̃a ꝯfirmationis nō pficiat gr̃az baptismalez.oīs.n.pfectio q̄ ꝯfirmatiōi ascribit̃ ad dōa vel vtutes ptinet:sic̄ fortiter ꝓfiteri ⁊ pfisterē qō est fortitudinis vtutis vel doni.sz ī baptismo vbi ꝯfert̃ gr̃a ꝯferunt̃ ⁊ virtutes ⁊ dona q̄ in gr̃a ꝯnexionē hñt:vt in.3.li.dictū ē.g̃ gr̃a ꝯfirmatiōis nō pficit gr̃az baptismalē. ¶ ñ.ex eodē hīt⁹ gnātur ⁊ pficit:vt dr̄ i.z.Eth.sed gr̃a baptismal⁹ p baptismū acgrit̃.g̃ nō pficit̃ p ꝯfirmationē. ¶ ñ.in augmento fit idez ex eo qō auget ⁊ qō auget̃.sz gr̃a baptismal⁹ differt a gr̃a ꝯfirmatiōis.g̃ gr̃a ꝯfirmatiōis nō pficit gr̃az baptismalē. ¶ Sz ꝺ:sz Dio.baptism⁹ ē illumiatio:christma aūt pfectio.sed pfectio ꝯsūmat illuminationē sic̄ illuminatio purgationē.g̃ ꝯfirmatio christmatis ꝯsūmat gr̃am baptismalē. ¶ ñ.in oīb⁹ pfectiōib⁹ ordiatis adiuicē: ita ē q 2ª pficit pmā.sed ꝯfirmationis gr̃a supaddit̃ ad gr̃az baptismalez.

¶ ñdeo dōm ad.i.q.q ī quolibet sacro ē aliq̄ sanctificatio.sz q̄dā ē scificatio ī sacro q̄ ē cōis oīb⁹ sacris.s.emēdatō busdaz sacris iprimētib⁹ characterē.s.deputatio ad aliqd sacz:vtraqz aūt scificatio gr̃am gratū faciētē regrit:qz illud qō directe ꝺtrariat̃ pctō ē gr̃a:ꝺtraria aūt ꝺtrarys curant̃.vñ idē remediū adhiberi nō pōt ꝺ pctīs ⁊ seqlas eis: nisi p gr̃az gratū faciētē:⁊ iō in oī sacro noue legis gr̃a gratū faciēs ꝯfert̃:vt dictuz ē.ñ.dī.z.silr āt accessus ad sacra nō ē licit⁹ īmūdis:nec aligs ab īmūditia liberari pōt nisi p gr̃am:nec effici idone⁹ ad sacra aministrāda vel pcipiēda: ⁊ iō oz q ī sacramētis q̄ characterē ipriműt gr̃a gratū faciens rē ipriműt̃.cuz g̃ ꝯfirmatio sit sacrz noue legis characteris ex duplici pte necessariū ē q gr̃am gratū faciētē ꝯferat. ¶ Ad p^m ergo dōz q ꝯfirmatio ordinat̃ ꝺ penā q̄ ē ex culpa cāta ⁊ ad culpaz inclinās:⁊ iō ex q̄ñti hz repugnantiā ad gr̃am:⁊ pp hoc ꝺ ipsaz oz q gr̃a gratū faciens deb̃et:⁊ iō si inuenit aliquā culpā q̄ fictū nō faciat delet illā sicut pz de culpa veniali:q̄uis nō pncipal⁹ ꝺ culpā ordiētur. ¶ Ad 3^m dōm q baptism⁹ ē sacrm necessitatis:⁊ ideo gr̃a q̄ ꝯfert̃ ī baptismo ordiat̃ ī cōez statū salutis:⁊ nō ī aliquē ꝺ

ꝙ gra sacr̃alis q̃ ē pr̃cipalis effect⁹ sacr̃i q̃uis hēat ꝛnexio nē cuꝫ gra q̃ ē in virtutib⁹ ꝛ donis: tñ ē alia ab ea: qz gratia sacr̃al pficit remouēdo p⁹. ꝛ pr̃incipal'r defectū ex peccato ut is ꝛ doni: sicut gra ꝛfirmatiōis remouēdo infirmitatis ꝓpr̃ē. sed gra virtutū ꝛ donoꝝ pfic̃ inclinādo ad bonū vir morbū: fortitudis aūt donū vl' virt⁹ iclinādo ad bonū qō tes ꝛ dona: ꝛ sil'r ī ꝛfirmatiōe nō oz ꝙ sit eadē gra sacr̃alis ē ppriū virtuti vel dono: ꝛ iō q̃uis ī baptismo denī virtu vtrobiq;. ¶ Ad 3m dōm ꝙ ꝛfiteri vbi ex ꝛfessione iminet mortis pīculū nō ē tñ fidei: sed idiget auxilio alteri⁹ ētu tis. ſ. fortitudinis: ꝛ sil'r ēt idiget alia gra sacr̃ali q̃ remoue at effectum oppositum fortitudini.

¶ Ad 3. q. dōm ꝙ vt. ſ. dictū ē di. i. sicut gratia gratuꝫ faci ens: q̃ essētiā aīe pficit: differt a virtutib⁹ ꝛ donis q̃ ab ipsa fluunt: ita ēt differt a gra q̃ est ꝓpr̃i⁹ effect⁹ sacr̃oꝝ: tñ est ei nexa: sic ꝛ cōnexionē hz ad virtutes ꝛ dona: vñ in sacr̃is pr̃icipaliter daī gra sacr̃alis q̃ differt in diuersis sacr̃is: ꝛ p ꝓpr̃is gratia virtutū ꝛ donoꝝ q̃ ē cōis in oīb⁹ sacr̃is. ſm hoc ē gratia baptismalis pōt dici duplr: vno⁰ illa q̃ ē pr̃incipa lis ꝛ ppr̃i⁹ effect⁹ baptismi operās ꝫ morbū: alio⁰ gra q̃ est effect⁹ baptismi ex ñti ꝛ p quādā cōnexionē. ꝛ sil'r distin guēdū ē de gra ꝛfirmatiōis. accipiēdo ergo gratiā baptis mal'r ꝛfirmatiōis p⁰ mō sic sunt diuerse gratie: ꝛ iō nō p ficit eā directe quasi cedēs in eādē essentiā cū ipsa: sed di recte pficit ipz baptiçatū ad aligd alti⁹: ꝛ p ñs ēt ipsa ba ptismalis gratia pfecti⁹ ꝛ nobili⁹ eē hz sicut ꝛ aīa sēsibilis ē pfectior adiūcta rōnali: ꝛ virt⁹ adiūcta dono: ꝛ liberali tas adiūcta magnificētie. accipiēdo aūt graz baptismalē ꝛ ꝛfirmatiōis z⁰ mō sic directe auget eā cedēs ī eādē essē tia cū ipsa: sicut baptism⁹ directe auget graz quā pr̃i⁹ inue nit. ℟ p hoc pz rñsio ad vtrāq; partē. Questio. .III.

Deinde queritur de celebratione h⁹ sacr̃i: ꝛ circa h̄ queruntur tria. ¶ Primo quis possit cōferre hoc sacramentuꝫ. ¶ Secundo quis debeat re cipere. ¶ Tertio de ritu ꝛ mō recipiendi.

Ad primū sic pcedit: vī ꝙ glibz nō ordinatus possit aliū ꝛfirmare: efficacia enī sacroꝝ ē a virtute verboꝝ. ſz glibet ēt nō ordinat⁹ potest verba pferre q̃ sunt forma hui⁹ sacr̃i. ergo nō ordinat⁹ pōt ꝛfirmare. ¶ Ꝑ. vnūqōq; pōt agere ſm formā quā hz: qz vnūqōq; agit ſm ꝙ ē actu. sed aliquis nō ordinat⁹ hz cha racterē ꝛfirmationis. ergo pōt ꝛfirmare. ¶ Ꝑ. quāto ali qō sacr̃m ē maiozis necessitatis: tāto idiget maiozi discre tione ꝛ attētiōe in ministrādo. sed baptism⁹ ē sacr̃z necessi tatis. q̃ cū illud qō regrit maiorē discretionē debeat maio ribus cōmitti: videt ꝙ ex quo non ordinat⁹ pōt baptiçare ꝙ ēt possit ꝛfirmare. ¶ Sz ꝫ ē: qō Aug. de sācto vic. dic: ergo sicut sine sacramēto nō pōt gs ꝛfirmari ita nec sine ordine ꝛfirmātis. ¶ Ꝑ. vnctio cōfirmatiōis ē dignior q̃ extreme vnctiōis. sed illa nō potest fieri nisi ab ordinatis: vt pater Jac. vlt. ergo nec ista.

¶ Ulterius videt ꝙ sacerdos simplex ēt si nō sit epūs pos sit cōfirmare. Babtism⁹. n. quātuꝫ ad aligd ē maiozis effi cacie q̃ cōfirmatio. sed sacerdos ex suo officio pōt bapti çare. ergo ꝛ cōfirmare. ¶ Ꝑ. sic̃ ꝛfirmatiōis sacramentū ad pfectionē ptinet: ita ꝛ eucharistie ꝫz ☩ dio. ꝫz sacerdos ē ppr̃i⁹ minister sacramēti eucharistie. ergo ipse pōt cōfirma re. ¶ Ꝑ. ī sacramētis ex pte ꝛferētis regrit ordo ꝛ itētio. ſz epūs nō hz aliquē ordinē vl' characterē quē nō hēat sim plex sacerdos. ergo sicut epūs ita ꝛ sacerdos pōt ꝛfirmare si itētionē cōfirmādi hēat. ¶ Sz ꝫ: soli epī i loco ap'loꝝ succedūt. ſz soli ap'li ī primitiua ecclesia man⁹ ipōebāt: qō erat cōfirmare. ergo soli epī nūc possūt ꝛfirmare. ¶ Ꝑ. in ordine ecclesiastice hierarchie ꝫz ☩ dio. soli epī sūt pfectio res. sed ꝫz eūdē sicut aliquis p exorcismū purgaī ꝛ per ba ptismū illuminaī: ita p cōfirmationē chrismatis perficiī ergo soli epī possunt confirmare.

¶ Ulterius videt ꝙ sacerdos simplex ex cōmissiōe pape nō possit cōfirmare: sicut. n. se hz hoc qō est sacerdotis ad sacerdotē: ita hoc qō ē epī ad epz. ſz null⁹ nō sacerdos pōt pp pape cōmissionē eucharistiā cōficere: qō ē sacerdotuꝫ. ergo sil'r ex ꝓmissiōe pape null⁹ pōt nō epūs ꝛfirmare: qō ē epī. ¶ Ꝑ. sicut cōferre sacerdotale ordinē ē epī: ita ꝛ con firmare. sed nullus nō epūs ex mādato pape posset aliquez in sacerdotē ꝓmouere. ergo nullus ex pape mādato q nō sit epūs pōt pr̃ebere cōfirmatiōis sacramētū. ¶ Ꝑ. gcūq; pōt ex mādato vel ex cōmissione alicui⁹ baptiçare: si sine commissione baptiçat eū q nō est sibi subdit⁹ extra casum necessitatis baptiçat⁹ ē: q̃uis peccet. ſz si sacerdos sine cō missione alicui⁹ cōfirmet nō est cōfirmatū. ergo nō pōt ex cōmissiōe pape ꝛfirmare. ¶ Sz ꝫ ē: qō ī lra dicīt: ꝙ Hre. in casu ꝓmisit ꝙ simplices sacerdotes posset cōfirmare. ¶ Ꝑ. mai⁹ est ordinē cōferre q̃ cōfirmare. ſz ex mādato pape aliq nō epī cōferūt quosdaz ordines sicut sūt ꝓsbyteri cardinales q cōferūt minozes ordines. ergo multo fortius ex mandato pape pōt aliqs simplex sacerdos cōfirmare.

¶ ℟ Rñdeo dōz ad. i. q. ꝙ ꝓpr̃ dispēsatores sacramētoruꝫ sūt ministri eccl'ie p sacramētū ordis ꝓsecrati: vt sint me dij inter deū ꝛ plebē diuina ppl'o tradētes: ꝛ iō solis eis cō petit ex officio sacramēta ministrare: nec p aliū ꝓferri pos sunt excepto baptismo pp necessitatē. vñ cū ꝛfirmatio nō sit sacramētū necessitatis: nō poterit nisi ab ordinatis cō ferri. ¶ Ad pmū q̃ dōm ꝙ efficacia sacr̃i nō tñ ē ex vbis platis: ſz ēt ex mā debita ꝛ pson cōueniēte: ꝛ iō si sit de fect⁹ ī pson ministri: vba plata ab alio nō possūt efficaciaz sacro pbere. ¶ Ad 2m dōm ꝙ pfectio psonalis h⁹ vel illi⁹ nihil facit ad collationē sacramēto ruꝫ: qō pz ex hoc ꝙ sacra cōferunt a bonis ministris ꝛ mal: sed exigit pfectio h⁹ iquā tū ē minister eccl'esie: sicut ī nālib⁹ ad hoc ꝙ forma se ī alte rā māz trāsfūdat p sui sil'itudiez regrit q̃litas actiua: ꝛ iō qz p ꝛfirmatiōis sacr̃m nō efficit aligs minister eccl'ie: q̃uis q̃dā nāle pfectionē cōsequaī: iō nō oz ꝙ glibet cōfirma tus cōfirmare possit. ¶ Ad 3m dōz ꝙ oīa sacra idiget eq̃ liter intētiōe. ſz illa q̃ oīb⁹ sūt cōferēda nō idiget discretio ne q̃ vn⁹ repellaī ꝛ alius admittaī: qz a sacr̃is necessitatis nullus dz excludi: ꝛ iō cuilibet ēt sacerdoti cōmittit illa sa cra ꝓferre: ñ aūt illa qb⁹ aligs ad statū pfectiōis ꝓmouet.

¶ Ad. z. q. dōm ꝙ ī oīb⁹ artib⁹ ꝛ potētys ordinatis vl' bīti bus: ita ē ꝙ vltima pfectio reseruaī iducēda p supmā ar tē ī gñe illo: sic artes q̃ operanī circa mām nauis reseruāt iductionē forme arti supiozi q̃ nauē cōpaginat: ꝛ illa reser uat vlteri⁹ finē. ſ. vsū nauis arti supiozi. ſ. gubernatozie. vñ cū epī ī ecclesiastica hierarchia tenēāt supremū locū: illō qō ē vltimū ī actiōib⁹ hierarchicis eis reseruādū fuit: ꝛ qz pficere aliquē hoc mō: ꝙ sit supra cōez statū alioꝝ ē supre mū ī actionib⁹ hierarchicis: iō sacr̃z cōfirmatiōis ꝛ ordis: qbus hoc efficit: solis epīs dispēsāda reseruanī. ¶ Ad pm q̃ dōm ꝙ baptism⁹ cū sit sacr̃m necessitatis cōiter oīb⁹ cō petit: ꝛ iō p ipz non ponit aligs supra cōez statū sicut fit p ꝓfirmatiōez: vt pr̃i⁹ ēt dictū ē. ¶ Ad 2m dōz ꝙ eucharistia sic̃ cōfirmatio ꝛ ordo ē sacr̃m pficiēs: sed in hoc differt ab alys: qz ī ordie ꝛ cōfirmatiōe illud qō ē ibi res ꝛ sacr̃z ē ali qd ī suscipiēte acgsitū: ꝛ iō suscipiēte hec sacramēta ꝓmo uēt ad pfectionē quādā vltra cōez statū fideliū: ſz eucha ristia hz illō qō ē res ꝛ sacr̃z ī se ñ ī suscipiēte: ꝛ iō p sūptio nē eucharistie nō acgrit aligs pfectionē vltra cōez statū: cuz nō ipr̃imaī character: ſz pficit vnūquēq; ī suo statu: ꝛ iō ēt ſm ☩ dio. cuilibz sacramēto eucharistie pceptio adiū giī: ꝛ iō nō ē sil'e de eucharistia ꝛ de alys. ¶ Ad 3m dōz ꝙ q̃uis epūs nō habeat aliquē ordinē. ſ. sacerdotē ꝫz ꝙ ordi

nes distinguūt p act⁹ ſlatos ad corp⁹ dñi: verūtñ hz aliquē ordinē supra sacerdotē ſm q ordies distinguūt p act⁹ supra corp⁹ mysticuz. vñ Dio. i eccl. hierar. ponit epatū ordinē: vñ ꝛ cū q̄dā cōsecratiōe dignitas epalis cōferr̄: ꝛ iō in promotiōe mēbroꝝ corporis mystici aligd pōt ꝓpeter epo qō nō cōpetit simplici sacerdoti.

¶ Ad. z. q. dōm q circa hoc ē multiplex opinio. qdaz. n. dicunt q presbyter simplex nō possit ex mādato pape cōfirmare: ꝛ qō dr̄ i littera de Greg. exponūt q illi p̄sbyteri ex mādato pape nō cōferebāt sacrm cōfirmatiōis: sed aliqō sacrale ſ̄le illi sacro ſicut alicui porrigit panis benedict⁹ loco eucharistie: ſz nō vr̄ cōueniēs vt talē simulatōez i dispēsatiōe sacroꝝ iduxisset Grego. vel sustinuisset: qz dispēsatio sacroꝝ ptinet ad veritatē doctrīe q̄ nō ē pp scādaluz dimittēda. Et iō alij dicūt q auctoritas pape tāta ē q ei⁹ mādato qlibet pōt cōferre qō hz: vt cōfirmat⁹ cōfirmare: sacerdos sacerdotiuz cōferre: diaconus diaconatū: nō aūt mādato ipsi⁹ pōt aligs ꝓferre qō nō hz: vt diacon⁹ ordiez sacerdotalē. Sz hec opio vr̄ nimis ampla: ꝛ iō media via ſm alios tenēda ē. Et iō sciēdū ē q cuz epat⁹ nō addat aliqd supra sacerdotiū p relatiōez ad corp⁹ dñi vex: sed solū p relationē ad corp⁹ mysticū: papa p hoc q ē epoꝝ sūmus nō dr̄ hr̄e plenitudinē ptātis p relatōez ad corp⁹ dñi vex: ſz p relationē ad corp⁹ mysticū: ꝛ qz gratia sacrālis descendit i corp⁹ mysticū a capite: iō ois opatio i corp⁹ mysticū sacramētal' p quā gr̄a dat dependet ab opatiōe sacrāli super corp⁹ dñi vex: ꝛ iō solus sacerdos pōt absoluere i foro penitētiali ꝛ baptiçare ex offō. Et iō dōm q ꝓmouere ad illas pfectōes: q̄ ñ respiciūt corp⁹ dñi vex: ſz solū corp⁹ mysticū: pōt a papa q hz plenitudinē pontifical' ptātis cōmitti sacerdoti q hz actū sūmū sup corp⁹ dñi vex: nō aūt diacono vl' alicui iferiori q nō hz pficere corp⁹ dñi vex: sicut nec absoluere i foro penitētiali: nō aūt pōt simplici sacerdoti ꝓmitter̄ ꝓmouere ad pfectionē: q̄ respicit aliq̄ modo corpus dñi vex: ꝛ iō simplex sacerdos ex mādato pape nō pōt cōferre ordinē sacerdoty: qz ordies sacri hñt actū supra corp⁹ dñi vex vl' ſ. māz ei⁹. pōt ār ꝓcedere simplici sacerdoti q cōferat miores ordies: qz isti nullū actū hñt supra corp⁹ dñi vex vel māz ei⁹: nec ēt supra corp⁹ mysticuz actū: p quē gr̄a cōferat: ſz hñt ex officio q̄sdā act⁹ secūdarios ꝛ ꝓparatorios: ꝛ sil'r pōt concedere alicui sacerdoti q cōfirmet: qz cōfirmatio pficit eū in actu corporis mystici: nō aūt hz aliquā relationez ad corpus dñi vex: ꝛ p hoc de facili patet solutio ad obiecta.

Ad secundū sic ꝓcedit. Videt q christus debuerit sacrm cōfirmatiōis accipe. sacrz. n. cōfirmatiōis cōfert maiorez plenitudinē gr̄e q̄z baptism⁹. ſz christ⁹ baptiçari voluit: vt actu mundissime sue carnis efficaciā baptismo ꝓberet. ergo sil'r debuit cōfirmatione accipere. ¶ Ꝑ. cōfirmatio ad hoc dat vt hō i cōfessiōe veritatis vsq; ad mortē firmiter stet. ſz christus dedit oībus exēplū p veritate moriēdi. q̄ hoc sacrm maxie debuit accipe. ¶ Sz ℈. ꝓfirmat qō ifirmū ē. ſz ifirmitas spūalis in christo nō fuit. ergo nec cōfirmari debuit.

¶ Ulterius vr̄ q hoc sacrm pueris nō sit ꝓferēduz: qz hoc sacrm supra cōem statū ꝓmouet sicut ꝛ sacrz ordinis. sed illud sacrm nō cōferr̄ pueris. ergo nec istud. ¶ Ꝑ. hoc sacrm dat ad ꝓfitēdū fidē: ad pugnādū pro ipsa. sed hoc nō cōpetit pueris. q̄ nō debēt hoc sacrm suscipe. ¶ Sz ℈. gr̄a baptismalis ē imediata dispositio ad gr̄am cōfirmatiōis. sed baptism⁹ ꝓferr̄ pueris. ergo ꝓfirmatio dz pueris dari.

¶ Ulterius vr̄ q non debeat dari oībus adultis: illud enī qō oībus dat nō excedit cōez statū: vt dictū ē. sed ꝓfirmatio ponit supra cōez statū vt supra dictū ē. q̄ nō dz oīb⁹ dari. ¶ Ꝑ. hoc sacrm ē ad robur i pugna spūali. sed pugnare nō ē mulieruz pp ibecillitatē sexus. ergo nec hoc sacrz eis ꝓpetit. ¶ Ꝑ. cōfirmatio ē sacrm cōfessiōis sz muti nō ſit cōfiteri. ergo nō dz eis dari hoc sacramentū. ¶ Ꝑ. moriētes a pugna huius vite sbtrahunt̄. sed ad robur in pugna hui⁹ vite dat ꝓfirmatio. ergo nō dz moriētib⁹ dari. ¶ Sz ℈ est: qō dicit Aug. de sancto vic. oino piculoſiz esset ſi ab hac vita sine cōfirmatiōe migrare cōtingeret: ergo oībus dandū est hoc sacramētū. ¶ Ꝑ. ad robur in hoc sacramēto dat septiformis gr̄a spūſancti. sed hec oībus est necessaria. q̄ sacrm cōfirmationis oībus dari cōpetit.

¶ Rñ deo dōz ad. i. q. q suſcipe baptiſmū ē i ꝑcepto cū ſit sacrz necessitatis: ꝛ iō dñs voluit baptiçari q̄uis i baptismo nihil suſcipet. ſz magis cōtulerit vt forma obediendi mādatis oībus ꝑberet̄ p ipz: ꝛ pp hoc dixit ad baptiſmum veniēs: Sic decet nos ipler oēz iustitiā: iustitia. n. cōſistit in obediētia legis: vt pbz dicit in. ℈. Eth. sed sacrm cōfirmatiōis nō ē necessitatis. ſz vtilitatis alicui⁹ cōſequēde cā accipiēdis: ꝛ iō cū dñs nō acceperit aligd a sacris nō debuit sacrm cōfirmatiōis accipe: ſic nec sacrz ordis: qz ptās excellētie ī sacris ꝛ plenitudo spūſancti i ipo a sui cōceptiōe fuit. ꝛ sic nō oportebat nisi q̄ i ipso erat inotescere: qō factus ē p aduētū colūbe sup ipm. ¶ Et p ꝑ. solutio ad obiecta.

¶ Ad. z. q. dōz q pfectio q̄ cōfert i ordie ꝛ cōfirmatiōe differūt: q pfectio ordis ē ad aligd dispēsādū: pfectio aūt cōfirmatiōis ē ad stādū fortiter i scipso. ad hoc aūt q dispēsatio alicui⁹ rei dct alicui regrit idoneitas aliq̄ prexñs i eo q̄ dispēsationē recipit pp piculū qō pōt imminere ex praua dispēsatione: ꝛ iō pfectio ordis nō cōfert pueris: ſz pfectio q̄ gs i scipso pficit nō exigit aliā pfectionē: sed ipsa pfectiōe quis idoneus reddit: nec ex hoc aliqō piculuz imminere pōt: ꝛ iō cōfirmatio pōt puero tradi ꝛ ꝓueniēter tradit: qz ifātilis etas nō patit fictionē q̄ effect⁹ sacri i gnare: certū tñ est q effectū sacri plene recipit: p quez erit idone⁹ ad pugnā ꝛ cōfessionē ad pfectaz etatē veniēs nisi gr̄az acceptā p pctm amittat. Ꝑ ꝑ. solutio ad obiecta.

¶ Ad. z. q. dōz q sicut dictū ē pfectio i ꝛfirmatiōe collata nō exigit aliā pfectionē: ſz p eā gs i scipo pficit: vt sit idoneus ad pugnā spūalē: ꝛ qz cuilibet ē cōueniēs ꝛ bonus: vt in pugna spūali fortitudinē habeat: iō ab hoc sacro nullus excludi dz q sit baptiçat⁹. ¶ Ad p^m q dōz q nō pōt supra cōez statū quātuz ad dispēsationē alicui⁹ sacri: ſz quātuz ad cōfessionē sacroꝝ: ꝛ hec pfectio vel excellētia oībus membris ecclesie cōpetit p hoc sacrm confirmationis collata.

¶ Ad z^m dōm q ēt q̄dā mulieres i pugna spūali gloriosi reportauerūt ab hoste triūphuz: sicut pz de beata agnete ꝛ beata cecilia ꝛ alys: vñ ab hoc sacro mulieres nō ſūt excludēde. ¶ Ad z^m dōz q q̄uis muti nō possūt bñe voluntatē ꝛ propositū possūt cōfiteri nutib⁹ ꝛ possūt bñe voluntatē ꝛ ꝓpositū ꝓfitendi: ꝛ iō eis non dz denegari hoc sacrm. ¶ Ad 4^m dōm q q̄uis moriētes abstrahant̄ a pugna: tñ vadūt ad locū ꝓmū in quo secūdū mensurā gratie dat̄ mensura gloriē: ꝛ iō indiget plenitudine gratie q̄ in pugna perficit pp finem pugne consequendum.

Ad tertium sic ꝓceditur: vr̄ q nō exigat̄ q aliquis teneat aliquē ad confirmationē. ille. n. q hz imediatā relationē ad ꝓncipez ꝓparēt sicut nō dz q mediantibus aligb⁹ corazꝝ principe ꝓparēt sicut serui ꝓparēt mediantib⁹ dñis: ꝛ filyfamilias mediantib⁹ patribus. sed confirmandus iam hz imediataz relationē ad ꝓncipem ecclesie: cum sit membr̄ ecclesie per baptismum. ergo q̄uis baptiçatus per aliuz debeat ꝓsentari: tamen confirmandus nullo modo debet per alium ad cōfirmationem teneri: precipue ſi sit adultus. ¶ Ꝑ. fortitudo minus competit mulieribus q̄ viris: ꝓuer. vltimo. Mulierem fortem quis inueniet. sed confirmatio est sacramentum fortitudinis: quia in eo datur spiritus ſanctus

ad robur. ergo ad minus mulier non debet tenere viruz ad ꝓfirmationē. ¶ Sed ꝛ: vr ēt q̄ ñ ꝓfirmat⁹ possit tenere ad ꝓfirmationē: qz mai⁹ ē sacr̄m ꝓferre q̄z ad sacr̄z subsequēdū aliquē tenere. sed nō ꝓfirmat⁹ pōt sacr̄m baptisimi ꝓferre. ergo multo fortiꝰ pōt ad ꝓfirmationē tenere. ¶ Alteriꝰ vr̄ q̄ ñ debeat fieri linitio chrismatis tm̄ i frōte qz vter ē nobilioꝛ ps corpis q̄z frons: qz ibi ē organū cogitatiue: ℞ aūt organū fantasie: sed sacerdos q ē inferioꝛ q̄z eps vngit baptiçatos chrismate i vtice. ergo epus non dz vngere chrismate ꝓfirmādo in fronte. ¶ ℞. ꝓfirmatio ē sacramentū ꝓfessionis. sed ꝓfessio fit ore. ergo vnctio confirmatiōis magis deberet i ore fieri. ¶ ℞. frons ē locus nudus ⁊ patens. sed hic de facili sordes ꝛbit. cū ergo chrisma sit seruādū ab oī ingnamēto: videt̄ q̄ nō cōgrue fiat vnctio i frōte. ¶ Sed ꝛ in ꝓfirmatiōe dat̄ spūssanct⁹ ad robur. sed robur i frōte significat̄: vt ps Ēçe .3. Ecce dedi frontē tuā duriozē frōtib⁹ eoꝝ. ℊ i frōte dz fieri vnctio cōfirmatiōis. ¶ ℞. Apoc. 7. Angelus dicit quoadusq̄ signemus seruos dei viui i frōtib⁹ eoꝝ. sed epi dicūt angeli: vt ps Apoc. 3. ergo eorum est in fronte signare. ¶ Ulterius vr̄ q̄ ꝓfirmatio possit iterari. sicut. n. ꝓfirmatio dat̄ ad robur fidei: ita eucharistia ad robur charitat̄: sed eucharistia iterat̄. ℊ ⁊ ꝓfirmatio. ¶ ℞. si morb⁹ iteratur ⁊ medicina iterari. s. spūalis ifirmitas. ℊ ⁊ sacr̄m dz iterari. ¶ Sed ꝛ: sicut i baptismo ipꝛimit character: ita ⁊ i ꝓfirmatiōe. sed baptismus nō iteratur. ergo nec ꝓfirmatio.

¶ Rideo dōz ad. 1. q. q̄ i sacro ꝓfirmatiōis dat̄ spūssctūs robur. vñ pp hoc aliquis ad ꝓfirmationē accedit: qz se habere robur stādi nō p̄sumit: ⁊ iō istitutū fuit vt ab altero teneat̄ ad significandū q̄ p se stare nō posset. ¶ Ad p^m dōz q̄ ille q est mediator i hoc sacro nō hz officiū repugnādi q̄si extraneū sicut est i baptismo: neq; suscipiendi q̄si instruendi: sed solū tenendi q̄si infirmū. ¶ Ad z^m dōz q̄ fortitudo spūalis est q rp̄m i quo nō est masculus ⁊ femina: vt dicit ad Gal. 3. ⁊ ita nō differt vtrū vir mulierē vel mulier virū teneat: q̄uis gdā ꝛriū dicāt. s. q̄ mulier virum tenere non potest.

¶ Ad .z. q. dōm q̄ hō pōt ipediri a libera ⁊ aperta ꝓfessione fidei pp duo. s. pp timoꝛē mortis ⁊ pp ꝓfusionē q̄ ē timoꝛ ignominie: vtriusq; aūt signū precipue i facie manifestat̄: qz pallescūt timētes ⁊ rubet verecūdati: vt dr̄ in. 3. ethi. ⁊ picipue i frōte q̄ est ps magis apta ⁊ imaginatiōi expatiēdūt passiōes p̄dicte vicina: ⁊ iō cū ꝓfirmatio det ad liberā ꝓfessionē fidei rp̄i ꝓueniēter vngūt ꝓfirmati i frōte. ¶ Ad p^m ℊ dōm q̄ vnctio q̄ dat̄ in vertice a sacerdote significat dignitatē regalē ⁊ sacerdotalē i baptiçato: qz i capite ē de nuero illoꝝ quib⁹ dr̄. Uos estis gens scā regale sacerdotiū. i. Petri. 2. ⁊ iō i vertice fit ad assignādū eminentiā dignitatis collate. sed vnctio cōfirmatiōis dat̄ ad fortiter defendendā dignitatē acceptā: q̄ amplioꝰ est: ⁊ iō dz dari in loco publico dari dz. ¶ Ad z^m dōz q̄ nō dat̄ hoc sacr̄z vbi apparēt ille passiones: q̄ liberā ꝓfessionē ipedire p̄nt. ¶ Ad ȝ^m dōm q̄ ex hoc nō est periculū qz ligat̄ frons ꝓfirmati quousq; desiccet̄ locus: ⁊ postmodū ēt fm Aug. dz esse sub q̄dā disciplina custodiēdi chrismā: ne. s. caput lauet vsq; ad. 7. dies pp. 7. dona spūssancti: ⁊ sicut ēt eccl'ia 7. diebus aduentū spūssancti in discipulos celebrat.

¶ Ad .3. q. dōm q̄ sacr̄m q̄ hz effectū semp pmanētē non pōt iterari sine iniuria sacri. ⁊ iō qz in ꝓfirmatiōe ipꝛimit̄ character q est idelebilis: iō non dz iterari. ¶ Ad p^m ergo dōm q̄ eucharistia nō ipꝛimit characterē nec illud q̄ō est res ⁊ sacr̄m est aliqua forma recepta in recipiēte sacrz: sic est ꝓfirmatiōe: ⁊ iō nō est silis rō. ¶ Ad z^m dōm q̄ cōfirmatio dat̄ ꝛ infirmitatē put est ꝛcta p originale peccatū: ⁊ sic nō redit q̄uis ifirmitas actualis peccati redeat.

¶ Donatio spūssancti ad robur. ꝛ: panis coꝛ boꝛis ꝓfirmat. ergo magis ptinet ad eucharistiā q̄z ad ꝓfirmationez. Et dōm q̄ p eucharistiā roboraī charitas: p hoc aūt sacrz fides. in his. n. duab⁹ virtutib⁹ tota virt⁹ spūalis edificy cōstit. ¶ Uel dōm q̄ charitas pficit ⁊ roborat ad standum in seipso p modū cibi: sed ꝓfirmatio ad pugnā q̄ qs ab aliis patiť i ꝓfessionē nois rp̄i ꝛ aduersarios audaciā p̄bēs.

¶ Hoc sacramentum tm̄ a ieiunis ⁊c. propter eminentiaz spiritussancti: que cum sua plenitudine i hoc sacramento dat ad robur.

¶ De sacro altaris ⁊ eucharistie. Di. VIII. a

POst sacrz baptismi ⁊ ꝓfirmationis seq̄t eucharistie sacr̄m. Per baptismū mūdamur. Per eucharistiā i bono cōsūmamur. Baptismus estus vitioꝛū extiguit. eucharistia spūaliter reficit. Unde excellēter eucharistia dr̄. i. bona gratia: qz i hoc sacro nō mō est augmētū virtutis ⁊ gr̄e: sed ille totus sumit̄: q est fons ⁊ oꝛigo totius gr̄e. Cui⁹ figura p̄cessit: qō māna pluit deus p̄ꝛb⁹ i dserto: q quotidiano celi pascebant̄ alimēto. Alī panē angelorum māducauit homo. Sed tūc qui panez il lū mandducauerunt mortui sunt. Iste vero panis vinus qui de celo descendit vitā mūdo tribuit. Nāna illud de celo: hoc super celū. Illō scaturiebat in die alterū reseruatum: hoc ab oī corruptione alienum. Quicunq; religiose gustauerit corruptiōem nō videbit. Illud datum fuit antiquis post trāsitū maris rubꝛi: vbi submersis egyptijs liberati sūt hebꝛei. Ita hoc celeste manna: nō nisi renatis p̄stari debet. Panis ille coꝛporalis populū antiquū ad terrā p̄missiōis per desertū eduxit. Hec esca celestis fideles hui⁹ seculi desertū trāseuntes in celū subuehit. Unde recte viaticū appellatur: qz in via nos reficiens vsq; in patriā deducit. Sicut ergo in mari rubꝛo figura baptismi p̄cessit: ita i māna significatio dīnici coꝛporis. Hec duo sacramenta demōstratiua sunt: vbi de latere x̄pi sanguis ⁊ aqua ꝓfluxerūt: qz per sanguinē redemptionis ⁊ aquā ablutiōis nos redimere venit a dyabolo ⁊ a peccato: sicut israelitas p sāguinem agni paschalis ab exterminatoꝛe: ⁊ per aquam maris rubꝛi ab egyptijs liberauit. Huius etiam sacramenti ritum melchisedech ostēdit vbi panem ⁊ vinuz abꝛae obtulit. Unde vt ait Ambꝛosius intelligi datur anterioꝛa esse sacramenta christianoꝛum q̄z iudeoꝛum.

¶ De institutione sacramenti. b

HIc etiam illa ꝓsideranda occurrūt quatuoꝛ. s. sacramētū: institutio: forma: ⁊ res. Sacramētum dominus instituit quādo post typicum agnuz coꝛpus ⁊

sāguinē suū discipulis ī cena porrexit. Ūñ Eusebius emisenus. Qr corp⁹ assumptū ablatur⁹ erat ab oculis: ⁊ illatur⁹ syderib⁹: necesse erat vt die cene sacramentuz nobis corporis ⁊ sanguinis ꝓsecraret. Ut coleret ingiter p mysterium quod semel offerebatur in precium.

¶ De forma. c

Forma xⁱ est quā ipse ibidē edidit dicens: hoc ē corpus meū: ⁊ post. Hic est sanguis meus. Cū.n. hec verba ꝓferunt: ꝓuersio fit pānis ⁊ vini ī substātiā corpis ⁊ sanguinis xⁱ. Reliq̄ ad laudē dei dicunt. Unde Ambro. Sermōe xⁱ hoc conficitur sacrm: qr sermo xⁱ creaturaz mutat: ⁊ sic ex pane fit corpus xⁱ ⁊ vinū cū aqua in calicem missum fit sanguis ꝓsecratione verbi celestis. Cōsecratio qbus fit verbis: Attēde q̄ sūt verba. Accipite ergo ⁊ comedite ex eo oēs. hoc est corpus meū: ⁊ itez. Accipite ⁊ bibite ex hoc oēs: hic est sanguis meus. Per reliqua oia que dicunt laus deo refertur: oratio ꝑmittitur ꝓ populo: ꝓ regibus. Item Aug. Credēdū est q in illis verbis xⁱ sacramenta ꝓficiantur: reliqua oia nihil aliud sūt q̄z laudes vel obsecrationes fidelium ⁊ petitiōes. Ecce que sit institutio ⁊ forma huius sacramēti. Ubi cōsideratiōe dignū est: quare illud sacramētū post cenā dedit discipulis. Dñs igit iesus ad inuisibilia pāne maiestatis migraturus celebrato cum discipul⁹ rypico pascha: q̄ddā mēoriale eis cōmēdare volēs: sub specie pānis ⁊ vini: corp⁹ ⁊ sāguinē suū ita eis tradidit vt oīderet legis veteris sacra: iter q̄ ꝑcipuū erat agni paschalis sacrificiū: ī morte sua termiari: ac legis noue sacra substitui ī qb⁹ excellit mysteriū eucharistie Jō ēt post alia ād̄it: vt hoc vnū arti⁹ mēorie discipulo ꝓ ifigeret: ⁊ ab eccl'ia deiceps frequentaret. Sz nō ex ide disciplinā sāxit ī posterꝝ: vt post alios cibos sumat. poti⁹ a ieiunis sumi oz sicut ap'lus docet: vt singl'ari reuerētia dīudicet. i. discernat ab alīs cibis. Qd dñs ap'lis disponēdū reliqt. Ūñ Aug. Appet cū prio acceperūt discipuli eucharistiā nō eos accepisse ieiunos. Nō iō tñ calūniandū est vniuerse ecclesie q̄ a ieiunis sumit semp. Placuit.n. spiritui sancto vt in honore tanti sacri prius in os christiani dominicū corpus itraret q̄z alīj cibi. ideo vbiq̄z mos iste seruatur. Non.n. qr post cibos dedit dominus: ideo pransi vel cenati illud accipere debēt: vt illi faciebāt quos ap'lus redarguit. Nam saluator quo vehementius cōmendaret mysterij illius altitudinē vltimū hoc voluit infigere cordibus ⁊ memorie discipuloꝝ a qbus ad passionē digressurus erat. Quo át or das dispositurus erat reseruauit docendum. d

¶ De sacramento ⁊ re.

Nunc qd ibi sacrz fit ⁊ quid res videamus. Sacrm est inuisibilis gratie visibilis forma. Forma ergo pānis ⁊ vini q̄ ibi videt est sacrm. i. signū sacre rei: qr ꝓter speciē quā igerit sēsib⁹ aliqd aliud fac ī cognitionē venire. Tenēt ergo spēs vocabula rerꝝ q̄ añ fuerūt. s. panis ⁊ vini. Huius át sacri gemina est res: vna. s. cōtenta ⁊ significata: altera significata ⁊ nō cōtēta. Res ꝓtenta ⁊ significata est caro xⁱ quā de virgine traxit: ⁊ sanguis quē ꝓ nobis fudit. Res autē significata ⁊ nō ꝓtēta est vnitas ecclesie ī pdestinatis vocatis: iustificatis ⁊ gl'ificatis. Hec est duplex. carro xⁱ ⁊ sanguis. Ūñ Hiero. Dupl'r inqt itel ligit caro xⁱ ⁊ sanguis: vel illa q̄ crucifixa ē ⁊ sepulta. ⁊ sanguis q̄ militis lācea effusus ē: vel illa spūalis ac diuina ō q̄ ipse ait. Caro mea vere est cib⁹: ⁊ sāguis meus vere est potus: ⁊ nisi māducaueritis carnē meā ⁊ biberitis meū sāguinē nō hēbitis vitam in vobis. Sūt ergo hic tria distinguēda. Unū qō tñ est sacrm: alterū quod est sacramētū ⁊ res. ⁊ tertiū quod ē res ⁊ non sacramentū. Sacramentū ⁊ nō res: est spēs visibilis panis ⁊ vini. Sacramentū ⁊ res caro xⁱ pp̄ia: ⁊ sanguis. Res ⁊ nō sacrz: mystica eius caro. Porro illa spēs visibilis sacrz est gemine rei: qr vtranq̄z rem significat: vtriusq̄z rei similitudinē gerit exp̄essam. Nam sicut panis p̄e ceteris cibis corpus reficit ⁊ sustentat: ⁊ vinuz hominē letificat atq̄z iebriat. Sic caro xⁱ iteriorem hoiem plus ceteris gratijs spūal'r reficit ⁊ saginat. Ūñ calix ruus iebriās q̄z preclarus est. Hēt ēt sil'itudinem cuz remystica q̄ est vnitas fideliū: qr sicut ex multis granis cōficit vnus panis ⁊ ex pluribus acinis vinum ī vnū cōfluit: sic ex multis fidelibus plonis vnitas eccl'iastica constat. Ūñ ap'lus. Unꝰ panis ⁊ vnum corpus multi sumus ⁊c. Ūñ Augu. Unus panis ⁊ vnū corpus ecclesia dr: ꝓ eo q̄ sicut vnus panis ex multis granis ⁊ vnū corpus ex multis mēbris cōponitur: sic ecclesia ex multis fidelibus charitate copulante cōnectit. Hoc mysteriuz pacis ⁊ vnitatis nostre xⁱ ī sua mēsa ꝓsecrauit. q accipit hoc mysterium vnitatis ⁊ ñ tenet viculū pacis: nō accipit hoc mysteriū ꝓ se sed contra se. Cuius etiaz sacramentū est corꝑ xⁱ pp̄iū de xⁱgie sūptuz qr

vt corp⁹ xpi ex multis mẽbris purissimis ⁊ im maculatis ꝯstat: ita societas ecclĩastica ex multis plonis a crimiali macula liberis ꝯsistit. In thim que sunt imputribilia ⁊ albe spine silia.

Postꝫ magister determinauit de baptismo ⁊ ꝯfirmatiõe. hic 3⁹ determiat de eucharistie sacro. ⁊ diuidit in ptes duas. in p⁹ determiat ea q̃ pertinẽt ad ipsum sacrm: in z⁹ determiat de dispesã. ibi. Solet ẽt q̃ri vtrũ qcũqꝫ sacerdotes ⁊c. 2ª pseqt de eis i spãli di. io. ibi. Sũt itẽ alq̃ pcedẽtiũ ⁊c. in 2⁹ determiat vsũ sacri. 9. dis. ibi. Ait sic due sunt res ⁊c. huius ℞ sacrm figurat. in z⁹ determiat pcedẽtia eucharistiaz q̃ sacrm integrat. s. formã ⁊ istitutionẽ: ibi. Nec ẽt añ alia ⁊c. in 3⁹ determiat ꝯsecratia q̃ in ℞ sacro efficiũt vel significant: 3⁹ monet quãdã qnẽ ⁊ soluit: ibi. Sed ꝯsideratiõe dignũ determiat istitutionẽ. in z⁹ formã: ibi. Forma vo est ⁊c. in eucharistie p.ꝯpationẽ ad significatũ vel causatũ ei⁹. Et est ⁊c. Rũgd ibi fit sacrm ⁊c. Hic determiat de sacro circa ℞ duo sac.p oñdit qd sit ibi res ⁊ qd sacrz. z⁹ ꝯcludit eoꝝ nũer ⁊ ordinẽ: ibi. Sũt igit hec tria distinguẽda ⁊c.

Quest duplex qõ. Pria de ipso eucharistie sacro. Circa primũ q̃runt q̃ttuor. Prio vtrum sit sacrm. Secũdo de significatiõe eius. Tertio de institutiõe. 4⁹ de ordine sumẽdi bũc cibũ respectu aliorum cibozum.

Ad primum sic pcedit: vr̃ q eucharistia nõ sit ordinari. sed ꝯfirmatio est ad pficiẽdũ ℔m Dio. cũ g̃ ℞z ipz eucharistia ẽt sit pfectio: vr̃ q supfluat hoc sacrm. Ps. ℞ ꝯi sacro nouę legis idẽ qõ figurat efficit p signũ figuratũ. ℞z ipes panis ⁊ vini q̃ figurãt corp⁹ xpi vex ⁊ mysticũ non efficit illud. g̃ eucharistia nõ est sacrm nouę legis. Ps. sacrm est elemẽtũ mãle ℔m Hugo. exteri⁹ oculis supposi/ tũ. sed corp⁹ xpi vex qõ dr̃ hic sacrm ⁊ res silr: nõ ẽ oculis suppositũ. g̃ nõ ẽ sacrm. Ps. oẽ sacrm in ipsa sui susceptiõe ꝯsecrat ⁊ pficit: sicut ps de baptismo qõ pficit i ipsa ablutiõe. sz eucharistia ꝯsecrat añ sumptionẽ. g̃ ñ ẽ sacrm. Ps. i oi alio sacro illud qõ est res ⁊ sacrm ẽ aliqd effectũ i susciptẽte: sicut character i baptismo. sed corpus xpi vex qõ ponit hic res ⁊ sacrm nõ est aliqd i recipiente effectũ. g̃ nõ est sacrz eiusdẽ rõnis cũ alys. Sz ꝯ ẽ: qõ i collecta dr̃. Presta vt hoc tuũ sacrz nõ sit nobis reat⁹ ad penã. Ps. ois actio p mistros ecclie dispẽsata i q̃ ex ipo ogẽ opato gra ꝯfert ẽ sacrm. sz eucharistia ẽ hõ. g̃ ẽ sacrz. Alteri⁹ vr̃ q nõ sit vnũ sacrm sed mlta. p p ℞ q̃ i colecta dr̃. Purificẽt nos dñe hec sacra q̃ sumpsim⁹. Ps. sacrm est i gẽe signi. sed ea q̃ sũt i gẽe signi: sicut noia pluralitatis significant ad pluralitatẽ signãtiũ q̃uis sit idẽ signatus: sicut marcus ⁊ tullius sũt duo noia: q̃uis sit idẽ signatus: sicut cũ g̃ i eucharistia sint plia sacra. Ps. vnitas rei ẽ ex forma sua. sz i eucharistia sunt due forme. vna ad ꝯsecratiõem panis. alia ad ꝯsecratiõem sanguinis. g̃ sunt duo sacra. Ps. ea q̃ nec vr̃ q sint plia sacra. Ps. vnitas rei ẽ ex forma sua. sz i eucharistia sunt due forme. vna ad ꝯsecratiõem panis. alia i genere nec i spẽ ꝯuenit sũt plia simpliciter. sz corp⁹ xpi vere sũt dra ⁊ spẽ ⁊ gẽe. ergo sũt plura simplr. cũ ergo vtrũqꝫ dicat sacrm i eucharistia: vr̃ q nõ sit vnũ sacrz. Ps. ex duob⁹ pfectis nõ fit aliqd vnũ. sed xps perfecte est sub vtraqꝫ spẽ. s. panis ⁊ vini. g̃ ex his duob⁹ nõ fit vnũ sacrm. Sed ꝯ est: qz si essent duo: tũc sacra noue legis nõ essent tm̃ septẽ. Ps. q̃cũqꝫ ordinant ad idẽ efficiẽdũ ⁊ significãdũ ptinẽt ad vnũ sacrm: sz oia q̃ i eucharistia sũt ptinẽt ad idẽ repntãdũ. s. mortẽ dñi: et idẽ efficiẽdus. s. gram: p quã homo ĩcorporat corpori mystico. ergo est vnum tãtũ sacramentum.

Alterius vr̃ q nõ ꝓueniẽtib⁹ noib⁹ noiet. nomẽ. n. ppriũ alicui dz ponι ex eo q̃ sit sibi ppus: sed bõitas gr̃e est cõis oib⁹ sacris. g̃ ex ℞ nõ dz ponι nomẽ ppriũ vni sacro: vt dicat eucharistia. Ps. sic i lra dr̃ ℞ sacrm: iõ viaticus appellat: qz i via nos reficiẽs vsq̃ ad pr̃iam deducit. sz ℞ est cõe oib⁹ sacris: q̃ nõ nisi viatoribus dat ad gliam pr̃ie: q̃ ẽ res nõ ꝓtẽta ⁊ significata i oib⁹ sacris. g̃ nõ ꝓuẽiẽter viaticũ appellat. Ps. cãe p effect⁹ denoiari, solet. sed adducere ad cõionẽ fideliũ est effect⁹ baptismi. sz Dio. vt ex pdict⁹ pz. g̃ baptism⁹ magis dz dici cõio vel synaxis q̃ ℞ sacrm. Ps. i q̃lz sacro fit aliqd sacrũ: sed ℞ ipor/ tat sacrificiũ nomẽ. ergo sacrificiũ ẽt nõ ẽ nomẽ ppriũ buius sacri. Ps. hostia vr̃ idẽ qõ sacrificiũ. sz Dio. ꝯfirmationẽ noiat carismatis hostiã. g̃ neq̃ hostia neq̃ sacrificium est nomen ppriũ huic sacramento.

Rndeo dõm ad. i. q. q̃ eucharistia sacrm q̃ddaz est: alio tñ mõ ab oib⁹ alys sacris. sacrm. n. sz sui nois ppetatẽ scitatẽ actiue ĩportat. vñ sm ℞ aliqd hz sacri rõnẽ sm q̃ hz rõnẽ scificatõis: q̃ sanctũ aliqd fit. Dr̃ aũt aliqd scñ dupl⁹. vno⁹ simpl⁹ ⁊ p se: sic qõ ẽ subm scitatis: sic dr̃ hõ sanctus. alio⁹ secũdario ⁊ sm qd: ex eo q̃ hz ordinẽ ad hãc scitatẽ: vel sic hñs vtutẽ scificãdi: sicut christma dr̃ scñ vel q̃cũqꝫ alio mõ ad aliqd scñ deputat: sicut altare scñ: ⁊ iõ ea q̃ bus aliqd fit scñ pmo mõ dicunt sacra simpl⁹. illa autez qb⁹ fit aliqd scñ secũdo mõ nõ dicũt sacra: sz sacralia magis. ĩ alys ergo sacris fit aliqd scñ pmo mõ: sicut hõ suscipiens sacrm: nõ aũt elemẽtũ corpale scificãs hoiez: qz ℞ ẽ sacrũ secũdo modo: ⁊ iõ hoc qõ ptinet ad scificationẽ materie in oib⁹ sacris nõ est sacrm sed sacrale: sed ℞ qõ ptinet ad vsũ mãe q̃ hõ scificat est sacrm: in ℞ aũt sacro illud qõ est scificans hoiem est scñ p mõ: q̃si subiectũ scitatis: qz ẽ ipse xps: ⁊ iõ ista scificatio mãe est hoc sacrm: sz scificatio hois est effect⁹ sacri: ⁊ iõ hoc sacrm ĩ se ꝯsideratũ est dignius oib⁹ sacris: qz hz absolutã scitatẽ ẽt pter susciptẽtẽ: alia aũt nõ hñt nisi ĩ ordine ad aliud: ⁊ iõ hoc sacramẽtũ est pfectio alioꝝ sacroꝝ: qz oẽ quod ẽ p aliud reducit ad id qõ est p se: sicut pz ỗ accñte ⁊ suba. Ad p̃m g̃ dõz q̃ pfectũ vnũquodq̃ ẽ cũ attingit ppriã vtutẽ: vt dr̃ in. 7. phy. Aristus aũt est vltimũ in re: vt dr̃ in pr̃io ce. ⁊ mũdi. ⁊ iõ perfectio rei cõsistit i hoc q̃ res ad sui vltimũ pducat. Est aũt dupl⁹ vltimũ rei: vnũ qõ est in re: ⁊ aliud qõ est ỗ rez: sic i corpib⁹ vltimũ ĩ corpe est superficies corpis ꝓtẽti. vltimus extra est locus q̃ est superficies corporis ptinẽtis: vltimum aũt cuiuslibet rei i seipsa est ipsa rei opatio: pp quã res ẽ: forma. n. est finis generatõis nõ ipsi⁹ generati: vt dicit Aõ mẽ. in. z. phy. vñ res q̃ hz formã substãtialẽ p quã est esse nõ dicit pfecta simpl⁹ sed pfecta ĩ esse: vl pfecta pfectione pma: ⁊ talẽ pfectionẽ quãtũ ad eẽ spũale acqrit hõ i baptismo: i q̃ ẽ regeneratio spũalis: ⁊ iõ Dio. nõ ponit baptismũ hñtẽ vim pfectiuã simpl⁹: sed magis purgatiuã ⁊ illuminatiuã: sed simpl⁹ pfectũ dr̃ qõ hz opationẽ ꝓuẽiẽtẽ sue forme. in ℞. n. ꝯsistit vt⁹ rei sm ph̃m ĩ. z. et ℞. p cuius consecutionẽ aliqd dicit pfectũ vt dictũ est. Hois autẽ opatio spiritualis est duplex. vna ipsius inquãtũ est psona puata ⁊ quãtũ ad hoc pficit ꝯfirmatio que facit hoiem nõ impeditum aliquo mundano timore in confessione fidei: ⁊ aliis que ad christianã religionem spectant. Alia inquantus est persona publica quasi membrum principale ⁊ influẽs alys membris: ⁊ quãtus ad hoc pficit sacramẽtũ ordinis

vltimū aūt cuiuslibet rei ex̄ seipsam ē p̄ncipiuz a quo res hz esse:q: p ꝛiūctiōem ad ipm res ꝛpleť ꝛ firmāť:ꝛ pp di stātiā ab ipso deficiūt:sicut cozzuptibilia pp lōge distare a p̄:vt dr̄ i.z.de gnātiōe.ꝛ iō p̄mū agēs hz ēt rōnez vltimi finis pficiētis:fōs āt christiāe vite ē xp̄s:ꝛ iō B mō eucha ristia pficit xp̄o ꝛiūgēs:ꝛ iō B sacr̄m ē pfectio oīuz pfecti onū:vt Dio.dicit.vñ ꝛ oēs q sacr̄a alia accipiūt B sacro in fine ꝛfirmāť:vt ipse dicit. ¶ Ad z^m dōm q̄ sicut ad spēs sensibiles alioz sacroz se hz vt^o q̄ iteri^o ineſt q̄ scificatōez acgrit:ex q̄ sacr̄m efficit fm Hug.ita i hoc sacro se hz ipz cozp^o xp̄i:qō p ꝛsecratiōem sub spēb^o illis fit.vñ sicut i ali is sacris māle elemētū nō est cā vtutis q̄ i ipo est:neq; ali cui^o spūalis effect^o i hoīe nisi mediāte virtute fm q̄ ex ele mēto ꝛ vtute q̄si vnū efficiť.ita i hoc sacro spēs nō sūt cā cozpis xp̄i neq; alicui^o effectus in aīa spūalis nisi mediāte cozpe xp̄i vero:fm q̄ ex spēb^o ꝛ cozpe xp̄i fit vnū sacr̄m. vtrū āt spēs ille fm se hēant aliquē effectū cozpalē: sicut aq̄ cozpal^r abluit i baptismo ēt nō mediāte spūali vtute: īfra diceť. ¶ Ad 3^m dōm q̄ oē sacr̄m est visibile: nō tn oz q̄ qcqd ē in sacro sit visibile.vr̄.n.spēs visibilis aq̄ in ba ptismo:sed ñ vr̄ vt^o spūalis q̄ secreti^o opať salutez:ꝛ sil^r B videť spēs:sed nō vr̄ vez cozp^o xp̄i. ¶ Uel dōm q̄ ē visi bile nō i se:sed i spēb^o q̄ ipm tegūt sic ꝛ suba alioz cozpoz vr̄ mediāte coloze. ¶ Ad 4^m dōm q̄ scītas q̄ ē i materys alioz sacroz nō ē forma scītatis absolute:sz fm ordinem ad aliud:vt i.i.di.dēm est:ꝛ iō nō ē sil'e de alys sacris:ꝛ de B vt ex dictis pz. ¶ Ad 5^m dōm q̄ ex hocipso q̄ alia sacra pficiunť i acceptiōe vel collatiōe ꝛtingit q̄ illud q̄ est i eis sacr̄m ꝛ res est aliqd acgsitū i suscipiēte:in hoc autem sacramento aliter est:vt ex dictis patet.

¶ Ad.z.q.dōm q̄ p se vnū simpl'r:ꝛ qō ē numero vnū tri bus modis dr̄.vno mō sic idiuisibile est vnū: vt pūctus ꝛ vnitas: qō neq; est multa actu neq; potētia. Alio mō qō ē vnū ex ꝛtinuitate: qō tn est multa potētia sic linea.3° mō qō est vnū pfectiōe:sicut dr̄ calciamētū vnū: q: hz oēs p tes q̄ regrūť ad calciamētū:ꝛ hec vnitas dr̄ i oīb^o illis ad q̄z ītegritatē aliq̄ exigūť:sicut vn^o hō vna dom^o:ꝛ q: ad esse sacri multa ꝛcurrūt:sicut forma ꝛ mā ꝛ hȳ: iō ab hac vnitate pfectiōis dr̄ sacr̄m vnū esse.illa.n.sūt de ītegrita te alicui^o instr̄i:q̄ regrunť ad opationē illā ad quā instr̄m deputatū est.B āt sacr̄m deputatū ē ex diuīa īstitutiōe ad cibationē spūalē:q̄ p cibationē cozpalē significať:ꝛ q: ci batio cozpalis duo regrit.s.aliqd p modum cibi:ꝛ aliqd p modū pot^o:iō ad ītegritatē h^o sacri ex diuīa īstitutiōe est aliqd p modū cibi.s.cozp^o xp̄i ꝛ aliqd p modū potus.s.san guis. ¶ Ad p^m ergo dōm q̄ dr̄ p̄liter sacra:pp mālez di uersitatē signoz. ¶ Ad z^m dōz q̄ rō illa ꝓcedit q̄ntū q̄ ꝛ signū hz ītegrā significationē.sic āt nō ē bic: q: cibatio spūalis non significať p fecte neq; p panis tn neq; p vini tn sumptionē:sed p vtrūq; sil' sicut est i significatiōe no minū ꝛpositoz. ¶ Ad 3^m dōm q̄ rō illa ꝓcederet si vtra q̄ forma rñderet toti sacro.sed B falsū ē:q: vna forma rñ det vni:ꝛ alia aly coz q̄ ad sacr̄m exigunť. ¶ Ad 4^m dōz q̄ q̄uis nō sint vnū i genere vel specie nāe:pñt tn eē vnū p relationē ad vnā opationē ex q̄ vnitate sumitur vnitas sacri. ¶ Ad 5^m dōm q̄ q̄uis xp̄s pfect^o sit sub vtraq; spē: nō tn quātū ad ītegrū vsū sacramenti est sub vtroq; . sed quātum ad diuersos vsus.

¶ Ad.3.q.dōz q̄ in q̄lz sacro est tria cōsiderare.s.originez: pfectionē:ꝛ finē:ad quē est.origo āt oīum sacroz est pas sio xp̄i.de cui^o latere i cruce pēdētis sacra pfluxer̄t: vt sci dicūt.pfectio āt sacri est i B q̄ ꝛtinet gr̄az.finis aūt sacri est duplex.p̄xim^o.s.scificatio recipiētis.ꝛ vltimus .s. vita eterna.hec āt p quādā excellētiā i eucharistia īueniunť: q: B sacr̄m ē spāl'r in memoriā dñice passiōis.vñ Matth. 26.Quotiēscūq; feceritis i mei memoriā facietis:ꝛ ideo quantū ad originē vocať sacrificiū vel hostia.sil'r ēt gr̄az nō p modū ītētiōis ꝛtinet sicut alia sacra:sed plenitudinē gratie i suo fonte:ꝛ iō antonomatice eucharistia dr̄.sil'r ēt q: ipsa ē ꝛsūmatio oīum sanctificationuz: vt Dio.dicit id quod est oīum.s.ꝛgregari ad vnū huic sacramento attri buiť:ꝛ dr̄ cōio vel finexis quod idē est:inquātū.s.hō ꝛgre gatur ad vnū:ꝛ ad seipsū ꝛ ad alios ei qō est maxie vnum ꝛiunctus.sil'r ēt quantū ad vltimū finē ꝛsequēdū maxi mā efficaciā hz inquātū realiter ꝛtinet hoc quo ianua ce li nobis apta ē.s.sanguinē xp̄i:ꝛ iō specialiter viaticuz ap pellať.Et p hoc pz solutio ad obiecta:quia ab eo quod est cōmune aliquid antonomatice denominari potest.

Ad secundum

sic ꝓcedit:vr̄ q̄ huic sacro figu re assignari nō debeāt. nihil.n. disponiť p aliqd sui generis.albedinis.n.non est albedo: nec mot^o ē mot^o.sz sacrz ē signū.ḡ sacro nō dz aptari aliq̄ figura:q: i infinitū ireť. ¶ P̄. sacra veteris legis dicunť sacris noue legis rñdere iquātū signāt ipsa. sacris aūt no ue legis q̄ sūt maxie pfectiōis nō rñdebāt aliq̄ sacra i ve teri lege:vt qdā dicūt.cū ḡ B sacr̄m sit maxie pfectōis vr̄ q̄ nō debeāt ei aliq̄ figure assignari. ¶ P̄. sicut cuchari stia p̄figurata ē i agno paschali:ita ꝛ baptism^o i trāsitu ma ris rubri:vt dr̄.i.cozp.ii:cū ḡ magister nō assignauerit ali quas figuras baptismi vr̄ q̄ nec eucharistie figuras assi gnare debeat. ¶ Sz ꝛ:hoc sacramētū memoriale passio nis christi est spāliter.sed passionē christi precipue opozte bat p̄figurari:p quā nos redemit:vt fides antiquoꝛum ad redēptozē ferreť.ergo p̄cipue opozebat hoc sacr̄m fi gurari. ¶ P̄. hoc sacr̄m est dignissimū ꝛ difficillimum ad credendū.sed talia maxime cōsueruntur p̄figurari.ḡ ꝛc. ¶ Ulterius vr̄ q̄ magister icōueniēter assignet figuras h^o sacri.hoc.n.sacr̄m p^o baptismuz dať: sed agn^o paschalis p^o cessit trāsitū maris rubri:i q̄ baptism^o ē p̄figurat^o. ḡ nō ē ꝛgrua figura h^o sacri. ¶ P̄.i B sacro aliqd offerť deo.sed melchisedech ñ legiť deo obtulisse sed hoi.s.abrae cui ob tulit panē ꝛ vinū:vt dr̄ Geñ.14.ḡ illa oblatio nō ē q̄ēics figura h^o sacri. ¶ P̄.idē nō ē signū sui ipsi^o. ¶ P̄.māna hēbat in ꝛsecrať in altari ē illemet quē xp̄s i cruce fudit p nobis. ergo ille nō est signū vel figura isti^o. ¶ P̄.māna nō h̄z i se oēm sapozis suauitatē:vt dr̄ Sap.16.sed hoc sacr̄m nō h̄z ꝛ alia sacra supfluereť.ḡ māna nō ē figura h^o sacri. ¶ P̄. nobiliozis rei nobilioz dz esse figura.sz eucharistia est no bili^o sacr̄m q̄z baptism^o.cū ḡ baptism^o būerit figurā q̄ pre bebat remediū ex ipso ope opato ꝛ origiale.s. circūcisio, nē.supradicte āt figure ñ fuerūt tales:vr̄ q̄ fuerūt icōpe tētes. ¶ P̄.i canōe misse fit mētio de sacrificio Abrae et Abel:ꝛ sil'r oīa sacrificia legalia huius veri sacrificij figu ra fuerunt.ergo ī sufficiēter posuit magr̄ figuras h^o sacri. ¶ Ulteri^o vr̄ q̄ i lege moysi expressi^o fuit figuratū B sacri ficiū q̄z i lege nāe:q: fm Hug.quāto magis appropinqua uit passio saluatozis:tāto signa fuerūt euidētioza.sed ea q̄ fuerūt i lege moysi fuerūt ꝓpiquioza.ergo expressioza. ¶ P̄.in sacrificijs legis moysi fiebat sanguinis effusiō.ergo le galia sacrificia expressius figurabāt sacramētū passionis christi q̄z oblatio melchisedech. ¶ Sz ꝛ:christus dicitur sacerdos fm ordinē melchisedech:nō aūt fm sacerdoti um legis moysi:quod est sacerdotiuz leuiticum: vt patet Heb.7.ergo oblatio melchisedech magis ꝛuenit cum sa crificio christi q̄z sacrificium legis moysi.

¶ Rñdeo dōz ad.1.q.q̄ sacra noue legis tripliciter se hñt ad veterē legē. Quedā.n.essentialr fuerunt in veteri lege q̄uis nō vt sunt sacramēta noue legis:sz magis fm q̄ sūt i officium vel actū virtutis:sicut penitētia ordo ꝛ matri monīū. Quedā fuerūt fm aliquid eis respōdēs nō essen-

rialiter:sicut baptismꝰ ⁊ eucharistia. Quedã aũt nihil rñ/ dés habuerũt i veteri lege:sic ꝟ firmatio ⁊ extrẽa vnctio. cuiꝰ rõ est:qz ꝑma tria sacra nõ solũ sũt sacra:sz pnia é actꝰ mõnũ aũt ad officiũ dispẽsatiõis sacrõꝝ:mri/ ptis aũt ⁊ eucharistia sũt sacra tñ gram ꝓtinentia: ⁊ iõ aut ps gre esse nõ debuerũt. Sed qz sũt sacra nec̃itatis: baptismꝰ qdẽ quãtũ ad effectũ:eucharistia ãt quãtuz ad fidẽ eius qõ repñtat ꝑ ipsam:iõ opoꝛtuit q in lege moysi berent aliqd rñdens. sed ꝟ firmatio ⁊ extrema vnctio sũt sacra gram ꝓferentia: ⁊ iõ i veteri lege esse nõ debuerũt: qz nõ sũt sacra necessitatis:sed cuiusdã supabũdãtis pfe/ ctiõis:iõ nõ opoꝛtebat q hẽrent aliqd rñdens cũ nõ esset ps plenitudinis gre:⁊ iõ hec duo nõ fuerũt ꝑfigurãda ali/ gbꝰ expressis figuris. sil'r nec ps pnia tria:sz tñ duo media. s. eucharistia ⁊ baptismꝰ. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dom q oppositꝫ rela/ tiões ꝑtin inesse eisdẽ respectu diuersoꝝ:eo q esse relatiui est ad aliqd se hr̃e:nõ aũt ꝓprietates absolute: ⁊ iõ in rela/ tuis ꝓtingit aliqd disponi ꝑ aliqd sui generis ꝑ accñs ⁊ ñ sicut filius est filiꝰ:nõ inquãtũ filiꝰ:sed inquãtũ pater. ⁊ sil'r signi põt esse signũ inquãtũ est signatũ. in absolutis ãt nõ ꝓtingit h̃: vñ q̃litatis non est q̃litas nec ꝑ se nec ꝑ acci/ dens. ¶ Ad ꝛm dom q vna perfectio dr̃ alia mꝛ duplr aut simplr:aut fm statũ:sicut ꝑmiũ essẽtiale qõ aurea dr̃ est simplr maiꝰ q̃ pmiũ accñtale. qõ dr̃ aureola. sed au/ reola est maiꝛ quãtũ ad statũ hñtis: qz nõ cuilibet daf̃ sz tãtumõ illis q sunt i statu pfectiõis. ⁊ sil'r dico q pfectio eucharistie est simplr maiꝛ q̃ pfectio treme vnctiõis: sed ille sũt maiꝛes fm statuz: qz pfectio eucharistie q̃ est ꝑ ꝓiunctionẽ ad principiũ scitatis ẽ oiꝰ de nec̃itate salutis: sed pfectio spũsci ad robur q̃ est i ꝟfir matione vel pfectio purgatiõis a reliquys pcci q̃ est i ex/ trema vnctiõe nõ sunt oiꝰ necessaria: ⁊ iõ pfectiõi eucha/ ristie ꝛz aliqd rñdere in q̃libet lege:nõ aũt pfectioni ꝟfir matiõis ⁊ extreme vnctiõis nisi i lege in q̃ est statꝰ pfecti/ onis que est lex gre. ¶ Ad ꝛm dom q ꝑfiguratio eucha/ ristie erat magis necessaria q̃ baptismi: tũ rõne dignitatis tũ rõne difficultatis: tũ ꝓ necessitatẽ fidei ciꝰ qõ figurat eucharistia: tñ magr̃ supra alias figuras baptismi posuit i circuncisionem ⁊ baptismum ioannis.

¶ Ad ꝛz q. dom q aliqd põt figurari dupliciter. vno mõ ꝑ id qõ est signũ ⁊ cã: ⁊ hoc mõ effusio sanguinis ⁊ aq̃ ex la/ tere xpi fuerũt figura hꝰ sacri. alio mõ ꝑ id qõ est signum tñ: ⁊ sic quãtũ ad id qõ est sacr̃m tñ: in eucharistia fuit fi/ gura eiꝰ oblatio melchisedech. quãtũ aũt ad id qõ ẽ res ⁊ sacr̃m. s. ipm xpm passũ fuit figura agnus paschalis. quã/ tum aũt ad id qõ est res tñ. s. gram fuit signũ mãna qõ re/ ficiebat oẽm saporẽ suauitatis hñs. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dom q rõ illa valeret si baptismi ⁊ eucharistie tñ esset vna figu/ rasfunt aũt ples: ⁊ iõ nõ est iconueniẽs aliqua figurã bap/ tismi q pcedat aliq̃ figura eucaristie ⁊ ab aliq̃ pcedaf̃: sic/ cedit agnus paschalis trãsitũ maris rubri: ⁊ segf̃ circun cisionẽ. ¶ Ad ꝛm dom q eucharistia offerf̃ deo i ipsi⁹ sumptiõe: ⁊ h̃ significatuz tione hostie: ⁊ offerf̃ pplo i ipsi⁹ sumptiõe: ⁊ h̃ significatuz fuit in oblatione melchisedech q obtulit abrae panẽ ⁊ vi/ num ⁊ bñdixit deo excelso. ¶ Ad ꝛm dom q nihil sub ea/ dẽ spẽ manẽs est signũ suiipsi⁹. sed aliqd fm q est in vna specie põt esse signuz sui fm q est sub alia spẽ. ⁊ sil'r est in ꝓposito dom: q aq̃ fluens de latere xpi figurabat ppl'z q eius sanguine redimẽdꝰ ⁊ reficiẽdꝰ erat: ⁊ iõ significabat aq̃ sanguini admixta hꝰ sacri vsum. ¶ Ad 4ᵐ dom q sa/ cramẽtũ hz oẽm suauitatẽ inquãtũ ꝓtinet fontez oĩs gre: q̃uis non ozdiet ei⁹ vsus ad oẽs effectus sacralis gratie. ¶ Vel dom q ẽt q̃tũ ad effectũ hz oẽm suauitatis effe/ cũ i reficiẽdo: qz h̃ solũ sacr̃m ꝑ modũ refectionis opaf̃. ¶ Vel dom fm Dio. q oĩum sacrõꝝ effectꝰ huic sacrõ ꝑtin ascribi iquãtũ pfectio est oĩs sacri hñs q̃si i capitulo ⁊ sũ/ ma oĩa q̃ alia sacra ꝓtinẽt sigillatim. ¶ Ad. 5. dõz q bap/ tismꝰ est sacr̃m necessitatis q̃tũ ad effectũ qz delet pecca tũ oꝛigiale q̃ manẽte nõ est salus: ⁊ iõ opoꝛtebat q i vete/ ri lege rñderet sibi aliq̃ figura q̃ ꝺ oꝛigiale remediũ ꝑbe/ ret. s. circũcisio. sed eucharistia est sacr̃m necessitatis q̃/ tum ad fidẽ eiꝰ qõ repñtat. s. opꝰ nr̃e redẽptiõis: ⁊ ideo nõ opoꝛtuit q hr̃et figuras remediũ ꝑbẽtes: sz signãtes tñ.

¶ Ad 6ᵐ dom q q̃uis in veteri lege fuerunt figure plu/ res mal'r: tñ oẽs ad has reducũf̃: qz i oiꝰ sacrificijs ⁊ ob/ latiõiꝰ antiquoꝝ significabaf̃ illud qõ est res ⁊ sacr̃m in eucharistia: qõ ẽt significaf̃ ꝑ agnũ paschalez. s. ipse xps q obtulit se deo pri ꝑ nobis oblatiõez ⁊ hostiã. Vel dom q iste figure repñtãt coꝛpꝰ xpi fm q est i vsu fideliũ ꝑ esuz: qõ pz de oblatiõe melchisedech q panẽ ⁊ vinũ edẽdũ ob/ tulit Abrae. ⁊ sil'r agnꝰ paschalis edẽdus a ppło occidebatur: ⁊ ẽt mãna ad esũ ppli a deo ꝓuidebaf̃. aq̃ ẽt sanguini admixta i passione christi ppl'm significat xpi sanguinem cõicantẽ: nõ aũt ita est i alijs sacrificijs: ⁊ iõ q̃uis sint figu re xpi passi: nõ tñ sunt ꝑpe figure hꝰ sacri. Sit ãt in canone misse mẽtio de oblatiõe Abrae ⁊ Abel magis ꝓpter de/ uotiõem offerentiũ q̃ ꝓpter figuram rei oblate.

¶ Ad. 3. q. dom q q̃tũ ad id qõ ẽ signũ tñ i h̃ sacrõ exꝑs/ sioꝛ figura hꝰ sacri fuit oblatio melchisedech q̃ figure le/ gis moysi: sed quãtũ ad id q̃ est res ⁊ sacr̃m exꝑssioꝛ fuit figura legis mosayce q̃ exꝑssiꝰ xps passus significabaf̃: et qz ritꝰ sacri cõsistit in signis exterioꝛibꝰ: iõ sacerdotiũ xpi quãtũ ad ritũ magis ꝓuenit cũ sacerdotio melchisedech q̃ cũ sacerdotio leuitico: ⁊ ẽt quantum ad alias conditio/ nes melchisedech: quas apostolus plenius prosequit̃. Et per hoc patet solutio ad obiecta.

Ad tertium sic ꝓcedit̃: vr̃ q nulla fuit necessitas istituẽdi h̃ sacr̃m: veniẽte aũt ꝟitate oz cessare figura. sz h̃ sacr̃m agit̃ i figurã dñice passiõis q̃ iã real'r vẽit. g̃ nõ debuit h̃ sacr̃z istitui. ¶ ℘. eadẽ actiõe aliqd istituit̃ ⁊ a ꝓria dispõne remouet̃. sz ad eãdẽ actiõez nõ oz istitui nisi vnũ sacr̃m: sic vnũ istr̃m est vniꝰ actiõis. cũ g̃ ꝑ baptismũ mũdemur a malo: vr̃ q nõ opoꝛtuit insti tui aliqd sacr̃m ꝑ qõ i bono ꝟfirmemur. s. eucharistiã: vt i lr̃a dr̃. ¶ ℘. ex eisdẽ ex gbꝰ sumꝰ ⁊ nutrimur: vt i. z. de ge/ neratiõe dr̃. sz ꝑ baptismũ qõ ẽ spũalis regnãtio acgrimꝰ eẽ spũale: vt Dio. dicit. z. ca. ec. hierar. g̃ ꝑ gram reficimur baptismalẽ: ⁊ ita nõ oz h̃ sacr̃m istitui ad spũal'r reficiẽdũ vt i lr̃a dr̃. ¶ Sed ꝺ: ad pfectionẽ coꝛpis exigit̃ q mẽbra capiti ꝺiũgant̃. sz ꝑ h̃ sacr̃m mẽbra ecclie suo capiti ꝺiungunt̃. vñ Joh. 6. dr̃. Qui mãducat carnẽ meã ⁊ bibit san/ guinẽ meũ i me mãet ⁊ ego i eo. g̃ necessaria fuit hꝰ sacri i/ stitutio. ¶ ℘. charitas nõ est minꝰ necessaria q̃ fides: sed hẽmus vnũ sacr̃m fidei. s. baptismũ. cũ g̃ charitatis sacr̃z sit eucharistia: vñ ⁊ cõio dr̃: vr̃ q ei⁹ istitutio fuerit nec̃ia.

¶ Alterius vr̃ q añ aduẽtũ xpi debuerit istitui: xps. n. est caput oĩum iustoꝝ q fuerũt a principio mũdi: vt i. z. li. di. 13. dictum est. si ergo per hoc sacr̃m membra capitis mysti/ co suo capiti cõiungant̃: videt̃ q debuerit a principio mũ di institui. ¶ ℘. populus israel fuit populus deo dilectis/ simus. vnde dicitur Exo. 4. Filius meus primogẽit⁹ isrl'. sed hoc sacr̃z ẽ sacr̃m charitatis: vt dictuz est. ergo debu/ it institui adhuc propꝛie populo habente statum. ¶ ℘. h̃ sacramẽtũ dicitur viaticũ: qz tendẽtes ad pr̃iam i via cõ/ fortat: quotidiãos ẽt lapsus repat. sed patres qui erãt an/ te aduẽtum christi ad patriã tendebant: hospites ⁊ pere/ grinos se vocantes super terram: vt dicitur Heb. ii⁰. ⁊ etiã quotidiãis peccatis impediebant̃. ergo ante aduẽtũ chri sti debuit hoc sacramentũ istitui. ¶ Sed ꝺ: hoc sacr̃m cõ tinet verbũ icarnatũ realiter. ergo institui nõ potuit an/ te incarnationem verbi. ¶ ℘. hoc sacramentũ continet

gratie plenitudinē:vñ ⁊ eucharistia dr̄.sed tps plenitudinis icepit ab icarnatione xpi.g̊ añ icarnationē hoc sacramentum instituī non potuit.

¶ Ulterius vr̄ q̄ post passionē istitui debuit:q̄ ℔ sacr̄m ē in memoriā dñice passiōis:vt ps p̄ cor. ii°. sed mēoria pteritor̄ ē.ergo ⁊ a pterita passiōe xpi istitui ōbuit. ¶ P̄. eucharistia nō nisi baptiçatis dz dari.sz baptism⁹ fuit istitutus post xpi passionē:q̄ dñs discipulis formaz baptiçādi dedit. ¶ Dat℔.vlti.ergo ⁊ p⁹ passionē istitui debuit eucharistia. ¶ P̄.i bis q̄ sibi iuicē cōtinue succedūt vltimū primi dz cōiugi p̄ scōi.sed dñs voluit i cena oñdere termiationē veteris legis:⁊ cōtinuationez noue legis ad ipsā:vt ex lr̄a habeat̄.g̊ debuit p⁹ cenā paschalē statī instituere p̄m sacr̄m noue legis ⁊ alia p ordinē:⁊ sic p⁹ passionē eucharistiā q̄ est vltimū. ¶ Dz ℨ:videt̄ q̄ debuerit istitui a p̄n: p̄dicatiōis xpi:q̄ q̄ p̄ capiunt̄ arti⁹ mēorie ip̄imūt̄ : vt ps de bis q̄ hō a pueritia capit.sed dñs voluit vt ℔ sacr̄m artissime mēorie ꝓmēdaret̄.ergo debuit a p̄n⁹ ℔ istituere.

¶ Rñdeo dōm ad.i.q.q̄ i q̄libet gñe actionū i q̄ iueniūt plēs actiōes ordiate diuersis agētib⁹ ordiatis distribute: oz q̄ p̄ncipal̄ illaz actionū attribuat̄ p̄ncipali agēti : cui⁹ vtute secūdary agētes opāt̄ secūdarias actiōes : sic̄ ps in artib⁹ q̄ sibi iuicē ꝓtinent̄:vt militaris eq̄stris ⁊ feudoruz factrix:⁊ q̄ iuenim⁹ diuersas actiōes sacrales diuersis sacramētis distributas q̄ i vtute vbi icarnati agūt:oz ad pfectā actionē h⁹ gñis esse aliquā sacrālē actionē q̄ ipsimet p̄ncipali agēti attribuat̄:q̄ ē vbū icarnatū : ⁊ iō opoztuit eē sacr̄m eucharistie q̄ ip̄m vbū icarnatū cōtineret:ceteris sacr̄is tm̄ i vtute ipsi⁹ agentib⁹:⁊ iō cōueniēter i figura cibi ℔ sacr̄m istitutū ē:q̄ iter alios sensus solus tact⁹ē cui suū sensibile real̄r cōiugit̄:silitudinib⁹ tm̄ sēsibiliū ad alios sensus p mediū pueniētib⁹.gust⁹ aūt tact⁹ gdā ē: ⁊ iter alia q̄ ad tactū ptinēt:solus cib⁹ē q agit p ꝓiunctionē sui ad cibatū:q̄ nutriēs ⁊ nutritū fit vnū.Alia tāgibilia agūt efficiēdo aliq̄s ip̄ressiōes i eo q̄ tāgit̄:sic̄ ps de calido ⁊ frido ⁊ hꝺ. ⁊ iō cū oē sacr̄m i figura alicui⁹ rei sensibil̄ ꝑponi debeat:ꝓueniēter sacr̄m i q̄ ip̄m vbū icarnatū nobis ꝓiūgendū ꝓtiet̄:ꝑponit̄ nobis i figura cibi:nō q̄dē cōuertēdi i nos p suā ꝓiunctiōez ad nos:sed potiꝰ sua ꝓiunctiōe nos i seipm ꝓuertēs ꝛm q̄ Aug.ex ꝑsona vbi icarnati dic̄. Non tu me mutabis i te:sicut cibū carnis tue:sz tu mutaberis i me. ¶ Ad p̄m ergo dōm q̄ ꝛm Dio.nr̄a hierarchia ē media iter celestē ⁊ eā q̄ i veteri lege erat.tpe.n.legis erat vitas ꝓmissa tm̄:sed i statu noue legis est vitas ichoata p iesum xp̄m:i p̄ria aūt erit vitas ꝓsūmata:⁊ iō in veteri lege figure sine reb⁹ ꝑponebāt̄:i noua āt ꝑponunt̄ figure cū reb⁹:i p̄ria āt res sine figuris: ⁊ iō orat eccl̄ia : vt q̄ nūc speremꝰ i via rez vitate capiam⁹ i patria. ¶ Ad z^m dōm q̄ obiectio illa pcedit de pfectiōe illa q̄ aliq̄d p formā recepta pficit̄:q̄lis pfectio fit p baptismū:nō āt de illa q̄ est p ꝓiunctiōez ad p̄ncipiuz pfectiōis q̄ fit p eucharistiā: vt.s. dictū est. ¶ Ad z^m dōm q̄ de nutrimēto corpali ver̄ est nos eisdē nutriri ex qb⁹ sum⁹:q̄ oz cibuz carnis nr̄e i nos trāsmutari:⁊ iō oz q̄ nobiscū i mā ꝓueniat:secus āt est de cibo spirituali q nos i seipsum trāsmutat.

¶ Ad.z.q.dōm q̄ sic̄ dictū est i ℔ sacr̄o ipse xp̄s q est scifi/catiōis p̄ncipale agens real̄r nobis ꝑponit̄ : i veteri aūt lege nō exhibebat̄ sed p̄mittebat̄ icarnatiōe nōdū fcā:⁊ iō i veteri lege h⁹ sacri istitutio esse nō potuit.vñ sacr̄a veteris legis hēbāt se ad modū sēsibiliū q̄ p mediū cognoscūtur:q̄ q̄dē real̄r sentienti nō ꝓiungunt̄:sed suas silitudies ad sensus a longinquo trāsmittunt.Sacr̄a vo alia noue legis i qb⁹ vt⁹ christi opat̄ cū ipsū real̄r nō ꝓtineāt assimilātur sensibilib⁹ act⁹:q̄ q̄dē nō icorpant̄ sentiēti:sed ꝛm aliquā q̄litatē imutāt.℔ āt sacr̄m vt dictū ē q̄si maioris pfectiōis similat̄ illi sensibili qō icorporat̄ sentiēti.s.cibo:vñ magis distat a mō sacr̄oꝝ veteris legis q̄ alia sacr̄a nōte legis. ¶ Ad p̄m ergo dōm q̄ xp̄s ab initio mundi erat ca/put scōz.nō q̄si bñs actu ꝓformitatē in nā cū mēbris ecclie icarnatione nōdū facta:sz solū ꝛm fidē icarnationes expectātiū:⁊ iō ꝓiunctio corpis mystici ad suū caput pro tpe illo ñ poterat fieri p aliq̄ō sacr̄m realiter ꝓtinēs ipm caput mēbris ꝓforme:sed poterat p aliq̄ sacramēta figurari. ¶ Ad z^m dōm q̄ pp̄lus isr̄l erat dilectissim⁹ p tpe illo comparatiōe alioꝝ populoꝝ qui idolis seruiebant: nō aūt comparatiōe populi noui testamēti.de quo dicitur.i. Pe.z. Vos estis gens sancta pp̄l's acquisitionis.vel dōm ꝛm apostolū Ro.9. Non q̄ sunt ꝛm carnē:sed q̄ ex pmissione hi ꝓputant̄ i semine.vñ pp̄l's noui testi nō excludit ab illo p̄uilegio amoris:rōne cuius isr̄l p̄mogenit⁹ dei dicebat̄. ¶ Ad 3^m dōm q̄ q̄uis antiq p̄es i via essent tēdētes ad patriā:nō tñ erāt in statu pueniēdi añ christi incarnationē:⁊ iō nō competebat pro tempore illo viaticū esse quo statim ad p̄riam pducimur.

¶ Ad.3.q.dōm q̄ pp quattuoꝝ rōnes hoc sacr̄m in cena instituī debuit ⁊ nō añ.prima appet ex ipsa necessitate sacri assignata:q̄ ad pfectionē nr̄am exigebat̄:vt caput nostr̄ et nobis realiter cōiugeret̄:⁊ ideo q̄diu sub ꝑpria specie cum hoīb⁹ ꝓuersatus est:nō oportebat hoc sacr̄m instituī, sed q̄n eius corpali p̄sentia destituēda erat eccl̄ia: ⁊ hec rō tangit̄ in littera ab Eusebio:q̄ ingt corpus assumptū ablatum⁹ erat ꝛc̄. 2ª sumit̄ ex eius figura. christus .n. q̄diu in mundo ꝓuersat⁹ est figuras legis obseruare voluit: facē sub lege:vt eos qui sub lege erāt redimeret:⁊ q̄ veniente veritate cessat figura:iō nō debuit hoc sacr̄m instituī nisi christo ascendēte p morte q̄n figure veteris legis terminātur.n.repētatiuū dñice passionis:⁊ iō congrue iā passiōe imnāde erāt.3ª rō sumit̄ ab ipsa repētatione huius sacr̄i. est minēte instituitur. 4ª rō sumit̄ ex ritu quo frequentāduz est ℔ sacr̄z:vt vltimo traditū magis memorie teneretur.

¶ Ad primū ergo dicēdum q̄ imminēte passiōe cordia discipuloꝝ magis erāt affecta ad passionē q̄ passione iā pacta quādo iam erāt immemores p̄sentis passiōis maior gaudium resurrectiōis:⁊ ideo memoriale passiōis magis erat eis proponēdū ante q̄ post. nec tunc erat memoriale sed instituebat̄:vt i memoriā i posteꝝ celebranduz. ¶ Ad z^m dicēdū q̄ baptismus ēt añ passionē istituē ē quātum ad aliquid:vt.s.dictū:⁊ preterea nō oz q̄ sit idem ordo istitutiōis sacramēto ꝛ pceptiōis:quia ad finem quido istitutiōis sacramēto ꝛ pceptiōis:quia ad finem quinobis p̄stituitur vltimo pueīmus. eucharistia est quodāmodo finis baptismi:q̄ p baptismū aliquis ꝓsecratur ad eucharistie pceptionē:sicut p ordinē ad eius ꝓsecratiōez ⁊ iō ratio nō procedit. ¶ Ad 3^m dicēdū q̄ q̄uis hoc sacr̄s sit q̄si vltimū in pceptiōe:est tñ primū in itentiōe.institutio aūt ordini itentiōis respōdet:⁊ ideo terminatis sacr̄is legalib⁹ hoc primo istituendū fuit. ¶ Ad 4^m dōm q̄ rō illa pcedit de illis q̄ a p̄ncipio gs capē pōt.apostoli autez a p̄ncipio nō tāti capaces erāt mystery:⁊ iō i fine ℔ eis ppter quā rie imprimuntur ꝓpter seipsa.in illis autem que mēmēdū fuit.⁊ preterea ratio illa procedit de illis que mērie imprimit affectio ad dicentē secus est:q̄ tūc firmius imprimūtur quādo affectiōis mot⁹ ad dicētē maioz sentitur:quāto aūt aliqs ad amicuz diutius ꝓuersat̄ fit maioz dilectio:⁊ quāto ab amicis sepat̄ sentit̄ motus dilectiōis feruentioz pp̄ dolorē separationis:⁊ iō vba amicoꝝ a nobis recedētiū final̄r dicta magis memorie imprimuntur.

Ad quartū sic pcedit̄:vr̄ q̄ ℔ sacr̄z a ñ ieiūis sumi possit.℔.n.sacr̄z a dño i cena instituit ē:sz eccl̄ia obtuat ea q̄ dñs fuauit i sacr̄oꝝ traditōe: sic̄ formā ⁊ mām.g̊ ⁊ ritū deberet tuare:vt iā pāsis ℔ sacr̄z traderet̄. ¶ P̄.i. Cor.ii°.dr̄. Dū ꝓuēitis ad mānducādū iuicē expectate.sigs āt esurit domi mānducet: logt aūt de

mãducatiõe corpis xpi.g̃ postq̃z aligs domi manducaue/
rit põt i eccl'ia corp⁹ xpi mãducare licite. ¶ Ad.de ꝯsecra
tiõe di.i.dr̃. Sacra altaris nõ nisi ieiunis hoib⁹ celebrant̃
excepto vno die anniuersario q̃ cena dñi celebrat̃. g̃ ad mi
nus illo die põt aligs post alios cibos corpus xpi sumere.
¶ Sz ꝺ̃ ē:qđ dr̃ de ꝯse.di.z. Placuit spũisãcto i honore tã
ti sacri pus i hos chriſtiãi dñicũ corp⁹ itrare. ¶ Ad.b sacrz
cũ magna reuerẽtia sumẽdũ ē. sz post cibuz nõ ē aligs ita
sobrius z modest⁹ sicut ante. ergo nõ dz post cibũ sumi.
¶ Ulteri⁹ vr̃ q nõ q̃libet cibi sũptio pceptionẽ bui⁹ sacri i/
pediat:qz sũptio cibi z pot⁹ i pua q̃titate i nullo sobrieta/
tẽ diminuit:imo magis auget nãm ꝯfortãdo. sz iõ dz a ie/
iumis sumi:vt cũ reuerẽtia sumat̃ z sobrietate. g̃ nõ q̃libz
sũptõ cibi ipedit pceptionẽ h⁹ sacri. ¶ Ad.pceptionẽ h⁹
sacri exigit q bõ sit ieiun⁹. sz q̃dã sũt q̃ nõ frãgũt ieiuniũ
sacr̃m pcipe. ¶ Ad.corp⁹ xpi sic̃ i os itrat ita i vẽtrẽ tray/
i vẽtrẽ trayciãt nõ ipedit gs a sũptiõe corpis xpi: qz boc
posset sacerdoti accidere ẽt dũ est i ipsa celebratiõe sacri
os missus dz pceptionẽ h⁹ sacri ipedire i pua q̃titate sum
us i os corp⁹ dñi sumit a xpianis:sz gcũq̃z cib⁹ ꝓ̃ocreret z i
sumptio cibi impedit a pceptiõe huius sacramenti.
¶ Ulteri⁹ vr̃ q bõ nõ stati dz comedet p⁹ corpis xpi sum/
ptionẽ q b q̃ dr̃ de ꝯse.di.z. ¶ Si mãe dñica portio edit vl
q̃ad sextã mistri ieiunẽt q eũ ꝯsipseſt:z si i tertia vl q̃rta
hora acceperit ieiunẽt q eũ ꝯsipseſt:z si i tertia vl q̃rta
uerẽtia exhibẽda ē sacro ia sũpto q̃z sumẽdo. sz añ pcepti/
onẽ nõ ē aligs cib⁹ sumẽd⁹. g̃ nec p⁹ q̃usq̃z i vẽtre remane/
at. ¶ Sed contra est contraria cõsuetudo totius eccl'ie.
¶ Rideo dõm ad.i.q.q b sacr̃m a ieiunis tñ pcipi dz:ni
si pp necessitatẽ iminẽtis mortis ne ꝺtingat sine viatico ex
hac vita trãsire:qđ oz eẽ i reuerẽtiã tanti sacri pcipue pp
tria istituta eccl'ie. p⁹ pp ipsã scitatẽ sacri vt os xpiani q̃ su/
; medũ ē nõ sit alio cibo pus ibutũ:sz q̃si nouũ z puz ad p/
ceptionẽ ei⁹ reseruet̃. 2⁹ pp deuotionẽ q̃ exigit ex pte reci
pientis:z attẽtionẽ q̃ ex cibis acceptis ipediri posset:fumis
a sto ad caput ascẽdẽtib⁹. 3⁹ pp piculũ vomit⁹ vel alicuius
b̃. ¶ Ad pmũ g̃ dõm q forma z mã sũt seruata a dño i
stituẽte b sacr̃m q̃si eẽntialia sacro. z iõ oportuit q eccl'ia
hec retineret:sed ordinẽ sumẽdi fuauit dñs q̃si ꝺuẽtez
istitutiõi sacri. vñ nõ oz q eccl'ia seruet:qz nõ oz q illo qõ
ꝺuẽit pncipio vel gnãtiõi alicui⁹ rei q ꝺpetat ei qñ ia ē in
q ꝺpetat ei quãtũ ad suũ vsũ. ¶ Ad z^m dõm q aplus ñ i/
tedit q fideles p⁹ cibos sũptos domi i eccl'ia corp⁹ xpi su/
mãtis illos redarguit:qz hũc cibũ volebãt alys cibis cõ/
misere:qs i eccl'ia sumebãt. ¶ Ad z^m dõm q forte eccl'ia
aliq̃ tpe sustinuit i die cene sumi corp⁹ xpi p⁹ alios cibos i
repñtatõez dñice cene:sz nũc abrogatũ ē decretũ illud p
coez ꝺsuetudinẽ:vel logt̃ q̃tũ ad astates q nõ sumunt.
¶ Ad.z.q.dõm q sic̃ dictũ ē i reuerẽtiã scitatis h⁹ sacri in/
stitutũ ē q os xpiãi suscipiẽtis corp⁹ xpi q̃si nouũ ad ipm
sumẽdũ accedat:quãtalibet aũt cibi assũptio hanc aufer/
ret nouitatẽ:z iõ q̃libz cibi sũptio ipedimẽtũ pbz eucbari
stie sũptiõi. ¶ Ad q^m g̃ dõm q legis pcepta se hñt ad ea q̃
agẽda sũt sic vl'ia ad sing'laria:vt dr̃ i.v. Eth. qz.n. legisla/
toz nõ pot ad oẽs euẽt⁹ attẽdere. oz q ad ea q̃ i plib⁹ acci/
dũt attẽdẽs vl'em legẽ ꝺstituat:vt lex vl'is sit. z qz vt fre/
quẽter p cibũ turbat̃ hois discretio z sobrietas q̃ pcipue in
sacro exigit̃:iõ vl'iter phibitũ est post cibũ corp⁹ xpi su/
mi:q̃uis aliq̃ cibi sũptio ñ ipediat rõnẽ:pcipue cũ nihil pi
culi accidat si p⁹ cibũ sũptũ abstineat a pceptiõe h⁹ sacri:qz
i articlo necitatis lz suere p⁹ alios cibos. ¶ Ad z^m dõz q
duplex ē ieiuniũ. s. nãe z eccl'ie. Jeiuniũ nãe ē q̃ gs ieiun⁹
dr̃ añ cibũ sũptũ illa die ẽt si plies postea comestur⁹ sit:et
qz b ieiuniũ dr̃ ex puatiõe cibi passũpti: iõ q̃lz cibi sũptio
b ieiũiũ tollit. Jeiũiũ ãt eccl'ie ē q̃ dr̃ ieiunãs ꝯz modũ ab
eccl'ia istitutũ ad carnis afflictiõez:z b ieiũiũ mãet ẽt p⁹
vnicã comestionẽ:nec soluit nisi p scõaz sũptõez illoz q̃ i
cibũ z refectõez de se ꝺsueuert assũi:z iõ ea q̃ pp alios ci/
bos accipi ꝺsueuert vl dirigẽdos sic̃ el'aria vl deducẽdos
p mẽbra sic̃ pot⁹ vini aut aq̃ hꝺ ieiũiũ ñ soluũt:q̃uis ẽt ali
q̃mõ nutriãt. Ad debitã g̃ sũptionẽ dñici corpis ñ exigit̃
ieiuniũ eccl'ie:qz ẽt ꝑter dies ieiũy b sacr̃m celebrat̃:sz re/
grit̃ ieiũiũ nãe pp reuerẽtiã sacri:z iõ ꝯz cõez sniaz el'aria
z vinũ passũpta ipediũt a pceptiõe eucharistie. Sz de aq̃
diuersa ē opio. Quidã. n. dicũt q qz nullo⁹ nutrit ñ soluit
neq̃z ieiuniũ nãe neq̃z ieiuniũ eccl'ie:sz q̃uis aq̃ i se nõ nu/
triat:tñ ꝓmixta nutrit. i stõ aũt oz q alys humorib⁹ admi
sceat̃:z iõ i nutrimẽtũ cedere põt:z pp b aly pbabili⁹ z se/
curi⁹ dicũt q ẽt post aq̃ potũ corp⁹ xpi ñ sumẽdũ ē. ¶ Ad
z^m dõm q ieiuniũ nãe dr̃ p priuationẽ act⁹ comestiõis:ꝯm
q comestio ẽt potionẽ icludit:comestio aũt pncipalis di/
cit̃ a sumptiõe exteriozis cibi:q̃uis termice ad traiectio/
nẽ cibi i vẽtrẽ z ylteri⁹ ad nutritionẽ: z iõ que iteri⁹ gerũt
sine exteriozis cibi sumptiõe nõ vident̃ soluere ieiunium
nãe nec impedire eucharistie pceptionẽ sicut deglutio sa
liue. z silr vr̃ ō his q̃ itra dẽtes remanẽt:z ẽt ō eructuatiõi
b⁹ tñ pp reuerẽtiã nisi necitas icũbat pt sñ picło abstieri.
¶ Ad.3.q. dõm q ꝯm cõsuetudinẽ eccleſie pp reuerẽtiam
tãti sacri post eius sumptionẽ hõ dz in gr̃az actiõe psiste/
re. vñ ẽt i missa oro gr̃az actiõis post cõionẽ dr̃:z sacerdo/
tes post celebrationẽ suas spãles orones habẽt ad gr̃aruz
actionẽ:z iõ oz esse aliquod iteruallũ inter sumptionẽ eu/
charistie z alioz ciboz. sed qz nõ requirit̃ magnũ iterual
lum:z qõ paz deest nihil deesse vr̃:vt dr̃ in.z.phy. iõ pos/
sem⁹ sub hoc sensu ꝺcedere q̃ statı põt aligs cibos alios
sumere post eucharistie sumptionẽ. ¶ Ad pmũ g̃ dicẽdũ
q illud decretũ logt̃ ꝯm cõsuetudinẽ primitiue eccl'e:qñ
pp paucitatẽ ministroz rari⁹ missaz solẽnia celebrabant/
tur:z cũ maiozi ꝓparatiõe. vñ. Dio. narrat de Gaio in suis
eplis q nũq̃z missã celebrabat nisi aliq̃ diuina reuelatiõe
pus pcepta:z iõ nũc p ꝺriã ꝺsuetudinẽ abrogatũ ē. ¶ Ad
z^m dõm q sacr̃m post sui sumptionẽ effectũ ꝓpriũ cãt:z iõ
oz actualiter i ipsa sumptiõe coz hois i deuotiõe psistere.
sed post pceptionẽ sufficit q habitu deuotio teneat̃:qz nõ
põt semp i actu eẽ:z iõ ea q̃ pñt actũ ipedire prohibentur
magis añ sumptionẽ sacramẽti q̃z post.

Qõ. II.

Deinde queritur de forma huius sacri:z circa hoc querunt̃ q̃ttuor. ¶ Primo de forma q̃ corp⁹ xpi cõsecrat̃. ¶ Secũdo de forma q̃ cõsecrat̃ ipius sãguis. ¶ Tertio ō virtute vtriusq̃. ¶ 4° de comparatione vnius ad aliam.

Ad primum sic ꝓcedit:vr̃ q hec ñ sit forma ꝺse
cratiõis pãis:b ē corp⁹ meuz. sacra
. n. hñt efficaciã ex istitutiõe diuina. sz dñs istituẽs b sacr̃m
ñ ꝺsecrauit his vbis:sz p⁹ cõsecrationẽ z fractiõez hec ver
ba ptlit. vñ dr̃ Matth. z6. Cenãtib⁹ illo accepit iesus panẽ
z bñdixit z fregit:deditq̃z discipul' suis z ait. Accipite z̃c.
g̃ i pdictis vbis nõ ꝺsistit forma cõsecratõis panis. ¶ Pri.
forma baptismi cõsistit i vbis q̃ dicũt i ipso vsu baptismi:
sed hec vba nõ dicunt̃ i vsu eucharistie:sed magis i scifi/
catiõe mãe. g̃ i his vbis nõ cõsistit forma huius sacri.
¶ Ulterius vr̃ q nõ tñ i his vbis ꝺsistat forma. Hoc ē coz
pus meũ. sic̃. n. dicit Euse. Emissen⁹: Jnuisibil' sacerdos vi
sibiles creaturas i suũ corp⁹ cõuertit dicẽs: Accipite z co/
medite z̃c. g̃ hec ẽt ẽ forma: accipite z comedite. ¶ Pri. il/

lud qđ nō est de ſba forme nō dz iterponi inter ſbalia forme in ℔ sacro sicut nec in alys:ſz inter hec verba in libris romanis interposita inuenit hec ꝓuctio eni ĝ hoc ēt ē de forma:ꝛ nō tm̄ verba predicta.

¶ Ulterius ēt vr̄ ꝙ forma hec nō sit incōueniēs.in forma eniz sacri dz exprimi ℔ qđ i sacro gerit ꝑ actuz ꝓuenientē mām sicut in forma baptismi dr̄:Ego te baptiço:ꝛ i forma ꝓfirmationis:Confirmo te chrismate salutis ſz nō ponit i verbis p̄missis aliqd ptinēs ad transbationē q̄ sit i hoc sacro panis ſz in corp⁹ christi.ĝ nō est ꝓueniēs forma. ¶ ℙ. dispēsat ℔ sacrm̄ p ministros ecclie sic ꝛ alia sacra.ſz i formis alioꝝ sacroꝝ ponit aliqd ptinēs ad ministrū.ĝ cuz in hac forma nō ponat act⁹ ministri:vr̄ ꝙ sit incōpetens.

¶ Ulterius vr̄ ꝙ singule ptes incōuenienter ponant.hoc .n. ꝓnomē ℔ ōmōstratiuū ē:aut ĝ iportat demōstrationē vt cōceptā:aut vt exercitā.Si vt cōceptā sic sumit vt res q̄daz ꝛ nō vt hns ordinē ad rē aliā:vt si diceret:hoc pronomē ℔:ſz scificatio sacri ñ fit nisi p hoc ꝙ verba forme ordinant ad māz ex intētiōe ꝓferētis.ĝ ꝫm hoc nō posset verbis p̄dictis fieri ꝓsecratio aliq̄ corpis christi.Si aūt iportat demōstrationē vt exercitam aut facit demonstrationem ad intellectum:aut ad sensum. si ad intellectum vt sit sensus:Hoc.i.significatū p hoc est corpus meū:tūc iterū significatio verboꝝ nō referr̄ ad hāc māz panis:ſz sacra significādo efficiūt:ꝛ do formis sacroꝝ Aug.dic̄.Accedit verbū ad elemētū ꝛ fit sacrz.ĝ adhuc p ṽba p̄dicta nō fit trāsbatio.Si aūt fac demōstrationē ad sensuz.ĝ demōstrabit sbaz ꝓtentā sub illis spēb⁹ sensibilib⁹.ſz illa sba est panis ℴ q̄ nō pōt dici ꝙ sit corp⁹ christi.ĝ nō erit vera hec locutio:Hoc ē corp⁹ meū. ¶ ℙ.qđ trāsit i aliqd nō ē illud qz oīs mot⁹ ꝛ factio ē ex ꝓtingenti:vt dic phs i.z.phy.ſz verūz ē dicere ꝙ hec sba demōstrata fit corp⁹ xp̄i vl trāsit in corp⁹ xp̄i.ĝ nō vere dr̄:Hoc ē corp⁹ meuz. ¶ ℙ.signatū dz rñdere signo.ſz panis ē corpus homogeneū.ĝ significatio ei⁹ ē respectu alicui⁹ partis homogenee corpis xp̄i nō nisi carnis:qz de ipsa dicit dñs.Jo.6.Caro mea vere est cib⁹:ĝ poti⁹ dici debuit:hec ē caro mea q̄ hoc ē corp⁹ meū. ¶ ℙ. sicut dictū ē oz ꝙ ℔ ꝓnomē hoc faciat demōstrationē exercitaz ad hoc ꝙ fiat ꝓsecratio corpis xp̄i ex hac mā.ſz nō pōt ℔ ee nisi qñ demōstratio ꝑferr̄ ex ꝑsona loquētis:qz si ꝑferr̄ a recitāte ṽba alteri⁹ nō faceret demōstrationē ad istā māz:ſz q̄si māliter sumerētur.ergo oz ꝙ p ṽba p̄dicta ꝑferātur q̄si ex ꝑsona sacerdotis ea enūciātis.ſz panis nō ꝓuertit i corp⁹ sacerdotis:ſz i corp⁹ christi.ĝ deberet dicer ℔ ē corp⁹ xp̄i.ꝛ nō ℔ ē corp⁹ meū:qz ℔ possz ee erroris mā.

¶ Ulteri⁹ vr̄ ꝙ verba q̄ circa formā dicūtur nō ꝓuenient ponāt sicut.n.dicit Dio.i principio de di.no.Nō ē audēdū dicere aliqd de diuinis ꝑter ea q̄ nobis ex sacris eloquijs sūt expressa.ſz in euāgelys nō legit ꝙ dñs instituens hoc sacrm̄ in cena oculos ad celuz leuauerit.ergo icōueniēter premittit subleuatis oculis i celū. ¶ ℙ.in baptismo nō licet fieri mutatōez verboꝝ ēt p verba eiusdē significationis:vt p loco p̄ris genitoris ponere r.ſz i nullo euāgelio sūt hec ṽba:Accipite ꝛ māducate:ſz accipite ꝛ comedite. ergo incōuenienter dr̄ māducate. ¶ ℙ.in nullo euāgelio ponit oēs.ergo vr̄ ꝙ ꝑsumptuosum fuit addere.

¶ Rñdeo dōz ad.i.q.ꝙ p formaz cuiuslz sacri oz ex prim̄ ℔ i q̄ substātia sacri ꝓsistit sic i forma baptismi ablutio exp̄mit q̄ baptismi pficit sacrz.tota aūt pfectō h⁹ sacri i ipa māe ꝓsecratiōe ꝓsistit q̄ ē p trāsubstātiatiōez p̄is in corp⁹ christi:ꝛ hāc trāsubstātiatōez exp̄mūt ṽba hec.Hoc est corp⁹ meū,ꝛ iō hec ṽba sunt forma h⁹ sacri. ¶ Ad p̄m ĝ dōz ꝙ circa ℔ ē q̄druplex opio.Quidaz.n.dixerūt ꝙ christ⁹ g hēbat ptātē excellētie i sacris absq; oi forma vtute diuina ꝓfecit ꝛ postea ṽba ꝓtulit sub qb⁹ aly deceps ꝓsecrabāt:ꝛ hāc opionē tāgit Jnno.dicēs:Sane dici pōt ꝙ christ⁹ vtute diuina ꝓfecit ꝛ postea formā exp̄ssit sub q̄ posteri bñdicerēt:ſz hoc nō vr̄ ꝓueniēs:qz i textu euāgelij dr̄ bñdixit:qđ aliqb⁹ ṽbis factū ē.Jnno.aūt logt opionē narrā/do vl tāgen⁹ ordinē q̄ virt⁹ ꝓsecratiōis a christo i q̄ p̄erat ad ṽba deriuata ē.Et iō aly dicūt ꝙ ꝓfec qdē sub aliq̄ forma ṽboꝝ:nō aūt sub his ſz sub alys ṽbis ignotis.ſz hoc ēt vr̄ icōueniēs:qz sacerdos his ṽbis ꝓficiēs ea ꝓfert vt tūca christo plata.vñ si tūc cis nō fiebat ꝓfectio nec mō fieret. Et iō aly dicūt ꝙ ꝓfec sub eisdē ṽbis:ſz ea bis ꝓtulit:p⁹ tacite cū bñdixit:z⁹ apte cuz distribuit:vt formā ꝓsecrandi alys traderet.Sz hoc ēt vr̄ icōueniēs:qz nō ꝑferunt a sacerdote ꝓsecrāte i ꝑsona christi vt i occulto plata.nō enis bñdixit dicēs.Hoc ē corp⁹ meū.ſz dedit dicens.Accipite ꝛc̄.Et iō aly dicūt ꝛ meli⁹ ꝙ christus ea semel tm̄ ꝓtulit:ꝛ eis se ꝓlatis cōsecrauit ꝛ formā ꝓsecrādi dedit.hoc.n.ꝓcipiū dicēs nō iportat ꝓcomitātiā solū ad hoc ṽbū dedit: ſz ad hoc cū alys ꝑdictis:vt sit sēsus dū bñdixit ꝛc̄.Uel fm q̄dā euangelista nō obseruat ordinē ṽboꝝ q̄ a dño fuerūt ꝓlata.ordo.n.fuit talis:Accepit panē ꝛ bñdixit dicēs Accipite ꝛc̄.ſz p̄m meli⁹ est. ¶ Ad z^m dōz ꝙ ꝓfectio alioꝝ sacroꝝ ꝓsistit i vsu māe:istius aūt i māe ꝓsecratōe:ꝛ iō forma ēt i alys sacris ē i verbis q̄ dicunt i vsu sacri:i hoc aūt forma sacri ē in verbis q̄ dicūtur in ꝓsecratiōe māe ꝓsecrate.

¶ Ad.z.q.dōz ꝙ i hoc sacro sic in alys duo sūt.s.ꝓsecratio māe ꝛ vsus māe ꝓsecrate:ꝛ hec duo p ṽba dñi exp̄minūt. i hoc.n.ꝙ dr̄.Accipite ꝛ māducate ex hoc oēs.ꝓcipit vsus sacri.i hoc aūt ꝙ dr̄.Hoc ē corp⁹ meuz.tradit mām ꝓsecratio.ꝛ qz ꝓsecratio māe ē ad vsuz fideliuz:iō vsus ꝑmittit i demōstratione sacri:q̄ius sequat in executione:Sz qz vt ꝓior in itētiōe ꝛ cognitiōe:ꝛ vltim⁹ in opatione.Sz qz vt dictum est vsus materie in hoc sacramento nō ē de ēntia sacri sicut in alys:ideo illa verba que ad vsuz pertinēt nō sunt de forma.sed tm̄ illa que ad ꝓsecrationē māe ptinēt .s.℔ ē corp⁹ meū. ¶ Ad p̄m ĝ dōm ꝙ q̄tuis sacri vsus nō sit de essētia sacri:ē tm̄ ad cōpletū eē ipsi⁹ iquātū ptigit ad ℔ ad qđ istitutū ē:ꝛ iō q̄ncz dicūt eē ō forma ñ solū illa q̄ ptinēt ad ꝓsecratōez:ſz ēt illa q̄ ptinēt ad vsū:ꝛ sic logt Ambo. ꝛ Euse.ꝛ magr̄ in lra. ¶ Ad z^m dōz ꝙ hec cōiūctio.n.ꝓportat ordinē ꝓsecratiōis ad vsū māe ꝓsecrate:ꝛ iō sic ṽba q̄ ptinēt ad vsū nō sūt de forma ita nec ꝑdicta ꝓiunctio .ap/ponī aūt dz ꝫz vsū romane ecclie q̄ a beato petro initiū sūpsit nec ē sic de ℔ sacro ꝛ de alys.ṽba.n.forme hui⁹ sacri ꝑferūt a mīstro i ꝑsona christi q̄si recitatiue:ꝛ iō oz apponere ꝓtinuationez ad recitatiōez ꝑmissā quā facit ꝓiūctio eni:alioꝝ aūt sacroꝝ forme ex ꝑsona mīstri ꝑferūt:ꝛ iō ñ oz iterponere aliquid qđ nō sit de forma rōne cōtinuationis cum absolute proferantur.

¶ Ad.z.q.dōz ꝙ minister i sacris dupliciter opat:vno mō verbo ꝓnūciās:alio⁹ mō actū aliquē exteriorē exercēs:vt i baptismo pz:ꝛ vtrūqz istoꝝ ē sacralis cā ei⁹ qđ diuina vir/tute q̄ i sacris latet pficit.Cā aūt sacrālis significādo efficit.vñ i illis sacris in quib⁹ vtroqz mō minister opat:oz ꝙ ṽba ꝓlata significēt actū exercituz ꝛ act⁹ exteriorz significet iteriorē effectuz:vt in baptismo pz:qz ablutio exteriorz quā ṽba forme exp̄mūt significat iteriorē ablutionē quā diuina virt⁹ pficit i sacro latēs.vbi q̄ minister nō opat nisi verba ꝓnūciās opz ꝙ ṽboꝝ significatio imediate ad hoc qđ efficit referat.i hoc aūt sacro cui⁹ pfectio i ipsa māe cō/secratiōe cōsistit nō hz minister actū nisi ꝓnūciatiōez verboꝝ:sicut nec i aliq̄ alia māe sactificatōe.vñ oz ꝙ ṽba forme significēt hoc qđ virt⁹ diuina i secreto facit:hoc aūt ē ee corp⁹ christi sub spēb⁹ illis:ꝛ iō hec est ꝓuenies forma huius sacro:℔ ē corp⁹ meū.q̄ ℔ qđ dictū ē significat. ¶ Ad p̄m ĝ dōz ꝙ in hoc sacro nō geritur aliquid a ministro qđ sit de essētia sacramēti:sicut erat in baptismo.vñ oz ꝙ verba si-

gnificent illud tm̃ qđ diuina vtute geriť:oē aũt faciēs cāt ipsaz factionē in ℔ qđ factū ē:nec oz esse assimilationē fa/ ctiōis ad faciēte:ſz fcī ad faciētez:qz ad ℔ ē itētio faciētis: sic aũt in opib⁹ artis ⁊ nāe regriť iter faciēs ⁊ factū sil'itu assimilatio vel repr̃tatio ꝑ modū significatiōis.vñ vba p subationē:vt i fieri:ſz vt in fcm̃ eē.vñ hec nō eēt cōueniēs eē vel nō eē:⁊ sil'r nec hec:℔ mutet vel trāsubeť ī corpus ℔ sacro:vel dōz q alia vba signāt agere ⁊ pati:⁊ ita motū cōe nec mutatio:qz termin⁹ trāsubatiōis ē p̄existens actu: iō p nullū vbū cōgrue potuit tradi forma sacri h⁹ nisi per vbū subſtātiuū. ¶ Ad z^m dōm q miſter nō hz actū exte/ riorē in cōsecratiōe in q̃ cōsistit eētia h⁹ sacri q̃uis hēat miſtri in forma q̃ ē de eētia sacri poni nō debuit.

¶ Ad.4.q.dōm q sic dictū ē vba forme transubationē in suo termino signare debēt:nō fm q cōsiderať vt in fieri: ni sunt due subē:⁊ iō in verbis forme signanť duo termini trāsubatiōis:⁊ ipsa trāsubatio ꝑput ē in suo termio ꝑ vbuz eēndi:in termio aũt trāsubatiōis suba q̃ erat termin⁹ a q̃ nō manet q̃tū ad nāz spēi:sed solū q̃tū ad accñtia: quib⁹ termio trāsubatiōis ꝛtineť in sacro itegre: ⁊ quo ad nām spēi:⁊ q ad accñtia ꝑpa:⁊ iō ex pte termini a q̃ nō ponit il lud qđ nō significaret nāz spēi: ſz ꝑnomē demōstratiuuz qđ signat idiuiduationē ꝑ accñtia ꝑput cadūt sub sensu:ex pte aũt termini ad quez ponit nomē designās nām spēi ⁊ ꝑnomē nō demr̃atiuū h⁹ subē ꝑput ē sub sacro:ſz ꝑput ē xp̃i in ꝑpa spē visibilis:qz sic vba forme pnunciauit. vñ ꝑz q ¶ Ad p^m q dōm q circa ℔ ē multiplex opinio. Quidā.n. dicūt q hoc ꝑnomē hoc:nullā demr̃ationē facit:qz sumi/ tur mālr cuz vba illa recitatiue a sacerdote ꝑferanť: ſz ℔ nō pōt stare:qz ſz ℔ vba illa nullū ordinē haberēt ad ma/ teriā pñtez:⁊ sic nō fieret sacr̃m. Aug.n.dic. Accedit vbuz ad elm̃ ⁊ fit sacr̃m.⁊ ꝓterea cadez difficultas remanet de vbis istis fm q fuerūt ab ipso xp̃o ꝑlata. Et iō alq dicunt q facit demr̃ationē ad itell'm: ⁊ est sensus. Hoc ē corpus meū.i.p būc panē vel p has spēs significať corp⁹ meū: vl' significatū ꝑ ℔ ē corp⁹ meū:ſz illud iteruz stare nō pōt:qz cū in sacris nō efficiať nisi qđ significať vtute dictoꝝ ver boꝝ nō fieret corp⁹ xp̃i in altari fm vitatē:ſz fm significa tionē tm̃:qđ est hereticuz:vel vba p̄missa nō essent forma h⁹ sacri:nec pōt dici q itētio ꝑferentis vba facť vt his ver bis cōsecret vtute diuinit⁹ collata:qz vtus data sacris cō sequiť significationē:⁊ itētio miſtri nō pōt ad aliū effectū facit demr̃ationē ad sensuz ⁊ demōstrat panē nō simplr: ſz fm q ē transubatus in corp⁹ xp̃i. Sz ō. hoc est qz panis ſz dū ꝑfert ℔ ꝑnomē ℔ :nōduz facta ē trāsubatio:qz iā alia vba nō eēnt de eētia formę: cū igiť nō possit ad sensuz demonstrari qđ actu nō subest sensui nō poterit ꝑdicto mō demōstratio sumi nisi dicať sicut alq dicūt:qz totus sensus locutiōis ⁊ oīum ptiū eius referēdus ē ad vltimuz istans ꝑnūciatiōis verboꝝ:qz ꝑ illo istanti ꝑ quo res ē hz locutio veritatē: ⁊ ē sil'e:cū dici/ tur. Nūc taceo:nūc bibo:si statī tacere vel bibere icipiat. Sz hoc iterū nō pōt stare:q fm hoc significatio boꝝ ver ꝑsupponet trāsubationē iā factā.q vtute verboꝝ nō fieret:⁊ ꝓterea fm ℔ sensus h⁹ locutiōis erit corpus meū ℔ corp⁹ meū:qđ qdez virtute boꝝ verboꝝ nō fit. Et ideo aliter dōm q ea que sunt in voce ꝓportionanť his q̃ sunt in aīa. Conceptio aũt aīe duobus modis se hz. vno⁹ vt re/ presentatio rei tm̃:sic est in oībus cognitionib⁹ acceptis a rebus:⁊ tūc vitas cōceptionis ꝑsupponit entitatē rei sicut ꝓpriā mensurā:vt dicit in.io. Metha.⁊ p modū h⁹ cōce/ ptionū se habēt locutiōes q̃ cā significatiōis tm̃ ꝑferunť. alio mō ꝛceptio aīe nō est repr̃tatiua rei: ſz magis ꝑsigna tiua sic exemplar factiuū:sic ꝑz in scia practica q̃ est causa rei:⁊ veritas h⁹ conceptionis nō ꝑsupponit entitatē rei:ſz precedit ipsaz nāliter q̃si cā:⁊ si simul sunt tpe:⁊ ad hunc modū se hñt verba p̄missa:qz sunt significantia ⁊ factiua eius qđ significať.vñ veritas ⁊ significatio h⁹ locutionis precedit nāliter entitatē rei quā signat: ⁊ nō ꝑsupponit ipsaz q̃uis sit sil'cū ipso tpe:sicut cā ꝑpa cū ꝓprio effectu: ſz qz significatio ⁊ veritas locutionis q̃ est sil' tpe cū trans/ subatione cōsurgit ex ꝛsignificatiōib⁹ ptiū successiue ꝓpla tarū:iō oz q dictio vltimo ꝓplata ꝛpleat significationē lo cutiōis:sic dr̃ia specifica:⁊ sil'cū significatione fit entitas rei:⁊ p oēs significationes p̄marū ptiū p̄cedāt trāsubatio nē:q̃ qdē nō successiue fit:ſz in instāti vltio p significatio/ nē locutionis iā pfectā.sic g̃ ℔ ꝑnomē ℔:neqz demōstrat terminū ad quē trāsubatiōis determinate:quia iam signi ficatio locutiōis ꝑsupponeret entitatē rei significate:⁊ nō eēt cā ei⁹:neqz iterū demōstrat terminū a quo determia/ te:qz ei⁹ significatio ꝑpediret veritatē significatiōis toti⁹ locutiōis cū termin⁹ a quo nō remaneat in vltimo instāti locutiōis. relinquiť g̃ q demōstret hoc qđ est cōe vtriqz termino ideterminate: sic aũt in formalib⁹ mntatiōibus cōe vtriqz termio ē subiectū vel mā.distinguunť aũt ter/ mini p formas accñtales vel subales: ita in trāsubatione cōe ē accñtia sensibilia q̃ remanēt:diuersitas aũt est subi. vñ sensus est:hoc ꝓtētū sub his spēb⁹ est corp⁹ meū: ⁊ hec est cā q̃re cū ꝑnoīe nō ponit aliqđ nomē ne demr̃atio ad aliquā spēz subē determineť.sicut.n.in locutiōe q̃ signifi/ cat tm̃ alterationē ꝑ se subz est subz cōe alteratiōis: vt cū dr̃ hoc fit albū:ita oz q in locutiōe q̃ facit trāsubationem subm sit ℔ q est cōe in trāsubatiōe. ¶ Ad z^m dōm q ra/ tio illa ꝓcederet si demr̃atio ꝑnoīs ferreť ad ꝓtentū sub spēbus ſz q est determiatū ad spēz panis:qz corp⁹ xp̃i nō pōt ꝑdicari de pane nisi cū vbo ipoꝛtāte trāsitū: ſz sic nō ītelligiť demr̃atio ꝑnoīs ſz sic dictū est. ¶ Ad z^m dōm q dñs Jo.vi.loq̃bať de ℔ sacro tm̃ ſz q ē ad actū refectiōis ⁊ qz refectiōi magis ꝛuenit caro q̃ corp⁹ ſz sil'itudinē ad refectionē corpalē:iō ibi pot⁹ dixit carnē q̃ corp⁹:ſz i for ma sacri oz exp̃mi ⁊ eētia sacri ⁊ significatio ipsi⁹:⁊ ideo pot⁹ oz dici corp⁹ q̃ caro:tū qz eētialr in hoc sacro cōti/ neť:ex vi sacri nō solū caro:ſz totū corp⁹ xp̃i.tū qz ℔ sacrz significat repr̃tādo xp̃i passionē:q erat p totū corpus.sigt ēt q̃si rē vltimā corpus mysticū.s.eccleſiā q pp distinctio/ nē officioꝝ hz sil'itudinē cū toto corpe rōne distinctionis mēbroꝝ.panis ãt nō ē figura rei ꝓtēte in sacro ſz q ē cor/ pus hōgeneū:ſz ſz q ex diuersis cōficiť granis.vñ sua si/ gnificatio magis aptať ad totū corp⁹ q̃ ad carnez. ¶ Ad 4^m dōm q hoc sacr̃m directe repsentatiuū est dñice pas/ sionis q̃ xp̃s vt sacerdos:⁊ hostia deo se obtulit in ara cru/ cis.hostia aũt quā sacerdos offert ē vna cū illa quā xp̃us obtulit fm rē:qz xp̃m realr ꝛtinet:miniſter aũt offerens nō ē idē realr.vñ oz q sit idē repsentatione:⁊ iō sacerdos ꝛsecrās ꝑput gerit psonā xp̃i ꝑfert vba ꝛsecratiōis recita/ tiue ex psona xp̃i ne hostia alia videať:⁊ qz p ea q̃ gerit re/ spectu exterioris māe xp̃i psonā repr̃tat:iō vba illa simul ⁊ recitatiōe:⁊ significatiōe tenenť respectu pr̃tis māe q̃ est figura illi⁹ quā xp̃s p̄sentē habuit:⁊ pp ℔ dr̃ ꝓueniēti⁹ hoc ē corp⁹ meū q̃ hoc ē corp⁹ xp̃i.vel ēt pp hoc q sacer/ dos nō hz actū exteriorē q sit sacr̃aliter cā cōsecratiōis:ſz in solis vbis ꝑplatis cōsistit vtus cōsecratiōis: ⁊ iō ex ps/

na illius pferunt:cuius vtute fit transubatio.

¶Ad.5.q.dōz q mlta sunt a dño facta vel dicta q̄ euāgeliste nō scripserūt:vt pz Joan.20.q̄ tñ ecclia postea ab apostolis accepta fideli obseruauit. ¶Et fz ꝟ dōm ad pmū sic Jnno.dic q ꝗuis nusq̄ in sacra scriptura legat q dns ad celū oculos subleuauerit i cena:tñ ꝟ eccl'ia ex traditiōe apl'oz recitat:z satis rōnabil'r pōt ex alys locis scripture colligi.legit.n. Joan.ii.q in suscitatiōe laçari oculos ad patrē eleuauerit:z sil'r Joan.17. ¶Rōnē ad pmz fundēs:hoc aūt in arduis faciebat grās agēs z exemplū nobis ad deū recurrēdi pbēs:fz illud ps. Ad te leuaui oculos meos ꝛc. z qz ꝟ sacrm arduissimū ē:iō istituēs ꝟ sacrm pbabil'r colligit q oculos ad pmz leuauerit grās agēs pri de reparatiōe hūani generis:q̄ ꝟ sacro figurat:z nobis oñdens virtute dina ꝟ ofici sacrm. ¶Ad z^m dōm q sic dictū est hec vba. Accipite z māducate ex hoc oēs.nō sunt de suba forme:z iō nō est tāta vis faciēda:vt penitus eadē obseruentur:z pterea comedere z māducare in nullo differētē bñt significationē:z ꝗuis circa ista vba nō ponat in euāgelys vbū māducādi:ponit tñ parū añ. Luc.zz. Desiderio desideraui ꝟ pascha māducare vobiscū ꝛc. ¶Ad z^m dōm q ꝗuis nō exp̄mat in euāgelio hec determiatio oēs:tñ itelligit:qz sacralis māducatio est oiuz ꝗuis nō spūalis: iō et exp̄mit circa sumptionē sanguis in euāgelys pdcā dictio: qz sanguis in redēptiōe effusus est:redēptio aūt oiuz ꝗtū ad sufficiētiā ꝗuis nō ꝗtū ad efficaciā:vel qz vltimo traditur sumptio sanguinis:qō circa eaz dicit circa sumptionem corporis similiter intelligendū est.

Ad secundum sic pcedit:vī q forma ꝟsecratiōis sanguis ꝟsistat in his tñ verbis. Dic est calix sanguis mei:z ꝟ qō addit. Noui z eterni testi mysteriū fidei qō p vobis z p multis effundet in remissionē pctōz:nō sit de forma:euāgeliste.n.cōuenire debēt in his q̄ sunt de suba forme hᵒ sacri:qz vba forme huiᵒ sacri recitatiue dicunt ex pſona xpi:fz nō ꝟueniūt in vbis illis appositis:qz in nullo euāgelista ꝛ legunt:nec ab apl'o pᵒ Cor.iiᵒ bri pōt.q̄ nō sunt de forma hᵒ sacri. ¶Ꝓ.sic panis trāsubat in corpᵒ xpi p ꝟsecrationē:ita vinū in xpi sanguinē:fz ꝟsecratio q̄ fit his vbis. Hoc ē corpᵒ meū: sufficit ad trāsubationē panis in corpᵒ xpi.q̄ z hec vba. Hic est calix sanguis mei:sufficiūt ad trāsubationē vini in sanguiez xpi.q̄ vba q̄ sequunt nō sūt de forma. ¶Ꝓ.ꝑpetates nāliter ꝟsequunt subaz rei:fz illud qō seq̄t subaz nō pōt esse factiuū trāsubatiōis.q̄ cū illa vba q̄ sequunt designēt alias ꝑpetates sanguis in quē fit trāsubatio vī q nō sint de forma. ¶Sz ꝺ ē:qz Luc.zz.interponunt pdcā vba vbis forme:ita.n.dī. Hic ē calix noui testi i meo sāguie. ¶Ꝓ. ꝟ vī ex ritu ꝟsecratiōis:qz sacerdos nō depōit calicē vsq̄ ad verba illa. Hoc quotiēscunq̄ feceritis:que non sunt de forma ꝗuis sint domini verba.

¶Ulteriᵒ vī q hec vba iōueniēter ponant. Hic est calix sanguis mei. Uniᵒ.n.modi ē trāsubatio panis in corpᵒ xpi z vini i sanguinē:fz i trāsubatiōe panis i corpᵒ xpi ponitur corpᵒ xpi i recto.q̄ i ꝟsecratiōe vini poni dz sanguis xpi in recto:vt dicat sic magr dic i lra. Hic ē sāguis meᵘ:sic et hr Matth.26. ¶Ꝓ.i forᵃ trāsubante ex pte pdicati poni dz terminᵘ i quē fit trāsubatio:vt ex dcis pz:fz trāsubatio nō fit i calicē alicᵘ.q̄ nō dz pdicari i forma trāsubante. ¶Ꝓ. i forma sacri nō dz poni aliqd qō nō sit de suba sacri:fz calix nō ē de suba sacri cū sit vas qōdā.q̄ nō dz poni i forma sacri. ¶Sz ꝺ ē:qō dī Luc.zz. Hic calix noui testamti ꝛc.

¶Ad idem etiam est vsus ecclesie.

¶Ulteriᵒ vī q et vba q̄ sequunt iconueniēter ponant.testamētū.n.vī ptinere ad traditionē mādatoz.vñ z tabule ptinētes decē pcepta dicunt tabule testi:fz traditio sacramētoz ē alia a traditiōe mādatoz.q̄ i sacris nō dz fieri mētio de testō. ¶Ꝓ.Ambro.dic.nra sacra antiqora eē sacris iudeoz:fz sacra iudeoz nō ptinēt ad nouū testm:fz ad vetus.q̄ nec i sacro isto de q̄ Ambro.loquit dz apponi nouī testi. ¶Ꝓ.nouū z eternū vident adinuicē ꝟtrariē hre:qz eternū ē qō caret pncipio: nouū aūt ē qō ꝗtum ad sui pncipiū ē ppinquū.q̄ ē oppositio in obo. ¶Ꝓ.illud qō pōt eē inuamentuz errozis nō dz apponi in forma sacri:fz sic dic Jnno.3.q dī ꝟ mysteriū gbusdā ē adinuamētū errozis:q dicūt corpᵒ xpi verū in altari nō ptineri fz p significationē trn.q̄ icōuenienter ponitur in forma. ¶Ꝓ.hoc sacrm:vt pus dictū ē pncipue vī eē sacrz charitatis:sic z baptisimus sacrm fidei.q̄ icōuenienter dī mysteriū fidei:sed magis dōm eēt mysteriū charitatis. ¶Ꝓ.sic sanguis xpi p nobis ē effusus:ita corpus xpi p nobis ē traditu:vt ex vbis ēt dñi hr. Luc.zz. Hoc ē corpᵒ meū qō p vobis tradet.cū q̄ hoc nō apponat in forma corpis cōsecrandi nec in cōsecratione sanguinis de effusione fieri mentio deberet. ¶Ꝓ.quod dicitur p vobis z pro multis effundetur aut accipitur de effusione quantum ad sufficientiam:sic p omnibus effusus est non solum p multis.si aūt ꝗtum ad efficaciaz.si ꝗtum ad sufficientiam aut cacia quā hz solū in electis nō videt distinguēdū fuisse inter aplos z alios. ¶Ꝓ.baptisinᵘ magis ordinat ꝺ amotiōnē mali q̄ eucharistia q̄ maxie ordinat ad pfectionē in bono.sz in forma baptismi nō fit mētio de remissiōe pctoz.q̄ nec ꝟ deberet dici in remissionē pctōz.

¶Rñdeo dōz ad pmā.q.q circa hoc aliqui diuersimode dixerūt.qdā.n.dicūt q ꝟ est tñ de forma. Hic ē calix sanguinis mei:vt forma vtriusq̄ ꝟsecratiōis sit ꝟfectis:sed qditiōes apposite ad subm vel pdicatū sunt de integritate locutiōis alicuiᵒ:iō aly pbabiliᵘ dicūt q totū qō seq̄t est de forma:cū totū hoc qō addit nō sit locutio p se:fz sit determinatio pdicati. ¶Ad pᵐ q̄ dōm q vba supradicta ex magna pte pōt ex diuersis locis sacre scripture colligi:q̄ nullis nō ꝟueniant alicubi sil'r scripta . qō.n.dī hic ē calix baptis. Luc.xxy.z.i.Cor.xi. Ex aūt dicit noui testi ex tribus habet. Matth.xxvi.z Mar.xiiy.z Luc.xxy.q aūt dicit eterni.z iterū mysteriū fidei ex traditiōe dñi habet q̄ per aplos ad eccl'iā puenit ꝼm illud.i. Cor.xi. Ego aūt accepi a dño qō z tradidi vobis.euāgeliste.n.ñ itēdebāt formas z ritus sacroz tradere:fz dicta z fcā dñi enarrare. ¶Ad zᵐ dōm q cū eucharistie sacrm sit memoziale dñice passionis in ꝟsecratiōe corpis nō repsentat nisi passiōis suba sed in ꝟsecratiōe sanguis repsentat passiōis mysteriū. nō enī a corpe xpi sanguis eius seorsuz fuit nisi p passionez:z iō ꝺditiōes dñice passiōis exp̄munt p vba sequētia mag in cōsecratiōe sanguis q̄ in cōsecratiōe corpis. ¶Ad ȝᵐ dōm q ꝗuis illa que sequunt sint vt ꝑpetates sanguinē in ꝗtū hꝺ.sunt tñ eēntiales sanguini xpi in ꝗtuz est p passionē effusus:nō aūt seorsuz a corpe cōsecraretur sanguis xpi sicut nec alie ptes eius nisi p eo q est in passione effusus:z iō illa que sequunt sunt essentialia sanguini put in hoc sacro cōsecrat:z iō oz q sint de suba forme.

¶Ad ſcdam.q.dōm q hec locutio. Hic est calix sanguinis mei.figuratiua est:z pōt itelligi dupl'r. Uno mō vt sit metonomica locutio vt ponat cōtinēs p cōtēto fz q vt cere cōsueuim. Bibe calicē vini.i.vinū ptētū in calice:iō autē talis modus locutiōis cōgruus est forme huic:qz sāguis de sui rōne nō dicit aliqd potabile:imo magis aliqd qō nā abhozret in potū:z qz in hoc sacro sanguis xpi cōsecrat:vt potus:iō oportuit aliqd addi qō ad potū ptineret .s.calicē.alioᵘ pt. itelligi vt sit metaphozica locutio:vt per calicez passio xpi designet.sicut.n.calix vini ebriat: ita z passio sui amaritudine q̄si boiez ex se ponit. Tre.iy. Repleuit me amaritudinib⁹:inebriauit me absinthio:z hoc mō loquēdi vsus est dns de sua passione loquens.vt parz

Matth. 26°. Trāseat a me calix iste. ⁊ hic modus loquēdi et ē cōueniēs in hac forma: qz vt dcm̄ ē in ꝯsecratione sanguinis exp̄mit directe mysteriū passionis: nec obstat q̄ solet obuiari q̄ locutiōes figuratiue faciūt distrahere itellz: ad ea q̄ dic̄: q̄ nō q̄lz leui actiōe euaget. ¶ Ad p̄m g̊ dō. q̄ miatiōe: sic̄ sanguis repugnat potui: ⁊ iō ñ ē silis rō: magr ār nō posuit formā q̄tū ad vba sz q̄tū ad sēsus. ¶ Ad 2m nē xp̄i, put potº ē: ⁊ put ē p passionē fusus: ⁊ ideo obiectio cessat. ¶ Ad 3m g̊ dō. q̄ quis vas illō nō sit de suba sacr̄i: ⁊ tū ⁊ sig̃tū ē ō suba sacr̄i: ⁊ fz B itellr locutio.

¶ Ad. 3. q. dō. q̄ sic̄ dcm̄ ē vba illa q̄ addunt̄ ꝯsecratiōe sā guis exp̄mūt ꝯditōes passiōis: ⁊ p̄cipue fz q̄ opat̄ i sacr̄is. Sūt at tria in passiōe ꝯsiderāda: fz q̄ in sacr̄is operatur. ⁊ pro effectº quē iduc̄ q̄ ē remissio pctōz: ⁊ B tāgit in B q̄ dic̄. Qui p vob ⁊ p mlt]. ⁊c. Scdo mediū quo iste effectus in alios traducit: qd̄ ē fides: q̄ mediāte hz effectū: ⁊ in his q̄ pcesserunt ⁊ in his qui sequunt̄: ⁊ q̄tū ad B dicit mysterium fidei: qd̄ qdē pōt referri ad ipaz passionē q̄ ē mysteriū fidei: vt occultū qdā latens in fide oīuz xp̄i fideliū: ⁊ p̄cipue antiquoz apud quos erat in mysterio absc̄dita diuersimode figurata: ⁊ ad ipz sanguinē, put in sacro cōtinet̄ qdē qdē latet sub spēb⁹: ⁊ maxīaz hz difficultatē ad credēdū. vñ antonomatice dr̄ mysterium fidei. Tertio finis ad quē ꝓducit q est eternoz bonoz ꝓceptio ad quē intro ducit xp̄s p sanguinē, ꝑpe passiōis in quo nouū testm̄ confirmat̄: nō qdē ꝓmittēs tēporalia: vt ꝑus: sz eterna: ⁊ q̄tū ad B dic̄ noui ⁊ eterni testi: ⁊ qz finis ꝑus est in ītētione: iō fine ꝑmisso p mediū ad effectū passiōis oñendū vba forme ducunt. ¶ Ad p̄m g̊ dō. q̄ testm̄ ꝑpe est hereditatis ꝓcipiēde ist̄itutio filys a pr̄e: ⁊ iō testm̄ ꝑpe ptinet ad ꝓmissionē bonoz q̄ nobis a pr̄e celesti disponunt̄: ad qō q̄ dē testm̄ ꝓcepta se hñt: sic̄ via ad ꝓsequēdū hereditatē p missaz: ⁊ ita p posteri⁹ testm̄ ad mādata ptinet. ¶ Ad 2m dō. q̄ antigtas illa itellr q̄tū ad silitudinē ritus: dr̄ aūt B testm̄ nouū ⁊ rōne hº sacr̄i: qō in renouatiōe mūdi institū est tpe gr̄e ⁊ itez rōne ꝓmissionis p sanguinē xp̄i ꝓfimate q̄ vetus ꝑdimētū ꝓsequēde hereditatis amouit: ⁊ sic q̄si q̄dā inouatio ꝓmissiōis p mortē xp̄i fcā ē. ¶ Ad 3m dō. q̄ dr̄ nouū ⁊ eternū diuersis rōnibus: nouū qdē rōne ia dicta: eternū vt rōne bonoz eternoz ve gbus est testamentū vel rōne hº sacr̄i cōtinētis xp̄m q est ꝑsona eterna: vel rōne ꝑdestinatiōis eterne hāc gr̄az ꝓparātis. ¶ Ad 4m dō. q̄ nihil ꝓhibet id qō est in aliquo occultatū ⁊ figuratū fz vitatē ibidē eē: ⁊ iō frīuolū iuuamētū sui erroris accipiūt qui negant xp̄i sanguinē fz vitatē in altari eē pp̄ B q̄ est ibi ⁊ fm mysteriū. ¶ Ad 5m dōz q̄ eucharistia dr̄ sacrm̄ charitatis xp̄i exp̄ssiuū: ⁊ nostre factiuū: sz fides ꝓticipet: ⁊ iō potius ponit vt mediū, ꝑducēs ad effectuz, fidem q̄ charitatē. ¶ Ad sextū dōm q̄ huius solutio ex dictis pz: qz boc accidit ꝑpter boc q̄ in cōsecratione corpo ris non signat̄ passio: sic̄ in cōsecratione sanguinis. ¶ Ad septimū dōm q̄ sanguis xp̄i effusus est ꝑ oīb⁹ quo ad sufficientiā: sz ꝑ electis tantū quo ad efficaciā: ⁊ ne putaret̄ effusus ꝑ iudeis tantū electis gbus ꝑmissio facta fuerat: iō dicit. Vobis qui ex iudeis ⁊ multis. s. multitudine gentiū. Vel per apostolos sacerdotes signat: q̄bus mediantibus ad alios effectus passionis per dispensationē sacroz uenit qui etiā ꝓ seipsis ⁊ ꝓ alys orant. ¶ Ad octauū dōm q̄ remissio peccatoz non ponit̄ hic vt ꝑpr⁹ effectus huius sacr̄i: sz vt effectus passionis que p cōsecrationē sanguis exp̄mit̄: de mutatiōe aūt additiōe ⁊ subtractiōe idē dōm ē B q̄ supra positū ē de forma bapt̄mi di. 4.

Ad tertium sic ꝓcedit̄. videtur q̄ verbis predictis nō insit aliqua vis creata ad trā substantiationē faciendā. Dam̄. n. dicit q̄ sola virtute spiritussancti fit cōuersio panis in corpus xp̄i: sed virtus spiritussancti non est virtus creata. g̊ nulla virtus creata inest his verbis per quā fiat transubstantiatio. ¶ ℙ. opus transubstantiationis videtur esse difficilius quam opus creationis: quia citius ratio consentit creationi q̄z huic cōuersioni: cum quidam etiam philosophi ratione naturali ducti creationem posuerunt: sed nulla virtus creata fm cōem opinionem potest deo cooperari in opere creatōis. ergo multo minus in opere huius ꝓuersionis. ¶ ℙ. difficilius est conuertere panē in subam corporis christi q̄z purissimos sanguines virginis: quia corpus christi ⁊ sanguines virginis habent materiam communem que est subiectum conuersionis: quod non potest esse in conuersione panis in corpus christi: sed in formatiōe corpis xp̄i ex virgine nō fuit aliq̄ vtus creata actiue operās trāsformationez: vt in. 3. li. di. 3. dictū est. g̊ nec vbis ꝑdictis inest aliqua vtus creata ad trāsubstātiandū. ¶ ℙ. nulla vtus creata pōt opari aliqd supra nām: sed ꝓuersio panis in corpº xp̄i est maxime supra nāz: cū nō seruet̄ modus mutatiōis nālis: qz neq̄z est subm cōe ⁊ terminº ad quē est ꝑexns actu. g̊ nō pōt p vtutē creatā vbis forme collatā hº ꝓuersio fieri. ¶ ℙ. vtus actiua directe ꝑportionat̄ ei ad qō actio terminat̄: qz hoc est intētū ab agēte: ⁊ ex eo dnoīat̄ actio: sz corpº xp̄i ad qō terminat̄ ꝓuersio est multo dignio q̄libet pura creatura. g̊ cū agēs dz eē nobilio facto: nō pōt aliqua vtute creata aliqd in corpº xp̄i cōuerti. ¶ ℙ. faciēs ⁊ fcm̄ cā ⁊ cātuz debēt eē simul: qz qō nō est nō pōt aliqd facere vel alicuio cā existere: sz cū ꝓuersio ꝑdicta fiat in īstanti ⁊ vba forme successiue ꝓferant̄ q̄n fit cōuersio. vba illa nō pñt sil'eē nisi fm aliqd minimū sui. g̊ vtute aliqua que insit vbis nō pōt fieri hº cōuersio. ¶ ℙ. vba ista nō hñt vtutez ex seipsis boc. planū est. si g̊ hñt aliquā hº vtutē: dz q̄ eis sit diuinitº data. dz aūt hāc vtutē eē simplicē cū eiº effectº sit in īstāti. simplex autē vtus nō pōt successiue dari ⁊ eiº subm dz eē simplex. cū g̊ vba ꝑdicta ꝓpositionē habeant ⁊ successionē nō pōt ipsis talis vtus eē collata. ¶ ℙ. i. cōueniēs videt̄ facere aliqd nobilissimū qō statī desinat esse: sz vtus trāsubstātiās est nobilissima: qō pz ex nobilitate effectº. g̊ cū vba forme statiz eē desināt: ic cōueniēs videt̄ si ei vtus trāsubandi data est a deo. ¶ ℙ. vba ista nō faciūt ꝓuersionē ꝑdictā nisi a sacerdote dicta: sz aīa sacerdotis magis est capax vtutis alicuio diuine q̄z vba ꝑlata ab ipso. g̊ magis dōm est q̄ hec vtus in sacerdote sit q̄z in vbis: si tñ aliq̄ virtº creata ad trāsubationē opet̄. ¶ Sed ℙ. est. qō Dio. dicit in fine ec. hierar. in ipsis. s. ꝓsumatiuis inuocatiōibº. i. formis sacroz eē vtutes opatiuas ex deo: sz vba ꝑdicta sunt forma dignissimi sacr̄i. g̊ est in ipsis aliq̄ vtus ad trāsubandū. ¶ ℙ. Ambro. dicit q̄ sermo xp̄i creaturas mutat: ⁊ sic ex pane fit corpº xp̄i ꝓsecratōe celestis vbi. verbū aūt xp̄i est forma ꝑdicta a xp̄o ist̄ituta: ⁊ ex eiº ꝑsona recitata. g̊ nec virtute hoz verboz fit trāsubatio. ¶ ℙ. sacerdos nō opat̄ ad trāsubationē nisi ꝓferēdo verba. si g̊ vbis nō ineēt vtº ad trāsubandū: tē sacerdos nō haberet aliquā ptātē spūalē ꝓficiēdi: ⁊ sic nō hēret ordinem qui est quedaz potestas ad hoc ꝓncipaliter.

¶ Respōdeo dōz q̄ circa hoc ē duplex opinio. Quidā. n. dicūt q̄ nulla vtus creata inest his verbis qua fiat transubstantiatio: sed q̄ dr̄ aliquando virtute hoz verboz transubstantiationē fieri intelligenduz est q̄ diuina institutione firmatū est: vt ad ꝑlationē hoz verboz conuersio predicta fiat virtute diuina tū: ⁊ sic etiā dicūt in oīb⁹ alys sacr̄is: vt supra. di. i. dictū est. Sz hec opinio dignitati sacroz noue legi derogat: ⁊ dict] sanctoz obuiare vide-

tur: & ideo dōz est q̄ in vbis p̄dictis sicut & in alys formis sacroz est aliq̄ virtus ex deo: sed hec virtus non est qualitas habēs esse cōpletum in natura qualiter est virtus alicui⁹ p̄ncipalis agētis fm formā suā: sed habet esse īcōpletum: sicut virtus que est in īstro ex itētiōe p̄ncipalis agentis: & sicut similitudines colorū in aere: vt supza di.i. dictū est. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm q̄ dictio exclusiua adūcta p̄ncipali agēti nō excludit agēs īstrumētale: nō. n. segtur solus ħ faber facit cultellu. g̃ martellus nihil ad hoc opatus est: virtus. n. īstrumēti nō est nisi q̄dā redūdātia virtutis agētis p̄ncipalis. vñ in toto actio nō attribuit̄ īstrumento: sed p̄ncipali agēti fm pbm: & ꝓpter hoc ex ħ: q̄ō dr̄ q̄ sola virtute spūsci fit hoc cōuersio nō excluditur virtus īstrumētalis que est in verbis premissis. ¶ Ad scōm dōm q̄ virtus creata p̄supponit mām in qua opetur: q̄ō gdem contingit esse dupl'r. vno mō ita q̄ sit mutationis subm: sicut accidit in ꝓuersiōibus naturalibus. alio modo ita q̄ subsit termio a quo: nō aūt mutatiōi: sicut accidit in dicta cōuersione: sz creatio neutro mō mām p̄supponit: & iō magl potest aligd deo īstr̄aliter coopari in hac cōuersione q̄z in ope creatiōis. Utrū aūt maioris virtutis sit ista cōuersio vel creatio dicet̄ ifra di.ii. ¶ Ad tertiū dōm q̄ si in cōceptiōe vnio ĩcludatur que simul cū ipsa facta est. maioz difficultas fuit in cōceptiōe q̄z in trāsubstātiatione: quia illa vnio est termiata ad esse diuine p̄sone: hec aūt trāsubstantiatio ad corpus christi: q̄ panis nō ꝓuertit̄ nisi in corpus christi. Si aūt cōceptiōis opus ĩcludat tm̄ cōuersionē sanguinū purissimoz virginis in corpus christi sic maioz difficultas est in hac cōuersiōe q̄z in illa cōceptiōe. vñ potuit etiā alicui creature cōferre q̄ō in illa ꝓceptiōe sibi cooperaretur q̄uis nō fuisset ꝓueniēs ꝓpter dignitatē christi seruāda: q̄ō tūc fiebat simpl'r p̄us nō existēs: q̄ō hic nō accidit: & iō nihil deperit dignitati corporis christi si aliqua creatura accipiat īstrumētalez virtutem operādi in id q̄ō in corpus christi trāsubstātiatur. ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ nulla creatura p̄ōt agere ea que sunt supza nām quasi p̄ncipale agēs: p̄ōt tamē agere quasi agēs īstrum̃tale a virtute ĩcreata motū: q̄ sicut creature ineſt obedientie potētia: vt in ea fiat q̄cūd creator disposuerit: ita etiaz vt ea mediāte fiat: q̄ō est rō īstrumēti. ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ virtus agētis p̄ncipalis respicit p̄ncipaliter terminū ad quē: sz virt⁹ cāe īstrumētalis nō attīgit ad terminū ad quē: sz hz opationē suā in his q̄ sunt circa terminū: sicut qualitates actiue elemētales nō attingūt ad aīe rōnalis itroductionē: & sil'iter hoc cōtingit: q̄ virtus illa īstrumētalis que ineſt verbis habet operationē supza substantiā panis: q̄ verbū ad elemētum accedit fm Augu. nō est autē aliquo modo causa eoz que in termio ad quē sunt: sicut q̄ sint accidētia sine subiecto vel alicuius hȝ: & iō obiectio cessat. ¶ Ad sextuz dōm q̄ virtus hec cōuersiua que est in his verbis cuz sit sacramētalis segtur significationē: vt dictuz est. significatio autez existētis cōuersiōis cuz ꝓportet ordinem vnius ad alterū nō potest fieri per dictionē: sed oz q̄ per oronez fiat: cuius partes q̄uis successiue pferātur: tamen significatio est tota simul: quod tūc cōplet vltima oronis pticula ad modū differētie vltime in diffinitiōibus: & hac significatiōe existēte in vltimo prolatiōis istāti fit trāsubatio. ¶ Ad septimū dōz q̄ significatio oronis q̄uis relata ad partes q̄bus fit significatio videat cōposita: tamē relata ad rem significatam simplex est & iquātuz significat vnū. s. ꝓpositionē hȝ cū hoc: sicut ēt pbs dicit in 5°. Meta. q̄ substātia senaria nō est bis tria: sz semel sex: quā ibi q̄litatem noīat. vñ sicut ad hāc q̄litatē senary se hūt ptes ei⁹: vt dispositiōes māles: nō vt q̄litates ptiū sicut ptes vnius q̄litatis toti⁹: ita significatiōes ptiū sunt dispones ad significationē totius oronis q̄ cōsurgit ex significatione vltime ptis in ordine ad oēs p̄cedētes: q̄ virtus ꝓuersiua segtur significationē vt dcm̃: & iō in ipso cōpleto significatiōnis dat̄ illa virtus oroni toti: ita q̄ ptes singule se habent māliter tm̄ ad illā virtutē. ¶ Ad octauū dōz q̄ valde cō ueniēs est q̄ oē q̄ō est pp aligd eē desinat pfectio hec pp q̄ō erat: & q̄ virtus illa nō erat ad pfectiōez ei⁹ cui dabat: sz magis ad faciēdū cōuersionē de q̄ logmur cū sit tm̄ instrumētalis virtus vt dcm̃ ē: iō nō ē icōueniēs si statiz cōuersiōe facta & vba & virtus vbox cē desināt. ¶ Ad 9m̄ dōz q̄ q̄ aliq̄ō opus pficit̄ pluribus īstr̄is virtus īstr̄alis nō est ꝓplete in vno: sz icōplete in vtroq̄: sic manu & pēna scribitur: & sil'r ꝓtingit in ꝓposito: q̄ virtus īstr̄alis ad faciēdā ꝓdcām ꝓuersionē: nō tm̄ ē in vbo vel in sacerdote sz i vtroq̄z icōplete: q̄ nec sacerdos sine vbo nec vbū sine sacerdote ꝓficere pōt: & q̄ sacerdos est filior p̄ncipali agēti q̄z virtus īstr̄alis est maioz & dignioz. vnde etiā pmanet & ad multos hȝ effectus se hz: virtus aūt verbi transit: & ad semel tm̄ est: sed fm qd est potētioz virtus verbi inq̄tū effectui ꝓportionat quioz quasi signum ipsius: sicut ēt pēna est scripture ꝓportionat quioz sed manus scribenti.

Ad quartuz sic ꝓcedit̄. videt̄ q̄ forme expectēt se in operādo. sicut. n. se hz res ad rem: ita se hz forma ad formā: sz res corpis nō ē sine re sanguinis: q̄ nō ꝓsecrat̄ corp⁹ xp̄i sine sanguie. g̃ nec forma corpis opat̄ sine forma sanguis. ¶ P⁹. hoc sacr̄z est vnū: sz ꝓpter vnitatē sacr̄i spēs due. s. panis & vini se hūt in rōne vni⁹ signi: vt dictū est. g̃ sil'r due forme se hūt in rōne vni⁹ forme: sz in vna forma ptes se expectāt inuicē ad agēduz: vt dictū est. g̃ & forma corpis expectat formaz sanguinis. ¶ P⁹. in baptismo tres īmersiōes se expectāt i agēdo. g̃ & sil'r be due ꝓlatiōes vboz. ¶ Sz ȝ. si statim vbis platis qñ ē oronis significatio nō eēt ibi verū corpus xp̄i: hoc esset falsū. Hoc ē corp⁹ meū: sz in sacro veritatis nō ꝓtingit aliq̄ō eē falsuz. g̃ forma ꝓma nō expectat scōam in operādo. ¶ P⁹. hostia nō est adorāda ante ꝓsecrationē: sed fm cōz modū eccl'ie statiz dictis ꝓmis vbis forme sup̄ panē ante formā sanguinis eleuat̄ hostia a pp'lo adorāda. g̃ aī formā sanguinis hostia est ꝓsecrata.

¶ Ulteri⁹ videt̄ q̄ deficiēte sacerdote post corpis xp̄i cōsecrationē nō oz alius ꝓcedere ad ꝓsecrationē sanguinis: q̄ vni⁹ sacr̄i vnus oz esse minister: sz ꝓsecratio vtraq̄z ad vnū sacerdotē ꝓtinet. g̃ ab vno ministro fieri oz. ¶ P⁹. sacerdos cōsecrās gerit figurā xp̄i ex cui⁹ ꝓsona vba pferūtur: sz xp̄s nō ē diuisus: vt dicit̄ ꝓma. 1oz. i. g̃ nec vba diuidi debēt: vt a diuersis pferāt̄. ¶ Sz ȝ. ad pfectionē huius sacr̄i vtraq̄z cōsecratio requirit̄. si g̃ ꝓsecrato corpe nō cōsecrat̄ sanguis sacr̄z remanet ĩperfectū: q̄ō ē icōueniēs.

¶ Ulteri⁹ videt̄ q̄ hec vba sine alys q̄ in canone misse dicunt̄ nō habeāt vim cōficiēdi: q̄ in hoc sacro regrit̄ intentio faciēdi q̄ō facit eccl'ia: & sic intētio oz eē fm statuta ecclesie regulata: sed ꝓferēs hec vba tm̄ nō seruat eccl'ie statuta. g̃ nō cōficit. ¶ P⁹. verba q̄b⁹ fit cōsecratio p se placta ad p̄sonā dicētis referunt̄: sed cōuersio panis & vini nō fit in corpus & sanguinē dicētis: sed in corpus & sanguinez xp̄i. g̃ sine vbis p̄missis q̄b⁹ verba forme determinant̄ ad p̄sonā xp̄i. s. q̄ dixit q̄z pateret &c. nō potest fieri consecratio: ¶ P⁹. si vbis p̄dictis tm̄ posset fieri cōsecratio: tūc aligs periculo mortis exīs posset licite sine vbis p̄cedētib⁹ cōficere: sicut aligs in nēcitate pōt baptiçare omissis illis que sunt ad decorē sacr̄i: sz ħ nunq̄z licet. g̃ sine vbis alys ista nō habēt vim cōuertēdi. ¶ Sz ȝ est q̄ō Amb. dicit. Sacramētū istud q̄ō accipis sermone dñi cōficit: & loquif de vbis p̄dictis. ergo sine alys ista plata hūt viz cōficiendi. ¶ P⁹. virtus cōuersiua sequit̄ significationē verboz: vt dictū ē: sz vba forme absq̄ p̄cedētib⁹ sufficiēter significāt

hoc qđ in sacro ß faciẽdũ ẽ.g̃ sine alys hũt vi cõuersiuã. ¶ Rñ: dõm ad ꝑm .q. q. qdã dixerũt q. ꝑma forma nõ hz ꝑus plata: nec tñ piculose adorar hostia añ ꝓsecrationez qz forma mãe ꝓportionari dz. vñ sic mãe distincte sũt nec adhuc cõmixte: ita forme diuisim opant: qđ pz ex hoc q. vtraq; ꝑse ꝓpletã significationẽ hz: r iõ dõz cũ alys q. forma mãe ꝓportionari dz. vñ sic mãe distincte sũt nec

tur a sacerdote: sz a ministris. ℣ Misteriũ aũt vbi dei ẽ triplex. p^m aũctatis qõ ꝓpetit xp̃o g dr̃ minister. ℟ o. 15. Erat aũt in ptãte docẽs: de quo dr̃ ℣ Dath. 7°. z^m manifeste veritatis q̃ ꝓpetit p̃dicatorib^9 noui testi: de quo dr̃. z^9 ℟ oz. 3. Qui ⁊ idoneos nos fec̃ mistros ⁊c. 3^m figuratiõis qõ cõpetit p̃dicatorib^9 veteris testi: ⁊ iõ doctrinã xp̃i ꝑponit diaconus: ⁊ qz xp̃s nõ solũ ẽ hõ sz de^9: iõ diacon^9 ꝑmittit dñs vobiscũ: vt ad xp̃m quasi ad deũ hoies attẽtos faciat. ℟ octrina vo p̃dicatoꝝ noui testi ꝑponit̃ p subdiaconos. Nec obstat q̃ aliq̃n qb eis legit̃ loco ep̃le aligd ỏ veteri testõ: qz p̃dicatores noui testi ẽt vetus p̃dicãt. ℟ octrina vo p̃dicatoꝝ veteris testi p iferiores mistros legit̃ nõ sp: sz illis diebus qb^9 ꝑcipue ꝓfiguratio noui ⁊ veteris testi designat: vt in ieiunys q̃ttuor tẽpoꝝ: ⁊ q̃n aliq̃ celebrant̃ que in veteri lege figurata sunt: sic̃ passio natiuitas bapm^9 ⁊ aligd hȝ: ⁊ qz vtraq; doctrina ordinat ad xp̃m ⁊ coꝝ q̃ p̃ibant: ⁊ coꝝ q̃ sequebant̃: iõ doctria xp̃i posꝑonit̃ q̃si finis. ℟ x doctrina aũt ordinãte ad xp̃z duplex effect^9 ꝑpl'o ꝓuenit gbus ẽt hõ ꝑparat̃ ad doctrinã xp̃i. ſ. pfect^9 vtutũ q̃ p gradual̃ iſinuat̃. dr̃ enĩ a gradu q̃ ascẽdit̃ de virtute in vtutẽ vel a gradib^9 altaris añ q̃s dr̃: ⁊ exultatio habita de eternoꝝ spe qõ iſinuat alleluya. vñ ⁊ replicat̃ ꝑpter stolã aie ⁊ cozpis: in dieb^9 vo ⁊ officys luct^9 intermittit̃ ⁊ loco eius tract^9 ponit̃ q̃ aspitate vocũ ⁊ plixitate vboꝝ pñtis miserie icolatũ iſinuat: tpe aũt resurrectiõis duplex alleluya dr̃ ꝑpter gaudiũ resurrectiõis capitis ⁊ mẽbroꝝ. ℟ effect^9 aũt euãgelice doctrine ẽ fidei ꝓfessio: q̃ qz supra rõnẽ est: a sacerdote ichoat̃ symbolũ fidei: ⁊ chorus ꝓsegt̃: nec dr̃ nisi in illis solẽnitatibus de gbus fit mẽtio in symbolo: sicut de natiuitate resurrectõe: de aplis q̃ fidei fundatores extiterũt: vt p^a ℟ oz. 3. Ut sapiẽs architect^9 fundamẽtũ posui. ¶ Deide segt̃ scõa ps ptis scõe p̃ncipalis q̃ ptinet ad mãe ꝓsecrãde oblationẽ: ⁊ hec tria ꝓtinet. ꝑmittit̃. n. offertiũ exultatio q̃si ꝑparatoria in offertorio: qz hilarez datorẽ diligit de^9: exꝑmit̃ ipsa oblatio dũ dr̃ suscipe scã trinitas: petit̃ oblatiõis acceptatio p oꝛones secreto dictas: qz hoc sacerdotis tñ ẽ deũ oblatiõib^9 placare: ad quã oꝛonẽ sacerdos p humilitatẽ se ꝑparat dicẽs: in spũ hũilitat ⁊c. ⁊ qz hec tria p̃dcã exigũt mẽtis erectionẽ ad deuz: iõ oib^9 trib^9 ꝑmittit̃ dñs vobiscũ: loco cui^9 qñ oꝛo secreta facienda ẽ: dr̃ orate frẽs ⁊c. ¶ Tertia ps scõe p̃ncipalis ptis q̃ ad sacri pceptionẽ ptinet tria ꝓtinet. ꝑ ꝑparationẽ, z^o sacri pfectionẽ ibi. Te igitur ⁊c. 3° sacri susceptionẽ: ibi. oꝛemus ꝓceptis ⁊c. ℟ reparatio aũt ꝑpli ⁊ ministroꝝ ⁊ sacerdotis ad tñ sacrm fit p deuotã dei laudẽ. vñ in ꝓfatiõe in qua fit dcã ꝑparatio tria cõtinent̃. ℟ rio ꝑpli excitatio ad laudẽ vbi sacerdos ꝑmisso: dñs vobiscũ: qõ ad totã hanc tertiã ptẽ referẽdũ ẽ iducit ad mẽtis erectionẽ dicẽs: sursũ cõda: ⁊ ad gr̃az actoẽz dicẽs. gr̃as agam^9 ⁊c. Deõ deũ ꝑlorat ad laudẽ suscipiẽdũ oñdens laudis debituz dicẽs: vere dignũ: rõne dñi: vñ subdit dñe scẽ: iustũ: rõne p̃nitatis: vñ subdit p̃ oꝑotẽs. equũ: rõne deitatis: vnde subdit eterne ỏs. salutare: rõne redẽptiõis: vñ subdit p xp̃m dñz nr̃m. q̃nq; vo adiungit̃ aliq̃ alia laudis mã fz ꝙgruẽtia solẽnitatis: sic̃ ⁊ te in assumptiõe ⁊c. ẽt ꝑponẽs laudis excmplũ p quẽ maiestatẽ ⁊c. Tertio ppls laudes exoluit diuinitatis assumẽs angeloꝝ vba: scũs scũs ⁊c. Esa. 6°. ⁊ hũanitatis xp̃i assumens verba pueroꝝ: benedictus q̃ venit ⁊c. ℣ Dath. 21°. Illa aũt pars q̃ pfectionẽ sacri continet in tres diuidit̃ ꝑm tria q̃ sunt de itegritate h^9 sacri. ſ. aligd quod ẽ sacrm tñ: aligd qõ ẽ res ⁊ sacrm: aligd quod est res tñ. In ꝑma igit̃ parte ꝓtinet benedictio oblate mãe q̃ est tñ sacrm. In secũda cozpis ⁊ sanguis xp̃i ꝓsecratio qõ est res ⁊ sacrm: ibi. Quã oblationẽ. In tertia effectus sacri postulatio qõ est res tñ: ibi. Supra q̃ ꝑpitius. Circa ꝑmuz duo facit sacerdos. ℟ rio petit oblationis bñdictionez q̃ dr̃ donũ a deo nobis datũ: mun^9 deo a nobis oblatũ: sacrificiuz ad nostrã salutẽ a deo scificatũ. Deõ petit offerentibus siue p qbus offert̃ salutẽ: ibi. In ꝑmis q̃ tibi ⁊c. vbi tria fit. ℟ rimo cõmemoꝛat eos p quoꝝ vtilitate offertur hostia: taz q̃tum ad gnãlem statũ ecc'lie q̃z q̃tum ad ꝑsonas spãles: ibi. Memẽto. Deõ ꝓmemoꝛat eos in quoꝝ offertur reuerentia: ibi. Hoicantes ⁊ ponit̃ virgo q̃ xp̃m in templo obtulit: apli q ritũ offerendi nobis tradiderũt: ⁊ martyres q seipsos deo obtulerũt: nõ aũt cõfessoꝛes: qz de eis antigtus nõ soleniçabat ecc'lia: vel qz non sunt passi sicut christus cuius passionis memoziale est hoc sacrm. Tertio cõcludit̃ expresse qd per oblationẽ hostie impetrandum petatur: ibi. Hãc igit̃ oblationẽ ⁊c. ¶ Quã oblationẽ ⁊c. hec pars ad cõsecrationẽ ptinet: que tria ꝓtinet. ℟ rio ꝓplorat̃ ꝓsecrantis vtus. Deõ pficit ꝓsecratio: ibi. Qui pridie. Tertio exponitur rei ꝓsecrate cõmemoꝛatio: ibi. Unde ⁊ memoꝛes ⁊c. Uerba aũt illa que ibi dicuntur benedicta ascripta ⁊c. possiunt referri. vno modo ad hoc qõ est res cõtenta in hoc sacro. ſ. xp̃m: qui ẽ hostia benedicta ab oĩ macula pcti ĩmunis. ascripta. i. ꝑfigurata figuris veteris testamenti: ⁊ predestinatiõe diuina preozdinata: rata qz nõ transitoria. rõnabilis: ꝑpter cõgruitatez ad placandum. acceptabilis: ꝑpter efficaciã. Alio modo pñt referri ad ipsaz hostiã q̃ ẽ sacrm tñ quã petit fieri bñdictã: vt deinde cã ꝓsecret: ⁊ vt ꝓfirmet q̃tũ ad memoziã. ascriptã: q̃tũ ad ꝓpositũ ĩmobile. ratã: vt ante acceptet. rõnabilẽ: q̃tũ ad iudiciũ rõnis. acceptabilẽ: q̃tuz ad bñplacitũ volũtatis. Tertio mõ pñt referri ad effectũ: vñ dicẽ bñdictã: p quaz bñdicimur. ascriptã: p quã ĩ celis ascribamur. ratã: p quã in mẽbris xp̃i cẽseamur. rõnabilẽ: per quã a bestiali sensu eruamur. acceptabilẽ: p quã a deo accepti simus. ¶ Supra q̃ ꝑpitio ac ⁊c. Hic petit sacerdos sacri effectũ: ⁊ p effectũ gr̃e. z^o effectũ gloꝛie: ibi. Memẽto ẽt vñe ⁊c. Circa ꝑmũ duo fac̃. ꝑ petit accꝑtari sacrm qõ ẽ gr̃e cã. scõ petit dari gr̃e donũ: ibi. Supplices te rogam^9. cui^9 exꝑmit̃ dicẽs. z. ponẽt̃ effectũ ãt glie ꝑ petit iã mozt uis: ibi. Memẽto scõs adhuc viuis: ibi. Nobis quoq;. cõplet̃ aũt canon missse moze aliarũ oꝛonũ in xp̃o ibi. ꝑ xp̃z dñz nr̃z ⁊c. ꝑ quẽ hoc sacrz oziginẽ hȝ, ⁊ q̃tũ ad subaz, vñ dicẽ. creas pp eẽ nãe. scificas: pp eẽ sacri: ⁊ q̃tũ ad vtutẽ. vñ dicit vinific cas: pp effectũ gr̃e q̃ ẽ vita aie. bñdicis: pp gr̃e augmẽtũ. ⁊ q̃tũ ad opationẽ siue vsuz. vñ dicẽ. ⁊ ꝑstas nobis. ¶ Oziemus ꝓceptis saluatarib^9 ⁊c. hic ponit̃ sacri ꝓceptio. p enim ponit̃ sacri ꝓceptio: ad quã ꝑmittit̃ ꝑparatio cõis ⁊ spãlis. Cõis triplex. ꝑ eni ponit̃ sacri petitio in oꝛonẽ sacerdotis. In q̃ dr̃ panẽ nr̃m ⁊c. scõo pcipiẽtiũ expiatio p oꝛonẽ sacerdotis. Libera nos. tertio pacis adipletio: ibi. Pax dñi. ſ. n. sacrm ẽ sanitatis ⁊ pacis: ⁊ qz pax xp̃i exꝑat oẽs sensus: iõ pacis petitio a sacerdote inchoat̃ cũ dicit. Pax dñi: ⁊ a choro cõplet̃ cũ dr̃ agn^9 dei. ⁊ sic tria a sacerdote incepta ꝓsequit̃. ſ. gloria in excelsis: qõ ptinet ad fidẽ. pax dñi: qõ ptinet ad caritatẽ. Deinde aũt pplus miam q̃tũ ad amotionẽ mali ỏ miseriam: culpe ⁊ pene: ⁊ pacẽ q̃tũ ad ꝓsecutionẽ oĩs boni. vñ ter agn^9 dei dr̃. ℟ repatio aũt spãlis sacerdotis simẽtis fit p oꝛones q̃s puatiz dic̃. Dñe ieſu xp̃e: ⁊ si q̃ alie sũt. Tertia pars ꝑncipalis est gratiarũ actionis. ⁊ continet duo: rememorationez accepti beneficij in cantu antiphone post cõmunionẽ ⁊ gratiaꝝ actionẽ in oziatiõe quã sacerdos ꝓsequit: vt ꝓfomiter finis misse ꝑncipio rñdeat. ¶ Sciẽdũ aũt q̃ in officio misse vbi passio repsentat̃: quedã cõtinentur vba greca sicut kyrieleyson. i. dñe miserere. q̃dã hebraica: sicut alleluya. i. laudate deũ. sabaoth. i. exercituũ. osanna. salua obsecro. amẽ. i. vere vel fiat. quedam latine que patẽt: quia his tribus linguis scriptus est titulus crucis xp̃i. Joãnis. 19.

¶ De duob⁹ modis mãducãdi. Di. IX. a

Sicut due sunt res illi⁹ sacrãmti ita etiaz duo modi manducandi. Unus sacramentalis. s. quo boni z mali edũt. Alter spũalis quo soli boni mãducãt. Uñ aug. Quid est xp̃z mãducare? Nõ est hoc solũ in sacramẽ to corp⁹ ei⁹ accipe: multi. n. ĩdigne accipiũt: sz in ipso manere z habere ipm in se manentem. Spũaliter. n. mãducat q in vnitate xp̃i z eccle sie quã sacramẽtũ significat manet. Nã qui dis cordat a xp̃o: nec carnẽ xp̃i mãducat: nec sãguinẽ bibit: z si tante rei sacramentum ad iudiciũ sui quottidie accipiat. Spũalem manducationem Augu. distinguens a sacramẽtali ait. Ut quid paras ventrez z dentez: crede z manducasti. Credere. n. in eum hoc est comedere panem z vivuz. Qui credit in euz manducat eũ. Item. Quõ mãducandus est christus? Quo modo ipse dicit. Qui mãducat carnez meaz z bibit sanguinez meũ in me manet z ego in eo. Si in me manet z ego in eo: tũc bibit: q xo in me nõ manet nec ego in illo: z si accipit sacrm: acquirit magnuz tormentũ. Item. Nulli ambigẽdũ est tũc quẽcz corpis z sanguinis dñi participẽ fieri qñ xp̃i mẽbrũ efficit: nec alienari ab illius panis calicisqz psortio: et si iantecz illũ panem edat z calicẽ bibat de hoc seculo in vnitate corporis constitutus abscedat: quia illius sacramenti beneficio non priuatur: quãdo ille in hoc quod illud sacramentũ signat inuenit. In illo enim sacramẽto corpus z sanguinẽ suuz nobis cõmendauit quod z fecit nosipsos. Naz z nos corp⁹ ipsius facti sumus. Item q discordat a xp̃o nõ mãducat carnez ei⁹ nec sanguinẽ: z si tãte rei sacrm ad iudiciũ sibi quottidie accipit.

¶ De erroze quorundaz qui dicunt a bonis tãtuz corpus christi sumi. b

Ec xba z alia huiusmodi vbi de spirituali manducatione agitur quidam obtuso corde legẽtes erroris caligine inuoluti sunt adeo vt presumpserit dicere corpus z sanguinẽ christi: a bonis tantuz sumi z non a malis. Sed indubitanter tenenduz est a bonis sumi: nõ modo sacramẽtaliter: sed z spiritualiter. A malis vero tantuz sacramentaliter. i. sub sacramẽto. s. sub specie visibili carnez christi de virgine sumptã z sanguinem pro nobis fusuz sumi: sed non mystica que tantuz bonoruz est. Quod subditis probatur testimonijs. Grego. Est quidẽ in peccatoribus z indigne sumentibus vera christi caro z verus sanguis: sz essentia: non salubri efficientia. Item Augustinus. Multi ĩdigne accipiunt corpus domini de quibus apostolus ait. Qui mãducat z bibit calicez domini indigne iudicium sibi manducat z bibit. Per quod docemur qz sit cauenduz male accipere bonuz. Ecce enim factum est malum: dum male accipitur bonũ: sicut econtra apostolo factum est bonum: cuz bene accipitur malũ. s. dũ stimulus sathane patiẽter portat. ergo z mala prosunt bonis: sicut angelus sathane paulo: z scã obsunt malis. bonis sũt ad salutẽ: malis ad iudiciũ. Uñ q mãducat z bibit indigne iudiciuz sibi mãducat z bibit: non qz res illa mala est: sed qz malus male accipit qõ bonũ ẽ. Idẽ. Indigne qs sumẽs corpus xp̃i nõ efficit: vt qz malus est: maluz sit qõ accipit: vel qz nõ ad salutez accipit nil accipiat. Corpus enim z sãguis dñi nihilomin⁹ erat ĩ illis qb⁹ ait apl's. q mãducat ĩdigne tẽ. Uis alĩsqz plib⁹ apte oñdit qz ẽt a malis vez corp⁹ xp̃i z sanguis sumit: sz sacrali'r: nõ spũaliter.

¶ De intelligentia quorũdam verborz. c

Secunduz hos duos modos sumẽdi itelligẽtia quorũdaz verborz ambigue dictoruz distinguẽda est. Ait enim Augu. Bonus accipit sacramẽtũ z rez sacramenti: malus vero sacramentũ z nõ rẽ. Sacramẽtũ hic dicit corpus xp̃i ppriũ de virgine natum. Rem vero spiritualem christi carnem. Bon⁹ ergo vtrãqz christi carnez accipit. Malus vero tm̃ sacramẽtũ. i. corpus christi sub sacramẽto z nõ rez spũalẽ. Item. Nõ mãducans mãducat: z mãducãs nõ mãducat: qz nõ manducans sacramẽtal'r aliquãdo manducat spiritualiter z ecõuerso. Et qui mãducãt spũaliter veritatẽ carnis z sanguinis dicunt sumere: qz ipsaz efficiẽtiã hñt. i. remissionez peccatorz pro qua videt orari cũ dr. Perficiãt in nobis dñe quesum⁹ tua sacra qõ cõtinẽt: vt qõ nũc specie gerimus reruz veritate capiamus. Reruz veritatẽ dicit ipsaz efficaciã qsi p hec sacra presta vt sicut sacr̃aliter carnẽ xp̃i sumim⁹: ita spũaliter sumamus. Uel petit sacerdos vt christus qui nũc sub specie panis z vini sumitur manifesta visiõe: sicut in essentia diuinitatis est qñqz capiatur. Constat ergo a bonis z a malis sumi corpus christi: sed a bonis ad salutez: a malis ad perniciem.

Postqz determinauit magister de sacramento eucharistie sz se. hic determinat de vsu ipsius. z diuidit in partes tres. In pma distinguit duos modos mãducandi corpus xp̃i. In secũda excludit ex determina-

tis quēdā errorē:ibi. Hec verba:ꝛ alia hꝫ ꝛc. In 3ª manifestat q̄daꝫ dubia ex p̄determiatis:ibi. Sc̄ōꝫ hos duos modos ꝛc. Secūda diuidit in duas. In pª ponit errorē. In 2ª excludit ipm:ibi. Sꝫ indubitanter tenenduꝫ ꝛc.

Hic q̄runt quinq; ꝓ. ¶ Prīo de ipsa mādu catione corpis xp̄i. Sc̄ōꝫ possint māducare. Tertio vtrū pctōrib⁹ liceat corp⁹ xp̄i māducare. 4º vtr corpal'r pol lut] 5º vtrū cuilibꝫ sit dādū ad māducādū.

Ad primum sic ꝓcedit. Videt q; corp⁹ xp̄i non debeat sumi p modū māducatōis: qz qđ māducat̄ p os intrat:oē aūt qđ p os ītrat in ventrē vadit:ꝛ p secessū emittit̄: vt dr Mat̄h.xii.qđ dignitati corporis xp̄i nō cōpetit.g̈ nō dꝫ p modū māducationis sumi. ¶ Ꝑ.qđ māducat̄ ad māducantē trahit̄:sed sic dic̄ Ayo. 4º.ca.de di.no.nos nō trahimus deū ad nos:sꝫ magis nos in deū.g̈ nō debem⁹ nos deo ꝟiungi p modū māducationis. ¶ Ꝑ.hoc sacrꝫ ordinat̄ ad refectionē mentis:sꝫ refectio mētis q̄ erit in p̄ria erit p visionē.g̈ corp⁹ xp̄i deberet dari videdū nō māducādū. ¶ Sꝫ ꝫ ē:qđ dr Joā.6º. Caro mea vere ē cib⁹:sꝫ vsus cibi nō ē vt videat̄:sꝫ vt mādurcetur.g̈ nō dꝫ videri tm̄ corp⁹ xp̄i:sꝫ mādurcari. ¶ Ꝑ.dꝫ mēbra capiti realr ꝟiungi ad ℔ q; viuificenť:sꝫ p visuꝫ nō cōiungit̄ nobis aliqd realr:sꝫ fm similitudinē tm̄.g̈ nō p visuꝫ: sꝫ p manducationē corpus xp̄i sumi debet.

¶ Ulteri⁹ vr̄:q; māducatio corpis xp̄i sit de necītate salutis:sic enī dr de bap⁹ Jo.3º. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ spūsc̄o nō pōt ītrare in regnū celoꝝ.ita dc̄m ē. Joā.6º. Nisi māducaueritis carnē filij hois:ꝛ biberitis ei⁹ sanguinē nō habebitis vitā in vobis:sꝫ pp vba p̄dcā dr baptism⁹ sacrāmtū necītatis.g̈ eadē rōne māducatio corpis xp̄i ē de necītate salutis. ¶ Ꝑ. Inno.3º dic̄ q; māducādus ē agn⁹ vt a vastāte angelo ꝓtegamur:sꝫ ptegi a vastāte angelo ē de necītate salutis.g̈ ꝛ p̄dcā māducatio. ¶ Ꝑ.p istā manducationē xp̄o ic̄orpamur:sꝫ hec ē de necītate salutis sic̄ ꝛ a pctō mūdari.g̈ p̄dcā manducatio ē de necītate salutis sic̄ ꝛ pnīa ꝛ bapmus gb⁹ a pctīs mūdamur. ¶ Sꝫ ꝫ pueri baptiçati salutē ꝟsequunť cū gr̄a in bap⁹ dat̄:sꝫ eis nō datur corp⁹ xp̄i mādurcādū.g̈ māducatio p̄dcā nō ē de necītate salut'. ¶ Ꝑ.bapmi misteriū pp ℔ q; ē de necītate salutis oīb⁹ ē ꝛcessuꝫ in casu necītatis:sꝫ ℔ sacrm̄ p solos sacerdotes pfici pōt.g̈ nō ē sacrm̄ necessitatis.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q; male distinguant̄ duo modi mādurcatiōis in lr̄a:corp⁹ xp̄i ē cib⁹ spūalis:sꝫ cibi corpalis manducatio semper est corporalis.ergo ꝛ huius cibi maducatio semp est spūalis:ꝛ ita nō sūt duo modi mādurcatiōis. ¶ Ꝑ. In alys sacrīs non attendit̄ aliq̄ distictio nisi ex pte recipiēntis tm̄ sic̄ q; gdā accedūt ficti:gdā nō:sꝫ hec distictio videtur ee ex pte ipsi⁹ sacrī.g̈ icōueniēter pōit̄. ¶ Ꝑ.vbi vnū ꝓpter alterū ibi vnū tm̄:sꝫ māducatio sacraīntalis est ꝓpter spūalem.g̈ vna nō dꝫ cōtra aliam distingui. ¶ Sꝫ ꝫ videt̄ q; sint plures modi:qz vsus huius sacrī dr manducatio:sed in hoc sacro sunt tria.s.id qđ est sacrm̄ tm̄:id qđ est res ꝛ sacrm̄:ꝛ id qđ est res tm̄.g̈ debent esse tres modi mādurcatōis. ¶ Ꝑ.in baptismo etiā fit trimembris diuisio suscipientiū:gdā enī suscipiūt rē ꝛ sacrꝫ:gdā sacrꝫ ꝛ nō rē:gdā rꝫ ꝛ non sacrm̄:sꝫ susceptio hꝫ sacrī dr manducatio.g̈ hic etiā deberet distīgui triplex modus mādurcādi.

¶ Rñdeo dōm ad ꝑmā qōnem q; sicut dictū est ad perfectionē sacroꝝ noue legis exigit̄ q; sit sacrm̄ aliqđ in quo christus nobis realiter cōiungat̄ ꝛ vniat̄:nō soluꝫ per participationeꝫ virtutis eius sic̄ est in alys sacrīs:ꝛ qz sacrm̄ est sensibile signum:ideo oꝫ q; alicui sensui vsus sacramēti apꝛopꝛietur. In sensibilibus aūt est triplex dr̄ia: q̄daꝫ enim sentientibus neq; cōiunguntur:neq; vniunt̄: sicut ea que sentiuntur per mediuꝫ extrinsecuꝫ: vt in visu ꝓcipue accidit ꝛ auditu ꝛ olēfactu:sed solum similitudines sensibilium ad sensum referuntur:quedam autē sensibilia cōiunguntur qdem:sed non vniuntur realiter:sꝫ fm assimilationē qualitatis tm̄:sicut accidit in tactu: qz qualitates tangibiliuꝫ īmutant tactum:nec tamen ex tangente ꝛ tacto fit vnum nisi fm quid:q̄dam autē ꝛ ꝟiungunt̄ ꝛ vniuntur:sicut accidit in cibis ꝛ potibus : ꝛ ideo sumptio huius sacramenti congrue per modum manducationis fit: alia vero sacramenta noue legis quibus per virtutez eis indita tam chr̄isto similamur: fiunt in tangendo tantum: vt baptismus:figure autē veteris testamenti que solam similitudinem chr̄isti venturi habebant:significabant per modum visionis:competit etiam manducatio passioni chr̄isti in hoc sacramēto repꝛesentate: per quaz corpus chr̄isti vulneratū fuit.conuenit etiaz effectui qui est robur aie.

¶ Ad ꝑmū g̈ dicendū q; ratio illa ꝓcedit de cibo qui ordinatur ad refectionez corporis quē opz digeri: ꝛ sic ipse separato in membza conuerti:sed cibus iste ordinatur ad refectionez mentis:ꝛ ꝓpter hoc ratio non sequitur.

¶ Ad secundū dicendū q; de ratione manducationis est q; aliqd per os introꝛsuꝫ sumatur:sꝫ esse in: aliter in spūalibus qđ ē in:cōtinet̄ sicut locatū in loco:in spūalib⁹ aūt qđ est in:cōtinet sicut aīa corp⁹.ꝛ iō ꝟueniēter cibus corpis trahit̄ ad corp⁹:vt ꝓtētū ad cōtinēs.cib⁹ aūt mētis trahit ad se mētez:vt cōtinēs ꝓtētū. ꝓpter qđ Aug.dicit sibi dc̄m. Nō tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue:sꝫ tu mutaberis in me. ¶ Ad 3m dꝫ q; res visa beatificās p essentiā suā videnti ꝟiūget̄ in p̄ria: qđ gdē nō accidit in visione corporali:ꝛ qz oportebat hāc ꝟiūctionē significari p aliqđ sensibile signū:oportuit illud sensibile ad hoc assumi:q; realr cōiungat̄ ꝛ vniat̄.in patria aūt signis sacramētalib⁹ op⁹ nō erit.nihilomin⁹ ꝓpter similitudinē ad ea que nūc geruntur frequēter illa beata visio nobis per figurā manducationis in scriptura exprimitur.

¶ Ad.2.q.dꝫ q; gr̄a est sufficiens cā glorie . vñ oē illud sufficiens quo pōt baberi gr̄a nō est de necītate salutis . hoc autē sacrm̄ gr̄aꝫ pīsupponit:qz pīsupponit baptismū in quo gratia dat̄:nec dꝫ pctō ꝟueniri qđ gr̄am ꝟuet.ꝛ iō q̄tū est de se nō est de necītate salutis:sꝫ de ordinatione eccl̄ie hoies obligant̄ fm eccl̄ie statutuꝫ corpus xp̄i semel in anno sumere. ¶ Ad ꝑm g̈ dꝫ q; dns loquit̄ de mādurcatiōe spirituali sine qua nō potest cē salus. ¶ Ad 2m dꝫ q; Innoc. loquit̄ q̄tū ad instructionē eccl̄ie: vel etiā q̄tū ad mādurcationē spūalē. ¶ Ad 3m dm q; incorporatio spūalis sacramenti suscepti⁹ de necessitate salutis.

¶ Ad.3.q.dm q; diuisio formalis alicui⁹ sumit̄ penes id qđ ꝟpetit ei per se ꝛ nō p accīs . vsus aūt alicui⁹ rei p se: ꝛ nō p accīs ē qñ vrit̄ qs re aliq̄ ad hoc:ad qđ gdē ad hoc īstituꝫ mādurcatio dicat vsuꝫ huiꝫ sacrī:qđ gdē ad hoc īstitutuꝫ est vt qs re sacrī potiat̄ : distinguet̄ mādurcatio fꝫ ducas res huiꝫ sacrī:vt mādurcatio sacralis rñdeat ei qđ ē res ꝛ sacrm̄.mādurcatio vo spūalis ei qđ est res tm̄. ¶ Ad ꝑm g̈ dꝫ q; mādurcatio cibi corpalis nō pīsupponit aliā mādurcationē que sit ei⁹ cā:sicut mādurcatio spūalis pīsupponit sacrālē q̄si cāz.vñ in his q sacral'r mādurcant pōt ex defectu mādurcātiū ipediri effect⁹ sacrī q; ē spūal'r mādurcatio: ꝛ iō pñt be mādurcatiōes ab inuicē separari. ꝛ ꝓpter hꝫ oseas distīguere. ¶ Ad 2m dꝫ q; pfectio alioꝝ sacroꝝ i ipo vsu cōsistit.ꝛ iō eoꝝ distinctio nō pōt nisi ex pte recipientiuꝫ sumi:sꝫ pfectio huiꝫ sacrī in ipsa māducatiōe cōsistit.ꝛ iō pōt esse hic distinctio ex pte ipsius sacrī. ¶ Ad 3m dm q; vbū illud itelligit̄ in his q̄ hoc mō ad se inuicē ordinant̄ q; ab inuicem separari non possunt:sicut quando talis effectus nunq̄ potest esse sine tali causa:nec ecōuer-

so:⁊ tūc ēt nō excludit diuersitas rep̄ iter causaz ⁊ cātū: sz ponit necitas ordis. ¶ Ad q̄rtuz dōz q̄ id qō est ℔ res eiꝰ qō ē sacrm tātū: ⁊ si separet vsus sumi aligs modus māducationis specialis.

¶ Ad gntum dōm q̄ ℔ ēt posset fieri tal' distinctio: in qbus dā.n.iungunt due māducatiōes:⁊ hi suscipiūt rē ⁊ sacrz: sz qz hec diuisio magis se tz ex pte suscipiētium q̄ ex pte sacri:iō nō est ꝓpa huic sacramēto sicut baptismo.

Ad secundum

sic ꝓcedit. Videt q̄ pctōr non māducet corp⁹ xp̄i sacrał'r:qz vt dr Sap.i. In maliuolaz aiam nō itroibit sapiētia:nec habitabit in corpe subdito pctis:sz xp̄s q̄ ē res cōtēta in hoc sacro ē dei sapiētia:vt hr.i. Cor.i.ḡa pctōre sumi non pōt. ¶ Cirꝰ iste nō vadit ī vētrē sz in mētē.nō aūt vadit in mētē pctōris.ḡ nulloꝰ corpꝰ xp̄i sumit. ¶ Sz ℈.mai⁹ videt ꝺsecrare dz fieri a sapiēte:sz ℔ est valde idecēs:q̄ corp⁹ tā pciosuz in ymundo corpe ponat.ḡ cū corp⁹ peccatoris sit ymūduz nō recipiet vep corp⁹ xp̄i. ¶ Sz ℈.mai⁹ videt ꝺsecrare corp⁹ xp̄i q̄ sumere:sz pctōr pōt ꝺsecrare.ḡ ⁊ sūere. ¶ ℘. xp̄i corp⁹ nō ē magis nobile sub sacro q̄ in spē ꝓpa:sed in spē ꝓpa pmisit se a pctōribꝰ tractari.ḡ ⁊ sub spē sacri a peccatoribus manducari potest.

¶ Alteriꝰ vr q̄ ifideles sacrał'r comedāt:qz sic dic̄ Hugo de sacto vic.q̄diu sensus corpalis afficit pn̄tia carnis nō tollit:sz sensus corpał' ifidel' afficit.ḡ pn̄tiaz corpalē carnis xp̄i nō amittit. ¶ ℘.ifidel' pōt recipe characterē q̄ ē res ⁊ sacrm in baptismo:sz fides opat in baptismo sicut ī eucharistia.ḡ ⁊ corp⁹ xp̄i sacrał'r pōt māducare. ¶ ℘.pls ꝺficere corp⁹ xp̄i q̄ sumere.sz hereticꝰ hn̄s ordinē pōt forma hꝰ sacri pōit mysteriū fidei.ḡ hi q̄ fide carēt sacramētał'r māducare nō possunt. ¶ ℘. de rōne sacramēti ē q̄ significet ⁊ efficiat:sed in eo q̄ nō bz fidē non efficit aliquid nec aligd ei signat.ḡ sacrał'r nō manducat.

¶ Alteriꝰ vr q̄ creatura irrōnalis nō sumat aliq̄ł'r corp⁹ xp̄i.ꝓ ℔ qō magister ifra dic̄.q̄ ℔ qō a brutis sumit ñ est corp⁹ xp̄i. ¶ ℘.℔ sacramētū ē maiozis pfectōis q̄ baptism⁹:sz q̄tūcūq; aīal brutū aq̄ abluat non dr baptismi sacrm ꝓpe aliquo mō. ḡ neq; sacrz corporis xp̄i poterit aliq̄ mō pcipe. ¶ ℘.ꝺstat q̄ nō pcipit spūał'r:qz ñ credit neq; sacrał'r:qz sacramēta creature rōnali sūt tradita.si ḡ aliquo mō sumat erit tertiꝰ modus māducādi ꝑter duos in littera assignatos. ¶ Sed ℈. deus magis abhominat peccatorē q̄ creaturā irrōnalē:in q̄ nō est nisi qō de⁹ ī ea fecit:q solus culpā nō fecit:sed sicut in littera determinatur:corp⁹ xp̄i vep a pctōribus sumit.ḡ ⁊ a brutis. ¶ ℘.si corpus xp̄i per negligētiā vel quocūq; mō in aliquē locū ymundū pducat nō dicit q̄ desinat esse sub spēb⁹ corporis xp̄i.ḡ nō ꝺz dici q̄ sub spēb⁹ a brutis cōestis ꝺsinat ee corpus xp̄i:sz spēs p̄n̄t a brutis māducari.ḡ ⁊ corpus xp̄i.

¶ Alteriꝰ videt q̄ q nō māducat sacramētał'r nō māducet spūaliter:sacramētalis aūt māducatio est pp spūalez. si ergo spūał' sine corporali haberi possit : frustra aliquis sacramentali vteret. ¶ ℘.spūalis māducatio est per fidem ⁊ charitatez per que aligs xp̄o incorporat. sed antiqui patres fidem ⁊ charitatē habuerunt. ergo si spūalis manducatio esse posset sine sacramentali ipsi spūał'r māducassent:qō nō pōt esse:qz vsus sacramenti non pōt esse ante eius institutionez. ¶ Sed ꝺtra.aliquis pōt percipere sacramentum sine re baptismi:vt supra.di.4.dictum est. sed baptismi sacramentū est maiozis necessitatis q̄ hoc. ergo potest etiam spiritualiter māducare quis sine sacramenti manducatione.

¶ Alterius videt q̄ etiaz angelus corpus xp̄i possit manducare spūaliter:qz super illud psal. ℙanez angelorꝝ mā ducauit hō.dicit glo.i.corpus xp̄i qui est vere cibus angelorꝝ. ¶ ℘.quicūq; pōt māducare sacramētał'r pōt etiam māducare spūaliter : sed angelus in carne assumpta pōt māducare sacramētał'r.ḡ etiā sine corpore assumpto pōt māducare spūaliter. ¶ Sz ℈.māducare ē vsus sacramēti.sed sacra nō sunt data angelis ad vsum sed hoib⁹.ergo angeli nō possunt spiritualiter manducare.

¶ Aliō dōz ad p̄am.q.q̄ quidam dixerunt corpus xp̄i fm rei veritatem a peccatoribus nō sumi:qz q̄ cito labys peccatoris tangebat desinebat sub speciebus esse corp⁹ xp̄i:in tantum dignitati sacramēti deferentes q̄ derogabāt veritati.si enim vere corpus xp̄i sub specieb⁹ erat per cōuersionem panis ⁊ vini in substantiā corporis xp̄i:speciebus remanentib⁹ nō poterit esse q̄ desinat ibi esse corpus xp̄i nisi per aliquā cōtrariaz mutatōez eius qō prius conuertebatur in corp⁹ xp̄i. ⁊ qz de illo non manent nisi species sole que ad vtrāq; substantiaz cōmuniter se habēt : sicut subiectuz in naturalibus mutationibus duabus formis: ideo q̄diu species nō mutant nullo modo desinit ibi ee corpus xp̄i:sicut nec in mutatiōibus formalib⁹ forma introducta desinit esse in subiecto donec subiectuz ad formā aliā transmutetur:speciebus aūt in aliquid trāsmutari nō cōpetit nisi fm q̄ habent aliquā proprietatem substātie in hoc q̄ sunt sine subiecto.vñ nihil potest eas trāsmutare ad aliā substātiā:nisi qō trāsmutaret substātiam panis ⁊ vini si ibi esset:q̄ solus tactus labiorꝝ: vel diuisio que est per dētes:vel traiectio in ventrē nō faceret : sz sola digestio que est a caloze naturali cōuertēte cibū. vnde pz q̄ veritati sacri derogat qui dicit q̄ ad solū tactū labiorum desinit esse corpus xp̄i a peccatore sumptū.⁊ iō hac opiniōe tanq̄ heretica de medio sublata:eius ꝺtrariū ab oibus tenet. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ auctoritas illa loq̄t de spirituali inhabitatiōe:⁊ nō de sacramētali vel corporali:qz xp̄s etiā peccatorib⁹ corpus suū tractādū exhibuit. ¶ Ad scōm dōm q̄ cū dic̄t.cibus iste nō trāsit in ventrem:sed in mentē:hec ꝓpositio in.nō denotat terminum motus localis sz finē sūptionis.vadit enī quasi localiter quocūq; species vadunt : sed nō sumit ꝓpter ventris repletionē:sicut corporales cibi:sed ꝓpter mētis refectionē in qua eius effectus recipit nō in ipsa materia corpis:qz mentē inhabitare per essentiaz sola diuinitas pōt. ¶ Ad tertiū dōz q̄ ex hoc q̄ corpus xp̄i sumit a peccatoribꝰ nullo modo corpus xp̄i aliquā ymūditia ꝺtrahit:qz labia peccatoris nō tāgūt nisi spēs sub qb⁹ fz veritatē ē corp⁹ xp̄i. ⁊ ꝑterea in hoc dat exēplū māsuetudinis ⁊ humilitatis.

¶ Ad.z.q.dōm q̄ māducatio est actus trāsiēs a māducāte in māducatū.vñ sacrałiter māducare pōt intelligi dupliciter.vno mō vt aduerbiū determinet māducationez ex pte māducati:⁊ sic qcūq; sumit spēs sacrałiter māducat.i.sumit hoc qō est sacrm in eucharistia.i.verū corpus xp̄i.alio mō vt determinet māducationē ex parte māducantis:⁊ sic solus ille sacrałiter manducat q̄ vtit illo cibo visibili vt sacro.ifidelis aūt circa id qō est signatū in hoc sacro errās nōvtit spēb⁹ illis vt sacro:siue nō credat ī xp̄z fm se:siue nō credat in xp̄z fz q̄ sub hoc sacro ꝺtinet. vñ talis nō sacrał'r māducat:⁊ qz actio est magis ꝓpiq̄ agēti q̄ patiēti.iō sensus secūdus est magis ꝓprius:⁊ idco fz hunc sensuz dōm q̄ infidelis nō credēs rez hui⁹ sacri nō māducat sacrał'r. ¶ Ad p̄mū ḡ dōm q̄ illa obiectio ꝓcedit fm p̄muz sensuz. ¶ Ad scōm dicēdū q̄ percipiēs baptismū se habet tiñ vt patiens.vñ ad hoc q̄ aliquis recipiat sacrał'r baptismū nō exigit nisi q̄ subyciat se actioni ecclesie:vt.s.intendat recipe quicqd illa facit:q̄uis q̄cq; credat illā nihil facere.sed percipiens eucharistiā : nō solum se habet vt recipiēs seu patiēs: sz etiā vt agēs inq̄tū

manducat:iō ad hoc vt sacr̄aliter mād̄ucet oz̄ q̄ ipsemet vtatur sacr̄o vt sacr̄o. ¶ Ad tertium dō̄m q̄ consecrare eucharistiā nō est vti sacr̄o:sz quodām̄ō efficere ip̄z:sz mād̄ucare ē vti sacr̄o:actio aūt vtēt| recipit modū ab eo quo gs vtit̄:sz actio efficiētis nō recipit modū ab eo q̄ gs effīc: sz a vtute actiua.vñ aligs dr̄ cōficere sacr̄m: ⁊ nō cōficere sacr̄aliter.dr̄ aūt manducare ⁊ sacr̄m ⁊ sacramental'r:⁊ iō nō est mirū si aligd regrit̄ ad hoc q̄ aligs mād̄ucet sacr̄aliter q̄ nō regrit̄ ad hoc q̄ efficiat sacr̄m.

¶ Ad 3^{am}.q.dō̄m q̄ circa ℔ est duplex opio. qdā enī dicūt q̄ corp^{9} xp̄i nō mād̄ucat a brutis:ita q̄ in vētrē trayciat: eo q̄ corp^{9} xp̄i nō est sub spē^{b9} illis nisi ꝑut ē ordinabile ad vsuz hūanū:ex q̄ aūt in vētrē muris descēdūt spēs nō p̄nt ordiari ad vsuz hūanū:⁊ iō desinit eē corp^{9} xp̄i. Sed hec rō nō valz pp duo.p̄ q̄ suppōit falsuz:cū.n. nō statim spēs in vētrē traiecte eē desināt vl' in aliud ꝙuertant:p̄nt adhuc de vētre aīalis exhi⁊ in vsū venire. z^{o} q̄ q̄uis aligd ordinet ad vsū aliquē:nō tñ oz̄ q̄ esse dō̄inat q̄ñ gs eo vti nō p̄t. Et iō ꝯz alios dōz:q̄ vez corp^{9} xp̄i māet adhuc sub spē^{b9} a brutis ore acceptis:⁊ in vētrē traiectis. ¶ Ad p̄mū ḡ dōz q̄ nlla ordiatio bruti ē ad corp^{9} xp̄i ꝯm quam possit xp̄o icorpari:⁊ iō nō sum̄ūt corp^{9} xp̄i nisi ꝑ accñs in q̄tū sum̄ūt illō sub q̄ ē corp^{9} xp̄i: ⁊ sic magr̄ intellexit q̄ nō sumit corp^{9} xp̄i a brutis:vl' logt̄ ꝯz aliā opīonē. ¶ Ad z^{m} dōz q̄ illud qō ē sacr̄m in baptismo ē aligs effect^{9} iducet^{9} in recipiēte cui^{9} creatura irrōnal' capax eē nō p̄t: ⁊ iō sacr̄z baptismi creatura irrōnal' neq; p se neq; p accñs recipit.sz sacr̄z eucharistie ꝙsistit i ipsa mās cōsecratiōe:⁊ iō p̄t creatura irrōnal' ip̄z accipe non p se:sz p accñs. ¶ Ad 3^{m} dōz q̄ creatura irrōnal' nullo?spūal'r mād̄ucat neq; sacramētal'r:q̄ neq; vtit̄ mād̄ucato vt sacr̄o:neq; mād̄ucat sacr̄m ꝯm rōnē sacr̄i:sic dr̄ sacr̄al'r mād̄ucare ifidelis q̄ intendit recipe ℔ q̄ recipit ecclīa:q̄uis ℔ credat nihil eē.⁊ sil'r ēt ille q̄ mād̄ucaret hostiā ꝙsecratā nesciēs eā ꝙsecratam eē nō mād̄ucaret sacr̄al'r aliq̄ mō: q̄ nō mandūcaret sacr̄m nisi p accñs:nisi q̄ pl's accederet ad sacr̄alē mād̄ucationē in q̄tū ē apt^{9} nat^{9} sacr̄m vt sacr̄m mandūcare:q̄ bruto nō ꝙpetit:nec tñ oz̄ q̄ sit ali^{9} mod^{9} mād̄ucatiōis z^{9} a duob^{9} p̄dictis.q̄ ℔ q̄ est p accñs in diuisionē nō cadit.

¶ Ad 4.^{am}.q.dōz q̄ xp̄s est spūal' electo⁊ cib^{9}:nō ḡdem in alios ꝙuersus sz ad se cōuertens eos q̄s reficit.vñ spūal'r xp̄z mād̄ucare ē xp̄o icorpari:q̄ p fidē ⁊ charitatē ⁊ñgit. ⁊ q̄ xp̄s in seipso est spūalis cib^{9}:iō in sacr̄ali cibo signifi,cat ⁊ ꝙtinet.ꝑus ḡ nāliter est xp̄z eē cibū spūalē q̄ esse cibū spūalē sub sacr̄o cōtētū:q̄ ꝑus est aligd nāliter ꝑtinētē aliquā hñs q̄ sil'itudinē ꝑtinet| illi^{9} ei significatio aliq̄ adhibeat.vñ nō gcūq; mād̄ucat xp̄z spūal'r mandu,cat ℔ sacr̄m spūal'r:vtroq; tñ mō ꝙuenit spūal'r mād̄uca,re nō mād̄ucātē sacr̄al'r.mād̄ucat.n.spūal'r xp̄m q̄ fidē et charitatē ad ip̄z hz sine ordine ad ℔ sacr̄m nō tñ mandu,cat tal' spūal'r ℔ sacr̄m:sz solū ille q̄ hz fidē ⁊ charitatē ad xp̄m cū deuotiōe ⁊ ꝑposito sumēdi ℔ sacr̄m:ēt si sacr̄al'r nō manducet. ¶ Ad p̄mū ḡ dōm q̄ baptizat^{9} baptismo flaminis emundationē cōsecutus est ꝑpter ꝑpositū baptismi sacr̄alis:⁊ accipiēs sacr̄m ampliorē gr̄am ꝙsegtur: ita etiā q̄ spūaliter mād̄ucauit in ꝑposito ⁊ deuotiōe habuit manducationē sacr̄alem ad quā accedens ex ipsa vi sacramenti maiorez gratiaz cōsequit̄. vnde nō sequit̄ q̄ sacramentalis mād̄ucatio supfluat. ¶ Ad z^{m} dōm q̄ antiqui patres nō mād̄ucauerūt spūaliter hoc sacramētuz: q̄ nonduz erat institutum nec cōsecratio ꝑcesserat:manducauerunt tñ spūaliter christuz:⁊ ꝯm hoc dr̄.i. Cor.9.q̄ omnes candē escaz manducauerunt spiritualem.

¶ Ad q̄ntam.q.dōm q̄ mād̄ucare hoc sacr̄m spūaliter nō cōpetit angelis:q̄ eis xp̄s sub sacr̄o nō ꝑponit̄: sed in nuda veritate:christum tñ quodām̄ō spūaliter manducāt: ⁊ quodāmodo nō:cum enī spūaliter mād̄ucare sit christo incorporari:ꝯm hoc aligs christū manducare p̄t ꝯm q̄ eius mēbrū effici potest:⁊ christus esse caput eius. est aūt christus caput angelorū quodām̄odo:q̄ ꝯm rōnez ifluē,tie ⁊ ꝯm conformitatez nature in genere:⁊ quodāmodo nō:quia nō ꝯm cōformitatem in specie:vt in.3. lib.dic.iz, dictuz est:⁊ ideo vno mō spūaliter manducant christus:⁊ alio modo non. ¶ Ad p̄muz ergo dō̄m q̄ christus dicit esca angelorum ꝯm diuinitatē in q̄tum angelos reficit:⁊ .i.ꝑe.i.nō tñ ꝯm cōformitatez nature in specie. ¶ Ad z^{m} dicendum q̄ si angelus assumpto corpore species mastī, caret:nō tamen manducaret sacramētaliter: q̄ nō man,ducaret sacr̄m ꝯm rōnez sacr̄i:cuz nō habeat fidez:sz ma,nifestam visionē:neq; hz conformitatē nāe:⁊ iō nō man,ducaret sacramentū nisi ꝑ accidens.

Ad tertium

sic ꝓcedit. Videt̄ q̄ ñ peccet gs cū cōscia pcti mortal' corp^{9} xp̄i mandu,cās:q̄ ꝯm Aug.maximis bonis nlls male vtitur: sz corp^{9} xp̄i ō maximis bōis ē.ḡ nlls p̄t ipo vtēdo peccare. ¶ ꝑ. xp̄i ō maximis bōis ē.ḡ nlls p̄t ipo vtēdo peccare. ¶ ꝑ. ifirmi nō min^{9} egent medicīa q̄z medico: sz xp̄s i ꝓpa ip̄e veniēs vt medic^{9} nō refugit pctōz ꝙsortiū: q̄ sic ip̄e dic̄, Auc.9. Nō egent qui sani sunt medico:sed qui male hūt. ergo cū xp̄s sub sacr̄o ꝑponat̄ vt medicina nō dz peccato, ribus subtrahi. ¶ ꝑ. nullus peccat faciēdo ad q̄ tenet: sed iste peccato⁊ tenet̄ ex ꝑcepto ecclie semel in anno cor, pus xp̄i sumere . ḡ q̄uis sit in ꝓposito peccādi: nō peccat corp^{9} xp̄i sumēdo. ¶ Sz ꝺ.i. Cor.i i. Qui mād̄ucat idigne iudiciū sibi mād̄ucat:sed q̄ cū ꝙsciētia pcti mortalis man ducat:idigne mād̄ucat.ḡ ꝛc̄. ¶ ꝑ. deus magis horret̄ cor, des spūales que sunt pctā q̄z sordes corporales: sz peccaret qui corp^{9} xp̄i in lutū ꝑyceret. ḡ peccat q̄ corp^{9} xp̄i in cor, pus suuz peccato infectum intromittit.

¶ Ulterius videt̄ q̄ etiā ille q̄ nō hz ꝙsciētiā pcti morta, lis in pctō mortali exīs peccet corp^{9} xp̄i sumēdo.pctīn.n. facit hoiez indigne accedere ad corp^{9} xp̄i.sz ignorātia pec, cati cui hō subiacet nō tollit pctīn:imo grauissime peccat qui ignorat ꝯm Ambro.ḡ cū indigne accedēs peccet mor, taliter.videt̄ q̄ habēs peccatuz cuius nō est ꝙscius acce, dens peccet. ¶ ꝑ.in meliori statu est iustus habēs ꝙsciē, tiam peccati mortalis: cui nō subiacet q̄z peccato⁊ subia, cens pctō:cui^{9} nō est ꝙscius:q̄ hoc videt̄ eē ꝑuptiōis.ꝑi mū aūt humilitatis:q̄ ꝯm Greg. Bonarū mentiū est ibi culpā agnoscere vbi culpa nō est:sz iustus carēs pctō pec, cat si cū ꝙsciētia pcti mortalis accedat. ergo multo forti⁊ pctōz q̄ pcti sui sibi nō ē ꝙscius. ¶ ꝑ. vbicūq; regrit̄ exa, minatio ibi ē nēcia rei veritas:⁊ nō opinio tñ:sed ad ℔ q̄ aligs digne accedat ad corp^{9} xp̄i regrit̄ diligēs examina, tio suypsi^{9}:vt pz.i. Cor.i i.ꝑobet seipsuz hō:⁊ sic de pane illo edat.ḡ nēciū est q̄ sit puritas a pctō ꝯm veritatē.⁊ nō solū ꝯm estimationē. ¶ Sed ꝺ. Eccl.i i.dicit̄. Nemo scit vtrū odio vel amore dignus sit.si ḡ habēs pctīn:cui nō est cōscius:peccaret corpus xp̄i sumēdo:quicūq; sumit expo, neret se piculo peccati mortalis: ⁊ ita nullus sumere de, beret. ¶ ꝑ.ignorātia facti excusat:sed ignorantia pecca, ti est hō.ergo excusat.

¶ Ulteri^{9} videt̄ q̄ mād̄ucās indigne corp^{9} xp̄i magis pec cet q̄z qōcūq; aliud pctīn cōmittat.sup illud Matth.14. Ue hoi illi ⁊ꝛc̄.dicit glo. Ue homini illi qui ad mēsam do, mini accedit indigne.iste cnī in exēplū iude filiū hois tra dit.⁊ in.i. Cor.i i.dicit q̄ est reus sanguinis dñi. sed iudas ⁊ illi q̄ sanguinē dñi fuderūt grauissime peccauerūt.ergo ⁊ hoc peccatū est ceteris grauius. ¶ ꝑ. plus peccaret qui corpus xp̄i in lutum ꝓyceret q̄z qui aliquod aliud dec, catuz cōmitteret:puta foznicationez vel aliud hō.sed de, us plus horret sordes peccati q̄z sordes luti. ergo pecca,

tor sumẽs corp⁹ xp̃i grauiꝰ peccat q̃z qlibet aliud peccatum cõmittens. ¶ Sz ō. qđ est per se malũ est maiꝰ malum q̃z qđ est per accidẽs malũ: sed alia peccata sunt per se mala: vt fornicatio. manducare corp⁹ xp̃i est per se bonum: z per accns malũ. ḡ est minus malum.

¶ Literiꝰ vr̃ q⁹ min⁹ peccat hereticꝰ mãducãs corp⁹ xp̃i fidelis peccator: qr pciꝰ est cõtenere xp̃m q̃z conten̄ere sub sacro vere eẽ credit. ifidelis aũt cõtenit sacr̃m in ℔ q⁹ to aliqđ pctñ est magis dissonũ a rõne tãto est grauiꝰ: sed pctñ fidelis ĩdigne sumẽtis est ō rõnem nãlẽ manifeste: hoc supra rõnẽ est z supra sensum. ḡ ifidelis minus peccat.

¶ Sz ō. quãto aliqs magis elõgat̃ a xp̃o realr: tanto magis dis elongari sacrãlr: sed ifidelis magis elõgat̃ realiter q⁹ fidelis vnio ad xp̃m est per fidem: qua ille caret. ḡ magis peccat accedendo ad xp̃m sacramentaliter.

¶ Literiꝰ vr̃ q⁹ subiacens pctõ carnis magis peccat accedens ad hoc sacr̃m q̃z subiacẽs pctõ spũali: qr pctñ mãducantiũ corp⁹ xp̃i in pctõ carnis existẽtiũ cõparat̃ peccato inde. vñ Piero. Quid tibi cũ feminis q ad altare cum deo accedis: dic sacerdos: dic clerice q̃liter eisdẽ labys filii osculo filiũ hois tradis: sed pctñ iude fuit grauissimum. ḡ talis grauiꝰ peccat.

¶ P. in pctõ carnis ẽ immũdicia mẽtis z corpis. ḡ magis facit cõtumeliã sacro q cum pctõ carnis corp⁹ xp̃i mãducat: q̃z q mãducat cũ pctõ spũali vbi ẽ immundicia mẽtis tñ.

¶ Sz ō. Brego. dicit q⁹ pctã spũalia sunt maiorꝭ culpe: cuiꝰ rõ ẽ: qr pctã carnis magis ex infirmitate accidũt: sz ex ℔ ẽ aliqs idign⁹ corpis z sanguis dñi q⁹ culpe subiacet. ergo min⁹ peccat accedẽs cum peccato carnis q̃z cum peccato spirituali.

¶ Literiꝰ vr̃ q⁹ peccator peccat videndo corp⁹ xp̃i: qr corp⁹ xp̃i est digni⁹ q̃z arca testamenti: sz Bethsamite videntes arcã dñi qr peccatores crãt: percussi sunt. vt dr̃. i. Regũ. 6. ḡ multo forti⁹ pctõr videndo corp⁹ xp̃i peccat.

¶ P. publicanus laudat̃ Luce. 18. de ℔ q⁹ oculos nõ leuabat ad celum: sed corp⁹ xp̃i ẽ digni⁹ celo. ḡ debẽt peccatores ab aspectu corpis xp̃i abstinere.

¶ Sz ō. est consuetudo ecclesie fm quã eleuat̃ corp⁹ xp̃i ab oĩb⁹ aspiciẽdũ sine aliqua discretione videntiũ. ḡ nõ peccat peccator videns.

¶ Rñ: dđ ad p̃m. q. q⁹ qlibet cũ cõscia pcti mortalis mãducãs corp⁹ xp̃i peccat mortalr: qr abutit̃ sacro: z quanto sacr̃m ẽ digni⁹: tãto abusus est piculosior. rõ aũt h⁹ ex tribus põt sumi. Prio ex eo q⁹ ẽ sacr̃m tãtũ: ex q̃ apparet q⁹ ℔ sacr̃m in modũ cibi. pponit̃: cib⁹ aũt nõ ꝓpetit nisi viuẽ ti. vñ si carẽs vita spũali p pctñ mortale accipiat ℔ sacr̃m in abutitur ipso. Scdo ex eo q⁹ est ibi res z sacr̃m: qđ est ipse xp̃s: q est sanct⁹ sanctor z. vñ receptaculũ ei⁹ dz eẽ sanctũ: ro si aliqs cũ ōrio sanctitatis corp⁹ xp̃i sumat sacro abutitur. Tertio ex eo q⁹ est res tñ qđ est corp⁹ xp̃i mysticus. qr ex hoc ipso q⁹ aliqs ad hoc sacr̃m accedit signat se ad vnitatẽ corporis mystici tendere. vñ si peccatũ in cõscientia teneat per qđ a corpore mystico separatur fictiõis culpam incurrit: z ita abutit̃ sacramento.

¶ Ad p̃m ḡ dđ q⁹ verbũ Aug. intelligendũ est de eo quo vtit̃ quis sicut eligente actũ vsus: sic enī virtutib⁹ quas maxia bona dicit nullus male vtit̃: sed nõ est intelligenduz de eo quo quis vtit̃ q̃si obiecto vsus: sic enī etiã virtutib⁹ aliqs male vtitur q de virtutib⁹ gloriat̃ z supbit: z ita etiã aliqs põt corpore christi male vti sicut obiecto.

¶ Ad z^m dđm q⁹ dupliciter est medicina. vna remouens morbum: z talis infirmis debẽt: z huic cõparatur baptismus z penitẽtia. Alia ẽt promouens in perfectã sanitatez: z talis nõ debẽt infirmis dari sed iam sanis: z huic cõparatur hec medicina: vtraq; aũt medicina per medicum dat̃. vnde nõ sequit̃ si medicus nõ fugit infirmi cõsortiũ q⁹ quelibz ei⁹ medicina infirmis dari debeat.

¶ Ad z^m dđm q⁹ habẽs cõscientiam mortalis: qđ dimittere nõ ꝓponit peccat accedens ad sumendum corpus christi: qr indigne accedit. peccat etiam nõ accedendo tẽpore ab ecclesia cõstituto: qr inobediens est: nõ tñ ẽ perplexus: qr põt se ab hoc dubio eripere peccati ꝓpositũ dimittendo: nihilomin⁹ tamẽ manente tali ꝓposito minus peccat nõ sumendo q̃z sumendo: qr illud qđ est malũ fm se est maius malum q̃z illud qđ est malum quia ꝓhibitũ. vnde ꝓmuz se debz dimittere excõicari q̃z cum ꝓposito peccati corpus xp̃i sumat.

¶ Ad z^m q. dđm q⁹ ignorãtia circũstantie a peccato excusat adhibita debita diligentia: ꝑcipue qñ est talis circumstantia cui⁹ certitudo plene haberi nõ põt: q⁹ autez homo sit omnino a peccato immunis per certitudinez sciri non potest. i. Cor. 3. Nihil mihi ꝯscius sum: sed nõ in hoc iustificatus sum. potest tamen de hoc haberi aliqua coniectura: ꝑcipue per quatuor signa: sicut Bernar. dicit. Primo cum quis deuote verba dei audit: quia qui est ex deo verba dei audit. Joan. 8. Secundo cum quis se promptuz ad bene operandum inuenit: quia probatio dilectionis exhibitio est operis: vt dicit Greg. Tertio. cũ qs a pctis abstinẽdi in futurũ ꝓpositũ hz. Quarto. cuz de ꝓteritis dolet: qr in his vera pnīa fm Greg. consistit. vñ si aliqs p hꝫ signa facta diligẽti discussiõe sue ꝯsciẽtie: q̃uis forte non sufficiẽti ad corpus xp̃i deuote accedat aliquo pctõ mortali in ipso manẽte: qđ eius cognitionẽ ꝓterfugiat nõ peccat: ĩmo magis ex vi sacr̃i pcti remissionẽ ꝯsequit̃. vñ Augu. dicit in quodã sermone: q⁹ qñ corp⁹ xp̃i mãducat̃ viuificat mortuos.

¶ Ad p^m ḡ dđz q⁹ duplex ẽ ignorãtia pcti. vna q̃ ig̃nat̃ an aliqd pctñ sit: z hec qdẽ ignorãtia si sit in sola cognitiõe cõsistẽs: qñq; excusat pctñ: sicut cũ ignorat̃ circũstãtia q̃ pctñ facit. sicut cũ quis cõmiscet̃ aliene quã credit suã: z hic nõ hz locũ auctoritas Ambro. qñq; aũt nõ excusat: sicut cũ est ignorantia vl̃is iuris: ĩmo ipsa ignorãtia graue pctñ est: z videt̃ in his q̃ p se mala sũt ad infidelitatẽ ꝓtinere. in his aũt q̃ sunt mala: qr ꝓhibita ad negligẽtiã: z hic hz aliquo mõ locũ ꝟbũ Ambro. pp ignorãtie piculũ: qr medicina nõ q̃rit̃ cũ morbus ignorat̃: z ẽt ꝓpter ifidelitatẽ q̃ est grauissimũ pctñ. si aũt sit talis ignorãtia in cognitiõe simul z affectiõe cõsistẽs: sicut ignorantia electiõis qñ qs in illicitũ ꝓhibite ferr̃: ac si eẽt licitum: sicut dicit ph̃s de his q ex habitu alicui⁹ vitij operãtur vt itẽperati: tũc grauissime peccat q ignorat: qr hec ig̃nãtia ꝓuenit ex ꝓtẽptu. alia ignorãtia pcti est q̃ id qđ scit̃ esse peccatũ: iã nõ credit̃ esse: sed sibi dimissuz esse: z talis ignorantia nõ excusat nec aggrauat illud peccatuz cuius ignorantia dicitur: sed potest excusare respectu sequẽtis peccati: respectu cuius peccatũ ꝑcedẽs: qđ ignoratũ est: se hz vt circũstantia: que pctñ in actu sequẽti induceret si sciret̃: z ita ẽ in ꝓposito. vñ q̃uis sit indignus rõne ꝑcedẽtis pcti: nõ tñ indigne accedit: qr ignorãtia excusat a pctõ illum accessuz: vt dictũ est.

¶ Ad z^m dicẽdũ q⁹ sicut ignorantia circũstãtie que excusat peccatũ excusat a peccato: ita error circũstãtie talis causat peccatuz: vt patet in eo qui accedit ad suaz: quã credit non esse suaz. z similter est in ꝓposito: qr iustus credẽs se peccatorẽ errat in hac circũstantia. vnde si tali opinione manẽte corpus xp̃i mãducaret. constat q⁹ eligeret se peccatorẽ corpus xp̃i mãducare: ita electio esset praua z peccaret: sed electio nõ est praua in eo qui peccatuz habet quod nescit: z ideo q̃uis iustus sit simpliciter melius dispositus: tamen est peius dispositus q̃tum ad hoc.

¶ Ad tertium dicendum q⁹ examinatio requiritur ne ignorantia ex negligentia procedat: quia talis ignorantia non excusaret.

¶ Ad 3^am.q.dōz q sicut meritū p̄cipue cōsistit penes charitatē:ita demeritū p̄cipue ꝓsistit penes ꝓtēptū dei. vñ ſm q aliqs deū p actū pctī magis ꝓtenit ſm ꝑ maiorē reatū incurrit:t iō illa pctā q in actuali ꝓtēptu ꝓsistūt fūt ḡuiora illis in qb⁹ nō ē ꝓtēpt⁹:nisi ex ꝑuenti t q̄si iterp̄tat⁹:sic accīt in fruitiōe creature:p quā aliqs ōlectatiōi itēdit:ex cui⁹ intentiōe a p̄ceptis dei discedit:t sic p ꝑuēs p̄cipiētē cōtenit. pctm aūt blasphemie in ꝓtēptu p̄ncipal̄r ꝓsistit. t sil̄r peccatū accedētis īdigne ad corp⁹ xp̄i irreuerētia q̄dā t cōtemptus essential̄r est. Sciēdū aūt q ꝓtēpt⁹ ex duplici pte mēsurari pōt. Uno⁹ ex pte ꝓtēnentis:t sic nō pōt fieri ꝓparatio vni⁹ gn̄is pctī ad aliud gen⁹:sz vni⁹ p̄ticularis pctī ad aliud:qz ꝓtīgit in vno veniali pctō ex gñe esse maiorē ꝓtēptū actualē q̄ in vno ḡuissimo pctō mortali ex gñe. Alio⁹ ex pte ei⁹ qō cōtēnit̄:t sic est tal⁹ ordo pctōrū q illud in q ipse de⁹ in seipo ēt cōtēnit̄ ē pctm grauissimū: sic pctm ifidelitatis t blasphemie: t post ꝑ illud pctm in q ꝓtēnitur de⁹ in sacro:t iter alia p̄cipue in isto in q ēential̄r xp̄s de⁹ t hō cōtinet̄:nō tm ꝓtēpt⁹ iste est circa xp̄m: vt ē de⁹ t hō: sed ꝑput ē in sacro:t post pctm illō in q ꝓtēnit̄ de⁹ in membris suis:t post pctm in q cōtēnit̄ de⁹ in p̄ceptis suis:quod cōe est oī pctō mortali:t ſm ꝑ pz q pctm de q nunc agit: neq; est oīuz grauissimū:neq; ē oīuz mīmū: sz est mediuz iter pctā q cōmittunt̄ in deū:t alia pctā q ꝓmittunt̄ in ꝓximū vel in seipz. vñ ad vtraq; argumēta oz rñdere. ¶ Ad p^m g̈ dōz q pctm īdigne corp⁹ xp̄i māducātiū ꝓparat̄ peccato xp̄z occidētiū in q̄tū vtrūq; pctm in ipz xp̄m cōmittit̄:sz tm pctm xp̄z occidētiū mai⁹ est:qz illud pctm cōmissum est in ipaz xp̄i psonā:ꝑ aūt pctm ꝓmittit̄ in ipz ꝑz q est sub sacro. ¶ Ad z^m dōz q ille q corp⁹ xp̄i in lutū ꝓyceret magis peccaret q̄ māducās pctōr:qz magis abutitur sacro ꝑz q lōgi⁹ a debito vsu sacri recedit q̄ ab hoie iusto sumēdū est. ¶ Ad 3^m dōz q q̄uis corp⁹ xp̄i māducare n̄ sit malū nisi p accn̄s:tm̄ māducare corp⁹ xp̄i īdigne ē malum p se:nullū.n.pctm dr malum per se nisi ꝓpter corruptionem alicui⁹ circumstantie.

¶ Ad 4^am.q.dōz q īdigne māducare ē duo pctā ꝓsiderare.s.pctm q̄ īdign⁹ reddit̄ ad māducādū:t pctm q̄ īdigne māducat.qz q̄ pctm ifidelitatis ē grauiꝰ ceteris alys peccatis:iō ifidelis māducās īdignior ē ad māducādū. sz qz nō credit illud qō sumit̄ cē tāte dignitatis quāte ē:iō non tātū peccat in abusu:qz ignorātia ifidelitatis q̄uis nō excuset seq̄ns pctm a toto:excusat tm̄ a tāto. vt pz de pctō occidētiū xp̄z:qz si cognouissent nūq̄z dn̄z glie crucifixissēt p^r Lor.z. t p hāc ignorātiā eor pctm alleuiatū ē. vt dicit Ansel.t sil̄r ꝑaulus de seipo dic. Misericordiā cōsecut⁹ sum:qz ignorās feci i incredulitate mea:t iō ifidel' īdignior māducat:sz pctōr fidelis magis īdigne. ¶ Ad p^m g̈ dōz q ifidelis q̄tū ad pctm ifidelitatis ꝓtenit xp̄z in sua psona: qz ei⁹ doctrine repugnat:q̄tū aūt ad māducationez cōtenit qdē nō exp̄sse:sz iterp̄tatiue in q̄tū illa ignorātia q̄ xp̄z sub sacro ee nō credit nō ē īuincibilis. vñ qz pōt facere vt credat ꝑinde reputat̄ ac si credat in gñe pctī q̄uis actualis t exp̄ssius ꝓtēpt⁹ aggrauet q̄titatē isti⁹ pctī: t sic q̄tuz ad ipaz māducatōez magis fidel' pctōr peccat. ¶ Ad z^m dōz q q̄uis ea q̄ sūt fidei t p̄cipue circa ꝑ sacrz ñ sint ita rōni būane cōsona ſm se cōsiderata:tm̄ vt dicta a deo t p digys approbata sunt maxie rōni consona:nihil.n.ē adeo rōni cōsonū sic̄ q deo sit credendū in oīb⁹ q̄ dicit t contestat̄:doctrina aūt fidei cū accepissēt p̄ncipiū enarrandi a dño cōtestante deo signis t prodigys t varys spūs sancti distributionib⁹ per eos q audierūt in vos confirmatiōe. Heb.z. t ideo pctm infidelitatis est grauiꝰ q̄ pctm indigne manducantis. ¶ Tertiū aūt argumentū cōcludit q infidelis indignior sit:t hoc cōcedendum est.

¶ Ad 5^tam.q.dōm q ad hoc q aliqs digne corp⁹ xp̄i māducet duo requiruntur.s.vt sit in statu gratie per quā capti xp̄o vnit̄:t q in actu mens ei⁹ ferat̄ ad diuina. vñ t sapiens monet populū sursuz corda ad deū hīe:pctm aūt quāto est graui⁹ tanto magis a gra elongat. vñ cū peccata spūalia ſm genus sint grauiora carnalib⁹. vt per Grego. p3: q̄uis aliq̄ carnale aliquo spūali sit grauius:loquēdo in genere:per pctm spūale aliquis efficit magis idignus manducatiōis corporis xp̄i q̄ per pctm carnale q̄tuz ad p̄mū q̄ requirebat̄ ad digne manducādū.sed qz per peccatum carnale per luxuriā p̄cipue mens humana deprimitur vt ad superna ferri nō possit:qz etiā in actu matrimonii spirit⁹ sanctus corda prophetarum nō tangit: vt Hiero. dicit.t ſm pḃum in.7.Eth. Impossibile est hominem aliquid itelligere in ipsa delectatione veneree q̄ per peccatuz carnale hō magis indign⁹ reddit̄ quantū ad secundū q̄ exigebat̄ ad digne manducandū.sed qz multo grauius est habitū gratie tollere q̄ actū vtutis impedire cum illud ptineat ad pctm mortale semp:hoc aūt interdum ad veniale:maior indignitas reliquitur ex defectu p̄mi q̄ ex defectu secundi: t iō simpliciter loquēdo plus peccat qui maiori peccato irretitus accedit nisi per ignorantiam excuset̄.certius aūt cognosci pōt peccatuz mortale in peccatis carnis p̄cipue luxuria q̄ i pctis spūalib⁹. t iō q̄tū ad hoc p accn̄s peccat plus accedēs cum carnali pctō:q̄uis simplr t p se loquēdo peccet plus accedēs cū spūali:si spūale carnali sit grauiꝰ. ¶ Ad p^m g̈ dōm q hoc idē qō de pctō luxurie dicit Hiero. De quolibet pctō mortali dici pōt:qz q māducat indigne re⁹ est corpis t sanguinis dn̄i aliquo mō:vt dictū est. ¶ Ad z^m dōz q illa imundicia corpis ꝓcedit ex imūdicia mētis:qz nō iquinat corpus nisi de cōsensu mentis:vt dicit Lucia. Uñ magis pēsatur indignitas ex mente q̄ ex carne.

¶ Ad.6.q.dōm q ea que in sacris gerunt̄ exteri⁹ debent rñdere his q̄ iteri⁹ gerunt̄. vñ ſm q̄ hō ad xp̄m accedit interi⁹ mēte:ita ad ei⁹ sacm̄ oz accedere corpe.qdā aūt nō accedūt neq; fide:neq; caritate. vñ tales arcēdi sūt ab inspectiōe sacri t assūptione.qdā aūt accedūt fide sine caritate:t tales p̄nt videre sz nō sumere:qz p caritatē aliquis xp̄o iocꝛpat̄:sz nō p fidē accedēs adhuc lōgi⁹ stat. ¶ Ad p^m g̈ dōz q hoc nō erat pp dignitatē arce q̄ phibita erat videri:sz pp figurā.dīa.n.in figura cōtingebāt illis.i.Lor. Qz nō licet nisi maioribꝰ t pfectis secreta fidei q̄ p aliq; signant curiose scrutari:qz q pscrutator est maiestatis opprimet̄ a gloria Eccl.15. ¶ Ad z^m dōz q humilitas alicuius cōmēdat̄ in ꝑ et q a licitis abstinet. t iō nō seqtur si aliquis peccator abstinens ab hoc ad tempus laudatur q ꝓpter hoc non abstinens peccet.

Ad quartum

lutio que in sōnis accidit sic ꝓcedit. videt̄ q nocturna pollutio nō sit actus meritū neq; demeritū cū sint ꝺria nata sunt fieri circa ea idē:sz hō in sōnis mereri pōt: sicut pz de Salomone q dormiēs a dño sapie donū ipetrauit. z. Paral.i. g̈ potest aliqs demereri. g̈ si in sōnis in aliqō pctm cōsentiat: peccatū ē qō in nocturna pollutiōe frequēter accidit. ¶ ꝑ. q̄uq; nō bz mētē ligatā nō excusat a pctō si aliqō turpe cōmittere ꝓsentiat:sz mēs dormiētis nō videt̄ cē ligata: cū nō sit actus corpis:ex cui⁹ passiōe sōnus accidit:imo videt̄ q debeat cē magis libera:qz imobilitatis exterioribus sensib⁹ interiores a gb⁹ imediate mēs accipit ꝓfundatur:t q̄dā q̄q; de futuris mēte dormiēs pcipit q vigilās percipere nō pōt. g̈ nō excusat a peccato si in aliqō turpe cōsentiat:t sic idē qō ꝑus. ¶ ꝑ. q̄uq; pōt deliberare t ratiocinari videt̄ vsus lib.ar. habere:qō ingrēdo elegit: sed dormiens vt experimento scitur interdū argumentatur. t argumēta soluit t legit. ergo habet vsum lib.ar.t sic idē quod ꝑus. ¶ ꝑ. quicunq; potest consentire t dissentire

alicubi turpi reus esse videt si cõsentiat: qz talis videtur esse dñs sui actus: sed dormiés aliqñ dissentit turpitudini actiões z motº ex termis iudicant. sed nocturna pollutio fit in vigilia finit quis in sõno ichoet. g ẽ iudicãda ac sup Hen. ad lrãz. Ipa fãtasia q fit in cognitõe fmocinãtis cũ exprssa fuerit in visiõe sõniãtis. vt iter illã z verã ꝛiun, ctionẽ corpoz nõ discernat: ꝛtinue mouet caro: z seq qõ eũ motũ seq solet: cũ ꝑ tñ sine pctõ fiat q sine pctõ vigilã tibº dr qõ vobis diceret sine dubio cogitatũ ẽ. Tp. phs dicit in p Eth. qꝛ fm dimidiũ vite. s. somniũ nõ differt fe, lix a misero: neq; vitiosus a studioso: sed fm peccatũ diffe runt. ergo pctñ nõ põt in somnis accidere.

Ulteriº vr qꝛ nõ ipediat a sũptiõe corpis xpi: veniale. n. pctõ ẽ: ſz nocturna pollutio nõ ẽ pctñ. vt ex auctate Aug. ducta ps. g cũ veniale pctñ nõ ipediret a sũptiõe corpis xpi: multo minº nocturna pollutio ipedit. Tp. nõ ẽ du, biũ gn pctñ mortale pis ipedit q nocturna pollutio: sed aligs post pctñ mortale ꝛfessus põt corpº xpi mãducare. g multo fortiº mãducare cõpº xpi. Tp. hõ dz ipedire pctñ alteriº mor tale gtũcũq; põt. ſz si aligs ī pctõ mortali exñs celebret missaz ꝛstat qꝛ peccat mortaliter. g si aligs nõ hũs ꝛsciẽtiaz pctī mortal possit ꝑ ipedire celebrando loco eiº: vr qꝛ de, beat celebrare ẽt si sit nocturna pollutiõe pollutº. Tp. turpis cogitatio aliqñ sine pctõ accit vt ex vbis Aug. idu ctis ps. crapulatio at sine pctõ accidere ñ pt: ſz fz Grego. pollutio q ex crapula accidit a cõione nõ ipedit si nec̃itas incũbat. g nec illa q ex turpi cogitatiõe pcedẽte in vigilia pcedit. nec illa q ex infirmitate nãe. vt Grego. dic. g nulla pollutio ipedit. Gz ꝺ ẽ. qõ dr Leuit. i5. Uir a q egredi, tur semẽ coitº imũdº erit vsq; ad vesperã: ſz imũdis nõ lz ſcã tãgere. g multo minº corpº xpi mãducare. Tp. Isido. dicit. z hr in ðcretis di. 6. Qui nocturna pollutiõe polluit. ẽ hic vt tentaret sue culpe tribuat z suã imundiciam sta tim fletibus tergat. sed ille q purgatione indiget: debet a perceptione hui sacramẽti abstinere. g pollutus noctur, na pollutiõe impedit a pceptione corpoꝛis xpi.

Ulteriº vr qꝛ pp imũdiciã pure corpalẽ aligs a pceptio ne hº sacri ipediat. Deutro. z3. Habebitis locũ ex castra. dic glo. corpalẽ mũdiciã diligit deº. g corpalẽ imũdiciam odit. z ita pp corpalẽ imũdiciã diligit deº. g corpalẽ imũdiciam Tp. maioz ẽ dignitas hº sacri q oĩuz sacroꝛ veteris te, flamẽti: ſz in veteri lege z mulieres post partũ z patiẽtes fluxũ mẽstrui z semifluxi imũdi reputabãt respcũ sacroꝛ veteris testamẽti. g multo fortiº ꝺbẽt abstiere a pceptiõe hº sacri. Tp. sacerdoti leproso iterdicit facultas celebrã di. vt ps ex. de clerico egro. vl debilita. Tua nos. g cadez rõne pp lepram dz laicº a pceptiõe hº sacri abstiere. Gz ꝺ pena nõ ꝺbet pene ſz culpe: alioqn ꝛsurgeret duplex tri bulatio: qꝺ est ꝺ id qꝺ dr Nauũ. p. sed oẽs pdicte imũdicie cozpales pene q̃dã sũt. g pp eas ñ dz aligs a sacro altaris ipediri: qꝺ ẽ maxia pena. Tp. nãlibº ñ meremur nz õme remur: ſz oẽs pdce imũdicie ex cãis nãlibº accidunt. g pp eas nõ mereꝛ aligs a pticipatõe hº sacri ipediri.

Ad ñº: dz ad pm. q. p oẽ pctñ fm Augu. est in volũtate. motº aũt volũtatis pſupponit iudiciũ rõnis eo qꝛ ẽ appa, rẽtis bõi vel vere vl falsꝰ. vñ vbi nõ pt ee iudiciũ rõis nõ põt ee volũtatis motº: in sõnis aũt iudiciuz rõnis ipedit. iudiciũ. n. pfectũ bri nõ pt de aliq cognitiõe nisi p resolo, nẽ ad pm. vñ cognitio ortuz bz: sic ps qꝛ cognitio ꝛclonũ ortũ bz a pncipys. vñ iudiciũ rectuz de ꝛclone bri nõ põt nisi resoluẽdo ad pa indemfabilia. cũ g oĩs cognitio in, tellectº nri a sensu oriat nõ põt ee iudiciũ rectũ nisi redu cat ad sensuz: z iõ phs dic in. 6. Eth. qꝛ sic pna idemfabilia q̃rũ ẽ itellis sũt extrema. s. resolonis ita z singularia: q̃z ẽ sensus: in sõno aũt sensus ligati sũt: z iõ nullũ iudiciũ aie ẽ liberũ neq; rõnis nz sẽsus cõis: z iõ nz motº appetitiꝰ ptẽ liber: z pp ꝑ nõ pt aligs peccare in sõno neq; mereri: ſz tñ põt in sõno accidere signũ pctī vl meriti inq̃ztũ sõnia bñt cãs imagiatiõis vigilãtiũ. vñ dic phs ī p Eth. qꝛ inquãtũ paulatiz pertrãseant gdez motũ. s. a vigilãtibº ad dormiẽ tes meliora sunt fantasmata studiosoꝝ q̃ quozũlibet. et Aug. iz. sup Hen. qꝛ pter affectionẽ aie bonã ẽt in sõnis q̃daz eius merita clarẽt. Ad pmũ g dõz qꝛ fm qꝛ Aug. ibidez dicit: salomonis petitio in sõnis facta placuisse dõ z remunerationẽ inuenisse dr. p bono desiderio pus habi to qõ in somnis p signũ sancte petitõis claruit: nõ qꝛ tunc in sõno meruerit. Ad zm dom qꝛ mens humana habet duos respect. vnũ ad superioza q bus illustrat: alium ad corpus a quo recipit z qõ regit: ex parte illa qua aia a su, pernis accipit per somnũ nõ ligat: imo magis libera red, ditur quanto fit a corpoꝛalibus curis magis absoluta: et ideo etiam ex influentia superni luminis aliq de futuris pcipe põt dormiẽs q̃ vigilãs scire nõ possz. ex pte aũt illa q̃ a corpe recipit oz qꝛ ligeꝛ q̃ztũ ad vltimũ iudiciũ z ꝛple tũ ligatis sensibº a qbº eiº cognitio initiũ sumit: q̃ quis etiã imagiatio eiº nõ ligeꝛ q̃ imediate ei spẽs reꝛ submistrat.

Ad 3m dõz qꝛ actº li. ar. ẽ eligere ſz qꝛ ps ex Aug. diffõ ne. in. z. li. di. z4. posita. electio ãt est q̃si ꝛclo ꝛsily: vt dr ī .3. eth. vñ ad iudiciũ ptinet: vel iudiciũ pſupponit. z iõ q̃, uis aliquẽ vsuz alicui rõnis hõ dormiẽs hre possit fm qꝛ sensus minº ligant: tñ vsuz li. ar. in eligẽdo hre nõ potest.

Ad 4m dõz qꝛ ſz qꝛ sensus magis vel minº ligat a pas, sione sõni ꝑ ẽt iudiciũ rõnis magis vel minº ipedit. vnde q̃nq; hõ dormiẽs ꝛsiderat hec q̃ apparẽt sõnia ee: ſz qz in dormiẽdo nunq; sunt sensus saluti ex toto: iõ ẽt rõnis iu diciũ nõ est ex toto liberũ. vñ semp cũ aliq falsitate iudi, ciũ rõnis ẽ: ẽt si q̃tũ ad aligd sit verũ: z ide cõtingit qꝛ ali quis in sõno aliqñ ꝛsentit turpitudini: aliqñ nõ: qz tñ iudi ciũ rõnis nõ ẽ oĩno liberũ: z p ꝛñs nec li. ar. vsus: iõ nec ta lis cõsensus vel dissensus põt ee meritoriº vel demeritoꝛ, rius in se. Ad 5m dõz qꝛ corpales motº nõ ptinẽt ad me ritũ vel demeritũ nisi ſz qꝛ a volũtate q̃si a pncipio cau sant: z iõ nocturna pollutio magis iudicat q̃tũ ad rõnez meriti vel demeriti ſz pnm qõ ẽ in dormiẽdo q̃ ſz termi nũ q est in vigilãdo: qz ex q̃ in dormiẽdo excitatº ẽ motus carnis nõ subiacet volũtati vigilãtis. Ulteriº motus ille nec reputat euigilasse quousq; pfectuz vsuz li. ar. recupa uit. põt tñ ptingere qꝛ in ipsa euigilatiõe pctñ oriat siqui, dẽ pollutio pp delectationẽ placeat: qõ gdez erit veniale pctñ si sit ex ſurreptiõe talis placentia. mortale aũt si sit cũ deliberate cõsensu: z pcipue cũ appetitu futuri. ista aũt placẽtia nõ facit pteritã pollutionẽ pctñ: qz ipsiº cã nõ ẽ. sed ipsa in se pctñ est. si aũt placeat vt nãe exoneratio vl alleuiatio peccatum nõ creditur.

Ad. z. q. dõz qꝛ ad hoc qꝛ hõ digne ad sacrm eucharistie accedat tria regrunt. p mũdicia ꝛscie q̃ nõ nisi p pctñ tol lit. z°. erectio mentis ad deũ p actualẽ deuotionẽ: z hec p mẽtis bebetudinẽ vel occupationẽ: aut euagationẽ iter, dũ sine pctõ amittit. 3°. mũdicia corpalis. vñ z celebran tes vel tractaturi aliqõ sacrz pp reuerẽtiã manº lauãt. vñ p z pncipalr pctñ ipedit. z° ideuotio siue bebetudo mẽtl. 3°. corpal imũdicia. z hec tria q̃nq; ꝛcurrũt in aliq pollu tiõe nocturna. q̃nq; duo ex his: q̃nq; vnũ tñ: z ſz ꝑ hõ ma gis vel minº ipedit: z iõ distiguẽde sũt pollutionũ mane, ries. Distiguit ãt duplr pollu° nocturna. p q̃tũ ad cãz. eo, rũ. n. q̃ in sõnis appent triplex ẽ cã. Una extrica spũal sic ī bis q̃ p spũales subas nobis reuelãt. Alia itrica spũal q̃

fantasmata q̄ apparēt dormiētib⁹ sūt relige p̄cedētiū cogitationū. 3° ē corpal' ītrīseca sīc qñ fla dulce ad linguā ocurrit sēniat hō cōedēt dlcia. vñ medici ex sōnis corpis dispōnē conyciūt. pollutio g̊ qñz ex illusiōe accidit qñ fātasmata p cāz extrīseca spūalē. s. demões ymouent. qñqz ex reliquys p̄teritaz cogitationū: qō ē cā spūalis ītrīseca. qñz ex cā ītrīseca nāli q̄ gō cā fuit volūtati subta sīc ē qñ ex supfluitate cibi aut pot⁹ p̄cedēte pollutio accīt: vel nō fuit volūtati subta siue accidat ex ōbilitate nāe ipotētis retinere semē siue ex ei⁹ vtute supflua expellēt] siue q̄cūqz alio⁹ in idē redit. 2° distīguīt pollutio q̄tū ad mōz: qz qñz accīt sine imaginatiōe. qñz cū imagiatiōe. z ꝟ dupl'r. qz qñz in ipa sōni imagiatiōe hō turpidini ꝟsentit. qñqz dissentit: z tñ pollutio accīt. qñ g̊ sine imagiatōe pollutio accīt signū ē q⁹ pollutio ex cā sit corpali ītrīseca: sz qñ cū imagiatiōe pōt sic vl' sic eē. in oīb⁹ igit' p̄dcis pollutiōib⁹ corpal' imūdicia ē cōis: sz q̄dā mētis hebetatio nō ē nisi ī illis pollutiōib⁹ q̄ cū imagiatiōe accidūt: qz in illis q̄ sine imagiatiōe accidūt aīa nihil pticipare vr: nulle aūt dcāz ē pctīn: vt ex dcis pz. sz pōt esse effect⁹ pctī signās p̄cedēs pctīn veniale vel mortale: pctīn aūt mortale ex necītate p̄cepti a p̄ceptiōe eucharistie ipedit: qz mortal'r peccat g cū cōscia pcti mortal' accedit. hebetudo aūt mētis z imūdicia corpal' ex q̄dā idecentia honestatis: qz ideuotio q̄dā vr sic accedere nisi necītas vrgeat: z iō ꝟsiderāduz est vtz in cā pollutiōis possit īueniri pctīn p̄cedēs: qz cogitatio turpiū qñz ē sine pctō: sīc cū in cognitiōe tīn manet vt cū gs disputās de talib⁹ oz q⁹ loq̄ns cogitet. aliqñ ēt cum pctō veniali qñ ad affectionē cogitatio ptīgēs ī sola delectatiōe finit'. qñz ēt mortali qñ ꝟsensus adiūgit': z qz cogitatiōi tali de ꝓpinq̄ ē delectatio z delectatiōi ꝟsensus. vñ ēt in dubiū p̄t verti vtz seq̄ns pollutio ex pctō acciderit vl' nō: z aut veniali aut mortali: sat] tñ ꝓbabil'r pōt conyci ñ p̄cessisse ꝟsensuz: qñ ī ipa sōni imagiatiōe aīa dissentit: nō tñ oz q⁹ si ꝟsentiat q⁹ ꝟsensus in vigilādo p̄cessit: qz ꝟ pōt accidere pp ligamē iudicy rōnis: qō qñz magis: qñz mīn⁹ ē liberū in sōno. vñ ī tali pollutōe si ad cāz recurrēs dubitet de ꝟsensu oio abstīere dz. si aūt exꝑīse īueniat ꝟsensuz nō p̄cessisse z necītas vrgeat aut aliq̄ cā potioz reformet pactū: pōt accedere aut ēt celebrare nō obstāte corpis imūdicia aut hebetatiōe mētis: al's si necītas nō icūbat vr nō exhibere ōbitā reuerētiā sacro: nō tñ si celebrat mortal'r peccat: sz venial'r: sīc cū gs qñz mēt] euagatōez patit'. qñ aūt ex illusiōe accīt si illusiōis cā ī nob p̄cessit: puta cū gs īdeuot⁹ ad dormiēdū accesserit idē ē iudicū z ō pollutiōe q̄ ex cogitatōe p̄cedēti cātur. si aūt ī nob cā nō p̄cesserit: īmo magis cā ꝟria. z ꝟ freq̄nter accidat z p̄cipue ī diebus qb⁹ gs cōicare oz: signū ē q⁹ diabolus hoī fructū eucharistie pcipiēde auferre conat. vñ ī tali casu ꝟsultū fuit cuidā mōacho: vt ī collatiōib⁹ patz legit' q⁹ cōicaret: z sic diabol⁹ vidēs se nō posse ꝟseq intētū ab illusiōe cessauit. si aūt ex cibo p̄cedēti aut potu acciderit idē ē iudiciū: z ō pollutiōe q̄ ex turpi cogitatiōe p̄cessit: nisi intīn q⁹ nō ita de facili accīt peccare mortal'r ī sūptiōe cibi: sīc ī cognitōe turpi: z qz aliqñ hec pollutio sine imagiatōe accīt: illa vo nūq̄: illa aūt q̄ ex nāe dispōne accīt nō ē signuz alic⁹ pctī: sz pōt hebetatiōez mētis ĩducere: si cū imagiatōe ꝟtigat. īmūdiciā aūt corpalē hz: z iō si necītas īmineat vl' ōuotio exposcat tal' nō ipedit' z p̄cipue qñ nō cū imagiatiōe accidit: tñ si pp reuerētiā abstīeat laudādus ē qñ ifirmitas ñ est ppetua. z qz nō ita de facili p̄t pcipi ex q̄ cā ꝟtingat: iō tuti⁹ ē sp abstīere nisi necītas icūbat: dz aūt abstinere vt dñt vsq; ad. z4. horas. qz in tali spacio nā deordīata per corpalē īmūdiciā z mētis hebetationē reordinat'. ¶ Ad p̄m g̊ dōz q⁹ q̄uis pctīn qōlibz vēiale magis ad ipuritatē ꝟtineat mēt] fz se q̄ pollutio nocturna: z fz ꝟ magis deo displiceat: tñ pctīn vēiale nō ita hebetat aīaz z corp⁹ ingnat: nec ita ō facili ē signū pctī mortal': sīc pollutio: z iō rō nō seq̄t'. ¶ Ad z^m dō. q⁹ ñ eēt ꝟsulēdū alicui q⁹ stati p⁹ pec catū mortale ēt ꝟtrit⁹ z ꝟfessus ad eucharistiā accederet: sz ōberet nisi mag̃ necītas vrgeret p aliqō tp̄s pp reuerētiā abstīere: z p̄terea ꝟfessio purgat maculā mēt] : nō aūt ī mūdiciā corpalē z hebetudinē q̄ ꝟtigit ī mēte ex dep̄ssione pctī ad carnē. ¶ Ad z^m dō. q⁹ qdā dīnt q⁹ hō oz peccare veniali'r vt aliū a pctō mortali ipediat: sz ꝟ dcm ꝟdictōez iplicat: qz ex ꝟ ipo q⁹ oz pctīn p̄it' idebitū fieri. vñ si aliqd fit qō nullo⁹ possīt ñ eē pctīn ñ oz fieri: nec ēt bonū est fieri nec licitū vt ali⁹ a pctō mortali liberet': q̄uis ad ꝟ ex q̄dā pietate aī ēt m'ti bōi iclinēt'. sz p̄t hoc ꝟtigere vt aliqd dicere aliqō vbū iocosū qō nō eēt ociosū si diceret cā pie vtilitat]. vñ si tal' pollutio sit q̄ ī cāu necītat] ñ ipediat: de beret pollut⁹ in casu ꝓposito celebrare: al's nō. ¶ Ad 4^m dōz q⁹ turpis cogitatio oz nō solū q̄ de turpib⁹ ē: qz de cis nō p̄t eē honesta cogitatio: sz q̄ turpitudiné hz pp ōlectationē vl' cōsensū adiūctū: z hec q̄dē turpitudo magis horrēda est q̄z illa q̄ in cibo accidit: tum qz magis vitare pōt cum difficillimū sit in cibo moduz tenere. tū qz est magis ꝓpinqua ad mortale peccatum.

¶ Ad. 3. q. dōz q⁹ cū iste cib⁹ nō sit corpis sz mētis cib⁹: magis in ei⁹ sūptiōe cōsiderāda est dispō mētis q̄z corpis: z iō distinguēdū est in īmūdicia corpali tīn: qz aut est ꝓpetua sīc lepra: aut diuturna vel est tpalis z cito purgabilis, sīc dez sūt ꝓpetua vel diuturna: tunc nullo mō ꝓpter hoc gs abstinere oz: ne ꝓpter īmūdiciā corpis pdat fruct⁹ mentis: sicut accidit in leprosis patiētib⁹ fluxū sanguīs vel feminis. Si aūt sit tpalis z facile expurgabilis: tūc si aliqs in mēte sit bene dispos⁹ sumere nō ꝓhibet': q̄uis ēt pos' sit ad tp̄s laudabil'r abstinere ꝓpter reuerētiā tāti sacrī. ¶ Ad p̄mū g̊ dōz q⁹ de⁹ diligit corpalē mūdiciā: z iō ciā odit fz qō ptinēt ad reuerētiā vl' irreuerētiā aliqs cū īmunditia ex deuotione mētis nō ꝓp irreuerētiā aliqs cū īmūdicia corpali accedat de⁹ acceptat. ¶ Ad z^m dōm q⁹ ꝓhibitio īmūdoz in lege a sanctis magis erat ꝓp significationē q̄z pp ipsas res. z iō nō oz q⁹ sil'r fiat in nouo testō vbi veniēte veritate figure cessauerūt. ¶ Ad 3^m dōm q⁹ interdict' sacerdoti leprosō ne celebret publice corā pp'lo pp horozē: tñ secrete bñ pōt ex deuotiōe celebrare nisi sit adeo corruptus q⁹ ministeriū sine periculo explere nō possit: le prosus tñ ad sacerdotiū ꝓmoueri nō oz.

Ad quintuz

sic ꝓcedit'. videt' q⁹ sacerdos dare nō debeat corp⁹ xpi petēti si sciat ipsum esse peccatorē. medic⁹. n. nō oz dare ifirmo medicinā quā scit ei eē mortiferā: sz sacerdos scit pctōri corpus xpi esse mortiferā cām. g̊ nō oz ei dare. ¶ ℙ. ō veritatē vite nō ē faciēdū aliqd pp vitādū scādalū: sz dare corp⁹ xpi peccatozi est ō veritatē vite: cū sit ō ꝓceptū dñi. 2 Matth. 7. Nolite sanctū dare canib⁹. g̊ quātūcūqz possit sequi scādalū: nullo mō ē ei dādū: sīc nec ꝓ aliq̄ scādalo vitādo deberet dari cani: aut ī lutū pyci. ¶ ℙ. de duob⁹ malis min⁹ malū eligēdū ē: sz pctōri min⁹ ē malū si ifamet' q̄z si corpus xpi māducet īdigne. g̊ magis sacerdos oz ei negare in publico: ēt si crimē ipi⁹ ī noticiā venire ōbeat q̄z ei dare. ¶ ℙ. si dat ei hostiā nō ꝟsecratā nullū scādalū erit. g̊ vr q⁹ ꝟ beat magis facere. ¶ Sz ō. ois xpi actio nra ē īstructio: sz xps dedit corp⁹ suū ī cena iude. vt hr Jo. 13. z Dio. dic. q̄uis sciret eū peccatorē. g̊ z sacerdos pctōri petēti denegare nō oz. ¶ ℙ. Augu. dicit. Non ꝓhibeat dispēsator pius gues terre. i. peccatores mēsaz dñi māducare.

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ suspect] ō crie ēt dari ōbeat. suspitio. n. oubitatiōnē īportat: sz dubia ī meliorē ptē iterꝑāda st. g̊ vr q⁹ debeat ei dari: ac si eēt iustus. ¶ ℙ. expimētū ñ sumit'

de aliquo crimie nisi de quo suspicio p̃cessit: sz corpus xp̃i dãdũ ẽ aliq̃ alicui ad expimẽtũ de pctõ sumẽdũ sub bis vbis. Corp⁹ dñi sit tibi ad ꝓbatõez hodie: vt dr̃ in ỏcretis .2.q.5. sepe ꝛtigit. g̃ dari dz suspectis. ¶ Sz ℨ. si suspectis de crimie dare t̃ corp⁹ xp̃i eẽt scãdalũ ppl'o videti ꝛ sciẽti: sed scandalũ vitãdũ est. g̃ nõ oz ei dari corp⁹ xp̃i.

¶ Alteri⁹ vr̃ q⁹ amẽtib⁹ corp⁹ xp̃i dari nõ debeat: q2 ad ß Corii. ꝓbet aũt seipz bõ ꝛc. sz ß nõ põt in amẽte p̃cede re. g̃ nõ põt ei dari eucharistia. ¶ Sz ℨ. ĩter amẽtes ẽt energumini ꝓutãt̃ fz Dio. i ec. hierar. energumini ẽt ab ispe gumini ꝓutãt̃ fz ctiõe dinoꝛ arcent̃. vñ statĩ post euãgeliũ ĩ p̃mitia eccl'ia p vocẽ diaconi cũ cathecumis excludebant̃. g̃ non dz eis dari eucharistia. ¶ Sz ℨ. Cassio. dic̃. Eis q ab ĩmũdis ve xant̃ spiritib⁹ cõionẽ sacroscãz a senioꝛib⁹ nr̃is nũq̃ me minim⁹ iterdictã. g̃ cũ tales sint amẽtes amẽtib⁹ dz dari. pietat̃ sũt ofẽrẽda sũt: ꝛ logt̃ ỏ recõciliatõe ꝛ sacra cõioe. ¶ Alteri⁹ vr̃ q⁹ ẽt pueris dãdũ fit corp⁹ xp̃i: q2 p baptismũ aligs ascribit̃ ad corꝑis xp̃i sumptionẽ. vñ ꝛ baptizato cõ ferẽdũ ẽ vt Dio. dic̃. sz pueri baptizati sũt. g̃ ꝛ eis corꝑis xp̃i dz dari. ¶ ℙ. vita spũal' sic ẽ p baptismũ ita est p eu charistiã. q2 dr̃ Jo. 6. Qui mãducat me vivit pp me. sz pue ris dat̃ baptism⁹ vt hẽant spũalẽ vitaz. g̃ ꝛ sil'r dz dari eis eucharistia. ¶ Sz ℨ. est. q⁹ iste cib⁹ ẽ grãdiũ: vt p̃z p Aug. in li. ofel. sz pueri nõdũ sũt grãdes ĩ fide. g̃ nõ dz eis dari. ¶ Ad ꝛ⁹ dõz ad p̃m. q. q⁹ si sacerdos sciat pctñ alicui⁹ g eu charistiã petit p ofessionẽ vel alio q̃libz mõ distingẽdũ ẽ: q2 aut pctñ ẽ occultũ aut manifestũ. si ẽ occultũ: aut exi git occulto aut in mãifesto. si in occulto dz ei dare. monere ne in publico petat. si ãt ĩ mãifesto petit dz ei da re. ꝓ. q2 p pctõ occulto penã iferẽs publicã reuelatoꝛ ẽ cõ fessiõis aut ꝓditoꝛ crimis. z°. q2 q̃libz x̃pian⁹ hz ius ĩ pce ptiõe eucharistie nisi illõ p pctñ moꝛtale amittat. vñ cũ ĩ facie eccl'ie nõ cõstet istũ amisisse ius suũ: nõ oz ei in facie eccl'ie denegari: als dare t̃ facultas mal' sacerdotib⁹ p suo libitu punire maxia pena q̃s vellẽt. z° pp ĩcertitudinẽ sta t⁹ sumẽtis: q2 spũs vbi vult spirat. vñ subito põt cẽ cõpun ctus ꝛ diuinit⁹ a pctõ purgat⁹: ꝛ diuia ĩspiratiõe ad sacr̃m accedere. 4.° q2 cẽt scãdalus si denegaret̃. Si vo pctñ est mãifestũ dz ei denegari siue ĩ occ'lto siue ĩ mãifesto petat. ¶ Ad p̃m g̃ dõz. q⁹ poti⁹ ỏberet eligere medic⁹ medicinã ẽ moꝛtiferã ifirmo q̃ sibi si alterũ opoꝛteret: ꝛ sil'r sacer dos poti⁹ ỏberet eligere q⁹ pctoꝛ assumat ad pditionẽ suã q̃ ipse deneget in pditionẽ ꝓpriã in scãdalizando ꝛ pctñ occultũ reuelãdo. ꝛ ꝓterea nõ ẽ certũ vtr̃ fit ei moꝛtifera qz subito bõ spũ dei mutat̃: ꝛ itez ĩ ipsa petitiõe peccauit moꝛtal'r in moꝛtale pctñ. cõsentiẽs. ¶ Ad ꝛ⁹ dõm q⁹ nõ dimittit̃ tñ pp scãdalũ: sz pp alias cãs q̃ faciũt: nec cẽt ℨ veritatẽ vite si negaret dñs. g̃ nõ ꝓhibuit simpl'r dare: sz ꝓpositõ nõ dat ꝓpa spõte: sz magis coact⁹: nec est sil'is rõ polũtatẽ vite si negaret dñs. g̃ nõ ꝓhibuit simpl'r dare: sz ꝓpositõ nõ dat ꝓpa spõte: sz magis coact⁹: nec est sil'is rõ de aĩalib⁹ bꝛutis ꝛ de ꝓiectiõe in lutũ: q2 cãe p̃dicte ñ sũt ubi. ¶ Ad ꝛ⁹ dõz q⁹ fm Jnno. 3. cũ nemo ỏbeat vnũ moꝛ tale ꝓmittere vt ꝓtim⁹ aliud nõ cõmittat eligẽdũ ẽ poti⁹ sacerdoti nõ ꝓdere peccatoꝛẽ q̃s vt ille nõ peccet: sz pctoꝛ dz poti⁹ eligere vt abstinẽdo reddat̃ suspect⁹ q̃s cõicãdo mãducet idign⁹. ¶ Ad 4.m dõz q⁹ nullo⁹ dz dari hostia nõ ꝓsecrata ꝓ ꝓsecrata: tũ q2 in sacro vitatis nõ dz eẽ aliq̃ fi ctio: tũ q2 nõ mãducãs adoꝛet q̃ mãducat: vt dic̃ Augu. daret sacerdos ci occasionẽ idolatrãdi. vñ decretal' dic̃ in casu ꝓsili q⁹ falsa sũt abyciẽda remedia q̃ sũt veris pericu lis grauioꝛa: rõnes q̃ sũt ad oppositũ ꝓcedũt q̃n peccatoꝛ ¶ Ad ꝛ⁹. q. dõz q⁹ triplex ẽ suspicio. q̃dã violẽta ad cuius ꝛriũ nõ admittit̃ ꝓbatio: sic̃ si ĩueniat̃ solus cũ sola nud⁹ in lecto loco secreto ꝛ tpe apto ad cõmixtionẽ. Alia ẽ ꝓba bil: sic̃ si ĩueniat̃ solus cũ sola colloq̃ns ĩ locis suspectis et freq̃nter. ꝛ⁹ ẽ ꝓsũptuosa q̃ ex leui cõiectura oꝛtuz hz hec aũt vltia ỏponẽda ẽ: in ꝛ⁹ nõ dz ỏnegari: q2 pena nõ ifligi tur vbi culpa ignoꝛat̃: sz de p⁹ ẽ idẽ iudiciũ q̃ de pctõ. vñ si sit suspicio ꝓcedẽs ex fama publica nõ dz ei dari: neq; ĩ occulto: neq; in manifesto. si aũt sit singularis ipsi⁹ sacer dotis sic dz dari ĩ publico: sz nõ ĩ occulto. ¶ Ad p̃m g̃ dõz q⁹ q̃uis nõ hẽatur in p⁹ suspitiõe certitudo sensibil' vel p õmr̃ationẽ: tñ habeat̃ tal' certitudo q̃ suffic̃ ad ꝓbationem iuris: nõ. n. in oĩb⁹ ẽ sil'r certitudo reqrenda. vt dr̃. i. Etb. ¶ Ad ꝛ⁹ dõz q⁹ decretũ illõ abꝛogatũ est. q2 facere tales ꝓbatões ẽ tẽtat̃ deũ. Ul' dõz q⁹ ĩtẽtio illi⁹ ỏcreti ñ ẽvt tal' purgõ fiat: sz vt pp tioꝛẽ tal' purgõnis a futuris abstieat. ¶ Ad ꝛ⁹. q. dõz q⁹ de amẽtib⁹ distiguẽdũ ẽ. qdã. n. dñr lar ge amẽtes: q2 debilẽ mẽtem hñt sic̃ dr̃ inuisibile q̃ male videt̃. ꝛ tñ sunt aliq̃ mõ docibiles eoꝝ q̃ ad fidez ꝛ deuo tionẽ sacri ptineãt: ꝛ talib⁹ nõ oz corp⁹ xp̃i ỏnegari. Quidaz vo sũt oĩo carẽtes iudicio rõnis: ꝛ isti vl' fuerũt tales a natiuitate: ꝛ tũc eis nõ dz dari. q2 ñ pñt ad ỏuotõez iduci q̃ regrit̃ ad ß sacrz q̃uis gdã ℨriũ dicãt. vl' iciderũt in amẽtiã p⁹ fidẽ ꝛ ỏuotõez sacri: ꝛ tũc dz eis dari nisi tieat̃ periculũ: vel de vomitu: vel de expuitiõe: aut aliquo hỏ. ꝛ ß pz p ß q̃ habet̃ in decretis. cã. xxiy. q. vi. Si is q in ĩfir mitate pnĩaz petit: ꝛ dũ sacerdos ĩuitat⁹ ad eũ venit ver tat̃ in freneſi accepto testionio ab astãtib⁹ q petitionẽ au dierũt ꝛ recõciliet̃: ꝛ eucharistia ei⁹ ozi infundat̃. ¶ Ad p̃mũ g̃ dõz q⁹ in isto casu ꝓcedẽs deuotio cõputat̃ ei ad di gnã mãducatiõnẽ. ¶ Ad ꝛ⁹ dõm q⁹ demoniacis non est denegãda cõio: nisi foꝛte certũ sit q⁹ p aliq̃ crimine a dia bolo toꝛqueant̃: ꝛ de talib⁹ loquit̃ Dio. Uel dõm ꝛ meli⁹ q⁹ ipse vocat energuminos illos in q̃bus adhuc viget vt⁹ demõis pp pctñ originale nõdũ extirpatũ eo q⁹ nõdũ ba ptismi graz ꝓsecuti sũt q̃b⁹ adhibet̃ exoꝛci⁹ post cathecim⁹ añ bapm. vñ ipse ponit eos scõo loco post cathecuminos. ¶ Ad q̃rtaz qõnem dõm q⁹ pueris carentibus vsu rõnis q nõ pñt distinguere ĩter cibũ spũalẽ ꝛ coꝛpalez nõ dz eu charistia dari: q̃uis gdã greci ℨriũ teneãt. irrõnabil'r autẽ q2 ad eucharistie sũptionẽ exigit̃ actualis deuotio quã ta les pueri hr̃e nõ pñt. pueris aũt iaz incipiẽtib⁹ hr̃e discre tionẽ ẽt añ pfectã etatẽ: puta cuz sint. x. vel. xi. annoꝝ aut circa hoc põt dari si in eis signa discretiõis appareãt ꝛ de uotiõis. ¶ Ad p̃m g̃ dõz q⁹ pueri baptiçati acgrũt ius pci piẽdi coꝛp⁹ xp̃i: nõ tñ statim sz tpe ꝓpetẽti: sicut ꝛ ius pci piẽde hereditatis hñt: q̃uis eã statiz nõ possideãt. Dio. ãt assignat ritũ baptismi q̃ ad adultos: vt p̃z ispiciẽti yba ei⁹. ¶ Ad ꝛ⁹ dõz q⁹ p bapm dat̃ p̃m⁹ act⁹ vite spũalis. vñ ẽ de necitate salutis: ꝛ iõ pueris bap⁹ dãdus est: sz p eucha ristiã dat̃ ꝓplemẽtũ spũalis vite: ꝛ iõ illis q pfectiõis secũ de q̃ ẽ p actualẽ deuotionẽ pñt cẽ capaces dz dari. put ha bet̃ de ꝓse. di. xiiy. In ecclia vbi dicit̃. Nõ cogitetis vitã hr̃e posse q sunt exptes coꝛpis ꝛ sanguis dñi: ꝛ loquit̃ de pueris: itelligẽdũ ẽ q̃tũ ad rez sacri q̃ est vnitas eccl'ie ex quã nõ ẽ salus neq; vita: ꝛ ñ q̃tũ ad sacr̃alẽ mãducatõez. ¶ Srede ꝛ mãducasti. itelligẽdũ ẽ de manducatiõe spũali ꝛ fide formata: iõ aũt poti⁹ fidẽ cõmemoꝛat: q2 ipa ẽ q̃ ma xime in sacris opat̃. ¶ Nos coꝛp⁹ xp̃i facti sum⁹. g̃ spũal'r mãducam⁹ nosipsos. ꝛ dõm q⁹ nos nõ sum⁹ coꝛp⁹ ipsi⁹ ni si rõne vniõis: quã mãducãdo spũal'r acgrim⁹. ¶ Ecce fa ctũ est malũ. ℨriũ dicit supra. e. c. Jndigne qs sumẽs coꝛp⁹ chr̃isti nõ efficit vt malũ sit q̃ accipit. ꝛ dõ q⁹ nõ fit malũ in se: sed fit malũ. i. nocinũ ei. ¶ Jta spũal'r siunam⁹. con tra: q2 in patria nullus vsus sacri erit. g̃ nec spũalis sũptio. Et dõz q⁹ dr̃ spũalis sũptio ꝓsecutio rei sacri: quã sacrz sta tim nõ efficit: sz tñ significat. s. fruitio diuinitatis quã cti am significat sacramẽtalis mãducatio.

¶ De hereſi alioꝝ qui dicũt coꝛpus xp̃i nõ eẽ in altari niſi in ſigno. Nibi. x. a

Sunt itez alij p̃cedẽtiũ inſaniã trã ſcẽdẽtes qui dei virtutẽ iuxta modum nãliuz rerũ mẽtientes audaci⁹ ac ꝑiculoſius veritati ꝺicũt. aſſerẽtes i altari nõ eſſe coꝛp⁹ xp̃i vel ſanguinẽ: nec ſubaz panis vel vini in ſubaz carnis ⁊ ſanguis ꝓuerti: ſz ita xp̃m dixiſſe. Hoc ẽ coꝛp⁹ meũ: ſic̃ ap̃l's dicit: petra aũt erat xp̃s. Dicũt. n. ibi eẽ coꝛp⁹ xp̃i tm̃ i ſacr̃o. i. i ſigno: ⁊ tm̃ i ſigno mãducari a nob: q errãdi occaſionẽ ſumũt a verb veritatis. Vñ p̃ria hereſis fcã ẽ i diſcipul' xp̃i. Cũ. n. diceret. Niſi qs mãducaverit carnẽ meã: ⁊ biberit ſanguinẽ meũ nõ habebit vitam eternã. Illi nõ intelligentes dixerũt: durus eſt hic ſermo: quis põt eũ audire: ⁊ abierunt retro. Illis diſcedentibus inſtruxit duodecim qui remanſerant. Spũs eſt inqt qui vivificat caro nihil prodeſt. verba que locut⁹ ſuz vobis ſpũs ⁊ vita ſũt. Intellexiſti ſpiritualiter ſpũs ⁊ vita ſunt. Intellexiſti carnaliter: etiam ſic ſpiritus ⁊ vita ſunt: ſz tibi non ſunt. Spũaliter intellige que locutus ſum. Non hoc coꝛp⁹ quod videtis manducaturi eſtis ⁊ bibituri illũ ſanguinẽ quez fuſuri ſunt: qui me crucifigent. Sacramentũ aliquod vobis cõmendaui: ſpiritualiter intellectuz vivificabit vos: caro autem non prodeſt quicq̃. Sunt etiã ⁊ alia illoꝝ inſanie fomitez miniſtrãtia. Ait eniz Aug. Donec ſeculum finiatur ſurſum eſt dominus: ſz tamẽ etiam hic nobiſcũ eſt veritas domini. Coꝛpus enim in quo reſurrexit in vno loco eẽ opoꝛtet: veritas autem eius vbiq̃ diffuſa eſt. Itez vna p̃ſona deus ⁊ homo: vbiq̃ per id qõ eſt deus. in celo per id quod homo eſt. Chriſtus etiam dicit. Pauperes ſemper habebitis vobiſcum: me autẽ nõ ſemper habebitis. His alij̃ſq̃ vtuntur p̃fati hereticiin aſſertione ſui erroꝛis.

¶ Determinatio p̃miſſoꝝ. b

Que ex eadem rõne omnia accipienda ſunt: nõ enim bis negat̃ vez coꝛp⁹ xp̃i a fidelibus ſumi vel in altari eẽ: ſz bis veritas ap̃l'os ⁊ in eis nos inſtruxit. Nõ ipſius coꝛp⁹ nõ in partes direptũ vt putauerunt illi diſcipuli qui retroierunt: ſed integz nec viſibil'r in forma humana: ſz inuiſibiliter ſub forma panis ⁊ vini coꝛp⁹ ⁊ ſãguinẽ nobis traderet. Quem ſenſum Aug. confirmat dicens. Ipſum quidem ⁊ nõ ipſuz coꝛpus quod videbatur mãducaturi p̃m inuiſibiliter: nõ ipſuz viſibiliter. Item. Etſi neceſſe eſt illud viſibiliter celebrari: neceſſe eſt tamẽ inuiſibiliter itelligi. Ita etiã intelligendũ eſt coꝛpus xp̃i eſſe in vno loco. ſ. viſibiliter in forma humana: veritas tamen eius. i. diuinitas vbiq̃ eſt. veritas etiã ei⁹. ideſt verum coꝛpus in omni altari eſt vbiq̃ celebratur. Sic etiam illud intelligendũ ẽ: pauperes ſemp habebitis vobiſcũ: me autẽ nõ ſemp habebitis: p̃m coꝛpoꝛalem p̃ſentiaz. ſ. qua cũ eis conuerſabatur. Similiter per id quod homo eſt in celo eſt viſibiliter: inuiſibiliter autem eſt in altari: qz non in forma humana apparet: ſed forma panis ⁊ vini operitur. Unde ⁊ inuiſibilis caro ei⁹ dicitur que vere eſt i altari. Sz qz in ſpecie ſua nõ apparet: inuiſibilis dicitur. Ait. n. Augu. Hoc eſt qõ dicimus: quod omnib⁹ approbare cõtendimus ſacrificiuz ecclefie duobus confici. duobus conſtare: viſibili elemẽtoꝝ ſpecie: ⁊ inuiſibili dñi noſtri Jeſu xp̃i carne ⁊ ſanguine: ſacramẽto ⁊ re ſacramẽti. i. coꝛpe xp̃i: ſicut xp̃i p̃ſona cõſtat ⁊ cõficitur ex deo ⁊ homine. Cũ xp̃s ſit verus deus ⁊ hõ: qz oĩs res illarũ rerũ naturã ⁊ veritatẽ in ſe cõtinet ex qbus cõficit̃. Cõficit̃ aũt ſacrificiuz ecclefie duob⁹: ſacramẽto ⁊ re ſacramẽti. i. coꝛpe xp̃i. Eſt ergo ſacramẽtũ ⁊ res ſacramẽti. i. coꝛpus xp̃i. Ecce inuiſibilẽ dixit carnez xp̃i: qz forma panis operta ſumit̃ ⁊ tractat̃. Idemq̃ coꝛpus xp̃i dixit eẽ ſacr̃m ⁊ rem: ex quo cõfirmatur qõ ſupza diximus. Deinde addit qõ magis mouet lectoꝛẽ. Caro inquit eius eſt: quam ſub forma panis optã in ſacramẽto accipim⁹. ⁊ ſanguis ei⁹ quẽ ſub vini ſpẽ ac ſapoꝛe potamus: caro. vz. carnis: ⁊ ſanguis ſacrz ẽ ſanguinis: carne ⁊ ſanguine vtroq̃ inuiſibili: intelligibili ⁊ ſpũali ſignificat̃ coꝛp⁹ xp̃i viſibile: ⁊ palpabile: plenũ gratia ⁊ diuina maieſtate.

¶ Que ſit intelligentia p̃miſſoꝝ. c

Attẽde his diligẽter: qz tropo quoꝺã vtit̃ hic Augu. Quo ſolẽt res ſignificantes rerũ ſoꝛtiri vocabula quas ſignificãt. Hic. n. viſibilis ſpẽs panis vocatur noie carnis: ⁊ viſibilis ſpẽs vini noie ſanguinis. Inuiſibilis vero ⁊ intelligibilis dicitur caro xp̃i: qz p̃m illã ſpẽm nõ videt̃ caro: ſed intelligit̃ ita ⁊ ſanguis. Caro ergo inuiſibilis dicitur eẽ ſacr̃m carnis viſibilis: qz ſpẽs panis ſz quã illa nõ videt̃ caro: eſt ſacramẽtũ carnis viſibilis: qz carne inuiſibili. i. ſpecie p̃m quã caro chriſti nõ videtur caro: ſignificatur coꝛpus xp̃i qõ eſt viſibile ⁊ palpabile vbi in ſua forma apparet. Ita ⁊ de ſanguine accipi ꝺz. Quez ſenſum cõfirmat Augu. Aperiens qualiter p̃ꝺi

ctā itelligēda sint: qz obscure dixerat cōsequenter dicēs ita panē vocari corpus christi cū vere sit sacramētum corporis christi qđ in cruce pro cerdotis vocat christi passio nō rei veritate: sed significādi mysterio: ⁊ sicut sacrm fidei dicitur fides. Satis respōsuz est hereticis: ⁊ obiectionibus eoruz qui negāt vez corpus christi in altari esse ⁊ panē in corpus: vel vinū in sanguinē mystica ꝯsecratione cōuerti dicētes. Quis audeat māducare dnm suū: Quis etiā audeat dicere quotidie formari corpus christi: de materia vel substātia: que non fuit virginis caro.

¶ Auctoritatibus ꝓbat vez corpus christi eē in altari: ⁊ in id panem cōuerti.

Hec ⁊ his similia abiecīt illi in diuino mysterio legē nature sectātes: quoruꝫ ꝑfidiā subdita ꝯincūt testimōia. Ait enīz veritas. Accipite hoc est corpus meum. Item Ambrosius. Si tātū valuit ꝑmo tātū ꝑmo xpi vt substātias mutet: De toti⁹ mū di operibus legit: qz ipse dixit ⁊ facta sunt ⁊c. Sermo igit. i. filius qui potuit ex nihilo facere quod non erat: nō potest ea que sunt in id mutare qđ nō erant: Non enim minus est causare ḡ mutare nouas naturas rebus. Item si ordinem querimus: viro mixta femīa generare cōsueuerat. liquet ergo qꝺ ꝑter nature ordinē virgo generauit: ⁊ hoc qđ conficimus corpus ex virgie ē. Quid ergo hic queris nature ordinez in christi corpore: cuz ꝑter naturam sit ipse partus ex virgine: Item ante benedictionem alia species nominat: post cōsecrationē corpus significatur. Ante cōsecrationē aliud dicit post cōsecrationē sanguis nūcupat. Tu dicis amē .i. veruz est. quod sermo sonat: affect⁹ sentiat. Itē Augu. In specie panis ⁊ vini quam videmus res inuisibiles. i. carnem ⁊ sanguinem honoramus: nec sīr pēdim⁹ bas duas spēs: sicut añ cōsecrationē pendebamus: cum fideliter fateamur ante consecrationē panē esse ⁊ vinum: quod natura formauit. Post consecrationem vero carnem christi ⁊ sanguinem quod benedictio consecrauit. Item Ambro. Panis est i altari vsitatus ante verba sacra. vbi accessit cōsecratio: de pane fit christi caro. Quomō autē pōt quod panis est esse corpus christi: Consecratione que fit ser mone christi. Item si tanta vis est in sermone domini vt icipiāt eē que nō erāt: ḡto magis operatorius est vt sint ꝙ erāt: ⁊ aliud cōmutent: Et sic qđ erat panis ante ꝯsecrationē: iam corp⁹ xpi est post ꝯsecrationē: qa sermo xpi creaturā mutat: ⁊ sic ex pane fit corpus xpi: ⁊ vinū cū aqua in calice missum fit sanguis cōsecratione verbi celestis. Item Aug⁹. Sicut ꝑ spiritūsanctū vera christi caro sine coitu creat: ita per eūdē ex suba panis ⁊ vini idem corp⁹ xpi ⁊ sanguis cōsecrat. Corp⁹ xpi ⁊ veritas ē ⁊ figura. Veritas dū corp⁹ xpi ⁊ sanguis virtute spūs est panis viniqꝫ substātia efficit. Figura vo est id quod exterius sentit. Itē Eusebius emisenus. Inuisibil' sacerdos visibiles creaturas in substantiaz corporis ⁊ sanguinis sui verbo suo secreta potestate cōmutat. Ex his alijsqꝫ pluribus constat verum corpus xpi ⁊ sanguinem in altari esse: immo integrū christum ibi sub vtraqꝫ specie: ⁊ substantiam panis in corpus: viniqꝫ substantiam in sanguinez conuerti.

Ostqꝫ magr determiauit qꝺ in hoc sacro tria inueniunt. aligd qđ est sacrm tm̄: ⁊ aligd qđ est res ⁊ sacrm: ⁊ aligd qđ ē res tm̄: ⁊ ꝑm hoc diuersimode diuersi māducant. In pte ista icipit ꝓseq de singulis dictoꝫ triū in spāli. Uñ diuidit in ptes tres. In ꝑma ꝺtermiat de ipo vero corpe xpi qđ est sacrm ⁊ res ꝓtenta in sacro. In z⁹ de spēb⁹ panis ⁊ vini q̄ sunt sacrm tm̄. iz. dis. ibi. Si aūt q̄rit ō accētib⁹. In z⁹ determiat de effectu sacri q est res tm̄ in fine dist. ibi. Institutū est ꝫ sacrm. ꝓma in duas. In ꝑma oñdit vez corp⁹ xpi in altari ꝓtineri sub sacro. In z⁹ determinat de trāsubstātiatione ꝑ quā fit vt ibi sit vez corpus xpi. di. xi. ibi. Si aūt q̄rit q̄lis ⁊c. ꝓma in tres. In ꝑma ponit errorē quoruꝺā negātiū veritatē quā asserere itendit ⁊ ꝓbationes coꝝ. In z⁹ soluit ꝓbatiōes ipoꝝ: ibi. Que ex eadē rōne ⁊c. In z⁹ iducit auctes ad veritatē ꝓbādam: ibi. Nec ⁊ his silia obyciūt ⁊c. Scđa ps diuidit in partes tres. In ꝑma exponit auctes q̄s illi errātes ꝑ se iducūt: ⁊ expōnē scōꝝ ꝓdictā ꝓfirmat. In z⁹ oñdit dubitationē esse de quadam auctoritate Aug. inducta ꝓ se: ibi. Deiñ addit qꝺ magis mouet ⁊c. In tertia exponit eam: ibi. Attēde bis diligenter ⁊c.

Hic quatuor q̄runt. ¶ ꝓmo vtz verum corp⁹ xpi ꝓtineat in hoc sacro. ¶ Scđo vtrū totus xps ꝓtineat in sacro sub spēb⁹ q̄ manēt. ¶ 3⁹ q̄r sit ibi. ¶ 4⁹ quō possit agnosci corp⁹ xpi ꝫ qꝺ ē sb̄ sacro.

Ad primum sic ꝓcedit. Uidet qꝺ in sacro altaris nō ꝓtineat vez corp⁹ xpi: in his enī q̄ ad pietatē ⁊ reuerētiā ꝑtinēt diuinā nihil dz eē qđ in crudelitatē vel irreuerētiā sonet: sed māducare carnes bois sonat in q̄dā bestialē crudelitatē ⁊ irreuerētiā māducati ḡ ⁊ in sacro pietatis qđ ad māducationis vsuz ordinat nō dz esse vez corp⁹ xpi qđ māducat. ¶ ꝑ. sacra ordinātur ad vtilitatē nostrā. sed Jo. 6⁹ dr: Caro nō ꝓdest gq̄qꝫ. ergo corp⁹ xpi: siue ei⁹ caro nō dz esse in ꝫ sacro: ꝫ solū ei⁹ spūal' vt⁹. ¶ ꝑ. Greg. dicit in homel. de regulo: corpalē pñtiam dñi q̄rebat ḡ ꝑ spiñ nusqꝫ decrat: min⁹ itaqꝫ in illū credidit quē nō putabat posse salutē dare nisi pñs eēt in corpe: sed nō ponim⁹ qꝺ corp⁹ xpi sit in altari nisi vt nob̄ sit cā salutis. ḡ vr qꝺ ex ifirmitate fidei ꝓcedat. ¶ ꝑ. nihil pōt eē nūc vbi ꝑus nō fuit loco ꝑexistēte nisi ipm mutet: sed corpus xpi añ ꝯsecrationē nō erat i altari, si ḡ post ꝯsecratio-

stem sit ibi fm vitatē:oz q aliq̄ modo sit mutatuz:qđ non pōt dici.g̃ non est vex ibi coxp⁹ xpi. ℂ P. nullū coxp⁹ pōt eē sil'in diuersis locis:sz coxp⁹ xpi est in celo vere quo ascē dit.g̃ ipole est q sit in altari: ꝓbatio ꝑme:nihil cōtinet ex suos termios si termios hēat:sed termini cuiuslibet cox poris locati sunt sil'cū termio coxpis locātis.g̃ nullū coxpus locatum in vno loco pōt eē ex termios illi⁹ loci:z ita nō pōt eē in duob⁹ locis sil'. ℂ P. eadē rōne pōt poni coxpus xpi eē in diuersis locis z eē vbiq̄:sic ponētes angelū esse in diuersis locis:dñt q est vbicūq̄ velit.sz ponere q coxp⁹ xpi vbiq̄ possit esse est hereticū:qz hoc solius diuinitatis est.g̃ nō pōt eē in diuersis locis sil'. ℂ P. angelus est simplicioz q̄ coxp⁹ xpi:sz angelus nō pōt esse sil'in plib⁹ locis:g̃ neq̄ coxp⁹ xpi:z sic idē qđ ꝑus. ℂ P. coxp⁹ xpi in q̄tū corp⁹ nō hz q sit in plib⁹ locis:qz sic cuilibet coxpi ꝓueniret:neq̄ in q̄tū gliosuz:qz multo foztius spūi gl'ificato cō ueniret:neq̄ in q̄tū diuinitati vnitū:qz vnio nō ponit ipz ex̄ limites coxpis.g̃ nullo modo sibi cōpetit. ℂ Sed ꝺ.p⁹ Coz.xi. Qui mād̄ucat z bibit idigne iudiciū sibi mād̄ucat z bibit nō diiudicās coxp⁹ dñi:sz si eēt coxp⁹ xpi ibi fm solā significationē nō oporteret diiudicare hūc cibū ab alys: qz glz panis cadē rōne signat coxp⁹ xpi.g̃ opz ponere q sit ibi vex coxp⁹ xpi. ℂ P. vitas in nouo testamēto oz rnde re figuris veteris testamēti:sed in veteri testamento ipse agn⁹ q figurabat xpm sumebaī in cibū:vt p3 Exo.xz.g̃ in noua lege ipm vex coxp⁹ xpi qđ p agnū significaī oz man ducari. ℂ P. Neutro.3z.dr. Dei pfecta sunt opa:sz nō pfe cte ꝺiungeremur deo per sacra que nobis tradidit nisi sub aliq̄ eox ipse ve ꝺtineret.g̃ in B sacro vex coxp⁹ xpi ꝺtineī: qz nō est aliud assignare sacrm in q̄ xps realr ꝺtineaī. Ad hoc ēt sunt multe auctes in littera posite.

℟ Rndeo dom q sub sacro altaris cōtineī vex coxp⁹ xpi: qđ de vgine traxit:z ꝺriū dicere est hereſ.qz derogaī vita ti scripture qua dns dicit. Hoc est coxp⁹ meū. Rō aūt q̄re oz q in hoc sacro ipse xps ꝺtineaī in pn⁹ hui⁹ tractat⁹ dcā est:qz.s.nō ita pfecte nob xps ꝺiūgereī si sola sacra illa ha berem⁹ in qb⁹ ꝺiūgiī nob xps p vtutē suā in sacris illis pti cipatā:z iō oz esse aliqō sacrm in q̄ xps nō pticipatiue:sz p suā eēntiā ꝺtineaī vt sit pfecta ꝺiūctio capitis ad mēbra: ꝺsequunī aūt z alie vtilitates:sic oñsio maxie charitatis i B q̄ seip3 dat nob in cibū:subleuatio spei ex tā familiari ꝺiūctōe ad ipm:z maximū meritū fidei in hoc q̄ credunī multa in B sacro que nō solū pter rōnē sunt:sed ēt ꝺ sensū vt vr:z multe alie vtilitates que explicari sufficiēter non possent. ℂ Ad p^m g̃ dom.q in crudelitatē sonaret z maxi me irreuerētiā si coxp⁹ xpi ad modū cibi coxpalis mandu caret vt.s.ipm vex coxp⁹ xpi dilaniaret z dētib⁹ atteretet: hoc aūt nō ꝺtingit in sacrali mād̄ucatione:qz ipm p man ducationē nō lacerat:sz mād̄ucātes itegros fac spēb⁹ sub qb⁹ latet diuersis:vt ifra dicet. ℂ Ad z^m dom.q nihil p, desset caro xpi coxpalr mād̄ucata vt dcm est:multū autē ꝑdest sacralr mād̄ucata. vñ Aug. dic:Caro nō ꝑdest qcq̄ sed quō illi itellexerūt:sic.n.itellexerūt carnē quō i cada uer vtiī:aut in macello dilaniaī. ℂ Ad z^m dom q nō di timus vex coxp⁹ xpi eē in altari eo q alr nō posset salutez ꝺferre sic regulus credebat:sz qz iste est ꝺueniētissim⁹ mo dus saluādi:sic z ꝺueniētissim⁹ modus repationis hūane fuit p B q̄ vbū caro factū est z habitauit in nob:q̄tuis etiā ali⁹ modus repationis fuit polis. ℂ Ad 4^m dom.q nō oz semp illud qđ est nūc vbi ꝑus nō fuit localr mutatū eē:qz pōt aliqd eē ꝺuersum in ipm:sic cū aer in ignē ꝺuertiī:sed tñ ignis mutaī mutatōe gnatōis:z B accit:qz ignis in illa ꝺuersione nō est termin⁹ gnatiōis:sz cōpositū ex subto ge nerationis.s.mā:z termio.s.forma:vñ forma ipsa q̄ est ter minus p se nō gnaī.vt in 7° Meta. ꝓbaī.gnaī aūt p acci dens:qz nō est p se subsistēs:sz i alio:q̄ mutato mutari oz. coxp⁹ aūt xpi est i altari cū ꝑus nō fuerit:qz panis ꝺuersus est in ipm:ita q ipm totū coxp⁹ est termin⁹ p se ꝺuersionis sic ibi erat forma:nō tñ est ens i alio sic forma:sz p se subs fistēs:z ita nō oz q sit localr motū neq̄ gnatū p se:neq̄ p accns. ℂ Ad 5^m dom.q nullū coxp⁹ cōparaī ad locus nisi mediātib⁹ dimēsionib⁹ quātitatiuis:z iō ibi coxp⁹ est aliqō vt in loco vbi cōmēsuranī dimēsiones ei⁹ dimēsionib⁹ lo ci:z fm B coxp⁹ xpi nō est nisi in vno loco tñ.s.in celo:sed qz ꝺuersa est in coxp⁹ xpi suba panis qui ꝑus erat in B loco determiate mediātib⁹ dimēsionib⁹ suis q̄ manent trāslub stātiatione facta:iō manet loc⁹ nō qdē imediate hīs ozdi nē ad coxp⁹ xpi fm ꝓpias dimēsiones:sz fm dimēsiones panis remanentes:sub qb⁹ succedit coxp⁹ xpi subē panis:z iō nō est bic vt in loco p se loq̄ndo:sz vt in sacro:nō solū si gnificāte:sz cōtinēte ipm ex vi cōuersiōis facte:z sic patz q coxp⁹ xpi nō est ex termios loci sui fm q ei cōpetit esse alicubi int⁹ vl' ex ex dimēsiōib⁹ ꝓpꝛys qđ eē p se alicubi eē ītus vel ex̄:sz est ex termios loci q̄si p accns fm q cōpetit ei eē alicubi rōne illa ꝓ dimēsionū q̄ remanēt ex illo coxpe qđ cōuersum est in coxp⁹ xpi. ℂ Ad 6^m dom.q sic ex dict pz coxp⁹ xpi nō dr eē alicubi nisi rōne dimēsionū ꝓpriaꝝ:z illi⁹ coxpis qđ in ipm cōuersum ē.nō est aūt pole q dimen siones ei⁹ ꝓpꝛie sint vbiq̄:neq̄ q coxp⁹ in ipm cōuertēdū pōt eē vbiq̄. ℂ Ad 7^m dom.q rō illa bñ seq̄ret si rōne p, pꝛioꝛ terminoꝛ eēt in plib⁹ locis:qđ mlto foztius angelo cōueniret:sz ꝺuenit ei in q̄tū aliqđ coxp⁹ ꝺuertiī in coxpus xpi:nō aūt in angelū. ℂ Ad 8^m dom.q B nō cōpetit coxpi xpi:neq̄ in q̄tū est coxp⁹:neq̄ in q̄tū est gl'ificatū:neq̄ in, quātū diuinitati vnitū:sz in q̄tū est termin⁹ ꝺuersiōis:vñ sil'r accideret de coxpe lapidis si deus sil'i mō panis subaz in lapidē cōuerteret qđ nō est dubiuz eum posse.

Ad secūdum

sic ꝓcedit. Ur q xps nō ꝺtineaī sub sacro q̄tū ad aiam.qz xpo nō cōpe tit eē in altari vt dcm est.nisi fm q panis in aiaz xpi.g̃ aia xpi nō ē ibi. sed ꝺstat q panis nō ꝺuertiī in aiaz xpi.g̃ aia xpi nō est cibus ℂ P. xps est in sacro altaris vt cib⁹ fideliū:sz nō est cibus fm aiam:sz fm coxp⁹:qz dicit:Caro mea vere est cib⁹. Jo. 6°.g̃ nō est ibi fm aiam. ℂ P. forma sacri oz rndere sacro: sed i forma nō fit mētio de aia:sz solū de coxpe:qz dr. Hoc est coxp⁹ meū:g̃ nō est ibi fm aiam. ℂ Sed ꝺ.q̄cūq̄ nō se parant fm eē vbicūq̄ est vnū z aliud:sed vnū est esse aie xpi z coxpis:sic māe z forme:g̃ cū coxp⁹ xpi sit i altari erit ibi aia. ℂ P. coxp⁹ xpi nō est in sacro iaiatū:sz coxpus sine aia est iaiatū:ergo xps nō est ibi fm coxp⁹ tñ:sz ēt sz aiaz. ℂ Ulterius vr q sub spē panis xps nō ꝺtineaī inq̄tuz ad carnē aiatā:qz vt dcm est coxp⁹ xpi est ibi fm q cib⁹. sz cibū nō ꝺuenit nisi carni. vñ Jo. 6°. Caro mea vere est cib⁹. ℂ P. qđ iā est non opz g̃ nō est ibi aliq̄ ps coxpis nisi caro. ℂ P. qđ iā est non opz fieri.si g̃ in pane ꝺsecrato sunt oēs ptes coxpis xpi erit ibi sanguis.g̃ nō oz q̄ p ꝺsecratione vini itex ibi fieret. ℂ P. de⁹ in reuelationib⁹ vitatē oñdit:al's reuelatio eēt cā erro ris:qđ est icōueniēs:sz spēs panis ostensa est aliqñ vt caro tñ:sic legiī in vita bti Greg.g̃ non est sub spē panis aliqd de coxpore xpi nisi caro:z nō sanguis vl' os vel aliud hō. ℂ Sed ꝺ.sic coxp⁹ xpi significaī in sacro ita ꝺtineī ibi:sed significaī fm q est:al's significatio eēt falsa:g̃ est ibi sz q est:sed caro nō est sine sanguie z alys ptib⁹ coxpis:g̃ est ibi nō solū caro:sz ēt alie ptes coxpis. ℂ P. in spē panis signi ficaī totū id qđ est res tñ sine sacro.s.vnitas coxpis my stici:z sil'r in vino vt ex dictis. 8° di. p3. sed sic significaī id qđ est res tñ. ita significaī z ꝺtineī id qđ est res z sacrm: ergo z tot⁹ xps q est res z sacrm cōtineī sub vtraq̄ specie. ℂ Ulterius vr q nō sit ibi coxp⁹ xpi fm ꝓpriā q̄titatē:ni bil.n.qđ manet cōuertiī in alte:sz q̄titas panis manet: ergo nō ꝺuertiī in q̄titatē coxpis xpi:sz coxp⁹ xpi nō est in

altari: vt deīh est nisi vt est terminus cōuersionis. g̃ nō est ibi fm ppriā q̃titatē. ¶ Ꝑ. fm pb̄m in 4°phy. Corp⁹ nā/lē nō pōt eē sil'cū dimēsiōib⁹ sepat': qz tūc due dimēsiōes nō pōt esse corp⁹ xp̄i cū dimēsionib⁹ ppriis q̃titatis. ¶ Ꝑ. cēt sil'sz dimēsiōes panis manēt. g̃ sub eisdē dimēsiōib⁹ accīs plus dependet a suba q̃ suba ab accīte: sz ex pte eius qō est sacr̄m tīn inuenīt accīs sine suba. g̃ multomagis pōt ita corp⁹ xp̄i sine q̃titate. ¶ Ꝑ. sīc dcīm est supra: vbicūq; est corp⁹ aliqō fm ꝑpas dimēsiōes est ibi vt in loco: sz corpus xp̄i nō est sub sacr̄o vt in loco: qz iā cēt ex̄ termīos lo/ci ppry. g̃ ipole est q⁹ sit ibi fm dimēsiōes ꝑpas. ¶ Sz ꝯ: sīlīm nunq̄z sepat' a ꝑpa passione. sz subē corpalis ꝑpa pas/sio ē q̃titas dimēsiua. g̃ cū suba corpis xp̄i sit sub sacr̄o ēt q̃titas eī⁹ dimēsiua erit. ¶ Ꝑ. de rōne corpis viui est or/ganizatio: vt pz in 2° de aīa: sed organizatio regrit diuersū situ ptiū: sit' aūt ꝑsupponit q̃titatē. g̃ oz cū corp⁹ xp̄i sit vi/tum sub sacr̄o q⁹ sit ibi sub ppria quātitate.

¶ Ulteri⁹ vr. q⁹ nō sit ibi fm totā q̃titatem suā. ꝟstat. n. q⁹ ppria q̃titate: sz ꝟstat q⁹ corp⁹ xp̄i nō est vltra dimēsiones panis: neq; aliq̄ ps dimēsiōis est sub qua nō sit corp⁹ xp̄i. g̃ si est ibi q̃titas tota corpis xp̄i: neq; excedit dimēsiōes pa/nis: neq; excedit': sz cōis animi ꝯceptio est q⁹ due q̃titates eq̄les: vt pz i p̄n⁹ Euclidis. g̃ q̃titas corpis xp̄i tota equat' q̃titati panis: qō est falsum: qz ꝟtingit cē maiorē z minorē. ¶ Ꝑ. nullū corp⁹ fm totā suā q̃titatē pōt ꝟtineri idifferē/termagna z pua q̃titate extrīseca: sz corp⁹ xp̄i ꝟtinet' idif/fereter sub pua pte: vel magna panis ꝟsecrati. g̃ nō est ibi fm totā suā q̃titatē. ¶ Ꝑ. q̄cūq; sub aliq̄ q̃titate extrin/seca ꝟtinet' corp⁹ aliqō hīs ptes distinctas fz suā itrīsecā q̃titatē totā ꝟtingit assignare sub qua pte illi⁹ q̃titatis sin/gule ptes ꝟtineantur: sed corp⁹ xp̄i cū sit organicū hz ptes distīctas. si g̃ fm totā suā q̃titatē ꝟtinet' sub dimēsionib⁹ erit assignare vbi sit caput ei⁹ z manus z pes: qō est ipole: qz puitas q̃titatis nō sufficit ad talē distātiā: z ꝑcipue cuz ptes hēant distātias determiatas ꝑpter mlta ītermedia que hīt q̃titates determiatas. ¶ Sed ꝯ. totalitas corpis attēdit fm totalitatē q̃titatis eius: qz fm q̃titatē diuidit z ptes hz. sed fm Aug. Chr̄ist⁹ tot⁹ māducat' in sacr̄o. g̃ est ibi fm totā suā q̃titatez. ¶ Ꝑ. ipole est aliqd esse alicubi fm ptē q̃titatis: z nō fm totā nisi diuisa q̃titate ipsi⁹: sed q̃titas corpis xp̄i nō diuidit' actu: qz corp⁹ illud est ipole. g̃ cū in sacr̄o ꝟtineat' aliqd q̃titatis corpis eius: ipossibile est dicere q⁹ non cōtineatur in toto.

¶ Rādeo dōm. ad ꝑmā. q. q⁹ in sacr̄o altaris ꝟtinet' aliqd dupl'r: vno⁹ ex vi sacr̄i: alio mō ex nāli concomitātia. Ex vi gdē sacr̄i ꝟtinet' ibi illud ad qō cōuersio termiat' quia ad gd āt termiat' ꝟuersio sciri pōt ex trib⁹. Primo ex eo qō cōuer/tebat': nō. n. ꝟuertīt mā sacr̄i nisi in id ad qō hz sil'itudinē fm pprietatē nāe sue: sīc vinū in sanguinē. Scōo ex signi/ficatione forme cui⁹ vtute fit ꝟuersio: vñ in illud ꝟuersio termiat' qō est significatū p formā. Tertio ex vsu sacr̄i: qz qō ꝟtinet ad cibū ꝟtinet' sub spē panis ex vi sacr̄i: qō ptīet ad potū sub spē vini. Ex nāli aūt ꝯcomitātia z q̃si p accīs ꝟtinet' sub sacr̄o illud qō p se nō est termin⁹ ꝟuersiōis: sed sine q̄ termin⁹ ꝟuersiōis cē nō pōt: fm hz g̃ pz q⁹ cū aīa xp̄i nō hēat sil'itudinē cū suba panis: nec in forma sacr̄i de aīa fiat mētio: nec aīa ꝟueniat ad vsum sacr̄i g est manducare z bibere: ad aiam nō termiat' ꝟuersio panis: nec vini: sed ad corp⁹ z sanguinē xp̄i q̄ ab aīa sepata nō sunt: z iō aīa nō ꝟtinet' ibi ex vi sacr̄i: sz tn̄ ꝟtinet' ibi ex nāli ꝯcomitātia ad corp⁹ qō viuificat. vñ si fuisset facta cōuersio panis in cor/pus xp̄i q̄n erat mortuū aīa nō fuisset sub sacr̄o. Et qō di/cū est de aīa dz itelligi de diuinitate: nisi q⁹ diuinitas ei⁹: ēt ꝑter sacr̄m est vbiq;. Et p hoc pz rōsio ad obiecta.

¶ Ad z^am. q. dōm q⁹ duplex est vsus sacr̄i. s. māducare z bi/bere: māducare aūt est vsus cibi sicci: sz bibere est vsus ci/bi humidi g pot⁹ dr̄: z iō sub spē panis g ad vsum māduca/tionis ordinat' cōtinet' ex vi sacr̄i nō solū caro xp̄i: sed os z oēs hoīs ptes: nō aūt sanguis: qz ꝟtinet' ex vi sacr̄i sub specie vini g ad vsum pot⁹ ordinat': q̃uis ex nāli cōcomitantia z sanguis sit sub specie panis: z caro sub spē vini. ¶ Ad p^m. g̃ dōm q⁹ ponit' ibi ps ꝑ toto. s. caro pro toto corpe: z hāc ptē specialr posuit: vt p sil'itudinē corpalis māducatōis cui ꝑ/cipue caro apta est: māduceret ad sacr̄alē: q̃uis ēt ossa z alie hoīs ptes māducationi aliq̄ mō cōpetāt: cū fm Auic. q̄/dā aīalia ipsis nutriant'. ¶ Ad z^m. dōz. q⁹ illud qō iā est nō fit eo mō quo est: sed alio mō pōt fieri: qz qō est potētia fit actu: z iō sanguis xp̄i g est sub sacr̄o hostia ꝟsecrata nō ex vi sacr̄i fit ibi ꝑ ꝟsecrationē vini ex vi sacr̄i exp̄ss: sīc ēt qō est ī vno loco ꝑ accīs: fit ibi ꝑ se q̄q;. ¶ Ad z^m. dōm. q⁹ vi/sus corpalis vt dicēt nō pōt videre corp⁹ xp̄i fm q⁹ est sub sacr̄o: qd aūt illud sit qō q̄q; in hoc sacr̄o in specie carnis aut sanguinis apparet ifra dicetur.

¶ Ad z^am. q. dōz. q⁹ ꝥba panis q̄ ꝟuertīt ī corp⁹ xp̄i ñ hz aliq̄ ꝓportione sil'itudīs ad q̃titatē vel alia accītia xp̄i: sz tan/tūmodo ad ꝥbaz ei⁹ corpis: z iō cū nihil ꝟuertat' in corp⁹ xp̄i de pane nisi ꝥba panis: qz accītia manēt: ꝟstat q⁹ cō/uersio illa termiat' directe ad ꝥbam: nō aūt ad accītia: qz accītia panis remanēt: z iō q̃titas z alia accītia ꝑpa cor/poris xp̄i nō sunt ibi ex vi sacr̄i: sunt tīn ibi fm rei ꝟitatē ex nāli ꝯcomitātia accidētis ad ꝥbz: vt de aīa dcīm ē. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm. q⁹ rō illa ꝑbat q⁹ nō sit ibi ex vi sacr̄i: z ꝑ ꝯce/do. ¶ Ad z^m dōm. q⁹ qz dimēsiones corpis xp̄i nō sunt ibi ex vi sacr̄i: sed solū ex eo q⁹ ꝯcomitant' inseparabil'r ꝥbam: ꝟstat q⁹ ꝺrio ordīe sunt ibi dimēsiōes ppie corpis christi z dimēsiones locati corpis in loco. Corpis enī ꝥba locati nō hz ordinē ad locū nisi mediātib⁹ dimēsiōib⁹: z ideo qz dimēsiones corpis locati nō possunt esse sil'cū alys dimē/sionib⁹: seq̄t ex ꝓnti q⁹ ꝥba corpis locati nō possit eē simil' cū alys dimēsionib⁹: neq; sepatis neq; in alio corpe exīsti/bus: sed hic ecōtrario ꝥba corpis xp̄i ꝑ se mediate ordīa/tur ad hoc q⁹ sit ꝥb sacr̄o: z dimēsiones ei⁹ ppie ex ꝓnti z p accīs: ꝥba aūt ex ꝥb q⁹ est suba nō ꝑhibet' eē simil' cū di/mensionib⁹ qbuscūq; siue ꝓiūctis sibi siue sepatis: aut exi/stentib⁹ in alio ꝥbo: sīc suba angeli pōt esse sil'r vbi est aliō corp⁹: z ideo ēt corpus christi sub ppria q̃titate pōt eē sub dimēsionib⁹ panis. ¶ Ad z^m dicēduz. q⁹ non pōt fieri sine mutatione panis q⁹ ei⁹ accītia sine ꝥba remaneāt: z sil'r nō possz fieri q⁹ ꝥba corpis christi cēt sine accidētib⁹ sine sua mutatione: posset aūt deus hoc facere vt sine accītib⁹ ppriis eēt ad mīn⁹ aliqb⁹ ītrīseca: z qz nō est ꝯueniēs pa/nem mutari: cēt aūt ꝯueniēs xp̄m mutari mutatione: z ideo nō est sil'e qō ꝺducit rō. ¶ Ad 4^m dōm. q⁹ q̃uis corp⁹ christi cū q̃titate ppria sit sub sacr̄o: nō est tn̄ ibi median/te sua quātitate: z ideo nō est ibi vt in loco.

¶ Ad q̃rtā. q. dōm. q⁹ qua rōne ponit' ibi ps quātitatis ea/dē rōne ibi poni dz etiā tota q̃titas: qz sicut corp⁹ xp̄i non sepat' a ꝑpa q̃titate: ita vna ps q̃titatis nō sepat' ab alia: vtrūq;. n. sine mutatōe ītrīseca corpis xp̄i nō posset eueni/re. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm. q⁹ ī suppositōe directe q̃titas appli/cat' q̃titati: z qz q̃titas christi nō directe applicat' q̃titati panis: qz nō mediāte ipsa corp⁹ xp̄i sub dimēsiōe pāis est. iō ñ ē ibi aliq̄ suppositio q̃titatis ad q̃titatez: nec aliq̄ cō/mēsuratio q̃titatū: z iō nō seq̄t q⁹ sint eq̄les. ¶ Ad z^m di/cēdū. q⁹ sicut illa que nō hīt q̃titatē pīt esse idifferenter sub pua z magna q̃titate: sīc pz de aīa que est idifferēter in magno z puo corpe: ita illud qō nō rōne sue quātitatis ꝟtinet' sub aliq̄ q̃titate pōt esse idifferēter i magna z par/ua q̃titate. sic est in ꝓposito. ¶ Ad z^m dōm. q⁹ situs sicut

obiectio tãgit: q̃titatẽ p̃supponit: ꝛ qz q̃titas christi nullã
silitudinẽ hz ad dimẽsiones panis: ió etiã nec sit ꝑtiũ cor
poris xp̃i: ꝛ ió q̃uis corp⁹ xp̃i put ẽ sub sacro bẽat ptes di
stinctas ꝛ situatas situ nãli: nõ est tñ assignare in ptib⁹ di
mẽsionũ panis: vbi singule ptes corpis xp̃i iaceant: nec tñ
segt̃ q̃ dicam⁹ corp⁹ xp̃i ꝟfusum: qz ordinẽ hñt ptes ĩ se: sz
p̃m ordinẽ illũ nõ cõparant̃ ad dimẽsiones exteriores.

Ad tertium sic ꝓcedit. vł q̃ corp⁹ xp̃i ꝺtineat sub sacro circũscriptiue: oẽ. n. corp⁹ qõ ẽ ĩ loco circũscribit̃: sed corp⁹ xp̃i est sub sacro sicut ĩ loco qõ pz: qz nõ est aliũ modũ assignare de modis eẽndi in. quos assignat pẽs in 4°. phy. g̃ corp⁹ xp̃i est ĩ loco circũscriptiue. ¶ p̃. ĩ sex p̃ncipys dr̃ q̃ ꝓpriũ est positiõis ꝑ loco subẽ inherere: sz corpis xp̃i suba nõ denudat̃ alys ꝑpetatib⁹ ꝑ put est sub sacro. g̃ neq̃ positõe. g̃ p̃m q̃ est sub sacro est ĩ loco: qz positio ordinẽ ptiũ in loco dicit. ¶ p̃. oẽ corp⁹ qõ ꝺtinet̃ supficie alteri⁹ corpis: ita q̃ nõ excedit: neq̃ excedit̃ circũscribit̃ illa supficie sic̃ loco: sed corp⁹ xp̃i totum vt dciñ est ꝺtinet̃ sub vltima supficie dimẽsionũ panis que manẽt: ꝛ nec excedit: nec excedit̃. g̃ est sicut in loco circũscriptiue. ¶ p̃. oẽ qõ replet locũ circũscribit̃ loco: sed corp⁹ xp̃i replet locũ dimẽsiuũ alꝫ eẽt vacuũ: g̃ corp⁹ xp̃i circũscribit̃ spẽb⁹ illis. ¶ Sed ℨ. oẽ corp⁹ qõ circũscribit̃ loco cõmẽsurat̃ loco circũscribẽdi: qz loc⁹ ꝛ locatuz sunt eq̃lia: vt dr̃ in 4°. phy. sed corp⁹ xp̃i nõ cõmẽsurat̃ q̃titati dimẽsionũ: vt dciñ est. g̃ nõ est ibi sic̃ in loco circũscriptiue. ¶ p̃. oẽ corpus qõ circũscribit̃ loco aliq̃ ptes ei⁹ hñt sitũ determiatũ in loco illo. sed hz vt dciñ est non ꝟenit corpi xp̃i rõne dimẽsionũ illaꝝ. g̃ nõ ꝺtinet̃ eis circũscriptiue.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ ꝺtineat eis saltez diffinitiue: qz plus distat a nã loci angelus q̃ corp⁹ xp̃i: sed angelus nõ põt eẽ ĩ loco gn loco diffiniat̃: vt cõiter dr̃. g̃ multo forti⁹ corpus xp̃i est diffinitiue sub spẽb⁹ illis. ¶ p̃. oẽ corpale ĩdiuiduuz ẽ determinatũ ad hz ꝛ nũc. sed corp⁹ xp̃i est hȝ. g̃ determiat̃ ad hic ꝛ nũc. g̃ est diffinitiue sub specieb⁹. ¶ p̃. oẽ finitũ existẽs alicubi diffinitiue est ibi: sed corp⁹ xp̃i est hȝ. ergo ꝛc. ¶ Sz ℨ. oẽ qõ est diffinitiue alicubi ita est ibi q̃ nõ alibi. sed corp⁹ xp̃i nõ ita est sub spẽb⁹ q̃ nõ alibi. g̃ nõ est diffinitiue sub eis. ¶ p̃. oẽ qõ põt sine sui mutatione alibi eẽ q̃ hz nõ est hz diffinitiue. pp hz. n. ponim⁹ angelos moueri: quia loco diffiniunt̃: sz corp⁹ xp̃i põt alicubi eẽ q̃ sub spẽb⁹ illis sine oĩ mutatione vel sua vel spẽꝫ: puta si alicubi corpus xp̃i ꝟsecrat̃. ergo non erat hic diffinitiue.

¶ Ulterius vr̃ q̃ corp⁹ xp̃i nõ possit eẽ totũ sub q̃libet pte spẽꝫ: dimẽsiões. n. panis remanẽtes pũt in ifinitũ diuidi. si g̃ in q̃libet pte dimẽsionũ illaꝝ eẽt corp⁹ xp̃i totũ eẽt ifinities sub eisdẽ dimẽsionib⁹: qõ est ipole. ¶ p̃. q̃cũq̃ vni ꝛ eidẽ sũt sil' sibi iuicẽ sunt sil': sz si ĩ q̃libet pte dimẽsionũ est totũ corp⁹ xp̃i: vbicũq̃ est ps corpis xp̃i eẽt totũ corpus xp̃i. g̃ vbi eẽt vna ps eẽt alia: ꝛ hz repugnat distictioni ptiũ q̃ regrit̃ in corpe organico: g̃ nõ est pole q̃ totuz corp⁹ xp̃i sub q̃libz pte spẽꝫ sit. ¶ p̃. Aug. dicit q̃ ꝓpriũ est spũs q̃ possit sil' in diuersis ptib⁹ tot⁹ eẽ: sed corp⁹ xp̃i nõ ponit̃: neq̃ p vnionẽ: neq̃ p gloriã exit̃ limites corpis vt possit pcipe ꝓprietatẽ spũs: g̃ corp⁹ xp̃i nõ est totũ in q̃libet pte spẽrũ. ¶ Sed ℨ est qõ Hilari⁹ dicit. Ubi ps est corpis ꝛ totuz: ꝛ logt̃ de corpe dñi in sacro: sed in q̃libet pte dimẽsionũ est aliq̃ ps corpis dñi. g̃ in q̃libet pte dimẽsionum est totum. ¶ p̃. panis ꝟsecrat⁹ est quoddã totũ homogeneuz. i. vni⁹ rõnis in toto ꝛ in ptib⁹. sz sub toto est totũ corp⁹. g̃ sub q̃libet parte corporis est totum.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ corp⁹ xp̃i mouet̃ ad motum hostie: oẽ. n. qõ desinit eẽ vbi ꝑus erat ꝛ icipit eẽ vbi ꝑus nõ erat mouet̃ vł ꝑ se vel ꝑ accñs: sz corp⁹ xp̃i trãslata hostia desinit esse: vbi ꝑus erat. s. in altari: ꝛ icipit eẽ vbi ꝑus nõ erat. s. in pixi de vel in ore. g̃ corp⁹ xp̃i mouet̃ ad motũ hostie vel per se vel ꝑ accñs. ¶ p̃. p̃m pbm in 2°top̃. Mouentib⁹ nob⁹ mouent̃ ea q̃ in nobis sunt: sz corp⁹ xp̃i ve ꝺtinet̃ sub spẽb⁹ illis. g̃ spẽb⁹ trãslatis ꝛ ipm trãsfert̃. ¶ p̃. aĩa vel angelus mouet̃ gis recedit a nã loci q̃ corp⁹ xp̃i: sed aĩa vł angelus mouetur ꝑ accñs moto corpe vnito vł assumpto. g̃ multo forti⁹ corp⁹ xp̃i. ¶ Sed ℨ. nullũ getũ manẽs ĩ code loco mouet̃ ꝑ se vel ꝑ accñs: sed corp⁹ xp̃i est hȝ. g̃ ꝛc. ¶ p̃. qõ mouet̃ ꝑ accñs ad motũ alteri⁹ diffinitiue est in illo: vñ deus non mouet̃ ad motũ alicui⁹: nec aĩa ad motũ man⁹: sz corp⁹ xp̃i nõ est diffinitiue sub spẽb⁹ ill' g̃ nõ mouet̃ ad motũ illaꝝ.

¶ Rñdeo dicẽdũ ad ꝓmaz. q. q̃ loc⁹ dr̃ circũscribere locatum ex eo q̃ in circuitu describit figurã locati: qz loci ꝓprietatẽ ꝛ locati opz esse vnã figurã: figura aũt est q̃litas circa q̃titatẽ: ꝛ qz corp⁹ xp̃i nõ hz ordinẽ ad spẽs sub qb⁹ ꝺtinet̃ mediãte q̃titate: sed econuerso: vt dciñ est: ió neq̃ figura corpis xp̃i rñdet figure spẽꝫ: sic̃ pz ad sensum: ꝛ ió patz q̃ nõ est sub spẽb⁹ circũscriptiue: ꝛ ꝑ ꝓñs: nec est in eis sic̃ in loco: qz nihil ꝑ se: ꝛ ꝓprie loq̃ndo est in loco vt in loco: nisi qõ loco circũscribit̃. ¶ Ad ꝓmũ g̃ dõm. q̃ cõparatio corporis xp̃i ad spẽs sub qb⁹ est nõ est silis alicui cõparationi quid dr̃ esse in loco p̃m q̃ eẽ in loco est eẽ in aliq̃ separato eẽ subam suã qõ nõ est eius cã: ꝛ p̃m hoc ẽt Jnno. dicit corp⁹ xp̃i esse in plib⁹ locis qõ cõtinet̃ sub plib⁹ spẽb⁹. ¶ Ad 2ᵐ dõm. q̃ q̃uis corp⁹ xp̃i nõ denudet̃ positione: neq̃ aliqua suaꝝ ꝓprietatũ ex hz q̃ est sub sacro: nõ tñ segt̃ q̃ p̃m q̃ hz figurã ꝛ q̃titatẽ ꝛ positionem cõpareꝫ ad spẽs sacri: sic̃ nõ cõparat̃ ad locũ ex hz q̃ hz aĩam vel mediãte aĩa: q̃uis per hoc q̃ in loco est aĩa nõ ꝑuet̃. ¶ Ad 3ᵐ dõm. q̃ ad circũscriptionẽ plus exigit̃. s. q̃ locatũ ꝟigurat̃ loco aut cõuerso: ꝛ hoc nõ est in ꝓposito rõne iã dicta. ¶ Ad 4ᵐ dõz. q̃ corp⁹ nãle nõ hz q̃ repleat locũ ex ꝑte mãe neq̃ ex ptes dimẽsionũ: vñ p̃m phm in 4°. phy. ꝛ in 3°. Meta. dimẽsiones sepate si ponant̃ esse vel corp⁹ mathematicũ qõ idem est replẽt locũ ꝛ nõ pũt esse sil' cũ alio corpe. Nec obstat q̃ ipse in. 4°. phy. in c°. de vacuo vr̃ vti dimẽsionib⁹ ꝑ quasi vacuo: qz ꝓcedit ex suppõne illoꝝ qui ponebant dimẽsiones separatas exñtes iter terminos corporis contineꝫ esse locũ. vnde segtur q̃ qñ ille dimẽsiones fuerunt sine corpore sensibili q̃ dicaꝫ vacuũ: sic enim vacuũ ponebant: ꝛ ideo dõm est in ꝓposito q̃ cũ corp⁹ xp̃i nõ cõpeꝫ ad locũ istũ in quo est sub sacro mediãtibus ꝓprys dimẽsionib⁹ nõ replet locũ: neq̃ tũ locus ille est vacuus: qz replet dimẽsionibus separatis sacramẽti corporis xp̃i.

¶ Ad 2ᵃᵐ. q. dõm. q̃ ad hoc q̃ aliq̃d sit in loco diffinitiue: duo regrunt̃. ꝓmũ est vt cõpetat ibi esse ei: qz qõ nõ est in aliq̃ loco nõ põt loco illo diffiniri. Secũdũ est q̃ sit ibi sicut in loco cõmẽsurato aliq̃ modo sue q̃titati vel vtuti: corpus. n. bicubitale non diffinit̃ loco vniꝰ cubiti: q̃uis aliq̃ modo sit ibi: neq̃ aĩa est diffinitiue in manu: qz est ꝛ alys ptib⁹ eo q̃ nõ est in manu p̃m totam vtutẽ suã: ꝛ ideo omne qõ hz q̃titatẽ finitã vel vtutẽ oz q̃ sit diffinitiue in loco in quo est: ꝛ ideo angeli diffinitiue sunt in loco: non tñ deus: corp⁹ aũt xp̃i q̃uis p̃m veritatẽ sit sub spẽb⁹: non tñ competit ei rõne sui: qz neq̃ rõne sue q̃titatis: vt dciñ est: neq̃ rõne sue vtutis: sed rõne illi⁹ qõ in ipm cõuersum est ibi pexñs: cuius dimẽsiões adhuc manẽt. gb⁹ ad locũ illũ determinabat̃: ꝛ ideo nõ diffinitur loco illo: sed sili modo põt esse alibi vbicũq̃ fuerint panis dimẽsiones cõuersi in ipm. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõm. q̃ angelus est in loco quo diffinitur: nõ qz aliq̃d ꝟuertat̃ in ipm: sed rõne sue opationis vir tutis ꝛ essentie: ꝛ ideo non põt esse nisi in vno loco: qz suba rei non est nisi semel. ¶ Ad 2ᵐ dõm. q̃ corpus xp̃i sicut ꝛ alia corpora determiat̃ ad vnũ locũ qui competit ei rõne sue q̃titatis: qz ibi est vt i loco: sed nõ boc modo sub spe-

diebus est: & ideo ratio nō sequitur. ¶ Ad 3^m dōm. q̄ finitus & infinitū sunt passiones quātitatis fm p̄m in p̄ phys. vñ cū corpus xp̄i nō habeat ex rōne suę quantitatis q̄ sit vbi sicerat: sed magis ex q̄uersione alterius in ip̄m corp^s xp̄i finitatem vel infinitatem: sed magis ad numerum eorum que conueruntur in ipsum.

¶ Ad tertiā. q. dōm. q̄ circa hoc est duplex opinio. Quidā enim dicūt q̄ hostia remanēte integra xp̄s tot^s est sub tota hostia: nō tñ sub q̄libet hostie pte: sed hostia diuisa christo: q̄ Aug. dicit q̄ sicut fracto speculo multiplicant̄ species vel imagines: sic post fractiones quot sunt partes tiens est ibi xp̄s: ꝟstat aūt q̄ añ fractionē speculi non erat ibi nisi vna imago. Istud aūt nō p̄t stare: q̄ hostia ītegra manēte aliq̄ modo est corp^s christi sub ptibus hostie. si ergo nō sit ibi fm totū erit fm ptē: sed omne quod est totū in toto: & pars ei^9 in pte est ibi situal'r: & ita corp^s christi eēt situal'r sub sacro: & circūscriptiue q̄ō est ipole. Exemplum aūt nō est ꝟueniēs: quia imago speculi nō est ibi vt forma absolute gescēs in subiecto: sed aggenerat̄ ex reuerberatione: & ideo quādiu est vna superficies speculi fit vna reuerberatio: & per ꝟñs vna imago resultat: fracto aūt speculo sunt multe superficies: & per ꝟñs multe reflexiones & imagines multe resultātes. Si aūt esset forma absolute gescēs in subiecto: aut esset ꝟñs q̄titatē: sicut albedo que fundatur in superficie: aut p̄cedēs quātitatez sicut forma subalis. si p̄mo modo de necessitate esset tota in toto: & pars in pte ante fractionē speculi & post: si aūt esset p̄cedēs quātitatez sicut forma subalis ligni est in q̄libet pte eius: ga totalitas forme subalis nō recipit q̄titati totalitatē: sicut est de totalitate formaꝝ accītaliū que fundant̄ in q̄titate & p̄supponunt ipsam: corpus aūt christi ꝟtinet̄ absolute sub specieb^9: & ꝟ nō ꝟuenit sibi mediāte q̄titate: vt dcīm est: ꝟ rōne substātie inquātū suba panis est ꝟuersa: & ideo etiā añ fractionē est totū in toto: & totū in ptib^9: q̄ vbicūq̄ erat tota nā panis est tota nā corporis christi: & per ꝟñs etiā totū corpus tota subalis ligni est in q̄libet pte eius: ga totalitas forme subalis nō recipit q̄titati totalitatē: sicut est de totalitate formaꝝ accītaliū que fundant̄ in q̄titate & p̄supponunt ipsam: corpus aūt christi ꝟtinet̄ absolute sub specieb^9: & ꝟ nō ꝟuenit sibi mediāte q̄titate: vt dcīm est: ꝟ rōne substātie inquātū suba panis est ꝟuersa: & ideo etiā añ fractionē est totū in toto: & totū in ptib^9: q̄ vbicūq̄ erat tota nā panis est tota nā corporis christi: & per ꝟñs etiā totū corpus vī. ¶ Ad p̄mū ḡ dōm. q̄ vnitas rei cōsequit̄ esse ipsi^9: ptes aūt alicuius homogeny ꝟtinui ante diuisionē nō hūt esse actu: sed potētia tm: & ideo nulla illaꝝ hz vnitatē p̄priam in actu: vñ actu nō est accipe ipsaꝝ numerum: sed potētia tm: & p̄ter hoc forma que est tota in toto tali & tota in ptibus eius nō dr añ diuisionē ꝟtinui esse ibi pluries actu: sed solū potētia: sed post diuisionē multiplicat̄ fm actum: sic ps de aia i aialib^9 ānulosis: & sil'r corp^s xp̄i añ diuisionē hostie: ḡuis sit totū sub q̄lz pte hostie: nō ētū plies actu sub ptib^9 illz tm positis: nec ē icōueniēs q̄ sit ibi ifinities i po^a. ¶ Ad 2^m dōm. q̄ ꝟfusio opponit̄ ordini partiū qui p̄tinet ad rōnē sit^9: & q̄ corpus christi non est situaliter sub sacro ideo nō sequitur ibi aliqua ꝟfusio partiū ex hoc q̄ in quolibet signato hostie est totū corp^s christi & quelibz pars ei^9: ḡuis enī nō sit accipe ordinē partiū corporis christi fz cōparationē ad ptes hostie: tñ est accipe ordinē ipsaꝝ ptiuz adimuicē in corpore christi fm p̄priā quātitatez. ¶ Ad 3^m dōm. q̄ spiritui cōpetit esse totū in toto & in q̄libet parte: q̄ nō habet quātitatē. nec a quātitate subst̄tia eius depēdet: corp^s aūt christi quāuis in se cōsideratū nō absoluat a p̄pria quātitate: tamē nō comparat̄ ad hostiā sub qua est fm p̄priā quātitatē: & ideo nō est spirit^9: sed pticipat quantum ad aliqd p̄prietatē spirit^9 fm cōparationē ad species sub quibus continetur.

¶ Ad quartā. q. dōm. q̄ moueri in loco ī cludit esse in loco. vnde ad hoc q̄ aliqd per se moueat̄ in loco oz q̄ per se sit in loco: & q̄ per se moueat̄ nō ad motū alterius. sed per accidēs aliqd mouet̄ in loco dupliciter. vno modo: q̄ p accidens est in loco sicut forme mouent̄ p accīs: alio^o: q̄ p se est in loco: sed per accidēs mouet̄ in loco: sic̄ pz in his que vehunt̄: q̄ loc^9 quē mutāt est per se eoꝝ p̄prius locus vel cōis: corp^s aūt xp̄i in loco quē spēs trāsmutāt nō est per se neq̄ sicut in loco p̄po: neq̄ sicut in loco cōi sicut ex dictis patere p̄t: & ideo p se ī illo moueri nō p̄t: neq̄ p accidēs: sicut corpora p accīs mouent̄: sed hoc modo quo aliquid & p accīs est in loco: & p accīs mouet̄: nec differt vt gdaz dicūt differre vtrum spēs moueant̄ in eodē loco: aut trāsferant̄ de loco ad locū: q̄ q̄ō in eodē loco fm subam manens mouet̄ mutat locū nō solū fm ptes: sed fm totuz: vt in 6° phy^9. p̄bat̄. Et fm hoc patet solutio ad vtrāq̄ partem p̄ter vltimū. ¶ Ad 2^m dicēdū. q̄ q̄uis nō diffiniat̄ hoc loco: tñ p̄fecte est ibi: & quātum ad substātiam: & quātum ad virtutem tamen per accidens: nō autez in manu perfecte est anima: vnde non est simile.

Ad quartum

sic p̄cedit. Videt̄ q̄ oculus glorificat^9 possit videre ip̄m vez corp^s xp̄i sub spēb^9 exīs: ipse. n. xp̄s sub spēb^9 exīs: videt seipsuz ibi corporali oculo: sed corpora glificata ꝟformant̄ corpi ei^9 vt dr̄ Phil'. 3°. ḡ & alius oculus glorificat^9: puta v̄ginis p̄t hoc idē. ¶ Ꝟ. ideo vt īfra dicet̄ corp^s xp̄i sub alia spē ponit̄ vt fides hz meritū: sed illi qui sunt in glia nō hūt fidē. ḡ ipsi ad ipsam subaz corpis ei^9 videdā ptingūt corporali oculo ēt fm q̄ est sub sacramēto. ¶ Ꝟ. p̄ter velamē specierū: gb^9 veruz corp^s christi velat̄ decipit̄ sensus viatoris: sed stat^9 glorie nō patit̄ deceptionē neq̄ velamē. ḡ ipsam subam corpis christi sub sacro videt. ¶ Sed cōtra maior magnitudo ī equali distātia visa sub maiori angulo videt̄ vt p̄spectiui p̄bāt: sz maior est q̄titas corpis xp̄i q̄ hostie huius: & distātia ad oculū est eadē. ḡ oculus videt corpus xp̄i & hostiā videt corp^s xp̄i sub maiori angulo: sed corpus xp̄i vī sub specie hostie. ḡ minor angulus ꝟtinet maiorez: q̄ō est impole. ¶ Ꝟ. corp^s nō est natuz mouere visum nisi moto medio: sed mediū nō mouet̄ a colore corpis xp̄i: ga nos etiā viderem^9. ḡ ipossibile est q̄ ab aliq̄ oculo videat̄ nullus enim oculus videt nisi motus a colore.

¶ Alteri^9 vī q̄ q̄ñ apparet in specie carnis vel pueri in altari q̄ videat̄ in spē p̄pria corp^s. n. christi nō est nisi sub spē p̄pria vel sub specie panis: sed tūc desinūt ibi esse spēs panis. ḡ si nō est spēs p̄pa illa in qua videt̄ nullo mō erit ibi. ¶ Ꝟ. illa oīsio est ad edificationē fidei: sz nō ꝟfirmaret̄ fides: si xp̄s in specie alteri^9 carnis appareret: ḡ in specie p̄pria ibi apparet. ¶ Ꝟ. nihil p̄t apparere in aliq̄ q̄ō nō est in eo: sed in sacro altaris non est nisi spēs panis que est trāsacrām: & corp^s xp̄i q̄ō est res ꝟtēta: illud aūt q̄ō ibi apparet nō est spēs panis ḡ est spēs corpis christi. ¶ Sed ℈. cuz in hoc sacro nō sit aliqua deceptio. ḡ oz fm vitatē ibi eē illō q̄ō sensus p̄cipit: sed sensus p̄cipit ibi q̄sdā p̄uas dimēsiones: q̄z iudiciū ad ip̄z p̄tinet. ḡ sunt ibi ille dimēsiones: sz ille nō sunt dimēsiones corpis xp̄i cū sint mlto minores: ḡ sunt ibi alie dimēsiones q̄z dimēsiones corpis xp̄i: & sup illas fundant̄ spēs que ibi apparēt. cū ḡ spēs corpis christi nō fundant̄ nisi sup dimēsiones p̄pias nō vī ibi corp^s xp̄i in p̄pria spē. ¶ Ꝟ. superficies illi^9 spēi que ibi apparet tāgit aerē circūstātē. ḡ illud cui^9 est illa superficies est ibi sicut in loco: sed corp^s christi nō est ibi sic̄ in loco: vt dcīm est. ḡ illa spēs que ibi apparet non est spēs corpis xp̄i.

¶ Alteri^9 videt̄ q̄ in hoc casu debeat sumi: q̄ in sumente exigit̄ deuotio: sed talis oīsio fit ad augmētādā deuotionem. ḡ tūc magis oz sumi. ¶ Ꝟ. ille q ꝟsecrat fz canones oz sumere: q̄ō nō posset nisi illō q̄ō sub spē carnis appet sumeret. ḡ oz sumere. ¶ Sz ℈. nihil horrēdū est ꝟmittēdū in ℔ sacro: sz horrēdū est comedere carnē crudā. ḡ illō q̄ō in suba carnis crude apparet nō est sumēdum.

Alteriꝰ videt̃ q nec angelus possit videre corpꝰ christi sub sacrō: qz qdā sancti sunt maiores qbusdaz angelis: vt habet̃ p glo. j. Cor. v. sup illud angelos iudicabim⁹: sz oculus glorificat⁹ hoīs sancti nō pōt ipz videre. g nec angelus. ꝓ. qō est in se visibile si ab aliq̄ nō videat̃ hoc ē ꝑpter defectū videtis: sed oculus glorificat⁹ q nō videt corpus xp̄i sub sacrō ab omni defectu est imunis. ergo corpꝰ christi nō est de se visibile sub sacrō exñs: sed qō de se nō est visibile a nullo pōt videri. ergo nec angelus corpꝰ xp̄i videre pōt sub sacrāmēto. Sed cōtra Greg. qd est qō nō videant qui videt̄ oīa videt: sed angeli videt deū videtem oīa: vt patet Matth. is. Angeli eoꝝ semp̄ videt faciē patris. ergo videt corpꝰ christi sub sacrāmēto.

Alteriꝰ vf̄ q ꝓphēdi possit itellectu viatoris: qō. n. ē supra itellectuz est supra sermonē: vt patz in li. de causis: sed nos loqmur de corpore xp̄i sub sacrāmēto ꝓtēto. ergo non est oīo supra itellectū nostrū. ꝓ. nullus tenet̃ ad impossibile: sed glibet tenet̃ ꝓcedere t mēte tenere corpus christi verū esse sub sacrō. ergo mēte capi pōt. Sed contra itellectꝰ noster ortuz habet a sensu: sed corpꝰ christi sub sacramento non cadit in sensum: vt ꝓbatum est. ergo nō cadit in intellectum nostrum.

Rideo dōm ad p̄mā. q. q nihil videt̃ corpali visu nisi p hoc q oculus eius moueꝫ ab obiecto fm similitudinez colozis in ipo exñtis: que qdē similitudo p̄mo fit i medio: t deinde in sensu: corpꝰ aūt christi nō habet ordinē ad spēs sub qbꝰ est rōne q̄titat̄ sue: t ideo nō pōt aggenerari similitudo colozis eius in aere ꝓtingēte spēs duplici rōne. p̄mo qz oīs actio corpalis reqrit ꝓtactū: tactꝰ aūt corporaliuz ꝓsequit̃ q̄titatem: qz nihil aliud est q̄ ꝓiūctio terminoꝝ duaꝝ q̄titatū: t ideo corpꝰ christi nō tāgit aerē circūstātē: t ꝑpter hoc nō pōt in ipo aggenerare similitudinē colozis sui. Secūdo: qz color cōsequit̃ quātitatē cū immediatū subiectū eius sit superficies: t qz corpꝰ xp̄i nō hz ordinē ad hūc locū rōne sue quantitatis: ideo nec rōne sui colozis: t ideo sicut nō ꝓiungit̃ aeri circūstāti fm q̄titatez: ita nō assimilat sibi ipsum aggenerādo similitudinez colozis sui in eo.

Ad p̄mū ergo dicēdū. q si oculus christi cēt extra species sacramēti nō videret subam suā infra spēs ꝓtentā ex natura glozie nisi miraculose: t ideo nō oz q oculus glorificatus videat nisi forte p miraculū. Ad zᵐ dōm. q cōprehēsozes q̄uis nō videant forte corpali visione corpus christi sub sacrāmēto: videt tamē visione itellectuali plena: t ideo non oz q habeāt de eo fidē: sed pfectā cognitionem. Ad 3ᵐ dicēdū. q sensus in hoc sacrāmēto nō decipitur: qz sensus nō habet iudicare de subst̄tia: sed de formis sensibilibꝰ: t ideo cum forme sensiblies sint ibi vere in iudicio sensus nō est deceptio: sed pōt esse deceptio i iudicio intellectus nisi assit fides vel plena cognitio: t q̄uis lateat visum corporale beatoꝝ: nō tñ latet ipsos: qz itellectu cōspiciūt: sicut etiā essentiā dei nō videt oculus corporis: sed oculus mētis ipoꝝ. vt Aug. dic i li°. de videdo deū.

Ad zᵃᵐ. q. dōm. q absq̄ omni dubio dicēdū est illud qō ibi apparet esse verū corpꝰ christi: alꝫ nō adozaret̃: sicut t ꝑus erat q̄n in spē panis videbat̃. Sed vtrū spēs illa que ibi apparet sit spēs corporis christi difficile est determinare. Quidaz eni dicūt q spēs illa carnis vel pueri est tñ in oculo videtis: t hoc forte aliq̄n verū est cū ab vno videat̃ in spē panis: t ab alio in spē carnis vel pueri: ab eodē etiā q̄nq̄ post modicū itez sub spē panis vf̄ qō ꝑus sub specie carnis videbat̃: t fm hoc pōt fieri diuino miraculo vt similitudo corporis xp̄i fiat in oculo sicut nāliter fieret si corpꝰ christi p̄ns esset: nec est deceptio: qz nō fit nisi ad īstructionem fidei t deuotionē excitādā. Sed qz aliq̄n ab oībꝰ ita videt̃: t q̄nq̄ ita diu ꝟuat̃ in tali spē: ideo aly dicūt q vera spēs corpis xp̄i extra visum imutat: nec obstat q videt̃ in minori quātitate: t nō in spē glorioſa: qz in ptāte corporis glorioſi est vt se ostendat in toto vel in pte: t in specie glorioſa vel nō glorioſa: sed qz mutatio visus ab aliq̄ corpore p mediū fit p ꝓtactū eius qō sentit̃ ad mediū quo sentit̃: oportebit fm hoc dicere q corpꝰ xp̄i fm hoc tāgat mediū visionis: t per ꝑns q sit ibi sicut in loco: t ita q vel sit sil̄i plurib⁹ locis: vel qz local̄r motum sit de celo descēdēs: qō tñ ei nō est ipol̄e: sed huic obuiat qō Ierimūdus dicit q de multoꝝ ep̄oꝝ ꝑsilio sigillatū fuit hoc qō apparebat in specie corporis christi: t positū in altari: corpꝰ aūt christi si ibi esset local̄r dispareret postq̄ apparuisset: sicut accidit discipulis cūtibꝰ in Emaus: nullo aūt mō reseruaret̃ ictus. Et ideo securius videt̃ dicere q sicut q̄n videbat̃ corpus christi in specie panis erāt quedā dimēsiones subsistēs: t in illis alia accñtia sensibilia fundabant̃: ita ille eedē dimensiones manēt: t eis alia accñtia supducunt̃ diuina vtute que speciē carnis p̄tēdunt sicut t accidētia que pus erāt p̄tēdebāt speciē panis: t pōt esse q eadē vtute illacci dentibus recedētibꝰ: itez accidētia panis reducāt̃: cus etiam naturali actione aliquod illoꝝ: q̄nq̄ accidentium imutari posset dimēsionibus manētibus: sicut odor vini vel sapor si diu cōseruaret̃. Ad p̄mum ergo dicēdū: q adhuc spēs panis manēt quātū ad dimēsiones que prius subsistebāt: t p̄ncipales erāt in sacrāmēto: quāuis color t alia hꝫ: nō maneāt diuina virtute hoc faciente: t ideo sub illis dimēsionibus adhuc manet corpus christi. Ad 2ᵐ dicēduz q edificat̃ fides t excitat̃ deuotio: qz illa accidentia sunt similia oīo accñtibꝰ carnis christi vere qō nō erat de accidētibus panis: q̄uis nō sint ipsamet accidētia corporis christi. Ad 3ᵐ dicēdum. q quāuis illa accidentia carnis ibi prius nō essent: tamē sunt superducta ad fidei instructionem diuina virtute.

Ad tertiā. q. dicēdū q vsus sacramēti oz materie sacramēti cōpetere: sicut ablutio aque in baptismo: t quia corpus christi in hoc sacrāmēto sub specie panis nobis ꝓponit̃: ideo vsus sacramēti est p māducationē. vt supra dcm est: cū ergo in specie ꝓpria: vel in specie carnis cruēte ap parens vel in simili specie non habeat rōnē cibi: non debz assumi ab eo cui sic apparet: sz ab alio cui sub specie panis apparet: si aūt omnibꝰ sub specie carnis apparet: tūc oz cum reliquys poni. Ad p̄mū ergo dicēdum: q deuotio non excitat̃ ꝫ ad māducādū: qz non in specie cibi, ꝓponit̃: sed ad venerādum. Ad zᵘᵐ dicēdū. q in tali casu sacerdos debet itez celebrare: vt quidā dicūt: t corpus christi sumere: t si scō hoc accideret: iterū tertio. Quidā aūt dicunt q in tali casu sufficit spūalis māducatio: nec propter hoc efficit̃ trāsgressoꝝ cōstitutionis ecclesie: qz ad ea que frequētius accidūt leges aptantur.

Ad quartā. q. dicēdū. q angelus nihil videt corporalivisione: qz etsi corpus assumat: nō tamē cōcedit̃ q videat p corpus assumptū: vñ relingtur q in ipo nō est nisi intellectualis visus q qdē nō est recipiendo a sensibilibꝰ vt in 2ᵒ lib. dcm̄ est. dist. 3ª: sed vel spēs inatas q̄tū ad ea que naturali cognitione itelligūt: vel per verbū qō videt quātum ad ea que supra naturalē cognitionē ipsoꝝ sunt: t qz angeli sunt beati: oz q habeāt plenā visionē eoꝝ omniuz de q bus est fides quātū ad visionē gloriosam que fidei succedit: t ideo sicut fides credit corpus christi esse sub sacramēto: t ita in visione beata angeli videt. Credo aūt q oīa que sunt fidei sunt supra naturalē cognitionē angeloꝝ: sic tur esse abscōdita a seculis in deo: vt dr Eph. 3°. vñ nāli cognitione nō videt angeli corpus christi sub sacrō: sed solū beata: ōmones vo nullo modo videt plenarie: sed credūt t ꝓtremiscūt. Ad p̄mū ergo dōm. q beati visione itellectuali glozie videt corpꝰ christi sub sacrō: q̄uis nō corpo-

rali in qua cum angelis non cõicat. ¶ Ad 2m dõm. q de se
fm q est sub sacro nõ est visibile corp9 christi visu corporali:
¶ Ad 3m .q. dõm. q sic in 3o li. dictũ est di. 34. illa tm̃ intelle/
ctus nr videre dr ppie loquẽdo: quoz essentie ei repsen/
tant sive lumie nãli: sive lumie gratie: aut glie: t ideo per
ois videre dr illa a pncipio que statim cognitis terminis
ois visis essentys terminoz cognoscunt: t per ois tm̃ illa
que reducunt in illa pncipia sicut oclusiões scioz: que vo
nullo modo ordinẽ hñt ad pncipia nãliter cognita: nec ad
sensus pceptionẽ nõ pot in statu vie videre: t qz corp9 xpi
esse sub sacro nullũ ordinẽ hz ad pncipia naturalr cognita
que sut pncipia scia z: nec etiã sensu a nobis apphẽdi pot.
io intellectus viatoris nullo modo hoc videre pot: t multo
minus comphẽdere: qz aliqd videt qõ nõ comphẽdit sic
essentia divina in pria nisi videre largo modo dicto: fz q
dicimur ea q̃ sut fidei videre i speculo t enigmate. p8 Ioz.
tz. ¶ Ad 2m g dicẽdũ. q sicut impfecte videm9: ita ẽt t de
ficiẽter logmur. ¶ Ad 2m dõm. q nullus tenet videre in
presentis: sed tenetur credere: fides autem de non visis est.
¶ Non hoc corp9 qõ videtis &c. itelligẽdũ est per se. i. fz q
videt in forma sua. ¶ Ipsuz quidẽ t nõ ipm corp9 vr esse
dicitio. Et dõm q nõ est: qz ipm corp9 xpi in ppria spẽ nõ
mãducat: t hoc dicit visibilr Aug. qz in ppria spẽ corp9 xpi
videri pot: sed sub spẽ panis mãducat: t hoc dicit invisibilr
qz in ppa spẽ videri nõ pot. ¶ Sacrificiũ ecclesie duob9
cõfici. nõ q ex eis fiat vnũ in essentia: sed qz ex eis fit vnũ
sacrm. Qualr aũt psona xpi dicat cõposita ex duab9 natu
ris dictũ est in 3o lib9 dist. 6a. ¶ Caro carnis: videt hoc esse
falsum: qz nihil est signũ sui ipsius. Et dicẽduz q carnem
que significat nominat ipsas spẽs que sunt signũ carnis t
hoc tropice: vt magister dicit: t ipse spes cuz carne ztenta
dicunt caro invisibilis: quia sub specie illa caro xpi nõ vr.
carnẽ aũt significatã noiat ipsam carnẽ xpi fm q sub ppa
forma videt: vnde t visibilr dr. ¶ Quis audeat mãduca
re &c. Ad pmũ baz rõnũ rñsum est in pmo articulo huius
distinctionis. Ad secũdã patebit solutio ex his que dicẽtur
in 2a dist. seqnti. ¶ Sed tm̃ valuit sermo Delie. locus est
a minori. vñ itelligẽdũ est q plus valeat sermo xpi t in p/
sona xpi, platus: qz sermo Delie in seipo nõ hẽbat virtutẽ
aliquã: fz opabat p modum intercessionis. Sermo aũt xpi
sub forma hui9 sacri hz virtutẽ itraneã de qua supza dist.
pmo. dictũ est. ¶ Quid ergo hic queris nature ordinez &c.
g vr q nõ licet disputare p rõnes de hoc sacro. Et dõm q
logtur 3illos q nihil in hoc sacro: t in alys que sunt fidei
volũt credere nisi ꝑ qd p nãlẽ rõnẽ pbari pot: nõ aũt 3tra
illos qui ex pncipys fidei disputant: t q ex pncipys nãlib9
nõ volũt pbare que sunt fidei: sed sustinere: qz que sut fi/
dei q̃uis sunt supza rõnẽ: nõ tm̃ sunt 3 rõnẽ: alis de9 eẽt sibi
3rius si alia posuisset i rõne ꝑz rei vitas hz. ¶ Si tãta vis
eẽt in fmone dñi. vr q hec pbatio nõ valeat: qz fmo quo
dicta facta sunt ex nihilo est vbũ icreatũ: nũc ãt log debuit
de vbo creato. s. forma sacri. Et dõm q auctas hui9 vtutis
resident i vbo icreato: fz i vbo creato est istr alr: vt dcm̃ est.
¶ Sic q spm̃ &c. vr q ista trã substãtiatio nõ debeat spũi
sco: fz magis filio: t dõm est q appropat filio sic opanti: qz
ipe est sacerdos t hostia: spũi aũt sco sicut quo operat: qz
ipse est vr de illo exies ad sanãdum Luc. 6o.

De modo cõversionis. Di. XI. a

Quaũt queritur qualis sit illa 2uersio
an formalis an substãtialis vel al/
terius generis. Diffinire nõ suffi
cio: formalem tm̃ non esse cogno/
sco: qz species reruz que ante fue/
rant remanent t sapor t pondus. Quibus dã
esse videt substãtialis: dicentibus sic substãtiã
cõuerti in subam vt hec essentialr fiat illa. Cui
sensui pmisse auctoritates cõsentire vident.

¶ Oppositio. b

Sedbuic snie sic opponit ab alijs. Si
substãtia panis inquiũt vel vini con/
vertit substãtialiter in corpus vel in
sanguinẽ christi: quotidie fit aliq̃ suba
corpus vel sanguis xpi: que ante nõ erat: t ho/
die est aliquid corpus xpi: qd heri non erat: t
quotidie auget corpus xpi atqz formaũ de mã
de qua in cõceptione nõ fuit fcm̃. Quibus hoc
modo responderi pot: qz nõ ea rõne dicit cor/
pus xpi 2fici verbo celesti q ipsum corp9 in cõ
ceptũ virginis formatũ deiceps formet: ꝑz sub/
stãtia panis vel vini q̃ ante nõ fuerat corp9 xpi
vel sanguis verbo celesti fit corpus t sanguis.
Et ideo sacerdotes dicunt cõficere corpus xpi
t sanguinẽ: qz eoz misterio suba panis fit ca/
ro: t suba vini fit sanguis christi: nec tamẽ ali/
quid additur corpori vel sanguini: nec augetur
corpus christi vel sanguis.

¶ Augustinus i libro sniaz psperi. c

Si no queris moduz quo id fieri pos/
sit: breviter respõdeo. Mysteriuz fi/
dei credi salubriter pot: investigari salu
briter nõ pot. Qõ ergo corpus xpi pa
nis mutatõe in id nõ augmẽtat: nec sanguis ex
vini 2uersione: ei9 volũtati t potẽtie ascribat:
q idẽ corp9 de xgie eduxit: fit ergo suba illa ista
sine ei9 augmẽto. Nec tm̃ 2cedunt qdã q suba
panis aliqñ fit caro xpi: t si fiat caro xpi: sicut
farina fcã est panis: t aq̃ fcã est vinũ: nec tm̃ dr
farina est panis: t aq̃ est vinũ. Alij vo 2cedũt
illud qõ erat panis vel vinũ: post 2secrationez
esse corp9 t sanguinẽ: nõ tm̃ seqt panis ẽ caro
xpi: vl vinũ ẽ sãguis: qz suba pãis vl vini postqz
fcã ẽ caro xpi vel sanguis: nõ est suba panis vel
vini: ꝑz caro t sanguis. Ideo distiguẽdũ vr: cũ
dr suba panis vel id qõ erat panis modo ẽ cor
pus xpi. Adanẽs. n. panis nõ est corpus xpi: fz
mutata in id qõ fcã ẽ: est corpus xpi. Hec dici/
mus subam panis vel vini materiã esse corpo/
ris vel sanguinis: qz nõ de ea vt de materia for
mat corpus: ꝑz ipsa formaũ in illud t efficit il/
lud. Vñ Augu. Corpus xpi dicim9 illud qõ ex
fructib9 terre acceptũ t pce mystica cõsecratũ
sumimus in memoriã dñice passionis. Qõ cũ
per manus bois ad illã visibilẽ spẽz pducatur:
nõ sanctificat: vt sit tã dignum sacramẽtuz nisi
operãte invisibiliter spiritu dei.

Asserūt dcm̄ panē trāsire in corpus xp̄i. d

Quidā xo sic dicūt cuersionē illā esse itelligēdā: vt sub illis accīntib⁹ sub qb⁹ erat prius substātia panis t vini: post cōsecrationē sit suba corpis t sanguis sic tm̄ vt nō eis afficiat: t sic asserūt dictum panē trāsire i corpus xp̄i: qz vbi erat panis nūc est corpus xp̄i. Sō si ē: qd ergo fit de suba panis t vini? Illi dicūt vel ī p̄iacētez materiā resolui vel i nihilū redigi. Alij xo putauerūt ibi subaz panis t vini remanere: t ibidē corpus christi esse t sanguinē: t hac rōne dici illā substātiaz fieri istā: qz vbi est hec: ē t illa. Sō mix est: t ipsaz subaz panis vel vini dicūt esse sacrz. Sz q̄ non sit ibi suba nisi corpus xp̄i t sanguis: ex p̄dictis t subditis apte ostendit. Ait.n. Amb. Panē istū quē sumim⁹ i mysterio: illū itelligo vtiqz qui manu sancti spūs format⁹ est i vtero virgis: t igne passionis decoctus ī ara crucis. Panis.n. angelorz factus ē cibus hominum. Vñ veritas ait. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi: t iterū. Panis quē ego dabo caro mea ē pro mūdi vita. Ex his nāqz duab⁹ sentētijs aperte dat itelligi: qz panis ille t iste: non duo sed vnus panis: t vna caro: proculdubio vnuz efficit corpus. Illud vere: illud sane: qō sumptū ē de vgine: qō resurrexit: t in celū ascēdit. Itē Grego. Quis fideliū habere dubium possit in ipsa imolatiōis hora ad sacerdotis vocē celos apiri illo xp̄i mysterio: āgelorz choros adesse: sūma t ima sociari: vnū qd ex iuisibilibus atqz visibilib⁹ fieri idē. Eodē mometo t in celum rapit ministerio angelorz consociādum corpori xp̄i t ante oculos sacerdotis in altari videt. Sicut diuinitas verbi totū implet mundū: ita multis locis illud corp⁹ cōsecrat. Nec sunt tm̄ multa corpora christi: sed vnū corpus t vnus sanguis. Ideoqz siue plus siue minus gs inde p̄cipiat: oēs equal̄ corpus christi integerrime sumūt. Post consecrationē ergo non ē ibi substātia panis vel vini: lz spēs remaneāt. Est enī ibi species panis t vini: sicut t sapor. Vñ aliud videt: aliud intelligit:

Quare sub alia specie. e

Sub alia aūt specie trib⁹ de causis carnē t sanguinē tradidit xp̄s: t deiceps sumēduz instituit: vt fides. s. haberet meritū q̄ est de his q̄ nō vident: qz fides nō hz meritū vbi hūana rō p̄bet experimētū. Et iō etiā ne abhorreret aīus qō cerneret oculus: qa nō hēm⁹ in vsu carnē crudā t sanguinē cōedere. Qz ergo xp̄s vocari dētib⁹ fas nō ē: in mysterio carnē t sanguinē nob⁹ cōmēdauit. Et ēt iō ne ab icredul⁹ religiōi xp̄iane isultareť. Vñ aug. Nihil rōabili⁹ q̄z vt sāguis siłitudinē suma mus vt ita t vītas ñ ōsit: t ridiculū nullū fiat a paganis: qz cruorē occisi bois bibam⁹. Ne ḡ b̄ fieret: t ne veluti qdaz horroz eēt cruoris: in siłitudinē accipim⁹ sacrz. Ex p̄missis iā liquet: q̄re ñ sub alia spē: t q̄re sub ista b̄ sacrz dns celebrauerit t celebrari nobis instituerit. f

Quare sub duplici specie.

Sed q̄re sub duplici spē sumit cuz sub alterutra tot⁹ sit xp̄s: Ut oīderet totā hūanā nāz assūpsisse: vt toraz redimeret. Panis.n. ad carnē referť: vinū ad aīaz: qz vinū opat sanguinē i quo sedes aie a phyſicis cē dr. Jō ergo in duab⁹ spēb⁹ celebrat vt aie t carnis susceptio i xp̄o t vtriusqz libertatis i nob⁹ significet. Valet.n. vt Ambro. ait: ad tuitionē corpis t aie qō p̄cipimus: qz caro xp̄i p salute corpis sāguis xp̄o p aīa nr̄a offert: sicut p̄figurauit moyses: caro inqt pro corpore vestro offert: sanguis p aīa: sed tm̄ sub vtraqz specie sumit: quod ad vtrāqz valet: qa sub vtraqz sumitur ipse totus xp̄s. Sed si in altera tantū sumeret: ad alterius tantum. i. anime vel corpis ñ ad vtriusqz piter tuitionē valere significaret. Sub vtraqz spē tm̄ totus sumitur xp̄s. Nec plus sub vtraqz: nec min⁹ sub altera tm̄ sumit. Eadē.n. rō est: vt ait Hylarius: i corpore xp̄i: que in māna p̄cessit. De quo dr. Qui plus collegerat non habuit amplius: nec qui minus parauerat habuit minus. Et lz sub vtraqz spē sumatur totus xp̄s: tm̄ non fit conuersio panis nisi in carnē: nec vini nisi in sanguinē. Nec ōbz dici duo sacra: sed vnū: qa sub vtraqz spē idez sumit. Neqz debet iterari sacrz: quia bñ dictio non reperitur super speciem cādez. Neqz alie substantie in sacrificiuz veritatis offerri debēt: qz de alijs nō potest consecrari corpus christi vel sanguis. g

Quare aqua admisceatur.

Aqua vero admiscēda est vino: qz aq̄ populū signat q p xp̄i passionez redēptus est. Calix ergo dñicus iuxta canonum p̄ceptū aq̄ t vino mixtus oz offerri: qz videmus in aq̄ ppl̄z intelligi: in vino ostēdi sanguinē xp̄i. Cū ergo in calice vino aq̄ misceť: xp̄o ppl̄s adunat: t credētiū plebs ei in quez credit copulat: que copulatio aque t vini sic miscetur in calice christi: vt mixtio illa nō possit separi. Nā si vinū qs tm̄ offerat: sanguis christi incipit esse sine nobis.

¶ Julius papa. b

Si vero queritur an irritū sit quod geritur si aqua pretermittat. Audi qđ sequitur in eodem canone. Non potest inquit calix domini esse aqua sola aut vinum solum nisi vtrūq; misceatur. Item Cyprianus. Calix domini nō ē aqua sola aut vinum solum nisi vtrunq; misceatur: sicut nec corpus domini potest esse faria sola nec aqua sola nisi vtrūq; fuerit adunatum: ⁊ panis vni⁹ compage solidatum. Si quis tamē non intendens introducere heresim oblivione vel ignorantia aquam pretermiserit: non videtur esse irritum sacramentū: sed ille graviter est corripiendus. Nam ⁊ grecorum ecclesia non apponere aquam dicitur. Quod etiam ex dictis cy priani videtur posse colligi: ait enim. Si quis de antecessoribus nostris: vel ignoranter vel simpliciter hoc nō seruauerit quod nos dominus facere ⁊ exemplo ⁊ magisterio docuit: potest simplicitati eius idulgentia dñi venia concedi. Nobis vero non potest ignosci: qui nunc a domino instructi sumus: vt calicez domini cum vino mixtum secundū q̄ dominus obtulit offeramus. Ex hoc videt q̄ si quis simplici ter vel ignoranter vinum offerat sine aqua: sacramentū conficiat. Aqua vero nullatenus sine vino potest offerri in sacrificium: nec panis nisi de frumento: nec granum frumenti nisi redactum fuerit in panem: quia xp̄s ⁊ panem se dicit ⁊ grano frumenti se cōparat. Quod ergo supradictum est non posse vinum solum offeri determinari oportet: recipit enī exceptionē. Non potest nisi simpliciter vel ignorāter fiat: vel non potest. i. non debz. Quibusdam tamē videtur hoc generaliter verum. Colligit etiaz ex predictis q̄ xp̄s vinum aqua mixtum dedit discipulis. Corpus vero tale dedit quale tunc habuit. i. mortale ⁊ passibile. Nunc vero sumitur a nobis immortale ⁊ impassibile: nec tamē maiorem habet efficaciam. Eucharistia quoque intincta non debet dari populo pro supplemento cōmunionis: quia non legitur christus alicui discipulorum prebuisse panez intinctū nisi iude. Tunc vero non accepit iudas corpus xp̄i: sed tantū panem: corpus vero ⁊ sanguinē xp̄i añ cū aliis discipulis preceperat.

Postq̄ determinauit magister de re contenta in hoc sacramēto: oñdēs q̄ vez corpus ibi cōtinet. hic intēdit determinare de ꝙuersiōe panis in corpus xp̄i: ex qua conuenit vt sub sacramēto corpus xp̄i vez contineatur. Et diuidit in ptes duas. In prima determinat de p̄dicta ꝙuersiōe panis in corpus xp̄i. In secūda oñdit q̄liter species remaneāt substātiali ꝙuersiōe facta: ibi. Sub alia aūt specie ⁊c. Circa p̄mum tria facit. Primo inquirit qualis sit p̄dicta cōuersio. Secūdo determinat hāc questionē quātum ad id in quo oēs ꝙueniūt: ibi. Formale tamen ⁊c. Tertio determiat eam quātū ad id in quo diuersi diuersa opinātur: ibi. Quibusdam videtur ⁊c. Et hec diuiditur in partes tres p̄m tres opiones quas ponit. secunda pars icipit: ibi. Quidaz vero sic dicūt ⁊c. tertia ibi. Alyo putauerunt ⁊c. Circa p̄mum tria facit. p̄mo ponit opiniones. secūdo obycit in cōtrarium ⁊ soluit: ibi. Sed huic sentētie ⁊c. tertio ostēdit que locutiōes sint cōcedēde vel negāde p̄m hāc opinionem: ibi. Nec tñ ꝙcedūt qdam ⁊c. Sub alia aūt specie ⁊c. Hic oñdit qualiter species remaneāt substātiali cōuersiōe facta. Et diuidit in ptes duas. In p̄ma oñdit quare sub alia specie corpus xp̄i verum in sacramēto exhibeat. In secūda determiat de vsu siue distributiōe dictarū specier: ibi. Colligit etiā ex p̄dictis ⁊c. Circa primum tria facit. Primo oñdit: quare sub alia specie corp⁹ xp̄i pponat in sacramēto. In secūda quare sub duplici: ibi. Qz quare sub duplici ⁊c. Tertio de admixtione tertij elemēti. s. aque: ibi. Aqua vero admiscēda. Colligitur etiā ⁊c. Hic determinat de distributione specier: ⁊ p̄mo quo xp̄s distribuerit. secūdo quo nūc distribuēduz sit: ibi. Eucharistia quoq; ⁊c.

Hic est triplex questio. ¶ Prima de ꝙuersione panis in corpus xp̄i ⁊ vini in sanguinē. ¶ Secūda de materia huius sacramēti: cuius species post ꝙuersionem remanēt. ¶ Tertia de vsu sacramēti istius in prima ipsa sui institutōe qua christus ipsum discipulis dedit. ¶ Circa p̄mum querūtur quattuor. Primo vtrum post cōsecrationem remaneat ibi panis. Secūdo vtruz annihiletur. Tertio vt̄ cōuertatur in corpus xp̄i. Quarto de locutiōibus que in hac mā ꝓcedēde sunt.

Ad primum sic proceditur: videt q̄ substantia panis remaneat post consecrationem: vt dicit tertia opinio. Damascē. enim dicit: quia consuetudo est hominibus comedere panem ⁊ vinum: cōiungauit eis diuinitatem ⁊ fecit ea corpus ⁊ sanguinem suuz: sed coniūctio requirit vtrūq; coniūctorum existere actu: ergo panis remanet cuz corpore christi. ¶ Ꝑ. illud quod de pane remanet in hoc sacramēto post consecrationem cum sit sacramētum tātum: debet verum corpus christi: ⁊ etiam misticuz significare: sed significatio talis nō competit pani nisi ratiōe substātie sue secūdum quā ex diuersis granis conficitur: secūdum quā etiam reficere ⁊ nutrire habet: ergo oportet q̄ remaneat in substantia panis. ¶ Ꝑ. illud ad quod paucioza difficilia sequuntur est magis eligendum: sed ad hanc positionem sequūtur paucioza difficilia cum nihil aliud sequatur nisi q̄ duo corpora sint in eodem loco: quod non est incōueniens de corpore glorioso ratione sue subtilitatis: ergo hec opinio est alys preeligenda. ¶ Sed contra: hoc pronomen hoc cum sit demonstrativum ad sensum: demonstrat substātiam sub speciebus immediate latentem: sed si substātia panis ibi remaneret ipa sola imediate accñtib⁹ subesset: qz eis afficeret: g̃ ad ipam ferret demñatio hui⁹ ꝓnois hoc: cuz dr. hoc ē corp⁹ meū. ⁊ sic locutio eēt falsa: qđ est incōueniēs ⁊ hereticū: qz est ī doctria religiōis ꝓpositū: g̃ ⁊ predicta positio est heretica. ¶ Ꝑ. si substātia pāis ibi remāeret: tūc sumēs hoc sacr̄m nō solū sumeret spūalem cibuz: sed corporalē: sed corpalis cibi sumptio īpedit a sacro vlteri⁹ eadē die p̄cipiēdo: vt supra di. 8ª. dcīn ē: g̃ q̄ semel sūpsisset corp⁹ xp̄i nō posset iterato sumere: qđ ē ꝺ ritū h⁹ sacrī. ¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ nō debeāt spēs panis remanere: qz i sacro

ritatis nō oz eē aliq̄ deceptio:sz cū accñtia ducāt ī cognitiōem ei⁹ qō qd est fm pbm in p̄ de aīa.deceptio vr oñdere illi⁹ accñtia cui⁹ suba nō manet:g̃ ex q̄ suba pāis nō manet ñ deberēt accñtia ei⁹ manere. ¶ Ad.cāe ī lra assignate nō videt̄ ꝟueniētes:fides.n.q̄uis expimēt̄ ratiōis effugiat tñ ratiōis ꝺictiōez nō regrit:qz ea q̄ sunt fidei nō sunt ꝺ ratōez:sed supza:sz q⁹ sub alia spē videaī hoc ñ solū ꝺ ratōez:sz ēt ꝺ sensum appet:g̃ ñ deberet sub alia spē apparere ꝓp meritū fidei. ¶ Ad.suppōsita fide hui⁹ sacrī p quā corp⁹ xpi sine sui detrimēto mādūcari credit nō esset horridū istud sumere ī q̄cūq̄ spē apperet: sz fides nēcia ē ad sumēdū:g̃ scōa cā quā assignat nulla ē. ¶ Ad.illud qō aliq̄n fit ad ꝟfirmatōez fidei si semp fieret ñ eēt irrisio:sz maioz ꝟfirmatio:sz aliq̄n ad ꝟfirmatōez fidei alicui⁹ dubitātis de ꝟb sacro oñdit corp⁹ xpi sub spē carnis: sic legit in vita beati Hrego. ī vitis patr̄:g̃ ñ esset ad irrisionē si semp ī spē ꝓpa oñderet. ¶ Sz ꝺ:sacrm ē sensibile signū: vt ī p⁹ di.dcm est:sed pāis est corpis xpi veri sacrm: g̃ debet remānere q̄tū ad sensibilia accñtia. ¶ Ad.vsus huius sacrī ē mādūcatio:vt.g̃.di.9ª.dcm est:sz mādūcatio regrit diuisionem cibi que fit p masticatiōez:g̃ cū diuisio ñ possit fieri in vero corpore xpi: qō est glorioſum oportuit q⁹ essent ibi spēs saltē alie quaꝝ fractio esset.

¶ Alteri⁹ vr q⁹ etiā forma subalis panis debeat remanere:opatio.n.subalis nō pōt fieri sine forma subali: sed nutrire ē opatio forme subalis:qz nutrit iquātū qdā cibus: vt dr ī z⁰ ō aīa:g̃ cū spēs q̄ ī sacro remanēt etiā corpaliter nutriāt:vt a quibusdā dr.vr q⁹ forma subalis pāis remaneat. ¶ Ad.illud qō ñ mutaī ī aliqd corpis xpi oz q⁹ post ꝟsecratōez maneat:sz forma subalis pāis nō ꝟuertit ī aliqd corpis xpi:qz si ꝟuertereī oporteret q⁹ ꝟuertereī ī aīmā q̄ est forma substātialis corpis xpi ī quā ñ ꝟuertit aliqd vt ex pcedēti di.pz.g̃ forma subalis pāis manet sic accidētia. ¶ Ad.pāis est qōdā artificiale:sz forme artificialiū sūt accñtia:vt pz ī z⁰ physi.cū g̃ accñtia maneāt vr q⁹ forma pāis fm quā est pāis maneat. ¶ Ad.fm Auerro.in lib.de substātia orbis:ī p̄ phy.opz in mā p̄eitelligere dimēsiōes añ formas substātiales aliq̄ mō ī gñabilib⁹ ī corruptibilib⁹:alꝫ nō pūt esse diuerse forme ī diuersis ptib⁹ māe cū diſio ñ fiat nisi fm q̄titatē: sz dimēsiōes manēt: g̃ ī forma substātialis manet. ¶ Sz ꝺ: remotis accñtib⁹ forma subali nihil manet nisi subiectū cōe: sed illud qō est cōe nō pōt ꝟuerti ī aliqd:g̃ nō posset itelligi aliq̄ ꝟuersio fieri si forma substātialis remāeret. ¶ Ad spēs panis ī vini sensibiles sunt sacrm tñ in eucharistia:g̃ debēt ducere ī illud cui⁹ sunt sacrm.s.in corp⁹ xpi:sz si remāeret ibi forma subalis panis ducerēt in ipsam magis q̄ in corpus xpi:qz sunt ei ꝓpiquiora fm nām:g̃ vr q⁹ nō remāeat forma substantialis panis.

¶ Rñdeo dōm ad p̄ᵃᵐ.q.q⁹ hec positio q̄ ponit subam panis ibi remanere post ꝟsecratiōez sil'cū vo corpe īcompetens ē huic sacro ī impossibilis ī heretica: īcompetēs quidē:qz ipediret veneratōez debitā huic sacro:esset.n.idolatrie occasio si hostie veneratio latrie exhibereī suba panis ibi remanēte:esset ēt ꝺ significatiōem sacrī:qz spēs nō ducerēt in vez corp⁹ xpi p modū signi: sz magis in subaz pāis:esset ēt ꝺ vsum sacrī:qz iā cib⁹ iste nō esset pure spiritualis:sz ēt corpalis. Sz q⁹ sit ipossibilis pz ex hoc q⁹ ipossibile ē aliqd esse nūc nisi ꝓus nō fuit nihil ipo mutato vl aliquo ī ipm:nec posset ēt p miraculū fieri sicut q⁹ eēt animal rōnale mortale:ī nō esset hō:aliter.n.se hr̄e nūc ī ꝓus est idē q⁹ moueri vel transmutari:si g̃ corp⁹ xpi vez esset sub sacro nūc ī nō ꝓus oporteret aliquē motuz vel mutatiōez īterueniſe:sz nulla mutatio est ex pte panis facta secundū hāc positōez:g̃ oz q⁹ corpus xpi fit mutatū saltē localiter:vt dicatur q⁹ corpus christi est hic:qz p motuz local liter huc venit q⁹ oīno esse nō potest:qz cū simul ī semel in diuersis locis corpus xpi ꝟsecreī oporteret q⁹ sim'l ī sle mel ad diuersa loca vnū numero mouereī corpus: qō est ipossibile:qz ꝟtingeret simul ꝺrios motus inesse eidē: vel saltē diuersos eiusdē speciei. Qz aūt sit heretica pz ex hoc q⁹ cōtradicit veritati scripture:nō enim esset vez dicere, hoc est corpus meū:sed hic est corp⁹. ¶ Ad p̄ᵐ g̃ dōm:q⁹ vbū ꝺn̄ñ.itelligēdū est quātū ad spēs quibus corp⁹ xpi dicunitati vnitū mō ineffabili ꝟiūgit. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ spēs sic remanētes repsentāt aliquo mō subaz quā pus efficiebāt:ī ita hūt rōnē significādi p q̄dā silitudinē corp⁹ xpi vez ī misticū. ¶ Ad ꝫᵐ dō. q⁹ ad hāc positōez segt̄ grauiª inconueniēs q̄ q⁹ ꝺictoria sint sil'va: qz ponit diffōnē.s.al'r nūc q̄ pus:ī ñ pōt ponere diffinitū .s.motū nec q̄ ī corpe dñi:nec q̄ in subst̄atia panis.

¶ Ad zᵃᵐ.q.dōm q⁹ accñtia pāis eadē nūero remanēt ibi: qūo aūt ibi sint vtrū sine subiecto vel alio mō ī seq̄nti di. dicet. Sed rō q̄re remaneāt assignat in lra ex pte vsus sacramēti:ī q̄tū ad mādūcatōez spūalē q̄ est p fidē: vt.s.fides eēt nobis horroi si ī ꝓpria spē sumeret:ī ifidelib⁹ irrisio ni. Potest assignari ī alia cā ex pte ipsi⁹ sacrī:qz corp⁹ xpi vez sacrīs p signa corpalia ꝟsueuerūt oñdi:ī qz corp⁹ xpi vez sibiles cib⁹ corpalis significaret ī eis ꝺtineret. ¶ Ad p̄ᵐ nō est cib⁹ corpalis:sz spūal'.iō oportuit q⁹ p silitudines sensus decipit: qz ñ hz iudicare nisi de sensibilib⁹ spēbus q̄ quidē vere ibi sunt sicut ī sensui oñdūtur: nec etiā itellectus g hz iudiciū de substātys rez p fidē iuuat. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ iā pz ex dictis q⁹ nō est ꝺ sensum:sz supza: quia sensus nō pōt ptigere ad illi⁹ substātie cognitiōez. ¶ Ad ꝫᵐ dōm q⁹ suppōsita fide ī sumptōe corpis xpi in spē ꝓpa apparētis nō eēt horroi ex abhomiatōe ꝓueniēs:esset tñ horroi ex deuotōe ꝓcedēs:qz hō nō solū refugit īmunda tāgere ex abhomiatōe:sz etiā sctā ex deuotiōe. ¶ Ad 4ᵐ dōz q⁹ q̄tū ad oñsionē talis spēi fides pōt edificari: sz si i hac spē sumereī magis eēt ī fidei destructōz: qz corp⁹ xpi qō ē glorioſuz passibile oñdereī si masticatōi subesset.

¶ Ad ꝫᵃᵐ.q.dōm q⁹ forma panis substātialis nō remanet post ꝟsecratōez:ī hoc ꝓp tres rōnes. ꝓmo qz in q̄libet trāsmutatōe vel ꝟuersione terminus a quo est eiusdē generis cū termio ad quē.illud aūt ad qō termiaī cōuersio nō est forma tñ:nec mā tñ:sed substātia existēs ī actu: ī hoc declarāt ꝟba substātiua q̄ hoc faciūt qō significāt: vñ cū in eis exprimaī p hoc pnomē hoc substātia in actu compositā:opz q⁹ illud qō ꝟuertit in corp⁹ sit etiā substātia composita nō materia panis tñ: ī ita forma panis nō manet. Secūdo qz frustra remaneret:accñtia.n.manent vt sint signa:qz ad ꝺ sunt vt p ea de substātia subiacēte cognitionez accipiamus: cū sint sensibilia:ī ita ad cognitio nē itelligibiliū via:sed forma substātialis nō est qd sensibile:sz est ordinata ad esse subale. vñ cū substātia pāis nō remaneat frustra forma subalis ibi esset. Tertio qz accñtia nō imediate ducerēt in corpus xpi:sed ī formā substātialē panis remanētē. ī iō deperiret aliquid significatiōi sacramēti. ¶ Ad p̄ᵐ g̃ dōz q⁹ hec rō mouet quoſdā ad pōnēdū formā subalē remanere:sz pz q⁹ rōne iſta magis pōnēdū eēt q⁹ materia panis remaneat q̄ forma: pāis.n. nō nutrit nec aliqs cib⁹ nisi fm q⁹ ꝟuertit ī altez ñ manet q̄tū ad hoc:qō aūt nāli ꝟuersiōe ꝟuertit ī altez ñ manet q̄tū ad formā:sz q̄tū ad māz. vñ forma subalis panis si remaneret nutrire nō posset magis q̄ accñtia: vtruz aūt spēs illepossint nutrire in sequēti diſt.dicet. ¶ Ad zᵐ dōm q⁹ aīa nō est forma q̄ pficiat vniformiter suuz pfectibile ī toto ī in omnib⁹ ptib⁹. vñ singule ptes ex aīa ꝟsequūtur perfectiōem eis ꝓportiōalem. vñ quāuis in aīam xpi fm q⁹ est

perfectio totius nō cōuertitur aliqd tñ trāsubstantiatur substātia panis tota. ⁊ quātum ad formam ⁊ quātum ad māiā i ipm corpus xp̄i totū ꝯm q̄ itelligit accepisse ꝯgruentes pfectões in singulis ptib⁹: qz sic ē organicuz ⁊ ꝓpa aiem mā. ¶ Ad 3^m dōm. q̄ q̄uis ars nō possit introducere formā subalez p seipsaz: pōt tñ introducere virtute nature qua vtit in sua opatiōe sicut īstrumēto: sicut pz in hoc q̄ cū occidit aīal recedēte aīa alia forma subalis succedit: sicut ignatio vni⁹ ē corruptio alteri⁹: ita ēt p cōmixtionē fine ⁊ aque ⁊ vstionē ignis pōt ꝓseq forma aliqua subalis q̄ fit forma subalis p quā panis ē panis: si aūt nō esset forma subalis que est p artē inducta p quā panis est pāis substernit forma subalis accītali. s. forma farie: triticū. n. iaz a sua spē est corruptuz: qz nō manet ei⁹ opatio vt possit figit aīa formā subalē in mā nō bz esse cōpletū: qz nō est dimēsiones terminata. termiatio. n. dimēsiōis est p formā: sed dimēsiones que manēt post ꝓsecratiōez sunt dimēsiones q̄ babēt certā mēsuram ⁊ figuram.

Ad secundum sic ꝓcedit: vr̄ q̄ panis facta cō mutatōe q̄ est ꝑm aliqd itraneū rei termīus a quo nō manet niſi i potētia ꝓpiacēti: sicut qñ nigrū fit albū nigredo ñ remanet nisi in potētia subiecti: ⁊ qñ ex aere fit ignis forma aeris q̄ ē termīus a quo nō manet nisi in potētia māteriales que subycit mutatōi: sed in ꝓuersiōe de qua logmur ꝓpiacēs ad totā substam panis: q̄ cū nō sit accipe aliqd dēs neq̄ in mā sicut forma vr̄ q̄ oīno ānihilet. ¶ ℟. respectu eiusdē ē aliqd natū esse termīus a quo: ⁊ terminus ad quē: sicut ex albo fit nigr̄: ⁊ ex nigro albū: ſz mutatōis cuius termīus a quo ē tota suba rei: terminus ē simplr̄ nihil: sicut pz i creatōe: q̄ sil'r cū i ꝓuersiōe de q̄ logmur: terminus a quo sit tota suba pāis: termīus ad quē erit simplr̄ nihil: q̄ suba panis ānihilat. ¶ ℟. si vnū ꝺictoziū est falsum reliquū de necītate erit vez: ſz facta ꝓuersiōe hec est falsa: pāis ē aliqd: vel de pāe ē aliqd: q̄ hec ē vera: nihil de pane ē: q̄ pāis ē ānihilatus. ¶ ℟. illud ānihilari dr̄ qñ neqūe i se: neq̄ i alio manet: sed pāis suba nō manet facta in se ꝓuersiōe: vt dcm̄ ē: neq̄ manet i corpe xp̄i: qz sic corpus xp̄i augeret: q̄ penitus ānihilat. ¶ ℟. sicut se bz ꝓuersio formalis ad formā: ita subalis ad subam: ſz i ꝓuersiōe formali ānihilat forma: sicut pz cū ex aere fit ignis: q̄ i ꝓuersiōe subali q̄lis hec esse dr̄ ānihilat suba pāis. ¶ Sed ꝯ Aug. dicit i lib. 83. q. Ille ad quē nō esse nō ptinet nō ē cā tēdēdi ad nō ē: ſz deꝰ ē bō: q̄ ipe nihil i nihilū reducit: sed ꝓuersio ꝓdicta fit diuia vtute: q̄ nō reducit suba pāis i nihil. ¶ ℟. illud qō i aliqd ꝓuertit nō ānihilat: ſz panis in corpus xp̄i cōuertit: vt p auctoritates i lra positas oñdi potest. q̄ fit ānihilat. ¶ ℟. defectꝰ pfectōi repugnat: sed hoc facim ē maxie pfectōis: vt. 8. dcm̄ ē: q̄ cū ānihilatio sit via ad defectum nō competit huic sacramēto.

¶ Rideo dōz q̄ ℟ opīo duo ponit sub divisiōctōe. ſ. q̄ suba pāis resoluit i pxiacētē mām vel q̄ ānihilat: ⁊ quātū ad vtrūq̄ ē fla: si. n. i pxiacētē mām resolueret hoc nō pōt itelligi nisi dupl̄r. vno⁹ q̄ eēt i mā sine forma oī: qō gdez nec p miraculū eē pōt: qz hec positio iplicat i se ꝺictiōez: mām. n. p eētiā suā ē ens: potētia ⁊ forma ē actꝰ ei⁹: si q̄ ponat mā sine forma esse actu ponet actu mā eē ⁊ ñ eē. alio⁹ pōt itelligi: ita q̄ resoluat i mālia elta: ⁊ ℟ itez ñ pōt esse: qz illa mālia elēnta aut remanerēt i eodē loco: ⁊ oporteret q̄ sub illis spēb⁹ eēt aliud corpꝰ q̄ corpus xp̄i: ⁊ q̄ illud māteria seqr̄etur: vel ñ eēt i eodez loco: ⁊ sic eēt motꝰ local' illi⁹ elemēti mālis: qō ñ pōt eē: qz sentiret tal' mutatio si eēt.

¶ ℟. cū motꝰ local' nec̄io sit successiuus oz q̄ illud māle elemētū ꝑus reliqueret vnā ptē hostie q̄ aliā: trāsubstātiatio aūt fit i istāti vt dicet. vñ seqret altez duoz: vel q̄ aliqñ sub aliq̄ pte spērū nō esset: neq̄ corpꝰ xp̄i: neq̄ suba pāis: neq̄ māle elemētū: qō iā abscessit ab illa pte: vel q̄ aliqñ sub eadē pte hostie eēt corpꝰ xp̄i: ⁊ māle elemētuz: qō ē ipole. ⁊ iō nō pōt dici q̄ resoluat i pxiacētē māz. Sil'r nō pōt dici q̄ ānihilet: eo q̄ ois motꝰ denoīat a termino ad quē: sic motꝰ g ē ad albedinē dr̄ dealbatio. vñ illa trāsmutatio tñ posset dici ānihilatio: cuiꝰ terminꝰ ad quē eēt nihil: hocaūt ñ pōt eē i illa ꝓuersiōe: qz oz hāc ꝓuersionez termīari ad corpꝰ xp̄i: qz nihil pōt icipe hic eē cuz ꝑus nō fuerit: nisi p motū aut mutatiōez ꝓpriā vel alteri⁹ terminatā aliquo mō ad ipm. vñ si ꝓuersio ꝑdicta ad corpꝰ xp̄i nō termīaret: oporteret q̄ corpꝰ xp̄i eēt hic i altari facta ꝓsecratōe: vbi ꝑus nō erat p motū ꝓpriū qō supza ē ipzobatū. vñ pz q̄ opīo illa falsa ē q̄ ponebat subam panis ānihilari. ¶ Ad p^m g̃ dōm q̄ in mutatōib⁹ nālib⁹ terminꝰ a quo est forma aliq̄ q̄ gdē nō ꝓuertit in terminū ad quē. ⁊ iō ānihilat nisi q̄tenus manet i potētia i suo subo: ſz illud qō ꝓuertit ad terminū ad quē ē subm mutatiōis: nō gdez vt sit illud: ſz vt sit sub illo. vñ subm ānihilari nō dr̄ iquātū i aliud ꝓuertit. vñ cū i hac cōuersiōe id qō ē terminꝰ a q̄. ſ. suba panis ꝓuertat ꝑm se totū i terminū ad quē. ſ. corpus xp̄i: nō gdē vt sit sub ipo: ſz vt sit ipmmet: pz q̄ nō ē ānihilatio substātie pāis. ¶ Ad 3^m dōm q̄ rō illa ꝓcedit in mutatiōib⁹ oppositis: qz illud qō ē termīus a q̄ i vna ē termīus ad quē i alia: nō aūt i mutatōib⁹: q̄rū vna ordīat ad aliā: sic pfectū ad impfectuz: sic mutatio q̄ acgrit pfectio ꝑma ordīat ad illā q̄ acgrit pfectio scda: ꝓuersio aūt panis i corpꝰ xp̄i nō ē mutatio opposita creatōi: ſz quodāmodo pficies ipsaz iquātū pāis nobili⁹ eē p hāc ꝓuersionē ꝓsegt: ⁊ iō nō opz q̄ sit i hac ꝓuersiōe termīus ad quē qō i creatōe erat termīus a q̄. ¶ Ad 3^m dōm q̄ q̄uis panis nō sit aliqd: tñ illud i qō ꝓuersus ē panis ē aliqd ꝓuersiōe facta. ⁊ iō nō sequit q̄ panis sit ānihilat⁹. ¶ Ad 4^m dōz q̄ q̄uis nō maneat pāis neq̄ i se neq̄ i alio: manet tamē corpus xp̄i i qō ꝓuersus est panis. ⁊ iō nō sequit q̄ sit ānihilatus. ¶ Ad 5^m dōm sicut ad ꝑmum.

Ad tertium sic ꝓcedit: vr̄ q̄ panis nō possit conuerti i corpꝰ xp̄i: ꝓuersio. n. mutatio q̄dā ē: ſz nulla spē trāsmutatōis in corpus xp̄i panis ꝓuertitur: nō eniz est ibi generatio ⁊ corruptio: qz materia panis nō manet: nec est alteratio: qz non manet aliqua substātia ei⁹ actu: nec est augmētū: qz nō additur aliquid ad corpus xp̄i: neq̄ motus localis: nō enim ipsuz corpus xp̄i de celo descēdit: vt Damasc. dicit. g̃ videt q̄ nullo modo panis in corpus christi cōuertatur. ¶ ℟. in omni cōuersione oportet esse aliquid qō mutetur: mutat aūt qō dissimiliter se habet nūc ⁊ ꝑus. si g̃ panis in corpus xp̄i ꝓuertatur oportet aliqd eē idē numero qō ꝑus fuerit de substātia pāis: ⁊ nūc sit de substātia corporis xp̄i: qō nō ponitur: ergo panis in corpus xp̄i nō cōuertitur. ¶ ℟. cōuersio accidēs quodāmodo est: omne enī accidēs ē in subiecto: nō aūt potest dici q̄ subiectū eius sit panis neq̄ corpus christi: qz nō est idē subiectū mutatōis: ⁊ terminus a quo vel ad quem: g̃ panis nullo modo cōuertitur in corpus christi. ¶ ℟. omne qō fit aliqd acquirit hoc qō fieri dicit: sed omne singulare est incōmunicabile: ergo impossibile est q̄ aliqō singulare fiat aliud singulare: q̄uis possit ei adiungi: ⁊ sic eē ei⁹ pcipere sicut ps: sed corpꝰ xp̄i est quoddā singulare demōstratū: g̃ nō pōt esse q̄ aliquid cōuertatur in ipsum: ita q̄ fiat ipsummet: sed solū q̄ adiūgat ei. ¶ Sz ꝯ est qō Dama. dicit. Fecit xp̄s panē ⁊ vinū corpus ⁊ sanguinem suum: nō qñ ipsum corpus xp̄i de celo descēdit: sed qñ panis ⁊ vinum trāsit in corpus ⁊ sanguinem xp̄i.

¶ Ad .illud qđ nec in se manet nec ānihilaf̄ oz qđ in aliud cōuertaf̄:sed panis nō manet in se sicut ī ꝑmo articulo dictū est:nec etiam annihilaf̄ vt ex secūdo articulo patuit: ergo oportet qđ in aliud ꝟuertatur.

¶ Alteri⁹ vr̄ qđ ista ꝟuersio fit successiua:fit.n. hec cōuersio virtute verboꝝ:sed v̄ba nō ꝓfūt aliqđ facere nisi dum sunt:g̃ cū habeāt esse ī successiōe videt̄ qđ successiue ꝟuersio ꝑdicta fiat. ¶ .ipole est ī eodē instāti esse aliqđ corpus xp̄i ⁊ panē:g̃ nō est idē īstās in quo corp⁹ xp̄i ⁊ in quo vltimo est pāis:fz iter q̄libz duo īstātia ē tps mediū:vt ꝓbaf̄ in 6⁹ phy.g̃ ꝟuersio panis in corpus xp̄i est successiua.

¶ .ī omni ꝟuersiōe regrit̄ vt sit aliqđ aliter nūc ⁊ ꝑus cū ꝟuersio mutatio quedā sit:fz vbicūqz est nūc ⁊ ꝑus successio ē:g̃ in omni ꝟuersiōe ⁊ mutatiōe opz esse successiōne:⁊ sic idē qđ ꝑus. ¶ .ī omni factōe ē fieri ⁊ factū esse: fz fieri ⁊ factū esse nō sunt sil̄:qz qđ fit nō ē: qđ aūt factū ē iā ē:g̃ est ibi ꝑus ⁊ posteri⁹.⁊ sic idē qđ ꝑus. ¶ Sz ꝫ est: qz virt⁹ ifinita opaf̄ subito:fz hec ꝟuersio sit virtute diuina q̄ ē ifinita:g̃ fit subito. ¶ .ī omni successiua mutatione ꝑus aliquid est in medio q̄z in termio:fz in hac ꝟuersione nō est ꝟuenire aliquid mediū iter ſubam pāis ⁊ corp⁹ xp̄i: ergo nō est ibi successiua conuersio.

¶ Alteri⁹ vr̄ qđ hec conuersio sit miraculosioꝝ omni alia mutatōe:qz q̄to alicui magis de facili cōsentit rō nr̄a minus habet de miraculo:fz nō est aliq̄ miraculosa ꝟuersio cui rō magis nō ꝟsentiat q̄z huic:qz creatiōem ēt qdā ꝑti posuerūt rōne nāli ducti:⁊ ēt qđ mā obedit substantys separatis:⁊ maxīe deo ad oēm formatōez:g̃ ista ꝟuersio est miraculosioꝝ oiⁿ mutatōiⁿ. ¶ .vbi ē plus de resistētia ibi ē maioꝝ difficultas ī cōuertēdo:⁊ ꝓ ꝯs maiⁿ miraculū:fz ī hac ꝟuersione ē maxīa resistētia: cū oporteat totū ꝟuerti ī totū:g̃ ista cōuersio ē maxime difficultatis: g̃ ē ⁊ maxīe miraculosa. ¶ .q̄to minⁿ est de potētia ex ꝑte creature in q̄ fit miraculū:tāto est maius miraculū qđ fit ꝑ potētiā diuinā:fz ī hac ꝟuersione minimū ē de potētia ī creatura:qz in ḡbusdā ꝟuersionibⁿ miraculosis ē potētia nālis:sicut qñ aqua ꝟuersa fuit ī vinū:in ḡbusdā aūt potētia obedientie tn̄:sicut qñ costa formata ē in mulierem in creatōe aūt ⁊ si nō ꝑcedat aliq̄ potētia:tn̄ nō est aliq̄ repugnātia:g̃ cū in hac ꝟuersione sit repugnātia:⁊ nulla potentia ex ꝑte creature:qz nō pōt esse aliqđ ī potētia respcū toti⁹ compositi:vr̄ qđ hec ꝟuersio sit miraculosioꝝ omni alia mutatōe. ¶ Sz ꝫ:q̄to aliqua sūt magis distātia:tāto difficilius in iuicē mutaf̄:sed magis distat nō ens simpliciter ab ente q̄z hoc ens ab hoc ente:g̃ difficili⁹ ē ex nō ente simplr̄ facere ens aliqđ q̄z ex ente ꝫ facere illud.⁊ ió creatio est maioris v̄tutis ĩdicatiua q̄z trāsubstātiatio. ¶ .q̄to termīus mutatōis ē altioꝝ:tāto mutatio est maioris v̄tutis:sicut maioris v̄tutis ē facere hoiez q̄z aīal:fz assumptio hūane nāe q̄ ē mutatio q̄dā termīaf̄ ad ꝑsonā filȳ dei q̄ ē digni⁹ qđ q̄z corp⁹ xp̄i ad qđ termīaf̄ trāsubstātiatio:g̃ magis ē miraculosa illa mutatio q̄z ista ꝟuersio.

¶ Rñdeo dōm ad ꝑᵐ.q.qđ in mutatōiⁿ nāliⁿ ꝟuenitur aliq̄ mutatio:fm quā nihil variaf̄ de eo qđ ē ītraneū rei: fz solū ꝫ qđ ē eī:sicut pz ī motu locali:aliq̄ vo mutatio in q̄ variaf̄ illud qđ ĩest rei accñtaliʳ.s.q̄titas vel q̄litas: vt pz ī motu augmēti ⁊ alteratōis.Aliq̄ vo mutatio ē q̄ ptingit vsqz ad formā subalē:sicut gñatio ⁊ corruptio:fz naturalis mutatio nō pōt ptingere vsqz ad variatiōem materie:qz opaf̄ ex suppositā mā:sicut qōlibet zᵐ agens opaf̄ suppositis his q̄ data sunt sibi a ꝑmo agēte:⁊ hec ꝓncipia oz manere in opatōe nature: vt in ꝑ phy.dr̄:sicut aūt esse cōpositi qđ ex suppōne māe nā ꝓducit opatōi nāe subyciturita iꝑa mā quā ꝓsupponit nā subyciť actōi ꝑmi agentis.s.dei a q̄ hociꝑm impfectū eē.s.ī potētia qđ hz accepit. vñ dīna opatio ptingere pōt ad variatōz māe:vt.s. sic nā facit hoc totū esse hoc totū:vt ex toto aere totā aquā:ita deⁿ facit ex hac mā signata illā:⁊ qz mā signata est indiuiduatōis ꝑnᵐ.ió soliⁿ dei opatōe hoc fieri pōt vt hoc īdiuiduū demōstratū:⁊ talis modus demōstratū fiat illud īdiuiduū demōstratū:⁊ talis modus ꝟsionis est in hoc sacro: qz ex hoc pāe fit hoc corpus xp̄i. Ex quo pz qđ ista ꝟuersio differt ab oiⁿ nāliⁿ cōversionibⁿ in 4.ᵒ.ꝑmo ī hoc qđ vsqz ad mām ptingit:qđ ī illis nō ĩuenit̄:⁊ qz mā ē ꝑmū subm ⁊ ipsi⁹ nō ē aliud subm. Ió zᵒ differt ī hoc qđ hec ꝟuersio nō hz subm sicut ille habēt. Tertio qđ ī nāliⁿ ꝟuersiōibⁿ ꝟuertit̄ totū in totū: nō aūt ptes eēntiales ī ptes:torⁿ.n.acr ꝟuertit̄ ī aquā: fz materia aeris nō ꝟuertit̄ in aliqd:qz ē eadē forma:ēt nō conuertit̄ in totū:qz abscedit illa ⁊ alia ītroducit̄: fz hoc ⁊ totū ꝟuertit̄ in totū:qz panis fit corpⁿ xp̄i:⁊ ptes ēt ꝟuertunt̄:qz mā pāis fit mā corpis xp̄i ⁊ forma substātialis silr̄ fit illa forma que est corporis xp̄i. Quarto qz nāliⁿ ꝟuersiōibⁿ trāsmutaf̄:⁊ id qđ cōuertit̄ in id ī qđ ꝟuertit̄: illud qdē qđ in altez ꝟuertit̄ semp transmutaf̄ corruptiōe:fz illud in qđ aliqđ nāliter ꝟuertit̄:si qdē fit simplex ꝟuersio trāsmutatur ꝑ gñatiōez:sicut cū aq̄ gñaf̄ ex aere: si aūt sit cōuersio cū additōe ad altez ꝑexñs illud cui additū trāsmutaf̄ fm augmētū:vel saltē ꝑ restauratiōez deperditi:sicut accidit in nutrimēto:fz hoc illud in qđ fit ꝟuersio erat ꝑexistēs:⁊ nō ei additū:qz vt dcm̄ est:illud qđ cōuertit̄:ꝟuertit̄ ipz ⁊ fm totū:⁊ fm oēs ptes ei⁹. vñ hoc in qđ termīaf̄ ꝟuersio nullo⁹ trāsmutaf̄.s.corpus xp̄i: sed solū panis q cōuertit̄.

¶ Ad ꝑᵐ g̃ dōm qđ hec ꝟuersio sub nulla nāliuz mutationum cōtineť:fz ab oībus differt:vt ex dictis pz:hz tamen aliquā ꝟueniētiā cū trāsmutatōe nutrimēti iquātū vtraq̄z ꝟuersio fit in aliqđ ꝑexistēs:differt tn̄ ab ea iquātū hic nō fit aliq̄ additio sicut ibi. ¶ Ad zᵐ dōz qđ ī hac trāsmutatōe seu ꝟuersiōe ē aliqđ qđ trāsmutaf̄.s.panis: nō qdez ad modū aliaꝝ mutationū nāliū vt aliqđ ipⁱ⁹ maneat:fz fm totū ⁊ oēs ptes eius:vt dcm̄ est. ¶ Ad zᵐ dōm qđ trāsmutatio nālis ponit actū imperfectū:vt pz in 3⁹ phy.⁊ qz idē est subz actus pfecti ⁊ impfecti.ió oz qđ subm trāsmutatiōis nālis sit id qđ est subm post moduz actus pfecti.s. fozme ad quē tēdit motus ⁊ nō ipm iā pfectus: fz trāsmutatio huiⁿ ꝟuersiōis nō ponit aliquē actū ꝫperfectū:sed solū successionē q̄dā pfectoꝝ nō solū actū: fz reꝫ subsistētiū:successio aūt ē ī succedētibⁿ sibi fic⁊ ordo in ordinatis: fz fm regulā ī ꝑ lib.dist.16ᵒ.de relationis vatam erit ista relatio ordinis huius successiōis secūdum rem quidē in ipo pane qui mutaf̄:nō aūt in corpoze xp̄i vero nisi secūdum rationēm:qz ipm īmutatum manet. ¶ Ad 4.ᵐ dicēduz qđ cōmunicatio ꝓtat quādā collatiōez.⁊ ió exigit aliqđ recipiēs id qđ cōferť seu datur. vñ nō habet locū nisi in formalibⁿ ꝟsionibus:in qbⁿ mutatio nō attingit nisi vsqz ad formā.⁊ ió cū in hac ꝟuersione nihil maneat cui possit aliqđ cōferri nō habet locum cōicatio.

¶ Ad zᵃᵐ qōnem dōm.qđ causa quare aliq̄ mutatio nō est ī īstāti:est distātia eius qđ mouetur a termino morⁿ. distātiam aūt dico nō solum fm dimēsionez loci aut quātitatis:sed fm repugnātiaz fozme vel nature:⁊ ideo vbi nihil est repugnās fozme introducende forma ibi recipitur in īstāti ꝑsente agente: sicut patet de illuminatōe diaphani cum in eo nō sit aliquid cōtrariuz vel repugnās lucī.⁊ similiter in forma subito introducēda quando materia est necessitās ꝓtrarys dispōnibus ab ea exclusis:sicut aūt aer subiacet soli ad recipiēdum ab eo formā luminis nō existēte aliquo interposito:ita tota natura creata subditur diuino nutui: vt statim fiat omne qđ deus vult: qz quicquid ē in natura est materiale ⁊ nō cōtrarium dispōni diuine.⁊ idco ea q̄ ꝑ seipm facit pōt cum voluerit facere in īstāti:quādoqz aute successiue facit vt in nobis fm modū nr̄m opef̄:hoc tn̄ ꝟtingit qñ hoc qđ trāsmutaf̄ pōt

magis vel minꝰ distare a termio trāsmutatōis: qz ꝼm hoc fit successio in motu: cū aūt cōuersio de q̄ logmur ad ipaz lectū formis ⁊ dispositiōibꝰ vna res nō magis ꝛuenit cuz vna q̄ cū alia. nō pōt accipi maioz ⁊ minoz distantia a termino: qz hoc singulare demōstratū q̄tū ad hoc q ꝛuerti tur in cozpꝰ xp̄i: tñ distat ab alio singulari siue spēi q̄tum a singulari alterius speciei. ⁊ iō cōuersio predicta fit in instāti. ¶ Ad ꝑm g̊ dōm q ꝑ verba forme hñt sacꝛalem virtutem. vñ nō efficiūt nisi qō significāt. ⁊ iō cū significatio illa sua. ¶ Ad ꝛm dōm q ad hoc argumentū multiplr̄ respōdet q diuersis. Quidā ꝛcedūt q est signare vltimum ꝑter hoc q in toto quodam tpe fuit panis. ⁊ ita in quolibet instāti illiꝰ tpis. Uñ qdā istoꝝ dicūt q vnū est istans īquātū illud istās est finis p̄teriti tpis est i eo panis: īquātum aūt est p̄ncipiū futuri est in eo cozpꝰ xp̄i. Sz hoc nō ꝓcedit q diuersis. Quidā ꝛcedūt q est signare vltimum ꝑter hoc q in toto quodam tpe fuit panis. ⁊ ita in quolibet instāti illiꝰ tpis. Uñ qdā istoꝝ dicūt q vnū est istans īquātū illud istās est finis p̄teriti tpis est i eo panis: īquātum aūt est p̄ncipiū futuri est in eo cozpꝰ xp̄i. Sz hoc nō pōt stare: qz cōtradictoria simul esse ꝼm rez est impossibile: simul aūt ꝼm rem maxime sunt q̄ sunt i eodē istāti ꝼm rē. vñ ipole est duo ꝛtradictoria esse in istāti qō est vnum ꝼm rē quātūcūq; sit differēs ratōe: qz ex illa ratōe nō habet ordinē ad mēsuratū: ⁊ ad tps cui⁹ é termius: sz ad aliud ꝛtradictoria simul esse: qz dū est panis nō est cozpus xp̄i. ideo impossibile é q̄ sit vnū istās ꝼm rē i quo nūc vltimo é pāis. ⁊ nūc p̄mo cozpꝰ xp̄i. Ideo aly dicūt qō istud nūc est quodāmō vnū realr̄: ⁊ quodāmō diuersum: ⁊ potest exemplū de duab⁹ lineis se tāgētibus. de gb⁹ ꝛstat q nec ꝛtinētis: ꝛtigua. n. sunt quoꝝ termini sūt simul. Et similiter dicūt q esse panē ⁊ esse cozpꝰ xp̄i in altari ꝛtiguātur. vñ est vnū istās extra mēsurās in quo p̄mo est cozpꝰ xp̄i ⁊ vltimo panis: sz tñ sunt duo istātia si accipiamus vtruoꝝ tēpoꝝ gbus mēsurat esse panis i altari: ⁊ esse cozpꝰ xp̄i: ⁊ sic iter duo istātia q̄si ꝛtiguata nō est necesse eē tps nō pōt stare: qz cū p̄ctus sit terminꝰ linee q̄ pōt eē mēsura ⁊ tranea ⁊ extranea: possibile est p̄cta assignare: ⁊ intrīseca ⁊ extrīseca: sed istās est termius tēporis qō nūc̄q̄ é nisi mēsura extrīseca. vñ nō est accipe istās nisi qō se habet p modū extra iacētis p̄cti. ⁊ iō hec positio redit i idē impossibile cū p̄ma. Et ideo aly dicūt q sicut ꝑbatur. 4° phy. i toto tpe nō est accipe nisi vnū nūc ꝼm subaz. ⁊ q̄ nullo merētur duo istātia hoc est ꝼm ordinez tpis ad motum ⁊ actiōez quā mēsurāt: ꝑut. s. tps excedēs mēsurat aliquaz actiōez. ⁊ ita p̄ncipiū ⁊ finis illius actiōis est i tpe. ⁊ ꝼm hꝰ in tēpore numerātur duo istātia. ⁊ ideo ordo ⁊ habitudo duoꝝ istātiū adiuicē est ꝛsiderāda ꝼm actōes ⁊ motus q mēsurātur. vñ si accipiātur duo istātia respectu ciusdem motus ꝑut tps mēsurat p̄ncipiū ⁊ finē illiꝰ motus. sic oz q̄ iter duo istātia sit tēpus mediū: sicut iter p̄ncipiuz motus ⁊ finē est motus medius. si aūt accipiātur duo istātia per comparatiōez ad diuersos motus ꝼm q mēsurat p̄ncipiū vnius ⁊ finē alterius: sic inter duo istātia nō est tempus mediū: sicut nec motus est medius inter p̄ncipium vnius motus ⁊ finē alterius. ⁊ ideo cū quies mēsureť tpe sicut ⁊ motus duo istātia sunt se iuicē ꝛsequētia: quoruz vnū mēsurat finē q̄etis in quo erat panis ⁊ alterum p̄ncipiū quietis i quo est cozpus xp̄i. Sed hoc ite᷒ nō potest stare: qz istātia tēporis distinguūtur p cōparatiōez ad illuz motū a quo tps potest habere vnitatē vel multitudinez ad quā comparat: nō solū sicut mēsura ad mēsuratū: sed sicut accidens ad subiectū. s. motum celi qui est continuus ⁊ interruptiōez nō patitur ꝼm nām. vñ qualitercūq; signes duo istātia in tpe semp est accipe tempus mediū: qz est accipe iter quelibet momēta motus celi motū medium. ⁊ ideo in alys motibus nō differret siue comparentur diuersa istātia ad eūdez motū siue ad diuersos. ⁊ patet etiā q hec positio cōtradicit dicto p̄hi in 8°. phy si. vbi ꝑbat q iter quoslibet motus ꝛtrarios est ges media: qō nō oporteret si duo istātia modo p̄dicto possent se iuicē cōsequi. Et ideo aly dicūt q ista cōuersio cuz sit supra naturā nō habet ordinē ad motū celi. vñ nō mēsuratur tempore: sed istāti qō est mēsura motus celi: ⁊ ꝑpter hoc nō est incōueniēs si duo istātia succedūt sibi sine tempore medio: sicut i p̄mo lib. di. 37ª. dcm̄ est de motu angeli. Sz hoc ite᷒ stare nō pōt: qz ista cōuersio sequit motum ꝑ platōis verboꝝ qui habet reduci ad mēsuraz motus celi: sicut illuminatio sequit ad motū localē quo defert illuminans. ⁊ iō opz q istantia accipiātur in hac cōuersione ꝼm mēsuram motus celi. Et ꝑpter hoc aly dicunt q nō est simul signare duo istātia: in quoꝝ vno p̄mo sit cozpus xp̄i: ⁊ in alio vltimo sit panis: qz sic de necessitate esset iter ea tempꝰ mediū: sed tñ vtrūlibet coꝝ pōt p se signari. Sed hoc ite᷒ nihil é: qz designatio nostra nihil facit ad hoc q tempus iterſit vel nō interſit. vñ si sint duo instantia ꝼm rem in quoꝝ vno é panis vltimo: ⁊ in alio cozpꝰ xp̄i p̄mo siue signētur a nobis siue nō: oportet esse tempus mediū. ¶ P̄. exquo istās illud é signabile: nō vr̄ q possit designatio eiꝰ ipediri p designatōez alteriꝰ istātis cū iste due designatōes nō sint ꝛtie. ¶ Et iō alr̄ dōz q ñ é designare vltimū istās: sz vltimū tps i quo é panis: iter tps aūt ⁊ istās ñ cadit neciō tps mediū sicut cadit mediū iter duo istātia. Et vitas hꝰ qōnis appet ex hoc q ꝑs dicit i. 8°. phy. q̄ qñ ex albo fit nigꝝ i toto tpe mēsurāte motū alteratōis erat albū: sz i vltimo istāti illiꝰ tpis est nigꝝ. vñ ꝼm ipm nō est dādū q i toto illo tpe sit albū: sz i toto ꝑter vltimū nūc: ⁊ qz añ vltimū nūc alicuiꝰ tpis nō é accipe penultimū: sicut nec añ vltimū p̄ctū linee penultimū. iō nō é accipe vltimū istās in q̄ erat albū: sz vltimū tps. ⁊ silr̄ é de illis mutatōibꝰ q̄ sūt termini motꝰ: sic̄ gnatio é terminꝰ alterationis: qz cū ex aere fit ignis i toto tpe alterationis p̄cedētis erat aer ꝑter vltimū istās in q̄ é ignis. ⁊ silr̄ é i illumiatōe respcū motꝰ local⁹. ⁊ iō cū ꝛuersio sit terminꝰ cuiusdā motus. s. platōis ꝑboꝝ in toto tpe p̄cedēti erat pāis ꝑter vltimū istās in q̄ é cozpꝰ xp̄i. ¶ Ad 3ᵐ dōz q i q̄libz mutatōe oz designari nūc ⁊ ꝑus ꝼm duos termios mutatiōis q sūt icōtingētes: vt dr̄ i ꝑ phy. i. q nō pōt silr̄ eē. vñ ꝛz diuersitatē termioꝝ i diuersis mutatōibꝰ ꝛz ꝳ diuersimode signatur ibi nūc ⁊ ꝑus. Aliq̄. n. mutatio é inter cuiꝰ termios pōt accipi mediū qō minꝰ distat ab vno extremoꝝ q̄s alioꝝ. vñ añq̄ pueniat ad vltimū mutatōis terminū fuit recessus ab vno termio: ⁊ accessus ad alteꝝ: i quo ꝛsistit mutatōis rō. ⁊ iō vtrūq; ad illā mutatōez ꝓtinet ⁊ nūc. s. i q̄ termiať accessus ⁊ recessus. ⁊ ꝑus illud in q̄ icepit. ⁊ iō taľ mutatio nō é in istāti: sz i tpe. Aliq̄ vo mutatio é iter cuiꝰ termios nō pōt accipi mediū in codē subo nisi forte p accn̄s: sicut iter affirmatiōez ⁊ negatōez: qz ꝛdictio é oppō cuiꝰ nō est mediū ꝼm se: vt dr̄ i ꝑ posteri. p accn̄s ăt pōt accipi ibi mediū ex ꝓte negatōis cui aligd adiūgať: qō magis vel minꝰ distat ab affirmatōe siue illud sit ꝛriū i eodē gñe directe siue dispō ꝛria: sic̄ iter nō albū ⁊ albū accipiť p accn̄s mediū ex ꝓte colozis cui aliq̄ negatio albedis: sz q magis vel minꝰ distat ab albedie: ⁊ iter nō ignē ⁊ ignē accipiť mediū ꝼm q aligd é magis vel minꝰ frīdū aut hūidū. vñ in omnibꝰ mutatōibꝰ in gbꝰ etiaz sunt affirmatio ⁊ negatio tñ: seu ꝑuatio ⁊ forma tñ p se loq̄ndo nō pōt eē recessus a termio vel accessus ad terminū añ pueētiōez ad vltimū terminū. ⁊ iō illud ꝑnᵐ ñ ꝓtinet p se loq̄ndo ad hāc mutationē: sz solū p accn̄s rōne illiꝰ adiūcti ad negatiōez ꝼm q

p accñs negatio recipiebat magis ⁊ min⁹. ⁊ p ons mediū. vñ p se loquēdo ptinet ad motū p̄cedētez sicut ad alteratione q̄ p̄cedit gñatiōez ⁊ ad motū localē q p̄cedit illuminatiōez: ⁊ pp hoc iste mutatiōes dñr esse in instāti: ⁊ qz vt dcm̄ est iter subam panis: ⁊ subam corporis xp̄i nō est accipe mediū qō magis sit ꝓpinquū corpi xp̄i q̄z suba pāis: q̄tū ad hoc q̄ ꝓuertaī in ipm dīna virtute. iō sil'e est iudiciū de ista ꝓuersiōe ⁊ de p̄dictis mutatōib⁹. vñ ad hāc cō uersionē nō ptinet nisi illud nūc in quo desinit esse panis: ⁊ icipit esse corp⁹ xp̄i: sed illud p̄mū ptinet ad totū tps precedēs qō mēsurabat ꝓlatōez verboꝝ que quo dāmō efficit ꝓuersionē. ¶ Ad 4m dom q̄ mutatio vt dcm̄ est in instāti ē: sed mot⁹ p̄cedēs ē in tpe: si g̃ icludit in factōe tam mot⁹ p̄cedēs q̄z mutatio q̄ est termin⁹ ei⁹ sicut gñatio alteratiōis: tūc fieri ptinebit ad motū p̄cedētē. ⁊ factū esse ad terminū mot⁹ q est ipsa gñatio. ⁊ sic nō sil'fit ⁊ factū ē. si aūt factio nō extēdit se ad mutatōez illā. tūc vtrūq̄ est sil': ⁊ fieri ⁊ factū esse: ⁊ sic qō fit ē. si dicaī fieri rōne ipsius mutatiōis q̄ tūc est: sz fcm̄ ē rōne termini mutatiōis: sicut enim dicimus q̄ sil'terminaī motus ⁊ termīatus est: simil' illuminatur aer ⁊ illuminatus est. ⁊ similiter etiam est in conuersione de qua loquimur.

¶ Ad 3am. q. dom q̄ q̄to aliq̄d est pmanētius: tanto difficiliꝰ trāsmutaī: ⁊ qz subm in q̄libet mutatiōe manet. iō in oīb⁹ mutatōib⁹ mā est maxime manēs cū sit subm oīum mutationū. vñ illa mutatio q̄ ad ipsam mām attingit est difficilior ⁊ maioris vtutis oñsiua q̄z q̄cūq̄z alia trāsmutatio ex pte ei⁹ qō trāsmutaī: ⁊ qz creatio ⁊ hec ꝓuersio ptinḡt vsq̄z ad essentiā mām: vt ex p̄dictis pz: ꝓstat has mutatiōes esse maioris vtutis oñsiuas q̄buscūq̄z alys in q̄bus mutaī vel forma subalis vel accñtalis: vel locus exterior sed iter has duas vr̄ creatio simplr loquendo p̄cellere: qz p ipāz materie eēntia ꝓducīt ex quo ꝓsequīt: vt a ꝓducēte p hāc ꝓuersionē possit in alterꝝ trāsmutari: sed ex parte ei⁹ ad qō est mutatio: mutatio q̄ est in vnione humane nature ad diuinā psonā p̄cellit has. ⁊ oēs alias mutatōes in difficultate. vñ ipa ē miraculū miraculoꝝ oīuz. ¶ Ad p̄m q̄ dom q̄ mutatio ista fit ex existēte in exñs: p̄ter moduz aliaꝝ mutationū q̄ fiūt ēt ex exñtibus in exñtia: ex quaꝝ ispectōe itellectus nost⁹ sibi suas ꝓceptiōes formauit. ⁊ iō hec ꝓuersio vr̄ esse ꝑ ꝓceptiōes intellectus: ⁊ ppter hoc difficili⁹ ei assentīt q̄z creatiōi q̄ est ex oīno nō exñti cuius modi mutatōez nō vidit. ¶ Ad 2m dom q̄ aliq̄ actōe potest esse resistētia dupl'r. vno mō ex pte agētis qñ. s. ex cōtrario agēte virt⁹ ipsi⁹ debilitaī. alio⁰ ex pte ipsi⁹ effectus qñ ex ꝑria dispōne ipedīt effect⁹: in omni actiōe vbi agēs nō patīt p̄ma resistētia nō hz locū: sed secūda soluz. vñ in opatōib⁹ dīnis nō attēdīt difficultas hz resistētiā ad agētem: sz fm ipedimētū effectus: magis aūt ipedīt effect⁹ p subtractiōez potētie recipiētis q̄z p rōnē ꝑrie dispōnis: qz ꝑria dispō nō impedit effectū nisi iquātuz facit potētiam idispositam. ⁊ iō maior difficultas est in creatōe vbi oīno mā nō p̄existīt q̄z vbi p̄exñti mā est aliq̄d qō effectui contrariādo repugnat. ¶ Ad 3m dom q̄ sic se hz potentia nālis ad mutatiōes nāles: ita se hz potētia obedētie ad conuersiōes miraculosas. vñ fm modū miraculose cōuersionis est ēt modus obediētialis potētie in creatura in aliud ꝓuertēdo. sicut g̃ in ꝓuersiōib⁹ formalibus inest potentia obediētie. ad recipiēdū talē formā: ita in hac substantiali cōuersiōe inest potētia obediētie: vt hec suba cōuertaī in illā. vñ maioris virtutis oñsiua est creatio ī qua nulla potentia obediētie p̄existīt q̄z hec conuersio.

Ad quartum sic p̄cedīt: vr̄ q̄ p̄dicta cōuersio possit exprimi p verbū substāti/ num alteri⁹ tpis q̄z p̄ntis vt dicaī. Qō est panis erit corp⁹ xp̄i: vel qō est corp⁹ xp̄i fuit panis. Amb. enī dicit in lib. ō sacr̄is q̄ erat panis añ ꝓsecratōez. ¶ P̃. maior est ꝓueniēs tia q̄to p̄fectior est ꝓuersio: sz hec ꝓuersio ē p̄fectior oīb⁹ alys: qz in hac ꝓuertīt totū in totū: ⁊ ptes in ptes: sicut ex p̄dictis pz: cū g̃ in alys ꝓuersiōibus vtimur tali mō loq̄/ di. s. qō erat aq̄ ē vinuz: vel qō erat aer est ignis: vr̄ multo fort⁹ hic q̄ possit dici: qō est corp⁹ xp̄i erat panis. ¶ Sz ꝓtra: qō est relatiuū suppositi ciuscūdē: sed nō est accipe aliquod suppositū qō fit q̄ñq̄z panis q̄ñq̄z corp⁹ xp̄i: vt ex p̄dictis pz: g̃ nō est dom: qō ē corp⁹ xp̄i fuit panis.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ hec sit vera: panis fit corp⁹ xp̄i: ad oē enim facere sequīt fieri: sz xps fecit ea. s. panē ⁊ vinū corp⁹ suū: vt Dam̄. dicit. g̃ panis fit corpus xp̄i. ¶ P̃. omne qō ꝓuertīt in altez fit illud: sz panis conuertīt in corpus xp̄i: ergo fit corpus xp̄i. ¶ Sed contra: omne fieri terminaī ad factū esse: sed hec nūq̄z erit vera: panis est factus corp⁹ xp̄i: qz qō factū est ē: pāis aūt nunq̄z est corpus xp̄i: ergo ⁊ hec est falsa: panis fit corpus christi.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ hec sit falsa: de pāe fit corp⁹ xp̄i: ex eodem enī fit aliquid ⁊ factū est: sz hec est falsa: corpus christi fuit ex pane vel ex pane: ergo ⁊ hec: corpus christi fit de pane. ¶ P̃. denotat ꝓsubstātialitatem: vt magister dicit in p̄mo disti. 36a. sed nulla ꝓsubstātialitas est panis ad corp⁹ christi: ergo nō p̄ōt dici q̄ corpus christi fuit de pane vel ex pane. ¶ Sed ꝓtra Amb20. dicit: vbi accessit cōsecratio de pane fit corpus christi.

¶ Ulterius videī q̄ hec sit vera: panis p̄ōt eē corp⁹ christi: motus enim est actus existentis in potentia: sed panis mutaī in corpus christi: ergo panis est potētia corp⁹ christi: ergo p̄ōt esse corpus christi. ¶ P̃. Amb. dicit q̄ panis potest esse corpus christi cōsecratiōe que fit christi sermone. ¶ Sed cōtra: qō p̄ōt esse aliquid nihil phibet si ponatur illud: qz possibili posito fm phz nō sequīt incōueniēs: sed inconueniēs sequīt si dicaī: panis est corpus christi: g̃ hec est falsa: panis p̄ōt esse corpus christi.

¶ Respōdeo dom ad p̄mam q̄stionem q̄ hec cōuersio in hoc differt ab omnibus alys mutatiōibus q̄ in omnibus alys mutationibus est aliq̄ subz cōmune: in hac aūt nō: sed solū est accipe duos terminos cōuersionis. ⁊ ideo oēs locutiones exprimētes mutationē p quā importaī ordo termini ad terminū sunt cōcedende in hac materia sicut hec. panis conuertitur in corpus christi: locutiōes vo que exprimunt idētitatem subiecti nō sunt cōcedende ꝓprie loquēdo: sed qz in hac cōuersione est aliquid simile idētitati subiecti. s. cōmunitas specieruz que manēt hincinde: quānis ille species nō sint mutatōis subiectū. ideo etiā tales locutiōes aliquādo a sanctis posite iueniūtur: vt ridentes hec locutio que est: hoc fuit illud: vel qō est hoc erit illud: expresse importāt idētitatem subiecti mutatiōis ꝓpter naturā relatiōis. ideo nō est simpliciter concedēda.

¶ Ad p̄muz g̃ dom q̄ verbū Amb20. est exponēdum: qō erat panis est corpus christi. i. qō est sub speciebus panis: p̄mo fuit panis: ⁊ postea corpus christi. ¶ Ad 2m dom q̄ fm phm in scō de aīa. Passum in pricipio est dissimile: sed in fine est simile. vñ perfecta cōuersio requirit perfectam distātiam in pricipio: ⁊ pfectā vnitatem in fine: sed hoc nomē panis importat qō erat in pricipio: qz importat terminuz a quo. ideo q̄to pfectior est cōuersio tāto min⁹ p̄ōt corpus christi de pane predicari.

¶ Ad secūdam qōnez dom q̄ cum dicitur hoc fit illud ex vi locutiōis in li hoc importatur subiectum factionis. vt de hec est per se: homo fit albus: sed hec est per accidēs: nigrum fit album: subiectum autem factiōis commune est vtriq̄ termio: vñ pz q̄ predicta locutio importat cōitatem subiecti ⁊ ꝓprie nō ē ꝓcedēda. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q̄ ex-

ponẽdũ est ꝟbũ Dam̃.sicut expositũ ẽ ꝟbuz Amb. vt relatio importata in li ea, designet vnitatẽ spẽrũ ꝛ nõ subiecti vnitatẽ. ¶ Ad 2m dõm ꝙ in hac locutiõe: panis cõuertit̃ in corpus xp̃i: importat̃ trãn ordo vnius termini ad alterũ: in hac aũt panis fit corpus xp̃i: importat̃ vnitas subiecti. ideo non est similis ratio de vtraq;.

¶ Ad 3am.q.dõm ꝙ sic̃ ꝑz in p̃ phy. hoc fit hoc: dicimus in pmanẽtib9 ꝙ sc: ſz in nõ pmanẽtib9 ꝙ accñs: sed ex hoc fit hoc dr̃ ꝓpe in nõ pmanẽtib9: dicimus.n. ex nõ albo fit albũ: ꝛ si aliq̃ dicat̃ aliqd fieri ex pmanẽte hoc ẽ intẽgtũ intelligit̃ cũ pmanẽte aliqd nõ permanẽs: sicut cum dr̃: ex tio: hoc fit hoc: exprimit idẽtitatẽ subiecti: hec aũt locutio ex hoc fit hoc: ꝑncipal'r exprimit ordinẽ termiorũ adinuicem, ꝛ ꝓñs q̃nq; vnitatẽ subiecti. vñ q̃nq; ipoztat trãn ordinẽ sine hoc ꝙ ipoztet subm vt cuz dr̃: ex mane fit meridies, i. post: vt dr̃ in 2o. Metha. ꝛ ſm hoc erit incõgrua: panis fit corp9 xp̃i: ſz hec erit ꝺcedẽda: ex pane fit corp9 xp̃i: ſi li ex. nõ denotet subm ꝛ q̃si cãm mãle: ſz trãn ordinẽ terminoꝝ ꝺuersiõis adiunicẽ: ſz hec. de pane fit corp9 xp̃i: ẽ mutatus ꝓpria: qz hec ꝓpositio de. notat consubstãtialitatẽ: vt Amb. cãgit: trãn q̃nq; de: ponit̃ ꝑ ex: ꝛ sic põt concedi ꝙ de pane fit corp9 xp̃i: sic̃ ex pane. ¶ Ad p̃m g̃ dõm ꝙ cũ dr̃: õ qz qð significat̃ in factũ esse significat̃ iã eẽ: ꝛ sic nõ ꝺcedi ꝙ de pane sit factũ corp9 xp̃i: qz significaret̃ ꝙ panis habẽret ordinez ad corp9 xp̃i in cẽndo: qð flm ẽ: qz nõ est tum ꝙ de pane fit factũ corp9 xp̃i: ita ꝓ eius: põt etiaz importare ordinẽ in fieri qð ꝓcessit factum esse: ꝛ sic sicut ꝺcedit̃ hec: de pane fit corp9 xp̃i: ita potest concedi ista: ex pane factum est corpus christi. ¶ Ad 2m ꝑtet solutio ex dictis.

¶ Ad 4am.q.dõm ꝙ cũ potẽtia ptineat ad subm nõ est dubiũ ꝙ cũ dr̃ panis põt esse corp9 xp̃i: ipoztat̃ vnitas subiecti, ꝛ iõ nõ ẽ cõcedẽda: qz nihil pãis vnq̃ erit aliqd corpis xp̃i: sed sicut conceditur ista: panis conuertitur in corpus xp̃i: ita põt ꝺcedi ista: panis põt ꝺuerti: qz cui9 est potentia ei9 ẽ actus: vt dr̃ i lib. de sõno ꝛ vigilia. ¶ Ad p̃m g̃ dõm ꝙ ista diffõ ſi bz locũ i ista ꝺuersiõe: vt ex ꝓdictis ꝑz. ¶ Ad 2m dõz ꝙ illud ꝟbũ Amb. exponẽdũ ẽ sic̃ ꝑus dcñ est.

¶ Questio. II.

Deinde q̃rit̃ de mã h9 sacri. Et circa hoc q̃runt̃. 4. Primo vtr panis ꝛ vinuz sint mã huius sacramẽti. Secũdo qualis panis. Tertio quale vinum hui9 sacri materia esse possit. Quarto de aque admixtione.

Ad primum sic ꝓcedit̃: vr ꝙ nõ debeat esse duplex mã h9 sacri: quãto. n. aliqd est simplici9 tãto nobili9. vnde ꝛ simplicissima sunt nobilissima: ſz hoc sacrm̃ ẽ nobilius alys: g̃ dz eẽ simplicius: cuz g̃ alia sacra ꝥnã tñ mãm habeãt sicut baptismus aquã: confirmatio crisma: vr ꝙ nõ debeat eẽ duplex mã hui9 sacri. ¶ Ꝑ. mã sacri dz rñdere ei qð ẽ sacrm̃ ꝛ res i sacro: qz est signuz eius: sed totũ illud quod est res ꝛ sacramẽtũ ꝺtinetur sub spẽ pãis. ſ. totus xps: g̃ pãis ẽ tota mã h9 sacri: ꝛ sic ideẽ qð ꝑus. ¶ Ꝑ. ℔ sacrz ordiat̃ ad vsuz fideliũ: ſz trãn snb vna spẽ ꝑ̃lo hoc sacrm̃ ministrat̃. ſ. sub spẽ panis: g̃ tãtuz vna eiusdẽ dz esse mã. ¶ Ꝑ. posset ꝺtingere ꝙ in aliq̃ terra triticũ haberet̃ ꝛ nõ vinũ vel ecõuerso. g̃ in tali casu liceret ꝛ in vna spẽ trãn cõficere. ¶ Sz ℨ: sacrm̃ eucharistie ꝓpo initiũ sumpsit: sed xps discipulis duo in cena dedit. ſ. panẽ ꝛ vinũ: g̃ debens eẽ mã h9 sacri. ¶ Ꝑ. mã sacri dz rñdere vsui sacri: sed mãducatio q̃ est vsus h9 sacri: vt supra di. 9a. dcñ est: regrit cibũ ꝛ potũ: g̃ h9 sacri mã dz esse duplex: vna q̃ ꝓpetat i cibũ ꝛ alia q̃ cõpetat in potũ.

¶ Ulteri9 vr ꝙ nõ debeat esse mã h9 sacri panis ꝛ vinuz: sacramẽta. n. legis mosayce ꝓpinquiora fuerũt sacramẽtis legis noue q̃z sacra legis nature: ſz in lege mosayca ꝟz modũ sacri mãducabant̃ carnes aialium: g̃ hoc magis dz esse mã h9 sacramẽti q̃z panis ꝛ vinũ que sumebant̃ in lege nature ꝑ modũ sacramẽti. ¶ Ꝑ. mã sacri dz cõpetere vsui sacramẽti ꝛ significatioi: sed exp̃ssius significaret caro aialis alicui9 carnẽ xp̃i q̃z panis: qz maiorẽ hz ꝺuenientiã ad ipsam: ꝛ itez magis reficit: g̃ magis dz caro esse mã h9 sacramẽti q̃z panis. ¶ Ꝑ. sacramẽta ifirmis ministrari debẽt: qz medicine sunt: sed vinũ nõ dat̃ infirmis: g̃ nõ dz esse mã h9 sacri. ¶ Ꝑ. illud sacrm̃ nõ solũ ꝓfiguratum fuit in oblatiõe Melchisedech q obtulit panẽ ꝛ vinuz: vt dr̃ Genes. i 4.o ſz ẽt in fauo mellis quẽ sumpsit Jonathas: vt dr̃ p̃ regũ. i3.o g̃ etiã mel deberet esse mã h9 sacri: ꝛ preci pue ꝓpter suauitatem. ¶ Ꝑ. in hoc sacramẽto cõtinetur xp̃s vt cibus paruulorũ: ſz puulis dat̃ in cibũ lac: ergo lac deberet esse mã huius sacramẽti.

¶ Ulteri9 vr ꝙ panis ꝛ vinũ non possint esse mã h9 sacramẽti nisi sub determiata q̃ntitate: ĩ sacris. n. intẽtio regrit̃ ꝺformis ĩtentiõi ecclie: ſz si aliqs vellet ꝺsecrare totũ panẽ qui est in forO ꝛ totũ vinuz qð est in cellario ĩtentio ei9 nõ esset cõcors intẽtiõi ecclie que ĩtẽdit ꝺsecrare ad vsuz fideliũ: qð etiã verba istituẽtis oñdũt. Accipe inqt ꝛ mãducate ꝛc. g̃ regrit̃ determiata q̃ntitas panis. ¶ Ꝑ. virt9 data verbis ꝛ ministro dat̃ ad veneratõez sacri: nõ ad irrisionẽ: sed si imoderata q̃ntitas panis ꝛ vini ꝺsecraretur verteret̃ in irrisionẽ: g̃ nõ põt ꝺsecrari nisi sub determiata quãtitate. ¶ Ꝑ. si aliqs in mari boiem bap: içet illa tãn aqua verbo vite sanctificat̃ que ad vsum ablutõis cedit: ꝛ nõ totũ mare: g̃ a simili ꝛ hoc tñ de pãe ꝛ vino ꝺsecrari põt quãtũ põt venire in vsum fideliũ. ¶ Sz ℨ ſm plm i 9o. Etb. Omne determinatũ est mediũ duoꝝ extremoꝝ determiatoꝝ: ſz q̃ntitas pãis q ꝺsecrari põt nõ est mediũ duoꝝ extremoꝝ determiatoꝝ: qz nũq̃ est ita parua q̃ntitas quin possit ꝺsecrari: g̃ nõ est determinata q̃ntitas etiã ſm magnitudinẽ. ¶ Ꝑ. ꝺstat ꝙ sacerdos hñs paucos parochianos põt tñ de pane ꝺsecrare q̃ntum habẽs multos q̃ntis nõ debeat: sed nõ põt accipi tanta quãtitas panis q̃ nõ possit venire in vsum multoꝝ parochianoꝝ: ꝛ ꝑcipue cũ vnus homo possit ꝛ multũ ꝛ paꝝ in quãtitate sumere: ergo nõ potest esse tãta materia panis quin possit cõsecrari etiam a quocũq; sacerdote.

¶ Rñdeo dõm ad p̃am.q. ꝙ materia sacramẽti debz competere ꝛ significatõi sacramẽti ꝛ vsui. ꝛ vtroq; modo exigitur duplex mã in hoc sacramẽto: vsus enim huius sacramẽti est mãducatio q̃ ad sui ĩtegritatem ꝛ cibũ ꝛ potũ exigit. ꝛ ideo huius sacri dz esse duplex mã: vna que in cibuz sumit̃: ꝛ alia que in potuz. Significatio aũt sacramẽti est duplex. Una ſm ꝙ repꝛesentat ꝑteritũ: ꝛ sic in hoc sacramẽto significat̃ passio xp̃i in q̃ separatus fuit eius sanguis a corpore. ꝛ ideo sepatim in hoc sacro offerri debet signuz corporis: ꝛ signum sanguis duplici materia existẽte. Alia significatio sacramẽti est de effectu p sacramẽtum ĩducẽdo: qz sacra efficiũt qð figurãt: ꝛ sic cuz hoc sacrm̃ ad salutem corpis ꝛ aie sumat̃: opz ꝙ sub spẽ pãis ad significandam salutẽ corporis: ꝛ sub specie vini ad significandaz salutem anime hoc sacrm̃ ꝑficiat̃: vt in littera magister dicit. ¶ Ad p̃m g̃ dõm ꝙ simplicitas ꝑ se nõ est cã nobilitatis: ſz ꝑfectio. vñ vbi perfecta bonitas in vno simplici inuenit̃: simplex ẽ nobili9 q̃z cõpositũ: q̃n aũt ecõtrario simplex est imperfectũ: cõpositũ vo perfectũ. tũc compositũ est nobilius q̃z simplex sicut homo est nobilioz terra. ꝛ iõ hoc sacrm̃ q̃ntis sit magis compositũ rõne materie est tñ nobili9: qz est magis ꝑfectũ: ꝙ aũt ad perfectionem eius hec compositio exigat̃ ꝑz ex dictis. ¶ Ad 2m dõz ꝙ quãuis totus xps sit sub spẽ panis ſm rei veritatẽ: nõ tamen est ibi ex vi sacramẽti nisi corp9 eius vt ex dictis ꝑz: et ꝟz

q̄ venit in vsum fideliū. ¶ Ad 3m dom q̄ ppl'o nō dat̄ sanguis pp pticulū:qz vna gutta sanguis citi⁹ laberetur q̄ alię pticula corpis. vñ ministris altaris ꝑm ꝯsuetudinez aliquoz dat̄ pticipatio sanguis de q̄bus p̄sumit̄ q̄ in talibus magis sint cauti i lege veteri ō libaminib⁹ nihil habebant offerentes:ſz soli sacerdotes q̄ q̄ significabat̄ pot⁹ h⁹ sacri:de sacrificys aūt habebāt q̄b⁹ significabat̄ cibus h⁹ sacri. ¶ Ad 4m dom q̄ quāuis ꝯsecratio panis nō dependeat a ꝯsecratiōe vini qō gdā posuerūt: vt supra di. 8a. dictuz est:tñ poti⁹ deberet desistere q nō haberet vtrūq; q̄ ꝯficere p̄ter morez ecclie in vna tñ spē:q̄uis etiā si i vna tñ spē ꝯsecraret ꝯsecratū esset:peccaret aūt grauiter nisi post ꝯsecratiōez corpis añ ꝯsecrationē sanguis occideret vel alias p̄ter culpam suam impediretur.

¶ Ad 2am.q.dom q̄ cā q̄re panis z vinuz sunt mā h⁹ sacri inter alios cibos z pot⁹ est institutio dīna. Causa aūt institutionis multipl'r pōt assignari. Prima ex pte vsus sacri: qz hec duo cōmunius in cibū z potū veniūt. vñ ꝯuenientius p hoc in cibū z potū spūalē māducimur. Secūda ex effectu sacri:qz vt dr̄ in glo.p̄a. Lor.xi.pāis pre ceteris cibis sustētat corp⁹ z vinū letificat cor. z sil'r hoc sacrm sustentat magis z letificat charitate iebriatos q̄ alia sacra. Tertia ex ritu celebratōis:qz mūdi⁹ tractant̄ q̄ alia q̄ in cibuz z potū veniūt. Quarta ex significatōe duplicis rei huius sacramēti:qz panis ex multis granis ꝯficit z vinū ex mltis acinis ꝯfluit qō competit ad significadū corp⁹ xp̄i vez z mīsticū:vt supra di. 8a. ocñ est. Quinta ex repsentatōe ei⁹ qō p̄cessit:grana in area ꝯculcant̄ z pāis in fornace decoq tur:z vinū in torculari exp̄mit̄:q̄ oia competunt ad repzsentādū passionē xp̄i. ¶ Ad p̄m ḡ dom q̄ hoc sacrm nō debuit in spē alicui⁹ sacri legis mosaice īstitui vt oñderetur cessatio legaliū:quoz sacerdotiū ē ipfecti⁹ sacerdotio xp̄i. z iō ꝯueniēter ad illas spēs in no.testa.reducit̄ q̄b⁹ oñdit̄ sacerdotiuz no.testa.sic p̄minere sacerdotio leuitico. s.ad oblatōez Melchisedech:vt apl's p̄bat Heb.7o. ¶ Ad 2m dom q̄ caro de rōne sui nō dicit aliqd ordinatū in cibuz: ſz quādā rē nāe.z iō nō ita ꝯpetēter significaret caro aialis carnē xp̄i:vt est cib⁹ fideliū ꝑm q̄ in hoc sacro cōtinet̄ sicut panis:qz ad hoc ꝯfect⁹ est vt cib⁹ sit. ¶ Ad 3m dom q̄ vinū q̄uis nō det̄ infirmis q morbo febrili subiacēt: datur tñ debilib⁹ vt ꝯfortent̄.z sil'r hoc sacrm nō est dāduz his q sunt in febre pctī:ſz ad ꝯfortatiōnē debiliū q a pctō liberati sunt. ¶ Ad 4m dom q̄ mel q̄uis bēat suauitatē: est tñ inflatiuū.z iō magis cōgrue significat suauitatē tēporalē q̄ iflat q̄ charitatē q̄ edificat. vñ z in sacrificys veteris legis apponi p̄hibebat̄.z iō ēt nō cōpetit huic sacro. ¶ Ad 5m dom q̄ q̄uis cib⁹ iste sit puuloz p būilitatē: est tñ grādiū in fide. vñ Aug. Lib⁹ sum grādium.z ideo nō cōuenit vt sub spē lactis sumatur.

¶ Ad 3am.q.dom q̄ qdā dicūt q̄ virt⁹ nō est data ministro z vbis ad ꝯsecrādū panē z vinū sub q̄cūq; q̄titate: ſz sub tāta q̄titate q̄ta pōt cōpetere ad vsum fideliuz: sic enim ꝯformabit̄ ītētio ꝯsecrātis intētiōi ecclie. Sed hoc nō vr̄ vez:nō enim pōt dici q̄ q̄titas māe sit determinata ꝑm vsum q in p̄senti occurrit:qz sic sacerdos in deserto non posset cōficere tot hostias quot sacerdos alicui⁹ ciuitatis hñtis multos pochianos: qō falsuz est:ſz ꝑm vsuz q nūq; occurrere pōt:tātū ḡ de vino z pane ꝯsecrare pōt q̄ tū est sumibile ab oīb⁹. Ad hoc aūt nō ē q̄titas determiata:precipue cuz vn⁹ hō possit sumere in magna q̄titate z parua quātitate. vñ quātitas pua vel magna ad hoc nihil facit. ¶ Ad p̄m ḡ dom q̄ sacra ad aliqd ordinant̄. vñ in sacris ē duplex intētio. Una q̄ ordinat̄ ad pfectōez sacri:z hec est essentialis sacro. vñ ea ptermissa nō est sacrz. Alia q̄ ordinat̄ ad finē sacri:z hec cōsequit̄ sacrm vt ea posita vel remota nihilomin⁹ pficitur sacrm. sicut si aliquis intendat baptiçare aliquē vt lucrum tempozale consequat̄: sacrm baptismi vez est:qz ꝑm p̄mā intētionem cōformat̄ intentiōi ecclie:q̄uis nō q̄tū ad secūdā.z sil'r in hoc sacro si sacerdos ītēderet ꝯsecrare nō ad sumēdū:ſz vt i veneficys vtereť:vez corp⁹ xp̄i eēt. vñ z si aliqs sacerdos itenderet ꝯsecrare magnā q̄titatē panis z vini nō ad vsuz fideliuz: ſz in irrisionē eēt ꝯsecratū:nō tñ dico q̄ posz ꝯsecrare tantū panē q est in ciuitate sil'r vel q est in foro: qz ipsa forma pnoie demōstratiua vtens oñdit q̄ mā ꝯsecrāda dz esse coram sacerdote. vñ sacerdos exīs in domo sua non posset ꝯsecrare panē q est in altari:qō ēt nō pōt de toto pane q ē in foro:neq; de toto vino qō ē in cellario: ſz q̄tūcunq; sit q̄titas panis z vini q̄ cōzā sacerdote ꝓponit̄:credo q̄ possit ꝯsecrari ab ipso. ¶ Ad 4m dom q̄ potestas ois a deo ē: vt dr̄ Ro.iz⁰. z quātū est de intētiōe dantis potestatez accepta bonum est ordinata:nihil tñ ꝓhibet gn potestate accepta abutat̄. vñ sicut ꝑlati ecclie hñt potestatē in edificatiōnē z nō in destructiōez:tñ multa pñt facere q̄ sunt in destructiōnē:ita virtus cōsecrādi data est vbo z ministris ad honorē:tñ pōt aliqs abuti vt ad irrisionē vel ad lucrū vel aliquid hꝺ faciat. ¶ Ad 3m dom q̄ pfectio sacri in baptismo vite qō in vsum venit:ſz pfectio h⁹ sacri ꝯsistit in ipsa materie ꝯsecratōe z vsus est ꝯñs ad hoc sacrm. vñ pfectio h⁹ sacri nō dep̄det ab vsu sicut ē in baptismo.

Ad secundum

sic ꝓcedit:vr̄ q nō oz q̄ sit panis triticeus: hoc enim sacrz est memoriale dñice passiōis:sed magis cōpeteret ad signandum passionē panis ordei qō est duz z hispidū q̄ granum tritici qō est delicatū:ḡ ex alio frumēto panis cōfect⁹ pōt esse mā h⁹ sacri. ¶ P̄. in omni aq̄ pōt pfici sacrm baptismi vt nullus pp defectū māe a sacri pceptōe fraudet:ḡ z sil'r ois panis oz esse mā h⁹ sacri:vt nullum ꝛopia excuset. ¶ P̄. figura in nālibus ē signū spēi: ſz q̄dā frumēta sunt q̄ hñt similē figurā grano tritici sicut pz de farre z spelta: ḡ sunt eiusdē spēi cū grano tritici:z ita pāis ex illis frumētis ꝯfectus poterit esse mā h⁹ sacri. ¶ P̄. panis mā huius sacri ē:qz ex multis granis ꝯfectus vnitate corpis mistici designat:vt supra di.8a. ocñ est:sed hoc ēt inuenit̄ in pane de alys frumētis ꝯfecto: ḡ ille panis pōt esse mā h⁹ sacri.

¶ Sed ℨ est vsus ecclie: z hoc q̄ dñs se grano frumenti cōparauit. Jo.iz⁰.z nō alys leguminibus.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ si grano tritici admisceat̄ aliud frumētū q̄ possit panis exīde ꝯfect⁹ esse mā h⁹ sacri:qz in siccis cōmixtio nō tollit spēm:ſz granū tritici z alia hꝺ sunt sicca: ḡ si cōmisceant̄ adhuc manet spēs tritici:z ita pōt inde cōfici corp⁹ xp̄i. ¶ P̄. vix ꝛuenit̄ faria ex solis granis tritici nisi studiose fiat:si ḡ ex farina cōmixta ex diuersis granis nō posset ꝯfici panis q sit mā h⁹ sacri:rarissime hoc sacrm pficereť:qō est absurdū. ¶ P̄. per corruptōem magis recedit̄ a spē q̄ p mixtionē: ſz de pāe corrupto pōt fieri hoc sacrz cū videamus hostias diutissime a gbusdā ꝯseruari: ḡ multo magis de pāe ex granis ꝛmixtis ꝯfecto pōt pfici hoc sacrm. ¶ Sz ℨ. mediū neutr̄ extremoz ē: ſz pānis cōfect⁹ ex diuersis granis ē medius iter panē tritici z aliorū granoz:ḡ nō est pānis triticeus:ḡ de eo nō pōt perfici h⁹ sacrz. ¶ P̄. de amido vt qdā dicūt nō pōt pfici hoc sacramentū:sed amiduz est faria triticea pura:ḡ multo minus pōt pfici hoc sacrm de pane alteri⁹ farine.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ nō debeamus ꝯficere ꝑm q̄ xp̄s ꝯfecit:ſz xp̄s ꝯfecit i fermētato:nos enī debem⁹ ꝯficere ꝑm q̄ xp̄s ꝯfecit i azimo cōficere. Probatio medie:añ pascha iudei azimis nō vtebāt: ſz cena dñi i q̄ hoc sacrm ichoauit fuit añ pascha celebratū:vt pz Jo.iz⁰ Añ diē festū pasche ꝛc. ḡ ipe in fermētato nō i azimis ꝯfecit. ¶ P̄. vitas oz rndere figure: ſz agnus

typie⁹ imolabaṫ.luna.i4.vt habeṫ Exo.iz.g̃ xp̃s imolaeus fuit luna.i4.sz ī die pcedēti cozp⁹ suū dedit discipulis māducādū:g̃ B fuit luna.iz.sz pascha īcipiebat luna.i4.g̃ añ pascha fuit cena dñi:ꝛ sic idē qđ p̄us. ¶ P̃. Jo.i8.dr̃ q̄ in die passiois dñi iudei ñ itrauerūt ptoziū pilati vt ñ cōtaminarēt:sz vt māducarēt pascha:g̃ illa die a iudeis mā ducabaṫ pascha:ꝛ sic cena dñi fuit añ pascha:ꝛ sic idez qđ p⁹. ¶ P̃. Luce.zz.dr̃ q̄ mulieres viso monumēto iuerūt ꝛ parauerūt aromata:sz B nō licuisset p̄ma die ō.7. q̄bus azima comedebant:qz dies illa erat eis celeberrima q̄ q̄ dē dies erat luna.i5.g̃ xp̃s passus ē lūa.i4.ꝛ sic idē qđ p⁹. sabbati:sz ī solēnitate azimoꝝ sola p̄ma dies erat celeberrima ꝛ vocabaṫ magna:g̃ dies sabbati fuit p̄ma dies solēnitatis qđ est luna.i5.ꝛ sic dies veneris fuit luna.i4.ꝛ sic idē qđ p̄us. ¶ P̃. archos ſm grecos signat panē fermēta pit Jbs panē:g̃ de fermēto ꝓfecit:ꝛ sic idē qđ p̄us. ¶ P̃. Joā.i9.dr̃ q̄ dies sepulture dñice erat magn⁹ dies sabbati:sz ī solēnitate azimoꝝ sola p̄ma dies erat celebrima ꝛ vocabaṫ magna:g̃ dies sabbati fuit p̄ma dies solēnitatis qđ est luna.i5.ꝛ sic dies veneris fuit luna.i4.ꝛ sic idē qđ p̄us. ¶ P̃. archos ſm grecos signat panē fermēta pit Jbs panē:g̃ de fermēto ꝓfecit:ꝛ sic idē qđ p̄us. ¶ P̃. mortifera:qz lr̃a occidit.zª Lor.3º:sz B erat vnū de legalibus comedere ī azimis:g̃ vr̃ eē mortifex in azimis ꝓficere. ¶ P̃. B sacr̃z ē spāl̄r sacr̃m charitatis:sz fermētū charitatē significat:vt pz ī glo. Matḃ.iz⁹ sup illud. Sile ē regnū celo.fermēto ꝛc.g̃ maxie dz ꝓfici de fermētato. ¶ P̃. sunt accītia pāis:sz idr̃nter ꝓficiť de vīo albo ꝛ rubeo:g̃ ñ no an sit albū vel rubeū. ¶ Sz ꝛ:p̄ma die azimoꝝ nihil fermētatū eē debebat ī domib⁹ iudeoꝝ:vt pz Exo.iz⁰:sz Luce.zz⁰ g̃ ipe ꝓfecit de azimo.g̃ ꝛ nos debemus de azimo ꝓficere. ¶ P̃. xp̃s ñ venit legē soluere:sz īplere: vt dr̃ Matḃ.5º:sz ſm legē agn⁹ paschaṫ comedebaṫ cū azimis: vt pz Exo.iz.g̃ xp̃s agnū paschalē cū azimis comedit: g̃ ō azimo ꝓfecit. ¶ P̃. mā dz ꝓuēire sacr̃o:sz pāis azim⁹ magis dz attēdi de pāe an sit azim⁹ vel fermētat⁹ q̄z ō vi fermētatū eē debebat ī domib⁹ iudeoꝝ: vt pz Exo. iz⁰. sz Luce.zz⁰ g̃ ipe ꝓfecit de azimo.g̃ ꝛ nos debemus de azimo ꝓficere. ¶ P̃. xp̃s ñ venit legē soluere:sz īplere: vt dr̃ Matḃ.5º:sz ſm legē agn⁹ paschalē comedebaṫ cū azimis: azimo ꝓfecit. ¶ P̃. mā dz ꝓuēire sacr̃o:sz pāis azim⁹ magis dz attēdi de pāe an sit azim⁹ vel fermētat⁹ q̄z ō vi fermētatū eē debebat ī domib⁹ iudeoꝝ: vt pz Exo. iz⁰. sz Luce.zz⁰ g̃ ipe ꝓfecit de azimo.g̃ ꝛ nos debemus de azimo ꝓficere. ¶ P̃. xp̃s ñ venit legē soluere:sz īplere: vt dr̃ Matḃ.5º:sz ſm legē agn⁹ paschalē comedebaṫ cū azimis: vt pz Exo.iz.g̃ xp̃s agnū

erat celeberrima: ꝛ ꝑ erat .xv. luna ꝛ in vespe ꝓcedēti īmolabaī ꝛ comedebaī agnus luna .xiiii. cū azimis: ꝛ tunc dñs cenā fecit cū discipul' suis: ꝛ hāc die dicūt alij euangeliste ꝑmā die azimoꝝ. ꝛ Joānes añ die festū pasche. ¶ Ad .vi^m dom q nō oz q vitas rñderet figure q̄tū ad oīa: alioquī oportebat nos dre q dñs ad vesperā passus sit: qz tūc immolabaī agn^o qō est ꝫ oēs euāgelistas: sed q̄tuz ad aliqd vitas figure rñdet: qz q̄uis añ xp̄i resurrectōez dies a mane in mane cōputaret: sic ī .xx^o. lib. di. xiii^a. dcm ē: tñ hoc erat spāle ī solēnitatib^o legis q ꝓputabaī dies a vespa ī vespa rā. vñ vespa q̄rtedecime diei cōputabaī q̄tū ad solēnitatez in numero diez cū .xv. in q̄ dñs passus ē: ꝛ ēt īmolatio ei^o vespe .xiiii. diei quodāmō ichoauit: qz tūc tradit^o fuit: ꝛ tunc fact^o ē sudor ei^o sanguine^o: vt dr Luce. xxii^o. ¶ Ad .iii^m dom q pascha accipiī ibi ꝑ cibis paschalib^o. s. azimis q ꝑ oēs .vii. dies comedebaī. Chrysō. tñ dic sup Joā. q itelligitur ō agno paschali: quē ī alia die ab ea quā lex īstituit comederūt: ꝛ legē soluerūt: vt animi sui adimplerēt desiderīū ī morte xp̄i: xp̄s aūt nō ꝑteryt tps pasche diez. s. iouis: ꝛ in ipo pascha comedit. ¶ Ad .iiii^m dō. q nulla dies erat adeo celebris q̄tū ad vacatōez ab opib^o sicut dies sabbati. vñ in ꝑma die solēnitatis licebat coq̄re cibos: ꝛ alia hꝫ facere: qō ñ licebat facere sabbat. ꝛ iō mulieres feria .vi. parauerūt aromata vidētes q nō sufficerēt q̄ ꝑ Nicodemū pata erāt: ꝛ sabbato fm legē quieverūt: ꝛ trāseunte sabbato emerūt aromata. i. empta pauerūt: vel ēt alia superemerūt vidētes ñ sufficere q̄ ꝑus feria .vi. parauerāt: ꝛ venerūt ad monumētū: vel fm quosdā opa misericordie ñ reputanī ī ter opa ꝓuilia. vñ in die solēni licebat aromata ad sepulturā ꝑparare: qz ꝑ erat opus misericordie. ¶ Ad .v^m dō. q quocūq; die ō. vii. dieb^o azimoꝝ sabbatū veniret dicebaī magn^o dies sabbati pp geminatā solēnitatem. s. sabbati ꝛ pasche ¶ Ad .vi^m dō. q archos apud grecos qñz ēt ꝑ azimo pane ponīī. ꝛ iō Exo. xii^o dr ī greco archos azimos vbi nos hēmus panes azimos. ¶ Ad .vii^m dom q facere aliqd qō ī lege fiebat: vt dicit Ansel. nō ē iudaizare: aliogn iudaiçant ꝟficiētes ex fermītato: qz ī lege ꝓceptuz erat vt panes ꝑmitiaꝝ fermītatos offerrēt: ꝫ facere aliqd hac itentiōe vt legalia obseruent ē iudaizare: nos aūt nō ob hꝫ ex azimo ꝟficimus vt legē seruemus: ꝫ vt xp̄o ꝟformemur seruātes hoc qō huic cōpetit sacro ab eo īstituto: significaī. n. in azimo puritas vite q̄ semp seruāda ē: sicut ꝛ in thurificatōe ocuotio ofonis. vñ vtrūq; ī lege noua retinet. ¶ Ad .viii^m dōz q in hoc sacro ꝟtinet xp̄s vt hostia: ꝛ qz puritas ꝓcipue in hostia ēt fm legē exigebaī. iō magis ꝟpetit huic sacro vt significet xp̄i puritas ꝑpanē azimuz q̄z q significet feruoz charitatis ꝑ fermētuz. ¶ Ad .ix^m dicendū q albū ꝛ rubeū: nō ita faciūt dr̄iam in significatōe sacri circa vinū sicut azimū ꝛ fermētatum circa panez: ꝛ ideo non est similis ratio de vtroq;.

Ad tertium

sic ꝓcedit: vr̄ q nō solū ō vino vitis debeat sanguis xp̄i ꝟsecrari: baptismus. n. ī q̄libz aq̄ fieri pōt: ꝫ vinū ē mā h^o sacri sicut aqua baptismi: g̊ ꝛ ō quolibet vio pōt hoc sacz fieri: sic ꝛ ō vio malox granatox vel morox vel hꝫ. ¶ P̄. i aligb^o terris nō sunt vites nec ad eas ō facili vinū portari pōt: g̊ ōbuit a dīna sapiētia ꝑuideri: vt ali^o aligs liquor ī loco vini ō vite possit ī sacro assumi. ¶ Sz ꝛ: sic dñs se ꝟpauit grāo frumēti. Jo. iz^o. ita ꝟpauit se viti. Jo. xv^o. g̊ sicut ñ dz in hꝫ sacro assumi nisi panis ō tritico: ita nec vinū nisi ō vite.

¶ Ulteri^o vr̄ q possit ēt ꝟfici ō aceto: qz fm Ysido. Acetū est spēs vini: ꝫ cū vio vitis pōt ꝟfici hoc sacz: g̊ ꝛ ō aceto. ¶ P̄. si vinū ꝟsecratū ī aceto ꝟuerteret nō desineret ibi ee xp̄i sanguis: g̊ eadē rōne si añ ꝟsecratiōez sit acetū pōt exide sanguis xp̄i ꝟsecrari. ¶ Sz ꝛ. Jnno. dicit q vinum huic sacro cōpetit: qz cor bibētis ꝛ dilatat ꝛ exhilarat: sed hoc ñ facit acetū: g̊ ex aceto nō pōt ꝟsecrari sāguis xp̄i.

¶ Ulteri^o vr̄ q ō agresta possit sanguis xp̄i ꝟsecrari: fit. n. agresta nō hꝫ spēm ꝑfectā vini: ita nec mustū: ꝫ ō musto dulci pōt cōfici sanguis xp̄i: dr̄. n. ō ꝟse. dist. z^a. Si necesse fuerit botr^o ī calice ꝑmaī: g̊ ꝛ eadē rōne ō agresta. ¶ P̄. agresta ñ dr̄t a vino nisi, qz īmatura ē: ꝫ maturitas ꝛ īmaturitas sunt accītia: g̊ nō differūt fm spēm: ꝛ ita vr̄ q ex agresta sicut ex vino indr̄nter sanguis xp̄i ꝟsecrari possit.

¶ Sz ꝛ: qō fit ñ ē fm pz: ꝫ agresta ē ī via gñatōis respectu vini: g̊ nōdū ē vinū: g̊ ex ea ñ pōt sanguis xp̄i ꝟsecrari.

¶ Rñdeo dom ad p^am. q. q ñ pōt ꝟfici sanguis xp̄i nisi de vino vitis: qz ꝑ ꝓpe vinū ē. Alia vo dr̄ vina p silitudinē h^o vini: hoc ēt vinū cōius sumiī ī potū sic ꝛ pāis tritici ī cibū: ꝛ hꝫ ꝓpetates magis ꝟueniētes ad effectū sacri iquā/tum calefacit ꝛ letificat. ꝛ iō dñs ō vino vitis ꝟsecit: vt ps ꝑ ꝑ qō dr̄ Luce. xxii^o. Amodo nō bibaz ō hoc genimine vitis. ¶ Ad p^m g̊ dōz q ois aq̄ ē eiusdē spēi: ꝫ ñ sic ē ō vino. ¶ Ad z^m dom q ñ ē aliq̄ terra ad quā ñ possit tñ ō vino portari q̄tū sufficeret ad celebrādū. vñ rō illa nō cogit.

¶ Ad z^am. q. dom q fm ꝑm ī .viii^o. meta. hoc mō fit ex vino acetū q̄ ex vino fit mortnū. vñ sicut aīal vinū ꝛ mortuuz nō sunt eiusdē spēi: ita nec vinū ꝛ acetū: ꝛ hoc oñdit ꝓpetates: qz vinū ē calm: acetū aūt frīdū. ꝛ ñ fit redit^o de aceto ī vinū. sic nec ō mortuo ad vinū. ꝛ iō dom q si vinū fcm̄ sit oīno acetū ō eo nō pōt cōfici: sed si fit acidū quasi in via acescēdi est idē iudiciū qō ō pane: g ī via est ad corruptōez. vñ sicut ō pane illo pōt ꝟfici: peccat tñ ꝟficiēs ꝑpter irreuerētiā: ita ꝛ h. ¶ Ad p^m g̊ dom q ipe largo mō accipit vinū ꝑ omni liquore g ex vuis oriuz hꝫ. ¶ Ad z^m dom q si vinū ꝟsecratū reseruatū oīno acetū fieret esset idē iudiciū qō ō pane oīno corrupto. vñ sicut nō remanet ibi corp^o xp̄i: ita nec hꝫ sanguis: secus aūt ē ō pane q est in via ad corruptionē: ꝛ de vino qō est in via ad acescēdū.

¶ Ad z^am. q. dom q nihil recipit spēm nisi ī termio gñatio nis: agresta aūt adhuc ē ī via gñatōis ad vinū: sic sanguis qñ coagulari icipit ī via gñatōis ad aīal. vñ sic sanguis ci sanguis xp̄i. ¶ Ad p^m g̊ dōz q multū iā ad ꝓpletā spēz vini venit. dulcedo. n. ipsi^o attestaī maturatōez q̄ ē digō/nis spēs. digō aūt ē ꝓpletio a nāli caloꝛ: vt pz in .iiii.^o meta. ꝛ iō ex musto ꝟfici pōt: ꝫ nō decet pp ipuritatē ipsi^o: vt ex ipo ꝟficiaī nisi necitas emergat. ¶ Ad z^m dom q maturatio ē nālis digestio ꝑ quā digestū ad vltimā ꝑfectiōem nālez ꝓducīt: vt ēt possit alteraꝝ gñare sibi sile: vt dr̄ in .iiii.^o methauro. vñ maturaꝝ ꝛ acerbū dr̄nt sic ꝓpletū ꝛ icomplētum: q̄ qdē differētia nō est tantum accītalis.

Ad quartum

sic ꝓcedit: vr̄ q aqua vino admixta nō ſcēda nō sit: de latere. n. dñi ī cruce pendētis effluxit sanguis ꝛ aq̄: vt dr̄ Jo. i.^o. ꝑ q duo sacramēta ꝓcipue itelliguntr: vt dic Jnno. ꝫ aqua competit sacro regnatōis. s. baptismo: g̊ sanguis tñ cōpetit sacro redēptōis eucharistie: ꝛ ita vinū sine aq̄. ¶ P̄. vinū ꝛ aqua sunt alteri^o spēi: si g̊ aq̄ admisceī vino erit triplex mā h^o sacri ꝛ nō solū duplex: vt dcm est. ¶ P̄. hoc sacrm sub spē panis ꝛ vini celebraī: vt in lra dr̄: sed ad spēm panis nihil addit: g̊ nec vino aliquid addi debz. ¶ Sz ꝛ. est qō dicit Alexan. papa. Jn sacro oblatiōibus panis tñ ꝛ vinū aq̄ ꝑmixtū offerant: g̊ oz admisceri aq̄. ¶ P̄. mā sacri oz cōpetere rei significate: ꝫ pp̄s significat ꝑ aquā g ad corp^o mistici ꝓtinet qō ē res vltima h^o sacri: g̊ aq̄ oz apponi.

¶ Ulterius vr̄ q abſq; ea nō possit sanguis cōsecrari. Expria. n. dicit. Cali^x dñi ī nō pōt ee aq̄ sola ꝛ vinū solum nisi vtrūq; misceaī: qñ nec corpus dñi faria ē pōt: nisi vtrūq; s. farina ꝛ aqua adunatū fuerit: ꝫ cōstat q ex farina sine aqua nullo mō pōt corpus xp̄i cōsecrari: g̊ nec ex vino sine aqua. ¶ P̄. significatio est de essentia sacri: sed aqua

ſignificat aliquid qđ eſt ꝑncipale in ſacr̃o.ſ.vnionẽ corpo
ris myſtici ad caput:g̃ aqua eſt de neceſſitate hui⁹ ſacr̃i vt
ce paſſiõis:ſz ex latere dñi patiẽtis nõ ſolũ fluxit ſanguis
ꝫ.greci nõ apponũt aquã:vt magiſter dicit:ſed tñ ꝟficiũt:
ergo ſine aque admixtio ꝟfici põt ſacr̃m. ¶ ℙ.nihil eſt ŏ
ꝑpria ſpẽ in ſacr̃o.g̃ nõ eſt de ſuba ſacramẽti.
¶ Alterius vr̃ q debeat aqua artificialis apponi:qz ſacr̃z
or eſſe vniformẽ:ſz ex parte ſanguinis ꝺz eẽ aqua artificialis. ¶ ℙ.
panis:g̃ ex parte ſanguinis eſt aligd artificiale.ſ.
ſi panis ex aq̃ artificiali vt roſacea cõficereť poſſet ex eo
corpus xp̃i cõſecrari:g̃ ſilr põt apponi in vino aqua arti
ficialis. ¶ ℙz ꝫ.baptiſmus ẽ ſacr̃m maiorꝭ neceſſitatis
q̃ euchariſtia:ſz in baptiſmo nõ põt accipi niſi aqua natu
ralis:vt ſupra dcm̃ eſt:g̃ nec in euchariſtia.
¶ Alterius vr̃ q debeat in magna q̃ntitate apponi: qz qđ
cuiꝫ g̃ aqua ponatur ad ſignificãdũ:vt ꝺr̃: videť q debeat
tñ apponi q nõ corrũpať:ꝛ ita tñ q̃ntũ ŏ vio vel plus: qz
vinũ eſt magis actiuuꝫ. ¶ ℙ.de latere xp̃i ſicut ſanguis
ſet ſentiri:g̃ ꝺz in maiori q̃ntitate apponi. ¶ ℙ.ſi ſufficit ĩ
pua q̃ntitate aquã apponi eadẽ rõne ſufficeret ad ſacr̃z ſi
gutta aq̃ i totũ doliũ ꝓyceret: ſz hoc vr̃ ridiculũ: g̃ nõ ſuf
ficit q pua q̃ntitas ponať. ¶ ℙ.quozũdã ꝟſuetudo eẽ ꝺr̃
in terris vbi nõ creſcit vinũ q pãnũ vino rubeo ĩtinctũ ꝛ
ſiccatũ aq̃ lauẽt:de qua cũ rubozẽ vini accepit ſanguinez
xp̃i ꝟficiũt:g̃ vr̃ q aqua i magna quãtitate poſſit apponi.
¶ ℙz ꝫ.illud qđ eſt ex duobus neutꝛ illoꝛ eſt:vt ꝺam̃.
dicit in ꝫ: ſed ſi magna q̃ntitas aque apponereť eſſet q̃dã
mixtio:g̃ nõ eſſet vinũ:ꝛ ita nõ poſſz ide ſanguis xp̃i ꝟfici.
¶ ℙ.ops q aq̃ cõſumať a vino ad hoc q ex pte ſanguis
fit tñ vna ſpẽs ſicut ex pte corꝑis:ſz ñ poſſz ꝟſumi ſi aq̃ in
magna q̃ntitate ponereť:g̃ nõ ꝺz i magna q̃ntitate poni.
¶ Rñdeo ꝺom ad ꝑm .q.q aq̃ ꝺz apponi vino ꝓpter iſti
tutionez:qz ꝺñs appoſuiſſe ꝓbabilr̃ crediť ex moze illius
patrie:qz vinũ ibi ſine aqua nũq̃ bibiť ꝓpter vini fortitu
dinẽ:q̃uis ŏ aqua i euãgelio mẽtio nõ fiat:qz nõ eſt ꝑnci
paliꝭ mã in hoc ſacr̃o:ſz ei⁹ appoſitio cõpetit huic ſacr̃o:ꝛ
q̃tum ad repreſentatiõez paſſiõis xp̃i:ꝛ q̃tuz ad ſignifica
tionẽ rei hui⁹ ſacr̃i:que eſt corpus myſticũ p aquã ſignifi
catuz:qz aq̃ multe:ꝑpli multi. Apoc.i7°.ꝛ ſic appoſitio aq̃
ꝺiunctiõis:ꝛ amozẽ capitis patiẽtis ꝑ membꝛis ad ipa ex
hoc q ex duobus ꝺiunctis vnũ efficiť:ꝛ pceſſum redem
ptiõis a capite ad membꝛa ex ipſa trãſformatiõe aque in
vinũ.vñ dicit glo. Marci.i4.° ſup illud. Accepit Jhs pa
nem ꝛc. Neq; aqua ſolũ:neq; vinũ ſolũ cuilibꝫ licet offer
re:ne videat caput a membꝛis ſecernere vel xp̃m ſine no
ſtre redemptõis amoze pati potuiſſe:vel nos ſine illi⁹ paſ
ſiõe ſaluari. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺom q ſicut dicit Grego. i moza.
q qz nã vniuſcuiuſq; ex diuerſitate cõponiť in ſacro elo
go prem q̃libet recte diuerſa ſignificanť: aq̃ g̃ fm q hꝫ
vim abluẽdi ſignificatio ei⁹ cõpetit baptiſmo: fm aũt q
cõtinue in terrã decurrit hꝫ ſignare pplm.z°. Reguz.i4.°
Omnes mozimur ꝛ q̃ſi aq̃ dilabimur:ꝛ ſic eius ſignifica
tio cõpetit huic ſacr̃o. ¶ Ad zm ꝺom q ŏ aq̃ appoſita eſt
duplex opio. Quidã.n.dicũt q aqua manet in ſua nã ꝛ ſo
lũ vinũ trãſubſtãtiať.vñ aq̃ nõ apponiť ibi niſi ad ſignifi
catões. Alij vo dicũt q aq̃ appoſita in vinũ cõuertiť:ꝛ ſic
totũ in ſanguinẽ xp̃i trãſubſtãtiať:q̃uq; aũt baꝛ opionũ
ſit vera aq̃ nõ erit mã hꝰ ſacr̃i:qz fm ꝑmã ñ ꝟuertiť in coꝛ
ni.ſecũda tñ verioꝛ appet:ꝛ fm rõnem nãlem:qz modica
aq̃ vino admixta qđ eſt magis actiuũ a vino coꝛrũpiť ꝛ ĩ
ſpẽm vini trãſit:ꝛ q̃ntũ ad ritũ ſacr̃i:qz ſi aqua in ꝓpria nã
remaneret:ſic caliꝛ ꝟſecrat⁹ nõ eſſet tñ pot⁹ ſpũalis:ſz ẽt
coꝛpalis:ꝛ ita nõ liceret poſt ꝑmã ſumptõez ſanguis itez
ſumere. ¶ Ad zm ꝺom q aq̃ apponiť pani in ipa ſua ꝟfe
ctiõe.ꝛ iõ nõ ẽ neče vt poſtea apponať. ¶ Vel ꝺom q ef
fectus redemptõis a capite ꝓuenit ad membꝛa ꝑ ſanguis
effuſionẽ.ꝛ ideo magis apponiť aligd ad ſignãdum ꝑpl̃
vnionem ad ſanguinez q̃ ad coꝛpus.
¶ Ad zam.q.ꝺom q mã ꝓꝓꝛtiõať ſacr̃o.vñ fm aligd eſt
de eẽntia ſacr̃i:dcm̃ eſt aũt ſupra q pfectio hui⁹ ſacr̃i cõſi
ſtit in ipa ꝟſecratõe coꝛpis ꝛ ſanguis xp̃i:ꝛ nõ ĩ vſu mate
rie ꝟſecrate:ſicut eſt in baptiſmo ꝛ ꝟfirmatiõe.ꝛ iõ ex pte
mãe illud trñ ẽ de neceſſitate ſacr̃i qđ ſignat coꝛpus ꝛ ſan
guinẽ xp̃i.ſ.panis ꝛ vinũ illud aũt qđ ſignat vſuꝫ ꝛ effectũ
hꝰ ſacr̃i.ſ.aq̃ nõ ẽ de neĉitate hꝰ ſacr̃i. vñ vinũ ſine aq̃ po
teſt ꝟſecrari:ſz ꝟſecrãs peccat. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺom q exponẽ
dum eſt vbũ Cypria.nõ põt.i.nõ ꝺz:qz illud poſſumus qđ
de iure poſſumus.ꝛ iõ q̃ntũ ad id qđ ꝺz fieri eſt ſiẽ ex pte
coꝛpis ꝛ ſanguis:non aũt q̃ntũ ad id qđ fieri põt: qz aq̃ eſt
ŏ ſuba panis:nõ aũt de ſuba vini. ¶ Ad zm ꝺom q nõ ſi
gnat aq̃ aligd qđ ſit de ſuba hꝰ ſacr̃i:vt dcm̃ eſt: ſz effectũ
vel vſum ꝟñtez. ¶ Ad zm ꝺom q effuſio ſanguis ĩ paſſio
ne xp̃i directe ꝓtinebat ad ipam paſſionẽ:ſz emanatio aq̃
magis ꝓtinebat ad effectũ ablutiõis a peccatis.
¶ Ad zam.q.ꝺom q cũ ſine aq̃ poſſit ſanguis ꝟſecrari q̃ntũ
ad id qđ fieri põt nõ refert q̃cunq; aq̃ apponať:ꝺũmõ ſit
talis aq̃ q in vinũ ꝟuerti poſſit:ſz q̃ntũ ad id qđ fieri ꝺebz
nõ ꝺz apponi niſi aqua nãlis:qz ille aq̃ nõ ſunt eiuſdẽ ſpe
ciei:ꝛ ꝺñr aq̃ equoce:ſicut etiaꝫ de vino ꝛ de pane dcm̃ ẽ.
¶ Ad ꝑm g̃ ꝺom q panis artificialiter factus ẽ eiuſdẽ ſpe
cici cũ illo pane ŏ quo ꝟfecit xp̃s:nõ aũt aq̃ artificialis cũ
aq̃ q̃ effluxit cũ ſanguĩe de coꝛpe xp̃i ẽ eadez ſpẽ. ꝛ iõ nõ ẽ
ſiliis rõ. ¶ Ad zm ꝺom q gdã dicũt q ſilr ẽ ex pte panis
q de pãe ꝟfecto ex aq̃ roſacea põt ꝟfici coꝛp⁹ xp̃i: quãuis
peccaret ſciẽter ex tali pane ꝟficiẽs. Sz ꝓbabilr̃ vr̃ q nõ
poſſit ꝟfici:qz panis ẽ ꝑncipalis mã hꝰ ſacr̃i:de cui⁹ ſubſtã
tia ꝛ ꝓpõne eſt aq̃.ꝛ iõ diuerſificatio aq̃ fm ſpẽm facit di
uerſitatẽ ſpẽi ĩ mã ſacr̃i:ſz aq̃ nõ eſt de ſuba vini q̃ eſt ꝑn
cipalis mã in hoc ſacr̃o. ¶ ℙz ẽt rñſio ad id qđ in oppoſi
tum obyciť:qz aq̃ in baptiſmo eſt ꝑncipalis mã. ꝛ iõ ſi aq̃
alteri⁹ ſpẽi apponať nõ ſeruať debita materia:ꝛ ꝓpter hꝫ
nõ eſt ſacr̃m:ſed hic eſt aliter:vt dcm̃ eſt.
¶ Ad 4am.q.ꝺom q ſiĉ dcm̃ ẽ aq̃ appoſita vino ĩ vinũ cõ
uertiť:ꝛ ſic totũ ꝟuertiť ĩ ſanguinẽ.vñ nõ tñ de aq̃ ꝺz ap
poni q vinũ ĩ aquã ꝟuertať:vel ĩ aliqđ medium ꝑ mixtio
nẽ:ꝛ iõ ſemp tutius eſt apponere paꝛ: qz q̃ntũcunq; appo
nať paꝛ ſignificatio ſeruať. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺom q ex hocipo
q ĩ vinũ ꝟuertiť aq̃ hꝫ ſuã ſignificatõez:qz nos ĩ xp̃z mu
tamur nõ ipe in nos. ¶ Ad z⁹ ꝺom q hoc ſacr̃m repſen
tat xp̃i paſſionẽ q̃ntũ ad redẽptõez q̃ facta ẽ ꝑ effuſionem
ſanguis:ſz baptiſm⁹ q̃ntũ ad ablutõez. ꝛ iõ in baptiſmo ꝺz
q ſenſibilr̃ aq̃ maneat:ſicut ꝛ q vinuꝫ hꝫ ſanguini rñdet:
aq̃ aũt hꝫ appoſita a vio abſoꝛbeť:ſiĉ nr̃a mortalitas ꝑ vir
tutẽ paſſiõis xp̃i. ¶ Ad zm ꝺõz q ſi apponereť aq̃ ĩ dolio
nõ ſignificaret aligd.ꝛ iõ hꝫ ñ ſufficeret.ſz opz vt iminẽte
oblatõe apponať ad ſacr̃z pficiẽdũ. ¶ Ad 4m ꝺõ.q cũ il
lud ſit magis aq̃ rubea q̃ vinũ ñ põt exide ſanguis xp̃i cõ
ſecrari.vñ illa ꝟſuetudo dãnať in canõe:de ꝟſe.di.z⁹.

¶ Queſtio. III.

Deinde q̃riť qũo xp̃s hoc ſacr̃o vſus ſit ĩ
ipa ꝑma ſui iſtitutiõe. Et circa hꝫ
q̃runť.4. ꝑ vtꝛ ipſe coꝛp⁹ ſuũ mãducaverit.
z° vtꝛ idẽ dederit. ꝫ°.vtꝛ dederit coꝛp⁹ ſuũ
paſſibile vel impaſſibile. 4°. vtrum ſi in pixide reſerua
tum fuiſſet coꝛpus xp̃i ibi mozeretur. Sub qua autẽ foꝛ

ma consecrauerit supra distin. 8ª. dictum est.

Ad primum sic ꝓcedit: vī q ipe xps nō mādu/cauerit: qz de his q̄ dns fecit nō sūt alia asserēda nisi que nobis in euāgelio narrātur: sz ī euā gelio ꝺtinet q xps accepit panē ī manib⁹ ⁊ dedit discipu/lis suis mādūcādū: g̈ nō debemus asserere q ipse mādu/cauerit. ℂ Ꝓ. omne qđ māducaī in cibū assumit: sz assu/mēs nō est assumptū: vt ī 3º lib. di. 5ª. dcm̄ est: g̈ xps corꝑ suū mādūcare nō potuit. ℂ Ꝓ. hoc sacr̄m ordiat ad spūa lem refectōez: sz ipe spūali refectōe nō īdigebat: g̈ hoc sa/cramētū nō sumpsit: qz ī vanuz accepisset. ℂ Ꝓ. vt supra di. ioª. dcm̄ est: duplex ē modus mādūcādi. s. spūalis ⁊ sa/cramētalis: sz xpo nō cōpetebat sacr̄aliter mādūcare cuz esset verus cōpreh̄sor ⁊ sine velamīe figurax ad rem sa/cramēti ptīgeret: nec itez spūaliter: qz in ipo gr̄a nō auge bat: g̈ ipe nō mādūcauit. ℂ Sz ℨ. Piero. dic ⁊ hēt de ꝺse. di. 2ª. Dns Ihs ipe cū aplis suua ꝺuiuiū: ipe comedēs ⁊ q comedit: g̈ ipse corꝑ suū mādūcauit. ℂ Ꝓ. sicut xps in/stituit baptismū ita ⁊ hoc sacr̄m: sed ipe baptiçatus fuit: g̈ sil'r debuit hoc sacr̄m assumere.

ℂ Rn̄deo dōm q circa hoc est duplex opio. Quidā. n. di/cunt q xps corꝑ suū in cena nō mādūcauit: sz tm̄ mani bus accepit: ⁊ nitūtur soluere auctoritates sanctoz q con trariū dicūt q ipe mādūcauit ⁊ bibit ī cena añ ꝺsecratio/nē: sz nō corꝑ suū. Sz exꝑsse habet Matth. 3º ī glo. sup il lud. Cū comedissent ⁊ bibissent ⁊c. q xps comedit ⁊ bibit in cena cū corꝑis ⁊ sanguis sui sacr̄m discipulis tradidit. vñ qz pueri cōicauerī carni ⁊ sanguini ⁊ ipse ꝓticipauit eisdē: ⁊ ꝓpter hoc cōius tenet q mādūcauerit sz q sancti exꝑs se dicere videtur. vñ ⁊ ab antiqs vsus est factus. Rex se/det ī cena turba cinct⁹ duodena. Se tenet ī manib⁹ se ci/bat ipe cib⁹: nō aūt mādūcauit vt aliqđ effectū ꝺseq̄ret a sacr̄o: sz vt alys mādūcādi exēplū daret. ℂ Ad ꝑᵐ g̈ di/cēduz q ī acceptōe pāis pōt vtrūq; itelligi. s. ⁊ acceptio in manib⁹ ⁊ mādūcatio. ℂ Ad 2ᵐ dōm q xps sub spē ꝓpria quodāmō distat a seipso sub specie sacr̄i. vñ nūc in specie ꝓpria ē in celo: sz sub specie sacr̄i est ī altari: ⁊ sm̄ hūc mo/dū nō est iconueniēs q seipm̄ assumat. ℂ Ad 3ᵐ dōz q il la mādūcatio nō efficiebat in ipo spūalē refectiōez sed si/gnificabat: nullus. n. adeo pfecte in ipso reficit sicut ipse/met. ℂ Ad 4ᵐ dōz q xps mādūcauit vt dr̄ ⁊ sacr̄aliter ⁊ spūaliter: sacr̄aliter qdē: qz vez corꝑ suuz sub sacr̄o sum/pſit: poterat. n. in sacr̄o rē sacr̄i ispicere nō ex sacr̄o: ⁊ etiaz de⁹ videt ī effectibus cās: sz nō ex effectib⁹: spūal'r aūt in/quātum in re sacr̄i spūaliter delectaret: nō tm̄ hec spūalis refectio ex sacr̄o causabat nec augmētabat. vñ nec spūa/lis mādūcatio erat in eo sicut ī alys nec sacr̄aliter. ⁊ iō q/daz dixerūt q neq; sacr̄aliter neq; spūaliter mādūcauit: quidam q sacramētaliter: sed nō spūaliter.

Ad secundum sic ꝓcedit: vī q xps corꝑ suū iude non dederit: ipse. n. imple uit qđ mādauit: sed mādauerat sanctū nō esse canib⁹ dan dum. Matth. 7º g̈ ipse nō dedit iude corꝑ suuz sanctissi muz. ℂ Ꝓ. Sm̄ Aug. Deus nō est causa alicui q deterioz fiat: sed si iudas corꝑ xpi sumpsisset ex hoc factus fuisset deterioz: qz sumēdo peccasset: g̈ xps corꝑ suū ei mādūcā duz nō dedit. ℂ Ꝓ. sicut supra di. ioª. dcm̄ est. iō sacerdos debet peccatori dare: qz nō est dns sed dispensator: ⁊ red/dit qđ suū est exigēti: sz xps erat dns sacramēti: nec iudas ibi ius hēre poterat nisi q xps sibi daret: g̈ non debuit iu/de corꝑ tradere. ℂ Ꝓ. dns dixit q discipuli bibēdo bi bituri essent secuz illud nouū in regno patris sui: ⁊ q erat eis in remissionē peccatoz: sed neutrum iude competit: g̈ ipe nō sumpsit: ⁊ hec est rō Hil'. ℂ Sed ℨ ē qđ Dio. dicit. 3º ca º. eccl'. hierar. Symboloz cōditor partit sanctissima nō ynimode ei sacra cōcenāti. s. iude. sanctissima aūt dicit corꝑus ⁊ san guinez suum vt ibidē ꝑz: g̈ iude dedit corꝑus suuz. ℂ Ꝓ. sine exceptiōe dr̄ Matthei. 26º. Accipite oēs ⁊ comedite: ergo etiam iude dedit.

ℂ Ulterius vī q sub bucella corꝑ⁹ suū ei dedit: dicit enim Aug. de ꝺse. Nō mala erat bucella q̄ data ē iude a dño: sa/lutē medic⁹ dedit: sz ille qz idign⁹ erat accepit ad pniciē. nō aūt fuisset īdignus si bucella illa tm̄ panis fuisset: g̈ il/la bucella erat corꝑ⁹ xpi. ℂ Ꝓ. diabolū itrare in hoiez est effectus peccati: sz Jo. 13º. dr̄ q post bucellā itroiit in euz sathanas. g̈ accipiendo buccellā peccauit. g̈ buccella erat corꝑ⁹ xpi. ℂ Sz ℨ ē qđ habet ī glo. Joā. 13º sup illud. Qui intinctum panem porrexero ⁊c.

ℂ Rn̄deo dōm ad ꝑᵐ. q. q sm̄ Aug. xps corꝑ⁹ suū in cena cū alys discipulis iude dedit. vt nobis exemplū daret q peccatoꝝ occultis nō eēnt sacra denegāda. ⁊ vt omnez occasionē ei auferret male faciendi: quā assumere potuit set: si in aliq̄ ab alys discipulis añ aptā malicias fuisset di/scretus. Hil'. tm̄ ℨ riū dicere vī: sz pmū cōius tenet. ℂ Ad ꝑᵐ g̈ dōm q q̄uis iudas ī rei vitate canis eēt tm̄ nō ī ma/nifesto. ⁊ iō noluit eū detegere coā alys discipulis ne de/speratoez īcurreret: ⁊ sic liberi⁹ peccaret. ℂ Ad 2ᵐ dōm q xps nō dedit cām nec occasionē iude peccandi: sz pctm̄ cuitādi ex māsuetudis oñsione siue ad ipz: sz ipse ex vitali medicīa sumpsit piculū mortis. ℂ Ad 3ᵐ dōm q illa nō ē sola cā: sz ēt ne peccatorē occultū ꝓdat. ℂ Ad 4ᵐ dōz q sionē peccatoꝝ ꝺsecut⁹ est: nec ī regno pr̄is secū bibit: qz pot⁹ ille tm̄ spūal'r bibētib⁹ debetur.

ℂ Ad 2ªm. q. dōz q xps ꝑmo iude dedit corꝑ⁹ suū cū alys discipul': sz postea buccellā ītincta in oñsiōe ꝓditōis eius ei porrecta purus pāis fuit sicē ꝑz ex glo. iducta. ℂ Ad ꝑᵐ g̈ dōm q Aug. logt nō de buccella ītincta: sz de eo qđ pus cū alys discipul' accepat. ℂ Vel dōm q dr̄ ad pniciez as/sumpsisse: qz qđ xps ad saluté suā fecerat porrigendo buc cellā: vt vidēs se deꝑhēsuz sub iniquo ꝓposito desisteret: sz ille ex hoc magis exaspatus fuit. ℂ Ad 2ᵐ dōm q ico mestiōe buccelle ītincte pctū iude augm̄tarū fuit: vel ex hoc q exaspatus est magis vel ꝓp ꝑsumptōez q̄ cū magi stro in catinū manū mittebat vt audacia bonā ꝺsciētiam mētiret: vt dr̄ Matth. 14º sup illud. Qui ītigit manū me cū ⁊c. ⁊ rōne hꝰ augm̄ti dr̄ diabolus post buccellā in euz ītrasse. iaz. n. ꝑmissum erat in euāgelio q diabolus ūmise/rat ī coꝛ iude simonis scarioth vt traderet eum.

Ad tertium sic ꝓcedit: vī q xps in cena dis/cipu/lis suis corꝑ⁹ ipassibile dedit: qz sup illud Matth. 17º Trāsfigurat⁹ est añ eos dicit glo. Illud corꝑ⁹ qđ habuit ꝓ nām dedit discipulis ī cena nō mortale ⁊ corruptibile. ℂ Ꝓ. Leuit. 2º sup illud. Si oblatio tua fuerit de sartagie ⁊c. dic glo. crux sup oīa fortis carnē xpi q̄ añ passionē nō videbat esui apta post aptā fecit: sz xps ī cena dedit carnē suā vt aptā ad mādūcādū: g̈ dedit eā ta/lē q̄lis fuit post passionē: sz post passionē suā fuit ipassibi/lis: g̈ dedit corꝑus suū impassibile. ℂ Ꝓ. passibile trahit ad nām agētis: sz xps ī cena dedit corꝑ⁹ suū ī cibū nō g̈ in alios mutaret: sz g alios ī se mutaret: g̈ nō dedit corꝑ⁹ suū passibile. ℂ Ꝓ. omne corꝑ⁹ passibile ex cōtactu patit: sed corꝑ⁹ xpi a discipul' mādūcatū nō ledebat. g̈ nō erat pas/sibile. ℂ Sz ℨ. Inno. dicit. tale corꝑ⁹ tūc dedit q̄le hūit. s. passibile. ℂ Ꝓ. cōstat q xps discipul' vez corꝑ⁹ suū tradi dit: corꝑ⁹ suū vez erat passibile: sī g corꝑ⁹ datū erat ipassi/bile: idē erat passibile ⁊ impassibile qđ nō est possibile.

ℂ Rn̄deo dōz q circa hoc duplex fuit opio. Aug. n. ō san cto vic. dicere voluit q xps adhuc exñs in carne mortali qñq; vnā dotē: qñq; aliā legit accepisse: sicut claritatē in trāsfiguratōe subtilitatē ī natiuitate: agilitatē qñ sup ma re ābulauit. ⁊ sil'r ipassibilitatē qñ corꝑ⁹ suū ī cena dedit:

nō quidē nec tūc simpliciter erat impassibile: sed erat im passibile ſm q̄ in sacro dabat: q̄ masticatiōe nō ledeba tur: sicut ēt in se erat visibile: ſz ſm q̄ in sacro dabat erat iuisibile. Sed istud nō pōt stare: q̄ suba corpis xp̄i eadez est in sacro ⁊ ī spē ꝑpria: sed cōpatōe eius ad exteriora nō est eadē: q̄ in spē ꝑpria cōpat ad exteriora ſm situ ꝑpria rum dimēsionū: sed in sacro ſm situ dimēsionū panis. vñ ille ꝑprietates que īsunt absolute corpi xp̄i: opz q̄ eodez mō īsint sibi ſm q̄ est in sacro: ⁊ ſm q̄ est in spē ꝑpria: sed ille q̄ ueniūt ei ex cōpatiōe ad aliud corpus ex nō eodez te īpius corpis. vñ cuz in ꝑpria spē esset passibile ⁊ ī sacro passibile erat: vt aly dicūt q̄uis ibi nō pateret. ¶ Ad p̄m dōm q̄ dr corp⁹ xp̄i in sacro nō mortale nō passibile: q̄ facta ē sumptōez nō patiebat neq̄ moriebat. ¶ Ad z̄m dōm q̄ caro xp̄i nō est apta esui nisi ꝑput est sub sacro: ⁊ q̄ sacrm hꝰ est repsentatiuuz passiōis xp̄i. iō q̄ dr crux fecit virtute diuinitatis vnitehabebat corpꝰ xp̄i q̄ alios ī se cōuerteret. ¶ Ad 4m dōm q̄ masticatio importat respe ctum corpis xp̄i ad aliud extra. ⁊ iō cōtuz ad hoc nō ꝓpat ad māducātem ſm dimēsiones ꝑpias: sed ſm dimēsio nes panis: ⁊ ide est q̄ nūc nō ledit p masticatōem nisi rō ne ipassibilitatis q̄ in ipo corpe nūc est.

Ad quartum sic ꝓcedit: vī q̄ corpꝰ xp̄i si fuis set ī pixide seruatuz nō ibi moze retur. corpꝰ. n. xp̄i nō est mortuū nisi crucifixiōe: sed ibi non crucifigebat. ergo ⁊ ibi nō moriebat. ¶ P. actio iudeoꝝ erat cā mortis xp̄i ⁊ sanguis effusio: sed ibi non effudisset sanguinē nec actio iudeoꝝ ibi fuisset: q̄ nō fuisset ibi mor tuū. ¶ Sz ꝛ. vnū ⁊ idē corpꝰ fuisset tūc in pixide ⁊ in cru ce: sed in cruce moriebatur. ergo ⁊ in pixide.

¶ Alteriꝰ vī q̄ si post mortē xp̄i aligs apl̄os cōfecisset ſm sacrm q̄ fuisset ibi aīa xp̄i: fuisset. n. impfectū sacrm: ſz de pfectiōe sacri est nō soluz corpꝰ: sed ēt aīa: q̄ totus xp̄s in sacro continet: q̄ ibi fuisset aīa. ¶ P. verba forme nō fuis sent tūc maioris virtutis q̄z mō: sed mō ex vi forme cōfici tur corpꝰ cū aīa. q̄ ⁊c. ¶ Sed ꝛ. corpus xp̄i nō est pfectius sub specie sacri q̄z sub specie ꝑpria: sed tunc corpus christi erat exanime: ergo ⁊ sub sacramēto.

¶ Alteriꝰ vī q̄ deus facere potuerit q̄ tūc aīa esset corpo ri xp̄i in sacro exūti vnita: aīa. n. xp̄i maiorē ꝓueniētiā ha bebat ad corpus ꝑpriū q̄z ad īfernū: ſz aīa sepata a corpo re xp̄i iacēte in sepulchro fuit in īferno: q̄ similr potuisset esse in loco illo vbi corpus xp̄i sub sacro ꝓseruabat. ⁊ pre terea corpꝰ xp̄i: q̄ est dinitati adiūctū pōt esse in sacro ⁊ ī spē ꝑpria: q̄ ⁊ aīa cū sit diuinitati vnita poterat esse simul in īferno ⁊ ī corpe xp̄i sub sacro. ¶ Sed ꝛ. ex hoc sequere tur q̄ duo contradictoria essent simul vera si corpus xp̄i esset simul aīatum ⁊ inaīatum: sed hoc deus facere nō po test: vt Augu. dicit cōtra faustū: q̄ nec p̄mum.

¶ Rñdeo dōm ad p̄am. q. q̄ oīa verba q̄ signāt passionem ab extrīseco illatā nō pñt attribui corpi xp̄i ꝑput est sub sa cramēto: cuiꝰ rō ex dictis apparet. vñ nō pōt dici q̄ in pi xide crucifigeret vel vberaret vel aligd hō: nec ex hoc se quit q̄ duo cōtradictoria sint simul vera: q̄ nō ſm idem cōparat ad extra corpꝰ xp̄i hic ⁊ ibi: oīa aūt ista q̄ signant passionē inatā ꝓueniunt ei vt dolet patit ⁊c. hō: ⁊ silr pōt dici q̄ ipassibilis moriat. vñ Ysus. Pixide seruato poteris co pulare dolorē Innatū: ſz nō illatus cōuenit illi. ¶ Ad p̄m dōm q̄ passiōes extrīsece ptingūt ad subam corpis xp̄i mediātib⁹ dimēsiōib⁹ ꝑpriis. ⁊ iō ꝓpter īpressiones extrī secas q̄ ad spēs panis ptinēt nulla passio ītrinseca corpori xp̄i attribuit: ſz pp̄ īpressiones extrīsecas ad dimēsiones ꝑ prias ptinētes attribuūtur passiones corpi xp̄i: ⁊ extrīsece sub spē ꝑpria tñ: ⁊ ītrinsece etiā sub spē aliena. ⁊ iō ꝓpter crucifixionem in caluarie loco factā corpus xp̄i vez ser uatum moriebat sub specie ꝑpria ⁊ sub sacramēto. ¶ Et per hoc pz solutio ad scōz: q̄ actio iudeoꝝ extrīseca erat. fluxus etiam sanguinis ad motum localem pertinet: ⁊ sic importat ordinem ad aliquid extra.

¶ Ad z̄am. q. dōm q̄ cū aīatio sit ꝑprietas ītrīseca: constat q̄ sicut corpus xp̄i in specie ꝑpria erat exanime: ita sub sa cramēto. vñ si corpus xp̄i fuisset ab vllo discipuloꝝ cōse cratum nō fuisset ibi aīa. Quidaz aūt dicūt q̄ forma fuit suspēsa in illo triduo: ⁊ q̄ si p̄mo cōsecratum fuisset reser uatū desineret ibi esse xp̄o mortuo. Sz hec friuola sunt: q̄ nec ratiōe: nec auctoritate cōfirmātur. ¶ Ad p̄m ḡ dōz q̄ sicut supra dctm est di. io⁹. aīa nō est ibi ex vi sacri: ſz ꝓ pter cōcomitātiaz ad corpꝰ. ⁊ iō corpore sine aīa exīte ni hil deperit perfectiōi sacramēti si aīa ibi nō contineatur.

¶ Ad z̄m dōm q̄ hoc nō est ꝑpter defectū virtutis vbo rū: sed ꝑpter diuersaz disp̄sitiōez corporis xp̄i.

¶ Ad z̄am. q. dōm q̄ de⁹ bñ poterat facere q̄ aīa xp̄i a cor pore sepata iacēte ī sepulchro esset in loco vbi erat corpꝰ sub sacro: q̄ hoc importat respectū ad extra: sed nō q̄ eēt ei vnita sub sacramēto sicut forma: q̄ hoc ꝓtinet ad disp̄o sitiōez iteriorē. vñ icuitabiliter sequeret duo cōtradicto ria esse simul. ¶ Ad p̄m ḡ dōz q̄ ratio illa nō cōcludit ni si q̄ eēt ibi sicut in loco: ⁊ hoc deꝰ bñ potuit facere. ¶ Et silr ēt dōz ad z̄m tñ nō est hec cā q̄re corpꝰ xp̄i pōt eē aliq̄ modo in diuersis locis: q̄ est diuinitati vnitū: ſz rōne cō uersiōis alterius corporis in ipm facte q̄ nō fit in aīaz.

¶ De materia de qua in ꝯceptōe ⁊c. pz q̄ ex equiuocatio ne huiꝰ prepositiōis de ꝓcedūt. q̄ cū dr de pane fit corpꝰ xp̄i: li de. nō denotat habitudinē cause materialis: sed so lum ordinē mutatiōis terminoꝝ. ¶ Inuestigari salubri ter nō pōt. ſ. vt aligs cōprehēdere nitat: q̄ ꝑsumptuosum est ⁊ piculosū: dū aligs nō vult plus credere q̄z rōne vide ri pōt: sed inuestigare ꝑ defensiōe fidei vtile est. ¶ Quis fideliū habere dubiū possit ⁊c. dicūtur celi aperiri in ipsa īmolatiōis hora ꝑpter efficaciā diuine virtutis que opa tur in sacro summa imis sociari: q̄ ex speciebus ⁊ corpore xp̄i fit vnū sacramētum: ⁊ iteꝝ membra capiti vniūtur: ⁊ iteꝝ in celum rapit corpꝰ xp̄i inquātum fideliuz deuotio nō sistit in specie sacramēti: ſz fert vsq̄ ad xp̄m: ſm q̄ est in celo sub specie ꝑpria p desideriū. ¶ Vinū operat san guinē in quo est sedes aīe: hoc pōt ītelligi tripliciter. vno modo vt sedes aīe dicat cōsecratio vite que est p sangui nez. alio modo q̄ sanguis est potētia totū: q̄ p actū virtu tis nutritiue in mēbra cōuertit. tertio modo q̄ p sangui nem in corde generatū vitalis opatio in oīa membra dif fundit: vt pḥus in lib. de aīalib⁹ dicit. ¶ Caro ꝑ corpore vro offert ⁊c. hoc intelligēdum est per quādā adaptionē de salute corporis que erat p gloriā resurrectiōis ad quā hoc sacramētum opat. ¶ Nec iterari sacrm: quātum ad id q̄ est p̄ncipale in hoc sacramēto. ſ. cōsecratio materie: quānis iteret quātū ad vsuz vt mixtio illa nō possit sepa rari. ¶ Sed cōtra: alchimiste dicūt q̄ per īmissionē iunci decorticati potest separari: ⁊ dicēdum q̄ a vino auferꝝ tur substātia aque que ibi est ꝑpter similitudinē iunci q̄ etiam porosum est: nō tamen illa aqua que fuit apposita separatur: q̄ iā facta est vinū. ¶ Nobis vero non potest ignosci. i. peccatum nostrum nō haberet in se causam ve nie cum non ex ignorantia procederet. ¶ Aqua nec nul latenus ⁊c. si autem per errorem contingat: vt aqua loco vini ponatur si ante consecrationem vini percipiat debz aquam effundere ⁊ vinum imponere. si autem post debz incipere consecrationem vini alio vino super infuso: con tritione de negligentia prehabita: vel etiaz a capite cano nem īchoare super aliam hostiam: hostia ꝓius cōsecrata posita seorsum: vt Innocē. dicit.

¶ Vbi illa accidētia fundētur. Di. XII. a

Saūt q̄ritur de accidētib⁹ q̄ remanēt. i. de spēb⁹ ⁊ sapore ⁊ pōdere in quo subiecto fundent poti⁹ mihi vr̄ fatēduz existere sine subo q̄z eē in subiecto: qz ibi nō ē suba nisi corpis ⁊ sanguis dn̄ici q̄ nō afficit illis accn̄tibus. Nō. n. corp⁹ xp̄i talē hz in se formā: hz qualis i iudicio appebit. Remanēt ergo illa accn̄tia p se subsistētia ad mysteriū ritū ad gustus fideiqz suffragiuz: quibus corpus christi habēs formā ⁊ naturam suam tegitur.

¶ De fractione ⁊ partibus. b

Solet etiā q̄ri de fractiōe ⁊ pticulatōe q̄ ibi videt fieri vtz vera sit. ⁊ si vera fractio ē: cui⁹ rei sit vel i q̄ re fiat: Cūqz nō sit ibi alia suba q̄z xp̄i. Si in aliq̄ suba ē illa fractio: in corpore xp̄i videt eē. Hz eō cū ip̄m corp⁹ incorruptibile sit: qz imortale ⁊ impassibile: i xp̄o nō posse eē videt. Nam ⁊ xp̄s redarguit carnalē sensum discipulor̄ q putabant carnē xp̄i sicut aliam in partes diuidendam ⁊ morsib⁹ dilacerandā. Jō qbusdā placet q̄ nō sit ibi fractio sicut videt: sed dr̄ frangi: qz videt frangi. Quibus obūcit quod ait Amb. Nihil falsi putādū ē in sacrificio veritatis vel sicut fit i magor̄ pstigijs: vbi delusione quadaz fallūtur oculi: vt videant eē qd̄ nō est. Ad hoc illi dicūt. Nō fallit nos visus nec fallit: qd̄ esset si crederet ita frāgi vt videt. Nec illusio est: qz ad vtilitatē fidei nō ad deceptōez ita fit: sicut ⁊ christus se ostendit duobus discipulis i via in spē pegrini: nec i eo tn̄ talis forma erat: hz oculi eorum tenebant ne eum agnoscerent.

¶ Aliorum opinio. c

Alij vero dicunt q̄ sicut ibi species panis est ⁊ non est ibi res cui⁹ vel in qua sit illa species: ita ibi est fractio que nō fit in aliqua re: qz nihil ibi frangit: qd̄ mirabiliter dei potentia fieri dicunt: vt fiat fractio vbi nihil frangitur.

¶ Aliorum opinio. d

Alij tradunt corp⁹ xp̄i essentialr̄ frangi ⁊ diuidi: ⁊ tn̄ itegrū ⁊ icorruptibile existere. Qd̄ se colligere asserūt ex ꝓfessiōe berēgarij: q cōfessus est coā Nicolao papa ⁊ plurib⁹ epīs: panē ⁊ vinū q̄ in altari ponunt post ꝓsecratōez n̄ solū sacrz: hz ēt vez corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i eē: ⁊ sensualiter nō solū sacrāmēto: hz i veritate manibus sacerdotuz tractari ⁊ frangi: ⁊ fidelium dētibus atteri.

¶ Sententia probabilior. e

Sed qz corp⁹ xp̄i icorruptibile ē: sane dici pōt fractio illa ⁊ ptitio nō in suba corpis: hz in ipsa forma pāis sacramē talis fieri: vt vera fractio ⁊ ptitio sit ibi: que fit nō in suba corpis: hz i sacrō. i. in spē. Ne aūt mireris vel isultes si accn̄tia videātur frāgi: cū ibi sint sine subiecto: hz qdā asserāt ea fundari i aere: ē ibi vera fractio ⁊ ptitio q̄ fit in pane. i. i forma pāis. Un̄ apls ait. Panis quē frāgimus: qa forma panis ibi frāgit: ⁊ in ptes diuidit: xp̄s x̄o iteger manet ⁊ tot⁹ ē in singul. Un̄ Augu. Mn̄ xp̄s māducat: vita māducat: sed qs audeat mādūcare dn̄m suū: ⁊ tn̄ vitas iuitās nos ad mādūcādum ait. Qui māducat me viuet pp me. Nec occidit xp̄s vt mādūcetur: hz mortuos vinificat qn̄ mādūcat, reficit: nō deficit. viuit mādūcat⁹: qz surrexit occisus: nec qn̄ mādūcam⁹ ptes de illo facimus: ⁊ qdē in sacrō sic fit. Ite: norūt fideles qūo mādūcēt carnē xp̄i: vnusqsqz accipit ptez suā. Un̄ ⁊ ipa gr̄a ptes vocant: p ptes mādūcat ⁊ manet iteger tot⁹: p ptes mādūcat in sacrō: ⁊ manet iteger tot⁹ in celo: manet iteger tot⁹ in corde tuo. Jō ista dn̄r sacr̄a: qa i eis aliud vr̄ ⁊ aliud itelligit: vr̄ panis ⁊ calix: qd̄ ⁊ oculi renūciāt: qd̄ aūt fides istruēda postulat panis ē corp⁹ xp̄i: calix ē sanguis. Ex his dat itelligi: q̄ fractio ⁊ ptes q̄ ibi vr̄ fieri: in sacrō fiūt. i. i spē visibili. Jōqz illa Berēgarij verba ita distigueda sūt: vt sensualr̄ n̄ mō i sacrō: hz i veritate dicat corpus xp̄i tractari manib⁹ sacerdotū: frāgi vero ⁊ atteri dentib⁹ vere qdē: hz in sacrō tn̄. Vera ergo ē ibi attritio ⁊ ptitio: hz i singul' ptib⁹ tot⁹ est xp̄s. Un̄ Piero. Singuli accipiūt xp̄z dn̄z: in singulis portiōib⁹ totus ē: nec p singulos minuit: sed integrū se pbet singulis. Item Hyla.

¶ Vbi pars est corporis: ibi ē ⁊ totum. f

¶ Quid ille partes significent.

Quid āt ptes ille significēt. Gregi⁹ patradit iquiēs. Triformē ē corpus xp̄i: ps ablata i calicē missa corp⁹ xp̄i qd̄ iā surrexit mōstrat: ps ꝓmesta ambulās adhuc sup terrā. pars i altari vsqz ad finē mīsse remanēs: corp⁹ iacēs i sepulchro significat: qa vsqz i finē seculi corpa sanctor̄ i sepulchris erūt. Et sic ptes ille mystica tenēt significationē: ita ēt ⁊ fractio passiōis xp̄i ⁊ mortis ē repn̄tatio. Un̄ ipse ait. Hoc facite i meā cōmemorationem. i. in memoriā passiōis ⁊ mortis mee. Hā vt ait Amb. Quia i morte xp̄i liberati sumus: hui⁹ i edēdo ⁊ bibēdo carnē ⁊ sāgui nez memores eē debemus. Hz caueat qsqz ne

idigne peipiat: qz iudiciū mãducat. Nõ ẽ. n. iste panis q vadit i coꝛpꝰ: ꝫ panis vite eterne q aie nře subam fulcit. Sic ergo viue vt quotidie merearis accipe: nec accedas idignꝰ. Indigꝰ ẽ q alr celebꝛat mysteriũ q̃z xp̃s tradidit: vl q bñs moꝛtale pctm̃ accedit. Ergo ⁊ si sint pcta quotidiana vel ñ sint moꝛtifera: añq̃z accedas dimitte ꝺbitoꝛibꝰ tuis. Si dimittis: dimittis tibi. ⁊ sic securus accede. Panis. n. salutaris ẽ ⁊ nõ venenuz. Si ita accedis spũaliter manducas: spũaliter enim manducat: qui innocentiam ad altare poꝛtat.

Si illud fit sacrificium: ⁊ si sepius immolatur chꝛistus. g

Qst hec q̃rit si qꝺ gerit sacerdos pꝛo pꝛie dicat sacrificiuz vl ĩmolatio: ⁊ si xp̃s quotidie ĩmoleť: vl semel tm̃ ĩmolatus sit: Ad hoc bꝛeuiter dici põt: illꝺ qꝺ offerť ⁊ ꝓsecrat a sacerdote vocari sacrificiũ ⁊ oblationẽ: qz memoꝛia ẽ ⁊ repñtatio veri sacrificij: ⁊ scẽ ĩmolatõis fcẽ i ara crucis. Et sel xp̃s moꝛtuꝰ i cruce ẽ: ibiq̃z ĩmolatus ẽ i semetipso: quotidie aũt ĩmolat in sacꝛo: qz i sacꝛo recoꝛdatio fit illiꝰ qꝺ fcm̃ ẽ semel. Vñ Aug. certuz baberus qz xp̃s resurgẽs ex moꝛtuis iam nõ moꝛtia nꝛa: oĩ ãno fit. s. quotiẽs pascha celebꝛatur. Rursꝺ totiẽs xp̃s occidit: ꝫ tm̃ ãniuersaria recoꝛdatio repñtat qꝺ oliz fcm̃ ẽ: ⁊ sic nos sac̃ moueri tãq̃z videamus dñm i cruce. Itẽ sel ĩmolatꝰ ẽ xp̃s i semetipso: ⁊ tm̃ quotidie immolat in sacꝛo. Qꝺ sic itelligẽdũ ẽ: qz in mãifestatiõe coꝛpis ⁊ distinctiõe mẽbꝛoꝝ semel tm̃ in cruce pepẽdit: offerẽs se ꝺo patri hostiã redẽptõis efficacẽ: eoꝝ. s. quos ꝑdestinauit. Itẽ Am bꝛo. In xp̃o. n. oblata ẽ hostia ad salutẽ potẽs: qꝺ ergo nos? Nõne p singulos ꝺies offerim9? Et si quotidie offeram9 ad recoꝛdatiõz ei9 moꝛtis fit: ⁊ vna ẽ hostia nõ multe. Quo vna ⁊ nõ multe? qz semel ĩmolatꝰ ẽ xp̃s. Hoc aũt sacrificiũ exẽplũ ẽ illiꝰ. idipz sp ad ipz offerť: ꝓpide hoc ẽ sũt xp̃i: ñ. ꝫ vnꝰ vbiq̃z ẽ xp̃s: ⁊ h plenꝰ existẽs: ⁊ illic plenꝰ. sic̃ qꝺ vbiq̃z offerť vnũ ẽ coꝛpꝰ: ita nys ⁊ nũc: ꝫ qꝺ nos agim9 recoꝛdatio ẽ sacrificij. Nec cã sue ifirmitatis repetiť: qz pfiť homiẽ sacrificiũ ⁊ ꝺici qꝺ agiť i altari: ⁊ xp̃z semel ẽ q̃ sit virt9 huj9 sacri oñdiť: remissiõ. s. pctoꝝ venialium ⁊ pfectio virtutis.

C De causa institutionis. h

Nstitutũ ẽ. n. hoc sacr̃m duab9 ꝺ causis. In augm̃tũ virtutis. s. charitatis: ⁊ in medicinã quotidiane ifirmitatis. Vñ Amb. Si quotiẽs effundiť sanguis xp̃i: ⁊ i remissionẽ pctoꝝ effundiť: debeo sp accipe: q sp pecco: debeo sp bẽre medicinã. Itẽ Aug. Iterať quotidie hec oblatio: ꝫ xp̃s semel sit passus: qz quotidie peccam9 pctis siñ qb9 moꝛtaľ ifirmitas viuẽ nõ põt. Et qz quotidie labimur: quotidie xp̃s mystice immolať ꝓ nob. Sedit. n. nobis ꝫ sacr̃z salutis: vt qz nos quotidie peccam9: ⁊ ille iã moꝛi nõ põt: ꝓ ꝫ sacr̃m remissionẽ ꝓseqũmur. Quotidie comediť ipse ⁊ bibiť in veritate: ꝫ iteger ⁊ viu9 manet. Itẽ. Mysteriuz fidei ꝺr̃: qz credẽ debes q ibi salus nꝛa ꝓsistit. Si aũt q̃rať vtꝛ quotidie cõicãdũ sit: Audi qd ide tradit Aug. Quotidie iqt eucharistiã accipe nec laudo nec vitupo: oib9 tm̃ ꝺñicis ꝺieb9 cõicãdũ hoꝛtoꝛ. Si tamẽ mẽs i affectu peccãdi ẽ: grauari magis ꝺico eucharistie pceptione q̃z purificari. Et lz qs pctõ moꝛ deať: si peccãdi tm̃ de cetero nõ bẽat voluntatẽ ⁊ satisfaciat lacbꝛymis ⁊ oꝝonib9: accedat securus: ꝫ hoc de illo ꝺico quẽ mortalia pcta nõ grauãt. Si nõ frequẽtius saltẽ ter i ãno hoies cõicẽt: nisi forte qs crimialib9 ipediať: i pascha .s. pẽtecboste: ⁊ i natali. Omnes ergo cõicent q nolnerit carere eccliasticis liminibus.

Postq̃ determiauit magister ꝺ vno triũ in qb9 ꝓsistit itegritas h9 sacr̃i. s. ꝺ eo qꝺ ẽ res ⁊ sacr̃m: in pte ista itẽdit determiare de alys duob9. s. de eo qꝺ ẽ sacr̃z tm̃: ⁊ de eo qꝺ ẽ res tm̃. Vñ ꝺidiť i ptes duas. In p9 determiat de eo qꝺ est sacr̃m tm̃. In z9 de effectu sacr̃i qꝺ ẽ res tm̃: ibi. Institutũ ẽ hoc sacr̃m ⁊c. Prima in duas. In p9 determiat de accñtib9 q̃ sũt sacra. i. signa vtriusq̃z coꝛpis xp̃i. s. veri ⁊ mystici. In z9 determiat de actu sacerdotis q est sacr̃z siue signũ passiõis xp̃i: ibi. Post ꝫ q̃rit si qꝺ gerit ⁊c. Circa pmũ duo facit: pmo determiat de ipis accñtib9. zo de fractiõe q̃ in eis fundať: ibi. Solet aũt q̃ri ⁊c. Circa ꝫ duo facit: p determiat de ipa fractiõe. zo de ptiũ significatiõe: ibi. Quid aũt ptes ille ⁊c. Circa pmũ duo facit. p monuet qõnẽ. zo determiat eã: ibi. Ideo qbusdã placet ⁊c. Circa qꝺ quattuoꝛ opiones põit. z9 icipit ibi. Alij ꝺo ꝺicũt ⁊c. 3a ibi. Alij tradũt coꝛpꝰ xp̃i ⁊c. 4a ibi. Sed qz coꝛpꝰ xp̃i ⁊c. Et circa hoc duo facit. p ponit opionẽ q̃rtã. zo confirmat eã: qz p ceteris vera ẽ: ibi. Ne aũt mireris ⁊c. Institutũ ẽ hoc sacramẽtum ⁊c. Dic ponit effectũ huius sacamenti: ⁊ qz ex effectu rei accipiť vsus eius. ideo circa hoc duo facit. pmo ponit effectũ. secũdo determinat vtendi modum: ibi. Si autem queriť: vtꝛ quotidie ⁊c.

Hic est triplex qꝺ. C Prima de accidẽtibus. C Secũda de effectu h9 sacr̃i. C Tertia de freq̃ntatione ipsi9. C Circa pmũ q̃runt tria. Primo vtꝛ accñtia sint hic sine subo. Secũdo de opatiõe illoꝝ accñtiũ. Tertio de fractõe q̃ in eis fundať.

Ad primum sic ꝓcedit: vr q accñtia sine subo esse de⁹ facere nō possit: si.n. eē rei separareť ab ente: ens esset nō ens: ꝫ hoc de⁹ nō pōt facere: qz nō pōt facere q duo ɔdictoria sint sil' vera: g̃ nō pōt separe esse rei ab ente: ꝫ accñtis eē est iesse fm ph̄z: g̃ de⁹ nō pōt facere gn accñs isit. ℂ Ꝑ.q cūq; sepat diffōnem a diffinito ponit duo ɔdictoria esse sil' vera: qz ℔ ipm qō est hō est aīal rōnale moztale: ⁊ ita si ponať eē hō ⁊ nō eē: ꝫ diffō accñtis est q est subē. vñ etiā in diffōne singulo⁹ accñtiū oz q ponať suba: g̃ cū de⁹ nō possit facere ɔdictoria sil'eē vera: neq; facere poterit q accñs sit sine suba. ℂ Ꝑ. de⁹ nō pōt facere q diffō isit alicui: ⁊ diffinitū nō isit eidē: nec q inter affirmatōez ⁊ negatōez sit mediū: ꝫ si ponam⁹ accñtia eē sine suba: oz alter⁹ dictoꝝ seq; g̃ de⁹ ñ pōt ℔ facere: ꝓbatio medie: nō esse. n. i subiecto: ꝫ p se existere ē diffō subē: ⁊ opponiť ɔdictorie ei qō ē esse i subiecto: ꝫ si ponam⁹ aliqō accidens nō eē i subto: vel ponem⁹ q aliqd sit mediū iter eē i subto ⁊ ñ esse: vl' ponemus q aliqd sit ñ ens i subo ⁊ ñ sit suba: qz si est suba nō ē accñs: g̃ si ponamus accñs esse sine subto: seq; alter⁹ duoꝝ vel q iter ɔdictoria sit mediū: vel q diffō separareť a diffinito: qō iter⁹ ꝟplicat ɔdictoria esse sil' vera. ℂ Ꝫ ɔ est: qō dr Luce p. Nō erit impole apud deū oē vbū. ℂ Ꝑ. pōt deus plura facere q̃ hō possit itelligere vel imagiari: ꝫ alig ph̄i posuerūt dimēsiōes eē sine subo: sic̄ q posuerūt mathema⁹ sepata: g̃ de⁹ pōt ℔ facere.

ℂ Ulteri⁹ vr q nō sit ɔgruū huic sacro: q accñtia sint sine suba: in sacro. n. pfectissimo nō ɔgruit esse aliqd qō diuie ordinatōi repugnet: ꝫ dīna ordiatio ē q accñs sit i subto: g̃ i hoc sacro nō ɔpetit q sit sine subto. ℂ Ꝑ. sacm̄ vitat] nō decet aliq̄ fallacia: ꝫ hoc sacm̄ ē maxie vitatis: qz ɔtinet illū q dixit. Ego sum vitas. Jo. i4.° cū g̃ exñtib⁹ accñtibus sine subiecto sequať fallacia: qz accñtia q̃tuz ē i se signāt subaz ꝓpriā subeē: vr q ñ ɔpetat huic sacro accñtia eē sine subto. ℂ Ꝑ. mā oz eē forme ꝓportōata: sed ex pte forme sacri nō ɔpeteret q eēt accñs vbi sine eēntia vbi: g̃ nec ex pte māe cōpetit q sit accñs el'to sine el'to. ℂ Ꝫ ɔ. accñs subiecto rñdet: ꝫ suba panis q p̄us erat subm̄ po⁹ accñtiū mutata est i alter⁹ statū p hoc q ɔuersa est in corpus xp̄i: g̃ ⁊ accñtia ɔgruit in alter⁹ statū mutari: vt. s. sint sine subiecto. ℂ Ꝑ. hoc sacꝫ dr mysteriū fidei: ꝫ fides ñ solū est. ā. itellectū: ꝫ etiaz supra sensum: g̃ in hoc sacro nō solū oz aliqd eē supra itellectū sic̄ q corp⁹ xp̄i sub tā puis panis dimēsionib⁹ ɔtineať: ꝫ etiā supra sensuz. s. q accñtibus q̃ sensui subiaceť subst̄tia ꝓpria nō subsit.

ℂ Ulteri⁹ vr q accñtia ñ sint i ℔ sacro sine suba: esse. n. in suba eq̄lr ɔuenit oib⁹ accñtib⁹: ꝫ albedo ñ ē ℔ sine subto: qō pz ex ℔ q didiť p accñs: qō ñ ɔpetit nisi exñti i subto: g̃ nec q̃titas aut aliq̄ accñs ē hic sine subto. ℂ Ꝑ. illud qō sensus pcipit i ℔ sacro ē ibi fm vitatē: als eēt fictio i ℔ sacro: ꝫ sensus ñ tm̄ pcipit ibi q̃titatē aut albedinē: sed ēt q̃tū ⁊ albū: g̃ ñ ē ibi accñs sine subto. ℂ Ꝑ. accñs ñ idiuiduať nisi ex subto: sic̄ nec forma nisi ex mā: ꝫ accñtia sunt ibi idiuiduata: als nō eēnt sensibilia: g̃ nō sunt sine subto: ℂ Ꝑ. oīs forma sepata a mā ē itellectus i actu: vt a ph̄is ꝓbať: ꝫ si accñtia sunt hic sine subo erūt q̃daz forme sine mā: ñ. n. bñt māz ptē sui: g̃ erūt itellect⁹ i actu qō fl'z apparet. ℂ Ꝑ. q̃to aliqd appropinq̄t ad dīnā simplicitatē tanto ē simplic⁹: ꝫ si sunt hec accñtia sine suba: magis approp̄inquāt ad dīnā simplicitatē q̃ āgeli: qz i angelis est ɔpō ad min⁹ ex q̃ ē ⁊ qō ē: q̃ i his accñtib⁹ ɔueniri nō pōt: g̃ erūt nobiliora angelis: qō fl'm ē. ℂ Ꝑ. ipole est densitatē eē sine mā neq; raritatē: qz hec est diffō densi q multū de mā ɔtineať sub puis dimēsiōib⁹ ⁊ ɔria est diffō rari: ꝫ tactus pcipit i hoc sacro dēsitatē: g̃ ē ibi mā sub dimēsiōib⁹: g̃ dimensiōes nō p se exist̄t: ⁊ ita nec alia accñtia. ℂ Ꝫ ɔ. si cut in ꝑcedēti di. dcīm est. ibi nō est alia suba q̃ corpis xp̄i: ꝫ nō sunt accñt ia q̃ apparēt i corpe xp̄i: sic̄ in subto: qz nō denoiant ipm: g̃ nō sunt i subo aliq̄. ℂ Ꝑ. spēs ad ℔ remanēt i sacro vt ducāt p significatōez i corp⁹ xp̄i: ꝫ magis i cognitionem sui subiecti: g̃ sunt hic accñtia sine subiecto.

ℂ Rñdeo dom̄ ad p̄am. q. q sic̄ dr p̄ma ꝓpone. lib. de cāis: cā p̄ma est vehemētioris ipressiōis supra cātū cause scē: q̃ ipsa cā sc̄da. vñ q̃ cā sc̄da remouet ifluentiā suā a cāto adhuc pōt manere ifluētia cause p̄me in causatuz illud: si cut remoto rōnali remāet viuū: quo remoto remanet eē: cū g̃ cā p̄ma accñtiū ⁊ oīum exñtiū de⁹ sit: causa aūt secunda accñtiū sit suba: qz accñtia ex p̄ncipys sube cānt poterit de⁹ accñtia in esse ɔseruare: remota tñ causa secūda. s. suba. ℂ Et ideo absq; omni dubitatiōe dom̄ est q de⁹ potest facere accñs esse sine subiecto. ℂ Ad p̄m g̃ dom̄ q. inesse nō dicit esse accñtis absolute: sed magis modus essendi qui sibi cōpetit ex ordine ad cām̄ p̄rimā. adhuc pōt remanere moto ordine accñtis ad cām̄ p̄rimā: fm quē modū ipsius essendi nō est inesse: sed ab alio esse. ió pōt deus facere q sit accidens ⁊ nō insit: nec tñ esse accñtis ab accñte remouebit: sed modus essendi. ℂ Ad z^m dom̄ q sicut. pbat Aūicē. in sua meta. p se existere nō est diffinitio substantie: qz p hoc nō demōstrať gditas eius: sed eius esse: ⁊ sua gditas non est suū esse: alias nō posset esse genus: qz eē nō pōt esse cōmune p modū generis: cū singula ɔtēta in gñe differāt ꝫ esse: ꝫ diffinitio vel q̃si diffinitio sube est res hñs quidditatem cui acgriť eē vel debeť: vt nō in alio: ⁊ silr esse i subo nō est diffiffinitio accñtis: sed ecōtrario res cui debeť esse in alio: ⁊ hoc nunq̃ sepať ab aliquo accñte nec separi pōt: qz illi rei q̃ ē accñs fm rōnē sue quiditatis semp debeť eē in alio: ꝫ pōt eē q illud qō debeť alicui fm rōnēz sue gditatis ei virtute dīna agēte nō ɔueniat: ⁊ sic p̄z q facere aliquā hoc dicať diffō accñtis p̄dicto mō itelligēda ē diffō dicta: qz aliquā ab auctoribus diffōnes ponūť cā breuitatis: nō fm debitū ordinē: sed tāgunt illa ex q⁹ pōt accipi diffinitio. ℂ Ad z^m dom̄ q sic̄ ab accñtib⁹ i hoc sacro remoueť esse in subiecto: ita ɔuenit eis nō eē in subiecto. vñ nō ponit aliqd mediū iter affirmatōez ⁊ negatōez: nec tñ sequit q diffō alicui ɔueniat cui nō ɔuenit diffinitū: qz ñ eē in substātia nō est diffinitio substantie: vt dcīm est: ꝫ hēre gditatē cui tale esse competat: ⁊ hoc nō cōuenit eis ex ratiōe sue quiditatis: sed diuina virtute.

ℂ Ad z^am. q. dōz q accñtia remānere in hoc sacro q̃liter cōgruat supra dcīm ē di. ꝑcedēti. Sed accñtia esse sine subiecto ɔgruit huic sacro multipl'r. Primo q̃tum ad significationē: qz spēs sine substātia exñtes exp̄sſi⁹ ducūt i corpus xp̄i qō sub eis ɔtineť ⁊ imediati⁹: si. n. subiectū hērent duobus eē posset. Quarto q̃tū ad pfectiōez: qz. n. hoc sacm̄ est pfectissimū. ió oīa q̃ sunt in hoc sacro altissimū statū accipiūt sicut q substātia panis in corp⁹ glorioſiz diuinitatis vnitū ɔuertiť: ⁊ pp hoc etiā accñtib⁹ dať in hoc sacro sine subiecto esse. ℂ Ad p^m g̃ dom̄ q diuina dispositio que aliquid ordinat fm legē cōez. ét sibi aliq̄ reseruat p̄ter legez cōem faciēda ad aliqō p̄uilegiū gre cōicandū: nec ex hoc sequiť aliq̄ inordinatio: qz diuina dispō vnicuiq; rei ordinē ꝓponit. ℂ Ad z^m dōz q de substātia rei iudicare ñ ptinet ad sensuz: ꝫ ad itellectū: cuius obiectū ē qō qd ē: vt dr in 3°. de aīa. ⁊ ió non accidit ibi aliq̄ decepti⁹: qz accidētia

sint ibi de gb⁹ sensus iudicat: sed de suba verū iudici ū hz itellect⁹ fide inuat⁹: nec est icōueniēs q̄ itellect⁹ abscq; fi de erret in ℞ sacro: sic̄ ⁊ in alys que sunt fidei. ¶ Ad 3ᵐ dī subst̄atiatio: oz q̄ sit vez v̄bū: sed mā est ibi ad significan dum: ⁊ ideo sufficit q̄ accūtia remaneant: quibus median tibus significatio completur.

¶ Ad 3ᵐ q. dōm: q̄ qdā dixerūt q̄ v̄a suba panis sit̄ rema neat sub sacro cuz corpe x̄pi: ⁊ fm hoc accūtia nō essent in hoc sacro sine subto: sed hec opio in p̄cedēti di. ip̄obata ē.

¶ Alia opio est q̄ remanet ibi forma subalis: ⁊ in ea fun dant oia accūtia que apparēt: sed nō minus difficile ē ma terialē formā subalē a mā separe q̄ accūtia a substātys: ⁊ pterea q̄titas nō respicit formā nisi rōne māe: vñ forme imāles dimēsionib⁹ carēt: ⁊ ideo cuz alia accūtia mediāte q̄titate referant ad subam nō poterat forma existēs sine mā accūtiū sensibiliū subm esse. Boe. ēt dicit i li⁹ de trini. q̄ forma simplex subm eē nō pōt. At iō alq dixerūt q̄ ac cidētia illa fundātur in aere sicut in subto. Sed hec opio stare nō pōt: ꝟstat. n. q̄ añ trāsubstātiationez sub dimēsio nibus panis nō erat aer. g̃ si ꝟuersione facta sit ibi aer: opz q̄ aer subitrauerit p motuz localē dimēsiones illas: ⁊ iste motu locali ad accūs: ⁊ q̄ accūs trāseat de subto in subm p̄batū est ēt a p̄bis q̄ corp⁹ nāle ⁊ corp⁹ mathematicū nō mor⁹ nō ḡcipiāt: ⁊ pterea icōueniēs est q̄ subm moueatur corp⁹ nō nāle: sed mathematicū nō poterit aer cū illis di mēsionib⁹ sit̄ esse nec poterit esse subm corpis: qz hz dimēsio nes ppias aer: cū ergo oēs dimēsiones sint ciusdē spēi in quacūq; mā sint: qz mā non ītrat in diffinitionē eaz: si di mēsiones panis itez sint sicut in subiecto in aere: segt̄ q̄ duo accūtia speciei ciusdē sunt in codē subiecto: qō est ꝟdi ctoria esse simul: qz accūtiū ciusdē speciei nūeratio nō est nisi ex subiecto: vñ si subiectuz sit vnū segtur illa accūtia esse plura ⁊ nō plura: ꝟstat etiā q̄ aer nō est susceptiuus ta lium accūtiū. s. ouriciei figure determinate ⁊ aliaz hꝰ que ibi apparēt. Et ideo dōm est: q̄ accūtia sunt ibi sine subie cto: nō eni pōt dici q̄ sint in corpe x̄pi sine subto. Sciēdū aūt q̄ suba corpalis hz q̄ sit subm accidētiū ex mā sua: qui pmo iest subyci alteri: pma aūt disp̄sitio māe est q̄ti tas: qz fm ipsaz attēdit diuisio eius ⁊ idiuisio: ⁊ ita vnitas ⁊ multitudo que sunt p̄ma ꝟnātia cns: ⁊ ꝑpter hoc sunt dis p̄positiones totius māe: nō buius aut illius tñ. vñ oia alia accūtia mediāte q̄titate in suba fundant̄: ⁊ quantitas est p̄ma cis nāliter: ⁊ iō nō claudit mām sensibilē in rōne sua q̄uis claudat mām itelligibilez. vt dr̄ in 7ᵐ meta. vñ ex ℞ gdā decepti fuerūt vt crederēt dimēsiones esse subam re rū sensibiliū: qz remotis q̄litatib⁹ nihil sensibile remane re videbāt nisi q̄titatē: q̄ tñ fm esse suū depēdet ad subaz sicut ⁊ alia accūtia: v̄tute aūt diuina ꝟferī dimēsionibus que fuerūt panis: vt sine subo subsistāt in hoc sacro q̄ est pma p̄petas sube: ⁊ p ꝟnās dat cis vt sustineāt alia accūtia sicut ⁊ sustinebāt q̄ suba eis suberat: ⁊ sic alia accūtia sūt in dimēsiōib⁹ sic̄ in subto: ipse vo dimēsiones nō sūt i subo.

¶ Ad p̄mū g̃ dōm: q̄ p̄ma accūtia ꝟnātia subam sunt q̄ti tas ⁊ q̄litas: ⁊ hec duo pportionant̄ duob⁹ p̄ncipys eēntia libus sube. s. forme ⁊ māe: qz quātitas rādet māe: vñ ma gnuz ⁊ puū Plato posuit dr̄ias māe: sed q̄litas ex pte for me: ⁊ qz mā est subiectū p̄mū q̄ nō est in alio: forma aut̄ est in alio. s. mā: ideo magis appropiquat ad hoc q̄ est nō esse in alio q̄titas q̄ q̄litas: ⁊ per ꝟnās q̄ alia accidentia.

¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ q̄titas dimēsiua fm suā rōnē nō depen det a mā sensibili q̄uis depēdeat fm suū esse: iō in p̄dicā do ⁊ subyciēdo accipit modū substātie ⁊ accūtis: vñ lineā dicim⁹ ⁊ q̄titatē ⁊ q̄tā: ⁊ magnitudinē ⁊ magnā: ⁊ ideo cū tatem: sed etiā quātū: de alys aūt accūtib⁹ planū est: q̄ est ibi aligd albū: qz albedo est ibi in subiecto. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ de rōne idiuidui duo sunt. s. q̄ sit ens actu: vel in se: vel in alio: ⁊ q̄ sit diuisum ab alys que sunt vel possunt esse in eadē specie in se indiuisum existēs: ⁊ ideo p̄mum idiuidua tionis p̄ncipiū est materia qua acgrit̄ esse in actu cuilibet tali forme siue substātiali siue accidētali: ⁊ secūdariuz p̄n cipium indiuiduationis est dimensio: quia ex ipsa habet materia q̄ diuidat̄. vnde in carētibus dimensione impos sibile est aliquam esse dimēsionē nisi per formam que fa cit diuersitatē speciei: ⁊ ꝑpter hoc in angelis sunt tot spēs quot indiuidua: qz cum sint forme siue quiditates subsi stentes ex seipsis hñt esse in actu ⁊ distinctionē: ⁊ ideo nō idigēt ad sui indiuiduationē: neq; materia: neq; dimēsio ne: si ergo quantitas sine materia haberet esse actu: per se haberet idiuiduationē: quia per se habet diuisionem illā fm quam diuidit̄ materia: ⁊ sic vna pars differret ab alia nō specie: sed numero fm ordinem qui attenditur in situ partiū: ⁊ similr vna linea ab alia differret numero dūmō acciperet̄ in diuerso situ. qz ergo in hoc sacro ponimus di mensiones per se subsistere: cōstat q̄ ex seipsis idiuiduan tur: ⁊ per ea alia accūtia que in eis fundātur. ¶ Ad quar tum dicēdum q̄ i. lud quod est itellectus vel itellectum in actu fm p̄hos opz esse separatum nō solum a materia: sed etiam a cōditionibus materie idiuiduantibus: ⁊ hoc nō est in ꝓposito: vt ex dictis patet. ¶ Ad qntum dicēdū q̄ cum ista accidētia habeāt esse ⁊ essentias ꝑprias: ⁊ eoz essentia nō sit corz esse: cōstat q̄ aliud est i eis esse ⁊ quod est: ⁊ ita habēt compositionē illam que in angelis inuenit̄: ⁊ vlterius compositionē ex partibus quātitatis que in an gelis nō inuenit̄: ⁊ sic magis recedūt a diuina simplicitate.

¶ Ad sextum dicēdum: q̄ sicut subiectum quod ponitur in diffinitione aliorum accidētium nō est de essentia acci dētis: ita etiam materia que ponitur in diffinitiōe rarita tis ⁊ dēsitatis nō est de essentia eoruz: nō enim est dēsitas materia multa existēs sub paruis dimēsionibus: sed p̄o p̄rietas quedam cōsequēs ex hoc q̄ materia sic se habet: vnde talem p̄p̄rietatem deus potest facere etiam si ma teria non esset.

Ad secundum sic p̄oceditur. Uidetur q̄ acci dētia que remanēt in hoc sacra mēto nō p̄nt immutare aliquid extrīsecū: illa enim agūt ⁊ patiūtur adiuicem que cōicāt i materia: vt dicitur in p̄i mo de generatiōe: sed accidētia illa nō cōmunicāt i mate ria cum corporibus exteriozibus. ergo nō possunt ea īmu tare. ¶ ℞. actio naturalis re quirit ꝺtactum naturalem: vt patet i p̄mo de generatōe: sed mathematicis. i. dimēsio nibus separatis nō ꝺuenit tactus physicus sed metaphy sicus tñ: sicut ⁊ locus vt ibidem dicitur. ergo cum in hoc sacramēto sint dimēsiōes separate i quibus alia acciden tia fundātur: vt dictum est videtur q̄ nō possint agere in aliquid extrīsecum. ¶ ℞. passum quātus i p̄rincipio sit cō trarium: tamē i fine est simile: sed si corpora exteriora im mutarētur: ipsa iaz immutata nō essent forme tñs: sed for me i materia. ergo nō possunt immutaria dimēsiōib⁹ que sunt forme tātū. ¶ Sed cōtra. nihil sentitur nisi q̄ īmu tat sensum: sed huiusmodi accidētia sentiūtur. ergo īmu tant. ¶ ℞. omne quod habet esse habet agere aliquo mo do: qz nulla res destituit̄ ꝑpria opatiōe. sed huiusmodi ac cidētia hñt esse. ergo possunt agere.

¶ Ulterius videt̄ q̄ nō possint aligd extrīsecum īmutare suba l̄r: generās. n. oz esse sil'e gnato: hz oē gnatū est compo situm ex materia ⁊ forma: cum ergo accidētia illa sint for me tātum nō possunt immutare gnatuz aliquid extra se. At hac ratiōe vtitur p̄hs i 6ᵒ Meta. cōtra platonē. qui po nebat formas sepatas esse causas gnationis sensibilium.

¶ Ad. nihil agit vltra suã speciẽ: sed citra qñq; qr effectus nõ est nobilior causa: sed suba est nobilior oĩ accĩte. g̃ illa accĩtia nõ pñt aliquã subaz gñare. ¶ Sed ℨ: spẽs iste habẽt eandẽ vtutẽ quã hẽbãt añ trãsubstãtiationez: qr nihil est eis ablatum: sed additũ: sed añ trãsubstãtiationẽ poterãt aliqd substãtialr immutare. ergo ꝛ post.

¶ Ulterius vr q; ista accĩtia nullo mõ possint corrũpi. qa ista accĩtia sunt forme tñ: sed forma est iuariabili eẽntia ꝓsistẽs: vt dr i li. sex p̃ncipi. g̃ hꝺ spẽs nõ corrũpunt. ¶ Ad. oĩs res p se subsistẽs sine mã est incorruptibilis: qr mã est corruptionis p̃ncipiũ: sic pz in angelis ꝛ aĩab⁹: sed hꝺ spẽs sunt forme sine materia subsistẽtes. g̃ sunt icorruptibiles. ¶ Ad. si corrũpunt: aut corruptio ista ẽ nãlis: aut miraculosa: nãlis non: qr sicut nihil gñaꝫ nãlr nisi cõpositũ: ita nihil corrũpit nisi cõpositũ nãlr: silr neq; miraculosa: qr sic sola deivtute fieret: deꝰ aũt fm Aug. nõ est cã tẽdẽdi in nõ esse. g̃ nullo mõ corrũpit. ¶ Sed ℨ: q̃diu sunt accĩtia sensibilia sentiri pñt, sed qñq; õsinũt sentiri posse hꝺ accĩtia. g̃ desinũt esse. ¶ Ad. q̃diu spẽs manent ꝛ corꝰ xp̃i manet sub sacrõ: sed corꝰ xp̃i quãdoq; desinit eẽ sub sacramẽto. ergo qñq; desinunt esse species ille.

¶ Ulterius vr q; ex eis nõ possit aliqd gñari: corruptio. n. generationi vel factioni opponit: sed oẽ qõ nõ hz mãz ptẽ sui si sit oz q; ex nihilo fiat. g̃ si corrũpit oz q; in nihilũ tẽdat ꝛ nihil ex eo fiat. ¶ Ad. suba ꝛ accĩs magis differũt q̃z corꝰ ꝛ spũs: sed ex corpe nõ põt fieri spũs: vt pz in libꝰ de duabꝰ naturis. g̃ ex spẽbꝰ illis que sunt accĩtia tm̃ nõ põt suba aliqua gñari. ¶ Ad. ipole est ex vno sil'r ꝛ semel multa fieri: sed si aliqd gñaꝫ in illo est inuenire subam ꝛ accĩs. g̃ nõ põt gñari ex accĩte tm̃. ¶ Ad. si aliqd gñaꝫ: aut illa generatio est nãlis: aut miraculosa: nãlis nõ: qr gñatum ꝛ id ex quo gñaꝫ nãliter ꝺueniũt in mã: vt pz in oĩbꝰ gñationibus nãlibꝰ qõ hic nõ põt iueniri: silr nec miraculosa: qr q; vmes aliqñ ide generent vel in cinerẽ resoluant: ℬ est in irreuerẽtiã tãti sacri qõ a deo non est: g̃ nullo mõ aliqd ex hꝺ spẽbꝰ gñari põt. ¶ Sz ℨ est: q; sensibilr apparet si diu reseruent paulatim in aliud mutari. ¶ Ad. Anno. dicit in quo silitudo deficeret in eo sacrm nõ eẽt: sed ibi se pderet ꝛ locũ fidei auferret. g̃oz esse oĩmodã silitudinẽ spẽrũ ad subam panis: sed ex suba panis poterat aliquid generari: ergo ꝛ ex speciebus ibi remanentibus.

¶ Ulterius videt q; nõ possint nutrire: qr oĩs cibus q; nutrit in corꝰ trãsit: ꝛ supfluitates ex eo resoluunt: sz cibus iste nõ vadit in corpus. vt Amb. in littera dic. g̃ nõ nutrit. ¶ Ad. ex eisdẽ nutrimur ex qbꝰ sumus. vt dr in z⁹ de generatione: sed nõ sumꝰ ex accĩtibꝰ. ergo ex eis nõ nutrimur. ¶ Ad. oẽ qõ nutrit quocũq; mõ soluit ieiuniũ. si g̃ spẽs ille nutriũt soluũt ieiuniũ: ꝛ sic post sumptionẽ corpis xp̃i nõ posset aliqs cõicare: qõ falsum est. ¶ Sed cõtra est: qõ dr in glo. j. Cor. ii⁹ sup illud. Alius qdẽ esurit aliꝰ ebrius est: q; aliq sũt iebriati ex vsu spẽz huius sacri. ¶ Ad. nihil aufert sitim vel famẽ nisi qõ nutrit: sed sensibilr repiri põt q; ex potu illo sitis tollitur p̃cipue si in multa q̃titate sumatur. ergo nutriunt species ille.

¶ Ulterius videt q; nullus liquor possit specieb⁹ illis permisceri: qr vt in. j. de gñatione pbat pbs: accĩs nõ pmiscetur sube: sz glz liquor suba quedã est. cũ g̃ ille spẽs sint tm̃ accĩtia: vr q; nihil possit eis pmisceri. ¶ Ad. sic hoc sacrm sub certa forma vborz cõsecrat ita ꝛ aq̃ bñdicta: sed si aq̃ pmisceat aq̃ bñdicte totũ fit bñdictũ. si g̃ aliqs liquor pmisceri posset vino ꝺsecrato esset totũ ꝺsecratuz: ꝛ sic liquor ille trãsiret in sanguinẽ xp̃i sine forma vborz: qõ falsũ est. ¶ Ad. humidorz pmixtorz efficit superficies vna. si g̃ illis spẽbꝰ aliqs liquor admisceat efficit vna supficies liq̃ris aduenientis: ꝛ spẽz p̃exĩtiũ: sed supficies liquoris est ĩ subiecto: supficies aũt spẽz nõ est in subto, g̃ eadez supficies erit in subto: ꝛ nõ in subto: qõ est ipole. ¶ Ad. corꝰ xp̃i nõ est sub sacrõ ex quo sub spẽbꝰ illis est alia suba: sed si aliqs liquor subtilis puta vinũ vel aq̃ admisceat illis spẽbꝰ cuz nõ ꝺtineaꝫ ꝓprys termis: oz q; diffluat ad termios dimẽsionũ sub qbꝰ erat corꝰ xp̃i. g̃ desinũt ibi esse spẽs. g̃ corrũpunt ꝛ nõ pmiscent. ¶ Ad. sic albũ ꝛ nigrũ sunt drie coloris ita magnũ ꝛ puũ sunt drie q̃titatis: vel circa q̃titatẽ. sed idẽ color nõ est albus ꝛ niger. g̃ neq; eedẽ dimẽsiones sunt magne ꝛ pue: sz addito aliq̃ liq̃re dimẽsiões ille efficiunt magne. g̃ nõ sunt eedẽ q̃ pꝰ. g̃ nõ pmiscent. ¶ Sz ℨ fm plm in p̃ de gñatione. Ea que sunt diuisibilia i mĩma sunt bñ pmiscibilia: sz ita est de spẽbꝰ illis. g̃ ꝛc. ¶ Ad. maẽ corrũpi q̃z pmisceri. sz spẽs pñt corrũpi. g̃ pñt pmisceri.

¶ Rñdeo. dõm ad p̃mã. q. q; agere nõ est nisi rei p se subsistẽtis: ꝛ iõ neq; mã agit: neq; forma: sz cõpositũ: qõ tñ non agit rõne mãe: sz rõne forme que est act⁹ ꝛ actõis p̃nm: ꝛ q̃titas se tenet ex pte mãe q̃litas ex pte forme: iõ q̃titas nõ agit nisi mediãte q̃litate que est p se actõis p̃nm. vnde q̃litates sunt sensibiles p: q̃titates z⁹. q: g̃ in sacrõ q̃titates retinẽt eũdẽ modũ eẽndi quẽ hẽbãt suba pãis exĩte: iõ bñt eũdẽ modũ agẽdi vt imutẽt ꝛ agãt nãliter sic pus: q̃titatis. n. que aliũ modũ essendi hz: qr nõ est in subto nõ est agere nisi mediãte q̃litate. ¶ Ad p̃mũ g̃ dõm: q; mare ria accĩtis est p̃primũ subm eiꝰ: p̃primũ aũt subm q̃litatis corpalis est q̃titas vt supficies colozis: ꝛ iõ q̃litas que est actõis p̃ncipiũ cõicat quodãmõ in mã cũ his que sunt ex: q: q̃titas hincinde subesse inuenit. ¶ Ad z⁹ dõm: q; mathematici nõ solũ abstrahũt a mã: sed a sensibilibꝰ accĩtibus: ꝛ qr dimẽsiones in hoc sacrõ nõ sunt sepate ab accĩtibus sensibilibꝰ: iõ nõ soluz habent tactũ metaphm sic matheratica: sz ẽt physicũ: qr rõne illorz accĩtiũ pñt imutare ꝛ imutari. ¶ Ad z⁹ dõz: q; q̃tũ ad imutationẽ accĩt

substitūt tollit eisdē passionib⁹ gb⁹ añ ea tolleret eadem suba exīte:⁊ ppter hoc codē mō corrūpunt accītia rema nētia sīc⁊ ꝑus corrūpi poterāt:ꝑus aūt corrumpi poterāt dupl'.vno⁹ manēte suba subi ꝑ aliquā accītalē mutatiō nesīc ex pte q̄litatū ſm aliquā alterationē vinū ſaporem vel colorē mutare poterat:⁊ ita colo⁹ q ꝑus erat:aut ſapor corrūpebat:ſz q̄titas ꝑdicto mō nō poterat corrūpi ꝑ mo tū in q̄titate.ſ.augmētū.q⁹ vinū⁊ panis nō sunt corpora ata que pñt esse subm augmēti⁊ dimīutōis.ſ.p additiō nē vel diuisionē:q⁹ ſm pīm in 3⁹meta.ī additione q̄titatis ad q̄titatē vna q̄titas eē icipit duab⁹ esse desinētib⁹.⁊ cōtrario est i diuisione. Alio mō ꝑ corruptōem subē que gdē ꝓtingit ex trāsmutatōe accītiū:⁊ ex pte q̄litatū:q⁹ sīc gnatio ita⁊ corruptio est termin⁹ alteratōis:⁊ ex pte q̄titatis:q⁹ cū vnaqueq⁹ res nālis bēat q̄titatē determīnataz intīn poterit diuisio fieri q⁹ spēs nō remanebit:vñ etiā in hoc sacro aliqñ aliq̄ alteratōe facta in q̄litatib⁹ adhuc ma ner esse illud dimēsionū ꝓforme subē ꝑcedēti:⁊ tūc rōne ipsi⁹ corruptōis accītiū nō desinit esse corp⁹ xp̄i sub sacro. Aliqñ aūt alteratio ad terminū venit:⁊ tūc esse ꝑdictum tollit:⁊ sic desinit esse sacrm:⁊ sil'r ex parte q̄titatis:q⁹ si fiat diuisio in ptes tāte q̄titatis que sufficiat ad speciē pa nis vel vini:sunt qdē alie dimēsiōes:q⁹ ptes ꝓtinui q̄ erāt potētia fiūt actu:sed esse cōforme subē ꝑexñti manet:⁊ iō adhuc est sacrm. Si aūt q̄titas ptium ad hoc nō sufficiat vtriq; esse desinet⁊ dimēsio⁊ esse ꝑdictus:⁊ iō corp⁹ xp̄i desinit esse sub sacro. Ad p̄mū g̃ dōm:q⁹ forma dr̄ esse inariabil:q⁹ nō est variatōis subm:tñ ꝑ variationē tollit: sīc ꝑs in alteratōe⁊ augmēto:⁊ ita largo mō dicunt corrū ꝑ;put oē qđ esse dsinit dr̄ corrūpi. Ad 2ᵐ dōm:q⁹ dimē siones que sunt ꝓxie dispōnes māe retinēt in ꝑ sacro vicē māe:⁊ iō se bñt ad esse in quo subsistūt sīc mā ad formam subalē:⁊ ipse subsunt sīc subz accītib⁹:⁊ ꝑ mō corruptiōis ꝑn⁹ esse pñt:sīc⁊ mā eēt:ipe ēt ptes dimēsionū cū sint i po tentia bñt qđā rōnē māe rōne toti⁹ dimēsionis:⁊ ideo ex pte ea⁹ accidit corruptio aliq̄ in tota dimēsione ꝑ diuisiō nē. Ad 3ᵐ dōm:q⁹ spēs sic remanere miraculosum est: ꝑ;sic remanētes corrūpant̄ est nāle:sīc miraculosum ē q⁹ cecus visum recipiat:ſz q⁹ iā visu recepto videat est nā le;remanet enī qdā cōpositōis modus in accītib⁹ istis dū q̄titas retinet rōnē māe:⁊ q̄litas rōnē forme:vt dcīm est. Ad 4ᵃᵐ .q.dōz:q⁹ qdā dicūt q⁹ q̄quis ille spēs possint cor rūpi⁊ putrefieri:tñ ex tali putrefactōe vel corruptōe nō gnant vermes:vel aliqd bz:sed ꝑ nihil est:ꝓstat.n.q⁹ acci dētia qñ corrūpunt nō hoc mō esse desinūt:vt dispareant ois ac si totali⁹ ānihilarent̄:ſz succedit illis accītib⁹ aliqd sēsibile:⁊ hoc oz esse de nouo gnatū:nec est dr̄ia gcgd sit illud:vtrū sit vermis vl' cinis vel aliqd bz:q⁹ silis difficul tas est de oīb⁹.⁊ iō alij dixerūt q⁹ suba panis ibi remanet ex qua mātr aliq̄ gnari pñt:sed hec opīo supra ipobata ē. Et iō alij dixerūt q⁹ ex mutua actione accītiū sacri ad cor poza circūstātia gnant vermes ex acre ꝓtinēte. Sed hoc nō videt esse ver:q⁹ accītia illa nō bñt ibi aliā actionē q̄z bēret si suba remāsisset:ſz qñ suba erat nō poterāt vmes ex acre gnari:vel cinis ꝑ talē actionē:vñ nec mō:⁊ ꝑterea sēsibil'r appet q⁹ in illo loco vbi fuit corp⁹ xp̄i est illud qđ gnat̄:⁊ ibidē alteratio ꝑcedēs appet:aer aūt añ vltimum istās corruptōis spēz nō erat in loco illo:q⁹ sic subītrasset dimēsiones sub qb⁹ erat corp⁹ xp̄i qđ est ipole:nec ēt mo uebat ad locū illū:q⁹ get⁹ forte manebat.vñ sequtur q⁹ to tus mot⁹ aeris⁊ alteratio ipsi⁹⁊ corruptio⁊ gnatio vmiū aut cineris sit in eodē istānti:qđ est ipole:⁊ ꝑterea idē acci deret si corp⁹ xp̄i ꝓseruaret̄ iter aliq̄ corpa solida que non subītraret aer⁊ nō appareret aliq̄ mutatio facta in corpo rib⁹ solidis circūstātib⁹:⁊ ꝑterea si corp⁹ xp̄i in magna q̄ti tate ꝓsecratū eēt idē posset accidere:⁊ tāta ispissatio aeris nō posset de facili accidere sine sēsibli ipsi⁹ imutatōe. Et iō alij dicūt q⁹ ꝑacto sacro redit suba panis sub spēb⁹ que ꝑus suberat:⁊ ex illa gnant̄ vmes:vel aliqd bz. Sed hoc nō pōt esse.q̄diu.n.est ibi corp⁹ xp̄i nō redit suba panis:q⁹ sic eēt corp⁹ xp̄i sub spēb⁹ cuz suba panis:qđ est tertia opīo que nō sustinet̄:q̄diu aūt sunt ibi spēs manet sub spēbus corp⁹ xp̄i:vñ q̄diu manēt spēs suba panis nō redit.remo tis aūt spēb⁹ illis iam nō est ibi suba panis:sed vmiū vel ci neris:vel alicuius bz:numq̄.n.est suba panis sine spēbus panis:vñ suba panis nō pōt redire:nisi forte dicat̄ redire quo ad māz tm̄:q⁹ illa cadē mā q̄ ꝑus erat sub forma pāis postmodū fit sub forma cineris:vel alicui⁹ bz:⁊ ꝑ posſz sta re cū 2ᵃ opīone ꝑus tacta:q̄tū ad ꝑ q⁹ ponebat subaz pāis in ꝑiacētē mām resolui:qđ stare nō pōt:vt supra ꝓbatū ē: sed q̄tū ad aliā ptē qua ponebat q⁹ annihilaret nō pōt sta re:q⁹ qđ in nihilū redactū est nō pōt iterū idē numero su mi. Sz q̄tū ad p̄mā opīonē que cōiter sustiet̄ oīo stare nō pōt:q⁹ qđ ꝓuersum est in alterū nō pōt redire nisi alte rū in ipm ꝓuertat̄:suba aūt panis ꝓuersa est in corp⁹ xp̄i⁊ hec suba.ſ.panis facta est:illa.ſ.corpis xp̄i vt ex ꝑdictis ꝑz. vñ nō pōt eē q⁹ suba panis redeat:neq; q̄tū ad totū:neq; q̄tū ad ptē:nisi corp⁹ xp̄i ecōuerso ꝓuertat̄ in subaz panis qđ est ipole:⁊ iō ipole est dicere q⁹ suba panis redeat:neq; ſm totū:neq; ſm ptē si redire ꝑpe sumat̄:vt sit idē nūero qđ redit:si aūt mā panis redire dicat̄ :non q⁹ eadē nūero redeat:sed alia eiusdez rōnis:tūc oportebit dicere q⁹ illa alia mā de nouo creet̄. Et forte hoc itellexerūt q̄ dixerūt substātiā panis redire:vñ satis ꝓbabil'r ꝑ hūc modū opi nio sustineri pōt:vt dicat̄ q⁹ ad ꝑ de⁹ mām creat ne sacrz deꝑdēat̄:⁊ sic fides meritū ꝑdat:nec tñ mā corpalis in ꝑn⁹ creata auget̄:q̄ q̄tū de mā ꝓuersum fuit in subaz cor poris xp̄i tm̄ de mā creat̄ nunc de nouo.⁊ pōt tñ⁊ al'r dici q⁹ ille spēs sīc bñt ex ꝑ q⁹ subsistunt q⁹ pñt agere gcgd po terant subys panis⁊ vini exñtib⁹:ita bñt vt possint ꝓuerti in gcgd ꝓuerti poterāt subē ꝑexñtes qđ sic itelligi pōt: sīc.n. cōmē.dicit in p̄ phȳsi.⁊ in libro de suba orbis in mā gñabiliū⁊ corruptibiliū oz itelligere dimēsiones itermi natas añ aduētū forme subalis:al's nō posset itelligi diui sio māe:vt in diuersis ptibus materie diuerse forme sub stātiales eēnt:bz aūt dimēsiones post aduētū forme sub stātialis accipiūt esse termīatū⁊ cōpletū:gcgd aūt itelli gi t̄ in mā añ aduētū forme subalis ꝑ manet idē nūero in gñato:⁊ in eo ex quo gñat̄:q⁹ remoto posteriozi oz rema nere ꝑus:dimēsiones aūt ille itermīate se bñt ad gen⁹ q̄ titatis:sīc mā ad genus subē.vñ sīc in quolibet cōpleto in gñe subē est accipe mām que est ens icōpletū in gñe illo: ita in dimensionib⁹ cōpletis que sunt in ꝑ sacro est accipe dimēsiones icōpletas:⁊ bis mediātib⁹ mā panis formā re ciperet ei⁹ qđ ex pane gñaret̄:pane nō ꝓuerso in corp⁹ xp̄i: vñ sicut dimēsionib⁹ illis est datū:vt subsistāt⁊ subsint:⁊ illi esse qđ est ꝓforme esse ꝓzis subē⁊ termīationi q̄titatis⁊ oīb⁹ alys accītib⁹:ita ēt dat̄ eis vt possint subesse al teri forme nāli:⁊ alys accītib⁹:q⁹ de nā sua nō bñt vt sub sint tm̄ accīti:sed ēt forme subali:vt dcīm est:⁊ tūc vel ex ꝓnti adueniet ēt mā ꝑpter ꝓcomitātiā nālē forme ad ma teriā:sicut ꝑpter ꝓcomitātiā nālē aīe xp̄i ad corp⁹ erat aīa sub sacro:⁊ ꝑ qđāmō redit in p̄mū dcīm:vt.ſ.mā de nouo fiat:vel ipsi dimēsioni ytute diuīa dabit̄ nā māe pp ppin gtatē ad ipsaz:vt sic illō gñatū sit ꝓpositū ex mā⁊ forma. Ad p̄mū g̃ dōz:q⁹ ſm penultimā opīonē spēs ille penitus cedūt i nihil:ſz suba ꝑdcō mō redeūte gñat illō qđ succe dit:nec dr̄ gñari ex spēb⁹ ꝑz q⁹ ly ex dic cāz mālē:ſz solū ꝑz q⁹ dicit ordinē:vt ex mane fit meridies.i.post:ſz ſm aliaz opīonē illō totū demſratū sēsibile in sacro bēbat aliqd.ſ. ptē sui sil'e māe:⁊ illud nō cedit in nihil:sed remanet.ſ.di mēsiones itermīatas:sīc⁊ remanerent si suba panis eēt.

¶ Ad 2m dom: q hoc nō est remotū qn deus possit mutare corp in spm: t tm q̄tū ad aliqd dimēsiones iterminate magis sunt ppinq̄ māe corpali q̄ corp spūi. ¶ Ad 3m dōz. q fiē qñ aer ꝟuertit i ignē nō dr q mā aer fiat duo. s. mā ignis t forma ignis: sz vnū tm q sit. s. ignis: ita ēt dimēsiones ille nō dicunt fieri duo: sz vnū tm. s. mā sic dimēsionata: t b fit diuina vtute. ¶ Ad 4m dom: q fm quālibet positionē oz ponere aliqd in hac gnatione eē miraculosuz: t aliqd nāle. redit⁹. n. subē vel creatio māe: vel cōuersio dimēsionū in mām est miraculosum: sed q materia iā exns recipiat talem formam: cuius dispositiones pcesserunt in dimensionibus hoc est naturale.

¶ Ad 5[2m]. q. dom: q gdā dixerūt q spēs ille nō nutriūt: sed reficiūt t iebriāt ex sola imutatione accītali: sicut aliq inebrianf odore vini t reficiunf: t famē amittūt ex sapore t odore. Sed hoc nō pōt esse: qz talis imutatio q̄uis ad horā reficiat: tm sustētare non pōt: qō tm faceret spēs ille si in magna q̄titate sumerenf. Et iō alq dixerunt q remanet forma subalis panis: t illa hz eādē opationē quā hēbat panis: t iō nutrit sicut panis nutriret. Sz b nō pōt eē: qz opatio forme nō est pati: sz agere: nutrimētū aūt nō nutrit nisi qō ꝟuertit in subaz nutriti: t iō nutrit fm q patit: t fm q ex eo aliqd gnaf: qō nō pōt dici de forma. Et iō dōz est: q cū gnari aliqd ex illis spēb⁹ possit p modū pdictū eodem mō t nutrire pñt. ¶ Ad pmū g dōz. q hoc qō dr q cibus iste nō trāsit in corp⁹: itelligēdū est q̄tū ad rē ptētam sub sacō. s. verū corp⁹ xpi qō nō mutaf in māducātē: sed ipm i se mutat spūalr: sz spēs in corp⁹ comedētis ꝟuertunt sicut t in aliqō aliud corp⁹ ꝟuerti pñt. vt dcm est. ¶ Ad 2m dōz: q accītia manētia i suo esse accītali nō nutriūt: sz eo mō quo in aliud ꝟuertunt vel aliud sub eis creaf vel redit.

¶ Ad 3m dom: q illa nutritio nō est oio fm ordinē nature vt dcm est: t ideo talis māducatio iciuniū nō soluit.

¶ Ad sextā. q. dom. q qdā dicūt q qcūq; liquor addaf spēbus vini i q̄tacūq; q̄titate stati desinit ibi eē corp⁹ xpi: qz dimēsiōes ille nō manēt eedē: t itez liquor addit⁹ p totuz diffundit. vñ cū corp⁹ xpi nō sit sub spēb⁹ cū alio corpe: oz q i toto desinat esse corp⁹ xpi: sed hoc posito nō pōt stare. ꝟstat. n. q corp⁹ xpi manet ibi q̄diu illa accītia manēt: illa aūt accītia nō corrūpunt alr q̄ vt corrūpet subā panis t vini: ꝟstat aūt q ex quo liquor addito nō destrueret vinum: t iō nec spēs vini remanētes. Rōnes. n. prędicte nō cogūt. p qz nō q̄lz dimēsionū distictio tollit sacm: sic enim additio: ita t diuisio facit aliā dimēsionē: vt ex dictis pz p pbm: diuisio aūt nō tollit veritatez sacri: vt pz in pane qui frāgit. vñ nec additio: qz illa varietas dimēsionū quā fac talis additio t diuisio est q̄tū ad determiatiōnē ipsaz: nō q̄tū ad ideterminatū esse eaz fm q cōpetit eis subsistere: neq; q̄tū ad esse i quo subsistūt ꝟformes subē pcedēti: silr ēt puus liquor ꝟstat q nō pōt diffundi per oēs dimēsiōes: nisi rarefieret t trāsmutaret i aliā spēz: vñ ñ oz q occupet oēs dimēsiōes. Et iō alr dom: q hoc mō admisceē liquor q̄cūq; spēb⁹ illis: sic admisceret subē vini. Liquor aūt addit⁹ si eēt eq̄lis q̄titatis vel maioris: ptingeret ad oēs dimēsiones vini: t sic si esset alteri⁹ spēi faceret aliā speciem liquoris mediā: si aūt esset eiusdē spēi vinū faceret aliō vinū fm numeraz: maxie q̄tū ad accītia: si aūt liquor addit⁹ eēt maioris q̄titatis nō posset ptingere ad oēs dimēsiones toti⁹ vini: sed ad aliq̄s t illas imutaret altero dictoz modoz: t forte imutaret fm spēz: si eēt alteri⁹ spēi: ꝟstat ād q in hoc sacō nō manet corp⁹ xpi nisi q̄diu ille spēs manēt eed ē nūero: t iō si apponaf puus liquor corrūpet ptē specierū: t sub illa pte desinit esse corp⁹ xpi: nō. n. est pbabile q vna gutta aq̄ p totū cyphū diffundaf: si aūt addaf i magna q̄titate: sic corrūpet spēs fm totū: t ita totalr desinit ibi esse corp⁹ xpi. ¶ Ad pmū g dōz: q pbs itelligit de accidente cui⁹ subm est suba: qō ei nō pmisceē: sic aūt nō est in pposito. ¶ Ad 2m dōz. q in aq̄ bñdicta nō fit aliq̄ mutatio subalis ipsi⁹ aque: sic est in b sacō: sed acgrif ei vt⁹ aliq̄ ex bñdictōe: t iō illa vt⁹ pōt puenire ad aquā additā: sed i hoc sacō vinū ꝟuertit subalr in aliud vtute vboz: t iō nō oz q vinū additū subalr ēt ꝟuertaf in sacm: sz pōt esse q ꝟuertaf in vinū vtute accītiū vini que remanent. vt dcm est. ¶ Ad 3m dom: q nō est icōueniēs vnā dimēsionē fm vnā ptē sui esse in hoc sacō sine subto: t aliā esse in subto: qz plres ptes dimēsionis q̄uis sint vna dimēsio i actu: sūt tm plres in potētia. ¶ Ad 4m pz solo ex dictis. ¶ Ad 5m dicēdū: q magnū t puū ꝟsequunt q̄titatē fm q ad certam mēsurā determiaf. In sacō aūt altaris nō opz remanere dimēsiones easdē fm termiationē eādē: qz sic diuisis speciebus nō remanerēt eedē dimēsiones: nec p ꝟsūs idē sacri: sed sufficit ad subsistētiam sacri q remaneāt dimēsiones eedē: fm q ideterminate intelligunt.

Ad tertium

sic pcedit. Videt q ipm vez corpus xpi frāgat in sacō: oē. n. qō māducat masticaf t frāgif: sed vez corp⁹ xpi māducat. Joā. 6°. Qui māducat carnē meā &c. g t frāgit. ¶ S. hoc sacm est p moriale dñice passiōis: sed in passione ipm corp⁹ xpi est p fozatū clauis t lācea. g in sacō ipsum corp⁹ christi frāgit. ¶ S. sicut corp⁹ xpi est totū in q̄libet pte spēz: ita forma subalis: sed forma subalis, māl⁹ diuidit p accīs p diuisionem spēz. g t corp⁹ xpi. ¶ Sed ꝟtra. qō frāgit nō manet itegrū: sed corpus xpi manet itegrū: vt in lra dr. g nō frangit. ¶ S. oē corp⁹ frangibile est passibile: sed corp⁹ xpi est ipassibile cū sit glorioſum. ergo nō frāgitur.

¶ Ulterius videt q nec ēt spēs frāgant: signū. n. oz rnde re signato. sed spēs sunt signū corpis xpi: cū g vez corpus xpi nō frangaf: nec ipse spēs frāgent. ¶ S. fm pbm i 4°. Meta. Corpa dicunt frāgibilia t cōminūibilia fm determinatā dispōnē pozoz: qz sub nulla aliqd aliud. g spēs ille: neq; frangi: neq; cōminui possunt. ¶ S. oib⁹ ptibus spēruz est equalr corpus xpi: t sub nulla aliqd in omni fractione ea pfecta aliud est qō ꝟtinet sub diuersis ptibus: sed oio est idē qō cōtinet sub diuersis ptib⁹ specierum qualitercūq; disponant. ergo nō ppie dicunt frāgi. ¶ Sed cōtra Matth. 26. dr: q deus bñdixit t fregit: sed vba euāgely nō pñt eē falsa. ergo fuit ibi fractio vera. sed nō in corpore xpi vt pbatum est: ergo in specieb⁹ fuit. ¶ S. magis cōpetit q̄titati diuidi q̄ corrūpi vel in aliud ꝟuerti: sed hoc ptingit dimēsionibus ibi remanentib⁹: vt ex dictis pz. ergo t frāgi siue diuidi.

¶ Ulterius videt q icōueniēter assigneē in littera signficatio partiū fractionis: qz ptes fractionis fractioni rndet sed fractio significat passionē xpi: vt in littera dr. ergo partes fractionis debēt significare ptes veri corpis xpi in q̄s p passionē diuisum est corp⁹ eius. ¶ S. hoc sacm est maxime sacm vnionis: sed distinctio partiū vnioni opponit. ergo nō cōpetit in hoc sacō significari ptes distinctas corpozis mystici. ¶ S. hoc nō videt seruari fm cōmunē modum ecclesie: q aliqua pars vsq; in finem misse reseruet. ergo fm hoc nō debet accipi significatio alicuius partis. ¶ S. Anno. t Aug. de scō vic. dicūt q pars extra calicem seruata signat beatos: t ita videtur male dicere q signat illos qui sunt in sepulchris. ¶ S. beati remedio non indigent: sed sacramēta ecclesie in remedium ordinātur. ergo nō oz esse aliqua pars que beatos significet. ¶ S. sicut ē diuersitas iter mortuos: ita etiā iter viuos: sz pro mortuis ponūtur due partes. g t pro viuis due poni debent ad minus. ¶ S. sicut mēbra distiguūtur abiuicē: ita caput distinguitur a membris: ergo cum sint tres partes ad significādum diuersitatē membroz corpis mystici: deberet addi t quarta ad significādum ipsum caput.

¶ Respondeo dicēdū ad ꝑmā. q. ꝙ sicut supra dictus est: corpus xp̄i non cōparat ad spēs sub qb⁹ ꝛtinet mediātib⁹ suis dimēsionib⁹: imo dimensiones eius sunt ibi quasi extrinsece: ideo qcqd ꝛuenit corpori christi mediātib⁹ dimēsionibus suis hoc nō ꝛuenit ei ꝑm ꝙ est sub sacr̄o. cū ǧ diuisibilitatiua ei ꝛuenire nō possit nisi ꝑmediāte dimēsione ꝓpria: ꝛstat ꝙ fractione speciez ipm corpus eius nō diuidit nec ꝙ frangit etiam si passibile esset sicut in cena fuit.

¶ Ad ꝑmū ergo dicēdū: ꝙ in māducatione sunt multa: ꝛ fractio siue mastication: ꝛ traiectio in ventrē siue nutritio: ꝑmū aūt ꝛuenit ipsis speciebus tm̄: sed scōm ꝛ spēb⁹ ꝛtinet ibus ꝛ corpori ꝛtento: qz vbi sunt spēs: est verus corpus xp̄i: sed ꝛ tertiū si loq̄mur spiritualiter ꝛuenit corpori christi: si aūt corporaliter spēbus: vt dcm̄ est: ꝛ ideo manducatio aliq̄ modo competit corpori xp̄i: sed non fractio siue diuisio.

¶ Ad ꝛm dicēdū: ꝙ qz hoc sacr̄m est signū passionis xp̄i: ꝛ nō ipsa passio: ō opz ꝙ passio quā signat fractio non sit in corpore xp̄i: sed in spēb⁹ que sunt signū eius. ¶ Ad ꝛm dōz: ꝙ forma substātialis mālis aliquo modo habz ordinē ad dimēsiones: cū dimēsiones ītermīate ꝑintelligant in materia ante formā substātialē vt dcm̄ est: sed corpus christi nequaq̄: ꝛ ideo nō est simile de corpe xp̄i ꝛ illis formis.

¶ Ad ꝛm. q. dōm: ꝙ quidā dixerūt ꝙ fractio ꝑm rei veritatē nō erat in hoc sacr̄o: sed hoc nō pōt esse: qz fractio importat passionē siue motū quēdā ꝛ multitudinē ad quam terminat motus: ꝛ vtrūq̄ horū est sensibile per se: sunt. n. in ꝛ de aīa: ꝛ ita iudiciū de his ptinet ad sensitiuā partez: vnde cū sensus iudicet fractionē: si nō esset fractio eēt falsum iudiciū: qō non cōpetit in sacr̄o veritatis. Et ideo aly dixerūt ꝙ est ibi fractio sine subiecto: sed hoc nō pōt dici: qz fractio cū sit quidā mot⁹ ꝑm rōnē siue speciei regrit terminū a quo ꝛ in quem: ꝛ ideo oz ibi esse vnuz qō in multa diuidit: ꝛ hoc est subiectū fractionis: ꝛ ꝓterea actio vl̄ passio habet magis debile esse q̄ qualitas: vnde cuz qualitates in hoc sacr̄o ponamus in subiecto: multo fortius passionem: ꝛ ideo cum fractio nō possit esse in corpe xp̄i sicut in subiecto vt dcm̄ est: oz ꝙ sit in speciēb⁹. ¶ Ad ꝑmuz ergo dōm. ꝙ signū rādet signato q̄tū ad id qō fuit: sed nō q̄tū ad id qō est: est. n. hoc sacr̄m signū rememoratiuuz respectu dūice passionis. ¶ Ad ꝛm dōm: ꝙ sicut dēsitas manet in hoc sacr̄o: ita duricies que est eius effectus: ꝛ ꝑpter hoc etiā species ille sonū facere nate sunt: ꝛ sic etiā est ibi porꝓtiōe nō est in alia: qz spēs sunt que frangunt: corp⁹ aūt xp̄i nō frāgit: qz totū remanet sub q̄libet ꝑte: ꝛ rō hui⁹ dicta est supra, distin. xa.

¶ Ad tertiā. q. dōm: ꝙ sicut in hoc sacr̄o est duplex res sacramēti. s. corpus xp̄i verū ꝛ mysticuz: ita ēt fractio duo significat. s. ipsam diuisionē corporis veri que facta est in passione: ꝛ hec significatio tangit in littera: ꝛ distributionem virtutis redemptionis christi per diuersa mēbra ecclesie. ꝛ hāc significationē tāgit Aug⁹. in ꝛ c. ec. hierar. Et ꝑm Ba cipit significatio partiū ꝑm diuersum mēbroꝝ statum: qz gdā sunt adhuc viui: ꝛ hi signant ꝑ partē que comedit: qz ipsi atterunt diuersis penalitatib⁹: ꝛ sunt in ipso motu vt corporent xp̄o. Quidā aūt sunt mortui: ꝛ hi sunt in dupli ci statu: qz gdā in plena ꝓticipatione beatitudis: ꝛ hoc est signant per ptē in calice missam: qz illi iebriant ab vbertate domus dei. Quidā aūt sunt in expectatiōe plene beatitudinis: qui vel stolā anime tm̄ hnt vel neutrā: vt hi qui sunt in purgatorio: ꝛ hi signant ꝑ tertiā partē que reseruatur vsq̄ in finē: qz hi pfectā gloriā ꝛsequent in fine mūdi: ꝛinteri in specieb⁹ quiescūt. ¶ Ad ꝑmū ergo dicēdum: ꝙ ipm corpus christi verū signat corpus xp̄i mysticuz: vnde ꝛ partes corporis veri signant ptes corpis mystici. ¶ Ad ꝛm dicēdū ꝙ ista vnio facta est ꝑ passionem christi: ꝛ ideo oz ꝙ sit in hoc sacr̄o fractio que passionē significet. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ talis mos fuit in ꝑmitiua ecclesia: qui tm̄ modo cessauit ꝑpter ꝑiculū: nihilominus remanet eadez significatio partiū. ¶ Ad quartū dōm: ꝙ non est incōueniēs per idē diuersa significari ꝑm suas ꝓprietates diuersas. vnde ꝛ calix passionē signat inq̄tū inebriat: ꝛ sic ꝓcedit significatio quā ponit Inno. qz ps extra calicez signat eos qui sunt extra passionē ꝑsentis miserie: ꝛ pars in calice missa eos qui ꝑdictis passionib⁹ oppꝛimunt: sed inquātum potus calicis delectat signat gaudiū eternitatis: ꝛ ita ꝓcedit significatio in littera posita que cōtinet sub his vsibus. Hostia diuidit in partes. tincta beatos. plena sica notat viuos. seruata sepultos. ¶ Ad quintū dicēdum: ꝙ hoc sacr̄m nō solū est in remediū: sed etiā in gratiarum actionē: ꝛ ideo quāuis beati nō ꝓsequant aliqd remediuz in isto sacr̄o: qz tm̄ est in grārū actione ꝓ eoz gloria conueniens fuit vt ꝛ ipsi in hoc sacramento significarentur.

¶ Ad sextū dicēdum ꝙ oēs viui idigēt hoc sacramento ad remedium: sed non omnes mortui: ꝛ ideo ꝓ mortuis ponunt due partes: sed ꝓ viuis vna tm̄. Uel dicēduz ꝙ due ponunt ꝓ viuis: vna ꝓ viuis in hoc seculo: ꝛ alia ꝓ viuis in gloria qui resurrexerūt: ꝛ ꝓ omnibus q adhuc nō resurrexerūt vna tm̄. ¶ Ad septimū dicēdum ꝙ resurrectio membroꝝ est conformis resurrectioni capitis: qz reformabit corpus humilitatis nostre configuratū corpori claritatis sue. Phil. 3ᵒ. ꝛ ideo eadē ꝑte significat ꝛ caput ꝛ mēbra ei pfecte ꝓfigurata. Qō. II.

Deinde queritur de effectu huius sacramēti. Et circa hoc querunt duo. ¶ ꝑimo de effectu eius quantum ad cōsecutionem boni. ¶ Secūdo de effectu eius q̄tū ad remotionē mali.

Ad ꝑimum sic ꝓcedit. Uidetur ꝙ per hoc sacramentum non augeant virtutes qz diuersarum causarū diuersi sunt effectus: sed augmentum virtutis est effectus baptismi ꝛ etiam cōfirmationis vt supra dictū est. ergo non est effectus eucharistie. ¶ ꝑ. per augmētum charitatis ad perfectionez charitatis venitur. si ergo per hoc sacramētum charitas ꝛ alie virtutes augerent: totiens posset sumi ꝙ homo in hac vita ad perfectam charitatem veniret ꝛ ad summū gradum ipsius: quod non est nisi in patria. vt Aug. dicit. ¶ ꝑ. omnes virtutes simul augentur. si ergo augmentum virtutum esset effectus huius sacramēti: non magis deberet poni effect⁹ augmētum charitatis q̄ aliarū virtutuz. ¶ Sed contra. nihil spiritualiter perficit nisi per augmētum virtutum. sed ꝑm Dyo. eucharistia habet virtutem perfectiuā. ergo effectus eius est virtutis augmentum. ¶ ꝑ. effectus huius sacramēti est plenitudo gratie: vt patet in oratione canonis. Quotquot ex hac altaris participatione sumpserimus: omni benedictione celesti ꝛ gratia repleamur: sed ad plenitudinem gratie per augmentum virtutis peruenitur. ergo idem quod ꝓius.

¶ Ulterius videtur ꝙ hoc sacramētum ꝓsit etiam beatis ad augmentum glorie: in collecta enim beati Leonis pape: vt Innocē. dicit: ita dicitur. Annue nobis domine vt anime famuli tui leonis hec ꝓsit oblatio. sed constat beatum leonez in gloria esse. ergo ꝓdest beatis ad glorie augmentum. ¶ ꝑ. hoc sacramētum offertur etiam ꝓ paruulis decedentibus in innocentia baptismali: sed constat ꝙ tales ad gloriam transeunt. ergo ꝓdest etiam hoc sacramentuz ad augmentū glorie. ¶ Sed contra: sacramēta ecclesie nō ꝓsunt alicui qui non sit in statu ꝓficiendi: sz sancti in patria exītes nō sunt in statu ꝓficiendi cum sint

in termino ꝓfectus:ergo eis eucharistia non prodest.

¶ Ulterius videt ꝙ effectus huius sacri nō possit impediri nisi p pctm̄ mortale:qz sicut Ambro.i lra dicit:spūal'r mā/ducat qui inocētiā ad altare portat:sz gcūq; sine peccato mortali accedit portat inocētiā ad altare:qz venialia pctā inocētiā nō tollūt:cū ergo spiritual'r māducās effectū sa/cramēti pcipiat:vī ꝙ effect⁹ sacri nō possit impediri nisi per pctm̄ mortale. ¶ P.baptism⁹ nō est nobili⁹ sacrm̄ q̄z istō: sz nihil impedit effectum baptismi nisi pctm̄ mortale.g nec effectū hui⁹ sacri. ¶ P.pctm̄ veniale nō facit fictū.sed so/la fictio impedit sacrō effectū.g solū pctm̄ mortale impedit sacri effectū. ¶ Sz ꝛ:nullus pcipit effectū huius sacri ni/si q accedit sicut accedēdū est:sz aligs dz accedere ad hoc sacrm̄ cū diligēti ꝛsciētie sue examiatione.vt ps p⁹.Loz.ii. cū g sine pctō mortali possit hoc ptermitti:vī ꝙ sine pctō mortali possit effect⁹ hui⁹ sacri impediri. ¶ P.ad hoc ꝙ ali/quis adult⁹ gr̄az recipiat:oz ꝙ se ad gratiā hīdā ꝓparaue/rit:sz hanc ꝓparationē ꝛtingit sine pctō mortali impediri.g sine pctō mortali ꝛtingit impediri effectū huius sacramēti.

¶ Rndeo dom̄ ad pmā.q.ꝙ ꝓprius effect⁹ cuiuslibz sacri dz assumi ex silitudine ad māz illi⁹ sacri.sic̄ expurgatio ve/teris vite est effect⁹ baptismi p ablutionē aq̄ significata:ꝛ iō cū māle in hoc sacro sit cib⁹:oz ꝙ effect⁹ ꝓprius b⁹ sacri accipiat ꝑm silitudinē ad effectuz cibi:cib⁹ aūt corpalis p in cibatū ꝛuertit:ꝛ ex tali conuersione dependita restaurat ꝛ q̄titatē auget:sz spūalis cib⁹ nō ꝛuertit in māducātem: sz eū ad se ꝛuertit:vñ ꝓprius effect⁹ hui⁹ sacri est ꝛuersio hoīs in xp̄m:vt dicat cū apl'o:Viuo ego iā nō ego:viuit vo in me xp̄s.Gal.z.ꝛ ad hoc sequunt duo effect⁹:augmētū spūalis q̄titatis in augmēto vtutū:ꝛ restauratio dependito/rū in remissionē venialiū;vel repationē cuiuscūq; ōfect⁹ pcedētis. ¶ Ad p̄m g dz:ꝙ augmētū dr̄ duplr:vno modo cōiter ꝓput inuenit in viuētib⁹ꝛ nō viuētib⁹ ꝑm ꝙ q̄lz addi tio augm̄tū facit:ꝛ B mō vtutes augent p oīa sacra q̄ gr̄az inuenīūt in subto:ex eo ꝙ ipsa de se nata sunt gr̄az causare. Alio mō augmētū dr̄ ꝓpe ꝓput est in viuētib⁹ ex ꝛiunctione nutrimēti talis modus augmēti vtutū ē ꝓpius huic sacro. ¶ Ad z^m dz:ꝙ duplex est pfectio charitatis.s.vite ꝛ pa/trie:ꝛ q̄uis nō possit hoc sacrm̄ exītes in via pducere ad pfectionē patrie:ꝓpter diuersuz statū:pōt tm̄ pducere ad pfectionē vie:p augm̄tū.n.charitatis ad pfectionē patrie in via puenire nō possum⁹. ¶ Ad z^m dom̄ ꝙ charitatis p/priū est trāsformare amātē in amatū:qz ipsa est q̄ extasiz facit:vt Dyo.dicit.ꝛ qz augmētū vtutū in B sacro fit p cō/uersionē māducātis i spūalē cibū:iō magis attribuit huic sacro charitatis augmētū q̄z aliarum vtutum.

¶ Ad z^m.q.dz:ꝙ glia cōprehēdit scōz pmiū:qđ qdē est duplex.s.essentiale gaudiū qđ de diuinitate hīt:ꝛ accīta/le.i.gaudiū ꝙ hīt de quocūq; bono creato:q̄tū aūt ad p̄miū essentiale ꝑm pbabiliorē opionē corz glia augeri ñ pt. sed q̄tū ad pmiū accītale vsq; ad diez iudicij augeri pōt: aliogn tūc nō augeret gaudiū de glia corpis:vñ de oībus bñfactis eis gloria accrescit:qz gaudiū est angelis dei sup vno pctōre pniaz agēte. Luce.15.ꝛ ita ēt de oīb⁹que in dei honorē fiūt gaudēt:ꝛ maxime de his in gb⁹ de corz gloria deo gr̄as agimus.vñ simpl'r loq̄ndo hoc est q̄tū ad essen/tiam glie hoc sacrm̄ nō auget in beatis gloriā:sz ꝑm qd.s. q̄tū ad accītale pmiū auget. ¶ Ad p̄mū g dom̄:ꝙ sicut Jnno.soluit:vbicūq; talis loq̄ndi modus inuenit:ita dz in/telligi vt ad B pfit:vt a fidelib⁹ magis:ac magis glificet in terris. ¶ Ad z^m dom̄:ꝙ ꝓ pueris baptizatis missaꝝ solē/nia celebrant:nō qz eis iuuet q̄tū ad remissionē alicuius culpe vel q̄tū ad augmētū glie:sed ꝓpter alias rōnes:tuz ꝓpter solatiū viuoꝝ:tū ad ostēdēdū puulos ad vnitatez corpis mystici ptinere:dū idē modus exegaꝝ fuer̄ i ipsis ꝛ in alys:tū ad cōmēdādū redēptionis mysteriū:qđ i hoc sacro cōmemorar̄ ꝓ quod parnuli sine propr̄ o merito sa/lutem consequuntur eternam.

¶ Ad z^m.q.dom̄:ꝙ oīs pfectio acgrēda impedit ꝓ remotio/nē ꝓprie dispōnis:sicut aūt dispones māles se hīt ad pfe/ctionē forme:ita act⁹ se hīt ad pfectionē finis:vñ cuz hoc sacrz pficiat ꝛiungēdo fini:vt.s.dcm̄ est:ad hoc ꝙ effectū suū plene hēat in sumēte oz ꝙ assit actualis deuotio:ꝛ ga iterdū absq; mortali pctō actualis deuotio impediri pōt:cū distractiones varie ipsam impediāt:ꝛ pctā venialia vtutum actū tollāt:absq; pctō mortali pōt effect⁹ huius sacri impedi ri:ita ꝙ aligs augmētū gr̄e nō ꝛsequat:nec tm̄ reatū pecca ti mortal'i curret:sed forte reatū venialis pcti:ex hīs ꝙ ipsa/ratus accedit. ¶ Ad p̄mū g dom̄:ꝙ inocētiā portās spūa/liter māducat habitu:sz nō semp actu:ꝛ ad hoc ꝙ effectū sacri pcipiat:oz ꝙ actu spūaliter māducet. ¶ Ad z^m dom̄. ꝙ in baptismo dat̄ p̄mū esse spūale:ꝛ ideo effect⁹ eius non impedit nisi p ꝓpositū pcti mortalis cōmittendi:qđ directe vite spūali opponit:sed in hoc sacro fit ꝛiunctio ad finem que oz esse p debitā opationē:ꝛ iō defect⁹ talis opationis impedit effectū huius sacri. ¶ Ad z^m dom̄:ꝙ q̄uis pctm̄ ve/niale nō facit fictū simplr:facit tm̄ fictū quo ad aligd.nec tamē dicēdū ꝙ omne peccatū veniale impediat effectuz huius sacramēti:sed solum illud quod tollit actualez de/uotionem que exigit in hoc sacramēto.

Ad secūdum

sic ꝓcedit. Videt ꝙ virtute huius sacri venialia pctā nō dimittant:q̄ aligs esset frequēter absq; omni veniali pctō:qđ est cōtra illud qđ dicit .j. Jo.p. Si dixerimus ꝙ pctm̄ nō habemus nosipsos seducimus:ergo non delet aliqđ pctm̄ veniale. ¶ P.pctm̄ nō delet nisi p id qđ hz oppositionē ad ipm:sz veniale pctm̄ nō hz oppōnē ad gr̄az quā hoc sacrm̄ ꝛfert: ꝙ dimittit oīa pctā moralia ꝛ venialia:nō regrit luctum exteriorē:si g in hoc sacro venialia pctā dimittant̄:nō reg rit ꝙ post sumptionez huius sacri aligs faceret pniam de peccatis venialib⁹:qđ falsum est. ¶ Sed ẓ.Jnno.dicit ꝙ hoc sacrm̄ venialia delet ꝛ cauet mortalia. ¶ P.vt exper bis Ambro.in lra positis accipi pōt:hoc sacrm̄ dat̄ i remedium quotidiane ifirmitatis:sed quotidiana pctā dicuntur venialia.g hoc sacrm̄ tollit venialia.

¶ Ulterius vī ꝙ etiā virtute huius sacri dimittant̄ mor/talia:dr̄.n.in collecta illa:Purificēt nos q̄sumus dne ꝛc. fit ablutio scelerū:sed scelera dicunt̄ mortalia pctā.g de/let peccata mortalia. ¶ P.hoc sacrm̄ exp̄ssius passionem xp̄i repūtat q̄z baptismus:sed baptism⁹ vtute passionis eo opantis delet pctā mortalia.g ꝛ hoc sacrm̄. ¶ P.mini/ma gratia sufficit ad delēdum oīa mortalia:sed hoc sacra/mentum gratiā ꝛfert.ergo mortalia delet. ¶ P.hoc sacra/mentum magis operat̄ in sumēte q̄z in alio:als frustra gs assumeret.sed offert̄ sacrificiuz ecclesie pro aligb⁹ impijs vt ꝛuertant̄:ꝛ non frustra.ergo ꝛ in ipso qui sumit morta/lia peccata delet. ¶ Sed contra Aug.ad Rena.Quis of/ferat corpus christi:nisi pro his qui sunt membra christi: sed illi qui sunt membra christi non habent peccatuz mor/tale.ergo virtute huius sacramenti non delentur morta/lia. ¶ P.hoc sacramētū non habet aliquem effectū in idi gne accedentibus:sed quicūq; accedit cum mortali indi/gne accedit:ergo non percipit effectum huius sacramenti: ꝛ ita non delet mortalia.

¶ Ulteri⁹ vī ꝙ remittat pena pcti mortalis:deus.n.ꝓpior est ad miserēdū q̄z ad puniēduz.vt dicit glo.in.p̄n⁹ Pierc. sz idigne accedēs icurrit reatum pene mortalis pcti.ergo digne accedēs ab eo absoluit. ¶ P.hoc sacrz non minus valet vinis q̄z mortuis:sed mortuis valet ad remissionez pene:quia ad hoc pro eis offertur.ergo multo magis viuis.

¶ ℞. veritas est maioris efficacie q̄z figura: sed sacrificia veteris testamēti in satisfactionem p̄o peccatis mortalibus offerebantur, ergo multo fortius: ꝛ hoc cuius sunt illa figura: ꝛ sic remittit mortaliū penā. ¶ Sed ℞. gcūqz nō est debitor pene stati moriēs euolat. si ergo hoc sacramēto pena mortalis peccati dimitteret: quilibet munit⁹ hoc ¶ ℞. satisfactio nō exigit nisi ad dimissionē pene. si ergo hoc sacramento dimitteret pena oīs alia satisfactio tolleretur. quod est inconueniens.

¶ Ad hoc dicendū ad p̄mā. q. q⁹ vtute hui⁹ sacri fit q̄dā transformatio hoīs ad xp̄m p amorē: vt dicit̄ est: ꝛ hoc est p̄pius eius effect⁹: ꝛ qz ex feruore charitatis pctā venialia dimittunt: pp̄ quod dicto feruori ꝛrianū: iō ex ꝺnti virtute huius sacri venialia delent. ¶ Ad p̄m q̄ dōm: q⁹ tāt⁹ pōt ee deuotionis feruor q⁹ oīa venialia pctā delet: neqz ē icōueniēs q⁹ aliq̄ hoīa hō sit absq̄ omni pctō veniali: q̄uis hoc diu durare nō possit: ꝓpter difficultatē vitādi pctā venialia: nec ex ꝺnti: vt ex dictis p̄z. ¶ Ad z^m dōz: q⁹ in hoc sacro nō sortionis: qz nō est p̄rim⁹ effect⁹ eius deletio venialiū: sed ꝺ hui⁹ sacri gra habitualis: sed excitat feruor actualis deuotionis: ꝛ iō gre huius sacri nō solū mortalia: sed ēt venialia opponunt. ¶ Ad 3^m dōm: q⁹ baptismus hz p̄ncipali effectū delere pctā: ꝛ iō qñ nō ip̄edit delet oīa: sed nō est ita in hoc sacro: ꝛ ideo ratio non sequitur.

¶ Ad z^am. q. dōm. q⁹ effect⁹ sacri vt dicit̄ est rñdet his q̄ exterius in sacro gerunt: exteri⁹ aūt vsus hui⁹ sacri est p mā ducationē que nō debet nisi rei viuēti: ꝛ iō effect⁹ h⁹ sacri p̄supponit vitā in sumēte: ꝛ qz pctm mortale vitā spūalez tollit: iō hoc sacrm non est ad abluēda pctā mortalia in sumētib⁹. sed illos solū defect⁹ q cū vita esse pōt. ¶ Ad p̄mū ḡ dōm: q⁹ sicut Jnno. dicit: hꝺ locutiones sunt imꝓprie: dr. n. hoc sacrm scelera vel crimina abluere vel tollere inꝓprie: quātū ea impedit ꝺ ipsa robur ministrādo: vel dōm q⁹ in aliquo pōt esse pctm mortale q ei⁹ ꝺsciam non hz: ꝛ talis si deuote accedit veniā ꝺsequit̄. vt. s. di. 9ª. dcm est. ¶ Ad z^m dōm: q⁹ baptism⁹ nō solū exp̄mit passionē xp̄i: sed ēt facit baptizatū xp̄o cōmori: ꝛ qz corruptio vni⁹ est gnatio alterius: gnatio aūt est mot⁹ in vitā ꝛ nō p̄supponit vitā: ꝛz pua passionis: nō aūt p eucharistiā p cui⁹ sumptionē hō non significat cōmori xp̄o: sed fructu mortis xp̄i refici: qō vitaz p̄supp̄it. ¶ Ad 3^m dōz: q⁹ gra quā eucharistia ꝺfert q̄tū ē de se hz vtutē mortalia delendi: sed rōne ordis quē hz ad vitā quā p̄supponit: mortalia inuenire nō pōt: ꝛ ideo nec ea delere: sī aūt inueniat in subiecto nō in ꝺscia: nihilominus delet. ¶ Ad 4^m dōz. q⁹ eucharistiā nō solū est sacrz: sed etiā est sacrificiū: inq̄tū aūt est sacrm: hz effectū in oī viuē te in quo regrit vitā ꝑexistere: sed inq̄tū est sacrificiuz hz effectū etiā in alys p q⁹ offert̄: in q⁹ nō ꝑexigit vitā spiritualē in actu: sz in potētia tm̄. ꝛ iō si eos disꝓsitos inueniat: eis graz obtinet vtute illi⁹ veri sacrificij a quo oīs gra in nos iflurit: ꝛ p oñs pctā mortalia in eis delet: non sic cā ꝓxima: sed inq̄tū graz ꝺtritionis eis ipetrat. Et qō i ꝺriū dr. q⁹ nō offert̄ nisi p mēbris xp̄i: itelligēduz est, p mēbris xp̄i offerri qñ offert̄ pro aliq⁹ vt sint mēbra.

¶ Ad z^am. q. dicēdū: q⁹ eucharistia inq̄tū est sacrm vt dcm est p̄ncipali effectu vnionē hoīs ad xp̄m: ꝛ iō p modum ta iuenit: pēa aūt pctō mortali ōbita qō iā deletū ē ñ ē hꝺ. iō inq̄tū est sacrz nō hz effectū pene mortalis dimissionē sed inq̄tū est sacrificiū accipit rōnē satisfactionis: ꝛ ꝺm hūmēsurā pene debite pro pctō: ꝛ deuotiōis qua sacrm offert: nec tñ semp virtute hui⁹ sacri tota pena tollit̄. ¶ Ad p̄mū ḡ dōm: q⁹ idigne accedēs cū ꝺsciētia mortalis peccati mortal⁹ peccat: ꝛ iō reatū pene debite mortali pctō incurrit: digne aūt accedēs meret̄ vitā eternā ad quā meritus ordinat̄: sic mortale pctm ad penā: nō aūt ordinat meritus directe p̄ncipal⁹ ad remissionē pene: ꝛ iō ratio nō ꝓcedit. ¶ Ad z^m dōz. q⁹ nō total⁹ semp auferet̄ pena p hoc sacrificiū illis q sunt in purgatorio: nec auferebat̄ in veteri lege p antiq̄ sacrificia. vnde p̄z solutio ad 3^m.

Quō. III.

Deinde querit̄ de frequētatione h⁹ sacri. Et circa h̄ querunt̄ duo. ¶ ℞imo de frequētatione. ¶ Scōo de cessatione.

Ad p̄imum sic ꝓceditur. Ut⁹ q⁹ nō debeat hō frequētare hoc sacrm: sz semel tm̄ in vita sua sumere: iniuriaz. n. facit sacro qui sacrm iterat: sed rei digniori minus facienda est iniuria: cum ergo hoc sacrm sit dignius alys gbusdā que nō iterant̄: vī q⁹ nō nisi semel accipi debeat. ¶ ℞. apls probat Heb. io⁰ ex vnitate hostie vl⁹ passionis xp̄i vnitatē baptismi: sed hoc sacrm magis ꝺuenit cū passione xp̄i inq̄tū est hostia q̄z baptismus: ḡ cū baptismus semel tātū ꝺ pcipiatur: ꝛ hoc sacrm semel tātū ꝺ pcipi. ¶ Sed ℞ cū frequentatione mysterij crescit nostre salutis effect⁹: vt ī collecta dr. sed ad hoc debemus niti vt effect⁹ salutis in nobis crescat. ergo debemus frequēter sumere.

¶ Ulterius videt̄ q⁹ qualibz die. Ambrosius. n. dicit: Jste panis quotidianus est: accipe quotidie q⁹ tibi p̄sit. ¶ ℞. isto sacro excitat̄ feruor charitatis qua homo xp̄o vnit̄: sz hoc expedit vt quotidie fiat. ergo quotidie cōicādum est. ¶ Sed cōtra est. qō Augus. dicit in libro de ecclesiasticis dogmatib⁹: quotidie eucharistiā sumere nec laudo nec vitupero. ergo nō est quotidie cōmunicādum.

¶ Ulterius vī q⁹ sit semel in anno cōicādū tātū: qz agnus paschalis signū fuit huius sacri: sed sumebat̄ tātū semel ī anno. ergo ꝛ hoc sacrz ꝺz semel in anno tm̄ percipi. ¶ ℞. hoc sacrm est memoriale dñice passionis: sed passionē dñi cōmemorat ecclesia semel in anno. ḡ tūc tātū ꝺz esse tp̄us cōicādi. ¶ Sed ℞ est. qō dic̄ Fabianus papa: Et sī nō pluries ter saltem in anno cōmunicēt homines. s. in pascha: pentecoste: ꝛ natali domini.

¶ Ulterius videt̄ q⁹ homo possit vna die pluries cōicare: qz maius est celebrare q̄z cōicare. sz sacerdos pōt vna die celebrare pluries si necesse sit. ergo ꝛ alius fidelis pōt pluries cōicare. ¶ ℞. quotiēscūqz ꝛegritudo corꝑalis iterat̄ extrema vnctio pōt iterari: sed eucharistia ordinat̄ cōtra egritudinē peccato⁹ venialiū que vno die pluries iterantur. ergo vna die pōt hō pluries cōicare. ¶ Sed ꝺtra est. qō dr̄ de ꝺsecra. distin. z^a. Sufficiat sacerdoti semel in die missam celebrare: qz xp̄s semel passus est ꝛ totū mūdum redemit. ergo etiā semel tātū in die ꝺz quis cōmunicare.

¶ Rñdeo dōm ad p̄mā. q. q⁹ ea que in hoc sacro geruntur hñt similitudinē cū his que accidūt in corꝑali nutrimēto: qz enim fit q̄si ꝺtinua depditio nālis humiditatis per actionem calꝛis nālis ꝛ exercitiū laboris: ideo ꝺz frequenter corꝑalē cibū assumere ad restaurationē depditi: ne pditio cōtinua mortē inducat. Sil⁹ etiā ex ꝺcupiscētia innata ꝛ occupatione circa exteriora fit deperditio deuotionis ꝛ feruoris ꝺm que homo in deuz colligit̄: vñ ꝺps q⁹ pluries depdita restaurent̄: ne homo total⁹ alienet̄ a deo. ¶ Ad p̄mū ergo dōm. q⁹ pfectio huius sacramēti: vt dcm est. cōsistit in ꝺsecratione materie nō in vsu ipsius: ꝛ ideo consecratio non repetit̄ sup candē materiā, ꝓpter reuerentiam sacri: sed vsus pōt repeti. ¶ Ad z^m dicendū: q⁹ baptismus rep̄sentat illā hostiā ꝺm q⁹ facit in nobis spūalē vitā: ꝛ qz gnatio vniuscuiusq; nō est nisi semel: ideo baptismus non repetit̄: sed eucharistia repētat illā hostiā ꝺm q⁹ reficit: ꝛ ideo ꝺz frequenter sumatur.

¶ Ad 2am.q.dicēdum:q̄ in hoc sacramēto duo requirunt ex parte recipiētis.s.desideriū ꝯiunctionis ad xp̄m quod facit amor:z reuerētia sacrī que ad donū timoris ptinet. p̄mū aūt icitat ad frequētationē huius sacrī quotidianaz: sed fm retrahit:vñ si aliqs expimētalr cognosceret ex q̄tidiana sumptione feruorē amoris augeri z reuerētiā nō minui:talis deberet quotidie cōicare:si autez sentiret per quotidianā frequētationē reuerētiā minui z feruorē non multū augeri:talis deberet iterdū abstinere:vt cum maiori reuerētia z deuotiōe postmodū accederet:vnde q̄tū ad hoc vnusq̄sq̄z relinquēdus est iudicio suo:z hoc est quod Aug.dicit.Dixit q̄spiā nō quotidie accipiēdaz esse eucharistiā:alius affirmat quotidie sumēdā:faciat vnusq̄sq̄ qō fm fidē suā pie credit esse faciēdū:z p̄bat p exēplū ¢achei z cēturionis:quoz vnus recipit dñm gaudēs:alius dicit: nō sum dignus vt intres sub tectū meū:z vterq̄ mificor diā ꝯsecut⁹ est.Et per hoc pz solutio ad obiecta.

¶ Ad 3am.q.dicēdum:q̄ fm diuersos stat⁹ fidei z diuersus mos de hoc ꝟoleuit.nā in p̄mitiua ecclesia qñ vigebat deuotio maior ex ꝑpinqtate passionis xp̄i:z erat maior ipugnatio ab infidelib⁹:qz hec mensa aduersus tribulationes ecclesie ꝑparaī quotidie cōicādū fidelib⁹ idicebaī.vnde Anaclet⁹ papa dicit:Peracta ꝯsecratione oēs cōicent qui nolūt ecclesiasticis carere liminib⁹:sic.n.aplī statuerunt postmodū idictū fuit vt saltē ter in anno cōicarēt:vt dcīm est ꝑpter solēnitatē illoz dieꝝ:sed postmodū artatuz est vt saltē semel in āno.s.in pascha cōicent:z ad hoc ēt multi idonei nō iueniunt:z quāuis statutū ecclesie nō liceat ꝑterire:tñ lz pluries cōicare.vñ Aug.laudat oīb⁹ dieb⁹ dñicis cōicādū esse:z ita pluries in anno pōt cōicare quis. ¶ Ad p̄mū ergo dicēdū:q̄ agnus paschalis fuit figura huius sacramēti:rōne passionis christi que semel tantū facta est:z iō semel tm̄ in anno sumebaī:sed māna qō fuit figura huius sacrī inquātū hoc sacrm̄ est cib⁹ fidelium quolibet die sumebaī. ¶ Ad 2m dicēdū q̄ ecclesia tpe passionis recolit ipsam passionez fm se:z ideo semel in anno tm̄ recolit: sed in hoc sacro recolit passio fm q̄ p ipsam reficimur:z qz tali refectione pluries idigemus:ideo pluries hoc modo recolit dominica passio.

¶ Ad quartā.q.dicēdū.q̄ homo non debet pluries in vna die cōicare:vt saltē q̄tū ad vnā diem repūtet vnitas dñice passionis:z vt q̄tū ad aliqd reuerentia sacro exhibeaī semel sumēdo. ¶ Ad p̄mū g̃ dom:q̄ sacerdos est q̄si ꝑsona publica:z ideo oz q̄ nō solū p se:sz ēt ꝓ alys celebret: z ideo necessitate cogēte pōt pluries celebrare in die:sed nō est eadem ratio de illis qui non sumūt nisi ratione sui. ¶ Ad secūdum dicēdū:q̄ sunt alia remedia q̄bus peccatum veniale expiari potest:vnde non oportet vt ad ea expianda homo pluries in die cōmunicet.

Ad secūduz sic ꝓcedit. Videt q̄ liceat oīo a cōione cessare:qz nullus tenet nisi ad ea que sunt necessitatis:sed hoc sacrm̄ vt supra di.8a.dictum est:nō est necessitatis:g̃ aliqs pōt oīo a sacrī sumptiōe cessare. ¶ P.qō fit ad reuerētiā dei nō est pctm̄:sed aliquis pōt ex reuerētia sacrī oīo cessare.g̃ si oīo cesset nō est peccatū. ¶ P.Aug.dicit q̄ de sumptione huius sacramenti debet glibet facere qō pie credit faciēdū esse.g̃ nō peccat si oīo cesset:z putat hoc esse faciēdū. ¶ Sed ꝺ est qō Inno.dicit.Cauēdū est ne si nimiū huius sacrī sumptio differaī:mortis piculū icurraī.g̃ si oīo cessaī est mortiferum. ¶ P.statutū est ecclesie vt saltē semel in āno fideles cōmunicēt.ergo qui omnino cessat peccat.

¶ Ulterius videt q̄ ille g ꝯsecrat possit a cōione cessare:qz vbi est maior necessitas ibi fm ordinē debituz charitatis est magis subueniēdū:sed pōt ꝯtingere q̄ postq̄ sacerdos ꝯsecrauerit aliqs infirmet ad mortē z istāter petat corpus xp̄i in vltima necessitate ꝯstitut⁹.ergo cū sit hoc sacrz charitatis:oz sacerdos ipse a cōione desistere z infirmo dare. ¶ P.grauius est pctm̄ pctō supaddere q̄ vnum simpler pctm̄ cōmittere:sed hīs ꝯsciētiā peccati mortalis peccat ꝯsecrādo:peccat etiā cōicādo:g̃ ex quo ꝯsecrauit oz saltē a sumptiōe cessare. ¶ P.cōicatio corpis dñi z sanguis eq̄li ter debet oīb⁹ mēbris xp̄i:sed alys dat corp⁹ xp̄i sine sanguine.g̃ sacerdos saltē a sumptiōe sanguis abstinere pōt. ¶ Sed ꝺ est.qō dicit de ꝯsecra.di.2a.c⁰relatū:vbi reprobatur eoz error qui volebāt ꝯsecrare corpus xp̄i z non sanguinē.g̃ sacerdos saltē a sumptiōe sanguis abstinere pōt. ¶ P.hoc idez videt ex verbis dñi qb⁹ dixit hoc sacramētum instituēs:Accipite z comedite.

¶ Ulterius videt q̄ laudabilius sit abstiere ab hoc sacro q̄ accedere:qz ad eū maxime p humilitatē appropinquamus:sz q̄ homo ex reuerētia sacrī a cōione desistit:humilitatis est.g̃ hoc vr magis meritoriū z fructuosum q̄ etiā sumere. ¶ P.charitatis ve est magis dei gloriā q̄ cōmodū facere quā reuerēt:g aūt sumit ꝑpter ꝑmū cōmodū facere:qz fructū sacrū querit.g̃ illud est pfectioris charitatis: z ita magis meritoriū. ¶ Sed cōtra:in alys sacrīs ci cui licz sacrz accipe melius est accipe q̄ desistere:sz h̄ sacrm̄ dignius est alys.ergo multo melius est homini parato accipere q̄ ex reuerētia desistere.

¶ Rñdeo dom ad p̄am.q.q̄ nulli licz oīo a cōione cessare: qz ecclesia statuit tēpus in quo fideles cōicare debeāt:vñ qui oīo desistūt efficiunt rei trāsgressionis p̄cepti:institutio aūt ecclesie fuit necessaria:qz.n.in quotidiana pugnatio ecclesie fuit necessaria:qz.n.in quotidiana pugnatio aūt

bonū ꝓ accidēs: inquātū. ſ. timeꝫ ne inordinate ſumaꝫ: ⁊ qz
qō eſt ꝑſe iudicat ei qō eſt ꝓ accidēs: iō ſimpliciter loqn
do meliꝰ eſt euchariſtiā aſſumere q̄ ab ea abſtinere: ſed ī
caſu aliquo nihil ꝓhibet eſſe meliꝰ abſtinere: qñ aligs ꝑ
habiliter ꝓſumit ex ſumptiōe reuerētiā minui. ſi aūt hec
duo ꝓparemꝰ adhuc inuenīt ꝑualere ſumptio ſacri abſti
nētie a ſacro: tum rōne effectꝰ ſacri: tum rōne ꝓparatōis
quātalacūq; ſit: tum ēt rōne virtutis eliciētis actū: qz ſu
mere ꝑ eſſe charitatis ī q̄ radix meriti ꝟſiſtit: abſtiere āt
timoris: amoz āt timoꝛi ꝑualet. ¶ Ad ꝓm ergo dōz q̄ cha
ritas eſt q̄ deo directe nos ꝟiungit: ſed humilitas ad hāc
vnionē diſponit inquātū hoīem deo ſubdit. vñ meritum
magis conſiſtit ī charitate q̄ ī humilitate. ¶ Ad zm dōz
q̄ in hoc maxīe eſt gloria dei ⁊ bonitas q̄ ſe creaturis ꝓ
captu earū cōicat. vñ magis videtur ad dei gl̄iam ptinere
q̄ aliquis ad cōionē accedat: q̄ q̄ abſtineat. ¶ Sicut ꝟ et
xps ſe oſtēdit ⁊c. ꝟ veritatē non decet aliq̄ fictio: ergo nō
debuit eis aliud oſtēdere q̄ qō in ipſo erat. Et iō dicēdus
q̄ chriſtus eis ſpeciē ſuā nālem oſtēdit: ⁊ ſenſus exterioꝛ
ꝑ eam mouebaꝫ. ſed ꝑpter dubitationē reſurrectiōis ſen
ſus interioꝛis iudiciū impediebaꝫ. vñ eū talē inſpiciebāt
exterius: vt Gꝛego. dicit: q̄lis erat apud eos interi⁹: ⁊ ita ñ
erat aliq̄ deceptio ex ꝑte chriſti: ſicut nō ē aliq̄ deceptio ī
ſacra ſcriptura ex hoc q̄ fingūt figure angelis ⁊ ipſi deo.
non.n. ad hoc fit vt ī eis itellectus remaneat: ſz ex his in
ſignificata eoꝛ ſurgat: ⁊ ita ēt ꝑ ſpēm illā ī qua eis appuit
voluit eis dñs interiorē eoꝛ diſpōnē ſignificare. ¶ Qui
ſeſſus eſt cōa nicholao papa ⁊c. videl ex hoc q̄ hec opi
nio oīo ſit tenēda: qz ī principio ꝓfeſſiōis huius dr. Conſē
tio romane eccleſie ⁊ aplice ſedi. ergo nulli licet aliter te
nere. Et dicēdū q̄ qz Berēgarius negauerat veꝛ corpus
chriſti i altari eſſe: coactus fuit hāc ꝓfeſſionē facere. vnde
nō itendit dicere q̄ ipm corpus xpi frangaꝫ: ſz q̄ ſub ſpe
cieb⁹ in q̄bus eſt fractio veꝛ corꝓ⁹ xpi ſit: ⁊ in hoc ſe dicit
ſentire aplice ſedi a q̄o erroꝛe reuerſus. ¶ Manet in
teger i corde tuo. ⁊ intelligendū eſt quantū ad effectū: nō
q̄ corꝓ⁹ eius mēti illabaꝫ: qz hoc ſolius dei eſt. ¶ Nō eſt
ꝑs corꝑis ⁊c. de hoc dictū eſt ſupra di. io. ¶ Indignꝰ eſt
ſeſſus eſt coꝛā nicholao papa ⁊c. videl ex hoc q̄ hec opi
qui aliter celebrat. aliter celebrare dr qui nō ſeruat mām
vel formā aut ritū debitū ab eccleſia iſtitutū: ⁊ dz talis ſi
ex ꝓtemptu faciat gradus ſui periculo ſubiacere. ¶ Et ſi
chriſtꝰ q̄tidie īmolleꝫ ⁊c. Sciēdū q̄ oīa illa ꝟba q̄ impoꝛ
tant ꝓationē iudeoꝛ ad chriſtū ⁊ penā chriſti: nō dicunt
quotidie fieri: nō. n. dicimꝰ q̄ xps quotidie crucifigatur ⁊
occidaꝫ: qz actꝰ iudeoꝛ ⁊ pena xpi tranſyt. illa aūt que im
portāt ꝓationē xpi ad deū ꝑtem dicunt quotidie fieri
ſicut offerre ſacrificare ⁊ bꝛ: eo q̄ hoſtia illa ꝓpetua eſt: ⁊
hoc nō eſt ſemel oblata ꝑ xpm q̄ quotidie ēt per mēbra
ipſius offerri poſſit. ¶ In ſacro recoꝛdatio illius fit: q̄
factū eſt ſemel. ſacerdos. n. nō ſolū verbis: ſz ēt factis xpi
paſſionē repītat. vñ ⁊ in ꝓncipio canonis tres cruces faꝯ
ſup illud. Hec dona: hec munera ⁊c. ad ſignificādū trinaz
traditionē xpi. ſ. a deo: iuda. ⁊ iudeis. Secūdo aūt ſup illō
Bñdictā: aſcriptā ⁊c. facit tres cōiter ſup vtrunq; ad oſtē
dēdū q̄ trib⁹ xps eſt vēditus. ſ. ſacerdotib⁹: ſcribis ⁊ pha
riſeis. duas aūt facit diuiſim ſup corꝓ⁹ ⁊ ſanguinē: ad oſtē
dēdū vēditoꝛē ⁊ venditū. Tertio facit duas ſup illō. Be
nedixit ⁊ fregit. vnā ſup corꝓ⁹: aliā ſup ſanguinē: ad oñdē
dū q̄ hoc ſacrm valet ad ſalutē corꝑis ⁊ aīe. ⁊ qz dñs hoc
facrm in moꝛtis ſue memoꝛiā exercēdū mādauit: iō ſtati
post ꝓſecratiōnē brachioꝛ extēſiōe crucis effigiē repſen
tat. vñ ēt vt Inno. dicit. verba ꝓſecratiōis q̄ ī fine ponēda
eſſent: quaſi ꝓplemētū totius ī medio ponunt: ad hiſtoꝛie
ordinē obſeruādū: qz verba canonis ad ꝓſecratiōnē ⁊ ef
fectū ipſius impetrandū pertinēt: ſed ſigna ad hiſtoꝛiam
recolendā. Quarto facit q̄tq; cruces ſup illud. Poſtiā pu
ram ⁊c. ad repñtandū. v. plagas. Quinto facit duas ſup il
lud. Sacroſanctū fily tui coꝛꝓ⁹: ⁊ ad ſignādū vicula ⁊ fla
gella xpi. Et addit tertia q̄ ſacerdos ſcipz ſignat ſup illō.
Omni bñdictiōe. qz xpi vulnera nra ſūt medicamēta. vl
ꝑ has tres cruces ſignificaꝫ triplex oſo q̄ xps oꝛaſſe legit
Matḥ. zꝛ6. paſſione iminente. Sexto facit tres ſup illud.
Scificas: viuificas ⁊c. Ad repñtādū q̄ iudei ter dixerūt:
crucifige: verbo crucifigētes xpm: qō fuit tertia hoꝛa. Se
ptio itex facit tres ſup illud. Per ipm: ⁊ in ipſo ⁊c. Ad re
pñtandū ſecūdā crucifixionē q̄ a militib⁹ hoꝛa. vi. poſt tri
um hoꝛax ſpaciū crucifixus eſt: vel ad repñtādū tres ei⁹
cruciat⁹. ſ. paſſionis: ꝓpaſſiōis: ꝓpaſſiōis. Deinde facit duas extra calicē ſup illud. Eſt tibi deo pri ⁊c. ad repñtāduz ſeparationē aīe a coꝛꝓꝛe: q̄ facta eſt hoꝛa. 9ª. vel ꝓpter ſāguinē ⁊ aquā q̄ de latere xpi profluxerūt. Inclinatiōes ēt facte a ſacerdote ſignāt xpi obedientiā ad pñez ex q̄ moꝛtem ſuſtinuit. Tacita ēt locutio exꝑmit ꝟſiliū iudeoꝛum moꝛtē xpi machinātiū: vel diſcipuloꝛ q̄ palā xpm ꝟfiteri nō audebāt. quid. n. fractio ſignificet dictū eſt: qz aūt cō
mixtio coꝛꝑis ⁊ ſanguis vnionē aīe ⁊ coꝛꝑis ſignificat: iō
illa crucis ſignatio q̄ fit ſup illa verba. Pax dñi: magis ꝑ
tinet ad reſurrectionē q̄ virtute trinitatis ⁊ tertia die fa
cta eſt. Qz aūt quinges ſe ſacerdos ad populū cōuertit: ſi
gnat q̄ dñs die reſurrectionis gnges ſe manifeſtauit: pri
mo marie magdalene. Joh. vlti. Secūdo petro. Luce vl
ti. Tertio mulierib⁹. Matḥ. vlti. Quarto diſcipl̄is ī ema
us. Luce vlti. Quinto diſcipulis ꝟgregatis ī vnū. Joh. vl
ti. Salutat aūt ꝓplm ſepties: ad ſeptifoꝛmē gr̄am ſpūs ſcī
oſtēdēdam. Sine q̄ mortalis vita duci non poteſt: qz
etſi poſſumus vitare ſingula: nō tñ omnia.

¶ Si heretici ⁊ excommunicati hoc ſacramen
tum conficiant. Di. XIII. a

SOlet ēt q̄ri vtꝝ ꝓaui ſacerdotes
b ſacrm ꝟficere q̄ant: Ad q̄ dici
pōt q̄ aliq̄ ꝛz ſint ꝓaui ꝓſecrāt ve
re. ſ. q̄ it⁹ ſunt noie ⁊ ſacro ⁊ ſi nō
vita. qz nō ī merito ꝓſecrātis: ſed ī
ꝟbo efficīt creatoꝛis. Vñ Aug. Intra catholi
cam eccl̄iaz ī myſterio coꝛꝑis ⁊ ſāguis dñi ni
hil a bono maiꝰ: nihil a malo minꝰ ꝑficit ſacer
dote: qz nō ī merito ꝓſecrātis ſz ī ꝟbo ꝓficitur
creatoꝛis ⁊ virtute ſpūſſancti. Credēdū eſt. n.
q̄ ī ꝟbis xpi ſacra ꝓficiāt. Sicut ipe ē q̄ bapti
zat. ita ipe ē q̄ ꝑ ſpūm ſcm ſuā efficit carnē ⁊ ſā
guinē. Ite Gꝛego. Putāt q̄dā cōionez coꝛꝑis
minꝰ eē ſcificatā ſi illoꝝ fiat offō: quoꝝ vita co
rum oculis videt ignobilis. Heu in q̄z magnū
laqueū icidūt: vt diuina ⁊ occlta myſteria plus
ab alīs ſcificata poſſe fieri credāt: cū vnus idē
q̄z ſpūſſanctus ī tota eccl̄ia inuiſibil̄r ea myſte
ria ⁊ opādo ſcificet: ⁊ ſcificādo bñdicat. Ad y
ſteriū iō dr q̄ ſecretā ⁊ recōditā hēat diſpēſati
onē. Sacrificiū ꝟo q̄ſi ſacrū factum: qz ꝑce my
ſtica ꝓſecraꝫ ꝑ nobis ī mēoriā dñice paſſionis.
Sacrm eſt in aliqua celebratiōe: cuz res ita fit
vt aliq̄d ſignificate rei accipiam⁹. Sacra ſunt
baptiſma: chriſma: coꝛpus. q̄ iō ſacra dicūt: qz
ſub tegumēto viſibiliū rex: diuina virt⁹ ſecreti⁹
ſalutē coꝛdez ſacroꝝ operaꝫ. Unde a ſecretis

virtutib⁹ vel sacris sacra dicūtur. Panis ⁊ calicis sacrm grece eucharistia dr: latine bōa gra interpretatur: ⁊ quid melius corpe ⁊ sanguie christi? Sive ergo p bonos: sive p malos ministros ītra ecclesiaz dispenset: sacrum tn est: qz spūssanct⁹ vivificat. Nec bonoz dispēsatorum meritis ampliat: nec maloz attenuat. Hoc de corpe dñi: hoc ⁊ de baptismate chrisma scīēdum ⁊ tenēdū: qz virt⁹ divina secreti⁹ opatur i eis: ⁊ divia solūmō est hec virt⁹ sive ptās: non humane efficacie. Illi vo q excōicati sunt vel de heresi manifeste notati: nō vident hoc sacrz posse ꝓficere: licet sacerdotes sint. qz nemo dicit in ipsa ꝓsecratiōe: offero: sed offerimus: qsi ex psona ecclesie. ⁊ iō cuz alia sacra extra ecclesiā possint celebrari: de hoc nō videt. Qō etiā Aug. tradere videt dicēs. Necolite nomen ⁊ aduertite veritatē. Missa eni dr: eo q celestis missus ad ꝓsecrandū vivificandū corp⁹ aduenit ut iuxta dictū sacerdotis dicentis. Oipotēs deus iube hec pferri p manus sancti angeli tui in sublime altare tuū ⁊c. Iccirco nisi angelus venerit: missa nequaqz iure vocari pōt. Nūqd. n. si hoc mysteriū hereticus ausus fuerit vsurpare: angelū de celis mittit deus oblationē ei⁹ cōsecrare marie cū eisdē p prophetā cōminat⁹ sit dicēs: maledicā bñdictiōib⁹ vris? Quod si bñdictionibus corū se asserit maledicturū vitas: qd erit de hostia? ergo dicemus illā posse bñdici ab illo quē scim⁹ a deo fore maledictū cū sua bñdictione? Si. n. deus maledixerit bñdictiōib⁹ hereticoz: ⁊ simoniacus bñdixerit: qs eorū pualebit? Nūquid bñdictio maledicti ad nihilū poterit redigere verba verissima cōminātis dei? Ex his colligit q hereticus a catholica fide precisus neqat hoc sacrm ꝓficere: qz sci angeli q huius mysterij celebratiōi assistūt: tūc ñ assunt qñ hereticus ⁊ symōiacus hoc mysterium temerarie pſumit. Nō. n. dubitari licet vbi corpis dñici ⁊ sanguinis mysteria gerunt supnoz ciuiū adesse ꝙuēt⁹. In hui⁹ mysterij expletione sicut formā seruari: ita ordinē hīi. ſ. vt sit sacerdos: ⁊ itētionē adhiberi oz vt illud facere intēdat. Si nō credit de illo mysterio sic vitas hz nūqd pōt itēdere illud ꝓficere? ⁊ si nō itēdit nūqd ꝓficit? Alīq dicūt ēt non recte de illo mysterio sentiētē posse itēdere: nō qdē illud ꝓficere: qō iā cēt recte credere: sz id agē qō gerit ab alīs dū ꝓficit: ⁊ sic adhibet itētio: ⁊ si itētio dicat desse ꝓficiēdi illō mysteriū: tn exquo itēdit ea dicere ⁊ agē q ab alīs gerūt iplet mysteriū. Illud ēt sane dici pōt q a brutis aialib⁹ corpus xpi ñ sumit: ⁊ si videat. Quid g fuit mus: vel qd manducat? De⁹ nouit. De h celesti mysterio aliq pstrinxim⁹ a catholicis fideli tenenda. Qui. n. bis ꝓtradicit: hereticus iudicatur. b

¶ Quid facit hereticū ⁊ qd sit heretic⁹.

Nē ignores qd faciat hereticū vl qd sit hereticus: audi breuiter qd ide sci doctores tradāt. Hyla. air. Extiterunt ples q celestiū xpoz simplicitatē non vitatis ipsi⁹ absolōnē suscepunt: aliter ītptā tes qz dictoz virt⁹ postularet. De itelligētia. n. heresis ñ ō scriptura ē. ⁊ sēsus nō sermo fit crimē. Idē i. viij. Intelligētie sensus i crimie est. Hiero. dicit q ex verbis iordiare platis icurrit heresis Aug. diffiniens quid sit hereticus ait. Hereticus ē q p alicui⁹ talis ꝙ modi ⁊ magnie glie principatu scz sui grā falsas ait nouas opiones gignit vel sequitur.

Hostqz determinauit magister eucharistie: hic determīat de ministris huius sacri. Et diuidit i partes duas. in prima determinat propositū. in secūda epilogat: ibi. De h celesti mysterio ⁊c. Prīa in duas: in prīa ostēdit qs possit ꝓsecrare ⁊ dispēsare huiusmodi sacrm. in secūda qs possit sumere: ibi. Illud ēt sane dici pōt ⁊c. Prima in duas. in prima inquirit vtrū potestas ꝓsecrandi per peccatū a ministro tollat. in secūda ostendit que requiruntur in ministro ad hoc q sacramentū ꝓsecrare possit: ibi. In hui⁹ mysterij ⁊c. Prima in duas. in prima ingrit vtrū malus sacerdos possit ꝓsecrare. i secūda vtrū ab ecclesia pcisi: ibi. Illi vo qui excōicati sunt ⁊c. ¶ De hoc celesti mysterio ⁊c. Hic epilogat. Et circa hoc duo facit. primo ponit epilogum. secūdo ex incidēti determinat quid faciat hereticū: ibi. Ne aūt ignores quid faciat ⁊c.

Hic est duplex qō. ¶ Prīa de ministro ꝓsecrāte. ¶ Scōa de heresi. Circa prīmū grūtur tria. ¶ Prīo quis possit cōsecrare. ¶ Secundo de ritu cōsecrandi. ¶ Tertio de dispensatione sacramenti.

Ad primum sic pceditur. Videtur q ēt laicus possit cōsecrare. consecrare eni sacerdotis est. sed omnis laicus si sit bonus sacerdos est: qz vt dicit Chri. Omnis sanctus sacerdos est. ⁊ omnib⁹ fidelibus dictum est. i. Pe. 2. Vos estis genus electum regale sacerdotiū. ergo bonus laicus potest cōsecrare. ¶ Ꝑ. hō nō potest cōsecrare virtute propria: sed virtute dei. sz bonus laicus magis est particeps diuine virtutis qz malus sacerdos. ergo magis potest bon⁹ laicus cōsecrare qz malus sacerdos. ¶ Ꝑ. magis est sumere sacramētum qz ꝓficere: qz hoc ad illud ordinatur. sed bonus laicus potest sumere sacramētum. ergo ⁊ ꝓsecrare. ¶ Sed cōtra: hoc sacramētum offertur ad reconciliandū nos deo: quod ē officium mediatoris. cum ergo sacerdotis tantum sit mediatum esse iter deū ⁊ populum: soli sacerdotes hoc sacramētum conficere possunt. ¶ Ꝑ. bonitas virtutis nō est manifesta: qz nemo scit vtrum sit dignus odio vel amore. Et cle. 9. ⁊ precipue alteri nota esse nō potest. si ergo potestas cōsecrādi sequatur bonitatem persone: non poterit esse notum quādo cōsecratum sit vere ⁊ quādo non. ⁊ ita erit deceptio in sacramentis.

¶ Ulterius videt q̄ solus eps possit cōsecrare: qz in q̄libz republica p̄ncipi debet actus nobilissimus: sicut etiā Cō/ mētator dicit in .iii°. Ethic. ſz sūmus in nostra hierarchia est eps: vt dicit Dyo. g̃ cū cōsecrare sit sūmus actus nostre hierarchie: hic actus sibi soli debetur. ¶ P. Sm Dyo. per/ babēs virtutē. g̃ solus eps pōt cōsecrare. ¶ P. maius est cōsecrare corpus xp̄i q̄z cōsecrare altare vel bñdicere vir gines: sed illa reseruant solis epis. g̃ multo fortius conse/ cratio corporis dñi. ¶ Sed ꝺ̄ est cōis vsus ecclie z cano/ nū institutio: qui docent ptātez consecrandi z baptiçandi episcopis z sacerdotibus esse cōem.

¶ Ulterius videt q̄ heretici z scismatici z excōmunicati cōsecrare nō possint: qz sicut dicit canō. z 4. q. p̄a. ca°. audi/ minus. Quicūq; fuerit ab vnitate ecclie alienus execra/ re potest: cōsecrare nō valet. Aug. etiā dicit q̄ extra eccle/ siam nō est locus veri sacrificy: ſz omnes p̄dicti sunt ex/ ecclesiam. g̃ non possunt cōsecrare. ¶ P. hoc sacrm pollui non potest: sed Sm Diero. heretici panez pollutum come dunt. g̃ verū sacrificiū non habēt. g̃ nō consecrant. ¶ P. hoc sacrm est vnionis ecclie: vnde z cōmunio dicit: ſz oēs p̄dicti hac vnione carent. g̃ ꝺsecrare nō possunt. ¶ Sz ꝑra: sacerdos hz potestatē ꝺsecrandi ex ipso charactere: ſz character manet in ipso heretico scismatico z excōmu/ nicato. g̃ possunt ꝺsecrare. ¶ P. q̄litas pſone nō exigit ni si ad actū p̄priū pſone: ſz cōsecratio nō est actus pſonalis ipsius sacerdotis: sed dei cuius verbis consecrat. g̃ nō im/ pedit̄ p̄pter p̄priam qualitatem.

¶ Ulterius videt q̄ degradatus nō possit cōsecrare: nul/ las enīz cōsecrare potest qui nō hz potestatē ꝺsecrandi: ſz degradatus nō hz potestatem cōsecrādi: q̄uis habeat po/ testatez baptiçandi: vt dicit canon. p̄a. q. z°. ca°. gdam. g̃ nō potest cōsecrare. ¶ P. ex eisdem fit res z corrumpit: Sm pbm in 2 ethi. ſz aliquis ex ptāte episcopi accipit posse cō/ secrare. g̃ quādo ab ipso degradatur videtur q̄ hoc posse amittat. ¶ P. babēs ordinez sacerdotalem nō relingtur p̄miendus iudicio seculari: sed degradatus relinquitur ꝺ̄nō habet ordinē. g̃ nō potest ꝺsecrare. ¶ Sz ꝺ̄tra: si de/ gradatus reconciliatur nō iterū ordinat̄. g̃ ordinē nō ami/ sit. g̃ cōsecrare potuit. ¶ P. hoc idem p̄bat p̄ idelebilita/ rem characteris: vt supra. vtrū autez malus sacerdos vel angelus possit cōsecrare eadez rō est que z de baptiçatio/ ne: z ideo queratur supra. distinctione q̄nta.

¶ Ulterius videt q̄ missa mali sacerdotis non minus va/ leat q̄z boni: qz sicut dicit Aug. in li°. de corpore xp̄i. In my sterio corporis z sanguinis dñi nihil a bono maius nihil a malo minus perficitur sacerdote. ¶ P. baptismus dat° a bono ministro nihil melius valet q̄z datus a malo. g̃ nec missa a bono sacerdote vel malo dicta. ¶ Sz ꝺ̄. melius ē q̄ est fructuosius: ſz missa boni sacerdotis ē fructuosior. qz eius ōro magis exauditur. g̃ est melior.

¶ Rñdeo dōm ad p̄mā q̄nez q̄ ordo ecclie deriuatus ē ab ordine celestis hierarchie: vnde sicut in angelis diuer/ sis ordinibus diuersi actus debentur: ita z in ecclesia mi/ litante ad diuersos actus diuersi ordines applicant̄: sic ēt z corpore diuersa membra diuersa habēt officia: cui cor/ pus mysticū similatur: vt p̄z p̄a Cor. iz°. ordines aūt ecclie distingui non possunt per diuersitatez iteriorīs bonitatis: qz ignota est z indeterminati sunt gradus eius: z qz bonitas vel virtus alicuius non ordinat̄ ad hoc q̄ aliquis aliquid possit: ſz ad hoc q̄ bene faciat illud quod pōt: habitus. n. virtutū non sunt potentia sicut pbs. p̄bat: z ideo q̄ vnus possit actus quem alius nō pōt: nō cōtingit ex diuersitate bonitatis vel malitie: sed ex potestate susceptā quā habet vnus z non alius: z ideo quia laic° ptātez consecrandi nō accipit: sua bonitas quantacūq; sit non iuuat cum ad hoc q̄ consecrare possit. ¶ Ad p̄mum g̃ dicendū: q̄ omnis bo/ nus homo dicitur esse sacerdos mystice: qz. s. mysticus sa/ crificiū deo offert scilꝫ. s. hostiaz viuentem deo. Ro. iz°.

¶ Ad scām dōm: q̄ laicus bonus fit particeps dñice vir tutis ad bene agendum boc quod poterat p̄us aliquo mo/ do facere: nō aūt ad hoc q̄ possit hoc p̄ virtutē quod p̄us non poterat. ¶ Ad tertiū dōz: q̄ q̄uis acceptio sacramē/ ti sit maior in fructu: tamen cōsecratio est maior in pote/ state: vnde nō opz q̄ qui pōt accipere possit cōsecrare.

¶ Ad scām q̄nem dōm q̄ potestas cōsecrandi nō solum episcopis: sed etiaz sacerdotibus collata est: qz ordo sacer dotis est medius inter episcopos z populum. vnde sicut in angelica hierarchia illumiatiōes ad inferiorē ordinē me diante supiore p̄ueniūt: ita oīa sacra q̄ cōiter toti populo dispensant̄ p̄ sacerdotes cōferunt̄: z hꝰ sunt oīa q̄ non col locant in aliquo statu vel gradu sup alios: z quia eucharistia est hꝰ: ideo nō solū p̄ episcopos sed etiaz p̄ sacerdotes dispensat̄ z cōsecrat̄. Est etiaz alia rō: vt sit freq̄ntior me/ moria dñice passiōis: z magis subueniat̄ viuis z mortuis ex maiori frequētia sacri. ¶ Ad p̄m g̃ dicēdū: q̄ lz iste actꝰ sit maximꝰ in se: tū nō est maximꝰ q̄ztū ad ꝺstituēdū in or dine ecclie: qz p̄ sūptionē huiꝰ sacramenti nō cōstituit̄ ali/ qs in gradu vl̄ statu altiori iter mēbra ecclie: sic̄ fit p̄ ordi/ nez. z iō nō oz q̄ ille actus solis episcopis reseruet̄. ¶ Ad z°. dōm q̄ in reb° ordinatis ita est q̄ semp iferior partici/ pat aliqd de pfectiōe supiozis: vt Dio. dicit: z hoc mō est i cōnexiōe celestis hierarchie: vt in .z. li. di. 9. dictū est: z iō qz ordo sacerdotis cōtinuus est ordini episcopi: participat etiā aliqd de pfectiua vtute q̄ztū ad illā pfectionē qua gs in seipso p̄ficit̄: nō aūt q̄ztū ad pfectionez q̄ aligs in emi/ nētiori gradu cōstituit̄: sicut est in ordine: vel altiori offi/ cio: sicut est in cōfirmatiōe. z iō sacerdos participat ab epi scopo p̄tātez cōsecrādi: nō autē cōfirmādi vel ordinādi. Et q̄ ipsaz habeat participatiue Dio. dicit. qō p̄z ex hoc q̄ sacerdos cōsecrat sup altare ab episcopo ꝺsecrato: z in va/ sis ꝺsecratis p̄ episcopū: ipse etiā ꝺsecratus per episcopū.

¶ Ad tertiū dōm: q̄ ille benedictiōes nō veniūt in vsuz totius ppl̄i: sed aliquarū excellētium personarū. z ideo so lis episcopis reseruatur.

¶ Ad tertiā q̄nē dōm: q̄ qdā dixerūt q̄ heretici ab eccle sia p̄cisi. z sil̄r excōicati z scismatici: qz sunt extra vnitatez eccl'ie nō p̄nt ꝺsecrare: z huiꝰ opinionis videt fuisse magi/ ster in littera: sed qz oē illud qō per ꝺsecrationē datur est ppetuū. ideo sicut baptismꝰ q̄ p̄ ꝺsecrationē datur nunq̄ amittit̄: quātūcunq; aligs in hereſiz labat̄ vel scisma vel excōicationē: ita nec sacerdotalis ordo aliquo mō amitti pōt: vt Aug. dicit ad Parmenianū: z qz ptās ꝺsecrādi or/ dinē sacerdotalē cōsequit̄: vt dictū est. iō heretici scisma/ tici z excōicati ꝺsecrāt: q̄uis ad suā p̄niciē: dūmodo seruet̄ debita forma z mā: z itētio: que etiā in ifidelibꝰ eē possūt vt supra di. 5. de baptismo dictū est. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm: q̄ verbū canonis intelligēdū est q̄ztū ad illos qui debitam formā nō seruāt: vel q̄ztū ad executionē quā amittūt: nō eniz ius cōsecrandi hūt: z hoc solum posse dicimur in iure qō iuste possumus. vel loquit̄ de cōsecratiōe qua ordines ꝺferunt̄: qz ad dānationē potius q̄z ad sanctificationē re/ cipiētiū cedit. z sil̄r qō Aug. dicit q̄ extra eccleſiā nō ē lo cus veri sacrificy: intelligēdū est q̄ztuz ad effectuz. vl̄ ex/ tra eccleſiaz. i. extra formā eccleſie. ¶ Ad z°. dōz q̄ dicit̄ panis pollutus nō in se: sed qz ipsi z seipsos polluūt conse/ crando z sumēdo: z alios qui ab eis sacramēta sciēter acci/ piunt. ¶ Ad tertiū dōm: q̄ inq̄ztuz ordinē hz ad vnitatē ecclie p̄tiet: q̄uis q̄ztuz ad aliqd possit ab ecclia eē p̄cisus.

¶ Ad q̄rtā q̄nem dōm: q̄ degradatus qz ordinē nō amit ti: potestatē cōsecrandi retinet: sed ius cōsecrādi sibi au/ fertur: z ideo si consecrat peccat: tamen consecratum est.

¶ Ad ꝑmū ꝯ dōm: q ille canon non logtur asserēdo: sz q̄/ si opponēdo: vt ex circūstātia littere apparet. ¶ Ad scōz dōm: q episcopus: nō dedit ordinē: sz deus p ministerium episcopi: ⁊ deus posset auferre nō episcopus: qz nō est ꝺsti/ tutus minister auferēdi ordinē sic cōferēdi: qz ꝑpter effi/ caciā ꝺsecratiōis dz esse ordo perpetuus. ¶ Ad tertiū di/ cendū: q nō est essentiale ordini sacerdotali q iudicio se/ culari relinqui nō possit: sz ex ꝑuilegio idultū: ⁊ iō manēte ordine degradatus sua culpa hoc ꝑuilegiū amittit.

¶ Ad gntam qōnez dōm: q de missa possimus log dupl'r: aut q̄tuz ad id quod est essentiale in ea. s. corpus xp̄i: ⁊ sic a quocūq; dicat eq̄liter bona est: qz opus operatū eq̄liter bonū est ⁊ virtuosuz: vel q̄tū ad id qō est ānexū sacramē/ to: ⁊ quasi secundariuz: ⁊ sic missa boni sacerdotis melioz est: qz non solū hz efficaciā ex opere operato: sed ex opere operāte: ⁊ iō ceteris paribus melioz est audire missam bo/ ni sacerdotis q̄ mali. Et ꝑ hoc pz solutio ad vtrāq; partē.

Ad secundum sic ꝓcedit. Uideť q liceat sacer/ doti oio a cōsecratiōe abstinere: qz de beato Marco narrat Piero. q sibi pollicē amputa/ uerit vt sacerdotio reꝛobus habereť: nec hoc fecit nisi ī/ dignū se reputans tali sacramēto. ꝯ videť q si oīno a cele/ bratione abstineat ex reuerentia dīuici coꝛporis: ⁊ ꝑpe in/ firmitatis cōsideratione aligs sacerdos nō peccet. ¶ ℙ. sicut sacerdotis officiū est cōsecrare: ita ⁊ ligare ⁊ soluere: sed nō exigit' vt liget ⁊ soluat nisi habeat curā ālaruz. ꝯ et a sacerdote q nō hz ꝑpm cui teneat: non exigit' q ꝺsecret ⁊ ita nō peccat oīno abstinēdo. ¶ Sz ℑ est: qō Ambro. di/ cit. graue est q ad mensaz tuā mundo coꝛde ⁊ manibus ī/ nocentibus nō venimus: sz grauius est si dū petīm metui/ mus etiam sacrificium non reddamus: sed ꝑmum est pec/ catum moꝛtale. ergo ⁊ secundum.

¶ Ulterius videť q nō possint plures simul eandē hostiā ꝺsecrare: qz pluriū agentiū sunt plures actiones: maxime qñ vnusquisq; sufficit ad agendū: sed vnus sacerdos tan/ tū pōt cōsecrare. ꝯ si plures simul cōsecrēt sunt plures cō/ secrationes sup eandē hostiaz: ⁊ ita fit iniuria sacramēto. ¶ ℙ. vnus dicēs verba virtute verboꝝ ꝺsecrat: sz qō fa/ ctū est fieri nō pōt: qz qō est nō fit. ꝯ aly nihil faciunt. ꝯ su/ perfluū ē q dicūt ꝛba. ¶ Sz ℑ ē ꝺsuetudo q̄rūdā eccl'ia/ rū in q̄bus noui sacerdotes sil'ep cōcelebrant.

¶ Ulterius videť q nō debeat quottidie missa ī ecclesia celebrari: qz in missa recolitur dñica passio: sed ecclesia ce/ lebrat memoriā dñice passiōis semel in āno. ꝯ nō pluries debet in ecclesia missa dici. ¶ ℙ. in die parasceues agit memoria dñice passionis: nec tamē tunc consecratio fit. ꝯ multo minus deberet fieri in alys diebus. ¶ ℙ. aligbus diebus celebratur hoc sacr̄m pluries vna die soleniter in eccl'ia: sicut pz in festo natiuitatis ⁊ multis alys diebus. ꝯ videť q aliq̄ deberet ꝑtermitti. ¶ Sed ℑ: sacr̄m eccl'ie deberet magl assiduari q̄ sacr̄z veteris legis: sz q̄ttidie in veteri lege offerebatur sacrificiuz. ꝯ multo foꝛtius debet in noua lege fieri. ¶ ℙ. panis hui⁹ sacr̄i dicit' quottidia/ nus: sz non nisi qz quottidie ꝺsecrat'. ꝯ q̄ttidie ꝺsecrari dz.

¶ Ulterius videtur q hoꝛa vespertina deberet missa ce/ lebrari: qz christi actio nostra est instructio: sed ipse xp̄s ℔ sacramentum fecit in cena hoꝛa serotina. ꝯ ⁊ tali hoꝛa de/ beret fieri. ¶ ℙ. fm canones ordines sunt celebrādi cir/ ca vespertinam hoꝛam: sed ordines sacri nō celebrantur sine missarum solēnys. ꝯ debet missa vespertina hoꝛa ce/ lebrari. ¶ Item videtur q post mediam noctem: qz tūc dies fm eccl'esie computū incipit. ¶ Item videť q tātū in hoꝛa sexta: quia illa hoꝛa dominus passus est: cuius pas/ sionis hoc sacramentum est memoriale.

¶ Ulterius videtur q non opoꝛteat in loco sacro celebra/ ri: qz sicut hoc sacramentū non est necessitatis: ita nec cō/ firmatio: sed cōfirmatio potest conferri in loco nō sacro. ꝯ ⁊ hoc sacramētum non oportet q in loco sacro conficia/ tur. ¶ Item videtur q nō oporteat esse altare de lapide: quia sacrificia veteris legis fuerunt sacrificij huius figu/ ra: sed ad veteris legis sacrificia altare fiebat de lignis se/ thim: vt patet Exo. xx. ⁊ itez de auro: vt patet Regum. 7°. ⁊ iterum de terra: vt patet Exo. xx. ergo ⁊ in noua lege nō solum de lapide oportet q fiat. ¶ Item videtur q in pal/ lis sericis debeat consecrari: quia panni illi sunt pcciosio/ res. ꝯ ad reuerentiaz sacramenti magis eis debemus uti. ¶ Item videtur q in calice de petra possit celebrari: qz calix signat sepulchrum christi: sed illud sepulchrum fuit de petra. ꝯ ⁊ calix de petra debet fieri. De īdumentis aūt sacerdotalibus dicetur in tractatu de ordine.

¶ Ulterius videtur q aliquo predictoꝝ omisso non sit consecratio: quia sicut dic̄ Dyo. 3°. ca°. ce. hierar. Operatio/ nes hierarchice ordinātur ꝑ diuinas leges: sz ille qui pre/ termittit ritū ab eccl'ia institutū nō segtur diuinas leges que per patres nobis posite sunt. ꝯ talis nō ꝺsecrat: cū cō/ secrare sit actus hierarchicus: qz est actus ordinis.

¶ ℙ. totus ritus sacramenti sūam habet significationē: sed significatio est de essentia sacramēti: ergo ⁊ ritus cōse/ crandi. ⁊ ita si ptermittatur nō erit ꝑa cōsecratio. ¶ ℙ. actiones spūales magis sunt ordinate q̄ seculares: sed si aliqua actio in rebus secularibus: puta venditio vel em/ ptio: vel aliq̄d hz cōtra statuta ꝓncipum fiat ꝓ nulla ha/ beret. ꝯ ⁊ si aliqs cōsecraret ℨ statutuz ecclesie cōsecratio nulla est. ¶ Sed cōtra ea que sunt de essentia sacramen/ ti sunt eadē apud oēs: sed ritus sacramēti nō est idē apud oēs: nec fm omne tēpus. ergo nō est de essentia sacramen/ ti. ergo sine hoc pōt fieri cōsecratio. ¶ ℙ. in baptismo sūt quedā que si omittant nō reputať sacramētuz irrituz: qz sunt ad solēnitatez sacramenti. ergo ⁊ hic si omittant illa que ptinēt ad solēnitatez ꝺsecrationis vē cōsecratio erit.

¶ Respōdeo dicendū ad ꝑmaz questionē: q fm quosdaz nō peccat qui dimittit celebrationē nisi populus habeat cōmissuz: vel ex obediētia teneatur celebrare. sed qz fm Grego. cuz crescūt dona rationes crescunt donoꝝ: cuz sa/ cerdoti sit data potestas nobilissima: reus negligētie erit: nisi illa vtatur ad honoꝛez dei ⁊ salutez suaz: ⁊ alioꝝ viuo/ ruz ⁊ moꝛtuoꝝ ꝯ illud. i. ꝑe. iij. Unusquisq; gratiā quaz accepit in alterutrū illaz administrātes. ꝛc. nisi forte ali/ quis ex familiari spūs sancti ist̄inctu dimittat: sicut legit̄ de quodaz sancto patre in vitis patrū: q ordinatus nunq̄ postea celebrauit. ¶ Ad ꝑmū ergo dicendū: q ille qui hz tene/ tur ipsum exequi. ¶ Ad zm dōm: q fm omnes alios acer/ ordinez debet homo nō soli deo: sed etiā ꝓximis: qz acer/ inferioruz sunt ad ministeriū sacerdotis: aly autez actus sacerdotis vt ligare ⁊ soluere respiciunt coꝛpus mysticuz similiter etiā docere ⁊ baptiçare. ⁊ ideo qui nō tenet alys vel subiectiōe vel ꝓlatione: potest ab illis actib⁹ sine pec/ cato cessare. sed cōsecratio est actus dignus ⁊ ordinat⁹ ad coꝛpus xp̄i veruz: nec respicit coꝛpus xp̄i mysticuz nisi ex cōsequēti. ⁊ ideo etiaz si nulli homini teneatur: tamen te/ netur deo vt reddat ei sacrificiuz acceptū: sacerdotib⁹. n. ꝑceptū est. Hoc facite in meā cōmemorationem.

¶ Ad secūdā questionē dicendū: q fm moꝛē quarūdā ec/ cleſiaruz plures sacerdotes episcopo cōcelebrant quādo ordinant': ad repsentanduz q quādo dominus hoc sacra/ mentuz instituit ⁊ potestatez cōsecrandi discipulis dedit eis cōcenauit: sicut episcopus simul cū ordinatis preby/ teris celebrat. ¶ Ad ꝑmū ergo dicēdū: q qz intentio re/ quiritur ad perfectionez sacramētoruz. ideo cum omnes habeant īntentionē vnā cōsecrationē faciendi: nō est ibi ni/ si vna tantum cōsecratio. ¶ Ad scm dōz: q sicut Jnno.

dicit. Omnes celebrãtes debẽt itentionẽ referre ad illud ꝙ stans in quo episcopus verba ꝓfert: ⁊ sic episcopi itentio nõ defraudaf: nec aligs ibi facit quod factum est.

¶ Ad tertiã. q. dõm: ꝙ ſm Inno. gnaꝫ de causis quottidie missa in eccl̃ia celebraf. Prio qz opz semp esse paratã mẽ dicinã ꝓtra quottidiana peccata. Scõo vt lignũ vite sem per sit in medio paradisi. Tertio vt nobis quottidie chri stus vniatur sacramẽtaliter: ⁊ nos ei spũaliter. Quarto vt sit apud nos vigil memoria passionis. Quinto vt vo agno loco typici quottidie vtamur ad vesperã: quoniã iudei ad sperã ⁊. ¶ Ad ꝓmũ ergo dicendũ: ꝙ passio christi ꝓ vesperã quertẽdi esuriẽt: ꝛ illud ps. Conuertẽtur ad ve in capite contigit semel tantum in anno ꝓsentatur in ec cleſia: sed ꝓ in nos eius effectus ꝓuenit quottidie debz repesentãri: qz eius effectus in nobis continuus est: ⁊ sic cleſia volens populuz christianũ circa ipsam dominicam passionẽ ꝓ in capite nostro fuit menti occupari: statuit vt illa die non cõsecraretur corpus christi: ne tamẽ eccle ſia oino sine corpore xp̃i esset: corpꝰ christi ꝓcedenti die cõsecratum ⁊ reseruatum sumitur: sanguis autez nõ reser batur ꝓpter effusionis periculum: nec est verum qõ gdã dicut: ꝙ vinũ ex imissione partis hostie in calicez conse cratur: qz transubstantiatio nõ fit sine debita forma ver borum. vnde post potum illum nõ liceret eadez die com municare. ¶ Ad tertiũ dõm: ꝙ oĩs nostra actio per xp̃m perfici debet: ⁊ ideo quãdo in vna die occurrũt vel diuer sa dei beneficia cõmemoranda: vel gbus sunt gratie deo reddẽde vel ẽt plura a deo impetranda ꝓ salute viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ: oz ꝙ pluries missa in eccl̃ia celebref si assit fa cultas: nec ex hꝫ segtur ꝙ aliqñ debeat itermitti.

¶ Ad qrtam qõnem dõm: ꝙ cõmuniter loquẽdo missa dz dici in die ⁊ nõ in nocte: qz hoc sacramẽtũ ad tempus gra tie pertinet quod per diez significaf. Roma. izº. Nox prę cessit dies autez appropinquauit. Dies aũt iudicatur non solutz ab ortu solis: sed exquo incipiunt orituri solis signa manifestari ꝓ aliquã aeris illustrationez: tamẽ in duabus noctibus missa decantatur ꝓpter ꝓuilegiuz illarũ noctiũ .i. in nocte natiuitatis quãdo christus natus est: ⁊ in nocte resurrectiõis circa ꝑmm: vt pz ex oratione. Deus q hãc sacra tissimã noctẽ ⁊c. cuius hoc non oporteat semp obseruari. Solẽnis autez misse celebratio tribus horis instituta est fieri. i. in tertia diebus festis: in sexta diebus ꝓfestis: in no na diebus ieiunioꝝ: qz in missa recolitur mors christi qui gdem hora tertia crucifixus est linguis iudeoꝝ: hora sex ta manibus militũ: hora nona expirauit: sed quãdo fiunt ordines missa põt cantari etiã post nonã: ⁊ precipue in sa bato sancto: qz ordines ptinent ad diẽ dñicam: vel etiam vt diligentioꝝ fiat ꝓparatio differtur qz̃tum differri põt ante prandiũ: ⁊ ideo quãdo nõ est dies ieiuny celebratur inter tertiã ⁊ sextã qua hora comedit cõiter: sed in diebꝰ ieiuny in nona. ꝓuiate aũt misse possunt dici a mane vsqz ad tertiã: vel etiã vsqz ad nonã in diebus ieiunioꝝ. ¶ Ad ꝓmũ g dõm: ꝙ eadẽ rõ est qre xp̃s hora vespertina cõse crauit: ⁊ qre post cenã. vnde sicut nõ oz ꝙ imitemur eum in sco ita nec in ꝓmo. ¶ Ad scõm dõm: ꝙ hoc singulari ter est in diebus ordinũ rõne iam dicta. ¶ Ad tertiũ dõz ꝙ in medio noctis ſm eccl̃iaz incipit dies nãlis: non aũt dies artificialis in qua solũ licet celebrare. ¶ Ad quartũ dõm: ꝙ cuius xp̃s hora sexta fuerit in cruce positus: tamẽ sacramentũ passionis sue peractũ est in alys horis: ⁊ ideo non oportet ꝙ tunc tantum missa celebretur.

¶ Ad qntam qõnem dõm: ꝙ in hoc sacro cõtinetur ille ꝙ est totius sanctitatis causa: ⁊ ideo oĩa que ad consecratio nem huius sacri pertinent etiã cõsecrata sunt: sicut ipsi sa cerdotes consecrantes ⁊ ministri ⁊ vestes ⁊ vasa: ⁊ oĩa hꝫ ⁊ ideo etiã debet in altari ⁊ in domo cõsecrata celebrari hoc sacramentum: si aũt necessitas assit: vel ꝓpter destru ctionem eccl̃iarũ in aliqua terra vel in itinere constitu tis: licet etiaz in locis non consecratis celebrare dũmõ ha beant altare portatile consecratũ: ⁊ alia hꝫ que ad conse crationem huius mysterij requiruntur: alias non licet ni si episcopo concedente. ¶ Ad ꝓmuz g dõm: ꝙ confirma tionis sacramentũ nõ cõtinet ipm xp̃m: ⁊ ideo nõ requiri tur loci sanctificatio: sicut in hoc sacro. ¶ Ad scõm dõm: ꝙ beatus Siluester instituit ꝙ altare decetero nõ nisi la pideuz esset: qz enim altare consecrari debet oportet esse aliquã rem fortem ⁊ non fragilẽ sicut est lignũ. vel terra de qua fiat altare. ¶ Item qz debet esse in eccl̃esia copia altariũ vt frequentetur hoc mysteriuz: ideo debet eẽ ma teria cõmunis: nõ aũt aurũ vel argentum vel aliquid hꝫ quod non de facili possit haberi: in veteri aũt lege erat tã tum vnum altare ad vnũ tñ effectuz deputatũ: ⁊ iõ nihil oberat si de auro fieret: competit etiam lapis ad signifi cationem altaris quod christum significat: qui etiam per petrã significatur. ꝑa Cor. io. petra autẽ erat xp̃s. Sz añ tẽpꝰ Siluestri ꝓpter ꝓsecutionẽ nõ erat fidelibus certꝰ locus ad manẽdũ. ⁊ ideo habebãt altare ligneũ: qõ facile trans ferreẽ. ¶ Ad 3ᵐ dõz: ꝙ pãni in gbus corpus xp̃i cõsecraf repsentãt sindonẽ mũdã qua corpus xp̃i inuolutũ est: ⁊ iõ sicut illa linea fuit: ita nõ licet nisi i pãnis lineis corpꝰ xp̃i ꝓsecrare. linũ etiã cõpetit huic sacro ⁊ ꝓpter puritatez: qz ex eo pãni cãdidissimi ⁊ facile mũdabiles fiunt: ⁊ ꝓ mul tiplicez tunsionẽ lini qua paraf ad hoc: vt ex eo fiat pãꝰ cãdidus que cõpetit ad significãdũ passionẽ xp̃i. vnde nõ deceret ỏ pãnis sericis corpale ⁊ pallas altaris esse: qꝫ sint ꝑcioſiores: neqꝫ de pãno lineo tincto: qꝫ sit pulchri or. ¶ Ad 4ᵐ dõz: ꝙ ſz statutũ eccl̃ie caliz dz eẽ tñ ỏ au ro vel argẽto vel stanno: nõ aũt de ere vel auricalco: qz ex fortitudine vini rubiginẽ generaret: ⁊ nauseaz ꝓuocaret: neqꝫ ex vitro vl̃ crystallo ꝓpter fragilitatẽ. neqꝫ ex ligno ꝓpter porositatẽ: qz ibibit liquorẽ imissuz. neqꝫ ex lapide ꝓpter ineptitudinẽ. nõ. n. oportet ꝙ qꝫtuz ad oĩa signa si gnatis respondeant.

¶ Ad sextã. q. dõz ꝙ remotis his que nõ sunt de eẽntia rei nihilominꝰ res manet. vñ cũ hꝫ ritus ⁊ qꝫtũ ad determi nationẽ horę vel loci vel indumẽtoꝝ nõ sint de essentia sacri: sed de solẽnitate: si omittanf: nihilominꝰ cõsecratuz est sacrificiũ: dũmõ assint ea que sunt de essentia sacramẽ ti. ſ. ordo ⁊ intẽtio ex parte cõsecrãtis: ⁊ mã ⁊ forma ex pte cõsecrati: tñ grauiter peccat qui aliter facit: ⁊ degradan dus esset. ¶ Ad ꝑm ꝙ dõz: ꝙ leges diuine que ptinent ad eẽntialẽ istõnẽ sacri si mutenf nihil fit: vt si alia mã esset vl̃ forma. secus aũt ẽ de legibꝰ que ptinẽt ad solẽnitatẽ sa cramẽti. ¶ Ad zᵐ dõz: ꝙ significatio rei sacramẽtalis est de eẽntia sacri: ⁊ hoc sufficiẽter habeẽ ꝓ mãz: ⁊ iõ signifi catio que supaddiẽ in aliquo ritu est de solẽnitate: non de essentia sacramẽti. ¶ Ad 3ᵐ dõm: ꝙ sacramẽta originem habẽt ex instõne diuina. ⁊ ideo omissio alicuius qõ sit ab ecclesia institutũ nõ põt ipedire qn verũ sacrm fiat: ipedi ret aũt si sacra ex instõne ecclesie efficaciã haberẽt: sicut actiones seculares ex statutis ꝓncipũ ratificantur.

Ad tertium sic ꝓcedit. videf ꝙ laycus põt dispẽ sare corpꝰ xp̃i. pfectio enĩ hui⁹ sacra menti in mãe cõsecratione cõsistit: vt supra dictuz est nõ in vsu sacramẽti: sed ordinati sunt ministri sacramẽtorũ. ergo ⁊ si cõsecratio materie ad solos sacerdotes ptineat: tñ dispẽsatio dz ad oẽs ptinere. ¶ ꝑ. ab illis dz dispensari sacramẽtũ qui cũ reuerẽtia ipsuz tractãt. sed quidã layci sunt maioris reuerẽtie ad sacrm qꝫ etiã sacerdotes: ⁊ ẽ mulieres iterdum. g ꝙ per eos potest hoc sacrm dispensari.

¶ ꝓ: sicut sacerdotis est dispensare corpus xp̃i ita ⁊ tam

gere: sed in aliquo casu licet tangere laico corpus christi: puta si videret ipsum in terra iacere ⁊ non esset sacerdos qui tolleret. ḡ ⁊ in aliquo casu liceret ei dispensare. ¶ Sz contra est: quod dicitur de cōsecrati. disti. z. capitulo pervenit. vbi inhibetur ne etiam infirmis per laicos sacerdotes hoc sacramentum transmittant. ¶ ℙ. Ad eosdez pertinet esse ministros ecclesie ⁊ dispensatores ministeriorū dei. p̄ma Corinth. 4°. Sic nos existimet homo ⁊c. sz laici non sunt ministri ecclesie. ergo non debent esse dispensatores sacramentorum.

¶ Ulterius videtur q̄ diaconus possit dispensare qz beatus Laurentius diaconus fuit: sibi autem commissa fuit dispensatio dominici sanguinis: vt patet in legēda sua. ergo diaconus potest dispēsare. ¶ ℙ. Dispensatio huius sacramenti ad populi curationez pertinet: sed diaconus potest habere curam animarum. ergo ⁊ ipse est dispensator huius sacramēti. ¶ Sed contra est: quod dicit canon di. zz. nō oz diaconū panē dare. i. corpus christi.

¶ Ulterius videtur q̄ aliquis possit licite recipere dispēsationem sacramēti a fornicario vel excommunicato vel heretico sacerdote. Augu. enim dicit. Neq; in homine bono neq; in homine malo aliquis sacramenta dei fugiat. ergo potest a quolibet sacerdote hoc sacramentuz recipere. ¶ ℙ. Virtus diuina preualet malicie humane: sed sacramentum diuina virtute continet gratiam ⁊ causat. ergo quantuncunq; sit malus ille qui dederit vel hereticus consequitur gratiam qui ab eo sacramentū recipit. ¶ ℙ. Iniquitas sacerdotis non potest ipm corpus xp̄i inquinare: sed hoc sacramentū ex ipso opere operato quod est corpus christi gratiam confert. ergo etiam si aliquis sit excōmunicatus vel hereticus sacramentum ab eo perceptuz gratiaz confert. ¶ Sed contra est: quod dicit canon. 34. dist. Nullus missam audiat sacerdotis quem scit concubinam indubitāter habere. ergo peccat qui recipit sacramētum a cōcubinario sacerdote. ¶ ℙ. Nullus debet recipere sacramentum p̄ter institutionē ecclesie: qz indignus accederet: sed aliqui fm institutionem ecclesie sunt suspēsi. ergo non licet ab eis sacramenta recipere.

¶ Respondeo dōm ad p̄mā qōnem: q̄ sicut in corpore naturali sunt quedam membra p̄ncipalia per que virtutes ⁊ operationes vite a p̄ncipio vite ad cetera membra decurrunt: ita ⁊ in ecclesia sacerdotes ⁊ alij ministri sunt quasi membra p̄ncipalia quibus mediantibus sacramēta vite populo dispensari debent: ⁊ ideo laicis q̄tūcunq; sanctis: sicut nec consecratio: ita nec dispensatio huius sacramēti competit. ¶ Ad p̄mū ḡ dōm: q̄ q̄uis in essentia sua sacramentuz sit perfectū sine vsu sacramēti: tamē perfectionē q̄tum ad effectū sine vsu nō habet: ⁊ ideo etiā vsus sacramenti huius ad dispēsationē ministroz ecclesie pertinet. ¶ Ad sc̄m dōm: q̄ in hoc sacramēto ad reuerentiā ipsi⁹ nō solū exigit sanctificatio mozū: sz etiā sacramētalis sanctificatio: qz ⁊ ipse calix ī quo sanctitas mozū cē nō pōt cōsecratur p̄pter reuerentiā sacramēti: ⁊ sic̄ in dispensante hoc sacr̄m oz esse vtraq; sanctificatio. vnde ⁊ man⁹ sacerdotis vnctione sanctificant sic̄ ⁊ calix: ⁊ iō qz laicus hanc sanctitatē nō bz: iō nō pōt hoc sacr̄m dispensare. ¶ Ad z^m dōm: q̄ sicut baptismū offerre cōpetit sacerdoti ex officio tū laicus in casu necessitatis nō peccat baptizās: ita tangere corpus xp̄i ex officio soli sacerdoti ꝓpetit: sz in casu necessitatis pōt ⁊ oz corpus xp̄i tāgere etiā si sit peccator: vt si in aliquo loco ītundo iaceret: sz nō ē sic̄ de dispēsatione sacramēti: qz receptio hui⁹ sacri nō ē necessitatis. vñ ei q nō pōt sacr̄aliter māducare dōm est: crede ⁊ māducasti.

¶ Ad z^am. q. dōm: q̄ dispensatio huius sacri p̄prie ad sacerdotez p̄tinet: eo q̄ ipse repsentat xp̄m q fuit mediator dei ⁊ hoīum. vnde cū hoc sacr̄m sit ad reconciliāduz nos deo oz per sacerdotē q est mediator ītер deū ⁊ pplm dispensari: sz sic̄ sacerdos vt dcm̄ est participat aliqd de virtute perfectiua que est ep̄i: ita diaconus ptcipat aliqd de virtute dispēsatione huius sacri: cōpetit eni ei ex officio sanguiné dñi dispensare: sz non corpus: qz dispensator corporis oportet q ipm corpus tangat: non autē dispensator sanguinis: diacono autem non licet corpus christi tangere cū non habeat manus sacratas: ⁊ iō non oz corpus dispensare nisi de mādato p̄sbyteri vel episcopi: vel p̄sbytero longe posito in casu necessitatis: vel ideo dispensat sanguinem ⁊ nō corpus: quia per sanguinez significatur redemptionis mysteriuz: quod a capite christo in membra diffunditur officio ministrorum. vnde ⁊ sanguini aqua que populum signat admiscetur: sed incarnatio quam corpus christi signat nō est humano mysterio facta. ¶ Ad p̄mum ḡ dōm: q̄ q̄uis fuerit dispensator sanguinis: non tamen legitur fuisse dispensator corporis. vnde ⁊ adhuc hodie in quibusdam ecclesijs sanguis per diaconum ministris altaris dispensat.

¶ Ad secundum dicendum: q̄ diaconus potest habere curam animarum quantum ad ea que iurisdictionis sunt: sz non quantum ad ea que sunt ordinis: dispensatio autez sacramentorum ad ordinem pertinet.

¶ Ad tertiam questionem dicendum: q̄ si aliquis cuz peccato ad hoc sacramentuz accedit magis cedit ei in nocumentuz q̄z in profectum. quicunq; autem contra ordinationez ecclesie accedit per inobedientiā peccat. simoniaci autem ⁊ scismatici ⁊ excōmunicati ex statuto ecclesie a dispensatione huius sacramenti sunt suspensi: quia sunt extra vnitatem ecclesie in qua sacramenta cōferuntur: ⁊ similiter interdictum est concubinarys sacerdotibus p̄pter spiritualitatem maximaz que in hoc sacramento requiritur. vnde si aliquis ab aliquo p̄dictoruz sacramentum suscipiat peccat: ⁊ sic gratiam non cōsequitur: tamen differt de fornicarys ⁊ alijs p̄dictis: quia alijs non debet homo cōmunicare in diuinis sciēter quātūcunq; sint occulti: sed concubinarij sacerdotes non sunt vitandi: nisi sint notorij: ⁊ dicuntur notorij tribus modis: vel propter sententiam: quia conuicti sunt: vel per confessionem in iure factam: vel per rei euidentiaz: sicut quando est ita manifestuz q̄ nulla potest tergiuersatione celari: ab alijs autem peccatoribus licet sacramenta recipere. ¶ Ad p̄mum ergo dicendum: q̄ inquantum est malus non fugitur: sed p̄pter ecclesie p̄hibitionem. vel dicendū q̄ Augustinus dicit q̄ sacramenta non sunt fugienda: quia cognoscendum est etiam ab eis verum perfici sacramentū.

¶ Ad z^m dōz: q̄ q̄uis sacrz virtutē suaz nō amittat: tñ in eo q̄ īdigne accedit ꝫ obedientiā ecclesie faciens effectū nō habet. ¶ Et silr dōz ad tertiū.

Questio. II.

De hereſi. Et circa hoc querūtur tria.

Deinde queritur primo quid faciat hereticum. Secundo vtrū heresis sit maius peccatū alys. Tertio vtruz heretici sint tolerandi.

Ad primum

sic p̄cedit. Videt q̄ heresis nō dicat p̄uersitatē fidei. Heresis eni vt dic̄ Isiō. idē ē q̄ diuisio. diuisio aūt vnioni opponit: vnio aūt fit p̄ charitatē: qz amor ē vnitiua vt⁹: vt dic̄ dio. ḡ heresis nō ptinet ad p̄uersitatē fidei: sz magis ad p̄uersitatem odij. ¶ ℙ. scisma diuisionē ꝑportat: ⁊ ita videnť scismatici heretici eē: sed scismatici nō semp̄ bñt fidei p̄uersitatē. ḡ heresis nō ꝑsistit in peruersitate fidei. ¶ ℙ. simoniaci nō errāt in fide: sed tñ simoniaci sunt heretici: qz vt dicit Greg. ī registro. Qui p̄ pecuniā ordiať hereticꝰ p̄mouet. ḡ heresis nō ꝑportat errorē ī fide. ¶ ℙ. supstitio religioni opponit nō fidei: sz heresis supstitio dicit. ḡ nō ptinet ad fidei peruersitatē: sz magis ad peruersitatem religionis.

¶ Ꝓ. Piero. dicit ꝙ ex verbis inordinate platis incurritur heresis. sed fides nō cōsistit i verbis ordis sed i assensu cordis. ergo heresis nō dicit quersitatē fidei. ¶ Ꝓ. multa sunt de his que ad fidē ptinēt i quib⁹ sunt ꝓtrarie oppositiones. ꝛ sic oportet alterā ea esse falsa. ꝛ nec tñ aliqua iudicat heretica. ergo tota rō heresis nō ꝓsistit i quersitate fidei. ¶ Ꝓ. iudei habēt quersam fidē. nec tñ heretici dicūtur. ergo ois heresis nō ꝓsistit i quersitate fidei. ¶ Ꝓ. mlt⁹ habēt quersa fidē q nō habēt nouā opinionē sicut michei. sed habere nouā opinionē ē de essentia heresis. sic ꝑs ꝙ diffinitionē Aug. ergo ꝛc. ¶ Ꝓ. multi habēt quersa opinionem i eis que sunt fidei qui ex hoc nullū cōmodū temporale sperāt. sed hoc est de essentia heresis vt ꝑs per Aug. ergo ꝛc. ¶ Sed ꝯ. heresis ē peccatū. ergo alicui vtuti oppoit. sz nulla cognitio iter vtutes ꝓputat nisi fides. g̃ videt ꝙ heresis fit peruersitas fidei. ¶ Ꝓ. hoc patet ex cōmuni vsu loquendi.

¶ Rñdeo dōm. ꝙ nomē heresis grecū ē ꝛ diuisionē ipotat fm Isido. vñ ꝛ heretica diuisiua dicunt. ꝛ qz i electiōe fit diuisio vnius ab altero: electio ꝓ heresis dr: vt ꝑs in. i. Eth. diuisio aūt ptigit alicui pti ꝙ recessus a toto. ꝓma aūt cōgregatio q̃ ē i boib⁹ ē ꝙ viā cognitiōis: qz ex hac oēs alie diuisiunt. vñ ꝛ heresis cōsistit i singulari opiniōe ꝑter cōem opinionē. vñ ꝛ phi q q̃sdā positiones hēbāt ꝑter cōes ꝓ sectas vel hereses ꝓprias ꝓstituebāt. sed qz nullus denoiat ab eo qō iest sibi ipfecte: sed solū qñ cōfirmat in illo: sicut ñ dr iracūdus cui iest passio ire: sz q passibil' ē de facili ab ea: nec̄ g hz dispositionē dr san⁹. iō nec̄ heretic⁹ noiatur nisi q i singlari opione firmā hz stabilitatē. vñ ēt cōpetit ei nomē heresis ꝓ q i electionē sonat qz qō in electione fit q̃si ex hitu firmato ꝓcedit. ꝓpetit ei ēt nomē heresis fm ꝙ latinū ē ab herēdo dictū: qz sue opinioni vehementer iheret. ꝛ qz ꝯgregatio corpis mystici pcipue vnitatē vere fidei ꝓstituit. iō heretic⁹ ꝓz nos dr q a cōi fide q̃ catholica dicit discedit. ꝓrie opioni vehemēter iherēs ꝙ electō nē. ¶ Ad pm q̃ dōm: ꝙ amor facit ꝓpletā vnionē. sz p̄cipliū vniōis ē ex cognitiōe. ꝛ iō diuisio q̃ ē i fide heresim cōstituit. ¶ Ad 2m dōz. ꝙ scisma iportat diuisionē oppositā charitatis vniōi. dicunt. n. scismatici q ꝓcordiā nō seruāt ecclie observātys: vt ecclie platis obediāt volentes p se ecclam ꝓstituere singularē. ꝛ isti i p̄cipio quersū dogma nō habēt. sed ab ecclie fūdamēto recedētes i vaniloquiū verunt ꝛ quersus aliquod ꝓfingunt. ꝛ sic i fine i heresim labunt. vnde Piero. dicit ꝙ heresis ꝛ scisma differunt sic̄ gen⁹ ꝛ spēs. ¶ Ad 3m dōm. ꝙ symōiaci q̃q dicunt p sili tudinē heretici. qz sic̄ heretic⁹ ꝯ fidē sētit. ita simōiac⁹ opatur ac si ꝯ fidē sentiret dū p̄cio sacra vult adipisci vl' dare: ac si estimaret donum spūs sācti pecunia possideri. ¶ Ad 4m dōm. ꝙ fides ē p̄mū eorū que ad religionē requirunt. qz ois religio siue cult⁹ dei ē quedā fidei ptestatio: ꝛ iō veritas fidei dr veritas que secūdus pietatē ē. Tit. i. iō ēt ea que heresis sunt ad superstitionē ptinēt. ¶ Ad 5m dōz: ꝙ fides p̄incipal' cōsistit i corde ꝛ p̄cio: sed secūdario i ore: ꝛ similiter heresis p̄cipal' cōsistit i corde ꝑz ꝙ Hil. dicit ex verbis iordinate platis incurrit heresis: nō qz heresis p se i his ꝓsistat: sz qz sūt occasio ꝛ cā erroris. ¶ Ad 6m dōz: vñ si i his aligs errat ifidelis reputat ꝛ heretic⁹ si ptiacia adiūgat. si aūt sūt aliq̄ ad que explicite credēda hō nō tenet̄. ꝛ similiter heresis ꝓcipal' cōsistit i corde ꝑz ꝙ Hil. dicit intellectine sēsus i aīo ē sz secūdario i ore. vñ Piero. dic ꝙ

ei nihil prohibet eaz esse maximum peccatoꝝ. ¶ Ad 4m dom q3 quis scisma fuerit grauiꝰ punituz quãtum ad nouitatẽ pene qõ expediebat vt plati ecclesie nõ cõtenerẽt tñ infidelitas ẽ magis punita q3tũ ad mlitudinẽ punitoꝝ vt patet Exodi.zo. ¶ Ad 5m doz q3 heresis fm q3 pertinaciam iportat species est peccati i spiritum sanctum:quia ẽ impugnatio veritatis agnite.

Ad tertium sic pcedit: Videt q3 heretici sint sustinẽdi:nihil.n.debet impugnari nisi qõ ẽ ꝓtra amicitiã.sed diuersitas opinionũ nõ ẽ ꝓtra ꝓcoz diaz amicitie:vt phs in.io.Eth.dic.ergo nõ sũt impugnãdi. ¶ P.qõ ẽ necessariũ nõ est impediẽdũ.sed heresis est necessaria ecclesie.i.Coz.ii? Necesse ẽ hereses esse: vt q3 pbati sũt manifesti fiãt.ergo nõ sunt ipugnãdi. ¶ P.Deu. thei.13.domin? pcepit vt çiçania pmitterent crescere vsq3 ad messez. Messis aũt ẽ finis seculi.cuz ergo heretici sint çiçania videt q3 debeãt pmitti crescere vsq3 ad finẽ mundi. ¶ P.nullus sapiẽs debet niti ad hoc qõ ꝓsequi nõ põt sz sicut dicit quedã glo.Esa.7.q3diu stabit mũdus sapiẽs secularis ꝛ heretic? sermo dominabunt.ergo nõ debz ecclesia niti ad heresum impugnationẽ. ¶ P.nullus credit nõ volens:vt dicit Aug.sed heretici in fide erant.ergo nõ sũt cogẽdi. ¶ Sed ꝓtra.i.Coz.5.apostolus pcepit esse extirpãdũ vetus fermẽtũ:qz totã massaz cozrũpit.sed heretici ecclesiã maxime cozrũpunt: ergo sũt ab ecclesia extirpandi. ¶ P.lupi sunt ab ouibus arcendi pastoꝝ officio: vt patet Jo.io.sed heretici sunt lupi:vt patet Act.zo. ergo debent extirpari. ¶ Preterea.vita spiritualis ẽ melioz q3 cozporalis.sed homicide extirpantur:qui auferũt hominibus vitam cozporalez:ergo multo amplius heretici: qui auferũt hominibus vitaz spiritualem.

¶ Rñdeo doz q3 heresis ẽ infectiuũ viciũ:vnde.z.Timo. z.dicit q3 multũ ꝓficiũt ad impietatẽ:ꝛ sermo eoꝝ vt cancer serpit:ꝛ iõ ecclesia eos a ꝓsortio fideliũ excludit:ꝛ precipue illos qui alios cozrũpũt:vt simplices q3 de facili cozrumpi possunt ab eis sint segregati nõ solũ mẽte sz ẽt cozporaliter:vñ p ecclesiã carcerant ꝛ expellunt. Si aũt alios nõ cozrũperent posset ẽt celari.sed illi qui sunt firmi in fide possũt cũ eis cozpe cõuersari vt eos ꝓuertãt:nõ tñ in diuinis qz excõicati sũt:sed iudicio seculari possunt licite occidi: ꝛ bonis suis spoliari: ꝛsi alios nõ cozrũpãt:qz sunt blasphemi i deuz ꝛ fidẽ falsaz obseruãt: vñ magis possũt puniri isti q3 illi q3 sunt rei criminis lese maiestatis:ꝛ illi q falsam monetaz cudũt. ¶ Ad ꝑm q3 doꝛ q3 phs loquit de opinionib? speculatiuis tñ:sed cõsensus i vnitate fidei est pricipiũ cõmunionis i charitate:ꝛ iõ dissẽsus i fide excludit amicitiã familiaritatis. ¶ Ad zm dom q3 heresis dicitur necessaria nõ p se loquẽdo:sed per accidẽs :q3tũ ex quolibet malo deus elicit aliqõ bonuz:qz fm Aug.ecclesia vtit hereticis ad pbationẽ doctrine sue:dũ.s.coꝝ falsa dogmata impugnat. ¶ Ad 3m doz q3 dñs iõ pcepit vt çiçania nõ eradicarẽt ne forte simul cũ ipsis eradicaret ꝛ triticũ:ꝛ ideo hoc locũ habet i illis de qbus nõ cõstat vtruz sint heretici vel nõ. ¶ Ad 4m doz q3 q3quis eccl'ia nõ possit facere quin sint aliq heretici:tñ põt singulariter hunc vel illum coercere:sicut ẽt oia peccata venialia vitare nõ possum?:tñ singula vitare nitimur. ¶ Ad 5m doz q3 ecclesia nõ psequit eos vt p violẽtiaz inducant ad credẽduz: sed ne alios cozrũpãt:ꝛ ne tñ peccatũ inultuz remaneat. ¶ Ut intus sub noie ꝛc.hoc dicit pp scismaticos ꝛ hereticos qui fm ipsuz nõ possũt ꝓsecrare. ¶ Et qd maius cozpoze ꝛ sanguine:videt cozp? misticum:qz significat p ipz. Et dicẽdũ q3 in his que sunt tñ ad significandũ verũ ẽ q3 signatũ preualet signo:nõ aũt in alys que ex cõsequẽti significãt. Et ideo dicẽduz q3 corpus xpi misticũ si accipiat cũ ipso capite est meli? q3 cozp? christi verũ . si tñ cozp? xpi verũ accipiat sine diuinitate cui est vnitũ:als nõ:qz deus ꝛ omnes creature nõ sunt aliqd meli? q3 deus tãtuz.si aũt accipiat cozp? christi misticũ absq3 capite: sic cozp? christi verũ est nobili?. Illi vero qui excõmunicati sunt ꝛc. Sciendũ q3 in hoc opinio magistri discordat a ꝓmuni opinione:ꝛ ideo contrarie opinioni adherẽdum est. ¶ Missa.n. dicit ꝛc.ꝓter hãc rationẽ nominis assignat Aug.tres alias ratiões. Primo qz missa dicitur quasi transmissa:eo q3 populꝰ p misteriũ sacerdotis q3 mediatoris vice fugit iter deũ ꝛ hominẽ:preces vota:ꝛ oblationes deo transmittit. Secũdo ipsa hostia sacra missa vocari põt:qz trãsmissa ẽ põs a patre nobis:vt scilicet nobiscuz esset:postea a nobis patri: vt apud patrẽ ꝓ nobis esset. Tertio missa ab emittẽdo dicit vt quidã dicũt:qz vt sacerdos hostiaz ꝓsecrare incipit p manuz diaconi ꝛ ostiary cathecuminos ꝛ nõ cõmunicantes fozas ecclesiam mittit. Quarta cã ponit i litera. ¶ Jube q3 hoc perferri p man? ꝛc.angelus sacris mysterys itereſſe credẽd? ẽ:nõ vt ꝓsecret:qz hõs prãte nõ bẽt: sz vt oꝛones sacerdotis ꝛ ppli deo repsentet:sz illud Apo. Ascẽdit fumus aromatũ in ꝓspectu dñi de manu ãgeli. q3 sunt oꝛones sancto3.petit q3 sacerdos vt hec.i. significata per hec.s.corpus mysticuz per manus angeli.i. ministerio angeloꝝ pferant in altare sublimi.i.in ecclesiam triũphãtem:vel in participationẽ diuinitatis plenã:qz deus ipse altare sublime dicit. Exo.zo. Nõ ascendes ad altare meum p gradus.i.in trinitate nõ facies gradus. Uel q3 angelum ipse christus intelligit qui est magni cõsilij angelus: qui corpus suũ misticũ deo patri cõiungit ꝛ ecclesie triũphanti. ¶ Oblationẽ eius cõsecrare.i.cõsecratam deo representare:vt accepta sit in cõspectu dei quantuz ad illos qui offerunt:qz quãtũ ad id quod ꝓtinet semp est deo accepta. ¶ Nõ maledicã benedictionib? vestris.hostie benedictio nõ est ꝓcipaliter a sacerdote sz a deo:vnde hec auctoritas non est ad ꝓpositũ ¶ Et intentionẽ adhiberi oportet. De intẽtione idem dicendũ ẽ qõ supra de baptismo dis.6. Illud ẽt sane dici potest ꝛc.quõ hoc sit verus sũpra.di.io.dictum est. Debet aũt ille cui? negligẽtia hoc accidit q3 mus species comedat sz canones.40.dies penitere:ꝛ mus si capi potest comburi potest ꝛ cinis in sacrariuz ꝓyci. Si aũt amissa fuerit hostia vel ps ei? vt inueniri nõ possit:debet.zz.dieb? penitere. Si aũt p negligẽtiã aliqd de sanguie stillauerit i tabulã q3 terre adheret:ligua lambetur ꝛ tabula radet:si vo nõ fuerit tabula terra radet ꝛ igni cõburet ꝛ cinis in altari cõdetur:ꝛ sacerdos.40.dies peniteat. Si aũt sup altare calix stillauerit:sozbeat minister stillã ꝛ tribus diebus peniteat. Si sup lintheum altaris ꝛ ad aliud stilla pruenerit.4.dieb? peniteat.si vsq3 ad quartũ ad tertium lintheum.8.diebus peniteat si vsq3 ad quartũ .zo.diebus peniteat:ꝛ linteamina que stilla tetigit tribus vicibus lauet minister calice subtus posito:ꝛ aqua ablutionis sumatur ꝛ iuxta altare condatur. Tutum est etiam vt pars illa linthei abscindatur ꝛ comburatur ꝛ cinis in altari condatur. Si autem aliquis per ebrietatem vel vomuerit eucharistiã vomuerit .40.diebus peniteat:clerici vel monachi.60.episcopus.90. Si autez infirmitatis causa vomuerit septem diebus peniteat. Dicunt autem quidam q3 pena irrogata fuit ad cautelaz:vt negligentia magis caueretur:ꝛ ideo circunstantys pensatis potest minui vel addi ad penam predictam:sed tutius est vt predictam peragat. Debet autem fm quosdam illis diebus ieiunare ꝛ a cõmunione cessare. Ally vero dicũt q3 bis dictionibus persone ꝛ negocy :ꝛ hoc probabilius videtur. Et hec de eucharistia dicta sufficiant.

¶ De penitentia. Di. XIIII. q

Ost hec ō pnia agēdū ē. Pnia lō ge positis a deo necia ē vt appro piquēt. Est.n. vt ait Hiero. scda tabula post naufragiū: q; si qs ve stē inocētie i baptismo perceptaz peccādo corruperit: pnie remedio repare pōt. Pria tabula ē baptism⁹ vbi deponit vet⁹ hō ⁊ induit nouus. Scda pnia q̄ post lapsū resurgi mus: duz vetustas reuersa repellit: ⁊ nouitas pdita resumit. Post baptismū plapsi p pniaz renouari valēt: ꝫ nō p baptismū: licz hoi sepi⁹ penitere: ꝫ nō baptizari. Baptism⁹ tm̄ ē sacr̄m ꝫ pnia dr̄ ⁊ sacr̄m ⁊ rt⁹ mētis. Est.n. pnia in terior: ⁊ est pnia exterior. Exterior sacr̄m est: interior virt⁹ mētis ē: ⁊ vtraq; cā salutis est: ⁊ iustificationis. Utr̄ vo ois exterior pnia sit sa cramētū: vel si nō ois: q̄ hoc noie cēsenda sit cō nis predicatio dicētis. Poniam agite appropi quabit.n. regnū celoz. Quod aūt pco docuit: illud post veritas pdicauit: exordiū sumēs ser monis a pnia. Penitētia dr̄ a puniēdo q̄ quis punit illicita que pmisit. Ponie virt⁹ timore cō cipit. Unde Isa. A timore tuo dñe pcepimus ⁊ pepimus spm̄ salutis. Est autez pnia: vt ait Ambro. mala preterita plāgere: ⁊ plangēda itez nō pmittere. Itē Grego. Penitere est añ acta petā deflere. ⁊ flēda nō pmittere. Nam q sic alia deplorat vt alia tm̄ pmittat: adhuc peni tētiam agere aut ignorat aut dissimulat. Quid.n. prodest si petā luxurie qs defleat ⁊ adhuc auaritie estib⁹ anhelat? His verbis qdaz vehe mētius inherētes ptēdunt vere penitētez vltra non posse peccar̄ dānabiliter. ⁊ si grauiter pec cauerit: verā nō pcepisse pniam. Quod ēt ali is muniunt testimōijs. Ait.n. Isa. Irriso: ē ⁊ nō penitēs q adhuc agit q̄ pēnitet. Nec vide tur deū poscere subditus sed subsānare supb⁹. Canis reuersus ad vomitū ⁊ penitēs ad pec catū. Pulti ad lachrymas idesinēter fundūt: ⁊ peccare nō desinūt. quosdam accipe lachry mas ad penitētiā cerno: ⁊ affectum pnie non habere: q; incōstātia mētis nunc recordatione peccati lachrymas fundūt: nūc reuiuiscēte vsu ea que fleuerunt iterādo pmittūt. Esa. de pec catoribꝰ dicit. Lauamini: mūdi estote. Lauat ⁊ mūdus ē qui p̄terita plangit ⁊ flēda iterum non committit. Lauat ⁊ non est mundus qui plāgit q̄ gessit nec deserit ⁊ post lachrymas ea que defleuerat repetit. Itē Aug. Inanis ē pe nitētia quam sequēs culpa coinquinat. Nihil p̄ sunt lamēta si replicāt petā. Nihil valet veniā a mal' poscere ⁊ mala denuo iterare. Itē Gre go. Qui pmissa plāgit nec tamen deserit: pene grauiori se subijcit. Itē Ambro. Reperiuntur qui sepius agēdam penitētiam putant qui luxu riantur in christo. Nam si vere penitentiam in christo agerēt: iterandam postea non putarēt: q; sicut vnum baptisma: ita est vna penitētia. His alijsq; pluribus vtuntur in assertione sue opinionis. Sz Ambrosius dicit. Hec vera pe nitētia ē cessare a peccato. Et idē. Magni pfectus ē renūciasse errori. imbutos.n. vicijs aios exuere atq; emendare virtutis ē pfecte ⁊ celestis gratie: ⁊ iō sane ita diffiniri pōt. Penitentia ē virtus qua commissa mala cū emēdatiōis proposito plāgimus ⁊ odimus: ⁊ plāgēda vl terius committere nolumus: quia penitētia vera est animo dolere ⁊ odire vicia. Unde illa verba premissa penitere ē añacta deflere ⁊ flē da non committere: recte sic accipi possunt vt non ad diuersa tempora sed ad idem referant: vt. s. tempore quo deflet cōmissa mala: nō cō mittat voluntate vel opere flēda. quod innuit ex verbis consequentibus. Naz qui sic alia de plorat ⁊c. Hinc Aug. ait. Cauēdum est ne qs existimet nephāda illa crimia (qualia qui agūt regnum dei nō possidebunt) quottidie perpe trāda: ⁊ elemosynis quottidie redimenda. Im melius est enim vita mutanda: ⁊ per elemosy nas de peccatis preteritis propiciandus est de us: non ad hoc emendus quodāmodo: vt ea semper liceat impune cōmittere. Memini enim dedit laxamentum peccandi: ⁊ si miserādo de leat commissa peccata: si non satisfactio ꝑgrua negligatur. Item pius papa. nihil prodest homini ieiunare ⁊ orare ⁊ alia religionis opa agere nisi mēs ab iniquitate reuocetur. Qui ergo a malis sic mentem reuocat vt commissa plan gat ⁊ plangenda committere non velit: nec sa tisfacere negligit: vere penitet. Nec ideo nō est vera penitentia: q; forte non de proposito: sed casu: vel infirmitate peccabit. Ille autem irriso: est ⁊ non penitens qui sic commissa plāgit vt plangenda volūtate vel opere committere nō desinat. Ille etiam: qui post lachrymas re petit que fleuit: lauatur ad tempus: sz mūdus nō est. idest illa mūdicia nō est ei sufficiēs ad sa lutē: q; est mometanea nō pseuerās. Itē illud Inanis est penitētia quā sequēs culpa coinq̄ nat: sic intelligēdum est. Inanis est. s. carēs fru ctu illius penitētie quā sequēs culpa nō inqui nat. Illius enī fructus est vitatio gehēne: ade ptio glorie. mortificat enīz illa penitētia ⁊ alia

anteacta bona sequens peccatū: vt nō sortiant mercedem quam meruerūt cū fierēt & quā haberēt si peccatū nō succederet. Sed & si de peccato succedenti penitentia agat & pnia que precessit: & alia anteacta bona reuiuiscunt: sed illi tm̄ que ex charitate prodierūt. Illa enīz sola viua sunt: que ex charitate fiūt. Ideoqz si per sequentia peccata mortificant: per subsequētem penitentiā reuiuiscere possunt. Que vero sine charitate fiunt mortua & inania gnant: & ideo p penitentiā reuiuiscere nō valēt. Similiter intelligendū est illud. Nihil prosunt lamēta &c. Et illud. Nihil valet &c. Si enim replicantur peccata nihil valet ad salutem vel ad veniā i fine precedens lamentū: q2 nihil relinquit de vite mundicia: q2 aut peccata dimissa redeunt vt quibusdā placet cum replicātur: vel si nō redeunt: eis tamē deletis pp ingratitudinē ita reus & imundus cōstituitur: cuz adhuc in expiādis implicatur: vt si iā deleta redirent. De hoc tamē. s. an peccata redeāt post plenā agem̄. Similiter nihil valet ad salutem obtinendaz: vel ad mundiciā vite habēdā: veniā de male factis poscere: & malefacta denuo iterare. Ita etiā intelligendū est illud qđ idem Aug. alibi ait. Penitentia est quedā dolentis vindicta semp puniens in se qđ dolet cōmisisse & infra. Quotidie dolendum est de peccato qđ declarat ipsa dilectionis virtus. penitere enīz est penā tenere: vt semp puniat in se vlciscēdo qđ commisit peccando. Ille penā tenet: q semp vindicat qđ cōmisisse dolet. penitētia ergo est vindicta semp puniēs i se qđ dolet cōmisisse. Quid restat nobis nisi dolere i vita. vbi enim dolor finitur: deficit & penitentia. Si vero pnia finitur quid relinquit de venia? Tādiu gaudeat & speret de gratia q̄diu sustentatur a pnia. Dicit enim dominus. Vade & amplius noli peccare. non dixit. Ne pecces: sed ne voluntas peccandi in te oriatur. Quod quomodo seruabit nisi dolor i penitentia continue custodiatur: semper doleat: & de dolore gaudeat. & non sit satis q dole at: sed ex fide doleat: & nō sp doluisse doleat.

¶ Determinatio intelligētie dictorum. b

De penitentia perfectorum vel ad salutem sufficiēdi itelligendū est qđ supra dixit. s. Penitētia est vindicta sp puniens qđ cōmisit. & alia huiusmodi. Illud vero. Si pnia finitur nihil ō venia relinq̄t dupliciter accipi potest. Si enim iuxta quorūdam itelligentiam peccata dimissa redeunt: facile est intelligere nihil de venia relinqui: quia peccata dimissa iterum replicantur. Sicut. n. ille q ex seruitute in libertatem manumittit: iterum vere liber est: & tamen pp offensam in seruitutē postea reuocat. Sic & penitenti peccata dimittunt: & tamē propter offensam q̄ replicat iterum redeunt. Si ꝯo redire dicant: sane potest dici: etiam sic nihil de venia relinqui: nō q dimissa peccata iterum imputētur: sed quia propter ingratitudinem ita reus & imūdus cōstituitur: ac si illa redirent. c

¶ De solēni & vnica penitentia.

Illud aūt quod Ambro. ait. Reperiūtur &c. Sicut vnū baptisma ita & vna penitētia nō ſm generalez: sz ſm spālez morē ecclesie: de solēni pnia dcm̄ itelligit: que apud quosdā semel celebrata non iterat. Itē illud aliō Ambro. Penitētia semel vsurpata nec vere celebrata: & fructuz priorisaufert & vsum sequētis amittit: de solēni itelligit. Solēnis ergo penitētia. vt Ambro. in codē ait: est que fit extra ecclesiā in manifesto i cinere & cilicio que p grauiorib̄ horrendisqz actis manifestis delictis tm̄ iponit: & illa nō est iterāda pro reuerētia sacramēti: & ne vilescat & ptē ptibilis fiat hoib̄. Vñ Aug. quānis caute & lubriter, puisuz sit vt locus illius humillime penitētie semel in ecclesia concedat ne medicina vilis minus vtilis eēt egrotis: que tāto magis salubris est q̄to min̄ ptēptibilis fuerit. Quare huic homini tamen audeat deo dicere. Quare huic homini qui post pniaz primā rursus se laqueis iniquitatis obstringit adhuc iterum parcis? Origenes quoqz de hac solēni penitētia que pro grauioribus crimibus iniungit ait. Si nos aliqua culpa mortalis inuenerit que non in crimine mortali vel in blasphemia fidei sed in sermonis vel in morum vicio consistat. Hec culpa semper reparari potest. Nec iterdicit aliquādo de huiusmodi penitētiam agere. Sed nō ita de grauioribus criminibus. In grauioribus enīz criminibus semel tm̄ penitentie concedit locus. Cōmunia que frequenter incurrimus semper penitentiam recipiunt & semper redimuntur. Cōmunia dicit venialia peccata & forte mortalia quedā alijs min̄ grauia. Que sicut sepe cōmittūt: ita frequēter per pniaz redimunt. Sz de grauioribus criminibus semel tm̄ agit penitentia. s. solēnis. Nam & ō illis si iterent iteratur penitentia: sed non solennis: quod tamen i quibusdam ecclesijs non seruatur.

¶ Auctoritatibus probat q non semel tm̄ sed frequēter pcā dimittant̄ per pniam. d

Quod vero pnīa nō semel tātū agatur: sed frequēter itereť: ⁊ per eā freq̄nter iterū venia p̄steť: pluribus sanctoꝝ testimonijs p̄obať. ait enīz Aug. scribens contra quosdā hereticos qui peccātibus post baptismum semel tantuz dicebant vtilez esse penitētiaz: ita. Adhuc instant pfidi qui sapiunt pluſq̄ oportet: non sobrij sed excedētes mensuram dicunt: ⁊ si semel peccātibus post baptismum valeat penitentia: non tamen sepe peccātibus p̄oderit iterata: alioquin remissio ad peccandum esset incitatio. Dicunt enīz. qs nō semper peccaret si semp redire posset: Dicunt enim dominuz incitatorē mali: si semper peccātibus subuenit: ⁊ ei peccata placere qb⁹ semp p̄esto est gratia. Errant aūt. Cōstat enī ei peccata displicere: qui semper p̄sto ē ea destruere: si ea amaret: nō semper ea destrueret. Idez ad macedoniū. Intantū hominū iniquitas aliquando p̄grediť: vt etiaz post peractaz penitētiā: post altaris reconciliationē. vel similia vel grauiora cōmittāť: ⁊ tamē deus faciť etiam super tales oriri solē suū: nec min⁹ tribuit q̄ ante tribuerat largissima munera vite ⁊ salutis: ⁊ q̄uis eis in ecclesia locus ille penitētie non cōcedatur: deus tamen sup eos sue patientie non obliuiscitur. Ex quorū nūero si qs nobis dicat: dicite mihi vtrū aliquid p̄osit ad vitā futuraz si in ista vita illecebrosissime voluptatis blandimenta cōtempsero: si me penitēdo vehemēti⁹ q̄ p̄ius excruciauero: si vberi⁹ fleuero: si melius vixero: si pauperes largi⁹ sustētauero: si charitate ardētius flagrauero: qs veruz ita desipit: vt huic homini dicat: nihil tibi ista in posterum pderunt: Vade saltem huius vite suauitate fruere. Auertat deus taz immanē sacrilegamq̄ demētiaz. Item Joannes chrysosto. de reparatiōe lapsi. Talis mihi creatur etiā si ad summū quis pueniat malorum: ⁊ inde tamē velit reuerti ad virtutis vitam suscipit libēter ⁊ amplectiť: ⁊ facit oia quatinus ad p̄orē reuocet statū. Quodq̄ ē adhuc p̄stantius ⁊ eminētius etiam si nō potuerit quis explere omnē satisfaciēdi ordinē: quantulamcunq̄ tamē ⁊ quālibz breui tēpore gestaz non respuit penitētiaz: suscipit etiaz ipsam: nec patitur quāuis exigue conuersionis pdere mercedem. Exemplis etiam hoc idez astrui potest. Dauid enim per penitētiam adulteriū simul ⁊ homicidiū veniaz impetrauit: grauiter tamē postea vliquit in populi enumeratiōe: qō populi multitudo p̄ostrata ostēdit. Illud autē mirabile est q⁹ angelo ferienti plebem se obtulit dicēs. Ego iste quid fecit: fiat manus tua in me ⁊ in domum patris mei. Quo facto statim sacrificio dignus iudicať: q absolutione estimabatur indignus. Nec mirū si tali sua oblatione p̄o populo: peccati sui adeptus ē veniam: cuz moyses offerēdo se p̄o plebis errore peccata diluerit. Vbis alijsq̄ testimonijs plurib⁹ euidēter ostēditur per penitētiam non semel tantuz: sz sepius nos a peccatis surgere: ⁊ veraz penitētiam sepius agi. Voluntarie enim peccantibus nobis: vt ait apostolus p̄o peccatis nō relinquitur hostia secūda. s. qz semel tm̄ christuz oportuit pati. nec relinquiť scōs baptismus. relinquitur vero scōa pnīa ⁊ tertia ⁊ dēinceps. vt Joan. chrisosto. super hunc locuz ait. Sciēdū inquit q⁹ hic quidam exurgunt horuz verborum occasione penitētiaz auferētes: quasi per penitētiā nō valeat peccator post lapsuz resurgere secundo ⁊ tertio ⁊ deinceps. Verū etiam in hoc penitētiaz non excludit nec p̄opitiationem que sepe fit per penitētiam: sed p̄m baptismum ⁊ hostiam.

Postq̄ determinauit magister de ꝓfirmatione ⁊ eucharistia que sunt sacramenta ꝓcedentiuz ordinata ad perfectionem in bono. hic incipit determinare de penitentia que ordinať ad amotionē mali qā per actū p̄cedentiū in vita ista ꝓuenit. Et diuidiť in ptes duas. In p̄ma determinat de his que ptinēt ad eēntiā sacri. In secūda determinat quedā accīdtia sacri huⁱ⁹ sicut tps ⁊ hō. 20.di.ibi. Sciendū ē etiā q⁹ tēpus penitētie ꝛc. ✠ Prima in duas. In p̄ma determinauit de sacro penitētie. In secūda de ministro huⁱ⁹ sacri. 18.di.ibi. Hic q̄ri solet si peccatuz oīno dimissuz ꝛc. ✠ Prima in duas. In p̄ma determinat de penitētia cōiter. In secūda descendēdo ad partes ei⁹. 16.di.ibi. In pfectione autē penitētie ꝛc. ✠ Prima in duas In p̄ma determinat quid sit de rōne penitētie: ⁊ excludit errorem quorūdā addētiū ad rōnez vere penitētie: qō nō est de rōne ipsius. In secūda determinat de integritate ipsius. di. 15. ibi. Et sicut de p̄dictis auctoribus ꝛc. ✠ Prima in duas. In p̄ma ostēdit quid sit de rōne penitētie ꝛz veritatē. In secūda excludit errorez ibi. Vbis verbis quidē vehemētius ꝛc. Circa p̄mū duo facit. ✠ Primo ostēdit necessitatem penitentie. Secundo inquirit quid sit penitentia: ibi. Baptismus tm̄ est ꝛc. Circa qō duo facit. ✠ Primo ponit ea ex quibus penitētia diffiniri potest. Secūdo ponit diffinitionez: ibi. ✠ Penitētia est vt ait Ambro. ꝛc. Circa primuz duo facit. ✠ Primo ponit genus. Secundo tangit actuz: ibi. ✠ Penitentia dicit ꝛc. Circa p̄mū duo facit. ✠ Primo ponit penitētiā in genere virtutis ⁊ sacri. Secūdo qz virtus indiget doctrina hortāte: ⁊ sacrm doctrina instruēte ponit doctrinā de penitētia: ibi. A penitētia incepit ꝛc. ✠ Penitētia dr̄ a penitēdo ꝛc. hic tangit penitētie actū. Et circa hoc duo facit. ✠ Primo accipit actū ex nominis interptatione. Secūdo ostēdit actus originē: ibi. ✠ Penitētie virt⁹ ꝛc. ✠ Vbis vbis qdā vehemētius ꝛc. hic excludit errorē addētiū ad rōnē penitētie pseuerantiā vsq̄ in finez.

Et diuiditur in partes duas. In ꝑma ponit errorez. In secunda excludit ipm. ibi. Sed Ambro. dicit ꝛc. Circa ꝑmū duo facit. Primo ponit errorē dictū hr̄e occasionē ex ꝓdicta diffinitiōe. Secūdo ostēdit confirmationem ipsi⁹ fm alias auctoritates. ibi. Nō in alys ꝛc. Et pōit q̄tuor auctoritates. Prima est Isido. scōa Aug. ibi. Itez Aug.³ Greg. ibi. Item Greg. ꝛc. Quarta Ambro. ibi. Item Ambro. ꝛc.

¶ Sed Ambro. dicit ꝛc. excludit ꝓdictū errorē. Et circa hoc duo facit. Primo excludit errorez per Aug. Secūdo soluit ad auctates positas. ibi. Uñ illa verba ꝛc. Et circa hoc q̄tuor facit. Primo soluit ad diffinitionē ꝑmo positā ex qua ꝓdictus error sequi videbat. Secundo ad auctatem Isido. ibi. Ille aūt irrisione ꝛc. Tertio ad auctatem Aug. ibi. Itē illud inanis est ꝛc. Quarto ad auctē Ambro. ibi. Illud aūt quod Ambro. ꝛc. Auctas aūt Grego. habet ſimilē solutionē alys. Circa tertiū horū tria facit. Primo soluit auctatē Aug. ꝑus inductā. Scōo inducit aliā ad idē. ibi. Ita etiā intelligendū ꝛc. Tertio soluit eā. ibi. De pnīa perfectorū ꝛc. Circa quartū duo facit. Primo soluit auctoritatem Ambro. Secūdo ꝓbat auctate & exēplis q̄ penitentia possit iterari: cui⁹ cōtrariuz auctas Ambro. dicere videbat. ibi. Nō autez pnīa non semel ꝛc.

Hic est duplex questio. Prima de ipsa penitentia. Secunda de effectu ipsius. ¶ Circa ꝑmū querūtur quinq;. Primo quid sit penitentia. Secundo de cōparatione ipsi⁹ ad alia. 3°. de subo ipsius. Quarto de cōtinuatiōe. 5°. de solēnitate eius.

Ad primum sic ꝓcedit. Uidet q̄ penitētia non sit sacramētuz: in oī enī sacro noue legis est aliq̄ māle qō est causa gr̄e: vt ps ex diffinitione Hugo. de sacro supra. di. i. posita. sed nihil tale est in pnīa. ergo nō est sacr̄m noue legis. ¶ ℟. sicut magr̄ dixit in ꝑª di. oīa sacra noue legis cōsistunt in rebus & verbis. sed in pnīa nō sunt aliq̄ ẏba determiata q̄ sint de eēntia sacri. g̃ nō est sacr̄m. ¶ ℟. oē sacramētū a ministris ecclie exhibet: pnīa aūt nō. imo ab ītrinseco ozit: qz timoze cōcipit. vt in lr̄a bētur. ergo nō est sacr̄m. ¶ ℟. oīa sacramēta nostra sūt actiōes q̄dā hierarchice. s3 Dio. nō determiat de pnīa inter alias hierarchicas actiōes. g̃ nō est sacramētū.

¶ Sed ℥ est. qz septē sūt sacra noue legis vt ꝓdictū ē: qō nō eēt pnīa amota. g̃ pnīa est sacr̄m. ¶ ℟. sacramēta fm Hugo. sunt q̄dā medicie q̄ pctōz vulnerib⁹ adhibent: s3 pctīn p̄cipue pnīa sanat. ergo pnīa est sacr̄m.

¶ Ulterius videt q̄ pnīa nō sit ẏtus qz gr̄e sacramētales differūt a virtutib⁹: vt supra di. i. dictū est. vñ nec baptismus nec aliq̄ aliorū sacramentoz ponit virtus. s3 pnīa est sacr̄m. ergo nō est virtus. ¶ ℟. vt in. z. lib. di. z6. dictū est. gr̄a & virtus differūt per eēntiaz. sed pnīa est gratia vt ex lr̄a habet. ergo nō est virtus. ¶ ℟. nulla passio est virtus: neq3 virtus cū passione est. vt quidā pbs dicit. s3 pnīa est passio qz ē dolor. ergo nō est ẏt⁹. ¶ ℟. oīs ẏtus est per ordinem ad bonū. sed pnīa dicit per ordinez a malo. ergo nō est virtus. ¶ ℟. oīs virtus est dispositio pfecti. vt ps ī .7. phȳsi. sed pnīa nō est dispositio pfecti sed īperfecti sic̄ & verecūdia: qz vtraq3 p̄supponit malū in eo cui insunt. g̃ pnīa nō est virtus sicut nec verecūdia: vt dicit pbs in. 4. ethi. ¶ Sed ℥. legis p̄cepta nō debēt esse nisi de actib⁹ virtutuz. qz hoc intendit legislator. vt dicit in. z. ethi. sed penitere cadit sub p̄cepto legis. vt ps in lr̄a. g̃ pnīa est virtus. ¶ ℟. nō meremur nisi actibus virtutū: sed penitere est meritoriū vt⁹ per se patet. g̃ pnīa est virtus.

¶ Ulterius videt q̄ sit virtus generalis. cōtrariū enī nō expellit nisi a suo cōtrario. sed pnīa expellit oē pctīn. ergo cōtrariat omni peccato. g̃ est generalis virtus. ¶ ℟. oīs virtus spālis hz speciale obiectū: sed pnīa nō hz: qz opera tur in materia oīum virtutū & vitiorū. g̃ non est virt⁹ spēcialis. ¶ ℟. penitere de malis pactis cōsequit ex hoc q̄ hō habet rectā electionē. vñ incōtinēs est penitibilis nō aūt intēperatus: qz hz malā electionē: sed q̄libet virt⁹ facit rectā electionē. vt dicit in. io. ethi. g̃ penitere est act⁹ virtutis cuiuslibet. g̃ pnīa nō est spālis virtus. ¶ ℟. oīs virt⁹ spālis vel est cardinalis vel pars eius si sit mozalis: qz hz passionē annexaz: nō aūt est cardinalis neq3 cōtinet inter ptes alicuius cardinalis virtutis a pbis enumeratas: qz de virtute pnīe nullaz mētionē fecerūt. g̃ nō ē spālis vt⁹. ¶ Sz ℥. sic̄ habit⁹ distīguit ex obiect] ita & passiōes. s3 pnīa passio est distincta ab alys passiōib⁹. g̃ pnīa vt⁹ ē distincta ab alys vtutib⁹. ¶ ℟. oē qō pficit li. ar. ad actū ōtermiatuz ē vt⁹ spālis. s3 detestari pctīn spe venie ad qō pficit pnīa ē act⁹ spālis reducibilis ad aliā vtutē. g̃ pnīa est spālis virtus.

¶ Ulterius videt q̄ sit virt⁹ theologica. oīs enī virt⁹ q̄ hz deuz ꝓ obto est virt⁹ theologica. sed pnīa est hȝ: qz deo reconciliat. g̃ est virtus theologica. ¶ ℟. ℨrioz ℨrie sunt cāc. sed cōcupiscentia q̄ opponit charitati est radix oīum malorū. g̃ charitas est cā destructiōis pctorū. qō est pnīe, ergo pnīa ē charitas. ¶ ℟. iustificari est fidei. vt ps ꝓ Ro. ȝ. sed iustificatio est effectus pnīe. g̃ est idez qō fides: & sic idez qō ꝑus. ¶ ℟. oīs virt⁹ mozalis ꝓsistit in medio circa suā māz: sed pnīa nō cōsistit in medio sue māe: qz oē peccatū cōmissuz detestat. g̃ nō est mozalis virtus. g̃ est theologica. ¶ Sz ℨ. obiectū vtutis theologice est de⁹: nō aūt pnīe: s3 magis pctīn cōmissuz. g̃ ꝛc. ¶ ℟. pnīa hz passionē adiunctā: nō aūt virtus theologica. ergo ꝛc.

¶ Ulterius videt q̄ nō reducat ad iustitiā: qz iustitia est eq̄litas quedā fm phz: s3 penitēs nō pōt eq̄lē recōpēsatio nez reddere ꝓ offensa dei. g̃ nō est iustitia. ¶ ℟. Luce. 6. sup illud. Beati qui nūc fletis. dicit glo. ecce ꝓudentia q̄ ostēdit q̄z hec terrena sint misera: & q̄z beata celestia: s3 lū gere est actus pnīe: vt in lr̄a dicit. g̃ pnīa est ꝓudētia: nō g̃ iustitia. ¶ ℟. Isido. dicit. Illa ē pfecta cōpūctio que oēs carnaliū desiderioz affect⁹ repellit. cōpūctio aūt est ps pnīe: vt dicet ibi. di. 16. cū ergo repīmere carnalia desideria sit tēperātie: videt q̄ pnīa ad tēperātiā debeat reduci nō ad iustitiā. ¶ ℟. virtutes distinguunt penes obiecta: s3 idē est obiectū pnīe & verecundie sicut pctīn. g̃ sunt idē. cum g̃ verecūdia ad tēperātiā reducat: videt q̄ sit & pnīa & nō ad iustitiā. ¶ ℟. Ihrȳso. dicit: q̄ pnīa cogit peccatū ē oīa sustinere libēter: s3 hoc est act⁹ patiētie. cū g̃ pnīa & tientia ad fortitudinē reducat. videt q̄ sit pnīa: & nō ad iustitiā. ¶ Sz ℥. Aug. dicit: q̄ pnīa est quedā vindicta: s3 vindicatio ꝓ tullio ponit ps iustitie. g̃ pnīa virt⁹ ad iustitiaz reducet. ¶ ℟. Isido. dicit. Tūc iudiciū glibet de se sumit qñ ꝓ dignā pnīaz sua ꝓpria facta cōdēnat: sed iudiciuz ad iustitiā ptinet. g̃ & penitentia.

¶ Ulteri⁹. videt q̄ sit icōpetes diffinitio pnīe quā Greg. & Amb. ponūt. Pnīa ē mala ꝑterita plāgere: & plāgēda ire ruz nō cōmittere. virtutes. n. nō sunt act⁹: s3 habit⁹: vt in .z. li. di. z7. dictū est: s3 plāgere est act⁹. g̃ nō dz poni vt genus pnīe qō est ẏtus. ¶ ℟. qō ptinet ad corpalē imutatiōnē nō ē de eēntia ẏtutis. vñ phs dicit in. 4. ethi. q̄ verecūdia nō ē virt⁹: qz verecūdati rubescūt: s3 plāgere dicit corpalē imutationē. g̃ nō ē de eēntia pnīe q̄ est ẏtus: & ita nō dz poni in diffōne ei⁹. ¶ ℟. stultū est dolere de eo qō nō pōt nō eē: s3 ꝑteritū nō pōt nō eē. g̃ stultū est dolere vt plāgere de peccatis ꝑteritis: sed nullus ẏtuosus ē stultus: vt ps in. 4. ethi. ergo plāgere ꝑterita nō dz poni in diffōne virtutis. ¶ ℟. in diffōne nō dz poni aliquid qō nō pertineat ad rōnē diffiniti: sed penitētia fm rōnez ꝓprią respicit ꝑteritū. ergo non debet poni in diffinitione eius plāgenda nō cōmittere: quod ad futuruz pertinet. ¶ ℟. in

lib. de ecclesiasticis dogmatibus diffinit pnia sic. Penitē
tia vero est penitenda nō admittere ⁊ admissa deflere. er
go videtur q̄ in p̄missa diffinitōe male ordinātur partes
ueniant: cū vnius vna debet esse diffinitio.

¶ Ad p̄mū. q. q̄ sicut supra. di. i. dcm̄ est. sacrm̄ i
portat sanctitatē actue p mōz q nobis scificādis cōpetit:
vt. s. adiungat significatio scificatōis iuisibilis p visibilia
signa: put nūc de sacris logmur. vñ vbicūq; fit aliq̄ scifi
catio significata aliqb⁹ sensibilib⁹ signis. ibi est sacrz: ⁊ iō
cū B sit in pnia: cōstat q̄ pnia est sacrm̄. ¶ Ad p̄m ḡ dōz q̄
ne vel receptiōe curati: vt sectio vulneris vl appō empla
stri. q̄dāvo q̄ cōsistūt in actu laborātis: sic exercitatiōes ⁊
ad sibam sacri nisi p accis: sic remouēs ꝓhibens: sic pz ī
baptismo ⁊ cōfirmatiōe ⁊ hō. Quedā aūt regrūt cēntial'r
⁊ p se actū ei⁹ q̄ sacrm̄ recipit ad cēntiā sacri: sic pz in pnia
⁊ mrimonio. In illis ḡ sacris q̄ sine actu nr̄o cōplent ē mā
aūt sacris q̄ actū nr̄m regrūt nō ē tal' mā: sz ipsi act⁹ exte
rius apparētes B idē faciūt: qō mā in alys sacris. Quo ād
hoc apparebit. Cerū in diffōne hac oz q̄ māle elemētuz
accipiat cōiter p cā sensibili: siue sit mā aliq̄ cozpal': siue
sit act⁹ aligs sensibilis. ¶ Ad z^m dōz q̄ in B sacro sūt aliq̄
res. s. ipsi exteriores act⁹ ⁊ aliq̄ vba. s. sacerdotis absolucn
tis: q̄ sunt forma h⁹ sacri gb⁹ exp̄mit absolutiōis act⁹. sed
nō regrit tāta vboz determiatio sic in baptismo ⁊ eucha
ristia: q̄ nō ē B aliq̄ mā scificāda vbo vite: sic ī illis sacris.
¶ Ad z^m dōm q̄ ēt pnia sacrz a ministris eccl'ie exhibet':
q̄ sacerdotes absoluūt cōfitētes ⁊ satisfactionē iniūgūt:
sed q̄ b̄eant aliq̄ p̄n^m in nobis: B est ex pte illa q̄ in hoc
sacro exigit act⁹ noster. vt dcm̄ ē. ¶ Ad 4^m dōm q̄ iten
sacroz. vñ quedā determinat q̄ nō sunt sacra: sicut cōsū
matiōes monasticas ⁊ exequas mortuoz: sed ministrare ⁊
exteriores ritus signāt spūales act⁹. ⁊ q̄ in pnia ⁊ matri
monio nō est aliquis determinat⁹ ritus: eo q̄ nō habeāt
materiā sicut ⁊ alia sacra vt dictū est: iō de his duob⁹ non
determinauit: nec sequit q̄ nō sint sacramenta.
¶ Ad z^m q. dōm q̄ in pnia se hz homo ⁊ vt recipiens ⁊ vt
ages: recipit qdez a deo veniā ⁊ reconciliationē per eccl'ie
ministros: ⁊ sm hoc hz rōnē sacri. Sz ex pte act⁹ sunt de
ipsa diuerse opiones. qdam enī dicūt q̄ est act⁹ tm̄ vtutis
⁊ nō est virtus: sed hoc nō pōt eē: q̄ cū act⁹ vtutū nō sint
in dormiēte: dormiens nō posset dici penitēs: qō falsū est.
⁊ iō aliqui dixerūt q̄ ex pte ista pnia est vtus: sz nō ꝓprie
loquēdo: sed cōiter: put oia laudabilia vtutes dr̄ etiā si
sint passiones: sed B nō ē verū: q̄ sm p̄bm in. 8. ethi. pnci
pale in vtute morali ē electio. vñ ois habit⁹ q̄ facit rectaz
electionē pōt dici ꝓprie loquēdo virt⁹. vñ cū act⁹ pnie nō
sit. ꝑstat q̄ pnia ꝓprie loquēdo ē virt⁹: ⁊ nō ip̄rope sic ve
recūdia ⁊ aliud hō. ¶ Ad p̄m ḡ dōz q̄ nō sm idez pnia est
vtus ⁊ sacrm̄: sz in q̄tū p pniaz recipit gr̄az curātē pctī vul
nus penitēs pōt eē sacrm̄. in q̄tū aūt p habitū ifusuz ordi
nat ad actū rectū sic est virt⁹. ⁊ q̄ aligs act⁹ rectus nō est
de essentia baptismi: iō baptism⁹ nullo⁹ dr̄ virt⁹: nec etiaz
cōfirmatio eadē rōne. ¶ Ad z^m dōz q̄ pnia nō est idē qō
gr̄a p essentiā: sz dr̄ gr̄a q̄ cōuenit cū gr̄a in ꝓprio effectu:
effect⁹ n. ꝓpri⁹ gr̄e ē iustificare ⁊ deo gratuz reddere: ⁊ B
ēt est effect⁹ pnie vt ifra dicet. ¶ Ad z^m dōm q̄ pnia pas
sio nō ē vtus nec act⁹ vtutis: sz pōt eē vtuti ānexū: q̄ vtu
tes nō sunt q̄tes vel imobilitates vt q̄dā dixerūt: vt dic
p̄bs in. 7. ethi. sz bñ ⁊ gaudiū ⁊ tristitiā adiunctā ꝓut sūt
passiones q̄dam: actus enī pnie ꝓout est virtus nō est ex
passiōe ꝓcuriens: sed ex debita electiōe. ¶ Ad q̄rtū dōz
q̄ bonū illud ad qō virt⁹ ordinat ī mediate est act⁹ perfe
ctus ipsius: ⁊ iō aliq̄ vtutes sunt q̄ p̄ncipalē actū habēt in
retrahēdo ab aliquo: sic dcm̄ est in. 3. li. di. 33. de tēperan
tia ⁊ modestia ⁊ hō. ⁊ sil'r actus pfectus pnie est in retra
hēdo ab aliq̄ malo: nec pp hoc sequit q̄ nō sit vt⁹. ¶ Ad
qntū dōz q̄ verecūdia est timor de turpi: timor aūt futu
ri est: futurū aūt nō timet' nisi ex̄m q̄ hz ꝓpinquā dispositi
onē in cā sua: ⁊ iō verecūdia ponit ꝓpinquā dispōnez in
eo q̄ verecūdat' ad turpe cōmittendū: put p̄bus de verec
undia logt': ⁊ iō de necitate ponit ip̄fectionē in eo cui
inest: sz pnia respicit turpe in ꝓterito: cū pōt succedere pfe
cto in p̄senti: ⁊ iō nō est actus ip̄fecti de necessitate.
¶ Ad tertiā. q. dōm q̄ quidaz dixerunt q̄ penitere nō est
actus alicuius specialis vtutis: sed ois virtutis cōiter: sed
hoc nō potest esse: q⁹ aliud est de rōne penitētie put nunc
de ipsa logmur: qō non est de rōne virtutis cōmuniter. s.
de peccato cōmisso satisfacere. Et ideo aly dicūt q̄ peni
tentia est spālis virtus: ⁊ specificat' ex hoc q̄ detestat' pec
catuz cōmissum a se. sed hoc nō pōt specificare virtutem:
q⁹ cū vtus sit pctō ōriū maxie repugnat ei put est in eodē
subiecto. vnde B est oi virtuti cōe q̄ vitiū repellit a sub
iecto suo. Et ideo aly dicūt q̄ specificat' ex hoc q̄ detesta
tur pctm̄ a se cōmissuz sub spe venie: sed hoc nō potest eē
q⁹ nulla virt⁹ recipit speciē ex hoc q̄ ip̄erat' ab alia vtute.
qō autē dicit' ex spe venie: nihil aliud dicit q̄z ip̄eriū speci.
vñ ex hoc nō haberet q̄ eēt specialis virtus: sicut nec act⁹
castitatis: ꝓpter hoc q̄ a caritate imperat': speciē recipit vir
tutis spālis. Et iō aliter dōm: q̄ pnia accipit spālez rōnem
obiecti ex B q̄ respicit pctm̄ a se cōmissuz: vt expiabile p
penitētis actū: ⁊ ita act⁹ pnie nō est detestari pctm̄ absolu
te: q⁹ hoc est cuiuslibet vtutis: sed detestari aliqd ex pur
gatiōe eius: ⁊ q̄tū ad culpā: ⁊ q̄tū ad reatū. hoc enī nulla
alia vt⁹ facit. ¶ Ad p^m ḡ dōz: q̄ ois vt⁹ expellit pctm̄ oppo
situz formal'r q̄tū ad suū actū ꝓmū q̄ est ifformare subie
ctuz: sz act⁹ scōus in alys virtutib⁹ qui ē opatio nō ordina
tur ꝓncipal'r ad repellēduz pctm̄: sicut est in pnia. ⁊ iō pe
nitēt' a nō formal'r sed quasi effectiue pctm̄ expellit. habz
enī pctm̄ expellēdū ꝓ mā: ⁊ operat' ꝺ ipsuz vt expellatur.
vñ nō opponit omni pctō formal'r: sed alicui tm̄: qō est in
pnia: ⁊ ꝓpter hoc nō oz q̄ sit gñalis virt⁹. ¶ Ad z^m dōm:
q̄ q̄tuis pnia habeat actū suū circa mām oiuz vitioz: ⁊ p
ꝺns oiuz virtutū: tm̄ cōsiderat spālez rōnē obiecti in mā
circa quā opat': vt dictū est: sicut etiaz magnanimitas hz
quodāmodo ꝓ obiecto ⁊ mā actus oiuz aliarū virtutū in
rōne magni: q⁹ opatur magna in oīb⁹ vtutib⁹: vt dicit in
3° ethi. ⁊ iō sicut magnanimitas est spālis virt⁹: ita ⁊ pnia.
¶ Ad 3^m dōm: q̄ q̄tuis detestari absolute mala pacta cō
sequat' oēm virtutē ex̄m q̄ hz electionē rectā: tm̄ ad expia
tionē detestari ē ꝓpriū spālis virtutis. ¶ Ad 4^m dōm: q̄
hec vtus reducit ad aliquā cardinaliū vtutū: vt dicetur:
tm̄ p̄bi de hac virtute: iō mētionē nō fecerunt: q⁹ remissio
pctī siue expiatio ptinet ad ꝓuidētiā dei de humanis acti
bus in q̄tū culpa offendit' ⁊ pnia placat'. p̄bi aut nō cōsi
derauerūt vtutes dirigētes in actib⁹ humanis ꝓut ordi
nant' ad dei ꝓuidētiā: sed ꝓut ordinant' ad bonū huma
nuz: ⁊ ideo de pnia mētionē nō fecerūt: sed ex similitudine
aliarū q̄s determinauit: posium⁹ nos istā accipe. sicut enī
est alicui vtutis: vt hō placet eū quē peccādo offendit: ita
ēt ē alicui vtutis: vt hō deū placet quē peccādo offendit.
¶ Ad. 4. q. dōz: q̄ vtus theologica hz idē p obto: ⁊ p fine
B aūt nō ē in pnia: q⁹ obm ei⁹ est pctm̄ cōmissuz qō inten
dit expiare: finis aūt est de⁹ cui intēdit reconciliari: ⁊ iō nō
est vtus theologica: sed iter morales vtutes numerāda ē.
¶ Ad p̄mū ergo dōm: q̄ in hoc qō dicit q̄ pnia reconciliat

deo:nō tāgit relatio pnie ad obm suū: sz magis ad finē:sz ordo ei⁹ ad obm tāgit in ℔ q vr pctā cōmissa flere:z iō rō nō sequit. ¶ Ad z^m dōz q vtutes ifuse triplr se habēt ad deū:q̄dā.n.hñt deū p obo z fine:sic theologice: q̄dā nō p obo in qō trāseat caꝛ act⁹ sz p fine ꝓxio: sic ps de latria q̄ aliqs seruitutis ꝓtestatiōes q̄si māz bz: q̄s imediate ordiat in deū q̄si in finē:z tales vtutes ꝓpingssime sūt theologicis. vñ z act⁹ haꝛ vtutū attribuunt vtutib⁹ theologicis:sic ꝓximis iperātib⁹. vñ vr ab Aug. q fide spe z charitate colit deꝰ. q̄dā āt nō hñt deū p obo neq p fine ꝓxio: sed vltio:sic tēperātia q̄ bz passiōes p mā:z getē animi p fine ꝓximo :sz hāc vlteriꝰ ordinat ad deū:pnia aūt q̄uis nō hēat deū p obo:bz tñ deū p fine ꝓxio:qz ad ℔ in pctā cōmissa destruēda mouet vt deo recōcilier:z iō act⁹ ei⁹.s. pctm expellere vel iustificare q̄q fidei q̄q charitati ascribit. vñ ps solo ad 3^m. ¶ Ad 4^m dōz q mediū in iustitia nō eodē mō accipit z in alys vtutib⁹ moralib⁹:vt in.3. li.di.33.dictū est.accipit.n.iustitie mediū p adeq̄tionē rei ad rē:hec aūt adeq̄tio fit i iustitia ꝯmutatiua q̄n ab eo q plꝰ hūit aliqd subtrahit:z ei q min⁹ hūit addit.ille aūt q alterū offendit vel lesit plꝰ hūit:z q lesus ē hūit min⁹ inquātū huic subtractū ē qō ei ōbebat:z ille vsus ē ꝓpa volūtate in ℔ qō nō ōbuit:z iō vidicatiua iustitia ab eo q offensaz fecit q̄tū hūit plꝰ ōbito tātū subtrabit ei z dat illi q est lesus:dū ad honorē z i satisfactionē ei⁹ alium punit. Sic g̃ vindicatiua iustitia ꝯstituit mediū in offensis q̄ sūt ei⁹ mā:nō gdē tenendo mediū in offensis vt q̄sdā retineat z q̄sdā abyciat:sic tēperātia ponit mediū in delectatōib⁹ sed oī offense ꝓportionādo penā debitā:z silr pnia ꝓ q̄libet pctō cōmisso penā infert sibypsi debitā: nō aūt ita q dimittat aliqō pctm z aliqō abyciat.

¶ Ad gntā.q.dōz q qz iustitia eq̄litas q̄dā est: iō nō p̄t eē vera adeq̄tio vbi nō ē pfecta rō iustitie: sed aligs iustitie modus:sicut dicit pℏs in.5.ethi.q dñi ad seruū nō ē simpliciter iustū:sz dominatiuū iustū.cū ergo inter homiez z deū sit maxia distātia:nō poterit ibi eē dicta ꝓpe iustitia homis ad deū:sed aligs iustitie modus q̄si per similitudinem. Dō aūt efficit debitor alteri homini dupl'r. vno mō per hoc qō ab eo sibi est datuz: sicut in voluntarys cōicationibus:puta in emptionibus z venditionib⁹. Alio mō p hoc qō ei subtraxit:sicut est in inuolūtarys cōicationib⁹: vt est furtum percussio z huiusmodi. Et similr aliquis efficitur deo debitor per hoc q ab eo aliqd recipit: z hac ratione deo reddit debitū honorez latria siue religio. Alio modo ex hoc q cōtra deum peccauit: z sic reddit deo debitum penitentia. vnde sicut religio ponit pars iustitie a Tullio:nō quidez quasi species: sed quasi pars potentialis inquantuz aliquē modū iustitie participat: ita etiā penitentia pars iustitie debet poni. ¶ Ad p̄mū ergo dicendum:q sicut dicit pℏs in.8.ethi.virtus nō requirit semp equale:sed sufficit q possibile est vt in honoribus ad parentes z deos. vñ sicut latria est pars iustitie q̄uis nō reddat equalez honorez beneficys acceptis: ita z pnia q̄uis nō possit aliquid equale reddere offense ꝓcedenti. ¶ Ad z^m dōm q sicut actus ꝓrudētie cōiungit actibus aliaruz virtutū moraliuz:ita etiā cōiungit actui pnie: z fm ℔ ꝓcedit obiectio. Uel dōm q glo.nō loquit de luctu pnie:sz ō luctu quo spretis terrenis ad celestia suspiram⁹. ¶ Ad 3^m dōz q pnia vtit tēperātia ad finē suū: z fz ℔ itelligenda ē auctas Jsi.nō q repellere carnalia desideria sit act⁹ elicit⁹ a pnia. ¶ Ad 4^m dōz q verecūdia est i alio gñe q̄ pnia.qz verecūdia ē tior.vt dic pℏs.sz pnia ē dolor: z iō ñ sūt idē q̄uis ōbm vtriusq sit turpe actū. ¶ Ad 5^m dōz q pnie ē sufferre difficilia volūtarie assūpta: sz patiētia est ꝓpe in sustinēdo difficilia ab alys illata: z iō nō sūt idē.

¶ Ad 6^m.q.dōz q pnia z vidicatiua iustitia circa idē aliq mō sunt.s.circa punitionē offense:sz dr̄nt in ordine⁹. p qz vidicatiua ꝓpe inest in iudice penā infligēte quaz reus q̄q inuite sustinet:sz pnia ē in ipso reo q volūtari⁹ penā sustinet p culpa cōmissa. 2°qz vindicatiua respicit offensam cōiter:sz pnie vt⁹ respicit offensā dei. vñ oz q pnia ꝯsistat in emēdatiōe offense volūtarie assūpta: z tali q̄lis ōo cōpetit. Sic aūt hoib⁹ q videt ea q fozis parēt fit offense recōpēsatio p aliq exterioza:ita deo q ītuet cozoz q icipiat recōpēsatio fieri in ipso cozdis affectu. Sit aūt bñ recōpēsatio pcedētis offense exteri⁹ in duob⁹. p in ℔ q aligs exteri⁹ penā subit p offensa quā fec. 2° in ℔ q cauet in futuruz ne sil'is offensa ab eo fiat: z hec duo oz q hō in corde exhibeat p pniaz.p dolorē cozdis p malis q̄ fecit.2°.ppositū decetero talia nō ꝯmittēdi: z hec duo pdcā diffinitō cōprehēdit:q̄uis nō in forma diffinitōis ꝓponat. vñ magr ad formā debitā eā reducēs tria ponit.s.gen⁹ in ℔ qō dic q ē vtus:dolorē de ꝓteritis in ℔ qō dic q̄ cōmissa mala plāgimus:z ppositū de futura emēdatiōe in ℔ qō dic: cū emēdatiōis pposito. Alia vo q̄ dñr ad idē ptinēt:vt in expositiōe lr̄e patebit. ¶ Ad p^m g̃ dōz q qz habit⁹ p act⁹ cognoscunt:iō cōsuetū est apud auctores vt habit⁹ p act⁹ diffiniant:ponētes act⁹ loco habituū: sic ēt dr̄e accūtales interdū in diffōnib⁹ ponunt p essentialib⁹ ꝓpter earū latetiā:vt dicit in.8.meta. ¶ Ad z^m dōz:q illud qō ptinet ad copozalez ꝯmutationē nō ptinet ad vtutē quasi cēntialis actus ei⁹:sz pōt ptinere ad vtutē sicut māle circa qō opat virt⁹:qz etiā passiōes cozpales sunt mā vtutū:z fz hoc dicendū q ipsi⁹ virtutis pnie sensibilis dolor vel cozpalis flet⁹ pōt eē quoddā māle in q̄tū hec deo reddit penitens q̄si debitū p offensa cōmissa:z iō si p plāctuz significatur act⁹ pnie:tūc nihil aliud dicit q̄ detestationē. si aūt dicat māle pnie:sic pōt etiā sensibilē vel cozpalē fletuz dicere.

¶ Ad 3^m dōz:q q̄uis pctm sit ꝓteritū q̄tū ad actū: manet tñ q̄tuz ad effectū:vel reatus:vel macule:vel offense diuine:z sic pōt aligs de pctō dolere in q̄tū est pnis. dolor eni de ꝓsenti est. Uel dōm z meli⁹: q q̄uis volūtas ꝓpria nō sit de ipossibili:est tñ de ipso velleitas quedā.i. volūtas ꝓditionata. vellem⁹.n. si esset pole q hoc nō fuisset. z fz ℔ etiā accipiūt ex ꝓditiōe ꝓdicta q̄dā rōnē pnītis:vt de eis possit eē dolor q nō est nisi de pnītib⁹. ¶ Ad 4^m dōm: q q̄uis ad pniaz in q̄tū est pnia nō ptineat respect⁹ ad futurū:tñ in q̄tū est emēdatoria offense cōmisse in deū exigit respectuz in futurū.s.ꝓpositū de cetero cauēdi: z ℔ ꝓpositū intelligit in hoc qō dicit. fleda iterū nō cōmittere .i.habere ꝓpositū nō cōmittēdi. vel intelligat q̄tum ad pfectā pniaz:vt qō addit nō fit de cēntia pnie:sz de perfectione:qz sine hoc nō ꝟsequit vltimū fructū suū:vel vt referat ad idē tps:vt magister dicit. ¶ Ad 5^m dōz:q Amb. ordinat ptes diffōnis fz ordinē ad pniaz:qz illud qō ē magis essentiale penitētie p̄mo ponit:sed Aug. ordinat pordinem ad penitentē:qz hoc ꝓpe occurrit vt a ꝓpposito peccandi desistat:q̄si remouēs pnie impedimētū. ¶ Ad 6^m dōz: q nō est icōueniēs de eodē dari diuersas diffones fm diuersa que in rebus inueniunt. diffinitio igit pmissa ꝓregrediens ambo.quā magister ad formaz diffōnis reducit cōpletissima est:qz tangit z gen⁹:z actū:z obiectū:z vtrūq illoruz que ad emēdationē deo exhibēdā regrunt. Et in idē redit diffinitio augu. posita in littera.s. penitentia ē q̄dā vindicta dolētis rē. nisi q magis exp̄mit ꝓximuz genus ipsi⁹: qz ponit ipsaz nō solū in gñe vtutis sz in gñe iustitie; in hoc q dicit eam vindictam:z differētias etiā magis proximas ad ꝓpriaz speciē ponit in hoc q addit rationē punitionis ad dolorem. Et in idem redit diffinitio ambro. alia quā ponit q penitētia est dolor cozdis z amatiudo aīe p malis que q̄q cōmisit:nisi q nō ponit vnuz cozq̄ cōtinēt ꝓdicte diffinitiones.s. detestationē peccati cōmissi.

Alia aũt notificatio qua dicit̃ q̄ pnīa est res optima q̄ oēs defect⁹ reuocat ad pfectũ dat̃ p effectũ pnīe: ⁊ dr̃ eē optima res nō simpliciter sed ī genere decliatiōis a malo post peccatũ cōmissũ. Et silr̃ ēt illa Damas. diffinitio: pnīa est remotio ab eo qō ē ɔtra nām in id quod ē fm naturā: dat̃ effectũ ⁊ q̄si ī idē redeũt: qz peccatũ qō ī pma descriptio nis que in prima diffinitione dr̃ pfectio. in secũda dr̃ fm naturā esse: qz ad hoc natura est ordinata.

Ad secundum sic procedit̃: Videt̃ q̄ vtus pnīe timore nō cōcipiat̃: quod. n. est ex infusiōe nō hz cāz ī subiecto. sed pnīa cũ sit virtus de qua Aug. dicit: q̄ deus eā ī nobis sine nobis facit ē ex ifusiōe. ergo nō hz cāz ī suo subiecto: ⁊ ita timore nō ɔcipit̃. ¶ P. illud qō in eē pfectũ. pdit nō tm̄ cōcipit̃ sz ēt pfecte generat̃. sed pnīa in eē pfectũ. pdit: qz ēt defect⁹ ad pfectuz reuocat̃. ergo eius generatio nō dz timore ɔcipi. ¶ P. plus tione pene. vñ Johānes pnīaz pdicās dixit: penitētiā agite ɒpinq̄bit. n. regnũ celoz: Mat. 3. sz expectatio gloriae ptinet ad spez vel charitatē quā excitat: pene aũt ɔmixtione q̄z ex timore. ¶ P. sī ɔcipit̃ timore: aut timore initiali aut seruili: aut mũdano: aut casto. nō mũdano: qz ille magis ad peccatũ trahit. silr̃ etiā nec seruili: qz ille nō ē sine cũ pnīa: generās aũt ⁊ generatũ siue cōcipiēs ⁊ cōcepti: qz isti nō precedũt pnīaz: oz aũt q̄ cōcipiēs p̄cedat cōfm Aug. timor introducit ad charitatē. sz introductio charitatis ⁊ aliaz virtutũ ē p pnīam. g̃ pnīa a timore initiũ sumit. ¶ P. Priorũ ɔtraria sunt p̄ncipia. sed delectatio peccati ad peccatũ attraxit. g̃ ⁊ acerbitas pene a pctō reuocat reuocatio autem fit per penitētiam. ergo timor q penam respicit est penitētie p̄ncipium.

¶ Ulterius videt̃ q̄ pnīa sit p̄ma virtutũ. Math. 3. super illud. Pniam agite. dicit glo. p̄ma virt⁹ ē p pnīam punire vereē hoiez ⁊ vitia odire. ¶ P. cā p̄cedit effectũ. sz pnīa ē cā iustificatiōis in qua oēs virtutes ifundunt̃. ergo ē pri oz alys virtutib⁹. ¶ P. in quolibz motu p̄us ē recedere a termiō q̄ ad terminũ puenire. sed pnīa ozdiat̃ ad recessuz a malo: oēs aũt alie vtutes ad cōsecutionez boni. ergo pnīa p̄cedit oēs alias vtutes. ¶ Sz ɔtra: fides ē cā timoris. sed timor p̄cedit pnīam sicut cā ei⁹. ergo ⁊ fides: nō ergo pnīa ē p̄ma virt⁹. ¶ P. pnīa ex recta electōe p̄cedit: vt supra dictũ ē. sz recta electio p̄cedit ex q̄libet vtute. ergo penitentia est posterioz omnibus virtutibus.

¶ Ulteri⁹ videt̃ q̄ pnīa nō sit fundamētũ: illud. n. quod sequit̃ ad fundamētũ nō debet dici fundamētũ. sz supedificatio. sed fides que ē fundamētũ vt hētur Heb. ii⁰ p̄cedit pniam vt dictũ ē. ergo pnīa nō est fundamētũ aliaz virtutũ. ¶ P. Eccl. 25. sup illud. q̄ magn⁹ ē qui īuenit sapiētiā. 2ē. dicit glo. timor dñi scūs pmanet ī seculũ. ipse ē fidei fundamētũ ⁊ charitatis ozigo. sz pnīa sequit̃ timorē. g̃ ipsa nō est fundamētũ: qz sic iret̃ ī infinitũ sz q̄dā alie vtutes sunt fundamētũ sic̃ fortitudo: vt dicit glo. Luc. 15. sup illō: Ne terrea cōsi. humilitas ē quoddā fundamētuz stabile vtutũ. ergo pnīa nō ē fundamētũ aliaz virtutũ. ¶ Sz cōtra ē q̄ dicitur Deut. 6. Nō rursus iacietes fundamētũ pnīe ab operib⁹ mortuis. ¶ P. fundamētũ ē prima ps edificij: sz p̄mũ q̄ō est in edificatiōe spirituali est edificiũ sathane destruere: q̄ō pnīa facit. ergo pnīa est fundamētuz.

¶ Ulterius videt̃ q̄ nō sit scīa tabula. scōm eniz nō dicit̃ nisi respectu p̄mi. sed p̄ma tabula ī lra dr̃ baptism⁹: respectu cui⁹ pnīa nō ē scīa: qz nō zm̄ sacrm̄: sed q̄rto loco magister ipm̄ determiat. g̃ pnīa nō ē scīa tabula. ¶ P. Act. 2. dicit Pe. Pniam agite ⁊ baptizet̃ vnusq̄sq; vestruz. g̃ pnīa nō ē scīa tabula p⁹ baptism̄ū. sz ecōuerso. ¶ P. Esa. 2. sup illō. Peccatũ suũ q̄si sodoma p̄dicauer̃t. dicit glo. scīa tabula p⁹ naufragiũ ē pctā abscōdere. sz pnīa nō abscōdit pctā sz magis reuelat. g̃ nō ē scīa tabula. ¶ Sz ɔ̄ ē q̄ō Piero. dicit ī lra. Pria tabula pp liberationez a p̄ naufragio. sed baptism⁹ liberat a pctō ozigiali q̄ō ē p̄mũ naufragium: penitētia ab actuali q̄ō est scōm. ergo baptism⁹ ē prima tabula ⁊ penitētia secũda.

¶ Rñdeo dōz ad. 1. q. q̄ virtutē pnīe deus nobis ifundit: sed dispō aliq̄ ex pte nr̄a p̄cedit: ⁊ fm B hz aliquā oziginē ī nobis. sed qz humāi act⁹ nō p̄cedũt ex necitate: sed ex libero arbitrio. iō nō pōt assignari cā ex pte nr̄a alicuius act⁹ nr̄i ex q̄ sp̄ p̄cedat: sz ex q̄ vt ī plūb⁹ ɔtigit pp dispōnē exītē ī nobis ad B: q̄ tm̄ nō necio iclīat. vñ oēs fmōes morales sūt tales: vt phs ī. i. ethi. dicit. q̄ vt ī plūb⁹ oz eos itelligere. cũ autez pnīa sit reuocatio a pctō: vt Dam̄. dicit. oz originē ei⁹ ī nobis accipi fm dispōnē exītis ī pctō. ille ãt q̄ ī pctō ē nō hz gustũ sanũ vt ex dulcedie diuīe bonitatis a pctō reuocet̃: sz hz affectũ ifectũ amore sui iordiato: ⁊ iō p penas q̄ nāe sue ɔtiãt̃ ⁊ volūtati a pctō reuocat̃: vt phs ī. io. ethi. dicit de talib⁹: q̄ p̄pas delectatiōes p̄sequūt̃ ⁊ fugiunt oppositas tristitias: boni aũt ⁊ vere delectabiles neq; ītellectuz hñt neq; gustatiui exītes. ⁊ iō ī eis vt ī plurib⁹ ex timore pnīa initiũ sumit. q̄uis ēt ī aliq⁹ ex amore pnīa inchoet̃.

¶ Ad p̄m g̃ dōm q̄ q̄uis nō bēat cām ī subiecto: hz tm̄ dispōnē ī ipso: ⁊ fm B ozigo pnīe hic assignat̃. ¶ Ad zm̄ dōm q̄ ɔceptio p̄pe dr̃ gnatio alicui⁹ ītra vte: ⁊ qz p̄m eē pnīe ē ī corde. postea ãt p̄dit exteri⁹ p ofessionē ⁊ satisfactionē: iō vt p̄mā ei⁹ originē designaret dic̃ q̄ ɔcipit̃ timore. ¶ Ad 3m dōz: q̄ bōitas dei ⁊ gloria q̄stū ē de se magis nata sūt reuocare a pctō: sz nō q̄stū ē ex pte cor: g̃ ī pctō sūt g̃ p̄dictorū gustū nō habēt. ¶ Ad. 4. dōz: q̄ pnīa timore seruili cōcipit̃ g̃ penā respicit: nec oz q̄ timor seruilis ⁊ pnīa sint sil̃ qz timor seruilis nō ē cā eē ipsi⁹ pnīe: sz gnātionis ei⁹: sic̃ ēt sumptio medicine ē cā sanitatis: nō tm̄ sunt simul.

¶ Ad. 2. q. dōm: q̄ vtutes oēs sil̃ ifundunt̃ q̄stuz ad hītus: sz q̄ vna dicat̃ p̄or altera ē q̄stū ad ordinē ɔsideratū ī cor actib⁹: cū aũt p vtutū act⁹ hō tēdat ī deū: oz ordinē actuuz cōsiderari fz ordinē cor q̄ ī motu sūt: motū aũt volūtatis cuiusmōi ē mot⁹ virtutū moraliū p̄cedit mot⁹ cognitiōis: qz appetibile imaginatū vl̃ itell̃m mouet appetitū: vt dr̃ in. 3. de aīa. ⁊ itez estimatio possibilitatis: qz electio q̄ ē p̄ncipalis mot⁹ vtutis nō fit de ipossibili estimato. mot⁹ aut̃ē appetit⁹ ī duob⁹ ɔsistit. s. in fuga mali: ⁊ ī p̄secutiōe boni: ⁊ hec duo diuersimode ordinãt̃: qñz. n. aligs fugit malū pp desideriuz boni: qñz aũt ecōuerso: ⁊ hic mot⁹ ē vt freq̄nti⁹ ī reuersiōe petōzis ad deū p pnīaz: vt dōz ē: ⁊ iō motū pnīe p̄cedit mot⁹ fidei: qz accedētē ad deuz oz credere. Hebre. ii⁰ ⁊ itez mot⁹ spei ɔiunct⁹ motui timoris p quē fit estimatio de possibilitate venie ɔsequnde: ⁊ iō dicit Greg. q̄ penitēs mouet̃ iter spē ⁊ timorē: deide vt ī plurib⁹ sequit̃ mot⁹ pnīe: ⁊ deide mot⁹ charitatis ⁊ aliaz vtutū p ordinē. Qñz ēt mot⁹ amoris motū pnīe p̄cedit vt dcm̄ ē: sz ille amor nō ē charitatis: qz charitas amissa nō recupat̃ nisi p ɔtritōez de pctis p̄cedētib⁹ q̄ ē mot⁹ pnīe vtutis: ⁊ fz B dōz q̄ pnīa ē peior gbusdã. s. charitate ⁊ seq̄ntib⁹ ipaz: ⁊ posterior alys. s. fide ⁊ spe. ¶ Ad p̄m g̃ dōz: q̄ fides ⁊ spes nō hūt rōnem perfecte virtutis: nisi fm q̄ sunt informate charitate: ⁊ fm hoc penitentiam sequūtur: ⁊ sic aliquo modo verum est q̄ est prima inter omnes virtutes. ¶ Ad zm̄ dōm: q̄ fides informis ⁊ spes etiaz sine gratia bēntur: ⁊ ideo eas in iustificatione nō oz superaddi: ⁊ sic penitētia earuz cā nō est. ¶ Ad 3m dōm: q̄ finis qui est prior ī intētione est vlti-

mus in executione: ⁊ ideo q̃uis in motu corporali prius recedatur a termio q̃ ad terminũ pueniatur. tñ in motu volũtatis est ecõtrario: qz ꝓpter bonum aliquod consequendũ volũtas recedit a cõtrario vel impedimẽto ei⁹.

¶ Quartus ꝓcedim⁹: ꝯ hoc tñ q̃ fides nõ ẽ virt⁹. ¶ Ad 5ᵐ dõz q̃ pnia de malo cõmisso q̃uis ex electiõe boni possit puenire: tñ ẽt ex alia cã q̃cq̃ ꝓtingit. s. ex fuga mali pene vt dictus ẽ: ⁊ q̃cq̃ ẽt ex electione boni cõtingit: primus pnie mot⁹ nõ puenit ex electiõe boni formata p aliquẽ habitũ alteri⁹ virtutis: sed p nãlẽ quẽdã appetitũ vel etiã ex ipso hĩtu pnie vtutis boni: ⁊ iõ prim⁹ mot⁹ pnie pcedit motus aliaꝝ virtutũ: sed nõ ẽ icõueniẽs vt mot⁹ aliaꝝ virtutus q̃q̃ causent aliq̃s mot⁹ pnie: sicut aliqs ex amore tẽperãtie de luxuria pcedẽte motũ pnie hz: qz etiã interdũ ex virtute sequẽte mot⁹ pcedẽtis vtutis oriꝛ: sicut qs mouet ī amorẽ dei q castitatẽ pcipit: ex ꝟ q castitas ei placet.

¶ Ad 3. q. dõz: q fundamẽtus dr̃ in spũalib⁹ ad similitudinẽ corpalis fundamẽti: qõ duas hz ꝓprietates: ꝑma est q ipm ẽ prima ps edificy: alia ẽ q fundamẽto totũ edificiũ sustẽtat̃: ⁊ iõ in spũalib⁹ fundamẽtũ dr̃ aliqd vel rõne prioritatis: vel rõne cõseruatiõis ⁊ sustẽtatiõis aliozꝝ: aut etiã rõne vtriusq̃. Prioritas aũt attendit̃ dupliciter: vno mõ quãtũ ad disciplinã spũaliũ: ⁊ sic illa q̃ ꝑmo occurrũt edocẽda ī xp̃iana religiõe fũdamẽtũ dicunt̃. Heb. 6. Alio mõ quãtũ ad vitã spũalez: ⁊ sic fides dr̃ simpliciter fundamẽtũ ꝑmũ: sed timor ⁊ pnia ī genere eozꝝ q̃ ad effectus ptinẽt quãtũ ad fugã mali: charitas aũt quãtũ ad psecutionẽ boni: put dr̃ Ephe. 4. In charitate radicati ⁊ fũdati. sed rõe sustẽtatiõis in psperis dr̃ hũilitas fundamẽtũ: in aduersis aũt fortitudo. Pnia aũt ⁊ timor ī recedẽdo a malo diuersimode sũt fundamẽta: qz timor ẽ ꝑmũ in isto toto genere qõ ẽ recedere a malo: sed pnia q̃tũ ad hãc spẽm que ẽ recedeꝛ a malo ꝓmisso: ⁊ iõ ẽt timor pcedit pniaz sicut ꝓncipia gnis pcedunt ꝓncipia spẽi: ⁊ p ꝟ pz solutio ad obiecta.

¶ Ad. 4. q. dõz q locutio Hiero. ẽ metaphorica: illi enim q̃ pspero itinere mare nauigãt ꝑma tabula sustẽtant̃. s. ipa naui integra: sz naufragiũ passi alicui⁹ tabule nauis fracte auxilio ad portũ salutis ducunt̃: ⁊ hec ẽ scõa tabula que ẽ post naufragiũ: nõ q sit secũda post naufragiũ: sed qz existẽs post naufragiũ ẽ scõa a ꝑma q̃ erat añ naufragiuz. vñ cõsuetudo sua est vt pz ei⁹ dicta legẽti: vt oẽ illud qõ ꝓstat remediũ post aliqõ piculũ eueniẽs: scõaz tabulã post naufragiũ vocet. gr̃a aũt baptismalis p quã ī ecclesia collocamur: cui⁹ figura fuit arca Noe: dr̃ ꝑma tabula añ naufragiũ. sz qz p pctm̃ mortale naufragiũ passis ⁊ a gr̃a inocẽtie cadẽtib⁹ nõ restat aliqõ remediũ nisi pnia: iõ pnia secũda tabula dr̃. ¶ Ad ꝑᵐ g̃ dõz: q alia sacr̃a nõ subueniũt naufragiũ passis p pctm̃ mortale sine pnia: ⁊ ideo nõ pñt dici scõa tabula sicut pnia: q̃ post lapsum subuẽit. vñ q̃uis nõ sit scõm sacr̃m: ẽ tñ secũda tabula. ¶ Ad zᵐ dõm q Petrus nõ logt̃ ibi de pnie sacr̃o: sz de pnia q̃ regrit̃ ī baptismo: que ad ꝑmã tabulã ptinet. ¶ Ad ᶟᵐ dõz q illa absõsio pcti de q̃ Hiero. ibi logtur nõ ꝺriat̃ illi mãifestatiõi q̃ fit in pnia: sed illi quã faciũt illi q effrontes ī peccatis exñtes gloriant̃ cuz malefecerit: ⁊ se de peccatis iactãt: ⁊ hec absõsio adverecũdiã ptinet. ⁊ ꝑm eandẽ similitudinẽ dr̃ secũda tabula: qz ꝑma tabula ꝓspere nauigatiõis ẽ vt hõ pctm̃ nõ cõmittat: secũda vt de pctõ cõmisso erubescat. sz p hãc tabulã nõ daꝛ sufficiẽs remediũ nisi q̃tenꝰ ad emẽdationẽ pcti ⁊ pniaz ducit: ⁊ ita nõ ita ꝓprie dr̃ secũda tabula sicut pnia: tñ scõa tabula dici põt: qz tabula secunda ī naufragio corpali nõ semp a piculo liberat: ⁊ si piculum q̃tum est de se aliquo modo impediat.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt̃ q pnia sit in qualibet vi: nihil. n. agit vbi nõ ẽ. sz pnia expellit pctm̃ a qualibet vi. ergo ẽ in q̃libet vi. Itẽ videt̃ q sit in cõcupiscibili: qz pnia ẽ dolor. sed dolor ẽ in cupiscibili sicut ⁊ gaudiũ. g̃ pnia ẽ in cõcupiscibili. ¶ Itẽ videtur q sit ī irascibili: qz pnia ẽ quedã vindicta dolẽtis. sed vindicta ptinet ad irascibilẽ: qz ira est appetit⁹ vindicte. g̃ pnia ẽ ī irascibili. ¶ Itẽ vr̃ q sit ī memoria: qz sicut timor ẽ de futuro ⁊ gaudiuz de pñti: ita memoria de ꝓterito. sed pnia ẽ de malo ꝓmisso: qõ ẽ ꝓteritũ. g̃ ẽ ī memoria. ¶ Itẽ vr̃ q sit ī rõe: qz pnia ẽ ps iustitie. sz iustitia ẽ ī rõe. g̃ ⁊ pnia

¶ Ulterius vr̃ q in inocẽtib⁹ pnia ee nõ possit: qz penitere ẽ cõmissa mala plãgere. sed inocẽtes nullũ malũ cõmiserũt. g̃ in eis pnia nõ est. ¶ ℙ. pnia ex suo noie ꝓportat penã. sz inocẽtib⁹ nõ debeꝛ pena. ergo nõ ẽ ī eis pnia. ¶ ℙ. pnia in idẽ coincidit cũ vindicatiua iustitia vt supra dictũ est. sz oĩbus existẽtibus inocentib⁹ vindicatiua iustitia locũ nõ haberet. g̃ nec pnia: ⁊ ita nõ ẽ in inocẽtibus. ¶ Sed ꝺ oẽs vtutes simul ifundũt̃. sz pnia ẽ virt⁹. cũ g̃ inocẽtib⁹ in baptismo ifundant̃ alie virtutes: infundit̃ etiã ⁊ pnia.

¶ ℙ. ille q nunq̃ fuit infirm⁹ corporaliter ꝺr̃ sanabilis: g̃ ⁊ similiter q nunq̃ fuit infirm⁹ spiritualiter: sz sicut sanatio actu a vulnere pcti nõ est nisi p actũ pnie: ita nec sanabilitas nisi p habitum. g̃ ille q nunq̃ habuit infirmitatez peccati habet habitum penitentie.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q sancti hoies q sunt in glozia non hãt pniaz qz sicut dic̃ Greg. in mozalib⁹: Beati peccatoꝝ recozdant sicut nos sani sine dolore dolorꝝ memozamur. sz pnia est dolor cozdis vt dictũ est. g̃ sci in pria nõ hãt pniam. ¶ ℙ. sci in pria sũt xp̃o ꝓformes. sz in xp̃o nõ fuit pnia: qz nec in ꝺes que ẽ p̃ncipiũ pnie. ergo nec ī scis in patria erit pnia.

¶ ℙ. frustra ẽ hĩtus q ad actũ nõ r̃ducit̃. sed scī ī pria nõ penitebunt actu: qz sic eẽt eis aliqd ꝺ votũ. ergo nõ erit in eis hĩtus pnie. ¶ Sz ꝺ pnia ẽ ps iustitie. sz iustitia ẽ imortalis ⁊ ꝑpetua: ⁊ in pria remãebit. ergo ⁊ pnia. ¶ ℙ. in vitis patrũ legit̃ a quodã pr̃e dictũ: q etiã Abraã penitebit de hoc q nõ plura bona fecit. sed magis dz aliqs penitere de malo cõmisso q̃ de bono omisso: ad qõ nõ tenebaꝛ: qz de tali bono loquit̃. ergo erit ibi pnia de malis cõmissis.

¶ Ulterius vr̃ q etiã angelus bon⁹ seu mal⁹ sit susceptiu⁹ pnie: qz timor ẽ initiũ pnie. sz ī eis est timor. Jaco. ī. Demones credũt ⁊ ꝓtremiscũt. g̃ in eis põt eẽ pnia. ¶ ℙ. phs dicit ī. io. ethi. q pẽitudine replent̃ mali: ⁊ hec ẽ maxima pena eis: sz demões maxime sũt p̃sui nec aliq̃ pena eis deest: g̃ demones põt penitere. ¶ ℙ. facili⁹ mouet̃ aliqd in id qõ ẽ ꝼz naturã q̃ in id qõ ẽ ꝺ naturã: sicut aqua q̃ p vim lẽtiã ẽ calefacta etiã p sciẽpam ad nãlem ꝓpetatẽ redit. sz angelus põt mutari in pctm̃ qõ ẽ ꝺ oẽm nãz corꝝ. g̃ multo fort⁹ pt reuocari in id qõ est ꝼm nãz: ⁊ hoc facit pnia. g̃ sũt susceptibiles pnie. ¶ ℙ. idẽ iudiciũ ẽ ꝼm Damasc. de angelis ⁊ õ aĩab⁹ sepatis. sz in aĩab⁹ sepatis põt eẽ pnia. vt gdaz dicũt sic in aĩabus beatis que sũt in pria. g̃ ⁊ ī angelis põt eẽ pnia. ¶ Sed ꝺ: p pniam hõ repaꝛ ad vitaz peccato dimisso. sz hoc ẽ ipossibile in angelis: vt in. z. li. dictũ ẽ. g̃ nõ sunt susceptibiles pnie. ¶ ℙ. Damasc. dicit: q hõ fungitur pnia ꝓpter corporis infirmitatem. sed angeli sunt incorporei. ergo in eis non potest esse penitentia.

¶ Rñdeo dõz ad. i. q. q gdã dicũt subiectũ oĩs vtutis esse li. ar. sz hoc nõ põt esse: qz omnis actus hũanus ordinatus elicitiue ꝓcedit ab aliqua virtute humana: q̃libet autem potentia humana hz aliquem actũ ordinatum: ⁊ dico potentiam humanaz rõem vel q̃ rõni obediat: ⁊ iõ in oĩ tali potentia potest esse virtus que eliciat ordinatum actum illius potentie. ⁊ de hoc in tertio libro. dis. 33ª. plura dicta sunt. Et ideo quidam dicunt q penitẽtia est in omnib⁹ viribus: sed hoc nõ põt esse: qz vnus habitus non põt eẽ nisi vnius potentie: sicut vna forma non nisi vnius materie: ⁊ vnũ accidens non nisi vnius subiecti. Et ideo alij dicunt q est in irascibili: quia vt dicit Aug. est vindicta quedam

quã appetit ira: sz hoc nõ põt eẽ: qz vidictã expetere de alitero qđ ardnitatẽ hz ad ir ascibile ptinet: sz vindictã pati pp hoc ẽ in cõcupiscibili: sz hoc ẽt nõ valet: qz ille dolor q est in cõcupiscibili ẽ passio: dolor aũt g ẽ act⁹ pnie nõ ẽ pa⁹ fit in rõne nõ gdẽ q̃tũ ad ptẽ cognitiuã: sz q̃tũ ad effecti uã: z pnia in rõne ẽ in q̃tũ ẽ vtus: sz pnia q̃ est passio ẽ i cõpiscibili sic i subo: qz ẽ dolor gdã: sz hec passio ẽ q̃si mãle in pnia vtute: qz pnia vt⁹ hũc dolorez recõpẽsat p pctis iustitia. ¶ Ad p^m g dõm: qp pnia non expellit oẽ pctũ for põt eẽ pctũ: sz qp ea q̃ sunt in illis vtutibus subuciant eis q̃si mãlia: z ꝑ pnia hz in q̃tuz ẽ in rõne cui oẽs alie vires subdunt ãst ab ipsa mote z regulate. ¶ Ad z^m dõz: qp dolor g est in cõcupiscibili nõ ẽ act⁹ pnie vtutis: sz mãle vt dicit⁹ ẽ: sz dolor g est detestatio culpe cõmisse ẽ act⁹ ci⁹: z ꝑ ꝑsistẽtẽ z eã ad eq̃litatẽ reducere. ¶ Ad 3^m dõz: qp exhibitio vindicte ẽ mãlis in pnia: sic ẽt in iustitia vindicatiua: tẽ restituendũ. ¶ Ad 4^m dõz: qp q̃uis pnia sit de ꝑterito fic memoria: tñ respicit affectũ: memoria ãt ẽ potẽtia pre cognoscitiua: z io in ea nõ põt eẽ pnia. ¶ 5^m cõcedim⁹.

¶ Ad z. q. dõz: qp hĩtus medi⁹ ẽ iter potẽtiã z actũ: z qz remoto ꝑxi remouet posteri⁹: nõ aũt e⁹. io remota potẽtia ad actũ remouet hĩtus: non aũt remoto actu: z qz subtractio mãe tollit actũ: pp ꝙ qp act⁹ nõ põt eẽ sine mã in quã mã: ꝑpter ꝙ qp suppetere põt: z ita in actuz exire: sic paup tudinẽ diuitiarũ q̃ sunt mã magnificentie: sz põt hre: z io sunt mã pnie: sz possunt hre: act⁹ pnie in eis eẽ nõ põt sz habit⁹ ꝑt: z ꝙ si graz hẽant cũ q̃ oẽs vtutes ifundunt. ¶ Ad ꝑm g dõm: qp q̃uis nõ cõmiserũt: pñt tñ cõmittere: z io eis habitu pnie hre cõpetit: sed tamẽ habitus iste nunq̃ in actũ exire põt: nisi forte respectu venialiũ pctoꝝ: qz pctã mortalia tollũt ipsum: nec tamẽ est frustra: qz est ꝓfectio potẽtie nãlis. ¶ Ad z^m dõz: qp q̃uis non sit eis debita pena in actu: tamẽ in eis est possibile esse aliquid pro quo eis pena debeatur. ¶ Ad tertiũ dõm: qp remanẽte potẽtia ad pectum: q̃uis nõ fm actũ si peccata actu nõ essent.

¶ Ad 3. q. dõm: qp vtutes cardinales in pria remanebũt: sz fm act⁹ quos hĩt in fine suo: vt i. 3° li^o di. 33. dcm ẽ: z io cũ pnia vtus sit ps iustitie q̃ ẽ hĩtus cardialis: gcũq; hz habi tũ pnie in hac vita: hẽbit in futura: sz nõ hẽbit eũdẽ actũ qđ nũc hz sz aliuz. s. gras agere deo p mia relaxãte pctã. ¶ Ad ꝑm g dõz: qp illa auctas ꝓbat qp nõ hñt eũdẽ actuz qđ ꝙ hz pnia: z ꝙ ꝓcedim⁹. ¶ Ad z^m dõz: qp xps nõ potuit peccare: vt in 3° li^o di. 12. dcm ẽ: z io mã b⁹ vtutis nõ ꝓpter sibi nec actu nec potẽtia: z pp ꝙ nõ est sile de ipso z de alys. ¶ Ad 3^m dõz: qp penitere ꝑpe loquẽdo ꝓut dic actũ pnie g nunc est nõ erit in pria: nec tñ hĩtus frustra erit: qz aliũ actũ habebit. ¶ 4^m ꝓcedim⁹. ¶ Sz qz 5^a rõ ꝓbat qp ẽt idẽ act⁹ pnie erit in pria g mõ est: io dicẽdũ ad 5^m. qp voluntas nra in pria erit oio cõformis volũtati dei. vñ sic de⁹ volũtate añte vult oia eẽ bona: z p ꝙns nihil eẽ mali: non aũt volũtate ꝙsequẽte: ita etiaz est de beatis: z talis volũtas impropꝛe dr ab illo scõ pre pnia.

¶ Ad. 4. q. dõz: qp pnia in nobis duplr accipit: vno⁹ fz qp ẽ passio: sic enim nihil aliud est q̃ dolor vel tristitia de malo cõmisso. Et q̃uis fm qp est passio nõ sit nisi in cõcupiscibili: tñ aligs volũtatis actus ꝑ litudinarie pnia dr quo gdez detestat qđ facit: sic etiã amor z alie passiones dr̃ in intellectiuo appetitu: vt in 3° li^o di. 26. dcm est. Alio⁹ accipit fz qp est vtus: z ꝑ mõ detestari malũ cõmissuz cũ emẽdationis ꝓposito z itẽtiõe expiãdi vel deũ placandi de offensa cõmissa ẽ act⁹ ei⁹. Detestatio aũt mali ꝓpetit alicui fm qp hz ordinẽ nãlẽ ad bonũ: z qz in nulla creatura talis iclinatio totalr tollit: io ẽt in dãnatis talis detestatio manet: z p ꝙns pnia passio vel similis ei: vt dr̃ Sap. 5. Intra se gemẽtes z pniaz agẽtes. Et hec gdẽ pnia cũ nõ sit hĩtus: sed passio vel actus: nullo mõ in beatis angelis eẽ põt in qb⁹ pctã cõmissa nõ ꝑcesserunt: sz in malis angelis ẽ cũ sit eadẽ rõ de ipsis z de aiabus dãnatoꝝ: qz fm Damas. qđ est hoi moꝛs hoc ẽ angelis casus: sz pctũ angeli ẽ irremissibile: vt in z^o li^o dcm ẽ. Et qz pctũ vt est remissibile vl expiabile est ꝓpa mã isti⁹ virtutis q̃ pnia dr̃: io cũ mã nõ possit eis cõpetere: nõ adest eis potẽtia excudi in actũ: z io nec hĩtus eis cõuenit: z io angeli susceptiui pnie vtutis esse nõ possunt. ¶ Ad ꝑm g dõm: qp ex timoꝛe in eis gnãtur aligs pnie motus: sz nõ q̃ sit vtus. Et sil r dicendũ ad z^m. ¶ Ad 3^m dõz: qp qcqd in eis est nãle totũ est bonũ z ad bonũ iclinans: sz li. ar. in eis ẽ in malitia obstinatũ: z qz mot⁹ vtutis z vitȳ nõ cõsequitur iclinationẽ nature: sed magis motũ li. ar. io nõ oz qp q̃uis nãliter iclinẽt ad bonũ qp mot⁹ virtutis in eis sit vel esse possit. ¶ Ad 4^m dõm qp nõ ẽ eadẽ rõ de angelis scis z aiab⁹ scis: qz in aiab⁹ scis ꝑcessit vel ꝑcedere potuit pctũ remissibile. nõ aũt in angelis. Et ita q̃uis sint siles q̃tũ ad statũ pñtẽ: ñ tñ q̃tũ ad statũ ꝑteritũ quẽ pnia respicit directe.

Ad quartuz sic ꝓcedit. videt qp de rõne vere penitẽtis sit qp vsqz in finẽ vite ꝓtinuet. pnia. n. ẽ q̃si q̃dã recõpẽsatio deo fcã ꝑ offensa cõmissa: sz offensa fuit ifinita. vñ eterna pena debet ꝑ pctõ mortali. g z pnia delẽs hãc culpã ad hoc qp sit vã. pz qp vsqz in finẽ duret. ¶ ꝑ. nihil destruit nisi a fortiori se: sz pnia ẽ fortⁱ q̃ pctũ: qz expellit ipsuz. cũ g vã pnia nõ possit discõtinuari nisi ꝑ pctũ: vr qp si fuerit vã nullo mõ a statu penitẽtie qs cadere possit. ¶ ꝑ. facili⁹ est pctũ ipedire ne fiat q̃ pctũ factũ destruere: sz pnia destruit pctũ factũ. g multo fortius ipedit ne aliqõ pctũ cõmittat: z sic idẽ qđ ꝓus. ¶ Sz ꝯ. baptismus est efficacius sacrm q̃ pnia: qz ẽt totalr penã tollit: sz gra baptismalis tollit ꝑ pctũ sequẽs. ergo multo fortⁱ⁹ pnia. ¶ ꝑ. nulla vtus põt remanere sine caritate: z ea habita oẽs habẽtur: sed caritatẽ semel habitã ꝓtingit amitti: vt in. 3. li. di. 33. dictum est. ergo z penitentiam.

¶ Ulterius videt qp neẽe sit dolorẽ pnie ꝑ gaudiũ iterrupi. gaudiũ. n. z dolor sunt affectiões ꝓtie. sz ꝓtia nõ sũt nata eẽ in eodẽ. g cũ oporteat penitẽtẽ aliqñ de sua pnia gaudere: vt i lra dr̃: oz qp dolor ꝑ illud gaudiũ interrumpat. ¶ ꝑ. sicut mali dolẽt de suo gaudio: ita boni gaudent de suo dolore. sed phs in. 9. ethi. dicit qp mali de hoc qp delectati sũt postmodũ dolẽt: qđ nõ põt eẽ sil dũ delectant. g nec boni sil cũ dolẽt pñt gaudere de hoc qđ dolẽt. ¶ Si dicat qp dolor ẽ cã gaudy: z sic pñt eẽ sil. Cõtra: ꝓtiũ nõ est cã sui ꝓty: sz dolor ẽ ꝓtiũ gaudio. g nõ ꝑt eẽ cã ipi⁹. ¶ Sz ꝯ. Hal. 5. sup illud. Fructⁿ aũt spũs. dicit glo. qp vtutes fructus dicunt: qz suos possessores scã delectatiõe delectãt: sed pnia est vtus. g in suo actu g est dolere hz delectationez. ¶ ꝑ. fm phm in. z. ethi. signũ gnati habit⁹ oz accipe fientẽ in ope delectationẽ: sz pnia est hĩtus gdã. g act⁹ ei⁹ hz delectationẽ. g nõ interrũpit per gaudium.

¶ Ulteri⁹ videt qp pnia iterari nõ possit. sicut. n. baptism⁹ hz efficaciã a passiõe xpi: ita pnia z oia alia sacra: sz qz passio xpi est vna. io baptism⁹ iterari nõ põt. g nec pnia põt iterari. ¶ ꝑ. sic dicit Greg. Facilitas venie icẽtiuũ ꝑbet delinquẽdi: sz ds nõ dz alicui dare peccãdi occasionẽ. g nõ dz dare locũ pñiaz iterãdi. ¶ ꝑ. spũalis curatio q̃ p peni-

tentiã fit signatur p corporales curatiões: quas dñs mira culose fecit: sz in illis curatiõibus nõ legit q aliquẽ bis sanauerit. g nec p pnĩaz aligs bis põt spũal'r curari. ¶ Sed ꝫ est. qõ dr Eccl'. z°. Scõm magnitudinẽ eius sic t mĩa illius cũ eo est. sz magnitudo ei⁹ est ifinita. g t mĩa: nõ g coartatur p vnã pnĩaz vt postmodũ ad se ꝫuersis nõ parcat. ¶ P. Bath. iz° dr. Qui peccat in pr̃z vel filiũ remittet ei: sz ꝫtingit q post pactã pnĩaz aligs peccet p ifirmitatez qõ est in pr̃em peccare: t p ignorãtiã qõ é in filiũ peccare. g tale pctñ remittet. g pnĩa potest iterari.

¶ Rñdeo dicẽdũ ad pmã qõnez: q opio ista que posuit q nullus hõ a vera pnĩa possit excidere est erronea t cõfortmis illi que in z°. li°. posita est di. z6. q charitas semel hita nõ possit amitti. Sed tamẽ de charitate videbant magis moueri ꝫsiderãtes efficaciã eius: ex qua apparebat q nõ posset p aliqõ pctñ vinci. Sz de pnĩa videbant moueri: qz ad itegritatẽ pnie regritur ꝫtinuatio vsq; in finẽ vite. Sz vtrũq; friuolũ est: pmo qz q̃tũcũq; aliq̃ virtus efficaciaz habeat flexibilitatẽ a li. ar. nõ tollit dũ est in statu vie: sil'r illud quod futurũ est nõ põt esse de suba vel de itegritate alicui⁹ vtutis nisi ꝫ q est põs in apprehẽsiõe vel in volũtate: qz virtus q̃tũ ad habitũ nõ expectat aligd in futuꝝ: habit⁹ enim virtutis est de rebus pmanẽtib⁹ nõ de successiuis. vñ totã pfectionẽ suã hz sil'r in istãti q̃ tota sil'r in vnũ actũ põt effluere: qz act⁹ sunt sil'es hitib⁹: vt dr in z°. ethic. Et sic qõ futurũ est nõ é de itegritate vel essentia ipsi⁹. vñ cũ pnĩa sit vtus: t fm q est sacrm nõ se extẽdat vltra actũ vtutis: nõ erit de itegritate pnĩe eẽntiali futuri ꝫtinuatio nisi vt fit in ꝓposito: t iõ põt eẽ va pnĩa: t tñ ab ea postmodũ aligs excidet. ¶ Ad p'm g dõm: q sic offensa habuit ifinitatẽ: ita ẽt t vnus ꝫtritiõis actus hz quãdã ifinitatẽ: tuz ex vtute gr̃e q̃ dat opib⁹ ifinitũ valorẽ: vt. s. p ea hõ ifinitũ bonũ mereat: tũ ex merito xpi qõ opat in oĩb⁹ sacr̃is t in oĩb⁹ meritis nr̃is. ¶ Ad z'm dõz: q nec pnĩa nec aliq̃ vtus agit de necitate: sz ex libertate arbitrij: t iõ q̃uis pnĩa sit fortior q̃ pctñ: t p ĩ possit pctñ expellere: tñ hõ pnie virtutẽ hñs põt sponte se pctõ subycere. ¶ Ad z'm dõz: q aliqñ hõ vincit a debiliori q fortiorẽ vincit: qz nõ tãtã curaz adhibz: t sil'r penitẽs pp negligẽtiã a pctõ nondũ cõmisso liberat⁹ vincit q p pnĩaz a pctõ cõmisso liberatus fuit.

¶ Ad. z. q. dõz: q gaudiũ t tristitia fm genus sunt ꝫria: nõ tamẽ q̃libz gaudiũ cuilibz tristitie opponit: sz ei q̃ est de eodẽ. Si aũt de ꝫrys sunt vl' de diuersis: vnũ põt eẽ cãa alterius vel mãle ad ipm q enĩ de pñtia gaudet coipso segt q de absentia tristat. sil'r etiã qñ de aliquo tristari est nobis vtile vel decẽs: tristitia põt esse mã gaudy. Si g gaudiũ t tristitia directe ꝫria accipiant: sic nõ possunt simul esse in eodẽ fm idẽ: si aũt sint de diuersis vel ꝫrys: sic qdẽ q̃tuz ad cãz suã possunt simul esse: qz põt esse volũtas de vno t volũtas de altero: t sil'r si vnũ sit rõ alterius: sz quãtũ ad sensuz qui regit in vtroq; qz gaudiũ nõ est sine p/ceptione ꝫueniẽtis: neq; tristitia sine perceptiõe nociui: impossibile est q vtrũq; simul itese isint: qz aĩa qñ itese occupatur circa vnũ retrahit ab altero: sz impfecte possunt eẽ simul: ita tamẽ q vnũ nũc sit pfectius t aliud postmodũ. dolor aũt q est in pnĩa est de pctõ ꝫmisso. vñ sil'r cũ hoc nõ põt eẽ gaudiũ de eodẽ: sz põt esse gaudiũ de spe venie quã p dolorẽ ꝫcipit: vel etiaz hocipso q in exhibẽdo dolorẽ p pctis cõmissis facit qõ dz: t iõ detestatio pcti cõmissi que est cã doloris t volũtas detestandi q̃ est cã gaudy sunt simul: volẽs enim detestat: t qz vnũ est rõ alterius: iõ aĩa ad vtrũq; ꝫuerti põt simul: inq̃tuz ex eis quodãmõ fit vnũ. qñ aũt ex aligb⁹ duob⁹ fit vnũ: vnũ est vt mãle: t alterꝝ vt formale: t iõ aĩa ad vnũ illorꝝ ꝫuertit p pus: t ad alterũ p posterius: t pp hoc nõ põt ĩesse vtrũq; fz sui ꝫpletã rõnẽ: sz qñz vnũ qñz alterũ: qñ enĩ plene ꝫuertit ad spez venie vel ad decẽtiã doloris: tũc gaudiũ est ꝓncipaliter: t dolor de pctõ ex ꝫnti: qñ aũt ꝓncipal'r cõuertit ad pctñ cõmissum: sz tẽ ẽ cõtrio. ¶ Ad p'm g dõm: q dolor de pctõ t gaudiuz de dolore nõ sunt affectiões ꝫrie vt dictũ est. ¶ Ad scdz dõm: q obm gaudy est aligd cõueniẽs: sz obm tristitie est ꝫrium nociuũ. vnde dolor de quo gs gaudet nõ est ꝫrius gaudẽti sz ꝫueniẽs: sz gaudiũ de q̃ gs dolet ẽ ꝫriũ dolẽti: t iõ sil'r cũ gs gaudet nõ põt eẽ dolor de gaudio fz idẽ: sz sil'r cũ gs dolet põt eẽ gaudiũ de illo. ¶ Ad z'm dõz sic ad p'm. ¶ Ad z'am qõnez dõm: q erroneũ est dicere q pnĩa nõ possit iterari: t mĩe diuine ꝫriuz. Cã aũt q̃re iterat cũ baptismus nõ itereť ẽ q̃drupleꝝ. Pria ẽ: qz pnĩa nõ ipz imit character sic baptismi⁹: character enim z indelebilis ẽ. Scda qz baptisma ẽ ꝫ morbũ non iterabile. s. originale pctñ: pnĩa aũt ꝫactuale pctñ qõ iterat. Tertia cã ẽ: qz baptism⁹ hz totã efficaciã a passione xpi sine actu nr̃o: t iõ qz passio est vna tñ: t baptism⁹ vnus: sz pnĩa etiã regrit actuz nr̃m: vt ꝓpus dictũ est: t iõ rõne eius iterationẽ suscipit. Quarta qz baptismus est generatio spiritualis: sed pnĩa est quedã satisfactio ad pmũ. ¶ Ad z'm dõz q sicut iustus dr̃s sume iustitiã diligit: ita sume pctñ odit: t ita q̃tũ ex ipso est patrem est ipsuz destruere semp: dũmõ ex pte hoĩs nõ remaneat q pnĩaz negligit vl' ꝺtenit. Nec obstat q qdã ex B sumũt occasionẽ delinquẽdi: qz ex ꝫrio sumeret occasionẽ desperandi: qõ eẽt graui⁹. ¶ Ad z'm dõz q q̃uis nõ sit scriptuz q idẽ infirm⁹ frequẽti⁹ a dño sit curat⁹: tñ nec ẽt factum negat. t ꝓterea hoc oculata fide videm⁹ q frequẽter homines infirmant: t diuina vtute q̃ oia restaurat curant.

Ad quintuz sic ꝓcedit. videt q nõ debeat aliq̃ licet sacerdoti ẽt metu pctñ alicui⁹ cõfiteri quãticunq; publicũ: sz p pnĩaz solẽnẽ publicat pctñ. g nõ dz soleniçari: qz non ri. ¶ P. iudiciũ dz eẽ fz ꝺditione fori: sz pnĩa ẽ qdã iudiciũ: qõ in foro occulto agit. g nõ dz publicari siue soleniçari. ¶ P. pnĩa oẽs defect⁹ reuocat ad pfectũ: vt Amb. dic. sz soleniçatio fac ꝫriũ: qz penitẽtẽ i multis defectib⁹ inuenit. nõ. n. laycus põt post solẽnẽ pnĩaz ad clericatũ pmouer: nec clericus ad supiorẽ ordinẽ. g pnĩa nõ est soleniçãda. ¶ Sz ꝫ. pnĩa est qdã sacrm: sz in quolibz sacro qdã soleniçãda. nitas adhibet. g t in pnĩa adhiberi dz. ¶ P. medicina dz rñdere morbo: sz pctñ qñq; est publicũ qõ multos ad ex/emplũ peccãdi trahit. g t pnĩa q̃ est medicina ei⁹ dz eẽ solenis t publica qua multi edificentur.

¶ Ulterius videt q solẽnis pnĩa iterari possit. sacra enim q̃ caracterẽ nõ ipz imũt cũ sua solẽnitate iteranť: sic eucharistia: t extrema vnctio: t hz. sz pnĩa ñ impmit caracterẽ. g cũ sua solẽnitate dz iterari. ¶ P. pnĩa soleniçat pp gravitatẽ t manifestationẽ pcti: sz post pactã pnĩaz cõtingit sil'ia pctã cõmittere vel etiã graviora. g solẽnis pnĩa iterari debet adhiberi. ¶ Sz ꝫ. penitẽtia solẽnis significat ecclesiã pmi hoĩs de paradiso: sed hec tñ semel est facta. ergo t penitentia solẽnis tñ semel dz fieri.

¶ Ulteri⁹ queriť de ritu solẽnis pnie: t videt q mulieribus nõ sit iponẽda: qz vir cui iponit solẽnis pnĩa dz cõmabycere: sz hoc nõ ꝓpetit mulieri: vt p z. i. Lor. i. g nõ debz agere solẽnẽ pnĩaz. ¶ Itẽ videt q clericis sit iponẽda: qz imponit pp gravitatẽ delicti: sz idẽ pctñ grauⁱ⁹ est in clerico q̃ in layco. g magis dz iponi clerico q̃ layco. ¶ Itez videt q a quolibet sacerdote possit iponi: qz absoluere in foro penitẽtiali est ei⁹ q hz claues: sz simplex sacerdos hz claues. g põt eẽ minister huius penitẽtie.

¶ Rñdeo dõm ad pmã. q. q aliq̃ pnĩa dz eẽ publica t solẽnis pp q̃ttuor. p vt pctñ publicũ publicã habeat medicinã. z° qz maxima ꝺfusiõe in hoc mũdo etiã est dign⁹ qui

grauissimū sceleris cōmisit. 3°: vt sit alijs ad terrorez. 4°: vt sit ad exemplū penitēdi: ne desperēt q in grauibus pctis detinētur. ¶ Ad pmū g dōm: q sacerdos nō reuelat confessionē talez pniaz iniūgēdo: q̄uis suspitio oriat illū alicuius enormis pctī cōmisisse: nō enī culpa p certo scitur nisi ex pena: qz q̄cz aliqs pniam p alio facit: sic legit in vitis patrū de quodā q vt sociū suū ad pniaz puocaret ipse cū eo pniam egit. si aūt sit pctī publicū ipse penitēs exequēdo pniaz confessionē a se fcām manifestat. ¶ Ad scōz dōm: q pnia solēnis q̄tū ad iniūctionē nō exigit forū occultū: qz sic occulte quis confiteř ita occulta ei pnia iniūgitur: sed executio exigit forū occultuz: z p nō est icōueniēs. ¶ Ad tertiū dz: q pnia q̄uis reuocet oēs defectus restituēdo in pristinā gram: nō tamē restituit in pristinā dignitatē: et ideo etiā mulieres post pactaz pniaz de fornicatione nō vere publicā pniam peccatoz nō redit ad hāc dignitatē vt possint ad clericatū assumi: z eps talē ordinās ptāte ordinādi dr: nisi forte necitas ecclie exposcat aut consuetudo: sacros ordines. primo ppter dignitatē ordinū istoz. scōo ppter timorē recidiui. 3°: pp scādalū vitādū: qō posset in populo oriri ex memoria pcedētiū pctōz. 4°: quia non bēret frontē alios corrigēdi cū pctī eius fuerit publicū.

¶ Ad scdam q̄stionē dōm: q solēnis pnia iterari non dz p ter tria. primo ne ex iteratione vilescat. z°: ppter significationē: qz est figura expulsionis hois de paradiso q̄ est semel tātū facta. 3°: qz solēniçatio ē q̄si q̄dā pfessio ppetuo penitētiā seruādi: z ideo iteratio solēnitati resistit: si tñ postea ei iniungēda nō ē. ¶ Ad pmū g dōz: q in illis sacramētis in q̄bus solēnitas iterař: iteratio solēnitati nō repugnat: vt ē i ppōsito: z ideo nō ē sile. ¶ Ad scōz dōm: q q̄dtuis rōne criminis deberet sibi eadē pnia: tamen solēnitatis iteratio non ppetit ppter p̄dcās causas.

¶ Ad tertiā q̄stionē dōm: q ois solēnis pnia est publica: sz nō quelibet pnia enī solēnis hoc modo fit. In capite q̄dragesime tales penitētes pūtāt se cū psbyteris suis ep̄o ciuitatis q̄ fozes ecclie: sacco iduti: nudis pedib⁹: vultib⁹ demissis: coma deposita: z eis in ecclia introductis eps cuz oī clero septez psalmos penitētiales dicit: z postmodum eis manū ponit: aquaz bñdictam spargit: z cinerē capitibus imponit: cilicio colla eoz opit: z denūciat eis lachrymabiliter q sicut Adam eiectus est a paradiso: ita ipsi de ecclesia ejciūtur: z iubet ministris vt eos ab ecclia pellant: clero eos persequēte cum hoc rīsorio. In cena aūt dñi quolibet āno a suis p̄byteris in ecclīam reducūtur: z erunt ibi vsq̄ ad octauas pasche: ita tamē q vsq̄ aditus ecclie est eis iterdictus. vltima autē recōciliatio ep̄o reseruař ad quē solū spectat solēnis pnie ipositio. Potest aūt iponi viris z mulierib⁹ sz nō clericis pp scandalū: nō aūt talis pnia dz ponī nisi p pctō q̄ totaz cōmouerit vbē. Publica aūt z nō solēnis q̄ in facie ecclie fit: sz non cū solēnitate p̄dcā: sicut pegrinatio per mūduz cū baculo cubitali: z hec p̄t iterari z a simplici sacerdote iniūcta: z p̄t etiā clerico ponī: q̄cz tamē solēnis ponit publica: z fm hoc auctoritates q̄daz varie loquūtur de solēni.

¶ Ad pmū g dōm: q mulier bz comā in signū subiectionis: nō aūt vir: z ideo nō competit vt in penitētia mulieri coma deponatur sic viro. ¶ Ad scōz dōm: q licz in eodem genere peccati clericus plus peccet q̄ laicus: tamen ptuz. vnde nō defertur psone sed ordini. ¶ Ad tertiū dicēdū q magna peccata indigēt maiori cautela ad sui curationez: z ideo iniunctio penitētie solēnis q̄ nō nisi p grauissimis pctis fit soli ep̄o reseruatur.

Nō. II.

Deinde q̄rit de effectu penitentie. Et circa hoc querūtur quinq̄. Primo vtz pnia peccata tollat. Scōo vtz virtutes restituat. Tertio vtruz opera precedētia viuificet. Quarto vtrū p̄dicti effectus sint pnie inq̄tum est virtus vel inq̄tū est sacrm. Quinto vtrū sine pnia possit puenire aliqs pctōr ad salutē.

Ad primum sic p̄ceditur. Videtur q̄ per pniaz non semp peccata tollant. Heb. io. Uolūtarie enim peccātibus nobis post acceptam notitiā veritatis iam nō relinquit hostia pro peccato: sed in penitētia homo se offert hostiam deo. psal. Sacrificiū deo spiritus tribulatus &c. g penitētia peccata eoruz qui plapsi sunt post noticiam veritatis nō delet. ¶ P. Hebr. iz°: super illud. Non inuenit penitētie locum. i. venie locū benedictionis per penitentiam. ergo penitentia nō semper tollit preterita peccata. ¶ P. z. Machab. 9°: dicitur de Antiocho. Orabat scelestus deum a quo non esset misericordiam consecuturus. ergo cū ipse peniteret de malis commissis. videř q̄ nō semp pnia pctā p̄cedētia deleat. ¶ P. pctī cōmissuz est quodāmō infinituz inq̄tū ē offensa dei. sed actus nr̄i sunt finiti. cū ergo finitū nō possit in ifinitū vr q̄ pnia nō possit delere pctī cōmissuz. ¶ Sed cōtra. Auc. 5. Nō veni vocare iustos sed pctōres ad pniaz. sz inutilis esset ista vocatio penitētib⁹: nisi veniā de pctō largireř. ergo pnia pctā delet. ¶ P. maior ē mia dei q̄ inigtas hois. vñ reprehendit ille qui dixit. Maior ē inigtas mea q̄ vt veniaz merear: sz penitētia mificordie dei initiř. ergo omnia peccata q̄tucunq̄ sint delet.

¶ Ulterius videř q̄ etiā totaliter reatū tollat. bonū. n. ē efficacius ad agēdū q̄ malū: qz malū nō agit nisi vtute boni: vt Dio. dicit. sz per vnū actū pcti hō z culpā z reatū incurrit. ergo z p actū contritōis z a culpa z reatu absoluitur. ¶ P. de⁹ nō plus exigit in pena q̄ erat in culpa: sz maior dolor est in contritōe de pctō q̄ fuerit in peccādo delectatio: qz quātitas doloris de pctō ē ex quātitatē amoris dei: qui ē maior q̄ oīs cupiditas rei tpalis: vt dicit glo. sup illud. Dilexi mādata tua sup aurū &c. ergo nō exigit p pctō aliā penā q̄ illā que ē in contritione: z sic pnia a toto reatu absoluit. ¶ P. magis valet ad remouēdū pctī pena p pnia adiūcta aliene q̄ aliena pena tñ: sz in baptismo nō ē aliq̄ pena p̄pa: sz tñ vtute pene xp̄i oīa pcta delet: z q̄tū ad culpā: z q̄tū ad reatū. ergo z pnia in qua cum pena xp̄i adiungit pena p̄pa tot⁹ reat⁹ auferri dz. ¶ Sz cōtra. pena nō iniungit nisi ei qui est debitor pene: sed penitēti iniungit pena aliq̄ satisfactoria. ergo adhuc ē debitor pene: z sic nō est a toto reatu p pniaz liberat⁹. ¶ P. p pniaz nō auferř illud qō ē ad expedimētū z ad pfectū: sz pena remanens satisfactoria est ad pfectū vtutū. g p pniaz nō tollitur.

¶ Ulterius videř q̄ p pniaz etiā relicte pcti actualis tollātur: sicut p̄nitas ad malū: habitudo z hō: qz in gñatiōe naturali nō solū tollit forma substantialis: sed etiā dispōnes ad formā illā: sed gra que p pniaz datur est potētior q̄ forma nālis. ergo nō solum tollit culpaz: sed etiam hōi reliquas que sunt dispō ad culpā. ¶ P. sicut gra ē in eētia aīe: ita vt⁹ in potētia: sz pnia restituit gram z vtutes: vt dr. ergo sic p gratiā auferř culpā ab aīa ipsa: ita z vtutes auferř reliquas a potētys. ¶ Sz cōtra. baptism⁹ est efficacior ad remouēdū pctī q̄ pnia: sz bapmo nō remouet pcti reliquas. g nec pnia.

¶ Rñdeo dōm ad pmā qōnē q pnia pōt cōsiderari inq̄tū est sacrm: z inq̄tū ē vtus: z vtroq̄ mō ad remissionē peccatoz aliquo modo operař: sm enī q est noue legis sacramētū gra in ea datur ad defectū illū sanādū cōtra q̄ inducta ē. s. ad dimissionē culpe actualis. Patet etiā ad dimissionē pcti inq̄tū est vtus spālis modo pre alijs vtutibus. Qđ

remissionē peccatoꝝ:qz ſm oēm virtutē formatā ex pte hītus pctā dimittunt rōne gre q cū ea infundit:ſz B est formaliꝛ remittere:ſz pnia ex rōne sui actus hz q p eaz pctā dimittant:ſm q pctā cōmissa sunt mā actus ei⁹:cū enim pctm ex B remitti dicat vel retineri:q hz rōnē offense illud qđ offensaz aufert pctm tollit.cū aūt offensa inq̄ntuz hꝫ fit ieq̄litas q̄daz qua vn⁹ alij subtraxit:qđ debitū erat actui illius vtutis pctm remittit que iequalitatez pdcām ad equalitatē reducit:hoc aūt fac pnia vt ex dcis pz:que in recompēsatione diuine offense spūz deo ꝯtribulatū offert: t ideo pnie ēt ex pte act⁹ sui ꝓpetit pctm tollere:t B ē efficiēter t n solū formaliꝛ p pniaz pctā dimitti. ¶ Ad ꝑmuz g̃ dōz:q apls logt ibi de hostia q vlr p pctis totius mūdi oblata est.s.xp̃o q ē vnica t singularis:nec iterum p pctis delēdis offerr:ſz vnica sua oblatione valet ad hoc q per pniaz t alia sacra oia pctā possint dimitti. ¶ Ad zm dōz.q ideo Esau de q apls logt locū venie n iuenit:qz n vere penituit t si lachrymas exteri⁹ emiserit:qđ pz ex B q dixit. Ueniet dies luct⁹ p̃ris mei t occidā Jacob frēz meū. ¶ Et silr dōz ad zm de Antiocho q ve n penituit iteri⁹ q̄uis exteri⁹ vba pnie pferret:magis pp ifirmitatez corpis q̄ pp offensaz dei vitādā. ¶ Ad q̄rtū dōz:q offensa infinita est ex pte auersionis:ſz n ex pte ꝓuersionis:t silr ēt act⁹ pnie hz ifinitatē ex pte gre q ē dei silitudo:t i vtute diuine mie operās q infinita ē:q̄uis ex pte act⁹ nri sit finita. Hz etiaz efficaciā ex virtute passionis xpi q infiniti valoris quodāmodo est inq̄ntum fuit passio dei t hominis.

¶ Ad scōaz qōnē dōz:q ſm ph̃m in 7o ethi.tam iustitia q̄ amicitia in eq̄litate q̄dā ꝓsistit.q q aliquē offendit ꝺ eq̄litatē amicitie peccat inq̄ntū effectū debitū nō impedit:t ꝺ eq̄litatē iustitie inq̄ntū rē debitā subtrahit.Et sic hec duo in offensa qñq diuidunt:ita etiā in recōpensatiōe sepantur:sicut qñ pena p violētiā offendēti iferr fit recōpensatio q̄ntū ad iustitiā:ſz nō q̄ntū ad amicitiā.silr qñ offendēs offensuz verbis placat nōdū re subtracta restituta:fit recōpēsatio amicitie:ſz nō iustitie.pctōr q p affectū pctī amicitiam dei violauit:t p inobedientiā diuine legis honorē debitū deo subtraxit:t ex p amittit graz t icurrit offensam: ex z⁹ meret penā vt ab eo q p inobedientiā subtraxit subtrahat p penā:t B pene meritū reat⁹ dr:t iō p pniam q̄ bō se deo supponit pctā pterita detestādo cū emēdatiōis ꝓpositō:remittit qdē pctm q̄ntū ad offensaz:ſz nō oz q remittat q̄ntū ad totū reatū nisi pena iā soluta:t sic p pniaz nō sil cū culpe dimissiōe tot⁹ ēt reat⁹ dimittit. ¶ Ad ꝑm g̃ dicēdū:q sic qđ ē pfectū ē efficaci⁹ ad agēdū q̄ ipfectū:ita qđ ē pfectū ē difficili⁹ ad fiendū. vñ sic bonū ē efficacius ad agēdū q̄ malū:ita difficili⁹ ē ad ꝓstituēdū q̄ malū. Jn B g efficacior apparz actio boni q̄ actio mali:qz actio mali nūq̄ termiat ad malū qđ nō hz admixtū bonū:ſz actio boni termiat ad bonū qñq cui nō admiscet malū:nō tn oz q si aliqđ malū p vnū actū malū icurrit q p vnū actū bonū opposita bona reparent. ¶ Ad zm dōz: q ꝑz pB in 5o ethi.in recōpēsatiōe iniurie iustitia cōmutatiua nō semper eq̄lez q̄titatē absolute in pena ifert ei q in culpa fuit. nō eni si aliqs pcussit ꝓncipē oz ipz solū repcuti: ſz ēt q̄ui⁹ puniri:ifert tn eq̄lē penā hita p̃us compatiōe ad pſonā in quā culpa cōmissa fuit.Et iō cū p pniaz hō de seipso iustitiā deo faciat:nō suffic tātus dolor in pnia q̄nta fuit delectatio i culpa:qz illa delectatio in iniuriā dei fuit inq̄ntuz ho ptermissio hō ōlectatōi se subdidit ad peccādū. ¶ Ad zm dōz q bapm⁹ ē spūalis regnātio: t qz nō pōt eē gnātio vni⁹ nisi p corruptiōez alteri⁹:iō oz q i bap⁹ gcqd ad pcedētē vitā ptinebat totuz aboleat.s. t culpa t reat⁹:nisi sit defectus ex pte recipiētis:ſz pnia nō ē regeneratio ſz magis repatio vite p̃us hite:t iō nō est silis rō.

¶ Ad.4.q.dōz:q sic pnia nō tollit totaliꝛ reatū p quēlibz actū ꝺmissuz p̃mū:ſz tūc tollit qñ ad ꝑfectū ꝓducit ſm oēs pnie ptes:ita ēt nō oz q p p̃mū pnie actū oēs defect⁹ ex pctō actuali ꝺsecutos q dr relige repent:ſz pnia iā pfecta q̄ntū ad oēs sui ptes.t relige etiā tollunt pctī actuales. ¶ Ad p̃m g̃ dōz:q pnia nō ꝺpatur gnātiōi ſz magis satisfactiōi:qz p pniam hoi nō dat noua vita:ſz in pristinā vitā repatur:in sanatiōe aūt hoc videm⁹ accidere q sanitate restituta adhuc relige aliq mōbi manēt añ pfcē sanitatis restitutionē:ita ēt añ ꝓpletā pnie relige actualis pctī manēt. ¶ Ad zm dōz:q pctm p actū potētiaꝝ cōmissuz est:t iō in ipsis potentys ꝓpter ꝓuationē virtutū aliq etiā defectus ex peccato causant:sed nō in essentia aie ꝓpter defectum gre:t iō nō opz q si per aduētum gre ad essentiā aie macula que nihil aliud erat q̄ gre ꝓuatio tollit q etiaz potentys omnes aliq defectus tollant.

Ad secundum sic ꝓcedit. Uident q per pniam virtutes non restituant: virtutes enim de quibus loquimur nō causant ex actibus nostris:qz ſz Aug.deus eas in nobis fine nobis opat:ſz pnia ī actu nr̄o ꝓsistit.g p pniaz vtutes nō restituunt: virtutes nihil restituit vtutē nisi qđ est cā virtutis:sic restituētia sanitatem sunt cā sanitatis:sed pnia nō est causa oiuz aliaruz vtutū:alis eēt nobilior alijs vtutib⁹:qz cā pmicet effectui ergo pnia nō restituit vtutes. ¶ ℘.qđ nō est nō pōt aliqd restituere:qđ habet nō pōt restituī:sicut neq̄ qđ est fieri:ſz pnia nō p̃us q̄ oēs vtutes habet:qz oēs vtutes simul infundunt.g nō pōt pnia vtutes restituere. ¶ ℘. habitus vtutis nō manet cū habitu vitⁱ:qz ꝺzia nō sūt simul i eodē:ſz post ꝓtritionē adhuc manet hitus vitⁱ:qđ pz ex ictionē ad p̃stinos act⁹.g pnia nō statim oēs vtutes restituit. ¶ ℘.nullus hz vtutē nisi q sine difficultate t cū delectatiōe opat ea que sunt vtutis:ſz post p̃mā ꝓtritionē ēt si sit va:adhuc remanet difficultas ad opa vtutis agēda. g vtutes p p̃mū actū pnie nō restituunt. ¶ Sed ꝺ est qđ Ambro.dicit.q pnia res optima est q oēs defect⁹ reuocat ad pfectū. sed B nō eēt nisi vtutes amissas restitueret ergo p pniaz vtutes restituunt. ¶ ℘.effect⁹ pnie est iustificatio:vt infra dicet:sed iustitia gnalis ex qua aliqs iustificari dicit oēs vtutes includit:vt dicit glo. sup illud psal. Feci iudiciū t iusticiā.g oēs vtutes p pniam restaurant. ¶ ℘.nō remittit pctm sine gra:ſz p pniaz pctm dimittit. ergo gra restituit.ſz sil cū gra oēs vtutes infundunt.g pnitētia omnes virtutes restituit.

¶ Rūdeo dōz q gra t vtutes in aia causant ex influētia diuini lumīs:q qdē ifluētia ipedit p pctm:qđ aiaz a deo auertit:sicut nubes interposita iter nos t solē radiū eius a nobis ꝓhibet.vñ dr Esaie.59.Pctā nostra diuiserūt inter nos t deū nostrū:t qz p pniaz pctā dimittunt:vt dictū est in ℘.pnie actu q̄ntū ad offensaz:iō sicut vēt⁹ auferēs nubē nobis lumē solis restituit:ita pnia tanq̄ remouēs ꝓhibens graz gratū facientē:t oēs virtutes nobis restituit. ¶ Ad p̃mū g̃ dōz q solus de⁹ est p se cā gre t vtutū infusarū in nobis.sed nihil ꝓhibet etiā act⁹ nostros eē causas ptialis inq̄ntū ꝓhibēt fictionē:t hoc mō p pniaz vtutes restituunt. ¶ Ad zm dōz q cā p accns nō oz q sit nobilior effectu:ſz solū cā per se.pniaz aūt cāz p accns posuim⁹ q sicut in codē istāti in quo obstaculū luminis p remotiōis:ita in codē istāti in quo est act⁹ pnie pctm auferr:t vtus restituit:t tn nihil ꝓhibet p pniaz vtutes restitui. ¶ Ad 4m dōm q sicut in.3.li. distinc.33.dictus est: virt⁹ infusa t acqsita nō sunt eiusdē spēi. vñ cū habit⁹ ex frequētia operū pctī gnat⁹ virtuti acqsite ꝺzius sit:nō ꝺveniat directe vtuti ifuse:q hz oppōnez ad pctū ex pte illa

qua est offensa dei: vñ nō oz q̄ statiz vtutib⁹ ifusis resti-
tutis hitus vitio⁊ totalr tollant̄:q̄uis ipediant̄ ⁊ etiā di
minuant̄. ¶ Ad 5m doz:q̄ facilitas opandi opa vtutū pōt
eē ex duob⁹.s.ex ꝺsuetudie p̄cedēte:⁊ hāc facilitatē nō tri
buit ꝝ⁹ ifusa stati in sui p̄n⁹:⁊ ite⁊ ex forti ībesiōe ad obz
vtutis:⁊ hāc ē iuenire ī vtute ifusa stati in sui p̄ncipio.

Ad tertium sic ꝓcedit. Uideť q̄ p pniam ēt bo-
na opa p̄us in statu pctī moztalis fcā
ad vitā reputen̄:dic̄.n. Adamāti⁹ s̄ Josue. Sūt in eccl'ia
credētes gdaz ⁊ acgescētes diuinis p̄ceptis erga ꝺeos dei
religiosi ⁊ officiosi ⁊ ad oznatū eccl'ie vel ministeriū satis
pmpti:sz ī uersatiōe ꝓ̄pa obscenis vitys inuoluti:nec oīo
deponētes veterē boiez cū actib⁹ suis:nihil adhibēt emē-
dationis mo⁊ ⁊ inouatōis. Jn istis g̃ xp̃s salutē ꝺcedit: sed
quādā īsanie notā nō euadēt:sz magis vī q̄ eis q p pniam
emēdationē adhibēt:illa opa bona valeāt ad salutē. g̃ pe-
nitētia ope sine caritate fcā vinificat ad salutē. ¶ P̄. pl's
appropinq̄t charitati ⁊ gr̃e bonū ex genere ⁊ bonū vtutis
moralis q̄ bonū nāle:sz gr̃a sequēs p pniam restituta nā-
tia p̄fic̄:⁊ fm quosdā ipsa nālia gratuita fiūt. g̃ ml'to forti⁹
bona ex gr̃e vel ex circūstātia:aut ēt actus vtutis acqsite
sine charitate fcā p pniam vinificant̄ vt ꝓsint ad vitam.
¶ P̄. remota cā remouet̄ effect⁹:sz cā q̄re illa opa nō va
leāt ad vitā erat charitatis ōfect⁹ ⁊ gr̃e. g̃ cū pnia caritatē
⁊ gr̃az ⁊ oēs vtutes restituat:etiā opa bona sine charitate
fcā vinificabit. ¶ Sz ꝺ. A ñ viuo nō gñať aligd viuū vel
bñs potētiā ad vitā:sz bō sine charitate nō viuit spūali vi
ta. g̃ ñ pōt aliq̄d op⁹ facere spūal'r viuū:sz ē moztuū ñ bñs
potētiā ad vitā:⁊ ita nō ē vinificabile. ¶ P̄. Oia vinifica
bilia fūt aliq̄ mō meritoria:q⁊ ad mīn⁹ in potētia: si g̃ opa
ex charitatē fcā possent aliquo⁹ vinificari:aligs sine chari
tate posset aliquo mō mereri vitā eternā:q̄ falsuz est.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ opa in charitate fcā p pctīn sequēs mozti-
ficari nō pñt:q⁊ q̄ nō ē nō pōt moztificari:sz opa q̄ ī chari
tate fcā fuerāt trāseūt ⁊ post pctīn sequēs non sunt.g̃ non
pñt moztificari. ¶ P̄. pena nō ꝺz excedere culpā: sz ī aliq̄
g multa bona fac̄ ex maxia charitate pena culpā excede-
ret:si p vnū pctīn moztale paruū forte ex surreptiōe fcm
oia bona p̄cedētia pderet. g̃ pctīn sequēs non moztificat
oia bona p̄us in charitate fcā. ¶ P̄. illō q̄ ē moztuū non
pōt actū vite bre respectu alic⁹:sz opa in charitate fcā ēt
post pctīn faciētis actū vite bñt in alys scis. vñ dr Apoc.
2°. vn⁹ alteri⁹ cozonā accipe. g̃ pctīn sequēs bona p̄ceden-
tia ñ moztificat. ¶ Sz ꝺ ē:q̄ dr Eçech. 18°. Si auerterit
se iustus a iustitia sua:oīuz q̄ opatus ē nō recordabor am-
plius. ¶ P̄. vita operū ex vita operātis depēdet:sz p pec-
catū moztale ille q p̄ius opa fecerat in charitate moztifi
cat. g̃ ⁊ opa ab ipso fcā moztificant̄.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ opa moztificata p pctīn:p pniaz nō vinifi
cent̄. Dug. de san. vic. dic̄.q⁊ nemo ꝺz ī spe correctōis pec
care:q⁊ q̄ semel amittit ipm ampli⁹ nō recupať: sz opa ī
charitate fcā sunt p pctīn amissa vt dcīn ē. g̃ ñ pñt ampli⁹
p pniaz recupari. ¶ P̄. nihil vinificat nisi q̄ natū ē bre
vitā:sz vita nō ē operū sz opa faciētis. g̃ opa nō pñt vinifi
cari p pniaz. ¶ P̄. q̄ nō ē nō pōt vinificari: sz opa morti-
ficata nō sunt. g̃ nō pñt vinificari p pniam. ¶ P̄. illō q̄
mozit nō solū cadit a vita sz ēt a potentia vite: q⁊ p̄ncipia
vite corrūpunt̄ sine q̄b⁹ nō ē potētia ad vitā: sz opa p̄ece-
dētia in charitate fcā sunt p pctīn sequens moztificata. g̃
nō manet in eis potētia ad vitā:⁊ sic nō pñt iterū vinifica
ri. ¶ Sz ꝺ. Jobel. 2°. sup illud. Reddā vobis. dic̄ glo. nō
patiar pire vbertatē quā cū pturbationib⁹ aī amisistis:sz
vbertas illa fuit multitudo bonoꝝ operū. g̃ illa p pniam
restituunt̄. ¶ P̄. pnia reuocat oēs defect⁹ ad pfectuz vt
dcīn ē:sz ℔ nō ēet nisi opa mōtificata restitueret ad vitā.
ergo per pniam vinificant̄.

¶ Rñ. dōz ad p̄m. q. q⁊ pnia de rōne sui ordinať ad remo-
tionē mali. vñ q⁊ aliq̄ bona p pniaz restituunt ℔ nō ē nisi
p accñs ic̄tū remouet. ꝓhibēs: vt dcīn ē. cā aūt q̄ ē remo
uēs ꝓhibēs exigit cāz p se aliquā respectu effect⁹ cui⁹ ipa
ē cā p accñs. vinificatiōis aūt opeꝝ exī charitatē fcōꝝ nō
pōt poni aliq̄ cā p se:q⁊ vita operū ex vita operātis depen
det:⁊ iō a gr̃a vel charitate bñt opa q⁊ viuant: gr̃a aūt vel
charitas quā pnia restituit nō pōt opib⁹ p̄cedētib⁹ vitā cō
ferre:q⁊ hīt⁹ nō formať actū nisi q ab eo ꝓcedit:⁊ ita pz q⁊
p pniam opa exī charitatē fcā vinificari ñ pñt. ¶ Ad p̄m q̄
dōz:q⁊ sic Jsiō. ꝺba Adamāty ibidē exponere vī: p salutē
itellr signū salutis q̄ ēt pctōres in sacris suscipiunt. Uel
dicēdū q⁊ ꝓcedit eis salutē in spe:sz non in re. ¶ Ad scām
dōm:q⁊ potētie nāles sunt magis ꝓpinque charitati ⁊ gr̃e
c̄tū ad rē c̄ act⁹ vtutū acqsitarū inc̄tū sunt subm gr̃e ⁊
charitatis:sz c̄tū ad sil'itudinē spēi manifestū est q⁊ ē ecō
trario. Et ꝓterea potētie nāles manēt:nō aūt act⁹ pcti. vñ
illi q dicebāt nālia fieri gratuita:nō itelligebāt c̄tum ad
actus qui transeunt:sz quo ad potētias ⁊ habitus qui ma-
nēt. ¶ Ad tertiū dōm:q⁊ causa quare opera illa sunt moz
tua est:q⁊ non sunt a charitate elicita:⁊ ideo causa moztis
ab eis non tollit̄ per pniam vt dcīn est.

¶ Ad. z. q. dōm q⁊ illud ꝓ̄pe viuere appet q⁊ ex se aliques
motū hz:⁊ inde vite nomē ꝓ̄pe ad illa oia trahit̄ q̄ ex se
bñt opationē aliquā sine aliquo p̄ncipio exī: sic̄ q̄ ītelligūt
⁊ sentiūt: vel mouent̄: vel appetūt: vel nutriūt. Et ide ē q⁊
nomē vite trāsumit̄ ad oia illa q̄ bñt debitā opationē vī
effectū:⁊ illa que ꝓ̄uant̄ hac dicunt̄ moztua: sicut dicim⁹
aquā viuā q̄ est in īpetu surgēdi. ꝓ̄us aūt effect⁹ humā
noꝝ operū est q⁊ p ea bō ad vltimū finē būane vite pue-
niat. s. btitudinē:⁊ iō illa opa boīs ꝓ̄pe viua dicunt̄ q̄ bo-
minē ad vitā eternā pducere pñt. illa aūt moztua q̄ hoc fa
ciendi ptātē nō bñt: illa aūt moztificata q̄ hāc ptātē ami-
serūt cū ꝓ̄us eā habuerit:⁊ iō opa bona ex caritate facta ī
eo q gratiā hz viua fūt: in eo aūt q gr̃a caret opa nō ex ca-
ritate fcā moztua sunt. opa aūt ꝓ̄us ex caritate fcā in eo q
gr̃az dimittit p pctīn moztificata sunt: q⁊ pctīn sequēs im
pedit q⁊ hō p illa opa nō possit ad vitā ītroduci. ¶ Ad p̄m
ergo dōz q⁊ sicut opa pcti trāseūt actu:sz manēt reatu: ita
opa bona in caritate fcā: c̄tūis actu trāseāt: tñ manēt ī me
rēdo:⁊ fm hoc pñt moztificari. ¶ Ad 2m dōz q⁊ p ingra-
titudinē meret hō accepta bñficia amittere. ⁊ iō p quātū-
cunq⁹ puū pctīn moztale quo hō ꝺco īgrat⁹ de bñficys p-
ceptis fit:oīa bona p̄cedētia pdit quātūcūq⁹ fuerīt ad fru
ctuz vite eterne: nec pp hoc pena culpā excedit. ¶ Ad 3m
dōm q⁊ illud q̄ est in se moztuū nō pōt respectu alterius
actū vite bre:sz accipiēdo viuū metaphorice vt dctīn est:
nihil ꝓhibet q̄ in se viuū ē respectu vni⁹ eē viuū:⁊ respe-
ctu alteri⁹ eē moztuū: q⁊ respectu vni⁹ hz effectū suū: sed
respectu alteri⁹ nō hz ꝓpter indispositionem ipsius: sicut
oculis egris odiosa est lux: que puris est amabilis.

¶ Ad q̄rtā. q. dōm q⁊ opa in caritate facta: vt dictū est ⁊ si
trāseāt actu: manēt tñ c̄tū ad meritū in ꝺei acceptatione
⁊ fm q⁊ sic manēt habēt efficaciā c̄tū in ipsis est īducen-
di faciente ad vitā eternā: sic dicunt̄ viua manere: sed q⁊
hūc effectū in peccatore nō habeāt ē p accñs ꝓpter pctīn
q̄ facit pctōrē indispositū ad pcipiēduz effectū p̄cedētiū
meritoꝝ: nō aūt q⁊ ab ipsis operib⁹ aligd demať: cū ī suo
fieri efficaciā p̄dictā obtinuerīt hocipso q⁊ ex caritate sūt
elicita q⁊ eis sequēs peccatū auferre nō pōt:⁊ ideo remo-
ta indispōne a peccatore p penitētiā opa illa p̄cedētia ef-
fectū suuz in ipso iterū habere incipiunt:⁊ fm hoc vinifi-
cari dicunt̄. Quidā autē dicūt q⁊ nō vinificant̄ per penitē
tiaz sequentē: q⁊ nō manēt vt vinificari possint:sz eadē ra
tione posset dici q⁊ nec eis qui in iustitia pseuerāt ad vitā
p̄cedētia opa valeāt: q⁊ q̄ nō est non pōt aliquid valere.

¶ Ad p^m g dom: q vbū Hugonis est itelligēdū q̄tū ad bona amissa q̄ nūq̄ recupant: qz tps amissuz non recupat: z iō ei^9 iactura est grauissima: vt Seneca dic: nō aūt loquit de bonis mortificatis. ¶ Ad z^m dōz: q opus dr viuū metaphorice inq̄tū hz effectū debitū vt dcm est. ¶ Ad 3^m dō. q q̄tuis nō maneāt: actu manēt tm merito i dina acceptatōe: sic pcā trāseūt actu z manēt reatu. ¶ Ad 4.^m dō. q sic dōz e: opa pus viua n̄ moziūt i se: sz moziunt p accns quo ad istū: z iō remoto illo accīte viuificari dr.

Ad quartum sic pcedit. Videt q pdcī effect^9 nō sint pnie inq̄tū ē vtus: diuersoꝝ enī diuersi sunt effect^9: sz vt^9 z gra differūt: vt in z^o libo di. z6. dcm ē. g cū remittere pctm z alia pdcā q̄ pnie attribuunt sint effect^9 gre: nō erūt effect^9 pnie inq̄tuz ē vtus. ¶ Ꝑ. qđ ꝛuenit pnie inq̄tū ē vt^9 ꝛuenit cuilibz vtuti: sz remittere pctm nō ꝛuenit cuilibz vtuti: qz ad min^9 vtutib^9 acqsitis nō ꝛuenit. g nec pnie ꝛuenit iq̄tū ē vt^9. ¶ Ꝑ. pnia fm q ē vt^9 ꝺ fidez diuidit: sz remissio pctoꝝ ē p virtutē fidei. Act. 15: Fide purificās cōda eoꝝ. g nō ē p pniaz inq̄tū ē vtus. ¶ Ꝑ. pnia alia z alia rōne ē vtus z sacrm: sz remittere pctm ꝛuenit ei inq̄tū ē sacrm: qz sic ē medicia ꝺ morbū pcti ordiata. g nō ꝛpetit ei fm q est vtus. ¶ Ꝑ. pnia iq̄tū delet pctm dr vel ē z^a tabula respcū bapmi: sz bapm^9 liberat a pctō iq̄tū ē sacrm. g, z pnia iq̄tuz ē sacrz nō iq̄tū ē vtus. ¶ Sz ꝺ. pnia ex actu ꝓpo hz q a pctō liberat vt dcm ē: sz ad actū ꝓpziū ꝛpat inq̄tū ē vtus. g iq̄tū ē vtus pctm remittit. ¶ Ꝑ. oppositū tollit p suū oppositū: sz iq̄tū ē virt^9 opponit pctō. g iq̄tū ē vtus tollit peccatū. ¶ Ꝑ. oē pctm ex volūtate ꝓmittit: qz nisi sit voluntariū nō ē pctm: vt Aug. dic. sz ex eisdez cāis aliqō gnāt z corrumpit: vt in z^o ethi. dr. g oz q p volūtē remittat: sz pnia hz rōnem volūtary inq̄tum est virtus. g per eaz inquātum est virtus pctā remittunt.

¶ Rñdeo dōm: q in pctō duo possunt ꝛsiderari. s. ipa ioꝛdinatio q̄ in actu ē: z macula q̄ ex actu ꝺordinato cōsequit in aīa. Et fm hoc pctm dupl^r remittit: qz ex ipsa act^9 inoꝛdinatiōe hō q̄tū in se erat iniuriaz deo faciebat: iō ex pte illa pctm remittit fz q ineq̄litas pdcā iniurie ad equalitatem iusticie reducitur quod facit penitētia inq̄tuz est virt^9 quedā per suum actū vt pus dcm est. Sz ex pte macule pctm remittit p graz q̄ formal^r maculaz tollit: sic albedo nigredinē: z p ons p alias vtutes gra formatas: z qz pnia est talis vtus: iō ēt ipsa formal^r pctm remittit ex pte habitus: z h ē qō qdaz dicūt: q remittit pctm iq̄tū ē gra: nō enī pōt dici gra nisi iq̄tū ē gra ꝼformata vel pp silitudinē effect^9: vt pus dcm ē: sz ex pte ista effectiue pctm tollit: qz graz tribuit sic iducēs albedinē aufert nigredinē: z fm h pnia iq̄tū ē sacrz pctā dimittit: qz sacrz noue legis ē cā instrālis gre: vt in p^a di. dcm ē. ōs aūt remittit sic cā gre efficiēs: z xps hō sic cā meritoria gre: z sacerdos sic mīster ōi z sacroꝝ dispēsatoꝝ: z qz oēs aly effect^9 ꝛsequunt ex pnia iq̄tū pctā remittit vt dcm ē: iō sil^is ē rō de oib^9 alys effectib^9 pnie. ¶ Ad p^m g dom: q nō eodē modo ē effect^9 gre z sacri vt dcm ē. ¶ Ad z^m dom: q nō q̄libz vtus ē gra ꝼformata: nec q̄libz vtus hz actū ordinatū ad pdcām eq̄litatē iter deū z hoiez restituēdā: vt dcm ē: z iō nō oz q q̄libet vtus pctā remittat h. n. pnie ꝛuenit nō iq̄tū ē vt^9 simpl^r: sz inq̄tū ē vtus q̄dā. ¶ Ad 3^m dom: q fides dr purificare coꝛ: eo q p^m motus ad iustificatiōez ē fidei: z ē etiā pnie ꝓncipiū: vñ qō ē pnie ēt fidei attribui pōt. ¶ Ad 4.^m dom: q sic alia rōne pnia est vtus z sacrm: ita z predictus effectus alio mō competit sibi inq̄tum est sacrm: z inquā tū est vtus vt dcm ē. ¶ Ad 5^m dō. q bapm^9 remittit pctm tm vno^9 qz ē tm sacrz: sz pnia plib^9: qz ē vt^9 z sacrm.

Ad quintum sic ꝓceditur. Videtur q sine pnia peccatoꝝ remissione ꝛsequi possit z predictos effectus oēs: z ita nō erit necessaria ad salutē. sup illud psal. Qui seminat in lachrymis. dicit glo. noli eē tristis si assit tibi bona voluntas. vñ metit pax: sz aliquis pōt hre bonā voluntatē sine doloꝛe pnie vel sine actuali cōsideratione peccatoꝝ suoꝝ ꝓteritoꝝ. g pnia nō est peccatoꝛi necessaria ad salutē. ¶ Ꝑ. Luc. 7: sup illud. Dimissa sunt ei peccata multa dicit glo. ardoꝛ charitatis rubigines peccatoꝝ in ea cōsumpsit: sz aligs pōt ꝛuerti in deum ardenter p charitatē sine hoc q cōuertat ad pctā ꝓteriota per pniam. g sine pnia pōt salutē cōsequi post peccatū. ¶ Ꝑ. sicut se hz auersio a deo ad dānationē: ita cōuersio ad deū ad salutē: sz auersio a deo sine oī delectatione pōt esse cā dānationis. g conuersio ad deū sine oī doloꝛe pnie pōt esse cā salutis: z sic idem qō pus. ¶ Ꝑ. motus fidei q precedit pniam posset itantū intendi q sufficiēter disponeret ad gram habendā: sz gra sufficit etiā ad salutez sine operibus. g sine opere pnie peccatoꝛ posset salutē ꝛsequi. ¶ Ꝑ. in vltimo instāti vite posset ifundi gra: sed post vltimū instans nō remaneret aliqō instans vite presentis in quo tantuz pnia pōt esse fructifera. g sine omni actu pnie pōt hō salutē per gram consequi. ¶ Sz ꝛtra est: qđ Aug. dicit in lib^o de penitentia. Nemo sue volūtatis arbiter cōstitutus potest inchoare nouā vitā: nisi peniteat euz vetꝛis vite: sed nullus potest cōsequi salutem nisi in nouitate vite inueniat. ergo sine penitētia nullus saluté cōseq̄t. ¶ Ꝑ. sicut baptism^9 ordinat ꝺ originale pctm: ita penitētia ꝺ actuale: sed nemo pōt ab originali mūdari nisi p baptismū vel susceptū actu vel ꝓposito saltem. ergo nec ab actuali sine pnia. ¶ Ꝑ. ab oībus dr q pnia ē sacrz nēcitatis. sz hoc nō eēt si sine ea posset eē salus. g rē.

¶ Rñdeo. dōm q manēte causa manet effectus. causa autē quare aliquis pua gra per pctm: est ineq̄litas pctoris qua deū offendit. vñ q̄diu ista ineq̄litas ad equalitatem nō reducit. nō pōt pua tio gre cessare: hoc. n. facit pnia per suū actū: vt dictū est supra. vñ sine actu pnie peccatoꝛi salus esse nō pōt. ¶ Ad p^m g dōz: q bona volūtas q̄ ad pcem metēdā sufficiat: sine pnia eē nō pōt: que nō est ad eq̄litatē reducta: z iō rō ex falsis ꝓcedit. ¶ Ad z^m dōz: q silicut iter hoies nō restituit amicitia post offensaz nisi p aliquē de offensa doloꝛē: ita nec caritas post pctm nisi p penitētiā. ¶ Ad 3^m dom: q in auersiōe a deo semp est ꝛuersio ad bonū ꝛmutabile: z illa q̄tuis nō habeat delectationem sensibilē: semp tn hz quādā placētiā volūtatis. z silr oz q cōuersioni ad deū adiungat displicētia: z hic doloꝛ pnia dr. ¶ Ad 4.^m dōz: q motus fidei nunq̄ pōt tātū intendi q gratie cōtinuet nisi pnia mediāte. ¶ Ad 5^m dōz: q forte nō est accipe vltimū instās vite: sed est accipe pzimuz instās mortis: al's inter p̄mū instās vite z p̄mū istās mortis cū sit aliud z aliud instās ēet mediū tēpus: sz supposito q sit vltimū instās vite: tunc in illo codē instāti z gratia infundit z motū pnie hō hēbit: z talis pnia sufficit ad salutē: vt dicit aug. i li. de eccl'iasticis dogmatibus.

Post hec de pnia rē. Videtur q de pnia ante cōfirmationē z eucharistī az debuerit tractari: qz pus est recedere a malo qō ptinet ad pniaz: q̄ pfici in bono qō pertinet ad illa duo sacra. ¶ Et dom: q ꝛfirmatio z eucharistia sunt de p̄ma intētione sanctificatiōis: sz penitētia est de scōa intētiōe: qz si hō nunq̄ a gra baptismali caderet nō indigeret pnia: indigeret tn cōfirmatione z eucharistia. ¶ Est enī pnia interioꝛ rē. Fm hoc etiā videtur q baptism^9 sit virtus: qz etiā est baptismus interioꝛ. i. baptismus flaminis. ¶ Et dom q interioꝛ baptism^9 nō dicit baptismus nisi metaphoꝛice. sed interioꝛ pnia dicit penitētia vere. ¶ Et ꝓterea interioꝛ act^9 nō est de necitate baptismi: al's pueri nō possent baptiçari: sz iteriοꝛ act^9 est

de necessitate penitẽtie. ¶ Nihil ꝓsunt lamẽta ⁊c. B intelligendũ est de illis qui volũtate habituali replicãt: vl̃ intelligẽdũ q̃ nihil ꝓsint ad vitã cõsequẽdaz: q̃z q̃ pseuerauerit vsq̃z in finez hic saluꝰ erit: baptismꝰ tñ rõne characteris quẽ imꝑmit aliqd valet ẽt si bõ fictꝰ accedat. ¶ Pene gratiozi se subycit. hoc itelligẽduz est de illis q̃ exteriꝰ per pniam hypocrisim ꝓtendũt: q̃z simulata equitas ẽ duplex iniquitas: vt Aug. dicit. vel hoc dicit̃ q̃z tollit̃ excusatio ignorãtie vel surreptiõe in eo q̃ peccatũ auertit de eo pecto nõ dic̃ simplicẽ negatiõez pcti: q̃z qui ĩtermittit actũ pcti nõ dr̃ a pctõ cessare. sz cessat̃ a pctõ ꝓprie dr̃ cui pctm̃ dimittere ĩtẽdit: ⁊ hec ẽ vera pnia. ¶ Nũ emẽdatiõis ꝓpositõ ⁊c. Sz ꝯ: vniꝰ hitus vnus ẽ actus. hic aũt ponunt̃ 4. actus pnie. s. ꝓpositũ emẽdatiõis: plãgere peccata ꝑterita ⁊ odire: ⁊ itez̃ nolle vlteriꝰ ꝓmittere. ¶ Et dicẽdũ q̃ ista quattuoꝛ se ꝓsequunt̃ in pnia: ⁊ iõ quasi pro vno actu cõputant̃: q̃z sic amoꝛ delectationẽ parit ĩ ꝓsideratiõe amati: ita odiũ peccati tristiciã de ipso parit: ⁊ tristicia ad destructionẽ ipsi⁹ mouet: ⁊ iõ inter. 4. ꝑdicta: ꝓmuz tum ad ꝑterita cũ ꝓposito emẽdatiõis: ⁊ quãtũ ad futurũ per hoc q̃ hõ plãgeda ꝓmittere nolit: qõ ẽ q̃rtũ. ¶ Semꝑ aũt ponunt̃ ĩ se bitu vel ꝓpositu: sed nõ semꝑ actu: q̃z q̃ñq̃z et motiꝰ alia⁹ virtutuz debet cõmoueri. ¶ De pnia pfectos hic vocat q̃ in pnia sũt pfecti eã vsq̃z ad finem vite cõtinuantes. ¶ Si vos aliq̃ culpa moꝛtalis ⁊c. Sciẽdũ q̃ culpa moꝛtalis est q̃ gr̃az tollit ꝑ quã ẽ vita aie vt piuriũ: quedã ẽt ꝓtra gr̃az. sed quedã ẽ ꝓtra rõnẽ: me: que ẽ digna accusatõe ĩ iudicio. q̃dã aũt ẽ criq̃ ẽ impositio alicuius falsi in deũ: vel ei subtrahẽdo q̃ ꝯ ineſt: vel attribuẽdo q̃ nõ ineſt. ¶ Nõ tñ ĩ gbusdã eccl̃s nõ sertiat̃. hoc itelligit̃ de pnia publica. sed solẽnis vt quidã dicũt nunq̃ iteraꝛ. ¶ Nec minꝰ tribuit ⁊c. vñ quãtũ in ipso ẽ dũmodo eq̃liter se hõ ad gr̃az habẽdã ꝑparet: nõ tñ oꝛ q̃ semꝑ in equali charitate resurgat: vt in. 3. li. dicũ ẽ quãtũ ad actũ nõ quãtũ ad potẽtiã: q̃z aligs ẽ ita malis q̃ nullus alius ẽ peioꝛ. nõ aũt ita q̃ nullus alius possit ẽ peioꝛ. ¶ Et tñ grauiter postea deligt. Sz ꝓtra: Doyses ẽt numerauit: nec tñ dicit̃ peccasse. ⁊ dicẽdũ q̃ Doyses numerauit ex ꝓcepto dñi: sz Dauid vt in ꝑlo gloriare turi: iõ aũt eo peccãte ꝑlus pcussus ẽ: ꝓpter ondendã habitudinẽ ꝑli ad ꝓncipẽ: sic̃ Augu. dicit Josue. 6. de achoꝛ ondit̃ur i ipsa pena achoꝛ quãtũ sit bonũ ĩ ꝑlo ipa vnitas vt nõ in seipsis singula sz i toto partes estimẽt. vel sicut Greg. dicit sup illud Job. Qui regnare facit hypocritã ⁊c. ꝓ q̃litatib⁹ subditoꝛũ disponunt̃ acta regẽtiũ: vt sepe per merita gregis etiã vere boni delinquat vita pastoꝛis: ⁊ iõ Dauid populũ numerãdo peccauit: ⁊ tñ vidictã ꝑlus deuitiõ in ꝑli occisiõe punitus fuit: sicut aligs dñs in amissione possessiõis: nec tñ ꝑlus iniuste passus est: q̃z ꝫ mꝛuerat Absalon sequendo.

¶ Nõ pliꝰ irretitꝰ pctis nõ ꝑt penitere de vno vere: nisi de oibꝰ peniteat. Bi. XV. a

Sicut de ꝑdcis auc̃itatibꝰ illoꝛũ erroꝛ ꝓicit̃: q̃ pniam sepe agẽdã ⁊ ꝑ eã a lapsu peccãtes frequẽter surgere diffitẽt̃: ita eisdẽ illoꝛ opinio elidit̃: q̃ pliꝰ irretitũ pctis assẽq̃ posse sine alteriꝰ pnia. Nõ in auc̃itatibus astruere conãt̃. Ait. n. ꝑpheta: nõ iudicabit deus bis ĩ idipm̃: vel vt alij trãstulerũt. Nõ ꝓsurget duplex tribulatio. Si ergo iguꝰ illi aligs sacerdoti fuerit cõfessus vnũ de duobꝰ vel pliꝰ pctis: ⁊ de illo iniũctã sibi pniaz a sacerdote satisfactõez expleuerit: ceteris tacitis ñ ꝑ illo peccato ampliꝰ iudicãdꝰ ẽ: de quo satisfecit ad arbitriũ sacerdotis: q̃ vicẽ xꝑi ĩ ecclia gerit. Jõq̃z si de eo itez̃ iudicet̃ bis ĩ idipm̃ iudicat deꝰ ⁊ consurget duplex tribulatio. Sz de his ergo oz illud tñ intelligi q̃ ꝑcedẽtibꝰ supplicijs ꝯmutãt̃ ĩ bonũ: ⁊ sic pseuerãt: sup quos nõ ꝓsurget duplex tribulatio: q̃ vero iter flagella duriozes ⁊ deterioꝛes fiũt vt pharao: ꝑnitibus eterna ꝓnectũt: vt tꝑale supplicium sit eis eterne pene initium. Vñ Aug. Ignis succẽsus est ⁊c. i. vindicta hic icipiet ⁊ ardebit vsq̃z ad extremã dãnationẽ. Hoc ꝯ illos notãdũ ẽ q̃ dicũt illud. s. non iudicabit deꝰ bis ĩ idipsũ: ad oĩa ptiere flagella: q̃z qdã bis flagellis emẽdãt̃: alij hic ⁊ in eternũ puniũt̃. Quinq̃z. n. modis. flagella ꝓtingũt: vl̃ vt iustis ꝑ patiẽtiã merita augeant̃ vt Job: vel ad custodiã virtutũ ne supbia tẽtet: vt Paulo. vel ad coꝛrigẽda pctã vt marie lepꝛa: vl̃ ad gloriã dei: vt de ceco nato. vl̃ ad initiũ pene: vt herodi: q̃tinꝰ hic videat̃ qd i iferno sequat̃ ꝫ illõ. Duplici ꝓtritiõe ꝓtere eos dñe. Ita ergo auc̃itas nõ cogit nos sentire oĩa q̃ tꝑaliter puniunt̃ nõ vlteriꝰ a deo puniẽda. Nã ⁊ si supꝛa cũdẽ locũ Hiero. dicat egyptios ⁊ israelitas a deo tẽporaliter punitos ne i eternũ punirent̃: nõ ẽ tñ õ oibꝰ gñal̃r itelligẽdũ. Ait. n. sic. Qꝛ genꝰ hũana diluuio sodomitas igne: egyptios mari: ⁊ israelitas i heremo ꝑdidit scitote iõ tꝑal̃r ꝑ peccatis punisse ne i eternũ puniret: q̃z ñ iudicabit deꝰ bis ĩ idipm̃. Qui g̃ ꝑũiti sũt postea ñ ꝑũiẽt̃: alioq̃n mẽtit̃ scriptura: q̃ nephas est dicere.

¶ Que sit intelligentia premissoꝛũ. b

Attẽde lectoꝛ his verbis ⁊ caue ne deoibꝰ gñal̃r itelligas: ꝫ de his tñ q̃ iter ipsa flagella pniam egerũt: credẽtes i deũ hebꝛeoꝛ: quã ⁊ si breuẽ ⁊ momẽtaneã tñ nõ respuit deꝰ. Qꝛ ãt q̃ ꝑ tꝑale flagellũ ñ coꝛrigũt̃ pꝰ eternal̃r puniãt̃: ibidẽ oñdit agẽs de fidelidepẽhẽso ĩ adulterio q̃ ꝯcollat̃: vbi oñdit leuia pctã breui ⁊ tꝑali supplicio purgari: magna ꝛo diuturnis eternisq̃z supplicijs reseruari ita inquiẽs. Querat hic aligs si fidelis depẽhẽsus ĩ adulterio decollet̃: qd de eo postea fiat. Aut. n. punieẽ ⁊ f lim est q̃ õ dr̃. nõ iudicabit deus bis in idipm̃: aut nõ punieẽ: ⁊ optãdũ est adulteris vt hic breui pena puniãt̃ vt frustrent

ibi cruciat⁹ eternos. Ad qđ rñdem⁹ deus vt oium rex ira supplicioꝝ quoqꝫ scire mẽsuras: & nõ ꝑueniri sniam iudicis: nec illi i pctõrẽ exercẽ de debinc pene auferri ptãtẽ & magnũ peccatũ magnis diuturnisqꝫ lui cruciatib⁹. Siquis ꝝo punit⁹ sit tpaliter vt ille q israelite maledixerat: & qui in sabbato ligna collegerat: tales postea nõ puniri: qz culpa leuis pñti supplicio ꝓpẽsat. leuis.n. culpa leui supplicio ꝓpensat. His satis inuit Hiero. grauia pctã & hic pũiri graui supplicio: & in futuro puniẽda eternaliter: de qb⁹ penitentia nõ agit inter flagella. Leuia vero que hic puniunt: leui pena ꝓ pẽsationẽ recipe: qđ i bonis fieri nõ ambigim⁹: & in malis forte ẽt fit ita. Satis iã appet qđ illi de ꝓphetia iduxerũt nõ facere, p eis qui dicũt ei q crimẽ sibi ſseruat: de alio veniã prestari per pniam. Alias quoqꝫ auctoritates iducunt. Ait.n. Greg. Pluit dñs sup vnã ciuitatẽ & sup alterã nõ pluit: & eãdez ciuitatẽ ex parte ꝓpluit & ex parte aridã reliqt. Cum ille qui ꝓ primũ odit ab alijs vicijs se corrigit: vna eadẽqꝫ ciuitas ex pte compluit & ex pte arida remanet: qz sunt qdã q cũ ãdaz vicia resecent: in alijs grauiter pdurant. Item Ambro. Prima ꝓsolatio est qz nõ obliuiscit misereri deus. Scõa p punitionẽ: vbi & si fides defit pena satisfacit & reuelat. Rõne quoqꝫ vtũt dicẽtes. Si quis vnũ pctm̃ ꝓfiteret altero tacito: & satisfactionẽ a sacerdote iniũctã expleuerit: nũquid si & pctm̃ tacitũ ꝓuersus fuerit ꝓfessus p vtroqꝫ ei penitẽtia imponet. Longe boc videt a rõne & eccl'ie ꝓsuetudine q̃ p eodẽ pctõne reiteretur nulli bis penitentiã imponit. Fuit ergo illa peccati condigna satisfactio: vnde & peccatum deletum videtur.

¶ Quomodo accipienda sunt premissa. c

His rñderi põt sic. illud Grego. Pluit dñs & cẽ. nõ ad criminis vẽiã ꝫ ad operis pcti desertionẽ referẽduz est: vt iõ pars ciuitatis dicat cõpluit: qz ab actu & delectatione pcti cui añ seruiebat mõ cessat: nõ q eius veniam habeat. Vocaturqꝫ pluuia illa talis ꝓ inẽtia q̃ ab opere pcti reuocat: qz ex fonte gr̃e d ei id cordi instillat: vt vel sic paulatim ad pniam veniat: vel eo min⁹ a deo puniat qui diuturni ori delectatiõe & actu peccati maius sibi accumulet tormẽtũ. Si vero ad indulgentiã reat⁹ pluuia referat: euangelice snie contrarie videbit. Si.n. ꝓpter misericordiaz q̃ qs ꝓximo suo nõ miseret: ẽt q̃ dimissa sunt replicant ad penã: multo magis q̃ nondũ sũt dimissa pp odiũ fratrũ ad penã reseruari probantur. Et si ille qui arbiter sue volũtatis ꝓstitutus est nõ potest inchoare nouã vitã: vt ait Aug. nisi peniteat eum veteris vite: quõ ad nouitatẽ indulgentie perueniet qui odijt vetustatẽ nõ depo fuit. Illud ẽt quod Ambro. ait. & si fides defit pena satisfacit & cẽ. nõ de fide intelligit q̃ credit in deũ: sed de cõscientia delicti. Deest.n. fides cum ꝓsciẽtia pcti nõ subest. Nã cuz oia delicta nemo intelligat: est aliqñ in hoie pctm̃ cui⁹ nõ hz ꝓsciam. Unde apls. Nihil mihi ꝓscius suz: sed nõ i hoc iustificat⁹ sum. Cũ ergo qs flagellat ꝓ pctõ cuius nõ é ꝓsci⁹ si patiẽter fert penaz & humilitatẽ amplectit cogitans se forte pctm̃ hãe qđ nõ intelligit: & p eo puniri a deo pena illa: satisfacit & releuat grauatũ. Ad hoc ait qđ obijcit de satisfactiõe illa si satisfactio non fuit: iterꝫ imponẽda est. Si vero iterũ imponẽda est: satisfactio fuit: & si satisfactio fuit: venia impetrauit. Rñderi pót satisfactionẽ iõ non fuisse qz ille dignos fructus pnie nõ fecit. Est enim satisfactio pnie vt ait Aug. Peccatoꝝ cãs excidere nec suggestionib⁹ eaꝝ aditum indulgere. Itẽ sane qui sceleratе viuit nec curat talẽ vitaz morosqꝫ corrigere: & inter ipsa facinora sua elemosynas frequẽtare nõ cessant: frustra ideo fibi blãdiunt: qz dñs ait. Date elemosynã: & ecce oia mũda sunt vobis. Hoc .n. q̃z late pateat nõ intelligũt. Multa.n. sũt genera elemosyna- rũ q̃ cum facimus adiuuamur: nõ solũ qui dat esurienti cibũ: sitiẽti potũ & huiusmodi: sz ẽt q̃ dat veniã petẽti: elemosynã dat: & q emendat verbere in quez ptãs dat: vel coercet aliq̃ disciplina: vel orat vt ei pctm̃ dimittat: elemosynã dat: qz misericordiã prestat. Multa.n. bõa ꝓstant inuitis qñ eoꝝ ꝓsulit vtilitati & nõ volũtati: ꝫ ea maior é q̃ ex corde dimittim⁹ qđ i nobis qsqꝫ peccauit. Min⁹.n. magnũ est erga eũ esse dius vt tuũ ẽt inimicũ diligas: & ei q tibi maluz vult: & si põt facit: semp bonũ velis: faciasqꝫ qđ possis. Qđ ergo dñs ait. Date ele. & oia mũda sunt vobis: ita nec intellecturi sum⁹ vt nõ credẽtib⁹ i xp̃m munda sint oia si elemosynas istas dederint. Qui vult ordinate elemosynaz dare a se dz primũ icipe & eã primũ sibi dat. Est.n. elemosyna op⁹ misericordie. verissimeqꝫ dictũ est. Miserere aie tue placẽs deo. Non ergo se fallãt: qui ꝓ elemosynas largissimas fructuum suoꝝ vel pecunie: ipunitatẽ se emere estimãt i pctis pmanẽtes: q̃ ita diligit vt in eis oportuerit versari. Qui ꝝo diligit iniqtatẽ odit aiaz suam: & q odit aiam suã nõ é misericors ei ꝫ cruam: & q

delis. Diligendo quippe eā ꝑm seculū: odit eā ꝑm deū. Si ergo vult ei dare elemosynā suā ꝑ quā fit munda: odiat eā ꝑm seculū ⁊ diligat eā ꝓ deū. Hac elemosyna quā sibi hō ꝓmittꝫ dꝫ: mūdant interiora. Ad qđ hortās xp̄s ait. Date q̄ intus sūt: imūdis .n. nihil ē mundum: ꝫ polluta sunt eoꝝ mens ⁊ ꝓscia vt ait apl's. Im mundi ꝯo sūt oēs quos nō mūdat fides: q̄ creditꝫ in xp̄m de q̄ scriptū est. Mūdās fide cordibus terre respuere xp̄s videret. Hec inqt oportuit facere. s. iudiciū ⁊ charitatem dei: ⁊ illa nō omittere. i. elemosynas fructuū terrenoꝝ. Ex his datꝫ intelligi q̄ i pctō mortali pmanētes: ⁊ si elemosynas largas faciāt: nō tñ ꝑ eas satisfaciunt: qz iordiate agūt dū a se nō icipiūt: nec ꝑ ꝓie dī elemosyna tale opꝰ: dū sibꝫ ipsis crudeles existūt nō placētes deo. Nō ergo dicēda est illa pcti satisfactio: quā qs agit ꝑ vno pctō: duret i altero: qz nihil pdest ieiunare ⁊ orare ⁊ alia bona agere nisi mēs renoceť a pctō: ⁊ si aliquādo ꝙersus tacitū peccatū sacerdoti fuerit confessus: de vtroqꝫ imponenda est ei satisfactio: qz de primo condigne non satisfecit.

¶ Cōm quosdam fuit satisfactio. d

Quibusdaꝫ tñ vī fuisse satisfactio ꝫ infructuosa dū i pctō altero ꝑsistit: ꝓcipieť tñ fructꝰ ei⁹: icipietqꝫ ꝓficere cuz dimittit pctm̄ ⁊ satisfactio p̄cedēs vivificať q̄ fuerat mortua: sic baptismꝰ illi q̄ ficte accepit: sic ꝓmittꝰ valet cū fictio a mēte recedit ꝑ pniaz Ait. n. aug. Dīū ē credere ⁊ nr̄a fides exposturat vt cū gr̄a xp̄i i hoie destruxerit mala priora et remunēt bona: ⁊ cū destruxerit q̄ sui nō iuenit: diligit bonū q̄ i peccāte plātauit. Ite Idie aliq̄ iusta opa. nō ē tñ iust⁹ de⁹: vt pp mlta mala i horrea ꝯgregare q̄ bona i terra seminaui. Qz hec dicta itelligim⁹ de illo q̄ i charitate quodaz tpe bona facit ⁊ bonꝰ ē. alio ꝯo tpe malꝰ ē ⁊ mlta pctā facit. Nō ergo itelligēdū ē eū iter multa pctā iusta opa fecisse: q̄si sil' codēqꝫ tpe pctā fecerit ⁊ iusta opa. ꝫ diuersis tpib⁹ vtraqꝫ fecisse. Nisi .n. bonꝰ foret q̄n bona fecit nō seminasse dicereť in terra bona. Destructis ergo malis ꝑ opa bona ꝯmissis. priora bona i charitate. s. facta q̄ sequntia mala mortificauerāt. pnia ō ill' malis habita vivificāť ⁊ remūerāť. Tñ apl's dicētes fundamentū pnie ab opib⁹ mortuis: opa mortua noians priora bona signat que ꝑ se q̄ns pctm̄ erāt mōtua. qz bi peccādo priora bona irrita fecerūt. Hec sic peccādo irrita fiūt: ita ꝑ pniaz reuiuiscūt ⁊ ad meritū eternitatis pdesse icipiūt. Sil'r ⁊ illud. Bonū amat deꝰ qđ plāgauit i peccāte. i illo. s. q̄ post illud bonū peccauit: n̄ sil' peccās ⁊ bonū opās extitit: qz tal' hoīs opꝰ nō diligēt deꝰ ad remūeratōez. Dōt ēt accipi de opib⁹ bōis q̄ ab aliquo fiūt dū malus ē ⁊ i pctō mortali ꝑsistit: vel ad tp̄s vel vsqꝫ i finez. Que dicūť a deo remūerari ⁊ nō dari obliuiōi nō qz ꝓficiāt ad vitā eternā obtinēdā: ꝫ ad tolerabili⁹ extrēi iudicij supplicij sētiēdū. sic de fide ⁊ ceteris q̄ sine charitate hēnť. Aug. ait. Si qs n̄ hīs charitatē q̄ ptiet ad vnitatē sp̄ūs ⁊ vinculū pacis quo eccl'ia ꝯnectiť: i aliquo scismate cōstitut⁹: ne xp̄z negz patiť tribulatōes. famē. pse cutionē. vel flāmas. vel bestias. vel ipsā crucē. timore gehēne. nll'o mō ista culpāda sūt: imo ⁊ h laudāda ē patiētia. Nō. n. dicē poterim⁹ melius ei fuisse: vt xp̄m negādo nihil horꝝ pateret q̄ passus ē ꝯfitēdo: ꝫ estimādū ē fortasse tolerabilius ei eē futurꝝ iudiciū q̄z si xp̄m negando nihil horꝝ pateret: vt illō qđ ait apl's. Si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā: charitatē aūt nō hūero nihil mihi pdest: nihil pdesse itelligať ad regnū obtinēdum: nō ad extremi iudicij tolerabilius subeundum supplicium: ⁊ infra. Hec ꝓpter charitatem dicta sunt: sine qua in nobis nō potest esse vera penitentia: quoniaz in bonis charitas dei est que tolerat omnia.

¶ Perstringit dictoꝝ sūmā vt alia addat. e

Hi bis ostēdit bona que sine charitate fiunt pdesse qdē ad tolerabilioꝛē penā sentiēdam: ꝫ nō ad vitā obtinēdaz. Illa ēt que i charitate qs facit: si postea plapsus fuerit nec exurrexerit: nō eē in memoria dei. Ezech. dicit. Si auerterit se iustus a iustitia ⁊ fecerit iniquitatē nūqd viuet? oēs iustitie eius quas fecerit nō recordabūť. i pctō suo morieť: ⁊ nō erunt i memoria iustitie q̄s fecit. In cuius loci expositiōe Grego. ait. Dic nobis marie ꝯsiderandū ē: qz cuz mala ꝯmittim⁹ sine cā ad memoriā trāsacta bona ꝛuocam⁹: qm̄ i ꝑpetratiōe maloꝝ nll'a dꝫ eē fiducia bonoꝝ preteritoꝝ. itelligēdū est hoc ad vitā pcipiēdā bona ꝑterita nō dare fiduciā: ⁊ si ad mitiorem penā. alioquī p̄misse auctoritati aug. obuiaret. ⁊ bona ergo sine charitate facta ⁊ bona in charitate facta que cōcomitatur mortalis culpa: quaz non delet sequens penitentia: ad sensum mitioris pene proficiunt non ad vite fructum.

¶ Auctoritates alias iducit ꝓtra eos q̄ dicūt de vno pctō p̄ niam agi altero tacito. f

Saltis arbitror illis eē rñsū q̄ asserūt de vno crimīe pniaz agi ⁊ veniaz p̄stari: alio i delectatiōe retēto vel p̄fessionē nō exposito: q̄ nō mō p̄missis aucitatib⁹ ꝓfutāt: ꝫ ēt subditis. Ait. n. aug. Sunt plēs quos pēitet peccasse: ꝫ tñ oio rseruātes sibi q̄dā i q̄b⁹ delectēt: nō aduertētes dñz sil' mutū ⁊ surdū a demōio liberasse. p̄ b̄ dicet nunq̄ꝫ nisi de oib⁹ sanari. Si. n. vellet pctā ex pte rseruari: hñtē septē vmōia pficere potuit sex expulsis expulit. ār septē vt oia cria sil' eījciēda doceret. Legionē ꝙ demonū ab alio eījciēs nullū reliqt de oib⁹ q̄ liberatū possideret: oñdēs q̄ si etiā pctā sint mille: oz de oib⁹ pēitere. Nūq̄ꝫ aliquē sanauit dñs quē nō oino liberauit. Totū enim hoiez sanauit i sabbato: q̄ ⁊ coꝛp⁹ ab oi infirmitate: ⁊ aiaz ab oi ꝓtagiōe: idicās pēitētē opoꝛtē sil' dolere ō oi crie. Scio. n. dñz iimicū eē oi crimioso. Quō g̃ q̄ crimē reseruat: de alio recipet vēiā: sine amoꝛe dei ꝙsequeret veniā: sine quo nemo vnq̄ꝫ inuenit gr̃am. Hostis. n. dei est dū offendit pseuerāter. Quedam. n. impietas infidelitatis est: ab illo q̄ iustus ⁊ iusticia est dimidiā sperare veniā. Jā. n. sine vera pnia ueniret gr̃am. Pnia. n. vera ad baptismi puritatez conat' ducere. Recte. n. penitēs q̄q̄d soꝛdis post purificatiōez baptismi ꝓtraxit: oz vt abluat saltem lachꝛymis mētis. Ꝫ satis durus est cui⁹ mētis doloꝛē oculi nō declarāt: sed sciat se culpabiliter duꝛ q̄ deflet dāna tpis vel moꝛtē amici: ⁊ doloꝛē pcti nō oñdit in lachꝛymis. Quez ergo penitet: oino peniteat. Idē. Penitētes: si vere estis penitētes ⁊ nō estis irridētes: mutate vitā: recōciliamini deo. Pniam agis genua figis ⁊ rides: subsanas dei patiam. Si pniam agis penitet. si nō penitet: nō es penitēs. Si ergo pēitet: cur facis q̄ male feciſti. Si fecisse penitet: noli facere. si adhuc facis: certe nō es pēitēs. Itē inocēti⁹ scōs. Ammōem⁹ frēs nr̄os ne falsis penitētijs laꝛcoꝛ aias ḋcipi ⁊ i ifernū ꝓtrahi patiant. Falsaz aūt pniam esse ꝙstat: cuz spꝛetis plurib⁹ de vno solo pnia agit: vel cū sic agitur de vno: vt non discedatur ab alio.

¶ Repetit de vera penitentia vt addat. g

Rp̄missis pspicua fit notitia pnie vel satisfactiōis. Illa. n. vera ē pnia q̄ peccatū abolet: q̄ō illa sola facē q̄ sceł⁹ coꝛrigit. Illa ꝙ scelus coꝛrigit q̄ odium ꝓmissi cris ⁊ ꝓmittēdi cū desiderio satisfaciēdi affert. Judas. n. penituisse legit sine assecutiōe venie: q̄ tali pnia ñ coꝛrexit crimē. Unde Hiero. Nihil iude pfuit egisse pniam: p quā sceł⁹ coꝛrigere nō potuit. Sic q̄ñ frater peccat in frēm vt emēdare nō valeat q̄ō peccauit: pōt ei dimitti. sinaūt p̄manēt opa: frustra voce assumit pnia. ḃ est q̄ō de eo dr̄: ⁊ oꝛo eius fiat i pctm̄: vt non solū emēdare nequeꝛit, pditōis nephas: ꝫ ꝓpꝛij homicidij sceł⁹ addiderit. Caue q̄ir itelligas illud: vt emēdare nō valeat: q̄ō peccauit ⁊c. Nō .n. emēdatio ḃ itelligēda ē rei dēpte recōpēsatio: ꝫ delicti exꝓbꝛatio ⁊ abhomiatio cū satisfactiōis desiderio. Demit. n. iuste qs alicui q̄ō restituere nō valet: vt oculū vel vitā ⁊ hꝫ: ⁊ tñ si penituerit pcti cū amoꝛe ꝙdigne satisfactiōis veniā hz. Nec iō q̄ꝫ putet q̄ rez alienā iniuste abstulerit quā reddere pōt: de illo pctō penitē ac veniā ꝙseq̄ nisi restituat ablatū. q̄diu. n. res: pp̄ quam peccatū est nō redditꝫ si reddi pōt: nō agitur penitentia sed fingitur.

Postq̄ꝫ determinauit magister de penitentia q̄tū ad sui veritatē oñdens quid sit pnia ꝫ sui verā rōnez: ⁊ remouēs errorē quoꝛūdā qui ad rōnē pnie addere volebāt futurā pseueran tiam: hic intēdit determinare de pnia quantū ad sui integritatē: quoꝛūdā errorē remouēs q̄ falso opinabant posse de vno pctō pniaz agi ⁊ nō de alio: quod ē ꝓtra integritatē pnie. Et diuiditur in partes duas. in pꝛima ponit rationes que sunt causa erꝛoꝛis. in secunda imꝓbat ipsuz errorē: ibi. Satis arbitroꝛ illis esse ⁊c. Pꝛima in pma. n. pte repꝛoꝑdictus duos būit modos positiōis. In pma. n. pte repꝛobat rōnes coꝛ q̄ dicebāt: q̄ de vno peccato sine alio poterat pnia agi ⁊ fructuose quātū ad pēns. In scōa illoꝛ qui ponebāt q̄ hoc nō erat fructuosum q̄tū ad pēns: ꝫ quātuz ad futuꝛ qñ de peccatis alys pniam ageꝛ: ibi. Quibus daz tñ videtur ⁊c. Pꝛima in duas. in pꝛima excludit pbationē coꝛ q̄ ex auctoꝛitatibus canonis, pcedebat. i secūda pbatiōes ex auctoꝛitatibus sanctoꝛ ⁊ rōes sumptas: ibi: Alias q̄ꝫ auctoꝛitates iducūt ⁊c. Circa pmū tria facit. pꝛimo ponit obiectionē. secūdo soluit eam: ibi. Sed ō his ergo oportet ⁊c. tertio excludit quandā dubitationē ex pcedenti solutione oꝛtaz: ibi. Attende lectoꝛ ⁊c. Alias quoq̄z auctoꝛitates ⁊c. Circa hanc ptez duo facit. pꝛimo ponit pbationes illoꝛ quoꝛ pma est ex auctoꝛitate Greg. secūda ex auctoꝛitate Ambꝛo. tertia ex rōe sumpta: vt p se pz. Secūdo soluit eas: ⁊ pmo ad auctoꝛitatē Ambꝛo. ibi. Illud respōderi pōt ⁊c. secūdo ad auctoꝛitatē Ambꝛo. ibi. Illud aūt quod Ambꝛo. ait ⁊c. tertio ad rōnē: ibi. Ad hoc aūt qō obycit ⁊c. Quibusdā tñ videtur ⁊c. hic destruit pbatiōes alterius positionis ⁊c. Et circa hoc duo facit. pꝛimo ponit eas. secundo soluit: ibi. Sed hec dicta intelligimus ⁊c. Et ponit duas solutiones: quaruz secunda incipit: ibi. Potest etiam accipi de operibus bonis ⁊c. Et circa hoc duo facit. pꝛimo ostendit q̄ bona exꝛa charitatem facta etsi valeāt ad tolerabilius iudicium sustinendum: nō tamen valent ad vitam consequendaz. Secundo ostendit idem de operib⁹ in charitate factis que postea p peccatuz moꝛtificantur: ibi. Illa etiam que in charitate ⁊c. ¶ Satis arbitroꝛ ⁊c. hic ipꝛobat ipsum erꝛoꝛez. Et circa hoc duo facit. pꝛimo imꝓbat erꝛoꝛem. secundo cōcludit veritatē. s. que sit vera ⁊ sufficiēs penitentia. ibi. Ex premissis pspicue fit ⁊c.

Dicendū de satisfactiõe et de ptib⁹ ei⁹. Primo de ipsa satisfactiõe. Scdo de elemosyna. 3⁹ de ieiũio. 4⁹ de oratione: bis enī tribus hõ satisfacit. ¶ Circa pmũ q̄runt̄ quīq̄. ꝑ qd fit satisfactio. 2⁹ vtrũ possit fieri. 3⁹ q̄liter hõ satisfacere possit. 4⁹ p quē. 5⁹ vtrũ restitutio sit pars satisfactionis.

Ad primum sic ꝓcedit. Videt̄ q̄ satisfactio nõ sit nec⁹ virtus nec⁹ virtutis act⁹. ois. n. virtutis act⁹ ē meritorius. sz satisfactio nõ ē meritoria vt vr. q⁹ meritū gratuitū ē: sz satisfactio ōbitū attēdit. ḡ satisfactio nõ ē act⁹ virtutis. ¶ ℞. ois act⁹ virtutis ē volūtarius. sed aliq̄n fit alicui satisfactio de aliq̄ eo inuito: vt q̄n aliqs ꝑ offēsa i alterꝫ omissa a iudice punit̄. ḡ satisfactio nõ ē virtutis act⁹. ¶ ℞. ꝛ pbz in. 8. etħ. In virtute moris ꝑncipale ē electio. sz satisfactio nõ fit ꝑ electionē: sz respicit ꝑncipal'r exteriora opa. ḡ nõ ē virtutis actus. ¶ Sz ℞. satisfactio ad pnias ptinet: sz pnia ē vt⁹ vt pus dcm ē. ḡ satisfactio ē act⁹ virtutis. ¶ ℞. nll'is act⁹ opat̄ ad electōez pcti nisi sit actus total'r ānihilat̄. ḡ satisfactio est virtutis actus.

¶ Ulterius vr q̄ nõ sit act⁹ iustitie. q⁹ satisfactio fit ad ħ q⁹ recōciliet ei quē offendit: sz recōciliatio cū sit amoris ad charitatē ptinet. ḡ satisfactio est act⁹ charitat] ⁊ nõ iustitie. ¶ ℞. cāe pctōꝝ in nob sūt passiões aie q⁹ ad malū inclinantes. cū ḡ ad satisfactionē ptineat pctōꝝ cās excidere vt ī tamen: sz iustitia ꝛ pbz nõ ē circa passiões: sz circa operatiões. Videt̄ q̄ nõ sit act⁹ iustitie. ¶ ℞. cauere in futurꝫ ē act⁹ iustitie sz magis prudētie: cui⁹ ps ponit cautela. vt in. 3. li. di. 33. dcm ē. sz ħ ptinet ad satisfactionē. q⁹ ipsi⁹ est suggestiõib⁹ pctōꝝ aditū nõ idulgere. ḡ satisfactio nõ est act⁹ iustitie. ¶ Sz ℞. nll'a vt⁹ attēdit rōnē ōbiti nisi iustitia: sz satisfactio bonorē ōbitū ꝺo ipēdit. vt Ansel. dic. ḡ satisfactio ē iustitie act⁹. ¶ ℞. nll'a vt⁹ hz rectꝫ exteriorꝫ eq̄litas emēde ad offēsā pcedētē. ḡ satisfactio ē iusti' act⁹.

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ diffō satisfactiõis in lra. incōueniēter pōa rum suggestiõib⁹ aditū nõ idulgere. cā. n. actualis pcti fomes ē. sz in hac vita nõ possum⁹ fomitē excidere. ḡ satisfactio nõ cadit. sz hō ꝑ se nõ ꝑt pctm̄ excidere. ¶ ℞. cā pcti ē fortior q̄ pec, ⁊ sic idē qō ꝑus. ¶ ℞. satisfactio cū sit ps pnie p̄teritū respicit nõ futurū. sz nō idulgere aditū suggestiõib⁹ pctōrū respicit futurꝫ. ḡ nõ ꝺz poni in diffōne satisfactiõis. ¶ ℞. satisfactio ꝺr respcū offēse p̄terite. sz ō offēsa pcedēti nll'a fit mētio. ḡ icōueniēter assignat̄ diffō satisfactiõis. ¶ ℞. Ansel. ponit aliā diffōnē in li. Cur de⁹ hō. s. satisfactio ē hono⁹ debitū deo ipēdere: in q̄ nll'a fit mētio hoꝝ q̄ Aug. ħ ponit. ḡ altera eaꝝ videt̄ eē incōpetēs. ¶ ℞. bonorez debitum deo p̄t inocēs impēdere. sz satisfacere nõ cōpetit inocenti. ḡ diffinitio Ansel. est male assignata.

¶ Rñ. ꝺõz ad p̄m. q⁹ aliqs act⁹ ꝺr eē act⁹ virtutis dupl'r. Uno⁹ mal'r: ⁊ sic ql̄ibz act⁹ q̄ nõ hz malitiā iplicitā vl' deſecū ōbite circūstātie act⁹ virtut] dici p̄t: q⁹ q̄libz tali actus p̄t vti vt⁹ in suū finē: sic ē ambulare log ⁊ hꝺ. Alio⁹ ꝺr aliquis act⁹ eē act⁹ virtutis formal'r: q⁹ in suo nomīe formā ⁊ rōnē virtutis iplicitā hz: sic cōfortiter sustinere ꝺr act⁹ fortitudis. formale āt cuiusl̄z virtutis moral' ē rō medy. vñ ois act⁹ q⁹ rōnē medy ꝑportat act⁹ virtutis formal'r ē: ⁊ q⁹ eq̄litas mediū ē q̄ suo noie satisfactio ꝑportat: nō. n. ꝺr aliqd satisfactū nisi fm ꝓportionē eq̄litatis ad aliqd. cōstat q⁹ satisfactio ēt formal'r est act⁹ virtutis. ¶ Ad pmū ḡ ꝺõz q⁹ ꝺiuitis satisfacere in se sit ꝺebitū: tñ inquātū satisfaciēs voluntarie hoc opus exequit̄ rōnem gratuiti accipit ex pte operantis: ⁊ sic operans facit de necessitate virtutē: ex ħ eniz ꝺebitū ꝺiminuere ꝺz meritū q̄ necessitatē ꝑportat: q̄ voluntati contrariat̄. vñ si voluntas necessitati consentiat nõ rō meriti tollet̄. ¶ Ad z⁹ ꝺõm q⁹ act⁹ virtutis non regrit voluntariuz in eo q̄ patit̄ sed in eo q̄ facit: q⁹ illius actus est. ⁊ ideo cū ille in quē iudex vindictam exercet se hēat vt patiēs ad satisfactionē nõ vt agēs: nõ opz q⁹ in eo voluntaria sit satisfactio: sed in iudice faciente. ¶ Ad tertium ꝺicenꝺuz q⁹ ꝑncipale in virtute potest accipi dupliciter. Uno modo ꝑncipale in ipsa inquantuz est virtus: ⁊ sic ea que ad rationez pertinent vel magis ei propinqua sunt ꝑncipaliora sunt in virtute. ⁊ sic electio ⁊ interiores actus in virtute inquātuz virtus est ꝑncipaliores sunt. Alio modo pōt accipi ꝑncipale in virtute inquantuz est talis virtus: ⁊ sic ꝑncipalius in ipsa est ex quo determinationem recipit: actus aūt interiores in aligbus virtutib⁹ determinant̄ per exteriores: q⁹ electio q̄ est cōis oib⁹ virtutibus ex hoc q⁹ est electio talis actus efficitur ꝓpria h⁹ virtutis: ⁊ sic actus exteriores in aliquib⁹ virtutib⁹ sunt ꝑncipaliores: ⁊ ita etiā est in satisfactione.

¶ Ad z⁹ᵐ. q. ꝺõz q⁹ fm ꝓbz in. 5. etħ. mediū iustitie accipit̄ fm adeq̄tionē rei ad rē in ꝓportionalitate aliqua. vñ cū talem adequationē ipsuz nomē satisfactionis ꝑportat: q⁹ hoc aduerbiū satis equalitatē ꝓportionis ꝺesignat: constat q⁹ satisfactio formaliter iustitie actus est: sed iustitie actus fm pħm est vel sui ad alterū: vt quādo aliquis reddet alteri qō ei ꝺz: vel alterius ad alterū: sicut q̄n iudex facit iustitiā inter ꝺuos. q̄n aūt actus iustitie est sui ad alteruz: equalitas in ipso faciēte cōstituit̄. q̄n aūt alterius ad alterū: equalitas cōstituit̄ in iustū passo. Et q⁹ satisfactio equalitatē in ipso faciēte exp̄mit: ꝺicit actū iustitie qui est sui ad alterū ꝓprie loquēꝺo: sed sui ad alterū pōt aliqs facere iustitiā vel in actionibus ⁊ passionib⁹: vel in reb⁹ exteriorꝫibus. sicut etiā iniuria fit alteri: vel subtrabēdo res vel sub aliquā actionē ledēdo. Et q⁹ vsus rerū exteriorꝫ est ꝺare. ideo actū iustitie fm q⁹ equalitatez in reb⁹ exteriorꝫibus cōstituit ꝓprie ꝺicit hoc qō est reddere: sz satisfacere manifeste eq̄litatē in actionib⁹ ꝺemōstrat: q̄uis q̄n q̄ vnū ꝑ altero ponat̄. Et q⁹ adequatio nō est nisi inequalitatꝫ. ideo satisfactio inequalitatē actionū ꝑsupponit: que quidē offensaz cōstituit. ⁊ iō hz respectū ad offensaz precedentē. nulla aūt pars iustitie respicit offensaz pcedētē nisi vindicatiua iustitia que equalitatē ꝺstituit in eo qui iustum patit̄ indifferēter: siue sit patiēs idē qō agēs: vt quādo aliqs sibypsi pena īfert: siue nō sit idē: vt q̄n iudex alium punit ad vtrūq̄ vindicatiua iustitia se habēte. Similiter ⁊ pnia que eq̄litatē tm̄ in faciēte ꝑportat: q⁹ ipsemet penā tz: vt sic quodāmō pnia vindicatiue iustitie spēs sit. ⁊ ꝓpter hoc cōstat q⁹ satisfactio q̄ equalitatē respectu offense p̄cedētis faciēte ꝑportat: opus iustitie ē q̄ꝫuz ad illā ptē que pnia ꝺicit̄. ¶ Ad p⁹ᵐ ḡ ꝺõm q⁹ satisfactio: vt ex dictis pz: est q̄dā iniurie illate recōpēsatio. vñ sicut iniuria illata īmediate ad ieq̄litatē iustitie ptingebat: ⁊ p ꝺñs ad ineq̄litatē amicitie oppositā. ita ⁊ satisfactio directe ad eq̄litatē iustitie pduc̄: ⁊ ad eq̄litatē amicitie ex ꝺñti: ⁊ q⁹ act⁹ aliqs elicitiue ab illo habitu ꝓcedit ad cui⁹ finē īmediate ordinat̄: ipatiue aūt ab illo ad cui⁹ finē vlteri⁹ tēdit: iō satisfactio elicitiue ē a iustitia: sz ipatiue a caritate. ¶ Ad z⁹ᵐ ꝺõm q⁹ q̄uis iustitia sit ꝑncipal'r circa opatiões: tñ ēt ex ꝺñti ē circa passiões inq̄ntū sūt opationū cās: sed sic iustitia cohibet irā ne alteri lesionē iniuste inferat: ⁊ ꝺcupiscētiā ne ad alioꝝ thoꝝ accedat: sic etiā satisfactio potest pctōꝝ cās excidere. ¶ Ad ȝ⁹ᵐ ꝺõz q⁹ q̄libet virtus moralis ꝑticipat act⁹ prudētie: eo q⁹ formal'r ipsa cōplet in eis rōnez virtutis: cū fm eā mediū accipiat̄ in singulis virtutibus moralib⁹: vt pz ꝑ diffōnez virtutis posita in. z. Etbi.

¶ Ad 3^am.q.dōz q iustitia nō ad hoc tm̄ tendit vt ineq̄lita tem pcedentē auferat puniēdo culpā pteritā:sed vt in futurū eq̄litatē custodiat.q2 fm phm in.2.Eth. pene medicine sūt.vñ 7 satisfactio q̄ est iustitie act⁹ penā iferentis 7 medicina curās pctā pterita 7 pseruans a futuris:7 iō qñ hō hoī satisfacit:7 pterita recōpēsat: 7 ō futuris cauet. Et fm B dupl'r pōt satisfactio diffiniri.vno⁰ respcū culpe prterite quā recōpēsando curat:7 sic dī q satisfactio ē iniurie illate recōpēsatio fm iustitie eq̄litatē.7 in idē dī redire diffō Anſel.q dic̄ q satisfacere est deo debitū honorē ip̄ē dere:vt cōsiderē debitū rōne culpe ꝓmisse.Alio⁰ pōt diffiniri fm q pseruat a culpa futura:7 sic diffinit eā B Aug. pseruatio aūt a morbo corporali fit p oblationē cārū q̄b⁹ morb⁹ cōseq pōt:eis.n.ablatis nō pōt morb⁹ seq:sz ī morbo spūali nō ē ita:q2 li.ar.nō cogit.vñ cāis pcedētib⁹ pōt vitari:q̄uis difficulter cāis amotis pōt īcurri:7 iō in satisfactiōis diffōne duo ponit.s.abscisionē cārū q̄tū ad pmū 7 penitentiā li.ar. ad ip̄m pctm̄ q̄tū ad 2^m. ¶ Ad p^m ergo dōz q accipiēde sunt cāe p̄imi pctī actualis q̄ dīr duo .s.libido ex ꝓsuetudie vel actu pctī relicta:7 aliq̄ reliquie pctī pteriti 7 exteriores occasiōes ad peccādū: vt loc⁹:societas mala 7 hō:7 tales cāe in hac vita p satisfactionē tollunt:q̄uis fomes q est cā remota pctī actualis non tollat totalr in hac vita p satisfactiones 7 si debilitet. ¶ Ad 2^m dōz q q2 cā mali vel p̄uatiōis eo mō q̄ cāz hz nō ē nisi bonū deficiēs:bonū aūt facili⁹ tollit q̄ ꝓstruat:iō facili⁹ est cās p̄uatiōis 7 mali abscidere q̄ ip̄m malū remouere:qō nō remouet nisi p ꝓstructionē boni:qō pz ī cecitate 7 cāis ei⁹:7 tm̄ cāe pctī pdicte nō sūt cāe sufficiētes:cū ex eis non de necitate seq̄t pctm̄:sed sūt actiones q̄dā: nec iteruz satisfactio sine dei auxilio fit:q2 sine charitate eē nō pōt vt dicet. ¶ Ad 3^m dōm q q̄uis pnīa ex p^a sui itētione respiciat pteritū:tm̄ ēt ex ꝓnti futurū respicit inq̄tū ē medicīa pseruās:7 sic ēt satisfactio. ¶ Ad 4^m dōz q Aug. diffinit satisfactionē fm q fit deo cui fz rei vitatē nihil subtrahi pōt:q̄uis pct⁹ q̄tū in se ē aliqd subtrahat: 7 iō in satisfactiōe tali pncipali⁹ regrit emēdatio in futuz q̄ recōpēsatio pteritoz.7 pp B ex pte ista Aug.satisfactōz diffinit:nihilomin⁹ tm̄ ex cautela futuroz cognosci pōt recōpēsatio pteritoz:q2 fit circa eadē ꝑuersio mō:ī pterita.n.respiciētes cās pctōz pp pctā detestamur a pctis icipiētes detestatōis motū:sz in cautela a cāis icipim⁹: vt cāis subtractis facili⁹ pctā vitem⁹. ¶ Ad 5^m dōz q nō ē icōueniēs q de eodem dent diuerse assignatiōes fm diuersa q̄ in ipso ueniunt:7 sic est in ꝓposito vt ex dictis pz. ¶ Ad 6^m dōz q intelligit debituz qō debemus deo rōe culpe cōmisse: q2 debitū pnīa respicit:vt ꝓius dictum est.

Ad secundum sic ꝓceditur. Ur q hō nō possit deo satisfacere: satisfactio.n. dz equari offense.vt ex dictis pz.sz offensa in deuz cōmissa ē ifinita.q2 q̄titatē recipit ab eo in quē cōmittit:cū pl's offendat q ꝓncipē pcutit q̄ aliū quēcūq.cū g̃ actio hois nō possit eē ifinita:vr q hō deo satisfacere non possit. ¶ P. seru⁹ q2 totū qō hz dñi ē:nō pōt aliqd dño recōpēsare.sed nos sui dei sum⁹:qcqd nos boni hēm⁹ ab ipso hēm⁹. cū g̃ satisfactio fit recōpēsatio offense pterite:vr q deo satisfacere nō possim⁹. ¶ P. ille c⁹ totū qō hz nō sufficit ad vnū debitū exoluēdū:nō pōt p alio debito satisfacere:sz qcqd hō est 7 pōt 7 hz nō sufficit ad soluēdū debitū p bñficio cōditionis.vñ Ysaie.15.dī q ligna libani nō sufficerēt ad holocaustuz.g̃ nullo mō pōt satisfacere p debito offense cōmisse. ¶ P. hō totū tpus suū in dei seruitiuz dz expendere.sed tempus amissum nō pōt recuperari: ꝓpter qō est grauis iactura tēporis. vt Seneca dicit. ergo non pōt hō recompensationez deo facere: 7 sic idem qō ꝓius. ¶ P. peccatuz actuale mortale est grauius q̄ originale:sed p̄o originali nullus satisfacere potuit nisi esset deus 7 homo. ergo neq; p̄o actuali. ¶ Sed contra. sicut Piero. dicit. Qui dicit deū aliqd impossibile homini ꝑcepisse anathema sit:sz satisfactio est in p̄cepto. Luc.3. Facite dignos fruct⁹ penitētie.ergo pōse est deo satisfacere. ¶ P. deus est magis misericors q̄ aliquis hō.sed homini pōse est satisfacere.ergo 7 deo. ¶ P. debita satisfactio est cuz pena culpe equat:q2 iustitia est idem qō cōtrapassuz: vt pytha gorici dixerunt.sed cōtingit equalē penā sumere delectationi q̄ fuit in peccando.g̃ cōtingit deo satisfacere.

¶ Rñ.dōm q sicut supra dictū est.dupliciter hō deo debitor efficit. Uno mō rōne beneficy accepti. Alio mō rōne pctī cōmissi:7 sicut gra p actio vel latria vel siquid est hoz respicit debitū accepti beneficy:ita satisfactio respicit debitū pctī cōmissi:in his aūt honorib⁹ q̄ sunt ad parētes 7 deos:etiā fm phm ꝓpossibile est equiualēs reddere fm quātitatē:sed sufficit vt hō reddat qō pōt: q2 amicitia nō exigit equiualens nisi fm q possibile est:7 hoc etiaz equale est aliqualiter.s.fm ꝓportionalitatem: q2 sicut se habz qō deo est debitum ad ipsum deum:ita hoc qō iste potest reddere ad eum:7 sic aliquo modo forma iustitie conseruatur.Et similiter est ex parte satisfactiōis. vnde nō pōt hō satisfacere si li satis eq̄litatē quātitatis ipoztet: cōtigit aūt si importet eq̄litatē ꝓportiōis vt dictū est:7 hoc sicut sufficit ad rōnē iustitie:ita sufficit ad rōnez satisfactionis. ¶ Ad p^m g̃ dōz q sicut offensa habuit quādā ifinitatē ex infinitate diuine maiestatis:ita 7 satisfactio accipit quādam infinitatē ex infinitate diuine mīe: put est gra infusa p quā acceptū reddit qō hō reddere pōt. Quidā tm̄ dicūt q hz infinitatē ex pte auersiōis:7 sic gratis dimittitur:sed ex pte ꝑuersiōis finita est:7 sic p ea satisfieri pōt. sed hoc nihil est q2 satisfactio nō rñdet pctō nisi fz q̄ ē offensa dei:qō nō hz ex pte ꝑuersiōis:sz solū ex pteuersione.p pctō sanis. ¶ Alij vo dicūt q etiā q̄tuz ad auersionē p pctō satisfieri pōt vtute meriti xp̄i qō quodāmō infinitū fuit: vt in.3.li.di.18.dictū est.7 hoc in idē redit qō pus dictū est:q2 p fidē mediatoris gra data est credētib⁹.si tm̄ alio mō gratiā daret sufficeret satisfactio p modū pdictuz. ¶ Ad 2^m dōz q hō q ad imaginē dei fact⁹ est:aliqd libertatis ptici pat inq̄tū est dñs suoz actuū per li.ar.7 iō ex hoc q p li. ar.agit deo satisfacere pōt:q2 q̄uis dei sit put a deo ē sibi cōcessuz:libere tm̄ traditū est vt ei⁹ dñs sit:qō seruo nō competit. ¶ Ad 3^m dōz q rō illa cōcludit q deo equalēs satisfactio fieri nō possit.nō aūt q nō possit sibi sufficiēs fieri:q̄uis.n.hō totū suū posse deo debeat:nō tm̄ ab eo exigitur de necessitate:vt totū qō possit faciat:q2 hoc est ei impossibile fm statū p̄sentis vite:vt totū posse suū ad aliqd vnū expēdat:cū oporteat eū circa multa sollicitū esse:sed ē quedā mēsura homini adhibita q̄ ab eo regrit.s.ipletio mādatoz dei:7 sup ea potest aliqd erogare vt satisfaciat. ¶ Ad 4^m dōm q q̄uis hō nō possit tēpus ꝓteritū recuperare:pōt tm̄ in futuro recōpēsare illud qō in ꝓterito fecere debuisset:q2 nō debuit debito ꝑcepti totū qō potuit: vt dictū est. ¶ Ad 5^m dōz q originale pctm̄ 7 si min⁹ habeat de rōne pctī q̄ actuale:tm̄ est grauī⁹:q2 est ipsius humane nature infectio.ideo p vnius hois puri satisfactionem expiari nō potuit sicut actuale.

Ad tertium sic ꝓcedit. videt q homo possit deo peccato sine alio satisfacere:eo rum enim qui non habent cōnexionem adinuicez:vnum potest auferri sine alio:sed peccata nō habent adinuicem connexionem:al's qui haberet vnū haberet omnia. ergo vnum potest expiari sine alio per satisfactiones. ¶ Preterea.deus est magis misericors q̄ homo:sed homo recipit solutionez vnius debiti sine alio.ergo 7 deo satisfactiones vnius peccati sine alio. ¶ P. satisfactio vt in littera

dicit. est peccatoꝝ causas excidere nec suggestiõib⁹ aditũ indulgere. sed contingit hoc fieri de vno pctõ sine alio vt ſ luxuriam refrenet ⁊ auaritie insistat. ergo de vno peccato potest fieri satisfactio sine alio. ¶ Sed cõtra. Esaie 58. dicit. Jeiunium eorum qui ad cõtentiones ⁊ lites ieiunabãt deo acceptũ nõ erat: ꝛ ieiunium sit satisfactiõis op⁹: ꝛ aliqõ pctm̃ deo satisfacere. ¶ ℙ. satisfactio est medicina curãs pctã ꝓterita ⁊ ꝓseruans a futuris vt dicit ē. sed pctã nõ pñt sine gr̃a curari. g̃ cuꝫ qõlibꝫ pctm̃ gr̃am auferat: nõ põt de vno pctõ fieri satisfactio sine alio.

¶ Alteri⁹ vr̃ q⁹ q de pctis oĩb⁹ ⁊ trit⁹ fuerit ꝓpus ⁊ postea i pctm̃ icidit: de aliys pctis q̃ sibi p ⁊tritionẽ dimissa fuerãt satisfacer̃ posset ex̃ charitatẽ exñs. dixit. n. Daniel 4. Dani. Pctã tua eleymis redime. ſ ipse adhuc pctõr erat qõ seqns pena ꝺmr̃at. g̃ põt exñs i pctõ satisfacere. ¶ ℙ. nemo scit an sit dign⁹ odio vl amore. Eccl̃iastes. 9. si g̃ nõ possꝫ fieri satisfactio nisi ab eo q ē in charitate: nll's sciret se satisfacere: ꝛ ℔ est iõueniẽs. ¶ ℙ. ex itẽtiõe quã hõ hꝫ in pñs act⁹ tot⁹ act⁹ ifozmat̃. ſ penitẽs qñ pniaꝫ ichoauit i charitate erat. g̃ tota satisfactio sequẽs ex illa charitate ⁊tionẽ ei⁹ ifozmãte efficaciã bẽbit. ¶ ℙ. satisfactio ꝓsi sit in ꝺã adeq̃tiõe pene ad culpã. ſ tal adeq̃tio põt fieri ē eo q charitatẽ nõ hꝫ. g̃ ꝛc̃. ¶ Sꝫ ꝫ. ℙrouer. 10. Uniuersa delicta opit charitas: ſ ꝫ satisfactiõis vt⁹ ē delere ẽlicta. g̃ sine charitate ñ hꝫ suã vtutẽ. ¶ ℙ. ℙcipuũ op⁹ i satisfactiõe ẽlyna. ſ ẽlyna ex̃ charitatẽ fcã ñ valꝫ: vt pꝫ. i. Lor. 13. Si distribuero i cibos paup̃ꝝ ꝛc̃. g̃ nec satisfactio aliq̃ ẽ. sine charitate ñ hꝫ suã vtutẽ. ¶ ℙ. ℙcipuũ op⁹ i satisfactiõe ẽlyna. ſ ẽlyna ex̃ charitatẽ fcã ñ valꝫ: vt pꝫ. i. Lor. 13. Si distribuero i cibos paup̃ꝝ ꝛc̃. g̃ nec satisfactio aliq̃ ẽ. ¶ Alteri⁹ vr̃ q⁹ postq̃ hõ charitatez hũerit valere icipiat fr̃ater tu⁹. dic̃. glo. q⁹ fruct⁹ bõe ꝓuersatiõis dz ꝓputari ex eo tp̃e q̃ peccauit: ſ nõ ꝓputarent̃ nisi aliquã efficaciã acq̃reret ex charitate sequẽte. g̃ post charitatẽ recupatã vacere icipiũt. ¶ ℙ. sic̃ efficacia satisfactiõis ipedit̃ p pctm̃: ita efficacia baptismi ipedit̃ p fictionẽ: ſ baptism⁹ icipit valer̃ recedẽte fictõe. g̃ ꝛ satisfactio recedẽte pctõ. ¶ ℙ. fidelicti p pctis cõmissis iniuncta fuerit mlta ieiunia ꝛ in pctm̃ cadẽs ea pfecerit: nõ iniũgit̃ cũ itex ꝓfitẽ̃ vt ieiunia illa iteret: iniũgeret ãt si p ea satisfactio nõ iplereꝛ. g̃ ꝓniaꝫ sequẽtẽ opa p̃cedẽtia satisfaciẽda efficaciaꝫ accipiũt. ¶ Sꝫ ꝫ. opa ex̃ charitatẽ fcã iõ ñ erãt satisfactoria q⁹ fuerꝫ mortua: ſ p pniaꝫ nõ viuificant̃. g̃ nec icipiũt eẽ satisfactoria. ¶ ℙ. charitas nõ ifozmat actũ nisi q ab ipa aliq̃t̃ ꝓcedit: ſ opa nõ pñt eẽ deo accepta: ac p ℔ nec satisfactoria nisi sint charitate ifozmata. g̃ cũ opa fcã extra charitatẽ nullo⁹ ex charitate ꝓcesserit vl õ cetero ꝓcedere possint: nullo⁹ poterũt in satisfactionẽ cõputari.

¶ Alteri⁹ vr̃ q⁹ opa ex̃ charitatẽ fcã sint alicui⁹ bõi meritoria saltẽ tpalis: q⁹ sic̃ se hꝫ pena ad malũ actuꝫ: ita se hꝫ ꝓmiũ ad bonũ: ſ nullũ malũ factũ apõ deũ iustũ iudicez ẽ ipunitũ. g̃ nec aliqõ bonũ irremũeratũ: ꝛ sic p ill̃ bonũ aliq̃d mereꝛ. ¶ ℙ. merces nõ dat̃ nisi merito: ſ ꝫ opibus ex charitatẽ fcis dat̃ merces: vt dr̃ Matt. 5. de illis q pp gliaꝫ bũanã opa bona faciũt: q⁹ receperũt mercedẽ suã. g̃ opa illa fuerũt alic⁹ boni meritoria. ¶ ℙ. duo exñtes in pctõ ãꝝ vn⁹ multa bõa fac̃ ex gr̃e ꝛ circũstãtia: ali⁹ autẽ nulla: nõ eq̃t̃ ꝓpinq̃ se hñt ad accipiẽdũ bõa a deo. a's ñ eẽr ei ꝛsulendũ vt aliq̃d boni faceret: ſ q magis appropiquat deo magis de bõis ei⁹ ꝓcipit. g̃ iste p bona opa q̃ fac̃ aliq̃d boni a deo mereꝛ. ¶ Sꝫ ꝫ ẽ. q⁹ Aug. dic̃. q⁹ pctõr ñ est dign⁹ pane q̃ vescit̃. g̃ nõ ꝓt aliq̃d a ꝺo mereri. ¶ ℙ. q nihil est nõ ꝓt mereri. ſ pctõr nõ hñs charitatẽ nihil ẽ ſ esse spũale. vt pꝫ. i. Lor. 13. g̃ nõ põt aliq̃d mereri.

¶ Alteri⁹ vr̃ q⁹ opa p̃dcã nõ valeãt ad pene ifernalis mitigationẽ: q⁹ ſm q̃titatẽ culpe erit q̃titas pene in ifermo. ℍ opa ex̃ charitatẽ facta nõ minuũt q̃titatem pcti. g̃ nec ifernalis pene. ¶ ℙ. pena ifernalis q̃uis sit durationẽ ifinita: tm̃ intensiõe finita est: ſ qõlibꝫ finitũ cõsumit̃ aliqua finita subtractiõe fcã. si g̃ opa ex̃ charitatẽ facta aliquid subtraherẽt de pena debita p pctis: cõtingeret tãtũ multiplicari illa opera q⁹ totaliter tolleret̃ pena inferni: qõ falsuꝫ est. ¶ ℙ. suffragia eccl̃ie sũt magis efficacia q̃ opa extra charitatẽ facta: sed sic̃ Aug. in Ench. dicit. Dãnatis in ifermo nõ ꝓsunt suffragia eccl̃ie. g̃ miⁱto min⁹ opera ex̃ charitatẽ facta. ¶ Sꝫ ꝫ est. qõ Aug. dic̃ in Ench. q ad ℔ ꝓsunt vt sit plena remissio: vel vt tolerabilioꝛ fiat damnatio. ¶ ℙ. maius est facere bonum q̃ dimittere malũ. sed dimittere malũ semp vitat penaꝫ etiã in eo q charitate caret. ergo multo fortius facere bonum.

¶ Rñ. dõm ad p̃mã qõnẽ q⁹ qdã dixerunt q⁹ põt de vno pctõ satisfieri sine alio: vt magr̃ in lr̃a dicit. ſ ℔ nõ ꝓt eẽ cũ. n. per satisfactionẽ tolli debeat ꝺffensa p̃cedẽs: opꝫ q⁹ talis sit modus satisfactiõis q ꝓpetat ad tollẽdã offensã. offense aũt ablatio ẽ amicitie restitutio: ꝛ iõ si aliqd sit qõ amicitie restitutionẽ ipediat: etiã apud hoĩes satisfactio esse nõ põt. g̃ cũ quodlibꝫ peccatũ amicitiã charitatis impediat que est hoĩs ad deũ: ipossibile est vt hõ de vno peccato satisfaciat alio retento: sicut nec hõ satisfaceret qui ꝓ alapa sibi data se ei ꝓsterneret ⁊ aliam sibi daret.

¶ Ad p̃m g̃ dõm q⁹ qꝛ pctã nõ hñt cõnexionẽ adinuicẽ in aliquo vno: vnũ põt qs icurrere sine alio: ſ vnũ ⁊ idẽ ẽ ſ q⁹ oĩa pctã remittunt̃: ꝛ iõ remissiões diuersoꝝ pctõr cõnexe sũt: ꝛ de vno sine alio satisfactio fieri ñ ꝓt. ¶ Ad z^m dõz q⁹ in obligatiõe debiti nõ est nisi ineq̃litas iustitie opposita: qꝛ vn⁹ rez alteri⁹ hꝫ: ꝛ iõ ad restõnez nõ exigit̃ nisi q⁹ restituat̃ eq̃litas iustitie: qõ q̃dẽ põt fieri de vno debito nõ de alio: ſ ꝫ vbi est offensa ibi ẽ ineq̃litas nõ tm̃ iustitie opposita ſ etiã amicitie. ꝛ iõ ad ℔ q⁹ p satisfactionẽ offensa tollat̃: nõ solũ oz q⁹ eq̃litas iustitie restituat̃ p recõpẽsationẽ eq̃lis penc: ſ etiã q⁹ restituat̃ amicitie eq̃litas: qõ ñ ꝓt fieri oũ aliq̃d ẽ qõ amicitiã ipediat. ¶ Ad 3^m dõz q⁹ vnũ pctm̃ suo põdere ad aliud trahit: vt Greg. dic̃. ꝛ iõ q vnũ pctm̃ retinet nõ sufficiẽter cãs alteri⁹ pcti excidit.

¶ Ad. z. q. dõz q⁹ qdã dixerũt: q⁹ postq̃ oĩa pctã p pniaꝫ ⁊ ⁊tionẽ remissa sunt: si aliqs añ satisfactionẽ pactã i peccatũ decidat: ꝛ in pctõ exñs satisfaciat: q⁹ satisfactio ei valeat ita q⁹ si in pctõ illo mozeret̃ in ifermo de illis pctis nõ puniret̃. Sꝫ hoc nõ põt eẽ: qꝛ in satisfactiõe oz q⁹ amicitia restituta iustitie eq̃litas restituat̃: cui⁹ ꝺriuꝫ amicitiã soluit: vt pl's in. 9. ethi. dic̃. eq̃litas aũt in satisfactiõe ad deuꝫ nõ ẽ ſ q̃ equalẽtiã: ſ magis ſ q̃ acceptationẽ ipsi⁹: vt est dictũ. ꝛ iõ oz q⁹ ꝛ si iaꝫ offensa sit dimissa p ꝓcedẽtẽ cõtritionẽ q⁹ opa satisfactoria sint deo accepta: qõ dat eis caritas: ꝛ iõ sine caritate opa facta nõ sũt satisfactoria. ¶ Ad p̃mũ ergo dõm q⁹ ꝺsiliuꝫ Danielis itelligit̃ q⁹ a pctõ cessaret ⁊ peniteret: ꝛ sic p el'ynas satisfaceret. ¶ Ad z^m dõz q⁹ sicut hõ nescit p certo vtrũ caritatẽ habuerit in satisfaciẽdo vel hẽat: ita etiã nescit p certo vtrũ satisfecerit: ꝛ iõ dicit Eccl̃. de ꝓpitiatu pctõr. Noli esse sine metu. nõ tm̃ exigit̃ q⁹ pp hũc metũ hõ satisfactionẽ expletam iteret si ꝺscientiã pcti mortalis nõ hꝫ: q̃uis. n. penã nõ expiet per hꝫ satisfactionẽ: tm̃ nõ icurrit reatũ omissionis ex satisfactiõe neglecta: sicut nec ille q accedit ad eucharistiã sine ꝺscientia pcti mortalis cui subiacet: reatũ idigne sũptiõis icurrit. ¶ Ad 3^m dõz q⁹ illa itẽtio iterrupta ẽ per pctm̃ sequẽs ꝛ iõ nõ dat opib⁹ viz aliquã post pctm̃ factis. ¶ Ad 4^m dõm q⁹ nõ põt fieri adeq̃tio sufficiẽs: nec ſm diuinã acceptationẽ: nec ſm equalẽtiã: ꝛ iõ rõ nõ sequit̃.

¶ Ad tertiã qõnẽ dõm q⁹ qdã dixerunt q⁹ opa in caritate facta q̃ viua dicunt̃ sunt meritoria vite eterne: ꝛ satisfactoria respectu pene dimittẽde: ꝛ q⁹ p caritatẽ opa ex̃ caritatẽ fcã viuificant̃ q̃tuꝫ ad hoc q⁹ sunt meritoria vite

eterne. Sz ℔ nō pōt eē: qz vtrūqz hñt ex eade rōe opa ex charitate fcā. ſ. ex ℔ q; ſunt deo grata. vñ ſic charitas adueniēs nō ꝓt ea gratificare q̄tū ad vnū: ita nec q̄tum ad aliū. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q; ñ dz itelligi q; fruct⁹ ꝓputeť a tpe q̄ ꝓ ī pctō fuit ſz a tpe ī q̄ peccare ceſſauit: q̄. ſ. vltio ī pctō fuit. Uel itelligit qñ ſtati poſt pctm ꝓtrit⁹ fuit ⁊ feē ml'ta bōa añq̄z ꝓfiteť. ¶ Ul'dōz q; q̄to ē maioꝛ ꝓtritio tāto mag|dimīuit de pena: ⁊ q̄to aligs pl'a bōa facē ī pctō exñs magis ſe ad gr̃az ꝓtritiōis diſponit: ⁊ iō ꝓbabile ē q; miꝛis pene ſit ōbitoꝛ: ⁊ pp ℔ ōberet a ſacerdote diſcrete ꝓputari vt ei miꝛe penā iniūgat inq̄tū ſuenit eū meli⁹ diſpoſitū. ¶ Ad z^m dōz q; baptiſm⁹ ipz imit characterē in aīa: nō ār ſatiſſactio: ⁊ iō aduenies charitas q̄ fictionē tollit ⁊ pctm̄: facē q; baptiſm⁹ effectū ſuū hēat: nō ār facē ℔ ō ſatiſfactiōe. Et ꝓterea baptiſm⁹ ex ipo ope opato iuſtificat qō nō é hoīs ſz dei: ⁊ iō ñ eodē mō moꝛtificaꝛ ſic ⁊ ſatiſfactio q̄ eſt op⁹ hoīs. ¶ Ad 3^m dō. q; aliq̄ ſatiſfactiōes ſūt ex q; b⁹ mācť aligs effect⁹ ī ſatiſfaciēt ib⁹ ēt poſtq̄z act⁹ ſatiſfactionis trāſit: ſic ex ieiunio manet coꝛpis ōbilitatio: ex el'ynis largitis dimīutio ſube: ⁊ ſic de ſil'ib⁹: ⁊ tales ſatiſfactōes ī pctīs facte nō oz q; iterenť: qz q̄tū ad id qō ō eis mācť p pnīaz ō accepte ſūt. ſatiſfactiōes ār q̄ nō relīquūt aliquē effectū in ſatiſfaciēte poſtq̄z actus trāſit oz q; iterenť: ſic eſt de oſone ⁊ ſimilib⁹. actus aūt iterioꝛ qz total'r tranſit nullo modo viuificaꝛ: ſed opz q; iteretur.

¶ Ad 4^am. q. dōz q; ſic in. z. li. di. 18. dcīm ē. merituz ꝓpe dr̄ actio q̄ efficiť vt ei q agit ſit iuſtuz aligd dari. Sz iuſtitia dupl'r dr̄. vno⁹. ꝓpe: q̄. ſ. reſpicť ōbituz ex pte recipiēt]. alio⁹ q̄ſi ſil'itudīarie q̄ reſpicť ōbitū ex pte dātis: aligd. n. decet dāt̄ dare: qō tñ nō hz recipiēs ōbitū recipiēdi: ⁊ ſic iuſtitia ē de ceēntia dīne bōitatis: ſicť Anſel. dicť. q; de⁹ iuſt⁹ ē cū pctōꝛib⁹ parcit: qz eū decet. Et ſz ℔ ēt merituz dr̄ dupl'r. vno⁹ act⁹ ꝓ quē efficiť vt ipe agēs hēat ōbitū recipiēdi. ⁊ hoc vocaꝛ meritū ꝓdigni. alio⁹ ꝓ quē efficiť vt ſit debitū dādi in dāte fm decētiā ipſi⁹: ⁊ iō ℔ meritū dr̄ meritū cōgrui. cū aūt ī oīb⁹ illis q̄ grat] dant ꝑma rō dādi ſit amoꝛ: ipol'e ē q; aligs tale ſibi debitū faciat q amicitia caret: et iō cū oīa bōa ⁊ tpalia ⁊ eterna ex dīna liberalitate nobis donenť: nll's acgrere ꝓt debitū recipiēdi aliq̄ō illoꝛ nisi p charitatē ad deū: ⁊ iō opa eꝛ charitate fcā nō ſūt meritoꝛia ex ꝓdigno neq̄z eterni nz tpalis alic⁹ bōi apud deū. Sz qz dīnā bonitatē decet vt ybicūqz diſpōnē iuenit pfectionē adyciat: iō ex merito cōgrui dr̄ aligs mereri aliq̄ō bonū ꝓ opa eꝛ charitate fcā. Et ſz ℔ opa iſta valēt ad triplex bonū. ſ. ad tpaliū ꝓſecutionē: ad diſpōnem ad gr̃az: ⁊ ad aſſuetudinē bonoꝛ opeꝛ. qz tñ ℔ meritū nō ꝓpe meritū dr̄: iō magis ꝓcedēdū ē q; hȝ opa nō ſint alic⁹ meritoria q̄ q; ſint. ¶ Ad p^m g̃ dōz q; ſic ꝑs dicť i. 8. et℔. qz filiꝰ ꝓ oīa q̄ facere pōt nihil eq̄le ꝑri reddere ꝓt bis q̄ a ꝑre recipit: iō nūq̄z ꝑ debitoꝛ filꝰ efficiť: ⁊ multo min⁹ hō ꝓt ꝓp equalētiā opis diuini ſibi ꝓſtituere debitoꝛē: ⁊ iō nullum op⁹ nr̄z ex q̄titate ſue bōitat] hz q; aligd mereaꝛ: ſz ex vi charitatis q̄ facē ea q̄ ſūt amicoꝛ eē cōia. vñ q̄tūcunqz ſit op⁹ bonū eꝛ charitatē fcm̄ nō facē ꝓpe loq̄ndo q; aligd recipiēdi a deo faciēs debitū hēat: ſz op⁹ maluz ex q̄titate ſue malitie ſz equalētiā penā mereť: qz ex pte dei nō ſūt nobis aliq̄ mala facta ſicut bona: ⁊ iō q̄uis op⁹ malū mereaꝛ ex cōdigno penā: nō tñ op⁹ bonū ſine charitate mereť ex ꝓdigno ꝓmiū. ¶ Ad z^m. ⁊ ad 3^m dōm q; ꝓcedūt de merito cōgrui: alie aūt rōnes ꝓcedūt de merito ꝓdigni.

¶ Ad 5^am. q. dōz q; dimīuere penā ifernalē ꝓt itelligi dupl'r. vno⁹ ita q; qs libereť a pena quā iaz meruit: ⁊ ſic cum nll's libereť a pena niſi ſit abſolut⁹ a culpa: ſz qz effect⁹ nō dimīuunt nz tollunt niſi dimīuta vel ablata cā ꝓ opa eꝛ charitatē fcā: q̄ nz culpā tollere nz dimīuere ꝓt: pena ī, ferni mitigari ñ ꝓt. Alio⁹ ita q; meritū pene ipediať: ⁊ ſic hȝ opa dimīuunt penā iferni. ꝑ qz hō reatū omiſſiōis eua dit q̄ hȝ opa ꝑfic̄. z⁹ qz hȝ opa aliq̄ mō ad bonū diſponūt vt hō ex miꝛi ꝓtēptu ēt ꝑctā faciať: vt ēt a ml'tis pctīs ꝑ hȝ opa retrahať: ſz dimīutōz vl' dilatōz tpal'pene merent hȝ opa: ſicť dr̄ de Achab. 3. Regū. zi. eodē mō ſicť bo noꝛ tpaliū ꝓſecutionē. Quidā aūt dicūt q; minuūt penā iferni nō ſubtrahēdo aligd de ipa q̄tū ad ſubaz: ſz fortifi cādo ſubm vt meli⁹ ſuſtinere poſſit. ſz ℔ nō ꝑt eē. qz fortificatio nō ē niſi ex ablatiōe paſſibilitatis: paſſibilitas aūt ē ſz mēſurā culpe: ⁊ iō ſi culpa nō dimīuiť nec ſubm fortifi cari pōt. Quidā ēt dicūt q; dimīuiť pena q̄tū ad vermes cōſcie: ſz nō q̄tū ad ignē: ſz ℔ ēt nihil eſt: qz ſic pena ignis equaꝛ culpe: ita ⁊ pena remoꝛſionis cōſcie: vbi ſimilis rō eſt de vtroq̄z: ⁊ per hoc ꝑs ſolutio ad obiecta.

Ad quartum

ſic ꝓcediť. Uideť q; ſatiſfactionē nō opoꝛteat fieri p opa penalia: qz in penis nr̄is. g̃ nō oz ſatiſfactionez p opera penalia fieri.

¶ P̄. q̄to aliq̄ō op⁹ ex maioꝛi charitate ꝓcedit: tāto miꝛ n⁹ ē penale. qz charitas penā ñ hz. i. Jo. 4. ſi g̃ oz opa ſatiſfactoꝛia eē penalia q̄to magis ſunt ex caritate fcā minus erūt ſatiſfactoꝛia. qō falſuz eſt. ¶ P̄. ſatiſfacere eſt: vt dicit Anſel. bonoꝛē debitū deo ipēdere: ſed ℔ etiaz alys q̄ operib⁹ penalib⁹ fieri pōt. g̃ ſatiſfactionē nō oz penalibus opib⁹ fieri. ¶ Sz ꝺ eſt qō Greg. dicit. Juſtū ē vt pctō: tāto maioꝛa ſibi inferat lamēta per penitētiā: quāto maioꝛa ſibi inferat lameta per penitētiā: quāto maioꝛa ſanari intulit dāna per culpā. ¶ P̄. per ſatiſfactionē oz ſanari vuln⁹ pctī ꝑfecte: ſed peccatoꝛ medicine ſunt pene: vt ꝑbs dicit ī. z. ethi. g̃ oz q; ꝓ penalia opa ſatiſfactio fiat.

¶ Ulteri⁹ videť q; flagella gb⁹ a deo ī hac vita puniuntur nō poſſint ſatiſfactoꝛia eē: nihil. n. pōt eē ſatiſfactoꝛiū niſi qō ē meritoꝛiū: vt ex dictis ꝑz: ſz nō meremur niſi p ea q̄ nobis ſūt: cū g̃ flagella gb⁹ a deo punimur nō ſint ī nobis vr̄ q; ſatiſfactoꝛia eē nō ꝑñt. ¶ P̄. ſatiſfactio tñ bonoꝛuz eſt: ſz hȝ flagella in malis ducunť: ⁊ ꝓcipue eis debenť. g̃ nō ꝑñt eē ſatiſfactoꝛia. ¶ P̄. ſatiſfactio reſpicit pctā ꝓte rita: ſz aliq̄ñ iſta flagella iſligūť illis q; pctā nō hñt: ſicť de Job ꝑz. g̃ vr̄ q; nō ſint ſatiſfactoꝛia. ¶ Sz ꝺ ē qō dr̄ Ro. 5. Tribulatio patiētiā opať: patiētia aūt pbationē: ⁊ pbatio purgatoꝛiū: vt glo. ibidē dicť. g̃ flagella pctā purgāt: ⁊ ſic ſūt ſatiſfactoꝛia. ¶ P̄. Amb. dicť. Et ſi fides. i. pctī ꝓcia deſit pena ſatiſfacit. g̃ hȝ flagella ſunt ſatiſfactoꝛia.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q; icōueniēter enūerenť opa ſatiſfactoꝛia cū dr̄ q; ſunt tria el'yna: ieiuniū ⁊ oꝛo: qz op⁹ ſatiſfactoꝛiū ꝺz ſz delectationē. vñ dr̄ Ja. 5. Triſtat aliq̄s in vobis oꝛet ⁊ pſallat. g̃ nō debz ꝓputari iter opa ſatiſfactoꝛia. ¶ P̄. oē pctm̄ vel ē carnale vel ſpūale: ſz ſicť dicť Hiero. Jeiunio ſa, nant peſtes coꝛpis: oſone peſtes mētis. g̃ nō oz eſſe aliq̄ op⁹ ſatiſfactoꝛiū. ¶ P̄. ſatiſfactio nēcia ē ad emūdationē pctoꝛ: ſz el'yna ab oīb⁹ pctīs emūdat. Luc. i. i. Date el'yna ⁊ oia mūda ſūt vobis. g̃ alia duo ſūt ſuperflua. ¶ Sz ꝺ vr̄ q; debeāt es pl'a: qz ꝺria ꝺrys curanť: ſz multo pl'a ſit pecatoꝛ gña q̄tria. g̃ debēt pl'a ſatiſfactiōes opa ꝓputari.

¶ P̄. pegriatiōes ēt iniūgunť p ſatiſfactiōe ⁊ diſciplie ſue flage^nes: q̄ nō ꝓputāť ſub aliq̄ boꝛ. g̃ ſuffici^ent nūcrāt.

¶ R^o. dōz ad. i. q. q; ſatiſfactio vt dcīm ē reſpectū hz ad pteritā offenſā. ꝑ q̄ recōpēſatio fit p ſatiſfactionē: ⁊ ēt ad furā culpā a q̄ q̄ eā pſeruamur: ⁊ q̄tū ad vtrūqz exigit q; ſatiſfactio p opa penalia fiat. recōpēſatio. n. offenſe ipoꝛtat adeq̄tionē quā oz eē ei⁹ g offēdit ad eū ī quē offēſa ꝓmiſſa ē. adeq̄tio ār ī hūana iuſtitia attēdiť p ſubtractionē ab vno q; plus hūit iuſto ⁊ additionē ad altez cui ſubtractū ē aliq̄d. deo ār q̄uis q̄tū ex pte ſui ē nihil ſubtrahi poſſit. tū pctoꝛ q̄tuz ipſo eſt aliquid ei ſubtraxit peccādo: vt pa

ctum est. vñ dz ad B qꝫ recõpẽsatio fiat qꝫ aliqd subtraha
tur a peccãte p satisfactionẽ qõ ĩ honorez dei cedat. opꝰ ãt
bonũ ex B qꝫ est hꝺ nõ subtrahit aliqd: sz magis pfic ipm.
vñ subtractio nõ ꝑt fieri p opꝰ bonũ nisi pẽale sit. Et iõ ad
B qꝫ aliqꝺ opꝰ sit satisfactoziũ: dz qꝫ sit bonũ vt ĩ honorez
dei sit: z penale vt aliqd pctõz subtrahaꝛ. Silr ẽt pena a
culpa futura ꝑseruat: qz nõ facile hõ ad pctã redit exꝙ pe
nã exprꝰ est. vñ ꝓz pbz. Pene medicie sũt.

¶ Ad pm ġ dꝺz qꝫ sic in
ꝙ ꝗuis deꝰ nõ ꝺlectet ĩ penis vt sũt pene: ꝺlectat tñ ĩ eis
vt sit iuste: z sic satisfactoz ie eẽ pñt.

¶ Ad zm dꝺz qꝫ sic in
culpa ꝓsideraꝛ penalitas: ita i merito ꝓsideraꝛ diffi
cultas: dimiutio ãt difficultat] ex parte ipsiꝰ act9 dimiuit
meritũ ceteris pibꝰ. sz dimiutio difficltatis ex pptitudi
ne volũtatis nõ dimiuit meritũ sz auget: z sil'r diminutio
penalitat] ex ꝓptitudie volũtat] qꝺ faẽ charitas nõ di
miuit efficaciã satisfactiõis sz auget.

¶ Ad 3m dꝺz qꝫ ꝺbi
tum pro peccato est recõpensatio offense q̃ fine pena pec
cantis nõ fit: z de tali debito Anſel. intelligit.

¶ Ad 2am .q. dꝺz qꝫ recõpẽsatio offẽse ꝓterite ꝑt fieri z ab
eo q offendit z ab alio: qñ ãt fit ab alio tal' recõpẽsatio vi
dicatiõis magis q̃ satisfactiõis rõnẽ hz: qñ aũt fit ab ipo
deo ifligunt fiãt aliq̃ mõ ipsiꝰ patiẽtis: rõnẽ satisfactiõis
accipit. fiũt ãt ipsiꝰ in q̃tũ ea acceptat ad purgõnẽ pctõz
eis vtes patiẽter. sl ãt rõ eis p ĩpatiẽtiã dissentiat: tũc nõ
efficiunt aliq̃ ipsiꝰ: z iõ nõ hz rõnẽ satisfactiõis sz vidica
tiõis tñ.

¶ Ad pm ġ dꝺz qꝫ q̃uis illa flagella nõ sint oꝺ ĩ
ꝑãte nr̃a: tñ q̃tũ ad aliqd sũt: vt. s. eis patiẽter vtamur: z
sic bõ faẽ de necitate vtutẽ. vñ z meritoria z satisfactoria
eẽ pñt.

¶ Ad zm dꝺz qꝫ sic ex eodẽ igne. vt Greg. diċ. Aux
rutilat z palea fumat: ita eisdẽ flagell'z bõi purgãt z mali
magis ĩficiunt ꝑ ipatientiã: z iõ q̃uis flagella sint cõia: tñ
satisfactio ẽ tñ bonoꝝ.

¶ Ad 3am dꝺz qꝫ flagella respectuz
bñt ad culpã ꝓteritã sp: z nõ sp ad culpã ꝓsone: sz ad cul
pã nãe. s. n. in nã bũana nulla culpa ꝓcesisset nulla pena
fuisset: sz qz culpa in nã ꝓcessit alicui diuinit9 pena
inferr̃ sine culpa ꝓsone ad meritũ vtutis z carnclam pctĩ
sequẽtis: z hec duo etiã necessaria sunt in satisfactiõe. opz
eñ esse opꝰ meritoziũ vt bonoz deo exhibeaꝛ: z oz eẽ vir
tutum custodiã vt a futuris pctis ꝑseruemur.

¶ Ad 3am .q. dꝺz qꝫ satisfactio vt dciñ ẽ dz eẽ taꝝ p quã ali
qd nob subtrahamꝰ ad honorẽ dei: nos aũt nõ bẽmꝰ nisi
ex bonis gdẽ foꝛtune subtrahimꝰ aliqd nob p el'ynã: sed
subtrahamꝰ nob q̃tũ ad eẽntiã vl' q̃tũ ad dimiutõez ipo
rum: qz p ea efficimur deo accepti: sz p B qꝫ ea submittimꝰ
deo totaliꝛ. z B fit p oꝛonẽ. Lõpetit ẽt iste nũerꝰ ex pte illa
q̃ satisfactio pctõz cãs excidit: qz radices pctõz tres po
nunt. i. Joã. 3. Lõcupiscẽtia carnis: ocupiscẽtia oculoꝝ: z
ꝓsciẽtiã oculoz el'yna: ꝺ supbiã vite oꝛo. vt Aug. diċ super
Matth. Lõpetit ẽt q̃tũ ad B qꝫ satisfactiõis ẽ pctõz sug
gestiõis9 aditũ nõ idulgere: qz oẽ pctñ vl' in deũ ꝺmitti
mꝰ. z ꝺ B ordinaꝛ oꝛo: vl' in ꝓximũ z ꝺ B el'yna: vl' in nos
ipsos. z ꝺ B ordinaꝛ ieiuniũ.

¶ Ad pm ġ dꝺz qꝫ ꝓz q̃sdam
duplex ẽ oꝛo: q̃dã q̃ est ꝺtẽplatiuoz q̃z ꝺuersatio in celis
est: z taꝝ qz totaliꝛ est ꝺlectabil' nõ ẽ satisfactoria. alia ẽ q̃
ꝓctis genit9 fundit: z taꝝ hz penã z est satisfactiõis ps.
Vel dicendũ meliꝰ qꝫ q̃libz oꝛo hz rõnẽ satisfactionis: qz
q̃uis hẽat suauitatem spũs: tñ hz afflictionẽ carnis: qz vt
dicit Hre. sup Ezech. Dũ crescit in nob foꝛtitudo amoris
itimi ifirmaꝛ ꝓculdubio foꝛtitudo carnis. vñ z neruꝰ fe
moris Jacob ex lucta angeli emarcuisse legitur in Heñ.

¶ Ad 2m dꝺz qꝫ pctñ carnale dr̃ duplr. vno modo qꝺ in
ipsa ꝺlectatiõe carnis cõpleꝛ. vt gula z luxuria. alio mõ
qꝺ compleꝛ in bis q̃ ad carnem ordinanꝛ q̃uis nõ in de
lectatiõe carnis sed in ꝺlectatiõe aie magis: vt auaritia.
vñ talia pctã sũt q̃si media iter spũalia z carnalia: z iõ dz
qꝫ eis ẽt rñdeat aliq̃ satisfactio ꝓpa. s. elemosyna.

¶ Ad
3m dꝺz qꝫ q̃uis singula istoꝝ p q̃dã ꝓuenientiã singulis
peccatis appꝛopꝛienꝛ: qz cõgruũ est vt in quo qs peccauit
in hoc puniaꝛ: z qꝫ pctĩ cõmissi p satisfactionẽ radix absci
daꝛ: tñ qꝺlibet boꝝ ꝑ quolibz pctõ satisfacere põt. vñ ei
q nõ põt vnũ ex eis pficere ĩiungaꝛ aliud. z ꝑcipue elemo
syna alioꝝ vices supplere põt in q̃tũ alia satisfactõis opa
p elemosynã sibi quisqꝫ mereaꝛ quodãmõ in illis qui bꝰ
elemosynã tribuit. vñ nõ dz qꝫ si elemosyna oĩa mundat
pctã qꝫ ꝓpter hoc alie satisfactiões supfluãt.

¶ Ad q̃rtuz
dꝺz qꝫ q̃uis sint multa pctã in spẽ: tñ oĩa ad illas tres ra
dices vel ad illa tria pctõz genera q bus diximus dictas
satisfactiões rñdere reducunt̃.

¶ Ad 5m dõm qꝫ qcqd in
afflictione corꝛis ptinet totũ ad ieiuniũ referr̃: z qcqd
in ꝓximi vtilitatẽ expẽdit totũ elemosyne rõnẽ hz: si l'r
quecũq; latria exhibeaꝛ deo oꝛonis accipit rõnẽ: z iõ etiã
vnũ opus põt hr̃e plures rõnes satisfaciendi.

Ad quintum sic ꝓcedit. Ur̃ qꝫ restitutio sit satis
factõis ps: qz satisfactio recõciliat
deo z ꝓximo: sz p restõnẽ hõ recõciliaꝛ ꝓximo. ġ restõ est
satisfactiõis ps.

¶ ℙ. satisfactio fit p ꝺziuz pctĩ: sicut p ie
iuniũ satisfacimꝰ de gula: sed ꝺziũ pctĩ male ablatiõis est
restõ. ġ restitutio est quedã satisfactiõis pars.

¶ ℙ. Am
bro. dicit qꝫ vera pnia ẽ a pctõ cessare: sz q restituit a pctõ
cessat: qz q̃diu qs alienũ eo iuito detinet peccat. ġ restõ ẽ
ps pnie: sed nõ nisi rõne satisfactiõis. ġ est ps satisfactiõis

¶ Sz ℨ. satisfactio fit deo: vt pz p diffõnẽ Anſel. supra po
fitaz: sed restõ fit ꝓximo. ġ satisfactiõis nõ est restõ pars.

¶ ℙ. satisfactio ponit̃ in arbitrio sacerdotis pñiaz iniun
gẽtis: nõ aũt restõ. ġ restitutio nõ est satisfactiõis pars.

¶ Ulteriꝰ videt̃ qꝫ ablatũ nõ semp dz restitui: fama enĩ
restitui nõ põt: sz fama auferr̃. ġ nõ de oĩ ablato põt fieri
restõ.

¶ ℙ. dãna in pson̄ illata sunt maxima: sz hꝺ dãna
nõ pñt restitui: vt ablatio ỽginitatis: abscissio mẽbri alicu
ius. ġ nõ oẽ ablatũ põt restitui.

¶ ℙ. q ĩpedit aliquẽ a cõ
secutione alicuius videt̃ hoc sibi auferre: sz hoc nõ dz ei
restituere vel recõpẽsare: sicut siqs ĩpedit aliquẽ ne ꝑben
daz cõsequaꝛ. ġ videt̃ qꝫ nõ omne ablatũ debeat restitui.

¶ ℙ. q occasionẽ dãni dat dãnũ dedisse videt̃: sz ille qui
subuertit semĩa in cãpo ꝓiecta dat occasionẽ dãni de to
to fructu q inde sequi posset. z sil'r de illo q detinet pecu
niã creditor] vltra terminũ ꝓfixũ: ex q̃ ille poterat lucra
ri de toto lucro qꝺ accidere potuisset: nec tñ vr̃ qꝫ teneaꝛ
ad restõnẽ totiꝰ lucri qꝺ accidere potuisset: vel fructꝰ q p
cipiẽdus eẽt. ġ nõ dz qꝫ semp fiat ablatoꝝ restõ.

¶ Sz ℨ.
vr̃ qꝫ hõ dz plus restituere q̃ abstulerit: qz ꝑceptũ leg] ve
teris ẽ: vt pz ĩ Exo. qꝫ ouis reddaꝛ in q̃druplũ: z bos in qn
tuplũ: z B ꝑceptũ: cũ sit de moꝛib9 vr̃ eẽ moꝛale: ġ adhuc
manet. ġ teneaꝛ hõ ĩ qntuplũ vel q̃druplũ restituer̃.

¶ ℙ.
ea q̃ in scriptura ponunt̃ nobis in exm danꝛ. sz Luc. 19. dr̃
qꝫ çache9 se obtulit ad restõnẽ in q̃druplũ eoꝝ q̃ accepat
p fraudẽ. ergo z talis dz eẽ apud nos restõnis modus.

¶ Ulteriꝰ vr̃ qꝫ solus ille q accipit ad restõnẽ teneaꝛ: qz ñ
exigit̃ plus ĩ restõne q̃ illatũ ẽ in dãno. si ġ vnꝰ solus dã
nũ ĩtulit ille solus ad restõnẽ teneaꝛ: al's multo pl'a recipet
dãnificatꝰ q̃ ea q̃ amisit si a q̃lz ꝺsentiẽte deberet sibi iso
lidũ restõ fieri.

¶ ℙ. nulli debeaꝛ restõ nisi ei q dãnũ pas
sus ẽ: sz ꝺtigit qꝫ aliqs ꝑcipiat dãnificari aliquẽ vl' ꝺsulat:
aut ꝺsẽtiat: z tñ ille ñ dãnificaꝛ. ġ tales ñ sp ad restõnẽ te
nent̃.

¶ ℙ. nulls dz ĩcurrere dãnũ psõe p euitãdo dãno
pecũie alteriꝰ: qz caritas dz eẽ ordiata: sz q̃sqꝫ si aliqs ra
ptorẽ mãifestaret ĩcurreret psõe sue picl'z. ġ ñ ẽ vez qꝫ te
neaꝛ ille q ñ mãifestr̃ ad restõnẽ: vt gdã diciũt.

¶ ℙ. mlti

etiaz boni viri nō reprehendūt eos quos vidēt iniuste accipere aliena. vñ durū esset dicere q̄ tenerent̄ ad restitutionē oīuz. g̃ etiā ille q̄ nō reprehēdit nō tenet̄ vt a gbusdam dicit̄ restituere. Silr etiā potest obyci de illis q̄ nō obstant: ⁊ tamen obstare possunt.

¶ Ulterius videt̄ q̄ nō sit semp restitutio faciēda ei qui damnū passus ē: nullus. n. pōt restituere ei quē nō cognoscit. sed q̃ñqz fur nescit cui⁹ sit res quā furto accepit. g̃ vr̄ q̄ nō teneat̄ ei restituere. ¶ P. ille qui accepit nō tenet̄ nisi ad restitutionē. sed aliq̃n ad eū cui debet̄ fieri restitutio nō posset puenire sine magno dāno: forte ēt in maiori q̃ sit pciū rei restituēde. g̃ vr̄ q̄ in tali casu non teneat̄ ei restituere. ¶ P. aligs ī depdatōe ciuitatū iniuste accipit aliq̃: ſz nō pōt ei cui⁹ fuit restituere: qz vl̄ nescit eū vl̄ mortu⁹ ē. g̃ vr̄ q̄ nō teneat̄ restituere. ¶ P. aligs plat⁹ eccl̄ie iniuste aliq̄s res eccl̄ie ꝓcedit. ſz iste nō tenet̄ reddere ecclesie vt vr̄. qz venirēt ad man⁹ illi⁹ plati q̄ nō ē dign⁹ ea recipe. g̃ vr̄ q̄ nō sp ei q̄ dānū passus ē sit restitutio faciēda. ¶ Sz ꝺ est. qz p restitutionē itegrat̄ eq̄litas iustitie: ſz eq̄litas iustitie ē vt qđ auferēt a lucro appōat̄ ad dānū. vt dr̄ ī. ſ. et h̄. g̃ vr̄ q̄ restitu⁹ sit sp faciēda ei q̄ dānū passus ē.

¶ Rñ⁹ dōm ad p̄m. q. q̄ ineq̄litas iustitie apposita duob⁹ modis ꝓtīgit. vno⁹ in reb⁹ exteriozib⁹: vt qñ vn⁹ rē alienā ōtinet. alio⁹ in actiōib⁹ ⁊ passiōib⁹: sic cū gs aliū p violentiā vberat: ⁊ hec duo aliq̃n separata sūt. vt per se pz. aliq̃n aūt ꝓiunguntur: vt cū gs p violētiā accepit in q̃ ei a q̃ accepit iniuriā ⁊ ꝓtumeliā ifert: ⁊ fm h̄ repatio eq̄litatis iustitie dupl̄r significat̄: repatio. n. ineq̄litatis exñtis in reb⁹ restitutio dr̄. repatio aūt ineq̄litatis exñtis in actiōib⁹ et passiōib⁹ satisfactio noīat̄: ⁊ iō q̃ñqz ē satisfactio sine restitutiōe aliq̄ vt cū gs se ꝓximo būiliat de aliqb⁹ contumelys ei dictis. aliq̃n aūt restitutio sine satisfactiōe: vt cū gs mutuū reddit. aliq̃n aūt vtrūqz exigit̄: vt cū gs alicui per violētiā rē suā subtraxit: ⁊ sic logmur h̄ de restitutiōe rei male ablate in q̃ hō ꝓmū ⁊ deū offendit. Quidā g̃ dicūt q̄ tal̄ restitutio nō ē ps satisfactiōis: qz nō debet̄ deo tm̄ nec est ad arbitriū sacerdotis: ſz est ad satisfactionē pambulū. Sz hoc nihil ē. qz oē pctm̄ qō in ꝓximū ꝓmittit̄ ēt ī deū cōmissum ē: sic ⁊ in dilectiōe ꝓximi dilectio dei iclud̄it. vñ ⁊ satisfactio ꝓximi ꝺiūctā h̄z satisfactionē ōi: nec obstat q̄ nō ē ad arbitriū sacerdotis: qz sacerdos nō ē ibi vicari⁹ ꝓximi sicut ē vicari⁹ dei: ⁊ iō satisfactio q̃ est deo faciēda ꝺpēdet ex arbitrio ei⁹: ſz satisfactio q̃ ē ꝓxio ⁊ ꝺo sil̄ faciēda nō. Et iō aly dicūt q̄ est satisfactiōis ps: ſz hoc vex non est: qz satisfactio offensaz remouet ⁊ a pena liberat: nll⁹ aūt ex h̄ ipso q̄ offendere desistit cōsegt̄ h̄ q̄ de offensa p̄cedēti reconciliationē lueniat: vel penā p illa debitā euadat: ſz h̄ solū cōsegt̄ q̄ maiozē offensaz ⁊ penā nō cumulat: ⁊ sic cessare ab offensa nll⁹ ps satisfactiōis ē: ſz ē pambulū ad satisfactōez: ⁊ iō cū restitutio nihil aliō sit q̃ ab offensa cessare. qz ex h̄ ipso q̄ rē alienā ōtinet eo ipso offendit. ꝺstat q̄ nō ē ps satisfactiōis ꝓpe accepte: sed est pambulū ad satisfactionē: nō tm̄ pp rōnē ꝓpus assignatā: qz bñ cōcedim⁹ q̄ satisfactio ꝓximo fcā ē ps satisfactiōis deo facte: ſz restitutio nō ē ps satisfactiōis: neq; deo neq; ꝓximo facte. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q̄ de offensa hō ꝓximo nō reconciliat̄ p h̄ q̄ sua ei restituit. ſz p h̄ q̄ supza h̄ aligd būilitatis ei exhibet: ⁊ ita nō segt̄ q̄ restitutio sit satisfactōis ps.

¶ Ad z^m dōz q̄ restitutio nō ē ꝺriū ad acceptionē vl̄ detentionē iniustā: ſz magis est negatio vl̄ ꝓuatio ipsi⁹: ⁊ iō nō oz q̄ h̄ sufficiat ad satisfactōez: sic nec est satisfactoriū p gula vt qs nō imoderate comedat: ſz vt ēt a moderat̄ abstineat. ¶ Ad z^m dōm q̄ cessare a pctō dr̄ esse ps pnie: nō qđē desistendo a pctō ꝓterito nō sic ꝓambulū ad penitentiā: ſz p̄cidendo cās futuroꝝ pctōꝝ: vt dictū est ꝓus.

¶ Ad z^am. q. dōz q̄ p satisfactionez oz q̄ hō sic deo ita ꝓximo recōciliet̄: recōciliatio āt nihil aliō ē q̃ amicitie reparatio: manēte āt cā dissolonis amicitie: amicitia reparari non ꝓt: q̄ qđē cā fuit ineq̄litas ex iniusta acceptiōe vl̄ ōtentiōe cāta: ⁊ iō ille satisfacere nō ꝓt nec ꝺo recōciliari q̄ rē male ablatā vl̄ ōtētā male ñ restituit. ¶ Sz scie^m q̄ amicitia vt pbs dic̄ ī. 8. et h̄. nō regrit sp eq̄le: ſz qō pol̄e: ⁊ iō si aliq̃ sūt ablata q̃ oīo restitui nō pñt: suffic̄ volūtas restituendi cū tāta restitutiōe quāta polis est ſz ꝺditōez ytriusq; ad arbitriū bonoꝝ. ¶ Ad p^m g̃ dōz q̄ ille q̄ malitiā alic⁹ manifestat ei q̄ hz cozrigere: vl̄ ēt si sit icozrigibil̄ī cōspectu ecclie: vt ꝓfusus a pctō ōsistat: vl̄ saltez vt aly ab ei⁹ ꝓsozcio iuste famā aufert. vñ ñ teneat̄ ad fame restitutōez. si ēt ipe tiōe diffamādi h̄ fecerit: iuste aufert ēt si vex sit qō dic: ⁊ tc̄ teneat̄ ad fame restitutōez: vl̄ dōo se falsū dixisse si falsū dixit: vl̄ q̃cūq; alio⁹ ñ mētiēdo si vex dixit: sine h̄ q̄ se vex dixisse dicat: qz ñ dz alteri⁹ famā cū mēdacio restituere. ¶ Ad z^m dōz q̄ restitutio ꝑncipal̄r iuēta ē ī dānis q̃ iferūt ī reb⁹ fortune q̃ restitui pñt: i his aūt q̃ obiectio tāgit q̃ nō pñt ad sil̄e bonū restitui dz fieri restitutio q̃lis polis ē. ſ. ad arbitriū bonoꝝ. ¶ Ad z^m dōz q̄ ille q ipedit aliquē ne pbendā ꝓseqūt̄ si h̄ faciat qz idign⁹ est vel vt de alio meli⁹ ꝓuideat̄: nō iniuste facit. vñ nō tenet̄ ad restōnē: nec. ſi aūt aio ledēdi ipm tenet̄ ad restōnē: nō qđē tāti q̄ tuz valebat p̄bēda: qz ipse cā nō bñ erat ꝓsecut⁹: ſz pensatis ꝺditiōib⁹ ytriusq; fm arbitriū bonoꝝ. ¶ Ad 4^m dōz q̄ ille q̄ subfodit semīa nō teneat̄ ad tātū q̃ tū agri fructꝰ valituri erāt: sed q̃ tū ager sic seminat⁹ valere ꝓsueuit: qz multis de cāis pōt ipediri agroꝝ fructꝰ. ⁊ sil̄r dōz est ō eo cui debitū nō restituit suo tpe: qz nō tenet̄ restituere tātū q̃ tū lucrari potuisset: ſz fm estimationē lucri qō accidere cōsuevit pēsato laboze ⁊ ifortunys etiā q̃ in lucro accidere al⁹ possent: qz lucrū nō causat̄ tm̄ ex pecunia: sed ex industria ⁊ laboze. ¶ Ad 5^m dōm q̄ illud ꝑceptū legis q̃ uis sit de mozib⁹: nō tm̄ est mozale ſz iudiciale. talia. n. ꝑceptа ꝓ loco ⁊ tpe ppl̄o illi dabant̄. vñ nunc nō obligāt nisi de nouo statuerent̄ ab aliquo q̄ statuēdi hēret pātē: nihilomin⁹ tm̄ ineq̃tū hēbāt aligd significatiōis: p ꝓm iplesta sūt hꝫ ꝑcepta sicut ⁊ cerimonialia. ¶ Ad 6^m dōz q̄ ça cheus nō dixit hoc q̃si necīuz: sed ex abundanti.

¶ Ad. 3. q. dōm q̄ qdā versus dant̄ de illis q̄ tenent̄ ad restitutionē tales. Jussio cōsiliū consensus palpo recursus: ꝓticipās mut⁹: nō obstās: nō manifestās. Sz tm̄ gnq; istoꝝ sunt q̃ ad restōnē semp obligāt. quoꝝ p̄mū ē iussio: q̃n aligs iubet aliquē depdari: al⁹ tyrānī nō tenerent̄ ad restōnē. Secūdū est ꝓsensus ad rapinā ꝓpetrādā in eo sine quo rapina fieri nō poterat. Tertiū est recursus: q̃n aligs receptatoz latronū est ⁊ eis patrociniū pstat. Quartuz est pticipatio q̃n aligs latroni se sociat ad spoliāduz ⁊ partē spolioꝝ accipit. Quintū est nō obstās: cum. ſ. ex offō obstare tenet̄: vt p̄ncipes terre g iusticiā seruare debēt si nō obstant cū obstare possint ad restōnē tenent̄. Jn alys aūt cāis enumeratis nō obligāt semp gs ad restōnē: nisi ī certis casib⁹ q̃n ꝓbabil̄r credit q̄ ꝓfiliū suū fuit efficax: ⁊ q̄ al⁹ iniusta ablatio ꝓmissa nō fuisset. sil̄r etiā nō ois palpo. i. adulatoz ad restōnē tenet̄: ſz ille q̄ adulādo ad aufe rendū īcitat: dicēs h̄ signū strēnuitatis eē. sil̄r etiā mutus dr̄ q̄ ex offō reclamare tenet̄: ⁊ nō reclamat: nec tūc semp tenet̄ ad restōnē nisi opet̄ vt fiat iniusta ablatio: ſz dz inducere eū qui abstulit vt reddat. sil̄r etiā nō ois q̄ nō manifestat tenet̄ ad restōnē: ſz ille q̄ ꝓ latrocinio celat ⁊ pticeps est lucri: in oīb⁹ aūt his si ꝑncipalis restituit: aly deobligant̄ a debito restōnis: ⁊ p hoc pz sol̄o ad obiecta.

¶ Ad. 4. q. dōz q̄ restituere ē iterato statuere aliquē ī sue rei possessionē: ⁊ iō pz q̄ illi q ꝓuat⁹ ē re sua dz fieri restō.

¶ Ad p̄mū g̃ dōz q̄ qñ icert⁹ est dñs rex ablatarū pau-

peres sūt heredes:ꝛ ĩo ñ deobligaꝫ a debito restitutiõis: nisi det paupib⁹ ꝑ aĩa illi⁹:cui restitutio ẽbebaꝫ:adhibita tñ pa⁹ diligẽtia ẽbita. ¶ Ad 2ᵐ dõz ꝙ si sit res magni va/ loris dz sibi trãsmittere si põt cõmode.nec obstat si dãnũ trãsmittere ñ possit:vl̃ res sit ñ magni valor]. ꝑt eã daꝫ ꝑ pings illi⁹ si hz:vl̃ alicui cenobio si ñ hz ꝓpinq̃s cũ ꝓtesta/ tiõe tali ꝙ ei reddeꝫ teneaꝫ si reꝙsiuerit:vl̃ vnq̃ ꝙuerit. ¶ Ad 3ᵐ dõm:ꝙ ille ꝙ illo mõ accipit dz paupib⁹ illi⁹ vil le restituere:vl̃ ĩ alios vsus cõitat] illi⁹ ciuitatis expẽdere fm arbitriũ ep̃i vel illoꝝ ad q̃s ptinet cura illi⁹ ciuitatis. ¶ Ad 4ᵐ dõz:ꝙ dz fieri restitutio ecclie vt res ille ẽueĩãt ad successoꝛẽ illi⁹ ꝑlati. qz ipe eas recipe q̃uis nõ merea/ tur eccl̃ia tñ perdere eas non debet. Qõ. II.

QInde querit̃ o eĺyna.et circa ꝟ q̃rũt sex. ꝓmo gd sit. Scõo ẽ effectu siue fructu ei⁹. Tertio ẽ partib⁹ ei⁹. Quarto de quo sit dãda eĺyna. Quito qs possit eam dare. Sexto cui debeat dari.

Ad primũ sic ꝓcedit̃. vī ꝙ diffõ eĺyne quã qdã assi/ gnãt.s. Eĺyna ẽ op⁹ in q̃ daꝫ aliqd idigẽ ti ex ꝓpassiõe pp deũ.sit ĩcõueniẽter assignata. visitare.n. infirmos ꝑsõs eĺyne ẽ.sz i ꝟ ope nõ daꝫ aliqd.g̃ datio ñ dz ponĩ i diffõe eĺyne. ¶ Ꝓ. ipz datũ eĺyna dicit̃:qz dicimur eĺyną dare.sz ipz datũ ñ ẽ op⁹:sz res q̃dã.g̃ eĺyna ñ ẽ op⁹. ¶ Ꝑin eĺynis aliqd q̃nq̃ daꝫ clericis ꝑbẽdat]: g tñ ñ idi ger̃:sz diuites sũt.g̃ nõ ẽ de rõe eĺyne ꝙ idigẽti deb̃. ¶ Ꝓ. op⁹ q̃ fit ex electiõe ẽ magis laudabile q̃ opus q̃ fit ex passiõe:qz ẽ deo ꝓformi⁹ q nihil ex passiõe opaꝫ.sz ꝓpassio est passio q̃dã:qz nullus ꝓpatit̃ nisi patiaꝫ. g̃ ñ ẽ ex nečita te eĺyne ꝙ ex ꝓpassione deb̃. ¶ Ꝓ act⁹ nõ recipit spẽz a fi nẽ ylio:sz a ꝑio:aĺs oẽs act⁹ virtutũ eẽnt vni⁹ spẽi.sz vl/ timũ q̃ ponit̃ in diffinitiõe dz eẽ dr̃ia specifica.cuz g̃ de⁹ fit vltimus finis oĩum actionũ nostraꝝ.vī ꝙ non debeat poni in diffinitione elemosine quasi finalis differẽtia. ¶ Alteri⁹ vī ꝙ eĺyna nõ sit satisfactiõis ps:nõ.n. ẽ nečiuz satisfaceꝛ nisi ei q peccauit.sz si nũq̃ bõ peccasset:necesse bẽret eĺynas dare.g̃ nõ ẽ satisfactiõis ps. ¶ Ꝓ.totũ ñ põt esse pfectũ si ps ei subtrahaꝫ.sz põt aliqs pfecte satisface re de aliq̃ petõ ẽt si nulla eĺynã det.g̃ satisfactiõis ps nõ ẽ eĺyna. ¶ Ꝓ.nihil põt eẽ ps toti⁹ nisi differat ab alys eius ptiẽ:qz eĺyna nõ differt a ieiunio ꝛ oꝛone ꝼm ꝙ ad pniaz ptiẽ:qz hoc eis oĩb⁹ ꝙpetit inquãtũ sũt penalia:vt ex di eis ps.g̃ eĺyna nõ est satisfactiõis ps. ¶ Ꝓ.in sacr̃is neči/ tat] vt i baptismo adhibeꝫ remediũ q̃ nulli possit deesse: ficut aũ.sz pnia est sacr̃m necessitat]:vt ex pmissis ps.g̃ cũ dare eĺynã nõ possit cuilibet cõpetere q peccare põt: qz ñ est nisi possidẽtiũ aliqd:vī ꝙ nõ ẽbeat poni pnie ꝛ satisfa/ ctiõis ps. ¶ Sz ĩ. Auc̃.3.sup illud. Facite fructꝰ dignos pnie.dicit glo.ꝙ dare eĺynã sit ps pnie.sz nõ nisi rõne sa/ tisfactiõis.g̃ ẽ pars satisfactiõis. ¶ Ꝓ.in fozo seculari nõ solũ pũit aliqs ꝙ coꝛpis lesionẽ:sz ẽt ꝙ bonoꝝ subtractio/ nẽ.sz satisfactio i fozo pnie fit ꝑ opa penalia.g̃ debẽt ñ so/ lum ieiuniuz quo affligitur coꝛpus:sed elemosyna in qua subtrahuntur res temporales pars penitentie esse. ¶ Alteri⁹ vī ꝙ eĺyna nõ sit act⁹ virtutis.qz .i. Thimo.4° vbi dr̃ ꝙ pietas ad oĩa valet:exponit̃ ꝑ eĺynaꝝ largitione sed pietas nõ ẽ virt⁹:sz donũ.g̃ eĺyna nõ ẽ act⁹ vtut]. ¶ Ꝓ. nulla passio est virt⁹. vt pl̃us ꝓbat in.2.ethi.sed eĺyna ex mĩa ꝓcedit q̃ passio ẽ:vt ps ꝑ glo.sup illõ ps. Tota die mi seret.eĺyna a mĩa incipit.g̃ nõ est act⁹ virtutis. ¶ Ꝓ.nihil efi i gñe ꝙ ñ sit in aliq̃ ei⁹ spẽ.sz nõ põt reduci vt vī ad ali quã spẽm virtut]: qz tñ tres vtutes ũeniunt̃ circa exte/ rioza bõa opari:i gb⁹ nõ ẽ eĺyna.s. iusti⁹:libalitas:magnifi ẽtia.eĺyna ãt ñ ẽ act⁹ iusti⁹: qz libalitas nõ attẽdit ĩdigentiaz quã attẽdit eĺyna.sil̃r nec magnificẽtie. qz põt eẽ in puis ꝛ in magnis:g̃ nõ est act⁹ virtut]. ¶ Sz ꝯ ẽ:subuenire mi/ seris est act⁹ iustitie:vt ps ꝑ Aug.ꝛ hĩtũ est ĩ.3.li.di.33.sed subuẽire miseris ptinet ad eĺynã.g̃ eĺyna est act⁹ iustitie: ꝛ sic ẽ act⁹ virtutis. ¶ Ꝓ.nihil ẽ meritoziũ nisi act⁹ virtu/ tis:qz felicitas ẽ virtutis ꝑmiũ: vt etiã ph̃s dic̃. sz eĺyna ẽ maxime meritozia.ergo est actus virtutis.

¶ Ulteri⁹ vī ꝙ eĺyna nõ cadat ĩ ꝑcepto Auc̃.3.sup illõ. In terrogauerũt eũ turbe.dicit glo.ex vbis Joannis terroze pcussi ꝓsiliũ querũt: sz Joãnes rñdit ꝙ ĩtẽderẽt eĺynis. g̃ dare eĺynas ẽ ꝓsiliũ ꝛ nõ ꝑceptũ. ¶ Ꝓ.glibet ꝑt licite sua retinere:sz retinẽdo sua nõ dat aliqs eĺynã.g̃ dare eĺynaz nõ est in ꝑcepto. ¶ Ꝓ. si cadit eĺyna sub ꝑcepto:nõ cadit nisi sub ꝑcepto negatio.qz Ambro.dicit. Pasce fame mo/ riẽtẽ:si nõ pauisti occidisti.nõ occidere aũt ẽ ꝑceptũ nega tiuũ:sz ñ cadit sub ꝑcepto negatio: aliqn̄ hõ teneret̃ sem per eĺynã dare: qz ꝑcepta negatiua obligãt semp ꝛ ad sp. g̃ daꝫ eĺynã ñ cadit sub aliq̃ ꝑcepto. ¶ Ꝓ.oẽ qõ cadit sub ꝑcepto aliq̃ tpe obligat trãsgreſſoꝛes ad pctũ mortale. sz ꝟ nõ ẽ ẽ eĺyna:qz semp põt ꝑbabilis opinio alicui remãe re ꝙ si ipe nõ subuẽit ꝙ ali⁹ subuenire possit:nõ.n. vn⁹ pos set oĩb⁹ subuẽire.g̃ daꝫ eĺynã ñ cadit sub ꝑcepto. ¶ Sz ꝯ est.qõ dicit glo. Mat.6. Te ãt faciẽte eĺynã.ꝓscie faciẽti eĺynã ꝑ ꝑcepto adiplẽdo miscet se laudis appetitio.g̃ da re eĺynã cadit sub ꝑcepto. ¶ Ꝓ. illud sine q̃ charitas esse nõ põt: cadit sub ꝑcepto.sz sine eĺynaꝝ largitiõe ĩ aliq̃ ca/ su charitas eẽ nõ põt.vt ps.i. Jo.3. Qui hũerit ſubam bui⁹ mũdi:ꝛ viderit frẽz suũ nečitatẽ patiẽtẽ:ꝛ clauserit visce/ ra sua ab eo: qũo charitas p̃ris manet ĩ ipo. q.d. nullo mõ ergo dare elemoſynaz cadit sub ꝓcepto.

¶ Rñdeo dicẽdũ ad.i.q. ꝙ eĺyna nomẽ grecũ est: ꝛ dr̃ ab eloys qõ ẽ miſia: vl̃ mĩa:q̃ miseriã alienã suã facit. vñ si/ cut hõ miseriã a se expellit ẽtũ põt. ita misericoꝛs miſiã alienã expellit ei ſubueniẽdo: q̃ gdẽ ſubuẽtio fit ꝑ ꝟ ꝙ ei ſua bona cõicat: vñ ipa cõicatio bonoꝝ ꝓpꝛioꝝ ad miſeꝝ nomẽ eĺyne accepit.hec aũt cõicatio nõ põt eẽ meritozia ꝛ virtuoſa:nisi qñ ꝓp deũ fit.ꝛ iõ in diffinitõe ꝑdcã tãgũt oĩa q̃ ad pfectionẽ eĺyne ꝓcurrũt ꝼz ꝙ ẽ meritozia: ipa.n. miseria aliena q̃ ẽ mĩe ꝑncipiũ tangit̃ in ꝟ qõ dicit idigẽ/ ti.mĩa aũt q̃ ex miseria aliena nascit̃ ĩ nobis tãgit̃ ĩ hoc qõ dicit ex cõpassiõe:sz mĩe effect⁹ in releuãdo alienã miſe/ riaz q̃ſi suã tangit̃ i hoc qõ dr̃.op⁹ in q̃ aliqd daꝫ. hoc.n. ẽ essentiale ipſi eĺyne.sz ĩtẽtio directa in deũ q̃ dat ei rõnez merẽdi tãgit̃ in hoc qõ dicit̃: ꝓp deũ. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz.ꝼm ph̃m in.3.ethi. Oĩa illa quoꝝ ꝑciũ nũmiſmate põt cõpari vel ꝓsueuit:põt in rõne dati ꝛ accepti venire. ꝛ iõ illi act⁹ q in ſubuẽtione aliene miſie exhibenẽ etiã q̃ſi dona acci/ piunt̃ cũ sine ꝑcio ĩpẽdũt. ¶ Ad 2ᵐ dicẽdũ :ꝙ qz habit⁹ distinguũt̃ ex actib⁹:ꝛ act⁹ ex obiectis. iõ q̃nq̃ noĩa equi/ uocant̃ ad hĩt⁹:act⁹:ꝛ obiecta.ſicut ꝑz ꝟ fide: q̃ põt ſignifi care:vel hĩtũ fidei:vel actũ ei⁹:aut ipaz rẽ creditã. Et ſil̃r eĺyne nomẽ aliq̃ ſignificat ipaz rẽ datã: ꝛ ſic ñ diffinit̃ ꝟ aliq̃ ipaz dationẽ.ꝛ ſic accipit̃ ꝑdcã diffõ. ¶ Ad 3ᵐ dõz. ꝙ clericis ẽt ſi ipi nõ indigeãt eĺyne: danẽ vt miſtris pau/ perũ ꝛ diſpẽſatoꝛib⁹ eĺynaꝝ:ꝛ iõ qõ eis in eĺynã daꝫ ꝑ eos pauperib⁹ trãſmittit̃. ¶ Ad 4ᵐ dõz.ꝙ ſicut ĩ.3.li. di.26. dictũ est. Noĩa paſſionũ ſenſibiliũ aliq̃ ꝑ quãdã ſil̃itudi nẽ trãſferũt ad act⁹ volũtatis q̃ ſine paſſiõe ſũt:ꝛ ſic ꝓpaſ ſio q̃ ꝑꝑe ipoꝛtat paſſionẽ triſtitie de aliena miseria dicit̃ q̃nq̃ ẽ ipo actu volũtatis:q̃ alicui diſplicet aliena miſia: ꝛ ſine tali cõpaſſiõe nũq̃ eĺyna dãda ẽ:qz ñ ſubuẽiret ali/ qs miſerie aliene:niſi vellet eũ nõ eẽ miſerũ:ꝛ talis ꝓpaſ ſio etiã in deo ẽ:qz ei mala nr̃a ex voluntate añcedẽte diſ plicẽt:ꝛ q̃nq̃ etiã ex ꝓſequẽte:ſed in nobis etiã q̃nq̃ adiũ git̃ ꝓpaſſio ꝑꝑe dicta:qz appetit⁹ ſuperioꝛ nat⁹ ẽ appetitũ inferioꝛẽ mouere:vñ ſi ſit foꝛtis ipreſſio in ſupioꝛi erit ẽt

in inferiori: nisi aliquid repugnet. ⁊ fm ꝟ mia ⁊ verecundia. ⁊ quedã alie passiões laudabiles sunt inquãtũ ex debita electiõe boni procedũt. ¶ Ad 5m dicm q ꝙuis esse pp deũ nõ det spez elymosine ꝙtũ ad eã suũ pm: tñ dat sibi vltimũ ꝙplemẽtũ fz q ẽ meritoria: ⁊ iõ vltio i diffõne ipsi⁹ ponit. ¶ Ad. 2. q. dicẽdũ q a pctõ desistere nõ ẽ de essẽtia satisfactionis: vt ex pdcis pz. sz ẽ ad satisfactiõez pambulũ. sicut fũd amẽtũ ipsi⁹. vñ cũ aliqs peccet hodie po q nõ facit hoc qõ facere tenet: ꝙstat q id qõ qs alias facere tenet: nõ est õ essentia satisfactiõis: sz pambulũ ad ipaz. vñ cuz ad elymosinaz largitionẽ qñqz aliqs tenet qñqz ñ: vt postea patebit: ꝙstat q illaz elymosinaz largitio ad quã qs tenet: ñ ẽ ps satisfactiõis: sz pambulũ ad ipaz. ille vo elymosine ad qs qs alis ñ tenet pñt satisfactorie eẽ cũ sint opa bona ⁊ pẽalia: qõ exigebat ad op⁹ satisfactoriũ: pũit. n. qs nõ solũ ex afflictiõe corpis facta: sz ex subtractiõe rez. Et p hoc pz solutio ad primũ. Quidã tñ dicũt q etiã pme satisfactorie sũt ex largitiõe dine mie. ¶ Ad 2m dicz q rõ illa procedit de pte integrali: elymosina aũt nõ ẽ talis ps satisfactiõis: sz magis subiectiua: ⁊ iõ ẽt sine ipsa satisfactio suã ꝙpleta rõnẽ hz i qlibz suaz ptiũ p se: sicut alis in qlibz suaz spez. ¶ Ad 3m dicz q pẽa dr malũ incẽtũ subtrahit aliqd bonũ: qz sic nãe nocet. vñ sicut est diuersa rõ boni i diuitys qs appetit ꝙcupiscẽtia oculoz: ⁊ ölitys qs appetit ꝙcupiscẽtia carnis: ⁊ honorib⁹ i qs tẽdit supbia vite: ita ẽ diuersa rõ pene i elymosina: q subtrahit diuitias: ⁊ i ieiunio qõ subtrahit delitias: ⁊ in ofone q altitudinẽ supbi spũs ömit p hũilitatẽ: ⁊ pp ꝟ ſẽ diuerse ptes satisfactiõis. nec differt de pdcis bonis vtrũ sint simplr bona vl extiata bona ꝙtũ ad rõnẽ pene: sicut neqz ꝙtũ ad rõnẽ appetit⁹: pena. n. volũtati ꝓriaſ: vt Ansel dicit. ¶ Ad 4m dicz q elymosina ñ tñ ꝙsistit i collatiõe pecũie: sz ẽt in alijs obsequijs pp deũ pximis fcis: vt dcñ ẽ. vñ ⁊ si alicui pecunia desit: nõ tñ facultas dãdi elymosinã deest: ⁊ si deesset oio facultas respectu elymosinaz corpalium pp penuriã rez ⁊ corpis debilitatẽ: nõ tñ deesset facultas respectu elymosinaz spualiũ: qz posset alteri vel ꝙsulere vl orare saltẽ: ⁊ si ẽt facultas oio desset: volũtas ꝙpleta sufficeret. ¶ Ad. 3. q. dicz q cũ virt⁹ sit habit⁹ q dirigimur ad bñ opandũ: oz q ois act⁹ q de se rectitudinẽ iportat ad aliquã virtutẽ reducat: ꝙuis ẽt i sui rõne nõ exprmat oẽ illõ qõ ad pfectionẽ vtut regrit. sicut dare qñ dãdũ ẽ dr eẽ act⁹ liberalitatis: ꝙuis i ꝟ nõ exprmat oẽs ois debita circũstãtia q ad actũ liberalitatis exigit. Cũ g elymosina fm q dcñ ẽ iportet quãdã rectitudinẽ: qz significat dationẽ ordinatã ad subuẽtionẽ misie: qõ ipz nomẽ ẽclarat: cũ elymosina ab eloys qõ est misia dicat: pz q elymosina de se dicit virtutis actũ: ꝙuis nõ exprmat oẽs ꝙditiões q ad actũ vtutis regrũt. datiões ãt ⁊ acceptiões ordinat liberalitas: vñ oz q elymosina sit aliq mõ act⁹ liberalitatis: cui⁹ mia ps ponit a gbusdã: vt in. 3. dictũ ẽ. dist. 33. eo q liberalitas ꝓiectat bonũ cõiter i datiõib⁹: sz mia ꝓiectat i eis aliqõ spãle bonũ q ẽ releuatio miserie alioz: vñ elymosina est act⁹ mie: ⁊ p ꝙns liberalitatis. ¶ Ad pmũ g dicz q pietas fm Aug. x. de ci. dei: more vulgi dr ipa mia: ⁊ sic ad pietatẽ ptinere dr elymosina: ⁊ nõ fz q est donũ: qualr aũt pietas donũ a mia differat i li. 3. dist. 33. dictũ ẽ. ¶ Ad 2m dicz q mia fm q iportat ꝙpassionẽ tñ ad miſiã alteri⁹ nõ ẽ virt⁹ sz passio: fm ãt q iportat electionẽ ꝙpatiẽtis fm ꝟ virt⁹ ẽ. ¶ Ad 3m dicm q vt pz elymosina reducit ad aliquã vtutẽ ẽt a pñis assignatã: qz ad miaz ime diate: ⁊ ad libalitatẽ mediate: ꝙuis. n. liberalitas cõiter ñ attẽdat indigẽtiã nihil tamen phibet aliquã liberalitatis speciẽ indigentiã attẽdere. ¶ Ad 4m dicz q subuẽire miseris vt ibidẽ dictũ est nõ est actus iustitie ratione sui: sed rõne sue ptis: fm q liberalitas etiã ad iustitiam reducit sicut pars. ¶ Quintum concedimus.

¶ Ad 4. q. dicz q cũ elymosina sit act⁹ vtutis: oz q aliq mõ cadat sub pcepto: qz pcepta legislator⁹ ad virtutẽ ducere intendũt: vt dr. 2. ethi. reducit aũt ad ꝟ pceptũ. honora parentes. honor aũt ille fz Aug. ad reuerẽtiã ⁊ subuẽtionẽ in necessarys ptinet: ⁊ noie parẽtũ oĩs pxim⁹ intelligit: sz precepta affirmatiua nõ obligãt ad semp: ꝙuis semp obligẽt fz obligãt p loco ⁊ tpe: ⁊ fm alias õtermiatas cõditiões. Cũ aũt vsus diuitiaz sit ordiat⁹ ad subueniẽdũ necessitatibus pñtis vite que gdẽ subuẽtio dz esse ordinata: pz q g diuitys nõ vtit ad subueniẽdũ pñtis vite necitatib⁹. vl inordinate vtit: a vtute recedit. Ordo aũt subuẽtiõis talis dz attẽdi ꝙtũ ad duo ex pte eoz gb⁹ subuẽit: vt pmo sibi postea sibi cõiunctis subueniat: ⁊ deide extraneis. Sẽdo ex pte necitatis talis debet esse ordo: vt pus absolute necessitatib⁹ subueniat ꝙditionate: q est cũ qs indiget aliq ad sui statꝰ decẽtẽ cõseruationẽ: ⁊ iõ ceptũ legis ad ꝟ obligat: vt illõ qõ supest alicui p⁹ subuentionẽ pfectã ⁊ sibi ꝙiunctis puta familie quaz gubernare dz respcũ vtriusqz necessitatis in elymosinatũ. sicut ẽt nẽiẽdũ alys respcũ vtriusqz dcaz necessitatũ. sicut ẽt illud qõ sibi de aliõ to supfluit ab actu nutritiue: i q attendit ꝙsi necessitas absoluta ⁊ actu augmẽtatiue: i q attendit ꝙsi necessitas cõditionata: pparat ad ꝙseruationẽ spei gñatiue virtuti submistrãs. Et silr pceptuz legis obligat: q ẽt necessitati extranoz absolute pmo subueniat ꝙ necessitati ꝓxie vel ꝓpinquoz cõditionate: ⁊ iõ dr cõiter q dare elymosinã de supfluo cadit i pcepto: ⁊ sic dare elymosinã ei q est in extrema necessitate: dare aũt de eo qõ est necessariũ nõ tenemur: ad supererogationẽ ptinet: de q ꝙilia dant. ¶ Ad p̃m g dicm q facere aliqd boni ad qõ ex legis pcepto necessario secũda necessitate ad subueniendũ maiori necessitati: ⁊ si ñ sit necessitas absoluta est bonũ ad qõ ex pcepto nõ obligamur: iõ est supererogatiõis: ⁊ pp ꝟ de hoc ẽ ꝙsiliũ: ⁊ sic intelligit glo. illa. ¶ Ad 2m dicẽdũ: q sicut est accipere supfluũ ⁊ diminutũ i datiõe: ita in retẽtiõe ⁊ acceptiõe: vt phs dicit in. 4°. ethi. Et iõ aliqs retinẽdo sua ꝙ virtutẽ facit qñqz: ⁊ p ꝙns ꝙtra legẽ dei: q ad oẽm virtutis actũ sufficienter ordinat: ꝙuis nõ facit cõtra legẽ secularis fori: que nõ potest pfecte ad oẽs virtutes ordinare. Et ꝓterea qñ alius est in statu extreme necessitatis: efficiũt sibi oĩa cõia: vnde ⁊ si p violentiã vl furtũ acciperet ñ peccaret. ¶ Ad 3m dicm: q sicut dictũ est reducit ad pceptũ affirmatiuũ qõ est. honora parentes. sed cũ oẽ pceptũ affirmatiuũ pro tpe ad qõ obligat peccatũ dimissiõis indulget; oẽ aũt peccatũ sub phibitiõe cadat: precepta aũt affirmatiua hñt phibitiões sicut pcepta negatiua annexa. p illo tpe ad qõ obligãt: sicut etiã quelibet affirmatio habet negationẽ coniũctã: ⁊ fz q illud peccatũ omissiõis potest esse eã vel occasio alterius peccati: fm hoc intelligit quod Ambro. dicit. Pasce: si nõ paueris occidisti. ¶ Ad 4m dicendũ q tps ad qõ obligat preceptũ de elymis faciendis accipit ex parte accipiẽtis: ⁊ ex parte dantis: ex parte aũt accipiẽtis qñ apparent signa ꝓbabilia extreme necessitatis future nisi ei subueniat: vt cum aliqs vidit alios ipotentes: vel pigros ad subueniendũ: ⁊ pauperẽ indigentẽz cibo ⁊ potu ⁊ alys vite necessarys nec sibi satisfacere posse: nõ. n. expectãda est vltima necessitas: qz tũc forte nõ posset iuuari nã iam fame vel siti ꝙsumpta: dicit. n. Ambr. super Jo. Nõ oportet pauperẽ vlultrẽ deceptorẽ vocare. Quid dicis o homo pp vnũ panẽ deceptionez qs cõplicat vtiq dicis: quocirca maxime misericordiã cõsequat: hic autez maxima necessitate eripiat. Ex parte aũt dãtis qñ bẽt hõ multa gbus nõ idiget: neqz ad sustentatiõez vite sui ⁊ suorũ: neqz ad decentẽ statꝰ sui ꝙseruationẽ: ⁊ si pauper ex

rēne necessitatis nō cōpareāt: neq; oz occasionē future necessitatis ptēdere vltra ꝓbabilia signa future nēcitat] 6ª Nolite solliciti esse. ⁊c̄.

Ad secundū sic ꝓcedit: Videt ꝙ el'yna decedē/tē in pctō mortali a pena infernali liberet. Thobie. 4°. dr. Elyna ab oī peccato ⁊ a morte libe rat: ⁊ nō patit aīas ire ī tenebras. sed ī ꝑ nulla esset el'yne cōmēdatio si illos a tenebris eriperet: ꝙ tenebraꝝ ōbitores ei erāt. ꝙ ⁊ decedētes ī pctō mortali ꝙ tenebraꝝ ōbitores sūt a tenebris iferni liberat. ¶ P̄. Amb. dicit. i. Thi. 4°. su per illud. Pietas ad oīa valet. Pietatē aūt sequeris: si lu/ bricū carnis patiat: vapulabit gdem. ſz nō peribit. nō au tem potest intelligi de lubrico veniali: vel quo ꝙs penitet ⁊ ēt fine el'ynis ꝑ illud nō periret. ꝙ ī pctō mortali decē dētes ꝑ el'ynā liberātur a pditione iferni. ¶ Sed ⁊: nul lus liberat a pena iferni nisi ꝑ grām dei. Gratia. n. dei vi/ta eterna est. Ro. 6°. sed ille q decedit ī pctō mortali caret gratia. ꝙ nec ꝑ el'ynas a pena iferni liberari potest.

¶ Ulteri⁹ vr ꝙ el'yna sit min⁹ satisfactoria q̄z alia opa sa/ tisfactōis. Mat. 17°. dr. Hoc genꝰ demonioꝝ ī nullo eycit nisi ī ieiunio ⁊ oro̅ne. nec fit aliq̄ mētio ō el'yna. ꝙ ieiuniū ⁊ oro̅ sūt efficacioza ad delēdū pctm̄ q̄z el'yna. ¶ P̄. satis/ factiōis opꝰ oz esse penale ⁊ deo acceptū. sed ieiuniū ē ma gis ꝑale q̄z el'yna: ⁊ oro̅ ē opꝰ magis ꝺo acceptū q̄z el'yna iquātū maioꝝ familiaritatē cū deo ꝙquirit. ꝙ el'yna ē mi nꝰ satisfactoria q̄z ieiuniū ⁊ oro̅. ¶ Sz ⁊: ē qō glo. dicit. pª Timo. 4°. sup illud. Pietas ad oīa valet. Dis sūma disci/ pline ꝓpiane ē ī mīa ⁊ pietate: sed in nullo ꝓsistit sūma rei gō ē re ꝑcipuū. ꝙ ꝑcipuū iter alia satisfactōis opa ē el'yna ¶ Ulteri⁹ vr ꝙ virtꝰ el'yne magis ꝓsistit in dato exteriozi q̄z in affectu iteriozi: vt dr̄ cōiter in suffragus mortuoꝝ ci/ nꝰ liberāt. ꝙ gbus dant plura etiā si ꝑ alio bona volūtas impēdat. ꝙ efficacia el'yne magꝭ ꝓsistit ī dato q̄z ī affectu. ¶ P̄. efficacia el'yne ē ī expiādo pctm̄. sed vbi est maiꝰ da/ tū maiꝰ pctm̄ expiat: q̄z ꝑ maiozi pctō maioz sūma pecu/ nie in el'ynis dāde iungit. ꝙ efficacia el'yne ꝑcipue ꝓsistit in dato. ¶ Sz ⁊: sup illō. ps. Qui semīant ī lachrymis ⁊c̄. dicit glo. Magna volūtas multū dedit: multū semīauit. Hanc volūtate illa vidua q̄ duo mīuta misit nō paꝝ semi nauit. ꝙ efficacia elemosyne magis pensatur ex magnitu/ dine voluntatis q̄z ex magnitudine dati.

¶ Rādeo dicēdū ad ꝑam. q. ꝙ cā pene ifernalis est culpa mortalis: manēte aūt cā māet effectꝰ. vñ cū ab eo q ī pctō mortali mozit nō possit vlteriꝰ culpa mortalis tolli: sicut nec a demonibꝰ: q̄z vt dicit Damas. Nō ē hoibꝰ mors: est demonibꝰ casus. ꝑz ꝙ neq; el'yna ab eo ꝑus facta: neq; pꝰ mortē eiꝰ facta ab alio pōt eū q ī pctō mortali decedit a pena iferni liberare. ¶ Ad ꝑmū ꝙ dōm ꝙ eo mō q̄ aligs liberat a pctō mortali ꝑ el'ynā liberat ab ifernalibꝰ tene/ bris. Liberat aūt el'yna a pctō mortali hoiem adhuc ī sta tu vie exīte dupliciter: vel ipediēdo futurū pctm̄: sicut ⁊ alia opa meritoria: q̄ hoiez ī gr̄az ꝓfirmāt: vel a ꝑterito liberā/ do insūptū disponūt eū q iā in pctm̄ icidit ad gr̄am recupe rādaz: sicut ⁊ alia opa de gr̄e bonoꝝ recta intētiōe facta.

¶ Ad ⁊ᵐ. dicēdū: ꝙ itelligit̄ de lubrico mortali. ꝙ ātꝭ dr̄ nō peribit: nō est ꝑm necessitatē itelligēdū: ſz ꝑm quādaz dispōnē: q̄z ꝑ ꝑ ꝙ opibꝰ pietatis aligs vacat ī pctō morta/ li exīs: dispōit se ad gr̄am vt nō facile ꝑmittat̄ ī pditiōez ire. Vel ſi itelligat̄ de veniali: efficacia el'yne ī ꝑ oñditur q̄ pena vapulationis dimīuit̄ ꝑ eam vel ꝑ ipz veniale im peditur ne in mortali trahere possit.

¶ Ad ⁊ᵉᵐ. q. dōm ꝙ efficacia satisfactiōis ꝺuenit̄ in tribꝰ sa tisfactionis ptibꝰ: sicut virtus totius porētialis ī ptibꝰ eiꝰ: q̄ qdē ꝓplete in vna ꝺuenit̄: ⁊ in alys diminute: sicut tota virtus aie ꝺuenit̄ in rōnali: sed in sensibili aīa ꝺuenit̄ dimi nute: ⁊ adhuc magis diminute ī vegetabili: q̄ aīa sensibi/ lis ꝺcludit ī se vtutē aie vegetabilis: ⁊ nō ꝺuertit̄. Elyna. n. ꝺcludit ī se vtutē oro̅nis ⁊ ieiuij duplici rōe. ꝑ q̄ el'yna eū ꝓstituit cui dat̄ debitorē ad orādū ⁊ ieiunādū: ⁊ alia bōa q̄ pōt faciēdū ꝑ eo q dedit. Scōo q̄ el'yna pp deū data ē q̄si q̄dā oblatio deo facta: vñ ꝑbs etiā dic̄ ī. 4°. ethi. ꝙ bo na opa hūt aligd simile deo sacrat]. oblatio aūt ipi deo fa cta vim oro̅nis hēt. Et sil'r iquātū bona exteriora ad cor/ poris ꝓseruationē ordināt̄: subtractio exteriorꝝ bonoꝝ ꝑ el'ynā q̄si vtute cōtinet ieiuniū q̄ macerat̄ corpꝰ. sil'r etiā oro̅ virtute ꝓtiet ieiuniū: q̄z extēsio ītellectꝰ ad deū debi/ litatē corpis parit vt dictū est. Vñ el'yna ꝓpletiꝰ hēt vim satisfactiōis q̄z oro̅: ⁊ oro̅ q̄z ieiuniū. ⁊ iō dicit̄. i. Timo. 4°. Corporalis exercitatio ad modicū vtilis est: ⁊ pp ꝑ el'yna magis iducit̄: vt vniuersalis medicīa pctī q̄z oro̅. sic̄ Luc. xi°. Date el'ynā ⁊ oīa mūda sūt vobis. ⁊ Dañ. 4°. pctā tua el'ynis redime. ⁊ Thobie. 4°. el'yna ab oī pctō liberat. ⁊. iª. Timo. 4°. Pietas ad oīa valet. ¶ Ad ꝑᵐ ꝙ dōm ꝙ satisfa ctio ē medicīa ⁊ pseruās a pctō futuro ⁊ expiās a ꝑterito. Et q̄uis el'yna hz vim expiādi qōcūq; pctm̄ ꝑteritū: ñ tñ hz oēm vim ꝑseruādi a futuro pctō: q̄z oro̅ ⁊ ieiuniū ꝑser/ uāt a gbusdā pctīs: nō solū ꝑ modū meriti: qō etiaz el'yna facit: sed per modū ꝺrie assuetudis. Et sic ibidē dicit glo. ꝙ ieiunio saluāt̄ corpis pestes: ſz oro̅ne pestes mētis. ⁊ ſz hoc intelligit̄ ꝙ aliq̄ pctā tm̄ a ieiunio vel oro̅ne sanātur.

¶ Ad ⁊ᵐ dōz ꝙ q̄uis pēa ī satisfactiōe regrat̄: tñ p̄ncipa liꝰ est ī ea bonitas actꝰ q̄z penalitas: ⁊ q̄z el'yna plus hz de rōne boni q̄z ieiuniū iquātū īmediatiꝰ se ad charitatē hz: ⁊ iquātū nō est singulare bonū faciētis: ſz cōe faciēti ⁊ pati/ enti: el'yna plus erit satisfactoria q̄z ieiuniū: sil'r ⁊ oro̅ quā/ uis hoiem magis familiarē deo reddat q̄z el'yna: sicut ꝓtē platia plus q̄z actiua: tñ iteressoꝝ ꝑ el'ynā multiplicatio plus valet ad iterꝓetādū peccatoꝝ remissionē: q̄z singu laris vnius hominis oratio.

¶ Ad ⁊ᵃᵐ. q. dicēdū ꝙ el'yna vt ex dictis ꝑz hz efficaciaz: ⁊ ex ipo faciēte iquātū est quoddā opꝰ meritoriū: ⁊ ex reci/ piente iquātū obligat̄ ad orādū ꝑ illo q el'ynā dedit. si g̃ ꝓsideraī el'yne efficacia ex parte recipiētis: sic maioz effi cacia ī maiozi dato ꝓsistit iquātū ꝑ hoc plures ⁊ magis ō/ bitores efficiūt. ex parte aūt dātis sic respectu p̄my eēn/ tialis efficacia el'yne magis pēsat̄ ex affectu q̄z ex dato: ſz respcū p̄my accidētalis: vtputa remissionis pene: vel ali/ cuius hꝺ magnificat̄ efficacia el'yne ex magnitudie dati: nisi ex parte altera ītētio volūtatis magnitudini exterio/ ris dati ꝓponderet: pōt. n. tam intēsa esse volūtas ꝙ etiaz oēm penā absoꝝberet ⁊ reatuz: sicut de ꝓtritione dicitur. Et per hoc patet responsio ad obiecta.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt ꝙ supflue assignē tur el'yne corpales. 7. q̄ hoc versu cō tinēt: Visito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: ꝺdo. Visito. ſ. ifirmū: poto. ſ. sitiētē: cibo. ſ. esuriētē: redimo. ſ. icarcera/ tū: tego. i. vestio nudū: colligo. i. recolligo hospitē: ꝺdo. i. se pelio mortuū. Dis. n. el'yna ad vtilitatez eiꝰ cui dat̄ dz or dinari. sed sepultura nō est ad vtilitatē mortui: vt Sene/ ca dicit. ꝙ nō fit el'yna in ꝑ ꝙ mortuꝰ sepeliat̄. ¶ P̄. dns Matth. z5°. mīe opera cōmemorat ꝙbus hō a dānatione liberat̄ ⁊ regnū mereī. sed ibi nō cōputat mortui sepultu ra. ꝙ nō est aliq̄ el'yna. ¶ P̄. el'yna dat̄ ad subueniēdū ne/ cessitatibꝰ alioꝝ: sed q̄dā vestes nō sūt ad necessitatē: sed ad ornatū: ⁊ quidā cibi ⁊ pot̄ nō sūt ad necessitatē: sed ad delectationē. ꝙ nō vr ꝙ semꝑ vestire nudū ⁊ cibare esuriē tē sit pars el'yne. ¶ Sed ⁊. multe alie sūt necessitates hu mane vite q̄z ꝑdicte: sicut cecus idiget ductione. claudus vectione. Sū ꝙ el'yna ad oēs necessitates ordineī: videt ꝙ īsufficiēter el'yne ꝑdicte numerēt. ¶ P̄. iter oēs neces/ sitates principales est pauptas. sed de hac non fit aliqua

mentio.ergo insufficienter elyne ꝑdicte numerantur.

¶ Alteri⁹ vr̃ q⁹ etiã elemosyne spirituales icõueniẽter numerent̃:q̃ hoc versu ꝓtinent̃.Cõsule:castiga:solare:remitte:fer.ora.Consule.i.doce ignorãtẽ ⁊ dirige dubitantẽ: intelligit̃.n.in hoc duplex elyna spũalis.s.doctrina ⁊ ꝯsiliũ. castiga delinquẽtẽ:solare.i.cõsolare tristẽ: remitte delinquẽtibus in te.fer.i.porta ifirmitates alioꝝ ⁊ grauamia. ora ꝓ oĩb⁹.elyna.n.cadit sub ꝓcepto.⁊ obligat ad tps õterminatũ vt ꝑdictũ est.sed nõ est tps docẽdi nisi qñ aliquis ignorãs occurrit.si g̃ elyne ps sit doctrĩa:vr̃ q⁹ qñcũq; bõ videat aliquẽ ignorãtẽ q⁹ debeat eũ docere. ¶ ꝟ. qcũq; determiat aliquã questionẽ docet querẽtẽ:ꝛ ille q dat cõsiliũ questionẽ õtermiat: qz cõsiliũ questio est: vt dicit in .4.ethi.g̃nõ dz alia elyna poni cõsiliũ q̃ doctrina. ¶ ꝟ. elyna ad liberalitatẽ reducit̃:vt dictũ est:sed seueritas cõtra liberalitatẽ diuidit̃.vt in.3°li.di.33ª. dictũ est de ptib⁹ iustitie.g̃ cum castigare delinquẽtẽ ptineat ad seueritatẽ: nõ vr̃ q⁹ debeat iter elynas poni. ¶ ꝟ.elyna nõ cõputat̃ iter ptes charitatis:ꝛ iter ptes iustitie cũ sit opus satisfactoriũ.cum ergo remittere delinquẽti:⁊ ferre molestias alioꝝ sit charitatis pfecte:videt̃ q⁹ nõ sint ptes elemosyne:que est actus misericordie.

¶ Alteri⁹ videt̃ q⁹ elyne corporales ꝑemineat spũalibus elyna.n.ordinat̃ ad subueniẽdũ indigẽtie: sed magis idiget corp⁹ q̃ spũs. g̃ potior est elyna corporalis q̃ spũalis. ¶ ꝟ.quãto min⁹ recõpẽsat̃ elyna dãti:tãto elyna est acceptior.vñ dr̃ Matth.5°: Dr̃ receperũt mercedẽ suã q laudẽ suã ꝓ elynis querũt.ꝛ ĩ corpalib⁹ elynis minor fit recõpẽsatio:qz bona spũalia alys cõicata in possidẽte crescunt. g̃ elyne corpales sunt potiores. ¶ ꝟ.quãto elyna magl satisfacit desiderio paupis tãto gratior est . ꝛ magis satisfit desiderio recipiẽtis ꝓ elynas corpales q̃ spũales: qz defectus corpales magis sentiũt̃. g̃ elyna corporalis potior ẽ.

¶ Sed ℈ est.qz ꝓ elynas spũ ales subueniť spũi: ꝓ corpales aũt corpi.sed spũs ꝑmiet corpi.g̃ ⁊ elyna spualis corporali. ¶ ꝟ.quãto ẽ nobilius datũ tãto ẽ nobilior elyna: sicut etiã in elynis corpalib⁹ ps. sed bonũ spũale q̃ ĩ elynis spũalib⁹ dat̃ est meli⁹ q̃ corpale: q̃ dat̃ in corporib⁹. ergo elemosine spũales sunt potiores corporalibus.

¶ Rñdeo dõz ad ꝑᵐ.q.q⁹ elyna corpalis ordinat̃ ad subueniendũ necessitati corpis :q̃ qdẽ est duplex.s.cõis ⁊ specialis rõne alicuius accñtis:cõis qdẽ necessitas corpis est duplex:vna ex hoc q⁹ iã mortẽ ĩcurrit: ⁊ ad hoc ordiat̃ sepultura mortui:alia ꝑm q⁹ ẽ nobis necessariũ aliqd ꝓseruãs a morte ne eã aliqs incurrat: ⁊ ℈ dupl'r: vno mõ ꝓhibẽs corruptiuũ ĩteri⁹:q̃ est õfectio nutrimẽti:⁊ ℈ ℈ ordinat̃ cibatio esuriẽtis ⁊ potatio sitiẽtis:ꝑm q⁹ his duob⁹ indiget ad nutrimẽtũ. Alio mõ ꝓhibẽs corruptiuũ exteri⁹: ⁊ ad ℈ etiã ordinat̃ duplex elyna.s.tegere nudũ:⁊ colligere hospitẽ ĩ domo:qz his duob⁹ ℈ aeris ĩtẽperiẽ indigem⁹ .s.veste ⁊ domo. Sil'r etiã necessitas spãlis põt eẽ duplex vel ex cã intrĩseca sicut ifirmitas: ⁊ ℈ hãc ordinat̃ visitatio ifirmoꝝ:vel ex cã ĩtrinseca sicut detẽtio ĩcarceratoꝝ: ⁊ ℈ hoc ordiat̃ redẽptio captiuoꝝ. ¶ Ad ꝑᵐ g̃ dõm q⁹ q̃ⁱ⁹ sepultura nõ ꝓsit mortuo ꝑm se corpal'r:.pdest tñ ei ꝑz q⁹ in memorys hoĩum remanet:tũ qz in ꝓfusione mortui reputat̃ q⁹ insepult⁹ iacet: tuz qz ex ipo tumulo magis in memoria manet.⁊ alĩq ad orãdũ ꝓ ipo excitat̃ .vñ monumẽtũ dr̃ a memoria: vt Aug. dicit in li.de cura ꝓ mortuis agenda. ¶ Ad ᶻᵐ dõm q⁹ dñs enumerauit illas elynas in quib⁹ maior ĩdigẽtia apparet vt euidẽtior appareat iustitia iudicãtis:dũ hos ꝓ elynis remunerat:⁊ illos ꝓ omissione ꝯdẽnat:⁊ tñ in alys scripture locis talis elyna ꝓmẽdat̃:sic ꝑz de Thobia ⁊ õ Simone machabeo: q parẽtib⁹ ⁊ fratrib⁹ suis sepulchra solẽnia edificauerũt:⁊ ẽt Joseph q corp⁹ dñi sepeliuit:⁊ ex ℈ laudat̃. ¶ Ad ℥ᵐ dõm q⁹ aliq̃ illud q⁹ est ad delectationẽz vel ornatũ in necessitatẽ vertit̃ .⁊ ℈ dupl'r. vel ꝓp infirmitatẽ: qz ifirmi sũt sustẽtãdi delicatis cibis ⁊ vestib⁹ molliorib⁹;ne nã grauet̃:vl' ꝓp pristinã ꝯsuetudinẽ:aut etiã dignitatis statũ:in q̃ aligs ẽt paup sine cõfusiõe nõ põt alys vti:⁊ iõ ẽt Augu.in regula his duob⁹ gñib⁹ hoĩum ꝑcipit vberi⁹ subueniẽdũz. ¶ Ad 4ᵐ dõm q⁹ oẽs alie necessitates ad aliquã istarũ reducũtur:quicqd.n.ad subuẽtionẽ morbi ptinet ℈ totũ subvisitate vtute:ita etiã pauptas ꝓtinet oẽs necessitates:⁊ iõ subuenire pauperi nõ est specialis elemosyna ab alys distincta.ſz generalis omnes includit.

¶ Ad.2.q.dicẽdũ q⁹ elyne spũales dicunt̃ q⁹ defectib⁹ ꝓximi in spũalib⁹ subuẽit̃:q̃ quidẽ fit dupl'r:vno mõ qñ aligs ipetrat ꝓxio subuẽtionẽ a deo:⁊ ℈ facẽdo. alio mõ qñ aligs subuẽit ꝓximo ꝑ seipm:⁊ hoc vel ℥ defectũ pene vl' ℥ defectũ culpe.si ꝑmo mõ ℈ est dupl'r: qz pena spũalis vel est ĩ intellectu ℔z ignorãtiã:⁊ ℥ hũc defectũ est doctrina respectũ intellectꝰ speculatiui: ⁊ cõsilium respectũ intellectus ꝓactici.vel est in affectu.s.tristitia: ⁊ cõtra hũc defectũ est cõsolatio.Si aũt scõo mõ.s.cõtra defectũ culpe ℈ dupl'r: vno mõ ex pte ipsi⁹ peccãtis:cui⁹ ordinatiõi subdit̃:⁊ sic ℥ culpã est duplex remediũ .s.remissio ex pte ei⁹ quẽ directe cl'pa ꝓmittit̃.⁊ supportatio ex pte ei⁹ cui peccantis societas est onerosa. Vel aliter: defect⁹ cui subnit̃ ꝑ elynas spũales:aut est defect⁹ pene in ĩtellectu ꝓactico:vel speculatiuo:⁊ sic est doctrina ⁊ cõsiliũ vt dictus est. vel in affectu ⁊ sic est ꝯsolatio:aut est defectus culpe:⁊ sic vel in seipsũ cũ spe emẽdatiõis:⁊ sic est castigatio : aut sine spe emẽdatiõis:⁊ sic nõ restat nisi ꝓ orationẽ diuinuz subsidiũ implorare:vel in ꝓximũ:⁊ sic quãtũ ad culpã indiget remissiõe:quãtũ ad penã quã infert suppportatione.

¶ Ad ꝑᵐ g̃ dõm q⁹ sicut dare elynam corpozales nõ cadit sub ꝓcepto obligante nisi ad tps necessitatis:⁊ vt alicui ĩ necessarys vite subueniat̃.ita ad doctrinã alteri⁹ nõ obligat̃ hõ ꝓp debitũ officiũ:nisi in his q̃ sũt de necessitate salutis:⁊ qñ nõ esset q⁹ instrueret: vel qñ aligs aliũ errãtem videret . nisi esset ali⁹ q⁹ ex officio id facere teneret̃.alias aũt docere ẽ ꝯsiliũ ⁊ superogatio q̃dã: sic ⁊ ꝺ elynis corporalib⁹ dictũ est. ¶ Ad.2.dõm.q⁹ nõ ois questio est ꝯsiliũ. sed q̃stio q̃ est de reb⁹ agendis a nobis:⁊ qz dubitatio siue ignorantia talis ℔z rõnem spãlem defect⁹ inquãtũ õficit sciẽtia q̃ dz esse regitiua in opẽ:iõ spãlis elyna põit̃ ꝯsiliũ ꝑter doctrinã. ¶ Ad ℥ᵐ dõm : q⁹ penã castigãdo ifligere cõtingit dupl'r:aut inquãtũ est afflictiua illi⁹ cui infert̃:⁊ sic ad seueritatẽ pertinet:q̃ equalitatẽ iustitie seruat ℔z q⁹ penã culpe recõpẽsat:aut ꝑm q⁹ cedit in bonũ ei⁹.in quem pena infert̃.⁊ sic largo mõ ad liberalitatẽ reducit̃: put oẽ beneficiũ impẽsum q̃dãmõ liberalitatis est. ¶ Ad q̃rtum dicendum q⁹ charitas est mater oĩum virtutuz,⁊ ideo nõ est incõueniẽs si act⁹ qui sunt aliarum virtutum quasi eli cienti⁹ sint etiam charitatis quasi ꝺperantis.

¶ Ad.3.q.dõm q⁹ elyna ℔z efficaciã vt dictũ est:ex pte dãtis:⁊ ex pte recipientis:ex pte autẽ dantis efficacia elyne pensat̃ per cõditionẽ ipsi⁹ actus quo subsidium ꝓximo cõferr̃:⁊ sic simpl'r loquẽdo elyna spũalis dignior ẽ: qz act⁹ spũales digniores sũt corpalib⁹ donis.Ex parte aũt recipiẽtis põt mẽsurari elyna dupl'r:vel rõne boni q̃ ꝺferr̃:⁊ sic adhuc elyna spũalis ꝓeminet vel rõne necessary:⁊ sic q̃ dam spũales sũt gbusdã corpalib⁹ potiores.s.q̃ ℥ culpã oz dinant̃ gbuscũq; elynis corpalib⁹: qz hõ magis dz vitare culpã q̃ aliquẽ defectũ corpalẽ etiã mortẽ:quedã ꝯo corpozales:q̃.s.sunt ad sustẽtationẽ vite gbusdã elynis spũalibus magis sũt necessarie.s. que sũt ad bene eẽ:sed ille q

sunt ad bene esse spūale sūt magis necessarie illis que sūt ad bene esse corporale. sic ḡ ps q oībus corpalibus elynis aliq spūales potiores sūt: ⁊ similiter in gne loquēdo de vtrisq. ¶ Ad p^m ḡ dicēdū q ꝯuis corp^o hēat plures indigētias ꝯ spūs: tñ indigētie spūs sunt magis fugiēde ꝯ indigentie corporis: sicut eligibiliores sūt spūales ꝯ corporales diuitie. ¶ Ad z^m dicēdū q recōpēsatio ñ diminuit efficaciā elyne: sed itētio recōpēsatiōis. vñ ꝯuis aliqs dando ipse etiā adiscat: nō tñ qñq; pp hoc facit: sed soluz vt alteri subueniat. Et ꝓterea intētio acquirendi aliqō spūa le bonū nō minuit rōnē meriti: qz per ips deo ꝓiungimur vt frequēter ꝓtigit. ¶ Ad z^m dōz q ⁊ si min^o sentiat aliqs defect^o spūales ꝺ ē pp defectū ei^o: nō aūt mēsurat elyna ꝑ qđ acceptat q recipit. sz fm q acceptare dz. alis meritum dātis ⁊ recipiētis pēderet arbitrio: qđ falsum est.

Ad quartū sic ꝓcedit. vī q ō necessitate ñ sit dāda elyna. qz vt dic̄ Aug. ꝓpeccat g ꝑpo stere agit. sz ordo charitat ꝺ exigit vt hō magis sibi ꝯ alteri subueniat. ḡ peccat subtrahēdo sibi necium vt alteri ꝓferat. ¶ ꝓ. phs dicit in. 4. ethi. q q dissipat substantiam suam sed peccat q seipsū occidit: ḡ etiā peccat q ō necessarys sibi elynaz facit. ¶ Sz ꝺ ē q oīa dat nihil sibi retinet de necessarys. sed dns cōsulit Matth. 19. Uēde oīa q hēs ⁊ da pauperib^o. ḡ sine pcto pōt hō de necys sibi elynaz facere. ¶ Ulteri^o vī q etiā de malo acqsito ⁊ possesso possit elyna fieri. Luc. 16. sup illud. Facite vobis amicos de māmona inigtatis: dicit glo. inigtas bene dispēsata in iustitiā verti tur. ḡ vī q liceat de inique possessis elynā facere. ¶ ꝓ. ei qui est in vltia necessitate cōstitut^o oīb^o modis subueniē dum est. sed cōtingit aliquē q nihil hz nisi de iniusto acquisito ⁊ detēto in extrema necessitate videre. ḡ dz ei elynaz facere: ⁊ sic de malo acquisito ⁊ detēto potest elyna fieri. ¶ Sed ꝺ est. q ꝺre. dicit. Nō ē cōputāda elyna si pauperibus dispensēt qđ ex illicitis rebus acquiritur.

¶ Ulteri^o vī q ō turpi lucro nō possit fieri elyna. sic̄ ō meretricio ⁊ aleato: ⁊ qđ ꝑ simoniā acgrit̄: qz fm phm donat aliquid simile deo sacratis. sz ex hoc nō licz sacrificiū: vel oblationē deo offerre. Deutero. 24. Nō offeres mercedē ꝓstibuli: nec ꝓciū carnis in domū dei tui. ḡ nec elyne ⁊ hoc fieri debēt. ¶ ꝓ. aleator lucrū est turpe lucrum: acceptiones. n. eor liberales sūt: vt phs dicit in. 4. ethi. sz ex aleato nō pōt fieri elyna: vt vī. qz tenet ad restitutiōez ei^o. ḡ nō pōt fieri elyna de turpi lucro. ¶ Sed ꝺ. qđ Aug. dic̄. Qui habetis aliqd de malo: facite ide bonū. ḡ ḡ acquirit aliqd de turpi lucro ꝓt illō i bonū vsū elyne expēdere. ¶ Rādeo dōz ad. i. q. q. de reb^o exterioribus dī nobis aliqd ad hoc dic̄ nobis necium quo indigem^o ad honeste vivēdū vel decēter fm statū nrm. sz talis decētia nō cōsistit in aliq indiuisibili: qz multis additis hō nō excedit statum suū cōditionē: multis ēt subtractis cōditio sui status decēter cōseruat. sed tñ posset addi q esset vltra cōditionem statu^s sui: ⁊ tñ diminui q nō ꝙuret honestas: vel sui stat^o decentia: ⁊ ꝺ qđ sermōe determinari nō pōt: qz de singularib^o nō est iudiciū: sz stat in ꝺ prudētie arbitrio ⁊ discretiōis que docet de oībus. Utroq; aūt dictorū modo ꝓ pōt aliquid esse alicui necessariū dupl̄r: vl̄ rōne sui ipsi^o: ⁊ ꝺ dicit a quibusdā necium individui: vel rōne eor q̄rū curā gerere dz: ⁊ hoc dī necessariū psone inc̄tū psona ad dignitatē ptinet: fm quā alicui cōpetit alior curaz gerere. Illud g sine quo non pōt esse vel viuere aliquis: vel ipse vel illi quor curā hz: nō dz i elynas expēdi: hoc. n. dī necium simplr. ḡ si necessitate absoluta: nisi forte posset añ ꝯ talis necessitas incūbat p aliū modū resarciri: qz iaz excideret ab hz necessitatis rōne. Similr etiā illud q̄ subtracto nō pōt seruari de essentia status aliq mō sui vel suor nō dz aliqs in elynas expēdere: nisi ō facili resarciri possit: aut nisi aliquis statū mutare vellet: qz nullus dz idecēter in aliq statu manere: vel nisi necessitas illa ꝓpōderet: vl̄ alicui^o persone specialis in necessitate vltia exītis: vel ecclie: vel rei publice: qz bonū gentis est diuini^o ꝯ bonū vni^o. illud aūt quo posito vel subtracto nihilomin^o decentia stat^o manet pōt i elynā dari: ⁊ ō ꝺ est ꝓsiliū nō ꝓceptū. illud aūt quod necessariū reputat ad aliqd qō est vltra decētiaz stat^o dz in elemosynā dispensari: ⁊ hoc cadit sub ꝓcepto. ¶ Ad p^m ḡ dōm: q ꝙ si aliqs necium sine q̄ nullo mō esse vel decenter viuere possit sibi subtraheret ⁊ alt daret: ordinē charitatis puerteret in bñficys obseruādis: nō aūt si de alys sine quib^o ꝓdicta esse pōt plus alteri ꝯ sibi tribuat: qz virtuosi est ō talib^o bonis corpalib^o plus alys ꝯ sibi tribuere: vt phs in. 9. ethi. dicit. ¶ Ad z^m dōm q rō illa ꝓcedit de eo qō est necium fm ꝓmū modū. ¶ Ad z^m dōm q illi qui oīa dimittūt pp deū statū viuēdi mutāt: cui^o stat^o decētia pōt cōseruari p ea q̄ a fidelib^o ⁊ deuotis vel quottidie ministrāt: vel iā ministrata sūt i possessionib^o ⁊ redditibus.

¶ Ad. z. q. dōm q illud dicit licitū qō nulla lege ꝓhibet. vñ illicite acqsitū dī qō ꝺ ꝓhibitionē legis acgrit̄. Sz ꝺ pōt esse dupl̄r. qz aut lex ꝓhibuit ipm lucrū vel cām lucri tātū: si ipm lucrū est ꝓhibitū: tūc ipossibile est q iuste detineat: ex hoc. n. ipo efficit aliqs iniusti tituli ⁊ male fidei possessor q contra legem aliquid habet. Sed in talibus distinguēdū ē: qz aut nō trāsfert dñium: sicut in rapina ⁊ furto. ⁊ tūc oīo restituere tenet: ⁊ iō ex ꝺ nō pōt elyna fieri: aut trāsfert dñium: ⁊ tūc vel cōpetit repetitio ei: a quo qs lucratus est fm aliqō ius: sicut in vsura accidit in q̄ vt qdā dicūt dñium trāsfert. ⁊ tūc de hoc etiā nō pōt elyna fieri: aut nō cōpetit repetitio fm turpitudinez sceleris ex parte dantis: sicut in simonia accidit: ⁊ tūc tale acqsitū nō pōt iuste retineri: sed dz in elynas erogari. Si aūt lex ꝓhibuit actū ex quo qs lucrat̄: sed ñ lucrū supposito actu: tūc ꝯuis acgrēdo tali actu ꝺ legē fecerit: tñ tenēdo nō facit ꝺ legē: sicut cū qs de lenocinio vel meretricio lucrat̄: ⁊ ideo hec retineri pōt: ⁊ de eis elyna fieri pōt. ¶ Ad p^m ergo dicēdū q illud intelligēdū est de illis q̄ per illicitū actū acqsita sūt: ⁊ tñ iuste possidēt. Uel aliter dicēdū q māmona inigtatis dicunt diuitie etiā licite acqsite ⁊ possesse: vl̄ inq̄tū eas sola inigtas diuitias esse reputat. vt Aug. expōit xi. de ciui. dei. vel inq̄tū sunt inigtatis occasio: vel inigtatis. i. inequalitatis: qz ñ equal̄r sūt hoīb^o distribute bono aliquando egente ⁊ malo supabundāte. ¶ Ad secūdū dicendū q in tali casu si sine periculo pauperis esse pōt debet ille q alienū hz significare ei cui debet: ⁊ siue ille licētiā dederit siue nō: debet paupi in vltima necessitate existēti ꝓuidere: nec ꝓuidet sibi ō alieno: qz necessitatis talis oīa facit cōia. vñ nō tenet ad restitutionē: nisi ille cui dz i simili necessitate esset: quia etiam tūc teneretur sibi ꝓuidere si nihil habuisset ab eo.

¶ Ad. z. q. dicēdū q̄ qñ lucrū ipm est lege ꝓhibitū: vt rapina: vsura: ⁊ simonia: nō solū dī turpe lucrū: sed iniquū: ⁊ ō hoc dictuz est elyna fieri qualr̄ possit: vel nō possit: sed qñ act^o quo qs lucrat^o est lege ꝓhibit^o nō aūt ipm lucrū: tūc vocat̄ turpe lucrū: sicut est in meretricio: vel in filiabus: ⁊ tūc de tali elyna fieri potest: qz nō tenet ad restitutionez. ¶ Ad p^m ḡ dicēduz q de tali lucro nō dz fieri oblatio ad altare: ꝑcipue māifeste pp scādalū ⁊ reuerētia sacror vel sceleris abhominationē: sz be cause nō ꝓhibent gn ex tali elyna fieri posset. ¶ Ad z^m dicēdū q ipm lucrū aleatorū est lege ꝓhibitū: sed in hoc distinguēdū est: qz aliqd circa ludū iustū est ꝓhibitū lege nāli aut diuina: vt q aliqs lucrare ab his q rem suā alienare nō possunt: sicut sunt minores ⁊ furiosi ⁊ similes: ⁊ iteruz q aliqs alterum trahat

ex cupiditate lucrãdi:sz ꝼm ius positiuum oẽ tale lucruz est iterdictũ:qz aũt ius positiuũ ꝓ dissuetudinẽ abrogat. nõ aũt ius diuinũ:iõ dicẽdũ vr̃ ꝙ si lucrat⁹ ẽ ab eo qui nõ hũit ptãtẽ alienãdi tenet ad restitutionẽ ei: ⁊ sic ñ potest facere el'ynam inde.si aũt lusit cũ eo q̃ bz ptãtem alienãdi que sua sũt si tractus lusit ⁊ amisit potest repetere: si lucrat⁹ est nõ tenet restituere:qz ille q̃ amisit nõ est dign⁹ recipere nec põt licite retinere:nisi ius positiuũ per ↄtrariã ↄsuetudiez eẽt alicui abrogatũ.si aũt alĩ traxerit si amisit nõ ↄpetit ei repetitio:si aũt lucrat⁹ est tenet ad restituẽdũ illi a q̃ lucratus est:⁊ nõ põt inde facere elemosynam:

Ad quintum sic ꝓcedit. Videt ꝙ vxor possit õ rebus mariti facere el'ynam:qz sicut dicit Aug. Vxor in societatez matrimony assumit ꝓpter qõ nõ de capite neq̃ de pedibus femina formata est sed de latere.si ergo vir potest facere el'ynas de rebus domus que sũt ei cõmunes rõne predicte societatis ⁊ vxor poterit facere. ¶ ℟.de Lucia legit ꝙ dabat el'ynas ignorante spõso:nec ex hoc reprehendit:ꝛz laudat.g.vxor potest sine ↄsilio mariti el'ynas dare. ¶ Sz ↄ.i. Cor.xi. Vir caput est mulieris.sed mẽbrũ nõ põt aliq̃d sine capite facere:ergo nec vxor potest sine viro el'ynas dare.

¶ Ulteri⁹ vr̃ ꝙ filiusfamilias possit etiã dare: qz glibz qõ suũ est potest alteri dare:sed res paterne sũt filyfamilias: qz ipse est heres:ergo põt de eis el'ynaz facere. ¶ ℟.vsus diuitiaꝝ laudabilioꝛ est:si ad bonũ spũale qs eis vtat q̃z ad bonũ coꝛporale:sed ad vsũ coꝛporis sui põt filiusfamilias reb⁹ patrimony sui vti.g̃ multo foꝛtius ad bonũ spũale qõ est per el'ynas. ¶ Sed cõtra nullus potest aliq̃d dare qõ nõ est in ptãte eius.sed patrimoniũ nõ est in potestate filyfamilias.ergo nõ potest de eo dare elemosynam.

¶ Ulterius vr̃ ꝙ seru⁹ vel ancilla pñt facere el'ynam õ rebus dñoꝝ:qz de quolibet ꝓsumẽdũ est bonuz:nisi ꝓbet cõtrariũ:sed facere el'ynam est bonũ. g̃ debet ꝓsumi ꝙ dño suo placeat:⁊ ita sub spe ratihabitiõis poterit el'ynaz facere. ¶ ℟.el'yne etiã a famulis facte valere ad salutez dñoꝝ pñt:sicut ꝓz in moꝛtuoꝝ suffragys: sed seruus debz ꝓcurare bonũ dñi sui nõ solũ coꝛporale sed spũale magis. ergo põt de reb⁹ dñi el'ynam facere. ¶ Sed cõtra.nullus dz el'ynam facere de alieno:sed res dñoꝝ nõ sunt seruoꝝ. ergo seruꝰ de eis el'ynas facere nõ debent.

¶ Ulterius vr̃ ꝙ monachi pñt el'ynas facere sine licentia abbatis.vnũ.n.bonũ nõ ꝓciudicat alteri:sed religio ẽ bonũ quoddã.g̃ nõ ꝓciudicat el'yne que etiã bonũ quoddã est.gn eam dare possit. ¶ ℟.el'yne maxie in scriptura cõmẽdant.si g̃ monachi nõ pñt el'ynas dare:tũc sũt peiozis cõditiõis q̃z alij. ¶ Sed cõtra.el'yna nõ est danda:nisi de ꝓpꝛio:sed monachus nõ hz ꝓpꝛium.phibẽte paupertatis voto.g̃ monachus nõ põt elemosynam dare.

¶ Rñdeo dõm ad ꝓmã.q. ꝙ in extrema nẽcitate existẽti q̃ facit oĩa cõia quilibet predictoꝝ põt el'ynam facere: qz dz ꝓsumere ꝙ suo superiozi placeat cum ipe dare teneret si ꝓsens esset:⁊ si etiã ꝓhiberet.ideo dicẽdũ vr̃ sicut de illicito lucro dictũ est ꝓius:ad cuius restitutionez aliquis tenet.alias aũt de vxore distinguẽdũ est: qz si habet alias res ꝓter dotẽ vel est lucrosa: tũc põt tales el'ynas dare que virũ nõ depauperẽt: etiã nõ regsito assensu viri dũmõ ñ ꝓhibeat:⁊ si etiã ꝓhiberet ybo posset ꝓbabil'r credere ꝙ eam nõ intenderet simpl'r ab el'ynis coercere:sed a superfluitate el'ynaꝝ nisi aperte pateret ei ↄtrariũ.si ãt predicta duo defuerit nõ dz dare el'ynas sine cõsensu viri nisi aliquas el'ynas cões ⁊ modicas:de quibus satis ei cõstare põt ꝙ viro placeret si nẽcitatẽ pauperis inspiceret. ¶ Ad ꝑm g̃ dõm:ꝙ q̃libet vxor ad societatẽ assumat: ⁊ in ipo actu matrimony sit equalis:tñ in his que ad dispositiõem domus pertinẽt vir caput est mulieris: ⁊ ideo nõ ẽ similis ratio de vtroq̃. ¶ Ad zm dicẽdum ꝙ beata Lucia erat adhuc sponsa tñ:nec erat matrimoniũ consummatum:aut ratificatum:⁊ ideo de cõsensu matris sub cui⁹ cura erat poterat elemosynam facere.

¶ Ad zam.q.dõz ꝙ filiusfamilias nõ põt dare el'ynam sine consensu parẽtum nisi panem ⁊ hꝺ:que non inferũt sensibile damnũ:de quib⁹ satis cõstare põt ꝙ parẽtib⁹ placeat. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz q̃z qs filiusfamilias sit heres:nõ tamen adhuc est dñs reꝝ:⁊ iõ dare nõ põt. ¶ Ad zm dõz ꝙ ac' vi ctũ coꝛporalẽ tenẽt ei parẽtes nisi ex culpa sua remãeat. ⁊ iõ põt vti reb⁹ parẽtũ ad necessitatẽ suã:nõ ãt alys dare. ¶ Ad.3.q.dicẽdũ ꝙ similr dicẽdũ ẽ õ seruis ⁊ ancillis: ⁊ ẽt õ famulis:q̃z qs sint libere cõditiõis ꝙ nõ pñt el'ynas dare de rebus dñoꝝ sine coꝛum cõsensu nisi panez ⁊ hꝺ q̃ vt dictũ est nõ inferũt sensibile nocumẽtũ:qz ⁊ si sit dispẽsatoꝛ rerũ: nõ tamẽ ponit dispẽsatoꝛ quasi ptãtem aliquaz in re dñi habẽs:sed quasi tractãs eam ad vtilitatem dñi. de precio aũt sui seruity cõstat ꝙ posset elemosynã dare. ¶ Ad ꝑm g̃ dicẽdum:ꝙ nõ oz ꝙ ꝓsumam⁹ de quolibet quodlibet bonũ: sed illud ad qõ tenet:quo ptermisso peccat:qz nullũ debem⁹ credere malũ:nisi cõstet nobis õ malitia ei⁹:⁊ iõ nõ oz ꝙ famulus credat ꝙ dño placeat nisi in illa necessitate pauperis:in qua dñs de nẽcitate tenetur. ¶ Ad zm dõz ꝙ suffragia nõ ꝓsunt moꝛtuis ꝙ alios facta nisi inquãtũ meruerũt vt eis ꝓdessent:oĩ adhuc viuerẽt vt Aug. dicit:⁊ ideo sunt aliquo mõ coꝝ ille el'yne q̃ ꝓ eis fiũt. Et simil'r oz ꝙ elemosyne que ꝓ viuentib⁹ fiũt si deẽt eis ꝓdesse debẽt esse coꝝ: quod nõ põt esse si eis displiceat:⁊ iõ nõ dz facere elemosinaz ꝓ◌ dño famulus de rebus domini:nisi cõstet sibi ꝙ ei placeat.

¶ Ad.4.q.dõm ꝙ monachus si habet dispẽsationẽ rerum monasterꝝ potest ⁊ dz facere el'ynam de superfluis noie capituli.si autẽ nõ hz dispẽsationẽ:tunc in monasterio existẽs nõ debet dare sine licẽtia nisi in extrema necessitate: vel absente abbate aliq̃d modicũ sub spe ratihabitionis: extra monasteriũ vo existẽs puta in studio potest el'ynam facere:qz cum dant ei expẽse cõmittit ei eaꝝ dispensatio. ¶ Ad ꝑm g̃ dõm ꝙ nõ est icõueniẽs bonũ perfectuz bono imperfecto repugnare:nõ qdem ꝓpter ↄtrariũ:sz ꝓpter ↄtrarietatẽ ad ips̃ inq̃tũ est bonũ:qz bonũ nõ ẽ bono ↄtrariũ: sz ꝓpter ↄtrarietatẽ ad eius imperfectionẽ. ¶ Ad zm dõm ꝙ monach⁹ nõ est factus ex hoc peiozis cõditiõis: qz multo magis est accepta deo vniuersalis reꝝ abdicatio q̃z particularis distributio que fit per elemosynas.

Ad sextum sic ꝓcedit. Videt ꝙ aligs nõ possit facere elemosynam.n. ẽ acꝰ liberalitatis vel iustitie:sed he virtutes ꝓpter hoc ꝙ i cõmunioe cõsistũt nõ sũt nisi ad alterũ: vt de iustitia dr̃i.5. ethi.ergo el'yna nõ põt esse ad seipz. ¶ ℟.nullus dat nisi quod habet:nec aligs recipit nisi id qõ nõ habz. sz nullus potest aliquid simul habere ⁊ non habere. ergo nõ potest sibi dare elemosynam. ¶ Sz ↄ.hõ debet diligere ꝓximũ sicut seipsũ:sed ꝓximuz ita dz diligere affectu ꝙ etiã effectu ei benefaciat.g̃ ⁊ sibi dz benefacere ⁊ elemosynas dare. ¶ Ulteri⁹ vr̃ ꝙ malis nõ sit el'yna danda per id qõ dr̃ Ecclesiastici.12. Da misericoꝛdi ⁊ nõ suscipias peccatoꝛem:⁊ iterum. Benefac humili ⁊ nõ des impio. ¶ ℟.ꝑditoꝛ domini sui reputaret ꝙ de rebus a dño sibi cõcessis hostem dñi sui nutriret.sed oĩs peccatoꝛ est hostis dñi.g̃ non dz ei elemosyna de rebus a deo nobis cõcessis dari. ¶ Sed ↄ. Matth.5.estote filij patris vestri.q in celis est:qui solẽ sum facit oꝛiri sup bonos ⁊ malos.sed hoc nõ dr̃ nisi ꝓpter imitationẽ.g̃ debemus ⁊ bonis ⁊ malis dare.

¶ Ulteri⁹ vr̃ ꝙ meliozi sit magꝭ subueniẽdũ semp:qz el'yna daꝝ ꝓp deũ:vt ex ipsi⁹ diffinitiõe ꝑz.sed bon⁹ ẽ deo ꝓpinquioꝛ q̃z malus.g̃ meliozi semper magis el'yna est danda.

¶ P. elemosyna hz efficaciã ex pte ẽt recipiẽtis qui obligatur ad oraõdũ p elynaz dãte. sed op⁹ boni est efficax ad merẽdũ magis. g̃ magis semp oz dari elyna magis bono. ¶ Sed Z. elyna cũ sit act⁹ mie miseriã intuet. sed malus magl miser cz̃ bon⁹. g̃ magl ẽ elyna malis dãda cz̃ bõis. ¶ Rideo dõz ad pmã. q. q elyna põt duplr fieri: vt ex p/dictis pz. s. p collationẽ alic⁹ rei tpalis. ꝛ hz mõ nullus sibi ipi elynam facere põt: vel p exercitiũ alicui⁹ act⁹ spũal' vt corporalis: ꝛ qz hõ rõne diuersax ptiũ in seipm agere põt sicut aĩa mouet corp⁹: ꝛ vna ps aĩe aliã: ꝛ vna ps corporis aliã: ideo talẽ elynã aligs põt facere sibi. sed ad subueniẽdũ sibi in corporalib⁹ nã satis inclinat: ꝛ iõ de hoc nõ oportuit dari pceptũ: sed solũ de subueniẽdo aĩe. ad quã nõ ita multi inclinãt. vñ dr Eccl'. 30. Miserere aĩe tue placẽs deo ¶ Ad pmũ g̃ dõm q liberalitas ꝑm q cõsistit i dationib⁹ nõ põt esse ad seipz. sed ꝑz q cõsistit i sũptõib⁹ põt eẽ ad se/ ipz sicut ꝛ liberalitas. sũt. n. alig illiberales ad seipos: qui tm põt esse ad seipsuz: qz hz rõnem equalitatis: q̃ semp ad alterx esse oz. ¶ Ad 2m pz solutio ex dictis.

¶ Ad 3cioz. q. dõm q ꝑm Aug. sic diligẽdi sũt hoies vt eorũ nõ diligãt errores. ꝛ qz exhibitio bñficy dilectiõi cozrideat: iõ peccatori ad sustẽtationẽ nãe oz elynaz facere si idigeat cũ pcipiat nobis bñfacere amicis ꝛ inimicis: sed ad fouẽdũ eorx maliciã ñ õbem⁹ eis aligd dare: vel si ꝓsta ret q de eo qõ eis dat i pctũ abuteret: nõ deberet eis dari aligd nisi necessitas extrema exposceret: ꝛ hz mõ itelligẽdã est auctoritas iducta. Uñ pz solutio ad pmũ. ¶ Ad 2m dõz q peccator ꝛ si sit inimic⁹ dei cz̃tũ ad culpaz: nõ tñ cz̃tũ ad nãz: qz deus nihil odit eorx que fecit. Sapi. xi.

¶ Ad 3. q. dõm q cui magis bñ faciẽdũ sit: vt dicit phs. 9. ethi. nõ est facile determiare pp multas diuersitates bonorũ necessary: tñ hoc est tenẽdũ q semp magis reddẽdũ est debitũ cz̃ bñficiũ ipẽdẽdũ: vt ipe ibidẽ dicit: nisi ex pte altera affit maior bonitas vel necessitas: ꝛ iõ paretib⁹ ꝛ ppinqs ꝛ bñfactoribus: ꝛ eis a qbus spũalia accipit magis oz elynam facere si idigeãt: ꝛ ceteris pib⁹ meliozibus magl ꝛ magis ẽt idigẽtib⁹ magis: ꝛ sic ꝑm has tres ꝓditiones oz gradus i elynis ꝓstitui. s. ꝑm honestũ: necessariuz: ꝛ debitũ. Assignare aũt in singulis q̃ vnũ alteri eorx pfera tur est ipossibile: qz singulares eorx ꝓditiões q̃ attẽdende sũt sũt infinite ꝛ nõ cadũt sub arte: de his aũt vnctio docet ꝛ pudẽtie ꝓsiliũ. ¶ Ad 3m dõm q q̃uis peccator sit semp melior: nõ tñ semp oz ei magis dari: qz elynaz largio ad necessitatẽ. primi subleuãdã dinit⁹ istituta ẽ: vñ si idigẽtia ex pte altera nimis excedat magis seruabit⁹ intẽtio istituẽtis elynam cz̃ si meliori daret. ¶ Ad 4m dõm q pcipalius ꝓsideraõ efficacia elyne ex pte dantis q̃ ex pte recipientis: ꝛ iõ ex pte dãtis oz esse ordiata datio q elyne efficaciã auget. ¶ Ad 3m dõm q q̃uis peccator sit magl miser i spũalib⁹: ñ tñ i corporalib⁹: ꝛ iõ ñ ẽ sibi sp magis pudẽdũ per corporales elynas. Qõ. III.

Finde quer̃t de ieiunio. Et circa hz quer̃t quattuor. Primo quid sit ieiuniũ. Secundo quis teneatur ad ieiunium. Tertio de tempore ieiuny. Quinto de solẽtibus ipsum.

Ad primũ sic pceditur. Uidet⁹ q Ysido. icõueniẽter diffiniat ieiũiũ dicẽs. Jeiuniũ ẽ pfimonia vict⁹ abstinẽtiaq̃ cibor. pfimonia. n. vt ipe dicit: idez est qđ pua samonia: samos aũt idẽ est qđ cib⁹. g̃ idẽ vr esse pfimoniã vict⁹ ꝛ abstinẽtia ciborx: ꝛ sic alterũ superfluit. ¶ P. Matth. 12. sup illud. Hoc genꝰ demoniorx ꝛc. dicit Hiero. Jeiuniũ est nõ solũ ab escis: sed a cũctis illecebris abstiere. cũ g̃ Ysi. diffiniat ieiuniũ tñ p abstinẽtiã ab escis vr q icompetẽs sit assignatio. ¶ P. ad obseruationẽ ieiuny videt⁹ nõ solum ptinere abstinere a cibis: sed etiã lugere ꝛ vnguẽtũ nõ vti. vt pz Dan. x. Jn diebus illis lugebã ego Daniel ꝛc. sed ō his nõ fit mẽtio i p̃dicta assignatiõe. ergo insufficiẽs est. ¶ P. multi seruãt pfimoniã in victu ꝛ abstinẽtiã in cibis: g tñ plurics in die mãducãt: sed tales nõ dicũtur ieiunãtes. ergo diffinitio predicta nõ cõuertit cum ieiunio. ¶ P. nullus est ieiun⁹ nisi ieiunio: sicut nec albus nisi albedine. sed aligs etiã ĩmoderate cibis vtens est quãdoq̃ ieiunus antecz̃ comedat. ergo tali nõ cõpetit diffinitio assignata ieiuny. ergo est icompetẽs.

¶ Alteri⁹ videt⁹ q ieiuniũ nõ sit actus virtutis: virt⁹ enim sicut abũdãti: ita ꝛ diminuto corrumpit. sed ieiuniũ imporꝛtat diminutionẽ a cibo: in q̃ cõseruari nõ potest medium virtutis. ergo ieiuniũ nõ est virtutis actus. ¶ P. ois virtutis actus est in aliquid operãdo. sed ieiuniũ dicit cessationẽ ab actu: ergo nõ est virtutis actus. ¶ P. ieiuniuz ꝓsistit nõ solũ in abstinẽdo a superfluis cibis: qz hoc est de necessitate virtutis: sed etiã necessarys: sed qui subtrahit necessariũ cibum dat sibi occasionẽ mortis. nõ autem vt Hiero. dicit differt vtrum magno vel paruo tempore te interimas. ergo cũ nulli liceat seipm occidere: vr̃ q nulli licet ieiunare: ꝛ sic ieiuniũ nõ erit actus virtutis. ¶ P. sicut dicit Aug. in. x. cõfes. Alimẽtum sic sumi debet: vt famis medicamẽtuz. sed magis infirmo minus est medicina subtrahẽda. cum ergo in pmo statu Adam peccasset si cibo abstinuisset donec poccuparetur fame. vt in. 2. li. dis. 20. dictum est. videt⁹ q etiaz nũc ieiunãdo peccat homo. cum natura humana sit infirmior: ꝛ sic ieiuniũ nõ erit virtutis actus. ¶ Sed cõtra qđ Hiero. dicit. Jeiuniũ est pfecta virtus ꝛ ceterarũ virtutum fundamẽtũ. ¶ P. Jsido. dicit ieiuniũ eẽ abstinẽtiã: vt ex diffinitione pmissa appꝛret. sed abstinẽtia est virtus. ergo ieiuniũ est act⁹ virtutis.

¶ Ulterius videt⁹ q ieiuniũ nõ sit actus temperãtie: qz cãnõ dicit de ꝓse. di. 5ª. Jeiuniũ quadragesimale est decima totiꝰ ãni. ꝑz dare decimã ẽ act⁹ iustitie. g̃ ꝛ ieiunare: nõ igr̃ tẽperãtie. ¶ P. ad fortitudinẽ ptinet molestias pferre. ꝑz hz accidit in ieiunio. g̃ ieiuniũ est act⁹ fortitudis: nõ ergo tẽperãtie. ¶ P. prudẽtie pars est cautela: vt i. 3. li. di. 33. dictũ est. sed ieiuniũ ad cautelã peccatorum carnis iductum est. g̃ est act⁹ prudẽtie. ¶ Sz Z. mã ppria temperãtie sũt delectabilia tactus: vt dr i. 3. ethi. sed circa hz est ieiunium: qz est circa cibos. g̃ ieiuniũ ẽ act⁹ tpantie. ¶ P. abstinẽtia est species temperantie. sed ieiunium est abstinentia. ergo est temperantie actus.

¶ Alteri⁹ vr̃ q ieiuniũ nõ cadit i p̃cepto: sup illud ps. Dis gloria ei⁹ filie regũ. dicit glo. q gloria ecclie i iterioribus vtutib⁹ ꝓsistit: sicut fides: spes: charitas: sed oẽ pceptũ ecclesie ad gloriã ecclie ordiat. g̃ de ieiunio exteriori nõ pt esse pceptũ. ¶ P. ea q̃ sũt superogatiõis ad cõsiliũ ptinẽt ad qõ nullus obligat nisi ex voto. sed ieiuniũ est hz. g̃ nõ obligat ad ipm aligs ex pcepto. ¶ P. gcũ qz trãsgredit pceptũ peccat mortaliꝛ: si g̃ ieiuniũ istitutũ ab ecclia cadat sub pcepto. tũc si aligs vnuz die tñ frãgeret q̃dragesime mortaliꝛ peccaret: qõ vr̃ graue dicere. ¶ Sed Z. statutuz ecclie obligat p modũ pcepti sicut pceptuz dei: qz dñs discipulis suis dixit. Qui vos audit me audit. sed ad illud ieiuniũ obligamur ex statuto ecclie: ergo cadit sub pcepto. ¶ P. maiozis pfectiõis est lex noua cz̃ vet⁹: ꝛ magis a carnalib⁹ desiderys abstrahẽs. ꝑz i lege veteri erat ieiuniũ in p̃cepto. ergo multo fortius in lege noua.

¶ Alteri⁹ vr̃ q ieiuniũ nõ sit satisfactoriũ: qz satisfactio est iustitie act⁹ vt pri⁹ dictũ est. ꝑz ieiuniũ ẽ act⁹ tpantie: g̃ nõ est satisfactoriũ. ¶ P. illud ad qõ ex pcepto astringimur nõ ẽ satisfactoriũ: sed satisfactionẽ pcedit: sicut ō elyna dictũ est. sed q̃ddã ieiuniũ cadit sub p̃cepto: vt dictũ ẽ. g̃ ad min⁹ illõ nõ ẽ satisfactoriũ. ¶ P. satisfactio dz fieri ab eo

g peccauit.sed aīa ē q̄ peccat.ieiuniū aūt ñ ē aīe sz corpis. g nō ē satisfactoziū p pctō. C Ad .v. sicut cōtigit peccare ex superfluitate cibi ita ex subtractiōe.sz ꝯ subtractionē cibi ñ dat vt satisfactio cibi abūdātia.g nec ꝯ abūdātiā dari oz vt satisfactoziū cibi subtractio p ieiuniuz. C Ad .vi. Timo. 6.Corpalis exercitatio ad modū vtilis ē.sz ieiuniū ē bō.g nō ē satisfactoziū p pctō. C Sz ꝯ opa satisfactoria oz eē penalia.sz ieiuniū hz magl rōnē pene q̄z el'yna. cū g el'yna sit satisfactoria vt ex dict pz:r ieiuniū oz eē satisfactoriū. C Ad .vii. satisfacere ē pctō p cās excidere.sz iciūio aligs abscidit peccatoruz cās: qr maxime ieiunio reprimitur caro que ad peccata incitat.ergo.rc.

C Ad oō.ad p̄m.q.q ieiūiū dupl'r dr.s.ieiuniū nāe r ieiūiū ecclie a p̄ iciūio dr aligs q̄lz die ieiun⁹ añq̄ cibū sumat.a z⁹ āt dr ieiunās q̄si ordiatū ab ecclia pp pctō p satisfactio nē abstinētiā fuās. ī satisfactōe āt pctō p ñ solū oz q ab illis hō abstineat q̄ lex vtutis ꝓhibet.sz ēt ab illis qb⁹ salua virtute vti possemus:qr q illicita cōmisit oz etiaz a licitis abstinere:vt Aug.dicit.vñ ieiuniū ab ecclia istitutū p̄sup ponit abstinētiā illā q̄ ad vtutē exigit̄:r addit abstinētiaz quādā ab illis q̄ mediū vtut ñ corrūpūt.Et iō Isido.hec duo ī pdcā diffone ieiuny ꝓphedit.s.abstinētiā ab illis:q̄ virtutē corrūpūt ī ꝟ qō dic̄ pſimonia vict⁹:r ab illis qb⁹ salua vtute alis vti liceret ī ꝟ qō dicit:abstinētiaq̄ cibo p̄ C Ad p̄mū g pz ex dcīs solutio. C Ad z^m oōz q diffinitio illa Diero.itelligit de ieiunio spūali r nō de ieiunio corpali. C Ad .iii. oōz q ieiuniū ex suo noīe directe ip̄ortat abstinētiā in cibis.vñ ille obſuatiōes q̄ a ieiunātib⁹ p̄ribus obseruate legūt nō sūt de essentia ieiuny:sz ad modū ieiunādi ptinēt:r pp ꝟ nō oz q ī diffinitōe ieiuny mētio ō eis fieret. C Ad 4^m dōm q itellgēda ē in pdicta diffone talʼ abstinētia a cibis alis licitis q̄lē ecclia ieiunātib⁹ ōterīat: r sic obiectio cessat. C Ad 5^m oōz q pdicta diffō ñ dat ō ieiunio quo aligs dr ieiun⁹:sz de ieiūio ecclesie vt dcīm ē. C Ad .z.q.dōm q sic supra dcīm ē oīs act⁹ g ī sua rōne icludit aligd qō ad modū vtutis ptīeat: act⁹ virtutis dici pōt q̄tū ē de se:q̄uis possit r bene r male fieri: ob ꝟ qō forte nō icludit ī sui rōne oē illud qō ad vtutē exigit̄.Quia aūt vt⁹ ifirmitati nāe sbuēit:q̄ ad malū ō facili iclīat̄:iō oīuz vtutū circa delectatōes corpales exsistiū:r q̄rū supabūdātia p̄cipue pctm ꝓtīgit pp ꝓnalitatē nr̄i ad eas: mod⁹ est ī retrahēdo ab eis sic̄ pz ī tēpantia r ī oīb⁹ ptib⁹ ei assignat] Quia g̃ noīe ieiuny act⁹ nobis gdā exp̄imit̄ q̄ gs a delectatiōib⁹ tact⁹.s.cibis se abstrahit:ꝓstat q ī rōe sua modū vtutis ip̄ortat:r iō act⁹ vtut] dici oz. C Ad p̄m g oōz q medium virtutis non est medium:sed fm egdistantiā ab extrēis:sz accipit̄ fm rōnē rectā:r iō ꝓtīgit id qō ē parū vni eē sat] alteri:sic̄ qō ē paz sano ī cibis eē sat] ifirmo q p abstinētiā curari oz.curatio aūt spūalis morbi affinioz ē virtuti q̄z curatio morbi corporalis. vnde r illud qō alis cēt modicum vel minus debito:r ñ volēti vuln⁹ pctī curare satis ē:r sic ieiuniū mediū vtutis nō corrūpit. Añ sciēdū q mediū vtut] nō ꝓsistit ī idiuisibili: sz hz aliquā latitudinē in q̄ vtus saluat̄:q̄uis termini illi⁹ latitudis q̄s p̄tergredi salua vtute nō licz:nō pōt fm̄ōe ōtermīari:r iō g dimittit aligd q̄ licite posset vti nō oz q̄ statī a medio vtutis discedat. C Ad z^m oōz q ieiūiū a q̄ gs ieiun⁹ dr ñ noīat aliquez actū sz p̄uationē p̄cedētis cibi:r iō fm ip̄m nō dr aligs ieiunare:sz ieiuniū ecclie noīat actū quēdā fz quē ī cibis sumēdis se regulat aligs fm ecclie statutū:r fm ꝟ iciuniuz dr aligs ieiunare:r iō ꝟ ieiuniū pōt eē act⁹ vtutis. C Ad tertiū dicēdū q necessariū dupl'r accipit̄ ī cibis: p̄ ad ꝓseruationē vite:r tale neciū nō lz subtrahere p iciūiū:sic̄ nec īterimere seip̄m:sed ꝟ neciū ē valde modicū: qr modicis nā ꝓtēta ē.Alio mō dr neciū ad ꝓseruādā valitudinē corporis.q̄ gdē accipit̄ ī duplici statu.p fm sufficiētiā hīto respectu ad ea q̄ icūbūt ex offō vl' ex societate eoz ad q̄s cō uiuit neciō agēda:r tale ēt neciū subtrahi nō oz:ꝟ.n.ēt ō rapina hostiā ieiuny offerre si aligs pp iciūiū ipediret ab alys opib⁹ ad q̄ al's obligat̄.vñ Diero.dic̄.De rapina holocaustū offert q vl' cibo p̄ nimia egestate:vel mādicādi:vl sōni penuria īmoderate corp⁹ affligit. Si ēt sit tāta abstinētia q̄ hō ab opib⁹ vtiliozib⁹ ipediat: q̄uis ad ea de necessitate nō tenear idiscretū ē ieiuniū:r si nō sit illicitū.vñ Diero.dic̄. Rōnalis hō dignitatē amittit:q ieiuniū charitati:vl' vigilias sensus ītegritati p̄fert. Sc̄dō accipit̄ valitudo corpis fm optimā corpis dispōnez.r qr caro ī suo rore cōsistēs difficili⁹ spūi subdit:iō neciū ad valitudinē sic aceptā r si licite accipi pōt tñ laudabil'r subtrahi pōt.r talis subtractio nō ml'tū morte accelerat cū corp⁹ būanū iueniat̄ frequenti⁹ ex superfluitate q̄z ex defectu mortales egritudies īcurrere.vñ ēt Galien⁹ dicit. q sūma medicīa est abstinētia. Inuenit̄ ēt ad sēsū abstinētes:vt frequēter diuti⁹ viuere:r iō p̄dicta subtractio nō pōt dici mortis occasio cū se habeat ad vtrūq̄z.s. ad plōgādū r breuiādū vitā:subtractio aūt ei⁹ qō nō ē necessariū:nec ꝟ nec illo mō ē de necitate vtutis tpantie. C Ad 4^m oōz q̄uis bō p̄ statū pctī magis ifirmet̄ q̄tū ad possibilitatē corpis ex q̄ fames causat̄ cui p alimētū subuenit̄: tñ ex altera pte est grauior ifirmitas r piculosior cui ieiuniū subuēit.s. ꝓcupiscētie morb⁹:q ī statu īnocētie nō erat:r iō ad hūc morbū extirpādū magis ītendere oportet: sicut etiam medici periculosiori morbo sollicitius subueniunt.

C Ad tertiā.q. dōm:q q̄uis aligs act⁹ a plīb⁹ virtutibus possit p̄cedere sicut ab iperātib⁹ ip̄m vel dirigētib⁹ ad eū vel q̄cūq̄z mō ad ip̄m ordinātib⁹:tñ illi⁹ virtutis p̄prie act⁹ dr̄ q̄ elicit ip̄m a q̄.s. p̄cedit formal'r q̄si similitudinē speciei:sic̄ calefactio a calore: sz tā vtutes q̄z act⁹ virtutū pecones obiecta distīguūt̄:r iō act⁹ ab illa vtute elicit̄:q secuz cōuenit ī ꝑa rōne obiecti:r qr ieiūiū ī obiecto cū tpantia cōuenit q̄tū ad illā tpantie ptē:q̄ abstinētia dr.iō ei⁹ act⁹ p̄prie ieiuniū ē:q̄uis ab alys vtutib⁹ p̄cederc p dcōs modos ēt possit. C Ad p̄m g dōm:q act⁹ iustitie ē reddere debitū:nō aūt est debitū facere ōcimā de tpe:sz de rebus possessis aliq̄ mō.dr̄ āt ieiuniū decīa toti⁹ āni p q̄ndā adaptationē:r iō nō oz q̄ sit act⁹ iustitie. C Ad z^m oōz q fortitudinis ē p̄ferre molestias ab exteriozi illatas:ꝟ āt nō ē ieiunio. C Ad 3^m oōz q ī oīb⁹ vtutib⁹ mozalib⁹ dirigit̄ p̄ticēre:vt ī .z.li.dis.33.dcīm ē.r sic act⁹ alia p̄ vtutū sūt ēt p̄tētia:vt ī.3.li.dis.33.dcīm ē.r sic act⁹ alia p̄ vtutū sūt ēt p̄tētie. C Ad 4^am.q.dō.q duplex ē p̄ceptū.s.iuris nāl'.r iuris positiui.p̄cepto iuris nāl' ꝓhibet̄ ea q̄ sūt fz se mala: sz p̄cept] iuris positiui ꝓhibet̄ ea q̄ p̄nt eē occasiōes malozū vel p̄cipiū aliq̄ ordinātia ad vtutē quā legis positoz idu cere ītēdit:r pp ꝟ ius positiuū:vt dic̄ Tulli⁹:ē a nāli deriuatū.vñ ad legē positiuā ptīet:vt dic̄ phs ī.x.ethi. ordiare nutritiōes iuuenū r adiuētiōes viroz p̄.i.opa r studia vt arceāt a malis r p̄ducāt ad bona. Ieiunio g ē aligd qō ad p̄ceptū iuris nālis ptinet.s. tā tā abstinētiā carni adhibere ne spūi rebellet. tpantia.n.vt dic̄ phs ī.3.ethi. mēsurā accipit ex cōseruatōe salutis corpalis:vñ multo magis ex cōseruatiōe salutis spūalis.mediū aūt tpantie nō excedere ad ius nāle ptīet.sz ōtermīatio talis abstinētie fz ōtermīatuz tps:r ōtermīata cibaria ad ius positiuū ptinet qō moderat hoīuz act⁹:r ꝟ mō ieiūiū sub p̄cepto ecclie cadit. C Ad p̄m g oōz q decor ecclie p̄ncipal'r i iteriozib⁹ cōsistit.sz ēt exteriores act⁹ ad eūdē ōcorē ptinēt iq̄tū ab interiozi p̄grediūt̄:r inq̄tū iteriorē ōcorē ꝓfuāt.r sic iciūiū ad decorē ecclie ordiat̄. C Ad z^m oōz q duplex ē gen⁹ superogatōis:q̄ddā qō totalʼr excedit nēcitatē salut] :r ꝟ ñ pōt cadere sub p̄cepto:sz sub ꝓfilio.i.Cor.7.De vgib⁹ āt p̄ceptū dñi nō hēo:ꝓfiliū aūt do.Aliud gen⁹ supergatōis ē qō aliq̄ mō ad necitatē salut] ptinet:quātus nō fz būc vel

illū modū ſic ō ieiunio ex dictis pz: ⁊ iō ōtermiatio modi
ꝛ talib⁹ pōt cadere ſub p̄cepto eccl̄ie: vl̄ cuiuſcūq; legiſlato
ris. ℂ Ad 3m dōz: q⁹ p̄cepta iuris poſitiui magl obligāt ex
itētiōe legiſlatozis q̄z ex ipſis ꝟbis: ⁊ iō trāſgreſſoz talis p̄
cepti magl ē reputādus q obuiat itētiōi legiſlatorl q̄z q ō
tētu: vl̄ ſine aliq̄ rōnabili cā ozdiatiōe. itētiōi āt legiſlatorl obuiat q ex
babilr credi p̄t ſi legiſlatoz adeſſet eū obligare ñ velle: ta
liſ nō ē reputādus p̄cepti trāſgreſſoz: ⁊ iō ñ ē neciū q⁹ qcū
q aliquē diē ab eccl̄ia iſtitutū ieiūare omittit q⁹ mozталr
pecce: p̄t. n. ꝫ aliqñ oīno ſine pctō ꝓtigere: aliqñ ſine moz
talī cū venialī: aliqñ ēt cū mozтali: ⁊ hoc ꝟz diuerſas occa
ſiones gbus homo īducitur ad ieiuniū frāgēdum.
℔ Ad 5. q. dōm q⁹ ieiuniū act⁹ ſatiſfactozi⁹ ē. qz ⁊ p libidie
pcti p̄teriti ſubtractionē delectatiōis recōpēſat afflictōez
etiā addēs ⁊ futura pctā īpedit ꝓcupiaz debilitās. ℂ Ad
tia ꝑ ſi pōt. ⁊ ſic erit ſatiſfactozi⁹: ſi cū a iuſti
rātiā admixtā iuſtitie bz. ℂ Ad 2m dōm q⁹ p̄ceptuz legis
nāe nō ē niſi ō eo qō ē neciū ad ſalutē: ⁊ iō qō ſub tali p̄ce
pto cadit nō ē ſatiſfactozi⁹: ſz ad ſatiſfactionē exigit. ⁊ ſic
ē de ēſyna ꝟm q⁹ cadit ſub p̄cepto: ſz p̄ceptū eccl̄ie pōt ad
idē ozdiari ad qō ozdiat ſatiſfactio: ⁊ iō ieiuniū qō ſub p̄ce
pto eccl̄ie cadit ſatiſfactozi⁹ eē pōt. ℂ Ad 3m dōz q⁹ neq;
coz⁹ peccat: neq; aia ꝑpe loquēdo: ſz hō. ⁊ iō ipe q peccat
puniē: ſiue ſit pena cozpalis: ſiue ſpūalis: tñ ēt pena cozpa
lis ī aiaz redūdat q̄ ipam ſentit: ſic̄ ⁊ p cozp⁹ delectatiōe il
licita fruebat ī pctō. ℂ Ad 4m dōm q⁹ ſupabūdātia cibi
nō bz penā ⁊ ē iozdiata: ⁊ iō nō pōt eē ſatiſfactozia ſicut ie
iumiū. ℂ Ad gntū dōz q⁹ ītelligit ad modicū valere coz
pozalis exercitatio ī cōpoſitiōe pietatis: vel quia ad vnuz
ñ valet. ſ. ad cōcupiſcentiam domandam.

Ad ſecundū ſic p̄cedit. vī q⁹ ad ieiūniū ab eccl̄ia
īſtitutū oēs teneāt abſq; diſpēſatio
ne: p̄cepta. n. eccl̄ie obligant ſicut p̄cepta dei. vñ apl̄us dī.
Qui vos audit me audit. ſz ad p̄cepta dei oēs tenēt abſq;
diſpēſatiōe. ḡ ⁊ ad p̄cepta eccl̄ie. ℂ ℙ. illō qō vtil̄r ſtatu
tuū ē eccl̄ie ieiūniū. ḡ ñ pt p diſpēſationē ſine nocumēto re
laxari. ℂ ℙ. ꝟm Ber. ī li. de diſpēſatiōe ⁊ p̄cepto. In pce
pto ſupiozis nō pōt iferioz diſpēſare. ſz q̄libet ſingular] p
ſona ē iferioz q̄z eccl̄ia q̄ ieiuniū ſub p̄cepto ſtatuit: niſi foz
te ille q ē caput toti⁹ eccl̄ie: vel loco capit]. ſ. papa. ḡ nullus
alі⁹ pōt in ieiunio diſpēſare niſi papa. ℂ Sz ℭ. Inno. 4. in
q̄dā decre. loquēs de mā iſta dic̄. q⁹ nō ſubiacet legi neci
tas. ḡ necitate iminente pōt aliqs ſine pctō ieiuniū ab ec
cleſia iſtitutū ꝑtermittere p diſpēſationē. ℂ ℙ. p̄cepta le
gis nālis ñ pñt p aliqō ſtatutū īmutari. ſz p̄ceptū legl nā
lis ēyt bō ad necitatē cibuz ſumat. ḡ ſi necitas expoſceret
poſſet ieiunу abſtinentiā non ſeruare.
ℂ Ulter⁹ vī q⁹ iuſti nō teneāt ad ieiuniuz eccl̄ie. i. Coz. 3.
Ubi ſpūs dñi ibi libertas. ſz iuſti ſpū dei ſūt ībuti. ḡ liberi
ſūt ab onere ſtatutoꝝ eccl̄ie: ⁊ ſic nō obligant ad ieiuniū
ab eccl̄ia iſtitutū. ℂ ℙ. Matt. x. dñs dic̄. Nō pñt filу ſpō
ſi q̄diu cū eis ē ſpōſus lugere: ieiuniū āt ad luctū ptiet. ſz
cū iuſtis ſpōſus eccl̄ie xp̄s ſpūal̄r ē. Eph. 3. Habitare xp̄m p
fidē cozdib⁹ veſtr]. ḡ cū ſpūalis pñtia cozpali p̄emīeat: vī
q⁹ nō teneāt ad ieiuniū. ℂ ℙ. nullus teneт ſatiſfacere: q
alіq iuſti q nūq̄ peccauerūt: vī q⁹ tales ad ieiūniū ñ teneт.
ℂ Sz ℭ. apl̄s pfecte iuſtus fuit: ſz ipe coz⁹ ſuū caſtigauit
ꝛ reprob⁹ efficiar. ḡ ⁊ alу iuſti debēt ieiūare. ℂ ℙ. iuſtitia
hois ozdinē eccl̄ie nō ſubuertit: ſz pficit: ſed q̄diu manet
ordo manet obediētia īferiozis ad ſupioꝝ p̄cepta: qz ℔ eis
eſt debituz. ḡ p iuſtitiā hō nō abſouit gn teneāt ieiunare:
⁊ alia p̄cepta eccleſie dei debet ſeruare.
ℂ Ulter⁹ vī q⁹ etiā pueri teneanт ad ieiuniū. Ioel. 2. dī.
Scificate ieiuniū. ⁊ poſtea ſeq̄t. Cōgregate parulos ⁊ ſu
gētes ybera. ḡ puuli ad ieiuniū teneт. ℂ ℙ. magis ꝓpin
qu⁹ ē p̄cepto puer q̄z beſtia: ſz Jone. 4. dī. Boies ⁊ iumēta
nō guſtēt gq̄z: nec aquā bibāt. ḡ multo magis pueri ad ie
iuniū teneт. ℂ ℙ. pueri plus pñt ieiūare q̄z vt vī ꝓuecti: qz
hñt plus ō hūido: ſz q plus bz magl teneт. ḡ pueri magl te
neт ad ieiuniū q̄z ꝓuecti. ℂ Sed ℭ. p̄ceptū eccl̄ie neceſſi
tatē cibi ſubtrahere nō dz: ſed pueri īdigēt frequēti cibo:
qz nō pñt ſimul tñ ſine leſiōe alimētū accipe qō eis ad to
tā diē ſufficiat pp debilitatē nāe. ḡ ad ieiuniū nō tenētur
℔ ℙ. ieiuniū eſt ozdinatū ad ſatiſfaciēdū ⁊ cōcupiſcētiā
ꝓximēdū: ſz ſatiſfactio p pctis p̄teritis ñ ꝓpetit pueris: qz
īnocēti vita degūt: ⁊ a puritate pueri dicunт: ſimiliter nec
eſt in eis concupiſcentia impugnans: ⁊ ſi habitu eis inſit:
vt Aug. dicit. ergo nō tenenт ad ieiunium.
ℂ Ulter⁹ vī q⁹ ꝓuecti ⁊ ſani ñ excuſenт a ieiunio pp pere
grinatiōez: eſt. n. dimittēdū illud qō nō eſt neceſſitatis: vt
ſeruet id qō ē neceſſitatis. ſed peregrinatio nō eſt neceſſi
tatis: cū ergo ieiuniū ab eccl̄ia iſtitutuz ſit neceſſitatis: qz
cadit ſub p̄cepto: vī q⁹ nō debeat ꝓpter peregrinationez:
aut iter ieiuniū ītermitti. ℂ ℙ. videt q⁹ nec rōne paupta
tis: qz pauptas de ſe inducit ad ieiunanduz. ḡ nō eſt cauſa
quare aliqs ieiunare non debeat. ℂ ℙ. videt q⁹ nec rōne
operis alicui⁹ ſeruilis qs a ieiunio excuſet: qz lucrū ſpūale
dz ꝓpōderare lucro cozpozali. ſz huiuſmodi opa ad lucrū
cozpozale ozdinanт: ieiuniū aūt ad ſpūale. ḡ nō eſt ieiuniū
pp huiuſmodi opera ītermittendū. ℂ Sed ℭ. afflictio nō
eſt addēda afflicto. ſed oīa p̄dcā hñt de ſe afflictionē. er
go aliquo mō excuſantur ab afflictione ieiunу.
ℂ Rñdeo dōm ad p̄mā. q. q⁹ p p̄cepta iuris poſitiui vt di
ctū eſt remouenт aliq̄ q nō ſūt de ſe mala ⁊ ſemp: vñ in ali
quo caſu pñt eē bona ⁊ neciа q̄ talib⁹ phibēt p̄ceptis: ⁊ iō
nō fuit intētio legiſlatozis vt ſemp obſeruareт p̄ceptū ſu
um: niſi in illis caſib⁹ ī quib⁹ bonū virtutis pōt cōſeruari.
Et iō dōm ad p̄maz. q. de iure naturali ⁊ poſitiuo: q⁹ ius
poſitiuuz a iure nāli ꝓcedere dī: īquātū p ius poſitiuum
modus obſeruādi ius nāle determinat: qz ītētio cuiuſli
bet legiſlatozis eſt inducere hoies ad virtutes. vt dī in. 2.
ethi. q̄ ptinēt ad ius nāle. modus aūt obſeruādi ea q̄ ſunt
de lege nāli nō pōt eē vnifozmis ī oīb⁹ pp diuerſitates q̄ ī
ſingularib⁹ ꝓtīgūt: ſicut nec idē modus curatiōis p̄t adhi
beri oīb⁹ laboꝝātib⁹ eadē egritudīe: ⁊ iō legiſlatoz nō pōt
aliqō p̄ceptū ponere: qō nō opoꝛteat ī caſu aliq̄ ptermitti:
tñ cōſideras qō frequēti⁹ accidit legē ponit ī illis caſib⁹ in
gb⁹ modus determiat⁹ p legē nō cōpetit iudiciū reſeruās
aliqbus q hoc habeant diffinire: ⁊ hec ē diſpenſatio p̄latis
commiſſa in ieiunio ab eccleſia inſtituto: ⁊ in alys huiuſ
modi eccleſie p̄ceptis. ℂ Ad p̄mū ergo dicendū: q⁹ prece
pta dei ſunt de eo quod eſt de neceſſitate ſalutis ſm ſe. ⁊
ideo in quolibet caſu obſeruari illa oz. ſed p̄cepta eccleſie
q̄uis vim obligandi habeāt ex actu p̄cipientiū: nō tamen
ſemp obligant pp mām in q̄ ꝓponunt. ℂ Ad 2m dōm q⁹
ſm vtilitatē q̄ vt frequēti⁹ accidit: vtiliter hō p̄cepta īſti
tuta ſunt: ſed ꝓpter neceſſitatē in aliquo caſu emergentē
etiam vtiliter dimittuntur. ℂ Ad tertiu dōm q⁹ inferioꝛ
pōt diſpenſare in p̄cepto ſuperioꝛis: quando diſpenſatio
ſibi a ſuperioꝛi relinquitur.
ℂ Ad. 2. q. dōm q⁹ p̄ceptū a legiſlatoꝛe poſitū tūc ſoluz ad
obſeruādū nō obligat qñ obſeruatio ītētionē legiſlatoꝛis
euacuat vel īpedit qua ītēdit hoies īducere ad virtutem
vel bonum ſtatū coꝛum gbus legem ꝓponit. Cum autez
iuſtitia p̄ofectum ieiunу quem legiſlatoꝛ intendit non
impediat. ſz augeat: qz efficitur magis meritoꝛiū: ex hoc
q⁹ aliqs eſt iuſt⁹: nō abſoluit a ieiunioꝛum obſeruatione.

¶ Ad ꝓmuz ḡ dom ꝙ libertas quã spūs dei iducit ē libtas iustitie q̄ oppōit seruituti pctī: ſz ꝺiūgit fuituti dei: ⁊ ita ad obediētiã mãdatoꝝ ei⁹: ⁊ eoꝝ ꝙ vicē dei gerūt i terris obligat. ¶ Ad z^m dom ꝙ duplex ē ieiuniū: luct⁹ ⁊ exultatiõis. ⁊ dr ieiuniū luctus: qõ gdē cū amaritudie pctoꝝ vel pñtis miserie geritꝫ. ieiuniū vo exultatiõis cū ex spūali iocūditate a carnalib⁹ se abstrahit: qz gustato spū ōsipit ois caro iustis. ḡ sp hītu spūal⁹ spōsus pñs ē: ſz nō sp actu: imo qñqz ē eis pñs vt iudex cū sua pctā recogitāt vl̄ q̄ fecerūt vel i q̄ cadere pñt nisi carnē cohibeāt: ⁊ tūc eis cōpetit ieiuniū merozis. Aliqñ aut ē eis pñs actu vt spōsus qñ ei a dulcedie pfruit: ⁊ tūc ꝺpetit eis exultatiõis ieiuniū ⁊ nō merozis. ¶ Ad 3^m dōz q̄ ieiuniū nō tñ iducit ꝑ pctīs ꝑteritis: ſz ēt ad ꝑseruādū a futur]. ⁊ iō i his q̄ nō peccauerūt ꝺpetit vt medicia pfuãs: ⁊ tñ pñs vita sine pctō oīo agi ñ pt: q̄uis a crimib⁹ aligs abstīeat. vt Aug. i. 3. li. de pnīa dic. ⁊ iō sicut oīb⁹ i hac vita exītib⁹ ꝺpetit pnīa: ita ⁊ ieiuniuz. ¶ Ad 3^am. q. dōz q̄ pueri idigēt multo cibo eo ꝙ cib⁹ i eis ñ solū exigit ad actū nutritiue: ſz ēt ad actū augmētatiue vtutis: qz de residuo nutrimēti fit augmētū: ⁊ qz virt⁹ nãe i eis nōdū ꝺualuit: ñ pñt sil̄ multū ō cibo assumere: qz nãlis vt⁹ illud cōuertere nō posset: ⁊ iō idigēt freq̄nti cibi sūptiõe: ⁊ ꝓp ꝟ eis nō ꝺpetit ieiuniū dū sūt i augm̄to. tps. n. augmēti ꝼz plm ē vsq; ad finē tertȳ septēȳ. vt i plibus: qz res nãles nō currūt sp eodē mō: ſz vt freq̄nter: ⁊ iō añ ꝟ tps ñ artãt pueri ad oīa ieiūia ecclie ꝼuãda. Sz qz q̄to ad terminū ꝑdictū appꝛopīquãt tãto vt⁹ nãe magis robora ⁊ augmētū tardi⁹ pcedit: cū i ꝑmis. ℈. ãnis pueniat puer ad medietatē toti⁹ augmēti. vt plus dicit: iō ꝼm ꝙ magl appꝛopīquãt ad ꝑdictū terminū: sūt eis ieiunia magl ꝺmē surãda. ¶ Ad p^m ḡ dom ꝙ logt i casu qñ magna tribulatiõe iminēte maioꝛ afflictio ad placãduz deū supaddēda est. ¶ Et sil̄r dōz ad z^m. ¶ Ad 3^m dōz q̄ q̄uis pueri plus bēant de hūido q̄ ꝑ puecti: qz tñ illud ē min⁹ ispissatū citi⁹ pōt a caloꝛe ꝺsumi: ⁊ ideo frequētioꝛi refectiõe idigēt.

¶ Ad. 4. q. dom ꝙ sic dictū est ītētio legislatoꝛis ē ꝺseruare hoīes ⁊ iducere ad bonū statū vtut]: q gdē ꝺsistit i ꝺseruatiõe vite ⁊ valitudie sufficiēti ad opa q̄ gs facer dz: nec tñ suo ꝑcepto exigit ab hoīe totū qō pōt: cū nō ītēdat ordinare statū hoīs q̄tū ad vnū diē vel ad puū tps: ſz ad totā vitā: a q̄ ōficeret si semel hō totū qō posset faceret: ⁊ iō siue egritudie iminēte: siue laboꝛe vic: siue q̄cūq; alio: cū q̄ sil̄ ⁊ ieiunio ꝑdict⁹ stat⁹ ꝺseruari nō pōt: ñ tenet ex ꝑcepto ieiunare: ſz ꝼm dispēsationē supioꝛis: vt supꝛa dictū ē ieiuniū soluere pōt. ¶ Ad p^m ḡ dom ꝙ si sit talis pegrīatio q̄ possit sine icōmodo differri: dz pegrīatōez differre si sim̄l̄ cū ea ieiunare nō pōt: si aūt pegrīatio cōmode differri nō ꝑt: vl̄ qz tps ieiuny hoīez ī via ꝓoccupat: vl̄ qz dies fest⁹ alicui iminet ad quez ex ꝺuotiõe hō ꝑgere cupit: vl̄ qz moza ī pnīa ꝑiculū hz: vel spūale vel coꝛpale pōt cū dispēsatiõe sui supioꝛis oīa ꝑdicta pēsantis pegrīari ⁊ ieiuniū soluere: hoc tñ ītelligit de his ḡ laboꝛe itineris adeo affligūt. ꝙ si mul cū ieiunio itinerari nō pñt. Nec obstat ꝙ ꝑceptuz dz ꝑpōi cōsilio: qz ītētio ꝑceptū hꝺ ꝺātis nō ē alias pias ⁊ magis neᷓcarias cās excludere. secus āt ē ō ꝑceptis legis nãe: q̄ ꝟ ꝓhibēt qō ꝼz se ⁊ sp malū ē. ¶ Ad z^m dōz q̄ pauptas nō sp excusat a ieiunio: ſz i illo cāu qñ sil̄ hēre nō pt tñ hora comestiõis ꝙ ad victū toti⁹ diei sufficiat: sic frequēter egēis ꝺtigit: q frustatī el̄ynas q̄rūt: vl̄ ēt qñ ex ꝑcedēti inedia tātū debilitati sūt ꝙ ieiuniū sufferre ñ pñt. ¶ Ad 3^m dom ꝙ de oparys distīguēdū vr: qz si ieiunādo pñt ꝺpetē ter victū ꝑ ꝑsona sua hēre: ⁊ ꝑ familia cui⁹ cura eis icūbit: siue qz alias diuites sūt: siue qz ō eo qō miozi laboꝛe g secū ieiuniū cōpatiat lucrari sufficiētia pñt a ieiunio ñ excusant. Si aūt al's nō pñt tñ laborare ꝙ victū sufficiēt ac grāt nisi ieiuniū frāgēdo: pñt ꝼm dispēsationē sacerdotis sui ieiuniū soluere ⁊ laboꝛare. Ex q̄ ꝑz ꝙ ītētio maioꝛis lucri nō necy eos a pctō nō excusat si ieiuniū frāgāt: nec ire rū illi a pctō imunes sūt: q oparios ꝺducere nolūt: nisi rali pacto vt ieiuniū soluāt: nisi forte sit causa necia: que festi/ nationē operis ꝑ quo laboꝛatur exposcat.

Ad tertiū

sic ꝓcedit. vr ꝙ hꝺ tpa nō ōbeāt eē ad ieiuniū ꝺtermīata sicut ecclia istituit: qz sicut ieiuniū ē satisfactōis ps ita el̄yna ſz el̄yna ꝝ tps nō ē ōtermīatū. ḡ nec ieiuny. ¶ P̄ sicut legislatoꝛ nouī testī. ſ. xp̄s q̄drageſimā ieiunauit: ita ⁊ leg] veteris latoꝛ. ſ. Moyses. ſz ppl'o veter] testi nō idicebat q̄drageſimale ieiuniū ḡ nec ppl'o nouī testi idici dz. ¶ P̄. xp̄s statī p⁹ baptismū legit Matth. 3. ieiuniū ī deserto ichoasse. si ḡ nos ī actib⁹ nr̄is xp̄o cōformari debem⁹: statī p⁹ epiphaniã q̄ baptismus xp̄i celebraᷓ debem⁹ q̄drageſimale ieiuniū ichoare. ¶ P̄. i veteri testō hēbāt ieiuniū q̄rti mēsis ⁊ qnti ⁊ septimi: ⁊ decimi. q̄ ñ erāt distincta ꝑ q̄ttuoꝛ āni tpa. ḡ vr ꝙ nec nos ꝑ q̄ttuoꝛ āni tpa nr̄a ieiūia distīguere ꝺbeam⁹. ¶ P̄. tpib⁹ leticie ieiuniū nō cōpetit. vñ ⁊ tpe paschali ītermittit ieiuniū vigilie apl'oꝝ Philippi ⁊ Jacobi: ⁊ tpe natiuitat] ieiuniū vigilie bti Joānis euāgeliste. ſz ifra octauas pēte costes adhuc durat gaudiū paschal festiuitat]. ḡ r̄ ieiuniū ñ erit obꝼuādū. ¶ P̄. ī scoꝝ solēnys eoꝝ gl̄iã r̄colim⁹: ad quã trãslati sūt: ſz ieiuniū statui gl̄ie ñ ꝺpetit: qz ri esuriēt: nec; sitiēt ampli⁹. ḡ ī vigilys solēnitatū ieiuniū nō ꝺpetit. ¶ Ulteri⁹ vr ꝙ ī aliq̄ tpe ieiunium sit ītꝺictū: ꝼm ꝙ ꝺre. i. z. dialog. narrat quēdā sacerdotē dīnit⁹ missū bto Andi cto dixisse. Dies resurrectōis ē ñ licet tibi hodie abstīere, ḡ vr ꝙ ī solēnitatib⁹ illicitū ē ieiūare. ¶ P̄. i Ezdra dicit. Scūs dies dñi est nolite ꝺtristari. ⁊ addit. Comedite pinguia ⁊c. ḡ vr ꝙ ī ꝺieb⁹ solēnib⁹ nō liceat ieiunare. ¶ Sz cō. ꝙ ꝺnoꝛi⁹. z. ī q̄dā ōcre. dicit ꝙ die natalis sexta feria ve. ꝙ ꝺnoꝛi⁹. z. ī q̄dā ōcre. dicit ꝙ die natalis sexta feria venīeti ñ sūt ꝓhibēdi q̄ ꝑpter ꝺeuotionē voluerit ieiunare, ducādū in diēb⁹ ieiuny: qz circūstātie ſz cōditionē ꝑsonarū sūt determinãde: ſz nō sūt eiusdē ꝺditiōis q̄tū ad potiã abstinēdi oēs qb⁹ ieiuniū idicit. ḡ ñ eēt eis oīb⁹ vna horā determinãda. ¶ P̄. stat⁹ nouī testī ē pfectioꝛ q̄ stat⁹ veteris. sed ī veteri testō ieiunabāt vsq; ad vesꝑam. ḡ ⁊ vsq; ad vesꝑā homo debet comestionem nunc ꝺfferri ī ꝺiebus ieiuny. ¶ Sed cōtra est cōsuetudo.

¶ Rñdeo dōm ad p^am. q. ꝙ ad legislatoꝛez ꝑtinēt ea q̄ sūt ad vitā hūanā neᷓcia lege oꝛdiare q̄ꝛ cōgruēti⁹ fieri pñt: ⁊ iō cū aliq̄ō tps sit alio magis ieiunio ꝰgruū cōueniēter ab ecclia ōtermīatū tps ē ad ieiunia istitutū. ¶ Ad p^m ḡ dōz q̄ el̄yne oꝛdinant ad subueniēdū defectib⁹ alioꝝ: ⁊ iō nō pōt el̄ynis tps determīari: sic nec defectib⁹ qb⁹ subuenire oz. sed ieiuniū ē istitutū ad ꝓmēdū ꝺcupiam carnis ⁊ satisfaciēdū ꝑ pctīs ꝑteritis. ⁊ qz ieiuniū ꝺcupiam cōprimit ēt postq̄ factū ē ꝼm ꝙ defect⁹ manet i ieiunāte: iō pōt ieiunio tps ꝑfigi. ¶ Ad z^m dōz q̄ Moyses fuit legislatoꝛ ñ tãq̄ dñs legis ſz tãq̄ famulus. xp̄s ãt tãq̄ dñs: ⁊ iō nō ꝺducebat lex vet⁹ ad cōformitatē Moysi: sic noua lex ꝺducit ad cōformitatē xp̄i: qz ēt ãgeloꝝ ītētio qz nō sūt dñi ſz famuli ñ ēvt alios ī seipos reducāt ſz ī deū: vt ꝺio. dic. ¶ Ad 3^m dōz q̄ xp̄s ñ ieiūauit q̄si ipe ieiunio idigeret: ſz vt ad gr̄az ei⁹ suscipiēdā exēplo sui ieiuny nos ꝑpararz. ⁊ iō post baptismū suū ī q̄ plēitudo gr̄e ipi⁹ ꝺclarata ē testimōio pr̄is ⁊ spūs sci: ⁊ etiã Joānis dicebat: vt exemplū ieiuny sui nobis ꝓponeret. nobis aut cōperit ieiuniuz vt ꝑparemur ad suscipiēdā gratiam ipsius: qz sacramēta gratie eius ꝑcipue ꝑponūt circa festū pasche: ideo immediate ante sollēnitatē paschalē quadrageſimale ieiuniū ipleᷓ: ⁊ etiam qz temꝑ⁹ veris qō tūc incipit maxie est cōcupiscētie aptū; ⁊ quia significatur ꝙ ad gloziam resurrectiōis per tribulationes ꝓsentis vite pueninus sicut ⁊ xp̄s ꝑ passiōem.

Ad 4m dom q fm hiero. iudei habebāt spāles cās q̄re illa ieiunia obseruabāt: i iulio. n. q est quartꝰ mēsis ab apli quē ipsi primū hñt ieiunabāt quia illo mēse. 7. die mēsis Horses descēdēs de mōte legis tabulas cōfregit ꝓpter pctīa vituli cōflatilis: z eodē mēse muri hierlm a nabuc. destructi sūt. Jn. 5. aūt mēse. i. in augusto pp pctīa murmu ris ex verbis explorato ortis illo mēse templū icēsuz est a nabuc. z postea etiā a tito. Jn. 7. āt mēse pp iterfectio ionē godolie sub q̄ relige ppli cōseruabāt. vt ps hiere. Jn cassierat. Nos āt ꝓter ieiuniū q̄dragesimale in q̄ oīuz die iejunij ī stituti sūt: qui q̄si in primitias cōputēt. z ad expiā cū pctā singulaꝝ q̄rtaꝝ. Ad 5m dom q sicut dicit Leo papa: post scē leticie dies q̄s ī honorē dñi resurgētis z ī ascēdētis exegim⁹: z post acceptū spūssancti donū salu briter z nēcio cōsuetudo ordiata ē ieiunij: vt si qs forte ī terīpa festiuitat gaudia negligēs libertate: z licētia īmo derata aliqua pūpsit. ß abstinētie cēsura castiget. Tū ēt est ieiuniū exultatiōis qō in illis q spūscīn acceperūt ꝓpe rit. cuz gaudio. n. spūali ēt afflictio corpalis se ꝓpatiat. vñ nō fit genuflectio: z alla cātat. qō ī alys ieiunys nō obſua nam⁹ vt parationes ad deuotionē festi sim⁹: z vt gaudiuz tur. Ad 6m dom. q in solēnitatib⁹ pcipuis vigilias iciu eternū qō p solēnitates tpales significat ad tribulatiōes pñtis vite quas sctī passi sūt subsequi demōstretur.

Ad. 7. q. dom q ieiuniū q̄tū est ō se nullo tpe ē phibitū. vñ sic dicit Jsido. sctī patres ī deserto tpe paschali ieiuna bat excepto die dñice resurrectiōis: i q̄ nō vī cōueniēs ie iunare: eo q tota ecclia leticie festū agit. vñ nō ē ꝓueniēs q aligs illo die opib⁹ afflictiōis ītēdat: qz turpis ē ois ps q̄ suo toti nō cōgruit. vt dicit Aug. i li. ꝓfes. sed p accīs pōt esse ieiuniū alicui⁹ ī die festo illicitū si adeo ptinaciter ie iuniū teneret: q nō crederet p deuotionē festi vtilitatez ieiunij ꝓpēsari posse. Ad pm q dōz q dies resurrectiōis vt dictū ē tot⁹ est leticie: vñ z cātat. Nec dies quam fecit dns z. ī illa p alys nō cōgruit tristitie signa oñdere: z q̄ ī singulis dñicis memoria resurrectiōis agit. ió ī dieb⁹ dñicis fm cōem cōsuetudinem ecclie ieiunia ītermittūt.

Ad 2m dōz q qz illi ī magna tristitia demersi erāt pp tribulatiōes vndiq̄z īminētes. nó ab his q̄ tristitiā īgerere pīt abstrahebāt: vt ī spe diuini auxilij gauderēt

Ad. 3. q. dom q cōpetēs hora comedēdi ī dieb⁹ ieiunij ē hora nona: z hec ē ab ecclia īstituta: z cōiter obseruata: qz fm cōem cursuz comedēdi est hora sexta: qz cib⁹ nō dz ap poni quousq̄z nā circa cibū pcedētē occupata ē. Occupat aūt in cibo assumpto dupl̄r. ꝓmo digerēdo ipm. z qz dige stio fit p calorē: ió illud tps digestiōis est cōgruū: ī q̄ calor nālis ad interiora reuocat. s. nox pp subtractionē radiorum solis: z pp sonū ī q̄ ītēdūt vtutes nāles. Scdo cibū iā de cocti deducēdo p mēbra gb⁹ dz assimilari: z ad hoc reg rit q calor nutrimētū deducēs vsq̄z ad extremas partes corporis cuocet. calor aūt solis calorē nālez ad exteriora euocat. z ió q̄ ꝓplet solis ascēsus q̄ fit hora sexta: qz tūc est circa mediū: tūc ei⁹ op⁹ cōpletū est. z ió tūc est tps cōi ter sumēdi cibum. Et qz ieiuniū ecclie dz esse penale z sa tisfactoriū: ió supra ß aliqd addit: nō aūt trīn q penit⁹ bu mor cibi assūpti exiccet: aut virt⁹ nālis ōbilitet: vñ parti to residuo tpe hora nona occurrit ī qua cibus fm eccliē statutū ī diebus ieiunij sumēdus est. Ad pm q dōz q le gislator ponēs legē cōem attēdit ea q̄ ī plurib⁹ accidūt: sz adaptationē ad singulos relingt illis q ꝓstituūt legis dis pēsatores. Ad scdm dōm q nos nr̄o ieiunio cōformā mur nouo hoi q p passionē suā nos a vetustate tenebris reuocauit: z ió in illo tpe ieiuniū pmū soluim⁹ qñ xps passio nē suā finiuit. s. hora nona. Sed ante hāc renouationē cō petebat vesptinū tps ieiunātiū comestiōi ad significādum q p cibū veteris hois ī tenebris pctī z mortis ōiecti erāt: a gb⁹ nō eruebāt: ēt post tribulatiōes pñtis vite. qz ī mor tem ad lymbū descēdebāt qui erat tenebrosus locus.

Ad quartum sic ꝓcedit. Videt q p binā comestiōz ieiuniū nō soluat: qz ieiuniū est ōtermiatū ad subtractiōez nutrimēti. sz nō solū nutri mur cibo sed etiā potu: cū g̊ pot⁹ assumpt⁹ ꝓter comestio nē statutū ab ecclia ieiuniuz nō soluat: vī q nec ēt cibi bi na assūptio. ¶ ℞. aq̄ potata īpedit sūptionez eucharistie: sicut z sūptio alteri⁹ cibi: qz soluit ieiuniū nāe qō requirit ī eucharistiā sumētib⁹ sicut z aly cibi: sī g̊ aq̄ potata nō sol uit ieiuniū ecclie: vī q nec ali⁹ cibus assumpt⁹. ¶ ℞. ele ctuaria etiā cibi quidā sūt: sed eoz assumptio ieiuniuz nō soluit: qō ps ex cōi ꝓsuetudīe multoz q etiaz dieb⁹ ieiunij absq̄z ꝓscientia fractionis ieiunij electuaria ī magna quā tate māducāt. g̊ nec cibo⁹ alioz iterata assūptio. ieiuniū soluit. ¶ ℞. odor ieiuniū nō soluit: sed odore alig reficiū tur sicut z cibo. g̊ nec cib⁹. ¶ Sz ℞. est. qz in hoc distīguun tur ieiunātes a nō ieiunātib⁹: qz semel māducāt. si g̊ bina comestio ieiuniuz nō solueret: nō esset differētia īter ieiu nātes z nō ieiunātes

¶ Alteri⁹ vī. q esus carniū ieiuniū nō soluat: qz ieiuniū ē īstitutū ad ꝓximēdū ꝓcupiscētiā. sz vinuz magis iflāmat ꝓcupiscētiam q̄z carnes. cū g̊ potus vini nō soluat ieiuniū: nec esus carniū soluet. ¶ ℞. legumia iflatiua sūt: z sic ad luxuriā puocāt. sed vsus eoz nō soluit ieiuniuz. ergo nec esus carniū. ¶ ℞. pisces alig ita delectabilr comedūt sī cut carnes alioz animaliū: sz nulla caro pisciuz comesta iciu niū soluit. g̊ nec carnes auiū aut q̄drupedū. ¶ ℞. sic ī die bus q̄dragesimalib⁹ abstīct a carnib⁹: ita ab ouis z lacti cinys: sz in dieb⁹ ieiunij qdā lacticinys z ouis vtūtur. g̊ z carnib⁹ vti pñt sine ß q̄ ieiuniū soluat. ¶ Sz ℞. ē gñalis cōsuetudo ecclie: q̄ ieiunātibus vsum carnium īterdicit.

¶ Alteri⁹ vī q ātīcipatio tpis ieiuniū nō soluat. sicut. n. ñ seruat tps ab ecclia īstitutuz q tardat comestionē: ita nec ille q anticipat: sed ille q tardat nō soluit ieiuniū ab ecclia īstitutū. g̊ nec ille q ātīcipat. ¶ ℞. ieiuniū est actus absti nētie: sz abstinētia īpedit nō solū p anticipationē hore co mestiōis sed etiā p alias ꝓditiones que hoc versu ꝓtinent. Prepropere laute nimis ardēter studiose. g̊ cū nimis come dere q̄tū ad quātitatē nō soluat ieiuniū: nec ardēter q̄tū ad auiditatē comedēdi: nec laute q̄tū ad pciosa q̄ ī cibuz querūt: nec studiose q̄tū ad exgsitū modū cibaria ꝓparā di: alias mortalr peccarēt qui ī dieb⁹ ieiuniox hoc facerēt q̄si trāsgressores pcepti ecclie: qō duruz ē dicere: vī q nec ꝓpropere comedere qō ē tps ātīcipare: ieiūiū soluat. ¶ Sz ꝓtra ē. qō dicit ꝓsiliū sabiloñ. ī q̄dragesima nullaten⁹ cre dēdi sūt ieiunare q añ maducauerūt q̄ vesptinū celebret officiū. g̊ anticipatio tempozis soluit ieiunium.

¶ R̄ndeo dicēdū ad pmā. q. q ieiuniū dupl̄r soluit. Uno modo q̄tū ad meritū: ita q hō vel nō meret vl̄ min⁹ me ret. z ō hac solutiōe ieiunij nō ītēdim⁹ ad pñs. qz ꝓditiones q̄ meritū alicui⁹ act⁹ augēt vel minuūt ideterminate sūt: eo q quādoq̄z accñtal̄r se hñt ad actū meritoziū. Alio modo soluit ieiuniū fz q ē ab ecclia īstitutū ex q̄ solutiōe hō ef ficit trāsgressoz statuti ecclie de ieiunio seruādo: vel satē nō obseruādo: si ex dispēsatiōe vel cā legitima dimittat: z de hac solutiōe ieiunij nūc q̄ram⁹. Ad hoc aūt pcipue va let cōsiderare ītētiones statuētis. ītēdit aūt ecclia certuz modū statuere māducādi: vt. s. semel ī die ieiunās mādu cet: z ió si aliquoz sūptio fm q̄ māducatio solet ꝓpleri ite ret ieiuniū pdicto mō acceptū soluit. si āt aliq̄ sumāt que ad māducādū de se ordiata nō sūt: sz ad aliū vsum q vsus cōiter māducatio nō vocatur: talis cibi vel pot⁹ sumptio ꝓter manducationē ynā añ vel post nō facit esse binam

mãducationem: ⁊ ideo talis sumptio ieiunium nõ soluit.

¶ Ad p^m g̃ dõm q̃ q̃uis aligs pot^o aliq̃ modo nutriat: tñ de se nõ ordiat ad nutriẽdũ: sz magis ad dispositiõem bonã eor q̃ nutriũt: vt. s. per mẽbra deducãt ⁊ i stõaco nõ cõburãt. vñ sumptio pot^o manducatio nõ dr. ⁊ iõ ille g portat extra horã vnice comestiõis nõ dr bis mãducare: ⁊ pp hoc nec statutũ ecclesie frãgit: nisi fraudẽ faciat: qz legez violat g in fraudẽ legis aligd facit. ¶ Ad z^m dõm q̃ aq̃ ⁊ si soluat ieiuniũ nãe: qz aliquo mõ nutrit: ñ tñ soluit ieiuniũ ecclesie: qz ecclesia nõ attẽdit i statuẽdo id qõ quocũq̃ mõ nutrire põt: sed id qõ pricipal^r ad nutriẽdũ ordinatũ est. ¶ Ad z^m dõz q̃ qdaz dicũt q̃ si electuaria comedãtur ad delectatiõez q̃ soluũt ieiuniũ: si aũt cã medicie sumãt nõ soluit ieiuniũ: sed statutũ positiue legis nõ attendit intẽtiõem observãtis: sed ipm actũ: eo q̃ modus virtutis nõ cadit in p̃cepto: sed est finis p̃cepti. sed ex intentiõe põt aligs mereri vel demereri: ⁊ iõ dicẽdũ: q̃ electuaria ⁊ si aliquo modo nutriãt: nõ tñ h̃ est pricipalis vsus eorũ. Unde nec loco mãducatiõis sumi ꝓsueuerũt: ⁊ ideo talis sumptio ieiuniũ eccl'ie nõ soluit: q̃uis hõ possit total^r vel ĩ pte ex hoc meritũ ieiuny pdere vl' etiã mortal^r peccare: si sit ĩmoderata libido: nõ tñ est trãsgressor p̃cepti eccl'ie: nisi ĩ fraudẽ sumeret: aut si eis q̃si alys cibis vteret ad famẽ extinguẽdã. ¶ Ad 4^m dõm q̃ odor nõ nutrit: vt ps p phm in li. de sensu ⁊ sensato. sz aliq̃ modo cõfortat. vñ nõ soluit neq; ieiunium nature: neq; ieiunium ecclesie.

¶ Ad. z. q. dõm q̃ ille dr̃ ieiuniũ eccl'ie soluere q̃ statutuz modũ abstinẽdi ab eccl'ia nõ fuat. cũ ãt ieiuniũ eccl'ia instituerit ad satisfaciẽdũ: ⁊ cõcupiscẽtiã reprimẽdũ: sic determiauit abstinẽtiã ieiũy q̃tũ ad numer: vt. s. semel tãtũ ieiunãs comederet ad afflictiõez carnis pp satisfactionẽ: ita taxauit: vt a carnib^o abstiereẽ: qz ꝟ gñe cibi p̃cipue cõcupiscẽtia foueẽ ⁊ roborar. vñ comestio carniũ ieiuniũ soluit ab eccl'ia ĩstitutũ. ¶ Ad p^m g̃ dõz q̃ vinũ cõcupiscẽtiã icitat iflãmãdo per modũ alterãtis: ⁊ qz tales alteratiões nõ diu manẽt: nõ pot^o vini nõ adeo efficaciter opar ad cõcupiscẽtie fomẽtũ: sicut esus carniũ: q̃ p̃cipue materia cõcupiscẽtie mĩstrar: ⁊ calor nãlis ꝓfotar radicit^r magis: ⁊ ex alia pte subtractio vini nimis debilitaret naturã pp digõnis ipedimẽtũ. ¶ Et sil'r dõm ad z^m de iflatiõe leguminum q̃ est accidẽtalis cã cõcupiscẽtiã, puocãs ⁊ cito trãsit. ¶ Ad 3^m dõm q̃ pisces frigidiores sũt natural^r q̃z carnes nec alimẽtũ ita ꝓẽiẽs corpori pstar sicut alie carnes: vñ nõ fuit tãta necessitas phibẽdi pisces sic carnes.

¶ Ad 4^m dicẽdũ q̃ q̃dragesimale ieiuniuz arti^o obseruar q̃z alia ieiunia: qz eo xpi iciuniũ fz modũ nr̃uz imitamur: ⁊ iõ q̃uis vsus caseiz ouoruz ĩ quadragesima sit gñaliter interdictus: tamen in alys ieiunys apud diuersos in bis est diuersus abstinẽtie modus.

¶ Ad 3^am. q. dõm q̃ sicut dictũ est: ille ieiuniũ soluit q ecclesie determiatiõem nõ seruat: vñ cũ eccl'ia ĩstituit certũ tps comedẽdi ieiunãtib^o q nimis notabil^r anticipat ieiuniũ soluit. Nõ. n. eccl'ia artare ĩtẽdit ad subtilem tpis ĩspectiõez: nec oz astrolabiũ accipe ad horã comestiõis cognoscẽdã. vñ sufficit si circa horã illã quaz eccl'ia ĩstituit ieiunãs sumat cibũ: etiã si aliquãtulũ pp aliquaz necessitatez anticipet. ¶ Ad p^m g̃ dõm q̃ omittere p̃ceptũ eccl'ie nõ lz sed superogare licet: ⁊ iõ cũ tardatio horze ad penalitatez ieiuny faciat licz tardare pz horã: sed nõ ãticipare. ¶ Ad z^m dõm q̃ ea ĩ qbus nõ põt accipi certa mẽsura nõ cadũt sub determiatiõe legislatoris: ⁊ iõ qz nõ põt accipi certa mensura in quãtitate cibi: vel alys cõditiõibus numeratis sicut ĩ tempore accipi potest: iõ ꝺditiões alie quattuor nõ cadũt sub determiatiõe p̃cepti eccl'ie: ⁊ iõ q̃uis p ĩordinationẽ circa illas circũstãtias peccet: ⁊ meritum ieiuny amittat: vel in toto vel in parte: nõ tamẽ ecclesie statutũ trãsgredit: ⁊ iõ ieiuniũ nõ soluit.

Dõ. IIII.

DEinde querit de oone: ⁊ circa ꝟ querũt. 7. ꝓio qd sit oro. Scõo de mõ orãdi. Tertio õ spẽb^o oonis. Quarto qd sit in oone petẽdũ. Quito quis possit orare. Sexto cui ꝓpetit orare. Septimo de efficacia oonis.

Ad primũ

sic ꝓcedit. vr̃ q̃ oro sit qdã affectie pris act^o: p̃ p Aug. q sic diffinit oonẽ. Oro ẽ pur^o affect^o mentis in deũ direct^o. ¶ ℙ. Aug. de scõ vic. dicit q̃ oro ẽ deuotio qdã ex cõpũctiõe ꝓcedẽs. sz deuotio ad affectũ ptinet. g̃ ⁊ oro. ¶ ℙ. Aug. de scõ vic. nisi fz relatiõez ad superiorẽ ⁊ ad iferiorẽ fz q̃ iperat alys viribus. ergo ipa etiã est cuius est orare ⁊ petere. ¶ ℙ. oro exteriorzi: sed orar supior. sed volũtas est q̃ iperat alys viribus. oz iteri^o desideriũ ĩsinuat orãtis. sed oro iterior ẽ q̃ pexterioꝛẽ inotescit. g̃ oro iterior nihil aliud est q̃ iteri^o desideriũ: ⁊ sic ad affectiuã ptinet. ¶ Sed ℨ. sup illud ps. Exaudi deus oonẽ meã ꝛc. dicit glo. q̃ oro est qñ vota nr̃a deo pãdimus: sed pãdere siue demõstrare est act^o ratiõis. ergo ratiõis erit. ¶ Ulteri^o vr̃ q̃ sit act^o doni ⁊ nõ virtutis: qz fz Aug. de sctõ vic. oro est cõtẽplatiõis pars. sed cõtemplatio ad sapientiã ptinet: qz ea pficit superior ps rõnis q̃ cõtemplãdis eternis inheret: vt Augu. dicit. ergo oro est actus sapiẽtie. ¶ ℙ. vt dicit Dama. oro est ascẽsus itellect^o ptinet: vñ sexta beatitudo q̃ dicit. Beati mũdo corde: qñ ipi deũ videbũt. itellect^o dono attribuit. vt ps in glo. Matth. 5. g̃ oro est act^o itellect^o doni. ¶ ℙ. Bre. dicit. orare est amoris gemit^o ĩ cõpũctiõe ꝓfundare. sed gemere est act^o scie doni: qz tertia beatitudo qua dr̃. Beati q lugẽt ad donũ scie reducit. Matth. 5. ĩ glo. ⁊ ab Aug. z. li. õ doctria xpiana. g̃ oro est act^o doni. ¶ Sed ℨ. vr̃ q̃ sit act^o vtut]. Jac. i. Postulet ãt i fide nihil hesitãs fz fides ẽ vt^o. g̃ oro q̃ ẽ postulatio ẽ act^o vtutis. ¶ ℙ. Aug. dicit. Fides credit: spes ⁊ charitas orãt: ⁊ orãdo ipetrãt. fz spes ⁊ charitas sũt virtutes. g̃ oro est actus virtutis.

¶ Ulteri^o vr̃ q̃ oro ñ sit act^o cadẽs ĩ ꝓcepto. qõ. n. volũtatis est nõ est necessitatis: sed oratio maxie est voluntatis: ⁊ ita nõ qz est quedã volitor petitio. ergo nõ necessitatis: ⁊ ita nõ cadit sub p̃cepto. ¶ ℙ. petitio nõ vr̃ aliquid aliud esse: nisi vt nostrum õsideriũ alteri ĩotescat. sed supfluũ est alicui exponere qõ ipe scit: ergo cum xpiana religio nõ cõtineat aliqua superflua ꝓcepta. alias supstitio esset: videt q̃ nõ cadat sub ꝓcepto orare deum cui oĩa desideria nr̃a sũt nota. ¶ ℙ. deus liberalissime sua bona dat. sed liberalius dar quod sine precibus datur. ga sicut Seneca dicit. Nulla res carius emitur q̃s que precib^o empta ẽ. ergo nõ dz p p̃ceptũ exigere ꝓeces de eo qõ vult dare: nec iterum de eo qõ nõ vult dare: qz qõ deus nõ vult nos nõ debemus velle: vt sic sit conformitas nostre volũtatis ad deũ: ⁊ qõ nõ debemus velle: nõ debemus petere. g̃ nullo mõ oro cadit sub p̃cepto. ¶ Sz ℨ. sup illõ Luc. 18. oz semper orare ꝛc. dicit Crisost. dũ dicit oz: necessitatẽ dicit. sed nec cessitas talis nõ põt esse nisi ex ꝓcepto. ergo oratio cadit sub ꝓcepto. ¶ ℙ. oratio cõtra ieiunium ⁊ elemosynaz diuiditur. sed vtraq; illaz est in ꝓcepto. ergo ⁊ oratio.

¶ Respondeo dicendum ad p^am. q. q̃ sicut dicit Lassio, Oratio dicitur quasi oris ratio. vnde ex suo noie oro signi ficat expressionẽ alicui^o act^o rõnis p effectũ oris. habet autẽ rõ duos act^o etiam fm q̃ est speculatiua: pmus est ꝓponere ⁊ diuidere: ⁊ iste act^o rõnis exprimit ore p orationes quã phs in p phierme. describit. Scõs act^o rõnis ẽ discurrere de vno in aliud ĩotescẽdi cã. ⁊ fm hoc similis oro q̃dam dicitur: ⁊ qz sermones rhetorici qui cõciões dicũtur cõtinẽt argumẽtatiões ad psuadẽdum accõmodatas: ide est q̃ etiaz orationes dicũtur: ⁊ rhetores oratores. ⁊ qz oro

nes iste precipue quãtum ad gen⁹ causaꝝ quod iudiciale dr̃.ordinãtur ad hoc q̃ aliqd a iudice petam⁹. vñ ⁊ in iure aduocatiões postulatiões dicũt̃: ideo trãslatũ est vlteri⁹ sit:velut iudici q̃ habet curam nostroꝝ actuũ:⁊ sic diffinit Damas.oronẽ. Oratio est petitio decẽtiũ a deo: sic.n. log/ mur hic de oratione:⁊ iõ cui⁹act⁹ est petitio:ei⁹act⁹est oratio ¶Sciẽdũ est q̃ q̃ hõ ab alys aĩalib⁹ differt q̃tũ ad vtu/ tẽ ⁊ motiuã ptẽ in duob⁹.ꝓmo quãtũ ad volitũ vel cõcu/ piti:qõ quidẽ alys aĩalib⁹ ex nã determiatũ est: hoi autẽ no:ideo q̃tũ ad psecutionẽ voliti siue cõcupiti:qz alia aĩa/ lia hñt determiatas vias ⁊ instr̃a:quib⁹ sua desideria ex/ plẽt:⁊ ideo q̃cito in eis fit desidery motus tam cito mẽ/ bra ad actũ applicãt:nisi sit aliqd ꝓhibẽs p violentiã: hõ aũt nõ hz vias ⁊ instr̃a determiata:⁊ ideo rõ homini sub/ uenit in his duobus:qz ingrit ppriũ ⁊ determinatuz bo/ num qõ desiderari oporteat:⁊ instrumẽta ad opus deter/ minat in ꝓsecutiõe õsiderati:⁊ ideo in nobis actus rõnis ꝓcedit:⁊ sequit̃ actus volũtatis:precedit qdem iueniẽs p ꝓsilium qd per volũtatẽ eligi oporteat.sequit̃ aũt p impe/ rium ordinãdo vnicuiq̃ instr̃o quid ei oporteat facere: ⁊ hunc rõnis actũ iperatiu⁹modus exprimit in vbis. Instr̃a aũt que rõ applicat per impiũ ad ꝓsecutionẽ vł ꝓsecutio/ nem desiderati:nõ soluz sunt vires aĩe ⁊ mẽbra corporis: sed etiã exteriores hoies:qz q̃ per amicos fiũt aliqualiter per nos fiũt.vt phs dicit in.3. ethi. sz etiã exteriores ami/ cã nõ sint in ptãte nr̃a sicut sũt mẽbra corpis ⁊ vires aĩe: ⁊ iõ applicatio ꝓdicta ad cõsecutionẽ desiderati eoꝝ q ex/ tra nos sũt:q̃q̃z aũt dr̃ iperiũ vel ꝑceptũ.q̃.s.illi sunt ĩ ptãte nr̃a:q̃q̃z aũt dr̃ petitio:q̃ nõ sunt in ptãte nr̃a q̃si nobis subiecti:vel etiã deꝑcatio si supra nos sunt. vñ sicut iperi/ um est act⁹ rõnis:ita petitio ⁊ deprecatio:⁊ hz pz per phm in ꝑthi.q dicit q⁹ rõ ad optima deprecat̃: vñ ⁊ p ꝓsequẽs oro rõnis ẽ act⁹ applicãtis desideriũ volũtatis ad eũ q nõ est sub ptãte nr̃a:sz supra nos.s.deũ . vñ diffinitio Damas. Oro est petitio õcẽtiũ a deo.verissime essentiã oronis de/ clarat. ¶Ad pm q̃ dom q⁹ dirigere affectũ mẽtis in deum ꝓtingit dupl̃r. Uno mõ sicut in obiectuz:⁊ hoc mõ affect⁹ in deũ direct⁹ est amor dei:⁊ sic nõ loquit̃ hic Augu. Alio mõ affect⁹in deũ dirigit̃:vt in illũ quo affect⁹mentis desi/ derãtis explendus est:⁊ hãc directionẽ affect⁹in deũ facit rõ ꝑdicto mõ applicãdo ad ipm illud qõ desiderat affect⁹ ⁊ ipa directio affect⁹ in deũ oro ẽ: vñ diffinitio illa mãlis est fm q⁹ per rẽ directã significat̃ ipa directio: sicut etiaz ofiq̃ p fidẽ significat̃ res credita:⁊ similis modus loquẽ/ di est cũ dr̃ q⁹ oro est desideriũ boni:ũ glo.i. Ahel.s.qz ipz desideriũ est res orata expleri. ¶Ad zm dõz q⁹ sicut ĩ peti/ tione exteriozi dr̃ aliqd esse petitio dupl̃r.s.fm veritatẽ:vt cũ dicim⁹ da mihi hoc:⁊ fm iterpretationẽ quãdã: vt cuz aliqs manũ porrigit vel necessitatẽ exponit:ita ẽt interioz oro q̃ fit ad deũ est qdẽ fm rei veritatẽ actus rõnis:vt di/ ctũ est q̃dmõ deũ pulsantis:sz recogitatio necessitatũ p/ tiarum ⁊ erectio spei ad deuz sũt qdem orones p quãdaz iterptationem:⁊ sic ẽt deuotio oro dr̃ ab Aug de sctõ vi. ¶Ad 3m dõz q⁹ ille q petit:aut iperat:aut deꝑcat̃ : aduo/ cat aliqd ad cõsecutionẽ finis:vł psecutionẽ itẽti:hz ãt nõ est volũtas:qz ipa simpl̃r ⁊ absolute fert̃ ĩ suũ obiectũ qõ ẽ finis.sz ẽ rõnis:cui⁹ ẽ ordiare vnũ ad aliud:⁊ iõ ꝑpe acci/ piẽdo iperiũ nõ ẽ volũtatis. Uno mõ p quãdã iterptationẽ:siue equalẽtiã:qz.n.ipans p iperiũ suũ mouet:iõ act⁹ aĩe ad quẽ mot⁹ stati sequit̃ im perũ dr̃:⁊ qz ad actũ appetitiue si sit ꝓplet⁹ statim sequit̃ mot⁹ i corꝑalib⁹ orgãis:iõ appetitiue virtutes dicũt̃ iperã tes mo⁹. Alio mõ inq̃tũ ꝓncipiũ iperỹ i volũtate ẽ.aduo care.n.aliquẽ ad finẽ suũ qõ ad iperiũ ptiet: ꝓsupponit ap petitũ finis:⁊ est q̃dã psecutio illi⁹:⁊ pp hoc potẽtie vel ar/ tes opatiue:seu habit⁹ q̃ sũt circa finẽ dicunt̃ impare istis q̃ sũt circa ea q̃ sũt ad finẽ:⁊ hz hõ volũtas q̃ hz finẽ ꝓ obiec/ to dr̃ impare inq̃tũ iperiũ qõ est act⁹ rõnis:ĩ volũtate in/ cipit ad quã ptinet desideriũ finis. ¶Ad 4m dõm q⁹ ver/ bũ exteri⁹ platũ est signũ alicui⁹ dupl̃r. Uno mõ imedia/ te:illi⁹.s.ad qõ significãdũ ꝓncipal̃r ĩstitutũ ẽ: sic hõ nomẽ ignis significat elm q̃ddã. Alio mõ mediate.s. qñ ipa res q̃ ꝓmo significat accipit̃ vt signũ alteri⁹ rei: sicut ignis si/ gnificat charitatẽ pp aptitudiẽz quã hz illa res ad signifi/ cãdã charitatẽ ex siłitudie q̃dã. Oro igr̃ exterioz vocalis significat imediate actũ rõnis deꝑcãt̃ si etiã oro exterioz p mõz oronis ꝓpoat̃: vt cũ dr̃:da mihi sediũ tuaꝝ assistri/ cẽ sapiaz:sz mediata significatiõe ipz õsideriũ exꝑmit sic ꝑm a q̃ pcedit:vt ex dcis pz:⁊ hz hõ itelligẽda ẽ pmissa de/ scriptio oronis:q⁹ oro est q̃ vota nostra deo pãdimus.

¶Ad.2.q.dõz q⁹ oro act⁹ qdã ẽ.dicim⁹ aũt actũ aliquẽ eẽ vtutis actũ:si ĩ sui rõne aliqd claudat:qõ ad ordinẽ vtut/ ptineat:ẽt si nõ oia q̃ ad virtutẽ regrunt̃ in sui rõne ꝓtine/ at:⁊ iõ oz q⁹ illi⁹ vtut/ act⁹ ponat̃ ad quã ptinet illa cõditio q̃ sibi ordinẽ vtut/ tribuit.oro ãt ex gñe act⁹ nõ ꝓportat ali/ quã rõnẽ vtutis: qõ gen⁹ est petitio:sz absolute actũ potẽ/ tie demõstrat:nulla circũstãtia vel ĩ bonũ vel malũ vesti/ tũ. Addũt̃ aũt a Damas.due dr̃ie q̃ ordinẽ virtut/ ꝰmrant .s.decẽtiũ:⁊ a deo:qõ est petere qõ oz:⁊ a q̃ oz.sz ꝑma cõdi/ tio ñ ꝓplet rõnẽ oronis:qz si ab hoie ocẽtia petam⁹:tal̃ pe/ titio oro nõ dr̃:nec ẽt ẽ de essentia oronis:qz si etiã qs ide/ centia petat a deo orat qdẽ:sz carnal̃ orat:vñ illa cõditio magis ptinet ad bñ esse oronis q̃ ad rõnẽ sue spẽi. Celin/ gt̃ q⁹ ex hz oro spẽm trahit:⁊ ad rõnẽ vtutis trahit̃:qõ est a deo petitio:cũ aũt petitio siue deꝑcatio q̃ ad superiorẽ fit reuerẽtiã hẽat adiũctã:ex q̃ ipetrare nitit̃ qõ itẽdit:ꝓstat q⁹ oro ex hz efficaciã hz ad ipetrãdũ illud ꝑ q̃ orat̃ q⁹ deo reuerẽtiã exhibet.vñ cũ deo reuerẽtiã exhibere sit actus latrie.vt ĩ.3.li.di.9.dẽz est:oro act⁹ latrie erit elicitiue:nec obstat q⁹ latria ĩ volũtate ẽ:nõ in rõne:cui⁹act⁹est oro:qz iustitia cui⁹ps ẽ latria mãl̃ vtit̃ actib⁹ oium viriuz:vt ex eis reddat cuilibet qõ suũ ẽ:vñ cohibet actũ ꝓcupscibilis ne aliqs mechet̃:⁊ actũ irascibilis ne qs occidat:⁊ sil̃ vtit̃ actu rõnis:vt ex eo deo reuerẽtiã exhibeat. Ẽt qz latria ẽ virt⁹ ⁊ nõ donũ.vt dictũ est ĩ.3.li.di.33.iõ oro erit act⁹ vtu/ tis ⁊ nõ doni. ¶Ad primũ ergo dicẽdũ q⁹ cõtẽplatio ali/ quãdo capit̃ stricte ꝑ actu intellect⁹ diuina meditãtis:⁊ sic cõtemplatio ẽ sapie act⁹.alio modo ꝓmuniter ꝑ omni actu:q̃ qs a negocys exterioꝛib⁹ sequestrat⁹ soli deo vacat qõ quidẽ ꝓtingit dupl̃r: vel inq̃tũ hõ deũ loquẽtẽ in scri/ pturis audit:qõ fit p lectionẽ:vel inq̃tũ deo loquit̃ quod fit per oronem:meditatio aũt ad vtrũq̃ se habet q̃si me/ dium inter ea:qz ex hz q⁹ nobis loquit̃ in scripturis ei per meditationẽ intellectu ⁊ affectu presentamur:⁊ sic presen/ tati ei vel presentẽ eum habẽtes ei loq possumus per ora/ tionẽ:⁊ iõ posuit Hugo tres cõtẽplatiõis partes:primã le/ ctionẽ.scõaz meditationẽ.tertiã oronẽ:nec tñ oz q⁹ sit oro sapie act⁹ ab ea elicit⁹:q̃uis sapia ꝑ meditationẽ viã oro/ ni paret. ¶Ad zm dõz q⁹ ascẽsus itellect⁹ in deũ ẽ duplex vnus quo ascẽdit in ipm cognoscẽdũ:⁊ talis ascẽsus perti/ net ad donũ intellect⁹:sed de hoc loquit̃ Damas. Ali⁹ est ascensus in deũ: vt ĩ quo auxiliũ q̃rit:vt in ps dr̃. Ad te le/ uaui oculos meos q habitas in celis.⁊ talis ascẽsus ẽ oro. vnde nõ segt̃ q⁹ sit act⁹ doni intellect⁹: sz põt ipm presup/ ponere:sicut secũdus ascensus ꝑsupponit pmũ. ¶Ad ter/ tiũ dom q⁹ gemit⁹ siue flet⁹ nõ est oro ꝑ essentiã:sed est q̃/ si fundamẽtũ oronis. supflua.n.vr̃ petitio vbi necessitas deest:⁊ iõ recognitio siue miserie q̃ idigẽtẽ se aliqs videt:⁊ sibi subuenire nõ põt q̃ gemitũ in affectu facit quasi ora/ tio reputatur a deo:⁊ pp hoc Aug dicit. Ex orationis nego/ cium plus gemitib⁹ q̃ verbis agit:⁊ plus fletu q̃ affatu.

¶ Ad ea q̄ ī ꝓriū obyciūr dꝯ q̄ fides: spes: ⁊ charitas p̄ supponūt ad latriā: vt ī. 3ª li. dictū ē. di. 9ª. ⁊ sic actꝰ oꝛonis eis attribuit. tñ etiā ad oꝛonē ꝑtm ꝓprie speciei rōnē hñt aliquā cōueniētiā: ⁊ p̄xigūt ad eā. petitio. n. frustra ad aliquē dirigit nisi credat q̄ petitū p̄stare possit: ⁊ spet q̄ velit ⁊ est p̄sumptuosa petitio: nisi ei fiat q̄ aliquo mō petēti vnitus sit: vnionē aūt charitas facit.

¶ Ad 3am. q. dꝯ q̄ oꝛo cadit sub p̄cepto ⁊ determiate: ⁊ ī determinate. Determiate qdē ad aliq̄s oꝛones ex p̄cepto tenēt illi q̄ ex offō sūt medy iter deū ⁊ ꝓpl'm ꝓstituti: sicut mīster eccl'ie. vñ ex offō eis īcūbit p̄ces ad deū ī p̄sona toti ecclie fūdere. ⁊ iō ex statuto eccl'ie tenēt ad horas canonicas dicēdas. Sz ideterminate ad oꝛonē q̄libet tenet ex hocip̄o q̄ tenet ad bona spūalia sic p̄curāda: q̄ nō nisi diuinitꝰ dāt. vñ alio mō p̄curari nō p̄nt nisi vt ab ipō petāt. ⁊ ēt ex hocip̄o q̄ charitatis p̄cepto tenet p̄mū sicut seipm diligere: tenet ei ī necessitate beneficꝰ eē: nō solū per coꝛpales elymas: sz ēt p spūales: q̄rū yna ē oꝛo vt p̄us dcm̄ est. sz oibꝰ ēt q̄ eccl'ie mīsterio nō fungūt vr ab eccl'ia ōterminatū tps oꝛādi statutū esse: cū ex canonū statuto teneant diebꝰ festis diuinis officys itereſſe: vt ministris p̄ populo oꝛātibꝰ suā itētionē ꝓfoꝛment. ¶ Ad p̄m q̄ dōm q̄ ex hocip̄o q̄ aliq̄d est volūtat] excludit nēcitas absoluta ēt coactiōis: nō aūt nēcitas ex suppositiōe finis: q̄ amoꝛ: qui maxīe volūtariꝰ est necessariꝰ est si q̄s velit ad salutis finē puēire. ⁊ ꝑ mō etiā oꝛo nēcia est. ⁊ sub p̄cepto cadēs respectu eoꝛ: quoꝝ volūtas sub necessitate p̄dicta cadit. ¶ Ad 2m dōm q̄ p oꝛonē p̄cipimur vota nr̄a deo pādere: nō vt eū doceam⁹ qd desiderem⁹: sz vt affectū ⁊ itellectū nostꝝ dirigam⁹ in illū. ¶ Ad 3m dōm q̄ deus oꝛonem acceptat ⁊ de eo qō dare vult: ⁊ iterdū ō eo qō dare nō vult: vt ido nei sim⁹ ab ipō accipere: qō nō esset si ab eo nō sperarem⁹ qō desideram⁹: nec eē durū hoī dz se deo p oꝛonē subycere sicut hoī p p̄ces: q̄ in hoc totū bonuz nostrū cōsistit: q̄ deo subditi simus: non aūt in hoc q̄ hoī subdamur: de eo autē qō dare nō vult: q̄ ipe vult pie velle qō ipe iuste nō vult: sicut in fine p̄mi libꝛi dictum est.

Ad secundū sic p̄cedit. Videt q̄ oꝛo nō debeat esse vocalis: sed mētalis tñ: oꝛo. n. dz eē occulta: ⁊ ad deū tñ: q̄ est petitio decētiū a deo: vñ dr Matth. 6°. Tu aūt cū oꝛaueris intra cubiculū ⁊ clauso ostio oꝛa p̄rem tuū: sed oꝛo vocalis nō ē occlta: nec ad deū tñ eē vr q̄ dei ad coꝛ respicit nō ad voces: q̄ oꝛo sine voce esse dz. ¶ Ꝓ. oꝛo ē ps ꝓtēplatiōis: sz cōtēplatio nō existit in aliq̄ exteriozi actu: sed tñ in īteriozi. q̄ oꝛo nō dz voce exteriozi fieri. ¶ Ꝓ. p oꝛonē dz itellectꝰ ī deū ascēdere ꝑm Damas. ⁊ affectꝰ ī deū dirigi ꝑz Aug. Sz occupatio aie circa coꝛpales actꝰ retrahit ascēsuz itellectꝰ affectꝰ ad diuina: q̄ aīa nō pōt itēse circa diuersa occupari: q̄ oꝛo dz eē sine voce tñ in coꝛde. ¶ Sed ꝰ. q̄ dicit ī ps. Voce mea ad dñm cla. ¶ Ꝓ. oꝛo ē actꝰ latrie: vt dictū est: sed actꝰ latrie nō solū ī īteriozibꝰ actibꝰ: sz etiā ī exteriozibꝰ ꝓsistit. q̄ oꝛo nō solū dz esse in coꝛde sed etiā in voce.

¶ Ulteriꝰ videt q̄ oꝛo nō debeat esse diuturna. Matth. 5°. Oꝛātes āt nolite multū log. sed q̄ diu vocaliter oꝛat multū loquit. q̄ oꝛo vocalis ad minꝰ non debet esse diuturna. ¶ Ꝓ. diuinū p̄ceptū nō est ptergrediēdū. sz dns precepit oꝛantes sic oꝛare. Pater noster ꝛc. q̄ vr q̄ nō oz alias oꝛones addere. ¶ Ꝓ. oꝛo ad deū fusa dz eē cū fiducia. Jac. 1. Postulet aūt ī fide nihil hesitās. sz pluritas petitiōis ē signū diffidentie in petitiōibꝰ q̄ ad hoies diriguntr: vñ ꝝba multiplicant ad ꝑ q̄ aīus eius ad quē petitio dirigit flectat. q̄ oꝛo ad deū nō dz esse diuturna. ¶ Sed ē ꝰ. iª. Timo. 4°. q̄ vera est vidua desolata vacet oꝛonibꝰ die ac nocte. q̄ oꝛo dz esse diuturna. ¶ Ꝓ. oīs xp̄i actio nr̄a est īstructio. sed xp̄s legit diutius oꝛasse: vt ꝑz Luc. 22°. q̄ oꝛo nr̄a debet esse diuturna.

¶ Ulteriꝰ vr q̄ nūq̄ debeat aliqs ab oꝛone cessare. Luc. 16. Dicebat āt ad illos silitudinē: q̄m oz sp oꝛare ⁊ nūq̄ deficere. ¶ Et ꝓterea. iª. Thes. vlti. Sine itermissiōe oꝛate. ¶ Ꝓ. oꝛo ē q̄dā ānūciatio desidery ad eū p q̄ explēdū expectat. sz hō semp dz desiderare ea que oꝛāda sūt. s. bona spūalia. q̄ oꝛo dz esse semp. ¶ Sz ꝰ. q̄ hō oꝛat nō pōt operibꝰ mīe vacare: sed q̄cūq̄ tenet eis vacare. q̄ hō ñ sp debet oꝛare. ¶ Ꝓ. oꝛo ꝑm Aug. est ps ꝓtēplatiōis. sed hō non semper debet vacare contemplationi: sed quandoq̄ ad actionem se extēdere. q̄ nō debet semper oꝛare.

¶ Ulteriꝰ vr q̄ actualis attētio sit ō necitare oꝛatiōis: q̄ sicut dicit Gre. Illā oꝛonē deus nō audit: cui ille q̄ oꝛat nō intēdit. sed ad hoc fit oꝛo vt a deo exaudiat. ergo sup. uacua est oꝛo si sit sine attentiōe. ¶ Ꝓ. Aug. de scō vic. dicit. Si cum oꝛonē fundimus aliud qōlibet a coꝛde vers/mus: ēt si illud bonū sit a culpa liberi nō sum⁹: sed oratio que hz culpā adiunctā nō hz suā efficaciam. q̄ requiritur ad oꝛonē actualis attentio. ¶ Ꝓ. oꝛo est ascēsus itellectꝰ ad deū ꝑz Damas. sz q̄ deest attētio: itellectꝰ nō ascēdit ī deū. q̄ nō est oꝛo. ¶ Ꝓ. oē opꝰ virtutis dz ex electiōe procedere: sed oꝛo est opꝰ virtutis. q̄ debz esse cū attētiōe sine q̄ nō est electio. ¶ Sz ꝰ est. q̄ nullus tenet ad ipossibile: sz ipossibile est mētē diu attētā teneri ad aliq̄d gn ad alia sit bito rapiat. q̄ nō est de necessitate oꝛonis q̄ semp comitetur ipam attentio. ¶ Ꝓ. in alys opibꝰ meritozys nō regrinatur semper de peregrinatiōe sua cogitet. ergo videt q̄ nec in oꝛatione sit necessarium.

¶ Ulteriꝰ vr q̄ attētio oꝛoni noceat: q̄ vt dic Aug. de sancto vic. Pura est oꝛo q̄n ex abūdātia deuotiōis mens itaccēdit: vt cuz se postulatura ad deū ꝓuertit: etiaz sue petitiōis oblūiscat: sed q̄ obliuiscit sue petitiōis nō vr attēdere oꝛoni. q̄ cū oꝛo maxīe debeat esse pura: vr q̄ ipediat oꝛo p attētiōez. ¶ Ꝓ. sicut itētio oꝛonē dirigit: ita ēt alios exterioꝛes actꝰ: sz in alys exterioꝛibus actibꝰ plūmū nocet si actual' intētio semp adesset: q̄ optimꝰ citaredus pesret. vt Aug. dic. q̄ nocet attētio si cōtinue adsit oꝛoni. ¶ Ꝓ. nō pt mēs hūana ad pl'a sil' itēta esse: sz aliq̄ oz oꝛātē esse attētū ad finē quē itēdit: vel ad cogitādū de deo cui oꝛonē fundit: q̄ omittere oꝛoni nocet. q̄ nociuum est oꝛāti si semp ad oꝛonē quam facit attentionē habeat. ¶ Sz ꝰ. Augu. dicit. Ꝓ psalmis ⁊ hymnis cū oratis deum: hoc verset in coꝛde q̄ ꝑfert in oꝛe. ¶ Ꝓ. Jo. 4°. Spūs ē deus ⁊ eos q̄ adoꝛāt eū oz in spū ⁊ veritate adoꝛare. ergo attētio q̄ facit spū oꝛare: oꝛationi non nocet.

¶ Rñdeo dꝯ ad p̄m. q. q̄ duplex ē oꝛo. s. p̄uata quaz q̄s ꝑ se facit: ⁊ publica q̄ faciēda incūbit mīstris eccl'ie: vt dictū ē. Et q̄ hec publica oꝛo nō fit ab oꝛāte solū. p se sz p̄ alys: iō nō dz solū esse mētalis: sed vocalis etiā vt p oꝛonē voce exp̄ssā: ēt aly ad deuotionē excitēt: ⁊ ad cōtinuāduz itētionē suā oꝛātibꝰ: ⁊ pp hoc etiā cāt ab eccl'ia īstituti sūt. vñ Aug. dicit de seipō: q̄ flebat vberrime in hymnis ⁊ cāticis suaue cātātis eccl'ie: et q̄ voces ille īfluebāt auribꝰ eius: ⁊ eliquebat veritas in coꝛ eius. oꝛo āt p̄uata est: quā q̄s ꝑ seipso facit: ⁊ hec q̄dē pōt ⁊ voce ⁊ sine voce fieri ꝑm pp. 4. Pr̄io vt hō excitet seipm ꝑ hys deuote oꝛādū. Sc̄do vt itētionē custodiat ne euageť. magis. n. tenet ad vnū si vba etiā oꝛātis affectui ꝓiunganť. Tertio ex vehemētia deuotiōis in oꝛāte vox sequit: q̄ mot⁹ supioꝝ viriuz si sit fortis ēt ad iferioꝛes redūdat: vñ ⁊ cū mēs oꝛātis p deuotionē accēdit in flet⁹: ⁊ suspiria: ⁊ iubilos: ⁊ voces icōsideratē ꝓrumpit. Quarto pp debitū iustitie: q̄ deo cui reuerētia exhibet nō solū mēte: sed etiā coꝛpe seruiendus est.

¶ Ad p̄mū ergo dicendū: q̄ sicut dicit Gre. Bonū opꝰ sic

debet agi in publico ad edificationem .ſ. vt ſemp intētio maneat in occulto: vnde ille q̄ publice orat ſi exterius nō ꝙ ſoli deo orat per intentionē: ꝙ ſi etiā ꝓximo innoteſcat oro ad edificationē. ¶ Ad ſecūdū dicendū: q̄ act⁹ īmediate deuꝫ directi: etiaꝫ ſi exteriores ſint ad vitam contemplatiuā pertinēt: ꝙ ſūt ꝺ contemplatiōis partes ſm q̄ large accipiē: quis nō ſint ſm q̄ ſtricte ſumit̄ ꝓ ipa meditatione deꝫ diuinoꝝ ordinat̄ pars ꝺ contemplatiōis ponit̄ q̄ fit voce ſm q̄ſq;. ¶ Ad 3ᵐ dicēdū q̄ q̄ñ due vires ordīate ſūt ad idē imagiationē q̄ñ ad idē ordinant̄: ſed ītētio exp̄ſſa ꝓ vocē nō īpedit aliā i ſuo actu: ſed magis iuuat ſicut ſenſus nō īpedit aſceſū intellect⁹ ad deū niſi nimia cura in vbis peredis fiat: ſicut illi q̄ vba cōpoſita i oꝛone ꝓferre nitūt. ¶ Ad 2.q. dōm q̄ in oꝛone p̄cipue attendit orantis deuotio: ꝙ ideo tñ ꝺꝫ oro ꝓtendi q̄ſtū deuotio ozātis cōſeruari pōt: ꝙ iō ſi diu poſſet deuotio ꝺſeruari ꝺꝫ oro eſſe diuturna ꝓlixa: ſi aūt plixitas faſtidiū vel tediū pariat oro nō eſt diuti⁹ ꝓtrahēda: vñ Aug. i li. de ozādo deū. Dicūt frēs rapti ad dāmō ioctatas eſſe vigiliter erectas q̄ ozāti plimū neēia eſt: ne p diutiores moras euāeſcat atq; br̄ ītētio: ac ꝓ ipi ſatis oñdūt hāc ītentiōez ſicut nō eē obtēdendā ſi durare ñ pt: ita ſi pduꝛauerit ñ eē rūpēdā. ¶ Ad p̄ᵐ q̄ dōꝫ ſm Aug. ibidē. Abſit ab oꝛone multa locutio: ſꝫ ñ deſit ozādo rē neciaꝫ vbis ſupfluis agere: multū aūt p̄cari ē ad eū quē p̄camur diuturna ꝙ pia cordis exercitatōe pulſar. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ q̄ ſicut Aug. i eodē li. dic̄. Liberū é alys ati eodez dicere, ſed nō ꝺꝫ eſſe liberū: alia ſm reꝫ i eodez di tere, ꝙ iō p̄cepto dñico nō obligamur ad vba illa. ſ. ad res illas petendas a deo: q̄ vt i eodē li. dic̄. Quelibet alia vba dicam⁹ q̄ affect⁹ ozātis: vl̄ p̄cedendo formāt vt clareat: vl̄ pſequēdo attēdit vt creſcat nihil aliō dicim⁹ q̄ſ q̄ i oꝛone dñica appoſitū eſt: ſi recte ꝺgruenter ozam⁹. ¶ Ad tertiū dōm q̄ petitio fit hoī ad hoc q̄ deſideriū petentis ei ino teſcat ad flectēdū ipm verbis: ſed oꝛonē ad deū fūdimus: vt deſideriū noſtruꝫ exerceam⁹: ꝙ iō vtile eſt diu ozare ſi diuturna exercitatiōe deſiderium creſcat.

¶ Ad tertiā. q. dōm q̄ aliqs act⁹ dr̄ durare dupliciter: aut ſm eſſentiā: aut ſm virtutez: ſiue effectū ſuū: ſicut motio ei⁹ q̄ lapidez ꝓpcit durat p eſſentiā actus dū manū lapidi mouēdo appōit: ſꝫ vtus motiōis manet dū lapis ex vi impulſiōis ꝓme mouet̄. Sil̄r etiā dico q̄ oꝛonis duratio dū ꝓ ſideraꝛi: vel ſm eſſentiā act⁹: ꝙ ſic nō ꝺꝫ aliqs ꝓtinue ozare vel ſemp: q̄ oꝛ etiaꝫ ītermiſſe vl̄ ſm virtutē: ꝙ ſic ei⁹ vtus p̄cipue q̄ſtū ad ſui initiū mānet i oīb⁹ opibus alys q̄ facim⁹: ordiate: q̄ oīa ad vitā eternā bñdā ordiare ꝺbem⁹: ꝙ iō deſideriū vite eterne q̄ ē oꝛo nis ꝓncipiū manet i oīb⁹ opib⁹ bonis ſm virtutez: ꝙ pp̄ l̄ virt⁹ motiōis ꝓme ꝓtinue debilitat̄: vt q̄ſq; lapis ipulſus geſcat vel ꝓ iō mō moueat̄: niſi iterū ipellat̄: ita vt dicit Aug. Curis vite deſideriū q̄dāmō tepeſcit: ꝙ ideo certis horis ad negociū ozādi mētez reuocam⁹: ne deſideriū q̄ tepeſcē iceperat oīo frigeſcat. ¶ Ad p̄ᵐ q̄ dōꝫ q̄ dñs p l̄ q̄ dixit q̄ oꝛ ſemp ozare nō ītēdit q̄ oꝛonis act⁹ nūq; interrūpat̄: ſꝫ q̄ nō interrūpat̄ q̄ſi nūq; reſumptur⁹: q̄ gdē facit: q̄ ſi ſtati nō exaudiunt ab oꝛone ceſſant: q̄ oꝛonis diuturnitate impetrat̄ q̄ petit̄ ſicut p exēplū dñs ꝓbat. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ q̄ ſic Aug. dic̄. Sine ītermiſſiōe ozare nihil aliud eſt q̄ beatā vitā ſine ītermiſſiōe deſiderare. Vel dicēdū q̄ ſine ītermiſſiōe ozare ibi accipit apl̄s: vt ab oꝛone ſtatuꝫ horis ñ ꝺfiſtam⁹: vel vt p bñficia paupib⁹ exhibita coꝛ oꝛones nr̄as faciam⁹ ēt q̄ñ nos ab oꝛone ꝺfiſtim⁹: vt i vitas patrū gdā ſcūs expōit. ¶ Ad 3ᵐ ꝓz ſolutio ex dcīs.

¶ Ad q̄rtā. q. dōꝫ q̄ attētio actualis regrit̄ ad oꝛonē aliq̄ mō: vel ad euitādū trāſgreſſionez q̄ eſt i illa oꝛone q̄ eſt in ꝓcepto: vel ad meritū in illa q̄ nō eſt i ꝓcepto: ſꝫ ñ oīb⁹ modis. ſicut. n. dictū eſt aliqs act⁹ manet p eſſentiā ꝙ virtutez q̄ñq;: ſꝫ q̄ñq; trāſit actu ꝙ manet v̄tute ſicut i exēplo de ꝓiectōe lapidis patuit: ꝙ ſic manet actū iv̄tute eſt gdā medi⁹ modus iter ipz eſſe ꝙ bitu ꝙ actu: q̄ nō i bitu eſt neq; v̄tute: neq; p eſſentiā act⁹ eſt: fꝫ l̄ g̃ dico q̄ attentio i oꝛone māere ꝺꝫ ſemp ſm v̄tutē: ſꝫ nō regrit̄ q̄ ſemp maneat p eſſentiā act⁹: manet aūt fꝫ v̄tutez q̄ñ aliqs ad oꝛonē accedit cū ītētiōe aliqd ipetrādi: vel deo debitū obſequū reddendi etiā ſi i p̄ſecutiōe oꝛonis mēs ad alia rapiat̄: niſi tā ta fiat euagatio q̄ oīo depereat vis ꝓme ītentiōis: ꝙ iō ꝺꝫ q̄ frequenter hō coꝛ reuocet ad ſcipm. ¶ Ad p̄mū g̃ dōꝫ q̄ verbū Aꝛrego. ītelligēdū eſt q̄ñ attentio nullo mō cōiūgit oꝛoni. ¶ Ad ſecūdū dōm q̄ verbū Aug. ītelligendū eſt q̄ q̄ñ aliqs ex ꝓpoſito mētez ad alia diſtrahit i ozādo: tūc. n. ſine culpa nō eſt ꝙ p̄cipue ſi in alys ſpōte ſe occupat que mentez diſtrahūt ſicut ſūt exterioꝛa opa: ꝙ ſi ad ꝺ̄riuꝫ mēs euageꝫ etiaꝫ culpa moꝛtalis erit: ſi aūt ſine l̄ qō percipiam⁹ mens ad alia euagetur: vel culpa caret: vel puiſſima culpa eſt niſi p̄cedens cogitatio ex q̄ ꝓtingit euagatio talis i culpa eē dicat̄. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ aſcēdit ītellect⁹ i deū q̄ñ oꝛonē ad deū ordīauit ꝙ virt⁹ illi⁹ aſcēſus i tota oꝛone māeat. ¶ Ad 4ᵐ. dōꝫ q̄ i opib⁹ v̄tut̄ ñ oꝛ q̄ ſp actualis electio aſſit ſic ñ oꝛ q̄ illū g eł̄ynā dat ſp ō eł̄yna cogitet: ſꝫ ſufficit ſemel cogitaſſe dū eł̄ynā dare diſpoſuit: niſi ꝺ̄ria cogitatione p̄cedens ītentio interrumpatur.

¶ Ad q̄ntā. q. dicendū q̄ attentio in oꝛone poteſt eſſe duplex. Primo eniꝫ eſt attentio ad verba q̄bus petimus ad petitionē ipam: ꝙ ad ea q̄ petitionez ipam circunſtāt: ſicut eſt neceſſitas ꝓ qua petit̄ deus q̄ rogat̄ ꝙ alia hō: ꝙ quecū q̄ haꝛ attentionū adſit nō eſt reputāda ĩattenta oꝛo. vñ etiā illi q̄ nō ītelligūt petitiōis vba ad oꝛonez attenti eſſe pñt: ſꝫ tñ vltima attentio eſt laudabilioꝛ q̄ſ ſecūda: ꝙ ſcda q̄ ꝓma. Et q̄ aīa ñ pt vehemēter attēta eſſe ad diuerſa: iō ꝓma attētio pt nocere vt minoꝛ ſit oꝛonis fructus ſi ſcdaꝫ eūat: vl̄ ſcda ſi tertiā oīo tollat: ſꝫ nō e᷑: tñ attentio cōiter accipiēdo ñ nocet: ſꝫ multū ꝓdeſt: vt ex vbis Aug. iductis appet. ¶ Ad p̄ᵐ q̄ dōꝫ q̄ q̄ñ mēs p dilectiōez i deū rapit̄. vt petitiōis ſue īmemoꝛ ſit q̄ attētio oꝛoni adeſt: vt dcꝫ ē q̄ſ ñ ſcda vel ꝓma ſꝫ tertia. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ q̄ rō illa ꝓcedit ō ꝓma attētiōe: q̄ ſi ſit nimia ieptā iterruptionē faciet: .ſ. ſi i ſingulis vbis hō cogitare velit q̄ł formāda ſūt: q̄ſq; ēt faciet errozez: q̄ ſi cogitāti min⁹ vba occurrēt: talis aūt attētio ſufficit: vt ſit tāta q̄ſta ſufficit ad ītegrā verboꝝ p nūciatiōem. ¶ Ad 3ᵐ dōꝫ q̄ ea q̄ bñt ordīatiōez adiuicez pñt ſimul ītelligi iquātūbꝫ q̄ iquātū adiuicē ordīata accipiunt̄: ſicut intellectus eoꝝ ordinē ꝓcrebēdendo ea vnum facit: ꝙ ideo ſimul poteſt intellectus fieri: ꝙ ad ozationem: ꝙ ad ozationis finem. tamen in quocunq; feratur ozationi debita attentio nō deeſt.

Ad tertiū ſic ꝓcedit. Dr̄ q̄ icōuēiēter ſpēs oꝛonis diſtiguāt. i. Timo. 2. Obſecro igī p oīuꝫ obſecratōes fieri oꝛones: poſtl̄atiōes. gr̃aꝝ actiōes. obſecratiōes. n. ſt adiuratiōes ꝓ reb⁹ difficilib⁹: vt dic̄ glo. ibidē: adiuratio āt q̄ſi quādā coactiōez ipoꝛtat: ꝙ ſic reuerētiā minuit: q̄ oꝛoni debet̄. g̃ obſecratio nō eſt oꝛonis ſpēs. ¶ Ꝺ. nō pt eſſe idē totū ꝙ pars. ſed oro eſt cui he partes aſſignant̄: g̃ nō ꝺꝫ oro ēt iter has ptes aſſignari. ¶ Ꝺ. poſtulatio eſt idē q̄ petitio: petitio āt eſt oꝛatiōis genus: vt dictum eſt. ergo poſtulatio nō debet poni oꝛonis ps. ¶ Ꝺ. oīs oro eſt petitio ōcentiū a deo ſm Damaſ. ſꝫ gr̃aꝝ actio non eſt petitio: q̄ eſt de iā acceptis: g̃ nō ē oꝛonis ſpecies.

¶ Ulterius vr̃ q; etiã distinctio partiũ or̃onis quaz ponit Ambro. sit icõpetẽs. dicit. n. or̃onẽ diuidi in dei laudẽ sup plicationẽ ⁊ postulationẽ: ⁊ gr̃az actionẽ: nõ. n. laudar̃ ni si aliqd qõ ad alterũ ordinar̃. vt ps in. i. ethi. sed de⁹ nõ est ad aliqd ordinãdus: ſz ad ipz oĩa alia. g̃ ñ ẽ laudãdus: ſz magl bonorãdus: ⁊ ita laus dei ñ ẽ ps orõnis. ¶ ℙ. laus ꝓprie enunciando aliqd de aliquo fit: oro aũt nõ ꝓmodũ indicatiuũ q̃ enũciatio cõpler̃ hz fieri sed magis ꝑ modũ ĩperatiuũ: ergo laus nõ est or̃onis pars. ¶ ℙ. supplicatio oĩs est postulatio quedã: g̃ nõ debet vnuz ℈ alterũ diuidi.

¶ Ulteri⁹ videt: q; ẽt ptes q̃s hugo ō scõ vic. assignat: sint incõueniẽter posite: dicit. n. q; or̃onis ptes sũt tres. ſ. sup plicatio: postulatio: insinuatio. Insinuatio. n. vt dicit Tul lius. in. i. rbeto. ẽ quidã modus exordy. ſz ad deũ accedẽ tes nõ indigem⁹ exordio: qz nõ est verbis flectẽdus. g̃ insi nuatio nõ ẽ or̃onis ps. ¶ ℙ. exordiũ ꝓcedit oẽs alias par tes or̃onis rhetorice. si g̃ oroni ad deũ partes assignant ꝑ si l̃itudinẽ ad illa. vr̃ q; insinuatio sit ꝓma ps or̃onis: ⁊ nõ vltima. ¶ ℙ. supplicatio addere vr̃ supra postulationez modũ quẽdã humilitatis ĩ postulãdo. sed qõ se hz ex ad ditione ad aliud est posteri⁹. g̃ post postulationẽ supplica tionẽ ponere ꝺbuit. ¶ ℙ. Matth. 7. Dñs vr̃ tres or̃onis partes ponere dicens. ℙetite ⁊ accipietis: querite ⁊ inue nietis: pulsate ⁊ aperiet̃. cum g̃ he ptes in oĩbus predictis diuisionibus omittant̃ vr̃ q; oẽs sint insufficientes.

¶ Rñdeo dicẽdũ ad primã. q. q; ptes or̃onis dupl'r accipi pñt. ſ. ꝑ modũ ptiũ ĩtegraliũ: ⁊ ꝑ modũ ptiũ subiectiuarũ. ptes ãt ĩtegrales or̃onis distinguũt̃ ꝑ ea q̃ ad ꝓpletã or̃onẽ regrunt̃: ptes aũt subiectie distinguũt̃: vel ſz diuersitatẽ eoz q̃ petũt̃: vel ſm diuersũ modũ petẽdi. ptes g̃ oronis quas apostolus assignat vtrãq; distictionẽ hñt adiũctaz. qz. n. ea q̃ a deo petim⁹ nõ ex nr̃is meritis ĩpetrare ꝑsumi mus: ⁊ viã ĩpetratiõi claudit: g nõ de acceptis gr̃am agit. iõ ad cõplemẽtũ or̃onis ꝓmo requirit̃ sacroz ꝓmemoza tio: quoz virtute difficilia quecũq; ĩpetrãt̃: ⁊ hoc fit ꝑ ob secrationẽ: vñ dicit glo. q; de difficilib⁹ ẽ sicut de ꝓuersio ne ipy. scõo ipa petitio q̃ ẽ: vel de his q̃ ad id qõ ꝓncipalr petim⁹ ordinãt̃: ⁊ sic est oro q̃ dr̃ respcũ bonoz vic: vel de his q̃ ꝓncipalr petim⁹: sicut sũt bona pr̃ie: ⁊ respectu horũ sũt postulatiões. Segt̃ aũt gr̃az actio: i q̃ oro ꝓsumat̃: vt sequẽti oroni adit⁹ pateat: ⁊ ſm hoc etiã vt glo. ibidẽ dic. ℙartes misse distinguũt̃: qz ea q̃ añ cõsecrationẽ dicũt̃ sũt q̃si qdã obsecratiões: eo q; fit cõmemoratio xpi: ⁊ doctrie ipsi⁹ ⁊ scoz ei⁹. ea aũt q̃ ĩ ꝓsecratiõe dicũt̃ orones: qz sacr̃z qõ illis verbis cõficiẽ in via nos adiuuet: vnde ⁊ viaticuz dr̃ q̃ vo postea addũt̃ sũt postulatiões: qz bona eterna po stulãt̃ ⁊ mortuis ⁊ vinis: q̃ ãt p⁹ cõioně dicũt̃ gr̃az actio nes sũt. ¶ Ad ꝑm dõz q; sicut in iuramẽto assumit̃ diuina veritas q̃si firmior in testimõiuz vitatis a nobis dcẽ: ita ĩ adiuratiõe semp assumit̃ potẽtior virt⁹ ad impetrãdum quod nos ex nostra ifirmitate non possumus impetrare vñ semp adiurãs in se defectũ ꝓfitet̃. ſz q̃nq; illud qõ ad iuram⁹ assumit̃ ad inclinãdũ ꝑ violẽtiã: sicut cũ sci demo nes adiurãt: vt de obsessis corꝓib⁹ exeãt. q̃nq; aũt assumi tur ad iclinãdũ ꝑ beniuolẽtiã. ⁊ sic deũ adiuram⁹ ꝑ filiuz suũ: vel ꝑ scõs suos: g ei accepti supra nos fuerũt. ⁊ iõ reue rẽtia per obsecrationẽ nõ minuit̃. ¶ Ad ᶻᵐ dõz q; cõsue tũ est: q; nomẽ cõe ad illã spẽm trahat̃ q̃ nihil addit digni tatis: vel min⁹ q̃z alie spẽs supra cõe: sicut nomẽ angeli qõ oĩbus ordinib⁹ cõe est ifimo ordini attribuit̃. ⁊ sil'r nomẽ oronis ad illã spẽm trahit̃ ſm quãdã appropriationẽ que hz min⁹ de dignitate. ſ. q̃ petit̃ vie bonũ. ¶ Ad ᶻᵐ dõz q; postulatio ĩportat quãdã ptẽsionẽ desideriy in id qõ peti tur: ⁊ qz illõ qõ ꝓncipalr ⁊ ꝑ se desiderat̃ est finis iõ postu latio ꝓprie addit supra petitionẽ cõiter dictã determina tũ petitũ. ſ. finẽ. ¶ Ad ᶜᵐ dõz q; gr̃az actio nõ ponit̃ ꝑs oronis q̃si spẽs ei⁹: ⁊ iõ nõ oz q; diffinitio oronis ei ꝓueniat.

¶ Ad. z. q. dõz. q; sicut oro rhetorica hz exordiũ ptem sui: ita ⁊ oro ad deũ fusa: vñ ⁊ introit⁹ in missa cãtat̃. ſz hoc in tereſt: qz in oronе rhetorica exordiũ ponit̃ ꝓp illos ad q̃s oro fit: vt bẽiuoli: dociles: vl' attẽti reddãt̃: ſz ĩ oronе de q̃ logmur exordiũ regrit̃ q̃nq; ad excitãdũ orãtis desideri um ad deuote petẽdũ. in exordio aũt qõ ad beniuolẽtiaz captãdã iducit̃ quattuor modis ſm Tulliũ. pcedit̃: qz vl' capter̃ beniuolẽtia ex ꝑsona iudicis dũ laudat̃: vel ex ne gocio dũ ei⁹ dignitas oñdit̃: vel ex ꝑsona petẽtis: sicut dũ oñdit meritũ ei⁹ ĩ eos q̃s allogt̃: vel ex ꝑsona aduersario rũ dũ ℈ eos audiẽtiũ aĩos cõcitant̃. ¶ In oronе aũt quã ad deũ fũdim⁹ ꝑ nobis tãtũ itercedim⁹ nõ vt alu offensa in currãt: negociũ etiã ꝑ q̃ oram⁹ ipe deus est ad que sũt oĩa desideria nr̃a ordinãda. Uñ dupl'r orantis affect⁹ ad de uotionẽ q̃si quodã exordio excitat̃. ſ. ex ꝑte dei dũ ipz lau dam⁹: ⁊ ex ꝑte nr̃a dũ nr̃az infirmitatẽ recogitam⁹: ⁊ quã tũ ad primũ ponit Ambro. laudẽ dei oronis ptẽ. quantũ aũt ad secũdũ supplicationẽ que est hũilis ⁊ deuota pca tio: in qua etiã põt includi negociũ ꝑ quo oram⁹: inquãtũ ex necessitate que nos ipellit ad orãdũ spũs nr̃ humiliat. postulatio aũt ad ꝓgressũ oronis ptinet: sed gr̃az actio ad terminũ. vt prius dictũ est. ¶ Ad ꝑᵐ g̃ dõz q; laus largo mõ accipit̃ ſm q; se hz cõiter ad laudẽ ⁊ honorẽ. Uel di cẽduz q; q̃uis de⁹ nõ ordinet̃ ad aliqd tñ ipe oĩa directe in se ordinat: ⁊ ꝑ hoc sibi laudis rõ cõpetit. ¶ Ad secũdus dicẽdũ q; laus nõ ponit̃ ps subiectiua: ſz integralis: ⁊ qua si ad cõplemẽtũ esse oronis ptinet. ¶ Ad ᶻᵐ dõz q; suppli catio nõ ponit̃ hic quãtũ ad hoc q; icludit postulationez vel petitionẽ: ſz quãtũ ad modũ petendi quem ĩportat. ¶ ℙõt etiã dici q; ptes Ambro. reducũt̃ ad ptes aposto li vt laus deo dicat̃: iõ qz ꝑ ea q̃ ad laudẽ ipsi⁹ ꝑtinẽt ipm adiuram⁹. supplicatio aũt idẽ est qõ oro: qz vtrũq; quãdã reuerẽtiã ĩportat: alia aũt etiã ſm nomen sunt idem.

¶ Ad tertiã. q. dõz q; ptes ab Aug. posite sũt ptes subiecti ue: ⁊ distinguũt̃ ſz diuersos modos: qz oĩs petitio ꝑ narra tionẽ õterminat̃: ⁊ ipa narratio ẽ q̃dã ĩterpatiua oro. sic ergo vtrũq; incurrere põt ad oronẽ: ⁊ sic dr̃ postulatio. vñ ipe dicit q; postulatio est determinate petitiõi iserta nar ratio: vel alterũ tñ: ⁊ sic vl' petitio ideterminata sine nar ratiõe: ⁊ sic ẽ supplicatio. vñ ipe dicit q; supplicatio ẽ sine determinatiõe petitiõis hũilis: ⁊ õuota ꝓcatio: aut narra tio sine petitiõe: ⁊ sic est insinuatio q̃ ſm ipm ẽ sine petitio ne ꝑ solã volũtatis narrationez facta significatio. ¶ Ad ꝑmũ ergo pz solutio ex dictis ĩ scõa qõne. ¶ Ad ᶻᵐ dõz q; insinuatio ꝑ Tulliũ ĩ ℔ differt ab exordio q; exordiũ expl se beniuolẽtiã captat: vel docilitatez: vel attẽtionẽ facit: ſz insinuatio facit idẽ occulte ⁊ ꝑ q̃sdã circuit⁹: ⁊ iõ Aug. istũ oronis tio ẽ. ꝓpe qñ aliqd dr̃: ⁊ aliqd itẽdit̃: ⁊ iõ Aug. istũ oronis modũ q̃ narratio ꝓpr̃ie ⁊ petitio itẽdit̃ insinuatiõez noia uit: ⁊ iõ nõ ponit̃ ꝑ exordio: ſz ꝑ illo mõ petitiõis g cũ q̃dã exordy genere sil'tudinẽ hz. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ q; sicut ex dictis pz postulatio mediũ est inter insinuationẽ ⁊ sup plicationẽ: ⁊ iõ media ſm ordinez ab ipo ponitur. ¶ Ad quartũ dõz q; ſz Aug. illa tria distinguũt̃ ſm ea q̃ sũt ne cessaria viatori. ꝓmo vt adsit virtus ad ambulãdũ ꝑ sani tatẽ: ⁊ quãtũ ad ℔ dr̃. ℙetite ⁊ accipiet. scõo vt adsit scia ad dirigẽdũ ne via ignoret̃: ⁊ quãtũ ad hoc dr̃: Querite ⁊ inuenietis. tertio vt adsit facultas ad pueniẽdũ: ⁊ quãtus ad hoc dicit̃. ℙulsate ⁊ aperiet̃ vobis: ⁊ sic pz q; hic distin guũt̃ oronis subiectie ptes diuerse ſz diuersitatẽ eoz: q̃ petũt̃: ⁊ iõ oro q̃ i distictiõe apl'i ẽ posita icludit petitiões ⁊ q̃sitiõez: ſz postulatio pulsatiõez: gr̃az ãt actio ⁊ obsecra tio ñ st ℔ mõ subiectie ptes ſz diuersitatẽ petitoz distincte.

Ad quartũ sic ꝓcedit. Uidet̃ q; bõ nõ debeat ali qd determiate petere i oronе: qz picu-

lotum est petere qđ petere nō oz:ſz gd ozem⁹:ſic opz nesci mus. ℟o.8°.g nō debem⁹ aligd determiate petere. ℣. ſup dñm curā tuaz ⁊c.ſed ille g aligd in oſone determiat ſibilis. ℣. Determiatio petitionis nō fit niſi ad inotescē dū deſideratū.ſz de⁹ quē ozamus meli⁹ scit deſideria nra ē nosipſi.g nō debem⁹ in oſone aligd determiate petere. Sz ꝫ dīs ꝓgruā formā ozādi tribuit:ſz in oſone dñica re. ℣. postulatio est oſonis ps:ſz hz determiatā petitio nem:vt Aug. dicit.g determiate aligd petendum est. Ulteri⁹ vr̄ q in oſone nō sint tpalia petēda Matth.6: sup illud. Primū q̄rite regnū dei:⁊ hec oīa ⁊c. itelligēdū ē ſ̄ q post regnū illa q̄rant.g nullo⁹ licz tpalia ozādo peteſ. ℣. Qcūq ozat p aliq̄ ſollicit⁹ est p illo:ſed p tpalib⁹ etiā nec⁹ ſolliciti esse nō debem⁹:vt pz matth.6°. Nolite ſol licīti esse qd māducetis.g tpalia nō sunt petēda in oſone. ℣. nō debem⁹ ozādo petere niſi qđ est bonū nr̄m:ſz tē pozalia nō sunt bona nr̄a:vt pz p Aug.i glo.ſup illō matth. 6°. Primū q̄rite regnū dei.g.tpalia nō sunt i oſone petēda. Sed ꝫ est:qđ in oſone dñica ꝓtineſ. Panē nr̄m quoti dianū da nobis hodie:in qua nō ſolū ſpūalis:ſz ét corpalis panis petiſ.vt pz p gl.luce.ii°.g licz p tpalib⁹ ozare. ℣. Ber.dicit. Petēda sūt tpalia q̄tū necessitas petit. Ulteri⁹ vr̄ q hō nō debeat p alieno bono ozare.p p hoc qđ dr̄ Tobie.7°. Au g noli ozare pro pplo hoc. ℣. Ipſum ptiosuz est vt hō se ad ea q̄ supra se sunt igerat:ſz redūdā tia gr̄e ex vno in aliū ptinet ad excellētiaz plenitudīs que fuit i xpo ſz q ē caput nr̄m.g nō oz sibi aligs vſurpare vt pro alio ozet. Sed cōtra est qđ dr̄ matth.5°. Orate p p sequētib⁹ ⁊ calumniantibus vos. ℟ñdeo dōm ad pmaz.q.q determiatio ei⁹ qđ in oſone petēdū est ad tria valet. Prīo ad ℔ q attētio ozātis deter mineſ ad aligd:q̄ plimū ē in oſone neccia. Scōo vt nobis inotescat desideriū nr̄m:⁊ q̄tū i ipo pfecerim⁹. Tertio vt feruēti⁹ cupiscunt:ſic de delectabilib⁹ corpalib⁹ pbs dic ſ̄ ferueti⁹ petam⁹:qz bona q̄to pticulari⁹ ipiciunt:tanto 3°ethy. vñ Aug.in li.de ozādo deū dic:iō p certa iterualla ipos admoneam⁹ q̄tū ad p̄m:⁊ q̄tū in ipo desiderio pfe cerim⁹ nob inotescam⁹ q̄tū ad z^m:⁊ ad ℔ agendū nosipos acrius excitam⁹ q̄tū ad 3^m. Ad p^m g dōm:q ſic aug.ibi dē soluit apls ℔ dicit ppter tribulationes tpales q̄ ad pfe cū nr̄m plerūq̄ imittunt:⁊ tñ ab eis oīb⁹ libari petimus: qz in se male sūt:q̄uis fm qd sint bone:sed de qbusdā bñ scim⁹ q ea petere oz:ſic ⁊ qđ desiderare. Ad z^m dōm q in dubys dz hō q̄tū ad ℔ curā suā iactare in deū:vt ſi al'r expediat q̄ peta. diuio arbitrio reliquat:quā formā ozā di dīs exemplo suo tradidit:cū dic. Nō ſic ego volo:ſz ſicut tu:ſz in illis q̄ de⁹ nos vult velle:oz q̄tū ad ℔ curā nr̄am i ipm pycere:vt eo. ipetratione eius auxilio expectemus. Ad 2^am.q.dōz q oſo est q̄dā desidery executio:⁊ iō illō qđ ꝫ desiderare ꝫ ozādo petere:eo mō quo ꝫ illō deside rare:ſz in illis q̄ desiderant est duplex distictio attēdēda. Prima est:qz q̄dā desiderant pp ſeipa:q̄dā pp aliō. Scōa est:qz q̄dā nō būt ſupfluitatē desidery:ſic vtutes:q̄dā aūt būt:ſic voluptates:diuitie:⁊ hō:bona aūt tpalia:⁊ pp aliō desiderāda sunt:⁊ cū q̄dā mēſura.ſ.fm q sunt nec̄ia ad vi tam pſitē agēdā:⁊ iō ℔ ét mō ozari.p eis pōt. Ad p^m g di cēdū:q nec p nec z° būt q̄ri tpalia q̄ſi pncipaliꝝ itēta:pñt aūt q̄riꝝt pp aliō desiderata:qō qđ desideriū est electōis ſue ſollicitudo pbibeſ illis vbis:nō aūt nec̄ia. Ad 3^m di cēdū q tpalia nō sunt bona nr̄a fm se:ſz fz q ordinant ad alia:⁊ sic accipiūt rōnez boni vtilis:⁊ sic p eis ozari pōt:vt pb⁹ dicit in 5°ethy. Opz nō hec.ſ.tpalia bona ozare:ſz q homo eis bene vtatur.

Ad 3^am.q.dōz:q cū p̄cepto charitatis hō dz p̄imū sicut sciꝑm diligere:eadē ei dz optare que sibi:⁊ iō ét eadē p eis pōt ozare q̄ ⁊ p se ozat. Ad p^m g dōz:q dñs logt̄ q̄tū ad ℔ q in illo pplo erāt ipedimēta:q̄re oſo ꝓpbe exaudiri nō poterat.ſ.ico rect⁹ erro illo ꝓ:⁊ final' ipenitētia:vt glo.ibi dē dixit. Ad z^m dōm q ille q ozat nō ꝓpa vtute nititur obtinere qđ petit:sed vtute eius quez ozat:⁊ ideo qñ aligs pro alio ozat:nō sibi vſurpat gr̄am plenitudīs:sed ei attri buit quem ozat a quo gr̄am p̄imo dādam petit.

Ad quintum sic p̄cedit. Ur̄ q solus de⁹ debeat ozari p diffōnē oſonis:qz dama. di cit q oſo est ascēsus itell's in deū. ℣. oſo est act⁹ latrie: vt dcm̄ est:ſz latria soli deo ōbeť.g ⁊ oſo. ℣. vt⁹ oſonis plus in affectu ꝓſiſtit q̄ꝫ in voce:qz ℔ negociū:vt Aug. dic plus gemitib⁹ q̄ꝫ vocib⁹ agit̄:ſz soli⁹ dei est cogitatiōes cor diū ⁊ affectōes p̄cipe.g ei soli fit oſo. Sz ꝫtra est:qđ dr̄ Job.5°. Voca si est q tibi rñdeat:⁊ ad aliquē ſcō ꝓ quert e re.g oſo pōt fieri ad scōs dei:nō solū ad deū. ℣. oſonis spēs est supplicatio:ſz supplicatio hoi fieri pōt.g ⁊ ozatio.

Ulteri⁹ vr̄ q possit oſo dirigi ét ad scōs nō i p̄ria exītes: nō.n.ad scōs oſonē fundim⁹:niſi inq̄tū sunt deo vicinio res nob:qz de⁹ p ea q̄ sunt sibi magis ꝓpinq̄ i distātia radi os sue bonitatis emittit:vt dyo.dicit:ſz sci ét in hoc mūdo exītes sunt nob supiozes.g debem⁹ eos ozare. ℣. illi q sunt in purgatorio sunt certi de sua salute.g sunt i meliozi statu q̄ꝫ nos sum⁹.g possum⁹ eos ozare. ℣. in Dial'.legit q Paschasius:q ét post mortē miraculū fecit:reuelat⁹ est btō Hermano capuano ep̄o i purgatorio ee.g vr̄ q ad cos q nō sunt in patria possit oſo dirigi. Sed ꝫ:qz nō ē eius dē ozari.⁊ q ꝓ eis ozeť:ſz p oib⁹ scis q sunt in mūdo vel purgatorio ozať.g nō debēt ipſi ozari. ℣. sci nō ozātur: niſi inq̄tū sunt in plena diuinitatis ptic̄patione:ſz nō pti cipant plene diuinitatē:niſi inq̄tū ptic̄pant btitudinē:vt Boetius ꝓbat in 3°de cōsolatione.g sancti q sunt in beati tudine tātum ozandi sunt.

Ulterius videť q oſo non fiat ad deū rōne essentie:sed magis rōne ꝓsone:qz hoc modo debemus ozare:sicut xp̄s nos docuit:⁊ ipe docuit nos ad ꝓsonā patris oſonem diri gere. Jo.16. Si qd petieritis patrē ⁊c.ergo oſo fit ad deum rōne ꝓsone. ℣. illud qđ attribuit deo rōne diuine natu re toti trinitati cōpetit:⁊ singulis ꝓsonis:sed ecclesia non dirigit aliquā oſonē ad spm̄scm̄.g nō ozať deus rōne natu re:ſz rōne ꝓsone. Sed ꝫ:fm hoc aligs ozať q bona sua cōicare pōt:sed cōicare sciꝑm cōpetit deo inq̄tū est bon⁹. cum g bonitas sit attributuz essentiale:videť q ozatio di rigatur ad deum ratione nature.

℟ñdeo dōm ad p̄mā.q.q illud qđ ozādo petimus est btā vita.vt Aug.dic:qz oīa alia q̄ petim⁹ nō petim⁹:niſi fz q ad hāc ordināť:beatā aūt vitā dat directe solus de⁹:ſz tm̄ etiā sancti coopanť nobis:ad hoc q beatā vitā obtinea mus:⁊ ideo oſo directe ⁊ ꝓpie fit ad deū:sicut a quo expe ctamus qđ ozādo petim⁹:sed tm̄ ozātis intētio ad scōs cō uertiť:vt quo. auxilio a deo ipetrat:qđ expectat:⁊ iō dic Dassiodorus q oſo ꝓpie fit ad deū:sed deꝑcatio ad scōs. Ad p̄mū g dōm:q in diffōne debēt poni ea que per se sunt:q̄uis aūt aliq̄ modo ad scōs oſo fieri possit:sicut ad iterc̄essores p nobis:tm̄ ꝓpie ⁊ p se oſo in deū ferť. Ad z^m dōm:q oſo est act⁹ latrie:nec tm̄ cū sancti ozātur eis la tria exhibeť:sed illi a quo petitio ozātis explēda sperať. Ad 3^m dōm:q sancti agnoscūt in vbo oīa que ad cozuz gloziā ptinēt:⁊ qz ad magnā eo. gloziā est q alios iuuare possunt:quasi dei coopatores exītes:iō statī in vbo videt vota eo. qui eos iterpellāt. Ad 4^m dōm:q ad aliquez

sanctoꝝ nos ꝺuertẽdũ esse docet: vt ad mediatorẽ oꝝonis non ad quẽ ꝑncipaliꝝ oꝝo dirigat. ¶ Ad 5m dom: q oꝝo hic accipit ad sili'tudinẽ rhetorice oꝝonis: vt ex dictis ꝑz: ꝛ iõ sicut illa soli iudici fit: cui ẽt alys supiorib9 supplicationes fieri possent: vel aliq petitiones: ita etiã oꝝo ad solum deum directe dirigitur: sed supplicatio etiam directa ad alios dirigi potest.

¶ Ad. 2. q. dicẽdũ q nihil petit ab aliquo qui nõ hz: vñ cũ beata vita sit que in oratio petit ad illos solos dirigi põt qui beatã vitã hñt: nõ aũt ad illos qui in mũdo sunt: neq ad illos q in purgatorio sunt: cuius illis q ĩ mũdo sunt supplicatio vel petitio aliq fieri possit. ¶ Ad ꝑmũ g dom: q cuius sancti in mũdo exñtes sint nobis supiores ꝛ possint ꝓ nobis orare: nõ tñ adhuc ad illuz gradũ supiorẽ puenerunt. vt. s. beatitudinẽ quaz nos nõ habemus illi habeãt.

¶ Ad 2m dom: q quãuis illi qui sunt in purgatorio sint ĩ maiori securitate q nos: tñ sunt in maiori afflictione: ꝛ iterum nõ sunt in statu meredi: ꝛ ideo magis idiget q ꝓ eis oret q q ipsi oret. ¶ Ad 3m dom: q in miraculis ꝑcipue attedit fides ꝛ ꝺuotio oratis: vñ ẽt dñs mulieri quã sanauit dixit Matth. 9°. Fides tua te saluã fec: ꝛ qz ille pp excellentiã meritoꝝ credebat in patria esse: ideo orabat: ꝛ talis oꝝo ꝓpter fidẽ oratiũ exaudiebat tũc vt vita illi9 approbaret: nõ q ille ꝓ alys in purgatorio exist̃es oraret.

¶ Ad 3am. q. dõz: q deus ꝑcipue orat in q̃tũ est beat9 ꝛ alys beatitudinẽ largiẽs: ꝛ qz hoc ꝙuenit ei rone ẽntie: iõ rone ẽntialiũ attributoꝝ orat. ¶ Ad ꝑmũ g dom: q ea q̃ sunt essentie a patre sunt in alys psonis: ꝛ iõ fit quedã reductio ab alys psonis in patrẽ: vt ꝑz ꝑ ꝓpila. ꝛ pp hoc ẽt or ꝑr ꝑncipiũ toti9 deitatis: ꝛ sic nos in patrẽ: sic in ꝑn̄m nõ de ꝑncipio reducẽs xps nos ad patrẽ oꝝonẽ dirigere ꝑ filium docuit. ¶ Ad 2m dõz: q spũs sanct9 ex psonali ꝓprietate hz q sit donũ: ꝛ ideo magis cõpetit q ipse petat q̃ q ab eo aliqd petat: cuius ẽt ad spũscin eccla oꝝones aliq dirigat ꝛ hymnos q loco oꝝonũ in ecclesia recitant: sic ꝑz. Nũc sancte nobis spũs: ꝛ veni creator spũs: ꝛ hz.

Ad sextum

sic ꝓcedit. Ur q ꝺiuine psone sit orare. ci9. n. est orare cui9 est accipe: sz pso ne dei est accipe ab alio: sic fily ꝛ spũssancti. g ei9 est orare. ¶ ꝓ. Jo. 16. Ego rogabo patrẽ ꝛ aliũ paclytũ ꝛc. ꝛ sũt fily ꝺba. g fily est orare. ¶ ꝓ. Ro. 8°. dr. Spũs postulat gemitib9 ienarrabilib9 ꝛc. sed spũssanct9 est tertia in trinitate ꝑsona. g psone ꝺiuine est orare. ¶ Sed ꝺ. orare ꝙportat defectũ ꝺtutis in oratе: sed hoc ꝺiuine psone nõ cõpetit. ergo oꝝo nõ est ꝺiuine ꝑsone. ¶ ꝓ. oꝝo est act9 latrie que est ꝺtutis dei: sed seruire nõ cõpetit ꝺiuine psone. g nec orare.

¶ Ulteri9 vr q nec sãctis q sunt in patria cõpetat orare: qz sancti q sunt in patria sunt xpo ꝛformes in q̃tũ est hõ: sed xpo in q̃tũ est hõ nõ cõpetit orare: al's dicerem9 xpe ora ꝓ nobis. g nec alys sanctis ꝙpetit orare. ¶ ꝓ. sancti ĩ patria eq̃les sunt angelis dei. Matth. 22. sed angelis nõ cõpetit orare: qz oꝝo vt dcñ est: est act9 rõnis q in angelis nõ ẽ: cũ in ꝺbo itelligẽtie oriat: vt Jsaac dicit. g nec alys scis q sũt in patria oꝝo ꝙpetit. ¶ ꝓ. q cũq orat ꝑ alio alteri merẽt. sed sancti q sunt in patria nõ sunt in statu meredi. g nec in statu oradi. ¶ Sed ꝙtra est: qđ dicim9: sancte ꝑetre ora ꝓ nobis. ¶ ꝓ. sancti in patria magis feruẽt charitate q̃ ĩ via. sz charitas facit vt sci in via ꝑ alys oret. g multo magis in patria ꝓ nobis orant.

¶ Ulterius videt q etiã bruto aialiũ sit orare: qz ĩ psal. dicit. Qui dat iumẽtis escã ipsoꝝ: ꝛ pullis corꝛuoꝝ iuocã. eũ: sed iuocare ꝺeum est ipsum orare. g ẽt aialia irrõnalia orãt. ¶ ꝓ. oꝝo est denũciatiuus appetit9: sed aialia bruta appetũt bonũ ꝺiuinũ suo modo. ergo orãt. ¶ Sed ꝺ. oꝝo nõ fit nisi ad deũ: sz de9 nõ põt cognosci nisi ĩtellectu quo bruta carẽt. ergo orare nõ competit eis.

¶ Rndeo dõm ad ꝑmã. q. q oꝝo regrit distinctionẽ orãtis: ad eũ qui orat: qz nullus a seipso aliqd petit: oꝝo aũt fit ad deũ rõne attributoꝝ essentialiũ in qb9 psone nõ distiguũtur: ꝛ iõ vni psone nõ cõpetit aliã orare. ¶ Ad ꝑmũ g dõz q acceptio illa qua vna ꝑsona accipit ab alia: est ꝑ nãlem fecũditatẽ: ꝛ nõ ꝑ gratuitã collationẽ: ꝑ qua ipetrãda oꝝo fundit. ¶ Ad 2m dom: q hoc filius dicit de seipo nõ rone psone: sed rõne nãe assumpte. ¶ Ad 3m dom: q spũs dicit postulare in quãtum nos postulare facit.

¶ Ad 2am. q. dom q qdã heretici dixerũt q sci nõ ꝑñt nos iuuare orãdo ꝑ nobis: qz vnusq recipit ꝑz ea que gerit: sed hoc est ꝺ articulũ fidei q est scoꝝ cõio que ꝑ charitatẽ fit: ꝛ iõ cuz ẽt scis q sunt in patria fit ꝑfectissima charitas: cõpetit eis ꝓ nobis orare: nõ aũt ꝑ se: qz oia eis ad votum succedũt. ¶ Ad ꝑmũ g dom: q xps in q̃tũ hõ orat ꝓ nob: sed ideo nõ dicim9: xpe ora ꝓ nobis: qz xps in q̃tũ hõ orat ꝓ nob: positũ eternũ cui9 nõ est orare: sz adiuuare: ꝛ ideo dicim9 xpe audi nos: vel miserere nostri: ꝛ in hoc etiam euitam9 heresim arry ꝛ nestory. ¶ Ad 3m dom q illõ qđ est rõnis est etiã multo nobilius ĩtellect9: qz qđ põt ve9 inferioꝝ põt supioꝝ: ꝛ ideo angeli orare pñt in qb9 itellectus est. ¶ Ad 3m dom q qdã dicit q nõ sunt in statu meredi q̃tũ ad ꝑmiũ eẽntiale: sed q̃tũ ad ꝑmiũ accñtale: ꝛ iõ ẽt alys mereri pñt: sed qz meritũ tñ viatoꝝ est: iõ dom q aliud est ipe trare ꝛ aliõ mereri: vt dicẽt: ꝛ iõ sancti si nõ possint mereri: pñt tñ nobis suis oꝝonib9 aliqd impetrare.

¶ Ad 3am. q. dom q bꝛutis nullo mõ cõpetit orare: tũ quia nõ sunt ꝑticipes btẽ vite que ꝑncipaliꝝ in oꝝone petit: tum qz ẽt deũ cui oꝝo offert nõ apphẽdũt: tum ẽt qz petere est act9 rõnis cũ ĩportet ordinationẽ quãdã: vt ex dictis patz. ¶ Ad ꝑmũ g dom: q sicut aialia bruta fm Aug. iz. super Gen. ad litterã. dicunt iussis dei obedire: nõ quasi ꝑcipientes mãdatũ: sed inquãtũ nãli instictu ab ipso mouent: ita etiã dicunt deũ iuocare ipꝛopꝛie inq̃tũ aliqd nãli desidet rio desiderãt qđ a deo obtinẽt. ¶ Ad 2m dicẽdũ q appetitus: vt dictum est importat simpliccm motum in appetibile: sed oratio siue petitio ordinem quendã qui est rationis: ꝛ ideo appetitus potest bꝛutis competere: non autem petitio vel oratio.

Ad septimum

sic ꝓceditur. Uidetur q oratio non sit satisfactoria: quia omnis oratio vel est vocalis vel mentalis: sed mentalis non est satisfactoria: quia non habet penam: sed iocũditatem: nec iterum vocalis: quia sicut Jsidorus dicit, Recõciliat deo non sonus vocis: sed pura ꝛ simplex mentis intentio. ergo oratio non est satisfactionis pars. ¶ ꝓ. latria vt in ꝓcedenti dist. dictum est: cõtra penitẽtiã virtutẽ diuidit: sed satisfactio est act9 penitẽtie ꝺtutis: oꝝo aũt latrie. g oꝝo nõ est satisfactoria. ¶ ꝓ. satisfactio fit ad recõciliationẽ seq̃t: qz ꝑsumptuosum offensus est: sed oꝝo recõciliationẽ seq̃t: qz ꝑsumptuosum esse videtur petere ab eo quem offendimus. ergo oꝝo non est satisfactoria. ¶ Sed cõtra est: quod ꝺicit Dra. tione sanãtur pestes mẽtis: sicut ꝛ ieiunio pestes coꝛporis sed ieiunium est satisfactoriuz. ergo ꝛ oꝝo. ¶ ꝓ. oꝝone petimus nobis debita relaxari: nec frustra: cum a dño sit instituta: sed relaxatio debitoꝝ per penitentiam fit. ergo oꝝo ad aliquam partem penitẽtie ptinet: nõ nisi ad satisfactionem: ergo oratio est satisfactoria.

¶ Ulterius videt q oratio nõ sit meritoria: opus. n. meritorium solũ in deũ intẽtionem dirigit: qz mercẽnaria intẽtio virtutem meriti euacuat: sed orans non solum ad deũ habet oculum: sed ad ꝓprias indigentias quibus petit subueniri. ergo nõ est opus meritorium. ¶ ꝓ. si est meritoria nullius magis q̃ eius qđ postulat: sz eius quod postulat nõ est meritoria: qz q̃cq nõ exaudit: etiaz si ab eo qui in charitate eius est offerat. ergo oratio nõ est meritoria.

¶ P.nã nõ facit p duo qõ põt facere p vnũ:qz nõ iueniẽ aliqd vanuz in opib⁹ nãe:z multo min⁹ in opib⁹ gr̃e:sed ad merẽdũ sufficiẽter ordinanť opa.g̃ vr̃ q oro nõ sit meritoria. ¶ Sed ℞.oẽ op⁹ vtutis põt esse meritoriũ:ſz oro est op⁹ vtutis:vt dcm̃ est.g̃ est meritoria. ¶ P.in psal'.dicit. Oro mea in sinu meo ꝓuertet.g̃ ex oro̅ne aliquid oranti accrescit:z ita illi⁹ videť esse meritoria.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q icõueniẽter assignenť ꝓditiones que p̃stãt efficaciã oroni.dr̃.n.in glo. Luce sup illã parabolã. Quis vestrũ hẽbit amicũ ꝛc.q g̃tuor ꝓditiones exigunť ad hoc q oro sit efficax.ſ.vt petať pie:z p se:z pseuerãter:z ad saluté:g.n.est i pctõ pietatis vtutẽ nõ hz:ſz pctõ x oro aliqñ petať:ad ℞ q oro sit efficax. ¶ P.oro que ex charitate fit semp efficaciã hz. Jo.i.4. Si mãseritis in me z vba mea in vobis manserint qõcũq volueritis petetis:z fiet vobis.in deo aũt manere facit charitas.vt pz.j. Jo.4.º Dis aũt oro reals ꝓditiones. ¶ P.q̃to charitas est amplior tãto magis ad plures se extẽdit.g̃ vr̃ q magis sit efficax oro ex charitate ꝓcedẽs que fit pro alys q̃ illa que fit pro ipo oraẽte:z ita nõ regriť pro se fieri. ¶ P.ab eodẽ hz oro efficaciam merẽdi z op⁹.ſ.a charitate:ſz op⁹ ex charitate ꝓcedens est meritoriũ ẽt si nõ pseuerãter fiat.g̃ ad oro̅nis efficaciã nõ regriť q pseuerãter fiat. ¶ P.ea q̃ ad saluté ptinẽt desiderata vel petita irã dei nõ puocãt:ſz aliqñ de⁹ oraẽtib⁹ cõcedit aliq̃ de quo x petitione iraſciť: sic filij israel regẽ petentib⁹ gb⁹ in idignatione regẽ dedit.g̃ nõ opz ad ℞ q oro sit efficax q petanť ea que sunt ad saluté. ¶ P.vr̃ q multũr. Jac.j. Postulet aũt i fide nihil hesitãs:z q oro sit humilis.psal'. Respexit in oro̅né humiliũ:z non sprevit ꝓces eoz.z Pauptas ẽt petẽtis ad efficaciam oro̅nis facit.z psal'. Desideriũ pauper x exaudiuit dñs. Seruor ẽt devotionis. vñ ẽt Aug.dicit de oraẽdo deũ ad pbũ. Dignior sequiť effectus qñ feruẽtior ꝓcedit affect⁹.g̃ i sufficiẽter ille quatuor conditiones enumerantur.

¶ Rndeo.dõm ad p̃mã.q.q satisfactio respicit ei culpam p̃teritã:pro cui⁹ offensa recõpẽsatione facit:z culpã futurã ℥ qua est medicina saluãs:z hec duo oroni ꝓpetũt. Initiũ mil'r deo subdit in oro̅ne:z pro superbia ꝓcedẽtis offense recõpẽsatione facit:z aditum future culpe aufert radicẽ ei amputãs:z iõ oro plene hz satisfaciẽdi rõnẽ. ¶ Ad p̃muz g̃ dõm:q oro mẽtalis z vocal' satisfactoria est si in charitate fiat:vocal' gdẽ:qz hz exteriorẽ laborẽ:z sic penã q̃dã:z in q̃tũ in ea manet vtus ꝓcedẽtis itẽtionis:hz ẽt rõnẽ boni meritoriu:que duo ad opus satisfactoriũ regrũť:z sic pz quõ rndẽdũ sit ad auctẽ Jsi.qz sonus vocis nõ recõciliat deo in q̃tũ hz:sed in q̃tũ manet in ipsa pure intẽtionis efficacia.silr etiã oro mẽtalis satisfactoria tm̃ est:qz quãuis habeat iocũditatẽ:hz tm̃ z penã admixtaz:qz dicit Grego. Orare est amaros gemit⁹ in cõpũctione resonare:vel pro peccatis:vel pro dilatõe patrie:z ꝓterea ipsa mẽtis eleuatio.est carnis afflictio.vt supra dcm̃ est:et afflictio carnis reddat in mẽtẽ in q̃tũ ei vnita est:z etiã supbiẽtẽ spm̃ cuius vulnus oro sanat sine pena oro humilis esse nõ potest.

¶ Ad z^m.dõz:q nõ est icõueniẽs actũ vnius vtutis imperari a ꝑtute que cõtra ipm̃ diuidiť:sicut actũ tẽperãtie interdũ fortitudo impat:z sic erit satisfactoria⁹:sicut ẽt sacrificia pro peccatis i veteri lege fiebãt:z nũc fiunt. ¶ Ad z^m dõm q ex hocipso q aligs ab hoie veniaz petit humil'r animũ offensi hois placat:z multo fortius misericordis dei.

¶ Ad z^am.q.dõz q rõ meriti in omnibus actib⁹ nostris est ex charitate:vnde cum contingat allquando ex charitate oratione fieri:ꝓstat q potest esse meritoria eadem rõne qua z alia opa ex charitate facta meritoria sunt. ¶ Ad p̃mũ g̃ dõm.q bñe oculũ ad aliõ q̃ ad deũ:sicut ad ꝓncipalem finẽ euacuat rõnẽ meriti:nõ aũt si respiciat aliud:sic quo ad deũ cito pueniẽdũ:z hoc mõ oro relevationẽ proꝓriaruz idigentiaz respicit. ¶ Ad z^m dõm.q meritum in actib⁹ aliaz virtutũ est ex vi charitatis:z qz charitas hz p obiecto qõ alie hñt pro fine:ideo meritũ in actib⁹ aliaruz vtutũ nõ est solũ oõm illi⁹ act⁹:sed finis oratis:hoc aũt qõ petiť nõ est finis oratis:sed oõm act⁹.z iõ nõ oz q meritũ attẽdať rõne illius. ¶ Ad z^m dõm q opa nr̃a nõ sunt sufficiẽtia a seipsis ad obtinendũ omne illud quo idigemus:z iõ oz q illud qõ nobis deest ex diuĩa mĩsicordia suppleať z hãc oro pulsat:z ideo oronis meritũ exigiť ad supplẽdũ defect⁹ oiuz alioz nostroz meritoz:vñ Greg.in moralib⁹ dicit. Multũ vtiq apud deuz.hec summe sibi nec̃io congruũt:vt z oro̅ne opatio:z opatiõe fulciať oratio.

¶ Ad z^am.q.dõm:q oro ad duo ordinať.ſ.ad oõm ꝓpriũ:z ad finẽ:z ꝑm hoc hz duplicẽ efficaciã.ſ.efficaciã merendi rõne finis:qui est vita eterna ad quã oĩa merita ordinantur:z efficaciã impetrãdi eius qõ petituz est:qõ est oronis oõm. Et inter hec duo hec dr̃ia est q meritũ ipoztat ordinem iusticie ad p̃miũ:qz ad iusticiã ptinet retribuẽtis:vt merẽti p̃miũ reddat:sed impetratio ipoztat ordinẽ miseri cordie vel liberalitatis ex pte donãtis:z ideo meritus ex seipso hz:vñ pueniať ad p̃miũ:sed oro ipetrare volẽt] nõ hz ex seipsa vñ ipetret:sed ex ꝓposito vel liberalitate dantis. Vñ pz q oro ex charitate semp hz efficaciã merẽdi:ſz nõ hz semp efficaciã ipetrãdi:qz aligd est qõ repugnat impetrationi in pujdẽtia dei ad quẽ orať:z ad hec ipedimenta tollẽda ponunť q̃tuor ꝓditiones p̃misse:gb⁹ posit] semp hz oro efficaciã ipetrãdi.põt g̃ impedimẽtũ oronis eẽ:vl ex pte oratis:si oro̅nẽ iordiate emittat:z q̃tũ ad ℞ removendum dr̃ pie:ĩ quo ipoztať modus latrie:que alio noie pietas dr̃:p̃m quã oro modificari dz:vel ex eo qõ petiť:qz qñq ẽt petẽti nõ expedit:z sic dr̃ qõ fit ad saluté:vl ex pte ei⁹ p quo petiť:z hoc impedimẽtũ vl est tũc qñ oro fit qõ nõ põt esse qñ oro fit ab aliquo pro seipo si pie petat:ſz qñ fit pro alio:z ideo addiť alia ꝓditio q fiat pro se:vl põt eẽ post itermediũ iter oro̅nẽ z ꝓsecutionẽ petiti:z hoc excludiť p hoc q dicit pseuerãter. ¶ Ad p̃mũ g̃ dõm:q iste cõditiones nõ hoc mõ regrunť ad efficaciã impetrandi:q̃si nihil impetreť si aliq̃ desit:qz etiã qñq aligs p alio orans audiť:ſz qz his positis semp oro efficaciã hz impetrãdi:qz impetrationis vt⁹ magis est ex ꝓposito cius qui orať q̃ ex orantis merito:z iõ qñq peccatores audiunť:qñ eoz oro diuĩo ꝓposito ꝓcedat. ¶ Añ sciẽdũ est:qz qñq aligs pie petit q pietatis vtutez nõ hz:sicut aligs aliqñ iusta facit q iusticie habitum nõ hz:z sic etiã peccatores aliqñ p̃nt pie orare. ¶ Ad z^m dõm q voluntas magis est de fine q̃ de illo q ꝓpter finẽ petiť:z iõ qñ deus videt nõ ꝓcedere qõ petiť cũ fine:p̃ro quo pie oras petit magis audit ei⁹ desiderium nõ faciẽs qõ petiť q̃ si faceret:z iõ signãter accipiendũ est hoc qõ dicit:qõcũq voluerit] ꝛc.finis aũt petitiõis est salus nr̃a:z dei glia:hoc aũt essz ℨ dei gloria si peccatorez ipenitẽtẽ saluaret:z esset ℨ salutẽ petẽtis:si aligd ℨriũ sue saluti sibi dareť:z ita exaudiť desideriũ:z tñ petitum nõ impetrať qñ aligs imp̃severãter vel pro alio petit vel ℨria saluti. ¶ Ad tertiuz dõm:q oro que fit ex charitate pro alio semp hz efficaciã merẽdi ei qui orať:ſz nũc loquimur de efficacia impetrãdi. ¶ Ad quartũ dõm:q impetratio ipoztat ꝓsecutionẽ eius qõ petiť:sed meritũ non ipoztat ꝓsecutionẽ:sed ordinez iusticie ad ꝓsecutionẽ:z iõ impedimẽtũ iterueniẽs p̃ stabilitatẽ tollit rõnẽ impetrationis:qz tollit ꝓsecutionẽ:sed nõ tollit ordinez ad ꝓsecu-

tionē:ꝛ ideo nō tollit meritū:vñ mereꝫ etiā qui nō pseue/
rauerit:sed non impetra t nisi pseuerans. ¶ Ad 5m dōz:q
oēs boies hñt beatitudinē sui desidery finē quē maxime
desiderāt:ꝛ ideo magis audit illos qb⁹ nō dat qō petūt:si
sit impediēs a beatitudine:q̄ eos qb⁹ dat:vñ talis ipletio
oīonis que fit cū dei idignatione nō dr impetratio ꝓprie
loq̄ndo. ¶ Ad sextū dōm:q oēs ille ꝓditiones que reqū
tur ex pte oratis inq̄tū est oratās icludunt i ℔ q dic pie:qō
icludit oēs circūstātias vtutis qb⁹ ordiat act⁹ ex pte agēt.
¶ Nō ꝓsurget duplex tribulatio. ℨ. Piere. is°. Duplici ꝓtri
tiōe ꝓtere eos. Et dōz q tribulatio si accipiat cōmēsurata
pctō duplex nō ꝓsurgit:q ꝛ deus nō punit vltra ꝓdignum:
sed si accipiat pro pena absolute:tūc duplex pena debet:
vel fm duas ptes peccātis:pena corporis ꝛ aie:vel fz duo
que sunt in peccato.s.auersio ꝛ conuersio:pena sensus dāni:
vel fm duas radices peccati que sunt amor ꝛ timor:ignis
frigus:vel fm duos status:pñs pena ꝛ futura:vtraq̄.n.
est circa ꝓdignū:ꝛ pcipue si accipiant diuisim:tū pñs pe
na ꝛ futura in eo qui nō corrigit vnā penā cōstituūt:vnde
Greg.i moralib⁹ dicit:eoꝝ pcussio hic cepta illic pficit:vt
in correctis vnū flagellū sit qō hic tpaliter scipit:sed in eter
nis supplicys ꝓsumat. ¶ Quinq̄.n.modis flagella ꝛc.sz
ꝓtra Piero.dicit. Quicqd patimur peccata nra meruert.
g̃ oīa sunt ad punitionē. ¶ P.aug.dicit. Quicqd pmiserit
deus pati scias est flagellum correctionis.g̃ oēs aly modi
supfluūt. ¶ P.ipiū vr alteri nocere vt cessans a nocumē
to aliqs gloriā hēat ꝛ demonū opib⁹ silē:vt pz ex vita bti
Barthz. ¶ P.ad multa alia flagella ordinari in scriptura
legunt:sicut ad pbationē:ad exēplū iusti iudicy dei:ꝛ hȝ.
Et dōm q isti quinq̄ modi distinguunt penes bona que ex
penis a deo inflictis in pūti ꝓsequunt que sunt a deo iten
ta. Hoc aūt bonū:aut est in altero:ꝛ sic est quart⁹ modus:
aut i eo g punit:ꝛ sic est ordo iusticie:q semp diuino flagel
lo adiūct⁹ est:qz oīs pena iusta:ꝛ hoc cū pcisione alioꝝ est
in qnto mō:ant est vtilitas quā ipse flagellat⁹ ꝓsequit que
gdē pōt esse vel quātū ad recessuz a malo:ꝛ sic est modus
tertī⁹:vel in ordie ad bonū ꝓseruādū:ꝛ sic est scōs modus
aut augēdū:ꝛ sic est ꝑmus. ¶ Ad p̄m g̃ dōm.q penā semp
ꝑcedit pctū in nā:sz nō semp in psona puniti. ¶ Ad zm di/
cēdū q flagellū q̄tū est de se sp est corrigēs:sz ex defectu
recipiētis:qñq̄ ad hūc effectū nō puenit. ¶ Ad 3m dōz q
piū esset si pena iusta nō esset:nec tū de⁹ tūc vult gloriam
suā diuulgari ꝓpter suā vtilitatē:sz nostrā. ¶ Ad 4m dōz.
q oīa alia pñt ad ista reduci:qz pbatio est ad augmētum
meriti ꝛ exēplū iusti iudicy dei:ad gliaz dei:ꝛ sic de alys.
¶ Nō puenit sniam iudicis:qz etsi snia hois ꝑcedit non
ꝓcordās shie dei:adhuc snia dei restat:si aūt cōcordat est
snia dei. ¶ Aeuis.n.culpa leui ꝛc.suppliciū.n.mortis pre
sentis leue dr in cōparatōe ad futuꝝ suppliciū:culpe etiā
ꝑnoiate leues dicunt in cōparatione ad culpas maiores
que q̄ñq̄ miorib⁹ penis tpalib⁹ puniunt. ¶ Ex fonte gre
dei ꝛc.nō logt hic de gra gratū faciēte ꝛc.qz hec nō datur
añ pfectā pniam:sed de gratuitis bonis:sic fides iformis
ꝛ timor seruil ꝛ hȝ. Si.n. ꝓpter mirificordiā qua gs ꝛc.hic
dicit fm quādā opionē de qua ifra habet di.zi°. Qui dili/
git inigtatē odit aiam suā:nō affectu:sz effectu. ¶ Immū
dis nihil est mūdū:qz ipi ex bis que in se mūda sunt:sicut
sacra:mūdiciam nō ꝓsequunt. ¶ Nihil pdest ieiunare ꝛ
orare ꝛc.s.ad vitā eternā ꝓsequēdaz. ¶ Nunq̄ aliquē sa
nauit. Cōtra. Jo.io°:dicit glo. Querit quō sine fide aliquē
illumiauerit xps.ergo ille fidē nō habuit:ꝛ sic nō totū cu
rauit. ¶ Et dōm q xps quēcūq̄ curauit totaliter curauit:ꝛ
mēte ꝛ corpe q̄tū ad oēs ifirmitates corpales:ꝛ ille tot⁹
fidē recepit p:sed indistinctā.glo.tū aliter soluit q.s.hoc itel
ligit de illis qui pro pctō morbū incurrūt. ¶ Quedā ipie/
tas infidelitatis ꝛc.qz sequeret q vel deus non sciret oīa
peccata:vel nō oīa horreret:vel nō oīa remittere posset.
¶ Ad baptismi puritatē:q̄tū ad remotionē oiuz culpaꝝ
¶ Abluat lachrymis mētis.i.iterioꝛi dolore quē lachrymē
me exterioꝛes significāt:ꝛ ē locutio metaphorica. ¶ Sci
ant se culpabiliter duꝝ ꝛc.si.s.ꝓtingat exterioꝝ lachrymaꝝ
defect⁹ ex defectu doloris vt hō minus doleat de pctō q̄
de dāno tpali:sed qñq̄ abūdātia doloris lachrymas excie/
cat ꝓpter dolorē ꝓcitatū:qñq̄ aūt hō se ꝓtinet vt coraz so
lo deo doleat:qñq̄ etiā ex duricia cōplōnis est q hō non
pōt flere corporaliter pro peccatis:etsi fleat ꝓ morte amici:
qz dolor ille est magis sensibilis:ꝛ ió magis vicinus ad re/
soluēdū corp⁹ in lachrymas. ¶ Emūdare nequerit.s.ista
tu tali manēs:alis non esset ei imputanduz.

¶ De tribus que in penitentia consideranda sunt. ¶ Distin. XVI. a

In pfectione autē pnie tria obser/
uanda sunt.s.compūctio cordis:
confessio oris:satisfactio operis.
Unde Joan.os aureū. Perfecta
penitētia cogit peccatorē omnia
libēter ferre:in corde eius contritio:in ore con
fessio:in ope tota humilitas. Hec est fructife/
ra penitētia:vt sicut tribus modis deum offen
dimus.s.corde:ore:ope:ita tribus modis satis
faciamus. Sunt enim tres peccati dñe:vt ait
Aug. ꝛ in corde:ꝛ in facto:ꝛ in consuetudine
vl verbo:tanq̄ tres mortes. Una quasi in do/
mo.s.cum in corde consentit libidini:altera q̄si
prolata iam extra portam:cum in factum pro/
cedit libidini assensio.tertia cum male consue/
tudinis tanq̄ mole ꝑmit animus vel nocie de/
fensionis clipeo armat:quasi in sepulchro iam
fetēs:hec sunt tria gña mortuoꝝ que deus legi
tur suscitasse. Huic ergo triplici morti triplici
remedio occurrit:contritione:confessione:sa/
tisfactione:compunctio nobis cōmēdatur ibi.
Scindite corda vestra ꝛ non vestimēta vestra:
confessio ibi. Justus in principio sermonis ac/
cusator est sui. Ve.n.confitetur qui se accusat:
qui execrando malum sibi imputat. Et ibi. Af
fundite coram illo corda vestra. Et iterum:cō
fitemini alterutrū peccata vestra. Satisfactio
a Joāne ꝑcipit vbi ait. Facite dignos fructus
pnie.s.vt fm qualitatē ꝛ quantitatē culpe:sit
qualitas ꝛ quantitas pene. Non.n.par dz esse
fructus boni operis eius qui nihil vel minus
peccauit:ꝛ eius qui grauius cecidit. Jdeo dis/
cretio penitēti valde necessaria est:vt illa gerat
que tradit Augustinus dicēs. Cōsideret qua/
litatē criminis:in loco i tēpore:in pseuerātia:in
varietate psone:ꝛ quali hoc fecerit tētatione:
ꝛ in ipsius vitij multiplici executione. Sapor/
tet enim penitere fornicantem fm excellentiaz
sui status vel officij:vl fm moduz meretricis:
ꝛ in moduz operis sui:ꝛ qualiter turpitudinē

egerit: si in loco sacrato: si in tẽpore orationi cõ stituto: vt sunt festiuitates ⁊ tẽpora ieiunij. Cõ sideret quantum pseuerauerit: ⁊ defleat q̃ pse pugnatione. Sunt enim qui non solum nõ vin cunt: ꝫ vltro se peccato offerũt: nec expectant tẽtationẽ: sed pueniunt voluptatez: ⁊ ptractet secum cũ multiplici actione vitij delectabiliter peccauit. Omnis ista varietas confitenda est ⁊ deflẽda: vt cum cognouerit quod peccatum est: cito inueniat deum ꝓpitium. In cognoscẽdo augmẽtuz peccati: inueniat etiam cuius reꝯ in singulis istis ⁊ sentiat modum criminis purgãs lachrymis omnẽ qualitatem vitij: deflear virtutẽ qua iterũ caruit. Dolẽdũ est enim non solum q̃ peccauit: sed quia se virtute priuauit. Defleat etiã quoniam offendẽs in vno factus est omnium reus. Ingratus enim extitit qui plenus virtutibus deum omnino non timuit. In hoc enim quisq̃ peccator fit culpabilior: quo est deo acceptior. Ideo enim Adam plus peccauit: quia omni bono abũdauit. Alio etiam modo offendẽs in vno factus est omniũ reus: qz omnis virt⁹ patiẽ detrimẽtum ab vno vitio. Ponat se omnino in iudicio ⁊ ptãte sacerdotis nihil sui reseruans sibi vt omnia eo iubẽte parat⁹ sit facere ꝓ recipiẽda vita anime: que faceret ꝓ euitãda corporis morte: ⁊ hoc cũ desiderio: qz vitam recuperat infinitã. Cuz gaudio. n. facere dz imortal' futurus: que faceret ꝓ differẽda morte moriturus: semp deꝑ nẽ. deiñ ⁊ qõ põt det de possessiõe: ⁊ tũc quod offert securus offerat. Respexit dñs ad abel ⁊ ad munera ei⁹. Prius dicit ad abel: cũz ad munera eius. In iudicio ergo cordis cõferẽda est elemosyna tribuẽtis. Nec cõsiderãdum ẽ cũz quã ꝙua mẽte: qua affectione dat quod põt. Qui ergo sua pctã redimere vult tẽporaliũ oblatiõe prius offerat mẽtẽ. Caueat ne ductꝰ verecundia diuidat apud se cõfessionẽ: vt diuersa diuersis velit sacerdotibus manifestare. Quidã. n. vni celãt quod alteri manifestãda cõseruant: quod est se laudare: ⁊ ad hypocrisim tẽdere: ⁊ semp venia carere ad quam ꝑ frusta putat puenire. Caueat etiã ne prius ad dominicũ corpus accedat: cũz cõfortet se bona cõsciẽtia: ⁊ doleat q̃ nõdum audeat sumere: quẽ multũ desiderat cibuz salutarẽ. Cohibeat ẽt se a ludis a spectaculis seculi: qui pfectã vult consequi remissionis gratiam. Isti sunt digni fructus pnie animam captiuam elaqueãtes ⁊ in libtate seruãtes. Et infra. Querat anima dignos fructus: ⁊ si non dignos pnie. Sunt enim digni fructus virtutum qui nõ sufficiũt penitẽtibus. Pnia. n. grauiores postulat vt dolore ⁊ gemitib⁹ mortuus impetret vitam. Ex his ostẽditur qui sint digni fructus penitẽtie: quibus vera satisfactio exple tur: ⁊ q̃ non omnes digni fructus sunt digni fructus pnie. Quod de illa pnia intelligiẽ que maiorum est criminum. Non. n. sufficiunt graui ter delinquẽtibus: que sufficiunt minus vel parum peccantibus.

¶ Que sit falsa satisfactio. b

Et sicut sunt digni fructus pnie ac ꝝa satisfactio: ita ⁊ idigni fructus ⁊ falsa satisfactio. i. falsa pnia. Vñ Gre. Falsas pnias dicimus que nõ ꝑm auctoritates sanctoꝝ ꝓ qualitate criminũ ponunt. Ideoq̃z miles vel negociator vel alicui officio ꝺditus: quod sine pctõ exerceri nõ possit: si culpis grauioribꝰ irretit⁹ ad pniam venerit: vel qui bona alterius iniuste detinet: vel q̃ odiũ in corde gerit: recognoscat se verax pniam nõ posse pagere: nisi negociũ reliquat: vl officiũ ꝺserat: ⁊ odiũ ex corde dimittat: ⁊ bona q̃ iniuste abstulit restituat. Ne tñ ꝺsperet interi qcqd boni facere põt hortamur vt faciat: deus cor illius illustret ad pniam cuz sit pnia iterior ⁊ exterior: Be vtraq̃z per p̃missa satis apparet que sit vera ⁊ que sit falsa.

¶ De tribus actionibus pnie. c

Predictis ꝝo adjiciẽdũ est q̃ tribꝰ modis agit pnia añ baptismũ. s. ꝺ prioribus pctis: post baptismũ: de grauioribus q̃ post cõmittunt. Est ẽt pnia venialis quotidiana q̃ ẽt humiliũ est ⁊ pfectoꝝ. Vñ Aug. Tres sunt actiones pnie: quas mecum eruditio vestra recognoscit. Una ẽ q̃ nouuz hominẽ parturit donec ꝑ baptismũ oium ꝓteritoꝝ ablutio fiat pctõꝝ: qz nullus suevolũtatis arbiter: nisi peniteat cũ veteris vite: nouã ichoare põt: a qua puuli sunt imunes cũ baptizant. qz nõdũ pñt vti libo arbitrio: qbꝰ tñ ad remissionẽ originalis pcti ꝑdest eoꝝ fides a qbꝰ offerunt. Altera ẽ actio pnie post baptismum q̃ fit ꝓ illis pctis q̃ legis decalogus continet: agũt ergo boies pniam añ baptismũ de peccatis prioribꝰ: ita tñ vt ẽt baptizent: sicut Petrus ait. Agite pniam ⁊ baptizet vnusq̃sq̃ vestruz in noie dñi ⁊c. agũt ẽt pniam si post baptismũ ita peccauerũt vt excõicari ⁊ recõciliari mereãtur. Est ẽt pnia bonoꝝ ⁊ humilium fidelium

pene quotidiana i qua pectora tõdim⁹ dicẽtes. Dimitte nob de.no. ⁊ c̃. Neqꝫ ea nob dimitti volum⁹: q̃ dimissa nob in baptismo nõ dubitamus: ꝫ illa q̃ hũane fragilitati: q̃uis pua tñ crebra surrepũt: que si collecta ꝓtra nos fuerit: ita nos grauabũt ⁊ opprimẽt sic̃ vnũ aliqꝺ grãde pctm̃. Quid.n. itereſt ad naufragium: an vno grãdi fluctu nauis opiat̃ ⁊ obruat̃: an paulatiz surrepẽs aq̃ in sentinã p negligẽtiũ culpã ipleat nauẽ ⁊ submergat̃. Jõ ieiuniũ ⁊ elemosyne ⁊ oões iuigilẽt. In qb⁹cũ dicim⁹ dimitte nob debita nr̃a ⁊ c̃. manifestam⁹ nos hẽ qꝺ nob dimittat̃: ⁊ in his ꝯbis humiliãtes aiam̃as nr̃as quotidianã agere pniam nõ cessamus.

¶ De satisfactione venialium.

Que aũt pro venialib⁹ sit satisfactio sufficiẽs Aug. insinuat ita iquiẽs in enchi. De quotidianis ⁊ breuib⁹ leuibusq; pctis: sine qb⁹ hec vita nõ ducit̃: quotidiana oõ fideliũ satisfacit. Eoz. n. est dicere: pater nr̃ qui es i celis ⁊ c̃. Delet oõ hec oõ minima ⁊ quotidiana pctã: delet ⁊ illa: a qb⁹ vita fideliũ ẽt scelerate gesta: ꝫ penitẽdo in meli⁹ cõmutata discedit: sicut veraciter dr̃: dimitte nobis debita nr̃a: ita veraciter dicat̃: sicut ⁊ nos dimittimus ꝺbitoꝛib⁹ nr̃is. i. sic fiat qꝺ dr̃: qz ⁊ ipsa elemosyna est veniã penitẽtib⁹ oõ ignoscere. Ex his alijsq; p̃missis iã facile est intelligere q̃ pro venialib⁹ sit exhibẽda satisfactio. Sufficit. n. dñica oõ cum ieiunio aliquo ⁊ elemosynis: sic tñ vt p̃cedat ꝓtritio aliquãtula: ⁊ addat̃ ꝓfessio: si assit facultas: de qua cõfessione post tractabit̃. Pro grauioꝛib⁹ ꝯo peccatis hec ẽt in satisfactione adhibẽda sunt: sed multo vehemẽtius atq; diſtrictius: qz vt ait aug. ad agẽdũ penitẽtiam nõ sufficit moꝛes in meli⁹ cõmutare: ⁊ a malis factis recedere: nisi de his que facta sunt satisfaciat dño per pnie doloꝛẽ: per humilitatis gemitũ: per cõtriti coꝛdis sacrificium cooperãtibus elemosynis.

Postq; magister deteriauit ꝺ pnia gñalr: hic ad ptes pnie ꝺscẽdit. Et diuidit̃ in ptes duas. In p̃ma distiguit pnie ptes. In zª mouet q̃sdam qõnes circa cõparationẽ ptiũ pnie adiuicẽ. i7. dis. ibi. Hic oꝛit̃ qõ multiplr̃ ⁊ c̃. Prima in duas. In p̃ma distinguit ptes q̃si pniam itegrãtes. s. ꝓtritionẽ cõfessionẽ: ⁊ satisfactionẽ. In zª distiguit ptes q̃si subiectiuas: ibi. Predictis ꝺo adyciẽdum est ⁊ c̃. Prima in duas. In p̃ma distinguit pnie ptes. In zª docet penitẽdi moduz fm ptes illas: ibi. Jõ discretio penitẽti ⁊ c̃. Circa p̃mũ duo fac̃. ꝑ oñdit nũez ptiũ, zꝰ singulas ptes, pseq̃t: ibi. Cõpũctio nobis ⁊ c̃. ¶ Jõ discretio penitẽti ⁊ c̃. ꝑ oñdit modũ pẽitẽdi: ⁊ circa ꝑ duo facit. ꝑ oñdit modũ digne pnie. zª modũ false: ibi. Et sicut sunt digni fructꝰ ⁊ c̃. Circa p̃m tria fac̃. ꝑ assignat ex verbis Aug. modũ penitẽdi q̃tũ ad ꝓtritionẽ coꝛdis. zº q̃tuz ad ꝓfessionẽ oꝛis: ibi. Laueat ne ductꝰ vecũdia ⁊ c̃. ȝº q̃tum ad satisfactionẽ opis in abstinẽdo a sacris ⁊ ab illicitis: ibi. Laueat ẽt ne ꝑus ⁊ c̃. Predictis ꝺo adyciẽdũ vr̃ ⁊ c̃. ꝑ assignat alias pnie ptes q̃si subiectiuas: ⁊ circa ꝑ duo facit. ꝑ distiguit eas. zº. pseq̃t de altera earum. s. pnia venialiũ que hz specialẽ dubitationẽ: ibi. Que aũt, p venialib⁹ ⁊ c̃. Ad. I.

Hic queruntur 4ª. Primo de pnie. ¶ 2º de remissione venialiũ in hac vita q̃ ad vnam pr̃ pnie ptinet. ¶ 3º de circũstãtys pcti fm qs formari ꝺz pnie modus. ¶ 4º de ipedimentis ve pnie. libus. Scõo de ptibus scõo assignatis.

¶ Circa p̃m q̃runt duo. Primo de ptib⁹ pnie quasi itegra-

Ad primum sic pceditur. Vr̃ q⁹ pnia ptes si hẽat. nullũ. n. simplex hz ptẽ: ꝫ ꝫ amb. oẽ sacr̃m est simplex. g̃ pnia cum sit sacr̃m non h abz ptes.

¶ P. baptism⁹ multiplicioꝛ est vtute q̃tũ ad culpã ⁊ penã totalr̃ tollit: qꝺ de pnia nõ ⁊ actuale q̃tũ ad culpã ⁊ penã totalr̃ tollit: qꝺ de pnia nõ est vex. g̃ cũ baptismo ñ assignant̃ ptes: nec pnie ptes assignari debẽt. ¶ P. medicia ꝺz ꝓportionari moꝛbo: ꝫ pec, catũ qꝺ est moꝛb⁹ spũalis: cuius ẽ medicia pnia: nõ hz hz ptes. g̃ nec pnie ptes assignãde sunt. ¶ Sed ȝ: penitẽs pe nã sibi ifert p pctõ debitã: ꝫ p pctõ i deũ cõmissõ nõ solũ debeat̃ pena interioꝛ: sed exterioꝛ: vt pz in iferno. g̃ ad pfectionẽ pnie vtraq; pena regrit̃. g̃ pnia hz ptes. ¶ P. motus spũalis maioꝛi diligẽtia est curãdus q̃ coꝛpalis: ꝫ cu ratio q̃ fit ȝ moꝛbũ coꝛpalẽ fm aliq̃s ptes distinguit̃: q: ꝑ tollit moꝛbus: ⁊ postea moꝛbi relige. g̃ ⁊ pnia que est spiritualis moꝛbi curatio partes habere debet.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ icõueniẽter assignent̃ ei he tres ptes. s. ꝓtritio: ꝓfessio: ⁊ satisfactio: sacr̃m. n. a ministris ecclesie ofert̃ fm oẽz sui ptẽ. sed ꝓtritionẽ nõ ꝓfert penitẽti aligs ecclie minister. g̃ nõ ẽ ps pnie sacr̃i. ¶ P. pnie sacr̃z pctiũ dimittit̃: ꝫ añ ꝓfessionẽ pctiũ q̃tũ dimittit̃: vt infra magr̃ ostẽdit. g̃ ꝓfessio nõ est ps pnie. ¶ P. i sacr̃o noue legis gra. g̃ nõ est sacipiẽti ꝓfert̃. ꝫ in satisfactõe nõ ꝓfert̃ aliq̃ gra. g̃ nõ est sacramẽti ps. ¶ P. nõ est idẽ fructꝰ rei ⁊ ps: ꝫ satisfactio dr̃ in lr̃a pnie fructꝰ. g̃ satisfactio nõ est pars pnie.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ sint ptes subiectiue: q: iste ptes pnie: vt in lr̃a pz sumunt̃ fm pctiũ coꝛdis: oꝛis: ⁊ opis: sed he sũt ptes subiectiue pcti. g̃ ⁊ ptes pnie assignate sũt ptes subiectiue ipsi⁹. ¶ P. totũ itegrale nõ segt̃ ad suam ptẽ. nõ. n. segt̃ si paries est: domus est: ꝫ pnia segt̃ ad q̃lz ptiũ assignataz: segt̃. n. ꝺterit̃: g̃ penitet: ⁊ silr̃ de alys. g̃ nõ sũt ptes itegrales: ꝫ subiue. ¶ P. ptes itegrales alicꝰ totiꝰ qꝺ hz cẽ pmanẽs sũt sil: ꝫ pnia hz esse pmanẽs sic̃ ⁊ alia sacr̃a. g̃ cũ pnie ptes nõ sint sil: nõ erũt ptes itegrales: ꝫ subtiue. ¶ Sz ȝ. ptes subtiue nõ regrunt ad pfectionẽ totiꝰ vl̃is: q: in q̃lz pte pfecta rõ totiꝰ inuenit̃: sic̃ pfecta r õ aialis in hoie. sed ptes pnie assignate ad eiꝰ pfectionẽ regrunt̃. vt in lr̃a dr̃. g̃ ñ sr̃ ptes subiue. ¶ P. nihil vnũ aliqd hz ptes subiuas: ꝫ ȝ. vnũ aial nõ hz ptes subiuas. ꝫ vniꝰ pnie ptes sũt assignate ptes: qõ pz ex ꝑ q⁹ dẽ vno pctõ ñ agit̃ nisi vna pnia in q̃tũ ꝑdicta tria iueniunt̃. g̃ nõ sunt ptes subiectiue.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ sint ptes ẽt pnie vtutis: sic dr̃ in. ioꝰ ethy. ad pfectionẽ vtutis moꝛalis regrit̃ actꝰ iterioꝛ ⁊ exterioꝛ: sed pnia est vt⁹ moꝛalis cũ sit ps iusticie. g̃ de pfectõe ei⁹ est cõtritio iterioꝛ ⁊ ꝓfessio ⁊ satisfactio exterioꝛ. ⁊ sic sunt ptes ei⁹ sicut pnie sacr̃i. ¶ P. satisfactio est actꝰ alicui⁹ vtutis: nec alteri⁹ q̃z pnie: ⁊ silr̃ de alys. g̃ sunt ptes pnie vtutis nõ solũ sacr̃i. ¶ P. iustitia exigit. vt p que qs peccat p hec puniat̃: sed hec tria q̃ assignant̃ pnie ptes sũt qꝺã pene rñdẽtes illis qb⁹ peccam⁹. g̃ ad pfectionẽ iustitie exigunt̃: ꝫ nõ nisi q̃tũ ad ptẽ illã q̃ pnia dr̃. g̃ sũt ptes pnie vtutl. ¶ Sz ȝ: actꝰ nõ est ps hit⁹: sed pnia vtus est hit⁹: hec aũt tria sũt

actꝰ gdã. ḡ nõ sũt ptes pnie vtutis. ¶ Ꝑ. subm virtutis est mẽs ꝟz Aug. sz ꝺfessio nõ est in mẽte sic in subo: sil'r nec satisfactio. ḡ nõ sũt pnie virtutis partes.

¶ Rndeo dõm ad ꝑmã. q. qꝫ ĩ pnia nõ est ꝑ mã aliq̃ exterioꝛ res sic in baptismo aq̃: sz ipse actꝰ hũanꝰ loco mãe in ꝫ sacrõ se hz: q ꝑ q̃dã recõpẽsationẽ offensam culpe ꝓcedẽtis tollit: i actibꝰ aũt humanis est gradus qdã ad pfectõez qꝫ diuersa ꝑm ordinẽ ad pfectionẽ pnie cõsiderent̃: ꝛ hec vtrũ sit Amb. si tñ ꝺcedat̃: itelligẽdũ qꝫ sacrz est simplex rõne effectꝰ ꝓncipal'r vtutis simplicis quã opat̃: sed mãle in sacrõ põt esse cõpositũ: sic pz ĩ ꝺfirmatõe ꝛ eucharistia: ꝛ sic ẽt ex pte actꝰ nr̃i q est q̃si mãlis ĩ pnia ptes ei assignãtur. ¶ Ad zm dõm: qꝫ ptes nõ assignãtur pnie ex pte vtutis sacramẽtalis: sz ex pte eiꝰ qõ est mãle in ipsa: in baptismo aũt est mãle res exterioꝛ in qua nõ ẽ accipe nisi vnũ eẽ. ꝛ ideo baptismo ptes nõ assignantur: qꝛ etsi sit aligs actꝰ nr̃ in baptismo: ille nõ est de essentia baptismi: sed dispositio ad baptismũ. ¶ Ad zm dõm: qꝫ bonum ꝑm ꝟo. causat̃ ex vna integra cã: sz ex singulis defectibꝰ ꝺsurgit malũ: ꝛ iõ ad integritatẽ pctĩ sufficit in q̃cũqꝫ gradu hũani actꝰ defectus iueniat̃: ꝛ ꝑ hoc pctõ ptes quasi itegrales nõ assignãtur: sicut pnie que bonitatem amissam reparat.

¶ Ad zam. q. dõm: qꝫ sic ꝺcñ est pnia offensam culpe ꝓcedẽtis abolet ꝙ modũ recõpẽsatiõis cuiusdã: hec aũt recõpensatio differt a recõpẽsatõe vindicatiue iustitie in duobꝰ. ꝑ qꝛ i vidicatiua iustitia ille q peccauit se hz ad recõpẽsatõz vt pariꝫ tñ in q̃tũ pena ꝙ quã fit culpe recõpẽsatio ẽ ab alio iflicta: iõ nõ ꝓsupponit̃ ad recompẽsationẽ doloꝛ de pctõ: sz ex pena recõpẽsante doloꝛ infligit̃: in pnia aũt ille q peccauit se hz ad recõpẽsationẽ ẽt vt agẽs: qꝛ ipe sponte suã ad penã recõpẽsantẽ accedit: ꝛ iõ displicẽtia culpe pꝛeexigit̃. ¶ Scdo differt: qꝛ i vindicatiua iustitia taxat̃ pena recõpẽsans ꝑm arbitriũ iudicis nõ eiꝰ in quẽ cõmissum est pctũ: sed in pnia oz qꝫ pena recõpẽsans taxet̃ ꝑm arbitriũ eiꝰ in quẽ pctũ cõmissuz est: qꝛ talis recõpẽsatio fit ad reconciliãdũ animũ offẽsi q̃ recõciliatio esse nõ põt nisi pena recõpẽsantis volũtati eiꝰ sufficiat: ꝛ iõ oz ĩ pnia qꝫ modus pene satisfactoꝛie ꝑm arbitriũ sacerdotis qui vicẽ dei obtinet seruet̃. Utriqꝫ ḡ recõpẽsationi hoc cõe est qꝫ nõ fiat recõpẽsatio ꝑm arbitriũ eius q peccauit: sed alteriꝰ hoĩs: arbitriũ aũt rectũ regrit cognitionẽ culpe que qdẽ si ei qui ꝺcit̃ ꝛitio: ꝛ qꝛ in pnia spõte qui peccauit ad recompẽsationẽ faciẽdã accedit regrit̃ satisfactio: ꝛ sic recõpensatio tribꝰ gradibꝰ pficit̃: quoꝛ ꝑmus est displicẽtia culpe ꝓteritea: alias nõ spõte ad recõpẽsationẽ accederet: ꝛ h̃ per ꝺtritionẽ pficit̃, scõs est vt culpã suã notificet deo ꝑ sacerdotem: alias nõ se ad recõpẽsationẽ ꝑm arbitriũ eius in quẽ peccauit offerret: ꝛ q̃tum ad hoc est ꝺfessio: tertius est vt recõpẽset ꝑm arbitriũ sacerdotis: ꝛ q̃tũ ad hoc est satisfactio. ¶ Ad ꝑmũ ḡ dõm: qꝫ ĩ sacrĩs que hñt ꝓo mã aliquã rẽ coꝛpozalem: est duplex actꝰ ministri ecclesie. ſ. scificatio materie per ꝟbũ dei: ꝛ applicatio mãe ad eũ q sacrm̃ suscipit: sed in hoc sacrõ: qõ hz ꝓo mã ipm̃ humanum actũ nõ põt ex misterio sacerdotis mã applicari ad eũ q sacrm̃ suscipit: qꝛ actus nõ sunt ab exterioꝛi: ꝛ ideo ad ministeriuz ipsius ꝑtinet ipsoꝛ actuũ ꝺsumatio ꝑm absolutionẽ ꝛ peneintũctionẽ: qõ est quasi quedã scificatio. ¶ Ad zm dõz. q̃tuis pctũ dimittat̃ añ actualẽ ꝺfessionẽ nunq̃ tñ dimittit̃ añ ꝺfessionẽ in ꝓposito exñtẽ: sic ẽt añ baptismum actual'r susceptũ aligs rẽ baptismi ꝺsegt̃ ex ꝓposito suscipiẽdi baptismũ. ¶ Ad zm dõm: qꝫ ex ꝓposito satisfaciendi gra ꝺfert̃: q̃tuis satisfactio actual'r gram̃ ꝑsupponat. ¶ Vl'di ne ꝓtinet ꝑfectũ effectum gre pctũ abolẽtis: qꝛ liberat̃ total'r a reatu peccati. ¶ Ad 4m dõm qꝫ vltimuz in quo ꝺsumat̃ res dr̃ finis rei: sic forma hz rõnez finis: ꝛ qꝛ satisfactio est vltima pars in qua pnia cõsummat̃: ideo dr̃ fructꝰ qõ in rationẽ finis sonat.

¶ Ad zam. q. dõm: qꝫ gdã dicũt qꝫ sunt ptes subiectiue: vno mõ pniam ꝺsiderãdo ꝑm qꝫ hz tñ rõnẽ pene. qꝛ q̃libz barũ ptiũ est punitio q̃dã: sz boc nõ põt esse: qꝛ totum vle nõ ꝑdicat̃ in singulari de suis ptibꝰ pl'alibus sil'acceptis: siue sit genꝰ siue spẽs: tres. n. boies nõ sunt aial sed aialia: vnde cũ tres ptes pnie nõ sint tres pnie: sz vna: nõ põt eẽ qꝫ sint ptes subiectiue. ¶ Ꝑ. pena quã penitẽs patit̃ tota in rõnẽ satisfactõis cadit: nõ. n. sola exterioꝛi pena hõ satisfacit: sz ẽt interioꝛi: q's oꝛo mẽtalis nõ esset satisfactoꝛia: vñ ꝛ pena que est in ꝺtritione: ꝛ que est in ꝺfessiõe in ptẽ satisfactõis cadit: ꝛ qꝛ satisfactio est vltia ps: totũ sacrz a pena ꝺnoiat̃ sic res denoiat̃ ab vltio sui. ꝛ iõ aly dr̃ qꝫ sunt ptes potẽtiales: sz ꝫ itez nõ põt eẽ: qꝛ in ptibꝰ potẽtialibꝰ totũ adest ꝑm eẽntie sue rõnez cuilz pti cõplete: sic essentia aie cuilz potẽtie: sz tota rõ pnie ꝑm spẽz nõ est ĩ q̃lz hoez. ¶ Ꝑ. vnũ coez nõ icludit ĩ se viz oĩuz aliaez: qõ regrit̃ ĩ ptibꝰ potẽtialibꝰ: sz vnũqõqꝫ ad suũ offiñ seruit. iõ dõz est cũ alys qꝫ sũt ptes itegrales. ¶ Sz sciẽdũ qꝫ ptes itegrales sĩt duplices: q̃dã sũt ptes q̃titatis q̃ sũt qñqꝫ vniꝰ rõnis: vt in totis homogeneis: qñqꝫ vo diuersaez rõnũ: vt ĩ totis etherogeneis q̃dã vo sunt ptes essentie: sic mã ꝛ forma: nõ q̃titatis: ꝛ bene semp sũt diuersaez rõnũ: ꝛ hñt ordinez nãe adiuicẽ: ꝛ qñqꝫ ẽt ordinẽ tpis in his q̃z eẽ nõ est sil'. ꝛ hoc ptes sũt be de quibus logmur: qꝛ pnie sacrm̃ ꝑm rõnẽ spẽi sue ex bis tribus itegrat̃: ꝛ vna ẽ poꝛ altera ꝑm nãm: ꝛ qñqꝫ ẽt ꝑm tps: eo qꝫ actuũ hũanoez q sũt ĩ pnia mãles nõ est totũ eẽ sil': sz succedũt sibi iuicẽ: sz qñqꝫ ples eoez q̃z vnꝰ est altero poꝛ ꝙ nãz sũt sil'tpe. ¶ Ad ꝑmũ ḡ dõz: qꝫ ptes pnie nõ rñdẽt ill' pctiptibꝰ singula singul'ꝑm vitatẽ: qꝛ ꝑ q̃lz illoez pctõez oz eẽ pnie tres ptes: sz ꝙ adaptationẽ q̃dã ꝺsiderata sil'itudine medicine ad moꝛbũ q̃tũ ad idẽ ist̃m. Quidã. n. dicũt qꝫ ĩ q̃lz pctõ est iuenire illa tria: qꝛ os est iteri⁹ ꝛ exteri⁹: ꝛ actꝰ interioꝛ ꝛ exterioꝛ: ꝛ sic etiã ista tria crũt ptes subtiue pctĩ: sz pz ꝫ nõ eẽ ꝑm itẽtionẽ lr̃e q̃ ve oꝛe exterioꝛi ꝛ ope logt̃.

¶ Ad zm dõm qꝫ in ptibꝰ successiuoez ex q̃lz pte põt ꝺcludi totũ: sic hoꝛa zª est: ḡ dies: nõ tñ totũ de vna pte ꝑdicat̃: nõ. n. dicimꝰ qꝫ hoꝛa sit dies: sz tñ de oĩbꝰ ptibꝰ sil'acceptis aliq̃ mõ iueniẽt ꝑdicari totũ: lz ipꝛoꝑe: ꝛ sic ẽt de q̃lz parte pnie: pnia ꝺcludit̃ eo qꝫ pnia ñ hz totũ eẽ suũ sil'. ñ tñ totũ de ptibꝰ ꝑdicat̃ nz diuisim: neqꝫ ꝺiuncti ꝓpe loq̃ndo. ¶ Ad zm dõm: qꝫ illõ qõ est mãle ĩ pnia est actꝰ nr̃i: ꝛ qꝛ actꝰ ñ hñt eẽ ꝓmanẽs: ideo nec pnia: ꝛ sic obiectio ex fallo ꝓcedit.

¶ Ad 4am. q. dõz qꝫ ab eo qõ segt̃ rẽ ñ accidit aliq̃ ꝓpõ ĩ re qꝛ cõponẽtia sũt poꝛa ꝺpositis: vñ cũ actꝰ nr̃i sint posteriores vtutibꝰ a qbꝰ eliciunt̃ diuersi actꝰ ḡ ꝑm ordinẽ a vtute aliq̃ ꝓgrediũt̃ ñ faciũt ꝺpõnẽ aliq̃z ĩ vtute: ꝛ iõ ꝑdcã tria ñ sĩt ptes pnie vtut]: sz pnie sacrĩ: qꝛ ipsi actꝰ sũt q̃si mã sacrĩ: ꝛ penes diuisionẽ mãe ptes rei sumũt̃ qñqꝫ. ¶ Ad ꝑm ḡ dõz qꝫ actꝰ exterioꝛes regrunt̃ ad pfectõez zam vtutũ moꝛaliũ: ptes aũt integrales oz qꝫ sint de pfectõe ꝑª. ¶ Ad zm dicẽdũ: qꝫ q̃tuis tria ꝑdcã sint actꝰ pnie vtutis: ñ tñ segt̃ qꝫ sint ptes eiꝰ: qꝛ ĩ q̃lz dcõez actuũ iueniũt̃ oẽs circũstãtie gbꝰ integrat̃ mediũ vtutis. ¶ Ad zm dõz qꝫ ad pniam vtutẽ requnt̃ ista tria: sed nõ vt ptes: sed vt actus: vt dictum est.

Ad secundũ sic ꝓcedit. Ur̃ qꝫ pnia añ baptismũ nõ debeat poni ps pnie: baptismus. n. ianua sacrõez est: ꝛ pnia dr̃ zª tabula respcũ baptismi: sz zm ñ est añ ꝑmũ. ḡ pnia ñ est aliq̃ añ baptismũ. ¶ Ꝑ. ei q ñ ẽ gñat⁹ ĩ aliq̃ nã ñ cõpetit actio illiꝰ nãe. sz baptismꝰ ẽ q̃daz gñatio ĩ spũale vitã. ḡ ei q ñ ẽ baptizatꝰ ñ ꝺuenit aliq̃ actio spũal' vite: sz pnia est hoː cũ sit q̃dã sacrm̃. ḡ nõ põt alicui cõpetere añ baptismũ. ¶ Ꝑ. pnia nõ ordiat̃ nisi ꝫ culpam

actualē:ſz culpa actualis ſufficiēter i baptiſmo ōlet.g̃ nō
oz q pnīa baptiſmū p̄cedat. ¶ Sz ꝛ. Matḃ.3°ſup illud.
Exibāt aūt m'ti ⁊c.dic glo. Jā tūc exēplū baptizādis da-
bat ꝓfitēdi pctā ⁊ pmittēdi melioꝛa:ſz ḃ ptinet ad pnīaz.
g̃ añ baptiſmū oz eē pnīa. ¶ ℘. ſup illō pſal. In cubilib⁹
vr̄is ⁊c.dic glo.vt exticto veteri hoīe p pnīam ſacrificiuz
iuſticie p regnationē noui hoīs offeram⁹ deo:ſz regn̄atio
ad baptiſmū ptinet.g̃ pnīa aliq̄ eſt añ baptiſmum.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q pnīa añ baptiſmū nō ſolū ſit de actuali:ſed
⁊ de oꝛigiali pctō. Aug. li. de pnīa dic loq̄ns de pnīa añ ba-
ptiſmū. Exceptis puulis nullus ad x̄pm trāſit:niſi inci piat
eē qō nō erat:niſi peniteat cū fuiſſe qō erat:ſz erat ifectus
nō ſolū actuali:ſz ēt oꝛiginali pctō:niſi.n. de hac ifectōe lo
quereť puulos ñ excipet g aliā ifectionē nō hñt.g̃ de pctō
oꝛigiali oz eē pnīa añ baptiſmū. ¶ ℘. penitens ifert ſibi
penā vt euadat illā q̄ a deo ſibi iſligēda erat:ſz p pctō ozi-
ginali pena a deo iſligiť.g̃ p eo oz hāc pnīam agere. ¶ ℘.
fm ḃ de pctō actuali pnīaz agim⁹ q nob ip̄z diſplicet:ſed
pctm̄ oꝛiginale oz nobis diſplicere.g̃ de eo debem⁹ pnīam
agere. ¶ Sz ꝛ: pnīa eſt reſpectu voliti:ſz pctm̄ oꝛigiale ꝛ-
him⁹ nolētes.g̃ de ipo nō eſt pnīa. ¶ ℘. medicīa oz rnde-
re moꝛbo.ſz pctm̄ oꝛigiale ñ ꝛbiť p aliq̄z delectationē ei⁹
g ip̄m ꝛbit.g̃ vr̄ q nō ſit ei⁹ curatio p aliquā penaz:⁊ ita ñ
p pnīam que ſuo noīe penam exp̄imit.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q nō debeat poſt baptiſmū aliq̄ pnīa venia/
liū diſtīgui:qz ſupfluū eſt facere p multa qō p vnū pōt fie
ri:ſz veniale pctm̄ curať p cucharīſtiā.g̃ ſupfluū eſt q ad
ip̄m curādum pnīa oꝛdiet. ¶ ℘. de eo qō nō eſt in ptāte
nr̄a nō regriť pnīa:ſz pctā venialia vitare nō eſt in ptāte
nr̄a:qz nullus pōt oīa pctā venialia vitare.g̃ de venialib⁹
nō eſt pnīa. ¶ ℘. diuerſoꝛ moꝛboꝛ diuerſe ſunt medicīe
qz ꝛz hiero. Nō ſanat oculū qō ſanat calcaneū:ſz pnīa eſt
remediū ꝛ moꝛtale.cū g̃ veniale a moꝛtali in ifinitū diffe/
rat:vt pena oñdit:vr̄ q ꝛ veniale pnīa nō oꝛdineť:ſz ⁊tra
moꝛtale. ¶ Sz ꝛ:qō pōt mai⁹ pōt ⁊ min⁹:ſz pnīa deſtruit
moꝛtale qō eſt difficili⁹.g̃ ⁊ veniale. ¶ ℘. fm Aug. pnīa
eſt vīdicta puniēs in ſe q dolet ꝛmiſiſſe:ſz aligs oz dolere
de hoc q ꝛmiſit veniale:⁊ hoc in ſe punire.ergo penitētia
quedam eſt de venialibus.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q teneamur ad pnīam venialiū:qz ſiť teneť
homo tendere ad glōriā:ita teneť impedimētum glīe re-
mouere:ſz hō ñ pōt ad glīā puenire niſi dimiſſis vēialib⁹
pctīs.g̃ cū nō remittanť ſine pnīa vr̄ q ad pnīam agēdaz
de venialib⁹ hō teneať. ¶ ℘. q̄ddā veniale pctm̄ p ꝛſen/
ſum fit moꝛtale:qz ꝛſenſus in delectationē moꝛtal' pctī ē
moꝛtale pctm̄:ſz hō teneť vitare moꝛtale pctm̄:g̃ teneť diſ
ſentire veniali pctō aliq̄ñ:ſz diſſenſus ad pctm̄ eſt pnīe.g̃
teneť hō de pctō vēiali aliq̄ñ pēitere. ¶ Sed ꝛ:nullus te-
neť abolere iā fcm̄ qō ñ teneť vitare añq̄z fiat:ſz hō teneť
vitare veniale pctm̄ añq̄z faciat:alias peccaret moꝛtal'r fa
ciēs ip̄m.ergo multo minus teneť penitere de eo.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q ptes iſte tres nō ſint ſufficiētes:qz ſiť poſt
baptiſmuz peccať venial'r ⁊ moꝛtal'r ita añ baptiſmū.ſed
poſt baptiſmū diſtinguiť pnīa venial' ⁊ moꝛtalis pctī.g̃ añ
baptiſmū:⁊ ſic ſunt q̄tuoꝛ. ¶ ℘. plus diſtat pena a culpa
q̄z veniale a moꝛtali:ſz de penis p̄ntis miſerie oz penitere.
vt Aug. dicit in li. de pnīa.g̃ cū diſtīguať pnīa venialium a
pnīa moꝛtaliū oz ēt diſtingui pnīa q̄ penitem⁹ de penis b⁹
pegrinatōis a pnīa venialiū. ¶ ℘. pnīa ſolēnis eſt q̄dam
pnīe modus:vt ſupra dcm̄ eſt.g̃ cū de ipa mētionē non fa/
ciat videť īſufficienter partes ponere.

¶ Rñdeo dōz ad p̄mā.q.q pnīa pōt accipi duplr.ſ. vt ē vir
tus ⁊ vt eſt ſacr̄m.zm aūt q eſt vt⁹ imꝓortat detestationem
pctī cū ꝓpoſito abolēdi ip̄m fm ꝓditionē ſtat⁹ peccātis.⁊
qz q̄cūq̄z nō deteſtať pctm̄ adhuc volūtatē in pctō fixam
bz:cū volūtas ſemel ad aliqd fixa ab illo nō diuellať:qui
actu vel hītu in eo maneat:niſi p actualē diſſenſuz ad illō
vel in ſpāli vel ſaltē in gn̄e:volūtas aūt i pctō fixa manēs
ñ eſt ſuſceptiua gr̄e baptiſmal'.iō regriť añ baptiſmuz q̄ſi
remouēs ꝓhibēs pctī cōmiſſi deteſtatio ⁊ deſtructiōis ei⁹
ꝓpoſitū. Et iō pz q añ baptiſmū regriť pnīa fm q eſt vtu
tis act⁹: vel q̄ ſit p̄or baptiſmo tpe vel ſaltē nā:ſz pnīa fm
q eſt ſacr̄m cōſiſtit in diſpōne miſtoꝛz ecclie. Et qz ecclie
ſacra nō diſpēſanť niſi illis q ſūt de eccl'ia:iō añ baptiſmū
ſacr̄m pnīe nō ꝓpetit.cū p baptiſmū hō de eccl'ia fiat. Et p
hoc pz ſolo ad obta p̄ter tertiū. ¶ Ad 3m dōm q pnīa non
regriť añ baptiſmū pp baptiſmi iſufficiētiā:ſz pp ipedimē
tum remouēdum gratie baptiſmalis:vt baptiſmus ſuum
effectum habere poſſit

¶ Ad zam.q.dōm q pnīa pōt ſumi large ⁊ ꝓpe.ꝓoꝛpe qdē
pnīa ꝓtoꝛtat doloꝛē de pctō cōmiſſo in p̄terito:⁊ ſic nullo⁹
pōt eſſe pnīa de oꝛigiali pctō:qz non eſt cōmiſſum. Large
aūt pōt dici pnīa oīs diſplicētia mali p̄teriti:⁊ ſic in eo q li-
berū arbitriū hz:oz eē pnīa de oꝛigiali:qz ex hoc ipo q ali-
cui plz aligd diſplicet ei qō ad illud ip̄edimětū p̄stitit:pec
catū aūt oꝛiginale ip̄edimětū gl'ie fuit ad quā glz deſide/
rio tēdere oz:non tñ de eo oz eſſe ꝓfeſſio:q̄ non eſt niſi fa/
ctoꝛ:nec ſatiſfactio:qz p̄o peccato oꝛiginali nō debeť niſi
pena damni:penitētia autem imꝓortat penam ſenſus. Et
per hoc patet ſolutio ad obiecta.

¶ Ad 3am.q.dōm q veniale pctm̄ ex nr̄o actu i currimus ⁊
ei pena ſenſibilis debeť:⁊ iō ad pctī venialis dimiſſionez
pnīa opať q̄tū ad ꝓtritionē: ꝓfeſſionē ⁊ ſatiſfactionē: non
ſolū pnīa fm q ē vt⁹:ſz etiā fm q eſt ſacr̄m:qz poſt baptiſ
mū aligs venial'r peccat qñ eſt ſuſceptiuus ſacroꝛ ecclie.

¶ Ad p̄mū g̃ dōm:q ad eūdē effectū p̄ncipal'r iducēdus
ſupfluū eſt pl'a iducere:ſi qōlz ſit ſufficiēs:ſz nullū ſacr̄m
iducit ad pctī venial' dimiſſionē ſiē ad p̄ncipalē effectū:vt
ſupra in zam di. dcm̄ eſt. ⁊ iō nō eſt icōueniēs ſi ex multis ſa/
cramētis pctī venial' dimiſſio ꝓſeqūt. ¶ Ad 3m dōm q q̄-
uis non ſit in ptāte nr̄a vitare oīa venialia:eſt tñ in ptāte
nr̄a vitare ſingula. ¶ Ad 3m dicēduz q veniale ⁊ moꝛtale
q̄uis ſint diuerſi moꝛbi:tñ ꝓueniunt in vna rōne actualis
pctī:⁊ ideo ꝓtra vtrūq̄z penitētia medicina eſt.

¶ Ad 4am.q.dōz:q cū dr aligs ad aligd teneri q̄dā neceſ/
ſitas imꝓortať ad illud. Neceſſitas aūt eſt duplex. Una ē
abſoluta:⁊ fm hāc hō teneť facere illa ſine gb⁹ ñ eſt ſalus:
⁊ ſic ñ teneť ad pctī venial' p̄niam:qz moꝛtē ex ḃ nō icur/
rit niſi foꝛte ex ꝛceptu dimittat. Alia eſt ex ſuppōne alic⁹
finis.ſiť dr aligd eē neciū ſine quo nō poſſum⁹ finē ītētus
ꝓſeq;⁊ ḃ mō neciū eſt q hō de venialib⁹ peniteat ſi ei re-
mitti debeāt in hac vita:ſz fm ḃ ñ.p̄pe dr teneri aligs ad
aligd:⁊ iō dōz q hō ñ teneť ad p̄niam venialiū niſi large
ſumēdo. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm q ſi nunq̄z de venialib⁹ peni/
teat:p̄t ad vitā puenire:qz ēt poſt hāc vitā venialia remit
tunť:vt ifra diceť. ¶ Ad zm dōz:q diſſenſus dicit pnīam
ad pctm̄ futurū:ſed pnīa dicit diſplicētiā pctī p̄teriti:⁊ iō
nō oz q diſſenſus ad penitētiam ptineat.

¶ Ad 5am.q.dōm q iſte ptes pnīe diſtīguunť fm diuerſos
modos gb⁹ pnīa agiť:vñ ſūt ptes ſubtiue pnīe vtutis:non
pnīe ſacr̄i:qz vna ps nō ptiet ad pnīe ſacr̄m:q̄uis alie due
ad pnīam fm q eſt ſacr̄m ptiere poſſint. Et accipiunť iſti
modi fm diuerſū ſtatū penitētis:qz aut ē ex eccl'iaz ēt nu
mero:⁊ ſic ē p̄ma pnīa q̄ eſt añ baptiſmuz:aut eſt ex meri/
to:ſz ñ nūero:⁊ ſic eſt zaq̄ ē de moꝛtalib⁹:aut oīo ē ītra ec/
cleſiā:⁊ ſic ꝓpetit ei 3aq̄ eſt de vēialib⁹. ¶ Ad p̄m g̃ dōz:q
ſtat⁹ hoīs añ baptiſmū ñ diuerſificāť p veniale ⁊ moꝛtale
q̄tū ad ḃ qō eſt eē de eccl'ia vl' ñ eē:ſz diuerſificāť poſt:qz
p moꝛtale poſt baptiſmū ꝛmiſſuz efficit aligd ex eccl'iam
merito:ſz ñ p vēiale:⁊ iō ñ eſt ſilis rō. ¶ Ad zm dōz:q de
penis dr eſſe pnīa ab Aug. fm q iclināt ad culpam:large
etiam pniaz ꝓo diſplicentia ſumēdo. ¶ Ad tertiuz dōm

q̄ pnia solēnis ñ diuersificat statū penitētis q̄̃tum ad id qđ dcm̄ ē: ꝛ iō de ea nō fit hic mentio. ¶ Qō. II.

QEinde querit de remissione vēialiū. Et circa hoc querunt duo. ℙrimo ō mō remissiōis. Scđo de causa remissiōis.

Ad primum sic ꝓcedit vī q̄ pctm̄ veniale possit dimitti volūtate manēte ad illud. volūtas. n. pcti venialis gr̄az ñ excludit: sz nullū pctm̄ veniale ē qđ gr̄a remitti nō possit cū remittat̄ q̄ vtutē gr̄e mortale: qđ multo difficilī⁹ ē: g̃ veniale dimitti pōt adhuc manēte volūtate ad illud. ¶ ℙ. sicut pctm̄ mortale charitati opponit̄: ita veniale feruori charitatis: sz illud qđ secuz ꝓpatit̄ charitas non ipedit dimissionē pcti mortalis: g̃ cū volūtatē p̄manētē in pctō veniali ꝓpatiat̄ feruor charitatis: vī q̄ veniale remitti possit i eo q̄ adhuc hz volūtatē adherētē veniali. ¶ ℙ. sicut regrit actualis displicētia: sz aliq̄ñ veniale pctm̄ dimittit̄ eī qui nō hz displicētiaz de veniali pctō: sicꝫ pz in martyribus: g̃ statī euolāt q̄̃uis forte ō pctīs venialib⁹ ñ cogitēt: nec actualē displicētiā hēant: g̃ vī q̄ pctm̄ vēiale dimitti possit adhuc manēti i illo. ¶ Sz ℑ. manēte cā nō pōt tolli effect⁹: sz adherētia volūtatis ꝓdīata ad aliqđ erit cā vēial' pcti: g̃ manēte volūtate fixa i illo ñ pōt remitti ipm pctm̄. ¶ ℙ. affect⁹ ad op⁹ hz rōnē pcti: sicꝫ ꝛ ipz op⁹ pcti: sz ipm opus venialis pcti dū manet nō ꝑmittit pctm̄ venialē dimitti: ergo nec affectus ad ipm manēs. ¶ Alteri⁹ vī q̄ vnū pctm̄ vēiale ñ possit dimitti sine alio: q̄ sic in ꝑcēti di. dcm̄ ē: dns nullū sanauit quē ñ oīno liberarer: sz ñ pōt alicui veniale pctm̄ dimitti nisi dño ipm sanāte: g̃ si absoluit̄ ab vno vēiali absoluit̄ ab oīb⁹. ¶ ℙ. ei g̃ displicet deo pctm̄ ñ remittit̄: sz veniale displicet deo: g̃ q̄diu manet vnū aliud ñ remittit̄. ¶ Sz ꝓtra: pctm̄ veniale ē maiozis adherētie q̄̃ mortale. vñ remisso mortali adhuc mānet vēiale: sz vnū mortale ñ pōt remitti nisi oīa alia dimittāt̄: g̃ nec vnū vēiale nisi alys remissis. ¶ ℙ. ei g̃ displicet deo pctm̄ ñ remittit̄: sz veniale displicet deo: g̃ q̄diu manet vnū aliud ñ remittit̄. ¶ Sz ꝓtra: maiozis gr̄e ē remissio mortal' pcti q̄̃ vēialis: sz vnū pctm̄ vēiale manēs fixū i corde nō ipedit remissionē mortalis pcti: g̃ multomin⁹ ipedit remissionē alteri⁹ venialis. ¶ Alteri⁹ vī q̄ veniale pctm̄ possit remitti sine mortali. Jo. 8°: sup illud q̄ sine pctō est vīm cē. dic̄ Aug. q̄ oēs illi erāt i peccato mortali: venialia. n. eis dimittebant̄ p̄ cerūm̄ias: g̃ vēiale pōt dimitti ñ dimisso mortali. ¶ ℙ. mortale ꝛ vēiale ℑrie diuidūt̄: sz mortale pōt dimitti sine veniali: g̃ vēiale pōt dimitti sine mortali. ¶ ℙ. pctō qđ suffi cieter punituz ē ñ debeat̄ alia pena: q̄ ñ vidicat bis de⁹ in idipm: sz pctm̄ vēiale pōt aliqs i mortali exns sufficiēter in seipso punire cū debeat̄ ei pena finita: g̃ nō reseruabit̄ vlteri⁹ ad penā: sed nūq̄ aliqs absoluit̄ a reatu pene: nisi ꝓus absoluat̄ a culpa: alias culpa iordīata remāeret sine ℑre. dic̄ q̄ vēiale pctm̄ obscurat mētē: sz mortale obtenebrat: sz obscuritas ñ remouet̄ nisi p̄ lucez: lux aūt spūalis est gr̄a q̄ etiā mortale delet: ergo ñ pōt dimitti veniale sine dimissione mortalis.

¶ Ñideo dōm ad p̄am. q. q̄ pctm̄ qđlibz hz remitti q̄̃tuz ad culpā ꝛ q̄̃tū ad reatū: ꝛ nō pōt esse secūda remissio sine p̄ma: q̄ quādiu manet culpa manet debitū pene: culpa aūt i deordīatiōe volūtatis ꝓsistit. vñ ñ potest culpa tolli nisi reordīet̄ volūtas: qđ esse nō pōt q̄diu in ipa deordīatōe manēt: alias essent duo opposita simul vera. ꝛ iō nullo⁹ veniale dimitti pōt q̄diu voluntas ad illud manet. ¶ Ad p̄m g̃ dōm q̄ ñ ē ex defectu gr̄e gn illō vēiale in q̄ adhuc volūtas manet remitti ñ possit: sz ex defectu eius cui remittēdū est in q̄ ipedimētū remissiōis ī. ¶ Ad 2m dōz q̄ qđlibz pctm̄ mortale opponit̄ cuilibz q̄̃tūcūq̄ pue charitati: nō aūt qđlibz vēiale opponit̄ cuicūq̄ feruori charitatis: dr̄. n. feruor charitatis ꝑ similitudinē ꝑm q̄ ad exteriora q̄dāmō ebuliēdo refundit̄: ex illa aūt pte q̄ vēiale cōmittit̄ charitatis feruor ñ apparet: sed aliqd ꝑter charitatez. vñ quāuis sit feruor charitatis quātū ad aliq̄: potest tn̄ esse tepiditas q̄̃tum ad alia: ꝛ sic nō quilibz feruor opponit̄ cuilibz veniali. vñ nō est similis ꝓparatio peccati mortalis ad charitatē ꝛ venialis ad feruorē charitatis. ¶ Ad 3m dōz q̄ volūtas que fuit fixa in aliquo nō remouet̄ ide nisi p̄ actualē assensum: si illud memorie occurrat: alias sufficit habitualis: sicut etiaz de mortalibus ꝓtingit q̄ oblita remittūtur.

¶ Ad 2am. q. dōm q̄ ea que nō hñt ꝓnexionē adiuicē vnū potest auferri sine altero: sed que habēt aliquo modo cōnexionem vnum nō potest sine alio auferri: peccata autē mortalia quāuis nō habeāt cōnexionem ex parte cōuersionis: habēt tamē cōnexionem ex parte auersionis: quia ab vno īcommutabili bono auertūt. ꝛ ideo vnū sine alio remitti nō potest: cum remissio culpe magis respiciat per oppositum auersionem q̄̃ cōuersionē: quia culpa remittitur scōm restitutionez ad illud a quo culpa separauit: venialia autem nō habēt cōnexionem: neq̄ quātum ad conuersionem: neq̄ quātum ad auersionem: quia in eis nulla est auersio a fine: ꝛ si sit aliquis defectus in actu eoruz que expediūt ad finez, ꝛ ideo potest vnū veniale sine alio dimitti. ¶ Ad p̄m ergo dōm q̄ remissio venialis nō comparat̄ ꝓprie loquēdo sanatiōi: quia īfirmitas que per sanationē curat̄ destitutiōem virtutis importat: nō autem est aliqua destitutio vel debilitatio virtutis spiritualis in culpa veniali: sed solum dispositio ad virtutis destitutionem. ꝛ ideo ratio illa nō est ad propositum. ¶ Ad scōm dicendum q̄ peccatū veniale nō dicit̄ esse maiozis adherētie q̄̃ mortale: quasi ex parte sua firmius in aia maneat: sed ex parte nostra: quia peccata venialia nō ita facile deuitamus: sicut mortalia ad que dimittēda ex necessitate obligamur. ¶ Ad 3m dicendum q̄ peccatum mortale ita deo displicet q̄ etiā facit ipsum peccātem deo displicentem inquātum pulchritudinē gr̄e quā deus in ipso amat aufert: sed peccatum veniale quāuis deo displiceat: quia inordīnatum est: nō tamē facit peccātem deo displicētez: quia nō p̄uatur claritas gr̄e: sed quodāmodo obnubilatur inquātum eius ꝓcessus ad exteriora impedit̄. ꝛ ideo Grego. dicit q̄ peccatū veniale obscurat: sed mortale obtenebrat: ꝛ ꝓpter hoc vnum peccatuz veniale nō impedit quin aliud remitti possit: quāuis mortale vnum impediat dimissionem alterius.

¶ Ad 3am. q. dōm q̄ remoto ꝑozi remouet̄ posteri⁹: nec posteri⁹ restituit̄: nisi ꝑozi restituto: feruor aūt charitat] : cui veniale opponit̄ ē posterior ipa charitate. vñ q̄diu charitas nō restituit̄: nec feruor charitatis repari pōt ī q̄ reparatione ꝓsistit venialis pctī dimissio: sicꝫ ēt ī repatōe charitatis dimissio mortalis. ꝛ iō ñ pōt veniale dimitti ei cui mortale nō dimittit̄. ℙ. pōt ēt ex pte remittētis rō assignari: q̄ a ōo g̃ solus pctā dimittit: pctm̄ mortale sepat. ꝛ iō effectū ei⁹ ī remissiōe pctī venialis bñs pctm̄ mortale nō pcipit: silr ēt ex pte ei⁹ q̄ fit remissio. s. charitatis q̄ vniuersa delicta opit. ℙ. rouer. io. quā pctm̄ mortale tollit. ¶ Ad p̄m g̃ dōm q̄ Aug. noīat ibi venialia irregularitates q̄s ꝑz legē ℑhebant. ¶ Ad 3m dōm q̄ veniale nō auertit a deo neq̄ charitatē tollit sicꝫ mortale: ꝛ iō nō ipedit dimissionē mortalis sicꝫ ℮ꝛrio. ¶ Ad 4m dōm q̄ pena etiā bois offensam nō tollit: nisi ab eo in quē pctm̄ cōmissum ē acceptet̄: nec acceptari pōt q̄̃diu inimicitia ad ipm manet. ꝛ iō manente inimicitia hois ad deū ꝑ pctm̄ mortale pena q̄̃tacūq̄ veniale nō purgat. vñ Esaie. 58°: dns dicit non eē accepta ieiunia eoꝝ q̄ ad lites ꝛ ꝓtentionē ieiunabant.

Ad secundum sic ꝓcedit: vr q; pctm veniale nō possit dimitti sine gre noue ifusiōe. pctm. n. veniale trāsiens actu in aīa manet reatu: sz reat⁹ fundat sup macula: cuz g̃ macula nō possit ab aīa abstergi nisi p gram: sic nec tenebra nisi p lucem: vr q; venialе dimitti nō possit sine gre ifusiōe. ℂ Ꝑ. veniale peccatū ꝓsistit in ℔ q; min⁹ amat de⁹ q̃z dz: sz minoratio ista nō pōt tolli nisi charitate augmētata: ꝑm cui⁹ augmentū noua missio spūssancti attēdit: vt in ꝑ lib. dis. 15ª. dcm est: z p ois noua gra: g̃ pctm veniale sine gre ifusiōe remitti ñ pōt. ℂ Sz ⁊. noue gre additio gram ꝑexītem auget si eā inueniat: sed cū pctm veniale gram nō auferat: si sine gre infusione dimitti nō posset: oporteret q; qcūq; dimittit veniale gre gra adderet: g̃ semp homo post veniale rediret in maiorē gram: qđ falsum est: qz tūc frequēs iteratio venialiū nō disponeret ad mortale.

ℂ Alteri⁹ vr q; gra sine ꝓtritōe possit pctm veniale remittere: qz sicut dicit Grego. qđ est aq̃ ad caminū: ℔ est venia le ad feruorē charitatis: sz feruor charitatis pōt esse sine ꝓtritiōe: pōt. n. aligs in deū feruēter ꝛecrti: z tm̄ de pctō ñ dolere qđ est ꝓteri: g̃ pctm veniale pōt dimitti sine contritiōe. ℂ Ꝑ. ꝓtritio nō solū ipozat dolorē de ꝑterito pctō: sz etiā ꝓpositū nō peccādi decetero: sz alicui dimittit veniale pctm q; nō ℔ tale ꝓpositū: qz scit se sine pctō venia li pſentē vitā agere nō posse: g̃ sine ꝓtritiōe pctm veniale dimitti pōt. ℂ Ꝑ. aligs in pctō venialі exīs pōt dormiēs mori z taliter q; statiz euolat: puta si pp fidē pus ꝓfessz constāter occidat: sed dū dormit ꝓteri nō pōt: g̃ cū ei pctm veniale dimittat: vr q; possit sine ꝓtritione pctm veniale dimitti. ℂ Sed ⁊. Si gra sine aliquo adiuncto pctm venia le remittere posset gra secū veniale nō cōpateret: sz cōpatit secum veniale: g̃ opz aliquem motū ꝓtritionis aduenire ad pctm venialis dimissionem.

ℂ Alteri⁹ vr q; de pctō vēiali teneat hō ēt ꝓfiteri. Jac. 5º. ꝓfitemini alterutz pctā vra: in q̃ ꝑceptū ꝓfessiōis dat: vt in lra dr: sz ꝑm glo. logt de ꝓfessiōe vēialiū z mortaliū: qz dic q; maiora sol' sacerdotib⁹: sed leuiora socys ꝓfiteri possumus: g̃ tenemur ꝓfiteri vēialia. ℂ Ꝑ. de vēialib⁹ tenet hō satisfacere: qz satisfacere ē act⁹ iusticie: ad iusticie aūt actū tenemur: sz satisfactio dz cē ꝛz arbitriū sacerdotis q vicē dei obtinet qđ cē nō pōt nisi ꝓfessiōe ꝑcedēte: g̃ ō venialib⁹ hō ꝓfiteri tenet. ℂ Ꝑ. ꝑceptū ecclie ē vt hō semel in ano saltē ꝓfiteat: sz aligs ē q; nō ℔ nisi venialia: g̃ tenetur illa ꝓfiteri. ℂ Sed ⁊ nullus tenet ad impossibile: sed cōfiteri oia venialia est impossibile cū cognitionē nostrā effugiāt: ergo nō tenemur illa ꝓfiteri.

ℂ Alteri⁹ vr q; p bñdictiōez epalē: aquā bñdictā: z h3 pec catū veniale remitti, nō possit: qz ex eisdez cāis aligd fit z corrūpit: vt dr in 2º. ethi. sed pctm veniale causat ex actu nr̄o: g̃ oz q; aliqd ī nobis sit p qđ dimittat: z ita cū ista sint ex̄ p ea pctm veniale dimitti nō pōt. ℂ Ꝑ. pctm veniale vt dcm est nō dimittit sine ꝓtritōe: sz ipa ꝓtritio p se suffi cit ad dimissionē: g̃ ꝑdcā nihil opant ad dimissiōez. ℂ Ꝑ. ꝑdicta oia eq̃lē hñt hitudinē ad oia pctā vēialia: si g̃ p ea aliqđ veniale dimittit oia dimittunt: z sic frequētissime hō esset sine venialі: qđ nō vr vez. ℂ Sz ⁊ est qđ cōiter dr q; multa sūt remedia ⁊ venialia pctā. s. tūsio pectoris: aspsio aque benedicte: vnctio extrema z ois sacr̄alis vnctio: benedictio epi: panis bñdictus: generalis ꝓfessio: cōpassio alīei delicti: dimissio: eucharistia: oratio dominica: z alia quecunq; leuis penitentia.

ℂ Ad ñm. dō. ad p̄am. q. q; hō ī pctō mortali a deo auertit sibi aliū finē ꝓstituēs. z iō lumē gre amittit: sic z lumē sol' q; vi sus a sole auertit: z pp ℔ ñ pōt pctm mortale remitti: nisi p gre ifusionē: sz hō p pctm venialе ñ adheret cōmutabili bono q̃si fini, z iō nō auertit a fine: qđ ē incōmutabile bonum. vñ p veniale hō gram nō amittit. z ideo nō oz q; ad hoc q; remittat veniale q; gra aliq̃ ifundat de nouo: sed sufficit q; gra q̃ iā habet in actū. pdeat: qz ipm veniale nō tollebat hitū: sz solūmō ipediebat vtutis actū. ℂ Ad p̄m ergo dōm q; macula pōt esse dupl'r. Uno⁰ p puatōez pul/ chritudis z sic ī venialі nō manet aliq̃ macula: qz graz ñ tollit q̃ est aīe decor. Alio⁰ p hoc q; pulchritudo q̃ est gre ipedit ne exteri⁹ appeat: sic p puluerē pulchritudo facit fedat: z talis macula ē ī venialі: qz ipedit decor gre ne in actib⁹ exteri⁹ oñdat. vñ nō oz q; talis macula p ifusionē gre tollat. ℂ Ad z^m dōs q; veniale pctm nō ꝓsistit in ℔ q; hō min⁹ amet deū ī ha/ bitu: qz veniale nō diminuit charitatē: alias eā q̃ntz tora/ liter tolleret: sed in hoc q; amor deī nō oñdit in oib⁹ actibus hois aliq̃ deordinatione in eis existēte.

ℂ Ad z^am. q. dō. q; pctm veniale ñ dimittit: vt dcm ē quā/ diu volūtas manet ī illo: ipsaz āt recedere volūtate ab eo qđ gs p̄us volebat ē displicere ei qđ voluit. talis āt displi/ cētia dolor ꝓtritōis dr q̃n ē gra ifozmata, z iō pctm venia le sine ꝓtritōe nō dimittit. Sed sciēdū q; ꝓtritio pōt acci pi tripl'r vel actu vel hitu vel medio mō: hitu qdē ꝓtritio exīs nō sufficit ad pctī venialis dimissionez: qz tūc gcūq; hꝛet pnīe vtutis hituz cui⁹ act⁹ ē q̃libz ꝓtritio: ꝓsequē⁹ cēt pctī venialis dimissionē: z sic pctm veniale cū gra esse nō possz. Nec itez regrit q; semp sit actualis cōtritio: qz seq̃ ret q; pctm qđ gs ī memoria vel in cognitōe nō h3 remit/ ti nō possz. z ideo dōm q; regrit ꝓtritio medio modo: qua .s. z si actu pctm ñ displiceat explicite: displicet tñ iplicite: qz ex virtute act⁹ quē agit sequeret displicentia explicita pctī venialis si cogitatio ad illud ferret. ℂ Ad p^m q; dōm q; q̃uis feruor charitatis possit esse tm̄ hō in deū ferē mo tu charitatis sine ℔ q; actu de pctō venialі cogitet: expli/ cite: tñ in illo motu iplicite ꝓtinet displicētia venialis pec cati vel vni⁹ vel oīum: qz si feruēter in deū ferē displicet ei omne qđ a deo retardat. vñ pōt esse tam feruēs motus charitatis in deū q; oīa pctā venialia cōsumit etiam sine actualі cognitione ipsoꝝ. ℂ Ad z^m dōm q; pctā mortalia sunt in ptāte nr̄a: vt vitent nō solū singula: sed etiā oīa ve nialia aūt: z si singula vitari possint: ñ tñ oia: qđ ex ifirmi/ tate nāe ꝓtingit. z iō in ꝓtritiōe de venialib⁹ nō exigit ꝑ positū nō peccādi venialr: sicut in ꝓtritiōe de mortali exi gebat: sz q; displiceat ei z pctm ꝑteritum z ifirmitas qua ad pctm veniale inclinat: q̃uis ab eo oīno īmunis esse nō possit. ℂ Ad z^m dōm q; passio ꝑ xp̄o sustecepta vim baptis/ mi obtinet: vt supra dcm est. dist. 4ª. z iō purgat ab omni vēialі z mortali: nisi actualr volūtatē renitētē ītenerit: z pp ℔ illud pctm vēiale qđ forte ēt post ꝓfessionē feruēter ī currit ñ tardat ipz qn euolet: z ꝑcipue cū ipa pena marty ry hēat viz purgādi: ō alys aūt q; mozīunt dormiētes dōs q; dimittit eis illud veniale ēt q̃tū ad culpā post mortē. ℂ Ad z^am. q. dōm q; ꝓfessio ad hoc necia est vt penitēs sa/ tisfactionē accipiat ꝑm modū delicti: pctō aūt venialі nō debet pena satisfactoria taxata: qz pena illa cēt ꝑpotōa/ ta pene pctī mortalis a qua pctm veniale remitti pōt. Et vñ p solā ꝓtritiōez iteriorē pctm veniale remitti pōt. Et q; aliq̃ satisfactio exteri⁹ iniūgit: ℔ ē magis ad deuotiōez excitādū vel cōtritōez q̃ ad satisfaciēduz. z iō ad cōfessio nez venialiū nō tenemur: neq; necessitate absoluta: qz sic nec de eis penitere: nec ea vitare tenemur: nec etiā neces/ sitate q̃ est ex suppōne finis. s. remissiōis cozr: qz etiaz sine cōfessione vel actu vel ꝑposito exīte possunt venialia re mitti: tñ ꝑfectiōis est ea cōfiteri. ℂ Ad p^m g̃ dōm q; vbus illud Jac. quātum ad pctā mortalia est ꝑceptū: sed q̃tuz ad venialia est cōsiliū. ℂ Ad z^m dōm q; rō illa ꝑcedit ex falsi suppositiōe: vt ex dictis pz. ℂ Ad z^m dōm q; in casu illo ꝑpter preceptum ecclesie dicūt aliqui q; tenet homo

venialia ꝓfiteri. Aly vero dicũt ꝙ sufficit ꝙ se repñtet sacerdoti: ⁊ se imunẽ a pctõ mortali oñdat vt ad cõionẽ admitti possit: ꝓceptũ. n. ecclie est ad obligãdum illos q̃ hñt ꝓfiteri debeãt: cadit. n. sub ꝓcepto magis taxatio tpis q̃ ipe ꝓfessiõis act⁹. vñ si alicui p gr̃az collatũ eẽt vt a peccato veniali imunis esset: sicut beate v̄gini est collatum nõ teneret ad illud ꝓceptum.

¶ Ad 4^am. q. dõ. ꝙ sic dcm ẽ vẽiale pctm̃ dimittit̃ p feruorẽ charitatis q explicite: vel iplicite ꝓtritõez ꝓtineat. ⁊ iõ illa q̃ nata sũt ꝺ se excitare feruorẽ charitat̃ pctã vẽialia dimittere dñr: hꝫ aũt sũt q̃ gr̃az ꝓferũt sic oĩa sacr̃a: ⁊ gb⁹ ipedisĩta feruoris ⁊ gr̃e auferunt̃: sic aq̃ bñdicta q̃ vtutẽtis ex pte nostra: sicut tũsio pectoris. ⁊ oro oñicalis ⁊ hꝫ. ꝫ ista dñr pctm̃ veniale remittere iquãtũ i actũ nr̃m feruorẽ excitãt. ¶ Ad z^m dõm ꝙ ista sine ꝓtritiõe nõ delent 3^m dõm ꝙ fm q̃titatẽ feruoris est q̃titas remissiõis. ⁊ iõ pauciorib⁹ implicite ad minus contritionem contineat fm hoc plura vel paucioza venialia dimittunt̃: ⁊ non oĩa semper.

Questio. III.

Finde querit̃ de circunstantys peccati. Et circa hoc querũtur duo. ꝓmo de ipsis circunstantys secũduz se. Secundo qual⁹ se habeãt ad peccatum.

Ad primum sic ꝓcedit: vꝝ ꝙ circũstantia nõ sit ꝑpetas moralis act⁹ siue eius ꝺdiffabam rhetorice q̃nis efficiũt: ꝫ q̃ rhetorica ñ ptiet ad gen⁹ morale: ꝫ magis ad gen⁹ pbie rõnalis: g̃ circũstãtia nõ est ꝺditio moralis act⁹. ¶ ꝑ. illud q̃ ẽ circa aliqd nõ est in eo: ꝫ cõditio vel act⁹ moralis i ipo est: g̃ nõ põt talis ꝺditio circũstãtia dici. ¶ ꝑ. ipi act⁹ morales sũt circũstãtie q̃daz a gb⁹ ꝓfirmat̃ oro rhetoris: est. n. circũstãtia fm tulliũ g quã recipit augmẽtatio fidẽ ⁊ auctãtẽ ⁊ firmamẽtũ adiũgit oro: ꝫ circũstãtie nõ est circũstãtia: sic nec accidẽtis accñs: alꝫ i finitũ iret: g̃ circũstãtia nõ ẽ ꝺditio vel ꝑpetas moralis act⁹. ¶ Sꝫ ꝫ. ignorãtia circũstãtie excudꝺitiones: g̃ sunt ꝺditiões vel ꝑprietates moralis actus. ¶ ꝑ. mediũ vtutis ad morale gen⁹ ptinet: ꝫ mediũ i virtutib⁹ moralib⁹ accipit̃ fm circũstãtiaꝝ debitã limitatio nem: vt quãdo opꝫ: ⁊ vbi: ⁊ qũo: sicut pbus 3°. ethi. docet: ergo sunt conditiones morales.

¶ Alter⁹ vꝝ ꝙ iconuenienter enũerent̃ circũstãtie i ℔ vsu. Aliis gd vbi gb⁹ auxilys cur qũo q̃. Illud. n. q̃ ẽ cã rei nõ põt eẽ circũstãtia ei⁹ cũ cã sit ꝑor circũstãtia posterior ꝙ ꝑpetas: ꝫ psona agẽs q̃ notat̃ cũ dr̃ qs: est cã moralis act⁹: g̃ nõ ꝺz poni circũstãtia. ¶ ꝑ. nõ põt idẽ eẽ circũstãtie q̃runt̃: g̃ qd ipoꝛtat subam act⁹ moralis: cui⁹ circũstãtia circũstãtia rei: ⁊ qõ ꝺat rei spẽm: qz illud ẽ rei ītraneũ: sed mẽ ponit: g̃ cur qõ finẽ ipoꝛtat nõ ꝺebꝫ dici circũstãtia. ¶ ꝑ. illud q̃ ꝓtinet alia nõ ꝺebꝫ alys cõnumerari: ꝫ in mõ ꝓzehẽdunt̃ oẽs alie circũstãtie: g̃ nõ ꝺz poni qũo iter ꝑbs. n. in 3°. ethi. ponit circa qd ⁊ quo instro. hec aũt ℔ vsu nõ ꝓtinent: g̃ vꝝ ꝙ ĩsufficiẽter enũerate sint. ¶ ꝑ. circũstãtie pp ℔ vocant: qz fm eas variat̃ mediũ vtutis: ꝫ fm q̃tũ ⁊ quotiẽs variat̃ mediũ vtutis: g̃ sunt circũstãtie: cũ g̃ nõ ꝓtineant̃ ꝓdicto vsu: vꝝ ꝙ ĩsufficiẽter enũerent̃.

¶ Alter⁹ vꝝ ꝙ circũstãtie q̃ i lra ab Augu. dñr iconuenienter ponãt: circũstãtia. n. vt dcm̃ ẽ: est ꝺditio moral⁹ act⁹: ꝫ ꝙ diu aliqs i pctõ pseueret magis respicit peccãtis statuꝫ q̃ actũ: g̃ ñ ꝺz circũstãtia dici. ¶ ꝑ. ipugnatio vel tẽtatio ꝓcedẽs: qñꝫ nõ ẽ in ptãte nr̃a: qñ. ſ. tẽtatio ẽ ab hoste: ꝫ circunstãtie cũ sint ꝺditões moralis act⁹: sunt i ptãte nr̃a: vt vꝝ: g̃ ñ ꝺz iter circũstãtias poni q̃ta tẽtatiõe aliqs cecidẽrit. ¶ ꝑ. pẽa ꝑtinet ad pctm̃ ñ ẽ circũstãtia pctĩ: ꝫ amissio virtutũ est pena vãni ex pctõ ꝓtis: g̃ ñ ꝺz poni iter circũstãtias. ¶ ꝑ. vnũ pctm̃ ñ ẽ circũstãtia alteri⁹: ꝫ ingratitudo est p se pctm̃: g̃ ñ ꝺz poni vt circũstãtia pcti. ¶ ꝑ. ille circũstãtie nec a pbo ponunt̃ ī 3°. ethi. nec a Tul. ī rheto. nec a Boetio ī 4°. topi. g̃ vꝝ ꝙ iconuenienter ponãt̃ ab Aug.

¶ Rñdeo. dõm ad p^am. q. ꝙ act⁹ nr̃i dñr morales fm q̃ a rõne ordinant̃ ī finẽ volũtatis: ex ℔. n. hñt rõnẽ boni vel mali: omne aũt qđ ordinat̃ ad finẽ ꝺz eẽ ꝓportiõatũ fini. ⁊ iõ rõ q̃ actũ nr̃m in finẽ ordĩat attẽdit ꝓportiõez act⁹ ad ea q̃ ad actũ ꝺcurrere pñt: ⁊ ista cõmẽsuratio circunstãtia dr̃. ⁊ qz in q̃libz ꝓportiõ ꝺz esse ad min⁹ duos termiños: nihil. n. sibiipi ꝓportiõat̃: ꝫ alteri. iõ circũstãtia moral⁹ act⁹ dupl⁹ accipi ꝺsueuit: qz põt dici circũstãtia vel illud qđ ẽ ad actũ ꝺcurrẽs ad quẽ ꝓportõat̃: sic⁹ aut tps vel ipa ꝺceptio q̃ ex illis reliquit̃: vt qñ vl' vbi. Sic g̃ vltimo mõ accipiẽdo circũstãtiã erit ꝺditio vel ꝑprietas act⁹: ꝫ ꝑmo mõ accipiẽdo q̃dã circũstãtia ẽ ꝑprietas act⁹: vt modus agẽdi: ⁊ q̃dã ex̃: vt loc⁹ ⁊ tps. ¶ Ad p^m g̃ dõm ꝙ qõ rhetoris fm qđlibz gen⁹ cãe attẽdit bonũ ⁊ malũ: qz ī iudiciali ꝑmiũ vel pena expectat̃: g actui bono vel malo debent̃: ī demr̃atiuo aũt laus ꝑsone vel vituꝑiuz q̃rit̃ q̃ bonis actibus vel mal' debent̃: in deliberatiuo enī q̃rit̃ qd sit vtile ad agẽdũ in q̃ ⁊ rõnẽ boni ⁊ mali attẽdere ꝺz. ⁊ iõ ex eisdẽ ex gb⁹ act⁹ morales boni ⁊ mali reddunt̃: rhetores argumẽta sumũt ad psuadẽdum. ¶ Ad z^m dõm ꝙ circa aliqd dr̃ stare omne illud qđ nõ ẽ de eẽntia rei siue iſit: sic albedo corpi: siue nõ iſit: sic locus locato. ⁊ iõ ꝓprietas circũstãtie act⁹ dici pñt: ⁊ ꝑcipue rõne hitudis ad exteri⁹. ¶ Ad 3^m dõm ꝙ accñtis nõ est accñs q̃si ipm sit p seipm accidẽtis subm: sed accñtis põt esse accñs inquãtum vnũ accidens adheret subſtãtie mediãte alio: sic⁹ color corpori mediãte superficie: ⁊ sic etiã ipsius actus circũstãtia vel ꝓprietas aliqua: quãuis ipse sit ꝺditio ꝑsone agentis.

¶ Ad z^m. q. dõm ꝙ versus ille distinguit circũstãtias fm assignatiõez Tulli ⁊ Boety fm ꝙ a rhetore ꝓsiderant̃ q ex eis argumẽta sumit ad excusandũ vel accusãdũ: sumitur enī argumentũ rhetoricũ: vel ex eo qđ est attributum ꝑsone: ⁊ sic est qs: vel ex eo qđ est attributuz negocio de q̃ agit̃: ⁊ hoc vel ꝺtinet̃ cũ ipso negocio: ⁊ sic est quid: quãtũ ad subaz facti exterius cur: q̃tum ad intentõez facientis interius: vel in ipsa prosecutione negocy ꝺtinet̃: ⁊ sic sunt quatuor. ſ. qũo: quãtũ ad qualitatẽ actus. vbi: ⁊ qñ: quãtũ ad mẽsuram: quib⁹ auxilys: quãtum ad instr̃a: fm aũt ꝙ ad morale ptinent: põt al'r eaꝝ nũerus accipi: ꝓportio. n. act⁹ ad finẽ põt accipi: vel fm id qđ est in ipso actu: vel fz id qđ est ex̃: si ꝑmo mõ: aut q̃tum ad spẽm act⁹: ⁊ sic ẽ qd: aut q̃tũ ad modũ ipsi⁹: ⁊ sic ẽ qũo: si ãt p ꝓpatiõez ad ex̃: vel p ꝓparatõez ad cãm: vel per ꝓparatõez ad mẽsuram. si ꝑmo modo: vel cãm finalez: ⁊ sic est cur: vel ad cãm efficientẽ vel instrumẽtalẽ: ⁊ sic est qbus auxilys: vel ꝑncipalem: ⁊ sic est qs: si aũt per ꝓparatõez ad mẽsurã: aut ad locum: ⁊ sic est vbi: aut ad tps: ⁊ sic est qñ. ¶ Ad p^m g̃ dõz ꝙ circũstãtia illa q̃ sumit̃ ex parte agẽtis magis respicit ꝺditiões ꝑsone q̃tũ ad ꝑprietates ipsius q̃ illã subaz ꝑsone. ex hꝫ. n. cõditionibus variat̃ suba act⁹: qz aliquid cõpetit vni qđ nõ cõpetit alij. ¶ ꝑ. q̃uis ꝑsona agens sit ꝑor tñ ꝓpositio q̃ relinquit̃ in actu ex agẽte circũstat ipm actũ.

¶ Ad z^m dõz ꝙ aliq act⁹ ex suo genere sunt mali vel boni. ⁊ iõ ex ipo genere act⁹ põt sumi circũstãtia act⁹ moral'. hoc aũt ex quo actus imponit̃ in tali genere: quãuis sit ꝺ

ſuba eius inquãtum eſt ex genere moꝛis:tamẽ eſt exẽ ſubſtantiam ipſius ꝼm q̃ ꝯſideraꝛ ipſa ſuba actus abſolute. vñ aliqui actus ſunt idẽ in ſpẽ nature q̃ differũt i ſpẽ moꝛis:ſicut foꝛnicatio ⁊ actꝰ matrimõialis. ¶Ad 3ᵐ dõz q̃ eſt finis.ſ.vltimus ⁊ ꝑpiquus.vltimus qdẽ ñ põt poni circũſtãtia:qꝛ oẽs circũſtãtie ſumũt i ꝓpoꝛtiõe ad ipm. ꝑpiquus etiã eſt duplex: qdã q̃ eſt finis opis:ꝼz q̃ pẽs dicit i 2º ethi.q̃ q̃daz ꝯiũcta ſunt malo fini:⁊ iſte finis dat ſpẽm actui.vñ vel ñ eſt circũſtãtia ſi ꝯſideret tm̃ genus moꝛis: vel referẽdo ad ipam ſubam actus:icludit i hac circũſtãtia gd. Alius vo eſt finis agẽtis: q̃ qñz ex malo actu bonũ ĩtendit vel ecõuerſo:⁊ hic finis dr̃ hec circũſtãtia cur. ad hoc aũt actꝰ ñ recipit ſpẽm ꝑpriã: ſed q̃ſi cõez ꝼm q̃ actꝰ impati iduũt ſpẽz vtutis vel vity imperãtis ſupra ſpẽm quã bñt ex habitu eliciẽte. ¶Ad 4ᵐ dõm q̃ modus rei eſt i ipa re ꝺñs ſubaz ei⁹.⁊ qꝛ q̃dã circũſtãtie ſumũt ab eo qõ eſt exẽ rẽ: quedã vo ab ipa ſpẽ actꝰ que duo ad modũ ñ ptinẽt.iõ i mõ ñ icludit oĩs alia circũſtãtia ſi modus ꝓpꝛie accipiat. ¶Ad 5ᵐ dõm q̃ pẽs i 3º ethi.aſſignat etiaz .7.circũſtãtias: ſz dr̃t a predicta aſſignatõe ſua aſſignatio in duob⁹.ꝑmo qꝛ pẽus põit duas circũſtãtias:qd: ⁊ circa qd:q̃ i ꝑdicta aſſignatiõe tullꝰ i vna icludũtur: eo q̃ obiectũ qõ dr̃ circa qd dat rõnẽ actui qõ dr̃ qd: ſed pẽs diſtinguit eas:qꝛ ꝑter vl'em rõnẽ obiecti q̃ dat ſpẽm actu: ꝑñt i obiecto ꝯſiderari ſpãles ꝯditiões q̃ diuerſificãt actũ i bonitate ⁊ malicia i illis actib⁹ q̃ ex ſe maliciã ñ implicãt:in qb⁹ etiã malicie q̃ẽtitatez diuerſificãt.ſcõo qꝛ pẽs ꝑ vna circũſtãtia ponit qñ ⁊ vbi:ꝑꝑ hoc q̃ vtrũq̃ ſumit̃ a mẽſura extrinſeca:ſed i ꝑdicta aſſignatiõe diſtinguũt ꝑꝑ diuerſaz rõnem mẽſure. Qꝛaũt pẽus dicit quo inſtr̃o ideꝛ eſt ei qõ Tul.dicit qb⁹ auxilys:qꝛ oĩa auxilia ſunt q̃ſi inſtr̃a actiõis qb⁹ agẽs vtit̃ ad ſuũ finẽ. ¶Ad 6ᵐ dõz q̃ cũ modus mẽſurã importet oĩa q̃ ad mẽſurã ptinẽt vel ꝑ moduz q̃ẽtitatis ꝓtinue vel diſcrete ipoꝛtant̃ i qũo. ¶Vel dõm q̃ q̃ẽtitas actꝰ ex trib⁹ pẽſari põt.ꝑ ex ipa itentõe actꝰ:⁊ ſic idẽ ẽ q̃ qũo.2º ex q̃ẽtitate obiecti: ⁊ ſic icludit̃ i qd. 3º ex tpe:⁊ ſic icludit̃ i qñ:quotiẽs aũt ſemp reducit̃ ad modũ.

¶Ad 3ᵃᵐ.q.dõz q̃ Aug. numerat hic circũſtãtias ꝼm q̃ a penitẽte ꝯſideãde ſũt q̃ de pctis dolere dz:⁊ iõ numerat illas q̃ ꝑcipue ad dolozez de pctõ iducere pñt.he aũt ſunt due.ſ.ꝑuatio boni:⁊ q̃ẽtum ad hoc dicit q̃ dz dolere: qꝛ ſe virtute ꝑuauit:⁊ poſitio mali:qõ qdẽ aggrauat̃: vel ꝑ accidẽs iquãtũ tollit̃ excuſatõis occaſio:⁊ ſic dz dolere ſi nulla tẽtatõe vel modica ꝓuẽtus peccauit: vel ꝑ ſe ex aliqua circũſtãtia addẽte deformitatẽ ad actũ:⁊ ſic q̃ẽtuz ad pſonaz agẽtis ꝯſiderare docet ſtatũ peccãtis:⁊ bñficiũ ꝓius a deo ſuſceptũ:q̃ẽtũ ad oẽs docet cõſiderare quo tpe⁊ qñ peccauit:docet etiã ꝯſiderare circa qd i hoc q̃ dic̃ ꝼz modum neceſſitatis:qũo i hoc q̃ dicit:⁊ moduz ſui opis:⁊ locum i hoc q̃ dicit:ſi i loco ſecreto. ¶Ad ꝑm q̃ dõm q̃ hoc q̃ aligs diu i pctõ pmãſit reſpicit ꝯditõez actus vel tranſgreſſiõis ſi frequẽter peccatuz iterauit vel ꝓtinuauit: vel omiſſiõis ſi penitere diſtulit de pctõ etiaz ſemel cõmiſſo.

¶Ad 2ᵐ dõm q̃ q̃uis tẽtatio nõ ſit i ptãte nr̃a:tñ reſiſtere vel nõ reſiſtere eſt i poteſtate nr̃a.⁊ ideo ꝼm hoc ex tẽtatiõe precedẽti circũſtãtia peccati ſumi poteſt. ¶Ad 3ᵐ dõm q̃ amiſſio virtutũ quãuis cõſequat̃ peccatũ ꝼm nature ordinẽ:tamẽ cõcomitat̃ ꝼm tẽpus:⁊ ideo circũſtãtia poteſt poni. ¶Et ꝓterea etiã quedã circũſtãtie ſecũdum Tulliũ ſumunt̃ ab eo qõ ſequit̃ ſubam facti:ꝼm q̃ ex cõparatiõe ad ipſa actus in bonitate vel malitia variatur.

¶Ad 4ᵐ dõm q̃ igratitudo vno modo ſpeciale eſt peccatũ:alio modo circunſtãtia peccati:⁊ qualr̃ hoc ſit dicet̃ ifra diſti.zz⁹. ¶Ad 5ᵐ dõm q̃ oẽs iſte circũſtãtie põt reduci ad 7ᵐ ſuperi⁹ enumeratas:qꝛ igratitudo reducit̃ ad cõditiõez perſone: vt ex dictis pz;tẽtatio aũt precedẽs reducit̃ ad cur:qꝛ tẽtatio p̃cipue ꝯſtitit in appetitu alicuꝰ: ꝑꝑ qõ homo ad peccatũ ĩcitat̃.ꝓuatio aũt virtutũ redu/citur ad quid:qꝛ ipſum peccatũ ad ſpẽm ſuam hz q̃ virtutem tollat:de alys autem facile eſt videre.

Ad ſecundum

ſic ꝑcedit̃: videt̃ q̃ circũſtãtie peccatũ nõ aggrauẽt:nihil eniz nõ auget coꝛporalẽ:ſed additio alteriꝰ coꝛporis:ſed circũſtãtie nõ ſunt pctã:ſed ſunt q̃dã peccati accidẽtia: g̃ pctm̃ aggrauãt. ¶ꝓ.tota rõ mali i pctõ eſt ex parte auerſiõis: nõ aũt ex parte ꝯuerſiõis:ſed oẽs circũſtãtie ſequunt̃ peccatum ex parte ꝯuerſiõis:g̃ nõ aggrauãt maliciã peccati. ¶ꝓ.ꝓuatiões nõ ĩtendunt̃:neq̃ remittunt̃: ſed malum ꝓuatio quedã eſt boni: vt Aug. dicit:g̃ malitia peccati per circũſtãtias ĩtendi nõ põt. ¶Sed ꝯ:ex quibus cauſatur vnũq̃q̃ ex eiſdẽ augeri põt:ſed ex circũſtãtys ſoꝛdiaris fit peccatuz iquãtũ per defectũ circũſtãtie modus virtutis coꝛrumpit:g̃ circũſtãtie aggrauãt pctm̃. ¶ꝓ.rhetores ex circũſtãtys trahũt argumẽta ad accuſandũ vel cuſandũ:laudãdũ vel vituperãdũ:vt docm̃ eſt: ſed accuſatio vel excuſatio:laus ⁊ vituperiũ fiũt de bono vel malo: aut minus bono aut minus malo:ergo circũſtantie augent actus bonitatem ⁊ maliciam.

¶Ulterius videt̃ q̃ iter oẽs circũſtãtias magis aggrauẽt locus ⁊ tempus:qꝛ ſic̃ dicit pẽus in 3º ethi.principalia ſunt in q̃bus eſt actus de huiuſmodi circũſtãtys loquẽs: ſed i quo ſignat ipm tẽs ⁊ locũ: cũ g̃ principales circũſtãtie magis aggrauẽt: videt̃ q̃ tempus ⁊ locus maxime aggrauẽt. ¶ꝓ.videtur q̃ quis:quia ex volũtate principalr̃ oꝛitur pctm̃:ſed volũtas ſe tenet ex parte agẽtis:g̃ cõditio perſone magis aggrauat. ¶ꝓ.videt̃ q̃ igratitudo i deum:qꝛ pctm̃ accipit rõnem mali ex auerſiõe:ſed igratitudo pertinet ad auerſionẽ:g̃ ex hoc magis grauitas peccati ꝯſideraꝛ. ¶ꝓ.videt̃ q̃ tẽtatio p̃cedẽs:qꝛ per illas circũſtãtias maxime aggrauaꝛ pctm̃ per quas reddit̃ venia dignũ vel idignum:ſed pctm̃ q̃ ex ifirmitate agit̃ venial̃e dicit̃ q̃ſi venia dignũ:q̃ eſt cũ aliquis graui tẽtatione preueniꝛ:pctm̃ aũt q̃ ex malicia agit̃ dicit̃ irremiſſibile:qꝛ nõ habz i ſe aliquid venia dignũ:q̃ cõtingit cuz aliquis ex electõe tentatoez preueniẽs malum operaꝛ:ergo hec circũſtãtia maxime aggrauat.

¶Ulteriꝰ vr̃ q̃ circũſtãtia ñ poſſit trahere i aliã ſpẽz:vl' i aliud genꝰ pcti:qꝛ accñtia ñ variat ſpẽm: ſz circũſtãtie ſũt accñtia actꝰ:vt dcm̃ eſt: g̃ ex eis ſpẽs pcti ñ variat̃. ¶ꝓ. actꝰ hz ſpẽz ex obiecto:ſz diuerſe circũſtãtie ñ mutãt obz actꝰ:g̃ ñ trahũt i aliud genꝰ pcti. ¶ꝓ.ſic̃ circũſtãtie ocurrũt ad actũ pcti:ita ad actũ vtutis: ſz ñ variat actꝰ vtutis ꝼm ſpẽz:g̃ nec actꝰ pcti. ¶Sz ꝯ.illud q̃ ẽ cã alic⁹ põt variare illud ꝼm ſpẽz:qꝛ ex diuerſis cãis diuerſi ſequũt̃ effectus:ſz circũſtãtie deficiẽtes ſũt cã pctõꝛ. vñ ꝼm Dion⁹. Malũ ꝓtigit ex ꝑticularib⁹ defectib⁹:g̃ diuerſitas circũſtãtiaꝝ põt ſpẽz variare. ¶ꝓ.ꝑꝓpe:laute: nimis ardẽter:ſtudioſe:ſunt diuerſe ſpẽs gule:ſz ſumũt̃ ꝼm diuerſas circũſtãtias: vt p ſe pz:g̃ circũſtãtie variãt ſpẽm pcti.

¶Ulterius videt̃ q̃ circũſtãtia aggrauet in ifinitũ: quia vna circũſtãtia coꝛrumpit virtutẽ:ſed virtus nõ coꝛrumpit̃ niſi ꝑ peccatuz moꝛtale qõ hz q̃ẽtitatẽ infinitã:g̃ circũſtãtia aggrauat in infinitũ. ¶ꝓ.ꝼm Aug. Nullũ eſt adeo veniale q̃n fiat moꝛtale dũ placet:ſz placẽtia ẽ quedam circũſtãtia ⁊ reducit̃ ad qũo:ergo circũſtãtia facit ꝺ veniali moꝛtale:⁊ ſic aggrauat in infinituz. ¶ꝓ.plus diſtat actꝰ vtutis ab actu pcti moꝛtalis q̃ actꝰ venialis pcti a moꝛtali:ſz vna circũſtãtia mutata facit de actu virtutis actũ pcti moꝛtal̃:ſic̃ cognoſcere ſuã vt ñ ſuaz: g̃ multoma/gis facit de veniali moꝛtale:⁊ ſic idem qõ pẽus. ¶Sed ꝯ. q̃ẽtitas accñtalis ñ excedit q̃ẽtitatẽ ſubalẽ: ſz q̃ẽtitas ⁊ cir/

cūstātia pctī ꝓueniēs ē ei accītalis: cū g̃ q̃ctitas venialis pctī sit finita: q̃ctitas ex circūstātia nō erit ifinita: ꝛ ita nō aggrauat in ifinitū. ¶ Ñ. ea q̃ in ifinitū differūt nō cōueniūt in gñe: sed eox q̃ nō ꝓueniūt in gñe vnū nō potest in aliud trāsmutari: sicut linea in colox̄ē. g̃ nō pōt per circunstātiam actꝰ peccati trahi ad ifinitā q̃titatem.

¶ Alteriꝰ vr̄ q̄ oīs circūstātia sit ꝓfitenda. Sen. i. 9°: ꝑcipiēs penites de sodomis exeūti ne mozaret in oī circa regiōe: pctīm: sz oēs circūstātias pctī ꝓfiteri dz. ¶ Ñ. penitens dz cipiat: sed ꝑ grauiozi pctō maiox iniūgit satisfactio: g̃ dz sacerdoti circūstātias notificare gbꝰ q̃litas pctī cōsideraī. ¶ Ñ. ꝓfessio dz ꝓtritōi rñdere: sz hō dz de singulis circūstātys ꝓteri: vt i lra Aug. dicit. g̃ vr̄ q̄ oēs debeāt ꝓfiteri. ¶ Sz ō. fm pbz i 3°. ethi. delectabile carnis q̃cto magis fugere appetitū taľ delectabiľ ꝑ ꝓfiliū aplī pª ad Roz. 6°: g̃ vr̄ q̄ pctōx carnaliū ad minꝰ ñ debeat aligs oēs singulares circūstātias ꝓfiteri. ¶ Ñ. ex circūstātys recitatis aliquādo alicuius persone peccatū inotescit: sz hō in ꝓfessio ne dz se accusare nō altex infamare: ergo videt q̄ nō debeamus circūstantias confiteri.

¶ Rñdeo dōm ad ꝑam. q. sic dicit Aug. i. xi. de trini. i his q̃ nō mole magna sūt: idē est eē maiꝰ q̄ē esse meliꝰ i bonis: sic ꝙ silr i malis idē ē eē maiꝰ q̄ē eē peiꝰ: malitia āt i actu pctī ex ꝑ ē q̄ deficit a debita ꝓpoztiōe ad finē ad quē ꝓportiōat reddit ꝑ debitā ꝓmēsuratiōez circūstātiax: vt dcīm ē. ꝛ iō defectꝰ debite circūstātie malitiaz i actu cāt: ꝛ q̄ ꝑ vnā circūstātiā deficiētez vel appositā magis elōgat terminꝰ a debita ꝓpoztōe ad finē. iō circūstātia fac actuz magis malū vel minꝰ: ꝛ fm ꝑ dr̄ aggrauare pctīm. ¶ Ad ꝑm q̄ dōm q̄ rō illa ꝓcedit i illis in gbꝰ ē augmētū ꝑ additiōez. i illis. n. in gbꝰ ē augmētū ꝑ itentiōez nō oz additōez sīmilis i ispē fieri: sicut nō oz q̄ albedo albedini addat ad ꝑ q̄ fiat magis albū: vt dr̄ in 4°. phy. ꝛ silr nō oz q̄ pctīm ex iozdinata ꝙuersiōe ad cōmutabile bonū reddit actus ꝓpoztionatus ad ꝙuersionē ad finē. ꝛ ideo fundamētū ꝙuersiōis se tenēt ꝑm pctō malitiā augere. ¶ Ad ꝫ dōm fis suis q̃ctōes nō itendātur ex seipsis: tm̄ itēdi ex cauſi. ꝛ silr ex iozdinata ꝙuersiōe malitia i actu itendit.

¶ Ad ꝫam. q. dō. q̄ bonū dr̄ ꝑz ozdinē ad finē: vt i 3°. metꝫ. fm ipaz relonē i finē: vel fm aptitudinē relatiōis i finē. ꝛ io pctīm dupl̄r ꝓtigit: vl̄ ex eo q̄ actꝰ ñ ē ꝓpoztōat finis: sic in his q̄ ex se mala sūt: vl̄ qz iozdiate referr̄ i finē: sic ꝑz in vnūqq̄q: ꝛ illud magis. iō q̃titas malitie pctī magis ꝙsiderāda ē in iudicādo de grauitate pctī: ad ꝑ q̄ aūt q̄ actꝰ sit ipoztiōatꝰ fini ptinet bec circūstātia qd: bueret i hac circūstātia iducūtur. ꝛ hec sunt in gbꝰ cōsistit circūstātia in aggrauādo: ꝛ ꝓp ꝑ pꝫs dicit i 3°. ethi. q̄ ꝓncipalissima i actu sunt in gbꝰ ꝙsistit actꝰ ꝛ cuiꝰ gra. alie aūt circūstātie magis ꝛ minus aggrauāt fm q̄ his magis vel minus ꝓpinque sunt. ꝛ iō tps ꝛ locꝰ minꝰ aggrauare nata sūt: q̄ sunt oīno extrinseca: sz iter ea ꝙditio persone magis: q̄ agens directꝰ rñdet fini: ꝛ post hoc modus q rñdet actui: ꝛ post hoc instr̄m qđ ptinet ad modū agēdi: ꝛ hoc qdē vt i pluribꝰ accipiēdū est ita eē: tm̄ nihil ꝓhibz i aliq̄ alr̄ se hr̄e:

q̄ fmōes q̄ sunt i mozibꝰ nihil determiatū hñt: vt dr̄ i 2°. ethi. ¶ Ad ꝑm g̃ dōz q̄ pbs ñ itēdit ꝓncipalissima esse illa in gbꝰ ē actꝰ sic̄ in mēsurātibꝰ ipz: sz sic̄ in ꝙplētibꝰ rōnem ipsi. ¶ Ad zm dōz q̄ volūtas q̃ctuis sit agētis sic̄ subi: tm̄ ē finis sic̄ obiecti. ꝛ iō trahit rōnez magis a fine q̃ a ꝙditōe agētis: ꝛ ad finez magis reducit: q̄ potentie ꝛ hītus distinguunt penes obiecta. ¶ Ad 3m dōz q̄ ingratitudo fm q̄ ē circūstātia ñ ponit actualē ꝙtēptū: sz q̃si iterptatū. ꝛ ideo nō oz q̄ magis aggrauet q̃ ꝙuersa itentio q̄ actualē auersionē a fine debito causat. ¶ Ad 4m dōm q̄ venia dignū dr̄ pctīm qđ est veniale ex cā: fm q̄ ꝑuat volūtariū vel diminuit: vel ꝑ ignozātiā: vl̄ ꝑ ipotētiā. ꝛ iō tota illa diuersitas: ad cꝰ gra reducit: q̄ volūtariā itentiōez finis respicit.

¶ Ad 3am. q. dōz q̄ aliq̄ circūstātiā trahere i aliā spēz pcati mānifestū ē: sz q̃o ꝑ possit eē ē dubiū. Quidā. n. dicūt q̄ ꝑ accidit in q̃ctū ille circūstātie accipiūt vt fines volūtatis: q̄ a fine actꝰ mozaľ accipit spēz: sz ꝑ ñ vr̄ sufficiēter dcīm: q̄ aliq̄ variaī spēs pctī sine ꝑ q̄ itētio ferat ad circūstātiā illā: sic̄ fur ita libenter accipet vas aureū ñ sacratū: sic̄ sacratū: ꝛ tm̄ in aliā spēz pctīm mutat. ſ. de furto simplici i sacrilegiū: ꝛ ꝓterea fm ꝑ sola illa circūstātia q̄ dr̄: cꝰ gra spēz pctī mutare posset: q̄ fl̄z est. Ad iō alr̄ dōz q̄ oīs circūstātia pōt spēz pctī mutare: sz nō sp mutat. cū. n. ꝑuatiōes ꝛ negatiōes differāt spē fz dr̄iaz hītuū ꝛ pōnum oppositax: ꝛ malū sit ꝑuatio bōi: oz q̄ vbi diuersiz bonū ad vtutē neccīū ꝑuat ibi sit diuersa spēs pctī. vna āt sola circūstātia pctī rectitudinē vtutis aufert. vñ si alie circūstātie nullā aliā obligtatē pctō tribuāt nisi ex suppōne psone ñ mutabūt spēz pctī: sz forte aggrauabūt q̃titatez pctī illi: qñz ēt neq̄ q̃titatē pctī aggrauabit: q̄ ēt ex suppōne ꝓcedētis nullā iozdiatōez addit: qñz ēt pctīm dimīuit si aliq̃ circūstātia rōnē pctī subtrabat: sic̄ accipe rē alienā hz rōnē pctī ex circūstātia qd. iquātū res aliēa est. Qr̄ āt manu dextra vel sinistra accipiat: aut ō māe aut ō sero nihil ad rōnē mali ptīet. ꝛ iō iste circūstātie ñ excusant: nec aggrauāt: nec spēm mutāt. Qr̄ aūt accipiat multū vel paxx ex se deformitatē aliq̃ ñ ipoztat: nisi ex suppōne ꝓmi: q̄ ml̄tū de alieno recipe ē ab eq̄litate magis discedere. vñ taľ circūstātia agrauat: sz pctīm ñ mutat. Qr̄ āt rē alienā ꝙsecratā accipiat aliā deformitatē ipoztat: q̄ q̃cūq̄ irreuerētia circa res sacras adhibita spāle rōnez pctī hz. ꝛ iō taľ circūstātia dr̄ spēm mutare: si āt coactꝰ accipiat taľ circūstātia pctīm excusat in pte: q̄ cā pctī. ſ. volūtariū minuit. ¶ Ad ꝑm q̄ dōm q̄ q̃cūq̄ circūstātia aliq̃ spēz pctī i actu cāt: ad spēz actꝰ ingtū ē mozaľ ptīet. vñ ñ hz iā rōnē circūstātie pctī: q̃ctuis circūstat subaz actꝰ: vt ꝑ dcīm ē. ¶ Ad zm dōz. q̄ oīs actꝰ fz suā subaz hz spēz ab obto: sz fz rōnē malitie hz spēz a ōfectu. ꝛ iō fz diuersa q̃ ōficere pñt: diuerse spēs cānt malitie. ꝛ fz ꝑ distinguunt spēs pctī ñ solū ex obiecto: in actibꝰ aūt vtutū secꝰ ē: q̄ nō ꝙstituit ex q̃libz singulari circūstātia: sic̄ actꝰ pctī ex quolibz singulari defectu rōnē peccati hz. ¶ Ät per hoc pz solutio ad tertium.

¶ Ad 4am. q. dōz q̄ circūstātia: vt ex dictis pz q̄ñq̄ aggrauat pctīm ꝛ spēz mutat q̄ñz aūt aggrauat: sz spēz ñ mutat: q̄ñ aūt spēz ñ mutat: sz aggrauat: adhuc manet i rōne circūstātie: ꝛ ñ pōt i ifinitū q̃titatē pctī augere: vt ex venia li mortale fiat: q̄ vt dcīm est: circūstātia taľ aggrauās ex suppōne ꝓcedētis deformitatis hz rōnē maioris deformitatis ꝛ ex ei vtute. vñ si illa sit ifinita ñ pōt ifinitā deformitatē addere. si āt spēz mutet: tūc pōt in ifinitū aggraua re: sz ñ sp ꝑ facit: q̄ q̄ñ ex deformitate spāli quā circūstātia addit hz directe oppōnē ad charitatē: qđ oñdit ex hoc q̄ ē directe ꝺ ꝓceptū legis cuiꝰ finis ē charitas: tūc i ifinitū grauitatē addit. ſ. pctī mortalis: q̄ñ aūt illa deformitas nō directe hz oppōnem ad legez: vt sit ꝺ eā: sz ꝓter eā: tūc non aggrauat in infinitum: siue sit peccatum veniale cui

additur siue mortale: sicut ad actū gule qui est ꝓpropere addit hec circūstātia laute spālē deformitatē q̄ etiā ex se pctm̄ faceret: sed nō est directe ꝫ legē. ⁊ iō nō aggrauat in infinitū: ⁊ qz circūstātia q̄ spēm mutat nō ē iā vt circūstātia cōputāda: vt dcm̄ est: iō dr̄ a magistris q̄ circūstātia ñ aggrauat in infinitū. ¶ Ad ꝑm ḡ dom̄ q̄ q̄uis vtus ꝑm habitū nō corrūpat̄ nisi p pctm̄ mortale: tm̄ actus eiꝰ corrūpit ⁊ impedit etiā p pctm̄ veniale. ¶ Ad zm dom̄ q̄ placētia nūq̄ de veniali facit mortale: nisi itm̄ crescat q̄ adhibeatur ei vt fini. ⁊ p ꝓns. ſ. deū diligat: ⁊ ita in ꝓcēptū dei tal' placētia adducit q̄ hz de se spālem ratiōez pcti: ⁊ ꝓpter hꝫ circūstātia trahēs in aliā spēm. ¶ Ad 3m dom̄ q̄ rō illa ꝓcedit de circūstātia q̄ trahit in aliā spēm q̄ iaz rōnē circūstātie respectu actꝰ moralis īquātū hꝫ amittit. ¶ Et quia alie rōnes vīr ꝓcludere q̄ nullo mō circūstātia aggrauet in infinitū. iō dom̄ ad 4m q̄ quātitas ex circūstātia ꝓueniens q̄ in nouaz spēm traxit: nō est q̄titas accm̄talis: ſz eētialis. ¶ Ad 5m dom̄ q̄ pctm̄ veniale ⁊ mortale differūt in infinitū ex pte auersiōis: sed ñ ex pte ꝓuersiōis: qz vtrobiq̄ est placētia finita: pctā aūt spēm sortiūtur ex pte cōuersiōis: qz ex pte auersionis nō differunt.

¶ Ad 5am. q. dom̄ q̄ oēs circūstātias cōfiteri est ipossibile: q̄ſdā aūt ꝓfiteri est necitatis: ſz in hꝫ est dr̄ia opionis. Quidā. n. dicūt q̄ oēs circūstātie q̄ aliquā notabilē q̄titatem pctō addūt ꝓfiteri necitatis est: si memozie occurrāt. Alyo dicūt q̄ nō sint de necitate ꝓfitēde: nisi circūstantie q̄ ad aliud genꝰ pcti trahūt: ⁊ hoc ꝓbabiliꝰ est: ſz addēdū est q̄ ad aliā spēm mortalis trahūt: cuiꝰ rō est: q̄ venialia nō sunt de necitate ꝓfessiōis: ſz solū mortalia q̄ q̄titatē ifinitam quodāmō hñt: ⁊ qz circūstātie aggrauātes q̄ aliā speciem peccato nō tribuūt: vel q̄ tribuūt quidē: sed nō mortalis peccati nō sunt de necitate ꝓfessiōis: tm̄ eadē ꝓfiteri pfectiōis ē: sicut ⁊ de venialibꝰ dcm̄ ē. ¶ Ad ꝑm ḡ dom̄ q̄ q̄uis de sodomis. i. de pctō mortali nō possit hō exire nisi p ꝓfessionē ad minꝰ in ꝓpositō exīstem: tm̄ de illis q̄ circa sūt. i. de venialibꝰ ⁊ circūstātys q̄ venialibꝰ equalent: pōt hō sine ꝓfessiōe exire. ¶ Ad zm dom̄ q̄ determinata q̄titas pctī non pōt sacerdoti īnotescere: qz nec ipse peccator scit. vñ sufficiat q̄ cogñscat q̄titatē que ex spē pcti ꝓsurgit. ¶ Ad 3m dom̄ q̄ nec i ꝓtritiōe oz q̄ de singulis circūstātys doleat penitēs q̄tū ē de necitate salutis: ſz oz q̄ ō singulis peccatis ad minꝰ in ꝑma ꝓtritiōe doleat: ⁊ de circūstātys q̄ pcti spēm mutāt: hꝫ aūt qō Aug. dic̄: ptinet ad pfectionē ꝓtritōis. ¶ Sz qz alie rōnes vīr cōcludere q̄ circūstātie nulloꝰ sint ꝓfitēde. iō dom̄ ad 4m q̄ circūstantie pticulares pcti carnalis q̄ i spēm pcti mortalis trahūt sp sūt ꝓfitēde: qz gra q̄ i sacro penitētie dat restaurat siq̄ inclinatio ad pctm̄ ex taliū cogitatōe ꝑueniat: vel in ꝓfitēte: vel in sacerdote. Vñ dicit Greg. in pastorali. Sit plerūq̄: vt dū rectoris aius aliena tētamēta cognoscit: auditis tētationibꝰ ēt ipe pulsat̄: ſz hec nequaq̄ pastori timēda sūt: qz tāto facilius a sua eripit q̄to misericordius ex aliena tentatiōe fatigat̄: si tamē sacerdotē lasciuū. ⁊ ad hꝫ peccata ꝑnū viderit debet accipere licētiā cōfitendi alteri sacerdoti: ⁊ si nō dederit ad superiorem recurrere: si autem circūstātie nō aggrauant in infinitū nouam spēm peccati mortalis cōferēdo quādoq̄ laudabiliter recitētur adhibita debita discretiōe ꝑm ꝓsideratiōem turpitudinis circūstātie ⁊ ꝑnitatem inclinatiōis ad peccatū ex eiꝰ cōfessione in ipso cōfitente: vel in sacerdote. ¶ Ad 5m dom̄ q̄ homo in cōfessione debet famā alterius custodire quātū pōt: sed suā ꝓsciētiaz magis purgare debet. ⁊ ideo si circūstantia que ducit in cognitionem persone sit de necessitate cōfessionis secūdum regulā datam: tunc debet confiteri occultando personam quātum potest: si autem non sit de necessitate confessionis debet dimittere: ne peccatum alterius prodat.

¶ Questio. IIII. De impedimentis vere penitentie. Et circa hoc queruntur duo. Primo de hypocrisi que impedit interius. Secundo de exteriozibus impedimentis.

Ad primum

sic ꝓcedit: vī q̄ hypocrisis non sit pctm̄: qz pctm̄ nō dr̄ secūda tabula post naufragiū: ſz ꝑm Piero. scōa tabula post naufragiū ē pctm̄ abscōdere: qō ad hypocrisiz ptinet: ḡ ñ ē pctm̄. ¶ Ꝫ. vitare scādalū. primoꝫ ⁊ famā. ꝑtia custodire q̄libz dz: ſz hec fiūt p hypocrisiz: ḡ nō ē pctm̄. ¶ Sz ꝫ. Matth. sup illud. Nolite fieri sīc hypocrite tristes. dicit glo. Hypocrita ē q̄ simulat q̄ ñ ē repūtatoz alteriꝰ psone: ſz simlare qō nō ē spāle pctm̄: sīc ⁊ mēdaciū: ḡ hypocrisis nō ē spāle pctm̄: qz pctm̄ simulatōis diuidit ꝫ peccatū apte malitie: ſz apta malitia ñ ē spāle peccatū: ḡ nec hypocrisis. ¶ P. oē pctm̄ spāle ī aliqbꝰ actibꝰ cōsistit: ⁊ ꝓsistit spāliter: ſz hypocrisis in oibꝰ actibꝰ vtutū ꝓsistit: vt ꝑz ī Matth. cipue ī oꝛone ieiūio ⁊ elemosyna: vt ꝑz i euāgelio. Ergo hypocrisis nō est spāle pctm̄. ¶ Sz ꝫ: pctm̄ simulatiōis ḡ hypocrisis nō est spāle pctm̄. ¶ Sz ꝫ: pctm̄ simulatiōis vtuti opponit̄: q̄ dr̄ vitas: ſz vitas ē spālis virt⁹: vt ꝑz i 4. Ethi. ergo ⁊ simulatio siue hypocrisis est spāle peccatū.

¶ Ulteriꝰ vī q̄ sp sit mortale pctm̄: qz pctm̄ veniale ñ ꝓpdit veniā de peccatis mortalibꝰ: ſz hypocrisis ꝓpdit: vt ī lra ꝑz: ḡ ē mortale pctm̄. ¶ P. Piero. dic̄ q̄ ī ꝓpatōe duorū malorꝝ leuiꝰ ē apte peccare q̄ſ sanctitatē simulare: sed apte peccare est pctm̄ mortale: ḡ ⁊ sanctitatē simulare sp. ¶ P. pbs dicit: q̄ illi q amicitiā simulāt magis sūt accusandi q̄ illi q mūmisma violāt: q̄to ꝫ meliꝰ fraudē ꝓmittūt: ſz q nūmisma violāt sp mortaliter peccāt: ḡ ⁊ hypocrite. ¶ P. oē qō excludit a visiōe dei ē pctm̄ mortale: ſz hypocrisis est hꝺ: vt ꝑz Job. In ꝓspectu eiꝰ nō veniet oīs hypocrita: ḡ semp ē mortale pctm̄. ¶ Sed ꝫ. vitatis virtus corrūpit̄ tam p mēdaciū ozis q̄ſ p simulationē opis: ſz mēdacium ozis q̄ſ p simulationē opis est

vel vitioꝝ mãliter: ſic̃ magnaminitas vtiť oĩbꝰ alys acti
bus vtutũ: vt ĩ cis magna opeť: vt dr̃ in 4.ºethi.ꝛ ſilr cum
hypocriſis ſit gdã ſpes iactãtie: qz nõ iactat quẽlibet: ſed
ſanctitatẽ: vtiť oĩbꝰ actibus q̃ ſanctitatez oñdere poſſunt:
ꝛ pcipue illis in quibus magis ſanctitas oſtẽdiť: ſicut eſt
oratio: ieiunium ꝛ elemoſyna.

¶ Ad z^am^.q.dõm qꝺ hypocriſis bz eãdẽ rõnem pctĩ: ſicut ꝛ
mẽdaciũ: mẽdaciuz aũt nõ ſemp ẽ pctm̃ mortale: ſz qñ eſt
pnitioſuz ꝛ ſilr hypocriſis nõ ſemp ẽ pctm̃ mortale: ſz qñ
eſt pnitioſa cadẽs in nocumẽtũ alteriꝰ pſone: dũ pp credi
taz ſanctitatẽ aliũ defraudat re quã bz vel hẽre dz: aut in
nocumẽtũ fidei ꝛ eccleſie: dũ pp ſanctitatẽ creditã ꝺ ipſo
pniaz ñ ĩpedit: ñ ĩpedit remiſſionẽ pctĩ mõtalis q̃ p pniaz
qꝺ pctm̃ veniale ĩpedit actũ virtutis q̃uis nõ tollat hĩtũ:
ĩtelligẽdũ eſt ſm qd: ꝛ nõ ſimplr: qz q̃tũ ad vnã circũſtã
tiã vnũ pctm̃ põt eſſe graui⁹ illo qꝺ eſt graui⁹ ſimpliciter.

¶ Vel dõm qꝺ ẽt apte peccare: nõ ſemp ẽ mortale: ſz qñz
veniale. ¶ Ad z^m^ dõm qꝺ pbs logť qñ ſimulatio amicitie
in nocumẽtũ pſone redũdat. ¶ Ad 4^m^ dõm qꝺ loquiť de
hypocrita q totũ bonũ quod agit ad oſtẽtatiõez ordinat.

¶ Vel dõm qꝺ loquiť quãtum ad hoc qꝺ opa bona ex hy
pocriſi facta ad cõſpectũ dei nõ perducunt.

¶ Ad 4^am^.q.dõm qꝺ opa pnie exterioza pcipue nata ſunt
ſanctitatẽ oñdere. ꝛ iõ eis vtiť hypocriſis itentõez pnie re
cte excludens: ꝛ pp hoc directi⁹ ĩpedit pnie effectũ q̃ alia
vitia etiã grauioza. ¶ Et p hoc pz ſolo ad p^m^. ¶ Ad z^m^ di
cendũ qꝺ ianis gloria ſurgit qñqz ex operibus etiam recta
itentiõe factis: ſed hypocriſis ſemp itentõez factoꝝ puer
dit. ꝛ ideo magis impedit penitẽtie fructum.

Ad ſecundum ſic ꝓcediť. vr̃ qꝺ ludi pniaz ex
terius nõ ĩpediãt. illud. n. in q̃
põt ꝛiſtere virt⁹ pniam nõ ĩpedit: ſz ĩ ludis cõſiſtit vtus
eutrapelia: vt ĩ 4.ºethb. pz. gludus pniaz ñ ĩpedit. ¶ P.oz
op⁹ laborioſis regez ĩterponere: eo qꝺ ipoſe ẽ ſp agere: ſz
ludus eſt reges q̃dã: gdz iter opa pnie aliq̃n ludere: gludus pniam nõ ĩpedit. ¶ Sed ꝺ. Eccle. z.ºtps ridẽdi aliud
deſcribit a tpe flẽdi: ſed tps pnie eſt tps flẽdi: qz penitẽtia
eſt cõmiſſa flere: gnõ eſt tempus ludẽdi.

¶ Alteriꝰ vr̃ qꝺ ſpectacula nõ ĩpediãt pniaz: ſpectacula. n.
ad vtilitatẽ hoĩum ſũt ĩſtituta: ſz pnia nõ reſecat vtilia: ſz
ſuperflua: gpnia p ſpectacula nõ impedit. ¶ P. i ſpectãdo

pcepti:ſz denũciator: xp̃s aũt ſacri iſtitutor ⁊ partiũ eius.
¶ Ponat ſe oĩno in iudicio:ḡ vr̃ q ſi ſacerdos iniũgat alicui q itret religionẽ q teneat facere:⁊ pcipue qz gdaz canões vñr iſtã pniaz taxare:⁊ ſilr q q̃tũcũq magnã penitentiã ꝓ quo pctõ iniũgat q penitẽs facere teneat. ¶ Et dõz q itelligẽdũ ẽ õ bis q̃ ſacerdos inq̃tũ hz clauẽ ſcie ⁊ auctoritatis p dinũ iudiciũ:⁊ nõ ex hũanũ errorẽ iniũgit. itroit aũt i religionẽ cũ ſit volũtatis nõ põt alicui iniũgi: ⁊ ſi alig canões iniũgi iueniant magis ẽ ꝓſiliũ q̃ pceptũ: q̃libz.n. pnia taxata leuiſſima religio ẽ maior ſatiſfactio iquãtũ hõ abdicat ꝓpriã volũtatez qua nihil ẽ hoĩ carius. ¶ Caueat ne duct⁹ vecũdia ⁊c. de p̃ ingreat cũ de ꝓfeſſione qõ erit. ¶ Caueat ẽt ne ꝑus ⁊c. bona ꝓſcia cõfortat: qñ certis ſignis conjcere põt pctñ ſibi dimiſſuz: ⁊ p̃ qñ fac qõ i ſe ẽ. ⁊ iõ q hz copiã ſacerdotis: ⁊ necitate nõ vrget ad cõicãdũ ſicut vrgẽtur ſacerdotes parrochiales ñ oz accedere añ ꝓfeſſionẽ: ſz ẽt poſt ctritiõez ⁊ ꝓfeſſionẽ grauium pctõrũ: ꝓſiliũ vr̃ eſſe Aug. q nõ ſtatiz accedat pp reuerentiã ſacri: ⁊ vt magis ſeipm ꝓbet. ¶ Que nõ ſm auctoritates ſcõrũ: nõ tñ oz q ſp ad lras fuent pnie in canõe iniuncte: ſz conſideratis ꝓditõib⁹ pcti ⁊ pctõris pnie ſunt moderãde. ¶ Que fit p illis pctis q̃ legis decalogus cõtinet: ſicut directe ꝺ decalogi pcepta exñtia: vt mortalia: non aũt ſic̃ ꝑter pcepta: ſic̃ ſunt pctã venialia. ¶ Et veraciter dic̃ ⁊c. vr̃ q ille q nõ hz pctñ aliq̃ peccet in dicẽdo: pater nr̃: qz ꝓfiteat debita ſe h̃re q̃ nõ hz. ¶ ℙ. vr̃ idez de illo q debita nõ dimittit q peccet dicẽdo: pater noſter. ¶ Et dõz ad ꝓmũ q hoc nõ ẽ alicui certũ q oĩno a pctõ ſaltẽ veniali vl q̃tũ ad aliquẽ reatũ ĩmunis ſit: ſi tñ p reuelatõez ſciat nõ peccat dicẽs in ꝑſona eccl̃ie. ¶ Et ſilr dõm de ẓ⁹ q i ꝑſona eccl̃ie dicit ſe debita dimittere. vñ nõ peccat hoc dicẽdo: ſed remiſſionẽ nõ ꝓſequit niſi dimittat.

¶ Aria ꝓponunt queréda. primũ an ſine cõfeſſione dimittat pctñ. Diſ. XVII. a

Hic oꝛit q̃ſtio multiplex. Primo .n. queꝛit vtz abſq̃ ſatiſfactiõe ⁊ oꝛis ꝓfeſſiõe p ſolã cordis ctritiones pctñ alicui dimittat. Secõ an aliq̃n ſufficiat ꝓfiteri õ ſine ſacerdote. Tertio an layco fideli facta valeat cõfeſſio. In his.n. ẽt docti diuerſa ſentire iueniũtur: qz ſup his varia ac pene diuerſa tradidiſſe vñr doctoꝛes. Dicũt.n. qdã ſine cõfeſſiõe oris ⁊ ſatiſfactõe opis neminẽ a pctõ mũdari: ſi tps illa faciẽdi hũerit. Alij vo dicũt añ oris ꝓfeſſionẽ ⁊ ſatiſfactionẽ i cordis ctritiõe pctñ dimitti a deo: ſi tñ votũ ꝓfitẽdi hẽat. vñ ꝓpheta. Dixi. i. deliberaui apud me q cõfiteboꝛ: ⁊ tu remiſiſti. Magna pietas dei: q ad ſolaz ꝓmiſſionẽ pctñ dimiſerit: votũ.n. ꝓ opatõe iudicat. Itẽ Aug. Nõdũ ꝓnũciat: ꝓmittit ſe ꝓnũciaturꝝ: ⁊ de⁹ dimittit: qz hoc ipm dicẽ q̃dã ꝓnũciare ẽ corde. Nondũ ẽ vox i boꝛe vt hõ audiat ꝓfeſſionẽ: ⁊ deus audit. Itẽ ſacrificiũ õ ſpũs ꝓtri. coꝛ. cõ. ⁊c. alibi ẽt legit. Quacũq hora pctõr querſus fuerit ⁊ igemuerit vita viuet ⁊ nõ moꝛiet. Nõ dicit oꝛe ꝓfeſſus fuerit: ſz conuerſus igemuerit. Añ dat itelligi q ẽt oꝛe tacẽte veniã iterdũ conſequmur. Sic ẽt lepꝛoſi illi q b⁹ dñs pcepit vt oñderẽt ſe ſacerdotib⁹: in itiere añq̃ ad ſacerdotes venirẽt: mũdati ſũt. Exquo iſinuat q añq̃ ora nr̃a ſacerdotib⁹ apiamus. i. pctã ꝓfiteamur a lepꝛa pcti mũdamur. Lazar⁹ ẽt nõ pꝛi⁹ õ monumẽto ẽ deduct⁹ ⁊ poſt a dño ſuſcitat⁹: ſz itus ſuſcitat⁹ pdijt foras viuus: vt oñderet ſuſcitatio aie pcedere ꝓfeſſionẽ. Nemo eni põt ꝓfiteri niſi ſuſcitat⁹: qz a moꝛtuo velut q nõ ẽ: petit ꝓfeſſio. Nullus ergo ꝓfiteꝛ niſi reſuſcitatus: nemo ante ſuſcitat niſi q a pctõ ſoluit: qz pctñ moꝛs aie ẽ: q̃ vt ẽ vita coꝛpis: ita ei⁹ vita deus ẽ. Dis alijſq̃ p̃lib⁹ auctoꝛitatib⁹ ꝓbat añ ꝓfeſſionẽ vl ſatiſfactiõez ſola ꝓpctõe pctñ dimitti. Nõ q negãt: eas determiare laboꝛãt: nec nõ i hoc ſnie depſſionẽ: ⁊ ad ſue opionis aſſertõez ſãctoꝛe ſtimõia iducũt. Ait .n. dñs p Eſaiã. Dic tu ini qtates tuas vt iuſtificeris. Ihez Amb. Nõ põt q̃ſq̃ iuſtificari a pctõ niſi pctñ ipm ãtea fuerit ꝓfeſſus. Idẽ dicit. Cõfeſſio a moꝛte aiaz libat. Cõfeſſio apit paradiſum: ꝓfeſſio ſpẽ ſaluris tribuit: qz nõ mereꝛ iuſtificari q i vita ſua nõ vult pctñ ꝓfiteri. Illa ꝓfeſſio nos libat q̃ fit cũ penitentia. Pnia xpo ẽ doloꝛ coꝛdis ⁊ amaritudo aie ꝓ malis q̃ quiſq̃ cõmiſit. Itẽ Joh. Nõ põt q̃ſq̃ gr̃az dei accipe niſi purgatus fuerit ab oi pctõ p pnie ꝓfeſſionẽ ⁊ p baptiſmũ. Itẽ Aug. Agite pniaz q̃lis agit in eccl̃ia. Nemo dicat ſibi: occulte ago: apud deũ ago: nouit õs q mihi ignoſcit: qz i coꝛde ago. Ergo ſine cã dem ẽ: q ſolueris ſup terrã ſoluta erũt i celis. Ergo ſine cã claues date ſũt. Fruſtramus xpũ xpi. Job dic̃. Si erubui i ſpectu ppli pctã mea ꝓfiteri. Itẽ Amb. Venial ẽ culpa quã ſeqt ꝓfeſſio õli ctoꝛ. Itẽ Aug. ſup illũ locũ ps. Nõ abſoꝛbeat me ꝓfũdũ nec vrgeat ſup me puteꝰ os ſuũ. Puteꝰ eſt ꝓfũditas iniqtatis: i quã ſi cecideris nõ claudet ſup te os ſuũ: ſi tu ñ claudis os tuum. Cõfitere ergo ⁊ dic. De ꝓfũdis clamaui ad te dñe ⁊c. ⁊ audiſti. Claudit ſup illũ q i ꝓfundũ ꝺtẽnit a quo moꝛtuo velut q ñ ſit perit ꝓfeſſio. Itẽ. Nullus debite grauioꝛis pene accipit veniã: niſi q̃lẽcũq: ⁊ ſi lõge minoꝛẽ: q̃ debeat ſoluerit penã. Ita.n. ipartit a deo largitas miſericoꝛdie: vt ñ reliquat iuſtitie diſciplia. Itẽ Dieꝛo. Qui pctõr ẽ plãgat delicta ꝓpria vl ppli: ⁊ igrediat eccl̃iaz: de q̃ pp pctã fuerat egreſſus: ⁊ doꝛmiat i ſacco ⁊ ꝑteritas delitias p q̃s deuz offenderat: vite auſteritate ꝓpẽſet. Dis alijſq̃ auctoꝛitatib⁹ nituntur aſſerere: ſine ꝓfeſſiõe vocis ⁊ aliq̃ abſolutiõe pene: neminẽ a pctõ mũdari.

¶ Cui sñie potius ꝓsentiẽdum sit. b

Quid ꝫ sup his sẽtiẽdũ: qdtenẽdũ: Sane dici pōt q̃ sñi ꝓfessiõe oris: ⁊ solone pene exteriõris pctã delẽt̃ ꝑ ꝓtritionẽ ⁊ hũilitatẽ cordis. Ex quo.n. ppo ꝓfessio cordis ⁊ si nõ oris: ꝑ quã aia iteri⁹ mundãt a macla ⁊ ꝓtagio pcti ꝓmissi ⁊ debitũ eterne mortis relaxat̃. Illa ergo q̃ supi⁹ dca sẽt ỏ cõteriorẽ penã referẽda sũt. Sic̃ illỏ aug. Qz nullus dz vẽiã ꝓseq nisi pri⁹ q̃tulãcũq̃ pcti solueꝛit penã: vl̃ de exteriori pẽa accipiẽda sũt ⁊ adꝛtenẽtes vl̃ negligẽtes ferẽda. sic̃ illỏ. Nemo dicat occulte ⁊c̃. Nõnulli.n.ĩ vita pctã ꝓfiteri negligũt vl̃ erubescũt: ⁊ iõ nõ merẽt̃ iustificari. Sic̃.n. ꝓcepta ẽ nobis iterior pnia: ita oris confessio ⁊ exterior satisfactio si assit facultas. Añ nec vere penitẽs ẽ: q̃ ꝓfessiõis votũ nõ hz: ⁊ sic̃ pcti remissio mun⁹ dei ẽ. ita pnia ⁊ ꝓfessio per quã pctm̃ delẽt̃ ñ pt eẽ nisi a dõ: vt aug. ait. Jã igr donũ spũssci hz q̃ ꝓfiteꝛ ⁊ pẽitet. qz ñ pōt eẽ ꝓfessio pcti ⁊ ꝓũctio ĩ hoie ex seipso. Cũ enim trahit sibi q̃q̃z ⁊ displicet: sñi dono spũssci ñ ẽ fessio ioꝛe: si votũ sit i corde: ꝑstaꝛ ei remissio.

¶ Si sufficit soli deo confiteri. c

Am sm cõnis articulũ ispiciamus .s. vtrũ sufficiat pctã cõfiteri soli deo: an oporteat ꝓfiteri sacerdoti: qbusdã visũ ẽ sufficẽ si soli deo fiat ꝓfessio sine iudicio sacerdotali ⁊ ꝓfessiõe eccl̃ie: qz dauid dixit. Dixi ꝓfitebor dño: ⁊ tu re. ⁊c̃. Nõ ait sacerdoti: ⁊ tm̃ remissũ sibi pctm̃ dicit. Itẽ amb. Jõ fleuit petr⁹ qz culpa obrepsit ei. nõ iuenio qd dicerit: iuenio q̃ fleuerit. lachrymas ei⁹ lego satisfactionẽ nõ lego. Sed qỏ defendi nõ pōt ablui pōt: lauãt lachrymę delictũ qỏ voce pudor est ꝓfiteri: ⁊ venie flet⁹ ꝓsulit: ⁊ verecundie. Hoc ẽt Maxim⁹ dicit ep̃s. Item Jo. chrỿ. Non tibi dico vt te prodas ĩ publicũ neq̃z apud alios accuses. sed obedire te volo ꝓphẽte dicẽti. Relinquela viã tuã ante dñm. Ergo tua ꝓfitere pctã apud vez iudicẽ: cum oꝛone delicta tua. pnunciã nõ lingua sed ꝓscie tue memoria: ⁊ tũc deprecata tua in mẽte ꝓtinue: nunq̃z malũ aduersus primũ i corde tuo tenebis. Idẽ. Pctã tua dicito: vt deleas illa. Sed si ꝓfũderis alicui dicere: dicito ea quotidie in aia tua: non dico vt ꝓfitearis ea ꝓseruo tuo. vt tibi exprobret. dicito deo q̃ curat ea: nec enim si nõ dixeris ignorat ea. cũ faciebas ea presto erat. cũ admitteres ea cognouerat. Nunquid ea vult te cognoscere: Peccare nõ erubuisti: ⁊ ꝓfiteri erubescis: Bi cito ĩ hac vita: vt in alia requiẽ habeas. dicito ĩ gemiscẽs ⁊ lachrymãs. In codice scripta sunt pctã tua. Spõgia pctoꝝ tuoꝝm lachrymę tue sint. Itẽ ꝑsper. Illi quoq̃ pctã humanã noticiam latent nõ ab ipsis ꝓfessa. nec ab alijs publicata: si ea ꝓfiteri vel emẽdare noluerint: deum quẽ hñt testẽ: ipm ⁊ hituri sunt vltorem. Qz si ipsi sui iudices fiant ⁊ veluti sue iniqtatis vltores: hic in se voluntariã penã seueriss̃ime aiadꝛuersiõis exerceãt tpalib⁹ penis: mutabunt eterna supplicia: ⁊ lachrymis ex vera cordis cõtritiõe fluentib⁹ restinguũt eterni ignis incendia. Et infra. Facilius sibi deũ placabunt illi q̃ aut ꝓꝛijs ꝓfessionib⁹ crimen pdũt: aut nesciẽtib⁹ alijs ipsi ĩ se volũtarie excõicatõis ferunt sniaz: ⁊ ab altari cui ministrabãt nõ aio: hz offõ separati: vitã suã q̃si mortuã plãgãt. Certi q̃ reconciliati sibi efficacis pnie fructib⁹ a deo nõ soluz amissa recipiãt. hz scã ẽt supne ciuitatis gaudia recipiant. His auctoritatib⁹ initunt̃ q̃ sufficere ꝓtendũt deo ꝓfiteri pctã sine sacerdote. Sicũt .n. q̃ si quis timens detegit culpam suaz apud hoies ne ide opꝛobrio habeaꝛ vel alij suo exemplo ad peccanduz accingant̃. ⁊ iõ tacet hoi ⁊ reuelat deo: consequit̃ veniam.

¶ Qz ñ suffic̃ soli deo ꝓfiteri si tm̃ hoi posse. d

Sed q̃ sacerdotib⁹ ꝓfiteri oporteat: ñ solũ illa auctoꝛitate Jacobi. Cõfitemini alterutrũ pctã vestra ⁊c̃. sed ẽt alioꝝ plurib⁹ testimonijs comprobaꝛ. Ait .n. aug. Judicet seipsũ hõ volũtarie dũ potest: ⁊ mores ꝓuertat in melius. Ne cuz iam nõ poterit: ꝓꝛeter volũtatẽ a dño iudicet̃: ⁊ cum in se ꝓtulerit seueriss̃ime medicine: sed tm̃ vtiliss̃ime sniam: veniat ad antistites per quos illi claues ministrant̃ eccl̃esie. Tanq̃z bonus iam icipiẽs esse filius mr̃noꝝ mẽbroꝝ ordine custodito: a ꝓpositis sacr̃oꝝ accipiat satisfactiõis sue modum ĩ offerẽdo sacrificio ꝓtriti cordis deuot⁹ ⁊ supplex. Jd tm̃ agat q̃ nõ solũ sibi ꝓsit ad salutẽ: hz ẽt ad exemplũ ceteris: vt si pctm̃ ei⁹ non mõ i grauí ei⁹ malo: hz ẽt ĩ tãto scãdalo alioruz est: atq̃z hoc expedire vtilitati eccl̃ie videt̃ antistiti: in notitiã multoꝝ: vel toti⁹ plebis ageꝛ pniam non recusert: ne letali plage ꝑ pudorem addat tumorẽ. Cũ tãta est plaga pcti ⁊ ipet⁹ morbi: vt medicamenta corꝛpis ⁊ sanguis dñi differenda sint auctoꝛitate antistitis: dz se remouere ab altari ad agendã pniam: ⁊ eadẽ re-

conciliari. Ite leo papa. Multiplex mia dei ita lapsib⁹ subuenit humanis: vt nō mō p baptismū sz ēt p pniam spes vite reparet: sic diuie voluntatis pfidijs ordiatis: vt idulgētiā dei nisi supplicatiōibus sacerdotū neq̄ant obtinere. Christus.n. hanc ppositis ecclie tradidit ptātem: vt pfitētibus pnie satisfactiōem darent: t eosdez salubri satisfactiōe purgatos: ad cōionē sacrop̄ p ianuam recōciliatiōis admitterēt. Itez Aug. Nuē penitet oīno peniteat: t dolorem lachrymis oñdat. repñtet vitā suam deo p sacerdotē. pueniat iudiciū vel per cōfessionez. Precepit enim dñs mūdandis vt ostēderēt ora sacerdotib⁹: docens corporali pñtia cōfitenda peccata non per scripta manifestanda. Dixit enim: ora monstrate. t omnes: non vnus p oib⁹: nō aliū statuatis nuncium q̄ p vobis offerat munus a moyse statutū: sed q̄ per vos peccastis: p vos erubescatis. Erubescētia.n. ipsa partem habet remissiōis. Ex misericordia eni hoc pcepit dominus: vt nemo peniteret i occulto. In hoc.n. q̄ p seipsum dicit sacerdoti: t erubescētiā vincit timore offensi: fit venia criminis. Fit enim veniale per confessionē: quod criminale est in operatione: t si non statim purgatur: fit tamē veniale q̄d cōmiserat mortale. Multū enim satisfactionis obtulit qui erubescētie dominans nihil eop q̄ pmisit nuncio dei negauit. Be⁹.n. q misericors t iustus ē sicut seruat misericordiam in iustitia: ita t iustitiaz in misericordia. Opus.n. misericordie est peccanti peccata dimittere: sz oportet vt iustus misereatur iuste. Considerat eni si dignus est non dico iustitia: sz t misericordia. Justitia.n. sola damnat: sz dignus ē misericordia qui spirituali labore querit gratiam. Laborat.n. mens patiendo erubescentiā. Et q̄n verecundia magna est pena: q erubescit p ꝓpo: fit dign⁹ misericordia. Vñ pz. q: q̄to plurib⁹ pfitebitur in tempore venie tur pitudinē criminis: tāto facilius cōsequit grām remissionis. Ipsi.n. sacerdotes plus pñt prosicere: plus confitentibus parcere. Item leo papa. Quis plenitudo fidei videat esse laudabil' que pp dei timorem apud hoies erubescere ñ veret: tñ q: nō oium sunt huiuscemodi peccata: vt ea qui penitentiā poscunt nō timeant publicari: remoueatur improbabilis consuetudone multi a penitētie remedijs arceant: duz aut erubescunt aut timēt inimicis sua facta reserare: q̄bus pñt legum pcelli cōstitutione. Sufficit.n. pfessio que primū deo offert: t tunc etiā sacerdoti: qui pro delictis penitentiū precator accedit. Tunc.n. plures ad penitētiā poterunt prouocari: si populi auribus nō publicet pscientia pfitentis. Ex his alijsq̄ plurib⁹ idubitanter ostendit: oportere deo primū: t deinde sacerdoti offerri cōfessionē: nec aliter posse puenire ad ingressum paradisi: si assit facultas.

¶ De tertio articlo. s. an sufficiat pfiteri laico. cerdotis soli deo pfiteri sufficeret: expeditū est t certificatū premissis testimonijs: q nō sufficit pfiteri deo sine sacerdote: nec est vere humilis t penitēs si nō desiderat t regrit sacerdotis iudiciū. Sed nūq̄d equalet alicui pfiteri socio vl primo suo: saltē cuz deest sacerdos. Sane ad hoc pōt dici q̄ sacerdotis examē regrendū est studiose: q: sacerdotib⁹ pcessit deus ptātē ligādi atq̄ soluēdi. Et iō q̄bus ipsi dimittit t dedimittit: si tñ defuerit sacerdos prio vel socio est faciēda pfessio. Sed curet q̄sq̄ sacerdotez qrere q sciat ligare t soluere. Valē.n. esse oz q̄ alioq̄ crimia dijudicat. Vñ Aug. Qui vult cō fiteri peccata vt iueniat gram: querat sacerdotem qui sciat ligare t soluere: ne cum negligēs circa se extiterit: negligat ab eo q eū misericorditer monet t perit: ne ambo in foueā cadant: quā stultus euitare noluit. Tāta itaq̄ vis pfessionis est: vt si deest sacerdos cōfiteat primo. Sepe.n. pingit q̄ penitēs non pōt verecūdari coram sacerdote: quē desiderāti nec tps nec locus offert: t si ille cui confitebitur ptātez non hēat soluēdi: fit tñ dignus venia sacerdotis desiderio qui crimen confiteē socio. Audiati. n. sunt leprosi dū ibant ora vel se oñdere sacerdotibus: añq̄ ad eos pueniret. Vñ pz deū ad cor ispicere: dum ex necessitate prohibent ad sacerdotes puenire. Sepe quidē querūt eos sani t leti. sed dū querūt añq̄ pueniunt moriunt. Sz mia dei vbiq̄ est: qui t iustis parcere nouit t si nō tam cito sicut soluerent a sacerdote. Qui ergo oio pfitetur: sacerdoti meliori q̄ pōt cōfiteat. t si pctm occultū est: sufficiat referre i notitiam sacerdotis. Nam i resurrectione puelle pauci interfuerūt q videret. Nōduz. n. erat sepulta: nōdū extra portā delata: nōdū extra domū i notitiā portata. Intus resuscitauit quā intus inuenit: relictis solis Petro t Jacobo t Joāne t patre t matre puelle: i quib⁹ figuraliter ptinent sacerdotes ecclie. Quos autē extra inuenit: aduertēdum quomodo suscitauit.

Flebat.n.turba post filiū vidue:fleuit martha ⁊ maria supplicātes ꝓ ffre.flebat ⁊ turba mariam secuta. In quo docemur publice peccātibꝫ nō ꝓpriū ꝫ ecclie sufficē meritū. Laboret ergo penitēs i ecclia eē ⁊ ad ecclie vnitatē tēdē. Nisi .n.vnitas ecclie succurrat:nisi qđ deest peccatori sua oīone ꝓpleat:⁊ de manibꝫ inimici non eripiet aīa mōtui. Credēdū ē.n. ꝙ oēs oīones ⁊ elemosyne ecclie:⁊ opera iustitie ⁊ mīe succurrāt recognoscēti mortē suam ad ꝙrsiōez. Ideoqꝫ nemo digne penitē pōt:quē nō sustinet vnitas ecclie. Joqꝫ nō petāt sacerdotes per aliquā culpā ab vnitate ecclie diuisos. Ex his satis aperit ⁊ absoluit ꝓmisse q̄stiōis articulꝫ. Querēdus est.n. sacerdos sapiēs ⁊ discretus: qui cum potestate simul hēat iudiciū:q si forte defuerit:ꝓfiteri dꝫ socio. Beda ꝙo inter ꝓfessionē venialiū ⁊ mortaliū distinguit sup illū locum. Cōfitemini alterutrū pctā vra. Ait enim. Coequalibꝫ quotidiana ⁊ leuia:graviora vero sacerdoti pādamꝫ:⁊ quāto iusserit tpe purgare curemus:qz sine ꝓfessiōe emēdationis pctā neq̄unt dimitti. Sꝫ ⁊ graviora coequalibꝫ pandēda sunt:cū deest sacerdos ⁊ vrget periculū. Venialia ꝙo ēt sacerdotum ablata copia licet cōfiteri coequali:⁊ sufficit vt quibusdā placet. Sitū ex cōceptu non ptermittat sacerdos. Tutius est tū ⁊ pfectius vtriusqꝫ gñis peccata sacerdotibus pandē:⁊ consiliuꝫ medicine ab eis q̄rere:quibus ꝓcessa ē ptās ligandi ⁊ soluēdi. Hic aperit qualr supradicte auctoritates itelligende sunt.

Quam ergo ex his aliīsqꝫ plibꝫ testimoniis pspicuū fiat ⁊ ieuitabilr ꝓstet peccata primū deo: deide sacerdoti eē cōfitēda:⁊ si ipse defuerit: ēt socio. Illō ioānis chrysostomi supius positū nō ē ita intelligēdū: vt liceat alicui si tps hēat sacerdoti non ꝓfiteri:ꝫ quia sufficit vbi crimē occultuꝫ ē soli deo ꝓ sacerdotez dicere ⁊ semel. Nec oportet publicari corazꝫ multis qđ occultum ē. Quod notauit dicēs:nō tibi dico vt te prodas i publicū:sicut.n.publica nora publico eget remedio:ita occulta secreta ꝓfessiōe ⁊ occulta satisfactione purgat. Nec necesse ē vt qđ sacerdoti sēl confessi sumus:iterū cōfiteamur sed lingua cordis nō carnis apud vez iudicē id iugiter ꝓfiteri debemus. Sī idē ioānes ait. Hunc autē si recorderis pctōꝝ tuoꝝ:⁊ frequēter ea in ꝓspectu dei pnuncies ⁊ pro eis deꝑceris: citius illa delebis. Si ꝙo obliuiscaris:tunc eorum recordaberis nolēs:qñ publicabunt:⁊ in cōspectu omniū amicoꝝ ⁊ inimicoꝝ sanctorūqꝫ angelorū proferent. Ita ēt illud Ambro. Lachryme lauant delictū quod voce pudor ē cōfiteri: ad publicam penitētiam referēdum ē. Ibi.n. virtute lachrymarum ⁊ confessionis ostendēs significare voluit ꝙ lachryme occulte ⁊ confessio secreta sicut q̄ fit soli sacerdoti: lauant delictum:qđ pudet aliquē publice confiteri. Qđ ꝙo dicit se lachrymas petri legisse: non satisfactionē ⁊ confessionē: per hoc non excluditur illa. Multa enim facta sunt que scripta nō sūt: ⁊ forte nondum facta erat institutio confessionis:que modo est. Similiter ⁊ illud prosperi. Si sui iudices fiant mutabunt eterna supplicia. ⁊ illud. Facilius deum placabunt sibi:qui aut propriis confessionibus crimen produnt: aut nesciētibus alīs in se sententiam excōmunicationis ferunt:ad publicam cōfessionē ⁊ satisfactionē referri oportet. Non.n.solis sacerdotibus ius ligandi atqꝫ soluendi datum est:si cuiqꝫ suo arbitrio se pena vel excōmunicationis snia ligare ⁊ absqꝫ sacerdotali iudicio seipꝫ deo ⁊ alteri recōciliare licet. Qđ ecclīastice institutiōi ⁊ ꝓsuetudini penitus repugnat. Potius ergo si publice peccasti: publice ꝓfitē te reum ⁊ emēda. Si ꝙo occulte deliquisti:ēt sic ñ taceas.nec tū dico vt publices:taciturnitas.n. peccati ex superbia nascitur cordis. iō enim peccatuꝫ suum quis celat:ne reputetur foris:qualē se iā diuio ꝓspectui exhibuit: qđ ex fōte superbie nascitur. Species enim superbie ē se velle iustum videri:qui peccator ē:atqꝫ hypocrita cōuincitur:qui ad instar primorum parētum vt tergiuersatione ꝙborꝫ peccata sua leuigare cōtēdit: vel sicut cain peccata sua reticendo supprimere: querit. Ubi ergo superbia regnat ⁊ hypocrisis humilitas locum non hꝫ. Sine humilitate ꝙo alicui veniam sperare non licet. vbi ē ergo taciturnitas cōfessiōis:nō ē sperāda vēia criminis. Jam certissime liqt q̄ꝫ sit detestabile peccati silētiū. ⁊ ecōuerso q̄ꝫ sit necāria confessio. Est.n.confessio testimonium ꝓscie deum timētis. Qui.n.timet iudiciū dei peccatum nō erubescit confiteri. Perfectꝫ timor solut oēz pudorē:confessio peccati pudorem hꝫ: ⁊ ipsa erubescentia est grauis pena. Joqꝫ iubemur confiteri peccata vt erubescētiaz patiamur ꝓ pena. Haz hocipsum ps ē diuini iudicij. Si ꝙ queritur ad quid confessio sit necessaria: cū in contritione iam delerū sit pctm. Dicimus qz quedaz punitio peccati ē sicut satisfactio operis. Per confessionem ēt intelligit sacerdos

qualiter debeat iudicare de crimine. ¶ Per eam quoq; peccator fit humilior: & cautior.

POst hꝫ distinxit magister pñie ptes: h̄ monuet quasdā qōnes de ptib⁹ illis. Et diuidit ī ptes duas. In pma mouet qōnes. In secūda, psequit eas: ibi. Dicūt. n. gdā ⁊c. Et hec ps diuidit ī duas. In pma psequit vnā qōnez de ꝓparatiōe ꝓtritiōis ad ꝓfessionē: vt ꝫ. s. p solā ꝓtritiōez aut cōfessionez pctm̄ dimittat. In scōa, psequit qōnes de ipsa ꝓfessiōe: ibi. Jā ꝿz qōnis articulū ⁊c. Circa pmū tria facit. p⁹ pōit rōes ad ptē affirmatiuaz. scōo ad negatiuā: ibi. Or q negēt ⁊c. 3⁹ ꝺtermiat vitatē: ibi. Quid igit sup his ⁊c. Jaz ꝿz qōnis ⁊c. hic, psequit qōnes de ipsa ꝓfessione ꝿz se. Et diuidit in ptes duas. In pma, psequit qōnes superius motas de ꝓfessione ex pte eius cui faciēda ē ꝓfessio. In secūda cōcludit ex dictis rñsionē ad quādā qōnē de necessitate ꝓfessionis: ibi. Si g̃ queriť ad quid ꝓfessio ⁊c. pma in tres. In pma, psequit scōam qōnē superius motā. s. vtruz oporteat hōi ꝓfiteri: an sufficiat ꝓfessio deo facta ponēdo rōnes ad vitatez & ꝛtra vitatē. In scōa, psequit tertiā qōnem scilicet an oporteat sacerdoti confiteri: vel possit fieri cuicūq; : ibi. Hunc priusq; : premissis ⁊c. In tertia respondet ad obiectiones secunde questionis contra veritatem factas: ibi. Cum igitur ex bis alys ⁊c. prima ī duas. In prima obycit ꝫ veritatez. In scōa, p ipsa: ibi. Dz q: sacerdotibus ⁊c. Hūc pri⁹ q̃ pmissis ⁊c. h̄ duo facit. p⁹ oñdit q; qñ facultas adest ꝓfessio facienda ē sacerdoti. scōo distinguit ī hoc de ꝓfessiōe venialiū vl̃ mortaliū ꝿz Beda: ibi. Beda vero inter ꝓfessionem ⁊c.

HIc est triplex qō. ¶ Prima ꝺ iustificatōe ipy. ¶ Secūda ꝺ ꝓtritiōe. ¶ Tertia de ꝓfessiōe. De satisfactiōe aūt in. 4. di. dictū ē. ¶ Circa primū querit gnq;. ¶ Primo qd sit iustificatio ipy. ¶ Scōo que ꝑexiguntur ad ipsam. ¶ Tertio que ꝓcurrūt ad ipsaz. ¶ Quarto de ordine ipsoz. ¶ Quinto qualis sit.

Ad primum sic ꝓcedit: Ur q; hec assignatio q̃ ponit Ro. 8. ī glo. sit īcōpetēs. s. iustificatio ē remissio pctoz & cōsūmatio bonoz opez. pctā .n. ifician oēs potētias. Sz iustificatio ē i sola volūtate: quia fm Anſel. Justitia est rectitudo voluntatis p se seruata. g̃ cū iustificatio sit nihil aliud q̃ iustitie adeptō vr q; ñ sit remissio oiuz pctoz. ¶ Ꝓ. Bern. dicit q; iustificatio ē revelatio diuini ꝓsilij. Sz diuinū ꝓsiliū reuelat aliq̃n eis qb⁹ ñ dimittit pctm̄: sicut ꝛz de Habuch. Dañ. 2. g̃ iustificatio nō ē pctoz remissio. ¶ Ꝓ. iustificatio vt gdaz dicūt ē effect⁹ iustitie generalis ī q̃ de ipio fit pi⁹. remissio aūt pctoz nō ē effect⁹ iustitie. Sz grē. g̃ iustificatio ñ ē remissio pctoz. ¶ Ꝓ. ꝓsūmatio bonoz opū ī pēitēte fit p satisfactōez. Sz hō iustificatur per solam ꝓtritionez añ satisfactionē vt ex lra hr̃. g̃ iustificatio nō est ꝓsūmatio bonoz opez. ¶ Ulteri⁹ vr̃ q; iustificatio sit aliud q̃ vocatio: qz Ro. 8. q̃ tuos p ordinē recitant. s. ꝑdestinatio: vocatio: iustificatio: magnificatō. Sz 2ᵐ hoz distat a p⁹. g̃ ⁊ tertiū differt a scōo. ¶ Ꝓ. vocatō ēt ē ī pctō existētiū: ꝓtouet. pmo: Vocauit & renuistis. Sz iustificatio nō: cū sit pctoz remissio. g̃ iustificatio nō ē vocatio. ¶ Ꝓ. vocatio ipoztat distātiā ī eo q vocat. Sz iustificatio ipoztat approximationē ad deū ī eo q iustificat. g̃ iustificatio nō ē vocatio. ¶ Sed ℨ. glo. Ro. 8. q; vocare ē cognitionē de fide adiuuare. sed istud adiutoriū nō ē p grāz gratis data: qz sic eēt ēt maloz qō ē ℨ ītētione glo. ibidē. g̃ ē p grāz gratū faciētē. Sz ifusio grē gratū faciētis ē iustificatio. g̃ vocatio ē idē qō iustificatio. ¶ Ꝓ. idez p essētiā ē mot⁹ a termino & ad terminū oppositū: sicut de albedine ad nigredinē. sed vocatio dicit motū a termio. s. a pctō: iustificatio dicit accessuz ad terminuz. s. iusticiaz. g̃ iustificatio & vocatio sunt idem.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q; iustificatio nō sit idē qō renouatio mētis: & sanatio: qz iustificari pōt aliqs ī hac vita: nō aūt renouari vl̃ sanari. g̃ iustificatio neutz illoz ē. pbatio media quātuz ad iustificationē ē ex hoc qō dr̃. Ro. 6. Justificati gratis ⁊c. quātū ad sanationē ꝑz p id qō dr̃ ī glo. sup illō psal. Qui sanat oēs ifirmitates tuas. q; ī fine sanabit lāguores qñ corruptibile hoc induet icorruptionez: qō nō erit in hac vita. q̃tū ad renouationē aūt ex hoc qō dr̃ ī glo. sup illud Ro. 6. In nouitate vite ambulem⁹ qō ī futuro in immortalitate pficit. ¶ Ꝓ. quoz opposita differūt: ipa ēt differūt ꝛz opposita hoz sūt diuersa & noīe & rōne: qz iustificationi opponit ipietas: renouatiōi vetustas: sanatiōi ifirmitas. g̃ nō sūt idē. ¶ Sz ℨ. renouatio mētis: & sanatio fit p pctoz remissio. g̃ dimissionē. ꝛz iustificatio nihil aliud ē q̃ pctoz remissio. g̃ vr̃ q; iustificatio sit idē qō renouatio vl̃ sanatio mētis.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q; iustificatio nō reducat ad attributū misericordie: qz ꝿz aug. Maius est de ipio facere piū q̃ creare celū & terrā. ꝛz creatō celi & terre pp hoc q; infinita potētia oñdit reducit ad attributuz potētie. g̃ & iustificatio ipy: & nō ad misericordiā. ¶ Ꝓ. de⁹ iquātuz ē bon⁹ facit oia bōa g̃ iquātū ē iustus facit hoies iustos. ꝛz iustificare nihil aliud ē q̃ iustū facere. g̃ iustificatio r̄ducit ad attributū iustitie mag! q̃ misericordie. ¶ Ꝓ. Ambro. dicit: q; pcedit gdā ī pctōrib⁹ q̃ digni sūt iustificatiōe. ꝛz ad iustitiaz ptinet reddere alicui h̄ q̃ dign⁹ ē. g̃ iustificatio reducit ad attributū iustitie. ¶ Sz ℨ: miseria hois ī pctō pncipalr ꝓsistit: miſos. n. faē ppl̃os pctm̄ eē. ꝛz miſiā remouere ad miam ptiet. g̃ cū iustificatio sit pctoz remissio: vr̃ q; ad attributū miē reducat. ¶ Ꝓ. iustificatio fit p grām. ꝿz grā ē effect⁹ miē: vt ꝫ p illō qō aplus īducit Ro. 9. Miserebor cui miſereboz ⁊c. ergo pertinet ad misericordiam.

¶ Rñdeo dom̄ ad. i. q. q; iustificatio de sui rōe ipoztat motū ad iustitiā. iustitia āt fm plm in. 5. eth. trib⁹ modis dr. vno. n. mō ē spālis vr⁹ eq̃litatē ꝓstituēs ī ꝓmutatiōib⁹ & distributōib⁹ cōicabiliū bonoz q̃ sūt necaria ī vita. alio mō ē nomē gnāle ad oēs vtutes fm q; act⁹ eaz ad bonuz cōe ordiat fm directionē legis. tertio mō ipoztat quēdā statū rectitudinis in hoīe quātū ad partes ipsius: put. s. aliqua pars aīe suo superiori subdit: siue aly parti siue ipsi deo. & hanc iustitiā nomiat plus metaphoricā: eo q; diuerse ptes hoīs putant q̃si diuerse psone. hec aūt rectitudo p qōs pctm̄ tollit & gram repat. vñ hec iustitia gnālis dr̃ iquātū oēs vtutes icludit ñ qdē p modū toti⁹ integralis: & ad hāc iustitiā mot⁹ iustificatio dr̃. ī quolibet aūt motu ē recessus a termino: & hoc in p̄dicta assignatiōe tangit in hoc q; dicit remissio pctoz: & accessus ad terminum qui tangit in hoc q; dr̃. & ꝓsūmatio bonoz opez. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q; tota ista rectitudo a volūtate originaliter est que ē pncipiū merēdi & demerēdi: sed ēt ē ī alys partib⁹ aie quasi rectificatis sic in subiecto. ¶ Ad 2ᵐ dōz q; reuelatio sumit ibi mālr p eo. s. in quo ꝓsiliū reuelat. ꝓsiliū aūt diuine p̄destinatiōis fuit de iustificatiōe. vñ hoc ꝓsiliū reuelat⁹ p ipsaz iustificationē: sic⁹ effect⁹ p causaz: & sic obiectio cessat. ¶ Ad 3ᵐ dōz q; iustificatio pōt sumi dupliciter: vt ꝿz q; rūdet ad iustificari: & sic dic motū ad iustitiaz p̄dictā: vel fm q; sumit ad iustificatū esse: & sic ē effect⁹ formalis iustitie p̄dicte: qz ea aligd formalr iustificatū ē: sic albedine albatū. sic aūt ab essentia aie potētie fluūt: ita rectitudo potētiarum a gratia que ē essentie pfectio: & iter ipsas potētias volūtas q̃ alias mouet & eis rectitudinē q̃dāmō largit. & iō p̄dicte iustitie cā pma ē grā & nāter charitas que volūtatē ad finē pficit. a quo est rectitudo p̄dicta. & propter hoc ipsa iustificatio & peccatorum remissio est effectus iustitie generalis

sicut causę formalis ꝓxime:sed charitatis ꝛ gr̃e sicut cā ꝓx causę ꝓxime:sicut aligs eq̃tus dr̃ ꝛ eq̃litate ꝛ q̃titate que est eq̃litatis causa:ꝛ qz a ꝓximis causis vl terminis aligd denoiari dz:ideo ꝓdictus motus vel terminatio motus magis denominat a iusticia q̃ a charitate vel gr̃a. ¶ Ad ārtū dr̃z:q cōsūmatio bonoꝝ operū pōt accipi vel in exe cutione ipsoꝝ:ꝛ sic ꝓcedit obiectio:ꝛ sic nō accipit̄ h̄: vel in ifusione habituū a gb⁹ opa bona ꝓfectionē habēt:ꝛ sic dr̃ hic cōsūmatio bonoꝝ operū iustificatio.

¶ Ad scdaz.q.dr̃m:vocatio est duplex:q̃daz exterior: vt q̃ fit per ꝓdicatorē:ꝛ hec nō est iustificatio:ſz disponit ad eā qdā vō interior:ꝛ hec qñz qdē nō ptingit ad finē suū ex vo cati defectu:ꝛ hec vocatio nihil aliud ē q̃ aligs ĩstinctus vel motus ad bonū a deo ĩmissus:ꝛ hec etiā vocatio non est idē qđ iustificatio ſz via ad illā:qñz aūt ptingit ad finē qñ.ſ.aligs audit vocātē:ꝛ venit ad xp̄m:vt dr̃ Joā.6°. Oīs q audiuit a patre ꝛ didicit venit ad me:ꝛ hec vocatio idez est qđ iustificatio fm subam ſz differt rōne:qz vocatio dr̃ fm q ꝓfusionē gr̃e:ꝛ auxiliū homo a pctō retrahit:ſz iu stificatio respicit terminū ad quē.ſ. ꝓdicte rectitudis sta tū:ꝛ sic vocatio sumit Ro.8°.vt ꝓz per glo.auxiliū enī qđ fidei nos vocādo deus ꝓstat est gr̃a q̃ facit fidē p dilectio nē operari.vñ illoꝝ.4.q̃ ibi ponunt ꝓdestinatio est cā iu stificatiōis in iustificāte.vocatio aūt est idē iustificationi rōne differēs:vt dcm̄ est:ſz magnificatio est iustificatiōis coplemētū siue referat ad ꝓfectionē gl̃ie siue ad ꝓfectio nē gr̃e. ¶ Ad ꝓmū q̃ dr̃z:q vocatio ibi ꝓponit iustifica tionis:qz ꝓs ē recessus a termio q̃ accessus ad terminuz. ¶ Ad scdz dr̃m:q obiectio ꝓcedit de ꝓmis duab⁹ iustifi cationib⁹:nō de tertia. ¶ Ad zm dr̃m:q ille qui iustificat ad quē est ꝓpe:ꝛ hoc cōpetit ei:qđ dictū est.

¶ Ad zm.q.dr̃m:q ꝓdicta iusticie rectitudo metaphorice sanitas aie dr̃ ꝛ nouitas ipsius:eo q sanitas cōmēsuratio nē debitā in ptibus corꝓis ꝓportat.nouitas aūt itegrita tē ꝛ virtutē ꝛ decorē hz.ꝛ p hec oīa ꝓz q rectitudo potētiaꝝ aie q̃ iusticia dr̃:cōtinet hec oīa p silitudinē:ſz qz res aliq̃ nō est ita silis vni qn posset ēt alteri assimilari: ide ē q ea q̃ metaphorice dr̃ nō ita ꝙueniūt vni:quin ꝛ alij ꝙuenire possint sicut leo metaphorice ꝛ deus ꝛ diabolus dr̃. vñ sa nitas ꝛ nouitas p silitudinē itegritatē gr̃e signare ꝓt q culpā tollit. vñ culpa ēt silitudiarie dr̃ vetustas ꝛ lāguoꝝ q̃ ēt vetustas ꝛ languor dr̃:ſz qz culpa est cā pene: iō vetu stas in vetustate:ꝛ languor in languore ĩcludit sic effect⁹ in cā.ꝓz ꝙ ꝙ ipsa iustificatio p quā gr̃a acgrit ꝛ culpa tolli tur:renouatio ꝛ sanatio dici pōt:q̃uis ēt ablatio pene re nouatio ꝛ sanatio dici possit. ¶ Ad ꝓm ꝙ q̃tuz ad ārtā.q.dr̃m:q in oī actione quā de⁹ in creatura fac̄ qua ipse actio vel effect⁹ actiōis vini attributo appropa tur magis q̃ alteri inq̃tū illud attributū magis manife stat ꝙ talē actionē:vel effectū q̃ p aliud:sic ꝓ reuelatiōez ꝓfuturoꝝ mānifestat plenitudo dīne sapie:ꝛ iō sapie appro ꝓriat:ꝛ qz in iustificatōe ipy maxie dīna mia manifestat: iō ad hoc attributū reducit. ¶ Ad ꝓmū q̃ dr̃z:q difficul tas q̃ ē in iustificatiōe ipy maxie est ex ic̄ogruētia ipy ad iustificatiōis effectū suscipiēdū:ꝛ iō qñ talis effect⁹ in ipz iducit:magis idicat miam q̃ potētiaz:ſz effect⁹ creatiōis dr̃z ex nihilo fac̄ aliqd:ꝛ iō manifestat maxie potētiam. ¶ Ad ꝛm dr̃m:q iustificatio manifestat iusticiā dīnā:sic ēm exꝑlarē:ſz miaz sic cāz efficiētē:effect⁹ aūt ꝓpe cāe efficiēti rñdet:ſz bonitas creature manifestat bonitatē di uinā vtroq̃ mō:qz bonitas mouet ipm ad cōicandū sil'ez bonitatē:ſz mia magis mouet ad iustificandū q̃ iusticia. ¶ Ad zm dr̃z:q illō nō ē itelligēdū q aligs ante iustifica tionē sit sufficiēter dign⁹:al's gr̃a nō ceēt gr̃a:ſz qz ē in ipso aliq̃ dispō ad iustificationē q̃ est min⁹ idign⁹ q̃ aly. vnde talis dignitas ad iusticiam non sufficit.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videt̄ q ꝑparatio p quā aligs facit qđ in se ē ad iu stificationē nō ꝑexigat̄. Ille.n.g ad peccāduz nitit̄ nō ꝑpa rat se ad gr̃az faciēdo qđ in se est: ſz aliq̃n aligs iustificat̄ g ad pctm̄ tēdit:sic̄ de ꝑaulo ꝓz Actl.9°. g̃ ꝓdcā ꝑparatio ad iustificationē non ꝑexigit̄. ¶ ℣. maioꝝ est charitas in deo q̃ illa quā hoī ꝓcipit:ſz hoī ꝓcipit vt bene faciat inī micis. Matḥ.5°.g̃ ipse multo fortius bñfacit iustificando his qui peccando inimicitias contra ipsum exercent:ꝛ sic idem qđ ꝑus. ¶ ℣. dei bonitate nihil maius cogitari pōt sed bonum est diffusiuum sui fm Dyo.cum g̃ maioꝝ diffu sio bonitatis esset si etiam renitentibus daretur gratia: videt̄ q gr̃e infusio per quā fit iustificatio ꝓparatione non ꝓexigat. ¶ Sz ℞:ille qui clausum hz oculū mālez nō pōt lumen māle suscipere:sed ille qui se non ꝓparat faciēdo qđ in se est nō apit oculū spūalē quē peccādo clau sit.g̃ nō pōt lumē gr̃e spūale recipe:ꝛ sic nō pōt iustificari. ¶ ℣. Augu. dicit. Qui creauit te sine te:nō iustificabit te sine te.g̃ ꝓexigit̄ ꝑparatio ex pte nostra.

¶ Ulterius videt̄ q nihil sit ī hoīe qđ facere possit: vt ad gratiā habendā se ꝑparet:qz sup illud ℣xo. Indurauī coꝝ eiꝰ ꝛc̄. dicit glo.q ita iduratū ē coꝝ eiꝰ q nihil poterat fa cere acceptabile deo: sed nihil ad gr̃az habēdā ꝑparat:ni si opꝰ acceptabile deo.g̃ nō erat ī eo facere aligd p qđ se ꝑ paret:ꝛ eadē rō est de alys. ¶ ℣. Aug.dic̄:q cū fides iu stificationē ipetrat volūtas cōcomitat̄ gr̃az nō ducit: ē pe disseq̃ nō ꝑuia:ſz si hō posset se ad gr̃az nōdū hītā ꝑpara re volūtas eiꝰ ceēt ꝑuia gr̃e.g̃ nō ꝓt hō aligd facere p qđ se ad gr̃az ꝑparet. ¶ ℣. nullus pōt se ad gr̃am ꝑparare: nisi recte agēdo.ſz ꝓz Aug.ī lib.retracta. Amoꝛtalibus recte nō viuit̄:nisi ꝑus li.ar.a pctī ꝓrauitate liberet̄:qđ fit per gr̃az.g̃ aū gr̃az hītā ñ ꝓt se ad gr̃az ꝑpare. ¶ ℣. fides itē tionē dirigit:ſz opatio q̃ sine recta itētiōe fit ñ ꝓt ad gr̃az ꝑpare.g̃ oz q fides ꝓcedat ꝑpationē:ꝛ ita cū fidesad gr̃az ptineat:vt aug.ex vbis apl̄i ꝓbat.aū gr̃az ꝑpatio ad gr̃az ēē nō pōt. ¶ Sz ℞:de⁹ nō ꝓcipit hoī ipoſe:ſz ꝓcipit ei q se ad gr̃az aliqd faciēdo ꝑpet:vt ꝓz Jac. Approꝑinq̃te deo:ꝛ approꝑinq̃bit vobis.g̃ poſe ē hoī facer̄ qđ se ad gr̃az ꝑpet.

¶ Ulteriꝰ vr̃ q nō sit neciū eū q facit qđ in se ē iustificari. illud.n.qđ fit gratis fit ex liberalitate:nō ex necitate: sed iustificamur gratis:vt ꝓz Ro.3.g̃ nō ē neciuz q iustifice mur quātūcūq̃ simꝰ ꝑparati. ¶ ℣. de⁹ cōparat̄ ad nos: sicut figulus ad lutū:vt ꝓz Esa.64.ꝛ Hiere.18.ꝛ Ro.9.ſz quātūcūq̃ lutū sit ꝑparatū nō ē neciuz q ex eo formetur vas.g̃ quātūcūq̃ hō sit ꝑparatꝰ:nō est neciuz q ei gr̃a in fundat̄. ¶ ℣. illud q̃ posito neceē est alterū ceē videt̄ suffi ciēter ad illud ordinari:ſz actꝰ nr̃ g sufficiēter ad aligd or dinat̄ dr̃ ceē meritoꝝ illiꝰ.g̃ aligs merebit̄ iustificationē fm opa gbꝰ se ꝑparauit:ſi neciō ad ꝑparationē illā ſegtur iustificatio. ¶ Sz ℞:ipoſe est sūmā veritatē mētiri:ſz ipa veritas ꝓmisit se gr̃az daturū ei q qđ in se ē facit.çach.i. Cōuertimini ad me ꝛ ego cōuertar ad vos.ꝛ apoc.3. Si q̃s aperuerit mihi itrabo ad eū.g̃ neceē est ceū qui facit qđ in se est iustificari. ¶ ℣. Ro.5.sup illud. Justificati ex fi de. Dicit aug. Deꝰ recipit cōfugiētes ad se:aliter in eo ceēt inigtas:ſz ipoſe est in deo ceē inigtatē.g̃ neciuz est q iusti ficet illos qui faciūt qđ in se est.

¶ Rñdeo:dōm ad ꝓmā qōnē q volūtas que est suscepti ua ꝑfectiōis iusticie nō pōt huic ꝑfectiōi subyci ab extrī

seco agenti cui nil cõferat: qz hoc esset p violentiã agẽs q̃ in volũtatẽ nõ cadit cũ cogi nõ possit: z iõ oz q̃ ipsa coopere ad suã pfectionẽ: z hec coopatio dr̃ ꝓparatio ad gr̃am q̃ facit qõ in se ẽ: sz nõ semp oz q̃ talis ꝓparatio tpe iustificationẽ p̃cedat: sic̃ oz in mutationib⁹ nãlibus q̃ alteratio tpe semp p̃cedat gnãtionẽ: qz cũ actus volũtatis sit in sua ptãte a pncipio põt eẽ tm̃ itẽsius q̃tũ sufficit ad ꝓparationẽ: sz dispõ nãlis ad formã succes̃siue ad hãc itẽsionẽ ꝓcedit: in illis aũt qui nõ p ꝓpriã voluntatẽ culpã icurrunt z vsuz volũtatis nõ bñt: nõ exigit̃ ex pte eoz aliq̃ ꝓparatio sic̃ de pueris pz in baptismo. ¶ Ad p̃m g̃ dõm: q̃ iustificatio de q̃ nũc logmur semp est cũ coopatiõe volũtatis que ꝓparatio dr̃: sz hec coopatio: vt dcm̃ ẽ qñz diu añ icipit q̃z gr̃a ifundat̃: qñq̃ aũt qz pfecta est: statĩ iustificatiõez adiunctã hz. vñ põt ꝛtingere q̃ aliqs dũ ẽ in ꝓposito z itentiõe peccãdi subito ei⁹ volũtas ꝛuertit̃ ad deũ vel ex aliq̃ exteriori occasionẽ accipiẽs: sic̃ fuit in ☩paulo: vel ẽt ex aliquo ĩteriori ĩstinctu quo coz hoĩs mouet̃ a deo. vñ nõ seqũtur q̃ talis gr̃az habeat nõ faciẽs qõ in se est. ¶ Ad sc̃m dõm: q̃ hoĩ nõ p̃cipit̃ q̃ illa bona faciat inimicis suis: q̃rũ capaces nõ sunt: sz illa q̃ suscipere p̃nt: z hoc de⁹ maxie implet: qz bona q̃bus capaces sunt. s. nãlia eis largit̃ q̃ ꝛ ipm peccãdo inimicitias exercẽt: boni tñ gr̃e capaces nõ sunt nisi volũtate ꝛsentiẽte: z sic qõ ipe paratus ẽ dare illi recipere nolũt. ¶ Ad 3m dõz: q̃ talis diffusio boni nõ põt ĩtelligi nisi aliqs pfectionẽ illã suscipiat cui renitens non est capax: z ideo rõ illa procedit ex falso.

¶ Ad sc̃az. q. dõz: q̃ ꝓparatio q̃ exigit̃ in mã ad hoc q̃ formã suscipiat: duo ĩcludit. s. q̃ sit in debita ꝓportiõe ad formã z ad agẽs: qõ dz formã inducere: qz nihil se educit de potẽtia in actũ: debita aũt ꝓportio ad suscipiẽdũ actũ agẽtis attẽdit̃ fm debitã approximationẽ ad agẽs. ☞n spũalibus aũt nõ ẽ itelligẽda localis approxiatio: sz spũalis que est duplr̃. ☩primo p similitudinẽ nãe ꝑz q̃ res corruptibiles dicunt̃ magis a p̃ distare q̃z ĩcorruptibiles. in 2o de gñatiõe. z pp̃ hoc debili⁹ eẽ recipiũt: z silr̃ spũalia ꝓpinqora eẽ deo q̃z corpalia. z pp̃ hoc angeli ꝑz ☞dyo. i. 4°. ca°. ceł. hierar. abũdanti⁹ de dĩna bonitate recipiũt. ☞cõo ꝑz affectũ qz ꝑz ☞aug. deo nõ loco: sz affectu ꝓpinq̃m⁹: sz debita ꝓportio mãe ad formã: est duplr̃. s. p ordinẽ nãlẽ mãe ad formã: z p remotionẽ ipedimẽti. ☞Ad hoc g̃ q̃ volũtas se ad gr̃az iustificantẽ ꝓparet: oz q̃ se in debita ꝓportiõe ad deum q̃ dat: z ad gr̃az q̃ dat̃ ponat: sz ꝓportio ad deũ p nãe silitudnẽ nõ est in ptãte volũtatis: silr̃ nec ꝓportio capacitatis gr̃e: qz hec ei pexistũt a creatiõe. vñ relinq̃t q̃ in ipsa volũtate sit approp̃inq̃re deo p affectũ z desideriũ: z ordinari ad gr̃az p remotionẽ ipedimẽti: qõ qdẽ ipedimẽtũ ẽ pctñ: z iõ p displicẽtiã pcti z affectũ ad deũ se aliqs ad gr̃az ꝓparat: z qñ hec duo efficaciter fac̃ dr̃ facere qõ i se ẽ: z gr̃az recipit: de ꝓmo hoz dr̃ ☞jac. ☞Approp̃inq̃te deo z approp̃iq̃bit vobis. de 2°. ☞Apoc. 3°. ☞Eigs aperit mihi ⁊c. ¶ Ad p̃m g̃ dõz: q̃ si op⁹ deo acceptabile dicat̃ op⁹ meritoriũ: tc̃ planũ ẽ q̃ nec ☩pharao: nec aliqs in pctõ mortali exñs p̃t facere op⁹ deo acceptũ. si ãt oẽ op⁹ qõ ẽ bonũ ex gr̃e z bona ĩtẽtiõe factũ dicat̃ op⁹ acceptabile deo: tũc dr̃ pharao nõ potuisse: nõ qz oĩo nõ potuerit: sz pp̃ fixionẽ obstinate voluntatis ad malũ: in quã ĩciderat dĩna gr̃a desert⁹. ¶ Ad 2m dõz: q̃ volũtas nr̃a ẽ oĩo pedisseq̃ respcũ dĩne gr̃e: z nullo⁹ puia: qz ipa volũtas bona q̃ gr̃az gratũ faciẽtẽ ꝓcedit ex deo nobis p̃uenit q̃ gratuita sua volũtate nos ad ☞ puocat: vel flagellis vel aliq̃ auxilio ĩteriori aut exteriori: nec tñ voluntas hec ẽ pũia: sz pedisseq̃ respcũ gr̃e gratũ faciẽtis. qz nõ ẽ cã ipsi⁹: sz aliq̃lr̃ ad ipsaz viã parat. ¶ Ad 3m dõz. q̃ sine gr̃a gratũ faciẽte nõ p̃t recte a mortalib⁹ vita duci ꝑz q̃ li recte ipoztat rectitudinẽ ad finẽ vltimũ ptingẽtẽ: põt tñ ẽt sine ea recte aliqd agi rectitudĩe: quã hz actus ex mã z circunstantys: z sine debito: sed nõ sine gr̃a q̃ dr̃ gratuita dei volũtas. ¶ Ad q̃rtũ dõm: q̃ recta itentio ad finẽ vltimũ determinate ꝓducẽs nõ põt esse sine fide: sz tamẽ finis vltimus. s. deus põt eẽ in itentiõe eius etiã q̃ fidẽ nõ hz p̃ge neralẽ vel nãlẽ cognitionẽ quã de deo hz. vñ etiã ille qui fidẽ nõ hz põt se ad fidẽ habẽdã ꝓparare: z ad gr̃am si ꝑz fidẽ nõ hz põt se ad fidẽ habẽdã ꝓparare: z ad gr̃am si ꝑz suã cognitõez pctñ sibi displiceat: z ĩ deũ affect⁹ ei⁹ ferat̃.

¶ Ad 3am q̃onez dõm: q̃ duplex est necitas. s. necessitas absoluta z necessitas ex suppõne: de pma qdez necessitate loquẽdo nõ est necessariũ eũ gr̃am recipe q̃ se sufficiẽter ad gr̃am parat: qz neq̃ p se necessitas fm quã deũ necesse est eẽ: neq̃ necessitas coactiõis vel ꝓhibitiõis in his q̃ dina volũtate fiunt cadere põt: loquẽdo autez de necessitate q̃ est ex suppõne dĩni ꝓpositi quo pp̃ benivolẽtiã sue bonitatis voluit vnicuiq̃ eaz cõicare fm suaz capacitatez: necessariũ est q̃ cuilibet mãe ꝓparate forma infundatur: non tamẽ eodẽ mõ est in oĩbus formis: qz forme que mediantibus secũdis agentibus in mãm ꝓducũtur: necessario in materia disposita recipiunt̃ necessitate conditionata in comparatione ad deuz: cuius virtute cetera agentia agunt: sed necessitate absoluta per comparationẽ ad agẽtia ꝓxima que necessitate nature agunt ꝓpter ordinẽ diuinitus eis ipositũ quẽ ꝓterire nõ p̃t. forme aũt que ĩmediate a deo ĩducunt nõ habẽt necitatẽ absolutã ex parte agẽtis: sed q̃dã ex pte recipiẽtis sicut in pfectiõib⁹ q̃ sunt de esse nãe: vt ẽ aĩa rõnalis. forme ãt que nõ debent̃ nature: sicut gr̃e z vtutes ĩmediate a deo ꝓducte nihil bñt de necitate absoluta: sz solũ de necitate ex suppõne dininis: vt dictũ ẽ. ¶ Et p̃ hoc pz rñsio ad obta: qz ꝑme rõnes ꝓcedũt de necitate ex suppositione dĩnini ꝓpositi.

Ad tertium

sic ꝓcedit̃. videt̃ q̃ gr̃e infusio nõ requirat̃ ad iustificationẽ. nõ enim minꝰ est iustificare q̃z creare: sz deꝰ creat sine medio. g̃ z iustificare sine gr̃a media. ¶ ☩. in ☞rys mediatis vnũ põt remoueri sine hoc q̃ alterũ ponat̃: sed iter statũ gr̃e z culpe est mediũ ĩocẽtie stat⁹. g̃ põt remoueri culpa p̃ iustificationẽz sine hoc q̃ gr̃a infundat̃. ¶ Sz ☞. nulli dimittit̃ peccatũ nisi rõne charitatis: qz charitas ẽ q̃ vniersa delicta operit. ☩prouer. io. sz charitas nõ põt eẽ sine gr̃a: qz nunq̃ est ifirmis. g̃ nec remissio pctoꝝ p̃t fieri sine gr̃e ifusiõe.

¶ Ulteri⁹ videt̃ q̃ nõ sit necius ad iustificationẽ mot⁹ li. ar. in deũ. ille. n. q̃ trahit̃ nõ mouet̃ li. ar. sz ille q̃ venit ad deũ p iustificationẽ trahit̃. ☞jo. 6. Nemo venit ad me nisi pater me⁹ traxerit illũ. g̃ in iustificatiõe nõ est necessari⁹ mot⁹ li. ar. ¶ ☩. sicut gr̃a ẽ a deo: ita z sapia: sz ad ☞ q̃ aliquis accipiat sapiẽtiã a deo nõ exigit̃ mot⁹ li. ar. vñ dicit̃. ☞In enti daz̃: vt pz. 3. ☩Regũ. 3. de ☞alomõe. z ☞job. 3. dicit̃. Si sõno tũc aperit aures viroꝝ. g̃ z ad gr̃az iustificãtẽ suscipiendã nõ requirit̃ mot⁹ li. ar. ¶ ☩. p baptismũ aliqs iustificat̃: sz in baptismo nõ regrit̃ mot⁹ li. ar. ad effectus eius suscipiẽdũ: qz pueri z dormiẽtes ei⁹ effectũ suscipere p̃nt: vt dicit decretalis ☞Inno. 3. g̃ ad iustificationẽ nõ regritur mot⁹ li. ar. in deũ. ¶ Sz ☞. ☞Aug. dicit. ☞Qui creauit te sine te: nõ iustificabit te sine te. g̃ regrit̃ mot⁹ li. ar. i deũ ad iustificationẽ. ¶ ☩. ☞Bernar. dicit: q̃ donũ gr̃e taz absq̃ cõsensu recipiẽtis eẽ nõ põt: q̃z absq̃ gr̃a dãtis: sed cõsensus nõ ẽ sine motu li. ar. g̃ mot⁹ li. ar. ad iustificationẽ regrit̃.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ iste mot⁹ li. ar. i deũ nõ sit mot⁹ fidei: qz ad ☞ q̃ de⁹ approp̃iquet nobis p iustificationẽ: oz q̃ nos approp̃inq̃m⁹ ei p affectũ: sed p affectũ fac̃ nos approp̃inq̃re deo charitas. g̃ iste mot⁹ li. ar. i deũ nõ ẽ fidei: sz charitatis.

¶ ☩. ☞sa. 26. dicit̃. ☞timore tuo dñe cõcepim⁹ spũz salutis. g̃ cũ ista cõceptio in iustificatiõe fiat: videt̃ q̃ sit mot⁹ timoris nõ fidei. ¶ ☩. dispõ z pfectio debẽt eẽ in eodem: sz motus fidei est in ĩtellectu: iustificatio aũt spãlr̃ in affectu. g̃ nõ est mot⁹ fidei. ¶ Sz ☞. Ro. 3°. ☞Justificati p fidẽ

¶ Ad .j°. fide purificās cordā eor. ¶ P. Justificatio est opus gre pueniētis: sz gra pueniēs ē fides: vt dixit. magr i .2°.li.di.27. ḡ motꝰ fidei regrit in iustificatione.

¶ Alteriꝰ vr q nō regrat motus li.ar. in pctm siue ptritio. Luc.7°. Dimissa sunt ei pcta multa rō. dic glo. q ardor caritatis rubiginē pctoꝝ in ea ꝓsumpsit: sz ardor charitatis pōt eē sine motu in pctm. ḡ ad iustificationē nō regrit motus i pctm. ¶ P. Quersio ad deū potētior ē ad bonū cū cōmutabile sufficienter iduxit culpā. ḡ rō quersio ad deū sufficienter iu stificat: rō sic nō regrit motꝰ in pctm. ¶ Sz ꝛ ē: qō dic glo. in pſal. sup illū locū. Sacrificiū deo spūs cōtri. rc. spūs cō tribulatus rō cōtritus ē sacrificiū in q pcta soluunt.

¶ Alteriꝰ vr q nō debeat addi ḡrtuz. s. pctoꝝ remissio: qz effectꝰ nō ꝓnumerat cāe: sz gre ifusio rō ptritio sunt cāe remissiōis pcti. ḡ nō dz cōnumerari eis. ¶ P. Remotio prioris ē remotio culpe rō ifusio gre: rō ita nō debēt adinuicē ꝓnumerari. ¶ Sz ꝛ. gnātio vniꝰ ē corruptio alterius: rō tō fio culpe dz vnū alteri cōnumerari.

¶ Rīdeo dōz ad pam .q. q necessitas ponēdi virtutū hitus in aīa ifusos ē ex ꝑ q actus illi q hoī necessary sunt ad vitā eternā ꝓsequēdā: sunt supra hūane nāe facultatē: qz pro pie vires nō sufficiūt ad merēdū ifinitū bonū: sic aūt btiorios aliquo mō ifinite virtutis: vt sint tali fini ꝓportionate: quē cōmissa est: rō ita offensa in deū cōmissa hz quādā ifinitatē ex eo in quē cōmissa est: rō iō ad culpe remissionē nō sufficit humana nā: rō ꝓpter ꝑ oz q ad eiꝰ remissionē: sic ad merendū vita eternā gra ifundat. ¶ Ad pm. ḡ dōm: q gra in remissione culpe nō se hz sic agens mediū: sz sic cā formalis q peccatū remittit: sic ignis frigus aufert calore ī subo causando nō sic ī strumēto: sz sicut forma ꝓria: rō in creatione etiā est forma nālis: quia res creata eē formal'r accipit: vel etiā ipm quo est q̄d sit illud. ¶ Ad zm dōm q q̄uis scōz cō secutionē argumēti nō sequat positio gre ad remotionez i. negationē culpe: tñ destructio culpe ꝑus exītis nō pōt fieri nisi p gram: qz illa inocētie bonitas q̄ iter vtrūq; media videt nō sufficeret ad hoc q dignū redderet ab īmunitate pone vel ab ifinita offensa cōmissa ꝑus: q̄uis sufficerit vt īmunē redderet illū in quē pctm nō pceſſit: ī eo. n. q peccauit regrit nō solū q pctm abſit actu: sz ēt q pctm pus cōmissuz excipiet: rō quodāmō tegat: qō fieri non pōt nisi aliquo bōte ifinitā ỹtutē.

¶ Ad zam .q. dōz: q gra q dat ad recte viuendū rō pctoꝝ remissionē p ꝑus respicit volūtatē q̄ alias potētias: p eā. n. talē modū q volūtati cōpetat: rō ꝓp ꝑ oz q a tali ifusione ois rō violētie excludat: qz violētie volūtas capax nō est. ad ꝑ aūt q violētia ab actiōe tollat oz q patiēs cooperetur agēti ꝑm modū suū: vñ in illis q̄ nata sunt agere regrtur q actiue cooperent: in illis aūt q̄ sunt nata recipe tm̄: sic mā ꝑma sufficit ad violētiā tollēdā: nālis īclinatio ad formā: rō ex ꝑ dr gnātio nālis: sz q̄tuz ē ibi de ꝓrietate tm̄ est ibi de violētia. vñ q̄ volūtas nō hz actū ꝓriū: sic ē in puris sine violētia volūtatis pōt ifundi gra p sacm: sic puris baptiçatis rō sine sacro: sic pz ī scificatis in vtero: sz q̄ volūtas hz suū actū: sic est in adultis regrit actus volūtatis ad graz suscipiēdā aīaz ad datorē ordinās: rō iō ad iustificationē q̄ p ifusionē gre fit regrit motꝰ li.ar. ī deū. ¶ Ad pm ḡ dōz q tractio illa de q̄ dns logr nō ꝓportat coactōez: sz inductionē vel adiutoriū ad bñ opandū. ¶ Ad zm dōm: q sapia magis respicit itell'm q̄ volūtatē: sz gra magl volūtatē: vt dcīm ē: rō iō qz itell's cogi pōt: nō aūt voluntas: iō ad sapiaz pcipiēdā: rō alias itell's pfectiōes nō regrit ꝓsensus suscipiētis: sic ad pfectionē gre. vñ in sōno fiūt reuelatiōes eoꝝ q̄ ad sapiaz ptinēt: vt dz Numeri .12°. nō aūt gre ifusio. ¶ Ad zm dō. q p baptmū ēt adulti graz suscipe pñt in dormiēdo: qz q̄uis nō adsit actual' dispō ex actuali motu volūtatis adest tñ habitualis dispō ex motu li.ar. pceden te q q̄dē q̄uz ad graz pcipiēdā sufficiēter disponit: rō tc gra ifundit statī: vt dcīm ē: q̄uq; aūt īsufficiēter: rō tc talis īsufficiētia nō pōt suppleri: nisi p aliū actū li.ar. vel p sacm q̄ ad graz dispositiue opat: vt s. di.i. dcīm ē: rō pp ꝑ sine sacro nll's adult' iustificari pōt: nisi actual'r motu li.ar. exīte: sz p sacm pōt. si tñ pcessit motus libe.ar. phibēs fictionē.

¶ Ad.3.q.dō. q oē q̄ natū ē ex pluribꝰ seq attribuit ei q̄ pmū ē: sic vita attribuit aīe nutritiue: qz ipa ē por iter pncipia vite ī viuētibꝰ corpal'r. sil'r dr aīal eē aīal p sensuz primū q ē tactꝰ: vt pz ī z°. de aīa. vñ si iustificatio segt ad motū li.ar. ī deū oz q attribuat illi motui q nāl'r por ī iustificatiōe appz. mouet ām mēs ī deū rō p itell'm rō p affectū: rō bi duo motꝰ mētis sil' eē pñt q̄uis non sil' cogitari possint: qz vnꝰ ē regula alterius: rō p actū itell's pñtat suū obm volūtati: qz obm eius est bonū imaginatū. vel itell'm: vt phs dicit in 3°. de aīa: sz nāl'r motus itell's precedit: sicut obiectū nāliter precedit actū potentie. vnde cuz motus itellectus in deū sit per fidē: iustificatio motū fidei regrit. ¶ Ad pm ergo dōz. q motū li.ar. cū quo gra infundit opz accipi in sua vltima pfectiōe: actus aūt fidei pfectꝰ nō est nisi actu affectꝰ pfecto existēte. nullus. n. credit nisi q vult: vt Augu. dicit. rō ideo cū actu fidei in iustificatiōe semp adiungitur actus charitatis: rō bis duobus aīa deo appropinquat. nō. n. pōt eē dubiū gn actui charitatis semp actꝰ fidei cōiungat': ex quo obiectū p fidē tharitati pſentat': sicut etiā intelligere nr̄z nunq̄ est in actu nisi p imaginationem in actu existētē. ¶ Ad zm dōz: q timor ē remota dispositio ad gram. nunq̄. n. ad gram attigit nisi amor adiūgat': nos aūt logmur hic de dispōne vltima ad graz cū qua gra datur. ¶ Ad 3m dōz: q nō oz in eodē eē dispōnez rō pfectiōez in rebꝰ adinuicē ordinatis: qz dispō facta in ꝓri ordinat ad pfectionē factā in posteriori: sicut motꝰ imaginationis est dispō ad pfectionē itellectꝰ. rō sil'r motꝰ in itellectu factus pōt eē dispositio ad motū affectus.

¶ Ad q̄rtā. q. dōm: q sicut in gnātiōibꝰ nālibꝰ in qbꝰ vna forma expellit' rō altera ītroducitur: ꝓpter hoc q gnātio vniꝰ est corruptio alteriꝰ: oz eē disponēs ad vtrūq; : ita in iustificatiōe qua gra cōfert' rō culpa expellit' oz eē dispositionē volūtatis ꝑm ꝓriū actū ad vtrūq; rō iō sicut p motuz li.ar. in deū disponit' ille qui iustificat' ad graz obtinēdam: ita p motū li.ar. in pctm oz q ad culpe expulsionez disponat' rō iō in iustificatiōe qua innocēs iustificaret': oz eē dispōnē soluz ad gram inducēdā: sz in iustificatiōe qua iustificat' impius oz dispōnē eē duplicē. vnā ad ītroducēdum gram. s. motū li.ar. in deū. alterā ad expellēdā culpā. s. motū li.ar. in pctm. ¶ Ad pm ḡ dōm: q feruor dilectionis de necitate secū ꝟiūctū hz odiuz ꝟrū. rō iō feruor dilectiōis ad dimissionē culpe nō operat' sine peccati detestatione que directe dimissioni culpe rūdeat. ¶ Ad zm dōz: q ꝓuersio ad deū sufficit ad graz obtinēdā q̄tū in se ē: sic ꝓuersio ad bonū ꝓmutabile sufficit ad culpā: sz regrit cōuersio ad pctm q̄si remouēs ipedimētū. Vel dōm q etiā in peccato cōuersio nō facit culpā sine auersione. rō similiter oportet duo esse in iustificatione.

¶ Ad gntā. q. dōz: q illa q̄ p accīs se hñt ad aliqd nō īcludunt' ab illo. remissio aūt culpe se hz accīnāl'r ad gre infusionē: qz accidit ex subto in quo culpā īuenit. posset. n. esse ifusio gre sine ꝑ q culpa remitteret': sic in statu īnocētie fuit: rō in xpo boie q̄tū ad pmū istās sue ꝓceptiōis: rō iō ifusio gre nō īcludit culpe remissionē. vñ cuz ad iustificationez impy: de qua logmur sit necessaria culpe remissio: opz

q; cõnumeret gr̃e infusioni: & sic sunt q̃ttuor que requiruntur in ipsa iustificatiõe. s. gr̃e ifusio: culpe remissio: motus li. ar. in deũ: & motus li. ar. in pctm̃. ¶ Ad p^m g̃ dõm: q; obiectio illa ꝓcedit de effectu ꝓportionato cãe q; itell'r in ipsa cã: nõ est aũt ita de pctõ remissiõe: vt dcm̃ ẽ. ¶ Ad z^m dõz: q; pctm̃ & gr̃a nõ se hñt sic affirmatio & negatio: vl' sic ꝓuatio & hñt^r: q; aliqs põt eẽ gr̃a destitut^r: & tm̃ nõ habebit pctm̃: sic pz de Adã fm illos q; dicũt eũ nõ fuisse i gr̃a creatũ: q; pctm̃ aliqd ponit vel eẽ vel fuisse in peccãte: trãseũte. n. actu pcti adhuc pctm̃ ꝓcedẽs manet aliquo mõ i ipo peccãte fm q; ex eo reus apud deũ efficit^r: sic ẽt act^s meritoz; manẽt: vt s. di. 14. dcm̃ est: & iõ rõ nõ ꝓcedit.

Ad quartum sic ꝓceditur. Vid^r q; culpe remotio nãl^r ꝓcedit gr̃e ifusionẽ. in ps. vbi sup illud. Sic in scõ appui tibi. dic glo. nisi qs ꝑus deficiat i malo nũq; ꝓueniet ad bonuz. g̃ remissio mali culpe ẽ ꝑoz q; ꝓuẽtio ad bonuz gr̃e. ¶ ℞. Remissio culpe & ifusio gr̃e se hñt: sic illumiatio & purgatio: sz purgatio ꝓcedit illuminationẽ fm dyo. g̃ & remissio culpe ꝓcedit gr̃e infusionez. ¶ ℞. In q̃libz motu recessus a termio a q̃ ꝓcedit accessũ ad terminũ ad quẽ vel tpe si sit mot^s successiu^s: vel saltez nã: si sit mutatio subita: sz iustificatiõis terminus a q̃ ẽ culpa: termin^s ad quẽ ẽ gr̃a. g̃ remissio culpe ꝓcedit ifusionez gr̃e. ¶ Sz ꝯ é: q; cã nãl^r ꝓcedit effectũ sz ifusio gr̃e ẽ cã remissiõis culpe: q; ifundendo gr̃az ds pctã remittit. g̃ infusio gr̃e ꝓcedit. ¶ ℞. Amb. dic. q; pfecta virtus in aiam intrans iniquitatẽ tollit: sz ꝑus est vnũq̃q; nãliter q̃ agat. g̃ ꝑus est virtus & gr̃a q̃ pctm̃ tollat.

¶ Ulteri^s vr̃ q; mot^s li. ar. ꝓcedat gr̃e ifusionẽ: q; dispõ ꝓcedit nãl^r pfectionẽ: sz mot^s li. ar. ẽ dispõ ad gr̃am. g̃ nãl^r ꝓcedit gr̃e ifusionẽ. ¶ ℞. Gr̃e ifusio & culpe remissio se cõcomitant^r: sz mot^s ↄtritiõis q ẽ mot^s li. ar. i pctm̃ cãt culpe remissionẽ. g̃ ẽ ꝑoz q̃ ipa: & ita ꝑoz q̃ gr̃e ifusio. ¶ ℞. iustificatio ipy: vt ex dcis pz ẽ culpe remissio. g̃ illõ q; segt^r ad culpe remissionẽ segtur ad iustificationẽ: sz mot^s li. ar. nõ segtur ad iustificationẽ: sz est de eẽntia. g̃ nõ segtur pcti remissionẽ: & sic idẽ q; ꝑus. ¶ Sz ꝯ. mot^s li. ar. s. cõtritio est meritoz^s. g̃ ẽ ifozmat^s gr̃a: sz gr̃a ifozmãs actũ ẽ ꝑoz eo cũ sit cã ei^s. g̃ gr̃e ifusio & culpe remissio ꝓcedũt motuz li. ar. ¶ ℞. Act^s p^m ꝓcedit actũ z^m: sz gr̃e ifusio & culpe remissio ptinẽt ad actũ p^m q ẽ foz^a: mot^s ãt li. ar. siue i deũ siue i pctm̃ ptinẽt ad actũ z^m q ẽ opatio. g̃ ꝑoz ẽ eis gr̃e ifusio.

¶ Ulteri^s vr̃ q; mot^s li. ar. i pctm̃ ꝓcedat motũ li. ar. in deũ q; mot^s li. ar. in pctm̃ maxie vr̃ ad timoz ptinere sz timoz ꝓcedit charitatẽ: vt Aug. dic. g̃ & mot^s li. ar. in pctm̃ ꝓcedit motũ li. ar. in deũ q ẽ charitatis. ¶ ℞. Mot^s li. ar. i pctm̃ ẽ q̃si remouẽs ꝓhibẽs: sz nõ segt^r mot^s ad terminũ debitũ: nisi remoto ꝓhibente: sic pz in motu locali. g̃ mot^s li. ar. in pctm̃ ꝓcedit motũ li. ar. in deũ q̃si in finẽ debitũ. ¶ Sz ꝯ mot^s li. ar. in deũ est mot^s fidei: mot^s aũt li. ar. in pctm̃ est mot^s pnie: sz fides ꝓcedit pnie vtutez: sic s dcm̃ est. g̃ vr̃ q; mot^s li. ar. in deũ sit ꝑoz q̃ motus li. ar. in pctm̃.

¶ Rñdeo dõm ad p^am. q. q; ois ꝑozitas fm ordinẽ nãe aliquo mõ reducit^r ad ordinẽ cãe & cãti: q; ꝓncipiuz & cã sunt idẽ: in cãis aũt ↄtingit q; idẽ est cã & cãtuz fm diuersuz genus cãe: vt pz in z^o phy. & in 5° meta. sic ambulatio ẽ cã efficiẽs sanatiõis: & sanatio ẽ cã finalis ambulatiõis: & sic^r de hitudine q̃ ẽ iter mãz & formã: q; fm gen^s cãe mãlis mã ẽ cã forme q̃si sustẽtãs ipaz: & forma ẽ cã mãe q̃si faciẽs eã esse actu fm gen^s cãe formalis: ex pte aũt cãe mãlis se tz fm quãdã reductionẽ oẽ illud p q̃ mã efficit^r ꝑpa huius forme: sic dispões & remotiones ipediũntoz: & iõ in gnãtione nãli qñ corruptio vni^s est gnãtio alterius p ℞ q; forma vna iducit^r & alia expellit^r: remotio forme ꝑexistẽtis ex pte cãe mãlis: & iõ fm ordinẽ cãe mãlis ꝓcedit nãliter itroductionẽ alterius forme: sz fm ordinẽ cãe formalis est ecõtrario: & q; forma & finis & agẽs icidunt in idem numero vel specie: & ideo etiam in ordine cause efficiẽtis introductio forme ꝓioz est: quia forma ꝓioz introducta est similitudo forme agentis: per quam agens agit: & similiter in ordine cause finalis: q; natura ꝓncipaliter itendit introductionem forme: & ad hanc ordinat expulsionẽ oꝫ eius cum quo non potest stare forme itroductio. vnde cũ gratie infusio & remissio culpe: vt ex dictis patet: se habet sicut introductio vnius forme & expulsio alterius: constat q; fm ordinem cause materialis remissio culpe precedit infusionez gratie: sz fm ordinẽ cause formalis efficientis & finalis infusio gr̃e natura ꝑoz est: & ꝓpter hoc etiã vrũ q; inuenit^r dici cã alterius: infusio. n. gr̃e est cã remissionis culpe per modũ cause formalis: sz extirpatio vitioꝫ dicit^r operari virtutũ ingressuz per modũ cause materialis. Et per hoc patet responsio ad obiecta.

¶ Ad secundam questionem dicendum: q; de ordine istorum motuum libe. arbi. ad gratie infusionẽ & remissionẽ culpe est multiplex opinio: quidam eniz dicunt q; motus predicti precedunt: & concedunt q; motus lib. arbi. in deũ est motus fidei non formate: sed informis: & motus li. ar. in pctm̃ est motus attritionis non ↄtritionis: q; omne qđ ꝓcedit gr̃am nõ põt eẽ p gr̃az formatũ: sed hoc nõ põt eẽ: q; in ipso motu ↄtritiõis iustificatur penitẽs: sicut in ipso actu ablutiõis baptismalis iustificat^r puer baptiçat^s, tunc aũt aliqs iustificat^r qñ gr̃am recipit. vñ simul cũ gr̃e infusione & iustificatione est mot^s ↄtritionis: sed mot^s attritionis ꝓcedit q̃si ꝓparatoz^s. nos ãt nũc nõ loqmur de ꝓparatoꝛys ad iustificationẽ: sed de his que intrãt subam ipsã. & iõ qđ dicũt q; gr̃e infusio ꝓcedit motũ li. ar. in deũ & in pctm̃: vt possit eos informare: sz clpe remissio seq̃t^r ad vtrũq; : sz ℞ nõ põt eẽ: q; iter gr̃e ifusionẽ & clpe remissionẽ nõ cadit mediũ: q; ℞ ẽ ei^s effect^s ꝓm^s & ꝓncipalis. Et ꝓtereа, sic ad ↄtritionis motũ regrit^r q; adsit gr̃a: ita q; abstt clpa: q; cũ ea eẽ nõ põt. & ideo alq dicũt q; gr̃e ifusio & culpe remissio ꝓcedũt mot^s ꝓdictos simpl'r: sz ℞ ẽt nõ videt^r vique quaq; vez: q; illi mot^s nõ regrerent^r ad iustificationẽ: ni si aliquã cãlitatẽ haberẽt respectu illi^s. Et iõ dõz eẽ q; aliquo mõ gr̃e infusio & culpe remissio ꝓcedũt. aliquo ãt mõ ꝓdicti mot^s: qđ pz ex sili ĝnatione nãli que est terminus alteratiõis. in eodẽ. n. instãti terminat^r alteratio ad dispõsitionẽ q̃ est nẽcitas: & gnãtio ad formã: & tm̃ fm ordinẽ nature vtrũq; est ꝑus altero aliquo mõ: q; dispõ q̃ ẽ nẽcitas ꝓcedit formã fm ordinẽ cãe mãlis: sz forma est ꝑoz sz ordinẽ cãe formalis: & fm hũc modũ illa q̃litas ↄsũmata ẽ etiã formalis effect^s forme subalis fm q; forma subalis ẽ cã accidẽtaliũ. & iõ cũ isti mot^s q sunt in ipsa iustificatione ipy sint q̃si dispõ vltima ad gr̃e susceptionez suo mõ ꝓcedunt quidẽ in via cause mãlis: sed sequũt^r i via cause formalis. & ideo nihil ꝓhibet eos eẽ formatos: q; hoc ad rõnez & pfectionẽ eẽ formalis ptinet: sicut q̃litates que ducunt^r simul cũ forma subali quodãmõ formant^r p formaz subalẽ: & sicut qualitas ꝓdicta ante sui cõsũmationez & forme itroductionẽ nõ erat formata: sz informis, ita etiã est de motu li. ar. si tm̃ cõtinuat^r in fine pficiat^r p gr̃e infusionẽ: nec est incõueniẽs: q; & si sit aliquo mõ idez ꝑz gen^s nãe: nõ tm̃ est idẽ fm gen^s mozis. cõtingit eni vnũ motuz fm gen^s nãe esse virtutis & vitȝ scõm gen^s mozis: sicut pz de illo qui eundo ad ecclesiã mutat intẽtionẽ de malo in bonũ. ¶ Et per hoc pz responsio ad obiecta.

¶ Ad tertiã. q. dõz: q; mot^s li. ar. in deũ: vt ex dctis pz dicte rñdet gr̃e ifusioi. mot^s aũt li. ar. in pctm̃ directe rñdet remissioni culpe. vñ eadẽ rõ ẽ de ordine istoꝛ adinuicẽ: & de ordine remissiõis culpe ad infusionẽ gr̃e. ¶ Ad p^m ergo dõz: q; Aug. log^t de timoze seruili cui^s act^s nõ ẽ mot^s li. ar. qui ẽ sil' cũ iustificatiõe: q; timoz seruilis nõ ẽ sil' cuz

gra q̄ iste mot⁹ iformaī:ꝛ iō rō nō ē ad ꝓpositū. ¶ Ad 2ᵐ dōz q rō illa ꝓcedit q sit ꝑor in via cāe mālis ad quā reducit remotio ipedimēti. ¶ Ad 3ᵐ dōz q ordo q attēdit iter vtutes ē fz q eliciūt act⁹ suos qō p modū cāe formaī facīnt:ꝛ iō rō illa ꝓcedit fm viam cāe formalis.

Ad quintum sic ꝓcedit. Uī q iustificatio impy sit miraculosa:qz sic dic Aug. Maius ē de ipio facere piū q̄ creare celū ꝛ terrā. fz creatio celi ꝛ terre ē miraculosa. g̊ ꝛ iustificatio ipy. ¶ ℞. q̄to ē maior resistētia tāto ē difficilior actio. fz in creatiōe nō ē aliq̄ ēpietas resistēs. s. ipietas inuenta in eo. g̊ ē difficilior:ꝛ sic idē qō ꝑus. ¶ ℞. ois actio dīna q̄ fit ꝑter ordinē illi⁹ rei i quā opaī ē actio miraculosa:sic ꝑter ordinē cadaueris est q ad vitā repet:ꝛ iō resuscitatio mortui dīna vtute fcā ē miraculosa. fz q volūtas ad aliqd trahaī ꝺ ordinē ipsi⁹ ē vī q iustificatio sit miraculosa. ¶ Sz ꝺ. iustificatio nō ē ꝑter spez pueniēs. fz ℔ ē de rōne miraculi. g̊ iustificatio nō est miraculosa. ¶ ℞. miracula dīnr q̄ raro accidūt. fz frequēter alig iustificant. g̊ nō ē miraculosa actio.

¶ Alteri⁹ vī q ifusio gre ꝛ remissio culpe nō sint i eodē īstāti. gra. n. nō daī nisi digno. fz nll's ē dign⁹ in q̄ culpa ē. g̊ gra daī ei a q̄ culpa iā remota ē:ꝛ sic nō sūt sil'. ¶ ℞. gra ꝑus ē q̄ ipse. g̊ oz q gra ꝑus sit in subo q̄ culpā expellat:et ita nō sūt sil' tpe gre ifusio:ꝛ culpe remissio. ¶ ℞. culpa ꝛ gra nō sūt in eodē īstāti in aia:qz ꝺria nō sūt sil' in eodē. g̊ īstās in q̄ vltio ē culpa in aia ē alio ab illo instāti in q̄ ꝑ est gra in ipsa. fz iter q̄libz duo īstātia ē tps mediū. g̊ ꝑus tpe expellit culpa ab aia q̄ gra ifundaī. ¶ Sz ꝺ. iter ꝑus et posteri⁹ tpis cadit tps mediū:fz postq̄ culpa ē expulsa ab aia nō ē in ipa nec gra īest añq̄ ifūdaī. g̊ si ꝑus tpe culpa expellaī q̄ gra ifundaī erit aliq̄ tps in q̄ aia gra ꝛ culpa carebit:qō ē ipoſe:qz dato q sit illo tpe mozeret: nz iret ad ifernū:nz ad padisuz finalr:qō ē ipoſe. ¶ ℞. remissio culpe ꝛ expulsio gre se hūt in iustificatiōe: sic ītroductio forme alteri⁹ in gnatiōe nāli. fz illa duo sūt i eodē īstā ti. g̊ ꝛ hec duo. ꝓbatio medie:qz termin⁹ cuiusz mot⁹ ē in īstāti:fz vtrūq̄ ꝓdcō q̄ ē termin⁹ alteratōis. vt ī. 6. phy. dicit commē. g̊ sunt in eodem īstanti.

¶ Alteri⁹ vī q sit successiua:qz nll's mot⁹ ē i īstāti. fz i ipa iustificatiōe ē mot⁹ li. ar. g̊ ñ ē i īstāti:fz successiua. ¶ ℞. sic dicit⁹ nll's ē simplex:ita ꝛ li. ar. ē simplex. fz pp simplicitatē intellect⁹ ipoſe ē sil' pl'a itelligere. g̊ pp simplicitatē li. ar. impoſe ē li. ar. sil' ferri ad diuersa. g̊ cū in iustificatiōe ipy sit mot⁹ li. ar. in deū ꝛ i pctīm nō erit iustificatio ipy i īstāti:fz successiua. ¶ ℞. ipoſe ē idē sil' esse ꝛ nō eē:fz q̄ fit nō ē in īstāti. fz iustificatio ē q̄dā fieri. g̊ ipoſe ē sil' instificari eē ꝛ iustificatū eē. g̊ iustificatō ē successiua:qz iter q̄lz ꝑus ꝛ posterius īstās tpis cadit tps mediū vt dcīm est. ¶ ℞. forme q̄ suscipiūt magis ꝛ min⁹ nō iducūt subito i subo:fz gra suscipit magis ꝛ min⁹. g̊ successiue ifūdit i subo:ꝛ sic iustificatio ē successiua. ¶ Sz ꝺ. efficacior est vtus dīna ad agē q̄ vtus nāe:sed vtute nāe gnatio q̄ fit ignis ē in īstāti. g̊ multo fortius aliqs fit iustus vtute diuina in īstanti.

¶ Ad⁹ dōz ad ꝑᵃᵐ. q. q ꝺe rōe miracli fz se sūpti tria sūt: q̄rū ꝑᵐ ē q ille q̄ fit per miraculū fit. s. vtutez nāe create agētis:2ᵐ vt in nā recipiēte nō sit ordo nāl' ad illi⁹ suscep tionē:fz solū potētia obedientie ad deum. tertiū vt ꝑter motū cōsuetū tali effectui ipe effect⁹ iducaī. Exēplū ꝑmi est de glia corporꝛ in resurrectiōe ad quā nā non attingit. Exemplū ſcdi est de illuminatiōe ceci in quo nō est potētia nālis ad suscipiēdū visuz. Exemplū tertij est de ꝓuersione aq̄ in vinum ꝑter cursuz nāe. Et hec tria aliquo mō sp cōcurrūt ad actū miraculosuz:qz ꝛ si visiua potētia nō excedat vires nāe absolute loq̄ndo: qz eā p gnatōez iduc excedit: tñ vires nāe ꝯsiderata ipotētia rcipiēti:ꝛ si adsit potētia absolute aliqñ sic in cōuersiōe aq̄ in vinū: tñ p cōparationē ad modū fiēdi neutrū adest:ꝛ iō in diffōne miraculi ponīt arduū q̄tū ad ꝑᵐ. ꝑter spez. s. nāe q̄tū ad 2ᵐ. insolitū q̄tū ad 3ᵐ. ꝛ iō ille effect⁹ q imediate ē a deo tñ: ꝛ tñ iest recipiēti ordo nālis ad recipiēdū illū effectū: nō p aliū modū q̄ p istū: nō erit miraculosus: sic pz ō ifusiōe aīe rōnal:ꝛ sil'r ē ō iustificatiōe ipy: qz ordo nālis iest aīe ad iustitie rectitudinē ꝯseq̄ndā: nec alio⁹ cā cōseq̄ pōt q̄ a deo imediate:ꝛ iō iustificatio ipy ō se nō ē miraculosa: fz pōt hre aliqd miraculosū adiūctū: qō iustificatiōi viā parat. ¶ Ad ꝑᵐ g̊ dōz q vbū Aug. itelligendū est q̄tū ad id qō fit: qz in creatiōe fit res fm eē nāe qō ē min⁹ q̄ eē gre qō daī in iustificatiōe: fz q̄tū ad modū faciēdi difficilior est creatiōis act⁹: qz potētiā nō ꝑsupponit: ꝛ tñ de creatione qdam dicunt q nō est miraculosa: eo q nō est ali⁹ modus ꝓducendi illas res in esse. ¶ Ad 2ᵐ dōm q ꝺriū iuētuz in subo resistit actiōi dupl'r. vno mō inq̄tū agit in ipz agentez: qō pz in mutuo agentib⁹ ꝛ patientib⁹. alio modo impedimentū ꝓestādo in ipso susceptibili ad receptionē forme. ꝑmo mō nō pōt eē aliqua resistētia ad diuinā actionez: qz ipse ē agēs: nullo mō patiēs:ꝛ iō resistētia i actione eius nō est nisi ex pte effect⁹ recipiētis. ꝺriuz aūt impedit ne suū ꝺriuz i subiectū recipiaī formalr nō actiue: inq̄tum. s. facit potētiā nō eē ꝓpaz illi forme. vñ pz q plus resistit isto mō illud qō oīno subtrahit potētiā q̄ qō posita potētia facit eaz nō esse ꝓpriam: ꝛ ideo difficilius ē aliquid facere ex nihilo q̄ ex cōtrario. hoc aūt pōt nā. ꝑmuz aūt nō pōt. ¶ Ad tertiū dōm: q volūtas nō trahit in iustificatione per modū coactionis: sed vt libere velit illud ad quod deus eam mouet.

¶ Ad secūdā qōnē dōz: q expulsio forme dicit terminum mot⁹ illi⁹ g est ad corruptionē ordinat⁹: ꝛ introductio forme dicit sil'r terminū mot⁹ illi⁹ g ꝓcedit generationez: qz taz gnatio q̄ corruptio sunt termini mot⁹. oē autē qō mouet qñ est in termino mot⁹ disponīt fm illud ad qō mot⁹ ordinaī. ꝛ ideo cū motus corruptiōis tēdat in nō esse. generatiōis vero ad esse qñ forma introducīt forma est: qñ aūt expellit nō est:ꝛ qz ītroduci dicīt forma qñ ꝑmo est. expelli aūt qñ ꝑmo nō ē. nō pōt eē mā sine forma hac vel illa:ꝛ ideo simul est ibi expulsio vni⁹ forme:ꝛ itroductio alterius. cū g̊ sil'r aīa nō possit esse sine culpa vel gra: simꝛ est in fusio gre ꝛ remissio culpe. ¶ Ad ꝑmū g̊ dōz: q sicut albedo nunq̄ ē in nō albo: qz sua ꝑsentia facit albuz: ita gra nunq̄ est in idigno: qz sua ꝑsentia facit dignū: ꝛ ꝓpter hoc nō oz q ꝑus sit dignus q̄ gratiā habeat. ¶ Ad secundum dōm q gra nō agit ad destructionē culpe per modum cause efficiētis: sed p modū cause formalis que simul ē cū suo effectu formali qui est esse hoc: ꝛ non esse cōtrarium. ¶ Ad tertiū dōz: q q̄uis aīa fm se sit supra tps: vt dicīt in li. de cāis: tñ act⁹ ei⁹ p accūs mēsuraī tpe qō ē mēsura ꝑmi mot⁹: inq̄tū. s. mot⁹ aīe itellectiue hūt ꝺnexionē cum motib⁹ aīe sensitiue q exercent corporalib⁹ organis ꝛ dependent quodāmō ex eis. vñ nō vī dōz q ei⁹ alterationes fm vitā quā nūc agit alio tpe mēsurēt q̄ illo qō mēsurat motū celi: sic dicebaī in. i. li. de motu angeli. di. 37. ꝛ pp ℔ iter qō libet īstās sui tpis:ꝛ aliud īstās ē accipe tps mediū. Et ide o dōz est q nō ē assignare vltimū instās in quo est culpa: fz ꝑmū in quo nō est: fz est assignare ꝑmū instās in quo est q gratia:ꝛ quō hoc sit verū pz ex bis que dicta sūt supra di. xi. de trā substātiatiōe panis in corpore xpi.

¶ Ad. 3. q. dōz. q triplex ē modus formaꝛ. q̄dā enī forme sunt q̄ recipiūt magis ꝛ min⁹ fm elōgationē a cōtrario ꝛ fm accessum ad causam ꝓpriaz: sicut albedo: ꝛ ideo talis

forma ēt successiue in subo recipiť. ꝛ postq̄ recepta ē itendiť ꝛ remittiť. q̄daꝫ aūt forma est q̄ nō recipit magis nec min⁹: neq; sic neq; sic. qꝛ ip̄ositio ei⁹ ē in idiuisibili: sic forma subal': ꝛ tal' forma neq; recipiť successiue in subo: neq; stēdiť: neq; remittiť postq̄ suscepta fuerit. q̄dā aūt forma medio mō se hꝫ: qꝛ nō recipit magis aut min⁹ fm elongationē a ꝺrio: eo q⁹ nullo⁹ suo ꝺrio cōmiscibile ē: ꝛ in ℔ ꝺuenit cū forma subali: sꝫ tn̄ suscipit magis ꝛ min⁹ fꝫ accessū ad suā cām: sic pꝫ de luce: ꝛ ió tal' forma nō recipiť successiue in subo: sic nec forma subalis. sꝫ tn̄ postq̄ ēest pōt itēdi ꝛ remitti sic forma accn̄tal' ꝺriū hn̄s: ꝛ tal' forma ē gr̄a: qꝛ nullā cōmixtionē patiť cū suo opposito: eo q⁹ suū oppositū magis hꝫ nām ꝑuatiōis q̄ alicui⁹ positiōis: sic ꝛ tenebꝛa: ꝛ ió oꝫ q⁹ recipiat subito in subo: ꝛ tn̄ ꝑt itēdi ꝛ remitti fm accessuꝫ ad cāꝫ gr̄e. ꝛ ió sic in ist̄āti ē introductio forme subal' in māꝫ: ꝛ in eodē ist̄āti expulsio alteri⁹ forme: ꝛ in eodē ist̄āti ꝺpleta diſpō q̄ ē necitas ad formā ꝛ p se termin⁹ alteratiōis: ita ifusio gr̄e ē in ist̄āti: ꝛ in eodē ist̄āti ē remissio culpe: ꝛ mot⁹ li. ar. g est q̄si diſpō ꝺpleta ad suscipiēdā gr̄aꝫ: ꝛ sic totū q̄ ad iustificationē regriť ē in ist̄āti. vñ iustificatio nō ē successiua: sꝫ subita. ¶ Ad ꝑm̄ g̈ ꝺoꝫ q⁹ mot⁹ ꝺupl'r dr̄. vt pꝫ in. z. de aia. Est. n. q̄dā mot⁹ q est act⁹ ip̄fecti: q est exit⁹ de potētia in actū: ꝛ tal' oꝫ q⁹ sit successiuus. qꝛ sp̄ expectat aliqd in futuꝝ ad pfectionē siue spēi: eo q⁹ ps mot⁹ est alteri⁹ spēi a toto motu: vt dr̄ in. io. ethi. sic pꝫ in alteratiōe de motu q est ad albedinē c⁹ ps ē motus ad mediū colorē spē differēs: si diuisiꝫ accipiať. Alius mot⁹ ē act⁹ pfecti q magis opatio dr̄: q nō expectat aliqd in futurū ad cōplemētū siue spēi: sic ſentire: ꝛ talis motus nō ē successiu⁹: sꝫ subit⁹: ꝛ si cōtīgat q⁹ tal' mot⁹ sit in tpe. ℔ erit p accn̄s: qꝛ mēsurať in q̄libꝫ ist̄āti illi⁹ tpis in q̄ dr̄ eē: sic eē hoiez in tpe ē ꝛ in ist̄āti: ꝛ tal' mot⁹ ē mot⁹ li. ar. ō quo logmur: ꝛ ió ē in ist̄āti. sec⁹ aūt eēt si eēt mot⁹ collatiuus: qꝛ tūc nō posset eē in ist̄āti pp discursū de vno i aliō. ¶ Ad ẓm̄ dōm q⁹ ītellect⁹ qñ ītelligit aliquid in ordie ad aliud: ītelligit vtrūq; nō tn̄ seq̄t q⁹ pl'a ītelligat: qꝛ intelligit ea vt vnū: sic ītelligit relationē vni⁹ ad alterū. sil'r etiā li. ar. pōt sil'r moueri in diuersa: ita q⁹ in vnū p ordinem ad aliud: ꝛ pp ℔ mot⁹ vtutis ip̄erate ē sil'r cū motu vtutis ip̄erātis: qꝛ mot⁹ vtutis ip̄erate ordinať ad finē vtut⁹ ip̄erātis: sic q vult sustiere mortē pp deū sil'r moueť li. ar. ei⁹ motu fortitudis: ꝛ motu charitatis: q actū fortitudis ip̄erat. vñ cū mot⁹ li. ar. in pctm̄ elicit⁹ a pnia ip̄erat⁹ a charitate fit. qꝛ pp deū detestať qs pctm̄ q̄ cōmisit: sil'r vterq; motus eē pōt. ¶ Ad ẓm̄ dōz q⁹ in mutatiōib⁹ q̄ sūt termī motus idē fꝫ rē ē fieri ꝛ factū eē: sic termīari ꝛ termīatuꝫ eē: sꝫ diuersimode significať in fieri. s. fm respectū ad motū precedentē: cui⁹ est termin⁹ in facto esse fm se: ꝛ ió nō seq̄tur q⁹ simul sit ꝛ nō sit: sꝫ q⁹ hēat eē post nō eē. ¶ Ad 4ᵐ pꝫ solutio ex predictis.

Quō. II.

Deinde queritur de ꝺtritiōe. ¶ Et circa hoc q̄runť gnq̄. p̄ gd sit. 2°. de quo eē ōbeat. 3°. quāta eē debeat. 4°. de duratione ipsi⁹. 5°. de effectu eius.

Ad primum sic p̄cediť. Videť q⁹ cōtritio nō sit dolor pro pctis assumptis cū ꝓposito cōfitendi ꝛ satisfaciendi: vt gdam diffiniūt: dolor enim in hoc a timore differt: q⁹ dolor est de malo p̄senti: timor de malo futuro: sed peccata de quib⁹ homo conteriť non sunt quādo est cōtritio: vt ex dictis pꝫ. g̈ de eis nō pōt esse dolor. ¶ Ꝓ. fm Aug. in lib. de ci. dei. Dolor est de his que nobis nolentibus accidunt. sed pctā nō sunt huiusmodi. ergo ꝛc. ¶ Ꝓ. si dolet de pctis ꝑteritis: aut vult ea nō eē: aut non fuisse. si vult ea nō esse: ꝛ iam non sunt. ergo habꝫ q̄ vult. ergo magis gaudiū est q̄ dolor. si aūt vult ea nō fuisse, hoc aūt est ip̄ossibile: qꝛ q̄ factum est: non pōt non fuisse. ergo volūtas sua stulta est: q̄ nō est dōz de cōtritō: qꝛ nullus qui fm virtutē opať est stult⁹. vt dr̄ in. 4. ethi. g̈ ꝺtritio nullo⁹ ē dolor. ¶ Ꝓ. sic ī ꝺtritiōe regriť dolor ꝛ pudor: ꝛ ēt gaudiū. g̈ nō magis oꝫ dici dolor q̄ gaudiuꝫ vl' pudor. ¶ Ꝓ. ꝺtritio oīa pctā sanat. sꝫ ꝺria ꝺrys sanať. g̈ ꝺtritio oꝫ eē ꝺria oīb⁹ pctis. sꝫ q̄dā pctā sūt dolorosa: sic iuidia: accidia. g̈ ꝺtritio nō ē dolor. ¶ Ꝓ. ꝺtritio nō ē dolor assumptus. dať: sꝫ q⁹ dať nō assumiť. g̈ ꝺtritio nō ē dolor ē pfessus de pctō vno nō tenet⁹ itez ꝓfiteri: vt ifra dicēt⁹. zz. g̈ nō oꝫ in ꝺtritiōe eē ꝓpositū ꝓfitēdi. ¶ Ꝓ. satiſfactio ꝛ cōfessio sūt nec̄ia ad ℔ q⁹ pena remittať q̄ ī ꝺtritōe remissa ñ fuit. sꝫ q̄nq; tota in ꝺtritiōe remittiť. g̈ nō ē nec̄iuꝫ semp q⁹ cōtritus hēat ꝓpositū confitēdi ꝛ satiſfaciendi.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ ꝺtritio nō sit act⁹ vtut⁹. passiones. n. nō sūt act⁹ vtutū: qꝛ eis nō laudamur: nꝫ vituꝑamur. sic dr̄ in. z. ethi. sꝫ dolor ē passio. cū g̈ ꝺtritio sit dolor. vr̄ q⁹ nō sit act⁹ vtut⁹. ¶ Ꝓ. ois act⁹ vtut⁹ ē ab eo q ℔ vtutē. sꝫ ꝺtritio nō significať vt ꝓcedēs a ꝺtrito: sꝫ magis: vt i ipꝫ ab alio esse ctu ꝓcedit: ꝛ sil'r ꝓductio fꝫ q⁹ alio noīe dr̄. g̈ ꝺtritio nō ē act⁹ vtutis. ¶ Ꝓ. sic ꝺtritio dr̄ a terēdo: ita ꝛ attritio: sed attritio nō est act⁹ virtutis vt ab oīb⁹ dr̄. g̈ nec contritio. ¶ Ꝓ. actus vtutū sunt fꝫ oē tēpus eodē mō: eo q⁹ sunt de lege nāli: sꝫ ꝺtritio nō videť q⁹ semp sit eodē mō in veteri ꝛ noua lege: qꝛ nec ꝓfessio: nec satiſfactio ℨ que diuidiť. g̈ ꝺtritio nō est actus virtutis. ¶ Sꝫ ℨ. nihil est meritoriū⁹ nisi act⁹ virtutis: sꝫ ꝺtritio est act⁹ quidā meritoriū⁹. ergo ē actus vtutis. ¶ Ꝓ. sicut ad vtutē ꝑtinet facere bonuꝫ: ita declinare a malo: eo q⁹ vtrūq; est iustitie gñalis ps que ē oīs virt⁹: sed declinam⁹ a malo p ꝺtritionē. g̈ cōtritio est actus vtutis: sicut act⁹ gb⁹ aliqd boni facimus.

¶ Ulterius videť q⁹ attritio possit fieri ꝺtritio. differt enī cōtritio ab attritiōe: sicut formatū ab informi: sꝫ fides informis fit formata. g̈ attritio pōt fieri cōtritio. ¶ Ꝓ. mā recipit pfectionē remota ꝑuatiōe: sꝫ dolor se hꝫ ad gr̄am: sicut mā ad formā: qꝛ gr̄a informat dolorem. g̈ dolor g ꝑus erat informis culpa exiſtēte q̄ est ꝑuatio gr̄e: remota culpa recipiet pfectionez informationis a gr̄a: ꝛ sic idē qō pꝫ. ¶ Ꝓ. illud qō totū eē siue spēi hꝫ in ist̄āti: manet idē in diuersis ist̄ātib⁹ tpis: sicut eē boiem est idē in ꝑmo ist̄anti gñationis: ꝛ in oīb⁹ sequēt⁹: sꝫ mot⁹ li. ar. est hꝫ: vt supra dictū est. g̈ pōt manere idē in diuersis ist̄ātibus tpis. g̈ est idē numero cū gr̄a ꝛ sine gr̄a. ꝛ sic videť q⁹ ille mot⁹ li. ar. g ꝑus erat informis: postea posset eē format⁹: ꝛ sic attritio fiet cōtritio. ¶ Sꝫ ℨ. quoꝝ ꝑncipia sūt diuersa oioꝝ nō pōt fieri vnū id qō est alterū: sꝫ attritiōis ꝑncipiū est timor seruilis. ꝺtritionis aūt timor initialis. g̈ attritio nō pōt fieri ꝺtritio. ¶ Ꝓ. nālia nō fiūt gratuita fm cōiorē opinionē: sꝫ nāle dicit⁹ qō est ante gratiā: ꝛ sic attritio ī ter naturalia cōputabiť. ergo nō potest fieri ꝺtritio: cū sit gratuituꝫ bonum.

¶ Rñdeo dōz ad ꝑmaꝫ. q. q⁹ initiū oīs pctī ē sup̄bia p quā hō sensui suo ihereꝫ a mādat⁹ dīnis recedit. ꝛ ió oꝫ q⁹ illō qō destruit pctm̄: hoiez a sensu discedere faciat. ille aūt q in sensu suo pseuerat rigidus ꝛ durus p silitudinē vocat. vñ ꝛ frāgi aliqs dicit qñ a sensu suo deuellit: sꝫ iter fractiones ꝛ ꝺminutionē siue ꝺtritionē ī reb⁹ mālib⁹: vñ hᶜ noia ad spūalia trāsferunt: hoc itereſt: vt dr̄ in. 4. ethi. q⁹ frāgi dicunt aliq̄ qñ in magnas ptes diuidunt: sꝫ cōminui vel ꝺteri qñ ad ptes minimas reducit. ℔ qō ī se solidū erat. ꝛ qꝛ ad dimissionē pctī requiriť q⁹ hō total'r affectū pctī dimittat p quē quādā ꝺtinuitatē ꝛ soliditatē ī sensu suo habebat. ió act⁹ ille q̄ pctm̄ remittiť ꝺtritio dr̄ p silitudinē. ī q̄ qdē ꝺtritiōe pl'a pñt ꝺsiderari. s. ipsa subā actus: modus agēdi: pn̄m ꝛ effect⁹: ꝛ fꝫ hoc de ꝺtritiōe ꝺcluntur diuersē diffōnes tradite. q̄tū. n. ad ipaꝫ subaꝫ act⁹ dať pdcā diffō.

q̄ actus cōtritiōis est act⁹ v̄tutis ⁊ est pars pn̄ie sacr̄i: iō manifestat̄ in p̄dcā diffōne in q̄ctū ē act⁹ v̄tutis. ⁊ p hoc q̄ ponit gen⁹ ipsi⁹. s. dolor ⁊ obz in ß q̄ dic̄ p pctis: ⁊ electio q̄ regrit̄ ad actū v̄tutis: in ß q̄ dic̄ assūpt⁹: sz in q̄ctū est ps 3 fitēdi ⁊c. Alia ēt diffō inuenit̄ q̄ diffinit 3tritionē fz q̄ ad spāle v̄tutē. s. pn̄az. Dic̄. n. q̄ pn̄a ē dolor volūtari⁹ sp ad spāle v̄tutē 3bit̄: ⁊ de v̄tute h⁹. ē. di. 14. dcn̄ ē. q⁊ ibi est posita q̄si silis diffō de pn̄a cui p̄cipue 3petit rōne cōtri/ tiōis. alia āt diffō inuenit̄ Isido. q̄ tal̄ ē. Cōtritio ē p̄uctio ⁊ hūilitas mētis cū lachrymis veniēs de recordatōe pctī ⁊ timore indicy: ⁊ hec q̄dē tāgit rōnē nois in ß q̄ dic̄ hūi/ litas mētis: q⁊ sic̄ p superbiā aliqs i sensu suo rigid⁹ reddit̄: exteriorē in ß q̄ dic̄ cū lachrymis: ⁊ p̄n⁹ 3tritiōis in ß q̄ dic̄: veniēs de recordatiōe ⁊c. alia sumit̄ ex v̄bis aug. q̄ tā git effectū cōtritōis. s. Cōtritio ē dolor remittēs peccatū. alia sumit̄ ex v̄bis Hreg. q̄ tal̄ ē. Contritio ē hūilitas spūs annihilans pctm̄ iter spē ⁊ timorē. ⁊ hec tāgit rōnē nois: in ß q̄ dic̄ q̄ 3tritio ē hūilitas spūs: ⁊ effect⁹ ei⁹ in ß q̄ dicit annihilās pctm̄: ⁊ originē in ß q̄ dic̄ iter spez ⁊ timorē: nec solū ponit cām p̄ncipalez q̄ ē timor. sz ēt q̄ ē spes sine q̄ ti/ mor desperationē facere posset. ¶ Ad p⁹ g̃ dōz q̄ dolor nō ē nisi de eo qō aliq̄ mō p̄ns est: pctm̄ aūt p̄teritū ⁊ si nō fit p̄ns ē tm̄ p̄ns q̄ctū ad aliquē effectū ei⁹: vel dispōnē ad peccādū: vel reatū aut maculā: vel ēt dānū tēporis quod aliq̄ mō nō p̄t recuperari ēt pn̄a peracta: vel ēt amissio/ nez dignitatis inocētie ad quā nūq̄ redire p̄t p quā dicē repotuisset. Nō reprehēdit me cor meum in oī vita mea. ¶ Vel dōz q̄ pctm̄ p̄teritū dolorē excitat inq̄ctū p̄tialr in memoria manet: sic̄ ēt memorando p̄terita tristitia eis afficimur ac si p̄ntia eēnt. Pōt ēt dici q̄ sic̄ memoria q̄ ē in itellectiua pte nō est tātū p̄terito⁊: sz ēt p̄ntiuz. vt in. i. li. di. 3. dem̄ est. q̄uis memoria q̄ est sensitiue ptis: sit tātū p̄terito⁊: ita dolor q est in appetitu itellectiue ptis: p̄t eē ⁊ p̄terito⁊ ⁊ p̄ntiū: q̄uis dolor sensitiue ptis tātū sit p̄sen tiū: eo q̄ itellect⁹ abstrahit a q̄libz tēporis dr̄ia: sicut ⁊ ab alys cōditiōib⁹ mālib⁹ q̄s sensus cōcernit. ¶ Ad z^m dōz 3terimur volūtaria nō sūt: ⁊ iō nobis nolētib⁹ acciderūt: illā quā nūc hēm⁹ q̄ vellem⁹ vt nunq̄ fuissent. ¶ Ad 3^m dōm q̄ q̄uis volūtas 3pleta nō possit eē alicui⁹ sapientis de ipsi: tm̄ voluntas cōditionata q̄ ⁊ velleitas dr̄ eē p̄t ista volūtas sufficit ad dolorē causandū: ⁊ p̄cipue q̄n ipsi⁹ fibilitas obtinēdi q̄ volūtas ex nobis p̄uenit: ⁊ sic ē i p/ posito. ¶ Ad 4^m dōm q̄ q̄uis sit in cōtritiōe gaudium ⁊ pudor: tm̄ gaudiū nō respicit directe pctm̄: sz magis gr̃am recuperatā: vt ēt ipz dolorē p quē gr̃a recupat̄: sil̄r pudor respicit effectū pctī q ē ingratio: q⁊ verecūdia fm pbz ē ti/ mor ingratiōis: sz dolor directe ipz pctm̄ respicit: ⁊ iō cō/ tritio q̄ ad deletionē pctī ordinat̄ magis dr̄ dolor q̄ aliqd supradictor. ¶ Ad 5^m dōz q̄ dolor nō solū opponit̄ gau dio fz gen⁹. sz ēt opponit spāl̄r dolor de bono dolori ō ma lo: sic̄ gaudiuz de bono gaudio de malo. vñ ēt aliq̄n aligs dolet se p̄us doluisse: ⁊ fz ß 3tritio q̄uis sit dolor p̄t sa/ nare pctā q̄ in dolore 3sistūt. vel dōz q̄ q̄uis aliq̄ pctā in dolore cōsistāt: tm̄ illi⁹ dolōris cā est delectatio vel amor illicitus. ⁊ fm ß dolore q̄si 3rio sanari p̄nt. ¶ Ad 6^m dōz q̄ cōtritio est a deo solo q̄ctū ad formā q̄ iformat̄: sz q̄ctū ad subaz act⁹ est ex li. ar. ⁊ a deo q operat̄ in oīb⁹ operib⁹ nature ⁊ volūtatis. ¶ Ad septimū dōm q̄ cōtritio naturaliter p̄cedit confessionez: sed q aliq̄n sequat̄ est p accidens ex ōfectu penitētis. ⁊ tm̄ tūc ēt dz hr̃e ppositū 3fitendi si aliqd memorie occurrat qō 3fessus nō sit. ¶ Ad 8^m dōz q̄ q̄uis tota pēa possit p 3tritōz dimitti: tm̄ adhuc nec̄ia est cōfessio ⁊ satisfactio: tuz q⁊ hō non p̄t eē certus de sua 3tritiōe q̄ fuerit ad totū tollendū sufficiens: tū q⁊ 3fessio ⁊ satisfactio sit in p̄cepto. vñ transgressor consti tueretur si non cōfiteret ⁊ satisfaceret.

¶ Ad z^m. q. dō. q̄ 3tritio fz p̄peratē sui nois nō significat actū v̄tut̄: sz magis q̄dā corpalē passionē: sz ß nō q̄rit̄ sic de 3tritōe: sz de eo ad qō ad signādū ß nomē p silitudinē adaptat̄: sic̄. n. iflatio p̄p̄e volūtatis ad malū faciēdū im/ portat q̄ctū est de se malū ex gñe ita illius volūtatis anni hilatio ⁊ cōminutio q̄dā de se iportat bonū ex gñe. q⁊ ß ē detestari p̄priā volūtatē: q̄ pctm̄ cōmissuz ē: ⁊ iō cōtritio q̄ hec signat iportat aliquā rectitudinē volūtatis: ⁊ p̄p ß est actus virtutis illius. s. cui⁹ est peccatū p̄teritū detesta/ ri ⁊ destruere. s. penitentie. vt p̄z ex his que in. i4. di. dicta sunt. ¶ Ad p̄mū ergo dōz q̄ in cōtritiōe est duplex dolor de pctō. vn⁹ in pte sensitiua q passio est: ⁊ hic nō est essen/ tialr 3tritio. p̄t est act⁹ virtutis: sz magis effect⁹ ipsi⁹: sic̄ enī pn̄ie vt⁹ exteriorē penā suo corpori infligit ad recōpē sandū offensaz que in deū cōmissa est offō mēbror: ita ēt ⁊ ipsi 3cupiscibili penā infert dolōris p̄dicti: q⁊ ipsa ēt ad pctm̄ cooperabat̄: sed tm̄ hic dolor p̄t p̄tinere ad 3tritio/ nez inq̄ctū est pars sacr̄i: q⁊ sacra nō solū in interiorib⁹ acti/ bus: sz etiā in exteriorib⁹ ⁊ in reb⁹ sensibilib⁹ nata sunt eē. Alius dolor est in volūtate qui nihil aliud est q̄ displicē/ tia alicui⁹ mali fm q̄ affect⁹ volūtatis nominant̄ p noīa passionū: vt in. 3. li. di. 26. dictū est. ⁊ sic cōtritio est dolor p essentiā: ⁊ est act⁹ v̄tutis pn̄ie. ¶ Ad scōm dōm: q̄ 3tritio passiua accepta de rōne sui dicit passionē alicui corpori i/ herētē: sz q̄ ab alio sit inflicta hoc nō dicit ex rōne sui no/ minis: sed ex 3sequēti. s. ex nā patiētis qō nō ē natū in se/ ipsuz agere. ⁊ iō qñ trāsfert̄ ad actū volūtatis que seipsaz nata ē mouere: saluat̄ ibi silitudo ⁊ actiōis ⁊ passiōis i ipa volūtate: inq̄ctū enī ille rigor quo p̄paz volūtatē qs secu/ tus est dissoluit̄: sic ipsius volūtatis quasi q̄dā passio ē cō tritio: inq̄ctū autē nō alio cogēte: sed sua spōte hoc accidit seipsaz cōterere dicit̄. ¶ Ad 3^m dōm: q̄ attritio nō dic̄ ac/ cessuz ad p̄fectā cōtritionē. vñ i corpalib⁹ dicunt̄ attrita que aliquo mō sunt cōminuta: sed nō p̄fecte. sed cōtritio dicit̄ qñ oēs partes trite sunt simul per diuisionē ad mini ma. ⁊ ideo significat attritio in spūalibus quādā displicē/ tiaz de peccatis cōmissis: sed nō p̄fectā: cōtritio aūt perfe ctaz. ¶ Ad 4^m dōz q̄ cōtritio fz q̄ in se 3sideraī fuit sp eodē modo in qualibet lege. sicut enī futuruz pctm̄ semp oportet vitare: ita semp ⁊ de cōmisso dolere: sed fz q̄ im/ portat ordinē ad alias penitētie ptes nō semp fuit eodez modo: eo q̄ alie ptes eodē mō nō semp fuerūt. vñ nō opz q̄ semp eodē mō fuerit ppositū cōfitēdi: ⁊ satisfaciēdi qō in diffinitione contritionis ponitur.

¶ Ad tertiā. q. dōm: q̄ sup hoc est duplex opinio: quidā. n. dicūt q̄ attritio fit cōtritio sicut fides iformis fit formata. sed hoc vt videt̄ nō p̄t eē: q⁊ q̄uis habit⁹ fidei iformis fiat formāt⁹: nunq̄ tm̄ actus fidei informis fit actus fidei formate: q⁊ actus ille iformis transit ⁊ nō manet venien/ te charitate. attritio aūt ⁊ cōtritio nō dicūt habitū fz actū tm̄. habitus. n. virtutū infusarū qui volūtatē respiciūt nō p̄nt esse iformes cū charitatē 3sequant̄: vt in. 3. li. dictum est. vnde anteq̄ gratia infundat̄ nō est habit⁹ a quo act⁹ 3tritiōis postea elicit̄: ⁊ sic nullo mō attritio p̄t fieri 3tri tio: ⁊ hoc alia opinio dicit. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm: q̄ nō est si/ mile de fide ⁊ 3tritiōe: vt dictū ē. ¶ Ad scōz dōz: q̄ remo ta p̄uatiōe a mā q̄ manet p̄fectiōe aduenīte formāt mā illa: sed dolor ille qui erat informis nō manet charitate aduenīente: ⁊ iō formari nō p̄t. Vel dōm q̄ māe eēntia

nō hz originē a forma: sicut actꝰ hz originē ab habitu quo formaf. vñ nō est icōueniēs mām iformari aliq̄ forma ō nouo q̄ pus nō iformabat: sed hoc de actu est ipoſe: sicut ipossibile est q̄ aliqd idē nūero oriaf a pncipio a quo pus nō oriebaf: qz res semel tīi in esse ꝓcedit. ¶ Ad 3m dōm q̄ q̄tuis motꝰ itellectꝰ z volūtatis hēat totā suā spēm in vno instāti: sicut z res pmanēs: tī fm accīs mēsuraf tēpore fm q̄ cāe sue variabiles sunt p tps. sic.n. esse hoiem qō est in istāti tpe mēsuraf: z q̄diu cāe esse hois manent eedē: z ipm eē manet: sed mutatis cāis mutaf illō eē pōt destructo: qz gnatio vniꝰ est corruptio alteriꝰ: z silr ipa dispositio volūtatis q̄ talē actū cābat mutaf z trāsit: z actꝰ ille idē nō manet: nec semel trāsiēs pōt iterꝝ resumi.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videf q̄ hō debeat cōteri de penis nō solū ō culpis Aug.n. in li. de pnīa dicit. Nemo vitā eternā ōsiderat: nisi eū hꝰ vite mortalis peniteat: sz mortalitas vite q̄dā pena est. g̊ oz penitēs ēt de penis cōteri. ¶ ℞. supra habitū est ex verbis aug. q̄ penitēs se oz dolere ex ꝟ q̄ vtute se priuauit. sed pūatio vtutis q̄dā pena est. g̊ ↄtritio est dolor ēt de penis. ¶ Sz ↄ. nlꝰ tenet id de quo dolet. sz penitens fm suum nomē penam tenet. ergo nō dolet de pena: z sic contritio que est dolor pnialis nō est de pena.

¶ Ulterius vī q̄ cōtritio eē debeat de origiali: de pctō. n. actuali cōteri debemꝰ nō rōne actꝰ inq̄ntū est ens q̄dāz: sed rōne deformitatis: qz actꝰ fm suā substāz bonū q̄dāz est z a deo. sz pctm originale hz deformitatē: sic z actuale. g̊ ēt de eo cōteri ōbemꝰ. ¶ ℞. per pctm originale hō fuit a deo auersus: qz pena ei⁹ erat carētia diuine visiōis: sed cuilibz oz displicere se fuisse a deo auersuz. g̊ hō debz hꝰe displicētiā pcti originalis. z sic oz de ipo cōteri. ¶ Sz ↄ. medicina oz eē ꝓportionata morbo: sz pctm originale sine nostra volūtate cōtractū est. g̊ nō requirit q̄ per actū volūtatis q̄ est cōtritio ab ipso purgemur.

¶ Ulteriꝰ vī q̄ non de oī actuali pctō cōmisso a nobis debeam⁹ ↄteri. qz ↄria ↄrys curant: sz q̄dā pctā per tristitiā cōmittunt: sic accidia z inuidia. g̊ medicina eoꝝ nō oz eē tristitia q̄ ē cōtritio: sed gaudiū. ¶ ℞. cōtritio ē actꝰ volūtatis q̄ nō pōt eē de eo qō cognitiōi nō subiacet: sz quedā pctā sūt q̄ in cognitiōe nō hēmꝰ: sic oblita. g̊ de eis nō pōt eē ↄtritio. ¶ ℞. p volūtariā cōtritionē dicent illa q̄ p voluntatē cōmittunt: sz ignorātia volūtariū tollit. vt p3 per pha in. 3. ethi. g̊ de eis q̄ p ignorātiā accidūt nō oz eē contritio. ¶ ℞. de illo pctō nō oz eē ↄtritio qō p cōtritionez nō tollit: sz q̄dā pctā sūt q̄ nō tollunt p ↄtritionē. s. venialia q̄ adhuc post cōtritiōis gr̄az manēt. g̊ nō de oibꝰ pctis ꝓteritis oz eē cōtritio. ¶ Sz ↄ. pnīa ē medicīa ↄ oīa pctā actualia. sz pnīa nō ē aliquoꝝ quoꝝ nō sit ↄtritio q̄ est pⁿ pars eiꝰ. g̊ z de oibꝰ pctis oz eē cōtritio. ¶ ℞. nullū pctm remittit nisi gs iustificet: sz ad iustificationē regrit ↄtritio: vt ꝑus dictū est. g̊ de quolibet pctō cōteri oz.

¶ Ulteriꝰ vī q̄ ēt de pctis futuris aligs ōbeat ↄteri: ↄtritio enī ē actꝰ li. ar. sz li. ar. magis se extēdit ad futura q̄ ad ꝓterita: qz electio q̄ ē actꝰ li. ar. ē de ↄtingētibꝰ futuris. vt dī in. 3. ethi. g̊ ↄtritio ē magis de pctis futuris q̄ de ꝓteritis. ¶ ℞. pctm aggrauaf ex pñti effectu. vñ Piero. dic q̄ pena arry nōdū ē determīata: qz adhuc ē pole aliqs p eiꝰ hereſiz corruere: qbꝰ corruētibꝰ sp eiꝰ pena augeſ. z silr ē de illo q̄ iudicaf homicida si letalr pcussit: ēt añq̄ pcussus moriaf: sz in illo itermedio oz pctōr cōteri de pctō. g̊ nō solū ꝟ q̄ hz q̄titatē ex ꝓterito actu: sz etiā fm q̄ hz q̄titatē ex futuro: z sic contritio respicit futurū. ¶ Sed ↄ. cōtritio est pars pnīe. sed pnīa semp respicit ꝓterituz. g̊ z cōtritio: z sic nō est de peccato futuro.

¶ Ulteriꝰ vī q̄ hō ōbeat ↄteri de pctō alieno. nō. n. petit aligs idulgētiā: nisi de pctō de q̄ ↄtritꝰ ē: sz ō pctis alienis idulgētia petit in ꝑs. Ab alienis pce ꝑto tuo. g̊ oz hō ↄte/ri ō pctis alienis. ¶ ℞. hō ex charitate tenet diligere p/ximū: sic scipz: sz pp dilectionē sui z de malis suis dolet z bōa ōsiderat. g̊ cū teneamur ꝓxio ōsiderare bōa gr̄e: sic z nobis. vī q̄ ōbeamꝰ de culpa eiꝰ dolere: sic z de nr̄is. sz cō tritio nihil aliō ē q̄ dolor de pctis. g̊ hō oz cōteri de pctis alienis. ¶ Sz ↄ. ↄtritio actꝰ pnie vtutis ē. sz nullus peni/tet nisi de his q̄ ipse fecit. g̊ nlls cōteriī de pctis alienis.

¶ Ulteriꝰ vī q̄ nō regrat de singulis pctis mortalib⁹ cō/tritio. est. n. motꝰ ↄtritiōis in iustificatiōe in istāti. sz i istā/ti nō pōt hō recogitare singula pctā. g̊ nō oz q̄ sit ↄtritio de singul. ¶ ℞. ↄtritio oz eē de pctis fm q̄ auertūt a deo: qz cōuersio ad creaturā sine auersiōe a deo ↄtritōez nō reg/rit: sz oīa pctā mortalia ꝟueniūt i auersiōe. g̊ ↄ oīa sufficit vna ↄtritio. ¶ ℞. plꝰ ꝟueniūt pctā mortalia actualia ad inuicē q̄ actualia z originale. sed vnus baptismus delet oīa omnia actualia z originale. g̊ vna cōtritio gr̄aꝫ delet oīa pctā mortalia. ¶ Sz ↄ. diuersorū morborꝝ diuerse sunt medicine. qz nō sanat oculū qō sanat calcaneū: vt Piero/nimus dicit. sed contritio est medicina singularis contra vnum tantum mortale. ergo nō sufficit vna cōmunis de omnib⁹. ¶ ℞. contritio per confessionē explicaf. sed opz singula pctā mortalia cōfiteri. g̊ z de singulis conteri.

¶ Rñdeo dōz. ad pmā. q. q̄ ↄtritio ipozrat: vt dictū ē ali/cuius duri z itegri cōminutionē: hec aūt itegritas z duri/tia ꝟuenit in malo culpe: qz volūtas q̄ est ipsi⁹ causa in eo qui male agit in suis terminis stat: nec ꝑcepto legis cedit: z iō hui⁹ mali displicētia cōtritio p silitudinē dicit: hec aūt silitudo nō pōt adaptari ad malū pene: qz pena simplr di/minutionē dicit. z iō de malis pene pōt eē dolor: sed nō cō tritio. ¶ Ad pm g̊ dōz: q̄ pnīa fm Aug. oz eē de hac vita mortali: nō rōne ipsius mortalitatis: nisi pnīa large dica/tur oīs dolor: sed rōne pctōꝝ ad que ex infirmitate huius vite deducimur. ¶ Ad 2m dicēdū: q̄ ille dolor quo quis dolet de amissiōe vtutis p pctm nō est ēentialr ipsa cōtri/tio: sed est pncipiū eiꝰ: sicut cū aligs mouet ad dolēdū de aliquo ꝓpter malū qō inde cōsecutus est.

¶ Ad scdaz. q. dōz: q̄ ↄtritio: vt dictū est: est dolor respici/ens: z quodāmō cōminuēs volūtatis duritiē: z iō de illis solis pctis esse pōt que ex duritia nr̄e volūtatis in nos p/ueniūt: z qz pctm originale nō nr̄a volūtate inductū est: sz ex viciate nāe origine ↄtractū. iō de ipso nō pōt eē ↄtritio ꝓpe loquēdo: sz displicētia pōt eē de eo vel dolor. ¶ Ad pmū g̊ dōm: q̄ ↄtritio nō est de pctō rōne subē actus tm: qz ex hoc nō hēt rōnē mali: neq̄ itez rōne deformitatis pctm: qz deformitas de se nō dicit rationē culpe: sed q̄q̄ i/portat penā. oz auteē de peccato esse contritio inq̄ntuz im/portat vtrāq̄ deformitatē ex actu voluntatis prouenien/tem: z hoc nō est in peccato originali. z ideo de eo nō ē cō/tritio. ¶ Similiter dōz ad scōm: qz auersio volūtatis est illa cui debetur contritio.

¶ Ad tertiā. q. dōz: q̄ oīs actualis culpa ex hoc cōtingit q̄ volūtas nostra legi dei nō cedit: vel eā trālgrediēdo vel omittēdo: vel ꝓter eā agendo: z qz durū est qō habet po/tentiā vt nō facile patiaf. iō i omni actuali peccato duri/tia quedā est voluntatis: z ꝓpter hoc si debeat peccatum curari oportet q̄ per cōtritionē cōminuentē remittatur.

¶ Ad pmū ergo dōz: q̄ sicut ex dictis patet ↄtritio oppo/nit peccato ex parte illa q̄ ex electione volūtatis ꝓcedit nō sequētis iperiū diuine legis: nō aūt ex pte ei⁹ qō est in pctō māle: z hoc ē sup qō cadit electio. cadit aūt volūtatis electio: nō solū sup actꝰ aliarū viriuz quibus voluntas ad suuz finē vtitur: sed etiā super actū ꝓpriuz ipsius. Volun/tas enī vult se velle aliquid: z sic electio voluntatis cadit sup̄a dolorez illum seu tristitiaz que inuenitur in pecca/to inuidie z hȝ. siue ille dolor sit in sensu siue in ipsa volū

tate:⁊ iō illis pctis dolor ꝓtritiōis oppōit. ¶ Ad z^m dōm ꝙ obliuio de aliq̄ pōt ee dupl'r. aut ita ꝙ total'r a mēoria exciderit:⁊ tūc nō pōt aliḡs ingrere illud: aut ita ꝙ ptim a memoria exciderit:⁊ ptim maneat: sic cū recolo me aliḡd audiuisse ī gnāli: ſz nescio qd ī ſpāli:⁊ tūc regro ī mēoria dupl'r. aut ita ꝙ ī gnāli ī memoria maneat: ſz nō ī ſpāli:⁊ tūc dz hō recogitare ad iueniēdū pctm: qz de quolz mor tali pctō hō teneť ſpāliter ꝙteri. ſi aūt iuenire ñ possit: ſuf ficit de eo ꝙteri ꝓz ꝙ ī notitia teneť:⁊ dz hō ñ solū ō pctō: ſz de obliuiōe ei⁹ dolere q̄ ex negligētia ꝓtigit. ſi āt pctm oīo a memoria excidit: tūc ex ipotētia faciēdi excusatur a debito:⁊ sufficit gnālis ꝓtritio de oī eo ī q̄ deū offendit: ſz q̄ ipotētia tollit. ſicut cū ad memoriā pctm renocať: tūc teneť hō ſpāl'r ꝙteri: sicut ēt ō paupe q nō pōt soluere q̄ō dz excusať:⁊ tm teneť cum ꝑ potuerit. ¶ Ad. 3. dōm ꝙ si ignorātia oīo tolleret volūtatē male agēdi excusaret:⁊ ñ ēet pctm: sed q̄ꝙ nō total'r tollit volūtatē:⁊ tūc a toto ñ excusat: sed a tāto:⁊ iō de pctō ꝑ ignorantiā ꝓmisso dz hō nere venialē: ſz nō ꝑ ꝓtritiōem de vēiali:⁊ iō de vēialib⁹ ¶ Ad. 4. q. dōz ꝙ ī oīb⁹ motorib⁹⁊ mobilib⁹ ordinatis: ita ē ꝙ motor inferior dz motū ꝑpriz:⁊ ꝑter ℔ segť in aliq̄ motum superioris motoris: sic ꝑz ī motu planetaꝝ ꝙ ꝑter mot⁹ ꝑpos sequūť motū ꝓmi orbis. oīb⁹ āt vtutib⁹ moralibus motor ē ipsa ꝓudētia q̄ dr auriga vtutū:⁊ iō q̄lz vtus moralis cū motu ꝑpo dz aliqd ō motu ꝓudētie: ⁊ iō cū pnia sit q̄dā virt⁹ moralis: qz ē ps iustitie cuz actu ꝑprio ꝙsegť ꝓudentie motū: ꝑprius aūt act⁹ ei⁹ est ī obiectū ꝑpriz q̄ō ē pctm ꝓmissū:⁊ iō ei⁹ act⁹ ꝓncipaľ. ſ. ꝓtritio ꝟz suā ſpēz respicit tm peccatum ꝓteritum: sed ex consequenti respicit futuꝝ ꝑm ꝙ dz aliqd de actu ꝓudētie adiūctū:⁊ non tm ī illō futuꝝ rōe ꝑpe ſpēi mouet:⁊ pp ℔ ille q ꝙterit dolet de pctō ꝑterito:⁊ cauet futuꝝ: ſz ñ dr ee ꝓtritio ō pctō futuro: ſz magis cautio q̄ ē ps ꝓudētie ꝓtritioni adiūcta. ¶ Ad 4^m q̄ dōz ꝙ li. ar. dr ee de ꝓtigētib⁹ futuris ꝑm ꝙ ē de actib⁹: ſz ñ ꝑm ꝙ ē de obiectis actuū: qz hō ꝑt cogitare ex li. ar. de reb⁹ ꝓteritis⁊ necessarys. ſz tm ipse act⁹ cogitatiōis ꝑm ꝙ sub li. ar. cadit ꝓtigēs futuꝝ ē.⁊ sic ēt act⁹ ꝓtritiōis ꝓtigēs futuꝝ ē ꝑm ꝙ sub li. ar. cadit: ſz obiectū ei⁹ ꝑt ee ꝓteritū. ¶ Ad. z. dōm ꝙ ille effect⁹ ꝙnis q pctm aggrauat iā ī actu ꝑcessit velut ī cā:⁊ iō q̄n ꝓmissū ē totā suā q̄ꝝtitatē hūit:⁊ ex effectu ꝙnti ñ accrescit aliqd q̄ ad cl'pe rōnes:⁊ si accrescit q̄ ad penā accñtalē ꝑm ꝙ plures hēbit rōnes dolēdi ī ifirmo de pl'ib⁹ malis ꝓsecutis ex suo pctō: et sic logť hiero. vñ ñ oz ꝙ ꝓtritio sit nisi de pctis ꝓteritis. ¶ Ad. 5. q. dōz ꝙ illud idē ꝙteriť q̄ ꝑprius duꝝ⁊ itegrū fuit. vnde ꝑz ꝙ contritio ꝑ pctō sit in eodē ī quo peccati dutitia ꝓcessit:⁊ sic de alienis pctis ñ est ꝓtritio. ¶ Ad ꝑ^m q̄ dōz ꝙ ab alienis pctis sibi parci ꝑpheta ꝑcať inquātuz ex ꝙtritio pctōꝝ aliḡs ꝑ ꝙsensū aliquē ꝓmūdicia ꝓhit: sic ſcriptū est: cū puerso puerteris. ¶ Ad z^m dōm ꝙ de pctis alioꝝ dolere debem⁹: nō tm oz ꝙ de eis ꝙteramur: qz non ois dolor de peccato ꝓterito est ꝓtritio: vt ex dictis ꝑz. ¶ Ad. 9. q. dōm ꝙ ꝓtritio pōt dupl'r ꝙsiderari. ſ. quātuz ad sui ꝓncipiū⁊ quātū ad terminū.⁊ dico ꝓncipiū ꝓtritionis cogitatiōnē q̄ qs cogitat de pctō⁊ dolet:⁊ ſū nō dolore cōtritionis saltē dolore attritionis. termin⁹ āt ꝓtritiōis ē q̄ dolor ille tā gra ifozmať: quātū ḡ ad ꝓncipiū ꝓtritiōis oz ꝙ sit de singul' pctis q̄ qs ī mēoria hz: ſz q̄tū ad terminuz sufficit ꝙ sit vna cōis. de oīb⁹. tūc. n. ille mot⁹ agit ī vi oīuz dispōnū ꝑcedētiū:⁊ ꝑ ℔ ꝑz ñsio ad ꝓmū. ¶ Ad. z. dōm ꝙ q̄tuis oīa pctā mortalia ꝙueniāt ī auersiōe: tm dr nt ī cā⁊ mō auersiōis⁊ q̄ꝝtitate elōgatiōis a deo:⁊ ℔ ē ꝑm diuersitatē ꝙuersiōis. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ baptism⁹ agit in virtute meriti xp̄i q̄ō hūit ifinitā virtutē ad delēdū oīa pctā:⁊ pp ℔ vn⁹ sufficit ꝙ oīa. sed ī ꝓtritione regriť cū merito xp̄i actus nr̄.⁊ ideo oz ꝙ singul' pctis rñdeat sigillatī: cū nō hēat ifinitā virtutē. vel dōm ꝙ baptism⁹ ē spūalis gnātio: sed pnia quātū ad ꝓtritionē⁊ alias sui ptes ē spūalis q̄dā saꝛnatio ꝑ modū cuiusdā alteratiōis. ꝑz aūt ī gnātiōe corpali alicui⁹ q̄ est cū corruptiōe alteri⁹ ꝙ vna gnātiōe remouent oīa accñtia ꝓpria rei gnāte q̄ erāt accñtia rei corrupte. ſz ī alteratiōe remouent tm vnum accñs ꝓpriū accñti ad qō termiať alteratio.⁊ sil'r vn⁹ baptism⁹ sil' delet oīa pctā nouā vitā īducēdo. sed pnia non delet oīa pctā nisi ad singula feratur.⁊ ideo oz de singulis conteri⁊ confiteri.

Ad tertium sic ꝓcedit. Ur̄ ꝙ ꝓtritio nō sit maioꝛ dolor ꝙ eē possit ī nā. dolor. n. est sensus lesionis: sed aliq̄ lesiones magis sentiunť q̄ꝝ lesio pctī sic lesio vulneris. ḡ ñ ē maxim⁹ dolor ꝓtritio. ¶ ℗. ex effectu sumim⁹ iudiciū ō cā. ſz effect⁹ dolozis sūt lachrymę. cū ḡ aliq̄ ꝓrit⁹ nō emittat lachrymas corpales de pctis: q̄s tm emittit de morte amici vel de pcussiōe vel aliq̄ hō. vr̄ ꝙ ꝓtritio ñ sit dolor maxim⁹. ¶ ℗. q̄ꝝto aliqd plus hz de pmixtione ꝙtu tāto ē min⁹ itēsum. ſz ꝓtritiōis dolor hz mixtū de gaudio admixtū: qz ꝓrit⁹ gaudet de liberatione spe vēie⁊ de multis hō. ḡ dolor suus ē minim⁹. ¶ ℗. dolor ꝓtritiōis displicētia q̄dā ē. ſz multa sūt q̄ magis displicēt ꝓtrito q̄ꝝ pctā sua ꝑterita. nō. n. vellet penā īferni sustinere potiꝰ q̄ꝝ peccare: nec itez sustinuisse oēs pēas tpales: aut ēt sustinere: al's pauci ꝙueniřēt ꝓtriti. ḡ dolor ꝓtritionis non est maximus. ¶ Sed contra. ꝑm Augu. Omnis dolor in amore fundatur. sed amor charitatis in quo fundať dolor ꝓtritiōis ē maxim⁹. ḡ dolor ꝓtritōis ē maxim⁹. ¶ ℗. dolor ē de malo. ḡ de magis malo dz esse magis dolor. ſz culpa ē magis maluz q̄ꝝ pena. ergo dolor de culpa q est contritio excedit omnem alium dolorem.

¶ Ulteri⁹ vr̄ ꝙ non possit esse nimis magnus ꝓtritiōis dolor. nullus. n. dolor pōt esse īmoderatior q̄ꝝ ille q ꝑprium subiectū destruit. sed dolor ꝓtritionis si est tāt⁹ ꝙ mortez vel corruptionē corpis īducit ē laudabilis. dicit. n. Ansel. Vtinā sic ipinguētur viscera aie mee vt medulle corpis mei exiccent. Et Aug. dicit se esse dignū oc'los cecare plorādo. ḡ dolor ꝓtritionis nō pōt ee nimi⁹. ¶ ℗. dolor ꝓtritionis ex charitatis amore ꝑcedit. ſz amor charitatis non ꝑt ee nimi⁹. ḡ nec dolor ꝓtritōis. ¶ Sz ℑ: oīs vt⁹ moralis corrūpiť ꝑ supabūdātiā⁊ ꝺfectū. ſz ꝓtritio ē act⁹ vtut' moralis. ſ. pnīe cū sit ps iustitie. ḡ ꝑt ee supflu⁹ dolor ō pctis.

¶ Ulteri⁹ vr̄ ꝙ ñ debeat ee maior dolor ō vno pctō q̄ꝝ de alio. Hiero. n. collaudat paulū ō ℔ ꝙ mīma pctā plangebat sic magna. ḡ ñ magis ē dolēdū ō vno q̄ꝝ ō alio. ¶ ℗. mot⁹ ꝓtritōis ē subit⁹. ſz ñ ꝑt vn⁹ mot⁹ ee itēsior sil'⁊ remissior. ḡ ꝓtritio dz ee maior ō vno pctō q̄ꝝ de alio. ¶ ℗. de pctō ꝑcipue ē ꝓtritio ꝑm ꝙ a deo auertit. ſz ī auersiōe oīa mortalia pctā ꝙueniūt: qz oīa tollūt gr̄az q̄ aīa deo ꝙiūgiť. ḡ ō oīb⁹ pctis mortalib⁹ eq̄l'r dz ee ꝓtritio. ¶ Sed ℑ: deu. .zſ. dr̄. Scōz mēsurā pctī erit⁊ plagaꝝ mod⁹. ſz ꝓtritioni de pctis plage ꝓmēsurāť: qz ꝓtritio hz ꝑpositū satisfaciendi annexū. ergo ꝓtritio magis dz ee de vno pctō q̄ꝝ ō alio. ¶ ℗. ō ℔ dz hō ꝙteri qō debuit vitare. ſz hō magis dz vitare vnū pctm q̄ꝝ aliō: qz ḡ ui⁹ē ſi necēitas alteꝝ faciēdi īcūberet. ḡ⁊ sil'r de vno. ſ. grauiori magis q̄ꝝ de alio dolere.

¶ Rñdeo dōz ad. i. q. q̄ sic. s. dictū ē: ꝙ ꝓtritiōe ē duplex dolor. Un⁹ ī ipa volūtate q ē essential'r ipa ꝓtritio q̄ nihil aliud ē q̄ꝝ displicētia ꝑteriti pcti⁊ dolor tal' ī ꝓtritōe excedit alios dolores: qz quātū aliquid placet ꝙriū ei⁹ displicet: finis aūt sup oīa placet cū oīa pp ipm desiderent̄:⁊ iō pctm qō a fine vltio auertit sup oīa displicere dz. Ali⁹ dolor ē in pte sensitiua q causať ex ꝑmo dolor̄ vl' ex necessitate nāe ſz q̄ vires īferiores sequunť motū supioꝝ: vl' ex electiōe

ꝯz q hō penitēs ī seipo hz dolorē excitaſ: vt ō pctis doleat: ⁊ neutro mō oz q sit maxim⁹ dolox: q2 vires iferiores vehemēti⁹ mouēt ab obiect] ꝓprys: q̄ ex redūdātia supio rū viriū: ⁊ iō quāto opatio supiox viriū ē ꝓpīgor obiectis iferiox: tāto magis sequunt eax motū ⁊ iō maior dolor ē ī sensitiua pte ex lesiōe sensibili q̄ sit ille q ī ipsa redūdat ex rōne: ⁊ sil'r maior q redundat ex rōne de corpalib⁹ deliberāte q̄ q redūdat ex rōe ꝯsideāte spūalia. vñ dolor in sensitiua pte ex displicētia rōnis pueniēs de pctō nō ē maior alys doloribꝫ q in ipa sūt: ⁊ sil'r nec dolor q ē volūtarie assūpt⁹: tū q2 nō obedit affect⁹ iferior supiori ad nutuz: vt passio tāta sequaſ ī inferiori appetitu: q̄lē ordinat supior. tū ēt q2 passiōes a rōne assumunt ī actib⁹ virtutū ꝯz mēsurā quādā: quā qñq dolor q ē sine vtute nō seruat: ꝯz excedit. ¶ Ad p'm ḡ dōz q ſic dolor sensibilis ē de sēsu lesiōis: ita dolor interior ē de cognitiōe alicui⁹ nociui: ⁊ iō q̄uis lesio pcti scōz sensuz exteriorē nō pcipiaſ: tñ pcipit eē maxima ꝯz sensuz interiorē rōis. ¶ Ad z'm dōz q corpales īmutatōes īmediate ꝯsequūt ad passiōes sēsitiue pt]: ⁊ eis mediātib⁹ ad affectiōes appetitiue supiorꝭ: ⁊ inde ē q ex dolore sensibili vl'ēt sensibili vicio citi⁹ supfluūt lachrime corporales q̄ de dolore spūali ꝓtritiōis. ¶ Ad z'm dōm q gaudiū illud qō de dolore penitēs hz nō minuit displicētiā: q2 ei nō ꝓtrariaſ: ꝯz auget ꝯm q oīs opatio augeſ p ꝓpriā delectationē: vt dr ī. io. ethi. sicut q delectaſ ī adiscendo aliquā sciam meli⁹ adiscit: ⁊ sil'r q gaudet de displicentia vehemēti⁹ displicētiā hz. ꝯz bñ pōt eē q illud gaudiuz tēperat dolorē ex rōne ī pte sensitiua resultātē. ¶ Ad. 4. dōz q q̄titas displicētie ō aliq̄ re dz eē ꝯz q̄titatē malicie ipius. malicia aūt ī culpa mortali mēsurat ex eo ī quē peccaſ īquātū ē ei idigna: ⁊ ex eo q peccat īquātū ē ei nociua: ⁊ q2 hō oz plus deū q̄ se diligere: iō plus dz odire culpā īquātū ē offensa dei q̄ īquātū ē nociua sibi. ē aūt nociua sibi ꝓncipal'r iq̄tū sepat ipz a deo: ⁊ ex hac pte ipa sepatio a deo q̄ pena q̄dā ē magis dz displicere q̄ ipa culpa iq̄tū bñ nocumētū īducit. q2 qō pp alterū odiſ min⁹ odiſ: ꝯz min⁹ q̄ culpa inq̄tū ē offensa ī deū. īter oēs aūt penas attēdit ordo malitie ꝑm q̄titatē nocumēti: ⁊ iō cū bñ sit maximuz nocumētū q̄ maximū bonū ꝑuaſ: erit iter penas maxia separatio a deo: ⁊ ēt alia q̄titas mali accūtalis: quā oz in displicētiā attēdere ꝯz rōnē pñtis ⁊ ꝑteriti: q2 qō ꝑteritū ē iā nō ē: vñ hz min⁹ de rōne ⁊ malicie ⁊ bōitatis: ⁊ īde ē q pl⁹ refugit hō sustineſ aliqd mali ī pñti vl'ī futuro q̄ horreat de ꝑterito: vñ nec aliq̄ passio aīe directe rñdet ꝑterito: sic dolor rñdet pñti malo ⁊ timor futuro: ⁊ pp bñ ō duob⁹ malis ꝑteritis illud magis abhorret aīus cui⁹ maior effect⁹ in pñti remanet vel ī futuꝝ timeſ: ēt si ī ꝑterito min⁹ fuerit: ⁊ q2 effect⁹ ꝓcedētis culpe nō ita pcipiſ qñq sic effect⁹ ꝑterite pene: tū q2 culpa pfecti⁹ sanaſ q̄ q̄dā pena: tū q2 defect⁹ corpalis magis est manifest⁹ q̄ spūalis: iō hō ēt bñ dispositꝭ qñq magis pcipit ī se horrorē ꝓcedētis pene q̄ pre cedētis culpe q̄uis magis eēt pat⁹ pati eādē penā q̄ ꝯmittere eādē culpā. ē ēt ꝯsiderādū in ꝯpatiōe culpe ⁊ pene q q̄dā pene īsepabil'r hñt ꝯiūctaz dei offēsaz: sicut sepatio a deo: q̄dā ēt addūt ꝑpetuitatē: sicut pena inferni: pena ḡ illa q̄ offensā annexā hz: eodē mō vitāda ē: sicut ⁊ culpa: sed illa q̄ ꝑpetuitatē addit ē magis q̄ culpa simpl'r fugiēda: si tñ ab eis sepeſ rō offēse: ⁊ ꝯsidereſ tñ rō pene min⁹ hēnt ō malicia q̄ cl'pa inq̄tū ē offēsa dei: ⁊ pp bñ min⁹ deberet displicere. ¶ Sciēdū ē ēt q q̄uis taſ debeat eē ꝓtriti dispō: nō tñ de bis tētād⁹ ē: q2 hō affect⁹ suos nō de facili mēsurare pt: ⁊ qñz illud qō min⁹ displicet vr̄ mag] displicere. q2 ē ppīgus sēsibili nocumēto qō magis ē nobis notum.

¶ Ad. z. q. dōz q ꝓtritio ex pte dolor] q ē ī rōe. s. displicētie q̄ pctm̄ displicet inq̄tū ē offēsa dei ñ pōt eē nimia: sic nec amor charitat] q̄ ītēso taſ displicētia ītēdit ꝑt eē nimi⁹: ꝯz quātū ad dolorē sensibilē pōt esse nimia: sicut ēt exterior corpis afflictio pōt eē nimia: vt. s. di. 15. in qōne de ieiunio ex vbis Piero. patuit. ī his. n. oib⁹ dz accipi p mēsura ꝓportio sbiecti ⁊ bone hitudis sufficiētis ad ea q̄ agēda icūbūt: ⁊ pp hoc dr Ro. iz. Rōabile sit obsequiū vr̄z. ¶ Ad p'm q dōz q Ansel. desiderabat ex pinguedine depotiōis mēdullas corpales exiccari ñ quātū ad humorē nālē: ꝯz quātuz ad desideria ⁊ ocupiscētias corpales. Aug. ād q̄uis dignū se cognosceret amissiōe exterior oculox pp pctm̄: q2 qlibꝫ peccator nō solū eterna: ꝯz tpali morte dign⁹ ē: nō tñ volebat sibi oculos cecare. ¶ Ad z'm dōz q rō illa pcedit de dolor q ē ī rōe: tertia aūt pcedit de dolore sēsitiue ptis.

¶ Ad. z. q. dōz q de ꝓtritiōe dupl'r possum⁹ loq. vno mō ꝯz q sigillatiz singulis pctis rñdet: ⁊ sic quātū ad dolorez singulariter affect⁹ regriſ q de maiori pctō gs doleat magis: q2 rō dolorꝭ ē maior ī vno q̄z ī alio. s. offensa dei: ex magis ꝯtio ordināto actu deus magis offendit. sil'r ēt cū maiori cl'pe maior pena debeaſ: ēt dolor sēsitiue ptis ꝯz q ꝓ pctō ex electiōe assumiſ: q2 pena pctī dz eē maior de maiori pctō: at ꝯz aūt q ex īpressiōe supiorꝭ appetit⁹ īnascit ī inferiori: at tēdit q̄titas dolorꝭ ꝯz dispōnē ptis ad recipiēdā īpressionē a supiori: ⁊ nō ꝯz quātitatē pcti. alio mō pōt accipi ꝓtritio ꝯz q ē sil'r de oib⁹: sicut ī actu iustificatiōis: ⁊ hec quidē ꝓtritō vl' ex singulox ꝯsideratiōe pctox ꝓcedit: ⁊ sic q̄uis sit act⁹ vn⁹: tñ distinctio pctox manet vtute ī ipo: vl' ad mi n⁹ hz ꝓpositū de singulis cogitādi annexū. ⁊ sic ēt hituall' est magis de vno q̄ de alio. ¶ Ad p'm ḡ dōz q Paulus nō laudaſ de hoc q ō oib⁹ pctis doleret equal'r: ꝯz q2 de pctis tñ dolebat ac si esset magna p ꝓpationez ad alios q de pctis dolēt: ꝯz ipse multo ampli⁹ de maiorib⁹ doluisset.

¶ Ad z'm dōm q ī illo ꝓtritiōis motu subitaneo q̄uis nō actual'r distinctio ītētiōis rñdēs diuersis pctis īueniri. possit: tñ īueniſ ibi eo mō. vt dictū ē: ⁊ ēt alio mō ꝯz q singula peccata ordinē hñt ad illud de q̄ ī illa ꝓtritiōe generali ꝓtritō dolēdū occurit. s. offēsa dei. qui. n. aliqō totū appetit vl' diligit poti⁹ ēt diligit ptes ei⁹ q̄uis nō actu: ⁊ hoc mō ꝯz q hñt ordinē ad totū quasdā plus. quasdaz min⁹: ſic q aliquā cōitatē diligit vtute singulos diligit pl⁹ ⁊ min⁹ ꝯz coordinē ī bono cōi. ⁊ sil'r q dolet de bꝫ q deū offēdat de diuersis īplicite dolet diuersimode ꝯz q pl⁹ vl' min⁹ p ea dz offēdit. ¶ Ad z'm dōz q q̄uis qōlibet pctm̄ mortale a deo auertat: ⁊ gratiaz tollat: tñ quoddā pl⁹ elōgat q̄ aliud inq̄tū habet maiorē dissonantiā ex sua inordinatione ad ordinē diuine bonitatis q̄ aliud.

Ad quartū sic ꝓcedit: Ur̄ q nō tota hec vita. sit ꝓtritiōis tēpus: ſic. n. de pctō cōmisso dz eē dolor: ita ⁊ pudor. ꝯz ñ p totā vitā durat pudor ō pctō ⁊ ſic dicit Ambro. Nihil hz qō erubescat cui pctm̄ dimiſſuz ē. gr̄ q nec ꝓtritio q̄ ē dolor ō pctō. ¶ Ꝑ. Io. 4. dr̄ q pfcā charitas foras mittit tiorē: q2 timor penā hz. ꝯz dolor ēt penā hz. ḡ ī statu pfecte charitatis ñ pōt dolor ꝓtritōis manere. ¶ Ꝑ. de ꝑterito nō pōt eē dolor q, ꝓpe ē de malo pñti: nisi ꝯz q aliqd de ꝑterito ī pñti māct. ꝯz q̄ꝑ pueniſ ad aliquē statū ī hac vita ī q̄ nihil de ꝑterito pctō manet: nz dispō: nz culpa: nz reat⁹ aligs. ḡ nō oz vlteri⁹ de illo pctō dolere. ¶ Ꝑ. Ro. 8. dr̄ q diligētib⁹ deū oīa cooperant ī bonū ēt pctā: vt dic glo. ibidē. ḡ nō oz p⁹ remissionē pctī q̄ de pctō doleat. Ꝑ. ꝓtritio ē ps pnie ꝺ satisfactoꝭ dimiſa. ꝯz ñ oz sp satisfacere. ḡ nec oz sp ꝺteri de pctō. ¶ Sz ꝺ. Aug. dic li. ō pnīa. Ubi dolor finiſ deficit pnīa: vbi deficit pnīa nihil relīḡ de vēia. ḡ vr̄ cū opteat vēiā ꝑcessā nō pdēr: q opteat sp doleꝛ ō pctō. ¶ Ꝑ. Eccl. 5. dr̄ ō ꝓpiciatu pctox: Noli eē sīn metu. ḡ sp oz hō doleꝛ ad pctox ꝓpiciatōs hīi

¶ Ulteri⁹ vr̄ q nō expediat ꝺtīue de pctō dolere ex (dā. pedit. n. qñq gaudere: vt ꝯz phil'. 4. sup illud: Gaudete in dño semp. dicit glo. q necessariū ē gaudere sed nō ē possi-

bile simul gaudere ⁊ dolere. ğ nō expedit ꝓtinue de pecca
to dolere. ¶ ℞. illud qō ē de se malū ⁊ fugiēdū nō ē assu/
mēdū nisi q̄ten⁹ ē necessariū: vt medicīa ad aligd: sicut ꝑz
de vſtiōe ⁊ sectiōe vl̄neris. sed tristicia de se mala ē: vñ dr̄
Eccl. 30. Tristiciā lōge expelle a te. ⁊ subdit cā: Multos. n.
occidit tristicia: ⁊ nō ē vtilitas in illa. ℔ ēt pb̄s dicit exp̄sse
in. 7. ethi. ⁊. 10. ğ nō dz ampli⁹ dolere de pctō: nisi q̄ten⁹ suf/
ficit ad pctm̄ delēdū. sz statī post p̄maz tristitiā contritio/
nis pctm̄ deletū ē. ğ nō expedit vlteri⁹ dolere. ¶ ℞. Ber.
dicit. Dolor bon⁹ ē si nō sit ꝓtinu⁹. mel. n. absynthio admi/
scēdū ē. ğ vr̄ q̄ ñ expedit ꝓtinue dolere. ¶ Sz ꝓtra est qō
aug. dic: Semp doleat penitēs: ⁊ de dolor̄ gaudeat. ¶ ℞.
act⁹ in gbus ꝓsistit brītudo expedit semp ꝓtinuare quan/
tū possibile ē. sz hȝ ē dolor de pctō qō ꝑz Matth. 5. Beati
q̄ lugēt. ğ expedit dolorē ꝓtinuare quātū ē possibile.
¶ Vlteri⁹ vr̄ q̄ ēt post hāc vitā aīe de pctis ꝓteranr̄. amor
n. charitatis displicētiā de pctō causat: sed post hanc vitā
manet in aligb⁹ charitas: ⁊ q̄tū ad actū ⁊ q̄tū ad hītuz: qz
charitas nunq̄ excidit: vt ꝑz. i. Cor. 13. ğ manet displicētia
de pctō ꝓmisso q̄ essentialr̄ ē ꝓtritio. ¶ ℞. magis dolēdū
ē de clpa q̄ ō pena. sz aīe i purgatorio dolēt de pena sensi/
bili: ⁊ de dilatiōe glie. ğ multo magis dolēt ō culpa ab eis
ꝓmissa. ¶ ℞. pena purgatory ē satisfactoria de pctō. sz sa/
tisfactio hz efficaciā ex vi ꝓtritiōis. ğ ꝓtritio manet p⁹ hāc
vitā. ¶ Sz ꝫ. ꝓtritio ē ps p̄nie sacr̄i. sz sacr̄a nō manēt p⁹
hāc vitaz. ğ nec ꝓtritio. ¶ ℞. ꝓtritio pōt eē tāta q⁹ delet ⁊
ꝓtritiōis eoꝝ reatus pene eis dimitti: ⁊ omnino a pena sē/
sibili liberari: qō falsum est.
¶ Ideo dōz ad. i. q. q⁹ i cōtritiōe: vt dictū ē: ē duplex do/
lor: vn⁹ rōnis q est detestatio pctī a se cōmissi: alius sensi/
tiue gris q ex isto cōsequit̄: ⁊ quātū ad vtrūq; ꝓtritiōis tē/
pus ē tot⁹ p̄ntis vite stat⁹. quādiu. n. aligs ē in statu vie de/
testāt incōmoda quib⁹a quentiōe ad terminū vie ipedit̄
vel retardat̄. vñ cū p pctm̄ ꝑteritū vie nr̄e cursus i deū re
tardet̄: qz temp⁹ illud qō erat deputatū ad currēdū recu/
perari nō pōt: vt. ğ. dictū ē: oz q⁹ semp in vite hui⁹ tpe stat⁹
cōtritiōis maneat quātū ad pctī detestationē. sil'r ēt quā/
tū ad sensibilē dolorē: q vt pena a volūtate assumit̄: qz. n.
uit: dz pena eterna in tēpalē mutata saltē dolor in eterno
bōis. i. in statu hui⁹ vite remanere: ⁊ pp hoc dicit Aug. de
fō vic. q⁹ deus absoluēs boīez a culpa ⁊ pena eterna ligat
eū vinculo ꝑpetue detestatiōis pcti. ¶ Ad p^m ğ dōz q⁹ eru
bescētia respicit pctm̄ solū inquātū hz turpitudinē: ⁊ ideo
posīq̄ pctm̄ quātū ad culpā remissuz ē nō manet pudori
locus: manet aūt dolori q nō solū de culpa ē inquātū hz tur
pitudinē: sed ēt inquātū hz nocumētū annexuz. ¶ Ad z^m
dōm q⁹ timor seruilis quē charitas foris mittit oppositio
nē hēt ad charitatē rōne sue seruitutis qua penaz respicit
sed dolor cōtritiōis ex charitate causat̄: vt dictū ē: ⁊ iō nō
ē file. ¶ Ad z^m dōz q⁹ q̄uis p pnīaz pctōr redeat ad gr̄az
ꝑstinā ⁊ immunitatē a reatu pene: nunq̄ tn̄ redit ad ꝑstinaz
dignitatez inocētie ⁊ iō semp ex pctō ꝑterito aligd in ipso
manet. ¶ Ad 4^m dōz q⁹ sic hō nō dz facere mala: vt veni
ant bōa: ita ñ dz gaudere de malis: qz ex eis pneniūt occa
sional'r bona dīna. puidētia agēte: qz illoꝝ bonoꝝ pctā cā
nō fuerūt. sz magis impedimēta. sz diuina puidētia ea cau/
sauit: ⁊ de ea dz hō gaudere: de pctis aūt dolere. ¶ Ad 5^m
dōz q⁹ satisfactio attēdit̄ fz penā taxatā que p pctis iniū/
gi dz: ⁊ iō pōt terminari vt nō oporteat vlteri⁹ satisfacere.
hec. n. pena pcipue ꝓportionat̄ culpe ex pte cōuersiōis ex
qua finitatez hz. sed dolor cōtritiōis rñdet culpe ex parte
auersiōis ex qua hz quādā ifinitatē: ⁊ ita vera ꝓtritio dēt
sp ymāere: nec ē icōueiēs si r̄moto posteriori māeat ꝑius.
¶ Ad. z. q. dōz q⁹ hec ē cōditio in actib⁹ virtutū inuenta q
nō pōt in eis accipi supfluū ⁊ diminutū: vt i. z. eth. pbat̄.
vñ cū cōtritio quātū ad id qō ē displicētia quedā i appeti
tu rōnis sit actus pnīe virtutis: nunq̄ ibi pōt eē supfluuz:
sicut nec quātū ad intēsionē: ita nec quātū ad durationē:
nisi fz q⁹ act⁹ vni⁹ vtutis ipedit actū alterius vtut⁹ magis
necessariū. p tpe illo. vñ q̄tūcūq; hō ꝓtinue in actu huius
displicētie esse possit magis meli⁹ ē: dūmō actib⁹ aliaꝝ vir
tutū vacet suo tpe r̄m q⁹ oz. sed passiōes possūt br̄e supflu
ere ⁊ diminutū: ⁊ quātū ad intēsionē: ⁊ q̄tū ad durationē: ⁊
iō sicut passio doloris quā volūtas assumit dz eē modera/
te itēsa: ita dz moderate durare: ne si nimis duret hō i de/
sperationē ⁊ pusillanimitatē ⁊ hȝ vicia labat̄. ¶ Ad p^m ğ
dōz q⁹ gaudiū seculi ipedit̄ p dolorē ꝓtritiōis: nō aūt gau/
diuz qō de deo ē: qz hz ip̄m dolorē. p mā. ¶ Ad z^m dōz q⁹
Ecclīastic⁹ loquit̄ de tristitia seculi: ⁊ pb̄s loquit̄ de tristi/
tia q̄ ē passio q̄ moderate vtēdū ē fz q⁹ expedit ad finē ad
quē assumit̄. ¶ Ad z^m dōz q⁹ Ber. logt̄ ō dolor̄ q ē passio.
¶ Ad. z^am. q. dōm q⁹ in contritione tria consideranda sunt.
p̄mū ē ꝓtritiōis gen⁹ qō ē dolor. scōm ē ꝓtritionis forma:
qz ē actus virtutis gr̄a informat⁹. tertiū ē ꝓtritiōis effica/
cia: qz ē meritoꝛi⁹ ⁊ sacramētalis: ⁊ quodāmodo satifacto/
rius. aīe ğ post hāc vitā que in p̄ria sunt ꝓtritionez habere
nō possūt: qz carēt dolore: pp gaudy plenitudinē. ille vo q̄
sunt in inferno carēt cōtritiōe: qz si dolorē habeāt: deficit
tn̄ eis gr̄a dolorē informās. sed illi qui in purgatorio sūt ha
bent dolorē de pctis gratia informatū: sed nō meritoziū: qz
nō sunt i statu merendi: in hac aūt vita oīa tria p̄dicta in/
ueniri p̄nt. ¶ Ad p^m ğ dōm q⁹ charitas nō causat istū do/
lorē: nisi in illis qui doloris capaces sūt. sed plenitudo gau
dy a beatis oēm capacitatē doloris excludit: ⁊ ideo q̄uis
charitatē habeāt: tamē ꝓtritione carēt. ¶ Ad z^m dōm q⁹
anime in purgatorio dolēt de pctis. sed ille dolor nō ē cō/
tritio: qz deest ei ꝓtritionis efficacia. ¶ Ad z^m dōz q⁹ pena
illa quā anime i purgatorio sustinēt nō potest ꝓpzie dici
satisfactio: qz satisfactio opus meritoziuz requirit: sed lar
go modo dicit̄ satisfactio pene debite solutio.

Ad quintum

sic ꝓcedit̄: Videt̄ q⁹ pctī remissio nō sit cōtritionis effect⁹. solus enim deus peccata remittit. sed ꝓtritiōis nos sum⁹ aliq ual'r cā: qz act⁹ nr̄ ē. ğ ꝓtritio nō ē cā remissiōis culpe. ¶ ℞. ꝓtritio ē act⁹ virtutis. sed virt⁹ sequit̄ culpe remissionē: qz culpa ⁊ vr̄⁹ nō sūt sil'r i aīa. ğ ꝓtritio nō ē cā remissiōis culpe. ¶ ℞. nihil ipedit a ꝓceptōe eucharistie nisi culpa. sz ꝓtrit⁹ añ cō fessionē nō debet accedere ad eucharistiā. ğ nōdū ē ꝓsecu/
tus remissiōez culpe. ¶ Sz ꝫ ē qō dr̄ i glo. sup illō p̄s. Sa/
crificiū deo spūs tr̄. ꝓtritio cordis ē sacrificiū i q̄ pctā sol/
uunt̄. ¶ ℞. virt⁹ ⁊ viciū eisdē causis corrūpunt̄ ⁊ generā/
tur: vt dr̄ in. z. eth. sz p iordinatū amorē cordis pctm̄ ꝓmit/
titur. ergo per dolorē ex amore charitatis ordinato causa
tum soluitur: ⁊ sic peccatū ꝓtritio delet.
¶ Vlteri⁹ vr̄ q⁹ ꝓtritio nō possit total'r tollere reatū pene:
qz satisfactio ⁊ ꝓfessio ordināt̄ ad libationē a reatu pene.
sz nullus ita ꝑfecte ꝑterit̄ gn oporteat eū ꝓfiteri ⁊ satisfa/
cere. ğ ꝓtritō nūq̄ ē tāta q⁹ deleat reatū totū. ¶ ℞. i pnīa
dz eē quedā recōpēsatio pene ad culpā. sz aliq culpa p mē
bra corpis exercet̄. ğ cū oporteat ad debitā pene recōpē/
sationē vt p q̄ peccat gs p hec torqueat̄: vr̄ q⁹ nunq̄ possit
pena talis pctī p ꝓtritionē exolui. ¶ ℞. dolor ꝓtritiōis ē
finit⁹. sz p aliq̄ pctō. s. mortali debet pena ifinita. ğ nunq̄
pōt eē tāta ꝓtritō q⁹ totā penā deleat. ¶ Sz ꝫ ē q⁹ de⁹ pl⁹
acceptat cordis affectū q̄ ēt exteriorē actū. sed p exterio/
res act⁹ absoluit̄ hō a pena ⁊ a culpa. ğ ⁊ sil'r p cordis affe
ctū q ē ꝓtritio. ¶ ℞. exēpluz hui⁹ de latrone hēt̄ur: cui di
ctū ē: Hodie mecū eris i paradiso ꝓpnicū p̄nie actū: vt ꝫ
autem totus reatus per contritionem semper tollatur su/
pra di. i. 4. quesituz est: vbi de p̄nia hocipsum querebatur.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ cõtritio ꝑua nõ sufficiat ad deletionẽ magnoꝝ pctõꝝ:qz cõtritio est medicia pcti.sz corporalis medicina que sanat morbũ corporalẽ minorez:nõ sufficit ad sanãdũ maiorẽ.ergo mĩma.cõtritio nõ sufficit ad delẽdũz maxima pctã. ¶ ℞.supra dictũ ẽ q̃ oz de maioribꝰ pctis magis cõteri.sz cõtritio nõ delet pctiñ nisi sit ꝑm q̃ oz.ergo minima ꝓtritio nõ delet oĩa pctã. ¶ Sz ꝓtra:quelibz gr̃a gratũ faciẽs delet omnẽ culpã mortalem:qz simul cũ ea stare nõ põt.sed quelibet ꝓtritio ẽ gratia gratũ faciente infozmata.g̃ q̃tũcũq; sit parua delet omnẽ culpã.

¶ Rñdeo dõm ad.i.q.q̃ cõtritio põt dupl'r cõsiderari:vl̃ inquãtũ est pars sacramẽti:vel inquãtũ est actꝰ virtutis z vtroq; mõ ẽ cã remissiõis pctĩ:sed diuersimode:qz inquãtum ẽ ps sacramẽti:ꝑmo operaẽ ad remissionẽ pctĩ istrumẽtal'r:sicut z de alijs sacramẽtis in ꝑma dis.patuit.ĩquãtum aũt ẽ actꝰ virtutis:sic ẽ quasi cã materialis remissionis pctĩ:eo q̃ dispositio est quasi necessitas ad iustificationẽ:vt supra dictũ ẽ.dispositio aũt reducit̃ ad causaz materialẽ:si accipiaẽ dispositio q̃ dispõit mãz ad recipiẽdũ sectus aũt ẽ de dispositiõe agẽtis ad agenduz:qz illa reducit̃ ad genꝰ cause efficiẽtis. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz q̃ solus deus ẽ cã efficiẽs ꝓcipalis remissiõis pctĩ:sed cã dispositiua põt ẽt eẽ ex nobis:z silr̃ cã sacr̃alis:qz forme sacr̃oꝝ sũt verba a nobis ꝓlata:que hñt virtutẽ instr̃alẽ gratiã inducẽdi quã pctã remittunt̃. ¶ Ad zm dõz q̃ pctĩ remissio vno modo ꝑcedit virtutẽ z gr̃e ifusionẽ:z alio mõ sequit̃ z sc̃m hoc q̃ sequit̃ actus a vtute elicitꝰ põt eẽ cã aliq̃ remissiõis culpe. ¶ Ad 3m dõm q̃ dispẽsatio eucharistie ꝑtinet ad ministros ecclesie:z iõ ante remissionẽ peccati ꝑ ministros ecclesie nõ debet aligs ad eucharistiaz accedere:quãuis sit sibi culpa quo ad deum remissa.

¶ Ad.z.q.dõm q̃ intẽtio ꝓtritiõis põt attendi dupl'r.vno modo ex ꝑte charitatis que displicentiã causat:z sic cõtingit tiñ intẽdi charitatẽ in actu q̃ cõtritio inde sequẽs merebit̃ nõ solũ culpe amotionẽ:sed ẽt absolutionẽ ab oi pena.alio mõ ex ꝑte doloris sensibilis quẽ volũtas ĩ ꝓtritione excitat:z qz ille pena ẽt quedã ẽ:tãtũ põt intẽdi q̃ sufficiat ad deletionẽ pene z culpe. ¶ Ad ꝑm g̃ dõm q̃ aliquis nõ põt eẽ certus q̃ cõtritio sua sit sufficiẽs ad deletionez pene z culpe:z ideo tenet̃ ꝓfiteri z satisfacere:maxime cũ cõtritio vera nõ fuerit:nisi ꝓpositũ cõfitẽdi habuisset annexum qõ debet ad effectũ deduci:ẽt ꝓp ꝓceptũ qõ est de cõfessiõe datũ. ¶ Ad zm dõm q̃ sicut gaudiũ ĩteri⁹redundat etiã ad exteriozes corporis ꝑtes:ita ẽt z dolor ĩterior ad exteriora mẽbra derivaẽ:vñ dicit̃ ꝑuer.i8.Spiritus tristis exiccat ossa. ¶ Ad 3m dõm q̃ dolor cõtritionis q̃tus sit finit⁹ quãtũ ad intẽtionẽ:sicut ẽt z pena peccato mortali debita finita ẽ:habet tñ ifinitã vtutẽ ex charitate q̃ ifozmaẽ:z hz hoc põt valere ad deletionẽ culpe z pene.

¶ Ad.3.q.dõz q̃ cõtritio vt sepe dictũ ẽ:habet duplicẽ dolorẽ:vnũ rõnis q̃ est displicẽtia pcti cõmissi:z hic põt esse adeo ꝑuus q̃ nõ sufficiet ad rõnẽ ꝓtritionis:vt si minꝰ displiceret ei pctĩ q̃z debeat displiceẽ separatio a fine:sicut ẽt amoz põt eẽ ita remissus q̃ nõ sufficit ad rõnẽ charitatis.aliũ dolorẽ hz in sensu:z paruitas huiꝰ nõ ipedit rõnez cõtritõis: qz nõ se hz essentialr̃ ad ꝓtritionẽ:sz quasi ex accidẽti ei adiũgit̃:z itez nõ ẽ ĩ ptãte nr̃a. Sic g̃ dõz q̃ quãtũcũq; ꝑuus sit dolor:dũmodo ad cõtritionis rõnẽ sufficiat: omnẽ culpã delet. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz q̃ medicine spũales habẽt efficaciã infinitã ex virtute ifinita q̃ in eis operaẽ:z iõ illa medicia q̃ sufficit ad curationẽ qui pctĩ sufficit etiã ad curationẽ magni:sicut pz de baptismo quo z magna z parua peccata soluunt̃:z silr̃ ẽ de cõtritõe:dũmodo ad rationẽ cõtritiõis ꝑtingat. ¶ Ad zm dõz q̃ hoc sequit̃ ex necessitate q̃ vnꝰ hõ plus doleat de peccato maiori q̃z de minori hz q̃ magis repugnat amori q̃ dolorẽ causat:sed tñ si vnus alius haberet tãtũ de dolore ꝑ maiori quãtũ ipe hz ꝓ minori sufficeret ad remissiõez culpe.

Questio.III.

Deinde queritur circa hoc ꝗnq;

.5. ¶ Primo de necessitate ofessiõis. ¶ Secũ do quid sit cõfessio. ¶ Tertio cui sit facienda. ¶ 4° q̃lis eẽ debeat. ¶ 5° de effectu ofessiõis.

Ad primum

sic ꝓcedit:Videt̃ q̃ cõfessio nõ sit necessaria ad salutẽ. sacrm.n.pnie cõtra remissionẽ culpe ordinatũ ẽ.sed culpa ꝑ gr̃e infusio nẽ sufficiẽter remittit̃.g̃ ad pnias de pctõ agẽdã nõ est necessaria ofessio. ¶ ℞.aligbus ẽ pctm̃ remissus sine hoc q̃ cõfessi leganẽ:sicut pz de Petro z de Magdalena:z ẽt de Paulo.sz nõ est minoris efficacie gr̃a remittẽs pctm̃ nũc q̃z tũc fuit.g̃ nec nũc de necessitate salutis ẽ q̃ hõ cõfiteatur. ¶ ℞.pctm̃ q̃ ex alio ꝓtractũ ẽ ex alio debet hr̃e medicinã.g̃.pctm̃ actuale quod ex ꝓpio motu gliber cõmittit debet ex seipso tiñ habere medicinã:sed ꝑ tale pctm̃ ordinaẽ pnia.g̃ cõfessio nõ ẽ de necessitate pnie. ¶ ℞.cõfessio ad hoc desideraẽ in iudicio:vt ꝑm quãtitatẽ culpe pena infligaẽ.sz hõ põt sibiipsi penã infligere maiorẽ q̃z etiã ab alio sibi infligaẽ.g̃ vr̃ q̃ nõ sit cõfessio de necessitate salutis. ¶ Sz ꝛ. Boe. in li. de ꝓsola. Si medicinã expectas oz q̃ morbũ detegas.sed de necessitate salutis ẽ q̃ homo de pctis medicinã accipiat.g̃ z de necessitate salutis est q̃ morbũ ꝑ cõfessionẽ detegat. ¶ ℞.in iudicio seculari nõ ẽ idẽ iudex z reus.sed iudiciũ spũale est ordinatꝰ.g̃ peccator qui est reus non habet esse sui ipsius iudex:sed ab alio iudicari.z ita oportet q̃ ei ofiteatur.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ sit de iure naturali. Adaz.n.z Lapin nõ remanẽt̃ nisi ad ꝑcepta legis nãe. sz reph̃dũt̃ ꝛ ꝙ pctm̃ suũ nõ sunt ofessi.g̃ ofessio pcti est de lege nãli. ¶ ℞.ꝑcepta illa que manẽt in lege veteri z noua sunt de iure naturali.sed ofessio fuit in lege veteri:vñ dicit̃ Esa.43: Narra tu q̃ habes:vt iustificeris.g̃ ẽ de lege naturali. ¶ ℞. Job nõ erat subiectꝰ nisi legi naturali.sed ipe pctã ofiteaẽ:vt pz ꝑ hoc q̃ ipse de se dicit: Job.31. Si abscõdi vt hõ pctm̃ meũ. g̃ ẽ ꝛ lege naturali. ¶ Sz ꝛ. Isido. dicit q̃ ius naturale ẽ idẽ apud oẽs.sed cõfessio nõ ẽ eodẽ modo apud oẽs ergo nõ ẽ de iure naturali. ¶ ℞.cõfessio fit ei q̃ hz claues sz claues eccl'ie nõ sũt de nãlis iuris istitutõe.g̃ nec ofessio.

¶ Ulterius videt̃ q̃ nõ oẽs ad ofessionẽ teneanẽ:qz sicut dicit Piero. Penitẽtia ẽ secũda tabula post naufragiũ.sz aliqui post baptismũ naufragiũ nõ sũt passi.g̃ eis nõ cõpetit penitẽtia:z sic nec ofessio que ẽ penitentie pars. ¶ ℞. cõfessio faciẽda ẽ iudici ĩ quolibet foro.sed aliqui sũt qui nõ habẽt hominẽ iudicẽ supra se.ergo nõ tenent̃ ad ofessionez. ¶ ℞.aliquis ẽ qui nõ habet peccata nisi venialia, sed de illis nõ tenet̃ homo ofiteri.g̃ nõ quilibet tenet̃ ad ofessionẽ. ¶ Sz ꝓtra ẽ.qz ofessio ꝓtra satisfactionẽ z ꝓtritionẽ diuidit̃.sed oẽs tenent̃ ad ꝓtritionẽ z satisfactionẽ. g̃ z oẽs tenent̃ ad ofessionez. ¶ ℞.hoc pz ex decretali de penitentys z remissionib⁹:vbi dicit q̃ vtriusq; sexꝰ cũ ad annos discretionis venerit debẽt pctã ofiteri.

¶ Ulteri⁹ videt̃ q̃ statĩ teneaẽ ofiteri:dic̃.n. Hugo de sancto vic.Si necessitas nõ ẽ que ꝑtendaẽ cõemptus nõ excusatur.sed quilibet tenetur vitare contemptũ.ergo quilibet tenetur statim confiteri cũ potest. ¶ ℞.quilibet tenetur plus facere ad euadẽdum a morbo spirituali q̃z ad euadẽdũz a morbo corporali.sed aliquis infirmus corporaliter nõ sine detrimento salutis medicũz requirere tardat.ergo videtur q̃ nõ possit esse sine detrimento salutis q̃ aliquis sacerdoti cuius copiam habet de peccato confiteatur. ¶ ℞.illud q̃ sine termino debetur:statim debetur sed sine termino debet homo ofessionem deo.ergo tenetur ad statim. ¶ Sed ꝓtra:in decretali simul datur tẽ

pus determinatū de cōfessione ⁊ de eucharistie ꝓceptōe: sēd aligs nō peccat si non percipiat eucharistiā ante tēpꝰ a iure determinatū. g nō peccat si nō ante tps illud ꝓfitea tur. ¶ Ad .ij. Quicūqꝫ omittit illud ad qđ ex ꝓcepto tenetur peccat mortaliʳ. si g aliquis nō statiz ꝓfiteī qñ hz copiā sa/ dē rōne in alio tpe: ⁊ sic deiceps: ⁊ ita multa mōtalia pctā ¶ Alteriꝰ vī q posit cū aliquo dispensari ne ꝓfiteatur ho mini: precepta enim que sunt de iure positiuo subiacēt dis/ pensationi prelatoꝝ eccl'ie: sz ꝓfessio est hō: vt ex dictis pz ab hoie institutū est pōt etiā ab hoie dispensatione recipe sed cōfessio non legit a deo instituta: sz ab hoie. Jac. 5. Cō fitemini alterutrū peccata vestra: hz aūt papa ptātez dis/ pensandi in his q aptos istituta sunt: sic pz de bigamis. getiā pōt cū aliquo dispensare ne cōfiteat. ¶ Sz ꝯ. pnia cuius pars est ꝓfessio est sacrm necessitatis: sic ⁊ bapmus. quz g in baptismo nullus dispensare possit: nec in cōfessio/ ne aliquis dispensare poterit.

¶ Rndeo dōm ad pmā qōnē. q passio xpi sine cuius vtu/ te nec actuale nec originale pctm dimittit in nobis opera tur p sacramētoꝝ susceptionē q ex ipsa efficaciā habēt: iō ad culpe remissionē ⁊ actualis ⁊ originalis requirit sacrz ecclie: vel actu susceptum: vel saltē voto qñ articulus ne/ cessitatis nō ꝓtēptus sacrz excludit: ⁊ p ons illa sacra que ordinant ꝓtra culpā cū q salus eē nō potest sunt de neces/ sitate salutis: ⁊ iō sic baptismus quo delet originale est de necessitate salutis: ita ⁊ pnie sacrz: sic aūt aligs per hoc q bapmū petit se mistris ecclie subycit ad qs ptinet dispen/ satio sacri: ita ēt per hoc q fatet pctm suū se mistro eccl'ie subycit: vt p sacrm pnie ab eo dispēsatū remissionē ꝓsequā/ tur. qui ꝓgruū remediū adhibere nō pōt: nisi pctm cognoscat qđ fit ꝓfessionē peccātis: ⁊ iō ꝓfessio est de nēcitate salu tis eius qui in pctm actuale mortale cecidit. ¶ Ad pmuz g dōm: q gre ifusio sufficit ad culpe remissionē: sz post cul pā remissaz adhuc ē pctōr debitor pene tpalis: sz ad gre i/ fusionē cōsequēdā ordinata sunt gre sacra: ante qrū susce ptionē vel actu vel ꝓposito aligs graz nō ꝓsequ'. sic in ba/ ptismo pz: ⁊ silr ē de ꝓfessiōe: ⁊ vlterius p ꝓfessionē erube scētiā ⁊ viz clauiū qbus se ꝓfitēs subycit: ⁊ satisfactionez iniūctā quā sacerdos moderat. hz q̄litatē criminū sibi p ꝓfessionē inotescētiū pena tpalis expiat: sz tm ex hō q ope rat cōfessio ad pene remissionē nō hz q sit de nēcitate sa/ lutis: qz pena ista ē tpalis ad quā post culpe remissionē ali quis ligat. remanet. vñ sine hō q in pñti via expiaret. eēt sionē culpe mō pdcō opat. ¶ Ad .iij. dōm: q ⁊ si nō legat. via salutis: sz hz q sit de nēcitate salutis: ex hō q ad remis illoꝝ ꝓfessio: potuit tm fieri: multa. n. sūt fcā q nō sunt scri pta: ⁊ ꝓtereā xps hz ptātez excellētie i sacris: vñ sine his q ad sacrz ptinēt pōt rē sacri ꝓferre. ¶ Ad .iij. dōm. q pctm qđ ex altero ꝰctū ē. s. originale pōt oīo ab extrīseco reme/ diū bre vt in paruulis pz: sz pctm actuale qđ ex seipso q̄q comisit nō pōt expiari nisi aliqd cooperet illi q peccauit: sz tñ nō sufficit ad pctm expiādū ex seipso: sic sufficiēter pec catū comisit: eo q pctm ex pte ꝓuersiōis ē finitū ex q pte pctōr in ipm iducit: sz ex pte auersiōis hz ifinitatē ex qua pte oz q pcti remissio icipiat: qz qđ ē vltimū in gnātiōe ē pmū in resolone: vt dr in .3°. eth. ⁊ iō oz q ēt pctm actuale ex alio medicinā hēat. ¶ Ad .4m. dōz: q satisfactio nō suf ficeret ad expiādū penaz pcti ex q̄titate pene q in satisfa ctiōe ponit: sz sufficit iq̄tū ē ps sacri vtutē sacrale hns: ⁊ iō oz q p dispēsatores sacroꝝ ponat. ⁊ iō nēcia ē ꝓfessio. ¶ Ad .z.q. dōm q sic in p°. di. dcm ē: sacra sūt qđā fidei ꝓte statiōes: vñ oz ea fidei eē ꝓportionata: fides aūt ē s cogni tionē rōnis nālis: vñ ēt ⁊ sacra sunt s rōnis nālis dictami na: ⁊ qz ius nāle ē qđ nō opio genuit: sz inata q̄dā vis ifuit vt Tulli⁹ dic: iō sacra nō sunt de iure nāli: sz de iure dīno qđ ē supra nāle: ⁊ qñq ēt nāle dr fm q cuilz rei illō ē nāle qđ ei a suo creatore īponit: tñ ꝑpe nālia dñr q ex ꝓncipys nāe causant: supra nām aūt q ipse ōs sibi refuat sine nāe misterio opanda: siue in opationib⁹ miraculoꝝ: siue in re uelationib⁹ mysterioꝝ: siue in institutionib⁹ sacroꝝ: ⁊ sic ꝓfessio q sacrale necessitatē hz nō est de iure nāli: sz dīno. ¶ Ad p^m g dōm: q Adā vituparat de h q pctm suū coz deo nō recognouit: ꝓfessio. n. q fit deo p recognitionē pcti ē de iure nāli. nūc aūt logmur de ꝓfessiōe q fit hoi. Vel di cēdū q ꝓfiteri pctm in casu ē de iure nāli. s. cuz qs in iudi/ cio cōstitutus a iudice iterrogat: tūc. n. nō dz mētiri pctm excusando vel negādo: de q Adā ⁊ Laym vituparat: sz cō/ fessio q fit hoi spōte ad remissionē pctōꝝ ꝓsequēdā a deo nō est de iure nāli. ¶ Ad z^m dōm: q ꝑcepta legis nāe ma nent eodē mō in lege Moysi ⁊ in lege noua: sz ꝓfessio q̄/ uis aliq̄liter eēt in lege Moysi: nō tñ eodē mō: sic in lege noua: nec sic i lege nāe: in lege. n. nāe sufficiebat iteriorꝝ re/ cognitio pctī apō deū: sz in lege Moysi oportebat aliquo signo exteriori pctm ꝓtestari: sic p oblationē hostie ꝑ pec cato ex q ēt hoi inotescere poterat eū peccasse: nō aūt opor tebat q spāle pctm a se cōmissuz manifestaret: aut pecca/ ti circūstātias: sicut in noua lege oz. ¶ Ad z^m dōz: q Job loquit de illa abscōsione pcti quā facit in iudicio deꝑhē/ sus pctm negādo aut excusando: vt ex glo. ibidē hr̄i pōt.

¶ Ad tertiā. q. dōz: q ad cōfessionē dupl'r obligamur. vno mō ex iure diuino ex hocipso q est medicīa: ⁊ fz hoc non oēs tenent ad ꝓfessionē: sz illi tm q pctm mortale īcurrūt post baptismū. alio mō ex ꝑcepto iuris positiui: ⁊ sic tenē/ tur oēs ex ista istitutiōe eccl'ie edita i Concilio gñali sub Jn/ nocētio. z. tū vt glibet se pctōrē recognosceret: qz oēs pec/ cauerūt ⁊ egēt gra dei. tū vt cū maiori reuerētia ad eucha ristiā accedat. tū vt eccl'iaꝝ rectoribꝰ sui subditi inotescāt ne lupus iter gregē lateat. ¶ Ad p^m g dōz: q q̄uis hō in hac vita post baptismū naufragiū euadere possit: qđ est p pctm mortale: nō tñ pōt euadere venialia qbꝰ ad naufra/ giū disponit cōtra q̄ ēt pnīa ordinat: ⁊ iō manet pnie locꝰ etiā in illis q nō mortaliʳ peccāt: ⁊ p ons cōfessiōis. ¶ Ad z^m dōz: q nullus ē q nō bēat iudicē xpz cui p suū vicariuz ꝓfiteri dz: q q̄uis eo iferior sit inq̄tuz ipe plat⁹ est: tñ eo ē supior inq̄tū pctōr est ipse ⁊ ille xpi minister. ¶ Ad terti/ um dōz: q ex vi sacri nō tenet aligs venialia ꝓfiteri: sz ex instone eccl'ie: qñ hz alia q̄ ꝓfiteat. vl pōt dici fz quos/ daz q ex decretali ꝑdicta nō obligant: nisi illi g hnt pctā mortalia: qđ pz ex hō q dicit: q dz oīa pctā ꝓfiteri: qđ ō ve nialiꝰ itelligi nō pōt: qz nullus oīa cōfiteri pōt: ⁊ fm hoc etiā ille q nō hz mortalia nō tenet ad ꝓfessionē venialiū: sed sufficit ad ꝑceptū eccl'ie iplēdū: vt se sacerdoti repsen/ tet: ⁊ se ostendat absq̄ conscientia mortalis esse: ⁊ hoc ei p confessione reputatur.

¶ Ad quartā. q. dōz: q cū ꝓpositū cōfitēdi sit annexū ctri tioni: tūc tenet aligs ad hoc ꝓpositū: qñ ad ctritionez te/ net. s. qñ pctā memorie occurrūt: cū ꝑcipue in piculo moꝝ tis existit: aut in aliquo articulo in quo sine pcti remissio/ ne pctm oporteat eū incurrere: sicut cū teneat ad celebrā/ duz si desit copia sacerdotis saltē conteri tenet: ⁊ habere ꝓpositū cōfitēdi: sz ad ꝓfessionē actualʳ faciēdā obligat aligs dupl'r. vno mō p accns. s. qñ ad aliqd tenet qđ nō pt sine pctō facere nisi ꝓfessus: tūc enī cōfiteri tenet: sicut si debeat eucharistiā ꝑcipe: ad quā nullus post pctm morta le nisi cōfessus accedere dz copia sacerdotis oblata: ⁊ ne/ cessitate nō vrgēte: ⁊ inde venit obligatio qua eccl'ia oēs obligat ad semel in anno cōfitēdū: qz istituit vt semel in anno. s. ī pascha oēs sacrā cōionē accipiāt: ⁊ iō ante tēpus illud cōfiteri tenētur. Alio mō obligat aligs ad ꝓfessionē

p se: ⁊ sic vr̄ eadē rō eē de ꝯfessiōe ⁊ ō bap⁹ dr̄ndo: qz vtrū/
qz ē sacr̄z necitatis: ad bapm̄ū ār̄ pcipiēduz nō teneť aliqs
statī postq̄ hz ꝓpositū baptismi: ita q⁹ peccet mortal'r nisi
statī baptiçet: nec ē aliq̄ tps determiatū vltra q̄ si bap^m
differat pctm̄ mortale icurrat: sz pōt cōtigere q⁹ ī dilatiōe
bapmi erit pctm̄ mortale vel nō erit: ⁊ h̄ pēsandū ē ex cā
dilatōis: qz sic dic̄ phs in 8°phy. Nolūtas ñ retardat face
re op⁹ volitū nisi pp aliquā cāz rōnabilē. vñ si cā dilatōis
bapmi pctm̄ mortale ānexū hēat: vtpote si pp ꝓceptū vel
aligd hȝ bapmū differat: dilatio erit pctm̄ mortale: als ñ.
⁊ iō idē vr̄ eē ō ꝯfessiōe q̄ nō ē maioris necitatis q̄ baptis/
mus: ⁊ qz ea q̄ sunt de necitate salutis teneť hō ī hac vita
�somplere: iō si piculū mortis imineat ét p se loq̄ndo obligať
aliqs ad ꝯfessionē faciēdā tūc vel bapmū suscipiēdū: ⁊ pp
h̄ ét Jac. sil'r ꝓceptū edidit de cōfessiōe faciēda ⁊ extrema
vnctiōe suscipiēda: ⁊ iō vr̄ pbabilis coꝛ opio q dicūt q⁹ ñ
teneť hō ad statī ꝯfitēdū: q̄uis piculosuz sit differre. Aly
ār̄ dicūt q⁹ teneť ꝓrit⁹ ad statī ꝯfitēdū debita opportuni/
tate oblata fm rectā rōnē: nec obstat q⁹ decretalis termi/
nū p̄figat vt semel in ān̄o ꝯfiteať: qz ecc̄lia nō īdulget di/
lationē: sz pbibz negligētiā in maiori dilatiōe. vñ p decre
talē illā nō excusať a culpa dilatiōis q̄tū ad foꝛ cōscie: sz
excusať a pena q̄tū ad foꝛ ecc̄lie: vt nō p̄ueť debita sepul
tura: si morte p̄uent⁹ fuerit añ tps illō: sz h̄ vr̄ nimis duꝛ
qz p̄cepta affirmatiua nō obligāt ad statiz: sz ad tps deter
miatū: nō qdē ex h̄ q⁹ tūc ꝓmode ipleri p̄nt: qz sic si nō da
ret aliqs elymā de supfluo qñcūq; paup offerreť peccaret
mortal'r: qō falsū ē: sz ex h̄ q⁹ tps necitatē vrgētē adduē: ⁊
iō nō oz q⁹ si statī oblata opportūitate nō ꝯfiteať ēt si ma
ioꝛ opportunitas expectetur aliquis peccet mortal'r: sz qñ
ex articulo temporis necessitas confessionis īducitur: nec
hoc est ex indulgentia ecclesie q⁹ non teneatur ad statiz:
sed ex natura ꝓcepti affirmatiui. vnde ante ecclesie sta
tutum etiam minus debebatur. quidaz vero dicunt q⁹ se/
culares nō tenenť ante quadragesimale tempus confite/
rī qō est cis pnīe tps: sz religiosi tenenť ad statim: qz totuz
tēpus est cis pnīe tempus: sz hoc nihil est: qz religiosi non
tenenť ad alia q̄ aly hoīes: nisi ad q̄ se ex voto obligaue/
rūt. ¶ Ad p^m g̃ dōm: q⁹ Hugo logtur de illis q fine sacro
decedūt. ¶ Ad z^m dōz: q⁹ nō ē de necitate salutis coꝛpora
lis q⁹ statī medicū q̄rat nisi q̄n necitas curatiōis īcūbit: ⁊
sil'r ē de morbo spūali. ¶ Ad 3^m dōm: q⁹ retētio rei aliene
īuito dño ꝓriať ꝓcepto negatio qō obligat semp ⁊ ad sem
per: ⁊ iō teneť statī ad reddēdū. sec⁹ aūt ē de ipletione ꝓce
pti affirmatiui: qō obligat semper sz nō ad semp: vnde
non tenetur aliquis ad statim implendum.

¶ Ad 5^am. q. dōz: q⁹ mīstri ecc̄lie īstituunť in ecc̄lia diuinit⁹
fundata: ⁊ iō īstitutio ecc̄lie pſupponiť ad opationē mini/
stroꝛ: sic̄ op⁹ creatiōis pſupponit ad opus nāe: ⁊ qz ecc̄lia
fundať in fide ⁊ sacr̄is: nō ad mīstros ecc̄lie nec nouos ar/
tic̄los fidei edere: aut editos remouere: aut noua sacra ī/
stituere: aut īstituta remouere ptinet: sz h̄ est ptātis excel
lētie q̄ soli debeť xp̄o: q est ecc̄lie fundamtū: ⁊ iō sic̄ papa
nō pōt dispēsare vt aliqs sine bapmo saluēť: ita q⁹ nec sal/
ueť sine ꝯfessione fm q⁹ obligat ex ipsa vi sacr̄i: sz pōt dis/
pēsare in ꝯfessiōe fm q⁹ obligat de p̄cepto ecc̄lie: vt possit
aliqs diuti⁹ confessionē differre q̄ ab ecc̄lia īstitutuz sit.
¶ Ad p^m g̃ dōz: q⁹ p̄cepta iuris diuini nō min⁹ obligāt q̄
p̄cepta iuris nālis. vñ sic nō pōt dispēsari in iure nāli: ita
nec in iure positiuo dīno. ¶ Ad z^m dōm: q⁹ p̄ceptū de cō/
fessiōe nō ē ab hoīe puro īstitutū: q̄uis sit a Jacobo pmlga
tū: sz a deo īstitutionē habuit: q̄uis exp̄ssa īstitutio ip⁹
nō legať: tñ q̄daz p̄figuratio ipsi⁹ iueniť: ⁊ in h̄ q⁹ Joanni
cōfitebanť pctā q̄ baptismo ipsius ad gr̄az xp̄i ꝓparaban
tur: ⁊ in h̄ etiaz q⁹ dñs sacerdotib⁹ leꝛrosos trāsmisit: qui
q̄uis nō essent noui testamēti sacerdotes: tamē in eis no/
ui testamēti sacerdotiū significabatur.

Ad secundum sic ꝓcedit. Vr̄ q⁹ Aug. icōueniē
ter ꝯfessionē diffiniat dicēs. Cō/
fessio est p quaz moꝛb⁹ latēs spe venie aperiť. moꝛb⁹. n. ꝯ
quē ꝯfessio oꝛdinať pctm̄ ē: sz pctm̄ aliqn̄ ē aptū. g̃ nō de
buit dicere moꝛbū latēte eē cui⁹ ꝯfessio ēmedicīa. ¶ P.
p̄ncipiū pnīe ē timoꝛ: vt in. 14. di. dcm̄ ē: sz ꝯfessio ē pars
pnīe. g̃ nō debuit p cā ꝯfessiōis ponere spē: sz magis timo/
rē. ¶ P. Illud qō sub sigillo ponit nō apiť: sz claudit ma
gis: sz pctm̄ qō gs ꝯfiteť sub sigillo ꝯfessiōis ponit. g̃ non
apiť in ꝯfessiōe pctm̄: sz magis claudit. ¶ P. Inueniunť
q̄dā alie diffōnes ab ista differētes. Greg. n. dic̄. q⁹ ꝯfessio
ē pctoꝛ detestatio ⁊ ruptio vulneris. q̄dā vo dicūt q⁹ ꝯfes
sio ē legitima coꝛā sacerdote pctoꝛ declaratio. q̄dā ār̄ sic.
Cōfessio ē sacr̄alis delinquētis accusatio ex erubescētia: ⁊
p claues ecc̄lie satisfactoria obligās ad pagēdā pniam in/
iunctam. g̃ videť q⁹ p̄cassignata causa non omnia conti/
neat que in his continenť: ⁊ ita q⁹ īsufficiens sit.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ ꝯfessio nō sit act⁹ v̄tutis. ois. n. act⁹ v̄tut'l ē
de iure nāli: qz ad v̄tutes apti sumus a nā: vt p̄hs dic̄ in 2°
eth̄. sz ꝯfessio nō ē de iure nāli. g̃ nō ē act⁹ v̄tut'l. ¶ P. act⁹
v̄tutis magis pōt conuenire īnocenti q̄ ei qui peccauit.
sed ꝯfessio pctī de qua logmur nō p̄t īnocēti conuenire. g̃ nō
est actus v̄tutis. ¶ P. gr̄a q̄ est in sacr̄is aliquo mō diffe/
fert a gr̄a q̄ ē in v̄tutib⁹ ⁊ donis: vt in. 1. di. dictū ē: sz ꝯfessio
est sacr̄i ps. g̃ ñ ē act⁹ v̄tutis. ¶ Gz ꝛ. ꝓcepta legis sunt de
actib⁹ v̄tutū: sz ꝯfessio cadit sub p̄cepto. g̃ est act⁹ v̄tutis.
¶ P. nō meremur nisi actib⁹ v̄tutū: sz ꝯfessio ē meritoria
qz apit celū: vt in lr̄a magr̄ dicit. g̃ videť q⁹ sit act⁹ v̄tutis.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ ꝯfessio nō sit act⁹ pnīe v̄tutis: qz act⁹ v̄tutis
v̄tutis ē q̄ ē cā ei⁹: sz cā ꝯfessiōis est spes venie: vt ex diffō/
nē ꝓcessū ꝓcessū ꝓcessū

deñ est. sufficit q̄ in sui rōne aliquā ꝺditionē ꝟplicet q̄ ad vtutē ꝑtineat: q̄uis aūt nō oīa q̄ ad vtutē regrunt ꝟpor/tet ꝺfessio: tñ ipor/tat ex suo noīe manifestationē alicuius qō in ꝺscia rz aligs. sic. n. sil'i vnū os r cor ꝺueniūt. si. n. gs aliqd ꝑferat ore qō cōde nō teneat: nō ꝺfessio: sz fictio ꝺr. bec aūt ꝺditio ad vtutē ꝑtinet: vt aligs ore ꝺfiteat qō cor/de tz: r iō ꝺfessio ē bonū ex gñe r ē actꝰ vtutis: sz tñ pōt ma/le fieri nisi alys debit] circūstātys vestiat. ¶ Ad pm g̃ dō. nerali ꝟclinat rō nālis: r fz ꝟ ꝺfessio ē de iure nāli: sz deter/miatio circūstātia ꝛ: qñ r qūo r qd ꝺfiteri opōteat: r cui ꝟ est ex/ꝑstitutiōe iuris dīni in ꝺfessiōe de q̄ logmur: r sic pz q̄ ius nāle ꝟclinat ad ꝺfessionē mediāte iure dīno quo cir/cūstātie determiant: sic̄ pene ē in oīb' q̄ sunt de iure posi/tiuo. ¶ Ad zm dōz: q̄ illꝰ vtutis cꝰ obm ē pctñ ꝯmissum te: vt ꝟ. de pnia dcīn ē: r iō ēt ꝺfessio pctō ꝛ de q̄ nūc loqui/mur nō ꝰpetit inocēti q̄uis sit actꝰ vtutis. ¶ Ad 3m dōm: q̄ q̄uis gr̃a sac̄ ꝛ r gr̃a vtutū sit alia r alia: nō tñ sūt ꝯne/ri sz dīspate: r iō nō ē ꝯueniēs vt idē sit actus vtutis fz q̄ ex li. ar. gr̃a infor/mata ꝓcedit: r sit sac̄m vel ps sac̄i fz q̄ est medicina in remediū pctī ordinata.

¶ Ad 3am q. dōm: q̄ in vtutib' ꝟ ꝺsiderādū ē q̄ qñ s obm vtutis addit spālis rō boni r difficilis regrit spālis vtus: sic magni sūpt' ad magnificētiaz ptinēt: q̄uis cōiter sum/pt' mediocres r donatōes ptineāt ad liberalitatē: vt pz in 2°. r 4°. etꝟ. r sil'r ē in ꝺfessiōe veri: q̄ q̄uis ad vitatis vir vtutē ꝑtineat absolute. tñ fz q̄ aliq̄ rō boni addit ad aliaz vtutē ꝑtinere ic̄ipit: r iō dic̄ pꝟs in 4°. etꝟ. q̄ ꝺfessio q̄ fit i sil'r ꝺfessio bñficio ꝛ dei in laudē dīnā nō ꝑtinet ad vtutē vitatis: sz ad vtutē latrie: r ita ēt ꝺfessio pctō ꝛ ad remissio/nē eor ꝺseq̄ndā nō ꝑtiet elicitiue ad vtutē vitatis: vt gdā dic̄it: sz ad vtutē pnie: ꝛperatiue aūt ad multas vtutes pti/nere pōt fz q̄ in finē m'tarū vtutū trahi pt ꝺfessiōis actꝰ. ¶ Ad 3m g̃ dōz: q̄ spes ē cā ꝺfessiōis nō sic̄ eliciēs: sz sic̄ i/mꝑās. ¶ Ad zm dōz: q̄ erubescētia in illa diffōne nō ponī tur q̄si cā ꝺfessionis cū magis nata sit ꝛpedire cōfessionis actū: sz q̄si ꝺcausa ad liberādū a pena inq̄tū ipa erubescē/tia pena q̄dā ē: r sic ēt claues eccl'ie ꝺcause ꝺfessiōis ad ꝟ sunt. ¶ Ad 3m dō. q̄ scōz q̄ndā adaptationē ptes pnie tri/bꝰ attributis ꝓsonꝛ adaptari pñt: vt ↄtritio mie vel bo/nitati rñdeat ꝓp dolorē de malo: ꝺfessio sapie ꝓp veritatis mānifestationē: satisfactio potētie ꝓp satisfaciēdi laborē: r ↄtritio ē ꝟ pnie ps efficaciā aligs ꝑtib' prebēs: iō eodē modo iudicat de tota pnia: sic̄ de ↄtritione. ¶ Ad q̄rtuz dōm: q̄ q; ꝺfessio magis ex spe ꝓcedit q̄ ex timore: vt di/cū ē: iō magis initiū articlo de vita eterna quē respic̄ spes q̄ articulo de iudicio quē respic̄ timor: q̄uis pnia rōne cō/tritiōis ecōuerso se bēat. ¶ Ad 5m pz solutio ex dictis.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt q̄ non sit nec̄iuz sacerdoti cōfiteri. Ad ꝺfessionē enim non obligamur: nisi ex diuina istitutione: sz dīna istitutio nobis ꝓponit. Jac. 5°. Cōfitemini alterutrū ꝛc̄. vbi non fit mētio de sacerdote. g̃ nō oz ꝺfiteri sacerdoti. ¶ Ꝑ. Pnia est sac̄m necessitatis: sic̄ r baptism': sz in baptismo ꝓpter sac̄i necessitatē est minister qlibet hō. g̃ r in pnia. g̃ sufficit quilibet ꝺfiteri. ¶ Ꝑ. Cōfessio ad ꝟ est nec̄ia: vt taxet pe/nitēti satisfactiōis modus: sz aliqñ aligs non sacerdos dis/cretꝰ posset penitētī dare satisfactiōis modū q̄z multi sa/cerdotes. g̃ nō est nec̄iū q̄ ꝺfessio fiat sacerdoti. ¶ Ꝑ. Cō/fessio ad hoc est ordinata in eccl'ia: vt rectores pecor suo/rū vultū cognoscāt: sz qñq; rector siue prelatus nō est sacer/dos. g̃ ꝺfessio non semꝑ faciēda est sacerdoti. ¶ Sz ꝯ. ab/solutio penitētis ꝓpter quā fit ꝺfessio nō ꝑtinet nisi ad sa/cerdotes q̄bus claues eccl'ie cōmisse sunt. g̃ ꝺfessio oz fie/ri sacerdoti. ¶ Ꝑ. Cōfessio prefiguratur in laçari mortui viuificatione: sz dñs solis discipulis ꝑcepit: vt laçar ꝛ solue/rent: vt ꝑz Jo. ii°. g̃ sacerdotibus facienda est ꝺfessio.

¶ Ulterius videt q̄ in nullo casu liceat alys q̄z sacerdoti/bus confiteri: q̄ ꝺfessio sac̄alis accusatio est: vt ex supra/posita diffōne br̃: sz dispēsatio sac̄ri ad illuz tm̄ ꝑtinet qui est sacramēti minister. cū g̃ minister sacramēti pnie sit sa/cerdos: videt q̄ nulli alij sit confessio faciēda. ¶ Ꝑ. Con/fessio in quolibet iudicio ad sniaz ordinatur: sed snia in fo/ro contentioso nō a suo iudice lata nulla est: r iō nec faciē/da est confessio nisi iudici: sed iudex in foro conscie nō est nisi sacerdos qui hz ꝑtātem ligandi r soluēdi. g̃ nō est alij confessio fienda. ¶ Ꝑ. In baptismo: q̄ quilibet baptiça/re potest: si baptiçat laicus sine necessitate non debet a sa/cerdote baptism' iterari: sz si aligs ꝺfitet laico in casu ne/cessitatis iterū oz sacerdoti confiteri: si articulū nec̄itatis euadat. g̃ confessio sacerdotis nō pōt fieri laico in casu ne/cessitatis. ¶ Sz ꝯ ē: qō in lr̃a determinatur.

¶ Ulterius videtur q̄ extra casum necessitatis nō posset aliquis nō sacerdos confessionē venialiū audire: q̄ sac̄m aliq̄ cōmittit dispēsandū laico rōne necessitatis: sz ꝺfessio venialiū nō ē de nec̄itate salutis: vt supra dictū ē. g̃ non ꝯmittit layco. ¶ Ꝑ. ꝯ venialia ordiat extrēa vnctio: sic̄ r pnia: sz illa nō ꝑt dari a layco: vt ꝑz Jac. vlti. g̃ nec ꝺfessio venialiū pōt ei fieri. ¶ Sz ꝯ ē q̄ dicit Beda in littera.

¶ Ulteriꝰ vr̃ q̄ nō sit nec̄iuz q̄ hō ꝺfiteat ꝓpo sacerdoti. Greg. n. dic̄. Aplico moderamīe: r pietatis offō a nobis cō/stitutū est: q̄ sacerdotib' monachis aplo ꝛ figurā tenēti/bus liceat ꝓdicare: baptiçare: cōionē dare: ꝓ pctōrib' ora/re: pnias ꝯponere: atq; pctā soluere: sed monachi nō sūt ꝓ/pry sacerdotes aliquo ꝛ cū ñ habeāt curā aiarū. g̃ cū ꝺfes/sio fiat ꝓp absolōnē suffic̄ q̄ fiat cuicūq; sacerdoti. ¶ Ꝑ. sicut sacerdos ē huiꝰ sac̄ri minister: ita r eucharistie: sz gli/bet sacerdos ꝑt ꝺficere. g̃ glibet sacerdos ꝑt sac̄z pnie mi/nistrare. g̃ nō oz q̄ fiat ꝓpo sacerdoti. ¶ Ꝑ. illō ad qō de/termiare tenemur ñ est ī nr̃a electōe ꝺstitutū: sz sacerdos cui ꝺfiteri debemꝰ ē ī nr̃a electione ꝺstitutꝰ: vt ꝑz ꝓ Aug. in littera. dicit. n. Qui vult ꝺfiteri pctñ: vt ꝯueniat gr̃az q̄/rat sacerdotē q̄ sciat ligare r soluere. g̃ vr̃ q̄ nō sit nec̄iuz q̄ sacerdoti ꝓpo aligs ꝺfiteat. ¶ Ꝑ. gdā sūt sicut ꝑlati q̄ nō vident bre ꝓpuz sacerdotē cū nō habeāt supiorē: sed isti tenent ad ꝺfessionē. g̃ nō semꝑ tenet hō ꝺfiteri ꝓpio sacerdoti. ¶ Ꝑ. illud qō ē ꝯstitutū ꝓ charitate ꝯ charita/tez nō militat: vt Ber. dicit. sed ꝺfessio q̄ ꝓ charitate ꝯsti/tuta est ꝯ charitatē militaret si hō ad ꝺfitēdū vni sacerdo/ti eēt obligat': vtputa si peccator sciat sacerdotē suū here/ticū vel sollicitatorē ad malū: aut fragilē q̄ ad pctñ qō gs ei ꝺfiteat sit ꝓn': vel si reuelator eē ꝺfessiōis ꝓbabiliꝰ exi/stimat: vel si pctñ ꝯ ipsuz cōmissuz sit: de quo gs cōfiteri oz. g̃ videt q̄ nō semꝑ oporteat confiteri ꝓpo sacerdoti. ¶ Ꝑ. in eo qō ē nec̄iuz ad salutē nō sūt hoīes artādi ne ī/pediant a via salutis: sz magna artatio vr̃ si oporteat vni hoī ꝺfiteri de nec̄itate. r ꝓ hoc mꝰti pñt a ꝺfessiōe retrahi vel timore: vel verecūdia: vel aliquo hꝫ. g̃ cū ꝺfessio sit ō nec̄itate salutis nō debēt hoīes ad hoc artari: vt videt q̄ ꝓpo sacerdoti ꝺfiteant. ¶ Sz ꝯ ē decretal' Innocēty: q̄ ꝺstituit q̄ oēs vtriusq; sexus semel in anno ꝓpo sacerdoti cōfiteant. ¶ Ꝑ. sic̄ se hz ep̄s ad dioceſiz suā: ita sacerdos ad suaz parrochiā: sed nō licet vni ep̄o in dioceſi alterius ep̄ale officiuz exercere ꝑm statuta canonū. ergo nec licet vni sacerdoti parrochianū alterius audire.

¶ Ulterius vr̃ q̄ nō possit aliqs alteri q̄z ꝓpo sacerdoti ꝺfiteri: ēt ex ꝓuilegio vl'mādato supiorīs: q̄ nō pōt aliq̄ ꝓuilegiū idulgeri in ꝓiudiciū alteriꝰ: sz hoc est in ꝓiudiciū alteriꝰ sacerdotis. si aliꝰ ꝺfessionē subditi audiat. g̃ nō pōt per ꝓuilegiū vel licentiā seu mādatū superiorīs obtineri.

¶ ℞. Aliud p qđ impedit dñm mãdatũ nõ põt p mandatũ vel priuilegiũ alic⁹ hoĩs ꝓcedi: ſz mãdatũ dñm eſt ad rectores eccl̃ia⁊ vt diligẽter vultũ pecoꝛis ſui agnoſcãt: puer. ⁊7°. qđ impedit ſi alius q̃ ipſe ꝓfeſſionẽ ei⁹ audiat. ℊ B nõ pt p alicui⁹ hoĩs priuilegiuz vel mãdatũ oꝛdiari. ¶ ℞. Alle q audit ꝓfeſſionẽ alicui⁹ ẽ ꝑꝓi⁹ iudex ei⁹: alꝫ nõ poſſet eũ ligare ⁊ ſoluere: ſz vni⁹ hoĩs nõ pñt eẽ plures ꝑꝓz indices vel ꝑꝓz ſacerdotes. qꝛ tũc teneret pluribus obedire: qđ eẽt ipoſſe ſi Ꝛia pciperẽt vł icõpoſſibilia. ℊ nõ pt alicui alig̃s cõfiteri niſi ꝑꝓo ſacerdoti: ẽt ex ſupioꝛis licẽtia. ¶ ℞. Iniuriã fac̃ ſacꝛo q ſacrm iterat ſup eãdẽ mãm vel ad minus iutil̃r fac̃: ſz q ꝓfeſſus ẽ alq ſacerdoti tenet̃ itex ꝓfiteri ꝑꝓo ſacerdoti ſi petat: qꝛ nõ ẽ abſolutus ab obediẽtia q̃ ei tenet̃ ad B. ℊ nõ põt licite fieri q alq q̃ ꝑꝓo ſacerdoti ꝓfiteaꝫ. ¶ ℞z Ꝛ. ea q̃ ſunt oꝛdis pñt hñti ſil̃z oꝛdinẽ cõmitti ab eo q illa facere pt: ſz ſupioꝛ vt eps̃ pt audire ꝓfeſſionẽ illi⁹ q ẽ de parrochia alic⁹ ꝑſbꝛi: qꝛ ẽt aliq̃ alii q̃ ſibi refuat: cũ ſit pncipalioꝛ rectoꝛ. ℊ ⁊ põt cõmittere alicui ſacerdoti alteri q ipſe audiat. ¶ ℞. Quicqđ pt iferioꝛ pt ſupioꝛ: ſz ipſe ſacerdos pt dare licẽtiã ſuo parrochiano q alteri ꝓfiteaꝫ. ℊ m̃lto foꝛti⁹ B ei⁹ ſupioꝛ pt. ¶ ℞. Ꝑtãtẽ quã hz ſacerdos i ꝑꝓlo hz eps̃: ſz ex illa ptãte pt cõfeſſionẽ audire. ℊ ⁊ eadẽ rõne ali⁹ cui eps̃ ptãtẽ ꝓcedit.

¶ Nñ: ad ꝑam. q. q gr̃a q̃ i ſacr̃is daꝫ a capite in mẽbꝛa deſcẽdit: ⁊ iõ ſolus ẽ ille miſter ſacꝛo⁊ in gb⁹ gr̃a daꝫ qui hz miſteriũ ſup coꝛp⁹ xp̃i ve⁊: qđ ſoli⁹ ſacerdotis ẽ q ꝓſecrare euchariſtiaz pt: ⁊ iõ cũ in ſacꝛo pnĩe gr̃a ꝓferaꝫ ſolus ſacerdos ẽ miſter h⁹ ſacr̃i: ⁊ iõ ei ſoli faciẽda ẽ ſacr̃alis ꝓfeſſio q̃ miſtro eccl̃ie dz fieri. ¶ Ad ꝑm̃ ℊ dõz: q Jaco. logtur ex p̃ſuppõne dñe inſtitutiõis: ⁊ qꝛ dñit⁹ inſtitutio p̃ceſſerat de ꝓfeſſiõe ſacerdotib⁹ faciẽda: p B q eis ptãtẽ remittẽdi pctã i aplis dedit: vt pz Jo. zo. iõ itelligẽdũ ẽ q Jacob⁹ ſacerdotib⁹ ꝓfeſſionẽ eẽ faciẽdã monuit. ¶ Ad zm dõm: q baptm⁹ ẽ magl ſacrm necitatis q̃ pnĩe ſacrm q̃ ad ꝓfeſſionẽ ⁊ abſolc̃onẽ: qꝛ qñqz baptm⁹ ꝑtermitti ñ poſſz ſine ꝑiclo ſalutis eterne: vt pz in pueris q nõdũ hñt vſũ rõnis: ſz ñ ẽ ita de ꝓfeſſiõe ⁊ abſolc̃one: q̃ tñ ad adultos ptiet: in gbus ꝓtritio cũ ꝓpoſito ꝓfitẽdi ⁊ deſiderio abſolc̃onis ſuffic̃ ad liberãdũ a morte eterna: ⁊ iõ ñ ẽ ſil̃e de bap⁹. ⁊ cõfeſſione. ¶ Ad 3m dõz: q ſic dcm̃ ẽ in ſatiſfactiõe ñ ſolũ ẽ attẽdẽda q̃ntitas pene: ſz ẽt vt⁹ ei⁹ ſz q ẽ ps̃ ſacr̃i: ⁊ ſic regrit ſacꝛo qꝛ diſpẽſatoꝛẽ: q̃uis ẽt ab alio q̃ a ſacerdote q̃ntitas pene taxari poſſit. ¶ Ad 4m dõ. q coꝛdinent̃ gregi xp̃i: ⁊ ſic cognoſcere vultuz pecoꝛis ptinet ad curã ⁊ ſollicitudinez paſtoꝛalẽ: q̃ icũbit q̃ſz illis q nõ ſũt ſacerdotes. zo ad B q ꝓuideaꝫ ei conueniẽs medicamẽtũ ſalutis: ⁊ ſic coĝſcere vultũ pecoꝛis ptinet ad eũ c⁹ẽ medicamẽtũ ſalutis. ſ. ſacꝛz euchariſtie ⁊ alia ꝑbeꝛ. ſ. ad ſacerdotẽ: ⁊ ad talẽ cognitõz pecor] ꝓfeꝛ oꝛdiaꝫ.

¶ Ad. z. q. dõz: q ſic̃ bap⁹ ẽ ſacꝛz necitatis: ita ⁊ pnĩa. baptiſm⁹ aũt qꝛ ẽ ſacꝛz necitatis hz duplicẽ miſtrũ: vnuz cui ex offõ baptiçare icũbit. ſ. ſacerdotẽ: aliũ cui rõne necitat] diſpẽſatio bapmi cõmittit̃: ⁊ ita ẽt miſter pnĩe cui ꝓfeſſio ẽ faciẽda ex offõ ẽ ſacerdos: ſz i necitate ẽt laic⁹ vicẽ ſacerdotis ſupplet: vt ei ꝓfeſſio fieri poſſit. ¶ Ad ꝑm̃ ℊ dõz: q i ſacꝛo pnĩe ñ ſolũ ẽ aliqd ex pte miſtri. ſ. abſolutio ⁊ ſatiſfactiõis iũctio: ſz ẽt aliqd ex pte ipſi⁹ q ſuſcipit ſacꝛz qđ ẽ ẽt de eẽntia ſacr̃i: ſic̃ ꝓtritio ⁊ ꝓfeſſio: ſatiſfactio ãt iã icipit eẽ a miſtro iq̃tũ eã iũgit: ⁊ a penitẽte iq̃tũ eã ꝑplet: ⁊ ad plenitudinẽ ſacr̃i vtrũq; oꝛ ꝓcurrere q̃ poſſe ẽ: ſz q̃ necitas ĩminet oꝛ facere penitẽs qđ ex pte ſua ẽ. ſ. ꝓteri ⁊ cõfiteri cui pt: q q̃uis ſacꝛz pficere ñ poſſit: vt faciat id qđ ẽ ex pte ſacerdotis abſolc̃onẽ. ſ. tñ defectũ ſacerdotis: ſũmus ſacerdos ſupplet: nihilomin⁹ ꝓfeſſio laico ex deſiderio ſacerdotis fcã ſacr̃alis ẽ q̃dãmõ: q̃uis ñ ſit ſacr̃m pfectũ: qꝛ deeſt ei id qđ ẽ ex pte ſacerdotis. ¶ Ad zm dõz: q q̃uis laic⁹ nõ ſit iudex ei⁹ q ei ꝓfiteꝫ abſolute: tñ rõne necitatis accipit iudiciũ ſr eũ ſz q ꝓfitẽs ex deſiderio ſacerdotis ſe ei ſubdit. ¶ Ad tertiũ dõ. q p ſacr̃a hõ ñ ſolũ deo: ſz ẽt eccl̃ie oꝛ q recõcilieꝫ: eccl̃ie ãt recõciliari ñ pt niſi ſcificatio eccl̃ie ad eũ pueniat: i bap⁹. ãt ſcificatio eccl̃ie ad hoĩez puenit p ipz elm exteri⁹ adhibitũ: qđ vbo vite ſãctificaꝫ ſz forma eccl̃ie a q̃cũq; ⁊ iõ ex q̃ ſemel baptiçaꝫ ẽ a q̃cunq; ñ oꝛ q itex baptiçet: ſz i pnĩa eccl̃ie ſcificatio nõ puenit ad hoĩez niſi p miniſtrũ: qꝛ ñ ẽ ibi aliqđ elm coꝛpale exteri⁹ adhibitũ qđ ex ſcificatiõe iuiſibilẽ gr̃az ꝓferat: ⁊ iõ q̃uis ille qui laico ꝓfeſſus ẽ i articlo necitatis ꝓſecut⁹ ſit veniã a deo: eo q ꝓpoſitũ ꝓfitẽdi ſz mãdatũ dei qđ ꝑcepit: ſic̃ potuit ſple uit: ñ tñ adhuc eccl̃ie recõciliat⁹ ẽ vt ad ſacr̃a eccl̃ie admitti: ⁊ iõ ẽt ꝓfiteaꝫ: qꝛ ipſa ꝓfeſſio layco fcã ſacr̃ale qđã ẽ: q̃uis nõ ſit ſacꝛz pfectũ ⁊ ex charitate ꝓcedẽs: ⁊ p aquã bñdictũ ẽ veniale remitti: ſic̃ p tõſionẽ pectoꝛis: ⁊ p aquã bñdictũ ẽ veniale remitti: ſic̃ p tõſionẽ pectoꝛis: ⁊ p aquã bñdictã. ¶ Et p B pz ſolo ad ꝑm̃: qꝛ venialia nõ idiget ſacr̃i pcẽ ptiõe ad dimiſſionẽ ſui: ſed ſuffic̃it ibi aliqđ ſacr̃ale: vt aq bñdicta: vel aligd hz. ¶ Ad zm dõz: q extrema vnctio ñ daꝫ directe ꝓveniale: nec aliqđ ſacꝛz: vt ſup: a di. z. dcm̃ ẽ.

¶ Ad. 4. q. dõz: q alia ſacr̃a nõ ꝓfiſtũt in B q ad ſacꝛz accedens aligd agat: ſz ſolũ vt recipiat: ſicut pz in baptiſmo ⁊ hz. ſz act⁹ recipiẽtis regrit ad pcipiẽdũ vtilitatẽ ſacr̃i eo q eſt ſue volũtatis arbiter ꝓſtitut⁹: q̃ſi remouẽs phibẽs. ſ. fictionẽ: ſz in pnĩa act⁹ accedẽtis ad ſacꝛz eſt de ſuba ſacr̃i eo q ꝓtritio: ꝓfeſſio ⁊ ſatiſfactio ſũt pnĩe partes: q̃ ſũt act⁹ penitẽtis. act⁹ aũt nr̃i cũ in nobis p̃ncipiũ habeaꝫ nõ pñt nobis ab alio diſpẽſari niſi p iperiũ. vñ oꝛ q ille q diſpẽſat oꝛ hui⁹ ſacr̃i ꝓſtituit ſit talis q poſſit iperare aligd agendũz. iperiũ aũt nõ ꝓtit alicui in aliũ: niſi q hz ſup eũz iuriſdictionẽ. ⁊ iõ de necitate huius ſacr̃i ẽ nõ ſolũ vt miniſter habeat ordinẽ ſicut in alys ſacr̃is: ſed etiã q hẽat iuriſdictionẽ. ⁊ iõ ſicut ille q nõ ẽ ſacerdos nõ põt hoc ſacꝛz ꝓferre: ita nec ille q nõ hz iuriſdictionẽ. ⁊ pp hoc oꝛ ſicut ſacerdoti: ita ꝑꝓo ſacerdoti ꝓfeſſionẽ fieri. cũ. n. ſacerdos nõ abſoluat niſi ligãdo ad aliqđ faciẽdũ: ille ſolus pt abſoluere q põt p iperiũ ad aliqđ faciẽdũ ligare. ¶ Ad ꝑm̃ ℊ dõz: q Greg. logtur de illis monachis q iuriſdictionẽ habent: vtpote q⁹ alicui⁹ parrochie cura ẽ cõmiſſa: de q⁹ aliq dicebãt q hocipſo q monachi erãt nõ poterãt abſoluere ⁊ pnĩas iniũgere: qđ falſuz eſt. ¶ Ad zm dõz: q ſacꝛz euchariſtie nõ regrit iperiũ in aliquẽ hoĩez: ſecus aũt eſt in hoc ſacꝛo: vt dictũ eſt: ⁊ iõ rõ nõ ſequit: ⁊ tñ nõ licet euchariſtiã ab alio q̃ a ꝑꝓo ſacerdote accipe: q̃uis ſit veriſacr̃m qđ ab eo ꝑcipit. ¶ Ad 3m dõz: q electio diſcreti ſacerdotis nõ ẽ nobis ꝓmiſſa: vt noſtro arbitrio faciẽda: ſed de licẽtia ſupioꝛis: ſi forte ꝑꝓus ſacerdos ẽẽt minꝰ idoneus ad apponẽdũ pctõ ſalutare remediũ. ¶ Ad 4m dõm: q qꝛ platis incũbit ſacꝛa diſpẽſare: q̃ nõ niſi mũdi tractare debẽt: iõ ꝓceſſum eſt eis a iure q pñt ſibi eligere ꝑꝓos ꝓfeſſoꝛes: q q̃tũ ad hoc ſunt eis ſupioꝛes: ſicut et vñ⁹ medicus ab alio curat: nõ inq̃tũ eſt medicus: ſz inq̃tũ ẽ infirm⁹. ¶ Ad 5m dõm: q in caſib⁹ illis in q bus ꝑbilr tũmet penitẽs piculũ ſibi vel ſacerdoti ex ꝓfeſſiõe ei facta: oꝛ recurrere ad ſupioꝛẽ: vel ab eodẽ petere licẽtiã alteri ꝓfitẽdi: q ſi licentiã habere nõ poſſit: idẽ eſt iudiciũ qđ illo q nõ hz copiaz ſacerdotis, vñ magis oꝛ eligere layco

ofiteri nec in ꝑ trāsgredi aligs ꝓceptuz eccl̄ie: qz ꝓcepta iuris positiui nō se extēdūt vltra itētionē ꝓcipiētis: q̄ est fi ꝯis ꝓcepti. hec aūt ē charitas fm apl̄m: nec itez fit aliq̄ iuria sacerdoti: qz ꝓuilegiū meret amittere q cōcessa sibi abutit ꝓtāte. ¶ Ad 6m dō. q̄ i ꝑ q̄ oz ꝓpo sacerdoti confiteri ñ artaī via salut: sz sufficiēs ad salutē via statuit: peccaret āt sacerdos si ñ eēt facilis ad ꝓbēdā licētiā confitendi alteri: qz ml̄ti sunt adeo infirmi q̄ poti⁹ sine confessione morerent q̄ tali sacerdoti confiterent. vñ illi q sūt nimis solliciti: vt conscīas subdito ꝛ ꝓ confessionē sciāt ml̄tis laqueū dānationis inyciūt: ꝛ p ꝛ ꝯs sibyplis.

¶ Ad 5. q. dōz: q̄ sacerdos aligs pōt dupl̄r ipediri ne alic⁹ confessionē audiat. Uno⁹ pp defectū iurisdictiōis. Alio⁹ pp ipedimētū executiōis ordinis: sic̄ excōicati ꝛ degradati ꝛ hūmōdi. cui⁹q̄ aūt hz iurisdictionē pōt ea q̄ sūt iurisdictiōis cōmittere: ꝛ iō si aligs ipediat q̄ alteri⁹ confessionē audire ñ possit p iurisdictiōis defectū: pōt sibi p quēcūq̄ iurisdictionē hūmōdi immediatā in illos cōmitti q̄ cōfessiones audiat: ꝛ pp executiōis ordinis ipedimētū audire nō possit: pōt sibi ꝓcedi q̄ confessionē audiat p eū q ipedimētū amouere pōt.

¶ Ad ꝓmū q̄ dōz: q̄ iudiciū nō fit alicui nisi subtrahaī sa alicui dō in fauorē suū: sz in vtilitatē plebis ꝛ ad honorē dei: ꝛ iō si supioꝛib⁹ ꝑlatis expedire videat ad salutem plebis ꝛ ad honorē dei ꝓmouendū q̄ alys q sunt iurisdictiōis cōmittāt: in nl̄o fit ꝓiudiciū iferioꝛib⁹ ꝑlatis: nisi illis q q̄rūt q̄ sua sūt: ñ q̄ iesu xp̄i: ꝛ q gregi ꝑsūt: nō vt eas pascāt. ¶ Ad 2m dō. q̄ rectō eccl̄ie oz vult satisfacere dupl̄r. vno⁹ p sollicitā exteriozis ꝙsideratiōnē q̄ iuigilare oz sr̄ gregē sibi cōmissū: ꝛ hac cognitōe ñ oz q̄ credat subdito: sz certitudinē fci iēptū ꝓgrat. Alio⁹ p ꝓfessiōis māifestationē: ꝛ q̄tū ad hāc cognitionē nō ꝑt maiorē certitudinē accipere q̄ vt subdito credat: qz ꝑ ē ad subueniēdū ꝓscie ipsi⁹: vñ i foro ꝓfessionis credit boi ꝛ p se ꝛ ꝺ sc: ñ āt in foro exteriozis iudicy: ꝛ iō ad hāc cognitionē suffic̄ q̄ credat subdito dicēti se alteri absoluere valēti ꝓfessuz fuisse: ꝛ sic ꝑz q̄ talis cognitio ꝓpedit. ¶ Ad tertiū dō. q̄ icōueniēs ēet si duo eq̄l̄r super eādē plebē ꝛstituerent: sz q̄ duo q̄rū vn⁹ alio ꝑncipalioꝛ ē sup eādē plebē cōstituant ñ ē icōueniēs: ꝛ fz ꝑ sup eandē plebē ꝛmediate sūt: ꝛ sacerdos parrochialis ꝛ eps ꝛ papa glibz eoz ꝑt ea q̄ sūt iurisdictōis ad ipz ptinētia alteri cōmittere: sz si supioꝛ cōmittat q ꝛ ꝑncipalioꝛ est: dupl̄r pōt cōmittere: aut ita q̄ eū vice sui ꝛstituat: sic̄ papa ꝛ eps suos pniarios constituūt: ꝛ tē talis ē ꝑncipalioꝛ q̄ iferioꝛ ꝑlat⁹. sic pniari⁹ pape q̄ eps: ꝛ pniari⁹ epi q̄ sacerdos parrochialis: ꝛ magis tenet ei ꝓfitēs obedire. Alio⁹ vt eū cui coadiutoꝛ dat: iō adiutoꝛ ē min⁹ ꝑncipalis: ꝛ iō peniteās si tñ obedire tenet ei q̄tuz ꝓpo sacerdoti. ¶ Ad 4m dōz: q̄ nl̄s tenet ꝓfiteri pctā q̄ nō hz: ꝛ iō si aligs pniario epi vel alteri ab eo cōmissionē hūmōdi ꝓfessus fuerit: cū sint sibi dimissa pctā ꝛ q̄ ad deū ꝛ q̄ ad eccl̄iā: ñ tenet ea ꝓfiteri ꝓpo sacerdoti q̄tūcūq̄ peccat: sz pp statutū eccl̄ie debre: sic̄ ille g hz solū venialia: talis. n. oz solū venialia ꝓfiteri: vt q̄dā dicūt: vel ēt ꝓfiteri se a pctō mortali immūnē: ꝛ sacerdos i foro ꝓscie ei credere tenet: si tñ itez cōfiteri teneret ñ frustra p ꝓfessus fuisset: qz q̄to plurib⁹ sacerdotibus ꝓfitet gs: tāto pl̄s de pena ei remittet: tū ex erubescentia ꝓfessiōis q̄ i penā satisfactoriā ꝓputaī: tū ex vi clauiū: vñ totiēs posset aligs ꝓfiteri q̄ ab oī pena libaret: nec reiteratio iniuriā fac̄ sacro nisi illi i q̄ scificatio adhibet: vel ꝑ characteris ipressionē: vel p mām consecrationē: quoꝛuz neutrū est in pnia: vñ bonū est q̄ ille q auctate epi ꝓfessionē audit iducat confitētez q̄ confiteaī ꝓpo sacerdoti: qō si noluerit: nihilominus eū absoluere oz.

Ad quartum sic ꝓcedit. Uideī q̄ confessio eē nō possit iformis. Eccles̄i. n. i7°: dī. A mortuo velut q nō ē perit cōfessio: sz ille q nō hz charitatē est mortu⁹: qz ipsa ē aie vita. q̄ absq̄ charitate nō pōt eē ꝓfessio. ¶ ꝑ. Cōfessio diuidit ꝺ ꝓtritionē ꝛ satisfactionē. sz ꝓtritio ꝛ satisfactio nūq̄ pñt eē charitatē fieri. q̄ nec ꝓfessio. ¶ ꝑ. In ꝓfessione oz q̄ os cordi cōcordet: qz hoc ipm nomē cōfessionis regrit: sz ille q adhuc manet in affectu pcti qō confiteī nō hz cor ori cōforme: qz corde pctm̄ tz qō ore dānat. q̄ talis nō confiteī. ¶ Sz ꝺ. glibet teneī ad confessionē mortaliuz: sz si aliquis semel confessus est etiam in mortali existens non teneī vlterius ad confitendum eadem pctā: qz cū nullus sciat se charitatem hre nullus sciret se confessum fuisse. q̄ non est de necessitate confessionis q̄ sit charitate formata.

¶ Ulterius vr̄ q̄ nō oporteat ꝓfessionē eē itegrā: vt. s. oīa pctā vni sacerdoti ꝓfiteaī aliqs: qz erubescētia faī ad diminutionē pene: sz q̄to plurib⁹ sacerdotib⁹ qs ꝓfiteī tanto maiorem erubescentiam patitur. ergo fructuosioꝛ erit ꝓfessio si plurib⁹ sacerdotib⁹ diuidat. ¶ ꝑ. ꝓfessio ad ꝑ nec̄ia ē in pnia: vt pena fm arbitriū sacerdotis pctō taxetur: sz sufficiēs pena pōt ꝙponi a diuersis sacerdotib⁹ de diuersis pctis. q̄ nō oz vni sacerdoti oīa pctā ꝓfiteri. ¶ ꝑ. pōt ꝓtingere q̄ post ꝓfessionē factā ꝛ satisfactionē pfectā recordet qs alicui⁹ pcti mortalis: qz duz ꝓfitebaī in memoria nō habebat: ꝛ tūc copiā ꝓpry sacerdotis cui p̄ confessus fuerit hre nō poterit. q̄ poterit illud solū pctm̄ alteri ꝓfiteri: ꝛ sic diuersa pctā diuersis sacerdotib⁹ cōfitebit.

¶ ꝑ. sacerdoti nō oz fieri ꝓfessio de pctis nisi ꝓpter absolutionē: sed q̄ñq̄ sacerdos q ꝓfessionē audit pōt de quibusdā pctis absoluere nō de oīb⁹. q̄ ad min⁹ in tali casu nō ops q̄ ꝓfessio sit integra. ¶ Sz ꝺ. hypocrisis est ipedimētuz pnie: vt in ꝓcedēti di. dictū est: sz diuidere ꝓfessionem ad hypocrisiz ptinet: vt Augu. dicit. q̄ ꝓfessio oz eē itegra. ¶ ꝑ. cōfessio est penitētie pars: sz penitētia oz eē integra vt in. 2o. di. magister ostēdit. ergo ꝛ cōfessio.

¶ Ulterius videī q̄ possit p aliū gs ꝓfiteri vel p scriptuz: qz ꝓfessio ad hoc nec̄ia est: vt p eā ꝙscia penitētis sacerdoti pandaī. sz hō pōt ēt p aliū vel p scriptū suā ꝙsciētiā sacerdoti manifestare. q̄ sufficit p scriptū vel p aliū ꝓfiteri. ¶ ꝑ. qdā nō intelligunt a ꝓpry sacerdotib⁹ pp linguę diuersitatē: ꝛ tales nō pñt nisi p alios ꝓfiteri. q̄ non est de nec̄itate sacri q̄ p seipsuz gs cōfiteaī: ꝛ ita videī q̄ si p alium gs ꝓfessus fuerit qualitercūq̄ q̄ sufficiat ei ad salutē.

¶ ꝑ. de nec̄itate sacri est q̄ hō ꝓpo sacerdoti ꝓfiteaī: vt ex dictis ꝑz: sz aliq̄n ꝓpus sacerdos est absens cui nō pōt penitēs ꝓpa voce loqui. posset aūt p scriptū suā ꝙsciētiaz ei manifestare. q̄ videī q̄ p scriptū ei suā ꝙsciētia trāsmittere debeat. ¶ Sz ꝺ. hō teneī ad ꝓfessionē pctōz: sic̄ ad ꝓfessionē fidei: sz ꝓfessio fidei ē ore facienda: vt ꝑz Ro. io. q̄ ꝛ ꝓfessio pctōz. ¶ ꝑ. q p seipz peccauit p seipz oz penitere: sz ꝓfessio ē pnie ps. q̄ penitēs oz ꝓfiteri ꝓpa voce.

¶ Ulteri⁹ videī q̄ ille ꝺditiōes. i6. q̄ a magistris assignāt bis vsib⁹ ꝛtēte nō regrant ad ꝓfessionē. Sit simplex: humilis: ꝓfessio: pura: fidelis. Atq̄ frequēs: nuda: discreta: libēs: verecūda. Integra: secreta: lacrimabilis: accelerata. Fortis: ꝛ accusans: ꝛ sit parere parata. fides. n. ꝛ simplicitas ꝛ fortitudo sunt p se vtutes. q̄ nō debēt poni cōditiōes ꝓfessiōis. ¶ ꝑ. puꝛ ē q̄ nō hz pmixtionē. filr simplex ꝙpōnē ꝛ mixtionē aufert. q̄ supflue vtrūq̄ ponitur.

¶ ꝑ. pctm̄ semel ꝓmissuz nullus teneī ꝓfiteri nisi semel. q̄ si hō pctm̄ nō iterat nō oz q̄ sit pnia frequēs. ¶ ꝑ. cōfessio ordinaī ad satisfactionē: sz satisfactio q̄ñq̄ ē publi-

ca.g̃ ⁊ confessio non semp dz eē secreta. ¶ Ꝑ. Illō qō nō est in potestate nostra non regritur a nobis:sz lachrymas emittere nō est in ptāte nostra.g̃ nō regritur a confitēte.

¶ Rñ:dōz ad pmā qōnez:qp cōfessio est actus v̄tutis ⁊ ps sacramēti.fm aūt qp est actus virtutis est actus meritorī ꝑpe:⁊ sic confessio nō valet sine charitate q̃ est ꝓncipium merendi:sz fm qp est pars sacri sic ordinat confitentez ad sacerdotē qui hz claues eccl'ie qui p confessionē conscias confitentis cognoscit:⁊ fm hoc cōfessio etiā pōt esse in eo qui nō est cōtritus:qz pōt pctā sua sacerdoti ꝛnotescere et clauib⁹ eccl'ie se subycere:⁊ q̃uis tūc non pcipiat absolōnis fructū:tñ recedēte fictione pcipe icipiet:sicut etiā est ⁊ ī alys sacr̄is:vñ non tenet iterare cōfessionē qui fict⁹ accedit:sz tenet postmodū fictionē suā cōfiteri. ¶ Ad pmū g̃ dōm:qp auctoritas illa itelligenda est q̃tū ad fructū cōfessionis percipiendū:quē nullus extra charitatē exñs p̄cipit. ¶ Ad scōz dōm:qp cōtritio ⁊ satisfactio fiunt deo:sz confessio fit hoi:⁊ iō de rōne cōtritionis ⁊ satisfactionis ē qp hō sit deo per charitatē vnitus:non autē de rōne cōfessionis. ¶ Ad 3m dōz:qp ille qui pctā que hz narrat vere loquitur:⁊ sic coz cōcordat verbis q̃tum ad subam cōfessionis:q̃uis coz discordet a confessionis fine.

¶ Ad scōaz qōnē dōz:qp in medicina corporali oz qp medicus non solū vnū morbū cōtra quē medicinā dare dz cognoscat:sz etiā v̄r totā habitudinē ipsi⁹ infirmi:eo qp vn⁹ morbus ex adiunctione alteri⁹ aggrauat:⁊ medicina que vni morbo cōpeteret alteri nocumētū pstaret:⁊ sil'r est in pctis:qz vnū aggrauat ex adiunctione alterius:⁊ illud qō vni pctō esset cōueniēs medicina alteri icentiuz pstaret:cū q̃libz aliquis ꝛnus pctis ifectus sit:vt Grego.in pastorali docet:⁊ iō de necessitate cōfessionis est qp hō oīa pctā cōfiteat que in memoria hz:qō si nō facit nō est confessio:sz cōfessionis simulatio. ¶ Ad pm g̃ dōm:qp ⁊ si erubescētia sit multiplicior qñ diuidit diuersa peccata diuersis:tamē oēs sil' non sunt ita magne:sic illa vna qua qs oīa pctā sua sil'cōfitet:qz vnū pctm̄ per se ꝛsideratū nō ita demōstrat malam dispōnem peccantis:sicut qñ cū pluribus alys cōsiderat:qz in vnū pctm̄ aliquis qñq; ex ignorantia vel infirmitate labit:sz multitudo pctō; demonstrat malitiaz peccātis vel magnaz corruptionē ei⁹dē. ¶ Ad 3m dōm: qp pena a diuersis sacerdotibus ꝛposita nō esset sufficiēs:qz glibet cōsideraret tm̄ vnū pctm̄ per se ⁊ nō grauitatē ꝛpsius:quā hz ex adiunctione alterius:⁊ q̃libz pena que ꝛ vnū pctm̄ daret esset ꝓmotiua alterius pcti. ¶ Ꝑ. sacerdos ꝛfessionem audiens vicem dei gerit:⁊ iō debet ei hoc modo fieri confessio:sicut fit deo in contritione. vnde sic non esset contritio nisi quis de oīb⁹ cōtereret: ita non eēt confessio nisi quis de oībus q̃ memorie occurrunt cōfitea tur. ¶ Ad 3⁹ dōz. qp qdam dicunt qp quando aligs recoz dat coz que ꝓus oblitus fuit dz itez etiaz ea que ꝛfessus fuerat ꝛfiteri:⁊ ꝑcipue si nō pōt eūdē hr̄e cui ante ꝛfessus fuerat qui oīa cognoscit:vt totius culpe q̃titas vni sacerdoti ꝛnotescat:sz hoc non videt nec̄ium:qz pctm̄ hz q̃titatem ⁊ ex seipso ⁊ ex adiunctione alterius pctō; aūt de q/bus ꝛfessus est manifestauit q̃titatem quā ex seipsis habent.ad hoc autē qp sacerdos vtranq; q̃titatez huius peccati cui⁹ fuerat oblitus cognoscat:sufficit qp hoc peccatuz confitens dicat explicite:⁊ alia in generali dicendo:qp cū alia multa confiteretur hō oblitus fuit. ¶ Ad q̃rtū dōm: qp etiam si sacerdos non possit de oībus absoluere: tenet sibi oīa ꝛfiteri:vt q̃titatē toti⁹ culpe cognoscat:⁊ de illis de q/bus nō pōt absoluere ad superiorē remittat.

¶ Ad tertiam questionem dicēdum:qp confessio non solū est actus virtutis:sed etiam pars sacramēti:q̃uis autē ad eam fm qp est actus virtutis sufficeret qualitercunq; fieret:⁊ si nō esset tāta difficultas in vno modo sicut in alio: tamen fm qp est pars sacramēti habet determinatū actū sicut ⁊ alia sacramēta habent determinataz māz:⁊ sicut in baptismo ad significandā interiorē ablutionē assimilē illud elemētū cuius est maximus vsus in abluendo:ita in habitu sacramētali ad manifestandū ordinate assimilatur ille actus quo maxime cōsueuimus manifestare.s. per p/ prium verbū:aly eni modi sunt inducti in supplemētū ist⁹, cunq; abluere:sed per elementū determinatuz: ita nec in penitentia sufficit qualitercunq; pctā manifestare: sz ops in eo qui vsum lingue nō habet sicut mutus vel qui est alterius lingue sufficit qp per scriptū aut nutum aut ⁊rpretem cōfiteatur:qz nō exigitur ab hoie plus q̃ possit:q̃uis homo non debeat baptismum accipere nisi in aqua:qz aq̃ est oīno ab exteriori ⁊ nobis ab alio exhibetur: sed actus confessionis est a nobis:⁊ ideo qñ non possumus vno modo debemus fm qp possumus confiteri. ¶ Ad 3m dōm:qp in absentia ꝓpri sacerdotis pōt etiā laico fieri cōfessio:⁊ ideo non oz qp per scriptū fiat:qz plus ptinet ad necessitatem cōfessionis actus q̃ ille cui fit confessio.

¶ Ad quartaz qōnem dōm:qp dictaꝝ conditionū:quedaz sunt de nēcitate ꝛfessionis:quedā de bñ eē ipsius. Ea aūt que sunt de nēcitate ꝛfessionis:vel ꝛpetūt ei fz qp ē act⁹ virtutis:vel fm qp ē pars sacr̄i.si ꝓmo mō:aut rōne v̄tutis in genere:aut rōne spālis virtutis cui⁹ est actus. ex ipa aūt rōne actus v̄tutis in genere sunt q̃ttuor ꝛditiones:vt in.z. Ethi.dicit. Prima ē vt aligs sit scies.⁊ q̃tū ad hoc cōfessio dicit eē discreta fm qp in actu ois v̄tutis prudētia regulatur.est aūt hec discretio vt maiora cū maiori pōdere cōfiteat. Scōa ꝛditio est vt sit eligēs:qz act⁹ virtutū debēt esse volūtary:⁊ q̃tū ad hoc dicit libēs: Tertia ꝛditio ē vt ꝓpter hoc.s.debitū finē operet. ⁊ q̃tū ad hoc dicit qp dz esse pnia pura:vt.s.recta sit intētio. Quarta est vt imobiliter opet:⁊ q̃tū ad hoc dicit qp dz eē fortis:vt.s.pp vere cūdiā nō dimittat.est aūt ꝛfessio act⁹ pnie v̄tutis:q̃ qdez ꝓmo initiū sumit in horroꝛe turpitudinis pcti:⁊ q̃tuz ad hoc fidelis.i.vera.z⁹ p obscuritatē:⁊ ꝛ hoc dicit nuda:vt nō involuat obscuritate v̄boꝝ.3⁹ per multiplicationē v̄boꝝ:⁊ ꝛtra hoc dicit qp sit simplex:vt nō recitet in ꝛfessiōe nisi qō ad quātitatē pcti ptinet. 4⁹ vt nō subtrahat aligd ꝛ his que manifestāda sunt:⁊ ꝛtra hoc dicit integra. Scōm autez qp ꝛfessio est pars sacramēti sic cōcernit iudiciū sacerdotis qui est minister sacramēti. vñ oz qp sit accusans ex parte cōfitētis.parere parata p cōparationē ad sacerdotem:secreta q̃tuz ad cōditionē fozi in quo de occultis cōsciētie agit: sed de bñ esse cōfessionis est qp sit frequēs ⁊ qp sit accelerata. ¶ Ad pmū g̃ dōm: qp nō ē icōueniens qp ꝛditio vni⁹ virtutis in actu alteri⁹ inueniat qui ab ipa impatur:vel qz mediū qō est vni⁹ v̄tutis ꝓncipaliter etiā alie v̄tutes p pticipationē habēt. ¶ Ad 2m dōz:qp hec cō/ ditio pura intētiōis excludit puersitatē a qua hō mūdat: sed simplex alieni admixtionē. ¶ Ad tertiū dōm: qp hoc nō est de necessitate cōfessionis:sz de bene eē. ¶ Ad 4m dōz:qp ꝓpter scādalū alioꝝ qui pñt ex peccatis audit] ad malū inclinari nō dz cōfessio fieri in publico: sz in occulto.ex pena aūt satisfactoria nō scādaliçat ita aligs:qz q̃ qz p paruo vel nullo pctō filia opera satisfactoria fiunt.

¶ Ad qntū dōz:qp intelligendū est de lachrymis mētis.

Ad quintum sic ꝓcedit: Videt ꝙ ꝓfessio ñ liberaret a morte pcti: ꝓfessio. n. ꝓtritõ nẽ sequit. sed ꝓtritio sufficiẽter delet culpã. g̃ ꝓfessio nõ liberat a morte pcti. ¶ P̃. sicut mortale est culpa ita ẽt veniale: sed per confessionem fit venialc: qõ ꝓius erat mortale vt i lr̃a dicit. ergo per ꝓfessionẽ non remittit culpa: sed culpa i culpã mutat. ¶ Sed ꝓtra: ꝓfessio est ps sacramẽti pnie. sz pnia a culpa liberat. g̃ t ꝓfessio.

¶ Ulteri⁹ vr̃ ꝙ ꝓfessio nõ liberet aliquo mõ a pena: qz peccato nõ debet nisi pena eterna vel tpalis. sed pena eterna p ꝓtritionẽ dimittit: pena aũt tpalis p satisfactionẽ. g̃ p cõfessionẽ nihil dimittit de pena. ¶ P̃. volũtas ꝓ facto reputat: vt in lr̃a dicit. sed ille q ꝓfessus ẽ hũit ꝓpositũ ꝓfitẽdi. ergo tñ valuit sibi sicut si fuisset ꝓfessus: t ita p ꝓfessionẽ quã postea facit nihil õ pena dimittit. ¶ Sz ꝓtra. peccato debita. ergo t p confessionez.

¶ Ulteri⁹ videt ꝙ ñ apiat padisũ: qz diuersoꝝ diuersi sũt effectus. sed aptio padisi ẽ effect⁹ baptismi. ergo nõ ẽ effectus ꝓfessionis. ¶ P̃. in id qõ clausũ ẽ ante aptionẽ intrari nõ pot. sz ante cõfessionẽ moriẽs padisuz intrare pot. ergo ꝓfessio nõ apit padisũ. ¶ Sz ℨ. ꝓfessio facit hoiez subyci clauib⁹ ecclie. sed p eas apitur padisus. g̃ t per cõfessionẽ.

¶ Ulteri⁹ vr̃ ꝙ ꝓfessionis effect⁹ ponit nõ debeat ꝙ tribuat spem salutis: qz spes ex oĩb⁹ meritoꝝ actib⁹ puenit: t sic spẽ puenim⁹: vt ps ·Ro. 5. sz tribulationẽ hõ pcipue i satisfactõe sustinet. ergo tribuere spẽ saluti magis ẽ satisfactionis q̃ cõfessionis. ¶ Sed ℨ: p cõfessionez hõ fit humilioꝝ t mitioꝝ sicut i lr̃a magr̃ dicit. sz p hoc hõ accipit spẽ salutis ergo cõfessionis effect⁹ est tribuere spem salutis.

¶ Rsideo. dõm ad. i. qõnẽ ꝙ pnia inquãtũ ẽ sacr̃m pcipue in ꝓfessione pficit: qz p eaz hõ ministris ecclie se subdit: g sũt sacroꝝ dispẽsatores. Cõtritio. n. votũ cõfessionis annexũ hz: t satisfactõ p iudicio sacerdotꝭ cui fit ꝓfessio taxatur: t qz i sacro pnie gr̃a ifũdit: p quã fit remissio pctoꝝ sicut i baptismo: ideo eodẽ mõ cõfessio ex vi absolutionis cõiuncte remittit culpã: sicut baptism⁹. liberat. n. baptism⁹ a morte pcti nõ solũ secm̃ ꝙ act⁹ cõcipit: sed ẽt sicut in voto si aliquis impedimẽtũ nõ pstaret ex ipa collatione baptismi gr̃az ꝓsequeret remittentẽ peccata: si ꝑus sibi remissa nõ fuisset. Et sil̃r dõm ẽ de cõfessione adiuncta absolutioẽ: q̃m dũ aũt in actu cõfessionis t absolutionis gr̃a auget: t ẽt remittit pctoꝝ dare. si pcedẽs doloz de pctis nõ sufficiens ad cõtritionez fuisset: t ipse tũc obicẽ gr̃e nõ ꝑberet: t iõ sic de baptismo dr̃ ꝙ liberat a morte: ita t õ ꝓfessione dici pot

¶ Ad ꝑm g̃ dõm ꝙ cõtritio habet votũ cõfessionis adiunctu: t iõ eo modo liberat a culpa penitẽtes: sic̃ desideriu baptismi baptiçãdos. ¶ Ad zm dõm ꝙ venialẽ nõ sumit pa in culpã ꝙ uertat: sed penit⁹ annihilat. dr̃. n. veniale trahit causaz in se hñs: sicut pctm̃ ex ifirmitate. alio mõ ex cã ex euẽtu: sic̃ ℔ accipit: qz p cõfessionẽ ℔ euenit ꝙ de culpa preterita homo veniaz consequatur.

¶ Ad. z. q. dõz ꝙ cõfessio simul cũ absolutione hz vim liberãdi a pena dupl̃r. vno mõ ex ipa vi absolutionis: t sic qdẽ liberat in voto exñs a pena eterna: sicut t a culpa: q̃ quidẽ pena est pena cõdẽnans t ex toto exterminãs a quo hõ liberat⁹ manet adhuc obligat⁹ ad penã tẽpoalẽ: scõz ꝙ penã ẽ medicĩa purgãs t ꝓmouẽs: t hec pena restat i purgatorio patiẽda ẽt his qui a pena inferni liberati sunt: q̃ quidẽ pena ẽ imꝓportionata viribus penitẽtis in ℔ mũdo viribus penitẽtis remanet: ita ꝙ satisfaciẽdo se ĩ hac vita purgare põt. Alio modo diminuit penã ex ipa nã act⁹ ꝓfitẽtis q hz penã erubescẽtie annexã: t iõ q̃to aliqs plies õ eisdẽ pctis ꝓfitet tãto magis pena diminuit. ¶ Et p hoc pz rñsio ad ꝑmũ. ¶ Ad zm dõz ꝙ volũtas ꝓ facto nõ reputat ĩ his q̃ sunt ab alio: sicut ẽ de baptismo. nõ. n. tm̃ valet volũtas suscipiẽdi baptismũ: sicut ipsi⁹ susceptio: sz reputat volũtas ꝓ facto i his q̃ sũt oĩo ab hoĩe: t itez quãtũ ad ꝑmiũ essentiale: nõ aũt quãtũ ad pene remotionẽ t hõ: respectu quoz attẽdit meritũ accñtal̃r: t scõario: t iõ ꝓfessus t absolutus min⁹ in purgatorio punit q̃ contritus tm̃.

¶ Ad. 3. q. dõz ꝙ a paradisi introitu ꝓhibet aliqs p culpã t reatũ pene: t qz hec ipedimẽta ꝓfessio amouet: vt ex dictis pz: t iõ dr̃ paradisũ aperire. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz ꝙ q̃libet baptism⁹ t pnia sint diuersa sacr̃a: tñ agunt ĩ vi vni⁹ passiõis christi: ꝓ quã padisi adit⁹ ẽ apert⁹. ¶ Ad zm dõz ꝙ añ votũ cõfessiõis paradisus clausus erat peccãti mortal̃r: q̃uis postea ꝓ ꝓtritionẽ votũ cõfessiõis ipoztãtẽ apt⁹ sit ẽt añ ꝓfessionẽ actual̃r fcaz: nõ tñ obstaclũz reat⁹ est total̃r remotũ ante confessionem t satisfactionem.

¶ Ad. 4. q. dõm ꝙ spes remissiõis pctoꝝ nõ ẽ nobis nisi p christũ: t qz hõ p cõfessionẽ se subycit clauib⁹ ecclie ex passione christi virtutẽ habẽtib⁹: iõ dr̃ ꝙ cõfessio spez salutis tribuit. ¶ Ad ꝑm g̃ dõm ꝙ ex actib⁹ nõ põt eẽ spes salutis ꝓcipal̃r: sed ex gr̃a redẽptoris: t qz ꝓfessio gr̃e redẽptoris initit: iõ spẽ salutis tribuit nõ solũ vt act⁹ meritoꝝ: sed vt sacramẽti ps. ¶ Ad zm dõz ꝙ tribulatio spẽ salutis tribuit p experimẽtũ ꝓprie virtutis t purgationẽ a pena: sz cõfessio ẽt mõ ꝓdicto. ¶ Sicut. n. gdã. Tertia opinio ẽ quã magister nõ tãgit ꝙ dimittat culpa p cõtritionez sub cõditiõe. s. si ꝓfiteat: sed hec opinio min⁹ hz de rõne q̃ alie: qz stat⁹ salutis nõ depẽdet ex futuro: qz sic dr̃ Eccl. iz. Li. ubi ceciderit ibi erit. vnde nihil ẽ dictu ꝙ hõ ad statũ salutis p dimissionẽ pctĩ reducat sub cõditiõe cõfessionis simpl̃r. ¶ Votũ p operatõe iudicat. hoc ĩtelligẽdũ ẽ tã ĩ bonis q̃ in malis qñ ẽ votũ plenũ: ita ꝙ nihil ab executione retardat nisi ipotẽtia. si aũt opatio adiuncta addat aliquid ad volũtatẽ: sicut in illis operib⁹ que hñt in ipo actu delectationẽ volũtatẽ puocãtẽ: tũc opatio addit ẽt quãtũ ad meritũ vel demeritũ substãtiale: alꝭ nõ: sz superaddit opatio quãtũ ad aliqd adiũctũ: qõ ẽ vtilitas ꝓñs actũ i bonis vt effect⁹ eius: vl̃ nocumẽtũ in malis. ¶ Nõ dr̃ si oze. g̃ videt ꝙ nõ regrat oris ꝓfessio. Et dõm ꝙ ipe gemit⁹ hz votũ vocalis ꝓfessiõis adiũctũ. ¶ Nemo põt ꝓfiteri. s. cõfessiõe efficaci ad salutez. ¶ Que nõ ẽ via cozpis ꝛc̃. nõ oz ꝙ sit similitudo q̃tũ ad oĩa: sed solũ q̃tũ ad hoc ꝙ sic̃ aia cozpi sensuz t motũ ꝑbet p hoc ꝙ ẽ i cozpe: ita de⁹ aie spiritualiter quã ihabitat p gr̃az. ¶ Nõ põt gl̃s ꝛc̃. hec tria purgantia sic distiguũt: qz baptism⁹ purgat a culpa originali t actuali: sz pnia q̃tũ ad cõtritionẽ a culpa actuali tm̃: ꝓfessio aũt actu exercita directe a pena. ¶ Nemo dicat occulte. ita. sez. ꝙ sacerdoti nõ manifestet. ¶ Si erubui i ꝓspectu ꝛc̃. g̃ videt ꝙ liceat publice ꝓfiteri. Et dõz ꝙ nr̃a lr̃a q̃ verioz ẽ hz: si abscõdi vt hõ pctm̃ meũ: ĩ quo negat⁹ abscõsio ℨ mãdatũ dei facta. Sustinẽdo aũt lr̃az q̃ ℔ ponit dõz ꝙ ñ licz publice ꝓfiteri nisi forte sit pctm̃ mãifestũ: qz tal̃ humilitas ꝓximo ꝓiudicaret q ex pctõ mãifestato posset scandaliçari: sed satisfactio ĩ mãifesto facta q̃dãmõ pctm̃ ĩ cõspectu ppli ꝓfitet. Uel dõz: ꝙ logt̃ de cõfessiõe facta ĩ iudicio t nõ de ꝓfessiõe sacramẽtali. ¶ Null⁹ debite grauioris. hec auctoritas t sequẽs ostendit ꝙ sine satisfactione pctm̃ nõ dimittit. qõ ẽt hec opinio dicebat. ¶ Quibusdã visuz ẽ ꝛc̃. hoc qõ ponit ℔ ꝑ opiniõe hereſis ẽ: nõ ꝙ explicite sit ℨ aliquẽ articulũ vl̃ ꝓcedẽs vl̃ sequẽs ad ipz sed iplicite aliqd ℨriũ fidei ꝓtinet: qz sequit ꝙ claues ecclesie nõ sint necessarie ad salutẽ: t ĩ talib⁹ anteq̃ determinet ꝑ

ecclīā q; ex eis sequaī aligd ꝓtrariū fidei nō iudicaī here
sis eē: ꝛ sic magr ꝛ Gratian⁹ hoc ꝑ opinione ponūt: ꝫ nūc
post determiationē eccl'e sub Innocen.3. factā hereſis re
putāda est. ¶ Reuela viā tuā ꝛc. hic nō loquiī de reuela
tione sacrali: sed de reuelatōe q̄ fit in supplicatiōe oronis.
¶ Nō dico vt ꝓfitearis ea ꝛc. g. n. ꝓfiteī sacerdoti ꝛc. nō
ꝓfiteī ei vt ꝓfiteāris seruo sed vt deo. ¶ In se volūtarie excōica
tiōis ꝛc. nō q; aligs seipm excōicare possit: sed excōicatio
hic large poniī ꝑ volūtaria cohibitione: q̄ aliquis se sub
trahit a sacris ex hūilitate. ¶ Justitia. n. sola dānat. hic lo
quiī Aug. ex hypothesi. i. si de⁹ tm̄ iustitia vteretur ꝫ nos
sine misericordia: q; ad gr̄az ipsi⁹ post pctm̄ sine mia redi
re nō possem⁹. ¶ Quāto plurib⁹ ꝓfiteī nō diuidens pctā
sed itegre oīb⁹: ꝓsequiī aut maiorē veniā saltez pp erube
scētiā ꝛ sacerdotis intercessionē: vel ēt ex vi clauiū vt qui
dā dicūt: sed de hoc ī ꝓpinqua di. diceī. ¶ Qui sciat liga
re ꝛ soluere. hec scia ꝛ si nō sit maior: tñ tāta debet esse vt
sciat distinguere inter pctm̄ ꝛ nō pctm̄: ꝛ pctm̄ mortale ꝛ
veniale: ꝛ si in aliquo esset dubitatio possꝫ ad discretiones
recurrere. ꝓnuntī aūt multe cōditiōes alie que ad ꝓfes
sorem requirunt̄ vt cōfitētes alliciat q̄ his versib⁹ cōtinē
tur. Confessor dulcis: affabilis atq; suauis. Prudēs: discre
tus: mitis: pius atq; benign⁹. ¶ Non peccat sacerdos ꝛc.
q; tales executionē ordis nō habēt: ꝛ iurisdictiōe carēt: ꝛ
loquitur de diuisione per hereſiz: aut scisma: aut excōmu
nicationem.

¶ De remissiōe sacerdotis. Di. XVIII. a

Hic q̄ri solz si pctm̄ oīo dimissū ē a
deo p cordis ꝓtritionē ex quo pēi
tēs votū hūit ꝓfitēdi: qd postea di
mittaī ei a sacerdote: Videō enim
quo viculo eū ligat. s. tpal' pene: ꝫ
ñ a quo eū absoluat. Et iō q̄ro. aī
plēitud ínē q ppe cordis aia rei maculā hz: ꝛ fe
rorē pe ccati: atq; eterne vltiōis vicīo ligata exi
stit. Si ño ad ꝓfessionē p cordis ꝓtritionē de⁹
p seipm sine mīsterio sacerdotis ꝛ debitū oīo
relaxat: ꝛ aiam iterius purgat a ꝓtagiōe ꝛ fero
re pctī: qd ergo mūdat: qd dimittit sacerdos:
vbi sī claues ille q̄s dñs tradidit Petro ꝛ suc
cessorib⁹ ei⁹ dicēs. tibi dabo claues r̄gni celoz: ꝛ
q̄cūq; ligaueris sup terrā erūt ligata ꝛ i celo:
ꝛ quecūq; solueris sup terraz erunt soluta ꝛ ē:
Ut āt ꝑmissa qō plēi⁹ explicari valeat: q̄ñ alti⁹
ducto rhete ō his claub⁹ ꝛ vsu eaz disseram⁹.

¶ De claubus. b

Claues iste sī ñ corpales ꝫ spūales. s.
discernēdi scia: ꝛ potētia iudicādi. i. li
gādi ꝛ solūēdi: q̄ dignos recipe: idigs
oz excludere a regno ecclīasticus in
dex. Qui sicut hz ius ligādi: ita ꝛ soluendi. vñ
Ambro. Dñs par ius ꝛ soluēdi eē voluit ꝛ li
gandi: qui vtrūq; pari ꝓditiōe ꝑmisit. Ergo q
soluēdi ius nō hz: nec ligādi hz: ꝛ infra. Certū
est q; ecclesie vtrunq; licet: hereſis vtrūq; non
habet. Jus enim hoc solis permissuz est sacer
dotibus. Recte ergo ecclesia hoc sibi vendicat
que veros sacerdotes habet. hereſis vendica
re non potest: que veros sacerdotes nō habet.
c

¶ De vsu clauium.

Nus ño haz clauiī multiplex est: di
scernē. s. ligādos ꝛ solūēdos: ac deīn
de ligare vel soluere. Qui enim indi
gnos ligat vel soluit ꝓpria potesta
te se ꝑiuat. i. dignum ꝑiuatione se facit.

¶ Si sacerdos pōt dimittē vel retinē pctā. d

Sed q̄riī vtz a pctō soluere valeat sa
cerdos. i. a culpa: vt clīpe maculā ab
stergat vl' debitū eterne mortis soluē
valeat: Quidā arbitrati sūt: cū pecca
tor duplr ligat⁹ teneaī: vt ꝓdictū ē. s. mēris ꝓta
giōe ac cecitate: ꝛ debito future pene: altez cu
rari ꝑ deū: altez solui p sacerdotē. Patīt. n. ꝑ
pctm̄ q̄sdā tenebras iteriores ꝛ maclas: a q⁹
nisi libereī ꝑjcieī i tenebras exteriores. Cū āt
liberaī ab his: suscitaī a morte pcti. Vñ apls.
Surge q dormis ꝛ illumiabit te xp̄s. Sol⁹. n.
xp̄s: nō sacerdos: aiam resuscitat: ac pulīs te
nebris iterioīb⁹ ꝛ maculis eā illumiat ꝛ mun
dat: q; aīe faciē lauat. Debituz ño eterne pene
soluē ꝓcessit sacerdotib⁹. Oz i resurrectiōe laza
ri signatū asserūt: quē xp̄s pri⁹ p se interi⁹ vinifi
cauit: deide foras exire iussit: cūq; adhuc liga
tū soluē aplis p̄cepit: q; vt aiūt: ipse iteri⁹ aiam
a caligie maculaq; pcti emūdat. sacerdotibus
ño dedit viculū eterne mortis soluē. Alī ño
dicūt solū deū: nō sacerdotē debitū eterne mor
tis dimittere: sicut ꝛ aiam iteri⁹ ꝑ se vinificat:
nec tm̄ diffidētur sacerdotib⁹ traditā prātē pctā
dimittēdi ꝛ retinēdi: qb⁹ dictū ē: quoz remise
ritis pctā ꝛc. Sicut. n. xp̄s retinuit sibi prātez
baptismi: ita ꝛ pnie. Et iō sīē interi⁹ gratia sua
aiam illumiat: ita ꝛ sīl debitum eterne mortis
relaxat. Ipse. n. ꝑ seipm pctā penitētiū regit: ꝛ
tūc tegit q̄ñ ad penā nō reseruat. Tūc ergo te
git q̄ñ debitū pene soluit. Oz aūt ipe regat apte
dicit Aug. exponēs illū locū psalmi. Quoz te
cta sunt pctā. i. coopta ꝛ abolita. Si. n. texit ō
nus pctā: noluit aduertere. Si noluit aduertere
nolnit aīaduertere. i. punire: ꝫ ignoscē. Ita er
go dicit a deo tecta vt ōus nō videat. i. eterna
liter puniat. Videre. n. dei pctā ē ad penā ipu
tare. Auertere aūt faciem a pctis: hoc est ea ad
penā nō reseruare. Itē Hiero. Quib⁹ deus di
mittit pctā tegit ne ī iudicio reuelenī. Itē Jsi
odorus. Qui grauia hīt pctā: alīs deus im
putat: alīs per mīam nō imputat. Ex his apte
ostēdiī q; de⁹ ipse penitētē soluit a ōbito pene:
ꝛ tūc soluit q̄ñ it⁹ illumiat ispirādo verā cordis
contritionez. Cui sñie ratio suffragaī ꝛ auctq

ritates attestant. Nemo.n. vere cōfitetur de peccato: dōs cor ꝓtritū ⁊ humiliatū: nisi i charitate. Qui āt charitatē hz vita dignꝰ ē. Nemo aūt sit vita ⁊ morte dignꝰ ē. Nō ē ergo tūc ligatus debito eterne mortis. Filiꝰ .n. ire cē desijt ex quo diligere ⁊ penitē cepit. Extūc ergo solutus est ab ira q̄ nō manet sup illū q credit i xp̄z sed sup illū q nō credit. Nō ergo postmoduz p sacerdotē cui ꝓfitet ab ira eterna liberat: a q̄ iā liberatus est p dñz: ex quo dixit: ꝓfiteboꝛ. Solus ergo deus hoiem iterius mūdat a peti macula: ⁊ a debito eterne pene soluit: q p ꝓpham ait. Ego solus deleo iniqtates ⁊ petā ppli. Itē Amb. Verbū dei dimittit petā: sacerdos ⁊ inder. Sacerdos qdē offm̄ suū exhibet: sed nullius ptātis iura exercet. Idē. Ille solus petā dimittit: qui solus p peccatis nostris moꝛtuus ē Itē aug. Nemo tollit peccata nisi solus deꝰ q est agnus tollēs peccata mūdi. Tollit aūt ⁊ dimittēdo q̄ facta sunt ⁊ adiuuādo ne fiant: ⁊ p ducendo ad vitā: vbi oio fieri nō pñt. His alijs q̄ pluribus testimonijs docet dñm soluz p se petā dimittere: ⁊ sicut petā dimittit q̄busdam ita ⁊ alioꝛ quoꝛūdam peccata retinet.

¶ Quō sacerdotes ēt dimittūt petā ⁊ tenent peccata suo modo. e

Nec iō tm̄ negamus sacerdotibꝰ ꝓcessā ptātem dimittēdi ⁊ retinēdi petā: cū hoc veritas in euāgelio apte doceat. Hinc aug. ait. Ecclie charitas que p spm̄ scm̄ diffūdit i coꝛdibꝰ eoꝛ qui pticipes sui sūt: petā dimittit: eoꝛ q ñ sūt tenet. Idez. Sacerdotes pñt ꝓfitētibꝰ parcere: qbꝰ .n. remittūt remittit deꝰ. Lazaꝛ .n. de monumēto suscitatm̄ obtulit discipulis soluēdū: p hoc oñdēs potestatē soluēdi cōcessam sacerdotibꝰ. Dixit enī Quodcūq̄z sol. sup ter. erit sol. ⁊ i celo ⁊c. hoc est. Ego deꝰ ⁊ oēs celestis curie oꝛdies: ⁊ oēs sci in gloꝛia mea laudāt vobiscum ⁊ ꝓfirmant quos ligatis ⁊ soluitis. Nō dixit quos putatis ligare ⁊ soluere: sed i quos exercetis opꝰ iusticatoꝛes nō cognosco. Idē. Cum veraciter ad deū ꝓuerso petā dimittunt: ab eis dimittūtur: quibus ipse veraci ꝓuersiōe ꝓsūgit. Spūssc̄us ea dimittit q̄ datꝰ ē oibꝰ scis sibi charitate cohe rentibꝰ sine se nouerit coꝛpaliꝛ siue nō. Siliꝛ cū alicuiꝰ tenēt petā: ab eis tenēt a qbꝰ illi coꝛdis pꝛauitate dissungūt siue notis coꝛpoꝛaliꝛ: siue ignotis. Oēs mali spūaliꝛ a bonis seiūncti sunt. Ecce hic dic̄: petā dimitti ⁊ teneri a scis viris: ⁊ tm̄ spm̄ scm̄ ea dimittet dicit: ⁊ qō maioꝛi cōsideratiōe dignū est: idē ēt dicit: q deus p se vl̄ p scōs suos tm̄ dimittit petā. Ait .n. sic. Sacrz gr̄e dat deus ēt p malos: ipsā vo gr̄am nō nisi p seipz: vl̄ p scōs suos. Et iō remissionē pctōꝝ vel p seipsum facit vel p ipsius colūbe mēbꝛa: qbꝰ ait. Si cui dimiseritis: dimittent. Ecce q̄z varia a doctoꝛibꝰ traduntᵉ sup his: ⁊ in hac tanta varietate qd tenendū. Hoc sane dicere ac sētire possumꝰ: q solus deus dimittit petā ⁊ retinet: ⁊ tm̄ ecclie ꝓtulit ptātē ligandi ⁊ soluēdi. sed aliꝛ ipse soluit ⁊ ligat: aliꝛ ecclia. Jp̄e .n. p se tm̄ ita dimittit petm̄: q ⁊ aiam mundat ab iteriozi macula ⁊ a debito eterne moꝛtis soluit.

¶ Quō sacerdotes ligāt ⁊ soluūt a petis. f

Non āt h̄ sacerdotibꝰ ꝓcessit: qbꝰ tm̄ tribuit ptātez soluēdi ⁊ ligādi. i. oñendi hoies ligatos vl̄ solutos. Tm̄ dñs lepꝛosū sanitati pꝛiꝰ p se restituit: deinde ad sacerdotes misit quoꝝ iudicio oñdēt mūdatᵉ. Ita ēt lazaꝛ iā vinificatū: obtlit discipl̄is soluēdū: q ⁊ si aliqs apō deū sit solutꝰ: ñ tm̄ i facie ecclie solutꝰ hr̄: nisi p iudiciū sacerdotis. In solutis ⁊ culpis vel retinēdis ita opaī sacerdos euāgelicꝰ ⁊ iudicat: sicut olim legaliꝛ i illis q ꝓtamiati erāt lepꝛa q̄ petm̄ signat. Tm̄ Hiero. sup matth. vbi dñs ait petro. Tibi dabo claues regni celoꝝ: ⁊ qōcūq̄z ligaueris sꝑ terrā erit ligatū ⁊ i cel̄: ⁊ qōcūq̄z solueris sup terrā erit solutū ⁊ i celis. Hunc ingt locū qdā non intelligentes aliqd sumūt ō supcilio phariseoꝝ: vt dānare inoxios: vel soluere se putēt noxios: cū apō deū nō sīnia sacerdotū: sed reoꝛuz vita queraī. In leuitico se ostēdere sacerdotibꝰ iubēt lepꝛosi: quos illi nō faciunt lepꝛosos vel mundos: hz discernunt q mundi vel imundi sūt. Ita ⁊ hic apte oñdit q nō sequit deus ecclesie iudicium q̄ p surreptionē ⁊ ignoꝛātiā iterdū iudicat. Deus aūt semp iudicat fm̄ veritatē. Et i remittendis vel in retinēdis culpis id iuris ⁊ officij habēt ecclīastici sacerdotes: qō olim hēbant sub lege legales in curādis lepꝛosis. Hi ergo peccata dimittunt vel retinent: dū dimissa a deo vel retenta iudicant ⁊ ostendunt. Ponunt enīz sacerdotes nomen domini super filios israel: sed ipse benedicit vt dicit i numeris. Hunc modū ligandi ⁊ soluendi Hiero. supa notauit.

¶ Alius modus ligandi ⁊ soluendi. o

Jgāt quoq̄z sacerdotes dū satisfactōz pnie ꝓfitētibꝰ iponūt. Soluūt cū ōea aliqd dimittūt: vl̄ per eā purgatos ad sacꝛoꝝ cōionem admittunt. Quez modum superius Leo papa notauit. Scōm

hīc modū dīr ēt sacerdotes dimittere pcā vl retinē. Vñ supius Aug. dixit. Quib⁹ remittūt remittit de⁹ ꝛc. Q p⁹. n. iustitie exercēt in pcōres cuz eos iusta pena ligāt: opus mīe dum de ea aliquid relaxāt: vl sacꝛoꝝ cōioni conciliant: alia opa in pcōres exercē nequeunt. Et notandū est: qz quos satisfactiōe pnie ligant: eo ipo a pcīs solutos ostendunt: qz nō ponit alicui satisfactio pnialis: nisi qué sacerdos vere penitētem arbitraī. Alīj nō ponit: ꝛ eo ipso peccatū retineri a deo iudicat. Qz aūt hoc ad claues pti neat. Aug. oñdit dicēs. Frustrat claues ecclesie qui sine arbitrio sacerdotis pniaz agit: si siñ oꝛis ꝓfessiōe crimis idulgētia impetraī. Est ꝛ ali⁹ modus ligādi ꝛ soluēdi qui p excōicatiōez gerit: dū aliquis fm canonicā disciplinā tertio vocat⁹ ad emēdationē manifesti delicti ꝛ satisfacere vilipēdens: snia ecclesie a loco oꝛatiōis ꝛ sacramentoꝝ cōmunione ꝛ fideliū cōsoꝛtio pcidit: vt erubescat: ꝛ pudoꝛe sceleris conuersus peniteat: vt sic spūs eius saluus sit. Qz si penitentiā pꝛofitens resipuerit: negate cōmuniōi admittit: ꝛ ecclesie reconciliatur. Hec est aūt ecclesie anathematizatio. Hanc penaz illis qui digne percellunt infligit: qz gratia dei ꝛ pꝛotectio illis amplius subtrahitur ac sibīpsis relinquunt vt sit eis liberū ruere i iteritum peccati. In quos ēt maioꝛ diabolo seuiēdi datur ptās. Oꝛones quoqz ecclie ꝛ benedictionuz ac meritoꝝ suffragia eis nequaqz suffragari, putant.

¶ Quomodo fm hos modos itelligendum sit illud. Quodcūqz sol. ꝛc. b

Scōm hos ligādi ꝛ soluendi modos quó veꝝ ꝛ qō dī. Quodcūqz solueris sup terrā erit solutū ꝛ i celis ꝛ qcūqz ligaueris sup terrā erit ligatū ꝛ i celis ꝛc. Aliqñ. n. oñdit solutos vel ligatos q ñ sūt apō deū: ꝛ pēa satisfactiōis ꝛ excōicationis iterdū idignos ligāt: vel soluūt: ꝛ indignos sacris admittūt: ꝛ dignos admitti arcēt. Sed intelligēdū ē hoc i illis quoꝝ merita solui vel ligari postulāt. Tunc. n. snia sacerdotis iudicio dī ꝛ totius celestis curie appꝛobaī ꝛ ꝓfirmatur: cum ita ex discretiōe pꝛodit vt reoꝝ merita nō ꝓdicant. Quoscūqz ergo soluūt vel ligāt adhibētes clauē discretiōis reoꝝ meritis: soluūt vl ligantur in celis. i. apud deū: qz diuino iudicio sacerdotis snia sic pꝛogressa appꝛobaī ꝛ cōfirmaī. Quos ergo fm merita snia ecclesie pcellit: ledit ꝛ illi foꝛis sunt apud deū. Qui aūt nō meruit: snia ecclie nō ledit nisi cōtēnat. Unde Origenes. Exīt quis a vitare. a fide. a charitate. per hoc exit de castris ecclie: ēt si epi voce non abīciaī. sicut ecōtra aliquis nō recto iudicio foꝛas mittit. Sed si nō egit vt mereaī exire: nihil ledit. Interdū. n. qui foꝛas mittit. ītus est: ꝛ qui foꝛis est: intus videt retineri. Ecce qualis ꝛ quātus est vsus apostolicaꝝ clauiuz. Jam ostensū est ex pte qualiter sacerdotes dimittunt peccata vel tenent: ꝛ tamē retinuit sibi deus quantā singularē potestaī dimittēdi vel retinendi: qz ipse solus p se debitum eterne mortis soluit ꝛ aiam interius purgat.

¶ Que sint iteꝛioꝛes tenebꝛe ꝛ iteꝛioꝛ macula.

Hic quer̄ que sit illa macula: ꝛ q̄ sint ille tenebꝛe inteꝛioꝛes: a qb⁹ deus iteꝛius aiam purgat: cum veram pniaz imittit. De tenebꝛis ꝛ iteꝛioꝛi caligine facile est ꝛ intelligere ꝛ respondere. Cum enim quis moꝛaliter delinquit ꝛ gratia virtutis pꝛiuatur si qua pꝛecessit: ꝛ naturaliuz bonoꝝ elisiōnē patit. vñ ꝛ intellectus obtunditur: ꝛ totus homo iteꝛioꝛ obtenebꝛaī: ꝛ ita q̄dit: ꝛ totus homo iteꝛioꝛ obtenebꝛaī: ꝛ ita q̄si caligine quadam mens obuoluit: que caligo peccati pena est. Hanc ꝙo deus pellit cum penitentiā imittit: per quā perdita bona restituit: ꝛ viciata reparat. Vñ ꝓpheta. Nebulaz sicut cinerē spargit. Sed que est macula pcti a qua aiaz lauat: Ecce. n. qs voluit facere homicidium ꝛ patrauit. quo patrato desinit tā velle q̄m facere: nōdū tñ vere ꝛ humilr̄ peniter: nec ꝛfiteri ꝓponit. Que ergo remāsit in aia illius macula: Adala volūtas qdez fuit macula illi⁹ aie: sed illa transit. Adacula ēt est si penitere ꝛtēnit sed hoc ē pcm̄ aliud a ꝓcedēti. Que ergo macula remāsit a qua ipse i pnia purgaī: Pollucta qdē ē aia quousqz peniteat: sicut erat dū i eapꝛaua erat voluntas. Sicut. n. q tangit moꝛtuū vel aliud immundum: ita pollutus ē post tactū quousqz lauatur: sicut fuit dum tangeret ita post actū peccati ita polluta remanet aia sicut fuit in ipso actu peccati: quia ita est longe a deo per dissimilitudinē: qui est vita ꝛ mūdicia mentis: sicut fuit dum peccatū ageret. Ipsa ergo dissimilitudo que ieſt aie ex peccato ꝛ est a deo elongatio: aie macula itelligitur a qua purgatur in penitētia. Hoc aūt solus deus facit: q solus suscitat aiam ꝛ illuminat: qō sacerdotes nequeūt: qui tñ medici sunt aiaꝝ. Unde ꝓphe ta. Nunquid medici suscitabunt ꝛ ꝓfitebūtur tibi: quod exponens augustinus ait. Boni doctoꝛes recte medici dicuntur. qui viuentes curare ministerio possunt sed non moꝛtuos suscitare. Sola. n. dei gratia reuiuiscunt.

Hoc q̃ determiauit magr̃ de pnia q̃tuz ad totū ⁊ ptes ei⁹: hic icipit determinare de ptāte ministroꝝ. gb⁹ h⁹ sacrī dispēsatio est cōmissa. Et diuidit in ptes duas. in p̄ª determiat de ipsa ptāte q̃ claues ecclie dñr. in zª determiat de hñtib⁹ claues. 19. di. ibi. ¶ Postq̃ ostensuz est ⁊c. ¶ Prima in duas. in p̄ª mouet rōnē ex p̄dictis de potestate ministroꝝ. in zª determiat eā oñdēs gd dicāt claues ecclie: ⁊ ad gd se extēdāt. ibi. Claues iste nō sūt ⁊c. Et hec pars in duas. in p̄ª determiat de clauib⁹ ecclie ordiatis ad pcōz remissionē. in zª determiat de gbusdaz circa pctm̄ exhibitib⁹ p q̃rū ablationē pctm̄ remitti dr̃. ibi. ¶ Dic q̃rit q̃ fit illa ⁊c. ¶ Prima in duas. in p̄ª determiat de clauib⁹. in zª de effectu earū. ibi. Sed q̃rit vtrū a pctō ⁊c. Circa p̄mū duo facit. p̄mo oñdit gd sint claues. zº oñdit gd sit vsus earū. ibi. Usus vo hay ⁊c. ¶ Sz q̃rit vtrū a pctō ⁊c. Dic, inq̃rit de effectu clauiū. Et diuidit in ptes duas. in p̄ª ostēdit q̃ ptās clauiū nō se extēdit ad remissionē culpe: qz hꝫ solius dei est. in zª ostēdit p quē moduz sacerdotes dñr pctā remittere. ibi. Nec iō tm̄ negamus. ¶ Circa p̄mū tria facit. p̄mo ponit opionē quoꝝūdā q̃ dicebāt q̃ potestas clauiū se extēdit ad remissionē pene eterne: cuius nō se extēdat ad remissionē culpe. Scōo ponit aliā q̃ dicit q̃ ad neutꝝ hāc se extendit. ibi. Alij vero dicunt ⁊c. Tertio confirmat hanc scōaz opionē cui cōsentit p rōnes ⁊ auctates. ibi. Cui sentie rō suffragat. ¶ Nec idē tm̄. Dic inquirit moduz quō sacerdotes dicant pctā remittere. Et circa hoc tria facit. ¶ Prio oñdit p auctates q̃ sacerdotes aliq̃ mō pctā remittunt. Scōo oñdit q̃ sacerdotes alr̃ q̃ dr̃ peccata remittant. ibi. Dic sane dicere. Tertio mouet quādā dubitatiōnē ex modis assignatis. ibi. Scōz hos ligādi ⁊ soluēdi ⁊c. Circa scōz tria facit. p̄ oñdit q̃o se hēat sacerdos in ligādo ⁊ soluendo q̃tū ad culpā. scōo quomō se habeat quātuz ad penā in foro cōsciētie iniungēdā. ibi. Ligāt quoqz sacerdotes ⁊c. Tertio q̃tū ad penā excōicationis q̃ infligit in foro cōtētioso. ibi. Est ⁊ alius modus ⁊c.

Hic est duplex q̃o. ¶ Prima de clauibus. Scōa de excōicatiōe. ¶ Circa p̄mū q̃runt tria. p̄ de clauib⁹ p̄m se. zº de remissiōe pctōꝝ ad quā ordinantur claues. 3º de effectu clauium.

Ad primum sic p̄cedit. Uī q̃ claues i eccl'ia eē nō debeāt. nō. n. regrunt claues ad intrādū domū eⁱ⁹ ostiū ẽ aptū. sz Apoc. 4. dr̃. Uidi ⁊ ecce in celo ostiū aptū: q̃ō x̄ps est q̃ de seipo dic̄ Jo. 10. Ego sum ostiū. ¶ ad itroducendū in celū eccl'ia clauib⁹ nō indiget. ¶ p̄ clauis est ad aperiēdū ⁊ claudēdū: sed hoc soli⁹ x̄pi est. q̃ aperit ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo apit. Apoc. 3. ¶ ecclie in ministris suis claues nō habent. ¶ p̄. cuicūq̃ claudit celū aperit infern⁹: ⁊ econtrario. q̃ cūq̃ hz claues inferni. sz eccl'ia nō dr̃ hre claues inferni. q̃ nec claues celi hz. ¶ Sz p̄ est. q̃ō dr̃ Mat. 16. Tibi dabo claues regni celoꝝ. ¶ p̄. oīs dispēsatores dr̃ hre claues eorum q̃ dispensat: sed ministri ecclie sunt dispēsatores diuinorū mysterioꝝ. vt pz. i. Lor. 4. ergo debēt hre claues.

¶ Ulter⁹ videt q̃ clauis nō sit ptās ligandi ⁊ soluendi q̃ ecclīastic⁹ iudex dignos recipe indignos excludere dr̃ a regno. vt ex glo. Hiero. Matth. 16. ¶ ptās cōfertur. sed clauis ⁊ character nō vident idē esse: qz per characterez hō deo cōparat: per claues aūt ad subditos. q̃ clauis nō est ptās. ¶ p̄. ecclīasticus iudex nō dicit nisi ille qui hz iurisdictionē q̃ simul cū ordine nō dat. sed claues in ordinis susceptiōe nō feruntur. q̃ nō obuit de ecclīastico iudice in diffōne clauium mentio fieri. ¶ p̄. ad id q̃ aliquis hz ex seipso nō indiget aliqua potestate actiua per quā inducat ad actuz. sed eo ipso q̃ aliquis est dign⁹ ad regnum admittit. ergo nō ptinet ad potestatē clauium dignos ad regnum admittere. ¶ p̄. pctōres indigni sunt regno. sed ecclesia pro pctōrib⁹ orat. vt ad regnum perueniant. q̃ nō excludit indignos: sed magis admittit quātuz in se est. ¶ p̄. in oībus agentibus ordinatis vltim⁹ finis pertinet ad p̄ncipalē agentē: nō ad agens instrāle. sed p̄ncipale agens ad salutem homīs est de⁹. ergo ad deū pertinet ad regnū admittere: q̃ō est vltim⁹ finis: ⁊ nō ad hñtez claues qui est sicut instrm̄ vel minister.

¶ Ulterius videt q̃ nō sint due claues: sz tm̄ vna. ad vnā eniz serā nō requirit nisi vna clauis. sed sera ad quā amouendam ordinant ecclesie claues est pctm̄. q̃ contra vnū pctm̄ nō indiget ecclesia duabus clauibus. ¶ p̄. claues in collatione ordinis cōferuntur. sed sciētia nō est ex ifluxione semp: sed q̃nq̃ ex acquisitione: nec ab oībus ordinatis habet: ⁊ a quibusdā nō ordinatis habet. q̃ scīa non est clauis: ⁊ sic est tm̄ vna clauis. s. potestas iudicandi. ¶ p̄. potestas quā habet sacerdos sup corpus mysticū dependet ex potestate quā hz sup corp⁹ christi verū. sed ptās cōficiendi corpus x̄pi verū est vna tm̄. q̃ clauis q̃ est ptās respiciēs corpus christi mysticū est vna tm̄. ¶ Sz p̄. videt q̃ sint plures q̃z duc: qz sicut ad actū hois regrit potētia ⁊ scīa: ita ⁊ volūtas: sed scīa discernēdi ponit clauis: ⁊ silr potētia iudicādi. q̃ ⁊ volūtas absoluēdi deberet dici clauis. ¶ p̄. tota trinitas pctā remittit: sz sacerdos p claues est minister remissiōis pctōꝝ. q̃ dz hre tres claues: vt trinitati configuretur.

¶ Ad⁹ dōz ad p̄mā. q. q̃ i corpalib⁹ dr̃ clauis ist̄z quo hostiuz apit. regni aūt hostiū nobis claudit p pctm̄: ⁊ q̃tuz ad maculā: ⁊ q̃tū ad reatū pene. ⁊ iō ptās q̃ tale obstaculum regni remouet dr̃ clauis. hec aūt ptās est q̃dē in deo trinitate p auctez. ⁊ iō dr̃ a gbusdā q̃ hz clauē auctis: sz in x̄po hoīe fuit hec ptās ad remouēdū p̄dictū obstaculū p meritū passiōis: q̃ ét dicit ianuā apire. ⁊ iō dicit hre ꝫz quosdaz claues excellētie: sed qz ex latere dormiētis in cruce sacra fluxerūt: gb⁹ eccl'ia fabricat. iō in sacris eccl'ie efficacia passiōis manet. ⁊ pp hoc ét in ministris eccl'ie q̃ sūt dispēsatores sacroꝝ ptās aliq̃ manet ad p̄dictū obstaculuz: remouēdū: nō ꝓpa vtute: sed vtute diuīa ⁊ passiōis x̄pi ⁊ hec ptās metaphorice clauis ecclesie dr̃ q̃ est clauis ecclesie ministery. ¶ Ad p̄mū q̃ dōz: q̃ ostiū celi q̃tū ẽ ō se semp est aptū: sz alicui clausuz dr̃ pp ipedimētū intrādi i celū: q̃ō in ipo est. ipedimētū āt toti⁹ humane nāe ex peccato p̄mi hois ꝓsecutū p passionē x̄pi amotū est: ⁊ iō Joānes post passionē vidit in celo ostiū aptū: sz adhuc quotidie alicui māet clausuz p pctm̄ originale: q̃ō ꝫbit: vl actuale q̃ cōmittit: ⁊ pp hoc idigem⁹ sacris ⁊ clauib⁹ eccl'ie.

¶ Ad zm dōm: q̃ hoc itelligit de clausiōe q̃ lymbū clausit ne aligs vltra in illud descēdat: ⁊ de aptiōe qua paradisuz aperuit remoto ipedimēto nāe p suā passionē. ¶ Ad 3m dōz: q̃ clauis iferni q̃ apit ⁊ claudit ẽ ptās gratz ꝓferēdi p quā hoi apit infern⁹: vt de pctō educat: q̃ō est inferni porta: ⁊ claudit ne hō vltra in pctm̄ labat gra sustētatus. gratā aūt ꝓferre solius dei est: ⁊ iō clauē inferni sibi soli retinuit: sed clauis regni ẽ ptās ét dimittēdi reatū pene p quē hō a regno ꝓhibet. ⁊ iō magis pt dari hoi clauis regni q̃z clauis iferni. ñ. n. idē sūt: vt ex dictis pz. aligs. n. ex inferno educit p remissionē eterne pene q̃ nō i istāti in regnuz introduc̄it pp reatuz tpalis pene q̃ manet. Uel dōm vt q̃dā dicūt q̃ idē ẽ clauis iferni ⁊ celi: qz ex hocipo q̃ alicui aperit vnū claudit altez: sed denoiat a digniozi.

¶ Ad. z. q. dōz: q̃ ꝫm ph̄z in. z. de aīa. ¶ potētie p act⁹ diffiniunt. vñ cū clauis sit ptās q̃dā: vt dictū ẽ: oz q̃ p actū siue vsuz suuz diffiniat: ⁊ q̃ in actu obiectū exprmat a quo spēm recipit actus: ⁊ modus agendi ex quo appet poten-

tia ordinata.act⁹ aũt ptãtis spũalis nõ est.vt celũ aperiat absolute:qz iã aptũ ẽ:vt dcm̃ ẽ:ſz vt q̃ztũ ad hũc apiat:qõ gdẽ ordinate fieri nõ pt:nisi idoneitate ei⁹ cui apiẽdũ est celũ pẽsata:ꝛ iõ in p̃dcã diffõne clauis ponit gen⁹.ſ.ptãs: ꝛ subm ptãtis.ſ.iudex eccliastic⁹:ꝛ act⁹.ſ.excludere ꝛ recipere ſz duos act⁹ mãlis clauis apire ꝛ claudere: cui⁹ obz tãgit in ℔ q⁹ dic̃a regno:mod⁹ aũt i ℔ q⁹ dic̃ dignitas ꝛ indignitas in illis in q̃s act⁹ exercet pẽsat. ¶ Ad p̃m dõz q⁹ ad duo q̃z vnũ ẽ cã alteri⁹ vna ptãs ordinat̃:sic̃ igne caloꝛ ad calefaciẽdũ ꝛ dissoluẽdũ. ꝛ qz oĩs gr̃a ꝛ remissio in coꝛpe mystico ex capite suo ꝓuenit:iõ eadẽ ptãs esse vr̃ p ceẽntiã:q̃ sacerdos cõficere põt:ꝛ q̃ põt ligare ꝛ soluere si iurisdictio adsit:nec differt nisi rõne ſz q⁹ ad diuersos effect⁹ ꝓparat̃:sic̃ ẽt ignis dr̃ ſz aliã rõnẽ calefactiu⁹ ꝛ liq̃factiu⁹:ꝛ qz nihil ẽ aliõ character ordis sacerdotal̃ q̃z potestas exercẽdi illõ ad qõ ꝓncipal̃r ordo sacerdoty ordinatur:sustinẽdo oz q⁹ sit idẽ qõ spũal̃ ptãs:iõ character ꝛ potestas ꝓficiẽdi ꝛ ptãs clauiũ ẽ vnũ ꝛ idẽ p ceẽntiã:ſz differt rõne. ¶ Ad z̃m dõz q⁹ oĩs ptãs spũal̃ dat̃ cũ aliq̃ consecratiõe:ꝛ iõ clauis cũ ordie dat̃:ſz executio clauis idiget mã ꝺbita q̃ ẽ plebs subta p iurisdictionẽ:ꝛ iõ añq̃z iurisdictionẽ hẽat hz claues:ſz nõ hz actũ clauiũ:ꝛ qz clauis p actuz diffinit̃:iõ in diffõne clauis ponit aligd ad iurisdictionez ptinẽs. ¶ Ad 3m dõz q⁹ aligs põt cẽ dign⁹ aliq̃ duplr:aut ita q⁹ ipz habẽdi ius hẽat:ꝛ sic glz dign⁹ iã hz celũ aptuz aut ita q⁹ isit ei aliq̃ cõgruitas ad ℔ qõ ei det̃.ꝛ sic dignos gb⁹ nõdũ totalr apertũ ẽ celũ ptãs clauiũ recipit. ¶ Ad 4m dõz q⁹ sic̃ de⁹ nõ obdurat ipartiẽdo malitiã: ſz nõ ꝓferendo gratiã:ita sacerdos dr̃ excludere nõ q⁹ ipedimẽtuz ad itrãdũ põat:ſz qz ipedimẽtũ positũ nõ amouet: qz ipe amouere nõ põt nisi pus de⁹ amouerit:ꝛ iõ rogat̃ de⁹:vt ipse absoluat: vt sic sacerdotis absolutio locum habeat. ¶ Ad 5m dõm q⁹ act⁹ sacerdotis non est imediate sup regnum:sed sup sacramẽta:gb⁹ hõ ad regnũ peruenit.

¶ Ad 3am.q.dõz q⁹ in oĩ actu q regrit idoneitatẽ ex pte recipiẽtis:duo sũt nec̃ia ei q dz actũ illũ exercere.ſ.iudiciuz de idoneitate recipiẽtis:ꝛ expletio act⁹:ꝛ iõ ẽt ĩ actu iustitie p quẽ reddit̃ alicui ℔ q̃ dign⁹ ẽ:oz cẽ iudiciuz q̃ discernat̃ an iste sit dign⁹:ꝛ ipsa redditio:ꝛ ad vtrũq; hozuz auctozitas q̃dã siue ptãs exigit̃.nõ.n.oare possum⁹ nisi qõ ĩ ptãte hẽmus.nec iudiciũ dici põt nisi vim coactiuã hẽat: eo q⁹ iudiciũ iã ad vnũ determinat̃ :q̃ gdẽ ỏtermiatio in speculatiuis fit p vtutẽ ꝑmoz ꝓncipioz gb⁹ resisti nõ pt: ꝛ in reb⁹ practicis p viz iperatiuã in iudicãte exũtez.ꝛ qz act⁹ clauis regrit idoneitatẽ i eo in quẽ exercet̃:qz recipit p clauẽ iudex eccliastic⁹ dignos:ꝛ excludit idignos:vt ex dcã diffõne pz:iõ idiget iudicio discretiõis q̃ idoneitatez iudicat:ꝛ ipo receptiõis actu:ꝛ ad vtrũq; hoz ptãs q̃daz siue auctas regrit̃ ꝛ ℔ ℔ due claues distiguũt̃: q̃ruz vna ptinet ad iudiciũ de idoneitate ei⁹ q absoluẽdus ẽ:ꝛ alia ad ipaz absolonẽ:ꝛ he due claues nõ distiguunt̃ nisi ĩ ceẽntia auctatis q̃ vtrũq; ex offo sibi cõpetit:ſz ex ꝓparatione ad act⁹:q̃z vn⁹ aliũ ꝑsupponit. ¶ Ad p̃m q̃ dõz q⁹ ad vnã serã aperiẽdã vna clauis imediate ordinat̃:ſz nõ ẽ icõueniẽs q⁹ vna ad actũ alteri⁹ ordinet̃:ꝛ sic ẽ ĩ ꝓposito. z̃.n. clauis q̃ dr̃ ptãs ligãdi ꝛ soluẽdi:ẽ q̃ imediate serã aperit pctĩ:sed clauis q̃ dr̃ scia oñdit cui aperiẽda sit clauis illa. ¶ Ad z̃m dõm q⁹ circa clauẽ scie duplex fuit opio. qdam .n.dixerũt q⁹ scia ꝼm q⁹ ẽ habit⁹ acqsit⁹ vel ifusus dr̃ hec clauis:ꝛ q⁹ nõ ẽ ꝑncipal̃ clauis:ſz in ordie ad aliã clauem clauis dr̃:ꝛ iõ qñ est sine alia clauĩ clauis nõ dr̃:sic̃ in viro litterato q ñ ẽ sacerdos.ꝛ sil̃r ẽt q̃z hac clauĩ aliq̃ sacerdotes caret̃:qz nõ hñt sciaz:neq; acqsitã:neq; ifusaz : qua absoluere ꝛ ligare possint:ſz q̃z idustria nãli ad ℔ vtũtur:q̃ ꝛ ſz eos clauiola dr̃:ꝛ sic clauis scie q̃uis cũ ordie nõ tradat̃:tradit̃ tñ cũ ordine q⁹ sit clauis:qõ ꝑus nõ erat.ꝛ hec videt̃ opio magr̃i fuisse: ſz hec nõ vr̃ verbis euãgelij cõcordare:q̃ claues ꝓ Petro dandas ꝓmittũt:ꝛ ita nõ solũ vna:sed due in ordine dant̃. Et ꝓpter hoc alia opinio est q⁹ scia q̃ est habit⁹ nõ est clauis: sed auctozitas actuz scie exercendi:q̃ q̃z sine scia est:q̃z aũt scia sine ipsa:sicut p; etiã in iudicijs secularib⁹.aligs enĩ est iudex habẽs auctozitatez iudicandi q nõ habet iuris sciam: ꝛ aligs econtrario hz scientiaz iuris qui nõ hz auctozitatẽ.ꝛ qz act⁹ iudicandi que clauis est sine scia nõ põt sine pctõ accipi: ſz sciẽtia sine auctozitate sine peccato haberi põt. ¶ Ad 3m dõz q⁹ potestas cõficiendi est ad vnum tñ actuz alterius generis:ꝛ ideo nõ cõnumerat̃ clauibus nec multiplicatur sicut potestas clauium q̃ est ad diuersos act⁹ q̃uis ſm auct⁹ essentiã sit vna: vt dictũ est. ¶ Ad q̃rtuz dõz q⁹ velle vnicuiq; est liberũ:ꝛ iõ ad volendũ nõ exigit̃ auctoritas.ꝛ ꝓpter hoc voluntas nõ ponit̃ clauis. ¶ Ad qntũ dõm q⁹ trinitas tota eodez modo remittit peccata : sicut vna persona:ꝛ iõ nõ opz q⁹ sacerdos qui minister est trinitatis claues habeat tres:ꝛ ꝑcipue cũ volũtas que spũiantcto appꝛopriat̃ clauez nõ requirat:vt dictũ est.

Ad secundum

sic ꝓcedit̃.videt̃ q⁹ macula aliquid positiue in aĩa sit.si enĩ est ꝑuatio tñ nõ erit ꝑuatio nisi eius qõ per pctm̃ auferat:oĩuz pctõ̃ erit vna hec est gr̃a.q̃ cũ oẽ pctm̃ gr̃az auferat:oĩuz pctõ̃ erit vna macula:ꝛ sic z̃m pctm̃ nullã maculã aĩe adyciet ꝑter maculaz ꝓmi pcti. ¶ Ꝓ.ꝑuatio que ex pctõ in aĩa relinquit dicit̃ cecitas vel tenebꝛa que ad intellectũ ptinere videt̃.q̃ macula nõ est hꝺ:cũ ad affectũ ptinere videat̃.q̃ macula nõ est ꝑuatio tñ:sed aligd ponit. ¶ Ꝓ.macula quã gs ex actu alicui⁹ ĩmũdi ꝓtrahit:que ꝛ cõtragio dicit̃:aligd positiue est:ſz macula peccati etiã ꝓtagio dicit̃.q̃ est aligd positiue. ¶ Ꝓ.ꝑuatio gr̃e quedã pena est: ſz in pctõ macula cõtra penã vel reatũ diuidit̃.ergo macula non est ꝑuatio tñ gr̃e.ꝛ sic idẽ qõ ꝑus. ¶ Sed ℨ.ex peccato nõ remanet positiue aligd in aĩa nisi dispositio vel habit⁹ que ꝓsequũtur pctm̃ ex parte actus ex quo aligd ponit:ſz macula nõ est dispositio ex actu cãta:nec habitus:qõ ꝑz ex hoc q⁹ dispositio ꝛ habit⁹ pñt sine gr̃a destrui p cõtrariã cõsuetudinez que forte habituz cõtrary vitꝫ inducit expellẽtẽ cõtrariũ habitũ ꝛ dispositionẽ . macula aut̃ sine gr̃a nõ auferit̃.ergo macula nõ ponit aliquid positiue in aĩa.

¶ Ulteriꝰ videtur q⁹ peccatũ nunq̃ ꝑ posit remitti quo ad maculã:qz ex hocipso q⁹ aliquis peccauit pulchꝛitudinem ꝛectuperare nisi cõtingeret ipsiuz nõ peccasse.ergo cũ hoc sit oĩno ipossibile:ipossibile est q⁹ alicui peccatũ remittatur quo ad maculã. ¶ Ꝓ.ex hocipso homo turpitudinẽ quã dam habet:q⁹ tẽpus debitũ seruitio creatoꝛis in peccatũ expẽdit:sed tẽpus illud qõ iam efluxit recuperari nõ pt. ergo nec macula mũdari . ¶ Sed ꝓtra est qõ dicit̃ eph. 6.q⁹ xps cõiunxit sibi eccleſiã nõ habẽtẽ maculã:neq; rugam:sed aliqui sunt mẽbꝛa eccleſie:qui qñq; maculari fiunt.ergo peccatũ quo ad maculã remitti potest.

¶ Ulteriꝰ videt̃ q⁹ si remittat̃ pctm̃ quo ad maculaz q⁹ remittat̃ quo ad oẽz penã:qz remota cã remouet̃ effect⁹. ſz cã q̃re aligs erat reꝰ pene ẽ macula culpe.q̃ remota macula remouet̃ pena . ¶ Ꝓ.gcũq; absq; culpa exũs punit̃ iniuste punit̃:ſz ille cui remittit̃ ẽ pctm̃ quo ad maculaz est absq; culpa.q̃ iniuste puniret̃:ꝛ ita videt̃ q⁹ nõ sit aliq̃ pena dign⁹:ꝛ sit sibi reat⁹ pene remissus. ¶ Sz ℨ. peccatuz nõ punit̃ ꝑ hoc q⁹ remittit̃ quo ad maculã : sed omni peccato debet̃ pena ꝼm diuinã iustitiã. ergo etiã post dimissionem culpe aliquis pene reatus remanere potest.

¶ Rñdeo dõz ad ꝑmã.q.q⁹ ex ℔ aliquid maculatũ dr̃: q⁹

debite pulchritudinis patiꝫ detrimẽtū. vñ macula ꝼm q̃
bꝫ nõ hꝫ q̃ aliqd põat: ſz p ꝓparationẽ ad illõ qõ pulchri
tudis detrimẽtū cauſat aliqd qñq̃ ponere dr: ſic aliqd in
facie iductū qõ cãdorẽ faciei tegat aut ꝑuat. pulchritudo
aũt aĩe cõſiſtit in aſſiſtatione ipſi⁹ ad deũ ad quẽ formari
dꝫ p claritatẽ gr̃e ab eo ſuſceptã: ſic aũt ꝓceptio claritatis
tuꝫ: ita ẽt claritas gr̃e ꝓhibeꝫ ab aĩa p pctm̃ cõmiſſum qõ
diuidit iter nos ⁊ deũ: vt dr Eſa. lꝯ. vñ ipſa macula q̃tũ ĩ
ſe ẽ nõ põit de eẽntia ſua niſi ꝑuationẽ gr̃e: ſz ponit vt cãs
obſtaculũ pctī qõ obſtat ad gr̃e receptionẽ: ⁊ pp hꝰ ẽt ma
cula tenebra dr rõne ꝓdicte ſilitudis. ¶ Ad ꝑm q̃ dom q̃
tuis q̃tũ ad ipaz ꝑuationẽ gr̃e nõ differãt macule pctõ
rꝫ: dr nt tñ q̃tũ ad cãm ex q̃ macula cõſeqr: ⁊ ꝼm hꝰ etiã
qlibꝫ pctīs vnã maculã addit inq̃tũ nouũ obſtaculum
gr̃e ponit. ¶ Ad zm dõz q̃ gr̃a eſt in eẽntia aĩe ex q̃ vires
cognitiue ⁊ effectiue ꝓcedũt: ⁊ iõ gratie lumẽ ⁊ intellectũ
dirigit ⁊ affectũ mouet: ſed pctm̃ in vtroq̃ defectũ iducit:
in intellectũ qdẽ: q⁊ oẽ pctm̃ ex errore eſt ꝼm Ambro. ⁊ fꝫ
phꝫ. Qis malus ignorãs. ⁊ p̃cipaliꝫ in affectu: q⁊ oẽ pctm̃
i voluntate eſt: ⁊ iõ macula ⁊ q̃tũ ad ipaz ꝑuationẽ: ⁊ q̃tũ
ad cãz. ſ. pctm̃ ⁊ intellectũ ⁊ affectũ reſpicit: ſz p̃cipaliꝰ
affectũ. vñ nõ ẽ icõueniens ſi macula ⁊ cecitas ⁊ tenebra
dicaꝫ. ¶ Ad zm dõz q̃ macula dr contagio nõ q̃tũ ad pri
uationẽ ipaz: ſz q̃tũ ad cãm ꝑuationis: q⁊ ex hꝰ ipſo q̃ pec
catũ affectũ quodãmõ tangit ꝑuatio dcã in ipſo ꝓſequtur.
¶ Ad 4m dõm q̃ macula q̃tũ ad cãm diuidit ab oĩ pẽa:
ſed quantum ad ꝑuationem ipſa diuidit a pena inflicta:
nõ aũt a pena que peccatum cõcomitatur.
¶ Ad zam. q. dõm q̃ macula obſcuritatis ex iterpoſitione
cãra nõ põt auferri niſi obſtaculũ iterpoſitũ amoueatur:
pctm̃ aũt qõ erat obſtaculũ iterpoſitũ ꝓhibẽs gr̃e clarita
tẽs nõ põt remoueri: vt fcm̃ nõ ſit: ſz vt effectuz auertẽdi
deũ a nob ñ hẽat: q̃ pp auerſionẽ q̃ ab eo auerſi pp pctm̃
fuim⁹ a nobis auerſus manebat: ⁊ iõ fꝫ hꝰ q̃ ſe ad nos ſua
benignitate ꝓuertit: dr pctm̃ nr̃m remittere: ſic nos offen
ſam alicui remittim⁹: cũ ad eũ pp offenſaz ꝓteritã vlteri⁹
malinolẽtiã nõ ſeruam⁹: q̃ qdẽ in deũ ꝼm effectũ accipiẽ
da ſunt. vt in. z. lib. di. z z. dictũ eſt: ⁊ pp hoc ẽt de⁹ remittẽ
do pctm̃ dr ipm tegere: q̃ſi nõ aſpiciens ad ꝓteritũ pctm̃:
vt rõne eius gratia nobis deneget. ¶ Ad ꝑmuz q̃ dõz q̃
q̃tuis nõ repareꝫ pulchritudo aĩe q̃tũ ad aliqd accñs qõ
erat dignitas inocentie: reparaꝫ tñ q̃tũ ad decorẽ gratie
q̃ reſtituit. ¶ Et ſilr dõz ad zm q⁊ nõ ſemp hõ recuperat
oĩa dãna q̃ paſſus ẽ vel tpis vel alioz: ſed recuperat amiſ
ſam pulchritudinẽ q̃tũ ad cẽntiã decoris ſpectat.
¶ Ad zam. q. dõz q̃ in pctõ duo ſũt. ſ. ꝓuerſio ad cõmutabi
le bonũ: ⁊ auerſio ab icõmutabili bono. ⁊ fꝫ hꝰ duo ſũt ef
fect⁹ pcti. vn⁹ eſt idignatio dei ad nos auerſiõi pcti reſpõ
dẽs ali⁹ ẽ pena ioꝛdinatã ꝓuerſionẽ ordinãs. ⁊ q⁊ p̃ i pctõ
ex pte nr̃a eſt ꝓuerſio: ⁊ qõ ẽ ꝑus in gñatõe ẽ poſteri⁹ i de
ſtructiõe: iõ ex pte dei p̃ eſt recõciliatio ipſi⁹ ad nos: ⁊ ꝼm
hꝰ eſt liberatio a debito pene. ſz pena ẽ duplex. ſ. extermi
nãs hoſtes: ⁊ taľ pena ex recõciliatiõe ipſa remoueꝫ. alia
pena ẽ q̃ corrigit ciuẽ ⁊ filiũ vel amicũ: ⁊ ꝺbitũ ei⁹ põt re
manere recõciliatiõe iã fcã: ⁊ iõ ſiľ cũ pctm̃ remittiꝫ q̃ ad
maculã: remittiꝫ q̃ ad penã eternã q̃ ẽ exterminãs: ſz non
q̃ ad penã tpalẽ q̃ ẽ corrigẽs. ¶ Ad ꝑm q̃ dõm q̃ ſiẽ actus
pẽnis fuit cã macle: ⁊ tñ trãſeũte actu nõ trãſit macula:
ta acꝰ mediãte macula fuit cã debiti pene: ⁊ iõ nõ opꝰ q̃
ceſſante macula debitũ pene ceſſet: q⁊ ceſſãte p̃ effectu nõ
oꝰ q̃ ceſſet ſcõs. ¶ Ad zm dõm q̃ iſte cui remiſſa ẽ culpa
q̃tũ ad maculã adhuc dign⁹ eſt pp actũ quẽ ꝓmiſit penã
ſuſtinere: q̃uis nõ ſit dignus a deo alienus eſſe.

Ad tertium ſic ꝓcedit. Uꝛ q̃ ptās clauiũ ſe extẽ
dat ad remiſſionẽ culpe. Joã. zo. dr diſcipulis. Quoꝝ remiſeritis peccata remittunt eis: ſed
hoc nõ dicit quantuz ad manifeſtationẽ tñ: vt magiſter
in littera dicit. q⁊ ſic ſacerdos noui teſtamẽti nõ haberet
maiorez poteſtatẽ q̃ ſacerdos veteris teſtamenti. g̃ exer
cet poteſtatẽ in culpe remiſſiõe. ¶ ꝑ. in penitẽtia datur
gratia ad remiſſionẽ pctī. ſed hui⁹ ſacrī diſpenſator eſt ſa
cerdos ex vi clauiuz. ergo cũ gratia nõ opponaꝫ peccato
ex parte pene: ſed ex parte culpe: videꝫ q̃ ſacerdos ad re
miſſionez culpe operet ex vi clauiuz. ¶ ꝑ. maiorem vir
tutez recipit ſacerdos ex ſua cõſecratione q̃ aqua baptiſ
mi ex ſua ſanctificatione. ſed aqua baptiſmi hanc viz acci
pit: vt corpus tãgat ⁊ corꝛ abluat ꝼm Aug. ergo multo foꝛ
tius ſacerdos in ſui conſecratione hãc poteſtatez accipit
vt corꝛ a culpe macula abluere poſſit. ¶ Sz contra. ſupra
magiſter dixit diſ. ꝯ. q̃ deus hanc poteſtatez nõ contulit
miniſtro q̃ ad interiorez mundationez cooperaretur ei.
ſed ſi peccata quo ad culpam remitteret cooperaretur ei
in mundatione interiori. ergo poteſtas clauiuz non ſe ex
tendit ad culpe dimiſſionem. ¶ ꝑ. peccatuz non dimitti
tur niſi per ſpiritũ ſanctuz. ſed dare ſpũm ſanctum nõ eſt
alicui⁹ hominis. vt in. i. lib. magiſter dixit di. i 4. ergo nec
peccata remittere quo ad culpam.

¶ Ulteri⁹ videꝫ q̃ nõ poſſit remittere pctm̃ quo ad penã.
pctõ. n. debeꝫ pena eterna ⁊ tpalis: ſz adhuc poſt abſolo
nez ſacerdotis manet penitẽs obligatus ad penã tpalẽ in
purgatorio: vel in hoc mũdo faciẽdã. g̃ nõ dimittit aliquo
mõ penã. ¶ ꝑ. ſacerdos nõ põt ꝓiudicare diuine iuſticie:
ſed ex diuina iuſtitia taxata eſt pena penitẽti quã dz ſubi
re. g̃ ſacerdos de ea nõ põt aliqd remittere. ¶ ꝑ. ille qui
paruũ pctm̃ ꝓmiſit nõ ẽ min⁹ ſuſceptiu⁹ effect⁹ clauiuz q̃
ille q̃ cõmiſit mai⁹ pctm̃: ſz aliqd de pena p officiuz ſacer
dotis de maiori pctõ dimittit. poľe eſt cẽ aliqd paruum
pctm̃ cui nõ debeaꝫ plus de pena q̃ illõ qõ de maiori pec
cato dimiſſuz eſt. g̃ poterit totã penã illi⁹ parui pctī dimit
tere: qõ falſuz ẽ. ¶ ꝑ. tota pena tpalis pctõ debita ẽ vni⁹
rõnis. ſi g̃ p p̃mã abſolutionẽ dimittaꝫ aliqd de pena: ⁊ p
ſcõam ab eodẽ pctõ abſolutionez poterit aliqd remitti: ⁊
ſic tm̃ poterit multiplicari abſolutio q̃ vi clauiũ tota pe
na tolleret: cũ ſcõa abſolutio nõ ſit minoris efficacie q̃ p̃
ma: ⁊ ſic pctm̃ remanebit oĩno impunitũ: qõ ẽ icõueniẽs.
¶ Sz ꝯ. clauis ptās eſt ad ligãdũ ⁊ ſoluẽdũ: ſz põt ſacer
dos iniũgere penã tpalẽ. g̃ ⁊ põt abſoluere a pena. ¶ ꝑ.
ſacerdos nõ ꝑt dimittere pctm̃ q̃tũ ad culpã: vt in lra dr.
nec q̃tũ ad penã eternã pari rõne. ſi g̃ nõ ꝑt remittere q̃
tũ ad penã tpalẽ: nullo mõ remittere poterit: qõ ẽ oĩno ꝯ
rium dictis euangelỹ.

¶ Ulterius videtur q̃ ſacerdos per poteſtatẽ clauiũ liga
re non poſſit. virtutes enī ſacramẽtales ordinanꝫ contra
peccatuz: vt medicina: ſed ligare nõ eſt medicina peccati:
ſed magis aggrauatio morbi: vt videꝫ. ergo ſacerdos per
vim clauiuz que ẽ vis ſacramẽtalis nõ põt ligare. ¶ ꝑ.
ſicut abſoluere vel aperire eſt amouere obſtaculũ: ita li
gare eſt obſtaculũ ponere: ſed obſtaculũ regni peccatũ ẽ:
qõ nobis ex alio ꝑoni nõ põt: q⁊ nõ niſi voluntate pecca
tur. g̃ ſacerdos ligare nõ põt. ¶ ꝑ. claues ex paſſione xpi
efficaciã habẽt: ſed ligare nõ eſt effect⁹ paſſionis. g̃ ex cla
uiũ ptãte nõ põt ſacerdos ligare. ¶ Sz ꝯ ẽ qõ dr Mat
thei. i6. Quodcũq̃ ligaueris ſup terrã erit ligatũ ⁊ i celis.
¶ ꝑ. ptãtes rõnales ſunt ad oppoſita: ſed ptās clauiũ eſt
ptās rõnalis cũ habeat diſcretionẽ adiũctã. g̃ hꝰ ſe ad op
poſita. g̃ ſi põt ſoluere põt ⁊ ligare.

¶ Ulterius videtur q̃ poſſit ligare ⁊ ſoluere ꝼm ꝓpriũ
arbitrium. Hieronymus enim dicit. Menſuram tempo
ris in agendo penitentiam non ſatis aperte prefigunt ca
nones ꝓ vnoquoq̃ crimine: vt de ſingulis dicant: qua
liter vnũquodq̃ ſit emendandum, ſed magis arbitrio ſa

cerdotis itelligentis reliquēdum statuūt. ergo videtur q̄ ipse fm̄ suū arbitriū possit ligare ⁊ soluere. ¶ P. dns laudauit villicū iniqtatis q̄ prudenter fecisset: qz debitoz dñi sui remisisset largiter: sz de⁹ magis ꝓnus ē ad miserēdū q̄z aliqs dns tpalis. g̃ vr̄ q̄ laudabilioz sit q̄tuz pls de pena dimiserit. ¶ P. ois xp̄i actio nr̄a est īstructio: sz ipse gbusdā peccātib⁹ nullā penā ipposuit: sz solū emēdationē vite: vt ps de adultera Jo. 8. g̃ vr̄ q̄ ad arbitriū suū possit ēt sacerdos q̄ est vicari⁹ xp̄i penā totā dimittere vel ptez: ¶ Sz ō. Greg. dic̄. Salsaz pnīaz dicim⁹ q̄ nō fm̄ auctatē sanctoz patrū ꝓ q̄litate crimis iponīt. g̃ vr̄ q̄ nō oīno sit in arbitrio sacerdotis. ¶ P. ad actū clauiū regrit discretio. sz si eēt oīo in volūtate sacerdotis dimittere ⁊ īponere de pena q̄tū vellet: nō eēt ibi nec̄ia discretio: qz nūq̄z ibi ī discretio posset accidere. g̃ nō ē oīo in arbitrio sacerdotis.

¶ Ad 1m. dōz ad p̄am. q. q̄ sacra fm̄ Aug. ex scificatiōe īuisibilē gr̄az cōtinēt: sz hec sanctificatio q̄nz ad nec̄itatē sacri regrit tā in mā q̄z in mīstro: sic̄ pz ꝓfirmatiōe: ⁊ tūc vis sacralis ē in vtroq̄z ꝓiunctiz. q̄nz aūt ex nec̄itate sacri non regrit: nisi scificatio mān: sic̄ ē in baptismo: qz nō hz ministrū ōtermiatū q̄tū ad sui nec̄itatē: ⁊ tūc tota vis sacralis ꝓsistit in mā: q̄nq̄z vo de nec̄itate sacri regrit ꝓsecratio vl̄ scificatio mīstri sine aliq̄ sanctificatōe mān: ⁊ tūc tota vis sacralis ꝓsistit in mīstro: sic̄ ⁊ in pnīa. vñ eodē mō se hz potestas clauiū q̄ ē ī sacerdote ad effectū sacri pnīe: sic̄ se hz vtus q̄ ē in aq̄ baptmi ad effcm̄ baptmi. baptism⁹ āt ⁊ sacrz pnīe ꝓueniūt q̄dām̄ō in effectu: qz vtrūq̄z ō culpā ordiat directe: qō nō ē de alys sacris. sz in ℔ dr̄nt: qz sacrm̄ pnīe eo q̄ hz actū suscipiētis q̄si māles: nō pōt dari nisi adulti in gb⁹ regrit ꝓparatio ad suscipiendū effectū sacroz: sed baptism⁹ q̄nz dat adultis ⁊ q̄nq̄z pueris: ⁊ alys carētibus vsu rōnis: ⁊ iō p baptismū dat gr̄a ⁊ remissio pctōruz pueris sine aliq̄ sui ꝓparatiōe p̄cedēte: non aūt adultis in gb⁹ ꝓexigit ꝓparatio remouēs fictionē: q̄ q̄dē ꝓparatio q̄nq̄z p̄cedit sufficiēs ad gr̄e susceptionē anteq̄z baptism⁹ actu pcipiat: sed nō ante votū baptismi post tps ꝓpalate veritatis. q̄nq̄z aūt talis ꝓparatio tpe nō p̄cedit: sz est simul cū baptismi susceptiōe. ⁊ tūc per baptismi susceptionē gr̄a remissiōis culpe cōfert: sed p pnīe sacrz nunq̄z dat gr̄a: nisi ꝓparatio adsit vel prius fuerit. vñ virtus clauiuz operat ad culpe remissionem: vel in voto existēs: vl̄ ēt in actu se exercens: sicut ⁊ aqua baptismi: sed sicut baptismus non agit vt p̄ncipale agens: sed vt instrm̄ nō q̄dē pertingēs ad ipam gr̄e susceptionē causandam etiā instrumentalr: sed disponēs ad gr̄am per quā fit remissio culpe: ita est de potestate clauiū. vñ solus de⁹ remittit p se culpā: ⁊ in vtute eius agit īstrumētalr: ⁊ baptism⁹ vt instrm̄ iaiatū: ⁊ sacerdos vt instrm̄ aiatū: qō dr̄ seru⁹ fm̄ pb̄z in. 8. ethi. ⁊ iō sacerdos agit vt minister. ⁊ sic pz q̄ ptās clauiū ordiat aliquo mō ad remissionē culpe: nō sic̄ causans: sed sic̄ disponens ad eā. vñ si ante absolutionē aliquis nō fuisset pfecte dispositus ad gr̄az suscipiendā in ipsa cōfessiōe ⁊ absolutione sacrali gr̄az ꝓsequeret: si obicez nō poneret. si. n. clauis nullo⁹ ad culpe remissionē ordinaret: sed ad dimissionez pene tm̄: vt q̄dā dr̄nt: nō exigeret votū suscipiēdi effectuz clauiū ad culpe remissionē: sic̄ nō exigit votū suscipiendi alia sacra q̄ nō ordinant ad culpā: sed ō penaz. sz ℔ fac videri q̄ nō ordinant ad culpe dimissionē: qz sp vsus clauiū ad hoc q̄ effectū bēat regrit ꝓparationē ex pte recipiētis sacrm̄. ⁊ sil̄r videret de baptismo si nūq̄z daret nisi adultis. ¶ Ad p̄m g̃ dōm q̄ sic magr̄ dic̄ in lra. sacerdotib⁹ cōmissa ē ptās remittēdi pctā: nō vt ꝓpa vtute remittāt: qz hoc dei ē: sz vt opationē dei remittētis oīdāt tāq̄z mīstri. sed ℔ ptingit trib⁹ modis. Uno⁹ vt oīdāt eā nō p̄ntē: sed ꝓmittāt futuz̄ sine ℔ q̄ aliq̄d operent ad ipam: ⁊ sic sacra veteris legis opationē dei significabāt: vñ ⁊ sacerdos veteris legis oīdebat tm̄: ⁊ nihil opabat. Alio⁹ vt significēt p̄ntez ⁊ nihil operent ad eā: ⁊ sic q̄dā dicūt q̄ sacra noue legis significēt collationē gr̄e quā de⁹ ī ipa sacroz collationē dat sine ℔ q̄ in sacris sit aliq̄ vt⁹ operās ad gr̄az: ⁊ fm̄ hāc opionē q̄ in p̄a di. tacta ē: ēt ptās clauiū eēt tm̄ oīdēs diuinā opationē in remissiōe culpe in ipsa sacri collatiōe factā. Tertio⁹ vt significēt diuinā opationē in remissionē culpe p̄ntē: ⁊ ad ipaz aliq̄d dispositiue ⁊ īstr̄alr operent: ⁊ sic fm̄ aliā opionē q̄ sustinet cōi⁹ sacra noue legis emūdationē oīdūt diuinit⁹ fcāz: ⁊ ℔ mō ēt sacerdos noui testamēti oīdit absolutos a culpa: qz ꝓportionalr opz log de sacris ⁊ ptāte mīstroz. nec obstat gn claues eccl̄ie ad remissionē culpe disponāt: qz culpa iā remissa ē: sic nec q̄ baptismus disponat q̄tū in se ē in eo q̄ iā sanctificat⁹ ē. ¶ Ad 2m dōz q̄ nec sacrm̄ pnīe: nz sacrz baptismi operādo ptinet directe ad gr̄az nec ad culpe remissionē: sz dispositiue. ¶ Uñ ēt pz rñsio ad 3m. Alie rōnes oīdūt q̄ ad remissionē culpe directe clauiū ptās nō operāt ad cōcedēdum.

¶ Ad 2am. q. dōz q̄ idē iudiciū ē ō effectu q̄ ptās clauiū actualr exercita ꝓplet in eo ī q̄ ⁊ritio tpe p̄cessit: ⁊ ō effectu baptismi q̄ iā hūti gr̄az dat. aliqs. n. p fidē ⁊ritionē p̄cedēte baptismū gr̄az remissiōis pctoz̄ q̄tū ad culpam ꝓsecutus est: sz q̄n actualr postea baptismū suscipit gr̄a auget: ⁊ a reatu pene totalr absoluit: eo q̄ fit ꝑticeps passionis xp̄i. ⁊ sil̄r ille q̄ p ⁊ritionē ꝓsecut⁹ est remissionē peccatoz̄ q̄tū ad culpā: ⁊ p iōs q̄tū ad reatū pene eterne q̄ sil̄ cū culpa dimittit ex vi clauiū ex passiōe xp̄i efficaciaz hūtiū auget gr̄a ⁊ pena remittit tpalis: cui⁹ reatus adhuc remāserat post clpe remissionē: nō tm̄ tot⁹: sic̄ i bapm⁰: sz ps ei⁹: eo q̄ i bapm⁰ hō regnāt ꝓfigurat⁹ passiōi xp̄i: totalr effi caciā passionis xp̄i: q̄ sufficit ad oēz penā deledaz: in se suscipiēs: vt nihil de pozis pctī actualis pena remaneat: qz nō oz alicui ī putari ad penā: nisi q̄ ipemet fecit. in baptismalē nou⁹ mo aūt hō nouā vitā accipiēs fit p gr̄az baptismalē nou⁹ hō. ⁊ iō nullus reat⁹ pene remanet in eo ꝑ p̄cedēti pctō: sed in pnīa hō ñ mutat in aliā vitā: qz nō ē regnatio: sz satisfactio quedā. iō ex vi clauiuz q̄ opat in sacro pnīe nō tota pena remittit: sed aliqd de pena tpali cui⁹ reat⁹ post absolutionē a pena eterna remanere potuit: vt dictū est. nec solū a pena illa quā hz vel suscipit ab ea penitēs in ꝓfitendo: vt q̄dā dicūt: qz sic ꝓfessio ⁊ sacerdotalis absolutio nō essent nisi in onus: q̄ nō ꝓpetit sacris noue legis: sz etiam de illa pena que in purgatorio debet aliquid remittitur vt minus a purgatorio puniat absolut⁹ ante satisfactionē decedens q̄z si ante absolutionē decederet. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm q̄ nō remittit penā totā tēporalē: sed partem. ⁊ ideo adhuc manet obligatus ad penā satisfactoriā. ¶ Ad secundū dōm: q̄ passio xp̄i sufficiēter satisfecit p peccatis totius mūdi. ⁊ ideo sine p̄iudicio diuine iustitie aliqd de pena sibi debita remitti potest fm̄ q̄ effect⁹ passionis ad ipsuz ꝑ sacra ecclesie ptingit. ¶ Ad tertiū dōm: q̄ ꝑ quaz libet pctō oz aliquā penā satisfactoriaz remanere: ꝑ quaz medicina ⁊tra peccatū pstetur: ⁊ ideo q̄uis virtute absolutionis dimittit aliqua quātitas pene debite ꝓ aliquo magno pctō. nō oz q̄ tāta quātitas pene dimittat reliquo ctu cuiuslibet pcti: qz aliq̄ pctū ꝑz ℔ remaneret oīno sine pena: sz vtute clauiū de penis singuloz̄ peccatoz̄ ꝓportionalr dimittit. ¶ Ad ūrtū dōm: q̄ q̄dā dicūt q̄ in p̄ma absolutiōe tm̄ dimittit vi clauiū q̄tū dimitti p̄t: sed tm̄ valet iterata ꝓfessio. tū pp īstructionē. tū pp maioz̄em certitudinē. tū pp intercessionē ꝓfessoris. tū pp vereciūdiē meritū. sz hoc nō videt verū: qz ⁊ si hec eēt rō iterādi absolutionē: pcipue in eo q̄ nō babet aliquā causaz dubitationis de p̄senti absolutione. ita enim poterit dubitare post secūdaz absolutionē: sicut post primaz: sicut videm⁹ q̄ sacramētū extremevnctiōis

nō iterāt supeūdez mozbū:eo q̄ totuz qō per sacām fieri potuit semel fcm̄ est:7 pterea in z^a ꝯfessiōe nō regreret q̄ bret clauis ille cui fit ꝯfessio si nihil ibi vis clauiū opat: 7 iō dīt q̄ ēt in z^a absolone vi clauiū de pena remittit:q̄ in z^a absolone gr̄e ꝯfert augmētū:7 q̄to maioz gr̄a recipi tur min⁹ de ipunitate pcti pcedētis manet:7 iō mioz pēa purgās debet.vñ ēt in p^a absolone alicui pl's 7 min⁹ ō pēa dimittit vi clauiū fz q̄ pl's se ad gr̄az dispōit:7 pt cē tāta dispō q̄ ēt ex vi ꝺtritiōis tota pēa tollit:vt pdcm̄ ē. vñ ēt nō ē icōueniēs si p freq̄ntē ꝯfessionē ēt tota pēa tollat:vt pctm̄ oīo remaneat ipunitū ꝑ q̄ pena xp̄i satisfecit.

¶ Ad z^am .q.dōz q̄ opatio sacerdotis in vsu clauiū:ē ꝯfor mis dei opatiōi cui⁹ mīster ē:de⁹ āt hz opationē 7 ī culpā 7 in penā:fz in culpā ad soluēdū qdē directe:ad ligādū āt hz opationē directe q̄tū ad vtrūq;:q̄ 7 penā pcit:7 penā aliquā opationē ozdīatā ad culpe dimissionē mō iā dicto: inq̄tū nō absoluit.fz ligatos oñdit:fz ī penā hz ptātē 7 li gādi 7 soluēdi:soluit.n.a pena quā dimittit:fz ligat ad pe nā q̄ remanet. ¶ Oz ad hāc ligare duplr dr. vno⁹ ꝯsideran do ipaz q̄titatē pene in cōi.7 sic nō ligat nisi inq̄tū ñ sol uit:fz ligatū oñdit.alio⁹ ꝯsiderādo penā hāc vel illā ōter minate:7 sic ligat ad penā ligādo eā. ¶ Ad p^m ḡ dōz q̄ il lud residuū pene ad qō obligat ē medicīa purgās pctī im puritatē. ¶ Ad z^m dōz q̄ obstaculū regni nō solū pctm̄ ē: fz ēt pēa quā q̄lr sacerdos ipōat dcm̄ ē. ¶ Ad 3um dōz q̄ ēt passio xp̄i obligat nos ad penā aliq̄ p quā ci ꝯformemur. ¶ Ad 4um .q.dōz q̄ sacerdos opat ī vsu clauiū sic īstām 7 mīster dei.nullū aūt īstz hz efficacē actū nisi fz q̄ moue tur a p̄ncipali agēte.7 iō dic̄ Dio.in fi.Ecc. hierar.q̄ sacer dotib⁹ vtēdū ē vtutib⁹ hierarchicis q̄ diuinitas eos mo uerit:in cui⁹ signū Mat.16.añ ptātē clauiū ꝑetro tradi dit ptāti remissionis ap'lis date spūssancti donū q̄ filij dei agunt.vñ sigs ꝑter istū motū dīnū vti sua ptāte pūpserit tāz fit mētio de reuelatiōe ei fcā dīn tatis:7 Jo.20.p̄mit

¶ Ad z^m dōz q̄ suffragia alicui⁹ valēt alicui ſm q̄ ei cōtinuant. ꝓōt aūt actio vni⁹ alteri ꝓtīuari dupl'r. vno⁹ ex vi charitatis q̄ oēs fideles ꝓnectit: vt ſint vnū in deo: ſīc dī ī ps. ptīceps ego ſum oīum tē. ⁊ hāc ꝓtīuationē excōicatio nō ītercipit: q̄ iuſte excōicari qs nō pōt niſi ꝑ culpa mortali ꝑ quā iā a charitate diuiſus ē: ēt ſi nō excōicet: iniuſta aūt excōicatio charitatē alicui auferre nō pōt: cū ſit ō maximis bonis q̄ nō pūt alicui īuito auferri. alio⁹ ꝓ ītētionē ſuffragia faciētis q̄ in aliquē ferī ꝑ q̄ fiūt: ⁊ hāc ꝓtinuatio nē excōicatio ītercipit: q̄ ecc'lia p excōicatōis ſnīaz ſepat excōicatos ab vniuerſitate fideliū ꝑ qb⁹ ſuffragia faī. vñ ſuffragia ecc'lie ei nō ꝓſūt q̄ ꝑ tota ecc'lia fiūt: nec ex pſona ecc'lie oſo ꝑ eis inter mēbra ecc'lie fieri pōt: q̄uis aliq̄ pſona ꝑuata poſſit ad ei⁹ cōuerſionē aliq̄ō ſuffragiū ꝓ ītētionē dirigere. ¶ Ad z^m dōm q̄ fruct⁹ ſpūal' ecc'lie nō ſolum ē ex ſuffragys: ſz ēt ex ꝓceptiōe ſacrō⁹ ⁊ ex ꝟuictu fideliū. ¶ Ad 4^m dōm q̄ mioz excōicatio nō hz pfectā rōnē excōicatiōis: ſz aliq̄d ipſi⁹ ꝓticipat: ⁊ iō nō oz q̄ ei totaliter excōicatiōis diffō cōueniat: ſz ſolū quo ad aliqd.

¶ Ad z^am. q. dōm q̄ iudiciū ecc'lie cōformē oz eſſe iudicio dei. de⁹ āt multipl'r pnōres punit: vt eos ad bonū trahat. vno⁹ flagellis caſtigādo. alio⁹ hoīez ſibi relinquēdo: vt aūxilys ſubtract] qb⁹ a malo ꝓpediceā ſuā ifirmitatez cognoſcat ⁊ hūilis ad deū redeat a q̄ ſupb⁹ abſceſſit: ⁊ q̄ſtuz ad vtrūq̄ ecc'lia in excōicatiōis ſnīa diuinū iudiciuz imitaī: inq̄ſtū. n. ēt a cōione fideliū ſepat vt erubeſcat: imitaī dīnū iudiciū q̄ per flagella caſtigat. inq̄ſtuz āt a ſuffragys ⁊ alys ſpūalib⁹ ſepat: imitaī dīnū iudiciuz quo hoīez ſibi relinqt: vt p humilitatē ſeipm cognoſcēs ad deuz redeat.

¶ Ad p^m q̄ dōz q̄ maledictio pōt eē dupl'r. vno⁹ ita q̄ in malo q̄ō irrogat vel dic̄ ꝑ ītētionez ſiſtat: ⁊ ſic maledictio oīb⁹ modis ꝓhibita ē. alio⁹ ita q̄ malū q̄ō gdē maledicēdo ipecaī ad bonū illi⁹ ordinet q maledicit: ⁊ ſic maledictio q̄uz eſt licita ⁊ ſalutifera: ſīc ⁊ medic⁹ aliq̄ō nocumentū ifert ifirmo: vt ſectionē p quā ab ifirmitate liberetur.

¶ Ad z^m dōz q̄ diabolus ico⁊rigibil' eſt: ⁊ iō nō ē ſuſceptibilis alicui⁹ boni p excōicatiōis penā. ¶ Ad z^m dōz q̄ ex ꝟ ipſo q̄ aliqs ſuffragys ecc'lie ꝑuaī triplex icōmodū incurrit ꝑ tria q̄ qs ex ſuffragys ecc'lie cōſequit. valēt. n. ad augmētū gr̄e eis q hūt: vel ad merēdū eis q nō hūt: ⁊ q̄tū ad ꝟ magr̄ i lr̄a. dicit q̄ gr̄a dei p excōicationē ſubtrahit. valēt ēt ad cuſtodiā ⁊utis: ⁊ q̄tū ad ꝟ dic̄ q̄ ꝓtectio ſubtrahit: nō q̄ oīo a dei ꝓuidētia excludaī: ſz q̄ ab illa ꝓtectiōe q̄ filios ecc'lie ſpāliozi mō cuſtodit. valēt ad defendēdū ab hoſte. ⁊ q̄tū ad ꝟ dicit q̄ diabolo maioz ptās seuiendi in ipſz daī ⁊ ſpūal'r ⁊ coꝛpoꝛal'r. vñ ī ꝓmitiua ecc'lia q̄ oportebat p ſigna ad fidē hoīes inuitare: ſīc ſpūſſancti donuz viſibili ſigno māifeſtabaī: ita ⁊ excōicatio coꝛpali vexatione a diabolo innoteſcebat. nec eſt icōueniens ſi ille qui nō eſt deſperatus hoſti daī: q̄ non datur ei quaſi dānandus: ſed quaſi coꝛrigendus: cuz in ptāte eccleſie ſit ex eius manu ipm eripere cum voluerit.

¶ Ad z^am. q. dōz q̄ p excōicationē iudex ecc'laſtic⁹ excōicatos excludit a regno q̄dāmō. vñ cū nō debeat excludere niſi indignos vt ex diffōne clauis patuit: nec aliqs reddaī idign⁹ niſi ꝑ pctīn mortale amiſerit charitatē q̄ ē via ducēs ad regnū: iō nll⁹ excōicari oz niſi ꝑ pctō mortali: ⁊ q̄ in dānificādo aliquē coꝛpoꝛal'r vel ī reb⁹ mortalib⁹ aliquis mortal'r peccat ⁊ ꝟ charitatē facit. iō ꝑ dāno tpali illato ecc'lia aliquē excōicare pōt: ſz q̄ excōicatio ē grauiſſima penaꝛ: pene aūt medicie ſūt ꝋz pbz in. z. etꝟ. Sapientis aūt medici ē a leuioꝛib⁹ medicīs icipere ⁊ min⁹ ꝓiculoſis: iō excōicatio ifligi nō oz: ēt ꝑ pctō mortali niſi ꝓtumax fuerit: vel nō veniēdo ad iudiciū: vel añ terminatiōnē iudicy ſine licētia recedēdo: vel determiatiōi nō parēdo: tūc. n. poſtq̄ monit⁹ fuerit, ſi obedire cōtēpſerit cōtumax reputaī: ⁊ excōicari oz a iudice iā nō hīte gd ꝟ ipm faciat ampli⁹. ¶ Ad p^m q̄ dōz q̄ culpe q̄ſtitas nō meſura tur ex nocumēto q̄ gs facit: ſz ex volūtate q̄ faī ꝟ charitatem agens: ⁊ iō q̄uis pena excōicationis excedat nocumentū: non tñ excedit quātitatē culpe. ¶ Ad z^m dōm q̄ cū aliquis per penā aliquā coꝛrigit non redditī ei malus: ſed bonū: q̄ pene medicine ſunt: vt dictū eſt.

¶ Ad 4^am. q. dōz q̄ excōicatio ꝑt dici iniuſta dupl'r. vno⁹ ex pte excōicantis: ſīc cū ex odio vel īra excōicat: ⁊ tunc excōicatio nihilomin⁹ hz effectū ſuū: q̄uis ille q excōicat peccet: q̄ iſte iuſte patiī: quāuis ille iniuſte faciat. alio⁹ ex pte ipſi⁹ excōicatiōis: vl' q̄ cā excōicatōis ē idebita: vl' q̄ iferī ſnīa iuris ordie ꝓtermiſſo: ⁊ tūc ſi ſit tal' error ex pte ſnīe q ſnīaz nullā faciat ee: nō hz effectū ſuuz: ⁊ oz excōicatus ſi aūt ſnīaz nō ānullet hz effectū ſuuz: ⁊ oz excōicatus hūil'r obedire: ⁊ erit ei ad meritū: ⁊ vl' abſol'onē petere ab excōicāte: vel ad ſupioꝛē iudicē recurrere: ſi aūt ꝓtēneret eo ipo moꝛtal'r peccaret. ꝓtigit aūt q̄ q̄q̄ eſt ōbita cā ex pte excōicatiōis q̄ nō ē ōbita ex pte excōicati: ſīc cū aliqs ſuſtinet hūilitatis meritū recōpēſat excōicatiōis dānuz. ¶ Ad p^m q̄ dōz q̄ q̄uis hō grāz dei iniuſte amittere non poſſit: pōt tñ iniuſte amittere illa que ex parte noſtra ſunt que ad grām dei diſponūt: ſicut pz ſi ſubtrahaī alicui doctrine verbū q̄ō ei debeī: ⁊ hoc mō excōicatio gratiā dei ſubtrahere dī: vt ex ꝓdictis pz. ¶ Ad z^m dōm q̄. Hiero. loquiī q̄ſtū ad culpas ⁊ nō q̄ſtū ad penas: que poſſunt etiaz iniuſte infligi a rectoꝛibus eccleſiaruz.

Ad ſecundum ſic ꝓcediī. videī q̄ glibet ſacerdos poſſit excōicare. excōicatio eſt act⁹ clauiū: ſz glibet ſacerdos hz claues. g̃ glibz ꝑt excōicare. ¶ ꝑ. maius eſt abſoluere ⁊ ligare in foꝛo pnie q̄ in foꝛo iudicy: ſz glibet ſacerdos pōt ſibi ſubditos in foro pniali abſoluere ⁊ ligare. g̃ etiā pōt ſibi ſubditos glibz ſacerdos excōicare. ¶ Sz ꝟ. ea in gb⁹ iminet piculū ſunt maioꝛib⁹ reſeruāda: ſz pena excōicatiōis eſt valde piculoſa: niſi cū moderamīe fiat. g̃ ſi oz cuilibz ꝓmitti ſacerdoti. ¶ Ulteri⁹ videī q̄ nō ſacerdotes excōicare nō poſſint: q̄ excōicatio eſt act⁹ clauiū: vt in lr̄a dī: ſed nō ſacerdotes hūt claues. g̃ nō pūt excōicare. ¶ ꝑ. plus regrit ad excō municationē q̄ ad abſolutionē in foꝛo pnie: ſed nō ſacerdos ī foꝛo penitētie abſoluere nō poteſt. ergo nec excōicationez inferre. ¶ Sz cōtra ē q̄ archidiaconi legati ⁊ clerici excōmunicāt: qui q̄q̄ nō ſunt ſacerdotes. ergo nō ſolum ſacerdotes excōmunicare poſſunt.

¶ Ulteri⁹ videī q̄ excōicat⁹ vel ſuſpēſus excōicare poſſit, ille. n. q̄ ē excōicat⁹ vel ſuſpēſus: neq̄ ordinē neq̄ iuriſdictionez amittit: q̄ neq̄ reordinaī cū abſoluit: neq̄ cura ei iterū cōmittit: ſz excōicatio nō regrit niſi ordiné vl' iuriſditionez. g̃ etiā excōicat⁹ ⁊ ſuſpēſus excōicare pūt. ¶ ꝑ. maius eſt cōficere coꝛp⁹ xp̄i q̄ excōicare: ſz excōicati cōficere pūt: vt ſupra di. iz. dictū eſt. g̃ pūt excōicare. ¶ Sz ꝟ. ligat⁹ coꝛpoꝛal'r nō pōt aliū ligare: ſz vinculū ſpūale ē foꝛti⁹ vinculum ſpirituale.

¶ Rñdeo dōz ad ꝑmā. q. q̄ ī foꝛo ꝟſcie cā agiī iter hoīez ⁊ deū. in foꝛo āt exterioꝛis iudicy cā agiī hoīs ad hoīez. ⁊ iō abſolutio vel ligatio q̄ vnū hoīez obligat q̄ ad deū tñ: ptinet ad foꝛ pnīe: ſz illa q̄ hoīez obligat in cōpatione ad alios hoīes ad foꝛ publicū exterioꝛis iudicy ptinet: ⁊ q̄ ꝑ excōicationē hō a cōione fideliū ſeparaī. iō excōicatio ad foꝛ exteri⁹ ptinet: ⁊ illi ſoli pūt excōicare q̄ hūt iuriſdictionez in foꝛo iudiciali. ⁊ ꝓꝓ ꝟ ſoli epi ꝓꝑa auēte ⁊ maioꝛes plati ꝋz cōioꝛē opionē pūt excōicare: ſz pſbyteri parochiales nō: niſi ex cōmiſſiōe eis fcā: vel in ceteris caſibus ſicut in furto ⁊ rapina ⁊ hꝺ: in gb⁹ eſt eis a iure ꝓceſſuz ꝙ

excõicare possint. Aly aũt dixerũt q̃ ẽt sacerdotes pochia
les pñt excõicare: sz pdicta opinio ẽ rõnabilioz. ¶ Ad p̃m
ḡ dõm q̃ excõicatio nõ ẽ actꝰ clauis directe: sed magis re
rioꝛi iudicio ꝓmulgeť: qꝛ tñ aliquo mõ ptinet ad aditũ re
gni sz q̃ eccl̃ia militãs ẽ via ad triũphãtẽ: iõ ẽt talis iuris
quibuscũ distinguiť q̃ ẽ clauis ordinis quã oẽs sacerdo
tes hñt: ꝛ clauis iurisdictiõis in foro iudiciali quã hñt soli
iudices exterioꝛis fori: vtrãq; tñ deꝰ ꝑtro ꝓtulit. Nota.
q̃ sacerdotes parochiales hñt quidẽ iurisdictionẽ i subdi
tos suos quãtũ ad fozũ cõscie: sz nõ quãtũ ad foꝛ iudicia
le: qꝛ nõ pñt cozã eis ꝙueniri in cãis ꝓtiosis: ꝛ iõ excõica
re nõ pñt: sed absoluere pñt i foro pniali. ꝛ q̃uis foꝛ pnia
le sit digniꝰ tñ i foro iudiciali maioꝛ solẽnitas requiriť: qꝛ
in eo oz q̃ nõ solũ deo: sed ẽt hõi satisfiat.
¶ Ad. z. q. dõz q̃ sacra i quibꝰ gra ꝓferť dispẽsare ad solos
sacerdotes ptinet: ꝛ iõ ipi soli pñt absoluere ꝛ ligare i foro
pniali: sed excõicatio nõ directe respicit graz: sed ex ñti i
quãtũ hõ suffragys eccl̃ie priuať que ad graz disponũt: vl̃
in gra ꝓseruãt: ꝛ iõ ẽt nõ sacerdotes dũmõ iurisdictionem
habeãt in foro cõtẽtioso pñt excõicare. ¶ Ad p̃m ḡ dõz q̃
¶ Ad zm dõm q̃ ista duo se hñt: sicut excedẽtia ꝛ excessa:
ꝛ iõ alicui ꝓpetit vnũ cui nõ ꝓpetit aliud.
¶ Ad. z. q. dõm q̃ vsus iurisdictiõis ẽ i cõparatiõe ad aliũ
boiem: ꝛ iõ cũ oĩs excõicatꝰ a cõione fideliũ separeť: glibz
excõicatꝰ vsu iurisdictiõis ꝑuať. ꝛ qꝛ excõicatio ẽ iurisdi
ctiõis ꝑuatio iõ excõicatꝰ excõicare nõ põt: ꝛ eadẽ rõ ẽ de
suspẽso a iurisdictiõe. si. n. sit suspẽsus ab ordie tãtũ tũc nõ
ꝑt ea q̃ sunt ordinis: sz ꝑt ea q̃ sunt iurisdictiõis ꝛ ecõuerso
si sit suspẽsus a iurisdictiõe: ꝛ nõ ab ordie. si aũt ab vtroq;
tũc neutꝛ põt. ¶ Ad p̃m ḡ dõm q̃ q̃uis nõ amittat iuris
dictionẽ: amittit tñ iurisdictiõis vsuz. ¶ Ad zm dõz q̃ ꝓfi
cere sequiť ptãtẽ characteris q̃ ĩdelebiľ est: ꝛ iõ hõ exquo
characterez ordinis habet semper potest ꝓficere: licet nõ
semper ei liceat: secus aũt ẽ de excõicatione que iurisdi
ctionez segtur: que auferri potest ꝛ ligari.

Ad tertium sic ꝓcediť: Vťr q̃ aliqs possit seipsuz vel equalẽ vl̃ superiozez excõicare.
qꝛ angelꝰ dei maioꝛ erat ꝓpaulo. Matth. iiº Qui minoꝛ ẽ
in regno celoꝝ maioꝛ est illo quo nemo iter natos muliex
Bati. ḡ hõ potest supiozẽ excõicare. ¶ ꝓ. sacerdos aliq̃
excõicat in generali ꝑ furto vel ꝑ aliquo hꝺ. sed põt ꝓtin
gere q̃ ipsemet fecit vel supioꝛ vel equal̃. ḡ aliquis põt se
vel equalẽ vel supiozẽ excõicare. ¶ ꝓ. aliquis potest su
periozẽ absoluer̃ i foro pniali vl̃ equalẽ: sic cũ epi suis sub
ditis ꝓfiteť: ꝛ cũ vnꝰ sacerdos alteri venialia ꝓfiteť. ḡ vť
q̃ ẽt excõicare aliquis superiozẽ vel equalẽ possit. ¶ Sz
ꝓ. excõicatio ẽ actꝰ iurisdictiõis. sz aliqs nõ hz in se iurisdi
ctionẽ: qꝛ i eadẽ cã nõ põt qs eẽ reꝰ ꝛ iudex: nec itez i supe
riozẽ aut equalem. ergo nõ potest aliquis superiozem vel
equalez aut se excõmunicare.
¶ Ulteriꝰ vťr q̃ i aliquã vniuersitatẽ snĩa excõiatiõis ferri
possit. ꝓtingit. n. q̃ aliq̃ vniuersitas sibi i malitia colligať.
sed ꝑ malitia in qua aliqs ꝓtumax extiterit oz excõicatio
ferri. ḡ põt in aliquã vniuersitatez ferri excõicatio. ¶ ꝓ.
illud qđ ẽ grauissimũ in excõicatione ẽ sepatio a sacris ec
clesie. sed aliq̃ tota ciuitas interdiciť a dinis. ḡ excõicari
aliqua vniuersitas potest. ¶ Sz ꝯ ẽ glo. Aug. Matth. iz.
¶ Ulteriꝰ vťr q̃ ille q̃ semel ẽ excõicatꝰ vlteriꝰ excõicari nõ
possit. i. Lozꝛ. 5. dicit apl̃s. Quid mihi ẽ de his qui fozis sũt
iudicare: sz excõicati iã sunt extra eccl̃iaz. ḡ sup eos eccle
sia iudiciũ ñ hz vt possit eos itez excõicare. ¶ ꝓ. excõica
tio ẽ sepatio quedã a diuinis ꝛ a cõione fideliũ. sz postq̃ ẽ
aligs ꝑuatꝰ aliquo non põt itez illo ꝑuari. ḡ vnꝰ excõicatꝰ
nõ dz itez excõicari. ¶ Sed ꝓtra: excõmunicatio quedã
pena est ꝛ medicine iterantur cũ causa exigit. ergo ꝛ excõ
municatio iterari potest.
¶ Rñdeo dõz ad. i. q. q̃ cum ꝑ iurisdictionẽ: aligs ꝓstitua
tur in gradu superioritatis respectu eius in quẽ hz iurisdi
ctionẽ: qꝛ ẽ iudex ei⁹: iõ nullus hz in seipsuz vel supioꝛẽ vl̃
equalẽ iurisdictionẽ: ꝛ ꝑ ꝯs nullus põt seipsuz excõicare
vel superiozẽ vel equalẽ. ¶ Ad p̃m ḡ dõz q̃ apl̃is loquiť
sub hypostesi. i. si poneret angelus peccare: sic eniz nõ eẽt
apl̃o supioꝛ: sed iferioꝛ: nec ẽ ĩconueniẽs q̃ ĩ cõditionalib⁹
q̃z añcedẽtia ipossibilia sĩt ꝛ ꝯntia ipossibilia sint. ¶ Ad
zm dõm q̃ i tali casu nullus excõicaret: qꝛ par ĩ parẽ nulluz
hz iperiũ. ¶ Ad zm dõz q̃ absolutio ꝛ ligatio i foro ꝓfessio
nis ẽ quo ad deũ tñ apud quẽ aliquis alio iferioꝛ reddiť
ꝑ pctñ. sed excõicatio ẽ in iudicio exterioꝛi i quo aligs nõ
amittit supioꝛitatẽ ex hoc ipo q̃ peccat: vñ nõ ẽ silis rõ de
vtroq; foro: ꝛ tñ in foro ꝓfessiõis aligs nõ ꝑt seipsuz absol
uere: nec superiozẽ nec equalẽ de mortali: nisi ex cõmissio
ne sibi facta. de venialib⁹ aũt põt: qꝛ venialia ex q̃buslibet
sacris gr̃am ꝓferẽtib⁹ remittuntur. vñ remissio venialiuz
sequitur potestatem ordinis.
¶ Ad. z. q. dõz q̃ excõicari nõ dz aligs: nisi ꝑ pctõ/mortali
pctñ aũt ĩ actu ꝓsistit: actꝰ aũt nõ ẽ cõitatis: sz singulariuz
ꝑsonaꝝ vt freq̃nter: ꝛ iõ singuli de cõitate excõicari pñt:
nõ aũt ipa cõitas: ꝛ si ẽt q̃q; actꝰ sit totiꝰ alicuiꝰ multitudi
nis: vt q̃ multi nauĩ trahũt quã nullus trahere posset: nõ
tñ ẽ ꝓbabile q̃ aliq̃ cõitas ita tota ad malũ ꝓpẽtiat q̃n ali
qui sint dissẽtiẽtes. ꝛ qꝛ nõ ẽ dei q̃ iudicat oẽz terrã: vt cõ
dẽnet iustuz cũ ipio: vt dr̃ Heñ. iº. iõ eccl̃ia q̃ iudiciuz dei
imitari oz satis ꝓuide statuit: vt tota cõitas nõ excõicet:
ne collectis çiçanys sil̃ eradicet ꝛ triticum. ¶ Ad p̃m ḡ ꝑz
solutio ex dictis. ¶ Ad. z. dõm q̃ suspẽsio nõ tãta pena ẽ
q̃ta excõicatio: qꝛ suspẽsi nõ fraudanť eccl̃ie suffragys sic
excõicati. vñ ẽt aligs sine pctõ ꝓpꝛio suspẽdiť: sicut ꝛ to
tum regnuz supponitur interdicto ꝑ pctis regis: ꝛ iõ nõ ẽ
sil̃e de excõicatiõe ꝛ suspensione.
¶ Ad. z. q. dõz q̃ ille q̃ excõicatꝰ ẽ vna excõicatiõe ꝑt itez
excõicari ꝑ eiusdẽ excõmunicatiõis iterationẽ ad maioꝛẽ
sui ꝓfusionẽ: vt vl̃ sic a pctõ resiliat: vl̃ ꝓp aliας cãs: ꝛ tẽ tot
sũt ꝓncipales excõicatões: quot cãe ꝑ q̃bꝰ aligs excõicaťr.
¶ Ad p̃m ḡ dõz q̃ apl̃s loquiť de pagãis ꝛ alys ĩfidelib⁹ q̃
nõ hñt characterẽ ꝑ quẽ ãnũerati sint ĩ ppl̃o dei. sz qꝛ cha
racter baptismal̃ q̃ quis ppl̃o dei ãnũerať ẽ ĩdelebiľ iõ sp
remãet aliquo⁹ ꝺ eccl̃ia baptiçatꝰ: ꝛ sic semp eccl̃ia de ipo
iudicare ꝑt. ¶ Ad. z. dõm q̃ ꝓuatio q̃uis nõ recipiat ma
gis ꝛ minꝰ fz se: recipit tñ magis ꝛ minꝰ fz cãz suã: ꝛ ſm ꝺ
excõmunicatio põt iterari ꝛ magis est elõgatꝰ a suffragys
eccl̃ie qui pluries ẽ excõicatus q̃ qui semel tñ.

Ad quartũ sic ꝓcediť: Vťr q̃ liceat excõicato cõi
caŕ ĩ puŕ corꝑalibꝰ. excõicatõ. n. ẽ actꝰ
clauium. sz ptãs clauiũ se extẽdit ad spũalia tñ. ḡ ꝑ excõi
cationẽ nõ ꝓhibeť gn vnꝰ aly in corꝑoralib⁹ cõicare possit.
¶ ꝓ. q̃ ẽ institutuz ꝑ charitate ꝺ charitatez nõ militat
sed ex ꝑcepto charitatis tenemur inimicis subuenire: q̃
sñ aliq̃ cõicatiõe fieri nõ põt. ḡ lz alicui excõicato ĩ corꝑo
ralibus cõmunicare. ¶ Sed ꝓtra est q̃ dicitur. i. Lozꝛ. 5.
Cum eiusmodi nec cibũ sumere.
¶ Ulteriꝰ vťr q̃ ꝑticipãs excõicato ñ sit excõicatꝰ plus ẽ. n.
sepatꝰ ab eccl̃ia gẽtilis q̃ excõicatꝰ. sed ille qui participat
gẽtili aut iudeo ñ ẽ excõicatꝰ. ḡ nec ille qui participat chri
stiano excõicato. ¶ ꝓ. si ille q̃ ꝑticipat alicui excõicato ẽ
excõicatꝰ: eadẽ rõne q̃ ꝑticipat ꝑticipãti erit excõicatus ꝛ
sic ĩ ĩfinitũ ꝓcedet: q̃ videť absurdũ. ḡ nõ ẽ excõicatꝰ qui

excõmunicato participat. ¶ Sz ꝓtra ē q̄ excõmunicat⁹ posit⁹ ē extra cõionē. g̃ q ei cõmunicat a cõmunione eccle/sie recedit: ꝛ sic videt q̄ sit excõmunicatus.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̄ pticipare cũ excõicato i casib⁹ nõ ꝛcessis ē per sit pctũ mortale: q2 decretal' q̃dã rñdet q̄ pp timorẽ mortis nõ dz aliqs excõicato cõicare: q2 aliqs dz ꝑus su/bire mortez q̃z mortaliter peccet. sed hec rõ nulla eēt nisi pticipare excõicato eēt pctũ mortale g̃ ꝛc. ¶ ℞. facere ℨ p̃ceptũ eccl'ie ē pctũ mortale. sz eccl'ia p̃cipit q̄ excõicato null⁹ cõicet. g̃ pticipar̃ cũ excõicato ē pctũ mortale. ¶ ℞ null⁹ arcet a pceptiõe eucharistie ꝓ pctõ veniali. sz ille q̄ pticipat excoicato i casib⁹ nõ ꝛcessis arcet̃ a pceptiõe eu/charistie: q2 icurrit miorez excoicationẽ. g̃ pticipãs excoi/cato i casib⁹ nõ ꝛcessis peccat mortal'r. ¶ ℞. null⁹ dz excõ municari maiori excoicatiõe: nisi ꝓ pctõ mortali: sz aligs põt fm iura excoicari maiori excoicatiõe pp ℔ q̄ excoica to pticipat. g̃ pticipare excoicato ē pctũ mortale. ¶ Sed ℨ: a peccato mortali null⁹ pt absoluere nisi habeat sup eũ iurisdictionez. sz põt absoluere a pticipatiõe excoicatiõis glz sacerdos. g̃ ñ ē pctũ mortale. ¶ ℞. ꝓ mẽsura pctī dz eẽ pnie mod⁹. sz ꝓ pticipatiõe excoicatiõis fm coẽz ꝓsue/tudinẽ ñ ponit̃ pena debita peccato mortali: sz magis de/bita veniali. ergo est peccatũ veniale.

¶ ℞ñdeo dõz ad. i. q. q̄ sic̃ p̄dcm̃ ē duplex est excoicatio. vna ē miorq̃ sepat tm̃ a pticipatiõe sacr̃oz: sz ñ a coione fi deliũ: ꝛ iõ tali excoicato lz coicare: sz nõ lz ei sacr̃a ꝓferre. alia ē maior excoicatio: ꝛ hc̄ sepat hoiez a sacr̃is eccl'ie: ꝛ a coione fideliũ: ꝛ iõ excoicato tl'i excoicatõe coicare ñ licz. ¶ Sz q2 eccl'ia excoicationẽ ad medelã: ꝛ nõ ad ĩteritũ idu/cit: excipiunt̃ ab hac generalitate q̃dã ĩ gb⁹ coicare licz. s. i his q̃ ptinent ad salutẽ: q2 de talib⁹ hõ licite cũ excoicato log põt: ꝛ ēt alia ꝥba ĩterserere: vt facili⁹ salutis ꝥba ex fa/miliaritate recipiant̃. ¶ Excipiũt̃ ēt q̃daz psone ad q̃s spāl'r ptinet ꝓuisio excoicati. s. vxor: seru⁹ filius: rusticus: ꝛ serui ens: sz hoc itelligẽdũ ē de filys nõ emãcipatis: al's tenere/tur vitare p̃ez. ¶ Ō alys ãt itelligit̃ q̄ licz excoicato coicar̃ si añ excoicationẽ se ei subdiderũt: nõ aũt si post. qdã aũt itelligũt ecõuerso. s. q̄ supiores p̃nt licite coicare iferiozi/b⁹. aly vo ℨ dicũt sz ad min⁹ ĩ his eis cõicare debẽt ĩ gb⁹ eis sũt obligati: q2 sic̃ iferiores obligant̃ ad obseguz supiorum ita supiores ad ꝓuidẽtiã iferiorꝝ. sũt ēt q̃dã casus excepti: sic̃ qñ ignorat̃ excoicatio: ꝛ qñ alig sũt pegrini ꝛ viatores ĩ terra excoicatorꝝ q licite p̃nt ab eis emere: vl'ēt accipere elemosynã. ꝛ sil'r si aliqs videat excoicatũ ĩ necitate: q2 tc̃ ex p̃cepto charitatis tenet̃ ei ꝓuidere: ꝛ hec ℔ ꝥu ꝓtinẽt̃: Utile lex hũile res ig̃rata neċe. vt vtile referat̃ ad ꝥba sa/lutis: lex ad mr̃imoniũ: hũile ad subiectionẽ. cetera patẽt.

¶ Ad p̃m g̃ dõz q̄ corpalia ad spũalia ordinãt̃: ꝛ iõ ptãs q̃ se extẽdit ad spũalia ēt ad corpalia p̃t se extẽdeŕ: sic̃ ars q̃ ē de fine ipat de his q̃ sũt ad finẽ. ¶ Ad z^m dõz q̄ ĩ illo ca/su ĩ q̃ aliqs ex p̃cepto charitatis coicare tenet̃ nõ ꝓhibet̃ cõmunio: vt ex dictis patet.

¶ Ad. z. q. dõm q̄ excoicatio põt iferri ĩ aliquẽ dupl'r: aut ita q̄ ipse sit excoicat⁹ cũ oĩb⁹ ei pticipātib⁹: ꝛ tũc nõ ē du/biũ q̄ qcũq̃ pticipat ei ē excoicat⁹ maiori excoicatõe. aut ē excoicat⁹ simpl'r: ꝛ tũc aut pticipat aliqs ei ĩ crimie p̃bẽ/do ei ꝓsiliũ ꝛ auxiliũ ꝛ fauorẽ: ꝛ sic itez ē excoicat⁹ maiori excoicatione. aut pticipat ĩ alys: sicut ĩ ꝥbo vel osculo vel mẽsa: ꝛ sic ē excoicat⁹ minori excoicatiõe. ¶ Ad p̃m g̃ dõz q̄ eccl'ia nõ ita ītẽdit corrigere ifideles sicut fideles quo/rũ cura sibi icũbit: ꝛ iõ nõ ita arcet a coione ifideliũ: sicut a coione fideliũ illorꝝ quos excoicat sup quos hz aliquaz ptãtẽ. ¶ Ad z^m. dõz q̄ excoicato miori excoicatiõe lz coi ca re: ꝛ sic excoicatio nõ trãsit in tertiã psonã.

¶ Ad. z. q. dõz q̄ qdã dicũt q̄ qñcũq̃ aliqs pticipat excoi/cato vel ꝥbo vl'q̃cũq̃ dictorꝝ modorꝝ fz q̃s ei coicare nõ licz: peccat mortal'r: nisi ĩ casib⁹ exceptl a iure. sz q2 hoc vr̃ valde graue q̄ hõ ꝓ vno ꝥbo leui q̄ excoicatũ allogr̃ mor talr peccet: ꝛ m'tis excoicãtes laq̃z ꝺannatiõis inycerẽt q̃ ĩ eos torquere r̃: iõ alys ꝓbabili⁹ vr̃ q̄ ñ sp peccat mor/talr: sz solũ qñ ĩ crimie sibi pticipat: vl'ĩ diuis vel ĩ ꝓtẽptũ eccl'ie. ¶ Ad p̃m g̃ dõz q̄ decretalis illa loquit̃ de pticipa/niali q̃tũ ad ℔: q2 sicut pctũ mortale nõ põt bñ fieri: ita nec veniale: ꝛ iõ sicut hõ dz ꝑus sustinere mortẽ q̃z peccet mortal'r: ita ēt q̃z q̄ peccet venial'r: illo mõ debiti q̄ dz ve/niale vitare. ¶ Ad z^m dõm q̄ p̃ceptũ eccl'ie directe respi/cit spũalia: ꝛ ex ꝑnti legitimos act⁹: ꝛ iõ q coicat eis ĩ diui/nis facit ℨ p̃ceptũ ꝛ peccat mortal'r: q̄ ãt pticipat ei ĩ alys facit p̃ter p̃ceptũ ꝛ peccat venial'r. ¶ Ad z^m dõz q̄ ēt ali/quis sine culpa qñq̃ ab eucharistia artat̃: sic̃ ps ĩ suspen/sis vl' iterdictis: q2 tales penẽ qñq̃ alicui ꝓ culpa alteri⁹ q̄ in eis punit̃ ĩferunt̃. ¶ Ad 4^m dõz q̄ q̃uis pticipare ex/coicato sit pctũ veniale: tñ pticipare ei ptinaciter ē pctũ mortale: ꝛ p hoc põt aliquis excoicari fm iura.

Ad quintum

sic ꝓcedit: Ur̃ q̄ glz sacerdos pos/sit subditũ suũ ab excoicatione ab/soluere. mai⁹. n. ē vinculũ pcti q̃z excoicatiõis. sz glz sacer/dos põt subditũ suũ a pctõ absoluere. g̃ multo fortⁱ⁹ ab ex/coicatõe. ¶ ℞. remota cã remouet̃ effect⁹. excoicationis cã ē pctũ mortale. g̃ cũ possit glz sacerdos a pctõ illo mor/tali absoluere. poterit ab excoicatiõe sil'r. ¶ Sz ℨ. eiusdẽ ptãtis ē excoicare ꝛ excoicatũ absoluere. sz sacerdotes ife/riores nõ p̃nt suos subditos excoicare. g̃ nec absoluere.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̄ nullus possit absolui iuit⁹. spũalia. n. ñ ꝓfe/runt̃ iuito alicui. sed absolutio ab excoicatiõe ē bñficium spũale. g̃ ñ põt p̃stari iuito. ¶ ℞. excoicatiõis cã ē ꝓtuma/cia. sed qñ aliqs nõ vult absolui excoicationẽ ꝛtenẽs: tũc ē maxīe ꝓtumax. g̃ nõ põt absolui. ¶ Sed ℨ: excoicatio ℨ volũtatẽ alicui põt iferri. sz q̃ ℨ volũtatẽ euemũt ēt ℨ vo/lũtatez amoueri p̃nt: sic̃ ps de bonis fortune. g̃ excoicatio potest tolli ab aliquo inuito.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̄ aliqs nõ possit absolui ab vna excoicatiõe: nisi absoluat̃ ab oĩb⁹. effect⁹. n. dz ꝓportionari sue cause. sz cã excoicatiõis ē pctũ. cũ g̃ aliquis nõ possit absolui ab vno pctõ nisi ab oĩb⁹ absoluat̃: nec ĩ excoicatiõe hoc ē po terit. ¶ ℞. excoicatiõis absolutio ĩ eccl'ia fit. sz ille q̄ vna excoicatiõe ē irretit⁹ ē extra eccl'iaz. g̃ q̃diu vna mãet ab alia absolui ñ p̃t. ¶ Sz ℨ: excoicatio q̃dã pena ē. sz ab vna pena aliqs liberat̃ alia remanente. g̃ ab vna excoicatione alia remanẽte quis absolui põt.

¶ ℞ñdeo dõz ad. i. q. q̄ a miori excoicatiõe glz põt absol/uere g̃ p̃t absoluere a pctõ pticipatiõis. si aũt ē maior: aut ē lata a iudice: ꝛ sic ille q̄ tulit: vl'ei⁹ supior p̃t absoluere; exceptis sex casib⁹ q̃s sibi iuris ꝺitor. s. papa reseruauit. p̃m⁹ ē cuz aliquis inycit man⁹ ĩ clericũ: vel religiosũ. scõs ē de illo q̄ incẽdit eccl'iaz: ꝛ ē denũciat⁹. terti⁹ ē de illo q̄ frãgit eccl'i/am ꝛ denũciat⁹ ē. quart⁹ ē de illo q̄ ĩ diuinis sciẽter coicat excoicatis noial'r a papa. qnt⁹ de illo q̄ falsat l'as aplice se/dis. sext⁹ ō illo q̄ excoicatis ĩ crimie coicat. ñ. n. dz absolui nisi ab eo q̄ excoicauit ēt si ñ sit ei⁹ subdit⁹: nisi pp difficul/tatẽ accedẽdi ad ips absolueret̃ ab epo vl'a ꝓpo sacerdo/te p̃stita iuratoria cautiõe q̄ pareret mãdato illi⁹ iudicis q̄ sniaz tulit. a p̃mo aũt casu. 8. excipiunt̃. p̃m⁹ ē in articulo mortis ĩ quo a q̃lz excoicatiõe põt qs a q̃lz sacerdote ab/solui. scõs si sit ostiari⁹ alicui⁹ potẽtis ꝛ nõ ex odio vl' ꝓpo/sito pcussit. tertius si pcutiẽs sit mlier. quart⁹ si sit seru⁹ ꝛ dñs ledere t de ei⁹ abñtia qui nõ ē i culpa. qnt⁹ si regularis regularẽ nisi sit enormis excessus. sext⁹ si sit pauper. septi/m⁹ si sit ipubes vl' senex vl' valitudinari⁹. octau⁹ si habeat in imicitias capitales. sũt ãt alij casus. 7. ĩ gb⁹ pcutiẽs clẽ/

ricū excōicationē ñ incurrit. ꝑm⁹ si cā disciplīe: vt magr vl plar⁹ percusserit. scōus si iocosa leuitate. tertī⁹ si iuenerit eū turpiter agētē cū vxore vl matre vl sorore vl filia. quart⁹ si sibi vīs repellat. qnt⁹ si ignoret eū ee clericū. sext⁹ si iuerfert se clericꝰ ad actū penit⁹ ꝓriū vt fiat miles vl ad bigamiā trāseat. ¶ Ad ꝑm ḡ dōz q ēquis vinculū pcti sit mai⁹ simplr ēq excōicatiōis: tñ q ad aligd vinculū excōicatōis ē mai⁹ inquātū nō solū obligat ꝺ ad deū: sz ēt i facie eccl'e. tiō i absolnēdo ab excōicatōe requirit iurisdictio i exterioi foro: ñ ät i absol'one a pctō: nec exigit cautio iuramti sic exigit i absol'one ab excōicaⁿᵉ. ꝓ iuramtū. n. ꝓtrouersie q si iter hoies termiant fz aplz. ¶ Ad zᵐ dōz q cū excōicatū a culpa nisi sit pri⁹ absolutus ab excōicatione. ¶ Ad. z. q. dōz q malū culpe t pene differūt i hoc q culpe ꝓncipiū i nobis ē: qz oē pctm volūtariū ē. pene ät ꝓncipiū ēq extra nos: nō aūt requirit ad penā q sit volūtaria: imo magis de rōne pene ē ꝺ volūtatē eē: t iō sicut pctā nō remittunt nisi volūtate: ita nō remittunt alicui iuito: sz excoicatio sic i aliquē iuitū ferri pōt: ita t iuit⁹ ab ea absolui poterit. ¶ Ad ꝑm ḡ dōz q ꝓpositio hz veritatē de illis bonis spūalib⁹ q i volūtate nra ꝓsistūt: sicut sūt vtutes: qz nō pūt a nolētib⁹ pdi: scia. n. ēquis sit spūale bonuz: tñ ēt pōt a nolēte p infirmitatē amitti: t iō rō nō ē ad ꝓpositū. ¶ Ad 2ᵐ dōm q ēt manēte ꝓtumacia potest aliquis discrete excoicationez iuste latā remittere: si videat saluti illi⁹ expedire in cui⁹ medicinā excōicatio lata est. ¶ Ad. z. q. dōz q excōicatiōes nō hñt ꝓnexionē i aliquo: t iō possibile ē q aligs ab vna absoluat t i altera remaneat. ¶ Sz circa hoc sciēdū ē q aligs qñq ē excōicat⁹ plurib⁹ excōicatiōib⁹ ab vno iudice: t tunc qñ absolnitur ab vna intelligit ab oīb⁹ absolui nisi ꝓriū expmat: vel nisi in causa qua gs absolutionē ipetrat ꝺ vno tñ casu excōicatiōis cū ꝓ plurib⁹ excōicat⁹ sit. qñq ē excōmunicat⁹ a diuersis iudicib⁹. t tūc absolutus ab vna excōicatiōe nō ꝓp hoc ē absolut⁹ ab altera: nisi oēs aly ad petitionē ei⁹ excōicationez suaz ꝓfirmauerit: vel nisi oēs vni demādēt absolutionez. ¶ Ad ꝑm ḡ dōz q oia pctā hñt ꝓnexionē i auersiōe volūtatis a deo: cū ꝺ nō pōt esse pctō ꝝ remissio: t iō vnū pctm sine altero remitti nō pōt. sed excōicatiōes nō hñt aliquā talē ꝓnexionē: nec ite ꝝ absolutio ab excōicatiōe ipēditur ꝓp volūtatis ꝓrietatē: vt dictuz ē: t iō rō nō sequit. ¶ Ad 2ᵐ dōz q sicut plurib⁹ de cāis erat aligs extra eccl'iaz: ita possibile ē q ista sepatio remoueat quātū ad vnā cāz: t remaneat quantū ad alterā. ¶ Hereſis vtrūq nō habet. qz si hēant ordinē: amittūt tñ iurisdictionē ab eccl'ia ꝑcisi. ¶ Verbuz dei pctā dimittit. s. auctoritate: sz sacerdos inquātū sacrā ꝑbet misterio: iquātū aūt penā iponit sic idez ipse iudex dr. ¶ Nullus ptātis iura exercet: vt. s. actio ei⁹ ad iteriozes maculas mūdādas ptingat. ¶ Eccl'ie charitas ꝛc. vī nō ē ad ꝓpositū: qz hic nō agit de dimissiōe per modū meriti: sz ꝺ dimissiōe p modū sacri. t dōz q meritū eccl'ie ē sub dispēsatiōe clauiū: t iō taz ex merito christi ēq alioz q sūt de eccl'ia eccl'ie claues efficaciā hūt. ¶ Pctm dr tenebra: qz itellect⁹ obtūdit. Cōtra: m'ti pctōres inuenit q hñt optimū itellectū ad capiēdū. Et dōz q sequitur de obtusiōe itellectus practici ꝑm q oīs malus ē ignorans: t nō de obtusione intellectus speculatiui.

¶ Qñ be claues dāt: t qb⁹. Hi. XIX. a

QStq oste sū ē: q sint claues apl'ice: t qs eaz vsus: supest inuestigare qñ iste claues dent: t qb⁹: Dātur be claues p ministeriū ep'i alicui i ꝓmotionē sacerdotij. Cū. n. recipit ordinem sacerdotalez: simul t has claues recipit. Sz nō videt q oēs vel soli sacerdotes has claues hēant: qz plerīq ante sacrā ordinationē scientiam discernēdi habēt. Plures post ꝓsecrationē ea carēt. Sane dici pōt: q alterā clauium istaz. i. sciētiā discernēdi nō habēt oēs sacerdotes: vñ dolendū est atq lugendū. Multi enim lz indiscreti atq sciētie: q eminere debent exortes. sacerdotij gradū recipere ꝓsumūt: vita t scia eo indigni: qz nec ante sacerdotiū nec post sciam habēt discernēdi q ligādi sint vel soluendi. Ideoq illā clauē i ꝓsecratione nō recipiūt: qz semp sciētia carent. Qui ꝛo añ sacerdotiuz scientia discernēdi prediti sunt: lz habeāt discretionem: non tñ in eis est clauis: qz nō valent ea claudere vel aperire. Ideoq cum mouet i sacerdotē: clauē discretiōis recte dr accipere: qa t añ habita discretio auget: t fit in eo clauis: vt ea iā valeat vti ad claudēdū vel aperiēduz. ¶ Si alteram clauē omnes habeant. s. potentiam ligandi t soluendi. b

¶ Umq iā ꝓstet nō omnes sacerdotes illas duas claues hr̄e: qz sciētia discernēdi pleriq carent. de altera. i. potentia ligandi t soluēdi queri. vtruz oēs sacerdotes eam habeant: ¶ Quidam enim hāc potestatem putant illis solis esse concessam: q doctrinam simul ac vitam apostoloz seruāt. Illas enim claues promisit dominus Petro t imitatoribus eius tñ: vt aiunt. Qui etiā auctoritatibus vtuntur in munimentum sue opinionis. Hoc enim dicunt Aug. sensisse vbi superius ait. Remissionem peccatoz: vel per seipsum facit deus vel per columbe membra. Dicit etiam idē peccata dimitti vel teneri a sanctis. Idem super exodum vbi de lamina aurea legitur. Erat autem lamina aurea semp i fronte sacerdotis. Hec inquit significat fiduciā bone vite: quam qui vere perfecteq nō significatione hz veritate sacerdos habet: solus potest auferre peccata. Item Grego. Illi soli habent in hac carne posīti potestatem ligandi t soluēdi: sicut sancti apostoli: qui illoruz exempla simul cum doctrina tenēt. Item ex dictis orige. Hec ptās soli Petro cōcessa ē t imitatoribus Petri. Hā qcūq vestigia Petri imitant: habēt recte ligādi t soluēdi ptātē. His alīsq testimonijs inituntur qui asserunt ptātem ligandi t soluendi illis solis concessam sacerdotib⁹ qui vita t doctrina pollent sicut apostoli.

¶ Aliorum sententia verior. c

Alijs autem videtur qđ ꝛ mihi placere fateor: cunctis sacerdotib⁹ hāc clauem dari. s. ligandi ꝛ solvēdi: sed non eam recte ac digne habent: nisi qui vitam ꝛ doctrinā apostolicā seruant. Nec p̄miſſe auctoritates malos sacerdotes hāc potestatez negāt habere: sed illos solos digne ac recte hac potestate vti significāt: qui prediti sunt vita ꝛ doctrina apostolica: qz soli ipsoꝝ apostolorum imitatores digne recteque possunt ligare ꝛ soluere. Et per dominum tm̄: vel per sanctos in quibus habitat spiritussanctus digne ꝛ recte fit remissio vel retentio peccatorum. Fit tamen ꝛ per illos qui sancti non sunt: sed non digne vel recte. Dat enim deus benedictionez digne poscenti etiam per indignū ministrum. Qz vero hanc potestatem habeant omnes sacerdotes Hiero. testatur super illum locū euāgelij: vbi domin⁹ dicit Petro. Tibi dabo claues regni celorum ꝛc. Habent inquit eandem iudiciariam potestatem alij apostoli. Habet ꝛ omnis ecclesia in episcopis ꝛ presbyteris. Et ideo Petrus eaz specialiter accepit: vt omnes intelligant: qđ quicunqz ab vnitate fidei ꝛ societate ecclesie se separauerit: nec a peccatis solui nec celum potest ingredi. Itē qđ sacerdos etiā si malus sit gratiam tamen transfundit pro sue dignitatis officio Augu. ostendit dicens. Dictum est a domino in numeris ad Moysen ꝛ Aaron sacerdotes. Vos ponite nomen meuz super filios israel. Ego domin⁹ benedicaz eos vt gratiaz traditio per ministeriū ordinati trāsfundat hominibus: nec voluntas sacerdotum obesse vel prodesse possit: sed meritum benedictionez poscentis. Quanta autem sit dignitas sacerdotalis officij ꝛ ordinis hinc aduertam⁹. Dictum est de nequissimo Caypha inter cetera. Hoc autem a semetipso non dixit: sed cum esset pōtifex anni illius prophetauit: per quod ostenditur spiritum gratiarum non personam sequi digni vel indigni: sed ordinē traditionis: vt quāuis aliquis boni meriti sit: nō tamē possit benedicere nisi fuerit ordinat⁹. vt officij mysterium exhibeat: dei autez est effectuz tribuere benedictionis: Hinc euidenter ostēditur ordo non priuari potestate tribuendi gratiam ob ministri indignitatem. Huic tamen Augu. sententie videtur obuiare quod ait Isicius. Sacerdotes inquit nō propria virtute benedicūt: sed quia figuram Christi gerūt: ꝛ propter eū qui in ipsis est plenitudinem benedictionis tribuunt. nec solum is qui sacerdotiuz sortitus ē: sed quicunqz Christuz i seipso habet ꝛ eius figuram gerit: per conuersionem bonam: sicut Moyses: idoneus est vt benedictionē p̄stet. Ecce hic habes qđ non soluz sacerdos sed ois in quo Christus habitat benedictionē p̄stat. Sed alia est benedictō que solis sacerdotibus cōgruit. Alia que ab omnibus bonis communiter exhibetur. Deniq; illi sacerdotes in quibus Christus habitat benedictionis plenitudinem tribuere dicuntur: non quia soli illi transfundant gratiam: sed qz illi soli licite ꝛ digne id agūt. nec subditos mala vita sacerdotis ledit: si bona faciunt que ille dicit. Vñ Grego. Multi duz plus vitā sacerdotū q̄z suā discutiūt i erroris foueaz dilabunt̄: animis p̄sidentes qđ nō eos vita sacerdotū lederet: si bñiliter bonis sacerdotū ammonitionib⁹ aures accōmodarent.

¶ De hoc quod scriptum ē in Malachia: maledicam benedictionibus vestris. d

Remisse vero sententie qua dicitur ēt per mali sacerdotis ministeriuz transfundi gratiaz benedictionis: videt obuiare quod domin⁹ p Malachiam p̄phetam malis sacerdotib⁹ comminat̄. Maledicam benedictionibus vestris. Et alibi. Ne dicam benedictionibus vestris. Et alibi. Ne his qui viuificant animas que non viuunt: ꝛ mortificant animas que non moriuntur. Si enim maledicit dominus benedictionibus eorum: ꝛ si anime quas viuificāt nō viuunt: quō per eos gratia benedictiōis trāffundit̄. Sed illud capitulū: maledicam ꝛē. quidam referunt ad hereticos: qui ab ecclesia p̄cisi sunt: ꝛ ad excōicatos: quoꝝ benedictiones fiunt maledictiones his qui eorum sequuntur errores. Illud vero alteruz. s. viuificāt ꝛē. sup omnes illos sacerdotes exponūt: qui ab scz clauē scientie ꝛ forma bone vite p̄sumūt ligare vl̄ soluere. Et nullus officio sacerdotis vti debet: nisi immunis sit ab illis: que in alijs iudicat: alioquin seipsum condemnat. e

¶ Qualis debet esse iudex ecclesiasticus.

Qualem aūt oporteat esse qui alioꝝ iudex cōstituit̄ Aug. describit ita dicēs. Sacerdos cui ois offert̄ pctōr aīa quē statuit̄ ois langor: i nullo coꝝ sit iudicād⁹: q̄ i alio iudicare ē p̄mpt⁹. Iudicās. n. alium cād⁹: qui est iudicādus cōdēnat seipz. Cognoscat ꝗ se ꝛ purget i se quod alios videt sibi offerre. caueat vt a se ꝓiecerit quicqd in alio dānosuz reperit. Animaduertat: qđ q sine peccato est: p̄imus in illā lapidē mittat. Jō. n. liberauit peccatricē: qz nō erat q iuste ꝓiicerz lapidē. Quō la-

plidaret qui se lapidāduz cognosceret: Nullus enim erat sine peccato: in quo intelligit omnes fuisse reos. Nā venialia remittebant p̄ cerimonias. Si qō ergo in eis peccatū erat: criminale erat. In hoc ergo potentissimuz est crimen sacerdotū t detestabile: qui non prius se iudicāt: t alios alligant. Caueat spūalis iudex sicut nō remisit crimen nequitie: ita non careat munere scientie. Oporteat vt sciat cognoscere quicqd debet iudicare. Judiciaria. n. potestas hoc postulat vt qō debet iudicare discernat. Diligēs ergo inuestigator sapiēter interroget a peccatore quod fortitan ignorat: vl verecūdia velit occultare. Cognito vero crimine: varietates eiꝰ non dubitet inuestigare: t locum t tēpus t cetera que suprādiximus: quibꝰ cognitis assit benignus: paratus erigere t secū onus portare: t habeat dulcedinem in affectione: discretionem in varietate. Doceat perseuerantiam. Caueat ne corruat: ne iuste perdat iudiciariaz potestatem. Et si eniz penitentia possit ei acqrere gratiaz: non tamē mox restituat i ptātē primā. Et si Petrus post lapsum restitutus fuerit t sepe lapsis sacerdotibus reddita sit dignitatis potestās: nō tñ est necesse vt oibus concedatur qñ ex auctoritate. Inuenit auctoritas que concedit t quasi imperat. Inuenit auctoritas alia que non concedit: sed vetat que scripture nō repugnāt sed concordāt. Cum. n. tot sint q labūtur. vt pristinaz dignitatē ex auctoritate defendant: t quasi vsum peccādi sibi faciant: recidē da est spes ista. Si vero locus est vbi ista non concurrant restitui possunt qui peccāt. Ex his satis perpenditur qualis debeat esse sacerdos qui alios ligat t soluit: discret⁹. s. t iustus: alioquin mortificat sepe animas q̄ nō moriuntur. t viuificat que non viuunt: t ita incidit in maledictionis iudicium. Illud autem Malachie .s. maledicam benedictionibus vestris: siue super bereticos tantuz t excommunicatos: siue super omnes sacerdotes: qui vita t scientia carentes benedicere p̄sumunt: dictum accipiatur: sic intelligi potest: maledicaz benedictioni bus vestris: idest his que in eis bñdictionibus possidetis: quia faciam ea cedere vobis in maledictionem: non in benedictionē: quia t si benedicunt sanctis: nō hoc faciunt ex vero corde t ideo eorum benedictio eis vertitur in maledictionem. Vel maledicam benedictionibus vestris: idest quod a vobis benedicitur: a me erit maledictuz: q̄ benedicūt inique agentibꝰ: adulanturq̄ peccantibꝰ: dūmodo diuites sint.

Postq̄ determiauit magr de clauibꝰ p̄m se: hō icipit determiare q̄ruz sit hr̄e claues. Et diuidit in ptes duas. In p̄ma oñdit q̄ sacerdotū sit claues hr̄e. In zª mouet q̄sdaz dubitatiões hec: ibi. Sz nō vr̄ q̄ oēs ꝛc. t hec ps diuidit in duas. i pª mouet dubitationē de claue scie. i scōa de claue ptātis. ibi. Cūq; iā ꝓstet ꝛc. t hec ps diuidit i duas qz duas opiones qs i hac dubitatōe tāgit. scōa icipit ibi. Alys aūt vr̄ ꝛc. t hec diuidit i tres. in pª ponit opionē. in zª ꝓfirmat eā. ibi. Qz vo hēat ptātē ꝛc. in 3ª remouet q̄dā q̄ huic opioni videnr̄ eē ꝺria. ibi. Huic aūt Aug. ꝛc. Et circa hō duo fac̄. Prio ponit obonē q̄ vr̄ oñdi q̄ nō solis sacerdotibꝰ vsus clauiū ꝓpetit. zº q̄ malis sacerdotibus nō ꝓpetit: quoꝝ vtrūq; ē ꝺ scōaz opionē q̄ va ē. ibi. Premisse vo sñe. t circa hec tria fac̄. p̄ ponit obonē. zº alioꝝ solonē ponit. ibi. Sz illud capl̄m ꝛc. 3º solonē ꝓbaz ex dictis p̄us colligit. ibi. Illud aūt mala ꝛc. Circa scōz duo fac̄. p̄mo ponit solonem ad auctoritatē ꝓbete iductā quā qdam ponunt. scōo ex incidenti q̄lis esse debeat qui recte ꝺz ptāte clauiū vti. ibi. Qualem aūt oporteat ꝛc.

Hic est duplex q̄stio. Prima de habētibus claues. Secūda de correptiōe fraterna. Circa p̄mū tria q̄runtur. Primo quoꝝ sit hr̄e claues. Scōo qui possunt clauibus vti. Tertio in quē possit sacerdos clauibus vti.

Ad primum sic p̄cedit. videt q̄ sacerdos legis claues habuit. Clauis eni est seqlla ordinis: sed ipsi habuerūt ordinē ex quo sacerdotes dicebant. g̃ habuerūt clauē sacerdotes legales. ℂ P̄. sicut supra magr dicit. claues sunt due. s. scia discernēdi t potētia iudicādi. sz ad vtrāq; auctez sacerdotes legales habebāt. g̃ habebāt claues. ℂ P̄. sacerdos legalis habebat aliquā ptātē sup reliquū populū: nō tpalē: q̄ sic ptās regia nō fuisset distincta a sacerdotali. g̃ spūalē: t hec est clauis. g̃ habuerūt clauē. ℂ Sz ꝺ. claues ordinant̄ ad apiendū regn̄ celoꝝ: qō apiri nō potuit ante xp̄i passionē. g̃ sacerdos legalis clauē nō habuit. ℂ P̄. sacra veteris legis gr̃az non cōferebāt: sed aditꝰ regni celestis apiri nō pōt nisi p gr̃az g̃ p illa sacra nō poterat apiri: t sic ēt sacerdos q̄ minister coꝝ erat claues regni celestis nō habebat.

ℂ Ulterius videt q̄ xp̄s nō habuerit claues. clauis. n. caracterē ordinis ꝓsequit vt p̄us dictū est: sz xp̄s nō habuit caracterē: vt supra. di. 4. dictū est. g̃ nō būit clauez. ℂ P̄. xp̄s habuit in sacris ptātē excellētie: vt effectū sacri sine sacr̄alibꝰ posset ꝓferre: sz clauis ē qōdā sacr̄ale. g̃ nō īdigebat claui: t sic frustra eaz habuisset. ℂ Sed cōtra est qō Apo. z. dicit. Qui hz clauez Dauid ꝛc.

ℂ Ulteriꝰ videt q̄ nō soli sacerdotes claues habeāt. dicit eni Jsid. q̄ hostiary iter bonos t malos habēt iudiciū: dignos recipiūt: t indignos reyciūt: sed hec ē diffō clauium: vt ex dictis pz. g̃ nō solū sacerdotes: sz etiaz hostiary claues habēt. ℂ P̄. claues sacerdotibꝰ dant̄ dū p vnctionez ptātē diuinitꝰ accipiūt: sz reges ēt ptātē in ppl̄z fidelē diuinitꝰ hñt: t vnctiōe scificant̄. g̃ nō soli hñt claues sacerdotes. ℂ P̄. sacerdotiū est ordo vni singulari psone cōueniēs: sz clauē aliqñ videt hr̄e tota vna ꝓgregatio: q̄ q̄daz capl̄a excōicatione ferre pñt: qō ad ptātē clauiū ptinet. g̃ nō soli sacerdotes clauē habēt. ℂ P̄. mulier nō est sacerdotalis ordinis susceptiua: q̄ ei docere nō ꝓpetit xz apl̄m .i. Cor. 14. sz alique mulieres videnr̄ hr̄e clauē: sic abbatisse q̄ hñt spūalē ptātē in subditas. g̃ nō soluz sacerdotes clauē habēt. ℂ Sz ꝺ ē qō Ambro. dicit. Hoc ius. s. ligādi t soluēdi solis sacerdotibꝰ cōcessuz ē. ℂ P̄. p ptātē clauiū efficit̄ aliquis medꝰ iter ppl̄m t deū: sz hoc tñ ꝓpetit sacerdotibus qui ꝓstituunt̄ in his que sunt ad deum vt offe-

rant dona ⁊ sacrificia pro peccatis: vt dicitur Deu. 5°. ergo soli sacerdotes clauem habent.

¶ Ad ñ°. dz ad p^am. q. q. qdã dixerũt q in veteri lege erant claues apud sacerdotes: qz eis erat ꝺmissuz ponere penã p delicto: vt dr Leuiti. 5°. qõ ad claues ptinere vr: sz fuert tũc icõplete: nũc aũt p xpm in sacerdotib⁹ noue legis pfecte sunt: sz ℔ vr eẽ ꝺ itentionẽ apli in epla ad Heb. 9°. ibi. n. sacerdotiuz xpi pferr sacerdotio legali: p ℔ q xps assistit pontifex futuroz bonoz ad tabernaculũ celeste itroducens p ꝓpriũ sanguinẽ nõ manufactuz in qõ itroducebat sacerdotiũ veteris legis p sanguinẽ hircoz ⁊ tauroz. vnde pz q ptãs illi⁹ sacerdoty nõ se extẽdebat ad celestia: sz ad figuras celestiũ: ⁊ iõ fm alios dõm q nõ habebant claues: sz in eis figura clauiũ preceſſit. ¶ Ad p^m ġ dz: q clauis regni celestis ꝺsequit ad sacerdotiũ quo hõ in celestia itroducit: nõ aũt talis erat ordo sacerdoty leuitici: ⁊ ideo claues celi non habuerunt: sz claues terreni tabernaculi.

¶ Ad z^m dõm: q sacerdotes veteris legis habebant auctoritatẽ discernẽdi ⁊ iudicãdi: sz nõ vt admitteret homo ab eis iudicatus in celestia: sed in figuras celestiuz. ¶ Ad 3^m dõz: q habebãt spũalez ptãtẽ qua p sacr̃alia legalia nõ a culpis: sz ab irregl̃aritatib⁹ hoies purgabãt vt ad manufactũ tabernaculũ adit⁹ purgato per eas pateret.

¶ Ad z^m. q. dõz: q vtus aligd agendi est in instr̃o ⁊ in p se agẽte nõ eodẽ mõ: sz in p se agẽte pfecti⁹. potestas aũt clauiũ quã nos habemus ⁊ alioz sacroz vtus est instr̃alis: sz in xpo est sic̃ in p se agẽte ad salutẽ nr̃am: p auc̃tatẽ qdem inq̃tũ ẽ dc⁹: sz p meritũ inq̃tũ est hõ. Clauis aũt de rõne sua exp̃mit ptãtẽ aperiẽdi ⁊ claudẽdi: siue aligs apiat q̃si p̃ncipale agens siue q̃si minister: ⁊ iõ in xpo oz ponere clauẽ: sz altero modo q̃ sit in eius ministris: ⁊ iõ dr q hz clauẽ excellẽtic. ¶ Ad p^m ġ dõz: q character de sua rõne dic̃ aligd ab aliq̃ derivatũ: ⁊ iõ potestas clauiũ q̃ est in nobis a xpo derivata segtur characterẽ quo xpo ꝺformamur: sz in xpo nõ segtur characterẽ: sz p̃ncipalẽ formã. ¶ Ad z^m dõz: q clauis illa quam christus habuit nõ erat sacramẽtalis: sz sacramentalis clauis p̃ncipium.

¶ Ad 3^am. q. dõm q clauis est duplex. vna q̃ se extendit ad ipm celũ imediate remouẽdo impedimẽta itroitus in celũ p dimissionẽ peccati: ⁊ hec vocat clauis ordinis: ⁊ hanc soli sacerdotes habẽt: qz ipsi soli ordinant ppl'o i his q̃ directe sunt ad deũ. Alia clauis est q̃ nõ directe se extendit ad ipm celũ: sz mediãte militante ecc̃lia p quã aligs ad celũ vadit: dũ p eã aligs excludit: vel admittit ad cõsortiũ ecclesie militãtis p excõicationẽ ⁊ absolonẽ: ⁊ hec vocat clauis iurisdictiõis in foro causaz: ⁊ iõ hãc ẽt nõ sacerdotes hr̃e possunt: sicut archidiaconi ⁊ clerici ⁊ alq̃ qui excõicare possunt: vt supra dcm est: sz nõ ꝓprie dr clauis celi: sz q̃dã dispõ ad ipsam. ¶ Ad p̃mũ ġ dõz: q ostiary habẽt claue custodiẽdi ea q̃ in tẽplo mãli cõtinent: ⁊ hñt iudiciũ a tali tẽplo excludẽdi ⁊ admittẽdi: ñ qdẽ sua auctoritate iudicãtes qui sint digni: vel idigni: sz iudiciũ sacerdotis exequentes: vt sic quodãmõ executores ptãtis sacerdotalis videant. ¶ Ad z^m dõm: q reges nõ habẽt aliquã ptãtez in spũalib⁹: ⁊ iõ clauẽ regni celestis nõ accipiũt: sz soluz in temporalibus q̃ etiã nisi a deo non esse põt: vt pz Ro. 13°. nec p vnctionẽ in aliquo sacro ordine ꝺsecrant: sz excellẽtia ptãtis ipsoz a xpo descẽdere significatur: ⁊ vt ipsi sub xpo in ppl'o xpiano regnent. ¶ Ad 3^m dõm q sic̃ in politeis q̃nq̃z index hz ptãtem totã sicut est in regno: q̃nq̃z aũt multi in diuersis officys ꝺstituti: vel etiã ex equo: vt pz in 8°. eth. ita etiaz spũalis iurisdictio põt haberi ab vno solo: sic̃ ab epo: ⁊ a pluribus sil'. sic̃ a capl'o: ⁊ sic hñt clauẽ iurisdictionis: nõ tñ clauẽ ordinis omnes sil'. ¶ Ad q̃rtũ dõz: q mulier fm apl'm est in statu subiectiõis: ⁊ iõ ipsa nõ põt habere aliquã iurisdictionẽ spũalez: qz etiã fz phm in 8°. eth. Corruptio vrbanitatis est quãdo ad mulierẽ puenit dñiũ. vñ mlier nõ hz neq̃ clauem ordis: nz clauẽ iurisdictionis: sed mulieri cõmittitur aliquis vsus clauiuz: sicut habere correptionem in subditas mulieres ꝓpter periculũ qõ imminere posset: si viri mulieribus cohabitarent.

Ad secundum

sic ꝓcꝛeditur. Videtur q etiaz sancti homines non sacerdotes vsum clauiuz habeant: absolutio cniz ⁊ ligatio que fit per claues efficaciam habet ex merito passionis christi: sz illi maxime passioni christi conformantur qui per patientiã ⁊ alias virtutes christũ passum sequunt. ġ vr q etiã si nõ habeant sacerdotalẽ ordinem q possint ligare ⁊ soluere. ¶ P. Heb. 12°. dr sine vlla contradictione qõ minus est a maiori benedici: sz in spũalib⁹ fm Aug. hoc ẽ maius esse qõ melio⁹ esse. ġ meliores q. s. hñt plus de charitate possũt alios benedicere absoluẽdo: ⁊ sic idẽ qõ pus. ¶ Sz ctra. cuius est potentia eius est actio fm phm: sz clauis que est potestas spiritualis est tantum sacerdotum. ġ ⁊ vsus eius non nisi sacerdotibus conuenire potest.

¶ Ulterius vr q mali sacerdotes vsuz clauiũ nõ habeãt. Jo. 20. Ubi vsus clauiũ apl'is traditr spũsancti donuz promittit: sz mali non habent spiritũ sanctũ. ġ non hñt vsum clauiuz. ¶ P. nullus sapiẽs rex dispẽsationẽ sui thesauri suo inimico cõmittit: sed vsus clauiũ in dispẽsatiõe ꝺsistit thesauri celestis regis q̃ est ipsa sapiẽtia. ġ mali q p peccatuz sunt ei⁹ hostes nõ hñt vsuz clauiũ. ¶ P. Aug. dicit q sacr̃m gr̃e dat deus etiã p malos. ipsaz vo gr̃am nõ nisi p seipsuz vel p sanctos suos: ⁊ iõ remissionẽ pctoz p seipsũz facit: vel p ipsi⁹ colũbe mẽbra: sz remissio pctoz est vsus clauiũ. ġ pctores qui nõ sunt colũbe mẽbra vsuz clauium nõ habẽt. ¶ P. intercessio mali sacerdotis nõ hz aliquã efficaciã ad reconciliãdũ: qz fm Greg. Aũ is qui displicet ad intercedendũ mittit irati animus ad deteriora puocat. sed vsus clauiũ fit p quãdaz intercessionẽ: vt pz in forma absolutiõis: sicut supra dictũ est. ergo nõ habẽt efficacem vsuz clauiũ. ¶ Sz ꝺ. nullus pt scire de alio an sit in statu salutis. si ġ nullus posset vti clauib⁹ in absoluẽdo: nisi existens in statu salutis: nullus sciret se esse absolutuz: qõ est valde icõueniẽs. ¶ P. iniqtas ministri nõ põt auferre liberalitatẽ dñi: sz sacerdos ẽ solũ minister. ġ nõ pt sua malicia donũ a deo trãsmissũz p eũ nobis auferre.

¶ Ulterius videt q scismatici ⁊ heretici excõicati ⁊ suspẽsi ⁊ degradati vsuz clauiũ habeãt. sicut. n. prãs clauiũ dependet ab ordine: ita ⁊ ptãs ꝺficiẽdi: sz nõ pñt amittere vsũ ptãtis ꝺficiẽdi: qz si cõficiunt ꝺfectu est: q̃uis peccẽt cõficiẽtes: vt supra. di. 13. dictũ ẽ. ġ etiã nõ pñt amittere vsum clauiũ. ¶ P. oĩs ptãs spũalis actiua in eo q hz vsuz li. arbitrii exit in actũ q̃n vult: sz ptãs clauiũ adhuc manet in ꝑdictis qz cum nõ detur nisi in ordine: oporteret reordinari eos q̃n ad ecc̃liaz redeunt. ġ cũ sit potẽtia actiua pñt in actus ciius exire cũ voluerint. ¶ P. spũalis gr̃a magis ipeditur per culpã q̃z p penã: sz excõicatio ⁊ suspẽsio ⁊ degradatio sunt pene quedã. cuz ġ ꝓpter culpã nõ amittat aligs vsuz clauiuz. videt q nec ꝓpter ista. ¶ Sz ꝺ. Aug. dicit q ecclesie charitas pctã dimittit. charitas aũt est que facit ecclesie vnionẽ. cũ ġ ꝑdicti sint ab ecc̃lie vnione diuisi: videtur q vsuz clauiũ nõ habeãt in remittendis pctis. ¶ P. nullus absoluit a pctõ fm hoc q peccat ꝺ pceptũ ecc̃lie faciẽs ei⁹ absolutionẽ pctoz petẽs peccat ꝺ pceptũ ecc̃lie faciẽs. ergo p eos a pctõ absolui nõ põt: ⁊ sic idẽ qõ pus.

¶ Ad ñ°. dõz ad p̃mã. q. q. agẽs p se ⁊ agẽs instr̃ale i ℔ differũt: q agẽs instr̃ale nõ iducit i effectu sil'itudinẽ suã: sz sil'itudinẽ q̃ agẽs principalis agẽtis. p̃ncipale aũt agẽs inducit sil'itudinẽ suã. ⁊ iõ ex hoc aligd ꝺstituit p̃ncipale agẽs q hz aliquaz formã quã in alterũ trãsfundere põt. nõ aute ex hoc ꝺstituit agẽs instrumẽtale: sz ex ℔ q̃ est applicatũ a p̃ncipali.

agẽte ad effectũ aliquẽ iducendũ.cũ ḡ in actu clauiũ p̃nci
pale agens sit xp̃s vt dr̃ p auctozitatẽ:ꝛ vt hõ p merituꝫ:
ex ipsa plenitudine dine bonitatis in eo:ꝛ ex pfectiõe gr̃e
cõsequit̃ ꝙ possit in actũ clauiũ:sz hõ alius nõ põt in actũ
clauiũ sic̃ p se agẽs:qz nec ipe alteri gr̃az q̃ remittũt̃ pctã
dare põt:nec sufficiẽter mereri:ꝛ iõ nõ ẽ nisi sic̃ agẽs ist̃ra
bus:sz xpo:ꝛ ꝓpter hoc q̃tũcũq; aliqs habeat de gr̃a non
põt ptingere ad effectũ clauiũ nisi applicet̃ ad ꝟ vt mini
strer p ordinis suscepti onẽ. ¶ Ad p̃m ḡ dr̃z:ꝙ sic̃ iter istru
mẽtũ ꝛ effectũ nõ exigit̃ silitudo fm ꝓueniẽtiã in forma:
sz fm ꝓportionẽ instr̃i ad effectũ:ita etiaꝫ nec iter instr̃m
ꝛ pncipale agẽs:ꝛ talis silitudo est in scis hoibus ad xp̃m
passus:ꝛ talis silitudo eis vsuꝫ clauiũ nõ ꝓfert. ¶ Ad z̃m
dr̃z:ꝙ q̃uis purus hõ nõ possit alteri ex ꝓdigno gr̃az me
rere:tñ vni⁹ meritũ põt cooperari ad salutẽ alterius: ꝛ iõ
duplex est bñdictio.vna q̃ est ab ipso hoie puro sic̃ meren
te p ꝓpriũ actũ:ꝛ talis põt fieri a quolibꝫ scõ ī quo xp̃s ha
bitat p gr̃az:ꝛ hec regrit maiozitatẽ bonitatis ad minus ī
q̃tũ mereť hõ.alia est bñdictio q̃ hõ bñdicit: vt bñdictio
nẽ q̃ est ex merito xp̃i instr̃alr alicui applicãs: ꝛ q̃tum ad
banc regrit maiozitas ordinis:ꝛ nõ virtutis.
¶ Ad.2.q.dõm:ꝙ sic̃ participatio formę q̃ est inducẽda in
effectu nõ facit istr̃m:ita nec subtractio talis formę tollit
vsuꝫ instr̃i:ꝛ iõ cũ hõ sit tñ instr̃alr agẽs in vsu clauiũ q̃
tũcũq; p pctm̃ sit gr̃a ꝑuatus p quã fit remissio pctoꝝ nul
lo tñ mõ ꝑuat̃ vsu clauiũ. ¶ Ad p̃m ḡ dr̃z:ꝙ donũ spũsci
exigit ad vsuꝫ clauiũ:nõ vt sine q̃ fieri nõ possit: sz qz sine
eo icõgrue fit ex pte vtẽtis q̃uis subyciẽs se clauib⁹ effe
ctũ clauiũ ꝙsequat̃. ¶ Ad scõz dõm:ꝙ rex terrenus ī the
sauro suo defraudari ꝛ decipi põt:ꝛ iõ hosti dispẽsationez
ei⁹ nõ cõmittit:sz rex celestis defraudari non põt: qz totũ
uit ex malis bona elicere: ꝛ p malos ẽt mlta bona facere:
ad ipsi⁹ bonorẽ cedit ẽt ꝙ aliq clauib⁹ male ytunt̃:qz no
ne pctoꝝ fm ꝙ scī hoies coopant̃ ad ipaz:nõ ex vi clauiũ:
sz ex merito cõgrui:ꝛ iõ dic̃ ꝙ ẽt p malos sacr̃a ministrat:
ꝛ iter alia sacr̃a ẽt absolo q̃ est vsus clauiũ ꝙputari dr̃z:sed
p mẽbra colũbe.i.p scõs hoies facit remissionẽ pctoꝝ ic̃q;
colũbe noiat oes ab eccl̃ia nõ p̃cisos. g.n.ab eis sacr̃a reci
piunt gr̃az ꝙsequunt̃:nõ aũt q recipiunt ab illis q sunt ab
eccl̃ia p̃cisi:qz hocipso peccãt excepto bap̃mo quẽ in casu
necessitatis lz ẽt ab excõicato recipe. ¶ Ad 4m̃ dr̃z:ꝙ in
terc̃essio quã sacerdos malus ex ppa pson̄a fac̃ nõ hz effi
tacia:sz illa quã fac̃ vt minister eccl̃ie hz efficaciã ex merito
xp̃i:vtroq; tñ mõ dr̃z iterc̃essio sacerdot̄ ppl̃o subo pdesse
¶ Ad.3.q.dõm:in oibus predictis manet clauiũ ptãs q̃tũ
ad cẽtiã:sz vsus ipedit̃ ex defectu mãe.cũ.n.vsus clauiũ
plationẽ in vtẽte regrat respectu eius in quẽ vtit̃:vt s. di
ctũ ẽ:ppa mã in quã exercet̃ vsus clauiũ est hõ subditus:
ꝛ qz p ordinationẽ eccl̃ie vnus subdit̃ alteri: iõ ẽt p eccl̃ie
platos põt subtrahi alicui ille qui erat ei subditus. vñ cũ
eccl̃ia hereticos ꝛ scismaticos ꝛ alios hr̃ ꝓfuit subtrahẽ
do subditos vel simplr̃ vl̃ q̃tũ ad aliqd: q̃tũ ad hoc quo
priuati sunt non possunt vsuꝫ clauiũ hr̃e. ¶ Ad p̃mũ ḡ di
cendũ:ꝙ mã sacr̃i eucharistie in quã suã potestatez exer
cet sacerdos nõ est hõ:sz panis triticeus:ꝛ in baptismo hõ
simplr̃.vnde sicut si subtraheret̃ heretico panis triticeus
conficere non posset:ita nec si subtrahat̃ plat̃io absolue
re poterit:potest tamẽ baptiçare ꝛ ꝓficere q̃uis ad sui dã
nationẽ. ¶ Ad scõm dõm:ꝙ ꝓpositio hz veritatem quã
do non deest materia:sicut est in ꝓposito. ¶ Ad tertiuꝫ
dõm:ꝙ ex ipsa culpa nõ subtrahitur materia:sicut per ali
quã penã.vnde pena non impedit per ꝓprietatem ad effe
ctum inducendum:sz ratione dicta.

Ad tertium

sic ꝓcedit. Arr̃ ꝙ sacerdos possit vti claue quã hz in quẽlibꝫ hoiem.ptãs
.n.clauiũ in sacerdotes descẽdit ex illa dñi auctozitate q̃
dic̃. Accipite spũmscm̃:quoꝝ remiseritis pctã remittunt̃
eis:sz illud ideterminate dixit de oibus.ḡ habẽs clauẽ in
determinate põt ea vti in quoslibet. ¶ ℞. Clauis corpo
ralis que aperit vnã serã aperit oẽs alias eiusdẽ modi:sz
omne pctm̃ cuiuslibet hoĩs est eiusdẽ rõnis obstaculũ re
spectu ītroitus celi.ḡ si põt vnũ hoiez sacerdos p clauem
quã hz absoluere:poterit ꝛ q̃slibet alios. ¶ ℞. Sacerdo
tiũ testi noui est pfectius q̃ veteris:sz sacerdos veteris te
stamẽti poterat vti sua ptãte quã habebat discernẽdi iter
lepr̃a ꝛ lepr̃ã indifferẽter in omnes.ḡ multo fortius sacer
dos euãgelicus põt vti sua ptãte in oẽs. ¶ Bz ℟ est:qõ dr̃
16.q.i. Nulli sacerdotũ licz parrochianũ alteri⁹ absoluere
aut ligare.ḡ nõ glibet põt quẽlibet absoluere. ¶ ℞. Judi
ciũ spũale dz eẽ ordinati⁹ q̃ tẽporale:sz in iudicio tpali nõ
dz glibet iudex quẽlibꝫ iudicare.ḡ cũ vsus clauiũ sit iudi
ciũ qõdã nõ põt sacerdos glibꝫ sua claui in quẽlibet vti.
¶ Ulteri⁹ vr̃ ꝙ sacerdos ñ possit sp suũ subditũ absoluere
sic̃.n.aug.i lr̃a dic̃. Nullus offõ sacerdotis vti dz nisi īmu
nis ab illis sit q̃ in alys iudicat:sz qñz ꝓtigit ꝙ sacerdos ẽ
pticeps crimis qõ subditus suus cõmisit:sic̃ cũ mulierem
subditã cognouit.ḡ videt̃ ꝙ nõ possit semp in suos subdi
tos ptãte clauiũ vti. ¶ ℞. p ptãtẽ clauiũ hõ ab oĩb⁹ defe
ctib⁹ curat̃:sz q̃nz alicui pctõ annexus est irregularitat]
defect⁹:vel excõicatiõis snĩa a qua simplex sacerdos libe
rare nõ põt.ḡ videt̃ ꝙ nõ possit vti clauiũ ptãte in illos q
talib⁹ irretiti sunt. ¶ ℞. sacerdoty nr̃i iudiciũ ꝛ ptãs p iu
diciũ veteris sacerdoty figuratũ ẽ:sz minoꝛib⁹ iudicibus
fm legẽ nõ oĩa ꝓpetebat discutere: sz ad supioꝛes recur
rebãt: vt dicit̃ Exo.25. Siquid oꝛtuꝫ fuerit iter vos qõ
nis ꝛc̃.ḡ videt̃ ꝙ nec sacerdos de gravib⁹ pctis possit subdi
tũ suũ absoluere:sz debeat ad supioꝛẽ remittere. ¶ Bz
℟.cuicũq; cõmittit̃ pncipale ꝓmittit̃ ꝛ accesꝛiũ:sz sacer
dotib⁹ cõmittit̃ ꝙ subditis suis eucharistiã dispẽsent ad
quã ordinat̃ absolutio a pctis gbuscũq;.ḡ sacerdos ab oĩ
bus pctis põt subditũ suũ absoluere q̃tũ est de clauium
ptãte. ¶ ℞. gr̃a oẽ pctm̃ tollit quãtũcũq; sit parua: sz sa
cerdos sacr̃a dispẽsat gb⁹ gr̃a dat̃.ḡ q̃tuꝫ est de ptãte cla
uium de oĩb⁹ peccatis absoluere potest.
¶ Ulteri⁹ videt̃ ꝙ aliqs nõ possit vti claib⁹ in suũ supio
rem.act⁹.n.sacr̃alis glibet regrit ꝓpriã mãz:sz ppa mate
ria vsus clauiũ:vt dictũ est:est pson̄a subiecta.ḡ in eo qui
nõ ẽ subdit⁹ nõ põt clauib⁹ sacerdos vti. ¶ ℞. eccl̃ia mi
litãs imitat̃ triũphãtẽ:sz in celesti eccl̃ia inferioꝛ angelus
nunq; purgat:aut illuminat:aut pficit supioꝛẽ.ḡ nec aliqs
sacerdos iferioꝛ põt vti actiõe hierarchica q̃ est p absolu
tionẽ in supioꝛẽ. ¶ ℞. iudiciũ ꝙscie dz eẽ ordinati⁹ q̃ iu
diciũ exterioꝛis fori: sz in exterioꝛi foꝛo iferioꝛ nõ põt ex
cõicare:aut absoluere supioꝛẽ.ḡ videt̃ ꝙ nec in foꝛo peni
tẽtiali. ¶ Bz ℟.supioꝛ plat⁹ etiã circũdat⁹ est ifirmitate:
ꝛ ꝓtingit ipm peccare:sz remediũ ℟ pctm̃ est ptãs clauiũ.
ḡ cũ ipse nõ possit in seipsuꝫ vti claue: qz nõ põt esse sil̃ iu
dex ꝛ reus:videt̃ ꝙ possit iferioꝛ in ipsuꝫ clauis ptãte vti.
¶ ℞. absolutio q̃ fit p vtutẽ clauiũ ordinat̃ ad pceptionẽ
eucharistie:sz inferioꝛ põt supioꝛi eucharistiã dispẽsare si
petat.ḡ ꝛ clauiũ ptãte in ipsuꝫ vti si se ei subiecerit.
¶ Rñdco dr̃z ad p̃mã.q.ꝙ ea q̃ circa singularia oparioꝛ
nõ eodẽ mõ oĩb⁹ ꝓpetũt. vñ sic̃ post gnãlia medicine p̃ce
pta oꝛ adhiberi medicos gb⁹ p̃cepta vlia medicine singu
lis infirmis fm ꝙ debẽt aptent̃: ita in quolibet p̃ncipatu
p̃ter illũ q vl̃r p̃cepta legis tradit:oꝛ eẽ aliquos q ea singu
lis fz ꝙ debẽt adaptẽt:ꝛ ꝓp ꝟ ẽt in celesti hierarchia sub
ptãtib⁹ q idistincte p̃sunt ponunt̃ p̃ncipat⁹ q singulis pro
uincys distribuunt̃:ꝛ sub his angeli q singulis hoĩb⁹ i cu

stodiā deputanť: vt pz ex his que di.zo.dicta sunt in.z.li. vñ ⁊ ita dz esse in plātiōe ecclie militātis: vt apud aliquē eēt plātio indistincte in omnes:⁊ sub ꝑ essent aly g sup di uersos distinctā ptātem acciperēt:⁊ qz vsus clauiū regrit aliquā plationis ptātē p quā ille in quē vsus clauiū cōicatur efficiť mā ꝓpria illius actus:iō ille g hz īdistinctā ptātē sup omnes pōt vti clauibus in quēlibz:illi autē qui sub eodē distinctas potestates acceperunt:nō in quoslibz possunt vti clauib⁹:sz in eos tm̄ g eis in sorte venerūt:nisi i necessitatis articulo vbi nemini sacra sunt denegāda. ¶ Ad ꝑm̄ g dōm: q ad absolōnē a pctō regritur duplex potestas .s.potestas ordinis ⁊ potestas iurisdictōis.ꝑ⁹ qdē potestas est equalr in oibus sacerdotibus:nō aūt scōa:⁊ iō vbi dns Jo.zo.dedit oibus apostolis cōiter ptātez remittēdi peccata:itēllr de ptāte que cōsequiť ordinē. vñ ⁊ sacerdotib⁹ quādo ordinanť illa vba dicunť:sz ·ꝑetro dedit singulariter ptātē remittēdi pctā. Matth.i6⁹.vt itelligať q ipse pre alys hz ptātez iurisdictionis.ptās aūt ordis q̄tū ē de se se extēdit ad oēs absoluēdos:⁊ iō īdeterīate dns dixit. Quorū remiſitis pctā:intelligēs tm̄ q vsus illi⁹ ptātis eē deberet ꝑsupposita ptāte ·ꝑetro collata ꝯz ipsius ordinatiōez. ¶ Ad z^m dōz:q etiā clauis mālis non pōt apire nisi sera ꝓpriā:nec aliq̄ vtus actiua pōt agere nisi in mām ꝓpam. mā aūt ꝓpria ptātis ordinis efficiť aligs p iurisdictionē:⁊ iō nō pōt aligs clauevti ad eū in quē iurisdictio nō datur. ¶ Ad 3^m dōm:q populus isrl'vn⁹ ppls erat:⁊ vnū tm̄ tēplū habebat.vñ nō oportebat sacerdotū iurisdictiōes distingui:sic ī eccl'ia ī q̄ ꝯgregant diuersi ppli ⁊ natiōes.

¶ Ad.z.q.dōz:q ptās ordinis q̄tū ē de se extēdit se ad oīa pctā remittēda:sz qz ad vsum hui⁹ ptātis:vt dcm ē:regriť iurisdictio q̄ a maiorib⁹ in iferiores descēdit:iō pōt superior aliq̄ sibi reseruare in gb⁹ iudiciū iferiori nō cōmittat:als de q̄libet pctō pōt simplex sacerdos iurisdictionē habēs absoluere. Sūt ār gnq̄ casus in gbus oz q simplex sacerdos ad superiorē penitētē remittat. ·ꝑim⁹ ē qñ est solēnis īponēda pnīa:qz eius minister ꝓpri⁹ eps est:vt s. di.i4.dictū est. Scōs est de excōicatis qñ iferior sacerdos nō pōt absoluere. Tertiꝰ qñ iuenit irregularitatē ꝓcta ꝑ cui⁹ dispēsatiōe dz ad superiorē remittere. Quartꝰ de incendiarys. Quītus qñ est ꝓsuetudo in aliq̄ episcopatu q enormia crimina ad terrorē epō reſuant:qz ꝓsuetudo dat vel aufert in talibus ptātē. ¶ Ad ꝑm̄ g dōm:q in tali casu:nec sacerdos deberet audire ꝓfessionē m'ieris cū qua peccauit de illo pctō:sz deberet ad aliuz remittere: nec illa deberet ei cōfiteri:sz deberet licētiā petere ad aliū eundi: vel ad superiorē recurrere:si ille licētiā denegaret:tū ꝓpter periculū:tuz qz est minor verecūdia:si tamē absolueret absolutū esset:qđ.n. Augu.dicit q nō dz esse in eodē crimine:intelligendū est ſm cōgruitatē:nō ſm necessitatē sacramēti. ¶ Ad scōz dōz:q pnīa ab oibus defectibus culpe liberat:nō aūt ab oīb⁹ defectibus pene:qz adhuc post ꝓpactaz penitentiā de homicidio aliquis remanet irregularis. vn de sacerdos potest de crimine absoluere ⁊ pro pena amouenda ad superiorē remittere:nisi in excōicatione: qz absolutio ab ipsa debet precedere absolutionē a peccato: qz q̄diu aliquis est excōicatus non pōt recipere aliqđ eccl'ie sacrm. ¶ Ad 3^m dōm:q rō illa ꝓcedit q̄tū ad ꝑ in gbus sibi superiores ptātes iurisdictionis reseruant.

¶ Ad tertiaz q̄onem dōm:q potestas clauiū q̄tum est de se extendit se ad omnes:vt dictū est:sed q in aliquē sacerdos non possit potestate clauiū vti:contingit ex hoc q ei⁹ potestas est ad aliquos specialiter limitata. vnde ille qui limitauit potest extendere in quem voluerit:⁊ ꝓpter hoc etiaz potest sibi dare potestatem in seipm:q̄uis ipse in seipsum vti clauiuz potestate non possit: qz potestas clauiū requirit ꝓ mā aliqđ subiectuz:⁊ ita aliuz:sibypsi enīz aliquis subiectus esse non potest. ¶ Ad ꝑmū g dōm:q quāuis episcopus qué simplex sacerdos absoluit sit superior eo simplr:tamen est inferior eo in q̄tum se ei vt pctōrem sacerdoti subiecit. ¶ Ad scōm dōm:q in angelis non pōt accidere aligs defectus rōne cuius inferioribus suis superiores subdanť:sicut accidit in hoībus:⁊ iō nō est simile. ¶ Ad tertiū dōm:q iudiciuz exterius est ſm hoies:sz iudiciuz ꝓfessionis est quo ad deū apud quē reddiť aliquis minor ex hoc q peccat:non aūt apud hoīum plationes:et iō in exteriori iudicio.sicut nullus in scipso sniam dare pōt excōicationis:ita nec alteri cōmittere nec se excōicare:sz in foro conscie potest alteri cōmittere suaz absolutionē q̄ ipse vti non possit. Vel dōm q absolutio in foro cōfessionis est ꝑncipaliter potestas clauiū:⁊ ex ꝓsequenti respicit iurisdictionem:sz excōicatio respicit totalr iurisdictionē: q̄tuz aūt ad ptātez ordinis oēs sunt eq̄les:nō aūt q̄tū ad iurisdictionē:⁊ iō nō ē sil'e. Nō. II.

Deinde qrit ad primum

de correptione fraterna.

¶ Est circa hoc q̄runtur tria. ꝑ q̄d sit. z.c⁹ sit. 3.⁹ de mō ⁊ ordine ipi⁹. Ad ꝑmum sic ꝓcedit. Vī q male

correptiōe frna data.correptio frna est admonitio fratris de emēdatione delictoꝝ frna charitate. admonere.n. vī esse idē qō ad mētē reducere:⁊ sic nō est nisi oblitoꝝ: sed correptio frna nō est tm̄ de pctis oblitis . g male ponit in diffōne ei⁹ admonitio. ¶ ·ꝑ.correptio in quādā violētia sonat:qz idē videť eē correpe q simul rape. g cū admonitio nē quādā leuitatē sonet:videť q correptio nō sit admonitio. ¶ ·ꝑ.ei⁹ videť eē correptio cui⁹ ē corrigere:sz ꝑ est soli⁹ dei:cū corrigere dicať simul regere qō soli⁹ dei ē: vt ꝑz. ·ꝑrouer.i6. Nois est ꝓparare animaz:⁊ dei est dirigere gressus suos.g nō debuit dicere q sit fris. ¶ ·ꝑ. admonitio vī ptinere ad aligd faciēdū vel cuitādū:sed emēdatio delictoꝝ ptinet ad aligd factū iaz vel omissuz. g videť q correptio nō possit eē de emēdatione admonitio. ¶ ·ꝑ.q̄ graniora sūt magis īdigēt emēdatiōe:sz trāsgressiones sūt graniores omissiōib⁹ in gñe loquēdo.cuz g noīe delicti ī portet omissio.noīe aūt pcti trāsgressio: vt in.z.li. di.4.z. dictū est.videť q magis debeat dici de emēdatiōe pctō rū q̄ delictoꝝ. ¶ ·ꝑ.frna correptio vī eē opus iustitie:vt ꝑz ex glo. ·Rab. Matth.i8.sup illō. Si peccauerit i te ↄ. dicit.n.peccātē çelo iustitie corrigam⁹: ⁊ penitēti viscera misericordie pandam⁹. g deberet dicere ex iustitia ꝓcedens magis q̄ ex charitate.

¶ ·R.⁹ dōz ad ꝑ q hō recte gradiať ī via salut'.tria sť ei ipē dēda ab eo q ipsi⁹ curā gerit.ꝑ vt ī finē rectū ordieť. ⁊ q̄ tū ad hoc dť supior iferiorē sibi ꝯmissuz dirigere. z⁰ vt ei cautelā adhibeat ne a via ad finē ducēte discedat:⁊ q̄tuz ad ꝑ dť eū regere. 3⁰ vt si ꝯtigat eū discedere q ad viā rectā reducat:⁊ q̄tū ad ꝑ dť ipm̄ correpe. q̄uq̄ qdē vt rectitudo iustitie fiat ab eo:q̄ñ.i.ille g deliq̄rat emendať ex cura sibi ipēsa.q̄uq̄ āt vt rectitudo iustitie de eo fiat ꝓpe nas iflictas:ēt si ille ñ correpe ex pte sua:sz aligs a via rectitudis discedēs dupl'r ꝑt ad viā rectitudis ꝺduci ꝯz ꝑhz ī.io. Et ꝑ.vno⁹ p tiorē turpis:aut odiū ipsi⁹: vt cū gs turpitudiez pctī abhomiať: ⁊ ↄfusiōez exide ↄñtē.alio⁹ p tiorē ⁊ odiū tristis:sic cū g ꝓp penas illatas ꝓ pctis vl q̄s timeret iferri resilit a pctō:⁊ qz iste scōs modus ē cū q̄dā violētia. iō correptio dť q̄si vsq̄ ad rectitudinē ꝓducēs.sz ꝑm⁹ mo dus ꝓpe dť correctio.illa.n.rapi dicunť q̄ subito auferūť. vñ ēt syllaba corripi dť q̄ raptiz ⁊ q̄si subito pnūciať:ꝓpter ꝑ q̄ hō ex hoc solū q ei turpitudo pctī oñdit:⁊ ad melio ra qs eū hortať ipse ꝓ se ad viā rectitudinis reuertit:correpi dť:ex quo ꝑz q scōs modus solis plātis cōpetit: quorū verba vim coactiuā habent per inflictionē penaruz, sed

ꝑmus modus ꝓlatiõis ordinẽ nõ regrit: cuius ẽt ꝓlatiõis ordo ipm regrat: qz scõs modus adhiberi non dz: nisi vbi ꝑm⁹ locũ nõ hz ẽt a ꝓlatis: ⁊ iõ correptio qñ ꝑter ordines tria q̃ ibi ponunt .s. act⁹ ipe cũ dic̃. Admõitio ffris. finis cũ tate ꝓcedẽs. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõz q⁹ aligs põt reduci ad mẽ tez suã duplr. vno⁰: cuz ad cognitionẽ speculatiuã. alio⁰ tercipit ⁊ sic duplr aligs ad mentẽ reducit. vno⁰ cum co/ actiõe q̃dã: vel factis sic̃ cum quis punit: vel vbis hñtib⁹ ptinet. Alio⁰ ꝓ vba tm̃ q̃ vi coactiuã nõ hñt: ⁊ talia verba correptio nihil est aliud q̃ admonitio: ⁊ eiusdem potẽtie act⁹ est admonitio cui⁹ ẽ iperiũ. ¶ Ad z^m dõz q⁹ correpe dr a rapiẽdo q̃tũ ad hoc q⁹ stati ⁊ subito rapina exerceꝫ: nõ aũt inq̃tũ rapina hz aliquã violẽtiã nisi q̃tuz ad ꝑ q⁹ tur: ⁊ sic aligd est ibi silr violẽtie fm q⁹ id qõ ẽ ꝑriũ volũ/ tati violentũ dr. ¶ Ad 3^m dõz q⁹ iã ex dictis pz q⁹ alicui⁹ põt eẽ correpe cui⁹ nõ ẽ correpe: ſz ois cui⁹ est correpe et est dirigere siquidẽ dirigere ipoztet solũ ordinationez alicui⁹ in finẽ. si aũt ipoztet pductionẽ ad finẽ sic soli⁹ dei est: qz ei⁹ soli⁹ est ipedimẽta auferre: vt aligs ad finẽ non ipedit⁹ pueniat. ¶ Ad q̃rtũ dõz q⁹ de pctõ ꝑterito põt eẽ correpe aligs act⁹ pñs vel futur⁹: ⁊ iõ q̃uis emẽdatio sit de pctõ ꝑterito: tñ ipsa emẽdatio aliqñ põt esse faciẽda ad ꝑ: et iõ de ipsa emẽdatione põt eẽ admonitio: vt dicat emenda/ tio reuerſio pctõris ad statuz recte opationis q̃ est correp/ tionis finis. ¶ Ad 5^m dõm q⁹ nll⁹ mouet ex odio vel ti/ moze turpis: nisi ille cui iã inest aliqual⁹ volũtas pulchri ⁊ boni: ⁊ iõ cũ correptio ꝓcedat ex hac via vt dcm̃ ẽ. ꝓpe illi ꝓpetit vt correpiat g hz ꝓpositũ boni. a q̃ tñ vl⁹ ꝓpter ignorãtiã vel pp aliquã desidiã auertit: ⁊ iõ magis ꝓprie respicit omissionẽ: q̃ ẽt in ipsa trãsgressiõe ꝓsiderari pt: q̃ trãsgressionis ꝓuersitatẽ: ⁊ pp hoc ꝓueniẽti⁹ dr delictorũ q̃ pctoz. ¶ Ad 6^m dõm q⁹ in ꝑ q⁹ aligs peccat ledit iusti tia ⁊ ledit peccãs: ⁊ fm ꝑ ille q peccatẽ arguit duo potest ꝓ attẽdere. s. ad lesionẽ iustitie: ſz hoc ꝓpe est ei⁹ cui cõmis/ sa ẽ custodia iustitie q̃ ẽ cõe bonũ. s. ꝓlati q ẽ ꝓsona publi/ ca: ⁊ iterũ ad lesionẽ peccãtis: ⁊ ꝑ est ꝓprie ei⁹ cui ꝓpetit defectib⁹ ei⁹ ꝓ subuenire: ⁊ qz ꝑ est ꝓpriũ amicitie que fm ꝑm in .9. et ꝑ. magis subuenire facit amico in dãnis vtutũ q̃ in dãnis exteriozũ rez: iõ directe ptinet ad charitatẽ. vñ q̃uis correctio sit actus iustitie: tñ correptio est actus charitatis siue misericordie. qz tamẽ bonuz ꝓuatuz õbet ad bonum publicum ordinari: sicut ad finem: ideo etiam correpiens ex charitate ad lesionẽ iustitie aliquo mõ re/ spicit: ⁊ fm hoc intelligenda est glo. inducta.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videt q⁹ non glibz ex ꝑcepto ad correptionẽ frater nam tenetur. dicit. n. Hiero. sacerdotes studeãt illud euã/ gelicuz iplere. Si peccauerit in te frater tu⁹ ⁊c. g̃ vl⁹ q⁹ so/ li sacerdotes ad ꝑ teneant. ¶ Ad. gcimq; aliquẽ correpit curã illi⁹ gerit: ſz soli ꝓlati tenent ex ꝑcepto curã de sub/ ditis bre. g̃ soli ipsi tenẽt ex ꝑcepto ad correpiẽdũ. ¶ Ad. ad ꝑcepta obligat aligs sp: ad ꝓsilia aũt nõ nisi in aliquo casu spãli. ſz ad correpiẽdũ non obligat aligs nisi in casu necessitatis: alꝫ oportet hoiez oĩa negocia sua dimitte/ re vt correptiõi ĩsisteret: cũ q̃tidie correpiẽdi occurrant. g̃ correptio ffra non cadit sub ꝑcepto: sed sub ꝓsilio. ¶ Ad. bõ pp votũ religionis non absoluit a ꝑceptis dei. si g̃ bõ glibz ex ꝑcepto teneret ffrez correpe. vl⁹ q⁹ religiosi debe/ rent de claustro suo exire ad correpiẽdũ seculares delin/ quẽtes: qõ falsuz ẽ: qz sic religiõis obseruãtia piret. ¶ Ad. hõ non dz excitare sibi odiũ ꝓximi: qz Greg. dic̃. Non est timẽdũ ne his q arguit ꝓtumelias ĩferat: ſz timẽdum ne tract⁹ ad odiũ ẽterioz fiat. ſz freq̃nter ex correptõe odiũ gñat: qz vitas odiuz parit. g̃ nõ tenet hõ ad correpiẽdum. ¶ Ad. ibi dz hõ correpe vbi hz arbitriũ. sic̃ dic̃ glo. Matt. 18. sup illõ. Si peccauerit ĩ te ⁊c. si. n. in deũ peccauit nõ ẽ nr̃i arbitriu. cũ g̃ oẽ pctm̃ sit ĩ deũ: nõ possum⁹ de pctõ correpe. ¶ Sz ẽ. sup illõ Matt. 18. Si peccauerit in te ⁊c. dic̃ glo. Ita peccat q ffrez suũ peccare videt ⁊ tacet: sic̃ q peccã ti nõ indulget. ſz ad indulgẽdũ peccãti oẽs ex ꝑcepto cha ritatis tenent. g̃ ⁊ ad correpiẽdũ delinq̃ntes. ¶ Ad. elyne spũales sunt magis necie q̃ corporales. ſz elyna corpora/ lis est sub ꝑcepto: vt supra. di. 15. dcm̃ est. g̃ correctio peccã tiuz cũ sit spũalis elemosyna: vt ibi dictum est.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ pctõz correpies nõ peccet. i. Jo. 1. Si dixeri mus q⁹ pctm̃ nõ hẽm⁹ nosipos seducim⁹. si g̃ pctõris nõ ẽ correpe: nll⁹ poterit alterꝫ correpe. ¶ Ad. nll⁹ pp pctm̃ ex/ cusat ab obstuatõe ꝑcepti. g̃ pctõr tenet ad correpiẽdũ cũ sit ĩ ꝑcepto: ⁊ si ñ cõripiat peccat. si g̃ peccãdo correpet eẽt pplex⁹ qõ ẽ icõueniẽs. ¶ Ad. elyna corpal ẽ min⁹ necia q̃ spũal. ſz pctõr dãs elynã corpalẽ nõ peccat. g̃ nec correpiẽ do: cũ correptio fit spũal elyna: vt dcm̃ ẽ. ¶ Ad. mai⁹ ẽ do/ cere sacrã scripturaz q̃ aliquẽ singulariter admonere: qz hoc cuiuslibet ẽ: ſz nõ illõ: ſz vt qdã dicũt docẽs sacrã scri/ pturã nõ peccat q̃uis in pctõ existat. g̃ multo min⁹ correpiẽs ex charitate fratrez peccat: q̃uis ipse in pctõ existat. ¶ Sz ẽ. qcũq; aliquẽ correpit quodãmõ ipz iudicat: ſz q iudicat in altero qõ cõmisit seipm ꝓdẽnat: vt pz Ro. 2. g̃ pctõr correpiẽdo alterꝫ peccat. ¶ Ad. phs dic̃ in. 10. Eth. q⁹ sermões q sũt de mozib⁹ cũ dissonãt his q̃ vident ꝟz sen/ suz ĩ eo q eos dicit ꝓtenunt ⁊ veritatẽ iterimũt: ſz in pctõ/ re q correpit alterꝫ de pctõ ea q̃ vident de ipso ad sensum dissonãt sermonib⁹. g̃ iterimit inq̃tũ in se est veritatẽ: sed hoc est pctm̃. g̃ talis correpiẽdo peccat.

¶ Ulteri⁹ videt q⁹ aligs nõ teneat correpe ꝓlatũ suũ. Hal. 2. sup illud. In facie ei⁹ restiti. dicit glo. vt par. g̃ si par nõ fuisset ñ potuisset eũ correpe: ⁊ ita videt q⁹ ffra correptio nõ se extẽdat ad ꝓlatos. ¶ Ad. Dio. ĩ epl̃is suis arguit He/ mophilũ monachũ de ꝑ q⁹ sacerdotẽ correpuerat: qz erat eo supior. g̃ fraterna correptio nõ se extẽdit ad supiores. ¶ Ad. 2. Reg. 6. Oza legit pcussus a dño: qz arcã tetigit: ſz p arcã significabat ꝓlat⁹. p Oçã subdit⁹. g̃ peccat subdit⁹ correpiẽdo ꝓlatũ. ¶ Ad. Greg. dicit in pastorali. Admonẽ/ di sũt subditi: ne ꝓpositorz suorz vitã temere iudicẽt: sigd eos fortasse agere reprehẽsibile videt. g̃ vr̃ q⁹ sit temerita/ tis ꝓlatũ arguere delinquẽtẽ. ¶ Ad. Greg. dicit. Scõz vi/ tã corrigere nõ ꝓsumat nisi de se meliora sentit: ſz ꝑ vr̃ eẽ ꝓsuptuosiuz q⁹ hõ de se sentiat meliora q̃ de ꝓlato suo. g̃ ñ sũt correpiẽdi. ¶ Sz ẽ. correptio ffra cũ sit spũalis elyna op⁹ mĩe ẽ: ſz mia maxie ꝓlato debet g in maxio piculo cõ stitut⁹ ẽ. vñ Au. dic̃ in regula. Nõ solũ aũt vr̃i: ſz ẽt ipsi⁹. s. ꝓlati miserrimi q iter vos q̃to ĩ loco supiori tãto ĩ piculo maiori versat. g̃ correptio ffra se extẽdit ẽt ad prelatos. ¶ Ad. Eccl. 17. dr̃. Qz de⁹ mãdauit vnicuiq; de ꝓximo suo. ſz ꝓlat⁹ noster ꝓxim⁹ est. g̃ eũ correpe debem⁹ si delinq̃t.

¶ Rẽ dõz ad ꝑmã. q. q⁹ p legis diuĩe ꝑcepta hoies sufficiẽ/ ter ĩ hac vita ordinant. sic̃ ãt in exercitu: vt phs dic̃ in. xi. meta. ẽ duplex ordo. vn⁹ q̃ tot⁹ exercit⁹ ad ducez ordinat. ali⁹ q̃ singuli de exercitu ordinant adiuicẽ: ita ⁊ ĩ quersatiõe h⁹ vite oĩuz q ĩ aliq̃ cõitate ꝓgregant: ẽ duplex ordo. vn⁹ ad ꝓlatũ. ali⁹ singulorz adiuicẽ. vñ vterq; ordo dz ꝑ/ cepto diuine legis ĩstitui. ordo aũt ꝓlati ad subditũ ꝓsistit ĩ ꝑ vt oẽs subditi ad bonũ cõe q⁹ ꝓlat⁹ itẽdere dz itẽdãt: ⁊ q⁹ ꝓlat⁹ eos ad ꝑ dirigat. ordo ãt singulorz adiuicẽ ẽ vt vnusq̃sq; alteri auxiliũ ꝑbeat ad bonũ suũ ꝓsequẽdũ. vñ sic̃ ꝓlat⁹ ex ꝑcepto incũbit vt subditorum curam gerant.

ꝛ subditis vt ꝓlatis obediãt:ita ꝛ coeq̃lib⁹ adinuicem vt
ſibi iuicẽ auxiliũ ferãt:nõ ſolũ in cozpalib⁹:ſz ẽt in ſpũali/
bus magis:ꝛ iõ cũ maximũ auxiliũ hoĩ ꝓ cozreptionez in
ſpũalib⁹ adhibeaſ:ꝓceptũ dine legis ad hoc ſe extẽdere
dz. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz q̃ Diero. logſ de cozreptiõe cui adiũ
giſ cozrectio:qõ pz ex ℔ qõ ſubiũgit. Que eſt.n. mĩa pce/
revni ꝛ oẽs in diſcrimẽ adducere.ꝛ tal cozreptio ſolũ ꝓla
tis ꝓpetit. ¶ Ad zᵐ dõm q̃ curã alicui⁹ aliqs ſimplr hr̃e
põt:ꝛ �fm qd.ſimplr qdẽ curã alicui⁹ hz:cui⁹ diſpõi totũ
regimẽ vite ipſi⁹ ſubdiſ: qz ꝓuidẽtia ꝛ cura reſpiciũt oz/
dinẽ ad finẽ ad quẽ hõ ꝑ totã vitã ſuã ĩtẽdit. ꝛ ſic curam
alteri⁹ nõ hz aliqs niſi plat⁹ q̃ hz ꝓ hoc ſup ſubditũ ĩpe/
riũ:ſed �fz qd q̃ũ ad aliqd vt ad ſubueniẽdũ in aliq̃ pti/
culari caſu glibz hz curã alteri⁹:qz vnicuiq̃ mãdauit de⁹
de ꝓximo ſuo. Ecc.i7.ꝛ �fm apl̃m.i. Coz.ix. ℔er ſe inicem
ſollicita ſũt mẽbza. ¶ Ad zᵐ dõz q̃ ẽt ꝓcepta affirmatiꝫ
nõ obligãt ad ſp:q̃uis ſp obligẽt:ꝛ iõ ad illud ad qõ ĩ aliq̃
caſu ĩplẽdũ obligamur:ꝛ nõ in alio:nõ ẽ ꝓſiliũ: ſz ꝓceptũ:
qz ꝓſiliũ nũq̃ obligat:niſi ꝑ hoc qõ in ꝓceptũ trãſit ex ali
quo accñti.tps aũt ad qõ obligaſ ẽ cũ ⁊linquẽs occurrit
ipſi cozripiẽti ꝛ cozripi põt cõmode: ꝛ ſpaſ emẽdatio:ꝛ ñ
eſt ali⁹ cui ex offõ ĩcũbat cozripe: vel ſi ille cui ĩcũbit ne/
gligẽs appeat in cozrigẽdo.ſi.n.nõ ſperareſ emẽdatio:ſz
magis ⁊teriozatio ꝓp ĩpatiẽtiã cozrigẽdi excuſareſ a ꝓce/
pto.ſilr ſi plat⁹ diligẽs appareret ad cozrigẽdũ ſubditũ
ſuũ. ¶ Ad 4ᵐ dõz q̃ gdã dicũt q̃ monach⁹ non hz exire
clauſtrũ vt cozripiat delinquẽtes:qz vacat opi meliozi.ſ.
⁊tẽplatiõi.ſz ℔ nõ vr̃ vez.qz ẽt aliqs a ⁊tẽplatiõe abſtra
hiſ:vt ſaluti ꝓximoz ſubueniat:ꝛ iõ dõm q̃ ſi monacho
oppoztunitas cozripiẽdi aduenerit ipſe ẽt cozripe teneſ:
ſz nõ teneſ q̃rere delinquẽtẽ exiẽs clauſtrũ:aut ozdis ſui
ſtatuta frãgere:ne ipe ĩ piculũ ĩcidat a quo aliũ liberare
teneſ. ¶ Ad 5ᵐ dõz q̃ ſp vitãdũ ẽ ne ex cozrectõe ſeq̃tur
odiũ ex nr̃a culpa.ſ.ex ĩdiſcreta cozreptiõe.ſi aũt ad odiũ
ꝓuoceſ exq̃ deberet ad ⁊lectattonẽ ĩcitari:nõ ẽ curãduz:
p̃cipue qñ ei⁹ pctiñ in dãnũ alioꝝ vergit: vel ẽt dãnuz ſe/
quẽs vel pctiñ ipz ẽ grauí⁹ odio qõ in nos excitam⁹:vl qñ
ſperam⁹ q̃ odiũ paulatiz tepeſcet:ꝛ tñ cozreptio ſeq̃ſ:qz
ſic dicit Chryſ.¶ Deli⁹ ẽ odiũ ꝓp deũ q̃z amicitia q̃ eſt ꝓp
ipm.cũ.n.ꝓp ipm amamur ⁊bitozes dei ſum⁹:cũ odio ꝓp
ipm habemur:debitozẽ cũ nobis facim⁹. ¶ Ad 6ᵐ dõz q̃
glo.ĩtelligẽda ẽ qñ peccaſ in deũ.i.ſolo deo ſciẽte:vl logſ
nõ q̃ũ ad cozreptionẽ:ſz q̃ũ ad remiſſionẽ q̃ ſeq̃ſ:qz il/
lud qõ ẽ ex pte nr̃a poſſum⁹ remitteſ:ſz ñ qõ ẽ ex pte dei.
¶ Ad zᵃᵐ.q.dõz q̃ circa ℔ ẽ duplex opio.g̃dã.n. dicunt q̃
ille q̃ eſt in ſiſi pctõ vel maiozi:nõ põt aliũ cozripere ſiue
illud notoziũ ſit ſiue occultũ:ꝓp hoc q̃ alteruz iudicãs ⁊
ſeipm ſnĩaz ꝓfert.aly aũt dñt q̃ ſi ſit pctiñ occultũ abſq̃
pctõ põt cozripere:nõ aũt ſi ſit notoziuz,vtraq̃ autẽ opio
q̃ſtuz ad aliquid vera eſt. duplr.n.aliqs cozripere poteſt.
vno⁹ ex offõ:ſic ꝓlati cozripiunt.ꝛ ſicvr̃ ꝑª opio hr̃e verita
tem:qz qñcũ q̃z aliqs ĩdigne vtiſ offõ ſuo peccat, ille autẽ
q̃ eſt in mozali pctõ ẽt occulto ĩdigne vtiſ offõ ꝓlatiõis.
vñ peccat cozripiẽdo:vel qcqd aliud ꝓpzy officy exequa
tur.alio⁹ aliquis cozripit ex zelo charitat] nõ vt eccl̃ie mi/
niſter:ꝛ tunc in cozreptiõe nõ põt eſſe pctiñ niſi rõne ſcan
dali qõ non ⁊ſurgit.niſi de pctõ notozio: ꝛ �fm ℔ ſcõa opio
hz vitatẽ.vñ ſiue plat⁹ ſiue ſubdit⁹ ẽt ĩ pctõ notozio exñs
aliquẽ peccare viderit põt eũ admonere nõ ꝑ modũ cor/
ripiẽtis:ſz ꝑ modũ rogãtis:vt exẽplo ſuo nõ ĩciteſ ad ma/
luz. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz q̃ pctiñ vẽiale ñ reddit aliquẽ ĩdignũ
executiõe officy ſacri:ſic pctiñ moztale:nec ita natũ ẽ ſcã
dalizare:qz ab eis nll⁹ ſuenit ĩmũis:ꝛ iõ exñs ĩ pctõ vẽia/
li ñ peccat ẽt ſi õ eodẽ cõripiat niſi ꝓbabilr ex cozreptõe
ſcãdalũ ſeq videaſ.ꝛ de ℔ pctõ.ſ.veniali logſ auctas ĩdu
cta. ¶ Ad zᵐ dõm q̃ pctõz nõ ẽ ꝑplex⁹:nec tñ abſoluiſ a
ꝑcepto cozripiẽdi.ꝑt.n.pctiñ dimittere vl offiñ reſignare
aut ẽt hũilr pctiñ ſuũ recoḡſcẽs aliũ admonere rogãdo:ꝛ
tũc nõ peccat. ¶ Ad 3ᵐ dõz q̃ in elyna cozpali nõ ĩueniſ
aliqs diſſenſus ad vitã:q̃ in pctõ viuit: ſic de cozreptione
dcm̃ é:ꝛ iõ pctõz elynã dãs nõ ſcãdalizat: ſic cozripiendo
duplr ⁊tigit. vno⁹ ex offõ ꝓlatiõis ſic q̃ ꝓdicat docct.non
.n.ſz alicui ꝓdicare niſi offiñ ꝓlatiõis hẽat:vel ex auctate
alicui⁹ ꝓlatiõez hñtis. ℞o.io. Quo ꝓdicabũt niſi mittaſ.
Alio⁹ ex offõ magiſtery:ſic magr̃i theol̃.docẽt,dicunt q̃ q̃
daz q̃ ille q̃ ꝑmo⁹ docet peccat moztalr ſi ſit in pctõ moz
tali notozio:nõ aũt ille q̃ z⁹mõ docet.ſz ℔ eſt falſũ. qz cozũ
q̃ docẽt ſacrã ſcripturã ẽ idẽ finis:ꝛ eoꝝ q̃ ſacrã ſcripturã
ediderũt.vñ cũ ad ℔ ozdineſ ſcripture editio:vt ad vitaz
eternã pueniat.vt pz Jo.io. Quicũq̃ ĩpedit finẽ doctrine
docẽdo peccat.ĩpedit aũt q̃ ſacrã ſcripturã ĩ pctõ docet:qz
oze ſe ꝓfiteſ noſſe deũ:factis aũt negat. ꝛ dõz q̃ ille q̃ ĩ
pctõ notozio peccat ſiue ſic ſiue ſic doceat:ſz ille q̃ ẽ ĩ pctõ
occulto peccat ſi ꝑmo mõ doceat: nõ aũt ſi ſcõo. Et qz alie
rõnes videnſ cõcludere q̃ nullo mõ cozripere liceat ei q̃
eſt in pctõ:ideo dõz ad 5ᵐ.q̃ ex ℔ ipſo q̃ aliqs aliuz cozri/
piendo iudicat ſi in eodẽ pctõ ſit ſcipm cõdẽnat.i.condẽ/
nabilẽ ſeipſuz oſtẽdit:nõ tñ nouã cãm dãnatiõis ſupady/
cit. ¶ Ad 6ᵐ dõz:q̃ rõ illa ꝓcedit de peccato manifeſto.
¶ Ad tertiã.q.dõz:q̃ gdã dicũt q̃ cozreptio frna nõ ſe ex/
tẽdit ad ꝓlatos.tũ qz ñ dz hõ os ponere ĩ celũ.tũ qz ꝺ faci/
li ſcãdaliçari põt ꝓlati: ſi a ſubditis cozripiaṅ: ſz ℔ nihil
eſt:qz ꝓlati inq̃tũ peccãt nõ ſunt celũ:ꝛ �fm hoc eis cozre/
ptio debeſ:nec itez qui eos charitatiue cozripit in eos os
ponit.i.ꝺ eos: ſed ꝑ eis:qz ad vtilitatẽ eoꝝ eos admoneꝛ;
nec iterũ ꝑſumere dz qs de ꝓlato q̃ iniuſte ſcãdaliçeſ:ni/
ſi ꝺ ĩũ cõſtet:qz ipſi ſunt in ſtatu pfectiõis. ſcãdalũ autez
paſſiuũ nõ ꝓuenit pfectis:ſz puſillis.ꝛ iõ dõm ẽ q̃ plat⁹ ex
hoc q̃ eſt ꝓſona publica ꝛ vicẽ dei ſup ſubditos gerẽs nõ
amittit ea que ſunt ꝓpa illi⁹ ſingularis ꝓſone.ꝛ iõ oĩa illa
que debeſ alicui ex affectu frno q̃ ad oẽs hoĩes haben/
dus eſt.ẽt ꝓlato deberet:ſicut ẽt ipſe alys dz ea q̃ affect⁹
charitatis expoſtulat:nec ab his rõne ꝓlatiõis excuſaſ.ꝛ
iõ fm alios ꝓceptũ de frna cozreptione etiaz ad ꝓlatos ſe
extẽdit:vt cozripiaṅ a ſubditis:ꝛ ſicut ea que ſunt charí/
tatis ad ſubditos ꝓlat⁹ taliter gerere dz:vt nullũ auctozi/
tati ꝓiudiciũ generet : ne dũ nimiũ fnaſ humilitas regẽ/
di frangaſ auctas:vt Augu.dicit. Ita cozreptio ad ꝓlatos
talr dz fieri ne aliqd reuerẽtie ſubtrahaſ.ꝛ iõ dr̃.i. Timo.
5. Seniozẽ ne ĩcrepaueris:ſz obſecra vt patrẽ. ¶ Ad ꝑm g̃
dõz:q̃ ℙaulus in faciẽ ℙetro cozã oĩb⁹ reſtitit: ſicut ibi
dez dr̃.hoc aũt excedit modũ frne cozreptiõis:que ꝓlatis
a ſubditis debeſ.nõ.n.ꝓlati a ſubditis cozã multitudĩe:ſz
humiliter in ꝓuato cozripiẽdi ſũt: niſi ĩmineret piculũ fi/
dei.tc̃.n.ꝓlat⁹ minoz fieret ſi in ifidelitatẽ laberet:ꝛ ſubdi
tus fidelis maioz. ¶ Ad zᵐ dõm:q̃ monachus ille argui/
tur de hoc q̃ iniuſte cozripuit ſacerdotẽ recte agẽtẽ:ꝛ de
hoc q̃ cozreptionẽ vſq̃ ad cozrectionẽ extẽdit penã infe/
rẽdo:qz ſacerdotẽ pcuſſit:ꝛ cũ ab eccl̃ia amouit:q̃uis aũt
ꝓlati ſint cozripiẽdi a ſubditis: nõ tñ ẽ eis pena iſligenda;
ſed recurrẽdũ ad ſupioze denũciãdo:vel ſi nõ hz ſupioze
recurrat ad deũ qui eũ emẽdet vel de medio ſubtrahat.
¶ Ad tertiuz dõz:q̃ tãgere arcã nõ erat leuitaꝝ:ſz ſacer/
dotũ.ꝛ iõ ℚça pcuſſus fuit:qz officiũ ſupiozis vſurpauit;
ſed frna cozreptio nõ ſeq̃ſ officiuz:ſed affectuz charitatiſ;
ꝛ iõ nõ ꝓcludit rõ de frna cozreptiõe: ſed de cozrectiõe q̃
eſt a ꝓlatis adhibẽda quã ſubditus ꝓlatis nõ poteſt adhi/
bere. ¶ Ad q̃rtũ dõz:q̃ Greg.ꝓhibet iudiciuz temerita/
tis:ne.ſ.aliqs ꝓlatoꝝ facta de facili in malũ cõuertat: vel
de eis cozam alys obloquatur : non autez iudiciũ frater/
ne cozreptionis ꝓhibet cum reuerentia factum. ¶ Ad

ſm dōz q̄ q̄nis p̄ſumptuoſū ſit q̄ aliquis ſimplr̄ ſe alteri
p̄ferat i bonitate: p̄cipue ſcō viro: tñ nō ē p̄ſūptuoſū q̄ſtū
ad aliq̄d fcīm ſi plat⁹ nō faciat illō de ſe melioꝛa ſentire.

Ad tertium ſic ꝓcedit. Videt q̄ nō opoꝛteat q̄ ffna admonitio p̄cedat denūciatōez
eccl̄ie faciēdā: q̄ ſm Aug. in li. de mēdacio. Ex factis ſan-
ctoꝝ colligimus qd in ſcripturis ſentire ōbeam⁹: ſed x̄ps
h̄ſil̄r Petr⁹ dānauit Ananiā ⁊ Saphirā añ aliquā admo-
nitionē. vt p̄z Act]. 5. ſil̄r Paulus reꝓhēdit Petrū coram
oīb⁹ nulla monitiōe ſecreta p̄cedēte. ℊ vī q̄ nō ſp admo-
nitio ffna dz p̄cedere denūciationē eccl̄ie faciēdā. ¶ Ꝑ.
maioꝛi piculo magis dz hō obuiare. ſz aliq̄ mai⁹ piculū
imīet ſi p̄tīn nō publicet q̄ſt malū ifamatio vni⁹ hois:
q̄ p̄tōꝛ latēs p̄t multos coꝛrūpere in fidev̄l moꝛib⁹: qō
nō poſſet facere in publicū ei⁹ p̄tō ōducto: aut ēt ifamat
multitudo ſi p̄tīn vn⁹ de multitudie cōmittat: nec tal̄ infa-
mia aboleꝛi: niſi p̄ penā p̄ctī q̄ nō p̄t inferri: niſi p̄tīn ad
publicū deducat. ℊ nec ſp dz denūciationē admōitio p̄ce
dere. ¶ Ꝑ. accuſare in ca°. ē dicere eccl̄ie: ſed religioſi fre-
quēter ſeinuicē accuſant i ca°: nulla admōitiōe p̄cedēte. ℊ
nō oꝛ q̄ ſp admonitio ōnūciationē p̄cedat. ¶ Ꝑ. grauioꝛ
via ꝓcedēdi ꝺ crimīa ē ſi p̄ accuſationē: vl̄ ēt p̄ ingſitōez
p̄cedat q̄ſt ſi p̄ denūciatōez: q̄ ēt maioꝛ pena iſligit. ſz ali-
quis p̄t ꝓcedere ad accuſatōez nō p̄cedēte admonitiōe
ingſitiōe tñ fcā: ſic̄ Innoc. 3. dic̄ in ōcretali. ℊ nec ōnūcia-
tionē oꝛ q̄ admonitio p̄cedat. ¶ Ꝑ. nll⁹ tenet alteri obe
dire ꝺ p̄ceptū dīnū: ſz ſi plat⁹ p̄ciperet alicui ſciēti crimē
ffis ſui q̄ ei diceret: teneret dicere añ admonitionē. ⁊ ſil̄r
ſi p̄ciper illi q̄ crimē cōmiſit: tñ plat⁹ peccaret q̄rendo: q̄
ſm oꝛdinē iuris petit iuramētū de vitate dicēda ēt in cā
crimiali ab eo q̄ accuſat. ℊ vī q̄ non ſit de neēitate p̄cepti
q̄ admōitio denūciationez p̄cedat. ¶ Sz ꝺ ē. q̄ dic̄ glo.
Matt. 18. ſup illō. Si peccauerit in te ⁊c. B oꝛdine vitare
ſcādala debem⁹. ſz ōbitū ē ex p̄cepto obligāte. ℊ oꝛdo coꝛ
reptiōis ē in p̄cepto. ¶ Ꝑ. pp B ffna coꝛreptio ē in p̄ece-
pto: vt hō ffez ſuū a p̄tō eripiat: ſz q̄nq̄ ffi dareť p̄tī oc-
caſio ſi ſtati in publicū ꝓderet. vñ glo. dic̄ ibidem. Coꝛri-
pe ip̄m iter te ⁊c. ne publice coꝛrep⁹ verecundiā perdat:
qua perdita in p̄tō remaneat. ℊ ſm neceſſitatē p̄cepti oꝛ
admonitio ꝓuata denūciationē p̄cedere.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ icōueniēter in oꝛdie coꝛreptiōis ponat̄ te-
ſtiuꝫ iductio: q̄ aut iſte coꝛreptiōis oꝛdo itelligit̄ de p̄tō
publico: aut occulto. ſi de publico nō oꝛ iducere teſtes: q̄
manifeſtū ē. ſi de occulto nō oꝛ manifeſtari neſciētib⁹. q̄
ſic eēt hō ꝓditoꝛ crimīs. ℊ vī q̄ nullo⁹ teſtiū adhibitio re
quiraṫ. ¶ Ꝑ. Aug. dic̄ i regula vbi oꝛdinē ffne coꝛreptio
nis ponit. dic̄ q̄ alys. ſ. teſtib⁹ p̄tīn fratris ōmſſat̄ p̄ quos
cōuincēdus ē ſi negauerit. ſz aliqs nō p̄t ꝓuinci p̄ vnū te-
ſtē: q̄ in oꝛe duoꝝ vel triū teſtiū dz ſtare oē vbū. ℊ icōue
niēter dī q̄ teſtis vn⁹ vel duo adhibeant: q̄ ſp ōbēt eſſe
duo ad min⁹. ¶ Ꝑ. coꝛreptio ēt dz fieri ō p̄tō ſemel fcō:
ſz ad illud q̄d iā fcīm ē nō pīt adhiberi teſtes: vt videāt q̄
nō viderūt. q̄nq̄ ēt nō reiteraṫ de facili: aut ſi reiteratur
p̄tōꝛ ſibi a coꝛripiēte cauet: ne ēt ipe videre poſſit peccā-
teꝫ nedū niſi alios iducat ad videndū. nec itez dz ille qui
p̄tīn fratris ſcit ei dare aliq̄ occaſionez p̄tīn iterādi: vt
deꝑhēdi poſſit: q̄ ſic ipe eēt p̄ctī ꝓticeps. ℊ vī q̄ teſtiū in-
ductio nō regraṫ ad coꝛreptionē. ¶ Ꝑ. dicere plato ē di-
ſtretur per quos cōuincēdus eſt ſi negauerit p̄us p̄poſito
dz oſidi: ſi neglexerit admonit⁹ coꝛrigi. ℊ vī q̄ teſtiū ad-
bibitio nō debeat p̄cedere denūciationē: ſz ſequi.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ coꝛreptio q̄ſtū ad monitionē ſecretā dz eē
dura. Mat. 3. Joā. baptiſta dixit genimīa viparuꝫ. q̄ fuit
duriſſima coꝛreptio. ℊ vī q̄ ōbeat aliqs alteꝝ dure coꝛri-
geť. ¶ Ꝑ. Titi. 1. dī. Argue illos dure. ¶ Ꝑ. ad coꝛreptio
nez ffnā icitat ira p̄ zelū. ſz ira aſpitatē h̄z. ℊ dz aliq̄ ſpe
coꝛrigi. ¶ Sz ꝺ. Sal. 6. Clos q̄ ſpūales eſtis iſtruite h⁹mo-
ſpū lenitat]. ℊ vī q̄ nō ōbeat dure coꝛripi. ¶ Ꝑ. Aug. dic̄.
Coꝛripiat iuſt⁹ in mīa: ⁊ arguat. ℊ dz eſſe leuis coꝛreptio.
¶ Rñ. dōz ad p̄ᵐ. q. q̄ ſm pīz in. 5. ethi. min⁹ malū ex B
q̄ p̄eligit̄ reſpectu magis mali accipit rōnē magis boni: ⁊
iō medicus coꝛpoꝛalis hoīem ſi p̄t ab infirmitate totalr̄
liberat. ſi aūt nō p̄t eligit min⁹ malū vt occurrat magis
malo: ſic̄ amputare vnū mēbꝝ ne totū coꝛpus ifician̄t: et
hunc oꝛdinē dñs ſeruari p̄cepit: cuꝫ pctōꝛib⁹ coꝛripiendo
ſpūalr̄ medicamur. pctōꝛ aūt ex pctō duo mala incurrit:
inocentie dānū: ⁊ fame diſpēdiuꝫ: ⁊ iō p̄us tētandū eſt vt
taliter inocētie reſtituaṫ: q̄ fama etiaꝫ cōſeruet. ſin autē
ſi dz negligi fama vt cōſcīa reparet: fame ēt diſpēdio ſub
ueniri alr̄ nō p̄t: dz quātū p̄t: vt. ſ. p̄mo paucis: ⁊ poſtea
multis crimē p̄datur: ⁊ iō dñs hūc oꝛdinem coꝛripiendi
ſtatuit vt p̄mo frater coꝛripiaṫ ſecreto: vt ſic ⁊ inocētiam
recuperet. ⁊ famā nō perdat. q̄ ſi hec medicina nō fuerit
efficax debet paucis oſtendi: vt nō totalr̄ fama perdatur:
⁊ deinde ſi nō coꝛripitur debet oīno fama negligi ⁊ in pu-
blicum p̄di. q̄ ſi etiaꝫ publica coꝛreptio vel admonitio
nō p̄fuerit dz oīno abſcindi iudicio eccl̄ie: vt ſit ſic̄ ethni-
cus ⁊ publican⁹. Et iō dōz q̄ ſicut coꝛreptio ffna cadit in
p̄cepto: ita ⁊ coꝛreptiōis oꝛdo. ¶ Ad p̄mū ℊ dōz: q̄ in ob-
ſeruatiōe p̄ceptoꝝ ſemp ad intētionē p̄cipiētis: ⁊ rōnē p̄-
cepti attēdēdū ē. iō aūt dñs p̄cepit vt ſecreta admonitio
publicā denūciationē p̄cederet vt expectaret emēdatio
vite ⁊ fame p̄cauet pctōꝛis: ⁊ q̄ dñs ſciebat iudā nō emē-
dandū foꝛe ſi ipm admoneret: ſz magis exaſpandū: q̄ nō
eſt p̄babile q̄ verba moueret quē tot miracula viſa non
mouerāt. iō ipſiuꝫ nō p̄monuit. ⁊ q̄ ēt ſciebat ex hoc foꝛte
magis exaſpandū ⁊ deteriꝛoꝛē fieri: nec tñ eſt ſil̄e de ipſo ⁊
nobis: q̄ ipſe ſecreta coꝛdiū ſciebat ⁊ futuros euēt⁹: nō aūt
nos: ⁊ iō niſi certiſſimis ſignis appareat icoꝛrigibilitas et
exaſpatio ipī⁹ futura: nō dz ffna admonitio ꝓtermitti. De
Petro aūt dōm ē q̄ foꝛte pctīn coꝛ erat publicū vel ſta-
tim publicādū: vel foꝛte ſciebat monitionē ipſis nō vali-
turā: vel ēt ꝓſilio ſpūſcī fecit ad terꝛoꝛē: q̄ hoc ꝓpetebat
ſtatui p̄mitiue eccl̄ie: ne veniret ei⁹ auctoꝛitas in ꝓtēptū.
De Paulo aūt p̄z rñſio: q̄ Petr⁹ coꝛā oīb⁹ peccauit. ideo
oꝛtebat eū coꝛā oīb⁹ redargui: hic aūt oꝛdo ſeruādus ē
in pctis occultis. vñ dī. Si peccauerit in te. ī. te ſolo ſcien-
te. ¶ Ad ᶻᵐ dōz: q̄ in pctis denūciādis ꝓſiderādū ē vtꝝ
peccatum ſit oīno occultuꝫ: aut ad notitiā alioꝝ deuene-
rit: aut in p̄ꝓptu ſit vt deueniat. ſi aūt pctīn iā ad notitiā
alioꝝ deuenerit: tūc dz denūciari ei q̄ h̄z ptātē coꝛrigēdi:
vt q̄ ſūt ſcādaliçati de culpa edificētur de pena. ſi aūt nō-
duz in publicū deuenit: ſed eſt in via deueniēdi: tūc etiaꝫ
denūciādū eſt vt ſcādalo futuro occurraṫ. ſi aūt ſit oīno
occultū: tūc ꝓſiderādū ē vtrū emēdatio peccātis expecta
ri p̄babil̄r poſſit aut nō: q̄ō q̄deꝫ facile aduerti poterit ſi
ꝓſideret vtrū aliqs ex electiōe vel paſſione peccauit ſiue
ex malicia vel ifirmitate q̄ō idē ē: q̄ō q̄dē ꝑpēdi p̄t ex cō
ditiōe peccātis: ⁊ ex iteratiōe act⁹: q̄ ſi aliqs frequenter ⁊
q̄ſi ip̄rohibite ſine freno in aliq̄d p̄tīn lapſus ē: ſignū ē q̄
ex malitia vel electiōe peccat: ⁊ nō facile emēdet. ſi autē
ſemel occaſiōe peccādi oblata in p̄tū ruit: ⁊ poſtea triſti
tiā ⁊ verecūdiā de pctō oſiderit: ſignū ē q̄ ſit p̄tīn ex paſ
ſione vel ex infirmitate: ⁊ q̄ de facili emendet. ſi ℊ emē-
datio ſperet: dz admonitio p̄cedere ⁊ denūciatio differri
quouſq̄ videaṫ quō emēdaṫ pctōꝛ: niſi foꝛte ĩmineret oc-
caſio ſil̄is in p̄tīn ruēdi: quā tñ declinare nō vellet admo
nitus: tūc enī deberet plato denūciari ne in ꝑcipitū iret.
ſi aūt nō ſperet emēdatio: tūc ꝓſiderādū eſt an illud pec-
catum ſit infectiuū alioꝝ: ſicut eſt hereſis vel foꝛnicatio:

vel aliq̄d hꝺ:aut etiam cedat in aliq̄ dānū alterius:sic furtum vel homicidiū ꝛ hꝺ.si enim nō cedat in dānum alterius:nec sit infectiuum pctm̄: tūc pōt denūciatio deferri quousq; videat admonitionis effect⁹ p̄cipue si emendationem ꝓmittit.si aūt est infectiuū aliorū debet denūciari plato:vt gregi suo caueat.sicut.n.dicit Hiero. Que misericordia est parcere vni ꝛ multos ī discrimē adducere. polluit ppls exvno pctōre:sicut ex vna oue morbida vniuersus grex.semp.n.bonū multoꝝ ꝺz p̄ferri bono vni⁹. vñ etiam fama vnius negligi debꝫ vt innocentia vel fama multitudinis cōseruet.si aūt vergat in dānum corporale alterius ꝺz fieri cōparatio illius dāni ad dānū fame isti⁹: ꝛ illi dāno q̄ p̄ponderat obuiādū magis. ¶ Ad tertiū dōm q̄ de leuibus peccatis nō surgit infamia nec scāda/lum:ꝛ iō de talibus nō est vis siquis in capitulo accuset admonitiōe p̄termissa nisi forte ꝓbabiliter credi possit q̄ tali accusatiōe magis ōteriorat qui corrigit:ꝛ collegio etiam nō multū ꝓfit:cui⁹ bonū semp ꝓponendū est bono vnius.vñ ꝛ aliq̄n ēt si peccantis emendatio nō expectet: pōt aliquis coraꝝ multitudine accusari si ꝓfect⁹ multitudinis credat:sed de pctīs ex q̄bus posset infamia surgere non deberet aliquis in publico accusari:nisi alys p̄missis que ordo fraterne correctōis ōposcit:ꝛ grauiter peccaret accusans:sicut fratres suus infamās. ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ etiā ad accusationē.vt q̄dam dicūt ꝓcedi nō ꝺz fm forum cōscientie monitiōe nō p̄missa:nec emēdatiōe expectata: nisi forte maiori periculo obuiandū videat:aut pctm̄ sit publicū:q̄uis fm forū causarū nō requirat q̄ accusationem p̄cedat admonitio:sed solū inquisitio:ingsitio ꝟo nō est facienda nisi de notorio pctō:qr ꝺz ingsitionē p̄cedat clamosa insinuatio:ꝛ ideo secreta admonitio nō regritur de necessitate. Vel dōm fm alios q̄ in accusatiōe nō agit ad emendationē peccātis: sz ad bonū cōe.ſ. iustitiaz cōseruandā per punitionē delinquentis:ꝛ iō accusatio in iudicio bona cōscia pōt fieri:etiā si admonitio non p̄cedat:nec est contra p̄ceptū domini:qō intelligit q̄n agit ad emēdationē peccantis. ¶ Ad 5m ꝺꝺz q̄ p̄ceptū alicui factū a plato suo de pctō alteri⁹ publicādo:in eo casu in q̄ publicari nō ꝺz:pōt fieri vel in iudicio vel ex iudiciū:si ex iudiciū peccat p̄cipiēs:nec ille cui p̄cipit obedire tenet. si aūt in iudicio ordie iuris exigēte iudex alicui p̄cipiat vt pctm̄ suū vel alteri⁹ ꝓfiteat:nō peccat p̄cipiēdo:qr ipe nō exigit:sz accusans cui iudex ius reddere ꝺz:ꝛ tūc tenet qs ꝓfiteri ad p̄ceptū iudicis pctm̄ suū vel alteri⁹:vl appellare si ꝺ ordinez iuris ei p̄cipiat:ꝛ tūc publicās pctm̄ occultum vitat maius malū.ſ.disciplīe iuris enumerationez: tm̄ iudex deberet dissimulare q̄tum posset:ne tale p̄ceptuz faceret saluo ordine iuris:ꝛ p̄cipue in ca⁹ vbi magis per equitatē ꝓcedendū est:q̄ fm rigorez iuris.

¶ Ad zam.q.dōm q̄ qñ medicina leuis a qua icipiēduz est nō ꝓficit:tūc ꝺz medic⁹ efficaciorē medicinaz apponere: nō tm̄ statim efficacissimā: sz paulatiz ꝓcedendum est:vt q̄z min⁹ pōt fieri graue illle cui medicari volum⁹:ꝛ iō si p̄ma medicia.ſ.admonitio p̄cedēs secreta nō p̄sit:qr peccatū iterari vr:ꝺz ad vlteriora ꝓcedi: vt paucis oīdat:et talib⁹ q pñt ꝓdesse:ꝛ qb⁹ non credit q̄ obsint diffamando:ꝛ illi p̄ncipal⁹ adhibent vt admoneāt: scōo vt admonitiōis facte sint testes.z⁹:vt negātē corā eccl̄ia ꝓuīcāt:vt Aug.dicit in regula p̄us tm̄.ſ.q̄z in publicū ꝓdat alteri vl tertio demfet:vt duoꝝ vel triū possit orе cōuinci. ¶ Ad p̄mū ergo dōm q̄ qdā dicūt q̄ iste modus corripiēdi seruandus est qñ pctm̄ nō est oīo publicū: nec oīo occultuz: sed ab aliq⁹ scitū .vñ dicūt q̄ non pñt aly aduocari:nisi qui sciūt:ad quos ēt ptineret correptio. sic.n.exponunt. Si peccauerit in te.i.te solo sciente: frater tu⁹ corripe eū inter te ꝛ ipz solū:si te audierit lucrat⁹ es frez tuū.si te nō audierit ꝛ nll⁹ alius sciat nō debēs vltra ꝓcedere.si autē aliquī aly sciant adhibe tecū zc. Sz hoc nō videt cē fm intētionē euāgely:qr si illi qui adhibent alias sciuissent: nō ꝺz eos adhibere ad videduz sz statiz per eos posset cō uinci. Et ꝓterea Hiero. dicit q̄ nō ē misericordia parcere vni ꝛ oēs in discrimē adducere: qō fieret: si pctm̄ alys nociuū nō publicaret ad correptōz. vñ pz q̄ si pctm̄ in alioꝝ detrimētū vergat q̄ ꝺz alys dici q̄tūcū q̄ sit occultum:ꝛ etiā si nō vergat in detrimētū alteri⁹:nisi in illi⁹ qui peccat.vt pz fm Aug.in regula vbi sic dicit. Innocentes nō estis si fres vestros quos indicādo corrigere potestis tacēdo perire ꝓmittatis.nec ex hoc aliquis efficit ꝓditor criminis:qr nō manifestat crimen ad infamāduz:sz ad corrigendū. ¶ Ad zm dōm q̄ vnus testis īducitur ad admonendū:sed duo ad cōuincendū. Vel ꝺꝺz q̄ ipse denunciās cū vno teste sufficit ad denūcianduz: qr per hoc fit aliq̄ ꝓsumptio iudici:sed ad decisionē cause requirunt duo testes. ¶ Ad 3m dōm q̄ nō pōt intelligi q̄ aliquis ex p̄cedēti monitiōe nō sit emēdatus: nisi per hoc q̄ actū iterat.vñ ad ꝺ īducēdi sūt testes. vt actū iteratuz videāt. vt pz p Aug.q dic. ꝓxi⁹ alteri vl 3⁹ demandū.ſ.actū pctī: nō tm̄ ꝺz aliq̄ occasio ꝓberi vt pctm̄ iteret ītētiōe ꝓuīcēdi: qr nō sunt faciēda mala vt veniāt bona:si tm̄ actus iterati ostēdi testibus nō possint.debēt tm̄ adhiberi:vt corā ipsis recognoscat:vel saltē vt ipsi admoneāt vt obiurgatio plurimoruz eū corrigat: vt ibidē glo.dicit: ꝛ has duas causas glo.tangit ibidē super illud. Adhibe tecū zc.studio corrigendi vel cōuincēdi. ¶ Ad quartū dōm:q̄ platus potest dupliciter cōsiderari:aut fm q̄ iudicio p̄sidet:ꝛ sic dicere ꝓlato est dicere eccl̄ie:ꝛ sic ꝓtus debent testes adhiberi q̄ plato dicat:aut ex iudiciū exīs:ꝛ sic dicere plato nō ē dicere eccl̄e: sed p̄sone q̄ pōt ꝓdesse:ꝛ nō obesse: qr nullus magis pōt ꝓdesse q̄ platus:ꝛ fm hoc ꝺz ꝓtus dici plato q̄ testibus ostēdi alys:vt quāto minus potest fieri publicetur:ꝛ tūc platus adhibet quasi vnus de testibus. talis.n. debet esse ordo correctiōis fraterne quē Augu. in regula tradit:vt cū qs oculi petulātiā: vel aliud pctm̄ qōcūq; in fratre suo aduertit:statiz admonere ꝺz:ne cepta ꝓgrediā tur:sed de ꝓmo corriganꝫ: q̄ si post admonitionē iterū vel tertio id facere videat:tūc ꝺz quasi vulnerat⁹ sanandus manifestari:sed anteq̄ in publicū ꝓdat q̄ fit cū eclesie dicit.ꝓus ꝺz alteri vel tertio demōstrari:qō ē adhibere vnū vel duos testes:ꝛ iter eos gb⁹ ostēdi ꝺz: anteq̄ alys ostēdat ꝓ quos ꝓuincēdus est si negauerit:ꝓus ꝓpofito ꝺz ostēdi post admonitionē vt secretius corrept⁹ non īnoteſcat ceteris:ꝛ ita ꝓmo ꝺz admoneri.scōo ꝓlato oīdi. tertio testes adhiberi.quarto in publicū ꝓduci cōuincēdus si negauerit: sz duo media dñs sub vno ꝓpēdit.

¶ Ad tertiā qōnē dōm:q̄ fm Grego.in pastorali. Nōnulla peccata sunt leuiter corrigēda.nā cū nō malicia:sz ignorātia sola vel infirmitate delinquit:necesse est vt magno moderamine ipsa delicti correptio tēperet.nōnulla autē sunt vehemēter icrepāda:vt cū culpa ab actore nō agnoscit quāti sit pōderis ab icrepātis ore sentiat:ꝛ cū qs sibi malū qō ꝓpetrauit leuigat.hoc ꝺ se grauiter ex corripientis asperitate ptimescat:ꝛ q̄uis ille loquat de correptiōe que ꝓlatis cōpetit: tm̄ etiā in correptiōe que ab alys fit. hoc etiā ē obseruādū: q̄uis fraterna correptio semp magis debeat ad leuitatē accedere:qr nō ex auctoritate officy:sz ex charitat affectu exhibet. Et q̄ p̄ pz solo ad obtā. ¶ Moyses ꝛ Aaron sacerdotes. Moyses sacerdos dicit nō officio oblationes offerēdi:sed qr sacra ꝓmitus populo dedit imediate a deo accepta. psal. Moyses ꝛ Aaron in sacerdotibus eius. ¶ Auz esset pōtifex anni illius prophetauit. ¶ Sciendum q̄ in verbo Caiphe fuerunt q̄tuoꝝ. ꝓmo inspiratio immissa per quam vtilitas passionis

christi cordi ei⁹ ispirata fuit a spiritusancto. scdo intellect⁹ quē ipe ex illa ispiratiōe ꝯcepit. tertio itētio exp̄mēdi itel lectū suū: ꝛ ad effectū ꝓducēdi. quarto ỽba ipsa ꝓlata. ꝑ quidem fuit quedaꝫ participatio prophetie. scdm fuit fal⁹ sus intellect⁹ a seipso. tertiuꝫ fuit iniqua intentio. quartū fuit uera locutio: q̄uis non fm intellectuꝫ eius: ꝛ ideo pri muꝫ fuit a spiritusancto: nō autez scdm neq̄ tertium: sed quartuꝫ aliqualiter fuit a spiritusancto regulante ỽba illius ut ꝯsonarent inspirationi ab eo facte. ¶ Nullus of ficio sacerdotis ꝛc. hoc intelligendum est de mortalibus: q̄ sacerdos potest sine peccato de illis uenialibus absol uere in quibus ipse est: q̄ per ea nō reddit̄ executione of ficij indignus. ¶ Ideo liberauit peccatorem ꝛc. i. ex hoc occasionez liberationis eius sumpsit. ¶ Diligens ergo i nio qui scrutati sunt iniquitates: ut dicitur in psal. ergo ui detur ꝙ sacerdos nō debeat perscrutari conscientiā sub ditoꝝ. Et dōm ꝙ sacerdos dz perscrutari ꝯscientiā pec catoris in ꝯfessione quasi medicus ỽulnus: ꝛ iudex causaz q̄ frequenter que p̄e ꝯfusione ꝯfitens taceret interroga tus reuelat: sed tñ in interrogationibus faciendis tria sunt attendēda: p̄imo ut quilibet peccator interrogeꝫ de pec catis que ꝯsueuerunt in hominib⁹ illius ꝯditionis abūda re: nō. n. oz ꝙ a milite queratur de peccato clericoꝝ aut religioso⁹: aut econuerso. scdo ut nō fiat explicita iterro gatio de peccatis: nisi de illis que omnib⁹ manifesta sunt. de alys aūt adinuentionibus peccatoꝝ ita dz a lōginquo fieri interrogatio: ut si cōmisit dicat: ꝛ si nō ꝯmisit nō ad discat. tertio ut de peccatis p̄cipue carnalibus nō descē dat nimis ad particulares circūstantias q̄ huiusmodi de lectabilia ꝯto magis in speciali considerantur magis cō cupiscentiam nata sunt mouere: ut dicitur in. z. eth. ꝛ ideo potest contingere ut confessor talia q̄rens ꝛ sibi confitēti noceat: ꝛ sic q̄libz deficiāt i suo scrutinio iniqtates scrutā tes. ¶ Valedicā būdictōib⁹ ỽris: q̄. s. ita sūt ỽre ꝙ ñ dei.

De his qui ī fine penitēt. Ti. xx.

Liēdū ē ēt ꝙ tps pnie est ỽsq̄ i ex tremū articuluꝫ vite. Uñ Leo pa pa. Nemo est desperād⁹ dū ī hoc corpe ꝯstitutus est. q̄ nōnūq̄ qđ turior ꝑficit̄. Aug. tñ ỏ pniaꝫ differētib⁹ ita scri bit. Si quis positus ī ultima necessitate uolue rit accipere pniam ꝛ accipit: ꝛ mox reconcilia tur ꝛ hinc vadit: fateor vobis nō illi negamus qđ petit: sed nō p̄esumim⁹: q̄ bñ hinc exit. Si securus hinc exierit ego nescio. Penitētiā da re possumus: securitatem uero nō. Nunquid dico dānabitur: sed nec dico liberabitur. Vis ergo a dubio liberari: age pniam dum san⁹es. Si sic agis: dico tibi quia securus es: q̄ pniaꝫ egisti eo tpe quo peccare potuisti. Si vis age re pniam q̄ñ iam peccare non potes: pctā te di miserunt: nō tu illa. Itē. Due res sūt: aut igno scit tibi: aut non ignoscit: quid hoꝝ tibi sit futu rum nescio. Ergo tene certum: ꝛ dimitte incer tum. Sed quare hoc dixit Augu. cum pnia q̄ in fine agitur in psalmo appellet̄ sacrificiuꝫ ve spertinum: qđ erat acceptabilius in lege ī qua cūq̄z die inuocet̄ deus assit. ꝛ quacūq̄z hora in gemuerit ꝛ conuersus fuerit peccator vita vi uet ꝛ nō morietur. Sz illa dixit Aug. propter illos qui pniam vsq̄z ad finem vite p̄otrabūt. ꝛ tunc nō ex dei amore videntur penitere: sed timore mortis: quare ex necessitate. Unde idē quasi aperiēs quare superiora dixerit ait. Nul lus expectet quādo peccare non potest. Arbi trij enim libertatem querit deus: ut deleri pos sint cōmissa: nō necessitatem sed charitateꝫ: nō tm̄ timorē: q̄ nō ī solo timore vivit hō. Quez ergo sero penitet: oz nō solū timere iudicē: ꝫ di ligere: q̄ sine charitate nemo saluus eē potest. Nō ergo tm̄ timeat penā qui pēitet: ꝫ anxiet̄ ꝑ gloria. Que ꝙersio si ꝙtigerit alicui ēt in fine: desperandū nō est de eius remissiōe. Sed q̄m̄ vix vel raro ē tā iusta ꝙersio: timēduꝫ ē de pe nitēte sero: maxime cū filij quos illicite dilexit: sint p̄esentes vxor ꝛ mundus ad se vocet: mul tos solet serotina pnia decipe. Sz q̄ñ deus sp potēs est: semp ēt in morte iuuare valet quib⁹ placet. Cum ergo opus sit nō hoies ꝫ dei fru ctifera pnia ispirare eā potest q̄ñcūq̄z vult sua misericordia ꝛ remūerare ex mia: quos dāna re pōt ex iustitia. Sed q̄ñ multa sunt que ipe diunt ꝛ languētē retrahunt: piculosum ē ꝛ ite ritui vicinum ad mortē ꝑtrahē pnie remediuꝫ. Sed magnū est cui deus tunc inspirat: si qs ē: verā pniam. Sz si ēt sic ꝙuersus vita viuat ꝛ nō moriat̄: nō p̄omittim⁹ q̄ euadat oēz penā. Nā p̄ius purgādus est igne purgatōis: qui in aliud seculum distulit fructum conuersionis. Hic autem ignis ꝛ si eternus non sit miro mō grauis est. excellit. n. oēm penā: quā vnq̄z pas sus sit aliquis in hac vita. Nunq̄z in carne tāta inuenta est pena licz mirabilia martyres passi sunt tormenta: ꝛ multi nequiter: quāta sepe su stinuerunt supplicia. Ex his satis ostēdit q̄z pe riculosum sit differre pniam vsq̄z in finē vite. si tñ etiam tunc vera habeat̄ pnia: hoiem libe rat: ꝛ vitam mortuo impetrat: nō sic tñ: ut nul lam sentiat penā: nisi forte tanta sit vehemētia gemitus ꝛ ꝙtritiōis: q̄ sufficiat ad delicti puni tiōez. Licz ergo sit difficile: ut cū sit vera pnia: q̄ tā sera venit q̄ñ cruciat⁹ mēbra ligat ꝛ dolor sensū oppꝛimit ut vix hō aliqd cogitare valeat: melior ē tñ sera q̄z nulla. Penitētia. n. si i extre mo vite hiatu aduenit: sanat ꝛ liberat. Multū sera fuit latronis pnia: sed nō fuit sera indulgē tia. Sed licet latro veniam meruisset in fine ỏ omni crimine: non tamen dedit baptizatis pec candi ꝛ perseuerandi auctoritatem.

¶ De his qui penitẽtiã non ꝓplent. b

Ivo q̃rit de illis q̃ i hac vita pniaz nõ cõplẽt: vtz transituri sint p ignẽ: vt ibi quasi ꝓpleant q̃ hic minus fecerunt. Idẽ dicimus t de istis esse sentiẽduz t de his qui in extremis penitent. Si.n. tanta fuerit cordis t delicti exprobratio: vt sufficiat ad puniẽdũ pctm̃: liberi ab alijs penis trãseunt ad vitã: t si iexpleta fuerit pnia: q̃ pfecte penituerũt t igemuerũt corde. Qui vo nõ adeo cõterunt corde t igemiscunt p pctõ: si añ expletionẽ pnie decesserint: ignẽ purgatoriũ sentiẽt: t grauius punient q̃z si hic implessent pniam. Norrendũ ẽ.n. icidere i manꝰ dei viuẽtis. Deꝰ .n. cum sit misericors t iustus: t mĩa penitẽti ignoscit nõ reseruãs pctm̃ ad penã eternã: ex iustitia vo ipunitũ nõ dimittit delictũ. aut.n. punit hõ aut deus. hõ ãt punit penitẽdo. deꝰ ãt penam exigẽdo. Et ẽ pnia iterior t exterior. si ergo iterior penitudo fuerit tãta vt sit sufficiens vltio pctĩ: deꝰ q̃ hõ nouit: ab illo q̃ taliter penitet vlteriꝰ penã nõ exigit. Si vo interior penitudo nõ sufficit i vindictã pctĩ: nec exterior pnia implet: deus q̃ modos t mẽsuras pctõꝝ t penarũ nouit addit penã sufficiẽtẽ. Studeat ergo q̃s q̃z sic delicta corrigere vt post mortẽ nõ oporteat penã tolerare. Quedã.n. pctã mortalia in pnia fiũt venialia: nõ tm̃ mox sanant. Sepe ifirmus moreret̃ si nõ medicaretur: non tamẽ statim medicatus sanatur. Languet victurus qui prius erat moriturus. Qui autem impenitens moritur omnino moritur t eternaliter cruciatur. Si enim semper viueret semper peccaret.

¶ De illo cui sacerdos indiscretus iniungit parvam penitentiam. c

Ivo de illo q̃rit̃ qui satisfactionẽ iniunctã ipleuerit: q̃ ignorãtia vel negligẽtia sacerdotis pctõ ꝓdigna non fuit vtrũ de vita migrãs ab oĩ pena liber sit. Idẽ rñdeo q̃ supra de illo q̃ pniaz nõ ꝓpleuit: dixi. Or si tm̃ est lamẽtũ iteriozis doloris vt sufficiat i vindictã pcti oĩno liberat̃ ẽ. Si vero nõ sufficit dolor iterior sil̃ cũ pena iniũcta: addet deus penã. Or aũt interdũ sufficiat dolor iterior ad vindictã pctĩ: certũ documẽtũ hẽmꝰ i illo latrone: q̃ sola mẽtis ꝓtritione t ꝓfessione statim vt ꝓuersus fuit: paradisũ ingredi meruit. Sed q̃ dispẽsatores ecclesie ꝓtritiõis quãtitatẽ nõ ppendũt: q̃bus nõ est datum intelligere occulta cordiũ: oibꝰ leges pnie ꝓstituũt taz magis q̃z minus de pctõ dolentibꝰ. Quorũ studiũ ad hec precipue tẽdere dz: vt cordis dolorem quantũ fas est cognoscãt: t fim ipsiꝰ modũ satisfactionẽ iniungant. Añ aug. In actiõe pnie vbi tale quid ꝓmissũ est vt is q̃ ꝓmisit a xpi eccle corpe separet̃: non tam ꝓsideranda est mensura temporis q̃z doloris. Cor enim contritu t humiliatum deus non despicit. Verum quia plerunq̃z dolor alterius cordis occultus est alteri: nec in aliorum notitiam nisi per verba vel alia quecũq̃z signa procedit: cum sit coram illo cui dicitur. Gemitus meus a te non est absconditus. recte constituuntur ab his qui ecclesijs presunt tempora penitentie: vt satisfaciat ecclesie in qua peccata ipsa remittuntur: extra eam quippe nõ remittuntur. Ipsa enim spiritũsanctum pignus accepit: sine quo non remittunt̃ vlla peccata. Item Hiero. Adensuraz tẽporis in agenda penitentia. ideo non satis prefigunt canones pro vnoquoq̃z crimine: vt de singulis dicant qualiter vnũquodq̃z emẽdãdũ sit. sed magis in arbitrio sacerdotis intelligẽtis relinquendum statuerunt. quia apud deuz nõ tantũ valet mensura temporis quantuz dolor is: nec abstinentia tantum ciborũ quantũ mortificatio viciorum. Ideoq̃z tempora penitẽtie pro fide t conuersatione fidelium penitentiuz abbreuianda precipiunt: t pro negligentia protelanda pro quibusdam tamẽ culpis modi penitentie sunt impositi.

¶ Or morientibus non sit imponẽda satisfactio sed innotescenda. v

Solet ẽt q̃ri vtrũ satisfactiõis lex morituris sit iponẽda. De quo Theodorus cantuariẽsis epꝰ in penitẽtiali suo sic ait. Ab infirmis i periculo mortis positis pura inquirenda est confessio peccatorum: nõ tm̃ est illis imponẽda quãtitas penitentie sed innotescenda: t cum amicoꝝ oꝝonibꝰ t elemosynaꝝ largitiõibus pondus pnie subleuandũ: si forte migrauerint. Si vero qualuerint pnie modũ a sacerdote ipositum diligẽter obseruẽt. Alijs vo p qualitate pcti: pnia dẽ nẽda est pfidẽtiũ arbitrio. Añ leo papa. Apa penitudinis habita moderatione constituẽda sunt tuo iudicio: prout conuersoꝝ aios pspexeris esse deuotos. Pariter ẽt habere dbes cautis senilis intuitum t respicere periculoꝝ quorũcũq̃z: vel egritudinum necessitates.

¶ In necessitate non est neganda penitẽtia vel reconciliatio. c

Sciendu ẽt q̃ tpe necessitatis non est neganda pnia vel reconciliatio penitẽtibus. Añ leo papa. Dis qui tẽpore

necessitatis ⁊ periculi vrgẽtis instãtia pñsidium pñie ⁊ mox recõciliatõis iplozãt nec satisfactio interdicenda est. nec reconciliatio deneganda: qz misericozdie dei nec mensuras possum⁹ ponere: nec tempoza definire. Qz si ita aliq̃ egritudine aggrauati sũt: vt qõ paulo ante poscebãt sub pzesenti significare nõ valeãt: testimõia eis fideliũ circũstantiũ pzeesse debẽt: simulq̃ pnie ⁊ recõciliationis ꝯsequant̃ beneficium. Item Julius papa. Si pzesbyter pniaz abnegauerit morientib⁹. reus erit aiarum: qz dñs ait. Cũ cõuersus fuerit tunc saluus erit. Vera. n. ꝯfessio vltimo tpe põt eẽ: qz non mõ tpis sed ẽt cozdis deus inspectoz est sicut latro probat.

Qz pzesbyter nõ reconciliet incõsulto episcopo nisi in necessitate. f

Non debet tamẽ pzesbyter penitẽtem recõciliare iconsulto epõ: nisi vltima necessitas cogat. Vñ i carthaginẽsi cõcilio. Pzesbyter incõsulto epõ nõ reconciliet penitentẽ nisi absente epõ si vltima necessitas cogat. Cuiuscũq̃ penitẽtis publicũ crimẽ ẽ qõ vniuersã ꝯmouerit vrbẽ. añ abstidaz. s. introitũ ecclesie man⁹ei iponãt. Itẽ Aurelius epõs dixit. Si qs i periculo ꝯstitutus fuerit ⁊ se ꝯciliari diuinis altarib⁹ petierit: si epõus absens fuerit: dz pñsbyter ꝯsulere epm: ⁊ sic piclitantẽ eius pcepto recõciliare. Incõsulto vo epo nõ põt excõicatos vel publice pẽitẽtes pñsbyter reconciliare. Vñ i carthaginẽsi ꝯcilio secundo. Statutũ est vt chrisma vel recõciliatio penitẽtium ⁊ puellarũ consecratio a pzesbyteris non fiat. Itẽ. Recõciliare quẽq̃ in publica missa pñsbyter nõ liceat. puellaz tamẽ consecratio consulto episcopo per pzesbyterũ fieri valeat. Unde in carthaginensi concilio secundo. Pzesbyter in consulto episcopo virgines nõ consecret chrisma vo nunq̃ conficiat. Sicut pzecepto episcopi potest pzesbyter consecrare virgines: sic ⁊ reconciliare penitentes.

An oblatio eius sit recipienda qui currẽs ad penitentiam pzeuenitur morte. g

Sciendũ queritur de illo qui ad penitentiam festinãs sacerdotẽ inuenire ñ potuit ⁊ ita decessit: vtrũ oblatio eius sit recipienda. Dicimus qz est. Unde in apanẽsi ꝯcilio. Si aliquis fuerit mortuus q nõ confessus sit: ⁊ testimonium habet bonũ ⁊ nõ poterat venire ad sacerdotem: sed pzeoccupauit eum moz in domo vel in via: faciant p eo parentes eius oblationẽ ad altare: ⁊ dent redẽptionem pzo captiuis.

Postq̃ determinauit magr̃ de pnia ⁊ de ptãte mĩstroz q̃b⁹ ꝯpetit dispẽsatio hui⁹ sacri: hic determiat q̃dã q̃ pniaz ꝯsequũt̃. ⁊ diuidit̃ i ptes duas. i p⁹ determiat tps pnie. i z⁹ determinat q̃da q̃ ad defectũ pnie ptinent. zz. di. ibi. Cũq̃ multis aucitatib⁹ ⁊c. ¶ pzia i duas. i p⁹ oñdit tps pnie vsq̃ ad finez vite esse. in z⁹ mouet q̃sdã qõnes q̃ ex pdcis oztuz hñt. zi. di. ibi. Solet ẽt q̃ri ⁊c. ¶ pzia i duas. i p⁹ oñdit q⁹ tpus pnie durat vsq̃ ad finẽ vite. i z⁹ oñdit q̃l'r sit agẽdũ cũ illis q in fine penitẽt: ibi. Si vo q̃rit̃ de illis ⁊c. Circa p⁹ tria facit. p ostẽdit q⁹ vsq̃ ad finẽ vite manet pnie locus. z⁹ obycit in ꝯriũ: ibi. Aug⁹. tñ de pnia differẽtib⁹ ⁊c. z⁹ soluit: ibi. Sz q̃re ꝟ dixerit ⁊c. vbi ex vbis aug. ostẽdit q̃re ñ sit pnia differẽda vsq̃ ad finẽ vite pp duo. p pp penitẽdi difficultatẽ. z⁹ pp penã purgatozy q̃ restat: ibi. Sed ⁊si quersus peccauerit ⁊c. ¶ Si vo querit̃ de illis ⁊c. Hic ostẽdit q⁹ pena purgatozy restat post hãc vitã eis q hic ꝯdignã satisfactionẽ nõ egũt. Et circa ꝟ duo facit. p ostẽdit ꝟ de illis q pniam iniũctã nõ explẽt. z⁹ ostẽdit idẽ de illis quib⁹ ꝯdigna satisfactio nõ ẽ iniũcta: ibi. Si vo de illo q̃rit̃ ⁊c. ¶ Solet ẽt q̃ri ⁊c. hic ostẽdit q̃liter sit agendũ cũ illis q i fine penitẽt. Et circa hoc duo facit. p ostẽdit hoc quãtũ ad satisfactõis iniũctiones. z⁹ quãtũ ad recõciliationẽ. ¶ Sciẽdum ẽt q⁹ tpe ⁊c. vbi duo facit. p oñdit q⁹ tpe vltie necessitatis ñ ẽ recõciliatio denegãda penitẽti. z⁹ oñdit q⁹ alio tpe simplex sacerdos recõciliare penitẽtẽ ñ põt icõsulto epo: ibi. Nõ dz tñ ⁊c.

Hic q̃nq̃ q̃runt̃. ¶ pzio vtrũ aligs in extremo vite sue p pniaz possit ꝯseq veniã pctõz. ¶ Secũdo de pena qua sacerdos ad satisfaciendũ ꝯponit. ¶ Tertio ꝺ relaxatione huiusmodi pene per ĩdulgentias. ¶ Quarto qs possit ĩdulgẽtias facere. ¶ Sq̃ qb⁹ prosint.

Ad primum sic pcedit: Videt̃ q⁹ in extremo vite sue aligs penitere nõ possit. z. macha. io. dr̃ de Antiocho. Qz abat sceleſtus dñm a quo non erat misericozdiã ꝯsecuturus. ꝟ aũt i fine vite sue erat. g̃ vr̃ q⁹ i fine penitẽtes vẽiã ñ ꝯsequũt̃. ¶ ꝟ. ois vere penitẽs pctã dimittit. sz ille q i fine vite pẽitet ñ dimittit pctã: sed a pctis dimittit̃: qz tũc vult penitẽtiã agere qñ peccare nõ põt: vt i lra dr̃. g̃ vr̃ qz tũc nõ ꝯsequat̃ veniaz. ¶ ꝟ. ꝯtritio q̃ est ps pnie hz ãnexũ ꝓpositũ ꝯfitendi ⁊ satisfaciendi. sed ꝟ ꝓpositũ hr̃e nõ põt q in fine penitet: qz nullus ꝓponit qõ scit sibi ipossibile. g̃ nõ potest ꝯteri: ⁊ ita nõ ꝯsequt̃ veniã. ¶ Sed ꝺ ẽ: qz latro i fine vite sue penitẽs mĩaz ĩuenit audiẽs. Hodie mecũ eris i padiso. ¶ ꝟ. sapia dei ⁊ mĩa vicit hũanã maliciã. sz hõ põt vsq̃ ad extremũ vite peccare. g̃ põt vsq̃ tũc de pctis p diuinã mĩaz veniã ꝯseq. ¶ Ulterius videt̃ q⁹ in fine vite penitens nõ possit a quolibet sacerdote absolui: qz ad absolutionem requirit̃ aliq̃ iurisdictio: vt dictũ est. sed sacerdos non acquirit iurisdictionem super illũ qui in fine penitet. ergo non põt eus in fine absoluere. ¶ ꝟ. ille qui sacr̃m baptismi in articulo mortis ab alio q̃ꝑ pzio sacerdote recipit: non dz iterꝝ a pzio sacerdote baptiçari. si ergo quilibet sacerdos in articulo mortis posset absoluere a quolibet pctõ nõ deberet penitẽs si euadit ad suũ sacerdotẽ r̃currere: qõ falsũ ẽ: qz al's sacerdos ñ hr̃et cognitionẽ ꝺ vultu pecozis sui. ¶ ꝟ ĩ articulo mortis fic̃ lz sacerdoti aliẽo baptiçare: ita ⁊ ñ sacerdoti. sz nõ sacerdos nũq̃ põt absoluere ĩ foro pniali. g̃ nec sacerdos in articulo mortis eum qui non est sibi sub-

ditus. ¶ Sed ꝫ necessitas spiritualis est maior q̃ corporalis: sed aliqs in necessitate vltima pōt alioꝫ reb⁹ vti: ēt inuitis dñis ad subueniēdū corpali necitati. ergo ⁊ in articulo mortis ad subueniēdū spūali necessitati pt a ñ suo sacerdote absolui. ¶ ℞. ad idē sūt auctoritates i lra posite. ¶ Ulteri⁹ vr̄ q penitētib⁹ i fine nō reseruet aliq̃ pēa post mortē. deus. n. cū sit sūme misericors nō exigit ab homīe plus q̃ facere posset. sed iste q in fine vite sue penitnit: nihil aliud facere potuit. p tpe illo q̃ ꝓteri ⁊ ꝓfiteri qō ēt fecit. ergo vr̄ q nihil ab eo post hāc vitā requirat̄ p pctis: ō gb⁹ penituit. ¶ ℞. pena purgatorij excedit oēm penā huius mūdi: vt i lra dr̄. sed pena ad quā obligat̄ penitens p⁹ ꝓfessiōem ⁊ absolutionē nō ē tāta q̃te sūt multe pene iuste alterius vite. ḡ iniuste cū penitēte agit̄ si post hāc vitā puniat̄ i purgatorio post absolutionē. ¶ ℞. non est aliqō pctm̄ tā grāde qō p penas in hac vita iflictas nō posset taliter expiari: dūmō aliqs patiēter sustineret: qz tribulatio purgationē facit: vt pz ℞. 05. sed mors ē maxīa penaꝫ. ḡ si aliqs ꝓtrit⁹ patiēter mortē sustiet nō remāet ei aliq̃ pena post hāc vitā. ¶ Sz ꝫ iustitia diuīa exigit vt pctm̄ aut a deo aut ab hoīe pūiat̄. sz hui⁹ pctm̄ q i fine penitet ñ punitū est: nec a deo nec ab hoīe i hac vita. ḡ 05 q post hanc vitā puniat̄. ¶ ℞. nullus ex negligētia dz ꝓmodū reportare. sed iste q i fine pniam distulit ex negligētia si statim post pctm̄ adhuc sanus penituisset sustinuisset penā. ergo multo fortiꝰ qñ pniam distulit vsq̃ i fine vite adhuc re⁹ ē ¶ ℞ ñdeo dōm ad p̄mā. q. q deus q dat oīb⁹ abū- (pene dāter nulli gr̄am denegat: q qō i se est facit vt se ad gr̄am p̄pet. hec aūt p̄patio sic. s. di. 17. dictū est. fit p motū li. ar. vñ q̃diu manet hoī vsus li. arbi. i hac vita i q̃ nōdū est cōfirmatū ad malū pōt se p̄pare ad gr̄am de pctis dolēdo: ⁊ gr̄am remissiōis pctoꝫ ꝓsequit̄. ¶ Ad p̄m ḡ dōz q veniaz ꝓsecutus fuisset si vere penituisset: sz nō hūit verā pniaz: qz nō ex amore iustitie de pctis ꝓmissis dolebat: sz timore pene quaz expectabat: vel dolore pene quam sustinebat: ⁊ hoc etiam multis in fine penitentibus contingit: quia non est facile vt affectus quem homo toto tempore vite sue iclinauit i aliqd: subito ad ꝫiū retrahat: nec tñ est impossibile: qz li. ar. nō cogit̄ ex habitu acqsito: nec p̄uidētie dei pōt termin⁹ p̄figi: p quam ēt i extremo vite vere pnie mot⁹ inspirat̄ qñq̃. ¶ Ad z^m dōm q Aug. in verbis illis oñdit q pnia quā aliqs i fine vite agit nō est certū signuz salutis: ⁊ nō q nō possit esse ēt tūc efficax ad salutē: qō incertū est qñ aliqs de pctō qō facere iā nō pōt penitet: vt ꝫ volūtatē peccādi amiserit: qō magis manifestū est de illo q peccare adhuc pōt si peniteat q volūtatez mutauit: tñ ēt qñ aliqs nō pōt vltra peccare: pōt volūtatē mutare vt nolit quod prius voluit: ēt si posset. ¶ Ad z^m dōz q i ꝓtritiōe sufficit p̄positū ꝓditionatū satisfactiōis ⁊ ꝓfessionis: vt. s. velit si posset: ⁊ tale p̄positū ēt de ipossibili esse pōt. ¶ Ad. z. q. dōz q glibet sacerdos quātū est de vtute clauium hz ptātē idifferenter i oēs ⁊ quātū ad oīa pctā: sed q nō possit oēs ab oīb⁹ pctis absoluere: ℔ est qz p ordiatōez ecclie hz iurisdictionē limitatā: vel oīo nullā hz. sed qz necessitas legē non hz: iō qñ articulus necessitatis imminet p ecclie ordiationē nō impedit̄ qn absoluere possit: ex quo hz claues ēt sacraliter: ⁊ tm̄ ꝓsequit̄ ex absolutiōe alterius sicut si a p̄po sacerdote absolueret: nec solū a pctis pt tūc a q̃lz sacerdote absolui: sed ēt ab excōicatione a q̃cūq̃ sit lata: qz hec absolo ēt ad iurisdictionē ptinet q̃ p legē ordinationis ecclie coartat̄. ¶ Ad p^m ḡ dōz q aliqs pt vti iurisdictione alteri⁹ ex ei⁹ voluntate: qz ea q̃ iurisdictiōis st̄ ꝓmitti pñt. vñ qz ecclia acceptat vt qlz sacerdos absolure possit i articulo mortis: iō ex hoc ipso qs iurisdictionis hz vsum: q̃uis iurisdictione careat. ¶ Ad z^m dōm q non oz eū recurrere ad p̄pm sacerdotē: vt itez a pctis soluatur a gbus in articulo mortis absolutus est: sed vt innotescat ei q est absolut⁹. nec silr oz q absolue⁹ ab excōicatōe ad iudicē vadat q alias absoluere potuisset absolutionez petēs: sed satisfactionē offerēs. ¶ Ad z^m dōz q baptism⁹ hz efficaciā ex ipsa scificatione mās: ⁊ iō a q̃cūq̃ ꝓferatur aliqui ille sacrm recipit: sed vis sacralis pnie ꝓsistit i scificatione ministri: ⁊ ideo ille q laico ꝓfiteat q̃uis ipleat qō ex pte sua est de sacrali ꝓfessione: tū sacralē absolōnē non ꝓsequit̄: ⁊ ideo aliqd valet ei quātū ad diminutionē pene q̃ fit p ꝓfessionis meritū ⁊ penā: sed non ꝓsequit̄ diminutionē penē illā pene q̃ est ex vi clauiū: ⁊ iō oz q̃ iteꝫ sacerdoti ꝓfiteat̄: ⁊ magis sic ꝓfessus decedēs punit̄ post hanc vitā q̃si fuisset sacerdoti confessus.

¶ Ad .3. q. dōm q pena post remissionē culpe exigit̄ vt iequalitas iniustitie ꝓmisse ad eq̃litatē reducat̄. eq̃litas ātem quātitatē ꝓsequit̄. vñ sicut ad ordiationē culpe exigit̄ q̃ pena p culpa iferat̄: ita exigit̄ q̃ p tāta culpa tāta pena: ⁊ iō cum pctm̄ inordinatū remanere non possit: q̃uis reat⁹ pene sit diminut⁹ p ꝓtritionē ⁊ ꝓfessionē ⁊ absolutionē: oz q̃ adhuc in fine penitēs quicūq̃ satisfactionem non impleta in hac vita post hanc vitam puniat̄: nisi tāta fuerit contritio q totaliter a pena purget̄: q qñq̃ ꝓtigere potest: vt. ℞. 18. di. dictū ē. ¶ Ad p^m ḡ dōm q ille qui i fine vite penitet non punitur post hāc vitā: qz nō satisfecit qñ satisfacere potuit: sed qz peccauit: ⁊ qz satisfacere neglexit qñ potuit: vñ nō sequit̄ q deus requirat ab hoīe vltra posse. ¶ Ad z^m dōm q iustitia assimilat̄ mēsure: vt dicit phs i. 5. ethi. vnde sicut i diuersis terris sunt diuerse mēsure rez vendibiliū: ita ⁊ diuerse pene fm iustitiam p eisdē culpis iferunt̄. ⁊ silr pro eadē culpa grauius punit̄ quis i purgatorio q̃ i hac vita ratione alterius fori: tñ illa aggrauatio ꝓportionaliter rñdet pene: cui⁹ homo in hac vita reus erat: ⁊ hoc oz homo sibi imputare: qz illud reseruauit sibi penā pro culpa accipiendā. ¶ Ad z^m dōm q mors naturalis ē pēa consequēs originale peccatum: vt quasi iam i naturam sit versa: sicut originale peccatū: ⁊ ideo per mortē naturalem nō purgat̄ aliquis de peccato actuali: sed per mortē illatam bene potest purgari. vnde si aliquis mortem illatam patiēter sustineat etiā si pro alijs criminibus sit illata: valet ad diminutionē pene ⁊ ad liberationez a tota pena fm quā-titatem culpe ⁊ patientie ⁊ contritionis.

Ad secundum

sic procedit: Uideť q pena temporalis cuius reatus post penitē-tiam manet: non taxetur fm quantitatem culpe. taxatur enim fm quantitatē delectationis que fuit in peccato: vt patet Apoc. 18. Quātum glorificauit se ⁊ delitijs fuit tā-tum date illi tormētum ⁊ luctū: sed quādoq̃ vbi est maior delectatio est minor culpa: qz peccata carnalia q̃ plus habent delectationis q̃ spiritualia minus habēt d culpa fm Grego. ergo pena non taxat̄ fm quantitatem culpe. ¶ ℞. eodē mō aliqs obligat̄ ad p̄cepta moralia i noua lege sic i veteri: sz i veteri lege debeť p pctis pnia. 7. diez: vt. s. 7. diebus imundi eēnt. cum ergo i nouo testō impo-natur pena septēnis pro vno peccato mortali: videtur q̃ quātitas pene non respiciat quātitatem culpe. ¶ ℞. maius est peccatum homicidij q̃ peccatū fornicationis in sacerdote: qz circūstātia que sumitur ex specie peccati magis aggrauat q̃ que sumit̄ ex ꝓditione persone. sed laico pro homicidio imponit̄ septēnis penitētia: sacerdoti pro fornicatione decē annoꝫ fm canones. ergo pena non taxatur fm quātitatem culpe. ¶ ℞. maximū peccatū ē qō in ipsum corpus christi ꝓmittitur: qz tāto grauius qs peccat quāto maior est in quem peccat̄. sed pro effusione sanguinis christi in sacramēto altaris ꝓtenti iniungitur penitētia. 40. dierum vel parum amplius. pro fornicatione ātem simplici iniungitur pena septēnis fm canones. ergo quā-

itas pene ſi rñdet quãtitati culpe. ¶ Sz ꝟ. Eſaie. 27°. In mẽſura ꝟ mẽſuram cũ abiecta fuerit iudicabo eã: g̃ quãtitas iudicy punitõis peccati eſt ſm quãtitatẽ culpe. ¶ ℙ. homo reducit ad equalitatẽ iuſticie per penã iflictaz: ſed hoc nõ eſſet ſi quãtitas culpe ⁊ pene nõ ſibi reſponderet: ergo vnum alteri reſpondet.

¶ Alteri⁹ vr̃ q⁹ penites ñ ſit debitor maioris pene q̃z illi⁹ que a ſacerdote eſt ſibi iniuncta: ſacr̃m. n. ſemp ꝟſequitur ſuũ effectũ: niſi ſit defect⁹ ex pte recipiẽtis vel ex pte ꝟfectꝰ ex pte recipiẽtis: q⁹ parat⁹ eẽt oẽm pniam ſibi iniunctã facere: nec eſt defect⁹ ex pte ꝟferẽtis ſacr̃m: q⁹ ſm cõſciẽtiã ſuã ⁊ diſcretoꝛ talẽ penã taxat: g̃ vr̃ cũ ſacr̃m pnie ſit ordinatũ ꝟ pctñ totalr deſtruẽdũ: ⁊ q̃tum ad penaz ⁊ q̃tuz ad culpã: q⁹ nõ remaneat debitor alicui⁹ pene pnia iniũcta pacta. ¶ ℙ. de⁹ eſt ꝓnior ad remittẽduz penã q̃z exigẽdũ: ſed ſi iſte ſacerdos maiorẽ penã ſatiſfactoriã iniũxiſſet: penites obligareꝰ ad eã faciẽdã: g̃ vr̃ q⁹ ſi iſuffi ciẽtẽ penã iniũgat q⁹ nõ exigat aliqd ampli⁹ ab eo. ¶ ℙ. in purgatorio aliqs graui⁹ pũiꝰ q̃z ī hac vita: ſi g̃ poſt peractã pniam a ſacerdote iniũctã adhuc manet pena purgatoꝛij: vr̃ q⁹ multũ noceat ſacerdos penitẽti leuẽ pniaz iungẽdo: ⁊ ita vr̃ q⁹ ſit valde piculoſum ꝟfeſſiões audire: cuz nõ de facili poſſit ſciri q̃titas pene debite ꝓ peccato: imo ſit ipoſſe: q⁹ ſacerdos nõ poteſt ſcire: neq̃z quãtitatem ꝓtritiõis: neq̃z quãtitatẽ affectõis quã peccatoꝛ habuit in peccãdo. ¶ Sed ꝟ: ſm q̃titatẽ delicti dz eſſe plagaz̃ mo dus ex pcepto legis: ſi g̃ min⁹ iponat: reſiduũ ab eo ī purgatorio exigeꝰ. ¶ ℙ. erroꝛ ſacerdotis nõ poteſt penitẽti ꝓdeſſe: ꝓdeſſet aũt ſi nõ teneretur ad plus q̃z ſibi p̃ erroꝛez iponit: g̃ videꝰ q⁹ ſit adhuc debitor maioris pene.

¶ Alteri⁹ videꝰ q⁹ penã ſatiſfactoriã nõ poſſit vn⁹ ꝓ alio explere: q⁹ ad ſatiſfactõez meritũ requirit: ſed vnus ꝓ alio vnicuiq̃ fz opa ſua: g̃ vn⁹ ꝓ alio nõ poteſt ſatiſfacere. ¶ ℙ. ſatiſfactio ꝟ ꝓtritiõez ⁊ ꝟfeſſionẽ diuidit: ſed vnus ꝓ alio nõ poteſt cõteri aut ꝟfiteri: g̃ nec ſatiſfacere. ¶ ℙ. vnus ꝓ alio etiã ſibi mereꝰ: ſi g̃ aliquis ꝓ alio ſatiſfacere poteſt ſatiſfaciẽdo ꝓ alio ꝓ ſe ſatiſfacit: ⁊ ita ab eo q̃ altero ſatiſfacit nõ exigit alia ſatiſfactio ꝓ peccatis ꝓpriis. ¶ ℙ. ſi vnus ꝓ alio ſatiſfacere põt: g̃ ex quo vnus ſibi ſuſcipit debitũ pene alius ſtatiz a debito liberat: g̃ ſi tm̃ euolabit: vel ſi adhuc puniat duplex pena redderꝰ ꝓ eodẽ peccato. ſ. illius qui ſatiſfacere icipit: ⁊ illius q̃ ponit in purgatorio. ¶ Sz ꝟ. Sal. 6°: dr̃. Alter alteri⁹ onera poꝛtare: g̃ videt q⁹ vnus poſſit onus pnie ipoſite ꝓ alio ſuſcipere. ¶ ℙ. charitas magis põt apud deuz q̃z apud hoies: ſz vn⁹ poteſt apud hoies ꝓ alterius amoꝛe debitũ ei⁹ ſolui: ergo multo foꝛti⁹ hoc ī diuio iudicio fieri poteſt.

¶ Rñdeo dz ad ꝟam. q. q⁹ pena poſt dimiſſionẽ culpe exigit ad duo. ſ. ad debitũ ſoluẽdũ: ⁊ ad remediũ ꝓſtãdũ: põt ergo taxatio pene ꝟſiderari quãtũ ad duo: ꝓ q̃tũ ad debitum: ⁊ ſic q̃titas pene radicalr rñdet quãtitati culpe añq̃z de ea aliquid dimittat: ſz tñ q̃tũ ꝓ ꝑmũ eoꝛ q̃ nata ſunt remittere penaz plus remittit: ſm hoc ꝓ aliud minus remittẽdũ vel ſoluẽdũ reſtat: q⁹ quãto ꝓ ꝓtritiõem plus de pena dimiſſuz ẽ tãto ꝓ ꝟfeſſionẽ minus dimittẽdũ reſtat. ſecundo quãtum ad remediũ vel illius q̃ peccauit vel alio rum: ⁊ ſic q̃z ꝓ minori peccato maioꝛ iniũgit pena: vel q⁹ peccato vnius difficilius poteſt reſiſti q̃z peccato alterius: ſicut inueni ꝓ fornicatiõe imponit maioꝛ penitẽtia q̃z ſeni: q̃uis minus peccet: vel q⁹ ī ſacerdote q̃z ī alio: vel q⁹ multitudo magis ꝓ ſis: ſicut ī ſacerdote q̃z ī alio: vel q⁹ multitudo magis ꝓ nas eſt ad aliud pctñ: ⁊ ideo ꝓ pena vnius aly ſunt exterrẽ dipena g̃ī foꝛo penitẽtie quãtũ ad ytriuq̃ taxãda eſt. ⁊ iõ nõ ſemp ꝓ maioꝛi peccato maioꝛ pnia imponit: ſed pena purgatorij ſolũ eſt ad ſoluẽdũ debitũ: q⁹ igm vlterius nõ manet locus peccãdi. ⁊ ideo illa pẽa taxat ſolũ ſm quãtitatẽ peccati: ꝟſiderata tamẽ ꝓtritiõis quãtitate ⁊ ꝟfeſſiõe ⁊ abſolutiõe: q⁹ ꝓ oĩa hec aliqd de pẽa dimittit. vñ etiã a ſacerdote iniũgẽdo ſatiſfactiõez ſũt ꝟſiderãda. ¶ Ad ꝑm ergo dõm q⁹ ī verbis illis duo tãguntur ex pte culpe. ſ. glorificatio ⁊ delicie: quoꝝ ꝑmũ ptinet ad electõez peccãtis q̃ deo reſiſtit: ſcõm ad delectatiõem peccati: quãuis aũt ſit minoꝛ delectatio q̃z ī culpa maioꝛi: tñ ẽ ibi ſemp maioꝛ elatio. ⁊ ideo ratio nõ procedit. ¶ Ad ꝛm dõm q⁹ illa pẽa 7. dierũ nõ erat expiatiua a pena debita peccato. vñ etiã ſi poſt illos dies moꝛeretur ī purgatorio puniꝛeꝰ: ſed expiabat ab irregularitate a qua omnia ſacrificia legalia expiabãt: nihilomin⁹ tamẽ ceteris parib⁹ plus peccat homo in noua lege q̃z ī veteri ꝓpter ſanctificatiõez ampliorẽ qua ſanctificat ī baptiſmo: ⁊ ꝓp bñficia dei potioꝛa humão generi exhibita: ⁊ hoc ꝑz ex hoc qõ dr̃ Hebꝛe. 10°. Quãto putatis deterioꝛa mereri ſupplicia ⁊c̃. nec tamẽ hoc ẽ vl'r verum q⁹ exigat ꝓ quolibz pctõ moꝛtali ſeptẽnis pnĩa: ſz ꝟ̃ eſt quaſi quedã regula cõis vt ī plurib⁹ competẽs: quã tamẽ opz dimittere ꝟſideratis diuerſis peccatoꝝ circũſtãtys. ¶ Ad ꝛm q⁹ dõm q⁹ epus vel ſacerdos cũ maioꝛi piculo ſuo ⁊ alioꝝ peccat. ⁊ iõ ſolliciti⁹ retrahũt ipz canões a peccato q̃z alios maiorẽ penã iniũgẽdo ſm q⁹ eſt ī remediuz: q̃uis q̃z nõ debeat tãta ex debito. vñ ⁊ ī purgatorio ñ tota ab eo exigit. ¶ Ad 4ᵐ dõm q⁹ pena illa eſt itelligẽda quãdo nolẽte ſacerdote hoc accidit: ſi enĩ ſponte effunderet multo grauioꝛi pena dignus eſſet.

¶ Ad ꝛ⁰ᵐ. q. dõm q⁹ actus miniſtri bonus vel malus nihil diuerſificat in efficacia ſacrꝰ. vñ ſiue ſacerdos diſcrete ſe habeat ī iniũctiõe pnie ſiue nõ: nihil diuerſificat q̃tuz ad efficaciam abſolutiõis ⁊ ꝟfeſſiõis ⁊ cõtritiõis. ⁊ ideo ſiue diſcrete pniam iniũgat ſiue nõ: ſemp remãet reat⁹ ad quãtitatis eiuſdẽ penaz. ⁊ ideo ſi eam hic nõ explet ab eo in purgatorio exigeꝰ. ¶ Ad ꝑm g̃ dõ. q⁹ qñcũq̃ iniũgit penitẽtia minoꝛ ꝓdigno: defectus eſt ex pte iponẽtis vel ex pte recipiẽtis: ſed qñq̃ põt eſſe ſine culpa vtriuſq̃ ſic qñ imponẽs debitã diligẽtiã adhibz ⁊ recipiẽs paratus ẽ ad implẽdũ: ⁊ ꝓpter hoc nõ eſt icõueniẽs ſi totalr a reatu pene nõ liberet. ¶ Ad ꝛᵐ dõm q⁹ penites cui maioꝛ ꝓdigno pnĩa iniũcta eſt teneꝰ eam explere ex ſacerdotis iniũctõe qui nõ ſolũ debitũ pene ꝟſiderat: ſed pctõ remediũ adhibet. vñ poſt hãc vitã ñ exigit ab eo tota: ſed ſolũ quãtum ſufficit ad debitũ ſoluẽdũ. ¶ Ad ꝛᵐ dõm q⁹ ſacerdos miꝛ nõ cõdigno pniam iniũgẽs ñ ſemp peccat: tuz q⁹ nõ põt determiate quãtitatẽ pene debite cognoſcere: quãuis aliquid ꝓprie ꝟſideratis regulis patrũ determiare poſſit: tũ q⁹ q̃z etiã ex iduſtria minorẽ pniam imponẽs: plus ꝑdeſt penitẽti q̃z nocet: qui forte magnitudie pene poſſz a pnĩa peragẽda ipediri ꝓpter debilitatẽ virtutis ad hoc ī eo de nouo recupate. ⁊ iõ negligit minus dãnuz vt maius euitet. ⁊ itez paulatim ꝟfortatus ī eo diuĩus amoꝛ ad plura pnie opera pagẽda ipſum icitabit ꝓpria ſpõte q̃z ſacerdos ſibi ſm quãtitatẽ peccatoꝝ iniũgere potuiſſet.

¶ Ad ꝛᵃᵐ. q. dõm q⁹ pena ſatiſfactoria eſt ad duo. ſ. ad ſolutionem debiti ⁊ ad medicinã ꝓ peccato vitãdo. īquãtum eſt ad remediũ ſequẽtis peccati: ſic ſatiſfactio vn⁹ nõ ꝑdeſt alteri: q⁹ ex ieiũio vnius caro alterius nõ domat: nec ex actibus vnius alius bñ agere ꝟſueuit: niſi ſm accidẽs inquãtũ aliquis per bona opera põt alteri mereri augmẽtum gr̃e que efficaciſſimũ remediũ eſt ad pctñ vitãduz: ſed hoc eſt per modũ meriti magis q̃z per modum ſatiſfactiõis: ſed quãtuz ad ſatiſfactiõez debiti vnius põt ꝓ alio ſatiſfacere: dũmodo ſit ī charitate: vt opa eius ſatiſfactoria eſſe pñt: nec oꝛ q⁹ maioꝛ pẽa imponat ei g̃ ꝓ altero ſa-

tisfacit q̄ principali ponere: vt quidā dicūt hac ratōe moti: q2 pena ꝓpria magis satisfacit q̄ aliena: q2 pēa hz vim satisfaciēdi maxime ratōe charitatis qua hō ipsam sustinet: 7 q2 maior charitas apparet i hoc q̄ aligs ꝓ altero satisfacit q̄ si ipe satisfaceret. iō minor pēa regrit i eo q̄ ꝓ altero satisfacit q̄ in principali regreret. vñ dr i vitis patrū: q̄ pp charitatē vnius q̄ alteri⁹ fratris sui charitate ductꝰ pniaz fecit ꝓ pctō qō nō cōmiserat: alteri pctm̄ qō cōmiserat dimissum est: nec exigit etiā q̄tum ad solutiōez debiti q̄ ille ꝓ quo fit satisfactio sit impotēs ad satisfaciēdū: q2 etiā si esset potēs alio satisfaciēte ꝓ ipo ipe a debito imunis esset: sed hoc requirit iquātū pēa satisfactoria est i remediū. vñ nō est ꝓmittēdū vt aliquis ꝓ alio pniam faciat: nisi defectus aligs appareat i penitēte vel corporalis p quē sit incompetēs ad sustinēdū: vel spiritualis per quez nō sit prompt⁹ ad portādū penā. ¶ Ad p^m q̄ dōm q̄ ꝓmiū cēntiale reddit fm dispōnē hoīs: q2 fm capacitatē videntium erit plenitudo visiōis diuine. 7 iō sicut vnus nō disponit ꝓ actū alteri⁹: ita vnus alteri nō meret ꝓmiū essentiale: nisi meritū eius habeat efficaciā infinitaz sicut xp̄i cui⁹ merito solo pueri baptiçati ad vitā eternā pueniūt: sed pēa tēporalis ꝓ pctō debita post culpe remissionē nō taxat fm dispositiōez eius cui debet: q2 quīq; ille q̄ ē melior hz maioris pene reatū. 7 iō quātū ad pene dimissionē vnus alteri mereri pōt: 7 actus vni⁹ efficit alteri⁹ charitate mediāte per quā oēs vnū sumus in xp̄o. ¶ Ad z^m dōm q̄ cōtritio ordiat ꝺ culpā q̄ ad dispositiōez bonitatis vel malicie hominis ptinet: 7 ideo ꝓ contritōez vni⁹ alius a culpa nō liberat. sil'r p cōfessionē homo se sacris ecclie subycit: nō aūt pōt vnus sacrm̄ ꝓ alio accipe: q2 i sacrō gra suscipiēti dat nō alij. 7 ideo nō est similis rō de satisfactiōe ꝓtritōe 7 cōfessiōe. ¶ Ad 3^m dōm q̄ in solutōe debiti attēdit q̄titas pene: sed in merito attendit radix charitatis. 7 ideo ille q̄ ex charitate ꝓ alio meret saltē merito cōgrui etiam sibi magis meret: nō aūt q̄ ꝓ alio satisfacit ꝓ se satisfacit: q2 illa quātitas pene nō sufficit ad vtrūq; pctm̄: tamē sibi meret maius quid q̄ sit dimissio pene. s. vitaz eternā. ¶ Ad 4.^m dōm q̄ si ipemet ad aliquā pniaz se obligasset nō ꝑus a debito esset imunis q̄ eam soluisset. 7 ideo penā ipse patiet quādiu ille satisfactōez ꝓ eo fecerit: quā si nō fecerit: tūc vterq; est debitor illius pene vn⁹ ꝓ cōmisso: alius pro omisso. 7 ita nō segt q̄ pctm̄ vnū bis puniat.

Ad tertium sic ꝓcedit: vr q̄ ꝓ idulgētiā nō possit aliquid remitti de pēa satisfactoria: q2 sup illud z^a. Ti. z°. Negare seipm̄ nō pōt: dicit glo. q̄ faceret si dicta sua nō ipleret: sz ipse dixit deu. z5°. Scōm mēsuram delicti erit plaga: modus: g̃ nō pōt aliquid remitti de pēa satisfactiōis taxata fm q̄titatē culpe. ¶ ꝑ. ī ferior nō pōt absoluere ab eo ad qō supior obligauit: sed de⁹ absoluēdo a culpa ligat ad penā tēporalē: vt dic̄ Aug. de scō Tic. g̃ nullus homo pōt absoluere a pēa illa aligd īde dimittēdo. ¶ ꝑ. hoc ad ptātem excellētie ptinet: vt sine sacris effect⁹ sacrō tradat: sed nullus hz ptātez excellētie in sacris nisi xp̄s: cū g̃ satisfactio sit pars sacri operās ad dimissionē pene debite: vr q̄ nullus homo purus possit dimittere debitū pene sine satisfactiōe. ¶ ꝑ. potestas mīstris eccl'ie nō est tradita i destructōez: sz i edificationē: sz hoc ad destructōez ptinet si satisfactio q̄ ad vtilitatē nr̄am inducta est iquātū remediū ꝓbz tolleret: g̃ potestas mīstroz eccl'ie ad Β ñ se extēdit. ¶ Sz ꝺ. z^a. Cor. z°. Nam 7 ego qō donaui siquid pp vos donaui i ꝑsona xp̄i. glo. i. ac si xp̄s donasset: sz xp̄s poterat relaxare absq; oī satisfactiōe penā pctī: vt pz Jo. 8°. de muliere adultera: g̃ 7 Paulus potuit: g̃ 7 papa p̄t g ñ ē miozis ptātis q̄ Paulus fuit. ¶ ꝑ. eccl'ia g̃alis ñ pōt errare: q2 ille q̄ i oīb⁹ exaudit⁹ ē ꝓ sua reuerētia dicit Petro sup cui⁹ cōfessiōe ecclesia fundata est. Ego ꝓ te rogaui petre vt non deficiat fides tua. Luc. zz°. sz ecclesia g̃alis indulgētias approbat 7 facit: ergo indulgentie aliquid valent.

¶ Alteri⁹ vr q̄ ñ valeāt tm̄ q̄tuz ꝓnūciant: idulgētie. 7 nō hñt effectuz nisi ex vi clauiū: sz ex vi clauiū ñ pōr hīs clauem dimittere de pena pctī nisi aliquid determinati cōsiderata quātitate peccati 7 ꝓtritiōis penitētie: g̃ cū indulgētie fiāt ꝓ libito istituētis idulgētiā: vr q̄ nō valeāt tm̄ q̄tū ꝓnūciant. ¶ ꝑ. ꝓ debitū pene hō a glie adeptio ne retardat quā sūme appetere dz: sz si idulgentie tm̄ valent q̄tū ꝓnūciant i breui: hō ꝓ idulgētias discurres posset ab oī reatu tpalis pene imunis reddi: g̃ vr q̄ deberet his acgrēdis oīb⁹ alys opib⁹ dimissis hō vacare. ¶ ꝑ. aliquādo dat idulgētia q̄ ꝙ dat auxiliū ad aliquā fabricam erigēdā tertiā ptez remissiōis peccato ꝓsequat. si g̃ idulgētie tm̄ valēt q̄tum ꝑdicant: tūc ꝙ dat vnū denariū 7 secūdo vnū 7 itez tertiū plenā absolutōez ab oī peccato pena ꝓsequit: qō vr absurdū. ¶ ꝑ. qñq; dat hoc mō idulgentia q̄ ꝙ vadit ad aliq̄ eccl'iam. 7. ānos remissiōis ꝓsequat. si g̃ tm̄ valz idulgētia q̄tū ꝑdicat ille ꝙ hz domum iux eccl'iaz: vel clerici ecclesie ꝙ quotidie vadūt ꝓsequit tm̄ q̄tū ille ꝙ a remotis ptib⁹ venit: qō vr iniustū: 7 iterum vt vr pluries illā idulgētiā ꝓsequit in die cū pluries vadat. ¶ ꝑ. idē vr alicui remittere penā vltra iustā estimatōez q̄ remittere absq; cā: q2 q̄tū ad hoc q̄ excedit nō recompēsat: sz ille q̄ facit idulgētiā nō posset remittere absq; cā penā i toto vel i parte alicui: vt si papa diceret alicui. Ego remitto tibi oēm penaz tibi debitā ꝓ peccato: g̃ vr q̄ nec possit aligd dimittere vltra iustā estimatōez: sz idulgētie plerūq; ꝑdicant vltra iustā estimatiōem: g̃ nō tm̄ valent q̄tū ꝑdicant. ¶ Sz ꝺ. Job. 15°. Nūquid deus idiget nr̄o mēdacio: vt loquamur ꝓ eo dolos: g̃ eccl'ia ꝑdicādo idulgētias ñ mētit: 7 ita tm̄ valēt q̄tū ꝑdicant. ¶ ꝑ. ꝑ. Cor. 15°. dicit ap'lus. Si inanis est ꝑdicatio nr̄a ianis est 7 fides nostra: g̃ quicūq; in ꝑdicatiōe falsum dicit fidē q̄tum est in se euacuat: 7 ita mortaliter peccat: si ergo nō tm̄ valent idulgentie q̄tum ꝑdicant: omnes mortal'r peccāt idulgētiam ꝑdicātes: qō est absurdum.

¶ Alteri⁹ vr q̄ ꝓ tpali subsidio ñ debeat fieri idulgētia: q2 remissio peccatoꝝ ē quoddā spūale: sz dare spūale pro tpali est simonia: g̃ hoc fieri nō dz. ¶ ꝑ. spūalia subsidia sunt magis necessaria q̄ tpalia: sz ꝓ spūalib⁹ subsidus ñ vident fieri idulgentie: g̃ multo minus ꝓ tpalib⁹ fieri debent. ¶ Sz ꝺ: est cōis ecclesie cōsuetudo q̄ ꝓ pegrinationibus 7 elemosynis faciendis idulgentias facit.

¶ Ñ ideo dōm ad p^am. q. q̄ ab oīb⁹ ꝓcedit idulgētias aliquid valere: q2 impiū esset dicere q̄ eccl'ia aligd vane faceret: sz gdā dicūt q̄ ñ valent ad absoluēdū a reatu pene quā qs i purgatorio fm iudiciū dei meret: sz valēt ad absolutōez ab obligatōe qua sacerdos obligauit penitētem ad penā aliq̄: vel ad quā etiā ordinat ex canonū statutis. Sz hec opio nō vr vera: ꝓmo q2 est expsse ꝺ ꝓuilegiū Petro datū: vt qō i terra remitteret: 7 i celo remitteret. vñ remissio q̄ fit q̄tū ad foꝝ eccl'ie: valet etiā q̄tū ad foꝝ dei: 7 ꝓterea ecc'ia hz idulgentias faciēs magis dānifica ret q̄ adiuuaret: q2 remitteret ad grauiores penas. s. purgatoꝝ absoluēdo a penitētys iniūctis. Et iō alr dōm q̄ valent: 7 quātū ad foꝝ eccl'ie: 7 quātuz ad iudiciū dei ad remissionē pene residue post ꝓtritiōez 7 absolutōez 7 cōfessionem: siue sit iniūcta siue nō. rō aūt q̄re valere p̄t ē vnitas corpis mystici i qua multū opibus pnie supereroga uerūt ad mēsurā debitoꝝ suoꝝ: 7 multas etiā tribulationes iniuste sustinuerūt patiēter p q̄s multitudo penaruz poterat expiari si eis deberet: quoꝝ meritoꝝ tanta est copia q̄ omnez penā debitam nūc venientib⁹ excedūt: 7 p̄cipue pp meritū xp̄i: qō 7 si i sacris opat: nō tm̄ efficacia

eius in sacris ielūdiť:ſz ſua infinitate efficacia ſacrox exce/
dit:dcm̃ eſt aūt.ś.q vnus p alio ſatiſſacere põt:ſci aūt in
gb⁹ ſupabūdātia opex ſatiſfactōis iuenit:nō determiate
p iſto q remiſſiōe idiget hȝ opa fecerūt:alias abſq oī in/
dulgētia remiſſionē ȝſequereť: ſz cōiter p tota eccl'ia: ſic̃
cleſia ad quaz ſcribit.z⁹. Cor.p⁹:Et ſic̃ p̄dicta merita ſunt
cōia toti⁹ eccl'ie.ea aūt q̄ ſunt cōia multitudis alic⁹ diſtri/
buunť ſingulis de multitudīe ſm arbitriū ei⁹ q multitu/
dini preſt. vñ ſic̃ aliquis ȝſequereť remiſſionez pene ſi ali⁹
p eo ſatiſfeciſſet:ita ſi ei ſatiſfactio alteri⁹ ſibi p euz q põt
diſtribuat. ¶Ad p⁹ g̃ dōm q̄ remiſſio que p idulgētias
fit nō tollit q̄ſtitatē pene ad culpā:qz p culpa vnius alius
ſpōte penā ſuſtinuit:vt dcm̃ eſt. ¶Ad z⁹ dōm q̄ iſte q i/
dulgētias ſuſcipit nō abſoluit ſimpl'r loq̄ndo a debito pe/
ne:ſz dať ſibi:vñ debitū ſoluat. ¶Ad 3⁹ dōm q̄ effectus
p idulgētias:ſz p eo faciēs idulgētias ſoluit penā quā de
bebat de eccl'ie cōib⁹ bonis:vt ex dictis pz. ¶Ad 4.⁹ dōz
dine nr̄ox opex:r qz ex affectu quē accipiēs idulgētiā cō/
cipit ad cām. p q̄ idulgētia dať ad gr̄am diſponiť. iō etiaz
p idulgētias remediū ad pctā vitāda dať:r ita nō ē in de/
ſtructiōez idulgētias dare:niſi inordinate dent:tm̃ cōſulē
dum eſt eis qui idulgētiam ȝſequunť ne pp hoc ab operi
bus pie iniūctis abſtineāt:vt etiā ex his remediū conſe/
quanť quāuis a debito pene eſſent imunes:r p̄cipue:quia
q̄ſq̄ ſunt plurium debitorez q̄ credant.
¶Ad z⁹.q.dōm q̄ circa hoc ē multiplex opīo:qdā.n.di/
cūt q̄ hȝ idulgētie nō tm̃ valēt q̄ſtum p̄dicanť.ſz vnicui/
q̄ tm̃ valēt q̄ſtuz fides r deuotio ſua exigit:ſz dicūt q̄ ec/
cleſia ad hoc ita p̄nūciat vt q̄dā pia fraude boīes ad bn̄/
faciēdū alliciat:ſic̃ mater q̄ p̄mittens filio pomū ip̄m ad
ābulādū p̄uocat. Sz hȝ vī valde piculoſuz dicere:ſic̃ enī
dic̃ Aug.i epl'a ad Dioscorum. Si i ſacra ſcriptura deprehēdiť
aliqd falſitatis:iā robur auc̄tatis ſacre ſcripture pit.r ſil'r
ſi i p̄dicatōe eccl'ie aliq falſitas deprehēderet ñ eſſent docu
meta eccl'ie alic⁹ auc̄t| ad roborādū fidē. Et iō aly dixeřt
q̄ valēt q̄ſtū p̄nūcianť ſm iuſtā eſtimatiōez: nō tm̃ dātis
idulgētiā q minus fortе eſtimat qō dat:aut ſm eſtimatio
nē recipiētis q nimis paz eſtimare poſſet qō dať: ſed ſm
eſtimatōez q̄ iuſta ē ſm iudiciū bonox pēſata ȝditōe pſo
ne:r vtilitate r necitate eccl'ie:qz vno tpe eccl'ia plus indi
get q̄ alio. Sz hec ēt opīo nō põt ſtare vt vī:p̄mo qz ſz hȝ
idulgētie ñ valerēt ad remiſſionē:ſz magis ad cōmutatio
nē quādā:r p̄terea p̄dicatio eccl'ie a mēdacio ñ excuſare/
tur:cū q̄ſq̄ idulgētia p̄diceť longe maioz q̄ iuſta eſtima/
tio poſſit reqrere oib⁹ p̄dictis ȝditōib⁹ pēſatis:ſic̃ q̄ñ pa/
pa dat idulgētiā q̄ q vadit ad vnā eccl'iaz bēat. 7.ānos ō
idulgētia:cuuſmodi etiā idulgētie a beato Greg. i ſtatiōi
bus rome iſtitute ſūt. Et iō aly dicūt q̄ q̄ſtitas remiſſiōis
in idulgētys ñ ē meſurāda ſz deuotōez tm̃ ſuſcipiētis vt
p̄ma opīo dicebat:neq ſm quātitatē eius qō dať ſic̃ dice
bat ſeda: ſz ſm cām. p qua idulgētia dať: ex qua reputať
dign⁹ vt talē idulgētiā ȝſequať. vñ ſm q̄ accedit ad cāz
illā ſm hoc cōſequiť remiſſionē idulgētie:vt i toto vel in
pte. Sz hoc itex ñ põt ſaluare ȝſuetudinē eccl'ie q̄ iterdū
maiorē p eadē cā iterdū minorē idulgētiā ponit:ſic̃ reb⁹
eodē mō ſe hn̄tibus:q̄ſq̄ dať vn⁹ ānus viſitātibus eccle
ſiaz vnā:q̄ſq̄ 40.dies: put gr̄az papa facere voluerit in/
dulgentiā ȝſtituens. vñ quātitas remiſſiōis nō eſt mēſu/
rāda ex cā q̄ facit idulgētia dignū. Et ideo alr dōz q̄ q̄ſti/
tas effect⁹ ȝſequiť quātitatē ſue cauſe:cauſa aūt remiſſio
nis pene in idulgentys nō ē niſi abūdātia meritox eccle/
ſie q̄ ſe hz ſufficienter ad totā penā expiādā:nō aūt cauſa
remiſſiōis effectiua eſt vel deuotio aut labor aut datū re/
cipientis:aut cā p qua fit idulgentia. vñ nō oz ad aliqō ho
rum ꝓportiōare q̄ſtitatē remiſſiōis: ſz ad merita eccl'ie q̄
ſemp ſupabūdāt. r ideo ſm q̄ applicanť ad iſtū ſm hȝ re/
miſſionē ȝſequiť. ad hoc aūt q̄ applicenť iſti regrit auc̄to
ritas diſpēſandi hȝ theſauz r vnio eius cui diſpenſať ad
eū q merebať:qō eſt p charitatē. r rō diſpēſatōis ſm quā
ſaluet intentio illox q opa meritoria fecerūt:fecerūt eniz
ad honorē dei r vtilitatem eccl'ie in gn̄ali. vñ q̄cūq causa
aſſit q̄ i vtilitatē eccl'ie vergat r honorem dei ſufficies eſt
rō idulgētias faciendi. Et ideo ſcōm alios dōm q̄ idulgē
tie ſimpl'r tm̃ valent q̄ſtum p̄dicať:dūmodo ex pte dātis
ſit auctoritas:ex parte recipientis charitas:ex pte cāe pie
tas:q̄ ȝprehēdit honorē dei r p̄ximi vtilitatem: nec i hoc
nimis fit magnū fox de miſericordia dei vt q̄dam dicūt:
nec iuſticie dīne derogať:qz nihil ō pena dimittiť: ſz vni⁹
pena alteri cōputať. ¶Ad p⁹ g̃ dōm q̄ clauis ſicut ſupra
dcm̃ eſt:eſt duplex.ſ.ordis r iuriſdictiōis: clauis ordis ſa/
cramētale q̄dā eſt:r qz ſacrox effectus nō ſunt determi/
nati ab hoīe ſed a deo. ideo nō põt taxare ſacerdos q̄ſtuz
p clauē ordis in foro ȝfeſſiōis de pena debita dimittat: ſz
tm̃ dimittiť quātum de⁹ ordinauit. Sz clauis iuriſdictōis
nō eſt q̄d ſacrale:r effectus ei⁹ arbitrio hoīs ſubiacet.r h⁹
clauis effectus eſt remiſſio q̄ eſt p idulgētias cū nō p̄tēat
ad diſpēſatōez ſacrox talis remiſſio:ſed ad diſpenſatiōez
bonox cōiuz eccl'ie. r iō etiā legati nō ſacerdotes idulgē
tias facere p̄nt. vñ i arbitrio dātis idulgētiam eſt taxare
quātū p idulgentiā de pena remittať. ſi tm̃ ordiate remit/
tat:ita q̄ boīes quaſi p nihilo ab opib⁹ p̄nie revocenť:pec
cat faciens tales idulgentias:nihilomin⁹ gs plenā indul/
gentiā ȝſequiť. ¶Ad z⁹ dōz q̄ ex̄uis hȝ idulgentie mul
tum valēt ad remiſſionem pene: tm̃ alia opa ſatiſfactiōis
ſunt magis meritoria reſpcū p̄my eēntialis qō in infinituz
melius eſt q̄ dimiſſio pene tpalis. ¶Ad 3⁹ dōz q̄ qñ da/
tur idulgentia ideterminate: qui dat auxiliū ad fabricam
eccl'ie:itelligiť tale auxiliū q̄ ſit ꝓueniens ei qui auxiliuz
dat:r ſm hoc plus vel minus de idulgētia ȝſequiť. vñ ēt
aliquis paup dans vnū denariū ȝſequiť totā idulgentiaz
nō aūt diues:quē nō decet ad opus tam piū r fructuoſuz
ita paz dare:ſic̃ nō diceret rex alicui hoī auxiliū facere ſi
ei obolū daret ¶Ad 4.⁹ dōm q̄ ille q eſt vicinus eccl'ie
r etiā ſacerdotes r clerici ȝſequunť tātam idulgentiā ſic̃
illi q venirēt a mille dietis:qz remiſſio nō ꝓportōať labo
ri vt dcm̃ eſt:ſz meritis q̄ diſpenſanť: vt dcm̃ eſt:ſed ille q
plus laborat plus de merito acgreret: ſz hoc itelligēdū
q̄ñ idiſticte idulgentia dať:q̄ſq̄.n.diſtīguiť ſicut papa in
gn̄alib⁹ abſolutiōib⁹ illis q trāſeūt mare dat.5.ānos:alys
q trāſeūt mōtes tres:alys vnū:nec tm̃ quotiēſcūq vadit
ifra tp̄s idulgentie totiens eā ȝſequiť:q̄ſq̄ aūt ad deter/
miatū tp̄s dať:vt cū dī q̄cūq vadit ad eccl'iam talē vſq
ad tale tp̄s bēat tm̃ de idulgentia itelligiť ſemel tm̃:ſz ſi i
aliq eccl'ia ſit idulgētia pennis: ſic̃ i eccl'ia bti ꝑetri. 40.
diez:tūc quotiens vadit aligs totiens idulgentiā ȝſeq̄ť.
¶Ad 5⁹ dōm q̄ cā nō requiriť ad hoc q̄ ſm eaz debeat
menſurari remiſſio pene:ſz ad hoc q̄ intentio illox: quox
merita cōicanť ad ip̄m ꝓuenire poſſint:bonū aūt vni⁹ cō/
tinuať alteri duplr. Uno mō p charitatē:r ſic etiā ſine in/
dulgentys aligs eſt oium bonox particeps que fiūt ſi in
charitate ſit. Alio modo p intentiōez facientis. r ſic p idul/
gentias ſi cauſa legitima aſſit põt intentio illius q p vtili
tate eccleſie opatus eſt ad iſtum ꝓtinuari.
¶Ad 3⁹.q.dōm q̄ tpalia ad ſpūalia ordinanť:qz pp ſpūa
lia tpalib⁹ vti debemus. r ideo p tpalib⁹ ſimpl'r ñ põt fie
ri idulgentia:ſz p tpalib⁹ ordinatis ad ſpūalia:ſic̃ repſſio
inimicox eccl'ie q pacem eccl'ie pturbant: ſicut ȝſtructio
eccleſiaz r pontiū:r aliaz elemoſynaz. Et p hoc pz q̄ nō
fit ibi ſimonia:qz nō dať ſpirituale p tpali:ſz p ſpirituali.

Uñ ꝑz solo ad ꝑm. ¶ Ad zm dom ꝙ etiã ꝑ pure spualibꝫ pot fieri idulgẽtia: ꝛ fit qñqz sic̃ gcuqz orat ꝑ rege Fracie bz.io.dies de idulgẽtia a papa Inno.4o. Et sil'r crucẽ pdicãtibꝫ dat̃ qñqz eadẽ idulgẽtia q̃ crucẽ accipiẽtibꝫ.

Ad quartuz sic ꝓcedit: vr̃ ꝙ glibz sacerdos parrochialis possit indulgẽtiaz facere: idulgentia.n.bz efficaciã ex meritoꝝ ecclie abũdãtia: sed nõ est aliq̃ ogregatio in q̃ nõ sit aliq̃ abũdãtia meritoꝝ: g̃ glibz sacerdos ꝑt facere idulgẽtiã si bẽat plebẽ subiectã. ꝛ sil'r glibz sacerdos ꝑlatꝫ. ¶ ℞. ꝑlatus glibz gerit psonã totiꝫ multitudis: sicut vnꝰ hõ gerit psonã suã: ſz glibz pot alteri cõicare bona sua ꝑ altero satisfaciẽdo: g̃ ꝛ ꝑlatꝰ pot cõicare bona multitudis sibi ogmisse: ꝛ sic vr̃ ꝙ possit idulgẽtias facere. ¶ Sz ⁊. minꝰ ẽ excõicare q̃z idulgentias facere: ſz ℞ nõ pot sacerdos prochialis: g̃ nec illud.

¶ Ulteriꝰ vr̃ ꝙ diaconus nõ possit idulgentias facere vel aliꝰ nisi sacerdos: qz remissio pctoꝝ est effectꝰ clauiũ: ſz ñ bz claues nisi solus sacerdos: g̃ ipse solus pot idulgentias facere. ¶ ℞. plenioz remissio pene ẽ in idulgentys q̃z i foro pnali: ſz hoc nõ pot nisi sacerdos: g̃ nec illud. ¶ Sz ⁊: eidẽ ofert̃ dispẽsatio thesauri ecclie cui cõmittit̃ regimẽ ecclie: sed hoc cõmittit̃ qñqz nõ sacerdoti: g̃ pot idulgentias facere. nã ex dispẽsatõe thesauri eccl'ie efficaciã hñt.

¶ Ulteriꝰ vr̃ ꝙ ẽt epꝰ ñ possit facere idulgentiã: qz thesaurus eccl'ie cõis est toti eccl'ie: ſz id qõ est cõe toti eccl'ie nõ pot dispẽsari nisi ꝑ illuz q toti eccl'ie ꝑest: g̃ solus papa pot idulgẽtias facere. ¶ ℞. nullus pot remittere penas a iure determiatas nisi ille q bz ptãtem ius ordendi: sed pene satisfactoꝛie sunt ꝑ pctis determiate in iure: g̃ remittere bꝫ penas pot solus papa qui est cõditoꝛ iuris. ¶ Sz ⁊ est ꝙsuetudo eccl'ie ſm quã epi dant idulgentiam.

¶ Ulteriꝰ vr̃ ꝙ ille q ẽ in pctõ mortali nõ possit facere indulgẽtias: qz riuus cui fons nõ ifluit nihil ꝑfluere pot: ſz ꝑlato i pctõ mortali exñti nõ ifluit fons gr̃e. ſ. spũssancti: g̃ ñ pot i alios ꝑfluere faciẽdo idulgẽtias. ¶ ℞. maiꝰ est facere idulgẽtiã q̃z recipe: ſz ille q ẽ i pctõ mortali ñ recipit: vt dicet̃: g̃ nec facere pot. ¶ Sz ⁊: qz idulgẽtie fiũt ꝑ ptãtem ꝑlatis eccl'ie traditã: ſz pctm̃ mortale ñ tollit ptãtẽ: ſz bõitatẽ: g̃ pot aliqs i pctõ mortali exñs facere idulgẽtias.

¶ Rñdeo dom ad ꝑmaz. q. ꝙ idulgẽtie effectũ hñt ſm ꝙ opa satisfactoꝛia vniꝰ alteri ꝓputant̃: ñ solũ ex vi charitatis: ſz ex itẽtõe opãtis aliquoꝰ directa ad ipz: ſz itẽtio alterius pot ad alterꝝ dirigi tripl'r: aut i spãli: aut i gñali: aut in singulari: i singulari gdẽ: sic̃ cũ qs ꝑ alio satisfacit ꝫtermiate: ꝛ sic qlibz pot alteri sua opa cõicare. In spãli aũt sic̃ cũ qs orat ꝑ ogregatiõe sua ꝛ familiaribꝫ ꝛ bñfactoribꝰ: ꝛ ad ℞ ordinat ẽt sua opa satisfactoꝛia: ꝛ sic ille q ogregatõi ꝑest pot opa illa alij cõicare applicãdo itẽtõez illoꝝ q sũt de ogregatõe sua ad hũc determiate: ſz i gñali: sicut cũ qs opa sua ordiat ad bonũ ecclie i gñali: ꝛ sic ille q ꝑest ecclie gñal'r pot opa illa cõicare applicãdo itẽtiõez suã ad hũc vel ad illũ: ꝛ qz hõ ẽ ps ogregatõis: ꝛ ogregatio ẽ ps ecclesie. io i itentõe ꝑuati boni icludit̃ itentio boni ogregationis ꝛ boni totiꝰ eccl'ie. ꝛ io ille q ꝑest eccl'ie pot cõicare ea q̃ sunt ogregatiõis ꝛ bꝰ hois: ꝛ ille q ꝑest ogregationi ea q̃ sũt bꝰ hois: ſz ñ ouertit̃: ſz neqz ꝑma cõicatio neqz secũda idulgentia dr̃: ſz solũ ʒ ꝑp duo. ꝑmo qz ꝑ illas cõicatiões q̃z homo soluat̃ a reatu pene q̃tũ ad deũ: tñ nõ soluit̃ a debito faciẽdi satisfactionẽ iniũctaz ad quã obligatꝰ est ex ꝑcepto ecclie: ſz ꝑ tertiã cõicationẽ hõ etiaz ab hoc debito absoluit̃. scõo qz i vna ꝑsona vel i vna ogregatiõe nõ est ideficiẽtia meritoꝝ: vt sibi i oibꝰ alys valere possint. vñ iste ñ absoluit̃ a pena debita ꝑ tota: nisi tñ determiate ꝑ eo fiat q̃tũ debebat̃: ſz in eccl'ia tota ẽ ideficiẽtia meritoꝝ ꝑcipue ꝓp meritũ xp̃i. ꝛ ideo solus ille q ꝑficit̃ ecclesie potest idulgentiã facere: ſz cũ eccl'ia sit ogregatio fideliuz: ogregatio aũt hoiũ sit duplex. ſ. iconomica: vt illi q sunt de vna familia: ꝛ politica: sicut illi qui sũt de vno populo ecclesia similat̃ ogregationi politice: qz ipe populus eccl'ia dr̃: ſz ꝙuentꝰ diuersi vel prochie i vna dioceſi similant̃ ogregatõi i diuersis familys vel i diuersis officys. ꝛ io solus epꝰ ꝓprie ꝑlatus eccl'ie dr̃. ꝛ ideo ipse solus quasi spõsus anulũ eccl'ie recipit. ꝛ io solus ipe bz plenã ptãtez in dispẽsatiõe sacroꝝ. ꝛ iurisdictione in foro causaꝝ quasi ꝑsona publica. aly aũt ſm ꝙ ab eo eis cõmittit̃: ſ ꝙsi coadiutores ꝙ plebibꝰ ꝑficiunt̃ ñ sũt simpl'r ꝑlati: ſz q̃si coadiuuantes. vñ in ogsecratione sacerdotũ epꝰ dicit. quãto fragilio res. vñ in ogsecratione sacerdotũ epꝰ dicit. quãto fragilio res sumus tãto magis bis auxilys idigemus: ꝛ ꝓp hoc ẽt nõ oia sacra dispensant. vñ sacerdotes prochiales vel abbates aut aly bꝫ ꝑlati non possunt bꝫ idulgẽtias facere. ꝛ per hoc ꝑz solutio ab obiecta.

¶ Ad zam. q. dom ꝙ ptãs faciẽdi indulgẽtias sequit̃ iurisdictionẽ: vt. ſ. dcm̃ fuit: ꝛ qz diaconi ꝛ alij non sacerdotes ꝑñt hr̃e iurisdictionẽ: vel ogmissaz: sic̃ legati: vel ordiariã: sic̃ electi. ideo ꝑñt idulgentias facere etiã nõ sacerdotes: q̃uis non possint absoluere in foro pniali: qõ est ordinis.

¶ Et ꝓ hoc ꝑz solutio ad obiecta: idulgentias. n. facere ꝑtinet ad claué iurisdictionis non ad claué ordis.

¶ Ad zam. q. dom ꝙ papa bz plenitudinẽ pontificalis ptãtis: q̃si rex in regno: ſz epi assumunt̃ in ꝑte sollicitudis q̃si iudices singulis ciuitatibꝰ ꝓpositi: ꝓp qõ etiã solos eos in suis lr̃is fratres vocat: reliquos aũt oes vocat filios. ꝛ io ptãs faciendi idulgentias plene resident in papa: qz pot facere qõ vult: cã tñ exñte legitima: ſz in epis est taxata ſm ordinationẽ pape. ꝛ ideo ꝑñt facere ſm ꝙ eis taxatũ est: ꝛ nõ ampliꝰ. ¶ Et ꝓ hoc ꝑz solo ad obiecta.

¶ Ad 4am. q. dom ꝙ facere indulgentias ꝑtinet ad iurisdictionẽ: ſz ꝓp pctm̃ hõ nõ amittit iurisdictionez. ꝛ ideo idulgentie eque valent si fiãt ab eo qui est in peccato mortali sicut si fierent ab eo qui est sanctissimus: cum non remittat penaz ex vi suoꝝ meritoꝝ: sed ex vi meritoꝝ recondituꝝ in thesauris ecclesie. ¶ Ad ꝑm g̃ dom ꝙ iste ꝓlatus in peccato mortali idulgẽtias faciens nõ ꝑfluit aliquid de suo. ꝛ ideo nõ requirit̃ ꝙ influxuz recipiat a fonte ad hoc ꝙ eius idulgentie valeãt. ¶ Ad zm dom ꝙ ma ius est facere indulgentias q̃z recipe quãtum ad ptãtem: sed est minus quãtum ad ꝑpriam vtilitatem.

Ad quintum sic ꝓcedit: vr̃ ꝙ idulgẽtia valeat exñtibus in pctõ mortali: qz aliquis pot alteri mereri etiã in peccato mortali exñti gr̃az ꝛ multa alia bona: sed indulgentie hñt efficaciã ex hoc ꝙ merita sanctoꝝ applicant̃ ad istũ: g̃ hñt effectuz in illis q sunt in peccato mortali. ¶ ℞. vbi est maioꝛ idigentia magis bz locũ misericordia: ſz ille qui est in peccato mortali maxime idiget: g̃ ei maxima dz fieri misericordia ꝑ idulgentias. ¶ Sz ⁊: mẽbꝝ mortuũ nõ suscipit influentiam ex alys membris viuis: sed ille qui est in peccato mortali est quasi membꝝ mortuum: g̃ ꝑ idulgentias non suscipit influentiam ex meritis viuoꝝ membroꝝ.

¶ Ulteriꝰ vr̃ ꝙ idulgentie nõ valeãt religiosis: non. n. cõpetit eis supplere ex quoꝝ superabũdantia alys suppleꝛ: sed ex supabũdãtia opeꝝ satisfactiõis q̃ sunt in religiosis alys suppleꝛ ꝑ idulgentias: g̃ eis nõ competit ꝑ idulgentias suppleri. ¶ ℞. in ecclesia nõ dz aliquid fieri qõ induceat religiõis dissoluonẽ: ſz si religiosis idulgẽtie ꝓdesset: eẽt occasio dissoluonis discipliẽ regl'aris: qz fligiosi nimis vagarent̃ ꝑ bꝫ idulgentias ꝛ penas sibi ꝑpositas in capꝫ negligerẽt: g̃ religiosis nõ ꝑsunt. ¶ Sed ⁊: nullus ex bono importat dãnũ: ſz religio bonũ est: g̃ religiosi nõ conse quunt̃ hoc dãnũ vt eis indulgentie non valeant.

¶ Ulteriꝰ vr̃ ꝙ ei qui nõ facit hoc ꝑ quo indulgentia dat̃ possit qñqz indulgentia dari: qz ei g̃ non potest operari vo

lūtas ꝓ facto reputaꝛ̄:ſz aliqñ fit ĩdulgẽtia ꝓ aliqua ele/
moſyna facienda:quã pauper facere non poteſt: ⁊ tñ libẽ
ter faceret:g̃ idulgẽtia ei valet. ¶ Ad .vn⁹ põt ꝓ alio ſatiſ/
tio:g̃ vn⁹ ꝓ alio põt ĩdulgẽtiã accipe:⁊ ſic ille ꝺſequ⁊̄ ĩdul
gẽtiã g̃ nõ facit hoc ꝓ quo ĩdulgentia daꝛ̄. ¶ Sz ꝺ.remo
tia daꝛ̄:qõ eſt ĩdulgentie cã ĩdulgentiã nõ ꝺſequiꝛ̄.
¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ ĩdulgentia nõ valeat ei q̃ facit: qz facere ĩ/
dulgentias eſt iuriſdictõis:ſz nullus ĩ ſeiꝑm põt exercere
ea q̃ ſunt iuriſdictiõis:ſicut nullus põt ſe excõicare: g̃ nul/
lus põt idulgentie a ſe facte ꝓticeps eſſe. ¶ .Fm B ille
mittere oĩum pctõꝝ ſuoꝝ:⁊ ita ĩpune peccare: qõ vr̃ abſo
nũ. ¶ .eiuſdez ptãtis eſt facere ĩdulgẽtias ⁊ excõicare:
ſz aliqs ñ põt excõicare ſeiꝑz:g̃ nec ĩdulgẽtie quã facit pti
ceps eſſe põt. ¶ Sz ꝺ.qz tũc eſſet ipſe peiozis ꝺditiõis q̃ꝫ
aly ſi ipe nõ poſſz vti theſauro eccl̃ie quẽ alys diſpẽſat.
¶ Rñdeo dõm ad ꝑam.q.ꝙ gdã dicũt ĩdulgentias valere
etiã exñtib⁹ in peccato moꝛtali: nõ gdẽ ad dimiſſionẽ pe/
ne:qz nulli põt dimitti pena:niſi cui iã dimiſſa eſt culpa:q
.n.nõ eſt ꝺſecut⁹ opationẽ dei in remiſſiõe culpe ñ põt ꝺſe
qui remiſſionẽ pene a miſtro eccl̃ie neq̃ in ĩdulgẽtys ne/
q̃ in foꝛo pniali: valet tñ eis ad acgrendũ gr̃am. Sed hoc
nõ vr̃ vez̃:qz q̃uis merita illa q̃ ꝑ ĩdulgentiã cõicanꝛ̄ poſ/
ſent valere ad merendũ gr̃am: nõ tñ ꝓp hoc diſpẽſanꝛ̄: ſz
determiate ad remiſſionẽ pene. ⁊ ideo nõ valẽt exñtibus
in moꝛtali. ⁊ iõ in oĩb⁹ idulgẽtys fit mẽtio de vere ꝺtritis
⁊ ꝺfeſſis. ſi aũt fieret cõicatio per hũc modũ:facio te ptici
pem meritoꝝ toti⁹ eccl̃ie vel vni⁹ ꝰgregationis vel vni⁹
ſpãlis pſone:ſic poſſet valere ad merẽdũ aliqd illi q̃ eſt in
pctõ mõtali:vt ꝑdicta opio dicit. ¶ Et ꝑ B pz ſol̃o ad ꝑm.
¶ Ad ꝛm dõm q̃ quãuis ſit magis ĩdigens qui eſt in pec/
cato moꝛtali:tamẽ eſt minus capax.
¶ Ad ꝛam.q.dõm q̃ tã ſecularib⁹ q̃ꝫ religioſis valẽt indul/
gentie dũmõ ſint in charitate ⁊ ſeruẽt ea q̃ ꝑ ĩdulgentys
ĩdicuntꝛ̄:nõ.n.religioſi ſunt min⁹ adiuuabiles meritis alio
rũ q̃ꝫ ſeculares. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz q̃ q̃uis religioſus ſit ĩ ſta
tu ꝓfectiõis:tñ ipe ſine pctõ viuere nõ põt.⁊ iõ ſi aliqñ ꝓp
pctũ aliqd ꝺmiſſuz ſit reꝰ alicꝰ pene põt ꝑ ĩdulgẽtiã ab B
expiari:nõ.n.eſt iconueniẽs ſi ille q̃ ẽ ſimplr̃ ſupabũdans
aliã tꝛe ĩdigeat:⁊ q̃tũ ad aliqd:⁊ ſic ĩdiget ſuppleméto q̃
ſubleueꝛ̄. vñ dr̃ Sal.6°:Alter alteri⁹ onera poꝛtate. ¶ Ad
ꝛm dõm q̃ ꝓp ĩdulgẽtias nõ dz diſſolui regularis obſeruã
tia:qz religioſi magis merenꝛ̄ religionẽ ſuã ſeruãdo q̃ꝫtũ
ad pmiũ vite eterne q̃ꝫ ĩdulgẽtias exgrẽdo:q̃uis min⁹ q̃ꝫ
tias dimittũꝛ̄ pene iniũcte in ca⁹ qz ĩ ca⁹ agit̃ foꝛ q̃ſi iudi
cialemagis q̃ꝫ pniale. vñ ẽt ñ ſacerdotes capl̃m tenẽt: ſz
abſoluit a pẽa iniũcta vel debita ꝑ pctõ ĩ foꝛo pniali.
¶ Ad ꝛam.q.dõm q̃ nõ exñte ꝺditiõe nõ cõſequit̃ illud qõ
ſub ꝺditione daꝛ̄. vñ cũ ĩdulgẽtia deꝛ̄ ſub hac ꝺditione q̃
aliquis aliqd faciat vel det:ſi illud nõ exerceat ĩdulgẽtiã
nõ ꝺſequit̃. ¶ Ad ꝑm g̃ dõm q̃ hoc itelligiꝛ̄ quãtũ ad pre
miũ eſſentiale:ſed nõ quãtũ ad accñtalia alia pmia: ſicut
eſt dimiſſio pene vel aliqd hꝺ. ¶ Ad ꝛm dõz q̃ opⁿ ꝓpriũ
ꝓ quocũq̃ vult ſatiſfacere:ſz ĩdulgẽtia non põt applicari
ad aliquẽ:niſi ex ĩtentiõe ei⁹ qui dat ĩdulgentiã. ⁊ ideo cũ
ſpe applicet ad faciẽtẽ vel dãtẽ:B aũt illud nõ põt ille q̃ B
facit ad alterꝫ hãc ĩtentiõez trãſferre:ſi tñ fieret ſic indul
gẽtia:ille q̃ facit vel ꝑ q̃ B fit hẽat tãtã ĩdulgẽtiã: valeret
ei ꝑ quo fit:nec tũc iſte qui facit B opus daret alteri ĩdul
gentiã:ſz ille qui ĩdulgentiã ſub tali foꝛma facit.
¶ Ad .am.q.dõz q̃ ĩdulgentia dz ex aliqua cauſa dari ad
hoc q̃ aliquis ꝑ ĩdulgentiã ad aliquẽ actũ ꝓuoceꝛ̄ qui in
vtilitatẽ eccl̃ie ⁊ in honoꝛẽ dei vergat:prelatus aũt cui cu
ra eccl̃ie vtilitatis ꝓpagatiõe ⁊ honoꝛis diuini ꝓpagandi
eſt cõmiſſa nõ hz cauſam: vt ſeiꝑm ad hoc ꝓuocet. ⁊ ideo
nõ põt facere ĩdulgẽtiã ſibi tñ: ſed põt vti ĩdulgẽtia quã
ꝑ alys facit:qz alys ſubeſt cã faciẽdi. ¶ Ad ꝑm g̃ dõm q̃
actũ iuriſdictiõis nõ põt aliquis in ſeiꝑm exercere: ſz eis
q̃ auctoꝛitate iuriſdictiõis dãtur alys:põt etiã ꝑlatus vti
tam in tẽpoꝛalib⁹ q̃ꝫ in ſpũalibus: ſicut etiã ſacerdos ſibi
euchariſtiã accipit quã alys dat:⁊ ita etiã eꝑs poteſt acci/
pere ſibi ſuffragia eccl̃ie q̃ alys diſpẽſat:quoꝛum effectus
ĩmediatus eſt remiſſio pene ꝑ ĩdulgẽtias: ⁊ nõ iuriſdictio
nis. ¶ Ad ꝛm ꝑz ſol̃o ex dictis. ¶ Ad ꝛm dõm q̃ excõica/
tio ꝑferꝛ̄ ꝑ modũ ſñie quã nullus in ſeipſuz ferre põt: eo
q̃ in iudicio nõ põt idẽ eſſe iudex ⁊ reus: ĩdulgẽtia aũt nõ
per modũ ſentẽtie daꝛ̄: ſed ꝑ modũ diſpẽſatiõis cuiuſdaz
quã homo poteſt facere ad ſeipſum.

¶ Bene certũ:logr̃ de certitudie ꝺiecture nõ de certitudi
ne ſcie:qz nemo ſcit vtrũ ſit dign⁹ odio vel amoꝛe. Eccle/
ſiaſtes.9°. ¶ Arbitrꝝ libertatẽ q̃rit.i.liberã electiõez:vt
.ſ.hõ nõ dimittat pctñ:qz iã nõ põt peccare: ſed qz ñ vult
deũ offendere etiã ſi poſſet: qz ẽt ĩ tarde penitẽtib⁹ q̃ñq̃
cõtingit:vt dciñ ẽ. ¶ Doꝛrẽdũ eſt icidere ĩ man⁹ ⁊c. vez̃
eſt q̃ꝫtum ad ſtatũ future vite:vbi hz locuz ꝑncipalr̃ iuſti
cia:qz ĩ hac vita vbi eſt loc⁹ mĩe vez̃ ẽ: qõ dr̃ z°: Re.vlti.
Meli⁹ eſt mihi ĩcidere in man⁹ dei q̃ꝫ ĩ man⁹ hois. ¶ Si
.n.ſemp viueret ſemp peccaret.i.ſemp in pctõ ꝑmaneret:
qz de ſe nõ poſſet a peccato liberari cũ ſit ſpũs vadẽs ⁊ ñ
rediẽs:nõ q̃ ſemp actũ pcti exerceret. ¶ Statiz vt ꝺuer
ſus fuit padiſuz ĩgredi meruit:hoc ñ eſt ĩtelligẽdũ de ter
reſtri:vt gdã dicũt:qz paſſio xp̃iñ reducit ad illuz paradi
ſum:ſz ad celeſtẽ:qui gdẽ paradiſus põt accipi dupl̃r. ſ.ſz
gloziã fruitiõis:⁊ ſic ſtatiz moziẽs in padiſo fuit vel q̃ꝫtuz
ad locũ glozie ꝺueniẽtẽ:⁊ ſic nullus ĩtrauit añ aſcenſio
nem. ¶ Nõ eſt imponenda in articulo moꝛtis pnia:ſz in/
noteſcẽda:qz ꝑ hoc q̃ imponiꝛ̄ aliqua pnia alicui:obligaꝛ̄
ad illã faciẽdã:nullus aũt dz ad aliqd obligari:qõ nõ põt
facere:ſz ẽ ĩnoteſcẽda:vt ꝓcuret ꝑ amicos ⁊ elemoſynas
expiari:⁊ vt eius ꝺplẽde ꝓpoſitũ hẽat ſi euadat:tñ ẽ con/
foꝛtãdus ex diuina miſericoꝛdia ne ĩ deſpatiõem cadat.
¶ Nõ.n.dz pſbyter ⁊c.hoc itelligẽdũ ẽ de ligato ab eꝑo
ꝑ excõicatoez:vel de agẽte pniaz ſolẽnẽ. ¶ Puellaꝝ ꝺſe/
cratio ꝑ pſbm fieri valeat ꝺſulto eꝑo:hoc ñ ẽ de iure cõi:
qz ſolis eꝑis q̃ ſũt vicẽ ſpõſi gerẽtes ꝓpetit deſpõſari vni
viro vgĩnẽ caſtã exhibere xp̃o:vñ mõ ñ hz locũ: ſz fuit ex
aliqua diſpẽſatione factũ in aliquo loco:vel loquiꝛ̄ õ bñ/
dictiõe viduaꝝ que per preſbyteros fieri valet.

¶ De peccatis que poſt hanc vitam dimittun/ tur. ¶ Diſtin. XXI. a

Olet etiã queri vtꝝ poſt hãc vitã aliqua pctã remittanꝛ̄. Qz aliqua poſt hãc vitã remittanꝛ̄ xp̃s oñdit in euãgelio: vbi ait. Qui peccaue rit in ſpm̃ſcm̃ nõ remitteꝛ̄ ei neq̃ in hoc ſeculo: neq̃ in futuro. Ex quo daꝛ̄ itelli gi:ſic̃ ſancti doctoꝛes tradũt:q̃ quedã pctã i fu turo dimittenꝛ̄. Quedã.n.culpe in hoc ſeculo relaxanꝛ̄:q̃dã vero pene etiã in futuro: q̃ qdez poſt moꝛtẽ grauãt: ſed dimittunꝛ̄ ſi digni ſunt: ſi bonis actib⁹ i hac vita meruerũt vt dimittaꝛ̄ eis. De illis etiã q̃ edificãt lignũ: fenũ: ſtipulã: dic̃ Augu. q̃ ignẽ tribulatõis trãſitoꝛie ĩueniẽt cremabilia edificia q̃ ſecũ poꝛtaueꝛ̄ cremãtẽ.

Ait enī sic. Post istī⁹ sane coꝛpoꝛis moꝛtē donec de igne purgatoꝛio veniat ad diē dānatōis ⁊ remuneratōis: si hoc rēpoꝛis interuallo spūs defunctoꝛū q edificauerūt lignū: fenuꝫ: stipulā: huiusmodi ignē dicant ꝓpeti: quē alij ñ sentiūt qui huiusmodi edificia poꝛtauerunt vt ueniāt ignē trāsitoꝛie tribulōnis venialia ꝓcremantē: nō redarguo: qz foꝛsitā veꝝ ē. Sed qz dicit̄ saluus erit: quasi p ignē: cōtēnit̄ ille ignis. Grauioꝛ tñ erit ignis ille: q̄ꝫ quicqd pōt homo pati in hac vita. Hic apte insinuat̄ q illi qui edificāt: lignū: fenū: stipulā: q̄dā cremabilia edificia. i. venialia pcā secum poꝛtant: q̄ in igne emendatoꝛio cremant̄. Añ constat quedaꝫ venialia peccata post hanc vitam deleri.

CQz alij citius alij tardi⁹ purgant̄ in igne. b

Illo āt igne purgatoꝛio: alij tardi⁹: alij citius purgant̄ ꝑm q ista ꝑuntia magis vel min⁹ amauerūt. Añ Aug. Post hāc vitā icredibile nō ē: nōnullos fideles p ignē quēdaꝫ purgatoꝛiū: q̄to magis minusue bona pereūtia dilexerūt: tāto tardi⁹ citiusq̄ saluari. Añ nō frustra illa tria distinxit aplūs. lignū: fenū: stipulā: q̄ illi edificant: q ⁊ si aliena nō rapiūt: reb⁹ tñ ifirmitati cōcessis aliqua dilectōe inherēt. Qui ꝑm suos amandi modos vel diutius vt lignū: vel minus: vt fenū vl̄ minimū: vt stipulā: ignē sustinebūt. Qui vero supedificāt auꝝ: argētū: lapidē ꝑciosum. de vtroq̄ igne securi sunt: nō soluꝫ de illo eterno: q cruciatus ē ipios i eternū: sed ēt de illo emēdatoꝛio quo purgabunt̄ q̄dā saluādi.

COpositio. c

Hic obīci pōt: si per lignum: fenuꝫ: stipulā venialia itelligūt peccata: ⁊ nullus adeo pfectus est q venialr nō pecc̄et. Ergo q edificant: auꝝ: argentuꝫ: lapidem ꝑciosum: edificāt etiā lignū: fenū: stipulā: ergo p ignez trāsibūt. Ad q̄ dicimus: qz nō ois qui venialr peccat: lignū: fenū: stipulā edificat: sic ecōuerso. nō ois qui cōtemplat deuꝫ: ⁊ diligit ꝓximū ⁊ opa bona faē: edificat auꝝ argētū: lapidē ꝑciosum: ⁊ tñ in auro itelligit̄ ꝓtemplatio dei: in argento dilectio ꝓximi: in lapide ꝑcioso bona opa. Sꝫ illi q edificant lignū: fenū: stipulam: deū ꝓtemplant̄ ⁊ ꝓximū diligunt: ⁊ opa bona faciūt: nec tñ edificāt auꝝ: argētū lapidez ꝑciosum. Nec. n. edificat qui sic illa tria faē: vt cogitet q̄ sunt dei: ⁊ quō placeat deo: nō mundo. Lignū ꝙo ⁊ fenū: ⁊ stipula: accipi pñt seculariū rez quāuis licite cōcessaꝝ tales cupiditates: vt amitti sine animi doloꝛe non possint. Hec ergo edificat is q cogitat q̄ mundi sunt: ⁊ quō placeat mundo q circa diuitias suas quodāmodo carnali affectu teneť: ⁊ tñ ex eis multa bñficia faē: nec ꝑ eis aliquid fraudis vel rapine molit̄. Ex eis ergo pz q nō idē hō sit hec ⁊ illa edificat. illa. n. edificatio pfectoꝛ tñ ē: q nō cogitāt placere mūdo: ꝫ tm deo: q ⁊ si venialr aliq̄ peccāt: feruoꝛe tñ charitatis ita absumit̄ i eis pctm sic̄ gutta aque i camino ignis. ⁊ ideo nunc̄ꝫ secuꝫ poꝛtāt cremabilia. Hec aūt iferioꝛ edificatio minoꝝ ē: qui nō tm deo: ꝫ ēt mundo placere cogitāt: deū tamē ꝓponunt. Si ꝙo mūdum ꝓponerēt: nō supedificarēt: ꝫ destruerēt fundamētū. Affectōes ergo carnales qb⁹ dediti sunt domib⁹: ꝓuigib⁹: possessionibus. ita vt nihil ꝓponāt ꝙpoꝛ: illis trib⁹ signifi cant̄ que i mētes pfectoꝝ nō cadūt: ⁊ si alia venialia admittāt. In coꝛdib⁹ vero minoꝝ iꝛerdū durāt vsq̄ in finē: q cū talib⁹ edificijs trāseūt: ꝫ dissoluentur i igne. Ipsi vero merito fundamēti salui erunt: grauissimā tñ penaꝫ sentient. Ex quo appet quātaꝫ hic misericoꝛdiā ꝯhibz deus ⁊ quātam ibi exerceat seueritatē cuꝫ ꝓ eodē pctō multo grauius ibi puniat q̄ꝫ hic.

COpinio quoꝛundam cum obiectiōe. d

Sed foꝛte dices illud cē accipiēduꝫ de pēa pcti: ñ ō ipo pctō. q Greg. dic̄ q̄ dā leuia i futuro dimittēda. Si. n. verā pniaꝫ habuerit qs. pctā oia dimissa sunt ei: ꝫ pena foꝛte remāsit. Ideoq̄ꝫ si vere penitēs obijt sine pctō trāsijt. Si aūt vere penitēs nō ē i obitu: maculā poꝛtat q nūq̄ꝫ delebit. Qui ꝙo edificat lignū: fenū: stipulā vere penitet: qz bon⁹ ē: ⁊ charitatē hz: ⁊ in charitate de hac vita trāsit: ergo sine pctō trāsit: nō sequit. Veꝝ quidē ē qz bonus ē ⁊ charitatē hz ⁊ vere penitet: ⁊ tñ cū vēiali peccato trāsit: q̄ nō deleuit pnia. Pnia. n. nō delet nisi pctm illud q̄ō deserit homo. Tale aūt pctm sepe in hac vita nō relinquit̄ ab homine: ⁊ tñ ꝙ penitēs ē: ⁊ si nō ō oibus venialibus peniteat. Pōt. n. quis ō omni moꝛtali ⁊ ō omni veniali penitē exceꝓ vno vl̄ plurib⁹ venialibus q̄dē. Sicut hz quis charitatē ⁊ vnū vl̄ plura vēialia. Quod ō criminalibus nullatenus ee pōt. Est. n. aliqs bonus charitatē habēs: ꝫ adhuc quodā cupiditatis effectu amans hec secularia. Talis cr̄i stēs subita moꝛte oppꝛimit̄: in illo terrēo affectu moꝛtuus est. ⁊ tamē saluabit̄: a quo non sic̄ bic absolut̄: ergo pōst hanc vitā ab illo purgabit̄. Constat ergo q̄daꝫ peccata: sed leuia post hanc vitā dimitti. Si ꝙo de pena peccati illud

intelligi voluissent auctores: cur magis cõmemorassent levia q̃z grauia: cum etiam grauiuz pena hic iexpleta post hãc vitam restet.

¶ De gñali confessione quid prosit. e

POst hec cõsiderandũ ẽ qd ꝓsit cõfessio illa vbi singula pcta q̃ quisq̃z fecit nõ exprimunt. Sane dici põt: q̃ oia criminalia semel saltẽ opz in cõfessiõe exprimi nisi aliqua a mẽte exciderint. Sz q̃ memoriz memoriã nõ habes: t sic nihil celasti ỏ sceleribus tuis. Venialia vo q̃ innumerabilia sũt sufficit gñaliter ꝓfiteri: nisi aliqua sint frequenter iterata: pfectius est tñ etiã illa exprimere si valemus. Ideoq̃z quotidie gñaliter fit cõfessio in ecclesia p venialibus. s. pctis q̃ quottidie admitti mus: t p illis mortiferis quoz noticiaz nõ habemus. Vñ Aug. Veritatẽ dicit deo penitẽs qñ nihil illi de cõmissis sceleribus celat: non q̃ tñ voluntate celauerit: deus ignoret: q̃z veritatẽ sibi dici vult ab eo vt veniã consequat. Si vo mẽte aliqua exciderint: cõfitet veritatẽ deo cũ gñaliter dixerit. Deus qui nosti occulta cordis t opa mea t delicta a te non sunt abscondita: quibus veniam largiaris pcor: t hec ẽ veritas ꝓfitẽtis quã diligit deꝰ. Vñ. Ecce. n. vitatẽ dilexisti. Hic insinuat q̃ gñalis ꝓfessio etiaz morialia delet quoz intelligẽtia non habetur.

¶ Nemo confiteat pctã q̃ non fecit. f

SIcut aũt penitẽs celare non debz peccatum suum q̃ superbia est: ita nec humilitatis causa fateri se reuz illius q̃ se non cõmisisse noscit: q̃ incauta est talis humilitas t peccatorẽ constituit. Vñ Augu. Cum humilitatis causa mẽtiris: si non eras peccator antecq̃z mẽtireris mẽtiẽdo efficeris quod vitaras. Veritas in te nõ est nisi ita te dixeris peccatorẽ vt etiã esse cognoscas. Veritas aũt ipa est vt q̃ es dicas. Vaz quomodo est veritas vbi regnat falsitas.

¶ De penis sacerdotis qui peccatum publicat confitentis. g

CAveat aũt sacerdos ne pctã ꝓfitẽtiuz alijs pdat: aliqn ỏponat. Vñ Bre. Sacerdos añ oia caveat ne de his q̃ ei ꝓfirent pctã alicui recitet: nõ ꝓpinquis: nõ extraneis: nec q̃ abs̃t p aliquo scandalo. Nam si hoc fecerit deponat t omnibus diebus vite sue ignominiosus pegrinãdo pergat. Quod vo dictũ est vt penitẽs eligat sacerdotẽ scientem ligare t soluere: videtur contrariuz ei quod in canonibus repitur: vt nemo. s. alteri⁹ prochianũ indicare ꝑsumat. Sz aliud est fauore vel odio proprii sacerdotez cõtemnere: q̃ canones ꝓhibẽt: aliud cecũ vitare q̃ vrbanus facẽ monet: ne si cecus cecum ducat ambo in foueã cadant. Ait. n. Vrbanus scõs. Placuit: vt nulli sacerdotum deinceps liceat quẽlibz cõmissuz alteri sacerdoti ad pniam suscipe sine eius consensu: cui se prius commisit: nisi pro ignorantia illius cui prius confessus ẽ. Qui vo contra hoc facere tentauerit gradus sui periculo subiacebit.

POstq̃ determinauit magister de tẽpore pnie: hic mouet quasdaz qõnes ỗ determiãta: t eas soluit. Et diuidit in partes duas. In ꝑma mouet qõnez circa tps pnie. In secũda circa ꝓfessionẽ q̃ie a penitẽtib⁹ regrit: ibi. Post hoc ꝓsiderãdũ est ꝛc. Prima in tres. in ꝑma mouet q̃stionẽ circa determinata: dixerat. n. q̃ tps pnie vsq̃z ad finẽ vite dat: t cũ oia per pniam in hac vita dimittantur pctã: iquirit vtz post hãc vitam aliq̃ pctã dimitti possint. scõo determinat veritatẽ ꝑm auctes sanctoz: ibi. Qz aliq̃ post hãc vitam ꝛc. in tertia refellit quorũdã rñsionẽ ad auctoritates iductas: ibi. Sz forte dices ꝛc. Circa scõz duo facit. ꝑmo determiat veritatẽ questionis mote. scõo ex veritate determiata quãdam dubitationẽ mouet: ibi. Dic obyci põt si per lignuz ꝛc. Circa ꝑmũ duo facit. ꝑmo oñdit q̃ post hãc vitã aliq̃ pctã dimittũtur ĩ purgatorio. scõo oñdit q̃ qdam citius: qdam tardi⁹ a peccatis ibi purgãtur: ibi. In illo aũt igne ꝛc. ¶ Post hoc aũt cõsiderandum ꝛc. hic mouet qõnes circa determinata ꝑus de ꝓfessione: t ꝑmo ex parte ꝓfitẽtis. secũdo ex parte ꝓfessoris q̃ .s. ꝓfessionem audit: ibi. Caveat aũt sacerdos ꝛc. Circa ꝑmum duo querit: ꝑmo vtz qs debeat singula pctã ꝓfiteri q̃ fecit. secũdo vtz debeat ꝓfiteri que nõ fecit: ibi. Sicut aũt penitẽs ꝛc. ¶ Caveat aũt ꝛc. hic etiaz duo determiat ex pte ꝓfessoris. ꝑmo vt pctm̃ celet. z⁰ q̃ nõ gsq̃z sacerdos ꝓfessionẽ cuiuslibz audiat: ibi. Qõ vo dcm̃ ẽ ꝛc.

HIc est triplex qõ. ¶ Prima de purgatorio. ¶ Scõa de cõfessiõe generali. ¶ Tertia de sigillo ꝓfessiõis quo pctã celãtur. ¶ Circa ꝑmũ querunt tria. ꝑmo ỏ ipo purgatorio. z⁰ ỏ lino feno t stipula q̃ in purgatorio purgant. 3⁰ de effectu purgatorij.

Ad primum sic ꝓcedit: vr q̃ purgatoriuz nõ sit post hãc vitã. Apoc. 14⁰ dr. Beati mortui q̃ in dño moriũtur: amodo iã dicit spus vt requiescant a laboribus suis: q̃ his q̃ in dño moriũtur nõ manet aliqs purgatorius labor post hãc vitam: nec illis q̃ non in dño moriũtur: q̃ illi purgari nõ pñt: ergo purgatoriũ post hãc vitam nõ est. ¶ Ꝓ. sicut se hz charitas ad ꝑmiũ eternum: ita pctm̃ mortale ad suppliciũ eternum: sed decedẽtes i pctõ mortali statiz ad suppliciũ eternũ deportant: q̃ decedẽtes in charitate statim ad ꝑmium vadũt: t ita non manet eis aliqỏ purgatoriũ post hãc vitam. ¶ Ꝓ. deus q̃ est summe misericors ꝓnior est ad ꝑmiãdum bona q̃z ad puniẽdum mala: sed sicut illi qui sunt i statu charitatis faciunt aliqua mala que nõ sunt digna supplicio eterno: ita qui sunt in peccato mortali interdum faciũt aliqua bona ex genere que nõ sunt digna premio eterno: ergo cum illa bona nõ premientur in dãnandis post banc vitam: nec illa mala debent post hãc vitam puniri: t sic idem qõ ꝑus. ¶ Sed ꝓtra. z⁰ Macha. 12⁰ dicitur. Sãcta t salubris est cogitatio pro defunctis exorare: vt a peccatis soluantur:

sed ꝓ defunctis q̄ sunt in paradiso nō est orādū: qz illi nullo idigent: nec iteꝝ ꝓ illis qui sunt in īferno: qz illi a peccatis solui nō pñt: q̄ post hāc vitā sūt aliqui a peccatis nōdū absoluti qui solui pñt: ⁊ tales charitatē habēt sine qua nō fit peccatoꝝ remissio: qz vniuersa delicta operit charitas. ꝓuer. io⁹ vñ ad mortem eternā nō deueniēt: qz q̄ viuit ⁊ credit ī me nō morietꝫ ī eternū. Jo. xi. nec ad gloriā iducent̄ nisi purgati: qz nihil īmūdum ad illaz pueniet: vt pz Apoc. vlti. q̄ aliqua purgatio restat post hāc vitam. ¶ Greg. nissenus dicit. Si aliquis xp̄o amico cōsentiens in hac vita purgare peccata minus potuerit post transitum hinc per purgatoꝝ ignis ꝓflatioez expedit̄: ergo post hāc vitam restat aliqua purgatio.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q ñ sit idē loc⁹ quo aie purgant̄: ⁊ quo dānati puniūtur: qz pena dānatoꝝ ē eterna: vt dr̄ Matth. xxv. Ibūt hi in ignē eternū: sz purgatozi⁹ ignis est tpalis: vt. s. magr̄ dixit: q̄ nō sit̄ puniunt̄ hi ⁊ illi eodē igne: ⁊ sic opz loca esse distincta. ¶ Ad. pena īferni noiat̄ plurib⁹ noīb⁹: vt ī ps. Ignis sulphur ⁊ spūs procellaꝝ ꝛc. sz pena purgatozy ñ nisi vno noie noiat̄. s. ignis: q̄ ñ igne ⁊ eodē loco puniunt̄.

¶ Ad. Aug. de scō vic. dicit. ꝓbabile ē q ī his locis puniunt̄ q̄bus cōmiserūt culpā. Greg. etiā in dial. narrat q̄ Herman⁹ epūs capuan⁹ pascasiū qui in balneis purgabatur īuenit. q̄ in loco īferni ñ purgant̄: sz ī ꝑ mūdo. ¶ Sz ꝫ est qđ Greg. dicit q̄ sicut sub eodē igne aurꝫ rutilat ⁊ palea fumat: ita sub eodē igne peccatoz cremat̄ ⁊ electꝰ purgat̄. q̄ idē est ignis purgatozy ⁊ īferni: ⁊ sic ī eodē loco sūt.

¶ Ad. sancti patres añ aduētuz xp̄i fuerūt in loco digniori q̄z sit locus in quo nūc purgant̄ aie post mortem: qz nō erat ibi aliqua pena sensibilis: sz locus ille erat ꝺiūctus īferno vel idē qđ infernus: alias christus ad limbū descendens nō diceret̄ ad inferos descēdisse: ergo ⁊ purgatoziū est in eodē loco: vel iuxta infernum.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ pena purgatozy nō excedat oēz penā temporalē hui⁹ vite. quāto. n. aliqd est magis passiuū: tāto magis afflīgit̄ si sensuz lesiōis habeat: sz corp⁹ est magis passiuū q̄z aīa sepata: tū qz hz ꝺrictatē ad ignē agētē: tū qz hz mām que est susceptiua q̄litatis agētis: qđ de aīa ñ pōt dici: q̄ maioz est pena quā corp⁹ patit̄ in hoc mūdo q̄z pēa q̄ aīa purgat̄ post hāc vitā. ¶ Ad. pena purgatozy directe ordinat̄ ꝫ venialia: sz venialib⁹ cū sint leuissima pctā: leuissima pena debet̄ si fm mēsurā delicti sit plagaꝝ modus: q̄ pena purgatozy est leuissima. ¶ Ad. reat⁹ cū sit effectus culpe nō itendit̄ nisi culpa intendat̄: sz in illo cui iā culpa dimissa est nō pōt culpa itendi: q̄ in eo cui culpa mortalis dimissa est ꝓ quo nō plene satisfecit reat⁹ nō crescit ī morte: sz in hac vita nō erat ei reat⁹ respectu grauissime pene: q̄ pena quā patiet̄ post hāc vitā nō erit ei grauioz oī pena isti⁹ vite. ¶ Sz ꝫ est qđ Aug. dicit in quodā sermōe. Jlle ignis purgatozy durioz erit q̄z quicqd in hoc seculo penarū: aut sentire: aut videre: aut cogitare qs pōt. ¶ Ad. q̄to pēa est vlioz tāto maioz: sed aīa separata tota punit̄: cum sit simplex: nō aūt ita est de corpore: q̄ illa pēa que est aīe separate est maioz omni pena quā corpus patit̄.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ illa pena sit volūtaria: qz illi q̄ sūt ī purgatorio rectū cor hāt: sz ꝑ ē rectitudo cordis vt qs volūtatē suā volūtati diuīe ꝺformet: vt Amb. dic. q̄ cū ōs velit eos puniri ipsi illam penā volūtarie sustinēt. ¶ Ad. oīs sapiēs vult illud sine quo nō pōt puenire ad finē intētuz: sed illi qui sunt in purgatorio sciūt se nō posse puenire ad gloriā: nisi ꝑus puniātur: q̄ volūt puniri. ¶ Sz ꝫ. nullus pōt liberari a pena quā volūtarie sustinet: sed illi qui sunt in purgatorio petunt liberari: sicut pz per multa que in dialogo narrātur: q̄ nō sustinēt illā penam volūtarie.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ aīe ī purgatorio ꝓ demones puniant̄: qz si cut ifra dis. 44ª. dicit magr̄. Illos habebūt tortores ī penis: quos habuerūt īcentores in culpa: sed dēmões īcitāt ad culpā nō solū mortalē: sz etiā venialē q̄ aliud nō pñt: q̄ etiā ī purgatorio ipsi aīas ꝓ pctis ꝺpetit iustis ⁊ ī hac vita ⁊ post hāc vitā. sz ī hac vita purgāt̄ ꝓ penas a diabolo iflictas: sic pz de Job. q̄ ét post hāc vitā puniētur a dēmōibus purgādi.

¶ Sed ꝫ. iniustū est vt qui de aliquo triūphauit ei subyciāt̄ post triūphū: sed illi q̄ sunt in purgatorio de dēmōib⁹ triumphauerūt sine peccato mortali decedētes: ergo nō subyciētur eis puniēdi per eos.

¶ Rñdeo dōm ad pam. q. q̄ ex illis q̄. s. determiata sūt satis pōt ꝺstare purgatoziū esse post hāc vitā. si. n. ꝓ tritionē deleta culpa ñ tollit̄ ex toto reat⁹ pene: nec ēt semp venialia dimissis mortalib⁹ tollūt̄: ⁊ iusticia dei ꝑ exigit vt pctō ꝑ penā debitā ordinet̄: oz q̄ ille q̄ post ꝓtritionē de pctō decedit ⁊ absolutōez añ satisfactiōem debitā q̄ post hāc vitā puniat̄. ⁊ iō illi qui purgatoziū negāt ꝫ dīnā iusticiā loquunt̄: ⁊ pp hoc erroneū ē: ⁊ a fide alienū. vñ Greg. nissen⁹ post p̄dicta vba subiūgit. Hoc p̄dicamus dogma vitatis fuātes: ⁊ ita credimus: hoc etiā vlis ecclia tenet. ꝓ defunctis exozās: vt a pctis soluātur: qđ nō pōt nisi de illis q̄ sūt ī purgatorio itelligi: ecclie aūt auctozitati q̄ cū resistit hereticꝰ icurrit. ¶ Ad pm. q̄ dōm q̄ auctoritas illa logr̄ de laboze opatōis ad merēdū: ⁊ nō merēdū: ⁊ nō de laboze passiōis ad purgādū. ¶ Ad zm dōm q̄ malū ñ hz cām pfectā: sz ex singularib⁹ defectib⁹ ꝓtigit; sed bonum ex vna causa pfecta ꝓsurgit: vt Dio. dicit. ⁊ iō quilibz defectus impedit a pfectōe boni: sed nō qōlibz bonū impedit ꝓsūmatiōez aliquā mali: qz nūq̄ est malū sine aliquo bono. ⁊ ideo pctm̄ veniale impedit hūitem charitatez: ne ad pfectū bonū deueniat. s. vitā eternā: q̄diu purgat̄: sz peccatū mortale nō pōt impediri q̄ aliqō bonū adiūctus quo minus statim ad vltimuz malo⁹ pducat. ¶ Ad zm dōm q̄ ille q̄ in pctm̄ mortale incidit oīa bona añ acta mortifi cat: ⁊ que in peccato mortali existēs facit mortua sunt: q̄ ipse deum offendēs omnia bona meretur amittere que a deo habz. vñ ei qui in peccato mortali decedit nō manet aliqō p̄mium post hāc vitā: sicut manet aliquādo pena ei qui ī charitate decedit que nō semp delet omne malū qđ īuenit: sed solū hoc qđ est sibi ꝺtrarium.

¶ Ad zam. q. dōm q̄ de loco purgatozy nō īuenit̄ aliquid expresse determiatuz in scriptura: nec ratiōes pñt ad hoc efficaces īduci tñ ꝓbabiliter ⁊ fm q̄ ꝫsonat magis scōz dictis: ⁊ reuelationi facte multis: locus purgatozy est duplex: vnus fm legē cōez: ⁊ sic locus purgatozy est loc⁹ īferioz īferno ꝺiūctus: ita q̄ idē ignis sit q̄ dānatos cruciat ī īferno: ⁊ qui iustos ī purgatorio purgat: quāuis dānati sz q̄ sūt īferiozes merito: ⁊ loco īferiozes ordinādi sint. Alius est locus purgatozy fm dispēsatiōem: ⁊ sic quādoq̄ in diuersis locis aliqui puniti legūtur: vel ad vīuoz īstructionem: vel ad mortuozum subuentiōem: vt vīētibus eoz tamē dicūt q̄ fm legez cōem locus purgatozy est vbi homo peccat: qđ nō videt̄ ꝓbabile: qz simul pōt homo puniri ꝓ peccatis que ī diuersis locis cōmīsit: quidam vero dicūt q̄ puniūtur supra nos fm legē cōem: quia sunt medy iter nos ⁊ deū quātum ad statū: sed hoc nihil est: qz nō puniūtur pro eo q̄ supra nos sunt: sed ꝓ eo qđ est ifimum in eis. s. pctīs. ¶ Ad pmum q̄ dōm q̄ ignis purgatozius est eternus quātum ad substātiam: sz tēpoalis quātū ad effectū purgatōis. ¶ Ad zm dōm q̄ pena īferni est ad affligēdū. ⁊ ideo noiat̄ omnib⁹ illis q̄ hic nos afflīgere cōsueruerūt: sed pena purgatozy est pricipaliter ad purgāduz relicta pctī. ⁊ iō sola pēa ignis purgatozio attribuit̄: qz ignis hz purgare ⁊ ꝺsumere. ¶ Ad zm dōm q̄ ratio illa ꝓcedit fm dispēsationē: ⁊ nō fm legem cōem.

¶ Ad 3um .q. dicẽdũ: q̃ in purgatorio erit duplex pena: vna dãni incẽtũ. s. retardant a diuina visione: alia sensus ꝟz q̃ mima excedit maximã penã hui⁹ vite. cẽtũ. n. aligd magl desiderat: tanto ei⁹ absentia est molestior. ⁊ qz affect⁹ quo fissimus: qz nõ retardat affect⁹ mole corpis: ⁊ ẽt qz termi/ nus fruẽdi sũmo bono iã aduenisset: nisi aligd ipediret: et ideo detardatõe maxime dolẽt: silr ẽt cuz dolor nõ sit lesio: cẽto magis est sensus: tãto aligs magis dolet de aliq̃ lesiuo: sensibilib⁹ sunt maximũ dolorẽ causantes: ⁊ qz tot⁹ sensus corpis est ab aia: iõ si in ipsaz aiaz aliqd lesiuũ agat: de ne/ cessitate oz q̃ maxie affligat q̃ aũt aia ab igne corpali pa tiat hoc ad ꝓsens supponim⁹: qz de ℣ infra di. 64. dicet: ⁊ iõ oz q̃ pena purgatorij cẽtũ ad penã dãni ⁊ sensus exce/ dat oẽz penã isti⁹ vite. Quidã aũt assignãt rõnẽ ex ℣ q̃ aia eẽt mior post resurrectionẽ q̃z añ qõ falsum est. ¶ Ad p^m cognoscitiua passiõis: ⁊ vbi est maior passiõis sensus ibi est illi⁹ pene nõ est tñ ex cẽtitate pcti cẽtũ ex diſpõne puniti: qz idẽ pctm̃ graui⁹ punit ibi cẽ. sic ille q̃ est meliozis cõ plerionis magis punit eisdẽ plagis ipositis cẽ. ali⁹: ⁊ tñ iu/ dex vtriq̃ easdẽ plagas ꝓ eisdem culpis iferẽs iuste facit.

¶ Et p ℣ etiam ꝓz solo ad tertium.

¶ Ad 4^am .q. dõz: q̃ aligd dr̃ volũtariũ dupl'r. Uno mõ vo lũtate absoluta: ⁊ sic nulla pena est volũtaria: qz ex hoc est rõ pene q̃ volũtati ꝟriar. Alio⁹ dr̃ aligd volũtariũ volũta te ꝺditõata: sic̃ vstio est volũtaria pp sanitatẽ ꝺsequẽdã: ⁊ sic aliq̃ pena põt eẽ volũtaria dupl'r. Uno⁹ qz ꝓ pena aliud bonũ acqrim⁹: ⁊ sic ipsa volũtas assumit penã aliquam vt ꝓz in satisfactione: vel ẽt qz ille libẽter eã accipit: ⁊ nõ vel/ let eã nõ eẽ: sic̃ accit i martyrio. Alio⁹ qz cẽtuis ꝓ penã nul/ lũ bonũ nob accrescat: tñ sine pena ad bonũ puenire non possum⁹: sic̃ ꝓz de morte nãli: ⁊ tũc volũtas nõ assumit pe/ nã: ⁊ vellet ab ea liberari: ꝟz eã suppoꝛtat: ⁊ cẽtũ ad ℣ volũ tariã dr̃: ⁊ sic pena purgatorij est volũtaria. Quidã aũt dñt q̃ non est aliquo mõ volũtaria: qz sũt ita absoꝛpti penis q̃ nesciũt se ꝓ penã purgari: ꝟz putãt se eẽ dãnatos. Sz ℣ est falsũ: qz nisi scirẽt se liberãdos suffragia nõ peterẽt qõ fre quẽter faciũt. ¶ Et p hoc ꝓz solutio ad obiecta.

¶ Ad 5^am .q. dõz: q̃ sic̃ post diẽ iudicij diuĩa iustitia succen/ det ignẽ quo dãnati i ꝓpetuũ punient: ita ẽt nũc sola iusti/ tia diuina electi post hãc vitã purgant nõ mĩsterio demo/ nũ q̃z victoꝛes extiterunt: nec mĩsterio angeloꝝ: qz ciues suos nõ tã vehemẽter affligerẽt: ꝟz tñ pol'e est q̃ eos ad lo ca penaꝝ deducãt: ⁊ ẽt ipsi demones q̃ de penis hoĩum le/ tant eas ꝺcomitant: ⁊ assistũt purgãdis: tũ vt de eoꝝ pẽis aũt seculo qñ adhuc loc⁹ pugne est puniunt hoĩes ⁊ a mal' angel: sic̃ ab hostib⁹. vt ꝓz de Job: ⁊ a bõis sic̃ ꝓz de Jacob cui⁹ nerꝰus femoris angelo pcutiente emarcuit. Et hoc ẽt exꝑsse ℣o. dicit in 4°. c. 6 z di. no. q̃ boni angeli iterdũ pu niunt. ¶ Et per hoc patet solo ad obiecta.

Ad secundum sic pceditur: q̃ lignũ: fenũ ⁊ sti pula q̃ supedificari dr̃ supra po nihil põt edificari: ꝟz fũdamẽtũ spũalis edificy. vt glo. dic̃ est in sũmo. q̃ nõ põt sup ipm edificari. ¶ ℘. edificiuz per mẽtũ spũale qõ est fides ꝓ dilectionẽ operãs. q̃ lignũ fenũ ⁊ stipula que edificant nõ sunt pctã venialia. ¶ ℘. Esa. 5°: tici dogmata dogmatib⁹ ꝺiũgũt: ⁊ q̃ sup fũdamẽtũ edifica re debuerũt aurũ argẽtũ ⁊ lapides ꝑcioſos: edificãt lignũ fenũ ⁊ stipulã: ꝟz heretici dogmata falsa ꝺfingẽtes nõ pec/ cãt venial'r: ꝟz mortal'r. q̃ lignũ fenũ ⁊ stipula nõ sunt pctã venialia. ¶ ℘. fm Amb. aplica doctria est fũdamẽtũ: ille aũt supedificat q̃ veniẽs post aplos docet siue malus siue bon⁹ sit: ꝟz bñ docẽtes post aplos edificãt auꝝ argẽtũ ⁊ la/ pides ꝑcioſos in gb⁹ doctria ꝑclara signant: mali aũt lignũ fenũ ⁊ stipulã in gb⁹ vana ⁊ friuola doctria ẽ pctm̃ morta/ le. q̃ lignũ fe. ⁊ sti. mortalia pctã itelligunt: ⁊ non venia/ lia. ¶ Sz ℣ est qõ dr̃ in lra per verba Aug.

¶ Alteri⁹ vr̃ q̃ idẽ sint q̃ vtraq̃ supedificãt: qz fm Aug. ꝓ auꝝ signant dei ꝺtẽplatio: ꝓ argẽtuz dilectio, pximoꝝ: ꝓ lapi des ꝑcioſos bona opa: ꝟz illi q̃ iordinatos affect⁹ aliq̃s hñt ad res tpales q̃ dñr lig. fe. ⁊ sti. edificare: ꝺtẽplantur aliqñ deũ ⁊ diligũt ꝓximũ: ⁊ aliq̃ bona opa faciũt. q̃ idẽ sũt qui edificãt vtraq̃. ¶ ℘. sic̃ in lra dr̃ illi edificãt auꝝ ar. ⁊ la. ꝓ. q̃ cogitãt q̃ dei sũt quõ placeãt deo: ꝟz tales ẽt aliq̃ venia lia cõmittũt: vt ꝓz. j. Joh. ꝓ. q̃ ꝓ lignũ fe. ⁊ stip. itelligunt. q̃ idẽ sunt q̃ vtraq̃ supedificãt. ¶ Sz ℣ est qõ Aug. dicit: q̃ illi q̃ edificãt aurũ ar. ⁊ la. ꝓ. sũt securi. ꝟz illi qui edificãt li/ gnũ fe. ⁊ sti. ñ sũt securi. q̃ nõ sũt idẽ q̃ vtraq̃ edificant.

¶ Alteri⁹ vr̃ q̃ venialia ẽt mortali adiuncta sint lignũ fe. ⁊ sti. vt nõ puniant ẽt eternal'r in dãnatis ꝟz tpal'r: qz ꝟz di stãtiã culpaꝝ oz eẽ distãtia penaꝝ: ꝟz culpa mortal' in ifini tũ excedit venialẽ. q̃ ⁊ pena penã. ꝟz ℣ nõ põt eẽ ꝟz acerbi/ tatẽ: qz acerbitas vtriusq̃ pene est finita. q̃ oz q̃ ℣ sit fm durationẽ qõ nõ cẽt si veniale eternal'r puniret. ¶ ℘. nõ est ꝓsonaꝝ acceptio apud deũ: vt dr̃ ℟o. z°: ꝟz videret esse si ꝓ eadẽ culpa vnũ plus ⁊ aliũ minus puniret. cũ q̃ ꝓ cul/ pa veniali iustus tpal'r puniatur: ⁊ damnatus nõ eternali ter sed tpaliter punietur. ¶ Sed ℣. Matth. 5°: ℕõ exies ide donec reddas nouissimũ q̃drãtẽ. i. minuta pctã: sed ille qui in peccato mortali decedit nihil põt reddere. ergo ꝓo peccatis venialib⁹ puniet eternaliter.

¶ ℕndeo dõm ad ꝑmã. q. q̃ venialia charitati adiũcta pñt ꝑ aliquã penam ꝺsumi: ⁊ ideo ꝺuenienter fm metaphoꝛã signant illis que ꝑ ignẽ ꝺsumunt: ⁊ qz cẽto aliqõ pctũ est graui⁹ tãto difficilius purgat: in pctis aũt venialib⁹ iuenit alteꝝ altero graui⁹: iõ ꝺuenienter coꝝ diuersitas signat ꝑ diuersitatẽ coꝝ que facilius ⁊ tardius ꝺsumunt ab igne. ⁊ qz pfectio cuiuslibz cẽtitat] ternario comphẽdit. ꝑpter ꝓncipiũ mediũ ⁊ finẽ: iõ triplex dr̃ia ponit: qz q̃dã sũt gra/ uissima in gñe venialiũ ⁊ difficillime purgabilia: ⁊ hec per lignũ signant: quedã mĩma que ꝑ stipulã: q̃dã media que ꝑ fenũ signant. ¶ Ad ꝑmũ q̃ dõz: q̃ sic̃ fundamẽtũ trãsu/ mit ad spũalia rõne ꝓzitatis ⁊ non rõne iferiozitatis: ita supedificari dicunt nõ que supius: sed que posterius fiũt. ¶ Ad z^m dõz. q̃ venialia nõ dicunt supedificari quasi ex fundamẽto stabilitatẽ hãtia: dicit. n. aligd sup fundamẽ/ tum poni tripl'r. Uno° directo situ qõ supra fundamẽtum firmat: ⁊ sic solũ bona opa fidei formate que fundamẽtũ dr̃ supedificant. Alio mõ dr̃ esse sup qõ est iuxta: sic̃ ꝓz in psal. Sup flumĩa babylonis: ⁊ sic venialia supedificant: qz fũdamẽtũ nõ destruunt: ꝟz sil'cũ fũdamẽto sunt. Alio° dr̃ esse sup quod est post. sic̃ Eze. vlti. Sup terminũ aser. i. post: vt glo. dicit: ⁊ sic etiã mortalia pñt supedificari q̃ fun damẽtũ destruũt: vl fm quosdã per lig. fe. ⁊ stipulã nõ in/ telligunt ipsa venialia: sed opa bona gb⁹ aligs mot⁹ venia lis peccati se imiscet: ⁊ hec supedificant cẽtuz ad id qõ est boni in eis: ⁊ non quãtũ ad id qõ habẽt de veniali. Sed ℣ nõ videt esse fm intẽtionẽ apli: ⁊ Aug. qz tũc non esset di/ stinctio iter lignũ fe. ⁊ sti. ⁊ aurũ argẽtũ ⁊ lapidẽ ꝑcioſum.

¶ Ad 3^m dicẽdũ q̃ in sacra scriptura ꝑter ꝓncipalẽ sensuz quem auctoꝛ intẽdit possunt alij sensus nõ icõgrue aptari. Et sic ℣iero. per adaptationẽ quãdaz loquit: ⁊ non fm intẽtionẽ apli. ¶ Ad 4^m dicẽduz q̃ aliq etiã male docen/

tes qñ ꝙ non mortaliter:sed venialr peccãt:sicut qñ aliq̃ inutilia docẽt:vel aliquis motus inanis glorie eis isurgit. Uel dicẽdũ ꝙ logtur ꝟm cũdem modũ sicut ꝟ Piero.

¶ Ad 2am.q.dicẽdum ꝙ aurũ argẽtum ⁊ lapis p̃ciosus:⁊ lignum ⁊ fenuz ⁊ stipula pñt dupliciter exponi. Uno modo ita ꝙ quelibet bona opa dicanr aurũ argẽtum ⁊ lapis pꝛeciosus:⁊ quelibet venialia dicanr lignũ fe.⁊ stipula:⁊ sic ñ est dubiũ ꝙ idẽ edificãt vtraqz:sed quidã dicũt ⁊ hec ⁊ q̃dam illa edificare ꝟm ꝙ eis magis isistũt:sicut etiã actiui a cõtemplatiuis distiguunr:q̃uis ⁊ ꝓtẽplatiui aliqd agãt:⁊ actiui aliqd ꝓtemplenr aliqñ. Alio modo ita ꝙ p aurum argẽtũ ⁊ lapidem p̃ciosum itelliganr soluz opa pfectoꝝ:⁊ per lignũ fenũ ⁊ stipulã supedificata itelligãtur venialia coꝝ qui sollicitudinẽ de reb⁹ tpalib⁹ gerũt nõ soli deo vacãtes:⁊ tũc pz ꝙ nõ sũt idẽ qui vtraqz edificãt:qz impfecti etsi bona opa faciũt:tñ obscuranr ex sollicitudib⁹ hui⁹mũdi vt claritatẽ auri ar.⁊ la.p̃ci.nõ habeãt:⁊ silr pfecti etiaz si aliq̃ venialia habeãt:tñ ex feruoꝛe charitatis in eis ꝓsumũtur:⁊ ex sollicitudine cõtinua quam de purgatiõe p̃pa habẽt:⁊ ideo nõ dicũtur ea supedificare:qz in eis habitualiter nõ manẽt:⁊ tales securi sunt:qz nihil est in eis purgabile. ¶ Et ꝟm hoc pz solutio ad obiecta.

¶ Ad 3am.q.dõm:ꝙ culpa nõ põt ordinari nisi per penam: quia deus nihil ĩordinatũ relinquit:ideo nunq̃ culpã sine pena dimittit:in illis autem qui damnãtur nõ põt aliqua culpa dimitti:nec aliquis reatus tolli cum careãt charitate per quam ⁊ culpa purgar ⁊ reatus tollitur:⁊ ideo culpa venialis in eis semp manebit vel reatus eius:si etiam añ peccatũ mortale veniale dimissum fuisset quãtum ad culpaz manẽte reatu:⁊ ꝓpter hoc eternaliter damnati de venialibus puniẽr. ¶ Ad p̃mũ ergo dicẽdũ ꝙ peccatũ mortale meret penam eternã inquãtum gratiã tollit:⁊ a deo eterno separat:⁊ ꝟm hoc in ifinitum distat a veniali:ĩ illo ergo qui gratia caret ⁊ a deo ĩ perpetuũ separatus est:per accidẽs veniali eterna pena debeꝛ rõne subiecti que per se debeꝛ mortali. ¶ Ad 2m dicẽdũ:ꝙ nõ est ibi aliqua pso narus acceptio:qz ĩ iusto est gratia cuius virtute culpa ei⁹ purgar vel reatus qua carẽt damnati:⁊ ideo coꝝ culpa vl reatus per penam expiari nõ potest:⁊ sic patet ꝙ venialia per accidẽs habẽt mortalibus adiũcta in damnatis ꝙ nõ sunt lignum fenum ⁊ stipula.

Ad tertium sic pcedir. Uideꝛ ꝙ per penã purgatozy nõ expieꝛ peccatuz veniale quo ad culpam:qz super illud.j.Ioh.5°. Est pctñ ad mortez ⁊c. dicit glo. Quod in hac vita nõ corrigit frustra post mortẽ eius venia postulaꝛ.ergo nullũ pctñ post hãc vitã quo ad culpam dimittitur. ¶ Ꝓ. eiusdem est labi in peccato et a peccato liberari:sed aĩa post mortem non põt peccare venialiter.ergo nec a peccato veniali absolui. ¶ Ꝓ. Srego. dicit ꝙ talis in iudicio quisq̃ futurus est qualis de corpore exiuit:qz lignum vbi ceciderit ibi erit. Ecclesiastici.ii? Si ergo aliquis in hac vita exit cum veniali in iudicio cũ veniali erit:⁊ ita per purgatozium nõ expiatur a culpa veniali aliquis. ¶ Ꝓ. supra dictum est ꝙ culpa actualis non deletur nisi per cõtritionem:sed post hãc vitam nõ erit cõtritio que est actus meritozius:quia tũc nõ erit meritum: neq̃ demeritum:cuz ꝟm Damas. hoc est hominibus mors quod angelis casus.ergo post hãc vitam nõ dimittitur in purgatozio veniale quo ad culpam. ¶ Ꝓ. veniale nõ est ĩ nobis nisi ratiõe fomitis:vnde ĩ p̃mo statu Adam veniali ter nõ peccasset.vt in 2°li.dist.2i.dictum est:sed post hãc vitam in purgatozio nõ erit sensualitas fomite corrupto ĩ aĩa separata:quia fomes dicitur lex carnis.Ro.7°.ergo ñ erit ibi venialis culpa:⁊ ita nõ põt expiari per purgatoziũ ignem. ¶ Sed contra est:quod Srego.dicit in 4°.Dial.⁊ Aug.de vera penitẽtia ꝙ quedam culpe leues in futuro remittũtur:nec potest itelligi quo ad culpam:quia sic oẽs culpe quãtumcũq̃ graues quantum ad reatum pene per ignem purgatozium expiãtur.ergo venialia quantum ad culpam purgãtur per ignem purgatozium. ¶ Ꝓ. Loz.3°ꝙ lig.fe.⁊ stip.vt dictum est venialia itelligũtur:sed lignum fe.⁊ stip.per purgatozium consumũtur.ergo ipse veniales culpe post hãc vitam remittuntur.

¶ Ulterius videꝛ ꝙ ignis purgatozius nõ liberet a reatu pene:oĩs enim purgatio respicit feditatẽ:sed pena nõ importat aliquã feditatẽ.ergo ignis purgatozius nõ liberat a pena. ¶ Ꝓ. cõtrariũ nõ purgar nisi per suum cõtrariuz: sed pena nõ cõtrariat pene.ergo per penaz purgatozy nõ purgatur aliquis a reatu pene. ¶ Ꝓ. j.Loz.3°super illud. Saluus erit sic tñ ⁊c. dicit glo.ignis iste est tẽtatio tribulationis de qua scriptum est. Uasa figuli ꝓbat foznax ⁊c. Eccl.27.ergo homo expiar ab oĩ pena per penas hui⁹mũdi:saltẽ per mortẽ que est maxima penaꝝ:⁊ nõ per purgatoziũ ignez. ¶ Sed ℞:pena purgatozy est grauioꝛ q̃ pena quelibet hui⁹mũdi:vt.ꝰ. dcñ est:sed per penaz satisfactoriam quã aligs ĩ hac vita sustinet expiar a debito pene.ergo multo fortius per penã purgatozy.

¶ Ulterius videꝛ ꝙ ab illa pena vnus nõ liberer alio citius:quãto enim grauioꝛ est culpa ⁊ maioꝛ reatus tãto acerbioꝛ pena imponitur in purgatozio:sed que est ꝓportio pene acerbioꝛis ad culpam grauioꝛẽ eadez est ꝓportio pene leuioꝛis ad culpam leuioꝛem.ergo ita cito liberar vnus a pena illa sicut alius. ¶ Ꝓ. inequalibus meritis addũtur inequales retributiones ⁊ in celo ⁊ in iferno quãtum ad durationẽ.ergo videꝛ esse similiter in purgatozio. ¶ Is cõtra est similitudo apostoli qui differẽtias venialiuz per li.fe.⁊ sti.significauit.sed cõstat ꝙ lignum diutius manet in igne q̃ fenum ⁊ stip.ergo vnum peccatũ veniale diutius punitur in purgatozio q̃ aliud.

¶ ℞ñdeo dicẽdũ ad p̃mã.q.ꝙ qdã dixerũt ꝙ post hãc vitam nõ dimittir aliquod pctñ quo ad culpã:⁊ si cuz mortali culpa qs decedat dãnar ⁊ remissionis capaꝝ nõ est:nõ aũt põt eẽ ꝙ cũ veniali decedat sine mortali:qz ipsa gra finalis culpã purgat venialem.veniale.n.pctñ ꝓtigit ex ℔ ꝙ aliquis Christum habẽs in fundamẽto minus aliquod tẽporale diligit:qui quidez excessus ex cõcupiscẽtie corruptiõe ꝓtigit.vñ si gratia oĩo cõcupiscẽtie corruptionẽ vincat:sicut in beata virgie fuit:nõ manet aliqs locus venialis:⁊ ita cum in morte oĩo diminuatur ⁊ ãnihileꝛ ista cõcupiscẽtia:potẽtie aĩe totaliter gratie subyciũtur:⁊ veniale expellitur. Sed hec opĩo frivola est:⁊ i se ⁊ in causa sua:in quantum scilicet ꝓcedit ex falsa ymaginatione. Nam quidez:quia dictis scõꝝ ⁊ euãgely aduersantur:que nõ possunt exponi de remissiõe venialium quãtum ad penã: vt magister ĩ littera dicit:quia sic tam leuia q̃ grauia ĩ futuro dimittũtur. Srego.autem leues culpas tñ:post hãc vitam remitti perhibet:nec sufficit ꝙ dicũt:quod hic dicitur spãliter de leuibus:ne putetur nihil graue pro eis nos passuros:quia remissio pene magis aufert grauitatem pene quam culpe:quia dictum est ĩ vltimo vite nõ aufert cõcupiscẽtie corruptionem:vel diminuit quãtum ad radicez: sz quãtum ad actum:sicut patet etiam de illis qui grauiter infirmantur:nec iterum tranquillat potẽtias anime: vt eas gratie subyciat:quia tranquillitas potentiarum et subiectio earum ad gratiam est quando inferiozes vires obediunt superiozibus que legi dei condelectãtur:quod in statu illo esse non potest:cum actus vtrarumq̃ impediatur:nisi trãquillitas dicatur ꝓuatio pugne:sicut etiã in dormiẽtibus accidit:nec tamẽ ꝓpter hoc somnus dicitur cõcupiscẽtiam diminuere:aut vires anime trãquillare:aut eas gratie subdere:⁊ ꝓcteres dato ꝙ cõcupiscẽtiam radicaliter diminueret defectus ille ⁊ vires anime

habderet gratie: adhuc hoc nō sufficeret ad purgationem culpe venialis iā cōmisse: cuius sufficeret ad vitationē future: ga culpa actualis etiā venialis nō dimittit sine actu ꝓtritiōis motu: vt. ꝛ. di. 16. dictū est: quātūcūq; habitua liter intēdat. ꝓtigit aūt qñq; q aliquis dormiēs moriē in gra exīs: qui cū veniali aliquo obdormiuit: ꝛ talis nō pōt cūt q si non penituit actu vel ꝓpposito in gnāli vel spāli q fit versū i mortale, ꝓpter hoc q veniale fit mortale dum placet: qz nō quelibz placētia venial' facit pctm mortale: als oē veniale esset mortale: qz qōlibet veniale placet cuz sit volūtariū: sz talis placētia q̄ ad fruitionez spectat in q̄ ois humana puersitas ꝓsistit dū rebus vtēdis fruimur: vt Aug. dicit: ꝛ sic placētia illa q̄ facit pctm mortale ē actual' re q aliquis post q̄ veniale pctm ꝓmisit nihil actualr cogitet de pctō vel dimittēdo vel tenēdo: sz cogitat forte q triāgulus hēt tres āgulos equales duob⁹ rectis: ꝛ ī hac cogitatiōe obdormiat ꝛ moriat: vñ pz q hec opīo oīno irrationalis ē. Et iō cū alys dōz q culpa venialis in eo qui cū gra decedit post hāc vitā dimittit per ignē purgatoriū: qz pena illa aliqualr volūtaria vtute gre hebit vim expiādi culpā oēm que sit cū gra stare pōt. ¶ Ad ꝑmū g dōz: q glo. loquit de pctō mortali. Vel dōz q q̄tuis in hac vita ñ illa pena sit meritoria sibi. ¶ Ad 2m dōm: q corrigat in se: corrigit tñ in merito: qz hic hō meruit vt ibi ꝓtingit ex corruptōe fomitis q in aīa sepata in purgatorio exīte non erit: ꝛ ideo nō poterit peccare venialr: sz remissio culpe venialis est ex gra ifozmata q̄ in purgatorio erit in aīa sepata: ꝛ ideo non ē sibi. ¶ Ad 3m dōm: q venialia ñ variāt statū hois: qz nec tollūt: nec diminuūt charitatē ꝑm quaz mēsurat q̄titas gratuite bonitatis aīe: ꝛ iō p hoc q venialia dimittunt vl' ꝓmittunt tal' manet aīa q̄lis p⁹. ¶ Ad 4m dōm q post hāc vitā non pōt ee meritū respectu hō in statu vie aliq̄s: ꝛ iō in purgatorio pōt ee act⁹ meritorius q̄tuz ad remissionē culpe venial'. ¶ Ad 5m dōm: q q̄tuis veniale ex ꝓnitate fomitis ꝓtigat: tñ culpa ī mēte cō fegt: ꝛ iō ēt destructo fomite culpa adhuc manere potest. ¶ Ad 2m. q. dōz q q̄cūq; est debitor alicui⁹ p hoc a debito absoluit q debitū soluit: ꝛ qz reat⁹ nihil est aliud q̄ ōbitū pene p ß q aligs penā sustiet quā debebat a reatu absoluit: ꝛ ꝑm ß pena purgatory a reatu purgat. ¶ Ad ꝑmum g dōm q reat⁹ q̄tuis non ꝑportat feditatē q̄tū in se est: tñ dz ordinē ad feditatē ex causa sua. ¶ Ad 2m dōm: q pena q̄tuis non ꝓriet pene: tamē ꝓriat reatui ad penā: qz ex hoc manet obligatio ad penam q penam non sustinuit quam debebat. ¶ Ad 3m dōm q in eisdez verbis sacre scripture latet multiplex intellectus: vnde ꝛ ille ignis potest intelligi tribulatio ꝑsens: vel pena sequens: ꝛ per vtrāq; veniat. supra dictum est.

¶ Ad 2m. q. dōm q quedā venialia sunt maioris adherentie q̄ alia ꝑm q affect⁹ magis ad ea inclinat: ꝛ fortius ī eis figit: ꝛ qz ea que sunt maioris adherētie tardius purgantur: ideo quidā in purgatorio diutius q̄ alia torq̄nt ꝑm q affectus eoz ad venialia fuit magis īmēsus. ¶ Ad ꝑmū g dicēdū q acerbitas pene ppie rñdet q̄titati culpe: sz diuturnitas rñdet radicationi culpe in subiecto: vnde pōt cōtingere q aliquis diutius moreē qui minus affligit: ꝛ ecō uerso. ¶ Ad 2m dicēdū q peccatū mortale cui debeē supplicium iferni: ꝛ charitas cui debeē ꝑmium paradisi post hāc vitam radicāter immobiliter in subiecto: ꝛ ideo quātum ad omnes est eadem diuturnitas vtrobiq;: secus autem est de peccato veniali qō in purgatorio punitur: vt ex dictis patet.

Questio. II.

DEinde queriē de ꝓfessione gnāli. Et circa hoc querunt tria. ¶ Primo vtꝛ vtute ꝓfessionis gnālis venialia deleant quo ad culpā. ¶ Scdo vtrū pcta mortalia oblita. ¶ Tertio vtrum aliquis possit licite confiteri peccata que non fecit.

Ad primum sic pcedit. Uī q p ꝓfessionē gnālē q̄ fit in cōpletorio ꝛ p⁹ ñ dimittant venialia: ꝓfessio. n. q̄ dimittunt pcta est q̄dā sacrale: sed illa gnālis ꝓfessio nō est sacralis: qz pōt fieri etiā nō sacerdoti. g nō valet ad pctōꝛ venialiū dimissionē. ¶ Ꝑ. cōfessio p hoc ordinat ad pctōꝛ dimissionē inq̄tū p cā pcta cōfitentis manifestant: sed post ꝓfessionē gnālē: ita remanent occulta pcta ꝓfitētis respectu ei⁹ cui fit cōfessio: sicut ꝛ ꝑus: tū qz q̄q; ille cui fit ꝓfessio nō pōt distinguere vices singulorꝛ qñ plēs sit gnālē ꝓfessionē faciūt: tū qz in ill' gnālib⁹ que in ꝓfessione gnāli dicunt nō est aligs q nō pecet. g ꝓfessio gnālis non valet ad dimissionē venialium.

¶ Ꝑ. ꝓtritio directius ordiat ad remissionē culpe q̄ ꝓfessio: sz ꝓtritio gnāl' ñ sufficē ad remissionē venialiū: qz q̄q; cū gnāli ꝓtritione sit stat hitualis placētia alicui⁹ vēial'. g multo min⁹ ꝓfessio gnālis pcta venialia q̄ ad culpā delet.

¶ Ꝑ. si dixerim⁹ q pctm̄ non hēm⁹ nosipsos seducim⁹: vt dr. ꝛ. Jo. ꝑ. sed alig q nō hāt pcta mortalia frequēter ꝓfessionē gnālē faciūt. si g talis ꝓfessio sufficit ad delendū venialia frequēter sunt sine pctō aliq̄: qō vī esse ꝺ auctē iductam. ¶ Sed ꝺ nihil in ecclīa frustra agit: sz post gnālem ꝓfessionē sequit sz vsuz ecclīe oro qua sacerdos dimissionē pctōꝛ ꝓfitētib⁹ precat. g ꝓfessio gnālis valet ad dimissionē pctōꝛ saltē venialiū. ¶ Ꝑ. sacerdos accedēs ad missam celebrādā ꝓfessionē generalez fac vt purius accedat. sed hoc non esset si talis confessio non purgaret: ergo purgat saltem a peccatis venialibus.

¶ Rñdeo dōz: q ista est rō: q̄re p ifusionē gre ꝛ charitatis pcta venialia nō dimittant: qz ñ opponunt charitati q̄tū ad hītū: sed magis q̄tū ad actū ei⁹ quē impediūt vl' retardant: ꝛ iō qñ act⁹ charitatis ꝺ venialia dirigit ea q̄si suo ꝺrio delet: nec oz q ꝺ singuluz eoꝛ act⁹ charitatis ferat ad eoꝛ deletionē: qz nullū eoꝛ de se hz spāle rōnē q̄ charitati aliq̄ mō ꝓriet: sic est de pctis mortalib⁹: sz oia ꝑm vnaz rōnē disponūt ad ꝓriū charitatis inq̄tū nimis tpalib⁹ rebus inhereē. vñ cū ꝓfessio gnālis sit act⁹ ex charitate pcedēs in eo q charitatē hz in venialia direct⁹: cōstat q valet ad venialiū pctōꝛ dimissionē q̄tū ad culpā: ꝛ q̄q; q̄tuz ad penā tāta pōt deuotio ꝓfitētis adesse. ¶ Ad ꝑmū ergo dōz q ꝓfessio gnālis q̄q; est sacralis: ꝛ q̄q; ñ: sacral' q̄dē est q̄ aligs in secreto sacerdoti ꝓfiteē: q̄daz q̄ meminit: ꝛ alia venialia in gnāli: ꝛ tūc illa gnālis ꝓfessio ex q̄tuor hz q valeat ad remissionē venialiū q̄tū ad culpā: ꝛ etiā penam vel in pte vel in toto. s. ex cōtritōe cōfitētis: ex humilitate ꝓfessionis: ex oīone sacerdotis: inq̄tū est q̄dā ꝑsona ex vi clauiū: q̄ aūt fit publice coā multis: ꝛ cū multis in ecclīa nō est sacral': vñ tūc hz efficaciā ex trib⁹ ꝑmis: ꝛ non ex quarto: ꝛ ꝑpter hoc etiā non subiungit in ꝑma ꝛ cōpletorio absolutio: nec satisfactionis iniunctio: sed soluz oro. misereat. ¶ Ad 2m dicēduz q ratio illa ꝓcedit de confessione sacrali que iudiciū sacerdotis expectat: ꝛ ideo requirit aliqualis peccatorꝛ manifestatio. ¶ Ad 3m dicēduz: q contritio gnālis sufficit ad peccatorꝛ venialiū dimissionē quo ad culpā: sed illud qō habitu retineē in effectu excluditur ab illa gnālitate: vñ illud non deleē per talem ꝓtritionem: nec q̄tiā per gnālē cōfessionē. ¶ Ad 4m dicēduz q nō fuit itentio aplī dicere q non sit aliquod mometuz in quo homo non sit sine peccato quoad culpam: sed quia ista vita a nullo sine pctō agit: ꝛ quia etiam dimissa culpa reatus aliquis manet.

Ad secūdum sic pcedit. Uī q ꝓfessio gñal' non sufficiat ad delēdū pctā mortalia oblita. pctm̄. n. qō ꝑ cōfessionē deletū est: nō est necē iterꝝ cōfiteri. si ergo pctā oblita per cōfessionē gñalē dimittere tur: ñ eēt neciuz: q cū ad notitiā redeūt aligs ea ꝓfiteret'.

¶ Ꝑ. gcūqꝫ est ꝓscius alicui⁹ pcti: vel non bz pctm̄ vel est oblit⁹ sui pcti. si ǧ ꝑ gñalē ꝓfessionē factā pctā oblita mortalia dimittūt': gcūqꝫ ñ ē sibi ꝓsci⁹ ō aliq̄ pctō mortali qñ cūqꝫ gñalē ꝓfessionē facit pōt eē cert⁹ q sit īmunis a pctō mortali qō est ℨ apl'z. j. Cor. 4.° Nihil mihi ꝓsci⁹ suz: sz ñ i hoc iustificat⁹ sū. ¶ Ꝑ. nullus ex negligētia reportat ꝓmodū: sz ñ pōt eē sine negligētia q aligs pctm̄ mortale obliuiscatur añq̄ ei dimittat'. ǧ ñ reportat ex bō tale ꝓmodū q sine spāli ꝓfessione de pctō ei dimittat'. ¶ Ꝑ. magis est elōgatū a cognitōe ꝓfitētis illud qō ē oīo iǧratū q̄ illō c⁹ est oblit⁹: sz pctā ꝑ ignorātiā ꝓmissa gñalis ꝓfessio ñ delet: qz tūc beretici g nesciūt aliq̄ pctā i gb⁹ sūt eē pctā: aut ēt aliq̄ simplices ꝑ gñalē ꝓfessionē absolueren't: qō falsuz est. ǧ gñal' ꝓfessio ñ tollit pctā oblita. ¶ Bz ℨ: psal'. Accedite ad eū ⁊ illumiamini: ⁊ fa. vc. ñ ꝓfū. sz ille q ꝓfiteť oia q̄ scit accedit ad deū q̄tū pōt. plus aūt ab eo regri ñ pōt. ǧ ñ ꝓfundit' vt repulsaz patiat': sz vēiā ꝓsegť. ¶ Ꝑ. ille q ꝓfiteť oia pctā q̄ in memoria bz ⁊ oblit⁹ est aliq̄ꝫ ñ ex bō est fict⁹: qz iǧrātiā facti patit' q̄ a peccato excusat. ǧ veniā ꝓsegť: ⁊ sic pctā oblita sibi relaxant': cū ipiū sit a deo dimidiā spare veniā. vt. ē. di. 15. magť dic.

¶ Rñdeo dōz. q ꝓfessio opat' ꝑsuppositā ⁊tritiōe q̄ culpā delet: ⁊ sic ordiat' ꝓfessio directe ad dimissionē pene: qō q. dē facit ⁊ ex erubescētia quā bz: ⁊ ex vi clauiū cui se ꝓfitēs subycit. ⁊tigit aūt qñq̄ q ꝑ ⁊tritionē ꝑcedētē pctm̄ aliqō deletū est q̄ ad culpā siue ī gñali: si ei⁹ tūc memoria nō habeat': siue in spāli: ⁊ tm̄ añ ꝓfessionē aligs illi⁹ pctī oblit⁹ est ⁊ tūc ꝓfessio gñalis sacr'alis opat' ad dimissionē pene ex vi clauiū: gb⁹ se ꝓfitens subycit nullū obstaculū q̄tū in ipo ē ponēs: sz ex illa ꝑte qua erubescētia ꝓfessiōis pctī penā minuebat: pena ipsi⁹ de q̄ gs spāl'r cozā sacerdote nō erubuit ñ ē diminuta. ¶ Ad ꝑm̄ ǧ dōz: q ⁊ sacr'ali ꝓfessiōe ñ solū requrit absolutio: sz iudiciū sacerdotis satisfactionē iponētis expectat': ⁊ iō q̄tuis iste absolutōe sit fūct⁹: tm̄ tenet' ꝓfiteri vt suppleat' qō defuit sacr'ali ꝓfessioni. ¶ Ad 2m̄ dōz. q ꝓfessio ñ opat': vt dcm̄ ē: nisi ⁊tritione ꝑsupposita de q̄ qñ va fuerit ñ pōt aligs scire: sic nec scire pōt an gr'am bēat ꝑ certitudinē: ⁊ iō sciri ñ pōt: vtrum ꝑ ꝓfessionē gñalē sit sibi pctm̄ oblitū dimissum ꝑ certitudinē: q̄tuis possit ꝑ iecturas aliq̄s estimari: de gb⁹. ē. di. 9ª. dcm̄ est. ¶ Ad 3m̄ dō. q iste ñ reportat ꝓmodū ex negligētia: qz ñ ita plenā remissionē ꝓsegť: sicut al's ꝓsecut⁹ fuisset: nec tm̄ meret': ⁊ tenet' iterꝝ ꝓfiteri cū ad memoriā pctm̄ reduxit. ¶ Ad 4m̄ dōz. q iǧrātia iur] ñ excusat: qz ipa pctm̄ ē: sz iǧrātia facti excusat. vñ aligs ō bō q ñ ꝓfiteť pctā q̄ nescit eē pctā pp iǧrantiā iur] diuini ñ excusat' a fictōe: excusaret' āt si nesciret ea eē pctā pp ignorātiā ꝑticularis circūstātie: vt si cognouit alienā quā credidit eē suā: sed obliuio de actu pcti bz ignorantiā facti: ⁊ ideo excusat a peccato fictionis in ꝓfessione quod fructū absolutionis ⁊ confessionis impedit.

Ad tertium sic ꝑcedit. Uī q aliquis licite possit ꝓfiteri pctm̄ qō nō bz: qz sic dic Hre. Bonaꝝ mētiū est ibi culpā agnoscere vbi culpa ñ est. ǧ ad bonā mētē ptinet: vt de illis culpis se accuset q̄s ñ ꝓmisit.

¶ Ꝑ. aligs ꝑ hūilitatē se reputat deteriōē aliq̄ q est manifest⁹ peccatoz: ⁊ in bō ꝓmēdādus est: sed qō cozde gs estimat licet oze ꝓfiteri. ǧ licite pōt se ꝓfiteri hr̄e graui⁹ pctm̄ q̄tū bēat. ¶ Ꝑ. aligs qñq̄ dubitat de aliq̄ pctō: vtꝝ sit mortale vel veniale: ⁊ tal' dz vt vī de illo ꝓfiteri vt de mortali. ǧ aligs dz ꝓfiteri aliqō pctm̄ qō nō bz. ¶ Ꝑ. satisfactio ex ꝓfessiōe ordiat': sz aligs ꝑt satisfacere de pctō qō ñ ꝓmisit. ǧ pōt ēt ꝓfiteri pctm̄ qō nō fecit. ¶ Sed ℨ: q cūqꝫ dicit se fecisse qō ñ fecit mētit': sed nullus ī ꝓfessione mētiri dz: cū oē mēdaciū sit pctm̄. ǧ nullus dz ꝓfiteri pctm̄ qō ñ fec.

¶ Ꝑ. in iudicio exteriozi non dz aliqō crimē alicui impingi qō nō pōt ꝑ testes idoneos ꝓbari: sed testis in foro pniest ꝓscia. ǧ aligs ñ dz se accusar' de pctō qō ꝓscia sua ñ bz.

¶ Rñdeo dōz: q ꝑ ꝓfessionem dz penitēs se ꝓfessozi suo manifestare: ille aūt q aliud de se sacerdoti logť q̄tū sua cōsciētia bēat siue in bonū siue malū non se sacerdoti manifestat: sed magis occultat: ⁊ ideo nō est idonea ꝓfessio: sed ad bō q sit idonea regrit' q os cozdi ꝓcozdet: vt solū hoc os accuset qō ꝓscia tenet. ¶ Ad pmū ǧ dōm. q agnoscere culpā vbi nō est pōt eē duplr. vno⁰ vt intelligat q̄tum ad substantiam act⁹: ⁊ sic nō est verū: non. n. ad bonā mētē ptinet: sed ad errantē vt se actū aliquē ꝓmisisse cognoscat quem nō ꝓmisit. Alio mō q̄tū ad ꝓditionē act⁹: ⁊ sic verū est qō Greg. dicit: qz iustus in actu q de se bonus vī formidat ne aligs defect⁹ ex ꝑte sua fuerit: ⁊ sic dr̄ Job. 9. Uerebar oia opa mea: ⁊ iō ad bonā mētē ēt ptinet: vt hāc formidinem quā cozde tenet līgua accuset. ¶ Et q hoc ꝑ solo ad scōz: qz iustus q est vere humilis non reputat se deteriozē q̄tū ad ꝑpetrationē act⁹ qui sit pcioz ex genere: sed timet ne in his q̄ bene agere vī ꝑ supbiam grauius delinq̄t. ¶ Ad 3m̄ dōz: q ñ aligs dubitat de aliquo peccato an sit mortale tenet' illud ꝓfiteri dubitatione manente: qz q aligd ꝓmittit vel omittit in q̄ dubitat esse mortale pctm̄: peccat mortaliter diuersimodi se cōmittēs: ⁊ sil'r piculo se cōmittit qui de hoc qō dubitat esse mortale negligit ꝓfiteri: non tm̄ dz asserere illud esse mortale: sed cū dubitatione log⁹ ⁊ iudicium sacerdotis expectare: cui⁹ est discernere iter lepram ⁊ leprā. ¶ Ad 4m̄ dicēdū q ex hoc q homo satisfacit ꝓ peccato qō non cōmisit non icurrit mendaciū: sicut cū qs confiteť pctm̄ qō non credit se fecisse: si. n. dicat pctm̄ qō non fecit: tm̄ credit se fecisse nō mētit': ⁊ ideo non peccat sic eo modo dicat sicut est in cozde suo.

Qō. III.

Deinde querit' de sigillo ꝓfessionis. ⁊ circa hoc quer̄untur tria. ¶ Primo vtrū in quolibet casu teneat' homo celare ea q̄ sub sigillo ꝓfessionis bz. ¶ Secdo vtruz possit aly reuelare de licētia ꝓfitētis. ¶ Tertio vtꝝ teneat' ea celare si etiam al's ea nouit.

Ad primum sic ꝑcedit. Uideť q nō in quolibet casu teneat celare sacerdos peccata que sub sigillo cōfessionis nouit: qz sicut dicit Ber. Qō est institutuz ꝓ charitate ꝓxa charitatē non militat: sed celatio ꝓfessionis in aliquo casu ꝓxa charitatē militaret: sicut si aligs in ꝓfessione scit aliquē hereticū quē non pōt inducere ad hoc q desistat a corruptione plebis: ⁊ sil'r de illo qui scit per ꝓfessionē affinitatē esse iter aliquos qui cōtrahere volūt. ergo talis debet confessionem reuelare.

¶ Ꝑ. id ad qō quis obligat' ex ꝑcepto ecclesie tm̄ non est necesse obseruari mādato ecclesie in ꝓtrariū facto: sed celatio ꝓfessionis introducta est ex statuto ecclesie tm̄. si ergo per ecclesiā ꝑcipiat' q quicūq̄ scit aligd de tali peccato dicat: ille qui scit per cōfessionē dicere dz. ¶ Ꝑ. magis dz homo seruare ꝓsciētiā suā q̄tū famam alteri⁹: qz charitas ordinata est: sed aliqñ aligs peccatū celans incurrit ꝓpriē cōsciētie damnū: sicut cum in testimoniū adducat' ꝓ peccato illo ⁊ iurare cogit' de veritate dicēda: vel cuz aligs abbas scit per ꝓfessionem alicui⁹ pōtis sibi subiecti peccatū cuius occasio inducit ipsum ad ruinam si ei ꝓ ratum dimittat. vnde debet ei auferre ꝓpter debitus pastoralis cure: auferēdo aūt videť confessionē publicare.

¶ Ꝑ. aliquis sacerdos per cōfessionē alicuius quā audit potest accipere ꝓsciētiā q̄ sit ꝑlatione indignus: sed quilibet tenet' ꝺdicere ꝓmotioni indignoꝝ si sua interfit. cum

gd̄ alīcēdo suspitionē īducere videaī de pctō: ꝛ sic q̄dām̄o ꝓfessionē reuelare: vī q̄ oporteat q̄ñq̄ ꝓfessionē reuelaī.

¶ Sed ɔ̄ est: qđ dicit decretal' de peni. ꝛ remiſ. Caueat ſacerdos ne vbo vl' ſigno vl' alio q̄uis mō ꝑdat aliq̄ten⁹ pec de⁹ pctā que per ꝓfessionem pādunt nō reuelat: ſed tegit. ergo nec ſacerdos reuelare debet.

¶ Alteri⁹ vī q̄ ſigillū ꝓfessiōis ſe extēdat ad alia q̄z illa q̄ ſūt de ꝓfessiōe: qz de ꝓfessiōe nō ſūt niſi pctā: ſz aliq̄n aligs cū pctis mlta alia narrat q̄ ad ꝓfessionē nō ptinēt. g̃ cū ea ſacerdoti dicāt vt deo: vī q̄ ad illa ēt ſigillū ꝓfessionis se extēdat. ¶ ℟. aliquādo aligs dic̄ alicui aliquod ſecretū: ꝛ ille recipit ſub ſigillo ꝓfessiōis. g̃ ſigillū ꝓfessiōis ſe extendit ad illa q̄ nō ſunt de ꝓfessiōe. ¶ Sz ɔ̄: ſigillū ꝓfessionis eſt aligd annexū ſacr̄ali ꝓfessiōi: ſz ea q̄ ſunt annexa alicui ſacro ñ ſe extēdūt vltra ſacr̄z illud. g̃ ſigillū ꝓfessiōis nō ſe extēdit niſi ad ea de q⁹ est ſacr̄alis ꝓfessio.

¶ Alteri⁹ vī q̄ nō ſolū ſacerdos ſigillū cōfessiōis hēat: ga aliq̄ſi aligs ꝓfiteī ſacerdoti p iterptē nec̄itate vr̄gēte: ſz i terptes vt teneī ꝓfessionē celare. g̃ ēt non ſacerdos aligd ſub ſigillo ꝓfessiōis hz. ¶ ℟. aliq̄n aligs in caſu nec̄itatis pōt laico ꝓfiteri: ſz ille teneī pctā celare cū ſibi dicanī ſic deo. g̃ nō ſolū ſacerdos ſigillū ꝓfessiōis hz. ¶ ℟. aliq̄n ali gs ſe ſacerdotē fingit vt ꝓſciaz alic⁹ explozet p hāc fraudē: ille ēt vt vī peccat ſi ꝓfessionē reuelet. g̃ non ſolus ſacerdos ſigillū ꝓfessiōis hz. ¶ Sz ɔ̄ ē. q̄ ſolus ſacerdos ē miniſter dei⁹ ſacr̄i: ſz ſigillū ꝓfeſſiōis eſt ānexū ſacro. g̃ ſolus ſacerdos hz ſigillū ꝓfessiōis. ¶ ℟. hō teneī ea q̄ in ꝓfeſſione celet: ꝛ tāq̄ ne audit celare: qz neſcit ea vt hō: ſz vt de⁹: ſed ſolus ſacerdos eſt miniſter dei. ergo ipſe ſolus teneī occultare.

¶ Rñdeo dōm ad ꝑmā. q. q̄ in ſacr̄is ea q̄ exteri⁹ gerunī ſunt ſigna rer̄ q̄ interi⁹ ꝓtingūt: ꝛ iō ꝓfessio q̄ gs ſacerdoti ſe ſubycit ſignū eſt iteriozis q̄ gs deo ſubycit. de⁹ ād pctm illi⁹ qui ſe ſibi ſubycit p pniaz tegit: vñ ꝛ ℣ opz i ſacro pnie violato⁹ ſacr̄i peccat q reuelat: ꝛ ꝑter ℣ ſūt alie vtilitates buī⁹ celatōis: qz p ℣ boies ad ꝓfessionē magis attrahunt: ꝛ ſimplici⁹ pctā ꝓfiteī. ¶ Ad ꝑmū g̃ dōz q̄ gdā dñt q̄ ſacerdos ñ teneī ſuare ſub ſigillo ꝓfessiōis: niſi pctā de gb⁹ penites emēdare ꝓmittit: al's ꝑt ea dicere ei q ꝑt ꝑdeſſe ñ obeē. Sz ℣ opio vī errōea: cū ſit ɔ̄ vītatē ſacr̄i: ſic̄. n. bap⁹ ē ſacr̄z q̄uis qs fict⁹ accedit: nec eſt mutādū pp ℣ aliq̄d de eēntialib⁹ ſacr̄i: ita ꝓfessio nō deſinit eē ſacr̄al': q̄uis ille q ꝓfiteī emēdatiōnē nō ꝓponat: ꝛ iō nihilomin⁹ ſub occulto teneāū ē: nec tñ ſigillū cōfessiōis ɔ̄ charitatē militat: quia charitas nō regrit q⁹ apponaī remediū pctō qđ hō neſcit. illud aūt qđ ſub ꝓfeſſiōe ſcit eſt q̄ſi neſcitū: cuz neſciat vt hō: ſz vt de⁹. tñ aliq̄d remediū adhibere dz in ꝑdictis caſibus q̄tū pōt ſine ꝓfessiōis reuelatōe: ſic̄ monēdo eos q cō fiteñ. ꝛ alys diligētiā apponēdo ne coꝛrūpanī p hereſiz: q⁹ nō dicat aligd p qđ ꝧbo vl' nutu ꝓfitētē ꝑdat. ¶ Ad z^m dōz: q⁹ ꝑceptū de ꝓfessione ſuāda ꝓfect⁹ ipm ſacr̄m: ꝛ ideo ſic ꝑceptū de ꝓfessione ſacr̄ali faciēda eſt de iure diuino: ꝛ nō pōt aliq̄ diſpēſatōe: vl' iuſſiōe hūana hō ab eo abſolui: ita nullus ad reuelationē ꝓfessiōis pōt ab hoīe cogi vl' licēaī. vñ ſi ꝑcipiaī ſub pena excōicatōis iaz late q⁹ dicat ſi aligd ſcit de pctō ñ dz dicere: qz dz eſſe tiare q⁹ itētio: ꝑcipiēt ſit ſi ſciat vt hō: ſi etiā exp̄meret de ꝓfessiōe it errogās ſi oberet dicere: nec excōicationē incurreret: qz ñ ē ſubt⁹ ſuperiozi ſuo: niſi vt hō: ℣ āt neſcit vt hō: ſz vt de⁹. ¶ Ad z^m dōz q⁹ hō nō adducit in teſtioniū niſi vt hō: ꝛ iō abſq̄ leſione ſcie pōt iurare ſe neſcire qđ ſcit tñ vt de⁹: ſil'r āt abſq̄ leſione ſcie pōt plat⁹ ipunitū dimittere pctm̄ qđ ſcit vt ōs vl' ſine aliq̄ remedio: qz ñ teneī adhibere remediū: niſi eo mō q̄ ad ipz deferī: vñ in his q̄ deferunī ei in foro pnie in eo dē foro dz q̄tū pōt adhibere remediū: vt abbas in cāu p dicto admoneat eū: vt ꝓratū reſignet: vel ſi noluerit pōt ex aliq̄ alia occaſiōe abſoluere a cura ꝓrat⁹: ita tñ q⁹ oīs ſuſpicio viteī de ꝓfeſſiōis reuelatōe. ¶ Ad 4^m dōz: q⁹ ex multis alys cauſis aligs reddiī idign⁹ ad ꝑlatōis offiñ q̄z ex pctō: ſic̄ ex defectu ſcie vl' etatis vel alic⁹ hōz: ꝛ iō q ɔ̄dicit nec ſuſpitionē de crimie facit nec ꝓfessionē reuelat.

¶ Ad z^am. q. dōz q⁹ ſigillū ꝓfeſſiōis ñ directe ſe extēdit niſi ad illa q̄ cadūt ſub ſacr̄ali ꝓfeſſiōe: ſz idirecte id qđ ñ cadit ſub ſacr̄ali ꝓfeſſiōe ēt ad ꝓfeſſiōis ſigillū ptinet: ſic̄ illa p q̄ poſſet pctōr vel pctm̄ de⁹ p̄hēdi: nihilomin⁹ ēt illa ſūmo ſtudio ſūt celāda: tū pp ſcādalū: tū pp pnitatē q̄ ex ꝓſuetudine accidere poſſet. ¶ Et p ℣ pz rñſio ad p^m. ¶ Ad z^m dōz q⁹ hō nō de facili dz recipe aligd ℣ mō: ſi tñ recipiat ex p̄miſſiōe teneī ℣ mō celare: ac ſi i ꝓfeſſione haberet: q̄uis ſub ſigillo confeſſionis non habeat.

¶ Ad z^am. q. dōz: q⁹ ſigillū ꝓfeſſiōis ꝓpetit ſacerdoti inq̄ſitū eſt miſter h⁹ ſacr̄i qđ nihil eſt aliud q̄z debitū ꝓfessionē celādi: ſic̄ clauis eſt ptās abſoluēdi: tñ ſic̄ aligs q nō eſt ſacerdos in aliq̄ caſu ptīcipat aligd de actu clauis dū ꝓfeſſiōez audit pp neceſſitatē: ita ēt ptīcipat de actu ſigilli ꝓfeſſiōis ꝛ teneī celare: q̄uis p̄pe loquēdo ſigillū confeſſionis non habeat. ¶ Et per hoc patet ſolutio ad obiecta.

Ad ſecundum ſic ꝓcediī. Vī q⁹ de licētia penitētis nō poſſit ſacerdos pctm̄ qđ ſub ſigillo ꝓfeſſiōis hz alteri ꝑdere. qđ. n. nō pōt ſupioꝛ nō pōt iferioꝛ: ſz papa non poſſet aliquē licētiare: vt pctm̄ qđ ſcit i ꝓfeſſiōe alteri diceret. g̃ nec ille q ꝓfiteī pōt ipz licentiare. ¶ ℟. illud qđ eſt iſtitutū pp bonū cōe ñ pt exarbitrio vni⁹ mutari: ſz celatio ꝓfeſſionis eſt iſtituta pp bonū toti⁹ eccl'ie: vt boies ꝓfidēti⁹ ad ꝓfessionē accedāt. g̃ ille q ꝓfiteī ñ pt licētiare ſacerdotē ad dōz. ¶ ℟. ſi poſſet ſacerdos licētiari videreī dari palliū malicie mal' ſacerdotib⁹: qz poſſēt ptēdere ſibi licētiā datā: ꝛ ſic ipune peccarēt: qđ ñ eſt ꝓueniēs. g̃ vī q⁹ nō poſſit a ꝓfitēte licētiari. ¶ ℟. ille cui iſte reuelabit ñ hēbit ℣ ſub ſigillo ꝓfeſſiōis: ꝛ ſic poterit publicari pctm̄ qđ iā deletū eſt: qđ ñ ē ꝓueniēs. g̃ ñ pōt licētiare. ¶ Sz ɔ̄: ſupioꝛ pt remittere pctōrē cū lr̄is ad iferioꝛē ſacerdotē de volūtate ipſi⁹. g̃ de volūtate ꝓfitētis pt alteri pctm̄ reuelare. ¶ ℟. q pōt aligd facere p ſe pt ēt p alter̄ facere: ſz ꝓfitēs pōt p ſe pctm̄ ſuū qđ fecit reuelare. ergo poteſt internuncium ſacerdotem facere.

¶ Rñdeo dōz q⁹ duo ſūt pp q̄ ſacerdos teneī pctm̄ occultare. p̄ ꝛ ꝑncipal'r ga ipſa occultatio eſt de eſſentia ſacr̄i inquātū ſcit illud vt de⁹: cui⁹ vicē gerit ad ꝓfessionē: alio⁹ pp ſcādalū vitādū: pōt aūt penitens facere: vt illud qđ ſacerdos ſciebat: vt de⁹ ſciat ēt vt hō: qđ facit dū euz licētiat ad dicēdū: ꝛ iō ſi dicat ñ frāgit ſigillū ꝓfessionis: tñ dz cauere ſcādalū dicēdo: ne fractoꝛ ſigilli ꝑdicti reputeī. ¶ Ad p^m g̃ dōz. q⁹ papa non pōt licētiare eū vt dicat: qz nō pōt facere: vt ſciat vt hō: qđ pōt g ꝓfiteī. ¶ Ad z^m dōz q⁹ nō tollit illud qđ eſt pp bonū cōe iſtitutū: qz ſigillū ꝓfessionis non frāgit: qz dr̄ qđ alio⁹ ſcit. ¶ Ad z^m dōm. q⁹ ex hoc non daī aliq̄ impunitas malis ſacerdotib⁹: qz iminet eis pbatio ſi accuſanī q⁹ de licētia ꝓfitētis reuelauerūt. ¶ Ad 4^m dōz q⁹ ille ad quē notitia peccati deuenit mediāte ſacerdote ex volūtate confitentis participat in aliquo actum ſacerdotis: ꝛ ideo ſimile eſt de eo ꝛ de iterptē: niſi forte peccator velit q⁹ ille abſolute ſciat ꝛ libere.

Ad tertium ſic ꝓcediī. Videī q⁹ illud qđ gs ſcit p ꝓfessionē: ꝛ alio⁹ nullo⁹ poſſit reuelare. nō. n. frāgit ſigillū ꝓfessionis niſi dū pctm̄ qđ in ꝓfeſſione hr̄ reueläī. ſi g̃ iſte reuelat pctm̄ qđ in ꝓfessione audiuit q̄l'rcūq̄ al's ſciat ſigillū ꝓfessionis frāgere vī. ¶ ℟. gcūq̄ ꝓfessionem alicuius audit ei obligāt: ad hoc q⁹ peccata ipſius non reuelet: ſed ſi aliquis alicui promitteret

tenere ꝑuatū qō ei dr: q̄tūcūq̄ post ea sciret deberet ꝑua
tū tenere. ḡ qō ī ꝯfessiōe gs audit q̄tūcūq̄ alꝫ sciaꝫ dꝫ ꝑri
uatū bri. ¶ Ꝑ. duoꝝ qō est altero potēti⁹ trahit ad se reli
quū: ſz scia q̄ scit pctm̄ vt de⁹ é potētior ⁊ dignior illa q̄ scit
vt hō. ḡ trahit ad se eā: ⁊ ita nō poterit reuelari ꝑm q̄ scia
q̄ scit vt de⁹ exigit. ¶ Ꝑ. secretū ꝯfessiōis istitutū é ad vi
tādū scādalū: ⁊ vt hoies a ꝯfessiōib⁹ñ retraherēt: ſz si ali
qs posset dicere illō qō ī ꝯfessiōe audiuit: ét si alꝫ sciret: ni
hilomin⁹ scādalū seq̄ret. ḡ nullo⁹ pōt dicere. ¶ Ꝟz ℨ: nul
lus pōt aliū obligare ad qō nō erat obligat⁹ nisi sit su⁹ pla
tus q obliget eū ꝓcepto: ſz ille q sciebat alic⁹ pctm̄ p visuꝫ
ñ erat obligat⁹ ad celādū. ḡ ille q ei ꝯfiteꝫ cū nō sit ꝑlatus
su⁹ñ pōt eū obligare ad celādū ℔ quod sibi ꝯfiteꝫ. ¶ Ꝑ.
ſz ℔ posset ipediri iustitia eccl̄ie: si aliqs vt cuaderet ſniaꝫ
excōicatōis q̄ ī ipm ferēda erat pp aliqō pctm̄: de q̄ ꝙuict⁹
é ꝯfiteꝫ ei q ſniaꝫ ferre dꝫ: ſz iustitie executio é ī ꝓcepto
ḡ ñ teneꝫ celare pctm̄: qō qs in ꝯfessiōe audit si alias sciat.
¶ Rñdeo dōm q circa ℔ é triplex opīo: gdā. n. dñt q illō
qō aliqs audit in ꝯfessiōe nō pōt aliq⁹ dicere si sciat alias
siue añ siue post. gdā vo dñt q p ꝯfessionē ꝓcludiꝫ sibi via
ne possit aliqd dicere qō p⁹ sciuit: nō aūt qn possit dicere: si
postea alio⁹ sciat: vtraq̄ aūt opīo dū nimiū sigillo ꝯfessio
nis attribuit ꝑiudiciū vitati ⁊ iustitie ꝑuāde facit: possz. n.
aliqs ad pctā eē ꝓcliuior: si nō timeret ab illo accusari cui
ꝯfessus est: si coꝛā ipso pctm̄ iteraret: simil⁹ét ml⁹tū iusti
cie ꝑire poterit si testimoniū ferre ñ posset aliqs de eo qō
vidit pp ꝯfessionē ℔ factā. Nec obstat qō qdā dñt q dꝫ
ꝓtestari se nō tenere ꝑuatū ℔: qꝛ ℔ nō posset ꝓtestari nisi
postq̄ pctm̄ eēt sibi dctm̄: ⁊ tūc qlꝫ sacerdos posset cū vel
let reuelare pctm̄ ꝓtestatione faciēdo: si bocipz ad reuelā
dū libeꝝ redderet: ⁊ iō alia opīo est ⁊ verioꝛ: qꝛ illō qō hō
alias scit siue añ ꝯfessionē siue post nō teneꝫ celare q̄tuꝫ
ad id qō scit vt hō: pōt. n. dicere scio illud: qꝛ vidi: teneꝫ tm̄
celare illud inq̄tū scit vt de⁹: nō pōt. n. dicere: ego audiui
℔ in ꝯfessiōe: tm̄ pp scādalū vitādū dꝫ abstinere ne de hoc
loq̄t̄: nisi necitas imineat. ¶ Ad p̄m ḡ dōꝛ: q̄ qñ aliqs dic̄
uidisse qō ī ꝯfessiōe audiuit: ñ reuelat qō ī ꝯfessiōe audi
uit: nisi ꝑ accñs: sic̄ q scit ꝑ auditū ⁊ visū nō reuelat qō vi
det ꝑ se loquēdo. si dicat se audiuisse: ſz ꝑ accñs: qꝛ dic̄ au
ditū cui accidit visū eē: ⁊ iō talꝫ sigillū ꝯfessionis nō frāgit.
¶ Ad z^m dōꝛ q nō obligaꝫ audiēs ꝯfessionē q nō reuelet
pctm̄ simpl⁹r: ſz put est in ꝯfessione auditū: nullo. n. casu di
cere dꝫ se audiuisse in ꝯfessiōe. ¶ Ad ȝ^m dōꝛ: q ītelligēdū
est de duob⁹ q hñt oppōnē: ſz scia q̄ scit aliqs pctm̄ vt de⁹:
⁊ illa q̄ scit vt hō nō sunt opposita: ⁊ iō rō ñ ꝓcedit. ¶ Ad
4^m dōꝛ q nō dꝫ ita vitari pctm̄ ex vna ꝑte q ex alia iusti
tia reliquaꝫ: vitas. n. nō est pp scādalū dimittēda: ⁊ iō qñ
imineꝫ piculū iustitie ⁊ vitatis nō dꝫ dimitti reuelatio ei⁹
qō qs in ꝯfessione audiuit si alꝫ scit pp scādalū: dū tm̄ scā
dalū quantū in se est euitare nitatur.
¶ Nō redarguo: qꝛ forsitā verꝫ est: ℔ nō dicit Aug. q̄si du
bitās an purgatoꝛiū sit: ſz an de ℔ igne Ap̄lus intelligat.
¶ Aō oīa crimialia semel saltē tē. Cōtra: ꝛtritio nō oꝫ q
sit sigillatī de oīb⁹. ḡ nec ꝯfessio. Et dō. q ꝛtritio é ī ꝑcū
dei q vno ītuitu oīa videt: ſz ꝯfessio fit hoī cui oꝫ sigillatī
oīa exponi. Et ꝑterea opꝫ de oī pctō mortali qō memorie
occurrit singul⁹r dolere: vt ꝑdcm̄ é. ¶ Nisi aliq̄ freq̄nter
iterata. Cōtra: iteratio ñ trahit ea exꝑ gen⁹ venialiū pctōꝝ.
Et dōꝛ q logꝫ q̄tū ad dispōnē: qꝛ frequēs venialiū itera
tio disponit ad illā placētiā venialiū in q̄ ꝯsistit pctm̄ mor
tale: qꝛ ſz q hit⁹ ex ꝯsuetudie gñaꝫ ⁊ augeꝫ: ſm ℔ delecta
tio ⁊ pnitas crescit. ¶ Ꝟz aliud est fauoꝛ ꝑ odio tē. Con
tra. ḡ ſz ℔ vr̄ q aliqs possit cui vult ꝯfiteri q̄ hz sacerdo
tē ignoꝛātē. Et dōꝛ q ℔ ītelligēdū est q̄ sacerdotis ignā
tia posset hoiez ĩducere ī errorē: tūc. n. de licētia sacerdotl
vl̄ supior dꝫ aliū peteꝫ ꝑudētiorē. Quicq̄ tm̄ casus ponāt
qb⁹: licꝫ aly ꝯfiteri q̄ ꝓpo sacerdoti sine ei⁹ licentia: ꝑm⁹
ē si sit vagabūdus: scōs si mutauit domicilīū: tertī⁹ si offē
dit ī aliena prochia: q̄rt⁹ pp malicīā sacerdotis si reuelat
ꝯfessiōes vl̄ icitat ad malū: qnt⁹ in articulo necessitatis.

Di. XCII. a

¶ Si peccata dimissa redeāt.

Amq̄ multis auctoꝛitatib⁹ supza
sit assertū in vera coꝛdis ꝛtritione
peccata dimitti añ ꝯfessionē vl̄ sa
tisfactionē: ei etiā qui aliq̄n in cri
mē relapsurus est: q̄rit si post coꝛ
dis ꝛtritionē ꝯfiteri ꝛtēpserit: vel in pctm̄ idez
vel simile recidiuerit: an pctā dimissa redeant:
Cuius qōnis solutio obscura est ⁊ ꝑplexa: alīs
asserētib⁹: alīs ecōtra negātibus peccata semel
dimissa vlterius replicari ad penā. Qui vo di
cūt pctā dimissa redire: subditis se muniūt testi
monīs. Ambro. ait. Donate iuicē si alter in al
terū peccat: aliogn deus repetit dimissa. Si. n.
in his ꝛtēpt⁹ fuerit sine dubio reuocabit sniam
per quā misericoꝛdiā dederat: sicut ī euāgelio
de seruo neq̄ legit qui in ꝯseruū suū ipi⁹ depbē
sus est. Itē Raba. Nec̄ seruū tradidit de⁹ toꝛ
toribus quoadusq̄ redderet vniuersuz debitū
qꝛ nō solū pctā que post baptismū hō egit repu
tabunt ei ad penā: sed etiā oīginalia que in ba
ptismo sunt ei dimissa. Item Greg. Ex dictis
euāgelicis ꝯstat: qꝛ si ex coꝛde nō dimittimus:
nobis ꝑ pniam dimissum fuisse gaudebamus.
Itē. Aug. dicit deus dimitte ⁊ dimittet tibi: ℔
ego ꝓius dimisi. dimitte vel postea. Rā si non
dimiseris reuocabo te: ⁊ qcqd dimiseꝛā repli
cabo te. Itez. Qui diuini beneficij oblit⁹ suas
vult vindicare iniurias: nō solū de futuris pec
catis veniā nō merebit: ſz ét ꝑterita que iaz sibi
dimissa credebat: ad vindictaz ei replicabunt.
Itē Beda. Reuertar in domū meam tē. Ti
mēdus est ille versiculus nō exponēdus: ne cul
pa quā in nobis extinctā credebamus: ꝑ icau
telam nos vacantes oppzimat. Item quecūq̄
eniz post baptisma: siue ꝓsumptio heretica: seu
cupiditas mūdana arripuerit: moꝛ oīuz pster
net ī ima vitioꝝ. Itē aug. Redire dimissa pctā
vbi fraterna charitas non est: aptissime dns in
euāgelio docet in illo seruo: a quo dimissū dns
debitū petijt eo q ille ꝯseruo suo debitū nollet
dimittere. His auctib⁹ initunt q dicūt pctā di
missa si replicant redire simpl⁹r. Quib⁹ oppo
nit. Siqs ꝑ pctō de quo penituit ⁊ idulgētiaz
accepit iterū punit. nō vr̄ iustū. Si punit ꝑ eo
qō peccauit ⁊ nō emēdauit: iustitia est aperta.
Si vero requirit qō fuerat cōdonatū: vel iusti
tia nō est: vel iustitia est occulta. Videt etiā dō

bis in idipm indicare: ⁊ duplex tribulatio consurgere: qđ scriptura negat. Sz ad hoc pōt dici: q neqz duplex tribulatio ꝓsurgit: neqz iudicat deus bis in idipm. Hoc.n. fieret si post ꝓdigna satisfactionē ⁊ sufficiētē penā iteꝝ puniret: sed nō satisfecit digne ⁊ sufficiēter: q nō pseuerauerit. Debuit.n. iugē pctī hꝫ memoriā: non ad faciēdū: sed ad cauēdū: debuit non obliuisci oēs tribulatiōes dei: que tot sunt quot sunt peccatoꝝ remissiones. Tot ergo debuit cogitare dona dei quot mala sua: ac pro illis vsqz in finē gratias agere. Sed quia ingratus ad vomituz sicut canis redijt: anteacta bona mortificauit: ⁊ pctm̄ dimissum reuocauit: vt cui humiliato ante deus pctm̄ dimiserat: eidem postea elato ⁊ ingrato imputet.

¶ Aliorum sententia. b

Sed q2 absonum videt vt pctā dimissa iterū imputent̄: placet q̄busdā neminē ꝓ pctis semel dimissis iteꝝ a deo puniri. Sed ideo dicunt̄ dimissa redire ⁊ imputari: q2 ꝓpter ingratitudinē ita reus ⁊ peccatoꝝ ꝓstituit̄: vt añ fuerat. Si.n. qđ dimissum fuerat dr̄ exigi: q2 remissionis ꝓcepte ingrat⁹: ita reus fit vt añ fuerat. Utriqz pti q̄nis ꝓbati fauent doctores. Idcoqz alicui pti nō p̄iudicans studioso lectori iudiciū reliquo: addēs mihi tutum fore: ac saluti ꝓpinquum: sub mensa dominoꝝ micas edere.

¶ Quid sit hic sacramentum ⁊ res. c

Post p̄dicta restat iuestigare qd i actione pnie sit sacr̄m ⁊ res. Sacr̄m enim signū ē sacre rei. Quid ergo hic signū est: ⁊ q̄ est res sacra huⁱ⁹ signi? Quidā dicunt sacr̄m hic esse qđ exteri⁹ tm̄ gerit. s. exterior pnīa que est signū interioris pnie. s. ꝓtritōis cordis ⁊ hūiliatiōis. Qđ si est nō oē sacr̄m cuā gelicū id effic qđ figurat. Exterior.n. pnia non effic interiorē: sz potiⁿ interior cā ē exterioris. Sz ad ħ iquūt illi hoc eē itelligēdū de illis sacr̄is q̄ in nouo testamēto īstituta sunt: vt est sacr̄m baptismi: ꝓfirmationis ⁊ corpis xp̄i. Sacr̄m vo dio humani generis fuit. Utrūqz.n. īstitutum fuit in p̄imis parētib⁹. Item si exterior pnia sacramētum est: ⁊ interior res sacr̄i: sepius ꝓcedit res sacr̄m q̄s sacr̄z rē. Sed nec hoc incōueniēs est. Hā ⁊ in alijs sacr̄is que efficiūt qđ figurāt hoc sepe ꝓtingit. Quidā aūt dicūt exteriorem pniam ⁊ interiorē esse sacr̄m: nec duo sacra: sed vnū: vt spēs panis ⁊ vini: nō duo sunt sacra sz vnū. Et sicut in sacro corporis: ita etiaz in hoc sacro dicūt aliō eē tm̄ sacr̄m. s. exteriorē pniaz: aliud sacr̄m ⁊ rē. s. interiorē pniam: aliud rem ⁊ non sacr̄m. s. remissionē peccatoꝝ. Interior.n. pnia: ⁊ res est sacr̄i. i. exterioris pnie: ⁊ sacr̄m remissionis peccati: quam ⁊ signat ⁊ facit. Exterior quoqz penitētia ⁊ interioris signum est ⁊ remissionis peccatorum.

Post̄qz determiauit magr̄ de tpe pnie qđ ꝓcomitat̄ ipam pniam: ħ determinat quedā q̄ ptinēt ad effectū ipsi⁹ q est remissio pctoꝝ. Et diuidit in ptes duas. In p̄ma ingrit vtrū remissio pctoꝝ sit irreuocabil̄ an peccata dimissa q̄nqz redeāt. in z⁹ q2 in quolibet sacro effect⁹ est res ipsius ingrit qd sit sacr̄m ⁊ res i pnia: ibi. ⁊ post p̄dicta restat iuestigare ⁊c. Circa p̄muz tria facit. p̄ mouet. q. z⁹ ponit diuersas opiones circa solutionē ipius q̄nis: ibi. Cuius q̄nis solo ⁊c. 3⁹ opiones ꝓsequit̄: ibi. Qui vo pctā dicūt ⁊c. Et circa hoc duo facit. p̄ ꝓsequit̄ p̄mā opionē. z⁹ scōaz: ibi. Sed q2 absonū vr̄ ⁊c. Circa p̄mū tria facit. p̄ ponit auctes q̄b⁹ ꝓfirmat̄ p̄ma opio. z⁹ obycit i cōtrariū: ibi. Quib⁹ opponit̄ ⁊c. 3⁹ ponit̄ eoꝝ solo: ibi. Sz ad hoc pōt dici ⁊c. ⁊ post p̄dicta restat iuestigare ⁊c. ħ ingrit qd sit sacr̄z ⁊ qd res i pnia: ⁊ circa ħ duo facit. p̄ mouet q̄nē. z⁹ soluit eā: ibi. Quidā.n. dicūt sacra ⁊c. ⁊ diuidit in ptes duas ꝑm duas opiones q̄s ponit. z⁹ icipit ibi. Quidam aūt dicūt ⁊c. Circa p̄mū duo facit. p̄ narrat opionē. z⁹ narrat obiectōes in ꝑiū: ibi. Qđ si est non omne sacr̄m ⁊c. ⁊ diuidit in ptes duas ꝑm duas obiectiones quas ponit. z⁹ icipit: ibi. Item si exterior pnia ⁊c. ⁊ vtraqz diuidit in obiectionez ⁊ solutionem: vt per se patet.

Hic est duplex qō. Prima de reditu peccatoruz.

¶ Scōa de eo qō est sacr̄m vel res in penitentia. ¶ Circa p̄mū q̄runt̄ q̄tuor. ꝓ Primo vtrum pctā dimissa redeāt. ¶ Scōo de ingratitudine per quā pctā redire dicunt̄. ¶ Tertio que pctā p ingratitudinē redire p̄nt. ¶ Quarto vtrū recidiuās teneat ꝓfiteri pctā de q̄bus p̄ius confessus fuerat.

Ad primum sic ꝓcedit. Videtur q̄ pctā dimissa redeūt in eo q recidiuat. dic.n. Leo papa. Que diuina mificordia solidauit in ea reuoluit prurigo q̄tū iterata inigtas mificordiā ꝓcessam exinaniuit. q̄ vr̄ q̄ p recidiuū pctā dimissa redeant. ¶ ꝑ. remoto oculo appet qđ opiebat̄: sz charitas opit multitudinē peccatoꝝ. j. ꝑe. 4⁹ q̄ remota charitate p pctm̄ seq̄ns peccata dimissa redeūt. ¶ ꝑ. Eccl̄. 18. dr̄. Si auerterit se iustus a iustitia sua oēs sue iustitie q̄s fecerat nō recordabunt̄. q̄ in eodē statu est: ac si nullā iustitiā fecisset: sed si nō fecisset iustitiā pnie: nō essent ei pctā dimissa. q̄ dimissio illa ānullat̄: ⁊ sic pctā dimissa redeūt. ¶ ꝑ. magis peccat q offendit deū q̄ qui offendit hoiem: sed si aliq̄s est ab aliq̄ dño manumissus p offensam in ipsum cōmissam iterū reducitur in seruitutē. ergo multo fortius si aliq̄s diuina gratia a seruitute peccati liberatus deum per recidiuum peccati offendat in p̄stinā seruitutē reuocat̄: ⁊ sic peccata dimissa redeūt. ¶ ꝑ. esto q̄ aliquis post verā ꝓtritionē de peccatis p̄teritis cadat in pctm̄ ⁊ moriat̄: statim cōstat q̄ in infernuz descēdat. ergo de peccatis que sibi dimissa fuerūt ibi puniet̄: cum nō sit sibi pena totalr̄ remissa: ibi vero puniet̄ eternalr̄: q2 in inferno nulla est redemptio. q̄ similez reatum icurrit ei quem non habebat: ⁊ ita videt̄ q̄ in isto peccata dimissa redeūt: ⁊ similis rō est de illo qui ꝓfessus est ⁊ non satisfecit plene. ¶ ꝑ. sicut per pniam remittuntur peccata: ita per peccatū actuale mortificantur merita

p̄cedētia:sed p pniam que pctm̄ destruit p̄oza merita reuiuiscūt.g̃ p pctm̄ qō pniaz ōstruit q̄ remittebat pctm̄ pctā dimissa reuiuiscūt. ¶ Gz ō. Aug. i li. de rm̄sionib⁹ p̄ro spi. Qui recedit a xp̄o z alienat⁹a gr̃a finit hāc vitā:qd nisi in p̄ditione vadit:sed nō in id qō dimissum est redit:nec ozi ginali peccato damnabit̃.ergo pctā dimissa non redeunt. ¶ p̄. eodē pctō z eq̄li vnus nō fit alio deterioz:sed ꝟtigit inocētē z penitētē eodē z equali peccato mortali peccare: g̃ penitēs nō fit deterioz p hoc pctm̄ q̄z inocēs:fieret aūt si pctā dimissa redeāt.g̃ nō redeūt. ¶ p̄. ōrium nō reducit suū ōriū.sed ꝟtingit qñq; q̄ pctm̄ qō aligs post pniam cō/mittit ē ōriū pctō qō p pniaz deletū ē:sic̄ auaritia p̄digali tati:g̃ pctm̄ seq̄ns nō reducit pctm̄ p̄cedēs. ¶ p̄. nullus i/currit pctī maculā vel reatū:nisi ex ꝟmissione ipsi⁹ pctī:sz penitēs añq; faceret simplicē fornicationē nō hēbat ma/culā vel reatū homicidy qō sibi iam dimissum erat.g̃ nec postea fornicādo homicidiū cōmittit.g̃ non redit homici/diū sibi dimissum q̄tū ad culpā:neq; q̄tuz ad reatum.

¶ Rñdeo dōm q aliq̄ mō redire pctā oz dicere:qz auctes exp̄sse hoc dicūt:gdā simplr hoc ꝺcesserūt in oi g patīr re/cidiuū:nec fuit ītētio eoz dicere q actꝰ ille pctī idē nume ro reuocareť:vel eadē nūero macula que p̄us ablata fue/rat p pniaz:qz qō oio in nihilū decidit idē numero resumi nō p̄t:sed ita q sic̄ p pctā cōmissa aligs impediebat añ p/actā pniam de eis ne gr̃az a deo recipet:ita eisdē impedit̃ postq; a statu pnie decidit p pctm̄ mortale quo recidiuat: sic.n. dr̃ pctm̄ mortale q̄tū ad culpā manere inq̄tum ex actu q iam p̄teruit ipedit̃ aligs a gr̃e receptōe:sic̄ a quodā obstaculo posito iter deū z aīaz:remitti aūt quo ad culpā qñ rōne actuū p̄teritoz aligs gr̃a nō p̄uat̃. Gz hec opīo nō potest stare:qz ad causandū tenebras:vtrūq; duoz per se sufficit.s.dispō recipiētis:z iterpositio obstaculi:vñ si tene bre debeāt amoueri oz z idispōnē tolli z obstaculū amo/ueri:z ita pnia que tenebras pctī tollebat nō solū remoue bat idispōnē q̄ erat in aīa ad gr̃am suscipiēdā:sed ēt remo uebat obstaculū p̄cedētis pctī:non qdē ita q actꝰ ille non p̄esserit:sed q nō hēret vim ipediēdi gr̃am actꝰ p̄cedēs:q qdē vis p̄dicto actui restitui nō posset:nisi iteret:qō ē im/possibile:z ideo nō p̄t dici q p̄dicto modo pctā q̄ ad ma/culā redeūt. Et ideo aly dixerūt q nō redit pctm̄ dimissū p quodlibet pctm̄ sequēs:sed p q̄tuoz tm̄.s.p odiuz frater/nū:p apostasiā a fide:per ꝟtēptū ꝟfessionis:p hoc q aligs volet se penituisse:vñ feccrūt vsus. Fres odit:apostata fit spernitq; fateri.ꝑ penituisse piget:p̄stina culpa redit. Sed hec opīo minus hz de rōne q̄tis p̄ma:qz non magis p̄t assi/gnare cāz q̄re per hec pctā redeāt pctā dimissa q̄ per alia: cū ēt alia ꝟtingat qñq; esse grauioza:nisi q ex auctib⁹ z q/busdā rōnib⁹ friuolis īducebant̃ ad dicēdū q p hec pecca ta redirēt pctā dimissa:z videbat̃ eis absurdū q p oē pec/catū sequēs p̄cedētia redirēt:nec sufficit qō dicūt q deus dimittat pctā sub ꝺditiōe vitādi ista q̄tuoz:qz cā sufficiēs īducit effectū suū absolute nihil expectās a futuro:gratia aūt z passio xp̄i ex cuius vtute sacra efficaciā hñt sufficien tissime se hñt ad oēm culpā delēduz:z p̄terea nulla est rō q̄re magis sub rōne vitādi hec pctā p̄oza remittant̃ q̄ sub ꝺditione vitādi alia:cū omne peccatuz ōrieť gr̃e p quā fit remissio pctoz:z ideo dōm est cū alys q aligd p̄t redire dupl̄r:vel in se:z sic pctā dimissa nullo modo redeūt q̄tū ad maculā:z per ons:nec q̄tū ad reatū:vel in suo effectu: z hoc modo peccata dimissa redeūt inq̄tū ex dimissis pec catis aligd in seq̄ntib⁹ relinquit̃:ex hoc.n. q homo deum p peccatum offendit post remissionez p̄cedētiū peccatoz quādā deformitatē ingratitudis actꝰ sequētis peccati acq/rit:z ideo dr̃ cōiter q redeūt q̄tū ad ingratitudinē. ¶ Ad p̄mū ergo dicēdū:q misericordia dei p quā fiebat remis/sio peccatoz ad duo ordinat̃:ad vnū in p̄senti.s.remissio/nem p̄cedētiū peccatoz:z q̄tū ad hūc effectū nō exinanī/tur per pctm̄ sequēs ad aliud in futuro.s.ad vitā eternam ꝺsequēdam:quia gratia per quā fiebat remissio peccato/rum faciebat dignū vita eterna:z q̄tū ad hunc effectum exinanit̃ per sequens peccatū. ¶ Ad z^m dōm q charitas dicit̃ opire pctā deo qui oia videt:vñ opz q ea destruat: nō qdem faciēs vt actꝰ nō p̄esserit:sed q vim impediēdi gr̃am non hēant:sed cozā oculis hoīuz aligd p̄t opiri qō de se manet:z de tali opimento obiectio p̄cedebat. ¶ Ad tertiū dōm q iustitie eius nō rememorabunt̃ quātuz ad effectum qui ex eis expectabat̃ in futuro:quia per eas ad vitam eternam nō pueniet:sed rememorabunt̃ quātum ad hūc effectū qui est peccata p̄terita abolere quem in p̄/senti faciebāt. ¶ Ad quartū dōz:q q̄tuis aligs manumis/sus reducat̃ in eādem seruitutem:de qua liberat⁹ fuerat: non tñ vt sit ex eadē causa seruus ex qua p̄mo fuerat:sed ex alia.s.offensa post manumissionē cōmissa:z sil̄r qui reci/diuat reducit̃ in seruitutē peccati:nō tñ vt sit seruus pec/cati ex actib⁹ peccatoz ex q b⁹ p̄ius erat:sed ex actu istius peccati sequētis:vnde peccata dimissa non redeūt:sed no uuz inducit̃. ¶ Ad 5^m dōm q p̄o illa parte pene que sibi dimissa est in ꝺfessione vel ꝺtritione nunq̄ punie ť:sed p residua in eternū tñ vt quidā dicūt:quia rōne fozi in quo punit̃ eterna pena debeť:sicut est in venialib⁹ que in pur/gatozio puniunt̃ pena tpali:z in iferno eterna:sed hoc nō videť simile:quia veniale ideo in inferno eternal̄r punit̃: quia semp manet cum nō sit ibi aligd qō culpā delere pot sit:sed pena ex hocipo q soluit̃ expiat̃:z ideo aly dicūt q pena cuius est aligs debitoz post culpā remissam in infer/no punieť tempozal̄r:nec ꝓpter hoc segtur q sit in iferno redēptio:quia pena que soluit̃ non redimit̃:nec est icōue/niens q quātum ad aligd accidētale pena i ferni minua/tur vsq; ad diem iudicy:sicut etiā augeť. ¶ Ad sextū dōz q pctm̄ mortale non mortificabat merita p̄cedētia quin in se essent viua:vnde in gloria electoz cedebāt:sed mor/tificabant̃ solū quātū ad illuz cuius erāt qui impediebā/tur a ꝺsecutione effectus ipoz:z ideo remoto impedimē/to in sua efficacia remanēt quo ad istum:sed peccatū per se:remissio enim peccatoz est p̄ncipal̄r opus dei:sed mor/tificatio meritoz p̄cedētium est opus hoīs:homo autem sua actione non p̄t euacuare simpliciter opus dei quāuis possit ipedire ne sibi p̄sit:z ideo homo per pecca/tum sequēs non p̄t remissionem p̄cedētium peccatoz annullare:p̄t autem sua actione euacuare quod p ipsum factum est:z ideo potest mozdificationem p̄cedētium meritoz per merita sequentia penitus annullare p̄/cipue gratia adiutus.

Ad secundum sic p̄cedit. Videtur q ingratitu/do non sit speciale pctm̄.qō eni inueniť in omni peccato non est speciale peccatū:quia deuz titudinem incurrimus per quodlibet peccatū:sed ingra/titudo opponat̃ cum sit contra oēs:quia oēs ex dei gratia nobis maxime beneficū offēdimus quolibet peccato:q̄/nitur:sed non est assignare aliquā virtutē speciale cui ingra titudo opponat̃ cum sit contra oēs:quia oēs ex dei gratia nobis conferunt̃.g̃ ingratitudo nō est speciale peccatum. ¶ Sed ꝺtra:vbicūq; est inuenire speciale rōnē deformita tis est inuenire speciale peccatū:sed hoc habet ingratitudo ergo est speciale peccatum.

¶ Ulterius videť q nō minus sit ingratus inn ocēs si pec/cat q̄ penitēs:ille enim p offensaz fit magis ingratus qui ad maiozes gratiaruz actiones teneť:sed magis tenet̃ ad gratiarum actiones innocens q̄ penitēs inquātū nobili⁹ donū a deo hz.ergo magis est ingrat⁹ si peccat. ¶ p̄. sicut

homo per gratiã dei releuaꝫ a casu:ita per gratiã teneꝫ ne cadat.ſz ingratitudo gratie cõtẽptũ importat.g̃ ita ẽ ingratus inocẽs dũ peccat ⁊tẽnens gratiã ſuſtentantẽ:ſicut peccans ⁊tẽnes gratiã releuãtẽ. ¶ Sed ⁊tra:rectũ iudiciũ eſt:vt ille plus diligat cui plus ẽ dimiſſum:vt pz Luce.7. ſed plus dimiſſuz eſt penitenti q̃z inocẽti.ergo plus teneꝫ diligere.ergo magis eſt ingratus ſi peccat.

¶ Alteri⁹ vr̃ q̃ ingratitudie recidiuãtis ⁊ſurgat tãtus reatus quãtus fuit precedẽtiũ peccatorũ:q2 quãtuz ẽ beneficiũ eius priſtinũ tanta ẽ ingratitudo ⁊tẽnentis.ſed quãtũ eſt peccatũ cõmiſſuz tãtuz ẽ beneficiuz remiſſionis peccati. ergo tãta ẽ ingratitudo:⁊ ita videꝫ q̃ ⁊ſurgat equalis reatus peccatis dimiſſis ſm ingratitudinez peccati ſequentis.

¶ Ad.1.q.dõm q̃ nõ poſſũt aliq̃ cõmẽſurari:niſi ſm q̃ẽtitatẽ quã habent.ſed reatus ex ingratitudine recidiuãtiũ mẽſuraꝫ ſm quantitatẽ peccatorũ dimiſſorũ:q2 quãto plura ⁊ maiora peccata ſunt alicui dimiſſa tãto magis efficit ingratus ⁊tẽnendo.ergo reatus totus p̃cedẽtiũ peccatorũ redit p ingratitudinẽ recidiuãtis. ¶ Sed ⁊tra:quantitas reatus ẽ ſm formitas i peccato recidiuãtis quãta fuit i multis alys q̃ ⁊ſibi dimiſſa fuerũt.ergo nõ redit equalis reatus.

¶ Rñdeo dõm ad.1.q.q̃ ingratitudo gratiaꝝ actionis priuatiua eſt:que quidẽ gratiaꝝ actio duplex datio.vna que reſpicit dabitũ vel iã exiſtens ſicut cũ quis alicui reddit q̃ debet:vl̃ vt fiat:ſicut cũ qs emit vel dat aliquid vt alterũ ſibi debitũ fiat:⁊ hec datio ad iuſtitiaꝫ pertinet.alia aũt ẽ que neutro modo reſpicit debitũz:⁊ hec ꝓprie donatio dicit:⁊ ad liberalitatẽ ptinet.⁊ q2 ad hãc dationẽ nihil iclinat niſi ſola volũtas dãdi:ideo gratie facte retributionẽ faciat ſz ſuũ modũ ex huiuſmodi.ergo graꝝ actionis defectu aliqs ingratus dicit:⁊ tanto magis quãto magis ab hoc diſcedit.vnde primus modus ingratitudinis eſt cũ quis effectu p̃o beneficys acceptis retribuere aliqd negligit:ſecũdus cũ affectu ⁊tẽnit: tertius cũ etiã itellectu obliuiſcit:quart⁹ ⁊ maxim⁹ vt ⁊tra beneficiẽtẽ aliquid operet idebite:ingratitudo aũt quãtũ ad quartũ ẽ deformitas annexa peccato:q2 ex hocipſo q̃ ponitur aliquid idebite fieri ponit peccatuz eſſe:ſz ex hoc q̃ dicit fieri ⁊tra beneficiẽtẽ addit circũſtãtia aggrauãs q̃ eſt ingratitudo.vnde cũ oẽ peccatũ ⁊tra deũ ſit ex quolibz pctõ homo ingratitudinẽ incurrit:q2 ipſe ẽ nobis ſũme bñficus:⁊ p hũc modũ quodlibet peccatũ poſt beneficiũ remiſſionis peccatorũ ingratitudinẽ habet annexaz:⁊ ideo ingratitudo ſz quã peccata redire dicuntur nõ eſt ſpeciale peccatum:quãuis aliq̃ ingratitudo ſit ſpeciale peccatum.

¶ Ad primũ ergo dõz q̃ de ratione generalis peccati eſt nõ ſolũ q̃ inueniaꝫ cũ oĩbus peccatis:ſed etiã q̃ nunq̃z inueniaꝫ ſine aliquo aliorũ peccatorũ:q2 nihil eſt in genere quod nõ ſit i aliqua eius ſpecie.vnde quaten⁹ inueniꝫ ab alys peccatis ſeparatũ dicit peccatuz ſpeciale q̃uis quãtũ ẽ gratiaꝝ actionẽ tollit q̃ ẽ act⁹ iuſtitie:q2 ille qui priꝰ debet debitorẽ ſibi ⁊ſtituit illũ q retribuit:quãuis hoc nõ intenderet:vnde opponitur iuſtitie.

¶ Ad.2.q.dõz q̃ loquẽdo de penitẽte p ſe ⁊ inocẽte quãtũ ad bonũ remiſſiõis peccatorũ ⁊ inocentie ⁊ſeruate donis alys ꝓtermiſſis:ſic quodãmõ plus teneꝫ ad gratiaꝝ actionẽ inocens quodãmõ penitẽs.gratiaꝝ.n.actio reſpicit ⁊ quãtitatẽ doni ⁊ modũ gratuite donationis:⁊ ex vtroq̃z mẽſurã reſpicit:q2 tam maiori dono q̃z magis gratis dato maior gratiarũ actio debet.⁊ſiderãdo ergo quãtitatẽ doni ſic inocẽs magis teneꝫ:q2 maius eſt q̃ accepit:ſz ⁊ſiderando hoc q̃ eſt gratis dare magis teneꝫ pẽitẽs:q2 quãto aliquis eſt magis elongat⁹ a debito recipiẽdi:tãto datõ fit ſibi magis gratis ex parte ſua quãuis nõ ex pte dantis qui omnib⁹ equali liberalitate dat:magis aũt elõgaꝫ a debito ⁊ſequẽdi remiſſionẽ peccatoꝝ q̃z inocẽs a debito cõſeruationis:⁊ ideo vter q̃z aliquo m⁹ plus teneꝫ ad gratiarũ actionẽ:⁊ aliq̃ mõ equalr.⁊ p hoc pz ſolutõ ad obiecta.

¶ Ad.3.q.dõm q̃ quidã dixerũt q̃ p ingratitudinẽ recidiuantis redit tãtus reat⁹ quãtus fuit oĩuz peccatoꝝ p̃cedentiũ:ſed hoc nõ poteſt eẽ:q2 quãtitas reat⁹ ſequit quãtitatez peccati:quãtitas aũt peccati per q̃ quis recidiuat eſt multo min⁹:quãdoq̃z ex genere ſuo q̃z peccata que p̃ius erãt dimiſſa:⁊ nõ põt eſſe q̃ ingratitudinis circunſtãtia det ſibi tantã quãtitatẽ:q2 hec ingratitudo cõſurgit ex hoc q̃ aliquid idebite fit ⁊tra dei p̃cepta.vnde ſm mẽſurã indebiti ẽ mẽſura ingratitudinis:⁊ ſic quãtitas peccati quaz habet ex ſuo genere dat q̃ntitatẽ ingratitudini. vnde quãtitas ingratitudinis nõ põt eſſe maior q̃z ſit quãtitas pcti ⁊ ideo aliter dicẽdũ q̃ nõ redit equalis reat⁹ ſm quãtitatẽ abſolutã:redit autẽ equalis ſm ꝓportionalitatẽ:q2 quãto fuerũt pctã dimiſſa grauioza:tãto fuit beneficiũ remiſſionis maius:⁊ quãto beneficiuz fuit maius tãto ingratitudo maior:⁊ ſic aliquo mõ quãtitas reatus p̃cedẽtiũ peccatorũ manet in ingratitudine recidiui:nõ aũt ſm equalitatez abſolutã:ſicut nec beneficiũ ẽ equale pctõ dimiſſo i quãtitate ſz multo maiꝰ:nec ingratitudo ſm quãtitatẽ abſolutã ẽ tãta q̃ntа beneficiũ. Et ſm hoc pz ſolutio ad obiecta.

Ad tertium

ſic p̃cedit:Vr̃ q̃ p ingratitudinẽ nõ redeãt peccata venialia:q2 peccatũ veniale fit p ingratitudinẽ redit:ita ⁊ facit alia redire p ingratitudinẽ.ſed peccatũ veniale nõ facit alia redire p ingratitudinẽ:alꝫ tota die peccata dimiſſa redirẽt.g̃ nec ipz p ingratitudinẽ redit. ¶ ℞. ex hoc aliquod peccatũ p ingratitudinẽ redit q̃ maiorẽ ingratitudinẽ facit.ſz pctm̃ venialе dimiſſuz nõ facit maiorẽ ingratitudinẽ:q2 nõ diminuit charitatẽ.ergo nec redit p ingratitudinez. ¶ Sz ⁊tra:pctã venialia iter debita cõputanꝫ in oꝛone dominica que ſpecialiter ⁊tra venialia valet.ſed i litera dr̃ q̃ vniuerſuz debitũ exigit ab eo qui recidiuat.g̃ ⁊ venialia ẽt redeunt.

¶ Alteri⁹ vr̃ q̃ originale nõ redeat:q2 ſi morb⁹ redit ⁊ medicina redire debet.ſed baptiſm⁹ qui ẽ ſingularis medicina ⁊tra originale nõ reiteraꝫ aliquo mõ.g̃ nec peccatũ originale redit. ¶ ℞. oẽ peccatũ quod p actũ ĩcurrim⁹ actuale ẽ.ſz peccatũ originale nõ ẽ actuale.g̃ peccatũ originale p actũ pcti ſeq̃ntis nõ redit. ¶ Sz ℥ ẽ qđ exp̃ſſe i lra dr̃.

¶ Alteri⁹ vr̃ q̃ p illa quattuor pctã nõ magis redeãt pctã dimiſſa q̃z p alia:q2 ex hoc aliqs ingrat⁹ ẽ deo q̃ ℥ deuſ facit:ſz ſicut illa q̃tuor ita ⁊ alia ⁊tra deũ ſũt.g̃ oĩb⁹ p ingratitudinẽ pctã dimiſſa redeũt. ¶ ℞. pctm̃ in ſp̃m ſanctũ ẽ grauiꝰ q̃z aliqđ p̃dictoꝝ.g̃ p ipz magl deberet dici q̃ pctm̃ rediret. ¶ Sed contra eſt qđ auctores maxime loquuntur de illis peccatis.

¶ Rñdeo.dõz ad.1.q.q̃ eo mõ quo pctã mortalia p ingratitudinẽ redeũt:⁊ venialia ſilr.ſicut.n.bñficio dei aſcribendũ ẽ remiſſio mortaliũ pctoꝝ:ita ⁊ venialiũ:⁊ ſz ℬ q̃ bñficiũ remiſſiõis ⁊tẽnit quodãmõ in pctõ ſequẽti:ſm ℬ pctã dimiſſa p ingratitudinẽ redire dicunt. ¶ Ad p⁹ g̃ dõm q̃ pctm̃ venialе q̃uis ñ tollat gratiã:tm̃ p graz tollit: pctm̃ aũt mortale ⁊ graz tollit p gram tollit:⁊ iõ pctm̃ mortale ⁊ ingratitudinẽ cauſat p quã alia pctã redeũt:⁊ ipm p ingratitudinẽ redit.ſed peccatũ venialе redit quidẽ ſed alia redire nõ facit:q2 ingratitudinẽ nõ cauſat. ¶ Ad ⁊m.dõz:q̃ quãuis nõ diminuat graz:relinquit tm̃ maiorẽ ingratitudinem inq̃ntuz bñficiũ gratie tollit.

¶ Ad.2.q.dõz:q̃ eodẽ modo originale etiã redit qđ beneficio gratie tollit. ¶ Ad p⁹ g̃ dõm:q̃ ratio illa p̃cederet ſi originale per ſe rediret:nunc aũt nõ dicit redire in ſe:ſed

in alio ī quo quodānodo quātitas ipsius manet: vt dictū est. ¶ Et similiter ūcendum ad secundum.

¶ Ad .3. q. dōz: q sicut p ista peccata redeūt peccata dimissa ex ingratitudine: ita etiā p illa. tū i istis ē aliquid speciale pre alys: qz nō solū ē extra ipm remittētē peccata: quod in oībus alys ē peccatis: sed etiā sunt extra remediū quo peccata dimittebātur. remissio āt peccatoz attribuit pmo fidei: secūdo charitati: tertio penitētie. z iō apostasia a fide que opponit primo: z odiū fraternū quod opponit secundo: z alia duo: que opponunt tertio specialē habēt ratōez: vt faciāt redire peccata nō ratione grauitatis maiozis: sz rōne ꝓdicta. Et p hoc pz solutio ad obiecta.

Ad quartū sic procedit: Ur q ꝛcidiuās tenet pctā ꝓfiteri de qbus pri⁹ ꝓfessus fuit ingrati tudo. n. videt esse peccatū grauissimū: cū per eaz alia peccata quodāmō redeāt. sz ingratitudinē aligs nō ꝓfitet nisi simul ꝓfiteat illa pctā ex quoꝝ remissiōe fact⁹ ē ingrat⁹. ergo oz q recidiuās ꝓza pctā ꝓfiteat. ¶ Itē p ꝓfessiōez dz inotescere sacerdoti quātitas culpe. sed q̄ntitas pctoz prius dimissoz quodāmō manet i peccato q aligs recidiuat: vt dictū est. ergo ille q ꝓfitet hꝫ peccatū dz ēt alia cō fiteri. ¶ Itē ꝑz Greg. vnū peccatū disponit ad aliud: z sic vnū ē cā alteri⁹. sz morbo nō pōt sufficiēter remediū adhiberi nisi cognita cā morbi. cū g ad hoc fiat ꝓfessio vt exposito morbo remediū adhibeat: vī q ꝛcidiuās teneat pctā ꝑterita cōfiteri q fuerunt cā recidiuādi. ¶ ℞. ptingit aliquādo aliquē post ꝓfessionē añ pactā pnīaz recidiuare: cōstat aūt q postq̄ de recidiuo pnīaz egerit tenet satisfacer de ꝑteritis pctis. g vī q saltez in hoc casu tenet ꝓza pctā ꝓfiteri. ¶ Sed ↄ est: qō dr Naū. i. Nō iudicabit deus bis in idipsum. g qñ aligs in foro pniali iudicatus ē de aliquo pctō: nō oz q iterꝫ iudicio se exponat idē peccatū ꝓfitēdo. ¶ ℞. in decretis. de pe. di. i. dr. Nō necesse est vt q semel sacerdotib⁹ ꝓfessi sum⁹ denuo ꝓfiteamur: sz lingua cordis nō carnis apōvexꝫ iudicē ea ꝓfiteri debem⁹. g idē qō ꝑus. ¶ ℞. iudico dōm: q circa illā opinionē q ponit dimissa pctā redire siue q̄tū ad culpā siue q̄tū ad reatū: necesse ē dicere q recidiuās tenet ad ꝓza pctā iterꝫ ꝓfitēda: cū eis ita subiaceat post recidiuū sic prius. Sz ꝼm aliā opinionez q dicit q pctā dimissa nō redeūt p reciduū nisi q̄tū ad ingratitudinē ē duplex opinio: quidā. n. dicūt q si recidiuās cōfitet eidē sacerdoti cui añ fuerat ꝓfessus būti plenaz memoriā prioꝝ pctōꝝ: ñ tenet ei ꝓza pctā repetere nisi i generali vt se ō ingratitudīe accuset: dūmō añ recidiuū de poribus pctis satisfecerit. si. n. añ pactā pnīaz recidiuaret: teneret iterꝫ ꝓza peccata ꝓfiteri etiā i spāli: vt iterato satisfactiōis modū ꝑ eis accipiat: sed si alteri sacerdoti ꝓfitea tur vel eidē iam ꝓza pctā oblito siue añ recidiuū satisfecerit siue nō: tenet oīa pctā in spāli ꝓfiteri: tuz vt ingratitudinis q̄ntitas innotescat sacerdoti ex ꝓsideratione pctoꝝ prius dimissoꝝ: tū vt ipse cognoscat vultū pecoris sui: qō fieri nō possz nisi eius mores ꝑteritos cognosceret: vtrū. s. inocēter aut iniuste vixisset. Sed ista opinio nō videt rōnalis: exquo prioza pctā simplr sunt dimissa nec ꝼm se redeūt: nō ē necesse vt iterū in iudiciuz adducant: qz nec ea de⁹ in iudicio adduceret siqs incōfessus moreret post reciduū: sed damnaret solū ꝑ pctō quo recidiuauit: z si etiā ꝑ pctis prioꝝ⁹ nō satisfeciss̄et: nō vī necessariū q ea post recidiuū ꝓfiteat in spāli: qz p reciduū eoꝝ reat⁹ nō ē imutatus. vñ eadez satisfactio nūc ꝑ eis debet q ꝛ pri⁹. vñ penitēs tenet post reciduū pnīaz sibi prius iniūctam pagere: nō aūt aliā. sactisfactionē ꝑ eis accipe. Similiter etiā nō oz vt denuo ꝓfiteat vt cognoscat ingratitudinis q̄ntitas. sic. n. quātitas pctī auget p ingratitudinē ō peccatis dimissis: ita ēt auget p ingratitudinez de beneficys acceptis. vñ pari rōe teneret ꝓfitēs oīa bene ficia dei sibi exhibita exponere sacerdoti: qō nullus dicit. Similiter etiā nō oz vt sacerdos cognoscat aligs ꝓfiteat totū statū suuz vt sacerdos cognoscat vultū pecoris sui: sed solū ea de qbus debz ab eo iudicari: alꝫ oporteret inocentez sacerdoti cui venialia ꝓfiteret exponere oēs ꝑnitates suas ad peccādū z totā ꝓditionez suā: qō null⁹ dicit. Unde alioꝝ opinio est: q post reciduū spāli: qz ingratitudo rōne cui⁹ peccata redire dicunt ē quedā pctī circūstantia: nec trahit i aliud genꝰ pcti. hō aūt circūstantie nō sunt necessario ꝓfitēde: vt supra di. is. dictū est. ¶ Sed ex hac opinioe vī relig q nō possit pleārie recidiuātis morbo remediū adhiberi: multa. n. expediūt ad spūalez salutē reciduāti: q nō sunt necessaria inocēti: vt. s. circa eū maior cautela adhibeat. Et iō vī distinguēdū ēt: q i ꝓfessiōe ē aligd exponēdū dupliꝛ: vno mō directe: z sic exponi dr cui⁹ abolitio ꝑ ꝓfessionē queriť: z sic pctā dimissa recidiuās nll̄o mō ꝓfiteri tenet nec i generali nec i spāli cuicūq; ꝓfiteat. Alio mō indirecte: sicut illō sine quo sciri nō pōt debit⁹ satisfaciēdi modus: cuz. n. ꝛtritio ꝼm q ē de necessitate salutis votū ꝓfessiōis z satisfactiōis debite includat: tenet ille q ꝓfitet sacerdoti exponere ea qb⁹ sacerdos possit scire q̄ satisfactio sit ꝓgrua iniūgēda: sic ꝓfitens ꝓfiteť sacerdoti iterdū se eē ifirmū: vt ei iciunia ñ iponat: z p hūc modū tenet recidiuās notificar pctā dimissa q̄tū sufficit ad hoc q sciat q̄ satisfactio ē ei iniūgēda: vt si ipse frequēter lapsuz carnis passus ē ex aliq occasione: illa occasio ꝑscidat ꝑ satisfactōez: z sic de alys pctis. z ad hoc vī sufficer ꝓfessio dimissoꝝ pctōꝝ i generali: tū q̄tuz ad alia spālia oz descēdere ꝼm q ꝓfitēs viderit opoꝛtunū: nō enī pōt in his aliq̄ certa mēsura ꝑfigi. ¶ Ad p^m. g dōz: q ingratitudo ꝼm q hic accipit nō ē pctm sed circūstātia pcti: vt dictū ē. nec ē circūstātia addēs nouā spēm: cuz qlibet peccans ingratitudinē incurrat saltē de būficys a deo acceptis. ¶ Ad z^m dōm: q q̄ntitas culpe que ē ex specie pcti dz innotescere sacerdoti p ꝓfessionez: nō tū oz de quātitate q̄ ē ex circūstātijs qbuscūq; vt supra di. is. dictuz ē. ¶ Ad z^m dōz: q auctoritas Greg. nō ē ad ꝓpositū. Greg. n. loquit ō pctis que p pnīaz nō delent: illa. n. suo pōdere moꝝ ad aliud trahūt. Et ꝑterea ñ ē necessariū oēs occasiōes pcti cō fiteri: sed solū illas sine quarū abscisiōe sufficiēs remediū adhiberi nō pōt. ¶ Ad 4^m dōz: q etiā in illo casu nō tenetur pctā pri⁹ dimissa ꝓfiteri: sed sufficit sibi explere pri⁹ iunctā satisfactionē: vt dictum est. .II. Questio.

Deinde queritur de eo quod ē res ꝛ sacramētū ipenitentia. ¶ Et circa hoc q̄runt tria. ¶ Primo qd sit ibi res: ꝛ qd sacrm. ¶ Secūdo de vnitate hui⁹ sacramēti. ¶ Tertio de institutiōe ipsi⁹.

Ad primum sic procedit: Videt q exterioꝛ pnīa nō sit sacramētale signū: signū. n. sacramētale ꝼm Hugo. ē māle elemētū, sz pnīa exterioꝛ nō est elemētū sz act⁹. g nō ē sacrale signū. ¶ ℞. signa sacramēlia noue legis aliquo mō sūt cā gre si q exterioꝛ pnīa est signū sacrale: erit q cā: z sic gra erit ex actib⁹ nris: qō ē hereticū. ¶ ℞. oē sacrale signū ē verbo vite sanctifis pelagiana. ¶ ℞. sanctificationē ei⁹. g nō ē sacrale signū. ¶ Sed ↄ. i. q libet sacro oz esse aliquod signū. sz signū ē aligd sensibus apparens. cū ergo in pnīe sacramēto nihil appareat extra nisi exterioꝛ pnīa: videt q ipsa sit sacramētale signum.

¶ Ulteri⁹ vī q iterioꝛ pnīa ñ sit res hui⁹ sacramēti: qz res sacri nunq̄ est cā sacralis signi sed ecōuerso q̄q̄. sz pnīa iterioꝛ ē cā exterioꝛis. g nō ē res eius. ¶ ℞. exterioꝛ pnīa significat interioꝛē nāliter. sz res sacri signat p sacrz exinstitutiōe: vt ex diffinitōe Hugo. pz. g pnīa iterioꝛ nō ē res exterioꝛis. ¶ ℞. pnīa iterioꝛ vī eē idē qō ꝛtritio, sed ꝛtri-

rio nō ē res hui⁹ sacr̄i cū sit ps hui⁹ sacr̄i. ḡ interior pnia nō est res hui⁹ sacr̄i. ¶ Sed ⁊: baptism⁹ interior ē res exterioris. ḡ eadē rōne ⁊ pnia interior exterioris. ¶ Ad .illud qō i/mediate causat effectū sacr̄i ē res exterioris sacr̄i: sicut ps de charactere. sz pnia interior ē q̄ immediate causat remissio nez pctōz: q̄ est vltima res hui⁹ sacr̄i. ergo ⁊c̄. ¶ Alter⁹ vr̄ q⁹ remissio pctōz nō sit res huius sacr̄i: qz ad idē se extēdit efficacia sacr̄i ⁊ ministeriū sacerdotis nō se extēdit ad remissionē cul/pe: vt supra di. 18. Magr̄ dixit. ḡ remissio culpe ñ ē res bu/ius sacr̄i. ¶ .i quolibet sacro signa exteriora hñt aliquā similitudinē cū re sacr̄i. sed ꝓfessio satisfactio ⁊ ꝓtritio nō videnť bēre aliquā similitudinē cū remissiōe pctōz. ḡ nō ē res i hoc sacro. ¶ .in baptismo res sacr̄i nō semp p̄ce/dit sacr̄m: ⁊ si aliq̄n p̄cedat. sz remissio pctōz semp p̄cedit sacr̄m pnie ad min⁹ q̄tuz ad aliquas sui ptes: qz satisfactō nō pōt esse nisi existētis i gr̄a: cū ia peccata remissa sunt a mortuo ēt perit ꝓfessio: vt dr̄ Eccl. i. ḡ remissio pctōz nō ē res vltia isti⁹ sacr̄i. ¶ Sz ⁊: pnia dr̄ secūda tabula post naufragiū sic baptism⁹ ꝑma. sed baptismi res vltima ē re/missio pctōz. ḡ ⁊ pnia. ¶ .curatio morbi illi⁹ est res i sa/cramēto ad qđ curādū istitutū ē. sed pnia ē institutа ad cu/rādū morbū actualis pcti. ḡ remissio ei⁹ ē res hui⁹ sacr̄i. ¶ Ideo. dōm ad. i. q. q. ī quolibet sacramēto fit quedaz ꝓmotio vel mot⁹ suscipiētis ad aliquā sanctitatē: in moti/bus aūt corꝓalib⁹ q̄nq̄ illud quod moueť nō coopatur ad motū nisi recipiēdo impressionez agētis tm̄: sicut ꝓtingit in generatiōe qua aliqd acgrit ꝑmaz pfectionē sui eē: que ē etiā ꝑnū p̄cipiū actiuū i ipso: ⁊ silr̄ etiā qñ acgrit aliaz pfectionē supadditā qua limites sue forme excedit: sicut cū paries depingit̄ vel cū aer illuminat̄. Quādoq̄ aūt p/fectio ꝑus suscepta ē pficiēs p̄cipiū illi⁹ mot⁹: ⁊ tūc opera tur motū illū: sicut ps i motu nāli locali: ⁊ in sanatiōe que fit ꝑtute nāe tm̄. Quādoq̄ aūt pfectō habita nō sufficit ad operādū effectū: sed coopat̄ agenti exteriori: sic̄ ps cū ars nāz adiuuat: ⁊ ꝑm hos tres modos etiā ē mot⁹ ad sanctita tē. vñ in baptismo q ē spūalis vite regeneratio tota scifica tio ex exteriori ē: nec suscipiēs sacr̄m se hz actiue ad illam scificationē: sed vt recipiēs tm̄. vñ signū sacr̄ale ibi est mā exteri⁹ apposita: nō aūt aligs act⁹ ex pte baptiçati: ⁊ silr̄ ē i ꝓfirmatōe eucharistia ⁊ extrema vnctōe ⁊ ordine: q̄ ordi/nanť ad aliquā scitatē supadditā ꝑme scitati in baptismo suscepte. vñ etiā ꝓseruata gr̄a baptismali illa locū hērent: sed i ꝑmptiōe ad scitatē p viā merēdi sufficit p̄cipiū qō int⁹ habeť. s. gr̄a: ⁊ iō sine aliquo exteriori adiūcto ad hāc ꝑmptionē hīs gr̄az p act⁹ suos ptingit: qz in eo spiritualis vita ē integra: sed in eo qui post baptismuz mortal⁹ peccat adhuc spūalis vita manet in radice sui. s. i fidei sacro: sicut in eo q ifirmať pniciose adhuc manet radix vite i corde: ⁊ iō ad repationē ꝑstine integritatis i baptismo suscepte hō coopari pōt p id qō adhuc retinet: nec tm̄ sufficit nisi exte/rius adiuueť: ꝑp qō vita spūalis nō ē integra: ⁊ iō in sacro pnie quod ad p̄dictā repationē ordinať sacr̄ale signū nō ē aliq̄ mā exteri⁹ apposita: sz exteriores act⁹ gb⁹ hō ad salu/tez suā coopať ⁊ ꝓplemētū repatiōis ab extriseco signifi/cať p absolutionē sacerdotis: sicut mā i aliis sacr̄is p mini/strī scificationē efficaciā sacr̄alē recipit: ⁊ iō exterior pnia ē sacr̄ale signū in sacro pnie. ¶ Ad p̄m ḡ dōz q⁹ elem̄ tū lar ge sumit̄. p quolibz sensibili: exterior autē pnia ꝓsistit in actib⁹ qui sūt ri pīt. ¶ Ad z^m dōz: q⁹ mā q̄ ē in aliis sacr̄is signū sacr̄ale iquātū ab exteriori dať repr̄sentat exteri⁹ agēs in scificatiōe: ⁊ iō aliquo mō ꝓpetit vt gr̄az causet: sicut in ꝑma dif. dictū ē. sz pnia exterior que ē signuz sacr̄ale i hoc sacro repr̄sentat cooperationē recipiētis ⁊ nō influētiaz q̄ ē ex parte agentis extrinseci: ⁊ ideo non competit ei q⁹ gratiā aliquo mō causet. ¶ Ad z^m dōz: q⁹ sacr̄alib⁹ signis in aliis sacramētis adhibet̄ forma verboz ad eoz scificationez: qz gr̄am ꝓtinēt ⁊ causāt. sed exterior pnia nō ē signū gr̄am causās: ⁊ iō nō oz q⁹ sanctificeť p aliquā formā verboz: sz ꝑba q̄ a sacerdote absoluēte ꝓferunť immediate ferunť ad eū q se subycit sacro. vñ ipse sanctificať vtute absolutiōis ⁊ gr̄az suscipit: nō aūt scificať eius ꝓfessio vt ex ea gr̄az ac/cipiat: sicut erat i baptismo de sanctificatiōe aque.

¶ Ad. z. q. dōm: q⁹ res sacr̄i cuiuslibet suo sacro cui⁹ dr̄ res ꝓportionať: exterior aūt pnia que ē sacr̄m tm̄ in pnia ē sa/cramētū vt signū tm̄ ex pte act⁹ penitētis: sz vt signū ⁊ cā simul si ꝓiungať actus penitētis cū actu ministri: ⁊ iō iterior pnia ē res exterioris pnie: sed vt sanctificata tm̄ p ac/tus penitētis: vt significata āt ⁊ causata p act⁹ eo sdē adiū cta absolutiōe ministri: p quā aliquo mō hō ad gr̄az dispo/niť: sicut etiā i. sacro eucharistie corp⁹ xp̄i verū ē res signi/ficata tm̄ p species panis ⁊ vini: sed causata p verba mini/stri: ⁊ illa duo silr̄ ꝓiuncta sūt signū ⁊ cā. ¶ Ad p̄m ḡ dōm: q⁹ pnia interior p̄t ꝓsiderari dupl̄r. vno mō ꝑut ē qdā act⁹ vir tutis: ⁊ sic interior pnia ē oino cā exterioris: sicut etiā i aliis virtutib⁹ act⁹ interiores sūt cause exterior. Alio mō ꝑut ē act⁹ operans ad sanationē pcti: ⁊ sic ptinet ad pnie sacr̄m: ⁊ ita interior pnia nō ē cā exterioris: sed effect⁹ vel signatuz ipsi⁹. nō. n. hz efficaciā operādi ꝓtra morbū peccati nisi ex suppositiōe ꝓpositi exterioris pnie ⁊ absolutionis deside/rio: cuius pnia interior ꝓtra morbuz peccati operās p̄cedat tēpore exteriorē pniaz: sicut iustificatio a peccato interduz p̄cedit sacr̄m baptismi pp ipsi⁹ ꝓpositū. ¶ Ad z^m dōm q⁹ quānis pnia interior vt ē act⁹ quidā virtutis nāliter signifi/ceť p exteriorē: tm̄ iquātū ē sanatiu⁹ morbi sic ex istitutōe hz p hec signa causari ⁊ significari. ¶ Ad z^m dōm: q⁹ tres ptes pnie sūt ⁊ in pnia exteriori ⁊ interiori: qz ꝓfessio ⁊ satisfactio que videnť tātū ad exteriorē pniam ptinere iuenitur in interiori pnia quātū ad ꝓpositū ⁊ p̄meditationē eo/rū: ⁊ etiā ꝓtritio que vr̄ tm̄ interioris pnie eē iueniť in pnia exteriori ꝑm q̄dā signa gb⁹ sensibilr̄ manifestať vel alys: vl̄ saltē ipsi penitēti qui doloreē sensibilē ꝓcipit i seipso.

¶ Ad. z. q. dōm: q⁹ res sacr̄i alicui⁹ vltima ē nō tm̄ quātū ef/ficit actualr̄ dispēsatū: sed etiā quātū efficit i ꝓposito exi/stēs: sicut ps de baptismo in adultis: ⁊ iō cū pnia i ꝓposito existēs sacr̄m efficiat remissionē pctōz nō solū quo ad pe/nā: sz etiā q̄ ad culpā: remissio peccatoz vtroq; mō est res ipsi⁹ penitētie sacr̄i: que aliq̄n tpe p̄cedit sacr̄m exteri⁹: ali q̄n aūt i ipso sacro efficiť: qz q̄n aligs accedit ad ꝓfessionē attritus nō plene ꝓtrit⁹: si obicez nō ponat i ipa ꝓfessiōe ⁊ absolutiōe sibi gr̄a ⁊ remissio pctōz. vať: vñ dicit glo. sup illō psal. Cōfessio ⁊ pulchritudo i ꝓspectu ei⁹. Si amas pul chritudinē ꝓfiteť vt sis pulcher. i. rect⁹. ¶ Ad p̄m ḡ dōz: q⁹ etiā ptās clauiū aliquo mō se extēdit ad remissionē culpe sz q⁹ ē i ꝓposito: vt supra dis. 18. dictū ē. ¶ Ad z^m dōz q⁹ re/missio peccatoz hz aliquā silitudinē cū his q̄ i pnia agun/tur: qz gr̄e infusio q̄ remissionē peccati causat significať p absolutionē sacerdotis: ꝑparatio ad gratiā quātū ad mo/tuz li. ar. i pctm̄ p ꝓtritionē: q̄tū vero ad motū li. ar. i deū p ꝓfessionē p quā deo se ꝓmittit sanādū: sz curatio religa/ruz pcti p satisfactionē ⁊ significať ⁊ efficiť. ¶ Ad z^m dōz q⁹ aliq̄n remissio pctōz in ipa cōfessiōe ⁊ absolutiōe fit vt dictum est: ⁊ tunc nō p̄cedit res sacramentum.

Ad secundum sic ꝓcediť: videť q⁹ pnia nō sit vnū sacr̄m: sacr̄m. n. ē i genere si/gni. sz sunt plura signa i pnia. s. ꝓfessio ⁊ satisfactio. ḡ plura sacra. ¶ .diuersoz agētiū diuersi sūt act⁹. sz ad ꝓfessio/nē ꝓcurrit act⁹ p̄itētis q ꝓteriť ⁊ ꝓfiteť ⁊ satisfacit: ⁊ act⁹ sacerdotis q absoluit. cū ḡ pnia in actu ꝓsistat vr̄ q⁹ nō sit vnū sz multa. ¶ .gen⁹ nō p̄dicať i singulari de suis plu/rib⁹ spēbus: sed in plurali. sed supra di. 16. sūt assignate tres

spēs pnīe.s.pnīa ante baptismū:z pnīa post baptismuz de venialib⁹:z pnīa de mortalib⁹.g̃ pdicte spēs pnīe sūt plura z nō vnū sacr̃m. ¶ Sz ꝺ.sacra sūt tātū septē.sed si pnīa eēt plura sacra:essent plura sacra q̃z septē.g̃ évnū tm̃ sacr̃z ¶ P̃.ex vnitate effect⁹colligīt vnitas cause.sz pnīa ordinat ad vnū effcm̃.s.rmissiōez pctī actual'.g̃ évnū tm̃ sacr̃z. ¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ hoc sacr̃z magis ꝓsistat i his q̃ gerunt a sacerdote q̃z i his q̃ gerunt a penitēte:qz sacr̃z dr̃ a sacrādo: vt supra dictū é.sz ꝓsecrar̃ sacerdotis é q ex hoc sacerdos dr̃ q⁹ sacra dat.g̃ hoc sacr̃z magis ꝓsistit i absolutiōe sacerdotis q̃z in actu penitētis. ¶ P̃.gcūq; accedit ad sacr̃z dicitur sacr̃z suscipere.sed penitēs nō dr̃ suscipe ꝓfessionē sz absolutionē.g̃ magis ꝓsistit sacr̃m i absolutiōe q̃z i ꝓfessione. ¶ Sz ꝺ.totū é ꝓgregatio partiū.sz ptes pnīe sūt acceptе ex pte penitētis.s.ꝺtritio:ꝓfessio:z satisfactio.g̃ sacr̃m pnīe magꝭ ꝓsistit i actu pēitētis q̃z i sacerdotis absolutiōe. ¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ verba sacerdotis absuētis debeāt esse p modū deꝑcatiōis:qz Leo papa dicit:q⁹ idulgētia dei nisi supplicatiōib⁹ sacerdotū negt obtineri:z logr̃ de absolutiōe p sacerdotes facta.g̃ absolutio debz fieri p modū deprationis. ¶ P̃.solus de⁹ remittit pctā.sz pnīa é ad remissionez pctoꝝ ordiata.g̃ absolutio ex qua pnīa efficaciā hz dz fieri p modū oronis ad deū. ¶ Sed ꝺ é:q⁹ pnīa hz certuz effectū sicut z alia sacra.sz pp certitudinē effect⁹ i alys sacr̃is vtimur vbis indicatiuis.g̃ z sil'r dz esse in pnīa.

¶ Rñdeo dōz ad.i.q.q⁹ qñ aligs effect⁹ pceꝺit ex multis causis sil'aggregatis:tūc nulla earū p se:sz oēs sūt vna cā:sicut pz de trahētib⁹ nauē.vñ cū effect⁹ pnīe nō sequat̃ nisi aliquo mō existētib⁹ oīb⁹ q̃ ad pniaz requrunt:oīa illa habēt rōez vni⁹ cause respectu illius effect⁹:z qz sacra efficiūt signādo:iō oīa ēt hūt rōnē vni⁹ signi:ꝺū vnūqꝺq; īcōplete significat illū effectū:z pp hoc oīa sunt vnuz sacr̃m. ¶ Ad p'm g̃ dōz:q⁹ nō repūtat̃ sufficiēter effect⁹ pnīe p q̃ꝺlibet illoꝝ pluriū:sz p oīa sil':z iō oīa sūt vnū signū. ¶ Ad z'm dōz:q⁹ act⁹ penitētis vt dictū é sūt mā hui⁹ sacr̃i:sic māle elemtū i alys.vñ sic ex mā z forma i alys sacr̃is efficit vnū sacr̃z:ita hoc ex actu pēitētis z absolutiōe sacerdotis. ¶ Ad z'm dōz: q⁹ pnīa añ baptismū nō é sacr̃z:de mortalibus aūt z venialib⁹ pnīa post baptismū est sacramentū:nō duo sed vnū:qz principaliter ordinatur hoc sacramentuz ad mortale.z per ꝓns ad veniale.

¶ Ad.z.q.dōz:q⁹ i sacr̃is i q⁹libē mā z forma significatio est ex pte māe prīcipal'r:sz efficacia ex pte forme:z iō cū act⁹ penitētis i hoc sacro sint sic mā:z absolutio sacerdotis sicut forma ꝓncipaliter hoc sacr̃z quantū ad rōnem significādi ꝓsistit in actu penitētis:sed quātū ad efficaciā in absolutione sacerdotis. Et per hoc patet solutio ad primuz. ¶ Ad z'm dōz:q⁹ illud q̃ é mā i alys sacr̃is é elemētū exteri⁹ exhibitū:hoc aūt quod é loco māe z signi é act⁹ ex interiori pcedēs:z iō nō é sil'e q̃tū ad susceptionē in hoc sacro z in alys. ¶ Ad.3.dōm:q⁹ i baptismo multiplicatio nō fit ex pte forme:sz ex pte mālis i baptismo.s.imersiōis:z ita ēt ptes pnīe assignant̃ ex pte penitētis magis q̃z ex pte absoluētis:z sicut platio forme nō diuidit ꝺ tres imersiōes: ita absolutio sacerdotis ñ ponit ps ꝺ tres alias ptes pnīe. ¶ Ad.3.q.dōz:q⁹ q̃ꝺā sacra sūt i q⁹ ex administratōe sacri semp ꝓsequit̃ aligs effect⁹ i suscipiēte:nec ipedit pp idispositionē volūtatis suscipiētis:sicut ē i oīb⁹ sacr̃is q̃ imūt characterē:z iō i illis vba pp certitudinē exp̃mūt pfectialiter effectū sacri:vel p modū idicatiuū:sicut i baptismo z ꝓfirmatiōe:vl'p modū ipatiū:sic i ordie.i pnīa āt ipedit oīs effect⁹ absolutionis p idispositiōez volūtatis:z tū ipsa absolutio q̃tū é de se sufficiēter z certitudial'r iducit effectū suū:nisi sit aliqꝺ ipedimētū:z iō absolutio p modū idicatiuū fit:sed p̃mittit deꝑcatio.s.misereat̃.vt effect⁹ absolutiōis nō impediat̃:tm̃ nō est de esse sacramēti:sed de bene esse ipsius. Et per hoc patet solutio ad obiecta.

Ad tertium

sic ꝓceꝺit:Ur̃ q⁹ sacr̃z pnīe nō hēat istitutionē:qz illud quod est de iure nāli nō idiget istitutione.sz ō dictamīe iuris nālis é q⁹ hō peniteat de malefactis.g̃ nō dz hr̃e istitutionē. ¶ P̃.pnīa eadē é q̃ est sacr̃z z virt⁹.sz pnīa vtus nō hz istitutionē:sic nec alie vtutes.g̃ nec pnīa sacr̃z. ¶ Sz ꝺ é:q⁹ istitutio ponit̃ i ꝺffinitiōe sacri ab Aug.data:vt supra.i.dis.pattuit. ¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ añ xp̃z fuerit H sacr̃z istitutū.pena.n.gehē nalis p̃pata é pctōrib⁹ añ pctm̃:vt pz ꝺ hoc qꝺ dr̃ Esaie.30. ꝓpata é ab heri tophet.i.ab initio pparata é pena ꝺcta impys.sz deus é pnior ad miserēdū q̃z ad puniēdus.g̃ ét añ pctm̃ pparatū é remediū ꝺ pctm̃ qꝺ é pnīa:z sic ante xp̃m pnīa é istituta. ¶ P̃.ꝺns sacr̃m eucharistie istituit ꝓficiēdo.g̃ pnīe sacr̃z sil'r istituit penā iponēdo.sz statis p⁹ pctm̃ i lege nāe penā pctō iposuit:vt pz Heñ.3.g̃ i lege nāe añ xp̃i aduētū sacr̃z pnīe fuit istitutuz. ¶ P̃.ptes pnīe sacramēti sunt ꝺtritio z ꝓfessio z satisfactio.sed añ xp̃m tpe legis Moysi ꝓcipit̃ ꝺtritio: Joel'.2. Scindite corꝺa vestra.z ꝓfessio ꝓnouer.28. Qui abscōdit scelera sua nō diriget̃: q ꝓfessus fuerit z reliq̃rit ea misericorꝺiā ꝓsequet̃. satisfactio Leuit.4.z.5.vbi ꝓcipit̃ qꝺ p quolibz peccō redū sit.g̃ pnīe sacr̃z istitutū fuit añ xp̃i aduētū. ¶ Sz ꝺ: pnīa é sacr̃z pfectiōis:qz p eā ꝓsequmur remissionē pctoꝝ: sz ante xp̃i aduētū nō erat aliq̃ sacra pfectiōis:qz neminē ad pfectū adduxit lex.ergo pnīe sacr̃z nō fuit añ aduētuz xp̃i istitutū. ¶ P̃.sacr̃z pnīe efficaciā hz ex clauib⁹ ecclie.sed claues nō fuerūt añ aduētū xp̃i.ergo nec pnīe sacr̃m. ¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ nō sit istitutū i noua lege post xp̃i aduētū: qz lex noua é lex remissiōis z gre:sz pnīa é sacr̃z punitiōis: qz é vindicta q̃ꝺā:vt Aug.ꝺicit.ergo ñ debuit i noua lege istitui. ¶ P̃.istitutio sacroꝝ cū ptineat ad ptātē ecclie sōli xp̃o ꝓpetit.sz xp̃us nō legit istituisse hoc sacr̃z:nō.n.pōt ꝺici q⁹ istituerit:vbi ꝺic Matth.3. Jam enim securis ad radicē arboꝝ agit.qz eaꝺem rōe Joh.istituisset q pri⁹ hoc p̃ꝺicauit:z ét noduz erāt clarificati. ues eccl'ie q̃ efficaciā sacro isti pbēt.nec itez pōt ꝺici q⁹ istituerit qñ misit lepꝛosos ad sacerdotes:qz ꝺispēsatō buius sacri nō ptinet ad sacerdotes legales ad quos lepꝛosi missi fuerūt.ergo sacr̃m nō é i noua lege istitutū. ¶ P̃.sacramēto eucharistie quod xp̃s istituit ipe ét é vsus.sz nūq̃z legit vsus hoc sacro:qz Joh.8.peccatū adulter̃ remisit sine hoc sacro:qz pena satisfactoriā nō iniūxit.ergo ipe nō istituit. ¶ Sz ꝺ:pnīa é sacr̃z nouę legis:sz sacra alicui⁹ legis nō illa lege habēt istitutionē.ergo i noua lege é istitutū.

¶ Rñdeo dōz ad.i.q.q⁹ sacr̃z pnīe ꝓsistit i determiato mō agēꝺi pnīaz:g qꝺcz mod⁹ nō é sil'r apud oēs:nec i oī tpe:z iō obligatio ad illū moduz é ex aliq̃ istitutiōe:z pp hoc sacramētū pnīe istitutionē hz. ¶ Ad p'm g̃ dōm.q⁹ lex mālis ꝺictat homini q⁹ sit penitēduz:sed mod⁹ talis pniaz agēꝺi q obseruat̃ in sacro pnīe nō é ex legis nālis ꝺictamine: sed ex istitutiōe. ¶ Ad z'm dōm:q⁹ pnīa é vtus q̃tū ad hoc q⁹ é ꝺe ꝺictamine legis nālis:z iō nō hz istitutionē inq̃tuz é vtus:sed quātū ad modū ꝺeterminatū ex q̃ hz q⁹ sit sacr̃z: z vtrūq;z i vna pnīa iuenit̃:z iō eaꝺē pnīa é sacr̃m z vtus:z quātū ad aliqꝺ ꝺe iure nāli:z quātū ad aligd quod é ꝺe essētia rei:nō é eaꝺē res numero.vñ cū ꝺetermiat⁹ mod⁹ q i eccl'ia penitētib⁹ obseruaꝝ fit ꝺe eēntia hui⁹ sacri:hoc sacr̃z nō fuit ante xp̃i aduētuz:iō nec sacr̃m pnīe antea fuisse ꝺz ꝺici:quātuis eēt aligd sil'e etiā ante xp̃i aduētū aligs modus pniaz agēꝺi:sed in lege Moysi erat ꝺeterminat⁹ mod⁹:sed alius q̃ modo sit.sed tpe legis nāe nō erat aligs mod⁹ ꝺeterminatus:sed glibet fm q⁹ sibi veniebat i coz modū penitēꝺi fiebāt ꝺeterminabat:qz sacra oīa illius tēpis voto celebrabā-tur fm Aug. z sic pnīa é sacr̃z z veteris legis z nouę legis

ꝛlegis nãe:ꝛ inq̃tuꝫ ẽ sacr̃m noue legis nõ fuit añ xp̃i ad/uentũ istitutũ.inq̃tuꝫ fuit legis nãe nõ fuit determiate i/stitutũ:sed admonit⁹ fuit bõ vt sibi determinaret aliquez penitẽdi modũ.q̃ quidẽ admõitio eẽ nõ debuit añ culpã: posteꝫ magis medicine necessitas cognoscit ꝛ sic pn̄ia:ꝛ si nõ iquãtũ ẽ sacr̃z noue legis:tñ aliquo mõ fuit istituta añ xp̃i aduẽtũ:sz nullo mõ ad pctñ. ¶ Ad p̃m q̃ dõz:q̃ sacr̃m etiã pnie ꝓparatũ,erat i dei ꝓuisiõe añ pctñ:sed nõ istitu tiõe sicut ꝛ pena iferni nõ erat ordiata ad homis penã añ pctñ:sed i dei puisiõe: sed ad penã demonis q iã peccaue rat erat ẽt actu ordiata. ¶ Ad z̃m dõz:q̃ illa ꝑpositio pene ñ fuit pn̄ie sacr̃i:sz magl act⁹ vidicatie iustitie:cũ ad pn̄iaz admonuit vbi dixit:Adã vbi es:vbi ꝑm glo.inducit ad co gnitionẽ pcti. ¶ Ad z̃m dõz:q̃ in lege Moysi erat aliq̃ cõ fessio:qz in gnãli ꝓfitebat pctm̃ suũ oblationẽ in lege faci ens ꝑ pctõ statutã:nõ aũt in spãli sicut ẽ in noua lege:nec iteꝫ fiebat sacerdoti bñti claues q̃ ꝓfessio est sacr̃alis:nec ꝓposito talis ꝓfessiõis ꝛ satisfactõis:ꝛ iõ aliqua pn̄ia esset iunc:sed nõ que nunc est sacramẽtum.

¶ Ad.3.q.dõz:q̃ pn̄ia i diuersis locis ẽ a deo istituta q̃tuꝫ ad diuersa:quãtuꝫ.n.ad vtilitatẽ ẽ istituta. Matth.3.vbi dic:Penitẽtiã agite.vñ seq̃r . Appropinq̃bit .n.rẽ.sz quã tũ ad necessitatẽ vbi dixit Luc.13.Nisi pn̄iaz egeritis oẽs similr pibitis.sed quãtũ ad ptãtẽ clauiũ. Matth.16.vbi dixit Petro:Quodcũq̃ ligaueris rẽ.ꝛ Jo.20.vbi dixit oĩbus: Quoꝫ remiseritis pctã rẽ.sed postea Jacobus exp̃sit ali/utrũ rẽ. ¶ Ad p̃m q̃ dõz:q̃ pena q̃ assumit in pn̄ia ẽ q̃si ni/bil respectu pene q̃ dimittit:ꝛ iõ pn̄ia ẽ magis remissiõis sacr̃z q̃ punitiõis. ¶ Ad.2.dõz:q̃ dñs p̃ istituit Matth. 3.pnie sacr̃z: vt dictum ẽ cũ dixit.Pniam agite.nõ ẽ eniz idẽ penitere ꝛ pn̄iaz agere:qz agere pn̄iaz ẽ exteri⁹ pniam iterioꝛẽ demõstrare.nec Johãnes p̃dicauit vt p̃co regis xp̃s vt lex ꝛ legi casset:qz Johãnes p̃dicauit vt p̃co regis xp̃s vt lex ꝛ legi fer noster:cui⁹ erat sermo ptãtez dñs:vt dr̃ Matth.7.sed vbi ad sacerdotes remisit nõ istituit.sz p̃figurauit sacr̃m pnie. ¶ Ad z̃m dõz q̃ xp̃s nullo sacro vsus ẽ nisi sibi assu/mẽdo vt exẽplũ alys daret.vñ etiã ipse nõ baptiçabat sed discipuli ei⁹:vt dr̃ Jo.3.ꝛ iõ qz pn̄ie vsus q̃tũ ad ipsum nõ ꝓpetebat ei q pctñ nõ fecit:iõ nec quãtũ ad alios eo vsus ẽ.sed sicut sacro ꝛ dñs effectũ sacri sine sacr̃alib⁹ ꝑbebat. ¶ Quocabit sniaz rẽ.hoc itelligẽdũ ẽ q̃tuꝫ ad vltimũ mi/sericordie effectũ:q ẽ vita eterna. ¶ Sed originalia:plu/raliter dicit pp hoc q̃ ad diuersa pctã actualia iclinat:vt in.z.li.di.33.dictũ ẽ. ¶ Sed vt satisfecit digne ꝛ sufficien/ter:verũ ẽ si intelligat de sufficiẽtia respectu ꝓsecutionis glorie.als falsuꝫ ẽ:ꝛ ꝓcedit hic ꝑm errorẽ qui i.14.di.ipro batus est:vt.s.non cadat aliquis si vera sit. ¶ Et ita reus ꝓstituit rẽ.li ita ñ dic eq̃litatẽ sz silitudinẽ.

¶ De sacro vnctiõis extreme. Tit. XXIII. a

Peter pmissa est ẽt aliud sacr̃m.s. vnctio ifirmoꝛ que fit i extremis oleo per ep̃m ꝓsecrato. Et sũt tria genera vnctionis. Est.n.vnctio q̃ fit chrismate:q̃ dr̃ principalis vnctio:qz in ea principaliter paclitus dat. Añ ꝛ pp abũdãtiã gr̃e duos liquoꝛes mixtos hz: oleum.s.ꝛ balsamũ:oleum ꝓscie:balsamũ fame. Chrisma xp̃o grece:vnctio latie dr̃. Hec tñ oẽ oleum ad vnctionẽ scificatũ chrisma vocatur: sed illud solum quod miscet cũ balsamo: quo capita regum ꝛ põtificum vngunt̃:quo etiam baptizatos sacerdos vngit in vertice: ꝛ põtifex ꝑ impositionẽ man⁹ ꝓfirmãdos vngit in frõte. Est ꝛ alia vnctio qua catheçumini ꝛ neophi/ti vnguntur in pectoꝛe ꝛ inter scapulas in per/ceptione baptismi. Tertia vero vnctio est que dicitur oleum infirmoꝛum:de qua nũc agitur.

¶ A quibus institutuꝫ sit hoc sacr̃m. b

Hoc sacr̃m vnctiõis ifirmoꝛ ab ap̃lis istitutũ legit. Jac.n. Jacob⁹. Infirma/tur aliqs i vobis iducat p̃sbr̃os eccle: ꝛ oret sup eũ vngẽtes eum oleo i noie dñi: ꝛ alleuiabit eũ dñs: ꝛ si i pctis fuerit dimit/tent ei. Jn quo ostẽdit duplici ex cã sacr̃m h̃ i/stitutũ.s.ad pctõꝝ remissionẽ: ꝛ ad coꝛpalis i/firmitatis alleuiatõem. Añ ꝓstat eũ q̃ hanc vn/ctionẽ fideliter deuoteq̃ pcipit: ꝛ in coꝛpe ꝛ i aĩa alleuiari:si tñ expedit vt in vtroq̃ alleuiet. Qz si forte coꝛpis valitudinẽ illi bñe non expe/dit:illã q̃ est aĩe sanitatẽ in hoc sacro acgrit. Et sicut in alĩs sacr̃is: ita ꝛ i isto aliud ẽ sacr̃z:ali/ud res sacr̃i. Sacr̃z est ipsa vnctio exterioꝛ:res sacr̃i vnctio interioꝛ q̃ pctõꝝ remissiõe ꝛ virtu/tũ ampliatiõe pficit. Et si ex ꝓtẽptu vl̃ negligẽ/tia sacr̃m h̃ ptermittit:piculosũ ẽ ꝛ dãnabile.

¶ De iteratione huius sacramenti. c

Quer̃t aliq si hoc sacr̃m iterari possit: cum baptismus ꝛ alia q̃dã sacr̃a sel̃ su/scepta nõ iterentur. Augu. dicit. Sa/cramẽtũ nõ iterandũ ꝛ sacro nõ faciẽ/dam esse iniuriã:sed hoc dicit vbi ait de sacra/mẽto baptismi ꝛ ordinatiõis. Unde nõ videt illud generaliter accipiendũ:sed ỏ sacramento baptismi ꝛ ꝓfirmationis ꝛ ordinationis: que nullatenus sunt repetẽda:qz semel tm̃ ꝛ nõ se/pi⁹ dat baptism⁹ ꝛ ꝓfirmatio ꝛ ordinatio. Sa/cramẽtũ ꝛo altaris ꝛ pnie ꝛ ꝓiugiũ sepe iterari videt:qz sepe sacr̃m coꝛpis pcipit. frequenter pn̄ia agit:ꝓiugiũ sepe ꝓtrahit. Quare ergo vn/ctio silr̃ nõ põt iterari: Si moꝛb⁹ non reuertit: medicina nõ itereꝫ. Si vero moꝛb⁹ nõ põt co/hiberi:quare medicina debet prohiberi: sicut oro iterari põt:ita ꝛ vnctio iterari posse videt. vtraq̃z.n.illic ꝓmemoꝛat Jacob⁹:ꝛ vtrũq̃z il/lic coopat ad ferẽdã alleuiationẽ coꝛpis ꝛ aĩe. Cur ergo negat vnctionẽ super infirmũ posse iterari ad impetrandã sepius sanitatez mentis ꝛ coꝛpis:cum ꝑpter idem sepe iterãda sit oro. Quidã aũt de omni sacro intelligi volũt q̃ nõ sit iterãdũ.s.ꝑm totuꝫ illud q̃ ptinet ad sacr̃z: dicẽtes quedã sacr̃a sepi⁹ posse suscipi: quedaz vero nõ. Hec tñ que sepius sumunt̃: totaliter

iterañ: vt sacrm altaris ⁊ vnctionis: que licet sumañ sepius: tñ qz nó itez bñdicit eadez hostia vel idē oleum: nó iterat sacrm cuz iniuria. Sed dicet qs. sic ⁊ baptism⁹ nó iterat: ⁊ si aliquis frequēter baptizat dū eadē aqua nó iterū bñdicat. Sed aliud est inquntillide bñdictione aque qua fit baptism⁹: aliud de bñdictione panis ⁊ olei. Potest enim baptism⁹ celebrari in aqua etiā nó bñdicta: qz illa bñdictio pro reuerētia tm̃ fit ⁊ decore: ñ vtute sacri. Sz corpus christi nó pōt pficī nisi de pane cōsecrato: nec vnctio illa fieri pōt nisi de oleo ab episcopo ꝓsecrato. Ideoqz illa sanctificatio ad virtutez sacri ptinere vr. In cōiugio quoqz sel tm̃ bñdicit quisqz non sepius. Bñdicit. n. vt ait Ambrosi⁹ cū prima ⁊ nō secūda vxore. Si ergo cū dicit sacramētū nō esse iterādū: nec iniuria ei eē facienda: rōnē dicti referas ad satisfactionē rei qua sacrm explet: de omni sacramēto generaliter id verz est. Si vo ad susceptionē sacri: de quibusdā verz est qz nó iterāt crebra susceptione: de alijs vo quibusdā ñ: qz frequēter sumūtur: vt hoc vnctionis sacramentum quod i oi pene ecclesia sepe repetitur.

Hostqz determinauit magr̄ de baptismo qui ē sacrm intrātiū: ⁊ de confirmatiōe: eucharistia: pnīa: que sunt sacra ꝓgrediētiū: hic quīto loco determiat de extrema vnctiōe: q̄ ē sacrm exeuntiū. Et diuidit i ptes duas: i ꝑma determiat de ipso sacro. in secūda de vsu ipsi⁹: ibi. Querūt aliqui si hoc sacrz ⁊c. Prima in duas. i ꝑma distinguit hoc sacrm ab alys vnctionib⁹. in secūda determiat oia que ad hoc sacrz ptinēt: ibi. Hoc sacrm vnctiōis ⁊c. Et circa hoc tria facit. ꝑmo determinat istitutionē: secūdo effectū: ibi. In quo oñdit ⁊c. tertio ꝓformitatē isti⁹ sacri ad alia: ibi. Et sic in alys sacris ⁊c. ¶ Querūt aliqui si hoc sacrz ⁊c. hic determiat de vsu isti⁹ sacri. Et diuidit in duo ꝑm duas opiniões quas tāgit de iteratione isti⁹ sacri ⁊ alioz ꝓ ꝓñs. secūda ostendit ibi. Quidam autem de omni sacramēto.

Hic est duplex questio. ¶ Prima de ipso sacro extreme vnctiōis. ¶ Scōa de administratiōe ⁊ vsu ipsi⁹. Circa primū que runt quattuor. ¶ Primo de ipsa extrema vnctione. ¶ Secūdo de effectu eius. ¶ Tertio de materia ipsius. ¶ Quarto de forma.

Ad primum sic ꝓcedit: Videt qz extrema vnctō nō sit sacrm: qz sicut oleū assumitur ad infirmos ita ad cathecumios. sz vnctio que fit oleo ad cathecuminos nō ē sacrz. ergo nec extrema vnctio que fit oleo ad infirmos. ¶ ℘. sacra veteris legis fuerūt signa sacramētoz noue legis. sz extrema vnctio nō habuit aliquā figurā in veteri lege. ergo nō ē sacrm noue legis. ¶ ℘. Sz Dio. oē sacrm ē vel ad purgādū vel ad illuminādū vel ad pficiēdū. sed extrema vnctio nō ponit neqz ad purgāduz neqz ad illumināduz: qz hoc soli baptismo attribuit. neqz ad pficiēdū: qz hoc ꝑm ipz ptinet ad chrisma ⁊ eucharistiam. ergo extrema vnctio nō ē sacrz. ¶ Sed ℘. sacramēta eccle sufficiēter subueniūt defectib⁹ hominū ꝑm quēlibz statū. sed exeuntib⁹ nō subuenit aliud q̄ extrema vnctio. ergo ipsa ē sacrm. ¶ ℘. sacra vt supra dictū est dis. i. nihil aliud sunt q̄ quedā spūales medicie. sed extrema vnctio ē quedā spūalis medicia: qz valet ad remissionē peccatoz vt habetur Jaco. 5. ergo ē sacramentum.

¶ Ulteri⁹ vr qz extrema vnctio nō sit vnū sacrz: qz vnitas rei ē ex sua mā ⁊ ex sua forma: cū ex eodē res eē habeat ⁊ vnitatē. sed forma hui⁹ sacri frequēter iterat etiā eadē vice: ⁊ mā pluries in vncto adhibet ꝑm diuersas ptes. ergo nō ē vnū sacrm. ¶ ℘. ipa vnctio ē sacrm. rediculū. n. ēdi cere qz oleū sit sacrm. sed sunt plures vnctiões. ergo sunt plura sacra. ¶ ℘. vnū sacrm ab vno ministro pfici debet sed in aliquo casu extrema vnctio nō pōt pfici vno ministro: sic ē si post primā vnctionē factā sacerdos moriat. tūc eniz alius sacerdos debet ulteri⁹ pcedere. ergo extrema vnctio nō ē sacrm vnū. ¶ Sed ℘tra ē: qz sicut imersio se hz ad baptismuz: ita se hz vnctio ad hoc sacrm. sz plures imersiones sunt vnū sacrm baptismi. ergo ⁊ plures vnctiones sunt vnū sacrz. ¶ ℘. si nō eēt vnū sacrm tūc facta prima vnctiōe nō oporteret ad pfectionē sacri qz fieret secūda: qz quodlibet sacrm p se hz eē pfectū. sed hoc falsuz est. ergo est vnum sacramentum.

¶ Ulteri⁹ vr qz hoc sacrz nō fuit istitutū a xpo: qz de istitutiōe sacroz que xps istituit fit mētio i euāgelio: sic de eucharistia ⁊ baptismo. sz nulla fit mētio de extrema vnctione. ergo nō ē a xpo instituta. ¶ ℘. magr expresse dicit i lra: qz ē istitutū ab aplis. q̄ ipse xps p se nō istituit. ¶ ℘. sacrm eucharistie qō xps istituit. ēt ipse p se exhibuit. sz ℔ sacrm ipse nulli exhibuit. q̄ p se nō istituit. ¶ Sed ℘. sacra noue legis sūt digniora q̄ sacra veteris legis. sed oia sacra veteris legis sunt ab ipo deo istituta. ergo multo fortⁱ oia sacramēta noue legis bñt istitutionē ab ipo xpo. ¶ ℘. cuiusdez ē statuere ⁊ statuta remouere. sz eccl̄ia q̄ in successoribus aplōz habz eandē auctoritatē quā apli habuerūt nō posset auferre sacramentuz extreme vnctionis. ergo aplī nō instituerunt sed ipse xps.

¶ Rñdeo dōm ad. i. q. q̄ i his q̄ eccl̄a visibilr operat̄ quedam sunt sacra: vt baptism⁹: quedā sacrālia: vt exorcism⁹. vt supra dis. 6. dictū ē: quoz hec ē differētia: qz sacrz dr illa actio eccl̄ie que attingit ad effectū principalr intētū in administratiōe sacroz: sz sacrale dicit illa actio q̄ quis nō ptingat ad illū effectū: tñ ordinat aliq̄ modo ad illā actionem principalē: effect⁹ aūt intētus i administratiōe sacroz ē cuiusratio morbi pcti: Ysaie. 28. Hic ē ois fruct⁹ vt auferat̄ peccatū. ⁊ iō cū ad hūc effectū ptingat extrema vnctio: vt expressius Jaco. 5: nec ordinet ad aliud sacrm quasi ei annexum: constat q̄ extrema vnctio non est sacrale sed sacrz.

¶ Ad ꝑm q̄ dōz: q̄ oleū quo cathecumini vnguntur sua vnctione nō producit ad pcti remissionez: qz hoc ad baptismū ptinet: sed aliq̄ mō ad baptismuz disponit: vt. s. dis. 6. dēz est: ⁊ iō nō est sacrz illa vnctio sic vnctio extrema. ¶ Ad 3m dōm: q̄ Dio. nō facit aliquā mentionē de extrema vnctione: sicut nec de pnīa nec de mrimonio: qz ipse nō intēdit determinare de sacramētis nisi quatenꝰ p ea inotescere pōt ecclīastice bierarchie ordinata dispositio q̄tum ad ministros ⁊ actiones ministroz ⁊ recipientes: tū cuz per extremam vnctionē aliquis consequatur gratiaz ⁊ remissionem peccatoz: nō est dubiuz q̄ hz vim illuminatiuam ⁊ purgatiuā sicut baptismus. q̄uis nō ita plenaz.

Ad.z.q.dom q vnū numero p se loq̃ndo dr̃ triplr. vno mō sic idiuisibile q̃ nec actu: nec potētia é plā: vt pūct⁹ & vnitas. alio mō sic ꝓtiuū. q̃ q̃dé é vnū actu: sz plura potē ꝓstituir̃: vt dom⁹ q̃ é multa q̃dāmō ēt actu: sz illa multa ꝓuenīūt in aliq̃ vno: & ꝑ mō q̃libet sacr̃m dr̃ vnū in q̃tuz sādū: q̃ sacr̃m signādo causat. & iō q̃n vna actio sufficit ad pfectā significationē vnitas sacr̃i cōsistit in illa actiōe tm̃. si multis actiōib⁹: tūc sacr̃m pfici pōt: & vna actiōe & plūb⁹ ī baꝑmo pōt eē p vnā imersiōe & trib⁹: q̃ ablutio q̃ significat cta significatio nō pōt esse nisi p plēs actiones: tūc plures actiões sūt de pfectiōe sacr̃i: sicut pz de eucharistia: q̃ re/fectio corpalis q̃ significat spūalē nō pōt eē nisi p cibuz & potū: & silr̃ é ī ꝑ sacro q̃ curatio iterioꝝ vulneꝝ nō pōt p/fecte significari nisi p appositiōem medicine ad diuersas vulnerū radices: & iō plēs actiōes sūt de pfectiōe h⁹ sacri.

Ad ꝑm. q̃ dōz q vnitas toti⁹ pfecta nō tollit pp diuersi/tatē māe aut formē q̃ é in ptib⁹ toti⁹: sicut cōstat q nō ea/dē mā est carnis & ossis ex q̃b⁹ cōstituit vn⁹ bō: nec eadez forma: & silr̃ ēt ī sacro eucharistie: & ī ꝑ sacro pl'alitas māe & forme vnitatē sacri nō tollit.

Ad z^m dōm q ēq̃uis ille vnctio oīuz exterioꝝ sensuū q̃b⁹ haurit morbus interioꝝ. actiões sint plēs simplr̃: tm̃ vniūr̃ ī vna pfecta actiōe q̃ est

Ad z^m dōz q ēq̃uis ī eucharistia si p⁹ ꝯsecrationē panis moriat̃ sacerdos: ali⁹ sacerdos possit ad cōsecratiōez vini icipiēs vbi ille dimisit: vel etiā icipe a capite supra aliam eadē hostia: q̃ nullo mō faciēdū ē: nec tm̃ mīstroz̄ pl'ali/tas tollit vnitatem sacri: q̃ instr̃alr tm̃ operanť: mutatio autem martelloꝝ nō tollit vnitatez operationis fabri.

Ad tertiā. q. dōm q circa hoc é duplex opinio: q dā. n. di/cūt q sacr̃m istud & ꝯfirmatiōis xp̄s ñ istituit p se: sz apl'is ferr̃ nō potuerūt añ spūssancti missiōez plenissimā īstitui. vñ sūt ita sacra noue legis q ī veteri lege figurā ñ būerūt: sz ꝑ rō nō multū cogit: q̃ sic xp̄s añ passionē ꝓmisit plenā spūssancti missionē: ita potuit instituere ꝑ sacra. Et iō alij dicūt q oia sacra xp̄s istituit p seipm: sz q̃dā p seipm pro/mulgauit q̃ sūt maioris difficultatis ad credēdū: q̃dā aūt apl'is ꝓmulgāda reseruauit: sicut extremā vnctionē & cō/firmationē: & ꝑ opīo ꝓ tāto vr̃ ꝓbabilio: q̃ sacra ad fūda mētū legis ptinēt: & iō ad legislatorē ptinet eoꝝ īstitutio: & ite z q̃ ex istitutiōe efficaciā hñt: q̃ eis nō nisi dīnit⁹ iest.

Ad.i. q̃ dōm q multa dn̄s fecit & dixit: q̃ ī euāgelys ñ cō/tinēr̃: illa. n. ꝑcipue curauerūt euāgeliste tradere: que ad salutis necessitatez & eccl'iastice dispōnis ptinēt: & iō poti⁹ narrauerūt: q̃ extreme vnctiōis: vel cōfirmatiōis: q̃ neq̃ ecclie ptinēt: tm̃ etiā de olei vnctiōe fit mētio in euāgelio Matth.6. vbi dr̃ q apl'i oleo vngebāt īfirmos.

Ad z^m dōz q magr̃ dic̃ ab apl'is istitutū: q̃ p doctrinā apl'oꝝ no bis ꝓmulgata é ei⁹ istitutio.

Ad z^m dōz q xp̄s sic in ꝑce denti distin. dictū est: non exhibuit aliq̃ sacramentū: nisi quod ipse accepit in exemplum: accipere autem peniten/tiam & extremam vnctionem sibi non competebat: q̃ si/ne peccato erat: & ideo ipse nō exhibuit.

Ad secundū sic ꝓcedit. Uidet q extrēa vnctio ad hoc. n. q̃ō pynū pōt effici aliō nō exigit. sz in eo q extre mā vnctionē accipit regrit̃ ad pctōꝝ remissionez pnia. q̃ p extremā vnctionē nō dimittūr̃ pcta.

C ꝑ. ī pctō ñ sūt nisi tria: macl'a: reat⁹ pene: & relige pctī. sz p extremā vnctiōez nō remittit̃ pctm̃ q̃ ad maculā sine ꝓtitiōe: q̃ etiā sine vn/ctiōe remittit: nec iterū q̃ ad penā: q̃ adhuc si cōualescat tenet̃ pficer̃ satisfactionē iiū ctā: nec q̃ ad reliquas cl'pe: q̃ adhuc remanēt dispōnes ex actib⁹ ꝑcedētib⁹ relicte: vt pz ꝑ⁹ qualescētiā. q̃ nullo mō p extremā vnctionē fit pctōz̄ remissio.

C ꝑ. remissio pctōꝝ nō fit succesiue: sz in istāti. sz extrēa vnctio nō fit tota sil'r̃: q̃ plēs vnctiones regrūr̃. q̃ ei⁹ effect⁹ nō est remissio pctōꝝ.

C Sz ℈ est q̃ dr̃ Jaco.5º si in pctis é dimittet̃ ei.

C ꝑ. oē sacr̃m noue legis gr̃az cō fert. sz p gr̃am fit remissio pctōꝝ. q̃ extrēa vnctio cum sit sacr̃z noue legis operat̃ ad remissionem peccati.

C Ulteri⁹ vr̃ q sanitas corpalis nō sit effect⁹ h⁹ sacri: oē. n. sacr̃z é medicīa spūalis. sz spūalis medicīa ad spūalē sani/tatē ordinat̃ sic corpalis ad corpalē. q̃ sanitas corpalis ñ é effect⁹ h⁹ sacri.

C ꝑ. sacr̃z sp hz effectū suū ī eo q ñ fict⁹ ac/cedit. sz q̃n̄q ñ sanat̃ corpalr̃ suscipiens ꝑ sacr̃m ēt̃ūcūq̃ deuot⁹ accipiat. q̃ sanitas corpalis ñ é effect⁹ ei⁹.

C ꝑ. effi cacia h⁹ sacri Jaco.5. nobis oñdit̃. sz ibi ñ attribuit̃ sanatio effect⁹ vnctiōi sz orōni: dicit. n. Oro fidei sanabit ifirmū. q̃ corpalis sanatio ñ é effect⁹ h⁹ sacri.

C Sz ℈. opatio eccl'ie hz maiorē efficaciā p⁹ xp̄i passionē q̃z añ. sz añ oleo iuncti ꝑ apl'os sanabāt̃. vt pz Matth.6. q̃ & nūc hz effectū in cor pozali sanatōe.

C ꝑ. sacra significādo efficiūt: sz bapmus p ablutionez corpalez quā exteri⁹ facit significat & efficit spūalē. q̃ & extrēa vnctio p sanatōez corpalē quā exteri⁹ ef ficit signat & causat spiritualem.

C Ulteri⁹ vr̃ q ꝑ sacr̃m characterē ip̄rimat: character. n. est signū distinctiuū: sz sic̄ baptiçat⁹ distinguit̃ a nō baptiça/to: ita vnct⁹ a nō vncto: q̃ sic̄ bapm⁹ ip̄mit characterez: ita extrēa vnctio.

C ꝑ. ī ordis & cōfirmatiōis sacris ē vnctio: sicut & ī ꝑ sacro. sz ī illis ip̄mit character. q̃ & in isto.

C ꝑ. in oi sacro é aliq̃d q̃ est res tm̃. aliq̃d q̃ est sacr̃m tm̃: ali/q̃d q̃ est res & sacr̃m. sz nō pōt aliq̃d assignari ī ꝑ sacro q̃ sit res & sacr̃m nisi character: q̃ in hoc sacro ip̄rimit cha racter.

C Sz ℈. nullū sacrametū imꝑmēs characterē ite/rat̃: hoc āt iterat̃ vt dicet̃. q̃ nō ip̄rimit characterē.

C ꝑ. distinctio q̃ fit ꝑm characterē sacr̃alez é distinctio eoꝝ: q̃ sūt in pūti eccl'ia: sz extrema vnctio cōfert ei q de pūti ec/clesia exit. q̃ non decet q in eo character conferatur.

C Rñdeo dōm ad ꝑ^m. q. q̃libet sacr̃m est īstitutū p̄n/cipalr̃ ad vnū effectū: q̃uis ēt alios ex pūti īducere possit. q̃ sacr̃m efficit q̃ figurat: iō ex ipa significatiōe sacri dz accipi ei⁹ p̄rincipalis effect⁹: adhibet̃ aūt hoc sacr̃m ꝑz mo dū cuiusdā medicatiōis: sicut bapmus p modū ablutiōis medicina aūt é ad pellēduz infirmitatez: vñ p̄ncipalr̃ hoc sacr̃m est īstitutū ad sanādū infirmitatē pctī: vt sicut ba/ptism⁹ é q̃dā spūalis regnatio: & pnia q̃dā spūalis suscita/tio: ita & extrēa vnctio sit quedā spūalis sanatio vel medi catio: sicut aūt corpalis medicatio p̄supponit corpalē vitā in medicato: ita spūalis spūalē: & ita ꝑ sacr̃m nō dat̃ ℈ de/fect⁹ q̃bus spūalis vita tollit̃. s. pctm̃ originale & mortale sz cōtra illos defect⁹ q̃b⁹ bō spūaliter infirmat̃: vt ñ bēat perfectū vigorē ad act⁹ vite gratie vel glie: & hic defectus nihil est aliud q̃z q̃dā ōbilitas & ineptitudo q̃ in nobis re/linquit̃ ex pctō actuali vel originali: & ℈ hāc debilitatē hō roborat̃ ꝑ ꝑ sacr̃m: sz q̃ hoc robur gratia facit que secum non ꝓpatitur pctm̃: iō ex pūti si inuenit peccatū aliq̃d vel mortale vel veniale quo ad culpā tollit ip̄m: dūmodo nō ponatur obex ex parte recipientis: sicut etiam de eucha/ristia & ꝯfirmatione supra dictum est: & ideo etiā Jacobus de remissione pctī ꝯditionalr̃ loquit̃ dicēs. Si in peccatis sit dimittunt̃ ei quo ad culpā: nō. n. semp delet pctm̃: ga non semp inuenit: sz semp remittit q̃ ad debilitatē prędi/ctā: quā q̃dā religas peccati dicunt: quidam vo dicunt q p̄ncipalr̃ est institutū pp veniale: q̃ quidē non potest dū

bec vita agit pfecte curari: ꝛ iō sacrm exeūtiū spāl'r ꝺ̄ ve-
niale ordiat. sz ℔ nō vr verū qz pnia sufficiēter ēt ī hac vi
ta velet vēialia q̄ ad culpā: q aūt nō pñt euitari post pa-
etā pniam: nō aufert pcedēti pnie suū effectū: ꝛ itez ℔ pti
net ad debilitatē pdictā: vñ dom q pncipal' effect⁹ huius
sacri ē remissio pctō̄z q̄ ad reliqas pcti: ex ꝺ̄nti ēt q̄tū ad
culpā si eā iueniat. ¶ Ad pm g̈ dōz q q̄uis effect⁹ pncipal'
alicui⁹ sacri possit hēri sine actuali pceptiōe illi⁹ sacri. vl' si-
ne sacro: vel p aliō sacz ex ꝺ̄nti: nūq̄ tū potest hēri sine p-
posito illi⁹ sacri: ꝛ iō qz pnia ē pncipal'r instituta ꝺ̄ actualē
culpā: qōcūq̄z aliud sacrm actualē culpā deleat ex ꝺ̄nti ñ
excludit necitatē pnie. ¶ Ad zm dōz q extrēa vnctio ali-
quo mō q̄tū ad illa tria remittit pctm. q̄uis.n. culpa q̄ ad
maculā sine ꝺritiōe nō dimittat: tñ ℔ sacrm p grām quā
ifūdit facit q ille mot⁹ li.ar.ī pctm fit ꝺritio: sicut ēt ī eu
charistia ꝛ cōfirmatōe pōt accidere: sit'r etiā ꝛ reatū pene
tpalis dimittit: sz ex ꝺ̄nti inq̄tū debilitatē tollit: qz eādez
penā leui⁹ portat fort' q̄ debilis. vñ nō oz q pp ℔ mūat
satisfactiōis mēsura. relige aūt pcti ñ dicūt hic dispōnes
ex actib⁹ relicte q̄ sūt qdā hit⁹ ichoati: sz qdā spūalis debi
litas ī ipa mēte exīs: q̄ sublata ēt eisdē hitib⁹: vl' dispōni-
bus manētib⁹ nō ita pōt iclīari mēs ad pctā. ¶ Ad zm dōz
q qñ sūt multe actiōes ordiate ad vnū effectū vltia ē for
mal' respectu oīuz pcedētiū: ꝛ agit ī virtute eaꝝ: ꝛ iō ī vltia
vnctiōe gra ifūdit q̄ effectū sacramento prebet.

¶ Ad.z.q.dōm q sicut baptism⁹ p ablutionē corpalez fac
spūalē emūdationē a maculis spūalib⁹: ita ℔ sacrm p me-
dicationē sacrale exteriorē facit sanationē iteriorē: ꝛ sicut
ablutio baptismi hz effectū corpalis ablutiōis: qz etiā cor
porale mūdationē fac: ita ēt extrēa vnctio hz effectū cor-
poralis medicatiōis. s. corpalē sanationē. sz hec ē dria: qz
corpalis ablutio ex ipa nāli ꝓprietate clemēti fac corpa-
lē mūdationē: ꝛ iō semp eā facit: sz extrēa vnctio ñ fac cor
porale sanationē ex ꝓpetate nāli māe. sz ex virtute dīna
q̄ opat rōnabil'r: ꝛ qz rō operās nūq̄ iducit secūdariū effe
ctū nisi fm q expedit ad pncipalē: iō ex ℔ sacro nō sequit
corpalis sanatio semp: sz qñ expedit ad spūalē sanationez
ꝛ tūc sp eā iducit: dūmō nō sit ipediūntū ex pte recipiētis.

¶ Ad pm g̈ dōz q obiectio illa ꝓbat q corpalis sanitas ñ
sit effect⁹ pncipal' hui⁹ sacri: ꝛ ℔ verū ē. ¶ Ad zm pz solu-
tio ex dictis. ¶ Ad 3m dōz q oro illa ē forma isti⁹ sacri: vt
dicet: ꝛ iō hoc sacrm ex sua forma habet efficaciaz q̄tum
est de se ad sanitatem corporalem.

¶ Ad.3.q.dōm q sicut supra di.4. dcm ē. character nō im
primit nisi ī illis sacris ī q⁹ hō ad aliq̄ sacrū deputat'. ℔
aūt sacrm ē solū ī remediū: ꝛ nō deputat' p ipm hō ad ali-
q̄ sacrū agēdū vel suscipiēdū. ꝛ iō nō ipz̄imit ī eo chara-
cter. ¶ Ad pmū g̈ dōz q character facit distīctōz statuū
q̄tum ad ea q̄ ī eccl'ia agēda sūt: ꝛ talē distīctionē hō ñ hz
ab alys p ℔ q ipe ē iūct⁹. ¶ Ad scōz dōz q vnctio q̄ fit in
ordie ꝛ cōfirmatiōe ē vnctio ꝓsecratiōis q̄ hō ꝺputat' ad
aliq̄ sacrū: sz ℔ vnctio ē vnctio medicatiōis: ꝛ iō ñ ē silē.

¶ Ad tertiū dōz q ī ℔ sacro res ꝛ sacrm nō ē character: sz
quedā interior ꝺcuotio q̄ est spiritualis vnctio.

Ad tertiū sic ꝓcedit. Videt q oleū oliue nō sit cō
ueniēs mā hui⁹ sacri: qz ℔ sacrz īmedia-
te ad icorruptionē ordiat: sz icorruptio signat p baptismū
q in chrismate ponit. g̈ chrisma cēt cōueniētior hui⁹ sacri
mā. ¶ ℗. ℔ sacrm ē spūalis medicatio: sz spūalis medica
tio p vini appositionē significat'. sic pz Luc.x.ī pabola de
sanciato. g̈ vinū cēt cōueniētior hui⁹ sacri mā. ¶ ℗. vbi ē
mai⁹ piculū ibi dz cōius remediū adhiberi: sz oleū oliue ñ
ē cōe remediū: qz nō iueit ī q̄libet terra: g̈ cū ℔ sacrm det
exeūtib⁹ q sūt ī maxio piculo: vr q oleū oliue ñ sit mā cō-
ueniēs. ¶ Sz ꝺ̄. g Iac. 5°. oleū mā hui⁹ sacri determiat
sz oleū ꝓpe nō dr nisi oleū oliue. g̈ est mā hui⁹ sacri. ¶ ℗.
spūalis sanatio p olei inunctionē significat'. vt pz Esaie. i.
vbi dicit'. ✠ plaga tumēs nō ē curata medicamīe: neq̄ fota
oleo. ergo conueniens mā huius sacramēti est oleum.

¶ Ulteri⁹ vr q nō oportet eē oleū cōsecratū: qz ℔ sacrm
hz vnā sanctificationē ī vsu p formā verboruz. g̈ supfluit
alia scificatio si ad māz ipsi⁹ fiat. ¶ ℗. sacra hñt efficaciā
ꝛ significatiōez ī ipa mā. sz significatio effect⁹ hui⁹ sacri cō
petit oleo ex nāli ꝓpetate: efficacia aūt ex īstitutiōe dīna:
g̈ nō ē necia aliq̄ scificatio māe. ¶ ℗. baptism⁹ est pfect⁹
sacrz q̄tū ē ō necitate sacri: ergo nec ī extrema vnctiōe. ¶ Sz
ꝺ̄ est. qz ī oib⁹ alys vnctiōibus est mā cōsecrata pus. g̈ cū
℔ sacrm sit q̄dam vnctio requirit mām consecratam.

¶ Ulteri⁹ vr q nō oportet mām hui⁹ sacri eē ꝺsecrataz p
epm: qz dignior ē cōsecratio māe ī sacro eucharistie q̄ ī ℔
sacro. sz ī eucharistia mām sacerdos pōt ꝺsecrare. g̈ ꝛ in ℔
sacro. ¶ ℗. ī opatiōib⁹ corpalib⁹ ars dignior nūq̄ pparat
mām inferiori: qz dignior ē q̄ vtit q̄ mām ꝓparat: vt dr
ī. y. ✠ physi. sz eps ē supra sacerdotē. g̈ nō ꝓpat mām in illo
sacro q̄ sacerdos vtit. sz sacerdos dispēsat ℔ sacrz: vt dicet
g̈ cōsecratio māe nō ptiet ad epm. ¶ Sz ꝺ̄ est. qz etiaz in
alys vnctionibus mā p epm cōsecrat'. g̈ dz ita esse in ista.

¶ Rñdeo dom ad pmā. q. q spūalis curatio q̄ ī fine adhi-
bet dz eē pfecta. qz p⁹ eā alia nō relingat': ꝛ lenis vt spes q̄
exeūtib⁹ maxie est necia nō frāgat: sz foueat: oleū aūt le-
nitiuū ē ꝛ penetratiuū vsq̄ ad itia: ꝛ ēt diffusiuū: ꝛ iō q̄tū
ad vtrūq̄ pdcōz ē ꝺueniēs mā h⁹ sacri: ꝛ qz oleū pncipal'r
noiat oliue liquor: cū aly liquores ex silitudie ad ipz olei
nomē accipiāt. iō oleū oliue ēt dz eē qō assumit ī māz hu-
ius sacri. ¶ Ad pmū g̈ dōm: q icorruptio glie ē res nō cō
tēta ī hoc sacro: nec oz q tali rei significatio māe rīdeat:
vñ ñ oz q balsamū ponat' ī mā hui⁹ sacri: qz balsamus pp
odorē ptinet ad bonitatē fame: q̄ ōcetero nō idiget pp se
exeūtes. sed idiget tīn nitore cōscie g̈ p oleū significatur.

¶ Ad zm dōz q vinū sanat mordicādo: oleū leniēdo. ꝛ iō
curatio p vinū magis ptiet ad pniaz q̄ ad ℔ sacrz. ¶ Ad
tertiū dōm q oleū oliue q̄uis nō vbiq̄ crescat: tīn de faci
li pt ad quēlibet locū trāsferri. ꝛ pterea ℔ sacrm nō ē tāte
nēcitatis q exeūtes sine ℔ sacro nō possint salutē ꝓsequi.

¶ Ad scām. q. dōm q qdā dicūt q oleū simplex ē mā hu
ius sacri: ꝛ ī ipa scificatiōe olei q̄ fit p epm pficit sacrm. sz
℔ pz eē falsū ex his q̄ de eucharistia dcā sūt: vbi oñsū ē q
solū illud sacrm cōsistit ī consecratione materie: ꝛ iō dom
q ℔ sacramētū consistit ī ipa vnctiōe: sicut baptism⁹ ī ab-
lutiōe: ꝛ mā h⁹ sacri ē oleū scificatū. ✠ pōt ēt tripler rō assi-
gnari q̄r exigit māe scificatio ī ℔ sacro ꝛ ī q⁹buscā alys. p
ma ē qz ois efficacia sacroz a xpo dscēdit: ꝛ iō sacra illa q
bus ipe ē vsus hñt efficaciā ex suo vsu: sicut tactu sue car-
nis vim regnatiuā cōtulit ags. sz ℔ sacrz nō ē vsus nec ali
qua corpali vnctiōe: ꝛ iō i oib⁹ vnctiōib⁹ regrit scificatio
māe. Scōa cā est pp plenitudinē gre q̄ cōferr nō soluz vt
culpā tollat: sz ēt reliqas ꝛ firmitatez corpis. Tertia ē ex
℔ effect⁹ ei⁹ corpal'. s. sanatio corpalis ñ causat' ex māe
nāli ꝓpetate: ꝛ iō oz q ℔ efficacia sibi p scificationez det.

¶ Ad pm g̈ dōm q pma scificatio ē māe fm se: sz scōa ma
gis ptinet ad vsū ipsi⁹ fm q ē actu ꝺscrēs effectū suū: ꝛ iō
neutra supfluit: qz ēt instra efficaciā accipiūt ab artifice: ꝛ
dū fiūt: ꝛ dū ad actū applicāt'. ¶ Ad scōz dōm. q illa effi
cacia q̄ ē ex īstitutiōe sacri applicat' huic māe p scificatio-
nē. ¶ Ad tertium pz solutio ex dictis.

¶ Ad tertiā. q. dōz q minister sacri nō ꝓpa virtute effectū
sacri iducit vt pncipale agēs: sz p efficaciā sacri q̄ dispen-
sat: q̄ gdē efficacia pmo ē a xpo ꝛ ab ipo ī alios dscēdit or
dinate. s. in populum mediātibus ministris g̈ sacramēta
dispensant ꝛ in ministros inferiores mediantibus supe-
riorib⁹ g̈ mām scificāt: ꝛ iō ī oib⁹ sacris q̄ idiget mā scifi

cata ꝑma ſcificatio mãe fit ꝑ eꝑm: vt vſus qñq; ꝑ ſacerdo
tẽ: vt oſidaꝫ ſacerdotalis ptãs ab eꝑali deriuata: ſm illud
Pa. Sicut vnguẽtũ i capite qđ ꝑus đſcẽdit i barbã: đide vſ
q; ad ozã veſtimẽti. ¶ Ad ꝑm ğ đom q; ſacrm euchariſtie
luđ qđ e mã ſacrĩ ñ ẽ gđ ꝛſecratũ: vñ nõ ꝓexigit aliq̃ ſcifi
cio circa mãz ꝑ eꝑm facta: ſz exigit ſcificatio altar| ⁊ hꝰ:
⁊ ẽt ipſi⁹ ſacerdotis q̃ ñ niſi ꝑ eꝑm fieri ꝑt. vñ i illo ẽt ſacro
oſidit ptãs ſacerdotalis ab eꝑo deriuata. vt Dio. dic. ió ãt
illã ꝛſecratiõez mãe põt facere ſacerdos q̃ ẽ i ſe ſacrm: ⁊ ñ
illã q; vt ſacrale q̃đã ozdinaꝫ ad ſacrm: qđ cõſiſtit i vſu fi
deliũ: qz ğtũ ad coꝛpꝰ xꝑi verũ nullus ozdo ẽ ſupra ſacer
dotalẽ: vt i ſequẽti di. dicet. ¶ Ad zᵐ dõz q; mã ſacrĩ ñ ẽ
tal mã vt i q̃ fiat aliqs ꝑ eũ q ea vtĩ: ſic ẽ i artibꝰ mecha
nicis. ſz vt cuiꝰ vtute aliqđ fiat: ⁊ ſic ꝓticipat aliqđ ồ rõne
cãe agẽtis iq̃ğtũ ẽ iſtrm qđđã dine opatiõis: vt ſupra diſ. i.
đz ẽ: ió oz q; a ſupiozi arte vl ptãte taꝫ virtꝰmãe acgraꝫ:
qz i cãis agẽtibꝰ q̃ğto aliqđ agẽs ẽ ꝑus tãto pfectiꝰ: in cãis
aũt pure mãlibꝰ q̃ğto mã eſt ꝑnioz tãto imperfectioz.

Ad quartũ ſic ꝓcediť. vť q; ß ſacrz ñ hẽat aliquã formã: cũ. n. efficacia ſacroꝛ ſit ab iſti
tutiõe: ⁊ ité a forma: oz q; forma tradaꝫ ab ipo g ſacrz iſti
tuit: ſz forma hꝰ ſacrĩ ñ inueniť tradita: neq; a xꝑo: neq; ab
aplis. g̃ ſacrm nõ hz aliquã formã. ¶ ℙ. q̃ ſũt de nećitate
ſacrĩ obſeruaꝫ eo dẽ mõ apđ oẽs. ſz nihil ẽ magis ồ nećitate
ter obſeruata ab oĩbꝰ i ß ſacro: qz diuerſi diuerſis vbis vtũť
vť q; ß ſacrz ñ hẽat aliquã formã. ¶ ℙ. i baꝑmo ñ regriť
forma niſi ad ſcificatiõem mãe: qz ẽ aq̃ vbo vite diluẽdis
crimibꝰ ſcificata: vt. ſ. di. 4. đz ẽ: ſz ß ſacrz hz mãz pꝰ ſcifi
catã: g̃ ñ idiget aliq̃ forma vboꝛ. ¶ Sz ꝺ ẽ. qđ magr. ſ. di
xit di. i. q; oẽ ſacrz noue legi ꝛſiſtit i rebꝰ ⁊ vbis: vba aũt ſũt
forma ſacrĩ. g̃ cuz hoc ſit ſacrm noue legis videtur q; hẽat
formaz. ¶ ℙ. ad hoc eſt ritus vniuerſalis eccleſie: que q;
buſdam verbis vtiť in collatione huius ſacramenti.

¶ Ulteriꝰ vť q; forma huiꝰ ſacrĩ ồbeat ꝓferri ꝑ oꝛonẽ idi
catiuã: ⁊ ñ ꝑ ồpcatiuã: qz oĩa ſacra noue legi hñt certũ effe
ctũ: ſz certitudo effectꝰ ñ exꝑmiť i fõmis ſacroꝛ niſi ꝑ oꝛo
nẽ idicatiuã: vt cũ dť: ß ẽ coꝛpꝰ meũ: vl ego baptiço te: g̃ đz
ẽ forma hꝰ ſacrĩ oꝛo idicatia. ¶ ℙ. i fõmis ſacroꝛ oz ex
ꝑmiť niſi ꝑ oꝛonẽ idicatiuã. g̃ ⁊c. ¶ ℙ. i gbuſdã eccłys
dicũť hꝰ vba i collatiõe hꝰ ſacrĩ: vngo bos ocłos oleo ſcifi
cato i noie pris ⁊c. ⁊ ß ẽ cõforme alys formis ſacroꝛ. g̃ vť
q; ß ꝛſiſtat forma hꝰ ſacrĩ. ¶ Sz ꝺ. illõ qđ ẽ forma ſacrĩ
ab oĩbꝰ oz q; ꝑueť: ſz vba ꝑdicta nõ dicũť ſm cõſuetudinẽ
oiuz eccłiarũ: ſz tm̃ vba deꝑcatiua. ſ. ꝑ iſtã vnctiõez ⁊ ſuaz
piſſimã mĩaz idulgeat tibi dñs qcqđ deligſti ꝑ viſũ ⁊c. g̃
forma hꝰ ſacrĩ ẽ oꝛo deꝑcatiua. ¶ ℙ. ß vť ex vbis. Jac. q
attribuit efficaciam huiꝰ ſacramẽti oꝛoni. Oratio inquit
fidei ſanabit infirmuz. ergo cum efficacia ſacramenti ſit
ex forma: videť q; forma huius ſacramẽti ſit ꝑdicta oꝛo.

¶ Ulteriꝰ vť q; ꝑdicta oꝛo nõ ſit cõpetẽs forma hꝰ ſacrĩ: qz
ꝑ fõmis alioꝛ ſacroꝛ fit mẽtio de mã: ſic ꝑz i ꝛfirmatiõe
q̃ nõ fit i vbis ꝑdcis. g̃ ñ ẽ ꝛueniẽs forma. ¶ ℙ. ſic effectꝰ
hꝰ ſacrĩ. ꝑueĩt i nos ꝑ mĩaz dinã: ita ⁊ alioꝛ ſacroꝛ: ſz i for
ma alioꝛ ſacroꝛ nõ fit mẽtio ồ mĩa dina: ſz magis ồ trini
tate ⁊ de paſſiõe: g̃ ſil'r dz hic ẽ. ¶ ℙ. duplex affectꝰ huiꝰ
ſacrĩ i lra ponit: ſz i vbis ꝑdictis nõ fit mẽtio niſi de vno. ſ.
remiſſione pctoꝛ: nõ aũt ồ coꝛpali ſanatiõe ad quã Jaco.
ozdiat oꝛonẽ fidei dicẽs. Oꝛo fidei ſanabit ifirmũ. g̃ foꝛ
ma ꝓdicta eſt incompetens.

¶ Rñ. đz ad ꝑmã. q. q; qđã dixerũt q; nulla forma ẽ de
nećitate hꝰ ſacrĩ. ſz ß vť ồrogaꝫ effectui hꝰ ſacrĩ: qz oẽ ſacrz
efficit ſignãdo: ſignatio aũt mãe nõ ồtermiaꝫ ad effectũ ồ
termiatũ: cũ ad multa ſe poſſit hẽre niſi ꝑ formã vboꝛũ: ⁊
ió i oĩbꝰ ſacris noue legis q̃ efficiũt qồ figurãt oz eẽ ⁊ res
⁊ vba: vt. ſ. di. i. magr dixit. Et ꝓterea Jaco. totã viz hꝰ ſacrĩ
vť ꝛſtituere i oꝛone q̃ ẽ forma hꝰ ſacrĩ: vt dicet: ⁊ ió ꝑdicta
opio ꝑſũptuoſa vť ⁊ erroca. Et ꝓꝑ ß dõz ſic cõiter dť: q; hz
formã determiatã ſic ⁊ alia ſacra. ¶ Ad ꝑmũ g̃ đom q; ſa
cra ſcriptura oĩbꝰ cõiter ꝓpoſit: ⁊ ió forma baꝑmi q̃ ab oĩ
bꝰ dari ꝑt: dz i ſacra ſcriptura exꝑmi: ⁊ ſil'r forma euchari
ſtie q̃ exꝑmit fidẽ illius ſacrĩ q̃ ẽ de nećitate ſalutis: ſz forꝛ
me alioꝛ ſacroꝛ ñ ĩueniũť i ſcripture tradita: ſz eccłia ex
traditiõe apłoꝝ hz: g a dño acceperũt: vt dic apłs. i. Coꝛ.
.xi. Ego. n. accepi a dño qồ ⁊ tradidi vobis. ¶ Ad zᵐ đom
q; illa vba q̃ ſũt de eẽntia forme. ſ. oꝛo ồpcatiua ab oĩbꝰ di
cũť: ſz alia q̃ ſũt de bñ eẽ nõ obſeruaꝫ ab oĩbꝰ. ¶ Ad ȝᵐ dõz
q; mã baptiſmi hz quãdã ſcificationẽ ꝑ ſe ex ipo tactu car
nis ſaluatoꝛis: ſz ex forma vboꝛ accipit ſcificationez actu
ſcificãtẽ: ⁊ ſil'r poſt ſcificationem mãe hui⁹ ſacrĩ ſm ſe reg
ritur ſcificatio in vſu per quã actu ſanctificet.

¶ Ad zᵃᵐ. q. đom q; forma hꝰ ſacrĩ ẽ oꝛo deꝑcatiua: vt ꝑz ꝑ
vba Jaco. ⁊ ex vſu romãe eccłie q̃ ſolũ vbis ồpcatiuis vti
tur i collatiõe hꝰ ſacrĩ. Cuiꝰ rõ multiplex aſſignaꝫ: ꝓmo qz
ſuſcipies ſacrz ß ẽ viribꝰ, ꝓꝑys ồſtitutꝰ: vñ idiget oꝛonibꝰ
ſubleuari. Scõo qz daꝫ exeũtibꝰ q iã deſinũt ồ foꝛo eccłie
eẽ: ⁊ i ſoliꝰ dei mãu regeſcũt: vñ ⁊ ei ꝑ oꝛonẽ ꝓmittũť. Ter
tio qz ß ſacrm nõ hz aliquẽ effectũ: q ſp ex opatiõe miſtri
ꝛſequaꝫ oĩbꝰ q̃ ſũt de eẽntia ſacrĩ rite pactis. ſic character
in baꝑmo ⁊ ꝛfirmatiõe: ⁊ trãſubſtãtiatio in euchariſtia: ⁊
remiſſio pctĩ i ꝓnia exłite ꝛtritõe q̃ ẽ ồ eẽntia ſacrĩ pñie: ñ
vť de eẽntia hꝰ ſacrĩ: ⁊ ió i ß ſacro nõ põt eẽ forma idicati
ui modi ſicut i ꝓdictis ſacris. ¶ Ad ꝑm g̃ dõz q; ß ſacrz ſi
cut ⁊ ꝓdcã q̃ğtũ ẽ ồ ſe hz certitudinẽ: ſz põt impediri ex fi
ctiõe recipiẽtis etiã ſi ſe ſacro ſubyciat ꝑ itẽtionẽ: q; nullũ
effectũ ꝛſeq̃ť: ⁊ ꝓꝑ ß nõ ẽ ſiłe de ß ⁊ de alys ſacris i gbꝰ ſp
aligs effectꝰ ſequ̇. ¶ Ad zᵐ dõz q; ꝑ ipz actũ q ponit i for
ma. ſ. ꝓ iſtã ſcãz vnctiõez ſatis exꝑmiť itẽtio. ¶ Ad ȝᵐ dõz
q; vba illa idicatiui mõi q̃ ꝛz moꝛẽ q̃rũdã ꝑmittũť oꝛoni
nõ ſũt forma hui⁹ ſacrĩ: ſz ſũt q̃dã diſpõ ad formaz inq̃ğtũ
itẽtio miniſtri determinaꝫ ad actũ illũ ꝑ illa vba

¶ Ad. ȝ. q. đom q; ꝑdicta oꝛo ẽ ꝓpetẽs forme hꝰ ſacrĩ: qz tã
git ſacrm i ß q; dicit: ꝑ iſtã vnctionẽ: ⁊ illõ qồ opať i ſacro
. ſ. diuinã mĩam: ⁊ effectũ. ſ. remiſſiõez pctoꝛ. ¶ Ad ꝑm g̃
dõz q; mã hꝰ ſacrĩ ꝑt ĩtelligi ꝑ actũ vnctiõis: nõ aũt mã cõ
firmatiõis ꝑ actũ i forma exꝑſſũ. ⁊ ió nõ eſt ſiłe. ¶ Ad zᵛᵐ
đom q; mĩa reſpicit miſiã: ⁊ qz ß ſacrm dať i ſtatu miſie.
. ſ. ifirmitatis: ió poti⁹ hic q̃ğ i alys fit de mĩa mẽtio. ¶ Ad
tertiũ dõz q; i forma dz exꝑmi effectꝰ ꝑncipalis: ⁊ g ſemp
iducit ex ſacro: niſi ſit defectꝰ ex ꝑte recipiẽtis: nõ aũt taꝫ ef
fectꝰ ẽ coꝛpalis ſanitas: vt ex dcis ꝑz: q̃ğtis q̃ſq̃ť: rõne
cuius. Jaco. hunc effectum attribuit oratioꝝ que eſt foꝛ
ma huius ſacramenti. Qõ. II.

Deinde queriť de adminiſtratione huius ſacramenti. ⁊ circa hoc queruntur quattuoꝛ. ꝓmo quid ſit miniſter huius ſacrĩ: Secũdo cui debeat cõferri. Tertio in qua parte. Quarto vtrum debeat iterari.

Ad ꝓmũ ſic ꝓcediť. vť q; ẽt laiciꝰ poſſit ß ſacrz cõferre: qz ß ſacrm hz efficaciã ex oꝛone: vt Jaco. dicit. ſz oꝛo laici q̃ğ ẽ deo accepta ſic ſacerdot| g̃ põt ß ſacrm cõferre. ¶ ℙ. ồ gbuſdã prib⁹ i egypto legiť q; oleũ ad ifirmos trãſmittebãt ⁊ ſanabãt: ⁊ ſil'r dť ồ bea
ta Henouepha q; oleo ifirmos vngebat. g̃ ß ſacrm põt cõ
ferri ẽt laicis. ¶ Sz ꝺ ẽ. qz i ß ſacro fit remiſſio pctoꝛ. ſz
laici nõ hñt ptãtẽ dimittẽdi peccata. ergo ⁊c.

¶ Ulteriꝰ vť q; diacõi poſſint ß ſacrm cõferre: qz ſm Dio.
diacõi hñt vtutẽ purgatiuã. ſz ß ſacrz ẽ iſtitutũ ad purgã
dũ tãtũ ab ifirmitate mẽtis ⁊ coꝛpis. g̃ diacõi põt cõferre

¶ ℣. dignius sacrm ē baptism⁹ q̄z hoc de q̄ agim⁹: sed diaconi pñt baptiçare: vt pz de btō Laurētio. ġ ⁊ pñt ℔ sacrz ꝓferre. ¶ Sz ℣. ē. qō dr Jaco. ſ. iducat presbyteros ecclie

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ solus epūs possit ℔ sacrm vnctiōe pficit sicut ⁊ cōfirmatio: ſz solus epūs pōt ꝓfirmare. ġ solus pōt hoc sacrm cōferre ¶ ℣. g nō pōt qō est minus nō pōt qō est mai⁹: sed mai⁹ est vsus māe scificate: q̄z scificatio ei⁹: qz est finis ipsi⁹. ġ cū sacerdos nō possit scificare mām: nec pōt mā scificata vti. ¶ Sz ℣. hui⁹ sacri minister īducēdus ē ad eū q suscipit sacramētū: vt pz Jaco. ſ. ſz epūs nō posset accedere ad oēs infirmos sue dioce. ergo nō solus epūs pōt hoc sacrm cōferre.

¶ Rñdeo dōm ad p̄mā. q. q⁹ fm Dio. in eccl. hierar. Sūt q̄dā exercētes actōes hierarchicas: ⁊ q̄dā recipiētes tm̄ q fūt laici: ⁊ iō nulli⁹ sacri dispēsatio laico ex officio cōpetit sed q⁹ baptiçare pñt ī casu necessitatis ē dīna dispēsatiōe factū: vt nulli regñatiōis spūalis facultas desit. ¶ Ad p̄m ġ dōz q⁹ oro illa nō fit a sacerdote ī psona sua: qz cū sit q̄ñq̄ pctōr nō eēt exaudibilis: ſz fit ī psona toti⁹ ecclie in cui⁹ psona orare pōt q̄si psona publica: nō aūt laic⁹ q est psona p̄uata. ¶ Ad z^m dōz q⁹ ille vnctiōes nō erāt sacrales: ſz ex quadā deuotiōe recipiētiū talē vnctionē ⁊ meritis vngēntiū vel oleū mittētiū ꝓsequebat effect⁹ sanitatis corpalis p gratiā sanitatū: nō p gratiā sacramentalē.

¶ Ad. z. q. dōm q⁹ diacon⁹ hz vim purgatiuā tm̄: nō āt illuminatiuā. vñ cū illuminatio sit p gram: nulluz sacrm in q̄ gra cōferat pōt diacon⁹ ex officio dare. ⁊ iō nec ℔: cū in eo gra cōferat. ¶ Ad p^m ġ dōz q⁹ hoc sacrz illumīando p collationē gre purgat: ⁊ iō diacōis eius nō competit collatio.

¶ Ad. z. dōm q⁹ hoc sacrm nō ē necitatis sacrm sicut baptism⁹: vñ nō ita cōmittit dispēsatio ei⁹ oibus in articulo necitatis. ſz solū illis q̄bus ex officio cōpetit: diaconis aūt etiā baptiçare nō competit ex officio.

¶ Ad. z. q. dōm. q⁹ fm Dio. epūs ꝑpe hz pficiēdi officiū: sic sacerdos illuminādi: vñ illa sacra dispēsāda solis epis reseruāt q̄ susceptiōe ī aliq̄ statu pfectiōis sup alios ponunt. hoc āt nō ē ī ℔ sacro cū oīb⁹ det: ⁊ iō p simplices sacerdotes pōt admīstrari. ¶ Ad p^m ġ dōz q⁹ ꝓfirmatio imprimit characterē q̄ collocat hō in statu pfectiōis: vt supra dictū est: nō āt hoc est in ℔ sacro: ⁊ iō nō ē simile. ¶ Ad z^m dōz q⁹ q̄uis ī gne cāe final vsus māe scificate sit potior q̄ scificatio māe: tm̄ in gne cāe efficiētis sanctificatio māe est potior: qz ab eodē pendet vsus sicut ab actiua causa. ⁊ iō sanctificatio requirit altiorem virtutem actiuam q̄ vsus.

Ad secūdū

℔ sacrz: ga ꝑncipalior effect⁹ b⁹ sacri ē sanatio mēt] q̄ sanatio corpis: vt dictū ē: ſz ēt sani corpe idigent sanatione mētis. ġ eis debet hoc sacrm ꝓferri. ¶ ℣. hoc sacrm est exeūtiū: sicut baptism⁹ itrantiū. ſz oīb⁹ itrātibus baptism⁹ dar. ġ oībus exeūtib⁹ dz dari ℔ sacrm. sed q̄ñq̄ illi q fūt ī ꝑpinq̄ exit⁹ fūt sani: sicut illi q decapitādi sunt. ġ talib⁹ dz hoc sacrm dari. ¶ Sed ℣ est qō dr Jaco. ſ. Infirmat gs in vobis ⁊c. ġ solis infirmis competit.

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ in q̄libet infirmitate hoc sacrz dari debeat. qz Jaco. ſ. vbi hoc sacrm tradit nulla infirmitas determinatur. ġ oībus infirmitatib⁹ dz hoc sacramētū ꝓferri. ¶ ℣. q̄to remediū est dign⁹: tāto dz esse gn̄alius. sed hoc sacrz est dign⁹ q̄ medicina corpalis. cū ġ medicia corpalis. oībus infirmis det: vr q⁹ etiā hoc sacrm. ¶ Sz ℣. hoc sacrz dr ab oībus extreme vnctiōis: sed nō oīs infirmitas ad extremū vite pducit: cū q̄dā infirmitates sint cāe lōgioris vite: vt dicit p̄h⁹. ġ nō oīb⁹ infirmātib⁹ dz hoc sacrm dari.

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ furiosis ⁊ amētib⁹ hoc sacrm dari debeat. qz tales egritudīes fūt piculosissime ⁊ cito ad mortez disponūt: sed piculo dz adhiberi remediū. ġ hoc sacrm q̄ est in remedium infirmitatis būane dz talib⁹ cōferri. ¶ ℣. dign⁹ sacrm ē baptism⁹ q̄z istud. ſz baptism⁹ dar furiosis vt supra dictū est. ġ ⁊ hoc sacrm eis dz dari. ¶ Sed ℣. hoc sacramētū nō est dādū nisi recognoscētibus ipm: ſz tales nō sūt furiosi ⁊ amētes: ergo eis dari nō debet.

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ debeat dari pueris: qz eisdē ifirmitatibus q̄ñq̄ laborāt pueri ⁊ adulti. sed eidez mozbo dz adhiberi idē remediū. ġ sic adult] ita ⁊ pueris dz hoc sacrm ꝓferri. ¶ ℣. hoc sacrm dar ad purgādū religas pcti: vt ꝑdictuz est tā originalis q̄z actualis. sed in pueris sūt relige originales pcti. ġ eis dz ℔ sacrz dari. ¶ Sz ℣. ē. q⁹ nulli dz dari sacrz cui nō ꝓpetit forma sacri. sed forma huius sacramēti non cōpetit pueris q nō peccauerūt p visum ⁊ auditū: vt forma exprimit. ergo eis nō dz dari hoc sacramentuz.

¶ Rñdeo dōm ad p^am. q. q⁹ hoc sacrm ē q̄dā spūalis curatio vt pr⁹ dictū est: q̄ q̄dē p quēdā corpalis curatiōis mōdū significat: ⁊ iō illis q b⁹ corpalis curatio nō cōperit. ſ. sanis nō dz hoc sacrm conferri. ¶ Ad p̄mū ġ dōm. q⁹ q̄uis spūalis sanitas sit p̄ncipalis effect⁹ b⁹ sacri: tm̄ dz q⁹ p cura tionē corpalē significet curatio spūalis: etiā si corpalis sanatio nō sequat: ⁊ iō solū illis hoc sacro sanitas spūalis datur pōt q b⁹ curatio corpalis cōpetit. ſ. infirmis: sic ille solus pōt baptismū suscipe q pōt corpalis ablutiōis ee ꝑceps: nō āt puer ī vētre matris exīs. ¶ Ad z^m dōz q⁹ bapm⁹ ēt sacrz illoz itrātiū q corpali ablutiōi subyci pñt: ⁊ iō ℔ nō ē nisi illoz itrātiū q corpali ablutiōi subyci pñt: ⁊ iō ℔ sacrz illoz tm̄ exeūtiū est q b⁹ corpalis curatio competit.

¶ Ad. z. q. dōm q⁹ hoc sacrm ē vltimū remediuz q̄ ecclia pōt ꝓferre īmediate q̄si disponēs ad gl̄iaz. ⁊ iō illis tm̄ infirmantib⁹ dz exhiberi q sūt ī statu exeūtiū: pp ℔ q egritudo nata est mortē īducere ⁊ de piculo timet. ¶ Ad p^m ġ dōm q⁹ q̄libet ifirmitas augmētata pōt mortē īducere: ⁊ iō si gn̄a ifirmitatū pēsant: ī q̄libet egritudine pōt dari hoc sacrm: qz aplus nō determinat ifirmitatē aliquā: ſz si pēset ifirmitatis modus ⁊ stat⁹ nō sp debet infirmātibus dari. ¶ Ad z^m dōz q⁹ medicia corpal⁹ hz p̄ncipali effectu sanitatē corpalē q̄ oēs ifirmi ī q̄libet statu indigēt: ſz ℔ sacrz hz p̄ncipali effectu illā sospitatē q exeūtib⁹: ⁊ iter ad gl̄iam agētibus ē necia: ⁊ ideo nō est simile.

¶ Ad tertiā. q. dōm q⁹ ad effectū hui⁹ sacri pcipiēdū pluri mū valet deuotio suscipiētis ⁊ psonale meritū cōferētiuz: ⁊ gn̄ale tot⁹ ecclie: qō pz ex hoc: q⁹ p modū depcatiōis for ma h⁹ sacri ꝓferr: ⁊ iō illis q nō pōt recognoscere: ⁊ cū deuotiōe suscipe hoc sacrz dari ñ dz: ⁊ pcipue furiosis ⁊ amētib⁹ q pñt irreuerētiā sacro p aliquā īmūdiciā facere: nisi hērēt lucida īternalla in q b⁹ sacra recognoscerēt: ⁊ sic eis cōferri in statu illo posset. ¶ Ad p^m ġ dōm q⁹ q̄uis in periculo mortis tales q̄ñq̄ sint: tm̄ remediuz p deuotionem ꝑpriā nō pōt eis applicari: ⁊ iō nō dz eis cōferri. ¶ Ad z^m dōm q⁹ baptism⁹ nō requirit motū li. ar. qz dar ℣ originale p̄ncipal r: qō nō curat in nobis ex nr̄o li. ar. ⁊ ideo non est simile. sacramento requiritur motus li. ar. ⁊ ideo non est simile. Et ꝓterea baptismus est sacramentum necessitatis: nō autem extrema vnctio.

¶ Ad. z. q. dōm q⁹ hoc sacrm exigit actualē deuotionē ī suscipiēte: sic ⁊ eucharistia. vñ sic eucharistia nō dz dari pueris ita nec hoc sacrm. ¶ Ad p^m ġ dōm q⁹ nō dar ℣ religas originalis pcti: nisi fm q⁹ fūt p actualia pctā q̄dāmō ꝓfortate. vñ p̄ncipal r ℣ actualia pctā dar: vt ex ipa forma pz: q̄ nō fūt ī pueris. ¶ Ad z^m dōm q⁹ ifirmitates ī pueris nō fūt ex pctō actuali cāte: sic ī adult]: ⁊ ℣ illas pcipue ifirmitates ℔ sacrm dar q̄ fūt ex pctō causate: q̄si pcti reliqui

tū cōzp⁹ inergiť .ģ ꝛ hic totū ōberet iungi. ¶ Sz ꝺ é vlis ecc̄lie rit⁹ fm quē ñ iungiť ifirm⁹ nisi ī determiatis ptib⁹ ¶ Ulteri⁹ vř ꝙ icōueiēter determineť iste ptes: (cozpis vt.s.ifirmās vngať ī oculis:ī aurib⁹:ī narib⁹:ī labys: ī ma nib⁹ ꝛ pedib⁹:qz sapiēs medicus curat mozbū ī radice. sz de cozde exeūt cogitatiōes q̄ coingnāt hoiez: vt dř mathꝰ .14. ģ ī pectoze ꝺz fieri vnctio. ¶ Ꝑ. puritas mētis nō mi nuis ē nēcia exeūtib⁹ q̄ ītrātib⁹. sz intrātes vngunť chris/ mate ī ꝟtice a sacerdote ad significādū puritatē mētis. ģ ꝛ exeūtes ꝟ sacro debēt vngi ī ꝟtice. ¶ Ꝑ. ibi ꝺz adhibe/ ri remediū vbi ē maioꝛ vis mozbi. sz spūalis mozb⁹ preci/ pue viget ī renib⁹ viris: ꝛ mulierib⁹ ī vmbilico: vt pz Job 40. ¶ Ꝑ tās ei⁹ ī lumbis ei⁹: fm expōnē Ꝟre. ģ ibi ꝺz fieri ī/ unctio. ¶ Ꝑ. sicut ꝙ pedes peccať ita ꝛ ꝙ alia mēbra cor/ ꝓis. ģ sic vngūť pedes ita ꝛ alia cozpis mēbra iungi ōbēt. ¶ Ulteri⁹ vř ꝙ mutilati nō sint vngēdi illis vnctiōib⁹ q̄ ꝙ/ tib⁹ illis ꝓpetūt: qz sic ꝟ sacr̄m exigit determiatā diſpōnē ī suscipiēte: vt.s.sit ifirm⁹: ita ꝛ determiatā ptē. sz ille q nō ꝺz ifirmitatē nō pōt iungi. ģ nec ille q ñ ꝺz ptē illā in q̄ ꝺz fieri iunctio. ¶ Ꝑ. ille q ē cecus a natiuitate ñ deligt ꝙ vi sum. sz ī vnctiōe q̄ fit ad ocl̄os fit mētio de delicto ꝙ visū. ģ talī unctio ceco nato ñ deberet fieri: ꝛ sic ō alys. ¶ Sz ꝺ ē: ꝙ defect⁹ cozpis ñ ipedit aliq̄ aliud sacr̄m. ergo nec ilō ipedire ꝺz. sz de nēcitate isti⁹ sacr̄i ē q̄lz vnctōnū. ergo omnes debent fieri mutilato.

¶ Ñdeo dōz ad.i.q.ꝙ ꝟ sacr̄m ꝙ modū curatiōis exhi/ beť. curatio āt cozpalī nō ꝺz ꝙ fiat ꝙ medicinā toti cozpi apposita: sz illī ptib⁹ vbi ē radix mozbi: ꝛ iō vnctō ēt sacr̄alī ꝺz fieri ī illī ptib⁹ tm̄ ī qb⁹ ē radix spūalī ifirmitat]. ¶ Ad p̄m ģ dōz: ꝙ aīa q̄ius sit tota ī q̄lz pte cozpis q̄ tū ad eēn/ tia: nō tm̄ q̄tū ad potētias q̄ sūt radices actuū pctī: ꝛ iō ꝺz ꝙ determiatis ptib⁹ fiāt ī qb⁹ ille potētie hñt eē. ¶ Ad z^m ꝺz: ꝙ nō sp appōiť medicīa vbi ē mozb⁹: sz ꝙ rucīti⁹ vbi ē radix morbi. ¶ Ad.3. dōz ꝙ baptism⁹ fit ꝙ modū ablu/ tiōis: ablutio āt cozpalī nō purgat maculā ab aliq̄ pte nisi cui apponiť: ꝛ iō baptism⁹ toti cozpi exhibetur: secus autē est de extrema vnctione ratione iam dicta.

¶ Ad.z.q.dōm ꝙ ꝓncipia peccādi ī nobis sūt eadē q̄ ꝛ pn/ cipia agēdi: qz pctm̄ i actu ꝓsistit: ꝓncipia āt agēdi ī nobis sūt tria. p^m est dirigēs. s. vis cognoscitiua. z^m ē iperās. s. vis appetitiua. 3^m ē exequēs. s. motiua. oīs āt nr̄a cognitio a sē ortū hz: ꝛ qz vbi ē ī nobis p⁹ ozigo pctī: ibi ꝺz vnctio ad/ hiberi: nō vngūť loca gnq̄ sēsuū. s. oclī pp visuz: aures pp auditū: nares pp odoratū: os pp gustū: man⁹ pp tactū: ģ in pulpis digitoꝝ ꝓcipue viget. sz pp appetitiuā vngunť a q/ busdā renes: pp motiuā vngūť pedes ģ sūt ꝓncipali⁹ eius instrm. ꝛ qz p^m ꝓncipiū ē cognoscitiua: iō illa vnctio ab oī/ b⁹ obseruat̄ q̄ fit ad gnq̄ sensus q̄si de nēcitate sacr̄i. sz q/ dā ñ fuāt alias. qdā vo illā fuāt q̄ ad pedes ꝛ nō q̄ ad re/ nes: qz appetitiua ꝛ motiua sunt scdi ꝓncipia. ¶ Ad p^m ģ dōm ꝙ cogitatio a cozde nō exit nisi ꝙ aliquā imagiatio/ nē q̄ ē mor⁹ a sēsu fact⁹: vt dř i.z.ō aīa. ꝛ iō coz ñ ē p⁹ radix cogitatōis sz organa sēsuū: nisi q̄tenꝰ coz ē ꝓn^m toti⁹ cozpis ſz ꝟ ꝓncipiū ē radix remota. ¶ Ad z^m ꝺz ꝙ ītrātes ꝺbēt acgrere puritatē: sz exeūtes eā purgare: ꝛ iō exeūtes ōbēt iungi ī illī ptib⁹ qb⁹ ꝓtigit puritatē mētis ignari. ¶ Ad.3^m ꝺz: ꝙ fz q̄rūdā ꝺsuetudinē fit ī renib⁹ pp ꝟ ꝙ ibi maxīe viget appetit⁹ ꝓcupiscibil': sz appetitiua ñ ē p⁹ radix: vt ꝺz ē. ¶ Ad.4. dōz: ꝙ organa cōpis qb⁹ act⁹ pctī exercēť sť pe/ ꝟ ꝟ ligua: qb⁹ ēt vnctio exhibeť: ꝛ mēbra gēitalia des: man⁹: ꝛ gb⁹ pp imūdiciā illa ꝓ ptiū ꝛ honestatē sacri ñ ꝺz vnctio ¶ Ad.3.q.dōm ꝙ mutilati iungi ōbēt q̄to ꝙ (adhiberi. pigus ē ꝑ ad ptes illas ī qb⁹ vnctō fieri debuerat: qz q̄ꝝ tis ñ bēant mēbra. hñt tm̄ potētias aīe q̄ illī mēbris ōbēť: saltē ī radice ꝛ interi⁹ peccare pñt ꝙ ea q̄ ad ptes illas pti/ net: q̄uis nō exterius. Et per hoc ꝑz solutio ad obiecta.

Ad quartū sic ꝓcediť: vř ꝙ ꝟ sacr̄z ñ debeat ite/ rari: qz dignioꝛ ē vnctio q̄ fit hoī q̄ꝝ q̄ fit lapidi: sz vnctio altaris ñ iterať nisi altare illō fractuz fuerit. ģ nec vnctio extrēa q̄ adhibeť hoī ꝺz iterari. ¶ Ꝑ. p⁹ vltimū nihil ē. sz ꝟ ūctio dř extrēa. ģ ñ ꝺz iterari. ¶ Sz ꝺ: ꝟ sacr̄z ē q̄dā spūal' curatio ꝙ modū curatōis cozpal' exhibita: sz curatio cozpalis iterať. ģ ꝛ ꝟ sacr̄m iterari pōt. ¶ Ulteri⁹ vř ꝙ ī caō ifirmitate ñ ōbeat iterari: qz vni moꝛ bo ñ debeť nisi vna medicīa. sz ꝟ sacr̄m ē q̄dā spūal' medi cīa. ģ ꝺ vnū mozbū ñ ꝺz iterari. ¶ Ꝑ. Fz ꝟ posz aliqs ifir m⁹ tota die iungi si ī eodē mozbo posz iterari iunctō: qō ē absurdū. ¶ Sz ꝺ ē: ꝙ aliqñ mozb⁹ diu durat p⁹ sacr̄i pcep tionē: ꝛ sic relige pctōꝝ ꝺñ ꝺ ꝙs ꝓncipal' ꝟ sacr̄z dať. ģ

¶ Ñdeo dōz ad.i.q.ꝙ nllz sacr̄ale nec (ꝺz iterato iungi sacr̄z qō hz effz ꝓpetuū ꝺz iterari: qz oñderet sacr̄z ñ fuiſ se efficax ad faciēdū illū effm: ꝛ sic fieret iuuria illi sacro: sacr̄m āt qō hz effm ñ ꝓpetuū pt iterari sine iuuria: vt ef/ fect⁹ ōpdiꝛ iterato recupeť: ꝛ qz sānitas cozpis ꝛ mēt] q̄ sť effcūs h⁹ sacr̄i pñt amitti p⁹ q̄ꝝ fuerť p sacr̄z effecta: iō ꝟ sa/ cr̄z siñ sui iuuria pt iterari. ¶ Ad.i. ģ ꝺz ꝙ iunctō lapidis fit ad ipsū altar] ꝓsecrationē q̄ ē ꝓpetuo ī lapide q̄diu al/ tare manet: ꝛ iō ñ pt iterari: sz ꝟ vnctio ñ fit ad ꝓsecratiōz hoīs cū ñ ipziať character: ꝛ iō ñ ē sil'e. ¶ Ad z^m ꝺz ꝙ il lud qō fz estiationē hoīuz ē extremū: qūq̄ fz rei vitatē ñ ē extremū: ꝛ sic dř ꝟ sacr̄z extrēa vnctō: qz ñ ꝺz iterari ni/ si illis quoꝝ moꝛs est propinq̄ fm estimationē hoīum.

¶ Ad.z.q.dōz ꝙ ꝟ sacr̄z ñ rīspic tm̄ ifirmitatē: sz ēt ifirmi/ tat] statū: qz ñ ꝺz dari nisi ifirmis q fm būanā estiatiōez videť mozti appꝛopiq̄re: q̄dā ģ ifirmitates ñ sť diuturne: vñ si ī eis dať ꝟ sacr̄z tē cū hō ad illū statū pueniat ꝙ sit ī picl'o mōt]: ñ ꝛcedit a statu illo nisi ifirmitate curata: ꝛ ita iteꝝ ñ ꝺz iungi: sz si recidiuū patiať erit alia infirmitas: ꝛ poterit fieri alia iunctō. q̄dā vo sť egritudies diuturne vt ethica: ꝛ idropiſ: ꝛ hȯ: ꝛ ī tlib⁹ ñ ꝺz fieri iunctio nisi q̄ vi/ deť pducere ad picl'm mozt]: ꝛ si hō illū articl'z euadat ea dē ifirmitate durāte: ꝛ iteꝝ ad sil'ez statū ꝙ illā ifirmitatē reducať: ireꝝ pt iūgi: qz iā ē q̄si ali⁹ ifirmitatis stat⁹: q̄uis ñ sit alia ifirmitas simpl'r. Et ꝙ ꝟ ꝑz ter ꝓmissa ꝛē. vř ꝙ male ordiet: qz cū ꝟ sacr̄z exeūtib⁹ deť ōberet vltio pōi. Et ꝺz ꝙ alia duo q̄ sequūť ordianť ad bonū cōe ecc̄lie vel toti⁹ būane spēi. bonū āt vni⁹ ē ꝓpus q̄ꝝ bonū ml'toꝝ: qō ex singl'arib⁹ bōis ꝓsurgit. vñ ꝟ sacr̄z de/ buit vltio pōi iter illa q̄ ordināť ad bonū vni⁹ ꝓsone: ꝛ añ illa q̄ ordināť ad bonū ml'titudīs: q̄ dř ꝓncipal': qz eo solo ipzimiť character: ꝛ dať spūsseī plēitudo ad robur. ¶ Ca pita regū ꝛ pōtificū vngūť. Cōtra ē ꝙ reges ñ vngūť fm ꝓsuetudinē ecc̄lie chrisinate ī capite: sz oleo ī scapulis. Et ꝺōm ꝙ illa vnctio regū ñ ē sacr̄m: ꝛ iō fm diuersas ꝓsue/ tudies pōt diuersimode fieri. vel ꝺōm ꝙ exponēdū ē: re/ gū ꝛ pōtificū. i. eoꝝ q̄ hñt sacerdotiū regale: vt ꝑ eodē su/ mať vtraq̄ gēs. ¶ Sz ex ꝓceptu vl' negligētia. Cōtra. ne/ gligētia ī his q̄ ñ sūt de nēcitate salutis nō ē dānabil': ꝟ āt sacr̄m ñ ē de nēcitate salut]. Et ꝺōm ꝙ ꝟ mag] accipiēdū ē copulatiue q̄ꝝ disiūctiue: ñ. n. q̄libet negligētia: sz ex ꝓcē/ ptu pcedēs: vel ꝓceptū īducēs dānabil' ē. ¶ Nō pōt ꝓfici nisi de pane ꝓsecrato: nō ꝙ panis ꝓsecrat⁹ fit mā sacramē/ ti: sed ꝙ ipse panis consecratus fit sacramentum.

¶ De ordinib⁹ ecc̄liasticis. Di. XXIIII.

Nunc ad ꝓsideratiōez sacre ordi/ natiōis accedam⁹. Septē sunt spūa/ lium officioꝝ gradus siue ordies sicut ex scōꝝ patrū dictis apte tra/ diť: ꝛ capitis nr̄i. s. iesu chr̄isti ex/ emplo monstrať: q oium officia in semetipso

exhibuit: & corpi suo qđ est ecclesia eosdez ordines obseruãdos reliqt. Septẽ aũt sũt pp septiformẽ gr̃am sanctiſpirit⁹: cuius q nõ sũt pticipes ad gradus eccl̃iasticos idigne accedunt. Illi ẏo in quoz mentib⁹ diffusa ẽ septiformis gr̃a ſpirituſſancti: cũ ad eccleſiasticos ordines accedunt: in ipſa ſpiritualis gradus promotõe ampliorem gratiam percipere credũntur.

¶ Quales assumendi sunt ad cleruz. b

Tales autẽ ad ministeriũ ſpũale eligendi sũt clerici: q digne possint dñica sacramẽta tractare. Abeli⁹ est. n. dño sacerdoti paucos hr̃e ministros q possint digne opus dei exercere: q̃z multos iutiles qui ordinatori graue onus iducant. Tales. n. decet esse mistros xp̃i q septiformis gr̃a ſpũſſãcti sint decori: ex quoz doctria & ꝙuersationis forma eadẽ gr̃a in alĳs trãſfundat̃: ne celestes margaritas ſpũaliũ verboz officiozũq̃z diuioz ordines vite pedibus cõculcent. In sacramento ergo septiformis ſpiritus septẽ sunt gradus eccl̃iastici. ſ. hostiarĳ: lectores: exorciſte: acoliti: ſubdyaconi: dyaconi: ſacerdotes. Omnes tñ clerici vocant̃. i. ſortiti. Corona. n. ſignaculum est quo signant̃ i parte sortis ministerĳ diuini. Corona regale decus significat: & seruire deo regnare est. Vnde ministri ecclesie reges esse debent: vt se & alios regãt: quibus petrus ait. Vos estis genus electũ: regale ſacerdotiuz &c̃. Sũmitas capitis desuper nudat̃: vt eoruz mens ad dñm libera mõſtret̃: qua reuelata facie gloriã dei ꝓtemplẽt. Sũmitas. n. capitis est eminẽtia mẽtis: õnudatio capitis est reuelatio mẽtis. Clericus. n. ſecretoz dei nõ ignarus eẽ debet. Tundent̃ ẽt capilli vſq̃z ad reuelationẽ ſenſuũ. ſ. oculoruz & auriũ: vt vitia in corde & opere pullulãtia doceant̃ p̃recidenda: ne ad audiendũ & intelligendũ verbũ dei p̃pediat̃ mẽs: pro quo ſeruato reddet̃ i excelſis corona. Tõſure aũt eccl̃iaſtice vſus a nazareis exortus videtur: qui p̃ius crine ſeruato: deide ob vite cõtinentiã caput radebãt: & capillos i igne ſacrificĳ ponebant. Hinc vſus inoleuit vt q diuinis cultib⁹ mancipant̃: q̃ſi nazarei. i. ſancti crine posito iueniant̃ ſicut ad ezechielez dicit̃. Fili hominis ſume gladiũ acutũ & duc ſup caput tuuz & barbã. In actib⁹ ẽt apoſtoloz p̃ſcillã & aq-lam hoc feciſſe legimus. Paulus quoq̃z & alĳ quidam diſcipuli chriſti hoc fecerũt. Recte ergo in quibuſlibet gradibus cõſtituti clerici vocantur: quoruũ nomina & rationes nominũ Iſidorus exponẽs ait. Cleros & clericos hinc appellatos esse credimus: q Mathias electo⁹ est ſorte: quẽ p̃imũ per apoſtolos legimus ordinatum. Cleros. n. grece: latine ſors vl̃ hereditas dicitur. Jõ ergo dicti sunt clerici: q de ſorte sunt domini: vel quia deum patrez habent. Generaliter vero clerici nuncupati sunt oẽs q in eccleſia dei ſeruiunt: quoz gradus & nomina sunt hec: hoſtiarius: lector &c̃. c

¶ De hostiarĳs.

Hostiarĳ idẽ & ianitores sũt q i veteri teſtõ electi sũt ad cuſtodiã tẽpli: vt nõ ingrederet̃ i illud imũdus. Dicti aũt hostiarĳ eo q p̃sint hoſtĳs tẽpli. Ipſi. n. tenẽtes clauẽ oia itus & extra cuſtodiũt: atq̃z iter bonos & malos hñtes iudiciũ: dignos recipiunt: idignos reſpuũt. Vñ & eis cũ ordinant̃ claues eccl̃ie dant̃ ab epõ. Ait dñ̃ eis. Sic agite & sic rõez deo reddituri. p reb⁹ q̃ claub⁹ iſtis recludũt̃. Hoc offiñ dñs i ſua p̃ſona ſuſcepit qñ flagello de funiculis facto vendẽtes & emẽtes eiecit de templo. Ipſe. n. ſe hoſtiarium ſignifi cans dicit. Ego ſuz hoſtiũ: p me ſi qs itroierit ſaluabit̃ & igrediet̃ & egrediet̃ & paſcua inuẽiet. d

¶ De lectoribus.

Secũdus est gradus lectoruũ. lectores a legendo sicut p̃almiſte a p̃ſalmis cantandis vocati sunt. Illi. n. p̃dicãt̃ populis quid ſequant̃: iſti cantant vt exciteat ad compũctionẽ aĩos audientiũ: & quidaz lectores ita miſerabiliter p̃nunciẽt vt quoſdã ad luctũ lamentationẽq̃z p̃llãt. Idẽ ẽt p̃nunciatores vocant̃ q pozro aĩ nunciãt: q̃ taz erit clara eoz vox: vt ẽt lõge poſitoz aures adipleant. Ad lectores ãt p̃tinet lectiões p̃nunciare & ea q̃ p̃phete nunciauerunt populis p̃dicare: vt iam ex officio in eccl̃ia legãt p̃phetias & lectiões: vnde & ei videte pplo tradit̃ ab epõ codex diuinaz lectionum: & dñ̃ ei. Accipe & esto verbi dei relator: habiturus ſi fideliter ipleueris officiũ: ptẽ cũ his q bñ verbũ dei miniſtrauerunt. Qui ad hunc gradũ p̃uehit̃: l̃raz ſcientia dz esse iſtructus: vt ſenſũ verboz itelligat: vim accentuũ sciat: diſtincte legat: ne cõfuſioe platiõis intellectũ auditorib⁹ auferat. Attẽdat qđ idicatiue: qđ iterrogatiue sit legẽdũ: vbi ſit oratione faciẽda diſtinctio. Hec. n. male ſeruata intellectũ turbant & alios ad riſuz prouocant: auribus & cordi cõſulere dz vox lectoris. Hoc officium ipleuit xp̃s cum i medio ſenioz librũ Eſaie aperiens: diſtincte ad intelligendũ legit: ſpiritus dñi ſuper me &c̃. Ex quo lectorib⁹ datur intelligi: q̃ gratia ſpirituali clarere debẽt q

alijs verbuz dei ãnũciãt. Hic ordo formã ⁊ ini
tium q̃ ppbetis accepisse videt: qb⁹ dr̃. Clama
ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam.

¶ De exorcistis. e

Erti⁹ ẽ ordo exorcistaz. Exorciste aũt
ex greco i latinũ adiurãtes vel icrepã
tes vocãt. Inuocãt. n. sup cathecumi
nos ⁊ sr̃ eos q̃ bñt spm̃ imũdũ: nomẽ
cistã ptinet exorcismos mẽoriter retinere: ma
zãdo iponẽ. Debet ãt hr̃e spm̃ mundũ q̃ spiri
tib⁹ imũdis iperat: ⁊ malignũ expellẽ de corde
suo quẽ expellit de corpe aliẽo: ne medicia quã
ipm. Hi cũ ordinãt accipiunt de manu epi libz
exorcismoz ⁊ dr̃ eis. Accipite ⁊ habetote ptã
tẽ iponẽdi man⁹ sup energumios vel cathecu
minos. Hoc offõ vsus ẽ dñs qñ saliua sua teti
git aures ⁊ linguã surdi ⁊ muti dicẽs. Effeta:
qd ẽ adapire: p̃ b̃ docẽs nos spũal'r ꝺbere apr̃
aures p̃cordioz hoiuz ad itelligẽduz: ⁊ ora ad
ꝑfitẽdũ: vt pulso demõe: spũssact⁹ vas suũ recti
piat. Hoc ẽt offõ vsus ẽ xps cũ demõiacos ml̃
tos sanauit. Hic ordo a Salomõe vr̃ descẽdis
se q̃ quẽdã modũ exorcizãdi inenit quo demo
nes adiurati ex obsessis corpibus pellebantur.
Huic offõ mãcipati exorciste vocati sunt. Qb⁹ xps i euãgelio. Si ego in beelzebub eijcio
demõia: filij vr̃i. s. exorciste i quo eijciunt?

¶ De acolitis. f

Uarto loco succedunt acoliti. Acoliti
xo grece: latine ceroferarij dñr: a de
portãdis cereis qñ legẽduz ẽ euãgelijũ
vel sacrificiũ offerẽdũ. Tunc. n. accen
dunt luminaria ⁊ ꝺportant ab eis. nõ ad effugã
das aeris tenebras cũ sol eo tpe rutiler: ẽ ad si
gnũ letitie ꝺmr̃andũ: vt sub typo luminis cor
poralis: illa lux ostẽdat̃: de q̃ legit̃. Erat lux ve
ra q̃ illuminat oẽm ho. ve. i hunc mundum. Ad
acolitus ptiet p̃patio lumiariũ i sacrario. Ipse
cereũ portat: ipse vrceolũ cum vio ⁊ aq̃ sugge
sta: p̃ eucharistia subdyacõis p̃pat. Hi cuz or
dinãt cum edocti fuerit ab epo q̃lr in offõ suo
agere debeãt: ab archidyacono accipiũt cãde
labrũ cũ cereo: ⁊ vrceolũ vacuum. Hoc offm̃
dñs se hr̃e testat̃ dicẽs. Ego sum lux mundi: q̃
sequit̃ me nõ ambulat in tenebris. Hui⁹ officij
formã illi gerebãt i veteri testõ q̃ lucernas can
delabri ꝓponebãt ⁊ accendebant igne celesti:
ad illuminandas tenebras aquilonares.

¶ De subdiaconis. g

Quint⁹ ẽ ordo subdyaconũ. Grece hy
podyacões vocãt: quos nos subdya
cones dicim⁹. Qui iõ sic appellãt: q̃
sbiacẽt p̃ceptis ⁊ officijs leuitaz. Ob
latões. n. i tẽplo a fidelib⁹ suscipiũt: ⁊ leuiter su
pponẽdas altarib⁹ deferunt. Hi apõ hebreos
nathinei vocabãt. i. i humilitate dño ꝓuientes.
Ad subdyaconũ ptinet calicẽ ⁊ patenã ad alta
re xpi deferre ⁊ leuitis tradere eisq̃ mistrare.
Urceolũ quoq̃ ⁊ aq̃: manile ⁊ manutergiuz
tenere: epõ ⁊ p̃sbr̃is ⁊ leuitis p̃ lauãdis añ alta
re mãib⁹ aquã p̃bere. His lex ꝓtinẽtie ipõit: q̃
altari ꝑpinq̃ntes vasa corpis ⁊ sãguis xpi por
tãt. Añ illud iplere debẽt. Mundamini q̃ fer
tis vasa dñi. Ad hos ẽt ptiet tãtũ de oblatiõib⁹
ponẽ i altari: q̃ztuz sufficere possit ppl'o: necnõ
corpales ⁊ pallas ⁊ substratoria lauar̃. Hi cũ
ordinant̃ accipiũt de manu epi patenã ⁊ calicẽ
vacuũ. ab archidiacono xo vrceolũ cũ aq̃ ma
nile ⁊ manutergiuz. Hoc offõ vsus est dñs qñ
lintheo se p̃cinxit: ⁊ mittẽs aquã in pelluim:
pedes discipulorum lauit ⁊ lintheo tersit.

¶ De dyaconis. h

Diaconoz ordo sertũ tz locũ pp senarij
pfectionẽ. Hic ordo i veteri testõ a tri
bu leui nomẽ accepit vel traxit. Dicũ
tur. n. ⁊ leuite. Dr̃ecepit quippe dñs
moysi vt post ordinationẽ aaron ⁊ filioz ei⁹ p̃
sus trib⁹ leui diuini cult⁹ misteria ordiarent̃ cõ
secrarent̃ dño: ⁊ ꝺuirẽt p̃ israel corã aaron ⁊ fi
lijs ei⁹ i tabernacl'o. Ipsiq̃ gestarẽt archã ⁊ ta
bernaculũ ⁊ oia vasa ei⁹: ⁊ i circuitu tabnacu
li excubarẽt: ⁊ in trãsportãdo tabernaculo ipsi
deponerẽt rursũq̃ ꝓponerẽt. Vigiti xo ãnis
⁊ supra iussi sũt ꝺuire i tabernacl'o: quã regulã
i nouo testõ sci p̃es ꝓstituerũt: q̃ hec etas ad
ferẽda onera ẽ robusta. Leuite ẽ ex noie aucto
ris vocati sũt. De leui. n. leuite exorti sũt a qb⁹
tẽplo mystici sacri mysteria explebãt. Hi gre
ce diacões: latine ministri dñr: q̃ siẽ i sacerdote
ꝓsecrato: ita i diacono misterij dispẽsatio hr̃.
Ad diaconũ ptiet assistẽ sacerdotib⁹ ⁊ mistra
re i oib⁹ q̃ agũt̃ i sacris xpi. s. i baptismo: i chris
mate: i patena: ⁊ calice: oblatões quoq̃ iferre
⁊ disponẽ i altari. Cõpõere ẽt mẽsaz dñi ⁊ ve
stire: crucẽ ferre: ⁊ p̃dicare euãgelũ ⁊ epistolã
ad ppl'z. Nã sicẽ lectoribus vet⁹ testm̃: ita diaco
nib⁹ nouũ p̃dicare p̃ceptũ ẽ. Ad ipsuz ẽt ptinet
offm̃ p̃cũ ⁊ recitatio cathecumioz noiuz: ipse
p̃monet aures hr̃e ad dñm: ipse donat pacẽ: ⁊
ipe ãnũciat. Qd ãt huic ordini a moyse statu
tũ ẽ: hoc ẽt i nouo testõ rp̃ntat̃: cũ diacono su-

p leuũ hũer stola põit: t casula in dieb⁹ ieiunij ꝓplicat: qz qcqd laboris t sustinẽtie i hac vita tolerat: qsi i leua portat: donec i dextra. i. i eternitate reqes hẽat. Hic ordo ab apl̃is celebrat⁹ ẽ: qñ vt legit in actib⁹ apl̃oꝝ septẽ viros plẽos spũsancto ad hoc offiñ elegerũt: t oꝛone p̃missa man⁹ eis iposuerũt. Uñ t ꝓsuetudo ioleuit vt in oi mꝛice eccl̃ia septẽ diacões circa xp̃i arã qsi septẽ colũne assistãt. Hoi sũt septẽ angeli tuba canẽtes i apocalipsi. Qui q̃les eẽ ꝺbeãt apl̃us docet thimotheo scribẽs. Hoi cũ ordinãt solus eps eis manũ iponit: qz ad misteriuz applicãt. ponit eis orariũ. i. stolã sup leuũ humeruz: vt p ꝺ itelligant se accepisse iugũ dñi suaue: quo ad sinistrã ptinẽtia diuio timori subijciãt. Accipiunt t textũ euãgelij: vt itelligãt se eẽ pcões euã gelij xp̃i. Hoi ãt añq̃z ordinent ꝓbent: vt docet apl̃s: t sic mistrẽt nullũ crimẽ hñtes. Hoc offiꝯcio vsus ẽ xp̃s: qñ p⁹cenaz sacr̃m carnis t sanguinis discipl̃is dispẽsauit: t qñ apl̃os dormiẽtes ad oꝛonẽ excitauit dicens. Uigilate t oꝛate vt non intretis in tentationem.

¶ De presbyteris. i

Septim⁹ est ordo p̃sbr̃oꝝ. Presbyter grece: senioꝛ iterꝑtat latie. Non mõꝝ etate vel ꝺcrepita senectute: ꝫ pp honorẽ t dignitatẽ quã acceperũt p̃sbr̃i noiant̃: q moꝝ prudẽtia t maturitate cõuersatiõis pcellẽ debẽt i ppl̃o. vñ scriptũ ẽ. Senect⁹ venerabil̃ ẽ: nõ diuturna: nec ãnoꝝ nũero ꝓputata. Cani. n. sũt sensus hoĩuz: t etas senectutis vita imaculata. Hõ ãt ẽt p̃sbr̃i sacerdotes vocant̃: qz sacra dãt: q licz sint sacerdotes: tñ põtificat⁹ apicẽ nõ hñt sicut epi: qz ipi nec crismate frõtẽ signãt nec paraclitũ dãt: qõ solis deberi epis lectio actuũ apl̃oꝝ demõrat. Uñ t apud veteres idẽ epi t p̃sbr̃i fuerunt: qz illõ ẽ nomẽ dignitatis nõ etatis. Sacerdos nomẽ �"z ꝓpositũ ex greco t latio: qõ est sacrũ dãs siue sacerdur. Sicut. n. rex a regẽdo: ita sacerdos a scificãdo dict⁹ ẽ: ꝓsecrat. n. t scificat coꝛp⁹ xp̃i. antistes ꝫo sacerdos dict⁹ est ab eo q añ stat: primus. n. ẽ i ordie eccl̃ie. Ad p̃sbr̃m ãt ptinet sacr̃m coꝛpis t sanguis dñi in altari dei ꝓficere. Oões dicere: t dona dei bñdicẽ. Qui cũ ordinant̃ iungũt eis man⁹: vt itelligãt se accepisse gr̃am ꝓsecrãdi: t charitatis opa debẽ extendere ad oẽs. Accipiũt t stolã q̃ vtrũq̃z tz lat⁹: qz debẽt eẽ muniti armis iustitie ꝫ aduersa t ꝓspera. Accipiũt ẽt calicẽ cũ vino: t patenã cuz hostijs: vt p ꝺ sciãt se accepisse ptãtez placabiles deo hostias offerẽdi. Hic ordo a filijs Aaron sumpsit initiũ. Sũmos. n. põtifices t minoꝛes sacerdotes istituit deus p moysẽ: q ex ꝓcepto dei aaron i sũmũ põtificẽ: filios ꝫo eius vnxit i minoꝛes sacerdotes. Christ⁹ quoq̃z duodecim elegit discipulos pri⁹: quos t apl̃os vocauit: quoꝝ vicẽ gerũt i eccl̃ia maioꝛes põtificues: deide alios. lxx. t duos discipl̃os designauit: quoꝝ vicẽ i eccl̃a tenẽt p̃sbr̃i. Unus ãt iter apl̃os ꝓceps extitit petrus: cui⁹ vicari⁹ t successoꝛ est põtifex sũm⁹. Unde dr̃ apl̃icus q t papa vocat̃. s. pater patrũ. Qualis autẽ eligi debeat p̃sbyter: apl̃us scribens thimoteo ostẽdit: vbi noie epi ꝓsbyterũ significat. Hoc ãũt officio vsus est xp̃s cum seipsum in ara crucis obtulit: idẽ sacerdos t hostia: t qñ post cenaz panẽ t vinũ in coꝛpus suũ t sanguinẽ ꝓmutauit. Ecce de septẽ eccl̃ie gradibus breuiter elocuti: quid ad quẽq̃z ptineat ꝑsinuauim⁹. Quoꝝ oões sint spirituales t sacri: excellenter tñ canones duos tantũ sacros ordines appellari cẽsẽt: diaconat⁹. s. t presbyterat⁹: qz hos solos primitiua eccl̃ia legit habuisse: t de his solis pceptũ apl̃i hẽmus. Apl̃i. n. i singulis ciuitatibus ordinatos legimus: quoꝝ maxim⁹ fuit beat⁹ stephanus. Subdiaconos vero t acolitos ꝓcedente tempoꝛe ecclesia sibi constituit.

¶ Quid sit quod hic dicitur ordo.

Sciãt q̃rit̃ quid sit qõ hic vocat̃ ordo? Sane dici põt signaculuz eẽ. i. sacrum q ꝺdã: quo spũalis ptãs tradit̃ ordinatis t offiñ. Caracter ẽ spũalis vbi fit ꝓmotio ptãtis: ordo vel grad⁹ vocat̃. Et dñr bi ordies sacr̃a: qz i coꝝ pceptione res sacra. i. gr̃a ꝓferẽt: quã figurãt ea que ibi geruntur.

¶ De nominibus dignitatis vel officij.

Sunt t alia q̃dã ñ ordinis ꝫ dignitatis vl̃ offiꝝ noia. Dignitat⁹ sit vl̃ officij nomẽ ẽ eps. Epat⁹ãt vocabulũ inde dẽz ẽ: q ille q eps efficit supitẽdat curã. s. subditoꝝ gerẽs. Scopi. n. grece: latie interdere dr̃. Epi ãt grece: latie specl̃atoꝛes iterꝑtatur. Ilã specl̃atoꝛ ẽ ꝓpositus in eccl̃ia dict⁹ eo q speculat̃ atqz ꝑspiciat ppl̃oꝝ ifra se positoruz moꝛes t vitã. Põtifex ẽ princeps sacerdotuz q̃si via sequẽtiũ. ipse t summus sacerdos nuncupat̃. ipse eni leuitas t sacerdotes efficit. ipse oões eccl̃iasticos ordines disponit.

¶ De quadripartito ordine epoꝝ.

Ordo ãũt epoꝝ q̃dripartit⁹ ẽ. s. i pr̃iarchis: archiepis: metropolitãis: t epis Pr̃iarcha grece: sũm⁹ patꝝ iterꝑtat:

qz primũ .i. aplicũ tz locũ: vt roman⁹: anthioce nus: alexãdrin⁹: ⁊ oĩum sũm⁹ ẽ roman⁹. Archi ẽps p̃ceps ẽpoz. Arcos. n. grece: latine prin ceps dr̃. Metropolite ãt mẽsura ciuitatũ dr̃r. Singlis. n. puincijs p̃eminẽt quoz auẽti ⁊ do crie ceteri sacerdotes subiecti sunt. Sollicitu do. n. toti⁹ puincie ipsis ẽpis ꝯmissa ẽ. Oẽs ãt supi⁹ designati ordies ẽpi nũcupãt. Nõ archi ẽpoz noie p̃iates supi⁹ significasse vr̃: ⁊ metro politãoz: quos nũc archiẽpos dicim⁹. Hoz ãt discretio a gẽtilib⁹ introducta vr̃: q suos flamies alios simplr̃ flãines: alios archiflamies: alios ꝑhoflãines appellabãt. Sacerdotes. n. gẽti liũ flãines dicebãt: q hẽbãt ĩ capite pilleũ ĩ quo erat breuis virga: desup hñs aliqd lane: qõ cũ ꝓpr̃. Rudis. n. capitib⁹ eis iceder̃ nephas erat. pestũ ferre nõ posset filũ tãtũ ĩ capite ligare ce Ãñ ⁊ filo quo vtebãt flamies dẽi sr̃: qñ flami tes. Sz festis dieb⁹ filo depposito pilleũ ipone bãt ꝓ sacerdotũ eminẽtia. Vates a vi mẽtis ap pellati sũt: cui⁹ significatio multiplex ẽ. Aõ. n. sacerdotẽ: mõ. ppbetã: nõ poetã significat. Aã toz ꝓ vocat q voce modulat ĩ cãtu. Hui⁹ sũt duo gnã: ꝑcẽtoz ⁊ succẽtoz. Precẽtoz q vocez ꝓmittit ĩ cãtu: succẽtoz q subsequnter canẽdo rñ det. Cõcẽtoz ãt dr̃ qz ꝓsonat. Qui ãt nõ ꝓsonat nec ꝓcinit: ꝑcẽtoz ñ erit. His breuiter tractatis ãmonẽdi sũt r̃pi ministri q̃ten⁹ sic excellũt ordi nis digitate: ita ꝑcellãt vite scitate: vt plebs eis ꝓmissa: eozũq disciplinis edocta: gratãter eis obediat ⁊ eoz imitatõe ꝺ die ĩ dĩe ꝓficiat: a qb⁹ diuia sacra ꝓcipiunt ⁊ missaz solẽnia audiunt. Missa ãt dr̃ vl̃ qz missa ẽ hostia cui⁹ ꝓmẽoratõ ne: qz missus celestis venit ad ꝓsecrandũ dñicum am que missa est ad celestia tẽdẽtes post eã: vl̃ fit illo offõ: vñ dr̃. Ite missa ẽ. i. seqmini hosti corpus: per quẽ ad altare celeste ꝺferr̃ hostia. Vnde ⁊ dicitur missa est.

Hostq̃ determinauit magister ordinãtur in remedium vnius ꝓsone: hic determinat de sacramẽtis que ordinãtur ĩ re medium totius ecclesie. Et diuiditur ĩ partes duas. i. prima determiat de sacramẽto ordinis qõ ordina tur ad spũalem multiplicatiõem ⁊ gubernationẽ ecclie. i secũda de mr̃imonio qõ ordinat ad multiplicatiõez mã lem fidelium. z6. di. ibi. Cum alia sacra ⁊c. Prima ĩ duas. ĩ ꝓma determiat de sacro ordinis. i secũda de ꝓferẽtibus hoc sacr̃m di. z5. ibi. Solet queri si heretici ⁊c. Prima in duas. i ꝓma determiat de ordinib⁹. i secũda de quibusdã officijs vel dignitatib⁹ q̃ ad ordies ꝓsequnt̃: ibi. Sũt et alia quedam nõ ordinũ ⁊c. Prima ĩ duas. ĩ prima deter minat de ordinibus distictis. i secũda quid eẽ cõe hẽant: ibi. Si aũt querat̃ qd sit ⁊c. Prima ĩ duas. i prima ponit nu merum distictoz ordinum. i secũda de eis ꝓsequit̃: ibi. In sacro igitur septiformis ⁊c. Circa primũ tria facit. prio ponit numeꝝ ordinũ. secũdo effectũ quẽ hñt ĩ suscipiẽti bus: ibi. Illi vero ĩ quoz mẽtib⁹ ⁊c. tertio cõditiões quas in eis requirũt: ibi. tales aũt ad ministeriũ ⁊c. In sacro ergo ⁊c. hic prosequitur de ordinibus. Et circa hoc facit tria. ꝓ determinat quoddã quod p̃exigitur ad ordines .s. corona. secũdo de ipsis ordinib⁹ ꝓsequit̃: ibi. Postiary idem ⁊c. tertio ostẽdit quãdã ordinũ victoz differẽtiam: ibi. Cũq oẽs sint spũales ⁊c. Secũda pars ĩ septẽ partes diuiditur ꝑm q⁹ de septem ordinibus prosequit̃: que par tes per se patent in littera. Sũt ⁊ alia quedã ⁊c. hic ꝺ termiat de nominibus quib⁹ nõ ordies sed dignitates vl̃ officia exprimũt̃. Et circa hoc duo facit. primo determiat de nominib⁹ dignitatũ. scõo ꝺ noibus officioz: ibi. Vates a iumẽtis ⁊c. Circa primũ tria facit. primo exponit no mẽ episcopatus qõ ad dignitatẽ prinet. secũdo ponit eius distinctiõem: ibi. Ordo aũt ẽpoz̃um ⁊c. tertio põit distin ctiõis originem: ibi. Harum aũt distinctio ⁊c. Vates a iumẽtis ⁊c. hic põit noia diuersa officioz̃um. Et circa hoc tria facit. primo expõit diuersa officioz noia. secũdo ostẽ dit qualiter ĩ officijs se habere debeant: ibi. His breuiter ⁊c. tertio exponit nomẽ misse ad quam officia dicta re quiruntur: ibi. Missa aũt dicitur ⁊c.

Hic est triplex questio. Prima de ordi ne in cõi. Secũda de distinctio ne ordinum. Tertia de his que sunt ordini bus ãnexa. Circa primum queruntur tria. Primo de ipso ordine. Secundo de effe ctu eius. Tertio de recipientibus ipsum.

Ad primum sic proceditur: Videt̃ q⁹ ordo in ec clesia esse nõ debeat. Ordo eni reg rit subiectiõem ⁊ prelatiõem: sed subiectio vl̃ re libertati ĩ quã vocati sumꝫ n[illegible] ecclia esse nõ ꝺz. Pr̃. Ad ordie ꝺstituit̃ alio supioz fit. sed ĩ eccla glz ꝺz se altero iferiorẽ reputare. Phil. z. Superiores inui cem arbitrãtes. ergo ñ ꝺz ĩ ecclia eẽ ordo. Pr̃. ordo iue nit̃ ĩ angel̃ pp distinctionẽ eoz ĩ bõis nãlib⁹ ⁊ gratuitis. sed oẽs hoies sũt ĩ nã vnũ: grãz ẽt dona qs eminẽti⁹ hẽ at ignotũ ẽ. ergo ordo i eccl̃ia eẽ nõ põt. Sz ℞. iz: Que a deo sũt ordinata sũt: sz eccl̃ia a deo est: qz ipse eam edificauit sanguĩe suo. ergo ordo ĩ eccl̃ia eẽ ꝺz. Pr̃. sta tus eccl̃ie est medi⁹ iter statũ nãe ⁊ glie. sz ĩ nã iuenit̃ or do q̃ q̃dã alys supioza st: ⁊ sil̃r ĩ gl̃ia: vt pz ĩ ãgel̃. g̃ ĩ eccl̃ia Ulteri⁹ vr̃ q⁹ icõueniẽter ordo in lr̃a diffi (ꝺz eẽ ordo. niat̃: vbi dr̃. Ordo est signaculũ qõdã eccl̃ie p qõ spũalis ptãs tradit̃ ordinato. pars. n. nõ ꝺz poni gen⁹ toti⁹. sz cha racter q p signaculũ exponit̃ in ꝯti diffinitiõe est ps or dinis: qz diuidit̃ ꝫ id qõ est res tñ vel sacr̃m tñ: cũ sit res ⁊ sacr̃m. g̃ signaculũ nõ ꝺz poni q̃si gen⁹ ordinis. Pr̃. sic in sacro ordinis ip̃rimit̃ character: ita in sacro baptismi. sz in diffinitiõe baptismi nõ ponebat̃ character. g̃ nec in diffinitiõe ordinis poni ꝺz. Pr̃. i baptismo ẽt q̃dã spũal ptãs dat̃ accedẽdi ad sacra: ⁊ iteꝝ ẽ qõdã signaculũ cũ sit sacr̃m. g̃ hec diffinitio ꝓuenit baptismo: ⁊ sic icõueniẽter assignatur de ordine. Pr̃. ordo relatio quedã est que in vtroq extremoꝝ saluatur. extrema aũt huius relationis sunt supioz ⁊ inferioz. ergo inferiores hñt ordinez sicut ⁊ superiores. sed ĩ eis nõ est aliqua ptãs p̃eminẽtie q̃lis po nitur hic in diffinitiõe ordinis: vt pz p expositionẽ seq̃ntẽ vbi ponit̃ ꝓmotio ptãtis. g̃ icõueniẽter diffinit̃ hic ordo. Ulterius videtur q⁹ ordo non sit sacramentũ. sacramẽ tum enim vt dicit Aug. de sanc. vic. est materiale elemẽ tum. sed ordo nõ nominat aliqd huiusmodi: sz magis rela tionẽ vel ptãtem: qz ordo est pars ptãtis ꝺm ps. ergo nõ ẽ sacr̃m. Pr̃. sacra nõ sunt de eccl̃ia triumphante. sed est ibi ordo: vt pz de angelis. ergo ordo non est sacr̃m. Pr̃. sicut platio spũalis que ẽordo dat̃ cuz quadã ꝓsecratiõe

lta ꝛ plat̃io secularis: qz ꝛ reges iungũt: vt. s̃. dictũ est. sed regia dignitas nõ ē sacr̃m. g̃ nec ordo de q̃ logmur. ¶ Sz ꝺ ē: qz ab oĩb⁹ enũerat̃ iter septē eccl̃ie sacr̃a. ¶ ꝺ. pp qõ vnũqꝺqz ꝛ illud magis: sz pp ordinē efficit hõ dispẽsator alioꝝ sacr̃oꝝ. g̃ ordo hz magis rõnē q̃ sit sacr̃m q̃z alia.

¶ Alterius vr̃ q̃ forma h⁹ sacr̃i icõueniẽter i lr̃a exp̃mat: qz sacr̃a efficaciã hñt ex forma. sz efficacia sacr̃oꝝ est ex virtute diuĩa q̃ i eis secreti⁹ opat̃ salutẽ. g̃ i forma h⁹ sacr̃i deberet fieri mẽtio de vtute diuĩa p iuocationẽ trinitat̃ sicut i alys sacr̃is. ¶ ꝺ. impare est ei⁹ q hz auc̃itatẽ: sz auctoritas nõ resident penes eũ q sacr̃a dispẽsat: sed misteriũ tñ. g̃ nõ deberet vti impatiuo mõ: vt diceret sic agite vel accipite ℔ vel illud: aut aliqd hꝺ. ¶ ꝺ. in forma sacr̃i nõ ꝺz fieri mẽtio nisi de illis q̃ sũt de eẽntia sacr̃i. sz vsus ptãtis accepte nõ est de eẽntia h⁹ sacr̃i: sz ꝓsequẽt ad ip̃m. g̃ nõ ꝺz de eo fieri mẽtio i forma h⁹ sacr̃i. ¶ ꝺ. oĩa sacr̃a ordinãt ad eternã remunerationẽ. sed i formis alioꝝ sacr̃orũ nõ fit mẽtio de remuneratiõe. g̃ nec i forma h⁹ sacr̃i deberet de ea fieri mẽtio: sic̃ fit cũ ꝺr̃. ℞ndetur ptẽ si fideli⁹ ꝛc̃.

¶ Alteri⁹ vr̃ q̃ ℔ sacr̃m nõ hẽat mãm: qz ī oĩ sacr̃o qõ hẽt mãm vtus operãs i sacr̃o est i mã. sed in reb⁹ mãlib⁹ q̃ hic adhibẽt̃: sic̃ sũt claues: cãdelabra: ꝛ hꝺ nõ vr̃ esse aliq̃ vt⁹ scificãdi. g̃ nõ hz mãm. ¶ ꝺ. i isto sacr̃o ꝓferẽt plenitudo gr̃e septiformis: vt i lr̃a ꝺr̃: sic̃ i ꝓfirmatiõe. sz mã ꝓfirmatiõis ꝑexigit scificationẽ. cũ g̃ ea q̃ i ℔ sacr̃o videt̃ eẽ mãlia nõ sint ꝑscificata: vr̃ q̃ non sint mã h⁹ sacr̃i. ¶ ꝺ. i q̃lz sacr̃o hñte mãm regrit̃ ꝺct⁹ mãe ad eũ q suscipit sacr̃z. sz vt a gbusdã ꝺr̃ ꝺct⁹ dictoꝝ mãliũ ab eo q suscipit sacr̃z nõ est de nẽcitate sacr̃i: sed solũ pozzectio. g̃ ꝓdicte res mãles nõ sũt mã hui⁹ sacr̃i. ¶ Sed ꝺ ē: qz oẽ sacr̃z ꝓsistit i reb⁹ ꝛ sũt mãlꝛ[illegible] i q̃lz sacr̃o st̃ mã ip̃i⁹: g̃ res q̃ i ℔ sacr̃o adhibẽt̃ suscipiẽdũ. sz baptism⁹ i q dat̃ ptãs ad [illegible] regrit̃ ad dispẽsãdũ sacr̃a q̃ ad diget mã. ergo ꝛ ordo in quo dat̃ ptãs ad ea dispensanda.

¶ R̃ndeo ꝺõz ad. i. q. q⁹ deus sua opa i sui silitudinẽ pducere voluit q̃tũ possibile fuit: vt pfecta eẽnt ꝛ p ea cognosci posset: ꝛ iõ vt in suis opib⁹ repũtaret̃ nõ solũ q⁹ i se est: sed ẽt ꝑm q⁹ alys ifluit: hãc legẽ nãlem posuit oĩb⁹ vt vltima p media pficerent̃: ꝛ media p ꝓma: vt Dio. dicit: ꝛ iõ vt ista pulchritudo eccl̃ie nõ deesset ꝓsuit ordinẽ i ea: vt q̃dã aly sacr̃a traderẽt suo mõ: deo in hoc assimilati quasi deo coopãtes: sicut ẽt i corpe nãli q̃dã mẽbra alys ifluũt.

¶ Ad ꝑm g̃ ꝺõz q⁹ subiectio [illegible]uitut] repugnat libertati: q̃ seruit⁹ ē qñ aliquis ꝺñat̃ ad sui vtilitatẽ subiectis vtẽs: talis aũt subiectio nõ regrit̃ i ordine: p quẽ q̃ ꝓsunt salutem subdito⁹ q̃rere debẽt: nõ ꝓpriã vtilitatẽ. ¶ Ad zm ꝺõz q⁹ glz se ꝺz reputare iferiozẽ merito: sz nõ offõ: ordies aũt officia q̃dã sunt. ¶ Ad 3m ꝺõz q⁹ ordo i angelis nõ attẽditur ẽm distinctionẽ nãe: nisi p accũs inquãtũ ad distinctionẽ nãe sequit̃ i eis distictio gr̃e. attendit̃ ãt p se ẽm distinctionẽ i gr̃a: qz eoꝝ ordies respiciũt pticipationẽ diuiozũ ꝛ cõicationẽ i statu gl̃ie q̃ est ẽm mẽsurã gr̃e q̃si gr̃e finis ꝛ effect⁹ q̃dãmõ: sed ordines eccl̃ie militãtis respiciũt pticipationẽ sacr̃oꝝ ꝛ cõicationẽ: q̃ sũt cã gr̃e ꝛ q̃dãmõ gr̃am ꝑcedũt: ꝛ sic nõ ē de necessitatẽ nr̃oꝝ ordinũ gr̃a gratũ faciens. sz solũ ptãs dispẽsãdi sacr̃a: ꝛ pp ℔ ẽt ordo ñ attẽdit̃ p distinctionẽ gr̃e gratũ faciẽtis: sz p distictionẽ ptãtis.

¶ Ad zam. q. ꝺõm q⁹ diffinitio quã magr̃ de ordie ponit: cõuenit ordini ẽm q⁹ est eccl̃ie sacr̃m: ꝛ iõ duo ponit: signuz exteri⁹: ibi. Signaculũ quoddã ꝛc̃. i. signũ quoddã: ꝛ effectũ iteriozẽ: ibi. Quo spũalis ptãs ꝛc̃. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺõz q⁹ signaculũ nõ ponit̃ hic p charactere iteriozi: sz p eo qõ exteri⁹ gerit̃ qõ est signũ interiozis ptãtis ꝛ cã: ꝛ sic ẽt sumit̃ character i alia diffinitiõe: si tñ p iteriozi charactere sũeret̃ qõ eẽt icõueniẽs: qz diuisio sacr̃i i illa tria nõ est i partes itegrales ꝓpe loquẽdo: qz illud qõ ē res tñ nõ ē ꝺ eẽntia sacr̃i: qõ ē ẽt sacr̃m tñ trãsit ꝛ sacr̃m manere ꝺr̃: vñ relingt̃ q⁹ ipse character iteriozi sit essentiali⁹ ꝛ ꝑncipali⁹ ipz sacr̃m ordinis. ¶ Ad zm ꝺõm q⁹ baptism⁹ q̃uis in eo ꝺfecrat̃ aliq̃ spũalis potẽtia recipiẽdi alia sacr̃a rõe cui⁹ chara cterẽ impmit: nõ tñ ℔ est ꝑncipalis ei⁹ effect⁹: sed ablutio iteriozi pp quã baptism⁹ fieret ẽt ꝓzi cã nõ exite. ꝺz ordo ptãtẽ ꝑncipali⁹ ipozrat: ꝛ iõ character q est spũalis ptãs potẽtia: ꝛ ita q̃dãmõ passiua. ptãs ãt pp̃e noiat potẽtiã actiuã cuius aliq̃ ꝑeminẽtia: ꝛ iõ hec diffinitio nõ conuenit baptismo.

¶ Ad 4m ꝺõz q⁹ nomẽ ordis ꝺupli⁹ accipit̃: q̃z. n. signat ipsã relationẽ: ꝛ sic ẽ tã i iferiozi q̃z in superiozi: vt obiectio tãgit: ꝛ sic ñ accipit̃ hic. Aliqñ aũt accipit̃ ꝑ ipso gradu q ordinẽ ꝑ mõ acceptũ facit: ꝛ qz rõ ordis ꝑtit ẽ relatio iuenit̃ vbi primo aliqd superius altero occurrit: ideo hic gradus eminẽs per potestatẽ spiritualẽ ordo nominatur.

¶ Ad. z. q. ꝺõz q⁹ sacr̃m vt ex. s̃. dictis pz. nihil ẽ aliud q̃ q̃dã scificatio hoi exhibita cũ aliq̃ signo visibili. vñ cũ i sacrificatione ordinis q̃dã ꝓsecratio hoi adhibeat̃ ꝑ visibilia signa: ꝓstat ordinẽ eẽ sacr̃m. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺõz q⁹ q̃uis ordo ñ ꝓferat̃ i suo noie nõ exprimat aliqꝺ mãle elemtũ: tñ ordo ñ ꝓfertur sine aliq̃ elemẽto mãli. ¶ Ad zm ꝺõz q⁹ ptãtes, ꝑportionari debẽt illis ad q̃ sũt: coicatio aũt diuinoꝝ ad quaz dat̃ spũalis ptãs nõ fit i angelis p aliq̃ sensibilia signa: fit i hoĩb⁹ ꝓtingit: ꝛ iõ ptãs spũalis q̃ ē ordo nõ adhibẽt̃ ãgelis cũ aligb⁹ signis visibilib⁹ sic̃ hoĩb⁹: ꝛ iõ in hoĩb⁹ ē ordo sacr̃m: sed nõ in angelis. ¶ Ad. 3. ꝺõm q⁹ nõ ois bñdictio q̃ adhibẽt̃ hoi vel ꝓsecratio est sacr̃m: qz ꝛ mõachi ꝛ abbates bñdicunt̃. ꝛ tñ ille bñdictiões nõ sunt sacr̃a. ꝛ silr̃ nec regal⁹ inũctio: qz post hꝺ bñdictiões nõ ordinãt̃ aliq ad dispẽsatoz diuiꝝ sacr̃oꝝ: sic̃ p bñdictoz ordis: ꝛ iõ ñ ẽ sile.

¶ Ad. 4. q. ꝺõm q⁹ ℔ sacr̃z ꝑncipali⁹ ꝓsistit i ptãte tradita. ptãs ãt a ptãte traducit̃ sic̃ sile ex sili. ꝗ ite ꝛ: ptãs p vsũ inotescit: qz potẽtie notificãt̃ p act⁹: ꝛ iõ i forma ordinis exp̃mit̃ vsus ordis p actũ q ipat̃: ꝛ exp̃mit̃ traductio ptãtis p ipatiuũ modũ. ¶ Ad ꝑm g̃ ꝺõz q⁹ alia sacr̃a dispẽsant̃ tur ꝑncipali⁹ ad effect⁹ sil̃es ptãti ẽm quã sacr̃a dispẽsant̃ sic̃ ℔ sacr̃m: ꝛ i i ℔ sacr̃o ē q̃si q̃dã coicatio vnitoca. vñ i alys sacr̃is exp̃mit̃ aliqd ex pte diuie vtutis cui effect⁹ sacr̃i assimilat̃: nõ ãt i ℔ sacr̃o. q̃uis. n. in epo q̃ ciminister h⁹ sacr̃i nõ sit auctas respectu collatiõis h⁹ sacr̃i: tñ hz aliquã ptãtẽ respectu ptãt[illegible] ordis q̃ ꝓfert̃ p ipm iq̃tũ a sua ptãte deriuat̃. ¶ Ad 3m g̃ ꝺõz q⁹ vsus ptãtis ē effcũs ptãt[illegible] i gñe cãe efficiẽt]: ꝛ sic ñ hz q⁹ i diffinitõe ordis põat̃ ipz ē q̃dãmõ cã i gñe cãe final⁹: ꝛ iõ ꝑz hãc rõnẽ põi pt i diffinitõe ordis

¶ Ad. 5. q. ꝺõm q⁹ mã i sacr̃is exterius adhibita significat vtutẽ i sacr̃is agentẽ ex extrinseco oĩo aduenire. vñ cũ effect⁹ ꝑpius h⁹ sacr̃i. s. character non pcipiat̃ ex aliq̃ opõne ipsi⁹ q ad sacr̃m accedit: sicut erat i pnia. ꝺz oĩo ex extrinseco aduẽiat ꝓpetit ei mãm hr̃e: tñ diuersimode ab alys sacr̃is q̃ mãm hñt: qz ℔ qõ i sacr̃o ꝓferẽt i alys sacr̃is deriuatur tñ a deo: nõ a mĩstro q sacr̃m dispẽsat: ꝺz illud qõ in ℔ sacr̃o tradit̃. s. spũalis ptãs deriuat̃ ẽt ab eo q sacr̃z dat: sic ptãs ipfecta a pfecta: ꝛ iõ efficacia illoꝝ sacr̃oꝝ ꝑncipali⁹ ꝓsistit i mã q̃ vtutẽ diuinã ꝛ significat ꝛ ꝓtinet ex scifica tiõe p ministeriũ adhibita: sz efficacia h⁹ sacr̃i ꝑncipali⁹ resident penes eũ q sacr̃m dispẽsat. mã aũt adhibẽt̃ magis ad determinãdũ ptãtẽ q̃ tradit̃ pticulr̃ ab hñte eaz cõplete: q̃z ad ptãtẽ cãndũ: qõ pz ex ℔ q⁹ mã ꝓpetit vsui ptãtis: sz ꝺz ad ℔ pz solo ad ꝑmũ. ¶ Ad. z. ꝺõm q⁹ mãm in alys sacr̃is ꝺz scificari pp vtutẽ quã ꝓtinet: sz nõ est ita i ꝓposito. ¶ Ad. 3. ꝺõm q⁹ sustinẽdo illõ ꝺm appet ex ꝺcis cã ei⁹. qz. n. postas ordis ñ accipit̃ a mĩstro sed a mã: iõ pozrectio mãe magis ẽ ẽntia sacr̃i q̃z tact⁹: tñ ipsa vba fozme videt̃ oĩ ꝺer q⁹ tact⁹ mãe sit ẽ ẽntia sacr̃i: qz ꝺr̃. Accipe ℔ vl illud.

Ad secundum sic pcedit. Uř q̄ in ß sacro ordinis nō ꝓferat gra gratuz faciēs: q̄ cōiter dř q̄ sacrm ordis ordinat ꝯ defectū ignorātie: ꝯ ignorātiā nō dat gra gratuz faciēs: sz gra gratis data: q̄ gra gratū faciēs magis respic affectū. g̃ in sacro ordis non dat gra gratū faciēs. ¶ ℙ. ordo distinctionē iportat: sz mē bra ecclie ñ distinguunt p graz gratū faciētē: sz ꝟz graz gratis datā: de q̄ dř. i. Cor. 12°. Diuisiones graꝝ sūt. g̃ i ordie nō dat gra gratū faciēs. ¶ ℙ. nlla cā pponit effectū suū: ad executionē ordis. g̃ talis gra nō ꝓfert in ordis collatio numeꝝ septēnariū significat. 7. spūs sci dona: vt in lra dř. sz eo q̄ accedit ad ordies pponit gra gratū faciēte in ordine sacri ponit vt gre cā ꝓsistat. g̃ causat graz i suscipiēte.

¶ Sz ꝯ. sacra noue legis efficiūt qđ figurāt: sz ordo p oēs ordies: q̄ ordis caracter ē qđā spūalis ptās: sz qdā ordines nō ordinant nisi ad quosdā actus cozpales. s. hostia. racter ē indelebilis. g̃ p caracterē hō ponit i statu a quo nō ry vel acolythi. g̃ in eis nō ipmit caracter. ¶ ℙ. oīs ca. possit recedere: sz illi q̄ hñt aliquos ordies possūt licite re dire ad laicū. g̃ nō ipmit caracter in oīb⁹ ordinib⁹. ¶ ℙ. vt supra. di. 3. dcīn ē: p caracterē hō ascribit ad aliqđ sacrz dandū vel accipiēdū: sz ad susceptionē sacroꝝ sufficiēter ꝓstituit hō nisi in ordie sacerdotali. g̃ in alys ordinib⁹ nō ipmit caracter. ¶ Sz ꝯ. oē sacrm in q̄ nō ipmit caracter ē iterabile: sz nullus ordo ē iterabilis. g̃ in quolz ordie im. primit caracter. ¶ ℙ. caracter ē signū distinctiuū: sz in q̄li ber ordie ē aliq̄ distinctio. g̃ glibz ordo ipmit caracterē.

¶ Ulteri⁹ vř q̄ caracter ordis nō ꝑpponat caracterē ba. ꝑpponit de necitate passiuā: q̄ pōt eē sine ea: sic pz i ōo: ptismalē: q̄ p caracterē ordis hō efficit dispēsator sacroꝝ g̃ caracter ordis nō ꝑpponit de necitate caracterez ba. ptismalē. ¶ ℙ. pōt ꝓtingere q̄ aligs nō sit baptiçat⁹ q̄ se baptiçatū estimat. pbabil'r. si g̃ talis ad ordies accedat ñ ꝓfect caracterē ordis: si caracter ordis ꝑpponat baptis. malē: q̄ sic ea q̄ faciet vel in ꝓsecratiōe vel absolone nihil erūt: i ß ecclia decipiet: qđ ē icōueniēs. ¶ Sz ꝯ. bapm⁹ ptismalē: q̄ in his q̄ sunt ordiata adiuicē sic mediū ꝑpponit. ꝑmūrita vltimū ꝑpponit mediū: sz caracter ꝓfirmatōis ꝑpponit baptismalē q̄si ꝑmū. g̃ caracter ordis ꝑpponit caracterē ꝓfirmatōis q̄si mediū. ¶ ℙ. q̄ ad alios confir. mādos ponunt maxie debēt eē firmi: sz illi q̄ sacrm ordis suscipiūt sunt alioꝝ ꝓfirmatores. g̃ ipsi maxie debent hre sacrz ꝓfirmatiōis. ¶ Sz ꝯ. apli receperūt ptātē ordis añ ascensionē. Jo. 20. vbi dcīn est eis. Accipite spūm sanctū. sz cōfirmati sunt post ascensionē per aduētuz spūs sancti. g̃ ordo non ꝑpponit ꝓfirmationē.

¶ Ulterius vř q̄ caracter vni⁹ ordis ꝑpponat de neces. sitate caracterē alteri⁹: q̄ maior ē ꝓueniētia ordis ad or. dinē q̄ ordis ad aliud sacrm: sz caracter ordis ꝑpponit caracterē alteri⁹ sacri. s. bapmi. g̃ mlto fortiꝰ caracter vni⁹ ordis ꝑpponit caracterē alteri⁹. ¶ ℙ. ordies sunt qdaz gradus: sz nullus pōt ꝓuenire ad posteriorē gradū nisi p⁹ posē ascēderit. g̃ nullus pōt accipe caracterē ordis sequē tis: nisi p̄mū accipiat ordinē p̄cedētē. ¶ Sz ꝯ. si omittat aligd i sacro qđ sit de necitate sacri or q̄ sacrm itereť: sz si aliquis accipiat sequentez ordinē ptermisso p̄mo non re. cedens ordo nō est de necessitate sequentis.

¶ Ad. 1. q̄. q̄ dei pfecta sūt opa: vt dř Deuter. 32°. r iō cui q̄lib⁹ dat potēt̄ia aliq̄ diuinit⁹: dant ea p q̄ executio illius potētie pōt ꝓgrue fieri: r ß etiā in nālib⁹ pz: q̄ a ialib⁹ dan. tur mēbra q̄bus aīe potētie pñt exire i actus suos: nisi sit defectus ex pte māe. sic aūt gra gratuz faciēs est nēcia ad ß q̄ hō digne recipiat sacra: ita etiā ad ß q̄ hō digne dis. penset: r iō sic in bap⁰. p quē hō fit su: sceptiu⁹ alioꝝ sacroꝝ dat gra gratū faciēs: ita in sacro ordis p q̄ hō ordinat ad alioꝝ sacroꝝ dispēsationē.

¶ Ad p^m g̃ dř: q̄ ordo dat ñ in remediū vnius psone: sz toti⁹ ecclie. vñ q̄ dř ꝓtra igno rantiā dari: nō est itelligendū ita q̄ p susceptionē ordinis pellat ignorātia in suscipiēte: sz q̄ suscipiēs ordinē ꝑficit ad pellēdū ignorātiā in plebe.

¶ Ad scōz dř: q̄ q̄tuis do na gre gratū faciētis sint cōia oīb⁹ mēbris eccl'ie: tñ illoꝝ actus donoꝝ ꝟz q̄ attendit distictio in mēbris ecclie: ecclie ido. neus susceptor aligs eē nō pōt nisi charitas assit: q̄ qdē si. ne gra gratū faciēte eē nō pōt.

¶ Ad z^m dř: q̄ ad idoneā executionē ordinū nō sufficit bonitas q̄tacūq̄: sz regrit bonitas excellens: vt sicut illi q ordinē suscipiunt sup ple bem cōstituunt gradu ordinis: ita r supiores sint merito scitatis: r iō ꝑexigit gra q̄ sufficiebat ad hoc q̄ digne ꝓnu merarent in plebe xpi: sz cōferť in ipsa susceptione ordis ampli⁹ gre mun⁹ p qđ ad maiora reddant idonei.

¶ Ad scōz. q. dř: q̄ circa hoc fuit triplex opīo. qdā. n. dixerūt q̄ in solo ordie sacerdotali caracter ipmit: sz hoc nō vř verū: q̄ actū diaconi nullus pōt exercere licite nisi diacon⁹. r ita pz q̄ hz aliquā spūalē ptātē in dispēsatione sacroꝝ: quā alij nō hñt. Et pp ß alij dixerūt q̄ in sacris or dinib⁹ impmit caracter: nō aūt i miozib⁹. sz ß nihil iterū est: q̄ p quēlibz ordinē aligs ꝓstituit sup plebē in aliquo gradu ptātis ordinate ad sacrōꝝ dispēsationē. vñ cū cara. cter sit signū distinctiuū ab alys: oz q̄ in oīb⁹ caracter im. pmat: cuius ēt signū ē q̄ ppetuo manēt: r nunq̄ iterant: r hec ē tertia opīo q̄ cōior est.

¶ Ad p^m g̃ dř: q̄ glibz ordo vel hz actū circa ipm sacrz: vel ordinatuz ad sacroꝝ dispē sationē: sic hostiary hñt actū admittēdi hoies ad diuino. ruz sacroꝝ ispectionē: r sic de alys: r iō in oīb⁹ requrit spe. cialis ptās.

¶ Ad z^m dř: q̄ quātūcūq̄ ad laycatū se trās. ferat: semp tñ manet in eo caracter: qđ pz ex ß q̄ si ad cle. ricatū reuertat: ñ iteꝝ ordinē quē hūerat suscipit.

¶ Ad 3^m dicendum sicut ad p̄muz.

¶ Ad tertiā. q. dř: q̄ nihil pōt aligd recipe cui⁹ receptiuā potētiā nō hz. p caracterē autē baptismalez efficit hō re. ceptiu⁹ alioꝝ sacroꝝ. vñ q caracterē baptismalē nō habz nullū alteꝝ sacrm suscipe pōt: r sic caracter ordis baptis. malē caracterē ꝑpponit.

¶ Ad p^m g̃ dř: q̄ in eo q habz potētiā actiuā a se: potētia actiua nō ꝑpponit passiuā: sz in eo q hz potētiā actiuā ab altero ꝑexigit ad potētiā acti uaz potentia passiua que recipere possit potētiā actiuaz.

¶ Ad z^m dř: q̄ talis si ad sacerdotiū ꝓmoueat nō est sa. cerdos: nec ꝓficere pōt: nec absoluere in foro pñiali. vñ ꝟz canones dz baptiçari iterato r ordinari: r si ēt in eꝑm pro. moueat: illi quos ordinat nō hñt ordinē: sz tñ pie credi pt q̄ q̄tū ad vltimos effect⁹ sacroꝝ ꝟsūm⁹ sacerdos supple. ret defectū: r q̄ nō pmitteret hoc ita latere q̄ piculuz ec. clesie iminere posset.

¶ Ad. 4. q. dř: q̄ ad susceptionē ordis ꝑexigit aligd q̄si de necitate sacri: r aligd de ꝓgruitate. de necitate. n. sacri exigit q̄ ille q accedit ad ordies sit ordis susceptiu⁹: qđ cō petit ei p bap^m: r iō caracter baptismal' ꝑpponit ō necī. tate sacri: ita q̄ sine eo sacrz ordis ꝓferri nō pōt: sz de con. gruitate regrit oīs pfectio p quā aligs reddat idoneus ad executionē ordis: r vnū de istis ē vt sit ꝓfirmat⁹: r iō ō cō. gruitate caracter ordis caracterē ꝓfirmatiōis ꝑpponit: r nō ō necitate.

¶ Ad. i. g̃ dř: q̄ nō ē silis bitudo hꝰ me. dy ad vltimū r p̄mi ad mediū: q̄ p caracterē baptismalē fit hō susceptiu⁹ sacri ꝓfirmatiōis: nō aūt p sacrz ꝓfirma. tiōis fit hō susceptiu⁹ sacri ordis: r iō nō ē silis rō.

¶ Ad z^m dř: q̄ illa rō ꝓcedit de idoneitate q̄tū ad ꝓgruitatez.

¶ Ad 5m. q. dom: q nō ē de idoneitate superioꝝ ordinū q aligs minores ordines ꝑus hēat: qz ptātes sunt distincte: z vna cētū est de sui rōne nō regrit aliaz in eodē subiecto: z iō etiā in ꝑmitiua eccl'ia aliqui ordinabant' in ꝑsbyteros q ꝑus iferiores ordines nō susceperāt: z tamē poterāt oia que iferiores ordines possunt: qz iferior potestas cōprehēdit' in superiori virtute: sicut sensus in itellectu z ducatus in regno. Sed postea p cōstitutionē eccl'ie determinatū ē q ad maiores se nō ingerat qui ꝑus in minoribus officys se nō humiliauit. Et ide est q q ordinant' p saltū ꝯm canones nō reordinant': sz id qō omissuz fuerat de p̄cedentib⁹ ordinibus eis cōfertur. ¶ Ad p̄m g dōz: q magis ꝓueniūt ordines adinuicē ꝯz silitudines spēi: cētū ordo cū baptismo: sz ꝯm ꝓportionē potentie ad actuz magis cōuenit baptismus cū ordine cētū ordo cuz ordine: qz per baptismū acquirit hō potentiā passiuā recipiendi ordines: nō aūt per ordinem inferiorē datur potētia passiua recipiēdi maiores ordines. ¶ Ad scōz dōz: q ordines nō sunt gradus q occurrāt in actiōe vna vel in vno motu: vt oporteat ad vltimū per ꝑmū deuenire: sz sunt sicut gradus in diuersis rebus cōstituti: sicut est gradus iter hoiem z angelū. Nec opz q ille q sit angelus ꝑus fuerit hō: silr̄ etiā est gradus iter caput z oia membra corporis: nec oz q illud qō est caput ꝑus fuerit pes: z silr̄ est in proposito.

Ad tertium sic p̄cedit'. Uī q in suscipientib⁹ ordines nō regrat' bonitas vite: qz p ordinē aligs ordinat' ad dispēsationē sacroꝝ: sz sacra possūt dispēsari a bonis z malis. g non regritur bona vita. ¶ ꝑ. non est mai⁹ misteriuz qō deo in sacris exhibet' cētū qō ipsi corporal'r adhibet': sz a ministerio eius corpali nō repulit dñs mulierē peccatricē z infamē: vt ꝑz Luc. 7°. g nec a ministerio eius in sacris tales sūt amouēdi. ¶ ꝑ. p oēz grāz dat' aliqō remediū ꝺ p̄ctīn: sz illis g hñt p̄ctīn nō dz aliqō remediū denegari qō eis valere possit. cū g in sacro ordinis grā ꝓferatur: videt' q debeat etiā p̄ctōrib⁹ hoc sacrm dari. ¶ Sz ꝺ. Leui. zi°. Homo de semine Aaron q hūerit maculā nō offerat panes corpis dño nec accedat ad misteriū eius: sz p maculaz: vt dicit glo. oē vitiū intelligit'. g ille q est in aliquo vitio irretitus nō dz ad ministeriū ordinis adhiberi. ¶ ꝑ. Piero. dic'. q nō solū epi z ꝑsbyteri z diaconi debēt magnopere ꝓuidere: vt cunctū pp̄lm cui p̄sidēt sermone z cōuersatiōe p̄cedāt: verū etiā inferiores gradus z oēs qui dñi oraculo deseruiunt: z quia vehemēter ecclesiam dei destruit meliores esse laicos cētū clericos g in oīb⁹ ordinibus requirit' sanctitas vite.

¶ Ulterius videt' q regrat' scia totius sacre scripture: qz ille dz hre legis sciam a cuius ore lex regrit': sz legē requirūt de ore sacerdotis: vt ꝑz Malach. 2°. g ipse dz totius legis hre sciam. ¶ ꝑ. i. Pet. Parati sp ad satisfactionem oi poscēti vos rōnē de ea q in nobis est fide z spe: sz reddere rōnē de his q sunt fidei z spei est illoꝝ q pfectā scīaz sacrarū scripturarū habēt. g talē scīaz debēt hre illi q ponunt' in ordinib⁹: q bus vba p̄dicta dicunt'. ¶ ꝑ. nullus ꝺgrue legit q nō itelligit qō legit: qz legere z nō itelligere negligere est: vt dic' Cato: sz ad lectores q est cētū sī ifimus ordo p̄tinet legere ver⁹ testīn: vt in lra dī. g ad eos ptinet hre totī⁹ veteris testī itell'z: z m'to fortī⁹ ad alios supiores ordines. ¶ Sz ꝺ ē: q multi ꝑmouent' ad sacerdotiū q penit⁹ de talib⁹ nihil sciūt etiā in religionib⁹ multis. g vī q talis scia nō regratur. ¶ ꝑ. in vitis patz legit': aliquos simplices monachos ad sacerdotiū ꝑmotos q erāt sanctissime vite. g nō regrit' p̄dicta scia in ordinandis.

¶ Ulteri⁹ vī q ex ipo merito vite aligs ordinis gradū cō sequat': qz sic dicit Chrisō. Nō oīs sacerdos sanctus est: sed oīs sanctus sacerdos est: sz ex vite merito aligs efficit' sanctus. g z sacerdos: z multo fortius alios ordines habens.

¶ ꝑ. In rebus nālibus ex hoc ipso aliqua in gradu superiori collocant' q deo appropinquāt z magis de ei⁹ bonitatibus pticipāt: vt Dyo. dic'. 4. ca. eccl'hierar. sed ex merito sanctitatis z scīe aligs efficit' deo ꝑpīquior: z plus de ei⁹ bonitatib⁹ recipiēs. g ex hꝫ ipso in gradu ordinis collocat'. ¶ Sz ꝺ. scītas semel hīta pōt amitti: sed ordo semel hītus nunq̄ amittit'. g ordo ñ ꝓsistit i ipo merito scitatis. ¶ Ulteri⁹ vī q ꝑmouēs idignos ad ordines nō peccet: qz eps idiget coadiutoribus in minorib⁹ officys ꝓstituēdis: sz nō posz eos inuenire i sufficiēti nūero si talē idoneitatē in eis regreret q̄lis a scīs describit'. g si aliqs nō idoneos ꝑmouet vī q sit excusabilis. ¶ ꝑ. eccl'ia nō solū idiget ministris ad dispēsationē spūaliū: sz ēt ad gubernationē tpaliū: sz qnz illi g nō hñt scīaz vel scītatē vite possent cē vtiles ad gubernationē tpaliū: vel pp potentiā secularē: vel ꝓpter idustriā nālez. g videt' q tales posset sine pctō ꝑmouere. ¶ ꝑ. g libet tenet' pctīn vitare cētū pōt. si g eps peccat indignos ꝑmouens: ꝺz adhibere maximā diligentiam ad sciendum an illi qui accedunt ad ordines sint digni: vt fieret diligens inquisitio de moribus z scientia eoꝝ qō non videt' alicubi obseruari. ¶ Sz cōtra. peius est ꝑmouere malos ad sacra ministeria: cētū iam ꝑmotos non corrigere: sed beli mortal'r peccauit nō corrigens efficaciter filios suos de malicia sua. vnde z retroz: sz cadēs mortuus ē: vt dī. i. Reg. 5. g multo fortī⁹ mortal'r peccat epūs qui idignū ꝑmouet. ¶ ꝑ. spūalia tēporalib⁹ sūt ꝑponenda in eccl'ia: sz mortal'r peccaret g res eccl'ie tpales scienter sub piculo poneret. g multo fortī⁹ peccaret g poneret. res spūales sub periculo: sed sub piculo ponit res spūales quicūq; indignos ꝑmouet: qz cui⁹ vita ōspicit': vt dic' Gregorius. necesse ē vt p̄dicatio ei⁹ cōtēnat': z eadē rōne oia spūalia ab eis exhibita. g idignos ꝑmouēs mortal'r peccat.

¶ Ulteri⁹ videt' q aligs in pctō exīs posit sine pctō ordine suscepto vti: qz peccat si nō vtat' cū ex officio teneat'. si g vtēdo peccat nō pōt pctā vitare: qō ē icōueniēs. ¶ ꝑ. dispēsatio est iuris relaxatio. g cētuis de iure esset ei illicitum vti ordine suscepto: tñ ex dispēsatiōe ei liceret. ¶ ꝑ. qcūq; cōicat alicui in pctō mortali mortal'r. si ergo peccator in vsu ordinis peccat mortal'r: tūc ēt peccat mortaliter qui ab eo aliqd diuinoꝝ accipit vl' ab eo exigit: qō videt' absurdū. ¶ ꝑ. si vtēdo ordine suo peccat. g libet actus ordinis quē facit ē pctīn mortale: z ita cū i vna executione ordinis multi act⁹ cōcurrāt: videt' q multa pctā cōmittat: qō valde durū videt'. ¶ Sz ꝺ ē qō dicit Dio. in epl'a ad Demophilū. Talis. s. g nō ē illuminat⁹ audax vī sacerdotalib⁹ manū apponēs: z nō timet neq; vereundat' diuina ꝑter dignitatē exequēs: z putās deuz ignorare qō ipse in seipso cognouit: z decipe estimat falso noīe patrez ab ipso appellatū: z audet ipsi⁹ muneris ītūdas ifamias nō. n. dicā oīones sup diuīa signa xp̄i fortiter enūciare. g sacerdos est q̄si blasphem⁹: z dicit deceptor. g indigne suz ordinē exequit': z sic mortal'r peccat: z eadē rone glibz alius ordinat⁹. ¶ ꝑ. scītas regrit' in susceptione ordinis: vt sit idone⁹ ad exequēdū: sz peccat mortal'r g cū peccato mortali ad ordines accedit. ergo multo fortī⁹ peccat mortaliter in qualibet executione sui ordinis.

¶ Rūdeo dōz ad p̄mā. q. q fit Dio. dicit i. 3. ca. ec. hierar. Ut subtiliores z clariores ētie replete influxu solarium splēdoꝝ lumē i eis supeminens ad silitudinē solis in alia corpa inebūt: sic in omni diuīo nō est audendū aliqs dux eē: nisi sz oēz habitū suū fact⁹ dei firmissim⁹: z deo silim⁹. vñ cū in quolibz ordie aligs ꝓstituat' dux alios in rebus diuinis: i quolibz q̄si plūptuosus mortal'r peccat: g cū ꝓscia pcti mortalis ad ordies accedit. z iō scītas vite regrit' ad ordinē de necītate p̄cepti: sed nō de necessitate sacri. vn de si malus ordinat': nihilomin⁹ ordinē bz: tñ cū peccato.

¶Ad ẽm ꝑ dōz:ꝙ sicut vera sacra sunt q̄ peccatoꝛ dispen
sat:ita verū sacrm ordinis recipit:ꝛ sic idigne dispēsat: ita
idigne recipit. ¶Ad scōm dōm:ꝙ illud misteriū erat tm̄
in ꝯsecutōe coꝛpalis obsequy:qō ēt licite peccatoꝛes face
re pōt:secus ā ē de misterio spūali ad qō applicanť ordi
nati:qz p ipm efficiunť medy iter deū ꝛ plebē:ꝛ iō debent
bona ꝺscia nitere quo ad deū:ꝛ bona fama quo ad hoies.
¶Ad tertiū dōz:ꝙ aliq̄ medicie sūt q̄ exigūt robur nāe:
alis cū piculo moꝛtis assumunť:ꝛ alie sunt q̄ debilibꝰ dari
ꝛ talia pctōribꝰ q̄dā sacra sūt ordiata ad remediū pctī
pfectionē gre ꝺferūt reqrūt hoiez p graz ꝺfortatū.
¶Ad ẽm .q.dōz:ꝙ in q̄libz actu hois si debeat cē ordina
tus oꝛ ꝙ assit directio rōnis. vñ ad ℔ ꝙ hō ordinis officiū
exequať:oꝛ ꝙ hēat tm̄ de scia q̄ sufficiat ad ℔ ꝙ dirigať i
actu illiꝰ ordis:iō talis scia reqriť in eo q ad ordies ꝓmo
ueri dz:ꝛ nō ꝙ vl̄r in tota scriptura sit īstructus: sz plus ꝛ
min⁹ fm ꝙ ad plura vel paucioꝛa se ei⁹ officiū extēdit:vt
.silli q alys ꝓponunť curā aīaruz suscipiētes sciāt ea q̄ ad
doctrinā fidei ꝛ moꝛ ptinēt:ꝛ alȳ sciāt ea q̄ ad
sui ordis spectāt. ¶Ad ꝑm ꝯ dōz:ꝙ sacerdos hz duos actꝰ
vnū ꝓncipalē supza coꝛpꝰ xpi verū:ꝛ alterū scōariū supza
coꝛpꝰ xpi mysticū. Scōs aūt actus depēdet a ꝓmo:sz ñ cō
mus actus tm̄:sicut religiosi q̄bus cura aīarum nō cōmit
titur:ꝛ a taliuz oꝛe nō regritur lex:sz solum ꝙ sacra confi
ciant:ꝛ iō talibus sufficit si tm̄ de scientia habeant ꝙ ea q̄
ad sacrm pficiendū spectant rite seruare possint. Alq aūt
ꝓmouent ad aliū actū q est supza coꝛpus xpi mysticū:ꝛ a
liū oꝛe populus legē regrit. vnde scia legis in eis esse ꝺz
nō gdē vt sciant oēs difficiles q̄nes legis: qz in his ꝺz ad
supiozes haberi recursus:sz sciant q̄ ppls ꝺz credere ꝛ ob
seruare de lege. Ꝺz ad supiozes sacerdotes.s.ep̄os ptinet
vt etiā ea q̄ difficultatē in lege facere possint sciant:ꝛ tan
to magis q̄to in maiozi g̃du collocanť. ¶Ad zm dōm:ꝙ
rō reddēda de fide nō ē itelligēda talis q̄ sufficiat ad pbā
dū q fidei vl̄ spei sūt:cū vtrūq̄ de ūisibilibꝰ sit: sz vt sciat
in cōi .pbabilitatē vtriusq̄ ostēdere:ad qō nō regriť mul
tū magna scia. ¶Ad zm dōm:ꝙ ad lectoꝛē nō ptinet tra
dere intellectū sacre scripture pplō:qz hoc est supiozū oꝛ
dinū:sz solū .pnunciare:ꝛ iō ab eo nō exigiť ꝙ habeat tm̄
de scia ꝙ sacrā scripturā itelligat:sz solū ꝙ recte .pnuncia
re sciat:ꝛ qz talis scia de facili adiscīť ꝛ a multis: ideo pro
babiliter estimari pōt ꝙ ordinatus talē scīaz acqret si ēt
tūc eā nō hēat:maxīe si in via ad hoc cē videatur.
¶Ad .z.q.dōz ꝙ cā ꝺz esse ꝓportionata suo effectui:ꝛ iō si
cut in xpo a quo descendit gra in oēs hoies oz ꝙ sit gratie
plenitudo:ita in ministris ecclesie quoꝛ nō est dare graz
sed gre sacra:non cōstituiť gradus ordinis ex hoc ꝙ hēat
gram:sz ex hoc ꝙ percipit aliq̄d gratie sacrm. ¶Ad ꝑm ꝯ
dōz:ꝙ Lhzyſ. accipit sacerdotis nomen q̄tū ad nos iter
pretationē fm ꝙ sacerdos idē est qō sacra dans: sicut enī
glibet iustus iq̄tū sacra merita alicui in auxiliū dat sacer
dotis iterpretationē hz:nō aūt logtur fz nos significatio
nē. est enī ℔ nom̄ sacerdos īstitutū ad signādū eū q sacra
bat in sacroꝛ dispēsatiōe. ¶Ad zm dōm:ꝙ res nāles effi
ciunť in gradu sup alia fz ꝙ in ea agere possunt ex forma
fua:ꝛ iō ex hoc ipso ꝙ formā nobiliorē habent:ꝛ in altiozi
gradu cōstituunť:sz ministri ecclie nō ꝓponunť alys vt
eis ex ꝓpꝛie scitatis virtute aliq̄d tribuant: qz hoc solius
dei est:sz sic ministri:ꝛ quodāmō instrumenta illius efflu
xus:q fit a capite in mēbza:ꝛ iō nō ē simile q̄tuz ad digni
tatē ordinis: q̄uis sit sīle q̄tū ad congruitatem.
¶Ad 4am .q.dōm:ꝙ a dño describiť fidelis q ē fuꝰ ꝺstitu
tus sup familiā vt det illis tritici mēsurā: ꝛ iō ifidelitatis
reus est q aliter supza mensurā eius diuina tradit: ℔ autē
facit qcūq̄ idignū ꝓmouet:ꝛ iō mortale crimen cōmittit
q̄si sūmo dño infidelis:ꝛ ꝑcipue cū ℔ in detrimētū eccl'ie
vergat ꝛ honoris dīni q ꝑ bonos mīstros ꝓmoueť: eēt.n.
ifidelis dño terreno q in eiꝰ officio aliquos inutiles pone
ret. ¶Ad ꝑm ꝯ dōz:ꝙ ds nūq̄ ita deserit eccl'iaz suā qn i
uenianť idōei mīstri sufficiēter ad necitatē plebis si digni
ꝓmouerēť ꝛ idigni repelleréť. Et si ñ possēt tot mīstri iue
niri q̄t mō ſſ:meliꝰ eēt hr̄e paucos mīstros bonos q̄ mul
tos malos: vt dic̄ btūs Clemēs. ¶Ad zm dō.ꝙ tpalia nō
sūt q̄rēda nisi ꝓ spūalia. vñ icōmoduz tpale ꝺz negligi ꝛ
oē lucrū spni ꝓ spūale bonū ꝓmouēdū. ¶Ad zm dōz.ꝙ
ad minꝰ ℔ regriť ꝙ nesciat ordinās aliqd ꝺz̄iū scitati i oꝛ
dinādo cē:sz ēt exigiť āpliꝰ vt fz mēsurā ordis vl̄ officy i
iūgēdi diligētioꝛ cura apponat: vt hēať certitudo de q̄li
tate ꝓmouēdoꝛ saltez ex testimonio alioꝛ:ꝛ ℔ ē qō apls
dicit.i. Timo. Manꝰ cito nemini ꝑposueris.
¶Ad .5.q.dō.ꝙ lex ꝑcipit vt hō iuste ea q̄ sūt iusta exeq̄t:
ꝛ iō qcūq̄ hō qō sibi ꝓpetit ex ordīe faċ idigne: qō iustū ē
iniuste exeq̄:ꝛ ꝺ ꝓceptū legis faċ:ac p ℔ mortal'r peccat:
qcūq̄ āt cū pctō mortali aliq̄d sacrū offm̄ ptractat: nō est
dubiuz qn idigne illud faciat. vnde ꝑz ꝙ mortal'r peccat.
¶Ad ꝑm ꝯ dōz:ꝙ nō ē ꝑplexus vt necitatē peccādi hēat:
qz pōt pctm̄ dimittere vl̄ offō resignare ex quo obligaba
tur ad executionē ordīs. ¶Ad zm dōz:ꝙ ius nāe ē idispē
sabile:℔ āt ē de iure nāli: vt hō scā scē ptractet: vñ ꝺ ℔ nul
lus pōt dispēsare. ¶Ad zm dōz:ꝙ q̄diu mīster eccl'e q est
ī mortali ab eccl'ia sustineť:ab eo sacra recipe eiꝰ subditꝰ
ꝺz:qz ad ℔ ē ei obligatꝰ: sz tm̄ ꝓp necitatis articulū nō cēt
tutū ꝙ eū īduceret ad aliqd sui ordīs exequēduz durāte
tali ꝺscia ꝙ ille in pctō mortali cēt:quā tm̄ deponere pos
set:qz in īstāti hō a diuina gra emēdať. ¶Ad 4m dōz: ꝙ
q̄ncūq̄ exhibet se ī aliq̄ actu vt mīstrū eccl'ie mortal'r pec
cat:ꝛ totiēs mortal'r peccat quotiēs hō actū faċ: qz vt dic̄
Dio.i.c.ce.hierar. Immūdis nec ſymbola.i.sacr'alia signa
tāgere fas ē. vñ q̄ tāgūt res sacras q̄si suo officio vtēt̄es
peccāt mortal'r. secꝰ aūt eēt si in aliq̄ necitate aliq̄d sacrū
cōtingeret vel exeq̄reť:in illo casu in quo etiā laycis lice
ret:sicut si baptiçaret in articulo necitatis: vel si coꝛpus
xpi in terra ꝓiectū colligeret.

Nō. II.

DEinde queritur de distinctiōe oꝛ
dinū. Et circa ℔ q̄runť tria. Primo de distinctiōe eoꝛ. Se
cūdo de actibꝰ singuloꝛ. Tertio q̄ impmať
caracter in sīn gulis ordinibus.

Ad primuz sic ꝓcediť. videť ꝙ nō debeāt plures
ordines distingui. quāto.n. aliqua vt⁹
est maioꝛ tāto minꝰ est multiplicata: sed ℔ sacrm ē digniꝰ
alys sacris inq̄tū cōstituit suscipiētes in aliquo gradu su
per alios. cū g̃ alia sacra nō distinguanť in plura q̄ recipi
ant p̄dicationē totiꝰ: nec hoc sacrm ꝺz distingui in plures
ordines. ¶P. si diuidiť: aut ē diuisio totiꝰ in partes inte
grales: aut in partes subiectiuas. nō in partes integrales:
qz si nō reciperēt p̄dicationē totiꝰ. g̃ ē diuisio in ptes sub
iectiuas: sz ptes subiectiue recipiūt in plurali p̄dicationē
generis remoti sicut generis ꝓxīmi: sicut hō ꝛ asinꝰ sunt
plura aīalia:ꝛ plura coꝛpoꝛa aīata. ergo ꝛ sacerdotiū ꝛ dia
conatus sicut sunt plures ordines ita ꝛ plura sacramēta:
cū sacramētuz sit quasi genus ad ordines. ¶P. fm ph̄m
in .8. ethi. regimē quo vnus tm̄ ꝓncipať est nobilius q̄ re
gimē cōitatis: q̄ aristocratia qua diuersi in diuersis offi
cys cōstituunť:sed regimē ecclesie ꝺz eē nobilissimuz. er
go nō deberet esse in ecclesia distinctio ordinū ad diuer
sos actus: sz tota ptās deberet apud vnū residere:ꝛ sic de
beret esse tm̄ vnus ordo. ¶Sed cōtra. ecclesia ē coꝛpus
xpi mysticuz sīle coꝛpi nāli fm apl'm: sed in coꝛpoꝛe nāli
sunt diuersa mēbroꝛ officia. g̃ ꝛ in eccl'ia debēt eē diuersi

ordies. ¶ Ꝑ. ministeriū noui testi est dignius q̄z miſteriū veteris: vt ps z⁹ Lor.z.°ſz in veteri testō non solū sacerdotes sed etiā ministri eor lenite scificabant̄ .g. z in nouo testaméto debēt ꝓsecrari p ordis sacrm nō solū sacerdotes ſz miſtri eor: z ita oz q̄ sint plures ordines.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ ñ sint. 7. ordies. ordies. n. ecclie ordiant̄ ad act⁹ hierarchicos: ſz tres sc̄ tm̄ act⁹ hierarchici. ſ. purgare: illumiare: z pficere: ſz q̄s Dyo. distīguit tres ordies in qn q̄ caplis ec. hierar. g̃ nō sunt. 7. ¶ Ꝑ. oia sacra hñt efficaciā z auctatē ex iſtitutiōe xp̄i vl̄ saltē apl̄or ei⁹: ſz ī doctrina xp̄i z apl̄or nō fit mētio nisi de pſbris z diaconis. g̃ vr̄ q̄ nō sint alq ordies. ¶ Ꝑ. p sacrm ordis ꝓstituit aliquis dispēsator alior sacror: ſz alia sacra sūt sex. g̃ debēt eē tm̄ sex ordies. ¶ Sz ꝫ. vr̄ q̄ debeāt eē ples: q̄z q̄to aliq̄ virtus ē altior tāto ē min⁹ mltiplicabilis: ſz ptās hierarchica ē altiori mō in angelis q̄z sit in nob: vt Dyo. dic. g̃ cū in hierarchia angelica sint. 9. ordies: totidē deberēt eē in eccl̄ia vl̄ plures. ¶ Ꝑ. ppbia psalmor ē nobilior iter alias ppbetias: ſz ad ꝓnūciādū ī ecclia alias ppbias ē vn⁹ ordo. ſ. lector. g̃ z ad ꝓnunciandu psalmos deberet esse alius ordo: z precipue cum in decret. dis. zi. psalmista secūdus ab hostiario inter ordines ponatur.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ ordies nō debeāt distīgui p sacros z nō sacros: oēs. n. ordies sacra q̄dā sunt: ſz oia sacra sunt sacra. g̃ oēs ordies sūt sacri. ¶ Ꝑ. ſz ordies eccl̄ie nō deputant̄ alīgs nisi ad dīna officia: ſz oia talia sūt sacra. g̃ oēs ordies sc̄ sacri. ¶ Sz ꝫ. ē: q̄ ordies sacri ipediūt mr̄imoniū ꝫbēdū: z dirimūt ꝫctū: ſz q̄ttuor iferiores ordies nō ipediūt ꝓtrahendū: nec dirimūt ꝫctū. g̃ nō sūt sacri ordies.

¶ R.° dōz ad p̄am. q. q̄ ordinū mltitudo ducta ē ī eccl̄ia pp tria: p̄ pp sapiaz dei ꝓmēdādā q̄ ī distictiōe ordinata rerū maxīe relucet tā ī nālib⁹ q̄z ī spūalib⁹: qō significat̄ ī B q̄ regina Saba vidēs ordinē miſtrātiū Salomōi: nō hēbat vltra spīm deficiēs ī animi rōe sapie ipsi⁹. z.° ad subueniē dū hūane infirmitati: q̄z p vnū ñ poterāt oia q̄ ad dīna mysteria ptinebāt expleri sine magno g̃uamie: z iō distīguūt̄ ordies diuersi ad diuersa officia: z B ps p B q̄ dns Nūeri ii.° dedit Moysi. 70. senes ppl̄i in adiutoriū. z.° vt via pficiēdi hoibus āplior det̄: dū ples in diuersis officys distribuunt̄: vt oēs sint ōi coopatores q̄ nihil ē dīni⁹: vt Dyo. dic. ¶ Ad p̄m g̃ dōz: q̄ illa sacra dant̄ ad effect⁹ aliq̄s pficiēdos: ſz B sacrz dat̄ p̄ncipal̄r ad act⁹ aliq̄s agendos: z iō ſz diuersitatē actuū oz q̄ ordis sacrz distīguat̄: sic̄ potentie distīguūt̄ p act⁹. ¶ Ad scōz dōz: q̄ distictio ordinū ñ ē toti⁹ itegralis ī ptes: neq̄ toti⁹ vlis: ſz toti⁹ ptātiui: c⁹ bec ē nā q̄ totū ſz ꝓpletā rōnē ē in vno: in alys āt ē aliq̄ pticipatio ipsi⁹: z ita ē hic: tota. n. plenitudo h⁹ sacrī ē in vno ordie. s. sacerdotio: ſz ī alys ē q̄dā pticipatio ordis: z B signficatū ē in B q̄ dns dic Nume. ii. Moysi: Auferaz de spū tuo z tradā eis vt sustētēt onus ppl̄i: z iō oēs ordines sunt vnū sacrz ¶ Ad z⁹ dōm: q̄ in regno q̄uis tota ptātis plenitudo resideat penes regē: ñ tñ excludunt̄ miſtror ptātes q̄ sc̄ pticipatōes q̄dā regie ptāt.: z sil̄r ē ī ordie: ī aristocracia āt apō nullū resident plēitudo ptāt.: ſz apō oēs.

¶ Ad. z. q. dōz: q̄ q̄dā sumūt sufficiētiā ordinū p q̄dā adaptationē ad gras g̃tis datas: ō gb⁹ hr̄ p̄a Lor. iz.° dicūt. n. q̄ fmo sapie ꝓpetit epo: q̄z ipe alior ordiator ē: q̄ō ad sapiaz ptinet: fmo scie sacerdoti: q̄z dz hre clauē scie: fides diacono q̄ p̄dicat euangeliū: opa vtutū subdiacon o: q̄ se ad opa pfectiōis extēdit p votū ptinētie: iterp̄tatio fmonū acolytho q̄ significat̄ ī lumie q̄ defert: gra sanitatū exorciste: gnā liguar psalmiste: ppbia lectori: discretio spūum hostiario: q̄ q̄sdā repellit z quosdā admittit. Sz B nihil ē: q̄z gre gratis date nō dant̄ eidē sic̄ ordies dant̄ eidē: dr̄. n. p⁹ Lor. iz.° Diſtiões gratar sūt. Et iter ponunt̄ q̄dā q̄ ordies ñ dñr. ſ. epat⁹ z psalmiſtat⁹: z iō aly assignāt fm q̄dā assimilationē ad celestē hierarchiā ī gb⁹ ordies distīguunt̄ fm purgatiōez: illumiationē: pfectionez. Dicūt. n. q̄ hostiari⁹ purgat exteri⁹ segregādo bonos a malis ēt cor palr: exteri⁹ vo acolythus. q̄z p lumē q̄ō portat signat se ī teriores tenebras pellere: ſz vtroq̄ mō exorciſta: q̄z diabolū quē expellit vtroq̄ mō pturbat: ſz illumiatio q̄ fit p doctrinā q̄tūs ad doctrinā ꝑpbicā fit p lectores: q̄tū ad euāgelicā fit p diaconos: q̄tū ad aplicā fit p ſbdiaconos. Sz pfectio cōis vtpote q̄ ē pnie: bap̄l: z hō fit p sacerdotiū: excellēs vo per eūm: vt ꝓsecratio sacerdotū z vginū: ſz excellentissima p sūmū pōtificē: ī q̄ ē plenitudo auctatis. Sz B nihil ē: tū q̄z ordies celestis hierarchie ñ distīguūt̄ p pdcas actões hierarchicas: cū q̄libz cuilz ordinū ꝓueniat: tū q̄z ſz Dyo. lis epis ꝓuenit pficere: illumiare āt sacerdotib⁹: purgare aūt miſtris oīb⁹. Et iō aly appropriāt ordies septē donis: vt sacerdotio rñdeat donū sapie q̄ nos pane vite z itellis cibat: sic̄ sacerdos nos p pane celesti reficit: ſz timor hostiario: q̄z nos sepat a malis: z sic ītermedy ordies rñdēt mysterio: q̄z nos sepat a malis: z sic ītermedy ordies rñdēt medys donis. Sz B iterū nihil est: q̄z in quolibz ordine septē formis gra dat̄. Et iō alr dōz est: q̄ ordis sacrz: ad sacrz cuius charistie ordinatur: q̄ō est sacramētū sacramētor: vt dic Dyo. Sicut enim templum z altare z vasa z vestes: ita z miſteria q̄ ad eucharistiā ordināt̄ ꝓsecratiōe idigēt: z hec ꝓsecratio ē ordis sacrz: z iō distīctio ordinū ē accipiēda ſz relatiōez ad eucharistiā: q̄z ptās ordis: aut ē ad ꝓsecrationez eucharistie ipsius: aut ad aliq̄ō miſteriū ordinādū ad B. si p⁹ sic ē ordo sacerdotū. z iō cū ordināt̄ accipiūt calicē cū vino: z patenā cū panc: ptātē accipiēdo ꝓsecrādi corpus z sanguiez xp̄i. Coopatio āt miſtror ē vel in ordie ad ipz sacrz: vel ī ordie ad ſuscipiētes. si p⁹ sic tripl̄r. p. n. ē miſteriū q̄ miſter coopat̄ sacerdoti ī ipo sacro q̄tuz ad dispēsatiōez: ſz nō q̄tuz ad ꝓsecratiōnē quā solus sacerdos fac̄: z B ptiet ad diaconū. vñ ī lra dr̄ q̄ ad diaconū ptinet miſtrare sacerdotib⁹ ī oīb⁹ q̄ agunt̄ ī sacris xp̄i. vñ ipi sanguinē dispēsant. Sc̄do ē miſteriū ordiatū ad māz sacri ordinādā in sacris vasis ipi⁹ sacri: z B ptinet ad ſubdiaconū. vñ ī lra dr̄ q̄ vasa corpis z sanguis dñi portāt z oblatiōes in altari ponūt. z iō accipiūt calicē de manu epi: ſz vacuus cū ordinant̄. Tertio ē miſteriū ordiatū ad pſentādū māz sacri. z B ꝓpetit acolytho. ipe. n. vt in lra dr̄ vrceolū cū vino z aq̄ ꝑparat. vñ accipiūt vrceolū vacuū. Sz miſteriuz ad ꝑparationē recipiētiū ordiatū nō pōt eē nisi sup ſimundos: q̄z q mūdi sūt iā sūt ad sacra recipiēda idonei. Tripl̄ āt ē gen⁹ ī mūdor: vt Dio. dic. gdā. n. ſt oīno ifideles credere nō volētes: z hi total̄r ēt a visiōe diuinor: z a cetu fidelīū arcēdi sūt: z B ptiet ad hostiarios. Quidā vo sūt volētes credere: ſz nōdū sūt īstructi. ſ. cathecumini: z ad horuz īstructionē ordiat̄ ordo lector. z iō p̄ma rudimēta ad doctrinā fidei. ſ. vet⁹ testīn eis legēdū ꝓmittit. Quidā vo sūt fideles z īstructi: ſz ipedimētū hñtes ex demōis ptāte. ſ. energumini: z ad B hz miſteriū ordo exorciſtar: z sic ps rō z numer⁹ z gradus ordinū. ¶ Ad p̄m g̃ dōz: q̄ Dio. logtur de ordib⁹: nō ſz q̄ sūt sacra: ſz fm q̄ ad hierarchicas actiōes ordināt̄. z iō ſz actiōes illas tres ordines distinguit: quor p̄m⁹ hz oēs tres. ſ. epōs. z.° hz duas. ſ. sacerdos. ſz ꝫ.° hz vnā. ſ. purgare. ſ. diacon⁹ q̄ miſter dr̄: z sub B oēs iferiores ordies ꝓphēdūt: ſz ordies hñt q̄ sint sacra ex relatōe ad maximū sacror: z iō ſz B nūer⁹ ordinū accipi dz. ¶ Ad z^m g̃ dōz: q̄ ī p̄mitiua eccl̄ia pp paucitatē miſtror oia iferiora miſteria diacōis ꝓmittebant̄: vt ps p Dio. z. c. ec. hierar. vbi dic. Miſtror aly stāt ad portas tēpli clamas aly aliō gd pprz ordis opant̄. aly cū sacerdotib⁹ ppnūt sup altare sacrū panē z bñdictiōis calicē: nihilomin⁹ erant oēs p̄dicte ptātes: ſz iplicite in vna diaconi potestate: sed postea ampliatus est cultus diuinus: z eccl̄ia ꝓ te: sed postea ampliatus est cultus diuinus: z eccl̄ia ꝓ implicite habebat in vno ordine: explicite tradidit in diuersis.

versis:ꝛ ſm hoc dicẽ magr̃ in lr̃a:qꝫ eccl̃ia alios ordines ſi/
bi iſtituit. ¶ Ad 3m dõ. qꝫ ordies ordinant̃ ꝓncipal̃r ad ſa/
crañtũ euchariſtie:ad alia aũt ꝓ ꝯñs:qz etiã alia ſacr̃a ab
eo qõ in hoc ſacr̃o ꝓtinet̃ deriuant̃. vñ nõ oz qꝫ diſtinguã/
tur ordies ſm ſacr̃a. ¶ Ad 4m dõz:qꝫ angeli dr̃ñt ſpẽ:ꝛ ꝓꝑ
hoc in eis põt eẽ diuerſus modus accipiẽdi dĩna: ꝛ iõ etiã
diuerſe hierarchie in eis diſtinguunt̃:ſed in hoib9 tm̃ vna
hierarchia ꝓꝑ vnũ modũ accipiẽdi dĩna q ꝯſequtur huma
nã ſpẽm.ſ.p ſilitudines rer̃ ſenſibiliũ:ꝛ iõ diſtinctio ordi/
nũ in angelis nõ põt eẽ p cõparationẽ ad aliqõ ſacr̃m:ſic ẽ
apõ nos:ſz ſolũ p cõparationẽ ad hierarchicas actiões q̃s
in ſeriores exercet qlibz ordo in eis:ꝛ ſm hoc nr̃i ordies
eis r̃ident:qz in nr̃a hierarchia ſunt tres ordies:ſz hierar
chicas actiões diſticti:ſic in q̃libz hierarchia vna angelo/
rũ. ¶ Ad 5m dõz:qꝫ pſalmiſtatus nõ ẽ ordo:ſz officiũ ordi/
cãtor:cãtor ãt nõ ẽ nomẽ ordis ſpãlis: tũ qz cãtare ꝓtinet
ad totũ chor̃:tũ qz nõ bz aliquã ſpãlez reſonez ad eucha/
riſtie ſacr̃m:tũ qz offm̃ qõdã eſt qõ iter ordines largo mõ
nãne xũ:qz.n.pſalmi cũ cãtu ꝓnũciant̃: iõ dr̃ pſalmiſta ꝛ
do. ¶ Ad 6m dõz:qꝫ acolythi hñt actũ ſup vrceolũ tm̃:nõ ſup
ea q̃ in vrceolo ꝓtinent̃:ſz ſubdiacon9 bz actũ ſup cõtẽtis
in vrceolo:qz aq̃ vtiť ꝛ vino ad ponẽdũ in calice: ꝛ aquaz
itez manib9 ſacerdotis ꝑbet ꝛ diaconi:ſic ꝛ ſubdiaconus
bz actũ ſolũ ſup calicẽ:nõ ſup ꝓtẽta:ſz ſacerdos ſup ꝓtẽta:
ꝛ iõ ſic ſubdiacon9 in ſui ordinatiõe accipit calicẽ vacuuz
ſacerdos plenũ:ita acolythus vrceolũ vacuũ:ſz ſubdiaco
nus plenũ:ꝛ ſic ẽ q̃dã ꝓnexio in ordib9. ¶ Ad 7m dõm:qꝫ
coꝛpales act9 acolythi magis de ꝓꝑrio ordinant̃ ad actuz
ſacroꝛ ordinũ q̃z act9 exoꝛciſtarũ:q̃uis ſit aliq̃ mõ ſpũal:
qz hñt acolythi miſteriũ ſup vaſa in qb9 mã ſacri ꝓtinet̃
q̃tũ ad vinũ:qõ vaſe ꝓtinẽte idiget ꝓꝑ ſui hũiditatẽ: ꝛ iõ
iter mĩoꝛes ordies ordo acolythoꝛ ẽ ſupioꝛ. ¶ Ad 8m di/
cẽdũ:qꝫ act9 acolythoꝛ ſe bz ꝓpingus ad ꝓncipales act9
ſupioꝛ miſtroꝛ q̃z act9 alioꝛ minoꝛ ordinũ: vt p ſe pz. ꝛ
ſil̃r etiã q̃tũ ad act9 ſcõarios gb9 ppl̃z p doctrinã diſpo/
nũt:qz acolythus doctrinã noui teſtĩ viſibiliter figurat lu
mẽ portãs:ſz lector recitãdo figuras alias:ꝛ iõ acolythus
eſt ſupioꝛ.ſil̃r ẽt exoꝛciſta:qz ſic ſe bz act9 lectoꝛ ad actuz
ſcõariũ diaconi:ꝛ ſubdiaconi:ita ſe bz act9 exoꝛciſte ad ſe/
cũdariũ actũ ſacerdotis.ſ.ligare ꝛ ſoluere:ꝓ quẽ total̃r hõ
a ſeruitute diaboli liberat̃:ꝛ in hoc pz ordinatiſſim9 ordi/
nis ꝓgreſſus:qz ſacerdoti q̃tuz ad actuz eius ꝓncipalẽ.ſ.
ꝓſecrare coꝛpus chriſti:cooperãtur tm̃ tres ſuperiores oꝛ/
dines:ſed q̃tum ad actuz eius ſecũdariũ qui eſt abſoluere
re ꝛ ligare cooperant̃ ſuperiores ꝛ inferiores. ¶ Ad no
nũ dicẽdũ:qꝫ gdã dicũt qꝫ ĩ ſuſceptiõe ordis hoſtiario da/
tur q̃dã vis diuina:vt arcere poſſit alios ab ĩtroitu tẽpli:
ſicut ꝛ in xp̃o fuit qñ eiecit vendẽtes de tẽplo: ſed ꝟ ma/
gis ꝓtinet ad gratiã gratis datã q̃z ad gratiã ſacr̃i.ꝛ iõ dõz
qꝫ ſuſcipit ptãtẽ vt ex officio hoc agere poſſit:q̃uis etiã ꝛ
hoc ab alys fieri poſſit:ſed nõ ex officio: ꝛ ita eſt in omni/
bus actibus minoꝛum ordinuz qꝫ poſſunt per alios licite
fieri:q̃uis illi non habeant ad hoc officium: ſicut etiaz in
domo nõ ꝓſecrata poteſt dici miſſa: q̃uis conſecratio ec/

ablutionẽ aligs ꝑparat̃ ad coꝛpus xp̃i ſumẽdũ: ſz ꝑpara
tio ſumẽtiũ ſacr̃m ꝓtinet ad iferioꝛes ordines. g̃ icõueniẽ
ter ablutio a pctis ponit̃ iter actꝰ ſacerdotis. ¶ ꝑ. hõ per
baꝑmũ ẽ mediãte deo ꝓfigurat9 caracterẽ ꝓfigurantẽ ſu/
ſcipiẽs:ſz ozare ꝛ offerre oblatiões ſunt act9 imediate ad
deũ ordiati. g̃ glibz baptiçat9 põt hos act9 facere:ꝛ nõ ſoli
ſacerdotes. ¶ ꝑ. diuerſoꝛ ordinũ diuerſi ſunt actus:ſed
oblationes in altari ponere ꝛ epl̃am legere ad ſubdiaco/
nũ ꝓtinet:crucẽ etiã ferunt ſubdiaconi coꝛã papa. g̃ hi nõ
debẽt poni act9 diaconi. ¶ ꝑ. eadẽ veritas ꝓtinet̃ ĩ nouo
ꝛ veteri teſtõ:ſz legere vet9 teſtm̃ ẽ lectoꝛ. g̃ ꝛ eaõ rõne le
gere nouũ:ꝛ nõ diconoꝛ. ¶ ꝑ. apl̃ũ nihil aliud ꝑdicaue/
rũt q̃z euãgeliũ xp̃i:vt pz ℟o.i.ſz doctrina apoſtoloꝛ cõ/
miſtrare cũ vrceolo eſt actus ſubdiaconoꝛ. g̃ nõ dz acoly
tibus attribui. ¶ ꝑ. actus ſpũales õbẽt coꝛporalibus pre/
eminere:ſz acolythus non bz niſi actũ coꝛporalẽ. g̃ exoꝛci
ſta nõ bz actũ ſpũalẽ pellẽdi õmones cũ ſit iferioꝛ. ¶ ꝑ.
g̃ magis cõueniunt iuxta ſe ponenda ſunt:ſz legere vetus
teſtm̃ maxime dz cõuenire cũ lectione noui teſtĩ:q̃ ꝓpetit
ſupioꝛib9 miniſtris. g̃ legere vetus teſtm̃ non dz poni actꝰ
lectoris ſz magis acolythi:ꝛ ꝑcipue cũ lumẽ coꝛporale qõ
acolythi deferũt ſignificet lumẽ ſpũale doctrine. ¶ ꝑ. ĩ
quolibet actu ordinis ſpũalis dz eſſe aliq̃ vis ſpũalis quã
bẽant ordinati ꝓre alys: ſz in apertione ꝛ clauſiõe boſtio/
rũ nõ habẽt aliaz poteſtatẽ ſpũalez boſtiarij q̃z alij homi/
nes. g̃ hoc non dz poni actus ipſoꝛ.
¶ Ad 1m dõm:qꝫ cum cõſecratio q̃ fit in ordinis ſacr̃o ordi/
netur ad ſacr̃z euchariſtie:vt dcm̃ eſt:ille ẽ ꝓncipalis actꝰ
vniuſcuiuſq̃ ordinis ſz quẽ magis ꝓxime ordinat̃ ad eu
chariſtie ſacr̃m:ꝛ ſm hoc etiã vn9 ordo eſt eminẽtioꝛ alio
ſm qꝫ vn9 actus magis de ꝓꝑrio ad ꝑdcm̃ ſacr̃m ordinat̃:
ſz qz ad ſacr̃z euchariſtie q̃ſi digniſſimũ mlta ordiant̃: iõ
nõ eſt icõueniens vt ꝑter ꝓncipalẽ actũ etiã multos actꝰ
vnus ordo hãt:ꝛ tãto plures q̃to eſt eminentioꝛ:qz vtus

clesie ad hoc ordinetur vt in ea missa dicatur.

Ad tertium sic ꝓcedit. Vlr q̄ sacerdoty caracter nō ip̄mat in ipa calicis porrectiōe: qz ꝓsecratio sacerdotis fit q̄dā vnctiōe: sic̄ t cōfirmatio: sz in ꝓfirmatiōe in ipsa vnctiōe ip̄rimit caracter. g̃ t in sacerdotio: t nō in calicis porrectōe. ¶ Ꝑ. dns dedit discipulis sacerdotalē ptātē q̄n dixit. Accipite spm̄ scm̄ q̄rū remiseritis pctā ꝛc̄. Jo. zo. Sz spūs dat ꝑ manꝰ ip̄ōnē. g̃ in ipsa manꝰ ip̄ōne ip̄rimit caracter ordis. ¶ Ꝑ. sic̄ cōsecrat̄ mīster ita t vestes mīstroꝝ: sz vestes sola bn̄dictio cōsecrat. g̃ in ipsa bn̄dictione ep̄i ꝓsecratio sacerdotis pficit. ¶ Ꝑ. sic̄ sacerdoti dat̄ calix ita t vestis sacerdotal'. si g̃ in datiōe calicis ip̄mit caracter eadē rōne t in datiōe casule: t sic hret duos caracteres: qō falsuz ē. ¶ Ꝑ. ordo diaconi ꝓformior ē ordini sacerdotis q̄z subdiaconi ordo: sz si caracter ip̄rimeret sacerdoti in ipsa calicis porrectiōe: subdiaconꝰ eet cōformior sacerdoti q̄z diaconꝰ: qz subdiaconꝰ caracterē recipit in ipsa calicis porrectiōe: nō āt diaconꝰ. g̃ caracter sacerdotalis nō ip̄mit in ipsa calicis porrectiōe. ¶ Ꝑ. acolythoꝝ ordo magis appropiāt ad actū sacerdotis: ꝑ ꝙ hz actū sup vrceolū: q̄z ꝑ ꝙ hz actū sup cādelabrū: sz magꝭ ip̄rimit caracter in acolythatu qñ accipiūt candelabꝝ q̄z qñ accipiūt vrceolū: qz nomē acolythi cerei portatione signat. g̃ t in sacerdotio ip̄rimit caracter qñ calicem accipit. ¶ Sz ō. p̄ncipal' actꝰ sacerdotis ē ꝓsecrare corꝰ xp̄i. sz ad hoc dat sibi ptās in acceptiōe calicis. g̃ tē ip̄mit caracter.

¶ Rñ. dōz: ꝙ sic dz ē ciusdē ē formā alicui ꝗducere t māz de ꝓxio ꝑparе ad formā. vñ eps in collatiōe ordinuz duo fac̄: ꝑparat. n. ordinādos ad ordis susceptionē: t ordis ptātē tradit. ꝑpat q̄ t ist̄uēdo eos de ꝑpo offō t aliqd circa eos opando: vt idonei sint ptātē accipiēdi: q̄ qdez ꝑpatio in trib⁹ ꝓsistit. s. bn̄dictiōe: manꝰ ip̄ōne: t vnctiōe: ꝑ bn̄dictionē dinis obsequuꝝ mācipat̄: t ideo bn̄dictō oib⁹ dat̄: sz ꝑ manus ip̄ōnē dat̄ plēitudo gr̃e ꝑ quā ad mag̃ officia sint idonei: t ita solis diaconib⁹ t sacerdotib⁹ fit manꝰ ip̄ō: qz eis cōpetit dispēsatio sacroꝝ: q̄z uis vni vt p̄ncipali: t alteri sic mīstro: sz vnctiōe ad aliqd sacr̃z tractādū ꝓsecrāt̄: t ideo vnctio solis sacerdotib⁹ fit q ꝑprius māib⁹ corꝰ xp̄i tangūt: sic̄ ēt calix iungit̄ q ptinet sāguinē: t patena q̄ ptiet corꝰ. Sz ptātis collatio fit ꝑ ꝙ dat̄ eis aliqd qō ad ꝑpū actū ptinet: t qz p̄ncipalis actꝰ sacerdotis ē ꝓsecrare corꝰ t sāguinē xp̄i: ideo in ipsa datiōe calicis sub forma vboꝝ determiata caracter sacerdotalis ip̄mit. ¶ Ad p̄m g̃ dōz: ꝙ i cōfirmatiōe nō dat̄ offiū opandi sup aliq̄ mām exteriorē: t ideo ibi caracter ñ ip̄mit i aliq̄ exhibitiōe alicui rei: sz in sola manꝰ ip̄ōne t vnctiōe: sz i ordie sacerdotali al'r ē: t ideo nō ē sil'e. ¶ Ad zm dōz: ꝙ dns discipl'is dedit sacerdotalē ptātē q̄z tū ad p̄ncipalē actū añ passionē i cena qñ dixit. Accipite t māducate. vñ subiūxit. Hoc facite in meā ꝓmemorationē: sz post resurrectionē dedit eis sacerdotalē ptātez q̄z tū ad actū scōariū g ē ligare t absoluere. ¶ Ad 3m dōz: ꝙ in vestib⁹ ñ requirit alia ꝓsecratio nisi ꝙ dīno cultui mācipent̄: t ideo suffic̄ eis ꝑ ꝓsecratiōe bn̄dictio: sz al'r ē de ordinatis: vt ex dictis pz. ¶ Ad 4m dō. ꝙ vestis sacerdotalis ñ signat ptātē sacerdoti datā: sz idoneitatē q̄ in eo requirit ad actū ptātis exequēdū: t ideo nec sacerdoti nec alicui alij ip̄mit caracter in alicuꝰ vestis datione. ¶ Ad 5m dōz: ꝙ ptās diacōi ē media iter ptātē subdiacōi t sacerdotis: sacerdos n. directe hz ptātē sr̃ cōpⁿ xp̄i: subdiaconꝰ āt sr̃ vasa tm̄: sz diaconꝰ sr̃ corꝰ i vase ptētū. vñ ei⁹ ñ ē tāgere corꝰ xp̄i: sz portare corꝰ xp̄i i patena: t dispēsare sāguinē cuz calice: t ideo ei⁹ ptās ad actū p̄ncipalē ñ potuit exp̄mi: nec ꝑ dationē vasis tm̄: nec ꝑ dationē mān̄e: sz exp̄mit ptās ei⁹ ad actū secūdariū i hz ꝙ dat̄ sibi liber euāgelioꝝ: t i hac ptāte itell'r alia: t ideo i ipsa libri datiōe ip̄mit caracter. ¶ Ad 6m dōm: ꝙ p̄ncipalioz actꝰ acolythi ē q̄ ministrat i vrceolo: q̄z q̄ ministrat in cādelabro: q̄uis denoiet̄ ab actu scōario: pp hz ꝙ ē magis notꝰ t magis ꝓpriꝰ ei: t ideo in datiōe vrceoli ip̄mitur caracter vtute vboꝝ ab epo ꝓnūciatoꝝ.

Quō. III.

Deinde q̄rit de gbusdā q̄ fūt ordinib⁹ ānexa. ¶ Et circa hz q̄runt tria. Primo de corona. zo de ꝑatu. 3o de vestib⁹ sacris.

Ad primuz

sic ꝓcedit. Vlr ꝙ ordinati ñ debeāt corone tōsuraz hr̃e: qz dns captiuitatē ꝓmiat t dispsionē his q sic atrōdū tur: vt pz Deuter. zz°. De captiuitate nudati inimicoꝝ capitis: t Piere. 49°. Dispgā i oēz vētū cos q in comā atrōdūt: sz mīstris xp̄i ñ debet captiuitas sz libtas. g̃ corona: tōsura: t rasura eis ñ ꝓpetit. ¶ Ꝑ. vitas dz rndere figure: sz figura corone ꝑcessit i veteri lege i tonsura naçareoꝝ: sic i lra dr̃. cū g̃ naçarei ñ eent ordiati ad mīsteriū dinuz: vt q̄ mīstris eccl'ie ñ debeat tōsura vl' rasura corone: t hz ēt vt p hz q̄ uersi q ñ sunt mīstri eccl'ie tondent̄ i religionib⁹. ¶ Ꝑ. p capillos supflua signant̄ qz capilli ex supfluis generāt̄: sz mīstri altar] oēs supfluitates a se debēt abycer̃. g̃ total'r ōbēt caput tōdere: t ñ i mōz corone. ¶ Sz ō. qz sz Greg. Seruire dō regnare ē: sz corōa ē signū regni. g̃ illis li in velamētū dati sūt: vt pz. i. Coz. xi. sz mīstri altaris debēt hr̃e mētē velatā. g̃ ꝓpetit eis rasura corone.

¶ Ulteriꝰ vr̃ ꝙ corona fit ordo: qz in actib⁹ eccl'ie spūalia corpalib⁹ rñdēt: sz corona ē qōdā corpale signū qō eccl'ia adhibz. g̃ vr̃ ꝙ signū iteriꝰ rñdeat ei: t ita ēt corona ad ip̄rimet caracter: t erit ordo. ¶ Ꝑ. sic̄ ab epo solū dat̄ confirmatio t alij ordies: ita t corona: sz in ꝓfirmatiōe t alys ordīb⁹ ip̄mit caracter. g̃ t in corona: sz sic idē qō ꝓpꝰ ꝙ clic⁹ ē i gradu supra ppz ꝓstituit. g̃ corona p quā efficit clic⁹ ē aliqs ordo. ¶ Sz ō. nulls ordo dat̄ nisi i misse celebratiōe: sed corōa dat̄ ēt absq̄ officio misse. g̃ nō est ordo.

¶ Ꝑ. in collatiōe cuiuslibet ordinis fit mētio de aliq̄ potestate data: nō āt in collatiōe corone. g̃ nō est ordo.

¶ Ulteriꝰ vr̃ ꝙ p acceptionē corone aliqs renūciet tpalibus bonis. ipsi. n. dicūt cū coronant. Dns ps hereditatis mee. sz sic dic̄ Piero. Dns cū istis tpalib⁹ ps ficri dcigna tur. g̃ abrenūciat tpalib⁹. ¶ Ꝑ. iustitia mīstroꝝ noui testi stameti dz abūdare sup mīstros veteris: vt pz Matth. 5. sz mīstri veter] testi. s. leuite nō accepunt ptē hereditatis cū frib⁹ suis. g̃ nec mīstri noui testi hr̃e debēt. ¶ Ꝑ. Dns dic̄: ꝙ postq̄z aligs fcūs ē clic⁹. deiceps dz de stipendys ecclesie sustētari: sz hz nō eēt si p̄rimoniū suū retineret. g̃ vr̃ ꝙ abrenūciet i hz ꝙ clic⁹ fit. ¶ Sz ō ē. ꝙ Piere. fuit de ordine sacerdotali: vt pz Piere. i. sz ipe būit possessionē ex hereditatis iure: vt pz Piere. zz. ergo clerici possūt habere patrimonialia bona. ¶ Ꝑ. si hoc nō possent non videret tunc differētia inter clericos seculares t religiosos.

¶ Rº dōz ad p̄mā. q. ꝙ eis q ad diuia mīsteria applicant̄ ꝓpetit tōsura t rasura in modū corone: t rōe figure: qz corona ē signū regni: t pfectiōis: cū sit circularis. illi āt q diuinis mīsteryis applicant̄ adipiscunt̄ regiā dignitatē: t pfecti in vtute eē debēt. Lōpetit ēt eis rōne subtractiōis capilloꝝ: t ex pte supioꝛi p rasurā: ne mēs corꝰ tpalib⁹ occupatiōib⁹ a ꝓtēplatiōe diuinoꝝ retardet̄: t ex pte inferiori p tōsurā: ne eoꝝ sensus tpalib⁹ obuoluant. ¶ Ad. i. g̃ dōz: ꝙ dns cōminat̄ illis q hoc ad cultuz demonū facibant. ¶ Ad zm dōz: ꝙ ea q̄ fiebāt i veteri testō ip̄fecte repntāt ea q̄ sūt i nouo testō: t ideo ea q̄ ptinēt ad mīstros noui testi nō solū signant̄ ꝑ officia leuitaꝝ: sz ꝑ oēs illos q aliquā ꝓfectionē ꝓfitebant̄. naçarei aūt ꝓfitebant̄ pfectionē q̄z i dabz i depositiōe come signātes tpaliū ꝓtēptu: q̄uis nō in modū corone deponerēt: sed oino totū: qz nōduz erat tps regalis t pfecti sacerdoty. Et sil'r ēt ꝙuersi tōdunt̄ ꝑ re-

nunciationez tpaliū:sed nō radunt: qz nō occupant diui/nis misterys in gbus diuina opozteat eos mēte ptēplari.
¶Ad 3m dōm:qp nō solū dz significari tpaliuz abiectio:sz etiaz regalis dignitas in forma cozōe:z iō nō dz totalr co/ma tolli z ēt ne indecēs videat.
¶Ad secundam questionem dicendum qp ministri eccle/sie a populo separantur ad vacāduz diuino cultui:i cultu aūt diuino quedā sunt q̄ per potētias determinatas sunt exercēda:z ad hoc dat spūalis ptās ordinis:q̄dā aūt sunt que cōiter a toto mīstroz collegio fiūt:sic dicere diuinas laudes:z ad ß nō pexigit aliq̄ ptās ordinis:sed solū q̄daz deputatio ad tale officiū:z hoc fit p cozonā:z iō nō est ordo sed preābulū ad ordinez.¶Ad pm g dōz:qp cozona hz iterius aliq̄ spūale qō ei rñdet.sic signū signato:sed hoc nō est aliq̄ spūalis ptās:z iō in cozona nō ipzimit charac/ter:nec est ordo.¶Ad 2m dōz:qp q̄uis p cozonā nō impri/mat character:tñ deputat hō ad diuinuz cultū:z iō talis deputatio dz fieri p sūmū mīstroz.s.epz q ēt vestes bñdi cit z vasa z oia q̄ ad cultū diuinū applicant.¶Ad 3m dōm qp ex ß.qp aligs ē clīcus est i altiozi statu q̄z laic⁹:nō tñ bēt ampliozē ptātis gdū:qō ad ordinē regrit.
¶Ad tertiam questionem dicendum. qp clerici in hoc qp cozonā accipiunt non renunciant patrimonio neq; alys reb⁹ temporalib⁹:qz terreno oz possessio ñ ptrariat diuino cultui ad quē clīci deputāt:sz nimia eozū sollicitudo qz vt dicit Greg. Affect⁹ i crimie ē.¶Ad pm g dōz:qp dñs dedi/gnat ps fieri:vt ex q̄ cū alys diligat ita.s.qp aligs pōat fi/nē suū i deo z i reb⁹ mundi:nō tñ dedignat fieri ps eoz q res mūdi ita possidēt qp p eas a cultu diuīo nō retrahunt.
¶Ad 2m dōz:qp leuite i veteri testō bēāt ius i heredita/te pīna:sz iō ñ accepūt ptē cū alys tribub⁹ qp erāt per oēs trib⁹ dispgēdi:qō fieri nō potuisset si vnā determiatā ptē terre accipissent:sic alie trib⁹.¶Ad 3m dōz:qp si sint idigē tes clīci ad sacros ordies pmoti:epz q eos pmouit dz eis ministrare.vbuz aūt dug.itelligit qū nō būt vñ sustētent.

Ad secundum sic pcedit:vr qp.s.sacerdotalē or/dinē ñ debeat eē aliq̄ ptās epal⁹: qz sic i lra dr:ordo sacerdotal⁹ ab Aarō sūpsit exordiuz.sz i veteri lege null⁹ erat supza Aarō.g nec i noua lege dz aliq̄ ptās eē supza sacerdotalē.¶P.ptātes ordinant fz act⁹: qz null⁹ act⁹ sacer pōt eē maioz q̄ sacrar cozp⁹ xpi:ad qō epās sacerdotal⁹.g supza sacerdotalē ptātez ñ dz eē epal⁹.
¶P.sacerdos i offerēdo gerit figuraz xpi i eccl'ia:g se pri/nobis obtulit.sz i eccl'a null⁹ ē maioz xpo:qz ipe ē caput eccl'ie.g nulla ptās dz eē.s.sacerdotalē ptātē.¶Sz ptās sacerdo/tal⁹ vt dic Dio. extēdit se ad plura se extēdit.sz ptās sacerdo/tal⁹ tāto ē altioz q̄to ad plura se extēdit. sz ptās sacerdo/ātad ß z ad pficiēdū.g supza sacerdotalē ptātē dz eē epa/lis.¶P.diuīa mīsteria debēt eē magl ordiata q̄z būana. sz būano oz officio oz ordo exigit vt i q̄libet officio pponat vn⁹ q̄ sit p̄inceps illi⁹ officij sicut ponit militib⁹ dux.g z sacerdotib⁹ dz aligs pponi q̄ sit sacerdotū p̄inceps:z hic ē eps.g epalis ptās dz eē supza sacerdotalez.
¶Ulteri⁹ vr qp epal⁹ sit ordo:p p hoc qp Dio. assignat hos tres ordies eccl'iastice hierarchie:epz sacerdotē:z mīstrū. i lra ēt dr qp ē ordo epoz q̄driptit⁹.¶P.ordo nihil aliō ē q̄z qdā ptātis grad⁹ i spūalib⁹ disposādis.sz epi pñt dispē sare aliq̄ sacra q ñ pñt dispēsare sacerdotes:sic pfirmatio/nē z ordinē.g epal⁹ ē ordo.¶P.i eccl'ia ñ é aliq̄ spūal⁹ po/testas nisi ordis vl' iurisdictōis.sz ea q̄ ptinēt ad ptātē epa lē ñ sūt iurisdictōis:al's possent pmitti ñ epo:qō é falsuz.g sūt ptātis ordis.g epz hz aliquē ordinē qué ñ hz sacerdos simplex:z sic epal⁹ ē ordo.¶Sz ō:qz vn⁹ ordo ñ depēdet a sa/ā pcedēti q̄z ad nēcitatē sacri.sz epal' ptās depēdet a sa/cerdotali:qz null⁹ pōt recipe epalē nisi pus bēat sacerdo/talē.g epal⁹ ñ ē ordo.¶P.maiozes ordies ñ pferunt nisi i sabbatis.sz epalis ptās tradit i dñicis.g nō ē ordo.
¶Ulteri⁹ vr qp supza epos ñ possit aligs eē supioz i eccl'ia: qz oēs epi sr apl'oz succedozes.sz ptās q̄ ē data vni apl'oz .s.Petro. Math.16.ē ēt data oib⁹ aplis. Jo.9.g oēs epi sūt pares:z vn⁹ ñ ē supaltez.¶P.rit⁹ eccl'ie magl dz eē pfor/mis ritui iudeoz q̄z ritui gētiliū.sz distinctio epal' dignita/tis z ordiatō vni⁹ supaliū:vt i lra dr:ē a gētilib⁹ introducta: i veteri āt lege ñ erat.g nec i eccl'ia epūs vn⁹ supaliū eē dz.
¶P.supioz ptās ñ pōt pferri p iferiorē:neq; eq̄lis p eq̄lē qz sine vlla dictōe qō min⁹ ē a maiōi bñdicit: Heb.7.vñ ēt sacerdos ñ pmouet epz neq; sacerdotē.sz epūs sacerdo/tē.sz epūs pōt quelibz epz pmouere:qz ēt postiē epūs pse/crat papā.g epal' dignitas i oib⁹ ē eq̄lis:z sic vn⁹ epūs nō dz alys subeē:vt i lra dr.¶Sz ō:ē qō legit i pcil. Cōstātino/pol'. Veneramur fz scripturas z canonū diffinitiōes scissi mū antiq̄. Rome epz pmū eē z maximū epoz:z p⁹ ipsuz Cōstātinopol'.epz.g vn⁹ epūs est sr aliū.¶P.btūs Cyrilus epūs alexādrin⁹ dic. Ut mēbra māeam⁹ i capite nro apl'ico throno Romāoz pōtificū:a q̄ nr̄z ē q̄rere gd credeā z qd teneā debeam⁹:ipz venerātes:ipz rogātes p oib⁹:qm ipsi⁹ soli⁹ ē repbēdere:corrigere:statuere:disponeā:soluere:z li/gare:loco illi⁹ q ipz edificauit:z nulli aly qō suū ē plenū:sz ipi soli ōdit:cui oēs iure diuīo caput iclināt:z pmates mū di tanq̄ ipi dño iesu xpo obediūt.g epi alicui subsūt ēt in/
¶R.ñdeo dōm ad.i.q.qp sacerdos hz duos ac(re diuīo. tus:vnū pncipalē.s.psecrare veq; corp⁹ xpi:aliū secūdariū .s.ppare ppluz ad susceptiōez h⁹ sacri:vt pus dcz ē:q̄tū āt ad pmū actū act⁹ sacerdotis ñ depēdz ab aliq̄ superiori ptā/te nisi diuīa:sz q̄tū ad secūdū depēdet ab aliq̄ superiori ptā/te z būana:oīs.n.quātitas q̄ nō pōt exire i actuz nisi p̄sup/positis gbusdā ordiatiōib⁹ depēdet ab illa ptāte q̄ illas or/dinatiōes facit:sacerdos āt nō pōt absoluere z ligare:nisi p̄suppositā plātiōis iurisdictiōe:q̄ sibi subdant illi q̄s ab/soluit.pōt āt psecrare q̄libz mām a xpo determinatā:nec aliud regrit q̄tū ē de nēcitate sacri:q̄uis ex q̄dā pgruita/te p̄suppoāt act⁹ epal' i psecratōe altar] z vestiū ei⁹. Et ita pz qp oz eē.s.sacerdotalē ptātē epalē q̄tū ad actū scdariū sacerdotis:nō āt q̄tū ad pmū.¶Ad pm g dōz:qp Aarō sa/cerdos fuit z pōtifex.i.sacerdotū pnceps.sūpsit g sacerdo talis ptās ab ipo exordiū iq̄tū fuit sacerdos sacrificia of/ferēs:qō ēt maiozib⁹ sacerdotib⁹ licebat:sz ñ ab eo inq̄tuz fuit pōtifex:p quā ptātē poterat aliq̄ facere:vt igredi sel' i āno i scā scōz:qō alys ñ licebat.¶Ad 2m dōz:qp q̄tuz ad illū actū nō ē aliq̄ ptās supioz.sz q̄tū ad aliū vt dictuz est.
¶Ad 3m dō:qp sic oīuz rex; nāliū pfectiōes pexistūt exē/plariter i deo:ita xps fuit exēplar oīuz offō; eccl'iastico; vñ vnusq̄sq; mīster eccl'ie q̄tū ad aliqd gerit typū xpi:vt ex lra pz:z tñ ille ē supioz q̄ fz maiorē pfectōez xpz repñ/tat:sacerdos aūt repñtat xpz in ß qp p seipz aliqō mīsteri/uz ipleuit.sz eps in ß qp alios mīstros istituit z eccl'iaz fun dauit.vñ ad epz ptiet mācipar aliqd diuīs obsegis q̄i cul/tū diuīuz ad silitudinē xpi statuēs:z p hoc ēt eps spāliter sponsus eccl'ie dicitur sicut xps.
¶A.z.q.dōz:qp ordo pt accipi dupl'r.vno mō fz qp ē sacrz z sic vt pus dictuz ē ordiat oīs ordo ad eucharistie sacra/mentū.vñ cū eps nō bēat ptātē superiorē sacerdote quā/tuz ad hoc:nō erit epal⁹ ordo. Alio mō pōt cōsiderari ordo fm qp est officiū quoddam respectu quarundaz actionuz sacrar:z sic cū eps habeat potestatē in actionibus hierar chicis respectu corpis mystici supza sacerdotem:epatus erit ordo:z fm ß loquunt auctozitates iducte.vñ pz solo ad primuz.¶Ad 2m dōm:qp ordo fm qp est sacrm impri/mens characterē ordinatur spāliter ad sacrm eucharistie in quo ipse xps ptinetur:qz p characterē ipi xpo cōfigura/mur:z ideo lz dēt aliqua ptās spūalis epo in sui pmotiōe

respectu aliquox sacrox: nō tñ illa ptās hz rōez characteris: ꝛ pp hꝫ epat⁹ñ ē ordo ꝟz q ordo ē qōdā sacrm. ¶ Ad 3m dōz: q ptās epal'ñ ē tñ iurisdictiōis: sed ēt ordīs: vt ex dictis pz: ꝟm q ordo coīter accipit.

¶ Ad. 3. q. dōz: q vbicūq; sūt mlta regimia ordiata ī vnuz oz eē aliqō vle regimē supza pticularia regimia: qz ī oib⁹ vtutib⁹ ꝛ artib⁹: vt dr i. i. etb. ē ordo ꝟz ordinē finiū: bonuz ât cōe diuini⁹ ē q; bonū spāle: ꝛ iō sup ptātē regitiuā q; ꝓiectat bonū spāle oz eē ptātē regitiuā vlem respcū bōi cōis al's ñ posset eē colligatō ad vnū: ꝛ iō cū tota eccl'ia sit vnū corp⁹: oz si ista vnitas dz ꝓseruari q; sit aliq; ptās regitiua respcū toti⁹ eccl'e ptātē. s. epalē q; vnaq; spāl'eccl'a regit ꝛ hec ē ptās pape: ꝛ iō g hāc ptātez negāt scismatici dicūt: q; si diuisozes eccl'astice vnitatis: Et iter eoz simplicē ꝛ papā sūt alq grad⁹ dignitatū corrñdētes gradib⁹ vniōis: ꝟm qs vna ꝓgregatio vl' coītas icludit aliā: sic coītas vni⁹ pui cie icludit coītatē ciuitat]: ꝛ coītas regni coītatē vni⁹ pui cie: ꝛ coītas toti⁹ mūdi coītatē vni⁹ regni. ¶ Ad p^m g; dōz: q; q; cuis oib⁹ apl'is data sit cōiter ptās ligādi ꝛ soluēdi: tñ vt ī hac ptāte ordo aliqs significaret: p soli Petro data ē: vt oñdat q; ab eo ī alios debeat ista ptās descēdēr: pp qō ēt ei dixit singul'r. Cōfirma frēs tuos: ꝛ pasce oues meas idest loco mei. vbi Chrys. dic. Prepositꝰ ꝛ caput esto frīs: vt ipsi te ī loco mo assumētes: vbiq; terrax te ī throno tuo sedētes pdicēt ꝛ cfirmēt. ¶ Ad z^m dōz: q; rit⁹ iudeox nō erat diffusus ī diuers regnis ꝛ puicys: sz tñ ī vna gēte: ꝛ iō ñ optebat q; sub eo g hēbat ptātē pncipalē aly pōtifices distīguerent. sz eccl'ie rit⁹ sic ꝛ gētiliuz p diuersas natiōes diffūdit: ꝛ iō oz q; q; tū ad hꝫ magis gētiliū rit⁹ q; indeozū stat⁹ eccl'ie ꝓformet. ¶ Ad 3^m dōm: q; ptās sacerdotis excedit a ptāte epi q; si a ptāte alteri⁹ generis: sz ptās epi excedit a ptāte pape q; si a ptāte ciusdē generis: ꝛ iō oēz actū hierarchicū quē pōt facere papa ī mīstratiōe sacrox: pōt facere eps: ñ ât oēz actū quē pōt facere eps pōt facere sacerdos ī sacrox collatiōe: ꝛ iō q; tuz ad ea q; sūt epal'ordis oēs epi sūt eq̄les: ꝛ pp hoc qlibet aliuz pōt ꝓsecrare.

Ad tertium sic ꝓcedit: vr q; vestes mīstrox nō ꝓueniēter ī eccl'ia īstitute sint: ministri. n. noui testi magis tenent ad castitatē q; mīstri veteris. sz iter alias vestes mīstrox veteris testi erāt femalia ī signū castitat]. g; mlto forti⁹ nē eē ōbēt iter vestes mīstrorū. ¶ P. sacerdotiū noui testi ē digni⁹ q; veteris sacerdotiū. sz veteres sacerdotes hēbāt mitras qō ē signū dignitatis. g; sacerdotes noue legis eas debēt hre. ¶ P. sacerdos ē ppīgor ordīb⁹ mīstrox q; ordo epal'. sz epi vtūt vestib⁹ mīstrox. s. dalmatica q; ē vestis diaconi: ꝛ tunica q; est vestis subdiaconi: g; multo forti⁹ simplices sacerdotes debēt vti eis. ¶ P. ī veteri lege pōtifex deferebat suphūerale qō significabat on⁹ euāgely: vt dic Beda. hꝫ ât maxie nīis pōtificib⁹ icūbit. g; debēt hre suphūerale. ¶ P. i rōali q; vtebant pōtifices veteris legis scribebat doctrina ꝛ vitas. sz vitas maxia ī noua lege declarata ē. g; pōtificibus noue legis ꝓpetit. ¶ P. lamia aurea ī q; scriptū erat nomē dei erat dignissimū ornamētū veteris legis. g; illud maxie debuit trāsferri ī nouā legē. ¶ P. ea q; exteri⁹ gerūt ī mīstris eccl'ie sūt signa iterioris ptātis. sz archieps nō hz alterius generis ptātē q; eps: vt dictū ē. g; ñ dz hre palliū qō ñ hñt epi. ¶ P. ptātis plēitudo residz penes Romanū pōtificez. sz ipse nō hz baculū. g; nec aly epi debēt hre.

¶ Rñdeo. dōm: q; vestes ministrox vt supza dictū est designant idoneitatez: que in eis requiritur ad tractandum diuina. ꝛ qz quedā sunt q; in oibus regrunt: ꝛ quedā q; ī superiorib⁹: q; nō ita exigunt in iferiorib⁹: iō qdā vestes sunt oibus ministris cōes: qdā aūt supiox tñ: ꝛ iō oibus ministris ꝓpetit amict⁹ humeros tegēs: quo significat fortitudo ad diuina officia exequēda quibus mācipant: ꝛ silr alba que significat puritatez vite: ꝛ cingulum qō significat repressionē carnis. sed subdiaconus vltim⁹ hz manipulum in sinistra: quo significat exterso minimax macula: qz manipul⁹ est q; sudariū ad extergēduz vultū: ipsi. n. primo quā doctrina xpi significat. vñ ꝛ in veteri lege in ipsa tinabula pendebāt: subdiaconi. n. primo admittuntur ad doctrinam noue legis annūciandaz. sz diacon⁹ hz amplio stolam in sinistro humero: in signū q; applicat ad mīste riuz in ipsis sacris. ꝛ dalmatica que est vestis larga sic dicta: qz in dalmatie ptibus primo vsus eius fuit: ad significanduz q; ipse primo dispēsator sacrox ponitur: ipse enī sanguinez dispensat: in dispensatiōe aūt largitas regrit. sz sacerdoti stola in vtroq; humero ponit: vt ostendatur q; plena ptās dispensandi sacra ei datur: ñ vt mīstro alteri⁹: ꝛ ideo stola descendit vsq; ad inferioza. hz etiā ꝛ casula: que significat charitatez: qz sacrm consecrat charitatis. f. eucharistiam. Sed epi addūt. 9. ornamēta supza sacerdotes: que sunt: calige: sandalia: succinctoriū: tunica: dalmatica: mitra: chirothece: anulus: ꝛ baculus: qz. 9. sunt que supza sacerdotē pñt. f. clericos ordiare: ẏgines bñdicere: basilicas dedicare: clericos ōpōere: synodos celebrare: chrisma conficere: vestes ꝛ vasa consecrare. vel per caligas significatur rectitudo gressiuz. per sandalia que pedes regūt ꝛ temptus terrenox: per succinctoriū q; stola ligāt cū alba amor honestatis: p tunicā pseuerātia: qz Joseph tunicā talarē habuisse legit q; si descēdēt vsq; ad talos: p qs significat extremitas vite: p dalmaticā largitas in opib⁹ mīe: p chirothecas cautela in ope: per mitrā scia vtriusq; testi vnde ꝛ duo cornua hz: per baculum cura pastoralis: qua dz cōlligere vagos: qō signat curuitas ī capite baculi. sustētare ifirmos qō significat ipse stipes bacli: sz pūgere lentos qō significat stimulus in pede baculi: vnde versus: Collige sustenta stimula vaga mozbida lenta. ꝓ ānulū sacramenta fidei qua ecclesia desponsatur xpo: ipi. n. sunt ecclesie sponsi loco xpi. Sed vlterius archiepi hñt palliū in signum priuilegiate ptātis: significat eniz torquem aureaz quā solebant legittime certantes accipere. ¶ Ad p^m g; dōm: q; sacerdotib⁹ veteris legis idicebat ꝓtinentia illo tñ tpe quo ad suū mysterium accedebāt: ꝛ ideo in signū castitatis tunc seruande in sacrificio xpo oblatōe femalib⁹ vtebantur: sed ministris noui testi idicit ꝓpria ꝓtinētia: ꝛ iō nō est silē. ¶ Ad z^m dōm: q; mitra illa nō erat signū alicui⁹ dignitatis: fuit. n. sicut quoddam galerum: vt ꝓie ro. dicit: sed cydaris q; erat signū dignitatis sol'pōtificib⁹ dabatur: sicut ꝛ nunc mitra. ¶ Ad 3^m dōz: q; potestas ministrox est ī epo sicut in origine: nō aūt ī sacerdote: quia ipse nō cōfert illos ordines: ꝛ ideo magis eps q; sacerdos vestibus ministrox vtitur. ¶ Ad 4^m dōm: q; loco suphumeralis vtitur stola q; ad idem significā dū est ad qō erat superhumerale. ¶ Ad 5^m dōm: q; palliū succedit loco rationalis. ¶ Ad 6^m dōz: q; pro illa lamina hz pontifex crucez: vt Jnno. dic: sicut pro feminalib⁹ hz sandalia: p linea albā: pro baltheo cingulū: pro podere tunicaz: pro ephod amictuz: pro rationali amictū: pro cydari mitram. ¶ Ad 7^m dōz: q; q; cuis nō habeat alterius generis ptātē: tñ eāde hz amplioꝛē: ꝛ iō ad hanc pfectionē designandaz sibi pallium dat quo vndiq; circundat. ¶ Ad 8^m dōm: q; romanus pontifex nō vtit baculo: qz Petr⁹ misit ipsum ad suscitandum quēdaz discipulū suū: q; postea factus est epus Treuerenſ: ꝛ ideo in diocesi Treuerenſ. papa baculū portat: ꝛ nō in alys vel etiaz in signum q; nō hz coartatā potestatem: qō curatio baculi significat.

¶ Nūc ad ꝓsideronē ꝛc. vr q; male ordinet: qz hꝫ sacrm ē ad dispēsandū alia sacra: ꝛ ita ante alia deberet ordinari. Et dōm: q; magr ordinat ꝟm hoc ad qō ordinant: ꝛ qz hoc

bonū cōmune ad qō ordinaī hoc sacrm pſuppponit bonū
pſone ad qō ordinanī p̄cedētia: iō de ꝟ nō debuit p̄us de-
terminare. ¶ In sacro g̃ septiformis ꝛc. adaptatio q̃daz ē:
qz i q̃libet ordie oia dona spūs scī danī. Vnde Matthias
electꝰ ē sorte de q̃ Dio. dicit. 5. c. eccl. hierar. de diuīa sorte
Matthie data alij alia dixerūt: nec recte vt existimo: me
nim ꝛ ipse sensum dicam: videī enim mihi scriptura sortez
am quasi diuina electione ostensuz. ¶ Habiturus partez
ꝛc. ergo ꝟz omnis lector aureolam. Et dom q̄ verum est
si impleat officium: vt nō solum legat sed etiam interpre-
tetur p predicationez: qō tñ nō vī suū officiū: ꝛ ideo etiaz
nō dicit simplr q̄ bēat illoꝝ meritū: sed cum illis inq̃tuz
aligd de actu cozuz pticipat. ¶ Canones duos tñ sacros
ꝛc. pp hoc q̄ hi duo tīi ordines hñt actū sup ipsuz sacrm:
sed subdiacon⁹ sup sacra vasa tñ.

¶ De ordinatis ab hereticis. ¶ Di. XXV. a

SOlet ēt q̃ri si hrtici ab eccl'ia p̄cisi
ꝛ dānati possint tradeī sacros or-
dies: ꝛ si ab eis ordiati redeuntes
ad eccl'e vnitatē obēat reordiari?
Hāc qōnē pplexā ac pene isolubi-
lē facisit doctoꝝ ꝟba q plūmū dissentire videī.
Videī. n. qdā tradē hrticos sacros ordies daī
ñ posse nec illos q ab eis ordināī videnī gram
deri suscipiēdos cū sacerdotij vel misterū ali-
cui⁹ dignitate: qb⁹ solū baptisma ratū eē p̄mit-
tit: qō i noie p̄is ꝛ filij ꝛ spūsci p̄cipiī. Dicit ēt
cos ñ posse dare spūm scīm quē amiserūt: ꝛ or-
diatos ab hrticis caput hre vulneratū: ꝛ cuz q
honorē amisit: honorē dare ñ posse: nec illū ali
qd accepisse: qñ i dā te nihil erat qō ille posset
accipe. Tradit ēt vēiētib⁹ ab hrticis p man⁹ipo
sitionē laicā tīi tribuēdā cōionē: nec ex his ali-
quē cl'icat⁹ honorē vel exiguū surrogaī. Greg.
ēt dicē sacrilegā cē arriāoꝝ ꝓsecratōez cū ex eoꝝ
manu cōio p̄cipiī. Cypr. ēt dicē. Oia q̄cūq̄ fa
cisit hrtici carnalia ꝛ iania ꝛ sacrilega eē: ꝛ eo-
rū altaria falsa: ꝛ illicita sacerdotia ꝛ sacrificia
sacrilega: q more symiaꝝ q̄ cū boies ñ sint: for-
mā imitāī hūanā: vultū eccl'e catholice ꝛ auēi
tatē sibi vēdicāt: cū ipsi i eccl'a nō sint: ꝛ cū sint
sacrilegi: sacerdotiū āmistrāt: ꝛ altaī ponūt: cū
nec sacrificari oblatō illic possit: vbi spūsscūs ñ
sit: nec cuiq̃ dñs p ei⁹ p̄ces ꝛ oīoes p̄sit: q dñz
iꝟz violauit. Hiero. quoq̄ asserit oia q̄ offerūt
ab hrticis ꝓtamiata eē i ꝓspcū dñi: qz licz scā vi
deāt specie sui: tñ qz ꝓtacta sūt ab illo q pollut⁹
ē: polluūt oia. Idē. Odit ds sacrificia hrticoꝝ.
ꝛ a se p̄icit: ꝛ quotiēs i noie ei⁹ ꝓgregati fuerit
detestaī fetorē eoꝝ ꝛ claudit nares suas. Idē.
Illi offerunt panez sacrilegū ꝛc. Leo ēt testaī
ctificia. Idē ēt dicē. Per crudelissimā vesaniā
i alexādria sede: oē sacrꝝ lumē extictū. Inter-
cepta ē sanctificij oblatio. defecit chrismatis sci-
ficatio: ꝛ p̄icipalib⁹ māib⁹ ipioꝝ: oia se subtra
xere mysteria. His alijsq̃ testionijs astrui vī sa
cra eccl'astica p̄cipue corpis ꝛ sanguīs: ordia-
tōis ꝛ ꝓfirmatōis p hrticos ñ posse ministrari.
¶ Aucitates pōit q̃ videī p̄missis obuiare. b

EContra āt alij sētire videī q̄ ab hēticis
ēt p̄cisis sacri ordies sic̄ ꝛ baptismus
tradi valeāt. nec ab hētic⁹ rdeūtes: q il-
lic ordiati sī ꝛ baptizati: itez ordinādi
sī: sic̄ nec baptizādi. Vñ aug. De hēticis ēt dā-
natis qō qdā dicūt baptisma qō accepit ñ amit
tit q recedit ab eccl'a: ius dādi qō accepit amit-
tit: mltis modis appet ianiter dici. Prio qz nl'
la oñdit cā cur ille qui illud baptisma amittere
nō p̄t: ius dādi possit amittere. Utrūq̃z. n. sacz
est: ꝛ quadā ꝓsecratiōe vtrūq̃z hōi daī: illud cū
baptizaī: ꝛ illud cū ordiaī. Jō nō licz i catholi-
ca eccl'ia vtrūq̃z iterari. Naz si qñ ex ipsa pte ve
niētes ēt ꝓpositi p bono pacis correpto scisma
tis errore suscepti sūt: ꝛ si visū ē op⁹eē vt eadē
officia gererēt q̃ agebāt: nō sī rursus ordiandi.
Sz sic̄ baptism⁹ i eis: ita i eis māsit ordiatio ite
gra: qz i p̄cisiōe fuerat viciū: qō i vnitate pacis
ē correctū: ñ i sacris: q̃ vbicūq̃z sūt: ipa sī. Et cū
ipi expedire vī eccl'e vt p̄positi eoꝝ vēiētes ad
catholicā societatē honores suos ibi nō āmini-
strēt. nō eis tñ ipsa ordiatiōis sacra detrabūī: ꝟz
sup eos manēt. Jōq̃z nō eis man⁹ponit: ne nō
hoi: ꝟz ipsi sacro fiat iniuria. Sic̄ āt i baptismo
ē ius qō p eos dari possit: sic i ordiatiōe ius dā
di ē: vtrūq̃z qdē ad pniciē suā. Sz aliō ē ñ hze:
aliud pniciose hze: aliō salubriter hze. Idē. De
his q ab eccl'ie vnitate sepati sunt: nulla iā qō ē:
qn bēant ꝛ dare possint: ꝟz pnitiose habēt pni-
ciosecz dāt: qz extra viculū pacis sūt: neutri sa-
cro facienda est iniuria. Sicut nō recte dz q ab
vnitate recedit: ꝟz tamē dz: ꝛ iō recedēti nō red
diī. Sicut etiā nō recte dat qui ab vnitate rece
dit: ꝛ tñ dat: ꝛ iō qui ab eo accipit: venienti ad
vnitatē nō iteraī. Idē aliud ē nō hze aliquid: ali
ud est nō iure hze: vel illicite vsurpare. Nō er-
go iō nō sunt sacra xpi ꝛ eccl'e: qz eis illicite vtā
tur. nō mō heretici ꝟz ēt oēs ipij: ꝟz illi corrigēdi
sunt ꝛ puniēdi: illa aūt sunt agnoscenda ꝛ ve-
nerāda. Itē Grego. Qō dicitis vt q ordinat⁹ ē
itez ordinet: valde ridiculosū est: Ut. n. bapti-
zat⁹ sel' itez baptizari nō dz: ita qui ꝓsecrat⁹ est
semel i eodez ordie nō valet itez ꝓsecrari. His
alijsq̃z auctoritatib⁹ vī asseri in omnib⁹ impijs:
etiā in hereticis p̄cisis ꝛ dānatis: xpi sacra per-

manere cū iure dādi: pñt. n. dare: ꝫ pernicioſe: ⁊ quibus dederit: nō ſunt itez ordinādi. Que premiſſis ex oppoſito obuiare videntur.

¶ Determiatio pmiſſe ꝫdictiōis aucitatū. c

Hec ât qdā ita determinât. Bñt. n. hereticos accepta ſacerdotali vel epali vnctiōe ab eccl̄ia recedētes: baptiſmi qdē dādi ius retiere: ſz nō hñe facultatē tribuēdi ſacros ordies vel ꝓſecrādi dñicum corp⁹: poſtq̄z pciſi ⁊ dānati ſūt ab eccl̄ia. Sic degradat⁹ eps ñ hz ptātē largiēdi ſacros ordines: facultatē tñ baptizādi nō amiſit. Ꝺ vero Aug. ait. itelligūt dictū de hereticis q ñ ſnia eccl̄ie ꝫ prauitate ſenſus ſui a fidei ꝟitate ac doctrie vnitate diuiſi ſunt. Qui ꝫ tales ſint: ius tñ ordinādi ⁊ ꝓſecrādi hñt: ⁊ q ab eis ordināt añ manifeſtā pciſionē: ēt ſi cū eis aperte exierint ⁊ ſnia eccl̄ie dānati fuerint: tñ ſi redierit itez ordinādi nō ſūt. Et vbicūq̄z legit de ordiatis ab hereticis q ſeruatis eis ordib⁹ miniſtrare valeat: vel iterū ordinādi nō ſint: de hꝭ accipiendū dicunt. Nā poſtq̄z pciſi fuerint ⁊ dānati iudicio eccl̄ie: ius ordinādi ⁊ ꝓſecrādi eis ⁊tractū aſſerunt: vt degradatis vel excōicatis. Alij ꝟo dicunt ſacra ab hereticis ⁊ pciſis ꝫ forma eccleſie celebrata: vera eē ⁊ rata. q⁹ rcedēte ab eccleſia ius dādi ⁊ ꝓſecrādi nō pdiderūt. ⁊ q ſic ab hereticis ordinant: cū redeūt itez ordinādi nō ſunt. Que ꝟo ab hereticis aliter q̄z in eccl̄ia fiunt: falſa ſunt ⁊ iania: ⁊ q a talib⁹ ordiari videtur nō munus ꝫ vuln⁹ accipiūt. Et ꝑm hāc differentiā varie de his loquūt doctores. Quidā ꝟo dicūt eadē ſacra ab hereticis pciſis poſſe celebrari q̄ a catholicis: ſi ab illis forma eccl̄ie ſeruet: ⁊ ab eis celebrata vera eē ⁊ rata: quātum ad ſe. quātū ꝟo ad effectū: falſa eē ⁊ inania. Et ī his q male tractāt ⁊ ī his q male ſuſcipiūt: iō ⁊ falſa: q⁹ q⁹ pmittūt ⁊ ꝓferre credūt: non tribuunt. Dānāda ēt dicūt q⁹ illicite dātib⁹ vl̄ accipiētib⁹ ſūt ī iudiciū. Polluta ēt dñr nō q̄ztuz ad ſe: ꝫ pp̄ idignā hereticoꝝ tractationē. Ideo Grego. cōionē arriꝝ vocat execrationez. ⁊ Innocētius honoſiꝝ ordinationē: dānationē: ñ q ꝟ ita in ſe ſint: ꝫ q⁹ male dātes vel accipiētes tales faciūt. Sic ēt Hiero. Sacrificia coꝝ panez luct⁹ vocat: nō q̄ztū ad ſe: ſz q̄ztū ad effectū. Nō nulli ꝟo tradūt illos hereticos q ī eccl̄ia ordiati ſūt: ius ordiandi ⁊ ꝓſecrādi ēt cū ſepati fuerit hñe. Qui ꝟo ī ſciſmate vel hereſi poſiti ab eis ordiati ⁊ iuncti fuerit: illo iure carēt. Ideꝫ cuz ordiare volūt vuln⁹ poti⁹ ifigūt q̄z grāz ꝓferūt.

¶ De ſymonia vñ dr: ⁊ quid ſit. d

De ſymoiacis ꝟo nō eſt ambigēdū qn ſint hereticī: q tñ añ ſniaz degradatiōnis ⁊ ordināt ⁊ ꝓſecrant. Et licet ſymoniaci ꝓpꝛie dicāt q iſtar ſymonis magi ipꝛeciabilē grām pcio ꝓducē volunt: ⁊ q p miniſterio ſacro pciū recipiūt ī modū gyezite vocādi ſt. oēs tñ ⁊ dātes ⁊ accipiētes ſymoniaci dicūt ⁊ vtriq̄z cadez ſnia pcellunt. e

¶ De his q ſciēter a ſymoiacis ordināt.

Differt tñ iter eos q ordināt a ſymoiacis ſciēter ⁊ eos q ignorāter. Qui. n. ſciēter a ſymoiacis ſe pmiſerit ꝓſecrari: imo execrari: eoꝝ cōſecratio oio irrita ē. Qui ꝟo ordināt a ſymoiacis quos cum ordināt neſciūt eē ſymoiacos: q ⁊ tūc p catholicis hñr: eoꝝ ordinatio miſtico⁹ diter ſuſtinet. f

¶ De his qui dicunt ſe emere coꝝpozalia nō ſpiritualia.

Si vero aliq⁹ obiecerit ſe nō conſecrationes emere: ꝫ res ipſas q̄ ex ꝓſecratiōe puenīūt: penit⁹ deſipere ꝓbant. Nam q̄ſq̄z hoꝝ altez vendit ſine quo alterū non habetur: neutruz vendere derelinquit. g

¶ Diſtinctio ſymoniacoꝝum.

Symoiace ât hēſis tripartita eſt diſtinctio. Alij. n. ſymoiace a ſymoiacis ordināt. Alij ſymoiace a nō ſymoiacis. Alij ñ ſymoniace a ſymoiacis. Tñ nicolaus papa. Statuim⁹ ꝺcretū de ſymoiaca tri ptita hereſi. i. de ſymoiacis ſymoiace ordinātib⁹ vl̄ ordiatis: ⁊ ꝺ ſymoiacis ſymoiace a nō ſymoiacis: ⁊ ꝺ ſymoiacis ñ ſymoiace a ſymoiacis. Symoiaci ſymoiace ordiati vl̄ ordiatōes ꝫz canones a ꝓpꝛio gradu decidāt. Symoiaci ēt ſymoiace a ñ ſymoiacis ordiati ſil̄r ab offō remoueāt. Symoiacos ꝟo ñ ſymoiace a ſymoiacis ordiatos: miſtico⁹diter p man⁹ipoſitionez ꝓ tpis nectate ī offō pmittim⁹ pmanē. Ꝺ itelligendū ē de his q ordināt a ſymoiacis ignorāter eos eē ſymoiacos: hos facit ſymoiacos nō reatus criminis: ſed ordinatio ſymoniaci.

¶ Alexāder papa de his q violēter a ſymoniacis vel ab hereticis ordinantur. b

Similiter cū decernit alexāder papa ſymoiacos oio dānādos ac ꝺponēdos: ſubitelligēdū ē niſi violēter qs attract⁹ fuerit. De his. n. ⁊ a qbuſlibet hereticis violēter ordinatis dicit Innocē. q⁹ pñt hre aliquē colorē excuſatiōis ſi ſtatim diſcedūt ab eis: ⁊ peſſimo coꝝ cōciliabulo renunciant.

¶ De etate ordinandoꝝum ita decreuit Nicolaus papa. i

Sacri inquit canones sanxerunt vt sub dyacon⁹ nō ordinetur ante. xiiij. ānos nec dyaconus ante. xxv. nec presbyter ante. xxx. Deinde si dignus fuerit ad episcopatum eligi potest qō nos etiā pari mo. xxx. etatis non impleuerit annos nullo modo do seruare iubemus. Item Fabianus. Si quis presbyter ordinetur ⁊ si valde sit dignus: quia ⁊ sic cepit docere.

Ostq̄ determinauit magr̄ de sacro ordinis: hic determiat de ꝓferenti, bus ⁊ suscipiētib⁹ hoc sacr̄m. Et diuidit ī ptes duas. in p⁹ determiat de ꝓferētib⁹. in z⁹ de suscipientib⁹. ibi. Sacri canōes ⁊c. Prīa in duas in p⁹ ingrit de hereticis vtrū possint ordinare. z⁹ spāliter de simoniacis. ibi. De simoniacis vo ⁊c. Prīa in tres. in p⁹ ponit auctoritatē ad ostēdendū q⁹ heretici nō pñt ꝓferre. in z⁹ ponit auctates ad ꝓbāndū. ibi. Ecōtra ār ⁊c. in z⁹ soluit. ibi. Dic aūt qdē ⁊c. Et ponit q̄tuor solones diuersorus. vt in lra p⁹. De simōiacis aūt ⁊c. ingrit de simoniacis. Et circa hoc duo facē. pmo ostēdit q sint simōiaci. secundo vtrū possint ordinare. ibi. Differunt tñ ⁊c.

Hic est triplex qō. Prima de ordinantib⁹. z⁹ de simōiacis. Circa p⁹ q̄rūt duo. p vtz solus eps possit ꝓferre ordinis sacr̄m. z⁹ vtz heretic⁹ vel qcūq̄ ab eccl'ia p̄cisus.

Ad primum sic ꝓcedit. Videt q⁹ nō tm̄ eps ordinis sacr̄ ꝓferat: q⁹ man⁹ ipositio aligd ad ꝓsecratiōnē facit. ſz sacerdotib⁹ q ordinant non solus eps man⁹ iponit: ſz sacerdotes astātes. q̄ nō sol⁹ eps ꝓfert ordis sacr̄. Ꝑ. tūc vnicuiq⁹ dat ptās ordis qñ ei exhibet qō ad actū sui ordis ptinet ſz subdiacono dat vr. ceolus cū aq̄ mantili ⁊ manutergio ab archidiacono. silr acolythus cādelabrū cū cereo ⁊ vrceolus vacu⁹. q̄ nō sol⁹ eps ꝓfert ordis sacr̄m. Ꝑ. illa q̄ sūt ordis nō pñt alicui cōmitti q nō hz ordies: ſz ꝓferre ordies minores ꝓmittit aligd⁹ q nō sūt epi: sic̄ pbyteris cardinalib⁹. q̄ ꝓferre ordines nō ē ēpalis ordis. Ꝑ. cuicunq⁹ ꝓmittit pncipale: ⁊ accessoriū. ſz ordis sacr̄m ordiat ad eucharistiā sic̄ accessoriū ad pncipale. cū q̄ sacerdos ꝓsecret eucharistiā: ipe ēt poterit ordies ꝓferre. Ꝑ. pls distat sacerdos a diacono q̄ eps ab epō. ſz eps pōt cōsecrare epm. q̄ ⁊ sacerdos pōt pmouere diaconū. Ꝑz ꝝ. nobiliori mō applicantur ad diuinū cultū ministri q ordines q̄ vasa sacra: sed cōsecratio vasoꝝ ptinet ad solū epm. q̄ multo fortius cōsecratio ministroꝝ. Ꝑ. sacr̄m ordis est excellēti⁹ q̄ cōfirmatio sacr̄. Ꝑ. vgines p bñdictionē nō ꝓmittunt in aliq̄ q̄du spuāl' ptātis: sic̄ ordiati ꝓmittunt: ſz vgines bñdicere ē solius epi. q̄ multo magis solus ipse pōt alios ordinare.

Rñdeo dōz: q⁹ circa hoc ponunt in lra q̄ttuor opiones. qdā. n. dicūt q⁹ heretici q̄diu ab eccl'ia tolerant hñt ptātes ordines cōferēdi: nō aūt postq̄ ab eccl'ia fuerint p̄cisi: ⁊ silr nec degradati ⁊ alij hō: ⁊ hec est pma opio. Ꝑz hoc nō pōt stare: q⁹ ois ptās que dat cū aliqua ꝓsecratiōe nullo casu ꝓtingēte tolli pōt: sicut nec ipsa cōsecratio ānullari: q⁹ ēt altare vel chrisma semel ꝓsecrata ꝑpetua sacrata manēt. vñ cū epalis ptās cū quadā ꝓsecratiōe det: oz q⁹ ꝑpetuo māeat q̄tūcūq⁹ aligs peccet: vl' ab eccl'ia p̄cidat. Et iō alij dixerūt q⁹ p̄cisi ab eccl'ia q in eccl'ia ptātē epalē hūerūt retinēt ptātē alios ordinādi ⁊ pmouēdi: ſz pmoti ab eis hoc nō hñt. ⁊ hec est quarta opio. Ꝑz hoc ēt esse nō pōt: q⁹ si illi q fuerūt in eccl'ia ꝓmoti retinēt ptātē quam q hz excellentiorez ptātez: sic̄ a rege. Ad p̄m q̄ dōz q⁹ in ipositiōe manuuz nō dat character sacerdotalis ordis: vt ex dictis pz. sed gra ſz q⁹ ad exequēdū ordinē sint idonei: ⁊ q⁹ indigēt amplissima gra: iō sacerdotes cū epo manus iponūt eis q in sacerdotes ꝓmouent: sed diaconis solus eps. Ad z̄m dōz q⁹ archidiacon⁹ ē q̄si p̄nceps mīstery: iō oīa q̄ ad ministeriū ptinēt ipse tradit: sic̄ cereū q̄ acolythus diacono fuit añ euāgeliū ipz portādo: ⁊ vrceū q̄ seruit subdiacono: ⁊ silr dat subdiacono ea q⁹ supioribus ordinib⁹ fuit: ⁊ tñ ī illis nō ꝓsistit pncipal' act⁹ subdiacōi: ſz in hz q⁹ opat' circa māz sacrī: ⁊ iō characterē accipit ī hz q⁹ dat ei calix ab epo: ſz acolythus accipit characterem ex vbis epi in hz q⁹ accipit pdcā ab archidiacono: ⁊ magis in acceptiōe vrceoli q̄z cādelabri. vñ ñ segt q⁹ archidiacon⁹ ordinē ꝓferat. Ad z̄m dōz q⁹ papa q hz plēitudinē ptātis pōtificalis pt ꝓmittere ñ epo ea q̄ ad epalē dignitatē ptinent: dūmō illa nō hēant īmediatā relationē ad vez corpus christi: ⁊ iō ex ei⁹ ꝓmissiōe aligs sacerdos simpliciter pōt cōferre minores ordines ⁊ cōfirmare: vt supra. dis. 7. dictū est: nō aūt aliquis nō sacerdos. Nec iterū sacerdos maiores ordines q habēt īmediatā relationez ad corpus xpi: supra q̄ ꝓsecrādū papa ñ hz maiorē ptātē q̄z simplex sacerdos. Ad 4.m dōz: q⁹ q̄uis sacr̄ eucharistie sit maximū sacr̄m in se: tñ nō collocat in aliquo offō sic̄ ordinis sacr̄m: ⁊ iō nō ē silis rō. Ad 5.m dōz q⁹ ad cōicādū alteri q̄ gs hz nō exigit solū ppinqtas: ſz ꝓpo ptātis. ſz q⁹ sacerdos nō hz ꝓpletā ptātē ī hierarchicis officijs: sic̄ eps. iō nō se⁹ q⁹ possit diaconos facere: q̄uis ille ordo sit sibi ppiqu⁹.

Ad secundum sic ꝓcedit. vr q⁹ heretici ⁊ ab ecclesia p̄cisi nō possint ordies cōferre. plus. n. ē aliquē ꝑmouere ad ordies q̄z aliquē absoluere vel ligare: ſz heretic⁹ nō pōt absoluere vel ligare. ergo nec ordies ꝓferre. Ꝑ. sacerdos ab eccl'ia sepat⁹ pōt ꝓficere: q⁹ in eo character idebil⁹ manet p quē hoc pōt: ſz eps nō accipit aliquē characterē ī sui ꝓmotiōe. q̄ nō ē ne ce q⁹ epalis ptās in eo remaneat post sepationē ei⁹ ab eccl'ia. Ꝑ. in nulla cōitate ille q a cōitate repellit pōt cōitatis officia disponere: ſz ordines sūt q̄dā officia eccl'ie. q̄ ille q ex eccl'ia z ponit nō pōt ordines ꝓferre. Ꝑ. sacra habēt efficaciā ex passiōe xpi: ſz heretic⁹ nō ꝓtinuat passioni xpi neq̄ p ꝓpaz fidē cū sit infidelis: neq̄ per fidē eccl'ie cū sit ab eccl'ia sepat⁹. q̄ nō pōt sacr̄m ordinis ꝓferre. Ꝑ. ī ordinis collatiōe exigit bñdictio: ſz heretic⁹ nō pōt bñdicere: gnīmo bñdictio sua in maledictionē vtit: vt pz per auctoritates in lra iductas. q̄ nō pōt ordines ꝓferre. Sed ꝺ ē: q⁹ aligs eps in heresiz lapsus q̄ recōciliat nō itez cōsecrat. q̄ nō amisit ptātem quā habebat ordines ꝓferēdi. Ꝑ. maior ptās ē ptās ꝓferēdi ordines q̄z ptās ordinuz: ſz ordinū ptās nō amittit pp heresiz vl' aligd hō. q̄ nec potestas ordines ꝓferēdi. Ꝑ. sicut baptiçans exhibet tm̄ ministeriū exteri⁹: ita ⁊ ꝓferēs ordies deo iteri⁹ operāte: sed nulla ratiōe aliquis ab eccl'ia p̄cisus amittit baptiçandi potestatē. ergo nec ordines cōferendi.

Rñdeo dōz: q⁹ circa hoc ponunt in lra q̄ttuor opiones. qdā. n. dicūt q⁹ heretici q̄diu ab eccl'ia tolerant hñt ptātez ordines cōferēdi: nō aūt postq̄z ab eccl'ia fuerint p̄cisi: ⁊ silr nec degradati ⁊ alij hō: ⁊ hec est ꝑma opio. Ꝑz hoc nō pōt stare: q⁹ ois ptās que dat cū aliqua ꝓsecratiōe nullo casu ꝓtingēte tolli pōt: sicut nec ipsa cōsecratio ānullari: q⁹ ēt altare vel chrisma semel ꝓsecrata ꝑpetua sacrata manēt. vñ cū epalis ptās cū quadā ꝓsecratiōe det: oz q⁹ ꝑpetuo māeat q̄tūcūq⁹ aligs peccet: vl' ab eccl'ia p̄cidat. Et iō alij dixerūt q⁹ p̄cisi ab eccl'ia q in eccl'ia ptātē epalē hūerūt retinēt ptātē alios ordinādi ⁊ pmouēdi: ſz pmoti ab eis hoc nō hñt. ⁊ hec est quarta opio. Ꝑz hoc ēt esse nō pōt: q⁹ si illi q fuerūt in eccl'ia ꝓmoti retinēt ptātē quam

acceperunt:pz q exequẽdo suã potestatẽ verã ꝓsecratio/
nez faciũt:ꝛ iõ vere tribuũt oẽm potestatẽ q̃ ꝓsecratione
dar:ꝛ sic ordinati ab eis vel ꝑmoti hñt eãdẽ ptãtẽ quã ꝛ
ipsi. Et iõ aly dixerũt:q ẽt ꝓcisi ab eccl'ia pñt ordines ꝛ
alia sacra ꝓferre:dũmõ formã debitã ꝛ itẽtionez fuent:ꝛ
q̃ztũ ad ꝑmũ effectũ q est collatio sacr̃i:ꝛ q̃ztũ ad vltimuz
q est collatio gr̃e:ꝛ hec est scõa opĩo. Sz hoc ẽt nõ põt sta/
re:qz ex hoc ipso q aligs heretico p̃ciso ab eccl'ia in sacr̃is
cõicat peccat:ꝛ ita ficꝫ accidit:ꝛ gr̃az ꝓseq nõ põt:nisi for
te in baptismo in articulo necĩtatis. Et iõ aly dicũt:q va
sacra ꝓferũt:sz cũ eis gr̃az nõ dãt:nõ ꝑ ieffĩciã sacr̃orũ:
sz ꝑ pctã recipiẽtiũ ab eis sacra ꝫ ꝓhibitionem eccl'ie:ꝛ
hec est 3ª opĩo q̃ va ẽ. ¶ Ad ꝑm q̃ dom q effectꝰ absolonis
nõ ẽ alicꝰ q̃z remissio pctõz q̃ per gr̃az fit:ꝛ iõ hereticꝰ non
põt absoluere sic̃ nec gr̃az in sacr̃is ꝓferre:ꝛ itez qz ad ab
solutionez regrit iurisdictio quã nõ hz ab eccl'ia p̃cisus
¶ Ad zm dom q in ꝑmotiõe epi dar sibi ptãs q̃ ꝑpetuo
manet in eo:q̃uis dici nõ possit character:qz p eã nõ ordi
nar hõ directe ad deũ:sz ad corꝑ xp̃i mysticũ:ꝛ tñ idele/
bilr manet sic̃ character:qz p ꝓsecrationez dar. ¶ Ad 3m
dõz q illi q ab hereticis ꝑmouent q̃uis accipiãt ordinẽ:
nõ tñ recipiũt executiõez:vt licite possint ĩ suis ordib⁹ mi
nistrare rõne illa quã obiectio tãgit. ¶ Ad 4m dõz q per
fidẽ eccl'ie ꝓtinuar passiõi xp̃i: qz q̃uis ĩ ea nõ sint ꝑm se:
sunt tñ in ea q̃tum ad formã eccl'esie quã seruãt. ¶ Ad
5m dõz q hoc est referenduz ad vltimuz effectuz sacr̃orũ:
vt tertia opinio dicit. Questio. II.

¶ Deinde querit de ordinatis. ¶ Et circa hoc q̃runt duo. Primo vtrum aliquis impediatur ꝑpter defectum nature. Secundo vtruz impediatur ꝑpter conditionem fortune exteriorꝫ.

Ad primum sic ꝑcedit. Videt q sexꝰ femineꝰ nõ ipediat ordis susceptionẽ:qz offi
ciuz ꝑphie ẽ maiꝰ q̃z sacerdotis offiñ:qz ꝑpha est medius
ĩter deũ ꝛ sacerdotẽ:sic̃ sacerdos ĩter deũ ꝛ ppl'm.sz ꝑphie
officiũ aliq̃ mulieribꝰ est cõcessũ. vt pz.4. ke.g ꝛ sacer/
doty officiũ eis ꝓpetere põt. ¶ Ꝓ.sic̃ ordo ad quãdã pfe
ctionẽ ptinet:ita ꝛ platiõis officiũ ꝛ martyriuz ꝛ religiõis
statꝰ:sed ꝑlatio cõmittit mulieribꝰ in nouo testõ:vt pz de
abbatissis:ꝛ ĩ veteri. vt pz de Delboza q̃ iudicauit isrl'. Ju
dicũ.4.ꝓpetit ẽt eis martyrium ꝛ religiõis statꝰ.g ꝛ ordo
eccl'ie. ¶ Ꝓ.ordinũ ptãs in aĩa fundar. sz sexꝰ nõ ẽ aĩa.g
diuersitas sexuũ nõ fac̃ distictionez ĩ receptiõe ordinum.
¶ Sz ꝫ ẽ.qõ dr̃.i.Timo.z. Mulierẽ docere ĩ eccl'ia ñ p/
mitto:nec dñari ĩ virũ. ¶ Ꝓ.ĩ ordinãdis ꝑexigit corona:
q̃uis nõ de necĩtate sacr̃i.sz corõa ꝛ tõsura nõ ꝓpetit mu
lieribꝰ.vt pz.i.Cor.ii.g nec ordinum susceptio.

¶ Ulteriꝰ vr̃ q pueri ꝛ q carẽt vsu rõnis nõ pñt ordies su/
scipere:qz vt in lr̃a dr̃:sacri canões in susciꝑiẽtibꝰ ordines
certũ etatis tps ỏtermiauerũt. sz ß nõ eẽt si pueri recipe
possent ordis sacr̃m.g ꝛc. ¶ Ꝓ.sacr̃z ordis ẽ digniꝰ q̃z ma
trimoniũ. sed pueri ꝛ aly carẽtes vsu rõnis nõ pñt ꝫbere
mr̃imoniũ.g nec ordies susciꝑe. ¶ Ꝓ. cuiꝰ ẽ potẽtia eiꝰ ẽ
actꝰ fm ꝑhm in li.de sõno ꝛ vigilia. sz actꝰ ordinis regrit
vsum rõnis.g ꝛ ordis ptãs. ¶ Sz ꝫ.ille q añ ãnos discre/
tiõis est ꝑmotꝰ ad ordies sine iteratiõe ipsoz q̃ntz in eis
ꝓcedit mĩstrare:vt pz ex.de clerico ordiato p saltũ.ß aũt
nõ eẽt si ordinẽ nõ susciꝑisset.g puer põt ordinez susciꝑe.
¶ Ꝓ.alia sacra in gbꝰ character ipr̃imit pñt pueri susci/
pere:vt bapmũ ꝛ cõfirmationẽ.g pari rõne ordinem.

¶ Rñ:dõm ad ꝑam.q.q q̃dã requirunt in recipiẽte sacr̃m
q̃si de necĩtate sacr̃i q̃ si desint nõ põt aligs susciꝑe neqz
sacr̃m neqz rẽ sacr̃i:q̃dã vo regrunt nõ de necĩtate sacr̃i:sz
de necĩtate ꝑcepti pp ꝓgruitatem ad sacr̃m:ꝛ sine talibꝰ
aligs susciꝑit sacr̃m:sz nõ rẽ sacr̃i. Dicenduz g q sexꝰ virit̃
regrit ad susceptionẽ ordis nõ solũ scõo mõ:sz ẽt ꝑmo. vñ
ꝛ si mulieri exhibeant oĩa q̃ in ordinibꝰ fiũt:ordinẽ nõ su/
scipit:qz cũ sacr̃m sit signũ in his q̃ in sacro agunt regrit
nõ solũ res:sz significatio rei:sicut dcñ est q in extrema
vnctiõe exigit q sit ĩfirmꝰ:vt significet curatiõe idigẽs:
cũ g̃ in sexu femineo nõ possit significari aliqua eminen/
tia gradus:qz mulier statuz subiectiõis hz:iõ nõ põt ordi/
nis sacr̃m suscipe. Quidã aũt dixerũt: q sexus virilis est
de necessitate ꝑcepti:sz nõ de necessitate sacr̃i:qz ẽt in de/
cretis fit mentio de diaconissa ꝛ ꝑsbytera. sed diaconissa
dr̃ q̃ in aliquo actu diaconi participat: sic̃ q̃ legit homelĩa
in eccl'ia:ꝑsbytera ãt dr̃ vidua: qz ꝑsbyter idẽ ẽ qõ scnioꝛ.
¶ Ad ꝑm g̃ dõz q ꝓphia nõ est sacr̃m:sz vonũ dei. vñ nõ
exigit ibi significatio:sed solũ res.ꝛ qz fm rem in his que
sunt aĩe mulier nõ differt a viro cuz q̃ntz mulier fuerit
melioꝛ q̃ztuz ad aĩam multis viris: iõ vonuz ꝓphie ꝛ alia
hꝺ põt accipere:sed nõ ordinis sacr̃m:ꝛ per hoc ꝑs solo ad
.z.ꝛ.3. De abbatissis tñ dicit:q nõ habẽt ꝓlationem ordi/
narizz:sed q̃si ex cõmissiõe ꝓpter periculũ cohabitatiõis
virorũ ad mulieres. Delboza aũt ꝑfuit in tpalib⁹ nõ in sa
cerdotalibꝰ:sic̃ ꝛ nũc mulieres pñt tẽporaliter dñari.

¶ Ad zam.q.dõz q ꝑ pueritiã ꝛ alios õfectꝰ gbꝰ tollit vsus
rõnis ꝑstat impedimẽtũ actui:ꝛ iõ oĩa illa sacra que actũ
regrũt susciꝑietis sacr̃alibꝰ nõ ꝓpetũt:sic̃ pnia:matrioniũ
ꝛ hꝺ. Sz qz ptãtes infusc sũt ꝓzes actibus:sic̃ ꝛ nãles: q̃/
uis acqsite sint posteriozes.remoto aũt posteriozi nõ tolli
tur ꝑus.iõ oĩa sacra in gbus nõ regrit actus susciꝑiẽtis de
necessitate sacr̃i:sed ptãs aliqua spũalis diuinitus datur:
pñt pueri susciꝑe:ꝛ aly qui vsu rõnis carent:hac tñ distin/
ctiõe habita q in minoꝛib⁹ ordinibus regrit discretionis
tẽpus de honestate: ꝑpter dignitatẽ sacr̃i: sz nõ de necĩta
te ꝑcepti:neqz de necĩtate sacr̃i. vñ alig si necessitas assit
ꝛ spes ꝑfectus: ad minozes ordines possunt ante annos
discretionis ꝑmoueri sine peccato:ꝛ susciꝑient ordinẽ:qz
q̃uis tũc nõ sint idonei ad officia q̃ in eis cõmittunt:tñ ꝑ
assuetudinẽ idonei reddent:sed ad maiozes ordines reg
rit vsus rõnis:ꝛ de honestate:ꝛ de necĩtate ꝑcepti: ꝓpter
votũ ꝓtinẽtie qõ hñt annexũ: ꝛ qz etiã eis sacra tractãda
cõmittunt:sz ad epatũ vbi in corꝑ mysticũ accipit ptãs
regrit actꝰ susciꝑiẽtis curã pastoralẽ.ꝛ iõ est ẽt de necĩta/
te cõsecratiõis epalis q vsuz rõnis habeat. Quidã aũt di
cũt q ad oẽs ordines regrit vsus rõnis de necĩtate sacr̃i:
sed eoz dictũ rõne vel auctoꝛitate nõ ꝓfirmat. ¶ Ad.i.
g̃ dõm:q nõ oẽ qõ est de necĩtate ꝑcepti est de necĩtate sa
cramẽti:vt dictũ est. ¶ Ad zm dõz:q matrimoniũ cãt cõ
sensus qui sine vsu rõnis cẽ nõ põt:sed in receptiõe ordi/
nis nõ regrit aligs actus ex parte recipiẽtis:qõ pz ex hoc
q nullus actus ex pte eoz exꝑmit in eoz ꝓsecratiõe.ꝛ iõ
nõ est sil'e. ¶ Ad 3m dõz:q ciusdẽ est actꝰ ꝛ potẽtia:sed tñ
aliq̃ potẽtia ꝑcedit:sic̃ li.ar. vsuz suũ: ꝛ sic ẽ in ꝓposito.

Ad secundus sic ꝑcedit. videt q seruꝰ nõ ipe
diat aliquẽ a susceptione ordinis,
subiectio.n.corꝑalis nõ repugnat ꝓlationi spũali:sz in ser/
uo est subiectio corꝑalis.g nõ ipedit q̃n debeat susciꝑere
ꝓlationẽ spũalez que in ordine dar. ¶ Ꝓ.illud qõ est oc/
casio humilitatis nõ dz ipedire susceptionez alicuiꝰ sacr̃i.
sed seruitus est hꝺ. vñ apls cõsulit q si aligs possit magis
vtar seruitute.i.Cor.7.g nõ dz ipedire a ꝑmotiõe ordis.
¶ Ꝓ.magis ẽ turpe clericũ in seruũ vẽdi q̃ seruũ in cle/
ricũ ꝑmoueri:sz licite clericus in seruũ vẽdi põt: qz epus
Nolanus.s. beatꝰ Paulinꝰ scipsuz in seruũ vẽdidit: vt in
Dial'.legit.g multo fortiꝰ põt seruus in clericũ ꝑmoueri.
¶ Sz ꝫ.videt q ipediat q̃tũ ad necĩtatẽ sacr̃i: qz mulie/
er nõ põt susciꝑe sacr̃m rõne subiectiõis:sed maioꝛ subie/
ctio est in seruo:qz mulier nõ dar viro ĩ ancillã: ꝓpter qõ
nõ est de pedibꝰ supta.g ꝛ seruꝰ sacr̃z nõ susciꝑit. ¶ Ꝓ.ali

quis ex quo suscipit ordinem tenetur in ordine ministrare/re: sed non potest simul mistrare domino suo carnali ⁊ in/spirituali ministerio. ergo videt q̄ nō possit ordinez susci/pere: qz dominus debet cōseruari indēnis.

¶ Ulteriꝰ videt q̄ ꝓpter homicidiū aligs nō debeat phi/beri a sacris ordinibꝰ: qz ordines nr̄i sumpserūt intuitū a/leuitax officys: vt in ꝑcedēti di. dcm̄ ē. sz leuite consecra/uerunt manꝰ suas in sanguis effusiōe frm suoz: vt patet Exo. xl. ⁊ in nouo testō nō debēt aliq̄ a susceptōe ordinū/ꝓhiberi pp sanguis effusionē. ¶ ℞. pp actū vtutis nullꝰ/oz ipediri ab aliq̄ sacro. sz aliqñ sāguis effundit̄ p iustitiā:/fit a iudice: ⁊ peccaret hns officiū si nō effunderet. g̃ nō i-/pedit pp ℔ a sacri susceptiōe. ¶ ℞. pena nō debet nisi cul/pe. sz aligs sine culpa qñq̄ homicidiū ꝓmittit: fit̄ se ofen/dendo: vel ēt casualr̄. g̃ nō oz icurrere irregularitatis pe/nas. ¶ Sz ꝯ. ℔ sūt pl̄a canonū statuta ⁊ eccl̄ie ꝓsuetudo.

¶ Ulteriꝰ vr̄ q̄ illegittie nati nō ꝺbeāt ipediri a susceptio/ne ordinū: qz filiꝰ nō oz portare iniqtatē p̄ris: portaret ām/si pp ℔ ipediret ab ordibꝰ suscipiendis. g̃ ⁊c̄. ¶ ℞. magis/ipedit aligs pp defectū ꝓpriuz q̄z alienū. sz a susceptione/illicitū ꝓcubitū suū ñ sp aligs ipedit̄. g̃ nec pp/nō ingredi et̄. ℔ ē de scorto natꝰ eccl̄iaz dei vsq̄z in. io. gña/tionē. g̃ multo minꝰ debēt ꝓmoueri ad ordines.

¶ Ulteriꝰ vr̄ q̄ pp defectū mēbroz nō debeat aligs ipe/diri: qz afflictio nō oz addi afflicto. g̃ nō oz ꝑuari ordinis/gradu pp penā corporalis defectꝰ. ¶ ℞. plus exigitur ad/actū ordinis itegritas discretiōis q̄z itegritas corporis. sz/aliqui pñt ꝓmoueri añ ānos discretiōis. g̃ ⁊ cū corpis de/fectu. ¶ Sz ꝯ ē. q̄ tales ꝓhibebant̄ a ministerio veteris/legis. g̃ multo fortiꝰ debēt in noua lege ꝓhiberi. De biga/mia dicet̄ in tractatu de mr̄imonio. di. xxvij.

¶ ℞. nō oz ad p̄am. q. q̄ in susceptiōe ordis mācipat̄ bō di/uis officys: ⁊ qz nllꝰ pōt alteri dare qō suū nō est: iō seruꝰ/nō oz ptātē sui nō pōt ad ordines ꝓmoueri: si tñ ꝓmo/uet̄ ordinē suscipit: qz libertas non est de nēcitate sacr̄i: sz/fit de nēcitate p̄cepti: cū nō ipediat ptātē sz actum tm̄. Et/sillis rō est de oīb̄ q̄ sunt alys obligati: vt rōcinys detēti/a bōs pone. ¶ Ad p̄m q̄ oz ꝯ in susceptiōe spūalis ptātis/est aliq̄ obligatio ad aliq̄ ēt corporalr̄ agēda: ⁊ iō p corpo/ralez subiectionē ipedit̄. ¶ Ad zm oz ex multis alys/fit de nēcitate p̄cepti: cū nō ipediat ptātē sz actum tm̄. Et/ū nō ꝓstāt ipedimētū executiōi ordinū pōt aligs occasio/nem būilitatis accipere: ⁊ iō rō nō sequit̄. ¶ Ad zm oz q̄/nem Paulinꝰ ex abūdantia charitatis spū dei actꝰ ℔ fec:/qō rei euentꝰ ꝓbat: qz per eiꝰ seruitutem multi de grege/suo sunt a seruitute liberati: ⁊ iō nō est ad ꝓpriam traben/dum: qz vbi spiritꝰ dñi ibi libertas. i. ¶ 2or. 3. ¶ Ad q̄rtum/dom q̄ signa sacr̄alia ex nāli siltudine repñtant: mulier/aūt ex nā bz subiectionē: ⁊ nō seruꝰ. ⁊ iō nō est sile. ¶ Ad/gntū dom q̄ si est ꝓmotꝰ sciēte dño suo ⁊ nō reclamāte:/ex hoc ipso efficit ingenuꝰ. si aūt eo nesciēte tūc ep̄s ⁊ ille/ꝓpriauit tenētur dño i duplū q̄z sit p̄ciū seruī: si sciuerūt/ipm ee seruū. alꝰ si seruꝰ hēat peculiū bz seipz redimere:/alioquin redigetur in seruitutez domini sui: nō obstante/q̄ ordinem suum exequi non potest.

¶ Ad 2am. q. dom q̄ oēs ordines referunt̄ ad sacr̄z eucha/ristie: qō est sacr̄z pacis nobis per sanguinē xp̄i effusuz fa/ctes: ⁊ qz homicidiuz maxie ꝺriat̄ paci: ⁊ homicide magis/ꝓformant̄ occidētibꝰ xp̄m: q̄z ipsi xp̄o occiso cui oēs mini/stri ꝓdicti sacr̄i debent cōformari: iō de nēcessitate p̄cepti/est q̄ nō sit homicida q̄ ad ordines ꝓmouet̄: q̄uis nō sit/de nēcessitate sacr̄i. ¶ Ad p̄m q̄ oz vetꝰ lex inferebat/penā sanguis: nō aūt lex noua: ⁊ iō nō est sile de ministris/veteris ⁊ noue legis: q̄ est iuguz suaue ⁊ onus leue. ¶ Ad/2m dom: q̄ irregularitas nō icurrit̄ pp pctm̄ tm̄: sed p̄nci/paliter pp ieptitudinez p̄sone ad sacr̄m eucharistie mini/strandū: ⁊ iō inde ex ⁊ oēs q̄ in cā sanguis ei pticipant sunt/irregulares: ꝓpter hoc q̄ effusio sanguis non decet mini/stros dicti sacr̄i. ¶ Ad zm dom q̄ nllꝰ facit nisi illud cuiꝰ/cā est qō ēvolūtariū in hoīe: ⁊ iō ille q̄ ignoraēter hoīez oc/cidit homicidio casuali nō oꝺ homicida: nec irregularita/tez icurrit: nisi dederit oc ra rei illicite: vel nisi omiserit/debitā diligētiā: qz iā quodāmō efficit voluntariū: nec ℔/est pp hoc q̄ culpa careat: qz etiā sine culpa icurrit irregu/laritas: ⁊ iō ēt ille q̄ se defendēdo in aliq̄ casu non peccat/homicidiū cōmittēdo: nihilominus irregularis est.

¶ Ad zam. q. dōz q̄ ordinati in q̄dā dignitate pre alys ꝓsti/tuunt: iō ex q̄dā honestatē regrit̄ in eis claritas q̄dā: non/de nēcitate sacr̄i: sz de nēcitate p̄cepti: vt. s. sint bone fame/bonis moꝛib⁹ oꝛnati: nō publice penitētes: ⁊ qz obscurat̄/hoīs claritas ex vitiosa oꝛigine: iō ēt de illegitimo thoꝛo/nati a susceptiōe oꝛdinū repellunt̄: nisi cū eis dispenset̄: ⁊/tanto est difficilioꝛ dispensatio quanto eoꝝ oꝛigo est tur/pioꝛ. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q̄ irregularitas nō est pena iniqtati/ꝺbita: ⁊ iō pz q̄ illegittie nati nō poꝛtāt iniqtatē p̄ris ex ℔/q̄ irregulares sūt. ¶ Ad zm dōz q̄ ea q̄ p actū cōmittūt:/pñt p pniaz ⁊ actū ꝛriū aboleri: nō aūt ea que ex nā sunt:/⁊ iō nō est sile de vitioso actu ⁊ vitiosa oꝛigine.

¶ Ad quartā. q. dōz q̄ sicut ex dictis pz aligs efficit ieptꝰ/ad susceptionē oꝛdinis: vel ꝓpter ipedimētū actꝰ: vel poꝛ/pter ipedimētū claritatis p̄sone: ⁊ iō patiētes defectuz in/mēbris ipediunt̄ a susceptiōe oꝛdis: si sit talꝰ defectꝰ q̄ ma/culā notabilē inferat: per quē obscuret̄ p̄sone claritas: vt/abscisio nasi: vel picul̄ in executiōe facere possit: alꝰ non/impediunt̄: hec autem integritas exigitur de necessitate/p̄cepti: sed non de necessitate sacramenti: ⁊ per hoc patet/solutio ad obiecta.

Qō III.

Deinde q̄rit̄ de simonia. ⁊ circa ℔ q̄/runt̄ tria. p̄ gd sit. zo i/gbus fiat. 3o qualiter.

Ad primum sic ꝓcedit̄. vr̄ q̄ diffini/tio de simonia data sit/incōpetēs. s. simonia est studiosa volūtas emēdi vel vēdē/di aliqd spūale vel spūali annexū: qz ex simonia aligs ef/ficit irregularis: sed ꝓ sola volūtate nullus efficit irregu/laris. g̃ simonia nō cōsistit in sola volūtate. ¶ ℞. illa sola/pctā fiūt p studiū que ex certa malicia ꝓmittunt̄: sz simo/nia nō semp ꝓmittit̄ ex certa malicia: sz q̄nq̄ ex ifirmita/te vel ignorātia. g̃ in diffinitiōe eius studiosuz poni nō oꝺ.

¶ ℞. oē pctm̄ i electiōe p̄ncipalr̄ cōsistit: sed volūtas eli/gens nō est de ipoli: vt dicit̄ in. 3. Et℔. cuz g̃ emere spūale/sit impossibile: qz donū dei pecunia nō possideꝝ: vt dicit̄/Act. 8. in diffinitiōe peccati simonie volūtas emēdi spūa/le poni nō oꝺ. ¶ ℞. simonia a simōe mago dicit̄: sz ille no/luit vēdere spūalia sz emere. g̃ nō oꝺ poni vēditio in diffi/nitiōe simonie. ¶ ℞. oībꝰ tpalibꝰ ꝓp spūalia vti debemꝰ. si g̃ in emptiōe annexoꝝ spūalibꝰ simonia ꝓsistit. oīs em/ptio vel vēditio simonia erit: qō falsuz est.

¶ Ulterius vr̄ q̄ simonia sit heresis: qz Greg. in registro/dicit. Altare: decimas: ⁊ spūsanctū emere vel vēdere si/moniacā heresim ee nullus fideliū ignoꝛat. ¶ ℞. nulluz/pctm̄ est grauiꝰ infidelitate: sed simonia est grauioꝛ: qz in/decretis ꝺr̄. i. q. i. q̄ ipia heresis Macedony ⁊ eoꝝ q̄ circa/ipm sūt est tolerabilioꝛ q̄z simonia. g̃ simonia est heresis.

¶ Sz ꝯ. oīs heresis est ꝓtra aliquē articulū fidei: de quo/nō recta opinio habet̄: sed aligs simoniacꝰ pōt hr̄e rectaz/opionē de oībꝰ articulis fidei. g̃ nō est heresis.

¶ Ulterius videt q̄ simoniacus nō ꝑdat executionez oꝛ/dinis: qz cōtingit in oꝛdinatione alicuiꝰ cōmitti simoniaz/eo ignoraēte: sz homicidiū casuale ꝓpter ℔ q̄ est p ignoraē/tiā cōmissuz nō facit irregularitatē. g̃ ⁊ sil̄r ille q̄ simonia/ce oꝛdinat̄. ¶ ℞. ab eo q̄ nō ꝺz executionez oꝛdis nullus

dz accipere sacrm. sz ab eo quē scio simoniacū debeo ordines accipere si mihi pcipiat: ne inobediēs sim. g nō amittit ordis executionem. ¶ Sed ꝺ. videt qꝺ simoniacꝰ nec ordines recipiat: qz defectus itentiōis euacuat sacrm. sed ille qui pcio aligd intendit acquirere in susceptiōe ordis: nō intendit suscipere qō ecclesia tradit: qz illud nō cadit sub pcio. ergo nō suscipit ordinem.

¶ Rñ. dōz ad pmaz. q. qꝺ mā moraliū virtutū diuidit in passiōes ⁊ actiōes. vt in. 3. li. di. 33. dcīm est: sicut aūt in passionibus pōt esse pctm ex eo qꝺ circa qō nō opz vel quātum vel qūo. ⁊ sic de alys circūstātys: ita ⁊ in actiōibꝰ. vñ in emptiōe ⁊ venditiōe q̄ sunt q̄daz actiones pōt eē pctm vel in gd vel inq̄tū. si inq̄tus sic est iniustitia: sicut cū gs emit aut vēdit nō iusto pcio. si aūt in gd vt cū vendit aut emit qō nō cadit sub pcio: sic est pctm simoniaci. Et qz oē pctm in actu voluntatis cōsistit: iō in diffōne simonie hec tria pdicta ponunt. ⁊ pmo actꝰ volūtatis in hoc qꝺ dic̄ studiosa volūtas. scḋo mā ꝓxima bꝰ peccati. s. emptio ⁊ venditio. ibi. Emēdi vel vēdēdi. tertio mā remota. s. obiectū actōis pdicte. ibi. Spūale aūt ⁊c. ¶ Ad pm g dōz qꝺ hoīes iudicāt ea q̄ foris paret: sed deꝰ intuet cor. vt dr̄. i. Re. 16. ⁊ iō in simonia ⁊ in oībꝰ alys pctis ex sola volūtate efficit aliquis pctōr fm reatū pene q̄ ad iudiciū dei ptinet: sz nō q̄tum ad reatū pene q̄ ptinet ad iudiciuz ecclesie. vñ homicida volūtate icurrit reatū pene eterne: sz nō irregularitatem vel excōicationē: vel aligd hꝺ: ⁊ sil'r dom̄ ē de simoniaco. ¶ Ad zm dom̄ qꝺ vnūqōq dz diffiniri fm completuz esse suū: cōplemētū aūt pctī ⁊ vtutis cōsistit in electiōe: ⁊ iō electio ponit ⁊ in diffōne virtutis: ⁊ in diffinitione pctī: ⁊ hanc electionē ipoꝛtat studiosa volūtas. ¶ Ad 3m dom̄ qꝺ aligd dr̄ spūale dupl'r. vno mō per eētiā: sicut gr̄a ⁊ virtutes: ⁊ ista nō pñt aliq̄ mō vendi: nec sup hoc voluntas deliberata emptiōis cadere pōt. Alio mō dr̄ aligd spūale per cām: sic sacra q̄ sunt cā gr̄e: ⁊ ista inq̄tū sūt corporalia q̄dā hñt spēm qꝺ vēdi pñt: q̄uis nō ex hoc qꝺ sunt spūalia: ⁊ sic i eis ꝺmittit simōia. ¶ Ad 4m dōz qꝺ Simō magꝰ spūalia emere voluit vt postea vēderet. ⁊ iō in eius emptiōe ēt vēditio ꝺtinebat implicite. ⁊ pp hꝰ ꝼz cōez vsuz loq̄ndi vterq̄ vocat simōiacꝰ emēs ⁊ vēdēs: sz tñ si distincte loq volumꝰ emētes dñr simōiaci: vendētes giezite. qz Giezi spūalia vēdere voluit. vt pz. 4. Re. 4. ¶ Ad 5m dōz qꝺ spūalia in pdcā diffōne accipiunt. vt dcīm ē q̄ sūt spūalis gr̄e cā: sic sacra: sed spūalibus ānexa q̄ ad vsuz boꝛ sūt deputata: sicut calices ⁊ bona eccl'iastica q̄ sunt deputata ad vsum mīstroꝛ: nō aūt dicunt spūalibꝰ ānexa gbꝰ pōt esse vsus in spūalibꝰ si nō sint ad hꝰ spāliter deputata.

¶ Ad zam. q. dōz qꝺ aligd attribuit alteri dupl'r. vnoꝰ simpliciter. alioꝰ pp sil'itudinē actꝰ: sic dicit pbus in. 7. etb. qꝺ icōtinētes q̄nq̄ dicunt itēp ⁊rati: qz faciūt q̄ itēperati sūt: sz nō codē mō: sic ēt dic̄ qꝺ milesy stulti nō sūt: sz opant q̄lia stulti: ⁊ ꝼz hꝰ dōz qꝺ simōiaci nō sūt pr̄e ⁊ p se loquēdo heretici cū nō hēant aliq̄ falsaz opīonem: sz dñr heretici pp sil'itudinē actꝰ: qz ita opant ac si estimarēt donū spūs scī pecunia possideri: q̄ estimatio eēt heretica. vñ Greg. in regis. dic̄. Tū oīs auaritia sit idolorū fuitꝰ: gsqs hāc in ecclesiasticis dignitatibꝰ dādis nō pcauet ifidelitatis pditiōi subycit: ēt si fidē quā negligit tenere videat. ⁊ p hoc pz solo ad pm. ¶ Ad zm dōz qꝺ rōne false estimatiōis quā simoniacꝰ in actu demr̄at dr̄ simonia eē grauioꝛ q̄ macedony heresis: q posuit spūm scm eē pr̄is ⁊ fily fuū: simoniaci aūt oīdūt in suo actu se estimare qꝺ sit fuꝰ homīs si ab hoīe potest emi ⁊ vēdi. vel dōz qꝺ dr̄ grauius pctm pp pnitatē ad ipm ex cupiditate hūana: ⁊ pp nocumentum maius: qz totū ordinem ecclesie peruertit.

¶ Ad 3am. q. dōz qꝺ efficacia sacroꝛ nō est ex humano merito: ⁊ iō ꝓpter hoīs pctū nō ipedit sacrm. vnde pctm simonie nec sacrz suscipiendū ipedit: nec susceptū tollit: posteſt tñ ipedire vltimā rē sacrī si sit pctm ex parte recipientis: sed tñ per simoniaz aligs ab executiōe ordinis aut officy suspendit: sz in hꝰ distinguēdū est: qz si dicat simōiacus ex hꝰ qꝺ recipit ordinē p simoniā: nō recipit executionē: ⁊ est ipso iure suspēsus ⁊ q̄ ad se ⁊ q̄ ad alios: ⁊ puniꝛ vlteriꝰ per depositionē qñ ꝺstiterit de crimie iudici. si aūt dicat simōiacus qz ꝺtulit ordinē simoniace: vel qz dedit vel recepit simoniace bñficiū: vel qz mediatoꝛ fuit simonie. si sit occultum suspēsus est ipso iure quo ad se. si aūt manifestū est: suspēsus est quo ad se ⁊ quo ad alios. ⁊ itez ille q recipit bñficiū per simoniā tenet ad restitutionem oīuz fructuū pceptoꝛ ⁊ bñficio renūciare. ¶ Ad pmū q dōz qꝺ pp homicidiū nō fit aligs defectꝰ in ipa ordiatiōe: sz in ordiato tñ: ⁊ iō sufficit qꝺ ordiat' sit imunis ab homicidio: sz p simoniā fit ōfectꝰ in ipsa ordinatiōe: ⁊ ideo ēt si ipse sit imunis: tñ ē suspensus qñ ad notitiā eiꝰ deueneriꝛ. ¶ Ad zmum dom̄ qꝺ qñ ē manifestū crimē simōie tūc amittit executionē: ⁊ suspēsus est quo ad se ⁊ q̄ ad alios: sz qñ ē occultū tūc est suspensus q̄ ad se tñ: ⁊ iō si sit manifestus fm qꝺ in iure aligd dr̄ manifestū: tūc nullo modo aliquis dz obedire: nec ab eo ordinez suscipiat. si aūt nō sit manifestuz si nō pōt subterfugere dz obedire ēt si ipse sciat cuz eē simoniacū qui ordines celebrat. ¶ Ad 3um dom̄: qꝺ ipse nō intēdit emere illud qō est per se spūale vt caracter: ē: sz opationē ministri q̄ ē corpalis: ⁊ cā sacralis rei spūalis.

Ad secundum

sic ꝓceditur. vr̄ qꝺ sacra possint emi ⁊ vēdi sine simonia: qz finis oīuz sacroꝛ est regnū celoꝛ: ⁊ remissio pctōr: sz regnū celoꝛ emit: vt Greg. dic̄. Regnū celoꝛ tātū valz q̄tū hēs. ⁊ Aañ. 4. dr̄. Pctā tua elymis redie. g multo foꝛtius sacra emi pñt absq̄ vitio simonie. ¶ P. mrimoniū sacrz qōdā est: sz mrimoniū aliqū ꝺbit iterueniēte pactiōe de aliqua pecunia soluēda sine pctō. g sacra licite pñt vendi. ¶ P. baptisma ē sacrz pmū: sz in aliquo casu. s. qñ sacerdos sine pctō puerū baptiçare nollet: aligs posset emere baptismū sine pctō simonie: ne puer in eternū piret a baptismo dedēs. g sacra pñt emi sine pctō. ¶ P. in missa cōficit eucharistia q̄ ē sacrz sacroꝛ: sz licet cātare missaz p aliq̄ pcio: qz nemo dz suis stipēdys militare: vt dr̄. i. Loꝛ. 9. ergo ⁊c. ¶ P. ex de pben. dr̄ qꝺ qdā canonici sacerdoti cuidā vnā pbēdā in eccl'ia dederūt vt missaz de btā vgine quottidie celebraret: ⁊ papa quottidie ꝺfirmat illā petitionē. g idez qō pus. ¶ P. absolutio qōdā sacrale ē: sz gdā accipiūt pecuniā vt ab excōicatiōe absoluāt. g ⁊c. ¶ P. epalis prās re pecuniā vt ad epatū pueniat: sicut cū gs malicioſe ipedit vt ab ipedimēto ceſſet. g sacralia licite vēdi possunt.

¶ Vlteriꝰ vr̄ qꝺ ēt in emptiōe vel vēditiōe aliqz spūalis nō ꝺmittat simonia: qz totū eccl'iasticū offiñ qōdā spūale est: sed qdā recipiūt certos redditus ad āniuersariū celebrādū. g spūalia pñt fine simonia emi ⁊ vendi. ¶ P. oro est maxie spūale: sz aligs pōt dare pecuniā bonis viris vt oret ꝓ eo: ꝼz illud qō dicit in Luc. Facite vobis amicos de māmona iniqtatis. g. ⁊c. ¶ P. i. Re. 9. dr̄ de Saul. ⁊. ⁊. Reg. 13. de vxore Hieroboā: qꝺ attulerūt pciū scis ꝓphis: sed ꝓphia est spūale donū spūs scī. g idē qō pus. ¶ P. pdicatio est res spūalis: sz Paulus pdicabat ꝓ tpalibꝰ. vt fierent collecte paupibꝰ: vt pz. i. Loꝛ. vl. g ⁊c. ¶ P. pdicatori licet accipe stipēdia ꝓ sua pdicatiōe: vt pz. i. Loꝛ. 9. sed apl's stipēdia noīat ibi tpalia q̄ pdicatoribꝰ debent. g licet tpalia ꝓ spūalibꝰ accipe. ¶ P. corrector ē gd spūale ⁊ visitatio: sz plati ꝓ visitatiōibꝰ accipiūt tpalia. gdaz ēt ꝓ pecunia occultāt pctm qō manifestare tenent. g ⁊c. ¶ P. religiōis statꝰ qōdā bonū spūale est: sz in gbusdā monialiū exigit aligd ab eis q̄ ibi recipi ꝏbēt, rys ꝑcipue monialiū exigit aligd ab eis q̄ ibi recipi ꝏbēt,

ergo licet spūalia dare pro tēporalib⁹. ¶ Ad .p. scia est qōdā spūale bonum. sz licz magistris artiuz accipere aliqd pro doctria sua. ergo ⁊c. ¶ Ad .p. iudiciū spūale bonū est: similr parrociniū in causis ⁊ testimoniuz ferendū: sed pro oībus bis pōt accipi pecunia vel munus aliqō. ergo ⁊c.

¶ Ulteri⁹ videt q; ēt nō cōmittat simōia in vēditiōe eoz emptiōe q̄ sūt spūalib⁹ ānexa: nihil. n. ē magis spūale q̄ ⁊c. ¶ Ad .p. ius sepulture spūalib⁹ ānexū ē. sz Abraā emit ab Emor speluncā duplicē i sepulturā. g̃ sine simōia emi pōt qō ē spūalib⁹ ānexū. ¶ Ad .p. ius pronat⁹ ē qōdaz spūali ānexū: sz pōt sine simōia vendi: qz trāsit cū vniuersitate: vt decre. dic: ⁊ in feudū ꝓcedi pōt. g̃ ānexum spūalib⁹ pōt licite vēdi. ¶ Ad .p. decime sūt ānexe spūalib⁹. sz licz emere eas: qz pūt in feudū laicis cōcedi ⁊ ab eis redimi. g̃ pūt vē libus ānexuz videt. vñ ꝓmogeniture spiritua, cio fungebantur. sed Jacob emit ius primogeniture ab Esau. ergo idem quod prius.

¶ Rñ: dōz ad p̄am. q. q; cū sacra ꝓtineāt ⁊ causent gr̃az nō pūt licite vēdi aut emi pp tria. ꝑmo qz dispēsatoz sacrī nō est dns sed mīster: emptio aūt dz fieri a dño rei. Scdo qz pciū emptiōis ponit q̄si mēsura adequās illud qō emit. vñ a mēsurādo numisma dr ꝑm phm in .v. eth. gr̃a aūt nō sacra gr̃e vendit aut emit. Tertio qz gr̃a ex .b. nomē acce, pit q; grat⁹ dat. vñ ꝝ rōnem gratie facit qui sacra gr̃e q̄si venalia tractat. ¶ Ad p̄m g̃ dōm q; locutiōes ille sūt me, taphorice: ⁊ per silitudinē de emptiōe loquētes: ipm me, ritū emptionē vocātes: qō qdē emptio nō ē: qz deo ex nro meritо nihil accrescit: nec meritū nr̃m est equiualēs pre, mio. ¶ Ad 2m dōm q; mr̃imoniū nō solū est sacr̃m: sed ēt natre officiū: ⁊ ideo ex illa parte q̄ est sacr̃m in dispensa, tione ministroz ecclesie ꝓsistēs nō cadit sub emptiōe. vñ ꝑm canōes cōmittit simoniā q; pro bñdictiōe nubētiū pe, cuniaz exigit: sz ex illa pte q̄ est in officiū nāe nihil ꝓhibz pro mr̃imonio pciū accipe: vel ꝓditiones de re tpali acci, pienda iterponere: sic nec in alys officys ciuilib⁹ ⁊ corpo, ralibus. ¶ Ad 3m dōz q; in casu illo dz aliqs emere aquā a sacerdote: ⁊ ipemet puer baptizare: qz in casu necitatis licet baptizare ēt mulieri. nec dz aliquo mō p ipso baptis mo sacerdoti pecuniaz dare. ⁊ similiter est de adulto: nisi qñ pōt differri quousq; ad superiorē recurrat: vt ab eo ba ptismū suscipiat: cui ex officio cōpetit dare. ¶ Ad 4.m dōz q; facere pactionē de missa celebrāda est simoniacū sp: si tñ nō bz alios sumpt⁹: ⁊ nō tenet ex officio missaz cātare. pōt accipe denarios: sic ꝓducti sacerdotes faciunt: nō q̄si pciū misse: sz q̄si sustētamētū vite. ¶ Ad 5m dōz q; ibi nō fuit aliq̄ pactio: sz illi pbende ānexū fuit illud officiū cā, tandi missaz talē. ¶ Ad 6m dōz q; p absolutiōe nō dz exi gi pecunia: sz tñ ei q absoluit pōt ꝑponi pecuniaria pena. vñ licz aliqd exigere q̄si pcti penā: in quo tñ cauēdū ē ne talis exactio magis cupiditati q̄ correctioni ascribatur. ¶ Ad 7m dōz q; ibi est distīguēdū: qz si non est sibi acq̄si, tuz ius p electionē: nllo mō pōt pecuniā dare aduersario vt desistat: si aūt est ei acq̄situ ius: pōt aliquid dare nō vt pciū plationis sed vt redēptionē vexatiōis ꝓprie.

¶ Ad scdam. q. dōm q; actus aliquis pōt spūalis dici vel quātuz ad suum ꝓncipiū qō cōpetit alicui ex aliquo spiri, tuali dono vel officio: vel quantuz ad sui finez: vt quādo per actū ad aliqō spirituale peruenit: in actibus g̃ g; ꝑmo modo spūales sunt: quia spūale est ex parte agentis nullo modo sine simonia pōt aliquis locare actus suos: sed pōt aliquid accipe in sustentationez vite: in scōis aūt actibus q; spūalitas nō est ex pte agentis: pōt ēt emere vel vēde, re operas suas: sed nō vēdere h⁹ spūale qō ex ei⁹ actu acq rit. ¶ Ad ꝑmū g̃ dōz q; āniuersariū celebrare est spūalis actus ꝑmo mō: ⁊ iō nullo mō licet paciscī ꝓ eo celebran do: si tñ cū deuotiōe aliqd det eccl̃ie: eccl̃ia tenet celebra re pro illis ꝑ q⁹ rogat. ¶ Ad 2m dōz q; oro est spūalis p ⁊ scdo mō: qz ex spūali deuotiōe efficaciā hz ⁊ aliqd spūa, le dz in ea peti. vñ nullo mō dz sub precio poni: nec illi q dāt pecuniā pauperib⁹ vt pro eis orēt: oronē emūt sz ani mos pauperū alliciūt ad orandū ꝑ se: ⁊ eos sibi faciūt de, bitores. ¶ Ad 3m dōz q; sicut dic̃ Piero. sup Micheam: talia munera exhibebātur prophetis magis in sustenta, tionem eoruz: vt spiritualibus vacarent libere: q̄z ad emē dum munera ꝓphetie: qz actus ꝓphetie spūales sunt pri mo mō. ¶ Ad quartū dōz q; p̄dicare pro pecunia potest intelligi dupliciter. vno modo vt pecunia sit preciuz p̄di, cationis: ⁊ sic nullo modo licet. alio modo vt pecunie da, tio sit res quedā p̄dicata. ⁊ ita potest aliquis p̄dicare pro pecunia sicut pro alys operibus meritoryis inquātuz me retur dans: ⁊ subleuat defectus recipiētis: ⁊ sic apostolus pro collectis faciēdis p̄dicauit: nō tñ in pecunie collatiōe ponēdus est p̄dicatiōis finis. ¶ Ad qntū dōz q; stipēdia debent p̄dicantibus ad sustētationē victꝰ: ne cogant reli quere vbū dei: ⁊ circa ꝓcuranda sibi necessaria occupari: nō aūt debent eis q̄si pciuz p̄dicatiōis. ¶ Ad 6m dōm: q; correctio siue visitatio ē spūalis act⁹ ꝑ mō: qz alicui ex spi, rituali offō cōpetit. vñ simoniā cōmittit q pecuniā accipit vt pctm̃ qō tenet reuelare aut punire nō reuelet: nec pu, niat: nec ēt ꝑ visitatiōe faciēda accipiēda est ꝓcuratio q̄si pciū visitatiōis: sz q̄si debita ex ordinatiōe eccl̃ie ad sustē tationē. ⁊ sil̃r est de ꝓcuratiōe moderata quā accipe pñt epi in ꝓsecratione eccl̃ie ex p̄m eccl̃ie determinationez.

¶ Ad 7m dōm: q; cū possessiōes alicui⁹ loci religiosi non sufficiūt ad sustētādū plures: tūc pōt exigi ab eo q̄ in loco illo vult deo seruire: nō q̄si pciū religionis: sed vt habeat monasteriū vñ ei possit ꝓuidere: ⁊ iō nō ꝓmittit simonia. si aūt sine grauamīe eccl̃ie pōt recipi simoniacū ē aliquid ꝑ receptiōe exigere. ¶ Ad 8m dōz: q; docere artes libera les est act⁹ spūalis scdo mō. ⁊ iō licet magistros artiū vē dere labores suos: sed nō sciaz siue veritatē q̄ spūalis est. vñ dr ꝓuer. 24. Noli vēdere sciētiā ⁊ doctrinā ⁊ gloriaz.

¶ Ad 9m dōz: q; iudex ex officio suo tenet iudiciū redde re. sil̃r etiā qlibet tenet ex hoc q; est iudicio subditus ad vez testimoniū reddēduz: sz aduocat⁹ nō tenet patroci niū suū cause pstare: nec iurisperit⁹ dare cōsiliū. ⁊ iō sicut dicit Aug. ad Macedoniū: nō dz iudex vēdere vez iudi, cium: aut testis vez testimoniuz: qz aduocat⁹ vēdit iustū patrociniū ⁊ iurisperit⁹ vez ꝓsiliū. nō. n. aduocat⁹ vēdes iustū patrociniuz iusticiā vēdit que ē spūalis: sz actū suū. ⁊ sil̃r dōz ē de ꝓsilio iurisperiti: sed iudex vēdēdo vez iu, diciuz simoniā cōmittit si sit spūalis iudex: alꝫ nō cōmit, tit simoniā: sz grauiter peccat. ⁊ sil̃r dōm est de teste.

¶ Ad tertiā. q. dōz: q; sicut ex dictis pz spūale qō sub p̄cio poni nō dz est duplex. s. ipsa res sacra: vt sacra: ⁊ act⁹ cōpe, tens alicui ex officio sacro: ⁊ ꝑm hoc ēt est duplex spūali annexū: qōdaz annexū ē ipsis sacris: sicut vasa sacra ⁊ hꝺ. q̄dā sunt annexa officys sacris: sicut decime ⁊ ius patrona tus: ꝑm q; ius patronat⁹ est ptās p̄sentādi clericū ad bñfi, ciuz eccl̃iasticū: ⁊ in vtroq; ꝓmittit simonia q̄tū ad id qō de spūalitate hz. ¶ Ad ꝑmū g̃ dōz: q; vasa sacra nullo mō rone ꝓsecratiōis vēdēda sūt: vt. s. ꝑ ꝓsecratiōe eoz aliqd plus exigat: tñ in necitate eccl̃ie pñt vēdi ex parte ei⁹ qō in eis est nō spūale. s. mā auri ⁊ argēti: ⁊ tūc si vēdunt ec, clesiastice pson pñt integra vēdi: si aūt vēdunt alys nō ad vsuz eccl̃ie: debēt ꝑus frāgi ꝑmissa orone: ne sancta ab alys tractent q̄z a ministris eccl̃ie. ¶ Ad 2m dōm: q; ven, ditio sepulture pōt itelligi dupl̃r. vno mō q; vēdat terra sacra in sepulturā: ⁊ de hoc ē sil̃is rō: ⁊ de vēditiōe sacro,

mum vasoꝝ:qz cimiteriū cōsecratuz pōt vendi rōne terre in necessitate ecclesie:sicut ꝛ calix rōne māe:nō autez pōt vendi rōne consecratiōis.vt.ſ. aliquis pro pecunia ibi sepeliaꝫ. Abraam aūt nō peccauit emens spelunca duplicē: qz spelunca illa nō erat cōsecrata in sepulturā: vel ſi erat consecrata trāſiuit possessio eiꝰ in iurisdictionē cum vniuersitate agri. Emoz autē reprehenditꝫ qz decidit a bona intentiōe quā ꝓpus habuit volēs gratis dare:cū ꝓpus eā cariſſime vendiderit.vel vt gdā dicūt Abraam nō peccauit redimēs ius qō habebat sepeliendi moztuū:qō quāuis ei emoz nō denegaret:tū sciebat Abraaz q ille moleste acciperet niſi preciū daret: sed ꝓmū meliꝰ videt. Alio mō dr vendi sepultura ſi pro officio qō a sacerdotibꝰ in sepultura funeris dr aliquid exigaꝫ:ꝛ hoc nō licz. vt ex dictis pz. tñ ſi consuetudo est q aligd deb:pōt per superiorē cozrectio adhiberi in illos q denegāt dare qō cōſuetudo exposcit. ¶ Ad 3m dōm q ius pronatus per se vendi non pōt: nec in feudū dari.ſi aūt villa vendaꝫ ꝛ in feuduz deb cui ānexū est ius pronatus:trāſit cū vniuersitate ad illuz cui villa daꝫ:vel q eam emit nō q̄ſi ius pronatus sub venditiōe cadat. ¶ Ad 4m dōz q ius percipiēdi decimas segt ſpirituale officiuz:qz ōbet ministris ecclesie: nec laici possunt hr̄e hō ius:q̄uis aliqñ ad tēpus fructꝰ decimaꝝ laicis cōcessus ſit ꝓpter aliquā eccl̄ie necessitatē:ꝛ tunc hoc modo q̄ laicis dari pōt ab eis pōt redimi ex auctate epi: tñ vna eccl̄ia nō pōt ab alia emere ius pcipiēdi decimas. ¶ Ad qntuz dōz q ius ꝓmogeniture debebaꝫ Jacob ex diuina institutiōe:ꝛ iō nō peccauit emēs: sed redemit vexationem suaz:sed Esau vendens peccauit.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt q simonia nō cōmittaꝫ illis tribus modis q̄s Urbanus pa.determiat dicēs. Quisquis res eccl̄iasticas nō ad qō īstitute sunt:sed ad ꝓpria lucra munere lingue:vel indebiti obsequij:vel pecunie largit vel adipiſcit simoniacus est.qz vt supra dictū ē:iudex ſpūalis ſi vendit iudiciū facit simoniā:sed licz iudici spūali aliqō munꝰ accipe pecunie vel alicuius hō.vt dr extra.de simonia.ꝛſi qōnes.q̄ simonia nō semp cōmittit per munꝰ a manu. ¶ ℙ.papa pōt etiā munꝰ a manu suscipere pro aliquo spūali: sed vt gdam dicūt papa nō pōt cōmittere simoniā:maxime cuz aliq̄ ꝑsona ecclesiastica:qz res ecclesie sūt sue. q̄ nō semp cōmittit simonia per munꝰ a manu. ¶ ℙ.Greg.dic.ecclesiasticis vtilitatibꝰ deseruiētes dignū est ecclesiastica remuneratōe gaudere.q̄ ſi daꝫ aliq̄ p̄benda alicui pro obsequio ipenso:nō est simonia. ¶ ℙ.vnusq̄sq licite pōt petere qō ſibi debeb dr iure.sed ordinato q nō hz bñficiū cōpetens teneb dr iure ordinatoz eiꝰ ꝓuidere.q̄ nō peccat ſi petat bñficiū:ꝛ hoc vocaꝫ munꝰ lingue.ſ. rogatio. ¶ ℙ. ſi fiant p̄ces pro digno nō cōmittit simonia ex hoc.ſz p̄ces sunt munera lingue siue fiant ꝓ digno siue ꝓ idigno. q̄ munꝰ a lingua nō semp facit simoniā. ¶ ℙ. hypocrite faciunt bona spūalia ꝓpter laudes hoīum:ꝛ tñ nō dicuntur simoniaci.q̄ munꝰ a lingua nō facit simoniā. ¶ ℙ.ſic amoz pecunie est cupiditatis: ita amoz cōſanguineoꝝ est carnalitatis.ſz ſi ituitu pecūie deb alicui p̄bēda ē simōia. q̄ ſil̄r ſi deb ituitu cōſanguinitatis:ꝛ tñ ibi nō est aligs p̄dictoꝝ modoꝝ.q̄ sunt īſufficiētes. ¶ ℙ.in cōmutatiōibꝰ ēt dignitatū vel eccl̄iasticoꝝ bñficioꝝ ꝓmittit simonia.sed ibi nō est aliqō munꝰ.q̄ ꝛc. ¶ ℙ.aliq̄ plati recipiūt fructꝰ eccl̄iaꝝ vacātiū:ꝛ postea ꝓferūt retenta ſibi pte ꝓuētuū: in quo nō vr̄ aliqō munꝰ cē:ꝛ tñ est ibi simonia.q̄ ꝛc.

¶ Rñ:dōm q simonia vt dictū est.cōſistit in emptiōe et vēditōe spūalis:vel eoꝝ q̄ sunt eis ānexa:emptio aūt vel venditio cōſistit nō ſolū in datiōe ꝛ acceptiōe pecunie:ſz oīum coꝝ quoꝝ pōt p̄ciuz numiſmate mēſurari:in his.n. est liberalitas ex ꝑte ꝑtis.ꝓstat aūt q in ciſdez est liberalis datio ꝛ venditio q̄ est ei ꝓria.oīs aūt temporalis cōmodi p̄ciuz pōt numiſmate mēſurari:ꝛ iō gcūq̄ pro aliq̄ tēpore li cōmodo dat aliqō spūale vel annexū simoniā ꝓmittit: bonū aūt tēporale qō pōt aligs ab alio expectare: vel est ex ꝑte aīe ſicut amicitia aut fauoz aligs:ꝛ q̄ſtū ad hoc est munꝰ a lingua:vel ex ꝑte corporis:ſic aligs actꝰ corporalr exercitꝰ:ꝛ q̄ſtū ad ℔ est munꝰ ab obsequio: vel est aliqd exteriorū bonoꝝ:ꝛ ſic est munꝰ a manu:ſic obsequiuz aliqō exhibitū:vel ꝓſiſtit in exterioꝛib bonis:q̄ſtū ad ꝑmū cōmittit simonia per munꝰ a lingua:qz lingua opionē exprimit ꝛ gratiā ꝓceptā:q̄ſtū ad 2m ꝑ munꝰ ab obsequio: q̄ſtū ad tertiū ꝑ munꝰ a manu. ¶ Ad ꝑm q̄ dōm q ecclic iudicium est q̄ſtū ad exterioza:ꝛ qz nō est ꝓbabile q animꝰ iudicis flectaꝫ ad aliqd faciēduz ꝓ quo munere:nō dicis spūalis flectaꝫ ad aliqd faciēduz ꝓ quo munere:nō in paruis muneribꝰ iudici datis nō iudicat simoniā committere:sed apud deū q coz videt simonia est ꝛ in paruis ꝛ magnis muneribꝰ ſi animus iudicis ex eis flectat. ¶ Ad scōm dōm q opio illa erronea ē.ſi cuiz papa ꝓ aliq̄ spūali ꝛ li munꝰ acciꝑt simoniā cōmitteret ſicut ꝛ alius hō: qz in ꝑsona ꝑetro cui papa succedit simonie vitiuz dānationem ꝛchoauit in nouo testamēto:q̄uis res ecclesie ſint aliquo mō pape:nō sunt tñ eiꝰ oīb modis habēdi: ſicut illud qō ad manū hz.nō est aūt dubiuz q simoniā ꝓmitteret: ſigs aliqō spūale debitoꝛi suo daret: vt qō ſuū est recuparet: ꝛ ita etiā in ꝓposito papa a simonia nō excusaret ſi qō alt sit spūalia ꝓ tꝑalibꝰ rebꝰ eccl̄iarū daret. ¶ Ad 3m dōz q obsequiū aut ē honestuz aut honestū. ſigdē ſit honestuz obsequiuz ex ipso obsequo qñqz reddit hō dignus bñficio eccl̄iastico:ſicut ꝛ alys bonis opibꝰ:ꝛ tūc ſi pactio nō interuenit pōt absq̄ simonia bñficiū eccl̄iasticū dare ei q obsequitꝰ est:vt nō habeaꝫ oculus ad obseguz ꝓncipalr:ſed ad dignitatē pſone:ꝛ ſic loquit̄ Greg. Si aūt ſit inhonestum tūc ē oīno simonia. ¶ Ad q̄rtū dōz:q munꝰ lingue duplex est:vel qō in ipso actu lingue ꝓſiſtit:ſicut laus:vel qō ex ligua initiū sumit:ſicut cū gs ex hoc q̄ pcibꝰ alicuiꝰ ſatisfacit fauoꝛē expectat.q.n.dat aliqō spūale ꝓ fauoꝛe vel laude acgrēda:nō est dubiuz gn simoniā cōmitteret. qñ q̄ces fiūt ꝓ īdigno:ſatis appet q nihil aliud mouet niſi fauoꝛ:aut ēt piculū cuitāduz:qz etiā carere malo qōdaz bonuz est:vt dicit pḥs in.5.Ethꝫ.ꝛ iō qñ fiunt p̄ces ꝓ idigno vel aliquo potēte qui piculū cōminat:q̄ dicunt p̄ces ammate:manifeste simonia cōmittit: ſi ꝓpter ℔ bñficiū eclesiasticū deb. ſi aūt ꝓ digno fiāt q̄ſtū ad iudiciū hoīum ꝓbabile ē q dās magis moueaꝫ intuitu dignitatis ꝑsone q̄ fauoꝛe p̄cuz.ꝛ iō nō reputaꝫ simonia.ſi tñ ꝓncipalr moueaꝫ fauoꝛe p̄cuz vel timoꝛe rogātis q̄ſtū ad diuinū iudiciū simoniā cōmittit ꝛ rogatꝰ ꝛ rogās ſi hoc intēdat: ſiue aligs ꝓ ſe roget:ſiue ꝓ alio.ꝑt.n.aligs ꝓ ſe petere ſi dignꝰ ſit bñficiū eccl̄iasticū nō hīs curā aiarū ſi idiget:ſz non ſi hēat curā aiarū:qz ꝑſūptuosuz est:nec tñ ē simonia niſi ꝓ tāto q ex ipſa ꝑſūptiōe indignꝰ reddaꝫ:ꝛ tūc p̄ces sue ex hocipso q rogat ꝓ indigno fiūt:ꝛ ꝓ hoc pz ſolo ad quintū. ¶ Ad 6m dōz:q emptio ꝛ vēditio in qb simonia cōſistit sunt volūtarie cōicatiōes:qz ex cōſensu vtriusq̄ fiūt:ſz hy pocrita ꝓ ea q̄ facit fauoꝛē humanū ſibi vſurpat per mo duz furti:qō ē inuolūtaria cōicatio:ꝛ iō ꝑpe loquēdo simoniaz nō cōmittit. ¶ Ad 7m dōz:q ille q dat rōne cōsanguinitatis ꝑbēdā alicui ꝓncipalr:aut intēdit tꝑale bonū ill cui daꝫ ꝛ nō alteriꝰ:ꝛ ſic peccat grauiter:ſz simoniā nō cōmittit:qz nō vēdit cū nihil accipiat:aut intēdit aliqō bonū in ſeipſuz redūdās:ſic q magnificet ꝓ hoc ꝛ nobilitet domus ſua:vel q ipſe in cōſanguineis ſit foztior:ꝛ ſic ipſe aliqd accipe sperat qzo quo spūalia dat: ꝛ simoniā qō ex tali ꝛ reducit ad id munus in quo cōtinet cōmodū qō ex tali datiōe sperat. ¶ Ad 8m dōz:q in tali ꝓmutatiōe ē simonia ſi ꝓ aliquo terreno cōmodo vtriusq̄ vel alteriꝰ talis

mutatio fiat: si aũt p aliq̃ spũali: vtpote qz ꝺ in illo loco melio⁹ possit deo seruire: nõ ē simõia: vñ tũc põt fieri ꝓmutatio ex auctozitate epi dioc̃ani. ¶ Ad. 9. dõm: q⁹ in hoc distinguẽdũ ē: qz si añ donationẽ p̃bẽde puer⁹ pcipiat pro aliqua iusta cã: z nõ interuenit aliq̃ ꝓuẽtio cuz eo cui dare disponit: nõ ē simõia: si aũt pactio interuenit vt ante receptionẽ vl̃ post accipiat: simõiacũ ē. ¶ Neqz ex his aliquẽ clericat⁹ cc̃. nõ qz ordinẽ nõ recepit sed qz male ꝓmot⁹ ē qꝫ ꝓtigit dupl̃r. vno mõ ex pte ordinãtis: siue cũ ē beretic⁹ siue simoniac⁹: vl̃ quocũqz alio mõ ab eccl̃ia sepatus: z sic ē in. ꝓposito: siue cũ ordinaũ a nõ suo epo sine licẽtia z auctozitate ꝓpzij epi: z tũc ꝺz deponi: nisi eps ponat spẽ in ratihabitiõez alteri⁹ epi: sic̃ de beato Epiphanio i epla sua legit: siue ordiet ab epo q abzenũciauit officio z loco: si. n. officiũ sibi retinuerit loco abzenũciãs: põt ꝓferre mi/ nozes ordies z de licentia epi ẽt maiozes. Alio mõ ē male qꝫ accipit ordies: vt cũ accipit duos ordies sacros vna die vl̃ vnũquẽqz sine licẽtia epi: z pena taliũ ē depositio: z tũc fuit sup hoc lata excõicatio: solus papa põt cũ eo dispensare: si aũt nõ fuit: põt ẽt eps dispẽsare: pcipue i minozibus ordibus: vel si claustz itrauerit. Secũdo qz pretermittit aliquẽ ordinẽ: z tũc si ex malicia facit debet deponi: cuius epo: z iterim careat executiõe ordis quouscqz ordinẽ ꝓterit character recipiat: si vo ignozanter ꝺz sibi iponi pena ab eccl̃ia missuz recipiat. ¶ Quisqs hoz alterũ vẽdidit cc̃. hoc est intelligẽdũ de illis quoz vnũ qõ vẽdit ordiat ad altez: qõ sub pcio cadere nõ põt: sic bñficia eccl̃iastica sũt ordinata ad mistroz ecclie sustẽtationẽ: z sic nõ põt mistrari de iure pronat⁹ qõ p se nõ vẽdit: cuius trãseat cũ vẽditiõe ville: qz ꝺñiuz ville nõ ē ordiatũ ad ius pronat⁹. ¶ Simõiaca aũt heresis cc̃. simõiac⁹ ꝓprie ꝺr q ē reus hui⁹ pctĩ vel danatio: vl̃ accipiẽdo aliqꝺ sacrũ p pcio. ꝓtigit aũt qñqz i ipa da/ tione simoniã iteruenire p mediatozes: altero vel vtroqz ignozãte: z tc̃ fit simõiace ordiatio: cuius ñ sit simõiac⁹ q ordinat vel ordiat. Qñqz ẽt põt eẽ simõiac⁹ ex alia cã z nul/ luz vitiũ ex ipa datiõe spũaliũ iteruenire: z tũc nõ simõia/ te ordiat aliqs: cuius sit simõiac⁹ vel ordinãs vel ordiat⁹: ꝫs hoc distinguũt modi i lr̃a positi. ¶ Sacri canões cc̃. bic nota q tria tpa sũt obseruãda ordib⁹. ꝓmo tẽp⁹ etatis ordinandi. Circa quod sciendum est: q ꝫs antiqua iura a septimo anno vsqz ad. 12. potest accipere omnes minozes ordines: a. 12. vsqz ad. 21. potest recipere acolythatũ z subdiaconatuz: ita q. 21. subdiaconatum recipiat. in. 26. po/ tz

vsq; quo est facta multiplicatio: postq; hz idulgētiā mrimōij ꝯctus fuit. Ita ēt post diluuiuz quo vniuersū pene humanū genꝰ deletum est: ꝑm preceptum dictum est filijs noe: crescite ⁊ multiplicamini. Multiplicato ꝝo hoie ꝑm indulgētiam contractum est: non ꝑm imperiuz.

¶ Quibus modis accipiatur indulgentia. d

Indulgētia ār diuersis modis accipit .s. p ꝯcessiōe. p remissiōe. p pmissiōe. Et ē pmissio i nouo testō ō minoz bōis ⁊ de mioz malis. De mioribus bōis ē ꝯiugiū qō ñ mereē palmā: hz ē i rmediū. De mioz malis. i. ō vēialibꝰ ē coitꝰ q fit cā icōtinētie. illō. s. ꝯiugiū idꝫgeē. i. ꝯcedit. illō ꝝo .i. coitꝰ taꝫ pmittit. i. tolerat ita q non ꝓhibeē.

¶ Oz nuptie sint bone. e

Uerūt ār nōnlli heretici nuptias detestātes q tacīāi appellati sūt: hi nuptias oīo dānāt: ac pares fornicatiōibꝰ alijsq; corruptōibꝰ faciūt: nec ꝛcipiūt i suorū nūero ꝯiugio vtētē marē vel feminā. Oz aūt res bona sit ꝯiugiū nō mō ex eo ꝓbat q dns legit ꝯiugiū istituisse iter ꝓios parētes: hz ēt q ī cana galilee nuptijs iterfuit xps: easq; miracło ꝓmēdauit: aq; i vinū ꝯuersa. Qui ēt postea vir dimittē vxorē ꝓhibuit nisi cā fornicatōis. Apostolus ēt ait. Virgo nō peccat si nubat. Cōstat ergo rē bonā eē mrimonium: alioquin nō esset sacrm. Sacramentum enim sacrum signū est.

¶ Cuius rei sacramentum sit ꝯiugium. f

Um ꝯiugiū sacrm sit: ⁊ sacrū signū ē: ⁊ sacre rei. s. ꝯiūctiōis xpi ⁊ eccle sic ait apls. Scriptū est inqt. Relinqt hō pfem ⁊ mrem ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erūt duo i carne vna. Sacrm hoc magnū ē. Ego ār dico: i xpo ⁊ i eccl'ia. Ut.n. iter ꝯiuges ꝯiunctio ē ꝑm ꝓsensū aiaz ⁊ hz pmixtionē corpoz sic eccl'ia xpo copulat volūtate ⁊ nā: quia idē vult cū eo: ⁊ ipse formā sumpsit de nā hominis. Copulata est ergo spōsa spōso spūal'r ⁊ corpal'r. i. charitate ac cōformitate nāe. Huius vtriusq; copule: figura ē i ꝯiugio. Cōsensus.n. cōiugū copulā spiritualē xpi ⁊ eccle que fit per charitatē significat. Cōmixtio ꝝo sexuum: illā significat q fit per nāe conformitatez.

¶ Qual'r itelligēdū sit illud. mlier illa nō ptinet ad mrimōiū cū q nō ē cōmixtio sexuum. g

Unde ē q qdā doctoz dixerūt: illā mulierē ñ ptinē ad mrimoniū: q nō expit carnalē copulā. Ait.n. aug. Nō dubiū ē illā mlierē ñ ptinē ad mrimōiū: cuz q doceē ñ fuisse ꝯmixtio sexus. Itē leo papa. Cū societas nuptiaz ita a principio sit ista vt ꝑter ꝯmixtionē sexuū ñ beat i se xpi ⁊ eccle sacrz. nō dubiū ē illā mlierē nō ptinere ad mrimōiuz: i q doceē nō fuisse nuptiale mysteriū. Itē Augn. Nō ē pfectū ꝯiugiū sine ꝯmixtioe sexuum. Hoc si ꝑm supficiē verboz qs accepit: iducit i errorē tātū: vt dicat sine carnali copula nō posse ꝯhi mrimoniū: ⁊ iter mariā ⁊ ioseph nō fuisse cōiugium vel nō fuisse pfectuz: qō nephas ē sentire. Tāto.n. sanctius fuit atq; pfectius: ꝛ to a carnali ope imuni⁹. Sed supius posita eaꝝ rōne dicta itelligēdū ē: nō qn pertineat mulier illa ad mrimoniū cū q nō est pmixtio sexuū: sed nō ptinet ad mrimoniuz qō expressā ⁊ plenaz teneat figurā cōiunctiōis xpi ⁊ ecclesie. Figurat.n. illā vnionē xpi ⁊ ecclie q est in charitate. Sed nō illā que est i nature ꝯformitate. Est ꝛ ⁊ in illo matrimonio typus coniunctionis xpi ⁊ ecclesie: hz illius tm̄ qua ecclesia christo charitate vnit: non illius qua per susceptionez carnis capiti membra vniunt. Nec ideo tamē minus sanctum est coniugiū: quia vt ait Aug. Inter nuptijs plus valet sanctitas sacramenti: ꝛ fecunditas ventris. Est etiaz coniugium signuz spiritualis coniunctionis ⁊ dilectionis animoruz: qua inter se coniuges vniri debent. Unde apostolus ait. Viri diligite vxores vestras: vt corpora vestra.

¶ Postq; determinauit magr de sacro or-dinis qō ordinat ad spirituales multiplicationez ecclesie: hic incipit determinare de matrimonio qō ordinatur ad materiale multiplicationez fideliū. Et diuidit in ptes duas. in prima determinat de matrimonio. in scda de personis ꝛtrahentibus matrimonium. 34. dis. ibi. Nunc superest attendere ⁊c. Prima in duas. in prima determinat ea que pertinent ad matrimoniuz in ꝛctuz est sacramentū. in secūda determinat causas matrimony. 27. di. ibi. Post hoc aduertēdū est ⁊c. Prima in duas. in prima determinat de institutione matrimony. in secunda significationem ipsius: hec eniz duo omnibus sacramētis comunia sūt: ibi. Cuz ergo sacramentum ⁊c. Circa p'm tria facit. prio ostendit duas mrimony institutiones: secundo ostendit differentiaz illaz: ibi. Prima institutio ⁊c. tertio excludit quēdam errorem qui potest ex predictis habere occasionē: ibi. Fuerunt autez nōnulli ⁊c. Circa scōm duo facit. primo ostendit differentiam inter secundaz institutionez ⁊ primaz. per hoc q prima fuit in precepto. secunda habuit indulgentiaz. Secundo ostendit qualiter hec indulgentia sumatur: ibi. Indulgentia aūt ⁊c. Cum ergo sacrametū ⁊c. hic determinat de significatōe matrimony. Et circa hoc duo facit. primo determinat matrimony significationē. secūdo excludit quādam falsam opinionez que ex predictis oriuz habuit: ibi. Idem est qō quidā ⁊c. Circa qō tria facit. primo ponit illa que videntur esse ꝓ dicta opinione. secundo ostendit opinionē esse falsaz: ibi. Hic ergo si hz verboz ⁊c. tertio respondet ad ꝓbationem: ibi. Sed superius posita ⁊c.

Hic est duplex qō. prīa de matrimonio ꝑm q̄ est in officiū ḡrunt q̄ttuor. ꝓmo vtrū matrimoniū sit vtr⁹ act⁹ ei⁹ sit licitus. 4°. vtr̄ possit eē meritorius.

Ad primū sic ꝓcedit. Vī q̄ matrimoniū nō sit nāle: qr ius nāle ē qō nā oīa aīalia do quit: ſz in alys aīalib⁹ est ꝯiunctio sexuū absq; mr̄imonio ḡmr̄imoniū nō est ō iure nāli. ¶ P. id qō ē de iure nāli ī. uenit in hoīb⁹ ꝑm quēlibz coꝝ statū: ſz mr̄imoniū nō fuit mines a ꝓncipio siluestres erāt: ⁊ tūc nemo sciuit ꝑpos li. beros: nec certas nuptias in gb⁹ mr̄imoniū ꝯsistit. ḡ nō ē nāle. ¶ P. nālia sūt eadē apō oēs: cū ꝑ diuersis legib⁹ diuersimode mr̄imo moniū apō oēs: cū ꝑ diuersis legib⁹ diuersimode mr̄imo niū celebrēt. ḡ non ē nāle. ¶ P. illa sine qbus pōt saluari nāe itētio nō videnť eē nālia: ſz nā itēdit ꝯseruationē spēi gnātionē q̄ pōt eē sine mr̄imonio: vt pz in fornicarys. ḡ mr̄imoniū nō est nāle. ¶ Sz ℈ ē: qō in ꝓncipio digestoꝝ dr. Jus nāle ē maris ⁊ femie cōiūctio: quā nos mr̄imoniū appellam⁹. ¶ P. in 8°. etħ. dic ꝑhs. q̄ hō magis ē nāl'r ꝯiugale: ⁊ sic cōiugiū siue mr̄i'm ē nāle. ¶ Rñ: dōz: q̄ aliqd dr eē naturale dupl'r. vno° sic ex ꝓncipys nāe ex necītate cātū: vt moueri sursum ē nāle igni ⁊c. ro ar. ꝯplenť. Alio° dr nāle ad qō nā iclinat: ſz mediāte li. ar. ꝯpleť: sic act⁹ ⁊tutū dr̄ nāles: ⁊ ħ mō ēt mr̄imoniū est nāle: qr rō nālis ad ipm iclinat dupl'r. ꝑ q̄tū ad ꝓncipales ei⁹ finē q̄ est bonū ꝓlis: nō. n. itēdit nā solū gnātionē ei⁹: ſz traductionē ⁊ ꝓmotionē vsq; ad pfectū statū hoīs: inq̄tū bō ē q̄ est ⁊tutis status. vñ ꝙ ꝑhm tria a parētibus hēm⁹ ſ. esse: nutrimētū: ⁊ disciplinā: fili⁹ āt a parēte educari ⁊ ī. rūi nō posset nisi eēt aliq̄ obligatio viri ad mlīerē determinatā ḡmr̄imoniū facit. Sc̄o q̄tū ad sc̄ariū finē mr̄imony q emutuū obsequiū sibi a ꝯiugib⁹ in reb⁹ domesticis ꝑfuz fic. n. nālis rō dictat vt hoīes sil' cohabitēt: qr vn⁹ hō non ticus: ita ēt eoꝝ gb⁹ idiget ad humanā vitā q̄dā opa sunt ꝓpētia viris: q̄dā mlierib⁹: vñ nā mouet vt sit q̄dā asso. ciatio viri ad mulierē in q̄ ē mr̄imoniū: ⁊ has duas cās po nit ꝑhs in g°. etbi. ¶ Ad ꝑmū g̣ dōz: q̄ nā hoīs ad aliq̄d in clinat dupl'r. vno°: qr est ꝯueniēs nāe generis: ⁊ ħ ē cōe oī. bus aīalib⁹. Alio°: qr ē ꝯueniēs nāe dr̄ie q̄ spēs būana abū dat a gīe inq̄tū ē rōnalis: sic̄ act⁹ ꝓudētie ⁊ ꝓtantie: ⁊ sic nā gnis q̄tus sit vna in oīb⁹ aīalib⁹: nō tn̄ ē eodē mō in oī. bus: ita etiā nō iclinat eodē mō in oīb⁹: ſz ſz q̄ vnicuiq; cō perit ad mr̄imoniū. g̣ iclinat nā hoīs ex ꝑte dr̄ie q̄tū ad se cūdā rōez assignatā. vñ ꝑhs hāc rōez assignat hoīb⁹ ſupra alia aīalia: ſz q̄tū ad potentiā rōnē iclinat ex ꝑte gnis. vñ dic q̄ filioꝝ ꝓcreatio cōis ē oīb⁹ aīalib⁹: tñ ad ħ ñ iclinat eodē mō in oīb⁹ aīalib⁹: qr q̄dā aīalia sūt q̄rū fily statī na. ti pūt sibi sufficiēter victū q̄rere: vel ad q̄rū sustētationez alter suffic: ī his nō ē aliq̄ ōtermiatio masculi ad femiā ℑn illis aūt q̄rū fily idiget vtriusq; sustētatiōe: ſz ad puū tps: ſz in hoīe qr idiget fili⁹ cura parētū vsq; ad ma gbusdā ꝑz: ſz in hoīe qr idiget fili⁹ cura parētū vsq; ad ma gnū tps: est maxima determinatio masculi ad femiā: ad quā ēt nā gnis iclinat. ¶ Ad z^m dōz: q̄ vbū Tully pōt eē verū q̄tū ad aliquā gētē: ſi tn̄ accipiat ꝓncipiū ꝓpriū illi⁹ gētis ꝑ q̄ ab alys gentib⁹ est distincta: qr nō in oībus per. ducit ad effectū ħ ad qō nālis rō iclinat: nō aūt est verus ſe ꝯiugia. ¶ Ad z^m dōm q̄ ꝑm ꝑhm in 6°. etħ. nā humana nō est īmobilis sicut diuina: ⁊ iō diuersificant eā que sunt de iure nāli ꝑm diuersos status ⁊ cōditiones hoīum: quā. uis ea que sunt in rebus diuinis nāliter nullo mō varien. tur. ¶ Ad 4^m dōz: q̄ nā nō tn̄ itēdit eē ꝑsonale: ſz eē pfe. ctū: ad qō exigit mr̄imoniū: vt ex dictis pz.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videtur q̄ matrimoniū adhuc maneat sub ꝓcepto: qr ꝓceptū obligat q̄diu nō reuocatur: sed ꝑma īstitutio matrimony fuit sub ꝓcepto: vt in lr̄a dr̄: nec vnq̄ ħ ꝓceptū legit reuocatū: ūmo ꝯfirmatū. Matħ. 19°. Quos deꝰ ꝯiunxit hō nō separet. ḡ adhuc matrimoniū est sub ꝓcepto. ¶ P. ꝓcepta iuris nālis ꝑm oē tēpus obligat: ſz matrimoniū est de iure nāli: vt dcm̄ est. ḡ ⁊c. ¶ P. bonū spēi melius est q̄ bonū indiuidui: qr bonū gentis est diuini⁹ q̄ bonū vnius hoīs: vt dr̄ in ꝑmo ethi. ſz ꝓceptū ꝑmo hoī da tū ad cōseruationē idiuidui per actū nutritiue adhuc ob ligat. ḡ multo magis ꝓceptū de mr̄imonio qō ꝑtinet ad ꝯseruationē spēi. ¶ P. vbi manet eadē rō obligās eadez obligatio manere dz: ſz pp ħ obligabanť hoīes ad matri moniū antiquo tpe: ne mltiplicatio gnis humāi cessaret. cuz ḡ hoc idē seq̄tur: si glibz libere pōt mr̄imonio abstine re: vr̄ q̄ mr̄imoniū sit ī ꝓcepto. ¶ Sz ℈ est: qō dr̄. i. Coz. 7°. Qui nō iungit mr̄imonio vg̣inē suā meli⁹ facit. ſ. q̄ qui iū. git. ḡ ℑct⁹ mr̄imony nūc nō ē sub ꝓcepto. ¶ P. nulli de. bet ꝑmiū ꝑ trāsgressiōe ꝓcepti: ſz vg̣inib⁹ debet ſpāle ꝑmi uz. ſ. aureola. ḡ mr̄imoniū nō est sub ꝓcepto.

¶ Rñdeo dōz: q̄ nā iclinat ad aliqd dupl'r. vno° sicut ad id qō ē necīuz ad pfectionē vni⁹: ⁊ talis iclinatio quēlibz obligat: qr nāles pfectiōes oīb⁹ sūt cōes. alio mō inclinat ad aliqd qō ē necīuz ad pfectionē multitudīs: ⁊ cū multa sint hō: quoꝝ vnū ipedit aliud: ex tali inclinatiōe nō obli gať glibet hō ꝑ modū ꝓcepti: alꝰ glibet hō obligareť ad agriculturā ⁊ edificatoriā ⁊ hō officia q̄ sunt necīa cōitati būane: ſz iclinatiōi nāe satiſſit cū ꝑ diuersos diuersa ꝯplē tur de ī dictis. cū ḡ ad pfectionē būane multitudīs sit ne cessariū aliquos ꝓtēplatiue vite īseruire: q̄ maxīe ꝑ mr̄i moniū ipedit: iclinatio nāe ad mr̄imoniū nō obligat per modū ꝓcepti etiā ſz ꝑhos. vñ Theophrastus ꝑbat q̄ sa. piēti nō expedit nubere. ¶ Ad p^m ḡ dōz: q̄ ꝓceptū illō nō est reuocatū: nec tn̄ obligat vnūquēq; rōne iā dcā: nisi il. lo tpe quo paucitas hoīuz exigebat vt glibet gnātiōi va caret. ¶ Ad z^m ⁊ 3^m pz solō ex dcis. ¶ Ad 4^m dōm: q̄ nā būana cōiter ad diuersa officia ⁊ act⁹ iclinat: vt dictū ē: ſz qr ē diuersimode ī diuersis ſz q̄ idiuiduať in ħ vel ī illo: vnū magis iclinat ad vnū illoꝝ offoꝝ: aliud ad aliud: ⁊ ex hac diuersitate ſil' cū diuīa ꝓuidētia q̄ oīa moderať ꝓtin git q̄ vn⁹ eligit vnū offiñ: vt agriculturā: ali⁹ aliud: ⁊ sic ēt cōtingit q̄ quidā eligūt matrimonialē vitā: ⁊ quidā cōtē platiuaz: vnde nullū periculū īminet.

Ad tertium sic ꝓcedit. videť q̄ act⁹ mr̄imonialis sp̄ sit pctm̄. i. Cozi. 7. Qui nubunt sint tanq̄ nō nubētes: ſz nō nubētes nō hñt actū mr̄imonialē. ḡ ēt nubētes peccāt ī actu illo. ¶ P. Esaie. 59. Jniq. tates vr̄e diuiserūt iter vos ⁊ deū vr̄m: ſz act⁹ mr̄imonialis diuidit hoīez a deo. vñ Exo. 19. ꝑcipit ppl'o q̄ debebat deū videre q̄ nō accedāt ad vxores suas. ⁊ Piero. dic̄ q̄ in actu mr̄imoniali spūs scūs ꝑpharaꝝ cozda nō tāgit. ḡ est iniqtas. ¶ P. illud qō ſz se ē turpe nullo mō pōt bñ fieri: ſz act⁹ mr̄imonialis hz ꝯcupiscētiā adiūctā q̄ semp turpis est. ḡ sp ē pctm̄. ¶ P. nihil excusať nisi pctm̄: ſz act⁹ mr̄i monialis īdiget excusari ꝑ bona mr̄imony: vt magr̄ dicit. ḡ ē pctm̄. ¶ P. de sil'ib⁹ spē idē est iudiciū: ſz ꝯcubit⁹ mr̄i monialis est eiusdē spēi cū actu adultery: qr ad idē termi nať. ſ. spēz humanā. ḡ cū act⁹ adultery sit pctm̄: ⁊ act⁹ ma trimony. ¶ P. supfluū in passiōib⁹ coꝛrūpit vtutē: ſz sp in actu matrimony ē supfluitas delectatiōis adeo q̄ ablo.

bet rōnē q̄ ē p̄ncipale hoīs bonū. vñ pl̄s in 7°. et h̄. dic. q̄ ī/
polē ē hoiez aligd ī ipsaz itelligere. g̃ sp̄ act⁹ mr̄imonialis
ē pctm̄. ¶ Sz ꝺ. i. Lor. 7°. dr̄. Virgo ñ peccat si nubat. z. r.
Timo. 4°. Volo iuuēculas nubere: filios ꝓcreare: sed ꝓ/
creatio filioz ñ pōt fieri sine carnali ꝟiūctiōe. g̃ act⁹ mr̄i/
monialis ñ ē pctm̄: alʒ apl's ñ voluisset illō. ¶ ℟. nullum
pctm̄ ē in p̄cepto: sz act⁹ mr̄imonialis ē in p̄cepto. i. Lor. 7°.
Vxori vir debitū reddat. g̃ non est pctm̄.

¶ Rñ°. dōz: q̄ supposito q̄ nā corpalis sit a ꝺo bona īstitu/
ta. īpolē ē dicere q̄ ea q̄ ptinēt ad ꝟfuationē nāe corpalis
z ad q̄ nā iclinat sint vl'r mala: r iō cuz iclinatio sit nāe ad
plis ꝓcreatōez p quā nā spēi ꝟfuar: īpolē ē dicere q̄ act⁹
q̄ ꝓcreat ꝓles sit vl'r illicit⁹: vt in eo mediuz vtutis iueni
ri nō possit: nisi ponaʒ fz q̄rūdā īsaniā q̄ res corpales cau
sate sunt a deo male: ex q̄ forte ista opīo deriuat q̄ ī lra tā/
gīt: r iō ē pessima heresis. ¶ Ad p̄m g̃ dōz: q̄ apl's ī vbis il/
lis ñ ꝓhibuit mr̄imony actū: sīc nec rex possessionē cū di
xit. Qui vtunt̄ h̄ mūdo sint q̄si ñ vtētes: sz ī vtroq̄ fruitio
nē ꝓhibuit: q̄ꝺ pz ex ipso mō loq̄ndi: nō. n. dixit. Sit ñ vtē
tes vel nō hñtes: sz q̄si nō vtētes vel nō hñtes. ¶ Ad scōz
dōz: q̄ deo ꝟiūgimur r fz habitū grē: r fz actū ꝟtēplatio/
nis r amoris. q̄ꝺ g̃ pmā ꝟiūctionē sepat sp̄ ē pctm̄: nō ät q̄ꝺ
sepat z^am: q̄z aliq̄ occupatio licita circa res iferiozes aīum
distrahit: vt actu deo ꝟiūgi ñ sit idone⁹: h̄ p̄cipue accidit ī
carnali ꝟiūctiōe: in q̄ detinet mēs pp delectationē itēsaz:
r pp h̄ illis gb⁹ ꝟpetit dīna ꝟtēplari aut sacra tractare in/
dicit p tpe illo ꝟtinētia ab vxoribus: r fm h̄ ēt dr̄ q̄ sp̄ūs
scūs q̄stū ad actū reuelatiōis secretoz nō tāgebat mētes
pphaz in vsu mr̄imony. ¶ Ad 3ᵘᵐ dōm: q̄ turpitudo illa
ꝟcupiscētie q̄ actū mr̄imony sp̄ ꝟcomitat nō ē turpitudo
culpe sz pene ex pctō p̄mo ꝓueniēs: vt. s. iferiozes vires r
mēbra corpis rōni nō obediāt: r pp h̄ rō nō segtur. ¶ Ad
4ᵐ dōz: q̄ illō ꝓpe dr̄ excusari q̄ꝺ aliq̄z fitūdinē mali hz
r tñ nō ē malū: vl' ñ tm̄ q̄stū appet: q̄rū q̄ꝺā excusant a to/
to: q̄ꝺā a tāto: r q̄z act⁹ mr̄imonialis pp corruptionē cōcu
piscētie hz fil'itudinē act⁹ iordiati: iō p bono mr̄imony ex/
cusat a toto vt nō sit pctm̄. ¶ Ad 5ᵐ dōz: q̄ q̄uis sint idē
spē nāe: tñ differūt ī spē moris: quā vna circūstātia variat
. s. accedere ad suā vl' ñ suā: sīc ēt occidere hoīez p violētiā
vel p iustitiā facit diuersaz spēm moris: q̄uis sit vna spēs
nāe: r tamē vnū est licitū aliud illicitū. ¶ Ad 6ᵐ dōm: q̄
supfluū passiōis q̄ꝺ vtutē corrumpit nō solū ipedit rōnis
actū: sed tollit rōnis ordinem: q̄ꝺ non facit delectatōis in/
tensio in actu mr̄imoniali: q̄z etiā si tunc non ordinet bō:
tñ est a rōne ꝓordinatus.

Ad quartum sic pcedit. Videt q̄ act⁹ mr̄imo/
nialis nō sit meritorius. Chrys. n.
dicit sup Matḥ. Matrimoniū r si vtētib⁹ se penā ñ ifert
mercedē tñ nō pstat: sz meritū respcū mercedis dr̄. g̃ act⁹
mr̄imonialis ñ ē meritoz⁹. ¶ ℟. illō q̄ꝺ est meritoziū di/
mittere nō ē laudabile: sz laudabilis ē vginitas p quā ma
trimoniū dimittit. g̃ mr̄imonialis actus nō ē meritorius.
¶ ℟. q̄ vtiq̄ idulgētia sibi facta: bñficio recepto vtiq̄: sz ex
h̄ q̄ alicui pstat bñficiū ñ mereť. g̃ act⁹ mr̄imonialis non
ē meritoz⁹. ¶ ℟. meritū in difficultate ꝟsistit: sīc r virt⁹:
sz act⁹ mr̄imonialis nō hz difficultatē sz delectationē. g̃ ñ
est meritoz⁹. ¶ ℟. illud q̄ꝺ nō pōt fieri sine pctō veniali
nunq̄z ē meritoziū: q̄z nō pōt hō sil'mereri r demereri: sed
in actu mr̄imoniali sp̄ ē pctm̄ veniale: q̄z etiā p̄m⁹ motus
in hȝ delectatione est pctm̄ veniale. g̃ actus p̄dictus non
pōt esse meritorius. ¶ Sz ꝺ. ois actus in q̄ ipleť p̄ceptuz
est meritoz⁹ si ex charitate fiat: sz act⁹ mr̄imonialis ē hȝ.
q̄z dr̄. i. Lor. 7°. Vxori vir debitum reddat. g̃ r̄c. ¶ ℟. ois
act⁹ vtutis est meritoz⁹: sz act⁹ p̄dictus est actus iusticie:
q̄z dr̄ redditio debiti. g̃ est meritorius.

¶ Rñdeo dōz: q̄ cū nullus act⁹ ex deliberata volūtate p
cedēs sit idrñs: vt in z°. li. dctm̄ ē. act⁹ mr̄imonialis semp ē
pctm̄: vel meritoz⁹ in eo g̃ gr̄az hz: si. n. ad actū mr̄imōia/
lē vtus iducat: vel iusticie vt debitū reddat: vel religiōis
vt ples ad cultuz dei procreeť est meritorius: si aut̄ mo/
ueat libido sistens infra bona mr̄imony: vt. s. nullo modo
ad aliam accedere vellet est pctm̄ veniale. si aūt extra do
na matrimony efferatur: vt. s. cū quacūq̄ muliere id face
re ꝓponeret est pctm̄ mortale: nā aut̄ mouere nō pōt gn
vel ordineť rōne: r sic erit motus virtutis: vel nō ordine/
tur: r sic erit motus libidinis. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm: q̄ radix
merendi q̄stuz ad premiū substātiale est ipa charitas: sed
q̄stum ad aliquod accidentale premiū ratio meriti consi/
stit in difficultate actus: r sic actus matrimony nō est me/
ritorius: sz p̄mo modo. ¶ Ad z^m g̃ dōz: q̄ hō potest mere/
ri in minoribus bonis r in maioribus. vñ quando aliquis
miora bona dimittit vt maiora faciat: laudād⁹ est a me/
ritorio actu discedēs. ¶ Ad 3ᵘᵐ dōz. q̄ idulgentia q̄q̄ est
de minoribus malis: r sic indulget actus mr̄imony ꝓsistēs: sic
ad ipm mouet libido infra terminos mr̄imony ꝓsistēs: sic
enī est veniale pctm̄: sz put ad ipm mouet vtus vt est me/
ritoz⁹: nō hz idulgētia nisi fm q̄ ē idulgētia de minoriꝫ
bonis: q̄ idē ē q̄ꝺ ꝟcessio: nec ē icōueniens q̄ ille q̄ tali con/
cessiōe vtit mereať: q̄z bon⁹ vsus bñficioz dei meritū p̄
ē. ¶ Ad 4ᵘᵐ dōz: q̄ difficultas laboris regrit ad meritū p̄
my accītalis: sz ad meritū p̄my cēntialis regrit difficul/
tas cōsistēs in ordiatiōe medy: r h̄ ē ēt in actu mr̄imonia/
li. ¶ Ad 5ᵘᵐ dōz: q̄ p̄m⁹ mot⁹ fz q̄ dr̄ pctm̄ veniale ē mo/
tus appetit⁹ in aliq̄ inordinatū delectabile: q̄ nō est in
actu mr̄imoniali. r iō rō nō sequit. Nō. II.

Finde q̄rit ō mr̄imonio fz q̄ ē sacr̄z. Et
circa h̄ q̄runt. 4°. p vtz sit sacr̄m
z° de istōne ipi⁹. 3°ō effcū. 4°ō integritate.
Ad primum sic pcedit. vī q̄ matri/
moniū nō sit sacr̄m: oē
enī sacr̄z noue legis hz aliquā formā q̄ est de ēntia sacr̄i.
sz bñdictio q̄ fit p sacerdotes in nuptys nō ē de ēntia ma
trimony. g̃ nō ē sacr̄z. ¶ ℟. sacr̄z fz Aug. est māe el'm: sz
mr̄imoniū nō hz p mā aliq̄ māle el'm. g̃ nō est sacramē/
tuz. ¶ ℟. sacra hñt efficaciā ex passiōe xp̄i: sz p mr̄imoni/
um nō ꝟformat hō passioni xp̄i q̄ fuit penalis: cū habeat
delectationē adiūctā. g̃ nō est sacr̄m. ¶ ℟. oē sacr̄m noue
legis efficit q̄ꝺ figurat: sz mr̄imoniū nō efficit ꝟiūctionem
xp̄i r ecclie quā significat. g̃ mr̄imoniū nō ē sacr̄z. ¶ ℟. in
alys sacr̄is ē aliq̄ꝺ est res r sacr̄z: sz hoc nō pōt inueniri
in mr̄imonio: cū nō ip̄imat caracterē: alʒ nō iteraret. g̃ ñ
est sacr̄m. ¶ Sz ꝺ. ē q̄ꝺ dr̄ Eph̄. 5. Sacr̄z h̄ magnū est r̄c.
¶ ℟. sacr̄z ē sacre rei signū: sz mr̄imoniū est hō. g̃ r̄c.

¶ Rñdeo dōz: q̄ sacr̄z iportat aliq̄ remediū scitatis hoī
ꝟ cū h̄ iueniat in mr̄imonio iter sacra ꝟputat. ¶ Ad p̄m
ꝺ pctm̄ exhibitū p sensibilia signa: vt in p̄ma di. dictū est.
g̃ dōz: q̄ vba gb⁹ ꝟsensus mr̄imonialis exp̄mit fut formā
buiⁿ sacr̄i: nō aūt bñdictio sacerdotis q̄ ē q̄ꝺaz sacramē/
tale. ¶ Ad z^m dōz: q̄ sacr̄z mr̄imony pficit p actū ei⁹ qui
sacro illo vtit: sicut pnia. r iō sicut pnia nō hz aliā māz ni/
si ipsos act⁹ sensui subiectos q̄ sunt loco mālis el'i: ita ē de
mr̄imonio. ¶ Ad 3ᵐ dōz: q̄ q̄uis mr̄imoniū nō ꝟformet
passioni xp̄i q̄stū ad penā: ꝟformat tñ ei q̄stū ad caritatē
p quā p ecclīa sibi in spōsaz cōiugāda passus ē. ¶ Ad 4ᵐ
dōz: q̄ vnio xp̄i ad ecclīaz nō est res ꝟtēta in isto sacro: sz
res significata nō ꝟtēta: r talē rez nullū sacr̄z efficit: sed hz
aliam rem cōtentaz r significatam quam efficit: vt dice/
tur. magr̄ aūt posuit rez nō cōtētā: q̄z erat hui⁹ opīonis q̄
nō haberet rez aliquā cōtētā. ¶ Ad 5ᵘᵐ dōz: q̄ etiā in hoc
sacramēto sūt illa tria: q̄z sacra tñ sūt act⁹ exteri⁹ apparē
tes: sz res r sacr̄z ē obligatio q̄ innascit viri ad mulierē ex
talib⁹ actib⁹: sed res vltima ꝟtēta est effect⁹ hui⁹ sacrame

tinō cōtēta aūt est res quaz magister determinat.

Ad secundum sic ꝓcedit. vī q mrimoniū non debuit īstitui añ pctīn: qz illud qđ est de iure nāli nō idiget īstitutiōe. sz mrimoniū est hȝ: vt ex dictis pz. ḡ nō debuit institui. ¶ ℙ. sacra sunt q̄dam medicine ↄ mozbū pctī. sed medicina nō ꝓparat nisi mozbo. ḡ añ pctīn nō debuit īstitui. ¶ ℙ. ad idē sufficit vna īstitutio. sed mrimoniū fuit instītutū etiā post pctīn: vt ī litera dicit. ḡ añ pctīn nō fuit īstitutū. ¶ ℙ. institutio sacrī ↄz esse a deo. sz añ pctīn vba q̄ ad mrimoniū ptinēt determinate nō sunt dicta a deo: sed ab Adam. illa aūt vba que deus dixit: Crescite ⁊ multiplicamini: dicta sūt etiā bzutis ḡb⁹ nō ē mrimoniū. ḡ mrimoniū nō fuit īstitutū añ pctīn. ¶ ℙ. mrimoniuz ē sacrm noue legis: sz sacra noue legis a xpo initiū supserūt. ḡ nō debuit añ pctīn instītui. ¶ Sed ↄ est, qđ dr Matth. 19. Nō legistis q ab initio g fec hoīes masculū ⁊ feminā fecit illos ⁊c. ¶ ℙ. mrimoniū est īstitutū ad ꝓcreationē plis: sed añ pctīn necessaria erat hoī ꝓ creatio plis. vt in. 2ª li. di. 20. dictum est. ergo ante peccatum debuit matrimonium instītui.

¶ Rñdeo dōm q nā inclinat ad mrimoniū ītēdēs ali qđ bonū: qđ qdē variat fm diuersos hoīum status: ⁊ ideo ↄz q fz illud bonū diuersimode in diuersis statib⁹ hoīuz instituat. ⁊ iō mrimoniū fm qđ ordinat ad ꝓcreationē plis q̄ erat necia ēt pctō nō exīte: īstitutū fuit añ pctīn. fm ꝑ q remediū ꝓbet ↄ vuln⁹ pctī: īstitutū fuit p⁹ pctīn tpe legis nāe: fm aūt determinationē psonaꝝ īstitutionē habuit in lege Moysi. sed fm q repsentat mysteriū cōiunctiōis xpi ⁊ ecclie īstitutionē būit in noua lege: ⁊ fm ꝑ est sacrm noue legis. q̄tū aūt ad alias vtilitates q̄ ex mrimonio ꝓsequūt: sicut est amicitia ⁊ mutuū obsequiū sibi a cōingib⁹ impēsuz bz īstitutionē in lege ciuili. sz qz de rōne sacri est q̄ sit signū ⁊ remediū: iō q̄tū ad medias īstitutiones copetit ei rō sacri: sz q̄tū ad pmā īstitutionē ꝓpetit ei q̄ sit in officiū nāe: q̄tū vo ad vltimā q̄ sit in officiū ciuilitatis. ¶ Ad ꝑm ḡ dōm q illa q̄ in cōi sūt de iure nāli īdiget īstitutiōe q̄tū ad eoꝝ determinationē: q̄ diuersimode ꝓpetit fm diuersos statꝰ: sicut de iure nāli est q̄ male ficia puniant sz q̄ talis pena tali culpe appōat: p determinationē iuris positiui fit. ¶ Ad ꝛm dōm q mrimoniū nō ē tātū remediū ↄ pctīn: sed ē pncipaliter in officiū nāe: ⁊ sic institutū fuit añ pctīn: nō aūt put ē remediū. ¶ Ad ȝm dōm q fm diuersa q̄ oz in mrimonio determiari nō est īcōuenies q̄ diuersas hēat īstitutiōes: ⁊ sic illa diuersa īstitutio nō ē ciusdē fm idē. ¶ Ad 4ᵐ dōm q mrimoniū añ pctīn fuit a deo in hoc q̄ hoī mulierē ī adiutoziū de costa formauit: ⁊ dixit eis. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c. qđ ↄz alys aialib⁹ dixit: nō tm p ea eodē mō iplēdū sicut p hoies. Adam aūt vba illa ꝓtulit a deo inspirat⁹: vt itellige ret matrimony institutionē a deo factā. ¶ Ad 5ᵐ dōz: q ꝑm institutū: vt ex ꝓdictis patet.

Ad tertiū sic ꝓcedit. vī q mrimoniū ñ cōferat gratiā: qz fm Hugo. sacra ex scificatiōe īuisibilē grām ↄferūt. sz matrimoniū nō hz aliquā sanctificationē: q̄ sit de cētia ei⁹. ḡ nō cōfert gratia in ipo. ¶ ℙ. oē sacrm cōferēs grām cōfert ipaz ex mā ⁊ forma sua: sz act⁹ q̄ sūt mā in ℙ sacro nō sūt cā grē: qz ℙ esset pelagiana hereſis: q̄ actⁿ nri sint cā grē: vba etiā exprimētia ↄsensū nō sūt cā grē: cū ex eis non sit aliq̄ scificatio. ḡ in mrimonio nullo nō gra dat. ¶ ℙ. gra ordiata ↄ vuln⁹ pctī est necia oibus ℙtibus vulnus illud. sed in oibus īuenit cōcupiscē tie vuln⁹. fi ḡ in mrimonio det gra ↄ vuln⁹ cōcupiscentie: debēt oēs hoīes mrimoniū contrahere: ⁊ sic esset valde stultū a mrimonio abstinere. ¶ ℙ. infirmitas nō accipit medicamētū ab eodē a quo accipit ītēsionē. sed p matrimoniū cōcupiscētia accipit ītēsionē: qz sicut dicit pℏus in 4°. ethi. Insatiabilis est cōcupiscētie appetitus: ⁊ p oppositionē cōgruā auget. ḡ vī q in mrimonio nō ↄferat remediū gre ↄ concupiscētiā. ¶ Sz ↄ. diffinitio ⁊ diffinitū debēt conuerti: sed ī diffinitiōe sacri ponit causalitas gre: vt ī. i. dis. patuit. ḡ cū matrioniū sit sacrm erit cā gre. ¶ ℙ. Aug. dicit. q mrimoniū est egrotis in remediū: sed nō ē in remediū: nisi īquātū aliquā efficaciā hz. ḡ hz aligd efficacie ad reprimēdū concupiscētiā: sz concupiscētia nō reprimit nisi per gram. ergo cōfertur ī ipo gratia.

¶ Rñdeo dōz q circa hoc fuit triplex opīo: quidaz. n. dixerūt q mrimoniū nullo mō ē cā gre: sed est tm signū. Sed hoc nō pōt stare: qz fz ℙ ī nullo abūdaret a sacris veteris legis: vñ nō eēt aliq̄ rō q̄re sacris noue legis ānumerarent. q. n. remediū ꝑbeat satisfaciēdo concupiscētie: ne ī ꝓceptis ruat dū nimis artat: būit etiā ī veteri lege ex ipa nā act⁹: ⁊ iō alij dixerūt: q ↄfert ibi gra ī ordie ad recessū a malo: qz excusat actⁿ a pctō q̄ sine matrionio pctīn esset. sz hoc esset nimis parū: qz ℙ ēt ī veteri lege būit: ⁊ iō dicūt q fac recedere a malo īquātū mitigat cōcupiscētiā ne extra bona matrīony ferat: nō aūt p gram illaz fit aliqō auxilium ad bene operādū. Sed hoc nō potest stare: qz eadē gratia est q̄ impedit peccatū. ⁊ que ad bonū īclinat: sicut idem calor q̄ aufert frigꝰ: ⁊ qui calefacit. Uñ alij dicūt q mrimoniū īq̄tū ī fide xpi ↄtrahit habet vt ↄferat gram adiuuāte ad illa operāda q̄ in mrimonio regrunt: ⁊ ℙ ꝓbabilius est: qz vbicūq̄ dat diuinitus aliq̄ facultas: dāt ēt auxilia: q̄bus homo ↄueniēter vti possit facultate illa: sicut pz q̄ oīb⁹ potētys aīe respondēt aliq̄ mēbra corporis: q̄bus in actu exire possint. vñ cū in mrimonio det homini ex diuina īstitutione facultas vtēdi sua vxore ad ꝓcreationē plis: dat etiā gra: sine qua id cōueniēter facere nō posset: sicut etiā de potestate ordīs supra dictū est: ⁊ sic ista gratia data est vt iā res ↄtēta in hoc sacro. ¶ Ad ꝑm ḡ dōm q sicut aq̄ baptismi hz q̄ corpus tāgat: ⁊ corpus abluat ex tactu carnis xpi: ita matrimoniū ℙ hz ex hoc q̄ xps sua passione illud repsentauit: ⁊ nō pncipaliter ex aliq̄ scificatiōe sacerdotis. ¶ Ad scōm dōm q sicut aq̄ baptismi vel forma verboꝝ nō operat ad gratiā imediate: sed ad characterē: ita actⁿ exteriores ⁊ verba ꝓximentia cōsensuz directe faciūt nexū quēdā qui est sacramentū mrimony: ⁊ hȝ nexus ex vtute diuīe īstitutiōis dispositiue opat ad grāz. ¶ Ad ȝm dicēdū q ratio illa ꝓcederet: nisi ↄtra ꝓcupiscētie mozbū posset aliqō efficacius remediū adhiberi: adhibet aūt maiꝰ remediū per opera spūalia ⁊ carnis mortificationē ab illis q matrimonio nō vtunt. ¶ Ad quartū dicēdū q ↄtra ꝓcupiscētiā pōt prestari remediū duplr: vno mō ex parte ipsi⁹ ꝓcupiscētie: vt repmat ī sua radice. ⁊ sic remediū prestat matrioniū per grāz q̄ ī eo dat: alio modo ex parte actⁿ eius: ⁊ hoc duplr. vno mō vt actⁿ ad quē īclinat ꝓcupiscētia exteriꝰ turpitudīe careat: ⁊ hoc fit p bona mrimony: que honestāt carnalez ꝓcupiscētiā, alio mō vt actus turpitudinē habēs impediat: qō fit ex ipsa nā actⁿ: qz dū ꝓcupiscētie satisfit ī actu cōiugali: ad alias corruptelas nō ita incitat. pp qđ dicit apostolus. Meliꝰ ē nubere q̄z vri. q̄uis. n. opera cōcupiscentie cognita ↄz se nata sint concupiscentiā augere: tm fm q rōne ordinant ipam repmunt: qz ex filib⁹ actib⁹ siles reliquūt dispōnes ⁊ habitꝰ.

Ad quartū sic ꝓcedit. vī q carnalis ↄmixtio sit ō integritate mrimony: ī ipa. n. īstitutiōe matrimony dictū est. Erunt duo in carne vna. sed hoc nō fit nisi per carnalē cōmixtionē. ergo est de integritate matrimony. ¶ ℙ. id qđ ptinet ad significationē sacramenti est de necitate sacri: vt ꝑdictū est: sz carnalis cōmixtio ptinet ad significationē sacri: vt ī lra dr. ḡ est de integritate sacri. ¶ ℙ. hȝ sacrm ordiat ad ↄseruationē spēi: sed con-

seruatio spēi ñ ꝑt fieri siñ carnali ꝯmixtiõe: ḡ ē ō itegritate sacr̄i. ¶ Ꝑ. mr̄i᷒ ē sacr̄z ꝟz qꝫ remediū ꝺ ꝯcupiscētiā ꝓstat: ō q̄ dic̄ apls ꝑ ª Cor. 7° qꝫ melⁱ ē nubere q̄ ꝟri: ꝟz ℔ remediū ñ ꝓstat i his q carnal᷑r ñ ꝯmiscēt: ḡ idē qꝺ ꝑ⁹. ¶ Ꝟz ꝺ. i paradiso fuit mr̄i᷒: ꝟz ibi ñ fuit carnal᷑ copula: ḡ cōmixtio carnal᷑ ñ ē de itegritate mr̄imony. ¶ Ꝑ. sacr̄m ex suo noīe scificationē ꝺporꝛtat: ꝟz sine carnali ꝯmixtiõe ē mr̄imoniū sanctⁱ⁹: vt in lr̄a dr̄: ḡ carnalis cōmixtio nō est de necitate sacr̄i.

¶ Rº. dō. qꝫ duplex ē itegritas: vna q̄ attēdit ſm pfectōez ꝑª᷒ q̄ ꝯsistit i ipo cē rei: alia q̄ attēdit ſm pfectōez scōam: q̄ ꝯsistit i opatōe: qꝛ ḡ carnal᷑ ꝯmixtio ē q̄dā opatio siue vsus mr̄imony ꝑ qꝺ facultas ad ℔ dar̄. ió erit carnal᷑ ꝯmixtio ō zª itegritate mr̄imōy: r ñ ō ꝑª. ¶ Ad ꝑª ḡ dō. qꝫ Adā expo/ fuit itegritatē mr̄imony q̄tū ad vtrāq; pfectōez: qꝛ res ex suo actu ī notescit. ¶ Ad zᵐ dō. qꝫ significatio rei ꝺtēte ē ō necitate sacr̄i: r ad hāc significatōez nō ꝑtinet carnal᷑ com/ mixtio: ꝟz ad rē nō ꝺtētā: vt ex dictis ꝑz. ¶ Ad ꝟᵐ dōm qꝫ res nō ꝓuenit ad finē suū nisi ꝑ actū ꝓꝓiuz. vñ ex hoc qꝫ finis mr̄imony nō habet sine carnali cōmixtione: ostēdit qꝫ sit de secūda itegritate r nō de ꝓma. ¶ Ad 4ᵐ dōz qꝫ ante cōmixtionē carnalē est mr̄imoniū in remediū ex gr̄a que i eo dar̄: quāuis nō ex actu qō ꝑtinet ad itegritatē scōam.

¶ Aū alia sacr̄a r̄c. vr̄ qꝫ ō mr̄imonio debuerit ōtermīare añ ordinez: qꝛ ꝑª ē qō añale ē q̄ qō spūale ē: vt dr̄ ꝑª Cor. 15º

¶ Ad dō. qꝫ q̄uis sit ꝑᵐ i via gr̄atōis: tñ i via scitatis r pfectōis ē posteriº. r ió illō sacr̄m qō hz mīmū ō spūalitate vltimo dz iter sacr̄a ordīari. ¶ Una ō costis eiº r̄c. ō ℔ dcm̄ ē in zº li. di. 18ª. ¶ Prophetice dixisse: vt ꝓphetia referat ad mīsteriū xꝑi r eccl̄ie: qō ꝓuidit ñ ad vsuz mulieris q̄ ꝯsensu ꝓcipi poterat nāli rōne: nec ꝯsegⁱ qꝫ si icarnatōis mysteriū ꝓuidit qꝫ suū casū ꝑsciuerit ēt ꝛsupposito qꝫ xꝑs ñ fuissz icarnatº hoīe ñ peccāte: qꝛ mlta sūt: quorū vnū ñ ē sine altero: q̄uis vnū sine altero possit itelligi. ¶ Remediū habz nō ꝓmiū. s. accñtale quale hz virginitas. s. aureolam.

¶ Que sūt ꝯsideranda i ꝯiugio. Bi. XXVII. a

POst h aduertēdūm qd sit ꝯiugiū: r q̄ sit efficiēs cā ꝯiugij: r cā ꝓꝓ quā ꝺbi ōbeat: r q̄ sint bona ꝯiugij. r qūo ꝑ ea excuseť coitº carnalis: q̄ sint legitie ꝑsōe ad mr̄imōiū. Sūt r alia plura i mr̄imōio ꝯsiderāda q̄ sub ꝛpēdio pstringem⁹.

¶ Quid sit ꝯiugium. b

Unt ḡ nuptie vl̄ mr̄imōiū viri mlⁱeris q̄z ꝯiunctio marital᷑ iter legitias ꝑsōas idiuiduā vite ꝯsuetudinez retinēs: Ad indiuidua ꝯsuetudinē vite ptinet qꝫ absq; ꝯsensu alteriº neuter ꝯtinentiā ꝓfiteri ꝑt: vl̄ ozōni vacare: r qꝫ iter eos dū viuūt viculū cōiugale ꝓmanet: vt alij se copulare nō liceat: r vt inuicē alter alteri exhibeat qō qsq; sibi. Hac ār ōscriptiōe: legitimoꝝ r fidelium tm̄ matrimoniū includitur.

¶ De ꝯsensu qui efficit coniugium. c

Efficiēs ār cā mr̄imōij ē ꝯsēsus. ñ qlibz: ꝟz ꝓ xba exꝑssus. nec ō futuro: ꝟz ō p̄nti Hi. n. ꝯsētiūt i futuꝝ dicētes. Accipiā te i vir̄: r ego te i vꝛorē: ñ ē iste ꝯsēsus efficax mr̄imōij. Itē si ꝯsētiāt mēte r ñ exꝑmāt xbis vl̄ aliis cētis signis: nec tal᷑ ꝯsēsus efficit mr̄imōiū. si ār xbis explicāt qō tñ cōde ñ volūt: si ñ sit coactio ibi vl̄ dolº: obligō illa xboꝝ: qbº ꝯsētiūt dicētes. accipio te i virū: r ego te i vꝛorē: mr̄imōiū fac̄.

¶ Aūctatibº ꝑbat qꝫ solº ꝯsēsus fac̄ mr̄imōiū. d

Quod ār ꝯsēsus mr̄imōiū faciat subditis ꝑbat testimōijs. ait. n. Isi. Cōsēsus fac̄ mr̄imōiū. Itē Nico. papa. Sufficiat solus ꝟz leges eoꝝ ꝯsēsus: ō quoꝝ ꝯiūctōibº agit. Qui solº si forte i nuptijs ōfuēit: cetēa ēt cū ipo coitu celebrata frustrāt. Itē Jo. ch̄zi. Mr̄imo/ niū ñ qdē fac̄ coitº: ꝟz volūtas: r ió ñ soluit illō sepatio corꝑis. Itē amb. Nō defloratio ꝛgita tis fac̄ ꝯiugiū: ꝟz pactio ꝯiugal᷑. Ex his ꝑpet qꝫ ꝯsensus. i. pactio ꝯiugal᷑. mr̄imōiū fac̄: r ex tūc ꝯiugiū ē: ēt si ñ ꝓcessit vl̄ secuta ē copla carnal᷑. c

¶ Quando incipiat esse coniugium.

Quod. n. ab ipa ōspōsatiōe i q̄ pactio cōniugalis exꝑmit᷑ ꝯiuges sint: scoꝝ testimonia ꝑbāt. Ait. n. amb. Cū initiat᷑ ꝯiugiū viri admixtiōe cognoscit. Itē Isi. Cōiuges veriº appellāt᷑ a ꝓria ōspōsatōis fide: q̄uis adhuc iter eos ignoret᷑ ꝯiugal᷑ ꝯcubit⁹. Itē aug. Cōiūx vocat᷑ ex ꝓria ōspōsatōis fide quā ꝯcubitu ñ cognouerat: nec fuerat agniturus: nec ꝓierat: nec mēdax mā̄at ꝯiugl appell'o: vbi ñ fuēat nec futura erat carnis vlla ꝯmixtio: ꝓꝓ qō fidele ꝯiugiū: ābo parētes xꝑi vocari meruer̄: ñ solū illa mr̄: ꝟz ēt ille ꝑ̄ eiº: sicut ꝯiūx mr̄is eiº: vtrūq; tñ mēte ñ carne. Ex his cuidēter ostenditur qꝫ ex tpe quo ītercedit ꝯsēsus volūtariº ac marital᷑ q̄ solº ꝯiugiū facit: veri ꝯiuges sūt ꝑsōe r spōsa.

¶ Secōm quosdā nō ē ꝯiugiū añ carnalē copulam: sed ꝑsponsi r ꝑsponse sunt.

Quidā tñ asserūt vez ꝯiugiū ñ ꝺbi añ traductionē r carnalē copulā nec veri ꝯiuges esse aliquos añq; itercedat ꝯmixtio lierº: ꝟz a ꝓria fide ōspōsatiōis vir spōsus: r mulier spōsa ē: ñ ꝯiūx. Spōsos ār r spōsas ꝯiuges freq̄nter appellari dīt: ñ qꝛ sint: ꝟz qꝛ futuri sūt. cuiº rei spōsiōez iuicē fecer̄t: r ꝟz ℔ba ꝓmissaꝝ auctoꝛitatū itelligēda foꝛe tradunt. g

¶ Qua ratione vtuntur.

Quod xo iter spōsū r ꝯiugē plīmū iterfit: ex eo astruūt: qꝛ hz spōse añ carnalez copulā icōsulto vl̄ nolēte spōso mōaste/ rīū eligere: quo fcō: spōso ēt hz aliā ducere. Cōiugat⁹ xo vl̄ cōiugata nec ꝛtinētiā nisi ex cōi cōsēsu ꝓuare valet: nec mōasteriū petere: nisi vterq; ꝛtinētiā ꝑiter ꝓfiteāt. Qꝛ xo licz spōse mōasteriū eligere auctoratibº scroꝝ ꝑbat. Ait. n. Euse/ bi⁹ papa. De spōsatā puellā nō licz parēt⁹ alij viro tradē: tñ hz sibi monasteriū eligē. Itē. Hrego. Decreta legalia de spōsatā si ꝙerti voluerit nllo penit⁹ ꝯsuerūt dāno mlctari. Refert ēt

hiero. q macharij int xpi hēmitas pcipuꝰ: celebrato nuptiali ꝓuiuio cū vespe thalamū eēt ingressurꝰ ex vsbe egrediēs trāsmaria petijt: t beremi solitudinē sibi elegit. Hūs ēt Alexiꝰ filiꝫ dus xpo famulari cepit. His auctibꝰ t exēplis nētiā pfiteri. Q ꝓiugatꝰ vl ꝓiugata neq ant ꝓtinētiā pfiteri sine alteriꝰ ꝓsensu.

b NOc ät ꝓiugatis nllaten licz. Nō. n. pt vir melioris vite ppositū sūere sine vxoris cō sēsu: t eꝰ. Unde Gre. scribēs theutiste pri Uñ sciēdū ē: q t si ꝫ lex būana ꝓcessit: tñ lex di uīa phibuit. Si xo vtriusq; ꝓueiat ꝓtinētē vitā ducē ꝫ qs audeat accusare. Sic. n. mlīos scōrū nouimꝰ cū suis ꝓiugibꝰ: t pri ꝓtinētē vitā du ꝓtinētiā quā vir appetit mlr ñ seqt: aut quā vx or appetit vir recusat: ꝓiugiū dinidi ñ pt: q scri vir ptātē sue carnis ñ bz ꝫ vir. Silr t sa latrix pñtiū q̄sta ē vix suū ꝺ voluntatē suā in mōasteriū eē ꝙuersū: q̄pp expiētie tue pcipimꝰ te ꝙuersus sit: vel ipsa mutare se ꝓmisit. t si ꝫ bāc sic ꝓmisit mutare vitā ꝓpellas. Si xo nibil uxorē dimittē: pdictā mlicrē ꝓmisisse coguerit pditiōis occasio: volumꝰ vt maritū suū illi ēt si tā tōsortē reddē debeas: oi excusatōe cessāte: q nisi fornicatōis cā vix vxorē dimittē nlla rō ꝓcedit. Postq̄. n. copulatōe ꝓiugū viri t mulieris vnū corpꝰ efficit: ñ pt ex pte cōuerti: t ex iugatꝰ ꝙuerti ad mōasteriū velit ñ ē recipiēdꝰ nisi ꝓria ꝓiuge castioniā pfitēte fuēit absolutꝰ. Ta les g tē sine clpa sequūt xpz relicto sec'lo si bñt uertē p sola rligiosa int se ꝙsēserit vita: nllaten fiñ ꝙsū epi fiat vt ab eo singulr puiso ꝙstituāt loco. Nā vxore nolēte vl alio illoꝝ ēt p tali re mrīm ñ soluit. Itē aug. si abstics sine vxor volū tate: tribuis ei fornicādi lnīaz t pcm illiꝰ tue i putabit abstinētie. Itē nicolaꝰpa. Scripsit nob thaberga regia: regia se velle digitate vl copla exuit: t sola vita ꝓuata eē ꝓtēta desiderare. Cui scripsimꝰ ñ ꝫ alr fieri posse: nisi eādē vitā vir eꝰ lotharij elegerit. Ex his pz q ꝓiugati fiñ cōi cō sēsu mōasteriū eligē: ꝓtinētiā pfiteri vl bitū reli giōis sūere ñ valēt: t si fecerit reuocari debēt.

Spōsi xo pñt fiñ cōi ꝙsēsu mōasteriū eligē. vñ vī int spōsū t spōsā ꝓiugiū ñ cē. Jōq; asserūt a pria fide despōsatiōis ꝓinges appellari ñ re pñ tiū ꝫ spe futuroꝝ: q ex fide quā ex despōsatiōe sibiūicē debēt: postea efficiūt ꝓinges. Premis sas ät aūcitates qbꝰ assūt q ꝙsēsus mrīm facē: ita itelligi volūt vt ꝙsēsus vl pactio ꝓiugal ñ añ co itū faciat mrīm ꝫ coitu. Sic. n. defloratio ꝛgitat ñ facē mrīm nisi pcedat pactio ꝓiugal: ita nec pctō ꝓiugal añq; assit copla cānal. Ex pactōe g ꝓiugali spōsi t spōse fiūt añ coitum. Jn coitu xo efficiūt ꝓinges. Facit. n. pactio coniugalis vt que prius erat sponsa: in coitu fiat ꝓiunx.

Rñsio ad pdicta cū determiatōe supioꝝ.

Js ät ita rñdemꝰ fit alī desposatio vbi ē
b ꝓmissio viri t mlieris ꝺ ꝫbēdo mrīm: ñ ē ät ibi ꝙsēsus de pñti. t ē desponsatio bñs ꝙsēsū ꝺ pñti. i. pactionē ꝓiugalē q̄ sola facit ꝓiugiū. Jn illa g ꝺspōsatōe vbi ē pollicitatio ꝫbēdi mrīm: spōsi tm t spōse fiūt: ñ ꝓinges: t talib spōsis licz fiñ cōi ꝙsu ꝓtinētiā pfiteri t monasteriū eligē. Jn ea xo ꝺspōsatōe vbi ē ꝙsēsus ꝺ pñti ꝓiugiū ꝫbīt: t ab illiꝰ ꝺspōsatōis pria fide veri ꝓinges appellāt. Sc̄ōm bāc distictōez ꝺspōsatiōis: de spōsis varie loquūt doctores.

Quō accipiat spōsa i supradictis capl'is. k

Liqñ .n. spōsas vocāt q̄ talē būerūt despōsationē vbi fuit pactio ꝓiugal ꝺ pñti t ille vere ꝓinges sē. Unde Greg. Si qs vxorē ꝺspōsauerit vl sbarrauēit: q̄q; postmoꝝ pueiēte die mort ei nequerit eā ducē i vxorē: tñ nlli ꝺ ꝙsāguitate eiꝰ licz accipe eā i ꝓiugio: t si inētū fuerit factū: sepet oio. Itē Julius pa. Si qs despōsauerit vxorē t subarrauerit: t vl pue uēiēte die mort: vel irruētibꝰ qbusdā cāis eā ñ coguerit: nec fr eiꝰ nec vllꝰ ꝺ ꝙsāguitate eiꝰ eādē sibi tollat i vxorē vllo vnq; tpe. Itē Gre. Qui ꝺspōsatā ꝓrimi sui puellā cepit i ꝓiugiū: anathema sit ipse t oēs ꝙsētiētes ei: q ꝫ legē dei mori decernit. Nā diuie legis mos ē spōsas appellare ꝓinges: vt i euāgelio. Accipe mariā ꝓiugē tuā. Et i ꝺutronomio. Si qs alt spōsā i agro vl quolz loco oppsserit vel adduxerit i domuz suā: moriat: q vxorē ꝓrimi sui violauit: ñ q̄ iaz vxor erat ꝫ q̄ a pētibꝰ vxor fieri ꝺbebat. Ex his colligit q spōse q̄dā ꝓinges sē añ ꝓmixtionē sexuū. Sz forte illꝺ mouet q ꝺ i fine capl'i dr: ñ q iā vxor erat: ꝫ q̄ vxor fieri ꝺbebat. Nꝺ ñ ita dz itelligi: q̄si vxor vere ñ fuerit ex quo pactio ꝓiugalis itercessit: ꝫ q nōdū traducta fuerat: nec res vxoria itercesserat. s. ꝓcubitus coniugalis.

Or alr accipit i bis alīs capl'is spōsa. l
b Ec ēt spōsa ē q̄ sic viro despōsata ē: vt nō

intercessit ihesus ō pñti: ꝛ sponsio futuri. ꝑm quez modū illō ōcretū itellīt. Si qs sponsā filij oppī serit ꝛ p filiū ei⁹ eā duxerit: pī postea ñ bēat vxo rē nec mīr viz: filiū q pīis faciū ⁹ igrauit aliā ducat. Si ꝯiux illa fuisset qō vtiqz foret: si ī spōsali b⁹ pactio ꝯiugal' intercessisset: ñ ꝑmittēt spōso aliā ducē. Aliquibus ät pēa ñ nubēdi ex rigore iſligit vt alij ꝛeāt. Idē ex eodē. Quidā ōspōsauit vx oꝛē ꝛ dotauit: ꝛ cū ea coire ñ potuit: quā clācu lo ff ei⁹ corrupit ꝛ grauidā reddidit. Decretū ē vt q̄uis nupta ñ potuerit eē legittio viro: ōspō satā tñ ffi ff hīe ñ possit: ꝛ mech⁹ ꝛ mecha fo nicatōis qdē vidictā sustineāt. licita ꝯo eis cōiu gia ñ negēt. De illa despōsatiōe ꝟ itelli oz vbi ñ fuit ihesus ꝯiugal' ō pñti alioqn ñ licēt eis alia sortiri ꝯiugia. Decoz ꝟ ēt illō itelli oz. Statutū ē a sacro ꝯuētu: vt si qs spōsā alt⁹ rapuerit: pu blica pnia mulcteť: ꝛ sīñ spe ꝯiugij māeat: ꝛ si ipsa eidē crimi ꝟsētiēs ñ fuerit: lnia nubēdi alt⁹ ñ negeť. Appet hāc fuisse desposatā sīñ pactōe ꝯiugali ō pñti: ꝛ iō ñ fuisse ꝯiugē cui viuēte spō so alt⁹ nubēdi lnia ñ negať. Sūt. n. qdā nuptia lia pacta de futuro ex qb⁹ spōsi ꝛ spōse vocāť: nec exide ꝯiuges sť. Et ē pactio q̄dā cōiugal' de pñti q̄ spōsii ꝛ spōsā ēt ꝯiuges faē: ꝛ vtraqz pa ctio desposatio vl spōsalia intēdū dīr. ꝑprie tñ sponsalia dicūť q̄dā solēnia pacta nuptialia.

¶ Quare ñ stati tradāť spōse. m

De nuptialib⁹ pactis vbi ē tm̄ spōsio futu ri. Ait aug. Institutū ē vt iā pacte spōse ñ stati tradāť ne vilē bēat marit⁹ datā quā suspi rauit spōsus dilatā. ¶ Que sponsa sit vidua

Et ē sciēdū (mortuo spōso ꝛ q̄ nō. n q̄ illa spōsa q̄ tm̄ i futuro ē pacta: mōtuo spōso ñ remāet vidua: qz ñ fuerat vir eī vñ si qs eā duxerit ad sacros ordines ꝯscēdē ñ ꝑ bibeť: qz ñ duxit viduā. Ulñ. n. marit⁹ eq̄ sic bi gam⁹: sacerdos fieri ꝓhibeť. Ex tli ät copla nl lus arceť a sacris ordib⁹. ¶ Qui alt⁹ spōsā eo mortuo duē: ad sacros ordies accedē ꝑt. o

Secūdū ꝟ itelligēdū ē qō ait Pelagi⁹ pa. ō illo q mortuo spōso: ci⁹ spōsā ducit in vxoꝛē. Nihil ē igr: q̄stū ad hūc articulū attinet: qō ei obuiet de canōicis īstitutis: qn ad sacros ordies ꝓmoueri valeat. Si ꝯo talis spō sa fuisset: int' quā ꝛ spōsū ei⁹ ꝯsēsus de pñti iter cessisset eo mortuo vidua remāsisset: cui copl'at⁹ ī ꝯiugio vlteri⁹ ad sacros ordies ñ accederet cū viduā duxerit. Nō est ḡ ambigēdū qn solus de pñti ꝯsensus ꝯiugiū efficiat: ꝛ exide veri coniu ges appellent. Jō post talez ꝯsensū si qs alij se copulauerit: ēt si carnis cōmixtio illic sequať: ad ꝓiorem copulam reuocandus est.

Postq̄z determinauit magr ō ī stitutione mrimōy ꝛ significatōe ipsi⁹: ꝟ icipit determiar de cāis ei⁹. Et didit ī ptes. y. ī p⁹ de cāis ꝯstitutē tib⁹ mrī^m. i. z⁹ ō cāis honestantib⁹ ip̄m. di. 31. ibi. post ꝟ ō bōis ꝯiugy ꝛc. Pria ī. z. ī p⁹ ōtermiat de cā efficiē te mrī^m. i z⁹ de cā finali ipsi⁹ circa finē. 30. di. ibi. Et posti to q̄ sit cā efficiēs ꝛc. Pria ī. z. ī p⁹ determiat de cā efficiē te mrī^m. i z⁹ pōit impedimētū illi⁹ cāe. 29. di. ibi. Oz ät ꝑsēsu ꝯiugalē ꝛc. Pria ī. z. in p⁹ oñdit q ꝯsensus faē mrī^m. i z⁹ oñ dit q̄lē opteat eē illū ꝯsēsū. di. 28. ibi. Dic q̄ri oz vtruz ꝛc. Pria ī. z. ī p⁹ ꝑmisso ō q̄ ē itētio diffinit mrī^m: vt cā effectui ꝓpoꝛtiōata sumať. ī. z⁹ oñdit q̄ sit cā mrimōy: ibi. Efficiēs cā ꝛc. Et hec didit ī. z. ī p⁹ ꝓpōit qō itēdit. i z⁹ ꝑbat ꝓpōsi tū: ibi. Oz ät ꝑsēsus ꝛc. i. z. excludit errozē: ibi. Quidā tñ as serūt ꝛc. Et didit ī ptes. z. ī p⁹ ꝑsequť ptes errozis coꝛ. i z⁹ excludit eū: ibi. Dis ät ita ñdem⁹ ꝛc. Circa p^m tria facit. p pōit opionē illoꝛ falsam. z⁹ pōit pbationē ei⁹: ibi. Nō ꝟo i ter spōsā ꝛc. 3⁹ pōit rñsionē eoꝛ ad pbationē ꝑ vitate idu ctā: ibi. Premissas ēt ꝛc. ¶ Dis itaqz ñdem⁹ ꝛc. hic ñdz ad pbationē illoꝛ positā. Et circa ꝟ tria facit. ꝑ pōit diffi ctionē quādā q̄ ꝓdicte auctes solūť. 2⁹ pbat illā diffin ctionē ꝑ diuersas scoꝛ auctes: ibi. Aliqñ. n. spōsas vocant ꝛc. 3⁹ pbat eā ꝑ rōnes: ibi. Et sciēdū ē ꝙ illa sponsa ꝛc.

Triceſt triplex qō. Prima de ipso mrī^o. 2⁹ de spōsalib⁹. 3⁹ ō bigamia. Circa p^m q̄ru tur tria. ¶ Prio qd sit mrī^m. ¶ 2⁹ vtrū mrī^m possit solui ꝑ religi onis ingressum.

Ad primum sic ꝓcedit: vr q̄ mrī^m nō sit i gñe ꝯiu ctōis: qz viculū q̄ aliq̄ ligāť differt q ꝯiucti ligāť. ḡ nō ē i gñe ꝯiunctōis. ¶ Ꝑ. oē sacrm ē sensibi le signū. sz nulla relatio ē accidēs sēsibile. ḡ mrī^m cū sit sa crm. ñ erit i gñe relatiōis: ꝛ ita nec i gñe ꝯiunctiōis. ¶ Ꝑ. ꝯiuctio ē relatio cgpantie sic cēlitas. sz nō ēyna nūero cēq litatis relatio ī vtroqz extremoꝛ: vt Aug⁹. dicit. ḡ nec vna ꝯiuctio: ꝛ sic si mrīmōiū ē i gñe ꝯiuctiōis nō erit vnuz tm̄ mrī^m iter duos ꝯiuges. ¶ Ꝑz ō. relatio ē ꝟz quā aliq̄ ad i uicē referūť. sz ꝟz mrī^m aliq̄ adiuicē referūť: dr. n. marit⁹ vir vxoris: ꝛ vxoꝛ mariti vxoꝛ. ḡ mrī^m ei ī gñe relatiōis: nec ē aliud q̄z ꝯiuctio. ¶ Ꝑ. vnio duoꝛ ad aliqd vnū nō fit ni si fm ꝯiuctionē: ꝟ ät fit ꝑ mrī^m: vt ꝑz ḃeñ. z. Erūt duo in carne vna. ḡ mrīmonium est i genere coniunctionis.

¶ Ulteri⁹ vr q̄ mrī^m icōgrue noiet: qz denoiatio oz fieri a digniori. sz pr dignioꝛ ē mrē. ḡ magis oz denoiari ab eo qō a mrē ꝯiuctio vtriusq̄. ¶ Ꝑ. res debēt denoiari ab eo qō ē de cēntia sua: qz rō quā significat nomē ē diffinitō: vt dr i. 4. meta. sz nuptie nō sūt de cēntia mrimōy: ḡ ñ oz mrī^m nuptie appellari. ¶ Ꝑ. spes nō pōt ꝑdere ꝓpo noie noiari ab eo qō ē gñis. sz ꝯiuctō ē gen⁹ ad mrī^m. ḡ ñ ꝑprie pōt ꝯiugiū no mīari. Sed in contrarium est ꝯmunis vsus loquentium.

¶ Ulteri⁹ vr q̄ icōueniēter diffiniať ī lra: qz ī mariti diffi nitiōe oz q̄ mrimōiū pōať: qz marit⁹ ē g ē mlieri mrī^o iun ct⁹. sz ipse pōit maritalē ꝯiuctionē ī diffinitiōe mrimōy. ḡ vr q̄ sit circulatio ī diffinitiōib⁹ istis. ¶ Ꝑ. ꝑ mrī^m sīc vir efficit marit⁹ mlieris: ita mlr vxoꝛ viri. ḡ ñ magis ōberet dici ꝯiuctio maritalis q̄z vxoris. ¶ Ꝑ. ꝯsuetudo ad gen⁹ moris ptiet. sz freq̄nter mrimōio iuncti sūt valde moꝛibus diuersi. ḡ nō oz pōi ī diffinitiōe mrimōy: idiuidtā vite cō suetudinē retinēs. ¶ Ꝑ. inciūť alie diffōnes de mrī^o date qz fm Aug. mrī^m ē duaꝝ idōeaꝝ psonaꝝ legitim⁹ de ꝯiu ctiōe ꝯsensus. Sed cōm q̄stā ät mrimōiū ē ꝑ ortiū cōis vite ꝛ cōicatio dīni ꝛ hūani iuris. Et q̄rit q̄lr be diffōnes diffe

¶ Rñdeo dōz ad. i. q. ꝙ ꝯiuctio adunationē q̄dā i/ ꝯāt. portat: vñ vbicūq; ē adunatio aliq̄ꝝ: ibi ē a liq̄ ꝯiuctio: ca ät q̄ ordināť ad aliqd vnū dicūť ī ordie ad aliud adunari

sic multi hoies adunāt ad vnā militiā vel negociationez exequēdā: ex q̄ dicūt ꝯmilitones adiuicē vel socy negociatiōem plis. ⁊ itez ad vnā vitā domestica: ꝯstat āt q̄ in mr̄i⁹ē aliq̄ ꝯiūctio fm quā dr̄ marit⁹ ⁊ vxor: ⁊ talis ꝯiūctō aiox ad mr̄i⁹ ꝯseqūt. ¶ Ad p⁹m g̃ dōz: q̄ mr̄i⁹ē vinculū q̄ li/gant formal'r nō effectiue: ⁊ iō ñ oz q̄ sit aliō a ꝯiūctione. ¶ Ad 2⁹m dōm: q̄ q̄uis ipsa relatio ñ sit sensibile accidēs: tñ cāe ei⁹ pūt ee sensibiles: nec ī sacro regrit q̄ sit sensibi/le id qō est res ⁊ sacrm. ß. n. mō se hz ī ß sacro p̄dicta cōiū/ctio: ſz vba exp̄mētia ꝯsēsū q̄ sūt sacrm tñ ⁊ cā p̄dicte ꝯiū/ctiōis sūt sensibilia. ¶ Ad 3⁹m dōz: q̄ relatio fundat ī aliq̄ sic ī cā: vt sil'itudo ī q̄litate ⁊ ī aliq̄ sic ī subiecto: vt in ipsis sibi⁹: ⁊ ex vtraq̄ pte pōt attēdi vnitas ⁊ diuersitas ipsi⁹: itez subiecta sil'itudis sūt duo nūero: ſz spē ī vtroq̄ sili. ⁊ iō ⁊ q̄litas ⁊ sil'itudo oib⁹ mōis ē alia nūero ī vtroq̄ sil'ū extremoꝝ. s. ex pte cāe: q̄ ad eādē nūero gñatiōz ordinā/tur: ſz ex pte subiecti hz diuersitatē fm nūez: ⁊ iō hec re/latio ē vna ⁊ multiplex. ⁊ fm q̄ ē multiplex ex pte subie/cti significat bis noib⁹ vxor ⁊ marit⁹. fm āt q̄ ē vna signi/ficat ꝑ ēntiā ipsi⁹ q̄ ē ꝯiūctio: ⁊ fm ß noiat ꝯiugiū. z⁹ cām solēnitate despōsatiōis q̄ mr̄i⁹ pficit capita nubētiū velā/tur. 3⁹ effectū q̄ ē ples: ⁊ sic dr̄ mr̄i⁹: vt Aug. dic. ꝯ faustum ob ß q̄ mr̄ nō oz ad aliud nubere nisi vt sit mr̄. ꝑ pōt etiā dici mr̄i⁹ q̄si mr̄is muniū. i. offiū. q̄ femis maxie icumbit offiū educāde. plis. Uel dr̄ mr̄i⁹ q̄si mr̄em muniēs: q̄ iaz hz q̄ defendat ⁊ muniat. s. vir. Uel dr̄ mr̄i⁹ q̄si mr̄ez mo/nes ne vir relinq̄t alteri adherēs. Ul' dr̄ mr̄i⁹ q̄si mā vni us: q̄ ī eo fit ꝯiūctio ad vnā plē mā'r īducēdā: vt dicatur mr̄i⁹ a monos ⁊ mā. Uel dr̄ mr̄i⁹ vt Isido. dic. a mr̄e ⁊ na/to q̄ p mr̄i⁹ efficit aliq̄ mr̄ nati. ¶ Ad p⁹m g̃ dōm: q̄ q̄uis dr̄ sit dignioz q̄ mr̄: tñ circa plē magl officiosa ē mr̄ q̄ pr̄. Uel iō q̄ mr̄ ad ß ꝑncipal'r fcā ē: vt sit boi ī adiutoriū p/lis: ñ āt vir pp ß fcūs ē: vñ magis ptinet ad rōnē mr̄imo/ny mr̄ q̄ pr̄. ¶ Ad 2⁹m dōz: q̄ aliq̄ ēntialia cognoscūt p accēntalia: ⁊ iō ēt p accēntalia aliq̄ noiari pūt: cū nomē deb̄ pr̄ sit dignioz q̄ mr̄: tñ circa plē magl officiosa ē mr̄ q̄ pr̄. ¶ Ad 3⁹m dōm: q̄ aliq̄ spēs noiat ab co qō est gñis pp iperfectionē spēi: q̄. s. hz ꝯplete gñis rōez: nec tñ aliqd addit qō ad dignitatē ptineat: sic̄ ꝑriū accē/tale retinet nomē ꝑr. vna spēs ꝯplete iuenit rō gñis ⁊ ñ i alia: sic̄ aial denoiat ab aīa q̄ cōpetit aīato corpi qō ē gen⁹ aialis: ſz aīatio ñ iuenit pfecte i aīatis q̄ nō sūt aialia: ⁊ sil'r ē i ꝓposito q⁹. ¶ Ad 2. q. dō: q̄ sic̄ supra dictū est: in mr̄i⁹ (ꝯiugiū noiat. viri ad mr̄ierē p mr̄i⁹ ē maxia cū sit ⁊ aīaz ⁊ corpoz: ⁊ iō ria pūt ꝯsiderari. s. cā ipsius: ⁊ essentia ei⁹: ⁊ effect⁹: ⁊ fm boc tres diffinitiōes iueniūt de mr̄imōio date. nā diffini/tio ꝓpria tangit cām. s. ꝯsensum: ⁊ p se nō est. diffinitio āt in/ra posita tangit essentiā mr̄imōy. s. ꝯiunctionē: ⁊ addit ō/termiatū subiectū in ß q̄ dicit: inter legitimas psonas: pōit ēt differentiā ꝑtentē ad spēm ī ß q̄ dicit: maritalis: q⁹ cū mr̄i⁹ sit ꝯiūctio ī ordie ad aliqō vnū: talis ꝯiūctio ī speciez trahit ꝑ illud ad qō ordiat': ⁊ ß est qō ad marituꝝ ptinet. ponit ēt vtutē hui⁹ ꝯiunctōis. q⁹ idissolubilis est: ī ß q̄ dic̄ dinat mr̄i⁹. s. vita cōis ī reb⁹ domesticis: ⁊ q⁹ ois cōicatio aliqua lege ordinat': iō ponit ordinatiuū isti⁹ cōionis. s. ius diuinū ⁊ humanū: alie. n. cōicatiōes vt negociatoꝝ ꝯmili/tantiū solo iure humāo istitute sunt. ¶ Ad p⁹m g̃ dōz: q̄ po/ra aliq̄ ex q̄bus oz dari diffinitio non sunt noiata: ⁊ iō in diffinitiōe aliquoꝝ ponunt aliq̄ posterioza simpl'r: q̄ sunt ꝑoza q̄ ad nos: sicut ī diffinitiōe q̄litatis ponit q̄le a pḡo: cum dicit. Qualitas est fm quā quales dicimur. ⁊ ita etiaz hic in diffinitiōe mr̄imōy ponit ꝯiūctio maritalis: vt sit sē/sus: q⁹ matrimoniū ē ꝯiunctio ad ea q̄ mariti offiū regrit: q̄ nō poterāt vno noiari noie. ¶ Ad 2⁹m dōz: q⁹ p hanc dr̄iam tangitur finis ꝯiūctiōis: vt dictū est: ⁊ q⁹ vt dicit aplūs. Uir nō est pp mulierē: sed mlr pp virꝝ: iō hec differētia potī⁹ oz sumi a viro q̄z a muliere. ¶ Ad 3⁹m dōz: q⁹ sicut vita ciuilis nō importat actū singularē huius vl' illius: sed ea q̄ ad cōi/cationē ciuilē ptinēt: ita vita cōiugalis nihil ē aliud q̄z con/uersatio ad cōicationē talē pertinēs: ⁊ iō quantū ad hāc vi/tā semp ꝯsuetudo est idiuidua: q̄z uis sit diuersa q̄tū ad ac/tus singl'ares vtriusq̄. ¶ Ad 4⁹m patet solutio ex dictis.

Ad secundum sic ꝓcedit: vr̄ q⁹ ꝯsensus nō sit cā efficies mr̄imony. sacra. n. nō sūt a volūtate humana: sed ab istitutiōe diuina. sed ꝯsensus ad volūtatē ptinet. g̃ nō ē cā mr̄imōy: sicut nec aliox sacrozū. ¶ ꝑ. idē nō est cā suy ps⁹: sed matrimōiū nihil aliō videt esse q̄z ꝯsensus: q⁹ ꝯsensus ipse significat cōiunctōnē xp̄i ad eccl'iam. g̃ cōsēsus nō est cā matrimony. ¶ ꝑ. vni⁹ oz esse vna cā. sed mr̄imoniū ī ter duos ē vnū: vt dictū ē: cōsensus aūt duoꝝ sunt diuersi: q⁹ diuersoꝝ sunt ēt ī diuersa: ab vna enim pte est cōsensus ī virū: ex alia in vxorē. g̃ mutuus cō/sensus nō est cā matrimōy. ¶ Sed ꝯ est: qō Chriſo. dicit. Matrimōiū nō facit coitus sed volūtas. ¶ ꝑ. vn⁹ nō acci pit ptātez in eo qō est libere alteri⁹ nisi p eius cōsensum: ſz p mr̄imoniū accipit vterq̄ cōiugū ptātez in corp⁹ alterius: vt ps. i. coꝝ. 7. cū pus vterq̄ sui corpis liberā potestatez ha beret. ergo consensus facit matrimonium.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ nō oporteat consensū per vba exp̄imi: q⁹ sicut p mr̄i⁹ redigit hō in ptātē alteri⁹: ita p votū. sed votū obligat quo ad deū ēt si nō exp̄imat verbis. g̃ ⁊ consensus facit matrimōy obligationē: ēt sine expressiōe vboꝝ. ¶ ꝑ. mr̄imoniū pōt esse inter aliquos qui suū cōsensum sibi mu tuo verbis exp̄imere nō pūt: q⁹ vel sunt muti: vel diuersa/rum linguaꝝ. ergo expressio cōsensus p verba nō requirit ad mr̄imoniū. ¶ ꝑ. si omittat illud qō est ō necessitate sa/cramēti q̄cūq⁹ ex cā: ñ ē sacrm. ſz ī aliq̄ casu ē mr̄i⁹ sine ex/pressiōe vboꝝ: sicut q̄ puella tacet p verecūdia pētib⁹ caz viro tradētib⁹. g̃ expssio vboꝝ nō ē de necessitate mr̄imōy ¶ Sz ꝯ matrimōiū ē sacrm qōdā. ſz in oi sacro regrit ali/q̄ sēsibile signū. g̃ ⁊ ī mr̄i⁹ ⁊ ita oz ibi saltē ee vba exp̄mētia cōsensum sensibiliter. ¶ ꝑ. in mr̄imōio fit ꝯctus ī ter virū ⁊ mulierē: sed ī q̄libet ꝯctu oz esse expressionē verboꝝ qb⁹ se mutuo hoies obligēt. g̃ ī mr̄i⁹ oz esse ꝯsensū p vba exp̄ssū. ¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ consensus expressus p vba de futuro mr̄i⁹ faciat: q⁹ sicut se hz ꝑs ad ꝑs: ita futuꝝ ad futurū. sed cō/sensus p verba de p̄ti expressus facit mr̄imoniū in p̄ti. g̃ ꝯsensus expressus p vba ō futuro facit mr̄i⁹ i futuro. ¶ ꝑ. sicut in mr̄i⁹ fit q̄dā obligatio p verba exp̄mētia ꝯsensū: ita ⁊ in alys ciuilib⁹ ꝯctib⁹. sed in alys ꝯctib⁹ nō differt vtrum per verba de p̄ti vel de futuro obligatio fiat. ergo nec in matrimōio differt. ¶ ꝑ. per votū religionis hō ꝯbit mr̄i⁹ spūale cū deo. sed votū religiōis fit p vba de futuro ⁊ oblī/gat. ergo sil'r pōt fieri mr̄i⁹ p verba de futuro. ¶ Sz ꝯ est: q⁹ ille q̄ cōsentit in aliquā p verba de futuro: ⁊ postea cum alia p vba de p̄ti: oz fm iura hr̄e scōaz p vxore. ſz ß nō eēt si consensus per verba de futuro faceret matrimonium: q⁹ ex quo vex est matrimoniū cū vna: ea viuēte nō potest cō trahi cum alia. g̃ consensus p verba de futuro nō facit ma/trimoniū. ¶ ꝑ. q. pmittit se aliquid tractatuꝝ nōdū facit illud. sed q̄ cōsentit p verba de futuro promittit se cum ali/qua tractatuꝝ mr̄imonium. g̃ nō contrahit adhuc cuz illa. ¶ Ulterius videtur q⁹ consensus expressio per verba etiā si desit interior ꝯsensus facit matrimōiū: q⁹ fraus ⁊ dolus nemini oz p̄rocinari fm iura. sed ille q̄ verbis consensū ex/primit quē corde nō hz: dolū cōmittit. g̃ non debet sibi pa/trocinari: vt ab obligatione matrimony liber reddatur.

¶ Ꝑ.assẽsus mͥtal' alteriꝰ ñ ꝑt eẽ alicui notꝰ: nisi q̃tenꝰ p v/ba exꝑmiť. si g̃ exꝑssio vboꝝ ñ sufficiẽ sz ꝟsẽsus iteriꝛ regriť i vtroq; ꝟiugu. tc̃ neuter poterit scire ð altero an sit ei verꝰ ꝟiunx: ⁊ ita erit fornicatoꝛ qñcũq; mr̃iº vteť. ¶ Ꝑ.si aligs ꝑbať p vba ð pñti i aliquã ꝟsẽfisse: cogiť p excõⁱᵃ sniam vt eã bẽat i vxoꝛẽ: q̃uis dicat ꝟsẽsũ mẽtalẽ ðfuisse: ẽt si postea cũ alia ꝟerit ꝟsẽsu mẽtali vbis exꝑsso. sz ℔ ñ eẽt si fgrereť ꝟsẽsus mẽtal' ad mr̃iᵐ. g̃ ñ regriť. ¶ Sz ℨ ẽ qð ino. z. diť i ð/cre. q̃dã i isto casu loq̃ns. Sine ꝟsẽsu neq̃unt cetera fedꝰ pfi cere ꝟiugale. ¶ Ꝑ.itẽtio regriť i oibꝰ sacr̃is. sz ille q cõde ñ ꝟsẽtit ñ bz itẽtionẽ mr̃imoniũ ℨbẽdi. g̃ nõ fit mr̃imonium.

¶ Rº.dõm ad.i.q.q i oibꝰ sacr̃is ẽ aliq spũal' opõ mediãte mãli opõne q̃ eã sigr̃icat: sic̃ p ablutõez coꝛpalẽ i baptismo fit ablutio iterioꝛ spũal': vñ cũ i mr̃i sit q̃dã spũal' ꝟiuctõ iq̃ tũ mr̃iᵐ ẽ sacr̃m ⁊ aliq mãl' r̃m q ẽ i offñ nãe ⁊ ciuil' vite: oꝛ q mediãte mãli fiat spũal' vtute dĩna. vñ cũ ꝟiuctiões mã/liũ ℨctuũ fiãt p mutuũ ꝟsẽsũ. oꝛ q ℔ mõ ẽt fiat mr̃imõialis ꝟiuctio. ¶ Ad pmͥ g̃ dõ q sacr̃oꝛ ꝑ cã ẽ dĩna vtq̃ i eis opať salutẽ. sz cãe zᵏ istrales sť mãles opões ex dĩna istitutõe ef/ficaciã hũtes: ⁊ sic ꝟsẽsus i mr̃i ẽ cã. ¶ Ad zmͥ dõz: q mr̃iᵐ ñ ẽ ipse ꝟsẽsus: sz q̃dã vnio oꝛdiatoꝛ adiuicẽ: vt dz̃ ẽ quã cõ sẽsus faĉ: nec ꝟsẽsus ꝑpe loquẽdo ꝟiuctõez xp̃i ad eccl'iã si/gnificat: sed volũtatẽ eiº q̃ factũ ẽ vt eccl'e ꝟiugereť. ¶ Ad zmͥ dõ. q sic̃ mr̃iᵐ ẽ vnũ ex ꝑte eiº i q̃ fit ꝟiuctio: q̃uis sit ml'/tiplex ex ꝑte ꝟiuctoꝛ: ita ẽt ꝟsẽsus ẽ vnº ex ꝑte eiº i q̃ ꝟsẽti/tur. s. ꝑdẽe ꝟiuctõis: q̃uis sit ml'tiplex ex ꝑte ꝟsẽtiẽtiũ: nec ẽ directe ꝟsẽsus i vix: sz i ꝟiuctõez ad vix ex ꝑte vxor l: ⁊ sil'r

¶ Ad zªᵐ. q. dõ. q (ex ꝑte viri ꝟsẽsus i ꝟiuctõz ac vxoꝛẽ. sic̃ ex dĩs pz ꝟiuctio mr̃imõial' fit ad modũ obligatõis i ℨ/ctibº mãlibº: ⁊ qz mãles ℨctº ñ pñt fieri nisi sibi ĩuicẽ volũta tẽ suã vbis ꝑmãt q ℨbũt: iõ ẽt oꝛ q ꝟsẽsus mr̃iº faciẽs vbis exꝑmať: vt exꝑssio vboꝝ se bẽat ad mr̃iᵐ sic̃ ablutio exteri/oꝛ ad bapᵐ. ¶ Ad pmͥ g̃ dõz: q i voto ñ ẽ aliq sacr̃al' obliga/: sed spũal' tm̃: ⁊ iõ ñ oz q fiat ad modũ mãliũ ℨctuũ ad ℔ q obliget: sic̃ ẽ ð mr̃iº. ¶ Ad. z. dõ. q q̃uis ñ possint vota sua mutuo vbis tales exꝑmeť: pñt tñ exꝑmeť nutibº ⁊ tales nu tus p vb ꝟputãť. ¶ Ad zmͥ dõz: q sic̃ dic̃ Aug. ð sã. vic. Eos q ꝟiũgũť sic oꝛ ꝟsẽtiť vt ĩuicẽ se spõtãee r̃cipiãt. qð iudicať fieri si i ðspõsatiõe ñ ℨdicãt. vñ vba pẽtũ ꝟputãť i casu illo ac si eẽnt puelle: sť. n. sufficiẽs signũ q sť eiº exquo ñ ℨdicit.

¶ Ad. z. q. dõz: q cãe sacr̃ales signãdo efficiũt: vñ efficiũt qð significãt: ⁊ qz cũ aligs ꝟsẽsũ suũ p vba ð futuro exꝑmit: ñ significat se facere mr̃iᵐ: sz pmittit se factuꝝ. iõ taľ exꝑs/sio ℨsus ñ faĉ mr̃iᵐ: sz disponẽ eiº: q̃ spõsalia noĩanť. ¶ Ad pmͥ g̃ dõz: q ꝟsẽsus exꝑmiť p vba ð pñti: ⁊ vba sť pñtia: ⁊ in pñs ꝟsẽtiť p eodẽ tpe. sz qñ ꝟsẽsus fit p vba ð futuro: vba sť pñtia sz ꝟsẽtiť i futuꝝ: ⁊ iõ ñ p eodẽ tpe: ⁊ pp ℔ nõ ẽ simile.

¶ Ad zmͥ dõz: q ẽt i alys ℨctibº q vbis futuris vtiť ñ trans/fert ptãtẽ rei sue in alterꝝ: vt si dicat dabo tibi: sz solũ qñ v/bis pñtibº vtiť. ¶ Ad zmͥ dõm: q i voto pfessiõis actº spũal' mr̃imõy p vba ð futuro exꝑmiť. s. obĩa vl' obꝛuãtia regľe. ⁊ ñ ipz mr̃iᵐ spũale. si ãt mr̃iᵐ spũale i futuro voueaťr ñ ẽ votũ spũale: qz nõdũ ex ℔ aligs ẽ mõachº: sz se futuꝝ mõachum

¶ Ad. 4. q. dõz: q sic̃ se bz ablutio exterioꝛ ad (pollicẽť. baptismũ: ita se bz exꝑssio vboꝝ ad ℔ sacr̃m: vt dz̃ ẽ. vñ sic̃ si aligs ablutionẽ exterioꝛẽ recipet ñ itẽdẽs accipe sacr̃z: sz ludũ ⁊ dolũ facere: ñ eẽt baptiçatº: ita exꝑssio vboꝝ sine ite rioꝛi ꝟsẽsu mr̃iᵐ ñ faĉ. ¶ Ad pmͥ g̃ dõz: q ibi sť duo. s. defectº ꝟsẽsus g sibi pꝛociať i fozo ꝟscie: vt ñ astrigať vicľo mr̃imo ny: q̃uis ñ i fozo eccľe: i q̃ iudicať r̃m allata: ⁊ dolº vbozũ: ⁊ hic ñ pꝛociať nec i fozo pnie: nec i fozo eccľe: qz i vtroq; ℔ pũiť. ¶ Ad zmͥ dõ. q si ðfit ꝟsẽsus mẽtal' ex ꝑte vniº: ex neu tra ꝑte ẽ mr̃iᵐ: qz mr̃iᵐ ꝟsistit i mutua ꝟiuctõe: vt dz̃ ẽ: tñ ꝑ babilr ꝑt credi dolº ñ eẽ nisi sig̃ euidẽtia doli appeãt: qz de quolibet est ꝑsumẽdũ bonũ: nisi ꝑbeť ℨriũ. vñ ille ex cuius ꝑte dolus nõ est a pctõ excusať per ignorantiam. ¶ Ad zmͥ dõm: q in tali casu eccleſia compellit eum ad standum cũ ꝑª vxõe: qz iudicat fz ea q̃ fozis appẽt: nec ðcipiť i iusti/ q̃uis ðcipiat i fcõ: sz ille dz poti excõicatõez sustinere q̃ ad ꝑmã vxoꝛẽ accedat: vl' dz i alis regiões rẽotas fugere.

Ad tertiũ

sic ꝓcediť. vñ q alter ꝟiugũ ẽt pº carna/lẽ copulã possit altero inito ad religiões trãsire: qz lex dĩna magis dz spũalib⁹ fauere q̃ lex hũana sz lex hũana ℔ pmisit. g̃ mlto fozti lex dĩna pmitteť ðtu it. ¶ Ꝑ.minº bonũ ñ ipedit maiº bonũ. sz mr̃imõy statº ẽ minº bonũ q̃ statº religiõis. vt pz. i. Coꝛ. 7. g̃ mr̃iᵐ nõ dz bõ ipediri gn possit ad religionẽ trãsire. ¶ Ꝑ. i q̃libz reli giõe fit qõdã spũale mr̃iᵐ. sz licz ð meliozi. s. carnali ad artiº. s. mr̃iᵐ oꝛẽ trãsire. g̃ ⁊ licz ð mr̃iº leuiozi. s. carnali ad artiº. s. mr̃iᵐ religiõis trãsire ẽt ĩuita vxoꝛe. ¶ Sz ℨ ẽ. qð oꝛ. i. Coꝛ. 7º. vt nec ẽt ad tps vacẽt oꝛoni ꝟiuges siñ mutuo ꝟsẽsu a mr̃i mõio abstinẽtes. ¶ Ꝑ. nll's ꝑt faceť licite qð ẽ i piudiciũ alteriº sine eiº volũtate. sz votũ r̃ligiõis emissũ ab vno ꝟiu gũ ẽ in ꝑiudiciũ alteriº: qz vnus hz ptãtez coꝛpis alteri⁹. g̃ vnº sine ꝟsensu alterius nõ põt votũ religiõis emittere.

¶ Ulteriº vr̃ q nec ẽt añ cãnalẽ copulã: idisibilitas. n. mr̃i mõy ptiet ad mr̃imõy sacr̃z iq̃tũ. s. sigt ppetuã ꝟiuctõez xp̃i ad eccl'iaz. sz añ carnalẽ copulã pº ꝟsensũ p vba ð pñti exꝑssũ ẽ vex mr̃imõy sacr̃z. g̃ nõ põt fieri vio p ℔ q alter ad religionẽ itrat. ¶ Ꝑ. i ipo ꝟsensu p vba de pñti exꝑssio vniº ꝟiugũ i alterꝝ ptãtẽ sui coꝛpis trãsfert. g̃ statí pt erige re ðbitũ: ⁊ alter teneť reddeŕ: ⁊ ita nec ꝑt vnº inito altero ad religionẽ trãsire. ¶ Ꝑ. Matth. 19. Qz ös ꝟiũxit hõ nõ sepet. sz ꝟiuctio q̃ ẽ añ carnalẽ copulã dĩnitª fcã ẽ. g̃ ñ ꝑt se pari hũana voª. ¶ Sz ℨ ẽ: qð fz Ꝑiero. dñs Joh. vocauit

¶ Ulteriº vr̃ q mlr ñ possit nubeŕ alteri viro (ô nuptys. añ carnalẽ copulã r̃ligionẽ igresso: qz illõ qð cũ mr̃iº stare culũ iter eos q pari voto r̃ligionẽ itrãt. g̃ ex ℔ q vnº itrat r̃ligionẽ alter ñ absoluiť a vicľo mr̃imõiali. sz q̃diu mãet vicľz mr̃imõiale ad vnũ ñ ꝑt nubere alteri. g̃ zẽ. ¶ Ꝑ. vir pº igressũ r̃ligiõis ꝑt añ pfessionẽ rediť ad sccľz. si g mlier possz alteri nubeŕ viro itrãte religionẽ: ⁊ ipe possz aliã du ceŕ rediẽs ad sccľz: qð ẽ absurdũ. ¶ Ꝑ. põcre. nouã: pfes rẽ r̃deat teneť eũ recipe. g̃ nz ꝑ itroitũ viri i r̃ligionẽ: nz p votũ dať mlieri ptãs nubẽdi alt'i: al's. vna mlr br̃et duos viros. ¶ Sz ℨ. nll's ꝑt alterꝝ obligar ad ea q̃ sũt pfectõis. sz ꝟtinẽtia ẽ de his q̃ ad pfectiõez ꝑtinẽt. g̃ mlier ñ artať ad ꝟtinẽtia ex ℔ q vir ad religionẽ igrediť: ⁊ sic ꝑt nubeŕ

¶ Rº. dõ. ad. i. q. q nll's ꝑt facere obligatõez ðo ð aliẽo. vñ cũ p mr̃iᵐ ꝟsũmatũ ia fit coꝛpº viri fcm̃ vxoris: ñ ꝑt absq ꝟsensu ipi⁹ ðo ipz offerre p ꝟtinẽtie votũ. ¶ Ad. i. g. dõ. q lex hũana ꝟsiderabat mr̃iᵐ soluz iq̃tũ ẽ i offñ: sz lex dĩna fz q ẽ sacr̃z ex q̃ hz oĩodã idisibilitatẽ: ⁊ iõ ñ ẽ sil'e. ¶ Ad zᵐ dõ. q ñ ẽ icõueniẽs maiº bonũ ipediri p minº bonũ: qð hz ℨrietatẽ ad ipz: sicut ẽt bonũ p malũ ipediť. ¶ Ad zᵐ dõ. q i q̃libz r̃ligiõe ℨbiť mr̃iᵐ ad vnã pſonã. s. ꝟtus cui q̃ tũ ad pl'a obligať aligs in vna religiõe q̃ i alia. sz mr̃imoᵐ mãle ⁊ religiõis nõ fiũt ad vnã pſonã: ⁊ iõ non est sil'e.

¶ Ad. z. q. dõ. q añ carnalẽ copulã ẽ iter ꝟsiuges tm̃ spũale vicľz: sz pº ẽ iter eos ẽt vicľz carnale: ⁊ iõ sic pº carnalẽ co pulã mr̃iᵐ soluiť p mortẽ carnalẽ: ita p igressũ r̃ligiõis añ carnalẽ copulã solniť: qz r̃ligio ẽ mors q̃dã spũal': qz aligs secľo moriẽs viuit ðo. ¶ Ad. i. g. dõ. q mr̃iᵐ añ carnalẽ co pulã sigñat illã ꝟiuctiõez q̃ ẽ xp̃i ad aias p g̃raz: q̃ qdẽ sol uiť p dispõnẽ spũalẽ ℨriã. s. petr̃i: sz p carnalẽ copulã sigt ꝟiuctõez ad eccľaz q̃tũ ad assũptõez hũane nãe i vnitatẽ pſone: q oĩo ẽ idisibilẽ. ¶ Ad. z. dõ. q añ carnalẽ copulã ñ ẽ oĩo trãslatũ coꝛpº vniº sub ptãte alteriº: sz sub ꝟditõe: si ĩterea alter ꝟiugũ ad frugẽ meliorl vite ñ ꝟuolet: sz p car/nalẽ copulã ꝟpleť dcã trãslatõ: qz tc̃ itrat vterq; i coꝛpalẽ possessionẽ sibi tradite ptãt l. vñ ẽt añ cãnalẽ copulã ñ sta tĩ teneť reddere ðbitũ pº mr̃iᵐ ꝟtractũ p vba de ꝑsenti: sz

daf ei tps duoꝝ mẽsiũ pp tria.ꝑ vt iteriꝫ possit ꝺliberare ꝺ trãseũdo ad fligionẽ.zº vt ꝑparẽt q̃ sunt nec̃aria ad solẽni/ tatẽ nuptiaꝝ.ꝫº. ne.vꝫ.hẽat maritº datã quã ñ suspirauit di latã. ¶ Ad.ꝫ.ꝺõ.q̃ cõiũctio mr̃imõiaľ añ carnalẽ copulã ẽ qd ipfectũ q̃tũ ad eẽ ꝑm. vt.ſ.ꝺcñ ẽ: ſz ñ ꝟsũmata q̃tũ ad actu zm q ẽ opõ:ꝛ silaf possessiõi corꝑali:ꝛ iõ nec oꝺã iꝺi/ vel ꝫ mr̃imõiale soluit:vt mlr nubat cui vlt fm apli sniaz: luerit nubeſ. ¶ Ad.i.ꝑ ꝺõ.q̃ qñ vteꝝ pari voto ꝟtinẽtiã et pº moꝛtẽ spũalẽ viri p religiõis igressũ poterit cui vo uet:tc̃ neuter cõiugali vĩculo abꝛenũciat:ꝛ iõ adhuc ma iugali:ꝛ iõ alter absoluit a vĩculo illo. ¶ Ad.z.ꝺõm. q̃ nõ ẽmiserit:ꝛ iõ vſq̃ ad tps illõ teneſ eũ vꝛoꝛ sua expectare. ¶ Ad.ꝫ.ꝺõꝫ.q̃ ꝺe ꝓfessiõe sic emissa añ tps ꝺterminatũ a iure ẽ idẽ iudiciũ q̃ õ voto simplici:vñ sic̃ pº votũ simplex viri mlier ei reddere ꝺbitũ ñ teneſ:tñ ipa nõ bret ptãtẽ alteri nubere:itã ꝛ hic. ¶ Nõ. II.

Einde q̃rit ꝺ spõsalibº. ꝛ circa ꝫ q̃rũf. ꝫ. salia ꝫbere. ꝫº. ꝑ gd sint spõsalia. zº q pñt spõ/ vtrũ spõsalia ꝺirimi possint.

Ad pr̃imũ sic ꝓcedit. Vr̃ q̃ spõsalia ñ ꝺuẽiẽter ꝺi cãt futuraꝝ nuptiaꝝ. ꝓmissio: vt ꝺr̃ ex vbis Nico.pape:qꝛ sic̃ ꝺic̃ Isid. Est aligs spõsus ñ qꝛ ꝓmit/ tit:ſz qꝛ spõdet ꝛ spõsoꝛes dat.ſz a spõsalibº ꝺr̃ aligs spõsus. gmale ꝺr̃ ꝓmiº. ¶ ℙ. gcũq̃ ꝓmittit aligd ꝺz ꝟpelli ad sol/ uẽdũ.ſz illi g spõsalia ꝫbũt nõ ꝟpellũt p eccl̃az ad mr̃imm ꝫbẽ ꝺũ.q̃ spõsalia ñ sũt ꝓmissio. ¶ ℙ. ĩ spõsalibº ñ ẽ q̃ñq̃ sola ꝓ missio:ſz addit̃ iuramẽtũ ꝛ aliq̃ arre.ꝑ vr̃ q̃ nõ ꝺebuerit so/ lu ꝑ ꝓmissiõeꝫ diffiniri. ¶ ℙ. mr̃iª õbẽt eẽ liba ꝛ abt3.ſz spõ salia q̃q̃ fiũt sub ꝟditõe ẽt accipiẽꝺe pecũie ꝑ ñ ꝺueniẽter ꝺr̃ ꝓmiº. nuptiaꝝ. ¶ ℙ. ꝓmissio q̃ ẽ ꝺ reb9 futur] vitupaf Jac.4º: ſz circa sacſz nõ ꝺz aligd eẽ vitupabile.ꝑ nec ꝺz fie/ ri. ꝓmissio futuraꝝ nuptiaꝝ. ¶ ℙ. nll̃s ꝺr̃ spõsus nisi a spõ/ salibº. ſz aligs ꝺr̃ sponsus ex pñtibº nuptys: vt in littera ꝺr̃. ergo spõsalia nõ semꝑ sunt futuraꝝ nuptiarũ ꝓmissio.

¶ Rº ꝺõ.q̃ sic̃ supꝛa ꝺcm̃ ẽ:ꝟsensus ĩ ꝟiugalẽ copulã ꝑba futuro nõ fac̃ mr̃iᵐ:ſz mr̃imõy ꝓmissionẽ:ꝛ ꝑ ꝓmissio ꝺr̃ spõsalia a spõdẽꝺo:vt Isid.ꝺic̃:nã añ vſũ tabľaꝝ mr̃imony cautiões ꝺabãt gbº spõdebãt se iuicẽ ꝟsentire ĩ iure mr̃imo nali:ꝛ fideiussoꝛes ꝺabãt. Sit ãt ista ꝓmiº ꝺupl̃r.ſ.abtc:ꝛ sb ꝟditõe. Absolute. 4º. modis:ꝑ nuda ꝓmissiõe:vt cũ ꝺr̃ acci pã te i meã:ꝛ eꝫ.zº ꝺat] arris spõsalitys:vt pecunia: vl̃ bꝫ. 3º. ãnuli subarratõe. 4º. iteruenieñte uramẽto. Si ãt fiat ꝺcã ꝓmiº sub ꝟditõe ꝺistiguẽꝺũ ẽ: qꝛ aut ẽ ꝟditio hõesta: vt cũ ꝺr̃ accipiã te si parẽtibº placeat:ꝛ tc̃ stãte ꝟditõe stat ꝓmiº ñ stãte ñ stat:aut ẽ ihõesta:ꝛ ꝫ zº:qꝛ aut ẽ ꝟziũ bonis mr̃i/ mony:vt si ꝺicã accipiã te si venẽa sterilitat] ꝓcures:ꝛ tc̃ ñ pã te si furtis meis ꝟsentias:ꝛ tc̃ stat ꝓmiº ſz tollẽda ẽ ꝟdi/ ꝫbũt spõsalia. Aut ñ est ꝟziu bonis mr̃imõy: vt si ꝺicã:acci/ pã te si furtis meis ꝟsentias:ꝛ tc̃ stat ꝓmiº ſz tollẽda ẽ ꝟdi/ tio. ¶ Ad ꝑm q̃ ꝺõ.q̃ ipa spõsalia ꝛ spõsoꝝ ꝺatõ ẽ ꝓmissiõis ex tali ꝓmissiõe obligaf vnº alu ad mr̃im ꝫbendũ: ꝛ peccat moꝛtaľ ñ soluẽs ꝓmissũ:nisi legittimũ ipediñtũ iteruẽiat ꝛ ꝫ ꝫ ẽt eccl̃a cogit iũgẽꝺo pniaz ꝑ pctõ:tñ ĩ foꝛo ꝛtẽtioso ñ ꝟpellit:qꝛ mr̃iª coacta ꝟsueuerit malos exitꝰ hr̃e.nisi foꝛte iuramtũ iteruenerit:qꝛ tc̃ cogẽdus ẽ:vt q̃ꝺã ꝺñt:q̃sis alys ñ videaf ꝓp cãz ꝓdictã:ꝓcipue si ꝺ vꝛoꝛicidio tieref. ¶ Ad 3m ꝺõꝫ.q̃ illa addita nõ sũt nisi ad ꝟfirmãdã ꝓmissionẽ:vñ nõ sũt aliõ q̃ꝫ.pmiº. ¶ Ad 4m ꝺõ.q̃ ꝺditio illa q̃ apponit ñ tollit mr̃imõy libtatẽ:qꝛ si ẽ ihoneſta ꝺz abyci: si ãt hõesta aut ꝺ bõis sim̃:vt si ꝺicaf:accipiã te si plz parẽtibº: ꝛ ꝫ ꝺi/ tio ñ tollit libtatẽ spõsaliũ:ſz auget ei hõestatẽ: Aut ẽ ꝺe vti libº. vt si ꝺicat:ꝫbaz tecũ si ꝺabis mihi cẽtũ: ꝛ tũc ꝫ ñ põit ꝟfi ad vẽꝺẽꝺũ ꝟsensũ mr̃imõy:ſz ĩtellr vt ꝓmissio ꝺotis:vñ mr̃i libtatẽ ñ ꝑdit: q̃ñq̃ ãt appõit ꝟditio pecunie ꝑ modũ pene:ꝛ tc̃ qꝛ mr̃iª ꝺbẽt eẽ liba:taľ ꝟditio ñ stat:nec põt exi/ gi pẽa illa ab eo q ñ vult mr̃iᵐ cõplere. ¶ Ad 5m ꝺõ.q̃ Ja/ cobº ñ ĩtẽdit.ꝓhibeſ q̃ ꝺ oĩo aligs nullã ꝓmissionẽ ꝺ futurl faciat:ſz q̃ ñ ꝓmittat q̃i fiduciã hñs ꝺ vita sua: vñ ꝺocz q̃ ꝺz appõi ꝟditio si ꝺs voluerit:q̃ ẽt si ꝫbis ñ exꝑmaf coꝛde ꝺz itelligi. ¶ Ad 6m ꝺõ.q̃ ĩ mr̃i: põt ꝟsiderari ipa ꝟiũctio mr̃imõiaľ ꝛ actº eº:ꝛ a spõsiõe ꝓmi ĩ futurũ ꝺr̃ spõsus a spõ salibº ꝫctis p vba ꝺ futuro:ꝛ a spõsiõe scꝺi ꝺr̃ aligs spõsus ẽt q̃ cõtractũ ẽ mr̃imoniũ per vba de pñti: qꝛ ex hocipso spõdet mr̃imony actũ: tñ a ꝓma spõsione ꝺñr spõsalia ꝑ ꝓie:q̃ sunt q̃ꝺã sacr̃alia mr̃imõy: sic̃ exoꝛcismº baptismi.

Ad secũꝺũ sic ꝓceꝫ. vr̃ q̃ tps septẽny nõ sit ꝟpetẽ ter assignam spõsalibº ꝫbẽdis. ꝫctus. n. q ꝑ alios fieri ꝑt nõ regrit ꝺiscretõꝫ ĩ illꝰ ad q̃s ptiet. ſz spõ salia fieri pñt ꝑ parẽtes vtroq̃ illoꝝ igrante q̃ꝝ sũt spõsa lia.ꝑ ita pñt fieri añ septẽniũ sic̃ post. ¶ ℙ. sic̃ ad ꝫctũ spõ saliũ regrit aligs rõnis vsus:ita ad ꝟsentiẽꝺũ ĩ pctñ moꝛ tale.ſz sic̃ hre.narrat ĩ. 4º. Dial. Quiꝺã puer ꝑ pctñ blas phẽie a ꝺiabolo extict9 ẽ.ꝑ ẽt añ septẽniũ pñt spõsalia ꝫbi. ¶ ℙ. spõsalia ad mr̃im oꝛdinãt.ſz ĩ mr̃i: ñ assignaf vnũ tps puelle ꝛ puero.ꝑ nc ĩ spõsalibº septẽniũ vtriq̃ assignari ꝺz. ¶ ℙ. extũc aliq pñt spõsalia ꝫbere exꝑ eis pñt future nu ptie placere.ſz signa taľ placẽtie freq̃nter appent ĩ pueris añ.7. ãnos. ꝑ añ pñt ꝫbi spõsalia. ¶ ℙ. si aliq añ.7. an. ꝫ/ bũt spõsalia:ꝛ postea pº septẽniũ añ tps pubertat] ꝫbũt ꝑ vba ꝺ pñti reputãt iter eos eẽ spõsalia.ſz ꝫ ñ ẽ ex zº ꝫctu: qꝛ tc̃ nõ ĩtẽꝺũt spõsalia:ſz mr̃im ꝫbere.ꝑ ex ꝑ:ꝛ sic añ septẽ/ niũ pñt spõsalia ꝫbi. ¶ ℙ. in his q̃ cõiter fiũt a plibus qõ ꝺeest vni supplef ab altero:sicut pz in trahẽtibº nauẽ.sed ꝫct9 spõsaliũ est q̃ꝺã cõis actio iter ꝫbẽtes.ꝑ si vnº sit pu/ bes põt ꝫbere cũ puella que nõ hz.7. ãnos spõsalia: qꝛ qõ vni ꝺeficit ꝺe tpe alteri supabũꝺat. ¶ ℙ. si aliq iuꝝ etatẽ pubertatis q̃ꝫ añ eam ꝫbãt ꝑ vba ꝺe pñti: reputaf iter eos mr̃imom eẽ.ꝑ pari rõne si añ septẽniũ ꝺũmõ sint ꝓpi/ q ꝫbant ꝑ vba ꝺ futuro:reputabunt iter cos eẽ spõsalia.

¶ Rº ꝺõ.q̃ septẽniũ est tps ꝺtermiatũ a iure spõsalibº ꝫbẽ ꝺis sat] rõnabil̃r:qꝛ cũ spõsalia sint q̃ꝺã ꝓmiº futuroꝝ:vt ꝺz ẽ:oꝫ q illoꝝ sint q aliq̃º ꝓmittere pñt:qõ nõ ẽ nisi illo rũ q hñt aliquã ꝓꝛudẽtiã ꝺ futuris:q̃ vſuz rõnis regrit: reu cuiº zx gradº notaf ꝫ ꝓbꝫ ĩ.i.eth.ꝓmº est cũ gs nz ipe itel ligit ꝑ se:nz ab alio cape põt.zº statº est cũ hõ ab alio cape põt.ſz ipe ꝑ se nõ subycit ad itelligẽꝺũ. 3º ẽ cuz hõ ꝛ ab aº iã cape põt:ꝛ ꝑ seiꝫ cõsiderare :ꝛ qꝛ rõ paulati ĩ hoĩe ꝓua lescit ꝫ q getanf motº ꝛ fluxibilitas hũoꝛũ:iõ ꝑm statũ rõ nis obtiet hõ añ ꝑm septẽniũ:ꝛ ꝓp ꝫ illo tpe nulli ꝫctui ap tus ẽ:ꝛ ita nec spõsalibº. Ꝫz ad zm statũ icipit hõ puẽire ĩ fine ꝓmi septẽny: vñ ẽt tc̃ tpis pueri ad scolas ponũf. Ꝫz ad 3m statũ icipit hõ puenire ĩ fine scꝺi septẽny q̃tũ ad ea q̃ ad pſonã ipſi9 ꝑtinẽt:ãn q̃ rõ nãtis citiº ꝓualescit:ſz q̃tũ ad ea q̃ exꝑ ipz sunt ĩ fine terty septẽny:ꝛ iõ añ ꝑm septẽniũ nll̃i ꝫctui hõ aptº ẽ:ſz ĩ fine ꝓmi septẽny icipit eẽ aptus ad aliq̃ ꝓmittẽꝺũ ĩ futuꝝ:ꝑcipue ꝺ his ad q̃ rõ nãl̃ icliat ma gis:ñ aũt ad obligãꝺũ se ꝓpetuo vĩculo:qꝛ adhuc ñ hz fir/ mã volũtatẽ:ꝛ iõ põt tali tpe ꝫbi spõsalia.ſz in fine scꝺi se/ ptẽny iã põt obligare se ꝺ bisq̃ ad pſonã ipſi9 ꝑtinẽt:vl̃ ad religionẽ:vl̃ ad cõiugiũ.ſz post 3m septẽniũ ẽt põt ꝺ alys se obligare:ꝛ ꝫ leges cõstituit ei ptãs ꝺisponẽꝺi ꝺ reb9 suis pº.zꝭ.ãnos. ¶ Ad ꝑm q̃ ꝺõ.q̃ si añ ãnos pubtatis fiat ꝫctº spõsaliũ q aliũ:ãboꝝl̃alter reclamare pñt vñ tc̃ nil̃ ẽ actũ adeo q nec aliq̃ affinitas exꝫ ꝫbaf.ꝛ iõ spõsalia q̃ iter ali q̃s p pſonas alias ꝫbunt robur hñt iq̃tũ illi iter q̃s ꝫbũt ad etatẽ ꝺbitã veniẽtes ñ reclamãt:exꝑ itelligunt ꝟsenti re bis q̃ q alios fcã sunt. ¶ Ad zm ꝺõꝫ.q̃ qꝺã ꝺicũt q ille puer ꝺe q̃ Greg.narrat nõ fuerit ꝺãnat9: nec moꝛtaľ pec cauit:ꝫ visio illa oñsa fuit ad pꝛez ꝛtristãꝺũ:q in illo pctõ peccauerat nõ coꝛrigẽs. Ꝫz ꝫ est exꝑsse ꝫ itẽtione hre. di cẽtis q pr̃ pueri aiaz puuli filꝝ negligẽs nõ paruũ pctõrẽ

gehēne ignib⁹ nutriuit. Et iō dōz. q; ad pctīn mortale suf/ sufficit ēt ꝓsensus pñs: sz in spōsalib⁹ ē ꝓsensus ī futurꝫ: ma ior ār rōnis discretio regrit ad puidēdū ī futurū: q̄ ad cō sentiēdū ī vnū pñtē actū: ꝛ iō añ pt hō peccaī mortal'r: q̄ possit se obligare ad aliḡd futurꝫ. ¶ Ad 3⁹ dōm q; ī tpe cō tract⁹ mrīmōy nō solū regrit dispō ex parte vsus rōnis: sz ēt ex parte corpis: vt sit tps gñatiōi aptus: ꝛ qz puella ī. iz. āno ad hoc vēit vt possit eē actui gñatiōis apta: puer autē ī fine secūdi septēny: vt phs dicit ī. xi. de aīalib⁹: simul aūt vsū discretiōis accipiūt q tm ī spōsalib⁹ regrit. iō ī spōsali bus determiat vnū tps vtriq; nō aūt ī mrīmōio. ¶ Ad 4m dōm q; illa placētia q̄ ē ī pueris añ septēniū nō pcedit ex pfecte rōnis vsu: cū nōdū sint plene susceptibiles disci pline: sz magis cōtigit ex motu nāe q̄ ex aliq̄ rōne: ꝛ iō nō sufficit talis placentia ad spōsalia ꝓtrahēdū. ¶ Ad quītū dōm q; q̄uis p zm ꝓtractū ī casu illo nō faciāt mrīmōiuz: tn oñdūt se rataz bēre ꝓpt̄ pmissiōez: ꝛ iō ꝑ ꝓpz ꝗct⁹ accipit firmitatē. ¶ Ad 6m dōm q; trahētes naue agūt p moduz vni⁹ cāe: ꝛ iō qō deest vni pōt suppleri ō altero: sz spōsalia ꝗhētes agūt vt distincte psone: qz spōsalia nō nisi ītер duos esse pñt. vñ ī vtroq; requirit q; sit sufficiēs ad cōtrahēdū: ꝛ iō defect⁹ vni⁹ spōsalia ipedit: nec ex altero pōt suppleri. ¶ Ad 7m dōm q; ī spōsalib⁹ ēt silr si appꝛopiquāt ꝗhētes ad tempus septēny ꝗctus spōsaliū hz robur: qz ꝼm pīm ī 2⁰ phȳsi. Nō parū deest nihil deesse vr. Nec aūt ꝓpigtas q̄ gḃusdā termiatur tempus. 6. mēsium: sed melius est q; determiētur sz ꝛditionē cōtrahentium: qz ī quibusdā ma gis acceleratur ratiōis vsus q̄ ī alys.

Ad tertiū sic ꝓcedit. vr q; spōsalia dirimi nō pñt altero religionē ītrāte: qz de pecūia quā alicui pmisi nō possū alteri licite obligationē facere. sed ille q̄ spōsalia ḡhit cozp⁹ suū pmittit mulieri. g̃ ñ pt se offer re deo vlteri⁹ in religiōe. ¶ Jtē vr q; nec debeāt dirimi: qñ alter ꝛiugū ad lōgiquā ꝛgionē se trāsfert: qz ī dubys sē per tutioz pars eligēda est. sed tuti⁹ eēt q; eu; expectaret. g̃ teneī eū expectare. ¶ Jtē vr q; nec dirimāt p egritudi nez quā aliqs īcurrit p⁹ ꝗcta spōsalia: qz p pena nullus dz puniri: sed vir q; ifirmitatē īcurrit puniī ī hoc q; ei ius suū auferī qō ī illa hēbat q̄ sibi fuerat despōsata. g̃ pp cozpo ralē ifirmitatē ñ ōbēt spōsalia dirimi. ¶ Jtē vr q; nec pp affinitatē īteruenīētē: vtputa si spōsus cōsanguineā spōse fornicario concubitu cognoscat: qz ꝼm hoc spōsa puniret p pctō spōsi: qō nō ē ꝺueniēs. ¶ Jtē vr q; nō pñt seiuicē absoluere: qz hoc ē maxīe leuitatis: vt p̄mo trahant ꝛ post modum se absoluāt. sed talia nō debēt ab ecclesia sustie ri. ergo ꝛc. ¶ Jtē vr q; nec ꝑpter alteri⁹ fornicationē: qz adhuc p spōsalia vn⁹ nō accipit ptātez ī cozpus alterius: ꝛ ita videī q; ī nullo ꝓtra ūuicem peccāt si interim fornicā tur. ꝛ sic spōsalia dirimi nō debēt per hoc. ¶ Jtem videī q; nec per cōtractū cum alia per verba de pñti: qz secūda vēditio nō derogat vēditiōi pzime. ergo nec secūdus con tractus potest derogare pzimo. ¶ Jtē videī q; nec p de fectū etatis possint dirimi: qz qō nō est nō potest dissolui: sed añ etatē determiataz spōsalia cōtracta nulla fuerūt. ergo dirimi non possunt.

¶ Respōdeo dicēdū q; ī oībus p̄dictis casib⁹ spōsalia cō tracta dirimūtur: sed diuersimode: qz ī duobus, s. cū quis ad religionē cōfugit: ꝛ cū alter ꝛiugū cum altero per ver ba de pñti cōtrahit: ꝛpo iure spōsalia dirimūtur: sed ī alys casibus dirimi debēt ꝼm iudiciū eccl'e. ¶ Ad p̄mū q̄ dōz q; talis pmissio soluiī per mortē spūalez: cū sit spūalis tn vt dictum est. ¶ Ad secūdū dicēdū q; dubiū illud deter minaī ex hoc q; alter nō cōpareret tempe statuto ad ma trimoniū perficiēdū. vñ si ex parte ei⁹ nō ōfuit gn̄ matri moniū compleret potest licite alteri nubere sine aliq̄ pec cato. si aūt per eū stetit q; mrīmōiuz nō est completū: de bet agere pniam de pctō fracte pmissionis aut iuramēti si iuramētum īteruenit: ꝛ ꝓtrahere cum aliqua si vult in dicio eccl'ie. ¶ Ad tertiū dicēdū q; si añ ꝓtractū mrīmo niū aliquā grauem infirmitatez īcurrat alter coꝛ īter q̄s sūt ꝓtracta spōsalia que ipm nimis debiliter: vt epilepsia vel paralysis: aut cum deformet vt abscisio nasi: vel ozbi tas oculoꝛ: vel aliḡd huiusmodi: aut que sunt ꝓtra bonū plis: vtpote lepra que solet plē ificere: pñt sponsalia diri mi ne sibiīuicē displiceāt: ꝛ matrimōiuz sic ꝓtractū malū exitū sortiaī: nec p pena puniī aliqs: sed ex pena dānū re potat: qō nō est īcōueniēs. ¶ Ad quartū dicēdū: q; si spō sus cognouit ꝛsanguineā spōse: vel ecōuerso: tūc ōbēt spō salia dirimi: ꝛ ad hoc pbādū sola fama sufficit pp scādalū vitādū: cause. n. q̄ in futurū expectāt effect⁹ suos ipediū, tur a suis effectib⁹ nō solū ex eo qō est: sed ex eo qō futurū est. vñ sicut affinitas si esset tpe ꝓtract⁹ sponsaliū impedi uisset ꝗctū illum: ita si īteruēiat añ mrīmoniū, qō est effe, ctus quidā sponsaliū: pzioz cōtractus ab effectu suo impe diī: nec ī hoc aliquid detrahiī alteri: imo ci cōferī: qz ab soluiī ab eo qui p fornicationem deo se odiosuz reddidit. ¶ Ad quītū dōm q; quidā nō recipiūt istū casuz, sed ꝓtra eos decre. est que expresse dicit: ad istar īquit coꝛ q; socie tatē fidei cōtrahūt: ꝛ postea eādem sibi remittūt: pōt i ꝓxi tiētia tolerari si mutuo se absoluūt q; spōsalia ꝓtraxerūt. Sed ad hoc dicūt q; ecclesia magis hoc sustinet ne peius eueniat q̄s ꝺ sit de iure. sed hoc nō videī exēplo cōuenire qō decre. adducit. ¶ Et ideo dōm q; nō semp est leuitas retractare que pzius firmata sūt: qz incerte sunt puidētie nostre: vt dicīt in li⁰ Gap. ¶ Ad 6m dicēdū q; q̄uis nōdū dederit sibi mutuo ptātem cozpozis sponsalia ꝓtrahētes tn ex hoc efficiūtur sibiīuicem suspecti de nō seruāda fi de in futurū. ꝛ ideo potest sibi pcauere vnus contra aliuz sponsalia dirimēdo. ¶ Ad septimū dicēdū q; ratio illa te neret si esset vni⁹ rationis vterq; contractus. sed secūdus contract⁹ matrimony est fortioz p̄mo: ꝛ ideo soluit ipsuz. ¶ Ad 8m dicēdum q; q̄uis nō fuerint vera sponsalia: tn fuit ibi qdam spōsaliū modus: ꝛ ideo ne videaī appꝛoba re ad annos legittimos veniens debet petere solutionē sponsaliū iudicio ecclesie faciendam ꝓpter bonum exemplum.

Quō. III.

Deinde queritur de bigamia. Et circa hoc querūtur tria. Primo vtrū biga mie sit irregularitas adiūcta. Secūdo vtrum soluatur p baptismuz. Tertio an possit dispē sari in tali irregularitate.

Ad primuz sic ꝓcedit. Uidetur q; illi bigamie q̄ sīue habuit nō sit irregularitas ānexa: qz multitudo ꝛ vni tas consequūtur ens: ergo ens ꝛ nō ens nō faciūt multitu dinē aliquā: sed ille qui habet successiue duas vxores succes sim aliquā grauem infirmitatez īcurrat alter coꝛ īter q̄s vna est ī esse alia nō est in esse: ergo ex hoc non efficiī vir nō vnius vxoris: q ꝼm aplm ab epatu ꝓhibetur. ¶ Ꝑ. maius signū incontinētie apparet in eo qui plures foxni carie cognoscit: q̄ qui plures vxores successiue habet: sed ex primo non efficitur aliquis irregularis: ergo nec ex se cūdo. ¶ Ꝑ. si bigamia irregularitatem causat: aut hoc est ratione sacramēti: aut ratione carnalis copule. sed nō ra tione primi: quia sic si aliquis cum vna contraxisset p ver ba de presenti: ꝛ ea mortua ante carnalem copulam sub secutaz duceret aliam videretur irregularis. qō est cōtra decre. Jnno. tertꝫ. Nec itez ratione secūdi: quia ꝼm hoc etiaz qui plures fornicario ꝺcubitu cognosceret irregula ris esset: quod falsuz est. ergo nullo modo bigamia irregu laritatem causat. ¶ Ulterius videī q; irregularitas non sit annexa bigamie: que contingit ex hoc q; homo habet duas vxores simul vel successiue: vnam de iure ꝛ aliā de

facto:qz vbi nullū est sacrm nō pōt eē defect⁹ sacramēti: sed qñ aligs ꝺbit cū aliq̄ de facto ⁊ nō de iure: non est ibi ad eccliaz.ḡ cū irregularitas nō ꝺsequaī bigamiā nisi pp defectū sacri:videī qꝺ talē bigamiā irregularitas nō ꝺsequaī quaī. ¶ Ꝑ.aligs accedēs ad illā cū q̄ ꝺbit de facto ⁊ nō de iure cōmittit fornicationē si nō hēat aliam vxorē legitimā:vel adulteriū si hēat aliā: sed diuidere carnē suā in plēs p fornicationē vel adulteriū nō causat irregularitatem.ḡ nec ꝑdict⁹ bigamie modus. ¶ Ꝑ. ꝺtīgit qꝺ aliquis ꝺtrahat de facto nō de iure ⁊ eam carnaliʳ cognoscat siue prima mortua siue prima viuente:talis cōtraxit cum pluribus vel de iure vel de facto:⁊ tñ non est irregularis:qz carnem suā non diuisit in plures.ergo ex predicto mō bigamie nō contrahit irregularitas.

¶ Alterius videī qꝺ nō ꝺtrahaī irregularitas ex ꝟ qꝺ aliquis nō virginē ducit vxorē:qz plus ipedit aligs defectus ꝓprio q̄ alieno:sed si ipse ꝺbens nō sit virgo nō fit irregularis.ḡ multo min⁹ si vxor ei⁹ nō sit virgo. ¶ Ꝑ.pōt eē qꝺ aliquis ōflorauit aliquā:⁊ postea ducat eā in vxorē:talis nō videī fieri irregularis:qz nō diuidit carnē suā in plēs: nec etiā vxor eius:⁊ tñ ducit corruptam in vxorez.ḡ talis modus bigamie irregularitatē non causat. ¶ Ꝑ. nullus pōt contrahere irregularitatē nisi volūtarius: ſz aliquis qñq̄ ducit vxorez nō virginē inuolūtarius: vt qñ credit eam virginē esse:⁊ postea inuenit eā fuisse corruptam cognoscēs eam.ergo talis modus nō semp facit irregularitatem. ¶ Ꝑ.corruptio sequēs matrimoniū est vituperabilior q̄ pcedens.sed si vxor postq̄ cōsūmatū est mrimoniū ab alio cognoscaī nō efficit vir irregularis:alꝫ punirēī pccato vxoris.pōt ēt esse qꝺ postq̄ hoc sciat reddat ei debitū poscenti anteq̄ de adulterio accusata ꝺdēneī. ergo videī qꝺ ille modus bigamie nō causet irregularitatem. ¶ Sed ꝺtra est.qō Hrego.dicit.Ꝑcipim⁹ne vnq̄ illicitas ordinationes facias:ne bigamū aut qui virginez nō est fortitus vxorem aut ignoꝛāter habēs:vel q̄libz pter corporis viciatā:vel pnie vel curie cuiuslibet conditionis obnoxiū ad sacros ordines ꝓmittas accedere.

¶ Rñ:dōz ad ꝑm .q.qꝺ aliquis per sacrz ordinis ministerium sacramentoꝝ constituit:⁊ ille qui alys sacramēta ministrare debet nullū defectū in sacris pati dz. defectus aūt in sacro est qñ sacramēti significatio integra non inuenit sacramētuz aūt matrimony significat ꝺiunctionē xpi ad ecclīaz q̄ est vnius ab vnā:⁊ iō requirit ad perfectā significationē sacri:vt vir sit tantū vnius vir:⁊ vxor tñ vni⁹ ⁊ iō bigamia q̄ hoc tollit irregularitatem īducit. Et sunt q̄tuor modi bigamie. Primus est cū quis hz plures vxores de iure successiue. Secūs cū simul hz plures vnaz de iure aliā de facto. Tertiꝰ cū plures hz successiue vnaz in oībus his est irregularitas adiūcta. Alia aūt cā ꝓhs assignaī:qz in illis qui accipiunt sacrm ordinis maxia spūalitas dz apparere:tū qz spiritualia ministrant.ſ. sacra:tuz qz spūalia docent ⁊ in spūalibus occupari debēt. vñ cum cōcupiscentia maxime spūalitati repugnet per quā totus homo caro efficit:non debet aliqō signuz ꝺcupiscentie primentis in eis apparere:qō quidez in bigamis apparet qui vna vxore contenti esse nolunt:tñ ꝑma ratio est melior.

¶ Ad ꝑmū ḡ dōm qꝺ multitudo pluriuz vxorū simul existentium est multitudo simplīr:⁊ iō talis multitudo totaliter significationi sacramenti repugnat:⁊ ꝓpter hoc tollitur sacrm:ſz multitudo vxorū successiue est multitudo finꝺ qꝺ:⁊ iō nō tollit significationē sacri totaliʳ:nec sacrm euacuat q̄tū ad sui eēntiā:ſz q̄tū ad sui pfectionē q̄ regitur in illis q̄ sunt sacrorum dispēsatores. ¶ Ad ꝛᵐ dōz qꝺ q̄uis sit in fornicarys maiozis ꝺcupiscētie signū:nō tñ cō cupiscētie ita adherētis:qz p fornicationē vn⁹ alteri non in ꝓpetuū obligaī:⁊ iō itez nō est defect⁹ sacri. ¶ Ad ꝛᵐ dōz qꝺ sic dcm est bigamia causat irregularitatē inq̄tum tollit pfectā significationē mrimony q̄ qdez ꝺsistit in cōiunctiōe animoꝝ q̄ fit p cōsensuz:⁊ in ꝺiūctione corporū:⁊ iō rōne vtriusq̄ opz sil̄ esse bigamiā q̄ irregularitatē faciat.vñ p Ꝑecre.Inno.abrogaī ei qō magr in lra dic.ſ.qꝺ sol⁹ ꝺsensus p vba ō pñti suffic ad irregularitatē īducēdā.

¶ Ad ꝛᵃᵐ.q.dōm qꝺ in scīs duobus modis bigamie ꝺbit irregularitas:qz q̄uis in altero nō sit sacrm: est tñ q̄dam sacri silitudo.vñ isti duo modi sūt scōary:⁊ ꝑm⁹ est ꝑncipalis in irregularitate causanda. ¶ Ad ꝑᵐ ḡ dōz qꝺ q̄uis ibi nō sit sacrm:est tñ ibi aliq̄ silitudo sacri:q̄ nō ē in fornicario vel in adulterino ꝺcubitu:⁊ iō nō ē sile. Et p hoc pz solō ad scōz. ¶ Ad ꝛᵐ dōz qꝺ in tali casu nō reputaī bigamus:qz ꝑmuz matrimoniū non habuit perfectā suā significationē:tñ si per iudiciū ecclesie cōpellaī ad ꝑmā redire ⁊ eā cognoscere statim efficit irregularis:qz irregularitatez nō facit peccatū:sed imperfectio significatiōis.

¶ Ad tertiaz qōnē dōm qꝺ in cōiunctione xpi ⁊ ecclie vnitas ex vtraq̄ parte inuenīr:⁊ iō siue diuisio carnis inueniaī ex parte viri siue ex parte vxoris est defect⁹ sacri:ſz tñ diuersimode:qz ex pte viri regrit qꝺ aliā nō duxerit in vxorez nō qꝺ sit vgo:sed ex parte vxoris regrit ēt qꝺ sit virgo: cui⁹ rō a decretistis assignaī:qz eps significat ecclīaz militātē cuius curā gerit:in qua sūt multe corruptiones:sed spōsa significat xpz q̄ vgo fuit:⁊ iō ex pte spōse regrit virginitas:ſz nō ex parte spōsi ad ꝟ qꝺ aliqs eius fieri possit. Sed hec rō ē exꝑsse ꝺ aplm Ephē.ſ. Viri diligite vxores vestras sicut xps ecclīam.ex quo apparet qꝺ vxor significat ecclīaz ⁊ spōsus xpm. Et iterū:qz vir ē caput mulieris sicut xps ecclie. Et iō aly dicūt qꝺ p spōsuz significat xps: per spōsaz significaī ecclīa triūphās:in qua nō est aliqua macula:xps aūt ꝑmo habuit synagogā q̄si cōcubinā:⁊ sic nō tollit aliqd de pfectiōe significatiōis sacri si spōsus ꝑ⁹ habuit. Sz ꝟ ē valde absurduz:qz sic ē vna fides antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ:ita vna ecclīa.vñ illi q tpe synagoge deo seruiebāt:ad vnitatē ecclie in qua deo seruim⁹ ptinebāt. Et ꝑterea ꝟ ē exꝑsse ꝺ id qō habeī Ꝑiere.ʒ. ⁊ Ezech. 16. Osee.2.vbi exꝑsse fit mētio de dispōsatione synagoge. vñ nō fuit sicut ꝺcubina:ſz sicut vxor. Et ꝑterea ſz ꝟ fornicatio ēt sacz illi⁹ ꝺiūctiōis:qō est absurdū:⁊ iō gentilitas ꝑuisq̄ a xpo dispōsareī in fidez ecclie:corrupta fuit a diabolo p idolatriā. Et iō aliter dōz: qꝺ defect⁹ in ipso sacramēto causat irregularitatē.corruptio aūt carnis extra mrimoniū ꝺtingēs q̄ pcessit mrimoniū nullū defectū facit in sacramēto ex parte illius in quo est corruptio: sed facit defectuz ex parte alterius:qz actus cōtrahētis mrimoniuz nō cadit supra seipsuz sed supra alterū.⁊ ideo ex termino specificaī qui etiā est respectu illius act⁹ quasi mā sacramēti.vnde si mulier esset ordinis susceptiua: sicut vir efficit irregularis ex hoc qꝺ ducit in vxorē corruptā: non aūt ex hoc qꝺ corrupt⁹ ꝺbit:ita fieret mulier irregularis si ꝺberet cū corrupto: nō aūt si ꝺberet corrupta:nisi in alio matrimonio ꝑus fuisset corrupta:⁊ p hoc pz solutio ad ꝑmuz. ¶ Ad secūdū dōm:qꝺ in tali casu sunt diuerse opiones:tñ ꝓbabilius est qꝺ nō sit irregularis:quia carnē suaz nō diuisit in plures. ¶ Ad tertiū dōz:qꝺ irregularitas nō est pena inflicta:sed defectus quidā sacramēti.⁊ ideo nō oportet qꝺ semp sit voluntaria bigamia ad hoc qꝺ irregularitatem causet.⁊ ideo ille qui vxorez ducit corruptam: quam virginem credit:irregularis est eam cognoscens.

¶ Ad quartum dicendū:qꝺ si mulier fornicetur post contractū mrimoniū nō efficit ex ꝟ vir irregularis: nisi post corruptionē adulterinā eaz iterato cognoscat: quia alias

corruptio vroris nullo? cadit sub actu mrimoniali viri: sed si ēt p ius ei debitū cōpellaī reddere: vl' exīscia ppa illa petēte debitū añ ꝺdēnationē adultery irregularis efficiī: ꝗuis dc ꝫ sint opiones: sed ꝫ qꝺ dcm ē: est ꝓbabili?: qr ꝫ nō queriī qd sit peccatū: sed significatio trm.

Ad secundum sic ꝓcediī. Videī q bigamia p baptismū soluaī. dicit. n. Piero. sup epla ad Titū. q si qs añ baptismū ples vrores hūit: vel vnā añ: r aliā post: nō est bigam?. g bigamia p baptismū soluiī. ℂ P. g facit qꝺ mai? est facit qꝺ min? ē: sed baptismus tollit oē pctm qꝺ est grauī? ꝗ irregularitas. ergo tollit bigamie irregularitatē. ℂ P. baptism? tollit oēm penā ex actu ꝓuenientē. sed irregularitas bigamie ē hꝺ. ergo rc. ℂ P. bigam? est irregularis inꝗtū deficit a repsentatiōe xpi: sed p baptismū plene xpo cōformaī. g soluitur illa irregularitas. ℂ P. sacra noue legis sunt magis efficacia ꝗ sacra veteris legis. sed sacra veteris legis solebāt irregularitates: vt in ꝓmo li. dcm ē a magro. g r baptism? q est efficacissimū sacm in noua lege soluit irregularitatē ex bigamia ꝺctā. ℂ Sz ꝺ est. qꝺ Augu. dicit. Acutius itelligūt q nec eū qui cathecumin? aut paganus hūit alterā ordinādū censuerunt: qr de sacro agit nō de pecca/to. ℂ P. sicut idē dicit. Femina si cathecumina vel pagana viciata ē: nō pōt iter dei ygines post baptismū velari. g eadē rōne nec bigam? añ baptismū ordinari.

℞ nō: dom q baptism? soluit culpas r nō soluit cōiugia. vñ cū ex ipso cōiugio sequaī irregularitas: p baptismum tolli nō pōt. vt dicit Aug. ℂ Ad pm g dōz q in casu isto nō teneī opio Piero. nisi forte velim? eū exponere q loquitur ꝗtū ad supiorē dispensationē. ℂ Ad zm dōz q nō oz vt qꝺ facit mai? faciat min?: nisi sit ad id ordinatū: r hoc deficit in ꝓposito: qr baptism? ad irregularitatē tollēdaz nō ordinaī. ℂ Ad 3m dōz q hoc itelligenduz est de penis q cōsequunī ex actuali pctō: ꝗsi inflicte nō infligēde: non enī aliqs ygnitatē p baptismuz recupat: r sil'r nec carnis idiuisionē. ℂ Ad quartū dom q baptism? ꝛformat xpo ꝗtū ad vtutē mētis: sed nō ꝗtū ad statū carnis q cōsideraī in virginitate vel diuisiōe carnis. ℂ Ad qntū dōz q ille irregularitates ex leuib? cāis nō ꝓpetuis erāt ꝺcte: et iō etiā per illa sacra auferri poterāt: r iterū erant ad hoc ordinata: nō aūt baptismus ad hoc ordinatur.

Ad tertium sic ꝓcediī. Videī q cū bigamo nō liceat dispēsare: qr eī. de biga. dī. Lū clericis q inꝗtū in ipsis fuit scdas mulieres sibi cōiunxerunt mrimonial'r tanꝗ cum bigamis nō licz dispensare. ℂ P. cōtra ius diuinū nō licz dispēsare. sed oia q in canone dicunt ad ius diuinū ptinēt. cū ergo apls in scriptura canonica dicat. Opz epm nō nisi vni? vroris virū esse. vī q nō possit in hoc dispensari. ℂ P. nll's pōt dispensare in bis q sunt de necitate sacri: sed nō cē irregularē est de necessitate sacri ordinis: cū significatio q est sacro eēntialis desit. g nō pōt in hoc dispēsari. ℂ P. qꝺ rōnabil'r factum est nō pōt rōnabil'r mutari. si ergo pōt rōnabil'r dispēsari cū bigamo: irrōnabiliter est ei adiuncta irregularitas: qꝺ est inconueniēs. ℂ Sed in ꝺriū est q Lucius papa dispē sauit cum Panormitano epo qui erat bigamus. ℂ P. Martinus papa dicit. Lector si viduā vroē accipiat in lectoratu ꝓmaneat aut si necitas fuerit subdiacon? fiat: nihil autem supra. sil'r si bigamus fuerit. g ad minus vsqꝫ ad subdiaconatū cū eo dispensari potest.

℞ nō? dom q bigamie nō est adiuncta irregularitas de iure nāli: sed de iure positiuo: nec iterū est de essentialib? ordinis q aliquis nō sit bigamus: qꝺ pz ex hoc q si aligs bigamus ad ordines accedat characterez recipit: r iō papa pōt dispensare in tali irregularitate total'r: sz eps quātum ad minores ordines. Et gdam dicūt q etiaz quātuz ad maiores in illis q volunt deo in religione seruire propter vitandū religiosoruz discursuz. ℂ Ad pmū g dōz q per illam decre. ostēdiī eadez esse difficultas dispēsandi in illis qui de facto cum pluribus ꝓtraxerūt: ac si de iure cōtraxissent nō q subtrahaī simpliciter potestas pape in talibus. ℂ Ad scom dom q hoc veruz est quātum ad ea que sunt de iure naturali: r ꝗtum ad ea q sunt de necessitate sacramentoꝝ r fidei: sed in alys que sunt de institutione apl'oꝝ cum ecclesia habeat nūc eandem potestatez statuendi r destruendi quā tunc habuit: potest per eū qui ꝓmatum in ecclesia tenet dispensari. ℂ Ad tertiuz dom q nō quelibet significatio est de essentia sacramēti: sz tm illa que pertinet ad officiuz sacramenti: r talis non tollitur per irregularitatem. ℂ Ad quartuz dom q in particularibus nō potest inueniri ratio que omnibus cōpetat equal'r ꝓpter eoruz diuersitatez: r ideo qꝺ vniuersaliter statutuz est rōnabiliter cōsideratis istis que in pluribus accidunt. pōt etiam per dispensationē rōnabiliter remoueri in aliquo casu determinato.

ℂ Si aūt verbis exprimāt rc. r loquiī hic magr ꝗtuz ad forū exteri? eccl'ie in q fm ea q apparēt iudicat: r accipit dolus nō latens in corde: sed aliq mō per signa exteriora exp̄ssus: vt cū se alio noie vocat: sed ꝗtū ad forū ꝺscie nō est verū qꝺ magister hic dicit. ℂ Eremi solitudinem elegit rc. eremite etiā ꝗuis obediētiā nō ꝓmittāt: tñ votuz ꝺtinētie hūt annexū: r ex moza fz ōtermiatū tps eoꝝ votuz soleniçaī. ℂ Etiā si iā tōsuraē ē: nō tñ teneī tōsurā r habitū religiōis deferre: qr vel nō fuit vā pfessio ei? si ꝺdicēte vroze votū emisit: vel si ea nō ꝺdicēte: r tñ in seculō remanēte votū ꝓfessiōis emisit: ꝗuis fuerit veruz voluntuz: suspēdiī tñ ad tēpus viuēte vroze inꝗtū fuit in diciū eius. vñ post mortē vroris teneī ad religionē redire: nec pōt aliā ducere: iterim tñ nō teneī habitū deferre vel tōsurā. tū pp vitupiuz vroris. tū pp scādalū vitāduz. r pelagq? ℂ Cui copulat? in cōiugio alteri? rc. magister loquunī fz rigoē iuris. vñ bodie fm iura noua nō teneī: qr nō ē aliqꝺ obstaculū ex pte sacri: vt pus dictū est.

ℂ Si cōsensus de futuro cum iuramēto faciat coniugium. Distin. xxviii. a

Hic qri dz vtrū ꝯsensus de futuro addito etiā iuramēto ꝯiugiū efficiat: vt siqs ꝓmittat: vl' etiā iuret alicui se vsqz ad tēpus placitū illā ducturuz: r illa ꝓmittat vel iuret se illi nupturā. Nūqd talis spōsio eos cōiuges facit: Si mutato ꝓposito alter vl' vteraz ad alienaz copulā trāsit nunqd ob ꝓiorē spōsionē iuramēto subnixā scde federatiōis pactū scinditur: Cōsidera qr lōge aliud ē ꝓmittere r aliō facere. Qui ꝓmittit nōdū facit. Qui ergo ꝓmittit se in vroꝛē ducturū aliquā: nōdū eaī duxit vroꝛē: r que spopōdit se nupturā nōdū nupsit. Quō ergo ꝯiuges appellari pōt q nōdū cōtrahūt: sed in futuro se ꝓtracturos iurādo ꝓmittūt: Itē si ex vi iuramenti ad futurū pertinētis mox efficiunt cōiuges. cur iurāt in futuro se ꝓcturos qꝺ in ꝑsenti efficiūt: Itē. Si exquo iurant mox efficiunt cōiuges tūc rez hāc efficiūt quā iurāt se facturos. Ideo dico q ꝯiugiū tūc nō fuit: sz futurū ꝓmittit. Si vo ille post vro-

rem duxit: ⁊ illa marito nupsit: ꝯiugiuꝫ vtrinq; fuit: ⁊ nō potest dissolui. Precedens ergo mendacium vel periurium: penitentia est corrigendum: sed coniugium sequens non est dissoluendū. Non autem sic est quādo iuramētū cōiugū pūtis ꝯsensus attestatione firmatur: qr post talem ꝯsensum si quis alij se copulauerit: etiam si prolem procreauerit: irrituꝫ debet fieri: ⁊ ipse ad priorem copulam reuocari.

¶ Que videntur obuiare premissis nouellaruꝫ institutio. b

Remisse autē sententie videt obuiare illud qđ leges tradunt. Si quis tactis diuinis scripturis iurauerit mulieri se eā legittimā vxorē habiturū. vel ēt si in oratorio tale facꝫ ꝺderit: fit illi legitima vxor: ḡuis nulla dos: nulla alia scriptura īterposita fit. Sed hic ostēditur quid fieri vel esse debeat nō ꝙ tunc fiat. Nō. n. ꝑ illud iuramentuꝫ tunc fit vxor: sed fieri ꝺz: qr iuramentuꝫ est. Pōt ⁊ de illo iuramento hoc dictū intelligi vbi de p̄senti ꝯsentiunt ac se inuicē suscipiunt. Illi etiaꝫ videt obuiare qđ Euarist⁹ papa ait. Aliter legittimū nō fit coniugiū nisi ab his ꝙ super feminam domiationē habere videntur: ⁊ a quibus custoditur vxor petat: ⁊ a parentibus ꝓnsetur: ⁊ legibus ꝺotetur: ⁊ a sacerdote vt mos ē bñdicatur: ⁊ a paranimphis custodiat: ⁊ solēniter accipiatur. Item. Ista legittima scitote esse connubia. Alr̄ vo p̄sumpta: non coniugia sed adulteria vel fornicationes sunt nisi voluntas ꝓpria suffragata fuēit ⁊ vota succurrerit legittima. Hoc aūt nō ita intelligendū est tanꝫ sine enumeratis nō possit esse legittimū coniugiuꝫ: sed qr sine illis non habet decorē ⁊ honestatem debitam. In huius. n. sacrī celebratione sicut i alijs q̄dā sunt ptinentia ad substātiam sacrī: vt cōsensus de presenti: qui solus sufficit ad contrahendum matrimoniū. quedā vero pertinent ad decorem ⁊ solēnitatē sacramenti: vt parentum traditio: sacerdotum benedictio ⁊ huiusmodi: sine quibus legittime fit coniugium: quātū ad virtutē nō quantū ad honestatē sacrī. Sine his ergo nō q̄si legittimi cōiuges: sed q̄si adulteri vel fornicatores cōueniunt: vt illi qui clanculo nubunt: ⁊ vtiqꝫ fornicatores eēnt nisi eis suffragaret volūtas verbis expressa ꝺ p̄ti: que legittimū in eos facit matrimoniū. Haꝫ ⁊ ꝯsensus occultus de p̄senti per verba exp̄ssus cōiugiū facit: lꝫ non sit ibi honestus cōtractus: sed mr̄imoniū sancit ꝯsensus qui in occulto fuit. Si. n. alter alterum ꝺimiserit non cogit iudicio ecclie redire: ⁊ cōmanere q̄si cuꝫ ꝯiuge: qr nō pōt ꝓbari testibus cōtractus q̄ i occulto est factus. Qr si ipsi q̄ i occulto sibi ꝯsenserunt: eū dē ꝯsensum volūtarie i manifesto ꝓfiteantur: tūc vtiqꝫ ꝓpria volūtas suffragat: ⁊ legittima vota succurrunt: ad sanciendū cōiugiū qđ pri⁹ occulte fuerat ꝯctū. Voluntas ergo verbis expressa i occulto ad hoc suffragatur vt fiat cōiugium. manifeste vero expressa suffragatur vt sanciat ⁊ roboret: ac liberuꝫ sit ecclesie de hoc iudicare si expedierit.

¶ De q̄ re sit ꝯsensus ille: an de carnali copula: an de cohabitatiōe: an de alio. c

Hic q̄rit cū cōsensus de p̄ti mr̄imoniū faciat: cui⁹ rei cōsensus sit ille: an carnalis copule: an cohabitatiōis: an vtriusqꝫ: Si cohabitationis ꝯsensus mr̄imoniū facit: tūc frater cū sorore: pater cuꝫ filia pōt ꝓbere matrimoniū. Si carnalis copule: tunc inter mariam ⁊ Joseph nō fuit coniugium. Proposuerat. n. maria i virginitate manere nisi deus aliter facere iuberet ꝓꝫ qđ videt angelo dixisse. Quō fiet istud quoniaꝫ virum nō cognosco. i. me nō cognitura ꝓposui. Neqꝫ enim qr viꝝ tūc nō cognoscebat: necesse erat iquiri quō posset hr̄e filiū: sed qr se nunqꝫ cognitura ꝓposuerat. Dicit. n. Beda. ꝙ in virginitate manere disposuerat. Si ergo cōtra suū propositū post ꝯsensit in carnalē copulaꝫ: videt facta voti rea: mēte ⁊ si nō opere violata. Dicamus ergo ꝙ ꝯsensus cohabitatiōis vel carnal copule nō facit ꝯiugiū: sed consensus coniugal societatis verbis p̄m presens tps expressis: vt cum vir dicit. Ego accipiā te i meaꝫ. nō dominam nō ancillā: sed cōiugē. Quia. n. nō ancilla vel domina ꝺat: ideo nec de sūmo: nec de imo a principio formata est: sed de latere viri ob cōiugalem societatē. Si de sūmo fieret: vt de capite: videret ad dominationē creata. Si vero de imo ⁊ de pedibus: videretur ad seruitutem subijcienda. Sed qr nec in dominā nec i ancillam assumitur: facta est de medio. i. de latere: quia ad coniugalem societatem assumit. Cuꝫ ergo sic conueniūt vt dicat vir: accipio te i meam coniugem: ⁊ dicat mulier accipio te i meum virum: his verbis vel alijs idem significātibus exp̄imitur consensus: non copule carnalis vel cohabitationis corporalis: sed coniugalis societatis. Ex q̄ oꝝ eos cohabitare nisi forte cā religionis pari voto corporaliter separētur vel ad tempus vsqꝫ in finem.

Postq̄ magister ostendit q̄ ꝯsensus ē cā efficiēs mrimony: hic ostēdit qualr debeat esse ꝯsensus q̄ mrimoniū facit. Et diuidit ī ptes duas. In prima ingrit: vtrū ꝯsensus p verba de futuro iuramēto ꝯfirmat⁹ mrimoniū faciat. In secūda ostendit quid sit ꝯsensus ille q̄ mrimoniū facit: ibi. Hic querit cū ꝯsēsus ꝛc. Circa p̄mū duo facit. Primo determiat veritatē. Secūdo obycit in ctrariū: ibi. Premisse aūt snie ꝛc. ⁊ circa ꝑ duo facit. Primo obycit ctra id qō imediate determinatum est. Secūdo ꝺ id qō in precedenti di. habitū fuit: ibi. Etiā sententie ille ꝛc. ⁊ vtrūq̄ diuidit in obiectionē ⁊ solutionē: vt per se patet in littera.

Hic queruntur 4ᵃ. ¶ Primo vtrū iuramētū ꝯsensui expresso p verba de futuro aduenies mrimoniū faciat. ¶ Scōo vtrū carnalis copula eidē aduenies. ¶ Tertio vtrū occult⁹ ꝯsensus p verba de psenti sufficiat ad mrimoniū faciēdū. ¶ Quarto in quid sit ꝯsensus qui matrimoniū facit.

Ad primum sic pcedit: vr̄ q̄ iuramētū adiūctū ꝯsensui p ṽba de futuro faciat mrimoniū. nullus.n. pōt se obligare vt faciat ꝺ ius diuinū. sed īplere iuramētū est de iure diuino: vt ꝑz Matth. ⸗. Reddes aūt dño iuramēta tua. g̃ p nullā obligationē sequētē pōt euenire q̄ hō nō debeat īplere iuramētū p̄us factū. si ergo post ꝯsensuz in aliquā p ṽba de futuro iuramēto firmatū aliquis se alteri obligat p verba de psenti: videt q̄ nihilominus debeat iuramētū p̄mū seruare: sed hoc nō eēt nisi iuramēto illo esset mrimoniū pfectū. ergo iuramētū adiūctū ꝯsensui de futuro facit mrimoniū. ¶ Ꝑ. veritas diuina ē fortior q̄ veritas humana. sed p iuramētū veritate diuina firmat aliqd. cū ergo verba exp̄mētia ꝯsensū de psenti in quib⁹ est sola humana veritas mrimoniū pficiant: videt q̄ multo ampli⁹ id efficere possint verba de futuro iuramēto firmata. ¶ Ꝑ. ꝼz ap̄l̃s ad Hebr. Omnis ctroversie finis ē iuramētū. ergo ī iudicio saltē plus standuz ē iuramēto q̄ simplici ṽbo: si ergo aligs simplici ṽbo ꝯsentiat ī aliquā p ṽba de futuro iuramēto firmata: videtur q̄ iudicio eccl̃ie debeat ꝯpelli stare cū p̄ma ⁊ nō cū secunda. ¶ Ꝑ. verba de futuro simpliciter ꝓlata sponsalia faciūt. sed iuramētū ibi aliqd opatur. g̃ facit plus q̄ sponsalia. sed vltra spōsalia nō ē nisi mrimoniū. g̃ facit mrimoniū. ¶ Sed ctra qō futurū ē nō est. sed iuramētū additū nō facit q̄n verba de futuro significēt ꝯsensuz de futuro. ergo adhuc mrimoniū nō ē. ¶ Ꝑ. postq̄ pfectū ē mrimoniū nō oz q̄ alius ꝯsensus interueniat ad mrimoniuz. sed post iuramētū aduenit alius ꝯsensus qui mrimoniū facit: alꝫ frustra iurarēt illud eē futurū. g̃ nō facit mrimoniuz. ¶ Rñdeo dōz: q̄ iuramētū adhibet ꝓ ꝯfirmatōe dict oz. vñ illud tm̃ ꝯfirmat qō in dictis significat: nec signatum mutat: ⁊ iō cū verba de futuro ex ipa significatiōe sua habeant q̄ mrimoniū nō faciāt: q: qō futuz ꝓmittit nōdū fit: etiā si iuramētū aduenat: nōduz ē mrimoniū factum sicut magr̃ in lra dicit. ¶ Ad p̄m g̃ dōm: q̄ īplere iuramētuz licitū ē de iure diuino: nō ātē īplere iuramētū illicitū. vnde si aliq̄ obligat ō seq̄ns iuramētū faciat illud illicitū cū p̄us fuisset licitū nō derogat iuri diuino q̄ iuramētum p̄us factuz nō seruat: ⁊ ita ē in ꝓposito. illicite. n. iurat qō illicite ꝓmittit. ꝓmissio aūt de alieno est illicita. vñ ꝯsensus sequens p verba de psenti quo aligs transfert dñiuz sui corpis in aliā facit pcedēs iuramētū eē illicitū qō p̄us licitū erat. ¶ Ad 3ᵐ dōm: q̄ veritas diuina efficacissima ē ad firmāduz illud cui adhibet vnde pz solutio ad tertiū. ¶ Ad 4ᵐ dōz: q̄ iuramtū opat aliqd nō nouū obligatio. nē faciēs sed factā ꝯfirmās: ⁊ sic graui⁹ peccat q̄ eā violat.

Ad secundum sic pcedit: videt q̄ carnalis copula post ṽba de futuro ꝯsensuz exp̄mentia faciat mrimoniū: q: magis ē ꝯsentire facto q̄ ṽbo. sed ille q̄ carnaliter ꝯmiscet facto ꝯsentit p̄missioni quaz p̄us fecit. g̃ videt q̄ multo magis p hoc fiat mrimoniū: q̄ si solis ṽbis de psenti ꝯsēsus fieret. ¶ Ꝑ. ꝯsensus nō solū expressus: sed ēt iterptatiu⁹ facit mrimoniuz. ꝼz nulla pōt eē maior iterptatio ꝯsēsus q̄ carnalis copula. g̃ p hoc pficit mrimoniū. ¶ Ꝑ. ois ꝯtractio carnal⁹ ꝓter mrimonium facta ē pctm̃. sed mlier nō videt peccare admittēs spōsum ad carnalē copulā. g̃ p hoc fit mrimoniū. ¶ Ꝑ. nō dimittit pctm̃ nisi restituat ablatū. ꝼz qs nō pōt mlierē quā ō flozauit sub spē mrimony restituere ablatū nisi eā ī uxorē ducat. g̃ videt q̄ si ēt post carnalē copulā cū alia ctrahat p ṽba de psenti q̄ teneat ad p̄mā redire: qō nō eēt ita si iter eos eēt mrimoniū. g̃ carnalis copula post ꝯsēsus de futuro facit mrimōiū. ¶ Sꝫ ctra ē: qō dic⁹ Nicola⁹ papa. Si ꝯsensus ī nuptys defuerit: cetere ēt cuz ipo coitu celebrata frustrant. ¶ Ꝑ. qō ꝙequit ad aliqd nō facit ipꝫ. ꝼz carnal⁹ copula sequit mrimoniū sicut effectus causaz. ergo nō pōt facere mrimonium.

¶ Rñdeo. dōz: q̄ ō mrimōio possum⁹ log dupl̃r. Uno mō q̄tū ad foꝛ ꝯscie: ⁊ sic ī rei veritate carnalis copula nō ꝺ q̄ pficiat mrimōiū cui⁹ spōsalia p̄cesserūt p ṽba ō futuro: si ꝯsensus iterior desit: q: verba ēt de psenti exp̄mētia ꝯsensum si ꝯsensus mētis deesset nō facerent matrimoniū vt supra dictū ē. Alio mō q̄tū ad iudiciū eccl̃ie: ⁊ q: ī exteriori iudicio fm ea q̄ foris patēt iudicat: cū nihil possit exp̄ssi⁹ significare ꝯsensū q̄ carnalis copula fm iudiciū eccl̃ie carnal⁹ copula ꝯtus spōsalia mrimoniū facere iudicat nisi aliq̄ signa exp̄ssa doliv̄l fraudis appareāt. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q̄ ille q̄ carnaliter ꝯmiscet facto ꝯsentit ī carnalē copulā fm rei veritatē. ꝼz in mrimoniū nō ꝯsentit ex hocipso nisi fm iterptationē iuris. ¶ Ad 2ᵐ. dōm: q̄ interptatio illa nō mutat rei veritatē: sed iudiciū qō exteri⁹ de rebus fit. ¶ Ad 3ᵐ dōz: q̄ si spōsa sponsuz admittat credēs cū velle mrimoniū ꝯsūmare: excusat a pctō nisi aliq̄ signa exp̄ssa fraudis appareāt: sic ꝑ fūt multū ꝯstātis ꝯditiōis: vl q̄tū ad nobilitatē: vel q̄tū ad foꝛtunā: vel aliud signū euidēs appareat: ꝼz tn̄ spōsus peccat ⁊ foꝛnicādo: ⁊ qō plus ē fraudē quā facit. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q̄ in tali casu spōsus anteq̄ aliā duxerit teneť eā ducere ī uxorē si sint eq̄lis ꝯditiōis: vl si spōsa sit melioris ꝯditiōis: sed si aliā duxerit iā facta ē impotēs ad soluēdū illud in qō tenebat: ⁊ iō sufficit si ei de nuptys ꝓuiderit: ⁊ ad hoc etiā nō teneť vt gdā dicunt si spōsus sit multo melioris ꝯditiōis: aut aliqō signuz euidēs fraudis fuerit. q: p̄sumi ꝓbabiliter potest q̄ spōsa nō fuerit decepta: sed decipi se finxerit.

Ad tertium sic pcedit: videt q̄ ꝯsensus in occulto fact⁹ p ṽba de p̄ti nō faciat mrimoniū. res. n. ī ptāte alteri⁹ exñs ñ trāsferr ī ptātē alteri⁹ nisi ꝯsentiēte illo in cui⁹ ptāte erat. sed puella erat ī potestate p̄ris. ergo nō pōt p mrimōiū trāsire ī ptātē viri nisi pre ꝯsentiente: ⁊ ita si fiat in occulto ꝯsensus etiā p verba de p̄ti exp̄ssus ñ erit mrimoniū. ¶ Ꝑ. sic ī mrimonio ē act⁹ noster q̄si de essentia sacr̃i: ita in p̄nia. sed sacr̃a p̄nie ñ pficit nisi mediātib⁹ eccl̃ie mīstris g ſt sacr̃oz dispēsatores. g̃ nec mrimōiū pōt pficī i occlto absq̄ sacerdotali bñdictōe. ¶ Ꝑ. baptism⁹ q: pōt ī occulto fieri ⁊ ī mānifesto: nō ꝓhibet ab eccl̃a fieri ī occulto. sed eccl̃ia ꝓhibet clādestina mrimonia. ergo nō p̄nt fieri in occulto. ¶ Ꝑ. iter eos q̄ in scōo gradu sibi attinēt nō pōt mrimoniū ctrahi: q: eccl̃ia ꝓhibuit. sed silr eccl̃ia ꝓhibuit clādestina mrimonia. ergo nō p̄nt eē vera mrimōia. ¶ Sꝫ ꝺ posita cā ponitur effect⁹. sed cā efficiēs mrimony ē ꝯsensus p verba de p̄ti exp̄ssus. ergo siue fiat ī publico siue ī occlto mrimo-

nium sequit. ¶ P. vbicūq; ē debita forma ⁊ debita mā ibi est sacrm: sed i occulto mrimōio seruat debita mā: qz sūt psone legittime ad ꝟbendū. ⁊ debita forma: qz sūt verba de pñti ꝟsensum exp̄mētia. ergo est ibi vex mrimōiū. ¶ Rñdeo dōz q; sicut in alys sacrīs q̄dā sūt de eētia sacri: qb⁹ omissis nō ē sacrm. q̄dā āt ad solēnitatē sacri pertinēt: qb⁹ omissis vex pficit sacrz: q̄uis peccet q omittit. ita ⁊ ꝟsensus expressus p vba de pñti iter psonas legittimas ad ꝟbēdū mrimoniū facit: qz hec duo sūt de eētia sacri. alia aūt oia sūt de solēnitate sacri: qz ad hoc adhibent vt mrimoniū ꝟuenięt⁹ fiat. vñ si omittant vex mrimoniuz ⁊ hoc verum est.

SJne qbus legittime fit ⁊c. Cōtra i secū dis nuptys ñ est bñdictio sacerdotalis: ⁊ tñ est honestas mrimōy. Et dōm q; nō est ibi honestas q̄tū ad pfectā significationē mrimōy. vñ pp defectū sacri bñdictio ītermittitur. ¶ Patrimoniū non facit consensus ⁊c. hoc intelligitur quantum ad iudicium ecclesie: sed quantum ad indiciuz ꝟscīe solus ꝟsensus mrimōiū facit firmuz. ¶ Quia nō de capite nec de pedib⁹. vñ q; sit de excellētissimo loco sūpta qz coz ē mēbroz p̄ncipalissimū iuxta qō sūt coste. Et dōz q; coz ē nobilissimū q̄tū ad originē vite: ſz caput q̄tū ad ꝟplemētū vtutū qb⁹ fit mot⁹ ⁊ sēsus i qb⁹ ꝟsistit vita ſfitia.

¶ Coactō excludit ꝟsēsū ꝟiugalē. Ibi. XXIX. a

QVoꝛtet āt ꝟsensū ꝟiugalē libex cē a coactiōe. Coact⁹. n. ꝟsensus qui nec ꝟsensus appellari dz: ꝟiuginz nō facit: sicut testat Urban⁹ papa scribēs scō regi aragonū i hec verba. De neptis tue ꝟiugio: quā te cuidaz militi datuz necitatis īstāte articulo sub fidei pollicitatiōe ꝟfirmasti: ꝟ eqtate dictāte decreuimus: vt si illa vix illū oino vt dr renuit: ⁊ i eadem volūtate pſistit: vt viro illi se p̄sus deneget nupturā: neq̄q; eā initā ac renitētē eiusdē viri cogas ꝟiugio copulari. Idē. Si vex esse ꝟstiterit qō nobis legati iordānis p̄incipis rettulerūt. s. q; ipse coact⁹ ⁊ dolēs filiā suā flētē ⁊ p viribus renitētē Raynaldo despōsauerit: qm̄ leguz ⁊ canonū auctōitas talia spōsalia non approbat: ne ignoꝛātib⁹ leges ⁊ canones nimis duz videat: ita sniam tēperam⁹: vt si p̄rinceps cū assensu filie id quod ceptū est perficere voluerit: ꝟcedamus. Sin āt: legat⁹ nostervtraſq; partes audiat: ⁊ si nihil fuerit ex pte raynaldi qō amplius impediat ab ipso iordane sacrm quo ꝟstēt hec q̄ dicta sunt accipiat. ⁊ nos canonū ⁊ legū seripta sequētes: deinceps nō ꝟhibem⁹ q; alij viro si voluerit p̄dicta eius filia tm̄ i dño nubat. Ex his appet ꝟiugiū fieri iter ꝟsentiētes ⁊ spōtaneos: nō iter renitētes ⁊ inuitos. Verūtm̄ qui inuiti ⁊ coacti cōiuncti sunt: si postea ab aliquo tempoꝛis spacio sine contradictione ⁊ querimonia cohabitauerint facultate discedēdi vel reclamandi habita consentire videntur: ⁊ consensus ille consequēs supplet: quod p̄cedēs coactio tulerat.

Ad quartum sic p̄cedit: vñ q; ꝟsensus q fac mrimoniū sit ꝟsensus i carnalē copulā: qz sicut dicit Piero Lombardus ꝟginitatē ñ solū nubere sed velle nubere dānabile ē: ſz nō esset dānabile nisi esset virginitati ꝟiū: cui nuptie nō ꝟriāt nisi rōne carnal copule. ¶ P. oia q̄ sūt i mrimōio iter vir ⁊ vxoꝛē p̄nt cē licite inter fratrē ⁊ soꝛoꝛē excepta carnali copula. ſz ñ pōt licite iter eos fieri ꝟsensus mrimōial. q; ꝟsensus mrimōial ē ꝟsēsus i carnalē copulā. ¶ P. si mlr dicat viro: ꝟsentio i tevt ꝟhibam p̄dci ꝟsensus: ſz nō eēt nisi dict⁹ ꝟsensus eēt i carnalē copulā. q; ⁊c. ¶ P. i q̄lz re initiū ꝟsūmatiōi rñdet. ſz vr q; ꝟsensus sit i carnalē copulā. q; cū initiet p ꝟsensū i carnalē copulā est vgo mēte ⁊ carne. ſz Z. nllus ꝟsētiens ꝟ⁹ ꝟsensū nuptialē ē vgo mēte ⁊ carne. q; ñ ꝟsensit i carnalē copulā. ¶ P. effect⁹ rñdet cāe. ſz ꝟsēsus ē cā mrimōial. cū q; de eētia mrimony ñ sit carnal copula: vr q; nec ꝟsēsus: q; mrimoniū facit: sit in carnalez copulam.

¶ Rñdeo dōz: q; ꝟsēsus q mri[im] fac ē ꝟsēsus i mri[im]: qz effect⁹ ꝑpius volūtatis ē ipm volitū. vñ sic se hz carnal copla ad mri[im]: ita ꝟsēsus q mrimōiū cāt ē i carnalē copulā. mrimoniū āt vt. s. dcm est nō est eētialr ipsa ꝟiūctio carnal: ſz q̄dā affociatio viri ⁊ vxoꝛis i ordīe ad carnalē copulā: ⁊ alia q; ex pñti ad vix ⁊ vxoꝛē ptinēt: fm q; eis dat ptās i uicē respectu carnalis copule: ⁊ hec affociatio ꝟiugal copla dr. vñ pz q; bñ dixerūt illi q dixerūt q; ꝟsentire i mrimoniū est ꝟsentire i carnalē copulā iplicite nō explicite. ñ. n. dz ītelligi nisi sic iplicite ꝟtineat effect⁹ i sua cā: qz ptās carnal copule i quā ꝟsētit est cā carnal copule: sic ptās vtēdi re sua est cā vsus. ¶ Ad p[m] q; dōz q; ꝟsensus i mrimoniū iō ē

¶ In libro pandectarum. b

Consentire aũt ꝓbatur qui euidẽter nõ cõtradicit ꝓ illud. In spõsalib⁹ eoꝝ cõsensus exigẽd⁹ ẽ quoꝝ i nuptijs desideraꝝ. Intelligiꝝ tñ sẽp patri filie ꝓsentire nisi euidẽter dissẽtiat. Itẽ. In spõsalia sic nuptie ꝓsẽsu fiũt ꝓtrahẽtiũ: ꝛ io sic i nuptijs: ita ꝛ spõsalib⁹ patrisfamilias filiã ꝓsẽtire oꝝ: q̃ si pñs voluntati ñ repugnat: ꝓsentire itelligiꝝ.

Postq̃ ostendit magꝝ q ꝓsensus sit causa mrimõy. hic oñdit qbus ipediaꝝ ꝓsensus ne mrimoniũ effi cere possit. ꝛ diuidiꝝ i ptes duas. In pma determinat de ipedimẽto coactiõis: in scõa de ipedimẽto erroris. 30. dis. ibi. Nec soluꝫ coactio ꝛc. Pma in tres. In pma oñdit q coact⁹ ꝓsensus nõ facit mrimoniuꝫ. In scõa oñdit q si post coactionẽ liber ꝓsensus aduenias mrimoniũ vexꝝ erit: ibi. Verũtñ q inuiti. In tertia q̃lr intelligendus sit aliqs ꝓsentire: ibi. Cõsentire aũt probatur.

Acquerũ 4°. ¶ Pio vtrũ aliqs ꝓsensus possit eẽ coact⁹: coactio. n. i libero arbitrio cadere nõ põt fm aliquẽ statũ ei⁹: vt in. z. li⁹ dis. z5. dictũ est. sed ꝓsensus ẽ act⁹ li. ar. q̃ nõ põt eẽ coact⁹. ¶ 2°. violentuꝫ q̃ ẽ idez q̃ coactũ: fm pñm ẽ cui⁹ ꝑncipiũ ẽ extra nil ꝓferẽte viz passio sed ꝓsensus ois ꝑncipiũ ẽ intra. q̃ null⁹ ꝓsẽsus potest esse coactus. ¶ 3°. oẽ peccatum i ꝓsensu pficitur: sed illud quo perficitur peccatum cogi non potest: qz fm Aug. nullus peccat i eo q̃ vitare nõ potest. cum ergo vis a iuristis diffiniaꝝ eẽ maioris rei ipet⁹ q repelli nõ põt: vꝫ q ꝓsensus eẽ nõ possit coact⁹ vel violẽtus. ¶ 4°. dñiuꝫ ptinet: vt pz i q̃dam diffinitiõe Tully: dic. n. q vis ẽ ipet⁹ dñantis retinẽs rem ifra termios alicos. q̃ vis i li. ar. ñ cadit: ꝛ ita nec i ꝓsensũ q ẽ act⁹ eius. ¶ Sz ꝺ: illud q̃ eẽ nõ põt: ñ ꝑt aliq̃d ipedire. sed coactio ꝓsensus ipedit mrimoniũ: vt in lra dr. q̃ sẽsus põt cogi. ¶ 2°. in mrimonio ẽ quidã ꝓtract⁹. sz i ꝓtractib⁹ põt eẽ volũtas coacta. vñ legislatoꝝ i ite. rest. adiudicat ratum nõ bñs q̃ vi siue met⁹ causa factum est. ergo etiaꝫ in mrimonio potest esse ꝓsensus coactus.

¶ Rñdeo dõm: q duplex ẽ coactio vl violẽtia: vna q̃ facit necessitatẽ absolutã: ꝛ tale violẽtũ dr a ꝓbo violẽtuꝫ simpliciter: vt cũ quis aluũ cozpozaliꝝ ipellit ad metum. Alia q̃ facit ꝺditiõatã necessitatẽ: ꝛ hãc vocat ꝓbs violẽtũ mixtũ: sicut cũ qs ꝓcit merces i mari ne picliteꝫ: ꝛ in isto violẽto q̃uis hoc q̃ fit nõ sit ꝑ se volũtariũ: tñ ꝓsideratis circũstantijs ß ꝛ nũc volũtariũ ẽ: ꝛ qz act⁹ in ꝑticularib⁹ sunt iõ simpliꝝ volũtariũ ẽ: sz ꝓ qd iuolũtariũ vñ hec violẽtia vl coactio põt esse i ꝓsensu q est actus volũtatis: nõ aũt pma. Et qz hec coactio fit ex hoc q timeꝫ aliq̃ꝺ piculũ imineꝫ: iõ ista vis idẽ ẽ q̃ met⁹ q volũtatẽ cogit quodãmõ: sz pma vis cadit etiã in corpalib⁹ actib⁹: ꝛ qz legislatoꝝ nõ ꝓsiderat solũ iteriozes act⁹: sed magis exteriozes: iõ ꝑ viz itelligit coactionẽ simpliciter: pp q̃ viz ꝓtra metũ diuidit: sed nũc agiꝫ de ꝓsensu iteriozi in quẽ nõ cadit coactio seu vis q̃ a metu distinguiꝫ: ꝛ iõ q̃tũ ad ꝓpositũ ptinet idẽ ẽ coactio q̃ met⁹. Est aũt metus fm iurisperitos istantis vl futuri piculi cã mẽtis trepidatõ. ꝛ ꝑ ß pz solutio ad obiecta: nã ꝓme rões ꝓcedũt de coactiõe pma: secũde de secũda.

Ad secundum sic ꝓcediꝫ: vꝫ q coactio met⁹ nõ cadit in ꝓstantẽ viꝝ: qz de rõne mẽtis rõe piculi iminẽtis: videꝫ q nõ cogaꝝ metu. ¶ Pñs oĩuz terribiliũ finis ẽ mors fz pñm in. 4. Ethi. q̃si pfectissimũ iter terribilia. sed ꝓstates nõ coguntur mortẽ: qz etiaꝫ fortis picula mortis sustinet. q̃ null⁹ met⁹ cadit in ꝓstantẽ virũ. ¶ Pñs. iter alia picula ꝑcipue timeꝫ a bonis piculum fame. sed timor ifamie nõ reputaꝝ timor cadẽs in ꝓstantẽ virũ. qz vt dicit lex. Timor ifamie nõ ꝓtineꝫ illo edẽo q̃ met⁹ causa factũ ẽ. q̃ nec aliqs aliũs met⁹ cadit in ꝓstantez virũ. ¶ Pñs. met⁹ i eo q metu cogiꝫ peccatũ reliquit: qz faꝫ eũ ꝓmittere q̃ nõ vult soluere: ꝛ sic facit cũ mentiri. sed nõ est ꝓstãtis aliq̃ꝺ etiã peccatũ minimũ ꝓ aliquo timore facere. q̃ null⁹ met⁹ cadit i ꝓstãtẽ viꝝ. ¶ Sed ꝓtra. Abraã ꝛ Isaac ꝓstantes fuerũt. sed in eis cecidit met⁹: qz rõe metus dixerũt vxores suas eẽ sibi sorores. q̃ metus põt cadere in ꝓstãtẽ virũ. ¶ Rñ. vbicũq̃ est violẽtuꝫ mixtũ ẽ aliqs met⁹ cogẽs. sed aliqs q̃tũcunq̃ ꝓstãs põt pati tale violentum: qz si sit in mari merces ꝓcit tpe naufragij. q̃ metus põt cadere in ꝓstantem virum.

¶ Rñdeo dõm: q cadere metũ in aliquẽ est aliquẽ metu cogi. cogiꝫ aũt aliquis metu q̃ aliq̃ꝺ facit q̃ aliꝫ metu ad euitãduꝫ aliq̃ꝺ timet. In hoc aũt ꝓstãs ab incõstãti distinguitur q̃tum ad duo. Primo q̃tum ad qualitatem piculi q̃ timeꝫ: qz ꝓstãs segtur rõnẽ rectaꝫ ꝑ quã scit aliquid ꝑ quo scit dimittẽdũ vel faciẽdũ: semp aut minꝰ malum: vel maius bonũ eligẽdũ est: ꝛ io cõstãs ad minꝰ malũ sustinẽdũ cogiꝫ metu maioris mali: nõ aũt cogiꝫ ad maꝰ malũ vt vitet minꝰ malũ. sed incõstãs cogiꝫ ad maꝰ malũ pp metũ minoris mali: sicut ad peccatũ ꝓpter metuꝫ cozpozalis pene: sed ptinax ecõtrario nõ põt cogi etiã ad minus malũ sustinẽdũ vel faciẽdũ vt euitet maius malũ. vñ ꝓstans est medius inter incõstantẽ ꝛ ptinacẽ. Secũdo ꝺiferũt quo ad estimationẽ piculi iminẽtis: qz ꝓstans nõ nisi ex forti estimatiõe ꝛ ꝓbabili cogiꝫ: sed incõstãs ex leui: ꝓuerbi. z7. Fugit impius nemie ꝑsequẽte. ¶ Ad ꝑm q̃ dõz: q ꝓstãs sicut de forti ꝓbs dicit ꝛtrepidẽ ẽ: nõ q oĩo timeat: sed qz nõ timet q̃ nõ oz: vel vbi: vel q̃n nõ oporteat. ¶ Ad 2m dõz: q peccata sunt maxima maloꝝ: ꝛ iõ ad hoc nullo modo põt hõ ꝓstãs cogi: imo magis oz homo mori q̃ talia sustinere: vt etiã ꝓbs i. 3. Ethi. dicit: sed quedã oĩa sunt minora q̃ busdaz alys que sunt iter ꝑcipua que ad ꝓsonã ptinẽt sicut mors: vbera: ꝺhonestatio ꝑ stupri siue stupri: ꝑcuniã: ꝛ seruitus: ꝛ io ex istis ꝓstãs cogiꝫ ad alia damna cozpozalia sustinẽda: ꝛ hec ꝓtinent hoc verbum: Stupri siue stupratus vberis atq̃ necis. Nec differt vtrũ hec ꝓtineãt ad ꝑsonaz ꝓpriã vel vxoris: vl filioꝝ aut alioꝝ hõ. ¶ Ad 3m dõz: q infamia q̃uis sit magnũ dãnũ: tñ ei ꝺe facili occurri potest: ꝛ iõ nõ reputaꝫ cadẽs in ꝓstantez virũ met⁹ ifamie fm iura. ¶ Ad 4m dõz: q ꝓstãs nõ cogiꝫ ad mẽtiendũ: qz tũc vult ꝺare: sed tñ postea vult petere restitutiõez: vel saltez iudici ꝓnunciare si se ꝓmisit nõ petiturũ restitutionẽ: fm q̃ põt aũt ꝓmittere se nõ ꝺenũciaturũ: cũ hoc sit ꝓtra bonũ iustitie: ad quod cogi nõ potest: vt. s. ꝓtra iustitiaz faciat.

Ad tertium sic ꝓceditur: videꝫ q ꝓsensus coactus nõ tollat mrimoniuꝫ: qz sicut ad mrimoniũ requiritur ꝓsensus: ita ad baptismũ requiritur intentio. sed coactus timore ad accipiendũ baptismũ recipit sacm. ergo ꝛ coactus ad consentiendũ aliquo timore mrimonio obligatur. ¶ Pñs. violentuꝫ mixtũ fm pñm plus habet ꝺe voluntario q̃ ꝺe inuoluntario: sed non põt aliter consensus coactus esse nisi per violentũ mixtũ. ergo nõ omnino excluditur voluntariũ: ꝛ ita adhuc est mrimonium. ¶ Pñs. ei qui consensit in mrimoniũ coactus consulendum videt q in mrimonio illo stet: qz speciez mali hꝫ

pmittere ⁊ nō soluere: a quo apl's vult nos abstinere: hoc aūt nō eēt: si ꝓsensus coactio oīo mr̄imoniū tolleret. g̊ ⁊c.

¶ Sz ꝺ ē qꝺ ꝺecre. ꝺicit. Cū ꝓsensus locū nō hēat vbi metus vel coactio ītercidit: necesse ē vbi cōis ꝓsensus regrit coactiōis mā repellat. ſz ī mr̄imonio regrit cōis ꝓsensus. g̊ ⁊c.

¶ ℙ. mr̄imoniū signat ꝛiunctionē xp̄i ad eccl'iā que fit ſz libertatē amoꝛis. g̊ nō pōt fieri p coactuz ꝓsensuz.

¶ Alteri⁹ vr̄: qꝺ ꝓsēsus coact⁹ saltē ex pte cogētis faciat matrimoniuz: qz mr̄imoniū ē signuz spūalis ꝛiuctiōis. ſz spūal' ꝛiuctio q ē p charitatē pōt eē ad euz q nō hz charitatē. g̊ ⁊ mr̄imoniū ad eū q nō vult. ¶ ℙ. si illa q̄ fuit coacta postmodū ꝓsētiat erit ver̄ mr̄imōiuz. ſz iste q coegit p ex ꝓsensu illius nō ligat. g̊ ex ꝓmo ꝓsēsu ligabat mr̄imōio. ¶ Sz ⁊tra: mr̄imoniū ē relatio equipātie. ſz talis relatio ē eq̄lium ex parte vnī⁹: nō erit mr̄imōium ex parte alterius.

¶ Alteri⁹ vr̄ qꝺ nec p ꝓsensuz ꝺditiōatū fiat mr̄imoniū: qz qꝺ sub ꝺditiōe ponit nō simplr̄ enūciat. ſz ī mr̄imonio oꝛ facit mr̄imoniū. ¶ ℙ. mr̄imoniū ꝺz eē certū. ſz vbi ꝺr̄ aliquid sub ꝺditiōe ponit illud sub dubio. g̊ talis ꝓsensus nō facit mr̄imoniū. ¶ Sz ⁊tra in alys ꝛtractib⁹ fit obligatio qꝺaz videt qꝺ possit fieri per ꝺditionatuz ꝓsensuz.

¶ Rñdeo ꝺōm: qꝺ vinculū mr̄imony ppetuū est. vñ cadit ī ⁊stante vi⁊ ppetuitatē ꝛtract⁹ tollit: qz pōt peti restitutio in integrū: qz talis coactio met⁹ q cadit ī ⁊stātē vi⁊ tollit mr̄imoniū: ⁊ nō alia. ⁊stās aūt vir iudicat virtuosus qꝺ sub ꝺditōe: ⁊ stat stāte ꝺditōe. g̊ cū mr̄imoniū sit ꝛtractus ille ⁊ ille ꝺōz. ad. ā. q. qꝺ vinculū mr̄imony ppetuū est. vñ cadit ī ⁊stantē vi⁊ ppetuitati repugnat tollit mr̄imoniū: met⁹ aūt q Quidā aūt dicūt: qꝺ si assit ꝓsēsus q̄uis coact⁹ ī teri⁹: ē mr̄imoniū q̄ntuz ad deū: sed nō q̄tū ad statuz eccl'ie. q̄ ꝑsumit ibi nō fuisse ꝓsensuz ī teriozē pp metū: sed hoc nihil ē. qz eccl'esia nō ꝺz ꝑsumere de aliquo pctō quousqꝫ ꝑbeat: peccauit aūt si ꝺixit se ꝓsentire ⁊ nō ꝓsensit. vñ eccl'ia ꝑsumit cū ꝓsensisse. ſz iudicat illū ꝓsēsū extoꝛtū nō eē sufficiētē ad faciēdū mr̄imoniū. ¶ Ad p̄m g̊ ꝺōm: qꝺ intētio nō ē cā efficiens sacrī ī baptismo: ſz solū eliciēs actiōez agētis: ſz ꝓsēsus est cā efficiēs ī mr̄imōio: ⁊ iō nō ē sr̄le. ¶ Ad z^m ꝺōz: qꝺ ad mr̄imoniū nō sufficit qꝺcūqꝫ voluntariū cōplete: qz ꝺz eē ppetuū: ⁊ iō ꝑ violētū mixtuz ī pedit. ¶ Ad ȝ^m. ꝺōz qꝺ nō sp ꝺz iduci ad ℙ qꝺ in mr̄imonio illo ster: sed solū qñ timet ꝑiculū de dissolutiōe: al's aūt nō peccat: qz ñ soluet ꝓmissa q̄ nolēs facit nō ē spēs mali.

¶ Ad. z. q. ꝺōz: qꝺ cū mr̄i^m sit q̄dā relatio ⁊ nō possit ī nasci relatio ī vno extremoꝛ sine ℙ qꝺ fiat ī alio: iō gcgd ī pedit mr̄i^m ī vno ī pedit ipz ī altero: qz ñ ꝑt eē qꝺ aligs sit vir nō vꝛoris: vel qꝺ aliq̄ sit vꝛoꝛ nō hñs vi⁊ sic mr̄ nō hñs filiuz. ¶ Ad z^m ꝺōm: qꝺ ex ꝓsensu libero illius q ꝑus coact⁹ ē nō fit mr̄imoniū nisi in q̄tuz ꝓsensus p̄cedēs in altero adhuc manet in suo vigoꝛe: vñ si ꝺissentiret nō fieret mr̄imoniū.

¶ Ad. ȝ. q. ꝺōm: qꝺ ꝺditio apposita aut ē de p̄ti: aut de futuro. si de p̄ti: ⁊ nō ē ⁊traria mr̄imonio siue sit honesta siue inhonesta: stat mr̄imoniū stāte ꝺditōe: ⁊ ea nō stāte nō stat. sed si sit ⁊traria bonis mr̄imony nō efficit mr̄imoniū: sicut etiā supꝛa de spōsalib⁹ ꝺictuz est. Si aūt sit ꝺditio de futuro: aut ē nēcia: sic̄ solē oꝛiri cras: ⁊ tūc ē mr̄imoniū: qz talia futura iam sunt p̄esentia in suis causis: aut est ꝛtingens: ꝺatio pecunie: vel acceptatio parentū: ⁊ tunc idem est iudicium de tali consensu sicut de consensu qui fit per verba de futuro. vnde non facit matrimonium: ⁊ per hoc pater solutio ad obiecta.

Ad quartum sic ꝓcedit: vr̄ qꝺ aligs p̄cepto p̄ris possit ꝓpelli ad mr̄imoniū ꝛtrahēdū. Tollosseñ. ȝ. Fily obedite parētibus vr̄is p oīa. g̊ etiā ī hoc eis obedire tenet. ¶ ℙ. Beñ. ȝ8. Isaac p̄cipit Jacob qꝺ nō accipet vxoꝛē de filiabus Chanaan: nō aūt p̄cepisset nisi de iure p̄cipe potuisset. g̊ filius ī hoc tenet obedire p̄ri.

¶ ℙ. null⁹ ꝺz ꝓmittere p̄cipue p iuramētū p illo quē nō pōt cogere ad seruādū. sed parētes ꝓmittunt futura mr̄imonia p filys ⁊ etiā iuramēto firmāt. g̊ pñt p̄cepto cogere filios ad ī plendū. ¶ ℙ. pater spūalis. ſ. papa pōt ꝓpellere p̄cepto ad mr̄imoniū spūale. ſ. ad eꝑatū accipiendū. g̊ ⁊ pater carnalis ad carnale mr̄imoniū. ¶ Sed ℞. p̄re ī perā te mr̄imoniū fili⁹ pōt sine peccato religionem ītrare. g̊ nō tenet ei ī ℙ obedire. ¶ ℙ. si teneret obedīr: spōsalia p pētes ℞cta absqꝫ ꝓsēsu filioꝛ eēnt stabilia. ſz ℙ ē ℞ iura. g̊. ⁊c.

¶ Rñdeo ꝺōm: qꝺ cū ī mr̄imōio sit q̄dā q̄si seruit⁹ ppetua: p̄r nō pōt cogere filiū ad mr̄imoniū p p̄ceptū cū sit libere ꝺditiōis: sed pōt euz inducere ex rōnabili cā: ⁊ tūc sic̄ se hz filius ad cāz illā: ita se hz ad p̄ceptū p̄ris: vt si illa cā cogat de necessitate vel de honestate: ⁊ p̄ceptū fili⁹ cogat: al's nō.

¶ Ad. i^m. g̊ ꝺōz: qꝺ verbū apl̄i ītelligit ī illis ī qbus sic̄ p̄r ē liber sui: ⁊ hꝫ ē mr̄imōiū: p qꝺ etiā fili⁹ fit p̄r. ¶ Ad z^m ꝺō. qꝺ Jacob al's tenebat ad faciēdū ℙ qꝺ mādauit Isaac: tū pp maliciaz illaꝛ mulieꝛ: tū qz semē Chanaan de terra q̄ semī p̄riarchaꝛ ꝓmittebat erat diſperdēdū: ⁊ iō Isaac p̄cipere poterat. ¶ Ad ȝ^m ꝺōm: qꝺ nō iurāt nisi illa ꝺditiōe subintellecta si illis placuerit: ⁊ ipsi obligant ad eos bona fide īducēdū. ¶ Ad 4^m ꝺōz: qꝺ gdā ꝺicūt qꝺ papa nō pōt p̄cipere alicui qꝺ accipiat eꝑatū: qz ꝓsensus ꝺz eē liber: sed hoc posito periret eccl'iastic⁹ oꝛdo: nisi. n. aligs posset cogi ad susciꝑiēdū regimē eccl'ie: eccl'esia ꝓseruari nō posset: cū q̄ñqꝫ illi q sunt idonei eo hoc nolint suscipe nisi coacti. Et iō ꝺōm: qꝺ nō ē sr̄le hincinde: qz nō ē aliqua coꝛpalis seruitus in mr̄imonio spūali sicut in coꝛpali. ē. n. spūale mr̄imoniuz sicut qꝺaz officiū diſpensande reipublice. i. Coꝛ. 4. Sic nos exist̄imet homo ⁊c.

¶ Legati p̄ncipis Jordani ⁊c. Ver̄ qꝺ nō possit fieri mr̄imoniū p ītern̄cios: qz si ante aduentū nuncy alter peniteat nō erit mr̄imoniū. Et ꝺōm: qꝺ pōt aligs alterū ꝓcuratoꝛē ⁊stituer ad ꝓsentiēdū: tñ si ante p̄eiteat q̄ ille ꝓsentiat nō ē mr̄imōiū nec ī rei veritate: nec ex̄m iudiciū eccl'ie si aligbus signis appareat eū penituisse: ſz exquo ꝓsensus p iternuncios fact⁹ est: mr̄imoniū tenet ac si ipe fecisset. ¶ Sonsentire aūt ꝓbat ⁊c. ℙ itelligit q̄tuz ad foꝛū eccl'e. qz q̄tū ad foꝛum ꝓsciētie si interius diſsentiat q̄uis exteri⁹ nō reclamet nō est matrimonium.

¶ De erroꝛe q euacuat ꝓsēsū. Ar. xxx. a

Nec solum coactio impedit vel excludit ꝓsensuz: ſz ēt erroꝛ. Nō aūt oīs erroꝛ ꝓsensum ī pedit. Est. n. erroꝛ alius p̄sone: ali⁹ foꝛtune: alius ꝺditiōis: ali⁹ qualitatis. Erroꝛ p̄sone quando hic putat eē homo ille: ⁊ est alius. Erroꝛ foꝛtūe qñ putat eē diues qui est pauper vel ecōuerso. Erroꝛ cōditionis quando putatur eē liber q seru⁹ ē. Erroꝛ qualitatis qñ putatur eē bon⁹ q est mal⁹. Erroꝛ foꝛtune ⁊ q̄litatis cōiugū ꝓsensum nō excludit. Erroꝛ vero cōditiōis ꝛiugalē ꝓsensum euacuat. De q̄ ꝺditiōe postmodū tractabim⁹. Erroꝛ quoqꝫ p̄sone ꝓsē suz ꝛiugalē nō admittit: vt si aligs feminā nobilē ī cōiugiū petat ⁊ pro ea alia ignobilis tradat ei.

nō est iter eos ꝯiugiū: qz nō ꝓsensit vir i istā: sed i aliā. vt siqs ꝓmitteret mihi se vēditurꝫ aurū: ꝛ ꝓo auro offert mihi auricalcū: ꝛ ita me deci peret: nūqd dicerer ꝓsensisse i auricalcū: nunqꝫ volui emere auricalcū. nec ergo in illud ꝓsensi: qz ꝓsensus nō nisi volūtatis est. Sicut ergo er ror māe excludit ꝓsensum: ita ꝛ i ꝯiugio error ꝓsone. Sed obījcit de iacob qui ꝓo rachel septē annis seruierat ꝛ suppositā est ei lya. nūqd error ꝓsone exclusit coniugiū cum nō in eam ꝫ in rachel ꝓsenserit? Sed qđ ibi factū in mysterio gestū nō improbe tradit: ibi tñ ꝛ si nō ꝑcessit secutus est ꝓsensus: nec ex illo ꝯcubitu q cōsensum ꝓcessit fornicarij iudicant: cū ille maritali affectu eam cognouerit ꝛ illa vxorio affectu debitū persoluerit putans lege ꝓriogenitarum ꝛ paternis imperijs se illi iure copulatazꝫ. Excusat ēt qz dei consilio i mysterio ita actū ē. Hodie ēt excusaret ille cui iscio vxoris sororꝫ lectulū eiꝰ ingressa se subījceret: q̄ cum fine spe cōiugij ꝑpetuo manere cēseat: ille tñ q cognouit eā ꝑ ignorātiā excusat: qđ ꝑ sile probat. Si.n. diabolus trāsfigurās se i angelū lucis credatur bonꝰ: nō est error piculosus. Qz āt vir ille i illā mulierē nō ꝓsenserit: ex filij ostēdit. Si qs hēticus noīe augustini vel ambrosij alicui catholico se offerret: eūqꝫ ad sui fidei imitatiōez vocaret: ꝛ si ille assētiret: i cuiꝰ sniam fidei dī ꝓsensis se? Nō i hēticoꝝ sectā: ꝫ i itegritatē fidei quā ille hēticus se mētiebat hīc. Error vxo fortūe cōsensum nō excludit. Que.n. nubit paupi putās illum eē diuitē nō pōt renūciare ꝓiori ꝯditioni cuius errauerit: nec error qualitatis: vt si quis ducat vxorē meretricē vel corruptā: quā putat esse castā vel virginē nō pōt eam dimittere.

¶ De ꝯiugio Marie ꝛ ioseph. b

Remissis aliqd addēdū ē de mō illiꝰ cōsensus: q iter mariā ꝛ ioseph iterceſſit. Sane credi pōt nō soluz mariā ꝫ ēt ioseph apud se dispositum virginitatem ſuare velle: nisi deꝰ alr iubēt: eosqꝫ sic ꝓsensisse i ꝯiugalē societatē: vt vterqꝫ de altero reuelāte spūscō itelligēt q virgitatē ſuare vellet: nisi deꝰ alr ispiraret: ꝫ illā volūtatē ꝙbis nō exꝑsserāt: postea vo exꝑsserūt: ꝛ i ꝙginitate ꝑmāserunt. Cōsensit ergo maria i maritalē societatē: ꝫ nō i carnalē copulā: nisi de eadē spāl̄r deꝰ ꝑcipet: cuius ēt ꝓsilio i maritalē ꝓsensit copulā: qz ꝙginitatē ſuare volebat: ꝛ iō nō alr ꝓsēsisset i ꝯiugalē societatē: nisi familiare dei ꝓsiliū hūisset. Be q̄ aug. sic ait. Btā maria ꝓposuit se ſuaturā vo tū virginitatis i corde: ꝫ ipm votū nō exꝑsit in ore. Subiecē se diuīe dispōni: ꝓposuit se ꝑseueraturā ꝙginē: nisi deꝰ alr ei ſuelaret. Cōmittēs ꝧ ꝙginitatē suā diuīe dispōni ꝓsensit i carnalez copulā: nō illā appetēdo: ꝫ diuīe ispirationi in vtrūqꝫ obediendo: postea vero simul cuz viro labijs exꝑessit: ꝛ vterqꝫ in virginitate ꝑmāsit. c

¶ Qz pfectū iter eos fuit ꝯiugium.

Iter quos vt ait aug. pfectū fuit ꝯiugiū: pfectū qdē nō i significatōe: ꝫ i ſcitate. Sactioza sūt .n. ꝯiugia pari voto ꝓtinētiū. Tñ aug. Qđ deo pīi voto ꝛ ꝓsensu voueratis: ambo ꝑseuerāter reddē deditis: a quo ꝓposito si lapsus ē ille: tu saltem ꝑseuera. Nō qz ꝑiter tēpabitis a ꝯmixtione carnali: iō maritꝰ tuus eē destiterat. imo ꝙ tanto sanctiꝰ ꝯiuges manebatis: q̄to sanctioza ꝯcorditer placita ſuabatis. Perfectū ergo fuit marie ꝛ ioseph ꝯiugiū i ſcitate. Perfectum ēt fuit ſm triplex bonū ꝯiugij: fidē. s. plē ꝛ sacrz. Qđ .n. nuptiaꝝ bonū vt ait aug. ipletū ē i illis parētib⁹ xpi: fides: ples: sacrm. Prolē cognoscim⁹ ipm dñm. Fidē: qz nullū adulteriū. Sacrz: qz nullum diuorciū. Solus ibi nuptialis concubitus nō fuit: qz in carne peccati fieri non pōterat sine pudēda ꝯcupiscētia carnis q̄ accidit ex pctō: sine q̄ cōcipi voluit qui sine pctō futurus erat. Et ꝫ nō itercessisset ꝯiugalis ꝯcubit⁹: ꝯiuges tñ vere fuerūt: mēte nō carne sicut ꝛ parētes: q̄uis ambro. dicat pfectū fieri cōiugium ꝑ carnalē copulam. In oī ingt mrīmōio cōsictio intelligit ſpūalis: quam ꝓfirmat ꝛ perficit coniunctoꝝ cōmixtio corporalis. Sed intelligēdū est coniugiū pfici commixtione corporali: non quantum ad veritatē vel ſanctitatez coniugij: sed quantum ad ſignificationem: qz perfectius vnionem chriſti ꝛ ecclesie tunc figurat. d

¶ De causa finali coniugij.

Xposito q̄ ſit efficiēs cā mrīmōij: ꝓſs est ostēdere ob quā cām ſoleat vel debeat ꝓtrahi mrīmoniū. Est igit finalis cā mrīmōij ꝓtrahēdi ꝓcipalis ꝓcreatio plis. ꝓpter hoc.n. istituit deus ꝯiugiū inter primos parētes: qꝰ dixit. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛc. Scđa ē post pctm Alde vitatio fornicatōis. Tñ apls. Propter fornicatōez vnusquisqz hēat vxorē suā: ꝛ vnaqqz hēat vir suuz. Sūt ꝛ alie cāe hōeste. vt inimicoꝝ reconciliatio: ꝛ pacis reintegratio. Sūt ēt ꝛ alie cāe min⁹ hōeste ꝑ q̄s aliq̄n ꝓhīt: vt viri mulieriſqz pulchri tudo: q̄ aios amore iflāmatos sepe ipellit inire ꝯiugiū. vt valeāt ſuū explere desideriuz. Que stus quoqz ꝛ diuitiarū possessio frequēter est

cõiugij cã ⁊ alia melia q̃ cuiqz diligẽtiã adhibẽ ti facile ẽ discernere. Hec ẽ assentiẽdũ ill' q dñt bit. Cõstat.n.ex p̃missis cõiugiũ fieri ex cõi cõ/ sensu verbis de p̃nti exp̃sso: q̃z uis amor ad hoc attraxerit. Cui rei documẽtũ p̃stat iacob q rachel decorã facie ⁊ venusto aspcũ amauit: eãqz mul ẽ diligẽs ait. Seruiã tibi p rachel septez ãnis. Jn deutro. ẽt legit. Si videris i medio captio/ rũ mulierẽ pulchram ⁊ adamaueris eaz: volue/ risqz uxorẽ hãe: introduces eã in domũ tuaz ⁊c. Cui malus finis nõ cõtaminat sacrm. e

Alz fine nõ bono ꝺhaꝫ coniugiũ: qñ spes cõtrahẽtis mouet aiuz. ꝺiugiũ tñ bonũ ẽ: qz vita mala vel itẽtio puersa marie ⁊ ioseph alias cãs spales. ſ. vt xpo sola/ tio viri sustẽtaret: ⁊ vt diabolo pr̃ celaret: vt ioseph eẽt testis castitatis: defendẽs eã ab infa mia suspitiõis: ne vt adultera dãnaret.

Ostq̃ ostendit magister q cõsen/ sus mrimõy ipedi/ tur p coactionẽ: h oñdit q ipedit p errorez. Et diuidit hec distictio in ptes tres. In p̃a determinat de ipedimto erroris. In z̃a de ꝺsensu q fuit in mrimonio beate v̄ginis: ibi. Premissis aligd addẽ/ dũ est ⁊c. In z̃a de cã finali mrimony. ibi. Expositio que sit efficies ⁊c. Circa p̃m tria facit. Prio oñdit qs error ma/ trimoniũ impediat. Scdo obycit in ꝺriũ. ibi. Sz obycit de Jacob ⁊c. Tertio solvit. ibi. Sz qd ibi fcm est ⁊c. Circa p̃m/ missis aligd ⁊c. Hic determiat de ꝺsensu q fuit in mrimo/ nio btẽ virginis. ⁊ circa h duo facit. Prio oñdit cuiusmõi ꝺsensus ille fuit. Scdo oñdit q mrimoniũ illõ fuit perfe/ ctũ. ibi. Inter qs vt ait Augu. ⁊c. Circa p̃m tria q̃runt. Primo determiat de cã finali mrimony: ⁊ p̃mo de causis mrimo ny in gnãli. Scdo de causis mrimony btẽ v̄ginis. ibi. Ha/ buit aũt cõiugiũ ⁊c. Circa p̃m duo facit. Prio ponit causas finales mrimony: ⁊ p̃ncipales ⁊ scdarias. Scdo excludit errorẽ. ibi. Nec est assentiẽdũ ⁊c. vbi duo facit. Prio ostẽ/ dit q malus finis non facit q non sit matrimoniũ. Secũ do ostendit q non facit q non sit matrimoniũ bonuz. ibi. Et licet fine non bono ⁊c.

Jc est dupler qõ. Pria de mrimo/ nio in cõi. Scda de mrimonio btẽ v̄ginis. Circa p̃m tria q̃runt. Prio vtr error de sui nã mrimoniũ impediat. Scdo qs error. Tertio de causa finali mrimony.

Ad primum sic pcedit. Videt q error nõ obeat poni mrimony ipediñtũ p se. cõsen/ sus enim qui est cã efficiẽs mrimony ipedit sicut ⁊ volunta riũ: sed voluntariũ fz pbz in z̃o: et h. ponit ipediri p ignorã tiã que nõ est idẽ qd error: qz ignorãtia nullã cognitionez ponit: fz error ponit eo q approbare falsa p ver sit error fm Aug. g nõ debuit hic poni ipedimẽtũ mrimony error fz magis ignorantia. Illud põt ipedire mrimoniuz de sui nã qd hz ꝺrietatẽ ad bona mrimony: sed error non est hs. g error de sui natura nõ ipedit mrimoniũ. Sed cut cõsensus regrit ad mrimoniũ: ita itentio regritur ad baptismũ: sed si aligs baptiçat Joannẽ ⁊ credit baptiçare Petrũ: nihilominus Joãnes vere baptiçatus est. g error nõ excludit mrimoniũ. Iter Liaz ⁊ Jacob fuit verũ mrimoniũ: fz ibi fuit error. g error nõ excludit mrimoniũ.

Sz cõtra est. qd in Digestis dr. Quid taz cõtrariũ ẽ cõ sensui q̃z error. fz cõsensus regritur ad mrimoniuz. g error mrimoniũ ipedit. Sed. cõsensus aligd voluntariũ noiat: sed error ipedit voluntariũ: qz voluntariũ fz pbz ⁊ Greg. Nisseñ. ⁊ Damas. est cui⁹ pncipiuz est in aliquo sciente sin gularia in quibus est actus: quod erranti non competit. g error matrimoniuz impedit.

Rñdeo dom: q gcgd ipedit causaz de sui natura ipedit ⁊ effectũ siliter. cõsensus aũt est cã mrimony: vt dcm̃ est. ⁊ iõ qd euacuat cõsensuz euacuat mrimoniũ: ꝺsensus aũt volũtatis est actus q p̃supponit actũ itellectus: deficiẽte aũt p̃mo: necũ est defectũ cõtingere in scdo: ⁊ iõ qñ error cognitionẽ ipedit: segtur etiã in ipso consensus defectus: ⁊ per ꝺns in mrimonio: ⁊ sic error ꝺ iure nãli habet q eua cuet mrimoniũ. Ad p̃m g dõz: q ignorantia differt sim pliciter loquendo ab errore: qz ignorantia de sui ratione non importat aliquẽ cognitionis actuz: sed error ponit iu/ diciuz rationis peruersuz de aliquo: tuz quãtuz ad hoc qd est impedire voluntariũ: nõ.n. differt vtruz dicatur igno/ rantia vel error: quia nulla ignorãtia potest impedire vo/ luntariuz nisi que habet errorẽ adiunctuz: eo q actus vo luntatis p̃supponit estimationẽ siue iudiciũ de aliquo in quod fert. vñ si est ibi ignorãtia oz esse errorẽ. ⁊ iõ etiã po nit error q̃si cã p̃xima. Ad z̃m dõz: q q̃uis nõ ꝺricet fz se matrimonio: ꝺriaꝫ tñ ei q̃tũ ad cãm suã. Ad 3̃m dõz: q caracter baptismalis nõ causaꝫ ex intẽtiõe baptiçãtis directe: sed ex elto mãli exteri⁹ adhibito. intẽtio aũt opa/ tur solũ vt dirigẽs elemẽtũ mãle ad effectũ p̃puz: fz vin/ culuz ꝺiugale ex ipso ꝺsensu causaꝫ directe: ⁊ iõ nõ est sile. Ad. 4. dõz: q sicut magr in littera dicit matrimoniuz qd fuit inter Liã ⁊ Jacob nõ fuit pfectũ ex ipso cõcubitu qui ex errore cõtingit: sed ex cõsensu qui postmodũ acces/ sit. tñ vterq̃ de peccato excusaꝫ: vt in littera patet.

Ad secunduz sic pcedit. videt q ois error ma/ trimoniũ impediat: ⁊ nõ soluz error cõditionis: aut p̃sone: vt in littera dicit: qz qd alicui cõue/ nit fm se: ꝺuenit ei fm totũ suũ ambitũ: fz error de sui nã hz q matrimoniũ ipediat: vt dictũ est. g ois error mrimo niuz ipedit. Sed. si error inq̃tũ hs mrimoniũ ipedit: ma gis error magis oz ipedire: sed magis est error fidei q est in hereticis nõ credẽtib⁹ hoc sacrz q̃z error p̃sone. g magl oz ipedire q̃z error p̃sone. Sed. error nõ euacuat mrimo/ niuz nisi inq̃tũ tollit volũtariũ: sed ignorãtia cuiuslibet circũstãtie volũtariũ tollit: vt pz in. 3. Et h. g nõ solũ error ꝺditiõis ⁊ p̃sone matrimoniũ ipediũt. Sed. sicut cõditio seruitutis ẽ aligd annexuz accñs p̃sone: ita q̃litas corpis aut animi: fz error ꝺditiõis ipedit mrimoniũ. g eadez rõ/ ne error q̃litatis aut fortune. Sed. sicut ad ꝺditionẽ p̃so/ ne ptinet seruit⁹ ⁊ libertas: ita nobilitas vel ignobilitas: aut dignitas status ⁊ puatio ei⁹: fz error ꝺditiõis libertat vel seruitutis ipedit matrimoniũ. g ⁊ error alioz dictoz. Sed. sicut ꝺditio seruitutis ipedit: ita etiã disparitas cul tus ⁊ ipotẽtia cocũdi: vt infra dicet. g sicut error ꝺditiõis ponit ipedimẽtũ matrimony: ita error circa alia hs debe ret ipedimẽtũ matrimony poni. Sz ꝺ. videt q nec er ror p̃sone matrimoniũ ipediat: qz sicut emptio ẽ gdã con tract⁹: ita ⁊ matrimoniũ: fz in emptiõe ⁊ vẽditiõe si detur aurũ equalẽs p alio auro nõ ipedit vẽditio. g nec matri/ moniũ ipedit si p vna muliere alia accipiaꝫ. Sed. pt cõ/ tingere q p multos annos isto errore detineant: ⁊ filios ⁊ filias generẽt sil: fz graue eẽt dicere q tũc eẽnt diuiden/ di. g error p̃mus nõ frustrauit mrimoniũ. Sed. põt ꝺtin/ gere q frater viri i quẽ se credidit ꝺsentire mulier offera tur ei: ⁊ cuz eo cõmisceaꝫ carnal'r: vr g q nõ possit redire ad illũ i quẽ ꝺsentire se credidit: fz debeat stare cũ fratre

eius: & sic error persone non impedit mrimoniuz.

¶ Ad 2ñ? dz: q sicut error ex hoc q inuoluntariũ causat habet excusare peccatum: ita hz q mrimoniũ impediat ex eo dẽ. error autẽ nõ excusat a pctõ: nisi sit illius circumstãtie cuius appositio vel remotio facit differentiã liciti & illiciti in actu. si enĩ aliqs putiat patrẽ baculo ferreo quẽ credit ligneũ esse: nõ excusaꝫ a toto: q̃uis forte a tãto: ſz si credat qs putere filiũ cã discipline: & putiat patrẽ: excusat a toto diligẽtia debita adhibita. vnde dz q error q matrimoniũ impedit sit alicuꝰ eoꝝ q̃ sunt de essentia mrimony. duo aũt icludit mrimoniũ ipz. s. psonas q̃ iungunt: & mutuã ptãtẽ in inuicẽ in q̃ mrimoniũ ꝯsistit. ꝑmũ autẽ tollit per errorẽ psone. scdz per errorẽ ꝺitiõis: q3 fuus nõ põt ptãtẽ sui corpis alteri tradere sine ꝯsensu dñi sui. & pp hoc hi duo errores mrimoniũ impediunt & non alij. ¶ Ad ꝑmm q̃ dz: q error nõ hz ex nã generis q impediat mrimoniuz: ſz ex nã dr̃ie adiuncte: ꝑput. s. est error alicuius eoꝝ que sunt de essentia mrimony. ¶ Ad scdz dz: q error infidelis de mrimonio est circa ea q̃ sunt mrimoniũ cõsequẽtia: sic an sit sacrm: vel an sit licitũ: & iõ error talis mrimoniũ nõ impedit: sic nec error circa baptismũ impedit acceptionẽ caracteris: dũmõ itẽdat facere vel recipe qd ecclia dat q̃uis credat nihil esse. ¶ Ad 3m dm q nõ q̃libet ignorãtia circunstantie causat inuoluntariũ qõ excusat pctñ vt dcm ẽ. pp hoc rõ nõ segtur. ¶ Ad 4m dz: q diuersitas fortune nõ variat aliqd eoꝝ q̃ sunt de essentia mrimony: nec diuersitas q̃litatis: sic facit ꝺditio fuitutis: & iõ rõ nõ seq̃t. ¶ Ad gntũ dz: q error nobilitatis inq̃tũ hz nõ euacuat matrimoniũ cadẽ rõne q̃ nec error q̃litatis: ſz si error nobilitatis vel dignitatis redundat in errorẽ psone tũc impedit matrimoniũ. vñ si ꝯsensus mulieris ferat̃ in istã psonã directe: error de nobilitate ipsius nõ impedit mrimoniũ. si autẽ directe itendit ꝯsentire in filiũ regis gcũq; sit ille: tunc si alius pñtet ei q̃s filius regis est error psone & impediet matrimoniũ. ¶ Ad sextũ dz: q error ẽt illoꝝ impedimẽtorũ mrimony q̃tũ ad ea q̃ faciũt personas illegitimas impedit mrimoniũ: ſz iõ de errore illoꝝ nõ facit mentionez: q3 illa impediũt mrimoniũ siue cuz errore siue sine errore sint: vt si aliq̃ cõtrahat cũ subdiacono siue sciat siue nõ sciat nõ ẽ mrimoniũ: ſz ꝺditio fuitutis nõ impedit si fuitus sciatur: & iõ nõ est sic. ¶ Ad septimũ dz: q pecunia in cõtractib⁹ accipit̃ q̃si mensura aliarũ rez: vt pz in 5o. eth. & nõ q̃si pp se quesita: & ideo si nõ det̃ illa pecunia q̃ creditꝰ ſz alia equalens: nihil obest cõtractui: ſz si in re quesita ꝓpter se eẽt error impediret̃ contractus: sicut si alicui venderet̃ asinus ꝓ equo: & sic̃ est in ꝓposito. ¶ Ad octauũ dz: q q̃tũcũq; fuerit cũ ea: nisi de nouo ꝯsentire velit nõ ẽ mrimoniũ. ¶ Ad nonũ dz: q si ante nõ ꝯsenserat in frẽz eiꝰ: põt eaz quẽ per errorẽ accepit retinere: nec põt ad fratrez eius redire ꝓcipue si sit cognita carnal̃ ab eo quẽ accepit. si aũt ꝯsenserat in ꝑmũ ꝓ verba de ꝓñti: nõ põt scdz hr̃e ꝑmo viuente: sed põt vel secũdũ relinq̃re & ad ꝑmũ redire: & ignorantia facti excusat pctñ: sicut & excusaret̃ post ꝯsumatũ matrimoniuz si a cõsanguineo viri fraudulẽter cognosceretur: q3 fraus alterius nõ dz sibi preiudicare.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt̃ q mrimoniũ non possit esse ex ꝯsensu alicuius in aliq̃z ꝓpter causaz ihonestã: vnius enĩ vna est rõ: ſz mrimoniũ est vnũ sacrm. q nõ põt fieri ex alterius finis itentione q̃z illius ad quẽ a deo: istitutũ ẽ. s. ad ꝓcreationẽ ꝓlis. ¶ Ꝓ. cõiunctio mrimony est a deo: vt pz Math. 19o. Quos deꝰ cõiunxit hõ nõ sepet: ſz cõiunctio q̃ fit ꝓpter turpes cãs ñ est a deo. q nõ est mrimoniũ. ¶ Ꝓ. in alys sacris si nõ fuetur intẽtio ecclie non est veꝝ sacrm: sed intentio ecclie in sacramẽto mrimony nõ est ad aliquã turpẽ causaz. q si ex aliqua turpi causa mrimoniũ contrahat: non erit verum mrimoniũ. ¶ Ꝓ. ſm Boetiuz. cuius finis bonus ipz qui q̃z bonũ. q ñ est mrimoniũ si ꝓpter maluz finẽ fiat. ¶ Ꝓ. mrimoniũ significat ꝯiunctionẽ christi & ecclie: sed ibi nõ cadit aliq̃ turpitudo. q nec mrimoniũ potest cõtrahi ꝓpter aliquã turpez causaz. ¶ Sed contra est: q3 quis baptiçat. q & qui contrahit cuz aliqua intentione lucri verũ est mrimoniũ. ¶ Ꝓ. boc idez ꝓbatur per exempla & auctates q̃ ponunt̃ in ſra.

¶ Respõdeo dz: q cã finalis mrimony põt accipi dupl̃r .s. per se & per accidẽs. ¶ Per se quidẽ causa matrimony est ad quaz matrimoniũ est de se ordinatũ: & hec semp bona est. s. ꝓcreatio ꝓlis: & fornicationis vitatio. ¶ Sed per accidens causa finalis ipsius est hoc qõ ꝺtrahentes intendũt ex matrimonio: & q3 hoc qõ ex matrimonio intendit̃ consequit̃ ad mrimoniũ: & ꝑoza nõ variant̃ ex posteriorib⁹ ſz ecõuerso: iõ ex illa cã nõ recipit matrimoniũ bonitatez vel maliciã: ſz ipsi ꝺbẽtes quoꝝ est finis per se: & q3 cause per accidẽs sunt infinite: ideo infinite tales cause possunt esse mrimony: quarũ sunt q̃daz honeste: & quedã inhoneste. ¶ Ad ꝑmũ q̃ dz: q veꝝ est de cã ꝓ se & ꝓncipali: ſz qõ hz vnũ finẽ ꝓ se & ꝓncipalẽ: põt habere plures fines secundarios per se & infinitos per accidens. ¶ Ad scdz dm: q ꝯsensus põt accipi ꝓ ipsa relatione que est matrioniũ: & tamen ꝯsensus põt accipi ꝓ actu ꝓ ipsa relatione que est cã: vel ꝓ actus quẽdo: nec est icõueniẽs q̃ aliqs effectꝰ sit a deo cuiꝰ cause q ꝯiungunt̃: & sic ẽ q̃q; mala: & nõ est a deo simpl̃r loquendo: nec est icõueniẽs q̃ aliqs effectꝰ sit a deo cuiꝰ causa illa inq̃tũ ẽ mala: sed inq̃tũ aliqd hz de bono ſz q̃ est a deo: q̃uis nõ simpl̃r sit a deo. ¶ Ad 3m dz: q intentio ecclie que itẽdit tradere sacrz ẽ de nec̃itate cuiuslibet sacri: ita q̃ ea nõ obseruata nihil in sacris agit̃: sed intẽtio ecclie qua intẽdit vtilitatẽ ex sacro ꝓuenietẽ est de bene esse sacri: & nõ de nec̃itate eius. vñ si nõ obseruet̃ nihilominus est verũ sacrm. ſz ꝓtermittẽs hãc intẽtionẽ peccat. sicut si in baptismo nõ intẽdat̃ sanitas mẽtis: quã ecclia intendit. & sil̃r ille qui intẽdit matrioniũ ꝺbere: q̃uis matrimoniũ nõ ordinet ad illũ finẽ quẽ ecclia itẽdit: nihilominus veꝝ matrioniũ ꝺbit. ¶ Ad 4m dm: q illud malum nus veꝝ matrioniũ ꝺbit. ¶ Ad 5m dicẽdũ: q ipsa vnio ẽ signũ ꝯiunctionis xpi & ecclie: & nõ opatio vnitoꝝ. ideo ratio nõ sequit̃.

Quo. II.

Deinde q̃rit de matrioniõ beate virginis. Et circa hoc q̃runt̃ tria. ꝑ de voto & matrioniõ bte vgis. 2o vtrũ fuerit fuerit illud matrioniũ pfectũ. 3o vtrũ fuerit aliquãdo ꝯsũmatũ: vt Eluidius dixit.

Ad primum sic ꝓcedit. videt̃ q btã vgo nõ debuerit vginitatẽ vouere: q3 in lege maledictio debebat illis qui semẽ nõ relinquebãt sup terrã: vt pz Deutro. 6. sed adhuc durabat stat⁹ legis. q nõ debuit vginitatẽ vouere. ¶ Ꝓ. votũ virgitatis ptinet ad pfectionẽ ꝯsilioꝝ: sed talis pfectio debuit a xpo inchoari qui vouit legẽ ꝯsilys adꝑlere. q ante xpi aduẽtũ nõ debuit virginitatẽ vouere. ¶ Sz ꝺ. in mr̃e xpi debebat ois eẽ pfectio: sed votũ vginitatis est de maximis pfectionib⁹. q nõ debuit ei deesse.

¶ Ulteriꝰ videt̃ q nõ debuit eẽ matrimonio iũcta: q3 voluentib⁹ virginitatẽ: nõ solũ nubere: ſz velle nubere ẽ dãnabile: vt Piero. dicit. ſz nihil dãnabile debuit eẽ in beata vgine. q postq̃ vginitatẽ vouit nubere nõ ꝺbuit. ¶ Ꝓ. vouẽs vginitatẽ ꝑiculo se exponeret si se in ptãtẽ viri traderet: ſz hoc est pctñ. q btã vgo nõ debuit sui ptãtẽ alteri tradere nubẽdo. q nec nubere. ¶ Ꝓ. q̃uq; ꝯsentit in matrimoniũ: ꝯsentit aliquo mõ in carnalẽ copulã ad minꝰ ꝑplicite: sed ꝯsensus in carnalez copulã aliqd diminuit de puritate vginitatis ad minꝰ q̃tũ ad vginitatẽ mẽtis. cũ q

mri dei deberet talis puritas q̄ maior sub deo negt intelligi: vt Anselm. dicit: vr q̄ nō debuit nubere. ¶ Sed ꝫ est: quō dr Matth. i. Lū eēt dispōsata ꝛc. i tex. ⁊ glo. ¶ P. xps sua natiuitate debuit ita virginitatē ꝓmēdare q̄ nuptys nō derogaret. nō aūt melior potuit vtrūq; approbare q̄m vt de vgine nupta nasceretur. ergo ꝛc.

¶ Ulteri⁹ vr q̄ cāe mrimony ei⁹ assignate in lra nō sint cōueniētes: qz diabolus cuz bēat lucida nālia: plura pōt cognoscere nāli cognitiōe q̄m hō. Sed hō ēt sensu pōt cognoscere: de aliq̄ an sit vgo. g̃ ml'to fortius diabolus hoc scire poterat. ¶ P. diabolus bn̄ scit q̄ illa ē vgo q̄ nunq̄ ꝓiunctus fuerat. g̃ p hoc q̄ erat nupta nō occultabat ei vginitas mris dei. ¶ P. misteriū diuitatis xpi n̄ cula diabolus vidit. g̃ nō oportuit q̄ misteriū icarnatiōis eius ei p nuptias mris celaret. ¶ Item si nō eēt nupta nō poterat lapidari pp suspicionē fornicatiōis q̄si adultera. g̃ vr q̄ nō pp hoc oportebat eā nubere. ¶ P. ex hoc q̄ non nupta fuisset iudei magis edificati fuissent ad fidē: q scribuit eis p nuptias occultari. ¶ Itez xps venit vt labores matr eius virū ad eius obsequia.

¶ Rideo dōz: q̄ in beata vgine debuit apparere oē illud q̄ pfectiōis fuit. vginitas aūt q̄uis in se optima: tn̄ p tempore illo ei matrimoniū preferebat ꝓpter expectationez vgo venit vginitatē tanq̄m optimū ⁊ sibi acceptissimū: non tn̄ simplr sed sub ꝓditiōe honestissima: hac. s. nisi deus aliter ordiaret: nec istā ꝓditōz apposuit vt dubitaret an vellet vgo pmanere: sz an deberet: ⁊ hoc ē qđ Aug. in lra dicit: q̄ ꝓposuit se pseueraturā vgine: nisi deus aliter ordiaret.

¶ Ad p̄m g̃ dōm: q̄ beata virgo fuit ꝓfinitū veteris ⁊ noue legis: sicut aurora dici ⁊ noctis: ⁊ ideo votū eius sapuit nouaz legē inq̄tuz virginitatē vouit: ⁊ veterez inq̄tū ꝓditiones apposuit. ¶ Ad z̄m dōz: q̄ pfectio ꝓilioꝛ q̄tuz ad ꝓsū matione incipere debuit a xpo: sed q̄tuz ad aliquā ichoationē ꝓueniēter a matre eius incepit.

¶ Ad z. q. dōz: q̄ ꝓueniēs fuit matrē xpi mrimōio esse iuncta: tū ꝓpter causas in littera assignatas: tū etiā ꝓpter alias causas: quaꝛ ꝑma ē vt significarz eccliaz q̄ ē vgo ⁊ spō: sa: ēdo vt p Joseph genealogia Marie texeret: nō. n. erat ꝓsuetudo apud hebreos ex pte mulieꝛ genealogiā ꝓputare. tertia vt virginib⁹ excusatio tolleret si de fornicatione infamarēt. quarta vt nuptias xps sua natiuitate approbaret. quinta vt maior pfectio vginitatis in beata vgine ostenderet: dū in ipo mrimonio vgo pmāsit. ¶ Ad p̄m g̃ dōz: q̄ post votū virginitatis absolute factū nō pōt aliqs in mrimoniū ꝓsentire sine pctō: qz si sit votū soleme nō fit verus mrimoniū: si aūt sit votū simplex vel mrimoniū est qđ sequit: tn̄ peccāt ꝓbētes: votū aūt beate virgis nō fuit solēne: sed simplex i corde expressū: nec absolutū sz sub ꝓditione: vt i lra pz: ⁊ iō potuit sine pctō ex spāli spūs fācti ꝓsilio cui⁹ dispositio ꝓditionalr in suo voto cadebat i mrimoniū ꝓsentire. ¶ Ad z̄m dōm: q̄ beata virgo antecq̄ cōtraberet cū Joseph fuit certificata diuinitus q̄ Joseph in filiū ꝓposito erat: ⁊ iō nō se cōmisit piculo nubēs: nec tn̄ pp hoc aliquid vitati depyt: qz illud ꝓpositū nō fuit ꝓditionalr i cōsensu appositū: talis eniz ꝓditio cū sit ꝓ mrimony bonū. s. ples ꝓcreandā mrimoniū tolleret. ¶ Ad z̄m dōz: q̄ copula carnalr cecidit iplicite sub ꝓsensu beate virgis: sicut actꝰ iplicite ꝓtinet in potētia: vt ex. s. dictis pz. potētia aūt ad carnalē copulā nō ꝓtrahitur vginitati: nec diminuit aliquid de puritate ipsi⁹ nisi rōne actꝰ: q̄ quidē nūq̄ fuit i ꝓposito beate virgis: sz erat iā certificata q̄ actꝰ nūq̄ seq̄ deberet.

¶ Ad. z. q. dōz: q̄ rōnes q̄ in lra ponunt ꝓueniētes sūt: quarū vna accipit ex pte ꝓcepti. s. vt partꝰ diabolo celaret. secunda ex pte mris: vt. s. nō lapidaret: tertia ex pte Joseph. s. vt obsequeret ⁊ mri ⁊ puero: ⁊ testioniū pberet vginitati. ¶ Ad p̄m g̃ dōm: q̄ diabolus cognitiōe nāli bn̄ potuisz ppēdere vginitatē mris dei cū toto hoc q̄ nupta erat: nisi phibitꝰ fuisset a diligenti examiatiōe eoꝛ que circa ipam erāt diuina virtute. Et silr dōm ad z̄m. ¶ Ad z̄m dōm: q̄ p alia ēt miracula nō apte poterat cognoscere ipm eē filiuz dei: qz sil' videbat i eo signa infirmitatis ⁊ vtutis. vñ si aliq̄ aliqd ō diuinitate eiꝰ ꝓfitebat: magis ex pūptōe q̄m ex certitudie ꝓcedebat: sz hoc pp ꝓcedēs vaticiniū fuisset certissimū signū filij dei viuēti. ¶ Ad 4m dōz: q̄ itelligitur de lapidatiōe ifamie: vl' qz erat ō stirpe sacerdotali ex pte mris: qō pz ex hoc q̄ Elisabeth q̄ erat ō filialibꝰ Aarō dicit eiꝰ cognata: Luce. i. filia aūt sacerdotis ēt nō nupta deprhensa i stupro lapidabat: vt pz Leuit. xi. sed ex pte patris erat de stirpe Dauid: bn̄. n. poterāt p mrimoniū ꝓiūgi filie Aaron illis de tribu regia: vel ēt qbuslibet alteri⁹ tribus: eo q̄ nō acceperāt hereditatē diuisā ab alys tribub⁹: ⁊ sic ex hoc nō potuit ꝓfusio fortiū ꝓuenire: q̄ erat cā phibitiōis mrimony ꝓbēdi iter illos q̄ erāt de diuersis tribubus. ¶ Ad 5m dōz: q̄ dns maluit pmittere iudeos dubitare de deitate sua q̄m de castitate mris sciens lubricā eē vginitatis famā: vt Ambro. dic. ¶ Ad 6m dōz: q̄ xps nō debuit necessitatis solatiuz refutare q̄ hoc puersitatis magis est q̄m humilitatis.

Ad secundum sic ꝓcedit: videt q̄ matrimoniuz ꝑdictū nō fuerit pfectuz: pfectū. n. mrimoniū ex absoluto ꝓsensu ꝓcedit. sed btā virgo nō absolute i mrimoniū ꝓsensisse vr: sicut nec absolute vouisse: cū in vtroq̄ se dispōni diuie ꝓmiserit: vt i lra dr. g̃ nō fuit pfectū mrimoniuz. ¶ P. significatio ē de cētia mrimony inq̄tū ē sacrz. sz mrimōiū illud nō fuit pfectū i ꝓsignificatiōe: vt i lra dr. g̃ nō fuit pfectū sacrz. ¶ P. vbi deest vltia ꝓsūmatio nō ē vera pfectio. sz mrimoniū btē vginis nūq̄ fuit ꝓsūmatū. g̃ nō fuit vere pfectū. ¶ P. pfectū dr eē mrimoniū ex eo q̄ hz bonū ꝑlis. sz illud mrimoniū nō hūit bonū ꝑlis: qz ples q̄ fuit i illo mrimonio educata nō fuit effectꝰ illi⁹ mrimony: sicut nec fili⁹ adoptiu⁹ dr bonū mrimōy. g̃ nō fuit pfectū mrimōiū. ¶ P. post pfectuz mrimoniū nō licz alicui spōsaz dimittere. sz Joseph q̄uis eēt iustꝰ volebat eā occulte dimittere: vt dr. Matth. i. g̃ nōdū erat pfectū mrimōiū. ¶ Sz ꝫ: dei pfecta sūt opa. sz illud mrimōiū fuit diuinitꝰ ispiratū. g̃ fuit pfectū. ¶ P. per mrimōiū nō dicūtur aliq̄ ꝓiuges nisi sit pfectū. sz Maria dr ꝓiux Joseph. Matth. i. g̃ fuit iter eos pfectū mrimōiū.

¶ Rndeo dōz: q̄ duplex ē pfectio mrimōy: vna q̄tuz ad eē ipsi⁹ q̄ fit p cōsēsuz vbis de psēti exp̄ssuz: ⁊ tali pfectiōe mrimōiū illud pfectū fuit. Alia ē pfectio q̄tū ad opationē: ⁊ sic nō fuit pfectū: qz actꝰ ꝑpus mrimōy ē carnalis copula. ¶ Ad p̄m dōz: q̄ beata vgo absolute i mrimoniū ꝓsēsit: vt certificata diuinitꝰ: sz i mrimōiū sic ꝓsētiēs vgitatez suā deo ꝓmisisse i lra dr. ¶ Ad z̄m dōm: q̄ significatio nō quelibet ē de cētia sacri: sz illa q̄ significat effectꝰ sacri: ⁊ iō rō nō segt. ¶ Ad 3m dōz: q̄ rō illa ꝓcedit de secūda pfectiōe: q̄ ꝓsūmatio dr mrimōy. ¶ Ad 4m dōz: q̄ ples nō dicit bonū mrimōy solū inq̄tū p mrimōiū generat: sz inq̄tū i mrimōio suscipit ⁊ educat: ⁊ sic bonū illius mrimōy fuit ples illa: ⁊ nō ꝑmo mō: nec tn̄ de adulterio natꝰ nec filius adoptiu⁹ q̄ i mrimonio educat ē bonū mrimōy: qz mrimoniū nō ordiat ad educatiōez illoꝛ. sic ꝫ mrimōiū fuit ad ꝫ ordiatuz spāliter q̄ proles illa susciperet i eo ⁊ educaret. ¶ Ad 5m dōz: q̄ Joseph noluit eā dimittere q̄si aliaz ducturꝰ: vl' pp aliq̄s suspiciōez: sz qz timebat tāte scitati cohabitare pp reuerētiā. vñ dictū ē ei: noli timere. Matth. i.

Ad tertium sic ꝓcedit: vr̃ q̃ mr̃imõiuz illud fuerit aliq̃ ꝓsũmatũ: dr̃. n. Matth. i. Añ q̃z ꝙuẽirẽt iuẽta ẽ i vtero habẽs de spiritu sãcto. Et itẽ: nõ cognoscebat eã donec pepit filiũ suũ ꝑmogenitũ. g̃ videt q̃ post cognouerit eaz. ¶ Ꝑ. primuz dr̃ respectu scõi. sed xp̃s in auctoritate inducta dicitur ꝑmogenit⁹ filius virginis. g̃ post ꝑmũ hũit aliũ: z sic mr̃imõiuz illõ salte post xp̃i natiuitatẽ ꝓsũmatuz fuit. ¶ Ꝑ. nõ defuerũt ẏba euãgelistis ad exꝑmẽdũ suã itẽtiõez. sz nũq̃z exꝑsserũt q̃ Joseph ampli⁹ eã nõ cognosceret. g̃ post xp̃i generatõez mr̃imõiũ fuit ꝓsũmatũ. ¶ Ꝑ. Joseph dr̃ pr̃ xp̃i i plurib⁹ euãgely locis: z dr̃ etiã hr̃e fratres: qõ nõ eẽt si mr̃imõiũ illud nunq̃z fuisset ꝓsũmatũ. g̃ rc̃. ¶ Ꝑ. duo corpora nõ pñt simul esse ĩ eodẽ loco. ergo xp̃s nõ potuit exire de vẽtre mr̃is itegritate ṽginitatis manẽte: z sic nõ fuit icõueniẽs q̃ mr̃imõiũ illud ꝓsũmaret. ¶ Ꝑ. Abraã z alỹ pr̃es q ꝓiugys vsi sunt maxime dignitatis fuerũt. g̃ nihil ꝺpiss̃z matri xp̃i si mr̃imoniũ ꝓsũmass̃z. ¶ Ꝑ. Veluidius obycit: Si turpe ẽ xp̃o mr̃em cognosci post partuz: q̃z to magis p genitalia virgis eẽ natũ: ¶ Sz ꝺ: virgitas corruptõi ꝓponit. sz mater xp̃i debuit eẽ i excelẽtissimo statu. g̃ debuit eẽ ṽgo: z sic nõ debuit illõ mr̃imõiuz ꝓsũmari. ¶ Ꝑ. ñ ẽ ꝓbabile q̃ Joseph anderet vterũ quẽ tẽplũ dei nouerat attigẽr: vt Piero. di-

¶ Rñdeo dõz: q̃ mater xp̃i añ partũ: z ĩ partu: z post (cit. ptuz in eternũ virgo ꝑmãsit. sz ei⁹ ṽginitati añ partũ iudei z ebionite derogãt: dicẽtes xp̃z ex Joseph semie eẽ natũ. eius aũt ṽginitati ĩ partu ꝓbi derogabãt: dicẽtes nõ posse duo corpora cẽ ĩ eodẽ loco. sz virgitati ei⁹ post ptũ Veluidius quidã ideota z sacerdos ausus est derogare: g loq̃citaté facũdiã estimãs: accepta mã disputãdi a blasphemiis matris dei iccpit: dicẽs eaz post partũ a Joseph cognitã ꝺ quẽ Piero. libruz ꝓscripsit. ¶ Ad ꝑm̃ g̃ dõz: q̃ anteq̃z nõ semp denotat ordinẽ ad illud qõ futuꝝ ẽ fz rei vitatẽ: sed qñq̃z ad illud qõ futuꝝ sperat fz cõez curruz: fz qõ dr̃ iste añq̃z hẽret. xo. ãnos mortuus ẽ: z sic ẽ i ꝓpositio: z silr li donec qñq̃z significat ß qõ pcessit termiari vẽiẽte eo qõ expectat: vt cũ dr̃: sede hic donec veniã: qñq̃z aũt ñ sic: vt cũ dr̃. i. Cor. xv. Oportz illũ regnare donec põat oẽs inimicos rc̃. ñ q̃ tp̃s regni ei⁹ finiat ad subiectionẽ inimicoꝝ: sz subiectio inimicoꝝ ĩ tpe regni icludit. ¶ Ad zᵐ dõz: q̃ ꝑmogenit⁹ dr̃ añ quẽ null⁹: q̃z uis post ipm nõ sit ali⁹: alꝫ vnigeniti ius ꝑmogenite nõ hẽrent: nec debuissent deo offerri ĩ lege: qõ falsũ ẽ. ¶ Ad ʒᵐ dõz: q̃ euãgeliste ex eo qõ minus ẽ credibile dimiserũt itelligẽdũ hoc qõ magis credibile ẽ: min⁹ aũt credibile ẽ q̃ ṽgo ꝺcipiat qõ euãgeliste dixerũt: q̃z q̃ post ptũ ṽgo ꝓseruet: z iõ nõ curauerũt ß dicere. ¶ Ad 4ᵐ dõz: q̃ Joseph dr̃ pr̃ xp̃i putatiu⁹: vt ꝑz Luc. ʒ. Et itex̃ xp̃s fuit fili⁹ ei⁹ adoptiu⁹: vt qdaz dicũt. Ally aũt dicti sunt fratres ei⁹ rõe cognatiõis: qz erãt de eadẽ familia: qz nec Maria aliũ filiũ hũit: nec Joseph q ẽt ṽgo fuit: vt dr̃. ¶ Ad 5ᵐ dõm: q̃ vex̃ ẽ ꝑ nãz: sz ꝑ miraculũ põt fieri q̃ duo corpa sint ĩ eodẽ loco. vt ifra di. 44. dicet. part⁹ aũt ille z ꝓcept⁹ tot⁹ miraculosus fuit. Quidaz tñ dicũt q̃ xp̃s tũc dotẽ subtilitatis assumpsit: sz ꝑmũ meli⁹. ¶ Ad 6ᵐ dõz: q̃ q̃uis stat⁹ ꝓiugy ꝓsũmati, sit bon⁹: tñ stat⁹ ṽgitatis ẽ ml̃to altior: z hic mr̃i dei debebat. ¶ Ad 7ᵐ dõz fz Piero. q̃ to fuit hũiliora q̃ ꝑ me passus ẽ: tãto ei plus debeo: dũmõ ꝑ hec ꝑfectiõi ṽtutis nihil subtrahat: sz ṽgitatis ꝑuatio derogarz ꝑfectiõi mr̃is ex pte ṽtutis aĩe.

¶ Si. n. diabol⁹ trasfigurãs se rc̃. hoc itelligẽdũ ẽ q̃ñ nõ ꝓceditur ad adorationem. vel q̃ñ ꝓcedit sub ꝺditiõe si est xp̃s: alꝫ ñ eẽt piculuz idolatrie. ¶ Si qs hr̃tic⁹ noie Aug. z c̃. hoc ẽ vex̃ q̃ñ nõ ꝓcederet ad exp̃ssionẽ alicui⁹ erroris. alꝫ eẽt ibi piculũ ifidelitatis si ei ꝓsẽtiret. ¶ Cõsẽsit i carnalẽ copulã: ñ explicite sz iplicite: vt dcm̃ ẽ. ¶ Jacob ꝑ. a chelvenustã facie rc̃. Sciẽdũ q̃ decor faciei nõ fuit cã ꝑn cipalis sz secũdaria: z hoc bñ põt eẽ sine peccato vel q̃ñq̃z ẽt sine veniali pctõ: si aũt eẽt ꝓncipalis cã libido pulchritudis: ñ excusaret a pctõ mortali si eẽt effrenata libido.

¶ De tribus bõis ꝓiugij. Di. xxxi. q

Post hec de bonis ꝓiugij que sunt: z qualiter coitum excusent: dõm est: Tria sunt principaliter bona coniugij. vnde aug. Nuptiale bonum tripartitum est. s. fides: proles: sacramentum. In fide attenditur: ne post vinculum coniugale cum alio vel alia coeatur. In prolem vt amanter suscipiatur. religiose educetur. In sacramento vt ꝓiugiuz nõ separetur: z dimissus vl̃ dimissa nec cã plis alteri ꝓiugat. b

¶ De duplici separatione.

Separatio aũt gemina est: corporalis .s. z sacrañtalis. Corporaliter pñt separari causa fornicationis: z ex cõi cõsensu causa religionis siue vsq̃ ad tp̃s siue vsq̃ ad finem. Sacramẽtaliter vero separari non pñt dum viuunt: si legittime persone sint. Nam et eniz vinculum coniugale iter eos ẽt si alỹs a se discedẽtes adhesserit. Unde aug. Usq̃adeo manent inter viuentes semel inita iura nuptiaruz vt potius sint inter se coniuges etiam separati q̃z cum alỹs quibus adheserũt. Itẽ. Nam et iter viuẽtes qõdã ꝓiugale vinculũ: qõ nec sepatio. nec cũ altero copulatõ possit auferre. Sicut apostata aia ꝺ ꝓiugio xp̃i recedẽs ẽt fide pdita sacramẽtũ fidei ñ amittit: qõ lauacro regnationis accepit. Redderet. n. redeũti si amisisset abscedẽs. Dz aũt hoc qui recesserit ad cumulũ supplicij: nõ ad meritũ ꝑmij. Itez. Quibus placuit ex cõsensu ab vsu carnalis cõcupiscentie ĩ ꝑpetuum continere: absit vt vicium inter illos ꝓiugale rũpat: imo firmius hedium q̃z seruanda sũt: nõ volũtarijs corpozũ nexibus: sz volũtarijs aiozuz affectibus. Et attẽ nõ q̃ sit ipsum coniugium: sed q̃ eiusdez rei sacre signum est. i. spiritualis z inseparabilis cõiunctionis christi z ecclesie. c

¶ Hec tria nõ assunt omni coniugio.

Est sciendũ ab aliquibus ꝓtrahi cõiugiuz vbi hec tria bona nõ comitant. Beest. n. fides vbi vir cũ alia: z mulier cũ alio coit. Hoc ergo bonũ ita ꝓiugio adheret vt ex eo si assit: ãplius ꝓmẽdet ꝓiugiũ. Si nõ assit: nõ ide ãnihilet. Que. n. adultera est nõ ideo cõiunx nõ est imo si coniunx non esset: adultera non foret. Quod cum fit: culpa ꝓmittitur: sacramẽtuz vero non cassatur. Bo-

nũm quoq; prolis non oĩbus adest ꝯiugibus. Quidam.n. pari voto ꝓtinentiã seruant: alĩ ꝓ etatis defectu vel alterius rei cã generare non valent. Nec oẽs illi etiam qui prolem recipiũt bonum prolis habent. Nam bonum prolis dicitur nõ ipsa proles: sed prolis spes: que ad religionem nõ referẽ: imo ad hereditariã successiõẽ: vt cum quis heredes terrene possessiõis hãe desiderat: ꝛ spes ac desiderĩũ quo ꝓles ad hoc queriẽ vt religione informeẽ. Multi ergo prolem hñt qui tñ bono prolis carẽt: nec iõ tñ coniugium esse desinit. sacrm vero ita inseparabiliter coniugio heret legittimaꝝ personarũ: vt fine illo coniugium non esse videaẽ: qz semp manet iter viuentes vinculũ coniugale: vt etiã interueniente diuortio fornicatiõis cã: cõiugalis vinculi firmitas non soluatur. Vbi vero nõ inter legittimas personas cõtrahitur coniugiũ non adest illud bonũ qõ dr sacrm: qz potest sol ui taliũ copula: de quibus post dicetur. Qz vo coniugium sit iter eos qui ꝯiugali affectu non tñ gratia prolis sed explende libidinis cõueniunt: nec fornicarĩ sed coniuges appellenẽ ostẽdit Aug. inquiens. Solet queri cuꝝ masculus ꝛ femina: nec ille maritus: nec illa vxor alteriꝰ: sibimet non filiorum procreandorum: sed pro incontinentia solius cõcubitus cã copulanẽ ea fide media: vt nec illa cum altero: nec ille cum altera facient id: vtrũ nuptie sint vocande. Et potest fortasse non absurde hoc appellari ꝓnuptium. si vsqꝫ ad mortem alicuius eorum id inter eos placuerit: ꝛ plis gnãtionẽ cꝫuis non ea cã coniuncti sunt: nõ tñ vitauerint. vt vel nolit sibi nasci filios: vel ẽt opere malo aliquo agant ne nascanẽ. Ceteꝝ si vel vtrunqz vel vnũ horũ desit: nõ inuenio quõ has nuptias appellare possimus. Ceteni si aliquã sibi ad tempꝰ adhibuerit donec aliquã dignã honoribꝰ aut suis facultatibꝰ inueniat quã in cõiugio adducat: aio ipo adulter est: nec cum illaꝝ quã cupit inuenire: sꝫ cum ista cum q̃ sic cubat: vt cũ ea nõ hẽat matrimoniale consortiũ. Ecce ꝯiuges dicunẽ q soliꝰ cõcubitus cã conueniũt: si tamen prolis generationem aliquo malo dolo non vitent.

C De his q̃ procurant venena sterilitatis. d

Qui vo venena sterilitatis procurant: nõ ꝯiuges sed fornicarĩ sunt. Vñ Aug. Aliquando contiꝝ peruenit hec libidinosa crudelitas vel libido crudelis: vt etiam venena sterilitatis procuret: ꝛ si nihil valuerint: conceptos fetus iter viscera aliquo modo extinguat vel fundat: volẽdo prolẽ suã prius interire cꝫ viuere: aut si i vtero viuebat: occidi añ cꝫ nasci. Prorsus si ambo tales sint ꝯiuges nõ sũt: ꝛ si ab initio tales fuerũt nõ sibi ꝓ ꝓnubiũ ꝫ ꝓ stupro potius ꝯuenerunt. Si vo ambo tales nõ sunt audeo dicẽ: aut illa quodãmõ est mariti meretrix: aut ille adulter vxoris.

C Q̃ñ sunt homicide q̃ procurant abortum. e

Hic q̃ri solet de his q̃ abortũ procurãt q̃ñ iudicenẽ homicide vel nõ. Tũc puerpiũ ad homicidiũ ptinet: q̃ñ formatuꝝ est ꝛ aiaꝝ hz: vt aug. sup exoḋ. asserit. Informe ãt puerpium vbi nõ est aĩa viua: lex ad homicidiũ ptinere noluit. Dicit ẽt aug. q̃ informe puerpiũ nõ hz aiam: iõqz mulctaẽ pecunia: nõ reddiẽ aĩa ꝓ aĩa: ꝫ iã formato corpi aĩa daẽ: nõ in ꝓspectu corpis nasciẽ cum semĩa derivata. Nã si cum semĩe: ꝛ aĩa existit de anima tunc ꝛ multe anime quottidie pereũt: cũ semie fluxu ñ ꝓficit natiuitati. Primũ oz domũ ꝯpaginari: ꝛ sic habitatorẽ induci. Cuꝝ ergo lineamenta compacta non fuerint: vbi erit anima?

C Item Hiero. ad algasiam. Semina paulatiꝝ formantur in vtero: ꝛ tãdiu nõ reputaẽ homicidium: donec elementa confecta suas imagines membraqz suscipiãt. His apparet tũc eos homicidas esse: qui abortum procurant: cum formatum est ꝛ animatum puerperiuꝝ.

C De excusatiõe coitus q̃ fit ꝓ bec bona. f

Cum ergo hec tria bõa i aliquo ꝯiugio sĩ ꝯcurrũt: ad excusationẽ coitꝰ carnaẽ valẽt. Q̃ñ.n. seruata fide thori cã ꝓlis ꝯiuges ꝯueniũt: sic excusaẽ coitꝰ vt culpam nõ habeat. Quando vero deficiente bono prolis: fide tamẽ seruata conueniunt causa incõtinẽtie: non sic excusatur vt non habeat culpam: ꝫ venialẽ. Unde aug. Coniugalis ꝯcubitus gnãndi gra: non hz culpam. Cõcupiscẽtie vo satiãde: ꝫ tñ cuꝝ coniuge: ꝓpter thori fidẽ venialẽ hz culpã. Itez. Hoc q̃ ꝯiugati victi cõcupiscentia vtunẽ inuicẽ vltra necessitatẽ liberos ꝓcreandi: ponã i his ꝓ quibus quottidie dicimꝰ. Dimitte nobis debita nra ꝛc̃. Ubi aũt hec bona desũt: fides. s. ꝛ proles. nõ videẽ coitus defendi a crimĩe. Vñ i sentẽtiolis sexti pitagorici legiẽ. Dis ardẽtior amatorẽ ꝓprie vxoris adulter est. Item Hieronymus. Sapiens iudicio amat coniugem: non affectu: non regnat in eo impetus voluptatis: nec preceps fertur ad coitum. Nihil est fedius cꝫ vxorem amare quasi adulteram. Qui dicunt se causa humani generis vxoribus iungi: imitentur saltem pecudes: ꝛ postcꝫ vẽter vxoris itumuerit: nõ ꝓdãt

filios: nec amatores se vxoribus exhibeãt: sed maritos. Idez. In mrimonio opa liberorum concessa sunt. voluptates autẽ que de meretricum amplexibus capiuntur: in vxore dãnate.

¶ De indulgẽtia apli quõ sit accipiẽda. g

Sed si ꝯcubit⁹ q fit cã pl' clpa caret: qd apls ꝑm indulgẽtiã ꝓmittit: ita. n. ait. Hoc ãt dico ꝙ idulgẽtiã. Cui. n. ꝑstat vẽia nisi clpe: Per hoc ẽt qdã ꝓbare volũt nuptias eẽ pcm̃: ꝙ vt ꝓdictum ẽ: idulgẽtia alia est ꝯcessiõis. Egerat apls de nuptijs ⁊ de carnali coitu ⁊ ad vtrũq; rettulit illõ. Hoc ãt dico ꝑm indulgẽtiã. Indulgẽt. n. nuptie ꝙ ꝯcessionẽ ⁊ ꝯcubitus nuptialis q fit tm̃ cã plis. ¶ Cõcubit⁹ vo q ẽ ꝓter necessitatẽ gnãndi: ob icõtinentiã idulgeẽ ꝑm ꝓmissionẽ: qz ibi ẽ aliq̃ culpa: ꝙ leuis. Jõq; nõ iubeẽ nec ꝯcedit: ꝙ ꝓmittit: qz ñ est laudabil' ꝙ venial'. De hoc aug. sic ait. Forte aliqs dicet: si vẽiã ꝯcessit apls. ergo pcm̃ sunt nuptie. cui. n. vẽia nisi pcõ ꝯcedit? Plane qõ ifirmitati ꝓmisit ꝑm veniã: audeo dze pcm̃ eẽ. veniã nãq; ꝯcedẽs apls ꝯcubitũ attẽdit ꝯingatoz vbi est icõtinẽtie malũ. Incõtinẽtie malũ ẽ q vir cognoscit vxorẽ ẽt vltra necitatẽ ꝓcreãdi liberos. ꝙ ⁊ ibi est nuptiaz bonũ. Nõ. n. qz icõtinẽtia malũ ẽ: iõ ꝯiugiũ: vbi ẽ ꝯcubit⁹ ꝓter intentionẽ gnãtiõis nõ est bonũ. nõ ꝓp illõ malũ culpabile est ꝟ bonũ. ꝙ illud malũ fit vẽiale ꝓp bonum nuptiale. Qõ nõ reꝑhẽdit apls: ꝙ maluz icõtinẽtie. Itẽ. Cõcubitũ q nõ fit cã pl': nuptie nõ cogũt fieri: ꝙ ipetrãt ignosci: si tm̃ ñ ita sit nimius vt impediat tpa q̃ oꝛoni debẽt: nec imutẽt i eũ vsuz q ẽ ꝯ nãz. Cõcubit⁹. n. necius cã gnãndi iculpabilis: ⁊ solus ipse nuptial' est. Ille vo q vltra necitatẽ ꝓgredit nõ rõni ꝙ libidini obsequit: ⁊ hunc nõ exigere: ꝙ reddẽ ꝯiugi ne forniceẽ ad ꝯingẽ pertinet. Si vo ambo tali ꝯcupiescentia subigunt: ⁊ rẽ faciunt q̃ nõ est nuptiaz: cui⁹ oli cti nõ sunt nuptie hortatrices ꝙ deprecatrices. Decus qdez ꝯiugale ẽ castitas ꝓcreãdi ⁊ reddẽdi carnalis debiti fides. Hoc est op⁹ nuptiaz qõ ab oi peccãdo defendit apls dicẽs. Nõ peccat vxgo si nupserit. Cũ ergo culpabil' nõ sit generãdi itẽtiõe ꝯcubit⁹: q ꝓprie nuptijs ꝑputãd⁹ est. Quid ꝑm veniã ꝯcedit apls nisi q cõinges debitũ carnis exposcũt ñ ꝓpagis volũtate: ꝙ libidinis voluptate. Que tm̃ voluptas nõ ꝓp nuptias cadit i culpã: ꝙ ꝓp nuptias accipit veniã. Immoderata ergo ꝓgressio ꝑm veniã ꝯcedit. Quocirca ⁊ hic laudabiles sũt nuptie: qz ẽt illõ qõ ñ ptiet ad se: ignosci faciũt ꝓp se. Nõ. n. ꝯcubit⁹ ẽ quo fruit ꝯcupie. agit vt ipleat fet⁹ quem postulãt nuptie. Dio ergo i gnẽ suo nuptie bone sũt: qz fidẽ thori ꝟuãt: ⁊ pl' suscipiẽde cãvtriq; sexũ ꝓmiscẽt ⁊ ipietatẽ sepatõis hõrẽt. Sciẽtati ẽt ꝯiugij nec ꝯiunx ifidel' obesse ꝑt: ꝙ ꝑtꝰ fidel' ꝓdest ifideli: vt apls docet. Ex his oñdit ꝙ ꝯiuges q cã pl' tm̃ ꝯueniũt vel q exigẽtib⁹ debitũ reddũt: defẽdit a pcõ scitas ꝯiugij bonũq; nuptiale. Si. n. absq; pcõ nõ possz fieri ꝯcubitus ꝯiugal' ñ ꝑcepissẽt dñs post diluuiũ eos cotus ꝯiugal' ñ ꝑcepissẽt dñs post diluuiũ eos coꝑlari dicẽs. Crescite ⁊ multiplicamini: cum iã sine carnali ꝯcupiscẽtia nõ possint cõmisceri. b

¶ Qz nõ ois delectatio carnis pcm̃ est.

Sed forte aliqs dicet oẽm carnis ꝯcupiscẽtiã ⁊ delectatõez q̃ est i coitu malã eẽ ⁊ pcm̃: qz ex pcõ est ⁊ iordiata. Et nos dicim⁹ illã ꝯcupiaz sp malã eẽ qz feda est pena pcti: ꝙ ñ sp pcm̃ est. Sepe. n. delectat vir sciis ꝑm carnẽ i aliq̃ re: vt regrediẽdo post laborẽ: edẽdo p⁹ esuriẽ: nec tm̃ talis delectatio est ꝑm̃: nisi sit imoderata. Sic ⁊ delectatio q̃ fit i coitu ꝯiugali: cui assũt illa tria bõa a pcõ defendit. Ut̃ tm̃ bea. Greg. aliꝰ sentire. s. q̃ sine pcõ ñ possit fieri carnal' ꝯmixtio dicẽs. Vir cũ ꝓpria ꝯiuge dormiẽs: nisi lotꝰ aq̃ eccl'az intrare nõ ꝺz. Quãuis diuerse boium nationes de hac re diuersa sentiãt: ⁊ alia custodire videãt. Romanoꝝ tm̃ sp ab ãtiquis⁹ vsus fuit: p⁹ admixtionẽ ꝓprij ꝯiugis: ⁊ lauacri purificationẽ q̃rere ⁊ ab igressu eccl'e paululũ ꝛpare. Nec ꝺ dicentes culpã deputam⁹ esse ꝯiugiũ: ꝙ qz ipa illicita admixtio ꝯiugis sine voluptate carnis fieri nõ potest a sacri loci ingressu abstinendum est: qz voluptas illa sine culpa nullatenus esse põt. i

¶ Determinat auctoritatem.

Hoc ãt ne pdẽtis obuiet itelligẽdũ ẽ i illq gr̃a pl' ꝯueniũt. quoꝝ voluptas ñ est sine pcõ: ⁊ vir aliq̃ repire põt adhuc amplex⁹ carnales expietes q ñ iterduz ꝯueniãt ꝓter itentõez ꝓcreãde pl. Hoc ãt quoties fit: ab igressu eccl'e abstinẽdũ est. Et q ita itelligẽdũ sit: Gze. ꝯñter oñdit. Si qs vo i suꝛ ꝯiuge: ñ cupidie voluptatis rapt⁹: ꝙ tm̃ creandoꝝ liberoꝝ gr̃a vtit: iste ꝓfecto sine de igressu eccl'e: sine de sumendo coꝛpis dñici mysterio: suo est indicio relinq̃nd⁹: qz ꝓhiberi a nobis nõ ꝺz accipe q i igne posit⁹ nescit ardere. Cũ vo ñ amoꝝ ꝓcreãde soboꝭ: ꝙ voluptas dñat i opere cõmixtiõis: habeãt ꝯiuges ẽt de ꝯmixtiõez sua qõ defleãt. Tunc ãt vir q post admixtiõez ꝯiugis lotus aqua fuerit etiam sacrã cõmixtionem valeat accipere: cum ei ꝑm ꝓefinitam sniam ecclesiam etiam licuerit intrare.

Postq̃ determiauit magr̃ de causis gb⁹ ꝯstituit̃ matrimoniū ipz: hic determinat de causis honestatis ipsi⁹. s. de bonis cōiugy gbus act⁹ matrimony honestat̃. Et dicit̃ in ptes duas. in p̄ma ostendit matrimony q̃tū ad mr̃imoniū fm q⁹ nūc agit̃. in 2ª ostendit quō hꝫ bona erãt in mr̃imonio antiquoꝝ patrū. 33. di. Querit̃ hic de antigs p̄rib⁹ 2c̃. Prima in duas in p̄ma determiat de bonis ꝯiugy gb⁹ mr̃imony act⁹ excusat̃. in 2ª determiat de actu matrimony q p bona p̄dcā excusat̃: fm q⁹ insup hz rōnē debiti. 33. di. ibi. Sciēdū ē ēt q2 cū in oīb⁹ 2c̃. Prima in duas. in p̄ª ostendit quō bona matrimonialia 2c̃. Et circa hꝫ duo facit. p̄ ostēdit in mr̃imonio inueniant̃. in 2ª oñdit qñ p ea actus ꝯiugalis excusat̃. ibi. Cū hꝫ g̃ tria bona 2c̃. Prima in duas. in p̄ª oñdit q̃ sint tria bōa ꝯiugy. i 2ª q̃liter se hēant ad matrimoniū. ibi. Et ē sciēdū ab aliq⁹ 2c̃. Et circa hꝫ duo facit. p̄ ostēdit q⁹ vnū p̄dictoꝝ bonoꝝ in q̃libet matrimonio inueniť. s. fides: q̃ aliq̃n fꝫ actū matrimōio desunt. Scōo ōtermiat de mr̃imonio in q̃ ēt tria facit. p̄ determiat de matrimonio in q̃ nō itendit̃ bonū. plis. 2º de eo in q̃ nō solū nō itendit̃: sꝫ ēt ipeditur. ibi. Nisi fo venena sterilitatis 2c̃. 3º determiat quādā qōnez dit quō p bona p̄dcā act⁹ ꝯiugal' excusat̃. Et circa hꝫ duo facit. p̄ ostēdit veritatē. 2º ponit obiectiōes in ꝛriū. ibi. Sꝫ si ꝯcubit⁹ 2c̃. Et circa hoc duo facit. p̄ obycit ꝛ excusatione mr̃imonial' act⁹: ostēdēs q⁹ matrimoniū excusatōe nō idiget. 2º ostēdēs q⁹ excusari nō possit gn culpa careat. ibi. Sꝫ forte aliqs dic̃ 2c̃. Et circa hꝫ duo fac̃. p̄ obycit p rationē mr̃imonial' act⁹. ibi. Videť tñ sentire alr 2c̃. 2 q̃libz barum diuidit in obiectionē 2 solōnē. vt p se pz in lr̃a.

Hic est duplex qō. Prima de bōis mr̃imony. 2ª de excusatiōe act⁹ matrimonialis per bona p̄dicta. Circa p̄m q̃runt̃ tria. p̄ vtq̃ debeāt eē aliq̃ bona ad excusandū matrimoniū. 2º q̃ 2 quot sint. 3º qualiter ad matrimoniū se habeant.

Ad primum sic p̄cedit̃. Videť q⁹ matrimoniuꝫ excusetur. sicut enim cōseruatio indiuidui que fit per ea q̃ ad nutritiuā pertinēt est de intentiōe nature: ita cōseruatio speciei que fit per matrimoniū: 2 multo magis quāto melius 2 diuinius est bonū speciei q̃ bonuꝫ vnius idiuidui. sed ad actum nutritiue excusandū nō indigetur aliquibus. ergo nec etiaꝫ ad excusandum matrimoniuꝫ. Cꝓ. fm p̄dm in. 8. ethi. amicitia que est inter viruꝫ 2 vxorem est naturalis: 2 claudit in se bonestuꝫ vtile 2 delectabile. sed illud q̃ de se est bonestum nō indiget aliqua excusatione. ergo nec bona excusantia debēt matrimonio attribui. Cꝓ. matrimonium institutuꝫ est in remedium 2 in officium: vt supra dis. 26. dictum est. sed fm q⁹ est in officium nō indiget excusatiōe: quia sic etiaꝫ in paradiso excusatiōe indiguisset: q̃d falsum est. ibi. enim fuissent nuptie honorabiles 2 thorus imaculatus. vt Aug. dicit. similiter nec fm q⁹ est in remedium: sicut nec alia sacramēta quādo in remedium peccati instituta sunt. ergo matrimoniū huiusmodi excusantia habere nō debet. Cꝓ. ad omnia que honeste fieri possunt virtutes dirigunt. si ergo matrimoniuꝫ aliquib⁹ bonis potest bonestari: nō indiget alys bonestantibus q̃ animi virtutibus: 2 sic nō debēt matrimonio aliqua bona assignari quib⁹ honestetur: sicut nec alys in quibus virtutes dirigunt. Cꝛed cōtra. vbicūq̃ est indulgentia. ibi est necessaria aliqua excusationis ratio. sed matrimoniuꝫ cōceditur in statu infirmitatis fm indulgētiam. vt patet. i. Cor. 7. ergo idiget per aliqua bona excusari. Cꝓ. cōcubitus matrimonialis 2 fornicari⁹ sunt eiusdem speciei quātuꝫ ad spēz nature. sed cōcubit⁹ fornicarius est de se turpis. ergo ad hoc q⁹ matrimōialis nō sit turpis opz ei aliqd addi qō ad honestatez eius pti-neat: 2 in aliam spēm moris trahat.

Cꝓ. ñ⁹ dōm q⁹ nullus sapiēs debet iacturā aliquā sustinere nisi p2o aliqua recōpēsatiōe alicui⁹ equalis vel melioris boni. vñ electio alicui⁹ qō aliquā iacturā hz annexaz: īdiget alicuius boni adiunctiōe per cui⁹ recōpēsationem ordinet̃ 2 honestet̃. In cōiunctiōe aūt viri 2 mulieris rationis iactura accidit: tū q2 ꝓpter vehemētiā ōlectatiōis absorbet̃ rō: vt nō possit aliqd intelligere in ipso. vt pbus dicit. tū ēt ꝓpter tribulationē carnis quā oz tales sustinere ex sollicitudine tpaliuꝫ. vt pz. i. Cor. 7. 2 iō electio talis cōiunctiōis non pōt esse ordinata nisi p recōpensationez aliquoꝝ ex qbus dicta cōiunctio honestet̃. 2 hec sunt bona q̃ matrimoniū excusant 2 honestū reddunt. Cꝛed p̄m g̃ dōm q⁹ in actu cōsestionis nō est tā vehemēs delectatio rōnē absorbens: sic̄ in p̄dicta delectatiōe: tū q2 vis gnātiua p quā originale traducit̃ est infecta 2 corrupta: nutritiua aūt p quā non traducit̃ est corrupta 2 non infecta: tuꝫ quia defectū indiuidui quilibet magis sentit in seipso q̃z defectū spēi. vñ ad excitādū ad comestionē fꝫ quā defectui īdiuidui subuenit̃ sufficit sensus ipsi⁹ defectus. sꝫ ad excitādū ad actū quo defectui spēi subuenit̃ diuina ꝓuidentia delectationē apposuit in actu illo que ēt alia bruta mouet: in qbus nō est infectio originalis pcti. 2 iō nō ē simile. Cꝛed 2m dōz: q⁹ ista bona q̃ matrioniū honestant sunt de rōne matrimony: 2 iō nō idiget eis q̃si exteriorib⁹ gbusdā ad honestāduꝫ: sed q̃si causantib⁹ in ipso honestatez que ei fm se cōpetit. Cꝛed 3m dōz: q⁹ matrimoniū ex hocipso q⁹ est in officiuꝫ vel in remediū hz rōnez vtilis 2 honesti: sed vtrūq̃ horꝫ ei cōpetit ex hoc q⁹ hz bona hz q⁹ fit 2 officiosiuꝫ 2 remediū ꝯcupiscētiā adhibēs. Cꝛed q̃rtū dōz: q⁹ aliqs act⁹ virtutis honestat̃ 2 vtute q̃si ꝓncipio elicitiuo: 2 circūstātys q̃si formalib⁹ ꝓncipys ipsi⁹: ꝛ aūt mō se habēt bona ad matrimoniū sicut circūstātie ad act⁹ vtutis ex qb⁹ hz q⁹ vtutis actus esse possit.

Ad secundum sic p̄cedit̃. videť q⁹ īsufficiēter bona matrimony assignent̃ in littera. s. fides: ples: 2 sacrm: q2 matrimoniū nō solū fit in horꝫ ad ꝓlē ꝓcreādā 2 nutriēdā: sed ad ꝯsortiū cōis vite ꝓpter opeꝝ cōicationē: vt dicit̃ in. 8. Ethi. g̃ sicut ponit̃ ples bonū matrimony: ita deberet poni cōicatio operuꝫ. Cꝓ. ꝯiūctio xp̄i ad eccl̄iā quā matrimoniū significat p̄ficit̃ p caritatē. g̃ iter bona matrimony magl deberet poni caritas q̃z fides. Cꝓ. in matrionio sicut exigit̃ q⁹ neuter ꝯiugū ad alteri⁹ thoꝝ accedat: ita exigit̃ q⁹ vn⁹ alteri debitū reddat: sꝫ p̄miū ptinet ad fidē: vt in lr̃a dr̃. g̃ deberet etiā iustitia ꝓpter redditionē debiti iter bona matrimony cōputari. Cꝓ. sicut in matrimonio inq̃tū significat ꝯiūctionē xp̄i 2 ecclie regrit̃ indiuisibilitas: ita 2 vnitas: vt sit vna vni⁹: sꝫ sacr̃z q⁹ inter tria bona ꝯiugy ꝯputatur ptinet ad idiuisionē. g̃ deberet eē aliqd aliud qō ptineret vnitatē. Cꝓ. ꝛ. videť q⁹ supfluat: q2 vnica vt⁹ sufficit ad vnicū actū honestādū: sꝫ fides est quedā virtus. g̃ nō oporꝛuit alia duo addere ad honestādū matrimonium. Cꝓ. nō ex eodē aliqd accipit rōnē vtilis 2 honesti: cū vtile 2 honestū ex opposito bonū diuidāt: sꝫ ex ples matrimoniū accipit rōnē vtilis. g̃ ples nō oz cōputari inter bona q̃bus matrimoniū honestat̃. Cꝓ. nihil oz poni vt ꝓpetas vel cōditio suꝑfluus: sed hec bona ponunt̃ vt q̃dam cōditiones matrimony. g̃ cū matrimoniū sit sacramentū nō oz poni sacramētū inter bona matrimony.

Cꝛ. ñdeo dōz: q⁹ matrioniū ē ī offm nāe: 2 ē sacr̃z eccl̄ie. inq̃tū ergo ē ī officiū nature duob⁹ ordinat̃: sicut 2 qlibet

alius virtutis actus: quoꝝ vnuꝫ exigit ex parte ipsi⁹ agentis: hoc est intētio finis debiti: ⁊ sic ponit bonū mrimony proles. aliud exigit ex pte ipsi⁹ actus q est bonus in genere: ex hoc q̄ cadit supra debitā mās: ⁊ sic ē fides p quā bō ad suā accedit ⁊ nō ad alias. Sed vlteri⁹ hꝫ aliq̄ bonitatez inq̄tū est sacrm: ⁊ hoc significat ipso noie sacramēti.

¶ Ad p^m q̄ dōz q̄ in prole nō solū itelligit ꝓcreatio plis: sed ēt educatio ipsi⁹ ad quā sic ad finē ordinat tota cōicatio operū q̄ est iter virū ⁊ vxorē inq̄tum sunt mrimonio iuncti: qz patres nāliter thesaurizāt filys. vt ps. z. Cor. 12. ⁊ sic in ꝓle q̄si in p̄ncipali fine ali⁹ q̄si secūdari⁹ includit.

¶ Ad z^m dōz q̄ fides nō accipit hic ꝓut est vtus theologica: sed ꝓut ē pars iustitie fm q̄ fides dr ex hoc q̄ fiunt dcā in ꝓseruatiōe ꝓmissoꝝ. ⁊ qz in mrimonio cū sit gdaz ꝯctus est q̄dā ꝓmissio: p quā tal⁹ vir tali mulieri determinat.

¶ Ad 3^m dōm q̄ sic in ꝓmissiōe mrimony ꝓtinet vt neuter ad alterū thorū accedat: ita ēt q̄ sibi inuicē ōbitū reddāt: ⁊ hꝫ ēt est p̄ncipali⁹: cū ꝓseq̄t ex ipsa mutua ptāte ī inuicē data: ⁊ iō vtrūq; ad fidē ꝓtinet: sed in lra ponit illō qō est min⁹ manifestū.

¶ Ad 4^m dōz q̄ in sacro nō soluz ītelligēda ē idiuisio: sz oīa illa q̄ ꝓsequunt mrimoniuz: ex hꝫ q̄ ē signū cōiūctiōis xpi ⁊ eccl'ie: vel dōz q̄ vnitas quā obiectio tāgit ptinet ad fidē sic idiuisio ad sacrm.

¶ Ad 5^m dōz q̄ fides nō accipit hꝫ p aliq̄ vtute: sz p q̄dā cōditione vtutis ex q̄ fides nomiat q̄ ponit ps iustitie.

¶ Ad 6^m dōm q̄ sic debit⁹ vsus boni vtil accipit rōnē honesti: non gdē ex vtili: sz ex rōne q̄ rectū vsuz fac: ita ēt ordiatio ad aliqō bonū vtile pōt facere bonitatē honestatis ex vi rōnis debitā ordinationē faciētis: ⁊ hoc mō mrimoniū ex hꝫ q̄ ordinat ad ꝓlē vtile est: ⁊ nihilomin⁹ honestū inq̄tuz ōbite ordinat.

¶ Ad 7^m dōm q̄ sic magr dic in lra. sacrm nō dr hꝫ ipz mrimoniū: sz iseparabilitas ei⁹ q̄ ē eiusdez rei signū cui⁹ ⁊ mrimoniū. Vel dōz q̄ q̄uis matrimoniū sit sacrm: tñ aliud ē mrimonio eē mrimoniū: ⁊ aliud ē ei esse sacrm: qz nō solū ad hꝫ ē istitutū vt sit in signū rei sacre: sz ēt vt sit in offiū nāe: ⁊ iō rō sacramēti est q̄dā ꝓditio aduenies matrimōio fz se ꝓsiderato: ex q̄ ēt honestatē hꝫ: ⁊ iō sacr'alitas ei⁹ vt infra dicā. ponit iter bona honestātia mrimoniū: ⁊ fm hꝫ in 2° bono mrimony. s. sacro nō solū itelligit iseparabilitas: sz ēt oīa q̄ ad significatōez ipi⁹ ptinēt.

Ad tertium

sic ꝓcedit. Videt q̄ sacz nō sit p̄ncipali⁹ iter matrimony bōa: qz finis est potissimū in vnoq̄q; sz ples ē matrimony finis. g̃ proles ē p̄ncipali⁹ matrimony bonū.

¶ ℞. p̄ncipali⁹ ē in rōe spēi differētia q̄ ꝓplet spēz q̄ gen⁹: sic forma q̄ mā in ꝓstitutiōe rei nālis: sed sacrm ꝓpetit matrimonio ex rōne sui gnis: ples aūt ⁊ fides ex rōe differētie: inq̄tū ē tale sacramētū. g̃ alia duo sūt magis p̄ncipalia ī mrimonio q̄ sacz.

¶ ℞. sic ītenit matrimoniū sine ꝓle ⁊ fide: ita ītenit sine iseparabilitate: sic pz qñ alter cōiugū añ matrimoniū ꝓsūmatū ad religionē trāsit. g̃ nec ex hac rōne sacz est in matrimonio p̄ncipali⁹.

¶ ℞. effect⁹ nō pōt eē p̄ncipalioz sua cā. sz ꝓsensus q̄ ē cā matrimony mutat frequēter. g̃ et mrimoniū dissolui pōt: ⁊ sic iseparabilitas nō sp cōcomitat mrimoniū.

¶ ℞. sacra q̄ hñt effectū ꝓpetuū ipzimūt character. g̃ nō adest ei iseparabilitas ꝓpetua: ⁊ ita sic ē mrimoniū sine ꝓle: ita pōt eē sine sacro: ⁊ sic idē qō pus.

¶ Sed ℞. illud qō ponit in diffōne rei ē sibi maxie eētiale: sz idiuisio q̄ ptinet ad sacramētū ponit in diffōne. s. de mrimonio data: nō āt ples vel fides. g̃ sacrm īter alia mrimonio est eētiali⁹.

¶ ℞. vtus dina q̄ in sacramentis opat est efficacioz q̄ vt⁹ hūana. sz ples ⁊ fides ptinēt ad matrimoniū fm q̄ est in officiuz nāe hūane: sacrm aūt fm q̄ est ex istitutiōe diuina. g̃ sacrm est p̄ncipalius in matrimonio q̄ alia duo.

¶ Rñ: dōz q̄ aliqd dr in re aliq̄ p̄ncipalius altero duob⁹ modis: aut qz est eētialius: aut qz digni⁹. si qz dignius sic oībus modis sacrm est p̄ncipali⁹ iter tria cōiugy bona: qz ptinet ad mrimoniū inq̄tū est sacrm gre. alia vo duo ptinent ad ipm inq̄tū est qōdā nāe officiū. pfectio aūt gre ē dignioz pfectiōe nāe. Si aūt dicat p̄ncipalius qō ē eētialius: sic distiguendū: qz fides ⁊ ples pñt dupl'r ꝓsiderari. vno⁰ in seipsis: ⁊ sic ptinēt ad vsuz mrimony p quē ⁊ ples ꝓducit: ⁊ pactio ꝯiugalis fuat: sz idiuisibilitas quā sacz pactionē ꝯiugalē sui ptātē sibi inuicē ī ppetuū ꝯiuges trad̃unt: segr q̄ separi nō possint: ⁊ ide ē q̄ mrimoniū nunq̄ ītenit sine iseparabilitate: ītenit aūt sine fide ⁊ ple: qz esse rei nō dependet ab vsu suo: ⁊ fm hoc sacramētū est essentialius matrimonio q̄ fides ⁊ proles. Alio modo possunt cōsiderari fides ⁊ proles fm q̄ sunt in suis p̄ncipijs: vt p̄o prole accipiat intētio prolis: ⁊ p̄o fide debitū seruandi fidem: sine q̄bus ēt matrimoniū esse non pōt: qz hec in matrimonio ex ipsa pactione cōiugali causantur: ita q̄ si aliquid ꝓrium hō exprimeret in consensu qui matrimonium facit: nō esset verus matrimoniū: ⁊ sic accipiēdo fidem ⁊ plem: proles est eētialissimuz in matrimonio: secūdo fides: ⁊ tertio sacramētū: sicut ēt homini est esse tialius esse nāe q̄ esse gratie: q̄uis esse gratie sit dignius.

¶ Ad. i. g̃ dōz: q̄ finis fm intētionē est p̄mū in re: sed fm cōsecutionē est vltimū. ⁊ sil'r se hz ples inter matrimonia bona: ⁊ ideo quodāmodo est p̄ncipalius: ⁊ quodāmō non.

¶ Ad z^m dōz: q̄ sacrm etiā ꝓut ponit tertiū matrimony bonū ptinet ad matrimoniū rōne sue differētie. dicit enī sacrm ex significatiōe huius rei sacre determinate quam matrimoniū significat.

¶ Ad 3^m dōz: q̄ nuptie fm Aug. sunt bonū mortaliū. vñ in resurrectiōe nō nubēt neq; nuben⁹: vt dicit Matth. 22. ⁊ iō vinculū matrimony nō se[cundum] excedit vltra vitā in qua trahit: ⁊ iō dicit insepabile: quia nō pōt in hac vita separari: sz p mortē separi pōt sine corporalez post carnalē ꝯiūctionē: sine spūalē post spūalem tm̃.

¶ Ad q̄rtū dōz: q̄ q̄uis cōsensus qui facit matrimoniū nō sit ppetuus mālr. i. q̄tuz ad subam actus: qz ille actus cassat ⁊ pōt ꝯtius succedere: tñ formalr loquēdo est ppetuus: qz est de ppetuitate vinculi. als nō faceret matrimoniū fac. nō enī cōsensus ad tēpus ad aliquā matrimoniū fac. ⁊ dico formalr fm q̄ act⁹ accipit spēm ab obiecto: ⁊ fz hꝫ mrimoniū ex ꝓsensu insepabilitatē accipit.

¶ Ad 5^m dōz: q̄ in sacris in qb⁹ imꝑmit caracter tradit ptās ad actus spūales: sed in matrimonio ad act⁹ corporales. vñ matrimoniū rōne ptātis quā in se inuicē cōiuges accipiūt: cōuenit cū sacramētis in qb⁹ caracter imꝑmit. ⁊ ex hoc hꝫ isepabilitatē: vt ī littera dicit: sz differt ab eis inq̄tū ptās illa est ad act⁹ corporales: ⁊ ꝓpter hꝫ nō imꝑimit caracterem spiritualem.

Nō. II.

Deinde queritur

qualiter per bona p̄dicta matrimoniuz excuset. Et circa hoc querunt tria. p̄mo vtrū p̄dicta bōa possint excusare actū mrimony. vt nō sit oīno pctm̃. Scōo vtrū sine eis aliquādo excusari possit. Tertio vtrū quādo est sine eis semper sit peccatuz mortale.

Ad primuz

sic ꝓcedit. videt q̄ act⁹ matrimony nō possit excusari per bona p̄dicta vt nō sit oīno pctm̃: qz quicūq; sustinet dānuz maioris boni ꝓpter minus bonū peccat: qz inordinate sustinet: sed bonuz rōnis q̄ledit in ipso actu cōiugali est maius q̄ hec tria cōiugy bona. ergo p̄dicta bona nō sufficiūt ad excusandum cōiugalē cōcubitū.

¶ ℞. si bonuz malo addat in genere moris: totuz efficit malū: nō aūt totū bonū: quia vna circūstātia mala facit actū malū: nō aūt vna bona facit ipsuz bonum: sed actus cōiugalis fm se malus est: als

excusatione nō indigeret. ergo bona matrimōy adiuncta nō pñt ipsum bonuz facere. ¶ Ꝑ. vbicūq; est imoderatio passionis ibi est vitiū ī moꝛib⁹. sed bona mꝛimony nō pñt efficere quin delectatio illi⁹ actus sit imoderata. ergo nō possint excusare quin sit peccatum. ¶ Ꝑ. verecundia nō ē nisi de turpi actu ꝓm Ambam. sed bona mꝛimony non tollunt erubescētiā ab illo actu. g̃ nō pñt excusare gn sit peccatum. ¶ Sed ꝛtra: cōcubitus coniugalis nō differt a foꝛnicario nisi p bona mꝛimony. si g̃ hec nō sufficerēt excusare ipm: tūc mꝛimoniū semper illicitū remaneret: qō est ꝛ ad qō habitū est supꝛa. z6. di. ¶ Ꝑ. bona mꝛimony se hñt ad actū eius sic circūstantie debite: vt dictū ē. sed circunstantie tales sufficiēter faciūt q̄ aligs actus nō sit malus. g̃ hec bona pñt excusaꝛ mꝛimoniū vt nullo mō sit pctm̃. ¶ Rñdeo dōz: q̄ aliquis actus dicit excusari dupl'r. Uno mō ex parte faciētis: ita q̄ nō imputet facienti in culpam q̄ sit malus: vel saltē nō in tantā culpā: sicut ignorātia excusare pctm̃ ī toto vl ī pte. Alio mō dꝛ excusari actus exꝑte fui: ita. ſ. q̄ nō sit malus: z hoc mō ꝓdicta bōa dicūt excusare actū mꝛimony. Ex eodē aūt hz act⁹ aliquis q̄ nō sit malus in genere moꝛis: z q̄ sit bon⁹ qz nō ē aligs actus idifferēs: vt in. z. li⁹ dictū est. Dicit aūt aligs hūanus act⁹ bon⁹ dupliciter. Uno mō bonitate virtutis: z sic act⁹ hz q̄ sit bonus ex his que ipm ī medio ponunt: z hoc faciunt in actu mꝛimony fides z ples vt ex dictis pz. Alio mō bonitatē hz actus mꝛimony ex indiuisibilitate ꝛiunctōis ꝓm quā signat ꝛiunctionē xp̄i ad ecclīaz: z sic pz q̄ ꝓdicta sufficiēter actū mꝛimony excusant. ¶ Ad ꝑm g̃ dōm: q̄ p habitū: sed solum q̄tuz ad actū. nec est icōueniens q̄ aligs actus melioꝛ hz genus suū interrūpaꝛ ꝓ aliquo a ꝛtemplatiōe cessat vt interdum actioni vacet. ¶ Ad zm dōz: q̄ rō illa ꝓcederet si malum quod inseparabiliter cōcomitatur cōcubituz esset malū culpe: nunc autē nō ē malum culpe sed pene tm̃: que est inobediētia ꝛcupiscētie ad rōnem: z iō rō nō sequit. ¶ Ad zm dōm: q̄ supabundātia passionis que vitiū facit nō attendit ꝓm intentiōem q̄tituam ipsius: sed ꝓm ꝓꝓoꝛtionē ad rōnem. vñ tūc solū dicit aūt q̄ fit ī actu mꝛimōiali q̄uis sit ītēsissima hz q̄tuꝛates: tñ nō excedit limites sibi a rōne ꝓfixos ante ꝓncipium suū: q̄uis ī ipsa delectatiōe rō eos oꝛdinare nō possit. ¶ Ad 4m dōz: q̄ turpitudo illa que semp est in actu mꝛimony z erubescentiaz facit: turpitudo est pene z nō culpe quia de quolibet defectu homo naturaliter erubescit.

Ad secundum sic ꝓceditur: videt q̄ actus matrimony bonis. qui eniz a nā tātum mouetur ad actuz mꝛimony nō videt aliqō bonū ītendere: qz bona mꝛimony ptinent ad gr̃am vel virtutē. sed qñ aligs solo nāli appetitu mouet ad actū ꝓdictū: nō videt eē pctm̃: qz nulluz nāle est malū: cū malū sit ꝓter nām z ꝓter oꝛdinē vt dicit Dion⁹. g̃ actus mꝛimonialis pōt excusari: etiā sine bonis mꝛimony. ¶ Ꝑ. ille q̄ vtit ꝛiuge ad foꝛnicationez vitandam nō videt aliqō bonuz mꝛimony intendere. sed talis nō peccat: vt videt: qz ad hoc est mꝛimoniū ꝓcessum būne ſfirmitati vt foꝛnicatio vitet. i. Coꝛ. 7. g̃ etiā sine bonis mꝛimony pōt act⁹ ei⁹ eē excusat⁹. ¶ Ꝑ. ille q̄ vtit re sua ad libitū nō facit ꝛtra iustitiā: z sic nō peccat vt videt. sed p mꝛimoniuz vxoꝛ efficitur res viri z ecōuerso. ergo si se inuicez ad libitum vtunt libidine mouente: non videt esse peccatum: z sic idem qō ꝓius. ¶ Ꝑ. illud qō efficitur bonum ex genere nō efficitur maluz nisi ex mala intentione fiat. sed actus matrimony quo quis suam cognoscit est ex genere bonus. ergo nō pōt malus esse nisi mala intentiōe fiat: sed potest bona intentione fieri etiaz si non intendat aliqō matrimony bonum: puta cuz quis ꝓꝛ hoc salutem coꝛpoꝛalē intendit seruare aut cōsequi. g̃ videt q̄ etiā sine mꝛimony bonis actus ille possit excusari. ¶ Ꝑz ꝛtra: remota causa remouet effectus. sed causa honestatis act⁹ mꝛimonialis sunt matrimony bona. ergo sine eis non potest actus matrimonialis excusari. ¶ Ꝑ. actus ꝓdictus non differt ab actu foꝛnicario nisi in ꝓdictis bonis. sed concubitus foꝛnicarius semper est malus. ergo si non excusaꝛ ꝑdictis bonis: etiā mꝛimōialis act⁹ semꝑ erit mal⁹.

¶ Rñdeo dōm: q̄ sicut bona mꝛimony ꝓm q̄ sunt in habitu faciunt matrimonium honestum z sanctuz: ita etiaz ꝓm q̄ sunt in actuali intentione faciunt actum mꝛimony honestum q̄tum ad illa duo bona que ipsius actuz respiciunt. vnde quādo ꝛiuges cōueniūt causa ꝓlis ꝓcreande vel vt sibiinuicē debitum reddant que ad fidez ꝓtinent: totaliter excusantur a peccato. sed tertium bonuz nō pertinet ad vsum matrimony: hz ad essentiā ipsius vt dictum est. vnde facit ipsuz mꝛimonium honestum: nō aūt actuz eius: vt per hoc actus absq; peccato reddatur: qz alicuius significationis causa conueniunt: z ideo duobus solis modis ꝛiuges absq; omni pctō ꝛueniūt. ſ. cā ꝓlis ꝓcreāde z debiti reddendi. alꝭ aūt semꝑ est ibi peccatū ad min⁹ veniale. ¶ Ad ꝑm g̃ dōz: q̄ ples ꝓut est bonū sacri addit supꝛa ples ꝓut est intētū a nā. nā enī ītendit ples ꝓut ī ipa saluaꝛ bonum spēi. sed in ple ꝓm q̄ est bonū sacri mꝛimony vltra hoc itelligit vt ples suscepta vlterius oꝛdineꝛ ī deuz: z iō oz q̄ intentio nāe qua ples intēdit referaꝛ actu vel habitu ad intētionē ꝓlis ꝓut ē bonū sacramenti: alꝭ staret ī creatura: qō sine pctō esse nō pōt: z ideo qñ nā tñ mouet ad actū mꝛimōy: nō excusaꝛ a pctō oīo nisi inq̄tuz motus nāe oꝛdinatur actu vel habitu vlteꝛi⁹ ad ꝓlē hz q̄ est bonū sacri. nec tñ seqtur q̄ motus nāe sit malus: sed q̄ sit imꝑfectus nisi ad aliqō bonū mꝛimony vlterius oꝛdinetur. ¶ Ad zm dōm: q̄ si aligs p actū mꝛimony intēdat vitare foꝛnicationez in ꝛiuge: nō est aliqō pctm̃: qz hoc est quedā redditio debiti: qō ad bonū fidei ptinet. hz si ītēdat vitaꝛ foꝛnicatōz ī se: sic ē ibi aliq̄ ſpfluitas: z hz ℔ ē pctm̃ veniale nec ad hoc ē mꝛimoniū institutū nisi hz indulgētiaz que ē de peccatis venialib⁹. ¶ Ad zm dōm: q̄ vna debita circūstantia nō sufficit ad hoc q̄ actus sit bonus: z iō nō oz q̄ q̄litercūq; gs re sua vtaꝛ: vsus sit bon⁹: hz qñ vtitur re sua vt oz ꝓm oēs circumstantias. ¶ Ad 4m dōm: q̄ q̄uis ītēdeꝛ sanitatis ꝛseruationē nō sit p se malū: tñ hec ītētio efficit mala si ex aliquo sanitas ītendaꝛ: qō nō ē ad hoc de se oꝛdinatū: sicut qui ex sacro baptismi tñ salutez coꝛpoꝛalē quereret: z sil'r est in ꝓpsito actu mꝛimoniali.

Ad tertium sic ꝓceditur: videt q̄ qñcunq; aliquis vxoꝛem cognoscit nō ītendens aliqō matrimony bonum: sed solam delectationem moꝛtaliter peccat: quia Dieron. dicit: z habetur in littera. Uoluptates que ō meretricū amplexibus capiuntur in vxoꝛe damnāde sunt: sed non dicitur esse damnabile nisi peccatum moꝛtale. ergo cognoscere vxoꝛem ꝓpter solam voluptatē ē peccatum moꝛtale semꝑ. ¶ Ꝑ. consensus in delectationē ē peccatum moꝛtale: vt in scō lib. distin. z4. dictum est: sed quicūq; cognoscit vxoꝛem suam causa delectationis consentit in delectationem. ergo moꝛtaliter peccat. ¶ Ꝑ. Quicunq; vsum creature non refert in deum: creatura fruitur: qō est peccatum moꝛtale: sed quicunque vxoꝛe ꝓpter solam delectationem vtitur hunc vsum non refert in deuz. ergo moꝛtaliter peccat. ¶ ꝓterea. nullus debet excōmūicari: nisi ꝓ peccato moꝛtali: sed aliquis sola libidine vxoꝛem cognoscēs artatur ab introitu ecclesie: vt in littera dicitur: quasi sit excōmunica-

tus:ergo oñ talis peccat mortaliter. Sed ꝺ est ſm Aug. q talis cõcupitus ponit inter pctã quottidiana: ꝑ gb⁹ dr̃ pr̃ nr̃: vt hr̃ i lr̃a. sed talia nõ sũt pctã mortalia. g ꝛc. ¶ Ꝑ. g cibo vtit pp delectationẽ tm̃ nõ peccat mortal'r: g pari rõne q vtit vxore tm̃ causa libidinis satiande.

¶ Rñdeo dõm: q gdã dicũt q qñcũq ad actũ ꝟiugalẽ libido ꝓncipal'r mouet est pctm̃ mortale: sed qñ mouet ex latere: tũc est pctm̃ veniale: qñ ãt delectationẽ oĩo respuit ꝛ displicet ei tũc est oĩo absq; vẽiali pctõ: vt sic delectationẽ ĩ actu illo q̃rere sit pctm̃ mortale: delectationẽ oblatã acceptare sit pctm̃ vẽiale: sed eã odire sit pfectiõis. ſꝫ ℔ nõ põt eẽ: q ſm pℏm ĩ. io. et ℔. Idẽ est iudiciũ de delectatiõe ꝛ opatõe: q opatiõis bone est delectatio bona et male mala: vñ cũ act⁹ mr̃imonial'r nõ sit ꝑ se malus: nec q̃rere delectationẽ erit pctm̃ mortale semp. Et iõ dõz: q si delectatio q̃raꝛ vltra honestatẽ mr̃imony: vt. ſ. q aligs ĩ ꝟiuge nõ attẽdat q ꝟiũx est: sed solũ q mulier ẽ: idẽ pat⁹ facere cũ ea si nõ eẽt ꝟiũx: ẽ pctm̃ mortale: ꝛ talis dr̃ ardẽtioꝛ amatoꝛ vxoꝛis: q. ſ. ardoꝛ ille extra bona mr̃imõy effer̃. Si ãt q̃raꝛ delectatio ifra limites mr̃imony: vt. ſ. tal' delectatio ĩ alia nõ q̃rereꝛ q̃ ĩ ꝟiuge sic est veniale pctm̃.

¶ Ad ꝑm g dõz q tũc voluptates meretricias vir ĩ vxore q̃rit: qñ nihil aliõ ĩ ea attẽdit q̃ qõ ĩ meretrice attẽderet.

¶ Ad zm dõz: q ꝟsẽsus ĩ delectationẽ ꝟcubit⁹ q ẽ mortale pctm̃: ẽ mortale pctm̃. nõ ãt tal'ẽ delectatio mr̃imõial'actus.

¶ Ad ꝫm dõz q q̃uis delectationẽ ñ referat actu ĩ õum: tm̃ nõ põit ĩ ea vltimũ volũtatis finez: al's eã vbicũq; idifferẽter q̃reret: ꝛ iõ nõ oz q creatura fruaꝛ: sed vtitur creatura pp se: se ãt habitualiter pp deum q̃uis nõ actu.

¶ Ad 4m dõm: q ℔ nõ dr̃ pp ℔ q ex ℔ pctõ hõ excõicationẽ mereaꝛ: sed q spũalib⁹ se reddit ihabilẽ: pp quod ĩ actu illo homo efficitur totus caro.

¶ Solet q̃ri: cũ masculus ꝛc. de ℔ ĩ pcedẽti di. dictũ ẽ: qñ malus finis bonitatẽ mr̃imõy nõ tollit. ¶ Qui vo venena ꝛc. ℔ pctm̃ q̃uis sit graue ꝛ iter maleficia ꝓputãdũ ꝛ ꝺ nãm: q ẽt bestie fetus expectãt: tm̃ ẽ miñ⁹ q̃ homicidiuz: q adhuc poterat alio mõ ĩpediri ꝟcept⁹: nec ẽ iudicãdus talis irregularis: nisi iã formato puerpio aboꝛsũ ꝓcuret.

¶ Semie paulatim formãr̃ ꝛc. de ℔ habitũ ẽ ĩ tertio di. iy. ¶ Et postq; vẽter vxoris ꝛc. q̃uis. n. matrix post ĩpregnationẽ claudar̃: tm̃ ex delectatiõe vt Auiᷓ. dicit: mouer̃ ꝛ opar̃. ꝛ ex ℔ iminet piculũ aboꝛsus: ꝛ iõ Hiero. vitupat accessũ viri ad vxoꝛez ĩpregnatã: non tm̃ ita q ſp sit pctm̃ mortale: nisi forte qñ ꝓbabiliter timeꝛ de piclo aboꝛsus.

¶ Ut ĩmutet ĩ eũ vsũ ꝛc. vsus ꝺ nãm ꝟiugis ẽ qñ debitũ vas ꝓtermittit: vel debitũ modũ a nã ĩstitutũ q̃tũ ad sitũ: ꝛ ĩ ꝑ sp est pctm̃ mortale: q ꝛples seq non põt. vñ total'r ĩtẽtio nãe frustrar̃. sed ĩ scõo mõ nõ sp ẽ pctm̃ mortale: vt gdã dicũt. sed põt eẽ signũ mortalis cõcupiscẽtie: qñq; ẽt sine pctõ eẽ põt: qñ dispositio coꝛpis aliũ modũ nõ patiᷓ: al's tãto est grauiꝰ q̃to magis a naturali modo recediᷓ.

¶ De solutiõe carnal' debiti. Di. XXXII. a

Sciendũ ẽt est q cũ ĩ oib⁹ aliꝭ vir ꝑsit mulieri vt caput coꝛpi: est. n. vir caput mulieris: ĩ soluendo tm̃ carnis debito pares sunt. Hõ apl's vtriq; pariter ꝑcipit ĩ hac cã sibi ĩuicẽ subĵci: inq̃s. Vir debitũ reddat vxori: similiter ꝛ vxor viro: q mr̃ nõ hz ptãtẽ sui coꝛpis sed vir. sil'r ꝛ vir nõ hz ptãtẽ sui coꝛpis sed mulier. Qz nec mr̃ ad aliũ vix: nec vir ad aliã mr̃erẽ ptãtẽ sui coꝛpis hz: nec vir ad ꝟtinẽdũ: nec mr̃ ptãtẽ hz sine mutuo ꝟsensu: ꝫ alter alterius ptãtẽ hz coꝛpis: vt poscẽti alteri nõ licet alteri negare debitũ. In hoc. n. pares sũt: q nec viro nec mulieri coꝛp⁹ suũ licet alĵ tradere. Sed sibi ĩuicẽ debitoꝛes sũt ĩ hac cã: ne peccandi deẽ occasio: ꝑ qõ nõ dñiũ tollit viro hz vitiũ. Debẽt. n. sibi ꝟiugati nõ solũ ipsi⁹ ꝟsexus suiꝟmi scẽdi fidẽ liberoꝝ ꝓcreãdoꝝ cã: q ꝓpria est i ista mortalitate societas: vez ẽt ĩfirmitatis ĩuicem excipiẽde ad illicitos ꝟcubit⁹ deuitandos: mutuã quodãmodo seruitutẽ: vt ꝛ si alteri eoꝝ ꝟtinentia placeat: nisi ex alterius ꝟsensu nõ possit. Ad hoc. n. neuter hz ptãtẽ sui coꝛpis: quod adeo vez est: vt ẽt q nõ filioꝝ ꝓcreandoꝝ hz infirmitatis ꝛ incontinẽtie causa expetit: vel ille de matrimonio: vel illa nõ sibi alteruꝝ negent: ne ꝑ hoc incidãt ĩ dãnabiles coꝛruptelas. Reddere. n. debitum coniugale nullius est criminis: exigere autẽ vltra generandi necessitatẽ culpe est venialis. Fornicari vero vel mechari: puniendi est criminis. b

¶ Qz neuter ꝟtiere valeat nisi ex cõi ꝟsensu.

Quod vero sine ꝟsensu vxoris vir continere non valeat: subditis ꝓbatẽ testimonijs. Ait enim Augu. Si dicat vir continere iam volo: nolo ãt vxor. potest. Quod enim tu vis: illa non vult. Nunquid per ꝟtinentiã tuaz illa dz fieri fornicaria? Si alĵ nupserit te viuo: adultera erit. Nõ vult tali lucro deus tale dãnũ compensari. Redde debitum ꝛ si non exigis: redde: ꝓ sanctificatione perfecta deus tibi computabit: si non qõ tibi debetur exigis: sed reddis quod debes vxori. Idem. Scõm verba apostolica etiam si vir continere voluisset ꝛ tu noluisses: debitum tibi reddere cogereꝛ: ꝛ illi deus imputaret continentiã: si non sue sed tue concedereꝛ infirmitati: ne in adulterium caderes. Quisquis ergo compatiens infirmitati vxoris reddit non exigit debitũ: aut si ꝓpter ꝓpriã infirmitatẽ ducit vxorẽ plãgens potius: qz sine vxore esse nõ potuit: q̃z gaudẽs qz duxit: securus expectat dem nouissimũ. Idẽ. Una sola cã eẽ põt: q te ad id quod voluisti nõ modo nõ hortaremur: sed ẽt ꝓhiberemus iplere: si forte tua ꝟiunx ℔ recti suscipe ai vel carnis infirmitate recusaret. Nã vouenda talia non sunt a coniugatis: nisi ex cõsensu ꝛ voluntate cõi: ꝛ si ꝓcꝛopere factum fuerit: magis est coꝛrigenda temeritas q̃z perfoluenda ꝓmissio. Nõ. n. deus exigit si quis ex alieno aliquid vouerit: sed potius vsurpare vetat alienũ. Idẽ. Apostolus nec ad tempꝰ vacet oꝛoni nisi ex ꝟsensu noluit cõiugẽ carna-

li iuste fraudari debito. Idē. Manifestū ē ita vo luisse legē: femina sub viro eē: vt nulla ei⁹ vota q̄ abstientie cā vouerit reddant ab ea: nisi auctor fuerit vir p̄mittēdo. Nā cū ad petm̄ eiusdē viri ptinē voluerit lex: si pr⁹ p̄miserit t postea pbi buerit: ñ tñ dixit vt faciat mlier q̄ vouerat: q̄ p̄missa iā pr⁹ a viro fuerat: viri dixit esse petm̄: q̄ abnuit q̄ pr⁹ ꝯcesserat: nō tñ mlieri ex ℔ iusti dedit: vt cū pr⁹ vir ei ꝯcesserit: postea si pbi buerit ꝓtēnat. Ex his appet q̄ vir vel mlr ꝓti nētiā deo offerre nō p̄t sine cōi ꝯsēsu: nec alter alteri debitū negare dz. Si vxo q̄z cor alterꝫ a suo iure absoluēit: ad p̄teritā fruitutē nūq̄d ſuo care poterit: Hoc. n. vī Augu. supra voluisse. Quibusdā vī q̄ mlr nō discedēs a domo viri: q̄ viro p̄mittēte ꝓtinētiā vouerit vel p̄miserit: eodē p̄hibēte soluere nō valeat t ℔ pp dignita tē viri q̄ ē caput mlieris. Sz melꝰ ℔ itelligit in tali casu: vbi vir ꝯcedit mlieri vouere cōtinētiā t añ votū p̄hibet iplere. Si vxo bitū mutaue rit nō p̄t reuocari p̄m illud. Qui vxorē suā ve lare p̄miserit: aliā nō accipiat: ℔ sil̄r ꝓuertatur.

¶ Quib⁹ tp̄ib⁹ cessandū sit a coitu. c

Alz debitū poscēti sit sp̄ soluēdū nō lz tñ q̄lz die poscere. vñ aug. Christiano cū vxore sua aliq̄ñ lz ꝓuēire aliq̄ñ non. Propter ꝓcessiōis. n. dies t ieiunioꝝ aliq̄ñ nō lz ꝓuēire: q̄ ēt a licitis abstinēduz ē: vt facili⁹ ipetrari possit q̄ postulat. Idē. Quoti ens. n. vel dies natiuitatis vel reliq̄ festiuitates aduenerit. nō soli ꝓubiaꝝ ꝓsortio: ℔ ēt a ppri is vxorib⁹ abstiete. Itē amb. Si cā p̄creādorū filioꝝ ducit vxor nō multū tp̄s ꝓcessū vī ad ip̄z vsum: q̄ t dies festi t dies ꝓcessiōis t ipsa rō cōceptus t partus iuxta legē cessare vsum car nis his debere temporibus demonstrant.

¶ Hiero. videtur dissentire a p̄missis. d

Ali āt q̄ dām est reddē debitū nō esse petm̄: vī obuiare q̄ ait Hiero. Qui cūq̄ vxori debitū reddit vacare nō p̄t oꝛōni: nec carnes agni edere. Itē si pa nes ꝓpōnis ab his q̄ vxores suas tetigerāt co medi nō poterāt. Quātomagis panis q̄ de ce lo descēdit: nō p̄t ab his q̄ ꝯiugabilib⁹ pauloañ beser ꝓplexib⁹ violari atq̄ ꝓtingi. Nō q̄ nupti as ꝓdēnem⁹: ℔ q̄ eo tp̄e quo carnes agni man ducaturi sum⁹: vacare a carnalib⁹ opib⁹ debea mus. Hoc caplm maxie ad ministros eccl̄e p tinē vī: q̄b⁹ nō licebat sacra officia celebrare at q̄z mysteria tp̄e ꝯiugalis amplex⁹: quo ēt p̄tia spūssci nō dat. Vñ idē ait. Cōnubia legittia ca rēt q̄dē pctō. nec tñ tp̄e illo quo ꝯiugales actus gerūt: p̄tia spūssci dabit etiā si ꝓpheta esse vi deat: qui officio generationis obsequitur.

¶ Quib⁹ tp̄ib⁹ nō sunt celebrāde nuptie. e

Nec solū i ope carnali obſuāda sī tpa: ℔ ēt i celebrādis nuptiis ſm illud. Mō oz a septuagesima vsq̄z i octauā pasce t trib⁹ hebdomadib⁹ añ festū scī Joā nis: t ab aduentu dñi vsq̄z post epipbaniā ce lebrare nuptias. Dō si factū fuerit separentur. Itez Nicola⁹ papa. Nec vxorez ducere nec cō iugia facere q̄dragesimali tp̄e ꝯuenire posse vl lo modo arbitror.

Hostq̄z determinauit magister de bonis ꝯiugij qb⁹ act⁹ mr̄imonialis excusat: hic deter minat de actu ipso ſm q̄ vlteri⁹ accipit rōnem debiti p bona ꝯiugij: t diuidit i tres duas. In p̄ma oñdit q̄ vterq̄z ꝯiugū alteri debitū reddere tenet. In scōa oñdit q̄ petitio p̄mi debiti pp solēnitatē tp̄is im pedit: ibi. Et licet debitū ꝛc. Prima i duas. In p̄ia oñdit q̄ vir t vxor sūt eq̄les i debiti redditiōe. Scōo ꝓbat q̄d dā q̄ supposuerat: ibi. Dō vero sine ꝯsensu ꝛc. ¶ Et licet debitū ꝛc. hic determiat de tp̄ib⁹ i q̄b⁹ act⁹ mr̄imōij interdicit. Et circa ℔ duo facit. Prio oñdit q̄ aliq̄ tp̄s impedit petitionē debiti. Scōo oñdit q̄ ēt aliq̄ impedit celebratiōnē nuptiaꝝ: ibi. Nec solū i ope carnali ꝛc. Circa p̄mū duo facit. Primo oñdit veritatem. Secūdo excludit quandā obiectionē: ibi. Illud autem quod dictum est ꝛc.

Hi queruntur gnq̄. ¶ Prio vtruz vterq̄z cōiugū teneatur ex necessitate p̄cepti alteri debitū reddere semp. ¶ Secūdo vtrū debeat aliq̄ñ reddere nō poscēti. ¶ Tertio vtrū i redditione debiti vir t vxor sint eq̄les. ¶ Quarto vtrū vn⁹ sine ꝯsensu alteri⁹ possit votū emittere p q̄ impediat redditio debiti. ¶ Quinto vtrum tp̄s impediat redditionē debiti.

Ad primum sic p̄cedit: vī q̄ alter ꝯiugū ñ teneatur alteri ad redditionem debiti ex necitate p̄cepti. nll⁹. n. p̄hibet a sūptiōe eucharistie pp ℔ q̄ p̄ceptū iplet. sz ille q̄ vxori debitū reddit ñ p̄t carnes agni edere: vt Hiero. i lra dicit. g̃ reddere debitū nō est ō necitate p̄cepti. ¶ Ad. q̄lz p̄t licite abstiere ab his q̄ sē si bi nociua i p̄sona. sz alī reddere bitū poscēti eēt nociuū p̄sone: vel rōne ifirmitatis: vel rōne solonis iā facte. g̃ vī q̄ licite possit bitū poscēti negari. ¶ Ad. q̄cūq̄ fac se ipo tētē ad faciēdū id ad q̄ ex p̄cepto tenet: peccat. si g̃ aliqs ex necitate p̄cepti teneē ad reddēdū debitū: vī q̄ peccet si ieiun ādo vl̄ alis corp⁹ suū attēuādo ipotētē se rddat ad biti solonē: q̄ ñ vī vex. ¶ Ad. mr̄imōiū ſm ph̄z ordiat ad p̄creatōez ꝓlis t educatōz: t iterū ad cōicatōez vite. sz lepra ē ꝺ vtrūq̄z mr̄imōy fine: q̄ cū sit morb⁹ ꝓtagiosus: mlr leproso nō teneē cohitare: sil̄r ēt morb⁹ ille freq̄nter trāsmittit ad plē. g̃ vī q̄ viro leproso vxor debitū redde re nō teneat. ¶ Sz ꝺ: sicut seruus ē in ptāte dñi sui: ita t vn⁹ ꝯiugū i ptāte alteri⁹: vt pz. i. Cor. 7. sz seruus teneē ex necitate p̄cepti dño suo debitū seruitutis reddere: vt pz Ro. 13. Reddite oīb⁹ debita: cui tributū tributū ꝛc. ergo t vn⁹ ꝯiugū ex necessitate p̄cepti tenetur alteri reddere debitum. ¶ Ad. matrimonium est ordinatum ad fornicationem vitandam: vt patet p̄me Cor. 7°. sed hoc nō posset per matrimoniū fieri si vnus alteri nō teneret debitū reddere q̄n concupiscentia infestat. ergo reddere debitū est de necessitate p̄cepti.

¶ Rñdeo dōz: q̄ mr̄imoniū ē p̄ncipaliter īstitutū in officiū nature: ꝛ iō ī actu ei⁹ ꝓsiderādus ē mot⁹ nature ꝑz quē nutritiua nō ministrat generatiue nisi id qō superfluit ad ꝓseruationē indiuidui: q̄ h̄ est ordo naturalis vt p̄us aliquid in seipso pficiat: ꝛ postmodū alteri de pfectione sua cōicet: hoc etiā ordo charitatis hz q̄ naturā pficit: ꝛ iō cuz vxor in viro ptātez nō habeat nisi q̄tū ad generatiuā virtutē: nō aūt q̄tum ad ea q̄ sunt ad ꝓseruationē indiuidui ordīata: vir tenet vxori reddere debitū in his q̄ ad generationez ꝑtis spectāt: salua tñ p̄us persone incolumitate: ¶ Ad p̄m ḡ dōz: q̄ aliqs īplens aliqō p̄ceptū potest reddi inhabilis ad aliqō officiū sacrū exequēduz sic̄ iudex q̄ hominē ad mortē ꝓdemnat p̄ceptū īplens irregularis efficitur: ꝛ sil'r etiā ille q̄ p̄ceptuz īmplens debitū soluit: reddit ineptus ad diuina officia exequēda: nō q̄ ille act⁹ sit peccatuz: sed rōne carnalitatis illi⁹ act⁹: ꝛ sic ꝑz q̄ magr̄ dicit. Hiero. logtur tm̄ de ministris eccl̄ie: nō aūt de alys q̄ sūt suo iudicio relinquēdi: q̄ pñt ꝛ ex deuotōe dimittere ꝛ sumere corpus xp̄i absq̄ peccato. ¶ Ad z^m dōz: q̄ vxor nō hz ptātem in corpus viri nisi salua ꝓsistētia p̄sone ipsi⁹ vt dictū est. vnde si vltra exigat nō ē petitio debiti: sed iniusta exactio: ꝛ pp hoc vir non tenet ei satisfacere. ¶ Ad z^m dōm: q̄ si aliqs reddit īpotēs ad debitū soluēdū ex cā ex mr̄imōio ꝓsecuta: puta cū p̄us ōbitū reddit ꝛ ē īpotēs ad debitū soluēdū: vlterius mulier nō hz ius plus petēdi: ꝛ ī petēdo vlteri⁹ se magis meretricē q̄z coniugez exhibet: si aūt reddat īpotēs ex altera cā si illa ē licita: sic itez nō tenet: nec pōt mulier exigere. si nō est: tūc peccat: ꝛ peccatū vxoris si in fornicatione pp hoc labat aliquo mō sibi īputat: ꝛ iō hz q̄tū pōt operā dare vt vxor ꝓtineat. ¶ Ad. 4. dōz: q̄ lepra soluit spōsalia: ꝙz nō mr̄imoniū. vñ vxor etiaz viro leprōso tenet reddere debitū: nō tñ tenet ei cohabitare: q̄ ñ ita cito ificit ex coitu sic̄ ex freq̄nti cohabitatōe ꝛ q̄uis ꝑles gñet ifirma: tñ meli⁹ ē ei sic eē q̄z pēit⁹ ñ eē.

Ad secundum sic ꝓcedit: videt q̄ vir nō tenetur reddere debitū vxori nō petenti: p̄ceptū eniz affirmatiuū nō obligat nisi ad tp̄us determinatū. sed tp̄us determinatū solutiōis debiti nō pōt esse nisi q̄n debituz petit. ḡ als soluere nō tenet. ¶ p. de q̄libz debem⁹ ꝑsumere melioza. sed meli⁹ est etiā ꝓiugib⁹ ꝓtinere q̄z mr̄imonio vti. ḡ nisi exp̄sse debitū petat dz p̄sumere vir q̄ ei placeat ꝓtinere: ꝛ sic nō tenet ei debitū reddere. ¶ p. sic̄ vxor hz ptātem ī viz: ita dñs in seruuz. sed seru⁹ ñ tenet dño seruire nisi q̄n ei a dño iperat. ḡ nec vir vxori tenet reddere debitū nisi q̄n ab ea exigit. ¶ p. vir pōt aliq̄n vxorē exigētē p̄cibus auertere ne exigat. ḡ multo magis pōt ñ reddere si nō exigat. ¶ Sed ꝯ: p redditionē debiti medicamētū p̄stat ꝯ vxoris ꝓcupiscētiā. sed medicus cui ē infirm⁹ aliqs cōmissus tenet morbo eius subuenire etiā si ipse nō petat. ḡ vir vxori nō petēti tenet debitū reddere. ¶ p. plat⁹ tenet cozrectōis remediū ꝯ peccatuz subdito ꝛ adhibere etiā eis ꝓtradicētib⁹. sed redditio debiti in viro est ordīata ꝯ pctā vxoris. ḡ tenet vir debitum reddere q̄q̄z etiā nō petenti.

¶ Ulteri⁹ vr̄: q̄ liceat mulieri mēstruate debitū petet: sic̄ eniz in lege mulier mēstruata erat īmūda: ita ꝛ vir fluxū semis patiēs. sed vir semini fluus pōt ōbitū petere. ḡ pari rōne ꝛ mulier mēstruata. ¶ Itez maioz ifirmitas ē lepra q̄z passio menstruoꝛ: ꝛ maioꝛē vt videt corruptionē causat in ꝑle. sed leprōsa pōt debitū petere. ḡ ꝛc. ¶ Itē si mēstruate nō licet petere debitū: hoc nō est nisi rōne defect⁹ q̄ timet in ꝑle. sed si mulier sit sterilis nō timet talis defectus. ḡ videt q̄ saltem sterilis menstruata possit petere ¶ Ꝺz ꝯ. Leuit. 18. Ad mulierē q̄ patit mēstruū ñ accedes. Aug. cū sufficiēter p̄hibuisset h̄ etiā repetit ne forte in superiorib⁹ videret figuratiue accipiendū. ¶ Itē Esa. 44. Dēs iusticie vre q̄si pannus mēstruate. vbi Hiero. Tunc viri abstinere debēt a mulierib⁹: q̄n ꝓcipiunt mēbris vā nati: ceci: claudi: leprōsi: vt q̄ parētes nō erubuerūt ī ꝓlacui ꝓmisceri coꝛ peccata pateāt cūctis: ꝛ aptius redarguātur in puulis: ꝛ sic idem q̄ p̄ius.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q̄ mulier mēstruata nō debeat reddere debituz petenti. Leuit. 19. dr̄: q̄ si aligs ad mēstruatā accesserit: vterq̄ morte ē puniēdus. ḡ videt q̄ taz reddēs q̄z exigens debitū mortaliter peccet. ¶ Itē Ro. 1. nō solū q̄ faciunt: sed q̄ ꝓsentiūt digni sūt morte. sed exigēs debitū scienter a mēstruata mortaliter peccat. ḡ ꝛ mulier ꝓsentiēs ei in redditione debiti. ¶ Itē furioso non ē gladius reddendus ne se vel aliū interficiat. ḡ eadē rōe nec vxor tpe mēstruozū dz viro cozp⁹ suū expōere ne spūaliter occidat. ¶ Ꝺz ꝯ. Lor. 7. Mulier sui cozporis ptātē nō hz: sed vir. ḡ pētēti mulier ēt mēstruata dz debitū reddere. ¶ Item mulier mēstruata nō dz eē viro peccādi occasio. ꝛz si viro petēti debitū: debitū ipa nō redderet: etiā tpe mēstruoꝝ: eēt viro peccādi occasio: q̄z forte fornicaret. ḡ ꝛc.

¶ Rñdeo dōm ad. i. q̄. q̄ petere debitū ē dupliciter. Uno mō exp̄sse: vt q̄n verbis innicez petit. Alio mō est petitio debiti ītērptata: q̄n. ſ. vir ꝓcipit p aliq̄ signa q̄ vxor vellet sibi debitū reddi: sed pp verecūdiā tacet: ꝛ ita etiā si n̄ expresse verbis debitū petat: tñ vir tenet reddere q̄n exp̄ssa signa ī vxore apparēt volūtatis debiti reddēdi. ¶ Ad p^m ḡ dōm: q̄ tp̄us determinatū nō ē solū q̄n petit: ꝙz q̄n time tur ex aligbus signis piculū: ad q̄ vitādū ordinat debiti redditio nisi tūc reddat. ¶ Ad z^m dōz: q̄ vir pōt talē pre sūptionē de vxore hr̄e q̄n in ea signa ꝓria nō videt: sed q̄n videt eēt stulta p̄sūptio. ¶ Ad z^m dōm: q̄ dñs nō ita vere cūdat a seruo petere debitū seruitutis: sic̄ vxor a viro debitū ꝓiugy: si tñ dñs nō peteret pp ignoꝛātiā vl' alia ōcā: nihilomin⁹ fuus teneret implere: si piculū īmineret: hoc eniz ē nō ad oculuz seruire: q̄ō apl's seruis mādat. ¶ Ad 4.^m dōm: q̄ nō dz vir vxorē auertere ne petat debitū nisi pp aliquā rōnabilē cām: ꝛ tūc nō debet cum magna īstantia querti pp pericula imminentia.

¶ Ad. 2. q. dōm: q̄ accedere ad mēstruatā in lege p̄hibitū erat duplici rōne: tū pp īmundiciā: tū pp nocumētū q̄ inde ꝑle ex hꝭ ꝓmixtione freq̄nter sequebat. Et quo ad p̄mū p̄ceptū erat cerimoniale: ꝙz q̄tuz ad sc̄z erat moꝛale: q̄z cū mr̄imoniū sit ad bonū ꝑlis p̄ncipaliter ordinatū: ordinatus est oīs mr̄imony vsus quo bonū ꝑlis ꝑedit: ꝛ iō h̄ p̄ceptū obligat etiā in noua lege pp sc̄am rōnē ꝛ fi nō pp p̄mā. Fluxꝰ tñ mēstruoꝝ pōt eē nālis ꝛ innālis. nālis q̄dē q̄n. ſ. mulieres patiunt tpibus determiatis q̄n sunt sane. Innālis aūt q̄n inordinate ꝛ q̄si ꝓtinet ex aliq̄ infirmita te fluxūsanguinis patiunt. in fluxu ḡ mēstruoꝝ innāli nō est p̄hibitum ad mulierē menstruatam accedere in lege noua: tū pp infirmitatē: q̄z mulier in tali statu ꝓcipere nō pōt: tū q̄z talis fluxꝰ est perpetuꝰ ꝛ diuturnꝰ. vñ oporteret q̄ vir perpetuo abstineret. Sed q̄n nāliter mulier patiat fluxuz menstruoꝝ pōt ꝓcipere ꝛ itez talis fluxꝰ nō durat nisi ad modicū tp̄us. vñ p̄hibitū est ad talē accedere: ꝛ simiter p̄hibitū est mulieri in tali fluxu debituz petere. ¶ Ad p^m ḡ dōm: q̄ fluxꝰ seminis ī viro ex ifirmitate ꝓcedit: nec semen sic fluens est aptum ad generationez: ꝛ pterea talis passio est diuturna vl' perpetua sicut lepra: vñ nō est similis rō. Et per hoc soluitur etiaz sc̄m. ¶ Ad z^m dōm: q̄ ꝯdiū mulier mēstrua patit nō pōt esse certuz eā esse sterilem. quedā eniz in iuuentute sunt steriles: q̄ p̄cessu tp̄is sunt fecunde: ꝛ econuerso: vt dr̄ in. io. de aīalib⁹. ¶ Ad. 3. q. dōz: q̄ circa hoc dixerūt gdā q̄ mulier mēstruata sicut nō dz petere debitū ita nec reddere: sicut. n. ñ reputatur reddere si haberet infirmitatem in ꝓpria ꝑsona ex qua periculum ei īmineret: ita nō tenet reddere ad vitā

dū piculū plis.ſz iſta opi.vr̄ derogare mr̄imōio p qō dar̄ oīmodo ptās viro ī corp⁹ mulieris q̄tū ad mr̄imoniale actū. Nec ē ſil'e de ifirmitate corpis plis ⁊ picl'o pprij cor pōris:q; ſi mulier ifirmar̄: certiſſimū ē q; ex carnali actu picula ei iminer:nō aūt ita certū ē de ple q̄ forte nulla ſequit̄. Et iō aly dicūt:q; mulieri mēſtruate nūq̄ licet petere debitū. Si tū vir ei⁹ petat;aut petit ſciēter: tūc dz cū auertere p̄cib⁹ ⁊ monitis:tū ñ ita efficaciter vt poſſit ei eē occaſio ī alias dānabiles corruptelas ſi ad id ꝓn⁹ credat. aut ignoāter:⁊ mulier pōt aliquā occaſionē p̄tēdere:vel ifirmitatē allegare ne debitū reddat:niſi periculū viro timeat:tū finaliter ſi vir nō deſiſtit a petitiōe dz ōbitū reddere ex hoc ad eā abhominationē cōcipiat:niſi de viri prudētia poſſimat. ¶ Ad p^m q̄ dōm q; hoc itelligēdū eſt q̄n vterq; volūtarie conſentit:nō aūt ſi mulier īuolūtaria:⁊ q̄ſi coacta ōbitū reddat. ¶ Ad z^m dōm q; cū cōſenſus nō ſit niſi volū tatis:nō itelligit mulier conſentire pctō viri: niſi volūtarie ōbitū reddat:qñ.n.eſt īuolūtaria magis patit̄ q̄ conſentiat. ¶ Ad 3^m dōz.q; gladi⁹ furioſo etiā cēt reddēdus qñ maior̄ piculū timeret ī nō reddēdo:⁊ ſimiliter eſt in ꝓpoſito.

Ad tertiū ſic ꝓcedit.vr̄ q; vir ⁊ mulier ñ ſint ī actu mr̄imōy eq̄les.agēs.n. nobilio⁹ ē patiēte ſe dz vt agēs:⁊ femīa vt patiēs.ḡ nō ſūt in actu illo eq̄les ¶ P.vxor nō tenet̄ viro debitū reddere niſi petat: vir aūt tenet̄ vxori vt dcīm ē.ḡ ñ ſūt pares ī actu mr̄imōy. ¶ P. mr̄imoniū ē relatio eqpantie cū ſit ꝓiūctio vt dicit galē.ſz ī mr̄imonio vir ē caput mulieris:vt pz.i. Cor. ḡ nō ſūt eq̄les ī actu pdcō. ¶ Sz ō.ē q; dr̄.i. Cor.vij. Vir ñ hz ptātē ſui corpis:⁊ ſil'e ō vxor dic̄.ḡ ſūt eq̄les ī actu mr̄imonij. ¶ P.mr̄imoniū ē relatio eqpantie cū ſit ꝓiūctio vt dicit̄ ē:q vir ⁊ vxor ſūt equales in actu mr̄imonij.

¶ Rñdeo dōm q; duplex ē eq̄litas.ſ.q̄titatis ⁊ ꝓpoꝛtiōis. Eq̄litas qdē q̄titatis ē:q attēdit̄ īter duas q̄titates ciuſdē mēſure ſic bicubiti ad bicubitū. Sz eq̄litas ꝓpoꝛtiōis ē q attēdit̄ īter duas ꝓpoꝛtiōes ciuſdē ſpēi:ſicut dupli ad duplū. Loquēdo ḡ de ꝓma eq̄litate vir ⁊ vxor nō ſūt eq̄les in mr̄imonio:neq; q̄tū ad actū ꝓiugalē ī q̄ id qō nobilio⁹ ē viro debet̄:neq; q̄tū ad actū ꝓiugalē ī q̄ id qō nobilio⁹ regit̄ vir regit. Sz q̄tū ad dom⁹ diſpēſationē in q̄ vxor regit̄ vir vxorī ī actu ꝓiugali ⁊ diſpēſatiōe domus ad id qō viri ē:ita vxor viro ad id qō vxoris ē:⁊ ſz P dr̄ in ſra q; ſūt eq̄les ī reddēdo ⁊ petēdo debitū. ¶ Ad .i.ḡ dōm q; q̄tuis agere ſit nobilio⁹ q̄ patiī:tū eadē eſt ꝓpoꝛtio patiētis ad patiēdū:⁊ agētis ad agēdū:⁊ ſz P ē ibi eq̄litas ꝓpoꝛtionis. ¶ Ad z^m dōz:q; P ē p accīs:vir.n. q; no biliorē gtē hz in actu ꝓiugali:nāl'r hz q; ñ ita erubeſcat petere ōbitū ſicut vxor:⁊ ide ē q; vxor nō ita tenet̄ reddere debitū ſi petēti viro:ſic̄ vir vxori. ¶ Ad 3^m dōz q; ex P oīa portionē. ¶ Ad 4^m dōm q; q̄uis caput ſit ꝓncipalius mēbrū:tū ſicut membra tenet̄ capiti in officio ſuo: ita caput membris in ſuo:⁊ ſic eſt ibi equalitas ꝓpoꝛtiōis.

Ad quartū ſic ꝓcedit.vr̄ q; vir ⁊ vxor poſſint vouere emittere ō ōbitū mr̄imōy ſine mutuo conſenſu.vir.n.⁊ vxor eq̄l'r obligāt̄ ad debiti ſolutionē vt dcīm ē:ſz licitū ēt ē viro vxore ꝓhibēte accipere crucē ī ſubſidiū terre ſce.ḡ P ēt ē licitū vxori:⁊ iō cū p P votū reditio ipediat̄ pōt alter ꝓiugū ſine conſenſu alteri⁹ votū pdicti⁹ ḡ ñ pt ſine pctō diſſētir:ſz vn⁹ ꝓiugū ñ pt ſine pctō diſſentir̄ qn alter ꝓtinētiā voueat vl' ſimpl'r vl' ad tps:q; ipe dire,pfectū ſpūalē ē pctūm ī ſpīm ſcīm.ḡ vn⁹ pōt votū ꝓtinētie ſimpl'r:vl' ad tps ſine conſenſu alteri⁹ vouere. ¶ P.ſicut in actu mr̄imony regrit̄ debiti redditio:ita ōbiti petitio. ſed vn⁹ pōt ſine conſenſu alteri⁹ vouere q; debitū nō petat: cū in P ſit ſue ptātis.ḡ pari rōne q; ōbitū ñ reddat. ¶ P. nullus pōt ex p̄cepto ſuperioris cogi ad id qō nō liceret ſibi ſimpl'r vouere ⁊ facere:q; ī illicitis nō eſt obediēdū:ſz plat⁹ ſuperior poſſet p̄cipere viro: vt vxori ad tps debitū ñ redderet occupādo eū in aliq̄ fruitio. ḡ P ēt ipe poſſet p ſe facere ⁊ vouere p qō a debiti redditiōe īpedirer̄. ¶ Sz ō ē. qō dr̄.i. Cor.7°. Neq; fraudetis vos īuicē: niſi ex cōſenſu:vt vacetis oratōni. ¶ P. nullus pōt facere votū de aliēo. ſz vir nō hz ptātē ſui corpis ſz vxoris.ḡ ſine eius conſenſu ñ pōt votū facere cōtinentie:vel ſimpl'r:vel ad tempus.

¶ Rñdeo dōm q; vouere volūtatis ē vt ēt ipm nomē oñdit:vñ de illis tñ bonis pōt eē votū q̄ nr̄e ſubiacēt volūtati:q̄lia nō ſūt ea ī q⁹ vn⁹ alteri teneat̄:⁊ iō in talib⁹ ñ pt aliqs votū emittere ſine conſenſu eius cui teneat̄. vñ cū ꝓiuges ſibiinuicē tenēāt in redditiōe debiti vt dcīm ē: p qō ꝓtinentia ipedit̄:nō pt vn⁹ abſq; conſenſu alteri⁹ ꝓtinētiā vouere: ⁊ ſi vouerit peccat:nec dz ſeruare votū: ſz agere pnīaz de malo voto facto. ¶ Ad p^m ḡ dōz q; ſatis pbabile ē q; vxor dz velle ꝓtinere ad tps p ſubueniēdo necītati eccl'ie gñalis:⁊ iō ī fauorē negocij p q̄ crux ſibi dar̄ : iſtitutū ē q; vir poſſit abſq; conſenſu vxoris crucē accipe ſicut ēt poſſet dño ſuo terreno:a q̄ feudū tenet abſq; eius conſenſu militare: nec tñ ī P oīo ſubtrahit̄ mlieri ius ſuū: q; vxor pt eū ſeq;nec ē ſil'e de vxore ad virū:q; cū vir debeat regere vxorē ⁊ nō ecōuerſo:magis tenet̄ vxor ſeq vitā q̄ ecōuerſo. Et pterea vxor cū maiori picl'o caſtitatis diſcurreret p terras q̄ vir ⁊ cū minori eccl'ie vtilitate:⁊ iō vxor nō pt hz votū facere ſine viri conſenſu. ¶ Ad z^m dōz:q; alter ꝓiugū diſſētiēs voto ꝓtinētie alteri⁹ nō peccat:q; ñ diſſentit vt bonū illi⁹ ipe diat:ſed ne ſibi ꝓiudiciū gñet̄. ¶ Ad 3^m dōm:q; circa P ē duplex opio.qdā.n.dicūt q; vn⁹ abſq; conſenſu alteri⁹ pt vouere q; nō petat debitū:nō aūt q; nō reddat:q; in ꝓmo eſt vterq; ſui iuris:ſz nō ī ſcōo. Sz q; ſi alter nūq̄ peteret debitū:ex P alteri mr̄imoniū onerosū redderet̄ dū oporteret vnū ſemp ꝓfusionē debiti petēdi ſubire:iō aly ꝓbabili⁹ dicūt q; neutrū pōt vn⁹ abſq; conſenſu alterius vouere. ¶ Ad 4^m dōz q; ſic̄ mulier accipit ptātē in corpe viri:ſaluo P:ī q̄ vir tenet̄ corpi ſuo:ita ēt ſaluo P ī q̄ aly dño tenē tur:⁊ iō ſic̄ vxor nō pōt petere debitū a viro ō ſalutē corpis ſui:ita nec ad ipediēdū P:in q̄ dño teneat̄:ſz ꝓter hoc nō poteſt dño ꝓhibere quin debitū reddat.

Ad quintū ſic ꝓcedit:vr̄ q; tpib⁹ ſacrī ñ ōbeat aliqs īpediri qn ōbitū petat:tūc.n.ē ſubueniēdū morbo dū īualeſcit:ſz poſſibile ē q; ī die feſto īualeſcat ꝓcupiſcētia.ḡ tūc dz ei ſubueniri p petitionē debiti. ¶ P.ñ ē alia rō q̄re nō ſit petēdū debitū ī dieb⁹ feſtiuis: niſi q⁹ ſt oratoni deputati.ſz ī illis dieb⁹ ſūt hore ōtermīate oratoni:ḡ alys horis liceret peter ōbitū. ¶ Sz ō. ſic̄ aliq̄ loca ſūt ſacra q⁹ deputata ſūt ſacris:ita aliq̄ tpa ſūt ſacra pp eādē rōnē:ſz ī loco ſacro ñ lz peter ōbitū.ḡ nec ī tpe ſacro. ¶ Ulteri⁹ vr̄ q; petēs ī tpe ſacro mortal'r peccat. Hre.n.dic̄ ī.i.dial.q; mlier q̄ ī nocte cognita ē a viro: mane ad ꝓceſſionē veniēs a diabolo ē arrepta. ſz P ñ eſſet niſi mortal'r peccaſſet.ḡ ⁊c. ¶ P.gcūq; faciō p̄ceptū dīnū mortal'r peccat.ſz dñs p̄cepit Exo.ix. Nolite appropiāre vxorib⁹ vr̄is qñ.ſ.erāt legē accepturi.ḡ multo magis peccat mortal'r ſi tpe q̄ ſacr̄is noue legis ītēdēdū ē vxorib⁹ viri ꝓmiſceant. ¶ Sz ō.nulla circūſtātia aggrauat ī ifinitū.ſz tps ī debitū eſt circumſtātia quedā:ergo nō aggrauat in ifinitū q; faciat mortale qō alias eſſet veniale.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q; nō teneat̄ reddere tpe feſtiuo: q; peccātes ⁊ cōſentiētes piter puniēt̄:vt pz Ro.i.ſz ille q; reddit ōbitū cōſentit petēti q; peccat.ḡ ⁊ ipe peccat. ¶ P.ex p̄cepto

affirmatiuo obligamur ad orãdũ: & ita ad aliqđ tps veter miatũ. ģ p tpe illo: in q̃ gs orare teneť debitũ reddere nõ dz: sic nec eo tpe q̃ tenet tpali dño ad speciale obsequiuz.

¶ Sed ꝫ est qđ dr̃. i. Lor. 7. Nolite frandari inuicẽ: vt vacetis oroni ad tps: nisi ex ꝛsensu. ģ qñ petit reddẽdũ ẽ ei.

¶ Alteri⁹ vr̃ q̃ nuptie ñ sint iterdicẽde tpib⁹ ĩ lra ỏtermiatis: qz mr̃i⁹ sacrz ẽ. sz ĩ illis tpib⁹ ñ iterdicit celebratio aliorũ sacrorꝝ. ģ nec celebratio mr̃imony. ¶ Ꝑ. magis icõpetẽs est dieb⁹ festis petitio ỏbiti q̃ celebratio nuptiarꝝ. sz ĩ dieb⁹ illis põt debitũ peti: ģ & nuptie celebrari. ¶ Ꝑ. mr̃imonia q̃ fiũt ꝫ statutũ eccl̃ie ỏbẽt separi: sz nõ sepant si fiant nuptie in talib⁹ tpibus. ģ nõ dz eẽ ꝓhibitũ p eccl̃ie statuta. ¶ Sed ꝫ est qđ dr̃ Eccl̃iastes. 3°. Temp⁹ amplexandi & tempus longe fieri ab amplexibus.

¶ Rñdeo dõz ad. i. q. q⁹ act⁹ mr̃imonialis q̃uis culpa careat: tñ qz rõnẽ dep̃mit pp carnalẽ ỏlectationẽ: hoiez reddit ĩeptũ ad spũalia: & iõ ĩ dieb⁹ ĩ qb⁹ ꝑcipue spũalib⁹ ẽ vacãdũ nõ licet petere ỏbitũ. ¶ Ad p̃m ģ dõz q⁹ tpe illo põt alia adhiberi ad ꝛcupiaz repmẽdã: sic oro & mlta alia hõ: q̃ ẽt illi adhibẽt q ppetuo ꝛtinẽt. ¶ Ad z̃m dõz q⁹ q̃uis ñ teneat omnib⁹ horis orare: tamen tenetur tota die se conseruare idoneum ad orandum.

¶ Ad. z. q. dõz q⁹ petere debitũ ĩ die festiuo ñ ẽ circũstãtia trahẽs ad aliã spẽz pctĩ: vñ ñ p̃t ĩ ifinitũ aggrauare: & iõ ñ peccat mortal̃r vxor: vel vir si ĩ die festiuo ỏbitũ petat: sz tñ grani⁹ ẽ pẽz si sola ỏlectatiõis cã petat: q̃ si pp timorẽ q̃ qs sibi timet de lubrico carnis sibi debitũ petat. ¶ Ad p̃m ģ dõm q⁹ ñ fuit punita mulier illa pp ꝫ q⁹ debitũ reddidit: sz qz postmodũ se temere ad dina ingessit ꝫ ꝛsciaz.

¶ Ad z̃m dõm. q⁹ ex auctate illa nõ põt ꝓbari q⁹ sit pctũ mortale: sz q⁹ sit icõgruũ: mlta. n. ad mũdicias carnis ptinẽtia exigebãt de necitate p̃cepti in veteri lege q̃ carnalibus dabãt: que non exigunt in noua lege: q̃ est lex spũs.

¶ Ad. z. q. dõ. q⁹ cũ mlr̃ hẽat ptãtẽ ĩ corpeviri q̃tũ ad actũ gñatiõis spectat & ecõuerso tenet vn⁹ alteri ỏbitũ reddeť q̃cũq; tpe & q̃cũq; hora: salua debita honestate q̃ ĩ talibus exigit: qz ñ dz q⁹ statĩ ĩ publico debituz reddat. ¶ Ad. i. ģ dõm: q⁹ ille inq̃tũ in se ẽ: nõ ꝛsentit: sz id q⁹ ab eo exigit ĩuit⁹ & cũ dolore reddit: iõ nõ peccat. ꝫ. n. est pp lubricũ carnis diuinit⁹ ordiatũ: vt semp petẽti debitũ reddat: ne aliqua occasio pcti det. ¶ Ad z̃m dõm q⁹ nõ est aliqua hora ita determiata ad orãdũ quin possit postea recompensari in alys horis: & ideo obiectio illa nõ cogit.

¶ Ad. 4. q. dõz q⁹ qñ noue spõse traducũt aĩus ꝛiugũ magis ex ipa nouitate ad curã cãnaliũ occupat: & iõ ĩ nuptys ꝛsueuerunt signa multa leticie dissolute oñdi: & pp ꝫ illis tpib⁹: ĩ qb⁹ hoies p̃cipue debẽt se ad spũalia eleuare ꝓhibitũ ẽ nuptias celebrari. ꝫ ãt ẽ ab aduẽtu vsq; ad ephiaz pp cõionẽ: q̃ fm antiq̃s canones ĩ natiuitate fieri cõuẽiẽter solet: & a. 70ª. vsq; ad octauas pasche: pp cõionem paschalẽ: & a trib⁹ dieb⁹ añ ascẽsionẽ vsq; ad octauas pẽthecostes: pp p̃parationẽ ad cõionẽ illo tpe sumendã. ¶ Ad p̃m ģ dõm. q⁹ celebratio mr̃imõy hz aliquã mũdanã letitiam & carnalez adiũctã: qđ nõ ẽ de alys sacr̃is: & iõ ñ ẽ sil̃e.

¶ Ad z̃m dõm. q⁹ nõ fit tãta distractio aĩoꝝ in redditiõe vel petitiõe debiti sic ĩ celebratiõe nuptiarꝝ: & iõ ñ est sil̃e.

¶ Ad ꝫ̃m dõm q⁹ cũ tps nõ sit de eẽntia mr̃imony: si in tpe ĩdebito ꝫbať: nihilomin⁹ vex ẽ sacr̃m: nec sepať mr̃imoniũ simpl̃r: sed ad tps: vt pniam agãt & ꝫ statutũ eccl̃ie sũt trãsgressi: & sic est itelligẽdũ qđ magister dicit.

¶ Si prius ꝓmiserit & postea ꝛc. videť ex hoc q⁹ vir possit reuocare vxorẽ ad se: etiam si de licẽtia sua castitatez vouit. ¶ Et dõm: q⁹ verbũ Aug. intelligit qñ vir dissimulauit ante plenã ỏliberationẽ: q̃ qdẽ dissimulatio qdã ꝛsensus v̄r: si ãt exp̃sse cõsensisset nõ posset votũ reuocare. vñ loquit q̃tũ ad iudiciũ ecclesie quãdo ꝓmissio nõ põt ꝓbari. vnde ꝓpter periculuz talia vota occulta nõ sunt approbanda. ¶ Nec carnes agni ꝛc. De impedimento sumptionis eucharistie ꝓpter carnalem delectationẽ in sono supra dist. 9. dictum est.

¶ De diuersis cõiugij legib⁹. Di. XXXIII. a

Queritur hic de antiquis p̃ibus qui plures simul legunt habuisse vxores: vel ꝛcubinas vtrũ peccauerit. Ad qđ dicim⁹ ꝓ varietate temporũ varia inuenit dispẽsatio ꝛditoris. Ab exordio. n. tempis inter duos tm. Adã. s. & Euã inchoatũ est cõiugiũ: deo per os adam dicente. Hoc adherebit vxori sue: & erũt duo in carne: vna & fm inchoationis modum iter duos tm̃ ꝓ oẽm successionẽ tpz ꝛtraheret ꝛiugiũ: si primi hoies ĩ obediẽtia pstitissent. Post eoz vo copulã: filij & filie eorũ mr̃imonio cõiuncti sunt. sed vn⁹ vni tm̃. Iõ ãt fratres sororib⁹ sunt copulati: qz nõ erãt alie mulieres: vel viri: qb⁹ ade filij vel filie iungerent. Primus oium lamech duas legit simul hũisse vxores: & ꝫ in eo arguit: qz ꝓ expletiõe carnalis voluptatis id fecisse phibet. Postea vo cũ iã pene oẽs hoies falsis dijs seruirẽt: paucis in cultu dei pmanentib⁹ ꝛsultũ ẽ a deo plẽs in mr̃imonio sibi copulare: ne illis paucis deficiẽtib⁹: cult⁹ dei noticia deficeret. Sñ abrãã viuẽte vxore ad ãcillã itrauit: & ex ea genuit. Iacob ẽt liberis & ancillis ei⁹ copulauit. Et filie loth pr̃e ebrio vse sunt. Cuz eni ceteris in ydolatria relictis: abrã & filios ei⁹ in peculiarẽ pplm sibi dñs elegisset: rite mlter fecũditate: pplũ dei multiplicatio q̃reba tur: qz i successiõe sãguis erat successio religionis. Sñ ẽt in lege: maledicta erat sterilis q̃ ñ regnabat semẽ sup terrã. Hinc ẽt sacerdotib⁹ ꝛiugia decreta sũt: qz i successiõe familie successio est officij. Nõ ergo abrãã vl iacob deligt: qz ꝑter ꝛiugale ỏbitũ fecũditatẽ ĩ aliq̃ liez alicui q̃rere: cũ illoꝝ ꝛiugia nr̃oꝝ equẽtur xginitati: & imoderat⁹ vsus cõiugij nr̃i tpis turpitudinem fere imitet fornicatiõis illi⁹ tpis. Be ꝫ aug. sic ait. Antiqs iustis nõ fuit pctũ q⁹ plibus feminis vtebãt: nec ꝫ nãm hoc faciebãt: cũ nõ lasciuiẽdi cã: sz gignẽdi hoc facerẽt: nec ꝫ morem: qz eo tpe ea fiebãt: nec ꝛtra p̃ceptũ: qz nulla lege erat ꝓhibitũ. idẽ. Ꝺ bij ciũt iacob q̃ttuor vxores: qđ qñ mos erat: crimẽ nõ erat. Sic p̃iarches

de veritatis. Idē alibi. Antiqs tpib⁹ cuz adhuc salutis nr̄e mysteriuz velaret: iusti officio ꝓpagādi nuptias ꝯtrahebāt: nō victi libidine: sz dulci pietate: q mlto facili⁹ cōtinere possent z vel bere licebat: q̄s casti⁹ bēbat q̄z nūc vnā quilibet istoz: in qb⁹ videm⁹ q ꝑm veniā cōcedit apls. Bēbāt. n. eas in ope gñandi nō in morbo ōside rij. Itē ambro. Dixit sarra ad Abraā. Ecce cō clusit me dñs vt nō pariā. Intra ḡ ad ancillaz meaz z filiuz facias ex ea: z ita factuz est. Cōsi dera primū q abraā añ legez moysi: z añ euan geliū fuit. Nō ergo i legez ꝓmisit abraā: sz legē ꝓcurit. Nōdū. n. iterdictū videbat. Scdo ꝓsi dera q nō ardoze aliquo vage succēsus libidis: nō petulātis forme capt⁹ ōcoze: ancille ꝯtuber nio ꝓiugalez post hūit thoz: ꝛ studio q̄rēde po steritatis z ꝓpagāde sobolis. Adhuc p⁹ dilu uiuz raritas erat hūani gñis: erat ēt religionis. Bēicz z loth sci hāc filie cām q̄rēde posterita tis hūerūt: ne gen⁹ ōficeret humanū: z iō publi ci muneris gr̄a ꝓuiatā culpā ꝓtexit. Itē Aug. Just⁹ q̄uis cupiat dissolui z esse cū xp̄o: tñ su mit aliñtuz: nō cupiditate viuēdi: sz officio cō sulēdi: vt maneat qō necessariū ē pp alios. Sic miscerī femis iure nuptiaz officiosuz fuit scis viris nō libidiosuz. Qō. n. ē cib⁹ ad salutē hois boc ē cōcubit⁹ ad salutē hūani gñis: z vtrūcz ñ est sine ōlectatōe carnali: q̄ tñ modificata z re frenata tpantia: in vsū nālem redacta libido eē non pōt. Qz aūt i sustentando vitam illicit⁹ ē ci bus ꝑ est in q̄renda ple fornicari⁹ vel illicit⁹ cō cubit⁹: z qō est i cibo licito imoderatioz appe tit⁹: hoc ē i cōiugib⁹ venialis ille cōcubit⁹.

¶ Nō ꝑfert vir gitas Joānis castitati Abrae. b

Quod xo castitas virgialis nō ꝑferat i merito ꝓiugali castitati abrae. Augu. oñdit iqēs. Dic ñ ē ipar meritū patie tie i petro q passus ē: z i Joāne q pas sus ñ ē: sic ñ ē ipar meritū ꝓtinētie i Joāne qui nullas exp⁹ ē nuptias: z i abraā q filios gēuit. Nā illi⁹ celibat⁹: z isti⁹ ꝓnubiū p tpoz distribu tionē xp̄o militauerūt: sz continentiā Joānes i ope. abraā i solo bēbat hitu. Melioz ē āt casti tas celibū q̄z nuptiaz. Quaz vnā abraā bēbat autē cast⁹ sine ꝓiugio potuit: sz tūc nō opoztuit. Itē Hiero. qs ignoret sub alta dispēsatiōe dei oēs retro scōs eiusdē fuisse meriti cui⁹ nūc xp̄ia ni sūt: Quo abraā añ placuit i ꝓiugio: sic nunc ꝛgines placēt i castitate. Seruiuit ille legi z tē poi suo: seruiam⁹ z nos legi z tpi nostro: in quo fines seculoz deuenerūt. Ex his apparet q sci p̄res añ legē sine pctō plures hūerūt vxores vel ꝓcubinas. Eas. n. tūc vxores appellat scriptura: nūc ꝓcubinas. Rachel tñ z Lya ambe vxores fuerunt: non concubine.

¶ Oppositio. c

Sqs oppōat q fidē thoi ñ ꝛuabāt illi p̄res. Dicim⁹ i ꝛ ꝛuasse fidē thoi: q ñ alijs z ꝓpis vxoib⁹ vel ancillis misce bāt. Ecce q̄ fuēit ꝓsuetudo i hac re añ legē. Legis xo tpe iterdixit moyses carnalē co pulā fieri cū mr̄e: cū nouerca: cū soroze: cū ne pte: cū amita: cū mr̄tera: cū nuru: z alijs qbus dā. Permisit āt diuoztiū fieri dato libello r̄pu dij: i quo vir pōebat cās p qb⁹ vxorē r̄pudiabat pmisit āt aliā ducer̄ dato pozi libello: q̄ō pp du ritiā cordis eoz pmissū xp̄s dic. Nōvt ꝓcedere tur discidiū: sz vt tolleret homicidiū. Permisit fieri mala ne fierēt peioza: z ꝛ pmittēdo nō dei iustitiā demōstrauit: sz i pctōze minuit culpaz.

¶ Cui licebat plures habere vel non. d

Sed nūqd sub lege licebat hēre plures vxores? Audi qd scriptū ē i ꝺutrono. Nō hēbit vxōes plimas q̄ alliciāt aiaz ei⁹. sup quē locū ait au. Ad āifestū ē sa lomonē ꝛ p̄ceptū trās̄isse. Dauid āt p̄les hūit: nec p̄ceptū pterijt. Permissū ē. n. regi p̄les hr̄e ñ plimas q̄ alliciāt aiaz mltiplicate. Cū tñ addit vt ñ eleuet cor ei⁹: alienigēas ꝓhibitū eē vr̄. Nec tñ multiplicatio vxoz gñal r ꝓhibita est. Permissū ē āt regi p̄les hr̄e: sz nō mltiplicare. Meiēte āt plenitudis tpe quo xp̄i gr̄a vbiqz ē dilata: reducta ē lex nuptiaz ad prioz ē hōestioz ēqz istitutionē: vt vn⁹ vni i figura xp̄i z ecclie cō iūgat. Nec q̄rit electō mūeris i successiōe gñis: sz i pfectiōe vite z sinceritate scie: z virgitas fe cunditati ꝑfert z sacerdotib⁹ ꝓtinentia indicit.

¶ De virginitate mentis z carnis. e

Melioz est āt virgitas mētis q̄z carnis. Añ ābro. Tolerabili⁹ ē mētē ꝛginē q̄z carnē hr̄e. vtruncz bonū ē si liceat. Si ñ liceat: saltē ñ casti hoi: sz deo simus. Virgo pstitui pōt: adulte rari nō pōt: nec lupanaria ifamant castitatē: sed castitas ēt loci abolet ifamiā. Idē. Nō ꝑt caro añ corrūpi: nisi mēs añ fuerit corrupta. Itē Isi. Nō ꝑt corp⁹ corrūpi nisi pri⁹ aius corrupt⁹ fuerit. Aduda. n. a ꝓtagiōe aia: caro ñ peccat. In fine h⁹ capituli apit qūo vex sit nisi aia pri⁹ fuerit corrupta: cor p⁹ ñ posse corrūpi. s. pctō. Illō ēt aug. aduertēdū ē. Dic iqt sācti⁹ ē mori fame q̄z ydolaticis ve sci. Ita sācti⁹ ē ōfūgi sine liberis q̄z ex illicito coi

tu stirpē ḡrē. Uñcūqꝫ vo nascāt hoies: si parē tū vicia nō sectent: ⁊ deū recte colāt: honesti ⁊ salui erunt. Semē. n. ex qlicunqꝫ hoie dei creatura est: ⁊ eo male vtenti male erit: non ipsum aliquando malum est.

Postꝫ determiauit magr̄ de bōis mrimony. hic oñdit qūo hec bona erāt in mrimonio antiquo. Et diuidit in ptes duas. In pma oñdit qūo erāt ī mrimonio patr̄ añ lege. In scda qūo erāt in mrimōio tpe legis celebrato: ibi. Legis vo tpe. ⁊c. Pria ī duas. In pma oñdit q añ legē pres licite ples vxores hūerunt. Scdo ingrit: qūo cū pfalitate vxor̄ bonū fidei seruabat: ibi. Si quis opponat ⁊c. Circa pmū tria facit. Prio mouet qōnē. Scdo determiat eā: ibi. Ad qs dicim⁹ ⁊c. Tertio solutionē p auctā tē confirmat: ibi. De hoc Aug. sic ait ⁊c. Et circa B duo facit. Prio iducit auctarē ad pncipale pposītū, pbādū: q. s. illor̄ cēnt cōiugia licita: q ples hēbant vxores. Scdo oñdit q ēt erāt tāti meriti sicut ēvginitas nrī tpis: ibi. Et vo castitas ⁊c. Legis vo tpe. hic determiat de mrimonio tēpore legis celebrato. Et circa B tria facit. Prio oñdit qūo p legē Moysi mrimoniū fuit determiatū: ⁊ quātū ad legitimar̄ psonar̄ determiationē: ⁊ q̄tū ad sepationē. Secūdo iquirit vtrū tpe legis liceret plures hēre vxores: ibi. Sed nūqd sub lege ⁊c. Tertio ex oñti de virginitate determinat: ibi. Melior est aūt virginitas ⁊c.

Hic est triplex qō. Pria de pfalitate vxor̄. Scda de libello repudy. Tertia de vgitate. Circa pmū q̄rūt tria. Prio an hre plures vxores sit ꝺ legē nāe. Scdo vtrū fuerit licitū. Tertio vtrū hre cōcubinā sit ꝺ legez nāe.

Ad pmū sic pceditur. vī q hre plures vxores ñ sit ꝺ lgē nāe: cōsuetudo. n. iuri nāli ñ preiudicat. sz hre plures vxores pctm nō erat: qm mos erat: vt ab Aug. ī lra hr̄. q̄ hre ples vxores nō ē ꝺ legē nāe. ℂ ℙ. qcū qz fac ꝺ legē nāe. facit ꝺ pceptū: qz sic lex scripta bz sua pcepta: ita ⁊ lex nāe. sed Augu. dicit q hēre ples vxores nō erat ꝺ pceptū: qz nulla lege erat pbibitū. q̄ hēre ples nō ē ꝺ legē nāe. ℂ ℙ. mrimoniū pncipal̄r ordinat ad plis p creationē. sz vn⁹ pōt ex plib⁹ plē accipe ples fecūdādo. q̄ ñ ē ꝺ legē nāe hre ples vxores. ℂ ℙ. ius nāle ē qō nā oīa aīalia docuit: vt in pn. digestor̄ dr̄. sz nā nō docuit hoc oīa aīalia q sit vna vni⁹: cū vn⁹ mas in multis aīalib⁹ plibus femis cōiugat. q̄. nō est ꝺ legē nāe hre ples vxores. ℂ ℙ. Fm phm in. ix⁹. de aīalib⁹. In gñatiōe plis mas se hz ad feminā sicut agēs ad patiēs: ⁊ artifex ad māz. sz nō ē ꝺ ordinē nāe q vnū agēs in pla patiētia agat: aut vn⁹ artifex ex diuersis materys opet. q̄ nec ē ꝺ legē nāe q vn⁹ mas ples vxores hēat. ℂ Sed ꝺ. illud pcipue vī esse ō iure nāli qō hoī in sua īstitutiōe hūane nāe est iditū: sed q sit vna vni⁹ in ipa īstitutiōe hūane nāe est ei iditū: vt patet Gen. z⁹ Erūt duo in carne vna. q̄ est de lege nāe. ℂ ℙ. ꝺ legē nāe est q hō se ad iposs̄ibile obliget: ⁊ vt qō vni datū est alteri det̄. sz hō ꝺbens cū vna vxore sui corporis ptātē ei tradit vt necesse sit reddere debitū cū petierit. q̄ ꝺ legē nāe est si postea alteri ptātē sui corpis tradat: qz nō posset simlr vtri qz reddere debitū si simul peterēt. ℂ ℙ. de lege nāe ē: qō tibi nō vis fieri ne alteri feceris. sed vir nullo mō vellet q vxor aliū virū hr̄et. q̄ ꝺ legē nāe faceret si vxorē aliā supiduceret. ℂ ℙ. qcqd est ꝺ nāle desideriū est ꝺ legē nāe. sz çelus viri ad vxorē: ⁊ vxoris ad virū nālis est: qz ī oib⁹ iuenit̄. cū q̄ çelus sit amor nō patiēs ꝺsortiū in amato: videt q ꝺ legē nāe sit q plures vxores hēant vnū virum.

ℂ Rñdeo dō q oib⁹ reb⁹ nāl̄r ītsunt q̄daz pncipia q⁹ñ solū opatiōes ppas efficere pñt: sed q⁹ ēt eas cōueniētes fini suo reddāt: siue sint actōes q̄ ꝺsequāt rē aliquā ex nā sui gñis: siue ꝺsequāt ex nā spēi: vt magneti ꝺpetit ferri ōrsū ex nā sui generis: ⁊ attrahere ferrū ex nā spēi. sicut ām reb⁹ agētib⁹ ex necitate nāe sūt pncipia actionū ipe fortme: a q⁹ opationes ppriē pdeūt ꝺueniētes finibus ī his q̄ cognitionē pticipāt pncipia agēdi sūt cognitio ⁊ appetitus. vñ oz q ī vi cognoscitiua sit nālis ꝺceptio: ⁊ ī vi appetitiua nālis icliatio: q⁹ opatio ꝺueniēs gñi siue spēi reddat ꝺpetēs fini. Sz qz hō inter cetera aīalia rōnē finis cognoscit: ⁊ pportionē opis ad finē: iō nālis ꝺceptio ei iḋita q̄ dirigit ad opandū ꝺueniēter lex nālis: vel ius nāle dr̄. in ce teris aūt estiatio nālis vocat̄. bruta. n. ex vi nāe ipellunt ad opandū ꝺueniētes actiōes magl q̄ reguleṫ q̄si ppo ar bitrio agētia. Lex q̄ nālis nihil ē aliō q̄ ꝺceptio hoī nālr iḋita q̄ dirigit ad ꝺueniēter agēdū ī actoīb⁹ ppriis: siue cō petāt ei ex nā gñis: vt gñare comedere ⁊ bz. siue ex nā spēi vt rōcinari ⁊ sīlia. oē aūt illud qō actionē icōueniēte redit finī quā nā ex ope aliq̄ itēdit: ꝺ legē nāe ee dr̄. pōt ām actio ñ ee ꝺueniēs finī: vl̄ pncipali: vl̄ scdario: ⁊ siue sic siue sic: B ptigit dupl̄r. vno mō ex aliq̄ qō oīo ipedit finē. vt nimia superfluitas: aut defect⁹ comestiōis ipedit saluteṁ corpis q̄si pncipalē finē comestiōis. ⁊ bonā habitudinē ī negocys exercēdis q̄ ē finis secūdari⁹. Alio mō ex aliq̄ qō facit difficilē: aut min⁹ decēte puētionē ad finē pncipalē: vt scdariū: sicut iordiata comestio q̄tū ad tps ideōbitū. Si q̄ actio sit icōueniēs finī q̄si oīno, phibēs finē pncipalē vide cte p legē nāe, phibet̄ pmis pceptis legis nāe: q̄ sūt icōlib⁹: sicut sūt cōes ꝺceptiōes i speculatiuis. Si aūt sit icōpetēs finī scdario q̄cūqꝫ mō aut ēt pncipali: vt faciēs difficilē: vel min⁹ ꝺgruā ptionē ad ipm, phibet: ñ q̄dē pmis pceptis legis nāe: sz scdis q̄ ex pmis deriuāt: sic ꝺclusa actio ꝺculatis ex pncipijs p se notis fidē hñt: ⁊ sic victa actio ꝺ legē nāe ee dr̄. Mrimoniū q̄ bz, p fine pncipali, plis procreatiōnē ⁊ educationē. q̄ q̄dē finis ꝺpetit hoī fm nāz gñis: vñ ⁊ alys aīalib⁹ est cōis vt dr̄ in. 8. Ethi. ⁊ sic bonū mrimony assignat̄ plcs. sz p fine scdario: vt dic phs bz ī hoib⁹ soluz cōicationē operū q̄ sūt necia ī vita vt supra dctū ē: ⁊ fm B vltr fidē subiunicē debēt q̄ ē vnū ō bonis mrimony. Bz vltr. aliū finē iquātū ī fidelib⁹ ē. f. significationē xpi ⁊ ecclie ⁊ sic bonū mrimony dr̄ sacrm. vñ pm⁹ finis rñdet mrimonio hoīs iquātū ē aīal. scōs iquātū ē hō. tert⁹ iquātū ē fidelis. Pfalitas q̄ vxor̄ neq̄ totalr̄ tollit: neq̄ aliquāl̄r impedit pmū finē: cū vn⁹ vir sufficiat plib⁹ vxorib⁹ fecūdandis ⁊ educādis filys ex eis nat]. sz scōz finē ⁊ si ñ totalr̄ tollat: tñ multū ipedit: eo q⁹ ñ facile pt ee pax in familia: vbi vni viro ples vxores iugūt: cū ñ possit vn⁹ vir sufficere ad satisfaciēdū plib⁹ vxorib⁹ ad votū. ⁊ qz cōicatio plurz vno officio causat litē: sicut figuli corrixātur adinuicē: ⁊ simliter plures vxores vni⁹ viri. Tertiū aute finē totalr̄ tollit: eo q⁹ sic xps ēvn⁹: ita eccl̄ia vna: ⁊ ió pz ex dcis q⁹ plalitas vxor̄ q̄dāmō ē ꝺ legē nāe: ⁊ q̄dāmō nō. ℂ Ad pm⁹ ergo dom q⁹ ꝺsuetudo ñ preiudicat legi nāe q̄tū ad pma pcepta ipsi⁹ q̄ sūt q̄si cōes aī ꝺceptiōes i speculatis: sz ea q̄ ex istis trahunt̄ vt cōclusiōes ꝺsuetudo auget: vt Tulli⁹ dicit i. ⁊. Rheto. ⁊ sīl̄r minuit: ⁊ hō est pceptū legis nāe de vnitate vxoris. ℂ Ad z^m dō z⁹. q⁹ sic dic Tulli⁹: Rces a nā pfectas ⁊ a cōsuetudine approbatas legū virt⁹ ⁊ religio sanxit: vñ pz q⁹ illa que lex naturalis dictat quasi ex primis principijs legis nāe deriuata nō hñt vim coactiuā per modum pcepti absolute: nisi postq̄ lege diuina ⁊ humana sancita sunt: ⁊ hoc est qō dicit Augu. q⁹ nō faciebant ꝺtra pceptū. quia nulla lege erat pbibitum. ℂ Ad quartū dicendū q⁹ ius naturale multipliciter accipit̄. Primo. n. ius aliqō dicit naturale ex principijs: qz a nā est inditū: ⁊ sic diffinit Tulli⁹ in. z. Rheto. dicēs. Jus nāe est qō nō opinio genuit: sed quedā inata vis

ſiernit. Et qz ēt in rebus nālib⁹ dñr aliq motus nāles: nō qz ſint ex ꝓncipio ītrinſeco: ſz qz ſunt a ꝓncipio ſupiozi mouente: ſic mot⁹ g ſūt in celtis ex īpreſſione corpoꝝ celeſtiū nāles dīr: vt cōīntator dic in 3°. celi ⁊ mūdi: iō ea q̄ ſūt de iure dīno dñr eē de iure nāli: cū ſint ex īpreſſione ⁊ ifuſio ne ſupiozis ꝓncipy. ſ. dei: ⁊ ſic accipit ab Iſido. q dic. q ius nāle eſt gō in lege ⁊ in euāgelio ōtinet. Tertio dr ius nā le nō ſolū a ꝓncipio ſz a nā: qz de nālib⁹ eſt. Et qz nā ɔ rōez diuidit a q̄ bō eſt bō: iō ſtrictiſſimo mō accipiēdi ius nāle illa q̄ ad boīes tm̄ ptinēt ⁊ ſi ſint de dictamīe rōnis nālis nō dñr eē de iure nāli: ſz illa tm̄ q̄ nālis rō dictat de his q̄ ſūt boī aly ſcq̄ cōia: ⁊ ſic dat dicta diffō. ſ. Ius nāle ē qđ nā oīa aialia docuit. Pluralitas g̃ vxoꝝ q̄uis nō ſit ɔ ius nā lez? mō acceptū: eſt tm̄ ɔ ius nāle z°. acceptuz: qz iure dīno ꝓhibet. ⁊ ēt ɔ ius nāle ꝑ mō acceptū: vt ex dictis pz: q nā dictat aiali cuilibz ſm modū ꝓueniētē ſue ſpēi. vñ ēt q̄dā aialia in gbus ad educatiōnē ꝓlis ſegtur ſollicitudo vtri uſq̄. ſ. maris ⁊ femine nāli iſtinctu ſuant ꝓiunctionē vni⁹ ad vnū: ſic pz in turture ⁊ colūba ⁊ hȝ. Ȝz qz rōnes in ꝓncipia legis nāe: iō ad eas rndendū: ⁊ dōz ad 5m q nā bu mana abſq̄ oi defectu iſtituta ē: ⁊ iō nō ſolū ſunt ei indita ſine gbus ꝓncipalis mr̄imony finis eē non pōt: ſz ēt il la ſine gb⁹ ſcōari⁹ finis mr̄imony poſſet: ⁊ ꝑ mō ſuffic boī in ipſa ſui inſtōne hr̄e vnā vxoꝝ vt dcm̄ ē. Ad 6m dōz: q vir ꝑ mr̄imoniū nō dat ſui coꝝ pozis ptātē vxozi q̄tū ad oīa: ſz ſolū q̄tū ad illa q̄ mr̄imo niū regrit: nō aūt regrit mr̄imoniū vt q̄libz tpe vxozi pe tēti vir debitū reddat: niſi q̄tū ad id ad qđ ꝓncipal⁹ ē iſti tutū. ſ. bonū ꝓlis: ſz q̄tū ſufficit ad īpregnationē. Regrit aūt ꝑ mr̄imoniū iq̄tū ē ad remediū iſtitutū: qđ ē ſcōari⁹ ipſ⁹ finis: vt q̄libz tpe petēti debitū reddat. ⁊ ſic pz q ac cipiēs plures vxoꝝ nō ſe obligat ad ipoſſe ɔſiderato ꝓn cipali fine mr̄imony: ⁊ iō pl'alitas vxoꝝ nō ē ɔ ꝓcepta p⁹ legis nāe. Ad 7m dōz: q illō ꝓceptū legis nāe: qđ tibi ñ vis fieri alteri ne feceris. dz itelligi eadē ꝓpoꝝtiōe ſuata: nō enī ſi platus non vult ſibi reſiſti a ſubdito: ipe ſubdito reſiſtere nō dz: ⁊ iō nō opz q ex vi illius ꝓcepti q ſi vir nō vult q vxoꝝ ſua nō bēat aliū virū: q ipe nō bēat aliā vxo rē: qz vnū virū hr̄e pl'es vxores nō ē ɔ p⁹ ꝓcepta legis nāe vt dcm̄ ē: ſz vnā vxorē hr̄e pl'es viros eſt ɔ p⁹ ꝓcepta legis nāe: eo q ꝑ ꝑ q̄tū ad aliqd total'r tollit. ⁊ q̄tū ad aliqd i pedit bonū ꝓlis: qđ ē ꝓncipalis mr̄imony finis: in bono. n. ꝓlis itelt'r nō ſolū ꝓcreatio: ſz ēt educatio: vt ſ dcm̄ ē. ipſa enī ꝓcreatio ꝓlis ⁊ ſi ñ total'r tollat: qz cōtigit poſt īpgna tionē ꝓmā ite. mlieres īpregnari: vt dr in 9°. de aialib⁹: tm̄ mltū ipedit: qz vix pōt accidere gn coꝛruptio accidat q̄tū ad vtrūq̄ fetū: vl q̄tū ad alterū: ſz educatio total'r tollit: qz ex ꝑ q vna mlier pl'es maritos hr̄et: ſeq̄r et̄ icertitudo ꝓlis reſpcū pr̄is: c° cura nec̄ia ē in educādo: ⁊ iō nulla lege aut ɔſuetudie ē ꝓmiſſuz vnā vxorē hr̄e pl'es viros: ſic e ɔ. Ad 8m dōm: q nālis iclinatio in appetitiua ſegtur nālē ꝓceptionē in cognitiōe: ⁊ qz nō eſt ita ɔ ꝓceptionē nālē q vir bēat plures vxoꝝ: ſic vxoꝝ bēat plures viros: iō affe ctus vxoꝝis nō tm̄ refugit ɔſortiuz in viro ſicut ecōuerſo: ⁊ ideo taz in hominibus q̄ in aialibus inuenitur maioꝝ ꝛe lus maris ad feminam q̄ econuerſo.

Ad ſecundum ſic ꝓcedit. Dr q bēre pl'es vxo res ñ potuerit aliq̄n eē licituz: qz ſz pm in 5°. et ꝑ. ius nāle ſemp ⁊ vbiq̄ bz eādē potētiā: ſz iure nāli ꝓhibet pl'alitas vxoꝝ: vt ex dcis pz. g ſic mō nō licz: ita nec vnq̄ licuit. Ꝓ. ſi aliq̄n licuit ꝑ ñ fuit niſi: qz vel ꝑ ſe licitū erat: vl ꝓp aliquā diſpēſationē licebat: ſi pri mo mō ſic ēt nūc licitū eēt. ſi āt ſcōo mō: ꝑ eē ñ pōt: qz ſm Aug. ōs cū ſit nāe cōditoꝛ ñ fac aliqd ɔ rōes q̄s nāe ifuit. cū g ōs nāe nr̄e iſeruerit: q ſit vna vni⁹ vt dcm̄ ē: vr̄ q ipe ɔ hoc nūq̄ diſpēſauerit. Ꝓ. ſi aliqd eſt licitū ex diſpēſa tione: ꝑ nō licz niſi illis gb⁹ diſpēſatio fit: nō aūt legit aliq̄ diſpēſatio cōis in lege cū oībus facta. cū g oēs cōiter q vo lebāt pl'es vxoꝝes acciperēt in veteri teſtō: nec ex ꝑ repre hendant. in lege aut a ꝓphetis: videt q nō fuerit ex diſpē ſatione licitū. Ꝓ. vbi eſt eadē cā diſpēſationis ꝺz eadē diſpenſatio fieri: ſz cā diſpēſatiōis nō pōt alia poni q̄ mul tiplicatio ꝓlis ad cultū dei. que etiā nūc nec̄ia eſt. g etiam adhuc dicta diſpēſatio duraret precipue cū nō legat reuo cata. Ꝓ. in diſpēſatione nō ꝺz pretermitti maius bonū ꝓpter minus bonū: ſed fides ⁊ ſacr̄z q̄ nō viden poſſe ſer uari in matrimonio quo vnus pluribus vxoꝛibus ɔiungi tur: ſunt melioꝛa q̄ ꝓlis multiplicatio. g ītuitu huius mul tiplicationis diſpenſatio ꝑdicta fieri nō debuiſſet. Ȝz cōtra. Hat. 3°. dr. q lex ꝓpter preuaricatoꝛes poſita eſt: vt .ſ. eos ꝓhiberet: ſz lex vetus facit mentionē de pluralita te vxoꝝ ſine aliqua eius ꝓhibitiōe: vt pz Deut. 20. Si ba buerit hō duas vxoꝛes ꝛc. g hūdo duas vxoꝛes nō erāt p uaricatoꝛes: ⁊ ita erat licitū. Ꝓ. ꝑ idē vr̄ exēplo ex ſcis pr̄ib⁹ q plēs legunt hūiſſe vxoꝛes: cū deo eſſent acceptiſſi mi: ſicut Jacob Dauid ⁊ q̄plures alȳ. g aliq̄n fuit licituz.

Rndeo dōz. q ſic ex ꝑdictis pz: pluralitas vxoꝝ dr eē ɔ legē nāe: nō q̄tū ad p⁹ ꝓcepta ci⁹: ſz q̄tū ad ſcōa q̄ q̄ſi ꝺ nes a ꝓmis ꝓceptis deriuant. ſz qz act⁹ hūanos variari oz ſz diuerſas ɔditiōes ꝑſonaꝝ ⁊ tēpoꝝ ⁊ aliarū circūſtātia rū. iō ꝺnes ꝑdicte a ꝓmis legis nāe ꝓceptis nō ꝓcedūt vt ſemp efficaciā hūtes: ſz in maiozi pte. talis. n. eſt tota mā mozalis: vt pz p ꝑm in lib. Eth. ⁊ iō vbi eoꝝ efficacia de ficit licite ea ptermitti pñt: ſz qz nō eſt facile determīare hȝ varietates. iō illi ex cui⁹ auc̄te lex efficaciā hz reſeruā tur: vt licētiā ꝓbeat legē ptermittēdi in illis caſib⁹ ad q̄s legis efficacia ſe nō extēdere oz: ⁊ talis licētia diſpēſatio dr. Aex aūt de vnitate vxoꝛis nō ē humanit⁹: ſz diuinitus inſtituta: nec vnq̄ vbo: aut lr̄is tradita: ſz cordi ipreſſa: ſic ⁊ alia q̄ ad legē nāe q̄litercūq̄ ptinēt: ⁊ iō in hoc a ſolo ōo diſpēſatio fieri potuit p iſpiratiōnē interna: q̄ qdē ꝓncipa liter ſanctis pr̄ib⁹ facta eſt: ⁊ p eoꝝ exēplū ad alios deriua ta eſt: eo tpe quo oportebat ꝑdictū nāe ꝓceptū ptermitti vt maioꝛ eēt multiplicatio ꝓlis ad cultū dei educādē: ſp enī ꝓncipalioꝛ finis magis ɔſeruādus eſt q̄ ſcōari⁹. vñ cū bonū ꝓlis ſit ꝓncipalis matrīony finis: vbi ꝓlis multipli catio nec̄ia erat: debuit negligi ad tps ipedimētū qđ poſſz in ſcōarys finib⁹ euenire: qđ remouēdū ad ꝓceptuz ꝓhi bēs pluralitatē vxoꝝ ordinat: vt ex dictis pz. Ad p^m g dōm: q ius nāle ſp ⁊ vbiq̄ q̄tū ē de ſe hz eādē potētiā: ſz p accūs ꝓp aliqđ ipedimētū qñq̄ ⁊ alicubi pōt variari: ſic ibidē pbs exēplū ponit de alys reb⁹ nālibus. ſemp enī ⁊ vbiq̄ dextera eſt melioꝛ q̄ ſiniſtra ꝑz nāz: ſz p aliqđ acci dens ɔuenit aliquē eē ambidexterū: qz nā nr̄a variabilis ē. ⁊ ſil'r ēt ē de nāli iuſto: vt ibidē pbs dicit. Ad 2m dōz: q in decretali q̄dā de diuoꝛtys dr: q nunq̄ licuit alicui hr̄e plures vxoꝛes ſine diſpēſatiōe p diuinā inſpiratione habitā: nec tm̄ talis diſpēſatio dat ɔ rōnes q̄s de⁹ nāe iſe ruit: ſed ꝓter eas: qz rōnes ille nō ſūt oꝛdinate ad ſemp ſz in plurib⁹ eē vt dictū ē: ſic ēt nō ē ɔ nāz qñ aliq̄ accidunt in reb⁹ nālib⁹ miraculoſe ꝓter ea que vt frequēter ſolent euenire. Ad tertiū dōz: q lis eſt lex talis oz eē diſpē ſatio legis: ⁊ qz lex nāe nō ē lr̄is ſcripta: ſz cordib⁹ impſſa: ꝓpter hoc nō oportuit diſpēſationē eoꝝ q̄ ad legē nāe pti nent lege ſcripta dari: ſed per internā inſpiratione ſ fieri. Ad 4.m dōz: q veniēte xp̄o fuit tps plenitudinis gratie xp̄i p quā cultus dei in oēs gentes ſpūali propagatiōe dif fuſus eſt. ⁊ ideo nō eſt eadez ratio diſpēſationis que erat ante xp̄i aduentuz quādo cultus dei ꝓpagatione carnali multiplicabat ⁊ ſeruabat. Ad 5m dōz: q ples ſm q ē bonū mr̄imony icludit fidē ad deū ſeruandā: qz ſm q ꝑ

les expectatur ad cultū dei educenda ponit matrimony bonū:fides aūt ad deū seruanda est potior q̄z fides vxori seruāda:q̄ ponit bonū mr̄imony:z q̄z significatio q̄ ptinet ad sacr̄m:qz significatio ad fidei cognitionez ordinat̄:z iō nō est inconueniēs si pp bonū pr̄olis aliqd detrahitur alys duob⁹ bonis:nec tñ io tollunt̄:qz z fides mānet ad plēs:z sacr̄z aliquo mō:qz q̄uis nō significat̄ ꝯiunctio xp̄i ad ecclesiam in q̄z tum est vna:significat̄ tñ distinctio graduz ecclie p pluralitatē vxor:que qdez est non solū in ecclia militāte:sz etiā in triumphāte:z iō illoz mr̄imōia aliquo mō significabant ꝯiūctiōez xp̄i ad ecclīaz nō solū militātē vt qdā dicūt:sz ēt triūphātē in q̄ sunt diuerse mānsiōes.

Ad tertium sic procedit. Uidet q̄ hr̄e ꝯcubinā nō sit ꝯ legē nāe:legis enī cerimonia nō sunt de lege nāe:sz fornicatio phibet. Act.15°. iter alia cerimonia legis q̄ ad tēpus credētibus ex gētibus īponebant q̄ fornicatio simplex q̄ est accessus ad ꝯcubinā nō est ꝯ legē nāe. ¶ P. ius positiuū a nāli iure pfectū est:vt Tulli⁹ dicit:sz fm ius positiuū fornicatio simplex nō phibebat: īmo poti⁹ in penā fm antiq̄s leges mulieres lupanarib⁹ tradende cōdēnabātur. q̄ hr̄e cōcubinā nō est ꝯ legem nature. ¶ P. nālis lex phibet ñ qn illō qō dat simplr possit dari ad temp⁹ z fm qd:sz vna mulier soluta pōt dare viro soluto in ppetuū sui corporis ptātē vt vtat ea licite cū volucrit. ergo nō ē ꝯ legē nāe si dederit ei ptātē sui corpis ad horā. ¶ P. q̄cūq; vtit re sua vt vult nemini facit iniuriaz:sz ancilla ē res dñi. q̄ si dñs ea vtat ad libitū nō facit iniuriā alicui:z ita hr̄e ꝯcubinā nō ē ꝯ legem nature. ¶ P. qlibet pōt dare alteri qō suū est:sz vxor hz ptātem in corpe viri: vt p3. i. Cor. 7°. q̄ si vxor velit vir poterit alij mulieri ꝯiungi sine peccato. ¶ Sed ꝯtra. fm oēs leges filij q de cōcubinis nascunt̄ sunt vituperabiles:sz hoc nō esset nisi ꝯcubitus ex quo oriunt̄ esset nāliter turpis. q̄ hr̄e ꝯcubinā est cōtra legē nāe. ¶ P. sic supra. di. 26. dcm̄ est: mr̄imoniū ē nāle:sz hoc nō esset si sine pr̄iudicio legis nāe hō posset ꝯiūgi mulieri pter mr̄imoniū. q̄ ꝯ legē nāe ē ꝯcubinā hr̄e.

¶ Ulterius videtur:q̄ accedere ad cōcubinam nō sit peccatū mortale:maius enī peccatū est mendaciuz q̄z fornicatio simplex:qō p3 ex hoc q̄ iudas qui fornicationē non horruit cui⁹ Thamar cōmittere recusauit mēdaciū dicēs certe mēdacy nos arguere ñ poterit:sed mēdaciū nō semper ē mortale petr̄n. q̄ neq; fornicatio simplex. ¶ P. peccatū mortale morte puniri dz:sz lex vet⁹ nō puniebat cōcubituz cōcubine morte nisi in aliquo casu:vt p3 Deuter. 22. q̄ ñ ē petr̄n mōtale. ¶ P. Ez Hre. pctā carnalia sūt minoris culpe q̄z spiritualia: sed non oīs superbia aut auaritia est petr̄n mortale que sūt peccata spiritualia. q̄ nō omnis fornicatio que est peccatū carnale. ¶ P. vbi est maius incitamētuz:ibi est minus peccatuz:quia magis peccat qui minori tētatione vincitur:vt supra. dist. 17. dictuz est:sz cōcupiscentia maxime instigat ad venerea. q̄ cuz actus gule nō sit semp peccatuz mortale:nec fornicatio simplex erit peccatuz mortale. ¶ Sz cōtra. nihil excludit a regno dei nisi peccatū mortale:sed fornicary excludunt̄ a regno dei: vt p3. i. Cor. 6°. q̄ fornicatio simplex ē petr̄n mortale. ¶ P. sola pctā mortalia criminalia dñr:sed oīs fornicatio ē crimē:vt p3 Tobie. 4°. Attēde tibi ab oī fornicatione:z preter vxorez tuaz nūq̄z patiaris crimen scire.

¶ Ulterius vr̄:q̄ aliq̄n fuerit licitū ꝯcubinā habere: sicut enī hr̄e vnā vxorē est de lege nāe:ita nō hr̄e ꝯcubinam:sz aliq̄n licuit plures vxores hr̄e. q̄ z hr̄e ꝯcubinaz. ¶ P. nō pōt aliq̄ sil̄ esse vxor z ancilla. vñ sz legē ex hoc ipso q̄ ancilla in mr̄imoniū ducebat̄ libera reddebat̄:sz aliqui deo amicissimi legunt̄ ad suas ancillas accessisse:sicut Abraā z Jacob. q̄ ille nō erāt vxores:z sic aliq̄n licz ꝯcubias hr̄e. ¶ P. illa que in mr̄imoniō ducit̄ nō pōt ejci:z filius eius dz eē hereditatis pticeps:sz Abraā eiecit Agar:z filius ei⁹ nō fuit heres. q̄ nō fuit vxor Abrae. ¶ Sz ꝯ. ea que sūt ꝯ pcepta decalogi nunq̄z licuerūt:sz hr̄e ꝯcubinā est ꝯ pcepta decalogi. s. Nō mechaberis. q̄ nūq̄z fuit licitus. ¶ P. Ambro. dicit in li⁹ de patriarchis. Uiro nō licet qō mr̄ieri nō licz:sz nūq̄z licuit mr̄ieri ad aliū virū accedere dimisso viro pr̄io. q̄ nec viro vnq̄z licuit ꝯcubinā hr̄e.

¶ Rñ?dōm:ad p^am. q. q̄ sic ex pdictis p3:illa actio dr̄ eē ꝯ legez nāe q̄ nō est cōueniēs fini debito:siue qz de se ē inproportionata fini in ipz p actionē agentis:siue qz de se ē inproportionata fini illi:finis aūt quē nā ex ꝯcubitu intēdit est ples pcreāda z educanda:z vt hoc bonū q̄rerer posuit delectationē in coitu:vt Cōstātinus dic. Quicūq; q̄ ꝯcubitu vtit pp delectationē q̄ in ipso est nō referēdo ad finē a nā itētū ꝯ nāz facit:z sil̄r ēt nisi sit talis ꝯcubitus q ad illuz finē quenien ter ordinari possit:z qz res a fine plerūq; noiant̄ tanq̄ ab optimo:sic ꝯiunctio mr̄imony a ples bono nomē accepit qō p mr̄imoniū pncipal̄r querit̄:ita cōcubine nomen illā ꝯiunctionē exprmit q̄ solus cōcubitus pp seipz querit̄:z si etiā aliqs q̄nq; ex tali ꝯcubitu ples q̄rat:nō tñ est ꝯueniēs ad ples bonū in quo nō solū itelligit̄ ipsi⁹ procreatio p quā ples esse accipit:sz ēt educatio z instructio:per quam accipitur nutrimētū z disciplina a parētib⁹:in gb⁹ trib⁹ parētes ples tenent̄ fm phz in. 8. Ethi. Nū aūt educatio z instructio ples a parētib⁹ debeat̄ p lōgū tps:exigit lex nāe: vt pcreat ples. vñ z aues que cōiter pullos nutriūt:ante cōpletā nutritionē nō separant̄ a mutua societate que icepit a cōbādo. hec aūt obligatio ad cōmanēdū femina marito matrimoniū facit:z iō p3:q̄ accedere ad mulierē nō iunctaz sibi matrionio q̄ ꝯcubina vocat̄ est ꝯ legē nāe. ¶ Ad p^m dōz:q̄ in gētib⁹ q̄dū ad multa lex nāe obfuscata erat. vñ accedere ad ꝯcubinā malū nō reputabāt:sz passiz fornicationē q̄si re licita vtebant̄:sicut z alys que erāt ꝯ cerimonias iudeoz:q̄uis nō eēnt ꝯ legē nāe:z iō apli imiserūt phibitionē fornicatiōis cerimonialib⁹:pp discretionē q̄ erat in vtroq; iter iudeos z gētiles. ¶ Ad z^m dōz:q̄ ex pdicta obscuritate. s. in qua ceciderūt gētiles deo debitam gloriā nō reddētes:vt dicit Ro. i. lex illa pcessit:z nō ex instinctu legis nāe. vñ pualēte xp̄iana religiōe lex illa extirpata est. ¶ Ad z^m dōz:q̄ in aliq⁹ sicut nihil incōueniens segr̄ si rem aliquā quā gs in ptāte hz alteri simplr tradat:ita ēt nec si tradat ad tps:z sic neutrū est ꝯ legē naturē. ¶ Ad 4^m dicendū:q̄ iniuria iustitie opponit̄:lex aūt nāli nō solū pphibet iniustitiā:sz etiā opposita oīuz virtutū. sic ꝯ legē nature est vt aliqs īmoderate comedat:q̄uis talis reb⁹ suis vtens nulli iniuriam faciat. Et pterea ancilla q̄uis sit res dñi ad obsequiū:nō est tñ res sua ad cōcubitū. Et iterū ꝯ tereſt q̄liter quisq; re sua vtat̄. Facit ēt talis iniuriaz pli pcreāde:ad cui⁹ bonū nō sufficiēter talis ꝯiūctio ordinatur:vt dictū est. ¶ Ad 5^m dōz:q̄ mulier hz ptātē in corpe viri:nō simplr q̄tū ad oīa:sz solū q̄tū ad matrionij vsuz. z iō nō pōt ꝯ matrionij bonū corpus viri alteri prebere.

¶ Ad scōaz. q. dōz:q̄ sicut in. z. lib. di. 4. z. dictū est. illi actꝰ ex suo gñe sūt pcta mortalia p quos fedus amicitie hois ad deū:z hois ad hoiez violat̄. hec. n. sūt ꝯ duo pcepta charitatis que est aīe vita. z iō cū ꝯcubitus fornicarius tollat debitā ordinationē parētis ad ples quā nā ex ꝯcubitu ītēdit. nō est dubiū q̄ fornicatio simplex de sui rōne est peccatuz mortale:etiā si lex scripta nō eēt. ¶ Ad. i. q̄ dōm:q̄ frequēter hō q nō vitat petr̄n mortale: vitat aliqō peccatuz veniale:ad qō nō hz tr̄n incitamētum:z ita etiā iudas mēdaciū vitauit fornicationē nō vitās:q̄uis illud mēdaciū pniciosuz fuisset iniuriā habēs annexā si pmissuz nō reddidisset. ¶ Ad z^m dōz:q̄ peccatū nō dr̄ mortale: quia

morte tpali puniat:sz qz punit eterna.vñ ēt furtuz qđ est mortale pctñ ⁊ multa alia iterdū ñ puniunt p leges tpali morte:⁊ silr ēt est de fornicatiōe. ¶ Ad 3m dōz q sic ñ gli bet mot⁹ supbie ē pctñ mortale:ita nec qlibet mot⁹ luxu rie q; ꝑmi mot⁹ luxurie ⁊ hȝ sūt pctā venialia: ⁊ ēt ꝓcubi tus mr̃imōialis iterdū:tñ aliq luxurie act⁹ sūt pctā mōta liaaligb⁹ motib⁹ supbie venialib⁹ exñtib⁹:qz i vbis Hre. iductis itellr ꝓparatio vitioz ꝑz genꝰ: ñ q̄tū ad singulos act⁹. ¶ Ad 4m dōm:q sic s. dis.16.dcīm ē:illa circunstātia efficacioz ē ad grauādū q magis appropinq̄t ad spēz pctī. vñ q̄uis fornicatio ex magnitudie icitanti diminuatur: tñ ex mā circa quā ē grauitatē hz maioz q̄ iordinata co meſtio:cū sit circa ea que pertinēt ad fouēdū fedus socie tatis humane vt dcīm est:⁊ iō rō nō segtur.

¶ Ad 5.q.dōz:q Rabi Moyses dic.q añ tps legis forni catio ñ erat pctīm:qđ ꝓbat ex ß:q Judas cū Thamar cō cubuit:sz ista rō ñ cogit:ñ.n.necē ē filios Jacob a pctō mō tali excusare cū accusati fuerīt apō prem crimie pessimo: ⁊ Joseph necez vl' vēditionē ꝓsenserit. Et iō dōz ē:q cuz bre ꝓcubinā ñ mr̃imonio iūcta sit ɔ legē nāe:vt dcz ē: nul lo tpe sz se licitū fuit:nec ēt ex dispēsatiōe: sic enī ex dcis ps ꝓcubit⁹ cū ea q̄ ñ ē mr̃imonio iūcta ñ ē ꝓueniēs act⁹ ad bonū ꝓlis qđ ē ꝓncipalis finis mr̃imōy:⁊ iō ē ɔ pª ꝑcepta legis nāe:q dispēsationē ñ recipiūt. vñ vbicūq; legit in ve teri testō aliqs ꝓcubias habuisse q̄s neče sit a pctō morta li excusari:oz eas cē mr̃imonio iūctas:⁊ tñ ꝓcubinas dici: qz aliqd hēbāt de rōne vxoris:⁊ aliqd de rōne ꝓcubīe: sz enī q mr̃imoniū ordiat ad suū ꝓncipalē finē q ē bonū ꝓlis vxor viro ꝓuigit isolubili ꝓiūctiōe: vel saltē diuturna: vt ex dcis ps:⁊ ɔ ß ñ ē aliq̄ dispēsatio:sz q̄tū ad scōz finez q ē dispēsatio familie ⁊ cōicatio operū vxoz ꝓiungit vt so cia:sz ß deerat i bis q ꝓcubīe noiabant:i ß.n.poterat esse dispēsatio cū sit scōari⁹ mr̃imōy finis:⁊ ex hac pte hēbāt aliqđ silē ꝓcubie rōne cº ꝓcubie noiant. ¶ Ad pm q̄ dōm: q hr̃e plēs vxores ñ ē ɔ legis nāe pª ꝑcepta sic hr̃e ꝓcubi nā:vt ex dcis ps:⁊ iō rō ñ segt. ¶ Ad 2m dōm:q antiq pa tres ea dispēsatiōe q̄ plēs vxores hēbāt ad ācillas accede bāt vxorio affectu.erāt enī vxores q̄:ū ad illā ꝓiūctiōez q respicit scōariū finē:cui ꝓditio fuitutis opponit cū non posſit silē esse socia ⁊ ancilla. ¶ Ad 3m dōz q sic i lege Moy si q dispēsationē licebat dari libellū repudy ad cuitāduz vxoricidiū vt dicet:ita ex eadē dispensatiōe licuit Abrae eyceſ agar ad significādū mysteriū qđ apls explicat Hal. 4.q ēt filiª ille heres ñ fuit ad mysteriū ptiet: vt ibiđ ps: sic ēt ad mysteriū ptinet q Esau filiª liber heres ñ fuit: vt ps.80.q. Et silr qđ mysteriū fcm ē. vt fily Jacob ex ancil lis ⁊ liberis nati heredes eēnt: vt Aug. dic:qz xpo nascūt i bap⁹ fily ⁊ heredes tā p bonos q̄s libi signant: q̄ p malos mīstros q p ancillas signantur. Dō. II.

Finde q̄ritur de libello repudy. ¶ Et cir ca hoc q̄runt tria. ꝑmo vtrū inse parabilitas matrimony sit de lege nāe. Scōo vtr repudiare vxorē aliqñ fuerit licituz. 3o de cāis libelli repudy lege ꝓmissi ⁊ ei⁹ iscriptiōe.

Ad primum sic ꝓcedit. vr q isēparabilitas vxoris nō sit de lege nāe:lex enī nāe cōis ē apō oēs:sz nulla lege ꝑter legē xpi fuit ꝓhibitū vxorez di mittere. q isēparabilitas vxoris ñ ē de lege nāe. ¶ Ꝑ. sacrā cramēti. q̄ñ ē de lege nāe. ¶ Ꝑ. ꝓiūctio viri ⁊ femie i ma trimōio ordiat ꝓncipalr ad ꝓlis gnātionē ⁊ educationē ⁊ īstructionē vt dcīm ē:sz hec oīa aliq̄ certo tpe cōsūmant. q̄ post illō tps licz vxorē dimittere sine aliq̄ ꝓiudicio legis nāe. ¶ Ꝑ. ex mr̃imonio q̄rit ꝓncipalr bonū ꝓlis:sz isēpa bilitas mr̃imony ē ɔ bonū ꝓlis:qz vt tradūt ꝓbi:aligs vir nō pōt ex aliq femia plē accipe:q tñ ex alia accipe posset: ⁊ que etiā ex alio viro ꝓgnaret. q̄ insēpabilitas mr̃imo ny magis est ɔ legē nāe q̄ de lege nāe. ¶ Sed ɔ. illud pre pue est de lege nāe qđ natura bene instituta accepit in suo ꝓncipio:sz isēpabilitas mr̃imony est hȝ: vt ps Mat.19o. q est de lege nāe. ¶ Ꝑ. de lege nature est q hō deo nō ɔiu gatur:sed hō quodāmodo deo ɔiuus esset si separaret quos deus coniunxit:cuz q ex hoc haberet insēparabilitas ma trimony Matth.19o. vr q sit de lege nature.

¶ Ad ñm dōm:q mr̃imoniū ex ītentione nāe ordiat ad edu cationē ꝓlis:ñ solū p aliqđ tps:sz p totā vitā ꝓlis. vñ de le ge nāe est q parētes filys thesauriçēt ⁊ fily parentū here des sint:⁊ iō cū ꝑles sit cōe bonū viri ⁊ vxoris: oz eoz so cietatē ꝑpetuo ꝑmanere idiuisaz ꝑm legis nāe dictamen: ⁊ sic isēpabilitas matrimony est de lege nāe. ¶ Ad ꝑmū q dōz:q sola lex xpi ad perfectū humanū genus adduxit reducens in statū nouitatis nāe. vnde ⁊ in lege Moysi ⁊ in legibus humanis nō potuit totū auferri qđ ɔ legem na ture erat. hoc enim soli legi spiritus ⁊ vite reseruatuz est. ¶ Ad scōz dōm:q isēparabilitas cōpetit mr̃imonio ꝑz q: est signuz perpetue ꝓiunctionis xpi ⁊ ecclie: ⁊ ꝑm q est in officiū nature ad bonū ꝓlis ordinatū vt dictuz est:sed qz separatio matrimony magis directe repugnat significa tioni q̄ ꝓlis bono:cui ex ꝓnti repugnat vt dictū est isepa rabilitas matriony magis in bono sacri intelligit q̄ i bo no ꝓlis:q̄uis in vtroq; itelligi possit.⁊ ꝑz q ptinet ad bo nuz ꝓlis erit de lege nāe:nō ām ꝑz q ptinet ad bonū sacri. ¶ Ad 3m ꝑz solo ex dictis. ¶ Ad. 4. dōz:q matrioniū ꝓn cipal'r ordinat ad bonū cōe rōne ꝓncipalis finis q est bo nuz ꝓlis:q̄uis ēt rōne finis scōary ordinet ad bonū ꝓo lis ad matrioniū ɔbētis: put p se est in remediū ɔcupiscē tie.⁊ iō in legib⁹ mr̃imony magis attendit qđ oīb⁹ expe diat q̄ qđ vni ɔpetere possit. Cuius q matriony isēpabili tas ipediat bonū ꝓlis in aliquo hoīe: tñ ē ɔueniēs ad bo nuz ꝓlis simpl'r.⁊ ꝓpter hoc ratio nō sequitur.

Ad secundus sic ꝓcedit. videt q vxorē dimit tere licitū p dispēsationē eē nō po tuerit. illud.n.qđ est in matrioniō ɔ bonū ꝓlis ē ɔ ꝓma ꝑ cepta legis nāe q̄ indispēsabilia sunt: sz dimissio vxoris ē hȝ: vt ex dcis patz. q̄ tē. ¶ Ꝑ. cōcubina differt ꝑcipue ab vxore in hoc q nō est isēpabil'r iūcta. sed hr̃e ɔcubinas fu it indispēsabile. q̄ ⁊ dimittere vxorē. ¶ Ꝑ. boies sunt mō ita receptibiles dispēsatiōis sicut olim fuerūt: sz mō non pōt dispēsari cū aliq̄ q vxorē dimittat: q nec oliz. ¶ Sed ɔ. Agar cognita ē ab Abrāā vxorio affectu q̄si vxor: vt dic tū ē:sz ipse ꝑcepto diuīo cā ciecit ⁊ nō peccauit. q potuit p dispēsationē fieri licitū q hō vxorē dimitteret.

¶ Alteri⁹ vr q sub lege Moysi fuerit licitū vxorē dimit tere. vn⁹ enī modus cōsentiēdi est nō ꝓhibere:cū ꝓhibe re possit. ꝓsentire ām illicito ē illicitū. cū q Moyses ñ ꝓhi buerit vxoris repudiū:nec peccauerit:qz lex sācta ē: vt di cit Ro.7. vr q repudiū fuerit aliqñ licitū. ¶ Ꝑ. ꝓphe lo cuti sunt spū scō inspirati: vt ps.2. Pe.i.sz Malach.3. dici tur. Si odio hūeris eā dimitte eā. q cū illud qđ spūs san ctus īspirat nō sit illicitū: videt q repudiuz vxoris nō sp fuerit illicitū. ¶ Ꝑ. Chrys. dicit q sic apli ꝓmiserunt se cūdas nuptias:ita Moyses ꝓmisit libellū repudy:sz scōe nuptie nō sunt pctñ. q nec repudiū vxoris sub lege Moy si. ¶ Sz ɔ ē qđ dns dicit: q libellus repudy datus est a Moyse iudeis ꝓp duriciā cordis eoz: sed duritia cordis eoz nō excusabat eos a pctō. q neq; lex ō libello repudy. ¶ Ꝑ. Chrys. dicit sup Matth.2. q Moyses dādo libel luz repudy nō iustitiā dei mōstrauit: vt q̄ñ ꝑ legē a gētib⁹ peccatuz nō videatur esse peccatum.

¶ Alteri⁹ videt q liceret vxori repudiate aliū viruz hr̃e: qz in repudio magis erat inigtas viri repudiātis q̄ vxor repudiate:sz vir poterat aliā sine pctō ducere in vxorē. q

vxor sine pctō aliuz virū ducere poterat. ¶ ꝑ. Aug. dicit de duabus vxoribꝫ: qꝫ qñ mos erat pctīm nō erat: sz tpe legis erat talis consuetudo qꝫ repudiata aliū vir ducebat: vt pz Deut. z4. Cū egressa virū alterꝫ duceret cē. ꝫ vxor nō peccabat alteri se iungēdo. ¶ ꝑ. dñs Matth. 5. iusticiā noui testi oñdit supabūdantē eē respectu iusticie veteris testi. Sz aūt dicit ad iusticiā noui testi per supabundantiā ptinere qꝫ vxor repudiata nō ducit alterū virū. ꝫ in veteri lege licebat. ¶ Sz ꝺ est: qō dr Matth. 5. Qui dimissaz duxerit mechatur. sz mechia nūqꝫ fuit in veteri testō licita. ꝫ nec vxori repudiate licuit aliuz virū hre. ¶ ꝑ. Deutero. z4. dicit: qꝫ mulier repudiata que alium virum duceret polluta erat et abhominabilis facta cozā domino. ergo peccabat alium virum ducendo.

¶ Ulteri⁹ vr: qꝫ licebat viro repudiatā a se accipe: licz enī cozrigere qō male fcīm ē: sz male fcīm erat qꝫ vir vxorē repudiabat. ꝫ licebat hoc cozrigere reducendo vxorē ad se. ¶ ꝑ. sp licuit peccāti idulgere: cū sit mozale ꝑceptū: qō ī oī lege māet: sz vir accipiēdo repudiataz ei peccāti idulgebat. ꝫ Sz licitū erat. ¶ ꝑ. Deut. z4. pōit ꝓ cā gre ñ possit accipi itez: qz polluta ē: sz repudiata nō polluit nisi alterꝫ vir ducēdo. ꝫ saltē añqꝫ aliū vir ducerz licebat eā accipe ¶ Sz ꝺ ē. qō dr ꝺu. z4. ñ poterit ꝑor maritꝰ accipe eā cē. ¶ Rñ. dōm ad pam. q. qꝫ dispēsatio in ꝑceptis ꝑcipue q̄ fūt aliquo. legis nāe ē sīc mutatio cursus rei nālis. Qui qdez mutari duplr pōt. Uno. ex aliq̄ cā nāli ꝓ quā alia cā nālis ipedit a cursu suo: sīc est in oīb⁹ q̄ in minozi pte cāliter accidūt in nā: sz ꝓ hūc modū nō variat cursus rez nāliuz q̄ fūt sp: sz q̄ fūt frequēter. Alio. ꝓ cāz penit⁹ supnālē: sīc ī miraculis accidit: et Sz mō pōt mutari cursus nālis ñ solū q ē ordinat⁹ vt sit freqnter: sz q ē ordinat⁹ ēt vt sit semp: vt pz in statione solis tpe Josue: et reditu eiusdē tpe Ezechie: et de eclypsi miraculosa tpe passiōis xpi. Dec aūt rō dispensatiōis in ꝑceptis legis nāe qñqꝫ ē in cāis iferiozibus: et sic dispēsatio cadere pt sup scōa ꝑcepta legis nāe: nō aūt sup ꝑma: qz illa fūt q̄si semp exīa: vt dcz ē de pfalitate vxorū et de hz. Aliqñ aūt ē tm ī cāis supiozib⁹: et tūc pōt dispēsatio eē diuinit⁹ ēt ꝺ p⁹ ꝑcepta legis nāe rone alic⁹ myster⁹ dīni signādi vel oñendi: sīc pz de dispensato ꝑcepto Abrae fcō de occisiōe fily īnocētis: tales aūt dispēsatiōes nō fiūt cōiter ad oēs: sz ad aliqs singulares psonas: sīc ēt de miraculis accidit. Si ꝫ isepabilitas mrimony inter p⁹ ꝑcepta legis nāe ꝓtineat: solū Sz z°. sub dispēsatiōe cadet: si aūt sit iter za ꝑcepta legis nāe etiā p°. cadere potuit sub dispēsatiōe. Ur aūt magis iter za ꝑcepta legis nāe ꝓtineri isepabilitas. n. mrimony ñ ordiat ad ꝓlis bonū qō ē ꝑncipalis mrimony finis: nisi q̄tū ad Sz qꝫ p parētes filys ꝓuideri dz in totā vitā ꝓ debitā ꝑparationē coz q̄ fūt neccia ī vita: hō aūt rez apprōpatio ñ ē de p⁹ itentiōe nāe: sz quaz oia fūt cōia: et iō ñ vr ꝺ p⁹ itētionē nāe dimissio vxoris eē. et ꝓ ois nec ꝺ p⁹ ꝑcepta: sz ꝺ za legis nāe. vñ ēt p°. sub dispēsatiōe posse cadere vr. ¶ Ad ꝑmū ꝫ dōm: qꝫ in bono ꝓlis sz qꝫ ē de p⁹ itentiōe nāe itellr ꝓcreatio et nutritio et īstructio q̄usqꝫ ꝓles ad pfectā etatē ducat: sz qꝫ ei ꝓuideat in posterū ꝓ hereditatis et aliozꝫ bonoꝫ dimissionē vr ptinere ad zam legis nāe itētionē. ¶ Ad scōz dōz: qꝫ hre ꝺcubinā ē ꝺ bonū ꝓlis q̄tū ad id qō nā in eo de p⁹ itētione itendit. s. educationē et īstructionē: q̄ regrit diuturnā cōmānsionē parētū: qō ñ ē in ꝺcubina: q̄ ad tps assumit: et iō ñ ē sīle: tm q̄tū ad. z. dispēsationē ēt hre cōcubinā sub dispēsatiōe cadere pōt: vt pz Osee ꝑ. ¶ Ad 3m dōm: qꝫ iseparabilitas q̄uis sit de za itētiōe mrimony ꝓut ē in offīo nāe: tm ē de ꝑma intentione ipsius ꝓut sacrm ecclie: et iō exquo istitutū est vt sit ecclie sacrz manēte tali instone nō pōt sub dispēsatiōe cadere nisi forte scōo mō dispēsatiōis.

¶ Ad zam. q. dōz: qꝫ circa Sz ē duplex opio. Quidā enī dicūt qꝫ illi q sub lege vxorē dato libello repudy dimittebāt nō excusabant a pctō: q̄uis excusarent a pena fm leges īsti/ gēda: et ꝑ Sz dr Moyses libellū repudy permisisse. Et sic ponūt q̄ttuoz modos ꝓmissiōis. Un⁹ ꝑ ꝓuationē ꝑceptio/ nis: vt qñ mai⁹ bonū nō ꝑcipit⁹ min⁹ bonū ꝓmitti dr: sicut apls ñ ꝑcipiēdo vginitatē mrimoniū ꝓmisit. i. Cor. 7°. Be/ cūdus ꝑ ꝓuationē ꝓhibitiōis: sīc venialia dñr ꝓmissa: qz ñ sūt ꝓhibita. Terti⁹ ꝑ ꝓuationē cohibitiōis: et sic cōia pctā dñr ꝓmitti a deo inq̄tū ñ ipedit cū ipedire posset. Quart⁹ ꝑ ꝓuationē punitiōis: et sic libellus repudy lege permissus fuit: ñ qdē ꝑ aliqō mai⁹ bonū ꝓsequndū: sīc fuit dispēsatio de plib⁹ vxoribꝫ hñdis: sz ꝑ mai⁹ malū cohibēdū. s. vxo/ ricidiū ad qō iudei ꝓni erāt ꝑ cozruptionē irascibilis sīc et ꝓmissuz eis fuit exneis fenerari ꝑ aliquā cozruptionē ī ꝺcupiscibili: ne. s. frib⁹ suis fenerarēt: et sīc ꝑ cozruptionē suspitiōis in rōnali fuit ꝓmissuz sacrificiū ꝛelotipie: ne sola suspitio apud eos iudiciū cozrūperet. Sz qz lex vetus q̄/ uis graz nō ꝓferret: tñ ad Sz data erat vt pctm oñderet: vt cōiter sci dicūt: iō alys vr: qꝫ si repudiādo vxorē peccasset hoc saltē eis ꝑ legē aut ꝓphetas īdicari debuisset, Esa. 58. Annuncia populo meo pctā eoz. al's viderent esse nimis neglecti: si ea que nēcaria sunt ad saluē que nō cognosce/ bant nunqꝫ eis nunciata fuissent: qō nō pōt dici cū īstitia legis tpe suo obseruata vitā mereret eternā: et ꝑ Sz dicūt na licitū fiebat: et hoc ꝓfirmāt auctate Chrisō. q dicit qꝫ a pctō abstulit culpā legislato⁹ qñ ꝓmisit repudiuz: et q̄uis hoc ꝓphibilr dicat: tñ ꝓmū cōius sustinet: iō ad ytrasqꝫ ra/ tiones respōdēdū est. ¶ Ad. i. ꝫ dōz: qꝫ aliqs q pōt ꝓhibe/ re nō peccat si a ꝓhibitiōe abstineat nō sperās cozrectio/ nem: sed magis malū estimās ex tali ꝓhibitiōe occasionē sumere: et sic accidit Moysi. vñ diuīa auctē frer⁹ libelluz repudy nō ꝓhibuit. ¶ Ad. zm. dōz: qꝫ ꝓphē spū scō ꝑcepit sīc/ ti nō dicebāt dimittēdā cē vxorē: q̄si spūs sci ꝑceptū sit: sz q̄si ꝓmissuz ne mala peioza fierēt. ¶ Ad 3m dōz: qꝫ illa ꝓ/ missiōis silitudo nō ē itelligēda q̄tū ad oia: sz solū q̄tum ad cāz cādē: qz ytraqꝫ ꝓmissio ad vitādā turpitudinē fcā est. ¶ Ad 4m dōm: qꝫ q̄uis duritia cozdis nō excusaret a pctō: tñ ꝓmissio ex duritia fcā excusat: q̄dā. n. ꝓhibent sa/ nis: q̄ nō ꝓhibent ifirmis cozpalr: nec tñ ifirmi peccāt ꝑ/ missiōe sibi fcā vtētes. ¶ Ad 5m dōz: qꝫ aliqō mai⁹ bonū ꝓsequēdū: et tc̄mitti dupl'r. vno mō ꝑ aliqō mai⁹ bonū ꝓsequēdū: et tūc ītermissio illi⁹ boni ex ordīe ad mai⁹ bonū accipit ho/ nestatē: sīc ītermittebat singularitas vxoris honeste a Ja/ cob ꝑ bonū ꝓlis. alio mō bonū aliqō ītermittit ad vitā/ duz mai⁹ malū: et tūc si auctē ei⁹ q dispēsare pōt hoc fiat: reatū talis boni ītermissio nō hz: sz honestatē et nō acqrit et sic īdiuisibilitas mrimony i lege Moysi ītermittebat ꝑ/ pctō abstulit culpā: q̄uis. n. iordinatio maneret i repudio ex quo pctm dr: tñ reatū pene nō hēbat: neqꝫ tpalis: neqꝫ ꝑpetue inq̄tū diuīa dispēsatiōe fiebat: et sic erat ab eo cul/ pa ablata: et iō etiā ipse ibidē dicit qꝫ ꝓmissuz ē repudium nō malū qdē: tñ illicitū qō qdē illi q sunt de ꝑma opi. re/ fert ad hoc tñ qō habebat reatū tēporalis pene.

¶ Ad 3am qōnez dōm: qꝫ fm ꝑmā opi. vxor peccabat pōst repudiū alteri viro ꝺiūcta: qz adhuc matrioniū ꝓmū non erat solutū. mulier. n. q̄to tpe vinit alligata ē lege viri: vt pz Ro. 7. Nō aūt poterat sīl' ꝓles viros hre. Sz ꝺz aliam opi. sīc licebat ex dispēsatiōe diuīa viro vxorē repudiare: ita vxori aliū vir ducere: qz isepabilitas matrimony ex cā diuie dispēsatiōis tollebat q̄ isepabilitate manēte itel/ ligīt vbū apli. ¶ Ut ꝫ ad ytrasqꝫ rōnes ñdeam⁹ dōz ad p̄m: qꝫ viro licebat ꝑles vxores sīl' hre sz dispēsationē ditī nā. et iō vna dimissa ēt matrionio ñ soluto poterat alia du/ cere: sz nunqꝫ vxori licuit hre ꝑles viros, et iō nō ē simile.

¶ Ad 4m dōz: q ī illo vbo Aug. mos ñ pōīt p ꝯsuetudie: sz actu honesto ꝯz q a moze aligs dr mozigerat⁹: qz ē bono/rū moꝛ: vel fīc a moze pbia moꝛal' noīat. ¶ Ad 3m dōz q dr̄s Matt. 5. oñdit nouā legē abūdare p ꝯsilia ad veterē nō solū ꝗtū ad ea q̄ lex ver⁹ licita faciebat: sz ēt ꝗtuz ad ea q̄ in veteri lege illicita erāt, sz a mlt̄ licita putabañ p nō rectā ꝓceptoꝛ expositionē: sīc pz de odio inimici: ꝛ ita ad tps legis noue in q̄ dcā pmissio ē sublata: ꝛ sic ēt ītelligīt ꝗtuz ꝗtuoz fac̄ inigtates: qz q̄ ad deū existit hoīcida inꝗtū hz ꝓpositū occidēdi vxoꝛē nisi eaz dimitteret: ꝛ qz dimittit fornicātē in q̄ solo casu lex euangelȳ vxoꝛē dimittere pmittit. ꝛ sīl̄r qz fac̄ eā adulterā: ꝛ illū cui copulaī. ¶ Ad 5m dōm q gdā ītrlinearis dic̄. Polluta ē z abhominabi/lis: sz illi⁹ iudicio q q̄si pollutā eā p̄us dimisit: ꝛ sic nō opz dicebaī qui moꝛtuū tangebat vel lepꝛosuz nō īmun/dicia culpe: sz cuiusdā irregularitatis legalis. vñ ꝛ sacer/doti nō licebat vidūā ꝛ repudiatā ducere in vxoꝛē.

¶ Ad 4am. q. dōz q ī lege de libello repudy duo erāt pmis/sa. s. dimittere vxoꝛē: ꝛ vxoꝛē dimissā alteri iūgi: ꝛ duo pꝛe/cepta. s. scriptura libelli repudy: ꝛ q̄ iterum marit⁹ repu/diās eā accipe nō possit: qđ q̄dē fm cos q p̄maz opi. tenēt fc̄m fuit in penā mulieris q̄ alteri nupsit. ꝛ ī B pctō pollu/ta ē. Sz fz alios vt vir nō de facili vxoꝛē repudiaret quā postea nullo⁹ recupare posset. ¶ Ad p̄m q̄ dōz q ad illius mali ipedimētū qđ ꝯmittebat aligs repudiādo vxoꝛē or/dinabaī q vir vxoꝛē repudiatā assumere ñ possz iterato: vt pz ex dcis: ꝛ iō dinit⁹ ordinatū fuit. ¶ Ad zm dōz q sp licuit īdulgere peccāti ꝗtū ad rācoꝛē corꝛdis: sz ñ ꝗtuz ad penā dinit⁹ taxatā. ¶ Ad 3m dōz q in B est duplex opio. Quidā. n. dñt q licuit vxoꝛē repudiatā viro reconciliari nisi mrīmōio alteri viro iūcta cēt: tūc. n. pp adulteriū cui mulier volūtarie se subdidit ī penā ei dabaī q ad p̄orem virū nō rediret: sz qz lex vl̄r ꝓhibet nō dñt aly: q ēt añ q̄ alteri nuberet nō poterat reuocari: ex q̄ repudiata erat: qz pollutio nō itelligīt ꝗtū ad culpā: sed vt dcm̄ est.

Ad tertium sic ꝓcedīt. Videī q cā repudy fue/rit odiū vxoꝛis fm B qđ dr Mala. 2. nō iuenerit grāz ī oculis ei⁹ pp aliquā fedītatē rē. g̃ idē qđ p̄us. ¶ Sz ꝑ. sterilitas ꝛ fornicatio magis ꝓriant mrīmo/nio ꝗ odiū. g̃ illa poti⁹ ōbuerunt eē cā repudy ꝗ odium. ¶ ꝑ. odiū pōt creari ex vtute ei⁹ q odio hr̄. Si g̃ odiū est sufficiēs cā: tūc mulier possz repudiari pp vtutē suā: qđ est absurdū. ¶ ꝑ. Deut. 21. dr̄. Si dimiserit vir vxoꝛez suā ꝛ postea odio eā hūerit: ꝛ obiecerit ei stupꝛū aut cōiugium. si in ꝓbatione defecerit verberabīt: ꝛ centum siclis argē/ti cōdenabīt: ꝛ nō poterit eā dimittere oī tēpoꝛe vite sue. ergo odium nō est cā sufficiens repudy. ¶ Alter⁹ vr̄ q repudy cāe ōbebāt ī libello scribi: qz p li/bellū repudy scriptū a pena legis absoluebaī. sz B oio vr̄ iniustū nisi cāis sufficiētib⁹ repudy assignat]. g̃ oportebat illas scribere ī libello. ¶ ꝑ. ad nihil illa scripta valere vi debanī: nisi vt cāe repudy oñderenī. g̃ si nō iscribebanī: frustra libellus ille sibi tradebaī. ¶ ꝑ. B magr̄ dic̄ ī lr̄a. Sz ꝑ. cāe repudy aut erāt sufficiētes aut nō. si sufficiē/tes ꝓcludebaī mulieri via ad scōas nuptias: q̄ ei fm legē ꝓcedebāī. si aūt īsufficiētes oñdebaī iūstū repudiū: ꝛ sic repudiū fieri nō poterat. g̃ nl̄o⁹ cāe repudy īscribebanī. ¶ Rñ: dōz ad p̄m. q. q cā pmissiōis repudiādi vxoꝛē fuit vitatio vxoꝛicidy: vt sci cōiter dñt. pria aūt cā hōicidy ē odiū: ꝛ iō pria cā repudy ē odiū: sz odiuz ex aliq̄ cā cātur sic ꝛ amoꝛ: ꝛ iō ēt opz alias cās repudy ponere remotas q erāt cā ody. Dic̄ aūt Aug. in glo. Deut. 24. Multe erāt ī le/ge cāe dimittēdi vxoꝛes: xps solā fornicatōez excipit: cete/ras molestias iubet p fide ꝛ castitate ꝓiugy sustineri. De aūt cāe ītelliguntī fedītates ī coꝛpe puta ifirmitas: vl' aliq̄ notabilis macula: vel in aīa: sīc fornicatio: vl' aliqd hō qđ in moꝛib⁹ ihonestatē fac̄. Sz qdā bas cās magis coartāt satis ꝓbabil'r dicētes: q nō licebat vxoꝛez repudiare nisi pp aliquā cāz post mrīmoniū supueniētē: nec pp quālibz talē: sz pp illas solū q̄ pñt bonuz ꝓpis ipedire: vl' in coꝛpe: vt sterilitas aut lepꝛa vl' aliqd hō: vl' in aīa: vt si eēt malo/ruz moꝛ q̄s filȳ ex ꝓuersatiōe ad ipaz imitarēī. Sz q̄dā glo. sup illō Deut. 22. Cū nō iuenerit grāz rē. vr̄ magis ar/tare. s. ad pctñ cū dic̄ ibi p fedītatez pctñ ītelligi. sz pctñ glo. noīat nō solū in moꝛib⁹ aīe: sz ēt ī nā coꝛpoꝛis. ¶ Sic ergo p̄ma duo cōcedim⁹. ¶ Ad tertiū dōm q sterilitas ꝛ alia hō sunt causa odȳ: ꝛ sic sunt cāe remote. ¶ Ad q̄rtuz dōm q pp virtutē nō est aligs odibilis per se loquēdo: qz bonitas cā est amoꝛis: ꝛ iō rō nō seq̄t. ¶ Ad 5m dōz q hoc dabaī in penā viri q nō posset in ꝑpetuū repudiare vxo/rez in casu illo: sīc ēt in alio casu q̄n puellā ōfloꝛauerat.

¶ Ad secundaz questionem dicenduz q cause repudy in speciali non scribebanī in libello: sed in generali: vt ostē/deretur iustum repudiuz: sed fm Josephuz. vt mulier ha/bens libellū ꝓscriptū de repudio alteri posset nubere. alȳs enī ei traditū nō fuisset. vñ fz eū erat scriptura talis: pꝛo/mitto tibi q nunq̄ tecū ꝓueniā. Sz fm Augu. ideo libel/lus scribebaī: vt moꝛa iterueniēte ꝛ ꝓsilio scribaz dissua/dente vir a ꝓposito repudiandi desisteret. Et per hoc pz solutio ad obiecta. Aō. III.

Deinde q̄rīt de vg̃itate. Et circa B q̄/rūī tria. p̄ qđ sit vg̃itas. 2° vtz sitvt⁹. 3° ō ꝓpatiōe ei⁹ ad alias vtutes.

Ad primum sic ꝓcedīt. videī q vir/ginitas non sit in carne coꝛruptibili īcoꝛruptiōis ꝑpetua meditatio: vt Aug. dic̄ ī li. de nuptȳs ꝛ ꝓcupiscētia: qz post resurrectionē scē vg̃ies suā virgitatē nō amittēt: sed tūc nō erūt in carne coꝛrupti/bili. g̃ coꝛruptibilitas carnis nō dz poni in diffōne vg̃inita/tis. ¶ ꝑ. vg̃initas ponīt ps ꝓtinētie q̄ ad tēperātiā redu/cīt: sz meditatio nō ē act⁹ tēperātie: sed magis ītellectua/liū vtutū. g̃ nō dz poni tanq̄ gen⁹ vg̃initatis. ¶ ꝑ. vg̃ini/tas nō est firmi⁹ bonū q̄ charitas aut alie vtutes: imo ma/gis fragile. sed ꝑpetuitas nō ē de rōne charitatis: alȳs cha/ritatē semel habitā nō ꝓtingeret amittere: qđ in. 3. li. dist. 31. improbatū est. g̃ nec ꝑpetuitas in diffinitiōe virginita/tis poni dz. ¶ ꝑ. īcoꝛruptiōis ꝑpetua meditatio tollīt p coꝛruptionē mētis: de qua dr̄ Matth. 5. Qui viderit mu/lierē ad ꝓcupiscēdā eā rē. sz p hoc nō tollīt virginitas: qz talis coꝛruptio repari pōt: nō aūt vg̃initas: vt in lr̄a dr̄. g̃ virginitas nō ē ꝑpetua īcoꝛruptiōis meditatio. ¶ ꝑ. per/petua incoꝛruptionis meditatio sine cōcubitu perdīt nō solū mente: sed etiaz carne: sicut pz in peccatis cōtra nāz sed sine ꝓcubitu virginitas nō pdīt: qz vt Aug. dicit in lib. de vg̃initate. Virgitas ē p piā ꝓtinētiā ab oī ꝓcubitu īmu/nitas. g̃ idē qđ p̄us. ¶ ꝑ. Ambro. dicit ī li. de vg̃initate q vg̃initas est expers ꝓtagiōis ītegritas. sz ꝓtaminaī coꝛp⁹ p pollutionē nocturnā. g̃ virginitas fz hoc amittīt: nō aūt ꝑpetua īcoꝛruptiōis meditatio pdīt. g̃ rē. ¶ ꝑ. virgitas pōt p violētiā auferri: alȳs ille q ꝓberet cū illa q̄ p violētiā ab alio defloraī nō efficereī irregularis: nō aūt perpetua carnis meditatio. ergo idez quod p̄ius.

¶ Rñdeo dōz: q virginitas: vt ex dictis Ambro. pz: ītegri/tas q̄dā ē. vñ p ꝓpationē coꝛruptiōis dicīt q̄ in actu gene/rationis accidit: vbi triplex coꝛruptio ē. Una coꝛpalis tm̄: in hoc q claustra pudoris frangunt. Alia sp̄ūalis ꝛ coꝛpo/ralis simul: ex hoc q per decisionē ꝛ motū seminis in sen/su delectatio generatur. Tertia est sp̄iritual' tm̄: ex hoc q

ratio huic delectatiõi se subycit: in q̃ integritatẽ ꝑdit q̃tũ ad actũ: qz ipoſſe est aligd itelligere in ipſa. vt pbs dic̃ i li. ethi. vñ ipſa rõnis absorptio corruptio dr. hec aũt 3a corruptio nõ ẽ rõnis actꝰ: ſz q̃dã passio p accñs ei ꝟueniẽs ex passiõe iferiorꝭ ptis: ſic̃ p sõnũ vel freneſiz ⁊ alias passiones corpales ꝟtingit rõis actũ ipediri p accñs. Cũ g̃ virtꝰ ⁊ vitiũ in actu rõis ꝟsentiẽtis ⁊ dissentiẽtis pficiat: i oibꝰ ꝑdictis corruptiõibꝰ nõ iuenit sufficiẽs rõ vity aut vtut| ſz oz addere rõnis cõsensuz vl̃ dissensũ. Et qz v̄ginitas in gñe morꝭ ẽ ptinẽs ad vtutẽ: iõ dic̃ Lucia. q nõ ingnatur corpꝰ nisi de ꝟsensu mẽtis: ingnatiõe. ſ. q̃ v̄ginitatis purita ti opponit. Pria g̃ corruptio q̃ ẽ corpalis tñ nõ ẽ mã vtutis vl̃ vity: nisi p accñs mediãte aliq̃ aie passiõe. vñ si per aliquã icisionẽ claustra pudorꝭ rũpant nõ mai⁹ ỏtrimẽtuz v̄ginitati ierit q̃tũ si pes aut manꝰ gladio icidereť. Sz 2a 3a corruptio sũt mã v̄ginitatis ⁊ oppositi eiꝰ sic̃ ⁊ alie passiões aie sũt mã vtutũ moraliũ ⁊ oppositoꝝ vitioꝝ: ſz in actu rõnis eligẽtis vl̃ repudiãtis corruptiões ꝑdictas: finaliꝫ pficiť ingnatio quã v̄ginitas ꝑuat. ⁊ p ꝟsus ipa v̄ginitas. ⁊ iõ Aug. in diffõne ꝑdcã posuit b̃ q ex pte rõnis se hz. ſ. meditationẽ q̃si v̄ginitatis genꝰ ponẽs actũ ꝓhibitũ sic̃ frequẽter fieri solet. icorruptionez aũt posuit q̃si obm sine mãz: ſz addit subm determiatũ p b̃ q dicit in carne corruptibili. qz ꝑuatio ⁊ habitꝰ nata sũt fieri circa idem. ¶ Ad pm g̃ dõz q q̃tuis post resurrectionẽ scĩ carnis corruptionẽ nõ hẽant: hñt tñ nãz carnis q̃ corruptibiľ fuit. ⁊ iõ in eis eẽ poterit v̄ginitas sic̃ in subto: nõ aũt in angeľ in gbꝰ corruptio quã v̄ginitas ꝑuat nata eẽ nõ fuit: ⁊ pcipue b̃ ad rõnẽ v̄ginitatis suffic̃: q nõ soluz respicit qõ pñs ẽ: ſz qõ ꝑteritũ est. nõ. n. ẽ virgo ex b̃ solũ q nõ corrũpiť: ſz ex b̃ est ẽt q nũq̃ corrupta fuit. ¶ Ad 3m dõz q q̃tuis actus moraľ vtutis in volũtate pficiať: tñ rõ formã virtutis in ea ponit. vt dr in. 6. ethꝫ. ⁊ iõ q̃dã socratici oẽs vtutes scias dicebãt. ⁊ b̃ mõ loquẽdi vtiť b̃ Aug. meditationez ꝑ electiõe ponẽs. ¶ Ad 3m dõz q in actu vtutis nõ solũ regriť discretio ex pte rõnis: ſz ẽt firmitas q̃dã ex habitu iclinãte ad actũ p modũ nãe: ⁊ sic̃ cãe nãles q̃tũ ẽ de se oꝛdiate sũt imobiľr ad effectꝰ ꝑꝑos rõne cuiꝰ dicere possumꝰ lapis ppetuo descẽdit deorsũ: q̃tuis b̃ qñq̃ ipediri possit: ita ⁊ habitꝰ vtutis q̃tũ ẽ de se imobiľr ordiať ad actũ ꝑꝑiũ: q̃tuis qñq̃ hñs actũ vtutis ꝟriũ agat. ⁊ rõne ppetue imobilitatis ꝟsueuit poni ppetuũ in diffõnib⁹ vtutũ: sic̃ in ꝑn. digestoꝝ dr. q iustitia ẽ ꝟstas ⁊ ppetua volũtas. ⁊ sic etiã Aug. ponit ppetuũ in diffõne v̄ginitatis q̃tuis v̄ginitatez qñq̃ hñtes cã amittãt: vt sic in ꝑdcã diffõne discretio electiõis q̃ est actꝰ v̄ginitatis fm q ad genꝰ ptinet morꝭ ex meditatione itelligať: ſz imobilitas ex ppetuitate. ¶ Ad 4m dõz q corruptio mẽtis. vt ex dcis accipi põt ẽ duplex Una q̃ ẽ q̃si passio mẽtis: qñ mẽs subdiť ỏlectationi q̃ in coitu solet accidere: ⁊ qz hec ỏlectatio ꝟpleť i semis distillatiõe: iõ taľ corruptio mẽtis nõ ꝑt accidere sine aliq̃ corruptiõe carnis q̃ dcã est fieri p semis decisionẽ. Alia aũt ẽ corruptio mẽtis q̃ est actꝰ ei⁹. ſ. ꝟsensus aut electio ꝑdicte corruptiõis. Sz qz vires iferiores sequunť motũ supioꝝ: iõ qñq̃ ꝟtingit q ex actu mẽtis cogitãtis de corruptione carnis ⁊ intẽdentis delectationẽ ipsius experiri: calor excitatur in corpore ⁊ semẽ distillat ⁊ causať delectatio qua mẽs suffocať sicut in coitu: ⁊ tũc absq̃ dubio v̄ginitas est amissa. si autem corruptio sistat in actu mẽtis cõsentiẽtis amittiť qdem virginitas fm illud formale qõ hz in mente: nõ aũt rõne eius qõ est mãle in ipsa. vñ talis nõ põt dici virgo nisi mãliter: ⁊ iõ hec virginitatis amissio põt recuperari: nõ aũt illa v̄ginitatis amissio in q̃ ẽt illud qõ est mãle subtrahiť: qz v̄ginitas ex pte sui actꝰ respicit tñ pñs aut futurũ: sic̃ est in q̃libet vtute. electio eniz aut pñs aut futurũ respicit: nõ aũt ꝑteritũ: sed ex parte mãe nõ solum pñs sed ꝑteritũ respicit. dr eniz virgo q̃ elegit icorruptionem q̃ est mãlis in v̄ginitate: quã nũq̃ amisit ⁊ hr̃e ⁊ ꝟseruare: nõ aũt exigiť q nũq̃ ꝟriã electionẽ habuerit: sed q nũq̃ ꝟriã corruptionẽ: ex hoc aũt virginitas amissa recuperari nõ põt: qz illud qõ in ꝑteritũ trãsiť recuperari non põt. ¶ Ad qntũ dom q ille q̃ sine cõcubitu se corrũpunt: nõ est dubiũ q virginitatẽ amittũt: ẽt q̃tũ ad id qõ ẽ materiale in ipsa: qz ⁊si cõcubitꝰ nõ assit: adest tñ delectatio q̃ in ꝟcubitu corruptionẽ v̄ginitatis facit. Si aũt luxuria ꝟ in ꝟcubitu corruptionẽ v̄ginitatis facit. Si aũt luxuria ꝟ nãz tps pfecte etatis ꝓueniat cũ nõ assit semis ỏcisio. ꝑ ꝟns nec delectatio ꝟpleta mẽtẽ suffocãs: nõ amittiť v̄ginitas q̃tũ ad id qõ ẽ mãle i ipa. ¶ Ad 6m dõz q q̃tuis sũt ordiabiles ptis sensitiue nõ pñt eẽ mã vtutl: nisi ſz q sũt ordiabiles a rõne i eis mediũ ponẽte: put ꝟcupiscibiľ ⁊ irascibiľ obediũt rõni: ⁊ iõ ỏlectatio q̃ in sõnis accidit cũ semis ỏcisiõe nõ ẽ mã vtutis: ⁊ pp b̃ nec taľ corruptio icorruptionẽ tollit q̃ ẽ v̄ginitat| mã: ⁊ iõ rõne taľ pollutiõis v̄ginitas non ꝑdiť. ⁊ silis rõ ẽ de mulieribꝰ q̃ dormiẽtes ⁊ iebriate aut amẽtes a viris cognoscunť nisi forte hac itẽtiõe dormirẽt vt a viro cog̃iscerent. ¶ Ad 7m dõm q illud cui⁹ pm totaľ est ex nõ ẽ ordiabile a rõne: ⁊ iõ eadez rõne nec ille q̃ per violẽtiã corrũpunť siue ab hoie siue a demõe incubo virgitatẽ amittũt: si q̃tũ pñt renitanť vt ꝟseruẽt corpus a corruptiõe imune: vel saltẽ mẽtẽ ꝟriã ꝟsensu. Az tñ in signatiõibꝰ sacꝝ nõ magis attendiť qõ exteriꝰ geriť: q̃ qõ iteriꝰ fit: irregularitas q̃ ex defectu signatiõis in sacro cãť nihilominꝰ iduceret i illũ g v̄ginẽ defloratã violẽter duceret in vxorẽ: ⁊ ꝑcipue cũ pp delectationẽ nimiã rõi actu illo suffoceť: difficillimũ est taľ delectatiõi dissentire, re in statu illo. ⁊ iõ pñptio videť eẽ q ꝟsenserit.

Ad secundum sic ꝓcediť. vr̃ q v̄gitas nõ sit vt⁹. ois. n. vt⁹ ꝟsistit in medio: ſz virginitas nõ ꝟsistit i medio: ſz maxie in extrẽo: qz ꝟsistit i abstinẽdo ab oi delectabili circa qõ est castitas. g̃ nõ ẽ vtus. ¶ ℙ. vtutũ vsus cũ sint de iure nãli oi tpe licuerũt: ſz in statu nãe ꝟdite nõ licuisset v̄ginitatẽ seruare: qz cẽt ꝟpceptũ: vt hr̃ Scĩ. i. Crescite ⁊ mul. ſil̃r nec tpe legis Mosi qñ q nõ relinq̃bat semẽ sup terrã maledictiõi legis subiacebat. g̃ v̄ginitas nõ ẽ vtus. ¶ ℙ. nulla vt⁹ ẽ q̃ amitti ſit sine pctõ: ⁊ q ꝑ pnias nõ recuperť: ſz v̄ginitas amittiť ſine pctõ: ⁊ q ꝑ pnias põt recupari. g̃ nõ est vtus. ¶ ℙ. ois vt⁹ est habitꝰ acq̃sitꝰ vel̃ ifusus: ſz v̄ginitas ẽ i illis q nõ hñt aliquẽ hitũ acq̃sitũ vl̃ infusuz: sicut i pueris nõ baptiçatis. g̃ nõ ẽ vtꝰ. ¶ ℙ. ois vtus ordinat ad actũ aliquẽ: nõ aũt v̄ginitas: ſz magꝭ ipozzat ꝑuationẽ actꝰ. g̃ nõ est vtꝰ. ¶ ℙ. q bz vnã vtutẽ hz oẽs: ſz q caret v̄ginitate qñq̃ hz alias vtutes. g̃ v̄gitas nõ ẽ vtꝰ. ¶ ℙ. vtute mulus male vtiť: ſz v̄ginitate aliqs male vtiť: vt pz de v̄ginatuis Matth. 25. g̃ nõ ẽ vtꝰ. ¶ ℙ. ꝟtinẽtia v̄ginalis diuidiť ỏ matrionialẽ ⁊ vidualẽ: ſz matrioniũ nõ ponit vtus neq̃ viduitas. g̃ neq̃ v̄ginitas ẽ vtus. ¶ Sz ỏ est qõ dr. i. Cor. 7. Unusq̃sq̃ ꝑpriz donũ hz ex deo: ⁊ log̃t de v̄ginitate. ꝓna aũt dei spũalia vtutes sũt. g̃ v̄gitas ẽ vtus. ¶ ℙ. Ambro. dicit in lib. de v̄gitate. Cunuitat v̄gitatis amoꝝ vt de v̄ginitate aligd dicam⁹: ne velut trãsitu quodã pfecta videať que ꝑncipalis est virtus. ¶ ℙ. nihil mereť ꝑmiũ. ſ. fructꝰ cẽtesimꝰ: nisi virtus: sed virginitati debeť ꝑmiũ. ſ. fructꝰ cẽtesimꝰ: vt scĩ dicũt ⁊ aureola. ergo est virtus.

¶ Rñdeo dõz q sic̃ ꝓpõnes ⁊ supꝰ sť mã liberalitatẽ: ita ỏlectatiões i venereis sť mã castitatis ⁊ ꝟtinẽtie. i gñe ãt dationũ magnitudo supꝝtuũ exigit spãlẽ vtutẽ q̃ magnificẽtia vocať pp sui difficultatẽ: ⁊ qz tẽperãtia vl̃ castitas i cohibẽdis delectatiõibꝰ magnã hz difficultatẽ. iõ illõ qõ ẽ ꝑcipuũ in ista mã maxima hñs difficultatẽ. ſ. ab oi corruptõe carnalis delectatiõis imunitas spãlẽ vtutẽ exigit. q̃ v̄ginitas dr, vñ si v̄ginitas ꝑ sui cõpleta rõne: vt dictuz.

est accipiat. sic virginitas est spālis vtus: sic enī nihil aliō ipoztat q̄ electionē ꝛseruādi īcozruptionē: ꝛ hec electio si sit pfecta ex aliq̄ habitu vtut] ꝓcedere dz: tñ vginitas sup B ponit statū vtutis in q̄ habit⁹ ī actu exire possit: nō aūt pōt exire in actū electiōis īcozruptōez fuādi nisi sit īcozrupta: q2 electio ipoſſibile nō est. ipole āt ē īcozruptōz amissam recupare: sz māz magnificētie amissaz poſſe ē recuperare: ꝛ q̄tū ad B ē dissimile de magnificētia ꝛ vginitate. Aliq aūt dīt: q̄ vginitas nō noīat vtutē: sz statuz pfectum vtutis: ꝛ hac rōne sancti qñq̄ eā vtutē noīant: ꝛ fm hanc opionē facile est rñdere ad obta. Sustinēdo tñ pmā opi. vt qdā dicūt vtus nō sp ē in medio. Sz B dicētes ignozāt qd sit mediū vtutis. Nā. n. mediū vtutis accipiat fz rōnē rectā. si aliqd nō sit in medio nō ē fm rōnē rectā: ꝛ sic nō pōt eē laudabile neq̄ vtuosū: ꝛ iō dōz ē q̄ vginitas ē ī medio circa qd ē vt⁹: q̄ q̄titas ē īter supfluū ꝛ diminutū: cuz sint aliq̄ vtutes q̄ ꝓueniāt ad maximā q̄titatē in ꝓpa mā: sic nūs maiozib⁹ se dignificat q̄ magnanim⁹: nec aligs maioz sumpt⁹ fac̄ q̄ magnific⁹: vt pz in. 4. et B. sz accipit fz ꝓportionē oīuz circūstātiaꝝ vestientiū actū: ꝛ sic ille qui maxia dona dat: in medio ꝓsistit in eo q̄ mediocritas ser uat. in dādo cui dz ꝛ qd dz: ꝛ pp qd dz: ꝛ supfluū ē in eo qd vginitas q̄uis sit in vltio extremi q̄tū ad id circa qd est: q2 ab oī cozrūpēte ōlectatōe abstīet: tñ ē in medio inq̄tū alias ōbitas circūstātias mediocriter fuat: ꝛ supfluū cēt si aligs fuare vellet vginitatez qñ nō ōberet: sic ꝛ tpe legis Moysi: vel pp qd nō deberet: sic vgines vestales: sil⁹ fm alias circūstātias. Ad 2m dōz q̄ sic dcīt ē mediū vtutl est vna ō circūstātys nō ē īcōueniēs aliqd cē illicitū vno tpe: qd ē licitū vel vtuosū si alio tpe fiat: ꝛ iō si in tpe q̄ ds ad multiplicationē gnis hūani vel cult⁹ diuini boies opi. ꝓiugali īsistere volebat: aligs ꝓpo motu īcozruptionē ser uasset: fuisset in extremo dimiutiōis: q2 ābstiniſſet a delectabili oī qñ nō ōbuisset: sz postea fcā multiplicatōe hūani generis: vel colētiū deū sufficiēt: nō peccasset vginitatem suas: ēt in lege Moysi: vel in statu nāe ītegre: si hō ñ peccasset nō fecisset ꝺ ꝓceptū: sz multiplicatio poterat fieri p alios: sz supza ꝓceptū. Ad 3m dōm q̄ stat⁹ ille vtutis q̄ virt⁹ ī actū suū exire possit ꝓ nūc: ꝛ cū pctō amittit in idifferēter: tñ recupat p pniaz: sic aligs ditissim⁹ magnifi cus pōt dare oīa sua pauperib⁹: ꝛ sic sine pctō suo ei ueni ret q̄ in actū exteriozē vtutis exire nō poterit. si aūt ī tur pes vsus facultates suas ꝺsumat: B erit cuz pctō: nec tñ p pniaz statū ꝑmū recupabit: ꝛ iō vginitas q̄ statū illū dicit vtutis in q̄ virt⁹ possit exire in actuz. ꝛ p pctñ amittit in fornicatiōe: ꝛ sine pctō in actu mrimoniali: nec vnq̄ p penitētiā recupat. Ad 4m dōz q̄ illud qō ē mā vginitat] pōt eē in illis q nullū hītū vtutis bñt: sic in pueris añ baptismū: in qb⁹ ē p̄m⁹ vginitatis gradus quē nā dedit: ꝛ sic in illis q ad tps īcozruptionē ꝑdcāz fuare volūt: tñ cū p posito nubendi suo tpe: q bñt fm vginitatis gradū nec tñ dīr virgines nisi mālr: sz cōpleta rō vginitatis ꝓput ē vt⁹ nō est nisi in illis q bñt electionē ꝺseruādi ītegritatez bactenus custoditā vsq̄ in finē: siue sine voto: vel cū voto: ꝛ bec electio pfecta eē nō pōt sine habitu īfozmāte ipam: si aūt sit īfozmis: erit act⁹ vtutis sic virtutē ꝓcedēs: sic ꝛ de alijs actib⁹ virtutū ꝺtingit. Ad 5m dōz q̄ tpantia sic in 3. li. dis. 33. dcīn ē p̄ncipalr ꝺsistit in cohibēdo delectationes. vñ de p̄ncipali ītētiōe sua bz quēdā actū ītериozem. s. electionē refrenādi ꝺcupiscētias: sz exteriozē nō bz q̄tuz ad id qō ē p̄ncipale in ipsa nisi p accīs ꝛ ex ꝺnūti: in B. s. q̄ q̄s act⁹ exteriozes adhibet ad cohibēdū a delectatiōibus: qō magis ipoztat q̄ eliceat: sic ꝛecedendo ab aspectibus concupiscibiliū. vti enīz delectatiōibus fm mēsurāz rōnis est de scōaria intentione tpantie: ꝛ q2 virginitas est p̄ncipalissimū in tpantia: iō nō bz nisi actū exteriozez nisi ex ꝺnūti: sed oīno vsum exteriozez cōcupiscentie cohibet.

Ad 6m dōm q̄ ille q bz vnā virtutē bz aliquo mō oēs: nō tñ q̄tum ad omne id qō est in virtute: sicut qui bz liberalitatē: qñq̄ nō bz magnificentiā q̄tum ad statū illuz q̄ possit exire in actū exteriozē. ꝛ sil⁹ qui bz tpantiam nō bz statum quē virginitas dicit ꝓpter īperfectionē: q̄uis habeat id qō facit rōnē virtutis in virginitate: sicut ecōtrario ꝓpter perfectionē xp̄s bz charitatē: nō tñ fidez ꝓpter statum īperfectionis: quē fides īportat: ꝛsi bēat q̄qd est perfectionis ꝛ virtuositatis in fide. Ad 7m dōm q̄ materia virginitatis quā fatue virgines bñe possunt aliquis male vtitur: nō aūt virginitate accepta fm suā completā rationem. Ad octauū dōm q̄ viduitas ꝛ matrimoniū nō importāt aliquez alterū graduz circa materiā temperantie: sicut virginitas. vñ nō est similis ratio.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt q̄ virginitas maior sit oīb⁹ virtutib⁹: decor enī est de rōne vtutis: sz vginitatis decor est maxim⁹. g̃ ipa ē maxia vtutū. ꝓbatio medie. Ambro. in li. de vginitate dicit. Pulchritudinē q̄s pōt maiorē estimare decore eius. s. vginis q̄ amat a rege: ꝓbat a iudice: dedicat deo: ꝺsecrat deo. sp sōsa: semp inupta: vt nec amor finē habeat: nec dānū pudor. hec aūt pfecte vā pulchritudo est cui nihil deest: q̄ sola meret audire a dño: tota formosa es ꝛc. Ad ꝓ. Cyprianus dicit. Nūc nobis ad vgines sermo ē: quaꝝ quo sublimior glia ē maior ē cura: flos est ille ecclīastici germinis: decus atq̄ ornamētū gr̃espūalis: illustrior portio gregis xp̄i. g̃ idē qō p̄us. Ad ꝓ. maius p̄miū maiori vtuti debetur sz vginitati debet maximū p̄miū. s. fructⁿ cēteſim⁹ ꝛ aureola. g̃ ꝛc. Ad ꝓ. maxima dignitas vtutū est q̄ p eas deo cōiungimur: sz ꝓpinquissime deo ꝺiūgit virginitas: q2 īcozruptio facit eē ꝓximū deo: vt dicit Sap. 5. ꝛ in Apoc. dr: q̄ virgines sequunt agnū quocūq̄ ierit. g̃ ē maxima virtutū. Sz ꝺ est qō in lra dr q̄ celibat⁹ Joānis nō pferē cōiugio Abrae. Ad ꝓ. Ber. dicit sup euāgeliū. Missus ē: q̄ plus placuit deo. s. humilitas Marie q̄ ipsi⁹ vginitas. g̃ virginitas nō est maxima virtutum.

Ad rādet dōz: q̄ vna vtus ꝛ q̄tū ad actū: ꝛ q̄tū ad habitū pōt dici excellētior alia dupl̄r. s. p se ꝛ p accīs. Per se qdē mēsurat act⁹ virtutū ex rōne obi sui ex quo spēz bñt. Sz p accīs ex pte subiecti: sicut act⁹ etiā in paruis reb⁹ dicit melior si fiat ex magis ꝓmpta voluntate: vel tpe magis opportuno: ꝛ alys īfinitis modis: q2 cāe p accīs īfinite sūt. ꝛ pp B relinquunt ab arte. vñ hac ꝺpatiōe omissa sciēdū est q̄ cū bonū spūale sit nobili⁹ ꝛ meli⁹ q̄ bonū corporis: virtutes ille que habēt ꝓ obiecto bonū spūale sūt simpliciter meliores q̄ ille que habent aliqō corpale vt corpali adiūctū. ꝛ iō vtutes ītellectuales ꝛ theologice sunt dignior̄ q̄ vtutes morales q̄ sunt circa act⁹ ꝛ passiōes aliquo mō corpales: ꝛ iter vtutes morales: illa p se loquēdo ē melior q̄ magis appropinq̄t ad p̄dictas: q̄ qdē appropinq̄tio pōt attēdi dupl̄r. vno mō q̄tū ad ꝺueniētia subti: ꝛ sic iustitia q̄ est in volūtate est ꝓpinquissima ꝛ dignissima: ꝛ post hoc fortitudo q̄ est in irascibili q̄ est q̄si quoddā ꝺfiniū rationis ꝛ sensualitatis: vt in. 3. li⁹. di. 26. dictū est. ꝛ vltio tēperātia que est in cōcupiscibili. alio mō pōt attēdi ꝓpinquitas vtutis moralis ad ītellectualē ꝓput disponit ad ipsam ꝛ sic iter oēs morales ꝓpinquissima est tēperātia: q2 p delectatiōes que sunt eius mā maxime nata est rō enumerari: ꝛ iter ptes tēperātie p̄cipue castitas: q2 in delectationib⁹ circa q̄s est: ratio totalr obruit. vñ Sōmē. dicit in. 7. phy. q̄ castitas maxime valet ad scientias speculatiuas

ꝛ in genere castitatis ꝑcipue v̄ginitas. Sic g̃ dom̃ ē q; v̄gi
nitas nō est dignior oībus alys v̄tutib⁹: sz est dignior aliq̃
mō oīb⁹ virtutib⁹ moralib⁹ ꝛ simpl'r ꝛ p se loquēdo oīb⁹
spēbus tpantie. ¶ Ad p^m g̃ dōz q; delectatiōes circa q̃s ē
tpantia sunt turpissime. vt in. 4. Eth. pz: eo q; sūt in cōib⁹
nobis ꝛ brutis. vñ tpantia q̃ has cohibet ꝑcipue vēdicat
sibi pulchritudinē cōez oīb⁹ v̄tutib⁹: sic̄ fortitudo vendi
cat sibi difficultatē: iustitia rectitudinē. ꝛ pp̄ ꝟ v̄ginitas q̃
est sūm⁹ tpantie gradus: sūmā decoris sibi vēdicat: nō tñ
segt̄ q; sit dignissima v̄tus. ¶ Ad z^m dōz q; oīa vba p̄dcā
Cipriani q̃ excellētiā ostēdūt v̄ginitat[ptinēt ad pulchri
tudinē. vñ eodē mō dōz ē sic̄ ad p̄mū. Vel dōz q; v̄gines
hñt cū v̄ginitate alias v̄tutes. Aly aūt nō hñt v̄ginitatem
cū alys v̄tutib⁹: ꝛ iō nō ē eadē rō ꝓparādi v̄ginitatez cum
alys v̄tutib⁹ ꝛ v̄gines alys hoīb⁹. ¶ Ad z^m dōz q; aurco
la ē ꝑmiū accn̄tale ꝛ fruct⁹ sil'r. ꝑmiū āt cēntiale ē digni⁹
accn̄tali: iō simpl'r loquēdo ille v̄tutes sunt potiores q⁹
maius ꝑmiū cēntiale debet̄. ꝑmiū aūt accn̄tale nō tā re
spicit v̄tutis radicē q̃ statū v̄tutis. ꝛ ꝑterea aureola nō so
luz v̄ginib⁹ debet̄: sz ꝛ martyrib⁹ ꝛ doctorib⁹. fruct⁹ aūt
soli cōtinētie ꝺbet̄ in q̃ sūmū locū tz v̄ginitas: q; ꝑ ꝓtinē
tiaz rep̄munt̄ ille delectatiōes q̃ maxie gustū spūal'dul
cedinis ipediūt: quē fruct⁹ suo noīe ꝑtat. ¶ Ad q̃rtuz
dōm q; ꝛcorruptio fac̄ cē ꝓximū deo in quē corruptio nō
cadit ꝑ quādā sil'itudinē imitatiōis: ꝛ q; deo magis possu
mus cē sil'es mēte q̃ carne: iō ꝛcorruptio mētis q̃ oī pctō
opponit: ꝛ p oēz v̄tutē ē fac̄ deo cē ꝓximū: sz v̄ginitas hz
vtrāq; ꝛcorruptionē: ꝛ iō q̃tū ad pl'a fac̄ deo sil'ez. s. in cor
pore ꝛ aīa: rōne cui⁹ dr̄ q; segt̄ agnū q̃cūq; ierit. ꝛ Ambro.
q; nihil el deest: nec tñ segt̄ q; magis fac̄ v̄ginitas ōo ꝓxi
mū q̃ oēs v̄tutes: sz fz pl'a. ¶ Ad 5^m dōz q; in lra m̄rimo
niū Abrae eqparat celibatui Joā. q̃tū ad meritū psona
ruz: q; tñ merebat̄ Abraā in ꝓiugio sic̄ Joā. in v̄ginitate:
q; ex eq̃li ꝓmptitudine fuiebat deo ꝑm statū sui tpis. et
hec ꝓparatio ē p accn̄talia v̄tutū. ¶ Ad 6^m dōm q; humi
litas videt̄ virtutib⁹ ꝓpinquissima esse: q; per eā hō se ex
reuerētia deo subycit: ꝛ per ꝓns alys ꝓpter deū: ꝛ iō sim
pliciter loquēdo v̄ginitatē humilitas excedit.

¶ Maledicta erit sterilis ꝛc. Hec maledictio nō culpe sz
pene: nō tñ q̃tū ad ōfectū nāe quē hz v̄ginitas in ꝓlis de
fectu: sz ēt q̃tū ad ifamiā: q; opprobrio bēbat̄. ¶ Immo
derat⁹ vsus ꝛc. ꝟ dr̄ q̃tū ad ītentionez eoꝝ q̃ nūc vt plm
ꝺbūt m̄rimoniū ꝓp ifirmitatē libidinis: q̃ rōne antigtus
fornicabantur: ꝛ iō addit fere: q; fornicatio oīs erat pctū
mortale: nō āt oīs imoderat⁹ vsus ꝓiugū. ¶ Facili⁹ cōti
nere p̄ñt ꝛc. q̃ nos. s. possum⁹ ꝓp magnitudinē v̄tutis q̃ in
eis erat: vel q̃ ipsi possent m̄rimonio ꝓiungi ꝓsiderata vi
honestatis q̃ iustos trahit vt difficile sit eis peccare: vl' in
aliq̃ a pfecto statu v̄tutis ꝺclinare. ¶ Publici mūeris ꝛc.
Sciēdū q; q̃uis Loth credat̄ imunis a peccato mortali
fuisse: filie tñ ei⁹ nō oīo excusant̄ a pctō mortali: sz ex pie
tate ītētiōis min⁹ peccauerūt. fuit. n. leuis estimatio sup
quā se fundauerūt: ꝛ ꝑterea si eis ꝑ certo ꝓstitisset totum
gen⁹ hūanū peryisse: ꝺbuisset̄ dīnū ꝓsiliū ꝛ p̄ris expetere i
tā horribili fcō: qō erat ꝺ ꝑmā istitutionez m̄rimony. vbi
p̄r ꝛ mater ꝓhibēt̄. Sen. z. Propter ꝟ relinqt hō p̄rez ꝛc.
¶ Que tñ modificata ꝛc. hec modificatio nō attenditur
q̃tū ad delectatiōis q̃titatē in actu: sz q̃tū ad ꝺbitā limi
tationē circūstātiaꝝ. ¶ Cōtinētia Joā. ꝛc. ꝓtinētia accipi
tur ꝟ cessatio a carnali opere oīo. ¶ Mas. n. nō vxores ꝛc.
q̃dā dicūt q; nō erāt vere vxores: sz q; vxorio affectu ꝛ i
tentiōe ꝑfis eis ꝓiūgebant q̃q; vxores dr̄r. Aly dr̄ q;
vere vxores erāt: sz dr̄r ꝓcubine: q; ancille manebāt: ꝛ fi
ly nō eaꝝ: sz dr̄aꝝ suaꝝ noīe nascebant̄: ꝛ ꝟ veri⁹ videt̄.
¶ Plures hr̄e nō p̄l'mas. p̄lme dr̄r q⁹ nō pōt ope car
nali ad ꝑgnādū satisfieri sine mētis eneruatiōe: freq̃ntia
enī tal' act⁹ oīo mētē eneruat. ¶ Nō pōt caro añ corrūpi.
ꝟ ītelligit̄ de corruptiōe ad gen⁹ mortis ptinēte: quā v̄gini
tas excludit. ¶ Sancti⁹ ē mori fame ꝛc. ꝺ. i. Lor. 10. Nihil
reyciēdū ꝛc. Et dōm q; dz ītelligi añq̃ comederet̄ i vene
rationē idoli: vel cū q̃dā exteriori ꝓfessione idolatrie: sic
si a persecutore in signuz fidei xp̄iane fracte exigeret̄.

¶ De psonis legittimis. Distī. xxxiiii. a

Nunc supest attēdere q̃ psone sint
legittime ad ꝓtrahendū matrimoni
um. Legittime iudicant̄ psone q̃z
statuta patrū q̃ diuerse sunt. Alie
nāq; fuerūt legittime ante legem.
alie sub lege: alie in tpe gr̄e. Itē in p̄mitiua ec
clesia q̃dā erāt legittime q̃ mō nō sūt. Earū vo
q̃ mō legittie vel illegittie: q̃dā sūt plene legitti
me: q̃dā oīo illegittie: q̃dā medie. Plene legit
time sūt q⁹ nō obuiat votū ꝓtinētie: vel ordo
sacer: vel cognatio: vel dispar cult⁹: vl' ꝓditio:
nāe fragilitas: ꝛ sic̄q̃d ē aliud. Denit⁹ vero ille
gittime sunt: p votū: p ordinē: p cognationē: p
disparē cultū. Medij vero sūt nec plene legitti
mi nec oīno illegittimi. p friditatē. p ꝓditiōez.
Si. n. tales iūgunt̄ ignoraēter. ꝓmanere p̄nt q;
busdā accedētib⁹ cāis ꝛ eisdē deficiētib⁹ dici.

¶ De frigidis separandis.

Dē his. n. qui cā frigiditatis debitū red
dere nō p̄nt. ꝓsulit Greg. vt pmaneāt.
Sz si mulier causat̄ dicēs volo cē ma
ter: ꝛ filios ꝑcreare. decreuit vt vter
q; eoꝝ septia manu ꝓpinquoꝝ iuret q; nunq̃
carnal'r ꝓuenerunt. ꝛ tūc mulier sc̄as nuptias
ꝓtrahat. Vir aūt q; frigide nāe ē absq; spe cōiu
gij pmaneat. Ait. n. sic. Interrogastis ex his q;
matrionio iūcti sūt ꝛ nubere nō p̄nt: si ille aliaz
vel illa aliū ducere possit: de q⁹ scriptū est.
Vir ꝛ mulier si se ꝓiūxerit: ꝛ post discesserit mu
lier de viro q; coire nō possit cū ea. Si pōt, pba
ri q̃ dicit ꝑ iustū iudiciuz aliuz accipiat. si vo
ille accepit aliā sepen̄t. Itē. De his req̃sisti qui
ob cām frigide nāe dr̄r se nō posse iuicē operā
carnis dantes cōmiscere. Iste vero si nō pōt ea
vti ꝑ vxorē: bēat eā q̃si sororē. Oꝝ si retinaculū
cōiugale voluerit rescidere: maneāt vtriq; inu
pti. nam si huic nō potuit natural'r concordare
quō alteri ꝓuēiet: Igit̄ si vir aliā vxorē vult ac
cipe: mānifesta ꝑz rō: q; suggerēte diabolo odiū
fomitē: exosā eā hūerit: ꝛ iō eā dimittere mēda
cij falsitate molit̄. Oꝝ si mulier causat̄ ꝛ dicēvo
lo esse mater ꝛ filios ꝑcreare: vterq; eoꝝ septia
manu ꝓpinquoꝝ tactis sacrosc̄is reliquijs iure
iurādo dicat: vt nūq̃ ꝑ cōmixtōez carnis cōmm
cti vna caro effecti fuissent. Tūc vr̄ mulierem
sc̄as posse ꝓtrahere nuptias. hūanuz dico ꝓp

ifirmitatē carnis eoꝝ. Vir ār q frigidꝰ nāe ē ma neat sine ꝯiuge. ꝙ si ꝛ ille aliā ꝯiugē acceperit: tē bi q iurauerāt ꝓiurꝝ crimie rei teneāt ꝛ pnia pacta ꝓioꝛa cogāt recipe ꝯnubia. Hoc ꝯuādū cū vteꝛq idē fateť. Sꝫ vir si asserit se ꝺbitū red didisse vxoꝛi. ꝛ illa diffiteť: cui potꝰ fides bnda fit merito ꝙrť: Be ꝺ ita statutū ē: Si qs ita ac cepit vxoꝛē: ꝛ būerit eā aliquo tpe: ꝛ ipa femia cit. In ꝟitate viri ꝙsistat: qa vir est caput mulie ris. Hoc de nāli ipossibilitate statutum est.

¶ Be bis q ipediti maleficijs coire nō pñt. c

DE maleficij aūt ipedimēto ꝺ tenēduꝫ decernť. Qꝛ si ꝓ soꝛtiarias ꝛ maleficas ꝯcubitꝰ nō seqť: boꝛtādi sūt qꝺ illa eueniūt vt spū ꝯtrito ꝛ hūiliato deo chꝛimis atq; elynis oꝛonibꝰ ꝛ iciunijs dño satisfaciāt: ꝛ ꝓ exoꝛcismos ac cetera ecclīastice disciplie munimia mīstri ecclie tales sanare,peuāt. Qꝺ si ñ potuerit: separi valebūt. Sꝫ post alias nuptias expetierit illis vīuētibꝰ: qꝺ ꝓ iūcte fuerit: ꝓioꝛibꝰ quos reliq̄rāt: ēt si possibilitas cōsūbēdi eis reddita fuerit: recōciliari nere magis dcm̄ itelligēdū ē q̄z ex canōica egtate. Vel itelligēdū ē nō posse recōciliari ꝓioꝛibus nisi iudicio ecclesie quo diuisio facta fuerat.

¶ Be furiosis addit. ꝺ

FUrioſi quoq; ꝺū i amētia sūt mr̄imoniū ꝯhere nō valēt. Vñ fabianꝰ. Neq; furiosus neq; furiosa mr̄imoniū ꝯhere pñt: sꝫ si ꝯtū fuerit ñ separent. Itē Nicolaus papa. Hi qui mr̄imoniū sani ꝯxerūt ꝛ vni ex duobus vel ambobꝰ amētia vel furoꝛ: vel aliq̄ ifirmitas accesserit: ob hanc infirmitatē taliū coniugia solui nō pñt. Similr est etiaꝫ sciendum de his q ab aduersarijs excecāt: vel mēbꝛis trūcāt vel a barbaris execti fuerint.

¶ Be bis qui cū duabꝰ soꝛoꝛibus doꝛmiunt. c

DE bis ēt q cū duabꝰ soꝛoꝛibus: vel cuꝫ duobꝰ frib⁹ doꝛmiūt vidēdū est: qd cē seāt canones. Qui doꝛmierit cū duabus soꝛoꝛibus: ꝛ vna ex illis añ fuerit vxoꝛ: neutrā ex ipsis hēat: nec ipsi adulteri vnq̄ i cōiugio copulenť. Itē nec ꝓpꝛie vxoꝛi licet sibi reddere debitū: quā sibi reddidit illicitā: soꝛē eiꝰ cognoscēdo: nec post mortē vxoꝛis licꝫ ei vel adultere copulari i cōiugiū. Itē Zacharias papa. Cōcubuisti cū soꝛoꝛe vxoꝛis tue: si fecisti neutrā hēas: ꝛ vxoꝛ tua si nō fuerit cōscia sceleris ꝛ cōtinere nō vult: nubat i dño cui vult Tu ꝟo ꝛ adultera: sine spe coniugij maneatis ꝛ dum viuitis pniam agite. Qꝺ ait cui vult nubat: itelligēdū est pꝰ mortē viri. Vñ Gre. Qui vxoꝛes suas i adulterio deꝑhēdūt: nec ille nec illa aliā vxoꝛem accipiat: vel alīū virū: q̄ꝺiu amboꝝ viuūt. Si ꝟo adultera mortua fuerit: vir eiꝰ si vult nubat: adultera ꝟo nūq̄: ꝛ si mortuus fuerit vir eiꝰ: sꝫ oībus diebus pnie lamēta persoluat. Hic de illo adulterio agit: qꝺ cū cognato viri: vel cū cognata vxoꝛis cōmittitur.

¶ Non est dimittenda vxoꝛ ꝓ aliq̄ macula: seu deformitate coꝛpoꝛis.

ALud etiā sciēdū est q ꝓ aliq̄ ifirmitate: vel macula coꝛpoꝛali: nō licet viro vxoꝛē dimittere ꝛ ecōuerso: sꝫ ꝺz alter alteri subsidia,puidere. Vnde Augu. Si vxoꝛē qs habeat sterilē: siue deformez coꝛpoꝛe: vel debilez mēbꝛis: vel cecā: vel claudā: vel surdā: vel si qd aliud: siue moꝛbis vel laboꝛibꝰ doloꝛibusq̄ confectā: ꝛ qcqd excepta foꝛnicatiōe excogitari pōt vehementer hoꝛribile: ꝓꝛo societate fideq̄ sustineat.

HOstiq̄ determinauit magr̄ō mr̄imonio ꝛ causis eiꝰ: hic determinat de pſonis contrahentibus matrimoniuꝫ: ꝛ diuidit̄ in partes duas. In ꝓma determiat ō impedimentis mr̄imony: que non faciunt personas penitꝰ illegitimas ad ꝯhendū. in scōa de illis qbus pſone penitꝰ ad mr̄imoniū illegitie reddūť. ꝺi.37. ibi. Sūt q̄ qdam oꝛdies ꝛc. ꝓma in duas. In ꝓma determiat ō impedimento quodā mr̄imony qō facit pſonā nō simplr: sꝫ aliq̄ mō illegitimā: qō cōsistit i defectu nāe. s. frigiditate. Scō de ipedimēto ꝯditiōis ꝛm moꝛes ꝛ statuta hoīum: .s. seruitute. ꝛ. ꝺi. ibi. Nunc de ꝯditione videam⁹ ꝛc. ꝓꝛia in duas. In ꝓma determinat de impedimēto frigiditatis: quod mr̄imoniū cōtrahendū impedit. In secunda de impedimento ꝓ qō actꝰ mr̄imony iā ꝯtracti impediť. s. de foꝛnicatiōe ꝓut est cā diuoꝛty. 35. ꝺi. ibi. Hoc etiā notandū ꝛc. ꝓꝛima in duas. In ꝓma ꝓsequiť de impedimentis pſonaꝝ ad ꝯtrahendū mr̄imoniū in generali: in secunda ꝺscendit in speciali ad impedimētū: de quo ꝓmo agere intēdit: ibi. De his enī q causa frigiditatis ꝛc. Et hec diuiditur in duas. In ꝓma ostēdit q frigiditas precedēs matrimoniū impedit ne ꝯtrahatur. In scōa ostendit q̄ si peruenies matrimonio ipm dissoluere nō possit: ibi. Illud etiā sciendū est ꝛc. ꝓꝛima in duas. In ꝓma determinat de effectu nāe impediente matrimoniū ꝓ quē homo impotens reddiť ad carnalē copulā. In secūda determinat de effectu pcti per quez hō ineptꝰ reddiť ad idem: qō etiā mr̄imoniū impedit. s. incestus: ibi. De bis q cum duabus ꝛc. ꝓꝛima in duas. In ꝓma determinat de ipedimēto: q̄ nā impotēs reddiť ad opꝰ carnale. in secūda de impedimēto quo impotēs reddiť ad consentiēdū in copulam ꝯiugalez: ibi. Furioſi q̄q; ꝛc. ꝓꝛima i duas. In ꝓma determiat ō ipotētia coeūdi q ē ex cā siī nāli. s. frigiditate. In scōa ō ipotētia q̄ est ex maleficio: ibi. De maleficijs aūt ꝛc.

HIc querunť quinq;. ꝓꝛimo de impedimentis matrimony in generali. Scōo vtrum frigiditas impediat mr̄imōiū. Tertio vt̄z maleficiū. Quarto vtrū furia vel amētia. Quīto vtrū ĩcestꝰ.

Ad primū sic procedit. vī q mrīmōio īcōueniēter īpedimēta assignent. mrīmōiū.n. q̄dā sacrm ē ꝫ alia diuisū. sz alys nō assignant īpedimēta. g̃ nec mrīmonio assignari debēt. ¶ p̄. q̄to aliq̄d est min⁹ pfectū: tāto pauciorib⁹ modis īpediri pōt. sed mrīmoniuz īter alia sacra est min⁹ pfectuz. g̃ vel nulla vel paucissima īpedimēta ei assignari debēt. ¶ p̄. vbicūq; est mozb⁹ ibi est necium remediū mozbi. sed ocupiscentia in cui⁹ remediū mrīmoniū est idultū est ī oīb⁹. g̃ nō oz eē aliq̄ō īpedimētū q̄ō aliquā psonā penit⁹ illegittimā faciat ad ꝫbēdū ¶ p̄. illegitimū dr q̄ō ē ꝫ legē. sz hꝰ īpedimēta q̄ mrīmonio assignāt nō sūt ꝫ legē nāe: qz nō silr īueniūt ī q̄libz statu hūani gñis. pl'es. n. gradus ꝫsanguinitatis īueniūt esse ꝓhibiti ī vno tpe q̄ī ī alio. lex aūt hūana ñ pt vt vī mrīmonio īpedimēta pstare: qz mrīmoniū ñ ē ex istitutione hūana: sed diuina: sicut z alia sacra. g̃ mrīmonio nō debēt alia īpediīta assignari q̄ faciūt psōas illegitimas. ad ꝫbēdū. ¶ p̄. illegitimū z legitimū differūt p q̄ō est ꝫ legē: vl nō ꝫ legē: iter q̄ nō cadit mediū: cū sint opposita fm affirmationē z negationē. g̃ nō pñt eē aliq̄ mrīmōy īpedimēta g̃ bus psone medie iter legitimas z illegitimas cōstituant. ¶ p̄. nullo īpedimēto pt a re aliq̄ remoueri: qō in diffinitione ei⁹ cadit. sz idiuisibilitas cadit ī diffinitiōe mrīmōy vt supra di. z7. patuit. g̃ nō pñt esse aliq̄ īpedimēta: q̄ mrīmoniū ꝫctū dirimāt. ¶ p̄. cōiūctio viri z mulieris ñ ē licita nisi ī mrīmonio: sed ois ꝫiūctio illicita dirimi pt. g̃ si aliq̄d īpediat mrīmoniū ꝫbēdū hoc dirimet ꝫctū ō facto: z sic nō debēt aliq̄ īpedimēta assignari mrīmonio q̄ īpediant ꝫbēdū: z nō dirimāt ꝫctū. ¶ Sed ecōtra. vī q̄ debeant esse ifinita mrīmony īpedimēta: qz mrīmoniū q̄ddaz bonū ē. sed ifinitis modis ē defect⁹ boni. vt dicit Dio. 4°. ca. de di. no. g̃ ifinita sūt īpedimēta mrīmōy. ¶ p̄. īpedimēta mrīmony accipiūt fm ꝺditiones particulariū pso-naz. sed ꝺditiōes hꝰ sunt ifinite. g̃ z mrīmony īpedimēta ¶ Rñdeo dōz q̄ in mrīmonio sūt q̄dā q̄ sūt ō eentia ipsi⁹ z q̄dā q̄ sūt de solēnitate ei⁹: sicut z ī alys sacris: z qz remotis his q̄ nō sūt de necessitate sacri adhuc mānet vex sacrz: z iō īpedimēta q̄ ꝺriāt his q̄ sūt de solēnitate sacri nō officiūt gn sit vex mrīmoniū: z talia dicūt īpedire ꝫbēdū: sz ñ dirimūt ꝫctū: sicut ꝓhibitio eccl'ie z tps feriatū. vñ versus. Eccl'e vetitū necnō tps feriatū. Impediūt fieri: pmittūt cūcta teneri. Impedimēta aūt q̄ ꝺriāt his q̄ sūt ō eentia mrīmony: faciūt vt nō sit verū mrīmoniū: z iō dicunt nō solū īpedire mrīmoniū ꝫbēdū: sed dirimere ꝫctū: quebis vsibus ꝓtinēt. Error ꝺditio votū cognatio crīmē. Cultus disparitas vis ordo ligamē honestas. Si sis affinis: si forte coire negbis. Hec sociāda vetāt ꝓnubia facta retractāt. Dozū aūt numerus hoc mō accipi pt. Pōt. n. mrīmoniū impediri: aut ex pte ꝫct⁹ mrīmony: aut ex pte ꝫbētiū. Si pmo mō cū ꝫct⁹ mrīmony fiat p volūtariū ꝓsensū: q tollit per ignorātiā z violētiā: erūt duo īpedimēta matrimony. s. vis. i. coactio: z error ex parte ignorātie: z ideo de istis duob⁹ īpedimēt| supra magr ōtermīauit vbi agebat de cā mrīmōy: nūc aūt agit de īpedimētis q̄ accipiunt ex pte psonaz ꝫbētiū que sic distīguunt. pt. n. aliqs īpediri a mrīmonio ꝫbēdo vel simplr: vel respcū alicui⁹ psone. simpliciter: vt cū nulla possit mrīmoniū ꝫbere. Hꝰ ñ pt esse nisi qz impedit a mrīmoniali actu: qō gdē ꝓtigit dupl'r. Primo qz nō pōt de facto: siue qz oīno ñ possit. z sic ponit impedimētū in potētia coeūdi: siue qz ñ libere possit: z sic ponit īpediīntū cōditio seruitutis. Scōo qz nō licite pt: z hꝰ fm q̄ ad cōtinētiā obligat: qō cōtingit dupl'r. qz vel obligat ex officio suscepto: z sic ē īpedimētū ordinis: vel ex voto emisso: z sic īpedit votū. Si aūt īpedit aliqs a mrīmōio ñ simpl'r: sz respectu alicui⁹ psone. vī pp obligationē ad alterā psonā sic̄ q̄ iunct⁹ ē vni mrīmonio ñ pt alteri cōiūgi: z sic est ligamē. s. mrīmony: vel qz deficit ꝓportio ad alterā psonā: z hꝰ tripl'r. Primo pp nimiā distantiā ad īpam. z sic est disparitas cult⁹. Secūdo pp nimiā ꝓpinquitatē. z sic ponit triplex īpedimētū. s. cognatio q̄ ꝓportat ꝓpinquitatez duaz psonaz rōne tertie mrīmonio inucte: z publice honestatis iustitia: in q̄ est ꝓpīquitas duaz psonaz rōne tertie psone p spōalia iuncte. Tertio pp indebitā ꝓiūctionē ad īpam primo factā: z sic īpedit crīmē adultery pr⁹ cuz īpa ꝓmissi. ¶ Ad p^m q̄ dōz q̄ alia etiā sacra īpediri pōt si aliqd q̄ō sit de eentia vel solēnitate sacri subtrahat: vt dictū est. Hz tñ magis mrīmonio q̄ alys sacris īpedimēta assignāt pp tres rōnes. Primo qz mrīmoniū ꝓsistit ī duobus. z iō pl'ib⁹ modis pōt īpediri q̄ alia sacra q̄ vni psone ꝓpetūt singul'r. Scōo qz mrīmōiū hz in nobis cām: sz alia q̄dā sacra solū in deo. vñ z pnīe q̄ hz cām in nobis aliquo mō magr supra di. 16. q̄dam īpedimēta assignauit: vt ypocrisim: ludos: z hꝰ. Tertio qz de alys sacris est ꝑceptū: vl ꝓsiliū sicut de bonis pfectiorib⁹: sed de mrīmonio ē idultū gētia sicut de bono minus pfecto: z iō vt deē occasio pfi-ciēdi in meli⁹: plura īpedimēta assignāt mrīmōio q̄ alys sacramñtis. ¶ Ad z^m dōz q̄ pfectiora pl'ib⁹ modis īpediri pñt in q̄ctū ad ea pl'a regrūt. si aūt sit aliq̄ō īpfectū: ad qō plura regrunt: illud etiā hēbit plura īpedimēta: z sic ē de mrīmonio. ¶ Ad 3^m dōz q̄ rō illa ꝓcederet si nō eent alia remedia gb⁹ etiā posset efficaci⁹ morbo ꝓcupiscētie subue-niri: qō falsum est. ¶ Ad 4^m dōz q̄ psone illegittime ad mrīmoniū ꝫbendū dicūt ex eo q̄ sunt ꝫ legē: qua mrīmoniū ꝓstituit. mrīmoniū aūt iquātum est in officiū nāe statuitur tuit lege nature. inquantum est sacramentum statuitur iure diuino: īquātū est in officiū cōitatis statuit lege ciuili: z iō ex q̄libet dictaz legū pt aliq̄ psona effici ad mrīmoniū illegitima: nec est simile ō alys sacris que sunt sacramñtis: z qz lex nālis fz diuersos stat⁹ recipit ōtermiatiōes diuersas: z ius positiuū etiaz variat fz diuersas hoium ꝓditiones in diuersis tpib⁹: iō magr pōit ī diuersis tpib⁹ diuersas psonas illegitimas fuisse. ¶ Ad 5^m dōm: q̄ lex pt aliqd ꝓhibere: vel vniuersaliter: vel in pte q̄tū ad aliās causas: z iō iter esse totalr fz legē: z esse totalr ꝫ legē q̄ sūt contrarie opposita: z nō fm affirmationē z negationez cadit mediū esse aliqualr fz legē: z aliq̄lr ꝫ legē: z ꝓpter hoc potest quedā psone medie iter simplr legitimas z simplr illegitimas. ¶ Ad 6^m dōz q̄ impedimēta p̄dicta nō dicūt īterimere mrīmoniū ꝫctū q̄si soluētia verū mrīmoniuz: q̄ō rite ꝓtractū est: sz qz soluūt mrīmoniū q̄ō ꝓtractū ē de facto z nō de iure. vñ si impedimētoz aliq̄ō matrimonio rite facto superueniat: matrimonium soluere non valet. ¶ Ad 7^m dōm q̄ illa īpedimēta q̄ nō dirimūt mrīmoniū ꝓtractū: impediūt q̄ñq; mrīmoniū ꝓtrahendū: nō vt fiat verū ꝓtractū est q̄uis ꝓtrahēs peccet: sicut si aliquis ꝑe-craret post comestiōez peccaret ꝓtra statutū ecclie faciēs nihilomin⁹ verū sacrm pficeret: qz iciuniū ꝓsecrātis nō ē de necessitate sacri. ¶ Ad 8^m dicēdū q̄ impedimēta gb⁹ aliq̄ō bonū p accidēs īpediūt sunt ifinita sicut z oēs cāe p accidēs. sed cāe corrumpētes aliq̄ō bonū p se sūt determinate: sicut z cāe ꝓstituētes: qz cāe ꝓstructōis z destructionis sunt alicui⁹ rei oppōsite: vel eedē ꝫrio modo sumpte. ¶ Ad 9^m dōm q̄ cōditiones pticulariuz psonaz in singulari sunt ifinite: sed in gñali pñt reduci ad certū numerū sicut in medicīa pz: z in oīb⁹ artib⁹ opatiuis: que particularium: in gbus est actus ꝺditiones ꝓsiderant.

Ad secundū sic procedit. Videt q̄ frigiditas mrīmoniū ꝫbendū nō īpediat. Copula enī carnalis nō est de essentia mrīmony: qz pfectiora dī. z6. dictus ē matrimōia pari voto cōtinentiū: vt supra dī. z6. dictus ē sed frigiditas nihil tollit ō mrīmōio nisi carnalē copulaz.

ꝺnō est impedimētū dirimēs contractū matrimonium. ¶ Ꝑ. sicut nimia frigiditas impedit carnalē copulā: ita ꝛ nimia caliditas que hoiem exiccat. sed caliditas nō ponitur matrimony impedimētū. ergo nec frigiditas poni ꝺz. ¶ Ꝑ. oēs vetuli sunt frigidi: sed vetuli possūt mr̄imoniū cōtrahere. ergo frigiditas nō impedit mr̄imoniuz. ¶ Ꝑ. si scit mr̄ier virū esse frigidū quādo cū eo cōtrahit veruz est mr̄imoniū. ergo frigiditas q̄tū est de se mr̄imoniū nō impedit. ¶ Ꝑ. ꝯtingit in aliquo esse sufficitatē sufficienter mouentē ad carnalē copulā cum aliq̄ corrupta: nō autem cū aliqua virgine: qz cito calidū euaporat rōne sue debilitatis: vt ad corrūpendū virginē nō sufficiat. Et similr̄ i alio quo est sufficiens caliditas mouēs ad pulchrā: que magis cōcupiscentiā inflāmat que nō sufficienter mouet ad tur pē. ꝫ vr̄ q frigiditas: ꝛ si impediat respectu vni⁹: nō tamē simpliciter. ¶ Ꝑ. mulier vniuersalr̄ est frigidior viro. sz mulieres nō impediunt̄ a matrimonio. ergo nec viri frigidi. ¶ Sed cōtra est qđ dicit̄ extra de frigidis ꝛ maleficiatis: sicut puer qui non pōt reddere debitū nō est aptus cōiugio: sic q impotētes sunt minime apti ad cōtrahenda mr̄imōia reputant̄: tales aūt sūt frigidi. ꝫ ꝛc. ¶ Ꝑ. nullus pōt se obligare ad impossibile. sed i mr̄imonio hō se obligat ad carnalē copulā: qz ad ł dat alteri sui corpis ptātez frigidus q ñ pt carnalr̄ copulari: ñ pt mr̄imoniū ꝺbere. ¶ Rñdeo dōm q in mr̄imonio est ꝺctus qdam quo vnus alteri obligat̄ ad debitū carnale soluendū. vñ sicut in aliis cōtractib⁹ nō est ꝺueniēs obligatio si aliquis se obliget ad hoc qđ nō pōt dare vel facere: ita nō est cōueniēs matrimonio cōtract⁹ si fiat ab aliquo q debitū carnalez soluere nō possit: ꝛ hoc impedimētū vocat̄ impotētia coeundi noīe generali: q̄ qdē pōt esse vel ex cā extrinseca accidentali: sicut p maleficiū: de qua vel ex cā extrinseca ꝛ nāli: post dicēt. Si aūt sit ex cā naturali: hoc pōt esse duplr̄: gal est tpalis cui pōt subueniri beneficio medicine: vel p cessu etatis: ꝛ tūc nō soluit mr̄imōiū: vel est ꝑpetua. ꝛ tūc soluit mr̄imoniū: ita q ille ex cui⁹ ꝑte allegat̄ impedimē tum perpetuo māeat absq̄ spe cōiugij. ali⁹ nubat cui vult in dño. Ad hoc aūt cognoscēdū vt ꝫ sit ipedimentū perpetuū: vel nō perpetuū ecclesia tempus determinatū adhibuit: in quo huius rei posset esse experimētū. s. triēniū: ita q si post triēniū: in quo fideliter ex vtraq; parte ꝺederūt operā carnali copule implende inueniat̄ mr̄imonium nō esse cōsūmatuz iudicio ecclesie dissoluit̄. ꝛ tñ in hoc ecclesia q̄q; errat. qz per triēniū q̄q; nō sufficienter pōt experiri ꝑpetuitas impotentie: vñ si ecclesia se deceptā inueniat ꝑ hoc q ille in quo erat impedimētū inuenit̄ carnalē copulā cum eadē: vel alia ꝓfecisse: reintegrat ꝓcedēs matrimoniū: ꝛ dirimit secūdū: q̄uis de eius licētia sit factū. ¶ Ad ꝓm⁹ q ꝺoz q ꝙuis act⁹ carnalis copule nō sit de essentia matrimony: tñ potētia ad hoc est de essentia eius: qz p matrimoniū da̅t vtriq; cōiugū ptās in corpore alterius respectu carnalis copule. ¶ Ad zm dōm q caliditas sup flua vir pōt esse impedimentū ꝑpetuū: si tamē inueniret̄ q ꝑ triennīū impediret carnalē copulā iudicaret̄ perpetuū: ñ qz frigiditas magis ꝛ frequenti⁹ impedit: tollit. n. nō solū cōmixtionē seminū: sed etiā rigorez membrorum quo fit coniunctio corpoꝝ: ideo frigiditas magis ł ponit impedimētū q̄ caliditas: cū ois defect⁹ nālis ad frigiditatem reducat̄. ¶ Ad 3m ꝺoz q vetuli q̄uis q̄q; nō habeāt caliditatē sufficientē ad generādū: tñ habent caliditatez sufficientē ad carnalē copulā: ꝛ iō cōcedit eis mr̄imoniuz ꝫm qđ est in remediū: q̄uis nō cōpetat eis ꝫm q est in officiū nāe. ¶ Ad 4m ꝺoz q in quolibet cōtractu hoc vniuersalr̄ tenet: ꝛ q ille q est ipotēs ad soluendū aliqd nō reputat̄ idone⁹ ad cōtractū illū quo se obligat ad ei⁹ solutionē. Tñ impotēs pōt esse triplr̄. Uno mō qz nō pōt soluere ꝺ iure. ꝛ sic talis ipotētia oibus modis facit ꝓtractū esse nullū: siue sciat ille cū quo facit talis cōtractū hāc impotentiā: siue nō. Aliomō qz nō sit soluēdo de facto: ꝛ tñ si sciat ille cū quo ꝫhit hāc impotētiā: ꝛ nihilomin⁹ ꝓtrahit: oñdit̄ q aliū finē ex cōtractu q̄rit: ꝛ iō cōtract⁹ stat: si aūt nescit: tūc ꝓtract⁹ nullus est: ꝛ iō frigiditas q̄ causat talez impotentiā: vt homo nō possit de facto soluere debitum: ꝛ cōditio fruitutis p quā hō nō pōt de facto libere reddere: ipediūt mr̄imoniū qñ alter cōiugū ignorat ł q alius nō pōt reddere debitū. impedimētū aūt p qō aliqs nō pt ꝺ iure reddere debitū: vt ꝓsanguīitas ānulat ꝺctū mr̄imoniū: siue sciat alter: siue ñ: ꝛ pp hoc magr̄ ponit q hec duo faciūt personas nō oio illegitimas. ¶ Ad 5m ꝺom q non pōt esse ꝑpetuū ipedimētū nāle in viro respectu vni⁹ pſone ꝛ nō respectu alteri⁹. ſz si nō possit iplere carnalē actuz cū virgine: ꝛ possit cū corrupta: tūc medicinalr̄ aliq̄ instrō posset claustra pudoris frangere ꝛ ei ꝓiungi: nec esset hoc ꝺ mr̄imoniū: qz nō fieret ad delectationē: sed ad medicamentū abhominatio aūt mulieris nō ē cā nālis: ſz accīdentalis extrinseca: ꝛ iō de ea idē ē iudiciū qđ de maleficio: ꝺ q̄ post dicet̄. ¶ Ad 6m dōm q mas est agēs in gn̄atione: ſz femina est patiēs: ꝛ iō maior caliditas requirit̄ a viro ad op⁹ gn̄atiōis q̄z in muliere. vñ frigiditas q̄ facit virū ipotētē: nō faceret mulierē impotētē: sed in muliere pōt esse ipedimētū nāle ex cā alia. ſ. artatiōe: ꝛ tūc idē est iudiciuz de artatiōe mulieris: ꝛ de frigiditate viri.

Ad tertiuz sic ꝓcedit: vr̄ q maleficiū ñ possit matrimoniū ipedire: hꝺ. n. maleficia fiunt opatiōe demonū. ſz demōes ñ hñt ptātē ipediēdi mr̄imony actū magis q̄z alios corpozales act⁹ q̄s ipedire nō pñt: qz sic totū mūdū puerterēt si ꝓmeſtiōez: ꝛ gressū ꝛ alia hꝺ ipedirēt. ꝙ p maleficia ñ pt ipediri mr̄imoniū. ¶ Ꝑ. opus dei ē fortiꝰ q̄z op⁹ diaboli. ſz maleficiū est op⁹ diaboli. ꝙ nō pōt impedire mr̄imonium qđ est opus dei. ¶ Ꝑ. nullum ipedimētū dirimit cōtractū mr̄imony nisi sit ꝑpetuū. sed maleficiū nō pōt esse ipedimētū ꝑpetuū: qz cū diabolus ñ hēat ptātē nisi sup pcōres: expulso pcō tollet̄ maleficiū: vel etiā p aliud maleficiū: vl̄ p exorcismos eccl̄ie q sūt ordinati ad reprimēdā vim demonū. ꝙ maleficiū nō pōt impedire mr̄imoniū. ¶ Ꝑ. carnalis copula nō pt ipediri nisi ipediat̄ potētia gn̄andi q̄ est ꝓncipiū eius. sed vnius viri potētia generatiua se hz ad oēs mulieres equalr̄. ergo per maleficiū nō pōt eē ipedimentuz respectu vnius viri nisi sit respectu oīum. ¶ Sz ꝓtra est. qđ dicit̄ in decre. 33. q. i. Si per fornicarias vel maleficas ꝛ ifra. Si sanari non potuerūt separari valebūt. ¶ Ꝑ. ptās demonis est maior q̄z hois. Job. 40. Nō est ptās sup terrā ꝛc. ſz opere humano pōt aliqs fieri ipotens ad carnalē copulā per aliquā potestatē: vel castraturā: ꝛ ex hoc matrimoniū impediri. ergo multo fortius hoc virtute demonis fieri potest.

¶ Rñdeo dōz q qdā dixerūt: q maleficiū nihil erat i mūdo: nisi in estimatiōe hoīum: q effect⁹ nāles: quoꝝ cāe sūt occulte maleficys iputabāt. ſz ł est ꝺ auctes scōꝝ q dicūt q demones hñt ptātē supra corpa: ꝛ supra imaginationez hoīum qñ a deo pmittūt. vñ p eos malefici signa aliq̄ facere pñt. Procedit aūt hec opīo ex radice ifidelitatis siue incredulitatis: qz nō credūt eē demones nisi i estimatiōe vulgi tñ: vt terrores quos hō sibiipsi facit ex sua estimatiōe imputet demoni: ꝛ qz etiā ex imaginatiōe vehemēti alique figure apparent in sensu tales quales hō cogitat: ꝛ tūc credunt̄ demōes videri: sed hec vera fides repudiat p quā angelos de celo cecidisse ꝛ demones eē credim⁹ ex subtilitate sue nāe multa posse q̄ nos nō possum⁹: ꝛ iō illi qui eos ad talia faciēda inducūt malefici vocant̄. Et ideo dixerūt alij q per maleficia pſtari pōt impedimentū carnali copule: sed nullū tale est ꝑpetuū: vñ non dirimit mr̄i-

moniũ cõtractũ:ꝛ dicũt iura q̃ ℔ dicebãt eẽ reuocata.ſz ℔ eſt ℑ experimẽtũ: ꝛ ℑ noua iura q̃ antiqs ℑcordãt: ꝛ iõ diſtinguẽdũ ẽ:qz ipotẽtia coeũdi ex maleficio: aut ẽ ꝑpetua ꝛ tũc mr̃imoniũ dirimit:aut nõ ẽ ꝑpetua:ꝛ tũc nõ dirimit Et ad ℔ experiẽdũ codẽ mõ eccl̃ia tp̃s p̃fixit:triẽniũ.ſ.ſic de frigiditate dcm̃ ẽ:tm̃ hec eſt dr̃ia ĩter maleficiũ ꝛ frigiditatẽ:qz q eſt impotẽs ex frigiditate: ſic ẽ ipotẽs ad vnã: ita ad aliã:ꝛ iõ qm̃ mr̃imoniũ dirimit nõ dat ei licẽtia: vt alteri cõiũgat:ſed ex maleficio hõ põt eẽ ipotẽs ad vnã ꝛ nõ ad aliã:ꝛ iõ qm̃ iudicio eccl̃ie matrimoniũ dirimit:vtriq; dat licẽtia q; alterã copulã q̃rat. ¶ Ad p̃m g̃ dõm q; qz corruptio pctĩ ꝑma p quã hõ ſeru⁹ eſt fact⁹ diaboli ĩ nos p actuz gñantẽ deuenit:iõ maleficy ptãs ꝓmittit diabolo a deo in ℔ actu magis q̃z in alys:ſic in ſerpentib⁹ magis oñdit virt⁹ maleficioꝝ vt dr̃ q̃z ĩ alys aĩalib⁹: qz p ꝑpẽtẽ diabolus mulierẽ tẽtauit. ¶ Ad z^m dõz q; op⁹ dei p̃t ope diaboli ipediri diuina ꝓmissione:non q; diabolus deo ſit fortior:vt p violẽtiã opa ei⁹ deſtruat. ¶ Ad 3^m dõm q; maleficiũ eſt ita ꝑpetuũ q; nõ põt hẽre remediũ hũano ope:q̃z quis de⁹ poſſet remediũ p̃ſtare õmonẽ cogẽdo: vl̃ ẽt demõ deſiſtẽdo.nõ.n.oz ſemp vt id q; p maleficiũ factũ ẽ poſſit per maleficiũ aliud deſtrui:vt ipſi malefici ꝓfitenr̃:ꝛ tm̃ ſi poſſet p maleficiũ remediũ adhiberi: nihilomin⁹ ꝑpetuũ reputaret̃:qz nullo mõ dz aligs demõis auxiliũ p malefi/cia ĩuocare. Similiter non oz:q; ſi ꝑ pctm̃ aliqõ data eſt diabolo ptãs ĩ aliquẽ:q; ceſſante pctõ ceſſat ptãs: qz pena ĩterdũ remãet culpa trãſeũte. Silr ẽt exorciſmi eccl̃ie nõ valẽt ad repmẽdũ õmões ſemp q̃tũ ad oẽs moleſtias cor porales iudicio dĩno hoc exigẽte:ſemp tm̃ valẽt ℑ illas ĩfeſtatiões demonũ ℑ q̃s p̃ncipalr iſtituta ſũt. ¶ Ad 4^m dõz q; maleficiũ qñq; põt p̃ſtare ipedimentũ ad oẽs: qñq; ad vnũ tm̃:qz diabolus volũtaria cã eſt nõ ex neceſſitate nãe agens. Et ꝑterea ipedimẽtũ maleficy põt eſſe ex impſſiõe demõis in imaginatiõe hoĩs ex q̃ tollit viro cõcupiſcẽtia mouens ad talẽ mulierẽ ꝛ nõ ad aliam.

Ad quartũ ſic ꝓcedit.vr̃ q; furia nõ ipediat mr̃imõiũ:mr̃imõiũ.n. ſpũale qõ ĩ bapmo ℑbit̃ eſt digni⁹ q̃z carnale.ſed furioſi poſſunt baptiçari.g̃ ꝛ mr̃imoniũ ℑbere. ¶ ℘.frigiditas ipedit mr̃imoniũ iquã tũ ipedit carnalẽ copulã:q̃ nõ ipedit p furiã.g̃ nec mr̃imoniũ. ¶ ℘.mr̃imoniũ dirimit nisi p aliqõ ipedimẽtũ ꝑpetuũ:ſz de furia nõ p̃t sciri q; ſit ipedimẽtũ ꝑpetuũ.g̃ nõ dirimit mr̃imoniũ. ¶ ℘.invſib⁹ ꝓdictis ſufficienter ℑtinẽt ipedimẽta dirimẽtia mr̃imoniũ.ſz ibi nõ fit mẽtio ꝺ furia g̃ ꝛc. ¶ Sz ℑ.plus tollit rõnis vſuz furia q̃z erroꝝ:ſz erroꝝ ipedit mr̃imoniũ.g̃ ꝛ furia. ¶ ℘.furioſi nõ ſũt idonei ad aliquẽ ℑctũ faciẽdũ.ſz mr̃imoniũ eſt ℑct⁹ qdam. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo dõm q; furia aut ꝓcedit mr̃imoniũ: aut ſequit̃. ſi ſequit̃ nullo mõ dirimit mr̃imoniũ:ſi aũt ꝓcedit:aut furioſus hz lucida ĩteualla:aut nõ:ſi hz: tũc q̃uis dũ eſt ĩ illo ĩteuallo nõ ſit tutũ q; mr̃imoniũ ℑbat: qz neſcit ꝓlem educere:tm̃ ſi ℑbit mr̃imoniũ ẽ:ſi aũt nõ hz: vel ſi q̃n ñ hz ℑbit:tũc qz nõ põt eẽ ꝺſenſus vbi deeſt rõnis vſus:nõ erit verũ mr̃imoniũ. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõm q; vſus rõnis nõ exigit̃ ad baptiſmũ q̃ſi cã ipſi⁹:ſic exigit̃ ad mr̃imoniũ:ꝛ iõ ñ eſt ſil̃is rõ.tm̃ de baptiſmo furioſoꝝ ſupra diſ.6.dictuz eſt. ¶ Ad z^m dõm q; furia ipedit mr̃imoniũ rõne cãe ſue: q̃ ẽ ꝺſenſus:q̃uis nõ rõne act⁹:vt frigiditas: ſz tm̃ ſil̃ cũ frigiditate magr̃ õtermĩat:qz vtrũq; ẽ qdã nãe defect⁹. ¶ Ad 3^m dõm q; mometaneũ ipedimẽtũ qõ cãm mr̃imony.ſ.cõſenſũ ipedit mr̃imoniũ totalr tollit:ſz ipedimentũ qõ ipedit actũ oz eſſe ꝑpetuũ ad hoc q; mr̃imoniũ tollat. ¶ Ad 4^m dõm q; hoc ipedimẽtũ reducit̃ ad erroꝛẽ:qz vtrobiq; defectus conſenſus ex parte rationis eſt.

Ad quintũ ſic ꝓcedit̃.vr̃ q; ĩceſt⁹ quo qs cognoſcit ſororẽ vxoris ſue mr̃imoniũ nõ dirimat:qz mulier non dz puniri p pctõ viri.ſz puniret̃ ſi matrimoniũ ſolueret̃.g̃ ꝛc. ¶ ℘.plus peccat q; ꝓpriaz ℑſanguineã cognoſcit:q̃z q cognoſcit cõſanguineã vxoris.ſz primũ pctũ nõ ipedit mr̃imoniuz.g̃ nec ſcõm. ¶ ℘.ſi in peccati hoc ĩfligit̃:vr̃ ẽt ſi mortua vxore cũ alia cõtrahat inceſtuoſus q; ſeparari debeãt:qõ nõ ẽ verũ. ¶ ℘, hoc etiã ipedimẽtũ nõ cõnumerat̃ inter alia ſupra enumerata.g̃ nõ dirimit ℑctũ mr̃imoniũ. ¶ Sz ℑ:qz ℔ qõ cognoſcit ſororẽ vxoris ℑbit̃ affinitas ad vxorẽ: ſz affinitas dirimit matrimoniũ ℑctũ.g̃ ꝛ inceſt⁹ ꝑdictus. ¶ ℘.in quo gs peccat in hoc punit̃.ſz talis peccat cõtra matrimoniũ: ergo debet puniri vt mr̃imonio ꝓiuetur.

¶ Rñdeo dõz q; ſi aligs cognoſcit ſororẽ: aut aliã ꝺſãguineã vxoris ſue añ mr̃imõiũ ℑctuz ẽt poſt ſpõſalia oz mr̃m separari rõne affinitatis cõtracte. ſi aũt poſt mr̃imonium cõtractuz ꝛ cõſũmatuz:nõ dz totalr ſeparari mr̃imoniuz. ſz vir amittit ius peredi debituz:nec põt petere ſine pctõ: ſed tm̃ dz reddere petenti:qz vxor nõ dz puniri de pctõ viri:ſz p⁹ mortẽ vxoris dz oĩno manere abſq; ſpe ꝓiugy:niſi cũ eo diſpẽſet̃ pp fragilitatẽ ſuã cui timet̃ ꝺ illicito coitu. Si tm̃ ꝑter diſpẽſationẽ ꝓtrahat peccat ℑ ſtatutuz eccl̃ie faciẽs.nõ tm̃ pp hoc mr̃imoniũ ſepandũ ẽ. ¶ Et p hoc ꝑz ſolutio ad obiecta.qz ĩceſt⁹ ponit̃ mr̃imony ipedimẽtum nõ tã rõne culpe q̃z rõne affinitatis quã cauſat:ꝛ iõ ẽt nõ ꝓnũerat̃ alys ipedimẽtis:ſz ĩipediũto affinitat icludit̃.

¶ Maneãt vterq; inupti.℔ intelligit̃ qñ ex vtroq; ipedimẽtũ allegat̃:alꝭ ille tm̃ inupt⁹ manere dz:ex cui⁹ pte impedimentuz ꝓponit̃. ¶ ſi mulier cauſet̃ ꝛ dicat ꝛc. vr̃ ex hoc q; rõne ſterilitatis mr̃imoniũ ſolui poſſit. ¶ Et ꝺõm q; nõ.qz in ſterilib⁹ ꝛ ſi mr̃imoniũ nõ hẽat ĩtẽtũ ſuũ ſz q; eſt in officiũ nãe:hz tm̃ ſm q; eſt in remediũ ꝑ carnali copula quaz pulã: vñ ponit̃ hic ꝓcreatio filioꝝ ꝑ carnali copula quaz mulieres verecũdãt̃ expetere. ¶ Septima manu ꝛc.dicit uoztiũ ℔ mõ fieri dz cũ ipotẽtia coeũdi allegat̃: ſi vterq; cõfiteat̃.ſ.vir ꝛ vxor:ſi eſt euidẽs ipedimẽtuz: vt in eunuchis:pñt ſtati ſeparari:ſi aũt nõ ẽ euidẽs:ꝓcipiẽdũ eſt eis: vt adhuc cohabitẽt bona fide carnali copule operã dantes:q̃ ſi vſq; ad triẽniũ fieri negt: tũc iurabit vterq; q; bona fide operã dãtes carnalr ℑiugi nõ potuerũt:ꝛ vt diuor tiũ nõ de facili celebr̃et̃ regrit̃ q;.7. de ꝓpings q melius de hoc pñt ꝑ ſigna ꝓbabilia ſcire veritatẽ inrẽt q; credãt eos verũ dixiſſe. ¶ Periury.n.crimẽ ꝛc.i.coꝝ teſtimonium ita ꝑ nihilo ꝓputat̃ ac ſi piuri eſſent:nõ tm̃ culpã ante ifamiã piury ĩcurrũt ſi eos vez dicere credebãt. ¶ Sed ſi vir aſſerat ꝛc. Jtẽ ſciẽdũ q; qñ vir aſſerit copulã carnalẽ ꝓceſſiſſe:ꝛ mulier negat ſtãdũ ẽ iuramẽto viri: niſi ꝑ aſpectũ coꝛpis ſui mulier ꝓbare velit virum eſſe mẽtitum. Si tm̃ vir falſuz iurat:ꝛ vxor ℑriũ nõ poſſit ꝓbare: põt ſi bi ꝓuidere de ſeoꝛſũ iacẽdo:ne ex ipetitiõe viri ad libidinẽ ꝓuocet̃:ꝛ piculũ ĩcõtinẽtie ĩmicat. Si ãt vir neget carnalẽ copulã ꝓceſſiſſe:ñ ẽ ſtãdũ iuramẽto ei⁹:q̃uis ſit caput mulieris ſi mlier affirmet:qz ſic daret̃ facultas multis viris dimittẽdi vxores ſuas. ¶ Qõ in fine h⁹ capitli ꝛc. Sciendũ eſt:q; ſi maleficiũ fuerit gñalr reſpectu cuiuſlibz faciẽs impotẽtiã cocundi: tunc ſi alteri nupſerit oñdet ipedimẽtũ nõ fuiſſe ꝑpetuũ.vñ oz ad ꝑus ℑiugiũ redire:ſi ãt fuerit perſonale.i. reſpectu ſpecialis pſone: cũ vtriq; det licentia alteri nubẽdi:nõ poteſt reddita potentia nubẽdi ad pr̃ſtinũ mr̃imoniũ redire:qz nullũ fuit:ꝛ fm ẽ verũ matrimoniũ. ¶ Sz ſi cõtractũ fuerit ꝛc.hoc intelligit̃ ſi fuit contractuz quãdo habebãt lucida interualla. ¶ Nec ꝓprie vxori ꝛc.hoc nõ tenet̃ modo. Vel dicendũ: q; redere debitũ vocat vniuerſalr carnalẽ copulã qua ꝓuatus eſt q̃tũ eſt ex parte ſua:q̃uis vxori ſuũ ius remaneat: q̃uis enim matrimoniũ nõ claudicet: tamen ius petenti debitũ poteſt eſſe in vno ꝛ nõ in alio.

¶ Eodē iure vtit vir t mlier. Hi. xxxv. a
Hoc ēt nōndū ē q cū dns ꝓcedat vxorē
dimitti cā fōnicatōis viro: eadē lnia ñ
tollit femis. vñ Hiero. Ꝓcepit dns
vxorē ñ dimitti excepta cā fornicatōis
t si dimissa fuerit manē inuptā. Quicqd viris
ꝑcipit: ꝫ ꝓter redūdat ad femias. Hō. n. adl'
tera vxō dimittēda ē: t vir mech⁹ tenēd⁹. Itez.
Apō nos qō ñ licz femis: eq ñ licz viris: t ea ō
fuit⁹ pari ꝓditōe cēseā. Ex his oñdit q mlr ꝑt
no. papa. Xpiana religio adulteriū i vtroq se-
xu pari rōne ꝓdēnat: ꝫ viros suos mlieres ñ fa
cile ō adlterio accusāt: viri āt libi⁹ vxores suas
ō mlieri⁹ ꝓdito eaz crimie negāt coio: viroz
āt latēte ꝓmisso: nō facile qsqz ex suspitiōib⁹ ar-
ceāt: q tñ submouebit: si eius flagitiuz detegāt.
¶ Fornicariam nequit dimittere vir nisi ipse
expers fuerit t ecōuerso. b
Ivo qrit an adulā adlterā possit dimittē
cā fornicatōis: Dicim⁹ qz neqt adulā vxor di
mitti a viro: nisi t ipe exps fornicatiōis existat
t ecōuerso. Añ aug. Nihil iniq⁹ ē ꝙz cā fōnica
tōis dimittē vxorē: si t ipe ꝓuicit fōnicari. Qui
currit. n. illō. In quo alterz iudicas teipsū cōdē
nas. Quapp qsqs fornicatiōis cā vult abjicere
vxorē: p̄ior dz eē a fornicatōe purgat⁹: qō sil'
ant adulos viros pēdere silēs adulis femis
penas: cū tāto grauio⁹ eos pūiri oporteat ꝙto
magis ad eos ptinet t virtute vicere: t exēplo
regere feminas. Ex his appet q adulter adul-
teram dimittere non valet: t econuerso.
¶ Ꝑñt recōciliari q sepanē cā fornicatiōis. c
Si qs āt fōnicatōis exps fornicacariā dimi
serit: alij copl'ari ñ ꝑt: ꝫ ꝓtinē oz vel ad di-
missā redire: sic t ō femia. Añ t aplus. His q
matrimonio iuncti sūt: ꝑcipio ñ ego ꝫ dns vxorē a
viro ñ discedē: q si discesserit māeat inupta aut
viro suo recōcilieē: t de viro addit. Et vir vxo
rē ñ dimittat. Ꝫz ambro. ait. Iō ñ subdit de vi-
ro sic de mlere: qz licet viro aliā ducere. Ꝫz ꝫ
falsarijs i ambro. lib. positū credit. Supplē
dū. n. ē i viro qō ō vxore ꝑmisit. Apte dic aug.
sic. Quare ñ addit ō mliere qō ꝑmisit ō viro:
nisi q similē formā vult itelligi: vt si dimiserit
q cā fornicatiōis ꝑmittit: māeat sine vxore aut
recōcilieē vxori. Idē. Si nec nubē illi cōcedit:
viuo viro a quo recessit: nec huic alterā ducer
viua vxore quā dimisit: mltomin⁹ fas ē: illicita
cū qbuslibet stupra ꝓmittē. Idē vt nō facile di-
mittat vxor dns solū fornicatōis cām excepit:
ceās ꝙ omnes molestias si q extiterint iu-
bet ꝑ fide ꝓiugali t ꝑ castitate fortit sustineri:
t mechū dixit q a viro solutā duxit. Ex his oñ
dit q si cā fornicatiōis fit sepatio: nō pōt vir vl
mlr i aliā trāsire copulā. Ꝑñt aūt recōciliari t
cohitare sic⁹ pri⁹: si dimissū alter reuocare vo-
luerit. ¶ Que ꝓdictis vñr obuiare. d
Scit tñ Joānes chri. sic crudel' t iniqu⁹ ē
q castā dimittit: sic fatu⁹ ē t iiqu⁹q retiet
mertricē. Ꝓfon⁹. n. turpitudis ē q celat crimē
vxoris. Itē Hiero. Cū mlr vnā carnē i aliā di-
mittit: t se fōnicatōe a māito sepauerit: ñ dz te-
neri: ne viz quoqz sūbmaledcō faciat: dicēte scri
ptura. Qui tz adulterā stult⁹ ē t isipiēs. Idez.
Ad amādū ꝓsbrm scribēs de qdā q viro suo vi
uēte alij nupserat: sic ait. Ré nouā loquor imo
ñ nouā ꝫ veterē: q veris testi aucitate ꝓfirmat.
Si religrit scoz virū mlr t recōciliari voluerit
prior ñ pōt. ¶ Determinatio. e
Sed hec oia itelligēda sūt ō illa q ab adul
terio redire noluit: nec p pniaz petīt ō-
lere. Oz si vir sciēter patit: ꝙsētire vī. Si
eni in adulterio ꝙseuerare elegit: patronus tur
pitudis t lenocinij re⁹ marit⁹ hēbit: nisi eā adul
terij rea facē voluerit. Si āt a pctō recesserit t
p pniaz illud purgauerit: potit viro rcōciliari.
Añ aug. Quid tibi duz vī vt p⁹ adulteriū recō
cilieē ꝓiūx: si fides assit: nō erit duz. Tur. n. ad-
huc depiram⁹ adulos quos credim⁹ pnia eē
sanatos. Idē. Nō erit turpis nec difficilis etiā
post patrata t purgata adulia recōciliatio cō
iugij: vbi p clauces rgni celoz ñ dubitat fieri re-
missio pctōz: nō vt p⁹ viri diuortiū adulia re-
uocet ꝫ vt post xpi ꝓsortiū adultera nō vocet.
Itē Grego. Debet recipe peccatricē q pniam
egit ꝫ nō sepe. Itē hermes. Si vir sciret vxorē
suā deliquisse t nō egerit pniam mlr: si pmāet
in fornicatione sua t vir vinit cuz illa: vir reus
erit t particeps pcti eius. Oz si mulier dimissa
egerit pniaz t voluerit ad virū reuerti: debet
recipe peccatricē que pniaz egit: sed non sepe.
¶ De illis q se añ polluerūt p adulteriū. f
Dolet ēt qri an valeat duci i cōiugiū que
pri⁹ est polluta p adulteriuz: De ꝫ leo
papa ait. Null⁹ ducat i matrimōiū quā
prius polluit adulterio. Itē. Relatuz ē auri⁹
scoz sacerdotū qndā alteri⁹ vxorē stupro violas
se t isup meche iuramētū dedisse: q p⁹ legitti-
mi mariti mortē si supuinēt: ducēt eā i vxorez:
qō factū ē. Tale ergo cōnubiū ꝓhibem⁹ t ana-
thematizamus. His alijsqz aucitatib⁹ vetāt in
ꝓiugiū copulari q se pri⁹ adulterio maclauerūt.
Ꝫz ecōtra. Aug. ostēdit dicēs. Deicz mortuo

eo cū quo fuit vex ꝯiugiū: fieri pōt ꝯiugiū cū q̄ p̄cessit adl'teriū. Idē. Posse fieri sane licitas nuptias ex psōis illicite ꝯiunctis hōesto placito subsequente mātfestū ē. ¶ Determinatio. g

Sed hec vltia auctoritas de ꝯiugibus logt: phibēs ꝯiugias posse trāsire ad hones stū placitū nuptiax: si castitatē z fidez seruare velit. Prima xo auctoritas aug. ō illis ait: q̄ de pctō penituerūt z nihil ī morte viri machiati sūt: nec viuēte viro fidē adultere ōdit mech⁹: q̄ eā ī ꝯiugio ducēt si superuēt. Qui xo hec faciūt alijs p̄missis auctib⁹ phibēt copl'ari.

Post q̄ ōterīauit ō ipo⁹ coeūdi q̄ actū mri mōy ipedit: h ōtermīat ō sepatōe a thoro pp pctm̄ fornicatōis q̄ sil'r actū mrimōy tollit vīclo mrimōiali durāte. Et diuidit ī ptes duas. In p⁹ oñdit quō adulteriū seqns mri⁹ tollit actū mrimōy vīclo mrimōiali durāte. ī z⁹ ostēdit quō adl'teriū p̄cedēs mrimōiū ēt mrimōiale vīculū tollit: ibi. Solet ēt queri ꝛc. Pria ī duas. In p⁹ oñdit qñ licet vxorē dimittere pp fornicationē. ī z⁹ īgrit vtx dimittēt sit necitatis: an liceat ei eā retinere: ibi. Dicit tm̄ chrys. ꝛc. Pria ī duas. In p⁹ oñdit q̄ viro licet dimittēt vxorē z ꝯ. pp fornicationē ꝯmissā. ī z⁹ oñdit q̄ neutri p⁹ sepationē licet nubere pp ꝑoris mrimōy vīculū manēs: ibi. Si qs āt fornicatiōis ꝛc. Circa p⁹ duo facit. Prio oñdit q̄ vterq̄ ꝯiugū pōt aliū dimittere pp fornicationē qñ ipse ē a fornicatōe īmunis. Secūdo oñdit q̄ hoc nō pōt fieri qñ ipse sil'i crimini subiacet: ibi. Si vero querit an adulter ꝛc.

Hic querīt .6. ¶ Prio vtx liceat viro vxorez dimittere eā fornicatiōis. ¶ 2° vtx ad h̄ teneat. ¶ 3° vtx possit dimittere ꝑ̄o iudicio: vl' iudiciū eccle reqrat. ¶ 4° vtx vir z vxor q̄tū ad hoc sint eq̄lis ꝯdi tiōis. ¶ 5° vtx p⁹ diuortiū debeāt manere īnupti. ¶ 6° de

Ad primum sic ꝓcedit: vr q̄ pp fō/ (rcōciliatōe. nicationē nō liceat viro vxorē dimittere. nō. n. ꝑ malo ē malū reddēdū. ſz vir dimittēs vxorē pp fornicatōez vr malū ꝑ malo reddere. g̃ h̄ nō licz. ¶ P. mai⁹ pctm̄ ē si vterq̄ fornicet q̄ si alter tm̄. ſz si vterq̄ fornicet: nō poterit fieri diuortiū pp h̄. g̃ nec si vn⁹ tm̄ fornicat⁹ fuerit. ¶ P. fornicatio spūal' z q̄dā alia pcta sūt gnia/ra q̄ fornicatio carnal'. ſz pp illa nō pt fieri sepatio a thoro g̃ nec pp fornicationē carnalē. ¶ P. vitiū ꝯ nāz magl remotū ē a mrimōy bōis q̄ fornicatio q̄ mō nāe fit. g̃ magl ōbuit pōi cā sepatōis q̄ fornicatio. ¶ Sz ꝯ ē: q ōr mat h̄. 5°. ¶ P. illi q frāgit fidē nō tenet aligs fidē obſuare. ſz cō iux fornicādo frāgit fidē quā alteri ꝯiugi ds. g̃ alter pt alterum ꝓpter causam fornicationis dimittere.

¶ Rndeo ōdm: q̄ dns dimittere vxorē ꝓcessit pp fornicationē ī penā illi⁹ q̄ fidē fregit: z ī fauorē illi⁹ suauit: vt nō sit astrict⁹ ad reddēdū ōbitū ei q̄ nō suauit fidē. Et pp h̄ excipiūt. 7. casus ī q̄b⁹ nō licz viro vxorē dimittere fornicatē: ī q̄b⁹ vl' vxor a culpa īmūis ē: vl' vterq̄ sūt eq̄lr culpabiles. Prim⁹ ē si ipse vir sil'r fornicat⁹ fuerit. z⁹ si ipe vxorē ꝓsti/tuerit. 3⁹ si vxō vix suū mōtuū ꝓbabil'r credēs pp lōgā e⁹ abnātiā alteri nupſit. 4⁹ ē si latēter cognita ē ab aliq̄ sb spē viri lectū subītrāte. 5⁹ si fuerit vi oppssa. 6⁹ si rcōciliauerit eā sibi p⁹ adl'teriū ppetratū carnal'r eā cogscēs. 7⁹ si mri: ī ifidelitate vtriusq̄ ꝯcto vir ōderit vxorī libellū repudy vxor alteri nupſit: tc̄. n. si vtriq̄ ꝯuertat tm̄ eā vir rcipe ¶ Ad p⁹ g̃ dōz q̄ vir si dimittat vxorē fōnicatē liuoreviděe peccat. si āt ad ifamiā ꝓpā cauēdā ne videat ꝓticeps crimis: vl' ad vicīū vxoris cōrigēdū: vl' ad euitādū pl'icer titudinē: ñ peccat. ¶ Ad z⁹ dōz: q̄ diuortiū ex cā fornⁱ⁹ fit vno accusāte aliū. z q̄ nll's pt accusar g̃ i sili crie existit qñ vterq̄ fōnicat diuortiū celebrari ñ pt: q̄uis magl pec ceт ꝯ mri⁹ vtroq̄ fornicāte: q̄ altero tm̄. ¶ Ad 3⁹ dōz: q̄ fornⁱ⁹ ē directe ꝯ bōa mrimōy: q̄ tollit p eā certitudo pt z fides frāgit: z sigtio ñ fuat: dūmō vn⁹ cōiugū plib⁹ car/ nē suā dīdat: z iō alia crimia q̄uis fortе sint maiōa fornⁱ⁹ ñ cānt diuortiū. Sz q̄ ifidelitas q̄ dr spūal' fornicatō ēt ē ꝯ mrimōy bonū q̄ ē ꝓples edycāda ad cl'tū dei ēt ipa fac diuortiū: ſz tm̄ al'r q̄ corpal' fornⁱ⁹ q̄ pp vⁱⁿ actū ifidelitat: ſz pp nal' pt pcedi ad diuōtiū: nō āt pp vⁱⁿ actū ifidelitat: ſz pp ꝯsuetu^nem q̄ ptiacia oñdit ī q̄ ifidelitas pfi'. ¶ Ad. 4. dō. q̄ ēt pp vitiū ꝯ nāz pt ꝓcedi ad diuōtiū: ſz tm̄ ñ fit ita fin/tio ō ipo: tuzq̄ ē pa⁹ inoiabil: tū q̄ rari⁹ accit: tū q̄ ñ ita cāt i/

Ad scōz sic ꝓce¹. vr q̄ vir teneat (certitudinē ꝓl ex ꝓcepto vxorē fornicatē dimittet. vir eni cū sit cap vxor tenet vxorē cozrigeт. ſz sepatio a thozo ē iducta ad cozrectōez vxor fornicāt. g̃ tenet eā a se separ. ¶ P. q̄ ꝓsētit pecāti mōtal'r: ipe ēt mōtal'r peccat. ſz vir ſti a se eyciat. ¶ P. i. cor. 7. dr. Qui adheret meretrici vnū nes vxorē fōnicātē vr ꝓsētire ei: vt i lra dr. g̃ peccat nisi eā cozp⁹ efficit. ſz ñ pt aligs fil'e ñbz meretric z xpi: vt ibi dē dr. g̃ vir vxori fornicāti adherēs mēbx xpi ē desinit mōtal'r peccās. P. sic̄ cogtio tollit mrimōy vīculū: ita for⁹ sepat a thozo. ſz p⁹ q̄ vir nouerit ꝓfessionē suī ad vxorē: peccat mortal'r cogscēs ipsā. g̃ si cogscat vxorē posteq̄ scit ipsā ee fornicatā mōtal'r peccat. ¶ Sz ꝯ ē q̄ dic gl'. i. cor. 7. q̄ dns pmisit cā fornⁱ⁹ vxorē dimittere. g̃ ñ ē i ꝓcepto. ¶ P. gl'z pt dimittere alteri q̄ ī se peccauit. ſz vxor fornicādo peccat ī viruz. g̃ vir pōt ei ꝓcere vt nō dimittat eā. ¶ R°. dō: q̄ dimissio vxoris fornicāt itroducta ē ad cozrigēdū vxor crimē p talē penā. péa āt cōtigēs ñ regrit vbi emēdatio iā ꝓcessit: z iō si ml'r de pctō péiteat vir ñ tenet eā dimittere: si āt nō péiteat tenet: ne pctō ei⁹ ꝓsentire vi/deat dū cozrectionē debitā ñ appōit. ¶ Ad p⁹ g̃ dōm: q̄ pctm̄ fornicatōis ī vxore pt cōrigi: ñ tm̄ tali péa: ſz ēt ybis z vbere: z iō si al's ad cozrectōz sit pata ñ tenet vir pdcaz penā ad ei⁹ cozrectōz adhibeт. ¶ Ad. z. dō: q̄ tē vir vxori ꝓsētire vr: qñ eā tz ñ cessāte a pctō ꝑterito. si āt eñdata fu erit ñ ei ꝓsētit. ¶ Ad 3⁹ dō: q̄ exq̄ ō pctō fornicatōis péi/tuit: meretrix dici ñ pt: z iō vir se ei ꝯiūgēdo mēbz meretric: ſz q̄si vxori ñ fit. Vl' dōz: q̄ ñ ꝯiūgit ei q̄si meretric: ſz q̄si ꝑ ter eos ¶ Ad 4⁹ dōz: q̄ ñ ē sil'e: q̄ z ꝓsāguitas fac vt ñ sit ī ter eos mrimōiale vīculū: z iō carnal' copl'a eēt illicita. ſz fornⁱ⁹ ñ tollit vīculū pdcz: z iō act⁹ remanet q̄tū ē de se licit⁹: nisi ꝑ accūs illicit⁹ fiat inq̄tuz vir ꝓsētire turpitudini vxor vr. ¶ Ad 5⁹ dō: q̄ pmi⁹ illa ē itelligēda ꝑ. phibitōis ptiatōez z sic ꝯ ꝓceptū ñ dīdit: q̄ ēt q̄ cadit sb ꝓcepto ñ ē phibi⁹. z ꝯ ē ꝓceptū ñ dīdit: q̄ ēt q̄ cadit sb ꝓcepto ñ ē phibi⁹. ¶ Ad 6⁹ dō: q̄ vxō ñ tm̄ peccat ī vix: ſz ēt i seipſa z ī deū. z iō vir ñ total'r pt penā dimittere nisi emēdatio seq̄t.

Ad tertiū sic ꝓcedit: vr q̄ ꝓpo iudicio pt vir vxorē fornicatē dimittere. sñiaz. n. a iudice la/ sñiaz vt pp fornicatōz vir vxorē dimittere possit. g̃ ñ reg/ rit ad h̄ aliō iudiciū. ¶ P. math. i. dr: q̄ ioseph cū eēt iu⁹ st⁹ cogitauit occ'te dimittere mariā. g̃ vr q̄ occ'te vir pot sit diuortiū celebrar absq̄ eccle iudicio. ¶ P. si vir p⁹ fornicationē vxoris cognitā ōbitū ei reddit: amittit ēt actiōs quā ꝯ fornicariā hēbat. g̃ denegatio ōbiti q̄ ad diuortiū p tiet dz eccle iudiciū ꝓcedeт. ¶ P. illō q̄ ō pt ꝓbari ñ dz ad iudiciū eccle adduci. ſz fornicatiōis crimē ñ pt ꝓbari: q̄ oc'lus adl'teri obseruat caliginé: vt dr Job. 24. g̃ ñ dz iu/ dicio eccle p̄dz diuōtiū fieri. ¶ P. accusatōz dz iscriptō ꝓcedē q̄ aligs se ad talionē obliget si ī ꝓbōne ōficiat. ſz h nō pōt esse ī ista mā q̄ tunc qualitercūq̄ res iret vir ꝓse q̄retur ītentū suuz siue ipse vxorem dimitteret siue vxo/ eū. ergo nō debet ad iudiciū eccle p accusationē adduci.

¶ Ꝑplus tenet hō vxoꝛi q̄ exneo:sed hō crimē alterius etiā exnei nō ꝺz eccleſie deferre:niſi p̄monitōe p̄miſſa in ſecreto:vt pz Matth̄. 19. g̃ multo min⁹ pōt crimen vxoꝛis ad eccleſiā deferre ſi eā plus occulte ñ coꝛripuit. ¶ Sz ꝺ: nullus ꝺz ſeipm vꝺicare ſed ſi vir vxoꝛe foꝛnicātē ꝓpꝛio arbitrio ꝺimitteret:ipſe ſe vꝺicaret. g̃ hoc nō ꝺebet fieri. ¶ Ꝑ. nullus in eaꝺez cā eſt actoꝛ ꝛ iuꝺex ſed vir eſt actoꝛ ipſēs vxoꝛē ꝺe offenſa in ſe cōmiſſa. g̃ ipſe nō pōt eſſe iuꝺex:ꝛ ſic nō ꝺz eā ꝓpꝛio arbitrio ꝺimittere.

¶ Ro ñꝺeo ꝺōm:q̄ vir pōt ꝺimittere vxoꝛez ꝺupl̄r. Uno⁹ q̄tū ad thoꝛ tm̄:ꝛ ſic pōt eā ꝺimittere q̄cito ſibi ꝑſtat ꝺe foꝛnicatōe vxoꝛis ꝓ̄po arbitrio:nec tenet reꝺꝺere ꝺebitū exigēti niſi p eccleſiā cōpellat:ꝛ taliꝛ reꝺꝺēs nullū ſibi p̄ iuꝺiciū facit. Alio⁹ q̄tū ad thoꝛ ꝛ cohabitationez:ꝛ ꝺ mō ſi pōt ꝺimitti niſi iuꝺicio eccl̄ie:etſi alīs ꝺimiſſa fuerit ꝺz cogi ad cohabitāꝺū:niſi poſſit ei vir icōtinēti foꝛnicatōez ꝓbare:hec q̄ût ꝺimiſſio ꝺiuoꝛtiū ꝺr̄:ꝛ iō ꝓceꝺēꝺū eſt q̄ ꝺi uoꝛtiū nō pōt celebꝛari niſi iuꝺicio eccl̄ie. ¶ Ad p̄m g̃ ꝺōz: q̄ ſnīa eſt applicatio iuꝛis cōis ad ꝑticulare factū. vñ ꝺns iuſ p̄mulgauit p̄m q̄ ſnīa in iuꝺicio foꝛmari ꝺz. ¶ Ad zm ꝺicit ſcꝰ Joſeph nō volebat vg̃inē ꝺimittere q̄ſi ſuſpectā ꝺe foꝛnicatōe:ſed ob ꝛeuerentiā ſcītatis ei⁹ timēs ei cohabitare: vt ſupꝛa ꝺcm̄ eſt:nec tm̄ eſt ſile:q̄ tūc ex aꝺulterio nō ſolū ꝓcedebat aꝺ ꝺiuoꝛtiū:ſed vlteriꝰ aꝺ lapiꝺationē:nō autē nūc q̄ſ agit in iuꝺicio eccl̄ie. ¶ Ad 3m patz ſolo ex ꝺictis. ¶ Ad 4m ꝺōm:q̄ q̄līꝫ vir vxoꝛē ſuſpectā hīs ei iſiꝺiat ꝛ ꝺeꝑhēꝺere eā pōt cū teſtib⁹ in crimīe foꝛnicatōis:ꝛ ſic pōt aꝺ accuſationē ꝓcedere. Et ꝓterea ſi ꝺe facto iſto nō ꝑſtat pōt eē violēte ſuſpitōes foꝛnicatōis:qb⁹ ꝓbatis vī foꝛnica tio eē ꝓbata:vt ſi inueniat ſolus cū ſola hoꝛis ꝛ locis ſuſpe cteis:ꝛ nudus cū nuꝺa. ¶ Ad 5m ꝺōm:q̄ marit⁹ pōt accuſa re vxoꝛē ꝺe aꝺulterio ꝺupl̄r. Uno⁹ aꝺ thoꝛi ſepationē co rā iuꝺice ſpūali:ꝛ tūc iſcriptio ꝺz fieri ſine obligatōe aꝺ le gē talionis:q̄ ſic vir ꝑſeq̄ret intētū ſuū vt obiectio ꝓbat. Alio⁹ aꝺ punitionē crimis in iuꝺicio ſeculari:ꝛ ſic oꝛ q̄ ꝑ cꝺat iſcriptio ꝓ quā aꝺ penā talionis ſe obliget ſi in ꝓba tione ꝺeficiat. ¶ Ad 6m ꝺōm:q̄ ſic ꝺecre. ꝺicit:trib⁹ mōis in crimib⁹ ꝓcedi pōt. Ꝓrio ꝓ ingſitionē quaz ꝺz ꝓcedere clamoſa iſinuatio q̄ locū accuſatōis tz. Scōo ꝓ accuſatio nē quā ꝺz ꝓcedere iſcriptio. Tertio ꝓ ꝺenūciationē quaz ꝺz ꝓcedere fr̄na coꝛꝛeptio. vbū g̃ ꝺn̄i itelligit q̄ſ agit ꝑ viā ꝺenūciationis:nō q̄ſ agit ꝑ viaz accuſatōis:q̄ tūc nō agit ſolū aꝺ coꝛꝛeptionē ꝺelinquētis:ſed aꝺ punitionē ꝓ bōnū cōe ꝺſeruāꝺū:qō iuſtitia ꝺeficiēte ꝓiret.

Aꝺ quartum ſic ꝓceꝺit. Uī q̄ vir ꝛ vxoꝛ nō ꝺe bēt in cā ꝺiuoꝛtij aꝺ paria iuꝺicari ꝺiuoꝛtiū. n. ꝓceꝺit in lege noua loco repuꝺij qō erat in le ge veteri:vt pz Matth̄. 5°. Sz in repuꝺio vir ꝛ vxoꝛ nō iuꝺi cabant aꝺ paria:q̄ vir poterat repuꝺiare vxoꝛē ꝛ nō ecō uerſo. g̃ nec i ꝺiuoꝛtio ꝺebēt aꝺ pia iuꝺicari. ¶ Ꝑ. pl⁹ est ꝺ lege nāe q̄ vxoꝛ pl̄es viros bēat q̄ vir pl̄es mulieres. vñ ꝺ qñq̄ licuit:illud vꝺ nunq̄: vt. s. ꝺi. 33. ꝺcū est. g̃ plus peccat mulier i aꝺulterio q̄ vir:ꝛ ita nō ꝺebēt aꝺ pia iuꝺi cari. ¶ Ꝑ. vbi est maius nocumētū, ꝓximi ibi est maiꝰ pec catū:ſed plus nocet aꝺultera vxoꝛ viro q̄ vir aꝺulter vxo ri:q̄ aꝺulteriū vxoꝛis facit icertitudinē plis:nō autē aꝺul teriū viri. g̃ maiꝰ est pctm̄ vxoꝛis:ꝛ ſic ñ ꝺebēt aꝺ paria iu ꝺicari. ¶ Ꝑ. ꝺiuoꝛtiū iꝺucit aꝺ crimē aꝺultery coꝛrigēꝺū ꝛ magis ꝓtiet aꝺ vit̄ q̄ eſt caput mulieris. vt ꝺr̄. j. Coꝛ. ii°. coꝛrigere vxoꝛē. q̄ cōuerſo. g̃ nō ꝺebēt in repuꝺio aꝺ pia iuꝺicari:ſz vir ꝺz eē meliozis ꝛditōis. ¶ Sed ꝺ. vī q̄ vxoꝛ in ꝛ ꝺebeat eē meliozis ꝛditōis:q̄ ſto eſt maioꝛ fragili tas i peccāte:tāto pctm̄ eſt magis ꝺignū venia:ſz in mulie ribꝰ est maioꝛ fragilitas q̄ in viris:rōne cuiꝰ ꝺicit Chꝛyſo. q̄ ꝓpa paſſio mulieris luxuria eſt:Et pl̄s in 8°. Et ꝛ. q̄ mlīe res nō ꝺēr icōtinētes ꝓpe loq̄ndo ꝓpter facilē icliationē in ꝛcupiſcētias:q̄ nec bꝛutā aīalia pſſt ꝺtīere pp ꝛ q̄ non hñt aliq̄ qō ꝛcupiſcētys obuiare poſſit. g̃ mlieribꝰ ī pena ꝺiuoꝛty ōberet magis parci. ¶ Ꝑ. vir ponit caput mulie ris vt ipam coꝛrigat. ergo magis peccat q̄ mulier:ꝛ ſic ꝺe bet magis puniri.

¶ Ro ñꝺeo ꝺōm:q̄ in cā ꝺiuoꝛty vir ꝛ vxoꝛ aꝺ paria iuꝺicā tur:vt iꝺē ſit licitū ꝛ illicitū vni qō alteri:nō tm̄ pariter iu ꝺicant aꝺ illa:q̄ cā ꝺiuoꝛty eſt maioꝛ in vno q̄ in alio:cū tm̄ ī vtroq̄ ſit cā ſufficiēs aꝺ ꝺiuoꝛtiū:ꝺiuoꝛtiū. n. eſt pena aꝺultery in q̄tū eſt ꝺ mr̄imony bona:q̄tuz aūt aꝺ bonuz fiꝺei aꝺ quā ꝛiuges eq̄l̄r ſibi iuicē tenent:tm̄ peccat ꝛtra mr̄imoniū aꝺulteriū vni⁹ſic aꝺulteriū alterius:ꝛ hec cā ī vtroq̄ ſufficit aꝺ ꝺiuoꝛtiū:ſz q̄tū aꝺ bonuz ꝓlis plus pec cat aꝺulteriū vxoꝛis q̄ viri:ꝛ iō maioꝛ cauſa ꝺiuoꝛty eſt ī vxoꝛe q̄ in viro:ꝛ ſic aꝺ eq̄lia:ſed nō ex eq̄li cā obligātur: nec tm̄ iniuſte:q̄ ī vtroq̄ eſt cā ſufficiēs aꝺ hāc penā:ſic ēt eſt ꝺe ꝺuob⁹ q̄ ꝺānātur aꝺ moꝛtis eiuſꝺē penā:q̄uis alius altero grauius peccauerit. ¶ Ad p̄mū g̃ ꝺōz:q̄ repuꝺiuz nō p̄mittebat niſi aꝺ vitāꝺū homicīꝺiū:ꝛ q̄ ī viris magis erat ꝺe ꝛ piculū q̄ in mulierib⁹:iō viro p̄mittebat ꝺimit tere vxoꝛē:nō aūt ecōuerſo ꝓ legē repuꝺy. ¶ Ad zm ꝛ 3m ꝺōm:q̄ rōnes ille ꝓcꝺūt p̄m q̄ ī cōparatōe aꝺ bonū, plis maioꝛ ſit cā ꝺiuoꝛty ī vxoꝛe aꝺultera q̄ ī viro:nō tm̄ ſeq̄t q̄ nō iuꝺicent aꝺ paria vt ex ꝺictis pz. ¶ Ad 4m ꝺōm:q̄ q̄uis vir ſit caput mulier] vt gubernatoꝛ:nō tm̄ q̄ſi iuꝺex ipſi⁹:ſic nec ecōuerſo:ꝛ iō ī his q̄ ꝓ iuꝺiciū faciēꝺa ſūt:non plus pōt vir ī vxoꝛē q̄ ecōuerſo. ¶ Ad 5m ꝺōm:q̄ ī aꝺulte rio iueniť ꝺe rōne pctī iꝺem qō eſt ī foꝛnicatōe ſimplici:ꝛ aꝺhuc plus:qō magis grauat p̄m leſionē mr̄imony. ſi g̃ cō ſideret id qō eſt cōe aꝺulterio ꝛ foꝛnicatōi:pctm̄ viri ꝛ mu lieris ſe hñt vt excꝺētia ꝛ exceſſa:q̄ ī mulieꝛe eſt plus ꝺe hūoꝛe:ꝛ iō ſunt magis ꝺucibiles a ꝛcupiſcētys:ſed in viro plus ꝺe caloꝛe q ꝛcupiam excitat:ſed tm̄ ſimpl̄r loquendo ceteris paribꝰ vir ī ſimplici foꝛnicatōe plus peccat q̄ ml̄r. q̄ hz plus ꝺe rōnis bono:qō ꝓualet q bꝰlibet motib⁹ coꝛ poꝛaliū paſſionū:ſed q̄tū aꝺ leſionē mr̄imony quā aꝺul teriū foꝛnicatōi aꝺꝺit:ex qua ꝺiuoꝛtiū cauſat plus peccat mulier q̄ vir vt ex ꝺictis pz:ꝛ q̄ ꝛ eſt grauius q̄ ſimplex foꝛnicatio:iō ſimpl̄r loq̄ndo plus peccat mulier aꝺultera q̄ vir aꝺulter ceteris pib⁹. ¶ Ad 6m ꝺōz:q̄ q̄uis regimē qō ꝺat viro ī mulieꝛē ſit q̄ꝺā circūſtantia aggrauās:tm̄ ex illa circūſtātia que in aliā ſpēz trabit magis aggrauat pec catū. ſ. ex leſiōe mr̄imony que trabit aꝺ ſpēz iniuſtitie:ī ꝛ q̄ furtiue aliena ꝓles ſubmittit.

Aꝺ quintum ſic ꝓceꝺit. Uī q̄ poſt ꝺiuoꝛtiū vir alteri nubeť poſſit:nullus. n. tenet aꝺ ꝓpetuā ꝛtinētiā:ſz vir ī aliq̄ cāu tenet vxoꝛē foꝛnicātē in ꝓpetuū a ſe ſepare:vt pz ex ꝺictis. g̃ vī q̄ aꝺ min⁹ in tali caſu alterā ꝺucere poſſit. ¶ Ꝑ. peccāti nō eſt ꝺāꝺa maioꝛ occaſio peccāꝺi:ſed ſi ei q ꝓ foꝛnicatōis culpā ꝺimittit ñ licz aliā copulā q̄rere:ꝺat ſibi maioꝛ occaſio peccāꝺi:non. n. eſt ꝓbabile vt q ī mr̄imonio nō ꝛtinuit:q̄ poſtea ꝛtine re poſſit. g̃ vī q̄ liceat ei aꝺ aliā copulā trāſire. ¶ Ꝑ. vxoꝛ nō tenet viro niſi aꝺ ꝺebitū reꝺꝺēꝺū ꝛ cohabitationē:ſz ꝓ ꝺiuoꝛtiū ab vtroq̄ abſoluit. g̃ oīo ſoluta eſt a lege viri. g̃ pōt alteri nubere:ꝛ eaꝺē eſt rō ꝺe viro. ¶ Ꝑ. Matth̄. 19. ꝺr̄. Qui ꝺimiſerit vxoꝛē ꝛ aliā ꝺuxerit excepta cā foꝛnica tionis mechat. g̃ vī q̄ ſi cā foꝛnicatōis ꝺimiſſa vxoꝛe aliā ꝺuxerit nō mechet:ꝛ ita erit mr̄imoniū vex. ¶ Sed ꝺ. j. Coꝛ. 7°. Ꝓꝛecipio nō ego:ſed ꝺns vxoꝛē a viro nō diſcede re:q̄ ſi ꝺeceſſerit manere inuptā. ¶ Ꝑ. nullus ꝺz ex pctō repoꝛtare cōmoꝺum:ſed repoꝛtaret:ſi liceret aꝺultere aꝺ aliuꝺ magis ꝺeſideratū ꝛnubiū traſire:ꝛ eēt occaſio aꝺul terāꝺi volētib⁹ alia mr̄imonia querere. g̃ nō licet aliaz co pulam querere nec viro nec vxoꝛi.

¶ Ro ñꝺeo ꝺōm:q̄ nihil aꝺueniēs ſupꝛa mr̄imoniū pōt ip̄z

dissoluere:z ideo adulteriū nō facit qn sit vex mrimoniū
Nāet.n.vt dic Aug.iter viuētes ꝟiugale viculū qō nec se/
patio:nec cū alio iunctio pōt auferre:z iō ñ licet vni altero
viuēte ad aliā copulā trāsire. ¶Ad p̄m g̃ dōz:q ꝗuis p se
nullus obligeť ad ꝟtinētiā:tñ p accñs pōt esse q obligeť:
sic si vxor sua egritudinē icurabilē incurrat:z talē que car/
nalē copulā nō patiať:z sil'r ēt est si incorrigibil'r spūali ifir/
mitate.s.fornicatione laboret. ¶Ad z̄m dōz:q ipsa ꝟfusio
quā reportat ex diuortio dz eaz cohibere a pctō:q si cohi/
bere nō pōt:min⁹ malū est q sola ipsa peccet:ꝗ q vir pcti
eius sit pticeps. ¶Ad 3m:q ꝗuis vxor post diuortiū non
teneť viro adultero ad debitū reddēdū z cohabitādū:tñ
adhuc manet vinculū mrimony exquo ad ꝟ tenebať:z iō
nō pōt ad aliā copulā trāsire viro viuēte:pōt tñ ꝟtinētiaz
vouere viro iuito:nisi videať eccliā deceptā fuisse p fal
sos testes sentētiādo de diuortio:qz in tali casu ēt si votū
pfessionis emisisset:restitueret viro:z teneret debitū red
dere:sed non liceret ei exigere. ¶Ad 4m dōz:q exceptio
illa que est in ꝟbis dñi referť ad dimissionē vxoris:z ideo
obiectio ex falso intellectu procedit.

Ad sertum sic pcedit. Ur q post diuortium vir z
vxor nō possint reconciliari:regula est
.n.i iure. Qō semel bñ diffinitū est:nulla dz iteratōe retra
ctari:sz iudicio eccl'ie diffinitū est q ꝟbēt separi.g̃ nō pñt
recōciliari vlteri⁹. ¶ ℙ.si posset eē recōciliatio ꝑcipue vi
dereť q post pniaz vxoris vir teneať eā recipe:sed nō te/
neť:qz ēt vxor nō pōt p exceptionē ꝓponere in iudicio pe/
nitētiā suā ꝟ viz accusantē de fornicatōe.g̃ nullo⁹ ꝑt eē re/
conciliatio. ¶ ℙ.si posset esse recōciliatio videret q vxor
adultera teneret redire ad virū ipsam reuocātē:sed nō te
neť:qa iam sepati sunt iudicio eccl'ie.g̃ z̄c. ¶ ℙ.si liceret
recōciliare vxorē adulterā:in illo casu ꝑcipue deberet fie/
ri qñ vir post diuortiū iueniť adulteriū ꝓmittere:sz in hoc
casu ñ pōt vxor cogere cū ad recōciliationē:cū iuste sit di/
uortiū celebratum.g̃ nullo mō pōt recōciliari. ¶ ℙ.si vir
adulter occulte dimittat p iudiciū ecclesie vxorē ꝓuictaz
de adulterio:nō vr iuste factū diuortiū.sz tñ vir nō teneť
vxorē sibi recōciliare:qz vxor ꝓbare in iudicio adulteriuz
viri nō pōt.g̃ multo min⁹ qñ diuortiū iuste est celebratuz
recōciliatio fieri ꝑt. ¶Sz ꝟ est qō dr.j.Lor.7°.Si discesse
rit manere inuptā aut viro suo recōciliari. ¶ ℙ.vir pote/
rit eā nō dimittere post fornicationē.ergo eadem ratione
pot est eam reconciliare sibi.

¶Rñdeo dōm:q si vxor post diuortiū de pctō pniaz agēs
emēdata fuerit.pōt eā sibi vir recōciliare:si aūt in pctō in/
corrigibilis maneat:nō dz eā ad se assumere eadez rōne q
nō licebat eā nolētē a pctō desistere retinere. ¶Ad p̄mū
g̃ dōz:q sntia eccl'e diuortiū celebratis nō fuit cogēs ad se
parationē:sed licētiā ꝑbēs:z iō absq retractatōe ꝑcedētis
sntie pōt recōciliatio seq. ¶Ad z̄m dōz:q pnia vxoris dz i/
ducere viz vt vxorē fornicātē nō accuset:aut dimittat:sz
tñ ñ ꝑt ad ꝟ cogi nec ꝑt p pniaz vxō eū ab accusatōe repel
lere.qz cessante culpa z q̃tū ad actū z q̃tū ad maculā:ad/
huc māet aligd ō reatu:z cessāte ēt reatu q̃ ad deū adhuc
māet reat⁹ q̃ ad penā būano iudicio iferēdā:qz bō ñ videt
cor sic de⁹. ¶Ad 3m dō:q illō qō ꝺducit i fauorē alic⁹ ñ faċ
ei ꝑiudiciū. vñ cū diuortiū sit ꝺductū in fauorez viri:ñ au/
fert ei ius petēdi debitū vl'reuocādi vxorē:vñ vxor tene/
tur ei reddere:z ad eū redire si fuerit reuocata:nisi de licē
tia eius votum ꝟtinētie emiserit. ¶Ad 4m dōm:q ꝓpter
adulteriū qō vir ꝑus inocēs post diuortiū cōmittit:ꝑm ri/
gorem iuris non dz cogi ad recipiendū vxorē adulteram:
ꝑus tñ ꝑm equitatē iuris iudex ex officio suo dz eū cogere
vt caueat piculo aīe eius z scandalo alior:q̃uis vxor non
possit recōciliationē petere. ¶Ad 5m:q si adulteriuz viri
sit occultum per hoc nō auferť ius excipiēdi ꝟtra accusa/
tionem viri vxori adultere:q̃uis desit sibi ꝓbatio:z ideo
peccat vir diuortiū petēs.z si post sntiam de diuortio vxor
petat debitum vel reconciliationem vir teneť ad vtrūq;.
¶Patronus est turpitudis qui celat z̄c.cōtra ꝟ nouer.is.
Fidelis est qui celat crimē amici. Et dōz:q hoc intelligiť
qñ celatio non est in ꝑiudiciū correctōis:alis celās patro/
ciniū turpitudini ꝑstat. ¶Solz queri an valeat z̄c. Scié
dum q plura sunt crimia que ꝓpter sui enormitatē impe/
diūt matrimoniū ꝟtrahēdū. Primū est icestus. Secū dū
vxoricidiū. Tertiū rapina aliene sponse. Quartuz quādo
aligs isidiādo mrimonio filiū ꝓpriū de sacro fōte suscē/
pit. Quintū qui iterfecit ꝑby terū. Sextū qñ aligs pagit
pniam solēnē:non tñ ꝓpter crimia iterimiť mrimonium
ꝟctum. Sed tñ sūt quedā crimia que dirimūt mrimoniū
ꝟctū. Unū est qñ aligs cuz aliq̃ ꝺiugata ꝟcubuit:z ex hoc
machinať in mortē viri cum effectu:tūc enim adiuicē cō/
trahere non debēt:z si ꝟxerint separanť. ¶Scōm est qñ
duz est qñ tam adulter q̃ adultera sciebat impedimētū.
est qñ ꝟbit cū ea de facto.p̄mū.n.matrimoniū facit q nō
stat scōz:vnde si p̄mū nō fuisset vex mrimoniū z̄m staret.
Sciēdū etiā q in casu scō z tertio.s.fide data de mrimo/
nio ꝟhēdo:ēt mrimonio ꝟtracto per verba de ꝑsenti de fa
cto nisi fuerit ibi pollutio carnalis:ñ ꝓpter hoc dirimitur
mrimoniū sequēs post mortē viri de nouo ꝟctū.

¶Si p̄o extrema conditione valeat vxor sepa/
rari a viro:z econuerso. Di.XXXVI. a

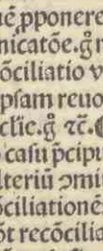

Unc de ꝺditiōe videamus an va/
leat ꝺiugiū diuidere. Ad quod di
cimus:qz nō negať igenua posse
nubere seruo:ꝟ si nesciť esse ꝺ
ꝺitionis:libere pōt dimitti cum
ingenuus homo ancillā alterius vxorē accepe/
rit:z estimat q ingenua sit:si ipsa femina fue/
rit postea in seruituť deiecta:si eam a seruitu/
te redimere pōt faciat:si nō pōt:si voluerit aliā
accipiat. Si vo ancillā eam scierat z collauda
uerat:post eam vt legitimā habeat. Ité ex eo/
dem. Si femina ingenua acceperit seruū:scies
q seruus esset:habeat eum:qz oēs vnū patrem
hēmus in celis: vna lex erit viro z femine. Aū
dicit sciēs illū seruū:dať itelligi:q si nesciert il
lum seruū esse:non cogiť manere cum ipo. Si
enim cōditionis dolum patiť:nō cogiť adhere/
re ei cuius fraude decepta est. Si aūt vir scie/
rit cōditionē mulieris vel ecōuersō:nō valet eā
dimittere. Unde zacharias papa. Si qs liber
ancillā in mrimonio accepit:non ꝟ licētiā di/
mittēdi eam:si ꝟsensu amboz ꝺiūcti sūt:nisi ob
fornicationē. De illis agit qb⁹ alterutrius ꝺdi/
tio nota est qñ coniungunť. b

¶De copula pui z ācille diuersoz dñoz.

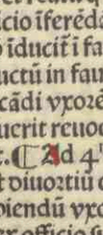

Uerit ēt si seruus vni⁹ ācillā alteri⁹ ac
cepit an sit iter eos ꝺiugiū. De hoc ēt
statutū est. Ucm est nobis q qdā le/
gitima seruoz matrimonia ꝓbatius

quedã ꝑsumptiõe dirimãt:nõ attẽdẽtes illud. quos deus ꝯiũxit hõ ñ ſeparet. vñ nobis viſuꝫ eſt vt ꝯiugia ſuoꝝ ñ dirimãt ẽt ſi diuerſos dominos hẽant:ꝫ ī vno ꝯiugio pmanentes dñis ſuãt ſuis. Et hoc ī illis obſeruãdũ ẽ vbi legal' ꝯiũctio fuit:ꝛ ꝑ volũtatẽ dñoꝝ. Attẽde finẽ hꝰ ꝛ ancillã nõ poſſe ꝯbi ꝯiugiũ:vel ſi ꝯbiſ nõ eſſe ratũ. Quibuſdã tñ videt ĩter eos poſſe fieri cõiugium:dominis ignorantibus.

¶ De viro q ſe facẽ ſuũ vt diuidat ab vxore. b

Illud ẽt notãdũ q ſi mulier v ꝫ libeꝝ acceperit:ꝛ ille vt cãꝫ ꝓſtet diſcidũ ſe alicuiꝰ ſuũ fecerit:nec ille vxorẽ dimittere:nec illa ob viculũ ꝯiugũ ī ſuitutẽ redigi poſſit. Vñ illud. Perlatũ ẽ ad ſanctã ſynodũ:q qdã ĩgenuꝰ ĩgenuã acceperit vxorẽ:ꝛ poſt filioꝝ ꝓcreationẽ: occaſiõe diuoꝛtĳ:cuiuſ dã ſuũ ſe fecerit:vtꝫ ꝛ mulierẽ nẽcio teneꝛ ꝺ beat:ꝛ ſi tenuerit:an illa ẽt ſuituti ſubĳci debeat ꝯſitũ ẽ. Judicatũ ẽ vxorẽ mĩme ꝺbere dimitti:ñ tñ ob xp̃i legẽ mulierẽ ī ſuitutẽ redigi: dũ ille nõ ex ꝯſenſu ꝯiugis ſe ſuũ fecerit: quẽ liberũ ipſa maritũ accepat. ¶ De etate ꝯbẽtiũ. d

Hoc ẽt ſciẽdũ ẽ q pueri añ.xiĳ.ãnos ꝛ puelle añ.xĳ.ãnos ſm legẽ mr̃imoniũ inire neq̃unt. Oꝛ ſi añ ꝑdca tꝑa copulã ſu parẽtũ iũcti fuerit. Qui vo ī puericia copulati poſt ãnos pubertatis nolũt ſe relinq̃re ꝫ in ꝯiunctiõe pmanere:iã ex ℔ efficiunt ꝯiuges:ꝛ deinceps neq̃unt ſeparari. Itẽ. Sponſalia añ ſeptẽniũ ꝛtrahi nõ ꝑñt. ſolo enim ꝯſenſu cõtrahuntur qui interuenire nõ poteſt niſi ab alteruꝝ tra parte intelligatur quod inter eos agitur.

¶ Duo illa executi ſumus cum aliozuꝫ quozũdam abiectione quibus coniugiũ ſolui poteſt: nec tamen ſolui ſemper neceſſe eſt. Nunc de alĳs que perſonas illegittimas penitus faciũt addendum eſt:ꝛ primum de ordine.

Poſtq̃ determinauit magr̃ de impotentia coeũdi p quaꝫ impedit actus mr̃imony ne de facto oĩno fieri poſſit:hic determiat de ipedimẽto ꝯditionis ſeruilis:p quã impedit actꝰ mr̃imony ne libere fiat. Et diuidit ī partes duas. In pria determiat de ꝯditiõe ſeruili.ī ſecũda epilogat ꝯtinuãs pcedẽtia ad ſequẽtia:ibi. Duo illa executi ſumꝰ ꝛc. Prima ī duas. In pria determiat de ipedimẽto ꝯditiõis ſeruilis. ī ſecũda de impedimẽto ex defectu etatis:qz talis ñ differt a ſeruo q̃diu ſub tutoꝛibꝰ eſt. Sal'.4.ibi. Hic ẽt ſciendum q pueri ꝛc. Prima ī duas. In pria determinat de ſeruitute q̃ impedit mr̃imoniũ.in ſecũda de ſeruitute q̃ matrimonio ſupinducit:ibi. Illud ẽt notãdũ eſt ꝛc. Prima ī duas. In pria determiat de ſeruitute mr̃imoniũ p̃cedẽte que ẽ ex altera tm̃ pte ꝯbentiũ.ī ſecũda de illa que eſt ex vtraq̃ parte:ibi. Queritur ſi ſeruus vnius ꝛc.

Hic queruntur quinq. ¶ Prio vtꝫ ꝯditio ſeruitutis matrimoniũ impediat. ¶ Secũdo vtꝫ poſſit ſeruus ſine ꝯſenſu dñi mr̃imoniũ ꝯbere. ¶ Tertio de ſeruitute que ſuperuenit matrimonio. ¶ Quarto vtꝫ proles ſequatur matrem. ¶ Quinto de defectu etatis vtrum impediat matrimonium.

Ad primum ſic ꝓcedit: videt q ꝯditio ſeruitutis nõ impediat mr̃imoniũ:nihil.n.impedit mr̃imoniũ niſi qõ hꝫ aliquã ꝛrietatẽ ad ipm. ſed ſeruitus nõ hẽt aliquã ꝛrietatẽ ad mr̃imoniũ:alꝫ inter ſuos nõ poſſẽt eẽ ꝯiugia.q̃ ſeruitꝰ nõ impedit mr̃imõiũ. ¶ ℘. illud quod ẽ ℥ nãꝫ nõ põt impedire illud quod ẽ ſꝫ nãꝫ. ſed ſeruitꝰ ẽ ℥ nãꝫ:qz ſicut dicit Grego. Cõtra nãm ẽ hoĩez hominĩ velle dñari.qõ ẽt pz ex hoc q hoĩ dictũ eſt vt ꝓſit piſcibꝰ maris ꝛc.nõ aũt vt ꝓeſſit hoĩ.ergo nõ põt impedire mr̃imoniũ:qõ eſt nãle. ¶ ℘. ſi impedit mr̃imõiũ:aut hoc eſt de iure nãli:aut de iure poſitiuo:nõ de iure nãli:qz ſm ius nãle oẽs hoĩes ſunt equales:vt Grego.dicit:ꝛ ī ꝑncipio digeſtoꝝ dr̃:q ſeruitus nõ eſt de iure nãli.poſitiuuꝫ ẽt ius deſcẽdit a nãli:vt Tullius dicit.q̃ ſm nullũ ius ſeruitus mr̃imoniũ impedire põt. ¶ ℘. illud qõ ĩpedit mr̃imoniũ equaliter impedit:ſiue ſciat ſiue ignoret: vt pz de ꝯſanguinitate.ſꝫ ſeruitꝰ vniꝰ cognita ab altero nõ impedit mr̃imõiũ.q̃ ſeruitꝰ quãtũ in ſe ẽ nõ hẽt q ĩpediat mr̃imõium:ꝛ ita nõ ꝺberet poni ꝑ ſe mr̃imõy ĩpedimẽtũ ab alys diſtinctũ. ¶ ℘. ſicut ꝯueĳt eẽ errorẽ circa ſeruitutẽ:vt putet liber q eſt ſeruus:ita põt eſſe error de libertate:vt putet ſeruus q̃ eſt liber.ſed libertas nõ ponit mr̃imõy impedimẽtũ.q̃ nec ſeruitꝰ deberet poni. ¶ ℘. magis facit graue ſocietatẽ mr̃imony ꝛ plus ĩpedit bonũ ꝓlis morbꝰ le pre q̃ ſeruitꝰ.ſed lepꝛa nõ ponit impedimẽtũ mr̃imony. q̃ nec ſeruitus ꝺz poni. ¶ Sed ℥ ẽ:q decre.dicit de cõiugio ſeruoꝝ:q erroꝛ ꝯditionis ĩpedit ꝯbendũ mr̃imoniuꝫ ꝛ dirimit ℥ctũ. ¶ ℘. mr̃imoniũ ẽ de bonis ꝑ ſe expectandis inquãtũ hẽt honeſtatẽ.ſed ſeruitꝰ ẽ de ꝑ ſe fugiẽdis. q̃ mr̃imõniũ ꝛ fuitꝰ ſũt ꝯꝛia:ꝛ ſic ſeruitꝰ mr̃imoniũ ĩpedit.

¶ Rñdeo ꝺz:q ī mr̃imony ℥ctu obligat vnꝰ ꝯiugũ alteri ad debitũ reddẽdũ:ꝛ iõ ſi ille q ſe obligat ẽ impotẽs ad ſoluendum ignorantia huius impotentie in eo cui fit obligatio tollit cõtractum:ſicut autẽ per impotentiaꝫ coeũdi efficit aliquis ĩpotẽs ad ſoluẽdũ debitũ vt oĩno nõ poſſit ſoluere:ita per ſeruitutẽ vt libere reddere debitũ nõ poſſit:ꝛ iõ ſicut impotẽtia coeũdi ignorata ĩpedit mr̃imoniũ nõ aũt ſi ſciat:ita conditio ſeruitutis ignorata mr̃imoniũ impedit:nõ aũt ſeruitus ſcita. ¶ Ad pm̃ q̃ ꝺz:q ſeruitus ꝛtrariat matrimonio q̃tũ ad actũ ad quẽ quis p mr̃imonium alteri obligatur:quẽ nõ põt libere exequi:ꝛ quãtuꝫ ad bonũ ꝓlis que peiozis cõditionis efficitur ex ſeruitute parentis.ſꝫ qz glz poteſt in eo qõ ſibi debetur ſpõte detrimentum aliquod ſubire:ideo ſi alter cõiugũ ſcit alteriꝰ ſeruitutẽ:nihilominus matrimoniũ tenet. Silr etiam qz in matrimonio eſt equalis obligatio ex vtraq̃ pte ad debitum reddendum:nõ poteſt aliquis requirere maiorem obligationẽ ex parte alterius q̃ ipſe poſſit facere: et propter hoc ſeruus etiam ſi cõtrahit cum ancilla quã credit liberam non propter hoc impedit matrimõiũ:ꝛ ſic patet q ſeruitus non impedit matrimõiũ niſi quãdo ignorata eſt ab alio coniuge:ꝛ ſi ille ſit libere cõditiõis:ꝛ ideo nihil prohibet inter ſeruos eſſe cõiugia:vel etiam inter liberum ꝛ ancillã. ¶ Ad ꝛm̃ dõm q nihil phibet eſſe aliqd ℥ nãm quantũ ad primã intẽtionẽ ipſiꝰ:qõ nõ ẽ ℥ nãm q̃tum ad ſecũdã eius intentionẽ: ſicut oĩs corruptio ꝛ defectus ꝛ ſeniũ ẽ ℥ nãꝫ:vt dr̃ i.z.celi ꝛ mundi. qz nã intendit

esse ⁊ pfectionē:nō tñ ē ꝺ secūdā intētionē nāe: qz exꝑ nā nō pōt ꝺseruare esse in vno:ꝺseruat in altero qō generat corruptiōe alteri⁹:⁊ qñ nā nō pōt pducere ad maiorē pfectionē:inducit ad minorē:sīc qñ nō pōt facere masculū facit feminā que ē mas occasionat⁹:vt dr in.16.de aīalibus. Silr etiā dico q seruitus est ꝺ pnā intētionē nāe:sed nō ꝺ scōam:qz nālis rō ad ꝺ iclinat:⁊ hoc appetit nā vt quilibet sit bonus:sed exquo aligs peccat:nā etiā iclinat vt expctō penā reportet:⁊ sic seruitus in penā peccati introducta est. Nec ē icōueniens aligd naturale ꝑ hoc q est ꝺ nāz hoc mō impediri:sic enim mrimoniū impedit ꝑ impotentiaz coeundi:que ē ꝓtra nām mō ꝓdicto. ¶ Ad 3m dom:q ius naturale dictat q pena sit ꝓportionata culpa infligēda:⁊ q nullus sine culpa puniri debeat:sed determinare penam ex conditione pſone ⁊ culpe ē iuris positiui:⁊ iō seruitus que est quedam pena determinata est de iure positiuo ⁊ a naturali pficiscit sīc determinatū ab indeterminato:⁊ codē iure positiuo determinate est factū q seruit⁹ ignorata matrimoniū ꝓdiat:ne aliquis sine culpa puniat. Est enī q̄dam pena vxoris q bēat vir̄ seruū ⁊ ecōuerso. ¶ Ad 4m dōz:q aliqua impedimenta sunt que faciūt mrimoniū illicitū:⁊ qz volūtas nra nō facit aligd esse illicitū vel licitū: sed lex cui voluntas subdi debet:iō ignorantia talis ipedimenti que voluntarium tollit: vel scientia nihil facit ad hoc q mrimoniū teneat:⁊ tale impedimentū est affinitas vl votū:⁊ cetera huiusmodi. Quedā aūt ipedimenta sunt que faciūt mrimoniū inefficax ad solutionē debiti:⁊ qz in voluntate nra ꝓsistit debitū nobis relaxare:iō talia impedimenta si sint cognita mrimoniū nō tollunt:sz solum qñ ignorantia voluntariū excludit:⁊ tale impedimētū est seruitus ⁊ impotētia coeundi:⁊ qz etiā de se hñt aliquā rōnē ipedimēti:iō ponunt specialia ipedimenta ꝓter errorē:nō aūt pſone variatio pōit speciale ipedimētū ꝓter errorez:qz pſona altera subintroducta nō hz rōnez ipedimēti nisi ex intentione ꝺbentis. ¶ Ad 5m dom:q libertas nō impedit mrimony actū. vñ libertas ignorata nō ipedit mrimōiuz. ¶ Ad 6m dōz:q lepra nō impedit mrimoniū q̄tum ad ꝑmum actū suū:eo q lep:osi debitū reddere pnt libere q̄/uis aliqua grauamina mrimonio inferant q̄tuz ad scōos effectus. ⁊ iō nō impedit mrimoniū sicut seruitus.

Ad secundum sic ꝓcedit:videt q seru⁹ mrimonium ꝺbere nō possit sine ꝺsensu dñi. null⁹ enī pōt dare alicui qō ē alterius sine ꝺsensu ipsius. sed seruus est res dñi. g nō pōt ꝺbēdo mrimoniū dare ptātem corporis sui vxori sine ꝺsensu dñi. ¶ ꝑ. seruus tenet dño suo obedire. sed dñs pōt ei p̄cipere q in mrimonium nō ꝺsentiat. g sine ꝺsensu eius mrimoniuz nō pōt ꝺbere. ¶ ꝑ. post ꝺctum mrimoniū seruus tenet reddere debitum vxori ex p̄cepto iuris diuini. sz eo tpe q vxor debituz petit:pōt dñs aliqō seruitium seruo ꝺponere:qō facere nō poterit si carnali copule vacare velit. g si sine ꝺsēsu dñi posset seru⁹ ꝺbere mrimoniū ꝑuaret dñs seruitio sibi debito sine culpa:qō ee nō dz. ¶ ꝑ. dñs pōt vēdere seruum ī extraneas regiones:q vxor sua nō poterit eū sequi. vl pp ifirmitatem corpis:vel pp periculū fidei imminens:puta si vendat infidelib⁹:vel etiā dño vxoris nō pmittēte si sit ancilla:⁊ sic mrimoniū dissolueret:qō est icōueniens. g nō pōt seru⁹ sine cōsensu dñi mrimoniū ꝓtrahere. ¶ ꝑ. fauora biliora ē obligatio qua hō se diuinis obsequys mācipat: q̄z illa qua hō se vxori subycit. sed seru⁹ sine ꝺsensu dñi nō pōt religionē intrare:vel ad clericatū ꝑmoueri. g multo min⁹ pōt sine eius ꝺsensu mrimonio iungi. ¶ Sed ꝺ. Gal. 4. In xp̄o ih̄u nō ē seru⁹ neq liber. g ad mrimoniū ꝺbendū in fide xp̄i ih̄u eadē est libertas liberis ⁊ seruis. ¶ ꝑ. seruit⁹ est de iure positiuo:sed mrimoniū de iure diuino ⁊ nāli:cuz ergo ius positiuū nō ꝑiudicet iuri nāli aut diuino videt q seru⁹ absq̄ dñi ꝺsensu mrimoniū ꝺbere possit.

¶ Rñdeo dō:q q̄tuis ius positiuū vt dr̄z est ꝑgrediat a iure nāli:⁊ iō seruit⁹ que est de iure positiuo ñ pōt ꝑiudicari bis que sunt de lege naturali:sicut aūt appetitus nāe ē ad opationez indiuidui:ita est ad ꝺseruationē specici p generationez. vñ sicut seruus nō subdit dño quin libere possit comedere ⁊ dormire. ⁊ alia huiusmodi facere q̄ ad necessitatem corpis ptinent:sine q̄bus natura cōseruari nō pōt: ita nō subdit ei q̄tum ad hoc q ñ possit libere mrimoniū ꝺbere:etiā dño nescīente:aut ꝺdicente. ¶ Ad ꝑm q dōz:q seru⁹ē res dñi q̄tuz ad nālia omnes sūt pares. vnde ī his q̄ ad actus nāles ptinent:seru⁹ pōt alteri inuito dño sui corpis ptātem per mrimoniū ꝑbere. ¶ Ad 2m dom:q seru⁹ dño suo tenetur obedire ī his que dñs pōt licite ꝑcipere:sicut aūt licite nō pōt ꝑcipere dñs seruo q nō comedat aut dormiat:ita etiā nec q a mrimonio cōtrahēdo abstīneat. iterest enī z ad legislatorē q̄liter quilibet re sua vtat:⁊ iō si dñs ꝑcipiat seruo q nō ꝺbat mrimoniuz:seru⁹ ñ tenet ei obedire. ¶ Ad 3m dom:q si seruus volēte dño mrimoniū ꝺxit:tūc debet ꝑtermittere seruitiū dñi impantis:⁊ reddere debitū vxori:qz ꝑ hoc q dñs ꝺcessit vt mrimoniū seru⁹ ꝺberet:intelligit ei ꝺcessisse oīa que mrimoniū requirit:si aūt mrimonium teneat vel ꝺtradicēte dño est ꝺctum:nō tenet reddere debitum:sed potius dño obedire:si vtrūq; simul ee ñ possit. Sed tñ ī his multa pticularia ꝺsiderari debēt:sicut etiā ī oībus hūanis actib⁹. s. picula castitatis ꝺiminēs vxori:⁊ ipedimētū qō ex redditiōe debiti seruitio impatorum generat:⁊ alys huiusmodi: q̄bus oib⁹ rite pēsatis iudicabit cui magis seruus obedire teneat dño vel vxori. ¶ Ad 4m dom q ī tali casu dr̄:q dñs cogēdus ē ne seruū vēdat taliter q faciat onera mrimōy grauiora:ꝑcipue cū nō desit facultas vbicūq; seruum suū vēdendi iusto ꝑcio. ¶ Ad 5m dom: q ꝑ religionē ⁊ ordinis suscepticōez aligs obligat diuīs obsequys q̄tum ad totū tēpus:sed vir tenetur vxori debitum reddere nō semp sed ꝺgruis tpibus:⁊ iō nō est sīle ⁊ ꝑterea ille q intrat religionem ⁊ suscipit ordinem obligat se ad opera que sūt nālibus superaddita:ī q̄bus dñs ptātez eius hz:⁊ nō ī nālib⁹ ad q̄ obligat se ꝑ mrimoniū. vnde posset ꝺtinētiā vouere sine ꝺsensu dñi.

Ad tertiū sic ꝓceditur: vr̄ q seruitus mrimōio ñ possit supuēire vt vir se alteri vēdat ī fuū qz qō ī fraudem ⁊ ꝑiudiciū alterius factum est ratum ee nō dz. sz vir q se ī seruū vēdit facit hoc q̄tuz ī fraudē mrimony:⁊ ad minus detrimētum vxoris. g nō debet valere talis vēditio ad seruitutē iducēdam. ¶ ꝑ. duo fauorabilia ꝑiudicāt vni nō fauorabili. sed mrimonium ⁊ libertas sūt fauorabilia ⁊ repugnāt seruituti que ñ est fauorabilis ī iure. ergo seruitus talis debet penitus annullari. ¶ ꝑ. i mrimōio vir ⁊ vxor ad paria iudicātur: vt supra dictū est: sed vxor nō pōt se ī ancillaz dare nolēte marito. ergo nec vir nolēte vxore. ¶ ꝑ. illud qō impedit rei generatiōem ī nālibus: destruit etiam rem generataz. sed seruitus viri nesciēte vxore impedit mrimony ꝺtractum anteq̄ fiat. g si posset mrimonio superuenire destrueret mrimōiuz qō est icōueniēs. ¶ Sed ꝺtra: quilibz pōt dare alteri qō suū est. sed vir est sui iuris cū sit liber. g pōt ius suū dare alteri ¶ ꝑ. seruus pōt nolēte dño vxorē ducere: vt dictum est. g eadem rōne vir pōt dño se subdere nolēte vxore.

¶ Rñdeo dōm:q vir subdit vxori soluz in his que ad actum nāe ptinent ī quibus sunt equales: ad que seruitutis subiectio se nō extēdit:⁊ iō vir nolēte vxore pōt se alteri in seruū dare: nō tñ ex hoc mrimoniū dissolueret: qz nullū impedimētum mrimonio supueniēs pōt dissoluere ipz vt pdictum est. ¶ Ad ꝑm q dōm:q fraus bene pōt nocere ei q fraudē fecit; sed nō pōt alteri ꝑiudiciū generare:⁊ iō si vir

in fraudē vxoris alteri det se in seruuz: ipse damnū repor/
tat: estimabile libertatis bonū amittēs: sed vxori nulluz
pōt ex hoc ꝓiudiciū generari quī teneat reddere debituz
petēti: z ad oīa q̄ mr̄imoniū regrit .ñ.n. pōt ab his retrahi
dñi sui ꝑcepto. ¶ Ad z^m dōz: q̄ q̄tū ad hoc q̄ seruit⁹ mr̄i/
monio repugnat mr̄imoniū seruituti ꝓiudicat: qz tūc ser/
uus teneť vxori reddeř debitū etiaz nolēte dño. ¶ Ad 3^m
dōz: q̄ q̄uis i actu mr̄imōiali z his q̄ ad nāz spectāt ad pa
ria vir z vxor iudicenť: ad que ꝺditio seruitutis nō se extē
dit: tñ q̄tū ad dispēsationē domus z ad alia hꝺ supaddita
vxor ñ pōt se dare i ancillā nolēte viro. ¶ Ad 4^m dōz q̄
rō illa ꝑcedit de reb⁹ corruptibilib⁹ i q̄bus ēt multa ipedi
unt generationē q̄ nō sufficiūt ad destruēdū rē generatā.
Hꝺ i reb⁹ ꝑpetuis pōt ipedimētū ꝓstari ne res talis eē icipi/
at: nō aūt vt eē desistat: sic̄ pz de aīa rōnali: z sil̄r ēt est de
mr̄imonio: qō é ꝑpetuū viculū pñti vita manēte.

Ad quartū sic ꝑcedit: vr̄ q̄ filj dēant seq ꝺditōez
pr̄is: qz ōnoīa⁹: fit a digniozi: Hꝺ pr̄ in gña
tōe ē digniox q̄ mr̄. g. z̄c. ¶ ℙ. eē rei magl̄ōpēdet a fox⁹ q̄
a mā. Hꝺ i generatōe pater dat foxmaz: mater māz: vt dr̄ in
16. de aīalib⁹. g magis dz seq ꝑles pr̄em q̄ mr̄em. ¶ ℙ. il/
lud ꝑcipue dz aliq̄d seq cui magis simílat. sed filj⁹ plus si/
milat pr̄i q̄ mr̄i: sic̄ z filia plus matri. ergo ad minus filj⁹
deberet sequi pr̄em z filia mr̄em. ¶ ℙ. i sacra scriptura ñ
ꝓputať genealogia p mulieres: sed p viros. g ꝑles magis
sequit pr̄em q̄ mr̄em. ¶ Hꝺ ℨ: figs seminat i terra aliena
fructⁿ fūt ei⁹ cui⁹ é terra. Hꝺ venter mulieris respectu semis
bus hoc ꝑidem⁹ q̄ ex diuersis specieb⁹ nascunť q̄ part⁹ ma
gis sequit mr̄ez q̄ pr̄em. vñ muli q nascunť ex equa z asi/
no magis similanť equis q̄ illi q nascunť ex asina z equo:
ergo similiter debet esse in hominibus.

¶ Rñdeo dōz: q̄ Hꝺ leges ciuiles ꝓtus sequitur vētrem:
z hoc rōnabiliter: qz ꝑles hz a pr̄e ꝓplemētū foxmale: Hꝺ a
mr̄e substātiā coxpis. seruit⁹ aūt coxpalis ꝺditio ē: cū seru⁹
fit q̄si ifrumētū dñi i opando: z iō ꝑles i libertate z serui
tute seq̄t mr̄ez: Hꝺ i his q̄ ptinēt ad dignitatē q̄ é ex foxma
rei sequit patrē: sic̄ in honoxib⁹ z municipys z hereditate
z alys: z huic ēt ꝺcoxdāt canones: z lex Moyſi: vt pz Exo.
xxi. In gbusdā tñ terris q̄ iure ciuili nō regūt ꝓtus sequit
deteriozē ꝺditionē: vt si pater sit seru⁹ q̄uis mater sit libe
ra: erūt filj serui: nō tñ si post pactū mr̄imoniū pater se in
seruū dedit nolēte vxoze: z sil̄r si sit ecōuerso. si aūt vterq
sit seruit ꝺditōis: z ptineāt ad diuersos dños: tūc diuidāt
filios si plures sūt: vel si vn⁹ tñ: vn⁹ alteri recōpēsabit de
ꝑcio: z accipiet ꝑles natā i sui seruitiū: tñ nō é credibile q
talis ꝓfnetudo possit eē ita rōabilis sicut illud q̄ multox
sapiētū diuturno studio determinatū é: hoc ēt i nālib⁹ iue
nit q̄ receptū é i recipiēte p modū recipiētis: z ñ p moduz
dātis. z iō rōnabile é q̄ semē receptū i muliere ad ꝺditio
nē ipsi⁹ trahať. ¶ Ad p^m g dōz: q̄ q̄uis pater sit digni⁹ pri
cipiū: tñ mater dat subam coxpalē ex pte cui⁹ attēdit ꝺdi
tio seruitutis. ¶ Ad z^m dōz: q̄ i his q̄ ad rōnē spēi ptinēt
magis similať fili⁹ pri q̄ mr̄i: Hꝺ i mālib⁹ ꝺditionib⁹ magis
dz filiari mr̄i q̄ pri: qz res hz a foxma eē specificū: sed ꝺdi/
tiones māles a mā. ¶ Ad 3^m dōz: q̄ fili⁹ assiliatur pri rōne
foxme quā hz i sui ꝓplemēto sicut z pater: z iō rō nō est ad
ꝓpositū. ¶ Ad 4^m dōz: q̄ qz honox filj magis é ex pr̄e q̄
ex mr̄e: iō in genealogys in scripturis z fm cōez ꝓsuetudi
nē magis noiant̄ filj a pr̄e q̄ a mr̄e: tñ in his que ad serui/
tutem spectant magis mr̄em sequuntur.

Ad quintuz sic ꝑcedit: vr̄ q̄ defect⁹ etatis non i/
pedit mr̄imoniuz: fm. n. leges pueri
accipiūt tutorē vsq̄ ad. 25. annos. g videť q̄ vsq̄ ad tēp⁹
illud nō sit ꝓfoxtata rō ad ꝓsēsuz: z ita videť q̄ illud debe
at eē tēp⁹ statutū ad mr̄imonia ineunda. sed ante tempus
illud matrimōiū pōt ꝺhi. g defect⁹ statute etatis nō ipedit
matrimōiū. ¶ ℙ. sic̄ viculū religiōis est ꝑpetuū: ita vicu/
lū matrimony. Hꝺ añ. 18. annū nō pñt facere ꝑfessionē fm
nouā istitutionē. g nec matrimoniū ꝓtrahere si defectus
etatis matrimōiū ipediret. ¶ ℙ. sic̄ ꝓsēsus ad matrimōi/
um regrit ex pte viri: ita ex pte mulieris. Hꝺ mulier añ. 14.
annū pōt ꝺhere matrimōiū. g z vir. ¶ ℙ. ipotētia coeūdi
nisi sit ꝑpetua z ignozata nō ipedit matrimōiū. Hꝺ defect⁹
etatis nō ē ꝑpetu⁹: nec ignozat⁹. g nō ipedit matrimōium.
¶ ℙ. nō ꝓtineť i aliq̄ ꝑdictoꝝ ipedimētoꝝ: z ita nō videť
matrimōy eē ipedimētū. ¶ Hꝺz ℨ ē q̄ō decre. dicit: q̄ pu/
er q nō pōt reddere debitū nō ē aptus matrimōio. Hꝺ ante
.14. annū vt i plurib⁹ nō pōt reddere debitū: vt pz in. 9. de
aīalib⁹. g z̄c. ¶ ℙ. oīuz nā ꝓstātiū posit⁹ ē termin⁹ magni/
tudinis z augmēti: z ita videť cū mr̄imōiū sit nāle q̄ dēat
hr̄e determiātū tps: p cuius defectū impediať.

¶ Rñdeo dōz: q̄ mr̄imoniū cū fiat p modū ℨct⁹ cuiusdaz
ordinatiōi legis positiue subiacet sicut z alj ℨctus. vñ fm
iura determinatū ē: q̄ ante illud tps discretiōis: q̄ vterq
possit de mr̄imonio sufficiēter deliberare: z debitū sibi in/
uicē reddere: mr̄imonia nō ꝺbant̄: z si nō ita facta fuerint
dirimunť. hoc aūt tēpus vt i plurib⁹ est i masculis Hꝺ. 14. an
no: in femīa aūt in. 12. anno: cuius rō supra di. 27. dicta est.
Quia tñ ꝑcepta iuris positiui sequūť id q̄ ō ē i pluribus: si
aligs ad pfectionē debitā ante tēpus ꝑdictuz puen iat: ita
q̄ vigoz nāe z rōnis defectū etatis supleat: mr̄imōiū ñ diſ/
soluiť: z iō si ꝺbentes añ annos pubertatis: carnaliter añ
tps ꝑdictū fuerīt copulati: nihilomin⁹ mr̄imōiū stat idisso
lubile. ¶ Ad p^m g dōz: q̄ in illis ad q̄ nā iclinat nō exigiť
tātus vigoz rōnis ad deliberādū sicut i alys: z iō ante pōt
i matrimoniū sufficiēter deliberās ꝓsētire: q̄ possit i ℨcti/
bus alys res suas sine tutoze ptractare. ¶ Et sil̄r ēt dōz ē
ad sc̄z: q̄ votū religiōis ē eoꝝ q̄ sūt supra iclinationē na/
ture: q̄ maiorē difficultatē habēt q̄ matrimoniuz. ¶ Ad
3^m dōm: q̄ mulier citi⁹ ad tps pubertatis puenit q̄ vir: vt
dicit i. 9. de aīalib⁹: z supra dis. 27. dictū ē: z iō nō ē sil̄e de
vtroq. ¶ Ad 4^m dōm. q̄ ex pte ista nō solū ē ipedimētū
pp ipotētia coeūdi: sed pp defectū rōnis: q̄ ad hoc ñ suffi/
cit ad ꝓsēsū illū rite faciēdū q̄ ꝑpetuo durare debz. ¶ Ad
5^m dōz: q̄ sic̄ ipedimētū q̄ō ē ex furia reduciť ad ipedimē/
tū errozis: ita z ipedimentū q̄ō est ex defectu etatis: qz hō
nō hz vsuz plenū liberi arbitry.

¶ Oz si ipa fuerit in seruitute detēta z̄c. Sciēdū q̄ si añ q̄
sit detecta seruit⁹ vxoris ō q̄ dubitať petat debitū: si leui
suspitione moueať Hꝺ reddere debitū: nec ex hoc ei aliq̄ō
ꝓiudicium generať. Si aūt ex cā ꝑbabili dubitet vel ve/
hemēter ꝑsumat: aut certe cognoscat: nō debet ei debituz
reddere eccl̄ia ꝑcipiēte: qz vel sibi ꝓiudiciū faceret si eam
vxorio affectu cognosceret. aut alias fornicaretur.

¶ In quo ordine nequeat fieri coniugium.

Distinctio. XXXVII. a

Sunt igiť quidā ordines i quibus
nullaten⁹ potest ꝓtrahi coniugiū:
z si intercesserit copula: fit diuoꝝ
tiuz: vt sacerdotiuz: diaconat⁹: z
subdiaconat⁹. In alijs vero ꝑmit
titur sortiri ꝓiugiuz: nisi religionis habitū sum/
pserint vel ꝓtinentie votuz fecerit. Unde Leo
papa. Clicos: lectores: hostiarios: exorcistas:
acolythos: si extra votum z habitū inueniunť:
z continentiaz ꝑfiteri nolunt: vxorem ducere
virginem ecclesia romana ꝑmittit: nō viduam

vl repudiatã: qz deiceps nec ad subdiaconatũ
ꝓuehi poterũt: nec laycus vxoꝛẽ soꝛtit⁹ nisi vir-
ginẽ: vl bigam⁹ ad clicatũ. Itez ex carthaginẽsi
ꝯcilio. Placuit eꝑos: ꝓesbiteros: dyaconos:
subdiaconos ẽt ab vxoꝛib⁹ abstinere: qꝺ si ñ fe-
ceꝛit ẽt ab ecclĩastico remoueant officio. Cete-
ros ño clicos ad ꝺ nõ cogit. Itẽ Leo pa. Lex
ꝓtinẽtie cadẽ ẽ mistris altaris q̃ eꝑis ⁊ ꝑsbite-
ris: q cũ eẽnt layci vl lectoꝛes: licite vxoꝛes du-
cere potuerũt: ꝟ cũ ad ꝑdictos puenerũt grad⁹
cepit eis ñ licere qꝺ licuit. Itẽ i. vi. synodo. Si
qs eoꝝ q ad clerũ accedũt voluerit nuptiali le-
ge mlĩeri copulari: hoc añ oꝛdinẽ subdiacõat⁹
faciat. Itez Calixt⁹ papa. Ꝓesbiteris: diaco-
nib⁹: subdiaconib⁹: monachis ꝯcubias hãc seu
matrimoniuꝫ ꝓtrahere penit⁹ interdicim⁹. Ꝯcta
quoq; mr̃imonia ab hmõi pſõis diſiũgi: ⁊ pſo-
nas ad pniaꝫ ꝺbere redigi: iuxta scõꝝ cãonũ di-
stictiõez iudicam⁹. Itẽ gre. Nullũ facere ſbdia
conũ eꝑi ꝑſliant: nisi q se caste victuꝝ ꝓmiserit:
qz nulls ꝺz ad misteriũ altaris accedere: nisi e⁹
castitas añ suscepti misteriũ fuẽit approbata.

C De interfectoꝛib⁹ suaꝝ ꝯiugum. b

Is adĵciẽdũ ẽ ꝺ occisoꝛib⁹ suaꝝ ꝯiugũ
De qꝺ⁹ Nicola⁹ ꝑꝑ scribit radulpho
bituricẽsi archiepo. Interfectões suaꝝ
rũ ꝯiugũ siñ indicio. cũ ñ addis adulte-
raꝝ vel aliqd hmõi: qd aliꝺ hñdi ſt q̃ hoicide:
Ac p ꝺ ad pniam redigẽdi qꝺ⁹ pẽit⁹ ꝺnegaꝛ cõ-
iugiũ. Hic vl Nicola⁹ pmittere maritis ꝓ adul-
terio aut alio hmõi vxoꝛes suas iterficere: ꝟ ec-
clĩastica disciplia spũali gladio nõ materiali cri
miosos feriri iubet. Añ idẽ nicola⁹. Inter hec
nr̃a scitas addere studuit: si e⁹ vxoꝛ adulteriũ p
petrauerit vtꝝ marito e⁹ ꝟ mũdanã legẽ iterfi-
cere liceat. Sed scã dei ecclĩa nũq̃ mũdãis cõ-
strigit legib⁹: gladiũ nõ ꝺz nisi spũalẽ. Itẽ pius
ꝑꝑ. Quicũq; ꝓpriaꝫ vxoꝛẽ absq; lege ⁊ sine cã
iterfecerit aliq̃ duxerit armis depositis publi
caꝫ agat pniaꝫ: ⁊ si contumax extiterit anathe-
matizet vsquequo ꝝsentiat.

Postq̃ determinauit magr̃ de ipedimẽ-
tis q̃ faciũt pſonas medias inter penit⁹ legiti-
mas: ⁊ penit⁹ illegitimas: hic determiat de ipe
dimẽtis q̃ faciũt pſonas penit⁹ illegitimas. Et
diuidit in ptes duas. In ꝑma determiat de ipedimẽtis q̃
faciũt pſonas illegitimas respectu cuiuslibꝫ pſone. i scõa
de ipedimẽtis q̃ faciũt pſonas illegitimas r̃spectu aliqua
rũ pſonaꝝ ⁊ nõ respectu omniũ. 39. dis. ibi. Post hoc de di
spari cultu ⁊c. Prima in duas. In prima determinat de i-
pedimento oꝛdinis. in secunda de impedimento voti. 28.
dis. ibi. Nũc de voto ⁊c. Prima i duas. In ꝑma oñdit quõ
mr̃imoniuꝫ p oꝛdines impediaꝛ. in scõa quõ impediꝛ per
vxoꝛicidy crimen: ibi. His adyciendum est ⁊c.

Hic est duplex qõ. C Prima de ipe-
dimẽto oꝛdis. C Se-
cũda de vxoꝛicidio. C Circa ꝑmũ querũt duo.
C Primo vtꝝ oꝛdo ꝑcedẽs impediat mr̃imõiũ.
C 2o vtꝝ mr̃imõiũ ꝑcedẽs oꝛdinẽ ſeq̃ patiaꝛ.

Ad primum sic procedit: vr̃ q̃ oꝛdo non impediat
ꝓtrario. sed oꝛdo nõ ẽ ꝺrius mr̃imonio: cũ vtrũq; sit sacrũ
g̃ nõ ipedit ipꝝ. C P. idẽ oꝛdo ẽ apud nos ⁊ apud eccl̃iam
oꝛiẽtalẽ. ſz apud eccl̃iã oꝛiẽtalẽ ñ ipedit mr̃i^m. g̃ nec apud
occidẽtalẽ. C P. mr̃i^m significat ꝓiũctionẽ xp̃i ⁊ eccl̃ie. ſz
hoc ꝑcipue ꝙgruit significari i his q̃ sũt misteri xp̃i. s. oꝛdia-
tis. g̃ oꝛdo mr̃i^m nõ ipedit. C P. oẽs oꝛdes ad aliqd spũalita-
le oꝛdinant. ſz oꝛdo nõ põt ipedire mr̃i^m nisi rõe spũalita-
tis. g̃ si oꝛdo ipedit mr̃i^m: glibet oꝛdo ipediet qꝺ falsũ est.
C P. oẽs oꝛdiati pñt eccl̃iastica bñficia habeꝛ: ⁊ ꝓilegio
clericali gaudere ⁊ eq̃liter. si g̃ pp hoc oꝛdo mr̃i^m ipediat:
qz vxoꝛati nõ pñt hr̃e bñficiũ eccl̃iasticũ: nec gaudeꝛ pri-
legio clericali vt iuriste dicũt: tũc glibet oꝛdo ipedire de-
beret: qꝺ falsuꝫ ẽ: vt ꝑz ꝑ decre. Alex. de cle. ꝯiu. ⁊ sic nulli⁹
oꝛdo vt vr̃ mr̃i^m ipediet. C Sꝫ ꝺ ẽ qꝺ decre. dicit: Si i sub
diaconatu ⁊ alys supioꝛib⁹ oꝛdib⁹ vxoꝛes accepisse noscũ-
tur eos vxoꝛes dimittere ꝙpellatis: qꝺ nõ eẽt si eẽt verus
mr̃i^m. C P. null⁹ vouẽs ꝓtinẽtiã põt mr̃i^m ꝺhere. sed qdã
oꝛdines sunt q̃ bñt votũ ꝓtinẽtie annexũ: vt ex lr̃a ꝑz ergo
talis oꝛdo mr̃imonium impedit.

C Rñdeo dꝺz: q̃ oꝛdo sacer ꝺ sui rõne hꝫ ex q̃dã ꝙgruẽtia
q̃ mr̃i^m ipedire debeat qz in sacris oꝛdinib⁹ ꝙstituti sacra
vasa ⁊ sacr̃a tractãt: ⁊ iõ decẽs ẽ vt mũdiciã coꝛpalẽ p ꝓti-
nẽtiaꝫ seruent: ſz q̃ ipediat mr̃i^m ex ꝙstitutiõe eccl̃ie hꝫ tñ
aliter apud latinos q̃ apud grecos: qz apud grecos ipedit
sacris annexũ: qꝺ ẽt si qs verboten⁹ nõ emittat: ex hocipo
se: ⁊ iõ apꝺ grecos ⁊ alios oꝛiẽtales sacer oꝛdo ipedit mr̃i-
mõiũ ꝺhẽdũ: ñ tñ mr̃imõy ꝑus ꝓtracti vſũ: pñt. n. mr̃imo-
nio ꝑus ꝓtracto vti: q̃uis nõ possint mr̃i^m de nouo ꝺhere:
ſz apud occidẽtalẽ eccl̃iã ipedit mr̃i^m ⁊ mr̃imony vſũ: ni
si forte ignoꝛãte aut ꝓtradicẽte vxoꝛe vir oꝛdinẽ sacrũ su-
sceperit: qz ex hoc nõ põt ei aliqꝺ ꝑiudiciũ generari. Quõ
añ oꝛdines sacri distinguũt a nõ sacris nũc ⁊ in ꝑmitiua
eccl̃a supra. dis. 24. dictuꝫ est. C Ad p^m ꝺz: q̃ q̃uis oꝛ-
do sacer nõ habeat ꝓtrarietatẽ ad matrimoniuꝫ ingꝝtum
est sacr̃m: habet tñ repugnantiã quãdã ad ipsum rõne sui
actꝰ q̃ spũales actꝰ ipedit. C Ad 2^m ꝺõm: q̃ iaꝫ ꝑz q̃ obie-
ctio ꝑcedit ex falsis. oꝛdo. n. vbiq; ipedit mr̃i^m ꝺhẽduꝫ q̃-
uis vbiq; hẽat votũ ãnexũ. C Ad 3^m ꝺõz: q̃ illi q̃ sũt i sa-
cris oꝛdinib⁹ cõstituti signãt xp̃m nobilioꝛib⁹ actib⁹ put
ex dictis i tractatu de oꝛdine ꝑz: q̃ illi qui sunt mr̃imonio
iuncti. ⁊ ideo ratio nõ sequitur. C Ad 4^m ꝺõm: q̃ illi qui
sunt in minoꝛibus oꝛdinibus ꝙstituti: ex vi oꝛdinis nõ ꝓ-
hibentur matrimonium contrahere: qz q̃uis oꝛdines illi
deputentur ad aliqua spũalia: non tamen immediate ha-
bẽt accessũ ad tractãdũ sacra: fiẽ illi q̃ sũt i sacris oꝛdib⁹:
ſz ex statutũ occidẽtalis eccl̃ie mr̃imõy vſũ siue executio
nẽ oꝛdinis nõ sacri ipedit pp seruãdã maioꝛẽ honestatem
i officys eccl̃ie: ⁊ qz aliquis ex bñficio eccl̃iastico teneꝛ ad
executõz oꝛdis: ⁊ ex hoc ipo ꝓilegio clicali gaudeꝛ: iõ hec
apꝺ latios clicis vxoꝛat⁹ auferũt: ⁊ ꝑ ꝺ ꝑz solo ad vltimũ.

Ad scõm sic ꝓcedit: vr̃ q̃ mr̃i⁹ oꝛdo sacer supueire
ñ possit: qz fortiꝰ ꝑiudicat min⁹ fortiꝰ oꝛdinẽ su-
scipiat ꝑiudiciũ generabit vxoꝛi vt nõ possit debitũ exige-
re: cũ oꝛdo sit viculuꝫ spũale ⁊ mr̃i^m coꝛpale: ⁊ sic vr̃ q̃ nõ
possit oꝛdinẽ sacruꝫ suscipe post mr̃imoniũ ꝙsummatum.

¶ ℞. q̄ mr̄i⁹ ꝯsūmatū vn⁹ cōiugū sine alteri⁹ ꝯsensu ñ p̄t cōtinētiā vouere: ſz ordo sacer hz cōtinētie votū ānexū. g̃ ꝯtinētiā ſuare: qz ñ possz alteri nubere viro viuēte. ¶ ℞ ad 2. ſz apd oriētales illi q̄ sūt in sacris cōstituti tenēt ad ꝯtinētiā tpe q̄ exequūt offiū suū. g̃ nec ipsi p̄t ordiari sīn ꝯsensu vxoꝝ: ꝛ multo min⁹ latini. ¶ ℞. v. r ꝛ vxor ad pa/ am ducere. g̃ nec vxor defūcto viro: ſz nō p̄t sibi auferri facultas nubēdi post mortē viri p viri actū. g̃ vir ñ p̄t su/ scipe ordies p⁹ mr̄i⁹. ¶ ℞. q̄tū mr̄i⁹ oppōit ordini: tantū ecōuerso. ſz ordo p̄cedēs ipedit mr̄i⁹ seq̄ns. g̃ e3. ¶ Sz 3. religiosi tenēt ad ꝯtinētiā: sic̄ illi q̄ sūt i sacris ordīb⁹. sed post mr̄i⁹ pt aligs religionē ītrare defuncta vel ꝯsētiente vxore. g̃ ꝛ ordinem suscipe. ¶ ℞. aligs p̄t fieri fuus homi/ nū p⁹ mr̄imonium. g̃ ꝛ fuus dei p susceptionē ordinis.

¶ R̄ndeo dōm: q⁹ mr̄i⁹ ñ impedit ordinis sacri susceptio/ nem: qz si mr̄i: iunct⁹ ad sacros ordies accedat ēt reclamā te vxore: nihilomin⁹ characterē ordis suscipit: ſz executō/ ne ordinis caret. si aūt volēte vxore vel ipsa defuncta or/ dinē sacrū accipiat: recipit ordinē ꝛ executionē. ¶ Ad p̄m ergo dōm: q⁹ vinculū ordinis soluit vinculū matrimony/ rone redditiōis debiti: ex q̄ pte hz repugnātiā ad mr̄imōi/ um ex pte eius qui ordinē suscipit: qz ñ p̄t petere debitū: nec vxor tenet ei reddere: sed tñ nō soluit ex pte alteri⁹: qz ipse vxori tenet debitū reddere si nō possit eā īducere ad ꝯtinentiā. ¶ Ad. 2. dōm: q⁹ si vxor sciat: ꝛ de ei⁹ ꝯsensu vir ordinē sacrū suscepit: tenet cōtinētiā ppetuā vouere: nō tñ tenet religionē ītrare si sibi nō timeat ō piculo ca/ stitatis: pp hoc q⁹ vir ei⁹ solēne votū emisit: secus āt si emi/ sset votū simplex. si āt sine ei⁹ cōsensu suscepit nō tenet: qz ex hoc nullū sibi p̄iudiciū generat. ¶ Ad 3m dōz: q⁹ sic̄ probabilius vr̄ cuius q̄dā ℞iū dixerint: ēt greci nō debēt accedere ad sacros ordines sine ꝯsensu vxoꝝ: qz ad min⁹ tpe ministerij sui fraudarent debiti redditiōe q̄ fraudari nō p̄t fm ordinē iuris: si eis ℑdicentibus aut ignorātib⁹ viri ordines suscepint. ¶ Ad 4m dōm: q⁹ sicut dr̄ eoipso q⁹ mulier cōsentit apud grecos q⁹ vir suus ordinē suscipi/ at obligat se ad hoc q⁹ ipa in ppetuū alteri nō nubat: qz si/ gnificatio matrimōij nō seruaret: q̄ ī matrimōio sacerdo/ tis p̄cipue exigit. si āt sine cōsensu eius ordiat: nō vr̄ ad hoc teneri. ¶ Ad. 5. dōz: q⁹ matrimoniū hz pro cā nostruz cōsensum: nō āt ordo: sed hz cām sacrāle determinatā a deo: ꝛ iō mr̄i⁹ p̄t ipediri ex ordine p̄cedente: q⁹ ñ sit vez mr̄i⁹. nō āt ordo ex mr̄i⁹ q⁹ ñ sit verus ordo: qz sacroꝝ vt⁹ ē imutabilis: sed actus humani p̄t ipediri. Qō. II.

Deinde queritur de vxoricidio. Et circa hoc querun/ tur duo. ¶ Primo vtrum in aliquo casu lice/ at vxorem occidere. ¶ Secundo vtrum vxo/ ricidium impedit matrimonium.

Ad primum sic procedit: vr̄ q⁹ liceat viro vxorē interficere in actu adulterij dephē/ sam. lex. n. diuiq̄ p̄cipit adulteras lapidari. sed ille q̄ legez diuinā exequit nō peccat. g̃ nec occidēs ppria vxorē fl sit adultera. ¶ ℞. illud q̄ō licet legi: licet ei cui lex hz cōmit/ tit. sed legi licet ītericere adulterā aut quālibet p̄sonam actu adulterij depḥense: vr̄ q⁹ ei liceat. ¶ ℞. vir hz maio rem p̄tātē sup vxorē adulterā q̄z sup euz q̄ cū ipsa adulte/ riū ꝯmisit. sed si vir p̄cutiat clericū quē cū p̄pa vxore iue/ nit nō est excōicatus. g̃ videt q⁹ ēt liceat ītericere ppriā vxorē in adulterio depḥēsaz. ¶ ℞. viri ē vxorē suā cozri/ gere. sed cozreptio fit p̄ inflictionē iuste pene: cum g̃ iusta pena adultery sit mortis: qz est capitale crimē: vr̄ q⁹ liceat viro vxorē adulterā occidere. ¶ Sz ℑ. in lr̄a dr̄: q⁹ eccl'ia dei q̄ nunq̄z ꝯstringit legib⁹ mūdāis: gladiū ñ hz nisi spūa/ lē. g̃ vr̄ q⁹ ei q̄ vult cē de eccl'ia nō sit licit⁹ vsus legis illi⁹: q̄ vxoricidiū p̄mittit. ¶ ℞. vir ꝛ vxor ad paria iudicāt. sz vxori nō licet ītericere vir̄ in adulterio depḥēsuz. g̃ nec ¶ R̄ndeo dōm: q⁹ vir̄ interficere vxorē cō (viro vxorē. tingit dupl'r. Uno mō p̄ iudiciū ciuile: ꝛ sic nō est dubium q⁹ sine pct̄o p̄t vir ẓelo iustitie: ñ liuore vindicte: aut odij mot⁹ vxorē adulterā in iudicio seculari accusare crimi/ liter de adulterio: ꝛ penā mortis a lege statutā petere: sic̄ ēt licet accusare aliquē de homicidio aut de alio crimie: nō tñ talis accusatio p̄t fieri ī iudicio eccl'astico: qz eccl'a nō hz gladiū materialē: vt ī lr̄a dr̄. Alio mō p̄t eā p̄ seipz occidere nō ī iudicio cōuictam: et sic extra actū adultery eā interficere q̄tūcūq̄ sciat eā adulterā neq̄z fm leges ci/ uiles: neq̄z fm legē ꝯscie licet: ſz lex ciuilis q̄si licitū cōpu/ tat q⁹ in ipso actu eā ītericiat: nō q̄si p̄cipiēs vel ꝓhibēs: ſz q̄si penā homicidy inferēs: pp maximū incitamētū q̄ō hz vir in tali facto ad occisionē vxoris: ſz eccl'ia in hz nō ē astricta legib⁹ humanis vt iudicet eū sine reatu pene eter/ ne vel pene eccl'iastico iudicio infligende: ex hoc q⁹ ē sine reatu pene īfligēde p̄ iudiciū seculare: ꝛ iō in nullo casu li/ cet viro interficere vxorē ꝓpa auctē. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm: q⁹ penā illā infligēdā lex nō p̄misit p̄sonis p̄uatis: ſz p̄sōis publicis q̄ hñt officiū ad hoc ꝓputatū. vir āt nō est iudex vxoris: ꝛ iō nō p̄t eā ínterficere: sed cozā iudice accusare. ¶ Ad. 2. dōm q⁹ lex ciuilis nō cōmisit viro occisionē vxo/ ris q̄si p̄cipiens: qz sic nō peccaret: sicut nec minister iudi/ cis peccat latronē occidēs cōdēnatū ad mortē: sed p̄misit penā nō adhibēs. vñ ēt difficultates q̄sdā apposuit gbus retraherent viri ab vxoricidio. ¶ Ad 3m dō. q⁹ ex hoc nō ꝓbat q⁹ sit licitū simpl'r: sed quātū ad īmunitatē ab aliq̄ pena: qz ēt excōicatio q̄dā pēa ē. ¶ Ad 4m dōm: q⁹ duplex est cōgregatio: q̄dā iconomica: sicut familia aliq̄: ꝛ q̄dā po/ litica: sicut ciuitas aut regnū. ille igit̄ q⁹ p̄eest secūde con/ gregatiōi vt rex aut iudex p̄t infligere penā: ꝛ cozrigētez p̄sonā: ꝛ exterminātē ad purgationē cōitatis cui⁹ curā ge/ rit. ¶ Sed ille q̄ p̄est in p̄ma ꝯgregatiōe sicut paterfami/ lias nō p̄t infligere nisi penā cozrigentez: q̄ nō se extēdit vltra terminos emēdationis: quā trāscēdit pena mortis: ꝛ ideo vir qui sic p̄eest vxori: non potest ipsam interfice/ re: sed alias castigare.

Ad secundum sic procedit: vr̄ q⁹ vxoricidiū nō ipediat matrimoniū. directi⁹. n. opponitur matrimonio adulterium q̄z homicidium: sed adulterium non impedit matrimonium. ergo nec homi/ cidium vxoris. ¶ ℞. grauius peccatum est occidere ma/ trem q̄z vxorē: qz nunq̄z licet verberare matrē: licet autē verberare vxorē: sed occisio matris nō impedit matrimo/ niuz: ergo nec occisio vxoris. ¶ ℞. magis peccat qui vxo/ rem alterius ꝓpter adulterium interficit: q̄z qui vxorez/ suam: inquantū minus habet de motiuo ꝛ minus ad euz spectat eius cozreptio. sed qui alienaz vxorem occidit nō impeditur a matrimonio. ergo nec ille qui ꝓpriā vxorē interfecit. ¶ ℞. remota causa remouetur effectus: ſz pec/ catum homicidy p̄t per penitentiā remoueri. ergo ꝛ im/ pedimentū matrimōij q̄ō ex eo causat: ꝛ ita videt q⁹ post peractam penitentiam non p̄hibeatur matrimoniū cō/ trahere. ¶ Sed contra est: q̄ō canon dicit. Interfectores/ suaz coniugum ad pn̄iam redigēdi sunt: quibus penitus/ denegatur coniugium. ¶ ℞. in eo in quo quis peccat: dz/ etiā puniri. sed peccat contra matrimoniū qui vxorez oc/ cidit. ergo debet puniri vt matrimonio p̄iuetur.

¶ R̄ndeo dōz: q⁹ vxoricidiū ex statuto eccl'ie mr̄imoniuz ipedit. sed q̄libz ipedit ꝯtractuz: q̄ñ. s. vir p̄p adulteriū aut ꝓpter odiū occidit vxorē: tñ si timet de

incõtinẽtia ei⁹ põt cũ eo dispẽsari ꝑ ecclesiã vt licite mri/
moniũ ꝺhat:qñqꝫ etiã dirimit ꝓtractũ:vt qñ aligs interfi
cit vxorẽ suã vt ducat eã cũ q̃ mechat:tũc enĩ efficit ille/
gitima ꝑsona simpliciter ad ꝺhẽdũ cũ illa:ita q̃ si ꝺ facto
cũ ea ꝺxerit mr̃imõiũ dirimit:sed ex hoc nõ efficit ꝑsona
simpl'r illegitima respectu aliaꝫ mulieꝫ. vñ si cũ alia cõ/
traxerit:q̃uis peccet ꝺ statutũ eccl'ie faciẽs:tñ mr̃imoniũ
ꝺctũ nõ dirimit ꝓp hoc. ¶ Ad p̃m g̃ dõm:q̃ homicidiuz ⁊
adulteriũ ĩ aliq̃ casu ipediũt mr̃imoniũ ꝺhẽdũ ⁊ dirimũt
ꝺctũ:sic̃ de vxoricidio h̃ dr̃.⁊ ꝺ adulterio vt habitũ ẽ s̃.di.
35. Uel dõz:q̃ vxoricidiũ ẽ ꝺ substãtiã ꝓiugy:sz adulteri/
uz ẽ ꝺ bonũ fidei ei debite:sic adulteriũ nõ ẽ magis ꝺ mr̃i
mõiũ q̃ vxoricidiũ:⁊ ita rõ ꝓcedit ex falsis. ¶ Ad zm dõz
q̃ simpl'r loquẽdo grauiꝰ pctũ ẽ occidere mr̃ez q̃ vxorez
⁊ magis ꝺ nãz:qz nãliter hõ mr̃ez reuereꝛ:⁊ iõ min⁹ iclina
tur ad iterfectionẽ mr̃is:⁊ ꝓnior ẽ ad iterfectionẽ vxoris:
ad cui⁹ ꝓnitatis repssionẽ vxoricidis ẽ mr̃imõiũ ab eccle/
sia iterdictũ. ¶ Ad 3m dõz:q̃ talis nõ peccat ꝺ mr̃imõiuz
sic̃ ille q̃ ꝓpriã vxorẽ iterficit:⁊ iõ nõ ẽ sile. ¶ Ad 4m dõz:
q̃ nõ ẽ necessariũ. q̃ deleta culpa deleaꝫ oĩs pena:sic̃ ꝺ ir/
regularitate pz.ñ.n.pnia restituit ĩ ꝑstinã dignitatẽ:q̃uis
possit restituere in ꝑstinũ statũ gr̃e:vt s̃. dis.14. dictus est.
¶ Uxorẽ ꝺginẽ ꝛc̃.itelligit sub hypothesi.i.si ad clericatũ
redire desiderat ad sacerdotiũ ꝓmouẽd⁹. ¶ Sancta dei
eccl'ia gladiũ nõ hz ꝛc̃.ꝺ ẽ q̃ ꝺ Ber.dicit ad Eugeniũ:q̃ ec/
cl'ia vtrũq̃ gladiũ hz. Et dõz q̃ hz spũalẽ tñ q̃tũ ad exe/
cutionẽ sua manu exercẽdã:sz hz ẽt tpalẽ q̃tũ ad ei⁹ iussio
nẽ:qz eius nutu extrahendus est:vt dicit Bernardus.

¶ De voto. Di. XXXVIII. a

Nunc ꝺ voto ispiciam⁹. Uotũ ẽ te
stificatio q̃dã ꝓmissiõis spõtanee:
q̃ deo ⁊ ꝺ his q̃ dei sũt ꝓprie fieri
dz. Sunt tñ ⁊ vota stultoꝝ quę frangenda sunt.

¶ De votoꝝ differentijs. b

Sciẽdũ ꝙ votoꝝ aliꝰ ẽ cõe:aliꝰ singulare. Cõe vt illꝰ q̃ ꝺ baptismo oẽs
faciũt cũ spõdent renũciare diabolo ⁊ põpis ei⁹. Singl'are:vt cũ aliqs spõte
ꝓmittit ꝑuare ꝟginitatẽ ⁊ ꝓtinẽtiã: vl' aliqd hz. Itẽ singl'are votũ aliꝰ ẽ ꝓriuatuz:aliud solẽne.
Priuatũ ẽ ĩ abscõdito factũ. solẽne ꝟo ĩ ꝺspcũ
eccl'ie fcm̃. Itẽ priuatũ si violet:pctm̃ ẽ mortale:solẽne ꝟo violare pctm̃ ⁊ scãdalũ ẽ. Qui pri
uatũ faciũt votũ ꝓtinẽtie:mr̃imõiũ ꝺhere ñ debẽt:qz ꝺhẽdo mortal'r peccãt. Si tñ ꝓtraxerit
nõ sepenẽt:qz ꝓbari nõ ꝑt q̃ꝺ occ'te fcm̃ ẽ. Qui
ꝟo soleniter vouẽt:nll'aten⁹ ꝓiugiũ inire q̃unt:
q̃b⁹ñ soluz nubere:sz ⁊ velle dãnabile est. Uñ
aug. In ꝓiugali vicꝺo si pudicitia ꝑuaꝫ dãnatio
ñ timeꝫ:sz ĩ viduali ꝓtinẽtia: ⁊ ꝟginali excellẽtia
virtus muneris amplioris expetitur:qua expe
tita ⁊ electa ⁊ voto oblata iam nõ solum cape/
scere nuptias:sz ẽt si nõ nubaꝫ nubere velle dãnabile ẽ. Uouẽtib⁹. n. virgitatẽ vl' viduitatẽ nõ
solũ nubere sz ẽt velle dãnabile ẽ. Qꝺ apls oĩ
dit thioteo scribẽs. Adolescentioꝝes viduas ꝺ
uita. Cũ. n. luxuriate fuerit:ĩ xp̃o nubere volũt
.i. cũ post votũ ꝓtinẽtie ĩ delicijs egerit vitã:nõ
ꝺico nubũt sz nubere volũt ĩ xp̃o:q̃si tẽ ñ sit pec
catũ:sz q̃ sit oñdit subdẽs. Hñites dãnatoez:q̃
re:subdit. qz primã fidẽ irritã fecerũt:⁊ si ñ nu
bẽdo:tñ volẽdo:vt volũtatẽ q̃ a ꝓposito cecidit
appareat eẽ dãnatã:siue sequantur nuptie siue
non. damnatur enĩz ꝓpositi fraus. damnan/
tur tales:qz continẽtie fidem primã irritaz fece
runt ideſt votũ: vel ĩ voto violato fidẽ quã ĩ ba
ptismo ꝓfessi sũt. Si aũt ꝓ voluntate nubẽdi
damnantur:cõstat: q̃ si effectui mãcipauerint
reuocãdũ id eẽ ĩ irritũ:easq̃ arcẽdas redir̃ ad ꝓ
positũ. Unde Grego. Uiduas a ꝓposito re/
cedẽtes viduitatis:super quib⁹ nos cõsuluisti:
credo te nosce a scõ Paulo nisi conuertanꝰ oli
eẽ damnatas:quas ⁊ nos apostolica auctoꝛita
te dãnandas ⁊ a cõione fideliũ atq̃ a limib⁹ ec/
clesie arcendas foꝛe censemus: vsq̃quo obedi
ant episcopis suis:⁊ ad bonũ q̃ꝺ ceperũt inui/
te aut voluntarie reuertantur. c

¶ De virginibus non velatis.

De ꝟginibus aũt nõ velatis si deuiaue/
rit:a pdecessoꝛe nostro Innocẽtio pa
pa tale decretũ habem⁹. Hoc q̃ nõdũ sa
cro velamine:recte tñ ĩ ꝓposito virgiali
sp simꝉauerũt ꝑmanere:sz velate nõ fuerint: tñ
si nupserit aliquo tpe his agẽda pnia ẽ:qz spon
sio eaꝫ a dño tenebaꝫ. Si. n. iter hoies solet bo
ne fidei cõtract⁹ nulla rõne dissolui:q̃to magis
ista pollicitatio quã cũ deo pepigit:solui sũ vi/
dicta ñ poterit. Itẽ. Si virgies nõdũ velate ta
liter publica pnia puniuntur:⁊ a cetu fidelium
vsq̃ ad satisfactõez excluduntur: quãto magis
silꝫ existunt:⁊ habitum religiõis assumpserũt:
⁊ deinde apostatauerunt:atq̃ ad prioꝛẽ vomi
tum sunt reuerse:a nobis ⁊ ab omnibus fide/
libus:a liminibus ecclesie:⁊ a cetu fidelium vs/
que ad satisfactionez sunt eliminande:⁊ carce
ribus tradende. Ex his apparet virgines vl' vi
duas:voto ꝓtinẽtie astrictas:siue fuerint vela/
te siue nõ:nullaten⁹ cõiugiuz soꝛtiri posse. Qꝺ
itidẽ ꝺ oĩb⁹ itelligẽdũ ẽ q̃ ꝓtinẽtiã vouerũt. Qꝺ
eni añ erat licitũ post votũ fit illicitũ. Non ẽ igr̃
ꝑtermittẽdũ qꝺ Inno. pa. de viduis ⁊ puellis
decreuit q̃ xp̃o spũal'r nubũt: si postea publice
nupserũt: ñ eas admittẽdas eẽ ad pniaz: nisi hi
q̃b⁹ se iũxerãt de mũdo recesserit. Si. n. de oĩb⁹
hec rõ custodiꝛ: vt q̃cũq̃ viuẽte viro alteri nu
pserit: adultera hẽaꝫ: nec ei agẽde pnie lnia con
cediꝛ: nisi vn⁹ de illis: fuerit defũct⁹: q̃to magis
de illa tenẽda ẽ q̃ añ se imoꝛtali spõso ꝓiũxerat:

ꝫ post ad hñanas nuptias trãsmigrauẽrit? Ar-
tẽde q̃ ñ solũ ꝯiugiũ talib⁹ negare vĩ: ſz ẽt locuꝫ
pnie. Sz ñ ita ītelligẽduꝫ ẽ: vt aliq̃n excludant
a pnia q̃ digne pnĩam agere volũt. ſz ille ñ sunt
admittẽde ad pnĩam q̃ ab īcest⁹ copla discedeꝝ
nolũt: qz p⁹ religiõis ꝓpositũ ñ p̃t deo recõcilia-
ri p pniaꝫ: q̃ ad hĩtũ sue ꝓfessiõis r̃dire neglexe-
rit. Tũc ille cui se ꝯiũxerat ei defũct⁹ erit: cũ ab
ei⁹ illicitis amplexib⁹ hec penit⁹ recesserit. Quꝫ
ergo dz eas nõ esse admittẽdas ad pniaꝫ nisi hi
gb⁹ se iunxerãt de mũdo recesserit: subaudien-
dum ẽ eis. Tũc.n. eis viri de mũdo recedũt ꝫ
defũgũt: cũ ab eoꝝ ꝯcupĩa iste se alienãt. Quẽ
sensum silitudo subdita declarat ꝫ confirmat.

¶ Quã grãde malũ sit adulteriuꝫ. d

QUm vir ꝫ mlr legittime ꝯiũcti sũt cõ-
stat alterꝝ alt̃o viuẽte ad aliaꝫ nõ posse
trãsire copulã: alioqn adulteriũ ꝯmit-
tit. ꝺ quo Cle. pa. ait. Quid ī oib⁹ pec
catis adulterio ẽ grauí⁹? Scõm nãqꝫ ī penis tz
time ꝺ peccãt adulteri: grauiter fõnicarĩ: ſz cũ-
ctis his grauí⁹ icestuosi: quos oẽs trãscẽdũt ꝯ
nãm delinq̃ntes. Vñ aug. Adulterĩ malũ vin
cit fornicationẽ: vincit ab icestu. Pei⁹. n. ẽ cuꝫ
mr̃e q̃ cũ aliena vxore dormire: sed horꝝ oium
pessimũ est qꝺ ꝯ nãm fit: vt si vir mẽbro mlie-
ris nõ ad hoc concesso vtatur: hoc execrabiliꝰ
fit in meretrice: sed execrabilius fit in vxore.

¶ De illis q̃ post lõgã captiuitatem redeũt. e

IJc q̃rit̃ de illis femis q̃ putãtes viros
suos interẽptos vel ī captiuitate vl̃ ab
iniq̃ dñatiõe nũq̃ liberãdos ī aliozũ cõ
iugia trãsierũt: si illi q̃ putabãt̃ perĩsse
remeauerit: vtrũ eis reddi debeãt: ꝫ an secũdi
fornicati sĩt: ꝫ ipse rec adultẽ̃: De ꝺ leo pa. sic
ait. Necesse ẽvt ad legittiaꝝ federa nuptiaꝝ rei
tegrãda redeam⁹: ꝫ remotis his q̃ hostilitas ī-
tulit cuiq̃: id legittime reformeꝝ qꝺ ītulit: pcu
rãdũq̃ ẽ vt recipiat q̃ q̃ qꝺ ꝓpriũ ẽ: ne clꝑabiľ
iudiceꝝ: ꝫ q̃si alieni iuris ꝑsuasor bẽaꝝ q ꝑsonã
ei⁹ mariti q iã nõ eẽ estimabaꝝ assũpsit. Sic enī
multa q̃ ad eos q̃ ī captiuitatẽ ducti sĩ ꝓtiebãt:
ī ius alienũ trãsire potuerũt: ꝫ tñ plene iustitie
ẽ: vt eisdẽ reuerꝺ reformẽt. Jõqꝫ si viri post lõ
gã captiuitatẽ reuersi. ita ī dilectiõe suaꝝ ꝯiugũ
pseuerãt: vt eas cupiãt ī suũ redire cõsortiũ: di-
mittẽdũ ẽ ꝫ iculpabile iudicãdũ qꝺ necitas itu
lit: ꝫ r̃stituẽdũ qꝺ fides poscit. Sin ãt aliq̃ mu
lieres ita viroꝝ posterioꝝ amoꝛ sĩ capte vt ma
lint his coherere q̃ ad legittimũ trãsire ꝯsortiũ
merito sũt notãde: ita vt ecc̃liastica cõione pri-
uent̃ q̃ de re excusabili ꝓtamiatõez crimis ele-
gerũt. Redeãt g̃ ī suũ ꝯiugia statũ: qz sĩc mulie
res q̃ ad viros suos reuerti noluerit ipie sĩ hñ-
de: ita ille q̃ redeũt merito sĩ laudande. Ex his
oñdit̃ illos q tal̃r iũgũt̃ vt credãt viꝝ ĩterẽptuꝫ
p ignorãtiã aliquã excusationẽ hẽre de pctõ. ꝫ
tñ primã copulã eẽ legittimã: ñ scõaz: vẽiã tñ
hñe si careat oppꝛobrio male volũtatis. Sz si
qs relicta ī pria sua vxore ī lõgiquã abiẽs r̃gio-
nẽ aliã ducat vxorẽ: deide pnia duct⁹ eã dimit-
tere velit asserẽs se aliã habuisse q̃ viuit: nec ec-
clesia pmittat: q̃ qꝺ ille asserit ignorat: q̃rit̃ an ī
hac scõa copula sit ꝯiugiũ? Sane dici pót ñ eẽ
ꝯiugiũ: ꝫ mulierẽ de crimie excusari p ignoran
tiã: viꝝ ãt adlteriũ admisisse. Sz exquo ad pri
mã redire volẽs nec valẽs: cogit̃ ecclie discipli
na hãc tenere: incipit excusari per obedientiam
ꝫ timorem: de hoc q̃ poscenti mulieri debitũ
reddit: a qua ipse nũq̃ poscere debet: ꝫ sic de
alĩs huiusmodi sentiendum est.

POstq̃ determinauit magr̃ ꝺ ī-
pedimẽto
ordinis: hic determiat de ipediñto voti. Et di-
uidit̃ ī ptes duas. In pria oñdit quõ hõ ipedit̃
a mr̃imõio ꝯhẽdo p votũ quo deo se obligat. in
secũda quõ ipedit̃ a mr̃imonio p aliud mr̃imõiũ iã ꝯctuꝫ
quo se hõ vxori obligauit: ibi. Cũ vo mulier ꝫ vir ꝛc̃. Pria
ī tres. In pria oñdit qd sit votũ. ī secũda distinguit multi-
plex votũ: ibi. Sciẽdũ vo q̃ votũ ꝛc̃. ī tertia oñdit q̃ votũ
ꝫ qualiter mr̃imoniũ impedit: ibi. Qui priuatũ faciũt vo-
tum ꝛc̃. Et hec pars diuidit̃ ī duas. In prima oñdit q̃ vo-
tum ꝓtinẽtie impedit mr̃imoniũ. ī secũda oñdit qd agen-
dũ sit cũ eis q̃ post votũ nupserĩt: ibi. De virgib⁹ ãt ñ ve-
latis ꝛc̃. Et circa hec tria facit. ꝑ oñdit q̃ debẽt agere peni-
tẽtiã. z⁹ obycit ī ꝯiũm: ibi. Nõ est hic ꝓtermittẽduꝫ ꝛc̃.

¶ Cũ vir ꝫ mulier ꝛc̃. hic determiat de alio ipedimẽto ma
trimony: quod supra dictũ est ligamẽ. ꝫ diuidit̃ ī ptes duꝫ
as. In prima oñdit q̃ mr̃imoniũ precedẽs duꝫ stat ipedit
ab alio matrimõio ꝯtrahẽdo. ī secũda ostẽdit quõ adhuc
mr̃imõio stãte põt esse ꝯiũctio secũdi mr̃imony sine pec-
cato: q̃uis nõ sit vex mr̃imõiũ: ibi. Hic q̃rit̃ de illis femi
nis ꝛc̃. Et hec ī duas. ꝑm duos casus quos ponit. secunda
pars incipit ibi. Sed si quis relicta ꝛc̃.

HIc est dupler
questio. Prima de vo
to. Secũda de scãda-
lo qõ alicui voto adiũgit̃: vt ī lr̃a dr̃. de ligami-
nis. n. ipedimẽto idẽ ẽ q̃rere qõ de pluralitate
vxoꝝ: ꝫ õ idiuisibilitate mr̃imõy: õ gb⁹. ſ. di. ꝛꝛ
dcm ẽ. Circa p̃m q̃rũt. ꝙ. ¶ Prio de voto ꝑm se. ¶ z⁹ õ vo
ti diuisiõe. ¶ ꝛ⁹ de voti obligatiõe. ¶ 4⁹ de voti dispẽsa-
tiõe. ¶ ꝙ⁹ de relatiõe vginũ q̃ fit ī signũ cuiusdã voti.

Ad primum
sic pcedit̃: vr̃ q̃ votũ icõueniẽter ī lr̃a
diffiniat. Votũ. n. de sui nois rõe p-
positũ volũtatis ĩportat sine aliq̃ pmissiõe. vota. n. fieri di
cũt̃ q̃ volũtarie fiũt: qõ ẽt p aliã diffinitõez de voto datã
pz. Votũ ẽ ꝺceptio bõi ꝓpositi cũ deliberatiõe firmata q̃
qs ad aliqd faciẽdũ vl̃ ñ faciẽdũ se deo obligat. g̃ ñ debu
it pmissionẽ põere ī diffõne voti. ¶ ꝺ. pmittẽ̃ pgredit̃ a
ĩte sĩc ꝫ credeꝝ: sz credeꝝ nll⁹ p̃t nisi volẽs. g̃ nec pmittẽ̃
ꝫ ita frustra addit̃ spõtãee. ¶ ꝺ. pmissio ñ ẽ lõ qõ pmissi
õis testificaꝰ. sz vo⁹ ẽ q̃dã pmissio: vt pz p diffõnẽ Pug. de

scō Uic.q dic:q votū ē spōsio animi volūtaria g̃ male dic magr̃ q votū est pmissiōis testificatio. ℂ ℙ.illud qō po/nit ī diffinitōe oz vl̃r diffinito q̃eire. sz ñ oē votū fit deo: qz ēt scis vota fiūt. g̃ incōueniēter ponit in diffinitōe voti q oz deo fieri. ℂ ℙ.iuriste sic diffiniūt votū: Uotū ē alicui⁹ boni cum deliberatiōe facta pmissio. sed nō omne bonū est de reb⁹ ad deū ptinētibus: īmo q̃daz ptinent ad.p/ximuz. g̃ nō debet in diffinitiōe voti poni qō sit de reb⁹ ad deū ptinētibus. ℂ ℙ.ad votum regritur animi delibera tio: vt pz p quādā diffinitionē a magris de voto datā q̃ ta/lis ē: Uotuz est pmissio melioris boni ex deliberatiōe fir/mata. cū g̃ in pdicta diffinitōe que in lr̃a ponit nō fiat mē/tio de deliberatione: videt insufficiens.

ℂ Ulteri⁹ videtur: q votū nō sit trī de meliori bono: qz il/lud qō est nēcitatis nō reputat bonū melius sz cōe bonuz sed de eo qō est necessitatis pōt eē votū: sicut Jacob Geñ. 27. vouit q eēt sibi dñs in deū. g̃ ñ oz q sit de meliori bo/no. ℂ ℙ.vota q̃dam fiūt de rebus indifferētib⁹: sicut mu lieres precipue solent vouere q nō pectinēt caput tali vl̃ tali die: sed indifferētia nō includit in bonis melioríb⁹. g̃ votum nō est semp de bono meliori. ℂ ℙ.illud qō ē illici tū nō est bonū: nedū vt sit meli⁹. sz de illicito pōt esse votū sicut pz de Jepte: q pp votū occidit filiā īnocentē: q vt di/cit Piero. in cathalago sanctorū ponit: Quia placuit deo anim⁹ vouētis. g̃ votū nō est semp de meliori bono. ℂ ℙ. meliora bona vident illa esse de q̃bus est ꝓsiliū. sed de il/lis que pñt vergere in piculū psone nō est ꝓsiliū: que tñ q/daz vouent: sicut q abstineāt duobus vl̃ tribus diebus a cibo: qō sine piculo psone sustinere nō pñt. g̃ votuz nō est semp de meliori bono. ℂ Sed ℑ est diffinitio voti ꝑus po sita. s. votuz est pmissio melioris boni ꝛc.

ℂ Ulterius videt: q etiā ille q nō est sui iuris possit aliqd vouere: qz obligatio q̃ fit inferiori nō pōt impedire seruí/tiū superiori dño impēdendū. sz p votū aliqs se obligat ad seruiendū deo. g̃ obligatio q̃ seruus ē obligat⁹ dño suo hōi tī nō pōt euz a voto ꝓhibere. ℂ ℙ. Filiusfamilias est in ptāte patris. sz pōt vouere etiaz ℑdicente pr̃e: sic quotidie fit q inuitis pentibus iuuenes in religionib⁹ pfitent. g̃ il/le q nō est sui iuris pōt votū emittere. ℂ ℙ. nullus est ma gis in ptāte alterius q̃ monach⁹ q obedientiā pmisit. sed monachus pōt vouere vt videt cū in q̃busdā sit sue volū/tatis arbiter: nō. n. ī omnib⁹ tenet obedire plato: vt Ber. dicit. sed ī his tī que ad religionē ptinēt. g̃ ꝛc. ℂ ℙ. vxor etiā est sub potestate viri: vt pz Geñ. 3. sed vxor in q̃busdā pōt vouere sine consensu viri. g̃ ꝛc. ℂ Sed ℑ ē: q nō licet sacrificiū ex alieno deo offerre. sed ille qui votuz emittit q̃dammō sacrificiuz deo offert. g̃ si sit in ptāte alterius nō pōt votū emittere. ℂ ℙ. votū cū hēat spontaneā pmissio nē: libertatē regrit. sed ille qui est in ptāte alterius nō ha/bet libertatē. g̃ nō potest vouere.

ℂ R ñdeo dōz: ad.i.q. q votū suo noīe obligationē quādā exp̄mit ex volūtate factā: z qz volūtate nō pōt aliqs obli/gari nisi ei q volūtatis ē cognitor: qō soli⁹ dei ē: iō ex ꝓñti ī/portat obligationez deo factā: z ex ꝓñti de his que ad de/um spectāt: cū psone obligatio alicui facta de his q̃ ad de/uz nō spectant nulla fit: obligatio aūt hōi exteri⁹ fit ẏbo ex teri⁹ exp̄sso. vñ dr̃ ℙ roucr .6. Illaqueatus es verbis oris tui. z iō ci q cor intuet oz q fiat obligatio volūtaria īterio ri verbo: z iō oz q fiat p actum illius potētie cuius ē ẏbuz interi⁹ enunciare: qō est rōnis: z iō ipse actus rōnis qui est promissio est essentialiter votū. q enim pmissio sit rōnis actus pz: tum ex hoc q est enūciatio quedā: tuz ex hoc q pmittens rē pmissā ad alterū ordinat. oīs aūt ordinatio rōnis est: pmissio aūt exterius facta q̃q dr̃ nuda: q̃ nō bz aliqd additū qō obligationē ꝓfirmet: z tūc nō bz plenā viz obligādi. sil̃r etiā pmissio interius facta deo ad hoc q plenam viz obligādi hēat oz q nō sit nuda: sed habeat ali qd q̃ ꝓfirmet. Et hec qdē ꝓfirmatio p tria gradatiz bz fie ri. ℙrimo p deliberationē simplicem. scōo per intentionē obligandi se ad certā penā. tertio p hoc q testimoniū ho/minū adhibet pmissioni iteriori: z sic de voto dantur plu/res diffinitiones ꝑm diuersa eoz q̃ requirunt ad votuz in diffinitionib⁹ illis ꝓhibēsa: z possent adhuc multo plures dari. diffinitio tī quā magr̃ ponit vr̃ eē pfectissima: qz po/nit z pmissionē que ē ēntialiter votū: z tāgit voluntatez in hoc q dr̃ Spontanee. que ē causa obligatōis: z firma/tionē vltimā pmissionis: que alias includit in hoc q dicit Testificatio: z voti terminuz: qz est actus ad alterz in hoc q dicit Quia debet deo fieri. z mām: ī hoc q dic q est de his que dei sūt. ℂ Ad p̃m g̃ dōz: q velle aliqd nō ē vouere: z iō ꝓpositū nō est votū: sed enūciatio illius ꝓpositi p mo dū pmissionis: z qz enūciatio interior ꝓceptio cozdis dr̃ iō in illa diffinitione ponit votū eē ꝓpositi ꝓceptio: si tī sim pl̃r votū dicere esse ꝓpositū: esset p̃dicatio p cāz: qz ꝓpo situm est p̃ncipiū voti: sic etiaz q̃q ipm desiderium oño vocat: vt supra dis. 15. dictū ē. ℂ Ad 2m dōz: q pmissio q̃ fit ore z nō corde: z talis quo ad deū nō est votū: z ideo oportuit addere Spontanee. Et ꝑterea q̃uis homo ñ pos sit cogi sufficiēter simpliciter ad pmittēdū: p tī cogi co/actione q̃daz interp̃tatiua ad exteriorem promissionem: sicut z alia opera voluntatis exteriora: non autez ad pro/missionē interiorē: sicut nec ad fidē. magr̃ aūt diffinit votū exterius platum: qō pōt mīmoniū impedire. sic enim iten dit hic de voto: z hoc votū ē testificatio interioris pmissio/nis: nō ipa interior pmissio: z p ℔ pz solutio ad 3m. ℂ Ad 4m dōz: q votū nō fit sanctis nisi ex q p suffragia sūt me/diatores inter nos z deū: sicut z oño ad scōs fit: z iō omne votū p̃ncipaliter ad deū reducit sicut z oño. ℂ Ad 5m dōz q illa diffinitio iurista p̃ est intelligēda nō de quolibet bo no: sed de eo qō ptinet ad pietatis religionē: z ℔ dei ē: siue fiat in p̃mo sicut ī proxima mā: siue ī scipso siue in deo. ℂ Ad 6m dōz: q ī testificatōe ĩcludit ōliberatio vt dōz ē.

ℂ Ad .7.q. dōz: q sicut ex iam dictis pz: votum non potest eē nisi de aliq̃ bono ad cultuz dei ptinēte q̃cunq; mō: z iō oē malū obuiat voto ex pte eius cui fit obligatio: sz ex pte eius ex q̃ talis obligatio ꝓcedit. s. volūtatis. ois necessitas aliq̃ mō obuiat voto. Est aūt duplex nēcitas. Una absolu ta: z talis necessitas omnino excludit votū: sicut si aliquis voueret se nō morituz: vel ea q̃ oīo non sunt in ptāte eius nullū eēt votū. Alia ē nēcitas ꝓditionata ex suppositione finis: z sic inest nobis necessitas faciēdi illa sine quib⁹ nō possum⁹ salutē ꝓseq: sicut sunt p̃cepta ad q̃ al's tenemur: z talis nēcitas nō excludit oīo votū. ĩuenit enim q̃q large accipiēdo votū eē de his q̃ sūt sub tali nēcitate: sz excludit talis nēcitas votū p̃prie dictū: z iō si votū accipiat ex p̃/priā sui rōnē: est p̃prie de bonis illis ad que nō oēs tenēt q̃ superogatiōis sūt: z iō dicunt meliora bōa: qz supaddū/tur illis bonis sine q̃bus nō est salus: z iō votū p̃prie acce/ptū dr̃ eē ō meliori bono. ℂ Ad p̃m g̃ dōz: q illa Jacob p/missio magis fuit recognitio q̃dā obligatōis q̃ obligatōis cā: z iō nō pōt p̃prie: sed largo mō votuz dici. Uel dōz: q votū Jacob nō fuit de eo qō erat necessitatis: sed de spāli mō cultus p altaris ꝓstructionē z decimaz exhibitionē: z iō fuit de meliori bono. ℂ Ad 2m dōz: q talia vota mulie/rū sūt sortilegia magis q̃ vota. sunt enim z relige q̃dā idola trie ꝛz quā obseruabant dies z mēses: z iō p nō votis hī/da sūt: z peccāt talia vouētes: qz vt Piero. dic. Luz ifideli/bus etiaz nec noīa habere debemus cōia. ℂ Ad 3m ōm: q votum si sit de eo qō est simpliciter maluz nō est votū: nisi equiuoce: z ideo nullo modo obligat. si aūt ē de eo qō vno casu ꝓtingente pōt esse bonum: z alio malum. si sit in oēm euentum est indiscretum. si aūt sit in bonuz euentuz

ꝓitentõez vouẽtis est discretũ:ꝛ ĩ malo euẽtu nõ obligat. votũ igit ꝺ Iepte fuit de eo qõ ĩ aliquo euẽtu poterat cẽ bonũ.ſ.ſi obuiaret aĩal ĩmolaticiũ:ꝛ ĩ aliquo euẽtu nõ bonũ votũ ĩdiscretũ fuit:g̃ ĩ voto ei⁹ q̃tuz ad emissionẽ voti est aligd laudabile.ſ.deuotio ꝛ fides q̃ sperabat a deo victoria:ꝛ sic ꝺ esse motus a spũscõ:sed determiatio voti ẽ ĩdiscreta:q̃tũ aũt ad executiõez ipm fcñ est crudele:ſz figura est ibi laudabilis.ꝛ iõ q̃uis votũ ei⁹ fuerit aliq̃ mõ laudabile:ipse tñ nõ excusaꝫ a pctõ:qz fuit ĩ vouẽdo stultus:ꝛ ĩ reddẽdo ipius:vt ꝺ Iero. dicit:ponit tñ ĩ cathal. sancto ꝺõm qꝺ in piculũ ꝓsone vergẽs votũ nõ est ꝟuãdũ:qz nullus põt aliqd vouere in piculũ ꝓsone sue.ꝛ iõ tutuz est qꝺ ĩ talib⁹ querat dispẽsatio supioris.ſi tñ eã ñ daret ꝛ piculũ imineret:posset secure frãgere votũ:posset aũt piculũ imminere vel exĩfirmitate:vel ex pauptate:vt ſi nõ habeat aliud ad comedẽdum q̃ illud a quo vouit abstinere.

¶ Ad 3ᵃᵐ.q.dõz qꝺ ex iã dictis pz:qꝺ votũ nõ põt emitti ab aliquo nisi de his q̃ subiacẽt volũtati eius.ꝛ iõ ille q ẽ subtrahere alterius ꝓstitutus q̃tum ad ea in gb⁹ ei subiacet vouere nõ põt:qz talia nõ subiacẽt eius volũtati.silr etiã illi quẽ nõ ꝓtinet vsuz lib.ar.sicut aliq̃ q nõ sunt sane mẽtis vouere ñ ꝓtinet nec ẽt pueri añ ãnos pubertatis. ¶ Ad ꝑᵐ ꝺ ꝺõm qꝺ in hocipso qꝺ seruit hõ dño suo carnali seruit spũali. vñ aplus:pp ꝓscĩam eis esse seruiẽdũ docet:ꝛ qz hoc est neccadit sub ꝓcepto põt ꝓ id qõ nõ est necitas ĩpediri:sicut nec illud qõ ꝓtate alteri⁹ ſi ſit libere ꝓditiõis q̃tum ad ea q̃ ad ꝓsonã suaz spectãt.ꝛ iõ sic talis ĩuitis pentib⁹ põt mrimoniũ cõtrahere:ita ĩuitis eis põt religionẽ ꝓfiteri:ſz q̃tuz ad res domesticas nõ põt aliqd vouere sine ꝓsensu pris. ¶ Ad 3ᵐ ꝺõm qꝺ q̃uis religiosus nõ teneaꝫ ad obediẽdũ ĩ oĩb⁹ que ei possent ĩpariri:tñ tenet ad obediẽdum quãtuz ad omne ĩ ꝑs de his q̃ sibi ĩperari põt.sicut ꝛ seruus nõ est exemptus aliquo tẽpoze a seruitio dñi sui.ꝛ iõ nulluz tps est eis vacãs quo possint qõlibz facere:ꝛ qz omne votum sus aliqꝺ votũ emittere potest sine ꝓsensu sui superioris. ¶ Ad 4ᵐ ꝺõm qꝺ ĩ his in gb⁹ vxor viro tenet ꝛ ecõuerso neuter põt vouere sine mutuo ꝓsensu:sicut ꝑz de voto ꝓtinẽtie:sed qz in dispẽsatõe domus ꝛ regimĩe vite mulier ẽ subiecta viro ꝛ nõ ecõuerso.ideo vir potest in talibus vouere sine ꝓsensu vxoris:sed nõ econuerso.

Ad secundum sic ꝓcedit:vꝝ qꝺ votũ ĩconueniẽter diuidaꝫ in cõe ꝛ singulare:qz diuisum dz ſm eãdẽ ratiõez ꝑdicari de diuidẽtibus: sed votũ nõ eadẽ ratiõe ꝑdicaꝫ de voto cõi ꝛ singulari:qz singulare ꝓprie est votuz nõ aũt cõe:vt ex dictis pz. ergo est icompetẽs diuisio. ¶ ℟.singulare nõ diuidit ꝓtra cõmune:sed magis ꝓprie ꝓtra vle.g̃ ꝛ votuz deberet hic diuidi in singulare ꝛ vle. ¶ ℟.omne votũ sui trãsgressione nõ iducit speciale pctũ: sed votũ cõe sui trãsgressione nõ iducit speciale pctũ:qz sic homo post baptismũ quolibet peccato peccaret duplr.ergo nõ est votũ aliqꝺ cõe. ¶ ℟. ille qui nõ hz vsum lib.ar.nõ põt votũ emittere:ſz baptismum suscipit aligs nõ hñs vsum lib.ar.ergo in baptismo nõ fit aliqꝺ votum qõ cõmune dici debeat.

¶ Ulteriꝰ videt qꝺ votũ nõ ꝓueniẽter diuidaꝫ in ꝓuatũ ꝛ solẽne:est enĩ aliqꝺ votũ publicum qõ nõ est solẽne nec ꝓuatum.ergo nõ est sufficiẽs ꝑdicta diuisio. ¶ ℟.diuisio nõ diuidit votũ ꝑ aliqꝺ qõ sit ei essentiale:qz votũ essentialiter est q̃dã obligatio deo facta:quãtũ aũt ad deuz nõ differt obligatio vtr̃ fiat ĩ secreto vel corã pluribꝰ.g̃ ꝑdicta diuisio est incompetẽs. ¶ ℟.qñ aliqꝺ cõi diuisione ꝑ se diuidit:opz qꝺ diuisa specie differãt: sed votũ ꝓuatuz ꝛ solẽne ñ differũt specie:qz sic nõ posset aliquod votũ ꝓuatum solẽniçari:cũ spes nõ trãseãt in ĩuicem.g̃ ꝑdicta diuisio est ĩcompetẽter data de voto. ¶ ℟.sicut votũ hz q̃dã que ptinẽt ad solẽnitatẽ: ita mrimoniũ ꝛ alia sacramẽta: sed in mrimonio nõ distiguit simplex matrimoniũ a solẽni.g̃ nec in voto talis distinctio esse debet.

¶ Ulteriꝰ vꝝ qꝺ votũ nõ solẽniçet ꝑ ꝓfessionẽ ad certã regulã ꝛ ꝑ ordis sacri susceptõez:vt qdã dicũt:solẽnitas enĩ ponit dña voti cõiter dicti:ſz q̃dã vota sunt q̃ ñ babẽtur sub aliq̃ certa regula:neq̃ sunt ordini sacro ãnexa: sic̃ votum pegrinatõis:g̃ illa duo nõ sufficiũt ad solẽnitatẽ voti faciẽdã. ¶ ℟.dꝝ etiã a gbusdã qꝺ votũ solẽniçaꝫ ꝑ susceptiõez hitus religiõis:ſz qñq̃ suscipit hitus religiõis sine ꝓfessione vel ordis susceptiõe.g̃ ꝛc̃. ¶ ℟.añ ꝓstitutiõem certaꝝ regulaꝝ potuit votũ solẽniçari ẽt sine ordis susceptiõe:sed nũc ñ min⁹ pñt se hoies obligare deo q̃ ꝑus.g̃ ꝛ nũc solẽnitas voti potest esse sine ꝓfessione certe regule. ¶ ℟.ꝓfessio certe regule põt ficri ĩ ꝓuato:ſz votũ solẽne hic ꝺ ꝓuatũ diuidit.g̃ ꝓfessio certe regule ñ ẽ sufficiẽs ad votũ solẽniçaduz. ¶ Sz ꝺ.effect⁹ voti solẽnis ꝓprius est dirimere mrimoniũ ꝺctuz:sed solũ votũ qõ est ãnexũ ordini:ꝛ qõ est ad certã regulã dirimit mrimoniũ ꝺtractuz. ergo solum his modis votum solẽniçaꝫ.

¶ Rndeo dõm ad ꝑᵐ.q.qꝺ diuisio illa q̃ votuz diuidit in singl̃are ꝛ cõe est diuisio analogi:qõ ꝑdicaꝫ ꝑ ꝓus ꝛ posteri⁹ de suis diuidẽtibus sicut ens de ſuba ꝛ accñte:cũ.n. votũ sit obligatio ex volũtate facta: nec̃itas aũt volũtariuz excludit illud votũ qõ nihil hz nec̃itatis dꝝ ꝑ ꝓus votuz: q̃si hñs ꝺplete ratõez voti:ꝛ ꝝ est votũ singulare: qõ ẽ de illis ad q̃ ñ tenemur. Illud aũt votuz qõ hz aliqd nec̃itatis hz ĩcomplete ratõez voti.ꝛ iõ dꝝ ꝑ posteri⁹ votũ.ꝛ hoc est votũ cõe qõ est de his ad q̃ oẽs tenent:quoꝝ ẽ nec̃itas ꝺditiõata:nõ absoluta:vt ex dictis pz. ¶ Ad ꝑᵐ ꝺ ꝺõm qꝺ ratio illa ꝓcedit de diſione vniuoci:ꝛ talis nõ ẽ ℟. ¶ Ad 2ᵐ dõz qꝺ votũ cõe ẽ qdã singularis actꝰ ꝛ a singulari ꝑsona emissiuz.vñ ñ posset ꝺueniẽter dici vle:sed dꝝ cõe rõne hoꝝ de gb⁹ ẽ ad q̃ oẽs tenẽtur. ¶ Ad 3ꝝ dõm qꝺ trãsgressio voti cõis ñ facit ſpãle pctũ:ſz addit pctõ ſpãlẽ defozmitatẽ.magis.n.peccat baptiçatꝰ eodẽ gñe pcti q̃ ñ baptiçatus:vt ꝑz ℣eb2.io⁹. Quãto putatis deterioza mereri supplicia g filiũ dei ꝺculcauerit:ꝛ sanguinez testamẽti polluerit duxerit ꝛc̃.ꝛ iõ ñ frustra emittit cũ aliq̃ obligatiõem addit sic̃ lex scripta addit aliquã obligatõez supza legem nãe:ꝛ ita nõ facit aliud pctũ:ſz nouã defozmitatẽ addit. ¶ Ad 4ᵐ dõm qꝺ rõ illa ꝓcedit de votis que sunt de his ad q̃ nõ omnes tenẽtur:sed ex hoc qꝺ vice pueri patrinus votũ cõmune emittit nihil puero deperit: qz ad idẽ alias eẽt obligat⁹:nec obstat qꝺ sit maioz obligatio:qz huic ꝓponderat magnitudo bñficy que impedit:nõ.n. iniuriaz facit puero qui ꝓ eo beneficiũ accipit ab aliquo cui postea puer ad annos discretiõis veniens ad seruitium vel gratiarum actionem teneatur.

¶ Ad zᵃᵐ.q.dõz qꝺ diſio voti ĩ ꝓuatũ ꝛ solẽne ẽ diuisio totius ptãtiui ĩ ptes suas:cui⁹ ꝑfecta ꝟtus ẽ ĩ vna sua ꝓtiũ: in alys aũt q̃dã ipsi⁹ ꝓticipatio:sic̃ aĩa dicit in rõnalẽ: sensibilẽ:ꝛ vegetabilẽ.ꝟtus aũt voti est obligatio:q̃ qdẽ ꝟtus ꝺplete est in voto solẽni cuius obligatio ꝓnullo casu irritari põt:sed est ĩcomplete in voto ꝓuato:cui⁹ obligatio aliq̃ casu irritaꝫ vt dicẽt. ¶ Ad ꝑᵖ ꝺ ꝺõm qꝺ votũ põt dici publicũ dupl̃r. Uno⁹ ꝑ se:qz hz aliqd ãnexũ:vñ ĩ publicũ venire debeat:sic̃ cũ qs recipit ordinẽ sacꝝ ꝓ quez mĩster ecclesie ꝓstituit ad publice deo fuiẽdũ. Alio⁹ ꝓ accñs:sic̃ qñ in noticiaz plũmoꝝ vẽit:ꝛ qz rei iudiciũ ñ variaꝫ ꝑ id qõ ẽ ꝓ accñs:ſz ſm id qõ ẽ ꝑ se.iõ votũ publicũ scõo mõ in idez

ꝓputaꝛ qđ ꝑuatũ:ſz publicũ ꝑmo mõ diſtīguīt a ꝑuato: ⁊ hoc eſt ſolẽne. ¶ Ad 2m dꝯ qđ dicta diuiſio daꝛ ꝑ ea que ſũt eẽntialia voto. illud. n. ex q̃ votũ hz vī obligãdi ẽ ſibi eẽntiale. vñ ñ eſt vex ꝙ eq̃liter obligẽt oĩbus modis: nec q̃ ad deũ: nec q̃ ad hoĩes: ſz aliq̃ mõ eq̃lr obligãt vt diceꝛ. ¶ Ad 3m dõm ꝙ nãlis ẽ ordo quo fit ꝓgreſſus de impfecto ad pfectũ. vñ ⁊ ī tot| ptãtiuis fit ꝓgreſſus ab vna pte ín aliã: ſic̃ embꝛio ꝑus hz aĩaz vegetabilẽ aliquo: q̃ ſenſibile: ⁊ ſenſibilẽ q̃ rõnalez. Et ſilr ẽt ñ eſt icõueniẽs ꝙ idẽ votũ ꝑ ſit ꝑuatũ: ⁊ poſtea publicũ. ¶ Ad 4m dõm ꝙ mr̃imoniũ ⁊ alia ſacr̃a hñt plenũ effectũ ſuũ ꝓtermiſſis his q̃ ad ſolẽnitatẽ ſacr̃i ꝓtinent: ꝓpter hꝫ ꝙ hñt efficaciã ex virtute diuĩa: ⁊ nõ ex iſtitutõe hũana: ſz votũ qđ obligat ꝑ id qđ ab hoĩe eſt: ñ hz pfectã viz obligãdi niſi debita ſoleni|tate adhibita. ⁊ ideo votũ diſtīguīt ꝑ ſolẽne ⁊ ñ ſolẽne: nõ aũt mr̃imoniũ vel aliqđ aliud ſacramẽtum.

¶ Ad 3am. q. dꝯ ꝙ votũ vt dicñ ẽ dr̃ ſolẽne ex hꝫ ꝙ hz ꝓpleta vī obligãdi. ea. n. ad ſolẽnitatẽ rei ꝓtinere dr̃ q̃ ei ꝓpletũ eſſe tribuũt. votũ aũt cũ eẽntialr̃ ſit ꝓmiſſio: ꝓpleñtũ ſue vtutis accipit: ſic̃ ⁊ ꝓmiſſio cui qđẽ obligatio tũc ꝓpletur qñ aliqs hꝫ qđ ꝓmittit ī ꝑñti dat: q̃d ãmõ ponẽs eũ cui fit ꝓmiſſio ī coꝛpali poſſeſſiõe alic⁹ rei: vñ hr̃e poſſit qđ ꝓmittit: ſic̃ ſi aliqs fruct⁹ agri ꝓmitteret ⁊ ꝓmittẽdo agruz daret. Et ſilr̃ ſi fuitiũ aliqđ ꝓmitteret ⁊ ſe ī ſeruũ daret. Et iõ tũc votũ ſoleniçari dr̃ qñ aliqs ꝑñtialr̃ ſe dat deo diuinis ſe fuitys mãcipãdo: qđ qdem fit ꝑ ordis ſacri ſuſceptiõem ⁊ ꝓ ꝓfeſſionẽ certe regule debito mõ facte. ſ. ī manu ei⁹ q̃ dz recipe: ⁊ alys circũſtãtys fuatis q̃ fm iura determiant: alꝫ. n. nõ eſſet votũ ſolẽne q̃ tũcũq̃ qs ꝓfiteretur: qꝛ ex tali ꝓfeſſiõe ñ fieret ſub ptãte coꝛ q religioni ꝑ|ſunt. ¶ Ad 5m ģ dõ. ꝙ cũ ſolẽnitas voti ſit ex hꝫ ꝙ res ipa daꝛ. vñ ꝓmiſſio ipleaꝛ: qñ aliqđ tpaliꝛ ſoluẽdũ ꝓmittiꝛ: ñ põt ſolẽne votũ eſſe: ſic̃ ẽ votũ pegrinatiõis vel aliud hꝺ: nec obſtat ꝙ ſolẽnitas dr̃ia voti cõiter ſũpti ponit: qꝛ etiã aĩa rõnalis ī qua eſt pfecte rõ vite ñ eſt ī oĩb⁹ viuẽtib⁹ q̃ꝫ nis rõnale ponaꝛ dr̃ia aĩalis ſimplr̃. ¶ Ad 2m dõ. ꝙ hĩt⁹ religiõis eſt duplex: qđã q nõ ꝓfeſſis dari ſolet. ali⁹ ꝙ daꝛ ꝓfeſſis: ⁊ ſi ī gḇnſdã religiõib⁹ vtriſq̃ idẽ hĩtus deꝛ: tñ in ꝓfeſſiõe ꝓſucuit hĩtus bñdici: ⁊ hĩtus ſic bñdict⁹ q̃ſi alius ꝓputaꝛ. ꝑmus ģ hĩtus ñ ſufficit ad ſoleniçãdũ votũ etiaz ꝑus emiſſũ: ſz ſcõi hĩtus ſuſceptio ſoleniçat votũ: qꝛ eſt q̃dã ꝓſumpta ꝓfeſſio: ꝺ quã ꝓſumptõez ẽt ñ admittiꝛ ꝓbatio ſi fuent debite circũſtãtie ſic̃ ꝙ deꝛ hĩtus ab eo ꝙ dare poſſit: ⁊ coꝛã fratꝛ multitudie: ſi. n. aliqs ī domo ſua talẽ hĩtuz ſuſcepiſſet: ñ ꝓꝑ hꝫ ꝓſumereꝛ votũ ſoleniçaſſe. ⁊ iõ hĩtus ſuſceptio ñ dz poni alia cã ſolẽnitatis: qꝛ ñ ſoleniçat votũ niſi īquãtũ ẽ ꝓfeſſio q̃dã ꝓſumpta. ¶ Ad 3m dõm ꝙ añq̃z eſſent iſte regule q̃ mõ ſũt erat aliqs modus viuẽdi ab eccl̃ia appꝛobat⁹: quo alig ad ea q̃ ſuperogatiõis ſũt ſe obligabãt: ⁊ tũc certi tꝑis obligatio ad aliũ modũ viuẽdi idẽ faciebat qđ nũc obligatio ad certã regulã. ¶ Ad 4m dõm ꝙ votũ hoc nõ dr̃ ꝑuatũ qđ ad noticiam paucoꝛ venit: ſed qꝛ nõ hz vñ opoꝛteat ad noticiã deduci. ille aũt q ꝓfeſſiones ī occulto facit: vt ſi in domo ſua faciat ī manu eius q eã recipe poſſit: facit votũ qđ habz: vñ in publicuz deduci debeat: qꝛ opz eũ ſecularem vitam dimittere: ⁊ in clauſtro cũ alys ſui ordinis cõuerſari.

Ad tertium ſic ꝓcediꝛ: vr̃ ꝙ votũ ñ obliget vt ſp neꝛe ſit illud obſeruari. nullus. n. obligari põt ad ipoſſe: ſz aliqñ ipoſſe eſt votũ obſeruari: ſic̃ pz ī illa q̃ vouit virgitatẽ ⁊ coꝛrũpiꝛ: ģ ñ ẽ nečitatis votũ ſuare. ¶ ℟. effect⁹ ñ põt eſſe firmioꝛ ſua cã: ſz cã dãs firmitatẽ ſuo voto eſt delibatio: vt ex diffinitõe ꝑus poſita pz. cũ ģ delibatio hũana ñ bẽat neczaz firmitatez: qꝛ cogitatões hoĩuz ſũt timide ⁊ icerte ꝓuidẽtie nr̃e: vt dr̃ Sap. 9°. vr̃ ꝙ votũ ñ obliget de nečitate ad obſeruãdũ. ¶ ℟. iuramẽtũ ſtricti⁹ obligat q̃z votũ: qꝛ vitas dĩna ex q̃ iuramẽtum obligat ẽ efficacioꝛ q̃z delibatio hũana ex ģ obligat votũ: ſed iuramẽtũ ñ obligat ad hoc ꝙ obſeruet de nečitate: qꝛ q̃z põt ſine pctõ frãgi: ſic̃ q̃ ṽgit ī deteriozẽ exitũ: ģ nec votũ obligat ad hꝫ ꝙ ſemꝑ neče ſit obſeruari. ¶ ℟. votũ qñq̃ fit ſub ꝺitiõe: ſicut vouit Jacob Gen. 28°. Si deus me⁹ mecum fuerit ⁊c. ſz tale votũ ñ obligat. ꝺitiõe ñ exꝑ tãte: ģ ñ oẽ votũ de nečitate obligat. ¶ ℟. ille q mozaꝛ ī religiõe vltra tꝑs ꝑbatõis determiatũ: ⁊ ſi oze ñ ꝓfiteaꝛ votũ iterꝑetatũ feciſſe dr̃: ſed hoc votuz vt vr̃ ñ neče eſt obſeruare: qꝛ nihil ipſe ꝓmiſit: nec vr̃ teneri ſemꝑ ad ea q votũ ꝓfeſſiõis ꝓtinet: cuz qñq̃ tꝑe ꝑbatiõis ñ vr̃ ſtatuta regule obſeruare: ⁊ ipſe ñ ītẽdit ītrare monaſteriũ niſi vt viueret ſic̃ alꝫ viuũt: ģ vr̃ ꝙ ñ omne votũ obliget vt neceſſario ſeruet. ¶ ℟. nullus obligaꝛ ad id qđ depẽdet ex arbitrio aliẽo: ſic̃ cũ qs vouet ītrare aliqđ clauſtꝝ religionis: eſt. n. ī ptãte illoꝝ eũ recipe vel ñ: ģ ſi ipſi nolint: ñ videt ꝙ obligeꝛ ad votũ ſoluẽdũ. ¶ ℟. qcũq̃ teneꝛ ad aliqđ ſine tꝑis determiatiõe: teneꝛ ad ſtatim: ſi ģ votũ obligaret: ģ facit votũ ⁊ ñ determiat tꝑs teneret ad ſtatiz ſoluẽdũ: qđ ñ videt vex. ¶ Sed ꝺ eſt qđ dr̃ Deutro. 23°. Ad votũ voueris dño deo tuo ñ tardabis reddere. ¶ ℟. Auꝛ. dicit: ꝙ vouere ẽ volũtatis: ſz reddere neceſſitatis.

¶ Ulteri⁹ vr̃ ꝙ ꝑ obligatõez voti ſimplicis mr̃imoniũ cõtractũ dirimi debeat. fozti⁹. n. viculuz ꝓiudicat debilioꝛi: ſed vinculuz voti eſt fozti⁹ q̃ viculũ mr̃imony: qꝛ hoc facit homini: illud deo: ģ vinculũ voti ꝓiudicat viculo mr̃imony. ¶ ℟. ꝓceptũ dei ñ eſt min⁹ q̃ ꝓceptũ eccl̃ie: ſz ꝓcepti eccl̃ie adeo obligat ꝙ ſi ꝺ ipm mr̃imoniũ ꝺhat dirimiꝛ: ſicut pz de illis ģ ꝺbũt ī aliquo gradu ꝙſanguĩtatis ab eccl̃ia ꝓhibito: ģ cũ ſeruare votũ ſit ꝓceptũ diuinũ: vr̃ ꝙ ģ ꝺ votũ diuinũ mr̃imoniũ ꝺbit: ꝙ ex hoc mr̃imoniuz fit dirimẽdũ. ¶ ℟. ī mr̃imonio põt hõ vti carnali copula ſine pctõ: ſed ille ģ facit votũ ſimpleꝛ nũq̃ põt carnaliter cõmiſceri vxoꝛi ſine pctõ: ģ votũ ſimpleꝛ mr̃imoniũ dirimit: ꝓbatio medie. ꝙſtat ꝙ ille ģ poſt ſimpleꝛ votũ ꝺtinẽtie mr̃imoniũ ꝺbit moꝛtaliter peccat: ga fm Piero. Virginitatẽ vouẽtib⁹ ñ ſolũ nubere: ſed velle nubere vãnabile eſt: ſz ꝺctus mr̃imõy ñ ẽ ꝺ votũ ꝺtinẽtie niſi ratõe carnalis copule: ģ qñ ꝑmo carnaliter cõmiſceꝛ vxoꝛi moꝛtaliter peccat: ⁊ eadẽ ratõe oĩbus alys vicib⁹: ga pctũ ꝑmo cõmiſſuz ñ põt excuſari a pctõ ſequẽti. ¶ ℟. vir ⁊ mulier in mr̃imonio debẽt eſſe pares: ꝓcipue q̃tum ad carnalez copulã: ſz ille ģ votũ ſimpleꝛ ꝺtinẽtie facit: nũq̃ põt pete re ſine pctõ debitũ: qꝛ hoc eſt exꝑſſe ꝺ volũtatẽ cõtinẽtie ad quaz ex voto teneꝛ: ergo nec reddere poteſt ſine pctõ.

¶ Sed ꝺ eſt qđ Clemẽs papa dicit: ꝙ votũ ſimpleꝛ ꝓfeꝛ dit ꝓtrahẽdũ mr̃imoniũ: ſed nõ dirimit ꝺctum.

¶ Ulteri⁹ vr̃ ꝙ nec etiã votũ ſolẽne dirimit mr̃imonium ꝺctũ: qꝛ ſicut decre. dicit. Apud deũ ñ min⁹ obligat votuz ſimpleꝛ q̃z votũ ſolẽne: ſed mr̃imoniũ acceptatiõe diuina ſtat vel dirimiꝛ: ģ cũ votũ ſimpleꝛ ñ dirimat mr̃imoniũ: nec votũ ſolẽne dirimere poterit. ¶ ℟. votum ſolẽne nõ addit ita validũ robur ſupra votũ ſimpleꝛ ſicut iuramẽtuz: ſz votũ ſimpleꝛ etiã iuramẽto ſupueniẽte nõ dirimit mr̃imoniũ ꝓtractũ: ģ nec votũ ſolẽne. ¶ ℟. votuz ſolẽne nihil habet qđ nõ poſſit votũ ſimpleꝛ bꝛe: qꝛ votum ſimplex poſſet bꝛe ſcãdalũ cũ poſſit eſſe in publico ſicut ⁊ ſolẽne. ſimilr̃ eccleſia poſſet ⁊ deberet ſtatuere ꝙ votũ ſimplex dirimat mr̃imonium ꝺctũ vt multa pctã vitarẽtur. ģ qua ratiõe votũ ſimpleꝛ nõ dirimit mr̃imoniũ: nec ſolẽne votũ dirimere dz. ¶ Gz ꝺ eſt. ꝙ ille ģ facit votũ ſolẽne ꝓtrahit mr̃imoniũ ſpuale cuz deo: qđ eſt multo dignius q̃z mãle mr̃imoniũ: ſed mr̃imoniũ mãle ꝑus ꝺctum dirimit mr̃imoniũ poſt ꝓtractum: ģ ⁊ votũ ſolẽne. ¶ ℟. hoc etiã ꝓbari põt ꝑ multas auc̃tates q̃ in lr̃a ponũtur.

¶ Rñdeo dōm:ad.i.q.ꝙ votū vt ex dictis pz ē quidā pro missionis ꝺtractus inter deum ⁊ hominē.vñ cum ꝺtract⁹ seruationez:multo fortius votum quo homo deo aliquid promittit in his dūtaxat ad que votuz se extendit.in illis ⁊ iō qui votū rite factū ꝓtermittit moztaliter peccat qz fi dem quā cuz deo inyt frangit. ¶ Ad p̄m ḡ dōz:ꝙ illud qō tollit votū fiendū ipediret si pñs esset etiā voto facto obligatio ex sua culpa ipotētiā incurrerit:qz tūc oz recompensare p penſationez. Illa ergo que ꝟginitatē vouit:si corrupta est ⁊ ad hoc remanet obligata:⁊ vlterius ad pnie lamentum:per qō ꝟginitatez amissam deo recōpensat:qō quidē ⁊ si nō sit equialēs simplr:est tñ equialens q̄tuz ad re putationez dei qui nō exigit ab hoie vltra posse. ¶ Ad z̄m dōz:ꝙ q̄uis deliberatio sit causa variabilis:tñ rectitudo legis nālis q̄ dictat qō ꝓmittit deo eē seruandū est inua riabilis:⁊ hoc dat nec̄iaz obligationē voto. ¶ Ad 3̄m dōm: sicut iuramētū qō ꝟgit ī deteriorē exitum nō ē seruan dū:ita nec votuz. Ulñ Isido.dicit: In turpi voto muta de cretū.qz votū nō extēdit se ad illicita vel min⁹ bona vt di ctū est.nec differt vt⁊ tūc fuerit illicitū qñ votū emissum ē:vel postmodū illicitū fiat. ¶ Ad 4̄m dōz:qz illud qō sub ꝺditiōe vouet̄:nō vouet̄ simpliciter ⁊ iō nō obligat nisi il la ꝺditiōe extāte. ¶ Ad 5̄m dōm:ꝙ votū iterp̄tatū obligat sic⁊ votū ozeten⁹ emissuz. vñ si aliqs post tēp⁹ pbatiōis in monasterio remanserit:obligatur ex voto interpretatiuo: nisi forte ꝓpter aliquaz causam fuerit sibi annus protela tus:vel ꝺstiterit alys protelari:qz tunc non facit votum interpretatum vltra annum stans:⁊ talis qui interpreta tuz votum fecit ad tria vota religionis principalia ī omni casu tenetur:ad alias obseruantias quaruz trangressor ex dissimulatione prelatorum inducitur qui dum videntes non corrigunt indulgere videntur non videntur obligari ⁊ precipue si sint simplices qui talia discernere sufficien ter nesciant. ¶ Ad 6̄m dōz:ꝙ obligatio voti ex propria vo luntate causatur. vnde si in vouēdo prius cogitauit de re ligionē intrando:⁊ postea elegit talem religionem vel ta lem locum obligatur simpliciter ad religionem. vnde si non potest in illa quam elegit recipi:debet aliam querere Si autez ꝑmo ⁊ p̄cipaliter cogitauit de tali religione vl tali loco in voto suo intelligit hec ꝺditio:si illi volunt eū recipere:alias esset indiscretum votū. vñ ꝺditiōe nō exta te nō obligat. Si autem dubitet quō se in vouēdo habue rit debet tutiorem viam eligere:ne se discrimini ꝺmittat ¶ Ad 7̄m dōm:ꝙ si qñ quis vouit puta se itratuꝝ religio nē intendebat se ad statuz obligare:vel ad arbitriū alienū nō pōt ulteri⁹ differre etiā ꝓpter debita solnenda:sed ille qui eum recipit tenet̄ ea psoluere. Si aūt in vouendo de debitis cogitabat: pbabiliter p̄sumi pōt ꝙ nō ītēdebat se obligare anteq̄ de rebus suis disposuisset.qñ aūt timet rōnabiliter ꝓpetuū ipedimētū tenet̄ ulterius nō differre. ¶ Ad.z.q.dōz:ꝙ p hoc res aliq̄ desinit esse in ptāte alicui⁹ p qō trāsit ī dñiuz alteri⁹. ꝓmissio autē alicui⁹ rei nō trās fert eā in dñiuz ei⁹ cui ꝓmittit̄:⁊ iō nō ex hoc ipso ꝙ aliqs rem ꝓmittit aliquaz:desinit res illa esse in ptāte sua.cum ergo in voto simplici ñ sit nisi simplex ꝓmissio p̄cepti coz pozis ad ꝺtinentiam deo seruandam facta:post votū sim plex adhuc remanet homo dñs cozporis sui:⁊ ideo potest ipsum dare alteri.ſ.vxori:in qua datiōe matrimony sacra mentum ꝺsistit:qō indissolubile est ⁊ ꝓpter hoc votū sim plex q̄uis impediat ꝺtrahendum qz peccat matrimoniū ꝺtrahens post votum simplex continentie:tamen qz ver⁹ ꝺtractus est:nō potest matrimoniū per hoc dirimi. ¶ Ad p̄m ḡ dōz:ꝙ votum est fortius vinculum q̄ matrimoniuz q̄tum ad illud cui fit ⁊ ad qō ligat:qz per matrimoniuz li gatur homo vxori ad redditionem debiti:sed per votum deo.ad continentiā tamen q̄tum ad modum ligandi ma trimoniū est fort⁹ vinculū q̄ votū simplex quia per ma trimonium traditur actualiter vir in potestatez vxoris: nō autem per votum simplex vt dictum est.potior autez semper est ꝺditio possidentis:sed q̄tum ad hoc simili mo do obligat votuz simplex:sicut sponsalia. vnde ꝓpter vo tum simplex sunt sponsalia dirimenda. ¶ Ad z̄m dōm:ꝙ p̄ceptum prohibens matrimonium inter ꝺsanguineos nō habet inq̄tum est p̄ceptū dei vel ecclesie ꝙ dirimat matrimonium ꝺtrahendum:sed inq̄tum facit ꝙ consan guinei corpus nō possit transire in ptātez ꝺsanguinei:hoc autem nō facit p̄ceptū ꝓhibens mr̄imonium post votū simplex:vt ex dictis pz:⁊ ideo ratio non sequitur.ponitur enim pro causa quod nō est causa. ¶ Ad 3̄m dōz:ꝙ ille qui contrahit matrimonium per verba de presenti post votū simplex nō potest cognoscere vxorem carnaliter sine pec cato moztali:qz adhuc restat sibi facultas implendi conti nentie votum ante matrimonium consummatum vt ex dictis patet supra di.z 7.ſz postq̄ iaz mr̄imoniū ꝺsumma tum est:est sibi factum illicitum nō reddere debitū vxo ri exigenti:tñ ex culpa sua:⁊ iō ad hoc obligatio voti nō se extēdit:vt ex dictis pz tñ oz lamentum pnie recōpensare ꝑ ꝺtinētia nō seruata. ¶ Ad 4̄m dōm:ꝙ q̄tuz ad ea ī gb⁹ nō est factus ipotens votum ꝺtinētie seruare:adhuc post ꝺtractū mr̄imōiū obligat̄ ad seruādū:ꝓp qō moztua vxo re tenet̄ totaliter ꝺtinere:⁊ qz ex mr̄imony viculo nō ob ligat̄ ad debitū petendū:ideo nō pōt petere debituz sine pctō:q̄uis possit sine pctō reddere debitū exigenti postq̄ obligatus est ad hoc ꝑ carnalē copulā p̄cedētē.hoc autez intelligēdū ē siue mulier petat exp̄sse siue iterp̄tatiue:vt qñ mulier verecūda est ⁊ vir sentit eius voluntatē de red ditiōe debiti: tūc enim sine pctō reddere pōt:⁊ p̄cipue si ei timet de piculo castitatis. Nec obstat qꝙ nō sunt pares in mr̄imony actu:qz quilibet pōt hoc qō suū ē abrenūciare. Quidā tñ dicūt qꝙ potest ⁊petere ⁊ reddere:ne nimis one rosū reddat̄ mr̄imoniū vxori sēp exigēti.ſz si recte ispicia tur hoc est exigere interpretatiue.

¶ Ad.3.q.dōz:ꝙ oēs dicūt qꝙ votū solēne sicut ipedit ꝺhē dū:ita dirimit mr̄imoniū ꝺctum. Quidā aūt assignāt pro cā scādalū.ſz hoc nihil ē:qz ēt votū simplex qñq̄ scādalū hz:cū sit q̄dāmō publicū qñq̄. Et ꝓterea isolubilitas mr̄i mony ē de vitate vite:q̄ nō ē pp scādalū dimittēda. Et iō aly dicūt:ꝙ hoc ē pp statutū eccl'ie.ſz hoc ēt nō sufficit:qz ſz hoc eccl'ia posset ꝺriū statuere qō nō videt̄ verum. Et iō dōz cū alys:ꝙ votū solēne ex sui nā hz ꝙ dirimat mr̄imo niū ꝺtractū:inq̄tū.ſ.homo p ips̄z amisit sui corpis ptātem ideo illud ad perpetuā ꝺtinentiam tradēs:vt ex dictis pz ⁊ ideo nō potest ipm tradere in ptātem vxoris matrimo nium ꝺtrahēdū:⁊ qz mr̄imoniū qō segtur tale votuz nul lum est:ideo votū p̄dictum dirimere dr̄ mr̄imoniū ꝺtra ctum. ¶ Ad p̄m ḡ dōm:ꝙ votuz simplex quo ad deum dr̄ nō minus obligare q̄ solēne.in his que ad deum spectant: sicut ē separatio a deo ꝙ pctū moztale:qz moztaliter pec cat frāgens votum simplex: sicut solēne q̄uis grauius sit

peccatū frangere solēne: vt sic compatio ī genere accipiatur nō in determinata q̄titate reatus. sz q̄tuz ad mrimoniū p qō homo homī obligaf: nō oz q̄ sit eq̄lis obligationis etiā ī genere: qz ad q̄daz obligat votū solēne z nō simplex. ¶ Ad 2m dōm: q̄ iuramētū plus obligat ex pte eius ex quo fit obligatio q̄z votuz. sed votū solēne plus obligat q̄tuz ad moduz obligādi: inq̄tuz actualiter tradit hoc qō ꝓmittitur: qō nō fit p iuramētū: z iō nō seq̄f rō. ¶ Ad 3m dōz: q̄ votū solēne hz actualē exhibitionē ꝓpr̄y corporis quā nō habet votū simplex vt ex dictis patet: z ideo ratio ex insufficienti procedit.

Ad quartum sic procedit: videf q̄ ī voto nō possit fieri dispēsatio. votū. n. cōe minimū hz de rōne voti. sz ī voto cōi nullus pt dispensare. g̃ nec in voto singulari. ¶ ℙ. reddere vota ē de lege nāli: qz g nō reddit mentif: qō est ꝓtra legē nālez. sed null⁹ pōt dispensare ꝓtra mendaciū: aut ꝓtra illud qō ē de lege nāli. g̃ nullus pōt dispēsare ī voto. ¶ ℙ. p dispēsationē nō debet ptermitti mai⁹ bonū pro minozi bono. sz nō est digna pōderatio ꝓtinētis aīe: vt dī in li°. Sap. Quia ps ꝓtemplatiuoz qui signanf p Mariā est optima: qz ipa optimā ptez elegit: vt dī Luc. io. g̃ ad minus ī voto ꝓtinētie qō ad statuz ꝓtemplatiōis ptinet dispēsari nō potest. ¶ Sed ꝓtra: nullū votū est licitum qō vergit ī psone piculum. sed pōt esse q̄ ptinētia seruata vergat ī piculuz psone. ergo ad minus ī casu illo votū ptinētie pōt dispēsari. ¶ ℙ. sicut monachi tenenf ad ptinētiā: ita ad pauptatē z obediētiā. sed pōt dispēsari cū eis q̄tum ad votū obediētie z pauptatis: vt pz ī illis g ad plationes assumunf. ergo z ī voto ptinētie. ¶ Ulterius vī q̄ glibet plat⁹ possit ī voto dispēsare. quilibet eniz plat⁹ ad hoc ꝓstituit q̄ vtilitati subditoz prouideat. ergo si vtilitas subditoz regrat pōt dispēsare. ¶ ℙ. ex hoc aliquis pōt dispēsare ī voto q̄ ē cōstitutus dispēsatoz ministerioz dei. sed hoc ꝓpetit cuilibet plato. ergo rē. ¶ Sed ꝓtra: qz ī corpe hūano q̄dam sunt actiōes q̄ solis pr̄icipalibus membris ꝓueniūt: z q̄daz etiā soli capiti. sed ī ecclesia vicē capitis tenet papa: z vicē pr̄icipaliū mēbrorum plati maiores vt epi. ergo aliqe dispensationes sunt quas solus papa potest facere.

¶ Ulterius videf q̄ nullus votum possit ꝓmutari: Leuit. vlti. Aial qō īmolari pōt dño nō pōt mutari nec ī melius nec ī peius. g̃ si sit votū licitū nō pōt mutari. ¶ ℙ. si possz mutari pcipue posset cōmutari ī melius sed hoc nō pōt: qz Ber. dicit de bene ordiatis mōasterys. Null⁹ meo ꝓsilio egredief desiderio artioris vite sine supioris licētia. g̃ rē. ¶ Sed ꝓtra est: q̄ licet semp p ficere. ergo potest etiā votum in melius commutari.

¶ Ulteri⁹ vī: q̄ ppria auctoritate possit aliqs votū ꝓmutare: qz si aliqs post votū terre sancte voueat religionē ītrare: liberat⁹ est si ipleat scōm. vt decre. dicit. sed pōt ppria auctoritate religionē vouere. g̃ z ppria auctoritate pōt votuz ꝓmutare. ¶ ℙ. ille q̄ fecit aliq̄ vota ī seculo: nō vī ad illa teneri postq̄z ē claustrū īgressus: vt gdaz dicūt. sed pōt ppria auctoritate īgredi claustrū. g̃ rē. ¶ ℙ. votuz tpale excedif a ppetuo sola duratiōe. sed aliqs pōt ppria auctoritate ꝓmutare votū tpale pegrinatiōis ī votū ppetuū religionis: vt dictū est. g̃ eadē rōne pōt mutare ppria auctoritate votū min⁹ diuturnū ī votū diuturni⁹: sicut minoris pegrinatiōis ī maiorē. ¶ Sed ꝓtra ꝓmutatio est quedaz dispensatio. sed nullus potest ppria auctoritate dispēsare in voto suo. ergo nec ꝓmutare.

¶ Rñdeo dōz. ad. i. q. q̄ circa hoc sunt diuerse opiniones. Quidam eniz dicunt: q̄ qōlibet votum potest p prelatos ecclesie dispensationez habere pro libitu prelati: qz vt dicunt: in quolibet voto intelligitur ꝓditionaliter volūtas prelati superioris. s. pape: ad cuius dispensationē pertinēt actus subditoz omniū: z ideo cū voluerit ille sūmus plat⁹ tus poterit relaxare obligatiōez voti: vt nō teneaf votuz īplere: qz ꝓditio nō extat. Sed ℍ nō vī bene dictū: qz q̄dā sūt in q̄bus est hō ita liber sui: q̄ ēt ℑ ꝓceptuz pape pōt illa facere: sicut ꝓtinere z alia ꝓfilia diuina. vñ absolute z sine ꝓditione volūtatis alicuius plati pōt alia vouere. Et ideo alq dicunt q̄ nullū votū respicit dispēsationē fm q̄ dispēsatio est iuris relaxatio: sz fm q̄ ē iuris declaratio: qz papa pōt declarare hoc ius q̄ qū fit recōpensatio maiozis boni q̄ pōt dimitti min⁹ bonuz: ad qō se q̄s obligauit. Sed ℍ ēt nō vī verū: qz declarare ius nō ē nouū ius facere: sz illud qō in iure erat manifestare. vñ fm hoc nunq̄z per dispensationē voti fieret: nō contra ius qō erat pus contra ius: sz soluz qō videbaf ꝓtra ius z nō erat. Et ideo aliter dōm: q̄ in voto pōt dispēsari ēt fm q̄ dispensatio est iuris relaxatio ex aliqua legitima cā: qz eniz votū de illicito esse nō potest: nō aūt licet subtrahere alicui qō ei debetur: iō p votū alicuius nō pōt fieri p̄iudicium suo plato: quin debeat eis mandatis parere cū fuerit oportunuz. vñ si plat⁹ videat expedire aliqua rōnabili cā: vel pp ipius qui vouit: vel pp alios: q̄ votū nō seruet: pōt euz ab obseruatiōe voti deobligare: g̃ al's de iure obligatus erat. ¶ Ad p̄m q̄ dōm: q̄ ad ea que cadūt sub voto cōmuni nō solū obligat aliquis ex voto: sz ex lege naturali z p̄cepto diuino: z iō ex pte ista ē: q̄ nō possit habere dispēsationē sicut alia vota. ¶ Ad 2m dōm: q̄ obseruare votū durante voti obligatiōe est de lege naturali: sed cessante obligatiōe voti nō est obseruatio eius de lege nāli: cessat aūt eius obligatio: vel ex sc: vt qū seruatū vergeret ad deteriorē exitum: z tūc p declaratiōnē supioris: si facilitas petēdi assit: oz obseruatio voti ptermitti: vl ex auctoritate supioris: g aliud magis necessariū iudicat: z in voto dispēsat: nec tamē ex hoc homo mendaciū incurrit: q̄ votū nō seruat in tali casu: qz homo de futuris oz hīe pias ꝓditiōes adiunctas: vel explicite vel implicite: vt pz Jaco. 5. ¶ Ad 3m dōz: q̄ de voto ptinentie est duplex opio. Quidaz enim dicūt q̄ nullus pōt dispēsare: sz hō rō diuersa reddit a diuersis. Quidā. n. dicūt q̄ hō nō accidit: qz votū ptinētie nō pōt ptermitti sine hoc q̄ ad cō trariū voti aliqs delabaf: qō nūq̄z licet: sed votū paupta tis pōt ptermitti aliquo mō q̄ nō directe erit ꝓtra votuz: sicut cū aliquis hz pecuniā nō suo sz eccl'ie noie. sz hoc nihil ē: qz sic votū de abstinēdo aliqua die determiata a carnib⁹: non reciperet dispēsationē: aut votū de pegrinatiōe: q̄ hoc qō est absurdū. Et iō alq assignāt aliā rōez dicētes: q̄ hoc ꝓuenit: qz votū ptinētie nō recipit recōpēsationē meliozis: eo q̄ nō ē digna pōderatio aīe ptinētis: vel iō qz p ptinentiā hō de domestico inimico triumphū capit: vt quidā dicūt: vel iō qz p religionez hō pfecte ꝓformat xpo. vñ i votis religiōi nō pōt dispēsari: vt gdā dicūt. Sz hoc etiaz ptinētie qō ī voto religiōis ī cludif: z i alys votis esse ꝓtialib⁹ religiōi nō pōt dispēsari: vt gdā dicūt. Sz hoc etiaz nō vī sufficiēter dictū: qz bonū cōe ē multo meli⁹ q̄z bonū pūatū: pp qō etiā hō iterdū ab ocio sancte ptēplatiōis removet: q̄ optima pars ē iudicio dñi. Luc. io. vt cōi vtilitati ꝓximoz vacet. Et iō alq dicūt ꝓbabili⁹: si cōis vtilitas totⁱ ecclie: aut vni⁹ regni vl' pricie exposcerēt: posset quis nīēter z ī voto ptinētie z ī voto religiōis dispēsari: q̄tūcūq̄z ēet solēniçatū. nō. n. p votū pōt se hō deobligare ab eo in quo teneī alteri: vt dictū ē. vñ talis posset īminere necessitas: q̄ posset alicui iuste ꝓhiberi ne ptinētiā aut religionē vouere eadē nēcitate manēte. pōt ēt ī voto dispēsari iā facto. Sz q̄ rōes ī ȝriū facte nō recte pcedūt. ¶ Jō dōz ad .4. q̄ bonū ptinētie ē multo dignio⁹ q̄z salus corpalis: z iō pro culū corpalis mortⁱ nō ē sufficiēs rō: vt i voto ptinētie dispensef. vñ etiā nō peccat q̄ ī tali casu existens q̄ ptinētia videret vgere ī periculū persone: si continentiaz vouear: precipue cum possit illi periculo per alia remedia obuiari

ficut nō peccat q̄ pp aliq̄ opus v̄tutis se moꝛtis piculo exponit. ¶ Ad 5m dōz: q̄ cū illis q̄ assumunt a statu religionis in statu p̄latiōis nō dispensat in p̄ncipalibus votis retinentis: qꝛ illa q̄ possidere videntur: nō suo noīe: sz ecclie quę possident. vñ nihil p hoc p̄iudicat voto pauꝑtatis: sil'r nec voto obediētie: qꝛ obedientia respicit statū p̄latiōis in alterō cui obedire tenet: ꝛ iō q̄ ille q̄ sub p̄lato esse desistit nō teneat alicui obedire nō ē ex hoc q̄ obligatio voti deficiat ex parte vouentis: sed quia subtrahitur p̄relatio ex parte altera cui obedire tenebatur. vñ monachus q̄ abbatem alteri abbati: qꝛ iam non habet abbatem.

¶ Ad 2am q. dōz: q̄ plenitudo ptātis dispensando residet penes summū pontificē: aly aūt ꝓticipāt de hac ptāte quātuz eis cōcessuz est: vt qꝛ omnes ad vnū recurrere nō possint per iferioꝛes dispēsationē recipe possint. vñ in votis illis q̄ nō de facili dispensationē recipiunt: nec freq̄nter sz raro fit votū religionis: ꝛ alia hꝺ vota ꝑpetua: solus papa dispensare pōt: in alys aūt tēpoꝛalibus votis: sic peregrinationū ꝛ ieiuniozꝝ ꝛ hꝺ pñt ēt epi dispensare nisi aliq̄ hoꝝ sibi papa reſuauerit: sic dispēsatio ī voto terre sce. ¶ Ad pmū g̃ dōm: q̄ nō q̄cq̄ vtile est subdito pōt sibi p̄ p̄latuz quelibz adhiberi sz maioꝛa maioꝛib⁹ reseruant: sic nō glibet medicus pōt cuilibz morbo occurrere: sz in piculosioꝛibus moꝛbis pitioꝛes medici regrunt. ¶ Ad 2m dōm: q̄ cuis oēs sint dispensatoꝛes misterioꝝ dei: nō tñ eq̄liter: ꝛ iō nō oz q̄ oēs in oīb⁹ dispēsare possint.

¶ Ad 3am q. dōm: q̄ iter cōmutationē voti ꝛ dispensationē hoc interest: q̄ qñ votū ꝓmutat vouens absoluit ab vno ꝛ ligat ad aliud: sz qñ in voto dispensat: simpl'r a voto absoluit sine hoc q̄ ad aliꝺ liget. vñ minus ipoꝛtat voti cōmutatio q̄ dispēsatio: ꝛ iō cū ex cā rōnabili in voto dispēsari possit: pōt ēt votuz cōmutari: vel qꝛ illud in q̄ fiet cō g̃ dōm: q̄ aīal imolaticiuz ex ipso voto destinabat ad cultū dei: ꝛ iō ia quodāmō scīm erat. ꝛ pp hoc non poterat adhiberi vsus deduci. Et sil'r ēt nūc si aliqs vouet religionē īuet ire in terrā scāz nō pōt aliū loco sui mittere nisi p dispensationē supioꝛis. secus aūt est in alys votis in q̄bus psona determinata nō destinat ad spāles cultū dei. ¶ Ad 2m dōm: q̄ Ber. logꝛ ꝓtendo: qꝛ q̄cq̄ ex animi leuitate gdaz ad statū aliū transeūt sub specie artioꝛis vite: ꝛ iō tutius est q̄ fiat ꝓfitio ꝛ licētia supioꝛis p̄lati: p̄cipue si nō credat q̄ ipse ipedimentū irrōnabile p̄stet.

¶ Ad 4am q. dōm: q̄ in cōmutatione est gdā ꝓtractus qui nō pōt pfici sine ꝓsensu vtriusq̄ ptis. vñ cū hō p votū deo se obliget ñ pt fieri īmutatio voti: nisi iteruenīat ꝓsensus ei⁹ q̄ vicē dei gerit in terris. s. p̄lati: nisi forte vnū votū ab alio icludat. ꝛ qꝛ votū religionis icludit oīa alia vota: tuz rōne ꝑpetuitatis: tū rōne obediētie qua hō voluntatē suā deo tradit: p quā sui ꝛ oīum dñs eē pōt: iō ille q̄ aliq̄ votū p̄tale fecit pōt nō reg̃ita alicui⁹ p̄lati dispēsatione religionē itrare: nō obstāte voto p̄cedente q̄ igressuz religionis ipediret: puta pegrinatiōis vel alicuius hꝺ. si aūt duo tpalia vouit quoꝝ vtrūq̄ est alteri cōpossibile: oz vtrūq̄ seruare: nisi forte auctate supioꝛis minus votū p̄cedens in maius sequēs cōmutauerit. ¶ Si aūt scōm votū sit oīno incōpossibile ꝑmo: oz seruare mai⁹: ꝛ de miozi fm arbitriuz p̄lati satisfacere. ¶ Ad pmū g̃ dōm: q̄ votū terre scē obligat hoīem ad fuiendū deo tpaliter: ꝛ q̄ntum ad determiātū tps: sed votū religionis q̄ntuz ad oīa ꝛ fm oē tps: ꝛ ideo quodāmō est ampliatio voti magis q̄ cōmutatio. ¶ Ad 2m dōm: q̄ qꝛ p introitū religiōis hō mozit̄ ꝓfiteri vite: iō illa vota que vouit in seculari vita explenda nō tenet exoluere exquo religionē itrat: ꝛ p̄cipue qꝛ singularitas in religionib⁹ ē piculosa: ꝛ onus religiōis adeo grauat q̄ nō manet eadē facilitas ad obſuandū votū: que in seculari vita erat: tū gdā dicunt q̄ oz p̄lato suo exponere: ꝛ ille pensata cōditionib⁹ pone: ꝛ voti poterit cū eo dispēsare: sz fm alios hoc non exigit: qꝛ ex ipsa vi voti religionis a p̄fitentib⁹ votis est absolutus rōnibus dictis. ¶ Ad 3m dōm: q̄ ꝑpetuū votū respicit oē tempꝰ: ꝛ iō non manet aliq̄ tempus post eius expletionē quo possit aliud votū tpale impleri: sicut manet tempus ad iplendū votū maiꝰ diuturnū post votū minus diuturnū: ꝛ ꝑpter hoc nō est silē.

Ad quintum

sic ꝓcedit. Videt q̄ virginibus voluentibus ꝓtinētiā nō debeat spāle velū pre alys q̄ ꝓtinētiā vouerūt ꝛ corrupte sūt: qꝛ tā v̄ginitas q̄z ꝓtinētie votū viris ꝛ mulieribꝰ cōia sunt: sz viris in v̄ginitate ꝓtinētiā vouētib⁹ nihil aliud dat q̄z alys qui v̄ginitatē ꝑdiderunt. g̃ nec v̄gines debēt pre alys spāle velū accipe. ¶ P. signa in noua lege nō sūt iania sz fructuosa: qꝛ sacra nolie legis gram ꝓferunt: sz v̄ginale velus non videt esse fructuosuz: qꝛ gra nō confert in ipso: al's esset sacramētū: ꝛ deberet corruptis dari: que etiā indigent auxilio gratie ad ꝓtinentiā ꝓseruandā. g̃ videt q̄ v̄ginibus nō debeatur aliquod velum speciale pre alys. ¶ Preterea. cōsecratio que adhibet viris in susceptiōe ordinis est maioꝛ q̄z illa que adhibet mulierib⁹ in velatiōe: sed ꝓsecratio ordinis nō exigit virginitatē in ꝓsecrato. g̃ nec mulieris velatio. ¶ P. nullus oz p pena quaz sustinuit iteruz puniri. sed aliq̄n mulieri p pena infert q̄ corrūpat: sic pz in his q̄ oīno p violētiā corrūpunt. g̃ nō oz talib⁹ ad min⁹ v̄ginale velū denegari. ¶ P. q̄nq̄z si v̄ginale velū corrupte deneget seqūt scādalū astātiū: ꝛ piculū homicidy: sicut cū aliq̄ ē occulte corrupta. g̃ videt q̄ saltē in tali casu v̄ginale velū alys q̄z v̄ginib⁹ dari debeat. ¶ Sz C. in officio eccl'ie nō dcet eē aliquā falsitatē: sz in toto officio quo velant v̄gines fit mētio de carnis itegritate: vt pz diligēter inspicienti. g̃ nō oz velū virginale corruptis dari. ¶ P. p velationē mulier quodā mō ꝛpo desponsat: q̄ est dignioꝛ q̄z pōtifex aliqs veteris legis: sz in veteri lege pōtifici non licebat aliquā nisi virginem desponsare. ergo non debet aliqua nisi virgo velari.

¶ Rñdeo dōm: q̄ ea que coꝛpoꝛal'r in eccl'ia aguntur signa sunt spūaliū: sz qꝛ coꝛpale signū nō sufficiēter repsentare pōt spūale signatū. oz q̄ñq̄ q̄ ad eandē rez spūalē signandam plura signa coꝛpalia aptent. ¶ Matrimoniū g̃ spūale ꝛpi ꝛ eccl'ie hꝺ ꝛ fecūditatez p quā regeneramur in filios dei: ꝛ incoꝛruptionē: qꝛ ꝛps elegit sibi eccl'iaz nō habētez maculā aut rugā aut aliqd hꝺ: vt dicit Eph. 6. vñ dr Apoc. 10. Desponsdi vos vni viro v̄ginē castā exhibere ꝛpo: sz coꝛpoꝛal' fecūditas itegritatē carnis ñ patit: ꝛ iō oportuit diuersis signis r̄ñtari spūale ꝓiugiū ꝛpi ꝛ ecclie q̄z tū ad fecūditatē ꝛ q̄z tū ad itegritatē. sic g̃ p mar̄i carnale r̄ñtat mar̄i spūale: q̄z tū ad fecūditatē: ita oportuit aliqd eē qō repñtaret p̄dictū spūale matrīo q̄z tū ad ei⁹ itegritatē: ꝛ ꝓ fit in velatiōe v̄ginū: sic p oīa q̄ ibi p̄ferunt ꝛ gerunt oīdit. ꝛ pp ꝓ solus eps cui cura eccl'ie ꝓmittit virgies despōsat velādo: nō sibi sz ꝛpo. q. spōsi paranymphus ꝛ amicus: ꝛ qꝛ itegritatis significatio plene pōt esse in cōtinētia virginali: sed in cōtinētia viduali est semiplena. ꝑpter ꝓ etiā viduis dat aliq̄ velū: nō qdē cū illa solēnitate q̄ v̄ginib⁹ dat. ¶ Ad. i. g̃ dōz: q̄ eccl'esia in matrionio spūali se hꝺ vt spōsa: ꝛps aūt vt spōsus. p votū aūt cōtinētie anima ꝛpo desponsat. vñ nō ꝓpetit vt hec despōsatio significet ī viro: sed in muliere tñ. ¶ Ad 2m dōz: q̄ in ꝓsecratiōe v̄ginuz: sicut ꝛ in vnctiōe regū: ꝛ in alys hꝺ bñdictiōib⁹ gratia dat: nisi sit ipedimētuz ex pte suscipiētis: sed tū hꝺ sacramēta nō dicunt: qꝛ nō sunt īstituta ad curationē morbi peccati sicut alia sacramēta. ¶ Ad 3m dōz: q̄ in ordinis

suscepcione non consecratur aliquis in sponsum sed in ministrum sponsi. vnde non requiritur virginitas ad significandum integritatem spiritualis matrimony: sicut requritur in celatione eius que consecrat in sponsam. ¶ Ad ārtus dom: q illę que per violentiā corrumpuntur: si nullo modo consentiant: virginitatis gliam quo ad deum non perdunt. sed quia valde est difficile q in tali delectatione aliquis placentie motus non insurgat. ideo ecclesia que de interioribus iudicare nō potest: cū exterius corrupta sit: eā īter virgines non velat. vnde Leo papa dicit. Ille famule dei que integritatem pudoris oppressione barbarica perdiderunt: laudabiliores erūt in humilitate ⁊ verecundia si se incōtaminatis nō audeāt copulare virginibus. ¶ Ad quntū dom: q nullo modo ille que sunt corrupte occulte: sine a viris siue alio modo sunt celande: q̄ ꝓpter vitandū scandalū non debent ecclesie sacramēta vel sacramentalia variari. Sed sicut qdam dicunt q potest aliqua cautela adhiberi ad vitandū scandalum: vt. ſ. illa que non sunt de substantia virginalis veli: vt accensio candelarū ⁊ alia hꝫ fiant: mutatis occulte his que sunt de substantia virginalis veli: puta vt q nomen virginitatis in castitatez varie-

(tur. Qō. II.

DEinde queritur de scandalo. Et circa hoc q̄runt q̄tuor. ꝑmo qd sit. scdo vt̄ sit pctū. tertio quibus ꝓpetat. 4.o q̄ sunt dimittēda ꝓpter scādalū.

Ad primum sic ꝓcedit. Videt q iconuenienter assignet diffō scandali q̄ sumitur ex Glo. Matth. 18. sup illud. Ue mūdo a scandalis. ſ. Scādalū est dictū vel factū minus rectū p̄bēs alys occasionē ruine: scandalū. n. diuidit in actiuū ⁊ passiuū: ſz hec diffō non pōt ꝓuenire scādalo passiuo. g̃ nō ꝓuertit cū diffinito ⁊ sic est icōpetēs. ¶ ℙ. Hume. 21. sup illud. Ulciscere p̄us filios isrl' ⁊c. dr q scādalū ē: cū recte ambulāti deceptio submittit ad ruinā: ſz nō oē dictū vel factū minus rectū est deceptio. g̃ scandali diffō est icōpetenter assignata. ¶ ℙ. sic pctū ozis ⁊ operis pōt alteri p̄stare occasionē ruine: ita ⁊ pctū cordis: p̄cipue q̄ꝫ p exteriora signa in notitiā aliorū ꝓdit: ſz in diffōne p̄missa tangit pctū ozis ⁊ opis: nō autē cordis. g̃ icōueniēter assignat. ¶ ℙ. occasio significat cāz p accūs: ſz etiā bona interdū p accūs sunt cā maloꝝ. g̃ nō solū dictū vel factū minus rectū p̄bet alteri occasionē ruine: ſz etiā si sit rectū dz dici scādalū. ¶ ℙ. Esa. 8.o dr ō xpo Erit in lapidē ⁊ in petrā scandali: sed in xpo nō fuit aliqd minus rectū. g̃ nō ē de rōe scādali q sit aliqd minꝰ rectū. ¶ Ad 2.um dom: q scandalū nomē grecū est: ⁊ ītactionē significat in latino: q̄ qdē ꝓprie dicitur in corporalibus: in spiritualibus autem transumptiue: vnde oportet q spirituale scandalum de quo loquimur sumatur ad similitudinem corporalis īpactiōis: q̄ qdez nō fit nisi ambulanti aliqd in via obyciat qō ei sit occasio cadendi ēt si non cadat. nihil aūt ab alio fcm est natū casuz facere ei q in via dei ambulat: nisi sit aliqō minꝰ rectū in notitiā eiꝰ ꝓcedēs vel vbo vel fcō: ⁊ iō dictū vel factū minꝰ rectū est id ad qō spūaliter fit īpactio: ⁊ occasionat alteri ruinę: in quo rō ꝓsistit scandali. ¶ Ad ꝑmū g̃ dom: q sic in corporali īpactione ē duo ꝓsiderare. ſ. ipsaz īpactionē cadentis: aut eius q ad casum disponit: ⁊ illud ad qō fit īpactio qō dr obex: ita ⁊ in spūali: ⁊ vtrūq nomē scādali accipit: sed nō vniuoce: sicut ēt fides dr ipsa res credita ⁊ actus credēdi. ipsa g̃ spūalis īpactio q̄ aligs ad casuz disponit dr scandalū passiuū: ſz obex spūalis ad qué fit impactio dr scandaluz actiuū: ⁊ sic diffinit ꝑ scandalū: q̄ ex dicto vel facto minus recto aligs ad ruinā disponit. ¶ Ad scōz dom: q tunc aligs per se loqndo pctū aliqō facit q̄ ex ītentione operat: ⁊ nō q̄ ꝑter ītentionē eius pctū accidit: sic̄ pz in homicidio casuali: ⁊ iō tūc ꝓpe aligs scandalū facit q̄ ruinā ꝓximi pcurare intendit. qcunq; aūt ad peccandū īducit decipit: q̄ ois malus ignorās: vt ꝑbs dic in 3.o etꝑ. ⁊ iō vbicūq; est scandalus per se loquēdo dcm vel fcm minus rectus est deceptio q̄dā q̄ submittit ambulāti ad ruinā. Vel dōz: q dr esse deceptio inq̄tus est deceptiōis occasio vel cā: q̄ ois peccās decipit: vt dcm est. ¶ Ad 3.m dom: q spūalis obex g scandalū dr oz q in via ambulāti obyciat: qō fit dū in notitiā eius venit. pctū aūt cordis in notitiā alterius venire nō pōt: nisi p signa aliq̄: que reducunt ad pctū ozis vel opis: ⁊ iō in diffōne scandali ponit tm dictū vel factū minus rectū: ⁊ nō fit mentio de pctō cordis. ¶ Ad 4.m dōz: q occasio nō semp noīat cām p accūs sed qñq; cām p se ifficiē tē: ⁊ sic in diffōne p̄missa sumit. pctū. n. non pōt hꝫ ab exteriori aliquā cām sufficiēte: eo q voluntarius est: ſz pōt hēre aliquaz cām inducente: que qdem causa qñq; per se nata est inclinare ad pctū: vel ex suo genere: vel ex intentione alicuius ꝓponentis eam ad hoc q aligs aūt p accidens inclinat ab aliquo in pctū qō de se nō est natus inclinare in illud: sic̄ etiā in corporalibus aligs in via plana ipingit ⁊ cadit: ⁊ tūc dicit ipemet sumere occasionē ruine nulla sibi occasiōe ab exteriori data: sed talis cā ruine nō pōt scādalū noīari: q̄ cause ⁊ si qñq; noīa soztiant ex p se effectib⁹: nunq̄ tñ ab his que p accūs eueniūt noīari cōsueuerūt. ¶ Ad 5.m dōz: q xps nō dicit esse petra scādali q̄si p se scādali causa: q̄ ipse nō dedit alicui occasionē scandali: sed dicit eē in petrā scādali: ita q ꝓpositio nō ozdinē cause: sed ꝓsecutionē importet: q̄ ex his que xps fecit ꝓsecutum est scandalū iudeorum.

Ad secundum sic ꝓcedit. videt q scādalū non sit pctū semp. nullū. n. neciū est pctū: ſz neče est vt veniāt scādala: vt dr Matth. 18. g̃ scādalū nō est pctū. ¶ ℙ. oē pctū est ex diaboli icētiuo: nō ex pietatis affectu. ſz Matth. 16. vbi dicit Petro. Vade retro me sathanas: scandalū mihi es. dicit glo. error apli ex pietatis affectu venit poti⁹ q̄ ex incētiuo diaboli. g̃ nō oē scādalū est pctū. ¶ ℙ. Piero. dicit. Parū distāt in vitio scādaliçare ⁊ scādaliçari: sed scādalū passiuū: vt vr̄ pōt eē sine pctō: sicut ⁊ ipactio corporalis q̄ꝫ est sine calu. g ⁊ scādaluz actiuū pōt eē sine pctō. ¶ ℙ. ℤz ℤ. oē dictū vel factū minꝰ rectū est pctū: sed scādalū est hꝫ. g̃ ⁊c. ¶ ℙ. Ilud meri. 21. dr in glo. Lōge grauiꝰ pctū est dare pcti cām: q̄ꝫ peccare: ſz qcūq; scādaliçat dat cām peccādi. g̃ peccat. ¶ Ulteriꝰ videt q nō sit spāle pctū: q̄ fm phꝫ in. 5. Etꝫ. Dis spālis iniustificatio q̄ꝫ inuenit separata ab oibus alys iniustificatiōib⁹: sed scandalū nō inuenit sepatio ab alys pctis: q̄ semp est dctū vel factū minꝰ rectū. g̃ nō est spāle pctū. ¶ ℙ. ſz qōlibet genꝰ pcti ꝓtingit aliqō dictū vel factū minꝰ rectū p̄bēs occasionē ruine. sed hec est diffinitio scādali. g̃ scādalū nō est aliqō spāle pctū. ¶ ℙ. g cunq; peccat corā alio scādaliçat: sed corā alio peccare nō addit supra pctū simplr aliquā differētiā specificā: ſz circūstātiā quādā: sicut nec occulte peccare. g̃ scādalū nō est spāle pctū. ¶ ℙ. agēs ꝓportionat patiēti: ſz scādalū passiuuz nō ē spāle pctū: q̄ quocūq; pctō aligs ruat exēplo alterius scandalū pati dicit. ergo nec scandalū actiū est speciale pctū. ¶ Sed ℤ. contingit peccare in se: im deū: ⁊ in ꝓximū. sed scādalū est pctū in ꝓximū. ergo est in ꝑticiali genere peccati. ¶ ℙ. malū dicitur aliquid: q̄ nocet fm Aug. sed scādalū habet specialem rōnem nocumenti. ergo est speciale peccatum.

¶ Ulterius videt q scādalū semp sit mortale peccatum. minet eterna dānatio inundās ꝓpter scandala: ſz eterna Matth. 18. sup illud. Ue mūdo a scādalis. dicit glo. Im dānatio nō debet nisi ꝓpter peccatū mortale. ergo scan-

dalū semp ẽ pctñ mortale. ¶ ℙ. vita spūalis est dignior q̃ corpal.ſz q ſbtrahit alicui vitā corpalē mortal'r peccat in ruinā. ¶ Sz ℑ.ſcādalū est dctñ vel factū min⁹rectū p̄ bēs alteri occasionē ruine.ſed ēt pctñ veniale est hꝺ qñ ergo scandalū qñq̃ est pctñ veniale.

¶ Ideo dōm ad.i.q.ꝙ duplex est scādalū.ſ.actiuū ⁊ pas ſiuū:vt ex dcis pz.passiuū qdē scādalū semp pctñ est: ga ille scādalū patit̄:q aut a via dei eycit̄:aut saltē i via retar dat̄:qđ nō pōt esse sine mortali vel veniali pctō.actiuū ēt scādalū semp ẽ pctñ:qz scādalū actiuū semp est aliqd qđ q̃tū ẽ de se natū ẽ īducere alterū ad peccādū:⁊ tale semp aliquā iordiatiōez hz:vel ex gñe act⁹:vel saltē ex circūstā tys pſone loci ⁊ tpis.⁊ iō sp ẽ pctñ.ſz qñq̃ scādalū actiuū pōt ee sine pctō alicui⁹ scādalū patiētis:qñ.ſ.aliqs q̃tū est de se dat occasionē ruine:ſz ali⁹ nō ruit:qñq̃ ēt ecōuerso ẽ scādalū passiuū sine pctō alicui⁹ faciēt scādalū.vt qñ ali gs sibi sumit occasionē ruine:ex eo qđ ab altero nō inor dinate fit. ¶ Ad p̄m q̃ dōz ꝙ duplex ẽ necessitas:vna abso luta:siue aliqd fit nec̄iuz p seipm:sicut nec̄iuz est deū esse: siue ex coactiōe alicui⁹ cāe exteriozis:sicut violentū dicit̄ nec̄iuz:⁊ sic nō ẽ nec̄iuz scādala euēire. Alia est nec̄itas cō ditionata:q nō repugnat volūtario:⁊ sic necesse ẽ scādala euenire nec̄itate ꝯditionata ex trib⁹. ℙrio ex ipa pſciētia ⁊ pdestinatiōe dīna:sicut dicim⁹:necesse est ꝑ eē si de⁹ pui dic̄ locū dicit Chriſo.cū dr necesse nō spōtaneū ptātis de struit:neq̃ libertatē electiōis: nō igr pdictio ei⁹ scandala iducit:neq̃ qz pdixit ꝑ fit:ſz qz futuꝝ erat:pp ꝑ pdixit se cūdo ex iclinatiōe fomitis.sicut ēt dicim⁹ ꝙ nec̄e est pec care venial'r:q̃uis sit possibile singula vēialia pctā vitar. tertio ex vtilitate ꝯsequēte: quā de⁹ ex scādalis elicit. sic̄ olaytilia dicūt nec̄ia. ¶ Ad z^m dō ꝙ ꝑz illā glo. vī ꝙ ꝑ er⁹ñ peccauerit volēs passionē xp̄i īpediri:qz passio xp̄i po terat ⁊ placere laudabil'r:⁊ displicere ꝑz diuersa:⁊ tūc scā daluz sumit large ꝓ q̃libet īpedimēto alicui pſtito in via aliq̃:quā ,pſeq̃ ītēdit. ¶ Ad z^m dōm ꝙ ꝓ se loquēdo scāda lū actiuū est mai⁹ pctñ q̃ passiuū:qz ī vnoq̃z gñe cā ẽ po tior.effectu tñ aliqñ pōt ee mai⁹ passinū q̃ actinū qñ aligs maiozis ruīe occasionē sumit q̃ sibi deſ: sic̄ ēt qñq̃ ẽ pas siuū pctñ sine pctō agēt̄is. Dō aūt ℙiero.dicit ītelligēdū est q̃tū ad gen⁹ pct̄i:⁊ ñ q̃tū ad q̃titatē reat⁹:⁊ tñ alia ꝓ positio falsa ẽ.ſ.ꝙ scādalū passiuuz nō sit pctñ:qz ipa ipa ctio spūalis q̃dā pctñ ẽ:inq̃tū ẽ quedā retardatio a via dei.⁊ q̃uis dicat̄ passiuū scādalū:nō tñ ẽ oīno passio:ſz q̃ rialicui:q̃ſi cogēs īpm ad peccādū:ille g scādaliçat coope ratur agenti:⁊ ideo peccat.

¶ Ad.z.q.dōm ꝙ act⁹ aligs determiat̄ ad spēm moris du pliciter.vno mō ex pte obiecti:sic̄ fornicatio ex ꝑ ꝙ ẽ cir ca delectabilia tact⁹.⁊ hec determiatio ẽ mālis: ⁊ respicit bitū eliciēt̄ actū:alio mō ex pte finis:⁊ hec ẽ formalis spe cificatio:⁊ respicit bitū iperātē. Cōtingit ār qñq̃ ꝙ ad eā dē spēz determiat̄ act⁹ ex vtraq̃ pte: sic̄ qñ aligs act⁹ ab eodē bitu elicit̄ ⁊ iperat̄:vt cū gs fornicat̄ pp delectatio nē.qñq̃ ār ex vtraq̃ pte determinat̄: ſz ad diuersas spēs vt qñ act⁹ ab vno bitu elicit̄:⁊ ab alio iperat̄: sic̄ cū gs for nicat̄ pp lucrū:determiat̄ eni ad spēz luxurie ex obiecto: ſz ad spēm auaritie ex fine:nō tñ sūt ibi duo pctā:ſz vnuz pctñ duplex:cū sit vn⁹ act⁹:qñq̃ ēt euenit ꝙ aligs act⁹ nō determiat̄ ad aliquā certā spēm ex pte obiecti:sed ex pte finis:eo ꝙ hz determiatū bitū a q̃ iperat̄:ſz nō a q̃ eliciat̄ sic edificare ,primū.qđ actū charitatis nō elicit: qz ei⁹ ñ est elicere nisi ī teriozes act⁹:ꝑ qs ñ fit edificatio. ſz iperat eū ⁊ ab alys vtutib⁹ elicit̄ mālr:nō determiate ab aliq̃:ſz ab oīb⁹.qz charitas oīb⁹ iperare pōt:⁊ qz ſcādalū actiuū ẽ pctñ oppositū edificationi ,primoꝝ:iō mālr loquēdo ex pte mātis:⁊ bituū eliciētiū nō ẽ ſpāle pctñ:ſz solū loquēdo formalr ex pte finis ⁊ bitus īperātis:q ẽ hit⁹ charitati op posit⁹.ſ.vitiū ody:⁊ iō qñ aligs dcñ vel factū min⁹rectuz facit ītēdēs occasionē ruine ,primo pstare: ſpeciale pctñ scādaliçādo cōmittit. Si ār ꝑter intētionē suā accidat nō erit scādalū actñ spāle pctñ:tñ erit circūstātia q̃dā pct̄i: eo ꝙ sic̄ glibet act⁹ vtutis hz ordinē ad finē charitatis ēt si actu ñ ordiet̄ in finē illū :⁊ sic̄ hz aptitudinē: vt ipereť a charitate:ita qōlibet pctñ q̃tū est de se hz ordinē ad ꝺ riū finē: ēt si ille finis ñ ītēdat̄ ab agēte. ¶ Ad p^m q̃ dō.ꝙ pctñ scādali actiui ꝟuenit̄ qñqz sepatū ab oī alia spē pct̄i: qđ ꝺsistit ī actu exterioꝛi: vt qñ act⁹ exterioꝛ de se nō esset pctñ:nisi inq̃tū p quādā ſilitudinē pct̄i:quā hz natū ẽ da re occasionē ruine ī mānifesto factū:sicut comedere ydo latricū:⁊ iō etiā id diffinitiōe scādali nō dicit̄ dcñ vel fcñ puersuz:ſz min⁹rectū:⁊ sic pz ꝙ obiectio ꝓcedit ex falsis. ¶ Ad z^m dōm ꝙ rō illa ꝓcedit ex pte eliciētiū bitū: ⁊ ñ ex pte bitus īperātis. ¶ Ad z^m dōm ꝙ hec circūstātia co rā alio nō addit pctñ ex sui rōne nouā spēm:ſz ex fine: ad quē p talē circūstātiā ordinabilis est:vñ ēt peccare in oc culto nō trahit pctñ ad aliā spēm:qz p ꝑ ñ recipit ordinē ī aliū finē. ¶ Ad 4^m dōz ꝙ ille g scādaliçat̄:⁊ agit ⁊ patit̄: actio ār sua nō ptinet ad gen⁹ scādali: ſz ad aliud qōcūq̃: sola ār passio sua ptinet ad gen⁹ scādali:⁊ qz nullus peccat fm ꝙ patit̄: ſz solū fz ꝙ agit:iō scādalū passiuū nō ponit speciale pctñ:sicut scādalum actiuum:quod ex ipa actio ne ad genus scandali pertinet.

¶ Ad.3.q.dōm ꝙ duplex ẽ scādalū:vt dictū ē.ſ.actñ ⁊ pas siuū:⁊ vtrunqz ẽ qñqz veniale:qñqz mortale pctñ. passi uuz qdē mortale pctñ ẽ: qñ aliquis ex pctō alteri⁹ ī pctñ mortale ruit:siue factū agētis sit bonū:siue idifferēs:siue malū mortalis aut vēialis pct̄i:ſz veniale pctñ ẽ qñ aligs ex facto alteri⁹ q̃cūqz ñ ruit:ſz disponit̄ ad ruinā: sic̄ ꝙ im pingit disponit̄ ad casū:ēt si ñ cadat.vñ glo. ℝo.14. Scā daluz ꝓtristatiōez noīat:ſz actñ scādalū pōt accipi duplr. vno mō formalr:qñ.ſ. ẽ spāle pctñ:ex ꝑ ꝙ ītēdit aliū scā daliçare:⁊ sic si ītēdat ,primū īducere ī pct̄z mortale mor tal'r peccat:si ār ītēdat īducere ad aliqō veniale:peccat ve nial'r:q̃tuz ptinet ad rōnē scādali:qz si ītēderet ducere in pctñ veniale p actuz mortalis pct̄i: peccaret mortal'r. ſz ꝑ accideret scādalo:alio mō mālr:qñ ẽ circūstātia pct̄i:qz nō ītēdit̄ ,primi nocumētū:⁊ tūc idē iudiciū ẽ de scādalo: ⁊ de actu q̃ aligs scādaliçat:q qñqz est veniale:qñqz mor tale pctñ:nisi forte eēt veniale aut idifferēs hūs ſilitudi nē mortalis pct̄i.tūc.n.scādaluz actñ eēt pctñ mortale: cū ex aligb⁹ circūstātys ꝺcurrētib⁹:ex gb⁹ extiari ꝓbabil'r posset:ꝙ ifirmi aſpiciētes peccarēt mortal'r. ¶ Ad ꝑmuz ꝺ dōm ꝙ dñs log̃t de scādalo actiuo:qđ ẽ pctñ mortale.

¶ Ad z^m dōz ꝙ ille g scādaliçat nō aufert ſp vitā spūalē: qz qñqz factū ei⁹ nō ẽ natū īducere ī pctñ mortale:⁊ si ali gs etiā ex ꝑ ꝙ culpā suā ī pctñ mortale ruat.⁊ ꝑterea qui aufert vitā corpalē:dat sufficiēt̄ cāz nālis mortis:ſz g scā daliçat ñ dat sufficiēt̄ cām mortis spūalis: vt dictum est.

Ad tertiū sic ꝓcedit̄. vī ꝙ scādalū passiuū ñ sit tñ pusillo ꝝ.xp̄us.n.pusillus nō fuit:sed pfe ctissim⁹:ſz xp̄s passus fuit scādalū a ℙetro:cui dixit:Scā dalū mihi es. Matt.16.ℊ ⁊c. ¶ ℙ.nullus pōt amare: nisi aliquis ametur. ergo nullus potest scandaliçare nisi ali quis scandaliçet̄.ſz ille g corā pfectis viris peccat: scāda liçat nō alios q̃ videtes.ℊ pfecti scādaliçant̄: ⁊ sic nō solū pusilli. ¶ ℙ.ēt pfecti interdū venial'r peccāt. ſz qñqz ve niale pctñ ẽ scādalū.ℊ ēt pfecti scādaliçant̄. ¶ Sz ℑ ẽ qđ dñs Matth.18.vbi log̃t de scādalo:nō facit mētionē:nisi ō scādalo pusillo ꝝ:ℊ ipi soli scādaliçant̄. ¶ ℙ. apls ℝo. .14.vbi dicit ō scādaliçatis ꝙ ꝺscīa eoꝝ cū sit ifirma pol

luit. sed pfecti nō hūt ꝺscientiā infirmam. ergo ꝛc̄.

¶ Ulteri⁹ vī q⁹ ēt pfecti ꝺpetat scādalū actiuū. xps. n. pfectissim⁹ fuit: ꝫ ipe scādaliçauit: q⁹ posit⁹ ē i ruinā multoꝝ vt ꝺr. Luc. 2°. Et phariſei audito vbo ei⁹ scādaliçati sūt: vt ꝺr Matth. 15°. ğ scādalū actiuuꝫ ꝺpetit pfectis. ¶ P. Petr⁹ postq̄ fuit spū scō ꝺfirmat⁹ pfect⁹ fuit. ꝫ ipe scādaliçauit: q⁹ fcō suo cogebat gētes iudaiçare. ğ ꝛc̄. ¶ Sz ꝺ: ñ. n. eiusdē est puocare exēplis ad bonū: ꝛ scādaliçare. ꝫ pmū est pfectoꝝ. vt ꝫ Matt. 5°. Sic luceat lux vestra ꝛc̄. ergo nō est eoꝝ scandaliçare.

¶ Ulteri⁹ vī q⁹ soli pfecti pñt scādaliçare: q⁹ ꝺria ꝺrys rñdere debēt. ꝫ scādalū passiuū diuidit ꝺ actiū. cū ğ solis pusillis cōueniat scādalū passiuū: solis perfectis ꝺuenire poterit actiuū. ¶ P. ille solū scādaliçat q exēplo suo puocat ad peccādū: ꝫ B est illoꝝ tiū: q̄rū vita in exēplū alioꝝ ē posita. ſ. platoꝝ: ꝛ religioſoꝝ. ğ ipoꝝ tiū est scādalum actiuū. ¶ Sz ꝺ. Petr⁹ añ passionē nōdū erat i statu pfectiōis: q⁹ nōdū erāt celi. i. apli vbo dei: ꝛ spū oris ei⁹ ꝺfirmati. ꝫ ipse q̄tū in se fuit scādaliçauit: vñ ei ꝺr. Scandalum mihi es. Mat. 16. ergo scādalū actiuū nō est pfectoꝝ tiū.

¶ R ñdeo ꝺꝫ ad. i. q. q⁹ scādalū passiuū patit aliqs duplr: vno mō ex ꝑpa electiōe: sicut cū qs vidēs aliquez peccātē eligit seq eū ad peccādū: ꝛ sic nō est pfectoꝝ scādalū passiuū: q⁹ ipi sequūt ꝓncipalr xpi exēplū: ꝛ ꝑcepta dei: ꝛ rōnis bonū: vñ nulli⁹ exemplū ꝺ pdcā sequunt: alio mō ꝑter electionē: sic cū ex fcō alteri⁹ alicui suboꝛit aliqs ꝺcupie mo e⁹: vl etiā tristitie: aut ire: aut alicui⁹ hꝺ: ꝛ sic scādalū passiuū ꝑt eē q̄rūlibet pfectoꝝ ſm statū vie: ꝫ q⁹ ꝓncipale moris electio ē. vt pbs ꝺicit. 8. ethi. cōiter ꝺr q⁹ scādalū passiuū nō ē pfectoꝝ. ¶ Ad p^m ğ ꝺꝫ q⁹ xps dixit ꝓetro. Scādalū mihi es. nō q⁹ ex facto ei⁹ scādaliçat⁹ sit: ꝫ q⁹ ꝓetr⁹ q̄tū i se fuit aliq̄ mō ei scādalū ꝺdit. ¶ Ad z^m ꝺꝫ q⁹ grāmatice loquēdo oīs actiua ꝺuertit i passiuā: q⁹ grāmatic⁹ nō cōſiderat subꝛ actiōis: ꝫ modū significādi: oē āt vbuꝫ actiuū significat actionē vt i aliū trāſeūtez: ꝫ cōſiderādo subꝛ actiōis aliqñ actio egredit ab agēte. ꝛ ñ ptigit vſq̄ ad patiēs: q⁹ hꝫ i sua ptāte recipe effectū agēt. ꝛ ñ recipe: vl pp aliq⁹ ipediñtū iteruenies: ꝛ iō realr loquēdo i oib⁹ actiōib⁹ q̄ terminā ad aliqd extra agentē actiua nō ꝺuertit i passiuā: sic ē pcutere: occidere: scādaliçare: ꝛ alia hꝺ: ꝫ amare ꝛ cog̃scere sūt act⁹ iteriozes aie: q̄ ñ pgrediūt ad rē exī nisi ꝫ q⁹ ē aliq̄lr i ipo agēte: ꝛ iō i talib⁹ actōib⁹ ēt realr loquēdo sp actiua i passiuā ꝺuertit. ¶ Ad 3^m ꝺꝫ q⁹ q̄tuis vir pfect⁹ q̄q ex electiōe etiā aliq⁹ veniale pctm̄ ꝺmittat: siue ex ꝓpoſito: nō tm̄ eligit seq aliquē i pctō ēt veniali quia ista est valde leuis causa peccandi: sed quādoq⁹ alia causa motus peccatum veniale eligit.

¶ Ad. z. q. ꝺꝫ q⁹ scādalū actiuū q̄ñq⁹ ē veniale: q̄ñq⁹ moꝛtale pctm̄: vt ex dictis ꝫ: ꝫ ğ q⁹ ē moꝛtale pctm̄: nullo mō pfectis cōpetit: sic nec peccare moꝛtalr: ꝫ ſm q⁹ ē veniale pctm̄ ꝺuenit etiā q̄ñq⁹ pfect⁹: sicut ꝛ pctm̄ veniale: iq̄tū i eis aliqd ifirmitat⁹ remāet. ¶ Ad p^m ğ ꝺom. q⁹ q⁹ aliq ex fcis aut ꝺcis xpi sūpſerit occasionē ruine. ꝺr eē i ruinā ꝛ i scādalū: nō q⁹ ipe ꝺederit aliquā vel modicā occasionē ruine. vñ nō legit q⁹ xps aliq̄s scādaliçauerit: ꝫ q⁹ aliq ex factis vel vbis ei⁹ scādaliçati sūt. ¶ Ad z^m ꝺꝫ q⁹ ꝓetr⁹ ꝼz Aug. in rei vitate rephēſibilis fuit in fcō illo: nō q⁹ puerse opatus sit: ꝫ idiſcrete: ꝛ iō ꝼz B nō ē ꝺueniēs ꝺicere q⁹ venialr peccauerit scādaliçādo. ꝫ quo ꝓiero. excuſet ꝓetrū ēt a pctō veniali supꝛa. diſ. i. dictum est.

¶ Ad. z. q. ꝺom q⁹ etiā iperfecti pñt ꝺare suo ꝺcō vel facto aly occasionē ruine: vel idirecte ꝺuocādo exēplo: vl ꝺirecte ꝺuocādo ad malū ꝓſuadēdo vbis: aut ꝺmouēdo fcis. ꝛ iō nō ē ꝺubiū q⁹ glibet impfect⁹ pōt scādaliçare. ¶ Ad p^m ğ ꝺom: q⁹ i viris pfectis est aliq̄ diſpō ꝓhibens scādalū passiuū ab ipſis: ꝫ i viris iperfect⁹ nihil est qō ꝓhibeat scādalū actiuū: ꝛ iōrō nō seq̄t. ¶ Ad z^m ꝺꝫ q⁹ scādalū actiuū nō ꝺſiſtit in B tm̄ q⁹ aliqs exemplo suo puocet aliū ad peccādū: ꝫ in B q⁹ ꝺat occasionez ruine alteri q̄cūq⁹ mō. Cōſtat āt q⁹ glibet iperfect⁹ pōt ꝺare alteri occasionē ruine: vel pſuadēdo vbis: vel puocādo ad ipatiētiā q iuſtas pſecutiōes: ꝛ iō nō est ꝺubiū q⁹ ipfect⁹ pt scādaliçare: ꝛ tñ etiaꝝ falſū est q⁹ ꝺr q⁹ impfect⁹ nō scādaliçat q modū exēpli: q⁹ de⁹ vnicuiq⁹ mādauit ꝺe pxio suo: vt ꝫ Eccle. 17°. ꝛ iō q libz tenet ad B q⁹ edificet pxiuz exēplo suo. experimēto etiā scit q⁹ exemplo eoꝝ qui nō sunt in statu perfectionis multi ad peccādū puocāt: q⁹ ñ solū exempla maioꝝ: sed etiā equaliū ꝛ minoꝝ nata sunt mouere.

Ad quartū

sic pceditˉ. vī q⁹ veritas sit pp scādalū ꝺimittēda: i pabola ꝺe çiçania ꝺicit glo. Aug. Cū multitudo est i cā vel pnceps ꝺetrahēdū ē fetere ritati: ꝫ nō nisi pp scādalū. ğ veritas iustitie pp scādalū ꝺimittēda est. ¶ P. vitatio cuiuslibet pcti ptinet ad veritatē vite. ꝫ hō ad vitadū scādalū primi ꝺz pctm̄ veniale cō mittere: q⁹ plus ꝺz cauere damnuꝫ eternum primi quod patitur per peccatum moꝛtale quo scandaliçatus ruit q̄ ꝺānū tpale suū q̄ patit ꝑ pctm̄ veniale. ğ veritas vite ꝺimittēda ē pp scādalū. ¶ P. aliqñ subtrahit pdicatio pp scādalū gñale. ꝫ pdicatio ptinet ad vitatē doctrie. ğ veritas doctrine ꝺimittēda est pp scādalū. ¶ Sed ꝺ est q̄ ſre. ꝺicit. Si de veritate scādalū sumit vtili⁹ pmittit na sci scandalū q̄ veritas relinquat: ergo veritas nō ē pp scādalū ꝺimittēda. ¶ P. homo nō ꝺz peccare: vt alteri⁹ peccatū vitet. sed ille q ꝺimittit veritatē peccat: ğ nō ꝺz ꝓpter scandalū alteri⁹ aliqs veritatem ꝺimittere.

¶ Ulteri⁹ vī q⁹ ꝺſilia sint pp scādalū ꝺimittēda: q⁹ regula est Piero. q⁹ oē q̄ pōt fieri: vel nō fieri: ſalua triplici veritate ꝺimittendū est ꝓpter scandalū. sed ꝺſilia sunt huiusmodi. ğ sunt ꝺimittēda pp scādalū. ¶ P. votū religiōis ꝺ quoddā cōſiliū est. ꝫ homo ꝺz ꝺimittere religiōis ingreſſū ꝓpter scādalū parentū: ne honoꝛ eis ꝺebit⁹ ſubtrahat⁹: q⁹ ꝑceptū est. Honoꝛa parētes. Exo. 20. ergo cōſilia sūt ꝓceptū est. Honoꝛa parētes. ¶ P. opa mīe q̄ñq⁹ ꝺimittēda pter scādalum ꝺimittēda. ¶ P. opa mīe q̄ñq⁹ ꝺimittēda sūt pp scādalū: ne credāt fieri itentiōe vane laudis: ꝫ opa mīe sunt in cōſilio vel in ꝑcepto: nec sūt ꝺimittēda ſm q⁹ sūt in ꝑcepto: q⁹ iā ptinent ad veritatē vite: ğ sūt ꝺimittēda pp scādalū inquātū sūt in ꝺſilio. ¶ Sed ꝺ. scādalū est ꝺcñ. vel factū min⁹ rectū. sed cōſiliū nō est de reb⁹ minus rectis: ꝫ de maioꝛib⁹ bonis. ğ nō ē ꝺimittēda pp scādalus obſeruatio ꝺſilioꝝ. ¶ P. Piero. ꝺicit ad Eliodoꝝ: ꝫ parvulus in collo pēdeat nepos: ꝫ sparſo crine ꝛ ſciſſis veſtibus ybera sua oñdat mr̄: ꝫ i limīe pr̄ iaceat: ꝑ calcato pgenitore: ſiccis oculis ad vexillū crucis euola: ſolū gen⁹ pietatis ꝑfice: ſiccis oculis ad vexillū crucis euola: ſolū gen⁹ pietatis est i hac re esse crudelē. logt aūt de aſſūptiōe religiōis. ergo ꝺſilia nō sūt ꝺimittenda: nec ēt ꝓpter scādala ꝓpinq̄oꝝ: ꝛ ita multo min⁹ ꝓpter scandala aliorum.

¶ Ulteri⁹ vī q⁹ res tpales sint ꝺimittende pp scandalum. Apl⁹. n. ꝺebebant tpalia q spūalia seminabat. ꝫ apls nō vsus est hac potestate ne offendiculū ꝺaret euāgelio xpi: vt ꝫ p^a Coꝛ. 9°. ğ ꝛ nos ꝑ scādalo vitādo tpalia ōbem⁹ abycere. ¶ P. aligs tenet ꝺare rē suā exñti vltia i necessitate ad moꝛtē tpalē cuitādā: sed magis ꝺebem⁹ obuiare moꝛti spūali pxīmi q̄ coꝛpoꝛali: ğ poti⁹ ꝺebem⁹ rem tpalez ꝺimittere q̄ ꝺimittam⁹ eū i moꝛtē spūalē cadere p scādalū. ¶ P. inter oīa tpalia cib⁹ maxime necessarius est coꝛpi sed cib⁹ ꝺimittēdus est pp scādalū: ꝺr. n. i. Coꝛ. 8°. Si esca scādaliçat fratrez meū nō māducabo carnes in eternū. ğ multo fort⁹ alia tpalia sūt pp scādalū ꝺimittenda. ¶ P. i. Coꝛ. 6. ꝺicit apl⁹. Jam ꝺelictū ē in vobis q⁹ iudiciū habetis inter vos: q⁹ nō magis iniuriaz patimini. hoc aūt nō ꝺicit nisi pp scandalū q̄ inde sequebat. ergo pp scandalū ꝺimittere tpalia ne ea i iudicio repetat. ¶ P. deci-

ne ꝓputant iter ſpualia tpalibꝫ annexa. ſz eccl̃ia ñ exigit bcimas vt ſcādalū vitet. g̃ z multo fozti⁹ alia temꝑalia ſunt ꝓpter ſcādalū dimittēda. ¶ Ꝑ. in ozdie charitat̃ de/ bem⁹ bonū ſpūale ꝓximi bono nr̄o tpali ꝓponere: ſicut ēt aiam ei⁹ coꝛpi nr̄o. g̃ ꝑmū debem⁹ dimittere bona nr̄a tē/ ꝑalia q̃ ꝓximi i ſpūalib⁹ detrimēta patiant̃ ꝑ ſcādalū. ¶ Ꝑ. hō pōt dimittere tpalia: vel nō dimittere ſalua tripli ci veritate. g̃ ſm regulā Hieronymi debēt ꝓpter ſcādalū riēs repetiuit res eccl̃ie cū ſcādalo regl. g̃ z nobis licz re petere bona tpalia cū ſcādalo alio⁊. ¶ Ꝑ. nullus ex pctō temꝑalia dimitti. ¶ Sed cōtra beat⁹ Thomas cātua/ ſuo dz reꝑtare cōmodū. hoc aūt eſſet ſi ei g ſcandaliçat̃ res alienę quas detinet dimitterent̃. g̃ nō ſūt dimittende res tales poſſidenti iniuſte ꝓp ſcandalū eius vitandum. ¶ Rñdeo dōm ad. i. q. ꝙ ſcādalū actiuū nūq̃ eſt ſine pec/ cato faciētis: vt ex dictis ꝑz. nulla aūt de cā dz aligs icli/ nari ad peccādū: vñ poti⁹ dz oīa ꝑtermittere q̃ ſcādalum actiuū faciat: neq; vnq̃ ꝓp ſcādalū actiuū vitādū pōt di/ mitti veritas: qz qcūq; veritatē ſequit̃ nō ſcādaliçat actiē: cū ſcādalū actiuū ſit factū vl̃ dictū min⁹ rectū. vñ cū q̃rit̃ vtrū veritas ſit dimittēda ꝓp ſcādalū nō itelligit̃ q̃ſtio ō ſcandalo actiuo: ſed de paſſiuo: qō interdū eſt ſine pctō fa cieñ illō. vñ ſcādali occaſio ſumit̃: q̃uis nūq̃ ſit ſine pctō eius q ſcādaliçat̃: vt ex dictis ꝑz: ⁊t iō cū q̃rit̃ qd ſit dimit tendū ꝓp ſcādalū paſſiuū: nihil aliud ē querere q̃ qd hō debeat dimittere ne alius peccet. ⁊ū aūt hō ex ozdie cha ritatis ſe plus q̃ ꝓximū in ſpūalib⁹ bonis diligere teneat̃: nullo modo aligs peccare dz vt pctō alteri⁹ vitet: qcunq; aūt vitatē relingt peccat. veritas aūt de qua logmur cō ſiſtit in ꝑ. q ꝓ hō in dictis z factis ſuis rectitudini dīne: ſiue dine legis regule ſe cōformet: cui qdē hō cōformari dz: z ī his q̃ ad cognitōez ꝑtinēt: z ꝑ ꝑtiet ad vitatē doctrīe. z in his q̃ ad actionē ſpectāt: ſiue ea debeat aligs ꝑ ſeipm age re qō ꝑtinet ad veritatē vite: ſiue ea debeat ab alys obſer uāda ꝓmulgare: qō ꝑtinet ad veritatē iuſtitie. q̃ cōſiſtit ī rectitudie iudicu: nō tñ qcūq; ꝓtermittit aligd ī q̃ ſe di uine legi cōformare pōt dicit̃ vitatē dimittere: qz illo re/ moto veritas adhuc remanere pōt. Sz tūc dicit̃ aligs ve ritatē dimittere qñ dimittit vel facit aligd q̃ omiſſo: z fa cto veritas nō manet: qō ſine pctō eē nō ꝑt: z iō nullo mō veritas ꝓp ſcādalū paſſiuū alteri⁹ dimittenda eſt. ¶ Ad ꝑm. g̃ dōz q ꝓ iuſtitie act⁹ eſt reddere vnicuiq; qō ſuum eſt. Dupl̃r aūt reddit̃ vnicuiq; qō ſuū ē. Uno mō qñ daf̃ ei illō qō ſibi directe vtile ē: vt pecūia: vel argentū: vel aligd hꝺ beat ſeq: iudex dz facere q ius ſuum iſti reddaf̃. Alio mō qñ ex⁹ iuſtitie: qō ad petitionē alicui⁹ reddit̃: ñ directe ce dit i bonū petētis. ſz magis in bonū reipublice: ſicut ꝑz in illatiōe penaꝝ: qb⁹ paꝝ in republica cōſeruat̃ malefacto/ rib⁹ reꝑſis: vñ ſi iudex q curā reipublice gerit videt ex i/ flictione pene maius icōmodū reipublice ꝓuenire: ꝑt pe/ nā vel ꝑtermittere vel mitigare: nec alicui in hoc facit i/ iuriā: qz ipe ꝑſonā reipublice gerit: z hoc ēt facer̃ dz: qz ex officio tenet̃ vtilitati publice ꝓuidere. ꝑ aūt cōtingit ꝑci/ cipue: qñ ꝓnceps vel aliq̃ multitudo eſt ī cā: aut aligs ō cu ius pena timet̃ ne ſciſma ſeq̃t̃. z iō dicit Aug. ꝙ cū mlt̃itu/ dine peccantiū agēdū eſt magis monēdo q̃ minādo. ſeue ritas exercēda eſt in pctō paucoꝝ. ſz ꝑ intelligēdū eſt qñ ex diſſimulatiōe peccati ꝓncipis: vl̃ etiā multitudis mai⁹ pi/ culū nō timet̃ q̃ ex pena. vñ ſi ex impunitate ꝓncipis vel multitudinis fides z doctrine veritas: z boni mores corꝛū pant̃ nō parcēdū ē ꝓncipi: nec multitudini: qō ꝑcipue cō/ tingit: qñ peccātes ſuū pctō auctate: aut ptāte ōfendere moliunt̃. Ad ꝫ. ſid. dic̃. Di g neq; a vitio corꝛectiōis emē/ dāt atq; hocipſū delictū qō cōmittūt vēdicare quadā ſu/ ꝑſtitioſa auctate nitunt̃: nec gradū bonoꝛis: nec gr̃az reci/ piāt cōionis. ¶ Ad ꝫm dō. q ꝙ hō aliq̃ pctm̃ veniale ꝓmit/ tere: ne ali⁹ peccet moꝛtal̃r nō tenet̃: nec bñ facit cōmittē do: qz ad vitādū pctm̃ nō inclinamur ꝓncipal̃r ex dāno ꝓ/ prio: qz hoc eſſet deſiſtere a pctō timoꝛe pene: ſz icliamur ne deū offendamus: cui⁹ offenſa eſt ēt veniale pctm̃: q̃uis nō ita magna ſic moꝛtale. nullus aūt dz deū offēdere paꝝ ne ali⁹ offendat multū: qz hō dz ī infinitū plus diligere deū q̃ ꝓximū: z iō nullus dz facere pctm̃ veniale ad vitandū ſcādalū: dūmō act⁹ ſu⁹ ex tali cā fact⁹ pctm̃ veniale rema neat. eſt. n. oppoſitio in adiecto: ſi dicaf̃ ꝙ aligs dz pecca/ re: aut bñ facit peccādo. ꝓtigit tñ aliquē actū ex tali cā fa/ ctū nō eē pctm̃ veniale: qō alias veniale eſſet: ſicut dicere verbū ocioſū: iā. n. nō eſſet ocioſū: cū nō careret cā pie vti/ litatis. ¶ Ad ꝫm dōm. ꝙ in doctrina eſt cōſiderare duo. ſ. actū docētis: z rē q̃ docet̃: act⁹ aūt docētis ꝑtinet ad verita/ tē vite: ſicut z ali⁹ act⁹ mīe: qz doctrina eſt el̃yna ſpūalis: vt. ſ. di. iſ⁹. dictū eſt. vñ de ea ē idē iudiciū: z de alys acti/ bus mīe: ō gb⁹ p⁹ dicet̃: ꝙ aliq̃ ꝓp ſcādalū differri pñt: ſz res ipſa que docetur eſt que pertinet ad veritatem doctri ne: nec vitas doctrine ꝑtermittit̃ quādo aliqua res ve/ ra tacetur: ſed q̃ veritati illi⁹ rei ꝑiudiciuz gñaf̃: ſiue ex ɔria doctria: ſiue ex taciturnitate aliq̃rū: z ſic ꝓp nllz ſcā/ ¶ Ad. z. q. dōm. ꝙ oīa ſcādalū ēvitas doctrīe reliquēda opa pfectiōis q̃ ſūt ī ꝑcepto: ꝓſilia dicūt̃: vñ ꝑtermitti pñt ſalua triplici veritate: ſz aliq̃ cadūt ſub ꝑcepto: vel ex vo to: vel ex aliq̃ alia circūſtātia: z tūc ꝑtermitti nō poſſunt ſine ꝓiudicio veritatis vite: z ſic de eis nūc nō logmur: ſed ſolū q̃ manet in ptāte nr̄a facere ea vel nō facere. Sic g̃ loquēdo diſtīguēdū eſt in ſcādalo paſſiuo: qz q̃ſq; oziť ex malitia odiētiū veritatē: g̃ turbant̃: z alios turbāt ꝓp opa lucis q̃ſi filȳ tenebraꝝ: z ꝑ eſt ſcandalū phariſeoꝝ: vt Ber. dicit. z ꝑter hoc ſcandalum paſſiuuz nullo modo cōſilia ſūt dimittēda: qz ſic inigs dareť locꝰ ipediēdi opa pfectiōis cū vellent: vñ dñs dixit de phariſeis g ex malicia ſcādaliçabāt̃ ex factis z dict̃ ei⁹. Sinite illos: ceci ſūt: z duces cecoꝝ. Q̃ſq; aūt oziť ex ignoꝛātia vel infirmita/ te. ⁊t hoc dī ſm Ber. ſcandalū puſillozꝝ q nō cognoſcūt veritatē: z ꝓp hoc de opib⁹ veritatis turbant̃: z hoc ſcan/ dalū cauit dñs Matt. i7. vbi dixit Petro. Ut aūt nō ſcā/ daliçem⁹ eos tē. z cauere docuit Matt. i8. vñ ꝓp tale ſcā dalū paſſiuū ꝓſilia ſūt ad temꝑ ītermittēda: vel occulte agenda: nō aūt oīno dimittēda: qz hō plus ſibi q̃ ꝓximis in ſpūalib⁹ ꝓuidere debet: z ignoꝛātia ſi diu duret in ma/ liciā per obſtinationē ꝓmutaf̃: tñ attēdēda ē quātitas ſcā dali: z boni qō contingit ex cōſilio ſeruato: z ſz ꝑ aliquā/ do cōſilia ſunt ꝑtermittenda ꝓpter ſcandalum puſillo/ rum: vel ſcandalum contemnendū ꝓpter conſilia. ¶ Ad ꝑm. g̃ dōz q ad vitatē vite ptinēt nō ſolū illa q̃ ſūt ō neceſ ſitate ſalutis: ſed etiā ea q̃ ſunt de pfectione ſalutis: vnde q̃uis omiſſis ꝓſilys ſaluet̃ aliq̃ mō veritas vite: nō tñ pfe ctio vitat̃ vite: vñ verbū Hiero. magis referēdū ē ad īdif ferentia ex genere ſuo q̃ ad cōſilia. ¶ Ad ꝫm dōm q ī eo qui religionē vult intrare diſtinguēdū ē: qz aut ſibi timet de periculo ſalutis īmīnēte ſi in ſeculo remaneat: z tunc debet oībus modis obuiare periculo vite: ſcādalo nō ob/ ſtante. ſi aūt nō īmineat: z voto nō obligaf̃: dz ꝑ vitādo iu ſto ſcādalo parentū: quibus ſubuenire teneť ad tꝑs ſuſpē dere ꝓpoſitū pfectionis: vt ꝑceptū impleat ꝑ ſuo tēꝑoꝛe de bonoꝛādis parentib⁹: z poſtmodū ꝓſiliū tempe magis idoneo. Si aūt ſcandalū ꝓpinquoꝝ: vel alioꝝ ſit irra/ tionabile: iam accedit ad ſcādalū phariſeoꝝ: vñ tūc ꝓ/ pter ſcandalū nō debet ꝑtermittere bonū ꝓpoſitu⁊: ſed ſi voto obligatus ſit: iam de conſilio factū eſt ꝑceptū: z iō nullo modo ꝓpter ſcandalū dimittere dz: qz hoc eſſet ꝑiu diciū veritatis vite. ¶ Ad ꝫm dōm q ꝙ opa mīe ſicut z cōſi lia ſunt ad tempus ſuſpendēda ꝓpter ſcandalū puſillozū

nisi in illo casu in q̃ cadũt sub p̃cepto: siue sint elemosine spũales: siue corporales: qr tũc nõ possunt omitti salua veritate vite. ¶ Ad 4m dõz q illa diffinitio daf de scandalo actiuo: quo remoto etiã ꝓpter passiuũ interdũ est op9 bonũ dimittẽdũ: vel ẽt suspendẽdũ. ¶ Ad 5m dõz q Piero. loquit de scãdalo ꝓpiquoꝫ irrationabili.

¶ Ad 3. q. dõz q abycere tpalia: vel dimittere cõtigit dupl̃r. Unº cũ qs dat qõ penes se hz. Alioº cũ ñ repetit q̃ sibi debẽt: & de istis duob9 fere ẽ idẽ iudiciũ. ¶ Sciẽdũ g̃ ẽ q aliqñ aliqs nõ dãs rẽ suã alteri scandaliçat actiue: vel qr dare tenet: vel qr malo mõ denegat: & sic nulli licet retinere q̃ possidet cũ scãdalo actiuo: aliqñ vo sequit scãdalus passiuũ ex hoc q aliqs rẽ tpalẽ nõ donat: & ĩ hoc distinguẽdũ est: qr qñq nõ põt dare sine pctõ: vel qr scit illum cui dat vsurũ re data in malos vsus: vl qr nõ põt dare rẽ tpalẽ vni sine ꝓiudicio alteri9: sicut si illi q gerũt alicui9 cõitatis curã dent aliq̃ ex quoꝫ subtractiõe fiat peior cõditio illi9 cõitatis: & tunc nõ dz dare tempoalẽ rem ꝓpter scandalũ vitãdũ: qr hoc esset facere ꝺ veritatẽ iustitie: aut vite. Añq; aũt põt dare sine pctõ: & tũc in scãdalo passiuo distinguẽdũ est: qr qñq; ꝓcedit ex malicia: & tunc nõ tenet hõ rem suã dare malitiose petẽti: alias nõ remaneret locꝰ vtendi re sua: & sic periret bonũ cõe: põt tñ dare q̃si ex cõsilio: nõ q̃si ex p̃cepto: nisi forte crederet q ex datiõe ille efficeret õterior: puta si ex ꝺ puocaret ad alias malicios petẽdũ & ingetãdũ p hõ petitiões alias: tũc. n. peccaret dãdo. Añq; aũt scãdalũ passiuũ ꝓcedit ex ignorãtia: & tũc põt dare q̃si ex cõsilio: sz nõ tenet q̃si ex p̃cepto: qr põt petentẽ repellere istruẽdo eũ: & ꝺ qñq; magis ꝓdesset. qñ. s. esset talis ignorãtia q̃ vgeret ĩ ꝓiudiciũ vitatis doctrine: q̃ si daret res tpalis: qr p ꝺ ille in suo erroꝛe foueret: sic pz de hereticis illis: q dicũt q glibet dz bona sua pauperibus dare petẽtib9 ẽt extra casũ necẽtatis extreme. Silr ẽt de repetitiõe suoꝫ dõz est: qr nullus dz scãdalũ actiuũ cõmittere rem tpalẽ repetẽdo: neq; petẽdo q̃ nõ ei debẽtur: neq; ĩordinate petẽdo in iudicio: aut eꝫ iudiciũ. Sz de iusta repetitiõe reꝝ tpaliũ pp scãdalũ passiuũ vitãdũ dimittenda est distinguẽdũ: qr qñq licite nõ põt dimittere qn repetat sine ꝓiudicio alteri9: vt cũ qs gerit curã rei aliene: siue cõitatis: siue alicui9 ꝓuate ꝑsone: & tũc peccaret desistẽdo a petitiõe: nisi de ꝓsensu illi9: cui9 curã gerere debet: aut nisi timeret mai9 piculũ ĩminere q̃ sit dãnũ illi9 rei. qñ ãt põt dimittere repetitiõez sine ꝓiudicio alieno: & tũc si scãdalũ passiuũ ꝓcedat ex malicia: nõ tenet pp scãdalũ tale dimittere sue rei repetitiõez: alias daret mã rapiẽdi & tolleret iustitie bonũ. põt tñ licite dimittere repetitõez ad vitãdũ tale scãdalũ: nisi ex tali dimissiõe credat detinẽs rem iniuste fieri deterior: aut de tali pctõ non cogitat alio modo. Añ Greg. dicit sup illud Job. Frustra laboratui: qdam dũ res tpales rapiũt solũmõ sunt tolerãdi. qdaz vo seruata charitate sunt ꝓhibẽdi: nõ tñ sola cura ne nra subtrahãt: sed ne rapiẽtes nõ sua semetipsos pdãt. Si ãt scãdalũ passiuũ ꝓcedat ex ifirmitate vel ignorãtia: debet differre sue rei repetitionẽ: vel eũ inducere q nõ scãdaliçet: q si adhuc scãdaliçat iam p obstinationẽ malicios9 efficit: & iõ simile est iudiciũ de tali scãdalo: & õ illo qõ ex malicia oꝛit. Quidã tñ dicũt q iperfect licz ĩ iudicio repetere sua cũ scãdalo: nõ aũt pfectis: sz hoc nihil ẽ: qr si loquãt de pfectis quãtũ ad statũ pfectiõis idẽ est iudiciuz de eis & de alys nisi q̃ten9 ex voto obligant ad nõ hãduz ꝓpriũ: vñ monachus in iudicio codez iure põt petere res tempoales noĩe capituli: sicut secularis noĩe sui. Si autẽ loquãt de pfectis ꝑm statũ charitatis: sic ipsa pfectio charitatis inducit eos ad seruãdũ ꝓsilia: nõ q ea facere teneant: nec peccarẽt si nõ facerent: sz in ꝺ pfectiõi eoꝝ aliqõ ꝓiudiciũ fieret: & sic intelligit glo. illa. i. Lor. 6. super illud. Quia nõ magis fraudẽ patimini: perfectis licet repetere sua simplr. s. sine cã: sine lite: sine iudicio: sz nõ cõuenit eis mouere cãm añ iudicẽ. nõ. n. põt ꝺ itelligi de pfectis q̃ ad statũ sicut sunt religiosi: qr tales ñ hñt ppriũ. vñ nihil erit dictũ q sua possent repetere simplr: illa aũt que hñt i cõi sunt capituli vl pauperũ: vñ põt ea repetere in iudicio: qr tunc gerũt curã rei aliene. Qõ ergo dicit in glo. intelligẽdum est ꝑm gradũ charitatis: sz. n. tales in iudicio repetẽdo sua nõ peccent: tñ pfectiõi eoꝝ derogat: vñ glo. nõ dicq talibus liceat: sed q eis nõ ꝓueniat. Sciendũ tñ q pfectis tenet ꝑ se etiã illo vltimo mõ licz repetere sua & contendere in iudicio: etiã sine detrimẽto sue pfectiõis in casib9. ꝓim9 est qñ oꝛit q̃stio de re spũali: vñ Act. 15. Cũ orta esset questio de observatione legaliũ. ꝓaulus detulit ad iudicium apl̃oꝝ. Sal. y. pp quosdaz falsos fratres &c. Scõs qñ oꝛit questio de eo qõ põt vergere in detrimẽtũ rei spũalis. vñ Act. 25. ꝓaulus appellauit cesarẽ p liberatione sua: qr p eius mortem ꝑdiebat fructꝰ pdicatiõis: ipe tñ quãtuz in se erat cupiebat dissolui &c. ꝓhil. 3. Certi9 qñ est cõtẽtio de eo qõ vergit ĩ tpale damnũ alterius. & maxime pauperum. Eccle. 34. Qui offert sacrificiũ de rapina paupis &c. Quart9 qñ est contẽtio de eo qõ vergit in spũale damnus illius q rem spũalẽ detinet iniuste: de quo supza posita est auctoritas Gregoꝛy super illud Job. Frustra laboraui &c. Quint9 qñ vergit in corruptionẽ multoꝝ p exemplũ rapiendi: Eccle. 8. qr nõ cito pfert sententia cõtra malos &c.

¶ Ad p̃m g̃ dõz q apostolus potuisset licite sumpse9 accipe ab illis quibus euãgeliũ pdicabat: sed itermisit ex perfectione charitatis: vt vitaret eoꝝ scandalũ q auari erant. & vt liberius eos arguere posset: & vt pseudo apostolis occasionẽ rapiendi subtraheret. ¶ Ad 2m dõm q illud g est in extrema necessitate nõ hz in ptãte sua incurrere mortem corporalẽ: aut nõ incurrere: sed de necessitate incurrit pp penuriã rei tempoalis: & ideo ille qui illã rez sibi õnegat directe mortis ei9 est causa: sed ille qui scãdaliçat potest scandalũ suũ vitare: & iõ nõ est simile. ¶ Ad 3m dõm q comestio alicui9 cibi habet ex se aliquã mali similitudinem sicut comestio idolatici: & iõ g comedit corã infirmis scandaliçat actiue: qõ est mai9 malũ q̃ mors corporalis: quia satius est fame mori q̃ idolatico vesci. s. cum scandalo: qr primũ est malũ pene: sed m malũ culpe: nõ tñ aliqs dz se dimittere fame mori anteq̃ cũ scandalo idolatricũ comedat: qr inyceret sibi man9: & sic cum malo pene adũgeret malũ culpe. Sed qñ comestio alicuius cibi nõ hz speciez mali: tunc idẽ est iudiciũ de abstinẽdo a tali comestione: & de dimissione rei tempoalis alterius: vñ qõ apostolus dicit ad pfectionẽ ptinet cõsiliz nõ ad necessitatẽ pcepti. ¶ Ad 4m dõz q apostolus loquit de repetitiõe cum scandalo actiuo. Qr autem dñs dicit: que tua sunt nõ repetas. Luc. 6. consiliũ est magis q̃ pceptũ. ¶ Ad 5m dõm q pp generale scandalũ dz hõ a repetitiõe rei sue abstinere qñ licite põt nisi ex hoc maius ꝓiudicium veritati generaret q̃ sit scandalũ publicũ: qõ qñq; ex malicia aliquoꝫ instigantiũ alios oꝛit. & sic beat9 Thomas cantuariensis sustinuit scãdalus publicum: vt occurreret maiori piculo: qõ erat de libertatis ecclesiastice amissiõe. ¶ Ad sextus dõm q si homo plus diligeret rem suam tẽpoalẽ q̃ salutem ꝓximi peccaret: sed aliqñ dum nostra repetimus magis saluti ꝓximoꝝ consulim9 q̃ nr̃e: vnde Gregoꝛi9 dicit. ꝓlus de ipis raptoꝛibus debemus metuere: q̃ rebus tẽpoalibus repetendis inbiare. ¶ Ad 7m dõm q q̃uis salua triplici veritate in hoc ꝑticulari posset qs sua qñq; nõ repetere ꝓ vitãdũ scandalũ: tñ nõ posset esse sine ꝓiudicio vitatis publice si nõ liceret repetere: qr pax & iustitia periret: quia ꝓbari non potest qõ occulte factum est. Nec non est sufficiens ratio: quare non impediat mr̃imonium

simplr:qz defectus ꝓbationis nō excusaret conscientiā a peccato:sed quare nō impeditur ī facie ecclesie. Viduas a ꝓposito recedentes ꝛc̄.loquit̄ de ꝓposito per votū firmato. ¶ Quid etiā omnib⁹ peccatis est adulterio grauiꝰ boc intelligit̄ ꝯtū ad granitatē pene q̄ fm legem ꝓ adulterio infligit̄ scilicet lapidatio vtriusq:qua nulla pena est grauior.dicit̄ aūt fm locū in penis tenere: quia fm legez lapidatio solis blasphemis ꝛ adulteris debebatur ꝛ filys inobedientibus.blasphemos aūt noīat hic aberrantes a deo:ꝛ in eodē genere inobedientes computant̄: qz quasi celus ariolandi est nolle obedire.vt ps ꝑ ꝓ Reg.9. Execrabiliter fit in meretrice ꝛc̄. Hec comparatio intelligēda ē de vsu contra nām. sed de vsu fm naturā est econuerso. ¶ Legitimaꝝ federa nuptiarū reintegrāda credamus. Hoc intelligendū est vtroq; in hac vita pseuerāte. Sed videt̄ q; etiā si vnus moriat̄ ꝛ postea miraculose suscitet̄ qō fit reintegrandū matrimoniū per hoc qō dicit̄ Hebre. ꝓ.acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. ¶ ꝓ.resuscitatus posset repetere possessiones suas. ergo ꝛ vxorē. ¶ ꝓ.si oporteret iterato cōtrahere cum eadem vxore bigamus reputaret̄ ꝓpter duplex mrīmōiū qō cōtraxit. ¶ Et dicendū q; fm Aug.nuptie sunt bonuz mortuū: ꝛ iō vinculum matrimoniale cum hac vita finitum est vir eius soluta est a lege viri:ꝛ ideo si resuscitare tur nō posset repetere vxorem suam:sed posset iterato cū ea contrahere:nisi illa alteri nupsisset.tunc enim nō esset matrimoniū contractum separandum. ¶ Ad ꝓm̄ ergo dicendū q; boc intelligitur de filys ꝛ nō de maritis. ¶ Ad secundū dicendū q; possessiones subdunt̄ simpliciter dominio possidentis.vnde etiam moriens testari potest:sed vxor nō subdit̄ viri dominio quasi ancilla:sed est quedaz societas inter virū ꝛ vxorez:que morte alterius terminatur:vñ vir moriēs nō potest vxorem suam alteri in testamento dimittere:ꝛ sic patet q; nō est eadem ratio de possessionibus ꝛ vxoribus. ¶ Ad tertiū dicendū q; non esset bigamus propter boc:qz neuter coniugum in plurib⁹ carnem suam diuisit. ¶ Si careat opprobrio male voluntatis. Quod quidē est quādo non ex leui ꝓsumptione:sed ex aliquo certo indicio habito de morte viri mulier cum alio contraxit:si aūt postea oriat̄ dubitatio aliqua de vita ꝓioris viri ex aliqua causa que etiam certitudinem facere possit: non debet nec credere nec exigere debitum:ꝛ si autem causa illa facit probabilem dubitationem: debet reddere: sed non exigere. Si autem sit leuis suspitio: potest vtrunq; licite facere: qz debet illam causam potius abycere:q; fm hoc conscientiā formare. ¶ Ex quo ad primaz redire volēs ꝛc̄. Dic magister falsū dicit: qz potius debet excōicatus mori q; coniungatur illi que nō est sua vxor:hoc.n.esset contra veritatem vite: que non est propter scandalum dimittenda.

¶ De dispari cultu. Vbi. xxxix. a

POst hec de dispari cultu videndū est. hic est.n. vna de causis quib⁹ persone illegitime fiunt ad cōtrahendū matrimonium. Nō n.licet xp̄iano cū gētili vel iudea inire cōiugiū:qz etiā in veteri testamēto ꝓhibitū est fideles viros infideles ducere vxores dño dicente. Nō accipias vxorē de filiabus alienigenarū filijs tuis:ne traducāt eos post deos suos. Juxta hoc dñi ꝓceptum iudeoꝝ cōiugia cū alienis inita besdras separauit. Hoc idē etiā in nouo testamēto seruatur. Unde Aug. Ne nubat femina nisi sue religionis viro: vel ne vir talez ducat vxorem. Id enim vt dicis iubet dñs. docet apl's. vtrūq; ꝓcipit testamētū. Itē Amb. Caue xp̄iane gentili vel iudeo filiam tuam tradere.caue ne gentilē: vel iudeum: vel alienigenam.i.hereticā:ꝛ omnē alienam a fide tua vxorez accersias tibi. Itē. Si quis iudee: siue xp̄iana iudeo:siue iudea xp̄iano carnali cōsortio miscetur:qcūq; tātū nepbas admiserit a xp̄iano cetu ꝓtinus segreget. Ex his alijsq; plurib⁹ testimonijs apparet nō posse contrahi cōiugium ab his qui sunt diuerse religionis ꝛ fidei.

¶ De cōiugio fidel' ꝛ infidel': ꝛ duoꝝ infidelium. b

Vic aūt videt̄ obuiare qō apostolus ait de imparibus cōiugijs: Ego dico nō dñs. Si qs frater hz vxorē infidelē: ꝛ hec consentit habitare cū illo:nō dimittat illā: ꝛ si qua mulier ꝛc̄. Sed aliud hoc esse:aliud illud euidenter ostendit. Augu. Ibi enim agit̄ de illis coniugijs fidelium:que ꝺbūtur ab eis in dispari religiōe ꝛ fide manētibus. Apl's xo ait de illis q vniuseiusdē infidelitatis fuerunt qñ coniūcti sunt. Sed cū venisset euāgeliū alter sine altera credidit. Intelligis ne qd dicam? Attende vt rem ipsam diligētius explanem. Ecce coniuges duo vnius infidelitatis fuerunt quādo cōiuncti sunt nulla de his questio est que pertineat ad illud p̄ceptū veteris ꝛ noui testamēti:quo prohiberur fidelis cuz infideli copulare coniugiū. Jam sunt cōiuges ꝛ ambo adhuc sunt infideles. Tales sunt adhuc quales cōiūcti sūt. Venitq; euāgelij p̄dicator: credidit eoꝝ vn⁹ vl' vna:sz ita vt infidelis cū fideli hītare consentiat:nō iubet dñs vt fidelis infidelē dimittat taliter ꝓiunctū. Nec apl's iubet vt nō dimittat:sed cōsulit: vt si qs al'r agat nō fit trangressor:sicut ꝛ de virginib⁹ consulit. Adonet autē qō ē lucrādi occasio cū possit licite relinq̄re: sz nō expedit. Tūc.n. nō expedit id qō licitū ē qñ ꝑmittit̄ qdē.sz impi⁹ vsus alijs aufert impedimētū salutis:sicut discessio fidelis ab infideli:quā ñ ꝓhibet dñs: qz cozā illo nō ē iniusta.sz apl's ne fiat:ꝓsilio charitatis suadet vt nemo ī ea re iussionis necitate teneat̄:sz ꝓsilij volūtate libere faciat.ex his mōstrat̄ iter fideles ꝓiugiū esse: ꝛ cōsiliū apl'i ñ obuiare p̄cepto dñi: quo iubet fidelē ñ iūgi infideli: ꝛ si ꝓiūcti fuerint separi. Legit̄ .n.q; besdras ꝓpha. imo dñs p eū iussit isr'litis vxores dimittere alienigenas ꝑ qs ibāt ad deos alienos:nō ille p maritos acqrebat̄ deo. Recte boc p̄cepit: qz p moysē iusserat dñs ne qs

vxorē alienigenā duceret. Aderito ergo q̄s duxerant dño phibēte: dño iubēte dimiserūt: q̄vt ait Amb. Nō ē iputādū mr̄imōiū qō extra decretū dei factū ē. ſz cognoscit emēdandū: vt q̄ fidel' infideli copulat. Sz vt ait Aug. Nū cepiſſet gēt̄ib⁹ euāgeliū p̄dicari: iā q̄ūctos gētiles gētilib⁹ q̄puit q̄iugib⁹: ex qb⁹ſi nō ābo crederēt: ſz vn⁹ vel vna: t ifidelis cū infideli cōsētiret bitare: nec phiberi a dño debuit fidelis ifidelem dimittere nec iuberi. Jō nō phiberi: q̄ iuſtitia p̄mittit a fornicante diſcedere. t ifidel' hois fornicatio ē maior in corde: nec vera ei⁹ pudicitia cū q̄iuge dici pōt: q̄ oē q̄ō non eſt ex fide pcm̄ eſt: q̄uis verā fidelis habeat pudicitiā ēt cū infideli cōiuge q̄ nō habet verā. Jō aūt nec iuberi: qui nec cōtra iuſſionē dñi gētiles fuerūt ābo q̄iuncti. Licitū ergo erat per iuſtitiā fideli ifidelem dimittere: ſed licitū nō erat faciendū ꝓpter liberā beniuolentiā. Euidenter apparet t iter infideles q̄iugiū eſſe: t aplm de illis agere: qui in infidelitate q̄iuncti fuerūt: t poſt alter ad fidem conuerſus eſt: cum quo etiā fidelis habitare cōſenſit: t būc nō dimittere fideli q̄ſuluit apl's: q̄ forte per fidē ſaluabit infidelis.

¶ De fornicatiōe ſpirituali ob quam poteſt dimitti coniunx. c

POteſt tñ licite dimittere: q̄ in infideli eſt fornicatio: ſi nō corporis tñ mēris. Cauſā eni fornicationis dñs excepit. Fornicationē x̄po gñalem t vniuerſalem intelligere cogimur nō modo. ſ. corporalē ſed ſpūalem: de qua Aug. ait. Idolatria t q̄libet noxa ſupſtitio fornicatio ē. Dñs aūt pmiſit cā fornicatiōis vxorē dimitti: ſed nō iuſſit: t ſic dedit apl'o locū monēdi. vt q̄ voluerit nō dimittat: poteſt tamen licite dimittere. Si. n. fornicatio carnis deteſtanda eſt in cōiuge: q̄nto magis fornicatio mentis. i. infidelitatis?

¶ Pro quibus vitijs poſſit dimitti. d

SJ aūt q̄ris an pp aliud vitiū niſi pp ifidelitatē vel idolatriaz poſſit dimitti. Attēde qd Aug. ait. Si ifidelitas fornicatio ē t idoaltria ifidelitas: t auaritia idolatria: nō ē dubitādū t auaritiā fornicationē cē. Quis ḡ quālibet illicitā cōcupiſcētiaz pt a fornicatiōis gñe ſepare: ſi auaritia fornicatio ē? Ex quo intelligit q̄ pp illicitas cōcupias nōtñ que in ſtupris cū alienis viris vel femis cōmittunt: ſz ob quaſlibet q̄ aiaz a lege dei aberrare faciūt t pnicioſe corrūpi: poſſit ſine crimine t vir vxorē ſuā dimittere t vxor virum. Itē rectiſſime dimittit ſi viro ſuo dicat: nō eroxor tua niſi mihi de latrocinio diuitias cōgeres: vel niſi ſolita lenocinia exerceas: aut ſi qd aliud facinoroſū vel flagitioſū a viro ſuo exp̄etat. Tūc ille ſi veraciter penitēs ē: bērq̄ fidem p dilectionē operātē: mēbrū q̄ cuz ſcādalizat amputabit. Ex his apparet q̄ ñ ſolū ifidelitas: ſed etiā quelibet cōcupiſcētia q̄ pnicioſe turpiterq̄ corrūpit: fornicatio ſpūalis eſt: p quā vir vxorē vel vxor virū dimittere pōt. Conſulit tñ apl's ne fidelis dimittat infidelem volentez cohabitare: nec a deo reuocare.

¶ Si fideli liceat aliam ducere infideli diſcedente vel dimiſſa. e

QJc q̄rit ſi fidelis dimittat ifidelē: vl' ifidelis a fideli diſcedat: an liceat fideli aliā ducere? Videt enīctas reſtari q̄ il la viuēte alterā ducere ñ valeat. Amb. eni ſ̄ba apl'i exponēs ait. Aliogn ſi diſcedit ab inicem t volētes cohitare dimittitis t alijs vos copulatis: adulteri eſtis: t filij vr̄i q̄ō hac copula naſcūt: imūdi. i. ſpurij ſunt. Itē. Si q̄s habuerit vxorē virginē ante baptiſmū: viuente illa poſt baptiſmū alteram habere non poteſt. Crimina. n. in baptiſmo ſoluunt nō coniugia. f

¶ Que p̄miſſis contraria videntur. Ad ecōtra. Amb. teſtat. Si ifidel' diē apl's diſcedit: diſcedat. Nō. n. ē fratri vel ſorori ſubiect⁹ frater aut ſoror in hmōi: q̄ nō ꝺbet reuerētia q̄iugij ei q̄ horret auctorē q̄iugij. Nō ē. n. ratum mr̄imoniū: q̄ō ſine deuotione dei eſt. t iō nō eſt pcm̄ ei q̄ dimittit ꝓpter deū: ſi alij ſe copulauerit. Cōtumelia. n. creatoris ſoluit ius mr̄imonij circa cū q̄ relinq̄tur ne accuſetur alij copulatus. Infidelis ār diſcedēs t in deū peccat t in mr̄imoniū: nec ē ſeruāda ei fides q̄iugij: q̄ iō receſſit ne audiret x̄pianoz coniugioz. Si x̄po ambo crediderint p cognitionē dei confirmat q̄iugium. g

¶ Determinatio.

ATende hic p̄dictis q̄ria poſſe videri: ita vt ſibi Amb. q̄dicere videat. Sed diſtiguēdū eſt hic aliud eſſe dimittere volentē cohabitare: aliud dimitti pp deū ab illo q̄ horret nomen x̄pi. Ibi. n. lex beniuolētie nō ſeruat. Hic veritas cuſtodit: t iō cū liceat dimittere volētē cohabitare: nō tamē ea viuente aliā ducere licet. Diſcedente x̄po ſequi nō oz: t ea viuēte aliā ducere licet. Sz hoc nō eſt itelligendū niſi de his qui i ifidelitate ſibi copulati ſunt. Sed ſi ad fidē vterq̄ cōuerſus eſt: vel ſi vterq̄ fidelis matrimonio q̄iūctus eſt: poſt alter eoz a fide diſceſſerit: t odio fidei cō-

ingem reliquerit: dimissus discedentem nō co
mitabitur: nec tamen illa viuente alteram du-
cere poterit: qz inter eos fuerat ratum cōiugiū:
quod non potest dissolui.

¶ Quidam dicunt coniugium nō esse inter infi
deles: & quare. b

Ant tñ nōnulli q iter ifideles asserunt
nō eē cōiugia: qz nec rata nec legittia:
qz apls ait. Qē qō nō est ex fide pctm̃
est. Qoz aūt ꝯiūct io nō ē ex fide: & iō
pctm̃ est. Nō est ergo ꝯiugiū: qz nullū cōiugiū
pctm̃ est. Aug. etiā dicit: qz nō est vera pudici-
tia ifidelis cū fideli. Sz vera negaī esse pudici-
tia: nō q ifideliū ꝯiugiū nō sit verū: sz qz non bz
illud triplex bonū: qō excusat coitū & mereī p̄
miū. Itez illud apli. Qē qō nō est ex fide pctm̃
est: nō sic itelligendū est: vt qcqd fit ab ifideli-
bus peccatū sit: sed omne qō fit cōtra fidē. i. cō
scientiā: male fit: & ad gehennam edificat. Vel
in omni eo quod ifidelis facit peccat: non quia
illud facit: sz qz nō eo modo illud facit quo dz:
non referens ad debitum finem.

¶ Qz legitimum sit coniugium ifidelium: sed
non ratum: & quare. i

Opula ergo maritalis que est iter ifi-
deles cōiugiū ē legittimū: sed nō ratū
Legitimū qz ē iter legitimas psonas:
sed nō ratū: qz sine fide. Coniugiū ꝟo
fideliū ē legitimū & ratū: si tñ legitime sunt pso
ne. Qz aūt legitia sit ifideliū ꝯiūctio Aug. testa
tur dicēs. Uxoz legitima a societate ꝯiūcta sine
vlla culpa reliquit si cuz viro xp̄iano p̄manere
noluerit. Ex hoc ē ꝓbaī q ifideli ad fidem cō
uerso apostolus consuluit ifidelem non dimit
tere: quod nō faceret: si nō esset inter eos legiti
mus ꝯiugium. Legittimus est quod legali in-
stitutiōe vel p̄uincie moribus: non contra ius-
tionem dōmini contrahitur.

Ostq̄ determiauit magr̄ de ipedimētis
mr̄imony q̄ faciūt psonā illegitti-
mā simplr̄ respectu cuiuslibet psone: hic deter
minat de ipedimēto qō facit eā illegitimā re-
spectu aliquaꝝ personaꝝ: & nō respectu oīum.
Et diuidit̄ i duas. In p̄ma determiat de impedimēto qō
facit psonā illegitimā respectu alicui⁹ alteri⁹ psone pp di-
stantiā ab ipa. s. de disparitate cult⁹. In z⁹ determiat ō im
pedimēto qō facit illegitimā psonā respectu alteri⁹ psone
pp ꝓpinqtatē ad eā. xl. di. ibi. Nūc supest ō cognatiōe &c.
Prima in duas. In p̄ma determinat de mr̄imonio qō est
de idisparitate cult⁹ fidelis ad ifidelē. In z⁹ de mr̄imōio
qō est iter duos ifideles: ibi. Sūt tñ nōnulli &c. Prima in
ptes duas. In p̄ma oñdit q disparitas cult⁹ ꝑcedēs mr̄i-
ipedit ꝯhēdū & dirimit ꝯctū. In z⁹ obycit i ꝯriū: ibi. Huic
aūt vī obuiare &c. Et diuidit̄ in duas. In p̄ma ponit obie-
ctionē ex verbis apli. In. z⁹ soluit: ibi. Sed ad hoc esse ali-
qd illud &c. Et circa hoc tria facit. Prio oñdit q vbū apli
.s. q fidelis bz ptātē cōmanēdi: vel nō p̄manēdi cū ifide-
li intelligit̄ de disparitate cult⁹ q̄ segt̄ mr̄i⁹. In z⁹ ingrit
vtrū pp alia pctā vxoz possit dimitti: sicut pp ifidelitatez
ibi. Si aūt q̄rit̄ an pp aliud &c. Tertio ingrit vtrū fidelis
dimittēs vxorē ifidelē possit alterā ducere: ibi. Dic q̄rit̄ si
fidelis &c. Et circa hoc tria facit. Primo ponit auctatem ad
partē negatiuā. Secūdo ad affirmatiuā: ibi. Sed ꝺ Amb.
&c. Tertio soluit: ibi. Attende p̄dictis &c.

Hic querunt sex. Primo vtrū aliqs fi
delis possit ꝺhere mr̄i⁹
cū ifideli. Scōo vtrū iter infideles sit mr̄i⁹.
Tertio vt̄ꝝ si alter ꝯiugū ifideliū ꝯuertaī ad
fidē sine altero possit in eodē mr̄imonio ꝯma-
neī. Quarto vt̄ꝝ possit vxorē ifidelē reliquere. Quito
vt̄ꝝ ea dimissa possit aliā ducereī. Sexto vt̄ꝝ pp alia pctā
vir possit dimittere vxorē: sicut ꝓpter infidelitatem.

Ad p̄imū sic p̄cedit. vī q̄ fidelis possit mr̄i⁹ cuz
ifideli ꝺheī: qz Joseph ꝺxit cū egyptia
& Hester cū Assuero. in vtroq aūt mr̄imonio fuit dispari
tas cult⁹: qz alter erat fidelis: alter ifidelis. g̃ dispitas cul
tus p̄cedēs mr̄i⁹ ipm nō impedit. ¶ Ꝑ. cadē ē fides: quā
docet vet⁹ lex & noua lex. sed ꝫm veterē legē poterat esse
mr̄imoniū inter fidelē & ifidelē: vt pz Deute. xi. Si egreī-
sus ad pugnā videris mulierē pulchrā in medio captiuo-
rū: & adamaueris eā introcas ad eā dormiēs cū ea: & erit
tibi vxor. ergo in noua lege licet. ¶ Ꝑ. spōsalia ad mr̄i⁹
ordinant̄: sz inter fidelē & infidelē possūt in aliquo cāu cō
trahi spōsalia cū cōditiōe future ꝯuersionis. g̃ sub eadez
ꝺditiōe mr̄i⁹ pōt ꝺhi iter eos. ¶ Ꝑ. oē ipedimētū mr̄imo
ny est aliquo mō ꝺ mr̄i⁹: sed ifidelitas nō est ꝺria mr̄imo
nio: qz mr̄imoniū est ī officiū nāe: cuius dictamē fides ex-
cedit. g̃ disparitas fidei nō ipedit mr̄imoniū. ¶ Ꝑ. dispa
ritas fidei est etiā q̃ꝝ iter duos baptiçatos: sicut q̃ ali-
quis post baptismū in heresiz labit̄: & si talis cū aliq̃ fide-
li ꝺhat: nihilomin⁹ est veꝝ mr̄imoniū. g̃ disparitas cultus
mr̄imoniū nō ipedit. ¶ Sz ꝺ ē. qz dr̄. i. Cor. 6. Que cōuen
tio lucis ad tenebras. sz maxia cōuētio est iter virū & vxo
rē. g̃ ille q ē in luce fidei nō pōt ꝺhere mr̄imoniū cū illa: q̃
est ī tenebris ifidelitatis. ¶ Ꝑ. Mal. z. dr̄. Cōtaminauit
iudas scificationē dñi: q̃ dilexit & habuit filiā dei alieni.
sed hoc nō esset si iter eos posset verū mr̄imoniū ꝺhi. g̃ dis-
paritas cultus matrimonium impedit.

¶ Rñdeo dōz. q p̄ncipali⁹ bonū mr̄imōy est ꝓles ad cul
tum dei educāda. cū aūt educatio fiat cōiter p̄ez & ma-
trē: vterq̃ ꝫm fidē intēdit ad cultū dei ꝓlez educare: & iō
si sint diuerse fidei intētio vni⁹ alteri⁹ itētioni ꝺria erit: &
ita iter eos nō pt esse cōueniēs mr̄i⁹: & pp hoc disparitas cul
tus p̄cedēs mr̄imoniū ipedit ipm ne ꝺhi possit. ¶ Ad p̄m
g̃ dōm: q p in veteri lege de aligb⁹ infidelib⁹ erat p̄missuz
q cū eis possent iire ꝯiugia: & de aligb⁹ ꝓhibitū: spāl̄r gdē
erat ꝓhibitū de infidelib⁹ hītantib⁹ in terra chanaā: tū qz
dñs p̄ceperat eos occidi pp eoꝝ obstiationē: tū qz maius
periculū imminebat ne cōiuges aut filios ad idolatriā per-
uerterent: qz filij israel ad ritus & ad mores eoꝝ p̄niozes
erant pp cōuersationē cū eis: sz de alys gētib⁹ p̄misit p̄ci-
pue q̄ nō poterat esse timoz p̄trahendi ad idolatriā. & sic
Joseph & Moyses & Hester cū ifidelib⁹ mr̄imōia ꝺxerūt:
sed in noua lege que p totū orbē diffūdit̄: filiis rō ꝓhibēdi
est de oībus ifidelib⁹: & iō disparitas cult⁹ p̄cedēs mr̄i⁹ ipe
dit ꝺhendū & dirimit ꝺctū. ¶ Ad z⁹ dōz. q lex illa vel lo-
quit̄ de alys nationib⁹ cū qb⁹ licite poterāt inire ꝓnubia:
vel loquit̄ q̄ illa captiua ad fidē & cultū dei cōuerti vo-
lebat. ¶ Ad ꝫ⁹ dōm q cadē est hītudo p̄ntis ad p̄s & fu
turi ad futurū. vñ sicut q̄ mr̄i⁹ in p̄nti ꝺhit̄: regrit̄ vni-
tas cult⁹ in vtroq ꝺhentiū: ita ad spōsalia ḡbus fit spōsio
futuri mr̄imōy: sufficit ꝺditio appositā de futura vnitate

cult⁹. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ iam ex dictis pz q̄ disparitas cultus cōtraria est matrimonio rōne p̄ncipaliozis boni ipsi⁹ quod est bonū prolis. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ matrimonium sacramentū est: ꝛ iō q̄tū pertinet ad necessitatem sacramēti: requirit paritatē q̄tū ad sacramētū fidei. ſ. baptiſmum magis q̄ q̄tū ad interiozē fidem. vñ etiā hoc impedimētum nō oꝛ disparitas fidei: sed disparitas cultus qui respicit exterius seruitiū: vt in .3. li. diſ. 9. dictum est: ꝛ ꝓpter hoc ſi aliquis fidelis cū hereticā baptiçata matrimoniuz contrahit: verū est mr̄imoniū q̄uis peccet cōtrahendo ſi ſciat eā hereticā: ſicut peccaret ſi cū excōicata ꝺ̄heret: nō tamē ꝓpter hoc mr̄imoniū dirimeret: ꝛ econtrario ſi aliquis cathecuminus habens rectam fidem: ſed nondum baptiçatus cum aliqua fideli baptiçata contraheret: non eſſet verum matrimonium.

Ad secundum sic ꝓcedit. vr̄ q̄ iter infideles nō possit esse mr̄i^m. mr̄i^m. n. ē sacr̄m eccl̄ie. ſed baptiſm⁹ est ianua sacr̄oꝝ. ergo infideles qui nō sunt baptiçati mr̄imoniū cōtrahere nō p̄nt: ſicut nec alia sacr̄a ſuſcipe. ¶ p̄. duo mala sunt magis ipedituia boni q̄ vnū. ſed infidelitas vni⁹ tm̄ ipedit mr̄imony bonuz. g̃ multo foꝛtius infidelitas vtriuſq; ꝛ ita iter infideles nō pōt esse mr̄imoniū. ¶ p̄. ſicut iter fidelē ꝛ infidelē ē disparitas cultus: ita interdū iter duos infideles: vt ſi vnus ſit gētilis ꝛ alter iude⁹. ſed disparitas cult⁹ ipedit mr̄imonium vt dictū est. g̃ ad min⁹ inter infideles q̄ habēt cultū diſparem nō pōt esse verum matrimonium. ¶ p̄. in matrimonio est vera pudicitia. ſed ſicut dicit Aug. ꝛ habet. 27. q. i. non est vera pudicitia infidelis cum vxoꝛe ſua: ergo non est verum matrimoniū. ¶ p̄. matrimoniū verū excuſat carnalē copulā a peccato: ſed hoc nō pōt facere mr̄imonium inter ifideles cōtractū: q̄ omnis vita infideliū pctī̄ est vt dicit glo. Ro. 14. ergo inter infideles nō est verum matrimoniū. ¶ Sed cōtra est q̄ oꝺ̄. i. Coꝛ. 7. Si quis frater hz vxoꝛē infidelē ꝛc. ſed vxoꝛ nō dicit nisi ꝓpter mr̄imoniū. ergo inter infideles est verū matrimoniuz. ¶ p̄. remoto posteꝛiozi non remouetur pr̄ius. ſed matrimonium pertinet ad officiū nature q̄ precedit statū gratie: cui⁹ p̄incipiū est fides. ergo infidelitas nō facit quin ſit inter infideles matrimonium.

¶ Rñdeo dicēdū q̄ matrimoniū p̄incipaliter institutuz est ad bonū ꝓlis: nō tm̄ generande: q̄ hoc ſine mr̄imōio fieri posſet: ſed etiā ꝓmouēde ad perfectū statū: q̄ quelibet res intendit effectū ſuum naturaliter ꝓducere ad pfectū statū. Est aūt in prole duplex perfectio conſideranda ſcilicet pfectio nature: non ſoulm quātum ad coꝛpus: ſed etiam quātum ad animam per ea que ſunt de lege nature: ꝛ perfectio gratie: ꝛ p̄ma perfectio est materialis: ꝛ imperfecta reſpectu ſecūde: ꝛ iō cū res q̄ ſūt ꝓpter finē ſint ꝓpoꝛtionate fini: mr̄imonium q̄ tendit ad p̄rimā perfectionē est imperfectum ꝛ materiale reſpectu illius quod tendit in perfectionē ſecūdā. ꝛ q̄ p̄ma pfectio cōis esse potest fidelibus ꝛ infidelibus: ſecunda aūt est tm̄ fideliū: ideo inter infideles est qdem matrimoniū: ſed non perfectum vltima perfectione ſicut est inter fideles. ¶ Ad p̄m ergo dicēdū q̄ mr̄imoniū nō tm̄ est institutū in ſacramētum: ſed in officiū nature: ꝛ ideo q̄uis infidelibus nō cōpetit mr̄imoniū ſm q̄ est ſacramentū in diſpenſatiōe miniſtroꝝ eccleſie conſiſtēs: competit tm̄ eis inquantū est in officiū nature: ꝛ tamen etiā matrimonium tale est aliquo modo sacr̄z habitualiter: q̄uis non actual̄r: eo q̄ actu nō ꝓtrahunt in fide eccleſie. ¶ Ad 2ᵐ dicendū q̄ disparitas cultus non impedit matrimoniū ratiōe infidelitatis: ſed ratione disparitatis in fide. disparitas. n. cultus nō ſolum ſecūdā perfectionē ꝓlis impedit: ſed etiā p̄rimā duz parentes ad diuerſa prolē trahere intendūt: quod nō est q̄n vterq; est infidelis. ¶ Ad 3ᵐ dicēdū q̄ iter infideles est matrimoniū vt dictum est: ꝓout matrimoniū est in officium nature. ea aūt que ptinēt ad legē nature ſunt determinabilia per ius poſitiuū: ꝛ iō ſi ꝓhibent ab aliquo iure poſitiuo apud eos infideles cōtrahere mr̄imoniū cum ifidelibus alterius ritus disparitas cultus impedit mr̄imonium inter eos. ex iure. n. diuino nō ꝓhibent. q̄ apud deum non differt qualitercūq; aliquis a fide deuiet q̄tū ad hoc q̄ō est a gratia alienū esse: ſimil̄r nec aliquo ecclie ſtatuto que nō hz de his que foꝛis sunt iudicare. ¶ Ad quartum dicendū q̄ pudicitia ꝛ alie virtutes infideliū dicunt nō esse vere: q̄ nō possunt pertingere ad finem vere virtutis: que est vera felicitas: ſicut oꝺ̄ nō esse verū vinuz q̄ō nō hz effectū vini. ¶ Ad quintū dicendū q̄ infidelis cognoſcens vxoꝛē ſuam nō peccat ſi ꝓpter bonū ꝓlis: aut fidei qua tenet vxoꝛi debitū reddat: cū hꝫ ſit act⁹ iuſtitie ꝛ temperantie: q̄ in delectabilibus tact⁹ debitas circūſtātias ſeruat: ſicut nō peccat faciens alios actus politicarū virtutum. Nec oꝺ̄ oīs vita infidelium peccatuz: q̄ libet actu peccent. ſed quia per id quod agunt a ſeruitute peccati non possunt liberari.

Ad tertiū sic ꝓcedit. Videt q̄ coniunx cōuersus ad fidez nō possit cōmanere cum vxoꝛe infideli nolente cōuerti: cū qua infidelitate contraxerat. Ubi enī est idem periculū debet eadem cautela adhiberi. ſed ꝓpter periculū ſubuerſiōis fidei ꝓhibet ne fidelis cum infideli contrahat. cū ergo idem periculū ſit ſi fidelis cōmaneat cum infideli: cum qua pr̄ius contraxerat: ꝛ adhuc maius: q̄ neophiti facilius perturbant q̄ illi q̄ ſūt nutriti in fide: videt q̄ fidelis poſt conuerſionē nō possit cōmanere cū vxoꝛe infideli. ¶ p̄. 28. q. i. dicit nō pōt ifidelis in eius coniunctione permanere que iam in xp̄ianā translata est fidem. ergo fidelis hz neceſſe vxoꝛē infidelē dimittere. ¶ p̄. matrimoniū q̄ō inter fideles contrahit est perfectius q̄ illud quod contrahitur inter infideles. ſed ſi fideles contrahant in gradu ꝓhibito ab eccl̄a diſſolui̇t eoꝝ matrimoniū. ergo ꝛ infideliū: ꝛ ita vir fidelis nō potest cōmanere cū vxoꝛe infideli: ad minus quādo cum ea in infidelitate cōtraxit in gradu ꝓhibito. ¶ p̄. aliqs infidelis habet quādoq; plures vxoꝛes ſm ritum ſue legis. ſi ergo potest cōmanere cum illis cum quibus in infidelitate contraxit. videt q̄ poſſit etiā poſt conuerſionem plures vxoꝛes retinere. ¶ p̄. potest contingere q̄ repudiata vna vxoꝛe aliam duxerit: ꝛ in illo mr̄imonio exiſtēs cōuertat̄ ergo videt q̄ ſaltem in hoc caſu non possit cum vxoꝛe quam de nouo habet cōmanere. ¶ Sed cōtra est q̄ō ap̄ls ꝓma Coꝛ. 7. cōſulit q̄ ꝺ̄maneat. ¶ p̄. nullum impedimentum ſuperueniens matrimonio tollit ipſum. ſed matrimoniū erat verum cum vterq; infidelis erat. ergo q̄ alter cōuertitur nō dirimit̄ matrimoniū per hoc: ꝛ ita videt q̄ possint licite cōmanere.

¶ Rñdeo dicēdū q̄ fides eius qui est in matrimonio non ſoluit: ſed perficit matrimoniū: vñ cū inter ifideles ſit verum mr̄imoniū: vt ex dictis pz: ꝓ hoc q̄ alter eoꝝ ꝛuertitur ad fidem: nō ex hoc ipſo vinculuz matrimony ſoluitur: ſed aliquando vinculo mr̄imony manēte ſoluit̄ matrimoniū quātū ad cohabitationē ꝛ debiti ſolutionez: in quo pari paſſu currunt infidelitas ꝛ adulterium: q̄ vtrūq; q̄ est contra bonum prolis: vñ ſicut ſe habet in dimittendi adulterā vel cōmanēdi cuz ea: ita ſe habet in potestate dimittendi infidelē: vel cōmanendi cuz ea. Potest enī vir inocens libere cū adultera cōmanere ſpe coꝛreptionis: nō aūt ſi in adulteriū peccato fuerit obſtinata ne videat patronus turpitudinis: vt ſupza diſtinctiōe 35. dictū est: q̄uis etiā cum ſpe coꝛreptionis possit eam libere dimittere. Simil̄r fidelis ꝛuerſus pōt cū infideli manere dimittere. Simil̄r fidelis

nere cū spe cōuersiōis:si eā in infidelitate obstinatā non vi
derit:ꝛ bñ facit cōmanēdo:tñ nō teneꝫ:ꝛ ō ℞ ē ꝺsiliū gplī.
¶ Ad pm̄ g̃ dōm. ꝙ facili⁹ impediꝫ aligd fiendū q̃ꝫ destruaꝫ
gō rite factū ē:ꝛ iō multa sūt q̃ impediūt mr̄i⁹ ꝺbendū si
pcedāt:q̃ tñ ipm nō pñt dissoluere si sequant̄:sicut de affi
nitate ps.ꝛ silr dōm est de disparitate cult⁹. ¶ Ad zm̄ dōz
ꝛ iudei ꝛ gētiles:ꝛ iō tūc vir fidelis poterat hr̄e pbabilem
spez de ꝙuersiōe vxoris:ēt si ꝙuersionē ñ ꝓmitteret: post
modū aūt tpe ꝓcedente iudei sūt magis obstinati:ꝛ gētes
adhuc itrabāt ad fidē:sicut tpe martyrū ꝛ tpib⁹ ꝺstantini
impatoris circa tpa illa:ꝛ iō tūc ñ erat tutū fideli cū vxo
re ifideli iudea cohitare:nec erat spes de ꝙuersiōe ei⁹: si
cut erat spes de ꝙuersiōe vxoris gētilis:ꝛ iō tūc fidelis cō
uersiōez ꝓmitteret:ꝛ ꝓz ℞ logt̄ ōcretū illō:sz nūc pari pas
su ambulāt vtriq;.s.gētiles ꝛ iudei:q; vtriq; obstiati sūt:ꝛ
iō nisi vxor ifidelis ꝙuerti velit:nō ꝓmittit ei cohitare:si
ue sit gētilis:siue iudea. ¶ Ad 3m̄ dōz q; ifideles nō bapti
zati nō sūt astricti statut̄ eccl̄ie: sz sūt astricti statut̄ iuris
diuini:ꝛ iō si ꝺxerint alig infideles ī gradib⁹ ꝛm legē diui
nam ꝓhibitis. Leuitici.18.siue vterq;:siue alter ad fidem
ꝙuertaꝫ:nō pñt in tali mr̄imonio ꝺmanere:si aūt ꝺtraxerit
in gradib⁹ ꝓhibitis ꝑ statutū eccl̄ie pñt ꝺmānere si vterq;
ꝙuertaꝫ:vel si vno cōuerso spes sit de ꝙuersiōe alterius.
.33ª.dictū ē:cui etiā ifideles sunt astricti:ꝛ iō nō est veruz
mr̄imoniū ifidelis:nisi cū illa cū q̃ ꝑ ꝺxit:vñ si ipe cū oīb⁹
suis vxorib⁹ ꝙuertaꝫ pōt cū ꝑma cohabitare:ꝛ alias debz
abycere:si aūt ꝑma ꝙuerti noluerit ꝛ aliq̃ alia q̃ ꝙuertaꝫ:
dicet̄. ¶ Ad 5m̄ dōm ꝙ repudiū vxoris:vt supra di.33ª.di
ctū ē:ē ꝺ legē nāe:vñ nō licet ifideli vxorē repudiare:ꝛ iō
si cōuertat̄ postq̃ vna repudiata alterā duxit idē iudiciū
est de ℞:ꝛ ō illo q̃ ples vxores hēbat:q̃ teneꝫ ꝑmā quā re
pudiauerat accipe si ꝙuerti voluerit:ꝛ aliā abycere.

Ad quartū sic ꝓcedit. vr̄ ꝙ fidelis ꝙuersus ñ pos
sit vxorē ifidelē dimittere volēteꝫ co
habitare sine ꝙtumelia creatoris.mai⁹.n.est vinculū viri ad
mulierē q̃ꝫ seruī ad dōm:sed seruus ꝙuersus ñ absoluit a
vinculo ꝺfuitutis.vt ꝓz ꝑma Lor.7.ꝛ.i. Thi.6.g̃ ꝛ vir fide
lis nō pōt vxorē infidelē dimittere. ¶ ℣.nullus pōt alte
ri ꝓiudiciū facere sine ei⁹ ꝙsensu.sz vxor ifidelis hēbat ius
in corpe viri infidelis.si g̃ ꝑ ℞ q; vir ad fidē ꝙuertit mlier
ꝓiudiciū pati posset vt libere dimitteret:nō posset vir cō
uerti ad fidē sine ꝙsensu vxoris:sicut nec pōt ordinari:aut
vouere ꝙtinētiā sine cōsensu vxor̄. ¶ ℣.si aligs hbat cū
ancilla sciēter:siue sit seru⁹:siue liber:ñ ꝑt ꝑ diuersā ꝺdi
tionē ipsā dimittere:cū g̃ vir q̃ꝫ ꝺxit cū ifideli sciuerit eaz
in corpe viri infidelis.si g̃ ꝑ ℞ q; vir ad fidē ꝙuertit mlier
ꝓiudiciū pati posset vt libere dimitteret:nō posset vir cō
uerti ad fidē sine ꝙsensu vxoris:sicut nec pōt ordinari:aut
vouere ꝙtinētiā sine cōsensu vxor̄. ¶ ℣.si aligs hbat cū
ancilla sciēter:siue sit seru⁹:siue liber:ñ ꝑt ꝑ diuersā ꝺdi
tionē ipsā dimittere:cū g̃ vir q̃ꝫ ꝺxit cū ifideli sciuerit eaz
ēē ifidelē:vr̄ a silī q; nō possit eā ꝑ ifidelitatē dimittere
¶ ℣.ꝑt teneꝫ ex ōbito ꝑcurāꝫ salutē ꝓlis.sz si discederet
ab vxore ifideli:filij cōes mr̄i remānēt:q; ꝑt ꝑsegī nētē:
ꝛ sic ēent in ꝑiculo salutis.g̃ ñ ꝑt vxorē ifidelē licite dimit
tere. ¶ ℣.adulter nō pōt adulterā dimittere ēt postq̃ ō
adulterio pnīam egit.g̃ si sit idē iudiciū de adultero ꝛ in
fideli:nec ifidelis ifidelē ēt postq̃ꝫ ad fidē ꝙuersus est. Sz
ui⁹ q̃ꝫ carnale.sz ꝑ carnale adulteriū vir ꝑt vxorē relinq̃
re q̃tū ad cohitationē.ergo multo fortius ꝓpter ifideli
tatē que est adulterium spirituale.

¶ ℞ndeo dōz q; boī ꝓz aliā ꝛ aliā vitaz ꝺuersa ꝙpetūt:ꝛ
expediūt:ꝛ iō q; mozit ꝑoi vite ñ teneꝫ ad illa: ad q̃ ī ꝑoi
vita teneba:ꝛ īde est q; ille q; ī vita seculari exꝑs aliq̃ vo
uit nō teneꝫ illa qñ mūdo mozit vitā religiosā assumens
ꝓficere.ille aūt q; ad baptismū accedit regenerat̄ in xp̄o:ꝛ
ꝑoi vite mozit:cū gr̄atio vni⁹ sit cozruptio alteri⁹:ꝛ iō li
berat̄ ab obligatione q̃ vxori tenebat̄ reddere debitū:ꝛ
ei cohitare nō teneꝫ qñ ꝙuerti nō vult:q̃ꝫ in aliq̃ casu
libere id posset facere:vt dictū est:sicut ꝛ religiosus libere
ꝓficere potest vota q̃ in seculo fecit si nō sūt ꝺ religionē su
am:q̃ꝫ ad ea ñ teneaꝫ:vt dictū ē ī ꝓcedēti di. ¶ Ad pm̄
g̃ dōm q; ꝺuire nō ē aligd īcōpetēs xp̄iane religiōis ꝓfec
tiōi q̃ maxime hūilitatē ꝓfiteꝫ. sz obligatio mr̄imōy ali
qd derogat ꝓfectiōi xp̄iane:cui⁹ vite sūmū statū ꝺtinētes
possidēt:ꝛ iō nō ē silr de vtroq;. Ut ꝑterea vn⁹ ꝺiugū ñ ob
ligaꝫ alteri q̃si possessio ei⁹:sic dño seru⁹:sz ꝑ modū socie
tatis cuiusdā:q̃ nō ꝺgrue ē fidelis ad ifidelē:vt ps.z. Lor.
.7.ꝛ iō nō ē silr de ℞uo ꝛ ꝺiuge. ¶ Ad zm̄ dōm q; vxor nō
hēbat ius in corpe viri:nisi q̃ꝫ diu in vita illa manebat ī q̃
ꝺxerat.q; ēt mortuo viro vxor soluta est a lege viri.vt ꝓz
℞o.7.ꝛ iō si postq̃ꝫ vir mutat vitā moriēs ꝑoi vite ab ea
discedat:nullū fit ei ꝓiudiciū.trāsiēs aūt ad religionē mo
riet̄ tñ spūali morte:nō aūt corꝑali:ꝛ iō si mr̄i⁹ sit ꝙsūma
tū:nō pōt vir sine ꝙsensu vxoris ad religionē trāsire:ꝑt ām
añ copulā carnalē q̃ñ est tñ copula spūalis.sz ille q; ad ba
ptismū accedit corꝑal̄r: ēt xp̄o cōsepelit̄ ī morte:ꝛ iō a de
bito reddēdo absoluit̄:ēt p⁹ mr̄i⁹ ꝙsūmatū. Vel dōz q; ex
culpa sua vxor ꝓiudiciū patiē que ꝙuerti ꝑtēnit. ¶ Ad 3m̄
dōz q; disparitas cult⁹ facit psonā simpl̄r illegittimā: ñ ām
cōditio ꝺfuitutis sz solū q̃ñ ē ignozata:ꝛ iō nō est silis rō ō
ifideli ꝛ ancilla. ¶ Ad 4m̄ dōm q; ꝓples aut ꝓuenit ad ꝑfe
ctam etatē:ꝛ tūc poterit libere seq; ꝑrem fidelē: vel mr̄ez
infidelē:vel est in minozi etate ꝙstitut⁹:ꝛ tūc dz dari fide
li:nō obstāte q; indiget matris obsequio ad educationez.
¶ Ad 5m̄ dōm q; adulter per pnīam nō trāsit ad aliam vi
tam:sicut infidelis ꝑ baptismum:ꝛ iō nō est similis ratio.

Ad quintus sic ꝓcedit. vr̄ ꝙ fidelis discedēs ab
vxore ifideli nō possit aliā ducere ī
vxorē.q; isolubilitas mr̄imony est tali rone ipsi⁹ cū repu
diū vxoris sit ꝺ legē nāe.vt.s.dis.33. dictū ē. sz iter ifide
les erat verū mr̄i⁹.g̃ nullo mō pōt illud mr̄imoniū solui:
sz manēte vinculo mr̄imony ad vnā nō pōt aligs cū alia
ꝺbere.ergo fidelis discedēs nō potest cuz alia cōtrahere.
¶ ℣. Lrimē supueniēs mr̄imōio nō soluit mr̄imoniū:sz
si mulier velit cohitare sine cōtumelia creatoris nō ē so
lutū vinculū mr̄imony: q; vir nō pōt aliā ducere. g̃ ꝑctīn
vxoris q̃ nō vult cohitare sine ꝙtumelia creatoris nō sol
uit matrimoniū:vt possit libere vir aliam vxorez ducere.
¶ ℣.vir ꝛ vxor sūt pares in vinculo mr̄imōy: cū g̃ vxori
ifideli nō liceat viuēte viro aliū virū ducere:vr̄ q; nec fi
deli liceat. ¶ ℣.fanozabili⁹ ē cōtinētie votū q̃ꝫ mr̄imōy
ꝺct⁹.sz viro fideli vxoris infidelis nō licz vt vr̄ votū ꝙtinē
tie emittere: q; tūc vxor fraudaret̄ mr̄imonio si postmo
dū ꝙuertere:ergo multo min⁹ licet ei mr̄imoniuz cōtra
here cum alia. ¶ ℣.fili⁹ q remanet in infidelitate patre
cōuerso amittit ius paterne hereditatis:ꝛ tñ si postea cō
uertit̄:reddit̄ ei sua hereditas etiā si alius in possessionez
eius intrauit.g̃ videt a simili q; si vxor fidelis postea cō
uertaꝫ q; sibi sit reddēdus vir su⁹ etiā si cuz alia cōtraxe
rit:qō ñ posset eē si scōm mr̄imoniū esset veruz. g̃ nō pōt
ꝺbi cū alia. ¶ Sz ℣.mr̄imoniū nō est ratū sine sacro ba
ptismi.sed qō nō est ratū pōt dissolui.ergo mr̄imonium in
ifidelitate ꝺctū pōt dissolui.ꝛ ita soluto mr̄imoniali vincu
lo licet viro alterā ducere vxorez. ¶ ℣.vir nō debet co
habitare vxori ifideli nolenti cohabitare sine cōtumelia
creatoris. Si ergo nō liceret ei aliā ducere cogereꝫ conti
nentiā seruare: qō videtur incōueniens quia sic ex cōuer
sione sua incōmodū repoztaret.

¶ ℞ndeo dōm q; qñ alter cōiugū ad fidē ꝙuertit̄ alteroī
infidelitate remanente distinguēdū est: q; si ifidelis vult
cohabitare sine ꝙtumelia creatoris sine hoc q; ad ifideli
tatē iducat:ꝑt fideℓ libere discedeꝫ:sz discedēs ñ ꝑt alteri

nubere.si ãt infidelis nõ velit cohabitare sine cõtumelia creatoris in verba blasphemie ꝓrũpẽs ⁊ nomẽ xpi audire nolẽs:tũc si ad ifidelitatẽ ptrahere nitaꝫ: vir fidelis discedẽs põt alteri p mr̃i᷑ copulari. ¶ Ad p᷑ ġ dõz q᷑ mr̃i᷑ ifideliũ iperfectũ ẽ vt dictũ est:ſz mr̃imoniũ fideliuz ẽ ꝓfectũ:⁊ ita ẽ firmi⁹.ſp aũt firmi⁹ vinculũ soluit min⁹ firmũ si sit ei ȝriũ:⁊ iõ mr̃imoniũ qõ p⁹i fide xpi ȝbiꝫ soluit mr̃imoniũ qõ ꝑus in ifidelitate ȝctũ erat:vñ mr̃imoniũ ifideliũ nõ ẽ oio firmũ ⁊ ratũ:ſz ratificaꝫ postmodũ p fidẽ xpi. ¶ Ad z᷑ dõz q᷑ crimẽ vxoris nolẽtis cohabitare sine cõtumelia creatoris absoluit virũ a ſuitute q̃ tenebaꝫ vxori vt nõ posset ea viuẽte aliaz ducere:ſz nõdũ soluit mr̃i᷑: qz si blasphema illa ȝuertereꝫ añq̃ ille aliõ mr̃i᷑ ȝberet: redderet ei vir su⁹:ſz soluiꝫ p mr̃imoniũ sequẽs:ad qõ peruenire nõ posset vir fidelis nõ solut⁹ a seruitute vxoris p culpã ei⁹. ¶ Ad 3᷑ dõz q᷑ postq̃ fidelis ȝxit:solutũ ẽ vinculũ mr̃imõy ex vtraq̃ ꝑte:qz mr̃i᷑ ñ claudicat q̃tũ ad vinculũ:ſz qñq̃ claudicat q̃tũ ad effectũ. vñ ĩ penã vxoris infidelis ei idiciꝫ q᷑ nõ possit cũ alio ȝbere magis q̃ ex vtute mr̃imony p̃cedẽtis:ſz si postea ȝuertaꝫ:põt ei ȝcedi dispẽsatiue vt alteri nubat: si vir eius aliã vxorẽ duxit. ¶ Ad 4᷑ dõz q᷑ si p⁹ȝuersionẽ viri sit aliq̃ ꝓbabilis spes de cõuersiõe vxoris:ñ dz votũ ȝtinẽtie vir emittere:nec ad aliõ mr̃i᷑ trãsire:qz difficili⁹ ȝuertereꝫ vxor viro suo sciẽs se ꝑuatã:si aũt nõ sit spes de ȝuersiõe:põt ad sacros ordies: vel ad religionẽ accedere:ꝑus regsita vxore q᷑ ȝuertaꝫ:⁊ tũc si postq̃ vir sacros ordies accepit vxor cõuertaꝫ:nõ ẽ sibi vir su⁹ reddẽdus:ſz dz sibi ĩputare ĩ penã tarde ȝuersionis q᷑ viro suo ꝑuat. ¶ Ad 5᷑ dõz q᷑ vinculũ p̃nitatis nõ soluiꝫ p disparẽ cultũ sicut vinculũ mr̃imony: ⁊ iõ nõ ẽ simile de hereditate ⁊ vxore.

Ad sertũ sic ꝓcediꝫ. vñ q᷑ alia vicia soluãt mr̃i᷑ sic ⁊ ifidelitas:adulteriũ.n.directi⁹ vñ esse cõtra mr̃i᷑ q̃ ifidelitas. ſz infidelitas ĩ aliq̃ casu soluit mr̃i᷑: vt liceat ad aliõ mr̃imõiũ trãsire. ġ ⁊ adulteriũ idẽ facit. ¶ ℔.sicut ifidelitas est foznicatio spũalis:ita etiã qõlibz pctũ.si ġ ꝓ ℔ ifidelitas mr̃i᷑ soluit:qz ẽ foznicatio spũal: qõlibet aliud pctũ mr̃i᷑ soluit pari rõne. ¶ ℔.Matth. .is.dr̃.Si dextera man⁹ tua scãdaliçat te abscide eã ⁊ ꝓjce abs te:⁊ dicit glo. q᷑ ĩ manu ⁊ ĩ dextero oculo ꝑñt accipi ffres vxor:ꝓping:⁊ fily.ſz q᷑ qõlibet pctũ efficiũt nobis ĩpedimẽto.ġ ꝓ qõlibet pctũ ꝑt dissolui mr̃i᷑. ¶ ℔.auaritia idolatria ẽ:vt dr̃ Eph.5°:ſz ꝓ idolatriã põt mlier dimitti.ġ pari rõne ꝓ auaritiã:⁊ ita ꝓ alia pctã:q̃ sũt maiora q̃z auaritia. ¶ ℔.magr̃ hoc expsse dicit ĩ lra. ¶ Sz ȝ ẽ, qõ dr̃ Mat.5° Qui dimiſit vxorẽ excepta cã foznicatiõis mechaꝫ. ¶ ℔.ſz ȝ tota die fierẽt diuortia: cũ raro inueniaꝫ mr̃ioniũ in q̃ cõiugũ alter in pctũ nõ labatur.

¶ Rñdeo dõm q᷑ foznicatio corpalis ⁊ ifidelitas specialẽ hñt ȝrierarẽ ad bona mr̃imony:vt ex dictis patere ꝑt: vñ spãl᷑ hñt viz sepandi mr̃imonia. Sz tñ itelligẽdũ q᷑ mr̃imoniũ dupl᷑ soluiꝫ. Uno mõ q̃tũ ad vinculũ:⁊ sic nõ põt solui postq̃ mr̃imoniũ ẽ ratificatũ:neq̃ p ifidelitatẽ:neq̃ p adulteriũ:ſz si nõ ẽ ratificatũ:soluiꝫ vinculũ ꝑmanẽte infidelitate ĩ altero ȝiugũ:si alter cõuersus ad fidẽ ad aliud ȝiugiũ trãseat:nõ aũt soluiꝫ vinculũ ꝓdictũ p adulteriuz: alias ifidelis libere posset dare libellũ repudy vxori adultere:⁊ ea dimissa alterã ducere.q̃ falsũ est.Alio mõ solui tur mr̃imoniũ quãtũ ad actũ:⁊ sic solui põt tam p infidelitatẽ q̃ p foznicationẽ spũalez:vt supra di.35. dictũ est:ſz ꝓpter alia pctã nõ põt solui mr̃imoniũ etiã q̃tũ ad actũ: nisi forte ad tempus vir se velit subtrahere a ȝsortio vxoris ad castigationẽ ei⁹ subtrahendo ei p̃tie sue solatium. ¶ Ad p᷑ ġ dõz.q᷑ q̃tuis adulteriũ magis directe opponaꝫ matrimonio inq̃tũ est in officiũ nãe q̃z infidelitas: tamẽ econuerso est fm q᷑ mr̃imoniuz est sacr̃m ecclesie:ex quo habet perfectã firmitatẽ inq̃tũ significat indiuisibilem cõiũctionẽ xpi ⁊ ecclesie:⁊ iõ matrimoniũ:qõ nõ est ratuz magis põt solui quantũ ad vinculuz per infidelitatem q̃z adulterium. ¶ Ad secundũ dicẽduz q᷑ ꝑma ȝiunctio ad deum est per fidẽ:⁊ ideo p eaz aĩa quasi desp̃sat deo: vt pz Osee.2. Sponsabo te mihi in fidẽ:vñ in sacra scriptura specialiter per foznicationẽ idolatria ⁊ infidelitas designãtur.sed alia peccata magis remota significatione dicũtur spũales foznicatiões. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ q᷑ hoc intelligẽdũ est quãdo mulier ꝓstat magnã occasionem ruine viro suo:vt vir ꝓbabiliter sibi de periculo timeat: tunc enim vir põt se subtrahere ab ei⁹ cõuersatione vt dictum est. ¶ Ad 4᷑ dõm q᷑ auaritia dicit idolatria p quãdaz silitudinẽ seruitutis:qz tã auarus q̃z ydolatra potius seruit creature q̃z creatori:nõ aũt p similitudinẽ infidelitatis:qz corruptio ifidelitatis est in ĩtellectũ: sed auaritie in affectu. ¶ Ad 5᷑ dõz q᷑ verba magistri sunt accipiẽda de sponsalib⁹:qz ꝓpter crimẽ superueniens sponsalia solui possunt. Uel si loquamur de matrimonio: itelligendũ est de separatione a cõmuni conuersatiõe ad temp⁹:vt dictũ est:vel qñ vxor nõ vult cohabitare nisi sub cõditione peccãdi:vt cũ dicit:nõ ero vxor tua:nisi mihi ỏ latrocinio diuitias cõgreges ⁊c.tũc enim poti⁹ debet eã dimittere q̃z latrocinia exercere. ¶ Et alienigenã.i.hereticaz: crimen heresis impedit mr̃imoniũ semp ȝbendũ: sed nõ dirimit ȝtractũ:nisi sit talis heretica q̃ baptismi sacr̃m nõ accepit:aut nõ ĩ forma ecclesie fuerit baptiçata. Si ábo credidit per agnitionẽ dei ⁊c. ¶ Sz ȝ.si mulier ante cõuersionẽ fuerit foznicata:tenebiꝫ eã vir recipere etiã si ꝓuersi voluerit vt vr̃. ¶ Et dõm q᷑ si mulier cõuersa repetat virũ suũ ꝓuersũ vir nõ põt excipere ꝓtra eã de foznicatione ꝑus cõmissa:si ipe occasionẽ foznicationi dedit:puta si noluit cohitare ei volẽti cohitare sine ȝtumelia creator⁹: alias põt excipere:⁊ tñ ratificaꝫ mr̃i᷑ ita q᷑ vlteri⁹ nõ possit solui quãtũ ad vinculũ: vt viro liceat aliã vxorẽ ducere:q̃tuis possit solui q̃tum ad actum.

¶ De cognatione carnali ⁊ spirituali ⁊ ꝓius de carnali. Di. XL. a

Nunc supereſt ỏ cognatione aliq̃d dicere. Est aũt cognatio alia carnalis:alia spiritualis. Dicimuz de carnali cognatione ⁊ affinitate inspiciam⁹. Cognati ergo vl᷑ affines in septimo gradu vel infra copulari non debẽt. Unde Grego. Progeniez suam vnumq̃q̃z vsq̃z ad septimã obseruare decernim⁹ generationez:⁊ q̃z diu se agnoscunt affinitate propinquos ad coniugalem copulam accedere denegamus:qõ si fecerint:sepenũ. Itẽ Nico. papa. De ȝsanguitate sua nullus vxorẽ ducat vsq̃z p⁹ gñationẽ septimã: vl᷑ quousq̃z parẽtela cognosci põt. Itẽ nulli ex ꝓpinqtate sui sanguis vsq̃z ad septimũ gradũ vxores ducant. Hoc auctoritatibus alijsq̃z plurib⁹ cõsangineoꝝ ȝiunctiões ꝓhibenẽ vsq̃z ad septimum gradum.

¶ De ꝓputatione graduũ ȝsanguinitatis.

Quomodo ãt gradus ȝsãguinitatis ꝓputãdi sint. Isid. oñdit sic. Series cõsanguinitatis sex gradibus dirimit ỹ mõ. Filius ⁊ filia qõ est fr̃ ⁊ sozor sit ipse

trūcus. Illis seorsum seiūctis: ex radice illi⁹ trū ci egrediunt isti ramūculi: nepos t neptis pri mus. pnepos t pneptis scds. abnepos t abne ptis terti⁹. atnepos t atneptis qrtus. trinepos t trineptis qnt⁹. trinepotis nepos t trinepotis neptis sext⁹. Attēde q⁹ sex gradus trīm ponit Isi do. Qz trūcū inter gradus nō cōputat. Alij vo g septē gradus ponūt trūcū inter gradus cōpu tant. varie nāq; cōputant gradus cōsanguinita tis. Alij enīz patrē in pmo gradu: filios in scdo ponūt. Alij primū gradū filios appellāt: negan tes gradū cognatiōis iter patrē t filiū esse: cum vna caro sint pater t fili⁹. Auctoritates ergo q cōsanguītatis cautelā vsq; in septimū gradū p hibent: patrē ponūt in primo gradu. Ille vo q vsq; ad sextum gradū phibēt: primū gradū fili os appellāt: atq; ita fit vt eedē psone fz hāc di uersitatē inueniant in. vi. t. vij. gradu. Patrez vo i primo gradu ponit q fratres dicit eē scōz. Hoc mō cōputat Zacharias papa inqens. Pa rētele gradus talr pputam⁹. Ego t frater me⁹ vna generatio sum⁹: primūq; gradū efficim⁹. Rursus fili⁹ me⁹ t fratris mei filius: scda gnatio sūt: t scōz gradū faciūt: ad hūc modū cetere successiones. Inter illos vo q sex computant gradus t illos qui septē cōputāt gradus nulla in sensu exīstit diuersitatis: cuius i numero gra duum varietas videat. Ultra vo gnatio si a fra tribus sumat initiū numerādi septima inuenit.

¶ Quare sex gradibus computantur. c

Quare vo sex pputet Isidor⁹: ipe apit dicēs. Cōsāguitas dū se paulati ppa ginū orditur: perarerit t ppigtas eē desierit: tūc dāmō icipiet reuocare fugientē. Jō aūt vsq; ad septū gnis gradū psāguitatis cōstituta est. vt si cut sex etatib⁹ mūdi gnatio t hois stat⁹ finit: ita ppingtas generis tot gradib⁹ terminet. In his sex gradib⁹ oia ppinquitatū noia cōtinent vltra quos nec affinitas inueniri: nec successio potest amplius propagari. Scōz alios septē gradus iō pputant vt ita post septē gradus spōsus spō se iungat. sic post hāc vitā que septē dieb⁹ agit ecclia ppo iūget. His aūt occurrit illō qō Gre. Aug. anglorū epō: a quo requisit⁹ fuerat quo ta generatione debeant copulari: rescribit sic. Quedā lex romana pmittit: vt siue fratris vel sororis: seu duor fratrū germanor: seu duarū sororū fili⁹ t filia misceant. Sed experimento didicimus ex tali piugio sobolē nō posse succre scere. Vñ necesse est vt quarta vel qnta genera tio fideliū licenter sibi cōiungat. Fz post mul tū tpis idez Grego. a felice messine sicilie presu le reqsit⁹: vtrū Aug. scripserit vt anglor quar ta generatiōe ptracta matrimonia nō solueret: inter cetera talē reddidit rōnem. Quod scripsi Aug. anglor epō: ipsi etiā anglor gēti que nu per ad fidē venerat: ne a bono quo cepat metu endo austeriora recederet specialr t nō gnalr me cognoscas scripsisse. Nec iō hec eis scripsi: vt postq; in fide fuerint solidati: si infra propri am consanguinitatem inuenti fuerint non sepa rentur: aut infra affinitatis lineam. i. vsq; ad se ptimam generationem iungantur.

Postq; determīauit magr de īpedimento mrimony: q⁹ psona reddit illegiti ma simplr respectu alicui⁹ psone pp distantiā ad ipam: hic icipit determinare de īpedimētis gb⁹ psona reddit simplr illegitima respectu alteri⁹ pp ppingtatē ad eā. Et diuidit i ptes duas. In pma determīat de īpedimēto ppingtatis carnalis. In secūda de īpedimēto ppingtatis spūalis. 4 z. di. ibi. Jaz de spūali cognatiōe ꝛc. ¶ Prima in duas. In pma determīat de psanguītate. In scda ō affinitate. 4 i. ibi. Hūc de affinitate ꝛc. ¶ Prima in duas. In pma ostēdit fm q̄s gradus psāguītas mrimoniū īpediat. In z⁹ obycit i oppriū t soluit: ibi. Dis aūt occurrit illud ꝛc. ¶ Prima i duas. In pma ondit vsq; ad q̄s gradus cōsanguītas mrimoniū īpediat. In z⁹ ondit rōnē hui⁹ dis. ibi. Quare vo sex gradus ꝛc. ¶ Pria in duas. In pma ondit vsq; ad q̄t gradus cōsanguinitas mrimoniū impediat. In z⁹ on̄dit quo sunt gradus pdicti computandi: ibi. Quomodo autem gradus ꝛc.

Hic querunt q̄ttuor. ¶ Prio qd sit psanguinitas. Scō de distīctiōe ipsi⁹. Tertio. vtrū fz aliq̄s gradus īpediat mrimōium de iure naturali. Quarto vtruz gradus matrimoniuin impedientes possint p statutum ecclesie determinari.

Ad primū sic pcedit. vr q⁹ diffinitio psāguinitat quā qdā ponūt sit icōpetēs. s. psanguini tas est vinculū ab eodē stipite descēdētiū carnali ppaga tiōe pctū: oēs. n. hoies ab eodē stipite carnali ppagatione descēdūt. s. ab Adā. si g recta esset pdicta diffinitio psāgui nitatis: oēs hoies essent psanguinei adinuicē: qō falsū est. ¶ P. vinculū nō pōt eē nisi aliquor adinuicē pueniētiū: qz vinculū vnit: sed eor q descēdunt ab vno stipite nō est maior pueniētia adiuicē q̄z alior hoiuz cū pueniant spē t differāt numero sīc t alij hoies. g cōsanguinitas nō est ali qō vinculū. ¶ P. carnalis ppagatio fm phm fit de sup fluo alimēti. fz tale supfluū magis hz pueniētiā cū rebus comestis cū qb⁹ i subā pueīt q̄z cū illo q comedit. cū g ñ na scat aliqō vīculū psanguītatis ei⁹ q nascit ex semie ad res comestas: nec ad gnantē ex carnali ppagatiōe nascet ali qō ppingtatis vinculū. ¶ P. Gen. 18°. Laba dixit ad Ja cob: Os meū t caro mea es rōne cognationis: q erat inter eos. ergo talis ppinquitas magis dz dici carnalitas q̄z cō sanguinitas. ¶ P. carnalis ppagatio cōis est hominib⁹ t aialibus. fz in aialib⁹ in carnali ppagatiōe nō cōtrahit cō sanguinitatis vinculū. ergo nec in hominibus.

¶ Rñdeo dōz q⁹ fz phz i. 8°. Ethi. Dis amicitia i aliq̄ cōl catōe psistit: t qz amicitia ligatio siue vnio q̄dā ē: iō cōicatio q̄ est amicitie cā vinculū dr: t iō fz quālibet cōicatiōem denoiant alig q̄si colligati adinuicē: sicut dicunt cōcubi

g hñt politicã cõicationẽ adiuicẽ:ꝛ ꝯmilitões q ꝯueniũt ĩ militari negocio:ꝛ eodẽ mõ illi q ꝯuẽiũt nãli cõicatiõe di cũt cõsãguĩei:ꝛ iõ ĩ pdcã diffõne ponit q̃si ꝯsanguĩtatis. gen⁹ vinculũ q̃si subiectũ psone descẽdẽtes ab vno stipite quoꝝ est hõ viculuz:quasi p̃ncipiũ carnalis ꝓpagatio. ¶ Ad p̃m g̃ dõm q⁹ vt⁹ actiua ñ recipit ƒz cãdẽ pfectiõez in ĩstrõ ƒz quã ẽ ĩ p̃ncipali agẽte:ꝛ qz oẽ mouẽs motũ ẽ ĩstr̃z: ide ẽ q⁹ vt⁹ p̃mi motoris ĩ aliq̃ gñe p multa media ỏducta tãdẽ deficit ꝛ ꝓuenit ad aligd qõ ẽ motũ tãtũ ꝛ ñ mouẽs: vt⁹ ãt gñantis mouet ñ solũ q̃tũ ad id qõ ẽ spẽi: ſz ẽt q̃tũ ad id qõ ẽ idiuidui:rõne cui⁹ filiꝰ assiliãt p̃ri ẽt ĩ accñtalib⁹ nõ solũ ĩ nã spẽi:nec tñ idiuiduaľ vt⁹ p̃ris ita pfecte ĩ filio ẽ ſicut ĩ p̃re erat:ꝛ adhuc ĩ nepote min⁹:ꝛ sic deiceps debilitat:ꝛ ide ẽ q⁹ vt⁹ illa q̃qz deficit:vt vltra ꝓcedere nõ possit:ꝛ qz ꝯsanguinitas ẽ ĩquãtũ multi cõicãt ĩ tali vtute ex vno in multos p ꝓpagatiõez ỏducta:paulati se ꝯsãguitas dirimit. vt ℣si. dic̃.ꝛ iõ ñ oz accipe stipitẽ remotũ ĩ diffõne ꝯsãguitatis:ſz ꝓpinquũ cui⁹ vt⁹ adhuc manet ĩ illis q ex eo ꝓpagãt. ¶ Ad z^m dõm q⁹ iã pz ex dcis q⁹ ñ solũ ꝓueniũt ꝯsãguinei ĩ nã spẽi:ſz ẽt ĩ vtute ꝓpa ipsi⁹ idiuidui ex vno ĩ ml̃tas traducta:ex q̃ cõtingit q̃qz q⁹ filiꝰ nõ solũ assiliãt p̃ri: ſz auo vel remotis parẽtib⁹:vt dr̃ ĩ.17.ỏ aĩalib⁹. ¶ Ad 3^m dõz.q⁹ ꝓueiẽtia magis attẽdit ƒm formã:ƒz quã aligs est actu:q̃z ƒm mãz ƒz quã ẽ ĩ potẽtia:qõ pz ĩ b̃ q⁹ carbo magl cõuenit cũ igne q̃z cũ arbore vñ absciſũ est lignũ:ꝛ simil̃r alimẽtũ qõ iã ꝓuersũ ẽ ĩ spẽm nutriti p virtutez nutritiuã magis ꝓuenit cũ ipo nutrito q̃z cũ illa re. vñ sũptũ ẽ nutrimẽtũ.rõ ãt ꝓcederet ƒm opinionẽ illoꝝ q dicebãt: q⁹ tota nã rei ẽ mã:ꝛ q⁹ forme oẽs sũt accñtia:qõ falsuz est. ¶ Ad 4^m dõm q⁹ illud qõ ꝓrio ꝓuertit ĩ semẽ ẽ sãguis. vt ꝑbat ĩ.15.ỏ aĩalib⁹:ꝛ pp b̃ vinculũ qõ ex ꝓpagatiõe carnali ꝑhit ꝓueiẽti⁹ dr̃ ꝯsãguitas q̃z cãnglitas:ꝛ q⁹ aliq̃n vn⁹ ꝯsãguin⁹ dr̃ ẽ caro alteri⁹:b̃ ẽ iquãtũ sãguis q ĩ semẽ viri: aut mẽstruũ cõuertit ẽ potẽtia caro ꝛ os. ¶ Ad 5^m dõz q⁹ qdã dicũt q⁹ iõ ꝯsãguitas viculũ ꝑhit ĩter hoies ex carnali ꝓpagatiõe ꝛ nõ ĩter alia aĩalia:qz gcgd ẽ ỏ hũane nãe vitate in oĩb⁹ hoĩb⁹ fuit ĩ p̃mo parẽte:qõ ñ ẽ de alys aĩalib⁹. ſz ƒz b̃ ꝯsanguinitas nũq̃z dirimi posset:pdcã ãt positio ĩ.z^o li^o di. 30^a. ipzobata ẽ:vñ dõm q⁹ b̃ iõ ꝓuenit: qz aĩalia nõ cõiungũt ad amicitie vnitatẽ pp ꝓpagatiõez multoꝝ ex vno parẽte p̃ximo:sicut est de boĩbus vt dictum est.

Ad secũdũ sic ꝓcedit. vr̃ q⁹ ꝯsãguitas ĩcõueniẽter distiguat p lineas ꝛ p gradus. dr̃.n. linea ꝯsãguitat⁹ eẽ ordiata collectio ꝑsonaꝝ ꝯsãguitate ꝓiunctaꝝ ab eodẽ stipite ỏscẽdẽtiũ diuersos ꝓtinẽs gradus. ſz nihil ẽ aliỏ ꝯsãguitas q̃z collectio taliũ ꝑsõaꝝ:g̃ linea ꝯsanguitat⁹ ẽ idẽ qõ ꝯsãguitas:nihil ãt oz distigui p seipz.g̃ cõsãguinitas ñ ꝓueniẽter p lineas distiguit. ¶ ℟. illõ ƒz qõ diuidit aliqỏ cõe:ñ p̃t poni ĩ diffõne cõis. ſz descẽsus põit ĩ diffõne p̃dcã ꝯsãguitatis.g̃ ñ p̃t diuidi ꝯsãguitas p lineã ascẽdẽtiũ ꝛ ỏscẽdẽtiũ ꝛ trãsuersaliũ. ¶ ℟. diffõ linee ẽ q⁹ sit ĩter duo pũcta:ſz duo pũcta nõ faciũt nisi vnũ gradũ.g̃ vna linea hz tñ vnũ gradũ:ꝛ ita eadẽ vr̃ diuisio ꝯsãguitat⁹ p lineas ꝛ p gradus. ¶ ℟. gradus diffinit eẽ hĩtudo distãtiũ ꝑsõaꝝ q̃ cognoscit q̃z ta distãtia ꝑsõe ĩter se differãt. ſz cũ cõsãguitas sit ꝓpigtas q̃dã:distãtia ꝑsonaꝝ ꝯsãguitati oppõit magis q̃z sit ei⁹ ps.g̃ p gradus ꝯsãguitatis distigui ñ p̃t. ¶ ℟. si ꝯsãguitas p gradus distiguit ꝛ cognoscit: oz q⁹ illi g sũt ĩ eodẽ gradu sint eq̃lr ꝯsãguiei:ſz b̃ falsũ ẽ: ga ꝓpatru⁹:ꝛ ciusdẽ ꝓnepos sũt ĩ eodẽ gradu:ñ tñ sũt equaľr ꝯsãguiei:vt decre. dic̃.g̃ ꝯsãguitas nõ recte distiguit p gradus. ¶ ℟. ĩ reb⁹ ordiatis qõlibz additũ alteri facit aliũ gradũ:sicut q̃libz vnitas addita facit aliã spẽz numeri: ſz ꝑsõa addita ꝑsõe ñ sp facit aliũ gradũ ꝯsãguitatis: qz ĩ eodẽ g̃du ꝯsãguitatis ẽ p̃r ꝛ patru⁹:g adiũgit.g̃ ñ recte p gradus cõsãguitas distiguit. ¶ ℟. iter duos ꝓpiq̃s sp ẽ eadẽ ꝯsãguitat⁹ ꝓpingtas:qz eq̃lr distat vnũ extremoꝝ ab alio:ꝛ eccõuerſo:ſz gradus ꝯsãguitat⁹ nõ iueniũt sp idẽ ex vtraq̃z pte: cũ q̃q⁹ vn⁹ ꝓpiqu⁹ sit ĩ tertio:ꝛ ali⁹ ĩ q̃rto gradu.g̃ ꝯsãguinitatis ꝓpingtas nõ põt sufficiẽter p gradus cognosci. ¶ R̃ñdeo dõm q⁹ ꝯsãguitas vt dcz ẽ:ẽ q̃dã ꝓpigtas ĩ nãli cõicatiõe fũdata ƒz actũ gñatiõis:q̃ nã ꝓpagat: vñ ƒz ꝑhz ĩ.8°.et hi. ista cõicatio ẽ triplex: vna ƒz hĩtudiné p̃ncipiũ ad p̃ncipiatũ:ꝛ h̃ est ꝯsãguitas p̃ris ad filiũ: vñ dic̃ q⁹ parẽtes diligũt filios:vt sui ipoꝝ aliqd eñtes. alia ẽ ƒm hĩtudinez p̃ncipiati ad p̃n^m:ꝛ h̃ ẽ filij ad p̃rem:vñ dic̃ q⁹ filij diligũt parẽtes:vt ab illis eñtes. tertia ẽ ƒz hĩtudiné coꝝ.q̃ ſz ab vno p̃ncipio adiuicẽ:ſicut ffres dicũt ex eisdẽ nasci: vt ipe ibidẽ dic̃:ꝛ qz pũct⁹ mot⁹ lineã facit:ꝛ p ꝓpagatiõez q̃dã mõ p̃r descẽdit ĩ filiũ:iõ ƒz dcãs tres hĩtudies tres lineꝰ ꝯsanguitat⁹ sumũt. ſ. liea ỏscẽdẽtiũ ƒz p̃ma hĩtudiné:linea ascẽdẽtiũ ƒz scõaz:linea trãsuersaliũ ƒm 3^am. ſz qz ꝓpagatiõis mot⁹ nõ gescit ĩ vno termiõ:ſz vltra ꝓgredit: iõ ỏtingit q⁹ p̃ris ẽ accipe p̃rez:ꝛ filij filiũ:ꝛ sic deiceps: ꝛ ƒz hos diuersos ꝓgressus diuersi gradus ĩ vna linea iueniũt. ꝛ qz gradus cuiuslibet rei ẽ ps aliq̃ illi⁹ rei:gradus ꝓpigtatis ñ ꝑt ẽ vbi ñ ẽ ꝓpigtas:ꝛ iõ idẽtitas ꝛ nimia distãtia gradũ cõ ꝯsãguitat⁹ tollũt:qz nllus ẽ sibiipi ꝓpiqu⁹: sic nec sibi filius. ꝛ ꝓp b̃ nulla ꝑsõa p seipaz facit aliquez gradũ:ſz ꝯpata alteri ꝑsõe gradũ facit ad ipaz: ſz tñ diuersa ẽ rõ ꝯputãdi g̃dus ĩ diuersis lieis. g̃dus.n. ꝯsãguitat⁹ ĩ lineã ascẽdẽtiũ ꝛ ỏscẽdẽtiũ ꝑhit ex b̃ q⁹ vna ꝑsõa ex alia ꝓpagat eoꝝ iter q̃s g̃dus ꝯsiderat:ꝛ iõ ƒz ꝯputatiõez canonicã ꝛ legalẽ ꝑsõa q̃ p̃ ĩ pcessu ꝓpagatõis occurrit: vl̃ ascẽdẽ⁹ vl̃ ỏscẽdẽ⁹ distat ab aliq̃: puta a petro ĩ p̃ g̃du: vt p̃r ꝛ fili⁹:q̃ ãut vtriq̃z z^o. occurrit distat ĩ scõo g̃du: vt au⁹ ꝛ nepos:ꝛ sic ỏinceps: ſz ꝯsãguitas eoꝝ q̃ sũt ĩ linea trãsuersali ꝑhit: ñ ex b̃ q⁹ vn⁹ eoꝝ ex alio ꝓpagat:ſz qz vterq̃z ꝓpagat ex vno:ꝛ iõ dz g̃dus in hac liea ꝯsãguitatis ꝯputari p ꝯpationẽ ad vnũ p̃ncipiuz ex q̃ ꝓpagãt:ſz ƒz b̃ ẽ diuersa ꝯputatio canõica ꝛ legal⁹: qz legalis ꝯputatio attẽdit descẽsũ a cõi radice ex vtraq̃z pte; ſz canonica tñ ex altera:ex illa.ſ. ex q̃ maioꝛ numer⁹ graduũ inueniť:vñ ƒm legalẽ cõputationẽ frater ꝛ sororꝛ: vel duo ffres attinẽt sibi ĩ secũdo gradu:qz vterq̃z a radice cõi distat p vnũ gradũ: ꝛ sil̃r filij duoꝝ fratꝝ distãt a se iuicẽ ĩ 4.° gradu:ſz ƒm cõputationẽ canonicaz duo ffres attinẽt sibi ĩ ꝑ gradu:qz neuter eoꝝ distat a radice cõi: nisi p vnũ gradũ:ſz fili⁹ vn⁹ fratꝝ distat ab altero fratre ĩ z°. gradu: qz tñ distat a cõi radice:ꝛ iõ ƒm canonicã ꝯputationẽ ãto gradu distat gs ab aliq̃ supioꝛi toto distat a q̃libz descẽdẽtiũ ab ipso ꝛ nũq̃z min⁹:qz pp qõ vnũq̃z illud magis. vñ si aly descẽdẽtes a cõi p̃ncipio cõueniũt cũ aliq̃ rõne p̃ncipij cõis nõ põt ꝓpingoꝛes eẽ descẽdẽti ex alia pte q̃z sit p̃mũ p̃ncipiũ ei ꝓpinquũ:aliq̃ tñ plus distat aligs ab aliq̃ descẽdẽte a cõi p̃n°:q̃z distet ipe a p̃n°:qz ille forte plus distat a p̃n° cõi q̃z ipe:ꝛ ƒm remotioꝛẽ distantiã oz cõsanguinitatẽ cõputari. ¶ Ad p̃m g̃ dõm q⁹ obiectio illa ꝓcedit ex falsis:ꝯsanguitas.n. nõ ẽ collectio:ſz relatio q̃dã aliq̃z ꝑsonaꝝ adiuicẽ:quarũ collectio lineaz cõsanguitatis facit. ¶ Ad z^m dõm q⁹ descẽsus cõiter sũpt⁹ attẽdit ƒm quãlibet cõsanguitatis lineã qz carnalis ꝓpagatio: ex q̃ vinculũ ꝯsanguitatis cõtrahit descẽsus. qdã ẽ: ſz descẽsus talis .ſ. a ꝑsona cui⁹ ꝯsãguitas q̃rit lineã descẽdẽtiũ fac̃. ¶ Ad 3^m dõz q⁹ linea dupl̃ accipi põt: aliq̃n ꝓpe p ipa dimẽſiõe q̃ est p̃ma spẽs quãtitatis ỏtinue:ꝛ sic linea recta cõtinet tñ duo pũcta ĩ actu q̃ terminant ipam: ſz ifinita ĩ potẽtia q̃libet signato in actu liea diuidit:ꝛ fiũt due linee: alique vo linea sumit p his q̃ linearit̃r disponũt:ꝛ ƒm h̃ assignat ĩ numeris linea ꝛ figura: put vnitas post vnitatem ponit in aliquo numero:ꝛ sic q̃libet vnitas adiecta gradum facit in tali linea:ꝛ similit̃r est de linea ꝯsãguitatis vnde vna linea continet plures gradus. ¶ Ad quartum

dom q sicut similitudo nō pōt esse vbi nō ē aliq̄ diuersitas: ita ppinqtas nō est vbi nō est aliq̄ distantia: et iō distātia q̄uis nō opponit cōsanguinitati: sed talis distātia q̄ consanguinitatis ppinqtatē excludit. ¶ Ad 5m dom q sicut albedo dr maior duplr. vno modo ex q̄titate superficiei: ita ꝛsanguinitas dr maior vel minor duplr. vno modo ex itensiōe ipsi⁹ qualitatis. ōsi dimēsiue: et sic q̄titas ꝛsanguinitatis. alio modo ex itensiue ex ipsa nā ꝛsanguinitatis. alio modo iter ḡs cōsanguinitatis ꝓpagatio pcedit: et hoc z modo gradus in ꝛsanguinitate distinguunt: et iō cōtingit q aliquor ꝓsone q sunt in eodē gradu ꝛsanguinitatis respcū alicui⁹ ꝓsone vn⁹ est sibi magis ꝛsanguine⁹ q̄ alius: cōsiderādo ꝑmā q̄titatē ꝛsanguinitatis: sic pr et frater attinēt alicui ī ꝑmo gradu ꝛsanguinitatis: qz ex neutra pte icidit aliqua ꝓsona media: ꝛz tm itensiue loquēdo magis attinet alicui ꝓsone pr suꝰ q̄ frater: qz fr nō attīet ei nisi in q̄tū ē ex eo, q̄s pr: et iō q̄to aliqs est ꝓpinqor cōi p̄n⁹ a q̄ cōsanguinitas descēdit: tāto ē magis ꝛsāguine⁹: q̄uis nō sit in ꝓpinqori gradu: et sm ꝛz ꝓpatru⁹ ē magis ꝛsanguine⁹ alicui q̄ ꝓpnepos ei⁹: q̄uis nō sit in eodez gradu. ¶ Ad 6m dom q q̄uis pr et patru⁹ sint in eodē gradu respcū radicis ꝛsāguinitatis: qz vterq̄ distat vno gradu ab auo: tm respectū eius cui⁹ ꝛsāguinitas q̄rit nō sūt in eodē gradu: qz pr est ī ꝑmo gradu: patru⁹ aūt nō pōt eē ꝓpinqor q̄ in scōo. in quo est quus. ¶ Ad septimū dom q semp due ꝓsone in eq̄li nūero graduū distant a se inuicē: q̄uis q̄libz nō eq̄li numero graduū distent a cōi ꝓncipio: vt ex dictis patet.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt q cōsāguinitas ō iure nāli nō impediat mr̄imoniū: nlla ē mulier pōt eē ꝓpinqor viro q̄ Eua fuit Ade. de q̄ dr Gen. z. Hoc nūc os ex ossib⁹ meis: et caro de carne mea. ꝛz Eua fuit mr̄imonio ꝓiūcta Ade. g cōsāguinitas nlla q̄tū ē de lege nāe mr̄imoniū impedit. ¶ ℙ. lex nāl eadez ē apō tate a mr̄imonio excludit. g ꝛsāguinitas q̄tū ē de lege nāe cuit. vt dr in ꝑn⁹ digesti: ꝛz alia bruta ēt cuz mre coeūt. g nō ē de lege nāe q aliq̄ ꝓsona a mr̄imonio pp ꝛsāguinitatez repellat. ¶ ℙ. nihil impedit mr̄imoniū: qō nō ꝓriet alicui bono mr̄imony. ꝛz ꝛsāguinitas non ꝓriat alicui bono mr̄imony. g nō impedit ipz. ¶ ℙ. coz q̄ sūt magis ꝓpinq̄ et filia: melior et firmior ē ꝓiūctio. ꝛz mr̄imom q̄dā ꝓiūctio ē. g cū cōsāguinitas sit ꝓpinqtas q̄dā mr̄imom nō impedit: ꝛz magis iuuat. ¶ ℙ. illō qō impedit bonū ꝓlis ēt mr̄imoniū impedit ꝛz legē nāe: ꝛz ꝛsāguinitas impedit bonū ꝓlis: qz vt lra ex vbis Greg. dr exprimēto didicim⁹ ex tali ꝓiugio sobolē n posse succrescere. g cōsāguinitas ꝛz legē nāe matrimoniū impedit. ¶ ℙ. illō qō bz nā būana in p⁹ sui condi tione ē de lege nāe: ꝛz a p⁹ sui cōditiōe bz hūit nā q pr et mr̄ a mr̄imōio excluderent: qō pz p bz qō dr Gen. z. Propter hoc relinqt hō patrē et matrē: qō nō pt itelligi q̄tū ad cohabitatiōē: et sic oz q itelligat q̄tū ad mr̄imony ꝓiūctio nē. g ꝛsanguinitas impedit mr̄imoniū sm legē nāe.

¶ Ad 1um dom q sic supra di. 33. dcm ē in mr̄imōio illō ℙ legē nāe cē dr. p qō mr̄imoniū reddit icōpetēs respectu finis ad quē ē ordinatū. finis aūt mr̄imony p se et p ē bonū p, lis: qō qdē p aliquā ꝛsanguinitatē. s. iter pr̄ez et filiā: vl filis et mr̄ez impedit: nō qdē vt totalr tollat: qz filia ex semie patris pōt plē ꝓcipere: et sil cū pr̄e nutrire: et ī struere in gb⁹ bonū ꝑlis ꝓstitit: ꝛz vt nō cōueniēti mō fiat. Inordinatū ē. n. q filia patri p mr̄imōiū adiūgat in sociā cā generāde plis: et educāde: quā oz p oia pr̄i cē subtaz velut ex eo pce dētē: et iō de lege nāli ē: vt pr et mr̄ a mr̄imonio repellant et magis ēt mr̄ q̄ pr: qz magis reuerētie q̄ obet parētibus derogat: si filia mr̄ez q̄ si pr filiā ducit in vxorē: cuz vxor viro aliqlr obeat cē subta: ꝛz finis mr̄imōy scōari⁹ p se tm ē cōcupiscētie repssio cui deperiret: si q̄libz ꝛsāguinea posset in matrimōiū duci: qz magn⁹ ꝓcupiscētie adit⁹ ꝑberet: nisi iter illas ꝑsonas q̄s oz in eadē domo ꝓuersari eēt carnalis copula iterdicta: et iō lex dīna nō solū patrē et mr̄em excluſit a matrimōio: ꝛz ēt alias ꝓiūctas ꝑsonas: q̄s oz sil ꝓuersari: et q̄ obēt inicē altera alteri⁹ pudicitiā custodire: et hāc cāz assignat dīna lex dicēs. Ne reuelet turpitudinē talis vel talis: qz turpitudo tua. sed per accūs finis matrimony ē ꝓsideratio boīuz et amicitie multiplicatio: dum hō ad ꝛsāguineos vxorīs: sic ad suos se bz: et iō huic multiplicatiōi amicitie ꝑiudiciū fieret si aliqs sāguīe ꝓiūctā vxorez duceret: qz ex ℙ noua amicitia p matrimōiū nulla accresceret. et iō sm leges hūanas: et statuta ecclie pl̄es ꝛsanguinitatis grad⁹ sūt a mr̄imonio sepati: sic g ex dcis pz q ꝛsāguinitas q̄tū ad aliq̄s ꝑsonas ipedit mr̄imōiū o iure nāli: q̄tū ad aliq̄s de iure dīno: et q̄tuz ad aliq̄s de iure p hoīes īstituto. ¶ Ad p⁹m g dōz q Eua q̄uis ex Ada ꝓcesserit: nō tm fuit filia Ade. qz nō ꝓdyt ex eo p modū illū q̄ vir nat⁹ ē gnāre sibi sile in spē. ꝛz opatōe dīna q̄ ita potuisset ex costa Ade fieri vn⁹ equ⁹: sic fcā est Eua: et iō nō ē tāta nālis ꝓueniētia Eue ad Adā: sic filie ad patrē: nec Adā est nāle ꝑncipiū Eue: sicut pater filie. ¶ Ad z⁹m dōz q nō ꝓcedit ex lege nāli q aliq barbari parētib⁹ carnalr ꝓmiscent: ꝛz ex ꝓcupiscentie ardore: q legē nāe in eis obfuscauit. ¶ Ad tertiū dōz: q ꝓiunctio maris et femine dr ee de iure nāli: qz nā ℙ oīa aīalia docuit: ꝛz hāc ꝓiūctionē diuersa aīalia diuersimode docuit sm diuersas coz ꝓditiōes. Cōmixtio aūt carnalis ad parētes derogat reuerētie: que eis debet. sic. n. parētib⁹ indidit nā sollicitudinē filys ꝓui dēdi: ita indidit filys reuerētiā ad parētes. nulli aūt genēri aliā indidit sollicitudinē filioz: aut reuerētiā parētū in oē tps: nisi boī: alys aūt aīalib⁹ plus et min⁹: ℙz q magl vl min⁹ necary sūt vel fily parētib⁹: vel parētes filys. vñ ēt in gbusdā aīalib⁹ fili⁹ abhorret cognoscere matrē carnaliter q̄diu manet apud ip̄z cognitio mr̄is: et reuerētia q̄dā ad ipsaz: vt recitat p̄bs in. 8. de aīalib⁹: de camelo: et equo. et qz oēs honesti mores aīaliū ī hoīb⁹ nālr ꝛgregati sūt: et pfecti⁹ q̄ in alys: pp hoc hō nālr abhorret cognoscere carnalr: nō solū mr̄ez: ꝛz ēt filiā: qō ē adhuc min⁹ ℙ nāz: vt dictū ē. et ite in alys aīalib⁹ ex ꝓpagatione carnis nō ℙdit ꝛsanguinitas: sicut in hoīb⁹: sicut dictū est: et iō nō est filis rō. ¶ Ad 4. dōz: q ex iā dictis pz quō ꝛsanguinitas ꝓiungū bono matrīony ℙriet. vñ rō ꝓcedit ex falsis. ¶ Ad 5m dōz: q nō est incōueniēs duarū vnionū vnā ab altera ipediri: sicut vbi est idētitas nō ē sil̄itudo: et sil̄r ꝛsanguinitatis vinculū pōt ipedire matrimony ꝓiunctionē.

Ad quartuz sic ꝓcedit. vr q ꝛsanguinitatis gradus matrīoniū ipedientes nō potuerit taxari ab ecclia vsq̄ ad q̄rtū gradū. Matth. 19. dr. Q ⁹ de⁹ ꝓiūxit hō nō separet: ꝛz illos q ꝓiungunt ifra q̄rtū cōsanguinitatis gradū de⁹ ꝓiūxit. nō. n. diuina lege eoz ꝓiūctio ꝓhibet. g nō debēt hūano statuto separari. ¶ ℙ. matrimoniuz est sacrm sicut et baptism⁹: sed nō posset ex statuto ecclie fieri q ille q ad baptismū accedit nō reciperet caracterē baptismalē: si ex iure diuino ei⁹ capax sit. g nec ecclesie statutū facere pōt q matrīoniū nō sit inter illos qui p ius diuinū matrīonialr ꝓiūgi nō ꝓhibēt. ¶ ℙ. ius positiuū nō pōt ea que sūt nālia remouere: vel ampliare. sed cōsanguinitas est nāle vinculū: qō q̄tuz est de se natū est matrimoniū ipedire. g ecclesia nō pōt aliquo statuto facere q aliqui possint matrimonialr cōiungi: vel nō cōiungi: sicut nō potest facere q sint cōsanguinei vel nō cōsanguinei. ¶ ℙ. statutū iuris positiui dz aliquā rōnabilē causam habere: qz sm causam rationabilē quā bz a iure naturali procedit: ꝛz cause que assignant de numero graduum omnino ydentur irrationabiles cause: cuz nullaz

habeant habitudinē ad causata: sicut q̄ cōsanguinitas p̄hibeat vsq; ad q̄rtū gradū: ꝓpter q̄tuor eleméta. vsq; ad sextū: ꝓpter sex etates. vsq; ad septimū: pp. 7. dies qb⁹ oē tps agit. ḡ videt q̄ talis p̄hibitio nullū vigorem habeat. ¶ ℞. vbi ē eadē cā dz esse idē effect⁹. sz cā q̄re ꝓsanguinitas ipedit mr̄imoniū est bonū. plis: repssio ꝓcupiscētie: et mltiplicatio amicitie. vt ex dcis pz. q̄ oī tpe nēcia eq̄liter sunt. ḡ oī tpe obuissent eq̄l'r grad⁹ ꝓsanguinitatis mr̄imoniū ipedire: qō nō ē vex: cū mō vsq; ad q̄rtū: antiqt⁹ vsq; ad septimū gradū mr̄imōiū cōsāguinitas ipediret. ¶ ℞. vna t eadē ꝓiunctio nō pōt eē in gñe sacr̄i: t in gñe stupri: sed ℞ ꝓtigeret si eccl'ia hr̄et ptātez statuēdi diuersum numerū in gradib⁹ ipediētib⁹ mr̄imoniū: sic̄ si aliq in gnto gradu q̄n p̄hibit⁹ erat ꝓiūcti fuissent: tal' ꝓiūctio stupr⁹ esset. sz postmodū eadē ꝓiunctio eccl'ia p̄hibitionē reuocāte mr̄imoniū esset. t ecōuerso posset accidere si aliq gradus ꝓcessi possent postmodū ab ecclesia interdici. ḡ vr̄ q̄ ptās eccl'ie nō se extendat ad ℞. ¶ ℞. ius hūanuz dz imitari ius diuinū. sz r̄m ius dīnū: qō in lege veteri ꝓtinet ñ eq̄l'r currit p̄hibitio graduū in surs⁹z t deor⁹sus: q; in veteri lege aliqs p̄hibebat accipe in yor⁹e sor⁹ez pr̄is sui: nō tñ filiā pr̄is. ḡ nec mō dz aliq̄ p̄hibitio de nepotibus t patruis manere. ¶ Sz ꝫ ē. qō dns dic̄ discipul'. Qui vos audit me audit. ḡ ꝓceptū eccl'ie hz firmitatē: sic̄ ꝓceptum dei: sz eccl'ia q̄nq; p̄hibuit: t q̄nq; ꝓcessit aliqs gradus q̄s lex vetus nō p̄hibuit. ḡ illi gradus mr̄imoniuz ipediunt. ¶ ℞. sic̄ olim mr̄imonia gentiliuz dispensabant p leges ciuiles: ita nūc p statuta eccl'ie. sz olim lex ciuil' ōtermina bat gradus ꝓsanguinitatis: q mr̄imoniū ipediunt t q nō. ḡ t mō pōt hoc fieri per ecclesie statutum.

¶ R̄ñ⁹ dōm q̄ r̄m tpa diuersa inuenit ꝓsanguinitas r̄z gradus diuersos mr̄imoniū ipedisse. In p̄n⁹eni hūani generis solus p̄r t mater a mr̄imonio repellebant. eo q; q; tūc tēporis erat paucitas hoīuz: t oportebat ꝑpagatiōi hūani generis maximā curā ipendere. vñ nō erāt remouende: nisi ille ꝑsone q̄ mr̄imonio īcōpetētes erāt ēt q̄rtuz ad p̄ncipalem matrimony finē q ē bonū plis: vt dictum est. ℞ postmodū aūt multiplicato hūano genere p legē Moy si plēs ꝑsone excepte sūt: q̄ iā cōcupiscentiā rep̄mere incipiebāt. vñ vt dic̄ ℞ abi Moyses. Oēs ille ꝑsone excepte sunt a mr̄imonio: q̄ in vna familia cohabitare solent: q; si īter eos licite carnalis copula eē posset: magnū īcentiuz libidini p̄stāret: sz alios ꝓsanguinitatis gradus lex vetus permisit: īmo quodāmō p̄cepit: vt. s. vnusq; q̄ō cognatione sua yor⁹e acciperet: ne succession cōfusio esset: q; tūc tp̄is cultus diuin⁹ p̄ successionē generis ꝑpagabatur: sed postmodū in lege noua: q̄ est lex spūs t amoris plēs grad⁹ cōsanguinitatis sūt ꝓhibiti: q; iā per spūalē grāz nō p carnis origine cultus deriuat t multiplicat. vñ opz vt boies ēt magis a carnalib⁹ retrahant spiritualib⁹ vacātes: t vt amor ampli⁹ diffundat: t iō antiqtus vsq; ad remotiores gradus cōsanguinitatis mr̄imoniū ipediebat: vt ad plēs per cōsanguinitatē t affinitatē nālis amicitia ꝑmaneret: t rōnabil'r vsq; ad septimū gradū: tū q; vltra ℞ nō de facili remāebat cōis radicis memoria: tū q; septiformi gre spūssancti ꝓgruebat: sed postmodū circa hec vltia tpa restrictū est eccl'ie īterdictū vsq; ad q̄rtū gradū: q; vltra inutile t periculosum erat gradus ꝓsanguinitatis p̄hibere. Inutile qdem q; ad remotiores cōsanguineos: q̄si nullū fedus maioris amicitie q̄ ad extraneos habeat: charitate in multor⁹ cor⁹dib⁹ frigescente. Periculosum aūt erat. q; cōcupiscentia t negligētia ꝑualente: tā numerosam cō sanguineor⁹ multitudinē boies nō satis obseruabāt: t sic laqueus dānatiōis multis inyciebat ex remotior⁹z graduum p̄hibitiōe. satis ēt ꝓuenienter vsq; ad q̄rtū gradū dicta p̄hibitio est restricta: tū q; vsq; ad q̄rtā gñationem boies viuere cōsueuerūt: vt sic nō possit cōsanguinitatis memoria aboleri. vñ dns in tertia t q̄rtā gñationē pecca ta parentū se visitaturū in filys cōminat: tū q; in q̄libet generatiōe noua mixtio sanguinis cui⁹ idētitas cōsanguinitatem facit: fit cū sanguine alieno: t q̄tuz miscet alteri tñ recedit a p̄mo. t q; elemēta sunt q̄tuor: quor⁹ q̄libet tāto est facilius miscibile q̄nto est magis subtile. iō in prima ꝓmixtione euanescit sanguinis idētitas q̄tū ad p̄mū elementū: q̄ō est subtilissimū. in 2ª q̄tū ad 2m. in 3ª q̄tum ad tertiū. in 4ª q̄tum ad q̄rtū. t sic cōueniēter post q̄rtā generationē pōt reiterari carnalis cōiunctio. ¶ Ad p̄mū ḡ dōm q̄ sicut de⁹ nō cōiungit illos q cōiungunt ꝫ dīnuz ꝓceptum: ita nō cōiungit illos q ꝓiungunt ꝫ ecclesie ꝓceptum: qō hz eandē obligandi efficaciā quā t ꝓceptū diuinum. ¶ Et ad scōm dōm q̄ mr̄imoniū nō tñ est sacr̄z: sz etiā est in officiū: t ideo magis subiacet ordinationi ministrorum ecclesie q̄ baptism⁹ q est sacr̄m tñ: q; sic̄ ꝓtract⁹ officia hūana determinant legib⁹ humanis: ita ꝫctus t officia spūalia lege ecclesie. ¶ Ad tertiū dōm q̄ q̄uis cō sanguinitatis vinculū sit nāle: tū nō est nāle q̄ cōsanguinitas carnalem copulā ipediat: nisi r̄m aliquē graduz: vt dictuz est. t iō eccl'ia suo ist̄ituto nō facit q̄ aliq sint v'nō sint ꝓsanguinei: q; r̄m omne tēpus equaliter ꝓsanguinei remanēt: sed facit q̄ carnalis copula sit licita vel illicita r̄z diuersa tpa in diuersis gradib⁹ ꝓsanguinitatis. ¶ Ad 4ᵐ dōz: q̄ tales rōnes assignate magis dant p modū ada ptatiōis t ꝓgruētie: q̄ p modū cause t necessitatis. ¶ Ad gntū dōz: q̄ iam ex dictis pz q̄ nō est eadē causa r̄z diuersa tpa gradus ꝓsanguinitatis p̄hibēdi. vñ q̄ō aliquo tpe vtiliter ꝓcedit: alio salubr⁹iter p̄hibet. ¶ Ad 6ᵐ dōm: q̄ statutū nō īponit modū ꝑteritis: sed futuris. vñ si mō p̄ hibet gntus gradus q nūc ē ꝓcessus illi qui iaz sunt in gnto gradu ꝓiuncti nō essent separādi. nullū. n. ipedimētum matrīonio supueniēs ipsuz pōt dirimere: t sic ꝓiunctio q̄ pus fuit matrīoniū nō efficeret p statutū eccl'ie stupr⁹: t sil'r si aliqs gradus ꝓcederet q nūc est p̄hibit⁹. illa cōiunctio nō efficeret matrīonialis ex statuto eccl'ie rōne p̄mi ꝓtract⁹: q; possent separari si vellēt: sz tñ possent de nouo ℞here: t alia ꝓiūctio eēt. ¶ Ad 7ᵐ dōm: q̄ in gradib⁹ consanguinitatis p̄hibēdis eccl'ia p̄cipue obseruat rōnē amoris: t q; nō est minor rō amoris: ad nepotē q̄ ad patruū: sz ctiā maior q̄to ꝑpinqor est patri filius q̄ filio p̄r: vt dr̄ i .8. Ethi. ꝑter hoc equal'r ꝓhibuit gradus cōsanguinitatis in patruis t nepotib⁹: sed lex vet⁹ in plonis p̄hibēdis attēdit p̄cipue cohabitationē ꝫ cupiscētiā: illas plonas p̄hibēs ad quas facilior pateret accessus ꝑter mutuam cohabitationē. magis aūt ꝓuenit cohabitare neptis patruo q̄ amita nepoti: q; filia est quasi idē cū patre: cuz sit aliquid ei⁹: sed sor⁹ nō est hoc mō idē cū fratre: cū nō sit aligd eius: sed magis ex eodē nasci t: t ideo nō erat eadez rō p̄hibēdi neptē t amitā.

¶ Quia trūcū inter gradus nō cōputat. trūcū appellat cōsanguinitatis radicē: qui est pater filio⁹. p̄ncipiū aūt alicuius generis pōt accipi dupl'r. vno mō p̄ncipiū q̄ō ē in genere illo: vt si p̄mā partē linee p̄ncipiū dicamus. alio mō p̄ncipiū: q; nō recipit gñis p̄dicationē: sicut p̄ncipiū lineę dicit p̄ctus. t hoc mō p̄ncipiū t radix ꝓsanguinitatis pt dici dupl'r. vno mō ipsa plona p̄ma a q̄ ꝓsanguinitas dr̄. q̄ plona nō est ꝓsanguinitas: sz ꝓsanguinitatis p̄ncipiū: t r̄m ℞ fili⁹ qui distat a plona patris facit p̄me distātie gradus: t fili⁹ fily secūdū: t sic deinceps. alio mō p̄ma ꝓsanguinitas: que est cā oīs alteri⁹ cōsanguinitatis: t sic ipsa cōsanguinitas que est inter patrē t filiū radix ponit: t cōputat r̄m hoc pater t filius. p vno p̄ncipio a quo⁹ cōsanguinitas p̄mo distat filius fily. t ideo hec distātia facit p̄mū gradum: t sic deinceps: t r̄m hoc diuersimode fit cōputatio

gradū in littera: sed primus modus putādi magis est i cōi vsu. ¶ Sicut sex etatib⁹ mūdi cē. mūdo nō assignant etates quantū ad substātiā: qz sic in ppetuuz durabit: sed quantū ad statū: sic. n. transibit mund⁹: z sic antiquāt z senescit: z sm hoc distinguunt etates mundi metaphorice ad similitudinē etatis vnius hois. variant. n. in hoie etatis sm diuersas notabiles varietates in statu ipsi⁹: vñ prima etas dr infantia vsqz ad septimū annū: secūda pueritia vsqz ad. 14. tertia adolescētia vsqz ad. 25. que tres etates cōputant qñqz p vna. quarta est iuuēt⁹ vsqz ad. 50. ānos. gnta ꝺo etas est senectus vsqz ad. 70. sexta senium vsqz in finē. z silr in mundo dr prima etas ab Adā vsqz ad Noe in q̄ fuit humani generis institutio z lapsus. scōa a Noe vsqz ad Abrāā: in qua fuit humani generis destructio p diluuiū z renouatio. tertia ab abrāā vsqz ad dauid: in qua fuit circūcisiōis z legis institutio. quarta a Dauid vsqz ad transmigrationē babylonis: i qua lex flouit sub regib⁹ z prophīs. quinta a trāsmigratiōe babylonis vsqz ad christū: in q̄ fuit popli captiuatio: z liberatio. sexta a christo vsqz ad finē: in qua est humani generis redēptio. sz tñ nō oz q̄ eēt numero annoz mūdi etas būani gñis ꝓpleat: sicut nec etas vni⁹ hois: qz vltia etas hois qñqz hz tantū q̄tū oēs ꝑme.

¶ De gradibus affinitatis. Di. XLI. a

Nunc de affinitate videndū est: de qua Gre. ait. Porro de affinitate quā dicitis parētelā eē q̄ ad viruz ex parte vxoris seu q̄ ex parte viri ad vxorē ptinet: manifesta rō ē: qz si sz diuinā sniaz ego z vxor mea sum⁹ vna caro pfecto mihi z illi mea suaqz parētela ppiq tas vna efficit. Quocirca z socer vxoris mee i vno z prio gradu erim⁹: filij ꝺo ei⁹ i scōo gradu erit a me: neptis ꝺo in tertio. Idqz vtrunqz in ceteris agendū est in successionib⁹. Uxorem vero ppinq cuiuscūqz gradus sit: ita me oz attēdere: quēadmodū ipsi⁹ quoqz grad⁹ aliq̄ femina, ppie, ppinqtatis sit. Qō nimirū vxori mee de, ppiqtate viri sui i cūctis cognatiōis gradib⁹ q̄rit obseruare. Qui ꝺo alioꝛsū sentiunt antipi sunt. Itē Julius papa. Eq̄r vir ꝓsāguīcis ꝓpriis z ꝓsanguīcis vxoris. Itez isido. sane ꝓsanguitas q̄ i ꝑpio viro ꝓseruāda est: et in vxoris parētela de lege nuptiaz custodiēda est: qz cōstat eos duos fuisse in carne vna. Jō qz cōis est illis vtraqz parētela. Itē iuli⁹ papa. Nullū in vtroqz sexu pmittim⁹ ex ppinquitate sui sanguinis vel vxoris vsqz i septimū gñationis gradū vxorē ducere: vel incesti macula copulari. qz siē nō licet cuiqz de sua ꝓsanguinitate plano: sic nec de ꝓsanguitate vxoris ꝓiugē ducere pp carnis vnitatē. Itē Greg. De affinitatis ꝓsanguitatis p gradus cognatiōis placuit vsqz ad septimā gñationē obseruāri. Nā z bēditas rex p legales istoz diffōnes sācita vsqz ad ptimū gradū bēdi, ptēdit successionē. Nō. n. eis succederēt: nisi de, ppagie cognatiōis deberēt. his auctib⁹ insinuat: z q̄ sit affinitas z vsqz ad quē gradū sit obseruāda. s. vsqz ad septimū.

¶ Varie traditiones ō affinitate. b

Sed alij vident ꝓcedere i gnta gñatiōe iter affines ꝓbi ꝓiugium: z in quarta et si ꝓctū fuerit ñ separi. Alit. n. Fabia. papa. De, ppinqs q ad affinitatē p viri z vxorē veniūt: defūcta vxore vel viro i gnta gñatiōe iūgāt. In q̄rta si inuēti fuerit nō separent. In tertia ꝺo ppinqtate nō licet vxorē alteri⁹ accipe post obitū ei⁹. Eq̄r vir iūgat i mrimōio eis q fibi ꝓsāguinei sūt: z vxoris sue ꝓsāguineis: post mortē vxoris. Ecce hic cōcedit in gnta vel q̄rta, ppiqtate affiniū fieri ꝓiugiū. Julius et pa. ait. Statutū est vt relictā p̄is vxoris sue: relictā frīs vxoris sue: relictam filij vxoris sue nemo sibi i mrimōiū sumat: relictā vxorez ꝓsanguineoz vxoris sue vsqz i tertiā pgeniē nēo i vxorē sumat. In q̄rta ꝺo z gnta si inuēti fuerit nō sepenit. Ecce q̄z varie de affinitatis obseruatiōe loquūt auctores. Alij eni vsqz ad septimū gradū eā obseruari sāciūt. Alij ꝺo i gnto vl q̄r to mrimōia ꝓcta ñ diuidūt. Sz illi veritatis rigorē: isti mie dispensationez vident ꝓponere. Pōt. n. eccla dispēsare i copla affiniū vsqz ad tertiū gradū: sicut Grego. dispēsauit i q̄rto gradu ꝓsanguitatis. Illud āt nō ē ptercundum qō Grego. Venerio epo scripsit. Sedē ap licā cō sulere verecuisti: si mlr copula nuptiali extrāneo viro ꝓiūcta cognatiōi ei⁹ ptineat: si eo defuncto cognatio maneat vel sub alio viro cognatiōis vocabula dissoluāt: vel si suscepte soboles possunt legittime ad prioris viri cognatiōis trāsire copulā. Si vna caro fuerit quō aliquis eorū pōt, ppinquus vni ptinere: nisi ptineret alteri? Hoc minime posse fieri credēdum est. Porro vno defuncto in supstite affinitas nō ōlet: nec alia copula ꝓiugalis affinitatez copule prioris soluere valet: sed nec alterius ꝓiūctōis soboles placet ad affinitatis prioris viri ꝓsortiū trāsire. Siquis q̄ sacrilego z temerario ausu in defuncto querit propinquitatē extinguere: vel sub altero affinitatis vocablo dissipare: vl' susceptas soboles alterius copule, ppiquitati prioris credit legittime sociari: hic negat dei ꝺbū validū eē qō dixit. Erūt duo i carne vna. Ecce hic p̄hibet si mortuo prio viro vxor ei⁹ alij nupserit: filios de secūdo viro genitos ducere vxores ō cognatiōe prioris viri: qz filij mediāte mre ad cognationē prioris viri ptinēt: cū quo mr corū vna caro extiterat. Hoc idē etiā Innocē. papa ait. Si qua mulier ad secundas nuptias trāsierit: z ex eis sobolez genuerit nullatenus potest

ad ꝓsortiuꝫ cognationis prioris viri ptingere. Hoc autez obseruandum est vsqꝫ ad septimū generis gradum: sed maxime vsqꝫ ad tertium ⁊ quartuꝫ sicut supra positum est.

¶ Si coniugium sit inter eos qui nota consanguinitate diuiduntur. c

ET est sciēdū q ecclia ifra p̄dictos gradus ꝓsāguitatis ꝓiūctos sepat. Si aūt ignorāter ꝓiūcti fuerit i ꝓspectu ecclesie: ⁊ postmoꝫ ꝓbata ꝓsāguitate eiusdē iudicio sepati: Querit vtrū copula illa ꝓiugiū fuerit: Quibusdā vī nō fuisse ꝓiugiū: qz nō erāt legittie psōe: ꝫ tñ ꝺ crimie excusāt p ignrantiā: ⁊ q̄si ꝓiugiū reputat: qz bōa fide ⁊ p manū ecclie ꝓuenerūt. Alii ⁊ filij eoꝝ legittimi habēt Alij vo dicūt fuisse ꝓiugiuꝫ: lz ñ cēnt legittie psone: qz taliū ꝓiūctiones vocāt canones ꝓiugia: vbi ꝺ psonis agit q̄rū testimonio ꝓsāguineoꝝ sit diriměda ꝓiūctio. Vñ Urban⁹ papa. Si duo viri vl tres ꝓsāguitatē iureiurādo firmauerint: vl ipi forte ꝓfessi fuerit: ꝓiugia dissoluant. Si vo neutꝝ ꝓtigerit epi eos p fidē xpi obtestent: q̄tin⁹ palaꝫ fateāt si se recognoscūt ꝓsāguineos. Si se iudicio epoꝝ segregauerint alia mrimonia ñ ꝓhibeant ⁊ trahē. Idē. Notificam⁹ tibi vt cū tres vel duo ex ꝓpinquoꝝib⁹ ei⁹ q accusāt hāc ꝓpinqtatē iuramēto firmauerit: vel si duo vel tres ex ārīqoꝝib⁹ ianuēsib⁹ qbus hec ꝓpiqtas ē nota: q bōe fame ⁊ veracis testimōij sint: remoto amore: tiore: p̄cio: ⁊ oī malo studio p̄dicta firmauerit: sine mora ꝓiugia dissoluant. Cōsāguineos vero extraneoꝝ nullus accuser: vel cō ſanguitatē i ſynodo cōputet: ꝫ ꝓpinq ad quoꝝ noticiā ptiet. Si aūt ꝓgenies tota defecerit: ab antiquoꝝib⁹ ⁊ veracioꝝib⁹: qb⁹ ꝓpiqtas tota nota sit: eps cānonice regrat: ⁊ si iuēta fuerit: separent. Ecce qb⁹ accusantib⁹ ⁊ testificantib⁹ diriměda sit ꝓsāguineoꝝ ꝓiūctio q̄ cōiugiū vocāt.

¶ Distinctio vtilis. d

HIc dicēdū ē q aliꝺ ē fornicatio: aliud stupꝝ: aliꝺ adlteriū: aliꝺ iceſt⁹: aliud rapt⁹. Fornicatio lz sit gen⁹ ois illiciti coit⁹ q fit extra vxorē: tñ ſpāl⁹ itelligit i vsu viduaꝝ vl meretricū vl ꝺcubiaꝝ. Stupꝝ ꝓprie ē xginū illicita ꝺfloratio. Adulteriū ē q̄si alieni thori violatio. vñ adulteriū ꝺ q̄si alteri⁹ thori accessio. Iceſt⁹ ē ꝓsanguineaꝝ vl affiniuꝫ abusus. Vñ iceſtuosi dicunt q ꝓsāguineis vl affinib⁹ suis abutūt. Rapt⁹ admittit cū puella violēter a domo p̄ris educit: vt corrupta i vxorē hēat: siue puelle siue parēt⁹ vis illata ꝓstiterit hic morte mulctat: ꝫ si ad ecclīā cū rapta ꝓfugerit: ꝓiuilegio ecclie mortis ꝑpetratē mereť. Attēdēdū ē ēt illꝺ Alexādri q ait. Qz ff sororue vxoris tue cognati dicunt equocatiōis iure fit: ⁊ neēcitate vulgaris appellatiōis potius q̄ vlla cognatiōis cā. Uxor. n. frīs frīssa potius q̄ cognata vocat. Mariti ff leuir ꝺ. Buoꝝ fratrū vxores ianitrices vocant quasi eādē ianuam in trātes. Viri sororis glos appellat. Sororis autē vir nō hz ſpāle nomen: nec vxoris frater.

POst q̄ determinauit magr de ꝓsanguinitatis ꝑpedimēto: hic determinat de ꝑpedimēto mrimony quod ꝓuenit ex affinitate. Et ꝺuidit in ptes duas. In ꝑma ostēdit quō affinitas mrimonium ꝑpediat. i scōa docet affinitatis noīa: ibi. Attēdēdū ē etiā ⁊c. ꝑma in tres. In ꝑma oñdit quō affinitas mrimoniū ꝑpediat: sicut ⁊ ꝓsanguinitas. In scōa oñdit quō mrimoniū ꝑp ꝓsāguitatē ⁊ affinitatē fit separādū ibi. Et ē sciēduꝫ q ecclia ⁊c. In tertia determiat de iceſtu quo ꝓsanguinitatis ⁊ affinitatis fed⁹ p carnalē copulā vio latur p differētiā ad alia vitia eiusdē generis: ibi. Dicēdū ē q aliud est ⁊c. ꝑma in duas. in ꝑma oñdit q affinitas ex mrimōio ꝓtracta ꝑpedit mrimoniū. in scōa iquirit vtꝝ affinitas maneat mrimonio trāseūte qō eius cā erat: ibi. Illud etiā nō ē ꝑtermittēdū ⁊c. ꝑima i duas. in ꝑma oñdit vsqꝫ ad q̄t grad⁹ affinitas mr̄i⁹ ꝑpedit: sic ⁊ ꝓsanguinitas. i ⁊ª obycit i ꝺriū: ⁊ soluit: ibi. Gz aly videť ꝓcedere ⁊c.

HIc querūtur .5. ꝑimo ꝺ cā affinitatis mrimoniū: sic ⁊ ꝓsanguitas. Scōo vtruꝫ ꝑpediat mitate filioꝝ: q̄ ex ꝑpedimēto mrimōy causāt. Tertio de illegitimo affinitatis i currit aliquis. Quarto ꝺ iceſtu quē ex violatiōe ꝓsāguitatis ⁊ affinitatis ꝓpter ꝓsanguinitatē vel affinitatem.

Ad primum sic ꝓcedit: videť q ex mrimōio cōsanguinei affinitas nō causet: qz pp qō vnūqōꝝ illud magis. sed mulier ducta p mrimōiu nō ꝓiūgit alicui de ꝓsanguinitate viri: nisi rōe viri. cū g nō fiat viro affinis: nec alicui ꝓsāguineoꝝ viri affinis erit. ¶ ꝑ. eoꝝ q̄ sūt abinticez sepata: si vni aligd ꝓiūgat nō os pp ꝫ q sit alteri ꝓiūctuꝫ. ꝫ ꝓsanguinei iā sunt abiuice sepati: g nō os q si aliqua mulier ꝓiūgat alicui viro: q ꝓpter hoc ꝓiūgat oibus ꝓsanguineis ei⁹ p affinitatē. ¶ ꝑ. relatiōes ex aligbus vnitiōib⁹ inascunt: sed nulla vnitio fit in ꝓsanguineis viri: p ꝫ q ille ducit vxorē. g nō accrescit eis affinitatis relatio. ¶ Sed ꝺ. Vir ⁊ vxor efficiunt vna caro: si g vir fm carnē oīb⁹ ꝓsanguineis suis attinet: ⁊ mulier cadet attinebit eisdē. ¶ ꝑ. hoc ꝑz p auctoritates i lra inductas. ¶ Ulteri⁹ videť q affinitas nō manet post mortē viri iter vxorē ⁊ ꝓsanguineos viri: qz cessante cā cessat effect⁹: ꝫ cā affinitatis fuit mrimoniū: qō cessat i morte viri: qz tūc solui mulier a lege viri: vt ꝺ. 7. g nec affinitas predicta manet. ¶ ꝑ. ꝓsanguinitas causat affinitatē: sed ꝓsanguinitas cessat p mortē viri ad ꝓsanguineos suos: g ⁊ affinitas vxoris ad eos. ¶ Gz ꝺ. Affinitas ex ꝓsāguitate causat. ꝫ ꝓsāguitas ē ꝑpetuū vinculū q̄diu ꝑsōe viuūt iter quos ē ꝓsāguitas. g ⁊ affinitas: ⁊ ita nō soluit affinitas soluto matrimonio per mortem tertie persone.

¶ Ulterius vť q illicitus ꝺcubit⁹ affinitatez nō causet: qz affinitas ē q̄dā res honesta: ꝫ res honeste nō causant ex ꝺ. honestis: ergo ex ihonesto ꝺcubitu ñ pōt affinitas causari. ¶ ꝑ. vbi ē ꝓsanguinitas nō pōt esse affinitas: qz affinitas ē ꝓximitas ꝑsonaꝝ ex carnali copula ꝓueniēs oī carēs pa

rentela.ſz aliqñ ꝓtigeret ad ꝓſãguineos:ꝛ ad ſeipſuz eẽ affinitatẽ:ſi illicit⁹ ꝓcubit⁹ affinitatẽ cauſaret:ſic qñ hõ carnaliter ꝓſãguĩeã ſuã ĩceſtuoſe cognoſcit.g̃ affinitas nõ cauſaſ ex illicito ꝓcubitu. ¶ Ad.illicit⁹ ꝓcubit⁹ ẽ ꝛz nãz ꝛ ꝓtra ra determinãt.g̃ nec ex illicito ꝓcubitu ꝛz nãz tñ. ¶ Ad 9.ſed ex hac cã mr̃imoniũ affinitatẽ cauſabat.g̃ pari rõne illicit⁹ concubit⁹. ¶ Ad.carnalis copula ẽ cã affinitatis:vt ꝑz p diffinitiõez affinitatis q̃ talis ẽ. Affinitas ẽ ꝓpingtas carnalis copula ẽ ét ĩ illicito ꝓcubitu.ergo illicit⁹ concubitus affinitatem cauſat.

¶ Alteri⁹ videt̃ q ex ſpõſalib⁹ nulla affinitas cauſari poſſit:qz affinitas ẽ ꝓpetuũ vinculũ ſz ſpõſalia qñq; ſepant̃:g̃ nõ poſſũt eẽ cã affinitatis. ¶ Ad.ſi aliqs clauſtrũ pudoris alicui⁹ mulieris inuaſit ꝛ aperuit.ſed nõ ꝓuenit ad operis conſumationẽ nõ ꝓtrahit̃ ex hoc affinitas:ſz talis magis eſt ꝓpinqu⁹ carnali copule q̃ ille g ſpõſalia ꝓtrahit.g̃ ex ſpõſalib⁹ affinitas nõ cauſaſ. ¶ Ad.i ſpõſalib⁹ nõ fit niſi q̃daz ſpõſio futuraꝝ nuptiaꝝ.ſz aliqñ fit ſpõſio futuraꝝ nuptiarũ q ex hoc ñ ꝓtrahit aliq̃ affinitas:ſic ſi fiat ante ſeptenniũ:vt ſi aliqs habẽs ꝓpetuũ ĩpedimẽtũ tollẽs potẽtiã coẽdi alicui mulieri ĩpõdet futuras nuptias:aut ſi talis ſpõſio fiat ĩter ꝓſonas q̃bus nuptie p votũ reddant̃ illicite vl̃ alio q̃cũq; mõ:g̃ ſpõſalia nõ poſſũt eẽ cã affinitatis. ¶ Ad 3.ſz ꝓtra ẽ.q alexander papa ꝓhibuit mulierẽ quãdã cuidaz viro ꝓiungi in mr̃i^m:qz fratri ſuo fuerat deſponſata.ſz hoc nõ eſſet niſi p ſpõſalia affinitas ꝓtraheret̃.ergo ꝛc̃.

¶ Alteri⁹ vr̃ q etiaz affinitas ſit cã affinitatis:qz Juli⁹ papa dicit relictã ꝓſãguĩcã vxoris ſue null⁹ ducat vxorẽ:vt .xxxv.q.4.c.ꝺicim⁹.ꝛ ĩ ſequẽti capitulo dr̃ q due ꝓſãguineoꝝ vxores vni viro altera poſt alterã nubere ꝓhibent̃. ꝛz ẽ nõ eſt niſi rõne affinitatis:q̃ ꝺbit̃ ex ꝓiũctõe ad finẽ:g̃ affinitas ẽ cã affinitatis. ¶ Ad.carnalis ꝓmixtio ꝓiũgit ſicut ꝛ carnis ꝓpagatio:qz eq̃liter ꝓputaſ grad⁹ affinitatis ꝛ ꝓſãguitatis.ſed ꝓſanguitas ẽ cã affinitatis:g̃ ꝛ affinitas. ¶ Ad.q̃cũq; vni ꝛ eidẽ ſũt eadẽ ſibi iuicẽ ſũt eadẽ.ſz vxor viri alicui⁹ efficit̃ eiuſdẽ attinẽtie cũ oĩb⁹ ꝓſãguineis viri. ẽoẽs ꝓſanguĩei viri ſui efficiunt̃ vnũ cũ oĩb⁹ g attinẽt mulieri p affinitatẽ:ꝛ ſic affinitas ẽ cã affinitatis. ¶ Sed ꝺ.ſi affinitas ex affinitate cãtur aliqs q cognouiſſz duas mlieres neutrã earũ poſſet ducere ĩ vxorẽ:qz ꝼm ꝺ vna efficeret̃ alteri affinis.ſed hoc falſũ eſt.g̃ affinitas nõ cauſat affinitatẽ. ¶ Ad.ſi affinitas ex affinitate naſceret̃ aliqs contrabẽs cũ vxore defũcti fieret affinis oĩb⁹ ꝓſãguĩeis ꝑoris viri ad quos mulier ꝺz affinitatẽ.ſz hoc nõ põt eẽ:qz maxime fieret affinis viro defũcto.g̃ ꝛc̃. ¶ Ad.ꝓſãguitas ẽ foꝛ⁹ viculũ cũ affinitas.ſz ꝓſãguĩei vxoris ñ efficiũt affines ſanguineis viri.g̃ multo miñ⁹ affines vxoris efficientur eis affines:ꝛ ſic idem qõ ꝓius.

¶ Ad.ꝺõm ad.i.q.ꝙ amicitia q̃dã nãlis ĩ cõicatiõe nãli fũdat̃:vt.ſ.dictũ ẽ.nãlis aũt cõicatio ẽ duob⁹ modis ꝼz ꝑz ad carnis ꝓpagationẽ ordinatã:vñ ipe ibidẽ dicit q amicitia viri ad vxorẽ ẽ nãlis.vñ ſicut ꝓſona ꝓiũcta alteri per carnis ꝓpagationẽ quoddã vinculuz amicitie nãlis facit:ita ſi ꝓiugant̃ p carnalẽ copulã:ſz ĩ ꝺ differt q ꝓſona ꝓiũcta alicui p carnis ꝓpagationez ſicut fili⁹ patri fit ꝓticeps eiuſdẽ radicis ꝛ ſãguĩs:vñ eodẽ genere vinculi colligat̃ fi lius ꝓſãguicis pr̃is quo pater ꝓiũgebat̃.ſ.ꝓſãguitate:q̃uis ꝼz aliũ gradũ pp maiorẽ diſtãtiã a radice:ſz ꝓſona ꝓiũcta p carnalẽ copulã ñ fit ꝓticeps eiuſdẽ radicis ſed q̃ſi extrinſecꝰ adiũcta:ꝛ ĩõ ex ꝺ efficit aliud gen⁹ viculi qõ affinitas dr̃:ꝛ hoc ẽ qõ ĩ hoc vſu dr̃:Mutat nupta gen⁹:ſz generata gradũ.qz.ſ.ꝓſona p generationẽ fit ĩ eodẽ genere attinẽtie ſz ĩ alio gradu:p carnalẽ vo copulã fit ĩ alio genere. ¶ Ad p^m g̃ dõz:q ꝙ q̃uis cã ſit potioꝛ effectu:nõ tñ oz ſemp q nomẽ idẽ effectui ꝛ cãe ꝓueniat:qz qñq; illud qõ ẽ ĩ effectu ĩuenit̃ in cã nõ eodẽ mõ ſz altrioꝛi:ꝛ iõ nõ ꝓuenit cãe ꝛ effectui p idẽ nomẽ:nec q̃ eãdẽ rõnẽ:ſicut pz ĩ oĩb⁹ cauſis equoce agẽtib⁹:ꝛ ꝺ mõ ꝓiũctio viri ꝛ vxoris ẽ potioꝛ q̃ ꝓiũctio vxoris ad ꝓſãguĩeos viri:nõ tñ debet dici affinitas:ſz mr̃imõiũ qõ ẽ vnitas q̃dã:ſic̃ bõ ſibiipi ẽ idẽ nõ ꝓſanguĩeus. ¶ Ad.z.ꝺõm q ꝓſanguinei ſunt q̃dãmõ ſepati:ꝛ q̃dãmõ ꝓiũcti:ꝛ rõne ꝓiũctionis accidit q ꝓſona q̃ vni ꝓiũgit̃: oĩbus aliq̃ mõ ꝓiũgaſ.ſed pp ſepationẽ ꝛ diſtãtiaz accidit q ꝓſona q̃ vni ꝓiũgit̃ vno mõ:aly ꝓiungaſ alio⁹ vel ꝼz aliud gen⁹ vel ꝼm aliũ gradũ. ¶ Ad 3^m ꝺõm:q relatio q̃q; innaſcit̃ ex motu vtriuſq; extremi:ſicut pr̃nitas ꝛ filiatio ꝛ talis relatio ẽ realiter ĩ vtroq;.q̃q; vo ĩnaſcit̃ ex motu alteri⁹ tm̃:ꝛ hoc ꝓtingit dupl̃r. Uno mõ q̃ relatio ĩnaſcit̃ ex motu vni⁹ ſine motu alteri⁹ vel p̃cedẽte vel ꝓcomitãte ſicut in creatura ꝛ creatoꝛe pz.ꝛ ſenſibili ꝛ ſenſu:ꝛ ſciẽtia ꝛ ſcibili:ꝛ tũc relatio ĩ vno ẽ ꝼz rẽ:ꝛ ĩ altero ꝼz rõnẽ tñ. Alio mõ q̃ ĩnaſcit̃ ex motu vni⁹ ſine motu alteri⁹ tũc exiſtẽte: nõ tñ ſine motu p̃cedẽte:ſicut eq̃litas fit ĩter duos boẽs p augmẽtũ vni⁹ ſine hoc q alter⁹ tũc augeaſ vel minuaſ:ſz tñ ꝑus ad hãc q̃titatẽ quã ꝺz p aliquẽ motũ vel mutationẽ ꝓuenit:ꝛ iõ ĩ vtroq; extremoꝝ talis relatio realiter fũdat̃.ꝛ ſil̃r ẽ de ꝓſanguitate ꝛ affinitate:qz relatio fraternitatis q̃ ĩnaſcit̃ aliquo puero nato alicui iaz ꝓuecto cauſaſ q̃dẽ ſine motu ipſi⁹ tũc exiſtẽte:ſz ex motu ipſi⁹ p̃cedẽte.ſ. generatõis ei⁹.hoc.n.accidit q ex motu alteri⁹ ſibi nũc talis relatio ĩnaſcit̃. Sil̃r ex hoc q iſte deſcẽdit p generationez ꝓpriã ab eadẽ radice cũ viro:ꝓuenit affinitas in ipſo ad vxorem ſine aliqua noua mutatione ipſius.

¶ Ad.z.q.ꝺõm q relatio aliqua deſinit eẽ dupl̃r.vno mõ ex corruptiõe ſubiecti:alio mõ ex ſubtractiõe cauſe:ſicut ſil̃itudo eẽ deſinit qñ alter ſil̃uz moriť:vel qñ qualitas q̃ erat cã ſil̃itudinis ſubtrahit̃. Sũt aũt q̃dã relatiões q̃ habent p cã actionẽ vel paſſionẽ aut motũ:vt ĩ.5.Ꝺeta.dicitur.quaꝝ q̃dã cauſant̃ ex motu ĩquãtũ aliqd mouet̃ actu:ſic ipſa relatio q̃ ẽ mouẽtis ꝛ moti.q̃dã aũt inquãtũ habẽt aptitudinẽ ad motũ:ſicut motũ ꝛ mobile:ꝛ dñs ꝛ ſeruus.quedaz aũt ex hoc q aliqd ꝑus motũ ẽ:ſicut pater ꝛ filiꝰ:nõ ex hoc q̃ ẽ generari nũc adiuicẽ dicunt̃:ſz ex hoc q ẽ generatũ eẽ.aptitudo aũt ad motũ ét ipz moueri trãſit ſz motũ eẽ ꝑpetuũ ẽ:qz quod factũ ẽ nũq; deſinit eẽ factũ:ꝛ iõ pr̃nitas ꝛ filiatio nũq; deſtruunt̃ p deſtructionez cauſe ſz ſolũ p corruptõnẽ ſubiecti p alterutꝝ extremoꝝ. Et ſil̃r ꝺõm ẽ de affinitate q̃ cauſaſ ex hoc q alig ꝓiuncti ſũt:nõ ex hoc q ꝓiugunt̃:vñ nõ dirumit̃ manẽtib⁹ illis ꝑſonis inter quas affinitas ẽ ꝺcta:q̃uis moriaſ ꝑſona rõne cui⁹ ꝺcta fuit. ¶ Ad p^m g̃ dõz q ꝓiunctio mr̃imony cauſat affinitatẽ nõ ſolũ ꝼz hoc q ẽ actu ꝓiugi:ſz ꝼz hoc qõ ẽ ꝑus ꝓiũctũ eẽ. ¶ Ad z^m dõz q ꝓſanguitas nõ ẽ cã ꝓxima affinitatis:ſed ꝓiunctio ad conſanguineũ nõ ſolum que eſt ſed que fuit:ꝛ propter hoc ratio nõ ſequitur.

¶ Ad.z.q.dõz q ꝼm pẽm ĩ.8.Et̃h.ꝓiũctio viri ꝛ vxoris dr̃ nãlis pr̃icipaliter pp ꝑlis ꝑductoez:ꝛ ſecũdario pp opeꝝ cõicatiõez:quoꝝ p̃mũ ptinet ad mr̃i^m rõe carnalis copule: ſz z^m iq̃ũtũ ẽ q̃dã ſocietas ĩ cõez vitã.p̃mũ aũt hoꝝ ẽ ĩuenire ĩ q̃libet carnali copula vbi ẽ ꝑmixtio ſeminũ:qz ex tali copula põt ꝑles ꝑduci:q̃uis ſecũda deſit:ꝛ iõ qz mr̃imoniũ affinitatẽ cauſabat ꝼm q erat q̃dã carnis ꝓmixtio ẽt foꝛnicari⁹ ꝓcubit⁹ affinitatẽ cauſat inq̃ũtũ ꝺz aliqõ de nãli cognitiõe. ¶ Ad p^m g̃ dõm q ĩ foꝛnicario ꝓcubitu ẽ aliqd nãle qõ ẽ cõe foꝛnicatiõi ꝛ mr̃imõio:ꝛ ex hac pte affinitatẽ cauſat.aliud ẽ ibi iordinatũ p qõ a mr̃imonio diuidit̃:ꝛ ex hac pte affinitas nõ cauſaſ:vñ affinitas ſemp honeſta remanet q̃uis cã ſit aliquo mõ ihoneſta. ¶ Ad z^m dõz q

nō ē incōueniēs relatiōes ex oppsito diuisas eidē iesse rō/ne diuersoꝝ:ꝛ iō pōt inter aliquas duas psonas ēe affini/tas ꝛ ꝯsanguīitas nō solū p illicitū ꝯcubitū ſz ēt p licitū si/cut cū ꝯsanguīeus me⁹ ex pte patris duxit ī vxorē ꝯsāgui/neaz meā ex pte matris. vñ qō dī in diffinitiōe affinitatis inducta:oī carēs parētela:itelligēdū ē inc̄tū hō.nec tm̄ se/quit̄ q aligs ꝯsanguineā suā cognoscēs sibiipsi sit affinis qz affinitas sicut ꝯsanguitas diuersitatē regrit sicut ꝛ si/militudo. ¶ Ad 3m dōm q ꝯcubit⁹ ꝫ nām nō hz ꝯmixtio/nē seminū q̄ possit eē cā generatiōis:ꝛ iō ex tali concubitu nō causat̄ aliqua affinitas.

¶ Ad .4.q. dōz q sic̄ spōsalia nō hñt pfectā rōnē mr̄imōy ſz sunt q̄dā pparatio ad mr̄imoniū:ita ex spōsalib⁹ nō cau/sat̄ affinitas sicut ex mr̄imonio:sed aligd affinitati sil̄e qō dī publice honestatis iusticia q̄ ipedit mr̄imōiū sicut affi/nitas ꝯsanguitas ꝛ fz eosdē grad⁹ ꝛ diffinit̄ sic. Publice honestatis iusticia ē ꝓpinquitas ex spōsalib⁹ puenies ro/bur trahens ab eccl̄ie ist:tutiōe pp ei⁹ honestatē.ex q̄ ꝑz rō nominis ꝛ cā:qz.ſ.talis ꝓpinquitas ab eccl̄ia ist̄ituta est pp honestatē. ¶ Ad pm g̃ dōz q spōsalia nō sui rōne ſz rō/ne ei⁹ ad qō ordināt̄ causāt̄ hꝰ gen⁹ affinitatis:qō dī publi/ce honestatis iusticia:ꝛ iō sicut mr̄imoniū ē ꝓpetuū vicu/lū ita ꝛ pdict⁹ affinitatis mod⁹. ¶ Ad 2m dōm q vir ꝛ mu/lier efficiunt̄ ī carnali copula vna caro p ꝯmixtionē semi/nū. vñ quātūcūq; aligs claustra pudoris iuadat vl̄ frāgat nisi ꝯmixtio seminuꝫ sequat̄ nō ꝫbit̄ ex hoc affinitas.sed mr̄imoniū affinitatē causat:nō solū rōne carnalis copule sed etiā rōne societatis ꝯiugalis:fz quā etiā mr̄imōiū nā/le ē. vñ ꝛ affinitas ꝫbit̄ ex ipso ꝯtractu mr̄imōy p v̄ba de pñti ante carnalē copulam:ꝛ sil̄r etiā ex spōsalib⁹ ī gb⁹ fit q̄daꝫ pactio ꝯiugalis societatis ꝫbit̄ aligd affinitati sil̄e.ſ. publice honestatis iusticiā. ¶ Ad 3m dōm q oīa ipedimē/ta q̄ faciūt ispōsalia nō eē spōsalia nō ꝓmittēt ex pactione nuptiaꝝ affinitatē fieri. vñ siue hñs defectum etatis siue hñs votū solene ꝯtinētie aut aliq̄ hꝰ ipedimētū spōsalia de facto ꝫbat:ex hoc nō sequit̄ aliq̄ affinitas:qz ſponsalia nulla sūt:nec aliquis affinitatis mod⁹. Si tñ aligs minor frigid⁹ vel maleficiatus hñs ipedimētū ꝓpetuū añ annos pubertatis post septēnium ꝫbat spōsalia cū adulta:ex tali ꝫctu ꝫbit̄ publice honestatis iusticia:qz adhuc nō erat in actu ipediēdi cū ī tali etate puer frigid⁹ ꝛ nō frigid⁹ quātū ad actū illum fuit equaliter impotens.

¶ Ad.5.q. dōm q duplex ē mod⁹ quo aligd ex alio ꝓcedit: vn⁹ ſm quē ꝓcedit in ſil̄itudinē ispēi:sicut ex hoīe genera/tur hō.ali⁹ ſm quē ꝓcedit dissil̄e in specie:ꝛ hic ꝓcessus ſp est in iferiozē spēm:vt ꝑz in oib⁹ agētib⁹ eguoce. ꝓmus aūt mod⁹ ꝓcessionis quotiēscūq; iterē semp remanet eadez ſpēs:sicut si ex hoīe genere ꝛ hō p actuꝫ generatiue v̄tutis: ex hoc q̄q; generabit̄ hō:ꝛ sic deinceps. Secūd⁹ aūt mo/dus sicut in primo facit aliā spēm:ita quotienscūq; iterat aliam specie facit:vt si ex pūcto p motū ꝓcedit linea non pūct⁹:qz pūct⁹ mot⁹ lineā facit:ex linea lineariter mota ñ ꝓcedit linea ſz supficies:ꝛ ex supficie corpus:ꝛ ulteri⁹ per talē modū ꝓcessus aligs eē nō potest. Inuenim⁹ aūt ī ꝓces/su attinētie duos modos quib⁹ hꝰ vinculū hꝰ causat̄:vnus p carnis ꝓpagationē:ꝛ hoc facit semp eandē specie attinen/tie.ali⁹ p mr̄imonialē ꝯiunctionē:ꝛ hoc facit aliā specie ī ꝑn cipio:sic̄ ꝑz q nūcta mr̄imonialiter ꝯsanguinea nō fit cō/sanguinea sed affinis:vnde ꝛ si iste mod⁹ ꝓcedendi iterē nō erit affinitas .sed aliud attinētie gen⁹.vnde ꝑsona que matrimōialiter affini cōiungitur nō est affinis:sed est ali/ud genus affinitatis qō dicat̄ secundus genus .Et rursus si affini in secūdo genere aliquis p mr̄imoniuꝫ ꝯiūgat̄:nō erit affinis in secūdo genere sed in tertio:ꝛ i hoc vsu supra posito ostendit̄. Durat nup ta gen⁹:ſz generata graduꝫ.ꝛ hec duo genera olim erāt ꝓhibita ꝓpter publice honesta/tis iusticiā magis q̄z pp affinitatē:qz deficiūt a vera affini/tate:sic̄ illa attinētia que ex spōsalib⁹ ꝫbit̄:ſz mō ꝓhibitio/ illa cessauit:ꝛ remanet sub ꝓhibitione solū p̄mū gen⁹ affi/nitatis ī quo ē vera affinitas. ¶ Ad p̄m g̃ dōm q aliqui vi/ro ꝯsanguineo vxoꝛi sue efficit affinis ī p̄mo genere:ꝛ vxoꝛ ei⁹ in secūdo:vñ mortuo viro q erat affinis nō poterat eaz ducere ī vxorē ꝓpter zm affinitatis gen⁹.sil̄r etiaz si aligs viduā in vxorem ducat:ꝯsanguine⁹ ꝑozis viri q est affinis vxoꝛi in primo genere efficit affinis 2° viro in 2° genere:ꝛ vxoꝛ illi⁹ ꝯsanguinei q̄ ē affinis vxoꝛi viri bui⁹ ī 2° genere efficit affinis viro secūdo ī 3° genere . ꝛ qz tertiū gen⁹ erat ꝓhibitū ꝓpter honestatē quādā magis q̄z ꝓpter affinita/tez: ideo canon dicit:Duas ꝯsanguineoꝝ vxores vni viro/ altera post alterā nubere publice honestatis iusticia ꝫdi/cit.sed nūc talis ꝓhibitio cessauit. ¶ Ad 2m dōm q q̄libis carnalis ꝯiūctio ꝯiūgat:nō tamē eodē genere ꝯiūctionis. ¶ Ad 3m dōm q vxoꝛ viri efficit eiusdē attinētie ꝯsangui/neis viri q̄tū ad eundē gradū:sed nō q̄tū ad idem attinē/tie gen⁹. Sed qz ex rōnib⁹ que ī oppositū iducunt̄ videtur ostendi q nullū vinculuꝫ ex affinitate causet̄:ad alias rō/nes rñdēdum ē:ne antiqua eccl̄ie ꝓhibitio irrōnabilis vi/deatur. ¶ Ad 4m dōm q mulier nō efficit̄ affinis ī p̄mo genere viro cui ꝯiūgit̄ carnaliter:vt ex pdictis patet.vñ cōiter alꝰ mulieri a viro eodē cognite efficitur affinis i ge/nere 2°. vnde nec ducēti ī vxorem vnā eaz̄ efficit̄ alia affi/nis ī 3° genere:ꝛ ita duas mulieres cognitas ab eodē viro nec etiā antiqua iura eidem successiue copulari ꝓhibebāt ¶ Ad 5m dōm q sicut vir nō est affinis vxoꝛi sue: in p̄mo genere:ita nō efficit̄ affinis secūdo viro eiusdem vxoꝛis secūdo genere:ꝛ sic rō nō ꝓcedit. ¶ Ad 6m dōm q mediā/te vna ꝑsōa nō ꝯiūgit̄ mihi alia nisi ex hoc q ei adiūgit̄ vñ mediāte muliere q̄ mihi ē affinis nulla ꝑsona fit mihi attinēs nisi q̄ illi mulieri adiungit̄:qō ñ pōt esse nisi p car/nis ꝓpagationē ex ipsa vel ꝓpter ꝯiūctiōem mr̄imōialez ad eam:ꝛ vtroq; mō aliq̄ attinētia mediāte pdicta mulie/re ſm antiq̄ iura mihi ꝓueniebat qz filius ei⁹ etiaz ex alio viro efficit mihi affinis ī eodez genere sed ī alio gradu vt ex regula ꝓpus data pater. Et iterꝫ secūd⁹ vir ei⁹ efficit̄ mi/bi etiā affinis ī secūdo genere:ſz ꝯsāguinei alꝰ illi⁹ mulieri nō adiūgūtur ei:sed ipa vel ꝯiūgitur eis sicut pr̄i ꝛ matri ī q̄tū ꝓcedit ab eis vel pr̄icipio cozūdē sic̄ fratrib⁹. vñ frater affinis mee vl̄ pr̄ ñ efficit mihi affinis i aliq̄ genere.

Ad scōm sic ꝓcedit: Videt q affinitas mr̄imoniuꝫ nisi nō ipediat: nihil.n. ipedit mr̄imoniuꝫ nisi qō ē illi ꝓriū.sed affinitas nō ꝯtrariat mr̄imonio cū sit ef/fectus ei⁹.g̃ nō ipedit mr̄imoniū. ¶ Ꝑ.vxoꝛ efficit ꝓ mr̄i/monii res quedā viri.ſz ꝯsanguinei viri defuncti succedit ī reb⁹ ei⁹.g̃ possūt succedere i vxore adquā tñ manet affi/nitas vt ostēsū ē.g̃ affinitas nō ipedit mr̄imoniū. ¶ Sz ꝫ ē qō dī Leuit.18. turpitudinē vxoꝛis p̄ris tui ñ reuelabis. sed illa ē tñ affinis.g̃ affinitas impedit mr̄imoniū.

¶ Ulterius v̄ q affinitas habeat etiā pseipsam grad⁹.ſz affi/nitas ꝓpinquitatis est accipere aliāsp se grad⁹.ſz affi/nitas ꝓpinquitas q̄dā ē.g̃ hz grad⁹ p se sine gradib⁹ ꝯsāgui/tatis ex quib⁹ cātur. ¶ Ꝑ.i lra dī q soboles secūde ꝯiun/ctōis nō pōt trāsire ad ꝯsortiū affinitatis ꝑozis viri.ſz hoc ñ eēt nisi fili⁹ affinis eēt etiā affinis.g̃ affinitas hz p se gra/dus sicut ꝯsanguitas. ¶ Sz ꝫ:affinitas ex ꝯsāguitate cau/satur.g̃ ꝛ oēs grad⁹ affinitatis causāt̄ ex gradib⁹ ꝯsāguini/tatis:ꝛ sic nō hz p se aliquos gradus.

¶ Ulteri⁹ v̄ q grad⁹ affinitatis nō extendat̄ sicut gradus ꝯsanguitatis:qz viculū affinitatis ē min⁹ forte q̄z ꝯsangui/nitatis: cū affinitas ex ꝯsāguitate causet̄ ī diuersitate spēi sicut a cā eguoca:sed q̄to fort⁹ ē viculū:tāto diutius du/rat ꝯsanguinitas.g̃ viculū affinitatis nō durat vsq; ad tot grad⁹ ad quot durat ꝯsāguitas. ¶ Ꝑ.ius hūanū dz imita/

ri ius diuinū:sed ſm ius diuinū alig grad⁹ ꝯsanguinitatis erāt ꝓhibiti in quib⁹ gradib⁹ affinitas mr̄imoniū nō impediebat:sicut ꝓz de vxore fratris quā aliqs poterat ducere i vxorē ipso defūcto:nō tn̄ ſozorē ꝓpr̄iaz.g̃ ⁊ nūc nō oz esse ꝓhibitio equalis de affinitate ⁊ ꝯsanguinitate. ¶ Sed ꝫ.ex hoc ipo ē aliq̄ mihi affinis q̄ meo ꝯsanguineo ē ꝛūcta.g̃ in quocūq̄ gradu sit vir mihi ꝯsāguīe⁹:i illo gradu erit vxor mihi affinis:⁊ sic grad⁹ affinitatis cōputari debēt in eodē numero sicut ⁊ gradus ꝯsanguinitatis.

¶ Rñdeo dōm ad.i.q.q affinitas p̄cedēs mr̄imōiū impedit ꝫbēdū ⁊ dirimit ꝫctū eadē rōne q̄ ⁊ ꝯsāguitas:sicut.n. affinib⁹:⁊ sicut ē quoddā amicitie vinculū iter ꝯsāguīeos ipm dirimere vt supra dictū ē. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q affinitas nō ꝫriat mr̄imōio ex quo causat:sed ꝫriat mr̄imonio qō ne ⁊ ꝛcupiscētie repſſionē q̄ p mr̄imōiū querūt. ¶ Ad zm dō.q res posſesse a viro nō efficiūt aliqd vnū cū ipso viro: sicut vxor efficit vna caro cū ipso.vnde sicut ꝯsāguinitas impedit ꝛiūctiōem ad vix:ita ad vxorem viri.

¶ Ad.z.q.dōm q res nō diuidit diuisione p se:nisi rōne illius qō ꝓpetit sibi ſm suū gen⁹:sic animal p rōnale ⁊ irrōnale:ñ aūt p albū ⁊ nigrū. Carnis aūt ꝓpagatio p se ꝓpat ꝫbit:sed ad affinitatē nō ꝓpat nisi mediāte cōsāguitate q̄ ē cā ei⁹.vñ cū grad⁹ attinētie p ꝓpagationē carnis distinguātur:distinctio graduū p se ⁊ imediate ꝓpetit ꝯsanguitatis:sz affinitati mediāte ꝯsāguitate:⁊ iō ad iueniēduz grad⁹ affinitatis est regula generalis.q̄ q̃to gradu ꝯsanguitatis attinet mihi vir toto gradu affinitatis attinet mihi vxor.

¶ Ad p̄m g̃ dō.q grad⁹ ꝛ ꝓpinqtate attinētie nō pūt accipi nisi ſm ascēſuz ⁊ dēſcēſuz ꝓpagatiōis ad quā ñ cōputat affinitas nisi mediāte ꝯsanguinitate:⁊ iō nō habet affinitas gradus p se:sed sumptos iuxta gradus ꝯsāguitatis. ¶ Ad zm dōm q filius affinis mee ex alio mr̄imōio nō p se loq̄tur a mr̄imōio magis pp publice honestatis iusticiā q̄ p̄pter affinitatē:⁊ pp hoc etiā illa ꝓhibitio nō ē reuocata.

¶ Ad.z.q.dōm q exquo grad⁹ affinitatis sumit iuxta gradus ꝯsāguitat:oz q tot sint grad⁹ affinitatis q̄t sūt grad⁹ ꝯsanguitatis:sed tn̄ qz affinitas ē min⁹ vinculum q̄ ꝯsanguinitas:facilius ⁊ olim ⁊ nunc dispensatio fit in remotis gradibus affinitatis q̄ in remotis gradibus consanguinitatis. ¶ Ad primum g̃ dōm: q illa minozitas vinculi affinitatis respectu ꝯsanguitatis facit varietatē i genere attinētie:nō i gradib⁹:⁊ iō rō illa nō ē ad ꝓpositū. ¶ Ad zm dōm q frater nō poterat accipere vxorē fratris sui defūcti nisi in casu:quādo.s.moriebat sine ꝓle:vt suscitaret semen fratri suo:quod tūc requirebatur:qn̄ p ꝓpagationez carnis cultus religiōis multiplicabat quod nūc locuz nō habet:⁊ sic ꝓz q nō ducebat eaz in vxorē quasi gerens ꝑsonam:sed quasi supplens defectū fratri sui.

Ad tertium sic ꝓcedit:Videt q filius g nascūt ex tra verū mr̄imoniū nō sūt illegitimi: qz ſm legē nature nat⁹ legitim⁹ fili⁹ dr̄.sed quilibet filius nascit ſm legem ad min⁹ nature q̄ est fortissima.g̃ q libet filius est legitimus. ¶ ℞.cōiter dr̄ q legitim⁹ fili⁹ ē q est de legitimo mr̄imonio nat⁹ vel de eo qō in facie ecclie legitimū reputat.sed ꝓtigit qñq̄ q aliqō mr̄imoniuz reputat legitimū i facie ecclesie qō hz ipedimentū ne sit vez mr̄imoniuz:⁊ tn̄ a ꝫbētib⁹ in facie ecclesie scit:⁊ si occulte nubāt ⁊ ipedimētū nesciāt legitimū vr̄ i facie ecclesie:ex q̄ p ecclīā ñ ꝓhibēt.g̃ fily extra vez mr̄im⁹ nati ñ sūt illegitimi.

¶ Sed ꝫ:illegitimū dr̄ qō est ꝫ legē.sed illi g nascunt extra mr̄imoniū nascunt ꝫ legem.g̃ sunt illegitimi.

¶ Ulteri⁹ videt q illegitimi fily nō debeant ex hoc aliqō dāñū reportare:qz filius nō debz puniri p pctō patris:vt pz p sentētiā dñi Ezec.18.sed q iste nascat ex illicito coitu nō ē pctm̄ ꝓpr̄iū ſz pctm̄ pr̄is.g̃ ex hoc nō debet aliqñ dānum icurrere. ¶ ℞.iusticia būana ē exemplata diuina.ſz de⁹ eq̄liter largit bona nālia legitimis ⁊ illegitimis filys. g̃ ⁊ ſz iura būana fily illegitimi debēt legitimis equipari.

¶ Sed ꝫ est qō dr̄ Gene.25.q Abraā dedit oīa bona sua Isaac:⁊ filys ꝯcubinaz largit⁹ ē munera:⁊ tn̄ illi nō erant ex illicito coitu nati.g̃ multo magis debēt illi q ex illicito coitu nascūt ꝫ dānū reportare q ñ succedāt i bōis p̄nis.

¶ Ulteri⁹ videt q fili⁹ illegitim⁹ nō possit legitimari.q̄tū.n. distat legitim⁹ ab illegitimo:tn̄ ecōuerso illegitim⁹ a legitimo.sed legitim⁹ nunq̄ fit illegitim⁹.g̃ nec illegitimus legitim⁹. ¶ ℞.coit⁹ illegitim⁹ causat illegitimuz filiū.sed coit⁹ illegitim⁹ nunq̄ fit legitim⁹.g̃ nec filius illegitim⁹ legitimari pōt. ¶ Sz ꝫ qō p legē iducit p legē reuocari pōt sed illegitimitas filioz ē p legē posituā iducta.g̃ pōt filius illegitim⁹ legitimari ab eo q habet auctoritatē legis.

¶ Rñdeo dōz ad.i.q.q q̄druplex ē stat⁹ filioz. Quidā.n. sunt nāles ⁊ legitimi:sic q nascūt ex legitimo mr̄imonio. Quidā nāles ⁊ nō legitimi:vt fily qui nascunt ex simplici fornicatōe. Quidā legitimi ⁊ nō nāles sicut fily adoptiui. Quidā nec legitimi nec nāles.sic spury nati de adulterio vel de stupro.tales.n.nascunt ⁊ ꝫ legem posituā:⁊ exp̄sse ꝫ legē nature:⁊ sic cōcedendū ē quosdā filios esse illegitimos. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q q̄uis illi qui nascūt ex illicito coitu nascūt ſm naturā q̄ cōis ē hoi ⁊ alys aīalib⁹: tn̄ nascūt ꝫ legē nature q̄ ē p̄pria hoib⁹:qz fornicatio ⁊ adulteriuz ⁊ hoz sūt ꝫ legē nature:⁊ iō tales ſm nullā legez sūt legitimi.

¶ Ad zm dōm q ignorātia excusat illicituz coitū a pctō: nisi sit affectata.vñ illi q ꝛueniūt bona fide in facie ecclie q̄uis sit ipedimētū:dū tn̄ ignorēt.nō peccāt:nec fily sūt illegitimi.si aūt sciāt q̄uis ecclesia sustineat q̄ ignorat ipedimētū nō excusant a peccato:nec fily ab illegitimate.si aūt nesciāt ⁊ ī occulto ꝫbant nō excusant:qz talis ignorātia videtur affectata.

¶ Ad.z.q.dōm q aliqs dr̄ dāñū icurrere dupl⁹. Uno mō ex hoc q ei subtrahat qō erat ei debituz:⁊ sic fili⁹ illegitimus nullū dāñū icurrit. Alio mō p hoc q ei aliqd nō ē ꝺbitū:qō alias poterat ei eē debitū:⁊ sic fili⁹ illegitim⁹ damnū icurrit duplex. Unū qz nō admittit ad act⁹ legitimos: sicut ad officia vel dignitates q̄ regrūt quādā honestatez in illis qui hoc exercent. Aliud dāñū icurrūt qñ nō succedūt i hereditate p̄rna:sed tn̄ nāles fily succedere possūt i sexta ꝓte tm̄:spury aūt i nulla ꝓte:q̄uis ex iure nāli parētes eis in necessarys ꝓuidere teneant.vnde ꝓtinet ad sollicitudinē ep̄i vt vtrūq̄ parētū cogat ad hoc q eis ꝓuideant. ¶ Ad p̄m g̃ dōz q icurrere dāñū hoc z⁹ mō nō ē pena ⁊ iō nō dicim⁹ q sit pena alicui q nō succedit i regno aliq̄ p hoc q nō ē fili⁹ regis:⁊ silr nō ē pena q alicui g nō ē legitim⁹ nō debent ea q̄ sunt legitimoz filioz. ¶ Ad zm dōz q coit⁹ illegitim⁹ nō ē ꝫ legē inq̄tū ē act⁹ generatiue ꝓtutis:ſz inq̄tū ex prava volūtate ꝓcedit:⁊ iō fili⁹ illegitim⁹ nō icurrit dāñū i his que acquirunt p nālē originē:sed in his q̄ p volūtatē fiunt vel possidentur.

¶ Ad.z.q.dōz q fili⁹ illegitim⁹ pōt legitimari nō vt fiat de legitimo coitu nat⁹:qz coit⁹ ille trāsiuit ⁊ nūq̄ pōt fieri legitim⁹:exq̄ semel fuit illegitim⁹:ſz dr̄ legitimari inq̄tum dāna que fili⁹ illegitim⁹ icurrit subtrahūt p legis auctoritatē. Et ſt ſex mōi legitimādi.duo ſm canones.s.cū qs ducit i vxorē illā ex q̄ filiū illegitimū generauit si ñ fuit adulteriū:⁊ p spālē idlgētiā ⁊ dispēſationē dñi pape. Quatuor aūt aly mōi sūt ſz leges. p̄m⁹ ē si pater filiū nālē curie imperatoris offert.ex hoc.n.ipso legitimat pp curie honestatē Secūd⁹ si pater testamēto noīet eū legitimū beredē:⁊ fi-

lius postmodū testamētū impatori offerat. Tertius est si nullus sit filius legitim⁹: ⁊ ipsemet fili⁹ sciꝑm ꝓncipi offerat. Quart⁹ ē si pr̄ i publico istro vel cū triū testiuꝫ subscriptiōe cū legitimū noīet nec adyciat nālē. ¶ Ad ꝑm g̃ dom q̄ alicui pōt sine iniusticia gratia fieri: sed nō pōt aligs dānificari nisi ꝑ culpa: ⁊ iō magis pōt illegitimus fieri legitimus q̃ ecōuerso: ⁊ si. n. aliq̃ legitim⁹ ꝓuet hereditate ꝑ culpa: nō tñ dr̄ illegitim⁹ fili⁹: q̄ gr̃atione legitimā habuit. ¶ Ad ⁊m dom q̄ act⁹ illegitim⁹ habet defectū intra se inſepabilē quo legi opponit: ⁊ iō nō pōt fieri legitim⁹: nec ē sīle de filio illegitimo qui nō habet hꝰ defectum.

Ad quartum sic ꝓcedit: Videt q̄ iceſt⁹ nō differat specie ab alys speciebꝫ luxurie: q̃s magr̄ in lr̄a tangit. mā. n. nō diuersificat speciē. sed ea que magr̄ i lr̄a enūerat nō differūt nisi penes materiā. g̃ñ sūt diuerse species peccati. ¶ ℟. Lol. ⁊. sup illud: Fornicatio aūt ⁊c. dicit glo. q̄ fornicatio ē ois ꝯcubit⁹ ꝑter legitimū. sed iceſtus ē hꝰ. g̃ ē fornicatio: ⁊ ita nō diuidit̄ specie a fornicatiōe. ¶ Sed ℣: virtutes ⁊ vicia distigunt̄ specie penes obiecta. sed illa que hic ponunt̄ diuersificant ꝑ obiecta. ergo differunt specie.

¶ Ulterius videt q̄ diuidat spēs luxurie icōuenienter: q̄ apl's Eph̄. 4. videt tñ duas spēs ponere: vbi dr̄: Fornicatio ⁊ ois īmūdicia nō nominet̄ in vobis. ¶ ℟. ad Lol. ponuntur. 4. spēs. s. fornicatio: īmūdicia: ꝯcupiscētia: libido. ¶ ℟. ad Gal'. ponūtur alie spēs. 4. s. fornicatio: īmūdicia impudicicia: luxuria. g̃ cuꝫ ipe ꝑtermittat has species. videt insufficiēter diuidere. ¶ ℟. maximū petñ in genere luxurie ē petñ ℣ naturā. sed de illo nullā facit mētionē. g̃ videt̄ īsufficiēs. ¶ ℟. plus distat vidua a meretrice q̃ virgo a vidua. sed luxuria q̃ ꝓmittit̄ cū ṽgine distinguit̄ ab illa q̃ ꝓmittit̄ cū vidua. g̃ ⁊ illa que ꝓmittit̄ cū vidua deberet distingui ab illa que ꝓmittit̄ cum meretrice. ¶ ℟. Isi. do. dicit q̄ stupꝝ ē virginū illicita defloratio. qñ. s. pactio ꝓiugalis nō ꝑcessit. sed hoc est etiā in raptu. g̃ rapt⁹ nō dꝫ ℣ stupꝝ distingui. ¶ ℟. iter spēs luxurie nominat̄ etiaꝫ sacrilegiū: qō ꝓmittit̄ cū aligs violat mulierē deo ꝓsecratā: vel cū qua habet spūalez cognationē. g̃ cū hoc ꝑtermittat videtur insufficiens.

¶ Ulterius vr̄ q̄ male ordinet ista vicia: q̄ nobiliōr est castitas ṽginalis q̃ ꝓiugalis. sed adulteriū ē ℣ castitatē ꝓiugalez: stupꝝ aūt ℣ ṽginalē. g̃ stupꝝ est grauius peccatū: ⁊ sic deberet ꝑponi adulterio. ¶ ℟. nulla dispēsatione fieri pōt q̄ aliquis licite ꝯcūbat cū illa cū q̃ ꝓmittit adulteriū. potest aūt fieri ꝑ aliquā dispēsationē q̄ aliquis licite ꝯcūbat cū illa cū qua ꝓmittit icestum: sicut ꝑ dispēsationē pōt accipere vxorē ꝯsāgineā in q̃rto: cū qua erat ꝑius incest⁹ g̃ adulteriū ē grauiꝰ peccatuꝫ q̃ incestus: ⁊ sic nō deberet ꝑtermitti. ¶ ℟. ad puellā q̃ rapit̄ pōt cē matrimoniū qñ nō fit violētia ipsi sed parētib⁹: sed ad illā que ꝑ incestum violat̄ nō pōt cē mr̄imoniū. g̃ incestus ē grauiꝰ peccatū q̃ raptus: ⁊ sic vr̄ q̄ male ordinet.

¶ ℟ñdeo dom ad. i. q. q̄ sicut. ℟. dis. ⅰ6. dictuꝫ ē: circūstātia peccatū in aliud genꝰ mutat: quādo alteriꝰ generis peccati deformitatē addit: ⁊ sm hoc isti luxurie modi g̃ hic ponūtur differūt specie: q̄ fornicatio nō ꝑportat quātū est de se aliā diffōrmitatē nisi q̃ ad genꝰ luxurie ptinet: est. n. soluti cuꝫ soluta. ⁊ dicit̄ fornicatio a fornice: q̄ iuxta fornices. i. arcus triūphales ⁊ in alys locis vbi homines ꝯueniebant ꝯgregabant̄ meretrices ⁊ ibi polluebāt̄. sed stupꝝ q̄ ē illicita ṽginū defloratio addit aliā deformitatē. s. dānificationē mulieris violate q̃ nō est ita apta ad nubēdum sicut ante. ⁊ hec dānificatio etiā ꝑ se ſpālem legis ꝓhibitionem hꝫ. sil'r etiā adulteriū q̄ō est alteriꝰ thori violatio: addit ſpālem deformitatē alteriꝰ generis que ē ex vsu rei aliene illicito: q̄ō ptinet ad genꝰ iniusticie. sil'r etiā incestus g̃ ē cōsanguineaꝝ vel affiniū abusus ab incendio nomē habens vel a ꝓuatiōe castitatis quasi anthonomatice: q̄ castitatē violat in illis qui maximo federe ꝓiungunt̄: addit ſpālē deformitatez. s. nālis federis violationē. sil'r etiaꝫ raptꝰ g̃ cōmittit̄ ex hoc q̄ puella a domo pr̄is violenter abducit̄ vt cōrupta ī mr̄imoniū habeat̄ siue vis puelle seu parētibꝰ illata ꝓtiterit: ꝑ q̄ alteriꝰ generis deformitatem addit. s. violētiā: quā lex ī quacūq; re ꝓhibet: ⁊ sic ꝑ q̄ sūt diuersificāt̄ ſe species peccatoꝝ. vñ etiā circūstātie quibꝰ diuersificāt̄ nō sunt ī ꝓfessiōe omittēde. ¶ Ad ꝑm g̃ dꝫ q̄ materialis diuersitas in ꝓposito hꝫ secū annexaꝫ formalē diuersitatem obiecti: ⁊ iō sequit̄ diuersitas in specie. ¶ Ad ⁊m dꝫ q̄ illa spēs luxurie que nō addit aliquā ſpālem deformitatē alterius generis retinet sibi nomē cōmune: nec diuidit̄ ℣ alias spēs nisi sm q̄ accipit̄ cū precisione illoꝝ que ꝑ alias species adduntur.

¶ Ad. ⁊. q. dom q̄ spēs luxurie distinguunt̄: ꝑmo ꝑ cubitū sm nām: ⁊ ℣ nām: sed q̄ luxuria ℣ naturā innoiabilis ē relinquatur. Si aūt sit petñ ī ꝯcubitu sm nām: tūc aut̄ non addit aliquā deformitatē sup luxurie genus: ⁊ sic est fornicatio: aut addit: ⁊ hoc dupl'r: q̄ vel q̃tum ad modū agēdi: ⁊ sic est raptus qui violētiā ꝓportat: vel ex ꝓditiōe ei⁹ cū qua luxuria ꝓmittit̄: ⁊ hec ꝓditio vel est ipsi⁹ abſolute sic virginitas ⁊ sic est stupꝝ: vl̄ ē ipsi⁹ ī ordine ad alterꝫ: ⁊ hoc vel ad ꝯsanguinitatis: ⁊ sic est incestus: vel ad aliū aliquē sicut ē mr̄imonii: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ꝑm g̃ dom q̄ immūdicia ꝓprie ꝓtinet ꝑ oī luxurie specie que addit deformitatē ſpeciales sup̄a genꝰ luxurie: ⁊ sic ꝓcrebēdit alias quatuoꝝ species. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ille q̃tuor differētie sic distigunt̄: q̄ vl ē sm naturā: ⁊ sic ponit̄ fornicatio quātū ad actū exteriorez: cōcupiscētia quātū ad actū interiorē. vel ℣ naturā ⁊ sic est immūdicia quātū ad actū exteriorē: libido quātuꝫ ad actū interiorē que intēſionē ꝯcupiscētie importat. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ille q̃tuor differētie sic distigunt̄: q̄ vl ē sm naturā: ⁊ sic ponit̄ fornicatio quātū ad actū exteriorez: cōcupiscētia quātū ad actū interiorē. vel ℣ naturā ⁊ sic est immūdicia quātū ad actū interiorē: libido quātuꝫ ad actū interiorē que intēſionē ꝯcupiscētie importat. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ille q̃tuor differētie sic distigunt̄: q̄ vl ē sm naturā: ⁊ sic ponit̄ fornicatio quātū ad actū exteriorez: cōcupiscētia quātū ad actū interiorē. vel ℣ naturā ⁊ sic est immūdicia quātū ad actū interiorē: libido quātuꝫ ad actū interiorē que intēſionē ꝯcupiscētie importat. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ille q̃tuor differētie sic distigunt̄: q̄ vl ē sm naturā: ⁊ sic ponit̄ fornicatio quātū ad actū exteriorez: cōcupiscētia quātū ad actū interiorē. vel ℣ naturā ⁊ sic est immūdicia quātū ad actū interiorē: libido quātuꝫ ad actū interiorē que intēſionē ꝯcupiscētie importat. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ille q̃tuor differētie sic distigunt̄: q̄ vl ē sm naturā: ⁊ sic ponit̄ fornicatio quātū ad actū exteriorez: cōcupiscētia quātū ad actū interiorē. vel ℣ naturā ⁊ sic est immūdicia quātū ad actū interiorē: libido quātuꝫ ad actū interiorē que intēſionē ꝯcupiscētie importat. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū. ¶ Ad ⁊m dom q̄ ī illis quatuoꝝ fornicatio ptinet ad ꝯcubitū ſoluti cū soluta: impudicicia ꝓtinet ad ꝯcubitū ſcutum ad ſcutum: ⁊ sic est adulteriū.

mẽtum respectu sequẽtis mr̃imony inferr̃:z post hoc est sup̃z per qõ inferr̃ ipedimẽtum mulieri:vt nõ illa facile postmodum nubere possit:z post hoc ẽ adulterium qõ est ꝺubit⁹ ad illã q̃ nõ põt duci i vxorẽ duz vir ei⁹ viuit:z post hoc est incestus q̃ ꝺmittit cuz illa que simplr vxor eẽ non põt:z post hoc ẽ rapt⁹ q̃ mr̃imonio ꝺtrariat:nõ solũ quãtũ ad ẽntiã sz etiã quãtum ad cãm:z hic ẽ ordo eor̃ fm diuersas circunstãtias:oĩuz tñ hor̃ grauit⁹ ẽ pctñ ꝺtra nãm. tatẽ:sz qz ẽ ꝺ ius diuinuz qõ hz vir i vxorẽ. ¶ Ad z^m dõm q̃ q̃uis possit dispẽsatiõe.s.p⁹ mortẽ viri: qz quo casu.vt pus dctñ ẽ. ¶ Ad z^m dõm q̃ q̃uis possit postmoduz duci i mr̃mõiuz ꝺsẽtiẽte puella z parẽtib⁹:tñ q̃tũ ad pñs ptinet maxime a mr̃imonio distat vt ex dictis pz.

Ad quintum sic pcedit:vr̃ q̃ ꝺiugiũ qõ iter affines vl̃ ꝺsãguineos ẽ ꝺctũ:nõ semper debet.cũ ĝ deus facere itelligat qõ eccl̃ia facit q̃ q̃nq; tales ignorãter ꝺiũgit videt q̃ si postmodũ i noticiã veniãt nõ sunt sepãdi. ¶ Ꝑ.fauorabili⁹ ẽ vinculũ mr̃imõy q̃ dominy.sz bõ p lõgi tpis ꝓscriptionẽ acquirit dñiuz i re cui⁹ nõ erat dñs.ĝ p diuturnitatẽ tpis mr̃imoniũ ratificat:ẽt ẽ pus ratũ nõ fuit. ¶ Ꝑ.õ similib⁹ sil̃e ẽ iudiciũ.sz si mr̃imoniũ eẽt dirimẽdũ pp ꝺsãguitatẽ: tũc i casu illo qñ duo frẽs habẽt duas sorores i vxores:si vn⁹ sepat pp ꝺsanguinitatẽ z alius separi deberet pari rõe qõ nõ videt.ĝ mr̃imoniũ nõ ẽ sepandũ pp ꝺsanguinitatẽ vel affinitatẽ. ¶ Sed ꝺtra.ꝺsanguinitas z affinitas impediunt ꝺtrahẽdũ z dirimunt ꝺtractuz.ĝ si p̃ozbat ꝺsanguinitas vl̃ affinitas sepandi sunt si de facto cõtraxerint.

¶ Ulteriꝰ videt q̃ ad sepationẽ mr̃imony qõ ẽ inter affines z ꝺsanguineos ꝺctum.nõ sit pcedendũ p viam accusationis:qz accusatiõnẽ inscriptio pcedit:q̃ aliquis se ad tacendũ qñ agit de mr̃imony sepatione.ĝ accusatio ibi locũ nõ habet. ¶ Ꝑ.in cã mr̃imony audiunt solũ ppinqui vt i ꝺsa dr̃.sed in accusationib⁹ audiunt etiã extranei.ĝ in causa separationis mr̃imony nõ agit p viã accusatiõis. ¶ Ꝑ. si mr̃imoniũ accusari deberet:tũc pcipue hoc cẽt faciẽdũ qñ min⁹ difficile ẽ qõ sepet.sed hoc ẽ qñ sunt tãtũ spõsalia ꝺctа:tũc aũt nõ accusat mr̃imõiũ. ĝ nunq; decetero debz fieri accusatio. ¶ Ꝑ.ad accusandũ nõ pcludit alicui via p hoc q̃ nõ statim accusat:sed hoc fit in mr̃imonio:qz si pmo tacuit qñ mr̃imoniũ ꝺhebat nõ põt postea mr̃imoniũ accusare quasi suspect⁹.ĝ rc. ¶ Sed ꝺ:oé illicitũ põt accusari.sed mr̃imoniũ affiniũ vel consanguineor̃ est illicituz ergo de eo potest esse accusatio.

¶ Ulteri⁹ videt q̃ in tali causa nõ sit pcedẽduz p testes sicut in alys causis:qz in alys causis adducunt ad testificandũ quicuq; sunt oĩ exceptõe maiores.sed hic nõ admittũt extranei q̃uis sint oĩ exceptõe maiores.ĝ rc. ¶ Ꝑ.testes suspecti de priuato odio vel amore a testimonio repellũt. sed maxime possunt ppinqui esse suspecti de amore respectu vnius partis:z odio ad partẽ alterã.ĝ nõ ẽ audiẽduz eor̃ testimoniũ. ¶ Ꝑ.mr̃imoniũ ẽ fauorabili⁹ q̃ alie cause in quib⁹ de reb⁹ pure cor̃poralib⁹ agit. sed i illis nõ põt esse idẽ accusator z testis.ĝ nec in mr̃imonio:z ita videt q̃ ꝺducunt i causis vt sup̃ his de quib⁹ dubitat fiat iudici fides.sed ita facienda ẽ iudici fides i cã ista sicut i alys causis:qz nõ debet precipitare sentẽtiã de eo qõ nõ ꝺstat.ĝ procedendũ est hic ex testib⁹ sicut in alys causis.

¶ Rñdeo dõz ad.i.q.q̃ cũ oĩs ꝺcubit⁹ preter legitimũ matrimoniuz sit peccatum mortale:qõ ecclesia oĩbus modis impedire conat:ad ipsaz ptinet cos inter quos nõ põt esse vex mr̃imoniuz separe:z precipue ꝺsanguineos z affines q̃ sine iceſtu ꝺbere nõ possunt carnaliter. ¶ Ad p^m ĝ dõz q̃ q̃uis ecclesia dono z auctoritate diuina fulciat:tñ inq̃tuz est hominũ ꝺgregatio aliqd ex defectu hũano in actibus eius puenit qõ nõ ẽ diuinũ:z iõ illa ꝺiũctio q̃ fit in facie ecclesie impedimẽtũ ignorãtis nõ hz isepabilitatẽ ex auctoritate diuina:sed ẽ ꝺ auctoritatẽ diuinã erroꝛe hũano iducta que excusat a peccato cũ sit erroꝛ facti q̃diu manet:z ꝓpter hoc q̃ ipedimẽtũ ad notitiã ecclesie venit:dz p̃dicta ꝺiũctionẽ separe. ¶ Ad z^m dõm q̃ illa que sine peccato eẽ nõ possũt:nulla ꝓscriptiõe firmãt:qz vt Innocẽtius dicit.Diuturnitas tpis nõ minuit peccatũ sz auget:nec ad hoc facit aliqd fauor mr̃imony:qõ inter illegitimas personas esse non poterat. ¶ Ad z^m dõm q̃ res inter alios acta aly ñ iudicat i foro ꝓtẽtioso.vñ q̃uis vn⁹ frater r̃pellat a mr̃imonio vni⁹ sororꝫ ex cã ꝺsanguitatis:nõ pp hoc sepat ecclesia aliud mr̃imoniũ:qõ nõ accusat:sed in foro ꝺscientie nõ oz q̃ semp obligẽt ad hoc alius frater ad dimittendum vxorem suam:qz frequẽter tales accusatiões ex maliuolẽtia pcedũt:z p falsos testes ꝓbant̃.vñ nõ oz q̃ ꝺsciẽtiã suã informet ex bis que sunt circa aliud mr̃imoniũ facta.sed distinguẽdũ videt in hoc:qz aut habet certã sciẽtiam de ipedimento mr̃imony:aut opinionẽ:aut neutꝫ.si pmo mõ:nec exigere nec reddere õbitũ dz. Si secũdo dz reddere sed nõ exigere. Si tertio põt z reddere z exigere.

¶ Ad.z.q.dõm q̃ accusatio ad hoc ẽ ĩstituta ne aliquis sustineat quasi inocẽs qui culpã babet.sicut aũt ex ignorantia facti ꝺtigit q̃ aliquis hõ reputat inocẽs qui i culpa est: ita ex ignorãtia alicui⁹ circustãtie ꝺtingit q̃ aliquod factũ reputat licituz qõ illicitum est:z iõ sicut hõ accusat q̃nq; ita z factuz ipm accusari põt:z sic matrimonium excusat qñ ꝓpter ignorãtiã ipedimẽti estimat legitimuz qõ est illegitimuz. ¶ Ad p^m ĝ dõm:q̃ obligatio ad penã talionis hz locuz qñ accusat ꝓsona de crimine:qz tunc agit ad punitionẽ eius:sed qñ accusat factũ:tunc nõ agit ad penam faciẽtis:sed ad impediẽduz hoc qõ est illicituz:z iõ in matrimonio accusator nõ se obligat ad aliquã penã:sed talis accusatio põt z verbo z scripto fieri:ita q̃ exprimat z ꝓsona accusans matrimoniuz qõ accusat:z impedimẽtũ propter qõ accusat. ¶ Ad z^m dõm q̃ extranei nõ pñt scire cõsanguinitatẽ:nisi p cõsanguineos:de quib⁹ pbabilius est: q̃ sciãt.vñ qñ ipsi tacent suspitio babet ꝺtra extraneũ:qz ex maliuolẽtia ꝓcedat nisi p ꝺsanguineos ꝓbare voluerit:vñ repellit ab accusatõe qñ sunt ꝺsanguinei qui tacẽt: z p quos ꝓbare nõ põt:sed ꝺsanguinei quãtũcuq; sint propiqui non repellunt ab accusatiõe qñ accusat mr̃imoniũ ꝓpter aliqõ ipedimẽtuz ꝑpetuuz qõ impedit ꝺhẽdũ z dirimit ꝺctuz:sed qñ accusat ex hoc q̃ dr̃ nõ fuisse ꝺctũ:tũc parentes tanq; suspecti sunt repellẽdi nisi ex parte illius qui est iferior dignitate z diuitys:de quib⁹ ꝓbabiliter esti mari põt q̃ libẽter vellent q̃ mr̃imoniuz staret. ¶ Ad z^m dõm:q̃ cuz mr̃imoniũ nõduz est ꝺctuz sed spõsalia tñ nõ põt accusari:qz nõ accusat qõ nõ est:sed põt denũciari impedimẽtuz ne mr̃imonium ꝺhat. ¶ Ad 4^m dõm:q̃ ille q̃ pmo tacuit qñq; audit postea si velit mr̃imoniuz accusare:qñq; repellit:qõ pz ex decretali q̃ sic dicit.Si post contractuz mr̃imoniũ aliqs apparet accusator cũ nõ prodierit in publicũ qñ fm ꝺsuetudinẽ in ecclesys edebat vtrũ vox sue debeat accusatiõis admitti:merito q̃ri põt. Sup q̃ rñdem⁹:q̃ si tpe denũciatõis pmisse is q̃ iã ꝺiunct⁹ impedit extra diocesiz existebat vl̃ alias denũciatio ad ei⁹ nõ potuit notitias puenire:vtputa si nimie ifirmitatis feruore laborãs sane mẽtis patiebat exiliũ.vl̃ i annis erat taz tene-

rls ꝓstitut⁹ q⁹ ad cõphẽsionẽ taliũ ei⁹ etas sufficere nõ vale bat: seu alia cã legitima fuerit ipedit⁹: ei⁹ accusatio oz audi ri: alioquin tanꝯ suspect⁹ eẽt ꝑculdubio repellẽdus: nisi iuramẽto firmauerit qõ post didicerit ea q̃ obiecerit: ⁊ ad hoc ex malitia non ꝓcedat.

¶ Ad. 3. q. 9. dõm q⁹ in hac cã oz q⁹ ꝑ testes veritas patefiat: sicut ⁊ in alys: tñ vt iuriste dicũt in hac cã multa spãlia in ueniunt. s. q⁹ idẽ põt eẽ accusator ⁊ testis: ⁊ q⁹ nõ iurat̃ de calũnia cũ sit q̃si cã spũalis: ⁊ q⁹ ꝓsanguinei admittunt̃ ad testificãdũ: ⁊ q⁹ nõ obseruat̃ oĩno ordo iudiciarius: qz tali denũciatiõe facta ꝓtumax põt excõicari lite nõ cõtestata: ⁊ valet hoc testimoniũ de auditu: ⁊ post publicationez te/ stiũ testes pñt iduci: ⁊ hoc totũ est vt pctũ ipediat̃ qõ i ta li ꝓiunctiõe eẽ põt. ⁊ ꝑ hoc pz solutio ad obiecta. ¶ Illud etiã nõ ẽ pmittẽdũ ⁊c. totũ est abrogatũ ꝑ noua iura: ꝛ ẽt gradus ꝓsanguitatis ⁊ affinitatis sũt restricti vsq; ad gra/ dũ q̃rtũ. ¶ Sit ẽ sciẽdũ q⁹ ecclia ⁊c. Sciẽdũ q⁹ cuz ecclia nõ itẽdat ꝑuare aliquẽ iure suo si decepta ꝑ falsos testes sepauerit mr̃imoniuz altera ꝓnarum expoliata vi: iuste oz ei fieri restitutio: etiã si altera votũ emisisset religiõis: ita tñ q⁹ ei nõ liceret petere debituz sed soluz reddere: q̃ sũt mulier ad re integrationẽ mr̃imony agit: distinguen/ duz ẽ: qz si agit petitozio: vt. s. ei deb̃ aliqs vir: qz cuz ea cõ traxit añq; fiat restitutio tractabit̃ de exceptiõe ex parte mariti ꝓposita: si aũt agat possessozio ꝓmo restituendus ẽ sibi vir q̃ exceptio ꝑdicta tractet̃: ⁊ eadẽ rõ est si vir agat. Sed excipiunt ab vtr oq; cõiter quinq; casus. Primus ẽ q̃ vir excipiẽdo ꝓponit publicã fornicationem vxoris. Secũdus q̃ ꝓponit gradũ ꝓsãguitatis iure diuio ꝓhibi tũ: tñ si differat̃ oz fieri restitutionẽ ꝑ sniaz: ꝛ ille nõ tene bit̃ reddere debitũ si hẽat ꝓsciaz de ꝓsanguitate ꝑdicta. Tertiꝰ si obyciat̃ exceptio rei ꝓiudicate a q̃ nõ ẽ appella/ tio. Quartꝰ q̃ ẽ tãta seuitia vi ri q⁹ nõ põt sufficiẽs cautio adhiberi: puta q⁹ vir ꝓsequit̃ vxorẽ odio capitali. Quintꝰ est q̃ ille q agit ꝓpoliauit aliũ sine causa.

¶ De spirituali cognatione. Dist. XLII. a

Parẽtaliũ graduũ famosa qõne aliquid ꝛ min⁹ sufficiẽter dixim⁹. Itẽ ỏ spũali cognatiõe addam⁹: q̃ ẽt ꝓhas ipedit vt nõ sunt legitime ad icũdas nuptias. Tria q̃dã sũt: ꝓsãguinitas: affinitas: ⁊ spũal̃ germanitas. Cõ sanguitas ẽ iter eos q ĩgunt̃ ꝛ lineã gñis. Af finitas inter eos q gñe qdẽ nõ sunt ꝓiũcti: ꝛ me diãte gñe sunt sociati: verbi gr̃a. Vxor filij fris mei q̃ nõ ẽ de gñe meo: ꝑ ipz qui ẽ de gñe meo mihi affinis fcã ẽ: ⁊ ego illi. Spũalis ꝓximitas est iter cõ patrẽ ⁊ ꝓmatrẽ: ⁊ iter eos: quoꝝvn⁹ alterũ de sacro fonte leuauit: vel i cathezizatio ne: aut ꝓfirmatione remit. Est etiã inter filios eiusdez hominis carnales ⁊ spirituales.

¶ Qui sũt filij spirituales. b

Spirituales filij sũt quos ỏ sacro fõte leuam⁹: vl i cathezizatõe seu ꝓfirmati one tenem⁹. Filijet ⁊ filie spũals deo/ rũ sũt: q trinemersiõis vocabulo eos sacro baptismate tingunt. Vñ et spũalis filia sa cerdotis: q̃ ei pctã sua ꝓfiteꝛ. Vñ Simac⁹ pp. Dẽs quos i pnia suscipim⁹ ita nñi spũales sũt si lij: vt ⁊ ipi quos vl nobis suscipientib⁹: vl sub trine mersiõis vocabulo mergẽtib⁹ vnda baptis mi regñauit. Siluester ẽt ãmonet vt ad suã fili az pnialẽ nullus sacerdos accedat: qz scriptũ ẽ Dẽs quo i pnia accepim⁹: ita nr̃i filij sũt vt i ba ptismo suscepti: quoꝝ oĩuz flagitiosa ẽ ꝓmittio Qz ãt cõpz ⁊ cõmr̃ sibi iũgi neq̃ant: nec pz spũa lis nec mr̃ filie vl filio spũali: ex ꝓcilio magũtinẽ si: de eo q̃ ỏterrogasti: si aliqs filiolã suã duxe rit vxorẽ: ⁊ de eo q ꝓcubuit cũ mr̃e spũali: ⁊ de eo q filiũ suũ baptizauit: ⁊ vxor ei⁹ eũ de fõte su scepit hac ỏ cã vt discidiũ fieret ꝓiugij: si post i tali copula pñt pmanere: sic rñdẽdũ ẽ. Si filio lã aut cõmr̃ez suã aliqs i ꝓiugiũ duxerit sepan dos esse iudicam⁹: ⁊ graui pnia plectẽdos. Si vo ꝓiuges legitimi: vl vn⁹ vl ãbo ex idustria b fecerit vt filiũ suũ ỏ fõte suscipent si inupti ma/ nẽvoluerit bonũ ẽ. Si aũt: grauis pnia isidiato ri iũgat̃ ⁊ sil̃ maneãt: ⁊ si ꝑuaricator ꝓiugij su puerit: acerria pnia mulctet̃: ⁊ siñ spe ꝓiugij maneat. Ex his appet q⁹ aliqs filiolã suã vl cõ mr̃ez nõ ꝑt sibi copulare nuptialr̃: ⁊ si ꝑsũptũ fuẽrit sepãdi sũt. Qui ãt legittie ꝓiuncti sũt: ñ iõ se pãdi sũt: qz alt̃ coꝝ isidiose filiũ de fõte leuauit. Ỏ ẽt Nicola⁹ ꝓfirmat dicẽs. Nosse ỏsideras vtz mlier q̃ viri filiũ ex alia femia genitũ de sa cro fõte leuauẽrit postmodũ possit cũ eodẽ viro copl̃ari. Quos iõ ꝓiũgi posse decernim⁹: qz ꝛ canões sacros: nisi ãboꝝ ꝓfessu: nulli⁹ religiõis ob/ tẽtu oz ꝓiuꝛ dimittẽ ꝓiugẽ: cũ apls ꝑcipiat. No lite fraudari iuicẽ nisi forte ex ꝓfessu ad tps: ⁊c. Itẽ dictũ ẽ nobis q̃sdã femias defidiose: q̃sdaz Vo fraudulẽt̃: vt a viris suis sepent̃: ꝓpios fili os coz̃ cpis ad ꝓfirmãdũ tenuisse. Vñ nos di gnũ duxim⁹: vt si q̃ mlier filiũ suũ ỏfidia aut ali qua fraude coz̃ epo rẽuẽit ad ꝓfirmãdũ ꝑ fal laciã vl fraudẽ: q̃diu viuat pniaz agat: in a vi ro suo ñ sepet̃. Itẽ Joanes papa. Ad limia sci Petri hõ nomie Stephan⁹ veniẽs: nr̃o ꝑtula tui inotuit q⁹ filiũ suũ i extremo vite posituz nõ dũ baptismi vnda lotũ: absẽtia sacerdotũ cogẽ te baptizauit: eũq; ꝓprijs manib⁹ suscepit: atq; ꝓ hõ negocio fuerẽtia tua ꝑfatũ hoiez a sua cõ iuge indicauit eẽ sepãdũ: q̃ ỏ fieri nll̃aten⁹ oz di cẽte scriptura. Quos de⁹ ꝓiunxit hõ ñ sepet. Et dñs nõ dimittẽ vxorẽ nisi cã fornicatõis inbet. Et nos tãta auctẽ freti dicim⁹ dimittẽdũ eẽ ⁊ i culpabile iudicãdũ q̃ nẽcitas itulit: Nã bapti zãdi op⁹ laicis fidelib⁹: si tñ nẽce fuẽrit liber ꝓce dit. vñ si supradict⁹ hõ filiũ mozietẽ aspiciẽs ne aiaz ꝑpetuo pire dimitteret: vnda baptism̃ la/ uit: vt eũ de ptãte mortis eriper: bñ feciſſe lau-

dat. Jõcz sue uxori sibi iaz olim legitime socia te ipsne dñi uixerit iudicam⁹ manere cõiunctũ. nec ob hoc separari debere. Dis alijsqz pluribus auctoritatib⁹ edocet cõinges nõ ee separãdos si post legitimã copulã alter alterius filiũ de fõte leuauerit: vel in confirmatione tenuerit.

¶ Quid premissis obuiat. c

Jis aũt obuiare vr̃ qõ Deusdedit papa ait. Peruenit ad nos dyacon⁹ sãctitatis vestre epistolã deferẽs q̃ qdã viri t mulieres ꝑte rito sabbato paschali pro magno populi icursu nescientes filios suos suscepissent de lauacro. Cupis ergo scire an ꝓpter hoc debeãt viri ac mulieres ad ꝓpriũ vsuz redire vel nõ: Nos xo hac re mesti priorũ inq̃ finim⁹ dicta: t inuenim⁹ in archiuijs. i. in armarijs ap̃lice sedis: tã talia ꝓtigisse in plurib⁹ eccle sijs: q̃uz epis ab hac ap̃lica sede volẽtib⁹ scire utz viri ac mulieres redirẽt ad ꝓpriũ thoz. Beate memorie sci pr̃es Juli⁹ papa Innocenti⁹ t Celestin⁹ cũ epoz plurimoz ꝓsensu i ap̃loz principis eccl̃ia psidẽtes talia rescripserũt t cõfirmauerũt: vt nullo mõ se i ꝓiugio reciperẽt viri ac mulieres qcũqz bac rõne suscepert natos: ꝛ separẽt se: ne su adẽte diabolo tale vitiũ inualescat. Jtẽ. Siqs filiastrũ vel filiastrã suã añ epi scopũ tenuerit ad ꝓfirmationẽ: separet ab uxore sua: t aliã nunq̃z accipiat. Dec aũt vel ad terroꝛẽ dcã sunt nõ q̃ ita esset faciẽdũ: sed ne illud fieret sũmope cauẽduz: vel de illis ẽ itelligẽdũ qui prius filios suos vicissim de fonte suscepe-runt q̃z fierent cõinges. Premissis aũt auctib⁹ oĩno cõsentiẽduz est: vt siue ꝓpriuz siue tm̃ viri filiuz mulier de fonte suscepert: nõ ideo a viro separet. Qõ de viro similiter oportet intelligi.

¶ De copula spiritualiuz vel adoptiuoꝛũ t naturaliũ filioꝛum. d

Quod aũt spũales vel adoptiui filij nãlib⁹ copulari nequeãt. Nicolaus papa testat ita ingẽs. Jta diligere dz bõ euz q̃ se suscepit de sacro fõte sic patrẽ. Jnter frẽs t filios spũales gratuita t scã cõio est: q̃ dicẽda nõ ẽ ꝓsanguitas sz hñda spũalis. primitas. vñ iter eos arbitroꝛ nõ posse fieri legale cõiugiũ: q̃ nec iter eos q nã t eos q adoptione fij sunt: venerãde leges mr̃imonia ꝓtrahi prohibent. Jtẽ. Si inter eos nõ ꝓhibẽt mr̃imoniũ quos adoptio iũgit: quãto potiꝰ a carnali opz iter se cõtubernio cessare: quos p celeste sacramẽtuz regeneratio sanctispiritus vincit.

¶ Si filij qui ante paternitatẽ vel post nati sunt valeant coniungi. e

Hoc aũt qdã volũt itelligere de illis tm̃ filijs: qb⁹ cõpatres facti sint. De alijs xo q añ ꝓpr̃nitatẽ: vl̃ post geniti sunt ꝓcedũt q̃ legitie t licite p̃nt. Quib⁹ vr̃ ꝓsentire Urban⁹ scos dicẽs. Sup qb⁹ ꝓsuluit nos tua dilectio: hic vr̃ rñdẽdũ: vt t baptism⁹ sit si istãte necitate femina pueruz in noĩe trinitatis baptizauerit: t q̃ spũaliũ parẽtũ filij vl̃ filie añ vel post cõpr̃nitatẽ gẽiti p̃nt legitime ꝓiũgi ꝑter illã psonã qua cõpatres effecti sunt.

¶ Paschalis papa. f

Paschalis xo scos: post cõpr̃nitatẽ genitos copulari prohibet scribẽs Regio epo. Post susceptũ filiũ de fõte vel filiã spũalẽ q ex cõpr̃ev̄l ex cõmr̃e fuerit nati mr̃imonio iũgi nõ p̃nt. Illud ẽt notãdũ est qõ i triburiẽsi ꝓcilio legit̃. Siqs sue spũalis cõmr̃is filiã fortuitu t ita ꝓtigẽte rez casu in cõiugiũ duxerit: maturioꝛi seruato ꝓcilio hẽat: atqz legitimo cõnubio honeste operam det.

¶ Siqs ducere possit duas cõmatres alteram post alteram. g

Volet ẽt q̃ri si ꝓmr̃ez uxoris post eius obitũ qs ducẽ valeat. de q̃ Nicola⁹ papa sic scribit. Sciscitat a nobis scitas vr̃a: siqs duas cõmr̃es hr̃e valeat vnã post alterã. In quo memisse ꝏbes scriptũ eẽ: erũt duo i carne vna. Cũ g ꝓstet q̃ vir t mulier vna caro efficiunt̃: restat virũ cõpr̃ez ꝓstitui mulieri: cui⁹ assũpta uxoꝛ: cõmr̃ erat: t iõvirũ illi femie non posse ꝓiũgi q̃ cõmr̃ ei⁹ erat: cũ q̃ idez fuerat vna caro effect⁹. Nunc ãt illud ꝓriũ vr̃. Qui spũalẽ hz cõpr̃em cui⁹ filiũ de lauacro accepit: t uxoꝛ ei⁹ cõmr̃ nõ ẽ: licz ei ꝏfucto ꝓpr̃e suo ei⁹ viduaz ducẽ i uxoꝛez: quos nulla gñatio spũalis secernit. Jtẽ ex epl̃a pascal̃ pape. Post uxoris obitũ cũ cõmr̃e uxoris cõiugio copl̃ari: nll̃a rõ vel auctas vr̃ ꝓhibẽ. Nõ. n. p carnis vnionem: ad vnionẽ spũs ptrãsit̃. hz sciẽdũ q̃ auctas nicolai ꝏ illo ait q uxoꝛi sue ꝏbitũ fddidit postq̃z ꝓmr̃ illi⁹ extitit. Alie xo auctes de illo agũt c⁹ uxoꝛ postq̃z a viro suo ꝏreliq̃t illi⁹ cõmr̃ efficit̃: nec post ꝓpr̃initatez a viro suo agnoscit̃: vl̃ de viro poti⁹ agũt: c⁹ uxoꝛ añ ꝏfũgit̃ q̃z ab eo agnoscat̃.

¶ Si vir t uxoꝛ pꝏssint sil̃ tenere pueruz. h

Volet ẽt q̃ri: si uxoꝛ cũ viro sil̃ debeat i baptismo suscipe puer̄: De q̃ Urban⁹ ait. q̃ uxoꝛ cũ marito i baptismo sil̃ nõ ꝏbeat suscipe puer̄: nulla auctе vr̃ vl̃ repit̃ ꝓhibitũ: hz vt ipa puritas spũal̃ pr̃initatis ab oi labe t ifamia ꝓfect̃ immunis: decreuimus: vt utriqz sil̃ ad hoc spirare nõ presumãt.

qz ꝙ piaculare flagitiū cōmisit q duab⁹ ꝑmꝛibus vl' sozoꝛib⁹ nupsit: magna pnia dz ei iūgi.

De scōis t tertijs nuptijs t deiceps. i

Sciēdū ē ēt qꝫ nō solū pzie vel scōe nuptie sūt licite: ꝫ ēt tertie t ꝗrte ñ sē dānāde. Vñ Aug. Scōas nuptias oīno licitas apl's ꝓcedit. De tertijs aūt t ꝗrtis: t de vltra plurib⁹ nuptijs solent hoies mouere qōnē. Sz qs audeat diffinire qō nec apl's video diffinisse. Ait. n. Si dozmierit vir ei⁹ cui vult nubat. Nō dicit pzim⁹. vel secūd⁹. uel tertius. quotuslibet nec nobis diffiniēdū ē: qō nō diffinit apl's. vñ ut breuiter rñdeā: nec illas nuptias debeo dānare: nec eis verecūdiā nūeroſitatis auferre: nec ꝫ hūane ꝙecūdie sensū audeo dicere: vt quotiēs voluerit nubāt: nec ex meo coꝛde ꝑter scripture auctez quotaslibet nuptias dānare. Idē testat Hiero. Ego nunc libera voce exclamo: nec dānari i eccl'a bigamū: imo nec trigamū: t ita licere quinto t sexto. quēad modū scōo marito nubere. Apl's tñ bigamos a sacerdotali honoꝛe excludit. Sz ꝫ nō facit ꝑ vitio bigamie: imo ꝑ sacrī ꝙtute vt sit vna vnius: sīc vnica vnici. Illud tñ cesariēsis cōcilū vī inuere bigamiā eē pctm̄. Presbyterū iqt i nuptijs bigami pzādere nō ꝙueīt: qz cū pnia bigam⁹ idigeat: qs erit ꝑbiter q talib⁹ nuptijs possit ꝑbere ꝙsensuz: Sz hoc de illo itelligi pōt q pzie vꝛoꝛi isidiat⁹ putat desiderio secūde: vl' ꝑ signaculo sacrī illud dz: qō in bigamo nō ꝙuat. Ambro. ēt dicit: qꝫ pzie nuptie tm̄ a dño sūt institute: secūde ꝙ sunt pmisse: t prime nuptie sub bñdictiōe dei celebrant sublimiter. Secūde ꝙ etiam in presenti carent gloria.

Postqz determinauit magister de carnalis propinquitatis impedimento: hic determinat de impedimēto spūalis propinquitatis. Et diuidit in partes duas. In prima ostendit quō spūalis cognatio matrimoniū ipediat. In secūda inquirit vtrū secūde nuptie sint licite: ibi. Sciēdū est qꝫ nō solū ꝛc. Prima in duas. In prima distinguit ꝓpinquitatē spūalē a carnalib⁹: de quib⁹ supza actū est. In secūda ꝓsequit de ꝓpinquitate spūali: ibi. Spūales filij ꝛc. Et hec pars diuidit in duas. In ꝑma ostēdit vnde spūalis ꝓpinquitas cōtrahat. In secūda oñdit quō matrimoniū ipediat: ibi. Nō aūt cōparat vel cōiter ꝛc. Et hec in duas. In prima oñdit quō ipedit matrimoniuz ꝓpinquitas spūalis quā aliqua ꝑsona directe ꝫbit que assimilat ꝙsanguinitati. In secunda quō ipediat matrimoniū illa que idirecte ex vꝛoꝛe in virū redūdat ꝑ modū cuiusdā affinitatis vel econtra: ibi. Solet etiā queri ꝛc. Prima in duas. In ꝑma oñdit quando spūalis cognatio ipediat matrimoniū iter ꝙpatrē spūalē t matrē naturalē: aut ecōuerso. In scōa oñdit qñ matrimoniū ipediat iter filios spūales t naturales: ibi. Qz autē spūales vel adoptiui ꝛc. Prima i duas. In ꝑma oñdit qñ spūalis cognatio matrimoniū ꝓcedēs impediat matrimoniū ꝫbendū: t dirimat ꝫctū iter ꝙpatrē t cōmatrē: nō aūt si sequat. In scōa obycit i ꝫriū: t soluit: ibi. Dis aūt obuia re videt ꝛc. Qz aūt spūales ꝛc. Dic oñdit qñ impedit matrimoniū inter prolē spūalē t nālem vnius hois. Et circa hoc duo facit. Primo ꝑbat ꝓpositū. Scōo ingrit vtrum ꝑbatio se extēdat ad fratres nāles spūalis ꝓlis: q. s. possint copulari filys nālibus spūalis patris: ibi. Hoc aūt qdā volūt ꝛc. Solet etiā queri ꝛc. Circa hoc duo facit. Primo oñdit qꝫ spūalis cognatio trāsit a viro in vꝛoꝛez. Scōo inquirit vtrū possint spūaliter effici parentes alicui⁹ prolis: ibi. Solet etiā queri ꝛc. Questio. I.

Hic est triplex qstio. Prima de cognatione spūali. Scōa de legali. Tertia de scōis nuptijs. Circa ꝑmū que runt tria. Primo vtrum spūalis cognatio matrimonium impediat. Scōo ex qua cā ꝫbatur. Tertio inter quos contrahat.

Ad primum sic ꝓcedit. Videt qꝫ spūalis cognatio matrimoniū nō ipediat. nihil. n. ipedit matrimoniū qō nō ꝫriat alicui bono matrimonio. sed spūalis cognatio nō ꝫriat alicui bono matrimonio. ergo nō ipedit matrimoniū. Ꝑ. ꝓpetuū impedimētū matrimony nō pōt stare simul cū matrimonio. sed cognatio spūalis stat simul aliqñ cū matrimonio: vt in lra dr: sicut cū aliquis in casu necessitatis filiū suuz baptizat: qz tūc fit vꝛoꝛi sue spūali cognatiōe cōiunctus: nec tñ matrimoniū separat. ergo spūalis cognatio matrimoniū non impedit. Ꝑ. vnio spūs nō trāsit in carnē: sed matrimoniū ē carnalis cōiunctio. ergo cū cognatio spūalis sit vnio spūs nō pōt trāsire ad mrimoniū ipediēdū. Ꝑ. ꝫrioꝝ non sunt idem effectus. sed spūalis cognatio videt esse ꝫria dispari tati cultus: cuz spūalis cognatio sit ꝓpingtas ꝓueniēs ex datiōe sacrī vel tētione ad idem: disparitas aūt cult⁹ cōsistit in sacrī carētia: vt ꝑus dictum est. Sed g disparitas cultus matrimoniuz ipediat: videt qꝫ spūalis cognatio non bēat hunc effectuz. Sz ꝫ. qz to aliqō vinculū est sanctū est magis custodiēduz: sed vinculuz spirituale ē sanctius qz coꝛporale. ergo cuz vinculuz ꝓpingtatis coꝛporalis mrimoniuz ipediat: videt etiā qꝫ spiritualis cognatio idē faciat. Ꝑ. in mrimonio ꝫiunctio aliaruz est ꝑncipalioꝝ qz ꝫiunctio coꝛpoꝝ: qz ꝑcedit ipsā. g multo foꝛtius spiritualis cognatio mrimoniuz ipedire pōt qz carnalis.

Rñdeo dōm: qꝫ sicut ꝑ carnis ꝓpagationē bō accipit eē nature: ita ꝑ sacrā accipit eē spirituale gre. vñ sicut vinculū qō ex carnis ꝓpagatiōe ꝫbit ē nāle hoi inqꝫtuz ē res qdā nature: ita vinculū qō ꝫbit ex sacramēto ꝙ susceptiōe est quodāmō nāle alicui inqꝫtuz est mēbruz ecclesie: t iō sicut carnalis cognatio impedit matrimoniuz: ita spūalis ex ecclesie statuto. tñ distinguendum est de spūali cognatione: qz aut ꝓcessit matrimonium: aut sequit. si ꝓcessit impedit cōtrahenduz t dirimit cōtractum. si sequit tunc non dirimit vinculum matrimony. sed quātuz ad actum matrimony est distinguenduz: qz aut spiritualis cognatio inducit cā necessitatis: sicut cuz pater baptizat. pueruz in articulo mortis t tunc non impedit actuz matrimony ex neutra parte: aut inducit extra casuz necessitatis: ex ignorantia tamen: t tunc si ille ex cuius actu inducitur diligentiam adhibuit: est eadem ratio sicut t de ꝑmo: aut ex industria extra casum necessitatis: t tunc ille ex cuius actus inducitur amittit ius petendi debitum: sed tamen debet reddere: quia ex culpa eius non debet aliquod incommodum alius repoꝛtare. Ad ꝑmum ergo dicendum: qꝫ quamuis spiritualis cognatio non impediat aliquod de ꝑncipalibus bonis matrimony: tamen impedit aliquod de secundarys bonis: quod est amicitie multiplicatio: quia spiritualis cognatio est sufficiens ratio amicitie:

pfe:vñ oportet q; ad alios per matrimoniuz familiaritas ⁊ amicitia queraꝫ. ¶ Ad z^m dōz:q; mr̄imoniū est ppetuū vinculū:⁊ io nullū impedimētū supueniēs pōt ipsum diri mere:⁊ sic qñq; ꝓtingit q; mr̄imoniū ⁊ mr̄imoy ipedimē tum stant sil:nō ät si impedimētū precedat. ¶ Ad 3^m dōz io ꝓpinquitas spūs ei ipedimētū pstat:sine boc q; ꝓpinquitas spūs ei ipedimētū pstat:sine boc q; ꝓping tas spūalis trāsire debeat i carnalē. ¶ Ad 4^m dōm.q; nō in mr̄imonio nō tñ est ꝛiunctio corpalis:sz ét spūalis: et q; ꝓpinquitas spūalis trāsire debeat i carnalē. ¶ Ad 4^m dōm.q; nō est inconueniēs q; duo ꝛria adinuicē ꝛrient̄ eidē sicut ma gnū ⁊ parū equali:⁊ sic dispitas cult^o⁊ spūalis cognatio mr̄i^o repugnāt:qz in vno ē maioz distātia: in altero maioz propinquitas q̄z matrimonium requirat:⁊ ideo ex vtraq; parte matrimonium impeditur.

Ad secundum sic ꝓcedit:vr̄ q; p solū baptismū eni se hz cognatio corpalis ad corpalē generationē: ita spi ritualis ad spūalē.sed solus baptism^o dr̄ spūalis gñatio. g̊ p solū baptismū ꝟbiť spūalis cognatio:sicut p solam gña tionē carnalē cognatio carnalis. ¶ Ꝑ.sicut i ꝓfirmatiōe imprimit̄ character:ita i ordine.sed ex suscepti5e ordinis nō sequit̄ spūalis cognatio.g̊ nec ex cōfirmatiōe:⁊ sic solū ex baptismo. ¶ Ꝑ.sacra sunt dignioza sacr̄alib^o:sed ex q; buscā sacr̄is spiritualis cognatio nō seqt̄:sicut pz i extrēa vnctiōe.g̊ multo minus ex cathecismo:vt qdā dñt. ¶ Ꝑ. inter sacr̄alia baptismi multa alia ꝓter cathecismū nu merant̄:vt pz.ē.di.6.g̊ ex cathecismo nō magis ꝟbiť spiri tualis cognatio q̄z ex alys. ¶ Ꝑ.oro nō est minus efficax ad ꝓmouendū in bonū q̄z instructio siue cathecizatio.sed ex orone ñ ꝟbiť spūalis cognatio.ergo nec ex cathecismo. ¶ Ꝑ.instructio q̄ fit baptizatis p p̄dicationē nō min^o va let q̄z illa q̄ fit nōdū baptizatis.sed ex p̄dicatiōe non ꝟbiť aliqua spūalis cognatio.g̊ nec ex cathecismo. ¶ Sed ꝯ.z. coz.iz. In christo iesu p euangeliū ego vos genui. sed spi ritualis generatio causat spūalē cognatōez.g̊ ex p̄dicatio ne euāgely ⁊ instructiōe fit spūalis cognatio:⁊ nō soluz ex baptismo. ¶ Ꝑ.sicut p baptismū tollit̄ peccatū oziginale ita p ꝓniam actuale.g̊ sicut baptisma causat spirituale co gnationē:ita ⁊ pnia. ¶ Ꝑ.pater nomē cognatiōis est. sed per ꝓniam ⁊ doctrinā ⁊ pastoralē curā ⁊ multa hō aliquis dr̄ alteri spiritualis pater.g̊ ex multis alys ꝓter baptis mū ⁊ ꝓfirmationē spiritualis cognatio contrahit̄ur.

¶ Rideo dōz:q; circa boc est triplex opinio.quidā.n.dr̄t q; spiritualis regeneratio sicut p septiformē spūs sci gr̄az dar̄:ita p septē efficit̄ incipiēdo a primo pabulo salis sacr̄i vsq; ad ꝓfirmationē p eam factaz.⁊ p quodlibet hoz se pt̄ spūalis cognatio ꝟbiť. Sz illud nō videt̄ rōnabile: qz cognatio carnalis nō ꝟbiť nisi p actū gñatiōis ꝓpletū. vñ ét affinitas nō ꝟbiť nisi sit facta ꝛiunctio seminū ex q̄ pōt sequi carnalis gñatio.spūalis ät gñatio ñ pficit̄ nisi p ali quod sacr̄m.⁊ io incōueniēs est q; spūalis cognatio ꝟbar̄ nisi p aliq̄d sacr̄m.⁊ io aly dicūt q; p tria tñ sacr̄a spūalis cognatio ꝟbar̄.s.p cathecismū:baptismū:⁊ ꝓfirmationē. sed isti ꝓpriā vocē videnť ignozare:qz cathecism^o nō ē sa cr̄m sed sacr̄ale. Et io aly dñt q; tātū p duo sacr̄a.s. p bap tismū ⁊ ꝓfirmationē:⁊ hec opinio ē cōioz:tū ō cathecismo quidā hoz dicunt q; ē debile impedimētū q̄ō ipedit con trahēdū:sz nō dirimit mr̄imoniū ꝛctū. ¶ Ad p^m q̄ dōz:q; duplex est carnalis natiuitas. ꝛma i vtero i quo adhuc id quod natū est.est adeo debile q; nō possit extra exponi sine piculo:⁊ huic natiuitati sil̄at̄ rgeneratio p baptismū q̄ regenerat̄ aligs adhuc q̄si fouendus itra vtez eccl̄ie. Secunda est natiuitas ex vtero q̄n iā id q̄ natuz erat in vtero tantū roborat̄ erat q; pōt sine periculo exponi ex teriozib^o q̄ nata sunt corrumpere:⁊ huic sil̄at̄ ꝓfirmatio p quā hō roborat^o exponit̄ i publicū ad ꝓfessionē nois chri sti:⁊ io ꝓprie p vtrūq; istoz sacr̄oruz ꝟbiť spūalis cogna tio. ¶ Ad z^m dōz:q; p ordinis sacr̄m nō fit aliq̄ regenera tio:sed q̄dā ꝓmotio ptātis ⁊ p ꝓterea mulier nō suscipit or dine:⁊ sic nō pōt ex hoc aliq̄ impedimētū p̄stare mr̄i^o:et io talis cognatio nō ꝓputat. ¶ Ad 3^m dōz:q; i cathecismo fit q̄dā profess̄io futuri baptismi:sicut in spōsalib^o fit q̄dā spōsio futuraꝝ nuptiaꝝ. vnde sicut i spōsalib^o ꝟbiť quam mot^o ꝓpinquitatis:ita ⁊ in cathecismo ad min^o ipedies ꝟbē dum:vt qdā dñt:nō ät in alys sacr̄is. ¶ Ad 4^m dōm:q; ta lis p̄fessio fidei nō fit i alys sacr̄alib^o baptismi sicut in ca thecismo:⁊ io nō ē silis rō. ¶ Et sil̄r dōm ad quintum de orone:⁊ ad sextū de p̄dicatiōe. ¶ Ad 7^m dōz q; aplūs eos ad fidē īstruxerat p modū cathecismi:⁊ sic aliquo mō tal̄ īstructio hēbat ordinē ad spūalē cogtionē. ¶ Ad. 8^m. dōz q; p sacr̄m pnie nō ꝟbiť ꝓpe loq̄ndo spūalis cognatio. vñ filius sacerdotis pōt ꝟbere cū illa quā sacerdos i ꝓfessiōe audit:alias filius sacerdotis nō iuēiret i tota vna ꝓchia mulierē cū q̄ ꝟberet̄ nec obstat q; p pniaz tollit̄ pctm̄ ac tuale:qz ꝑ ñ ē p modū gnātōis sz magis p modū sanatōis sz tñ p pniaz ꝟbiť q̄dā fed^o iter sacerdotē ⁊ mr̄ierē ꝓfitē tē silē cognatiōi spūali:vt tñ peccet eā carnaliter cogno scēs ac si eēt sua spūalis filia:⁊ ꝑ io qz maxia familiaritas est iter sacerdotē ⁊ ꝓfitentē.⁊ ex ꝑ ista ꝓhibitio ē inducta vt tollat̄ peccādi occasio. ¶ Ad 9^m dōm q; pr̄ spūalis dr̄ ad sil̄itudinē pr̄is carnal̄.pr aūt cozpal̄:vt dicit ph̄s in .8° eth̄.tria dat eē:nutrimētū:⁊ īstructionē:⁊ io spūalis pr̄ ali qs alicui^o dr̄ rōe alicui^o hoz trū:tñ ex ꝑ q; est spūalis pr̄ ñ hz cognationē spūalē nisi ꝟeiat cū pr̄e q̄ntū ad gnātiōem p quā est esse.⁊ sic ét pōt solui.8^m. quod ꝓcessit.

Ad tertiū sic ꝓcedit:vr̄ q; cognatio spūalis ñ ꝟbar̄ iter suscipientē sacr̄m baptismi ⁊ leuātē de sacro fonte:qz i gnātiōe carnali ꝟbiť ppingtas solū ex pte eius cui^o semie generat̄ ples:nō aūt ex parte eius qui puerz natū suscepit.ergo nec spūalis cognatio ꝟbiť iter eū qui suscipit de sacro fōte:⁊ eū qui suscipiť. ¶ Ꝑ.ille qui in sacro fonte leuat anadocus a ḋio. dr̄:⁊ ad eius officiū spe ctat puerū instruere.sed instructio nō est sufficiēs cā spūa lis cognatiōis.vt dictū est.ergo nulla cognatio ꝟbiť inter eū ⁊ illū qui de sacro fonte leuat̄. ¶ Ꝑ. pōt contingere q; aliquis leuet aliquē de sacro fonte anteq̄ ipse sit baptiza tus.sed ex boc nō ꝟbiť aliqua spūalis cognatio:qz ille qui nō est baptizatus nō est capax alicuius spūalitatis.ergo le uare aliquē de sacro fonte nō sufficit ad cognationē spūa lē ꝟbendā. ¶ Sz ꝺ est:diffinitio spūalis cognatōis supra inducta:⁊ auctozitates que ponunt̄ in littera.

¶ Ulteri^o videtur q; spūalis cognatio nō transeat a viro i vxorē:qz spūalis vnio ⁊ corporalis sunt disperate ⁊ diuer sōrū generum.ergo mediante carnali cōiunctione que est inter virū ⁊ vxorem:non trāsitur ad spūalez cognationē. ¶ Ꝑ.magis cōueniunt in spūali generatiōe que est causa spūalis cognatiōis:pater ⁊ mater spūalis q̄z vir qui est pa ter spiritualis:⁊ vxor.sed pater ⁊ mater spiritualis nullaz ex boc cognationem spūalem cōtrahūt.ergo nec vxor cō trahit aliquā cognationem spūalem ex boc q; vir eius sit pater spiritualis alicuius. ¶ Ꝑ.pōt cōtingere q; vir est ba ptizatus ⁊ vxor non est baptizata.sicut quando vnus est ab infidelitate conuersus sine alterius cōiugis conuersio ne.sed spūalis cognatio non potest peruenire ad nō bapti zatum.ergo non transit semper de viro ad vxorem. ¶ Ꝑ. vir ⁊ vxor possunt aliquem simul de sacro fonte leuare.si ergo spiritualis cognatio a viro transiret in vxorez: seque retur q; vterq; coniugum esset bis pater vel mater spiri tualis eiusdem:quod est inconueniens. ¶ Sed cōtra.bo na spiritualia magis multiplicabilia sunt q̄z corporalia.sz cōsanguinitas corporalis viri trāsit ad vxorem per affini tatē.ergo multomagis spūalis cognatio.

¶ Ulteri^o videt̄ q; non transeat ad filios carnales patris

spūalis:qz spūali cognatiōi nō assignant gradus.eēnt aūt gradus si trāsiret a patre in filiuz: quia persona generata mutat gradū:vt supra dictū ē.ergo nō trāsit ad filios carnales pris spūalis. ¶ ℞.pater codē gradu attinet filio: ꝛ frater fratri.si ergo spūalis cognatio trāsit a pre in filiuz: eadē rōne trāsibit a frē in frēm:qō falsuz est. ¶ Sed ꝺ ē: quod in littera probatur pari auctoritate.

¶ Rñdeo dōz ad.i.q.ꝙ sicut in gnatōe carnali aliquis nascit ex pre ꝛ mre:ita i gnatiōe spūali aliquis renascitur filius dei sicut pris:ꝛ eccl'ie sicut mris . sicut ăt ille q ꝓsacrm ꝓfert gerit psonā dei:cuius instm ꝛ minister est: ita ille q baptizatū suscipit de sacro fonte aut ꝓfirmādū tz psonaz eccl'e.vñ ad vtrūqz spūalis cognatio ꝺbit. ¶ Ad p'm g̃ dōz ꝙ nō tm pr ex cuius semie generat ꝓples hz cognatiōem carnalē ad natū:sed ēt mr q mām ministrat:ꝛ i cui⁹ vtero generat:ꝛ ita ēt anadocus g baptizādū vice toti⁹ eccl'ie offert ꝛ suscipit ꝛ ꝓfirmādū tz:spūalem cognatiōez ꝓtrahit. ¶ Ad z'm dōm ꝙ nō rōne īstructiōis debite: sed rōe gnatiōis spūalis ad quā coopat spūalē cognatiōem cōtrahit. ¶ Ad 3'm dōm:ꝙ nō baptizatus nō pōt aliquē leuare ō sacro fonte cū nō sit mēbrū eccl'ie cuius typū gerit i baptismo suscipiēs:q̃uis possit baptizare:qz est creatura dei cuius typū gerit baptizās.nec tñ aliquam cognatiōem contrahere spiritualem potest:qz est expers spiritualis vite i quam homo primo per baptismum renascitur.

¶ Ad.z.q.dōm:ꝙ aliqs pōt alicuius fieri ꝓpr̃ dupl'r. Uno mō p actū alteri⁹ g baptizat: vel i ipso baptismo suscipit filium eius:ꝛ sic cognatio spūalis nō trāsit a viro i vxorem nisi forte ille sit filius vxoris:qz tūc vxor directe ꝺbit cognatiōnē spūalem sicut ꝛ vir. Alio mō p actū ꝓpriū sicut cum leuat filiū alterius de sacro fōte:ꝛ sic cognatio spūal' trāsit ad vxorē quā iā carnaliter cognouit:nō aūt si nōdū sit ꝓsūmatū mrimoniū.qz nōdū effecti sūt vna caro:ꝛ hꝰ ē p modū cuiusdā affinitatis:vñ etiā pari rōe vr trāsire ad mulierē q̃ est carnaliter cognita q̃uis nō sit vxor. vñ versus. Qui mihi vel cuius mea natū fōte leuauit. Hec mea cōmater fieri mea nō valet vxor. Si qua mee natū nō ex me fōte leuauit. Hāc post fata mee nō ide vetabor habere. ¶ Ad p'm g̃ dōm:ꝙ ex hoc ꝙ sūt diuersoꝝ genex vnio spūalis ꝛ corpalis pōt excludi ꝙ vna nō est altera. nō aūt ꝙ vna nō possit eē cā alteri⁹:qz eoꝝ q̃ sūt i diuersis genera⁹:vnū q̃qz ē cā alteri⁹ vel p se vel p accidēs. ¶ Ad z'm dōm:ꝙ pr spūalis ꝛ mr spūalis eidē nō ꝓiūgunt i generatiōe spūali nisi p accñs:qz vnus ad hoc p se sufficeret. vñ nō oz ꝙ ex hoc aliqua cognatio spūalis iter eos nascat̃ gn possit eē iter eos mrimoniū:vñ versus. Un⁹ semp erit cō patrū spūalis. Alter carnalis nec fallit regula talis. Hz p mrimōiū fit vir ꝛ vxor vna caro p se loquēdo:ꝛ iō nō ē similе. ¶ Ad 3'm dico ꝙ si vxor nō sit baptizata ñ puēiet ad eam spūalis cognatio pp hoc ꝙ nō est capax:nō ex hoc ꝙ nō possit p mrimōiū traduci spūalis cognatio a viro i vxorem. ¶ Ad 4.m dōm:ꝙ exquo iter prem spūalem ꝛ mrez non ꝺbit aliqua cognatio nihil ꝓhibet quin vir ꝛ vxor sit aliquē de sacro fōte leuarēt:nec est īcōueniēs ꝙ vxor ex diuersis cāis efficiat bis mr spūalis eiusdē: sicut ꝛ pōt eē ꝙ est affinis ꝛ ꝓsanguinea eiusdē p carnalē ꝓpinquitatē.

¶ Ad.3.q.ō.ꝙ filius ē aliquid pris: ꝛ nō ecōuerso: vt dr i .8°.et ℈.ꝛ iō spūalis cognatio trāsit a pre i filiū:sed nō ecōuerso:ꝛ sic pz ꝙ sūt tres spūales cognatiōes.vna q̃ dr spiritualis paternitas q̃ est iter prem spūalē ꝛ filium spūalē. Alia que dr ꝓpaternitas q̃ ē iter prem spūalē ꝛ carnalem eiusdē. Tertia ăt dr spūalis fraternitas:q̃ est iter filiū spiritualē ꝛ filios carnales eiusdez pris: ꝛ q̃libet hax ipedit ꝺtrahēdū mrimōiū ꝛ dirimit ꝺctum. ¶ Ad p'm g̃ dōm:ꝙ psona addita p carnis ꝓpagatōem facit gradū respectu illius psone q̃ eodē genere attiet:nō ăt respectu eius q̃ attinet i alio genere:sicut filius attinet i eodē gradu vxori patris i quo ꝛ pater:q̃uis alio gñe attinētie.spiritualis aūt cognatio est alterius generis q̃ carnalis: ꝛ iō nō i eodem gradu attiet filiū spiritualis filio nāli pris sui spiritualis i quo attiet ei pr eius:quo mediāte cognatio spūalis trāsit ꝛ ita ñ oportet ꝙ spiritual' cognatio habeat gradū. ¶ Ad z'm dōm:ꝙ frater ñ est aliquid fratris:sicut filius est aliquid patris.sed vxor est aliquid viri cum qua effecta est vnus corpus:ꝛ ideo a fratre in fratrem nō trāsit siue sit añ genitus siue post fraternitatem spiritualem. Qō. II.

Deinde queritur

de cognatiōe legali que est per adoptiōem. Et circa hoc querūtur tria. ¶ Primo de adoptiōe. ¶ Secūdo vtruz ex adoptōe cōtrahatur aliquod viculū ipediēs matrimōiuz. ¶ Tertio iter quas personas cōtrahatur.

Ad primum

sic ꝓcedit: videt ꝙ īcōueniēter adoptio diffiniat. Adoptio est extranee persone i filium vel nepotem: vel deiceps legittima assumptio.filius enim debet esse subditus patri.sed aliquādo illi qui adoptatur ñ trāsit i potestatem patris adoptātis. ꝙ ñ semp per adoptiōem aliquis i filium assumit. ¶ ℞.patres debēt filys thesauriçare.z.cor.12.ꝺz pater adoptās ñ oportet ꝙ semp adoptato thesauriçet:qz quādoqz adoptatus ñ succedit i bōa adoptātis.ergo adoptio ñ est assumptio alicuius i filium. ¶ ℞.adoptio per quam aliquis i filium assumit̃:similat̃ gnatiōi naturali per quā nāliter filius producit̃.ergo cui competit nālis generatio filij: cōpetit adoptio.sed hoc est falsum:qz ille qui ñ est sui iuris: ꝛ qui est minor.25.ānis ꝛ mulier ñ possūt adoptare:qui tamē possūt naturaliter filium generare.ergo adoptio ñ ꝓprie dicit̃ assumptio alicuius i filium. ¶ ℞.assumptio extranee persone i filium videt̃ esse necessaria ad supplendum defectum naturalium filioꝝ:sed ille qui nō pōt generare vt spado vel frigidus maxime patit̃ defectum i filijs naturalibus.ergo ci maxime competit assumere filiū aliquez:sed ñ ꝺpetit adoptare ei.ergo adoptio ñ ē assumptio alicuius i filium. ¶ ℞.i spirituali cognatiōe vbi aliquis i filium assumitur sine carnis ꝓpagatōe potest idiffe rēter maior etate effici pr̃ minoris ꝛ ecōuerso:qz iuuenis potest senem baptizare:ꝛ ecōuerso.si ergo per adoptionem aliquis assumitur i filium sine carnis propagatiōe:similiter posset idifferēter senior iuuiorem: vel iuuior seniorem adoptare:qō nō est verū:ꝛ sic idē qō ꝓus. ¶ ℞.adoptat̃ ñ differt ꝑm aliquē gradū ab adoptāte.ergo glibet adoptatus adoptat̃ in filiū:ꝛ sic īcōueniēter dr qō adoptat̃ i nepotē. ¶ ℞.adoptatio ex dilectōe procedit: vñ ꝛ deꝰ dicit̃ nos p charitatē in filios adoptasse.sed charitas maior est habenda ad ꝓximū q̃ ad extrancos.ḡ nō dz esse adoptatio extranee psone:sed magis persone propinque.

¶ Rñdeo dōz:ꝙ ars imitat̃ nām:ꝛ supplet defectū nature i illis in gbꝰ nā deficit:vñ sicut p naturalē generatiōez aliquis filiū producit:ita p ius positiuū: qō est ars equi et boni potest aliquis sibi assumere aliquē in filium ad similitudinem filij naturalis ꝛ ad supplendū filiorum prędictorum defectuz:propter qō ꝓcipue adoptatio est itroducta:ꝛ qz assumptio importat terminum a quo:propter quod assumēs nō est assumptum:vt in.3.lib.dis.5.dictum est:oz ꝙ ille qui assumitur in filium sit persona extranea. sicut ergo naturalis generatio habet terminum ad quez: scz formā que est finis generationis:ꝛ terminū a quo:scilicet formā cōtrariam:ita generatio legalis hz terminū ad quem filium vel nepotem:terminū a quo persona extraneā:ꝛ sic patet ꝙ predicta assignatio comprehendit genus adoptionis:quia dicitur legittima assumptio:ꝛ terminuz ad quez a quo:quia dicitur extranee persone:ꝛ terminuz ad quez

qđ in filium vel nepotem. ¶ Ad p^m ergo dom q filia/tio adoptiōis est quedam imitatio filiationis naturalis: ⁊ ideo duplex est adoptōis species: vna que perfecte imitatur nālem filiationem: ⁊ hec vocat abrogatio per quam reducitur adoptatus in potestatez adoptantis: ⁊ sic adoptatus succedit pri adoptāti ex intestato: nec pōt eū pr̄ si/ne culpa prauare q̄rta parte hereditatis. sic aūt adoptari pōt nisi ille qui sui iuris est. qui. s. postq̄ adoptat nō hz ptātē: aut si hz est mācipat⁹. ⁊ hec adoptatio nō fit nisi auctoritate p̄ncipis. Alia est adoptatio que imitat nālem filiationē imperfecte q̄ vocat simplex adoptio p quā adoptat⁹ nō transit in ptātez adoptātis: vnde magis est dispositio q̄dā ad perfectā adoptionez q̄z adoptio pfecta: ⁊ p̄m hanc pōt adoptari ēt ille qui non est sui iuris ⁊ sine auctē principis ex auctoritate magistrat⁹: ⁊ sic adoptat⁹ nō succedit in bonis adoptātis: nec tenet ei adoptās aliquid de bonis suis in testamento dimittere nisi velit. ¶ Et p hoc pz solo ad scōm. ¶ Ad 3^m dom: q generatio nālis ordinat ad spēm ꝛsequēdā: ⁊ iō ꝛpetit oīb⁹ posse naturaliter generare: in qb⁹ nā speciei nō est ipedita. sed adoptio ordinat ad disponēdi de hereditate sua: vnde ille q nō est sui iuris: vl est minor. 25. ānis: aut mulier nō pōt adoptare aliquem nisi ex spāli ꝛcessiōe p̄ncipis. ¶ Ad 4^m dom: q p eum q̄ fit i posterū. vnde ex hoc ipso iā debet illis q ei succedere debēt iure p̄pinquitatis: ⁊ iō ei nō ꝛpetit adoptare sicut nec nāliter generare. ⁊ p̄terea maior ē dolor de filys amissis q̄z de filys q nūq̄ habiti sunt: ⁊ iō hūtes ipedimētū generatiōis nō idiget solatio ꝫ carentiā filioꝝ sicut illi qui habuerūt ⁊ amiserūt: vel ēt q hr̄e potuerūt ꝫ aliquo ipedimēto accidētali caret. ¶ Ad 5^m dōz: q spūalis cognatio fert masculus a femia: seru⁹ ⁊ liber: iuuenis ⁊ senex. ⁊ iō i/differēter qlibet pōt effici pr̄ spūalis alteri⁹: ꝫ adoptio fit p hereditatis successionē ⁊ q̄z dā subiectionē adoptati ad adoptātē. nō aūt ē ꝛueniēs q antiqor iuueni i cura rei familiaris subdat: ⁊ iō minor nō pōt adoptare seniorez: sed oꝫ p̄m leges q adoptat⁹ sit intātū adoptāte iunior q̄ pos/sit eius nālis cē fili⁹. ¶ Ad 6^m dōz: q sicut ꝓtingit amitti filios ꝛ nepotes: ⁊ iō cū adoptatio sit inducta ad solatiū filioꝝ amissoꝝ sicut pōt aliqs p adoptionē subrogari i locū cuꝫ filij: ita i locū nepotis: ⁊ sic deiceps. ¶ Ad 7^m dōm: q p adoptionē ad successionē deducat. ⁊ si aliqs ꝓpinquus q̄ cui nō ꝛpetat successio hereditatis adoptet: non adoptat inquātū est ꝓpinquus: sed inquantū est extraneus a iure successionis in bonis adoptantis.

Ad secundum sic ꝓcedit: vī q ex adoptiōe non ꝫbat aliq̄ vinculū impediēs mrīmōiū: qz cura spūal⁹ē dignior q̄z cura corpal⁹. ꝫz ex B q aliqs cure alicui⁹ subycit spūal⁹: nō ꝫbit aliq̄ ꝓpingtatis vinculū: alias oēs q habitāt i p̄rochia eēnt ꝓping sacerdotis: ⁊ cū filio ei⁹ nō possent ꝫbere. q̄ nec adoptio q̄ trahit adoptatū i curas adoptātis B facere pōt. ¶ ℞. ex B q aliqs alicui fit būficus nō ꝫbit ꝓpingtatis vinculū. ꝫz nihil aliud est adoptio q̄z collatio cuiusdā būficy. q̄ ex adoptione nō fit aliq̄ vinculū ꝓpingtatis. ¶ ℞. p̄ nālis p̄ncipal⁹ filio puidet i trib⁹: vt phs dicit. qz. s. ab ipso hz eē: nutrimē tū: ⁊ disciplinā. hereditatis aūt successio ē posteri⁹ ad ista. sed p B q aliqs alicui puidet i nutrimēto ⁊ disciplia nō ꝫbit aliq̄ ꝓpingtatis vinculū. alias nutriētes ⁊ pedagogi ⁊ magri eēnt ꝓping: qđ falsum est. q̄ nec p adoptionē p quā aliqs succedit in hereditatē alteri⁹ ꝫbit aliq̄ ꝓpinquitas. ¶ ℞. sacra ecclie nō subdūt humanis legib⁹. ꝫz mr̄i^m ē sacrm ecclesie. cū q̄ adoptio sit inducta p legē humanaz: vī q nō possit impedire mrīmōiū aliq̄ vinculū ex adoptōe ꝫctū. ¶ Sz ꝫ cognatio mrīmōiū ipedit. ꝫz ex adoptiōe q̄dam cognatio causat. s. legalis: vt pz p eius diffinitiōem. Est. n. cognatio legalis q̄dā ꝓximitas ꝓueniēs ex adoptione. ergo adoptio causat vinculū p q̄ mrīmōiuꝫ impedit. ¶ ℞. hoc idē habet ex auctoritatibus in littera positis.

¶ Rñdeo dōz: q lex diuina illas ꝑsonas ꝑcipue a mrīmonio exclusit: q̄s necesse erat cohabitare: ne vt Rabi moyses dicit. si ad eas liceret carnalis copula facilis pateret ꝓcupiscētie locus: ad quā reprimēdā mrīmōniū est ordinatū. ⁊ qz filius adoptat⁹ ꝓuersat in domo p̄ris adoptātis sicut filius nālis: iō legibus humanis prohibitū est inter tales mrīmōiū ꝫbi: ⁊ talis ꝓhibitō est p ecclīā approbata: ⁊ inde habet q legalis cognatio matrimoniū impediat. ¶ Et p hoc pz solutio ad p̄ia tria: qz p oīa illa nō inducit talis cohabitatio q̄ possit fomētū ꝓcupiscentie p̄estare. ⁊ iō ex eis nō causat ꝓpinquitas que matrimoniū impediat. ¶ Ad 4^m dōm: q ꝓhibitio legis humane nō sufficeret ad impedimentum matrimony: nisi interueniret auctoritas ecclesie: que idem etiam interdicit.

Ad tertiū sic ꝓcedit: videt q talis cognatio non ꝫbat nisi inter patrē adoptantē ⁊ filiuꝫ adoptatū: maxime. n. videret q deberet ꝫbi iter patrem adoptātem ⁊ mrem nālē adoptati: sicut accidit in cognatione spirituali. sed iter tales nulla est cognatio legalis. q̄ nec inter alias personas p̄ter adoptantē ⁊ adoptatum. ¶ ℞. cognatio impediens matrimoniū est perpetuū impedimētū. sed inter filiū adoptatū ⁊ filiam nālē adoptantis nō est perpetuū impedimētū: qz soluta adoptione per mortē adoptantis vel emācipationē adoptati pōt cōtrahere cum ea. ergo cum ea nō habuit aliquā ꝓpinquitatez que mrīmoniū impediret. ¶ ℞. cognatio spūalis i nullā personā trāsit que nō possit ad aliq̄ sacramētū tenere vl suscipere: vñ i nō baptiçatū nō transit. sed mulier nō pōt adoptare: vt ex dictis pz. ergo cognatio legalis nō transit a viro in vxorē. ¶ ℞. cognatio spūalis est fortior q̄z legal sed spūalis cognatio nō trāsit in nepotē. ergo nec legalis. ¶ Sed contra. plus ꝓcedat cognatio legalis cuꝫ carnis cōiunctiōe vel ꝓpagatiōe: q̄z spūalis. sed spūalis transit in alterā ꝑsonā modis ꝑdictis: vt dictum est. ergo ⁊ legalis. ¶ ℞. ad hoc sunt auctoritates que i littera ponūtur.

¶ Rñdeo dōm: q triplex est legalis cognatio. ꝓma quasi descēdētiū q̄ ꝫbitur iter p̄rem adoptātē ⁊ filiū adoptatū: ⁊ filiū filij adoptiui ⁊ nepotē: ⁊ sic deinceps. Scōa q̄ ē inter filiū adoptatū ⁊ filiū nālem. Tertia p modū cuiusdaꝫ affinitatis que est inter patrē adoptantē ⁊ vxorē filij adoptati: vel econuerso iter filium adoptatum ⁊ vxorem patris adoptātis. ꝓma ergo cognatio ⁊ tertia ꝑpetuo matrimoniū impediunt: secunda aūt nō: nisi q̄diu in potestate manet patris adoptantis. vnde mortuo patre vel filio emancipato pōt ꝫbi inter eos mrīmoniū. ¶ Ad p^m q̄ dōz: q per generationē spūalē non trahitur filius ex ptātē patris: sicut fit p adoptionē: ⁊ sic filius spūalis manet filius vtriusq̄ simul: nō aūt filius adoptiuus: ⁊ iō nō cōtrahitur aliqua ꝓpinquitas inter patrem adoptantem ⁊ matrez vel p̄rem naturalem sicut erat in cognatione spirituali. ¶ Ad z^m dōm: q cognatio legalis impedit matrimoniuꝫ ꝓpter cohabitationem: ⁊ ideo quando soluit necessitas cohabitatiōis: nō est inconueniens si predictum vinculū nō maneat: sicut q̄ fuerit extra potestatem eiusdem patris: sed pater adoptans ⁊ vxor eius semper quādā auctoritatē retinēt super filium adoptatum ⁊ vxorez eius: ⁊ p̄pter hoc vinculū manet iter eos. ¶ Ad 3^m dōz: q ēt mulier ex concessione p̄ncipis adoptare potest: vnde etiam in ipsam potest transire cognatio legalis. Et p̄terea non est causa quare cognatio spiritualis nō trāsit in nō bapti-

çatum:qz nō potest tenere ad sacrm: sed qz non est alicui⁹ spiritualitatis capax. ¶Ad 4ᵐ dōm:q̄ per cognationem spūalē filius nō ponit in potestate ꝛ cura patris spiritua/lis sicut in cognatiōe legali.oportet enim q̄ quicqd est in ptāte fily trāseat in ptātem patris adoptantis:vnde ado/ptato pre adoptantur fily ꝛ nepotes qui sunt in potestate (adoptati.

Questio. III.

De secundis nuptys. ¶Et circa hoc queruntur duo. ¶Primo vtrum sint licite. ¶Secundo vtrum sint sacramentales.

Ad primum sic procedit:videt q̄ secūde nuptie nō sint licite:qz iudiciū dere dz esse fm veritatē.dicit.n.Chriso.q̄ zᵐ virū accipere fm veritatē est fornicatio:que nō ē licita.ergo nec secūdū matrimoniū. ¶P.oē qō nō est bonū non est licitum .sed Ambro.dicit q̄ duplex matrimoniū nō est bonū.ergo nō est licitū. ¶P.nullus arceri debet ne intersit illis q̄ sunt bonesta ꝛ licita:sed sacerdotes arcent ne intersint secūdis nuptys:vt in lra patet.ergo nō sūt licite. ¶P. nullus reportat penā nisi pro culpa.sed pro secūdis nuptys aliquis reportat irregularitatis penā.ergo nō sunt licite. ¶Sed ꝯ est:q̄ abraā legit secūdas nuptias ꝯrisse.Gen.25. ¶P. Timo.5.dicit aplus.Volo aūt iuniores.s.viduas nubere: filios procreare.ergo secunde nuptie sunt licite.

¶Rndeo dōz:q̄ vinculū matrimoniale nō durat nisi vsq; ad mortē:vt pz Ro.8.ꝛ iō moriēte altero ꝟiugū vinculuz matrimoniale cessat.vñ ppter precedēs mrimoniū nō impedit aliquis a secundo mortua cōiuge:ꝛ sic nō solū secūde sed tertie:ꝛ sic deinceps nuptie sunt licite. ¶Ad pᵐ q̄ dōz:q̄ chriso.loquit quantū ad cām que aliqñ solet ad secundas nuptias incitari.s.ꝟcupiscētiā que ēt ad fornicatiōnē incitat. ¶Ad zᵐ dōz:q̄ matrimoniū secundū dr nō esse bonū:nō qz sit illicitū:sed qz caret illo honore significatiōis:qui ē i primis nuptys:vt sit vna vni⁹:sicut ē i christo ꝛ ecclesia. ¶Ad 3ᵐ dōz:q̄ hoīes diuinis dediti nō solum ab illicitis sz ēt ab illis que hūt aliquaz turpitudinis spēm arcent.ꝛ iō ēt arcent a secundis nuptys que carent honestate que erat i primis. ¶Ad 4ᵐ dōm:q̄ irregularitas sicut supra dictum est di.27.nō semp inducit propter culpam:sed propter defectum sacramēti:ꝛ ideo ratio nō est ad propositum.

Ad secundum sic procedit:videt q̄ secūdum matrimoniū nō sit sacramentū. q.n. iterat sacrm facit ei iniuriā:sz nulli sacramēto faciēda est iniuria.ergo si secūdū mrimoniū eēt sacrm: nullo mō eēt iterandū. ¶P.in oi sacro adhibet aliqua benedictio:sz i secundis nuptys nō adhibet:vt i lra dicit.g̃ nō fit ibi aliquod sacrm. ¶P.significatio est de essentia sacri:sz in secūdo mrimōio nō saluat significatio matrimōy:qz nō est vna vnius sicut xps ꝛ ecclia.g̃ nō est sacrm. ¶P.vnū sacrm nō impedit a susceptiōe alteri⁹. sed secūdū mrimōiū impedit a susceptiōe ordinis.g̃ nō est sacrm. ¶Sz ꝯ: coitus i secūdis nuptys excusat a pcto sicut ēt i primis. sed p tria bona ꝟiugy excusat mrimōialis coit⁹:q̄ sunt fides:proles ꝛ sacrm.g̃ secūdū mrimoniū ē sacrm. ¶P. ex secūda cōiunctiōe viri ad mulierē nō sacrali nō ꝯbit irregularitas:sicut pz de fornicatiōe:sz in secūdis nuptys ꝯbitur irregularitas.ergo sunt sacramentales.

¶Rndeo dōz:q̄ vbicūqz iueniūt illa q̄ sunt de eēntia sacramēti illud ē vex sacrm:vñ cum i secūdis nuptys inueniāt oia q̄ sunt de eēntia sacri:qz debita mā quā facit psona legittimitas.ꝛ obita forma.s.expressio ꝓsēsus interioris p vba:ꝓstat ēt q̄ secūdū mrimōiū ē sacrm sicut pmū. ¶Ad pᵐ g̃ dōz q̄ ꝫ itelligit de sacro qō iducit effectum perpetuū.tunc.n.sil iterat sacrm dat itelligi q̄ pmū nō fuit efficax:ꝛ sic fit p iniuria:sic pz i oib⁹ sacris q̄ iprimūt characterē.sz illa sacra q̄ hūt effectū ñ ppetuū pūt iterari sīn iniuria sacri:sicut pz de pnia.ꝛ qz viculū mrimōiale tollitur p mortē:nulla fit iniuria sacro si mlr post mortez viri iterato nubat. ¶Ad zᵐ dōz:q̄ zᵐ mrimōiū q̄uis in se cōsideratū fit pfectū sacrm:tñ i ordie ad pm ꝓsideratū hz alq̄d defectu sacri:qz nō hēt plenā significationē: cuz nō sit vna vni⁹ sicut ē in mrimōio xpi ꝛ eccle:ꝛ rōe hui⁹ defectus nō significatio ēt i ordine ad pmas nuptias:quia xps ꝛ vnā eccliam spōsā hēat:hz tñ ples psonas desponsatas in vna eccla.sz aia nō pōt eē spōsa alteri⁹ q̄ xpi:qz cū demōe foznicat:nec est ibi mrimōiū spūale:ꝛ pp hoc q̄ mlier secūdo nubit:nuptie nō bñdicunt pp defectū sacri. ¶Ad zᵐ dōz: q̄ significatio pfecta iuenit i secūdo mrimōio fz se ꝓsiderato:nō aūt si ꝓsideret i ordine ad pcedēs matrimoniū:ꝛ sic hēt defectū sacrm. ¶Ad 4ᵐ dōm.q̄ secūdū mrimoniū ipedit sacrm ordinis quantū ad id qō hz defectu sacri:ꝛ nō inq̄tū est sacrz. ¶Ad 5ᵐ dōm.q̄ hoīes qs i pnia accepi/mus.nō rōe alicui⁹ coītiōis:sz pp piculū cuitādū: vt dōz est. ¶Paschalis vo secūdus ꝛc.illa ꝓhibitio nūc locū nō hēt.magis.n.fuit pp quādā honestatē q̄s pp aliquod vinculū. ¶Si gs sue spūalis ꝛc.hoc iō dr qz spūalis cognatio ad filiū spūalē transit a pre in filiū nālē: qz oēs fily nāles spūalis pris sūt ei fratres spūales:nō aūt respectu pris.patri.n.spūali nō fiūt fily spūales fily nāles matris nec econuerso. ¶Quia ꝓmisit flagitiū ꝛc.hoc ē intelligendum q̄n vna illaq̄ ē facta cōmater alteri:postq̄ vxor eius est matrimonio cōsūmato ꝛ per actum proprium:alias enim p/hibetur vt dictum est.

¶De rsurrectōis ꝛ iudicij ꝟditōe. Di.XLIII.a

Postremo de ꝟditōe resurrectōis ꝛ modo resurgēdi:necnō ꝛ de iudicij ꝛ mificordie q̄litate breuiter dissererdū ē. Dib⁹ qōnib⁹ que de hac re moueri solēt:satisfacere nō valeo:resurrectura tñ carnē oīuz qcūqz nati sēq; atq; nascent:ꝛ moztui sē ꝛ morient:nullaten⁹ ambigere dz xpian⁹. Ait.n. Esaias. Resurgēt mortui:ꝛ resurgent qui erāt in sepulchris. Et apls. Nolumus vos igno.fra.de dor.vt nō cōsiē ꝛ ceteri q̄ spem nō hūt.s.resurrectiōis. Hoc .n. vobis di.i ver.do.qz nos q̄ vi.q̄ re.su. ñ p. eos q̄ dor. Nñ ipse do.i iussu ꝛ i vo.ar.ꝛ i tu. dei descē.de ce.ꝛ mor.qui i xpo sunt re. primi. Deide nō q̄ vi.q̄ relin.si.ra.cū illis in nu. obui. xpo i aera:ꝛ sic semp cū dño erim⁹. Idis xbis ꝛ veritas resurrectionis ꝛ causa atq; ordo resurgentium preclarissime insinuat. b

¶De voce tube.

Causa.n.rsurrectōis mortuoz erit vox tube:que in aduētu iudicis ab oib⁹ audiet:ꝛ cuius virtute excitabunt mortui:ꝛ de monumētis resurgēt. Vnde ysi.p/pheta. Dabit voci sue vocē virtutis.i.effectuz resuscitādi mortuos. Et ioānes euāgelista ait.

Venit hora ī q̄ oēs qui in monumētis sūt audi-
ent vocē filij dei: t pcedēt qui bona fecerūt in
resurrectionē vite: q̄ vo mala egerūt i resurre-
ctionē iudicij. Si vo q̄rit cui⁹ vel q̄lis erit vox
illa: Apls dicit q̄ erit archāgeli. i. ipsi⁹ xp̄i q̄ est
pceps archāgelo⁹. Vel vox erit alicuius vel
pluriū angelo⁹. Eadēq̄ dī tuba: q̄ erit māife-
sta t nouissima: q̄ post eā nō erit alia. Hec tu-
ba vt ait Aug. est clamor de quo dī i euāgelio.
Media nocte clamor factꝰ ē: ecce spōsus vēit
exite obuiā ei. Tube noie aliq̄ō euidēs t pcla-
rū signū itelligit. Q̄ō vox archāgeli t tuba dei
ab aplo dī: t i euāgelio vox filij dei t clamor
appellat: q̄ō signū mortui audiēt t resurgent.

¶ De media nocte. c

MEdia āt nocte dī venturus ut ait aug.
Non pro hora tpis: sed q̄ tunc veniet
cum nō sperat. Media ḡ nocte. s. cuz
valde obscurū erit. i. occultū veniet. di
es.n. dñi sicut fuit i nocte ita veniet. Pōt tñ ñ
incōgrue intelligi medie noctis tpe vēturus. q̄
vt ait cassiodorus: hoc tpe primogēita egypti
pcussa sunt: qñ ēt sponsus vēturus est. Plib⁹
ēt locis ptestant auctores q̄ aduētus xp̄i dies
dī dñi: nō p q̄litate tpis sed rei: q̄ tunc cogita-
tiōes t cōsilia singulo⁹ patebūt. Vñ i Danie-
le. Vetustus dier⁹ sedit: t libri aperti sunt coram
eo. Libri sunt pscie singulo⁹: que tūc aperient
eis uel alijs: t tūc implebit. Nihil occultū q̄ō
nō reuelet. Aduenīte āt sūmo iudice: nō solus
aeris tenebre illuminabūt: ꝫ abscōdita cordiuz
manifestabunt. Virtute ḡ diuina fiet ut cuiq̄
opa sua bona uel mala cūcta i mēoria reuocēt:
t mētis ituitu mira celeritate cernant: ut accu
set uel excuset hominem consciētia: eaq̄ teste
damnetur uel saluetur.

¶ De memoria electorum si tunc precedentia
mala teneat. d

HIc q̄rit vtrū electis tūc assit mēoria p̄
cedētiū malo⁹ sic bono⁹: Quedā au-
ctoritates videt bonos tradere nō ha-
bituros tūc mēoriā pcedētiū malo⁹. i.
petō⁹ uel tormēto⁹. Ait.n. Esaias. Ego creo
celos nouos t terrā nouā: t nō erūt i mēoria
priora: t nō ascēdēt sup cor: ꝫ gaudebitis i eter
nū. Jte. Obliuiōi tradite sunt angustie priores
t abscōdite ab oculis nr̄is. Que de futuro ex-
ponēs Hiero. ait. Obliuiōi tradēt priora mala
q̄ fortitan i futuro pristie uersatiōis mēoria
oīno delebitur succedenti b⁹ bonis eternis: ne
sit pars malorū priorū āgustie memorari. Ꝫz
hec t similia possunt accipi sic ut nō excludant
memoriā precedētiuz malorum: sed ex ea mo-
lestiam t lesionem amoueant. Non eniz eorū
memoria sanctos contristabit uel eo⁹ beatitu
dinez obfuscabit: ꝫ gratiores deo reddet. Vñ
sup psal. lxxxvij. ait Greg. Quō i eternū mise-
cordias dñi canit q̄ miserie nō meminit: Quō
aūt plena beatitudo si memoria reatus mentē
tangit: Sed sepe leti tristium meminimus: t
sani dolo⁹ meminim⁹ sine dolore: t inde am-
plius leti t grati sum⁹. Ex his appet q̄ si prio-
rū malo⁹ memoriā sci habebūt i futuro: nō eis
tñ erit ad penā uel glorie derogationem: ꝫ ad
gratiarum actionē. Si vo querit vtrum pecca
ta que fecerunt electi prodeant tunc in notitiaz
omniū: sicut mala dānandorum omnibus erūt
nota: Non legi hoc exp̄ssum in scriptura. Vñ
nō irrationabiliter putari potest: peccata hic p
penitētiam tecta: t deleta: illic etiaz tegi alijs.
Alia vo cunctis propalari.

¶ De his qui viui reperientur. e

QVeri solet vtrū illi quos viuos iuēiet
xp̄s nūq̄ oio morituri sūt: an ipso tpis
puncto quo rapient obuiā xp̄o: ad im
mortalitatē mira celeritate sint trāsitu
ri: Nō. n. dicēdū ē fieri nō posse: vt p aerē i sub-
lime portent i illo spacio: t moriant t reuiui-
scant. Ad hūc aūt sensū quo estimemus illos in
paruo spatio: t passuros mortē t accepturos
imortalitatē apls nos vrgere videtur vbi dic.
Oēs in xp̄o viuificabimur: t alibi. Q̄ō semi-
nas non viuificatur: nisi prius moriat. Cur āt
nobis incredibile videatur illaz multitudinem
corpo⁹ in aere quodāmodo semiari atq̄ ibi p-
tinus imortaliter: t incorruptibiliter reuiuisce
re: cū credamus in ictu oculi futuram resurre-
ctionē: t in mēoria sine fine victura: tāta velo-
citate rediturum antiquissimorum cadaueruz
puluerem. Sed vellem de his potius audire
doctiores. Si ergo sanctos qui reperient xp̄o
veniente viuentes: eiq̄ obuiā rapientur: credi-
derimus in eodem raptu ō mortalibus corpo-
ribus exituros: t ad eadem mox immortalia
redituros: nullas in verbis apostoli patiemur
angustias: generaliter accipiētes illud quod di
ctum ē. Omnes quidem resurgemus. s. tā bo-
ni q̄ mali: sed non omnes immutabimur. s. i so
lēnitate resurrectiōis. De hoc etiam Ambro.
ait. In ipso raptu eorum q̄ viui reperiēt mors
erit t resurrectio. vbi anima quasi per sopore
egressa de corpore: eidē i momento reddatur.
Econtra vero scribens ad marcellam Hiero.
testari videt: dicens quosdaz in fine seculi ad-

nenīēte xp̃o nō eē moꝛituros: ꝫ viuos reptos ī
īmoꝛtalitatez repēte mutādos. Hoꝛū aūt quod
verius sit: nō est humani iudicij diffinire.

¶ Quomodo intelligitur christus iudex viuoꝝ
ꝛ moꝛtuoꝛum. f

Hīs autē adīciēdū est dupliciter ītelligi quod dicitur Christ⁹ iudicatur⁹ viuos ꝛ moꝛtuos. Aut. n. viui accipiūt qui in aduentu ei⁹ viui repientur: licet in raptu moꝛiant̄: ꝛ moꝛtui q̄ ante decesserāt: vl̄ viui ꝛ moꝛtui quidē accipiunt̄ iusti ꝛ iusti.

¶ Quomodo omnes incoꝛrupti. g

Quoq; ex p̄dictis sane credi valeat oēs r̄surrecturos: credēdū ē ēt q̄ oēs resurgēt icoꝛrupti: nō vtiq; impassibiles: q̄ moꝛtē patiēt eternā: ꝫ sin̄ diminutiōe mēbꝛoꝝ oīa hūani coꝛporis bituri mēbꝛa: necnō gloria ac specie īpassibilitatis induentur.

Postq; determinauit magr̄ ō sacramētis q̄ ptinēt ad eccl'ie p̄sentez statū: ī pte ista īcipit determinare de his q̄ ptinēt ad eccl'ie vltimū terminū. s. de resurrectiōe ꝛ ō remuneratione. Diuidit̄ g̃ hec ps ī duas. In p̄ma pte determinat ea q̄ ptinēt ad coꝛpoꝝ resurrectiōez. In z⁹ ea q̄ ptinēt ad remūerationē: ad quā etiā resurectio oꝛdinat̄. 45. dis. ibi. ¶ P. sciēdū est q̄ oēs aīe ꝛc. Prima ī duas. In p̄ma determiat de resurrectiōe ꝛ circūstātys ei⁹. In z⁹ de q̄litate resurgē tiuꝫ. 44. dis. ibi. Volēt aūt nōnulli pcūctari ꝛc. Prima in duas. In p̄ma ꝓbat r̄surrectionē futurā eē. In secūda determinat q̄sdā r̄surrectōis circūstātias: ibi. Causa. n. resurrectiōis ꝛc. Et circa ꝫ tria facit. Primo determinat resurrectionis cāz: secūdo tp̃s: ibi. Media āt nocte ꝛc. Tertio resurrectionis terminū: ibi. Queri solet ꝛc. Circa z^m duo facit. Primo determinat resurrectōis temp⁹. Secūdo excictis monet quādā dubitationē: ibi. Dic querit̄ vtꝝ electi⁹ ꝛc. Tertia ēt ps diuidit̄ ī duas. In p̄ma determiat terminū resurrectiōis a q̄. s. a moꝛte. secūdo terminū ad quē. s. itegritatez coꝛpis: ibi. Cūq; ex p̄dictis sane ꝛc. Circa primū duo facit. Primo īquirit vtꝝ oēs moriant̄ vt a moꝛte resurgere possint. Secūdo explanat quoddaꝝ qō circa determiata dubiū eē possꝫ: ibi. Vis āt aduciēdū ꝛc. Nō. I.

Hic querunt .5. ¶ Primo de ipsa resurrectōe. ¶ Secūdo ō cā ei⁹. ¶ 3° de tēpoꝛe. ¶ 4° de termino a quo erit resurrectio: q̄ ō termino ad quē ī sequēti di. dicet̄. ¶ 5° ō mēoꝛia ꝛ cognitiōe r̄surgētiū.

Ad primum sic p̄cedit: Ut̄ q̄ coꝛpoꝝ resurectio ñ sit futura. Job. 14. Nō cū doꝛmierit nō resurget donec atteraꝛ celū. sed celuꝫ nūq; attereꝛ: quia terra de qua min⁹ vr̄ ī eternū stat: vt p̄z Eccleſiastes .i. g̃ hō moꝛtu⁹ nūq; resurget. ¶ P. dīs Matth. zz. ꝓbat resurrectōnē p auctoꝛitatē illā: Ego sū de⁹ Abꝛaā: de⁹ Isaac: de⁹ Jacob: q̄ nō ē de⁹ moꝛtuoꝝ sed viuētiū: sed ꝓstat q̄ quādo illa ꝝba dicebant̄: Abꝛaaz Isaac ꝛ Jacob nō viuebāt coꝛpe ꝫ solū aīa. g̃ r̄surrectio ñ erit coꝛpoꝝ ꝫ solū aīarū. ¶ P. apl's. i. Coꝛ. 15. vr̄ ꝓbare resurrectionē ex r̄muneratiōe laboꝝ q̄s ī hac vita sustinēt sancti q̄ si ī hac vita tm̄ ꝓfidētes eēnt miserabiliores eēnt oīb⁹ hoīb⁹. ꝫ sufficiens remuneratio oīuꝫ laboꝝ hōis pōt eē ī aīa tm̄: nō. n. oꝛ q̄ ī stīm fil'cū opante remūereť: coꝛp⁹. n. aīe instr̄ꝫ ē. vñ ēt in purgatoꝛio vbi aīe punient̄ p̄ his que gesserūt in coꝛpoꝛe aīa sine coꝛpoꝛe punit̄. ergo nō oꝛ ponere resurrectionez coꝛpoꝛuꝫ sed sufficit ponere resurrectōez animaꝝ: que est duꝫ transferuntur de moꝛte culpe ꝛ miserie in vitaꝫ gr̄e ꝛ glie. ¶ P. vltimū rei ē pfectissimū ī re: q̄ per illud attigit finē suū. sed perfectissimus status anime ē vt fit a coꝛpoꝛe separata: q̄ in hoc statu ꝓfectioꝛ est deo ꝛ angelis: ꝛ magis pura quasi sepata ab oī extranea natura. ergo sepa ratio a coꝛpoꝛe ē vltimus status eius: ꝛ ita ex hoc statu nō redit ad coꝛpus: sicut nec ex viro fit puer. ¶ P. moꝛs coꝛporalis in penam homini est indicta p̄ro p̄ima p̄euaricatione: vt patet Heñ. z. sicut ꝛ moꝛs spiritualis que est separatio anime a deo est inflicta homini p̄ro peccato moꝛtali. sed de moꝛte spirituali nunq; redeunt ad vitam post sñiam dānationis acceptam. ergo nec de moꝛte coꝛporali ad vitam coꝛporalem erit regressus: ꝛ sic resurrectio nō erit. ¶ Sed ꝓtra est: qō dicit̄ Job. 19. Scio q̄ redemptoꝛ meus viuit ꝛ in nouissimo die de terra surrecturus sum: ꝛ rursum circundaboꝛ pelle mea. ergo resurrectio erit etiā coꝛporū. ¶ P. donum christi est maius q̄ peccatuꝫ Ade: vt patet Ro. 5. sed moꝛs per peccatum introducta est: q̄ si peccatum nō fuisset moꝛs nulla esset. ergo per donum christi a moꝛte reparabitur ad vitā. ¶ P. mēbꝛa debent eē coꝛpoꝛi ꝓformia. ꝫ caput nr̄ꝫ viuit ꝛ ī eternū viuet in coꝛpe ꝛ aīa: q̄ resurgēs ex moꝛtuis iā nō moꝛit̄ vt p̄z Ro. 6. ergo ꝛ homines q̄ sunt eius membꝛa viuēt in coꝛpoꝛe ꝛ aīa: ꝛ sic oꝛ carnis resurrectionē eē.

¶ Ulteri⁹ vr̄: q̄ r̄surrectio nō erit oīuꝫ gnāliter. ī psal. n. dī. Nō resurgēt ipi ī iudicio: ꝫ resurrectio nō erit hoīuꝫ nisi tpe iudicij vl'is. g̃ impi nullo mō resurgēt. ¶ P. Dan. iz. dr̄. Multi ō bis q̄ doꝛmiūt ī pulueꝛe euigilabūt. ꝫ hec locutio quādā pticipationē ipoꝛtat. g̃ nō oēs resurgēt. ¶ P. r̄surrectionē hoīes ꝓformant̄ christo resurgēti vñ. i. Coꝛ. 15. ꝛcludit apl's q̄ si christ⁹ resurrexit: ꝛ nos resurgem⁹. ꝫ illi soli debēt christo resurgēti ꝓformari q̄ ipsi⁹ imagiez poꝛtauerūt: qō ē solū bonoꝝ. g̃ ipsi soli resurgēt. ¶ P. pena ñ dimittit̄ nisi ablata culpa. ꝫ moꝛs coꝛpalis ē pena oꝛigialis pctī. g̃ cū nō oīb⁹ sit dimissuꝫ oꝛiginale pctm̄: nō oēs resurgēt. ¶ P. sic̄ p̄ gr̄aꝫ christi renascimur. ita p̄ gr̄aꝫ ei⁹ resurgem⁹. ꝫ illi q̄ ī mr̄nis vteris moꝛiunt̄ nūq; poterūt renasci. g̃ nec resurgere poterūt: ꝛ sic ñ oēs resurgēt. ¶ Sz ꝫ ē: qō dr̄ Joh. 5. Oēs q̄ ī monumētis sunt audient vocem fily dei: ꝛ qui audierit viuēt. g̃ oēs moꝛtui resurgēt. ¶ P. 1. Coꝛ. 15. dr̄. Oēs q̄dē resurgem⁹. ¶ P. r̄surrectio ad hoc necessaria ē vt resurgētes recipiāt p̄ meritis penā vl'pmiuꝫ. sed oīb⁹ debeť pena vel p̄miū p̄ merito ꝓprio: sic̄ adulti: vel alieno: sicut puuli. g̃ oēs resurgent.

¶ Ulterius vr̄: q̄ resurrectio sit nāllis: q̄ sicut dic̄ Aug. ī. 3. li. q̄ cōiter ī oīb⁹ respicit̄ nāz characteriçat ī his q̄ sūt ipsa sūt athomis. ꝫ resurrectio ī oīb⁹ cōiter īuenit̄. g̃ ē nāllis. ¶ P. Grego. dicit. z 4. moral'. Qui r̄surrectiōis fidē ex obediētia nō tenēt: certe hāc ex rōne tenere debuerāt. gd. n. quotidie nisi resurrectionē nr̄aꝫ mūd⁹ in elemētis suis imitat̄. Et ponit exēpluꝫ de luce que quasi moꝛiēdo occidit. Et de arbuꝛibus subtrahit̄: ꝛ rursus quasi resurgēdo reuocat̄: ꝛ de arbuꝛibus que viriditatē amittūt ꝛ rursus quasi resurgētia reparantur: ꝛ de seminibus que putrescendo moꝛiuntur rursum germinando quodāmodo resurgunt: q̄ ō etiaꝫ exemplum apl's ponit. i. Coꝛ. 15. ꝫ nihil pōt ex nāllib⁹ opib⁹ rōne cognosci nisi naturale. g̃ resurrectio erit nāllis. ¶ P. illa q̄ sunt p̄eter nāz nō multo tpe manēt: q̄ sunt q̄si violēta. ꝫ vita q̄ p resurrectionē repat̄ ī eternū manebit. g̃ resurrectio erit nāllis. ¶ P. illud ad quod tota nature expectatō intendit: maxime videtur esse naturale. sed resurrectio ꝛ glorificatio sanctoꝝ est huiusmodi: vt patet Ro. 8. ergo resurrectio erit naturalis. ¶ P. r̄surrectio ē moꝛ⁹ qdā

ad ꝑpetuā ɔiūctionē anime ⁊ coꝛꝓoꝛis: ſed motᵒ eſt nālis qui termiaī ad getē nālē: vt ꝓz in 5°phy. ꝑpetua aūt ɔiunctio aie ⁊ coꝛꝓis erit nālis: qz cū aīa ſit ꝑpus motoꝛ coꝛꝓis hꝫ ſibi coꝛpᵒ ꝓꝑtionatū: ⁊ ita in ꝑpetuū eſt nāl᷑ viuificabile ab ipſa: ſic ipa in ꝑpetuū viuit. ℊ reſurrectio erit nālis.

¶ Ꝫz ɔ ꝑuatōe in habitū nō fit regreſſus ꝑm nām: ſed motᵒ eſt ꝑuatio vite. ℊ reſurrectio ꝑ quā eſt redit᷑ de moꝛte ad vitā nō eſt nālis. ¶ P. ea que ſunt vniᵒ ſpēi vnū hūt determiatū modū oꝛigis: vñ aīalia que gñant ex putrefactione: ⁊ ex ſemīe nunq̄ ſunt vniᵒ ſpēi: vt dī᷑ a Cōmē. in 8°phy. ꝫz nālis modus quo hō oꝛiī᷑ eſt gñatio eiᵒ ex ſiłi in ſpē qđ nō erit in reſurrectōe: q̄re non eſt naturalis.

¶ Rñdeo dīz ad ꝑmā. q. ꝙ ꝫz diuerſas ſnīas de vltio fine hoīs diuerſificate ſunt ſnīe ponentiū vel negātiū reſurrectionē. Ultimᵒ. n. finis hoīs quē oēs hoīes nāl᷑ deſiderāt eſt btitudo: quā qdā hoī poſſe ꝓuenire i hac vita poſuerūt vñ nō cogebant ponere aliā vitā poſt iſtā ī qua hō vltimā ſuā ꝑfectionē ɔſeq̄reī: ⁊ ſic reſurrectionē negabant. Sed hāc opionē ſatis ꝓbabil᷑ excludit varietas foꝛtune ⁊ īfirmitas humani coꝛpis: ſcie ⁊ vtutis impfectio ⁊ iſtabilitas gđ oīb᷑ btitudis ꝑfectio ipediī᷑: vt aug. ꝓſequī᷑ in fine de ciui. dei. Et iō aly poſuerūt aliā vitā eſſe poſt hanc vitā in quātū hō ꝑm aīam tm̄ viuebat poſt moꝛtē: ⁊ hāc vitaꝫ ponebāt ſufficere ad nāle deſideriū iplēdū de btitudie ɔſequēda. vñ ·Poꝛphyriᵒ dicebat vt Aug. dicit in liᵒ de ciuita. dei ꝙ aīe ad hoc ꝙ btā ſit oē coꝛpᵒ fugiēdū eſt: vñ tales reſurrectionē non ponebāt. Ꝺ aūt opionis apud diuerſos diuerſa erāt falſa fundamēta. gdam. n. heretici poſuerūt oīa coꝛpalia eſſe a malo ꝑnᵒ ſpūalia vo a bono: ⁊ ꝫz Ꝺ oportebat ꝙ aīa ſūme ꝑfecta non eēt niſi a coꝛpe ſepata ꝑ qđ a ſuo ꝑnᵒ diſtrahī᷑: cuius ꝑticipatio ipſaꝫ beatā faī᷑: ⁊ iō oēs hereticoꝛ ſecte q̄ ponūt coꝛpalia a diabolo eē creata vel foꝛmata negāt coꝛpoꝛ reſurrectionē. Ꝺ aūt fundamēti falſitas in ſcōi libꝛi ꝑnᵒ oſtēſa eſt. Quidā vo poſuerūt totā hoīs nām in aīa ɔſtare: ita vt aīa coꝛpe ꝑtereī᷑ ſic iſtō: aut ſic nauta nauī: vñ ꝑm hāc opionē ſeq̄t᷑ ꝙ ſola aīa beatifica nāli deſiderio btitudis nō fruſtrareī᷑: ⁊ ſic nō oꝛ ꝓpter aīa deſtruit oñdēs aīam coꝛpi ſic ꝓz ꝙ ſi in hac vita hō non pōt eē btūs: neēe eſt reſurrectionē ponere. ¶ Ad ꝑm. ℊ dōm ꝙ celū nunq̄ attereī᷑ q̄tū ad ſubaz. ſz atteret᷑ q̄tū ad effectū vtutis ꝑ quā mouet ad gñationē ⁊ coꝛruptionē iferioꝛa: rōne cuiᵒ dic᷑ apls. ſ. Coꝛi. ꝑterit figura hᵒ mūdi. ¶ Ad zᵐ dōz: ꝙ aīa Abꝛaā nō eſt aīe Abꝛae nō ſufficeret ad hoc ꝙ abꝛaā ſit viuēs: vl᷑ ꝙ ōs Abꝛaā ſit deᵒ viuētis: ſed exigit᷑ vita totiᵒ ɔiūcti. ſ. aīe ⁊ coꝛ poꝛis: que qdē vita q̄uis nō eēt actu qñ ꝛba ꝓponebant: erat tm̄ i oꝛdine vtriuſq̄ ꝑtis ad reſurrectionē: vñ dñs per verba illa ſubtiliſſime ⁊ efficaciter pbat reſurrectionem. ¶ Ad 5ᵐ dōz ꝙ aīa nō cōpaī᷑ ad coꝛpus ſolū vt opans ad ūſꝫ coopaī᷑: ſz ēt vt forma ad māz. vñ opatio eſt ɔiūcti ⁊ nō tm̄ aie: vt ꝓz ꝑ ꝓbm̄ i ꝑ de aīa: ⁊ qz opāti ōbeī᷑ opis mercedes: oꝛ ꝙ ipſe hō ꝓpoſitᵒ ex aīa ⁊ coꝛpe opis ſui mercedem accipiat: venialia aūt ſic dīr pctā q̄ ſi diſponētia ad peccādū: nō ꝙ ſimpl᷑ hēant ⁊ pfecte rōnē pcti: ita pena que eis reddit᷑ in purgatoꝛio nō eſt ſimpl᷑ retributio: ſz magis purgatio quedā: que ſeoꝛſum fit in coꝛpe ꝑ moꝛtē ⁊ icineratione ⁊ in aīa ꝑ purgatoꝛiū ignē. ¶ Ad 4ᵐ dōm: ꝙ ceteris paribus pfectioꝛ eſt ſtatᵒ aīe in coꝛpe q̄ ex coꝛpᵒ: qz eſt ꝓs totius cōpoſiti: ⁊ oīs ꝓs integralis mālis eſt reſpectu totiᵒ: q̄uis ſit deo ɔformioꝛ ꝫz qđ. tūc. n. ſimpl᷑ loq̄ndo eſt aliqd magis deo ɔforme: qñ hꝫ qcqđ ſue nāe ɔditio regrit: qz maxime deo ɔforme: q̄ñ hꝫ qcqđ ſue nāe ɔditio regrit: qz ꝑfectionē diuinā maxīe imitaī᷑: vñ coꝛ aīalis magis eſt ɔforme deo i mobili qñ mouet᷑ q̄uis qñ geſcit: qz pfectio coꝛ dis eſt ēt moueri: ⁊ eiᵒ ges eſt eiᵒ deſtructio. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ moꝛs coꝛpalis introducta eſt ꝑ pctm̄ Ade qō eſt moꝛte xꝑi deletū: vñ pena illa nō manet in ꝑpetuū: ſz pctm̄ moꝛtale qō moꝛtē eternā ꝑ impnīaz iducit vltra nō expiabiī᷑: ⁊ ideo moꝛs illa eterna erit.

¶ Ad zᵃᵐ. q. dōm: ꝙ ea quoꝛ rō ſumiī᷑ ex nā ſpēi oꝛ ſiłr iuenīri in oīb᷑ que ſunt ſpēi ciuſdez: talis aūt eſt reſurrectio. hec. n. eſt eiᵒ rō vt ex dictis ꝓz: ꝙ aīa in ꝑfectiōe vltima ſpeciei humane eſſe nō pōt a coꝛpe ſepata: vñ nulla aīa in ꝑpetuū remanebit a coꝛpe ſepata: ⁊ iō neēe eſt: ſic vnū ita ⁊ oēs reſurgere. ¶ Ad ꝑmū ℊ dōm ꝙ pſal᷑. loquiī᷑ de ſpūali reſurrectiōe qua impy nō reſurgēt in iudicio diſcuſſionis ɔſcie: vt glo. exponit. Vel logī᷑ de impys q ſunt oīo īfideles: qui nō reſurgēt vt iudicent᷑: iam. n. iudicati ſūt. ¶ Ad zᵐ dōm ꝙ Aug°. exponit multi. i. oēs: ⁊ hic modus loq̄ndi freq̄nter iuenīt᷑ in ſacra ſcriptura. Vel ꝑditio pōt ītelligi q̄tū ad pueros dānatos: q q̄uis reſurgāt: nō ꝑꝑe dicunt euigilare: cū nec ſenſuz pene nec glie habituri ſint; vigilia eni eſt ſoło ſenſus. ¶ Ad zᵐ dōm ꝙ tam boni q̄ mali ɔforment᷑ xꝑo viuēdo ī hac vita in his que ad nām ſpēi ꝑtinēt non aūt in his que ad gr̄am ſpectāt: ⁊ ideo oēs ei ɔformabunt᷑ in repatione vite nālis: non aūt in ſiłitudine glie: ſz ſoli boni. ¶ Ad 4ᵐ dicēdū: ꝙ moꝛtē que eſt pena oꝛiginalis peccati illi q ī oꝛigīali decedūt exoluerūt moꝛiēdo. vñ non obſtāte culpa oꝛiginali poſſunt a moꝛte reſurgere: pena. n. oꝛiginalis peccati magis eſt moꝛi q̄ moꝛte detineri.

¶ Ad 5ᵐ dōm: ꝙ renaſcimur ꝑ gr̄am xꝑi nobis dataz: ſed reſurgim᷑ ꝑ gr̄am xꝑi qua factū eſt vt noſtrā nām ſuſcipere t: qz ex hoc ei in nālibᵒ ɔformamur: vñ illi q in maternis vteris ōcedūt: q̄uis renati nō fuerit ꝑ ſuſceptionē gr̄e: tm̄ reſurgūt ꝓpter ɔformitatē nature ad ipm̄ quā ɔſecuti ſūt ad ꝑfectionē humane ſpeciei ꝑtingentes.

¶ Ad zᵃᵐ. q. dōz: ꝙ motᵒ ſiue actio: cuiᵒ nā nec ē ꝑnᵐ nec terminus: ⁊ talis motᵒ q̄ñq̄ eſt a ꝑnᵒ ſupra nām: vt ꝓz de glorificatione coꝛpis: q̄ñq̄ aūt a ꝑnᵒ alio quocūq̄: ſicut ꝓz de motu violēto lapidis ſurſum q termiaī᷑ ad getē violētaz. Eſt etiā aligs motᵒ cuius ꝑnᵐ ⁊ terminᵒ eſt nā: vt ꝓz in motu lapidis deoꝛſuz. Eſt ēt aligs motᵒ cuiᵒ terminᵒ eſt nā: ſz nō ꝑnᵐ: ſed q̄ñq̄ aliqd ſupra nāz: ſic ꝓz in illumiatōe ceci: qz viſus nālis eſt: ſz illumiationis ꝑnᵐ eſt ſupra nām: q̄ñq̄ aūt aliqd aliud: vt ꝓz i acceleratōe floꝛ vl᷑ fructuū ꝑ artificiū facta. Oꝛ aūt ꝑnᵐ ſit nā ⁊ non terminᵒ eſſe non pōt: qz ꝑncipia nālia ſunt ad determinatos effectᵒ diffinita vltra quos ſe extēdere nō pñt. opatio ℊ vel motᵒ ꝑ mō ſe hñs ad nām nullo mō pōt dici nālis: ſed vel eſt miraculoſa ſi ſit a ꝑnᵒ ſupra nām: vel violenta ſi ſit ab alio q̄cūq̄ ꝑnᵒ opatio aūt vel motᵒ. zᵒ mō ſe hñs ad nāz eſt ſimpl᷑ nālis: ſz opatio que zᵒ mō ſe hꝫ ad nām nō pōt dici ſimpl᷑ nālis: ſz ꝑm qđ: inq̄tū. ſ. pducit ad id qō ꝑm nām eſt: ſed vł᷑ dī᷑ miraculoſa vel artificialis vel violēta: nāle. n. ꝑꝑe dī᷑ qō ꝑm nāz eſt: ꝑm nām aūt eſſe dī᷑ hñs nām: ⁊ que ɔſequunt᷑ nām: vt ꝓz in 2°phy. vñ motᵒ ſimpl᷑ loquēdo nō pōt dici nālis niſi eiᵒ ꝑnᵐ ſit nā: reſurrectiōis aūt ꝑnᵐ nā eſſe nō pōt: q̄uis ad vitā nāe reſurrectio terminet᷑. nā. n. eſt ꝑnᵐ motᵒ in eo ī q̄ eſt: vel actiuū: vt ꝓz in motu grauiū ⁊ leuiū ⁊ in alterationibᵒ nālibus aīaliū: vel paſſiuū: vt ꝓz in generatiōe ſimpliciū coꝛpoꝛ: paſſiuū aūt ꝑnᵐ nālis gñatiōis eſt potētia paſſiua nālis que ſemꝑ hꝫ aliquā potētiā actiuā ſibi rñdētez ī natura: vt dī᷑ 9°meta. nec differt q̄tū ad hoc ſiue rñdeat paſſiuo ꝑnᵐ actiuuz ꝑnᵐ in nā reſpectu vltime ꝑfectionis. ſ. foꝛme: ſiue reſpectu diſpoſitiōis que eſt neceſſitas ad foꝛmam vltimā: ſicut eſt in gñatiōe hoīs ꝑm poſitionē fidei. vel etiā de oīb᷑ alys ꝑm opionē ·Platonis ⁊ Auicēne: nullum aūt actiuū ꝑnᵐ reſurrectionis eſt in nā: neq̄ reſpectu ɔiūctionis aīe ad coꝛpᵒ: neq̄ reſpectu diſpōnis que eſt neceſſitas ad talem ɔiūctionē: qz talis diſpoſitio nō pōt a nā

induci nisi determiato modo per viaz gñationis ex semine: vñ etsi ponat esse aliq̃ potẽtia passiua ex pte corpis: seu ẽt iclinatio q̃cũq; ad aĩe ꝛiũctionẽ: nõ est talis q; sufficiat ad rõnẽ mot⁹ nãlis: vñ resurrectio simplr loquẽdo est miraculosa: nõ nãlis: nisi ꝑz qd: vt ex dictis pz. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõm: q; Damas. logt de illis q̃ iueniunt in oĩb⁹ idiuiduis ex ꝑncipys nãe creatis. nõ. n. si diuĩa opõne oẽs hoies deberent vel in vno loco ꝯgregarent sic tpe diluuy fcm̃ ẽ ꝑpter ℞ albedo eẽt ꝑpetas nãlis hois: vel eẽ in tali loco. ¶ Ad ꝛm dõm q; ex reb⁹ nãlib⁹ non cognoscit aliqd rõne demrante nõ nãle: ꝑz rõne psuadẽte põt cognosci aliqd supra nãm: qz corp que supra nãm sũt ea q̃ sunt in nã aliquã silitudinẽ repñtãt: sic vnio corpis t aĩe repñtat vnionem spũs ad deũ p gloriã fruitõis: vt magr in ꝛº dis. j. dixit: t silr mõ exẽpla q̃ Apls t ℞ reg. iducũt fidei resurrectõis psuasiue admiculanť. ¶ Ad ꝛm dõ. q; rõ illa ꝓcedit de opatiõe illa que determiat ad id qõ nõ est per nãm: sed nature ꝯriũ: hoc aũt nõ est in resurrectõe: t ideo nõ est ad ꝓpositũ. ¶ Ad 4m dõ. q; tota opatio nature est sub opatiõe diuĩa: sicut opatio iferioris artis sub opatione supioris: vñ sicut oĩs opatio iferioris artis expectat aliqué finẽ ad quez nõ puenit nisi opatione artis supioris iducẽtis formã vl vtẽtis artificio facto: ita ad vltimũ finez ad quẽ tota nature: expectatio tẽdit non põt pueniri opatione nature: t ꝑpter hoc ꝓsecutio eius nõ est nãlis. ¶ Ad 5m dõm: q; q̃uis non possit eẽ motꝰ nãlis qui termiat ad quietem violentaz: tñ potest eẽ motus nõ naturalis qui terminatur ad quietem naturalẽ vt ex dictis patet.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videt q; xp̃i resurrectio nõ sit causa nr̃e resurrectionis: posita. n. causa ponit effect⁹. sed posita resurrectõe xp̃i non est secuta statĩ resurrectio alioz mortuoz. g̃ resurrectio ei⁹ nõ est causa nr̃e resurrectõis. ¶ ℙ. effect⁹ non põt esse nisi causa ꝓcesserit: sed resurrectio mortuoz esset etiã si xp̃s non resurrexisset: erat. n. alius modus pol̃is deo vt hõ liberaret. g̃ resurrectio xp̃i nõ ẽ causa nr̃e resurrectionis. ¶ ℙ. idẽ est factiũ vnius i tota vna specie: sed resurrectio crit oĩb⁹ hoĩb⁹ cõis: cũ g̃ resurrectio christi nõ sit cã suiipsius nõ erit causa aliaz resurrectionũ. ¶ ℙ. i effectu relinquit aliqd de silitudie cause: ꝑz resurrectio ad minus quozũdã. s. maloz nõ habet aliqd simile resurrectõi christi. ergo resurrectionis illoz nõ erit causa resurrectio xp̃i. ¶ Sed cõtra: illud qõ est ꝑmũ in quolibz genere est causa coz que sunt post: vt pz in secũdo Meta. sed christ⁹ rõne sue resurrectionis corporalis dicit ꝑmitie. j. Cor. ıś. t ꝑmogenit⁹ mortuoz. Apo. p̃. g̃ sua resurrectio est causa resurrectiõis alioz. ¶ ℙ. resurrectio christi magis ꝛuenit cum nostra resurrectione corporali q̃ cum resurrectione spirituali que est per iustificationẽ: sed resurrectio christi est causa iustificationis nostre: vt patet ad Ro. 4º. Resurrexit ꝑpter iustificationẽ nostram. ergo est causa nostre resurrectionis corporalis.

¶ Ulterius videt q; vox tube nõ sit causa resurrectionis nostre. dicit. n. Damas. Crede resurrectionẽ futurã diuina volũtate vtute t nutu. g̃ cũ hec sint sufficiẽs causa resurrectionis: nõ opz ponere causam eius vocez tube. ¶ ℙ. frustra vox emittit ad eum qui audire nõ põt: sed mortui nõ habebũt auditũ. g̃ nõ est ꝛueniens q; vox aliqua formet ad resuscitãdũ eos. ¶ ℙ. si vox aliq̃ sit cã resurrectionis: hoc nõ erit nisi per vtutẽ diuinit⁹ voci datã: vñ sup illud psal. Dabit voci sue vocez vtutis. dicit glo. Resuscitandi corpora: sed exquo potẽtia data est: q̃uis alicui miraculose det: tñ act⁹ qui sequit est nãlis: sicut pz in cecis miraculose illuminatis qui nãliter videt. g̃ si vox aliqua esset causa resurrectionis resurrectio esset nãlis: quod falsum est. ¶ Sed ꝛtra est: qõ dr. j. Thes. 4º. Ipe dñs in tuba dei descẽdet de celo t mortui qui i xp̃o sunt resurgẽt. ¶ ℙ. Jo. 5º dr. Qui i monumẽtis sũt audiẽt vocẽ fily dei: t q audierint viuẽt: hec aũt vox dr tuba: vt in lra patet. ergo ꝛc.

¶ Ulteri⁹ videt q; nullo mõ ad resurrectionẽ angeli operent: qz maioris vtutis est ostẽsiua resurrectio mortuoz q̃z gñatio hoĩum: sed qñ hoes generãtur aĩa nõ infundit corpori mediãtib⁹ angelis. g̃ nec resurrectio que est iteratio ꝛiunctio aĩe t corpis fiet misterio angeloz. ¶ ℙ. si aliquos angelos hoc misteriũ ptineat: maxime videt ptinere ad vtutes quaz est miracula facere: sed eis nõ ascribit sed archãgelis: vt in lra pz. ergo resurrectio nõ fiet misterio ãgeloz. ¶ Sed ꝛtra est: qõ dr. ꝑma. Thes. 4º. q; dñs in voce archãgeli descẽdet de celo t mortui resurgẽt. ergo resurrectio mortuoz misterio angelico cõplebit.

¶ Rñdeo dõm ad ꝑmã. q. q; xp̃s rõne humane nature dei t hoĩum mediator. vt in 3º lib. di. 19. dcm̃ est. vñ diuina dona a deo in hoies mediãte xp̃i humanitate pueniũt: sic a morte spñali liberari nõ possum⁹ nisi p gr̃e donũ diuinitus dãtũ: ita nec a morte corpali: nisi p resurrectionẽ diuina vtute factã: t ideo sicut xp̃s ꝑmitias gratie suscepit diuinit⁹: t eius gratia est causa nr̃e gr̃e: qz de plenitudie eius nos oẽs accipimus gr̃am ꝓ gr̃a. Jo. ꝑ. ita i ipso ĩchoata ẽ resurrectio t resurrectio cã ẽ nr̃e resurrectõis: vt sic xp̃s inquantũ ẽ deus sit ꝑma causa nr̃e resurrectõis q̃si eguoca: ꝑz inquantũ est deus t homo resurgẽs est causa ꝓxima t q̃si vniuoca nostre resurrectõis: causa aũt vniuoca agẽs pdu cit effectũ in silitudine sue forme: vñ nõ solũ est causa efficiẽs: sed exẽplaris respectu istius effect⁹. Hoc aũt ꝛingit dupl̃r. Qñqz. n. ipsa forma per quã attedit silitudo agẽtis ad effectũ est directe ꝑn⁹ actõis qua pducit ille effectus: sic calor in igne calefaciẽte. Qñqz aũt illius actiõis q̃ effectus pducit nõ est ꝓncipiũ ꝑ t per se ipsa forma ſm quaz attedit silitudo: sicut ſ bõ albus generet hoiez albũ: ipsa albedo generãtis nõ est ꝓncipium gñatõis actiue: t tñ albedo generãtis dr causa albedis generati: qz ꝓncipia albedis in generãte sunt ꝓncipia gñatiua faciẽtia albedinẽ i gñato: t per hũc moduz resurrectio xp̃i est causa nostre resurrectõis: qz illud qõ facit resurrectionez christi qui est causa efficiẽs vniuoca nostre resurrectionis agit ad resurrectionẽ nostrã. s. vtus diuinitatis ipsius xp̃i: que sibi t patri cõis ẽ. vñ dr Ro. 7º. Qui suscitauit iesum xp̃m a mortuis viuificabit vitalia corpora nr̃a. sed ipsa resurrectio christi vtute diuinitatis adiũcte est cã quasi istrumẽtalis resurrectõis nostre: opatões enim diuine agebãtur mediãte carne christi quasi quodã organo sicut ponit exẽplũ Damas. in 3º lib. de tactu corporali quo mũdauit leprosum. Matth. 8º. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõm: q; causa sufficiẽs statĩ pducit effectũ suũ ad quẽ ordinat mediãte alio q̃tũcũq; te: nõ aũt ad effectũ ad quẽ ordinat mediãte alio q̃tũcũq; sit ꝛtensus nõ statim in q̃ sit sufficiẽs: sicut calor q̃tũcũq; sit ꝛtensus nõ statim in ꝑmo istãti causat calorẽ: sed statim icipit mouere ad calorem: qz calor est effect⁹ eius mediãte motu: resurrectio ãt xp̃i dr causa nr̃e resurrectionis: vt dcm̃ est: nõ qz ipsa agat resurrectionẽ nostrã: ꝑz mediãte ꝓncipio suo. s. vtute diuina que nr̃az resurrectionẽ faciet ad silitudinẽ resurrectionis xp̃i: vtus aũt oĩa opat mediãte volũtate que est ꝓpinquissima effectui: vñ nõ opz q; statim resurrectione christi facta nostra resurrectio sit secuta: sed tũc ſgetur q̃n voluntas dei ordinauit. ¶ Ad ꝛm dicẽdũ q; vt⁹ diuina nõ alligat causis aliqb⁹ secũdis q̃n effect⁹ illaz posset imediate vel alys causis mediãtib⁹ ꝓducere: sicut posset gñationem iferioz corpoz causare etiã motu celi nõ existẽte: t tñ ſm ordinẽ quẽ in reb⁹ statuit mot⁹ celi est causa generationis iferioz corpoz: silr etiã ſm ordinez quem reb⁹ humanis diuina puidẽtia pfixit: resurrectio christi est causa nr̃e resurrectionis: potuit tñ aliũ ordinẽ pfigere: t tũc eẽt

alia causa nostre resurrectionis qualem deus ordinasset.
¶ Ad 3m dom: qz ratio illa procedit qñ oia que sūt in vna specie habēt eūdē ordinē ad causam pmā illius effectꝰ qui est deus inducēdus in totā speciē: sic aūt nō est in proposito. qz humanitas christi, ppiquior est diuinitati: cuiꝰ vtꝰ est pma causa resurrectiōis q̄z humanitas aliorū: vñ resurrectio xp̄i causat a diuinitate imediate: sed resurrectio aliorū mediante christo hoie resurgēte. ¶ Ad 4m dom: qz resurrectio oīuz boīuz habebit aligd de similitudie resurrectōis christi: qđ. s. ptinet ad vitā nature p̄m quā oēs christo fuerit p̄formes xp̄o p̄formes p gratiā erit p̄formitas q̄ntū ad ea q̄ sūt glie. ¶ Ad 2am. q. dom: qz causam effectui oz aliq̄ mō cōiūgi: gaudz dūt erit ad litterā vox xp̄i resurgēs operē: qz quidē signū sicut impauit mari z cessauit tēpestas. Matth. 8°. Quidā vo dicūt qz hoc signū nihil aliud erit q̄z ipa pūtatio euidēs filij dei in mūdo. de qua dr Matth. 24. Sicut fulgur qđ venit ab oriēte z apparet in occidēte: ita erit aduētus filij hois: z initūtur auctoritati Greg. qui dicit. Qz tubā sonare nihil aliud est q̄z mūdo vt iudicē filiū demīare: z p̄m hoc ipsa apparitio filij dei vox eius dr: qz ei apparēti obediet tota natura ad corpoz humanoz repationē sicut imperā ti: vñ in iussu venire dr. j. Thes. 4°. z sic eius apparitio inquātum habet vim cuiusdā imp̄y vox eius dr: z hec vox quecūqz sit qñqz dr clamor quasi pconis ad iudiciū citantis: qñqz aūt dr sonꝰ tube: vl ppter euidētiā: vt i littera dr: vel ppter ꝓueniētiā ad vsum tube qui erat i ve. test. tuba .n. ogregabātur ad ꝓcilium: cōmouebātur ad plūs z vocabātur ad festū: resurgētes aūt ꝓgregātur ad ꝓcilium iudicy: ad plium quo orbis terraz pugnabit ꝓtra isensatos ad festum eterne solēnitatis. ¶ Ad p̄mum q̄ dom. qz Damas. in lūtatē diuinā que ipat vtutē que exequit: z facilitatē exequēdi: z facilitatē exequēdi i hoc qz nutū adiūxit ad similitudinē eoz que in nobis sūt: illud. n. valde facile est nobis facere qđ statim ad dcm nr̄z fit: sed multo maior apparet facilitas: si añ verbū platū ad p̄mū signū volūtatis quod nuꝰ dicit executio nostre volūtatis per mīstros fiat: z talis iducūtur alij ad nostrā volūtatē explēdā: nutꝰ aūt diuinꝰ quo fiet resurrectio nihil est aliud q̄z signū ab ipso datum cui natura tota obediet ad resurrectionē mortuoz: z hoc signū idē est qđ vox tube: vt ex dictis p̄z. ¶ Ad 3m dōs. qz sicut forme sacroz bñt vtutē scificādi: vt supra dictum est: ita nō ex hoc qz audiūtur: sed ex hoc qz p̄ferūtur: ita illa vox qđ sit habebit efficaciā istrumētalē ad resuscitādū: nō ex hoc qz sentit: sed ex hoc qz p̄ferr. sic ēt vox ex ipsa ipulsione aeris excitat dormiētē soluēdo organuz sentiēdi: nō ex hoc qz cognoscat: qz iudiciū de voce pueniēte ad aures segt excitationē z nō ē cā ei. ¶ Ad 3m dōs. qz rō illa procederet vtutē iā nālē factā p̄m bret: nō aūt est talis vtus illa: sed qualis supra dictū est esse i formis sacroz. ¶ Ad 3am. q. dom: qz sic Aug. dicit in 3° de tri. qz sic corpora crassiora z iferiora p subtiliora z potētiora q̄dā ordine regunt: ita oīa corpora regunt a deo p spm̄ vite rōnalē: z hoc ēt Greg. in 4° Dial. tāgit. vñ in oībus que corporal r a deo fiūt vtit deus mīsterio angeloz: in resurrectōe aūt est aliquid ad trāsmutationē corpoz ptinēs. s. collectio cineruz z eoz p̄paratio ad repationē humani corporis: vñ quātū ad hoc in resurrectōe vtet deus mīsterio angeloz: sz aīa sicut imediate a deo creata ē: ita imediate a deo corpi iterato vnie sine aliq̄ opatione angeloz: sil r etiā gloriā corporis ipse faciet absq̄ ministerio angeloz: sicut z animaz imediate glorificat: z istud angeloz ministeriū vox dicit p̄m vnā expositionē: que tāgit in lra. ¶ Ad p̄mū q̄ ps solutio ex dictis. ¶ Ad 2m dōs. qz misteriū illud erit p̄ncipaliter vnius archāgeli. s. Michaelis qui est p̄ceps ecclesie sicut fuit synagoge: sicut dr Daniel. 10° qui tū agit ex influētia virtutū z alioz supioz ordinū: vñ qđ ipse faciet supiores ordies quodāmō faciēt: sil r iferiores angeli coopabūtur ei circa resurrectionē singuloz quoz custodie ōputati fuerūt: z sic vox illa pōt dici vnius z pluriū angeloz.

Ad tertium sic procedit. Videt qz tempus resurrectionis non oporteat differri vsq̄ ad finē mūdi: vt oēs simul resurgāt: qz maior est ꝓuenientia capitis ad mēbra q̄z mēbroz ad iuicem sicut causa ad effectus q̄z effectuū ad iuicē: sed christus qui est caput nostrū nō distulit resurrectionē suā vsq̄ ad finez mūdi: vt simul cum oīb⁹ resurgeret. ergo nec ops qz p̄rioz sanctoz resurrectio vsq̄ ad finē mūdi differat: vt simul cuz alys resurgant. ¶ p̄. resurrectio capitis causa est resurrectiōis mēbroz: sed resurrectio quoruūdā mēbroz nobiliū ppter vicinitatē ad caput nō est dilata vsq̄ ad finē mūdi: sed statī resurrectionem christi secuta est: sicut pie creditr de beata vgine z Joāne euāgelista. ergo z alioz resurrectio tāto p̄pinquior erit resurrectioni christi: quāto per gratiā z meritum magis ei fuerit ꝓformes. ¶ p̄. stat⁹ noui testamēti est pfectior z exp̄ssius portat imaginē christi q̄z status vetes. sz quidā patres ve. te. christo resurgēte resurrexerūt. sicut dicit Matth. 27. qz multa corpora sanctoz qui dormierāt resurrexer̄t. ergo videt qz nec sanctoz noui testamēti resurrectio differri debeat vsq̄ ad finē mundi vt sit omniū simul. ¶ p̄. post finez mūdi nō erit aliquis annorum numerus. sed post resurrectionē mortuoz adhuc cōputanr multi anni vsq̄ ad resurrectionez alioz: vt patet Apoc. 20°. dicit enim ibi. Vidi aias decollatoz ppter testimoniū Jesu: z ppter verbū dei: z infra. Et viderūt z regnauerūt cum christo mille annis z ceteri mortuoz non vixerūt donec cōsumenr mille anni. ergo resurrectio oīuz non differr vsq̄ ad finē mūdi vt sit omniū simul. ¶ Sed cōtra est: qđ dicit Job. 14. Homo cum dormierit non resurget donec atterat celum: nec euigilabit vt resurgat de somno suo: z loquit de somno mortis. ergo vsq̄ ad finem mūdi quādo celū atteret resurrectio hominū differtur. ¶ p̄. Debet. 12° dicit. Homies testimonio fidei probati non acceperūt repromissionem. i. plenam anime z corporis beatitudinē deo aliquod aliud p̄o nobis puidente: ne sine nobis cōsūmarenr. i. pficerenr. glo. vt in cōmuni gaudio omniū maius fieret gaudiū singuloz: sed non erit añ resurrectio q̄z corpoz glorificatio: qz reformabit corp⁹ humanitatis nre p̄figuratū corpori claritatis sue. Phil. 3°. Et resurrectionis filij erūt sicut angeli in celo: vt p̄z Matth. 22. ergo resurrectio differtur vsq̄ ad finem mūdi in quo omnes simul resurgent.

¶ Ulterius videt qz tēpus illud nō sit occultū: quia cuius p̄cipiū est determiatū z scitum: z finis pōt determinate sciri: eo qz oīa mēsurant quodā p̄odo: vt dicit in 2° de generatione: sed p̄cipiū mūdi determiate scit. ergo z finis ipsius pōt determiate sciri: tūc erit tēpus resurrectionis z iudicy: ergo tps illud nō est occultū. ¶ p̄. Apoc. 12. dr qz mulier per quam ecclesia significat habet locū paratum a deo in quo pascat diebus mille ducētis. 60. Dan. etiam 12. ponitur determiatus numerus dierū per quos anni significari videnr: p̄m illud Ezec. 4°. Die p̄o anno dedi tibi. ergo ex sacra scriptura pōt sciri determiate finis mūdi et resurrectionis tēpus. ¶ p̄. stat⁹ noui testamēti p̄figurat⁹ fuit in ve. test. sed scimus determinate tps in quo vetus

testamẽtũ statũ habuit.ḡ ꝛ põt sciri determiate tps ī quo nouũ testamẽtũ statũ habebit:sed nouũ testamẽtũ hẽbit statũ vsq; ad finẽ mũdi.vñ dr Matth.vlti.Ecce ego vobiscũ sum vsq; ad ꝯsũmationẽ seculi.ḡ põt sciri finis mũdi ꝛ resurrectõis tẽpus. ¶ Sed ℨ.illud qõ est ignoratum ab angel':est ẽt hoĩb⁹ multo magis occl'tũ:qz ea ad que homines nãli rõne ptingere possunt multo limpidius ꝛ certius angeli nãli cognitione cognoscũt:sil'r etiã reuelatões hoĩb⁹ nõ fiũt nisi mediãtib⁹ angel':vt ps ꝑ Dyo.4.ca.cel'. hierar.sed angeli nescĩũt tps determinate.vt ps Matth. 24.De die illa ꝛ hora nemo scit:neq; ãgeli celox.ḡ tps illud est hoĩb⁹ occultũ. ¶ ℙ.Apli magis fuerũt ꝯscy secretox dei q̃ aly sequẽtes.vt dr Ro.8.⁹ Ipsi primitias spũs habẽt.glo.tpe pus ꝛ ceteris abũdãtius:sed eis de hocipso querẽtib⁹ dictũ est Act.ꝑ.Nõ est vestr nosse tpa ꝛ momẽta que pr in sua ptãte posuit.ḡ multo magis ẽ alys occl'tũ. ¶ Ulteri⁹ videt ꝙ resurrectio nõ fiet subito:ſz successiue: qz Ezec.37.pnũciat resurrectio mortuox:vbi dr. Accesserũt ossa ad ossa ꝛ vidi:ꝛ ecce sup ea nerui ꝛ carnes ascẽderunt ꝛ extẽta est in eis cutis desup ꝛ spiñ nõ hẽbãt.ḡ reparatio corpox tpe pcedit ꝯiũctionez animax:ꝛ sic resurrectio nõ erit subita. ¶ ℙ.illud ad qõ exigunt pl'es actiões se ꝯsequẽtes nõ põt subito fieri.sed ad resurrectionez exigunt plures actiones se ꝯsequẽtes.ſ.collectio cinex:reformatio corporis:ꝛ ifusio anime.ergo resurrectio nõ fiet subito. ¶ ℙ.oĩs sonus tpe mensurat':sed sonus tube causa erit resurrectionis:vt dictum est.ḡ resurrectio fiet in tpe: ꝛ nõ subito. ¶ ℙ.nullus mot⁹ localis põt esse subito:vt dicit in li.de sensu ꝛ sensato:sed ad resurrectionẽ exigit aliquis mot⁹ localis in collectione cinerũ.ergo non fiet subito. ¶ Sed cõtra est:qõ dicit .j.Cor.15.Oẽs qdem resurgemus in momẽto in ictu oculi.ergo resurrectio erit subito. ¶ ℙ.vt⁹ ifinita subito opat':ſz sicut Damas.dicit.Crede resurrectionẽ futuram diuina virtute de qua cõstat ꝙ infinita est.ergo resurrectio fiet subito.

¶ Ulterius videt ꝙ resurrectio non erit noctis tẽpore:qz resurrectio nõ erit donec atteratur celum:vt dr Job.14.ſz cessante motu celi qõ dicit eius attritio nõ erit tẽpus neq; dies neq; nox.ergo resurrectio non erit in nocte. ¶ ℙ. finis vniuscuiusq; rei debet esse pfectissimus:sed tũc erit finis tẽporis.vñ in Apoca.dicit ꝙ tẽpus amplius nõ erit. ḡ tũc dz esse tps in sui optima dispõne:ꝛ ita debet eẽ dies. ¶ ℙ.qualitas tẽporis dz rñdere his que generant' in tpe Un Joãnis.13.fit mentio de nocte qñ iudas exiuit a ꝯsortio lucis:sed tũc erit pfecta manifestatio oĩuz q̃ nũc latẽt: qz cũ venerit dñs illumiabit abscõdita tenebrax ꝛ manifestabit ꝯsilia cordiũ.vt dr.ꝑª.Cor.4.⁹ḡ dz eẽ ī die. ¶ Sz ꝯtra resurrectio xpi est exẽplar nr̃e resurrectõis:sed resurrectio xpi fuit in nocte.vt Greg.dicit in homel'.paschali.ḡ ꝛ nr̃a resurrectio nocturno tpe erit. ¶ ℙ.aduẽt⁹ dñi cõparat' aduẽtui furis in domũ:vt ps Luc.12.sed fur in tpe noctis in domũ venit.ḡ in tpe nocturno veniet:sed veniẽte ipo fiet resurrec⁹:vt dcĩn ẽ.ḡ resurrectio fiet tpe noctur⁹.

¶ Rñdeo dõm ad ꝑmã.q.ꝙ sic̃ Aug.dic̃ in 3⁹ de tri.Diuina puidẽtia statuit vt corpa crassiora ꝛ iferiora ꝑ subtiliora ꝛ potẽtiora quodam ordie reganť:ꝛ iõ tota materia corporũ iferiox subiacet variationi ꝭm motũ celestiũ corpox: vñ eẽt ℨ ordinẽ q diuina puidẽtia in reb⁹ statuit si mã iferiox corpox ad statũ icorruptõis ꝓducereť manẽte motu corpox supiox:ꝛ qz ꝭm põnẽ fidei resurrectio erit ī vitã imortalẽ ꝯformiter xpo q resurgẽs a mortuis iã nõ moriť:vt dr Ro.6.iõ humanox corpox resurrectio vsq; ad finẽ mũdi differeť ī quo mot⁹ celi gesset.Et ꝓpter ß etiã qdã pbi q posuerũt motũ celi nunq; cessare posuerũt reditũ humanax aiax ad corpa mortalia q̃lia nũc hẽmus: siue ponerẽt reditũ aie ad idẽ corp⁹ in fine magni anni:vt Empedocles:siue ad aliud:vt Pythagoras posuit quãlibet aiam qlibet corp⁹ ingredi:vt dr ī ꝑ de aia. ¶ Ad ꝑmũ ḡ dõm:ꝙ q̃tuis caput magis ꝯueniat cũ mẽbris ꝯuenientia ꝓportionis que exigit ad hoc ꝙ in mẽbra fluat:q̃ mẽbra adiuicẽ:tñ caput hz caliditatẽ quãdã sup mẽbra que mẽbra carẽt:ꝛ in hoc mẽbra differũt a capite:ꝛ conueniũt adiuicẽ:vñ resurrectio xpi exẽplar quoddam nr̃e resurrectõis est:ex cuius fide spes nobis de nr̃a resurrectõe cõsurgit:nõ aũt resurrectio alicuius mẽbri xpi est cã resurrectionis ceterox mẽbrox:ꝛ iõ resurrectio xpi debuit pceder resurrectionẽ aliox qui oẽs simul resurgere debuerunt in ꝯsũmatione seculox. ¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ q̃uis inter mẽbra xpi sint quedã alys dignioza:ꝛ magis capiti ꝯformia:nõ tñ ptingũt ad rõnẽ capit]:vt sint causa aliox:ꝛ iõ ex ꝯformitate ad xpm nõ debeť eis ꝙ cox resurrectio ꝑcedat resurrectionẽ aliox:q̃si exẽplar exẽplatuz:sicut dictum est de resurrectõe xpi:sed ꝙ aliqbus hoc sit ꝑcessuz ꝙ eox resurrectio nõ sit vsq; ad cõem resurrectionẽ oĩa ta est ex spãli grẽ ꝓuilegio:nõ ex debito conformitatis ad xpm. ¶ Ad 3ᵐ dõm:ꝙ de illa resurrectione scõx cuz xpo videť dubitare Piero.in sermone de assumptiõe:vtrũ.ſ. pacto resurrectõis testamẽto iterũ mortui sint vt sic coxpacto resurrectõis testamẽto iterũ mortui sint vt sic coxmagis fuerit resuscitatio quedã:sicut fuit Lazari q̃ vera resurrectio q̃lis erit ī fine mũdi:an ad imortalẽ vitã vere resurrexerit semp in corpe victuri in celũ cũ xpo ascẽdeť:sz ad hẽ ꝙ verũ testimõiũ de vera resurrectõe xpi ꝓferrẽt:ogruũ fuit ꝙ vẽ resurgerẽt:sicut Piero.alibi dic. nec cox resurrectio ꝓp ipsos accelerata est:ſz ꝓpter resurrectionẽ xpi testificãdã:qõ gdẽ testiũ erat ad fundandũ fidẽ noui testamẽti:vñ decẽtius factuz est ꝑ patres vetes.q̃ per eos qui iam nouo testamẽto fũdato decesserũt. Tñ sciẽdũ est ꝙ etsi de resurrectione cox in euãgelio mẽtio fiat ante resurrectionẽ xpi:tñ vt ꝑ textũ ps itelligẽdũ est per anticipationẽ esse dcĩn:qõ frequẽter hystoriographis accidit:nullus.n.vera resurrectione añ xpm resurrexit:eo ꝙ ipse est ꝓmitie dormiẽtiũ.vt dr ꝑª.Cor.15.quãuis alig fuerũt resuscitati ante xpi resurrectionẽ:vt de Lazaro ps. ¶ Ad 4ᵐ dõm:ꝙ occasiõe illox vbox:vt Aug.narrat.9.li.de ci.dei:qdã hereticí posuerũt ꝓmã resurrectionẽ futurã esse mortuox:vt cũ christo mille annis in terra regnarẽt:vñ vocati sunt chiliaste q̃si millenary.Et ideo Aug.ibidẽ ostẽdit vba illa aliter esse itelligẽda.ſ.de resurrectione spũali:per quaz boies a peccatis dono gr̃e resurgunt.Secunda aũt resurrectio est corpox:regnũ aũt xpi dr ecclesia in qua cum ipso nõ solũ martyres:sed etiã alq electi regnãt:vt a pte totũ intelligat':vel regnẽt cũ xpo in gloria q̃tũ ad oẽs:ꝛ fit spãl'r mẽtio de martyribus:qz ipsi ꝑcipue regnãt mortui qui vsq; ad mortẽ ꝭm veritatẽ certauerũt:millenarius aũt nõ significat aliquẽ certũ nũerum sed designat totũ tps qõ nũc agit ī quo sci cũ xpo regnant q nũer⁹ millenari⁹ designat vniuersitatẽ magis q̃ cẽtenarius:eo ꝙ cẽtenari⁹ est q̃dratũ denary:ſz millenarius est numer⁹ solidus ex duplici ductu denary in seipz surgẽs. qz decies decẽ decies mille sunt:ꝛ sil'r in psal.dr verbi qõ mãdauit in mille generationes.i.omnes.

¶ Ad 2ᵃᵐ.q.dõm:ꝙ sic̃ dicit Aug.ī li.83.q.Etas vltima humani generis que icipit a dñi aduẽtu vsq; ad finẽ seculi ī qb⁹ gñationib⁹ cõputet incertũ est:sicut etiã senect⁹ que ẽ vltima etas hoĩs nõ hz determinatũ tps ꝭm mẽsurã aliarum:cũ q̃libz sola tãtũ teneat tpis q̃tũ relique oẽs etates huius aũt rõ est:qz determiat⁹ numerus futuri tpis sciri nõ põt nisi vel ꝑ revelationẽ vel ꝑ nãlẽ rõnẽ:tẽpus aũt qõ erit vsq; ad resurrectionẽ numerari nõ põt nãli rõne: qz sil'erit resurrectio ꝛ finis mot⁹ celi:vt dcĩn est:ex motu autẽ accipit numerus omniũ que determiato tpe ꝑ nãle

rationē futura ꝓuidenť:ex motu aūt celi nō pōt cognosci finis eius:qz cū sit circularis ex hocipso hz q fm naturaz suā possit in ppetuū durare:vñ nāli rōne tps qō erit vsqz ad resurrectionē numerari nō pōt:sil'r nec p reuelationez haberi pōt:ideo vt oēs semp sint solliciti z ꝓparati ad xp̄o occurrēdū:z ppter hoc ēt apl'is de hoc q̄rētib⁹ rñdit Actl. ꝓ.Nō est vestrū nosse tpa z momēta q̄ pr̄ posuit in sua potestate:in quo vt aug.dicit.18.de ci.dei.Diuz de hac re calculatiū digitos resoluit z qescere iubet:qō.n.apl'is q̄renti bus noluit idicare nec alys reuelabit:vñ illi oēs q tps pdictum numerare voluerūt hactenus falsilog sunt inenti. Quidā.n.vt Aug.dixit ibidē dixerūt ab ascēsiōe dñi vsqz ad vltimū ei⁹ aduētū q̄dringētos annos posse cōpleri:alygnētos:aly mille:quoz falsitas pz:z sil'r patebit eoz qui adhuc ꝓputare nō cessant. Ad p̄m ǧ dōz:q eoz q̄z finis cognoscit p̄n⁹ noto:oz mēsurā nobis esse cognitā:z ideo cognito p̄n⁹ alicui⁹ rei cui⁹ duratio mēsurať motu celi possumus cognoscere ei⁹ finez:eo q mot⁹ celi est nobis not⁹:sed mēsura duratōis mot⁹ celi est sola diuīa dispō que est nob occulta:z ideo q̄tūcūqz sciam⁹ p̄n⁹ ei⁹:finē scire nō possumus. Ad z^m dōm:q p mille ducētos.60.dies de qb⁹ fit mētio Apoc.12.significať omne tps in quo eccl'ia durat:z nō aligs determinať numerus annoz:z ꝟ iō:qz p̄dicatio xp̄i sup quā fundať eccl'ia durauit trib⁹ annis cū dimidio qō tps vere ꝓtinet eq̄lē numez diez nūero p̄dicto. Sil'r ēt nūer⁹ eoz q i Daniele ponit nō est referēdus ad nūez annoz aliqz q sint vsqz ad finez mūdi:vel vsqz ad p̄dicationē antichr̄isti:sed dz referri ad tps q̄ p̄dicabit antichr̄istus z quo psecutio ei⁹ durabit. Ad z^m dōm:q q̄uis status noui testamēti in gñali sit p̄figurat⁹ p statū ve.te.non tñ oz q singula rūdeāt singulis p̄cipue cū i xp̄o oēs figurā q volebāt accipe nūez plagaz egypti dicēs. Ego per illas res gestas in egypto istas psecutōes ꝑphetice significatas eē nō arbitror:q̄uis ab eis q hoc putāt exḡsite z igeniose illa singula bis singulis ꝓpata videanť nō ꝑphetico spū.sz cōiectura mētis hūane q aliqñ ad verū ꝓuenit:aliqñ fallit. Ad z^am .q.dōm:q in resurrectōe aliqd fiet misterio āgelozz misterio fiet nō erit in istāti:si istās dicat idiuisibile tpis:erit tñ in istāti:si istās accipiať p tpe imperceptibili:illō aūt qō fiet vtute diuīa imediate fiet subito.s.i termino tpis quo angelozz op⁹ cōplebit:qz vtus supioz iferiozē pfectionē adducit. Ad p̄mū ǧ dōm q Ezc.loqbať pp̄lo de futuris aliq̄ va p̄dixit:z in aligb⁹ decept⁹ fuit. Ad z^am .q.dōm:q p̄ in resurrectōe aligd fiet misterio āgelozz misterio fiet nō erit in istāti:si istās dicat idiuisibile tpis:erit tñ in istāti:si istās accipiať p tpe imperceptibili:illō aūt qō fiet vtute diuīa imediate fiet subito.s.i termino tpis quo angelozz op⁹ cōplebit:qz vtus supioz iferiozē pfectionē adducit. Ad p̄mū ǧ dōm q Ezc.loqbať pp̄lo de futuris aliq̄ va p̄dixit:z in aligb⁹ decept⁹ fuit. Ad z^am .q.dōm:q in resurrectōe aligd fiet misterio āgelozz misterio fiet nō erit in istāti:si istās dicat idiuisibile tpis:erit tñ in istāti:si istās accipiať p tpe imperceptibili:illō aūt qō fiet vtute diuīa imediate fiet subito.s.i termino tpis quo angelozz op⁹ cōplebit:qz vtus supioz iferiozē pfectionē adducit. Ad p̄mū ǧ dōm q Ezc.loqbať pp̄lo de futuris aliq̄ va p̄dixit:z in aligb⁹ decept⁹ fuit. Ad z^am .q.dōm:q in resurrectōe aligd fiet misterio āgelozz misterio fiet nō erit in istāti:si istās dicat idiuisibile tpis:erit tñ in istāti:si istās accipiať p tpe imperceptibili:illō aūt qō fiet vtute diuīa imediate fiet subito.s.i termino tpis quo angelozz op⁹ cōplebit:qz vtus supioz iferiozē pfectionē adducit. Ad p̄mū ǧ dōm q Ezc.loqbať pp̄lo de futuris aliq̄ va p̄dixit:z in aligb⁹ decept⁹ fuit.

Ad quartum sic ꝓcedit. Uideť q mors non erit termin⁹ a quo resurrectionis in oībus:qz qdaz nō morienť:sed imortalitate supuestientť:dr .n.in symbolo q ipse vēturus est iudicare viuos z mortuos:hoc aūt nō pōt intelligi q̄tū ad tps iudicy:qz tūc erūt oēs viui.ǧ oz q referať hec distinctio ad tps p̄cedēs:z ita nō oēs ante iudiciū morienť. ℭ ꝑ.nāle z cōe desideriuz nō pōt esse vacuū z inane qn in aligb⁹ expleať:sz fm apl'z z⁹. Cor.4.⁹hoc est cōe desideriuz quo nolum⁹ expoliari:sz supuestiri.ǧ aliq erūt qui nunq̄ expoliabunť corpe p mortem:sed supuestientť glia resurrectōis. ℭ ꝑ.Aug.i Ench. dicit.q q̄tuor vltime petitiones oronis dñice ad pūtē vitam ptinēt:quaz vna est dimittere nobis debita nr̄a.ǧ ecclesia petit in hac vita sibi oia debita relaxari:sed ecclesie oro nō pōt esse cassa qn exaudiať. Jo.6⁹ Quicqd petieritis patrē in noīe meo dabit vobis:ǧ ecclesia in aliquo bui⁹ vite tpe oīuz debitoz remissionē ꝓsequeť:sed vnū de debitis quo p pctō p̄mi parētis astrīgimur ē q nascimur mortali pctō.ergo aliquando hoc ecclesie de⁹ pstabit q hoīes sine pctō originali nascenť:sed mors est pena originat pec cati.ǧ aliq hoīes erūt circa finē mūdi qui non morienť:z sic idē qō ꝑus. ℭ ꝑ.via cōpēdiosior est semp sapiēti magis eligēda:sed cōpēdiosior via est q hoīes qui viui inuenienť in impassibilitate resurrectionis trāsferantur q̄z q ꝑus morianť:z postea resurgāt a morte in imortalitatez. ergo deus qui est summe sapiēs hāc viam elegit in illis q viui inuenienť:z sic idē qō ꝑus. ℭ Sed ℨ.j.Cor.15.Semen qō semīas nō viuificať nisi ꝑus moriať:z logť sub sil'itudine seminis de resurrectione corpoz.ergo corpora a morte resurgēt. ℭ ꝑ.j.Cor.15.sicut in Adam oēs moriunť:ita in christo oēs viuificabunť:sed in christo viuificabunť:ǧ in Adā oēs morienť:z sic resurrectio omniū erit a morte. ℭ Ulterius videť q nō omniū resurrectio erit a cinerib⁹: resurrectio.n.xp̄i est exemplar nostre resurrectionis:sed resurrectio eius nō fuit a cineribus:qz caro eius nō vidit corruptionē.vt dr̄ in psal'.z Actl.2⁹.ǧ nec resurrectio oīuz erit a cinerib⁹. ℭ ꝑ.corp⁹ hois nō semp cōburit:sed in cineres non pōt aliqd resolui nisi per cōbustionē.ergo non oēs a cinerib⁹ resurgēt. ℭ ꝑ.corpus hois mortui non statim post mortē in puluerē redigi ť:sed qdā statī post mortem resurgēt:vt in lr̄a dr̄.s.illi qui viui inuenienť.ǧ nō oēs resurgēt a cinerib⁹. ℭ ꝑ.termin⁹ a quo rñdet termio ad quē:sz termin⁹ ad rē resurrectōis nō est idē in bonis z malis.j.Cor.15.Oēs qdē resurgem⁹ seu nō oēs imutabimur. ǧ nec est idē termin⁹ a quo:z sic si mali resurgent a cineribus:boni a cinerib⁹ nō resurgēt. ℭ Sed ℨ est:qō Daimo dicit.Oēs in origiali pctō natos tz hec sīa.Terra es z in terrā ibis:sed oēs q in cōi resurrectōe resurgēt fuerūt nati in origiali pctō:vel natiuitate ex vtero vel saltē natiuitate in vtero.ǧ oēs a cinerib⁹ resurgēt. ℭ ꝑ.multa sunt i corpe hūano q̄ nō sunt de vitate nāe hūane:sz oīa illa auferent.ǧ oz oia corpora ad cineres resolui.

ℭ Ulteri⁹ videť q pulueres illi ex qb⁹ corp⁹ humanū reparabiť habeāt aliquā nālē iclinationē ad aīam que eis cōiungeť.si.n.nullā iclinationē hñt ad aīaz:eodē mō se hērēt ad illā aīam sic̄ alij pulueres.ǧ nō eēt dr̄ia vtz ex illis vl

ex alys pulueribus reficeret corpus aie ꝯiũgẽdum qõ est falsum. ¶ ℞. maior ẽ depẽdẽtia corpis ad aiam q̃ aie ad corp⁹: sed aia sepata a corpore adhuc hz aliquã depẽdẽtiã ad corpus. vñ retardat eius mot⁹ in deũ ꝓpter appetitum corporis: vt dicit Hyo. g̃ multo fortius corpus sepatuz ab aia adhuc habet nãlem iclinationẽ ad aiam illam. ¶ ℞. Job. 20. dr. Ossa eius implebunt vitys adolescentie ei⁹: et cum eo in pulueꝛe dormiẽt: sed vitia nõ sunt nisi in aia. ergo adhuc in illis cineribꝰ remanebit aliqua nãlis iclinatio ad aiam. ¶ Sed cõtra: corp⁹ humanũ põt resolui ad ipsa elemẽta: vel etiã in carnes alioꝝ aialiũ cõuerti: sed elemẽta sunt homogenea: et sil̃r caro leonis vl̃ alterius aialis. cũ ergo in alys partibus elemẽtoꝝ vel aialiũ nõ sit aliq̃ iclinatio naturalis ad illã animã: nec in illis ptibus in q̃s cõuersum est corpus humanũ erit aliqua iclinatio ad aiam pz per auctẽ Aug. in Enchi. Corp⁹ humanũ i quãcũq; aliorũ corpoꝝ subam: vel in ipsa elemẽta vertat̃: in quoꝛũcũq; boiuz scu aialiũ cibũ cedat carnẽq; vertat̃: et illi aie humane in pũcto tpis cedet que illud pus vt homo fieret vi ueret et creſceret aiauit. ¶ ℞. cuilibet iclinatõi nãli rñdet aliqõ agẽs nãle: alꝭ natura deficeret in necessarys: ꝫ nullo agẽte nãli põt pdicti pulueres eidẽ aie iterato ꝯiũgi. g̃ i eis nõ est aliq̃ nãlis iclinatio ad pdictã ꝯiũctionem.

¶ Rñdeo dõm ad pmã. q. q. sup hac. q. varie loquunt̃ sci: vt in littera patet: tũ hec est securioꝛ et cõioꝛ opinio: q̃ oẽs moriẽtur et a morte resurgẽt: et hoc ꝓpter tria. Et pmo: ga magis ꝯcordat diuine iustitie que humanã naturã p pec cato pmi parẽtis damnauit: vt oẽs qui per actũ nature ab eo originẽ ducerẽt ifectionẽ originalis peccati ꝯberẽt: et p ꝑns mortis debitoꝛes essent. Secũdo qz magis cõcordat diuine scripture que oĩum futurã resurrectionẽ pdicit: re surrectio aũt ꝓprie nõ est nisi eius qõ cecidit et dissolutum est: vt Damas. dicit. Tertio qz magis ꝯcordat ordini natu re in quo iuenimus: q̃ illud qõ corruptũ et viciatũ est i suã nouitatẽ nõ reducit̃ nisi corruptione mediãte: sicut acetũ nõ fit vinũ nisi aceto corrupto: et in humoꝛe vitis trãseũte vñ cũ nã humana i defectũ necessitatis moriẽdi deueneꝛit nõ erit reditus ad immortalitatẽ nisi morte mediãte. ¶ Cõuenit etiã ordini nature ꝓpter aliã rõnẽ: qz vt in 8°. phy. dr. Motꝰ celi est vt vita quedã natura exũtib⁹ oĩbus sicut etiã motꝰ cordis totiꝰ corpoꝛis quedaꝫ vita est: vñ sic cessante motu cordis oĩa mẽbꝛa mortificant̃: ita cessante motu celi nõ põt aliqd viuũ remanere illa vita que ex in fluẽtia illiꝰ motꝰ ꝯseruabat̃: talis aũt est vita qua nũc de gimꝰ: vñ oꝫ q̃ ex hac vita discedãt qui post motũ celi ge scẽtẽ victuri sunt. ¶ Ad pmũ g̃ dõm: q̃ distictio illa moꝛ tuoꝝ et viuoꝝ nõ est referenda ad ipm iudicy tps: nec ad totũ tps pteritũ: qz oẽs iudicãdi aliquo tpe fuerũt viui: et aliquo tpe moꝛtui: sed ad illud tẽpus determiatũ qõ ime diate iudicium pcedet: qñ. s. iudicy signa icipiẽt apparere. ¶ Ad 2m dõm q̃ pfectũ sanctoꝝ desideriũ nõ põt esse va num: sed nihil pꝛohibet desideriũ ꝯditionatũ eoꝝ esse va num: et tale est desideriũ quo nolumus expoliari: sed sup uestiri. s. si possibile sit: et hoc desideriũ a gbusdã velleitas dr. ¶ Ad 3m dicẽdũ q̃ hoc est erroneũ dicere q̃ aliqs sine peccato originali ꝯcipiat̃ ꝑter christũ: qz ille qui sine pec cato originali ꝯciperet̃ nõ idigeret redẽptione que facta est per christũ: et sic christus nõ esset oĩum boium redẽptoꝛ nec põt dici q̃ nõ hac redẽptiõe idigeruñt: q: prestitũ fuit eis vt sine peccato cõciperẽtur: qz illa gra facta est parẽti bus: vt in eis vitiũ nature sanaret̃: quo manẽte sine originali peccato generare nõ possent: vel ipsi nature que sana ta est: oꝫ aũt ponere q̃ glibet psonaliter redẽptiõe christi idigeat: nõ solũ rõne nature: liberari aũt a malo vel a debi to absolui nõ põt nisi qui debitũ icurrit: vel in malũ deie ctus fuit, et ita nõ possent oẽs fructuũ dñice oꝛonis i seipis

pcipe nisi oẽs debitoꝛes nascerent̃ et malo subiecti: vñ di missio debitoꝝ et liberatio a malo nõ põt itelligi q̃ aliqs sine debito vel ĩmunis a malo nascat̃. sed qz cũ debito na tus postea per gr̃am christi liberat̃: nec etiam sequit̃ si põt sine erroꝛe poni q̃ aliq sine originali peccato nascant̃: quã uis moꝛs sit pena originalis peccati: qz deus põt ex miseri cordia alicui relaxare penã ad quã obligat̃ ex culpa pteri ta: sicut adulterã sine pena dimisit. Joh. 8°. et sil̃r poterit li berare a morte eos qui reatũ mortis ꝯcerũt cum originali nascẽdo: et sic nõ sequit̃ si nõ moꝛient̃: g̃ nascũtur sine ori ginali. ¶ Ad 4m dicẽdũ q̃ nõ semp via compẽdiosior est magis eligẽda: sed solũ qñ est magis vel equal̃ accõmo da ad fines ꝯsequẽdum: et sic nõ est hic: vt ex dictis patet.

¶ Ad 2am. q. dicẽdũ q̃ eisdem ratiõib⁹ q̃b⁹ ostẽsum est oẽs a morte resurgere: est etiam ostẽdẽdum q̃ oẽs resurgẽt a cineribus i cõi resurrectiõe nisi aliquibus ex priuilegio spe cialis gratie fit cõtrariuz idultũ: sicut et resurrectionis ac celeratio: scriptura aũt sacra sicut resurrectiones pnũciat ita et reformationẽ corpoꝝ. Phil. 4°. et ideo opoꝛtet q̃ fiẽ oẽs moꝛiunt̃ ad hoc q̃ oẽs vere resurgere possint: ita oĩuz corpoꝛa dissoluãtur: ad hoc q̃ oĩuz corpoꝛa reformari pos sint: sicut etiã i pena hoĩs mors a diuina iustitia est iflicta ita et corpoꝛis resolutio: vt patet Gen. 3°. Terra es et in ter ram ibis: simil̃r etiã ordo nature exigit vt nõ solum aie et corpoꝛis ꝯiũctio soluat̃: sed etiam elemẽtoꝝ cõmixtio: sic etiam accetum nõ põt in vini qualitatẽ reduci nisi ꝑs fa cta resolutione i mãm ꝓiacẽtẽ ipsa etiã elemẽtoꝝ cõmix tio ex motu celi causat̃ et cõseruat̃: quo cessante oĩa mixta in pura elemẽta resoluent̃. ¶ Ad pmũ ergo dicẽdũ q̃ re surrectio christi exemplar est nostre resurrectõis quo ad terminũ ad quem: nõ aũt quo ad terminum a quo. ¶ Ad 2m dicẽdum q̃ per cineres itelligũtur oẽs reliquie que re manẽt humano corpoꝛe resoluto duplici ratiõe. primo ga oĩs mos erat apud antiquos corpoꝛa moꝛtuoꝝ ꝯburere et cineres cõseruare. vñ ioleuit modus loquẽdi vt ea i que corpus humanũ resoluit̃: cineres dicãtur. 2°. ꝓpter causã resolutiõis que est icẽdiũ fomitis quo corpus humanum radicit⁹ est ifectũ: vñ ad purgationẽ huius ifectiõis opoꝛ tet vsq; ad pma ꝯponẽtia corpus humanũ resolui: qõ aũt per icẽdiũ resoluit̃: dr in cineres resolui: et iõ ea in q̃ corp⁹ humanuz dissoluit̃ cineres dicũtur. ¶ Ad 3m dõm: q̃ ille ignis q̃ facie mũdi purgabit poterit stati corpa illoꝝ q̃ vi ui iuenient̃ vsq; ad cineres resolucre: sic̃ et alia mixta resol uet i ꝓiacẽtẽ mãm. ¶ Ad 4m dõz. q̃ mot⁹ nõ accipit spẽm a termiõ a quo: sed a termiõ ad quẽ: et iõ resurrectio scõꝝ que erit gloriosa oꝫ q̃ differat a resurrectõe ipioꝝ q̃ non erit gl̃iosa penes terminũ ad quẽ: nõ aũt penes terminuz a quo: ꝯuenit. n. frequẽter nõ eẽ cũdẽ terminũ ad quẽ exi stẽte eodẽ termiõ a quo: sicut de nigredie põt moueri ali quid in albedinẽ et in pallozem.

¶ Ad 3am. q. dicẽdũ q̃ circa hoc est triplex opinio. quidam .n. dicũt q̃ corp⁹ humanũ nũq̃ resoluit̃ vsq; ad elemẽta: et ita semp i cinerib⁹ manet aliq̃ vis addita elemẽtis que fac̃ nãlẽ icliationẽ ad cãdẽ aiaz. Sed hec positio ꝯriat̃ auctꝛi Aug. idirecte et sensui et rõni: qz oĩa cõposita ex ꝯrys poss̃ resolui i ea ex q̃b⁹ cõponũtur: et iõ alq̃ dicũt q̃ ille ptes ele mẽtoꝝ i q̃s humanum corp⁹ resoluit̃ retinẽt plus de luce ex ℞ q̃ fuerũt aie hũane ꝯiũcte: et ex ℞ hũt q̃dã icliationẽ ad aias. Sꝫ ℞ ite q̃ friuolũ est: qz ptes elemẽtoꝝ sũt vni näe et eq̃l̃r hũt pticipationẽ lucis obscuritatis: et iõ al̃r di cẽdũ est q̃ i cinerib⁹ illis nulla est nãlis icliatio ad resurre ctionẽ: sed solũ ex ordie diuie, puidẽtie que statuit illos ci neres iterũ aie cõiũgi: et ex hoc cõuenit q̃ ille ptes elemẽ toꝝ iterato ꝯiungunt̃: et nõ alie: vñ pz solutio ad pmũ.

¶ Ad 2m dicẽdũ q̃ aia separata a corpoꝛe manet i eadem natura quã habebat: cum corpoꝛi esset ꝯiuncta: qõ de coꝝ

porte non conuenit: & ideo non est simile. ¶ Ad 3^m dicēdū q̄ verbū illud Job nō est itelligēdū q̄ vicia actu maneāt in pulueribꝰ mortuoꝝ: sz ꝑm ordinē diuine iustitie, quo sūt deputati pulueres illi ad corporis reparationē: qō ꝑ pctis cōmissis cruciabit in eternum.

Ad quintum sic, pcedit. Ur q̄ post resurrectōez nō q̄libet cognoscet pctā que fecit: omne. n. qō cognoscimus: vel de nouo p sensum accipim⁹: vel de thesauro memorie educit: sed homies post resurrectionē suā pctā nō potuerūt sensu pcipe: qz iam trāsierūt: sensus aūt est tm̄ ꝑsentiū: multa etiā pctā a memoria exciderūt peccāt] que nō potuerūt de thesauro memorie educi, ergo nō omniū pctoꝝ que fecit resurgēs cognitionē habebit. ¶ P̄. sicut in lra dr. Cōsciētie libri q̄daz sunt in q̄b⁹ merita singuloꝝ legunt: sed in libris nō pōt legi aliqd nisi nota ei⁹ ꝓtineat in liboꝝ: note aūt quedā pctoꝝ remanent in ꝓscia: vt Ro. p. in glo. que nō videt aliud esse q̄ reatus vel macula: cū igit multoꝝ peccatoꝝ macula & reatus a multis sit delet⁹ per grām: vr q̄ nō oīa pctā que fec̄ possit aligs in sua ꝓscia legere: & sic idē qō ꝑbus. ¶ P̄. crescēte causa crescit effect⁹: sed causa que fac nos dolere de pctis que ad memoriā reuocam⁹ est charitas. cū g̃ in scis resurgentib⁹ sit pfecta charitas: maxime a pctis dolebunt si ea ad memoriam reuocabūt: qō nō pōt esse: qz fugiet ab eis & dolor & gemit⁹: vt dr Apoc. xi. g̃ ꝑa pctā ad memoriā reuocabūt. ¶ P̄. sic̄ se hēbūt resurgentes dānati ad bona q̄ fecerūt aliq̄: ita se hēbunt resurgētes beati ad pctā q̄ aliquādo cōmiserūt: sz resurgētes dānati: vt videt cognitionem de bonis que aliq̄ fecerūt nō hēbunt: qz per hoc pena eoꝝ mītū alleuiaret. g̃ nec beati hēbūt cognitionē peccatoꝝ que ꝓmiserūt. ¶ Sed ⁊ est: qō Aug. dicit. xo. de ci. dei. q̄ quedā vis diuina aderit qua fiet q̄ cuncta pctā ad memoriā reuocent. ¶ P̄. sicut se hz humanuz iudiciū ad testm̄ exterius: ita se hz iudiciū diuinū ad testm̄ cōsciētie: vt ꝑz. j. Regū. xv. Boies videt ea que parēt: deus aūt intuetur cor: sed nō possz pfecte iudiciū humanū eē de aliq̄ nisi testes de oib⁹ de q̄b⁹ iudicādū est testimōiū deponerēt. g̃ oz cū iudiciū diuinū sit pfectissimū q̄ ꝓscia oīa teneat de q̄b⁹ iudicādū est: sed iudicādū erit de oībus opib⁹ bonis & malis. z. Cor. 4°. Oēs astabimus aī tribunal xp̄i &c. g̃ opz q̄ conscientia vnius cuiusq̄ retineat omnia opera que fecit siue bona siue mala.

¶ Ulterius videt q̄ nō quilibet possit legere oīa que sūt in ꝓscia alterius: resurgētiū. n. nō erit lūcidior cognitio q̄ nūc sit āgeloꝝ: quoꝝ eq̄litas resurgētib⁹ ꝑmittit. Matth. xx. sed angeli nō pnt̄ iuicē i suis cordib⁹ videre ea que dependēt a libero arbitrio. vñ idigēt locutōe adiuicē innotescēda: vt i. z^o li^o dist. ii^a. dcm̄ est. g̃ nec resurgētes poterūt ꝓspicere ea que ꝓtinētur in ꝓscietys alioꝝ. ¶ P̄. oē qō cognoscit: vel cognoscit in se. vel in sua causa: vel in suo effectu: sz merita vel demerita que ꝓtinent in ꝓscietia alicui⁹ nō poterit alius in seipsis cognoscere: qz solus deus cordia illabit & secreta eius intuet: sil̄r nec in causa sua: qz nō oēs videbūt deū q̄ solus pōt imꝑmere in affectuz: ex quo pcedūt merita vel demerita: sil̄r etiā nec in effectu: qz multa demerita erūt: quoꝝ nullus effect⁹ remanebit: eis p pniaz totaliter abolitis. g̃ nō oīa que sunt in ꝓscietia alicuius poterit q̄libet alius cognoscere. ¶ P̄. Joānes chrysо. dicit vt habitum est supra. dist. xvii. littera. Nūc aūt si recorderis peccatoꝝ tuoꝝ: & frequēter ea in conspectu dei pnūcies: & pro eis deprecceris: citius illa delebis. si vo obliuiscer]: tūc eoꝝ recordaberis nolēs: quādo publicabunt in cōspectu omniū amicoꝝ & inimicoꝝ: sanctoꝝq̄ angeloꝝ ꝑferent: ex hoc accipit q̄ illa publicatio pena est negligentie: qua homo confessionē ptermittit. ergo illa peccata de quibus nō ꝓfessus ē nō publicabunt alys. ¶ P̄. solatiū est alicui si scit se hr̄e mr̄tos socios in pctō: & minus ide verecūdat. si g̃ q̄libet pctm̄ alterius cognoscet cuiuslibet peccatoris erubescētia multū minuet: qō nō cōpetit. g̃ nō oēs oīum pctā cognoscēt. ¶ Sz ⁊. s. illud. j. Cor. 4°. Illumiabit abscondita tenebrarū. dic glo. gesta & cogitata bona & mala: tūc apta & nota erūt oībus. ¶ P̄. oiuz btōz pctā ptērita eq̄l̄r erūt abolita: sz aliquoꝝ scōꝝ pctā sciem⁹. sic magdalene & petri & dauid. ergo pari rōne alioꝝ electoꝝ peccata scientur: & multo magis damnatoꝝ.

¶ Ulterius vr q̄ nō oīa merita & demerita, ppria & aliena ab aliq̄ vno ītuitu videant: ea. n. que sigillatim ꝓsiderant nō vident vno ītuitu: sed dānati sigillatiz ꝓsiderabūt sua pctā & ea plāget. vñ dr Bap. 5°. Quid nob ꝑfuit superbia &c. g̃ nō oīa videbūt vno ītuitu. ¶ P̄. phs dicit in z^o topicoꝝ q̄ nō ꝓuenit sil̄ plura itelligere: sz merita & demerita, ppa & aliena nō videbunt in itellectu. g̃ non poterūt oīa sil̄ videri. ¶ P̄. itellect⁹ damnatoꝝ hoiuz nō erit post resurrectionē elenati oz q̄ nūc sit bonoꝝ angeloꝝ q̄tū ad nālem cognitionē qua cognoscūt res p spēs inatas: sed tali cognitione nāli nō videt pl̄a sil̄: vt in. z^o lib^o di. 3^a. dcm̄ est. g̃ nec tūc dānati poterūt oīa fcā sua sil̄ videre. ¶ Sz ⁊. sup illō Job. 8°. Induet ꝓfusiōe. dic glo. Ulso iudice oīa mala aī oculos mētis vsant: sed iudicē subito videbūt. g̃ sil̄r mala que cōmiserūt & eadē rōne oīa alia. ¶ P̄. Aug. xo. de ciui. dei. hz pro iecūeniēti q̄ legat aligs liber mālis in iudicio in quo facta singuloꝝ sunt scripta: eo q̄ nullus valeat estimare illi⁹ libri magnitudinē: vel q̄to tpe legi posset: sz sil̄r nō posset estimari tps q̄tū oporteret ponere ad ꝓsideranduz oīa merita & demerita sua & aliena ab aliquo homine si successiue diuersa videant. ergo oportet ponere q̄ omnia simul videat vnusquisq̄.

¶ Rādeo dō. ad ꝑmā. q. q̄ sic dr Ro. z^o. In illa die cū iudicabit dns. testimoniuz vnicuiq̄ sua ꝓscia reddet: & cogitationes erūt accusantes: & defendētes: & qz oz q̄ testes & accusatoz & defensoz in quolibet iudicio habeāt eoꝝ notitiā que in iudicio vsant: in illa aūt cōi iudicio oīa opa hoium in iudiciū veniēt: oz q̄ omniū opeꝝ suoꝝ quisq̄ tūc notitiā hēat: vñ ꝓscie singuloꝝ erūt q̄si qdā libri ꝓtinētes res gestas ex q̄bus iudiciū ꝓcedet: sicut etiā in iudicio humano registris vtunt. ¶ Isti sunt libri de q̄bus Apoca. 9°. dr. Libri aperti sunt: & alius liber apertus est vite: & iudicati sunt mortui ex his que scripta erāt in libris ꝑm opa ipsoꝝ vt per libros qui dicunt sic aperti: vt Aug. exponit. xo. de ci. dei. significent sancti noui & ve. test. in q̄bus deus ostendit que mādata fieri iussisset: vnde vt Richardus de sancto victore dicit: eoꝝ corda erunt quasi quedā canonū decreta: sed p libꝝ vite de quo subiūgit itelligunt ꝓscie singuloꝝ que dicunt singul̄r liber vnus: qz vna vtute diuina fiet vt cūctis ad memoriam sua facta reuocent: & hec vis inq̄tū ad memoriā reducit hoi sua facta liber vite dr: vel per ꝑmos libros ꝓscie itelligant: p z^m snīa iudicis in eius ꝓuidentia descripta. ¶ Ad ꝑmū g̃dm: q̄ quāuis multa merita vel demerita a memoria excidant: tamē nullum eorum erit qō non aliquo modo remaneat in suo effectu: quia merita que nō sunt mortificata manebūt in premiū qō eis reddit: que aūt sunt mortificata: manent in reatu ingratitudis que augent ex hoc q̄ homo post gratiam susceptam peccauit: simil̄r etiam demerita que nō sunt per penitentiam deleta manent in reatu pene que eis debetur: que aūt penitētia deleuit manent in ipsa penitētie memoria quam simul cuz alys meritis in notitiā hēbunt: vnde in quolibet homine erit aliqd ex quo possit ad memoriaz sua opa reuocare: & tamē vt Aug. dicit ꝑncipaliter ad hoc vis diuina opabit. ¶ Ad z^m dōz. q̄ iampz ex dictis q̄ alique note manent in conscietys singuloꝝ de opib⁹ a se factis: neq̄ opz q̄ note iste sint reatus tm̄. vt ex dictis patet.

Ad 3m dō3:q̄ q̄uis charitas sit nūc causa dolēdi de peccato:tñ sci in patria erūt ita pfusi gaudio q̄ dolor in eis locum hr̄e nō poterit:ꝛ iō de pctis nō dolebūt:sed potiꝰ gaudebūt de diuina mīficordia qua eis sunt pctā relaxata:sic̄ etiā nūc angeli gaudēt de iustitia diuina qua fit vt deserti a gr̄a i pctō ruāt illi q̄s custodiūt:q̄z tñ saluti sollicite iuuāt. Ad 4m dō3:q̄ mali cognoscēt oīa bona que fecerūt:ꝛ ex hoc nō minuet eoꝝ dolor:sed magis augebit:gauderent maximꝰ est dolor multa bona pdidisse:ppter q̄ō Boe.dicit in 2o de 2so.q̄ sūmū infortuny genꝰ est fuisse felicem. Ad 2am.q.dōm:q̄ in vltio ꝛ cōi iudicio:o3 q̄ diuia iustitia oibꝰ euidēter appareat:q̄ō nūc i plerisq̄ latet:snīa aūt 2dēnās vel p̄miās iusta esse nō p̄t nisi p̄m merita vel demerita pferaī:ꝛ iō sic̄ o3 q̄ iudex ꝛ assessor iudicis merita cause cognoscāt:ad hoc q̄ iustā snīam pferant:ita o3 ad h3 q̄ iusta snīa appareat q̄ oibꝰ snīam cognoscētibꝰ merita inotescāt:vñ q3 sic̄ cuilibet nota erit sua p̄miatio ꝛ sua dānatio:ita ꝛ oibꝰ alys inotescet:o3 q̄ sic̄ glz sua merita vel demerita reducet ad memoriā:ita etiā ꝛ aliena eiꝰ cognitiōi subiaceāt:ꝛ hec est pbabilior ꝛ cōior opīo:q̄uis magr̄ 3riū dicat in lr̄a.s.q̄ pctā que sunt p pnīaz deleta i iudicio alys nō patefiēt:sz ex hoc segt̄ q̄ nec ēt pnīa de pctis illis pfecta cognoscet i quo multū detraheret scōz gl̄ie:ꝛ laudi diuine qui taz mīficorditer scōs suos liberauit. Ad p̄mum g̃ dōm:q̄ oīa merita p̄cedētia vel demerita faciēt aliquā q̄titatē in gl̄ia vl̄ miseria boīs resurgētis vt ex dictis p3.ꝛ iō ex exteriorib⁹ visis poterūt cūcta in 2sciētys videri ꝛ p̄cipue diuia vtute ad hoc operāte:vt snīa iudicis iusta appeat oibꝰ. Ad 2m dō3:q̄ merita vl̄ demerita potuerūt alys ostēdi in suis effectib⁹ vt ex dictis p3:vel ēt in seipsis per diuinā vtutē:q̄uis ad hoc vt⁹ itellect⁹ creati nō sufficiat. Ad 3m dōm:q̄ publicatio pctōz ad ignominiā peccātis est effect⁹ negligētie que cōmittit in omissiōe cōfessionis:sed q̄ pctā scōz reuelant nō potentia eis esse i erubescētiā vel verecūdiā:sic̄ nec Marie magdalene est i cōfusionē q̄ pctā sua i eccl'ia publice recitant:q3 verecūdia est timor ingliationis.vt dicit Damas.q in beatis esse non poterit:sz tal' publicatio erit eis ad magnā gl̄iā pp pnīam quā fecerūt:sicut ꝛ 2fessor approbat eū qui magna scelera fortiter 2fitet:dicunt aūt peccata esse deleta:q3 deus nō videt ea ad puniēdū. Ad 4m dō3:q̄ ex hoc q̄ pctōr alioꝝ peccata ispiciet:in nullo sua 2fusio minuet sz magis augebit in alieno vituperio suū vituperiū magis ꝓpēdens. Q3.n.ex tali causa 2fusio mīuat 2uenit ex hoc q̄ verecūdia respicit estimationē hoīum que ex 2suetudine reddit leuior:sz tūc 2fusio respicit estimationē dei que est p̄m veritatē de quolibet pctō siue sit vnius tñ siue multoꝝ.

Ad 3am.q.dōm q̄ circa hoc est duplex opīo.Quidā enim dicūt q̄ oīa merita vel demerita simul aligs videbit sua ꝛ aliena in istāti:q̄ō gdē de beatis facile credi p̄t:q3 oīa i vno videbūt:ꝛ sic nō est icōueniēs q̄ simul plura videant sz in dānatis:quoꝝ itellect⁹ nō est eleuat⁹ vt possit deum videre:ꝛ in eo oīa alia est magis difficile.Et ideo alij dicunt q̄ mali simul oīa videbūt in genere sua peccata:ꝛ hoc sufficit ad accusationē illā que o3 esse in iudicio vel absolutionē:nō aūt videbūt simul oīa descēdēdo ad singularia. Sed hoc etiā nō videt 2sonū dictis Aug⁹.zo.de ciui.dei. qui dicit q̄ oīa mētis ītuitu enumerabunt:q̄ō aūt i genere cognoscīt nō enumerat. Vñ p̄t eligi media via q̄ singula 2siderabūt:nō tñ in istāti:sed in tpe breuissimo diuina vtute ad hoc adiuuāte:ꝛ hoc est q̄ō Aug.dicit ibidē q̄ mira celeritate enumerabunt:nec hoc est impossibile:q3 in quolibet puo tpe sunt infinita instātia in potētia:ꝛ per hoc patet respōsio ad vtrāq̄ partem.

In iussu ꝛ i voce archāgeli ꝛc.p̄t per hec tria idē signari vt illa vox dicat iussus q̄tū ad vtutē:q3 ei corpora mortuoꝝ obediēt:vox archāgeli.i.christi qui est p̄ncepsangeloꝝ quātū ad dignitatē pferētis:tuba q̄tū ad euidētias, vel iussus refert ad causam p̄ncipalē.s.diuinā virtutē:cui obediūt omnia:vox archāgeli ad ministerium angelorum sed tuba ad operationē boīs christi.hec enim tria in resurrectiōe operabūtur. Unde rōnabiliter putari p̄t ꝛc. sustinēdo magistrum p̄t dici q̄ peccata iustorum nō videntur in notitiam vt peccata:sed vt dimissa:sic enim considerationi cuiuslibet occurrent:vnde ex hoc non sequitur confusio:sed gloria:dicuntur autem tegi inquātum deus ea nō videt ad puniēdum:sicut exponit glo.sup illud psal. Beati quoꝝ remisse sunt iniqtates ꝛc. Ecōtra vo scribēs ꝛc.qdā dicūt q̄ Piero.non dixit hoc asserēdo:sed opinionē cuiusdam greci recitando.

De etate ꝛ statura resurgētiū. Di.XLIIII. a

Solent aūt nonnulli pcōrari ꝛ quere an in eadem etate ꝛ statura corporis omnes resurrecturi sint. Quidā putauerūt omnes resurrecturos p̄m mēsuram etatis ꝛ statur̄e xp̄i. Ideo q3 ap'ls ait. Donec occurramꝰ oēs in virū pfectū in mēsuraz etatis plenitudinis xp̄i. Sed his verbis non eadē resurgētib⁹ assignat statura:sed etas. Oēs enī in eadē etate resurgēt:in qua xp̄s mortuus est ꝛ resurrexit:cuiuscūq̄ etatis mortui fuerint. Virū aūt posuit: nō vt distingueret sexū:h3 vt significaret pfectionem viriū:quā tūc hēbūt:sz nō oēs eādez statūrā corporis obtinebūt. Vñ Aug. Nō ait in mēsurā corporis vel stature:sed etatis:q3 vnusq̄q̄z suam recipiet mēsurā corporis:quaz vel habuit in iuuētute ēt si senex obijt:vel fuerat habiturus si añ est defunctus. Etas ꝛo erit illa ad quā puenit xp̄s.s.iuuenilis vt circa.xxx.annos. trigita.n.duū annoꝝ ꝛ trium mēsium erat etas xp̄i in qua mortuꝰ est ꝛ resurrexit. Nō est āt fas dicere q̄ in resurrectōe accedat corpori magnitudo quā nec hūit hic:nec erat habitur̄ diu vitudo quā nec hūit hic:nec erat habitur̄ diu vitudo:nec maiora corpa redigēda sunt ad minuendo:nec maiora corpa redigēda sunt ad modum dūici corporis. Deriret.n.multū de illis corporib⁹:cū nec piturus sit capillus:vt ait dominus. Capillus de capite vestro nō peribit.

Oz resurget qcqd fuit de substantia ꝛ natura corporis ꝛ in eadem parte corporis.

Non enim perit deo terrena materies de qua mortaliuz creat̄ caro:sz in quēlibet puluerē cinerēue soluat̄:in quoslibz alit⁹ auraſq̄z diffugiat:ꝛ in quācūq̄z alioꝝ corporꝝ substātiā:vel in ipsa elementa vertat̄:in quoꝝcūq̄z animaliū vl̄ hominū cibū carnēq̄z mutet̄:illi aīa in puncto tpis redit:que illā carnē p̄mit⁹ vt homo fieret:creseret viuet:aiauit. Ipsa ergo terrena materies q̄ discedente anima fit cadauer:nō ita resurrectiōe reparabit̄ vt ea que dilabunt̄:ꝛ in alias atq̄z alias

rep ſpēs vertunt: q̄nis ad corp⁹ redeāt. vñ dilapſa ſūt: ad eaſdē quoq̄ corpis ptes vbi fuerit redire nece ſit. Alioqn ſi capillis redit qđ tam crebra tōſura ꝺtraxit: ſi vnguib⁹ qđ totiēs demſit erectio: īmoderata t idecēs cogitātib⁹ r̄ſurrectōez carnis: t iō ñ credētib⁹ occurrit ifirmitas. Sz quēadmodū ſi ſtatua cuiuslibz ſolubil' metalli igne liqueſceret: vel ꝓtereret i puluerē vel ꝓfunderet i maſſaz: t eā vellet artifex rurſum ex illi⁹ mā t q̄ſtitate reparare: nihil iteresſet ad ei⁹ itegritatē q̄ particula materie cui mēbro ſtatue redderet: dū tñ totū ex quo ꝓſtituta fuerat reſtituta reſumeret. ita de⁹ mirabil' atq̄ ieffabil' artifex de toto quo caro nr̄a extiterat: eā mirabili celeritate reſtituet: nec aliqđ attinebit ad ei⁹ reitegrationē: vt̄ capilli ad capillos redeāt t vngues ad vngues: an qcqđ eoꝝ pierat muteť in carnē t i ptes alias renoceť: curāte artificis ꝓuidētia ne qđ idecēs fiat. Indecorū qppe aliqđ ibi nō erit: ſz qcquid futuꝝ ē boc decebit: q̄ nec futuꝝ eſt: ſi nō decebit.

¶ Oꝛ ſci ſine oī deformitate reſurgent. c

Hoc aūt i corpib⁹ ſanctoꝝ itelligēdū ē: de qb⁹ ꝓñter adiūgit. Reſurgēt ergo ſcōꝝ corpa ſine vllo vicio: ſine vlla ꝺformitate. ſicē ſine vlla corruptōe one re difficultate: i qb⁹ tāta facilitas q̄ſta felicitas erit: pp qđ t ſpūalia dcā ſūt. cū ꝓculdubio corpora ſint futura ñ ſpūs. Ex his apparet q̄ vna erit etas oīuz reſurgētiū. ſ. iuuēilis: ſtatura v̄o diuerſa. ſ. quā quiſq̄ būerit in iuuēili etate: vel erat biturus: ſi añ ē defunct⁹. Nec ꝺ ſuba qua bois caro creať aliqđ ꝑibit: ſz oīum ꝑticularū añ diſpſaruz collectione reitegrabiť naturalis ſubſtātia corporis. Sanctoꝝūq̄ corpora ſine omni vicio fulgida ſicut ſol reſurgēt preſciſis cūctis deformitatibus quas hic habuerūt.

¶ Si mali tūc habeant quas hic habuerūt deformitates. d

De reprobis aūt q̄ri ſolet an cuz deformitatib⁹ hic bitis reſurgant: Hoc aūt Aug. ñ aſſerit: ſz dubiū relingt ita inquiēs. Quicūq̄ ab illa pditōis maſſa q̄ p Adā facta ē nō liberanť p r̄pm reſurgēt quidē etiam ipſi vnuſq̄ſq̄ cū ſua carne: ſz vt cum dyabolo eiuſq̄ āgelis puniāť. vt̄ v̄o ipſi cū vicijs t ꝺformitatib⁹ ſuoꝝ corpoꝝ reſurgāt q̄cūq̄ i eis geſtarūt ingrēdo laborare qđ op⁹ ē: Nō. n. fatigare nos ꝺz icerta eoꝝ habitudo vl' pulcbritudo: quoꝝ erit certa t ſempiterna dānatio. Ec ce nō diffinit an tūc bēant deformitates: quas hic habuerunt reprobōrum corpora.

¶ Oꝛ nō cōſumēť corpora q̄ tūc ardebunt. e

Sicut q̄riť de corporib⁹ maloꝝ qđo in igne ardeāt t nō ꝓſumanť. Augu. varijs exēplis aſtruit t ſempiternis ignibus ea ardē t ñ ꝓſumi illa cōbuſtiōe: ſicē aīus cui⁹ p̄ſētia corp⁹ viuit t doloꝛē pati p̄t t mori ñ pōt. Hoc. n. erit tūc i corporib⁹ dānatoꝝ: qđ nūc eē ſcimus in animis omnium.

¶ Si demones corporali igne cremanť. f

Queri ēt ſolet an demōes corpali igne ardeāt. Ad qđ Augu. rñdēs ait. Cur nō dicamus q̄nis miris: veris tñ modis ēt ſpūs ī corporeos poſſe pēa corporal' ignis affligi: ſi ſpūs boiuz ēt ipſi i corpei t nūc potuerūt icludi corpalib⁹ mēbris: t tūc poterunt corpoꝝ ſuoꝝ viculis ſolubil' alligari. Gehēna illa q̄ ſtagnū ignis t ſulpburis dcā eſt: corpeus ignis erit: t cruciabit dānatoꝝ corpora boiuz vl' demonū: ſz ſolida boium: aerea demonum. Unus. n. vtriſq̄ ignis crit vt veritas ait. De quo igne ſi q̄riť: q̄lis vl' vbi ſit. Augu. ſic rñdet. Ignis eter⁹ cuiuſmodi ſit t in q̄ mūdi vl' reꝝ pte futurus ſit: hominē ſcire arbitror neminē niſi forte cui ſpūs dīnus oñdit.

¶ Si aīe ſine corpib⁹ ſentiūt ignē cōporalē. g

Cum aūt cōſtet animas igne materiali in corporibus cruciādas: q̄ri ſolet: an interim añ reſurrectōez corpoꝛuz anime defunctoꝝ reprobōꝝ materiali igne crementť. De hoc Julianus toletane eccleſie epūs Gregoriꝰ dcā ſecut⁹ ita ſcripſit. Si viuētis bois incorporeus ſpūs teneť in corpore: cur non poſt mortē ēt corporeo igne teneť: Teneri aūt p ignē ſpūm dicimus vt in tormētis ignis ſit: videdo atq̄ ſentiēdo. Oꝛ aūt nō ſolum videdo: ſz ēt expiēdo aīa ignis tormētū patiať: ex euangelio colligiť vbi v̄itatis voce dicitur mortuus diciť in iferno ſepultus: cui⁹ anima q̄ in igne teneať iſinuat cū Abraaz depcať dicēs. Mitte lazaꝝ vt itigat ex. di. ſui i a. vt relin. m. q̄ cruci. i hac flā. Sū ergo pctōrē diuitē dānatū i ignib⁹ v̄itas phibaet: qs ſapiēs reprobos aīas teneri ignibus neget: Precipue cuz humanam aīam corporis ſimilitudinē hre deceat Augu. ita inquiēs. Profiteri animā hre poſſe ſimilitudinē corporis: t corporaliū oīno mēbroꝝ quiſq̄s rēnuit: pōt negare aīaz eē q̄ in ſomnis videt vl' ambulare ſe vl' ſedere vl' huc atq̄ illuc greſſu vel ēt volatu ferri. hoc ſiñ q̄dā ſimilitudine corpis ñ fit. Proide ſi hāc ſimilitudinē ēt apud iferos gerit: ñ corpalē: ſz corpi ſimilē: ita ēt in locis vl' eſſe nō corpalib⁹: ſz cor-

poralium similibus siue in requie siue in doloribus. In Cassiani etiaz voluminibus legitur q̄ non sint ociose: neq̄ nihil non sentiant: cum dines ille in inferno se flāma cruciari clamat. Añ probaī animas defunctoz nō solum suis sensib⁹ nō priuari: ꝫ nec istis affectibus. s. spe: tristitia: gaudio: ac metu carere: ⁊ ex his q̄ sibi in illo generali examine reseruanī eas quidem iam incipere pregustare.

¶ De aboztiuis fetibus ⁊ monstris. h

Illud etiā inuestigari opz si aboztiui fetus ⁊ monstra resurgent ⁊ qualia: De quo August. ita ait. Occurrit de aboztiuis fetibus questio qui iaz nati sunt in vteris matrū: sed non ita vt iam possint renasci. Si eniz resurrecturos eos dixerimus. de his qui iam formati sunt tolerari potest vt cunq̄ quod dicitur. Informes vero quis non procliuius perire arbitret: sicut semina que cōcepta simul nō fuerūt. Scrupulose quidē iter doctores queri ac disputari potest: quādo incipit homo in vtero viuere: an sit quedā vita occulta que nondū motibus viuentis appareat. Negare eni virisse puerperia q̄ ideo mēbratiz execantur vt eiciant ex vteris pregnantiuz: ne matres etiā si moztua ibi relinquant occidāt: impudentia nimia videtur. Ex quo aūt incipit homo viuere ex illo vtiq̄ iaz mozi potest. moztuus ꝫo vbicūq̄ illi potuit mozs euenire quomodo ad resurrectionez nō pertineat: reperire nequeo. Neq̄ enim ⁊ monstra que nascuntur ⁊ viuunt quantūlibet cito moziantur aut resurrectura negabuntur: aut ita resurrectura credēda sunt: sed potius correcta eoz̄ emendataq̄ natura. Absit enim vt illum bimembrem quē nuper natum in oriente fratres fidelissimi qui eū viderunt rettulerunt: ⁊ sanctus Hieron⁹. scriptum reliquit: ⁊ vnum hominem duplicē ac non potius duos: quod futurum erat: si gemini nascerentur: resurrecturos estimemus. Ita ⁊ cetera que nimia deformitate monstra dicuntur: ad humane nature figuram in resurrectione reuocabuntur.

Postq̄ determinauit magister de ꝺditionibus resurrectionis: hic determinat de ꝺditiōibus resurgētium. Et diuidit in partes duas in p̄ma parte determinat de ꝺditiōibus resurgētium qui ad perfectionem humane nature peruenerūt. in secūda de ꝺditionibus illoz̄ qui in p̄senti vita p̄dicta pfectiōe caruerūt. s. de aboztiuis fetibus: ibi. Illud etiā inuestigare opz ⁊c. ¶ p̄ma in duas. in p̄ma determinat ꝺditiōes resurgētium beatoz̄. in scōa cōditiōes maloz̄: ibi. De reprobis aūt queri solet ⁊c. ¶ p̄ma in tres. in p̄ma determiat resurgētiuz etatē ⁊ staturā. in secūda corpoz̄ integritatem: ibi. Nō. n. parat deo ⁊c. in tertia eoz̄ gloriā: ibi. Dic aūt in corporib⁹ scōz̄ ⁊c. ¶ De reprobis aūt ⁊c. Dic determinat cōditiones reproboz̄: ⁊ p̄mo quātum ad reprobationez nature. secūdo quātū ad passionē pene: ibi. Si vo queriī de corporibus ⁊c. Et circa hoc duo facit. p̄mo oñdit q̄ corpora reproboz̄ potuerūt penam pati. secūdo ostēdit idem de spiritibus dānatoz̄: ibi. Queri etiā solet ⁊c. Et circa hoc duo facit. p̄mo ostēdit quādo spūs demonū fūt passibiles ab igne corporali. secūdo ostendit idem de spiritibus dānatoz̄ hominū: ibi. Cum aūt constat animas ⁊c.

Hic est triplex q̄stio circa cōditiōes resurgentiū. ¶ p̄ima de his q̄ cōiter ad bonos ⁊ malos ptinent. ¶ Secūda de his que pertinēt tm̄ ad bonos. ¶ Tertia de his q̄ spectant tātum ad malos. ¶ Circa p̄mū q̄runt tria. ¶ primo de idētitate resurgētiū. Scōo de integritate corpoz̄. Tertio ō q̄litate ipsoz̄.

Ad primum sic p̄cedit videt q̄ nō idez corpus anima resumat in resurrectione. p̄ Coz. 15? Nō corpus qō futuz̄ est seminas ꝫ nudū granū: sed aplus ibi comparat mortem seminatiōi: ⁊ resurrectionem pululatiōi. ergo nō idem corpus qō p̄ mortē deponitur in resurrectiōe resumit. ¶ p̄. cuilibet forme aptatur mā fm suā ꝺditionē. ⁊ similr cuilibet agēti instrumētuz: sed corpus cōparaī ad animā sicut mā ad formā: ⁊ instrumētum ad agentē: cū ergo aīa in resurrectōe nō sit eiusdē cōditionis sicut mō est: qz vel trāffert totalr in celestē vitam cui inbesit viuens in mundo: vel deprimet in brutalem si brutaliter vixit in hoc mūdo: videt q̄ nō resumet idem corpus: sed vel celeste vel brutale. ¶ p̄. corpus humanuz vsq̄ ad elementa post mortem resoluit: vt supra dictum est: sed ille partes elemētoz̄ in quas corpus humanum resolutum est nō cōueniūt cuz corpore humano qō in ea resolutū est nisi in mā p̄ma: quo mō quelibz alie elemētoz̄ partes cuz predicto corpore ꝺueniūt. si aūt ex alys partibus elemētoz̄ corpus formaret: nō diceretur idez numero. ergo nec si ex illis partibus repareī corpus erit numero idem. ¶ p̄. impossibile est esse idē numero cuius partes cēntiales sunt alie numero: sed forma mixti que est pars essentialis corpis humani sicut forma ei⁹ nō poterit eadem resumi. ergo corpus nō erit idem numero. ꝓbatio medie. illud. n. qō penitus cedit in nō ens nō pōt idem numero resumi: qō p̄z ex hoc: qz nō pōt esse idez numero cuius est esse diuersum: sed esse interruptum qō est actus entis est diuersum: sicut ⁊ quilibet alius actus interruptus: sed forma mixtionis penitus cedit in non ens per mortem cū sit forma corporalis. ⁊ similr qualitates alterie ex quibus fit mixtio. ergo forma mixtionis non redit eadem numero. ¶ Sed cōtra. est qō dicit Job. In carne mea videbo deum saluatorē meum. loquiī aūt de visiōe post resurrectionē: qō p̄z ex hoc qō p̄cedit. In nouissimo die de terra resurrecturus sum. ergo idem numero corp⁹ resurget. ¶ p̄. sicut Damasce. dicit in q̄rto libro. Resurrectio est eius qui cecidit secunda surrectio: sed hoc corpus quod nunc gerimus per mortem cecidit. ergo idem numero resurget.

¶ Ulterius videt q̄ nō sit idem numero homo qui resurget. sicut. n. dicit phūs ⁊c. de gñatiōe. Quecūq̄ habēt speciem corruptibilez motā nō reiterant eadē numero: sed talis est suba hominis fm p̄sentē statū. ergo post mutationem mortis nō pōt reiterari idem numero. ¶ p̄. vbi est alia ⁊ alia humanitas: nō est idē homo numero. vñ Socrates ⁊ plato sunt duo homines ⁊ nō vnus hō: quia alia est humanitas vtriusq̄: sed alia est humanitas hominis resurgentis ab ea quā nunc bz. g̃ nō est idē hō numero. me-

dia pōt ꝓbari dupl̄r. ꝑ q2 hūanitas q̄ est forma toti⁹ nō ē forma ⁊ suba sicut aīa: ſz est forma tm̄. hꝫ aūt forme peni tus cedūt ī nō ens: ⁊ sic nō pñt reiterari. z⁰ q2 hūanitas re sumi q̄ ꝑus fuit: qa iteratio idētitati oppōit. iteratio. n. nu mer ipoꝛtat: idētitas aūt vnitatē q̄ se nō ꝓpatiunt. in re surrectōe aūt ɔiūctio iterat. ḡ ñ est eadē ɔiūctio: ⁊ sic nec eadē hūanitas nec idē hō. ¶ Ꝑ. vn⁹ homo nō est si ē plu ra aīalia. ḡ si nō est idē aīal ñ est vnus numero hō: sed vbi nō est idē ſensus nō est idez aīal: qa aīal diffinit ꝑ ſensum ꝑmū. ſ. tactū: vt ꝑz z⁰ de aīa. ſensus aūt cuz ñ maneat ī aīa ſeparata: vt qdā dicūt: nō pñt idē numero resumi. ḡ in re ſurrectiōe nō erit homo resurgēs idem aīal in numero: ⁊ sic nec idem homo. ¶ Ꝑ. mā ſtatue ꝓncipalioꝛ est in sta ſtātie ex mā: ſz nālia ex forma: vt ꝑz ꝑ ꝓbm in z⁰ phyſico. ⁊ cōmentatoꝛ idē dicit in z⁰ de aīa: ſz si ſtatua ex eodē ere reficiat nō est eadē numero. ḡ multo minus si homo ex eisdē puluerib⁹ reficiat nō erit idē hō numero. ¶ Sz ꝑ est. qō dr̄ Job. i9⁰. Quē visurus sum egoipse ⁊ nō alius. ⁊ loquit̄ de visione post resurrectionez: vt supra dcm̄ est. ḡ idem numero homo resurget. ¶ Ꝑ. Augu. dicit. 8⁰ lib. de tri. q̄ resurgere nihil aliud est q̄ reuiuiscere. nisi aūt idez homo nūero rediret ad vitam q̄ moꝛtuus est nō diceret reuiuiscere. ḡ nō resurgeret: qō est ꝑ fidem.

¶ Alteri⁹ vr̄ q̄ opoꝛteat puluꝛes hūani coꝛpis ad eādez ptes coꝛpis q̄ in eis dissoluta est ꝑ resurrectōez redire: q2 ꝓbm ꝓbm in z⁰ de aīa. Sicut se hz tota aīa ad totū coꝛpus: ita pars aīe ad partes coꝛpis: vt visus ad pupillā: ſz opz q̄ post resurrectōez coꝛp⁹ resumat̄ ab aīa eadē. ḡ opz q̄ etiā ptes coꝛpis resumant̄ ad eadez mēbra in qb⁹ eisdem pti bus aīe ꝓficiātur. ¶ Ꝑ. diuersitas māe facit diuersitatez in numero: ſz si puluꝛes nō redeāt ad easdem partes sin gule ptes nō reficient̄ ex eadez mā ex qua ꝑus ɔstabāt. ḡ nō erūt eedē numero: ſz si ptes sunt diuerse: ⁊ totū erit di uersuz: q2 ptes ɔparant̄ ad totū sīc mā ad formā: vt ꝑz z⁰ phy. ḡ ñ erit idē numero hō: qō est ɔ vitatē resurrectiōis. ¶ Ꝑ. resurrectio ad hoc oꝛdiat̄ q̄ homo opez suoꝛ mer cede accipiat: ſz diuersis opib⁹ meritoꝛys vel demeritoꝛ ctione quelibz pars ad suū statū redeat vt ꝑ suo mō ꝓze mier. ¶ Sz ɔ. artificialia magis dependent ex sua mā q̄z nālia: sed ī artificialibus ad hoc q̄ idē artificiatū ex eadē mā reparet̄ nō opz q̄ partes reducant̄ ad eūdem situz. ḡ nec in homine opoꝛtet. ¶ Ꝑ. variatio accidētis non facit diuersitatē in numero: ſz situs partiū est accñs qōdā. ḡ di uersitas ei⁹ in hoīe nō facit diuersitatem in numero.

¶ Videō dom ad ꝑam. q. q̄ circa hāc q̄stionē ⁊ pbi erraue rūt ⁊ quidā moderni beretici errant. Quidā. n. pbi posue rūt aīas a coꝛpoꝛe seꝑatas iterato coꝛpoꝛibus cōiūgi: ſz errabāt in hoc quātū ad duo. Primo quātū ad modū cō iūctiōis: qa quidā ponebāt aīam seꝑatā coꝛpoꝛi iteꝛ cō iūgi nāliter ꝑ viā gñatōis. secūdo q̄tuz ad coꝛpus cui cō iūgebat. Secūdo qa ponebāt q̄ ſecūda ɔiunctio nō erat ad idē coꝛpus qō ꝑ moꝛtez depositū fuit: ſz ad aliud q̄ñq̄ gdē idem ſpē: q̄ñq̄ aūt diuersum. ad diuersuz gdē q̄ñ aīa in coꝛpoꝛe existēs ꝓter rōnis oꝛdinez vitā duxerat bestia lem. vñ trāsibat post moꝛtē de coꝛpoꝛe hoīs in coꝛp⁹ alte rius aīalis: cui⁹ moꝛib⁹ viuēdo se ɔformauit: sicut in coꝛ pus canis ꝓpter luxuriā: ⁊ coꝛpus leonis ꝓpter rapinā ⁊ violētiā: ⁊ sic de alys: ſz ī coꝛpus eiusdez ſpecici q̄ñ aīa bñ in coꝛpoꝛe viuēs post moꝛtē aliq̄ felicitate pfuncta post ali q̄ ſecula ɔcipiebat ad coꝛp⁹ velle redire: ⁊ sic iteꝛ coꝛpori ɔiūgebat̄ hūano. ¶ Sed hec opīo ex duab⁹ falſis radici bus venit: quaꝝ ꝓma est ga aīa nō ɔiūgit̄ coꝛpori essentia liter: sicut forma materie: sed solum accidentaliū: sicut motoꝛ mobili aut homo vestimento. ⁊ ideo ponere pote rāt q̄ aīa ꝑexistebat añq̄z coꝛpoꝛi gñato ifunderet̄ in gña tione nāli. ⁊ iteꝝ q̄ diuersis coꝛpib⁹ vniret̄. Scōa est qa ponebāt itellectū ñ differre a ſensu: nisi accñtal'r: vt. ſ. hō diceret̄ itellectū hr̄e ꝓe alys aīalib⁹: q2 in eo ꝓꝑ optimaz coꝛpis ꝓplonem vis ſensitiua ampli⁹ viget. vñ poterāt po nere q̄ aīa hoīs in coꝛp⁹ aīalis bruti trāsiret: ꝑcipue facta ī mutatōe aīe hūane ad affect⁹ bꝛutales. Sz ꝑdicte due ra dices destruūt̄ a pbo ī lib. de aīa: gbus destructis pz falſi tas ꝑdicte positōis. Et sili mō destruūtur errozes quoꝛū dā bereticoꝝ quoꝝ qdā ī ꝑdictas positōes iciderūt. Qui dam aūt posuerūt aīam iterato ɔiūgi coꝛpoꝛib⁹ celestib⁹ vel etiā coꝛpoꝛib⁹ ī modū vēti subtilib⁹: vt Greg. de quo dā ɔstātinopolitano ep̄o narrat exponēs illud v̄bū Job. In carne mea videbo deū saluatoꝛez ⁊c. Et ꝓpter hoc ꝑdi cti errozes bereticoꝝ destrui pñt ex hoc q̄ vitati resurre ctiōis ꝓiudicāt: quā sacra ſcriptura ꝓfitet̄. non. n. resurre ctio dici pōt nisi aīa ad idē coꝛp⁹ redeat: q2 resurrectio est iterata surrectio. eiusdē aūt est surgere ⁊ cadere. vñ resur rectio magis respicit coꝛp⁹ qō post moꝛtē cadit q̄z aīam q̄ post moꝛtē viuit: ⁊ ita si nō est idē coꝛp⁹ qō aīa resumit: nō dicet̄ resurrectio: ſz magis noui coꝛpis assumptio. ¶ Ad ꝑm ḡ dōm q̄ ſilitudo nō currit ꝑ oia: ſz quātū ad aliqd: in seminatōe. n. grani granū semiatū ⁊ natū nō est idē nume ro nec eodez mō se hñs: cū ꝑ semiatū fuerit absq̄ follicul' cū qb⁹ nascit̄. coꝛp⁹ aūt resurgēs erit idez: ſz alio modo se hñs: q2 fuit moꝛtale ⁊ surget ī ımoꝛtalitate. ¶ Ad z^m dōz q̄ dr̄ia q̄ est iter aīam resurgētis ⁊ aīam ī hoc mūdo viuē tis: nō ē ꝑm aliq̄ō essentiale: ſz ꝑz gloriā ⁊ miseriā q̄ dr̄iam accñtalez faciūt. vñ ñ oz q̄ aliud coꝛp⁹ numero resurgat: ſz alio modo se hñs vt rñdeat ꝓpoꝛtiōabil'r dr̄ia coꝛpoꝛū dr̄ie aīaꝝ. ¶ Ad z^m dōm q̄ illud q̄ō itelligit̄ in mā añ foꝛ maz remanet in mā post coꝛruptōez: q2 remoto posterio ri remāere adhuc pōt ꝑus: opz aūt vt Cōmen. dicit ī ꝓmo phy. ⁊ ī lib. de ſuba oꝛbis. ī mā gñabiliū ⁊ coꝛruptibiliū añ formā ſubalē itelligere dimēſiones nō termiatas ꝑm q̄s attēdat̄ diſio māe vt diuersas formas ī diuersis ptib⁹ recipe possit. vñ ⁊ p⁹ sepatōez forme ſubal'a mā adhuc di mensiōes ille manēt eedez: ⁊ sic mā ſubillis dimensiōib⁹ exñs quācūq̄ formā accipiat hz maioꝛē idētitatē ad illō q̄ ex ea gñatuz fuerat: q̄z aliq̄ ꝑs alia māe ſub q̄cūq̄ foꝛ ma exñs: ⁊ sic eadem mā ad coꝛp⁹ hūanū reparādū redu ceꝛ: q̄ ꝑus ei⁹ mā fuit. ¶ Ad 4^m dōz q̄ sīc q̄litas ſimpleꝛ nō est forma ſubalis eleñti: ſz accñs ꝓpriū eius: ⁊ diſpō ꝑ quā mā efficit̄ ꝓꝑa tali forme: ita forma mixtiōis q̄ ē foꝛ ma resultās ex q̄litatib⁹ ſimplicib⁹ ad mediū venientib⁹ nō ē ſubalis forma coꝛpis mixti: ſz ē accñs ꝓpriuz ⁊ diſpō ꝑ quā mā fit neccia ad formā: coꝛpus aūt hūanū ꝓter hāc formā mixtiōis ñ hz aliā formā ſubalē nisi aīaz rōnalez: q2 si hēret aliā formā ſubalē ꝓrē illa daret ei esse ſubale. ⁊ sic ꝑ eā ɔstituereꝛ in gñe ſubstātie. vñ anima iam aduē niret coꝛpori ɔstituto in genere ſubstantie: ⁊ sic compatio aīe ad coꝛpus esset sicut cōparatio formaꝝ artificialium ad suas mās q̄tū ad hoc q̄ ɔstituūt̄ in gñe ſube ꝑ suā māz. vñ ɔiūctio aīe ad coꝛp⁹ esset accñtalis: qō ē erroꝛ antiquo rū ꝓbaꝝ ī lib. de aīa reꝓbat⁹: ſeq̄ret̄ etiaz q̄ coꝛp⁹ hūa nū ⁊ ſingule ptes ei⁹ ñ eq̄losce retineret ꝓza noīa: qō est ꝑ ꝓbz in z⁰ de aīa. vñ cū aīa rōnalis remāet nulla forma coꝛpoꝛis hūani ſubalis cedit penitus in nō ens. formaruz aūt accñtaliū variatio nō facit diuersitatē in numero. vñ idem numero resurget: cū materia eadem numero resu mat̄: vt in ꝑcedenti solutione dcm̄ est.

¶ Ad z^m. q. dōm q̄ necessitas ponēdi resurrectōez est ex hoc vt homo finē vltimū ꝓpter quē homo factus est cō sequat̄ qō in hac vita fieri nō pōt: nec in vita aīe seꝑate: vt supra dcm̄ est: alias vane eēt hō ɔstitutus si ad finē ad

quē factus est ꝓuenire nō posset: ꝛ ga opꝫ ꝙ illud idez numero ad finē ꝙēiat qō ꝓpter finē est factuz: ne ī uanū factū eē videat: opꝫ ꝙ idē numero homo resurgat: ꝛ hoc ꝙ dē fit cum eadē aīa eidē numero coꝛpoꝛi ꝛiūgit: vt ex dictis pꝫ: alias. n. nō esset resurrectio ꝓꝛie loquēdo nisi idē homo repararet. vñ ponere ꝙ nō sit idē numero ꝙ resurget est hereticū derogās vitati scripture q̄ resurrectiōem p̄dicat. ¶ Ad p̄m ꝯ dōm ꝙ pbus loquit de iteratiōe q̄ fit p motū vel mutatiōez nālē. oñdit. n. dīam circulatiōis q̄ est in gñatiōe ꝛ coꝛruptiōe ad circulatiōez q̄ est ī motu celi: ga celū p motum localē redit idē numero ad p̄ncipiuz motus: ga habz subam īcoꝛruptibilē motā: sed gñabilia ꝛ coꝛruptibilia p gñationē redeūt ad idē spē: nō ad idez numero: ga ex hoīe gñat semē ex quo sanguis: ꝛ sic deinceps quousq̄z ꝓueniat ad hoīez nō ad eūdē numero: ſz spē: ꝛ ex igne gñat aer ex quo aqua: ex aqua terra: ex terra ignis: ñ idē numero sed spē. vñ pꝫ ꝙ ratio īducta ꝟm pbi intentionē nō est ad ꝓpositū. ¶ Vel dōz ꝙ alioꝛ gñabiliuz ꝛ coꝛruptibiliū forma nō est p se subsistēs: vt post cōpositi coꝛruptiōez manere valeat sicut ē de aīa ratiōali q̄ esse qō sibi in coꝛpoꝛe acquirit etiam post coꝛpus retinet: ꝛ in participatōez illi⁹ esse coꝛp⁹ p resurrectōez adducit: cū nō sit aliud eē coꝛporis: ꝛ aliud aīe in cōpoꝛe: alias esset ꝛiūctio aīe ꝛ coꝛporis accītalis: ꝛ sic nulla ītermptio facta est in esse subali hoīs vt nō possit idē numero redire ꝓpter ītermptionē essendi: sicut accidit ī alys reb⁹ coꝛruptis: quaꝛ esse oīno ītermpit forma nō remanēte: mā aūt sub alio esse remanēte: ſz tñ nec etiaz homo p gñatiōez nālē reitерat idē numero: qz coꝛp⁹ gñati hominis nō fit ex tota mā gñantis. vñ est coꝛpus diuersum in numero. ꝛ p ꝛñs aīa ꝛ totus homo. ¶ Ad zm dōm ꝙ de humanitate ꝛ de qualibet forma totius ē duplex opīo. Quidā. n. dicūt ꝙ idē ꝟm rez ē forma totius ꝛ forma partis: forma partis ꝟm ꝙ p ficit mām: forma aūt totius ꝟm ꝙ ex ea tota ratio spēi cōsequit: ꝛ ꝟm hāc opīonē hūanitas ꝟm rē nō est aliud q̄z aīa ratiōalis: ꝛ sic cū aīa ratiōalis eadē numero resumat; eadē numero erit humanitas: ꝛ etiā post mortē manet: quātus nō sub ratiōe humanitatis: ga ex ea cōpositū ratiōez spēi nō ꝛsequit. Alia opīo ē Auicēne q̄ verioꝛ videt: ga forma totius nō est forma partis tm̄: nec forma aliqua alia ꝓter formā partis: ſz est totū resultās ex ꝛpositōe forme ꝛ materie cōprehēdēs in se vtrūq̄z: ꝛ hec forma totius essentia vel q̄ditas dr̄: qz ḡ in resurrectiōe idē numero coꝛp⁹ erit: ꝛ eadē numero aīa rationalis erit de necessitate eadē humāitas. ꝓma aūt ratio ꝓbās diuersitatē hūanitatis futuram ꝓcedebat: ac si humanitas esset q̄dā alia forma supueniēs forme ꝛ materie: qō falsum est. Secūda aūt ratio etiā nō pōt idētitatē humanitatis impedire: qz ꝛiūctio significat actiōez vel passionē q̄ cuius sit diuersa nō pōt impedire idētitatem humanitatis: qz actio ꝛ passio ex q̄bus erat humanitas nō sūt de essentia humāitatis. vñ coꝛ diuersitas nō iducit diuersitatē humāitatis. ꝛstat. n. ꝙ gñatio ꝛ resurrectio nō sunt idē motus numero: nec tñ ꝓpter hoc īpedit idētitas resurgētis. silr etiā nec īpeditur idētitas humanitatis si accipiat ꝛiūctio ꝓ ipsa relatiōe: ga relatio illa nō ē de essentia humāitatis: ſz cōcomitat eaz: eo ꝙ humanitas nō est de illis formis: q̄ sūt ꝛpositio ꝛ ordo: vt dr̄ z⁰ phy. sicut sūt forme artificiatoꝛz. vñ existēte alia ꝛpōne numero nō ē eadez numero forma domus. ¶ Ad 3m dōm ꝙ ratio illa optime ꝛcludit cōtra illos q ponebāt aīam sensibilē ꝛ rōnalem diuisas in homine esse: quia ꝟm hoc aīa sensitiua in homine nō esset incoꝛruptibilis: sicut nec in alys animalibus. vñ in resurrectiōe nō erit eadem aīa sensibilis. ꝛ per ꝛsequēs. nec idē aīal nec idem homo. si aūt ponamus ꝙ eadem aīa ꝟm subam in homine sit rationalis ꝛ sensibilis nullas in hoc angustias patiemur: qz animal diffinit ꝓ sensuz qui est aīa sensitiua: sicut per formam essentialē: per sensuz aūt qui est potētia sensitiua cognoscit eius diffinitio: sicut ꝓ formam accītalez que maxīmā partē ꝛfert ad cognoscēdum ꝙ quid est: vt in p̄mo de aīa dicit. post mortem ergo manet anima sensibilis ſcūm aīa ratiōalis ꝟm subsītiaz: sed potētie sensitiue ſcōm quosdam nō manēt: q̄ quidē potētie cū sint accītales propꝛietates: eaꝛ varietas idētitatez animalis totius auferre nō pōt: nec etiā partiū aīalis. nō. n. dicūtur potētie pfectiōis vel actus coꝛganoꝛ nisi sint p̄ncipia agēdi: vt calor ī igne. ¶ Ad 4m dōm ꝙ statua duplr ꝛsiderari pōt: vel ſz ꝙ est suba quedam: vel ꝟm ꝙ est artificiale quoddā: ꝛ qz ꝙ est suba quedam: vel ꝟm ꝙ est artificiale quoddā: ꝛ qz in genere subsītie ponit ratiōe sue materie: idco si ꝛsideretur ꝟm ꝙ est suba quedam est eadē numero statua que ex eadē mā reparat: ſz in genere artificialiū ponit ꝟm ꝙ est forma que accīs quoddā est: ꝛ trāsit statua destructa: ꝛ sic nō redit idez numero: nec statua idē numero esse potest: sed forma hominis. ſ. anima manet post dissolutiōez coꝛporis, ꝛ ideo nō est similis ratio.

¶ Ad 3am. q. dōm ꝙ in hac. q. differt ꝛsiderare qd fieri posſit sine idētitatis p̄ciudicio: ꝛ qd fiet vt ꝓgruētia seruet. Quātum ergo ad p̄mū sciēdum ꝙ in homie possunt accipi diuerse partes totī⁹ dupliciter. Uno modo diuersē partes homogenei sicut diuerse ptes carnis: vel diuerse partes ossis. Alio mō diuerse ptes diuersaꝛ spēz⁹ totī⁹ etерogenei. si ergo dicat ꝙ pars materie redibit ad aliā partez spēi eiusdem: hoc nō faciet nisi varietatē in situ ptiū. situs aūt partiū variatus nō variat spēz in totis homogeneis: ꝛ sic si materia vnius partis redeat ad aliam: nullus p̄iudiciū generabit idētitati totius: ꝛ ita etiā est in exemplo qō ponit in lr̄a: qz statua nō redit eadem numero ꝟm formam: sed ꝟm mām ꝟm quā est subsītia quedā. sic aūt statua est homogenea quāuis nō ꝟm formā artificialē. si aūt dicat ꝙ mā vnius ptis redit ad aliā partem alterius speciei: sic de necessitate variat nō solum situs partiū: sed etiā idētitas ipaꝛ: ita tñ si tota materia aut aliquid quod erat de veritate humane nature in vna in aliam trāsferatur: nō aūt si aliqō qō erat in vna parte supfluū trāsferat in aliam: ablata aūt idētitate partium auferꝛ idētitas totius. si loquimur de ptib⁹ essentialibus: nō aūt si loqmur de ptibus accītalibus: sicut sūt capilli ꝛ vngues de q̄bus videt log Augu. ꝛ sic pꝫ qualiter trāslatio māe de parte ī partem tollit idētitatem totius: ꝛ qualiter nō: sed loquendo ꝟm ꝓgruentiam magis ꝓbabile est ꝙ etiam situs partium idem seruabit in resurrectōe p̄cipue quātuz ad partes essentiales ꝛ organicas quāuis fortе nō quātū ad partes accītales: sicut sunt vngues ꝛ capilli. ¶ Ad p̄m ꝯ dōz ꝙ obiectio illa ꝓcedit de ptibus oꝛganicis ꝛ nō de partibus similib⁹. ¶ Ad zm dōm ꝙ diuersus situs partiū māe nō facit diuersitatē in numero q̄uis eā faciat diuersitas materie. ¶ Ad 3m dōm ꝙ opatio nō est ꝓpꝛie loquendo ptis: sed totius: vñ p̄miū nō debet pti sed toti.

Ad secundus sic ꝓcedit: vr ꝙ ñ oīa mēbra coꝛpoꝛis būani resurgēt. remoto. n. fine frustra repat illud qō ē ad finē. finis aūt cuiuslibz mēbri ē ei⁹ act⁹. cū ḡ nihil sit frustra ī opib⁹ dīnis: ꝛ quozūdā mēbroꝛ vsus p⁹ resurrectōez ñ ꝓpetat: p̄cipue genitaliū: qz tūc nec nubēt nec nubent: vr ꝙ ñ oīa mēbra resurgēt. ¶ ℞. itestina mēbra q̄dā sūt: ſz ñ resurgēt: plena. n. resurgere ñ p̄nt: qz īmūdicias ꝛtinēt: nec vacua: qz nihil est vacuū in nā. ḡ ñ oīa mēbra resurgent. ¶ ℞. ad ℔ coꝛp⁹ resurget vt p̄mieī de ope qō aīa p ipm gessit: ſz membꝛ pp furtuz amputatū furi qui postea penitentiā agit ꝛ saluat nō pōt in resurrectiōe remūerari neq̄ de bono: qz ad hoc nō cooperatū est: neq̄ de malo: qz pena membꝛi in pena hominis redūdaret. ergo nō omnia membra resurgent cuz

hoīe. ¶ Sz ꝯ.magis ptinet ad vitatē humāe nature alia mēbza ꝗ capilli ⁊ vngues: sz capilli ⁊ vngues restituētur homini i resurrectiōe: vt i lra dr. ġ multo fortius alia mē-bza. ¶ p̄. dei pfecta sūt opa: sz resurrectio ope diuio fiet. ġ homo reparabit pfectus i omnibus mēbris.

¶ Ulterius videt ꝙ capilli ⁊ vngues in hoīe ñ resurgēt. si enī.n.capilli ⁊ vngues ex supfluitatib⁹ cibi gñant: ita vri na ſudor ⁊ alie hūoz feces: sz hec nō resurgēt cum corpore. ġ nec capilli ⁊ vngues. ¶ p̄. iter alias supfluitates que ex cibo gñant maxime accedit ad nature humane veritatē semē qđ est supfluū quo idiget: sed semē nō resurget i cor-pore hominis. ġ multo minus capilli ⁊ vngues resurgēt. ¶ p̄. nihil est pfectum aīa ratiōali qđ nō sit pfectum aīa sensibili: sz capilli ⁊ vngues nō sunt pfecti aīa sensibili: qz eis nō sentimus. vt dicit in p̄mo de aīa. ġ cuz nō resurgat corpus humanū nisi ꝓpter hoc ꝙ est pfectū ab aīa rōna-li: videt ꝙ capilli ⁊ vngues nō resurgēt. ¶ Sz ꝯ. est qđ di cit Luc. zi°: capillus de capite vestro nō peribit. ¶ p̄. ca-pilli ⁊ vngues sunt dati i ornatū homini: sz corpora ho mi num ꝑcipue electoꝝ debēt resurgere cuz omni ornatu. ġ debēt resurgere cum capillis.

¶ Ulteri⁹ videt ꝙ humores in corpore nō resurgēt: qz p̄ª Cor.4°: dr. Caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebūt: sz san guis est ꝑcipalioꝝ humoꝝ. ġ nō resurget in beatis qui re-gnū dei possidebūt ⁊ multo minus i alys. ¶ p̄. humores sunt ad restauratōez depditi: sz post resurrectiōem nulla depditio fiet. ġ corpus nō resurget cuz humoribus. ¶ p̄. illud qđ est in via gñatiōis in corpore humano nōdū ē ab aīa ratiōali pfectū: sed humores adhuc sunt i via genera-tiōis: qz sunt in potētia caro ⁊ os. ġ nōdū sunt pfecti aīa ra-tiōali: sed corp⁹ humanū nō hz ordinē ad resurrectōez ni si ſm ꝙ est aīa ratiōali pfectū. ġ humores in eo nō resur-get. ¶ Sz ꝯ. qđ est de ꝯstitutiōe corporis būani resurget in eo: sz humores sunt hūoz: qđ pz p Augus.g dicit ꝙ corpus ꝯstat ex membris officialib⁹: officialia ex similibus: simi-lia ex humoribus. ġ humores resurgēt in corpore. ¶ p̄. re-surrectio nostra erit ꝓformis resurrectiōi xp̄i: sz in xp̄o re surrexit sanguis: alias nūc vinū nō trāsubstātiaret i san-guinem eius i sacramēto altaris. ergo ⁊ in nobis resurget sanguis: ⁊ eadem ratiōe aly humores.

¶ Ulterius videt ꝙ nō totū qđ fuit in corpore de verita-te nature humane resurgat i ipso: qz cibus ꝓuertit in veri-tatem humāe nature: sed aliquādo caro bouis sumit i ci-buz. si ġ resurget quicqd fuit de veritate humane nature resurget etiā caro bouis: qđ videt icōueniēs. ¶ p̄. costa Ade fuit de vitate būane nature: sicut ⁊ costa nostra i no-bis: sz costa Ade nō resurget in eo sed i Eua: alias Eua nō resurgeret: qz de costa illa formata est. ġ nō resurget in ho mine quicqd fuit de veritate būane nature i ipso. ¶ p̄. ñ pōt esse ꝙ idē i diuersis hoībus resurgat: sz pōt esse ꝙ ali-quid fuit de vitate humāe nature i diuersis hominib⁹: si-cut si aliqs carnib⁹ humanis vescat que in ſubam ei⁹ trā-seāt. ġ nō resurget in aliquo quicqd fuit de vitate humāe nāe i ipso. ¶ Si dicat ꝙ nō quicqd ē in carnibus come-stis est de veritate būane nāe: ⁊ ita aliquid eoꝝ pōt resur-gere i p̄mo ⁊ aliqd i secūdo. Cōtra de veritate humāe na-ture maxime videt esse illud qđ a parētibus trahit: sed si aliqs nō comedēs nisi carnes humanas filiū generet: opz ꝙ illud qđ filius a parēte trahit fuerit de carnibus alioꝝ hoīum quas pater suus comedit: qz semē est de superfluo alimēti: vt ꝓbus ꝓbat i lib. de aīalibus. ġ illud qđ ē de ve-ritate humāe nature i puero isto etiā fuit de veritate hu-mane nature i alys hoībus: quoꝝ pater carnes comedit. ¶ Si dicat ꝙ illud qđ erat ō vitate būane nāe i carnib⁹ hoīum comestoꝝ nō trāsit i semē: sed illud qđ erat ibi de vitate humāe nāe nō existēs. Cōtra: ponat ꝙ aliquis cibe tur solū embrys i quib⁹ videt nihil esse qđ nō sit de veri tate nāe: qz totū qđ est i eis trahit a parētibus. si ġ super-fluitas cibi ꝙuertit i semē: opz ꝙ illud qđ fuit de veritate humāe nāe i embrys: q etiā ad resurrectōz ptinēt: postq̄ aīam ratiōalē ꝓceperūt: sit etiā de vitate humāe nature i puero q ex tali semīe gñat: ⁊ sic cū nō possit idē resurgere in duob⁹ ñ poterit i quolibz resurgere qcquid fuit de ve-ritate humāe nāe i ipso. ¶ Sz ꝯ. quicqd fuit i hoīe de ve ritate humāe nāe fuit pfectū aīa ratiōali: sz ex hoc hz cor pus humanū ordinē ad resurrectiōez: qa fuit aīa ratiōali pfectū. ġ quicqd fuit ō vitate humāe nāe resurget i vno-quoq̄. ¶ p̄. si a corpe hois subtrahat aliqd qđ est de ve-ritate humāe nature i ipso nō erit corpus hominis perfe-ctū: sed ois imperfectio tollet in resurrectiōe ꝑcipue ab electis ꝗbus ꝑmissum est Luc. zi°. Oz capillus capitis eo rum nō perib it. ergo quicquid fuit de veritate nature hu mane resurget in homine.

¶ Ulteri⁹ vr ꝙ qcquid fuit māliter i mēbris hois totū re surget. min⁹. n. videtur ptiere ad resurrectiōem capilli q̄ alia mēbra: sed qcqd fuit i capillis totū resurget: ⁊ si nō in capillis saltē i alys partib⁹ corporis: vt Augu. dicit i lra. ġ multo fortius qcqd fuit i alys mēbris māliter totum re-surget. ¶ p̄. sicut partes carnis ſm spēz pficiūtur ab aīa ratiōali: ita partes ſm mām: sz corp⁹ humanū hz ordinez ad resurrectiōez ex hoc ꝙ fuit aīa ratiōali pfectū. ġ nō so lum partes ſm spēm: sed oēs partes ſm mām resurgent. ¶ p̄. ex pte illa accidit corpori totalitas ex q̄ pte accidit ei diuisio i partes: sz diuisio i partes accidit corpori ex pte māe cuius dispō est q̄titas ſm quā diuidit. ġ ⁊ totalitas corporis attēdit ſm ptes māe. si ġ nō oēs partes māe re-surgēt ñ totū corpus resurget: qđ est icōueniēs. ¶ Sz ꝯ. partes ſm mām nō manēt i corpore: sz fluūt ⁊ refluūt: vt pz p illud qđ dr i p̄mo de gñatiōe. si ġ oēs partes ſm mām resurgēt: vel erit corpus resurgētis dēsissimū vel erit im-moderate quātitatis. ¶ p̄. qcqd est de veritate humāe nāe i vno hoīe totū pōt eē pars materie in alio homine q eius carnibus vescit. si ġ oēs partes ſm mām resurgēt in aliquo sequit ꝙ resurget i vno id qđ ē de veritate huma-ne nature in alio: qđ est icōueniēs.

¶ Rñdeo dōm ad p̄mā. q. ꝙ sicut dr in z°. de aīa. Anima habz se ad corp⁹ nō solū i habitudie forme ⁊ finis: sz etiaz in habitudie cause efficiētis. est. n. cōparatio aie ad corp⁹ sicut ē ꝓparatio artis ad artificiatū: vt dr i. i4°. de aīalib⁹. qcqd aūt explicite i artificiato ostēdit hoc totū implicite ⁊ originaliter i ipsa arte ꝓtinet. ⁊ similr ēt qcqd i partibus corporis apparet totuz originalr ⁊ quodāmodo implicite in aīa ꝓtinet: sicut ergo artis opus nō eēt pfectum si arti-ficiato aliquid deesset eoꝝ q̄ ars ꝓtinet: ita nec homo pos set esse pfectus nisi totū qđ i aīa implicite cōtinet exteri⁹ in corpore explicet: nec ēt corpus ad plenū ꝓportiōaliter respōderet anime: cum ergo oporteat in resurrectiōe cor-pus hois eē anime totalr correspōdēs: qa nō resurgit nisi ſm ordinē qđ habz ad aīam ratiōalē: oporteat etiam ho minē pfectū resurgere: vtpote q ad vltimā pfectōez cōse-quēdā reparat: opz ꝙ oīa mēbra q̄ nūc sunt i corpore i re-surrectiōe hois reparētur. ¶ Ad p̄muz ergo dōm ꝙ mē-bra dupliciter possunt cōsiderari in comparatōe ad aīaz: vel ſm habitudinē materie ad formā: vt ſm habitudinē instrumēti ad agēntem. eadē est. n. comparatio toti⁹ corpo ris ad totā aīam ⁊ partiū ad ptes: vt dr i z°. de aīa. si ġ mē-brum accipiat ſm p̄maz ꝓpationē finis eius nō ē opatio: sz magis pfectum cē spēi: qđ etiā post resurrectionē reg-ret. si aūt aīa accipiat: ſm secūdā ꝓpatōez: sic finis ei⁹ est opatio: nec tñ sequit ꝙ qñ deficit opatio frustra sit istīm: qz istīm nō solū fuit ad exequēdā opatiōem agēntis: sz ad oñdēduz vtutē ipsius. yñ oportebit vt virt⁹ potētiaꝝ aie

ĩstrumẽtis corporis demonstret: ⁊ si nũq̃ in actũ ꝓdeãt: vt ex hoc cõmẽdet dei sapiẽtia. ¶ Ad z^m dom q̃ ite stina resurgẽt in corpore sicut ⁊ alia mẽbra: ⁊ plena erũt ñ quidem turpib⁹ supfluitatib⁹: ſz nobilib⁹ hũiditatib⁹. ¶ Ad 3^m dom q̃ act⁹ quib⁹ meremur nõ sũt ꝓprie loquẽdo manus vel pedis: ſz hois totiꝰ: sic ⁊ opatio artis nõ attribuit instro: ſz artifici vt pbs dicit: q̃uis g̃ mẽbꝝ qõ añ pnias ẽ mutilatũ ñ sit coopatũ hoi ĩ statu illo q̃ gloriã post meret tñ ipe hõ meret vt totũ ꝑmiet q ex toto qõ bz õo fuit.

¶ Ad z^am.q.dom q̃ qcqd ptinet ad itegritatẽ humane nature ĩ resurgẽt: hoc totũ ĩ eo resurget rõne ꝓdicta. vñ oz q̃ illa humiditas corporis resurgat ĩ hoie q̃ ad itegritatẽ eius ptinebat. Est aũt ĩ hoie triplex hũiditas. Quedã enim humiditas ẽ ĩ recedẽdo a pfectiõe hui⁹ idiuidui: vel qz est in via corruptõis ⁊ a nã abiciẽ sic vria: sudor: fames ⁊ hꝺ: vel qz a nã ordinat ad ꝓseruatiõez spẽi ĩ alio idiuiduo: sive ꝑ actũ generãtẽ sicut semẽ: vel ꝑ actũ nutriẽtem sicut lac: ⁊ nulla taliũ humiditatũ resurget: eo q̃ nõ est de pfectiõe idiuidui resurgẽtis. z^a humiditas ẽ q̃ nõdũ puenit ad vltimã pfectiõez quã nã opat in idiuiduo: ſz ẽ ad illaz ordiata a nã: ⁊ hec ẽ duplex: qz q̃dã est q̃ bz aliquã formã determiatã ꝼm quã ptinet iter ptes corporis: sicut sãguis ⁊ alȳ tres hũores quos nã ordiauit ad mẽbra q̃ ex eis generant: ſz tũ habz aliquas formas determiatas sic ⁊ alie ptes corporis. ⁊ iõ resurgẽt cũ alys partib⁹. Quedã vo humiditas est in via trãseũdi de forma in formã. ſ. de forma hũoris ĩ formã mẽbri: ⁊ talis hũiditas nõ resurget: qz post resurrectiõez partes corporis singule in suis formis stabilient: vt vna in aliã nõ trãseat. ⁊ iõ ñ resurget illa humiditas q̃ ẽ in ipo actu trãseũdi de forma in formã. hec aũt humiditas põt ĩ duplici statu accipi': vel ꝼm q̃ est in ꝓncipio trãsmutatiõis: ⁊ sic vocat ros: illa. ſ. humiditas q̃ est in foraminib⁹ paruaꝝ venaꝝ: vel ꝼm q̃ ẽ in ꝓgressu transmutatiõis: ⁊ icipit iã dealbari: ⁊ sic vocat cambiuz: in neutro aũt statu resurget. Tertiũ gen⁹ hũiditatis est qõ iã pueĩt ad vltimã pfectiõez quã nã intẽdit in corpore idiuidui q̃ iaz est dealbata ⁊ icorporata mẽbris: ⁊ hec vocat glutẽ: ⁊ cum sit de substãtia membroꝝ resurget sicut alia mẽbra resurgunt. ¶ Ad p^m g̃ dom q̃ caro ⁊ sanguis in vbis illis apli nõ accipiunt ꝑ substãtia carnis ⁊ sanguis: ſz ꝑ operibus carnis ⁊ sanguis q̃ sũt opa peccati vel opa aĩalis vite: vel ꝼm q̃ dicit Augu. ĩ epistola ad ꝓsentiũ: caro ⁊ sanguis accipit ibi ꝑ corruptiõe q̃ nũc dominat in carne ⁊ sanguine. vñ etiã subdit in vbis apli: neq̃ corruptio icorruptionẽ. ¶ Ad z^m dom q̃ sicut membra seruiẽtia gñatiõi erũt post resurrectiõez ad itegritatẽ hũane nãe: nõ ad opationẽ que nũc exercet ꝑ mẽbra illa: ita ⁊ hũores erũt in corpore nõ ad restauratõez depditi: ſz ad itegritatẽ humane nãe reparãdam ⁊ ad vtutis nãlis oñsionẽ. ¶ Ad 3^m dom q̃ sicut sunt elemẽta in via generatõis respectu corporuz mixtoꝝ: qz sunt eoꝝ mã: nõ aũt ita q̃ semp sint ĩ trãseundo in corpore mixto: ita etiã hũores se hñt ad mẽbra: ⁊ ꝓp hoc sicut elemẽta ĩ partib⁹ vniuersi hñt formas determinatas rõne quaꝝ sũt ĩ pfectõe vniuersi sic corpora mixta: ita ⁊ hũores sũt de pfectiõe corpis hũani: sicut ⁊ alie ptes q̃uis ñ pueniãt ad totã pfectiõem sicut alie ptes: nec elemẽta hñt ita pfectas formas sic mixta: sicut aũt ptes oẽs vniuersi pfectiõez a deo ꝓsequunt nõ eq̃lr: ſz ꝼm suũ modus vnũq̃q: ita ẽt hũores aliquo mõ pficiunt ab aĩa rõnali: nõ tñ eodẽ modo sic ptes pfectiores.

¶ Ad 3^am.q.dom q̃ aĩa bz se ad corꝑ aĩatũ sic ars ad artificiatũ: ⁊ ad ptes ei⁹ sicut ars ad sua instra. vñ ⁊ corꝑ aĩatũ orgãicũ dr: ars aũt vtit istris gbusdã ad opis itẽti executõez: ⁊ hec instra sũt de ꝓma itẽtõe artis. vtit etiã alys instris ad ꝓseruatõez ꝓncipaliũ istroꝝ: ⁊ hec sũt de z^a itẽtiõe artis: sicut ars militaris vtit gladio ad bellũ: ⁊ vagina ad gladȳ ꝓseruatiõez: ita etiã ĩ partibus corporis aĩati ꝺã ordinant ad opatões aĩe exequẽdas: sic corpar manus ⁊ pes. Quedã aũt ad ꝓseruatõez aliaꝝ partiũ: sicut fonus ⁊ pes. Quedã aũt ad ꝓseruatõez aliaꝝ partiũ: sicut lia sunt ad cooperimẽtũ fructuũ: ita etiã capilli ⁊ vngues sunt in homine ad custodiã aliaꝝ partiũ. vñ sunt de secũda pfectiõe corporis hũani: quãuis nõ de ꝑma: ⁊ qz homo resurget in omni pfectiõe sue nãe: ꝓpter hoc opz q̃ capilli ⁊ vngues resurgẽt in ipo. ¶ Ad p^m g̃ dom q̃ ille supfluitates expellunt a nã quasi ad nihil vtiles. vñ nõ ptinent ad pfectõez corporis hũani: secus aũt ẽ de alys supfluitatibus quas sibi nã retinet ad gñatiõez capillorꝝ ⁊ vnguiũ gbus idiget ad mẽbroꝝ ꝓseruatiõez. ¶ Ad z^m dom q̃ semine nõ idiget ad pfectiõez idiuidui sicut capillis: sed lum ad pfectiõem spẽi. ¶ Ad 3^m dom q̃ capilli ⁊ vngues nutriunt ⁊ augẽt: ⁊ sic pz q̃ aliq̃ opatõe participãt: qõ nõ posset esse nisi essent partes aliquo mõ ab aĩa pfecte: ⁊ qz in homine nõ est nisi vna anima. ſ. aĩa rationalis cõstat q̃ ab aĩa rationali pfecta sunt quãuis nõ vsq̃ ad hoc q̃ opa tiõi sensus participẽt sicut nec ossa. de gbus ꝓstat q̃ resurgẽt ⁊ nõ sunt de itegritate idiui dui.

¶ Ad 4.^am.q.dom q̃ vnũquodq̃ sicut se habz ad eẽ: ita ad veritatẽ: vt in z^o Meta. dr. qz illa res vera est que ita est: vt videt cognitoi ꝼm actũ: ⁊ ꝓpter hoc Auic. dicit q̃ veritas vniuscuiusq̃ rei est ꝓprietas sui esse qõ stabilituz ẽ ei: ⁊ ꝑ hoc aliquid dicet esse de veritate humane nature: qz ꝓprie ptinet ad esse humane nature: ⁊ hoc est qõ habz vecipat formã humãe nature: sicut vez auz dr. qõ habz veraz formã auri ex qua est ꝓpriũ esse auri. Ut g̃ videat qd sit illud qõ est de veritate humane nature. sciẽdum q̃ circa hoc est triplex opio. Quidã. n. posuert q̃ nihil de nouo esse icipit de veritate hũane nature: sed quicquid ad veritatez hũane nãe pertinet totũ fuit in ipsa istitutiõe humane nature de veritate eiꝰ: ⁊ hoc p seipm multiplicat vt coposset semẽ decidi a gñante ex quo filius generet: in quo etiã illa pars decisa multiplicat: ⁊ ad pfectam quãtitatez puenit per augmẽtum: ⁊ sic deiceps: ⁊ ita multiplicatuz ẽ totũ genus hũanũ. vñ ꝼm hãc opionẽ quicquid ex alimẽto generat quãuis videat spẽm carnis aut sanguis habere: nõ tñ ptinet ad veritatez humane nature. Alȳ vo dixerũt q̃ aliqd de nouo addit ad veritatẽ hũane nature per trãsmutatiõez naturalẽ alimẽti in corpus humanũ ꝓsequens ordiat actus gñatiue virtutis. Si aũt veritas hũane nãe ĩ idiuiduo ꝓsideret ad cui⁹ ꝓseruatõez ⁊ pfectõez act⁹ nutritiue vtutis ordiat: ñ addit aliqd p alimẽtuz qõ fit ꝑ detritiue vtutis ordiat: semẽ. n. ponũt esse supfluũ alimẽti: vel cuz admixtiõe alicui⁹ qõ ẽ ꝓmo de vitate hũane nãe ĩ gñante vt qdã dicũt: vl sine admixtiõe ei⁹: vt dicũt alȳ. ⁊ sic qõ ẽ hũidũ nutrimẽtale ĩ vno fit humidũ radicale ĩ alio. Tertia opio ẽ q̃ aliqd de nouo icipit eẽ prĩcipalr de vitate humãe nãe: etiã in isto idiuiduo: qz ñ ẽ distinctio talis ĩ corpe humão: vt aliq̃ ps mãlis signata de necitate ꝑ totã vitaz remãeat: ſz ad hoc idifferẽter se bz q̃libz ps signata accepta: q̃ manet semp q̃tũ ad id qõ est spẽi ĩ ea: ſz põt fluere ⁊ refluere quãtũ ad id qõ est mãe ĩ ipsa: ⁊ sic humidũ nutrimẽtale ñ distiguit a radicali ex parte prĩcipy: vt dicat radicale qõ est ex semie gñatũ: nutrimẽtale q̃ gñat ex cibo: ſz magis distiguit ex terio q̃ radicale dr. qõ ad termiñ gñatiõis puenit ꝑ actũ gñatiue vel etiaz nutritiue virtutis: sed nutrimẽtale: quia nõdum peruenit ad hũc ter-

miñ:ſz eſt adhuc ī via nutriēdi.⁊ he tres opiones in z°. li
bo dicꝫo°. pleni° pcūctate ⁊ iuestigate ſūt.⁊ iō nō dz h̄ re-
petere niſi q̄tū ad ꝓpoſitū ptīet. Sciēdū eſt ḡ q⁹ ſm has
opiniones diuerſimode ad hāc queſtionem opz rñdere.
Prima.n.opio p viaz multiplicatiōis quā ponit pōt pone
re pfectiōez vitatis hūane nāe ⁊ q̄tū ad nūez indiuiduo
rū:⁊ q̄tū ad debitā q̄titatē vniuſcuiuſq; indiuidui abſq;
duz ꝛſumptōi q̄ poſſet induci p actōez caloris nālis: ſicut
argēto apponit plumbuz nec ex liq̄factiōe ꝛſummat. vñ
cū in reſurrectiōe opoꝛteat nām humanā in ſua pfectiōe
repari:nec caloꝛ nālis tūc agat ad ꝛſumptōez humidi nā
lis:nulla neceſſitas erit q⁹ reſurgat aliqd in hoīe qō ex ali
mēto ſit ḡnatū:ſz reſurget tm̄ illud qō fuit de veritate hu
mane nāe idiuidui:⁊ p deciſionē ⁊ multiplicatōez ad pdi
ctā pfectōez puenit ī numero ⁊ q̄titate. Secūda aūt opi
nio qꝛ ponit q⁹ eo qō aggenerat ex nutrimēto idigetur ad
pfectōez q̄titatis idiuidui:⁊ ad multiplicatōez q̄ fit p ge
neratiōez neče hz ponere aliqd de hoc in qō ꝛuerſum eſt
alimētū reſurgere:nō tm̄ totū:ſed ſolū q̄tū idiget ad pfe
ctam reitegratōez nāe humane in oīb⁹ ſuis idiuiduis. vñ
ponit hec opio q⁹ totū illud qō fuit ī ſuba ſemis reſurget
in illo hoīe q ex illo ſemīe ḡnatus ē:qꝛ hoc eſt p̄ncipal'r de
vitate hūane nāe in ipo. de eo aūt qō poſtea aduenit p nu
trimētū tm̄ reſurget in eo q̄tū eſt neceſſariū ad pfectōez
q̄titatis ⁊ nō totū:qꝛ hoc nō ptinet aliter ad vitatez hūa
ne nāe niſi q̄tenus nā idiget eo ad pfectōez q̄titatis:ſed
qꝛ hoc humidū nutrimētale fluit ⁊ refluit hoc oꝛdie repa
rabil' q⁹ illud qō p̄mo fuit ō ſuba coꝛporis hoīs totū repa
rabil'.⁊ de eo qō z°. ⁊ 3°. ⁊ deīceps aduenit q̄tū neceſſariū
eſt ad quātitatē reitegrandā duplici rōne. Primo qꝛ ſup
hoc qō aduenit iductū fuit: vt illud qō p̄mo erat depditū
repet'.⁊ ita ñ ita p̄ncipal'r ptinet ad veritatē hūane nāe ſi
cut p̄cedēs. Secūdo qꝛ adiūctio exnei humidi ad p̄muz
humidū radicale facit q⁹ totū p̄mixtū nō ita pfecte ptici
pet veritatē ſpeciei ſicut p̄mū pticipabat: vt ponit exēplū
pbs in p̄mo de gnātōe de aq̄ p̄mixta vino q̄ ſemp vini vir
tutē debilitat: ita q⁹ in fine ipz aquoſuz reddit. vñ ſicut ſe
cunda aqua q̄tuis aſſumat' in ſpē vini:nō tm̄ ita pfecte ſpe
cīē vini pticipat ſicut p̄ma q̄ in vinū aſſumebat':ita qō de
alimēto ſecūdo in carnē ꝛuertit' nō ita pfecte attingit ad
ſpēm carnis ſicut qō p̄mo ꝛuertebat'.⁊ iō nō ita ptinet ad
vitatē hūane nāe:nec ad reſurrectionem. Sic ḡ pz q⁹ hec
opio ponit reſurgere totū id qō eſt de vitate hūane nāe ſecun
dario. Tertia aūt opio q̄tū ad aliqd oꝛt a ſecūda:⁊ q̄tuz
ad aliqd ꝛuenit cū ea. differt qdē q̄tū ad hoc q⁹ ponit to
tum qō eſt ſub foꝛma carnis ⁊ oſſis eadē ratōe ad verita
tem hūane nāe ptinere:qꝛ nō diſtīguit aliqd māle ſigna
tū p̄nanēs in hoīe toto tpe vite ei⁹ qō p ſe ptinet ad vita
tē hūane nāe ⁊ p̄:⁊ aliqd fluēs ⁊ refluēs qō ptinet ad veri
tatē hūane nāe ſolū pp q̄titatis pfectōez nō pp p̄mū eſſe
ſpēi ſicut ſecūda opio dicebat:ſed ponit oēs ptes q̄ ñ ſunt
pter itētōez nāe aggenerate ptinere ad vitatē hūane na
ture q̄tum ad id qō bñt de ſpē:qꝛ ſic manēt: nō aūt q̄tuz
ad id qō bñt de mā:qꝛ ſic fluūt ⁊ refluūt idifferēter:vt ita
etiā itelligamus ꝛtingere in ptibus hoīs vnius ſicut ꝛtin
git in tota multitudine ciuitatis:qꝛ ſinguli ſubtrahunt' a
multitudie p moꝛtē alys in locū eoꝝ ſuccedētib⁹. vñ par
tes multitudis fluūt ⁊ refluūt māliter: ſz foꝛmal'r manēt
qꝛ ad eadē officia ⁊ oꝛdies ſubſtituunt' aly a gbus p̄oꝛes
ſubtrahebant'. vñ res publica vno nūero manere dr'. ⁊ ſi
milr etiā dū gbuſdā ptib⁹ fluētib⁹ alie reparant' in eadē
figura ⁊ in eodē ſitu oēs ptes fluūt ⁊ redeūt ſm māz: ſed
manent ſm ſpēm: manet nihilominus vnus hō numero.
Sed ꝛuenit 3° cū z° opione:qꝛ ponit q⁹ ptes ſecūdo adue
niētes ñ ita ĩmpfecte ptīgūt ad veritatē ſpēi ſicut q̄ p̄mo
aduenerūt. ⁊ ideo idē qō ponit reſurgere ī homīe z° opio
ponit 3°:ſed nō penit⁹ eadē ratiōe. Ponit.n. totū illud qō
ex ſemīe gnātum eſt reſurgere: nō qꝛ alia ratōe ptīeat ad
veritatē hūane nāe q̄ hoc qō poſtea aduēit: ſz qꝛ pfecti°
virtutē ſpēi pticipat: quē oꝛdinē ponebat ſecūda opio in
his q̄ poſtea aduenerūt ex alimēto ī quo etiā hec opio cō-
coꝛdat cū alia. ſ. ſecūda. Ad p̄m ḡ dōm q⁹ res nālis ñ eſt
id qō eſt ex ſua mā:ſz ex ſua foꝛma. vñ q̄uis illud māe qō
q̄ñq; fuit ſub foꝛma carnis bouīe reſurgat in hoīe ſub foꝛ
ma carnis hūane ñ ſequit' q⁹ reſurgat caro bouis: ſz caro
hoīs. ita.n. etiā poſſet ꝛcludi q⁹ reſurgeret limus de q̄ foꝛ
matū eſt coꝛp⁹. Ade:tñ p̄ma opio ꝛcedit hāc rōnē. Ad
2⁹ dōm q⁹ coſta illa nō fuit ī Ādā de pfectiōe idiuidui:ſz
oꝛdiata ad multiplicatiōez ſpēi. vñ nō reſurget ī Ādā:ſed
in Eua: ſicut ⁊ ſemē ñ reſurget ī generāte ſed ī generato.
Ad 3m dōm q⁹ ſm p̄mā opionez facile eſt ad hoc rñdē-
re:qꝛ carnes comeſte nūq̄ ſūt de veritate hūane nāe ī co
medēte: fuerūt aūt ō vitate hūane nāe ī eo cuius carnes
comedunt':⁊ ita reſurgēt ī p̄mo ⁊ nō ī ſecūdo. Sz ſz ſecū-
dam opionē ⁊ ſm tertiā vnuſquiſq; reſurget ī illo in quo
magis acceſſit ad pfectā participatōez vtutis ſpēi: ⁊ ſi eq̄-
liter ī vtroq; acceſſerit:reſurget ī illo ī quo p̄mo fuit:qꝛ in
eo p̄mo habuit oꝛdinē ad reſurrectōez ex ꝛiūctiōe ad ani
maz ratiōalē illius hoīs.⁊ iō ſi ī carnib⁹ comeſtis fuit ali-
qua ſupfluitas q̄ nō ptineret ad veritatē humane nāe ī p̄-
mo:reſurgere poterit ī ſecūdo:alias illud qō ptinebat ad
reſurrectōez in p̄mo:reſurget ī eo ⁊ ñ ī ſecūdo:ſz ī ſecūdo
loco cius ſumet': vel aliqd de eo qō ex alys cibis in carnē
ſecūdi ꝛuerſuz eſt: vel ſi nullo cibo nūq̄ paſtus fuiſſz niſi
carnib⁹ hūanis diuīa virt⁹ aliūde ſuppleret q̄tuz idiget'
ad pfectōez quātitatis ſicut ſupplet ī illis q̄ añ pfectā eta
tem decedūt:nec p hoc aliqd p̄iudicat' idētitati ī nūero:ſi
cut nec p̄iudicat' p hoc q⁹ ptes ſm mām fluūt ⁊ refluunt.
Ad 4m dōz q⁹ ſm p̄mā opionē facile eſt ſoluere: qꝛ po
nit q⁹ ſemē ñ eſt ex ſupfluo alimēti. vñ carnes comeſte ñ
trāſeūt ī ſemē ex quo pueri gnānt'. Sz ſm alias duas opi
niōes dōm eſt qō nō ē poſſibile q⁹ totū qō fuit ī carnibus
comeſtis ī ſemē ꝛuertat':qꝛ poſt multā depuratiōem cibi
puenit' ad decoctiōez ſemis qō eſt ſupfluitas vltimi cibi.
illud aūt qō de carnib⁹ comeſtis in ſemē ꝛuertit' magis
ptinēt ad veritatē humane nāe ī eo q ex ſemīe naſcit' q̄ ī
illo ex cuius carnibus ſemē eſt gnātū.⁊ ideo ſm regulam
p̄us datā hoc qō in ſemē ꝛuerſuz eſt reſurget ī eo q ex ſe-
mine naſcit'. reſiduū aūt mām reſurget ī illo ex cuius car-
nib⁹ comeſtis ſemē eſt gnātū. Ad 5m dōm q⁹ embꝛia ñ
ptinēt ad reſurrectiōez añ animatiōez p aīam ratiōalez:
in quo ſtatu iam multū aduenit ſupꝛa ſubam ſeminis de
ſuba nutrimenti:qꝛ puer in vtero matris nutrit'.⁊ iō ſi ali
quis embꝛys veſcat ⁊ ex ſupfluo illius cibi gnet' aliquis
illud qō erit ī ſuba ſemis reſurget quidē in eo quiex ſemī
ne generat': niſi in illo ptineret' aliquid qō fuiſſet de ſub-
ſtātia ſeminū in illis ex quoꝝ carnibus comeſtis ſemē ge
neratū ē:quia hoc reſurgeret in p̄mo ⁊ nō in ſecūdo. reſi-
duū aūt carniū comeſtaꝝ qō nō ē ꝛuerſum in ſemē:ꝛſtat
q⁹ nō reſurgeret in p̄mo vtriq; diuīa potētia ſupplēte qō
deeſt. p̄ma aūt opio hac obiectiōe nō artat' cuz nō ponat
ſemē eſſe ex ſuperfluo alimēti: ſed alie multe ratiōes ſūt
ꝛ eam: vt in z° lib⁹ diſtī. 30°. patuit.
Ad 5am. q. dōm q⁹ illud qō eſt māliter in hoīe nō hz oꝛdi
nem ad reſurrectionē niſi ſm q⁹ ptinet ad veritatem hu
mane nature:qꝛ ſm hoc hz oꝛdinē ad aīam ratiōalē. illud
aūt totū qō eſt in hoīe māliter ptinet quidē ad veritatez
humane nature quātum ad id qō habet de ſpecie: ſed nō
totuz ꝛſiderata materie totalitate: quia tota mā que fuit
in homine a p̄ncipio vite uſq; ad finē excederet q̄titatez

debitã spẽi: vt 3ª opĩo dicit que ꝓbabilioꝛ ĩter ceteras mihi vr̃. ⁊ ideo totũ qõ est in hoĩe resurget ꝓsiderata totalitate spẽi que attendit ꝑm q̃titatẽ figurã situm ⁊ ordinez ptiũ: nõ aũt resurget totuz ꝓsiderata totalitate mãe. Secũda aũt opĩo ⁊ ꝑma nõ vtunt̃ hac distinctiõe: sed distinguũt ĩter ptes quaꝝ vtreq̃ hñt spẽm vel mãm. Cõueniũt aũt he due opiones i hoc q̃ vtraq̃ dicit q̃ illud qõ est ex semine gñatũ totũ resurget etiam totalitate mãe ꝓsiderata. Differũt aũt in hoc q̃ de eo qõ ex alimento gñat̃ nihil resurgere ponit ꝑma opĩo. scõa vo aliquid eius resurgere ponit ⁊ nõ totum: vt ex dictis ꝑz. ¶ Ad ꝑm̃ g̃ dõm q̃ sicut quicqd est in alys partib⁹ coꝛpoꝛis resurget ꝓsiderata totalitate spẽi: nõ aũt ꝓsiderata totalitate mãe: ita etiaz est de capillis. Jn alys aũt ptibus aduenit aliqd ex nutrimẽto qõ facit augmẽtũ: ⁊ hoc ꝓputat̃ vt alia pars ꝓsiderata totalitate spẽi: qz obtinet aliũ locũ ⁊ sitũ in coꝛpoꝛe: ⁊ substat alys ptib⁹ dimẽsionis. aliqd aũt aduenit qõ nõ facit augmẽtũ: sed cedit in restauratiõez depditi nutriẽdo: ⁊ nõ ꝓputat̃ vt alia pars totius ſm spẽm ꝓsiderati: cũ nõ obtineat aliũ locuz vel sitũ in coꝛpoꝛe q̃ pars que defluxit tenebat: q̃uis possit alia pars cõputari ꝓsiderata totalitate mãe. ⁊ sĩlr est de capillis. Aug. g̃ loquit̃ de ĩcisionib⁹ capilloꝝ que erãt ptes faciẽtes augmentũ. ⁊ iõ oz q̃ resurgãt: nõ tñ in q̃titate capilloꝝ ne sit quãtitas ĩmoderata: sed ĩ alys ptib⁹: vt necessariũ iudicabit diuĩa ꝓuidentia: vel loquit̃ in casu illo qñ alys partib⁹ deficient. tũc. n. eoꝝ defectus poterit ex superfluitatib⁹ capilloꝝ reparari. ¶ Ad ꝛm dõm q̃ ſm 3am opionẽ cedẽ sunt partes ſm spẽz ⁊ ſm materiã. nõ. n. illa distinctõe vtit̃ pbus in p̃ de gñatiõe ad distinguẽdũ diuersas partes: sed ad oñendũ q̃ eedẽ ptes pñt ꝓsiderari ⁊ ſm spẽm quãtum ad id qõ est forme ⁊ speciei in ipsis: ⁊ ſm mãm quãtũ ad id qõ subest forme ⁊ speciei: ꝓstat aũt q̃ mã carnis nõ hz ordinẽ ad aĩam rõnalẽ nisi ĩquãtũ est sub tali forma. ⁊ ideo rõne ei⁹ hz ordinẽ ad resurrectiõez. Sed ꝑma ⁊ secũda opĩo q̃ ponũt alias esse partes que sunt ſm spẽm: ⁊ alias q̃ sunt ſm mãm dicũt q̃ aĩa quãuis vtraq̃ partes pficiat: tñ pficit partes ſm materiã mediãtibus partib⁹ ſm spẽm. ⁊ ideo nõ equalr̃ hñt ordinẽ ad resurrectõez. ¶ Ad ꝛm dõm q̃ in mã gñabiliũ ⁊ coꝛruptibiliũ dimẽsiones ĩterminatas opz ĩtelligere añ receptiõez forme subalis. ⁊ ideo diuisio que est ſm hz dimensiones ꝓprie ptinet ad mãm: sed q̃titas ꝓpleta ⁊ terminata aduenit mãe post formã subalez. vñ diuisio q̃ fit ſm dimensiões termĩatas respicit speciez ꝑcipue quãdo ad resurrectiõem speciei ptinet determinatus situs partium: sicut est in coꝛpoꝛe humano.

Ad tertium sic ꝓcedit̃: vr̃ q̃ nõ oẽs resurgent in eadem etate. ſ. iuuenili: qz de⁹ resurgentibus p̃cipue beatis nihil subtrahet qõ ad pfectionez hoĩs ptinet: sz etas ptinet ad perfectõz hoĩs: cũ senectus sit venerabilis etas. g̃ senes nõ resurgent in etate iuuenili. ¶ ꝓ. etas computat̃ ſm mensurã tpis ꝑteriti: sed impossibile est tps qõ fuit ꝑteritũ nõ ꝑteryſſe. ergo ipoſſe est eos q̃ maioꝛis etatis fuerũt ad etatez iuuenilem reduci. ¶ ꝓ. illud qõ magis fuit de veritate hũane nãe in vnoquoq̃ maxime resurget in eo: sz quãto aliqd ꝑmo fuit in hoĩe: tãto videt̃ magis ad ỽitatez hũane nãe pertinuisse: qz ĩ fine ꝓp virtutẽ speciei debilitatã compat̃ vino aquoso coꝛpoꝛ humanũ: vt ꝑz ꝓ ꝑhm in ꝑmo de gñatiõe. ergo si omnes debent in eadẽ etate resurgere magis decet q̃ resurgãt in etate puerili q̃ iuuenili. ¶ Sz ꝛ̃ est qõ dr̃ Eph. 4°: Donec occurramus oẽs in viꝝ pfectũ in mensurã etatis plenitudis xp̃i: sed xps resurrexit in etate iuuẽili q̃ circa 30. annos incipit: vt Augu. dicit. g̃ ⁊ alȳ in etate iuuenili resurgẽt. ¶ ꝓ. homo in maxima pfectiõe nature resurget: sed natura humana perfectissimũ statum hz in etate iuuenili. ergo in illa etate resurgent omnes.

¶ Ulteriꝰ vr̃ q̃ oẽs resurgẽt eiusdẽ stature, sicut. n. homo mẽsurat̃ q̃titate dimensiua: ita q̃titate duratiõis: sz q̃titate duratiõis in oib⁹ reducet̃ ad eadẽ mensurã: qz oẽs in eadẽ etate resurgẽt. g̃ q̃titas dimẽsiõis i oib⁹ reducet̃ ad eadẽ mensurã: vt in eadẽ statura oẽs resurgãt. ¶ ꝓ. ꝑhs dicit in 2°. de aĩa q̃ oĩum nã ꝓstatiũ terminus est ⁊ rõma gnitudis ⁊ augmenti: sz ille termin⁹ nõ est nisi ex virtute forme cui hz ꝓgruere q̃titas sicut ⁊ oĩa alia accũtia. g̃ cũ oẽs hoĩes habeãt eandẽ formã specificã in oib⁹ hz esse secundũ nãm eadẽ q̃titatis mensura nisi sit erroꝛ: sz erroꝛ nãe coꝛrigẽt̃ ĩ resurrectõe. g̃ oẽs resurgent in eadez statura. ¶ ꝓ. q̃titas resurgentis nõ poterit esse ꝓportionata virtuti nãli q̃ ꝑmo coꝛpoꝛ formauit. nã alis g nõ potuerunt ad maioꝛem q̃titatẽ pduci ỽtute nãe nũq̃ in maioꝛi q̃titate resurgerent: qõ fl̃z est. g̃ oz q̃ q̃titas illa ꝓportionet virtuti reparãti coꝛpoꝛ humanuz p resurrectõez ⁊ mãe de qua reparat̃: sed ỽtus reparãs oĩa coꝛpoꝛa est eadẽ numero. s. ỽtus dĩna: cineres aũt oẽs ex gb⁹ reparanꝰ humana coꝛpa se hñt equalr̃ ad susciꝑiẽdã actõez ꝑdicte ỽtutis. g̃ ad eãdez q̃titatẽ termĩabit̃ resurrectio oĩuz hoĩum: ⁊ sic idẽ qõ ꝑus. ¶ Sz ꝛ̃. q̃titas nãlis segt̃ nãm vniuscuiusq̃ ĩdiuidui: sed in resurrectiõe nõ variat̃ nã indiuidui: g̃ nec q̃titas nãlis eius: sz nõ est eadẽ quãtitas nãlis omniũ hoĩnum: g̃ nõ omnes resurgent in eadez statura. ¶ ꝓ. natura hũana reparabit̃ per resurrectiõez ad gloꝛiã vel ad penã: nam: sz nõ erit eadem q̃titas gloꝛie vel pene in oĩbus resurgentib⁹. ergo nec eadem q̃titas nature.

¶ Ulteriꝰ vr̃ q̃ oẽs resurgent in sexu virili: qz dr̃ Eph. 4°: Qz occurremus oẽs in viꝝ pfectũ. g̃ nõ erit ibi nisi sexus virilis. ¶ ꝓ. ĩ futuro oĩs cessabit ꝓlatio: vt dicit glo. ꝑma Coꝛ. 15°: sed mulier nãli oꝛdie subdita est viro. g̃ mulieres nõ resurgẽt ĩ sexu muliebꝛi sed virili. ¶ ꝓ. illud qõ est occasionalr̃ ⁊ ꝑter ĩtentiõez nãe iductũ nõ resurget: qz in resurrectiõe oĩs erroꝛ tollet̃: sed sexus muliebꝛis est ꝑter ĩtentiõez nature iductus ex defectu ỽtutis formatiue ĩ semine que nõ põt ꝓducere mãm ꝛcepti ad pfectõem virilem. vñ dicit ꝑhs in. 16°. de aĩalibus. q̃ femia est mas occasionatus. g̃ sexus muliebꝛis nõ resurgz. ¶ Sz ꝛ̃. ẽ qõ diẽ Augu. zz°. lib. de ci. dei. Deli⁹ sape videnꝰ q̃ ỽtutẽq̃ sexũ resurrectuꝝ esse nõ dubitãt. ¶ ꝓ. deus reparabit ĩ resurrectione qõ in homie fecit in ꝑma ꝛditione: sed ipse fecit mulierem de costa viri: vt ꝑz Gen. 2°. ergo ipse sexũ femineum in resurrectione reparabit.

¶ Ulterius vr̃ q̃ resurgẽt in vita aĩali: vt. ſ. vtanꝰ actu nutritiue ⁊ gñatiue: qz resurrectio nr̃a erit cõformis resurrectioni xp̃i: sz xps post resurrectõem legit̃ comedisse: vt ꝑz Joh. vlti. ⁊ Luc. vlt. g̃ ⁊ hoĩes post resurrectõez comedẽt ⁊ eadẽ rõne gñabũt. ¶ ꝓ. distinctio sexuũ ad gñatiõez ordinat̃ ⁊ sĩlr̃ istr̃a q̃ deseruiũt ỽtuti nutritiue ordinãt ad comestionẽ: sz hõ cuz oĩbus hz resurget: vt ex supza dictis ꝑz. g̃ vtẽ actib⁹ ỽtutis gñatiue ⁊ nutritiue. ¶ ꝓ. tot⁹ hõ beatificat̃ ⁊ ſm aĩam ⁊ ſm coꝛpoꝛ: sed beatitudo siue felicitas ſm ꝑhz in ꝑpria opatõe ꝓsistit. g̃ oz q̃ oẽs potẽtie aĩe ⁊ oĩa mẽbꝛa sint in suis actib⁹ in beatis post resurrectõez: ⁊ sic idẽ qõ ꝑus. ¶ ꝓ. in beatis post resurrectõez erit btã ⁊ pfecta iocũditas: sz tal⁹ iocũditas oẽs delectatões includit: qz beatitudo est stat⁹ oĩum bonoꝝ ꝓgregatõe ꝓpleta ⁊ pfectũ est cui nihil deest: cũ g̃ ĩ actu ỽtutis gñatiue ⁊ nutritiue sit magna delectatio: vr̃ q̃ tales actꝰ ad vitã aĩalẽ ptinentes in beatis erũt: ⁊ multo foꝛtius in alys qui minꝰ spũalia coꝛpoꝛa habebũt. ¶ Sz ꝛ̃. est qõ dr̃ Matth. zz°. Jn resurrectõe neq̃ nubẽt neq̃ nubent̃. ¶ ꝓ. gñatio ordinat̃ ad subueniẽdũ õfectui q̃ ꝑ moꝛtẽ accidit ⁊ ad multiplicationẽ humani generis ⁊ comestio ad restaurationẽz depditi: ⁊ ad augmentũ q̃titatis: sed in statu resurrectõis

iam humanū gen⁹ habebit totā multitudinē ĩdiuiduoꝝ a deo p̄finitā: qz vsqz ad hoc gñatio deferet vt ex p̄cedenti distictõe pz. silr ēt q̄libet homo resurget ĩ debita q̃titate: nec erit vltra mors aut aliq̃ defpditio fiet a partib⁹ hois. g̃ frustra cēt actus generatiue ⁊ nutritiue vtutis.

¶ Ad 2ⁿᵐ. Rñdeo dõm ad p̄ᵐ. q. q⁹ hõ resurget absqz omni defectu hũane nãe: qz sic de⁹ hũanã nãz absqz defectu ĩstituit ita sine defectu repabit. deficit aũt hũana nã dupl'r. vno mõ qz nõdũ pfectõez vltimã ē ꝯsecuta. alio mõ qz ab vlti ma pfectõe iã receſsit. ⁊ p̄ mõ deficit in pueris. 2° mõ defi cit in senib⁹. ⁊ iõ ĩ vtrisqz reducet hũana nã p resurrectio nẽ ad statũ vltime pfectõis q est i iuuẽili etate ad quã ter minãt mot⁹ augmẽti: ⁊ a q̃ icipit mot⁹ decremẽti. ¶ Ad p̄ᵐ g̃ dõm q⁹ etas senectutis hz reuerẽtiã: nõ pp ꝯditionẽ tpis antigtate. vñ ĩ electis manebit reuerẽtia senectutis pp plenitudinẽ diuĩe sapiẽtie q̃ in eis erit: sz nõ manebit senectutis defect⁹. ¶ Ad 2ᵐ dõm q⁹ nõ logmur de etate q̃tũ ad numerũ ãnoꝝ: sz q̃tum ad statũ q ex ãnis in coꝛ poꝛe hũano relinquit. vñ Ad dr ĩ etate iuuenili format⁹ pp talẽ coꝛpis ꝯditiõez quã p̄mo die formatõis sue hũit. ⁊ iõ rõ nõ est ad ꝓpositũ. ¶ Ad 3ᵐ dõm q⁹ vtus spẽi dr eẽ pfectioꝛ in puero q̃ ĩ iuuene q̃tũ ad efficaciã agẽdi ꝯuer sionẽ alimẽti aliq̃ mõ: sicut etiã est pfectioꝛ in semĩe q̃ in ꝓpleto: sz in iuuenib⁹ est pfectioꝛ quãtũ ad terminũ ꝓplemẽti. vñ illud q̃ dr maxie ad nãe vitatẽ ptinuit ad illã pfectõez reducẽ quã hz in etate iuuenili nõ ad illaz quã habet in etate pueili in qua humores adhuc nõ peruene runt ad vltimam digestionem.

¶ Ad 2ᵃᵐ. q. dõm q⁹ ĩ resurrectiõe nõ reparabit hũana nã solũ q̃tum ad idẽ spẽ: sz etiã q̃tũ ad idẽ in nũero. ⁊ iõ i re surrectõe ñ solũ attẽdẽdũ gd ꝯpetat nãe spẽi: sed gd ꝯpe tat nãe idiuidui. nã aũt spẽi hz aliq̃ q̃titatẽ quã nec exce dit nec ab ea deficit absqz erroꝛe. q tñ q̃titas hz aliquos gradus latitudis: ⁊ ñ est accipiẽda fm vnã mẽsurã deter miatã. vnũqdqz aũt idiuiduũ in spẽ hũana assegt ĩfra ter mios illi⁹ latitudis aliquẽ gradũ q̃titatis q̃ ꝯpetit nãe i diuidui: ⁊ ad hãc pducit ĩ termio augmẽti si ñ fuit aliqs erroꝛ ĩ ope nãe p quẽ sit aliqd additus vel subtractũ pdi cte q̃titatis: cui⁹ qdẽ mẽsura accipit fm ꝓpoꝛtõez calozis extẽdẽtis ⁊ hũidi extẽsibilis qõ ñ ẽ eiusdẽ vtutis ĩ oib⁹. ⁊ iõ ñ oẽs resurgẽt i eadẽ q̃titate: sz qlibz resurget i illa q̃ti tate in q̃ fuisset in termio augmẽti si nã nõ erras. vel de fecisset: qõ aũt supest vel qõ deficit ĩ homĩe resecabit vel supplebit dĩna potẽtia. ¶ Ad p⁹ g̃ dõm q⁹ iã pz ex dictis q̃titas duratõis: sz qz idẽ stat⁹ pfectõis erit ĩ oib⁹: q qdez q̃titas saluari põt ĩ magna ⁊ pua q̃titate. ¶ Ad 2ᵐ dõm q⁹ est de nã coꝛpis nec oib⁹ fm statũ illũ in q̃ fuit añ resurre ctionẽ: sz nãe quã p̄ idiuiduũ hẽbat: tñ si vtus foꝛmatiua q̃ ꝯpetit speciẽi: diuina vtus supplebit in resurrectiõe de fectũ: sicut pz de nanis: ⁊ eadẽ rõ est de illis qui ĩmodera te magnitudis fuerũt vltra debitũ nature.

¶ Ad 3ᵃᵐ. q. dõz q⁹ sicut ꝯsiderata natura idiuidui debet q̃titas diuersa diuersis hoib⁹: ita ꝯsiderata nã indiuidui debet diuersis diuersus sexus: ⁊ hec etiã diuersitas cõpe tit pfectiõi speciẽi cuius diuersi gradus implent p dictaz diuersitatẽ sexus vel quãtitatis. ⁊ iõ sic resurgẽt hoies in diuersis staturis: ita in diuersis sexibus: ⁊ q̃uis sit dr̃ia se xuũ: decerit tñ ꝯfusio mutue visionis: qz aberit libido inci tans ad turpes act⁹ ex gb⁹ ꝯfusio causat. ¶ Ad p̄ᵐ g̃ dõz q dr̃ oẽs xp̃o occurrere in viꝛ pfectũ nõ pp sexũ virilẽ: sed ꝓpter virtutẽ animi q̃ erit in omnibus ⁊ viris ⁊ mulie ribus. ¶ Ad 2ᵘᵐ dõm q⁹ mulier subdit viro ꝓpter imbe cillitatẽ nature q̃tũ ad vigoꝛẽ animi ⁊ quãtum ad robur coꝛporis: sz post resurrectõez nõ erit dr̃ia in his fm diuer sitatem sexuũ: sed magis fm diuersitatẽ meritoꝝ. ⁊ iõ rõ nõ ꝓcedit. ¶ Ad 3ᵐ dõm q⁹ q̃uis femine gñatio sit p̄ter intẽtiõez nãe pticularis: est tñ de itentõe nãe vniuersalis q̃ ad pfectionẽ hũane spẽi vtrũqz sexũ regrit: nec ex sexu erit ibi aliqs defectus vt ex dictis pz.

¶ Ad 4ᵃᵐ. q. dõz q⁹ resurrectio nõ erit necessaria homini pp p̄mã pfectõez ipsi⁹ q̃ ꝯsistit in itegritate coꝝ q̃ ad nãz spectãt: qz ad hoc homo puenire põt in statu p̃tis vite p actionẽ causaꝝ nãliũ: sz necessitas resurrectõis est ad cõ sequẽdã vltimã pfectõez q̃ ꝯsistit ĩ puentiõe ad finẽ vlti muz. vt in ꝓcedẽti dis. dcñ est. ⁊ ideo ille opatiões nãles q̃ ordinãtur ad p̄mã pfectiõez hũane nature: vel causan dam vel seruãdam nõ erũt in resurrectõe: ⁊ hꝰ sunt actio nes aĩalis vite in hoĩe: ⁊ actiões mutue in elemẽtis: ⁊ mo tus celi. ⁊ ideo omnia hec cessabũt in resurrectõe: ⁊ qz co medere ⁊ bibere ⁊ dormire ⁊ gñare ad aĩalẽ vitã ptinent cũ sint ad p̄mã pfectiõez nature ordinata in resurrectiõe talia nõ crũt. ¶ Ad p̄ᵐ g̃ dõm q⁹ illa comestio qua xp̃s co medit non fuit necessitatis quasi cibis idigeret hũana na tura post resurrectiõem: sed fuit potestatis vt oñderet se verã nãm humanã resumpsisse: quã p̃us habuerat in sta tu illo: qñ cũ discipulis comederat ⁊ biberat. hec aũt ostẽ sio nõ erit necessaria in resurrectiõe cõi: qz omnib⁹ notuz erit. ⁊ ideo dr̃ dispẽsatiue xp̃s mãducasse eo modo loquẽ di quo iuriste dicũt q⁹ dispẽsatio est cõis iuris relaxatio: qz xp̃s itermisit hoc qđ est cõiter resurgentiũ. s. nõ vti ci bis pp cãm p̄dictã. ⁊ pp hoc ratio ñ sequit̃. ¶ Ad 2ᵐ dõz q⁹ dr̃ia sexuũ ⁊ membroꝝ varie erit ad nãe humane pfe ctionem reintegrãdam ⁊ in specie ⁊ idiuiduo. vñ nõ segt̃ q⁹ fuit frustra q̃uis aĩales opatões desint. ¶ Ad 3ᵐ dõm q⁹ p̄dicte opatiões nõ sunt hominis inquãtũ est homo vt etiam pbus dicit. ⁊ ideo in eis nõ ꝯsistit beatitudo huma ni coꝛporis: sed coꝛp⁹ humanũ beatificabit̃ ex redũdãtia a ratiõe a qua homo est homo inquãtũ erat ei subditum.

¶ Ad 4ᵐ dõm q⁹ delectatões coꝛporales sicut dicit pbs in 7°. ⁊ 10°. Ethi. sunt medicĩales: qz adhibẽtur homini ad tollẽdũ fastidiũ: vel etiã egritudiales inquãtũ homo eis inordinate delectat̃: ac si cẽnt vere delectatões: sicut ho mo hĩs ifirmũ gustũ delectat̃ in gbusdã q̃ sanis nõ sunt delectabilia. ⁊ iõ nõ opz q⁹ tales delectatiões sint de pfe ctiõe beatitudis: vt iudei ⁊ sarraceni ⁊ qdam heretici po suerũt: q vocant̃ ciliarche: q etiã fm doctrinã pbi nõ vñr sanũ affectũ hr̃e. sole. n. delectatões spũales fm ipm sunt simplr delectatões: ⁊ ꝓpter se querẽde. ⁊ ideo ipse sole ad beatitudinem requirũtur.

¶ Questio. II.

DEinde queritur de conditionibus beatoꝝ. ¶ Et circa hoc querũtur quatuoꝛ. ¶ Primo de impassibilitate. ¶ Se cundo de subtilitate. ¶ Tertio de agilitate. ¶ Quarto õ claritate coꝛpoꝝ glorificatoꝝ.

Ad primum sic ꝓcedit: vñ q⁹ coꝛpora sanctoꝝ post resurrectõez nõ erũt impassi bilia. omne. n. moꝛtale ē passibile: sed homo post resurre ctionẽ erit aĩal ratiõale moꝛtale. hec. n. est diffinitio hois q̃ nũq̃z ab eo separabit̃. g̃ coꝛp⁹ erit passibile. ¶ P. omne qđ est ĩ potẽtia ad formã alteri⁹ est passibile ab illo: qz fm hoc aliqd est passiuũ ab alio vt dr̃ in p̄mo de gñatiõe: sed coꝛpora sanctoꝝ post resurrectõez erũt in potẽtia ad aliã formã. g̃ erũt passibilia. pbatio medie: quecũq̃ cõicant i materia: vnũ coꝛ est in potẽtia ad formã alterius: mate ria enim fm q⁹ est sub vna forma nõ amittit potẽtiam ad aliã formã: sed coꝛpora sanctoꝝ post resurrectionẽ cõice

bunt cum elemẽtis in materia: qz ex eadez materia repa/rabunt ex qua nũc sunt. g erũt in potẽtia ad aliã formã: & sic erũt passibilia. ℂ ℙ. ⁊ria nata sũt agere & pati adinui/cem: vt in ꝑmo de genera. dicit pbus: sed corpora sanctoꝝ post resurrectionẽ erũt ex ⁊ryas ꝯposita: sicut & nũc sũt. g erũt passibilia. ℂ ℙ. in corpore bũano resurget sanguis & aly humores: vt supra dcm est: sz ex pugna humoꝝ adin/uicẽ gñant egritudies: & hꝰ passiões in corpore. g erũt cor/pora scoꝝ post resurrectionẽ passibilia. ℂ ℙ. magis repu/gnat pfectõi defectꝰ i actu q̃ defectus in potẽtia: sz passi/bilitas importat solũ defectũ in potẽtia. cũ g in corporibꝰ beatoꝝ sint futuri aliqui defectꝰ in actu: sicut cicatrices vulneꝝ in martyribꝰ: vt in xpo fuerũt: vr q̃ nihil depiet pfectiõi eoꝝ si corpora illa passibilia ponant. ℂ Sz ⁊. oẽ passibile ẽ corruptibile: qz passio magis fcã abycit a suba: sz corpa sanctoꝝ post resurrectõez erũt incorruptibilia: vt dr ꝑ. ad Cor. i⁵°. Semiat in corruptõe: resurget i incorruptio/ne. g erũt ipassibilia. ℂ ℙ. fortiꝰ ñ patit a debiliori: sz nul/luz corpꝰ erit fortiꝰ corpibꝰ scoꝝ. de qbꝰ dr ꝑ. ad Cor. i⁵°. Se/miat in infirmitate surget in vtute. g erũt ipassibilia.

ℂ Ulteriꝰ vr q̃ impassibilitas in oibus erit equalis: qz ꝑ. ad Cor. i⁵°. dicit glo. q̃ equaliꝛ oes bñt q̃ pati nõ pñt: sz ex ꝟ erit eis q̃ nõ pñt pati q̃ bñt dotẽ ipassibilitatis. g impassi/bilitas erit eq̃lis in oibus. ℂ ℙ. negatões ñ recipiũt ma/gis & minꝰ: sz impassibilitas ẽ q̃dã negatio vel ꝓuatio pas/sibilitatis. g nõ põt ee maior in vno q̃ in alio. ℂ ℙ. magis albũ dr q̃ ẽ nigro impmixtius: sz nulli corpori sanctoruz admiscebit aliq̃d de passibilitate. g oĩa erũt impassibilia equaliꝛ. ℂ Sz ⁊. merito dz rñdere ꝓmiũ ꝓportiõaliꝛ: sz sanctoꝝ q̃dã fuerũt alys maiozis meriti. g cũ impassibili/tas sit q̃dã ꝑmium: vr q̃ in q̃busdaz sit maior q̃ in alys. ℂ ℙ. ipassibilitas diuidit ⁊ dotẽ claritatis: sz illa nõ erit equalis in oib⁹: vt ps ꝑ. ad Cor. i⁵°. g nec ipassibilitas.

ℂ Ulteriꝰ vr q̃ impassibilitas sensuz in actu a corporibus gloriosis excludit: qz sicut dicit pbus in z°. de aĩa. Sẽtiri q̃dã pati ẽ. corpa aũt gloriosa erũt impassibilia. g nõ sen/tiẽt in actu. ℂ ℙ. ĩmutatio nãlis ꝑcedit ĩmutationẽ aĩa/lẽ: sicut esse nãle ꝑcedit eẽ ĩtẽtionale: sz corpa gloriosa ra/tiõe ipassibilitatis nõ ĩmutabunt ĩmutatione nãli. g nec ĩmutatiõe aĩali q̃ requirit ad sentiendũ. ℂ ℙ. q̃cũq; fit sensus i actu cũ noua receptiõe fit nouũ iudiciũ: sz ibi nõ erit nouũ iudiciũ: qz nõ erũt ibi cogitatões volubiles. g ñ fiet sensus i actu. ℂ ℙ. q̃ñ aĩa ẽ in actu vniꝰ potẽtie remit titur actꝰ alteriꝰ potẽtie: sz aĩa sũme erit ĩtẽta ad actũ vir tutis ĩtellectiue q̃ deũ ꝓtẽplabit. g nõ erit aliq̃ mõ i actu sensitiue. ℂ Sz ⁊ ẽ. qõ dr ℟po. ꝑ. Videbit eũ oĩs oculus. g erit ibi sensus i actu. ℂ ℙ. fm pbm in ꝑmo de aĩa. Ani/matũ ab inanimato distiguit sensu & motu: sz erit ibi mo/tus in actu: quia tanq̃ scintille in arundineto discurrent. Sapi. 3°. ergo & sensus in actu.

ℂ Ulteriꝰ vr q̃ nõ sint ibi oẽs sensus i actu. tactꝰ. n. ẽ ꝑmꝰ ĩter alios sensus: vt dr i lib. de aĩa. sz corpora gloriosa care bũt actu sensu tactꝰ: qz sensus tactꝰ fit in actu ꝑ ĩmutatio/nẽ corpis aĩalis ab aliq̃ exteriori corpe ꝑdominãte i aliq̃ q̃litatũ actiuaꝝ vel passiuaꝝ: quaꝝ ẽ tactꝰ discretiuꝰ q̃lis ĩmutatio tũc eẽ ñ poterit. g nõ erit ibi oĩs sensus in actu. ℂ ℙ. sensus gustꝰ deseruit actui vtutis nutritiue: sz sicut supra dctũ ẽ post resurrectõez hꝰ actꝰ ñ erit. g frustra eẽt ibi gustꝰ. ℂ ℙ. post resurrectiõem nihil corrũpet: qz tota creatura vestiet q̃dã vtute incorruptiõis: sz sensus odora/tus i actu suo eẽ nõ põt nisi aliq̃ corruptiõe facta: qz odor nõ sentit sine aliq̃ fumali euaporatõe q̃ i q̃dã resolutiõe ꝟsistit. g sensus odoratꝰ nõ erit ibi i suo actu. ℂ ℙ. Audi/tus deseruit disciplie: vt dr i lib. ð sensu & sensato: sz ñ erit post resurrectõez beatis nec̃ia aliq̃ disciplia ꝑ sensibilia: qz dina sapiẽtia replebunt ex ipsi⁹ dei visiõe. g nõ erit ibi auditus. ℂ ℙ. visio fit fm q̃ in pupilla recipit spẽs rei vi/se: sz hoc nõ poterit esse post resurrectionẽ in beatis. g nõ erit ibi visus in actu q tñ ẽ oĩum sensuuz nobilioꝝ. pbatio medie: illud qõ ẽ lucidũ in actu vt ẽ receptiuũ spẽi visibi/lis. vñ speculũ directe positũ sub radio solis nõ repsentat spẽm corporis oppositi: sz pupilla sicut & totũ corpus erit claritate dotata. g nõ recipiet in ea aliq̃ spes colozati cor/poris. ℂ ℙ. fm pspectiuos omne qõ vr sub angulo vide/tur: sz hoc nõ ꝯpetit corporibus gloriosis. g ñ habebũt sen/suz visus ĩ actu. pbatio medie: qñcũq; aligd vr sub angu/lo opz eẽ aliq̃ ꝓportionẽ angulo ad distãtiam rei vise: qz qõ a remotiori vr minꝰ videt & sub minori ãgulo. vñ pos/set eẽ ita paruus ãgulus q̃ nihil de re videret. si g oculus gloriosus videbit sub ãgulo oz q̃ videat sub termiata di/stãtia: & ita q̃ nõ videat aligd a remotiori q̃ modo vide/mus: qõ vr valde absurdũ. & sic vr q̃ sensus visus actu nõ erit i corpibꝰ gloriosis. ℂ Sz ⁊. potẽtia ꝟiucta actu ẽ pfe/ctiõe. g erũt ibi oes sensus in suo actu. ℂ ℙ. vicinꝰ se bũt ad aĩam potẽtie sensitiue q̃ corpꝰ: sed corpꝰ ꝑmiabit vel puniet ꝑ merita & demerita aĩe. g & oes sensus ꝑmia bũtur in btis: & punient in malis fm delectatiõez & dolo/rem vel tristiciã q̃ in opatiõe sensus ꝟsistũt.

℟ ñdeo dom ad ꝑm. q. q̃ passio duplr dr. Uno mõ cõi/ter: & sic ois receptio passio dr. sive illud qõ recipit sit con/uenies recipiẽti & pfectiuũ ipsius: sive ⁊riũ & corruptiuũ, ab hꝰ passiõis remotiõe corpora gloriosa ipassibilia nõ di/cunt: cũ nihil qõ est pfectõis eis sit auferẽdũ. Alio mõ dr ꝓprie quã sic diffinit Adam. in z°. lib. Passio ẽ motꝰ ꝑter nãm. vñ imoderatꝰ motꝰ cordis passio eius dr: sz modera/tus dr ei⁹ opatio: cuiꝰ rõ ẽ: qz oẽ qõ patit trahit ad termi/nos agẽtis: qz agẽs assimilat sibi patiẽs. & iõ patiẽs inquã/tum hꝰ trahit ex termios ꝓprios in quibꝰ erat. sic g ꝓpe accipiẽdo passionẽ nõ erit in corporibus sanctoꝝ resurgẽ/tiũ potẽtialitas ad passionẽ. & iõ ipassibilia dr. Dui⁹ aũt impassibilitatis rõ a diuersis diuersimode assignat. Qui/dam. n. attribuũt eã ꝺditiõi elemẽtoꝝ q̃ aliter se hẽbunt ibi fm subam: sz q̃litates actiue & passiue ab eleñtis aufe/rent. Sz hoc nõ vr ve. qz qualitates actiue & passiue sũt de pfectõe eleñtoꝝ. vñ ñ sine eis reparent eleñta i cor/pore resurgẽtis cẽnt minoris pfectõis q̃ mõ sũt. & ꝑterea cũ qualitates ille sunt ꝓpa accñtia elemẽtoꝝ ex forma & mã ipsoꝝ cãta: vr valde absurdũ q̃ cã maneat: & effectus tollat. & iõ aly dicũt q̃ manebũt qualitates: sz nõ hẽbũt ꝓprias actiões diuĩa vtute id faciẽte ad ꝟseruatõez hũa/ni corporis. Sz hoc etiã nõ vr posse stare: qz ad mixtionẽ requirit actio actiuaꝝ & passiuaꝝ qualitatũ. & fm pdomi/niuz vniꝰ vel alteriꝰ mixta efficiũtur diuerse ꝟplonis: qõ oz ponere i corpore resurgẽtis: qz erũt ibi carnes & ossa. & hꝰ partes qbꝰ oibus nõ ꝯpetit vna complexio. Et ꝑterea fm hoc impassibilitas nõ possz poni dos i eis: qz nõ pone/ret aliquã dispositõez in suba impassibili: sz solũ ꝓhibitio nẽ passiõis ab exteriori. s. dina virtute q̃ etiã posset idẽ fa/cere de corpore hois in statu hꝰ vite. Et iõ aly dicũt q̃ in ipso corpore erit aligd ꝓhibẽs passionẽ corpoꝝ glorioso/ruz. s. nã quãti corporis quã ponũt venire i ꝯpositionẽ hu/mani corporis ad ꝺciliãdũ elta in armoniã quãdã ꝑ quã possint eẽ debita mã aĩe ratiõalis: sz tñ i statu huiꝰ vie ꝓ/ñiuz nãe elemẽtaris corpꝰ bũanũ patit ad similitudine/ alioꝝ elemẽtoꝝ: sz in resurrectõe dominabit natura gr/ti corporis, & iõ corpus humanũ reddet impassibile ad si/militudinẽ corporis celestis. Sz hoc nõ põt stare: qz cor/pus quãtuz nõ venit materialiter ad compositõez corpo/ris humani: vt in z° libro ostẽsum est. Et ꝑterea impossibi/le ẽ dicere q̃ aliqua virtus nãlis qualis est virtus corpo/

ris celestis trāsferat corpus humanū ad ꝓprietatē glorie qualis ē impassibilitas corporis glorioſi: cū īmutationez ſtis tales ⁊ celeſtes. ꝓma Cor. 15°. v°. Phil. 3°. Reformabit corp⁹ humilitatis noſtre ⁊c. ¶ Et ꝓterea nō pōt nā cele/neat cui ex eſſentialib⁹ ſuis ꝓncipys paſſibilitas ieſt. Et iō aſſr dōm ꝙ oīs paſſio fit p victoriam agētis ſup patiēs: alias nō traberet ipm ad ſuos termios. impoſſibile ē aūt ꝙ aliquid dñet ſupra patiēs niſi īquātuz debilitaī dominę q̄ eſt circa nām: de qua nūc logmur. nō. n. pōt mā ſubꝝ ci vni ōrioꝝ ſine hoc ꝙ tollaī dñium alteri⁹ ſup ipſaz vel ſaltē diminuaī. corpus aūt humanū ⁊ quicqd in eo ē pfecte erit ſubm aīe ratiōali: ſic etiā ipa pfecte ſubiecta erit deo. ⁊ iō in corpore glorioſo nō poterit cē aliqua mutatio ꝺ diſpoſitiōez illā qua pficiī ab anima. ⁊ ideo corpora illa erunt impaſſibilia. ¶ Ad ꝓmū g̃ dōm fm Anſel. ꝙ mor tale ponit in diffinitiōe hoīs a pb⁹ qui nō crediderūt homines niſi fm hō mortalitatis ſtatū. Vel pōt dici ꝙ fm philoſophū in 8°. Meta. qz dr̃ie eſſentiales ſunt nobis īcogni te: vtimur q̄q dr̃ntys accītalibus ad ſignificādū eſſentiales differētias q̄ ſūt accītaliū cauſe. vñ mortale nō poniī in diffinitiōe hoīs quaſi ipſa mortalitas ad eſſentiam hois ꝓtineat: ſz qz illud qō eſt cauſa paſſibilitatis ⁊ mortalitatis fm ꝓſentē ſtatum. ſ. compō ex ꝺrys eſt de eſſentia hois: ſz tūc nō erit cauſa eius ꝓpter victoriam aīe ſup corpus. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ duplex eſt potētia: ligata: ⁊ libera: ⁊ hoc nō ſolum eſt ver̄ de potētia actiua: ſz etiā paſſiua: for ma. n. ligat potētiaz materie determinādo ipſam ad vnū fm ꝙ dominaī ſup eam: ⁊ qz in rebus corruptibilibus nō pfecte dñaī forma ſup mām: nō pfecte pōt ligare ipſam quin recipiat iterdū p aliquā paſſionē diſpōnem ꝺriā forme: ſz in ſanctis poſt reſurrectiōez oīno aīa dominabitur ſupra corpus: nec illud dominiū aliquo modo poterit auferri: qz ipa erit īmutabil⁹ r deo ſubiecta: qō ñ fuit in ſtatu īnocētie. ⁊ iō in corporalibus illis manet eadē potētia ad formā aliaz que nūc ieſt quātū ad ſubam potētie: ſz erit ligata p victoriā aīe ſupra corpus vt nūq̄ in actuz paſſiōis exire poſſit. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ qualitates elemētares ſunt īſtrumēta aīe: vt pz in 2°. de aīa: qz calor ignis in corpore aialis regulaī in actu nutriēdi p virtutē aīe: quādo autez agēs ꝓncipale eſt pfectuz: ⁊ nō eſt aliqs defectus in īſtrumēto: nulla actio ꝓcedit ab īſtrumēto niſi fm diſpoſitionez ꝓncipalis agētis. ⁊ ideo in corp⁹ ſanctoꝝ poſt reſurrectionē nulla actio vel paſſio poterit ꝓuēire a qualitatibus elemētarib⁹ q̄ ſit ꝺ diſpoſitōez aīe q̄ ītendit ꝓſeruare corpus. ¶ Ad 4^m dōm fm Auguſ. in epiſtola ad Cōſenti/num: ꝙ valet diuīa potētia de iſta viſibili atq̄ tractabili nā. corpoꝝ gbuſdā manētibus auferre quas voluerit q̄litates. vñ ſicut ab igne fornacis chaldeoꝝ abſtulit virtutem cōburēdi quātum ad aliqd: qz corpora pueroꝝ illeſa ſtuata ſūt: ſz manſit quātuz ad aliqd: qz ille ignis ligna cōburebat: ita auferet ab humoribꝫ paſſibilitatē ⁊ dimittet ꝙ cicatrices vulneꝝ nō erūt in ſanctis nec in x̄po fuerūt īquātū importēt aliquē defectū: ſz quātū ſunt ſigna ꝓſtantiſſime virtutis qua paſſi ſunt p iuſticia ⁊ fide: vt ex hoc ⁊ ipſis ⁊ alys gaudiū creſcat. vñ dicit Augu. zz°. de ciuitate dei. Neſcio qūo ſic afficimur amore martyruz beatoꝝ vt velimus ī illo regno in eoꝝ corporibus videre vulneꝝ cicatrices q̄ ꝓ x̄pi noīe ptulerūt: ⁊ fortaſſe videbimus: non deformitas in eis: ſz dignitas eſt: ⁊ gdē quāuis in corpore ſi aliqua martyribus amputata ⁊ ablata ſunt mēbra ſine ipſis membris erūt in reſurrectiōe mortuoꝝ: gbus dcm eſt. Capillus de capite vr̄o nō peribit.

¶ Ad 2^am. q. dōm ꝙ impaſſibilitas pōt dupl⁹ ꝓſiderari: vl fm ſe vel fm cām ſuā. ſi fm ſe ꝓſideret: qz ſolaz ꝑuatiōez vel negationē importat nō ſuſcipit magis ⁊ minus: ſz erit equalis in oībus beatis. Si aūt ꝓſideret fm cām ſuaz ſic erit maior in vno q̄ ī alio. cauſa aūt eius eſt dominiū aīe ſup corpus: qō gdē dominiuz cauſat ex hoc ꝙ ſeruiī deo īmobil⁹r. vñ in illo q pfectius fruiī eſt maior impaſſibilitatis cauſa. ¶ Ad ꝑmū g̃ dōm ꝙ glo. illa logt̄ de impaſſibilitate fm ſe ⁊ nō fm cām ſuam. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ q̄uis negatōes ⁊ ꝑuatōes fm ſe nō ītendant nec remittant: tñ ītendūt ⁊ remittunt ex cauſis ſuis: ſicut dr̃ eſſe locus magis tenebroſus qui habz plura ⁊ maiora obſtacula lucis. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ aliqua nō ſolū ītendunt p receſſuz a ꝺrio: ſed etiā p acceſſum ad terminū ſicut lux ītendiī: ⁊ ꝓma etiam impaſſibilitas eſt maior in vno q̄ in alio: q̄uis in nullo aliqd paſſibilitatis remaneat.

¶ Ad 3^am. q. dōm ꝙ aliquē ſenſum eſſe in corporib⁹ beatoruz oēs ponūt: alias vita corporalis ſanctoꝝ poſt reſurrectionez aſſimilareī magis ſomno q̄ vigilie: qō nō competit illi pfectōi: eo ꝙ in ſomno corpus ſenſibile nō eſt ī vltimo actu vite: ꝓp qō ſomnus dr̃ vite dimidiū in ꝓmo Eth. ſed in modo ſentiēdi diuerſi diuerſa opinant. Quidaz. n. dicūt ꝙ qz glorioſa corpora erūt impaſſibilia: ⁊ ꝓp hoc receptibilia pegrine impreſſiōis: ⁊ multo minus q̄ corpora celeſtia: ꝙ nō erit ibi ſenſus in actu p receptōem alicuius ſpeciei a ſenſibilibus: ſed magis exmittēdo. Sed hoc nō pōt eſſe: qz ī reſurrectōe natura ſpeciei manebit eadez in homīe ⁊ in omnibus partibus eius. hꝺ aūt eſt natura ſenſus vt ſit potētia paſſiua: vt in ſecūdo de aīa ꝓbat pb⁹. vñ ſi in reſurrectione ſancti ſentirēt exmittēdo ⁊ nō recipiēdo: nō eſſet ſenſus in eis virtus paſſiua ſed actiua: ⁊ ſic nō eſſet eiuſdem ſpeciei cū ſenſu qui nūc eſt: ſed eſſet aliq̄ alia virtus eis data. ſicut. n. materia nūquā fit forma: ita potentia paſſiua nunquā fit actiua. Et ideo aly dicunt ꝙ ſenſus in actu fiet per ſuſceptionez nō quidem ab exterioribus ſenſibilibus: ſed per effluxū a ſupioribus viribus: vt ſicut nūc ſuperiores vires accipiūt ab inferioribus. ita tūc ecōuerſo iferiores accipiēt a ſuperioribus: ſed ille motus receptōis nō facit vere ſentire: qz omnis potētia paſſiua fm ſue ſpeciei rationem determinaī ad aliqd ſpeciale actiuum: qz potētia inquātuz hꝺ habet ordinē ad illud reſpectu cui⁹ dicīr. vñ cum ꝓpriū actiuuz in ſenſu exteriori ſit res exiſtēs extra aīam: ⁊ nō intētio eius exiſtēs in imaginatiōe vel ratōe ſi organū ſentiēdi nō moueat a rebus extra: ſed ex imaginatōe vel alys ſuperioribꝫ viribus nō erit vere ſentire. vnde nō dicimus ꝙ frenetici ⁊ aly mēte capti: in gb⁹ ꝓpter victoriā imaginatiue vtutis fit hꝺ fluxus ſpecieꝝ ad organa ſentiēdi vere ſentiāt: ſed ꝙ videī eis ꝙ ſentiāt. Et ideo dōm eſt cū alys ꝙ ſenſus corporuz glorioſoꝝ erit p ſuſceptōem a rebꝫ q̄ ſunt exꝺ aīaz. ¶ Sed ſciēdū ꝙ organa ſentiēdi īmutant a rebꝫ q̄ ſunt exꝺ anima dupl⁹r. Uno mō īmutatione nāli: quādo. ſ. organū diſponitur eadem qualitate naturali qua diſponit res extra animā que agit in ipm: ſicut cū manus fit calida ⁊ aduſta ex tactu rei calide: vel odorifera ex tactu rei odorifere. Alio modo īmutatōe ſpūali quādo recipiī qualitas ſenſibilis in īſtrumēto fm eſſe ſpūale. i. ſpecies ſiue intētio qualitatis: ⁊ nō ipſa qualitas: ſicut pupilla recipit ſpeciem albedinis: ⁊ tamē ipſa nō efficit alba. ꝓma ergo receptio nō cauſat ſenſum per ſe loquēdo: quia ſenſus eſt ſuſceptiuus ſpecieꝝ in mā ꝓter mām. i. ꝓter eſſe materiale qō habebāt extra animaz: vt dicīr in ſecūdo de anima. ⁊ hec receptio immutat nām recipiētis: qz recipiī hoc modo q̄litas fm eſſe ſuū māle, vñ iſta receptio nō erit in corpib⁹ glorioſis:

sed secūda que per se facit sensum in actu ⁊ nō imutat naturam recipiētis. ¶ Ad p^m g̃ dōm q̄ iam p̄z ex dictis q̄ p hāc passionez q̄ est in actu sentiēdi: que nō est aliud q̄ receptio p̄dicta nō trahit corpus extra nālez suā qualitatē: sed spūal'r pficit. vñ impassibilitas glorioso^z corpo^z hāc passionem nō excludit. ¶ Ad 2^m dōm q̄ omne passiuum recipit actiōez agētis p̄m suū modū. si g̃ aliquid sit qō natuz sit imutari ab actuo nāli ⁊ spirituali imutatōe: imutatio nālis p̄cedit immutatiōez spūalem: sicut esse nāle p̄cedit esse itentōale. si aūt natuz sit immutari tm̄ spūal'r: nō opz q̄ imuteť naturaliter: sicut de aere qui nō est receptiuus colozis p̄m esse nāle: sed solū p̄m esse spirituale. ⁊ iō ꝑ solūmō imutať: sicut ecōuerso corpora inaiata imutanť p qualitates sensibiles solū nāliter ⁊ ñ spūal'r. in corpozib⁹ aūt glorioſis nō poterit esse aliqua imutatio nālis. ⁊ ideo ibi erit spiritualis imutatio tm̄. ¶ Ad 3^m dōz q̄ sicut erit noua receptio spēi in orgāno sentiēdi: ita erit nouum iudiciuz sensus cōis: nō aūt nouū iudiciū itellectus de hoc: sicut fit in eo qui videt aliquid qō p̄ius sciuit: qō aūt Aug. dicit q̄ nō erūt ibi cogitatōes volubiles: itelligiť de cogitationibus itellectiue partis. vñ nō est ad ꝓpositū. ¶ Ad 4^m dōm q̄ quādo vnū duo^z est ratio alterius occupatio aīe circa vnū nō impedit nec remittit occupatiōes ei⁹ circa aliud: sicut medicus dū videt vrinā nō minus pōt cōsiderare regulas artis de colozibus vrina^z sed magis: ⁊ qz deus apprehēdeť a sanctis: vt ratio oīum que ab eis agēt̄ur vel cognoscētur. ideo occupatio eoruz circa sensibilia sentiēda vel quecūq; alia ꝓtemplāda aut agēda in nulla impediet diuinā ꝓtemplationē nec ecōuerso. ¶ Vel dōz q̄ ideo vna potētia impediť in suo actu quādo alia vehemēter operať: qz vna potētia de se nō sufficit ad tam īmēsam opatiōez nisi ei subueniať per id qō erat alys potentys vel membris influēduz a p̄ncipio vite: ⁊ qa in sanctis erūt oēs potētie pfectissime. vna poterat intēse opari: ita q̄ ex hoc nullū impedimētum p̄stabiť actiōi alterius potentie: sicut ⁊ in chr̄isto fuit.

¶ Ad 4^am. q. dōm q̄ circa hoc est duplex opīo. Quidaz. n. dicūt q̄ in corpozibus glorioſis erūt oēs potētie sensuuz: nō tm̄ erūt in actu nisi duo sensus. s. visus ⁊ tactus: nec hoc erit ex defectu sensuū: sed ex defectu medy ⁊ obiecti: nec tm̄ erūt frustra: qz erūt ad integritatē humane nature: ⁊ ad cōmendādam sapiētiam creatozis. Sed hoc nō videť verum: qz illud qō est mediuz in istis sensib⁹: est etiā in alys mediū. in visu. n. ē mediū aer qui etiā est mediuz i auditu ⁊ odozatu: sicut p̄z in secūdo de aīa. sil'r etiā gustus habet mediū ꝓiunctū sicut ⁊ tactus: cū gustus sit quidā tact⁹: vt in eodē libro dr̄. odoz etiā erit ibi qui ē obiectū odozatus: cuz ecclesia cantet q̄ odoz suauissimus erūt carmina sanctoz. laus etiā vocalis erit in patria. vñ Augu. dicit sup illud p̄s. Exultatiōes dei i gutture coz q̄ corda ⁊ ligue nō desinēt laudare deum. Et idez etiā habeť ꝑ glo. sup illud Osee. 13°. In cantico ⁊ cimbalis ⁊c. Et ideo p̄m alios dōm q̄ etiā odozatus ⁊ audit⁹ erūt ibi in actu: sed gust⁹ nō erit in actu: ita q̄ imuteť ab aliquo cibo vel potu sumpto: vt p̄z ex dictis: nisi forte dicať q̄ erit gustus ibi in actu ꝑ imutatōez ligue ab aliqua humiditate adiūcta. ¶ Ad p^m g̃ dōm q̄ qualitates quas tactus pcipit sunt ille ex quib⁹ ꝓstituiť aīalis corpus. vñ ꝑ qualitates tangibiles corpus animalis p̄m statū p̄sentē natū est imutari imutatione nāli ⁊ spūali ab obiecto tactus. ⁊ ideo tactus dr̄ maxime mālis iter alios sensus: qa h̄z plus de māli imutatiōe adiūctuz: nō tm̄ imutatio mālis se habz ad actū sentiēdi qui pficiť spūali imutatiōe nisi ꝑ accīs. ⁊ ideo in corpozib⁹ glorioſis a quib⁹ impassibilitas excludit nālē imutatōez erit imutatio a qualitatib⁹ tāgibilib⁹ spūalis tm̄: sicut ⁊ in corpore Ade fuit: q̄ nec ignis vrere nec gladius scindere potuisset: ⁊ tamē hoz̄ sensum habuisset. ¶ Ad 2^m dōz q̄ gust⁹ p̄m q̄ est sensus aliméti nō erit in actu: si tm̄ erit p̄m q̄ est iudiciū sapo^z hoc esse poterit forte p̄m moduz p̄dictum. ¶ Ad 3^m dōm q̄ qdā posuerūt q̄ odoz nihil aliud est q̄ quedā fumalis euapozatio: sz hec positio nō potest esse vera: qō p̄z ex hoc q̄ vultures currūt ex odore perceptо ad cadauer ex locis remotissimis: nec cēt possibile q̄ euapozatio aliq̄ ptingeret a cadauere ad tam remota loca: etiā si totū resolueret̄ in vapore: ⁊ precipue cū sensibilia in equali distātia ad qualibet partem imutēt. vñ odoz imutat mediū q̄q; ⁊ istrumētum sentiēdi spūali imutatiōe sine aliqua euapozatōe pertingēt ad orgānū: sz q̄ aliqua euapozatio requirať: hoc est ga odoz in corpozibus ē humiditate aspersus. vñ opz resolutōez fieri ad hoc q̄ pcipiať: sed i corpozib⁹ glorioſis erit odoz in vltima sua pfectiōe nullo mō ꝑ humidū suppressus. vñ imutabit spūali imutatiōe: sicut odoz fumalis euapozatiōis facit: ⁊ sensus odozatus i sanctis: ga nulla humiditate impediť cognoscēs: nō solū excellētias odo^z: sicut nūc in nobis ptingit ꝓpter nimiam cerebri humiditatē: sed etiaz nimias odorum differētias. ¶ Ad 4^m dōm q̄ erit in patria laus vocalis: q̄uis quidā aliter dicāt: ⁊ sola imutatōe spūali orgāno auditus imutabit i beatis: nec erit ꝓpter disciplinā qua sciētiam acgrat: sed ꝓpter pfectōez sensus ⁊ delectatiōem. Quomō aūt vox ibi formari poterit in secūdo lib. dis. 2^a. dcm̄ est. ¶ Ad 5^m dōm q̄ intēsio luminis nō impedit receptiōem spūalem speciei colozis: dūmodo maneat in natura diaphani: sicut p̄z q̄ quātūcunq; illumineť aer pōt esse mediū in visu: ⁊ quāto est magis illumiatus tāto ꝑ ipsuz clarius aliqd videť nisi sit defectus ex debilitate visus: qō aūt speculo supposito directe radio solis nō appareat species corpozis oppositi: nō ē ꝓpter hoc q̄ impediat receptio: sed ꝓpter hoc q̄ impediť reuerberatio. oz eniz ad hoc q̄ forma i speculo apparcat q̄ fiat q̄dā reuerberatio ad aliqō corp⁹ obscu^z. ⁊ ideo plūbum vitro adiū gitť in speculo hāc aūt obscuritatez radi⁹ solis repellit. vñ nō pōt appere spēs aliq̄ in speculo. claritas aute corpozis glorioſi nō aufert diaphanitatē a pupilla: ga glozia nō tollet nām. vñ magnitudo claritatis i pupilla magis faciet ad acumē visus q̄ ad eius defectū. ¶ Ad 6^m dōm q̄ q̄to sensus ē pfectioz tāto ex minozi imutatiōe facta pōt obiectum suū pcipere: quāto aūt sub minozi angulo visus a visibili imutať tāto minoz imutatio est: ⁊ ide ē q̄ visus pfectioz magis a remoto aliqd videre pōt q̄ visus debilior: qz quāto a remotiozi videť sub minozi angulo videtur: ⁊ quia visus corpozis glorioſi erit perfectissimus ex paruissima immutatiōe poterit videre. vñ sub ăgulo multo minozi videre poterit: q̄ modo possit. ⁊ per consequens multo magis a remoto.

Ad secundum sic ꝓcediť: videť q̄ subtilitas ñ sit ꝓprietas corpozis glorificati. ꝓprietas. n. glorie excedit ꝓprietatem nature: sicut claritas glorie claritatem solis q̄ est maxime in nā. si g̃ subtilitas est ꝓprietas corpozis glorioſi. videť q̄ corpus glorioſum futuz^z sit subtilius omni qō est subtile in nā: ⁊ ita erit vētis acreq̄ subtilius: qō est heresis a Greg. in cōstantinopolitano vrbe dānata: vt ipse narrat i. 14°. lib. moza. ¶ ꝑ. sicut caliditas ⁊ frigiditas sūt qdā q̄litates simpliciū corpo^z. s. elemētoz^z: ita ⁊ subtilitas. s. calo^z ⁊ alie qualitates elemētoz^z nō intēdūtur in corpozib⁹ glorioſis magis nūc: imo magis ad mediū reducētur. g̃ nec subtilitas in eis erit maioz q̄ nūc sit. ¶ ꝑ. subtilitas in corpozibus ꝑueniť ꝓpter puitatez māe. vñ corpora que h̄ñ minus ō mā sub equalibus dimēsiōibus dicimus magis subtilia: vt ignē aere: ⁊ aerē aqua: ⁊ aquā terra: sed tm̄ de materia erit in corpozibus glorioſis quātum nūc est: nec dimēsio-

nes erũt maiores: vt ex supra dictis pz. ergo nõ erunt magis subtilia q̃ modo sint. ¶ Sz ꝺ est qõ ꝺr ꝑma Cor. 15°. Seminat corp aiale: surget spuale. i. spũi simile: sed subtilitas spũs excedit oẽm subtilitatẽ corporis. g̃ corpa gloriosa erũt subtilissima. ¶ ℙ. corpora quãto sunt subtilio ra tanto nobiliora: sed corpora gloriosa sunt nobilissima. ergo erunt subtilissima.

¶ Ulteri⁹ videt̃ q ratõe huius subtilitatis competat corpori q sit simul in eodẽ loco cũ alio corpe nõ glorioso: qz vt ꝺr ℙhil. 3°. Reformabit corpus hũilitatis nostre cõfiguratũ corpi claritatis sue: sed corp⁹ christi potuit simul esse cũ alio corpe in eodẽ loco: vt pz p hoc q intrauit post resurrectõez ad discipulos ianuis clausis: vt ꝺr Joh. 20°. g̃ corpora gloriosa rõne subtilitatis poterũt esse cũ alys corpib⁹ nõ gloriosis in eodẽ loco. ¶ ℙ. corpora gloriosa nũc ratõe sue nobilitatis possunt simul esse cũ alys corporibus. s. radys solares. g̃ multo fortius hoc ꝓueniet corpori bus gloriosis. ¶ ℙ. corpus celeste nõ põt diuidi ad min⁹ quãtũz ad subam sperax. vñ ꝺr Job. 37°. q celi velut ere solidissimi firmati sunt. si g̃ corp⁹ gloriosum nõ põt ratõe subtilitatis esse simul cũ alio corpore ĩ eodẽ loco nũq̃ ad celũ empyreũ ascẽdere poterit qõ est erroneũ. ¶ ℙ. corpus qõ nõ põt esse simul cuz alio corpore põt ex alterius obstaculo impediri ĩ motu suo: vel etiã icludi: sed hec nõ põt ꝓtigere corporib⁹ glorioſis. g̃ põt simul esse in eodem loco cũ alys corporib⁹. ¶ ℙ. sicut se hz pũctus ad pũctũ: ita linea ad lineã z supficies ad supficiem z corpus ad corpus: sz duo pũcta põt esse simul: vt pz: quãdo due linee se tãgũt. z similr due linee ĩ ꝓtactu duax supficiex. z due supficies ĩ ꝓtactu duox corpox: ga ꝓtigua sũt quox vltima sunt simul: vt pz 6°. phy. g̃ nõ est ꝺ nãm corporis quin possit esse cũ alio corpore ĩ eodẽ loco: sed gcquid nobilitatis natura corporis patiẽ to⁹ corpori glorioso prestabit̃. ergo corpus glorioſuz ex sue subtilitatis ꝓprietate habebit q̃ qõ Boetius dicit in lib. de trini. in numero differẽtiã vacie: sed suis accñtiũ facit. nã tres homies neq̃ genere neq̃ specie: sed suis accñtib⁹ distãt. nam si vel animo cũcta ab his accñtia separamus. tamẽ locus est cũctis diuersus quem vnũ fingere nullo mõ possumus. g̃ si ponant̃ duo corpora esse in vno loco erũt vnũ corp⁹ numero. ¶ ℙ. corpa gloriosa maiorẽ ꝓueniẽtiã habebũt cũ loco q̃ spũs angelici: sz spũs ãgelici: vt q ꝺam ꝺcũt nõ possent distĩgui numero nisi essent in diuersis locis: z ꝓpter hoc ponũt q neĉe est eos esse in loco z q añ mũdum creari nõ potuerũt. g̃ multo magis debẽt ꝺcere q duo corpora qualiacũq̃ nõ possunt simul esse in eodem loco.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q nec etiã p miraculũ fieri possit q duo corpora sint in eodẽ loco. nõ. n. põt fieri per miraculũ q duo corpa sint simul duo z vnuz: qz hoc esset facere ꝺdictoria esse simul: sed si ponãtur duo corpa esse simul sequet̃ illa duo corpa esse vnũ. g̃ nõ est possibile hoc per miraculũ fieri. ꝓbatio medie. sint duo corpora ĩ eodẽ loco: quox vnũ ꝺcat̃. a. z aliud. b. aut g̃ ꝺmensiones. a. erũt eedem cũ ꝺmensiõibus loci: aut alie. si alie g̃ erũt alique ꝺmẽsiones separate qõ nõ põt poni: ga ꝺmẽsiones que sunt ĩter terminos loci nõ sunt in aliquo subiecto nisi sint in corpore locato. si aũt sunt eedẽ. g̃ eadez ratione ꝺmẽsiões. b. erũt eedẽ cũ ꝺmẽsionibus loci: sed quecũq̃ vni z eidem sunt eadem sibi iuicez sunt eadẽ. g̃ ꝺmẽsiões. a. z. b. sunt eedẽ: sed duox corpox nõ põt esse eedẽ ꝺmensiones sicut nec eadem albedo. g̃. a. z. b. sunt vnũ corpus z erãt duo. g̃ sunt simul vnũ z duo. ¶ ℙ. ꝺ cões animi ꝓceptiões nõ põt aliquid miraculose fieri: vt. s. pars nõ sit minor toto: ga ꝓtra ria cõibus ꝓceptiõibus directe ꝺdictõez icludũt. silr nec ꝓclusiones geometrice que a cõmunibus ꝓceptionib⁹ infallibiliter deducũtur: sicut q triãgulus nõ habeat tres ãgulos equales duobus rectis. similr nec aliquid põt fieri in linea ꝺ diffinitiõez lince: ga separe diffinitõez a diffinito est ponere duo ꝺdictoria esse simul: sed duo corpora esse in eodem loco est ꝺ ꝓclusiones geometrie: z ꝺ diffinitionẽ linee. g̃ nõ põt per miraculũ fieri. ꝓbatio medie. cõclusio est geometrie q duo circuli nõ tãgant se nisi in pũcto. si aũt duo corpora circularia essent in eodez loco duo circuli designati ĩ eis se tãgerẽt ꝑm totũ. silr etiã est ꝓtra diffinitõez linee q ifra duo pũcta sit plus q̃z vna linea recta: qõ ꝓtigeret si duo corpora essent in eodẽ loco: qz ifra duo pũcta signata in diuersis supficieb⁹ loci essent due linee recte duox corpox locatox. ¶ ℙ. hoc nõ vr̃ posse fieri p miraculũ q corp⁹ icluſuz in alio corpore nõ sit ĩ loco: ga sic haberet locũ cõem z nõ ꝓpriũ qõ nõ põt esse: sz hoc sequeret̃ si duo corpora essent in eodez loco. g̃ hoc nõ põt fieri p miraculũ. ꝓbatio medie: sint duo corpora in eodẽ loco: quox vnũ ꝑm quãlibz ꝺmẽsione sit maius alio: corpus minus erit icluſuz corpe maiore: z locus corpis maioris erit locus eius cõis: locũ aũt ꝓpriũ nõ hẽbit: ga nõ erit aliqua superficies corporis actu signata q̃ ꝓtinet ipsaz qõ est de ratõe loci. g̃ nõ habebit locũ ꝓpriũ. ¶ ℙ. locus ꝓportõaliter respõdet locato: sed nũq̃ põt per miraculum fieri q idẽ corp⁹ sit simul in diuersis locis nisi p aliquam cõuersionẽ: sicut accidit in sacro altaris. g̃ nullo mõ põt p miraculũ fieri q duo corpa sint simul ĩ eodẽ loco. ¶ Sz ꝺ est q btã virgo filiũ suuz miraculose peperit: sed in illo partu oportuit duo corpora esse simul ĩ eodẽ loco: ga corpus pueri exiẽs claustra pudoris nõ fregit. g̃ põt miraculose fieri q duo corpa sint in eodẽ loco. ¶ ℙ. hoc idẽ potest ostendi per hoc q dominus ad discipulos intrauit ianuis clausis. Johan. 20°.

¶ Ulterius vr̃ q corpus gloriosum possit esse cuz alio glorioso ĩ eodẽ loco: ga vbi est maior subtilitas ibi est minor resistẽtia. si g̃ corp⁹ glorioſuz est subtilius q̃z nõ glorioſuz: minus resistet corpori glorioso: z ita si corp⁹ gloriosum poterit esse cũ nõ glorioso corpore in eodẽ loco: multo fortiꝰ cuz corpore glorioso. ¶ ℙ. sicut corpus gloriosum ẽ subtilius nõ glorioso: ita vnũ glorioſuz erit subtilius alio. si g̃ corpus glorioſuz poterit esse simul cũ nõ glorioso: z corp⁹ gloriosum magis subtile poterit eẽ cũ glorioso min⁹ subtili. ¶ ℙ. corp⁹ celi est corp⁹ subtile z erit tũc glorificatuz: sz corp⁹ alicui⁹ sancti esse poterit sil̃ cũ corpe celi: ga poterũt ad terram descẽdere z ascẽdere p sue libitu voluntatis. g̃ duo corpa subtilia vel glorioſa poterunt esse simul. ¶ Sed ꝺ. corpa gloriosa erũt spũalia. i. spiritib⁹ q̃tuz ad aligd silia: sed duo spũs nõ põt eẽ in eodẽ loco q̃uis spũs z corp⁹ possint eẽ ĩ eodẽ loco: vt ĩ ꝑmo lib. di. 37ª. dcñ ẽ. g̃ nec duo corpa gloriosa poterũt eẽ ĩ eodẽ loco. ¶ ℙ. duorũ corpox simil̃ exñtiũ vnũ ab alio penetrar̃: sz penetrari ab alio corpe ẽ ignobilitatis que oĩno a corpib⁹ glorioſis aberit. g̃ nõ poterũt esse duo corpa glorioſa simul.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q ex sua subtilitate remouear̃ a corpore glorificato necessitas existendi in equali loco: corpora. n. gloriosa erũt cõformia corpori christi: vt pz ℙhil. 3°: sed corpus christi nõ coartat̃ hac necessitate vt sit in loco equali. vñ ꝓtinet̃ totũ sub paruis vel magnis ꝺmẽsiõibus hostie ꝓsecrate. g̃ z hoc idẽ erit in corporib⁹ glorioſis. ¶ ℙ. ꝓbus ꝓbat in 4°. phy. q si duo corpora sunt ĩ eodẽ loco: segt̃ q maximũ corp⁹ obtineat minimũ locũ: ga diuerse ptes eius poterũt esse in eadẽ pte loci. nõ. n. differt vtruz duo corpa vel quotcũq̃ sint ĩ eodẽ loco: sed corp⁹ glorioſuz erit simul in eodẽ locũ cũ alio corpe: vt ꝺr cõiter. g̃ poterit esse in quouis paruo loco. ¶ ℙ. sicut corp⁹ videt̃ ratiõe sui coloris ita cõmensurat̃ loco ratione sue q̃titatis:

sed corpus glorioſum ita ſubiectuz erit ſpiritui q̄ poterit videri ꝛ nō videri: p̄cipue ab oculo nō glorioſo ꝓ ſuo libitu volūtatis: vt patuit in xp̄o. g̃ ita quātitas ſubyciet nutui ſpiritus q̄ poterit eē in magno vel paruo loco: ꝛ hēre magnā vel paruā quātitatē ad libitū. ¶ Sz ꝫ eſt qō pbs dicit in q̄rto phy. q̄ oē qō eſt in loco ē in loco equali ſibi: ſed corp⁹ glōſuz erit in loco. g̃ erit ī loco equali ſibi. ¶ P cedē ſūt dimēſiōes loci ꝛ locati: vt pbaī ī 4°. phy. ſi g̃ loc⁹ eēt maior locato eēt idē mai⁹ ꝛ min⁹ ſeīpo: qō ē icōueniēs ¶ Ulterius videt q̄ corpus glōſuz rōne ſue ſubtilitatis ſit ipalpabile. Hregorius. n. dicit in homel. ī octaua paſche. Corrūpi neceſſe ē qō palpaī: ſed corp⁹ glōſum erit icorruptibile. g̃ erit ipalpabile. ¶ P. omne qō palpatur reſiſtit palpāti. ſed qō pōt eſſe ſimul cū aliquo nō reſiſtit ei. cū g̃ corpus glorioſum poſſit eē ſimul cū aliquo corpe: nō erit palpabile. ¶ P. oē corpus palpabile eſt tangibile. ſed oē tāgibile corp⁹ hz qualitates tāgibiles excedētes qualitates tāgentis. cū ergo qualitates tāgibiles nō ſint in exceſſum: ſed reducte ad maximā equalitatē in corporib⁹ glorioſis: videt q̄ nō ſint palpabilia. ¶ Sz ꝫ eſt q̄ dñs cuz corpe glorioſo reſurrexit: ꝛ tñ corpus palpabile habuit: vt patet Job. xx. Palpate ꝛ videte q̄z ſpūs carnē ꝛ oſſa ñ hz. ergo ꝛ corpa glorioſa erūt palpabilia. ¶ P. hec ē hereſis Eutice cōſtātinopol'. epi: vt Hreg. dic. xiiy. li. moza. qui dixit q̄ corp⁹ noſtrū in reſurrectiōis glīa erit ipalpabile. ¶ Rñdeo dicēdū ad p̄mā. q. q̄ nomē ſubtilitatis a virtute penetrādi eſt aſſūptū. vñ dr̄ in ſecūdo de generatiōe q̄ ſubtile eſt qō eſt cōpletiuū partib⁹ ꝛ partiū partib⁹: q̄z pp nām humidi qō male terminaī termino ꝓprio: bene aūt alieno: ſegtur ſuū tāgens ꝛ fluit vndiq̄ ad ſuū capiens: ꝛ ſua ſubtilitate quālibet eius partē minimaz ſubintrat. q̄ aūt aliqō corpus ſit penetratiuuz ꝓtingit ex duob⁹. Prio ex quātitatis paruitate p̄cipue ſm ꝓfunditatē ꝛ latitudinem: nō aūt ſm lōgitudinē: q̄z penetratio fit in ꝓfunduz vñ lōgitudo penetratiōi nō obſtat. ¶ Scōo ex paucitate materie: vñ rara ſubtilia dicimus ꝛ q̄z in corpib⁹ raris forma p̄dominaī materie magis: iō trāſlatū eſt nomē ſubtilitatis ad illa corpa que optime ſubſtāt forme ꝛ pficiunt ab ea cōpletiſſimo mō: ſic dicim⁹ ſubtilitatē eſſe in ſole ꝛ luna ꝛ alys huiuſmōi. ſicut etiā aurū vel aliqd huiuſmōi pōt dici ſubtile qñ pfectiſſime ꝓplet in eſſe ꝛ virtute ſue ſpeciei. ꝛ q̄z res incorporee quātitate carēt: ꝛ mā nomen ſubtilitatis ad eas trāſferī nō ſolū rōne ſue ſubſtātie: ſed ēt rōne ſue vtutis. ſicut. n. ſubtile dr̄ penetratiuū q̄z ptingit vſq̄ ad intima rei: ita etiā dr̄ aliqs itellectus ſubtilis: q̄z ptingit ad iſpiciēda ītrinſeca p̄ncipia ꝛ ꝓprietates nāles rei latētes. ꝛ ſimiliter dr̄ aliqs hr̄e viſum ſubtilez: q̄z aliqō minimū pōt viſu ptingere: ꝛ ſimiliter ē de alys ſenſibus: ꝛ ſm hoc ēt diuerſi diuerſimode ſubtilitatē corpi⁹ glorioſis attribuerūt. Quidā. n. heretici vt Aug. narrat attribuerūt ei ſubtilitatē ex modū quo ſpūales ſubſtātie ſubtiles dicunt dicētes q̄ in reſurrectiōe corpus vertetur in ſpūm: ꝛ rōne hui⁹ corpa reſurgentia apl's ſpūalia noīat. p° Cor. xv. Sed ℔ nō pōt ſtare: p̄mo q̄z corpus ī ſpiritū trāſire nō pōt: cū nō cōicent in mā: qō etiā Boetius oñdit in libro de duab⁹ naturis. ¶ Scōo q̄z ſi eēt ℔ poſſibile: corpe in ſpiritū cōuerſo non reſurgeret hō g ex aīa ꝛ corpe ꝓſtat. ¶ Tertio q̄z ſi apl's ſic itelligeret ſicut noīat corpa ſpūalia pari rōne noīaret corpa aīalia q̄ in aīaz ſunt cōuerſa: qō patet eſſe falſum. Uñ qdam heretici dixerūt q̄ corp⁹ in reſurrectiōe remanebit: ſed hēbit ſubtilitatez ſm modū rarefactiōis: ita q̄ corpa humana ī reſurrectione erunt aeri vel vēto ſimilia: vt Hreg. narrat in. xiiy. mora. ſed ℔ ēt nō pōt ſtare q̄z dñs poſt reſurrectionē corpus palpabile habuit: vt patet Luc. vlti. qō p̄cipue ſubtile credendū eſt. ꝛ ꝓterea corpus humanū cū carnibus ꝛ oſſib⁹ reſurget: ſicut ꝛ corpus dñi: vt dr̄ Luc. vlti. Spūs carnez ꝛ oſſa nō habet ſicut me videtis habere. ꝛ Job. xix. dr̄: In carne mea videbo deū ūe. nā aūt carnis ꝛ oſſis p̄dictā raritatē nō patiī: ꝛ iō aſſignandus eſt corporibus glorioſis alius ſubtilitatis modus: vt dicātur ſubtilia pp cōpletiſſimā corpis pfectōem: ſed hanc cōpletionē qdam eis attribuunt rōne quinte eſſentie q̄ in eis tunc maxime dñabit qō nō pōt eſſe. ꝓximo q̄z nihil de gnta eſſentia pōt venir in ꝓpoſitōem corpis humani: vt in ſcōo li. oſtenſuz ē. xiy. Scōo q̄z dato q̄ veniret in cōpoſitōem corporis humani: nō poſſet intelligi q̄ dñaretur magis q̄z nūc ſupra nām elementarē: niſi ita q̄ eſſet tūc in corporibus humanis plus ſm q̄ztitatē de nā celeſti: ꝛ ſic corpa humana nō eſſent eiuſdem ſtature niſi forte minueret in hoie elemēta ris mā: qō repugnat integritati reſurgentium: vel ita q̄ nā elemētaris indueret ꝓprietates nature celeſtis ex ei⁹ dñio in corpore: ꝛ ſic nālis virtus eſſet cā ꝓprietatis glorioſe: qō abſurdū eſt: ꝛ ideo alij dicūt q̄ dicta cōpletio ex quo corpa humana ſubtilia dicent erit ex dñio aīe glorificate que eſt forma corpis ſup ipm rōne cuius corp⁹ glorioſum ſpūale dr̄ quaſi oīno ſpiritui ſubiectū. p̄ma autem ſubiectio qua corpus aīe ſubycitur eſt ad p̄cipādum eſſe ſpecificum: put ſubycitur ſibi vt mā forme: ꝛ deinde ſubycitur ei ad alia opa aīe put anima eſt motor: ꝛ iō prima rō ſpūalitatis in corpore eſt ex ſubtilitate: ꝛ deinde ex agilitate ꝛ alys ꝓprietatibus corpis glorioſi: ꝛ pp ℔ apl's in ſpūalitate tetigit dotem ſubtilitatis: vt magiſtri exponūt. vñ etiam Hreg. dicit in. xiiy. Moza. q̄ corpus glorioſi dr̄ ſubtile p effectū ſpūalis potētie. Et p hoc patet ſolutio ad obiecta q̄. pcedūt de ſubtilitate q̄ ē p rarefactionē. ¶ Ad ſcōam queſtionem dōm q̄ non pōt dici q̄ corpus glorioſum rōne ſubtilitatis ſue habeat q̄ poſſit eſſe cum alio corpe in eodē loco niſi p ſubtilitatē auferatur ab eo illud qō ꝓhibetur nūc eſſe ſimul cū alio corpe in eodē loco. Dicūt aūt qdam q̄ ꝓhibetur ab hoc in iſto ſtatu rōne corpulētie p quā habet q̄ repleat locū: q̄ qdem corpulentia ab ea p ſubtilitatis dotem tolleī: ſed ℔ nō pōt ſtare ꝓpter duo. Prio q̄z corpulētia quā dos ſubtilitatis auferet eſt ad defectū pertinens: puta aliqua inordinatio materie nō pfecte ſubſtātis ſue forme. totū. n. qō ad integritatē corpis ptinet in corpe reſurget: tam ex parte forme q̄z ex parte materie. q̄ aūt aliqō corpus ſit repletiuū loci: ℔ hz p id qō eſt de integritate nāe eius: ꝛ nō ex aliquo defectu nature. cū. n. plenū opponaī vacuo illud ſolū ñ replet locuz: q̄ poſito in loco locus nihilomin⁹ remanet vacuus. vacuuz aūt diffiniī in. 4°. phy. q̄ eſt locus nō plenus ſenſibili corpe. dr̄ aūt aliqō corpus eſſe ſenſibile ex mā ꝛ forma ꝛ nālibus accidētibus que oīa ad integritatez nature ptinent. cōſtat etiam q̄ corpus glorioſum erit ſenſibile: etiā ſm tactū: vt patet in corpe dñi Luc. vlti. nec. n. deerit mā aut forma aut nālia accidētia ſm calidum ꝛ frigidū ꝛ huiuſmōi. vñ patet q̄ corpus glorioſum nō obſtāte ſubtilitatis dote replebit locū. inſania. n. videret dicere q̄ locus vbi eſſet glōſum corpus eēt vacuus. Scōo rō coz ꝓdicta nō valet: q̄z ipedire coexiſtētia corpis in eodē loco eſt in plus q̄z replere locū. ſi. n. ponamus dimēſiōes eē ſepatas ſine mā ille dimēſiōes nō replēt locū. vñ qdā ponentes vacuū dixerūt vacuū eſſe locū in q̄ ſunt huiuſmōi dimēſiōes ſine aliquo corpe ſenſibili: ꝛ tñ iſte dimēſiōes ꝓbant ne ſint ſimul cū aliquo corpe in eodē loco: vt patet p pbz in. 4°. phy. ꝛ in. iy. meta. vbi hz ꝙ inconuenienti q̄ corpus mathematicū qō nihil eſt aliud q̄z dimēſiōes ſepate ſit ſimul cū corpe nāli ſenſibili. vñ dato q̄ ſubtilitas glorioſi corpis auferret ab eo ℔ qō eſt replere locū: nō tñ ſequeret q̄ pp ℔ poſſet eſſe cū alio corpe in eodē loco: q̄z remoto eo qō in minus eſt nō pp ℔ remouet qō in plus eſt.

ergo videt qꝫ illud qđ impedit corpus nostrũ nunc ne sit simul cuꝫ alio corpe in eodẽ loco: nul lo mõ pterit ab eo remoueri p dotẽ subtilitatis. nihil. n. põt ꝓhibere corpus aliquod ne sit simul situatũ cũ alio corpe in eodẽ: nisi hoc qđ in eo regrit diuersuꝫ sitũ. nihil. n. est impedimẽtũ idẽtitati nisi qđ est cã diuersitatis. hãc aũt distinctõem situs nõ regrit aliqua corpis qualitas: qz corpi nõ debeꝫ aligs situs rõne sue qualitatis. vñ remoto a corpe sensibili qꝫ fit calidũ aut frigidũ aut graue aut leue: nihilominus in eo remanet necessitas ꝑdicte distinctõis: vt pz ꝑ pbm in 4ᵐ phy. z ẽt ꝑ se planũ est. similiter etiã mã nõ põt iducere necessitatẽ ꝑdicte distictiõis: qz materie nõ aduenit situs nisi mediãte quãtitate dimẽsiua. silr etiã neqꝫ forma situm hꝫ nisi ex mã situꝫ habẽte. restat g̃ qꝫ necessitas distinctõis duoꝝ corpoꝝ in situ cãtur a nã quãtitatis dimẽ siue cui ꝑ se cõuenit situs: cadit. n. in diffinitõe eius: qz qđ̃ titas dimẽsiua est quãtitas hñs situm: z inde est qꝫ remotis oĩbus alys que sunt in re talis distinctiõis necessitas ĩuenitur ĩ sola quãtitate dimẽsiua. ¶ Si aũt accipiaꝫ linea sepata: opz qꝫ si sunt due linee vel due partes vnius linee qꝫ sint distincte in situ: alias linea addita linee non efficeret maius: qđ est ꝟ cõem animi cõceptõem: z similiter est de superficiebus z corpib⁹ mathematicis. z qz materie debetur situs inquãtũ subsţat dimẽsionibus: exinde ꝑdicta necessitas ad mãm situatã deriuaꝫ: vt sicut nõ est possibile esse duas lineas vel duas partes linee nisi sint distincte ſm situm: ita impossibile est esse duas mãs vel duas partes materie nisi sit distinctio situs: z qz distinctio materie est ꝓncipiũ distictionis indiuidui: inde est qꝫ Boeti⁹ dicit in li. de trini. qz duob⁹ corpib⁹ vnũ locũ fingere nullo modo possum⁹ vt hãc saltẽ accidẽtiũ varietatẽ distinctio idiuiduoꝝ regrat. subtilitas aũt a corpe glorioso dimẽsionez nõ aufert. vñ nullo mõ aufert sibi ꝑdictã necessitatem distinctiõis situs ab alio corpe: z ita corp⁹ gloriosum nõ bẽbit rõne sue subtilitatis qꝫ possit esse cum alio corpe: sed poterit esse simul cũ alio corpe ex opatiõe vtutis diuine: sicut etiã corpus ℣petri nõ habuit ex aliqua ꝑ prietate indita qꝫ ad aduẽtõem eius sanarẽtur ifirmi: sed hoc fiebat virtute diuina ad edificatõem fidei: ita faciet virtus diuia vt corpus gloriosum possit esse simul cũ alio corpe ad gfectõem glorie. ¶ Ad ꝑᵐ g̃ dõm qꝫ corpus xpi nõ habuit ex dote subtilitatis qꝫ possit esse simul cuꝫ alio corpe in eodẽ loco: sed hoc factum est virtute diuinitatis post re surrectiõem sicut in natiuitate. vñ Hzeg. i homel. dicit. Illud corpus dñi intrauit ad discipulos ianuis clausis: qđ ad humanos oculos p natiuitatẽ suaꝫ clauso exytero virgis. vñ nõ opz qꝫ rõne subtilitatis hoc cõueniat corpibus gloriosis. ¶ Ad zᵐ dõz qꝫ lumẽ nõ est corpus: vt in. 2ᵒ li. dis. 13ᵒ. dictũ est. vnde obiectio ꝓcedit ex falsis. ¶ Ad 3ᵐ dõm qꝫ corpus gloriosum trãsibit speras celoꝝ sine eaꝝ diuisiõe: nõ ex vi subtilitatis: sed ex diuia virtute que eis ad nutũ in oĩbus subueniet. ¶ Ad 4ᵐ dõm qꝫ ex hoc ẽt qꝫ ad nutũ eis deᵇ aderit in oĩbus qđ volẽt: segt qꝫ nõ possint icludi vel incarcerari. ¶ Ad 5ᵐ dõm qꝫ sic dr in. 4ᵒ. phy. Pũcto nõ ꝓuenit esse locũ. vñ si dicaꝫ esse ĩ loco hoc nõ est nisi ꝑ accñs: qz corpus cuiᵇ est terminus ẽ in loco: sicut aũt locus totus respõdet toti corpi ita terminus loci rñdet termino corpis. ꝓtingit aũt duoꝝ locoꝝ esse vnũ terminũ. sicut z duas lineas terminari ad vnuꝫ pũctum: z ideo cuius duo corpa nõ possint esse in diuersis locis: tñ duobus termis duoꝝ corpoꝝ rñdet idez terminus duoꝝ locoꝝ: z ſm hoc dicũtur vltima corporis se tangentium esse simul.

¶ Ad 3ᵃᵐ qõnem dõm qꝫ sicut ex dictis patet ꝑpter hꝫ necesse est duo corpora in duob⁹ locis esse: qz diuersitas materie regrit distinctõem in situ: z ideo videmꝰ qꝫ qñ conueniunt duo corpora in vnũ destruit esse distinctuꝫ vtriusqꝫ: z acgrit vtriqꝫ simul vnũ esse distictuꝫ: vt pz in mixtiõibus. nõ potest ergo esse qꝫ corpa duo remaneãt duo: z tñ sint simul nisi vtriqꝫ cõseruet esse distictũ: qđ ꝓmum hẽbat ſm qꝫ vtrũqꝫ erat ens indiuisum in se: diuisum ab alys. hoc aũt esse distinctũ depẽdet a ꝓncipys rei essentialibus sicut a causis ꝓximis: sed a deo sicut a cã ꝓma sicut ẽ. dis. 12ᵃ. dictũ est: qꝫ esse accñtis depẽdet a subiecto sic a cã ꝓxima: sed a deo sicut a cã ꝓma: z qz cã ꝓma põt cõseruare rem in esse cessantibus causis secũdis: vt pz ꝑ ꝓmaz ꝓpositionẽ libri de causis: ideo diuia virtute z ea sola fieri põt vt accñs sit sine subiecto: vt pz in sacro altaris: z similiter diuia virtute fieri põt z ea sola qꝫ corpori remanet esse distictuꝫ ab alio corpe cuius eius mã nõ sit distincta in situ ab alterius corporis mã: z sic miraculose fieri põt qꝫ duo corpora sint in eodẽ loco. ¶ Ad ꝓmũ g̃ dõm qꝫ rõ illa est sophistica: qz ꝓcedit ex suppositiõe falsi: vel petit ꝓncipiũ. ꝓcedit. n. rõ illa ac si inter duas superficies oppositas loci alicuiᵇ esset aliqua dimẽsio ꝓpria loco: cui oporteret qꝫ vniret dimẽsio corpis locati aduenientis: sic. n. seqretur qꝫ dimẽsiones duoꝝ corpoꝝ locatoꝝ fierẽt vna dimẽsio. si vtraqꝫ vnũ fieret cũ dimẽsione loci. hec aũt suppositio falsa est: qz ſm hoc qñcũqꝫ corpus acgreret nouũ locũ oporteret aliquã ĩmutationẽ fieri in dimẽsiõibus loci vt locati. nõ. n. põt esse qꝫ aliqua duo fiant de nouo vnũ nisi altero coꝝ ĩmutato. si aũt vt se rei veritas hꝫ loco nõ debẽtur alie dimẽsiões qđ̃ dimẽsiones locati: patet qꝫ ratio nihil ꝓbat: sed petit ꝓncipiũ: qz scõm hoc nihil est aliõ dictum qꝫ dimẽsiões locati fiũt eedẽ cum dimẽsionibus loci: nisi qꝫ dimẽsiões locati cõtinẽtur ĩfra terminos loci: z ſm eoꝝ mẽsuram distãt termini loci sicut distarẽt ꝓprys dimẽsionibus si eas haberẽt. z sic dimẽsiones duoꝝ corpoꝝ esse dimẽsiones vnius loci: nihil est aliud qđ̃ duo corpora esse in eodẽ loco: qõ est ꝓncipale ꝓpositus. ¶ Ad zᵘᵐ dõm qꝫ posito qꝫ duo corpora sint in eodẽ loco ꝑ miraculum nõ segtur aligd neqꝫ ꝟ cõmunes animi cõceptiones neqꝫ ꝟ diffinitõem linee neqꝫ ꝟ cõclusiones aliquas geometrie. sicut. n. ẽ. dis. 12ᵃ. dictũ est quãtitas dimẽsiua. in hꝫ differt ab oĩbus alys accñtibus qꝫ hꝫ spãlem rõnez indiuiduatiõis: z distinctiõis. s. ex situ partiũ ꝑter rõnem idiuiduationis z distinctiõis que est sibi z in omnibus alys accidẽtibus cõis. s. ex materia subiecta: sic ergo vna linea potest ĩtelligi diuersa ab alia: vel qz est in alio subiecto: q̃ cõsideratio nõ est nisi de linea mãli: vel qz distat ĩ situ ab alia: que ꝓsideratio est etiã de linea mathematica que intelligitur ꝑter mãm. ¶ Si g̃ remoueatur mã nõ potest esse distinctio linearꝫ nisi ſm situm diuersum: z similiter nec pũctoꝝ nec superficieꝝ nec quarũcũqꝫ dimẽsionum: z sic geometria nõ põt ponere qꝫ vna linea addatur alij tanqꝫ distincta ab ea nisi sit diuersa in situ ab ea. sed suppositia distinctiõe subiecti siue cũ distinctiõe situs ex diuino miraculo vt dictũ est: itelligẽtur diuerse linee que nõ distãt situ ꝓpter diuersitatem subiecti: z similiter pũcta diuersa: z sic due linee designate in duobus corporibus q̃ sunt ĩ eodẽ loco trahũtur a diuersis pũctis ad diuersa pũcta vt nõ accipiamus pũctuꝫ signatũ in loco: sed in ipso corpore locato: qz linea nõ dr trahi nisi a puncto qđ est terminus eius: z supra ẽt duo circuli designati in duobⁱ corporibus sperices existẽtibⁱ in eodẽ loco q̃ sunt duo ꝓꝓ diuersitatez sitⁱ alias nõ possent se tãgere ſm totũ: ſz sũt duo ex diuersitate subiectoꝝ: z ꝓꝓ hꝫ se totaliter tãgẽtes adhuc manẽt duo sic ẽt circulus signatⁱ in corpe locato sperico tãgit ſz totũ aliũ circulũ signatũ in corpe locãte. ¶ Ad 3ᵐ dõz qꝫ deᵇ posset facere aliqđ corpⁱ qđ nõ ẽ in loco. z tñ illa positiõe facta nõ segt qꝫ aliqđ corpⁱ nõ sit in loco: qz corpⁱ maius ẽ locⁱ corpis minoris rõne illius superficiei q̃ designaꝫ

ex contactu termino⁹ corporis minoris. ¶ Ad 4^m dom q vnum corpus esse simul localiter i duob⁹ locis nō pōt fieri p miraculū. corp⁹. n. xp̄i nō est i altari local'r: vt. s. dis. 10. dcīm ē: q̄uis miraculose possit fieri q duo corpa sint in eodē loco: q2 esse i plurib⁹ locis simul: repugnat idiuiduo rōne ei⁹ qō ē eē idiuisuz in se. sequereť. n. q eēt distinctuz in situ: sz esse cū alio corpe i eodē loco repugnat ei q̄tū ad hoc q est esse diuisuz ab alio: vt ex dictis pz. rō aūt vnius pficit in diuisiōe: vt pz in. 4°. Meta. sz diuisio ab alys est de ꝺsequētib⁹ ad rōnem vni⁹. vñ q idē corpus sit local'r simul i diuersis locis icludit ꝺdictōem sicut q homo careat rōne. sz duo corpa eē i eodē loco nō icludit ꝺdictōez: vt ex dictis patet: z ideo non est simile.

¶ Ad 4^am qōnē dom q corpus glorioſum rōne sue ꝓprietatis nō bz q posset esse cū alio corpe glorioso in eodē loco sicut nec vt sit simul cū corpe nō glorioso. diuīa autem virtute fieri posset vt duo corpa gloriosa essent simul: vel duo nō gloriosa sicut glorioſum z nō glorioſum: sz tñ non est cōueniēs q corp⁹ glorioſuz sit simul cū alio corpe glorioso: tuz q2 in eis seruabit debitus ordo q distinctōez requirit: tuz q2 vnū corpus glorioſum nō se apponet alteri: z sic nūq̄ duo corpa gloriosa erūt simul. ¶ Ad p^m g̃ dōz q rō illa ꝓcedit ac si corpi glorioso inesset rōne sue subtilitatis qō posset eē simul in eodē loco cū alio corpe: qō falsuz ē. Et sil'r dom ad scom. ¶ Ad 3^m dom q corpus celi z alia corpa equoce dicētur gloriosa inquātū ꝓticipabūt aliqd glie: z ñ q eis ꝓueniāt dotes corpoꝝ hūanoꝝ glificatoꝝ.

¶ Ad 5^am. q. dom q corpus nō ꝺpatur ad locū nisi mediātib⁹ dimēsiōibus ꝓprys fm quas corp⁹ locatū circūscribitur ex cōtactu corpis locātis. vñ q corp⁹ aliqō sit i minori loco q̄ sit sua quātitas bz nō pōt esse nisi p hoc q quātitas corpis ꝓpria efficit aliquo mō minor seipsa: qō qdez nō pōt itelligi nisi dupl'r. Uno mō ex variatiōe q̄titatis circa eādē mām: vt. s. mā q̄ ꝑmo subest magne q̄titati postea subsit parue: z bz qdā posuerūt in corpibus gloriosis dicētes q quātitas coꝝ subest eis ad nutū: ita q cū voluerint pñt hre magnā q̄titatē z cū voluerit paruaz: sed hoc nō pōt esse: q2 nullus motus q fit fm aliqd intrinsecū rei pōt eē sine passiōe abyciēte a sba: z iō in corpib⁹ icorrupti bilibus. s. celestib⁹ est solus motus localis q nō est fm aliqd itrinsecū. vñ patet q mutatio q̄titatis ꝺmāz repugnaret ipassibilitati corpis glorioſi z icorruptibilitati. z ꝓterea sequereť q corp⁹ glorioſum qñq̄ eēt rari⁹ z qñq̄ spissius: q2 cū nihil diuidi possit ab eo de mā sua: qñq̄ eadem mā esset sub paruis dimēsiōib⁹: z qñq̄ sub magnis: z ita rarefieret z dēsareť: qō nō pōt esse. Alio mō pōt itelligi q q̄titas corpis glorioſi efficiat minor scipa p variationez situs: ita. s. q partes corpis glorioſi subintrēt se iuicē: z sic redeat ad quātūcūq̄ paruā q̄titatē: z hoc qdā posuerunt dicētes q rōne sue subtilitatis corpus glorioſuz bēbit q possit eē simul cū alio corpe nō glorioso i eodē loco: z sil'r pōt vna pars esse itra aliā intātū q totū corp⁹ glorioſum poterit itrare p minimū poꝝ vnius corpis: z sic ponūt q corpus x̄pi exiuit de vtero vginali: z itrauit ianuis clausis ad discipulos: sed bz nō pōt esse: tū q2 corpus glorioſuz nō bēbit q sit cū alio corpe simul rōne subtilitatis: tū q2 ēt bēret: vt esset cū alio corpe sil'r rōne subtilitatis: tū q2 etiā si bēret vt esset cū alio corpore: nō tñ cū corpe glorioso vt multi dicūt: tū q2 repugnaret recte dispōni corpis humani q̄ regrit determinatū situm z distātiā partiū. vñ nec p miraculū vnq̄ hoc fiet: z ideo dom q corpus glorioſum semp erit in loco sibi equali. ¶ Ad p̄mū g̃ dom q corpus x̄pi in sacro altaris nō est localiter: vt. s. dis. 10°. dictuz est.

¶ Ad 2^m dom q ꝓbatio pbi ꝓcedit ex hoc q vna ps eadē rōne subiīraret aliā: sed talis subintratio partiū corporis glorioſi in iuicē nō pōt esse, vt dictū est: z ideo rō nō segtur. ¶ Ad 3^m dom q corpus videť ex bz q agit in visuz: q aūt agat in visum vel nō agat nihil variat in ipo corpe: z iō nō est iconueniēs si possit q̄ vult videri: z q̄ vult nō videri: sed esse in loco non est actio aliqua ꝓcedētis ab eo ratione sue quantitatis: sicut videri ratione sui coloris: z ideo non est simile.

¶ Ad 6^am. q. dom q omne corpus palpabile est tāgibile: sz nō ꝺuertiť. omne. n. corp⁹ est tāgibile qō bz qualitates gbus natus est imutari sensus tactus. vñ aer z ignis z oīa huiusmōi sunt corpi tāgibilia. sed palpabile vlterius addit q resistat tāgenti. vñ aer q nequaq̄ resistit trāseūti p eū: sz est facillime diuisiōis: tāgibilis qdē est: sed nō palpabilis. sic g̃ patet q palpabile dr aliqd corpus ex duob⁹. s. ex qualitatibus tāgibilibus: z ex hoc qō resistit tāgēti: vt nō ptrāseat. z q2 qualitates tāgibiles sunt caliduz z frigidum z huiusmodi q̄ nō iueniūtur nisi in corpozib⁹ gravibus z leuib⁹ q̄ habēt ꝺrietatem adiuicē: ac p bz sunt corruptibilia: ideo corpora celestia q̄ sunt fm nām corruptibilia sunt sensibilia qdez visu: sed nō tāgibilia: z sic etiā nec palpabilia: z hoc est qō Hzego. dicit q corruptibile est omne qō palpat. corpus g̃ glorioſuz bz ex nā sua qualites q̄ sunt nate imutare tactū: sed tñ q2 corp⁹ est oīo subiectū spiritui: in ptāte eius. est vt fm eas imutet tactuz vel nō imutet: sil'r etiā fm nām subiecti ꝺpetit vt resistat cuilibet alteri corpi trāseūti: ita q nō possit esse cū eo simul i eodē loco: sed miraculose bz pōt diuīa vtute ꝺtingere ad nutū ipius q sit cū alio corpe i eodē loco: z sic nō resistet ei trāseunti. vñ scom nām suā palpabile est corp⁹ glorioſum: sed ex vtute supnāli hoc ei ꝺpetit vt cū nō vult non palpeť a corpe nō glorioso: z iō Hzeg. dicit q dīs palpādā carnē ꝑbuit quā ianuis clausis itroduxit vt, pfecto oñderet post resurrectionē corp⁹ suū eē z eiusdē nāe z alteri⁹ glorie. ¶ Ad p^m g̃ dom q icorruptibilitas corpis glorioſi nō est ex nā ꝺponētiū fm quā oē qō palpat̃ necesse ē corrūpi: vt ex dictis pz: z iō rō non segt̃. ¶ Ad 2^m dom q q̄tuis aliquo mō fieri possit q corp⁹ glorioſuz sit cū alio corpore in eodē loco: tñ corp⁹ glorioſum bz in ptāte sua resistere cuilibet tāgenti cū voluerit: z sic palpari pōt. ¶ Ad 3^m dom q qualitates tangibiles in corpib⁹ glorioſis non erūt reducti ad mediū rei fm eque distātiā ab extremis acceptū: sed ad mediuz ꝓportiōis fm q optime competit complexioni humane in singulis partibus: z ideo tactus illoꝝ corpoꝝ est delectabilissimus: q2 potentia semp delectatur in conuenienti z tristatur in excessu.

Ad tertium sic proceditur.

Uidetur q corpora gloriosa non sint futura agilia. illud. n, quod de se est agile ad motum non indiget aliquo deferente, sed corpora glorificata deferuntur post resurrectionem in nubib⁹ obuiam christo in aere ab angelis: vt dicit glo. i. ad Thes. 4°. ergo corpora gloriosa non erunt agilia. ¶ P. nullum corpus quod mouetur cum labore z pena potest dici agile. sed corpora gloriosa hoc modo mouebuntur cum motor eorum. s. anima moueat in contrarium nature corpis: alias moueretur semper in vnam partem. ergo non erūt agilia. ¶ P. inter operationes animalis sensus est nobilior z prior q̄ motus. sed non assignatur corporibus glorioſis aliqua ꝓprietas que perficiat ea ad sentiendum. ergo nec eis debet attribui agilitas per quam perficiantur ad motum. ¶ P. natura dat diuersis instrumenta diuerse dispositionis fm diuersas virtutes ipsoruz. vnde non eiusdem dispositionis instrumenta dat animali tardo vel veloci. sed deus multo ordinatius operatur q̄ natura. cuz ergo corpus glorioſum habeat membra eiusdem dispositionis in figura z quātitate sicut modo: videtur q non habeat aliam agilitatem q̄ modo habet.

¶ Sed ꝺ est qꝺ ꝺr̃. ſ. Cor. 15. Seminat̃ in infirmitate ſurget in vtute. i. mobile ⁊ viuũ: ſz mobilitas non pot̃ dicere niſi agilitatẽ ad motuz. g̃ corpa gl̃ioſa erũt agilia. ¶ Ꝑ. tarditas maxime videt̃ ſpualitati repugnare: ſed corpa gl̃ioſa erũt ſpualia. vt ꝺr̃. ſ. Cor. 15. ergo erũt agilia.

¶ Alteri⁹ vr̃ qꝺ agilitate ſua nunq̃ vtent̃: ita qꝺ moueant̃: qz ſm pb̃m mot⁹ eſt act⁹ impfecti: ſed in illis corpib⁹ nulla erit impfectio. g̃ nec aligs mot⁹. ¶ Ꝑ. oĩs mot⁹ eſt pp ĩdigentiã: qz oẽ qꝺ mouet̃: mouet̃ pter adeptionẽ alicui⁹ finis: ſed corpa gl̃ioſa nõ hẽbũt aliquã ĩdigẽtiã. vt Aug. ꝺic̃. Ibi erit qcqꝺ voles: nõ erit qcqꝺ noles. g̃ nõ mouebunt̃.

¶ Ꝑ. ſm pb̃m in 2°. celi ⁊ mũꝺi. Nõ ꝓticipat diuinã bonitatẽ ſine motu nobilius ꝓticipat illã q̃ qꝺ ꝓticipat eã cuz motu: ſed corp⁹ gl̃ioſum nobili⁹ ꝓticipat diuinã bonitatez q̃ aliqꝺ aliud corp⁹. cũ g̃ quedã alia corpa oĩno ſine motu remaneãt: ſic̃ corpa celeſtia: vr̃ qꝺ multo fort⁹ corpa hũana. ¶ Ꝑ. Aug. dicit qꝺ aĩa ſtabilita in deo ſtabiliet ⁊ corp⁹ ſuũ ꝓpr̃: ſed aĩa ita erit in deo ſtabilita qꝺ nullo⁹ ab eo mouebit̃. g̃ nec in corpe erit aligs mot⁹ ab aĩa. ¶ Ꝑ. q̃to corpus eſt nobilius tãto ꝺebet̃ ei locus nobilioz. vñ corp⁹ xp̃i qꝺ eſt nobiliſſimũ hz locũ eminẽtioz ẽ iter cetera loca: vt ꝑz Hebre. 2°. Excelſioz cel̃ fact⁹. glo. loco ⁊ ꝺignitate: ⁊ ſil̃r vnũquodq̃ corp⁹ gl̃ioſum hẽbit eaꝺẽ rõne locũ ſibi ꝓueniẽte ſz meſurã ſue ꝺignitatis. ſed loc⁹ ꝓueniẽs ẽ ꝺe ptinẽtib⁹ ad gl̃iaz. cũ g̃ poſt reſurrectionẽ gl̃ia ſcõz nũq̃ varietur nec̃ in plus: nec̃ in minus: qz tũc erũt oĩo ĩ termio: vr̃ qꝺ corpa eoz nunq̃ ꝺe loco ſibi ꝺetermiato recedẽt: ⁊ ita nõ mouebunt̃. ¶ Sed ꝺ est: qꝺ ꝺr̃ Eſa. 40. Curr̃ẽt ⁊ nõ laborabũt: volabũt ⁊ nõ deficiẽt. ⁊ ſimil̃r Sap̃. 3°. ꝺr̃. Tanq̃ ſcintille in barũdineto diſcurr̃ẽt. ergo erit aliquis motus corpoꝝ gloꝛioſoꝝ.

¶ Alteri⁹ vr̃ qꝺ moueant̃ in iſtãti. Aug⁹. n. ꝺicit qꝺ vbicũq̃ voluerit ſpũs ibi erit ⁊ corp⁹. ſed mot⁹ volũtatis ſm quez ſpũs vult alicubi eſſe eſt in iſtãti. g̃ ⁊ mot⁹ corpis erit in inſtanti. ¶ Ꝑ. pb̃s in 4°. phy. ꝓbat qꝺ ſi fieret mot⁹ vacuũ qꝺ oꝓz̃eret aliqꝺ moueri ĩ iſtãti: qz vacuũ nõ reſiſtit aliq̃ mõ mobili: reſiſtit aũt plenũ: ⁊ ſic nulla ꝓꝓortio eſſet motus qui fit in vacuo ad motũ qui fit in pleno ĩ velocitate: cũ ꝓꝓortio motuũ in velocitate ſit ſm ꝓꝓortionẽ reſiſtentie que eſt in medio: oĩuz aũt duoꝝ motuũ qui fiũt in tpe oz eſſe ꝓꝓortionales velocitates: qz oẽ tps omni tpe ꝓꝓortionale eſt: ſed ſil̃r nullũ ſpaciũ plenũ pot̃ reſiſtere corpori gl̃ioſo: qꝺ pot̃ eſſe cũ alio corpe in eꝺem loco quocũq̃ mõ fiat: ſic̃ nec vacuũ alteri corpi. g̃ ſi mouet̃ in inſtãti mouebit̃. ¶ Ꝑ. vtus aĩe gl̃ificate quaſi ꝓꝓortional̃r excedit vtutẽ aie nõ gl̃ificate: ſed aĩa nõ gl̃ificata mouet corp⁹ in tpe. g̃ aĩa gloꝛificata mouet corp⁹ in inſtãti. ¶ Ꝑ. omne qꝺ mouet̃ equal̃r cito ad ꝓpinquũ ⁊ ꝺiſtãs mouet̃ in iſtãti: ſed mot⁹ corpis gloꝛioſi eſt talis: qz ad q̃tũcũq̃ ꝺiſtans ſpaciũ mouet̃ tpe impceptibili. vñ Augu. ꝺic̃ in qõnib⁹ de reſurrectiõe. qꝺ corp⁹ gl̃ioſuz vtraq̃ iterualla pari celeritate ptingit vt raꝺius ſolis. g̃ corp⁹ gl̃ioſum mouet̃ in iſtãti.

¶ Ꝑ. oẽ qꝺ mouet̃: vel mouet̃ in tpe: vel mouet̃ in iſtãti. ſed corp⁹ gl̃ioſuz poſt reſurrectionẽ nõ mouebit̃ in tpe. qz tps iam nõ erit: vt ꝺr̃ Apoc. 10°. g̃ motus ille erit in iſtanti.

¶ Sed ꝺ. in motu locali ſpaciũ ⁊ mot⁹ ⁊ tps ſil̃ diuiꝺunt̃: vt ꝺemõſtratiue ꝓbat̃ in 6°. phy. ſed ſpaciũ qꝺ trãſit corp⁹ gl̃ioſum p ſuũ motũ eſt diuiſibile. g̃ ⁊ mot⁹ diuiſibilis ⁊ tẽpus diuiſibile: iſtãs aũt nõ diuiꝺit̃. g̃ ⁊ mot⁹ ille nõ erit in iſtãti. ¶ Ꝑ. nõ pot̃ eſſe aliqꝺ ſil̃ totũ in vno loco ⁊ ptĩ ĩ illo ⁊ ptim in alio: qz ſeqũret̃ qꝺ altera pars eẽt in duob⁹ locis ſil̃ qꝺ eſſe nõ pot̃: ſed omne qꝺ mouet̃ ptim eſt in termino a quo ⁊ ptĩ in termio ad quẽ: vt ꝺemr̃atũ eſt in 6°. phy. oẽ aũt qꝺ motũ eſt totũ eſt in termio ad quẽ eſt mot⁹. g̃ non pot̃ eſſe qꝺ ſil̃ moueat̃ ⁊ motũ ſit: ſed oẽ qꝺ mouet̃ in iſtãti ſil̃ mouet̃ ⁊ motũ eſt. ergo motus localis corpoꝝ gl̃ioſi non poterit eſſe in inſtanti.

¶ Rñꝺeo ꝺoz ad ꝑmã. q. qꝺ corp⁹ gl̃ioſuz erit oĩo ſubm aie gl̃ificate nõ ſolũ vt nihil in eo ſit qꝺ reſiſtat volũtati ſpũs. qz hoc fuit ẽt in corpe Ade: ſz ẽt vt ſit in eo aliq̃ pfectio ex fluens ab aĩa gl̃ificata in corp⁹ p quã habile reꝺꝺat̃ ad p̃ dictã ſubiectionẽ: que gꝺẽ pfectio ꝺos gl̃ificati coꝛpis ꝺr̃: aĩa aũt ꝓiungit̃ coꝛpi nõ ſolũ vt forma: ſz vt motoꝛ: vtroq̃ mõ oz qꝺ corp⁹ gl̃ioſum aie gl̃ificate ſit ſũme ſubiectuz: vñ ſic̃ p ꝺotẽ ſubtilitatis ſubycit̃ ei total̃r inq̃tũ ẽ forma corpis ꝺans eſſe ſpecificũ: ita p ꝺotẽ agilitatis ſubycit̃ ei inq̃tũ eſt motoꝛ: vt. ſ. ſit expeditũ ⁊ habile ad obediẽꝺuz ſpũi in oĩb⁹ motib⁹ ⁊ actionib⁹ aĩe. Quiꝺã tñ cãz iſtius agilitatis attribuũt gnte eẽntie que tũc ĩ corpib⁹ gl̃ioſis ꝺñabit̃: ſed ꝺe hoc frequẽter ꝺcñ eſt qꝺ nõ vr̃ ꝓueniẽs: vñ melius eſt qꝺ attribuat̃ aĩe a qua gl̃ia in corp⁹ emanat. ¶ Ad ꝑm̃ g̃ ꝺoz qꝺ corpa gl̃ioſa ꝺicunt̃ ferri baiulis angelis: ⁊ ẽt in nubib⁹ nõ quaſi eis ĩdigeat̃: ſed ad reuerẽtiã ꝺeſignandam que corpib⁹ gl̃ioſis ⁊ ab angelis ⁊ ab oĩb⁹ creaturis ꝺeferet̃. ¶ Ad 2ᵐ ꝺoz: qꝺ q̃to vt⁹ aĩe mouẽtis ꝺñat̃ magis ſupza corp⁹ tãto mioꝛ eſt laboꝛ in motu: g̃ ẽt ſit ꝺ nãm corpoꝛis. vñ illi in qb⁹ vt⁹ motiua eſt foꝛtioꝛ: vl̃ g̃ hñt ex exercitio corp⁹ magis habilitatũ ad obediẽꝺũ ſpũi mouẽti minus laboꝛãt in motu: ⁊ qz poſt reſurrectionem aĩa pfecte ꝺñabit̃ corpi: tũ ꝓpter pfectionẽ ꝑpẽ vtutis: tũ ꝓpter habilitatẽ coꝛpis gl̃ioſi ex redũꝺãtia glozie ab aĩa in ipz nõ erit aligs laboꝛ in motu ſcõz: ⁊ ſic ꝺici pñt corpa ſcõz agilia. ¶ Ad 3ᵐ ꝺoz. qꝺ p ꝺotẽ agilitatis corp⁹ gl̃ioſum reꝺꝺit̃ habile nõ ſolũ ad motũ localẽ: ſed ad ſenſũ: ⁊ ad oẽs alias opationes aĩe exequẽꝺas. ¶ Ad 4ᵐ ꝺoz: qꝺ ſic̃ nã ꝺat velocioꝛib⁹ animalib⁹ inſtr̃a diuerſe diſpoſitiõis in figura ⁊ q̃titate: ita ꝺe ꝺabit corpib⁹ ſcõz aliam diſpoſitionem q̃z nũc habeãt non quiꝺem in figura ⁊ quãtitate: ſed in ꝑpetate glozie que ꝺicit̃ agilitas.

¶ Ad 2ᵃᵐ. q. ꝺõ. qꝺ corpa gl̃ioſa aliqñ moueri neciũ eſt ponere: ⁊ qz ⁊ ipz corp⁹ xp̃i motũ eſt in aſcẽſione: ⁊ ſil̃r corpa ſcõz que ꝺe terra reſurgẽt ad celũ empyreũ aſcẽꝺẽt: ſz ẽt poſtq̃ celos aſcẽꝺẽt viſil̃e eſt qꝺ aliqñ moueant̃ ꝑ ſue libitu volũtatis: vt illud qõ hñt in vtute actu exercẽtes diuinã ſapiẽtiã emẽꝺabilem oñꝺãt: ⁊ vt ẽt viſus coꝛ reficiat̃ pulchꝛitudine creaturaꝝ diuerſaꝝ in qb⁹ ꝺei ſapia eminẽter relucebit: ſenſus. n. nõ pot̃ eſſe niſi pñtiũ: q̃uis magis a lõginq̃ poſſit ſentire corpa gl̃ioſa q̃z nõ gl̃ioſa: vt. ſ. ꝺcñ eſt: nec tñ p motũ aliqꝺ ꝺepiet coꝛ btitudini que ꝓſiſtit ĩ viſione ꝺei quẽ vbicq̃ pñtẽ hñt: ſic̃ ⁊ ꝺe angelis: ꝺic̃ Greg. qꝺ itra ꝺeũ curr̃ũt q̃cũq̃ mittunt̃. ¶ Ad ꝑmũ g̃ ꝺõ: qꝺ motus localis nõ variat aliqꝺ eoꝝ q̃ ſunt ĩtranea rei: ſz ẽ ſm id qõ eſt eꝛ rẽ. ſ. locũ: vñ illud qõ mouet̃ motu locali ẽ pfectum q̃tũ ad ea que ſunt itra rẽ: vt ꝺr̃ in. 8°. phy. q̃uis habeat impfectionẽ reſpectu loci: qz ꝺũ eſt in vno loco eſt in potẽtia ad aliũ locũ: qz nõ pot̃ eẽ actu in plib⁹ locis ſil̃: hoc .n. ſoli⁹ ꝺei ẽ. Dic aũt ꝺefect⁹ nõ repugnat pfectiõi gl̃ie: ſic̃ nec õfect⁹ qꝺ creatura ẽ ex nihilo: ⁊ iõ manebũt hꝺ õfect⁹ in corpib⁹ gl̃ioſis. ¶ Ad 2ᵘᵐ ꝺoz: qꝺ aligs ꝺr̃ indigere aliq̃ ⁊ ſimpl̃r ⁊ ſm gꝺ. Simpl̃r qꝺẽ iꝺiget aligs illo ſine q̃ nõ pt ꝓſeruari in eẽ vl̃ in ſua pfectõe: ⁊ ſic mot⁹ ĩ corpib⁹ gl̃ioſis nõ erit pp aliquã ĩdigẽtiam: qz ad hec oĩa ſufficiet eis ſua btitudo. Hz ſm qꝺ iꝺiget aligs illo ſine q̃ nõ pot̃ aliquez finẽ intẽtũ hr̃e: vel nõ ita bñ vel tali mõ: ⁊ ſic mot⁹ erit in beatis ꝓpter ĩdigentiã: nõ poterũt manifeſtare vtutẽ motiuã in ſeipſis in expimẽto niſi moueant̃: hꝺ. n. ĩdigentias nihil ꝓhibet in corpoꝛib⁹ gl̃ioſis eſſe. ¶ Ad 3ᵐ ꝺõm: qꝺ rõ illa ꝓcederet ſi corp⁹ gl̃ioſum nõ poſſet etiã ſine motu q̃ ꝛ ti cipare diuinã bonitatẽ mlto altius q̃z corpoꝛa celeſtia: qꝺ falſum eſt: vnde corpa gloꝛioſa non mouebunt̃ ad conſequendam pfectam diuine bonitatis ꝓticipationem: hanc enim habẽt per gloziã: ſed ad demonſtrãdã virtutem aie

ꝑ motū coꝛpoꝛ celestiū nō posset demōstrari vt⁹ eoꝛ nisi quā hñt ī mouēdo coꝛpa īferioꝛa ad gñationē ⁊ coꝛruptionē: qđ nō cōpetit illi statui: vt ex dict⁹ pz. ⁊ iō rō nō ꝓcedit

¶ Ad 4ᵐ dōz: q⁹ mot⁹ localis nihil diminuit de stabilitate ab aīa stabilita in deo: cū nō sit ſm aliqđ ītrīsecū rei: vt dcm̄ est.

¶ Ad 5ᵐ dōz: q⁹ loc⁹ gruus vnicuiq; coꝛpi glīoso deputat⁹ ſm gradū sue dignitatis ꝓtinet ad ꝑmiū accñtale: nō tm̄ oꝛ q⁹ dimīuaī aliqđ de ꝑmio q̄tūcūq; est exⁱ locū illū: qz loc⁹ ille nō ꝓtinet ad ꝑmiū ſm q⁹ actu ꝓtinet coꝛp⁹ locatū cuꝛ nihil īfluat in glīosum coꝛp⁹: ſz magis recipiat splēdoꝛē ab eo: sed ſm q⁹ est debit⁹ ꝑ meritis. vñ gaudiuꝛ de tali loco manet etiā ei qui est extra locū illum.

¶ Ad 3ᵃᵐ. q. dōz q⁹ circa ℔ est multiplex opīo. qdā. n. dicūt q⁹ coꝛp⁹ glīosum trāsīt de vno loco in aliū sine ℔ q⁹ trāseat mediū. sic̄ ⁊ volūtas de vno loco trāsferī ad aliū sine hoc q⁹ ptrāseat mediū: ⁊ ꝑpter ℔ pōt coꝛpis glīosi mot⁹ esse in īstāti sicut ēt volūtatis. Sꝛ ℔ nō pōt stare: qz coꝛp⁹ glīosū nunq̄ pueniet ad nobilitatē nāe spūalis sic̄ nūq̄ desinet esse coꝛp⁹. Et ꝓterea cū volūtas dī moueri de vno loco in aliū: nō trāsferī eēntialr de loco in locuꝫ: qz neutro illoꝝ locoꝝ eēntialr ꝓtinet: sed dirigit⁹ ī vnū locū postq̄ fuerat directa ꝑ ītentionē ad aliū: ⁊ ꝑ tāto dī moueri de loco ad locū. Et iō aly dicūt q⁹ coꝛpus glīosum hz de ꝑfectate nāe sue q̄ coꝛp⁹ē q⁹ ptrāseat mediū: ⁊ ita q⁹ moueaī in tpe: sed vtute glie q̄ hz q̄dā īfinitatē supra vtutē nāe hz q⁹ possit nō ptrāsīre mediū: ⁊ sic in īstāti moueri: sed ℔ nō pōt esse: qz implicat in se ꝺdictionē: qđ pz sic. Sit aliqđ coꝛpus qđ moueaī de. a. in. b. ⁊ coꝛp⁹ motū sit. z. ꝓstat q⁹. z. q̄diu ē totū in. a. nō moueī: sil⁹ nec qū est totū in. b. qz tūc motū est ḡ sī aliqđ moueī opz q⁹ ne⁹ sit totū in. a. ne⁹ totū in. b. ḡ qđ moueī vel nusq̄ est: vel est ptiz in. a. ⁊ pti in. b. vl̄ totū in alio loco medio: puta in. c. aut ptim in. c. ⁊ ptim in. a. seu in. b. sed nō pōt poni q⁹ nusq̄ sit: qz sic esset aliq̄ q̄titas dimēsiua nō hñs sitū: qđ est ipoſe: ne⁹ pōt poni q⁹ sit ptim ī a. ⁊ ptim in. b. ⁊ nō sit in medio aliq̄ mō: qz cū. b. sit loc⁹ distans ab. a. seq̄reī medio ītericēte q⁹ ps. z. que. est in. b. nō esset ꝓtinua pti que est in. a. ḡ restat q⁹ sit vel totuꝫ in. c. vl̄ ptim in eo: ⁊ pti in alio loco qđ ponī mediū ītер. c. ⁊. a. puta. d. ⁊ sic de alys. ḡ opz q⁹. z. nō pueniat de. a. in. b. nisi ꝑus sit in oīb⁹ medys: nisi dicaī q⁹ puenit de. a. ī. b. ⁊ nunq̄ mouī qđ iplicat ꝺdictionē: qz ipsa successio locoꝝ ē mot⁹ localis: eadē rō est de q̄libet mutatione que hz duos terminos ꝺrios: quoꝝ vtrūq; est aliqđ positiue: sec⁹ aūt est de illis mutationib⁹ que hñt vnū terminū tm̄ positiuū: ⁊ alterum purā ꝑuationē: qz ītер affirmationē ⁊ negationē siue ꝑuationē nō est aliq̄ determiata distātia. vñ qđ est ī negatione pōt eē ꝓpingus vl̄ remot⁹ ab affirmatōe ⁊ eꝰ. rōne alicui⁹ qđ causat alteꝝ coꝛ: vel disponat ad eā: ⁊ sic dū id qđ moueī est totū sub negatōe mutaī ad affirmationē et eꝰ: vñ ēt in eis mutās ꝓcedit mutatū eē: vt ꝑbaī ī 6⁰ phy. nec est sil̄e de motu angeli: qz eē in loco eguoce dī de coꝛpoꝛe ⁊ de angelo: vt in ꝑ lib. di. 37. dcm̄ est: ⁊ sic pz q⁹ nullo mō pōt eē q⁹ aliqđ coꝛp⁹ pueniat de vno loco ad aliuꝫ nisi trāseat oīa media. Et iō aly ℔ ꝓcedūt: ſz tm̄ dicūt q⁹ coꝛp⁹ glīosuꝫ moueī in īstāti: ſz ex ℔ segī q⁹ coꝛp⁹ glīosuꝫ ī eodē īstāti sit in duob⁹ locis sil̄ vl̄ plib⁹. ſ. i termio vltio: ⁊ ī oīb⁹ locis medys: qđ nō pōt esse: ſz ad ℔ dicūt q⁹ q̄uis sit idem īstās ſm rē: tm̄ differt rōne sic̄ pūct⁹ ad quē terminanī diuerse linee: ſz ℔ nō sufficit: qz īstās mēsurat ℔ qđ est in īstāti ſm rē nō ſm ℔ qđ ꝺsideraī: vñ diuersa ꝺsideratio īstātis nō facit q⁹ īstās possit mēsurare illa que nō sunt sil̄ tpe sic̄ nec diuersa ꝺsideratio pūcti pōt facere q⁹ sub vno puncto loci ꝓtineanī q̄ sunt distātia situ: ⁊ iō aly ꝑbabili⁹ dīt q⁹ coꝛp⁹ glīosū moueī in tpe: ſz imꝑceptibili ꝑ breuitatē ⁊ q⁹ tm̄ vnū coꝛp⁹ glīosū pōt in mīoꝛi tpe idē spa ciū ptrāsīre q̄ aliud: qz tps q̄tūcūq; puuꝫ accipiaī in īfinitū est diuisibile.

¶ Ad ꝑmū ḡ dōz: q⁹ illud qđ paꝛ deest q̄si nihil deesse vī: vt dī in 2⁰ phy. ⁊ ideo dicim⁹: stati facio qđ post modicū tps fiet: ⁊ ꝑ hūc modū logī Augu. q⁹ vbicūq; erit volūtas ibi erit coꝛpus stati: vl̄ dōz q⁹ volūtas nunq̄ erit ioꝛdinata in beatis: vñ nunq̄ volēt coꝛp⁹ suū eē alicubi in aliq̄ īstāti in q̄ nō possit ibi esse: ⁊ sic qōcūq; īstās volūtas determinabit in illo coꝛp⁹ erit in illo loco quē volūtas determiat.

¶ Ad 2ᵐ dōz: q⁹ gdā ꝺdixerūt illi ꝓpōni quaz ꝓꝑs iducit in pte illa: vt Cōmē. ibidē dicit: dicētes q⁹ non oꝛ esse ꝓꝑtionē toti⁹ mot⁹ ad totū motū ſm ꝓꝑtionez resistētis medy ad aliud mediū resistēs: ſz oꝛ q⁹ ſm ꝓꝑtionē medioꝝ ꝑ q̄ trāsīt attēdaī ꝓꝑtio retardationū q̄ accidit in motib⁹ ex resistētia medy: glz. n. mot⁹ hz determinatuꝫ tps velocitatis ⁊ tarditatis ex victoꝛia mouētis supra mobile etiā si nihil resistat ex pte medy: sic̄ pz ī coꝛpoꝛib⁹ celestib⁹ ī gb⁹ nō īueniī aliqđ quod obstet motui ipsoꝝ: ⁊ tm̄ nō mouenī in īstāti: sed in tpe determiato ſm ꝓꝑtionē porētie mouētis ad mobile: ⁊ ita pz q⁹ ēt si poꝛ naī aliqđ moueri in vacuo nō opoꝛtebit q⁹ moueaī in īstanti: ſz q⁹ nihil addaī tpi qđ debeī motui ex ꝓꝑtiōe ꝑdicta mouētis ad mobile: qz mot⁹ ñ retardatur. Sed hoc rō: vt Cōmē. dicit ibidē ꝓcedit ex falsa imaginatiōe q̄ gs imagiaī: qz tarditas que causaī ex resistētia medy fit aliqua ꝑs mot⁹ addita motui nāli g hz q̄titatē ſm ꝓꝑtiōez mouētis ad mobile: sic̄ vna linea addiī linee rōne cui⁹ accidit in lineis q⁹ nō remanet eadē ꝓꝑtio toti⁹ ad totā lineā que erat linee ꝑ additaꝝ adiuicē: vt sic ēt nō sit eadē ꝓꝑtio toti⁹ mot⁹ ad totū motū sensibilē que est retardationi ꝓtingētiū ex resistētia media: q̄ gdē imaginatio falsa est: qz q̄libet ꝑs mot⁹ hz tm̄ de velocitate q̄tū tot⁹ motus: nō aūt q̄libz ꝑs linee hz tm̄ de q̄titate dimēsiua q̄tū hz tota linea. vñ tarditas vel velocitas addita motui redūdat in q̄libet ptē ei⁹ qđ de lineis nō ꝓuenit: ⁊ sic tarditas addita motui nō facit aliā ptē mot⁹ sic̄ ī lineis accidebat: q⁹ additū est ꝑs toti⁹ linee: ⁊ iō ad itelligēdā ꝑbatōez ꝑbi: vt Cōmē. ibidē exponit: sciēdū est q⁹ oꝛ accipe totū ꝑ vno. ſ. resistētiā mobilis ad vtutē mouētē ⁊ resistētiā medy: ꝑ qđ est mot⁹ ⁊ cuiuscūq; alteri⁹ resistēt⁹: ita q⁹ accipiatur q̄titas retarditatis toti⁹ mot⁹ ſm ꝓꝑtionē vtutē mouētis ad mobile resistēs q̄cūq; moueī vl̄ ex se vel ex alio extrīseco: oꝛ. n. q⁹ semp mobile resistat aliq̄ mō mouēti: cū mouēs ⁊ motū agēs ⁊ patiēs inq̄tū hꝰ sint ꝺria. Q̄ñq; aūt īueniī resistere mobile mouēti ex seipso: vel qz hz vtutez inclinātē ad ꝺriū: sicut pz in motib⁹ violētis: vel saltez: qz hz locū ꝺriū loco g est ī itētōe mouētis: cuiusmōi resistētia inueniī etiā coꝛpoꝝ celestium ad suos motoꝛes. Q̄ñq; aūt mobile resistit vtuti mouētis ex alio tm̄. ⁊ ñ ex seipso: sicut pz in motu nāli grauiū ⁊ leuiū: qz ꝑ ipsam formā eoꝝ inclinanī ad motū talē: est. n. forma imꝑssio generātis q̄ est motoꝛ p se grauiū ⁊ leuiū: ex pte aūt māe nō iueniī aliq̄ resistētia: ne⁹ virtutis inclinātis ad ꝺriū motuꝫ ne⁹ ꝺry loci: qz loc⁹ non debeī māe nisi ſm q⁹ sub dimēsionib⁹ cōsistēs pficiī forma nāli. vñ nō pōt esse resistētia nisi ex pte medy: que qđē resistētia est motui coꝛp⁹ natuꝛalis: q̄ñq; aūt est resistētia ex vtroq;: sicut patet in motibus animalium. Q̄ñ ergo in motu nō est resistētia nisi ex parte mobilis sicut accidit in coꝛpib⁹ celestib⁹: tūc tēpus mot⁹ mensuraī ſm ꝓꝑtionem motoꝛis ad mobile. ⁊ in talibus non ꝓcedit ratio ꝑbi: quia moto omni medio: ad huc manet mot⁹ coꝛp⁹ in tēpoꝛe: sed in illis motib⁹ in quib⁹ est resistentia ex parte medy: tm̄ accipiī mensura tempoꝛis ſm impedimentum quod est ex medio solum: vnde si subtrahaī omnino mediū: nullum ītpedimētum remanebit: ⁊ sic vel mouebiī in instanti vel equali tēpoꝛe mouebiī ſm vacuū spacium ⁊ plenum: qz dato q⁹ moueaī in tpeper vacuum illud tēpus in aliqua ꝓꝑtione se ha-

bebit ad tps in quo mouet p vacuū:pole aūt est imagina
ri aliud corp⁹ in eadē ppoꝛtōe subtilius corpe q̄ spaciū ple
nū erat:q̄ si aliō spaciū eq̄le ipleat in tā puo tpe mouebit
p illud plenū sic ꝑ p vacuū:qz q̄to addit ad subtilitatem
medy tanto subtrahit de q̄titate tpis:z in q̄to est magis
subtile min⁹ resistit:sz in alys motib⁹ in gb⁹ ē resistētia ex
ipso mobili z ex medio:quantitas temporis est accipien
da ꝑm ppoꝛtionē mouētis potētie ad resistētiā mobilis z
medy sil'.vñ dato q⁹ total'r mediū subtrahat:vel nō impe
diat:nō segt q⁹ mot⁹ sit in ist̄āti:sz q⁹ tps mot⁹ mēsuret tm̄
ex resistētia mobil':nec erit icōueniēs si p idē tps mouca
tur p vacuū z p plenū aliq̄ subtilissimo corpe imagīato:qz
determīata subtilitas medy q̄to est maioꝛ:nata est facere
tarditatē mioꝛē i motu:vñ pōt imagiari tāta subtilitas q⁹
erit nata facere mioꝛē tarditatē q̄ sit illa tarditas quā fa
cit resistētia mobil':z sic resistētia medy nullā tarditatez
adyciet ad motū.pz g̃ q⁹ q̄uis mediuz nō resistat corpib⁹
gliosis ꝑm ꝟ q⁹ pñt eē cū alio corpe in eodē loco:nibilomi
nus mot⁹ corꝛ nō erit in ist̄āti:qz ipm corp⁹ mobile resistet
vtuti mouēti ex ꝟ ipso q⁹ bz determīatū sitū:sic de corpi
bus celestib⁹ dcm̄ est. ¶ Ad 3m dōz:q⁹ q̄uis vt⁹ aīe glifica
te excedat ī extimabil'r vtutē aīe nō glificate:nō tñ exce
dit in infinitū:qz vtraq; vt⁹ ē finita:vñ nō segt q⁹ moueat
in ist̄āti:si tñ eēt sil'r infinite vtutis nō seq̄ret q⁹ moueret in
ist̄āti nisi separet total'r resistētia:q̄ est ex pte mobil':q̄uis
aūt resistētia q̄ mobile resistit mouenti p ꝟrietatē quā bz
ad motū talē rōne īclinatōis ad ꝟriū motū possit a mouē
te infinite vtutis total'r superari:tñ resistētia quā fac ex ꝟrie
tate quā bz ad locū quē ītēdit motoꝛ p motū nō pōt tota
liter superari nisi auferat ab ea eē in tali loco vl' in tali situ:
sic.n.albū resistit nigro rōne albedis:z tāto magis q̄to al
bedo magis distat a nigredie:ita corp⁹ resistit alicui loco:
q̄ ꝟ bz locū oppositū:z tāto est maioꝛ resistētia:q̄to est
distātia maioꝛ:nō aūt pōt a corpe remoueri q⁹ sit ī aliq̄ lo
co vl' situ nisi auferat ei sua corpeitas p quā debet ei lo
cus vl' sit⁹:vñ q̄diu manet ī nā corpis nullo⁹ pōt moueri ī
ist̄āti q̄tacūq; sit vt⁹ mouēs:corp⁹ aūt gliosuz nūq̄ suā coꝛ
poꝛeitatē amittet:vñ nūq̄ in ist̄āti moueri poterit. ¶ Ad
4m dōz:q⁹ par celeritas in ꝟbis Aug.ē itelligēda q̄tuz ad
ꝟ q⁹ est ipceptibil'excessus vni⁹ respcū alteri⁹:sic z tps to
tius mot⁹ ē ipceptibile. ¶ Ad 5m dō.q⁹ q̄uis post resurre
ctionē nō sit tps qō est numerus mot⁹ celi:tñ erit tps ꝟsur
gens ex numero ꝓoꝛis z posterioꝛis in quolibet motu.

Ad quartum sic ꝓcedit. ¶ Vr q⁹ corpibus gliosis
claritas nō ꝟueniet:qz sic dic Aui.
in 6o de nālib⁹. ¶ De corp⁹ lumīosum ꝟstat ex ptib⁹ puys:sz
ptes corpis gliosi nō erūt puie cū in aligb⁹ dñet terra:sic
in carnib⁹ z ossib⁹.g̃ corpa gliosa non erūt lucida. ¶ ℙ.oē
corp⁹ lucidū occultat illud qō est post se.vnde vnuz lumi
nare p aliud eclypsat.flāma.n.ignis ꝓhibet videri qō est
post se.sz corpa gliosa nō occultabūt illō qō ītra ea ꝟtiet:
qz vt dic Hre.sup illō Job. Nō adeq̄bit ei auꝛ z vitꝛ ibi
.i. celesti pria vniuscuiusq; mētē ab alteri⁹ ocul'mēboꝛ
corpulētia nō abscōdet:patebitq; corpalib⁹ ocul' ipsa etiā
corpis armonia.g̃ corpa illa nō erūt lucida. ¶ ℙ.luꝛ z co
loꝛ ꝟriā dispōnē regrūt in subo:qz luꝛ est extremitas psp
cui in corpe nō termīato:sz color in corpe termīato:vt pz
in li.de sensu z sensato:sz corpa gliosa erūt colorata:qz vt
Aug.dic.19.de ci.dei. Pulchritudo corpis est ptiū ꝟueniē
tia cū q̄dā coloris suauitate:pulchritudo aūt corpib⁹ glifi
catis deesse nō poterit:g̃ corpa gliosa ñ erūt lucida. ¶ ℙ.
si claritas erit in corpib⁹ gliosis:oz q⁹ sit eq̄lis ī oib⁹ ptib⁹
corpis:sic oēs ptes erūt eiusdē ipassibilitatis:subtilitatis
z agilitatis:sz ꝟ nō est ꝟueniēs:qz vna ps bz maioꝛē disꝓ
nē ad claritatez q̄ alia sic oculi q̄ manus:z spūs q̄ ossa:z
humoꝛes q̄ caro vl' vmis.g̃ vr q⁹ nō debeāt corpa illa esse
lucida. ¶ Sz ꝛ ē:qō dr Matth.13. Fulgebūt iusti sic sol ī
regno pris eoꝝ:z Sap.3o Fulgebūt iusti z tāq; scintille ꝛc.
¶ ℙ.1.Coꝛ.15.dr. Semiat in ignobilitate:surget ī glia:qō
ad claritatē ptiet:vt pz p seq̄ntia:vbi corpoꝛ resurgētiuz
glia ꝓpat claritati stellaꝛ.g̃ corpa scōꝝ resurgēt lucida.
¶ Ulteri⁹ vr q⁹ claritas corpis gliosi ñ possit videri ab ocu
lo nō glioso:oz.n.eē ppoꝛtionē visibil'ad visū:sz oculus nō
glificat⁹ nō est ppoꝛtōat⁹ ad videndū claritatē glie cū sit al
teri⁹ gñis q̄ claritas nāe.g̃ corpis gliosi claritas nō vide
bit ab oculo nō glioso. ¶ ℙ claritas corpis gliosi erit ma
ioꝛ q̄ claritas sol' nūc sit:qz ēt claritas sol' erit tunc maioꝛ
q̄ nūc:vt dr:z ml'to maioꝛ ea erit claritas corpis gliosi:pp
qō sol z tot⁹ mūdus claritatē maioꝛē accipiet:sz oculus nō
gliosus nō pōt ispicere solē in rota pp magnitudinē clari
tatis.g̃ ml'to min⁹ poterit ispicere claritatē corpis gliosi.
¶ ℙ.visibile opp̄m ocu l' videtis neēe ēvideri nisi sit lesio
aliq̄ in oculo:sz claritas corpis gliosi opposita ocul' nō glo
riosis nō nocio vr ab eis.qō pz de discipul' q corp⁹ dñi post
resurrectionē viderūt claritatē ei⁹ nō ituētes.g̃ claritas il
la nō est visibil' ab oculo nō glioso. ¶ Sz ꝛ est:qō dic glo.
Phil.3o sup illō.ꝓfiguratū corpi claritatis sue assimilabi
mur claritati quā hūit in trāsfiguratōe:sz claritas illa vi
sa fuit ab ocul' discipuloꝝ nō glificatis.g̃ z claritas corpis
glificati ab ocul' nō gliosis visibil' erit. ¶ ℙ.ipy videtes
gloꝛiā iustoꝝ ex hoc toꝛquebunt in iudicio:vt patz p hoc
qō dr.Sap.5o Sed nō plene viderēt gloꝛiā ipsoꝝ nisi cla
ritatem corpoꝝ coꝝ ispicerēt.ergo ꝛc.
¶ Ulteri⁹ vr q⁹ corp⁹ gliosuz nocio videat a nō glioso coꝛ
poꝛe:qz corpa gliosa erūt lucida:sz corp⁹ lucidū māifestat
se z alia.g̃ corpa gliosa nocio videbunt. ¶ ℙ.omne corp⁹
qō occultat alia corpa post se exīntia de nocitate visu pcipi
tur ab hocipso q⁹ alia q̄ sunt post occultant:sz corp⁹ gliosū
occultabit a visu alia corpa post se exīntia:qz erit corp⁹ co
loꝛatū.g̃ de nocitate videbit. ¶ ℙ.sic q̄titas est de his q̄
īsunt corpi:ita q̄litas p quā vr:sz q̄titas nō suberit volūta
ti vt corp⁹ gliosum possit esse maioꝛis q̄titatis vl' mioꝛis:
g̃ nec q̄litas p quā visibile est vt possit nō videri. ¶ Sz ꝛ
est qō corp⁹ nr̄z glificabit in ꝓformitate corpis xp̄i:sz coꝛ
pus xp̄i post resurrectionē non nocio videbat:imo dispa
ruit ab ocul' discipuloꝝ ī Emaus.vt Luc.vl.g̃ z corp⁹ glifi
catū ñ nocio videbit. ¶ ℙ.ibi erit sūma obediētia cōpis
ad aīaz.g̃ corp⁹ poterit videri vl' ñ videri ꝛz volūtatē aīe.
¶ Rndeo dōz.ad p̄am.q.q⁹ corpa scōꝝ foꝛe lucida post re
surrectionē ponere:oz pp auctē scriptura ātꝛ ꝟ ꝓmittit:sz
cāz bz claritat] qdā attribuūt qnte cētie q̄ tūc dñabit in
corpe hūano:sz qz ꝟ est absurdū vt sepe dcm ē:iō meli⁹ est
vt dicat q⁹ claritas illa cābit ex redūdātia glie aīe ī corp⁹.
qō.n.recipit in aliq̄ nō recipit p modū ifluētis:sz p modū
recipiēt]:z ita claritas q̄ ē ī aīa spūal' recipit ī corpe vt coꝛ
poꝛal':z iō ꝑm q⁹ aīa erit maior] claritatis ꝛz maiꝛ meritū:
ita ēt erit dria claritat] ī corpe:vt pz p apl'z.p̄a Coꝛ.15.z ita
in corpe glioso cognoscet glia a se:sic i vitro cognoscit co
loꝛ corpis qō ꝓtinet in vase vitreo.vt Grego.dic sup illud
Job. Nō adeq̄bit ei auꝛ vl' vitꝛ. ¶ Ad p̄m g̃ dōz:q⁹ Aui.
log⁹ de illo corpe qō bz ex nā cōponētiū claritatē:sic aūt
nō bēbit corp⁹ gliosuz:sz magis ex merito vtut]. ¶ Ad 2m
dōz q⁹ Hre.ꝓpat corpa gliosa auro z vitro:auro pp clarita
tē:vitro pp ꝟ q⁹ trāslucebūt:vñ vr q⁹ erūt sil'r clara z puia:
q⁹.n.aliqō claꝛ nō sit puiū ꝓtingit ex ꝟ q⁹ claritas corpis
causat ex dēsitate ptiū lucidaꝛ.dēsitas.n.aut repugnat
puietati:sed tūc cābit claritas ex alia cā:vt dcm est:dēsi
tas āt corpis gliosi puietatē nō tollet ab eis:sic nec densi
tas vitri a vitro. Quidā tñ dicūt q⁹ cōparant vitro:nō ga
sint puia:sz ꝓpter hāc sil'itudinē q⁹ sic illud quod in vitro
claudit apparet:ita aīe glia que in corpe glorioso claudet
nō latebit.sz ꝑmū meli⁹ est:qz magis saluat dignitas coꝛ

pozis gl'iosi ⁊ magis ꝺsonat dictis ꝟre. ¶ Ad 3m dō: q cor pozis gl'ia nām nō tollet: sz pficiet: vñ color q debet corpi ex nā suaz ptiuz remanebit in eo. sz supaddet claritas ex gl'ia aie: sic ēt videm⁹ corpa colorata ex sui nā sp lēdere sol' resplēdere vel ex aliq̄ alia cā extrīseca vel itrīseca. ¶ Ad 4m dōm: q sic claritas gl'ie redūdat ab aia in corp⁹ ꝟz suū modū: ⁊ est ibi alio mō q̄z sit in aia: ita in q̄libz ptē corpis redūdabit ꝟm suū modū. vñ nō est inconueniēs q diuerse ptes hēant diuersimode claritatē ꝟm q sūt diuersimode dispōsite ex sua natura ad ipsaz: nec est sil'e de alys dotib⁹ corpis respectu quaz ptes corpis nō iueniunt̄ hre diuersam dispositionem.

¶ Ad 2am. q. dō. q qdā dixerūt q claritas corpis gl'iosi nō pōt videri ab oculo nō gl'ioso nisi forte p miraculū: sz hoc pōt esse nisi claritas eguoce diceret: qz lux ꝟz id qō est nata est mouere visum: ⁊ visus ꝟm id qō est nat⁹ est recipe lucē: sic vez se hz ad itellectū: ⁊ bonū ad affectuz. vñ si esset aliqs visus q nō posset pcipe aliquā lucē oīo: vel ille visus diceret eguoce vel lux illa: qō nō pōt in ꝓpōsito dici: qz sic p hoc q dr corpa gl'iosa futura esse lucida nihil nobis notificaret: sic q dic canē eē in celo nihil notificat ei q nō nouit nisi canē q est aīal: ⁊ iō dōz est q claritas corpis gl'iosi nāl'r ab oculo nō gl'ioso videri pōt. ¶ Ad ꝑmū ꝙ dōm. q claritas gl'ie erit alteri⁹ gñis q̄z claritas nāe q̄tū ad cāz: sz ñ q̄tū ad spēz: vñ sic claritas nāe rōne sue spēi ē ꝓportōata visui: ita claritas gl'iosa. ¶ Ad 2dm dōm: q sic corp⁹ gl'iosum nō pōt pati aliqd passione nāe: sed solū passiōe aīe: ita ex ꝓpetate gl'ie nō aget nisi actōe aīe: claritas aūt itēsa nō offendit visuz inq̄tū aget actiōe aīe: sz ꝟm hm magis delectat: offendit āt inq̄tū agit actōe nāe calefaciēdo ⁊ dissoluendo organū visus ⁊ disgregādo spūs: ⁊ iō claritas corporis gl'iosi: q̄uis excedat claritatē sol: tñ de sui nā nō offendit visuz: sz demulcet: pp qō claritas illa ꝙpat̄ claritati iaspidis. Apoc. 20. ¶ Ad 3m dōz q claritas corpis gl'iosi, puenit ex merito volūtatis: ⁊ iō volūtati subdet̄ vt ꝟm ei⁹ iperiū videat̄ vl' nō videat̄: ⁊ in ptāte corpis gl'iosi erit oñdere claritatē suaz vl' occultare: ⁊ hec fuit opinio ꝓpositiui.

¶ Ad 3am. q. dōz q visibile vr ꝟm q agit in visuz: ex hm aūt q aliqd agit vl' nō agit in aliqō extrīsecū nō est aliq̄ mutatio in ipso. vñ sine mutatōe alicui⁹ ꝓpetatis que sit de pfectione corpis gl'ificati pōt ꝺtigere q videat̄ ⁊ nō videat̄. vñ i ptāte aīe gl'ificate erit q corp⁹ suū videat̄ vl' nō videatur: sic ⁊ q̄lz alia actio corpis i aie ptāte erit. al's nō eēt corpus gl'iosuz istꝝ sūme obediēs ꝓncipali agēti. ¶ Ad ꝑm q dōz: q claritas illa obediet corpi gl'ioso vt possit eā ostēdere vel occultare. ¶ Ad 2m dōz: q color corpis nō ipedit quietatē ipsi⁹ nisi inq̄tū imutat visuz: qz visus ñ pt imutari sil'e duob⁹ coloīb⁹ vt vtrūq̄ pfecte ispiciat: color aūt corpis gl'iosi erit in ptāte aīe vt p ipm imutet visū vel nō imutet: ⁊ iō erit i ptāte ei⁹ vt occultet corp⁹ q̄ est post se vl' nō occultet. ¶ Ad 3m dōz: q q̄titas est iherēs ipsi corpori gl'ioso: nec posset q̄titas imutari ad ipiū aīe sine mutatōe itrīseca corpis gl'iosi que ipassibilitati ei⁹ repugnaret: ⁊ iō nō est sil'e de q̄titate ⁊ visibilitate: qz ēt q̄litas illa p quā ē visibile nō poterit subtrahi ad iperiū aīe: sz actio illi⁹ q̄litatis suspēdet̄: ⁊ sic occl'tabit̄ corp⁹ ad ipiū aīe.

Nō. III.

DEinde q̄rit̄ de his q̄ ptinent ad dānatos. Et circa hm q̄runt̄ tria. ¶ ꝓmo de q̄litate corpoz ipoz. ¶ Scōo de igne quo cruciabunt̄. ¶ Tertio de cōditionib⁹ aīaz ipsoz eozūdem postq̄z fuerint separate.

Ad primum

sic ꝓcedit. vr q dānatoz corpa cū suis deformitatib⁹ resurgāt: illō. n. qō in penā pcti iductū est desistere nō dz nisi pctō remisso sz mēbroz ōfect⁹ q accidūt p mutilationē i penā pcti iducti sunt: ⁊ sil'r ēt oēs alie deformitates corpales. q̄ a dānatis q pctoz remissionē nō sūt ꝟsecuturi in resurrectione nō remouebunt̄. ¶ ꝓ. sic resurrectio scoz erit ad vltimā pfectionē: sic ⁊ resurrectio ipsoz erit ad vltimā miseriam sz scis resurgētib⁹ nō auferet aliqd qō ad eoz pfectionez ptinere possit. q̄ nec ipys resurgētib⁹ aliqd auferet qō ad eoz defectū vl' miseriā ptineat: hō aūt sūt deformitates. q̄ tē. ¶ ꝓ. sic ad defectū passibilis corpis ptinet deformitas: ita tarditas: sz a corpib⁹ dānatoz resurgētiū tarditas ñ remouebit̄: qa eoz corpa ñ erūt agilia. q̄ eādē rōne nec ōformitas remouebit̄. ¶ Sz ꝺ. j. Cor. 15. mortui resurgēt īcorrupti. glo. mortui. i. pctores vel gñal'r oēs mortui surgēt īcorrupti. i. sine aliq̄ diminutōe mēbroz. q̄ mali resurgēt sine deformitatib⁹. ¶ ꝓ. in dānatis non erit aliqd qō sensū doloris i eis ipediat: sz egritudo ipedit sensuz dolor] inq̄tū p eā debilitant̄ organa sentiēdi: sil'r ⁊ ōfect⁹ mēbri impediret ne esset vniuersalis dolor in corpore: ergo sine istis defectib⁹ damnati resurgent.

¶ Ulteri⁹ vr q corpa dānatoz erūt corruptibilia: oē. n. cō positū ex ꝟrys neče est corrūpi: sz corpa dānatoz erūt ex ꝟrys cōposita ex qb⁹ ēt nūc cōponunt̄: al's nō eēnt eiusdē spēi: ⁊ p ꝟns nec eadem nūero. q̄ erūt corruptibilia. ¶ ꝓ. corpa dānatoz si īcorruptibilia sūt futura: hm erit p nām cū sint futura eiusdē nāe cui⁹ ⁊ nūc sunt: nec ēt erit p gram vl' gl'iā: qz talib⁹ oīo carebūt. q̄ nullo⁹ erūt incorruptibilia. ¶ ꝓ. illis q sunt in sūma miseria subtrahere maximā pena vr icōueniēs: sz maxia penaz est mors: vt ꝑz p ꝑhm i 4. ethy. q̄ a dānatis q sūt in sūma miseria mors remoueri nō dz. q̄ coz corpa corruptibilia erūt. ¶ Sed ꝟ est: qō dr Apoc. 9°. In dieb⁹ illis querēt homines mortē ⁊ nō inueniēt eā ⁊ desiderabūt mori ⁊ fugiet mors ab ill'. ¶ ꝓ. dānati puniunt̄ in aīa ⁊ corpe pena ꝑpetua. Matth. 25. Ibunt hi in supplicīū eternū: sz hm esse nō posset si eoz corpa corruptibilia essent. q̄ eoz corpora erūt incorruptibilia.

¶ Ulterius vr q sint futura ipassibilia: qz ꝟm phz i 6°. top. Dis passio magis fcā abyc̄a suba: sz a finito si sp aliqd abyciat neče ē illō tādē ꝟsumi: vt dr i ꝑ phy. q̄ si corpa dānatorū erūt passibilia ⁊ sp patiēt̄: qñq̄z ōficiēt: ⁊ corrūpent̄: qō falsū eē oñsū ē. q̄ erūt ipassibilia. ¶ ꝓ. oē agēs assimilat sibi patiēs. si q̄ corpa dānatoz patiēt̄ ab igne: ignis ea sibi assimilabit. sz ñ ꝟsumit al'r ignis corpa nisi inq̄tū ea sibi assimilās resoluit: q̄ si corpa dānatoz erūt passibilia ab igne: qñq̄z ꝟsumēt̄: ⁊ sic ídē qō ꝑus. ¶ ꝓ. aialia q̄ i igne sine corruptōe viuere dñr: vt de salmādra dr: ab igne ñ affligūt. aīal. n. dolore corpis ñ affligit nisi corp⁹ aliq̄⁹ ledat̄. q̄ corpora dānatoz in igne sine ꝟsuptōe remācre pnt: sic ⁊ aīa lia ꝑdcā. vt Aug. i li. de ci. dei. dicere vr q nulla afflictōez ibi sustiebūt qō nō eēt nisi coz ipassibilia corpa eēt. q̄ tē. ¶ ꝓ. si corpa dānatoz sūt passibilia: dolor q ex coz passione ꝑuēit vt vr supare dz oēz pnē corpoz dolorē. sic ⁊ scoz iocūditas supabit oēz pnē iocūditatē: sz pp imēsitatē dolor] q̄ꝝ ꝺtigit i pnī statu q aīa a cōpe sepat̄. q̄ mltē dolor] q̄ꝝ ꝺtigit i pnī statu q aīa a cōpe sepat̄. q̄ mlto fort⁹ si corpa illa futura sūt passibilia ex imēsitate dolozis aīa a corpe sepabit̄: ⁊ sic corpa corrūpūt qō falsū ē. q̄ corpa illa erūt ipassibilia. ¶ Sz ꝟ ē qō dr. j. Cor. 15. ⁊ nos imutabimur. glo. nos boni tm̄ imutabimur i gl'iā imutabilitat] ⁊ ipassibilitat]. q̄ corpa dānatoz ñ erūt ipassibilia. ¶ ꝓ. sic corp⁹ coopat̄ aīe ad meritū: ita coopat̄ ci ad pctm̄: sz pp coopationē ꝑdictā ñ solū aīa: sz ⁊ corp⁹ post resurrectionē ꝑmiabit̄. q̄ ⁊ resurrectōe sil'i dānatoz corpa punient̄: qō nō eēt si ipassibilia forēt. q̄ erūt passibilia.

¶ Ad dō ad. j. q. q ī corpe hūano pōt eē ōformitas z⁹, vno⁹ ex ōfectu alic⁹ mēbri: sic mutilatos turpes dicim⁹: dest. n. eis ōbita ꝓpo⁹ ptiū ad totū: ⁊ tō tali ōformitate nlli dubiū ē q ī corpib⁹ dānatoz ñ erit: qz oīa corpa tā bonoz q̄z malozz integra resurgēt: vt. s. dēm ē: cū ō integritate corpoz resurgētiū ageret. Alio⁹ ōformitas ꝺtigit ex idebita partiū

dispõne:vl̃ ī debita q̃titate vel q̃litate vl̃ situ q̃ etiã ꝓpor
tionẽ debitã ptiũ ad totũ nõ patit̃:ꝛ de talib⁹ defozmitati
bus ꝛ filib⁹ defectib⁹:sic̃ sũt febres ꝛ bꝰ egritudies que in
terdũ sũt defozmitatis cause. Aug. ideterminatũ ꝛ sub du
bio relingt in Ench. vt magr̃. in lra dicit. Sed apud doc.
moder. est sup̃ dupler opio. Quidã. n. dicũt q̃ hꝰ defoz
mitates ꝛ defect⁹ ī corpib⁹ dãnatoꝝ remanebũt ꝓsideran
tes coꝝ dãnationẽ q̃ ad summã miseriã deputant̃ cui ni
hil icomoditatis subtrahi dz:sz p̃ nõ vr̃ rõnabilr̃ dici:ī re
paratõe. n. corpis resurgẽtis magis attẽdit̃ nãe pfectio q̃
ꝓditio que ꝓus fuit. vñ ꝛ g ifra pfectã etatẽ decedũt in sta
turã inuenil̃ etatis resurgẽt: vt. s. dcñ est: vñ ꝛ illi q̃ aliq̃s
defect⁹ nãles in corpe habuerũt: vel defozmitates ex eis
pueniẽtes in resurrectõe sine illis defectib⁹ vl̃ defozmita
tibus reparent̃ nisi pcĩ meritũ ipediret:ꝛ ita si aligs cum
defectib⁹ vel defozmitatib⁹ resurget p̃ ei erit in penã: mo
dus aũt pene est ꝑm mẽsurã culpe:ꝓtigit aũt q̃ aligs pec
cator dãnãdus miozib⁹ pctis subiect⁹ aliq̃s defozmitates
vl̃ defect⁹ bẽat q̃s nõ habuit aligs dãnãdus pctis grauio
rib⁹ irretit⁹. vñ si ille q ī hac vita defozmitates habuit cũ
eis resurgat sine qb⁹ ꝓstat q̃ resurget ali⁹ grauius punien
dus q eas in hac vita nõ habuit: modus pene nõ rũderet
q̃titati culpe:sz magis videret̃ aligs puniri ꝑ penis q̃s in
hoc mũdo passus fuit: qõ est absurdũ:ꝛ iõ aly rõnabili⁹ di
cũt: q̃ auctoꝝ q nãm ꝓdidit in resurrectõe nãm corpis ite
grẽ repabit: vñ qcqd defect⁹ vel turpitudis ex corruptiõe
vel debilitate nãe siue ꝓncipioꝝ nãliũ in corpe fuit: totũ ī
resurrectõe remouebit̃: sic̃ febzis: lipitudo: ꝛ sil̃ia: õfect⁹ ãt
ge ex nãlib⁹ ꝓncipys ī hũano corpe nãl̃r ꝓsequunt̃: sic̃ põde
rositas: passibilitas: ꝛ sil̃ia ī corpib⁹ dãnatoꝝ erũt: q̃s õfe
ctus ab electoꝝ corpib⁹ gl̃ia resurrectõis excludit. ¶ Ad
ꝑmũ g̃ dõm: q̃ cũ pena in quolibet fozo ifligat̃ ꝑm ꝓditio
nẽ illi⁹ fozi: pene que in hac vita tpali ifligunt̃ ꝑ aliq̃ pctõ
gales sint: ꝛ vltra vite terminũ nõ se extẽdũt: ꝛ iõ q̃uis
pctũ nõ sit remissum dãnatis: nõ tñ oz q̃ easdẽ penas ibi
sustineãt q̃s in hoc mũdo sunt passi: sed diuĩa iustitia reg
rit: vt ibi penis grauioz⁹ in eternũ crucient̃. ¶ Ad zᵐ di
cẽdũ q̃ nõ est sil̃is rõ de bonis ꝛ malis eo q̃ aligd põt esse
pure bonũ: nõ aũt pure malũ: vñ vltima scoꝝ felicitas p̃
regrit vt ab oĩ malo penit⁹ sint ũmunes: sz vltima maloꝝ
miseria nõ excludit omne bonũ: qz malũ si itegrũ sit coz
rũpit seipm: vt pḃs dicit in 4. ethy. vñ oz q̃ miserie dãna
toꝝ susternat̃ bonũ nãe in ipsis q̃s est op⁹ ꝓditoris pfecti
q ipsaz nãm ī pfectõe sue spẽi repabit. ¶ Ad ȝᵐ dõz: q̃ tar
ditas est de illis defectib⁹ q nãl̃r sequunt̃ ꝓncipia hũani
corpis: nõ aut̃em defozmitas: ꝛ ideo de eis non est sĩilis
rõ: vt ex dictis patet.

¶ Ad zᵃᵐ. q. dõm q̃ cũ in oĩ motu oporteat esse aliq̃ ꝑnᵐ
motᵒ: dupl̃r motus aligs vel mutatio a mobili remouet̃:
vno mõ ꝑ hoc q̃ deest ꝓncipiũ motᵒ: alio mõ ꝑ p̃ q̃ ꝓnci
piũ motᵒ ipedit̃: corruptio aũt mutatio quedã est. Vñ du
pliciter põt ꝓtingere vt corp⁹ qõ ex ꝓditõe suoꝝ ꝓncipioꝝ
corruptibilitatẽ bz: icorruptibile reddat̃. Uno mõ ex hoc
q ꝑnᵐ ad corruptõez mouẽs total̃r tollit̃: ꝛ hoc mõ corpa
dãnatoꝝ icorruptibilia erũt. cũ. n. celũ sit ꝓmũ alterans ꝑ
motũ suũ locale: ꝛ oĩa alia agẽtia zᵃ ī vtute ipsi⁹ agãt: ꝛ q̃si
ab ipso mota: oz q̃ cessante motu celi nihil sit agẽs qõ pos
sit corp⁹ ꝑ alterationẽ aliq̃s trãsmutare a sua nãli ꝑpetate:
ꝛ iõ post resurrectionẽ cessante motu celi nulla q̃litas erit
sufficiẽs: vt corp⁹ humanũ alterare possit a sua nãli q̃lita
te: corruptio aũt est termin⁹ alteratõis sic̃ ꝛ gñatio: vñ cor
pora dãnatoꝝ corrũpi nõ poterũt: ꝛ p̃ deseruit diuie iusti
tie: vt ꝑpetuo viuẽtes ꝑpetuo puniant̃: qõ diuĩa iustitia re
quirit: vt ifra dicet̃: sic̃ ꝛ nũc corruptibilitas corpoꝝ deser
uit diuĩe puidẽtie ꝑ quã ex aliq⁹ corrupt⁹ alia generant̃.
Alio mõ ꝓtingit ex hoc q̃ ꝑnᵐ corruptiõis ipedit̃, ꝛ p̃ mõ
corp⁹ ¶ de icorruptibile fuit: qz ꝺrie q̃litates in corpe hois
exĩtes ꝓtinebant̃ ꝑ gr̃az inocẽtie ne ad dissolutionẽ coz
poris agere possent: ꝛ multo plus ꝓtinebunt̃ ī corpib⁹ glo
riosis que erũt oio subta spiritui: ꝛ sic in corpib⁹ btoꝝ post
resurrectionẽ cõez ꝓpũgent̃ duo ꝓdicti modi icorruptibi
litatis. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõz q̃ ꝺrie ex qb⁹ corpa cõponũt̃ sũt
.z. ꝓncipia ad corruptionẽ agẽtia. ꝑmũ. n. agẽs est motᵒ ce
lestis: vñ supposito celesti necesse est vt corp⁹ ex ꝺrys ꝓpo
sitũ corrũpat̃ nisi sit aliq̃ cã potioz ipediẽs: sz motu celi re
moto ꝺria ex qb⁹ corp⁹ cõponit̃ nõ sufficiũt ad corruptõez
faciẽdã ẽt ꝑm nãm: vt ꝑz ex dictis: cessationẽ aũt motᵒ ce
li pbi nõ cognouerũt: vñ ꝑ ifallibili bẽãt q̃ corp⁹ cõpositum ex ꝺrys corrũpat̃ ꝑm nãm. ¶ Ad zᵐ dõm. q̃ icorru
ptibilitas illa erit per nãm nõ q̃ sit aliq̃ icorruptõis ꝓn
cipiũ in corporib⁹ dãnatoꝝ: sed per defectũ ꝓncipy mouẽ
tis ad corruptionẽ: vt ex dictis patz. ¶ Ad ȝᵐ dõ: q̃ q̃uis
moz sit simpl̃r maxia penaꝝ ꝑm qd: tñ nihil ꝓhibet mor
tem esse in penaꝝ remediũ: ꝛ per ꝺns ablationẽ mortis in
penaꝝ augmẽtum: viuere. n. vt dr̃ in 9. ethi. videt̃ oĩbus
delectabile esse eo q̃ oĩa esse appetũt: non oportet aũt vt
ibidẽ dicit̃ accipe malam vitã neq̃ corruptam neq̃ que ẽ
in tristitys: sicut g̃ viuere simpl̃r est delectabile: nõ aũt vi
ta que est in tristitys: ita ꝛ moz que est ꝓuatio vite simpli
citer est penosa ꝛ maxima penaꝝ inquãtũ subtrahit ꝓmũ
bonum. s. esse cum quo oĩa alia subtrahunt̃: sed inq̃tũ pri
uat malam vitam ꝛ que est in tristitys est in remediuz pe
narum quas termiat: ꝛ per ꝺns mortis subtractio est ī au
gmẽtum penarũ quas ꝓpetuas facit. si aũt dicat̃ moz cẽ
penalis ꝓpter corporalẽ dolorẽ quẽ sentiũt moriẽtes non
est dubiũ q̃ multo maiozem dolorẽ damnati ꝓtinue susti
nebũt. vnde in ꝓpetua morte esse dicunt̃: sicut scriptum
est in ps. Mors depascet eos.

¶ Ad ȝᵃᵐ. q. dõz q̃ ꝓncipalis causa q̃re corpa dãnatoꝝ ab
igne nõ ꝺsumũt̃ erit diuĩa iustitia q̃ coꝝ corpa ad ꝓpetuã
penã sunt addicta: sz diuĩe iustitie seruit ẽt nãlis dispõ ex
pte corpis patiẽtis: ꝛ ex pte agẽtiũ: qz cũ pati sit recipe qõ
dã duplex est modus passiõis: ꝑm q̃ aligd ī aliq̃ recipi põt
dupl̃r. põt. n. aliq̃ forma recipi in altero aliq̃ ꝑm esse nãle
mãliter: sicut caloz recipit̃ ab igne in aere: ꝛ ꝑz hũc modũ
receptionis est vnus modus passionis qui dr̃ passio nãe.
Alio mõ aligd recipit̃ in altero spũaliter per modũ inten
tionis cuiusdam: sicut similitudo albedis recipit̃ ī aere: ꝛ
in pupilla ꝛ hec receptio similat̃ illi receptioni qua aĩa re
cipit sil̃itudines rerꝝ: vñ ꝑm hũc modum receptionis est
alius modus passionis qui vocat̃ passio aĩe: qz g̃ post resur
rectionẽ motu celi cessante nõ poterit aliq̃ corp⁹ alterari
a sua nãli q̃litate: vt dcñ est: nullũ corp⁹ pati poterit pas
sione nãe: vñ q̃tũ ad hũc modũ passionis corpa dãnatoꝝ
ipassibilia erũt: sic̃ ꝛ icorruptibilia: sed cessante motu celi
adhuc manebit passio que est ꝑ modũ aĩe: qz ꝛ aer a sole il
luminabit̃: ꝛ coloꝝ dr̃ias ad visum deferet. vñ ꝛ ꝑm hũc
modũ passionis corpa dãnatoꝝ passibilia erũt: ꝛ qz in tali
passione sensus pficit̃: iõ in corpib⁹ dãnatoꝝ sensus pene
rit sine mutatiõe nãlis dispõnis. corpa vo gl̃iosa etsi reci
piant aligd: ꝛ quodãmõ patiant̃ in sentiẽdo: nõ tñ passibi
lia erũt: qz nihil recipiẽt ꝑ modũ afflictiui vel lesiui: sicut
recipient corpora dãnatoꝝ que ob hoc passibilia dicunt̃.
¶ Ad ꝑmũ g̃ dõz: q̃ pḃs logt̃ de illa passione ꝑ quaz trãs
mutat̃ patiẽs a sua nãli dispõne: tal̃ aũt passionẽ erit ī coz
porib⁹ dãnatoꝝ: vt dcñ est. ¶ Ad zᵐ dõm: q̃ sil̃itudo agẽ
tis est dupl̃r in patiẽte. Uno mõ ꝑ eũdẽ modũ quo est in
agẽte: sicut est in oib⁹ agẽtib⁹ vniuocis: vt calidũ facit ca
lidum: ꝛ ignis generat ignẽ. Alio modo per moduz diuer
sum a modo quo est in agẽte: sicut est in oĩbus agẽtib⁹ eq
uocis in qb⁹ q̃ñq̃z ꝓtingit q̃ in agente est forma spiritualiter que ī patiẽte materialiter recipit̃: sicut forma que est

in domo facta per artificem est mālr in ipsa: z in mēte artificis est spūalr. qñq; vo ecōuerso est mālr in agēte z recipit spūalr in patiēte: sicut albedo mālr est ī pariete a q̄ recipit spūalr in pupilla z ī medio deferēte: z silr est in pposito: q2 spēs que mālr est in igne recipit spūaliter in corpoibus dānatorū: z sic ignis assimilabit sibi dānatoz corpa: nec tñ ea ꝯsumet. ¶ Ad 2m dōz: q̄ fm pbm in li. de pprietatib⁹ elemēto z: nullū aīal in igne viuere pōt. Halien⁹. n. in li. de simplici medicina dicit. q̄ nullū corp⁹ est q̄ tādē ab igne nō ꝯsumat: q̄uis quedā corpa sint que ad horam in igne sine lesiōe pmaneant: vt pz de ebeno: vñ q̄ diucit de salmādra nō est oīo sile: q2 nō posset pseuerare finalr ī igne sine corruptōe: sīc corpa dānatoz in iferno: nec tñ oz q̄ q2 corpa dānatoz ab igne iferni p corruptionē aliquaz nō leduntr: q̄ pter hoc ab igne non affligant: q2 sensibile nō solū natū est delectare vel affligere sensum fm q̄ agit actōe nature ꝯfortādo vel corrūpēdo organū: sz ēt fm q̄ agit actōe spūali: q2 q̄ñ sensibile est in debita pportiōe ad sentiēdū delectat: eōrio aūt q̄ñ se hz ī supabūdātia vl defectu: vñ z colores medy z voces ꝯsonātes sūt delectabiles z icōsonātes offendūt auditū. ¶ Ad 4.m dōz: q̄ dolor non sepat aīaz a corpe fm q̄ manet tñ in potētia aīe cui⁹ē dolere: sed fz q̄ ad passionē aie mutat corp⁹a sua nāli dispōne fz modū quo videm⁹ q̄ ex ira corp⁹ calefit z ex timore frigescit: sed post resurrectionē corp⁹ nō poterit trāsmutari a sua nāli dispōne: vt ex dictis pz: vñ q̄tūcūq; sit dolor animā a corpore nō separabit.

Ad secundum sic pceditr. Ulr q̄ ignis iferni q̄ corpa dānatoz cruciabuntr nō sit ignis corpore⁹. dic. n. Damas. in 4.o li. Ꝺn fine tradet diabolus z demōes ei⁹ z bō ei⁹. s. antichristū z ipy z pctōres in ignē eternū nō mālē q̄lis est q̄ apud nos est: sed q̄lē vtiq; nouit de⁹: sed oē corporeus est māle. g̃ ignis iferni nō erit corpore⁹. ¶ P. aīe dānatoz a corpe sepate ad ignē iferni deferuntr. sz Aug. dicit. iz. sup Heñ. ad lram. Spūalē arbitror eē locū. s. ad quē aīa defert post mortē non corpalē. g̃ ignis ille nō est corpore⁹. ¶ P. ignis corpore⁹ in modo sue actiōis nō segt modū culpe in eo q̄ igne cremat: sz magis modū humidi vel ficci: in eodē. n. igne corpeo videm⁹ afligi iustū z impiū: sed ignis iferni in modo sue actōis segtur modū culpe in eo qui punit. vñ dicit Greg. in 4.o dial. Unus qdē est gehēne ignis: sz nō vno mō oēs cruciat peccatores: vniuscuiusq; n. q̄tū exigit clpa tātū sentiet pena g̃ ignis ille nō ē corpore⁹. ¶ Sz Ꝺ ē: q̄ dr 4.o dial. Ignē gehēne corporeū eē nō ambigo in q̄ certū est corpa cruciari. ¶ P. Sap. 5.o dr. Pugnabit orbis terrarū Ꝺ īsensatos: sed nō tot⁹ orbis Ꝺ īsensatos pugnaret si solūmō spūali pena z nō corpali punirentr. g̃ punietur igne corporeo.

¶ Ulteri⁹ vr q̄ ignis ille nō sit eiusdē spēi cū igne isto corporeo quē videm⁹. Aug. n. dicit z habet in lra. Ignis eternus cuiusmōi sit arbitror scire neminē: nisi forte cui spūs diuin⁹ oñdit: sz nāz istius ignis oēs vel fere oēs sciūt. g̃ ille ignis nō est eiusde nāe vel spēi cū isto. ¶ P. Hre. dicit. is. li. moza. exponēs illud Job. 20. Deuorabit eū ignis q̄ non succēdit. Ignis corpore⁹ vt eē valeat corpeis īdiget fomētis: nec valz nisi succēsus eē: z nisi refot⁹ subsistere: at Ꝺ gehēne ignis cū sit corpore⁹ z in semetipsos reprobos corporalr exurat: nec studio humano succēdit nec lignis nutrit sz dat⁹ semel durat ī extinguibilis z succēsione nō īdiget z ardore nō caret. g̃ nō est eiusdē nāe cū corporeo igne quez videm⁹. ¶ P. eternū z corruptibile nō sūt vni⁹ rōnis: cuz nec ēt in gñe ꝺueniāt fm pbm ī. 9.o meta. sz ignis iste ē corruptibilis: ille aūt eter⁹. Matth. 25. Ite maledicti ī ignē eternū. g̃ nō sūt eiusdē spēi. ¶ P. de nā hui⁹ ignis q̄ apud nos est: est vt luceat: sz ignis iferni nō lucet. vñ dr Job. 18. Nōne lux ipy extiguet: g̃ nō est eiusdē nāe cuz isto igne.

¶ Sz Ꝺ. fm pbm ī p̄ top. Ois aq̄ oī aq̄ est idē spē. g̃ eadez rōne oīs ignis oī igni idē ē ī specie. ¶ P. Sap. ii.o dr. Per que peccat qs per hec z torquet: sz oēs hoies peccāt pres sensibiles hui⁹ mūdi. g̃ iustū est vt p eādē puniātur.

¶ Ulteri⁹ videt q̄ ignis ille nō sit sub terra: q2 Job. 28. de hoie dānato dr. Et de orbe trāsferet euz de⁹. g̃ ille ignis q̄ dānati punietur nō est sub terra: sz ex orbe. ¶ P. nullum violētū z per accns pōt esse sempiternū: sed ignis ille erit in iferno ī sempiternū. g̃ nō erit ibi p violētiam sz nālr: sz sub terra nō pōt esse ignis nisi per violētiaz. g̃ ignis iferni nō ē sub terra. ¶ P. ī igne iferni oīa corpa dānatoz post diē iudicy cruciabūtur: sz corpa illa locū replebūt. g̃ cū fuerit maxima multitudo dānatoz: q2 stultoz infinit⁹ est numerus Eccl. j. opz maximuz esse spaciū ī quo ignis ille ꝺtinet: sz icōueniēs videt ifra terrā esse tātā ꝺcauitatē: cū ptes terre nālr ferātur ad mediuz. g̃ ignis ille nō erit sub terra. ¶ P. Sap. ii.o dr. Per q̄ peccat qs p hec z torquet sz mali sup terrā peccauerūt. g̃ ignis eos puniēs nō oz esse sub terra. ¶ Sz Ꝺ ē qō dr Esa. 14. Infern⁹ subt⁹ ꝺturbat⁹ est ī occursuz tui. g̃ ignis inferni sub nobis est. ¶ P. Hre. dicit ī 4.o dial. Quid obstat nō videō vt ifernus sub terra esse credat. ¶ P. Jone 2.o sup illud. Proiecisti me ī corde glo. maris: itelligit. i. i iferno. pro q̄ dr in euāgelio Matth. 12. In corde terre: q2 sīc cor est in medio aīalis: ita ifernus esse in medio terre phibetur.

¶ Rñdeo dōm ad pmā. q. q̄ de igne iferni fuit multiplex positio. Quidam. n. pbi: vt Auic. resurrectionez nō credētes solius aīe post mortē penā esse crediderūt: z q2 eis icōueniēs videbat vt aīa cum sit ī corpore a igne corporeo puniret negauerūt ignē corporeū esse quo mali punirentr vo ralia futura metaphorice dicat: sicut. n. bonaz aīaz ꝺlectatio z iocūditas nō erit in aliq̄ re corporali sz spūali tñ: q̄ erit in ꝯsecutione finis sui: ita afflictio malorz erit spūritualis tñ: in hoc. s. q̄ tristabunt de hoc q̄ sepant a fine: cui⁹ iest eis desideriū naturale: vñ sīc oīa q̄ de delectatōe aīaz post mortez dicunt que vident ad delectationē corpalem ptinere: sicut q̄ reficiant: q̄ rideāt: z hȝ: ita etiaz quicqd de harū afflictiōe dr q̄ in corpalē punitionē ꝺnare videt per similitudinē debet itelligi: sicut q̄ igne ardeant vel fetorib⁹ affligant: z cetera hȝ: spūalis enim delectatio z tristitia cū sit ignota multitudini: opz q̄ per delectationē z tristitias corporales figuralr manifestet: vt homines moueant magis ad desideriū vel timorē: sed q2 in pena dānatoz nō solū erit pena damni que rñdet auersioni que fuit in culpa: sz ēt pena sensus que rñdet ꝯuersioni: ideo nō sufficit pdictū modū punitionis ponere: z ideo ipse Aui. alterū modum supaddit dicēs q̄ aīe maloz post mortē nō per corpa: sed per corpoz filitudies punient: sīc in somnis ꝓpter similitudines predictas in imaginatione existētes videt homini q̄ torqueat penis diuersis: et būc etiam modū punitionis videt ponere Aug. in. iz. sup Heñ. ad litterā: sicut ibidē manifeste pz. Sed hoc videtur incōueniēter dictum esse: imaginatio enim potentia quedam est ptēs organo corporali: vnde nō potest esse q̄ visiones imaginatiue fiāt in anima separata a corpore: sicut in anima somniantis. vnde etiā Auic. vt hoc inconueniēs euaderet dixit q̄ anime separate a corpore vtebātur quasi p organo aliqua parte celestis corporis cuius corpus humanuz oportet esse cōforme ad hoc q̄ pficiatur anima rōnali que est similis motorib⁹ celestis corporis: in hoc secutus quodāmodo opinionē antiquoz pbor⁹ qui posuerūt aīas redire ad compares stellas. sed hoc est omnino absurdum fm doctrinam pbi: quia aīa vtitur determiato organo corporali sicut ars determinatis īstrumētis. vnde nō potest trāsire de corpore in corpus: quod Pythagoras posuit.

vt dicit in ꝓmo de aĩa. Qualiter ãt ad dcm Aug. sit rndẽdum ifra dicet. Quicqd aũt dicat de igne qui aias separatas cruciat: de igne tñ quo cruciabunt corpora dãnatorum post resurrectionẽ opz dicere q̃ sit corporeus: qz corpi nõ põt ꝙueniẽter pena aptari nisi corporea. Vñ Grego. in 4.o dial. expocipso, ꝓbat iferni ignẽ eẽ corpeũ q̃ reprobi post resurrectionẽ i cũ detrudent. Aug. ẽt vt habet i lra manifeste ꝓfitet ignẽ illũ q̃ corpa cruciabunt corpeũ eẽ: et de ꝫ ad pñs est qõ. Qualr aũt aĩe dãnatoꝝ ab igne isto corpeo puniãtur ifra dicet. ¶ Ad ꝓmũ g̃ dicẽdum. q̃ Damas. nõ negat simplr ignẽ illũ mãlez esse: sed q̃ nõ est mãlis talis q̃lis apud nos ẽ: eo q̃ qbusdã ꝓpetatib⁹ ab hoc igne distinguit. Vel dicẽdũ q̃ qz ignis ille nõ mãlr alterat corpa: sz quadã spũali actõe agit ad ea ad punitionẽ: vt ex dictis pz ideo nõ dr mãlis nõ q̃tum ad subaz: sz q̃tum ad punitõis effectũ i corporib⁹: et multo amplius et i aiabus. ¶ Ad zm dõz: q̃ dcm Aug. põt hoc mõ accipi: vt pro tãto dicat loc⁹ ille ad quẽ aie deferẽtur post mortẽ nõ eẽ corpoze⁹: qz aia in eo corporalr nõ existit p modũ. s. quo corpora existũt in loco: sed alio mõ spũali sic angeli i loco sũt. Vel dicẽdũ q̃ Aug. logt opinãdo et nõ determinãdo sicut frequẽter facit in li. illo. ¶ Ad 3m dõm: q̃ ignis ille erit istrz diuie iustitie puniẽtis: istrm aũt nõ solũ agit i vtute ꝓpa: et p ꝓpriuz modum: sed ẽt in vtute ꝓncipalis agẽtis: et sm q̃ est regulatũ ab eo: vñ q̃tuis ignis sm ꝓpriã vtutẽ nõ hẽat q̃ aliq̃s cruciat magis vel minus sm moduz peccati: hz tñ hoc sm q̃ ei⁹ actio modificat ex ordie diuie iustitie: sicut ẽt ignis fornacis modificatur ex industria fabri in sua actione sm q̃ competit ad effectum artis.

¶ Ad 2am. q. dõz: q̃ ignis ꝓpter hoc q̃ est maxime vtutis i agẽdo iter reliq̃ elemẽta alia corpa pro mã hz: vt dr in 4.o meta. vnde et ignis dupl'r inuenit. s. i ꝓpria mã: put est i spera sua: vel i mã aliena: siue terrestri: vt patz i carbone: siue aerea sicut pz i flãma: q̃cũq̃ aũt mõ ignis inueniat semper idẽ est in spẽ q̃tũ ad nãm ignis ptinet: põt aũt esse diuersi tas i specie q̃tũ ad corpora que sunt mã ignis: vñ flãma et carbo differũt spẽ: et silr lignũ igneũ et ferrũ ignitũ: nec differt q̃tũ ad hoc siue ignita sint p violẽtiã vt i ferro apparet: siue ex ꝑn⁹ itrinseco nãli: vt accidit in sulfure. Vel g̃ ignis iferni q̃tũ ad hoc qõ hz de nã ignis sit eiusdẽ speciei cum igne q̃ apud nos est manifestũ est. vtr aũt ille ignis sit in ꝓpria mã existẽs: aut si i aliena in qua mã sit: nob ignotuz est: et sm ꝫ põt ab igne q̃ apud nos est specie differre mãlr ꝓsiderat⁹. Quasdaz tñ ꝓpetates differẽtes hz ab igne isto: sicut q̃ successiõe nõ idiget: nec lignis nutrit: sed iste dr̃ie nõ ostẽdũt diuersitatẽ i specie q̃tũ ad id qõ ptinet ad nãz ignis. ¶ Ad ꝓmũ g̃ dõm: q̃ Aug. logt q̃tũ ad id qõ ẽ mãle in illo igne: nõ aũt q̃tum ad ignis nãz. ¶ Ad 2m dõm q̃ ignis iste q̃ apud nos est lignis nutrit: et ab hoc succẽdit: qz est artificialr: et p violẽtiã in alienã mãm itroduct⁹: sed ignis ille lignis nõ idiget qb⁹ foueat: qz vl ẽ i ꝓpa mã existẽs: vel est i mã aliẽa nõ p violẽtiã: sz p nãz a ꝑn⁹ itrinseco. vñ nõ est ab hoc accẽsus: sz a deo q̃ nãz illã istituit: et ꝫ est qõ dr Isay. 30. Stat⁹ dñi sic torrẽs sulfuris succẽdẽs eam. ¶ Ad 3m dõz: q̃ sic corpa dãnatoꝝ erũt eiusdẽ speciei cui⁹ et mõ sut: q̃tuis nũc sint corruptibilia: tũc aũt incorruptibilia ex ordie diuie iustitie: et ꝓpter qteẽ mot⁹ celi: ita est etiã de igne iferni q̃ corpa illa punient. ¶ Ad 4m dõz q̃ lucere nõ queit igni sm quẽlibet modũ existẽdi: qz in ꝓpa mã exns nõ lucet: vñ nõ lucz i ꝓpa spera: vt pbi dicunt: silr et i aliq̃ mã aliẽa ignis exns nõ lucet sic cum est i mã opaca terrestri vt in sulfure: silr est etiaz qñ ex aliq̃ grosso fumo ei⁹ claritas obfuscat: vñ q̃ ignis iferni nõ lucet nõ ẽ sufficiẽs argumẽtũ ad ꝫ q̃ nõ sit eiusdẽ speciei.

¶ Ad 3am. q. dicẽdũ: q̃ sic Aug. dicit et habet i lra: i qua pte mũdi ifernus sit scire neminẽ arbitror nisi cui diuin⁹ spũs reuelauit. vñ et Greg. i 4.o dial. sup hac qõne interrogat⁹ respõdet. Hac de re temere diffinire nõ audeo: nõnulli nãq̃ in quadã terra ꝓpte ifernũ esse putauerũt. Alij vo hũc sub terra esse estimãt: et hãc opionez ꝓbabiliorẽ eẽ ostẽdit dupl'r. Primo ex ipsa noĩs rõne sic dicẽs. Hi idcirco infernũ dicim⁹: qz iferi⁹ iacet: qõ terra ad celũ est ꝫ eẽ infern⁹ oz ad terrã. Scõo aũt ex ꝫ qõ dr Apoc. 5.o Nemo poterat neq̃ in celo: neq̃ i terra: neq̃ subt⁹ terrã aperire libꝝ: vt ꝫ qõ dr in celo referat ad ãgelos: ꝫ qõ dr i terra referat ad homines viuẽtes i corpe. hoc qõ dr subt⁹ terrã referat ad aias exũtes i iferno. Aug. ẽt i. iz. sup Geñ. ad lram: duas rõnes tãgere vr q̃re ꝓgruuz sit q̃ ifern⁹ sit sub terra. Una est vt qm̃ defuctoꝝ aie amore carnis peccauerũt hoc eis exhibeat q̃ ipsi carni mortue solet exhiberi. s. sub terra recõdant. Alia est q̃ sic est grauitas i corpib⁹: ita tristitia i spiritib⁹ et letitia sic leuitas: vñ sic sm corp⁹ si põderis suiordinẽ teneat iferiora sũt oĩa grauiora: ita scõm spm̃ iferiora sũt oĩa tristiora: et sic sic ꝓueniẽs loc⁹ gaudio electorum est celũ empyreũ: ita cõueniẽs locus tristitie dãnatoꝝ est ifimũ terre: nec dz mouere q̃ Aug. ibidẽ dicit: q̃ iferi sub terris eẽ dicũtur vl credunt: qz vt i li. retractationũ ꝫ retractãs dic. Mihi videor dicere ꝏbuisse magis q̃ sub terris sũt iferi q̃tũ rõnez reddere cur sub terris eẽ dicant siue credant. Quidaz tñ pbi posuerũt q̃ loc⁹ iferni erit sub orbe tristi: tñ supra terre superficiẽ ex pte opposita nob: et ꝫ vr Jsi. sensisse cũ dixit q̃ sol et luna i ordie quo creati sũt stabũt ne impy i tormẽtis positi fruant luce eoꝝ: que rõ nulla eẽt: si ifern⁹ ifra terrã eẽ dicat. Qualr tñ hec verba pñt exponi patebit ifra. di. 48. Pythagoras vo posuit locũ penaꝝ i spera ignis quã i medio toti⁹ orbis eẽ dicit: vt pz per pbm in 2.o celi et mũdi: sz tñ ꝓueniẽti⁹ pbis que i scriptura dicunt est vt sub terra eẽ dicat. ¶ Ad ꝓmũ g̃ dõz: q̃ vbũ illud Job. De orbe trãsferret eũ de⁹: itelligẽdũ est de orbe terraꝝ. i. de hoc mũdo: et hoc mõ exponit Hrc. dicens. De orbe q̃ppe trãsfert cũ supno apparẽte iudice de hoc mundo tollit in quo puerse gloriat: nec est itelligẽdũ q̃ orbis hic accipiat pro vniuerso q̃si extra totũ vniuersuz sit loc⁹ penaꝝ. ¶ Ad 2m dõm: q̃ in loco illo ꝓseruat ignis in eternum ex ordie diuie iustitie: q̃tuis sm nãm suã nõ possit exire locũ suũ aliq̃ elemẽtũ durare in eternũ ꝑcipue statu generationis et corruptõis manẽte in reb⁹: ignis aũt ibi erit fortissime caliditatis: qz calor eius erit vndiq̃ ꝓgregatus ꝓpter frigus terre vndiq̃ ipm circũstãs. ¶ Ad 3m dicẽdũ q̃ ifernus nũq̃ deficiet in amplitudine qn sufficiat ad dãnatoꝝ corpora capiẽda. In fernus. n. puer. 30. in terra insatiabili ponit: nec est icõueniẽs q̃ itra viscera terre tãta cõcauitas ꝓseruet diuina vtute que damnatoꝝ oĩuz corpora possit capere. ¶ Ad 4m dõz q̃ hoc qõ dr. Per que peccat q̃s per hec et torquet: nõ est necessariũ nisi in ꝓncipalibus istrumẽtis peccãdi: qz enim homo in aĩa peccat et corpore in vtroq̃ punit: nõ aũt opz q̃ in quo loco q̃s peccat i eodẽ puniat: cum alius sit locus qui viatoribus et damnatis debet. Vel dicẽdũ q̃ ꝫ itelligit de penis quib⁹ homo punitur in via sm q̃ quelibet culpa suam penã habet annexam: ꝓout quisq̃ inordinatus animus sibiipsi est pena vt dicit August.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt q̃ in aĩa sepata remaneãt potẽtie sensitiue. Aug. n. i li. de spũ et aĩa sic dic. Recedit aĩa a corpe secũ trahes sensũ. s. et imagiationẽ et rõnẽ et itellectũ: itelligẽtiã ꝏupiscibilitatẽ et irascibilitate: sz sensus et imagiatio et vis irascibilis et cõcupiscibilis sunt vires sensitiue. ergo et in anima separata vires sensitiue remanent. ¶ ꝑ. Aug. in lib. de eccleſia. dogmatibus. Solum hominẽ credimus hẽre aiaz substãtiuã que exuta corpe viuit et sensus suos atq̃ igenia viuaciter tenet, g̃ aĩa exuta corpe habet potentias sensitiuas.

¶ Ꝑ.potētie aīe vel essentialr ei īsunt vt gdā dicūt vl' ad mīnus sunt nāles ppietates ipsius:sed illud qō essentialiter īest alicui nō pōt ab eo separi:neq; subm aliqō deserīt a ppetatib⁹ nālib⁹.g̃ ipole est q aīa sepata a corpore aliqs potētias amittat. ¶ Ꝑ.nō est totū itegz cui aliq ptiū deest:sz potētie aīe dr ptes ipsi⁹.si g̃ aliqs potētias aīa post morte amittit nō erit aīa ītegra post morte:qō est incōueniēs. ¶ Ꝑ.potētie aīe magis cōparanr ad meritū q̄ etiā corp⁹ cū corp⁹ sit solū instrm act⁹:potētie vo pncipia agēdi sed necesse est vt corp⁹ sil' pmienr cū aīa ppter hoc q cooperabar in merito.ergo multo fortius est necesse q potētie aīe sil' pmienr cū ipsa.g̃ aīa sepata eas nō amittit. ¶ Ꝑ.si aīa cū separar a corpore potētiā sensitiuā amittit:oz q illa potētia in nihilū cedat.nō.n.pōt dici q in mām aliquā resolui cū nō hēat mām partē sui:sed illud qō oīno in nihilum cedit nō reiterar idē numero:vt supra dcm est.g̃ aīa nō hēbit in resurrectōe eādē nūero potētiā sensitiuā:sz fz pbm sicut se hz aīa ad corp⁹:ita se hñt potentie aīe ad ptes corpis:vt visus ad oculū:si aūt nō esset eadē aīa que redibit ad corp⁹ nō eēt idē hō.g̃ eadē rōne:nec eēt idez oculus numero si nō hz eādē numero potētiā visiuā:r simili rōne nec aliq̄ alia pars numero eadē resurgeret:r per cōs nec tot⁹ homo idez numero erit.nō g̃ pōt esse q aīa sepata potentias sensitiuas amittat. ¶ Ꝑ.si potētie sensitiue corrūperenr corrupto corpore:opz q debilitato corpe debilitarenr:hoc aūt non ꝓtingit:qr vt dr in pmo de aīa.Si senex accipiat oculū iuuenis videbit vtiq; sicut r iuuenis.g̃ nec corrupto corpe potētie sensitiue corrūpēr. ¶ Sz ō.Aug.i li.de eccl'.dogmatib⁹ dicit.Duab⁹ substātys cōstat hō:aīa trōna r carne:aīa cū rōne sua:r carne cuz sensib⁹ suis:potētie g̃ sensitiue ad carnē ptinēt.ergo corrupta carne in aīa non manēt potētie sensitiue. ¶ Ꝑ.pbs in.ii°.meta.de sepatiōe aīe loquēs sic dic.Si aūt aliqd remanet in postremo q̄rēdum est de hoc:in qbusdā.n.nō est ipole:vbi gra.si aīa est talis dispōnis nō tota:sed intellect⁹:tota.n.forte ipole q̄rēdum est de hoc:ex hoc videt q aīa tota corpore nō separetur:sed solū potētie itellectiue:nō.n.sensitiue vel vegetatiue. ¶ Ꝑ.in z° de aīa;pbs dicit de intellectu loquēs:hoc solū ꝓtingit separari vt ppetuū a corruptibili:relique aūt ptes aīe manifestū est ex his q nō sepabiles sunt vt gdaz dicūt.g̃ potētie sensitiue nō manēt in aīa separata.

¶ Ulteri⁹ videt q in aīa sepata remaneāt etiā act⁹ sensitiuarum potētiaruz.dicit.n.Aug.in lib⁹ de spiritu r aīa.Aīa recedēs a corpore ex his.s.imaginatiōe cōcupiscibilitate:irascibilitate fm merita afficit ad delectationē siue ad dolorem:sed imaginatio r ꝯcupiscibilis r irascibilis sunt sensitiue potētie.g̃ fm sensitiuas potētias aīa sepata efficiet:r ita fm eas in aliq̄ actu erit. ¶ Ꝑ.Aug.sup Geñ.ad lram in li°.iz.dicit.q corp⁹ nō sentit:sed aīa per corp⁹:r īfra.quedam aūt aīa nō p corp⁹:imo sine corpe sentit:vt est timor:r hȝ:sed illud qō aie sine corpore ꝓuenit pōt iesse aīe a corpore separate.g̃ tūc actu aīa sentire poterit. ¶ Ꝑ.ispicere sil'itudines corpoz sicut in somnis accidit ad visionē imaginatiuā ptinet que est in sensitiua pte:sed hȝ sil'itudines corpoz īspicere sicut in somnis accidit ꝓuenit anime separate.vñ Aug.iz.sup Geñ.ad lram sic dicit.Neq;.n.video cur habeat aīa similitudinē corporis sui cum iacente sine sensu corpore:nōdum tñ penit⁹ mortuo videt talia qualia multi ex illa subductione viuis redditi narrauerūt:r non habeat cū pfecta morte penit⁹ de corpore exierit.nō.n.B pōt itelligi q aīa sil'itudinē corporis hēat nisi fm q eas īspicit:vñ r pmisit de iacētib⁹ sine sensu q gerūt quādā similitudinē corporis sui p quā pñt ad loca corporalia ferri r talia q̄lia videt sil'itudinib⁹ sensuum expiri.g̃ aīa sepata pōt exire in actū sensitiuaz potētiarū. ¶ Ꝑ.memoria est potētia sensitiue partis:vt pbar in li.de memoria r reminiscētia:sed aīe separate actu memorabunr coz que i hoc mūdo gesserūt.vñ r diuiti epuloni dr.Luc.i6.Recordare qr recepisti bona i vita tua.g̃ aīa sepata exibit i actū potentie sensitiue. ¶ Ꝑ.fm pbm in z° de aīa.irascibilis r ꝯcupiscibilis sunt in pte sensitiua:sed in irascibili r ꝯcupiscibili sunt gaudiū r tristitia:amor r odiū:timor r spes:r hȝ affectiones quas fm fidē nostrā ponim⁹ in aīab⁹ sepatis.g̃ aīe sepate nō carebūt actib⁹ sensitiuaz potētiaz. ¶ Sed cōtra:illud qō est cōe anime r corpori nō pōt remanere in anima separata:sed oēs opationes potētiaz sensitiuarum sunt cōes aīe r corpori:qō pz ex hoc q nulla potētia sensitiua aliquē actū hz nisi per organū corporale.g̃ aīa sepata carebit actib⁹ sensitiuaz potētiaz. ¶ Ꝑ.pbus dicit in li⁹ de anima.Corrupto corpe aīa neq; remiscīr:neq; amat:r eadē ratio est de oīb⁹ alys actib⁹ sensitiuaz potētiaz.ergo non pcedit anima separata in aliquem actum alicuius potentie sensitiue.

¶ Ulterius videt q anima separata pati nō possit ab igne corporeo.Aug.n.iz.sup Geñ.ad litterā dicit.Nō sunt corporalia:sed corporalib⁹ sīlia qbus anime corporib⁹ exute afficiunr:seu bñ seu male.ergo aīa separata igne corporeo nō punir. ¶ Ꝑ.Aug.i codē li.dicit.q agēs semp est nobilius patiēte:sed impossibile est aliquod corporeū eē nobilius aīa separata.ergo nō pōt ab aliquo corpe pati. ¶ Ꝑ.fm pbm in pmo de gñatiōe:r fm Boetiū in libro de duabus naturis:illa solū agūt r patiunr adiuicē que in mā cōmunicār:sed aīa r ignis corporeus nō cōicāt in mā:qr spiritualiū r corporaliū nō est mā cōis:vñ nec possunt iuicez trāsmutari:vt Boeti⁹ in codē libro dicit.ergo anima separata ab igne corporeo nō patir. ¶ Ꝑ.omne qō patiē recipit aliquid ab agēte.si ergo aīa patiatur ab igne corporeo aliqd ab eo recipiet:sed omne qō recipiē in aliquo est i eo per modū recipiētis.ergo qō recipiē ab igne in aīa nō est i eo materialr sed spiritualr:sed forme rez in aīa spirituali ter existētes sunt pfectiones ipsius.g̃ etsi ponar q anima patiar ab igne corporeo hoc nō erit in eius penā:sz magis i ei⁹ pfectionē. ¶ Si dicar q hocipo aīa punir ab igne q ignē videt:vt videt dicere Greg.i 4.° dial'.Cōtra.si aīa videt ignē iferni nō pōt videre nisi visione intellectuali:cū habeat orgāna quibus visio sensitiua vel imaginaria pficir:sed visio intellectualis nō videt q possit esse causa tristitie:delectationi.n.que est in cōsiderādo nō est tristitia cōtrariū fm pbm.ergo ex tali visione anima nō punir. ¶ Si dicar q aīa patir ab igne corporeo:qa tenet ab eo sic nūc tenet a corpore dū in corpore viuit.Cōtra.aīa dum in corpore viuit tenet a corpore inquātū ex ea r corpore fit vnū sic ex mā r forma:sed aīa nō erit forma illi⁹ ignis corporei.g̃ supra dicto modo nō poterit ab illo igne teneri. ¶ Ꝑ.oē agēs corporeū agit per ꝓtactū.sed nō pōt esse aliquis cōtact⁹ aīe r ignis corporei:qr cōtactus fit solum iter corpora que habēt vltima simul.ergo aīa ab igne corporeo nō patir. ¶ Ꝑ.agēs organicum nō agit i remota nisi per hoc q agit i media:vñ per determiatā distātiam agere potest pportiōatā sue virtuti:sed aīe vel ad mīnus demones de quibus est eadē ratio quādoq; sūt extra locum iferni:quādoq; etiam i hoc mūdo dom⁹ apparēt:nec tñ a pena sūt imunes:sicut enim gloria scōz nūcq; iterrūpit:ita nec pena damnatoz:nec tamē videmus q oia iterme dia ab igne iferni patiātur:nec iterum est credibile aliqd corporeū de natura elemēti esse tāte virtutis vt ad tātaz distātiam actionē suam diffundat.ergo nō videt q penas quas aīe damnatoz sustinēt ab igne corporeo patiātur.

¶ Sed cōtra:eadem est ratio i aiabus separatis r demonib⁹ q ab igne corporeo pati possint:sed demōes ab eo patiūtur cum puniātur ab illo igne i quem corpora damnatorum ꝓiciēt̃ post resurrectōez qđ opz esse corporeus

z hoc ps ex sñia dñi. ℣ Matth. z5. Jte maledicti in ignē eternum q parat⁹ est diabolo z angelis ci⁹. q̄ et aīe sepate igne corporeo pati pñt. ¶ ℟. pena dz rñdere culpe: sed aīa per culpā corpi se subiecit p prauā ꝯcupiaz. q̄ iustū est vt in pena rei corpee subyciat̄ p passionem. ¶ ℟. maior est vnio forme ad mām q̄ agētis ad patiēs: sed diuersitas nāe spiritualis z corpalis nō ꝓpedit qn aīa sit forma corpis: q̄ non impedit qn possit a corpore pati.

¶ Rñdeo dōz ad ꝑmaz. q. q̄ circa hoc est multiplex opīo. Quidā. n. estimātes potētias oēs esse in aīa ad modū quo color est in corpe dicūt q̄ aīa a corpe sepata oēs suas potētias secū trahit: si. n. aliq̄ ei deesset oporteret aiaz trāsmutatā eē fm nāles ꝓprietates que subo manēte nō pñt variari: sz dicta estimatio falsa est: cū. n. potētia sit fm quam potētes dicimur agere vel pati: ei⁹dē aūt sit agere z posse agere: oz q̄ ei⁹dē sit potētia sic subi: qō est agēs vl patiēs. vñ phs in ꝑn⁹ de somno z vig. dic̄ q̄ cui⁹ est potētia eius est actio. videm⁹ aūt manifeste quasdaz opatōes q̄z potētie aie sunt ꝑncipia nō esse aie ꝓprie loquēdo sed ꝯiūcti: qz nō explent̄ nisi mediante corpe: vt est videre audire: z hmōi: vñ opz q̄ iste potētie sint ꝯiūcti sicut subiecti: aīe aūt sic ꝑncipy influētis sic forma est ꝑn⁹ ꝑpetatū cōpositi: q̄dā vo opationes exercent̄ ab aīa sine organo corporali: vt itelligere ꝯsiderare z velle: vñ cū he actiones sint aīe ꝑpe z potētie que sunt baz ꝑncipia nō solū erūt aīe vt ꝑncipy: sz vt subi. qz q̄ manēte ꝓprio subto manere oz z ꝑpas passiōes: z corrupto eo corrūpi: oz illas potētias que i suis actib⁹ nō vtūtur organo corporali remanere i aīa sepata: illas aūt que vtunt̄ corrūpi corpe corrupto: z hmōi sunt potētie oēs q̄ pti nent ad aīam sensibilē z vegetabilē. Et pp hoc q̄dam potentias aīe sensibiles distinguūt: dicūt. n. has eē duplices q̄sdā que sunt act⁹ organoz que sunt ab aīa refluxe in corpus: z be cū corpe corrūpunt̄: quasdā vo originales baruz que sunt i aīa: qz p eas aīa corp⁹ sensificat ad videndū z audiendū: z ad hmōi: z be originales potētie manēt in aīa sepata. Sed ℟ nō vī ꝯueniēter dici. aīa. n. p suā essentiā nō mediantib⁹ aliq̄b⁹ alys potētys est origo illarū potētiaz que sunt act⁹ organoz: sicut z forma q̄libet ex hocipso q̄ p eētiā suā mām informat est origo ꝑpetatū que cōpositū nāl'r ꝯsequunt̄: si. n. oporteret in aīa ponere alias potētias q̄b⁹ mediātib⁹ potētie q̄ organa pficiūt ab eētia aie effluerēt eadē rōne oporteret ponere alias potētias q̄b⁹ mediātib⁹ ab eētia aie effluerēt ille medie potētie: z sic in ifinitū: si. n. stat̄ alicubi ꝓmeli⁹ est: vt in ꝓster. vñ aly dicūt q̄ potētie sensitiue z alie silles nō manēt in aīa sepata nisi ꝛz qd. s. vt in radice: q̄ modū. s. q̄ ꝑncipiata sunt in ꝑncipys suis: in aīa. n. sepata manet efficacia ifluēdi itez hmōi potētias si corpi vniat̄: nec oz hāc efficaciā esse aliqd supadditū ipsi eētie aie: vt dcīm est: z hec opīo vī magis rōnabilis. ¶ Ad ꝑmū q̄ dicēdū q̄ vbū illud Aug. itelligēdū est q̄ aīa secum trahat quasdā illaz potētiaz in actu. s. itelligētia z itellectū q̄sdā vo radical'r: vt dcīm est. ¶ Ad z⁹ dōz: q̄ sensus quos aīa secū trahit nō sunt isti exteriores sensus: sed iteriores. s. ad partē itellectiuā ptinēt: qz itellect⁹ iterdū sensus appellat̄: vt pz ꝑ Basiliū sup ꝓuerbia: z ꝑ phz in 6° ethy. Vl si itelligit de sensib⁹ exterioribus dicēdū sic ad ꝑmū. ¶ Ad 3⁹ dicēdū q̄ sicut iam ex dictis pz: potētie sensitiue nō cōparant̄ ad aīam sicut nāles passiones ad subiectū: sz sicut ad originez: vñ rō nō ꝓcedit. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ potētie aīe dicunt̄ ptes ei⁹ potētiales: taliū aūt totoz ista est nā q̄ tota vt⁹ totus ꝯsistit in vna ptiū pfecte: in alys aūt ptialr: sic in aīa vt⁹ aīe pfecte ꝯsistit in pte itellectiua: in alys autem ptialr. vñ cū in aīa sepata remaneāt vires itellectiue partis: itegra remanebit nō diminuta: q̄uis sensitiue potentie actu nō remaneāt: sic nec potētia regis remanet diminuta mortuo ꝓposito qui eius potētiā pticipabat. ¶ Ad 5⁹ dō. q̄ corp⁹ coopaī ad meritū q̄si pars eētialis hois qui meret: sic aūt nō coopant̄ potētie sensitiue cū sint de genere accidētiū: z iō nō est silr. ¶ Ad 6ᵐ dōm: q̄ potētie aīe sensitiue nō dicunt̄ esse actus organoz quasi forme essentiales ipsoz nisi rōne aīe cui⁹ sunt: sed sunt act⁹ coz sic pficiētes ea ad ꝑpas opationes: sicut calor est act⁹ ignis pficiēs ipz ad calefaciēdū: vñ sicut idē ignis numero remaneret etiā si alius nūero calor in eo esset: sic̄ pz de frigore aq̄ qō nō reditidē numero postq̄z fuerit calefacta: aq̄ nihilominus eadē numero manēte: ita z organa erūt eadē nūero: q̄uis potētie eadē numero nō sint. ¶ Ad 7ᵐ dōm: q̄ phs logt̄ de hmōi potētys fm q̄ radical'r in aīa cōsistūt: qō pz ex hoc q̄ dicit q̄ senīū nō est in patiēdo ad aīaz: sed id in quo est. s. corpus: sic enī ꝑpter corp⁹ neq̄ debilitant̄ neq̄ corrūpuntur anime virtutes.

¶ Ad zᵃᵐ. q. dicēdū q̄ qdā distinguūt duplices act⁹ sensitiuaz potētiaz: quosdā exteriores quos per corp⁹ exercet: z hi nō remanēt in aīa sepata: quosdā vo itrinsecos quos aīa p seipsam exercet: z hi erūt in aīa sepata. Hec aūt positio descēdere vī ab opione ℙ platonis qui ponit aīam corpori ꝯiūgi: sic quādā subam pfectā in nullo a corpe dependentē: sed solū sicut motorē mobili: qō pz ex trāscorporatione quā ponebat: qz autē fm ip̄z nihil mouebat nisi motum: z ne abiret in ifinitū dicebat q̄ ꝑmuz mouēs mouet seipsum: posuit q̄ aīa erat seipsam mouens: z fm hoc erat duplex mot⁹ aīe: vnus quo mouebaī a seipsa: alius q̄ mouebaī corp⁹ ab ea: z sic aīa hēbat actū qui est videre. ꝓ i seipsa fm q̄ mouebat seipsam: z z⁹ in organo corpali fm q̄ mouebat corp⁹: hāc aūt positionē phs destruit in ꝓ de aīa. ostēdēs q̄ aīa nō mouet seipsam: z q̄ nullo mō mouet̄ fm istas opatiōes que sunt videre: sentire: z hmōi: sed q̄ iste opationes sunt mot⁹ ꝯiūcti trī: vñ oz dicere q̄ act⁹ sensitiuaz potētiaz nullo mō maneāt in aīa sepata: nisi forte sicut in radice remota. ¶ Ad ꝑmū q̄ dōm: q̄ lib ille negaī a q̄busdam esse Aug. dr. n. fuisse cuiusdā cisterciēn. q eū ex dictis Aug. cōpilauit: z quedā de suo addidit: vñ qō ibi scribit̄ p auctē habēdū nō ē. Si tñ auctas debeat sustineri: dicēdū q̄ nō dz itelligi q̄ aīa sepata ex imaginatiōe z alys hmōi potentys afficiat̄ q̄si ipsa affectio sit act⁹ ꝑdictaz potētiarū: sed qz ex his que aīa per imaginationē z alias hmōi potētias cōmisit in corpe in futuro afficiet̄ vel in bonū vel in malum: vt sic imagiatio z hmōi potētie nō itelligant̄ elicere illā affectionē: sed elicuisse in corpe meritū affectionis illius. ¶ Ad zᵐ dōm: q̄ aīa dr̄ sentire per corp⁹ nō q̄si act⁹ sentiēdi fit aīe fm se: sed qz est tot⁹ ꝯiūcti rōne aīe eo mō loquēdi quo dicim⁹ q̄ calor calefaciat: qō aūt subiūgit q̄ q̄dam aīa sentit sine corpe vt timorē z hmōi: itelligēdū est sine exteriori corpis motu q accidit in actib⁹ sensuū ꝓpoz. nō. n. timor z hmōi passiones sine motu corpali ꝯtigūt. Uel pōt dici q̄ Aug. logt̄ fm opionē ℙ platonicoz q hoc ponebāt: vt dcīm est. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ Augu. ibi ingrēdo logt̄ nō determinādo: sic̄ fere p totū illuz libz. pz. n. q̄ nō est silis rō de aīa dormiētis: z de aīa sepata: aīa. n. dormiētis vtit̄ organo imaginatōis in q̄ corpales silitudies impmunt̄: qō de aīa sepata dici nō pōt. Uel dōm q̄ silitudies rez sūt i aīa z q̄ztū ad potētiā sensitiuā z imagiatiuā: z itellectiuā fm maiorē z miorē abstractionē a mā z mālib⁹ ꝯditōibus. tenet q̄ silitudo Aug. q̄ztū ad hoc q̄ sic̄ silitudies rez corporalium sunt in aīa somniātis vel excessum mētis patiētis imaginal'r: ita sunt in aīa sepata itellectual'r: non aūt q̄ in aīa sepata sint imaginal'r. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ sic in ꝓ li. dist. 3ª dcīm est: memoria dupl'r sumitur. Q̄ñq̄ put est potētia sensitiue ptis: fm. s. q̄ ꝯcernit ꝑteritū tps: z hoc mō actus memorie in aīa sepata nō erit. vñ dicit phs i ꝓ de aīa. q̄ ℙ corrupto. s. corpe aīa nō reminiscit̄. Alio⁹ accipit memoria put est pars imaginis ad itellectiuā ptem ptinēs: fm. s. q̄

ab omni differẽtia tpis abstrahit: cũ nõ sit tĩn ꝑterito ꝛ: sz etiã pũtiũ ⁊ futuro ꝛ. Ut Aug. dicit: ⁊ �means hãc memoriam aĩa sepata memorabiť. ¶ Ad 5ᵐ dõz ꝙ sic in 3°. lib. dis. 26. dcñ ẽ: amor gaudiũ ⁊ tristitia ⁊ hꝺ: dupl'r accipiu nť. Qñ ꝙ quidem ꝺm ꝙ sunt passiones appetitiue sensibil': ⁊ sic nõ erũt in aĩa sepata: B. n. mõ nõ explenť sine determiato motu cordis. Alio° ꝺm ꝙ sunt actꝰ volũtatis q̃ est in pte intellectiua: ⁊ B mõ erũt i aĩa sepata: sic ⁊ delectationẽ que q̃dãmõ est passio sensitiue ptis ꝺm aliũ modũ accipiendi ponit pBus de deo dicens in 7°. Ethy. ꝙ deus vna simplici operatione gaudet.

¶ Ad 3ᵃᵐ. q. dõz: ꝙ supposito ex ꝓdictis ꝙ ignis iferni nõ sit metaphorice dictꝰ: nec ignis imagiariꝰ: sz verꝰ ignis corporeus: oz dicere ꝙ aĩa ab igne corpeo penas patiet: cum dñs ignẽ illũ diabolo ⁊ angel' eiꝰ paratũ eẽ dicat Matth. 25. Qui sunt incorpei sic ⁊ illa. Sed quõ pati possit multipliciter assignať. Quidã. n. dixerũt ꝙ hociꝑm qõ est ignẽ videre sit aĩam ab igne pati. vñ Greg. in 4°. dial'. dic ignẽ coipso patiť aĩa q̃ videt. Sed istud nõ vꝝ sufficere: qz qõlibet visuz ex B ꝙ vꝝ est pfectio videtis: vñ non põt in eiꝰ penã cedere inquãtũ est visus: sed qñqz est punitiuũ vl' cõ tristãs p accñs inq̃tũ. s. apꝑhẽdiť vt nociuũ: vñ oz ꝙ ꝑter hoc ꝙ aĩa illũ ignẽ videt sit aliq̃ cõpatio aĩe ad ignez ꝺm quã ignis aĩe noceat. vñ aly dixerũt ꝙ q̃uis ignis corpeꝰ nõ possit aĩam exurere: tñ aĩa apꝑhẽdit ipm vt nociuũ sibi: ⁊ ad talẽ apꝑhẽsionẽ afficiť timore ⁊ dolore: vt i eis impleat qõ dr: trepidauerũt timore vbi nõ erat timor. vnde Gre. in 4°. dial. dic ꝙ qz aĩa cremari se ꝛspicit cremať: sed B itez nõ vꝝ sufficere: qz ꝺm B passio aĩe ab igne nõ eẽt ꝺz rei vitatẽ: sz ꝺm apparẽtiã tñ: q̃uis. n. possit esse ꝟa passio tristitie vel doloris ex aliq̃ falsa imaginatõe: vt Aug. dicit iz. sup Gen. ad lit̃az: nõ tñ põt dici ꝙ ꝺm illã passionẽ vere patiať a re: sz a silitudie rei quã cõcipit: ⁊ itez iste modus passionis magis receꝺeret a reali passiõe q̃ ille ꝙ ponit ꝓ imagiarias visiones: cũ iste dicať ꝓ veras imagies rez eẽ q̃s aĩa secũ defert: iste aũt ꝓ falsas ꝛceptiões q̃s aĩa errãs fingit. Et itez nõ est ꝑbabile ꝙ aĩe sepate vel demones ꝙ subtilitate igeny pollẽt putarẽt ignẽ corporeũ sibi nocere posse: si ab eo nullaten⁹ grauarẽt. Vñ aly dicũt ꝙ oz põere aĩaz eẽt realr ab igne corporeo pati. vñ et Gre. i 4°. dial'. dic. Colligere ex dictis euangelicis possum⁹: qz icẽdiũ aĩa nõ solũ videdo: sz et expiẽdo patiať: sz hoc tali mõ fieri ponũt: dicũt. n. ꝙ ignis ille corpeꝰ põt cõsiderari dupl'r: vnoz ꝺz ꝙ est res q̃dã corpea: ⁊ B mõ nõ hꝺ ꝙ in aĩaz agere possit: alio° ꝺm ꝙ est istꝝm diuie iustitie vidicãtis. B. n. diuine iustitie ordo exigit: vt aĩa q̃ peccãdo se reb⁹ corpalib⁹ subdidit: eis et in penã subdať: instꝝm aũt nõ solũ agit in vtute ꝑpe nãe: sz et i vtute ꝑncipal' agẽtis. vt. ã. di. pª dcñ ẽ: ⁊ ita nõ est icõueniẽs si ignis ille cũ agat in vi spũal' agẽtis: in spñ agat hois vel demonis ꝓ modũ et quo de sacris dictũ est dis. j. ꝙ animã scificãt. Sed istud et nõ vꝝ sufficere: qz oẽ istꝝm i id circa qõ istral'r opať hꝺ ꝑpriã actionẽ sibi ꝛnãlẽ: ⁊ nõ solũ actionẽ ꝺm quã agit in vtute ꝑncipal' agẽtis: imo exercẽdo ꝑmã actionẽ oz ꝙ efficiat hãc scdaz: sic aq̃ lauãdo corꝑ in baptismo scificat aĩam: ⁊ serra secãdo lignũ ꝓducit ad formã domꝰ. vñ oz dare igni aliquã actionẽ in aĩa que sit ei ꝛnãlis ad B ꝙ sit instꝝm diuine iustitie pctã vindicãtis: ⁊ iõ dõz ꝙ corꝑ in spñ nãl'r agere nõ põt nec ei aliq̃ mõ obesse: vel ipm grauare: nisi ꝺm ꝙ aliq̃ mõ corpi vniť: sic. n. ꝟuenim⁹ ꝙ corꝑ qõ corrumpiť aggrauat aĩaz. Sap. 9°. Spũs aũt corpi vniť dupl'r. Uno° vt forma mãe: vt ex eis fiat vnũ simpl'r: ⁊ sic spũs vniť corpi ⁊ vificat corꝑ ⁊ a corpe aliq̃l'r aggrauať: sic aũt spũs hois vel demonis igni corpeo nõ vniť: Alio: sic mouẽs mobili vel sic locatũ loco eo mõ quo icorpalia sunt in loco: ⁊ ꝺz B spirit⁹ icorpei creati loco diffiniunť: ita i vno loco exñtes ꝙ nõ in alio: q̃uis aũt res corpea ex sua nã hẽat ꝙ spñ icorporeũ loco diffiniat: nõ tñ hꝺ sua nã ꝙ spñ icorporeũ loco diffinitum detineat: vt ita alliget illi loco ꝙ ad alia diuertere nõ possit cũ spũs: nõ ita sit i loco nãl'r ꝙ loco subdať: sz B supaddiť igni corpeo inq̃tũ est instꝝm diuine iustitie vindicãtis: qõ sic detinet spñ: ⁊ ita efficiť ei penalis retardans eũ ab executiõe ꝑpe volũtatis: ne. s. possit opari vbi vult ⁊ ꝺm ꝙ vult: ⁊ hũc modũ ponit Greg. in 4°. dial'. exponens. n. quõ aĩa icẽdiũ expiẽdo patiať sic dic. Dum vitas pctõrẽ diuiť dãnatũ in igne phibz: gsnã sapiẽs reprobor aĩas teneri ignib⁹ neget: ⁊ B ẽt Julian⁹ dixit vt in lra magr dicit. Si viuẽtis hois icorporeꝰ spũs detineť in corpe: cur ẽt nõ post mortẽ corpeo igne teneať? Aug. ẽt. iz. de ci. dei. dicit ꝙ sic aĩa in hois ꝺditõe iũgiť corpi: vt dans ei vitaz: q̃uis illud sit spũale: ⁊ hoc corpale: ⁊ ex illa ꝺiũctõe vehementer ꝛcipit amorẽ ad corpꝰ: sic ligať igni vt accipiẽs ab eo penã ⁊ ex illa ꝺiũctõe ꝛcipit horrorẽ: ops q̃ oẽs ꝓdictos modos in vnũ colligere vt pfecte videať quõ aĩa ab igne corpeo patiať: vt. s. dicam⁹ ꝙ ignis ꝺm nãm suã hꝺ ꝙ spũs icorpeꝰ ei ꝺiũgi possit vt loco locatũ: sz q̃tũ est instꝝm diuine iustitie hꝺ vt ipm q̃dãmõ retineat alligatũ: ⁊ B veraciter ignis ille est spũi noxius: ⁊ sic aĩa igne vt noxiũ sibi videns ab igne cruciať. vñ Greg. in 4°. dial'. oĩa ista ꝓ ordine tãgit: vt ex dictis ei⁹ ꝑz. ¶ Ad ꝑmũ dõz ꝙ Aug. logť ingrẽdo. vñ ẽt aliũ modũ ponit determinãdo in li. de ci. dei. vt ex dictis ꝑz: vel dõz ꝙ Aug. itelligit ꝙ ea qꝺ aĩa ꝓprie afficiť ad doloꝛẽ vel tristitiã sũt spũalia: nõ. n. affligeret nisi ignẽ vt noxiũ sibi apꝑhẽderet. ignis g̃ apꝑhẽsus ẽ ꝓprimũ affligẽs: sed ignis corpoꝛeꝰ ex aĩam exñs est affligẽs remotũ. ¶ Ad 2ᵐ dõ. ꝙ q̃uis aĩa simpl'r sit nobilioꝛ igne: ignis tñ est simpl'r aĩa nobilioꝛ: inq̃tũ. s. est instꝝm diuie iustitie. ¶ Ad 3ᵐ dõ. ꝙ pBs ⁊ Boeti⁹ loquunť de illa actõe ꝙ quaz patiẽs trãsmutať in nãm agẽtis: tal' aũt nõ est actio ignis in aĩam: ⁊ ꝓpter hoc rõ nõ ꝛcludit. ¶ Ad 4ᵐ dõz. ꝙ ignis agit in aĩaz nõ ꝙ modũ ifluẽtis: sz ꝙ modũ detinẽtis: vt ex dictis ꝑz. ⁊ iõ rõ nõ est ad ꝓpositũ. ¶ Ad 5ᵐ dõ. ꝙ ivisione itellectuali nõ est tristitia ex hociꝑo ꝙ aliqd vꝝ: cũ illõ qõ vꝝ nullo° itellectui possit eẽ ꝛriũ inq̃tuz vꝝ: in sensu aũt B qõ vꝝ ex ipsa actõe q̃ agit in visũ vt videať põt esse corruptiuũ visus ꝓ accñs inq̃tũ corrũpit armoniã orgaꝛi: sz tñ visio itellectual' põt esse ꝛtristãs inq̃tũ id qõ vꝝ apꝑhẽdit vt nociuũ: ñ q̃si noceat eoipso ꝙ vꝝ: sz alio q̃cũq̃ mõ: ⁊ sic aĩa videdo ignẽ affligiť. ¶ Ad 6ᵐ dõ. ꝙ nõ est silr q̃tũ ad oĩa: sz q̃tũ ad aliqd: vt ex dictis ꝑz. ¶ Ad 7ᵐ dõ. ꝙ q̃tuis nõ sit aliqs tactꝰ corꝑalis iter aĩam ⁊ corꝑ: tñ est iter ea aliqs tactꝰ spũalis: sic ẽt motoz celi cum sit spũal' spũali tactu tãgit celũ ipm mouẽs ꝓ modũ q̃ dr ꝛtristãs tãgere: sic dr in ꝑ de gñatõe ⁊ hꝺ: modus sufficit ad actõez. ¶ Ad 8ᵐ dõ. ꝙ spũs dãnati nunq̃ sunt exꝑ ifernũ nisi ex dispõsatione diuia vl' ad istructionẽ vl' ad exercitiũ electoꝝ: vbicũq̃ exꝑ ifernũ sint: semp tñ videt ignẽ iferni vt eis i penã ꝑparatũ. vñ cũ ista visio sit ĩmediate affligẽs vt dcñ est: vbicũq̃ sunt ab igne iferni affligunť: sic ⁊ captiui ẽt extra carcerẽ exñtes q̃dãmõ a carcere affligunť dũ videt se ad carcerẽ dãnatos: vñ sic glia electoꝝ in nullo minuiť: nec q̃tũ ad ꝓmiũ eẽntiale: neq̃ q̃tuz ad accñtale: si aliq̃ exꝑ celũ empyreũ sint qõ q̃dãmõ in gloziã eoꝝ cedit: ita ẽt in nullo minuiť pena dãnatoꝝ si exꝑ ifernũ ex diuia dispõsatione ad tps ponanť: ⁊ B est qõ dic glo. sup illud Jaco. 3°. Inflãmat rotam natiuitatis ꝛc. diabolus vbicũq̃ sit siue sub aere: siue sub terra secum fert tormẽta suaꝝ flãmaꝝ. obiectio autem ꝓcedit: ac si ignis corpoꝛeus affligeret spiritus ĩmediate sicut affligit corpora.

¶ Oẽs ad etatẽ eãdẽ resurgẽt ꝛc. hoc intelligẽduz est non q̃tũ ad mẽsurã corpis: sed q̃tuz ad pfectionem corporis.

¶ Trigiꝛta. n. duoꝝ annoꝝ erat: ⁊ triũ mẽsiũ ꝛc: hoc itel-

ligendū est ꝑm illā opionē q̄ ponit xp̄z in ꝑn°tricesimi āni nōdū cōpleti baptizatū fuisse:ſz ꝑm opi. Chrysо. q ponit q xp̄s cū baptizat° fuit erat. xxx. ānoꝝ:ꝛ icepat. xxxi. oꝝ dicere q xp̄s trigitatrib° ānis ꝛ trib° mēsib° vixerit:trib°. n. annis ꝑdicauit ꝛ mēsib° q̄si trib°. ¶ Nō est aūt fas dicere q in resurrectione ꝛc. Sed ⁊ ꝟ vr. nani ꝛ gigātes resurgēt in q̄titate quā ꝟ habuerūt. Et dōz: q ꝟ itelligēdū est de q̄titate quā ꝟ habuerūt vl' hituri eēnt nā nō errāte ꝓ supabūdantiā vel defectū. ¶ Sz in quēlibet pulucrē ac cinerez resoluat ꝛc. Sciēdū q be resolutões q̄ in lra tāgunt distribuunt ꝟ mō. Prio. n. accipit illa in q̄ coꝛp° humanū ꝓprio resoluit. vñ q̄tū ad ptes grossas ꝛ terrestres ponit pulueꝛē ꝛ cinerē vt in pulueꝛē dicat resolui in q̄tū exiccat ꝓ cōgelationē humidi ex frigoꝛe agēte: in cinerē vo in q̄tū exiccat ꝓ exctionē humidi a caloꝛe agēte: ſz q̄tū ad ptes subtiles ꝛ aereas alit° ponit ꝛ auras: vt alit° referat ad vapoꝛes humidos q ab būano coꝛpe resoluunt: aura aūt ad fumos siccos q sunt mā vēti q ꝓprie aura dr: deinū vo ponit illa in q̄ ꝑ resoluit: hec aūt vl' sunt sensibilia vl' insensibilia si insensibilia sic tāgit eleméta in ꝟ q dic. In quācūq; aliū coꝛpoꝝ subaz: ꝛ eleméta in ꝟ q dicit. In ipsa eleméta. Si aūt sunt sensibilia: sic tāgit alia bruta: ꝛ boies i ꝟ q dicit. In q̄rūcūq; aialiū ꝛ boiuz cibū carnēq; muteť. vt cib° ptineat ad id qō est in via trāsmutationis būani coꝛpis in subaz ꝑdictā: q vo dicit carnē: ptieat ad terminū trāsmutatiōis ꝑdce. ¶ Illi aīe i pūcto tpis reddit q̄ illā ꝑmit° ꝛc. exponēdū est ꝑmit° nō solū qō est ꝑus tpe: ſz qō est ꝑncipalius vt ex dictis pz: alias oporteret dicere q costa de q̄ foꝛmata est mulier in Adā resurgeret: cui° aīa ꝑ fuit aīata: resurget tū in Eua: qꝛ in ea ꝑncipali° fuit: vt. ſ. ptinēs ad pfectionē idiuidui nō solū ad pfectionē spēi sic fuerat i Adā. Resurgēt gdē scōꝝ coꝛpa sine vllo vitio ꝛc. ista q̄ ꝟ ponūtur: hoc mō differūt vt vitiū ptineat ad itēperātiā hūoꝝ: aut idispōnē iferioꝝ ptiū: ōformitas aūt ad dispōnē ptiū exterioꝝ: coꝛruptio vo ad diminutionē vt si coꝛpa sine aliq̄ mēbro resurgerēt: onus aūt ad idispōnē oꝛgāoꝝ respectu vtutis motiue: difficultas vo ad ipsi° vtutis debilitatem. ¶ Et cruciabit dānatoꝝ coꝛpa boiuz vl' demonū ꝛc. hoc dicit Aug. ꝑm opionē q̄ ponit demones hre coꝛpa nāl'r sibi vnita. ¶ Profitere aīaz posse hre sil'itudinē coꝛpis ꝛc. nō est itelligēdū q aīa sepata hēat sil'itudinē coꝛpis ꝛ mēbroꝝ coꝛpaliū real'r: sic Apolliari° posuit: ſz solūmō ꝓ modū apphēsionis vel itellectiue vl' et imagiarie vt gdā volunt. ¶ Neq; n. non sentiūt ꝛc. hoc pōt exponi vt sentire nō accipiat ꝓ actu exterioꝛi sensus: ſz ꝓ actu itellect° ſz q itellect° q̄q; sensus dr. ¶ Queri ac disputari pōt q̄ inciꝑit hō ꝛc. de ꝟ aliq̄ dicta sunt in z°li. di. z°. vbi de ꝓceptōe dñici cōpis agebat. ¶ Ac nō pot° duos q̄s fuim° erat ꝛc. hoc nō dicit Aug. qꝛ exquo hēbat ꝑncipalia mēbra duplicia: sic duo capita ꝛ duo coꝛda: manifestū erat q due aie i erāt: ꝛ ita duo boies erāt. ſz ꝓiūcti ꝓ errōe nature.

¶ De diuersis aiaꝝ receptaculis. Di. XLV. a

Reterea sciēdū ē q oēs aīe: vt ait aug. cū de hoc seculo exierint diuersas hñt receptiões: bone hñt gaudiū: male vo toꝛmēta. Sz cū facta fuerit resurrectio ꝛ bonoꝝ gaudiū amplio° erit: ꝛ maloꝝ toꝛmēta grauioꝛa q̄n cū coꝛpe toꝛq̄bunť. Ex his oñdit q maius erit gaudiū scōꝝ in resurrectōe ꝛ post: q̄z fuerit ante: ꝛ q diuersa receptacula habebūt aie scōꝝ. De q̄b° idē aug. ait. Ips qō iter hois mortē ꝛ vltimā resurrectionē iterpositū ē: aias abditis receptaculis ꝓtinet: sic̄ vnaq̄q; digna ē vl' requ vl' erūna. ꝑ eo q̄ sortita ē in carne dū viueret.

¶ De suffragijs defunctoꝝ. b

Neq; negādū est vt ait aug. defunctoꝝ aias pietate suoꝝ viuētiū releuari: cū ꝑ illis sacrificiū mediatoꝛi offerť: vel elemosyne fiūt in eccl'ia. Sed hec eis tm̄ ꝓsunt q cum viuerēt hec sibi vt postea possent ꝓdesse meruerūt. Est. n. qdam viuēdi modus nec tā bon° vt nō requat ista post mortē: nec tā malus vt ei nō ꝓsint ista post mortē. Est ꝙo talis in bono vt ista nō requat: ꝛ ē rursus tal'i malo: vt nec his valeat: cū hec vita trāsierit: adiuuari. Quo circa ꝟ oē merituz ꝓpať quo possit post hāc vitā q̄spiā grauari vl' releuari. Nemo aūt spet qō hic neglexit cū obierit apud deū ꝑmereri. Nō g ista q̄ ꝑ defūctis cōmēdādis frequērat eccl'ia illi aplice fūt aduersa snīe q̄ dictū ē. Oēs stabim° añ tribunal xp̄i: vt referat vnus q̄sq; ſz ea q̄ ꝑ coꝛp° gessit. ſ. bona vl' mala: qꝛ ēt hoc meritū sibi q̄sq; cū in coꝛpe viueret ꝓparauit: vt possent ei ista ꝓdesse. Nō. n. oib° ꝓsunt: ꝛ q̄re nō: nisi ꝓp dr̄iaz vite: quā q̄sq; gessit i coꝛpoꝛe. Cuz g sacrificia sine altaris sine q̄rūcūq; aliaꝝ elemosynaꝝ ꝑ baptizatis oib° offerunť ꝑ valde bonis grāꝝ actões fūt: ꝑ nō valde malis sunt ꝓpitiationes. Sz ꝑ valde malis ꝛ si nulla sunt adiumēta mortuoꝝ: tñ q̄lescūq; viuoꝝ ꝓsolatões fūt. Quib° ꝙo ꝓsūt: vl' ad ꝟ ꝓsunt: vt sit plena remissio vl' certe vt tolerabilioꝛ sit ipsa dānatio. Quonib° ergo scē eccl'ie ꝛ sacrificio salutari ꝛ elemosynis q̄ ꝑ coꝝ spiritib° offerunť: nō est dubiū mortuos adiuuari: vt cū eis misericordi° agať a dño: q̄z eoꝝ pctā meruerūt. Hoc. n. a ꝑrib° traditū tota obſuat eccl'ia. Ut ꝑ eis q̄ in cōione coꝛpis ꝛ sanguis ōfūcti fūt: cuz ad ipm̄ sacrificiū loco suo cōmemoꝛent oꝛeť: ac ꝑ illis quoq; id offerri cōmemoꝛeť. Nō ē g ambigēdū ista ꝓdesse ōfunctis: ꝟ talib° q̄ ita vixerūt añ mortē vt possint eis hec vtilia eē post mortē. Nā qui sine fide opante ꝑ dilectionē: eiusq; sacris ō coꝛpe exierūt: frustra illis a suis huiusmodi pietatis officia ipēdunť: cui° dū hic eēnt pignoꝛe caruerūt nō mirico:dias sibi thesaurizātes: ꝟ irā. Nō ergo mortuis noua merita cōparāt cū ꝑ eis aliq̄d boni opāt sui: ꝟ eoꝝ p̄cedētibus ꝓna ista reddunť. Nā istā q̄sq; finiēs vitā: nisi qō i ea meruerit: nō poterit hre post eā. Ecce q̄bus ꝛ q̄l'r ꝓsunt illa q̄ ꝑ ōfūctis freq̄ntat eccl'ia: mediocriter mal' suffragant ad pene mitigationē: mediocriter bonis ad plenā absolutionē. Qui nō hñt tāte ꝓfectōis merita vt nō i

digeant iuuari p pauꝑes quoꝝ ẽ regnũ celoꝝ quos sibi fecerũt amicos ỏ mãmona iniqtatis. Quoꝝ tãta est pfectio vt his adiutoꝝs nõ idigeãt: q̃ les sũt apli t martyres. Ut.n. ait augn. Iniuria est p martyre oꝛare in ecclesia: cuius nos debemus oꝛationibus cõmendare: p alijs autem defunctis oꝛatur.

¶ De officijs sepulture. c

DE põpis ỽo exeqaꝝ idẽ aug. ita dicit. Põpa funeris: agmina exeqaꝝ: sumptuosa diligẽtia sepulture: viuoꝝ sunt q̃lia cũq; solatia: nõ adiutoꝛia moꝛtuoꝝ. Qꝛ si aliqd pdest ipio sepl'tura ꝑciosa: obꝛit pio vilis vl' nulla. Preclaras exeqas i ꝓspectu boium purpurato illi diuiti exhibuit turba famuloꝝ: ꝫ mlto clariores in ꝓspcũ dñi vlcero so illi pauꝑi misteriũ exhibuit angeloꝝ: q eum extulerũt nõ i marmoꝛeũ tumulũ: ꝫ i abꝛae gremiũ. Sit tñ cura moꝛtuos sepeliẽdi t sepl'chꝛa ꝓstruẽdi: qꝛ hec in scripturis scis ĩter bona opa ỏputata sũt: nec solũ in coꝛpib⁹ ꝑziarchaꝝ: aliorũq; scoꝝ: ꝫ ẽt in ipsi⁹ dñi coꝛpe qui ista fecerũt laudari sũt. Impleãt igl'ẽ boies erga suos officia postremi muneris t sui bũani leuiamẽta meroris. Ueꝝ illa q̃ adiuuãt spũs ỏ fũctoꝝ. ſ. oblatiões t oꝛones multo obꝛuãtius ꝓcurẽt.

¶ De duobus bonis quoꝝum alter plura post moꝛtem habet auxilia. d

SOlet moueri q̃ de duob⁹ vno diuite altero pauꝑe piter: ꝫ mediocriẽ bõis q̃ ꝑdictis suffragijs idigẽt t meruerũt pariter post moꝛtẽ iuuari: ꝓ altero ỽo. i. p diuite spãles t cões fiũt oꝛones multe: q̃ el'ynaꝝ largitões: p pauꝑe ỽo nõ fiũt nisi cõmunes largitiones t oꝛones. Queriẽ g̃ an tñ inueẽ pauꝑ paucioꝛib⁹ subsidijs: q̃tum diues ãplioꝛib⁹? Si ñ piter iuuaẽ nõ ei reddiẽ ꝫ merita. Meruit.n. piter iuuari: qꝛ piẽ bõi erit erũt. Si ỽo tñ suffragij ꝓsequẽ q̃tũ diues: qd ꝓtulerũt diuiti illa spãlia: p eo fcã? Sane dici pót non ei magis valuisse gñalia t spãlia q̃ pauꝑi sola gñalia suffragia: t tñ pfuerũt diuiti spãlia non qdẽ ad aliꝺ vl' magis aliqd: ꝫ ad idẽ ad qꝺ gñalia: vt ex plibus t diuersis causis vnum ꝓcipeẽ emolimẽtũ. Pót tñ dici alr illa pl'a subsidia cõtulisse diuiti celeriozẽ absolutionẽ nõ pleniozẽ.

¶ Quib⁹ suffragijs iuuabunẽ mediocriter boni qui in fine inuenientur. e

SEd iteruꝝ q̃riẽ de aliquo mediocriter bono q talib⁹ idigẽs suffragijs ĩ ipso ꝓsũmatõis articulo cũ reliqs migrauit si saluus fuit: p eo ñ offerẽ vlteri⁹ sacrificiũ vel oꝛo vl' elemosyna: nec hẽbat tãte pfectõis merita q̃ his suffragijs ñ egerẽt. Nũq̃d ꝑ saluabiẽ? Estimo eũ q̃si p ignẽ trãseũtẽ saluari meritis t ĩtercessiõib⁹ celestis ecclie: q̃ p fidelibus semp intercedit voto t merito donec impleaẽ chꝛistus.

¶ Quõ sci glorificati audiũt ꝓces supplicãtiũ t quõ ĩtercedũt ꝓ nobis ad dñm. f

SEd forte q̃ris nũq̃d ꝓces supplicãtiũ sci audiũt t vota postulãtiũ i coꝛpoꝛe titiã pueniũt? Non est icredibile aias scoꝝ q ĩ absc̃dito facie dei veri lumis illustratõe leãt: i ipsi⁹ ꝓtẽplatõe ea q̃ foꝛis agũt itelligẽt: ꝗtũ vl' ill' ad gaudiũ vl' nob ad auxiliũ ꝓtinẽt. Sic.n. angel' ita t scis q deo assistũt petitiones nꝛe inotescũt i ỽbo dei qꝺ ꝓtẽplãt: vñ t dñr angeli oꝛones t vota nꝛa offerre deo: ñ qꝛ eũ doceãt: ꝫ qꝛ ei⁹ volũtatẽ sup eis ꝓsulunt. Vñ aug. Angel' q sunt apꝺ deũ inotescũt petitiones nꝛe: vt quodãmõ eas offerant deo: t debis ꝓsulãt: t qꝺ deo iubẽte iplẽdus eẽ cognoueriẽt: ẽ nob cuidẽter vl' latẽter repoꝛtẽt. Vñ t ãgelus boib⁹ ait. Cũ oꝛaretis oꝛonẽ vestrã obtuli deo. Ad oia qdẽ sciẽda sufficit ỽo sua pfectio: ꝫ tñ nũcios. i. angelos: ñ q ei q̃ nescit ãnũciẽr. Nõ.n. ſt vlla q̃ nesciat: ꝫ bonũ coꝝẽ ỽ opibus suis ei⁹ ꝓsulere ỽitatez: t ỽ ẽ qꝺ ei dñr nõ nulla nũciare: nõ vt ipe ab eis discat: ꝫ vt ab eo ipsi p ỽbũ ei⁹ fine coꝛpali sono: nũciẽt ẽt qꝺ voluerit ab eo missi ad quos voluerit: totũ ab illo p illꝺ ỽbũ ei⁹ audiẽtes. i. i ei⁹ ỽitate iuenieres: qd sibi faciẽdũ: qd: qb⁹: t q̃ nũciãdũ sit. Nã t nos oꝛãtes eum: nõ cũ doceam⁹: qꝛ nouit: vt ait ỽbũ ei⁹. Pr̃ vester qd vob neciũ sit prius q̃ petatis ab eo. Nec ista ex pte cognouit: ꝫ futura oia tpalia atq; in eis ẽt qd t q̃ ab illo pituri fueram⁹: t quos: t de qb⁹ reb⁹ vl' exaudiẽtur vl' ñ exaudiẽtur⁹ cẽt sine initio añ pscinit. Nõ ergo dr̃ ãgel⁹ oꝛones nꝛas offerre deo: q̃si de⁹ tũc noueriẽt qd velim⁹ t quo idigeam⁹: q̃ oia añ q̃ fiãt fiẽ t postq̃ fcã sũt nouit: ꝫ qꝛ neẽe ỽ rõnalis creatura tpales cãs ad eternã ỽitatẽ ꝛferre siue petẽdo: qd erga se fiat: siue ꝓsulẽdo qd faciat.

¶ Qꝺ dcm ẽ de angel' attribuit scis aiab⁹. g

SAũt angeli q ỽo p ỽbũ ei⁹ discũt petitiones nꝛas: t qd de his iplẽdũ sit: t qd ñ. Cur ñ credam⁹ t aias scoꝝ diacie ꝓtẽplatiũ i ei⁹ veritate itelligẽ p̃ces boiuz: t q̃ iplẽde sint: vel nõ? Inde ẽ q ỽ dr̃ exaudire ꝑces quoꝛũdã nõ soluz q̃ effectu mãcipat: ꝫ ẽt q̃ inotescit curie angeloꝝ t scãꝝ aiaꝝ qd ide futuꝝ sit vl' nõ: t qꝺ cognoscũt i dei

volũtate esse: volũt ꝛ ipsi. Adeo. n. supne volũ
tati addicti sũt: vt nihil ꝑter eiꝰ volũtatẽ queãt
velle. Intercedũt ergo ad deũ ꝓ nob sci: ꝛ me
rito dũ illoꝝ merita suffragant nob: ꝛ affectu
dũ vota nr̃a cupiũt ipleri. Q̃d tñ nõ faciũt nisi
in volũtate dei ipl̃ẽda didicerit. Quam ergo vt
intercedãt ꝓ nob. i. merita eoꝝ nob suffragent:
ꝛ vt ipsi velit bonuz nr̃m: qz eis volẽtibꝰ deus
vult ꝛ ita fiet. Ex ꝑmissis ꝟstat q cum qbusdã
misericordiꝰ agit ds q̃z eoꝝ pctã meruerit. s. cũ
mediocriter malis: q suffragꝫs ecclie iuuant.

Post q̃z determiauit magr̃ de his q̃ ad re
surrectionẽ ꝑtinẽt: ℔ incipit deter
minare de his q̃ ꝑtinẽt ad remunerationẽ vel
punitionẽ resurgẽtiũ. Et diuidit in ꝑtes duas.
In ꝑma. n. determiat de remuneratõe ꝛ puni
tione q̃ ꝓcedit iudiciũ gñale. In zª de illa q̃ iudiciũ gñale
seq̃t. 47. di. ibi. Solet ẽt q̃ri q̃l̃r dabit ꝛc. ¶ Prima aũt diuidi
tur in duas. In ꝑma determiat de remuneratõe vl̃ puni
tione aiaꝝ añ diẽ iudicy ꝛ resurrectionez. In zª oñdit q̃l̃r
ꝟ iustitiã ꝛ miſicordiã dei ꝓdicta dispẽsent. 46. dist. ibi.
Sed q̃rit hic de valde malꝫ ꝛc. ¶ Prima diuidit in duo. ¶ Prio
oñdit quõ aie post mortẽ diuersa receptacula hẽbũt ꝓ di
uersitate meritoꝝ. In zª determiat q̃l̃r aie post mortẽ cer
tis receptacul̃ distribute iuuari ꝑñt oꝛonibꝰ alloꝝ: ibi. Ne
q negãdũ ẽ: vt ait Aug. ꝛc. Et hec ꝑs diuidit i ꝑtes duas.
In ꝑma oñdit q̃l̃r mortui iuuant suffragys viuoꝝ. In zª
ingrit quõ viui iuuãt ꝓcibꝰ mortuoꝝ scõꝝ: ibi. Sed forte
q̃ris nũqd ꝓces supplicationũ. ¶ Prima aũt diuidit in duas.
In ꝑma determiat de ill̃ mortuis ꝓ qbꝰ suffragia fiũt qñ
eis ꝑsunt. In zª ingrit vtꝝ ꝑsint eis ꝓ qbꝰ nõ fiũt: ibi. So
let moueri qõ de duobꝰ ꝛc. ¶ Prima diuidit in duas. In ꝑma
dic̃ q̃ sunt illa q̃ facta a viuis ꝑsunt mortuis. In zª q̃ sũt il
la q̃ nõ ꝑsũt: ibi. De põpis vo exeqaꝝ ꝛc. ¶ Circa moueri
qõ ꝛc. Circa ℔ duo fac̃. ¶ Prio ingrit de ill̃ ꝓ qbꝰ suffragia ñ
fiũt statu ꝑñtis ecclie durãte. Scõdo de ill̃ ꝓ qbꝰ fiunt ꝑñti
ecclia deficiẽte: ibi. Sed itez q̃rit de aliq̃ ꝛc. ¶ Circa forte
q̃ris ꝛc. hic oñdit quõ suffragia mortuoꝝ scõꝝ viuis ꝑsũt
Et circa ℔ tria fac̃. ¶ Prio. n. ꝓponit qđ itẽdit. Scõdo cõfir
mat ꝓpositũ ꝓ silitudinẽ angeloꝝ: ibi. Uñ ꝛ obẽt ãgeli ꝛc.
Tertio ꝺcludit intẽtũ: ibi. Si aũt angeli ꝓ verbum ꝛc.

Circa q̃runt. ¶ Prio de receptaculis
aiaꝝ post mortẽ. ¶ Scõdo de suf
fragys mortuoꝝ. ¶ Tertio de oꝛonibꝰ scõꝝ.
¶ Circa ꝑmũ q̃runt tria. ¶ Prio vtꝝ aiabꝰ post
mortẽ aliq̃ receptacula assignent. ¶ Scõdo de
ꝺ̃ia receptaculoꝝ. ¶ Tertio de numero eoꝺ̃em.

Ad ꝑmum sic ꝓcedit. vr̃ q aiabꝰ post mortẽ re
ceptacula non assignent: sic̃. n. dicit
Boetiꝰ in li. de hebdo. cõis animi ꝺceptio est apud sapien
tes ico rpalia in loco nõ eẽ. Cui ꝺcordat qđ Aug. dic̃ in. iz.
sup Hen̄. ad lr̃az. Cito gdẽ rñderi ad corpalia loca aiaz nõ
ferri nisi cũ aliq̃ corpe: sz aia sepata a corpe ñ hz aliqđ cor
pꝰ: sic̃ ibidẽ Aug. dic̃ q̃ ridiculũ ẽ aiabꝰ sepat̃ aliq̃ recepta
cula assignare. ¶ Pꝺ. oẽ qđ hz locũ deteriatũ magis ꝺuẽit
cũ illo loco q̃z cũ alio: sz aie sepate sic̃ ꝛ q̃libet spũales sub
stãtie ꝺ differẽter se hñt ad oĩa loca: nõ. n. põt dici q cũ aliq
bus corpibꝰ ꝺueniãt: ꝛ cũ alys differãt: cũ ab oibꝰ ꝺditioni
bus corpalibꝰ sint penitꝰ remote. q̃ eis ỏtermiata recepta
cula nõ sunt assignãda. ¶ Pꝺ. aiabꝰ sepatis nõ assignat̃ ali
qđ post mortẽ nisi qđ cedat in penã vl̃ ꝑmiũ: sz corpal̃ lo
cus nõ põt eis eẽ in penã vl̃ in ꝑmiũ cũ a corpibꝰ nihil reci
piãt. q̃ nõ sũt eis assignãda certa receptacula. ¶ Sz ꝺ: ce
lũ empyreũ locꝰ corpal̃ est: ꝛ tñ ipm fcm̃ moꝝ scis angel̃ ẽ
repletũ: vt Strabꝰ dicit. cũ q̃ angeli sint icorpei: sic̃ ꝛ aie se
parate: vr̃ ẽt q sepatis aiabꝰ sint certa receptacula assignã
da. q̃ ꝛc. ¶ Pꝺ. ℔ ꝑz ꝓ ℔ qđ Hre. in 4º dial̃. narrat aias post
mortẽ ad diuersa loca corpalia eẽ deductas: vt ꝑz de Pa
scasio quẽ Herman̄ Capuan̄ epꝰ i balneis iuenit: ꝛ ỏ aia
Theoderici regis quã dic̃ ad gehẽnã fuisse ꝓductã. q̃ aie
post mortem hñt certa receptacula.

¶ Ulteriꝰ vr̃ q statiꝫ post mortẽ nulle aie deducant̃ ad ce
los vel ad ifernũ: qz sup illõ ꝑs. Adhuc pusillum ꝛ nõ erit
pctõr: dic̃ glo. q sci liberant̃ in fine vite: post hãc tñ vitam
nõ ibi erũt: vbi erũt sci gbꝰ dicẽt. Uẽite bñdicti pr̃is mei.
sz illi sci erũt i celo. q̃ sci post hãc vitã nõ statim ascendũt ad
celũ. ¶ Pꝺ. Aug. dic̃ in Enchĩ. q ꝑs qđ iter hois mortez ꝛ
vltimã resurrectionẽ iterpositũ est: aias abditis recepta
culis ꝺtinet sic̃ vnaq̃q digna ẽ rege vel crũna: sz hec abdi
ta receptacula nõ ꝑñt itelligi celũ ꝛ ifern̄: qz in ill̃ ẽt post
resurrectionẽ vltimã aie cũ corpibꝰ erũt: vñ ꝓ nihilo diſti
gueret ꝑs añ resurrectionẽ ꝛ post resurrectionẽ. q̃ñ erũt
nec i ifernο: nec in padiso vsq̃ ad diẽ iudicy. ¶ Pꝺ. maioꝝ
est glia aie q̃z glia corpoꝝ: sz sil̃ oĩbꝰ reddit glia corpoꝝ vt
sit maioꝝ letitia singuloꝝ ex cõi gaudio: vt ꝑz Deb. ii. sup
illõ. Deo ꝓ nob aliqđ meliꝰ puidẽte ꝛc. dicit glo. vt in cõi
gaudio oĩuz maiꝰ fieret gaudiũ singuloꝝ. q̃ multo fortius
ꝛ glia aiaꝝ ꝺz differri vsq̃ ad finez: vt sil̃ omnibꝰ reddat̃.
¶ Pꝺ. pena ꝛ ꝑmiũ q̃ ꝓ sniaz iudicy reddunt̃: iudiciũ ꝑce
dere nõ debẽt: sz ignis ifernι ꝛ gaudia padisi dabũt̃ hoibꝰ
ꝓ sniaz xꝑi iudicantis in vltio iudicio: vt ꝑz Matth̃. 25. q̃
añ diẽ iudicy nullus ascẽdit ad celũ: vl̃ descẽdit ad iferos
¶ Sz ℥ est: qđ dr̃. z. Cor. 15. Si terrena nr̃a hitatio dissol
uat̃: domũ hẽm̃ nõ mãufactã ꝟuatã in celis. q̃ dissoluta
carne hõ hz mãsionẽ q̃ i cel̃ fuerat ei ꝟuata. ¶ Pꝺ. ꝓbil̃.
ꝓ dic̃ Apls. Cupio dissolui ꝛ eẽ cũ xꝑo: ex q̃ sic arguit Hre.
in 4º dial̃. q q̃ xꝑm i celo eẽ nõ dubitat: nec ꝓ pauli aiaz eẽ
in celo negat: sz nõ est negãdũ xꝑm eẽ in celo cũ sit articu
lus fidei. q̃ nec dubitãdũ ẽ aias scõꝝ ad celos ferri. Qz ẽt
aliq̃ aie ad ifernũ descẽdãt post mortem statiꝫ ꝑz Luc. 16.
Mortuus est ditesꝛ sepulꝰ est in inferno.

¶ Ulteriꝰ vr̃ q aie in padiso vel in iferno exñtes egredi ñ
valeãt. Aug. n. dic̃ in li. de cura ꝓ mortuis agẽda: si rebꝰ vi
uẽtiũ ꝛterent̃ aie mortuoꝝ: vt de alys taceaz meipm pia
mr̃ nulla nocte desereret q̃ terra mariq̃ secuta est vt me
cũ viueret: ꝛ ex ℔ cõcludit q aie defũctoꝝ rebꝰ vinẽtium
nõ iterſint: sz ꝛesse possent si de suis receptacul̃ exirẽt: q̃
de suis receptacul̃ nõ exeũt. ¶ Pꝺ. in psal̃. dr̃. Ut hitẽ i do
mo dñi oĩbꝰ dieb̃ vite mee. Et Job. 13. Qui descẽdit ad ife
ros nõ ascẽdet: q̃ tã bõi q̃z mali a suis receptacul̃ nõ exeũt
¶ Pꝺ. receptacula vt est dcm̃ aiabꝰ post mortẽ dant̃ in ꝑ
miũ vl̃ in penã: sz post mortẽ neq̃ ꝑmia scõꝝ miuunt̃: ne
q̃ pene dãnatoꝝ. q̃ ñ exeũt de suis receptacul̃. ¶ Sz ℥ ẽ
qđ dicit Piero. ℥ Uigilãtiũ: sic eũ alloq̃ns: ait. n. Ul̃i sinu
Abrae: vl̃ in loco refrigery: vl̃ subter arã dei aias apl̃oꝝ ꝛ
martyꝝ ꝟsedisse: nec posse suis tumul̃ cũ voluerit adesse
ꝑñtes: ꝛ ita tu deo leges ponis: tu apl̃is vincula inycies: vt
vsq̃ ad diẽ iudicy teneant̃ custodia: nec sint cũ dño suo ỏ
qbꝰ scriptũ est: sequunt̃ agnũ q̃cũq̃ ierit: sz agnꝰ vbiq̃ est.
q̃ ꝛ bi q cũ agno sunt: vbiq̃ eẽ credẽdi sũt. ridiculũ q̃ ẽ di
cere q aie mortuoꝝ a suis receptacul̃ non recedãt. ¶ Pꝺ.
Piero. ibidẽ arguit sic. Cũ diabolus ꝛ demões toto vagẽ
tur orbe: ꝛ celeritate nimia vbiq̃ ꝑñtes sint: martyres ꝓ
effusionẽ sanguis ara opiẽt icluſi: ꝛ ide exire nõ poterũt:
ex q̃ põt ꝺcludi ñ solũ de bonis: sz ẽt de malꝫ q sua recepta
cula iterdũ exeãt: cũ nõ hẽant maioꝝ dãnationẽ q̃z õmo
nes q vbiq̃ discurrũt. ¶ Pꝺ. idẽ ꝓbari põt ꝓ Hre. i 4º dial̃.
vbi narrat de multis mortuis q vinẽtibꝰ apparuerunt.

¶ Rsideo dꝺz ad ꝑmã. q. q ℥uis subẽ spũales sm eẽ sunz

a corpe nō depēdeāt:corpalia tñ a deo mediātib⁹ spūalib⁹ gubernanť:vt dic̄ Aug.in 3° de tri.ꝛ Greg.i 4.° dial'.ꝛ iō est q̄dā ꝓueniētia subaꝛ spūaliū ad corpales subas p ꝓgruētiā q̄daꝫ:vt.s.dignioꝛib⁹ subys dignioꝛa corpa adaptenť: vñ ét pbi ſm ordinē mobiliū posuerūt ordinē subaꝛ sepaꝛ:q̄uis aūt aīab⁹ post mortē nō assignenť aliq̄ corpora q̄ꝛ sint forme vl' determiati motoꝛes:determiant tñ eis q̄dā corpalia loca p ꝓgruētiā quādā ſm gradus dignitat] coꝛ in q̄b⁹ sunt q̄si i loco:eo mō q̄ i corpalia in loco eē pñt: ſꝫ q⁹ magis accedēt ad p̄mā subaꝫ cui loc⁹ supioꝛ p ꝓgruētiā deputaťur.s.deū:cui⁹ sedē celū scriptura eē denūciat:ꝛ iō aīas q̄ sunt i pticipatōe pfecta diuinitat]:i celo eē ponim⁹: aīas vo q̄ a pticipatōe h⁹ ipediūť loco ſrio dicim⁹ deputari. ¶ Ad p̄mū g̃ dō.q⁹ i corpalia nō sunt i loco mō aliq̄ noto nob ꝛ ꝓsueto ſm q⁹ dicim⁹ corpa ꝑpe in loco eē:sūt tñ in loco mō substātys spūalib⁹ ꝓueniēti:q nob plene māifest⁹ eē nō pōt. ¶ Ad 2m dōm:q⁹ duplex est ꝓueniētia vl' sil'itudo:vna q̄ est p pticipationē eiusdē q̄litatis:sic̄ calida adinuicē ꝓueniūt:ꝛ tal' ꝓueniētia i corpaliū ad loca corpalia eē nō pōt. Alia p q̄dā ꝓportionalitatē ſm quā in scripturis metaphoꝛe corpaliū ad spūalia trāsferunť:vt q⁹ dr̄ de⁹ eē sol:qꝛ est p̄nm vite spūal':sic̄ sol vite corpal':ꝛ ſm hāc cōueniētiā q̄dā aīe q⁹busdā locis magis ꝓueniūt:sic̄ aīe spūal'r illumīate cū corpib⁹ lumiosis:aīe vo obtenebꝛate p culpā cū locis tenebꝛosis. ¶ Ad 3m dōz.q⁹ aīa sepata directe nihil recipit a locis corpalib⁹ p modū quo corpa recipiūt q̄ ꝓseruanť a suis locis:sed ipse aīe ex ſ q⁹ cognoscūt se talibus locis deputari sibi gaudiū ingerūt vel merorē:ꝛ sic locus cedit eis in penā vel in p̄mium.

¶ Ad.2.q.dō.q⁹ sicut in corpib⁹ est grauitas vl' leuitas q̄ ferunť in locū suū q̄ est finis mot⁹ ipsoꝛ:ita ét est i aīab⁹ meritū vel demeritū q⁹ ꝓueniūt aīe ad p̄miū vl' penā q̄ sūt fines actionū ipsaꝛ:vñ sic̄ corp⁹ p grauitatē vel leuitatem statim ferť in locum suum nisi ꝓhibeať:ita statim anime soluto vinculo carnis p q⁹ in statu vie detinebanť p̄mium ꝓsequunť vl' penā nisi aliqd ipediat:sic̄ iterdū ipedit ꝓsecutionē p̄mij veniale pctm̄ q⁹ ꝑus purgari oꝛ:ex q̄ seqūťq⁹ p̄miū differať:ꝛ qꝛ loc⁹ deputaťur aīab⁹ ſm ꝓgruētiā p̄mij vl' pene:stati vt aīa a corpe absoluiť vl' in ifernū ōmergiť:vl' ad celū euolat:nisi ipediať aliq̄ reatu q̄ oporťuit euolationē differri vt ꝑus aīa purgeť:ꝛ huic vitati auctes scripturę canonice manifeste atteſtanť:ꝛ documēta scōꝝ patruꝫ vñ ōriū p hereſi est hūdū:vt p3.4.° dial'.ꝛ in li.de eccl'.dogmatib⁹. ¶ Ad p̄mū g̃ dō.q⁹ glo.ſeipſam exponit:q⁹.n.dicit. Nōdū erūt vbi erūt sci ꝛc̄.stati exponit subdēs.i.ñ habebunt geminā stolā quā hēbāt sci in rerſurrectōe. ¶ Ad 2m dō.q⁹ iter illa abdita receptacula:de q⁹ Aug.logť etiā sunt cōputādi ifern⁹ ꝛ padisus in q⁹ aīe alique añ reſurrectionē ꝓtineť:ſꝫ ió distiguiť tps añ reſurrectionē ꝛ post: qꝛ añ reſurrectionē sūt ibi sine corpe:post aūt erūt cū corpore:ꝛ qꝛ in aliq⁹ receptacul':nunc sunt aīe in q⁹ post reſurrectionē nō erūt. ¶ Ad 3m dōz:q⁹ hoies ſm corpa hūt quādā ꝓtinuitatē adiuicē:qꝛ ſm ea est vex:q⁹ dr̄ Actl.i7. q⁹ de⁹ ex vno fecit oē hoiuz gen⁹:ſꝫ aīas ſigillati finxit:vñ nō est tanta ꝓgruētia vt oēs hoies sil'glificenť in aīa:sicut q⁹ sil'glificenť in corpe. Et ꝓterea glia corpis nō ē ita ēntial' sic̄ glia aīe:vñ maⁱ⁹ detrimētū eēt scis si glia aīe differeť:q̄ de hoc q⁹ glia corpis differť:nec posset ſ ōtrimētū glie recōpēsari p ampliationē gaudy singulox de gaudio cōi. ¶ Ad 4m dō.q⁹ eādē obiectionē Greg.in 4.° dial'. pponit ꝛ soluit. Si ingt nunc in celo sunt aīe scōꝝ:gd est q⁹ in die iudicij p iustitie sue retributōe recipiūt. Et rñdet:hoc eis nimiꝝ crescit i iudicio:q⁹ nūc aīe sola sui glia retributione letanť:postmodū vo ét corpoꝝ btitudinē pfruenť: vt in ipsa quoq⁹ carne gaudeāt:in q̄ dolores p dño crucia-tusq⁹ ptulerūt:ꝛ eodē mō dicēdū est de dānatis.

¶ Ad 3am.q.dōz:q⁹ aliquē exire de ifermo vl' padiſo pōt intelligi dupl'r. Uno⁹ vt simpl'r ide exeat vt iā ei⁹ loc⁹ nō sit padiſus vel ifern⁹:ꝛ sic nullus ifermo vl' padiſo final'r deputat⁹ ide exire pōt:vt in sequēti di.dicet. Alio mō pōt intelligi vt exeat ide ad tps:ꝛ in ſ distiguēdū est:q⁹ eis ꝓueniat ſm legē nāe:ꝛ q⁹ eis ꝓueniat ſm ordinē diuīe iusticie qꝛ vt Aug.dic̄ in li.de cura p mortuis agēda. Ally sunt bumanaꝝ limites rexꝝ:alia sunt diuīaꝝ signa vtutū:alia sunt q̄ nāl'r:alia q̄ mirabil'r fiūt:ſm g̃ nālē cursuꝫ aīe sepate receptacul'.pp⁹ys ōputate a ꝓuersatōe viuētiū penit⁹ segreganť:nō.n.ſꝫ cursū nāe hoies imortali carne viuētes substātys sepat] imediate ꝓiūgunť:cū ois coꝛ cognitio a sensu oriať:nec ꝑpter aliō a suis receptacul'eas exire ꝓueiret nisi vt reb⁹ viuētiū iteressent. Sꝫ ſm dispōnē diuīe puidētie aliq̄n aīe sepate a suis receptacul'egresse cōspectib⁹ hominū pñtanť:sic̄ Aug.in pdcō li.narrat de Felice martyre:q⁹ ciuib⁹ Nolanis visibil'r appuit cuꝫ a barbaris oppugnaret. Et ß ét credi pt q⁹ aliq̄n de dānatis ꝓtingat:q⁹ ad eruditionē hoīum ꝛ terroꝛē pmittunť viuētib⁹ apparere: aut ét ad suffragia expetēda q̄tū ad illos q in purgatorio ōtinenť:vt p multa q̄ in 4.° dial'.narranť p3. Sꝫ ß iteresť iter scos ꝛ dānatos:q⁹ sci cū voluerīt appere pñt viuētib⁹ nō aūt dānati:sic̄.n. viuētes sci in carne p donū gre gratis date accipiūt vt sanitates ꝛ signa pficiāt:q̄ nō nisi diuina vtute mirabil'r fiūt:q̄ qdeꝫ signa ab alys ß dono carētib⁹ pfici nō pñt:ita ét nō est icōueniēs vt ex vtute glie aliqua ptās aīab⁹ scōꝝ deť:p quā pñt mirabil'r appere viuētib⁹ cū volūt:qđ aly nō pñt:nisi iterdū p̄missi. ¶ Ad p̄mū g̃ dicēdū:q⁹ Aug.vt p seq̄ntia p3:logť ſm cōꝫ cursuꝫ nāe:nec tñ segť q⁹ ét si mortui pñt vt volūt viuētib⁹ apparere.tot̄ tiēs appeāt q̄tiēs appent i carne viuētes:qꝛ sepati a carne vl' oio ꝓformanť diuīe volūtati:ita q⁹ nō liceat eis nisi q⁹ ſꝫ diuinā dispōnē ꝓgrue ituenť:vl' ita sūt pēis oppſi:vt ō sua miseria magis doleāt q̄ curēt alys appere. ¶ Ad 2m dō.q⁹ auctes ille loquunť q̄tū ad ß q⁹ nullus ō padiſo vl' iferno egrediť simpl'r:ꝛ non q⁹ egrediať ad tps. ¶ Ad 3m dō.q⁹ sic̄ ex dict] p3:ſm ß loc⁹ aīe cedit in penā vl' p̄miū:q⁹ aīa afficiať ex ß q⁹ tali loco deputať vl' gaudēdo vl' dolendo:ß ät gaudiū siue ß dolor de ß q⁹ talib⁹ loc] ōputať manet i aīa ét qñ ex loca p̄dcā fuerit:sic̄ pōtifici cū dať ꝑ horeuit i aīa ét qñ ex loca p̄dcā fuerit:sic̄ pōtifici cū dať ꝑ horeuit i cathedra sedeat i eccl'ia:nō miuiť gl'ia qñ a cathedra recedit:quia etiam si actu ibi nō sedeat:loc⁹ tamē ille sibi deputatus est.

¶ Ad ea ét q̄ ꝓobyciūť rñdere oꝛ. ¶ Ad q̄ꝛ p⁹ dr̄:q⁹ ꝑiero.logť de aplis ꝛ martyrib⁹ ſꝫ ß qō eis accreſcit ex ptāte glie:ꝛ nō ſꝫ qō eis ꝓgruit ex debito nāe. Qꝛ ät dic̄ eos vbiq⁹ cē nō ē itelligēdū q⁹ sil' sint in plib⁹ loc]:aut vbiq⁹:ſꝫ ga

vidēt deū:ſz in ſinu abrae vī de⁹. vt pz p aug. 9° li. ꝺfeſ. qui loquēs de Nebridio dic. gcgd illic eſt qō ſin⁹ Abraā vocaī ibi Nebridius me⁹ viuit. Et ifra. Jā non ponit aurē ad os meū:ſz ſpūale os ad fōtē tuū ⁊ bibit q̄tū pōt ſapiaz p auiditatē ſua ſine fine:felix ḡ ſin⁹ Abrae ñ ē idē qō lib⁹ iferni. ¶ P. eccl'ia nō orat p aliq̄ vt ad ifernū ꝺducaī:orat aūt vr āgeli aīaz ꝺfūcti in ſinū Abrae ꝺferāt. ergo vī q⁹ ſin⁹ abrae nō ſit idē qō lib⁹. ¶ Sz ℨ ſin⁹ Abrae ꝺr vbi mēdie⁹ Lazar⁹ duct⁹ eſt:ſz duct⁹ ē ad ifernū:vt dic gl. Job. 30. ſup illō. Ubi ꝺſtituta dom⁹ dei viuētis:ifern⁹ dom⁹ erat oīum viuētiū añ aduētū xpi. ḡ ſin⁹ Abrae idē ē qō limb⁹. ¶ P. Geñ. 44. dic Jacob filys ſuis. Deducetl canos meos cuz dolore ad iferos. ḡ Jacob ſciebat i morte ſua ſe ad iferos trāſferēdū. ḡ ⁊ eadē rōne ⁊ abraā ad iferos trāſlat⁹ fuit p⁹ morte:⁊ ita ſin⁹ Abrae vī eſſe aliq̄ pars inferni.

¶ Ulteri⁹ vī q⁹ lib⁹ iferni ſit idē qō ifern⁹ dānato⁹:xps. n. ꝺr ifernū momoꝛdiſſe nō abſoꝛbuiſſe:qz aliq̄s exīt ide:ñ aūt oēs:nō āt ꝺicereī momoꝛdiſſe ifernū ſi illi q̄s libauit nō fuiſſent ps ml'titudīs i iferno ꝺtēte. ḡ cū illi q̄s libauit in libo iferni ꝺtinerenī:ydē ꝺtiebanī i libo ⁊ i iferno. ḡ libus eſt idē qō ifern⁹ vl' ps iferni. ¶ P. xps ꝺr in ſymbolo deſcēdiſſe ad ifernū:ſz nō deſcēdit niſi ad libū patrum. ḡ lib⁹ pat⁹ ē idē qō ifern⁹. ¶ P. Job. 17. ꝺr. In pfūdiſſimū iferni deſcēdat aīa mea. ſz Job cū eēt vir ſcūs ⁊ iuſt⁹ ad libū deſcēdit. ḡ lib⁹ ē idē qō pfūdiſſimū iferni. ¶ Sz ℨ. i inferno nulla ē redēptio:ſz a libo ſci fuerūt redēpti. ḡ lib⁹ ñ ē idē qō ifern⁹. ¶ P. aug. dic. 12. ſup geñ. ad lr̄az. Quō illā regē quā Lazar⁹ accepit apud iferos eē credam⁹ ñ video ſz aīa Lazari ad libū deſcēdit. ḡ lib⁹ ñ ē idē qō ifernus.

¶ Ulteri⁹ vī q⁹ lib⁹ pueroꝝ ſit idē qō lib⁹ pat⁹:pena. n. ꝺz rñdere culpe:ſz p eadē culpa ꝺtiebanī in libo pres ⁊ pueri. ſ. p culpa oꝛigiali. ḡ idē ꝺz eē vtroꝝq; loc⁹ pene. ¶ P. aug. dic i ench. Mitiſſima ē pēa pueroꝝ g cū ſolo oꝛigiali decedūt:ſz nulla ē mitioꝛ pēa ea quā ſci pres hēbāt. ḡ idez eſt loc⁹ pene vtroꝝq;. ¶ Sz ℨ:ſic actuali pctō debeī pēa tpal' in purgatoꝛio ⁊ eterna i iferno:ita ⁊ oꝛigiali pctō ꝺbeba pēa tpal' in libo pat⁹:⁊ eterna i libo pueroꝝ. ſi ḡ iferꝰ nus ⁊ purgatoꝛiū ñ ſūt idē:vī q⁹ nec lib⁹ pueroꝝ:⁊ lib⁹ patrū ſint idem. ¶ Utrum aūt infernus ⁊ purgatoꝛy loc⁹ ſint idem:queſitum eſt ſupra. diſt. xi.

¶ Sz ideo ꝺd. ad. j. q. q⁹ aīe hoīuz poſt morte ad getē puēre ñ pūt:niſi merito fidei:qz accedētē ad deū oꝛ credere. Heb. ii°. Primū āt exēm credēdi hoīb⁹ i abraā ꝺat:g p̄mus ſe a cetu ifideliū ſegregauit ⁊ ſpāle ſignū fidei accepit:⁊ iō reges illa q̄ hoīb⁹ p⁹ morte ꝺat ſin⁹ abrae ꝺr:vt pz p Aug. iz. ſup Geñ. ad lr̄az:ſz aīe ſcoꝝ p⁹ morte ñ oī tpe eādē getē habuerūt:qz p⁹ xpi aduētū hñt plenā getē diuīa viſiōe pfruētes:ſz añ xpi aduētū hēbāt gdē getē p īmunitatē pene:ſz ñ hēbāt getē deſidery p ꝺſecutionē finis. Et iō ſtat⁹ ſcoꝝ añ xpi aduētū pt ꝺſiderari ⁊ fz id qō hēbat de rege:⁊ ſic ꝺr ſin⁹ abrae. Pōt et ꝺſiderari q̄tū ad id qō eis de requie ꝺerat:⁊ ſic ꝺr lib⁹ iferni. Lib⁹ ḡ iferni ⁊ ſin⁹ abrae fuerūt añ xpi aduētū vnū p accñs:⁊ ñ p ſe:⁊ iō nihil phibz p⁹ xpi aduētū eē ſinū abrae oīo diuerſū a libo:qz ea q̄ ſt vnū paccñs ſepari ꝺtigit. ¶ Ad. j. ḡ ꝺd. q⁹ q̄tū ad id qō hēbat ō bono:ſtat⁹ ſcoꝝ pat⁹ ſin⁹ abrae ꝺicebaī:ſz q̄tū ad id qō hēbat de defcū ꝺicebaī ifern⁹:⁊ ſic nec ſin⁹ abrae i maluz accipiī:nec ifern⁹ i bonū:q̄uis q̄dāmō ſint vnū. ¶ Ad z^m ꝺd. q⁹ ſic reges ſcoꝝ patꝝ añ xpi aduētum ꝺicebaī ſinus abrae:ita ⁊ p⁹ xpi aduētū:ſz diuerſimōe:qz. n. añ xpi aduētū ſcoꝝ reges hēbat ꝺefectū regei adiūctū:ꝺicebaī ideī ifern⁹ ⁊ ſin⁹ abrae:vñ ibi nō videbaī de⁹. ſz qz p⁹ xpi aduētū ſcoꝝ reges ē ꝺpleta cū deū videant:talꝰ reges ꝺr ſinus abrae:⁊ nullo⁹ ifern⁹:⁊ ad hūc ſinū abrae eccl'ia orat fideles ꝺduci. vñ pz rñſio ad z^m:⁊ ſic ēt itelligēda eſt q̄dā glo. q̄ ꝺr Luc. 16. ſup illud. Jcīn ē vt morereī mēdic⁹ ⁊c. q̄ ſic ꝺic:ſin⁹ abrae ē reges btoꝝ paupeꝝ:q̄ꝝ ē regnū celoꝝ.

¶ Ad z^am. q. ꝺd. q⁹ receptacla aīaꝝ p⁹ morte ꝺupl'r diſtīgui pūt:aut ex ſitū:aut ex locoꝝ q̄litatē. put. ſ. in aliq⁹ loc⁹ penas vl' pmia recipiūt aie. Si ḡ ꝺſideret lib⁹ patꝝ ⁊ ifern⁹ ex locoꝝ q̄litatē ꝑdictā:ſic nō eſt dubiū q⁹ diſtīguunt:tuz qz i iferno ē pena ſenſibil'q̄ i libo patꝝ nō erat:tū ēt qz in iferno ē pēa eterna:ſz i libo patꝝ ꝺtinebāt ſci tpal'r tm̄. Sz ſi ꝺſiderenī q̄tū ad ſitū loci:ſic ꝓbabile ē q⁹ idē loc⁹: vl' q̄ſi ꝺtinu⁹ ſit ifern⁹ ⁊ lib⁹:ita tñ q⁹ q̄daz ſupioꝛ ps iferni lib⁹ patꝝ ꝺicaī. exñtes. n. in iferno ex diuerſitatē culpe diuerſam ſoꝛtiunī et penā:⁊ iō ꝑm q⁹ grauioꝛib⁹ pctīs ēt irretiunī dānati:ex ℨ obſcurioꝛē ⁊ pfūdioꝛē locuz obtinēt i iferno:vñ ſci pres in gb⁹ mīmū erat de rōne culpe ſupmū ⁊ min⁹ tenebroſū locū hūerunt omnib⁹ puniēdis. ¶ Ad. ſ. ḡ ꝺd. q⁹ ex ℨ q⁹ ifern⁹ ⁊ lib⁹ ſūt idē q̄tū ad ſitū:ꝺr xps ifernū momoꝛdiſſe ⁊ i ifernū deſcēdiſſe qñ pres a libo eripuit ſuo deſcēſu:⁊ p ℨ pz ſol'o ad z^m. ¶ Ad z^m ꝺd. q⁹ Job nō deſcēdit ad ifernū dānato⁹:ſz in libū patꝝ:q gdē ꝺr pfūdiſſim⁹ loc⁹:nō gdē reſpcū loco⁹ penaliū:ſz i ꝺpatōe ad alia loca:qz ſub eodē icludiī oīs loc⁹ penaꝝ. Vel ꝺd:ſic aug⁹. ſoluit. iz. ſup Geñ. ad lr̄az de iacob ſic ꝺicēs: Illud qō Jacob ꝺic ad filios ſuos. Deducetis ſenectutē meā cū triſtitia ad iferos:vī ℨ magl timuiſſe ne nimia triſtitia ſic pturbareī:ne ad regē btoꝝ iret:ſed ad iferos pctoꝝ:⁊ ſil'r pōt expōi vbū iob eadē rōe:vt ſit vbū magl tim̄tl q̄ aſſerētis.

¶ Ad z^am. q. ꝺd. q⁹ lib⁹ pat⁹ ⁊ lib⁹ pueroꝝ abſq; dubio diffe rūt ꝑm q̄litatē ꝑmy vl' pene:pueris. n. nō adeſt ſpes bte vite q̄ pri⁹ in libo aderat in qb⁹ ēt lume fidei ⁊ gre refulgebat:ſz q̄tū ad ſitū ꝓbabil'r creꝺit vtroꝝq; idē loc⁹ fuiſſe niſi q⁹ reges btoꝝ adhuc erat in ſupioꝛi loco q̄ lib⁹ pueroꝝ:ſic ꝺe libo ⁊ iferno ꝺcm̄ ē. ¶ Ad p^m ḡ ꝺd. q⁹ ad culpam oꝛigialē nō codē mō ſe hēbāt pres ⁊ pueri:i pri⁹. n. oꝛigialis culpa expiata erat ꝑm q⁹ erat ifectiua pſone:remanebat tñ ipediñtū ex pte nāe. p q̄ nōdū fuit plenarie ſatiſfactū:ſz in pueris ē ipedimētū:⁊ ex pte pſone:⁊ ex pte nāe:⁊ iō pueris ⁊ pri⁹ ꝺiuerſa receptacula aſſignanī. ¶ Ad z^m ꝺd. q⁹ aug. logī ꝺe pēis q̄ ꝺbenī alicui rōne pſōe ſue:iter ḡs mitiſſimā penā hñt g ſolo oꝛigiali pctō grauanī:ſz adhuc eſt mitioꝛ pena coꝝ quos non ipedit a pceptione gl'ie defect⁹ pſone:ſz ſolus defect⁹ nature:vt ipa ꝺilatio glorie quedam pena ꝺicatur.

Ad tertium ſic pceꝺiī. vī q⁹ ñ ꝺbeāt tot ſcepta cula diſtīgui. Dic. n. receptacula ꝺbenī aīab⁹ poſt morte ꝑ pctō:ita ⁊ p merito:ſz rōne meriti nō ꝺebeī niſi vnū tm̄ receptaculū. ſ. padiſus. ḡ nec rōne pctoꝝ nō ꝺebeī niſi vnuz receptaculū. ¶ P. receptacula aſſignanī aīab⁹ p⁹ morte rōne meritoꝝ vl' demeritoꝝ:ſz ñ eſt loc⁹ in q̄ merenī vl' demerenī. ḡ vnū tm̄ receptaculuz ꝺz eis aſſignari p⁹ morte. ¶ P. loca penalia ꝺebeī rñdere ipſis culpis:ſz nō ſunt niſi tria gnā culpaꝝ. ſ. oꝛigial'. vēial'. ⁊ mortal'. ḡ nō ꝺbēt eē niſi tria receptacula pēalia. ¶ Sz ℨ vī q⁹ ꝺebeāt eē ml'to pl'a q̄ aſſignenī. aer. n. iſte caligino ſus ē demonū carcer. vt pz z^o. pe. 3°. nec tm̄ ꝺputaī iter. v. receptacla q̄ a gbuſdā aſſignāt. ḡ ſūt pl'a receptacla q̄. v. ¶ P. ali⁹ē padiſus terreſtris:⁊ ali⁹ padiſus celeſt':ſz qdā poſt ſtatū h⁹ vite ad padiſuz terreſtrē ſūt trāſlati:ſicut de Enoch. ⁊ ō helia ꝺr. cū ḡ padiſus terreſtris iter gnaꝝ receptacula nō ꝺputeī:vī q⁹ ſūt pl'a q̄. v. ¶ P. cuilz ſtatui pec cantiū ꝺz aligs loc⁹ penal' rñdere:ſz ſi ponaī aligs in oꝛigiali pctō decedere:cū ſolo veniali pctō nulluz receptaculoꝝ aſſignatoꝝ ei ꝺpetet:ꝺſtet. n. q⁹ i padiſo nō eēt:cū gracareret:ſed eadē rōne nec in libo patrū:ſil'r nec i libo pueroꝝ:cū in libo pueroꝝ nō ſit pena ſenſibilis q̄ tali ꝺebeī rōne venialis pctī:ſil'r nec in purgatoꝛio:qz ibi non eſt niſi pena tpalis. huic aūt ꝺebeī pena ꝑpetua:ſil'r nec in iferno dānato⁹:qz mortali pctō caret. ḡ ꝺz pōere ſextū recepta-

culum. ¶ ℙ. diuerse sunt quãtitates ꝑmioꝝ ⁊ penaꝝ ſm dſias culpaꝝ ⁊ meritoꝝ: ſz ifiniti ſũt grad⁹ culpaꝝ ⁊ meritoꝝ. ḡ ifinita ꝺbẽt diſtingui ſceptacla ī gb⁹ pũiãt vl' ꝑmitat p⁹ mortẽ. ¶ ℙ. aie qñq; puniũt ī loc⁹ ī gb⁹ peccauerũt: vt p ℌre. ꝑz in 4°. diał. ſz peccauerũt ī loco in q̃ nos hītam⁹. ḡ hic loc⁹ ꝺz ꝛputari ſter receptacula: ⁊ ꝑcipue cũ alig ī hoc mũdo ꝑ pctis ſuis puniant: vt. ſ. ꝺi. 15. dixit mgr. ¶ ℙ. ſic alig in gr̃a decedẽtes hñt aliq̃ ꝑ gb⁹ ſũt digni pẽa: ita alig in pctō mortali decedẽtes hñt aliq̃ bona ꝑ gb⁹ eẽnt digni ꝑmio: ſz decedẽtib⁹ ī gr̃a cuz pctis venialib⁹ aſſignat aliqō receptaculũ ī q̃ puniunt añq; ꝑmia ꝛſeq̃nt. ſ. purgatoriũ. ḡ ⁊ eadẽ rõne eẽrio ꝺz cẽ de ill'g in mortali pctō decedũt cũ bonis opib⁹ aliqb⁹. ¶ ℙ. ſic ꝑres retardabant a plena gl'ia aie añ xp̃i aduẽtũ: ita ⁊ nũc a gl'ia cõpis. ḡ ſic diſtinguit receptaculũ ſcõꝝ añ xp̃i aduẽtũ ab eo ī q̃ nũc recipiũt: ita ꝺz r̃ceptaculũ nũc diſtingui ab eo ī q̃ r̃cipiẽt p⁹ r̃ſurrectõez. ¶ ℜ. dõ. g⁹ receptacula aiaꝝ diſtinguũt ꝑz diuerſos ſtatus eaꝝ: aia ãt ꝛiũcta mortali corpi ꝺz ſtatũ merẽdi: ſz exuta a corpe ẽ in ſtatu recipiẽdi ꝑ meritis bonũ vl' malũ. ḡ poſt mortẽ vl' eſt in ſtatu recipiẽtis finale ꝑmiũ vl' ẽ in ſtatu q̃ ipediť ab alio. Si ãt ẽ in ſtatu recipiẽtis finalẽ retributionẽ: ſ̃ eſt duplr: vl' q̃tũ ad bonũ: ⁊ ſic eſt padiſus: vl' q̃tum ad malũ: ⁊ ſic rõne actual' culpe eſt iferꝰ: rõne ãt ꝛigial' eſt lib⁹ pueroꝝ. Si ãt ẽ in ſtatu q̃ ipediťa finali retributione ꝛſequẽda: vl' ſ̃ ẽ ꝑ defectũ pſone: ⁊ ſic ẽ purgatoriũ: ī q̃ ꝺtinẽt aie ne ſtati ꝑmiũ ꝛſeq̃nt ꝑ pctã q̃ ꝛmiſerũt: vl' ꝑ defectũ nãe: ⁊ ſic ẽ lib⁹ patꝝ in q̃ detiebant pres a ꝛſecutõe glie ꝑ reatũ humane nãe g nõdũ poterat expiari. ¶ Ad p̃m ḡ dõ. g⁹ bonũ ꝛtigit vno⁹: ſz malũ mltipharie: ſic ꝑz ꝑ Dyo. 4. c. de di. no. ⁊ ꝑ ꝓbm in z° ethy. ⁊ ꝑ ſ̃ nõ eſt i cõueniẽs ſi loc⁹ bone retributõis eſt vn⁹: loca vo penaruz ſunt pl'a. ¶ Ad z^m dõ. g⁹ ſtat⁹ merẽdi vel demerẽdi ẽ vn⁹ ſtat⁹: cũ eiuſdẽ ſit poſſe mereri ⁊ demereri: ⁊ iõ ꝛueniẽter ꝺbeť oĩb⁹ vn⁹ loc⁹: ſz eoꝝ q̃ r̃cipiũt ꝑ merit| ſũt ſtat⁹ diuerſi: ⁊ iõ nõ ẽ ſil'e. ¶ Ad 3^m dõ. g⁹ ꝑ culpa ꝛigiali ꝑt aligs puniri dupl'r vt ex ꝺcis ꝑz: vl' rõne pſõe: vl' rõne nãe tm̃: ⁊ iõ illi culpe rñdet duplex lib⁹. ¶ Ad 4^m dõ. g⁹ aer iſte caliginoſus nõ aſſignat demõib⁹ q̃ſi loc⁹ ī quo recipiãt retributionẽ ꝑ meritis: ſed q̃ſi cõpetẽs offõ eoꝝ inq̃tũ deputant nobis ad exercitium: ⁊ iõ ſter receptacula de gb⁹ nũc agiť nõ cõputãt. ℙrio. n. deputat eis ignis iferni: vt ꝑz Matℏ. 25. ¶ Ad 5^m dõ. g⁹ padiſus terreſtris ꝓtinet magis ad ſtatum viatoris q̃ ad ſtatũ recipiẽtis ꝑ meritis: ⁊ iõ ſter receptacula de gb⁹ nũc agiť nõ ꝛputat. ¶ Ad 6^m dõ. g⁹ illa poſitio eſt ipoſis vt in z° ꝺcim̃ eſt. ꝺi. 32. ſi tm̃ eẽt poſis tal' in iferno puniret in eternũ: q. n. veniale pctm̃ in purgatorio tpal'r puniat: accidit ei inq̃tũ gr̃az ꝺz adiũctã: vñ ſi adiũgat mortali: q ꝛ eſt ſine gr̃a pena eterna puniet in inferno: ⁊ q ꝛ iſte q cũ ꝛiginali pctō decedit ꝺz veniale ſine gr̃a: nõ eſt incõueniẽs ſi ponit eternal'r puniri. ¶ Ad 7^m dõ. g⁹ diuerſitas graduũ in penis vl' ꝑmys nõ diuerſificat ſtatum ſm cui⁹ diuerſitatẽ receptacula diſtinguunt: ⁊ iõ rõ nõ ſequit. ¶ Ad 8^m dõ. g⁹ boc q̃ aie ſepate aliqñ in loco nr̃e habitationis puniunt nõ ꝑ ℌ eſt q̃ loc⁹ iſte ſit ꝑ̃pus loc⁹ pnaꝝ: ſed hoc fit ad nr̃az inſtructionẽ vt eaꝝ penas videtes retrahamur a culpis: q̃ ãt aie exñtes ī carne ℌ puniunt ꝑ pctis: nõ ꝓtinet ad ꝓpoſitũ: q ꝛ tal' pena nõ trahit boiez ex ſtatũ merẽtis vl' demerẽtis: nũc aũt agim⁹ de receptacul: q̃ debent aie poſt ſtatũ meriti vel demeriti. ¶ Ad 9^m dõ. q⁹ malũ nõ põt eẽ pure abſq; oi ꝛmixtione boni: ſic bonũ ſummũ eſt abſq; oi cõmixtione mali: ⁊ iõ illi g ad beatitudinẽ q̃ ſummũ bonum eſt trãſferẽdi ſunt debẽt eſſe ab oi malo purgati: ⁊ ꝑ boc opz eſſe locũ in q̃ tales purgent: ſi hinc nõ oĩo purgati exeãt. Sed illi q in ifernũ detrudent nõ erũt ĩmunes ab oi bono: ⁊ iõ nõ eſt ſil'e: q ꝛ in iferno exiſtentes ꝑmiũ bonoꝝ ſuoꝝ recipe pñt inq̃tũ bona ꝓterita eis valẽt ad mitigationẽ pene. ¶ Ad 10^m dõ. g⁹ in gl'ia aie ꝺſiſtit ꝑmiũ eẽntiale. ſz gl'ia corpis cũ redũdet ex aia tota ꝺſiſtit in aia q̃ſi ꝛigial'r: ⁊ iõ carentia gl'ie aie diuerſificat ſtatũ: nõ aũt carẽtia glorie corporis. ⁊ ꝑpter hoc etiã idez locus. ſ. celũ empyreũ debeť aiabus ſcis exutis a corpore ⁊ ꝺiunctis corporib⁹ glorioſis: nõ aũt idẽ locus debeť aiabus patruz ante perceptionem glorie anime: ⁊ poſt perceptionẽ ipſius. II.

Queſtio.

Deinde queriť de ſuffragijs mortuoꝝ. Et circa hoc querunt q̃tuor. ¶ ℙrimo vtrũ ſuffragia que p viuoz fiunt aly ꝑdeſſe poſſint. ¶ Scõo gb⁹ ꝑſint. ¶ Tertio que ſuffragia ꝑſint. ¶ Quarto quantum ꝓſint.

Ad primum

ſic ꝓcediť. videť q⁹ ſuffragia per viuum facta aly prodeſſe nõ poſſint. Gal. 6. Que. n. ſeminauerit hõ hec ⁊ metet. ſed ſi vnus ex ſuffragijs alterius fructum ꝛſequeretur: meteret ab alys ſeminata: ergo ex ſuffragijs alioꝝ nullus fructũ conſequitur. ¶ ℙ. ad iuſticiam dei pertinet vt vnicuiq; ſm opa ſua. ſed ꝓ meritis. vnde ꝑſ. Tu reddes vnicuiq; ſm opa ſua. ſed iuſticiã dei deficere ipoſſibile eſt. ergo ipoſſibile eſt q⁹ vn⁹ ex opibus alterius iuuet. ¶ ℙ. ſm candẽ rõnem ẽ opus meritoriũ ⁊ laudabile. q ꝛ. ſ. inq̃tum eſt voluntariũ. ſz ex ope vnius nõ laudat alter. ergo nec opus vnius põt eẽ alteri meritoriũ ⁊ fructuoſum. ¶ ℙ. ad diuinã iuſticiã ꝑtinet ſil'r bona reddere ꝓ bonis: ⁊ mala ꝓ malis. ſed nullus punit ꝓ malis alterius. ĩmo vt dr̃ Ezech. 18. Alia que peccauerit ipſa morietur. ergo nec vnus iuuat per bona alteri⁹. ¶ Sz ꝛtra ẽ qõ dr̃ in ꝑſ. ℙarticeps ego ſuz oĩuz timentiũ te ⁊c. ¶ ℙ. oẽs fideles p charitatẽ vniti: ſunt vni⁹ corporis eccleſie mẽbra. ſz vnũ mẽbruz iuuat ꝑ alteruz. ergo ⁊ vnus hõ põt ex meritis alterius iuuari.

¶ Ulterius videť q⁹ mortui nõ pñt iuuari ex opib⁹ viuoꝝ. ℙrimo p hoc qõ dicit apoſtolus. ℣. Cor. 5. Oẽs nos oz mãifeſtari añ tribunal xp̃i vt r̃cipiat vnuſq; ꝓ ꝓpria corpis q̃ geſſit. ergo ex his q̃ poſt mortẽ hoĩs gerunt q̃ extra corpus erit nihil ei accreſcere poterit ex alig⁹ opib⁹. ¶ ℙ. hoc idem videť ex hoc qõ habeť apoc. 13. Beati mortui q in dño moriunt. ⁊ ſubdit. Opa. n. illorum ſequunt illos. ¶ ℙ. pficere ex aliquo ope ẽ ſolũ in via exñtis. ſed hoĩes poſt mortẽ iã nõ ſunt viatores: q ꝛ de eis hoc itelligiť qõ legitur Job. 19. Semitã meã circũ ſepſit ⁊ trãſire nõ poſſuz. ergo mortuí de ſuffragijs alicuius iuuari non pñt. ¶ ℙ. nullus iuuat ex ope alterius niſi ſit aliqua vite cõicatio inter eos. ſed nulla cõicatio eſt mortuorum ad viuos ſm ꝓbm in. i. Ethic. ergo ſuffragia viuoꝝ mortuis non ꝑſunt.

¶ Sed ꝛtra eſt qõ babetur. ℣. Macℏ. 12. Sancta ⁊ ſalubris eſt cogitatio ꝓ defunctis exorare vt a peccatis ſolu̅tur. ſed hoc eſſet inutile niſi eos iuuaret. ergo ſuffragia mortuis agẽda: nõ parua eſt vniuerſe eccleſie q̃ in hac cõſuetudine claret auctas: vt in ꝑcib⁹ ſacerdotis q̃ dño deo ad eius altare fundunt locũ ſuũ etiã habeat cõmendatio mortuoꝝ. q̃ qdẽ ꝛſuetudo ab ipſis apoſtolis inchoauit: vt dicit Dama. in quodã ſm one de ſuffragijs mortuoruz ſic dicẽs. Myſterioꝝ ꝛſcy diſcipuli ſaluatoris ⁊ ſacri apoſtoli in tremendis ⁊ viuificis myſterys memoriam fieri eorum qui fideliter dormierunt ſanxerunt. Quod etiam ꝑz per Dio. in vltimo cap. cele. hierar. vbi ritum cõmemorat quo in primitiua eccleſia ꝓ mortuis ozabitur. vbi etiaz Dio. aſſerit ſuffragia viuoꝝ mortuis ꝑdeſſe: ergo boc indubitanter credendum eſt.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q⁹ ſuffragia ꝑ pctōres fcã mortuis nõ ꝑſint. q ꝛ vt dr̃ Jo. 9°. pctōres de⁹ nõ exaudit. ſed ſi oꝝones eoꝝ ꝑdeſſẽt illis ꝑ gb⁹ ozãt: a deo exaudirẽť. ḡ ſuffragia ꝑ eos

fcā mortuis ñ pſunt. ¶ p̃. Greg. ī paſtorali dic̃. Cū is q̄ displicet ad ītercedēdū mittit̃: irati aīus ad deteriora ꝓuocat̃. ſz q̄libet pct̄or deo displicet. q̄ p pct̄or ſuffragia de⁹ ad mīaz ñ reflectit̃: ⁊ ita talia ſuffragia ñ pſunt. ¶ p̃. op⁹ alicui⁹ magl vī cē fructuoſuz faciēti q̄s alteri. ſz pct̄or per opa ſua nihil mereī ſibi. q̄ multo min⁹ pōt alteri mereri. ¶ p̃. oē op⁹ meritoziū oz eē viuificatū. i. charitate ifōma tū. ſz opa p pct̄ores fcā ſūt mortua. q̄ ñ pñt p ea iuuari mō tui p q̄b⁹ fiūt. ¶ Sz ꝺ ē: q⁹ nullus pōt ſcire ꝓ certo de altero vtrū ſit ī ſtatu culpe vl̄ gr̄e: ſi q̄ illa tū ſuffragia ꝓdeſſent q̄ fiūt p eos q ſūt ī gr̄a: nō poſſz hō ſcire p q̄s ſuffragia ꝓgreret ſuis defūctis: ⁊ ita multi a ſuffragys ꝓcurādis retraherēt̃. ¶ p̃. ſic̄ Aug. dic̃ i lr̄a: ſz ꝺ iuuat̃ aliqs mortu⁹ ex ſuffragys ſm q⁹ dū viueret meruit vt iuuaret̃ p⁹ mortē. ergo valoꝛ ſuffragioꝝ mēſurat̃ ſm ꝺditōez ei⁹. p q̄ fiūt nō ergo differt: vt vī: vtrū p bonos vel p malos fiant.

¶ Alteri⁹ vī q⁹ ſuffragia q̄ a viuis ꝓ mortuis fiūt: faciēti⁹ nō. pſunt: qz ſi aliqs ꝓ altero debitū ſolueret ſcōz humana iuſticiā ipe a debito ꝓpō ñ abſolueretur. ergo per hoc q⁹ aliquis ſuffragia faciens debitum ſoluit ꝓ illo ꝓ quo facit: ex hoc a debito ꝓpio nō abſoluitur. ¶ p̃. vnuſq̄ſq̄ oz q̄ facit facer̄ melioꝛi mō q̄ pōt. ſz meli⁹ ē iuuare duos q̄s vn̄ū. ſi q̄ q ꝓ ſuffragia debitū mortui ſoluit a ꝓpio debito libat̃ vī q⁹ nūq̄ deberet aliqs ꝓ ſcipo ſatiſfacere: ſed ſq; ꝓ alio. ¶ p̃. ſi ſatiſfactio alicui⁹ ꝓ alio ſatiſfaciēt] eq̄l⁹ ꝓdeſſet ſibi vt ei ꝓ q̄ ſatiſfacit eadem rōne eq̄l⁹ valebit ⁊ tertio ſi ꝓ eodē ſatiſfaciat ſil̄: ſil⁹ ⁊ q̄rto: ⁊ ſic deinceps. q̄ vn⁹ vna ſatiſfactōe poſſz ꝓ oīb⁹ ſatiſfacere: qō ē abſurduz.

¶ Sz ꝺ ē qō dr̄ ī ps. Oro mea ī ſinu meo ꝺuerteī. q̄ ꝛ eadē rōne ⁊ ſuffragia q̄ ꝓ alys fiūt faciētibus pſunt. ¶ p̃. Dama. dicit ī ſmone de his q in fide dormierūt. Queād modū vnguēto vel alio oleo ſcō circūlinire volēs ifirmū ꝓmo ille. ſ. ꝓticipat vnctionē: deide ſic pungit laboꝛātē: ⁊ ſic gcūq̄ ꝓ ꝓximi ſalute agoniçat: ꝓmū ſibiipſi ꝓdeſt: deinde ꝓximo: ⁊ ſic habet̃ ꝓpoſitum.

¶ Rñdeo dōz: ad p̄am. q. q⁹ actus noſter ad duo valere poteſt. Primo ad aliquē ſtatum acgrendū: ſicut ꝓ opus meritoziū homo acgrit ſtatū beatitudis. Scōo ad aligd conſequēs ſtatū accidētale: vel dimiſſionē pene. Ad vtrunq̄ aūt boꝛ actus noſter duplr̄ valere pōt: vno modo ꝓ viaz meriti: alio mō ꝓ viam oſonis. Et eſt dr̄ia inter iſtas duas vias: vt in. 12ª. di. dictū eſt: qz meritū initiat̃ iuſticie: ſz ozās ipetrat petitū ex ſola liberalitate eius q oꝛat̃. Dicēduz q̄ q⁹ opus vnius nullo modo pōt alteri valere ad ſtatū conſequēdū ꝓ viam meriti: vt. ſ. ex his q̄ ego facio aligs mereatur vitā eternā: qz ſoꝛs glorie reddit̃ mēſurā accipientis: vnuſq̄ſq̄ aūt ex ſuo actu diſponit̃: ⁊ nō ex alieno: ⁊ dico diſpōnem dignitatis ad ꝓmiū: ſed ꝓ viā oſonis etiā q̄ tum ad ſtatū ꝺſequēdū: op⁹ vnius alteri ꝺū ē in via valeī pōt: ſicut q⁹ vn⁹ hō ipetrat alteri ꝓmā gr̄am. cū. n. ipetratio oſonis ſit ſcōm liberalitatez ꝺei q oꝛat̃: ad oīa illa ipetratio oſonis ſe pōt extēdere q̄ ptāti diuie ſubſunt ordinate. Sz q̄tū ad aligd qō eſt ꝺſequēs vel acceſſoziū ad ſtatū: op⁹ vnius pōt valere alteri nō ſolū ꝓ viā oſonis: ſed et ꝓ viā meriti. Qō gdē duplr̄ cōtingit: vel ꝓp cōicantiā ī radice opis q̄ ē charitas in opibus meritoꝛys: ⁊ iō oēs q in uicē charitate cōnectūt̃ aliqō emolimētū ex mutuis opibus repoꝛtāt: tū ſcōm mēſurā ſtatus vniuſcuiuſq̄: qz etiā in p̄ria vnuſquiuſq̄ de bonis gaudebit alteri⁹: ⁊ inde eſt q⁹ articulus fidei ponit̃: ſcōz cōio. Alio mō ex itentiōe faciētis: q aliq̄ opa ſpāliter ad hoc facit vt talib⁹ ꝓſint: vñ iſta opa quodāmodo efficiūtur coꝛ ꝓ quib⁹ fiunt. q̄ſi eis a faciēte collata: vñ pñt eis valere vel ad impletōem ſatiſfactōis: vel ad gcgd huiuſmōi qō ſtatū ñ mutat. ¶ Ad p̄mū q̄ dōz q⁹ meſſio illa eſt ꝓceptio vite eterne: ſic̄ habet̃ Job. 4°. Et q metet fructū cōgregat ī vitā eternā. Soꝛs aūt vite eterne nō ꝺatur alicui niſi ꝓ opibus ꝓpriis: qz et ſi aligs alteri ipetret vt ad vitā eternā ꝓueniat: nunq̄ tñ hoc fit niſi mediātibus opibus ꝓpriis: ꝺum. ſ. ꝓcib⁹ alicuius gr̄a alicui ꝺat̃ ꝓ quā mereī vitā eternā. ¶ Ad 2⁹ dō. q⁹ opus qō ꝓ aliquo fit: efficit̃ ei⁹ ꝓ quo fit: ⁊ ſil⁹ op⁹ qō eſt eius q mecū eſt vnū: eſt quodāmodo ⁊ meū: vñ nō eſt ꝺ diuinā iuſticiā: ſed vn⁹ fructū ꝓcipit de opib⁹ factis ab eo q eſt vnū ſecū in charitate: vl̄ ab opib⁹ ꝓ ſe factis. Hoc ēt ſcōm humanā iuſticiā contingit vt ſatiſfactio vni⁹ ꝓ alio accipiat̃. ¶ Ad 3ᵐ dōz q⁹ laus nō ꝺatur alicui niſi ſecūdū oꝛdinē ei⁹ ad actū: vñ laus eſt ad aligd: vt dr̄ in ꝓmo ethi. Et q⁹ ex ope alteri⁹ nullus efficit̃ vel oñdit̃ bene diſpoſitus vel male ad aligd: inde ē q⁹ nullus laudat̃ ex opib⁹ alteri⁹ niſi ꝓ accñs: ſcōm q⁹ ipſe eſt aliquo mō illoꝝ operū cā auxiliū vel ꝺſiliū p̄bēdo vel īducēdo vel quocunq̄ alio mō: ſed opus eſt meritoziū alicui nō ſolum ꝺſiderata ei⁹ diſpōne ſed ēt q̄tū ad aligd ꝓñs diſpōnē vel ſtatū ei⁹: vt ex dict] pz. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q⁹ auferre alicui qō ſibi debeī ꝺ directe iuſticie repugnat: ſz ꝺare aligd alicui qō ei nō debeī ꝺ nō eſt iuſticie ꝺziū ſz iuſticie metas excedit: ē enī liberalitatis: nō aūt poſſet aliqs ledi ex malis alteri⁹ niſi aligd ei ꝺ ſuo ſubtraheret̃: ⁊ iō ñ ita ꝺtigit q⁹ aliqs puniat̃ pctīs alteri⁹: ſic̄ q⁹ emoluñtū ꝓcipiat ex bōis alteri⁹.

¶ Ad 2ᵃᵐ. q. dōz: q⁹ charitas q̄ ē viculū vniēs mēbra eccl̄ie ñ ſolū ad viuos ſe extēdit: ſz ēt ad mortuos q ī charitate decedūt: charitas. n. vita coꝛpis nō finit̃. i. Coꝛ. 13°. Charitas nūq̄ excidit. ſil⁹ ēt mortui ī memoꝛys hoīum viuentiū viuūt: ⁊ iō ītētio viuentiū ad eos dirigi pōt: ⁊ ſic ſuffragia viuoꝝ dupl⁹ mōtuis ꝓſunt ſic̄ ⁊ viuis: ⁊ pp charitatis vnionē ⁊ pp itētōez ad eos directā: ñ tñ ſic eis valere credēda ſūt viuoꝝ ſuffragia: vt ſtat⁹ eoꝝ muteī de miſeria ī felicitatē vl̄ ecōuerſo: ſz valet ad dimiñutōez pene vel aligd hō. qō ſtatū mortui ñ tranſmutat. ¶ Ad p̄m q̄ dō. q⁹ hō dū ī coꝛpe vixit meruit vt hec ei valeret p⁹ mōtē: ⁊ iō ſi p⁹ hāc vitā eis iuuat̃ nihilomin⁹ ꝺ pcedit ex his que ī coꝛpe geſſit. Vl̄ dōz ſcōz Jo. dama. ī ſmōe ꝓdicto: q⁹ ꝺ ē itelligēdū q̄tū ad retributōez q̄ fiet ī finali iudicio: q̄ erit eterne glie vl̄ eterne miſerie: ī q̄ libet recipiet ſolū ſcōm q⁹ ipe ī coꝛpe geſſit: iteri āt iuuari pñt viuoꝝ ſuffragys. ¶ Ad 2ᵐ dōm q⁹ auctras illa exp̄ſſe logt̃ de ſeq̄la eterne retributionis: qō pz ex ꝺ qō ꝓmittit̃. Dtī mortui q ī do. nc̄. Vl̄ dō. q⁹ opa ꝓ eis fcā ſūt ⁊ q̄dāmō eoꝝ vt dictū ē. ¶ Ad 3ᵐ dōz: q⁹ q̄ſuis aīe p⁹ mortē ñ ſint ſimpl⁹ ī ſtatu vie ſz q̄tū ad aligd adhuc ſūt ī via: inq̄tū. ſ. coꝛ ꝓgreſſus adhuc retardat̃ ab vltia retributōe: ⁊ iō ſimpl⁹ coꝛ via eſt circūſepta: vt non poſſint vlteri⁹ trāſmutari ſcōm ſtatuz felicitat] ⁊ miſerie. Sz q̄tū ad ꝺ ñ ē circūſepta gn q̄tū ad ꝺ q⁹ detineī ab vltia retributiōe poſſint ab alys iuuari: qz ſcōz ꝺ adhuc ſūt in via. ¶ Ad 4ᵐ dōm q⁹ q̄ſuis cōicatio ciuiliū operū de q̄ phs logtur nō poſſit eſſe mortuoꝝ ad viuos q mortui exīt vitā ciuilē ſunt: pōt tñ eſſe coꝛ cōicatio q̄tū ad opa ſpūal vite: q̄ ē p charitatē ad deū cui mortuoꝝ ſpūs viuūt.

¶ Ad 3ᵃᵐ. q. dō. q⁹ ī ſuffragys q̄ fiūt p malos duo pñt cōſiderari. Prio ipz op⁹ opatū: ſic̄ ſacrificiū altar] ⁊ qz nr̄a ſacr̄a ex ſcipis efficaciaz hñt abſq; ope opant] quā eq̄l⁹ explēt p q̄ſcūq; fiāt: q̄tū ad ꝺ ſuffragia p malos fcā defūct] ꝓſunt. Alio mō q̄tū ad op⁹ opās: ⁊ ſic diſtīguēdū ē: qz opatio pct̄oris ſuffragia faciēt] pōt vno mō ꝺſiderari vt ē ei⁹: ⁊ ſic nullo mō meritoria eē pt nec ſibi nec alij. Alio mō in q̄tū ē alteri⁹: qō dupl⁹ ꝺtigit: vno⁹ iq̄tū pct̄or ſuffragia faciēs gerit p ſonā toti⁹ eccl̄ie: ſic̄ ſacerdos cū dic̃ i eccl̄ia exegas mortuoꝝ: ⁊ qz ille itelligit̃ facer̄ cui⁹ noie vl̄ vice fit: vt pz p Dio. i. 13°. c. ce. hie. īde ē q⁹ ſuffragia tal⁹ ſacerdot] q̄tuis ſit pct̄or p ꝺfūct] ꝓſunt. Alio⁹ qñ agit vt iſtr̄z alteri⁹: op⁹. n. miſtery ē magl p̄ncipal⁹ agēt]: vñ q̄ſuiſ ille q agit vt iſtr̄z alteri⁹ ñ ſit ī ſtatu mereīdi: actio tñ ei⁹ ꝓt cē meritoria rōne p̄ncipal⁹ agēt]: ſicut ſi ꝺnus in pct̄o exñs qōcūq; opus mīe facit ex p̄cepto dñi ſuicb aritatem habētis: vnde ſi aligs

in charitate decedēs ꝓcipiat sibi suffragia fieri vel aliꝰ ꝓci piat charitatē hñs:illa suffragia valēt defuncto ꝗuis illi p ꝗs fiāt i pctō exīstāt:magl tñ valerēt si i charitate eēnt: qz tūc ex duabꝫ ptibꝫ opa illa meritozia eēnt. ¶Ad ꝑmū ġ dōz:q3 oro p pctōrē fcā qñqz ñ ē pctōzis:sz alteriꝰ:z iō scōz B digna ē vt a deo exaudiaf:tñ ēt qñqz deꝰ pctōres audit scz qñ pctōres petūt aligd deo acceptū:ñ.n. iustis solis sz etiā pctōribꝫ deꝰ bona sua ꝓuidet.vt ꝑz Matth.5°. ¶Nō āt ex eoz merit]:sz ex sua clemētia.z iō Jo.9°.sup illud. ¶Hec catozes deꝰ nō audit dic glo.q3 logf vt inūctꝰ.i. nō adhuc plene vidēs. ¶Ad zmū dōm:q3 ꝗuis ex pte eiꝰ q displicet oro pctōis nō sit accepta:tñ rōne alteriꝰ cuiꝰ vice vl ipio agit pōt ee ōo accepta. ¶Ad 3mū dō.q3 B qō pctōr faciēs hꝫ suffragia nullū reportat cōmodū:ꝫtigit ex B q3 nō est capax tal pfectꝰ pp ꝓpriā indispōnē:z tñ alq q nō ē idispo sitꝰ aliq mō valere pōt vt dictū est. ¶Ad 4.m dō.q3 ꝗuis opꝰ pctōris ñ sit viuū inq̄tū ē eiꝰ:pōt tñ ee viuū inq̄tū est alteriꝰ vt dictū ē. Sz qz rōes q̄ sūt i oppositū videt cōclu dere:q3 nō differat vtrū gs suffragia ꝓcuret p bonos vel p malos:iō ad eas ēt est rndēdū. ¶Ad 5mū ġ dōm:q3 ꝗuis aliqs p certo scire nō possit de altero an sit in statu salut]: tñ pōt ꝓbabiliꝫ estiare:ex his q̄ exteriꝰ videt de homīe:ex fructu.n.suo arboꝛ cognoscit:vt dr Matth.7°. ¶Ad 6m dōz:q3 ad B q3 suffragiū alicui valeat:regrit ex pte eius p ꝗ fit capacitas huiꝰ valozis.z hāc hō acqsiuit p opa ꝓpa q̄ gessit i vita:z sic logf Aug. Regrit nihilominus q̄litas opis q̄ ꝓdesse dz:z hec ñ pēdet ex eo ꝓ ꝗ fit:sz magl ex eo q facit:vel exequēdo vel imperando.

¶Ad 4am.q.dōz q3 opꝰ suffragy qō ꝓ altero fit pōt cōside rari dupliꝫ. Uno mō vt ē expiatiuū pene p modū cuiusdā recōpēsatōis q̄ i satisfactōe attendit:z B mō opus suffragy quod reputatur quasi eius ꝓ3 quo fit ita absoluit eum a debito pene. q3 non absoluit faciētē a debito pene ꝓprie: qz in tali recōpensatōe ꝫsideraf eq̄litas iustitie:opus aūt istud satisfactoziū ita pōt adeq̄ri reatui vni:q3 alteri ñ eq̄ tur.reatꝰ.n.duoꝝ pctōꝝ maiozē satisfactionem regrūt q̄ reatꝰ vniꝰ. Alio mō pōt ꝫsiderari inq̄tū ē meritoziū vite eterne:qō hz inq̄tū ꝓcedit ex radice charitatis:z scōm B ñ solū pdest ei ꝓ ꝗ fit:sz faciēti magis:z p B patet solo ad obiecta.ꝑme.n.rōnes ꝓcedebāt de ope suffragy scōm q3 est satisfactoziū:sed alie scōm q3 est meritoziū.

Ad secundū

sic ꝓcedit. Utr q3 suffragia ꝓsunt exīntibꝫ in īferno:p B qō habet.2° ¶Mach.3°.q3 iuenerūt sub tunicis iterfectoꝝ de denarys idoloꝝ a qbꝫ lex phibet iudeos:z tñ pꝰ subdit q3 Judas. xy.milia dragmas argēti misit Hierosolymā offerēs ꝓ pctīs mōtuoꝝ:ꝫstat aūt illos mortaliꝫ peccasse ꝫ legē agē tes:z ita i mortali pctō decessisse:z ita ad īfernū ee trāsla tos.ġ exīntibꝫ in īferno suffragia ꝓsūt. ¶Sꝫ.i lra hr ex vr bis Aug.q3 qbꝫ valēt suffragia:vel ad B ꝓsunt vt sit plena remissio:vl ad B vt tolerabilioꝛ sit eoꝝ dānatio.sz soli illi q sūt in īferno dānati ee dicūt.ġ ēt exīntibꝫ i īferno suffra gia ꝓsūt. ¶Sꝫ.Dio.i vlti.ca.ce.hierar.dic sic: Justoꝝ oro nes z fm hāc vitā quāto magl pꝰ morte i his q digni sunt sacris oronibꝫ opant tātūmō. Ex ꝗ pōt accipi q3 suffragia magl ꝓsunt mortuis q̄ ēt viuis.sz viuis ꝓsūt ēt i pctō mō tali exīntibꝫ:cū q̄tidie ozet eccl'ia p pctōribꝫ vt ꝫuertātur ad deū.ġ ēt mortuis i pctō mortali suffragia valēt. ¶Sꝫ. i vitis patꝝ legit q3 ēt Dama.i fmone suo refert:q3 ¶Da chariꝰ iuēta i via caluarie cuiusdā defūcti oronē ꝓmissa q̄ fiuit cuiꝰ caput fuiſſz:z caput dedit rñsum q3 fuerat sacer dotis gētilis q in īferno erat dānatꝰ:z tñ ꝫfessus ē oronē machary se z alios iuuari:ġ suffragia eccl'ie ēt exīntibꝫ in īferno ꝓsūt. ¶Sꝫ.Dama.i eodē fmōe narrat q3 Hzeg. p traiano oronē fundēs:audiuit vocē sibi diuinitꝰ illatam: Uocē tuā audiui z veniā traiano do.cuiꝰ rei vt Dama.dic in dcō fmōe:testis ē oriēs oīs z occidēs.sz ꝫstat traianuꝫ in īferno fuisse:qz multoꝝ martyꝝ necē amarā īstituit vt ibidē Dama.dicit:ġ suffragia ēt valēt exīntibꝫ in īferno. ¶Sz ꝫ est qō dic Dio.7°.ca.ce.hierar.Cūm sacerdos p īmūdis nō ozat:qz i B auerteref a dīno ozdie. Et Lōmen. ibidē dic:q3 pctōribꝫ nō ozat remissionez:qz nō audiref ꝑ illis:ġ nō valēt exīntibꝫ i īferno suffragia. ¶Sꝫ. Hzeg.dic in.34°.moral'.Eadē cā ē cur nō ozet tūc.s.pꝰ die iudicy p hoibꝰ eterno igne dānatis:q̄ nūc cā est vt ñ ozet ꝑ diabo lo angelisq3 eiꝰ eterno supplicio dānat]:q̄ ēt nūc cā ē vt ñ ozēt scī p hoibus īfidelibꝫ ipsꝫq3 defūctis:qz de eis vtiq3 quos eterno dānatos supplicio iā nouerūt:añ illū iusti iu dicis ꝫspectū oronis sue meritū cassari refugiūt.ġ suffra gia dānatis i īferno ñ valēt. ¶Sꝫ.in lra hr ex vbis Augu. Qui sine fide opante p dilectōez eiusq3 sacris a cozpe exe unt frustra illis a suis hꝫ officia īpēdūtur.sed oēs dānati sūt hꝫ.ergo suffragia dānatis in īferno nō ꝓsunt.

¶Ulteriꝰ videf q3 nec ēt exīstētibꝫ in purgatozio:qz pur gatoziū pars q̄dam īferni est.sed in īferno nulla est redē ptio.Et ps.dic: In īferno aūt gs ꝫfitebit tibi.ergo suffra gia his q sunt in purgatozio nō valēt. ¶Sꝫ.pena purgato ry est finita:si ergo p suffragia aligd de pena dimittit tñ poterunt multiplicari suffragia q3 tota tolleꝫ:z ita pctō remanebit totaliꝫ īpunitū:qō repugnare videt diuīc iusti cie. ¶Sꝫ.ad hoc aīe in purgatozio detinēt̄ vt ibi purga te pure ad regnū ꝓueniāt.sed nō pōt purgari nisi aligd cir ca ipam fiat:ergo suffragia facta p viuos penā purgatozy nō diminuūt. ¶Sꝫ.si suffragia exīstētibꝫ in purgatozio va lerēt:maxie ea viderētur valere q̄ sunt ad eoꝝ iperiū fa cta:sed hec nō semp valēt:sicut si aligs decedēs disponit tot suffragia p se fieri:q̄ si facta essent sufficerēt ad totam penā abolēdā:posito ergo q3 huiusmodi suffragia differā tur quousq3 ille penā euasit:ista suffragia ei nihil ꝓderūt: nō enīz pōt dici q3 ei ꝓsint anteq̄ fiant:postq̄ aūt sunt fa cta eis nō indiget:qz iā penā euasit:ergo suffragia existen tibꝫ in purgatozio non valēt. ¶Sed ꝫtra est qō dr in lra ex verbis Aug.q3 suffragia ꝓsunt his q sunt mediocriter boni vel mali.sed tales sūt q i purgatozio detinēt̄ur.ġ zc. ¶Sꝫ.Dio.dic i.7°.ca.ce.hierar.q3 diuinꝰ sacerdos ꝓ moz tuis ozās p illis ozat q ꝺcē vixerūt:z tñ aliq̄s maculas ha buerūt ex īfirmitate humana ꝺcta.sed tales i purgatozio detinentur.ergo zc.

¶Ulterius videf q3 suffragia valēt pueris in libo exīnti bꝰ:qz illi nō detinēt̄ur nisi ꝑ pctō alieno.ġ maxie decēs ē vt ipsi iuuētur suffragys alienis. ¶Sꝫ. in lra habef ex vr bis Aug.q3 suffragia eccl'ie p nō valde malis ꝓpiatiōes sūt.sed pueri nō ꝫputāf iter valde malos: cuz mitissima sit eoꝝ pena.ergo suffragia eccl'ie eos iuuāt. ¶Sed cō tra est qō habef in lra ab Aug.q3 suffragia nō ꝓsunt illis. q sine fide operāte p dilectōez hīc exierūt. sed pueri hoc mō exierūt.ergo eis suffragia nō ꝓsunt.

¶Ulteriꝰ vr q3 aliq̄ mō ꝓsunt scīs exīntibꝫ i pria:p hoc qō hr i collecta misse:sicut scis tuis ꝓsunt ad gliaz.s.sacra:ita nobis ꝓficiāt ad medelā:sz iter alia suffragia ꝓcipuū ē sa crīm altar].ġ suffragia ꝓsunt scīs q sūt i pria. ¶Sꝫ.sacra ef ficiūt qō figurāt:sz tertia ps hostie.s.i calicez missa signi ficat eos q i pria vitā beatā ducūt:vt supra di.iz°. dictū ē ġ suffragia eccl'ie ꝓsūt ēt exīntibꝫ in pria. ¶Sꝫ.sci nō soluz gaudēt de bonis ꝓprys:sed ēt de bonis alioꝝ:vñ Luc.15°. dr. Gaudiū est angelis dei sup vno pctōre pniam agēte. ġ ex bonis opibꝰ viuētiū scōꝝ q sunt i pria gaudiū crescit:z ita ēt eis nra suffragia ꝓsūt. ¶Sꝫ.Dama.dic in fmone de dormiētibꝫ iducēs vba Chryso.si.n.gētiles ingt. cum his q abierunt sua comburūt:q̄to magis te fidelem mittere ꝓuenit cum fideli ipsius ꝓpria:nō vt fauilla fiāt:z hec ve lut illa:sed vt maiozē hīc circūponas gliaz:z si qdē pctōr

fuerit g mortuꝰ est vt peccamina soluas:si aũt iustꝰ vt appositio fiat mercedis ꝛ retributõis:ꝛ sic idem quod ꝓus. ¶ Sz ꝺ̃ ē qõ hr̃ in lr̃a ex vbis Aug.iniuria ē in eccl̃ia orare ꝓ martyre cuiꝰ nos debemꝰ oronibꝰ cõmendari. ¶ ꝓ. eiꝰ est iuuari cuiꝰ est indigere:sed sancti ī patria sunt absq; omni ĩdulgentia.ergo ꝓ suffragia eccl̃ie non iuuantur.

¶ Rñdeo dõz:ad ꝑmũ.q.q̃ circa dãnatos ī iferno fuit duplex opio. Quidã.n.dixerũt ī ꝑ distiguẽdũ eẽ dupl̃r. vno mõ q̃tũ ad tps dicẽtes:q̃ post diẽ iudicy nullus ī iferno exñs aliq̃ suffragio iuuabit̃:sz añ diẽ indicy aliq iuuãtur suffragys eccl̃ie. Allio mõ distiguebãt q̃tũ ad psonas ī inferno detẽtas:iter q̃s q̃sdã dicebãt eẽ valde malos:q sez sine fide ꝛ sacr̃is eccl̃ie decesserũt:ꝛ talibꝰ q de eccl̃ia nõ fuerũt nec merito nec numero suffragia eccl̃ie ꝓdesse pñt. Alij vo sũt nõ valde mali:q.ſ.de eccl̃ia fuerunt numero ꝛ fidẽbñtes:ꝛ sacr̃is ibuti ꝛ aliq̃ opa ꝺ gr̃e bonoꝝ faciẽtes ꝛ talibꝰ suffragia eccl̃ie ꝓdesse debẽt. Sed occurrebat eis q̃dã dubitatio eos pturbans:qz.ſ.videbaꝫ ex ꝑ seq cũ pena iferni sit finita ꝑm itẽsionẽ q̃uis duratõe infinita exi stat:q multiplicatis suffragys pena illa auferet̃:qõ est error Origenis:ꝛ iõ ꝑ icõueniẽs multipl̃r euadeꝫ volueꝛt. ꝓpositiuꝰ.n.dixit q tñ pñt suffragia ꝓ dãnat̃ multipli cari q a pena tota reddũt̃ ĩmunes:nõ aũt simpl̃r vt Origenes posuit:sz ad tps.ſ.vsq; ad diẽ iudicy:tũc.n.aie itera to corpibꝰ cõiũcte ī penas iferni sine spe venie retrudũt̃. Sz ista opio vr̃ dine repugnare ꝓuidentie q̃ nihil ī rebus ordiatũ relinq̃t:culpa aũt ordiarinon põt nisi ꝑ penã.vñ nõ põt eẽ vt pena tollaꝫ nisi pri culpa expiet̃:ꝛ iõ cũ culpa ꝯtinue maneat ī dãnatis:eoꝝ pena nullaten interrũpet̃. Et iõ pretani aliũ modũ iuenerũt dicẽtes:q ꝑ mõpediꝫ ī diminutõe penaꝝ ꝑ suffragia:sic̃ ꝓediꝫ ī diuisiõe lineaꝝ:q̃ cũ sint finite:tñ ī ifinitũ diuidi pñt ꝛ nũq̃ ꝑ diuisionẽ cõsumũt̃ dũ fit sbtraõ ñ �somnẽ eãdẽ q̃titatẽ sz scõz cãdẽ ꝓpõtionẽ:velut si ꝓ auferaꝫ ps q̃rta toti:ꝛ scõo q̃rta illi q̃rte:ꝛ iteꝝ q̃rta illi q̃rte:ꝛ sic deiceps ī ifinitũ. Et sil̃r dicũt q ꝑ ꝑmũ suffragiũ diminuit̃ aliq̃ta ps pene:ꝛ ꝑ scõm ps aliq̃ remanẽtis ꝑm eãdẽ ꝓportõez. Sz iste mod̃ multipl̃r defectiuꝰ inuenit̃. ꝓrio qz ifinita diuisio q̃ cõgruit cõtinue q̃titati:nõ vr̃ posse ad q̃titatẽ spũalẽ trãsferri. Secũdo qz ñ est aliq̃ rõ q̃re scõm suffragiũ minꝰ de pena diminuat q̃ ꝑmuz si sit eq̃lis valoris. Tertio qz pena diminui nõ põt nisi diminuaꝫ ꝛ culpa:sic̃ nec auferri nisi ea ablata. Quarto qz in diuisiõe linee tãdẽ puenit̃ ad ꝑ qõ nõ ẽ sensibile:corꝰ.n.sensibile nõ ẽ in ifinitũ diuisibile. Etiã sic seq̃retur q post multa suffragia pena remanẽs ꝓꝓ sui paruitatẽ ñ sentireꝫ:ꝛ ita nõ eẽt pena. Et iõ alij iuenerũt aliũ modũ. Altisiodorẽsis.n.dixit q suffragia ꝓsũt dãnatis:nõ qdẽ ꝑ diminutõez vel ꝑ iterruptõez:sz ꝑ ꝯportatõnẽ patiẽtis:sic̃ si bõ portaret gr̃ue onꝰ ꝛ faciẽs sua pfunderet aq̃:sic.n.ꝯportaret ad meliꝰ portãdũ: cũ tñ onus suuz in nullo leuiꝰ fieret. Sz ꝑ iteꝝ eẽ nõ põt:qz aligs plus vel minꝰ eterno igne gr̃uaꝫ:vt Greg.dic̃ ꝑm meritũ culpe ꝛ inde est q eodẽ igne qdã plus qdã minꝰ cruciãt̃:vñ cũ culpa dãnati ĩmutata remaneat:ñ põt esse q leuiꝰ penam ferat. Est nihilominꝰ ꝛ pdicta opio ꝓsumptuosa:vtpote scõrũ dictis ꝺ̃ria:ꝛ vana nulla aũcte fulta:ꝛ nihilominꝰ irrõnalis:tũ qz dãnati in iferno sũt exꝫ viculuz charitatis ꝑm quã opa viuoꝝ ꝯtinuãt defunct̃:tũ qz totalr̃ ad vie terminũ puenerũt:recipiẽtes vltimã ꝓ meritis retributõez: sicut ꝛ scĩ q sũt in pr̃ia:qõ.n.adhuc restat de pena vel gl̃ia corpis:ꝑ eis rõnẽ viatoris nõ ꝑbet:cũ gl̃ia essẽtialr̃ ꝛ radicalr̃ existat in aĩa:ꝛ sil̃r miseria dãnatoꝝ:ꝛ iõ ñ põt pena eoꝝ diminui:sic̃ nec gl̃ia scõꝝ augeri q̃tũ ad ꝑmiũ essentiale. Sz tñ modus q a gbusdã ponit̃ q suffragia ꝓsũt dãnatis posset aliq̃ mõ sustineri:vt si dicaꝫ q nõ ꝓsunt neq; q̃tũ ad diminutõem pene vel interruptiõem vel q̃tũ ad diminutiõem sensus pene:sed qz ex hꝺ̃ suffragys eis aliq̃ mã dolorꝭ subtrahit̃ q̃ eis esse posset si ita se abiectos cõspicerẽt q ꝓ eis nullã curã hẽrẽt:q̃ mã dolorꝭ eis subtrahit̃ dũ suffragia ꝓro eis fiũt. Sz istud ẽt nõ põt esse ꝑm legez cõez:qz vt Aug.dicit ī li.de cura ꝓ mortuis agẽda:qõ ꝓcipue de dãnatis vez ē:Ibi sũt spũs defũctoꝝ vbi nõ videt q̃cũq; agũtur.aut cucniũt ī ista vita hoibꝰ.ꝛ ita nõ cognoscũt q̃ ꝓ eis suffragia fiũt:nisi supra cõem legez ꝑ remediũ diuinit̃ deꝫ aligbꝰ dãnatoꝝ:qõ ē vbũ oino icertũ: Uñ tutiꝰ est simpl̃r dicere q suffragia nõ ꝓsunt dãnatis: nec ꝓ eis eccl̃ia orare itẽdit:sic̃ exauctibꝰ ĩductꝫ apparet. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dom q donaria idoloꝝ ñ fuerũt ĩuẽta apõ illos mortuos vt ex eis signum accipi posset q ĩ reuerentiam idoloruz eis deferrent:sz ea acceperũt vt victores q̃ eis iure belli debebãtur:ꝛ tñ ꝓ auariciã venialr̃ peccauerũt.vñ nõ fuerũt in iferno dãnati :ꝛ sic suffragia eis ꝓdesse poterãt. Uel dõ.scõm q̃ sdã q ĩ ipa pugna videntes sibi piculũ ĩminere de pctõ penituerunt:ꝑm illud ps. Cũ occideret eos q̃rebant eũ.ꝛ ꝑ ꝓbabilr̃ põt estimari.ꝛ iõ oblatio ꝓ eis fuit fcã. ¶ Ad zm dom q dãnatio in vbis illis large accipit̃ ꝓ quacũq; punitõe vt sic includat ꝛ penã purgatoꝛy:q̃ q̃q; totalr̃ ꝓ suffragia expiaꝫ:q̃q; autẽ ñ:sz diminuit̃. ¶ Ad zm dom q q̃tũ ad ꝑ mag acceptaꝫ suffragiũ ꝓ mortuo q̃ ꝓ viuo:qz magis idiget:cũ nõ possit auxiliari sibi sic̃ viuꝰ põt.sz q̃tũ ad ꝑ viuꝰ est meliozis cõditiõis:qz põt trãsferri de statu culpe mortaꝫ in statũ gr̃e qõ de mortuis dici ñ põt:ꝛ iõ ñ ẽ eadẽ cã oãdi ꝓ mortuis ꝛ ꝓ viuis. ¶ Ad 4m dõ.q illud adiutoriũ nõ erat q pena eoꝝ diminueret̃.sz ī ꝑ solo vt ibidẽ dr̃:q eo oãte cõcedebaꝫ eis vt mutuo se viderẽt:ꝛ ī ꝑ aliqõ gaudiũ nõ veꝝ sz fantasticũ hẽbãt dũ implebaꝫ ꝑ qõ desiderabãt:sic̃ ꝛ demones gaudere dicũtur duz hoies ad pctã ptrahũt:q̃uis ꝓ ꝑ eoꝝ pena nullaten minuaꝫ:sic̃ nec minuit̃ gaudium angeloꝝ ꝓ ꝑ q malis nr̃is ꝯpati dicũtur. ¶ Ad 5m dõz q de facto traiani ꝑ mõ põt ꝓbabilr̃ estimari:q ꝓcibꝰ beati Greg.ad vitã fuerit reuocat̃:ꝛ ibi gr̃az ꝯsecutꝰ sit ꝓ quaz remissionẽ pctoꝝ hũit:ꝛ ꝓ oñs ĩmunitatẽ a pena:sic̃ ẽt apparet ī oibꝰ illis q fuerũt miraculose a mortuis suscitati: q̃ꝛũ pr̃es cõstat idolatras ꝛ dãnatos fuisse. De oibꝰ.n.sil̃r dici oz:q nõ erãt ī iferno finalr̃ deputati.sz ꝑm pñtẽ iusticiaz ꝓꝓoꝝ meritoꝝ:scõm aũt supiores cãs gbꝰ ꝓuidebãt ad vitã reuocãdi:erat de eis alr̃ disponẽdũ. Ul̃ dõz:scõm q̃sdã:q aĩa traiani nõ fuit simpl̃r a reatu pene eterne absolta:sz eiꝰ pẽa fuit suspẽsa ad tps.ſ.vsq; ad diẽ iudicy:nec tñ oz q ꝑ fiat cõiter ꝓ suffragia:qz alia sũt q̃ lege cõi accidũt:ꝛ alia que singl̃r ex ꝓuilegio aliquibꝰ cõcedũtur: sic̃ alie sunt humanaꝝ limites reꝝ:alia dina signa virtutuz: vt Aug.dicit in li.de cura ꝓ mortuis agenda.

¶ Ad zam qõnẽ dom q pena purgatoꝛy ē ī supplemẽtũ satisfactõis q̃ ñ fuerat plene icorpe cõsũmata:ꝛ ideo qz sic̃ ex ꝓdict pz:ꝛ ex his q̃ supra di.zo.ꝺcã sunt:opa vniꝰ pñt valere alteri ad satisfactõez siue viuis siue mortuis: ñ est dubiũ gn suffragia ꝓ vinos fcã exñtibꝰ ī purgatorio ꝓsũt. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõ.q aũctas illa logt̃ ō iferno dãnatoꝝ ī q̃ nulla ẽ redẽptio q̃tũ ad illos q sũt finalr̃ tali pene deputati. Ul̃ dõ.scõz Dama.ī ꝑmõe ō dõmiẽtib:qz hꝺ̃ aũctes exponẽde sũt scõz cãs iferiozes.ſ.scõz exigẽtiã meritoꝝ eoꝝ q penis deputãt:sz scõz dinã mĩaz q̃ vicit hũana merita:ad pẽs iustoꝛũ alr̃ q̃q; dispõit q̃ sñia ꝑdcãrũ aũctũ ꝯtineat de aũt mutat sñiaz sz ñ cõsiliũ:vt dic̃ Greg.vñ ẽt Dama. põt ad ꝑ exẽpla de Niniuit:achab:ꝛ eçechia:ī qbꝰ appet q sñia ꝺ̃ eos lata diuinitꝰ fuit ꝓ diuinã mĩam cõmutata. ¶ Ad zm dom q ñ ē icõueniẽs si multiplicatis suffragys pẽa ī purgatõio exñtiũ ãnihileꝫ:ñ tñ seq̃t q pctã rẽaneat ipũita:qz pẽa vniꝰ ꝓ alt̃ osuscepta alteri ꝯputaꝫ. ¶ Ad zm dõ.q purgaꝰ aie ꝓ pẽas purgatoꝛy ñ ẽ aliũ q̃ expiaꝰ reaꝰ

impedietis a peceptione glozie:z qz p penã quã vn⁹ sustiet p alio põt reat⁹ alteri⁹ expiari vt dictũ est:nõ ẽ icõueniẽs fi p vni⁹ satisfactionẽ ali⁹ purgeť. ¶ Ad 4ᵐ dõm q⁹ suffragia ex duob⁹ valẽt.s.ex ope opante z ex ope opato. Et dico opus opatũ nõ solũ ecclie sacrm:sed effectũ accitẽ ex opatõe:sic ex collatõe elemosynaꝝ ꝺsegť paupeꝝ releuatio:z eoꝝ oro p defũcto ad deũ.sil'r op⁹ operãs põt accipi vel ex pte pncipal' agẽtis:vl' ex pte exequentis. Dico g̃ q̃cito moriẽs dispõit aliq̃ suffragia sibi fieri pmiũ suffragioꝝ plene ꝺsegť añ ẽt q̃ fiãt q̃tũ ad efficaciã suffragy q̃ erat ex ope opante pncipal' agẽtis.sed q̃tũ ad efficaciam suffragioꝝ que ẽ ex ope opato vel ex ope opante exequẽtis nõ ꝺsegť fructũ añq̃ suffragia fiãt z si pus cõtigat ipz a pena purgari:q̃tũ ad ℔ fraudabiť suffragioꝝ fructu qõ redũdabit ĩ illos quoꝝ culpa defraudať:nõ.n.est iconueniẽs q⁹ aligs defraudeť p culpã alteriꝰ in tpalib⁹: pena añt purgatozy tpalis est:q̃uis q̃tũ ad eternã retributionem nullus defraudari possit nisi p ppriã culpã.

¶ Ad 3ᵃᵐ qõnẽ dõm:q⁹ pueri nõ baptizati nõ detinẽtur in libo nisi qz õficiũt a statu gr̃e.vñ cũ p opa viuoꝝ mortuorũ stat⁹ mutari nõ possit.maxie q̃tũ ad meritũ essentialis pmy vel pene:suffragia viuoꝝ pueris in libo exũtibus p desse nõ pñt. ¶ Ad pmũ g̃ dõz q⁹ q̃uis pctñ originale sit hꝺ q⁹ p eo possit aligs ab alio iuuari:tñ aie pueroꝝ in libo exũtes sũt in tali statu q⁹ iuuari nõ pñt:qz p⁹ hãc vitã nõ ẽ tẽpus gr̃am acgrẽdi. ¶ Ad zᵐ dõm q⁹ Aug.logť de non valde malis:q tñ baptizati sunt:qõ pz ex hoc qõ ꝓmittit: cum ergo sacrificia siue altaris siue quarũcũq; elemosynarum p baptizatis omnib⁹ offeruntur.

¶ Ad 4ᵃᵐ.q.dõ.q⁹ suffragiũ de sui rõne ipoꝛtat quãdã auxiliatõez q̃ nõ ꝺpetit ei q defectũ nõ patiť:nulli .n. iuuari ꝺpetit nisi ĩ eo qõ idigẽs ẽ.vñ cũ sci q sunt ĩ pria sint ab oi idigẽtia ĩmunes inebriate ab vbertate dom⁹ dei:eis iuuari p suffragia ñ ꝺpetit. ¶ Ad p̃m g̃ dõ.q⁹ hꝺ locutiões non sũt sic ĩtelligẽde:q̃si sci ĩ gl̃ia pficiant q̃tũ ad se q⁹ eoꝝ festa recolim⁹:ſz qz nobis pficit q eoꝝ gl̃iaz solẽni⁹ celebramus:sic ex ℔ q⁹ deũ cognoscim⁹ vl' laudam⁹:z sic q̃dãmõ ei⁹ gl̃ia in nob crescit:nihil deo ſz nob accrescit. ¶ Ad zᵛ dõ.q⁹ q̃uis sacr̃a efficiãt qõ figurãt:nõ tñ illũ effectũ suũ ponũt circa oẽ id qõ figurãt:alias cũ figurẽt xp̃m in ipso xp̃o aligd efficerẽt:qõ est absurdũ.ſz efficiũt circa suscipientẽ sacrm ex vtute ei⁹ qõ p sacrm significaťz sic ñ legiť q⁹ sacrificia p fidelib⁹ defunct] oblata scis pſint:sed qz ex merit] scõz q recolũť vel significãť in sacro,pſunt alys p qb⁹ offerũť. ¶ Ad 3ᵐ dõz q⁹ q̃uis sci q sũt ĩ pria de oibus bonis nr̃is gaudeãt:ñ tñ segť q⁹ multiplicat] nr̃is gaudys eoꝝ gaudiũ augmẽteť formal'r sed mãl'r tñ:qz ois passio formal'r augeť scõz rõnẽ obiecti sui:rõ añt gaudẽdi ĩ scis de gbuscũq; gaudẽt ẽ ipse de⁹:de q̃ ñ pñt magl z min⁹ gaudere:qz sic cẽntiale eoꝝ pmiũ variareť:qõ ꝺsistit ĩ ℔ q⁹ õ deo gaudẽt.vñ ex ℔ q⁹ bona multiplicãť de qb⁹ gaudẽdi rõ eis de⁹ est:nõ segť q⁹ itensi⁹ gaudeant:sed q⁹ de plibus gaudeãt:z iõ nõ segť q⁹ opib⁹ nr̃is iuuenť. ¶ Ad 4ᵐ dõm q⁹ nõ ẽ ĩtelligendũ q⁹ fiat appositio mercedis vl' retributõis illi btõ p suffragia ab aliquo facta vel faciẽti. Ul' dõz q⁹ ex suffragys põt appositio mercedis fieri btõ defũcto: inq̃tum sibi de suffragys faciendis adhuc viuens deposuit quod ei meritoꝛium fuit.

Ad tertium sic,pceditˉ:Uˉ q⁹ nõ solũ oronib⁹ ecclesie z sacrificio altaris z elemosynis aie defũctoꝝ iuuenťˉ:vel q⁹ eis iuuẽť pcipue,pena.n. dz p penã recõpẽsari.ſz ieiuniũ magl ẽ penale q̃ elemosyna vl' oro.g̃ ieiunũ magl pdesset ĩ suffragys q̃ aliqõ pdictoꝝ. ¶ Ꝺ.Hze.trib⁹ cõnumerat ieiuniũ:vt hr̃ cañ.xiy.q.y. Aie defũctoꝝ q̃tuoz soluũť modis:aut oblatõib⁹ sacerdotuz:aut oronib⁹ scõz:aut charoꝝ elemosynis:aut ieiunio cognatoꝝ:g̃ ĩsufficiẽter ab Aug.hꝺ enumerãtur tria ꝓdicta. ¶ Ꝺ.baptism⁹ est potiss.mũ sacroꝝ maxie q̃tũ ad effectũ.g̃ baptism⁹ vel alia sacr̃a deberẽt vl' silˉr vel magl pdesse defunct] sic sacrm altar]. ¶ Ꝺ.ℬ vñ ex hoc qõ hr̃ i. Cor.15. Si oino mortui nõ resurgũt:vt qd baptizãť p illis.g̃ baptism⁹ ẽt valet ad suffragia defunctoꝝ. ¶ Ꝺ.i oi uersis missis est idẽ altar] sacrificiũ.si g̃ sacrificiũ cõputatur ĩter suffragia z nõ missa:vñ q⁹ tãtũdez valeat quecũq; missa,p defuncto dicať:siue de beata vgie:siue de spũ scõ: vel quecũq; alia:quod vñ cẽ Ꝺ ecclie ordiatiõem q̃ spalez missam,p defunct] ĩstituit. ¶ Ꝺ.Dama.i ſmone de dormientib⁹ docet ceras z oleũ z hꝺ,p defunct] offerri.g̃ non solũ oblatio sacrificy altar]:ſz ẽt alie oblatões debẽt iter suffragia mortuoꝝ computari.

¶ Ulteri⁹ vñ q⁹ idulgẽtie q̃s eccl'ia faťˉ ẽt mortuis pſint:p mo p cõsuetudinẽ ecclie q̃ faťˉ pdicari crucẽ vt aligs beat idulgẽtiã,p se z duob⁹ vel trib⁹: z qñq̃.r. aĩa b⁹ tam viuoꝝ q̃ mortuoꝝ:qõ cẽt deceptio nisi mortuis pdesseť: g̃ idulgẽtie mortuis pſunt. ¶ Ꝺ.meritũ toti⁹ ecclie ẽ effi caci⁹ q̃ meritũ vni⁹ pſone.ſz meritũ pſonale suffragaťˉ defunctis:vt pz ĩ elargitõe elemosynaꝝ.g̃ multo fortiˉ meritũ ecclie cui idulgẽtie ĩnitũť. ¶ Ꝺ.idulgentie ecclie prosunt illis q sũt de foro ecclie:ſz illi q sunt ĩ purgatorio sũt de foro ecclie:alias eis suffragia ecclie ñ pdesseˉt: g̃ vñ q⁹ idulgentie defunctis,pſunt. ¶ Sz ꝺ est:qz ad ℔ q⁹ idulgẽtie alicui valeãt regriť cã cõueniẽs,p q̃ idulgẽtie dant:ſz taľ cã nõ põt eẽ ex pte defuncti:qz nõ põt aligd facere qõ sit ĩ vtilitatẽ ecclie,p q̃ cã pcipue idulgẽtie dãtur. g̃ vñ q⁹ idulgẽtie defunctis non pſunt. ¶ Ꝺ.idulgentie determinanť scõm arbitriũ idulgẽtias faciẽtis:si ergo idulgentie defunct] pdesse possent cẽt ĩ ptãte facientis idulgẽtiaz vt defunctũ oino liberaret a pena:quod vñ absurdum.

¶ Ulteri⁹ vñ q⁹ cultus exegaꝝ defuncto pſint. Dama.n.ĩ ſmone de dormiẽtib⁹ iducit ẏba Athanasij sic dicentis: Lz ĩ area g ĩ pietate ꝺsũmat⁹ est depositˉ fuerit ne rẽnue oleũ z ceras dñi ĩuocãs ĩ sepulchro accẽdere. accepta cnĩ ista sunt deo z multã ab eo recipiẽtia retributõem:sed hꝺ ptinẽt ad cultũ exegaꝝ.g̃ cult⁹ exegaꝝ pdest defunctis. ¶ Ꝺ.sic dic Aug.p li.de ciui.dei. Antiquoꝝ iustoꝝ funera officiosa pietate curata sũt z exequie celebrate z sepulchra,puisa:ipiq̃ cũ viuerẽt de sepeliẽdis vel trãsferẽdis suis coꝛpib⁹ filys mãdauerũt:sed ℬ ñ fecissent:nisi sepultura z hꝺ aligd mortuis cõferrẽt:g̃ hꝺ aligd ꝓsunt defunctis. ¶ Ꝺ.nullus faťˉ elemosynã circa aliquez nisi ei pficiat.ſz sepelire mortuos ꝺputaťˉ iter opa elemosynaꝝ:vñ vt Aug.dicˉ ĩ p de ci.dei. Thobias sepeliẽdo mortuos deũ ꝓmeruisse teste angelo cõmendatur.g̃ hꝺ sepulture cult⁹ mortuis pdest. ¶ Ꝺ.icõueniẽs est dicere q⁹ frustreť devotio fideliũ.ſz aliq ex deuotõe se ĩ locis aligb⁹ religiosis sepeliri disponũt,g̃ sepulture cult⁹ pdest defunctis. ¶ Ꝺ. de⁹ ꝓnioꝛ ẽ ad miserẽdũ q̃z ad puniẽdũ.ſz aligb⁹ nocet sepultura ĩ locis sacris:si idigni sũt.vñ dicˉ Hzeg.q⁹ petã gratia deꝓmũt ad maioꝛẽ dãnatõis cumulũ potiˉ q̃z ad solatiũ eoꝝ coꝛpa ĩ ecclys ponũť.g̃ multo ãpliˉ dõz ẽ q⁹ sepulture cult⁹ pſit bonis. ¶ Sz ꝺ ẽ.qõ Aug.dicˉ ĩ li.de cura,p mortuis agẽda. Coꝛpi hũano qcqd ipẽdiť nõ est pſidiũ salutis eterne:ſz hũanitat] offiñ. ¶ Ꝺ.Hzego.dicˉ i.4°.dial. Curatio funeris:conditio sepulture:pompa exegarũ magis sunt viuoꝝ solatia q̃z subsidia mortuoꝝ. ¶ Ꝺ.ofss dicˉ Matth.io. Nolite timere eos g occidũt coꝛpaˉ:z pˉ hec ñ hñt ãpliˉ qd faciãt.ſz pˉ mortẽ scõz coꝛpa pñt a sepultura prohiberi:sicut in ecclesiastica hystoria legitur factum de gbusdã martyribˉ Lugduni gallie.g̃ nõ nocet defuct] si eoꝝ coꝛpa ihumata remaneãt:g̃ nec cultˉ sepltureˉ pdest.

¶ Respondeo dicendum ad primam questionem:q⁹ suffragia viuozũ ꝓsunt defunctis scõm q⁹ vniũtur viuẽtib⁹

charitate:⁊ secundū q intentio viuentiū refertur in mortuos:⁊ ideo illa opa p̄cipue nata sunt mortuis suffragari que maxime ad cōicationē charitatis pertinent vel ad directionē intētionis in alterū:ad charitatē aūt sacr̄m eucharistie p̄cipue ptinet:cū sit sacr̄m eccl'iastice vniōis cōtinēs illū in q̄ tota eccl'ia vnit⁊ cōsolidat scz xp̄m:vñ eucharistia ē q̄si q̄dā charitat] ozigo siue viculū:sz iter charitatis effect⁹ p̄cipuū ē elemosynarū op⁹:⁊ ita ista duo ex pte charitat] p̄cipue mōtuis suffragāt:scz sacrificiū eccl'ie ⁊ elemosyne.sz ex pte itētōis directe in mortuos p̄cipue valet oro:qz oro scōz suā rōnē nō solū dic̄ respectū ad ozātez sic⁊ cetera opa:sz directi⁹ ad id p q̄ ozat:⁊ iō ista tria ponūt q̄si p̄cipua mortuorū subsidia:q̄uis q̄cūq; alia bona ex charitate fiāt p defunctis eis valere credēda sint.

¶ Ad p̄m q̄ dō.q in eo q satisfacit p altero magis ē ꝑsideradū ad hoc q effect⁹ satisfactōis ad alterū pueniat id q̄ satisfactio vni⁹ trāsit i alterū:cui ēt satisfactionis pena: q̄uis ipsa pena magis expiet reatū satisfaciētis inq̄tū ē medicinalis q̄dā:⁊ iō tria p̄dicta magis valēt defūctis q̄ ieiunium.

¶ Ad 2m dō.q ēt ieiuniū pōt p̄desse defūctis rōne charitatis ⁊ itētiōis in defūctos directe:sz tñ ieiuniū i sui rōne nō ꝑtinet aliqd qō ad charitatē vl' ad directionē itētiōis ptineat:sz hec sūt ei q̄si extrīseca:⁊ iō Aug.non posuit: sed Greg.posuit ieiuniū iter suffragia mortuorū. ¶ Ad 3m dō.q baptism⁹ est q̄dā spūalis regnatio:vñ sic p gnationē nō acgrit ee nisi gnato:ita baptism⁹ nō hz efficaciā nisi in eo q baptizat:q̄tū ē ex ope opato q̄uis ex ope opante vl' baptizati possint alys p̄desse: sic⁊ cetera opa meritoria:sz eucharistia ē signū eccl'iastice vniōis:⁊ iō ex ipso ope opato ei⁹ efficacia i alterū trāsire pōt:qō nō ꝑtingit de alys sacr̄is. ¶ Ad 4m dō.q glo.auctozitatē istā duplr exponit.vno mō sic.Si mortui nō resurgūt nec etiaz xp̄us resurrexit:vt qd ēt baptizāt p illis.id ē p pctis:cuz ipa nō dimittāt si xp̄s nō resurrexit:qz i baptism⁹ nō solū passio xp̄i:sz ēt resurrectio opat:q̄ ē nr̄e spūal' resurrectionis q̄dāmō cā. Alio mō sic:fuerunt q̄dā impiti q baptizabāt p bis q ō hac vita sine baptismo discesserāt putātes illis p̄desse:⁊ scōm B Ap'lus nō logt nisi scōz errorē aliquez i vbis illis. ¶ Ad 5m dō:q i offō misse ñ solū ē sacrificiū:sz ēt sūt ibi oīones:⁊ iō misse suffragiū ꝑtinet duo horū B Augu.numerat.s.oīonē ⁊ sacrificiū.ex pte igit sacrificij oblati missa eā'r p̄dest defuncto de q̄cūq; dicat: ⁊ B ē ꝓncipiū qō fit i missa:sz ex pte oīonū magis p̄dest illa in q̄ sūt oīones ad B determiate:sz tñ iste defect⁹ recōpensari pōt p maiorē deuotōez:vl' ei⁹ q dic̄ missaz:vl' ei⁹ q fac̄ dici vl' itez p̄ intercessionem scī cui⁹ suffragiuz i missa iplorat.

¶ Ad 6m dō:q huiusmōi oblatio candelarū vel olei pōt p̄desse defuncto inq̄tuz sunt elemosyne q̄dam: dant.n. ad cultum eccl'ie vel etiam in vsum fidelium.

¶ Ad 7em.q.dō.q īdulgentia dupl'r alicui p̄desse pōt:vno mō p̄ncipal'r:alio mō scōdario. ꝑncipal'r q̄dē p̄dest ei q indulgētiā accipit.s.q facit B p q̄ īdulgētia dat:vt q visitat limina alicui⁹ sci:vñ cū mortui nō possint aliqd facere eorū p qb⁹ īdulgētie dant:eis īdulgētie directe valere non pōt. Scōdario aūt ⁊ īdirecte ꝑsunt ei p q̄ aligs fac illō qō ē īdulgētie cā:qō sic dic.20m.dictū ē q̄ cū q̄ ꝓtigere pōt:q̄ncq; aūt ñ pōt:scōm diuersaz īdulgētie formā.sī.n.sit tal' īdulgētie forma:q̄cūq; fac B vel illud hēbit tñ de īdulgētia: ille q B fac ñ pōt fructū īdulgētie i aliū trāsferre:qz ei⁹ nō ē applicare ad aliqd itētōez eccl'ie p quā cōicant cōia suffragia ex qb⁹ īdulgētie valēt. Si āt īdulgētia sub hac forma fiat:q̄cūq; fecerit B vel illud ipe ⁊ pr̄ ei⁹:vel q̄cūq; ei adiūct⁹ i purgatorio detēt⁹ tñ de īdulgētia hēbit:tal' īdulgētia nō solū viuo sz ēt mortuo p̄derit:nō.n.ē aliq rō q̄re eccl'ia possit trāsferre merita cōia qb⁹ īdulgētie initū in viuos ⁊ nō i mortuos:nec tñ segt q̄ plat⁹ eccl'ie possit pro suo arbitrio aīas a purgatorio liberare:qz ad B q̄ īdulgētie valeāt requiritur cā conueniens īdulgētias faciendi: vt supra dist.20m.dictum est.

¶ Ad 3um.q.dō:q sepultura adiuenta est ⁊ pp viuos ⁊ pp mortuos.pp viuos q dē:ne eoz oculi ex turpitudīe cadauer offēdāt:⁊ corpa fetorib⁹ ificiāt:⁊ B q̄tū ad corp⁹. sz spūal'r ēt p̄dest viuis inq̄tum p B astruit resurrectōis fides:sz mortuis p̄sunt ad B q̄ ispiciētes sepulchra memoriā retinēt defūctoz:vt p defunct] ozēt:vñ ⁊ monumētū a memoria nomē accepit:dr̄.n.monumētū q⁊ monet mētē: vt dic̄ Aug.in p̄ de ciui.dei.⁊ in li.de cura p mortuis agenda. Paganoz tñ error fuit:q ad B sepultura mortuo p̄sit vt ei⁹ aīa getē accipiat:nō.n.credebāt p̄us aīaz getē posse accipe q̄ corp⁹ sepulture daret:qō oīno ridiculū ⁊ absurdū ē. Sz q̄ vlteri⁹ sepultura in loco sacrato mortuo prodest:nō qdē ē ex ipō ope opato:sz mag] ex ipō ope opāte: dū.s.vl' ipse defunct⁹ vel ali⁹ corp⁹ ei⁹ tumulari i loco sacro disponēs p̄curio alicui⁹ sci eū ꝑmittit:cui⁹ p̄cib⁹ p B credendus est adiuuari:⁊ ēt p̄curio eoz q loco sacro deseruiūt:q p apud se tumulat] frequēti⁹ ⁊ spāli⁹ ozant:sz illa q̄ ad ornatū sepulture exhibēt p̄sunt qdē viuis inq̄tū sunt viuoz solatia:sz p̄ñt ⁊ defūctis p̄desse:nō qdē p se sz p accidēs inq̄tū.s.p hz hoīes excitāt ad cōpatiēdum ⁊ p ꝑñs ad ozādū:vl' inq̄tū ex sumptib⁹ sepulture vl' pauper fructū capiūt.vel eccl'ia decorat.sic.n.Sapie.4.°sepultura iter ceteras elemosynas ꝓputat. ¶ Ad p̄m q̄ dōz:q oleū ⁊ cera ad sepulchra defuncto⁹ plata p accōs defūcto p̄sūt vl' inq̄tū eccl'ie offerūt siue paup̄ib⁹ dant:vl' inq̄tuz hz in reuerētiam dei fiūt.vñ ex vbis p̄missis subiūgitur: Oleū.n.⁊ cera holocaustū sūt. ¶ Ad 2m dōz:q iō sci p̄res de suis corp̄ib⁹ tumulādis curauerūt vt oñderēt corpora mortuorū ad dei puidētiā ptinere:nō q corp̄ib⁹ mortuis aligs sensus insit:sz pp fidē resurrectōis astruēdā:vt ꝑz p Aug.in ꝑmo de ci.dei.vñ ēt voluerūt i terra p̄missiōis sepeliri vbi credebāt xp̄m nascit⁹ ⁊ morit⁹:cui⁹ resurrectio nr̄e resurrectōis ē cā. ¶ Ad 3m dō.q qz caro ē ps nāe hoīs:nāl'r hō ad carnē suā afficit.scōm illud Eph.5°. Nemo carnē suā vnq̄ odio hūit.vñ scōm istū nālē affectum inest viuēti q̄dā sollicitudo qd ēt p⁹ mortē de ei⁹ corpe sit futur⁹:doleret q̄; si aligd īdignū corpi suo euenire p̄senti ret:⁊ iō illi q hoiem diligūt ex B q affectui ei⁹ quē diligūt cōformātur:circa eius carnez curaz humanitatis impendūt:vt.n.dicit Aug.in p̄ de ciui.dei. Si p̄na vestis si anulus ac sigd huiusmodi tāto chari⁹ posteris q̄to erga parentes maior affectus:nullo mō ipsa spernenda sunt corpa q̄ vtiq; ml'to familiari⁹ atq; cōiunct⁹ q̄ quelibet īdumēta gestamus.vñ ⁊ inq̄tuz affectui hoīs satisfacit sepeliēs ei⁹ corpus:cum ipe in hoc sibi satisfacere nō pōt:elemosynaz ei facere dr̄. ¶ Ad 4m dōz:q fideliū deuotio:vt Aug.dic̄ in li.de cura p mortuis agēda:suis charis in locis sacris p uidens sepulturā hoc nō frustratur q defunctū suuz suffragio scōz cōmittit.vt dictum est. ¶ Ad 5m dōz q sepultura in loco sacro impio defuncto non nocet: nisi quatenus hanc sepulturam sibi indignam propter humanā gloriam procurauit.

Ad quartum sic p̄cedit. Videt q suffragia que fiunt p vno defuncto nō magis p̄ficiunt ei pro quo fiunt q̄ alys. Lumen.n. spirituale est magis cōicabile q̄ lumen corporale. Sed lumē corporale. s. candele: q̄uis accēdatur p vno tamē equal'r omnib⁹ prodest qui simul cōmorātur q̄uis p eis candela nō accendatur:ergo cum suffragia sint quedā spūalia lumina: q̄uis p vno specialiter fiant:nō magis valerēt ei q̄ [illegible] in purgatorio existentibus. ¶ ꝓ. sicut in lra dr̄ scōm hoc suffragia mortuis p̄sunt:qz cū viuerent hic sibi vt postea possent p̄desse meruerūt:sz aliq magis meruerunt vt suf-

fragia sibi pdessent q̄z illi pro qb⁹ fiūt.g̊ eis magis ꝓsunt alias coꝛ meritū frustraret. ¶ ℙ. p pauperib⁹ nō fiunt tot suffragia quot ꝓ diuitib⁹:si g̊ suffragia fcā ꝓ aliqb⁹ eis solū vel magl eis q̄z alys valerēt paupes eēnt deteriozis ꝓditōis:qō ē ℑ sniaz dñi. Luc.6°. Bti pauperes qm̄ vr̄m est regnuz dei. ¶ Sz ℑ. instícia hūana exēplat a dīna iustícia.sz in instícia hūana si aliqs debitū ꝓ aliq̄ soluit eū solū absolnit:g̊ cū ille q suffragia fac̄:q̊dām̄ soluat debitū ei⁹ ꝓ q̊ facit:ei soli pderit. ¶ ℙ.sic̄ bō faciēs suffragia q̊dām̄ satisfacit ꝓ mortuo:ita ⁊ iterdū aliqs ꝓ viuo pōt satisfacere:vt.ē.dist.zo⁹.dictū ē:sed qñ aliqs satisfacit ꝓ viuo: satisfactio illa ñ ꝓputaꝛ nisi illi ꝓ q̄ facta ē:g̊ ⁊ suffragia faciēs ei soli prodest pro quo facit.

¶ Alteri⁹ vr̄ q suffragia fcā ꝓ multis tātūdē valeāt singulis ac si ꝓ vno q̊q̄z singl'r fierēt:videm⁹.n.q ex lectōe q̄ vni legitur nihil ei depit si sil'⁊ alij legaꝛ:g̊ ⁊ eadem rō ne nihil depit ei ꝓ q̄ fit suffragiuz si ei aliqs cōmunereꝛ:⁊ ita si ꝓ plib⁹ fiat tm̄ valz singulis ac si ꝓ vno q̊q̄z singl'r fieret. ¶ ℙ.scōm cōem vsuz eccl'ie videm⁹ q cū missa ꝓ aliquo defuncto dr̄ sil'et or̄ones illic adiūgūtur ꝓ alys defunctis:ℝ aūt ñ fieret si ex ℝ defunctus ꝓ q̄ missa dr̄ aliqō detrimētū reportaret:g̊ideꝛ qō ꝓus. ¶ ℙ.suffragia ꝑcipue or̄onū inituntur dīne vtuti.sz apō deū sic̄ ñ differt iuuare ꝓ multos vel ꝓ paucos:ita ñ differt iuuare multos vel paucos:g̊ quātū iuuareꝛ vn⁹ ex vna or̄one si ꝓ eo tm̄ fieret:tātū iuuabūt singuli multoꝛ si eadem oro ꝓ multis fiat.

¶ Sz ℑ.meli⁹ ē ꝑles iuuare q̄z vnū:si g̊ suffragiū ꝓ multl factū tātū valeret singul'ac si ꝓ vno tm̄ fieret:vr̄ q eccl'ia ñ debuit ī stituisse vt ꝓ aliq̄ singl'r missa vel oro fieret:sed q sp dicereꝛ ꝓ oīb⁹ fidelib⁹ defunctl:qō patet eē falsum.

¶ ℙ.suffragiū bz finitaz efficaciā.ergo distributū ī multos minus pdest singul'q̄z pdesset si fieret ꝓ vno tm̄.

¶ Alteri⁹ vr̄ q tm̄ valeāt suffragia cōia illis ꝓ qb⁹ ꝑlia ñ fiūt:quātū illis ꝓ qb⁹ fiūt valēt ꝑlia ⁊ cōia simul: vnicuiq̄z.n.scōm ꝓpria merita reddet ī futuro:sz ille ꝓ q̄ non fiūt suffragia meruit vt tm̄ iuuareꝛ p⁹ mortē q̄tū ille ꝓ q̄ fiūt ꝑlia:g̊ tantū iuuabit ꝓ cōia q̄tū ille ꝓ ꝑlia ⁊ cōia.

¶ ℙ.iter eccl'ie suffragia ꝑcipuū ē eucharistia:sz eucharistia cū ꝓtineat totū xp̄m bz q̊dām̄ efficaciā ifinitā:g̊ vna oblatio eucharistie q̄ cōiter ꝓ oīb⁹ fit: valet ad plenā liberatōem eoꝛ q sunt ī purgatoꝛio:⁊ ita tātū iuuant cōia suffragia solo:q̄tū iuuāt ꝑlia ⁊ cōia sil'. ¶ Sz ℑ est q duo bona vno sūt magl eligēda:g̊ suffragia cōia ⁊ ꝑlia magl ꝓsunt ei ꝓ quo fiunt:q̄z cōia tm̄.

¶ Rideo dōz:ad ꝓmā qōnez q circa ℝ fuit duplex opio. Quidaz.n. vt ꝓpositin⁹ dixerūt q suffragia ꝓ vno aliq̄ fcā ñ magl ꝓsunt ei ꝓ q̄ fiūt:sz eis q sūt magl digni:⁊ ponebat exēplū de cādela q̄ accēdit ꝓ aliq̄ dīnite q̄ nō minus alys pdest q cū eo sunt q̄z ipi diuiti:⁊ forte magl si habeat oculos clariozes. Et ēt de lectōe q̄ ñ magl pdest ei ꝓ q̄ legit q̄z alys q simul cū eo audiūt:sz forte alys magl q sunt sensu capaciozes. Et si eis obycereꝛ q scōm ℝ eccl'ie ordinatio eēt vana q̄ ꝑl'r pro aliqb⁹ or̄ones īstituit:dicebant q ℝ eccl'ia fecit ad excitādas deuotiōes fideliū: q promptiozes sūt ad faciēda ꝑlia suffragia q̄z cōia:⁊ feruēti⁹ ēt ꝓ suis ꝓpings orāt q̄z pro extraneis. Alij econtrario dixerūt:q suffragia magl valēt ei ꝓ quo fiūt. Utraq̄z aūt opio scōm aliqd vītatem hz. Valoꝛ.n. suffragioꝛ pōt pēsari ex duob⁹:valēt.n. vno mō ex vtute charitatl q̄ facit oia bona cōia:⁊ scōm ℝ vez ē q magl valēt ei q magl charitate est plen⁹:q̄tuis ꝓ eo ꝑl'r ñ fiāt:⁊ sic valoꝛ suffragioꝛ attēdit magl scōm quādā iteriorē ꝓsolatōez scōm q vn⁹ in charitate exñs de bonis alteri⁹ delectaꝛ p⁹ mortē q̄tuz ad diminūcōem pene:post mortē.n. nō est locus acqrēdi grām vel augmēntādi:ad qō valēt nob ī vita opa alioꝛ ex vtute charitatl Alii nō suffragia valēt ex ℝ q ꝓ ītētōez vnius alteri applicāt:⁊ sic satisfactio vni⁹ alteri ꝓputaꝛ. Et hoc mō ñ ē dubiū q magl valēt ei ꝓ q̄ fiūt:īmo sic ei soli valēt satisfactio.n. ꝓpe ad pene dimissionē ordiaꝛ:vñ q̄tuz ad dimissionez pene ꝑcipue valet suffragiū ei ꝓ q̊ fit:⁊ scōm ℝ scōa opio plus hz de vītate q̄z ꝓma. ¶ Ad p⁹ g̊ dōm q suffragia ꝓsunt ꝓ modū lumis inq̄tū a mortuis acceptāt ⁊ ex ℝ quādā ꝓsolatōez recipiūt:⁊ tāto maioꝛē quāto maioꝛi charitate sūt ꝑditi:sz inq̄tuz suffragia sūt q̊dā satisfactio ꝓ ītētōez faciētis trāslata ī alteꝛ ñ sūt sil'ia lumini:sz magl soloni alic⁹ ōbiti:ñ āt ē necesse vt si ōbitū ꝓ vno solui⁹:q ex ℝ alioꝛ ōbitū soluaꝛ. ¶ Ad z⁹ dōz q ilstō meritū ē ꝓditōale q̄ sibi meruerꝛ.ℝ.n .mō sibi meruerꝛ vt sibi pdesset si ꝓ eis fierēt:qō nihil aliō fuit q̄z facere se hiles ad recipiēdū:vñ pz q ñ directe meruerꝛ illō iuuamē suffragioꝛ:sz ꝓ merita ꝑcedētia se hilitauerūt vt fructū suffragioꝛ susciperēt:⁊ iō nō segt̄ q meritum coꝛ frustret. ¶ Ad 3m dōz q nihil ꝓhibet diuites q̄tū ad aliqd eē meliozis ꝓditōis q̄z paupes:sic̄ q̄tum ad expiatōem pene:sz hoc quasi nihil est compatum possessioni regni celoꝛ in q̄ paupes meliozis ꝓditiōis eē oñdunt ꝓ pauc̄tē inductā.

¶ Ad 4am qōnē dōm q si valoꝛ suffragioꝛ cōsideret scōs q valēt ex vtute charitatl vnientis mēbra ecclie:suffragia ꝓ multis fcā tm̄ singul' ꝓsunt ac si ꝓ vno tm̄ fieret: q charitas ñ minuit si diuidaꝛ effect⁹ ei⁹ in ml'tos:imo magis augeꝛ:⁊ sil'r ēt gaudiū qñ pl'ib⁹ est cōe fit maiꝰ. vt dic̄ Aug.8°.de cōfes.⁊ sic de vno bono fcō ñ min⁹ letāt multi in purgatorio q̄z vn⁹. Si aūt ꝓsideret valoꝛ suffragioꝛuz inq̄tū sunt satisfactōes q̄dā ꝓ ītētōez faciētis trāslate i mōtuos:tūc magl valet suffragiū alicui q̊ ꝓ eo singl'r fit q̄z q̊ ꝓ eo cōiter fit ⁊ multis alys:sic.n. effect⁹ suffragij dīuidit ex dīna iusticia ītер eos ꝓ qb⁹ suffragia fiunt. vñ pz q hec q̄ dependet ex ꝓma:⁊ ex ℝ ēt pz q̄re īstitutuz sit vt suffragia ꝑlia in eccl'ia fiāt. ¶ Ad ꝓmū g̊ dōm q suffragia vt sūt satisfactōes q̄dā ñ ꝓsunt ꝓ modū actōis sic doctrina ꝑdest:q̄ sic̄ ⁊ oīs alia actio effectuz hz fm̄ dispōnē recipiētis:sz valet ꝓ modū solōnis debiti vt dictū ē. ⁊ iō nō ē silē. ¶ Ad 2m dōm q qz suffragia ꝓ vno fcā aliq̄ mō etiā alys ꝓsunt vt ex dict] pz:iō cū ꝓ vno missa dr̄:ñ ē icōueniens vt ꝓ alys ēt or̄ones fiāt:nō.n.ad ℝ dicūt alie or̄ones vt satisfactio vni⁹ suffragij ōtermieꝛ ad alios p̄ncipal'r:sz vt illis oro ꝓ eis ꝑl'r fusa ꝓsit. ¶ Ad 3m dōm q oro cōsiderat ⁊ ex pte ozātis ⁊ ex pte ei⁹ q ozat:⁊ ex vtroq̄z effect⁹ ei⁹ dependet:⁊ iō q̄tuis diuīe vtuti ñ sit magis difficile absoluere multos q̄z vnū:tñ huiusmodi ozantis oro non est ita satisfactoria pro multis sicut pro vno.

¶ Ad 4am.q.dōz q hō ēt solo dependet ex solone p̄me qōnis.sī.n.suffragia spāl'r ꝓ vno fcā idifferēter oīb⁹ valēt:tē oia suffragia sūt cōia:⁊ iō tm̄ iuuabit ille ꝓ q̄ ñ fiūt ꝑlia quātū ille ꝓ q̊ fiūt:si sit eq̄liter dign⁹. Si aūt suffragia ꝓ aliq̄ fcā ñ idifferēter oīb⁹ ꝓsunt:sz eis maxīe ꝓ q⁹ fiūt:tē ñ ē dubiū q suffragia cōia ⁊ ꝑlia sil'plus valēt alicui q̄z cōia tm̄:⁊ iō mgr duas opiones ī lra tāgit:vnā q̄ dic̄.q eq̄liter ꝓsunt diuiti cōia ⁊ ꝑlia:⁊ paupi cōia tm̄. q̄tuis.n.ex pl'ib⁹ vn⁹ iuuet q̄z alter:ñ tm̄ pl⁹ iuuaꝛ. Aliā āt tāgit cū dic̄ q ille ꝓ q̊ fiūt suffragia ꝓsequt̄ felicioꝛē absolōne:sz ñ pleniozē qz vterq̄z finalr ab oī pena libabit. ¶ Ad p⁹ g̊ dōz q sic̄ ex dict] pz.q iuuamē suffragioꝛ ñ cadit directe sub merito ⁊ simpl'r:sz q̄si sub ꝓditōe:⁊ iō rō ñ segt̄. ¶ Ad 2m dōm:q q̄tuis vt⁹ xp̄i q ꝓtiet sub sacro eucharistie sit infinita:tñ determiaꝛ⁹ ē effect⁹ ad quē illō sacr̄z ordiaꝛ. vñ nō oz q ꝓ vnū altar] sacrificiū tota pena eoꝛ q sūt ī purgatorio expiet:sic̄ ēt nec ꝓ vnū sacrificiū qō aliqs bō offert liberaꝛ a tota satisfactōe debita ꝓ pctīs:vñ ⁊ q̄tuis ꝑles misse ī satisfactōez vni⁹ pctī iniūgūt. Credibile tn ē q ꝓ dīnā misericordiā si aliqd ō spālib⁹ suffragijs supsit his ꝓ qbus fiūt,vt,l,eis ñ idigeāt:aliqs dispenseꝛ ꝓ qb⁹ nō fiunt si eis

idigeãt: vt ps ꝑ Damas. i fmõe de dormientib⁹ sic dicẽte: Deus tãꝯ iustus cõmetiet ipotẽti possibilitate tãꝯ iusti pẽs ve defectuũ ꝓmutatõez negociabit: q̃ gdẽ negociatio attedit q̃ id qõ deest vni: alter supplet. ¶ Qõ. III.

Deinde querit ō oronibus scõz gbus pro nobis orãt. Et circa ꝟ querũt tria ¶ ꝓio vtrũ sci oroes nras cognoscãt. ¶ Secũdo vtz debeamus eos iterpellare ad orãdũ p nobis. ¶ Tertio vtz oones eoz pro nobis fuse sp exaudiãt. ¶ Utz ãt possum⁹ scõs orare: & vtz sci q̃ sunt in patria orẽt pro nobis: habitum ẽ supra dis. 15ª.

Ad primũ sic pcedit: Videt q̃ sci oones nras ñ cognoscãt. Esa. 43º. Pater noster es & abraã nesciuit nos & isrl ignorauit nos. glo. Aug. dicit: ga mortui & sci nesciũt gd agãt viui ẽt eoz filij. & sumitur ab Aug. in li. de cura p mortuis agẽda: vbi hãc auctoritatez idicit: & sunt hec vba Aug. ibidẽ: Si tãti pfiarche gd erga pplm ab eis pcreatũ agerẽt ignorauerũt quo mortui vigoz reb⁹ atqz actib⁹ cognoscẽdis adiuuãdisqz miscent. q̃ sci oones nras cognoscere nõ pñt. ¶ ℞. 4º. Reg. zz. dr ad iosiã regẽ. Idcirco qz. s. flecuisti corã me colligam te ad pres tuos vt nõ videãt oculi tui mala oia q̃ idicturus sum in locũ istũ. sz i hoc nullo mõ p mortẽ iosie subuẽtũ fuisz si post mortez genti sue gd eueniret cognosceret. q̃ sancti mortui actus nros nõ cognoscũt: & ita nõ itelligũt oones nras. ¶ ℞. q̃to aliqs est i charitate pfectior tãto magis pio i piculis subuenit. sz sci in carne viuentes primis & maxie sibi ꝓiũctis in piculis & ꝓsulũt & auxiliãt manifeste. cũ q̃ post mortẽ sint mlto maiozis charitat: si fcã nra cognoscerẽt multo amplius suis charis sibi ꝓiũctis ꝓsulerẽt & auxiliarẽtur i necessitatib⁹: qõ facere nõ videtur. q̃ nõ vr q̃ actus nros & oones cognoscãt. ¶ ℞. sẽ sci post mortẽ videt vbũ tñ: & angeli de qb⁹ dr Matth. 18º. Angeli eoz sp videt faciẽ pris mei. sed ãgeli vbũ videtes ñ pp ꝟa oia cognoscũt: cũ a nescia minozes a supiozib⁹ purgẽtur vt ps ꝑ Dio. in. vi. ca. eccle. hierar. q̃ nec sci q̃uis vbum videãt in eo nras oones cognoscũt & alia q̃ circa nos agũt. ¶ ℞. solus de⁹ est ispector cordiũ. sed oro pcipue i corde pistit: q̃ solius dei ẽ oones cognoscere ñ ergo sci oones nras cognoscũt. ¶ Sz ℞. sup illud iob. 14º. Siue nobiles fuerit filij ei⁹ siue ignobiles nõ itelligẽt. dicit beat⁹ Hzeg. in li. moral. ꝟ de aiab⁹ scis sentiẽdũ ñ est: qz q̃ itus oipotẽtis dei claritatẽ videt: nullo mõ credendũ est q̃ sit foras aligd qõ ignorẽt. q̃ ipsi oones sibi factas cogscunt. ¶ ℞. Hzeg. in 2º. dial. Aie videti creatorẽ angusta est ois creatura: q̃tũlibet. n. de luce creatoris aspexerit: breue fit ei oẽ qđ creatũ est. sed hoc maxie impedire videret q̃ aie scõrũ oones & alia q̃ circa nos agũtur cognoscãt. qz a nobis distãt. cũ q̃ distãtia illa ñ impediat vt ex pdicta auctoritate ps: vr q̃ aie scõz cognoscãt oones nras & ea q̃ hic agũtur. ¶ ℞. si ea q̃ circa nos agũt ñ cognoscerẽt: nec ꝑ nob orarẽt: qz defectus nros ignorarẽt. sed hic ẽ error Vigilãtij. vt Hiero. dicit in epla cõtra eum. q̃ sancti ea que circa nos agũtur cognoscunt.

¶ Rñdeo dõm q̃ diuia essentia ẽ sufficiẽs mediũ cognoscẽdi oia: qđ ps ex ꝟ: q̃ de⁹ videdo sua essentiã oia ituet: nõ tñ segtur q̃ gcũqz essentiã dei videt oia cognoscat: sed solũ q̃ essentiã cõphẽdit: sicut nec pncipio aliquo cognito ꝓsequẽs est oia cognosci q̃ ex pncipio consequũtur: nisi tota virtus pncipij cõphẽdat: vñ cũ aie scõz diuinã essentiã nõ ꝓphẽdãt ñ est ꝓñs vt oia cognoscãt: q̃ p essentiã diuinã cogsci pñt. vñ ẽt de gbusdã iferiozes ãgeli a supiozibus edocẽt: q̃uis oẽs essentiã diuinã videãt. sz vnusq̃sqz beat⁹ tñ de alys reb⁹ necessariũ est vt i essentia diuia videat q̃tũ pfectio beatitudis regrit: vt bõ bẽat q̃q̃d velit nec aligd iordinate velit: sic ifra dis. 49º. bẽtur. ꝟ ãt rõ volũtate glibet vult: vt ea q̃ ad ipm ptinẽt cognoscat. vñ cũ nulla certitudo scis desit: volũt cogscere ea q̃ ad ipos ptinẽt: & iõ oz q̃ illa in vbo cogscãt: ꝟ ãt ad coz gloriam ptiet q̃ auxiliũ idigẽtib⁹ pbeãt ad salutẽ: sic. n. dei coopatores efficiũtur q̃ nihil ẽ diuini⁹: vt Dio. dicit. 3º. ca. cc. hierar. vñ ps q̃ sci cognitõez hñt coz q̃ ad ꝟ regrũt & sic manifestũ est q̃ i vbo cogscũt vota & oones & deuotiões hominũ q̃ ad coz auxiliũ ꝓfugiũt. ¶ Ad pmũ q̃ dõz q̃ vbũ Aug. ẽ itelligẽdũ de cognitiõe nãli aiaz sepataz q̃ qdem cognitio i scis viris ñ est obtenebrata sic ẽ i peccatorib⁹: ñ ãt logt de cognitiõe i vbo: quã cõstat abraam eo tpe q̃ hec dcã sũt p esaiã ñ hũisse: cũ añ passionez xpi nullus ad visionẽ dei puenerit. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ sci & si post vitã cognoscãt q̃ hic gerũt: ñ tñ credẽdũ est q̃ afficiãt dolorib⁹ cognit] aduersitatib⁹ coz ꝗs hic i seculo dilexerũt: ita. n. repleti sunt gaudio btitudis q̃ dolor i eis locũ ñ inenit. si cogscãt suoz ifortunia p⁹ mortẽ: nihilomin⁹ coz dolori cõsulit si añ hꝫ ifortunia de ꝟ secl̃o subtrahunt: sz forte aie ñ glificate dolorẽ aliquẽ sentiẽt: si icõmoda suoz charorũ pciperẽt: & qz aia iosue ñ statiz glificata fuit a corpore egressa: q̃tũ ad ꝟ ex hac rõne Aug. ꝺcludere nitit q̃ aie mortuoz ũ hñt cognitõez ō fcis viuẽtiũ. ¶ Ad 3ᵐ dõz q̃ aie scõz hñt volũtatẽ plenarie ꝓformẽ dine volũtati ẽt i volito: & iõ q̃uis affectũ charitat] ad primũ retineãt: nõ tñ eis alr auxiliũ ferũt q̃z fm dinã iusticiã videt eẽ dispositũ: & tñ credẽdũ ẽ q̃ multũ prios iuuẽt p eis apud deuz itercedẽdo. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ q̃uis videtes vbum nõ sit necessariũ oia i vbo videre: videt tñ ea q̃ ad pfectõez ptinẽt btitudis coz vt dictũ ẽ. ¶ Ad 5ᵐ dõm q̃ cogitatiões cordiũ solus de⁹ p seipz nouit: sz tñ aly cogscere pñt q̃tenꝰ eis reuelat vel p visionẽ vbi vel quocũqz alio modo.

Ad secundũ sic pcedit: Vr q̃ non debeam⁹ scõs orare ad iterpellãdũ p nob: nullus enī amicos alicui⁹ iterpellat ad orãdũ p se nisi q̃tenꝰ apꝰ eos credit facili⁹ grãz obtinere. sz de⁹ est in ifinitũ magis misericors q̃libet scõ: & sic ei⁹ volũtas facili⁹ iclinat ad nos exaudiẽdũ q̃ volũtas alicui⁹ sci. q̃ vr supfluum esse cõstituere scõs mediatores iter nos & deũ: vt ipsi p nob itercedãt. ¶ ℞. si cos ad orãdũ p nobis iterpellare debemus ꝟ ñ est nisi qz scum⁹ coz oronẽ eẽ deo acceptã. sz q̃to aliqs ẽ sãctior iter scõs: tãto ei⁹ oro magis ẽ deo accepta. q̃ sp dẽrem⁹ supiores scõs p nobis itercessores cõstituere ad deũ: & nũq̃ miores. ¶ ℞. xps scõm ẽt q̃ hõ: dr scus ipoz: & ei scõm q̃ hõ orare ꝓpetit. sz nũq̃ xpm ad orãdũ p nob iterpellam⁹. q̃ nec alios scõs iterpellare debem⁹. ¶ ℞. q̃ cũqz rogat⁹ ab aliquo p eo itercedit: pces ipsi⁹ ei repũtat apud quẽ p eo itercedit. sed supfluũ ẽ aligd pñtare ei cui sũt oia pñtia. q̃ supfluũ est q̃ scõs p nobis itercessores cõstituam⁹ ad deũ. ¶ ℞. illud ẽ supfluũ qđ fit pp aligd qõ sine eo eodẽ mõ fieret vel ñ fieret. sz si vr sci orarẽt p nob vel ñ orarẽt: siue nos orem⁹ eos siue ñ orem⁹: qz si sumus digni vt p nobis orẽt ẽt nob cos ñ orãtib⁹ p nob orarẽt: si ãt sum⁹ idigni ẽt si petam⁹ p nob ñ orãt. q̃ iterpellare eos ad orãdum p nob vr oio supfluũ. ¶ Sz ℞ ẽ qđ dr Job. 5º: Voca q̃ si ẽ q̃ tibi rñdeat & ad aliquẽ scõz ꝺuertere. vocare ãt nrm vt Hzeg. ibidẽ dic. est hũili deũ ꝑce deposcere. q̃ cũ volum⁹ orare deũ dẽm⁹ ad scos ꝺuerti vt orẽt p nobis ad deũ. ¶ ℞. sci q̃ sũt i pria magl tũt accepti deo q̃z in statu vie. sz scos q̃ sũt in via ꝓstituere dẽm⁹ iterpellatores p nob ad deum exẽplo apli q̃ dicebat Rom. 15º. Obsecro vos fratres p dñm nostrum Jesum xpm: p charitatẽ spũsci: vt adiuuetis me i oronibus vestris p me ad dñz. ergo & nos multo fortius petere debemus a sãctis q̃ sunt in patria vt nos iuuẽt oratiõib⁹ ad deum. ¶ ℞. ad hoc est cõis cõsuetudo ecclesie que in letanys scorum oronem petit.

¶ R. dõz: q̃ iste ordo ẽ dinit⁹ institut⁹ in reb⁹ fm Dio. vt p

media vltima reducant in deū: vñ cū sancti q sunt in patria sint deo ꝑpinquissimi: ℞ diuīe legis ordo regrit vt nos q manētes in corpe pegrīamur a dño: ī eū ꝑ scōs medios reducamur: qđ qdē ꝓtingit dū ꝑ eos diuīa bonitas suū effectū diffundit: ⁊ qz redit⁹ nr̄ in deū nūdere dz ꝑcessiui bonitatū ipi⁹ ad nos: sicut mediātib⁹ scōrū suffragijs dei bn̄ficia ī nos deueniūt: ita oz nos in deū reduci: vt iterato beneficia ei⁹ sumam⁹ mediātib⁹ scīs: ⁊ ide est q eos ītercessores ꝑ nobis ad deū ꝓstitumꝰ: ⁊ q̄si mediatores duz ab eis petim⁹ q ꝑ nobis orēt. ¶ Ad p^m q̄ dōm: q sic nō ē pp defectū diuīe potētie q mediātib⁹ scōis caulis agētibus opaī: sz ē ad ꝓplemētū ordīs vniuersi: ⁊ vt ei⁹ bōitas multiplici⁹ diffundaī in res: dū res ab ea nō solū suscipiūt bonitates ꝑprias: sz insup q alys cā bonitat⁹ existāt: ita ēt ñ ē pp defectū misericordie ipius q oporteat ei⁹ clemētias ꝑ oēs scōꝝ pulsare: sz est ad ℞ vt ordo ꝑdictus ꝓseruetur in reb⁹. ¶ Ad z^m dōm q q̄uis supiores sci sint magl deo accepti q̄ iferiores: vtile tn̄ est ēt minores scōs interduz orare: ⁊ ℞ pp gnq̄ rōnes. ℣ prio ex ℞ q aligs q̄nq̄ hz maiorē deuotionē ad scm̄ minorē q̄ ad maiores: ex deuotiōe aūt maxie dependet oīonis defect⁹. Scōo pp fastidiū tollēdū: qz assiduitas vni⁹ rei fastidiū pit: ꝑ ℞ aūt q diuersos scōs oram⁹: q̄si in singulis nouus feruor deuotōis excitaī. Tertio qz gbusdā scīs datū est ī aligb⁹ spālib⁹ cāis ꝑcipue ꝓcinari: sic̄ scō Antonio ad ignē ifernalē. Quarto vt honor debit⁹ oīb⁹ exhibeaī. Quinto qz pluriū oīonibus q̄nq̄ ipetraī qđ vni⁹ oīone nō impetrareī. ¶ Ad z^m dōz: q oīo est act⁹ qdā: actus aūt sunt ꝑticulariū suppositoꝝ: ⁊ iō si dicerem⁹ xp̄e ora pro nobis: nisi aliqd adderetur videremur ℞ ad psonaz xp̄i referre: ⁊ ita videret esse ꝑsonū vel errori Nestorij q distīxit in xp̄o psonā filij hominis a psona filij dei: vel errori Arrij: q posuit psonā filij minorē p̄re: vñ ad hos errores euitādos ecclia nō dic̄ xp̄e ora ꝑ nobis: sz xp̄e audi nos: vl̄ miserere nobis. ¶ Ad 4^m dōm: q sicut ifra dr̄: nō dicūtur scī ꝑces nr̄as deo repītare q̄si ei icognita manifestēt: sed qz eas exaudiri a deo petūt: vel de eis diuīnā ꝓsulāt vitatē: qđ. s. scōm eius ꝓuidētiā fieri debeat. ¶ Ad 5^m dōm: q ex hocipso aligs efficit dign⁹ vt scūs aligs ꝑ eo oret q ad ipm cū pura deuotiōe ī sua necessitate recurrit: ⁊ ita ñ ē supfluū q scōs oremus.

Ad tertium sic ꝓcedit: Videt q oīones scōꝝ ꝑ nobis ad deū fuse non semp exaudiant. Si. n. exaudirent: maxie exaudirētur sci de his q̄ ad eos ptinēt. sed de his nō exaudiūt. vñ dr̄ Apoc. 6°. q martyrib⁹ petētib⁹ vindictā his q sunt sup terrā: dictuz est vt requiescerēt adhuc tp̄us modicuz donec ipleret numerus fratrū suoꝝ, q̄ multo minus exaudiūtur ō his q̄ ad alios ptinēt. ¶ ℣. Dier. 15°. dr̄. Si steterit Moyses ⁊ Samuel coram me nō est aīa mea ad pp̄lm istū. q̄ sci non semp exaudiūtur cū ꝑ nobis orāt ad deū. ¶ ℣. sci in pria eq̄les dei angel' eē cōmemorāt̄: vt ꝑz Matth. 22°. sed angeli non semp exaudiūt in suis oīonib⁹ q̄s fundunt ad deū: qđ ꝑz ex ℞ qđ habet Dan̄. 10. vbi dr̄: Ego veni pp ꝓmones tuos: ꝓnceps aūt regni Persaꝝ restitit. xxi. diebꝰ: nō aūt venerat in adiutoriū Daniel' angelus q loq̄bat nisi a deo libatiōez eoꝝ petēdo: ⁊ nō est ipetrata oīonis ei⁹ ipletio. q̄ nec ēt aly sci orātes ꝑ nobis apud deū semp exaudiūt. ¶ ℣. gcūq̄ oīone ipetrat aligd q̄dām̄ mereī illud. sed illi qui sunt in pria nō sunt ī statu merēdi. q̄ nō p̄nt suis oīonibus nobis aligd ipetrare apud deū. ¶ ℣. sci ꝑ oīa ꝓformant volūtatē suā volūtati diuīe. q̄ nō volūt nisi qđ sciūt deus velle. sed nullus orat nisi qđ vult. q̄ nō orant ꝑ eo nisi qđ sciūt deū velle. sed ℞ qđ deus vult fieret eis ēt nō orātib⁹ q̄ eoꝝ oīones nō sunt efficaces ad aligd ipetrādū. ¶ ℣. oīones toti⁹ celestis curie si aligd ipetrare p̄nt efficaciores eēnt q̄ oīa p̄ntis ecclie suffragia. sed multiplicatis suffragijs p̄ntis ecclie factis ꝑ aliquo in purgatorio exīte totaliter absolueret a pena. cū q̄ sci q sunt in pria eadē rōne orēt pro illis q sunt in purgatorio sicut ⁊ ꝑ nobis: si nobis aligd ipetrāt: illos q sūt in purgatorio totalr oīones coꝝ a pena absolueret: qđ falsum est: qz sic suffragia ecclie pro defunctis fcā supflua essent. ¶ Sz ℣ est qđ habeī z^o ma chabe. vlti. ℣ hic est q multū orat ꝑ pplo ⁊ pro vniuersa ciuitate ℣ Hieremias ppha dei. Et q ei⁹ oīo sit exaudita ꝑz ꝑ ℞ qđ segt̄ur: q extēdit ℣ Hieremias dexterā ⁊ dedit Iude gladiū dicēs: Accipe scm̄ gladiū munꝰ a deo ⁊c. ¶ ℣. ℣ Hiero. ī epla ℣ Vigilātiū. ℣ Dicis in libello tuo. Se dū viui mus: mutuo orare pro nobis possum⁹. ⁊ ℞ postea ꝓbatur dicēs sic: Si apli ⁊ martyres adhuc in corpe cōstituti p̄nt orare ꝑ ceteris q̄ pro se adhuc debēt ee solliciti: q̄nto magis post coronas victorias ⁊ triūphos? ¶ ℣. ad ℞ ē ꝑsuetudo ecclie q̄ frequēter petit vt scōꝝ oīonib⁹ adiuuet.

¶ Rñdeo dōz: q sci dupl'r dicūtur orare pro nobis. Uno mō oīone exp̄ssa: dū votis suis aures diuīe clemētie ꝑ nobis pulsant. Alio⁹ oīone iterp̄tatiua. s. p coꝝ merita q̄ ī cōspectu dei exñtia nō solū eis cedūt ad gl'iaz: sz sunt nobis etiā suffragia ⁊ oīones q̄dā: sic̄ ēt sanguis xp̄i pro nobis effusus dr̄ veniā petere. Utroq̄ aūt mō scōꝝ oīones sunt q̄tū est in ipsis efficaces ad impetrādū qđ petūt: sz externa p̄t ee defect⁹ q nō asseq̄mur fructū oīonū ipoꝝ secūdū q pro nobis orare dicūtur: ex ℞ q merita ipoꝝ nobis ꝑficiūt: sed scōm q orāt pro nobis votis suis nobis aligd postulādo semp exaudiūtur: qz nō volūt nisi qđ de⁹ vult: nec petūt nisi qđ volūt fieri: qđ aūt de⁹ simpl'r vult ipleī nisi loq̄mur de volūtate añcedēte sz quā vult oēs homines saluos fieri: q̄ nō semp impleī. vñ nec ē mir̄ si ēt qđ scīvolūt p hūc modū volūtat⁹ iterdū nō ipleī. ¶ Ad p^m q̄ dōz q illa oīo martyꝝ nō est aliud q̄ eoꝝ desideriuz de obtinēda stola corpis ⁊ societate scōꝝ q saluādi sunt: ⁊ cōsensus q̄ cōsentiūt diuīe iusticie puniēti malos: vñ Apoca. 6°. sup illud. Usq̄quo dñe ⁊c. dic̄ gl. Desiderāt mai⁹ gaudiū ⁊ ꝓfectiū scōꝝ: ⁊ iusticie dei ꝓsentiūt. ¶ Ad z^m dōm: q dominꝰ loq̄t ibi de Moyse ⁊ Samuele scōm statū quo fuerūt in hac vita. ipsi. n. legūt ꝑ pplo orātes ire dei restitisse vt iterlinearis dic̄: ⁊ tu si illo tpe fuissent ñ potuissent oīo nibus deū placare ad pp̄lm pp pplī illi⁹ maliciā: ⁊ hic est itellect⁹ lr̄e. ¶ Ad 3^m dōm: q illa pugna bonoꝝ angeloꝝ nō itelligit ex ℞ q apud deū ꝓphias oīones funderet: sed qz ꝓphia merita ex diuersis ptib⁹ ad diuinū examē referebāt diuīnā sniaz expectātes: ⁊ ℞ est qđ Greg. dicit. 17°. moral'. exponēs ꝑdicta vba Dan̄. Sublimes spūs gētib⁹ p̄ncipātes: nequaq̄ꝑ iniuste agētib⁹ occertāt: si eoꝝ fcā recte iudicātes examināt: cūq̄ vniuscuiusq̄ gēt̄is vel culpa vl' iusticia ad supne curie solū ducit: eiusdē gētis ꝓpositꝰ vel obtinuisse ī certamīe vel nō obtinuisse ꝓhibet: quorū tn̄ oīum vna victoria est sup se opificis volūtas sūma: quā dū semp aspiciūt: qđ obtinere nō valēt nequaq̄ volūt. vñ nec petūt: ex quo ⁊ ꝑz q oīones coꝝ semp audiūt. ¶ Ad 4^m dōm q ꝑz sci nō sint in statu merēdi sibi postq̄ sunt in pria: sūt tn̄ in statu merēdi alys: vel potius ex merito pcēdēti alios iuuādi. hoc. n. apud deū viuentes meruerūt: vt eoꝝ oīones exaudirētur post mortē. Vel dicēduz: q oīo ex alio meret⁹ ⁊ ex alio ipetrat. meritū. n. ꝓsistit ī qđā adq̄tōe act⁹ ad finē ꝑ quē est: q ei q̄si merces reddit. sz orationis ipetratio initiat liberalitati ei⁹ q rogat. ipetrat. n. aliquis q̄nq̄ ex liberalitate ei⁹ q rogat: qđ ipse ñ meruit: ⁊ ita q̄uis sci ñ sint in statu merēdi: tn̄ ñ segt̄ q non sint in statu ipetrādi. ¶ Ad 5^m dōz: q sic̄ ex auctoritate Greg. ꝓducta ꝑz: sci nō volūt vl' angeli nisi qđ ī diuīa volūtate ꝓspiciūt: ⁊ ita ēt nihil aliud petūt: nec tn̄ coꝝ oīo ē ifructuosa: q sic dic̄ Aug. in li. de ꝑdestīatiōe scōꝝ: oīones scōꝝ ꝑdestīatis ꝑsūt: q̄ forte ꝓrdiatū ē vt oīonib⁹ itercedētiū saluent⁹

ꝛita ēt deus vult vt oꝝonib⁹ ſctōꝝ impleaſ illud qō ſci vi
dēt eū velle. ¶ Ad 6ᵐ dōm q⁹ ſuffragia eccleſie ſunt pro
defunctis q̄ſi q̄dā ſatiſfactiōes viuētiū vice mozтuoꝝuꝫ:ꝛ
ſm hoc mozтuos a pena abſoluūt quā nō ſoluerūt:ſed ſci
qui ſunt in p̄ria nō ſunt in ſtatu ſatiſfaciēdi:ziō nō ē ſile,ē
de eoꝝ oꝝonib⁹ꝛ de ſuffragys eccleſie. ¶ Cū facta fuerit
reſurrectio bonoꝝ gaudiū ampli⁹ erit ꝛc̄.hoc itelligēduꝫ
eſt mäliter:qz de plib⁹ gaudebūt:ſꝫ nō formaliter:qz non
magis gaudebūt vt deꝰ ē. Sꝫ ō hoc magis ifra dicē diſ.
49. ¶ Nā q ſine fide opāte p dilectionē eiuſq; ſacris ꝛc̄.
ſm hoc vī q⁹ ſuffragia eccleſie nō ꝓſunt cathecumis in fi
de eccleſie ꝺecedētib⁹:cū .tñ illi ſint i ſtatu ſalutis:vt pz ex
dictis ſupꝛa.di.4. Et dōm:q⁹ lz nō ſuſceperint ſacꝛa eccle/
ſie actu:ſuſceperūt tñ voto:q⁹ p facto ꝓputaſ cū deeſt fa/
cultas. ¶ Mediocriter malis ſuffragāt ꝛc̄. Iſta vba a di
uerſis diuerſimode exponunt. Illi.n.q dicūt ſuffragia ec
cleſie ꝓdeſſe exūtib⁹ in iferno:dicūt alios eē mediocriter
bonos ꝛ alios mediocriter malos. Dicūt.n.valde malos
eē eos q ſine fide et ſacꝛis eccleſie deceſſerūt;ꝛ his dicūt
nihil ꝓdeſſe ſuffragia:ſꝫ mediocriter malos eos q cum fi/
de ꝛ ſacꝛis eccleſie in pctō tñ moꝛtali deceſſerūt; gbus ſꝫ
eos valēt ſuffragia ad pene mitigationē;non aūt ad pene
ſolutionē.ſꝫ valde bonos dicūt illos q ſine crimīali dece
dētes ſtatī euolāt:q ſuffragys nō idigēt.mediocriter vero
bonos q cremabilia ſecū ferūt:ꝛ in purgatoꝛio detinent;
ꝛ his dicūt ꝓdeſſe ſuffragia ad plenā abſolutionē. Qui vo
dicūt ſuffragia nō ꝓdeſſe his q ſunt in iferno;dicūt coſdē
eē mediocriter malos ꝛ mediocriter bonos,oēs.n, q ſunt
in iferno valde malos dicūt:q vo i p̄ria valde bonos:eos
vo q ſunt in purgatoꝛio dicūt mediocriter bonos in q̄ꝫtuz
deficiūt a pfectiōe bonitatis:ſꝫ ꝛ mediocriter malos in q̄ꝫ
tū deficiūt a pfecta malitia q̄ eſt pctīn moꝛtale, his aūtez
ſuffragia q̄ꝫ ꝓſunt ad mitigationē pene;quandoq; ad
plenā abſolutionē ſm differentiā quātitatis cremabiliuꝫ
ꝛ ſuffragioꝝ.ꝛ hec expoſitio eſt ꝛcnientioꝛ. ¶ Iniuria ē
p martyre i eccleſia oꝛare, hoc videt contra illud quod
ſupꝛa dictū ē:q⁹ oꝝones ꝓ valde bonis ſūt gr̄aꝫ actiones.
Et dōm:q⁹ ſupioꝛ auctoꝛitas loquit q̄ icertū ē nobis q̄
ſint valde boni p quib⁹ oꝛaſ. hic aūt Aug. loquit q̄ certū
ē qui ſunt valde boni:ſic eniꝫ qui p eis oꝛat quodāmodo
eos idigētes oſtendit,ꝛ ſic eis iniuriā facit. ¶ Eſtimo euꝫ
quaſi p ignez trāſeuntē ꝛc̄. Dic ponunt duo auxilia quoꝝ
vnū adiuuabit illos qui i fine mūdi inuenient p modū ſa/
tiſfactiōis.ſ.ignis quo facies mūdi purgabit:poterit eniꝫ
eē vt itenſio pene ſuppleat quicqd deeſt ad tpis breuitatē
ꝛ pcipue cuꝫ ſit ꝓbabile q⁹ pauca cremabilia ſint habitu/
ri:vtpote purgari p terꝛoꝛē futuri iudicij ex ſignis p̄cedē/
tib⁹ poſtēſi. Aliud aūt ē exvi charitatis.ſ.merita ꝛ itercef/
ſiones ſcōꝝ q̄ eis ſuffraganť vtute charitatis. ¶ Siue ꝓſu/
lende quid faciāt ꝛc̄. Iſtud ꝓſiliū nihil ē aliud q̄ꝫ ꝓuerſio
eoꝝ ad deū vt ab eo illuminationē pcipiāt de agendis.

¶ Si valde malī deꝛ mitigatio pene. Di. XLVI.

Sed q̄ritur hic de valde malis vtꝝ
ꝛ ipſi i aliqua penarum mitigatōe
dei miſericoꝛdiam ſentiant vt mi/
nus q̄ꝫ meruerit puniant. Quidā
autumāt eos nullā releuatiōez pe
ne habituros:q ꝺ ꝓfirmant Jacobi auctoꝛitate
dicētis. Judiciū ſine mīa fiet illi qui nō fecit mi
ſericoꝛdiā. Aug. etiā ait. Mīa hic:iudiciū in fu
turo. Idem diſtinguēs q̄ō oēs vie dñi ſint mi/
ſericoꝛdia ꝛ veritas ait. Erga ſāctos oēs vie dei
mīa:erga iniquos oēs veritas. qz ꝛ i iudicādo
ſubuenit:ꝛ ita nō deeſt mīa.ꝛ i miſerādo id ex
hibet q⁹ ꝓmiſit ne deſit veritas. Erga oēs aūt
quos liberat ꝛ dāmat omnes vie ſūt mīa ꝛ veri
tas:qz vbi nō miſereť:vindicte veritas dať. Bi
cens vbi nō miſereť:dat itelligi aliqd a deo fieri
vbi ipe nō miſereť. Sꝫ his occurrit q⁹ ait Caſ
ſiodoꝛus ſup ps.ci.loquēs ō mīa ꝛ pietate dei.
De due inquit res iudicio dei ſp adiuncte ſunt.
Ergo ꝛ i punitōe maloꝝ nō ē iuſtitia ſine mīa.
Idem de iudicio ꝛ mīa ait. Hec duo mutua ſo
cietate ſibi iunguť. In his breuiter oīa opa dei
includit. Aug. quoq; rīdēs ill'q repꝛoboꝝ ſup
plicia finē habitura ꝓtēdūt:ita illoꝝ repellit opi
nionē aſſerens repꝛobos ꝑpetuo puniēdos:vt
eoꝝ ſupplicia mitigari aliquaten⁹ñ neget. Fru
ſtra inquit nō nulli eternam dāmandoꝝuꝫ penā
ꝛ cruciat⁹ ſine intermiſſione ꝑpetuos humano
miſerent affectu:atq; ita futurū eſſe nō credūt.
Hō quidē ſcripturis aduerſādo diuinis: ſed ꝓ
ſuo motu dura q̄q; molliendo ꝛ in leniꝰꝛez fle
ctendo ſniam:q̄ putant i eis terribili⁹ eſſe dicta
q̄ꝫ veri⁹. Hō.n. iqūt obliuiſcet miſereri de⁹:aut
ꝓtineat i ira ſua miſericoꝛdias ſuas. Hoc qdez
i pſalterio legiť:ſꝫ ō his itelligiť qui ſūt vaſa mi
ſericoꝛdie:qz ꝛ ipi ñ ꝓ meritis ſuis ſꝫ ꝺo miſerā/
te de miꝑia liberant. Aut ſi hoc ad omnes eſti/
māt ꝑtinere;nō ſō neceſſe eſt vt dānationez opi
nent finiri poſſe eoꝝ de quibus dictū eſt. Jbūt
hi in ſuppliciū eternū. Ille hoc modo puteť ba/
bitura felicitas eoꝝ de quibus econtrario dictū
eſt. Juſti aūt in vitam eternaꝫ. Sed penas dā/
natoꝝū certis tpibus eſtimēt ſi hoc bis placet:
aliquatenus mitigari. Et ſic quippe itelligi pōt
manere ira dei in illis.i.ipa dānatio. Hec enim
vocať ira dei nō diuini aī perturbatio. vt in ira
ſua.i. manēte ira ſua nō ꝓtineat miſeratiōes ſu/
as non eterno ſupplicio finē dando:ſꝫ leuamē
phibendo vel interponēdo cruciatibus:qz nec
pſalmus ait ad finiendam irā ſuam vī poſt iraꝫ
ſuaꝫ:ſꝫ in ira ſua. Que ſi ſola eſſet:alienari a re/
gno dei ꝛ carere magna multitudine dulcedis
dei:tam grandis tñ eſt pena:vt ei poſſint nulla
toꝛmenta que nouimus ꝓparari:ſi illa ſit eter/
na:iſta aūt ſi quālibet multis ſeculis lōga. Ab
nebit ergo ſine fine moꝛs ꝑpetua dānatoꝝum:
ꝛ ipa omnibus erit cōis ſicut māebit cōiter om
niuꝫ vita eterna ſanctoꝝ. Ecce ita aſſerit hic pe
nas repꝛoboꝝum non eſſe finiendas:q⁹ nō im/
pꝛobat ſi dicať coꝝū ſupplicio aliquod leuamē
adhiberi. Unde non incongrue dici pōt deum
ꝛ ſi iuſte id poſſit:non omnino tātū punire ma
los in futuro quātum meruerunt:ſꝫ eis aliquid

quãtũcunqꝫ mali sint de pena relaxare.

¶ Determinat p̃missas auctitates. b

QUod ergo dictũ est iudicium sine misericordia fieri illi q nõ fecit misericordiã ita ītelligi põt. Or iudiciũ dãnationis fiet illi q nõ fecit mĩaz: p eo q fuit sine mĩa: vl fiet iudiciuz ei sine mĩa liberante t saluãte: qui tñ in aliqua pena alleuiatione misericordiam dei sentiet. Jta cũ dicit misericordiã hic iudiciũ ī futuro: ñ negat gn ī futuro sit misericordie effect9 t ī electis qui p mĩaz ab oi miseria liberabũtur: t reprobis q minus qꝫ meruerunt cruciabunt. Sz hic nõ sine cã dicitur fieri dei misericordia: t iudiciũ ī futuro: qz t hic mltis modis miseret de9 qb9 non miserebit tunc. Vocat. n. de9 nũc pctores t iustificat: qõ nõ faciet: t tũc reddet singulis fm merita sua. manifeste iudicabit q nunc occulte iudicat. Cui9 occultũ iudiciũ vt ait aug. ītelligit pena: qz quisqꝫ vel exerceat ad purgatioez vl mouet ad ꝙuersionẽ: vel si ꝙtenit excecat ad dãnatioez. Occultũ ergo iudiciũ dei pena dr q iudicat purgãdo: cõuertẽdo vel excecãdo: iudicia quoqꝫ dei īterdũ appellãt dispẽsatiões ei9 de oibus reb9. Vñ qꝫ incõprehẽsibilia sũt iudicia eius: t iudicia eius abyssus mlta. Judiciũ aũt quo ī futuro iudicabit: intelligit snĩa iudicis qua ventillabit area. i. diuidet locaľ boni a malis mĩsterio angelorũ: t isti ī vitã ducentur: illi in supplicium mittentur qui nunc simul mixti sunt.

¶ De iustitia t misericordia dei. c

SEd quõ iustitiã dei t pietatẽ. i. mĩam supra Casio. duas eẽ res dixit: q sp ad iucte sunt iudicio dei. Justitia. n. dei t mĩa nõ due res sũt qꝫ vna res. i. vna diuina eẽntia ẽ sic supra plib9 auctib9 oñsũ ẽ. Qz ñ ẽ deo aliõ eẽ misericordẽ qꝫ mĩaz: nec iustũ qꝫ iustitiã: qꝫ idẽ prius. Nec aliõ ẽ ei eẽ misericordẽ qꝫ iustũ: vl mĩaz qꝫ iustitiã. qꝫ oio idẽ: qz ñ denoiatiue qꝫ eẽntialr hec õ õo dñr. Cur ġ dicẽ scriptura õ opib9 dei q̃daz esse mĩe: quedã iustitie: Si enĩ iustitia dei mĩa est: q̃cũqꝫ sunt opera misericordie esse videtur iustitie t ecõuerso. Quis rñderi põt sic. illis locutiõib9 qb9 huiusmodi operuz fiunt distinctiones: vt alia misericordie: alia iustitie: alia bonitati attribuant: non diuersitas subiacẽtis. i. rei his vocabulis significate exprimit: qꝫ varietas sẽsuũ t effectuũ ī creaturis mõstratur. Cũ. n. dr de9 iust9 vel iustitia: eẽntia diuina predicat: t ẽt q ipe sit distributor t iudex meritorũ ītelligi dat. Jta t cũ dicit misericors eẽntia diuina p̃dicat: t isup q ipe sit miseror liberator ītelligi datur. Silr cũ dr bon9: eẽntia diuina p̃dicat. Et cũ dr ds: t isup auctor oiuz bonoz ostendit. Jta t cum dr deus: eẽntia diuina predicat t ipse timendus ostendit. Inde ergo quedã opera misericordie: quedã iustitie dicuntur: non quin diuina eẽntia hec t illa operet: t quin hec t illa sint opera diuine essentie que dicit misericordia t iustitia. qꝫ qz quedã sũt quibus iudex t equus distributor: q̃daz quib9 ostendit miserator. Misericors enĩ dicit in natura: miserator in exhibitione. t in quibusdam operib9 dicit effectus esse misericordie: t ī quibusdam effectus iustitie: nõ q aliud efficiat iustitia: aliõ misericordia dei si ad eẽntiã referas: qꝫ qz ex quibusdã effectib9 ītelligit iudex: ex quibusdã miserator: vl vt quibusdaz placet iustus t misericors. Sz qꝫ hoc occurrit qõ quomõ ex alĩs ostendatur iustus t ex alĩs misericors cuz sit idẽ ei eẽ iustum t esse misericordẽ. Si enim fm eandẽ rõnẽ dicit iustus t misericors: ex eo opere quo ītelligitur iustus ītelligitur misericors t econuerso. Sed dixi supra: qz cuz dicit deus iustus t misericors ita eadẽ diuina eẽntia significatur: t fm ea idem predicatur: vt etiam quedam diuersa intelligantur. Jntelligim9 enĩ per hoc eum esse miseratorem t iustũ iudicẽ. Quod euidenter Origenes oñdit dicẽs. Omia que dei sunt xps est ipse sapientia eius: ipe fortitudo: iusticia: sanctitas: ipe prudẽtia. Sed cũ vnũ sit in subiacenti pro varietate sensuũ diuersis nũcupatur vocabulis. Aliud enĩz significat sapiẽtia: aliud iustitia. Qñ enĩ sapientia dicitur disciplinis te diuinarũ humanarũqꝫ rerũ ĩstrue/re intelligitur. Qñ iustitia distributor vl iudex meritoz insinuat. Jta t prudẽtia cuz dicit: doctor t demõstrator bonaz vel malaz reruz vel neutraruz intelligitur.

¶ Auctoritatib9 pbat quedã iustitie alia misericordie alia bonitati attribui. d

QUod aũt q̃dã opa misericordie: q̃daz iustitie: q̃dã bonitati attribuant: i scripturis facile est repire. Et õ mĩa qdẽ t iustitia manifestũ ẽ. de bonitate vo t misericordia ampli9 latet. Sz aug. docet illa opa ppie ad mĩaz ptinere qb9 aliq a miseria liberat. Ad bonitatẽ vero nõ solũ illa: ꝫ factura t gubernationẽ naturalium ita dicens. Ad misericordiam pertinet q a peccatis mundat t de miseria liberat. Ad bonitatẽ vero q celũ t terram t oia valde bona creauit vt eẽnt. Jdẽ. Celi nõ indigẽt misericordia: vbi nulla ẽ miseria. i terra bois abundat miseria t supabundat dei

mĩa. Miseria g̃ hoĩs ⁊ mĩa dei plena ẽ terra ñ celi: q nõ ĩdigẽt mĩa: ĩdigẽt tñ regẽte dño. Qui a. n. ĩdigẽt dño ⁊ mĩa ⁊ felicia: qz siñ illo miser nõ subleuaf: felix nõ regitur. Itẽ alibi. Miseri cordia est erga miseros: bonitas erga quoslibz Interdũ tñ mĩa large accipitur vt bonitas.

¶ Quomodo vniuerse vie domini dicantur misericordia ⁊ veritas. e

QUo st hec ꝓsiderari oz ex quo sẽsu vniuerse vie dñi dicantur mĩa ⁊ veritas. Hoc multiplicẽ recipit expositionez. Uniuerse. n. vie dñi mĩa ⁊ veritas: q̃ b⁹ ad nos venit vt ait aug. sup psalmũ ĩtelligũt duo aduẽt⁹. Prim⁹ i quo manifestaz ⁊ multiplicẽ misericordiã nobis exhibuit: ⁊ scõs i quo regrẽdo merita iusticiã exhibebit. Uniuerse ẽt vie dñi. i. qb⁹ ad dñm ascendim⁹ sũt iustitia q̃ a malo declinam⁹: ⁊ mĩa q̃ bonũ facim⁹. In his .n. duob⁹ oẽ bonũ meritũ icludit. Sed cũ superi⁹ Cassiod. dixerit ĩ his duob⁹ oia opa dei icludit: merito q̃ri põt an in oĩ ope dñi hec duo mutuo sibi iungant. Quibusdã placuit nõ ĩ oĩ ope dñi hec duo ꝓcurrere ꝯz effectũ dico: nã ꝯz eẽ tiã nõ diuidit mĩa a iustitia: ꝯz vnũ ẽ. Uerũz ꝑm effectum ĩ oĩ ope dñi dicũt eẽ misericordiam ⁊ iustitiam ꝯz in quibusdam fatentur tantum misericordiã ⁊ i alĩs iustitiã: atq; in alĩs mĩam ⁊ iustitiã. Fatent tñ dñz oia q̃ fecẽ misericorditer agere ⁊ iuste: referẽtes rõnez dicti ad dei volũtatem q̃ iustitia ẽ ⁊ misericordia: nõ ad effect⁹ misericordie ⁊ iustitie q̃ sunt i reb⁹. Alĩs aũt videf q̃ sic dicit de⁹ oia opa sua iuste facere ⁊ misericorditer: ita cõcedẽdũ sit i omni ope dei iustitiã esse ⁊ misericordiã .i. clemẽtiã ꝑm effectũ vel signũ: qz nullũ op⁹ dei ẽ i quo nõ sit effectus vel signũ eqtatis ⁊ clemẽtie siue occlte siue apte. Aliq̃n enĩ manifesta est clementia siue benignitas ⁊ occulta eqtas: aliq̃n econuerso.

POstq̃z determinauit magister õ receptaculis aĩarũ in quib⁹ puniũt vl̃ pmiant ante resurrectiõez cõem ⁊ iudiciũ generale ⁊ õ suffragys quib⁹ iuuam⁹ mortuos vl̃ iuuamur ab eis: hic determinat de diuĩa iusticia ⁊ misericordia qb⁹ pdicta oia dispẽsãf. Diuidit aũt ĩ ptes duas. In ꝑma determinat de diuĩa iusticia ⁊ misericordia scõm opatioem ad penaz dãnatoz. In scda determinat de eis i generali: ibi. Sz qũo iustitiã dei ⁊ pietatẽ ⁊c. Circa ꝑmuz tria facit. Prio oñdit q̃ misericordia dei i penis dãnatoz locũ nõ hz. Scõo oñdit ꝺriũ: ibi. Sz his occurrit ⁊c. Tertio determiat vitatẽ: ibi. Uñ nõ icõgrue dici põt ⁊c. Circa qõ tria facit. Prio ꝓ põit quid sit verũ circa qõem pdictã. Scõo soluit auctoritatẽ q̃ ẽ i ꝺriũ: ibi. Qõ igit dictũ ẽ ⁊c. Tertio expõit quoddã qõ dixerat. s. qõ sit occultũ dei iudicium: ibi. Cui⁹ occultũ iudiciũ ⁊c. Sz qũo dei iusticiã ⁊c. Dic õtermiat multipliciter õ iusticia ⁊ misericordia dei i cõi. Et diuidit i partes duas. In ꝑma iquirit õ differẽtia iustitie ⁊ mĩe dei. In scda igrit qũo iustitia ⁊ mĩa ꝯcurrũt ad op⁹ diuiuz: ibi. Ꝑ hec ꝯsiderari oz ⁊c. Circa ꝑmũ duo facẽ. Prio mouet qões Scõo determiat eas: ibi. His ñderi põt ⁊c. Circa ꝑm duo facẽ. Prio igrit vtz sit idẽ i deo iustitia ⁊ mĩa. Scõo vtruz eadẽ opa debeãt iustitie ⁊ mĩe attribui: ibi. Cur igit dicit scriptura ⁊c. His ñderi ꝑt ⁊c. Hic soluit ꝓpositas qõnes. Et circa hoc duo facit. Prio soluit ꝑmã: scõo scõaz: ibi. Qõ aũt opa quedã ⁊c. Circa ꝑmuz tria facit. Prio soluit ꝑmã qõnẽ. Scõo mouet dubitatiõez circa solutionez positã: ibi. Sed scõz hoc occurrit qõ ⁊c. Tertio soluit dubitationez: ibi. Sed dixi supra ⁊c. ¶ Post hec considerari oz ⁊c. Hic inquirit quõ misericordia ⁊ iustitia dei cõcurrunt ad op⁹ ipius. Et circa hoc duo facit. Prio oñdit q̃ nullũ opus dei ẽ ad qõ nõ cõcurrat misericordia dei vl̃ iustitia. Secũdo igrit an ad quodlibz op⁹ ꝯcurrat vtrũq; : ibi. Sed cũ superi⁹ ⁊c. Et circa hoc duo facit. Prio ꝓponit qõnem. Scõo soluit eã: ibi. Quibusdã placuit ⁊c. Et diuidit in ptes duas ꝑm q̃ duas opiniones ponit circa hãc qõnem. Scda incipit ibi. Alys autez vr ⁊c.

HIc duo q̃runt. ¶ Prio õ diuĩa iustitia. ¶ 2º de ei⁹ misericordia. ¶ Circa ꝑmuz q̃runt tria. ¶ Prio an iustitia deo oz attribui. ¶ Secũdo de iustitie eius effectu ¶ Tertio de iustitia eius ꝺ dannatos.

Ad primum sic ꝓcedit: vr̃ q̃ iustitia deo attribuenda nõ sit: qz ꝯz ꝑhm i. io. Ethicoz: Ridiculũ ẽ laudare deos ꝑm aliquã vtutẽ morale: vl̃ actões vtutũ moraliũ eis attribuere. sz iustitia ẽ vt⁹ moralis. ergo deo attribui nõ põt. ¶ Ꝑ. iustitia ꝺ tpantiã diuidit. sz tpantiã nõ attribuim⁹ deo. g̃ nec iusticiam ei attribuere debem⁹. ¶ Ꝑ. iustitia in eq̃litate ꝓsistit: vt ps p ꝑhm in. 5. Ethicoz. sz nihil põt deo eẽ eq̃le. g̃ nõ põt eẽ aliq̃ iustitia ei⁹ ad alterz. ¶ Ꝑ. ꝑhs. in. 5. Ethicoz dic: q̃ dñi ad seruũ ñ ẽ iustitia. sed deus est oĩuz dñator. g̃ ei iustitia non ꝓpetit. ¶ Sz ꝺ ẽ qõ in ꝑs. dr̃: iust⁹ dñs ⁊ iustitias dilexit. ¶ Ꝑ. oẽ qõ ẽ potissimũ ẽ deo attribuẽdũ. sz ꝑm ꝑhm i. 5. Ethicoz: iustitia ẽ pclarissima vtutũ. g̃ maxie oz attribui deo.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ i õo ꝯz eadẽ rõnẽ dicat bõitas ⁊ iustitia: qz iustitia est vl̃ ois vtus: vt ps p ꝑhz i. 5. Et ꝯz vtus vniuscuiusq; rei ẽ bonitas ipsi⁹: qz vtus ẽ q̃ bonũ habẽtẽ facit: ⁊ op⁹ ei⁹ bonũ reddit: vt ps i. z. Et. g̃ ꝑm eadẽ rõnẽ dr̃ iust⁹ ⁊ bon⁹. ¶ Ꝑ. Dio. dic. i. 8. ca. de di. no. q̃ iustitia laudat in deo inq̃tũ oib⁹ ꝯz dignitatẽ distribuit. sed distribuere oib⁹ hoc ad rõnẽ bonitatis ptinet: qz toti⁹ cõicatiõis diuina bonitas cã ẽ. g̃ iustitia ⁊ bonitas dicũf i deo ꝯz eãdẽ rõez.

¶ Ꝑ. bonitas ⁊ iustitia magis ꝓueniũt i deo q̃z ꝓueniant i creaturis. sed i creaturis eadẽ vr̃ eẽ rõ bõitatis ⁊ iustitie: nisi. n. ex ꝺ ipso q̃ creata sũt bõa iusta eẽnt: icõueniẽter, vi deref q̃ a deo bono oia eẽnt bona ⁊ ab eo iusto ñ eẽnt oia iusta: g̃ i deo ꝯz eãdẽ rõnẽ dr̃ bonitas ⁊ iustitia. ¶ Sz ꝺ ẽ qõ Boeti⁹ dic in li. de hebdo. bonũ oẽ ad eẽntiaz: iustũ vo eẽ ad actũ respicit. sz eẽ ⁊ act⁹ nõ dicũf ꝯz eãdẽ rõnẽ i deo. g̃ nec iustitia ⁊ bonitas. ¶ Ꝑ. generis ⁊ spẽi nõ ẽ oio eadẽ rõ. sed bonitas ⁊ iustitia se hñt vt gen⁹ ⁊ spẽs: vñ Boetius dic in li. ꝺ hebdo. bonũ qdẽ ẽ generale: iustũ aũt spãle. g̃ ñ ẽ eadẽ rõ oĩno bonitatis ⁊ iustitie.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ nõ sit eadẽ rõ in deo iustitie ⁊ vitatis: qz ea q̃ in nobis ꝯz spẽm differũt: in deo differũt ꝑm rõnẽ. sz nobis ponit vitas alia vtus a iustitia specie differẽs: vt ps in .4. Eth. g̃ ⁊ i deo scõm aliaz rõnẽ dr̃ iustitia ⁊ vitas. ¶ Ꝑ. generis ⁊ spẽi ñ ẽ oio eadẽ rõ. sz vitas scõm Tulliũ ẽ spẽs iustitie. g̃ vitatis ⁊ iustitie nõ ẽ eadẽ rõ. ¶ Ꝑ. iustitia cũ sit q̃ſi spẽs bõitatis: vt ex auctẽ Boety iducta ps: ad affectũ ptiet: vitas aũt ad itellectũ. g̃ vitas ⁊ iustitia nõ dicũf i deo scõm eãdẽ rõnẽ. ¶ Sed ꝺ est: quod i auctẽ pl. q̃ ꝺ iducit:

Uniuerse vie dñi mĩa ⁊ vitas: vitas ꝑ iustitia exponit. ĝ
sũt idẽ fm rõnẽ. ¶ ℔. iustitia ꝯsistit in redditõe debiti: sz
de⁹ nõ ẽ debitor nobis nisi ex ꝓmisso: vt Anselꝫ dic. ĝ idẽ ẽ
deo reddere debitũ qõ soluere ꝓmissũ. cũ ergo ex ℔ qꝫ sol-
uit ꝓmissũ dicaꝫ verax: fm eãdẽ rõnẽ diceret de⁹ iust⁹ ve-
¶ Rñdeo dõm ad. i. q. qꝫ iustitia ꝑpe dẽa eq̃litatez (rax.
ꝯstituit ĩ acceptõib⁹ ⁊ datiõib⁹: vt pz ꝑ ꝓhm ĩ. 5. Eth. Hoc
ãt ꝯtingit dupl'r. Uno mõ fm qꝫ ꝯstituit eq̃litas inter dã
tẽ ⁊ recipiẽtẽ: vt. s. accipiẽs tñ accipiat a dãte q̃tũ accipe
dz: ⁊ in ℔ ꝯsistit iustitia ꝯmutatiua: vtpote q̃ mediũ põit ĩ
emptiõib⁹ ⁊ vẽditiõib⁹ ⁊ oĩb⁹ retributiõib⁹. Alio mõ fz qꝫ
ꝯstituit eq̃litas ĩter duos recipiẽtes. fm qꝫ ꝯtingit ex hoc
qꝫ vterq; eq̃l'r recipit ꝑ meritis: ⁊ ĩ ℔ ꝯsistit iustitia distri-
butiua. Jn p⁹ ergo. s. ꝯmutatiua iustitia regrit eq̃litas q̃z-
titatis: vt. s. tñ gſgs accipiat quãtũ dedit scõz valoẽ: ⁊ iõ
inter illos in gb⁹ nõ põt eẽ q̃titatis eq̃litas: nõ põt ꝑpe eẽ
ꝯmutatiua iustitia: siẽ ẽ ĩ illis q̃z vn⁹ nõ põt recompẽsare
aliqd equalẽs bñficys acceptis ab alio: siẽ fili⁹ ñ põt recõ-
pẽsare aliqd equalẽs bñficys pris a q̃ eẽ ⁊ nutrimẽtũ ac-
cepit ⁊ disciplinã: ⁊ iõ quãtũcũqꝫ retribuit pri ĩ obsequys
ñ fit pfecta eq̃litas. vñ nec ꝑpie saluaꝫ ibi rõ ꝯmutatiue
iustitie: sed tñ aliqs mod⁹ iustitie saluari põt: iquãtũ filius
retribuit pri scõm modũ suũ siẽ pr̃ dedit scõm modũ suũ:
vt loco eq̃lis q̃titatis sumaꝫ eq̃litas ꝓportiõis: sz iustitia
distributiua nõ regrit quãtitatis eq̃litatẽ: sz ꝓportõis tñ.
nõ. n. oz vt distribuẽs oĩbus equal'r distribuat: sz vnicuiqꝫ
ꝓportional'r fz suũ modũ: sic ergo rõ distributiue iustitie
deo ꝑpe ꝓuẽire põt: inq̃tũ. s. eq̃litatẽ ꝓportionis seruat in
cõicatõe bonoꝝ suoꝝ dãs vnicuiqꝫ ꝓportiõabil'r fm suũ
modũ. vñ Dio. dicit ĩ. 8. c. de di. no. qꝫ iustitia laudaꝫ ĩ deo
inq̃tũ oĩb⁹ fz dignitatẽ distribuit. sz iustitia ꝯmutatiua p
quã eq̃litas ꝯstituit inter deũ dãtẽ ⁊ creaturã recipiẽtem
deo ꝯpetere nõ põt fz, ꝓpriã acceptionez qz bñficia dei sp
excedũt meritũ creature. sz tñ fuaꝫ ẽt ꝓportiõis q̃dã eq̃
litas ĩter deũ dãtẽ ⁊ creaturã recipientẽ: inq̃tũ. s. ita se hz
ad suã supabũdãtiã: siẽ creatura ad id qõ ꝯpetit ei fm suã
paruitatẽ. Et sic ẽt qdã modus ꝯmutatiue iustitie ĩuenit ĩ
deo respectu nãe: siẽ inuenit ĩter p̃em ⁊ filiũ. Et fm hoc
assignãt duo modi diuĩe iustitie. vn⁹ inq̃tũ reddit ꝑ me-
rit⁹. hoc. n. ad iustitiã distributiuã ptiet. cui⁹ est distribue-
re oĩb⁹ ꝓportional'r fm suã dignitatẽ. Ali⁹ mod⁹ fm qꝫ fa-
cit id qõ ẽcet suã bonitatẽ: siẽ ẽt dr̃ iustus ĩ eo qꝫ peccato-
rib⁹ parcit: qz decet eũ: ℔ ãt ptinet ad modũ ꝯmutatiue iu-
stitie: nõ qdẽ fm q̃litatẽ quãtitatis seruate fm qꝫ regrit ĩ
ꝯmutatiua iustitia, ꝑpe dicta: sed fuate fm eq̃litatẽ ꝓpor-
tiõis: qz. s. ita se hz de⁹ ad id qõ supabũdãter facit: siẽ crea-
tura ad id in q̃ deficit: ⁊ fm ℔ supabũdare ĩ bñficys dr̃ ei
iustũ inquãtũ ẽ ei ꝓportionatũ ⁊ decẽs. glo. sup illõ coꝝ. 3.
5. tanq̃z a dñi spũ vt ostẽderet talẽ gloriã dari q̃ sublimi-
tati ꝯgruat dãtis. ¶ Ad ꝑm̃ ĝ dõm: qꝫ ꝑbus a deo excludit
virtutes morales, put determinãt circa mãm ciuilẽ sicut
iustitia ẽ circa emptões ⁊ vẽditiões ⁊ depositiões ⁊ hꝺ: nõ
tñ remouet ꝓ hoc qn iustitia possit eẽ ĩ deo fm qꝫ ẽ distri-
butor nãliũ bonoꝝ oĩb⁹ creaturis. ¶ Ad 2m̃ dõz qꝫ tẽpe-
rãtia ꝯsistit circa passiões innatas: iustitia ãt circa ꝯmuta-
tiões opationũ: ex q̃ pz qꝫ mã tẽperãtie nullo mõ põt deo
ꝯuenire siẽ mã iustitie. Et ꝓterea tpantia dirigit respectu
boꝝ q̃ sunt ĩ tpato: sed iustitia respicit illud qõ est exẽ: ⁊ iõ
nõ est siẽ. ¶ Ad 3m̃ dõz qꝫ iustitia nõ sp regrit eq̃litatẽ ĩ-
ter dãtẽ ⁊ accipientẽ: nec sp eq̃litatẽ q̃titatis: sz sufficit qñ
qẽq̃litas ꝓportiõis: ⁊ iõ nõ ẽ incõueniẽs si iustitia aliquo
mõ ĩ deo ponaꝫ. ¶ Ad 4m̃ dõm: qꝫ inter dñm ⁊ fuũ ñ põt
eẽ iustitia ꝯmutatiua ꝑpe dc̃a. non. n. põt aliq̃ eq̃litas fm
q̃titatẽ ĩter eos ꝯstitui: cũ totũ qõ est seruĩ sit dñi: fuaꝫ tñ
aliqs mod⁹ iustitie ꝯmutatiue, put ĩter eos ĩuenit eq̃litas
ꝓportionis. vnde ẽt ꝓbs in. 5. eth. distinguit dominatiuũ
iustum a iusto politico qõ est ꝓprie dictuz. ⁊ per hunc ẽt
modum potest esse iustitia dei ad creaturam.

¶ Ad. z. q. dõm qꝫ iustitia ꝑsuppõit rõnẽ bonitatis in deo:
bonitas. n. ipoꝛtat ĩ deo rõnẽ finis ĩ q̃ ẽ plenissima pfectõ.
finis ãt mouet efficiẽtẽ ad agẽdũ: vñ ⁊ bonitas dei mo-
uet q̃dãmõ ipm ad opandũ: nõ qdẽ vt ipse bonitatẽ acq̃-
rat: sed vt bonitatẽ alys cõicet: vt. n. i. z. li. di. i. dr̃m ẽ. de⁹ ñ
agit ꝓp appetitũ finis: sz ꝓp amoꝛẽ finis volẽs cõicare bo
nitatẽ suã quantũ possibile est ⁊ decẽs fm ei⁹ ꝓuidẽtiã. et
iõ sic̃ finis ĩ oĩb⁹ opabilib⁹ ẽ ꝑm̃ ꝓncipiũ: ita diuina bõitas ẽ
ꝑm̃ ꝓncipiũ cõicatiõis toti⁹ q̃ de⁹ ꝑfectiões creaturis largi-
tur. sz iustitia determĩat quẽdã modũ ĩ istis cõicatõib⁹ in-
q̃tũ. s. ĩ cõicãdo eq̃litatẽ seruat. Et iõ pz qꝫ bõitas ⁊ iusti-
tia fm rõnẽ dupl'r differũt. ℔rio qz bonitas ptiet ad ipaz
pfectionẽ nãe dine fm quã hz rõnẽ finis. sed iustitia ptiet
ad ipm cõicatõis actũ. z⁹ qz bõitas ⁊ si respiciat cõicatõez
vt ꝓncipiũ: respicit tñ cõicationẽ in cõi nõ õterminãs ali-
quẽ spãlẽ modũ: sed iustitia determĩat ĩ ea spãlẽ modũ. s.
eq̃litatis. Et has duas dr̃ias Boeti⁹ tãgit ĩ li. de hebdo. di
ces qꝫ bonũ respicit eẽntiã: sz iustũ actũ: ⁊ iteꝝ qꝫ bonũ ge
nerale ẽ: ⁊ iustũ spãle. ¶ Ad ꝑm̃ ĝ dõ. qꝫ q̃uis vt⁹ faciat bo
nũ bñtẽ ⁊ op⁹ rcddat bonũ: nõ tñ ẽ eadẽ rõ bõitatis ⁊ vtu-
tis: qz vt⁹ dr̃ fm qꝫ est ꝓncipiũ actiõis: ⁊ tz se ex pte cãe effi
ciẽtis: sz bonũ magis respic̃ rõnẽ finis. Sz qz effect⁹ dz eẽ
fini ꝓportionat⁹: ⁊ ex ℔ efficiẽs bõitatẽ sortit ⁊ act⁹ ei⁹: iõ
vt⁹ q̃ hãc ꝓportionẽ ipoꝛtat cũ sit dispositio pfecti ad opti
mũ: vt dr̃ in. 7. phisi. dr̃ facere bonũ agẽtẽ ⁊ actũ. Et sil'r ẽt
iustitia siue accipiaꝫ vt vt⁹ pticularis siue put ẽ idẽ qꝫ oĩs
vt⁹ se tz ex pte efficiẽtis: tñ fm qꝫ vt⁹ oĩs ẽ iustitia: tñ subie
cto sit idẽ iustitia ⁊ vt⁹: nõ tñ sũt idẽ rõne: vt i. 5. eth. dr̃. vñ
nl'o mõ segt̃ qꝫ iustitia ⁊ bonitas sint eiusdẽ rõis. ¶ Ad
2m̃ dõm qꝫ distributiõis ꝓncipiũ ⁊ ẽ bõitas ⁊ iustitia: sz di-
uersimode: qz bonitas ẽ siẽ ꝓncipiũ finale nõ determinãs
spãlẽ distributiõis modũ. sed iustitia ẽ siẽ ꝓncipiũ efficiẽs
õterminãs spãlẽ modũ distributiõis: ⁊ iõ ẽt Dio. attribu-
it iustitie distributiõz fm dignitatẽ: sz cõicatõez absolute
attribuit bonitati. ¶ Ad 3m̃ dõm qꝫ de⁹ vnicuiqꝫ creature
quã ꝓducit ĩ eẽ aliquã pfectiõez largit̃ alias eẽ ñ posset: ⁊
iõ oĩa dñr bõa inq̃tũ sũt a bono: nõ tñ vnicuiqꝫ eoꝝ q̃ ꝑ-
ducit ĩ eẽ dat qꝫ sit actu fz illũ spãlẽ modũ actiõis quẽ iu-
stitia seruat: ⁊ ideo non opoꝛtet qꝫ oĩa q̃ sunt a iusto deo iu
sta dicanr̃: ⁊ sic ẽt nõ segt̃ qꝫ sit eadẽ rõ boni ⁊ iusti.

¶ Ad. 3. q. dõm qꝫ oĩs eq̃litas ꝑ actionẽ aliquã ꝯstituta re-
grit aliquã regulã fm quã adeq̃tio fiat. vñ cũ iustitia ꝯsi-
stat ĩ ℔ qꝫ eq̃litatẽ ꝑ suã actionẽ ꝯstituat ĩ datiõib⁹ ⁊ acce-
ptiõib⁹. oporteret oẽm iustitiã aliquã regulã hr̃e fm quã
adeq̃tio fiat. regl'e ãt iustitie sũt rõnes ĩ mẽte ꝯstitute fm
q̃s hõ iustus eq̃litatẽ ꝯstituit: ⁊ iõ qñ ei⁹ actiões ill' rõnib⁹
ꝰcordãt dr̃ iusticiã seruare: qñ ãt discordãt dr̃ iniuste age-
re. Et qz vitatis rõ ꝯsistit ĩ adeq̃tiõe rei ad intellectũ: idẽ
ẽ qꝫ nomẽ vitatis trãsferr̃ ad significãdũ adeq̃tionẽ ope-
rũ iustitie ad rõnes iustitie: ⁊ hec ẽ vitas quã dicim⁹ iusti-
tie vitatẽ: ⁊ fm ℔ ipsa iustitia idẽ qõ vitas est: sz tñ iustitia
dr̃ fm eq̃litatẽ exteri⁹ ꝯstitutã. sed vitas dr̃ fm ꝯmẽsura-
tionẽ exteriozis eq̃litatis ad rõnes q̃ sũt ĩ mẽte: ⁊ fm hoc
vitas ⁊ iustitia eodẽ itellectu ĩ deo accipiũtur. ¶ Ad ꝑm̃ ĝ
dõz qꝫ actiões exteriozes ꝓpanr̃ ad interiozẽ dispõnẽ mẽ
tis dupl'r. vno mõ vt signũ ad signatũ. alio mõ vt regula-
tũ ad regulã. ⁊ fm vtrãqꝫ ꝓpationẽ ꝯmẽsuratio exteriozꝝ
actionũ ad iteriozẽ dispositionẽ mẽtis ꝯstituit vitatis rõ-
nẽ. vitas ĝ õ q̃ ꝑbs logr̃ ĩ. 4. eth. Cõsistit ĩ ꝯmẽsuratõe ac-
tionũ ad mẽtẽ put sũt signa illi⁹: dũ. s. aliqs talẽ se exhibz
ĩ dctis ⁊ fcis q̃l'ẽ iteri⁹. vñ hec vt⁹ fm ipz oppõit iactãtie ⁊
sil'atiõi: sz vitas iustitie õ q̃ logmur fac̃ ꝯmẽsuratione fm
aliã ꝓpatõez actionũ exteriozꝝ ad mẽtẽ: put. s. opãt ad eã
vt ad regulã eq̃litatis ĩ reb⁹ ꝯstitute ꝑ act⁹ iustitie. sz qz ñ

solū eq̄litas ꝓstituta ī reb⁹ p act⁹ nr̄os sz ēt ipsi act⁹ nr̄i cō/
mēsurari ōbēt rōni q̄ est ī mēte:iō ī hac ꝓmēsuratiōe etiā
alia vītas iuenīt:scōm q ipe opōnes sūt ꝓmēsurate mēti.
z hec ē vītas vite q̄ ꝓsistit ī ℔ q vnusq̄q faciat fm q rō
docet. ¶ Ad z^m dōm q vītas illa de q̄ Tulli⁹ logt est fm
ꝓmēsurationē vocis ad rē put.ſ.aliqs ꝓfitet ī iudicys fm
q res se hz z seruat in fcis fm q pmisit:z hec vītas est ps
iustitie. ¶ Ad 3^m dōm q vītas q̄ ē ī itellectu ē eq̄litas itel
lect⁹ ad rē idifferēter siue sit p actū nr̄m ꝓstituta siue nō:
z ō hac nō logmur ad pn̄s. Et qz voces sūt signa itellect⁹:
iō iuxta hāc vītatē sumit vītas doctrie q̄ distinguit ꝫ vīta
tē iustitie. vītas.n. doctrie ī vītate enūciatiōis ꝓsistit. ꝑ hoc
igit colligi ex p̄dictis q vītas p^a vno mō accipit fm ꝓmē/
surationē itellect⁹ ad eē rei:z fm hāc vītas doctrine acci/
pit. Alio mō fm ꝓmēsurationē actionū nr̄a ad itellectū
rectū:z sic put sūt signū ipsi⁹ nō ꝓsiderato dāno vel lucro
alicui⁹ est vītas:ō q̄ logt ꝑbs diuisa ꝫ silationē z iactātiā.
ꝓsiderato vo dāno vel lucro:ē vītas q̄ est ps iustitie: quaz
Tulli⁹ ponit:p quā ſuat aliqs īdēnis in iudicys z ꝓfessiōi/
b⁹ vt vtraq̄ ista p̄ vītatū r̄ducat ad vītatē doctrie inq̄tū
vtraq̄ ꝓsistit in q̄dā manifestatiōe, put vo actōes nr̄e cō
pant ad intellectū vt regulatū ad regulā sic fm q intelle
ctus rectus est regula actio nō est veritas vite:fm vo q ē
regula iustitie equalitatis ꝓstituti ī reb⁹ ē veritas iustitie.

Ad scōm sic ꝓcedit:vr̄ q opus ōi dicat iustū ex ℔
solo q est ei placitū. Ansel.n.ī monol. di/
cit ō oo loquēs. Id solū iustū ē qō vis:z nō iustū qō n̄ vis.
g z. ¶ ℞. Ro.9.dr̄. An nō hz ptātē figulus ex massa face
re aliud qdē vas ī honorē:aliud ī ꝓtumeliā.z logt de deo
q̄ siūtudinē figuli.ſz qcqd ex luto vult figul⁹ fieri iustū est
vt ex luto fiat.g qcqd deus vult ī creatura fieri iustū ē vt
fiat:z sic ex ℔ solo dr̄ aliqd eē iustū qō ē a oo volitū. ¶ ℞
vbicūq̄ ē aliō iustitia q̄ volūtas:iustitia volūtatē restrin
git:z sic q̄dāmodo ei resistit:sed nihil ē qō restrigat volū/
tatē dei. vñ matℏ.20. An ñ licet mihi qō volo facere: nec
aliqd ēt ei resistere pōt.qz ī ꝑs. Oīa q̄cūq̄ voluit feē. Ro.
9. Volūtati ei⁹ qs r̄sistet.g ipsa ei⁹ volūtas ē ei⁹ iustitia: ex
℔ g aliqd ē iustū q est a deo volitū. ¶ ℞. ī nobis ñ ē idē
op⁹ nr̄m eē iustū:z a nobis eē volitū:ex ℔ q alicui debito/
res sum⁹ gb⁹ si ōbitū reddere volum⁹ iustū op⁹ nr̄m ñ eēt:
ſz de⁹ nulli ē debitor.g op⁹ ipsi⁹ nō dr̄ iustū nisi ex hoc q ē
ei placitū. ¶ Sz ꝫ:de⁹ dr̄ iuste agere inquātū reddit vni/
cuiq̄ p meritis. ꝑs. Tu reddis vnicuiq̄ iuxta opa sua. sed
volūtas dei nō cōcernit merita.g nō ex ℔ solo dr̄ op⁹ dei
iustū qō est ei placitū. ¶ ℞. op⁹ ōi nō ex eodē dr̄ op⁹ iusti/
tie z op⁹ mie. sed op⁹ mie est opus voluntatis diuine. ergo
nō ex hoc solo dicit opus dei iustū quod est ei placitum.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q ōus nō possit ꝑtermittere aliqd eoz q̄ ad
iustitiā opis ei⁹ ꝫcurrūt:qz. 2. Timo. 2. Ille fidelis pmāet
seipm negare nō pōt. negaret āt seipm dicit glo. si dēa sua
nō ipleret.g cū ex ℔ dicat op⁹ dei iustū eē q p ipm ipleāt
dei dēa:vr̄ q nō possit iustitiā sui opis ꝑtermittere. ¶ ℞.
Ro. ii. sup illud. Lōtra nām miserē⁹ es tc. glo. Deus crea/
tor z ꝓditor oīm rex nihil ꝫ nām facit sic nec ꝫ seipm. sed
sicut ipse est ꝓditor nāe:ita ipse ē ꝓditor z cā oīs iustitie.
g nihil pōt facere ꝫ ordinē iustitie ī reb⁹ ꝓstitutū. ¶ ℞. si
posset ordinē iustitie ī reb⁹ ꝓstitutuz ūmutare.g posset bo/
nos dānare z malos ꝑmiare. ſz ℔ vr̄ icōueniēs.g de⁹ ordinē
iustitie q est ī reb⁹ ñ pōt ūmutare. ¶ Sz ꝫ:ordo iustitie re/
grit vt aliqs p pctō puniat. ſz de⁹ pōt penā dimittere pctō
ōbitā:alias frustra rogaret vt debita nobis dimitteret. g
pōt ūmutare ordinē iustitie ꝓstitutū in rebus. ¶ ℞. ordo
iustitie in reb⁹ būanis ē ꝑformis ordini rer̄ nāliuz. vñ iu/
stitia būana a iustitia rer̄ nāliū trahit ſz ꝑbos. ſz de⁹ ūmu
tat qñq̄ ordiez rer̄ nāliū ab eo statutū: vt ꝑz ī opib⁹ mira
culosis. g z ꝑt ordinē iustitie ī reb⁹ būanis statutū ūmutare.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q ōus nullū puniat nisi p pctō:qz vt dic⁹ Die
ro. gcqd patimur pctā nr̄a meruerūt. g passionē āt penaz
designat.g oīs pēa p pctō reddit. ¶ ℞. sic ꝑmiū hz se ad
meritū ita pena ad pctm̄:ſz ꝑmiū nō reddit nisi merito.g
nec pena nisi pctō. ¶ ℞. pena ē q̄si medicīa q̄dā:dū.ſ.vel
ipse g punit p penā corrigit:vel aly g ex ℔ terret. ſz ℔ nō
eēt si pena ēt absq̄ pctō iferret. g nō infert pena nisi pro
pctō. ¶ ℞. būana iustitia a diuīa exēplat. ſz fm būanā iu
stitiā reputaret iniustū punire aliquē sine culpa. g multo
forti⁹ ℔ ē incōueniēs diuīe iustitie. ¶ Sz ꝫ. Job grauissi/
me punit⁹ fuit:ſz pena nō fuit ei iflicta p culpa: vt frequē
ter dicit Eze. g nō sp ōus ifert penā p culpa. ¶ ℞. ifortu/
nia q̄ ī ℔ mūdo accidūt cōia sūt bōis z malis: vt aug. dic ī
li. ō ci. dei. ſz clpa ñ ē vtriscq̄ cōis. g alī pēa iferr̄ sine clpa.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q dīs agat iusti⁹ cū vno q̄ cū alio:punitio.n.
ē op⁹ iustitie:ſz mag] punit vnū q̄ aliū. g iusti⁹ agit cū vno
q̄ cū alio. ¶ ℞. mīa tpat seueritatē iustitie. ſz de⁹ mīficor
dius agit cū vno q̄ cū alio. g z iustius. ¶ Sz ꝫ: iustitia eq̄
litas q̄dā ē. ſz eq̄le nō suscipit mai⁹ z min⁹. g ōus nō agit iu

¶ ℞. ideo dōz ad. i. q. q̄ iustitia et (sti⁹ cū vno q̄ cū alio.
volūtas ī oo idē sūt fm rē:sed ſz rōnē iustitia aliqd supra
volūtatē addit. ſ.ordinē dīnis effectib⁹ ꝓueiētē:fm q vnū
alteri ꝓportional⁹ adequat. Est.n.ī reb⁹ causat] duplex or
do. Un⁹ fm q creatura ordīat ad deum. Ali⁹ fm quē vna
creatura ōpēdet ab alia. noie igit volūtatis ñ exprmit ni/
si ordo ille g ē creature ad deū:ſz iustitia īcludit sil⁹ cuz ℔
ordinē g est creature ad creaturā: sic.n. igni ī tali nā ꝓsti/
tuto debet:vt sit sursū ꝓsiderato rer̄ ordīe adiuicē: ita ēt
culpe ōbet vt puniat fm ordinē eūdē. vñ ꝑz q nō ex hoc
tm̄ aliqd dr̄ eē iustū:qz est a ōo volitū: ſz qz ē ōbitū alicui
rei create ſz ordinē creatur ad creaturā. nihil.n. alicui rei
pōt eē debitū nisi rōne sue nāe vel ꝓditiōis:nāe āt ꝑpeta/
tis rei cā ē diuīa volūtas:z iō tot⁹ ordo iustitie origial⁹ ad
diuinā volūtatē reducit. ¶ Ad p^m g dō. q q̄uis oē qō ōs
vult iustū sit:nō tm̄ ex ℔ iustū dr̄ q de⁹ illō vult vt dēm ē.

¶ Ad z^m dōz q luto nō ē magis debitū q ex eo formen⁹
vasa nobilia q̄ ignobilia:ſz cū ex luto formatū est vas no
bile:nobilitati illi⁹ vasis ē ōbitū vt ad vsus ꝓueiētes de/
putet. Sil⁹ q de⁹ talē creaturā ꝓducat q̄lē voluerit:idif/
ferens ē ad rōnē iustitie:ſz q aliq̄ nā ꝓducta ei attribuat
qō illi nāe ꝓpetit ℔ ad ei⁹ iustitiā ꝑtinet:z ꝫiū ei⁹ iustitie
repugnaret:z sil⁹ indrūs ē q̄tū ad iustitiā ei⁹ vt det gr̄am
vel nō det:cū donū gr̄e nō sit nāe debitū. ſz postq̄ gr̄az cō
tulit q̄ est meredi ꝑncipiū:ad iudiciū ei⁹ ꝑtinet vt p meri/
tis ꝑmia reddat:z sic ex suppositiōe volūtatis iustitia cau
sat. ¶ Ad 3^m dōz q illō qō ī volūtate īcludit voluntatez
nō restringit:ex ℔ āt ipso q ōus vult aliquā nām facere:
vult attribuere ei ea q̄ illi nāe ꝓpetit:sic cū hō vult finez
ex ℔ ipso vult ea q̄ sūt ad finē:z iō volūtas ōi neq̄ iustitia
ei⁹ restringit:neq̄ iustitie eius resistere pōt. ¶ Ad 4^m dō.
q q̄uis deus nō sit ōbitor alicui creature:tñ creature pōt
eē aliqd ōbitū: qō. ſ. regrit ad ipam ad ℔ q exēplar diuīe
sapie initet.z ℔ ōbitū ꝓcernit iustitia cū dr̄ ōs aliqd iuste
facere:qō qdē mag] ptiet ad ordinē rei ad rē:q̄ ad ordinē

¶ Ad .z.q. dōz q iustitie op⁹ pōt du/ (rei create ad deū.
plr̄ ꝑtermitti. Uno mō vt fiat ꝫ iustitiā. Alio mō vt fiat p/
ter iustitiā:cū.n. iustitia dicat p ꝓpationē ad alterū:tunc ꝫ
ordinē fit qñ ei subtrahit qō ei ōbet:vel qō ꝓditio ei⁹ exi/
git. si āt aliqd ampli⁹ ei ipēdat nō ē ꝫ iustitiā:ſz ꝑter iusti/
tiā:qz ēt si alicui rei aliqd nō ōbeat:nō tm̄ illi⁹ ꝓuatio ē ei
ōbita. vñ si aliqd ei exhibeat qō nō debet nihil ꝫ ordinē
iustitie fiet:sic ꝑz ī eo q alicui liberal⁹ sua bōa cōicat. Sz
sic ꝑbs dicit ī. ℣. eth. ꝓ.20 eodē ꝓputat min⁹ ō malo z plus
ō bono. vñ sic sine ꝑiudicio iustitie ꝑt aliqs ō bōis suis pl⁹
alicui ꝓferre q̄z ōbeat:ita sine ꝑiudicio iustitie ꝑt ei min⁹
irrogari ō pēa p pctō ī eū cōmisso q̄z ei debeat.ſz sic nō ꝑt

fine iuria aligs ō bōis alteri⁹ pl⁹ alicui ꝓferre q̄ ei debeť: ita nō pōt min⁹ irrogare de pēa ꝑ pctō ꝓmisso ī alterꝫ. ꝛ iō iudex ñ pōt sine ꝑiudicio iustitie pēas diminuere debitas ꝑ pctis ī deū vl̄ ī rē publicā ꝓmissis: nisi forte q̄ten⁹ videˈrit �means vtilitati rei publice expedire: de⁹ ät dānator bonoꝝ oīuz ē: ꝛ ī eū ois pctōr peccat: vñ ipe pōt pl⁹ ꝓferre de bōis q̄ sit alicui debitū: ꝛ min⁹ iferre de mal̄: vl̄ ét penā total̄r relaxare: nec ī hoc ꝫ iustitiā: sz ꝑter iustitiā faceret. Sed si alicui min⁹ ꝓferret de bōis q̄ ei debeť: vl̄ pl⁹ pūiret q̄ pec cassz: means ꝫ ordiez iustitie eēt: nec de⁹ posz loq̄ndo ō potēˈtia ordiata. sic ñ posz facere gn ei⁹ op⁹ ꝫ q̄ ee ꝑticipat eū imitaret: ex means. n. ipso aliqd alicui rei ē debitū ꝼm exigētiā sue ꝓditōis qō sine illo exēplar diuinū ꝼm ꝑpaz suā rōnez imitari nō pōt. ¶ Ad p̄m g̃ dōz: q⁹ de⁹ seipz negaret: si creaˈture nō ꝓferret qō ei debeť scōz suā diſpōnē. sic. n. vitatē ñ seruaret ī opex ꝓditōe vl̄ gubernatiōe: nō ät seipm negat si aliqd ampli⁹ creature exhibeat q̄ ei debeat vt dictū est. ¶ Ad zm dōm: q⁹ deꝰ etsi nihil faciat ꝫ nām: tñ facit aliqd ꝑter nām: inq̄tū. s. faē aliqd in nā ad qō nō sufficiūt vires nāe. Sil̄r ét etsi nō faciat aliqd ꝫ iustitiā: pōt tñ aliqd ꝑter iustitiā facere. ¶ Ad 3m dōm: q⁹ dānare ꝑtex cui ex bñficio gre sibi collare sal⁹ debeť esset ꝫriū iustitie: vñ hoc deˈus nō pōt loq̄ndo de potētia ordiata. sz saluať iudā nō eēt iustitie ꝫriū. sz ꝑter eā vt pz ex dictis: sz tñ eēt ꝫriū ei⁹ pscīēˈtie ꝛ diſpōni q̄ ei eternā penā pauit: vñ iustitie ordo ñ ipeˈdit gn posset saluare iudaz. sz ipedit ordo p̄scīe ꝛ diſpōnis ¶ Ad. 3. q. dōm: q⁹ pena de sui rōe semp iportat. (eterne. aliqd nociuū: ex hoc aūt ē aliqd nociuū q⁹ p ipz subtrahiť aliqō bonū: iter bōa ät hois q̄dā sūt p se loq̄ndo ei bōa: q̄ sūt bōa hois ī eo q⁹ hō: q̄dā ät sūt bōa ꝼz ordinē ad ista boˈna: sic̄ tpalia bōa. vñ ista ītātū sūt bōa iq̄tū ad illa spūalia bōa sūt hōi adiumēto: si ät ipediāt: ex hoc nō sūt ei bōa: sz mala: vñ ét pbs ī. 7. Eth. dic̄. Or bōa fortūa ē iudicāda ꝼz ꝓpationē ad vtutē put adiuuat vl̄ ipedit cā. ꝑpati g̃ detriˈmētū ī spūalib⁹ bōis sp malū nō ē. sz pati detrimētū ī bōis tpalib⁹ qñq̄ gdē ē bonū: qñq̄ vo malū. Malū gdē ē scōz q⁹ ipedit ab opatiōe vtutis ꝛ ꝓsecutiōe spūalis boni. Sed bonū ē scōm q⁹ adiuuat ad vtutē sīue ad ꝓsecutiōez spūal̄ bōi: sic̄ exercitiū corpale vtile ē ad corpalē fortitudinem acgrēdā. Et qz vt dcm̄ ē pena a nocēdo dr: iō detrimētū ī spūalib⁹ bonis sp pena ē. sz detrimētū ī tpalib⁹ bonis qñq̄ gdē nō ē pena: sz medicīa ꝑficiēs ad salutē: sic̄ amaritudo potiōis nō ē pēa. sz medela corpalis sanitatis. Sz tñ qz nā nra talis ē vt ad pfectionē spūalis boni p tpaliū detrimēˈta oporteat puenire: ex culpa pcti venit q⁹ tota nā viciata ē: nec tali medicīa op⁹ erit qñ vuln⁹ pctī pfecte erit curatū: cū hō ad vltimū finē spūalis pfectōis pueniet. Vñ dōz: q⁹ pena ꝑpe loq̄ndo nūq̄ dať nisi culpe: sz tñ id qō ꝓtigit eē pēale. s. detrimētū tpaliū bonoꝝ ī statu vie aliqñ iferť bōi absq̄ clpa p̄cedēti ī pſōa: q̄uis ñ absq̄ culpa p̄cedēti ī nā. sz p⁹ hāc vitā cessāte spūali pfectu nllm detrimētū ét ī corpalib⁹ aligs sine culpa sustinebit: qz tūc absterget deꝰ oēz lachrymā ab ocul̄ scōx. Apoc. zo. sz ī spūalib⁹ bōis nullus detrimētū sustiet: neq̄ ī hac vita: neq̄ ī futura sine culpa pſōe. ¶ Ad p̄m g̃ dōz: q⁹ Hiero. logť gñal̄r de merito pctī actual̄ ꝛ originał̄ p̄cedēte vl̄ ī pſōa vl̄ ī nā. ¶ Ad zm dōz q⁹ aliqō bonū alicui exhibeť nll⁹ merito p̄cedēte sic̄ p⁹ gra: nō tñ hz rōnē p̄mu: vñ ñ ē incōueniēs si aliqō malū iferat alicui nll̄a clpa p̄cedēte: qō ñ hēat rōez pene sz potiꝰ medi cine pmouētis ad bonū. ¶ Ad 3m dōz. q⁹ pēa ñ solū dr medicīa ex ꝫ q⁹ ſtrahit a malo terrēdo ō q̄ ét obiectio pcedit sz ét iq̄tū ꝑmouet ad bonū exercitādo ꝛ abstrahēdo hoˈminē ab amore tpaliū: vñ rō nō seq̄ť. ¶ Ad 4m dōm q⁹ ét nll̄a culpa p̄cedēte sine ꝑiudicio bñane iustitie aligd pēale alicui iferť: vt vl̄ exercitatō iuuēib⁹: vl̄ medicīa ī firmis vñ nō ē incōueniēs si ꝫ idē fiat scōm iustitiā diuinam.

¶ Ad. 4. q. dōz. q⁹ actio cū sit media iter agētē ꝛ effectū: ex vtraq̄ ꝑte modificari pōt. cū g̃ q̄riť: an deus iustiˈficet cū vno agat q̄ cū alio: si ꝫ referať ad actōez ꝑut exit ab agēte. cū iustitia sua q̄ cū oib⁹ iuste agit sit vna ꝛ iuariabilis nō agit iustiˈficet cū vno q̄ cū alio: si ät referať ad actiōez ꝑut termiˈnatur ad effectū sic ét dici ñ pōt q⁹ cū vno iustiˈficet agat q̄ cū alio eo q⁹ op⁹ aliqō dr iustū ex hoc q⁹ ē ꝓportionał̄ adeq̄tū: cū litas ät sīue q̄titatis sīue ꝑportiōis ē ciusdē rōis ī mīmis ꝛ ī magnis. eadē. n. ꝑportio q̄ ē inter duo ꝛ vnū ē iter. zo. ꝛ .io. ꝛ eq̄litas eadē q̄ ē iter vnū ꝛ vnū ē iter cētū ꝛ cētū: ꝛ iō ñ pōt ee vnū op⁹ altero iustiˈficē: dūmō vtrūq̄ sit iustū: eadē enī iustitia seruať dū mala reddūť ꝑ mal̄ ꝛ bōa ꝑ bonis: sīue sint pua: sīue sint magna. Sz tñ qz ī nobis ñ regriť ad vtutē vt sp mediū attīgam⁹. sz sufficiē qñq̄ iuxta mediū eē ꝑ difficultatē inētōis medy: vt dr ī. z. Eth. Inde ē q⁹ apō nos vn⁹ alio iustiˈficer dr: scōz q⁹ magł vl̄ min⁹ accedit ad mediū nō pueniēte vtroq̄ ad ipm. sz ipe de⁹ cui sunt note oīuz rex mēsure: sp ī sua opatiōe ad mediū idiuisibile tēˈgit: vñ nll⁹ mō iustiˈficē cū vno q̄ cū alio agat. ¶ Ad p̄m g̃ dō. q⁹ pūitio nō ē effect⁹ iustitie iq̄tū hꝺ. sz iq̄tū ē culpe ꝑporˈtionata: sz g̃a deo iferať maiox pēa vl̄ miox: sp tñ ex ei⁹ iuˈstitia scōz eādē ꝓportionē iferť. ¶ Ad zm dōm: q⁹ mīa reˈspicit absolute diuinū effectū ñ ꝛcernēdo aliquā ꝓportioˈnē vl̄ eq̄litatē ī ipo. vñ scōm maiorē vl̄ miorē mie effectū dr misericordi⁹ agere cū vno q̄ cū alio si ꝫ referať ad acˈtionē scōm q⁹ determiat ad effectum: nō ät si referať ad eā scōm q⁹ exit ab agēte: qz ipe vna ꝛ iuariabili mīa cū oīˈbꝰ misericorditer agit: nec tñ segť ꝑp ꝫ q⁹ aliq̄ mō cū vno iustiˈficet agat q̄ cū alio. effect⁹ enī misericordie nō est contra iustitiam. sed ꝑeter eam vt ex ꝓdictis patet.

Ad tertiū sic ꝓcediť: vr̄ q⁹ ex diuīa iustitia nō iferatur pctōrib⁹ pēa eterna. pēa. n. ñ dz excedere culpā. Deut°. z5. Scōm mēsurā delicti erit ꝛ plagarū mod⁹. sz culpa ē tpal̄. g̃ pena nō dz eē eterna. ¶ ꝑ. duoz pctōꝝ mortaliū vnū ē altero mai⁹. g̃ vnū dz maiori pēa q̄ alterꝝ puniri. sz nll̄a pena pōt eē maior q̄ eterna: cū sit ifiˈnita. g̃ nō cuilibet pctō mortali debeť pena eterna: ꝛ sic vni nō debeť nll̄i debeť: cū eoꝝ nō sit distātia ifinita. ¶ ꝑ. a iusto iudice nō iferť pēa nisi ad correptionē. vñ. z. Eth. dr q⁹ pene sūt q̄daz medicīe. sz q⁹ impy ī eternū puniāť bñ nō ē ad correctōez eoꝝ: nec aliq̄ꝝ alioꝝ: cū tūc nō sint futuri aly g̃ p hoc corrigi possint. g̃ scōz diuinā iustitiā nō iferť. ꝑ pctis pena eterna. ¶ ꝑ. oē qō nō ē pp se volitū nll⁹ vl̄ niˈsi pp aliquā vtilitatē. sz pene nō sūt a deo pp se volite. nō. n. delectať ī penis. cū g̃ nll̄a vtilitas possit accidere ex peˈne ꝑpetuatiōe: vr̄ q⁹ ꝑpetuā penā ꝑ pctō ñ iferet. ¶ ꝑ. nihil qō ē p accns ē ꝑpetuū: vt dr. i. celi ꝛ mūdi. sz pēa ē eoꝝ q̄ sūt p accns cū sit ꝫ nāz. g̃ nō pōt eē ꝑpetua. ¶ ꝑ. iustitia dei hꝺ regrere vr̄ vt pctōres ad nihilū rediganť: qz p igratiˈtudinē dr aligs bñficia accepta amitteť: iter cetera ät dei bñficia ē ét ipm eē. vñ vr̄ iustū vt pctōr g̃ igrat⁹ deo existit ipm eē amittat: sz si ī nihilū rediganť eoꝝ pena nō pōt eē ꝑpetua. g̃ nō vr̄ eē ꝓsonū diuine iustitie vt pctōres ꝑpetuo pūianť. ¶ Sz ꝫ ē qō dr Matth. z5. Ibūt hi. s. pctōres in supplicīū eternū. ¶ ꝑ. sic̄ se hz ꝑmiū ad meritū ita pena ad culpā. sz scōm diuinā iustitiā merito tpali debeť ꝑmiū eternū. Job. 6. Dis q⁹ videt filiū ꝛ credit ī eū hz vitā eterˈnā. g̃ ꝛ clpe tpali ꝼm dīnā iustitiā debeť pēa eterna. ¶ ꝑ. scōm pbm ī. 5. eth. ꝑpena taxať scōz dignitatē ei⁹ i quē pecˈcať. vñ maiori pēa pūiť q̄ pcutit alapa p̄ncipē q̄ alīū quēˈcūq̄. sz gcūq̄ peccat mōtal̄r: peccat ꝫ duz cui⁹ ꝑcepta trāsˈgrediť: ꝛ cui⁹ bonoꝝ aliqñ alys iptiť dū ī alio finē ꝓstituit. maiestas aūt dei ē ifinita. g̃ gcūq̄ mōtal̄r peccat dign⁹ ē ꝑ finita pēa: ꝛ ita vr̄ q⁹ iuste ꝑ pctō mortali aligs perpetuo

¶ Rñdeo dōz: q⁹ cū pēa duplicē hēat q̄titatē. s. (puniať. ꝼm itēsionē acerbitatis: ꝛ ꝼm durationē tpis: q̄titas pene

rñdet q̃titati culpe ꝫz ītētionē acerbitatis: vt scōm q̄ gra
uī⁹ peccauit ꝫz ℔ grauioꝛ pena ei īfligaſ. vñ Apoc. 18. Quā
tū glificauit se ⁊ ī delicijs fuit: tātū date ei tormentū ⁊ luc
tū. Nō ät rñdet duratio pene duratiōi culpe: vt dic̄ Aug.
xi. de ci. dei. Nō. n. adl'teriū quod ī mometo tpis ꝑpetraſ
mometanea pēa pūiſ. ēt scōm leges hūanas: ſz duratio pe
ne respicit dispositōez peccātis. qñq̄. n. ille q̄ peccat ī aliq̄
ciuitate: ex ipo pctō efficiſ dign⁹ vt total'r repellaſ a socie
tate ciuitatis: vl' p exiliū ꝑpetuū: vl' ēt p mortē: qñq̄ vo nō
reddiſ dignus vt a societate ciuiū total'r excludaſ: ⁊ iō vt
possit eē ꝓueniēs mēbꝛum ciuitatis pena ei ꝓgaſ vl' bꝛe
uiaſ scōm q̄ ei⁹ expedit correctioni vt ī ciuitate ꝓuenien
ter ⁊ pacifice viuere possit. Ita ēt scōm iustitiā diuinā ali
gs ex pctō dign⁹ reddiſ penit⁹ a ciuitatis dei ꝓsortio sepa
ri: qō fit p oē pctm̄ q̄ qs ℌ charitatē peccat: q̄ ē viculū vni
ens ciuitatē ꝑdictā: ⁊ iō p pctō mortali qō ē ⁊trariū chari
tatis aliqs ī eternū a societate scōꝝ excl̄us eterne pene
adyciſ: qz vt Aug. i li. ꝑdcō dic̄. qō ēō ciuitate ista mortali
boies supplicio ꝑme mortis hoc ē de illa ciuitate imortali
boies supplicio scōe mortis auferre. Qz aūt pena quā ciui
tas mūdana ifligit ꝑpetua nō reputaſ: hoc ē p accñs iq̃tū
hō nō ꝑpetuo manet vl' inq̃tū ēt ipsa ciuitas deficit. vñ si
hō ī ꝑpetuū viueret: pēa exilij ⁊ seruitutis q̄ p legē hūanā
iferūt ī eo ꝑpetuo ꝑmanerēt. Qui vo ℔ mō peccāt vt tñ ñ
reddanſ digni total'r separi a sancte ciuitatis ꝓsortio sicut
peccātiū venial'r: tāto eoꝝ pēa erit breuioꝛ vl' diuturnioꝛ:
q̃to magis vl' min⁹ purgabiles erūt scōz q̄ eis pctā vl' pl⁹
vl' min⁹ inheserūt: qō ī penis h⁹ mūdi ⁊ purgatoꝛij ſm diui
nā iustitiā seruaſ. Inueniūt ēt ⁊ alie rōnes a scīs assignate
qr̄ iuste ꝑ pctō tpali alīq pena eterna puniaſ. Una est. qz
peccauerūt ⁊tra bonū eternū dū ꝓtēpserūt vitā eternā: ⁊
hoc ē quod Augu. ī li. ꝑdicto dic̄. Iact⁹ ē malo dign⁹ eterno
qz hoc in se pemit bonum qō esse posset eternum. Alia rō
ē qz hō in suo eterno peccauit: vñ Hre. dicit ī. 4. dial. qō ad
magnā iustitiā iudicātis ptinet vt nūq̄ careāt supplicio q
nūq̄ carer voluerit pctō. ¶ Et si obyciaſ q̄ gdā peccātes
mortal'r ꝓponūt vitā suā in meli⁹ qñq̄ ꝓmutare: ⁊ ita scōz
hoc nō eēnt digni eterno supplicio vt vr̄. Dicēdū ē scōz q̄s
dā: q̄ Hreg. logt̄ de volūtate q̄ manifestaſ p op⁹: q. n. ī pec
catū mortale ꝑpa volūtate labiſ: se ponit in statu a q̄ ertī
nō pōt nisi diuinit⁹ adiutus: vñ ex hocipo q̄ vult peccare:
vult ꝓsequēter ꝑpetuo ī pctō manere. hō. n. ē spūs vadēs.
ſ. i pctm̄ ⁊ nō rediēs p seipm: sicut si aliqs se ī foueā ꝓyce
ret: vñ exire nō posset nisi adiut⁹: posset dici q̄ ī eternū ibi
manere voluerit q̃tūcūq̄ aliud cogitaret. Vel pōt dici ⁊
meli⁹ q̄ ex hocipo q̄ mortal'r peccat finez suū in creatura
ꝓstituit: ⁊ qz ad finē vite tota vita ordinaſ: iō ex hocipo to
tā vitā suā ordinat ad illud pctm̄ ⁊ vellet ꝑpetuo ī pctō p
manere si hoc sibi eēt impune: ⁊ hoc ē qō Hreg. 29. moral.
sup illud Job. 40. Estimauit abyssum q̃si senescētē. Iniqui
iō cū fine deliq̄rūt qz cū fine vixerūt: voluissent q̄ppe sine
fine viuere vt sine fine potuissēt in iniq̄tate pmāere: nā ma
gis appetūt peccare q̄ viuere. Pōt ⁊ alia rō assignari q̄re
pēa pctī mortal' sit eterna: qz p eaz ℌ deū q̄ ē ifinit⁹ peccaſ.
vñ cū nō possit eē pena ifinita p itēsionē: qz creatura nō ē
capax alicui⁹ q̃litatis ifinite: regrit̄ q̄ sit saltem duratiōe
ifinita. Est ⁊ q̄rta rō ad hoc idē: qz culpa māet ī eternū: cū
culpa ñ possit ſmitti sine gr̄a quā hō ñ pōt post mortē acq̄
rere: nec oz pēa cessare q̃diu culpa manet. ¶ Ad p̄m q̄ dōz
q̄ sic̄ iā dictū ē: pēa nō oz adeq̄ri culpe scōz q̃titatē dura
tiōis: vt vr̄ ēt scōm leges hūanas accidere. Vl' dōm sicut
Hreg. soluit: q̄ q̃uis culpa sit actu tpal' tñ volūtate ē eter
na vt iā expositū ē. ¶ Ad z^m dōm: q̄ q̃titati pctī rñdet q̃
titas pene scōm itēsionē: ⁊ iō pctoꝝ mortaliū ieq̄liuz erūt
pene ieq̄les itēsiōe: eq̄les aūt duratōe. ¶ Ad ȝ^m dōz: q̄ pe
ne q̄ ifligunt̄ his q̄ a ciuitatis societate nō penit⁹ eyciunt:
sūt ad correptiōez eoꝝ ordinate. ſz ille pene ꝑ quas aliqui
total'r a societate ciuitat⁹ exterminaſ: ñ sūt ad correctiōz
eoꝝ: pñt tñ eē ad correctōez ⁊ trāgllitatē alioꝝ q̄ ī ciuita
te remanēt: ⁊ ita dānatio eterna ipioꝝ ē ad correctōez eo
rū q̄ nūc sūt ī ecclesia: nō enīz pene sūt ad correctionē q̃n ī
fligūt ſz ēt q̃n determinanſ. ¶ Ad 4^m dōz: q̄ ipioꝝ pene
ī ꝑpetuū durature nō erūt oīo ad nihiluz vtiles: sūt. n. vti
les ad duo. Primo ad hoc q̄ ī eis diuīa iustitia ꝓseruaſ q̄
ē deo accepta pp seipaz: vñ Hreg. 4. dial'. Omnipotēs de⁹
qz pius ⁊ miseroꝝ cruciatu ñ paſcit: qz aūt iust⁹ ē ab iniq̄
ytiōe ī ꝑpetuū nō sedaſ. Scōo ad hoc sūt vtiles: vt de his
electi gaudeāt dū ī his dei iustitiā ꝓtēplaſ: ⁊ cū hoc se cua
sisse cognoscūt: vñ psal. Letabiſ iust⁹ cū viderit vindictaz
⁊ Esa. vlti. Erunt. ſ. ipy vsq̄ ad satietatē visiōis. ſ. sctis. vt
glo. dicit: ⁊ hoc ē qō Hre. dic̄ ī. 4. dial'. Inīq oēs eterno sup
plicio deputati sua gdē inīqtate pūiunt̄: tñ ad aliqd arde
būt. ſ. vt iusti oēs ⁊ ī deo videāt gaudia q̄ pcipiūt: ⁊ in illis
pcipiāt supplicia q̄ cuaserūt: q̃ten⁹ tāto magis ī eternū di
uise gr̄e se debitoꝛes eē cognoscāt: quāto ī eternū mala pu
niri ꝓspiciūt q̄ ei⁹ adiutoꝛio vicerūt. ¶ Ad ȝ^m dōz: q̄ q̃uis
pena ꝑ accñs rñdeat aīe: tñ ꝑ se rñdet aīe culpa ifecte: ⁊ qz
culpa ippetuū eo manebit: iō ēt pēa erit ꝑpetua. ¶ Ad 6^m
dōm: q̄ pēa rñdet culpe ꝓpe loq̄ndo scōm iordiatiōez q̄ i
uenit̄ ī ipa ⁊ nō scōm dignitatē ei⁹ ī quē peccaſ: qz sic cuili
bet pctō redderet̄ pēa ifinita itēsiōe: q̃uis q̄ ex hoc q̄ ali
gs peccat ℌ deū q̄ ē actoꝛ essendi mereaſ ipm eē amittere
ꝓsiderata tñ ipsi⁹ act⁹ iordiatiōe nō debet̄ ei amissio eē: qz
eē ꝑsupponit ad meritū ⁊ demeritū: nec ꝑ iordinationem
peccati esse tollitur vel corrūpitur: ⁊ iō nō pōt esse debita
pena al' c.ni⁹ culpe ꝑriuatio esse.

Questio. II.

Deinde queritur de mīa dei. Et circa hoc q̄runt̄ tria.
¶ Primo vtr̄ ī deo sit ponere miserioꝛdiaz:
¶ Scōo de effectu ipsi⁹. ¶ Tcio vtr̄ mīa dei pa
tiaſ penas dānatoꝛ esse ꝑpetuas.

Ad primum sic ꝓcedit: vr̄ q̄ ī deo nō sit mīa. Si
cut. n. dicit Dama. Mīa ē ꝓpassio ō
alienis mal'. ſz ꝓpassio nō cadit ī deū. q̄ nec mīa. ¶ P. mīa
miseriā respicit. ſz quāto aliqs ē magis pctōr tāto magis ē
miser: qz ꝓuerbioꝝ. 14. Miseros facit ppl'os pctm̄. q̄ si de
us ē misericoꝛs quāto aliqs ē magis pctōr tanto magis ei
ꝓuidebit: qō vr̄ absurdū. ¶ P. mīa incliat misericordem
ad alienā miseriā repellēdā. q̄ misericors nec aly miseriā
ifert: nec iferri ꝑmittit si fieri pōt. ſz de⁹ aliqs iducit ī mise
riā pene ⁊ ꝑmittit eos icidere ī miseriā culpe. q̄ cuz ipe sit
oīpotēs nō erit mificoꝛs. ¶ Sz. ℌ ē qō ī psal. dr̄. Mifator
⁊ misericoꝛs dñs. ¶ P. sic̄ de⁹ aliqs punit: ita ⁊ aliqb⁹ parci
cit: ē. n. ꝑstabilis sup malicia: Jobel. 2. ſz ex hoc q̄ ꝑūit po
nim⁹ ī deo irā q̃uis ira sit passio. q̄ ⁊ ex eo q̄ parcit oz dici
misericoꝛs: q̃uis misericordia ī nobis sit passio.

¶ Ulteri⁹ vr̄ ī deo scōm eāde rōnē dicaſ bonitas ⁊ mīa: cō
stat. n. q̄ de⁹ gētiles ex sola mīa liberauit. Ro. 5. Hētes āt
sup mīa bonoꝛare deū. ſz ꝓuersionē gentiū apl's attribuit
diuine bonitati. Ro. ii. Uide bonitatē ⁊ seueritatē dei. in
eos q̄ ceciderūt seueritatē: ī te aūt bōitatē. q̄ bōitas ⁊ mīa
eiusdē sūt rōnis ī deo. ¶ P. pricipia ꝑ effect⁹ cognoscūt. ſz
idē ē effect⁹ mīe ⁊ bonitatis. ſ. ꝓuidere min⁹ hūtib⁹. q̄ eadē
ē rōvtriusq̄. ¶ P. mīa ē q̄dā vtus. ſz vtus ē bōitas vtuosi.
q̄ mīa inq̃tū hꝫ bonitas quedā ē: ⁊ ita vr̄ eadē rō vtriusq̄
¶ Sz ℌ. q̄cūq̄ sunt vni⁹ rōnis: sunt etiā vni⁹ ambit⁹. ſz bo
nitas ⁊ mīa nō sūt vni⁹ ambit⁹: qz bōitas diuina cōicaſ oī
bus creaturis inq̃tū a ꝑmo bono sūt oīa bōa: mīa aūt nō
iueniſ ī oīb⁹ creaturis vt oēs misericordes dicanſ. q̄ boni
tas ⁊ mīa ñ sūt eiusdē rōis. ¶ P. mīa ñ eēt nisi eēt miſia.
sed bonitas eē posset etiā nulla miseria exīte: qz bonū nō
dep̄det a malo: sic̄ nec habit⁹ a ꝑuatiōe. q̄ misericordia ⁊

bonitas in deo nō sunt vnius rationis.

¶ Ulteri⁹ vī q op⁹ diuīe mīe ad attributū p⁹tētie r̄ducaī qz op⁹ dei ad illud attributū reducīt qō maxime p ipz manifestaī. sz op⁹ mīe maxīe manifestat dei potētiā. vñ i collecta dr: De⁹ q omnipotētiā tuā parcēdo maxīe z miserendo manifestas. g̊ mīe op⁹ ad oīpotētiā reducīt. ¶ ℙ. diuina mīa maxīe māifestaī i iustificatiōe ipy. sz mai⁹ē iustificare ipiū q̄z creare celū z terrā: vt dīc Aug. g̊ cū creatio ad p⁹tētiā reducaī: vī q z mīe op⁹ ad potētiāōi r̄duci ōbeat.

¶ Sz ℥. vī q reducaī ad attributū sapīe: qz ipse non miser̄ passiōe sz iudicio: iudiciū aūt ad sapīam ptinet. g̊ z misericordie op⁹ sapīe ē attribuēdū. ¶ ℙ. mīa facit miseriaz alicui⁹ q̄dāmō eē i eo q miserēt. sz mīe nr̄e nō p̄nt eē i deo nisi p cognitionē. g̊ misericordia ad cognitiōez seu sapīam

¶ Sz ℥. vī q ad bonitatē. qz Sapie. ii. ponīt ꝓ (dei ptiet. rōne mīe amor diuin⁹: dr enim: ℙarcis oīb⁹ qm̄ tua sunt q amas aīas sed amor ad bonitatē ptinet. ergo misericordia bonitati est attribuenda.

¶ ℝ ñdeo dōm ad. i. q. q ex hoc hō dr misericors: qz miseriā alteri⁹ suā facit qō qdē ꝓtingit q̄tū ad duo. ℙrīo q̄tuz ad hoc q ipse quodāmō ex aliena miseria afficīt inq̄tuz ꝓpatīt patiēti. Scdo scōm quādā reputatiōez: qz miseriā ꝓximi reputat q̄si suā: z exinde mouet ad repellēdū eius miseriā p bñficiū: sīc repelleret suā. De⁹ aūt nll⁹ mō miserie ptic⁹ eē p̄t. vñ scōm ꝑmū modū mīa i eū nō cadit: sz ipe hoc mō se hz i repellēdo miserias alioz: sīc se hz hō i repellēdo miseriā suā: sicut. n. hō i repellēdo miseriā alicui⁹ ꝓsiderat hois vtilitatē cui⁹ repellit miseriā: ita z de⁹ p sua bñficia repellēs nr̄az miseriā ñ ordiat hoc ad suā vtilitatē: sz ad nr̄az: vñ inq̄tū nr̄a miseria ē q̄si sua scōm reputationē quādā ipi⁹ q eā repellit sic dr misericors z misereri: z pp hoc cōiter dr q nō ē i eo mīa scōm passionē. sz scōz effectū: q tñ effect⁹ ex affectu volūtatis pcedit: q ñ ē passio sz simplex volūtatis act⁹. ¶ Ad p̄m g̊ dō. q Dama. diffinit mīam ꝓut ē passio i nobis inuēta: z p hunc modū deo nō ꝓpetit. ¶ Ad z^m dōz: q mīa i nobis passio q̄dā ē: nulla aūt passio ē laudabilis nisi scōm q rōne regulaī: vñ in nobis mīa nō ē laudabilis nisi scōz q segt ordinē rōnis: nihil. n. qō i nobis sit transferī i deū nisi co mō q̄ i nobis ē laudabile: z iō mīa i deo ē scōz rōnē sapīe ipi⁹: vñ ñ oz q ex hoc ipso q aliqs ē magis pctōr maiorē effectū mīe ꝓsequaī: nisi scōm q ē i diuina sapia ordinatū. Et p hoc pz solutio ad tertiū: qz hō misericors nō repellit alienā miseriā q̄tūcūq̄ p̄t. sz q̄tū recta rō p̄mittit. Sīlr z de⁹ repellit nr̄az miseriā ꝼm ordinē sapie sue: z iō īducit miseriā pene gbusdā: z permittit quosdā īcidere in miseriā culpe.

¶ Ad. z. q. dōm: q rō mīe z bonitatis differūt i trib⁹. ℙrīo in hoc q mīa respicit terminū a q̄: sz bonitas magis termiñ ad quē: ille. n. cui de⁹ bñficia largīt fit de deficiēte pfectus: bonitas g̊ respicit cōicationē pfectōis: qz bonu ē diffusiuū eē sz mīa respicit remotiōez defect⁹. Scēdo i hoc q mīa ꝓpe loquēdo ptinet ad ꝓuidētiaz diu inā q̄ bōa sua cōicat creaturis rōnalib⁹ trīs. respicit. n. miseriā q̄ cū sit cōtraria felicitati: nō p̄t eē nisi rōnaliū creaturaꝝ quaꝝ est felices eē. sz bonitas respicit ꝓuidētiā diuinā respectu q̄rūlibet reꝝ. Tertio i hoc q mīa importat quādā assimilationē ꝓuidēt] ad eū cui ꝓuidet: inq̄tū ꝓuidēs alteri⁹ miseriā q̄si suā reputat: z iō mīa eē ñ p̄t nisi i nā itellectuali: q hz exterminationē miserie aliene. sz bonitas hz ordinē ad cōicationē simpl'r. vñ cuilibet creature q hz pfectōez cōicabilē bonitas ꝓuenire p̄t. ℙ̄t z q̄rta differētia assignari: qz mīa remouet debitū ab eo cui ꝓuidet: nō. n. dr misericorditer dari alicui qō ei debeī: sed bonitas nō remouet debiti ratiōem ab eo cui aliqd daī: vñ bōitas se hz cōiter ad largitionē iustitie z misericordie. ¶ Ad p̄m g̊ dōz: q nō ē icōueniēs ꝓuersionē gētiū z bōitati diuīe z mīe ēt attribuere q̄tuis rōne diuersa vt ex dictis pz. ¶ Ad z^m dōm: q mīa se hz ex aditiōe ad bōitatē quodāmō: vt pz p ꝓdicta: z iō oē op⁹ qō ē mīe ē etiā bonitatis: sz nō ecōuerso. ¶ Ad z^m dōm: q mīa q̄tuis sit bonitas q̄dā: tñ quedā sup rōnez bonitatis addit: z ꝼm hoc nō ē oīo eadē rō bonitatis z misericordie: sīc nō ē oīno eadē rō hominis z animalis.

¶ Ad. z. q. dōz: q oē op⁹ diuinū ex potētia sapiētia z bōitate ꝓcedit: sed tñ op⁹ aliqō appropriaī potētie sapie vel bonitati ꝼm q i eo mirabilius apparet id qō ptinet ad aliqō p̄dictoꝝ attributoꝝ: potētia aūt importat absolutā rōnez principij aligd ꝓducētis. sz sapie ē ordinare: vñ ad sapiam ptinet modus ꝓducēdi rē quo aligd ordinate i eē ꝓducī: sz bōitas q̄ hz rōnē finis respicit motiuū ad ꝓducēdū: z iō i ope creatiōis i quo admirabile reddīt hoc p̄cipue q res i esse ꝓducte sunt manifestaī maxime diuina potētia. sed in ope gubernatiōis quo res ordinate dispōnunt: reddīt ipe ordo rex admirabilis: z iō sapie attribuīt. sz op⁹ creatiōis admirabile reddīt ex ipo motiuo: qz nō ex opib⁹ iustitie que fecimus: sed ꝓpter suam bonitatez saluos nos fecit: vnde attribuīt p̄cipue bonitati: z qz ex hoc aligd dicitur misericorditer esse factum qō nō ex debito datur: sed ex bonitate largientis: ideo opus misericordie inq̄tuz huiusmodi bonitati appropriatur. ¶ Ad p̄m g̊ dōm: q deus dicitur parcendo z miserendo suam omnipotentiā maxime manifestare: non tam quo ad substantiam facti q̄ q̄ ad licentiam faciendi. ille enim qui est alicui superiori potestati subiectus non potest licite dimittere penas a superiori potestate ꝓstitutas. ex hoc ergo q de⁹ penas dimittit z supra debitum largitur: ostenditur q ipse ex ꝓpria potestate z auctoritate omnia operatur: z q ipse nō ē supiori ptāti subiectus: sed q̄tum ad substantiam facti p̄cipue manifestatur bonitas in parcendo: z ideo opus misericordie bonitati est attribuendum. ¶ Ad z^m dōm: q iustificare impium dicitur magis q̄ creare celum z terrā inq̄tuz ad nobilius esse perducitur quis p iustificationē q̄ p creationem: vel inq̄tuz in creatione nō est aligd qō repugnet creanti cum sit ex nihilo: sicut in iustificatione repugnat iustificanti inordinata voluntas: vnde q̄tuis opus iustificationis potentiam manifestet: spāliter tñ cōmendat bonitatem inq̄tum ipsa est sola que ad iustificādum mouet ex parte iustificādi magis inueniat qō iustificatōi repugnet. ¶ Ad z^m dōm: q licet misericordia iudicio diriga tur: non tamen esse misericordie ꝓsistit in iudicio sed magis in voluntate: z ideo magis appropriatur bonitati q̄ sapientie. ¶ Et similiter dicendum ad quartū de cognitione: qz illa ꝓexigitur ad voluntatem repellendi miseriaz in qua ratio misericordie completur.

Ad secundum sic procedīt: vī q deus nō semp misericordiam exhibet in hoc q punit citra cōdignū z remunerat vltra merituz: qz Apoc. 18. quantum glorificauit se z in delicijs fuit: tantum date illi tormentuz z luctum. z Matth. 7. In qua mēsura mē si fueritis remetiet vobis. g̊ vī q scōz mensurā meriti vl delicti sit mensura pene vel premy: z ita nō semper punit citra condignū: nec remunerat vltra meritū. ¶ ℙ. Apoc. 18. dicitur: Duplicate ei duplicia secundum opera eius. z Isa. 40. Suscepit de manu domini duplicia pro omnib⁹ peccatis suis. z super illud psal. Ex vsuris z iniquitate rē. dicit glo. Plus exigit in penis q̄ commissum sit in culpis. ergo videtur q nō puniat citra cōdignū: sed magis vltra. ¶ ℙ. pueri baptiçati liberati sunt ab omni peccato. ergo non sunt debitores alicuius pene: sed tñ frequēter multe pene eis diuinitus in hac vita infliguntur: vt febres z huiusmodi. Nec potest dici q ad eoꝝ vtilitatē cedāt: cū q̄z moriāt añq̄ ad adultā etatē pueniāt. g̊ videt q nō puniat sp citra ꝓdignū. ¶ ℙ. pctō originali nō debet alia pe

na q̄ carētia visiōis diuine. sed hec pena puniū̄ pueri nō baptiçati q̄ ī pctō originali decedūt. ergo vī q̄ nō sp puniat citra ꝺdignū. ¶ ℞. illud qō pōt aliter eē nō eēt asserendū q̄ sp ita se bēat. sz deus pōt aliq̄n seruare modū iustitie vt ꝑm ꝺdignū puniat. hoc. n. nō ē ꝺ potētiā ordiatā. g̃ñ est asserēdū q̄ sp pūiat citra ꝺdignū. ¶ ℞. sapie. 6. dī. Exiguo ꝺcedit mīa: potētes potēter tormēta patient: ꝛ Jaco. 2. Judiciū sine mīa fiet ei q̄ ñ fecit mīaz. g̃ vī q̄ potētes ꝛ ī misericordes nō puniāt citra ꝺdignū. ¶ Sz ꝺ ē: qō dī ī ps. Nō ꝑm pctā nra fec nobis: neq; ꝑm iniqtates ꝛc. ¶ ℞. ꝑpriū nō derelīqt id cui⁹ ē ꝑpriū. sz deo ꝑpriū ē misereri: vt dī ī collecta. De⁹ cui ꝑpriū ē misereri sp ꝛ pcere. g̃ sp misereā. sed hoc non esset nisi premiū conferret vltra meritum: ꝛ mala citra condignū. ergo vī q̄ ita semp accidat.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ nō ī oī tpe dei mīa ꝛ vītas ꝓiūgant̄ qr op⁹ creatiōis nō ꝓsuppōit aliqd. sz op⁹ qō ē ꝑm iustitiā ꝓsuppōit miseriā. g̃ ī ope creatiōis nō ꝓuēiunt iustitia ꝛ mīa. ¶ ℞. ꝓuertere gētes ꝛ ꝓuertere iudeos sūt diuersa opa. sz ī ꝓuersione gētiū vī fuisse sola mīa ad saluatiōe aūt iudeoꝝ iustitia: ꝓ id qō dī Ro. ix. Dico iesū xp̄z mīstrū fuisse circūcisiōis ad ꝓfirmādas ꝓmissiones patrū. gētes aūt sup mīa honorare deū. g̃ nec ī oī ope dñi est mīa ꝛ vītas. ¶ ℞. ibi nō vī eē iustitia vbi vn⁹ ꝓ pctō alteri⁹ punit̄. sz de⁹ q̄nq; punit vnū ꝓ pctō alteri⁹. sicut ꝓ pctō Cam maledict⁹ ē chanaan. Gen. 9. ꝛ ꝓ pctō dauid pcussus ē ppls. 2. Reg. vlti. g̃ vī q̄ nō sp iustitiā ꝛ mīaz ī ope seruet. ¶ ℞. ibi nō vī seruari iustitia vbi nullū meritū p̄cessit: cū iustitia debitū respiciat. sz in ipio g̃ iustificat̄ nullū meritū p̄cessit. g̃ nō vī iustitia aliq̄ ī impy iustificatiōe. ¶ ℞. iustitia nūq; reddit eq̄lib⁹ nisi eq̄lia. sz deus q̄nq; eq̄lib⁹ inequalia tribuit: añ. n. q̄ iacob et esau nati eēnt aut aliqd boni vel mali egissent: oīno eq̄les erāt: ꝛ tñ vni ꝓpauit gl'iaz ꝛ alteri penā: vt ps ℣ Ro. 9. sil'r cū aaron ꝛ filȳ isr̄l peccasseat eq̄l'r ī idoli adoratiōe. Aaron ñ ē punit⁹ cū ꝓp̄s punit⁹ fuerit: vt ps Exo. xi. g̃ vī q̄ nō ī oī⁹ bus iustitiā seruet. ¶ ℞. ℔ vī eē iniustū vt meliori min⁹ deē de bonis ꝛ magis de malis. sz bōa tpalia aliq̄n abūdātius dañ̄ a deo malis q̄ bonis: ꝛ pene q̄nq; magis iferūt bonis q̄ malis. g̃ vī q̄ nō ī oī ope suo iustitiā fuet cū mīa.

¶ Sz ꝺ Aug. dicit ī li. de ꝺcordia euāgelista ꝓ. De⁹ g res būanas curat iuste ꝛ mifico⁹diter curat: vt nec ꝑcludat mīa iustitiā: nec iustitia mīaz excludat. g̃ vī q̄ ī oī ope dñi iustitia ꝛ mīa ꝺueniāt. ¶ ℞. nō magis differt ī deo iustitia ꝛ mīa q̄ potētia bonitas ꝛ sapia. sz oē opus potētie est op⁹ sapie ꝛ bōitatis. g̃ vī q̄ sil'r oē op⁹ iustitie sit mīe ꝛ e ꝺ.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ ī ope dei ꝑncipalioꝝ sit iustitia q̄ mīa: qr vt dī De⁹. io. Dorrēdū ē icidere ī man⁹ dei viuētis. sz ℔ nō eēt si mīa ꝑncipalioꝝ ī ei⁹ ope eēt. g̃ iustitia magis ī ope dei ꝑncipat̄ q̄ mīa. ¶ ℞. illud qō ē ꝓp̄⁹ ī q̄libet gñe ē ꝑncipalius. sz iustitia vī eē ꝓꝝ q̄ mīa: qr mīa ex iustitia nascitur vt dicit Anſel. ī mono. g̃ iustitia ꝑncipalioꝝ ē in ope dei q̄ mīa. ¶ ℞. illō qō iest alicui ꝼz se ꝑncipali⁹ ei ꝺuenit q̄ qō ꝺueīt ei ꝑm alterꝝ. sz sic dicit Anſel. ī monol'. Parcēdo malis iustus es ꝼz te ꝛ nō ꝼz nos: sicut miser⁹ es ꝑm nos ꝛ nō ꝼz te. ꝛ sic mīa ꝓpetit deo ꝼz nos: sed iustitia ꝼz seip̄z. g̃ ꝑncipalioꝝ ē ope dei iustitia q̄ mīa. ¶ Sz ꝺ ē: qō dī Jaco. 2. Superaltat ām mīa iudiciū. i. supponet mīa ī iudicio: vt glo. dic. Et ī ps. Miseratōes ei⁹ sr̄ oīa opa ei⁹. g̃ mīa ꝑncipalioꝝ ē in ope dei q̄ iustitia. ¶ ℞. illud qō ē ꝓpriū alicui ꝑncipali⁹ ei ꝺuenit q̄ id qō ē alienū ab eo. sz ꝓpriū op⁹ dei est misereri ꝛ pcere. sz op⁹ punitiōis ē alienū ab eo: vt ps Exo. 27. g̃ mīa ꝑncipalioꝝ ē in ope dei q̄ iustitia.

¶ Ad ñ deo dom ad. i. q. q̄ agēs ꝛ patiēs sp debēt sibi ꝓportional'r rñdere: ita q̄ ℔ mō se bēat agēs ad actionē sic patiēs ad passionē: ea ām q̄ sūt ineq̄lia nō bñt sil'em ꝓportionem nisi ad inequalia: sicut. n. senarius est maioꝝ quatenario: ita ꝛ ternarius cui⁹ duplū est senarius ē maioꝝ binario cuius duplū est q̄ternarius. Et inde ē q̄ q̄ñcūq; agens excedit patiēs: oz q̄ actio excedat passionē: sicut videm⁹ ī oībus agentibus equiuocis: qr patiens nō recipit effectuz totū actiōis: dās aūt se bz ꝑ modū agētis: ꝛ recipiēs ꝑ modum patientis: ꝛ iō q̄n dās superexcedit recipiētē: cōueniēs est vt datio excedat illā receptionē q̄ ē ꝓportionata recipienti: ꝛ iō cū deus sit excellētissimus dator ꝑter abūdātiā sue bonitatis oz q̄ semp eius datio in bonis superexcedat receptionē que ē ꝓportionata recipienti: ꝑ eode aūt̄ computant̄ minus malū ꝛ maius bonū: vt dī in. 5. Ethic. ꝛ iō deus semper dat vltra condignū de bonis ꝛ semp mala penę irrogat citra ꝺdignū. ¶ Ad ꝑm g̃ dom: q̄ quantuz ꝛ tantū nō important eq̄litatē quātitatis. sed ꝓportionis in auctoritate inducta. Pene aūt ꝓportio ad culpā pōt intelligi duplr: vel in generali vel in speciali. In generali q̄dē vt qui peccauit puniat̄: ꝛ qui multū peccauit multum puniat̄. In speciali aūt duplr: vel accipiēdo ꝓportionem pene ad culpā ꝑm debitū culpe absolute: vel presuppositā mitigatiōe diuine mīe que aliquid de pena remittit. ꝓmo igitur ꝛ tertio modo nunq; deus punit citra ꝺdignum: qr semp peccantes multū multū punit: nec aliqd de pena dimittit̄ que post mitigationē diuine misericordie remāet. Sed quantū ad secundū modū sp punit̄ aliqd citra condignū: qr nō tantū punit̄ quis quantū ꝑ culpā meruit. Ut dōz: ꝛ melius q̄ equalitas ista ꝓportionalitatis est: nō eq̄litatis: ꝛ attēdēda est nō ꝑm ꝺparationē pene ad culpam. sed ꝑm ꝓportionē duoꝝ peccantiū ad duas penas: vt. s. q̄ plus peccauit plus puniat̄: ꝛ ꝑm q̄ excedit̄ in peccato sic excedat̄ in pena: ꝛ sic ēt intelligende sūt oēs auctoritates que videt̄ equalitatē culpe ꝛ pene demōstrare. ¶ Ad ꝛm dōz q̄ duplicitas illa pene nō intelligit̄ ꝑm excessuz pene ad culpā in duplo. sed qr bō in duob⁹ punieē. s. in aia ꝛ corpore. Qō aūt dī q̄ plus exigit̄ in penis q̄ cōmissū sit ī culpis: intelligēdū ē quantū ad tpis durationē: qr ꝑ delectatiōe mometanea infligit̄ pena eterna: duratio aūt pene ñ ꝓportionat̄ durationi culpe: sed magis intēsio pene rñdet enormitati culpe: vt ps ex supradictis. ¶ Ad ꝫm dōz q̄ peccatū originale sequit̄ duplex pena. Una ꝑm q̄ est infectuū persone: ꝛ sic est pena eius carentia visionis diuine. Alia ꝑm q̄ est vitium nature: ꝛ sic sequuntur ipsum pene que ex principio nature causantur: vt mors que causatur ex contrarietate principioꝝ nature: ꝛ alia hꝺ que ad mortē ordinant̄: vel que ex ꝺordinatione principioꝝ nature cōsequunt̄: vt febris ꝛ hꝺ. dico ergo q̄ baptism⁹ mundat personā: sed nō curat naturā: quod patet ex hoc q̄ ꝑ actuz nature baptiçatus originale transmittit in prolē: ꝛ iō per baptismū absolvit̄ puer baptiçat⁹ a reatu mortis eterne que est carētia visionis diuine: manet tñ adhuc reat⁹ mortis temporalis ꝛ alioꝝ hꝺ: q̄ ex peccato nature consequūtur: que q̄uis ad vtilitatē illius persone nō cedāt si infra etatē perfectā decedit: qr his passiōib⁹ nō meret̄: cedit tñ in vtilitatē alioꝝ qui sunt ei ꝺformes in nā: qr ꝛ pene hꝺ peccatum nature consequunt̄. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q̄ pro peccato originali ꝑm rigorē iustitie nō solū debet̄ nature pro pena carentia visionis diuine: sz ēt ipsius annihilatio: ꝛ iō ex hocipso q̄ ꝺseruāt pueris nō baptiçatis nālia bona citra cōdignū puniunt. vnde Esa. 43. Misericordie domini q̄ non sumus consumpti. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ sicut potentia dei habet ordinē ad eius iustitiā: ita etiam hꝺ ordines ad eius misericordiam: vnde q̄uis nō repugnet potentie ꝑm q̄ ordinat ad iustitiam nihil de pena dimittere: repugnat tamen potentie ꝑm q̄ ordinat ad misericordiam: ꝛ sic de potentia ad misericordiam ordinata hoc deus non potest. ¶ Ad 6ᵐ dōm: q̄ ī misericordes non consequūtur misericordiā totaliter a pena liberantē: consequūt̄ tamē

mīaz aliquid de pena relaxātē. Silr ēt si potēter sint mali nō pūt excusari p ifirmitatē. q̄ q̄ñq̄z excusat a toto: sicut ꝛ per eā exigui. i. totaliter infirmi excusantur.

¶ Ad .z.q. dōz ꝙ opatio dei ē q̄si mediū iter deū opātē et ipm op⁹ opatū. oē āt mediū pticipat q̄dāmō cū vtroq̄z extremoz: ꝛ iō in opatiōe dei oz aliqd iueniri ex pte ipsi⁹ dei opātis ꝛ ex pte opati ad qō opatio termīaf. ex pte quidez opātis exigit vt sit supabūdātia ī collatiōe bonoz ꝛ in diminutiōe maloz cū ipse de⁹ sit excellētissim⁹ opator vt dictū est: ꝛ in ꝫ ꝓsistit diuīa mīa. ex pte āt opati regrit receptio q̄ fit ꝫ ꝓportionē recipiētis: ꝛ hoc rō iustitie ꝓsistit. ꝛ iō oz ꝙ in oī diuina opatiōe aliqd mīe ꝛ aliqd iustitie inueniaf: nec iustitia mīe repugnat: qz mīa nō ē laudabilis nisi sit ſm rōnē rectā q̄ est regula iustitie siue ſm ordinez sapiētie ī diuinis: nec mīa ꝛpugnat iustitie: qz elargiri aliqd supra debitū de bonis: vel citra debitū ō malis nō ē ꝫ iustitiā. ꝫ ꝑter eā vt ex dictis pz: ꝛ iō nec īmēsitas mīe excludit iustitiā a diuīo ope: nec īmēsitas iustitie misericordiā. ¶ Ad p^m q̄ dōm: ꝙ iustitia vt ex dictis pz q̄ñq̄z ꝓsistit ī retributiōe meritoz: ꝛ sic iustitia ī creatiōe nō ꝓsideraf: q̄ñq̄z vo iustitia ꝓsistit ī ꝓdecētia dīne bonitatis: ꝛ sic non ꝑsupponit aliqd ex pte recipiētis ꝫ solū ex pte dei: ꝛ sic ꝑt ee iustitia in ope creatiōis. iustuz est. n. vt vnaq̄z res hoc mō eē hēat quō ꝑordiatū ē a sapiētia dīna. Silr ꝛ mīa dupl⁹ dr. Uno mō ſm ꝙ repellit miseriā ꝑcedētē nō ex ōbito: ꝛ sic nō pōt ee mīa in ope creatiōis. Alio mō cōiter ſm ꝙ sine debito tollit q̄cūq̄z defect⁹: ꝛ sic ī ope creatiōis est mīa: qz maximū defectū de⁹ creādo remouit. ſ. nō esse: ꝛ ꝫ ex grattuita volūtate fecit: ñ aliq̄ ōbito ꝓstrict⁹. ¶ Ad z^m dōm ꝙ apls vtit tali mō distinctiōis: qz aligs mod⁹ iustitie fuit ī saluatiōe iudeoz q̄ nō fuit ī ꝓuersiōe gētiū. ſ. impletio pmissoz q̄ fuerūt p ꝓphas iudeis ꝛ nō gētib⁹ repromissa a deo. Sed tñ in vtrisq̄z saluatio būit ꝛ iustitiā ꝛ misericordiā: iustitiā aūt q̄ est ſm decētiā dīne bonitatis: decuit. n. vt de⁹ rōnalē creaturā ñ totalr ꝑderet quā ad btūtudinē fecit: mīam vo qz ī neutris merita ꝑcesserūt q̄ ad ꝫ sufficerēt ſm illō Titi. i. Nō ex opib⁹ iustitie q̄ fecim⁹ nos nē. ¶ Ad 3^m dōz: ꝙ sic dicit aug. sup illud iosue. 7. Silr israēl ꝑuaricati sūt nē. In pēis eternis nūq̄z vn⁹ punit ꝑ alio. ꝫ ī tpali q̄ñq̄z vn⁹ punit ꝑ alio: cui⁹ rō pōt ee triplex. Una est qz pena eterna ñ ifligit alicui ad ꝓfectū patiētis: ꝫ ad vindictā culpe: ꝫ pena tpal⁹ q̄ñq̄z iferf ad ꝓfectū patiētis. vñ sic q̄ñq̄z aligs sine culpa pūit tpali pēa: ita ēt q̄ñq̄z aliquis pūit ꝑ pctō alteri⁹ ad ꝓfectū sui ꝛ alioz: vt .ſ. videaf q̄tū vn⁹ debeat ee sollicitus ꝑ alio ne cadat ī pctō: ex q̄ ꝑ pctō vni⁹ tota ꝙgregatio tpal⁹ punit: ꝛ vt ēt ostēdat q̄ fugiendum sit pctū ꝙ ita grauiter punit vt vno delinq̄nte plures puniāt. Scōa rō pōt ee: qz q̄tū ad tpalia vn⁹ bō ē res alteri⁹: sic filius ē q̄daz res pris: ꝛ iō q̄ñq̄z filius punit tpal⁹ ꝑ pctō pris: ꝛ seru⁹ ꝑ pctō dñi: ꝫ quātū ad bonū aie glz gerit psonā ꝓpriā. Eccli. 43. Oēs aie mee sūt. Tertia rō ē quā assignat Hze. qz q̄ñq̄z aligs ē ꝑticeps culpe alteri⁹: sicut ex culpa subditoz q̄ñq̄z ꝑmittunt ꝑlati cadere in pctm: ꝛ ita nō ē mīz si ꝑ pctis ꝑlatoz subditi puniūt. sic. z. Reg. vlti. Dauid peccāte ppls est punit⁹. vñ ꝫ ñ est diuīe iustitie cōtrariū: vt vn⁹ q̄ñq̄z ꝑ pctō alteri⁹ puniaf: nec tñ ex ꝫ oz simi exēplū ī iudicio būano vt vn⁹ puniaf ꝑ alio: vt aug. dicit. qz hō nō pōt scire ꝓfectū pueniētē ex pēa tpali sicut ꝫ deus ifallibiliter cognoscit. ¶ Ad 4.^m dōm: ꝙ ī iustificatione ipy seruaf aligs mod⁹ iustitie q ē ſm ꝓdecētiam diuīe bonitatis: vel ēt ſm exhibitionē pmissi: vt hr in glo. sup illud ps. Ut iustificeris ī sermōib⁹ tuis nē. Deus. n. ꝫ pmisit vt pctōrib⁹ veniā petētib⁹ venia largireť. ¶ Ad 5^m dōz ꝙ nō ē iustitia si ō eo qō neutri ē ōbitū eq̄lib⁹ ineq̄lr det: sic pz mat. zo. ī parabola ō laboratīb⁹ ī vinea: q ꝛ ineq̄lr laborassent: ē redditū eq̄le pmiū. eo. n. ꝙ aligs liberalr dat qō pōt dare vel ñ dare: nihil differt q̄ ad iustitiā q̄tūcūq̄z deť. Dico g̃ ꝙ oīb⁹ boīb⁹ ex merito ꝓprio pctī debeť pena eterna: ꝫ ꝙ aliq liberēť ꝫ ē ex sola dīna liberalitate. posset. n. oēs iuste dānare: ꝛ iō nlla ē iustitia si aliq̄s eligat et aliq̄s reꝓbet. ī qb⁹ tñ nlla dria meritoz ꝑcessit. Aarō āt pūit⁹ fuit q̄uis ñ pēa mānifesta: sic ꝛ ppls: ī signū ꝙ ꝑlati ñ debēt pūiri mānifeste ꝫ occulte pp scādalū vitādū. Pena āt aarō dr fuisse ī ipso ꝛ filys ei⁹ ꝙ in sacrificio vitule rufe īmūdi efficiebāt: vt hr Nume. 19. Aug. tñ ī glo. Exo. 32. ꝫ occulto ōi iudicio ascribit: q gbusdā pcit ad tps vt ī meli⁹ ꝓmutet alys punitis. ¶ Ad 6^m dō. ꝙ ꝫ ꝙ melioꝛib⁹ mīn⁹ daf ō bono tpali ꝛ q̄ñq̄z plus ō malo ī eoz ꝓfectū cedit q̄tū ad spūale bonū q̄ ē simpl⁹ boīs bonū: bona. n. tpalia ñ sūt simpl⁹ boīs bōa nisi ſm ꝙ oꝛgāice ōseruiūt ad spūale bonū. Quō āt ꝫ cedat ī ꝓfectū spūalis boni supra oñsū ē.

¶ Ad. z. q. dōm ꝙ illō qō ē formale ī vnoq̄z ē excellēti⁹ ī eo qz ꝑ formā mā ꝓpleť. Ju q̄lz āt actiōe illō qō ē ex pte agētis ē q̄si forale: illō āt qō ē ex pte patiētis vl recipiēti ē q̄si māle. Dēm āt ē. s. ꝙ mīa ī oī ope dīno resultat ex pte ipi⁹ dei q supabūdat ī bono. ſ. iustitia ex pte recipiētis q recipit ſm suā ꝓportionē: ꝛ iō ī q̄libet ope dīno supemiet mīa iustitie sic māli forale: ꝫ ē qō ī ꝑs. dr. Miserationes ei⁹ sr oīa opa ei⁹. ¶ Ad p^m q̄ dōm: ꝙ dr ee hoꝛrēdū icidere ī manus ōi viuētis ñ ꝓp remotionē mīe relaxātis aligd ō pēa: ſz ꝓp pene ītermīabilitatē: vl ēt ꝓp remotionē resistentie: qz ei⁹ ire nēo resistere pōt: cū sit oīpotēs: nec ab eo fugere: cū sit vbiq̄z pñs: nec coā eo fallaciter se excusare: cuz oīa sciat. ¶ Ad z^m dōm: ꝙ Ansel. logt nō de iustitia q̄ attēdit ꝓportionē creature: vel būana merita: ſz q̄ attēdit solā ōcētiā bonitatis diuine. ex tali. n. decentia mīa nasciť: non autē loquitur de iustitia ſm ꝙ respicit debitum ex parte creature. ¶ Ät similiter etiā est dicendum ad z^m.

Ad tertiū

sic ꝑcedit: vr ꝙ ꝑ dīnā mīaz oīs pēa terminet tā boīuz q̄z ēt ōmonū: qz Bap. in. Misereris oīum dñe q̄m oīa potes. sed iter oīa ēt ōmēs ꝓtinent q sūt dei creature. g̃ ꝛ demonuz pēa finieť. ¶ ℞. Ro. ii. Cōclusit deus oīa sub pctō vt oīuz misereaf. ꝫ de⁹ dēmōes sub pctō cōclusit. i. sub pctō ꝓcludi pmisit. g̃ vr ꝙ ēt demonū q̄ñq̄z misereaf. ¶ ℞. sicut dicit Ansel. ī li. cur de⁹ hō: nō ē iniustū vt de⁹ creaturā rōnalē quā fecit ad beatitudinez oīno ꝑire sinat. g̃ vr ꝙ cū q̄libet creatura rōnal⁹ creata fuerit ad btūtudinē nō eē iustū vt oīno ꝑire ꝑmittatur. ¶ Sz ꝫ ē: qō dr. Matḥ. z5. Ite maledicti ī ignē eternū q parat⁹ est diabolo ꝛ angelis eius. ergo eternalr puniētur. ¶ ℞. sicut boni angeli effecti sūt beati ꝓ auersionem ad deū: ita mali angeli effecti sūt miseri per auersionem a deo. si ergo miseria maloz angeloz q̄ñq̄z finiatur: ꝛ btūtudo bonoz finem habebit: qō est inconueniens.

¶ Ulteri⁹ vr ꝙ diuīa mīa nō ꝑmittat saltē boīes ī eternuz puniri: qz Ben. 6. dr. Nō ꝑmanebit spūs me⁹ ī boīe in eternū qz caro est: ꝛ accipiť ibi spiritus ꝓ indignatiōe: vt ps ꝑ glo. ibidem. cum igiť indignatio dei nō sit aliud q̄ eius pena non punientur eternalr. ¶ ℞. charitas sanctoz in ꝓsenti boc facit vt ꝓ inimicis exorent. sed tūc bēbunt perfectiozē charitatē. ergo tūc orabūt ꝓ inimicis dānatis. sed oꝛones eoz eē casse nō poterunt: cuz sint maxime deo accepti. ergo ꝑcib⁹ sanctoz diuīa misericordia q̄ñq̄z dānatos a pena liberabit. ¶ ℞. hoc qō deus penā eternam dānatoz ꝓdixit ad ꝓphetiā ꝓminatiōis ꝑtinet: sed ꝓphetia ꝓminatiōis nō semper impleť: qō ꝓz ꝑ ꝫ qō dictū ē de submersiōe Ninive: que nō fuit subuersa sicut ꝓdictū fuerat ꝑ ꝓphām: g ex ꝫ etiam contristat⁹ fuit. ergo vr ꝙ multo ampli⁹ ꝑ diuīna misericordia cōminatio pene eterne cōmutabiť in mitioꝛē sententiā: q̄ñ ī nullius tristitiam sed ī oīum gaudiū cedere poterit. ¶ ℞. ad hoc facit quod in psal. dicit. Nunqd in eternū miserebit

de⁹.sz ira dei ē ei⁹ punitio.ḡ de⁹ in eternū hoīes ñ puniet. ¶ p. esa.14.sup illud. Tu aūt piect⁹es ⁊c. dicit glo. Et si oēs aīe aliqñ hēbūt requiē:tu nunq̄.loquēs de diabolo.ḡ vī q̄ oēs aīe humāe aliqñ regē hēbūt a penis. ¶ Sz ꝯ ē: qō dī math.25.sil'ō electis ⁊ reprobis. Jbūt hi ī suppliciū eternū:iusti āt ī vitā eternā.sz incōuēiēs ē pōere q̄ iusto⁹ū vita qñq̄z finiat'.ḡ icōuēiēs ē pōere q̄ ꝛprobo⁹ suppliciū termiet'. ¶ p. sic dic̄ Dama.B ē hoīb⁹ mozs qō angel' casus.sz angeli p⁹ casū irrepabiles fuer't.ḡ ⁊ hoīes sil'r post mozte:⁊ sic dānato⁹ supplicium nunq̄ terminabitur.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ salte xp̄ianoꝛ pēa p dīnā mīaz termiet':qz marc̄.vlti.dī. Qui crediderit ⁊ baptiçat⁹ fuerit salu⁹ erit. sz B ē oīm xp̄ianoꝛ.ḡ oēs xp̄iani final'r saluabunt'. ¶ p. Joh.6.dī. Qui mānducat carnē meā ⁊ bibit meū sanguinē hz vitā eternā:sz B est cōis cib⁹ ⁊ pot⁹ xp̄iānoꝛ.ḡ oēs xp̄iāi final'r saluabunt'. ¶ p. i. coꝛ.3. Si cui⁹ op⁹ arserit ōtrimē tū patiet':ipse āt salu⁹ erit:sic tū q̄si p ignē.⁊ logt ō illis in gb⁹ fuit fūdamētū fidei xp̄iāe.ḡ oēs tles final'r saluabūt'. ¶ Sz ꝯ ē:qō dī.i. coꝛ.6. Iniq regnū dī nō possidebūt.sed qdā xp̄iāi sūt iniq.ḡ nō oēs xp̄iani ad regnū dī perueniēt. ¶ p. 2. petri.2.dī. Deli⁹erat eis viā vitatis nō cognoscere:q̄ p⁹agnitā retroire ab eo qō traditū est illis scō mādato.sz illi q viā vitatis nō cognoscunt eternal'r punient'. ergo ⁊ chr̄istiani qui ab agnita retrocesserunt.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ illi oēs q opa mīe faciūt nō puniēt eternaliter.sed soli illi q opa mīe negligunt. Jacobi.2. Judiciuz sine mīa fiet ei q nō fecit mīam.⁊ math.5. Bti misericozdes:qm̄ mīam ꝛsequent'. ¶ p. math.25. ponit discepta/tio dñi cū electis ⁊ repꝛobis.sz illa disceptatio ñ est nisi ō opib⁹ mīe.ḡ solū p opib⁹ mīe omissis alīq eternal'r pūiēt'. ⁊ sic ideꝛ qō ꝓius. ¶ p. math.6.dī. Dimitte nobis debita nr̄a sicut ⁊ nos di.de.no.⁊ segt'. Si.n.dimiseritis hoīb⁹ ⁊c.ḡ vī q̄ misericozdes q alys pctā dimittūt:ipsi veniam pctoꝝ ꝛsequnt'.⁊ sic nō eternal'r punient'. ¶ p. i. Thi.4.sī illud. Pietas ad oīa valet.dicit glo. Amb. Oīs sūma discipline xp̄iane ī mīa ⁊ pietate est:quā aliqs sequēs si lubzicum carnis patiat' sine dubio vapulabit: nō tñ pibit:si qs āt solū exercitiū coꝛpis habuerit pbēnes penas patiat'.ḡ illi q ifistunt opib⁹ mīe q pctis carnalib⁹ ōtinent' nō ī eternū puniēt':⁊ sic ideꝛ qō ꝓius. ¶ Sz ꝯ ē:qō dī.i. coꝛ.i. Neq̄ foznicary neq̄ adulteri regnū dī possidebūt.sed mlti q se exercēt ī opib⁹ mīe sūt tales.ḡ nō oēs misericozdes ad regnū eternū puēiēt:⁊ ita aliq coꝛ eternal'r punient'. ¶ p. Jacobi.2.dī. Quicūq̄ totā legē seruauerit:offenderit autē ī vno fact⁹ ē oīz re⁹.ḡ qcūq̄ seruat legē q̄ ad opa mīe ⁊ negligit alia opa:reatū ō trāsgressiōe legl īcurreret:⁊ ita eter ¶ Rīdeo dōz ad.i.q.q⁹ erroꝛ Origēis fuit (nal'r puniet'. vt aug.21.ō ci.dī dicit. q̄ dāmōes qñq̄ p dī mīam liberādi sunt a penis. Sz iste erroꝛ ab eccl'ia ē reprobatus pp duo. ꝓio qz manifeste aucti scripture repugnat:q̄ hz Apoc.9. Diabol⁹ g seducebat eos missus ē ī stagnū ignis ⁊ sulphuris vbi bestia ⁊ pseudo ꝓphē cruciabunt' die ac nocte ī secula seculoꝝ.per qō ī scriptura significari eternitas ꝓsuenit. Scōo qz exꝛ vna pte dei mīam nimis extendebat: ⁊ exꝛ alia pte nimis eā coartabat:eiusdē.n.rōis eē vī bonos angelos ī eterna btītudie pmanere:⁊ malos angelos ī eternū puniri:vñ sic pōebat dāmōes ⁊ alias dānatoꝝ qñq̄ a pena liberādas:ita ponebat angelos ⁊ alias btōꝝ qñq̄ a btītudine in hoꝛ vite miserias ꝺuoluēdas. ¶ Ad p^m ḡ dōm: q̄ ōus q̄ñtū ī ipso est miseret oīb⁹:sed qz ei⁹ mīa sapie ordine regulat':inde ē q̄ ad q̄sdā nō se extēdit q se fecer't mīe indignos:sicut dāmōes ⁊ dānati q sūt ī malitia obstinati. Tñ pōt dici q̄ ī eis mīa ēt locū hz inq̄ntū citra ꝺdignū puniūtur:nō q̄ a pena total'r absoluant'. ¶ Ad z^m dōz: q̄ ibi intelligēda ē distributio p gñib⁹ singuloꝝ ⁊ ñ p singul genrū:vt intelligat' auctas ō hoīb⁹ fm statū vie:qz.s.⁊ iudeorū ⁊ gētiliū miser⁹ est.sed nō oīm gētiliū vel oīm iudeorum. ¶ Ad z^m dōz: q̄ Ansel. itelligit nō ee iustū q̄ñtū ad ōcentiā diuīe bonitatis:⁊ logt ō creatura fm genus suū:nō .n.est ꝺuēiēs dīne bōitati vt totū vnū gen⁹ creature ōficiat a fine pp quē factū ē.vñ nec oēs hoīes nec oēs angelos dānari ꝺuēit:sed nihil phibet gn aliq ex hoīb⁹ vl' ex angelis ī eternū pereāt:qz diuīe volūtatis ītētio ipleī in alys ¶ Ad.z.q.dōm q̄ sic dicit aug.zi.ō ci.dei.qdā (g saluāt'. in B ab erroꝛe Origenis ōclinaueŕt q̄ dāmōes ōposituere in ppetuū puniri:sz oēs hoīes qñq̄ liberari a pēa:et ifideles sz hec positio ē oīno irrōnabil'.sic.n.dāmōes sūt in malitia obstinati ⁊ ita ppetuo puniēdi:ita ⁊ aīe hoīuz q sine charitate ōcedūt:cū B sit hoīb⁹ mozs qō angel' casus vt Dama. dicit. ¶ Ad p^m ḡ dō. q̄ vbū illud itelligēdū ē ō hoīe fz genus suū:qz ab hūano gñe qñq̄ īdignatio est remota p xp̄i aduētū.sed illi q ī hac recōciliatiōe q̄ fcā est p xp̄m noluerunt eē vel pmanere.ī seipsis diuīnā irā ppetrauerūt: cuz nō sit nobis aliqs mod⁹ recōciliatiōis ꝺcessus nisi p xp̄m. ¶ Ad z^m dōz sic dic̄ Aug.zi.ō ci.dī.⁊ greg.26.moral'.⁊.4. dial'.q̄ scī ī hac vita iō p inimicis exoꝛāt vt ꝺuertāt' ad ōum cū adhuc ꝺuerti possint.si.n.eēt nobis notū q̄ eēnt p⁹sciti ad mozte nō magis p eis q̄ñ p dāmōib⁹ oꝛarem⁹:⁊ qz p⁹ hāc vitā ōcedētib⁹ sīn gra tps ꝺuersiōis nō erit:nlla p eis fiet oꝛo:nec ab eccl'a militāte:nec a triūphāte:hic.n.p eis oꝛādū ē:vt apl's dic̄.z.Timo.z. Ut det illis de⁹ pniam et resipiscāt a laq̄is diaboli. ¶ Ad z^m dōm q̄ pphetia ꝺmiatoꝛia pene tūc solūmō imutat' qñ merita ei⁹ variāt' ī quez ꝺmiatio fcā ē.vñ Hiere.18.' Repēte loq̄r ad gētē ⁊ aduersū regnū vt eradicē ⁊ ōstruā ⁊ dispdā illud:si pniam egerit gens illa a malo suo:agā ⁊ ego pniaz sup malo qō cogitauerā ei.vñ cū dānatoꝝ merita mutari nō possint:ꝺmiatio pene sp ī eis iplebit':nihilomin⁹ tñ pphetia cōmiatic̄is sp q̄ñtū ad aliquē itellectū implet':qz vt dicit aug.li.pdēo. Euersa ē niniue q̄ mala erat:⁊ bōa edificata ē q̄ ñ erat: stātib⁹.n.menib⁹ atq̄ domib⁹ euersa ē ciuitas ī pditis mozibus. ¶ Ad.4.dōz q̄ vbū illud p̄s. ptiet ad vasa mīe q̄ se īdignos mīa ñ fecerūt:qz ī hac vita q̄ q̄dā ira dei ē pp vite miserias vasa mīe mutat ī meli⁹:vñ segt' ī p̄s. Hec mutatio ōrtere excelsi. Uel dōz:q̄ hic itelligit' ō mīa aliqd relaxāte:nō ō mīa totaliter liberāte si extēdat' ēt ad dānatos.vñ ñ dicit:ꝺtiebit ab ira mīas suas sz ī ira:qz nō total'r pena tollet':sz ipsa pēa durāte mīa opabit' eā diminuēdo. ¶ Ad 5^m dōz q̄ glo. illa ñ logt' simpl'r.sz sub hypothesi ipossibil' ad exaggerādū pctī magnitudinē ipsi⁹ diaboli vl' ¶ Ad.3.q.dōz: q̄ qdā fuerūt vt dicit (nabuchodonoꝛ. aug.ī li.pdēo: q̄ nō oīb⁹ hoīb⁹ pmiserūt absolutionē a pēa eterna:sed sol' xp̄ianis:⁊ ī B respū diuersificati sī. Quidā .n.dixerūt q̄ qcūq̄ sacr̄a fidei pceperunt ab eterna pena erūt īmunes.sz B ē ꝺriū vitati:qz qdā sacr̄a fidei recipiūt: ⁊ fidē ñ hūt sine q̄ ipossibile ē placere deo. Hebr'.ii. Et iō alij dixerūt q̄ solū illi ab eterna pēa erūt īmunes q sacr̄a fidei sunt ꝺsecuti:⁊ fidē catholicā tenuerūt. Sed ꝺ B esse videt':q̄ aliqñ aliqui catholicā fidē tenent ⁊ postea ab ea resipiscūt:q nō minoꝛi pena sūt digni:sz maioꝛi:qz.z.Pet. .z. Deli⁹erat viā vitatis nō agnoscere q̄ñ post agnitā retroire. Planū est ēt plus peccare hereſiarchas q ō fide catholica recedētes nouas hereses fingūt q̄ñ illos q a p̄incipio aliquā heresim sūt secuti. Et iō alij dixerūt q̄ illi soli sūt a pena eterna īmunes q ī fide catholica finaliter pseuerāt q̄ñtūcūq̄ alys crimīb⁹ ꝺuoluāt'. Sz B mānifeste ꝺtiatur scripture:qz Jacobi.i.dī. Fides sine opib⁹ mozt̄ua est.⁊ Math.7.dī. Nō oīs q dic̄ mihi dñe dñe ītrabit ī regnuz celoꝝ:⁊ ī multis alys locis scriptura peccātib⁹ eternas penas ꝺmiat':vñ ñ oēs finaliter ī fide pſistētes a pēa eterna erūt īmūes:nisi ⁊ ab alys crimīb⁹ iuēiant' final'r absoluti. ¶ Ad p^m ḡ dōm: q̄ dñs ibi logt' de fide formata q̄ ꝺuc/

ctionē opaī:i q̄ gcūq; decesserit salu⁹ erit:sz huic nō soluz oppōit ifidelitatis error:sz qōlibet pctm̄ mortale. ¶ Ad 2^m dōm:q; vbū dñi ē itelligēdū nō de illis q tm̄ sacr̄aliter edūt:q idigne qñq; sumētes iudiciū sibi māducāt z bibūt vt dr̄.i. Cor.ii.sz de māducātib⁹ spūaliter q ei per charitatē icorpanť:quā icorpationē facit sacr̄alis comestio si qs digne accedat. vñ q̄tū ē ex vtute sacr̄i ad vitā eternā pducit:q̄uis aligs se possit tali fructu p̄uar̄ p pctā ét postq̄ digne assūpserit. ¶ Ad 3^m dōz:q; fundamētuz i vbis apli intelligit fides formata:supra quaz q pctā venialia edificauerit detrimētū patiet:qz p eis punier̄ a deo: ipe tm̄ salu⁹ erit finaliter q̄si p ignē vel tpal̄ tribulationis vel purgatorie pene que erit post mortem.

¶ Ad. 4. q. dō. q; sic dic̄ Aug. i li. pdcō. gdā posuerūt ñ oēs q catholicā fidē tenēt a pena eterna ee liberādos. sz soluz illos q mīe opib⁹ insistūt:q̄uis ét alys crimib⁹ sint subiecti. Sz istud ñ pōt stare:qz sine charitate ñ pōt aligd deo ee acceptū:nec sin̄ ea ꝓdest aligd ad vitā eternā:ꝓtigit ät aliq̄s opib⁹ mīe insistere q charitatē nō hūt:vñ his nihil ꝓdest ad vitā eternā ꝓmerēdā vel ad īmunitatē pene eterne vt pz.i. Cor.13. Et p̄cipue ℔ appet absurdū i raptoribꝫ q multa rapiūt:z tm̄ aliq̄ misericorditer largiūt. Et iō dōm: q; gcunq; cū peccato mortali decedunt:nec fides nec opa mīe eos liberabit a pēa eterna ét p⁹ q̄tūcūq; spaciū tpis. ¶ Ad p^m q dōm:q; illi mīaz ꝓseqūnt q mīam ordiate ipēdūt:nō ät ordiate mīaz ipēdūt q seipos i miserēdo negligūt:sz magis se ipugnāt male agēdo:z iō tales mīam pēit⁹ absoluēte nō ꝓseqūnť:etsi ꝓsequāť mīam de penis debitis aligd relaxātē. ¶ Ad 2^m dōz:q; nō pp hoc ponit discepratio soluz de opib⁹ mīe:qz p ea⁹ neglectu tm̄m̄ alig eternal̄r puniant:sz qz illi ab eterna pēa liberabūt p⁹ pctā q p opa mīe sibi veniā ipetrauerūt:faciētes sibi amicos ō mā mona iniqtatis. ¶ Ad 3^m dōm:q; illud a dño dr̄ bis q petūt sibi debitū relaxari:nō ill'q i pctō pſistūt:z iō soli penitētes p opa mīe ꝓseqūnt mīaz penit⁹ liberātes. ¶ Ad 4^m dōm:q; glo. Ambro. logť de lubrico venial' pcti:a q̄ aligs p⁹ purgator:as pēas q̄s vapulationē dicit p opa mīe absoluet. Uel si loquať de lubrico mortal' pcti ē itelligēdū q̄z tū ad hoc q; adhuc i vita ista exītes illi q ex fragilitate incarnalia pctā icidūt p opa mīe ad pniaz disponūť:vñ tal' nō pibit.i. disponet p talia opa ad non penndum.

¶ Nam grādis tm̄ pena ēvt ei 2c. ℑ. Aug. dicit:q; mitissima ē pena puuloꝝ q tm̄ alienāť a regno. ¶ Et dōm:q; hoc qō hic dr̄:itelligēdū ē de ill'q caret diuina visione z hūt ꝓscie remorsū q; ex ꝓpria culpa ea p̄uet. ¶ Inc̄ōphēsibilia sūt iudicia ei⁹. ¶ Sz ℑ. in psal. Iu labys meis ꝓnunciaui oia iudicia oris tui. ¶ Et dōm:q; iudicia in psal. appellāt dei mādata. Apls ät dicit dei iudicia dispōnes ei⁹. ¶ Sz varietas sēsuū z effect⁹ i creaturis 2c. inq̄tū videlz ex diuersis ꝓceptionib⁹ q̄s a creaturis accipim⁹ diuersas rōnes attribuim⁹ deo:vt diuersitas nō sit i deo ex ce. sz sit diuersitas ex rōne tm̄:qō hic dr̄ varietas sensuū vl' ex ꝓnotata: z ℔ dr̄ varietas effectuū. ¶ Et de ℔ in. z. di. i. li. dictū est.

¶ De sentētia iudicij. Di. XLVII. a

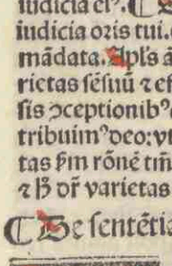

Olet ét q̄ri q̄'r dabit iudicij sntia. Sz nō ē pspicuū id explicare. Nō enī scriptura apte diffinit an vocc illa pferāt. Uenite bñdicti: z Ite maledicti: an vtute iudicis ita fiat ꝓsciētijs singuloꝝ attestātib⁹: vt mō dr̄ futurū: vt iudicis potētie effect⁹: ipsi⁹ dictiōe significet Illa ēt: Esuriui z nō dedistis mihi māducare: z b⁹: magis ꝓsciētijs exp̄mēda plīmi putāt q̄z vbis: qz apls i mometo z ictu ocli mysteriuz ꝓsumādū tradit. Sz illud ad resurrectōis statū tm̄ referūt: nō ad iudiciū: q alij iudicis sntiam z malorū increpationes z bonorum p̄mia verbis exp̄imenda asserunt. b

¶ Quod iudicabunt sancti z quō.

On ät sol⁹ xp̄s iudicabit hz z sci cū eo iudicabūt natōes. Ipe. n. apls ait. Sedebitis z vos sup duodeci sedes iudicantes duodeci trib⁹ isrl̄. Nec ē putādū q; duodeci apls tm̄ h̄ ꝓmiserit xp̄s. Ubi. n. sedebit paul⁹ q pl⁹ oib⁹ labōauit: si ñ ibi sedebūt nisi duodeci: z̄ g̃ sedes pfectio tribūal̄. i. vniuersitas iudicātiū itelligit. s. oēs pfecti q relictis oib⁹ secuti sūt xp̄z. Per duodeci trib⁹ vniuersitas iudicādoꝝ. Judicabūt xp̄o eos sci ñ mō coopatione: hz ét auēte z ptāte. vñ. Gladij ācipites i manib⁹ eoꝝ. i. sntia ō bōis z ō mal' i ptāte eoꝝ. Si xp̄o q̄rit q erit eoꝝ ptās vl' auctas i iudicādo. puto ñ añ posse sciri q̄z videat: nisi dīna reuelatōe qs dicēit. ¶ De ordib⁹ eoꝝ q iudicādi erūt. e

Krūt ät q̄tuō ōdies i iudicio. Due qp pe sūt ptes: electoꝝ. s. z reprobоꝝ. vt Gre. i moral'. ait. Sz bini ōdies eisdē singul' ptib⁹ ꝓtinēt. alij. n. iudicāt z pe unt. Alij ñ iudicāt z peūt. Alij iudicāt z r̄gnāt: alij ñ iudicāt z r̄gnāt. Judicāt z peūt qb⁹ dñi ca iclamatōe dicet. Esuriui z nō ōdistis mihi mā. 2c. Nō iudicāt z peūt: qb⁹ dñs ait q ñ credit iā iudicat⁹ ē. Eoꝝ. n. dānatio toti ecclie nō ē z certa: z iō dr̄ tūc ñ iudicari: qz ad ꝓspectū districti iudicis cū apta dānatōe sue ifidelitat' accedēt. Qui xp̄o pfessiōez fidei sin̄ opib⁹ hūt: iudicabūť z pibūt. i. redarguēt vt peāt. q xp̄o nec fidei sacr̄a tēuer̄t icrepatōz iudicis i se fieri ñ audiēt qz ifidelitatis sue tenebris p̄indicati ei⁹ quē ōspexerūt iuectōe r̄dargui ñ merēt. Illi ät saltē xp̄a iudicis audiēt: q ei⁹ fidē saltē xp̄o tēuerūt. Illi ät i dānatōe sua eterni iudicis nec xp̄a pciēt: q ei⁹ reuerētiā nec xp̄oten⁹ fuare voluer̄t z iō illi iudicādi. hz isti ñ iudicādi dñr. Ex electorū xp̄o pte alij iudicāt z regnāt. s. q vite mac'as lachrimis tergūt: z el'ynaꝝ supinductōe opiūt: qb⁹ index veniēs i ōrtera ꝓsistētib⁹ dicet. Esuriui z de. mi. mād. Alij ät ñ iudicāt z regnāt: q ét p̄cepta legis pfectiōi virtute trāscēdūt: qz ñ hoc solū qō lex p̄cipit iplere ꝓtēti sūt: hz z qō ad pfectōz ꝓsulit iplere studēt. De qb⁹ ꝓpha ait. Dñs ad iudi^m veiet cū senatōib⁹ ppli sui. Et salomō ō eccl̄ie spōso loquēs ait. Nobil' i portis vir ei⁹ qñ sederit cuz senatorib⁹ terre. z Job ait. Nō saluat ipios z paupib⁹ iudiciū tribuit. Hi q

recte sub gñali iudicio ñ tenēt: ꝫ indices venīūt qz ⁊ p̄cepta gñalia viuendo vicerūt: ⁊ oīb⁹ relictis xp̄z secuti sūt. recte paupib⁹ iudiciū tribuit. q̄ ꝫto mūdo magna būilitate despecti sūt: tāto tūc maiozi clīie ptātis excrescēt. De talib⁹ dī. Qui vicerit dabo ei sedere mecū i throno meo sīē ⁊ ego vici ⁊ sedi cū p̄re meo i throno ei⁹. Vi cēs dñs cū p̄re i throno sedit: qz p⁹ passiōis certamē ⁊ resurrectiōis palmā q̄ p̄i eēt eq̄lis oīb⁹ claruit. Nobis xp̄o i throno filij sedeī ē ex eius dē filij ptāte iudicare. Qz. n. iudicādi p̄cipatū ex ei⁹ xp̄tute p̄cipim⁹: q̄si i throno ei⁹ residem⁹. Ex his appet q̄ ēt pfectiozes sci cū xp̄o iudicabūt ptāte. ⁊ qī q̄dā dīr iudicādi alij ñ iudicādi.

¶ De ozdine iudicij ⁊ ministerio angelo⁹. ⁊

Dam aūt i euāgelio legaī q̄ dñs mittet angelos suos q colligēt ō rgno ei⁹ oīa scādala ⁊ mittēt ilquos i caminꝫ ignis. Et itē. Exibūt āgeli ⁊ sepabūt malos ō medio iustoz ⁊ mittent eos in caminū ignis. Et itē. Mittet āgelos suos cū tuba ⁊ ꝯgregabūt electos a q̄tuoz vētis. ⁊ pp̄ha dic. Cōgregate illi scōs ei⁹: misterio āgeloz illa ipleri dubitā dū ñ ē. Dño. n. veniēte ad iudiciū p̄cedet añ eū ignis quo ꝯburet facies mūdi b⁹ ⁊ bibit celū ⁊ terra nō ꝫ subsātiā: ꝫ ꝫ spēz q̄ imutabit: celū qdē aereū nō ethereū. Tātū. n. ascēdet ignis in iudicio q̄ntū ascēderūt aq̄ i diluuio. Ille āt ignis mal' q repti fuerit viuit: erit ꝯsūptio: bōis xp̄o ñ: vt ait aug. Hoc erit icēdiū mūdi scis: q̄ ō fuit camin⁹ trib⁹ pueris. In qb⁹ si aliq̄d purgādū fuēit illū ignē purgabit. Alijs xp̄o nulla igerz mole stiā. Purgato xp̄o p ignē mūdo: ⁊ ad iudiciuꝫ veniēte dño: emittet vox illa magna q̄ resurgēt oēs mozui: ⁊ tūc ministerio angeloz vētilabit greg: qz boni ꝯgregabūt ibi ō q̄tuoz ptib⁹ mūdi āgelico misterio: quo ⁊ rapiēt obuiā xp̄o i aera reprobis in terra quā dilexerūt remanētib⁹. Et tūc p̄cēōia illa bonoz. esuriui ⁊ dedistis mihi maducare. ⁊ icrepatōes ille maloz: esuriui ⁊ ñ dedistis mihi mā. ⁊c. pferent: vel sono vocali vl' alio mō. Deīq̄ pferet sīa sup vtroq̄. Venite benedicti: ⁊ ite maledicti ⁊c. Et misterio angeloz virtute dei cooperante mittētur mali in caminum ignis: hoc est in infernum.

¶ Si p⁹ iudi[m] ōmōes p̄erūt boib⁹ ad pūiēdū. e

Et solet q̄rivtz i iferno mal' ad pūiēdū ꝑsint ōmōes p⁹ iudiciū: quos carnifices tozozesq̄z aiaz scriptura appellat Apl's dic q̄ xp̄s tūc euacuabit oēz p̄cipatū ⁊ ptātē ⁊ xp̄tutē. Dū. n. durat mūd⁹: āgeli āgel': ōmōes ōmōib⁹: boies boib⁹ ꝑsūt. ꝫ oīb⁹ collectis: tūc oīs ꝓlatio cessabit. Hic qdā putāt p⁹ iudiciū ōmōes ñ bīe ptātes cruciādi bomies sīc mō. Sz vt ōmōes xp̄tute dī cruciari sine misterio creature asserūt: sic p̄probos boies ibi ñ p opatiōez ōmonū ꝫ xp̄tute diuia: tm̄ eternis subijci cruciatib⁹. Premissa attm̄ auctitas ñ id cogit sētire: q̄ ⁊ si assat tūc nec ōmōes ōmōib⁹: nec boies boib⁹ pesse. ñ diffinit tm̄ an ōmōes ꝑsint boibus ad torquendū. vnde qbusdam vī eos sic constare boibus tozozes in pena: sicut ext iterunt incentozes in culpa.

Hostq̄ determinauit magister de remuneratiōe aiaz: ⁊ punitōe q̄ p̄cedit iudiciū generale: hic icipit determiare de remuneratiōe ⁊ punitōe q̄ erit p iudiciū generale. Et diuidit i ptes duas. In p̄ma determiat de ipo generali iudicio. In secūdo determiat de remuneratiōe ⁊ pena q̄ generale iudiciū ꝓsequit. 49. di. ibi. Post resurrectiōz vero facto iplet oq̄ ⁊c. Prima pars diuidit in duas. In p̄ma determinat ea q̄ ptinēt ad modū iudicij ⁊ ad iudicis ministeriū. In secūda determinat ea q̄ ptinēt ad iudicis psonā. 48. di. ibi. Solet ēt queri q̄ forma ⁊c. Prima i duas. In p̄ma. n. reg rit de iudicij mō. In secūda de iudicis mīstris: ibi. Nō aūt solus chr̄ist⁹ ⁊c. Et hec pars diuidit i tres. In p̄ma. n. oñdit quō boies cū chr̄isto iudicāte pariter iudicabūt. In secūda oñdit qd ministerij āgeli i iudicio exhibebūt: ibi. Cū aūt i euāgelio legaī ⁊c. In tertia pte regrit vtz demōes ministri hui⁹ iudicij sint futuri torquēdo damnatoz aias: ibi. Et solet queri vtz i inferno ⁊c. Pria pars diuidit i duas. In p̄ma oñdit q̄ quidā boies cū xp̄o iudicabūt. In secūda enumerat q̄tuoz ozdines hominū qui ad iudiciū veniunt: ibi. Sunt autem quatuoz ozdines ⁊c.

Hic est duplex qō. ¶ Prima de iudicio generali. ¶ Scōa de igne qui p̄cedit faciē iudicis. ¶ Circa p̄mū q̄runt tria. ¶ Primo de ipo iudicio. ¶ Secūdo de iudicātib⁹ cū xp̄o. ¶ 3° de his q̄ i iudicio iudicabūt.

Ad primum sic p̄cedit: vī q̄ generale iudciium nō sit futurū q̄z vt dī Nau. i. Nō iudicabit de⁹ bis i idipm. sz nūc de⁹ iudicat de singul' hoium opib⁹: cū p⁹ mozte vnicuiq̄ pēas vel p̄mia p meritis tribuit: ⁊ dū etiā i hac vita q̄sdā p bonis vl' malis opib⁹ p̄miat vl' punit. g̃ vī q̄ nō sit aliud iudiciū futurꝫ. ¶ P. i nllo iudicio executio fīe p̄cedit iudiciuꝫ. sz fīa diuini iudicij q̄ ad boies ē de adeptiōe regni vl' exclusiōe a regno: vt patz Matth. 25. g̃ cū mō aliq̄ adipiscāt regnū eternū. ⁊ qdam excludant ab ipo ꝑpetuo: vī q̄ aliud iudiciū nō sit futurꝫ. ¶ P. pp̄ B aliq̄ in iudiciū oz adduci q̄z dubiū ē qd de eis diffiniēdū sit: sz añ finē mūdi determiata ē vnicuiq̄ damnatoz sua dānatio: ⁊ cuiq̄ scōz sua btitudo. g̃ vī q̄ ñ oporteat aliq̄ō futurꝫ iudiciuꝫ eē. ¶ Sz ꝯ. Matth. 12. dī. Viri niniuite surgēt i iudicio cū gñatōe ista ⁊ ꝯdēnabūt eā. g̃ p⁹ rsurr[nem] aliq̄ō iudiciū erit. ¶ P. Joh. 5. dī. Procedēt q bona fecerī i resurrectiōz vite: q vo mala egerī i rsurrectōez iudicij. g̃ vī q̄ p⁹ resurrectionē aliq̄ō iudiciū sit futuruꝫ. ¶ Ulteri⁹ vī q̄ iudiciū illud q̄tū ad disceptationē ⁊ sniaz fiat p locutōnē vocalē: qz vt dicit Aug. 9. de ci. dei: ꝑ q̄t dies hoc futurꝫ iudiciū tēdaī B icertū ē. sz nō eēt incertū si illa q̄ i iudicio dicūī futura tm̄ mtal'r ꝓpleret. g̃ iudiciū illud vocaliter fiet ⁊ nō solū mētal'r. ¶ P. Greg. dicit ⁊ hī in lra. Illi saltē vba iudicis audient: q ei⁹ vbo fidez tenuerunt. hoc aūt nō pōt itelligi de vbo iteriozi: qz sic oēs ver-

ba iudicis audiēt:qz oīb⁹ z bōis z malis nota erūt oīa fcā
alioꝝ.sic̄.s.di.43.dcm̄ est.g̃ vr̄ q⁹ iudiciū illō vocal⁹ page-
tur. ¶ P.sic̄ in seq̄nti di.dicet:xps fm formā hoīs iudica
bit i q̄ corpal⁹ ab oīb⁹ possit videri.g̃ vr̄ eadē rōne q⁹ cor-
porali voce loquat vt ab oīb⁹ audiat. ¶ Bzō. Aug. dicit.
20. de ciuitate dei. q⁹ liber vite de q̄ Apoc. 20. vis q̄dā itel
ligēda ē diuīa:q̄ fiet vt vnicuiq⁹ opa sua vel bona vel ma
la i memoriā reuocēt:z mētis ictuitu mira celeritate cer-
nant vt accuset vel excusēt scia⁹ sciaz: atq⁹ ita simł z oēs
z singłi iudicent. Iz si vocal⁹ discurrerēt merita singłoꝝ
nō posset oēs z singuli iudicari sił.g̃ vr̄ q⁹ illa discussio nō
erit vocal. ¶ P.snīa ppoītiōal⁹ dz testimōio rūdere: sed
testioniū z accusatio vel excusatio mētalis erit. vñ roma.
.z. Testioniū ill⁹ reddēte ꝛscia ipsoꝝ z iter se iuicē cogita-
tionū accusantiū aut ēt defendētiū i die cū iudicabit deus
occł⁹a hoīz.g̃ vr̄ q⁹ illa snīa z totū iudiciū mētal⁹ expleat
¶ Alteri⁹ vr̄ q⁹ tps futuri iudicy ñ sit igītū:sic̄.n.scī pres ex
pectabāt p̄m aduētū:ita z nos expectam⁹ 2m. Iz scī pres sci-
uerūt tps aduēt⁹ pmi sic̄ pz p nūeꝝ hebdomadaꝝ q̄ dscri-
bunt Dañ.9. vñ z reph̄dūt iudei q⁹ tps aduēt⁹ xpi nō co
gnouerūt:vt pz Luc.12. Ypocrite facie celi z terre nostis
ꝑbare:ł ām tps quō nō ꝑbat⁹:g̃ vr̄ q⁹ ēt nobis eē ōbeat ō-
termiatū tps scōi aduēt⁹ q̄ deus ad iudiciū veniet. ¶ P.
p signa deuenim⁹ i cognitōez signatoꝝ.Iz ō iudicio futuro
mł⁹a signa nobis i scriptura ponūt:vt pz.24. Matł.z.zi
Luce.z.12. Marci.g̃ i cognitiōez illi⁹ tpis possum⁹ puēire.
¶ P.apł⁹ dixit.1.coꝝ.10. Nos sum⁹ i q̄s fines seculoꝝ deue
nerūt.z.i.ioł.2. Filioli nouissima hora ē z.cū g̃ iā lōgum
tps trāsierit ex q̄ hec dicta sūt:vr̄ q⁹ saltē nunc scire possu-
m⁹ q⁹ vltimū iudiciū sit ppinquū. ¶ P.tps iudicy nō dz
eē occultū nisi pp ł q⁹ glibz sollicitī⁹ se ad iudiciū prepet
dū determiate tps ignorat.Iz eadē sollicitudo rmāet ēt si
certū eēt:qz cuicūq⁹ icertū ē tps sue mortis:z sic̄ dic̄ Aug.
i epł⁹a ad Esitiū:i q̄ quēcq⁹ iuenerit suus nouissim⁹ dies i ł
eū ꝑhēdit mūdi nouissim⁹ dies.g̃ nō ē necessariū tps iu-
dicy eē occł⁹tū. ¶ Bzō ē:qđ dr̄ Marc.13°. De die illa vel
hora nēo scit:neq⁹ angeli i celo neq⁹ filī⁹ nisi pr̄.dr̄ ām filius
nescire inq̄tū nos scire nō facit. ¶ P.i. Thes.5. Dies dñi
sicut fur i nocte ita veniet.g̃ vr̄ cū aduēt⁹ furis i nocte sit
oīo incertus: q⁹ dies vltimi iudicy sit oīno incertus.

¶ Fūdeo dōz ad.i. q.q⁹ sic̄ opatio ptinet ad rez p̄ncipinz
q̄ pducūt i eē:ita iudiciū ptinet ad meritū q̄ res ad suum
finē pducūt.distinguit ām duplex dei opatio: vna q̄ res p̄-
mit⁹ i eē pducit ist̄ituēs nām:distīgues ea q̄ ad ꝑpletionē
ipsi⁹ ptinēt a q̄ gdē ope deus dr̄ genisse. Gen.i°. Alia eius
opatio ē q̄ opat i gubernatiōe creaturaꝝ:de q̄ Joh.5. "P̄r
meus vsq⁹ mō opat z ego opor:ita ēt duplex iudiciū distī
guit:ordie tm̄ ꝑuerso:vnū q̄ rūdet opi gubernatōis q̄ sm̄
iudicio eē nō pōt:p q̄ gdē iudiciū vnusq⁹q⁹ singul⁹ p su-
is opib⁹ iudicat:nō solū fm q⁹ sibi ꝑpetit:Iz fm q⁹ ꝑpetit
gubernatiōi vniuersi:vñ deferī vni⁹ pmiatio p vtilitate
aliorꝝ:vt dr̄ Deb.ii. Et pene vni⁹ ad pfectū alteri⁹ cedunt.
vñ nēce est vt sit aliq̄ō iudiciū vł⁹e cor rūdens ex aduerso
pme rez pductiōi i eē:vt videlz sicut tūc oīa pcesserūt i-
mediate a deo:ita tunc vltima ꝑpletio mūdo det: vnoq̄z
accipiēte final⁹ q̄ō ei debet fm sciām. vñ i illo iudicio ap
pebit manifeste dīna iustitia q̄tū ad oīa q̄ nūc ex ł occul
tant:qō iterdū ō vno dispōit ad vtilitatē aliorꝝ al⁹ q̄z ma
nifesta opa exiget videāt:vñ ēt z tūc erit vł⁹is sepatio bo-
noꝝ a malis:qz vł⁹eri⁹ ñ erit locus vt mali p bonos vł⁹-
ni p malos pficiāt pp quē pfectū iterim cōmixti ūeniūt
bōi malis q̄dusq⁹ stat⁹ hui⁹ vite p dīnā puidētiā gubnat.
¶ Ad p̄m g̃ dōz q⁹ glz bō z ē singł⁹aris q̄dā ꝑsona z ē ps to-
ti⁹ hūani gñis:vñ z duplex ei iudiciū debet:vnū singł⁹are
qō de eo fiet post mortē q̄ñ recipiet iuxta ea q̄ i corpe ges-
sit q̄uis nō total⁹:qz nō q̄ ad corp⁹ Iz q̄ ad aiam tm̄. Aliud
iudiciū dz eē de eo fm q⁹ ē ps toti⁹ hūani gñis:sic̄ aliqs iu
dicari dr̄ fm humanā iusticiā ēt qñ iudiciū dat ō cōitate
de cui⁹ ipse ē ps. vñ z tūc qñ fiet vł⁹e iudiciū toti⁹ humani
gñis p vł⁹em sepatiōem bonoꝝ a malis:ēt glz p ꝑfis iudi-
cabit:nec tm̄ de⁹ bis iudicat i idipm:qz ñ duas pēas p vno
petō ifert.Iz pēa q̄ añ iudiciū ꝑplete iflicta nō fuerat i vł-
timo iudicio ꝑplebit:p⁹ qō ipa cruciabunt q̄ ad corpus z
aiam sił. ¶ Ad 2m dom q⁹ ppa snīa illi⁹ gñał iudicy ē vł⁹is
sepatio bonoꝝ a mał q̄ illud iudiciū ñ ꝑcedet:sed nec ēt q̄
ad pticulare snīam vniuscuiusq⁹ plene ꝑcessit iudicy effe
ct⁹:qz ēt bōi ampli⁹ p⁹ iudiciū pmiabūt:tuz ex gł⁹ia corpis
adiūcta:tū ex nūero scoꝝ ꝑpleto:z mali ēt ampli⁹ torq̄bū-
tur adiūcta pēa corpis z ipleto i penis nūero dānatoꝝ:qz
q̄to cū pl⁹ib⁹ arserūt tāto plus arserūt. ¶ Ad 3m dom q⁹
vł⁹e iudiciū vt dcm ē magis directe respic̄ vtilitatē hoiuz
q̄ singłos iudicādo oꝝ.q̄uis g̃ cuilibz hoī añ iudiciū sit cer
ta notitia de sua dānatiōe vel pmio:nō tm̄ oīb⁹ oīuz dāna-
tio vł⁹ pmium ī notescet:vñ iudicium necessarium erit.

¶ Ad.z.q.dom q⁹ qd sit vez circa hāc. q. diffiniri p certo
nō pōt:tū ꝑbabili⁹ estīat q⁹ totū illō iudiciū z q̄ ad discus-
sionē z q̄ ad accusationē maloꝝ z ꝑmēdatōnē bonoꝝ:z q̄
ad snīam de vtrisq⁹ mētal⁹ pficiet. Si.n. vocal⁹ singłoꝝ
fcā narrarēt:festīabil⁹ magnitudo tpis ad ł exigeret:sic̄
ēt Aug.20.dic̄.de ci.dei:q⁹ si lib⁹ ex c⁹scriptura oēs iudica-
būt:vt dr̄ apoc.9.carnal⁹ cogitet:gs ei⁹ magnitudinē aut
lōgitudinē valeat estīare:aut q̄to tpe legi poterit liber i
q̄ scripte sūt vniuerse vite vniuersoꝝ:ñ ām min⁹ tps regrīt
ad narrādū oc̄eten⁹ singłoꝝ fcā q̄s ad legēdū si eēnt i lib⁹
māli scripta. vñ ꝑbabile ē q⁹ illa q̄ dicūt Matł.25. nō vo-
cal⁹ Iz mētal⁹ itelligēda sūt eē pficiēda. ¶ Ad p̄m g̃ dōm:
q⁹ p tāto dic̄ Aug. q⁹ icertū ē p q̄t dies ł iudiciū tēdat:qz
ñ ē ōtermiatū vt pficiat vocal⁹:si.n. vocal⁹ pficeret p-
lixū tps ad ł regreret:si ām mētal⁹ i momto fieri poterit.
¶ Ad 3m dom:q⁹ ēt si iudiciū fiat mētal⁹:tū vbū grego.sal-
uari pōt:qz etsi oīb⁹ innotescet sua z alioꝝ fcā dīna vtute ł
faciēte:q̄ i euāgelio locutō dr̄.tū illi q̄ fidē būerūt quā ex
vbis dei ꝑcepert:ex ipsis vbis iudicabūt:qz vt dr̄ Ro.5°.
Qui i lege peccauerūt p legē iudicabūt. vñ q̄dā spāli mō di
cet aliqd his q̄ fuert fideles:qō ñ dicet bis q̄ fuert ifide-
les. ¶ Ad 3m dōz: q⁹ xps corpal⁹ appebit vt ab oīb⁹ iudex
corpal⁹ cogłscat qō qdēbito fieri poterit:Iz locutio q̄ tpe
mēsurat regreret imēsā tpis plixitatē si vocali locutōe iu-
¶ Ad.3.q.dōz: q⁹ ds p sciaz sūā ē cā rez: diciū pageret.
vtrūq⁹ ām creatur⁹ cōicat dū z reb⁹ tribuit vtutē agēdi ali-
as res q̄z sint cā:z gbusdā ēt rez cognitōez ꝑbz.Iz i vtro-
q⁹ aliq̄ sibi refuat.opat.n.q̄dā i gb⁹ nll⁹a creatura cogł-
pat:z sił⁹ cogłscit q̄dā q̄ a nll⁹a pura creatura cogłcūt. ł ām
nll⁹a alia mag⁹ eē debēt q̄z illa q̄ soli dīne sbiacēt ptāti: i q̄
b⁹ei nll⁹a creatura coopat:z hō ē finis mūdi in q̄ erit dies
iudicy.ñ.n.p aliquā cāz creatā mūd⁹ finiet: sic̄ ēt z mūd⁹
eē icepit īmediate a deo:vñ dicet:cognitio finis mūdi so-
li deo refuat:z hāc rōnē ipse dñs vr̄ assīgre. Act.1. "Nō ē i
q̄t vr̄z nosse tpa vł⁹ moīta q̄ pr̄ posuit i sua ptāte.q.d. q̄ so
li ptāti ei⁹ refuata sūt. ¶ Ad p̄m g̃ dō.q⁹ i p aduētu xps ve
nit occł⁹t⁹:fm illō Esa.45. Vere tu es de⁹ absconditus scūs
ist⁹l saluator.z.iō vt a fidelib⁹ cogłsci posset:oportuit deter-
mīate tps ꝑdetermīare:Iz i 2° aduētu vēiet māifest⁹:vt dr̄
i psal. De⁹ māifeste vēiet 2c.z iō circa cognitionez aduēt⁹
ipsi⁹ error ēe ñ poterit:ꝑ qō nō ē sił⁹e. ¶ Ad 3m dōz:sic̄ dic̄
Aug.i epł⁹a de die iudicy ad Esitiū:figna q̄ i euāgelys po-
nunt nō oīa ptinēt ad secundū aduētū q̄ erit in fine. Iz q̄
dā eoꝝ ptinent ad tps destructionis hierusalē que iā ꝑte
ryt:quedā vo z plura eoꝝ ptinēt ad aduentuz quo quot-
tidie ad ecclesiā suaz venit eā spiritualiter visitās: put i-
habitat nos per fidē z amorē:nec illa q̄ in euangelys vel
in epistolis ponunt ad vltimum aduentuz spectantia ad

hoc pſit valere vt determinate tēpus iudicy poſſit cognoſci:qz illa picula q̄ p̄nūciant nūciātia vicinū xp̄i aduētuꝫ: etiā a tpe p̄mitiue eccleſie fuerūt qñq; itēſius qñq; remiſſius:vñ ⁊ ip̄i dies apl̄oꝝ dicti ſunt nouiſſimi dies:vt patet Act.z.vbi petrus exponit illud ꝟbū Johel.z.Erit i nouiſſimis dieb⁹ ⁊c.p̄o tpe illo:⁊ tñ ex illo tpe tēpus plurimū trāſiuit:⁊ qñq; plures ⁊ qñq; pauciores tribulatiōes in eccleſia fuerūt.vñ nō pōt determinari tēpus q̄tū ſit futuꝫ nec de mēſe nec de anno:nec de cētuꝫ nec de mille annis: vt Aug.in eodē.li.dicit.Et ſi credat in fine hui⁹ picula magis abūdare:nō tñ pōt determinari q̄ ſit illa q̄titas picul oꝝ q̄ imediate die iudicy p̄cedet vel añ xp̄i aduētū: cū ⁊ circa tpa p̄mitiue eccleſie fuerit p̄ſecutiones alique adeo graues:⁊ coꝛru ptiōes erroꝝ adeo abūdarēt:q⁹ aligb⁹ tūc vicinus expectaret vel imināt antixp̄i aduēt⁹:ſicut dr̄ in eccleſiaſtica hiſtoria:⁊ in lib.Piero.de viris illuſtribus.

¶Ad 3m dōm q⁹ ex hoc q⁹ dr̄ nouiſſima hora ē:vl ex ſimilib⁹ locutiōib⁹ q̄ in ſcriptura dicunt nō pōt aliq⁹ determinata q̄titas tpis ſciri.nō.n.ē dictū ad ſignificādū aliquaꝫ breuē horā tpis:ſz ad ſignificādū nouiſſimū ſtatū mūdi q̄ eſt q̄ſi nouiſſima etas:q̄ q̄to tpis ſpacio duret nō eſt diffinitū:cū etiā nec ſenio q̄ ē vltima etas homis ſit aliqs terminus cert⁹ p̄finitus:cū q̄ñq; iueniat durare q̄tū oēs p̄cedētes etates vel plus:vt dicit Aug.in li.8z.q.vñ etiaꝫ ⁊ aplūs.z.Theſ.z.excludit falſū itellectū quē q̄dā ex illis ꝟbis ꝛceperāt vt crederēt die dñi iam inſtare. ¶Ad 4m dōm q⁹ ēt ſuppoſita mortis icertitudine duplr̄ ad vigilantiā valet icertitudo iudicy.Primo ad hoc q⁹ ignoraf vtꝫ etiā differat tātū q̄tū eſt hois vita: vt ſic ex duab⁹ ptib⁹ incertitudo maiorē diligētiā faciat. Scōo q̄tū ad hoc q⁹ hō nō.gerit ſolū ſollicitudinē ō p̄ſona ſua:ſz de familia vl̄ ciuitate vel regno aut tota eccleſia:cui nō determinatur tēpus duratiōis p̄m hois vitā:⁊ tñ oz vnūq̄q; horaꝫ hoc mō diſponi vt dies dñi non inueniat impatos.

Ad ſcōm dit filio vt oēs ⁊c.ſz honorificētia ralis nō debet alicui q̄ xp̄o.q̄ ⁊c. ¶P.qcū qz iudicat hz ptātē ſup illō q⁹ iudicat. ſz ea de qb⁹ dz eē futuꝫ iudiciū ſic merita ⁊ p̄mia hūana ſoli diuīe auctoritati ſubſūt.q̄ nulli ꝛpetit ō his iudicare. ¶P. iudiciū illud nō exercebit vocalr:ſz mētalr:vt ꝓbabilius eſtimat.ſz B q⁹ coꝛdib⁹ hoīum notificēt merita ⁊ demerita q⁹ ē q̄ſi accuſatio vel ꝛmēdatio:vel retributio pene et p̄my:q⁹ ē q̄ſi ſnie platio ſola diuina ⁊tute fiet.q̄ nlli aly iudicabūt niſi xp̄s q⁹ ē de⁹. ¶Sz ꝛ ē:q⁹ dr̄.matḥ.19. Sedebitis ſr̄ ſedes iudicātes.iz.trib⁹iſrl. ¶P.eſa.3.dñs ad iudiciū vēiet cū ſenioꝛib⁹ ppli ſui.q̄ vr̄ q⁹ ēt alij iudicabūt cū ¶Ulteri⁹ vr̄ q⁹ iudiciaria ptās nō rñdeat volūtarie (xp̄o. pauptati.B.n.ſolū.iz.apl̄is p̄miſſū ē.matḥ.19. Sedebitis ſup ſedes.iz.iudicātes ⁊c.q̄ cū nō oēs voluntarie paupes ſint apl̄i:vr̄ q⁹ nō oib⁹ iudiciaria ptās rñdeat. ¶P. mai⁹ ē offerre ſacrificiū deo ō ꝓpo coꝛpe q̄ de exterioꝛib⁹ reb⁹ ſz martyres ⁊ ēt vgies obtulerūt ō ꝓpo coꝛpe ſacrificiū deo. volūtarie āt paupes de exterioꝛib⁹ reb⁹.q̄ ſublimitas iudiciarie ptātis magis rñdet martyrib⁹ ⁊ vginib⁹ q̄ voluntarie paupib⁹. ¶P.ioh.5.Eſt q accuſat vos moyſes: in q̄ vos ſperatis.glo.qz voci ei⁹ nō creditis.⁊ ioh.12. Sermo quē locut⁹ ſū ille iudicabit eū i nouiſſimo dic.q̄ ex B q⁹ aliqs ꝓponit legē vel ꝟbū exhortatiōis ad inſtructionē moꝛū hz q⁹ iudicet ꝓtēnētes.ſz B ē doctoꝝ.q̄ doctoꝛib⁹ magl cōpetit q̄ paupib⁹. ¶P.xp̄s ex B q⁹ iniuſte iudicat⁹ ē iquātū hō meruit vt ſit iudex ꝛoꝝ i nā hūana.vñ ioh.5°.Protestatē dedit ei iudiciū facere qz filij⁹ hoīs ē.ſz q p̄ſecutionē patiunt pp iuſtitiaꝫ iniuſte iudicant.q̄ iudiciaria ptās magis eis q̄ paupib⁹ ꝛpetit. ¶P.ſupioꝛ nō iudicat ab inferioꝛe.ſz multi licite diuitys vtētes maioꝛis meriti erūt multis volūtarie paupib⁹.q̄ volūtary paupes nō iudicabunt niſi aly iudicabūt. ¶Sz ꝛ.iob.36. Nō ſaluat ip̄ios ⁊ iudiciū paupib⁹ tribuet.q̄ pauperum eſt iudicare. ¶P. matḥ.19.ſup illō. Vos q religioſi ꝛc.dicit glo. Qui reliquerunt oīa ⁊ ſecuti ſunt dñm hi iudices erunt.q licita habētes recte vſi ſunt iudicabuntur:⁊ ſic idē q⁹ p̄ius.

¶Ulteri⁹ vr̄ q⁹ angeli debeāt iudicare.matḥ.25.Cum venerit filius i maieſtate ſua ⁊ oēs angeli cum eo. ſz logt de aduētu ad iudiciū.q̄ vr̄ q⁹ ēt angeli iudicabūt. ¶P.angeloꝝ ordines noīa ſortiūt ex offō q⁹ exercēt. ſz q̄dā angelorū ordo ē ordo thꝛonoꝝ q⁹ vr̄ ptiere ad iudiciariā ptātē: thꝛon⁹.n.eſt ſedes iudicis:ſoliū regis:cathedra doctoꝛis. q̄ aliq angeli iudicabūt. ¶P.ſcis poſt hāc vitaꝫ p̄mittit angeloꝝ eq̄litas.matḥ.22.ſi q̄ hoīes hāc hēbunt ptātē vt iudicēt:multo foꝛti⁹ ⁊ angeli. ¶Sz ꝛ.ioh.5. Ptātē dedit ei iudiciū facere qz filij⁹ hoīs eſt.ſz angeli nō cōicāt i hūana nā.q̄ nec i iudiciaria ptāte. ¶P.nō ē eiusdē iudicare ⁊ eē iudicis miniſtrū:ſz angeli erunt in iudicio illo vt miniſtri iudicis.matḥ.13. Mittet filius hoīs angelos ſuos ⁊ colligent de regno ei⁹ oīa ſcādala.q̄ angeli nō iudicabunt.

¶Ulteri⁹ vr̄ q⁹ p⁹ die iudicy demōes nō exeq̄ntur ſniam iudicis i dānatis:qz demōes magis peccauerūt q̄ hoīes.q̄ ñ ē iuſtū q⁹ hoīes p demōes toꝛq̄ntur. ¶P.ſic demōes ſuggerunt hoīb⁹ mala:ita angeli ſuggerūt bona.ſz p̄miare bonos nō erit offiū angeloꝝ:ſz B erit ab ip̄o deo imediate. q̄ nec punire malos erit offiū demonū. ¶Sz ꝛ ē:q⁹ hoīes peccatoꝛes ſe diabolo ſubiecerūt peccādo.q̄ iuſtū ē vt ei ſubyciantur in penis quaſi ab eo puniendi.

¶Rñdeo dōz ad.i.q.q⁹ iudicare multipliciter dr̄.Uno mō caliter:vt dicat illō iudicare vñ appet aligs iudicād⁹:⁊ ſz B aliq dicunt iudicare ꝛpatiōe:inq̄tū ex ꝛpatōe alioꝝ aliq iudicādi oñdūt:ſic p̄z matḥ.12.Viri niniuite ſurgēt i iudicio ⁊c.ſz ſic iudicare in iudicio cōiter bonoꝝ ⁊ maloꝝ eſt. Alio mō dr̄ iudicare q̄ſi iterp̄tatiue.iterp̄tamur.n.aliquē facere q faciēti ꝛſētit.vñ illi q ꝛſentiēt xp̄o iudici ei⁹ ſniaꝫ approbādo iudicare dñr:⁊ ſic iudicare ē oīuꝫ electoꝝ.vñ dr̄ Sap.3°.Judicabūt ſci natiōes.3°mō dr̄ iudicare q̄ſi p ſilitudinē:qz.ſ.ſilitudinē iudicis hz inquantū ſedet i loco eminēti ſic iudex.ſic aſſeſſoꝛes iudicare dñr:⁊ p̄m hūc modū dicūt qdā q⁹ pfecti viri gb⁹ iudiciaria ptās p̄romittit. Matḥ.19.iudicabūt.ſ.p honorabilē ꝛſeſſionē qz ſupioꝛes ceteri iudicio appebūt occurrētes xp̄o obuiā i area.ſz iſtō nō vr̄ ſufficere ad p̄miſſionē dñi ꝛplēdā q̄ dr̄. Sedebitis iudicātes.vr̄.n.iudiciū ꝛſeſſioni ſupaddere.Et iō ē q̄rtus mod⁹ iudicādi q pfectis viris ꝛueniet:inq̄tū ꝛtinēt i eis decreta diuīe iuſticie ex gb⁹ hoīes iudicabūt:ſic̄ ſi liber i q̄ ꝛtinet lex iudicare dicat.vñ Apoc.20. Judiciū ſedet et libri apti ſūt:⁊ p hūc modū hāc iudicationē Ricar.ō ſcō vic.expōit:vñ dicit q⁹ dīne ꝛtēplatiōi aſſiſtūt q i libro ſapiētie q̄tidie legūt velut i coꝛdiū voluminib⁹ trāſcribunt qcqd iā pſpicua vitatis itelligētia ꝛphēdūt.⁊ ifra. Quid vo ſūt iudicātiū coꝛda diuinit⁹ i oēm vitatē edocta niſi q̄dā canonū decreta:ſz qz iudicare ip̄ortat actionē i aliū p̄cedentē:iō ꝓprie loquēdo iudicare dicit qui ſniam loquēdo in alterū fert.Sed hoc dupliciter ꝛtingit. Uno mō ex p̄pa auctoꝛitate:⁊ B ē illius p̄pe q hz i alios dñiuꝫ ⁊ ptātē: cuius regimini ſubdunt q iudicant.vñ eius eſt in eos ius ferre:⁊ ſic iudicare ſolius dei eſt. Alio mō iudicare eſt ſententiā alteri⁹ auctoꝛitate latā i alioꝝ notitiā ducere qō eſt ſniaꝫ latā pnunciare:⁊ hoc modo perfecti viri iudicabūt: qz alios ducēt in cognitionē diuine iuſtitie vt ſciant quid eis iuſte p̄ro meritis debeatur:vt ipſa reuelatio iuſtitie iudicium dicatur.vnde dicit Ricar.de ſancto victoꝛe. Judices coꝛam iudicandis decretoꝛum ſuoꝛū libꝛos aperire:eſt ad coꝛdium ſuoꝛum inſpectionē inferioꝛum quoꝛūlibet viſum admittere ſenſūq̄ ſuū in his que ad iudiciuꝫ

ptinēt reuelare. ¶ Ad p^m g̃ dōz q̃ obiectio illa ꝓcedit de iudicio auctatis qō soli xp̃o ꝓueniet. ¶ Et sil'r dōz ad z^m. ¶ Ad 3^m dōz q̃ nō est inconueniēs aliquos scōz alys q̃dā reuelare vel p modū illuminatiōis sicut supiozes angeli iferiozes illumināt: vel p modū locutiōis: sicut q̃ñ iferiores superiozibus loquunt.

¶ Ad. z. q. dōm q̃ pauptati debet iudiciaria ptās spāliter ꝓpter tria. ¶ Primo rōne ꝓgruitatis: qz volūtaria pauptas est eoz qui oībus que mūdi sunt ꝓteptis: soli xp̃o iherēt. z iō nō est eis aligd qō eoz iudiciū a iusticia deflectat: vñ idonei ad iudicādū reddunt q̃ñ veritatē iusticie pre oīb' diligētes. Scōo p modū meriti: qz humilitati rñdet exaltatio p merito. Iter oīa aūt que hoiez in hoc mūdo despectū faciūt pcipuū est pauptas: vñ z paupib' excellētia iudiciarie ptātis ꝓmittit: vt sic qui se ꝓpter xp̃m humiliat exaltet. Tertio qz pauptas disponit ad pdictū moduz iudicādi: ex hoc. n. aliqs scōz iudicare dicet: vt ex predictis p3 q̃ coz hēbit edoctū oī diuina vitate qua alij potēs erit manifestare. in ꝓgressu aūt ad pfectionē p̃mū qō reliquē duz occurrit sunt exteriozes diuitie: qz hec sunt vltimo acquisita: qō aūt est vltimū in gñatōe est p̃mū in destructione: vñ z iter beatitudines qbus est ꝓgressus ad pfectōez: p̃ma ponit pauptas: z sic pauptati rñdet iudiciaria ptās: inq̃tuz est p̃ma dispō ad potestatē pdictā; z hinc est q̃ nō q̃buscūq; paupibus etiā volūtarie repromittit ptās pdicta: sed illis qui relinquētes oīa sequunt xp̃z fm pfectionē vite. ¶ Ad p^m g̃ dōz q̃ sicut dicit Aug. zo. de ciui. dei. Nec quoniam sup. xy. sedes sessuros esse ait. xy. solos homines cū illis iudicaturos putare debemus. aliogn q̃ñ ī locuz iude traditoris aplm matthiā legimus ordinatum: ¶ paulus qui plus alys laborauit vbi ad iudicādū sedeat nō hēbit. vñ duodenario numero significata est vniuersa iudicātiuz multitudo ꝓpter duas partes septenary. s. tria z quatuoz q̃ in se ducte duodenariū faciūt: septēnarius āt est numerus pfectiōis. Et ꝓpter hoc q̃ consistat ex dupli ci senario qui ē numerus pfectus. vel qz ad lr̃am duodeci apostolis loquebat: in quoz psona hoc oīb' eoz sectatoribus ꝓmittebat. ¶ Ad z^m dōz q̃ virginitas z martyriū nō ita disponūt ad retinēdū in cozde decreta diuine iusticie sicut pauptas. sicut ecōtrario exteriozes diuitie ex sua sollicitudine suffocāt verbū dei: vt dr̃ Luc. 8. Vel dōz q̃ pauptas nō solū sufficit ad meritū iudiciarie ptātis: sz qz est p̃ma pars pfectiōis cui rñdet iudiciaria ptās. vñ inter ea que sequunt ad pauptatē ad pfectionem spectātia pñt cōputari z virginitas z martyriū z oīa pfectiōis opa: non tñ sunt ita p̃ncipalia sicut pauptas: qz p̃cipium est maxima pars rei. ¶ Ad 3^m dōm: q̃ ille qui legem ꝓposuit aut exhortatus est ad bonuz iudicabit causaliter loquēdo: qz p cōparationē ad vba ab ipso ꝓposita aliq iudicabuntur: z iō nō rñdet ꝓprie ptās iudiciaria pdicatiōi vel doctrīe. Vel dōm fm quosdā: q̃ tria regr̃untur ad iudiciariā potestatē. ¶ Primo abdicatio tēporaliū creaturaruz: ne ipediatur animus a sapie preceptiōe. Scōo regrit̃ habit' cōtinēs dīnā iusticiaz scitā z obtuatā. Tertio q̃ illā iusticiā alios docuerit: z sic doctria erit ꝓplēs meritū iudiciarie ptātis. ¶ Ad. 4. dōm q̃ xp̃s in hoc q̃ ē iniuste iudicat' seipsuz būiliauit: oblat' est. n. qz voluit: z meritū humilitatis ē iudiciaria exaltatio qua ei oīa subdunt̃: vt dr̃ Phil. z. z ideo magis debet iudiciaria ptās illis q̃ volūtarie se būiliant bona tpalia q̃buciēdo ꝓpter q̃ hoies a mūdanis honozantur q̃z his q̃ ab alys humiliant̃. ¶ Ad 5^m dōz q̃ iferioz nō pōt iudicare supiozē aūcte ꝓpria: sed tñ q̃ctate supiozis pōt: sicut p3 in iudicib' delegatis: z iō nō est icōueniens si hoc q̃si accidētale p̃miū paupib' det̃ vt iudicēt alios etiā qui sunt excellētiozis meriti respectu p̃cmy essentialis.

¶ Ad. 3. q. dicenduz q̃ assessozes iudicis debēt esse iudici ꝓportionales vel ꝓformes: iudiciuz aūt filio attribuitur: qz fm humanā nām oīb' apparebit tā bonis q̃z malis: q̃z uis tota trinitas iudicet p auctatē: z iō etiā opz vt assessores iudicis humanā nām hēant in q̃ possint ab oībus bonis z malis videri: z sic angelis nō cōpetit iudicare: q̃uis etiā angeli aliquo mō pñt dici iudicare. s. p ifie approbationē. ¶ Ad p^m g̃ dōz: q̃ sicut ex glo. ibidē p3: angeli cum xp̃o veniēt nō vt iudices: sed vt sint testes humanoruz actuum sub quoz custodia homīes bñ vel male egerunt. ¶ Ad z^m dōm q̃ nomē throni attribuit̃ angelis rōne illius iudicy qō de' semp exercet oīa iustissime gubernādo: cui' iudicy angeli sunt quodāmō executores z p̃mulgatores. sz iudiciū qō de oībus p hoiem xp̃m fiet etiā requirit hoies assessores. ¶ Ad 3^m dōm q̃ hoīb' p̃mittit̃ angeloz eq̃litas q̃tū ad p̃miuz essentiale: nihil tñ ꝓhibet aliqō accidētale p̃miū hoīb' exhiberi qō angelis nō debit̃: vt p3 de aureola vriginū aut martyrū. z sil'r pōt dici de iudiciaria potestate.

¶ Ad. 4. q. dōm q̃ circa hoc tangit̃ a magro in lr̃a duplex opinio z vtraq; dei iusticie vr̃ cōpetere: ex hoc. n. q̃ hō peccat iuste demoni subycit̃: sed demon iniuste ei pest. Opio ergo illa q̃ ponit demones in futuz ꝓ post diē iudicy hoīb' nō pesse in penis: respicit ordinē diuine iusticie ex pte demonū puniētiū: z ꝓtraria vo opio respicit ordinē dīne iusticie ex pte hoiuz punitoz. Que aūt harū verioz sit certum nobis eē nō pōt. Ueri' aūt estimo q̃ sicut seruabit̃ ordo ī saluatis q̃ gdā a gbusdā illumīabunt̃ z pficient̃: eo q̃ celestis hierarchie ordines ꝓpetui erūt: ita saluabit̃ ordo in penis vt hoies p demones puniant̃: nec totaliter ordo diuinus quo angelos medios iter nām diuinā z humanam ꝓstituit ānulet̃: z iō sicut hoibus p angelos diuine illuminatōes deferunt̃: ita et demones sunt executores diuine iusticie in malos: nec in hoc aligd minuet̃ demonū pena: qz in hoc q̃ et alios torquēt ipsi torquebunt̃: ibi. n. misero rū societas miseriā nō minuet sz augebit. ¶ Ad p^m g̃ dōz q̃ ꝓlatio illa q̃ dr̃ euacuāda p xp̃m in futuro est accipienda fm modū ꝓlatiōis que ē fm statū huius mūdi in quo z hoies hoibus ꝓncipant̃: z angeli hoibus z angeli angelis: z demones demonib' z demones hoibus: z hoc totuz ad ꝓducēdū ad finē vel abducēdū a fine. tunc aūt cuz oīa ad finē suū puenerūt nō erit ꝓlatio abducēs a fine vl' adducēs ad finē. sz ꝓseruās in fine boni vel mali. ¶ Ad z^m dōz q̃ q̃uis meritū demonū nō regrat vt hoīb' ꝓferant̃: qz iniuste sibi hoies subiecerūt: tñ hoc regrit ordo nature ipsoz ad nāz humanā: bona. n. nālia in eis integra manēt. vt dio. dicit. 4. cap. de di. no. ¶ Ad 3^m dōm q̃ angeli boni nō sunt cā ꝓncipalis p̃mij electis: qz hoc oēs imediate a deo pcipiēt: sz tñ quozūdā accidētaliū p̃mioz angeli boni minīb' sunt cā inq̃tū p supiozes angelos iferiozes z angeli z hoies illuminant̃ de aligbus secretis diuinoruz que ad substātiā beatitudinis nō ptinēt. z sil'r ēt ꝓncipalē penam dānati pcipiēt imediate a deo. s. exclusionē ppetuaz a visione diuina. alias aūt penas sensibiles nō est icōueniens hoibus p demones ifligi. In hoc tñ ē dr̃ia: qz meritū exaltat: sz pctm̃ dep̃mit. vñ cū natura angelica sit altioz q̃z humana: qdā ꝓpter excellētiā meriti intātū exaltabūtur q̃ talis exaltatio excedet altitudinē nature z p̃my in qbusdam angelis. vnde etiam quidā angeli per quosdam homines illuminabuntur: sed nulli homines peccatores ꝓpter aliquem gradum malicie venient ad illam eminētiā que debetur nature demonum.

Ad tertium sic ꝓcedit. vr̃ q̃ nō oēs hoies ī iudicio cōparēāt. qz dr̃ Math. 19. Sedebitis sup sedes iudicātes. iz. tribus israel. sz nō oēs hoies ptinēt ad illas. iz. tribus. g̃ vr̃ q̃ nō oēs hoies cōpareant. ¶ ꝓ. idez vr̃ ꝓ hoc qō dr̃ in psal. Nō resurgēt impy in iudi

cio:sed multi hoiuz sūt tales:ergo ī iudicio nō cōparebūt: ¶P.ad hoc aliquis ad iudicium adducit: vt eius merita discutiant.sed quidā sūt qui nulla merita habuerūt:sicut pueri ante perfectā etatem decedētes. ergo illos in iudicio comparere nō est necesse. ¶Sed cōtra est qō dicitur Actuū.x.q ꝟps est cōstitut⁹a deo iudex viuoꝝ ⁊ mortuorum.sed sub istis differētys comprehēdunt omnes homines qualitercūq viui a mortuis distinguātur.ergo oēs homines in iudicio comparebunt. ¶P.Apoc.i.dicit.Ecce veniet cum nubib⁹ ⁊ videbit eum oīs oculus. hoc aūt nō esset si nō oēs hoīes in iudicio comparerēt.ergo ⁊c. ¶Ulteri⁹ videt q nulli boni in iudicio iudicent.qz Joh. 3°Qui credit in eū nō iudicabit.sed oēs boni crediderūt in eū.g nō iudicabūt. ¶P.illi nō sūt beati quib⁹ est īcerta sua beatitudo:ex quo Aug. ꝓbat demones nūq̄ fuisse beatos:sed sancti hoīes nūc sūt beati.ergo certi sūt de sua beatitudīe.sed qō est certū nō adducit in iudiciū.ergo boni nō iudicabūt. ¶P.timoꝛ beatitudini repugnat. sz extremū iudiciū qō tremēdū maxīe dicit nō poterit fieri sine timoꝛe eoꝝ qui sūt iudicādi.vñ etiaz Greg. dicit super illud Job.40.Cum sublat⁹ fuerit tremebūt angeli.ꝓsiderem⁹ quomodo tūc iniquoꝝ cōsciētia cōcutit qñ etiaz iustoꝝ vita turbat.g beati nō iudicabūt. ¶Sed cōtra vī q oēs boni iudicent.qz dicit.z.Lor.5.Oēs astabim⁹ ante tribunal xp̄i.vt referat vnusq̄sq; ꝓpria coꝛporis q̄ gessit: sive bona:sive mala.sed nō est aliud iudicari.ergo oēs iudicabunt. ¶P.vniuersale oīa cōprehēdit.sed illud iudiciū dr̄ vniuersale.ergo oēs iudicabuntur.

¶Ulteri⁹ videt q nulli mali iudicabunt:sicut.n. est certa infideliū dānatio:ita ⁊ eoꝝ qui in mortali decedūt: sed ꝓpter damnatiōis certitudinez dr̄ Joh.3° Qui nō credit iam iudicat⁹ est.ergo cadē rōne nec alq peccatoꝛes iudicabunt. ¶P.voꝛ iudicis est valde terribilis eis qui p iudiciū ꝓdenant.sed sicut in littera ex verbis Greg. habet ad infideles allocutio iudicis nō fiet.si g fieret ad fideles damnādos:īfideles de sua īfidelitate cōmodū reporꝛtarēt:qō est absurdū. ¶Sed ꝓtra⁹ q oēs mali sūt iudicādi.qz oībus malis infliget pena ꝑm quātitatē culpe:sed ꝶ fine diffinitiōe iudicy esse nō pōt:g oēs mali iudicabunt. ¶Ulteri⁹ vī q angeli ī futuro iudicent.qz dr̄.i.Lor.6. Nescitis q̄ñ angelos iudicabim⁹.sz hoc nō pōt referri ad statum p̄sentis temporis.ergo hoc referri debet ad futuruz iudiciū. ¶P. Job.40.dr̄ de bebemoth.p quez diabolus ītelligit:cūctis videntibus p̄cipitabit. Et Marci p. Exclamauit demon ad xp̄z.venisti ante temp⁹ pdere nos.⁊ glo. dicit ibidē q demōes in terra dñz cernētes se ꝓtinue iudicādos credebāt.ergo videt q ei⁹ finale iudiciū reseruat. ¶P.z.Petri.z.dicit.Deus angelis peccātib⁹ nō pepcit. sed rudētib⁹ inferni detractos ī tartaꝝ tradidit cruciandos in iudiciū reseruari. ergo vī q angeli iudicabuntur. ¶Sed ꝓtra.Deus nō iudicat bis ī idipsiuz:sed mali angeli iam iudicati sūt.vñ Joh.16.ꝓtinceps mūdi iam iudicatus est.ergo in futuro angeli nō iudicabūt. ¶P.pfectioꝛ ē bonitas vel malicia angeloꝝ q̄ aliquoꝝ hoīum in statu vie.sed gdā hoīes boni ⁊ mali nō iudicabūtur:vt ī littera dicit.ergo angeli boni vel mali nō iudicabūtur.

¶Rñdeo dr̄z ad primā.q.q potestas iudiciaria xp̄o hoīni collata est ꝑmiū humilitatis quā in passiōe exhibuit:ipe aūt sua passiōe sanguinē p omnibus fudit q̄tuz ad sufficientiā:licet nō ī oībus effectū hūit pp impedimētuz in aliquib⁹ inuētū:⁊ iō ꝓgruū est vt oēs hoīes ī iudicio cōgregēt ad videndū ei⁹ exaltationē in humana nā: ꝑm quā cōstitut⁹ est a deo iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. ¶Ad p̄m g dōm.q sicut dicit Aug.zo.de ci.dei. Nō qz dictū est. Judicātes.iz.trib⁹ israel:tribus leui.q̄ tredecima est iudicāda nō erit:aut solū illū pplm:nō etiā gētes ceteras iudicabūt.iō aūt per.iz.tribus oēs alie gētes significate sūt:qz p xp̄z in sorte.iz.tribuum oēs gētes sunt vocate. ¶Ad zm dōz q hoc qō dr̄. Nō resurget ipy in iudicio.si referaꝛ ad oēs peccatoꝛes sic itelligēdū est: q nō resurget ad hoc q iudicent:si aūt impy dicant ifideles sic intelligēdū est:q nō resurgent ad hoc q iudicent.qz iā iudicati sunt. sz oēs resurgēt vt in iudicio cōpareant:ad gloriā iudicis q̄uedā ¶Ad 3m dōz q etiā pueri ante pfectā etatē decedētes in iudicio ꝓparebūt:ñ āt vt iudicēt:sz vt videāt gliaz iudicū. ¶Ad.z.q.dōz q ad iudiciū duo ptinēt.s.discussio meritoꝝ:⁊ retributio ꝑmioꝝ: q̄tū ergo ad receptionē ꝑmiozuz oēs iudicabūt etiā boni: in eo q vnusq̄sq; recipiet ex diuina sīa ꝑmiū merito respōdēs. Sed discussio meritoꝝ nō fit:nisi vbi est quedā meritoꝝ cōmixtio bonoꝝ cū malis: illi aūt q edificāt sup fūdamētū fidei auꝝ ⁊ argētū ⁊ lapides ꝑciosos dīnis seruitys totalr īsistētes:qz nullā admixtionē notabilē alicui⁹ mali meriti hūt in eis discussio meritoꝝ locū nō hēt sicut illi q reb⁹ mūdi penit⁹ abiectis solicite cogitāt solūmodo q̄ sunt dei ⁊ iō saluabūt: sed nō iudicabūt.illi vo qui edificāt super fundamētū fidei lignū ⁊ fenū ⁊ stipulā:qui adhuc.s.amāt secularia:⁊ terrenis negocys īplicant:ita tñ q nihil xp̄o ꝓponāt: sz studeāt pctā clynis expiare:hēnt quidē cōmixtionē bonoꝝ meritoruz cum malis:⁊ iō discussio meritoꝝ in eis locum habet. vñ tales quātū ad hoc iudicabuntur:⁊ tñ saluabunt. ¶Ad p̄m g dōz q pnuitio est effect⁹ iustitie:ꝑmiatio aūt mīe: magis āt deo ⁊ iudicio qō est act⁹ iustitie antonomatice puni tio atttribuit:vt ītrdū iudiciū ꝓ ipa cōdēnatiōe accipiatur:⁊ sic intelligit auctoꝛitas īducta:vt per glo. ibidez pz. ¶Ad zm dōz q discussio meritoꝝ ī electis nō erit ad tollendū incertitudinē beatitudinis a coꝛdib⁹ ipoꝝ iudicandoꝝ.sed vt ꝑeminentia bonoꝝ meritoꝝ ad mala oñdat oīb⁹ manifeste:⁊ sic dei iustitia cōꝛobet. ¶Ad 3m dōz q Gre.loquit de iustis adhuc in carne mortali existētibus: vñ supra psal.ꝑmiserat. Di q coꝛporib⁹ reperiri potuerit q̄uis iā fortes atq; pfecti:adhuc qz in carne sūt positi nō pūt in tāti terroꝛis turbine nulla formidie ꝓcuti.vñ patet q terroꝛ ille referēdus est ad temp⁹ īmediate iudiciū p̄cedens:tremēdū quidē maxime malis:nō aūt bonis quibus nulla erit mali suspitio. ¶Rōnes aūt q̄ sūt ī oppositum ꝓcedūt de iudicio q̄tū ad retributionē premioꝛum. ¶Ad.3.q.dōm.q iudiciū qō est penaꝝ retributio ꝑ pctis oīb⁹ malis cōpetit:iudiciū aūt qō est discussio pctoꝝ solū fidelib⁹:qz in ifidelib⁹ nō est fidei fundamētū quo sublato oīa opera sequētia pfecta rectitudīe intētiōis carēt:vñ nō est in eis aliq̄ ꝑmixtio bonoꝝ meritoꝝ ad mala q̄ discussionē requirat.sed fideles in gb⁹ manet fidei fūdamē tū ad min⁹ fidei actū laudabilē hūt:q̄uis nō sit meritoꝛi⁹ sine charitate:tñ quātū est de se ē coꝛdinat⁹ ad meritū:⁊ iō in eis iudiciū discussiōis locū hz:vñ ipsi fideles q fuerunt saltē numero ciues ciuitatis dei iudicabūt ; vt ciues ī q̄s sine discussiōe meritoꝝ sīa mortis nō ferr. sz ifideles cōdēnabunt vt hostes qui cōsueuerūt apud hoīes absq; meritoꝝ audiētia extermiari. ¶Ad p̄m g dō.q q̄uis eis q in mortali decedūt ꝑ certo cōstet de eoꝝ dānatiōe:qz tñ aliqua q̄ ptinēt ad bene merēdū hūt ānexa oz ad mānifestationē diuīe iustitie vt discussio de eoꝝ meritis fiat:ꝑ quaz oñdat eos iuste a ciuitate sctoꝝ excludi:cui⁹ esse ciues numero exteri⁹ videbāt. ¶Ad zm dōz:q allocutio illa spūaliter ītellecta ꝑm hoc nō erit aspera fidelib⁹ cōdenandis q in eis aliq̄ sibi placētia manifestabit: q̄ ī ifidelib⁹ īueniri ñ pūt:qz sine fide ipossibile ē placere deo. Heb.x.sz sīa ꝓdēnatiōis q̄ in oēs ferr oībus terribilis erit. Rō vo ī cōtrariū adducta ꝓcedebat de iudicio retributionis.

¶Ad.4.q.dōz.q iudiciū discussiōis nullo mō hz locū:neq; in bonis angelis:neq; ī malis:qz neq; ī bonis pōt aliqd

mali ꝫueniri:neq; in malis aliqd boni ad iudiciuꝫ ptinẽs. Sꝫ si loq̃mur ō iudicio retributiōis:sic est distīguẽda duplex retributio:vna rñdẽs ꝓpꝛys meritis angeloꝛ:ꝛ hec a pꝛincipio fuit vtrisq; facta:dū qdā sunt ad beatitudinez sublimati:qdā vo in miseriā demersi. Alia retributio que rñdet meritis bonis vel malis ꝓ ãgelos ꝓcreatis:ꝛ hec retributio in futuro iudicio fiet: qꝛ boni angeli ãpli⁹ gaudium hẽbũt ō salute eoꝛ q̃s ad meritū iduxerũt:ꝛ mali am pli⁹ torquebũt multiplicata maloꝛ ruina q ꝓ eos ad mala sũt icitati. vñ directe loquẽdo iudiciū nec ex pte iudicãtiū:nec ex pte iudicãdoꝛ erit angeloꝛ ſꝫ boīum. sed directe quodãmō respiciet angelos iquãtū actib⁹ boīum fuerũt cõmixti. ¶ Ad p̃m g̃ dꝺꝫ q̄ verbū illud apli est itelligẽdū de iudicio cõparatiōis :qꝛ quidã boīes quibusdã angelis superiozes ꝛueniẽt. ¶ Ad z̃m dꝺꝫ q̄ ipsi ōmões cũctis videtib⁹ tũc ꝓcipitabũt:qꝛ ī ꝓpetuũ ī inferni carcerez retrudẽtur. vt nõ sit eis liberũ extra ꝓgredi: quia hoc eis non concedebatur nisi ꝑm q̄ ordinabatur ex diuina pꝛouidentia ad hominum vitam exercendam. Et similiter dicendum ad tertium. Qõ. II.

DEinde querit de igne g̃ ꝓcedet faciẽ iudicis. Et circa ꝟ q̃runt tria. Primo de purgatiõe mũdi p ignẽ futura. Scõa ō effectu ignis purgãtis. Tertio de ordine illius ignis ad alia que circa iudicium agentur.

Ad primũ sic ꝓcedit. vꝛ q̄ nulla mundi purgatio sit futura. ñ.n. purgatõe idiget nisi qō ẽ ĩmũdũ:ſꝫ creature dei nõ sũt ĩmũde. vñ dr actuũ.x. Qō deus creauit tu ne cõe dixeris.i.ĩmũdũ. g̃ creature mũdi nõ purgabũt. ¶ Ꝓ. purgatio ꝑm diuinã iustitiã ordinat ad auferẽdã ĩmũditiã culpe:sic̃ ꝑz de purgatiõe p⁹ morte: sed in elemẽtis hui⁹ mũdi nulla põt esse culpe ifectio. g̃ vꝛ q̄ purgatiõe ñ idigeãt. ¶ Ꝓ. vnũqōq; tũc dr purgari qñ separat qō est extraneũ ab ipo iducẽs ī eo ignobilitatez: separatio.n.ei⁹ qō nobilitatẽ iducit nõ dr purgatio: ſꝫ magis diminutio:ſꝫ hoc ad pfectionẽ ꝛ nobilitatẽ elemẽtoꝝ ptinet q̄ aliqd extranee nãe ẽ eis admixtũ:qꝛ forma cozpoꝛis mixti ẽ nobilioꝛ q̃s forma simplicis:g̃ vꝛ q̄ elemẽta hui⁹ mũdi nullo mõ purgari possint. ¶ Sꝫ ꝺ. ois inouatio fit p aliquã purgationẽ.ſꝫ elemta inouabũt. vñ Apoc. zi. Vidi celũ nouũ ꝛ terrã nouã: ꝓmũ.n.celũ ꝛ ꝓma terra abyt. g̃ elemẽta purgabũt. ¶ Ꝓ.i.Coꝛ.7.sup illõ. Pꝛeterit figura hui⁹ mũdi. dic̃ glo. Pulchritudo hui⁹ mũdi mũdanoꝛ igniuꝫ ꝛflagratiõe pibit:ꝛ sic idem qō pꝛius.

¶ Ulteri⁹ vꝛ q̄ hec purgatio ñ sit futura p ignẽ. ignis.n.cũ sit ps mũdi:purgatiõe idiget:sic̃ ꝛ alie ptes.ſꝫ nõ dꝫ idẽ eẽ purgãs:ꝛ purgatũ. g̃ vꝛ q̄ ignis non purgabit. ¶ Ꝓ. sicut ignis hꝫ vtutẽ purgatiuã ita ꝛ aq̃: cũ g̃ ñ oia sint purgabilia p ignẽ:ſꝫ qdã necesse sit aq̃ purgari:sic̃ ẽt vet⁹ lex distinguit: vꝛ q̄ ignis nõ purget ad min⁹ vlr. ¶ Ꝓ. purgatio ad ꝟ vꝛ ptĩere vt ptes mũdi abiunicẽ segregate puriozes red dãt.ſꝫ segregatio ptiũ mũdi abiunicẽ ī mũdi initio sola diuine vtute facta ẽ:qꝛ ex ꝟ op⁹ distictiõis determiat. vñ ꝛ Anaxag. segregationẽ posuit actũ itellect⁹ mouẽtis oia. g̃ vꝛ q̄ ī fine mũdi purgatio fiat ĩmediate a deo ꝛ ñ ꝑ ignẽ. ¶ Sꝫ ꝺ ẽ qō i psal. dr. Ignis ī ꝓspectu ei⁹ exardebit:ꝛ ī circuitu tẽpestas valida,ꝛ postea segt. De iudicio aduocauit celũ desursũ ꝛ terrã discernere pplm suũ. g̃ vꝛ q̄ vltia purgatio mũdi sit futura p ignẽ. ¶ Ꝓ.z. Petri vltio dr. Leli ardẽtes soluentur ꝛ elemẽta ignis ardoze tabescẽt. ergo purgatio illa per ignem fiet.

¶ Ulteri⁹ vꝛ q̄ ignis ille nõ sit eiusdẽ spẽi cũ igne elemẽtari: nihil.n.ſeipm ꝛsumit:ſꝫ ille ignis q̃ttuoꝝ elemẽta absumet:vti dic̃ glo.z. Petri vlt. g̃ ignis ille nõ erit eiusdez spẽi cũ igne elemẽtari. ¶ Ꝓ. sic̃ virt⁹ mãifestat ꝑ opationẽ:ita nã ꝑ vtutẽ:ſꝫ ignis ille hẽbit aliã vtutẽ ab igne q̄ ẽ elemẽtũ:qꝛ.ſ.purgabit vniuersũ:qō ignis iste facere ñ ꝑt. g̃ ñ erit eiusdẽ spẽi cũ isto. ¶ Ꝓ.ea q̃ sũt eiusdẽ spẽi ī cozpozib⁹ nãlib⁹ hũt cũdẽ motũ. ſꝫ ignis ille hẽbit aliũ motũ q̃z ignis elemẽtũ:qꝛ circũquaq; mouebit vt totũ purgare possit. g̃ ignis ille nõ erit eiusdẽ spẽi cũ isto. ¶ Sꝫ ꝺ ẽ qō Aug. dic̃. zo. de ci. dei. ꝛ hr ī glo.i.Coꝛ.7. q̄ figura hui⁹ mũdi mũdanoꝛ igniũ ꝛflagratiõe pibit. g̃ ignis ille erit ō nã ignis q nũc ẽ in ꝟ mũdo. ¶ Ꝓ. sicut futura purgatio erit per ignẽ ita ꝓcedẽs fuit per aquã:ꝛ vtraq; adiuicẽ cõparatur. z. Petri.3.ſꝫ ī ꝑma purgatiõe aqua fuit eiusdẽ speciei cũ aq̃ elemẽtari. g̃ ꝛ silr erit ī secũda purgatiõe ignis eiusdẽ speciei cum igne elemẽtari.

¶ Rñdeo dõm ad primã questionẽ q̄ qꝛ mũdus aliq̄ mõ ꝓpter boiem fact⁹ est: oꝫ q̄ qñ homo ꝑm cozp⁹ glificabitur:etiã alia cozpoza mũdi ad statũ meliozẽ mutẽt. vt sit ꝛ locus cõueniẽtioꝝ:ꝛ aspectus delectabilioꝝ. Ad ꝟ aũt q̄ gloriã cozpoꝛis homo cõsequat:oꝫ ꝑus remoueri ea q̃ gloꝛie opponunt:q̃ sũt duo.ſ.cozruptio ꝛ infectio culpe: qꝛ vt dicit.i.Coꝛ.15. Cozruptio icozruptelã nõ possidebit:ꝛ a ciuitate glozie oẽs ĩmũdi pozis erũt. Apoc. vlt.ꝛ similr etiã oꝫ elemẽta mũdi purgari a cõtrarys dispositiõib⁹ anteq̃ in nouitatẽ glozie adducant ꝓportionalr ei qō de boie dictũ ẽ. Quãuis aũt res cozpozalis subiectũ ifectiõis culpe ꝓpe esse nõ possit:tñ ex culpa q̃dã icõgruitas ī rebus cozpozalib⁹ cozruptis relinquit ad hoc vt spũalibus ditẽtur: ꝛ inde videm⁹ q̄ loca ī qbus sũt aliq̄ cria cõmissa nõ reputant idonea ad aliq̄ sacra in eis exercẽda:nisi purgatione quadã ꝑmissa:ꝛ ꝑm ꝟ ex pctis boium quãdam idoneitatẽ ad glozie susceptionẽ ps mũdi recipit q̄ ī vsũ nr̃m cedit: vñ quãtũ ad hoc mũdatiõe idiget. similr etiã circa medium locũ ꝓp elemẽtoꝝ cõtactũ multe sũt cozruptiones ꝛ generatiões ꝛ alteratiões eleñtoꝝ que puritati eoꝝ derogãt:ꝛ iõ ab his oꝫ elemẽta purgari ad hoc q̄ decẽter suscipiãt nouitatẽ glozie. ¶ Ad p̃m g̃ dõm q̄ cum dicit. Ois creatura dei est mũda. hoc itelligẽdũ est:qꝛ nõ ꝟ in suba sua alicui⁹ malicie ꝑmixtionẽ:sicut ponebãt manichei dicentes bonũ ꝛ malum esse duas substantias alicubi diuisas:ꝛ alicubi cõmixtas:nõ aũt remouet gn aliq̄ creatura habeat ꝑmixtionẽ nãe extranee:que etiã nã in se bona ẽ. sed perfectioni huiusmodi creature repugnat. similr nõ remouet ex hoc gn malũ alicui creature accidat:q̃tus nõ sit ꝑmixtũ ei quasi pars ipsius substantie. ¶ Ad z̃m dõm q̄ q̃tus cozpozalia elemẽta subiectũ culpe esse nõ possint tñ ex culpa in eis cõmissa aliquã meptitudinẽ pñt conseq ad perfectionẽ glozie suscipiẽdã. ¶ Ad ꝫ̃ dꝺꝫ. q̄ forma mixti ꝛ forma elemẽti pñt dupliciter cõsiderari. aut q̃tũ ad perfectionẽ speciei:ꝛ sic cozp⁹ mixtuꝫ nobilius est: aut q̃tũ ad perpetuitatẽ durationis:ꝛ sic cozpus simplex nobilius est:qꝛ nõ ꝟ in seipso vnde cozrumpat:nisi eius cozruptio fiat ab aliquo exteriozi:cozpus aũt mixtuꝫ in seipso habet cãm sue cozruptionis:scilicet operationem contrariozũ:ꝛ ideo cozp⁹ simplex ꝛ si sit cozruptibile ꝑm partez est tamẽ icozruptibile ꝑm totum: qō ō mixto dici non potest. Et quia incozruptio est de perfectione glozie: pfectio cozpis simplicis magis cõuenit perfectioni glozie:q̃ perfectio cozpoꝛis mixti:nisi etiã cozpus mixtum in se habeat aliqō incozruptionis pncipiũ:sicut cozpus humanuꝫ cui⁹ forma est incozruptibilis: nihilomin⁹ tñ q̃tus aliquo mõ cozpus mixtũ sit nobilius q̃ simplex:nobilius tñ esse hꝫ cozp⁹ simplex ſꝫ se existẽs q̃ exñs in mixto:qꝛ ī mixto sũt cozpoza simplicia quodãmodo in potentia: in seipsis autem existentia sunt in vltima sui perfectione.

¶ Ad.z.q.dꝺꝫ q̄ illa mũdi purgatio vt dẽz ẽ remouebit a mũdo ipfectionẽ ex clpa relictã ꝛ ipuritatẽ ꝓmixtiõis:ꝛ erit dispõ ad glie pfectiões. Et iõ q̃tũ ad hec tria ꝓueniẽtissime fiet p ignẽ. Primo qꝛ ignis cuꝫ sit nobilissim⁹ ele-

mẽtoꝝ bz nãles ꝓprietates filiozes ꝓprietatibus glie vt maxie pz de luce. Scõo qz ignis nõ ita recipit ꝛmixtionẽ extranei ꝓpter efficaciã virtutis actiue: sicut alia clemẽta. Tertio qz spera ignis ẽ remota a nr̃a hĩtatione: nec ita cõis ẽ nobis vsus ignis: sicut terre ⁊ aq̃ ⁊ aeris: vñ nõ ita ifficit: ⁊ ꝓter hoc bz maximã efficaciã ad purgãdũ: ⁊ ad uidẽdũ subtiliãdo. ¶ Ad pm̃ g̃ dõm. q ignis ñ venit in vsũ nr̃m: put est in mã ꝓpa: sic. n. remot⁹ est a nobis: sed soluz put ẽ in mã aliena: ⁊ q̃ ad ℔ poterit p ignez ī sua puritate exñtẽ purgari ipse mũdus quãtũ ad ℔ qõ bz de extraneo adiunctũ. ¶ Ad zm̃ dõz q ꝓpria purgatio mũdi q̃ facta ẽ p diluuiũ nõ respiciebat nisi ifectionẽ pctĩ: ꝑcipue aũt tunc regnabat pctm̃ ꝛcupiscẽtie: ⁊ iõ ꝛueniẽter p ꝑriũ purgatio fuit facta. ſ. p aquã: ſz secũda purgatio respicit ⁊ ifectionẽ culpe ⁊ cõmixtiõis ipuritatẽ. ⁊ q̃tũ ad vtrũq; ꝛuenit magis q fiat p ignẽ q̃ p aquã: aq̃. n. nõ bz vim disgregãdi: ſz magis aggregãdi: vñ p aquã nãlis ipuritas elemẽtoꝝ tolli ñ posset sicut p ignẽ. Silr etiã circa finẽ regnabit vitiũ tepiditatis: q̃si mũdo iã senescente: qz vt dr̃ Matth. z4. Tũc refrigesc̃et charitas multoꝝ: vñ tũc ꝛueniẽter purgatio p ignẽ fiet: nec ẽ aligd qõ per ignez purgari nõ possit quodãmõ: ſz quedã sũt q̃ sine sui corruptiõe p ignẽ nõ pñt purgari: sicut pãni ⁊ vasa lignea ⁊ hu̇: ⁊ talia lex ꝑcepit purgari p aquã q̃ tñ oĩa finaliꝛ p ignẽ corrũpẽt. ¶ Ad zm̃ dõz q ꝓp⁹ distinctiõis ſt reb⁹ diuerse forme collate qb⁹ adiuuẽ distinguũt: ⁊ iõ fieri ñ potuit nisi p eũ q ẽ auctoꝛ nãe: ſz p finalẽ purgationẽ deducẽt res ad puritatẽ ī q̃ res cõdite fuerũt: ⁊ iõ ī ℔ poterit nã creata exhibere mĩsteriũ creatoꝛi: ⁊ ꝓpter ℔ mĩsteriũ creature committitur: quia boc ad eius nobilitatem cedit.

¶ Ad. 3. q. dõz. q circa ℔ ꝟueniũt tres opiniões. Quidã. n. dicũt q ignis elemẽtũ q ẽ in spera sua descẽdet ad purgationem mũdi. Modũ aũt dscẽsiõis ponũt p multiplicatiõez: ignis. n. vndiq; appositio cõbustibili augmẽtaꝛ: ⁊ ℔ ꝑcipue tũc fiet qñ ignis vtus exaltabit sup oĩa alia elemẽta Sed cõtra ℔ esse vr̃ q ignis ille nõ tm̃ descẽdet: sed ẽt a scis ascẽdeꝛ phibeꝛ: vt ps. z. Petri. 3. vbi vr̃ q tm̃ ascẽdet iudicy ignis q̃tũ aq̃ diluuy: ex q̃ vr̃ q ignis ille sit circa locũ mediũ gñatiõis. Et pp ℔ aly dicũt q ignis ille gñabit circa locũ terre: ex cõgregatiõe radioꝝ celestiũ corpoꝝ: sicut videm⁹ q cõgregãt ī speclo ꝛburẽte. tũc ãt loco speculoꝝ erũt nubes cõcaue ad q̃s fiet radioꝝ reuerberatio Sz istud ẽt nõ vr̃ cõueniẽs: qz cũ effect⁹ celestiũ corpoꝛuz sequãt determiatos sit⁹: ⁊ aspect⁹ eoꝝ si ex vtute corpoꝝ celestiũ ignis ille gñareꝛ cẽt notũ tps illi⁹ purgatiõis cõsiderãtib⁹ mot⁹ astroꝝ qõ auctati scripture repugnat. Et iõ aly dicũt sequẽtes Aug. q sicut mũdanoꝝ aquaꝝ iundãtiõe factum est diluuiũ: ita mũdanoꝝ igniũ cõflagratiõe figura hui⁹ mũdi pibit: vt dr̃. zo. de ci. dei. Ista ãt cõflagratio nihil aliud ẽ q̃z cõgregatio oĩum cãꝝ supioꝝ ⁊ iferioꝝ q̃ ex nã sua hñt vtutẽ igniẽdi: q̃ gdẽ cognitio nõ nãli cursu rez: ſz vtute dĩna fiet: ⁊ ex oĩb⁹ istis cãis sic cõgregat] gñabit ignis q faciẽ hui⁹ mũdi exuret. Si aũt he opiones directe ꝛsiderẽt ĩueniũt diuersificari q̃tũ ad cãm gñatiõis illi⁹ ignis: ⁊ nõ q̃tũ ad spẽm ei⁹: ignis. n. gñat⁹ a sole vel ab iferiozi calefaciẽte est eiusdẽ spẽi cũ igne q ẽ ī sua spera: ni si inquãtũ admisceꝛ ei de mã aliẽa: qõ gdẽ tũc oportebit: qz ignis ñ pt aligd purgare nisi ſz ℔ q alteꝝ efficiꝛ mã ei⁹ aliq̃ mõ. vñ simpliꝛ ꝛcedẽdũ ẽ q ignis ille erit eiusdẽ spẽi cũ isto. ¶ Ad pm̃ dõm q ignis ille q̃tus sit eiusdẽ spẽi cuz igne q apud nos ẽ: mõ tũ ẽ idẽ numero: videm⁹ ãt q duoꝝ igniũ eiusdẽ spẽi vn⁹ alteꝝ destruit: maiozẽ. minozẽ cõsumẽdo mãz ei⁹: ⁊ silr ẽt ille ignis ignẽ q apõ nos ẽ ꝛsumeꝛ poterit. ¶ Ad zm̃ dõz q sic opatio q̃ ꝑcedit a virtute rei est vtutis iudiciũ: ita ⁊ vtus ẽ iudiciũ ẽntie: vel nãe q̃, pcedit a ꝓncipys essentialib⁹ rei: opatio aũt que nõ ꝑcedit ex vtute rei opantis nõ idicat vtutẽ ipsi⁹: sic̃ pz ī istr̃is: actio enī instr̃i magis mãifestat vtutẽ agẽtis q̃z vtutẽ instr̃i: qa vtutẽ agẽt] mãifestat vt primũ operatiõis ꝓncipiũ: vtutẽ aũt istr̃i nõ mãifestat nisi q̃ten⁹ ẽ susceptiuũ ifluẽtie ꝓncipalis agẽtis ſm q mouet ab eo. Silr ẽt vtus q̃ nõ ꝑcedit ex ꝓncipys essentialib⁹ rei nõ mãifestat nãm ei⁹ nisi q̃tũ ad susceptibilitatẽ: sicut virt⁹ q̃ aq̃ calefacta põt calefacere: nõ mãifestat nãm ei⁹ nisi q̃tũ ad calefactibilitatẽ: ⁊ iõ nihil phibet gn aq̃ hũs hãc vtutẽ sit eiusdẽ spẽi cũ aqua nõ hñte vtutẽ istã. Silr ẽt nõ ẽ icõueniẽs q ignis ille qui hẽbit vim purgãdi faciẽ mũdi sit alteri⁹ spẽi ab igne q apõ nos ẽ: cũ vis calefactiua nõ oziaꝛ ī ipo ex ꝓncipys essẽtialib⁹: ſz ex diuina opatiõe: siue dicaꝛ q illa virt⁹ sit aliq̃ ẽlitas absoluta: sicut calor ī aq̃ calefacta: siue sit ĩtẽsio q̃daz: sicut de istrumẽtali vtute ī. i. di. dcm̃ ẽ. ⁊ ℔ pbabili⁹ est: q ignis ille nõ aget nisi vt istr̃z dine vtutis. ¶ Ad zm̃ dõz q ignis ex ppria nã ñ ferꝛ nisi sursũ: ſz iquãtũ segꝛ mãz quã regrit exꝛ ppriã spẽrã exñs: sic segꝛ mãe ꝛbustibil' sitũ: ⁊ p modũ istũ nõ est icõueniẽs: q vel ī circuitu: vel ī deoꝛsuz moueaꝛ: ⁊ ꝑcipue ſm q agit vt instr̃m virtutis diuine.

Ad secũdũ sic ꝑcedit. vr̃ q ille ignis purgabit ẽt celos supioꝛes: qz in ps dr̃. Opa manuum tuaꝝ sũt celi: ipi pibũt: tu aũt pmãebis. ſz ẽt superiores celi sũt opa manuũ dei. g̃ etiã ipsi in illa finali ꝛflagratiõe pibũt. ¶ P. z. Petri. 3. dr̃. Celi ardẽtes soluẽt ⁊ elemẽta ignis ardoꝛe tabescẽt. celi aũt q ab elemẽtis distinguũt sũt celi supioꝛes ī qb⁹ fixa sũt sidera. g̃ vr̃ q etiã illi p ignẽ illũ purgabũt. ¶ P. ignis ille est ad ℔ vt remoueat a corpoꝛib⁹ idispositiõe ad pfectionẽ gloꝛie: ſz ī celo supioꝛi ꝟueniẽt idispositio ⁊ ex pte culpe: qz diabolus ibi peccauit: ⁊ ex pte nãlis defect⁹: qz R o. 8. sup illud. Scim⁹ q oĩs creatura ĝemiscit ⁊ pturit vsq; adhuc. Dicit glo. Dia elemẽta cũ laboꝛe sua explẽt officia: sicut sol ⁊ luna nõ sine laboꝛe statuta sibi iplẽt spacia. g̃ etiaz celi purgabũt p ignẽ illũ. ¶ Sz ꝺ est q corpa celestia pegrine impssiõis receptiua nõ sũt. ¶ P. sup illud. i. Thes. i. In flãma ignis dãtis vindictã. Dicit glo. Ignis erit ī mũdo q ꝑcedet euz tãtũ spaciũ aeris occupãs q̃tũ occupauit aq̃ ī diluuio. sed aq̃ diluuy nõ ascẽdit vsq; ad supioꝛes celos: ſz solũ. 15. cubitis sup altitudinẽ mõtiũ: vt habetur Ecñ. 7. ergo celi superiozes illo igne nõ purgabũtur.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q ignis ille alia elemẽta cõsumet: qz vt dicit glo. Bede. z. Petri vlt]. Elemẽta q̃tuoꝛ qb⁹ mũdus cõstitit ille maxim⁹ ignis absumet: nec cũcta ĩterꝛ ꝛsumẽt vt nõ sint: ſz duo ex toto cõsumet: duo vo ī melioꝛẽ restituet faciẽ. g̃ vr̃ q ad min⁹ duo elemta p ignẽ illũ dstruẽda sint totaliꝛ. ¶ P. Apoc. zi. dr̃. Primũ celũ ⁊ pma terra abyt: ⁊ iã mare nõ est. sed p celũ aer itelligiꝛ: vt Aug. dicit. Mare aũt est aquaꝝ cõgregatio: vr̃ g̃ q illa tria elemẽta totaliter destruẽt. ¶ P. ignis nõ purgat nisi ſm ℔ q alia efficiant mãe ei⁹. si g̃ ignis purgat alia elemẽta: oz q ei⁹ mã efficiãt. g̃ oz q ī nãz ignis trãseãt: ⁊ sic a nã sua corrũpẽt. ¶ P. forma ignis ẽ nobilissima forma ad quã pduci possit elemẽtaris mã: ſz p illã purgationẽ oĩa ī statũ nobilissimũ mutabũt. g̃ alia elemta ī ignẽ totaliꝛ ꝟuertũt. ¶ Sz ꝺ est qõ dr̃. i. Coz. 7. sup illud. Preterit figura hui⁹ mũdi. Pulchritudo ñ substãtia hui⁹ mũdi ptẽrit. ſz ipa subꝛa elemẽtoꝝ ptinet ad mũdi pfectionẽ. g̃ elemẽta nõ cõsumũt ſm suã subam. ¶ P. illa finalis purgatio q̃ fiet p ignem rñdebit pie purgatiõi q̃ facta ẽ p aquã. ſz illa nõ corrũpit elemẽtoꝝ subam. g̃ nec illa que fiet p ignẽ corrumpet.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q nec oĩa elemẽta p illũ ignẽ purgabunt: qz vt iã dictũ ẽ ignis ille nõ ascẽdet: nisi q̃tũ ascẽdit aq̃ diluuy: sed aq̃ diluuy nõ ꝟuenit vsq; ad spẽrã ignis. g̃ nec p vltimã purgationẽ elemẽtũ ignis purgabit. ¶ P. Apoc. zi. dicit glo. sup illud. Vidi celũ nouuz ⁊c. Immutatio aeris

ꝛ terre dubitabile nō est qn per ignē fiat: sz de aq̄ dubitaf nā purgatione in seipa here credif. ḡ ad min⁹ nō est certū q⁹ oīa elemēta purgenf. ¶ p. loc⁹ qui est ppetue ipfectionis nūq̄ purgat: sz in iferno erit ppetua ifectio. cū ḡ ifern⁹ ītra elemēta colloceſ: vī q⁹ nō totalr oīa elemēta purgēf. ¶ p. paradisus terrestris ī terra cōtineſ. sed ille nō purgabiſ per ignē. qz nec etiā aque diluuij illuc ascēderūt vt Beda dicit: ꝛ hī. z⁹ sniarū di. 17. ḡ vī q⁹ nō totalr oīa elemēta purgēf. ¶ Sed ɔ̄ est glo. supra iducta q̄ hī. z. Petri vlt. q⁹ quattuor elemēta ignis ille absumet.

¶ Rūdeo dōm ad pmā. q. q⁹ purgatio mūdi ad hoc est vt remoueat a corporib⁹ dispositio ɔtraria pfectioni glorie vt supra dictū ē. q̄ gdē pfectio est vltima rez ɔsūmatio: ꝛ hec gdē idispō in oīb⁹ corporib⁹ iuenif: sed diuersimode in diuersis. In gbusdā. n. iuenif idispō fm aliquid iherēs substātie ipsoꝝ sicut in istis corporib⁹ iferioribus q̄ p mutuam mixtionē decidūt a ppria puritate. In gbusdā vo corporib⁹ iuenif idispositio nō p aliud substātie coꝝ iherēs: sicut in corporib⁹ celestib⁹: i gbus nihil iuenif repugnans vltime pfectiōi vniuersi: nisi mot⁹ q̄ ē via ad pfectionem: nec mot⁹ quilibet sed loc⁹ trīs q nō variat aliqd qō intrinsecū sit rei: vt substantiā aut quātitatē: aut qualitatē: sz solū locū qui est extra rem: ꝛ iō a suba celi supioris nō oz q⁹ aliqd remoueat: sz oz q⁹ mot⁹ ci⁹ quieteſ: getatio aūt motus localis nō fit p actionē alicui⁹ cōtrary agētis: sz p B q⁹ motor desistit a mouēdo: ꝛ ideo corpa celestia: nec p ignē nec p alicui⁹ creature actionē purgabūf: sz ipa coꝝ getatio sola volūtate diuina accidēs eis loco purgatiōis erit.

¶ Ad p^m ḡ dōm q⁹ sicut dicit Aug. zo. de ci. dei. verba illa psal. intelligēda sūt de celis aereis q purgabūf per ignez vltime cōflagratiōis. Vel dicēdū q⁹ si etiā ō supioribus celis itelligaf: tūc dicunf perire quātū ad motū q̄ nūc cōtinue mouēf. ¶ Ad z^m dōm q⁹ petr⁹ se exponit de gbus celis itelligat. pmiserat. n. añ vba iducta q⁹ celi pus ꝛ terra p quā perierāt q nūc sūt eodē vbo repositi igni reseruati in diē iudicij. illi ḡ celi p ignē purgabunf q pus aq̄ diluuij sūt purgati. s. celi aerei. ¶ Ad tertiū dōm q⁹ ille labor: ꝛ il la seruit⁹ creature q corporib⁹ celestib⁹ ab Ambro. attribuiſ: nihil est aliud q̄ vicissitudo mot⁹ rōne cui⁹ tempoꝝ subyciūf ꝛ ōfect⁹ vltie cōsumatiōis q̄ finalr in eis erit. ex culpa etiā demonū celū empyreū ifectionē nō ɔtraxit: qz peccādo statim de celo expulsi sunt.

¶ Ad. z. q. dōm q⁹ circa hāc questionē multipler est opīo. Quidā. n. dicūt q⁹ oīa elemēta manebūt q̄tū ad māz: oīa aūt mutabunf q̄tū ad impfectionē: sed duo coꝝ retinebūt ppriā formā subalē. s. aer ꝛ terra: in duob⁹ vo. s. igne ꝛ aqua nō remanebit forma substātialis coꝝ: sed mutabūf ad formā celi: ꝛ sic tria elemēta. s. ignis aer ꝛ aq̄ celū dicēf: aq̄uis aer retineat eādē formā subalē quā nūc habet: qz nūc etiā celū dicif. vñ ꝛ Apoc. zi. nō fit mētio nisi de celo ꝛ terra. Vidi ingt celū nouū ꝛ terrā nouā. Sed hec opinio est oino absurda: repugnat. n. ꝛ phīce fm quaz ponī nō potest q⁹ corpora iferiora sint in potētia ad formā celi: cū nec mām habeant cōmunē nec cōtrarietatē adinuicez: ꝛ etiā theologie: qz fm hāc positionē nō saluabiſ perfectio vniuersi cū ītegritate suarū partiū duob⁹ elemētis sublatis. vnde per hoc qō dicit celū itelligiſ gntū corpus: oīa vo elemēta intelligūf p terrā: sicut in psal. dī. Laudate dñz de terra: ꝛ segf. Ignis: grādo: nix: glacies ꝛc. Et ideo alij dicunt q⁹ oīa elemēta manebūt fz substātiā: sed q̄litates actiue ꝛ passiue ab eis remouebūf: sic etiā ponūt q⁹ ī corpore mixto elemēta saluabūf fm formas suas substātiales sine hoc q⁹ pprias q̄litates hēant cū sint ad mediū reducte: ꝛ mediū neutrū extremoꝝ est. Et huic etiam vī cōsonare qō Aug. dicit. zo. de ciui. dei. De illa cōflagratione mūdana elemētoꝝ corruptibiliū: qualitates q̄ corporib⁹ nostris congruebāt ardēdo penit⁹ interibūt atq̄ ipa suba eas q̄litates habebit: q̄ corporib⁹ imortalib⁹ mirabili mutatiōe conueniāt. Sed istud nō vī pbabile: cum qualitates pprie elemētoꝝ sint effect⁹ formaꝝ subaliū q⁹ formis substātialib⁹ manētib⁹ qualitates pdicte possint mutari ni si p actionē violētā ad tempus: sicut in aqua calefacta videm⁹ q⁹ ex vi sue spēi frigiditatē recuperat quā p actionē ignis amisit dūmō spēs aq̄ māeat. Et pterea etiā ipe qualitates elemētares sūt de pfectiōe secūda elemētoꝝ sicut ppriē passiones coꝝ. Nec est pbabile q⁹ in illa finali ɔsūmatione aliqd naturalis pfectiōis ab elemētis tollatur. Et ideo videf dicēdū q⁹ manebūt elemēta q̄tū ad subaz ꝛ qualitates coꝝ pprias: sed purgabunf vt supra dictū ē ab ifectiōe quā ex peccatis hoīum cōtraxerūt: ꝛ ab impuritate que p actionē ꝛ passionē mutuā in eis accidit: qz iaz cessante motu pmi mobilis: in iferioribus elemētis mutua actio ꝛ passio eē nō poterit. ꝛ B Aug. appellat q̄litates corruptibiliū elemētoꝝ. s. naturales corū dispositiones fm quas corruptiōi appropiquāt. ¶ Ad pmū ergo dicēdū q⁹ ignis ille dicif quattuor elemēta absumere iquātū ea aliquo mō purgabit. Qō aūt sequif duo ex toto cōsumet: nō est itelligēdū q⁹ duo elemēta fm substātiā destruanf: sed qz duo magis remouebunf a pprietate quaz nūc habēt: q̄ gdem duo a quibusdā dicunf esse ignis ꝛ aqua: que maxime cedūt in qualitatib⁹ actiuis. s. calore ꝛ frigore: que sūt maxime corruptiōis pncipia ī alys corporibus. Et qz tūc nō erit actio ignis ꝛ aq̄ que sūt maxime actiue. maxie immutari videbunf a virtute quā nūc habēt. Aly dicūt hec duo esse aerē ꝛ aquā. ppter varios mot⁹ istoꝝ duoꝝ elemētoꝝ quos cōsequunf ex motu corporis celestiū: ꝛ qz isti motus nō erūt sicut fluxus ꝛ reflux⁹ maris ꝛ cōmotiōes vētoꝝ ꝛ hȳ: ideo illa elemēta maxime mutabūf a ppriete quā nunc habent. ¶ Ad z^m dōm q⁹ sicut dicit Aug. zo. de ciui. dei cum dicif. Et mare iā nō est. p mare pōt intelligi pns seculū de quo supra parū ante dixerat: mare dedit mortuos suos. Si tamē ad mare ad litterā referem⁹: tūc est dicēdū: q⁹ in mari duo itelligūf. s. substātia aquaꝝ ꝛ earū dispositio quātū ad salsedinē: ꝛ fluctuum ɔmixtiones. ꝛ quantum ad hoc secundum mare non remanebit: manebit autem q̄tū ad primū. ¶ Ad tertiū dicēdū q⁹ ignis ille nō aget nisi vt istīm. puidētie ꝛ vtutis dīne: vñ ñ aget ī alia elemēta vsq̄ ad corporis ɔsūptionē: sz solū vsq̄ ad purgationē: nec oz q⁹ illud qō efficit mā ignis totalr a specie ppria corrumpaf. sicut pz in ferro ignito qō a loco ignitiōis remotū ex virtute speciei remanētis ad ppriū statū ꝛ pristinū redit: ꝛ ita etiā erit de elementis p ignem purgatis. ¶ Ad 4^m dōm q⁹ in partibus elemētoꝝ nō oportet cōsiderari solū quid cōgruat alicui parti fm se accepte: sed ēt qd cōgruat fm ordinē ad totū. Dico ḡ q⁹ aq̄ q̄uis cēt nobilior si bret formā ignis: sil'r terra ꝛ aer. vniuersus trīs cēt impfecti⁹ si tota elemētoꝝ mā formā ignis assumeret.

¶ Ad. 3. q. dicēdū q⁹ gdaz dīt q⁹ ignis ille ascēdet vsq̄ ad sūmitatē spacy ɔtinētis quattuor elemēta: vt sic elemēta totalr purgēf: ꝛ ab ifectiōe peccati: quo etiā supiores ptes elemētoꝝ sūt ifecte: vt pz p fumū ydolatrie supioza ifīciētis: ꝛ etiā a corruptiōe: qz elemēta fm oēs partes sui corruptibilia sūt. Sz ista opinio repugnat auctoritati sacre scripture: qz. z^a. Petri. 3°. dī q⁹ illi celi repositi sūt igni q fuerūt per aquā purgati. Et Aug. dicit. zo. ō ci. dei. q⁹ ille mūdus qui diluuio peryt igni reseruaf. Constat aūt q⁹ aqua diluuij nō ascēdit vsq̄ ad sūmitatē spacy elemētoꝝ. sed solūmodo vsq̄ ad. 15. cubitos sup altitudines mōtiū. Et pterea notū est q⁹ vapores eleuati a terra vel fumi gcūq̄ ñ pñt ptrāsire per totā sperā ignis vt pueniāt ad sūmitatē ei⁹: ꝛ ita ifectio peccati nō pueniet vsq̄ ad spaciū pdictū. A corruptibilitate etiaz elemēta nō pñt purgari per subtractionem

alicui⁹ qō per ignē possit cōsumi:sed per ignē poterūt ꝓsumi impuritates clemētoꝝ:que ex eoꝝ permixtiōe perueniūt:huiusmodi aūt impuritates precipue sūt circa terrā vsq; ad mediū aeris interstitiū. vñ vsq; ad illud spacium ignis vltime cōflagratiōis elemēta purgabit:tātū.n. etiā aque diluuy ascēderūt: qō ꝓbabiliter extimari potest ex mōtium altitudīe quos determiata mēsura trāscēderat. Primū g̃ cōcedimus. Ad z^m dōm q; ratio dubitatiōis in glo.exprimit:qz.s.aqua in se virtutē purgatiōis habere credit.nō tn̄ hz vim purgatiōis talis qualis futuro statui competit:vt ex dictis patz. Ad 3^m dōm q; illa purgatio p̄cipue ad hoc erit:vt qcqd est imperfectionis a scōz habitatiōe remoueat:z iō in illa purgatiōe totū qō est fedū ad locū dānatoꝝ cōgregabit. vñ infern⁹ nō purgabit:sed ad ipm adducent toti⁹ mūdi purgamēta. Ad quartuz dōm q; q̄uis pctn̄ p̄mi hoīs in terrestri paradiso sit cōmissum:nō tn̄ locus ille est locus peccātiū:sicut nec celū empyreū:ex vtroq; enī loco homo z diabolus statiz pp pctn̄ sunt eiecti:vñ locus ille purgatiōe nō idiget.

Ad tertium sic ꝓcedit. vī q; ignis vltie cōflagratiōis iudiciū dz sequi.Aug.n.20.de ciui.dei.hunc ordinē ponit eoꝝ que in iudicio sūt futura dicēs:In illo iudicio: vel circa illud iudiciū has res dicim⁹ esse vēturas:Helyam tesbitem:fidē iudeoꝝ: antixp̄z pseuturū:x̄pm iudicaturū:mortuoꝝ resurrectionē: bonoꝝ malorūq; diuisionē:mūdi cōflagratiōez:cinsdēq; renouationē.g̃ cōflagratio iudiciū sequit. P̄.Aug. dicit in eodē li.Iudicatis impys z in ignē eternū missis:figura huiꝰ mūdi mūdanorū igniū cōflagratiōe peribit.ergo idez qō ꝓius. P̄.dns ad iudicādū veniēs aliquos viuos reperiet: vt pz ex hoc qō hr̄.i. Thes.4.vbi ex psona eoꝝ apl's dicit.Deinde nos qui viuim⁹ q; residui sum⁹ in aduētu domini ꝛc.sed hoc nō esset si cōflagratio mūdi ꝓcederet: qa per ignē dissoluerent:g̃ ignis ille iudiciuz seq̄t. P̄.dns dr̄ iudicatur⁹ orbē per ignē:z iō cōflagratio finalis vr̄ esse executio diuini iudicy. sed executio sequit iudiciū . ergo ille ignis iudiciū sequit. Sed ꝫ est qō dr̄ in psal. Ignis ante ipm p̄cedet. P̄.resurrectio p̄cedet iudiciuz: alias n̄ videret oīs oculus x̄pz iudicantē.sed mūdi cōflagratio resurrectionez p̄cedet.sancti.n.qui resurgēt corpora spiritualia etiā impassibilia habebūt:z ita nō poterūt per ignē purgari:cum tn̄ in littera dicat ex verbis Augu.q; p ignē illum purgabitur si quid in aliquibus sit purgandum. ergo ignis ille iudicium precedet.

Ulterius vī q; ignis ille nō hēbit talē effectū in hoībus qualis in littera designat:illō.n.cōsumi dr̄ qō reducit ad nihilū:sed corpora impioꝝ nō soluent in nihilū:ſz in eternū ꝓseruabūtur vt eternā penā sustineāt.ergo ignis ille nō erit malis cōsūptio:vt littera dr̄.Si dicat q; ꝓsumet malorū corpora inq̄tū ea resoluet in cinerē.Contra:sicut corpora malorū ita z bonorū in cinerē resoluent. hoc.n. ē xpi priuilegiū:vt caro eius corruptionē nō videat. ergo etiaz z bonis tūc repertis erit cōsumptio. P̄.infectio peccati magis abūdat in elemētis ſm q; veniūt ad cōpositionē humani corporis:in quo est corruptio fomitis etiā q̄tum ad bonos q̄ in elemētis extra corpus humanū existētib⁹ ſz elementa extra corpus humanū existētia purgabūtur ꝓpter peccati infectionez.ergo multofortius oportet per ignem purgari elementa in corporibus humanis existētia:siue bonorum:siue malorū:z ita oportet vtrorūq; corpora resolui. P̄.q̄diu stat⁹ vie durat: elemēta similiter agunt in bonos z in malos.sed adhuc durabit status huiusmodi vie in illa cōflagratione: qz post statū huius vie nō erit motus naturalis:que tn̄ per illā cōflagrationē cauſabit .ergo ignis ille equaliter aget in bonos z in malos: z ita videtur q; nō sit aliqua discretio inter eos q̄tum ad effectum illius ignis suscipiēduz sicut in littera ponitur: P̄. illa cōflagratio quasi in momento perficiet.ſz multi inuenientur viui:in quibus erunt multa purgabilia.ergo illa cōflagratio nō sufficiet ad eorum purgationē.

Ulteri⁹ videtur q; ignis ille nō inuoluet reprobos:quia Malach.3.super illud. Purgabit filios leui.dicit glo.Duos ignes legimus futuros:vnum quo purgabit electos: z precedet iudiciū:alterum qui reprobos cruciabit. sed hic est ignis inferni qui malos inuoluet:primus autez ē ignis finalis conflagrationis.ergo ignis finalis conflagratiōis nō erit ille q; malos inuoluet. P̄. ignis ille deo obsequēs in purgatiōe mūdi. ergo deberet remunerari alys elemētis remuneratis:z precipue cum ignis sit nobilissimuz elementoꝝ.nō ergo videtur q; in infernuz debeat deyci ad damnatorum penam. P̄.ignis qui malos inuoluet erit ignis inferni.sed ignis ab initio mundi preparatus est damnatis.vnde Matthei.25. Ite maledicti in ignem eternuz qui preparatus est ꝛc.z Isa.30. Parata est ab heri tophet a rege preparata ꝛc.glo.ab heri.idest ab initio. Tophet: idest vallis gehenne:sed ignis ille finalis conflagrationis non fuit ab initio preparatus:sed ex cōcursu mundanorum ignium generabitur:ergo ille ignis est alius ab igne inferni quo reprobos inuoluet. In cōtrarium est qō in psal.de igne illo dicitur q; inflāmabit in circuitu inimicos eius. Preterea Daniel. 7° dicitur. Igneus fluuius rapidus qui egrediebatur a facie eius.glo. Ut peccatores traheret in gehennam. loquitur autem auctoritas illa de igne illo de quo nunc est mentio: vt patet per quandam glo.que ibi dicit:vt bonos purget z malos puniat.ergo ignis finalis conflagrationis in infernum cum reprobis demergetur.

Respōdeo dicēdum ad primam questionem q; illa cōflagratio ſm rei veritatem q̄tum ad sui initium iudiciuz precedet:quod ex hinc manifeste colligitur q; mortuorū resurrectio iudiciū precedet. qō patet ex hoc quod dicit .i. Thes.4.q; illi etiam qui dormierūt rapientur in nubib⁹ in aera obuiā Christo ad iudicium venienti. simul autez erit resurrectio cōmunis:z corporum sanctorū glorificatio:sancti enim resurgentes corpora gloriosa resumēt: vt patet per illud quod dicitur.i. Cor.15. Seminat in ignobilitate:surgent in glozia. simul autem cum corpora sanctoruz glorificabunt z tota creatura suo modo renouabitur.vt pz per id quod dicit Ro.8. q; ipa creatura liberabit a seruitute corruptionis in libertate glie filiorū dei.cū ergo cōflagratio mundi sit dispositio ad renouationē predictā:vt ex dictis pz:manifeste potest colligi q; illa cōflagratio:quo ad purgationem mundi iudicium precedet: ſz quo ad aliquem actum:qui.s.est soluere malos iudiciuz sequetur. Ad primū g̃ dōm q; Aug. nō loquit determinando.sed opinādo: qō patet ex hoc qō sequitur. Que oīa quidem ventura esse credendum est. sed quibus modis z quo ordine veniant magis tūc docebit rerū experiētia q̄ nūc ad perfectum hominis intelligentia valeat ꝓsequi. Existimo tn̄ eo quo a me cōmemorata sunt ordine esse vētura.g̃ pz q; hoc dixit opinādo. Et silr dicēdū ad scōm. Ad 3^m dōm q; sicut supra.43.di.dictuz est. Oēs hoies morient z resurgēt.ſz tn̄ illi viui dicuntur reperiri qui vsq; ad tempus cōflagratiōis in corpore viuēt. Ad 4.^m dōm q; ignis ille nō exequit sniam iudicis nisi q̄ ad iuolutionē maloꝝ:z quātū ad hoc sequitur iudicium.

Ad z^am.q.dicēdum q; ignis ille finalis conflagrationis quātum ad hoc vt iudicium precedet aget vt instrumentum diuine iustitie z iterū per virtutē naturalē ignis: q̄tum ergo pertinet ad virtutē naturalē ipsius: simil'r aget in bonos z malos qui viui reperient vtrorūq; corpora in cinerē resoluendo:inq̄tum vo aget:vt instrumentum di-

nine iustitie:diuersimode aget in diuersos q̃tũ ad sensus pene:mali.n.per actionẽ ignis cruciabũt:boni vo ĩ gb⁹ nihil purgãdũ iuenit oĩno nullũ dolorẽ ex igne sentiẽt:sicut nec pueri senserũt ĩ camio. Dañ.3. q̃uis cor corpa nõ seruentur integra sicut puerorum seruata fuerunt:ꝛ hoc diuina virtute fieri poterit;vt sine doloris cruciatu resolutionem corporum patiantur. Boni vero in quibus purgãdum reperiet sentient cruciatũ doloris ex illo igne plus vel min⁹ ꝓ meritoꝝ diuersitate;sed q̃tũ ad actũ quez p⁹ iudiciũ ille ignis hẽbit;ĩ dãnatos tñ aget;qz oẽs boni habebũt corpora impassibilia. ¶ Ad p^m g̃ dõm q⁹ ꝓsumptio ibi accipitur nõ ꝓ anulatiõe;sed ꝓ resolutione in cineres. ¶ Ad z^m dõz q⁹ bonoꝝ corpora q̃uis in cinerẽ resoluant per ignẽ,nõ tñ ex ꝑ dolorẽ sentiẽt;sicut nec pueri ĩ fornace existẽtes vt dcñ est:ꝛ q̃tũ ad hoc est dissimile ö bonis ꝛ malis. ¶ Ad 3^m dõz q⁹ clemẽta in corpozib⁹ hũanis existentia purgabũt ꝓ ignẽ etiã in corpib⁹ electoꝝ:sed hoc p diuinã vtutẽ fiet sine cruciatu doloris. ¶ Ad 4^m dõm q⁹ ignis ille nõ aget tñ fm nãlem elti vtutẽ:sz ẽt vt dine iustitie ĩstrumẽtũ. ¶ Ad 5^m dõm q⁹ tres cãe sũt q̃re subito illi q viui reperient purgari poterũt. Una est qz pauca purgãda in eis iueniũt:cũ terroꝛib⁹ ꝛ psecutionib⁹ ꝓcedẽtib⁹ fuerit purgati. Secũda est;qz viui ꝛ volũtary sustinebũt penã:pena aũt ĩ hac vita voluntaria suscepta multo plus purgat q̃ pena post mortẽ ĩflicta:sicut pz in martyrib⁹;q⁹ si quid purgãdũ in eis iuenit:passiõis falce tollit;vt Aug. dicit:cũ tñ pena martyruz breuis fuit ĩ purgatiõe q̃ ĩ purgatorio sustinet. Tertia est:qz calor ille recupabit in itensiõe quãtum amittit ĩ temporis abbreuiatiõe.

¶ Ad.3.q.dõm q⁹ tota purgatio mũdi ꝛ ĩnouatio ad purgationẽ:ꝛ ĩnouationẽ hois ordiabit:ꝛ iõ oz vt mũdi purgatio ꝛ ĩnouatio purgatiõi ꝛ ĩnouatiõi humani gñis rñdeat humani aũt gñis purgatio q̃dã erit;q̃ mali segregabũt a bonis,vñ dr. Luc.3. Cui⁹ vẽtilabrũ in manu sua ꝛ purgabit areã suã ꝛ cõgregabit triticũ suũ,i.electos in horreũ suũ:paleas aũt.i.reprobos ꝛburet igne ĩextiguibili:vnde ita erit de purgatiõe mũdi;q⁹ qcqd erit turpe ꝛ fedũ ĩ infernũ cum reprobis retrudet;qcqd aũt erit pulchrũ ꝛ nobile ĩ superioribus reseruat ad gloriã electoꝝ;ꝛ ita etiam erit de illo igne cõflagrationis:sicut dicit Basilius super illud psal. Vox dñi intercidentis flãmã ignis:qz q̃ ad calidum vstiuum;ꝛ quãtũ ad id qõ in igne grossum reperietur,descendet ad inferos ad penã damnatorũ;qõ vero ẽ ibi subtile ꝛ lucidũ remanebit supi⁹ ad gloriã electorum. ¶ Ad p^m ergo dicẽdũ q⁹ ignis qui purgabit electos ante iudicium erit idẽ cũ igne cõflagratiõis mũdi;q̃uis qdaz contrarium dicãt;cõuenit enim vt cuz homo sit pars mũdi;eodẽ igne purgeꝛ hõ ꝛ mũdus:dicuntur aũt duo ignes q purgabit bonos ꝛ cruciabit malos;ꝛ q̃tũ ad officium;ꝛ aliquo modo q̃tũ ad substãtiã. qz nõ tota substãtia ignis purgantis ĩ ifernũ retrudet;vt dictũ est. ¶ Ad z^m dõz.q⁹ in hoc ignis ille remunerabit;qz illud qõ est grossuz in eo separabit ab ipo ꝛ retrudet in ifernũ. ¶ Ad 3^m dõz q⁹ sicut gloria electoꝝ post iudiciũ erit maioꝛ q̃ añ;ita ꝛ pena reproborũ;ꝛ ideo sicut claritas superiori creature addet ad augmẽtãdũ gliã electoꝝ;ita ꝛ qcqd est turpe in creaturis retrudet in infernũ ad augmẽtãdũ miseriã damnatorum;ꝛ ita igni ab initio ꝓparato in iferno nõ est incõueniens si alter ignis addatur. ¶ Alli saltẽ verba iudicis audient ꝛc.verba hec accipiẽda sunt nõ vocalia sed mẽtalia vt supra dictũ est. ¶ Et peribit celũ ꝛ terra nõ fm substãtiã sed fm spẽz;species hic dicitur corruptibilitas elemẽtorum,ꝛ alia que ad ignobilitatẽ coꝛ spectant. ¶ Ministerio angelorum virtute dei cooperante ꝛc.hoc intelligẽdum est de bonis angelis q̃tũ ad preceptuz;sed de malis angelis q̃tum ad executionem.

¶ De forma iudicis. Di. XLVIII. a

Solet ẽt q̃ri ĩ q̃ forma xp̃us iudicabit. In forma vtiqz fui iudicabit:q̃ oĩb⁹ in iudicio apparebit vt videant mali ĩ quẽ pupugerũt. Diuini tatẽ vo eius mali nõ videbũt. Esa. Tollat ipi⁹ ne videat gl̃iaz dei. Dũanitatẽ videbũt vt timeãt:dinitatẽ vo nõ:ne gaudeãt. Diuinitas enĩ sine gaudio videri non potest.

b

¶ Qz apparebit tunc in forma serui.

Sed cum in forma hũana cõstat eũ apparituꝝ.queriꝛ an in forma illa glorio sa appareat sicut vere est:an in forma qualis in passiõe extitit. Quidã putãt a malis talem videri qualem crucifixerũt.i. infirmã:qz dicit scriptura vt videant in quem pupugerunt. Sed aperte Aug. dicit forma serui gl̃ificatã a bonis ꝛ a malis tũc videri sic. Cũ in forma fui gl̃ificata iudicãtẽ viderit boni ꝛ mali tolleꝛ ipi⁹ vt nõ videat claritatẽ dei q̃ de⁹ est: quã soli mũdo corde videbunt:qõ erit eis vita eterna:forma g̃ hũana ĩ xp̃o gl̃ificata videbit a cũctis:vñ ꝛ xp̃s vr̃ iudicatur⁹ qa fili⁹ hois est. Ita.n.legit ĩ euãgelio Joã. ꝛ ptãtẽ dedit ei iudiciũ facere:qz fili⁹ hois ẽ. Non q⁹ ipe ex vtute hois sit iudicaturus:vel q⁹ ipe solus sine pr̃e ꝛ .s.s. iudiciũ sit facturus:sz qz ipe solus in forma fui iudicãs bonis ꝛ malis videbit. Cũ g̃ pr̃ nõ iudicet quẽq̃;sz oẽm ptãtẽ dedit filio: ñ ita ẽ ĩtelligẽdũ q̃si fili⁹ solus iudicet ꝛ ñ pr̃: sz qz forma filij hũana cũcti ĩ iudicio appebit:ñ ĩ forma ĩfirma:ꝛ gl̃iosa. Judicabit ãt ex vtute dinitati ñ sine pr̃e ꝛ spũscõ:ꝛ appebit terribilis ipũs ꝛ mitis iustis. erit.n. terroꝛ malis ꝛ lumẽ iustis.

¶ Qr̃ ꝑ forma fui dr̃ xp̃s suscitatur⁹ corpa.

c

Sicut dr̃ solus xp̃s ꝑ forma serui iudicatur⁹ pp cãm ꝓmissã:ita ẽt dr̃ suscitaturus corpa mortuoꝝ ꝑ hũanitatẽ: cũ tñ vtute dinitatis sit suscitatur⁹:nõ hũanitatis. Sed hac rõne illud dr̃:qz ĩ hũanitate suscepit qõ ẽ cã nr̃e resurrectiõis.i.passionez ꝛ resurrectionẽ. Jõ ei ascribit fm hoiem suscitatio mortuoꝝ. Cñ Aug. Per verbũ filiũ dei fit aiarũ resurrectio. Per verbũ factũ ĩ carne filiũ hois fit corpoꝝ resurrectio. Itẽ iudicat ꝛ suscitat corpora nõ pr̃: ꝛ filius fm dispẽsationez hũanitatis:ĩ q̃ minoꝛ pr̃e est xp̃us:ĩ eo qõ ẽ filius dei:est vita q̃ vuificat aias:ĩ eo qõ ẽ filius hois:iudex. Ecce ꝑ forma hũanitatis dr̃ suscitatur⁹ corpa ꝛ iudicatur⁹. Judicatur⁹ ãt qz illa forma cũctis ĩ iudicio appebit: ꝛ suscitaturus nr̃e qz ĩ eadẽ forma meritũ ꝛ cãm resurrectiõis nr̃e

suscepit. Et q2 ꝑm eãdẽ formã vocẽ dabit qua mortui ō monumẽtis resurgẽt ⁊ ꝓcedẽt. ꝑm q̃ de⁹ est viuificat aĩas non ꝑ tm̃: q2 nō tm̃ ꝑ vita est: sz ⁊ filiꝰ cũ eo ⁊ spũssanct⁹ eadẽ vita est q̃ ptinet ad aĩaz nō ad corp⁹. Corp⁹. n. nō sẽtit vitã sapiẽ: sz aĩa q̃ illũinat a lumĩe eterno. Sz ergo xp̃s potẽtia dinitatis viuificet aĩas ⁊ suscitet corpa ⁊ iudicet: nō ociose tm̃ ⁊ ꝑter rõnez ei ꝑm formã dei tribuit viuificatio aiaꝝ: ⁊ ꝑm formã serui iudiciũ ⁊ resuscitatio corporum.

¶ De loco iudicij. d

Vtãt qdã dñz descẽsurũ in vallẽ Josaphat ĩ iudicio: eo q̃ ipe p Johelẽ prophetã sic loquit. Cõgregabo oẽs gentes ⁊ deducã eas ĩ vallẽ iosaphat ⁊ disceptabo ibi cũ eis. In cº capli expõne ita repi. Hoc qdã puerilr itelligũt q̃ ĩ valle q̃ ẽ in latere mõtꝭ olineti descẽsur⁹ sit dñs ad iudiciũ: qõ frigidũ ẽ: q2 nõ ĩ terra. sz in spacio huiꝰ aeris sedebit ꝫ locũ mõtis olineti: ex quo ascẽdit: ⁊ sicut Joãnes crisº. dicit. angeli deferẽt añ eũ signuz crucis: vnde ĩ euãgelio veritas dicit. ⁊ tũc apparebit signũ filij hois ⁊c̃. Josaphat aũt interp̃tat iudiciũ dñi. in vallẽ ergo iosaphat. i. iudicij dñi congregabuntur oẽs impij: iusti xo nõ descẽdent in vallem iudicij. i. damnationis: sed in nubibus eleuabuntur obuiam Christo.

¶ De qualitate lũinariũ ⁊ tẽporis pº iudiciũ. e

Veniẽte aũt ad iudiciũ dño ĩ fortitudie ⁊ ptãte magna sol ⁊ luna dicũt obscurari: ñ sui lumis priuatiõe: sz supueniẽte maioris lumis claritate. Virtutes quoq̃ celoꝝ. i. angeli dicunt moueri: nõ metu dãnatiõis vl aliqua pturbatiõe pauoris: sz q̃dã admiratiõe eoꝝ que viderit. vñ Job colũne celi pauẽt aduẽtũ ei⁹. Añ diẽ xo iudicij sol ⁊ luna eclipsiz patiẽt. sic Joel testat dicẽs. sol ꝯuertet in tenebras ⁊ luna ĩ sanguinẽ añq̃z veniat dies dñi magnꝰ ⁊ horribilis. Magnꝰ xo dr pp magna que ibi fiẽt. Cũ ãt factũ fuerit celũ nouũ ⁊ terra noua: tũc erit lux lune sicut lux solis testãte esaia. Et lux solis septẽplr. i. sic lux septẽ dierũ: q2 q̃tũ luxit sol ĩ prĩa cõditiõe septẽ dierũ añ pctm̃ ꝑmi hois: tm̃ lucebit pº iudiciũ. Diorata. n. fuit lux solis ⁊ lune alioꝝq̃z fidez ppẽtz prĩmi hois: sz tũc recipiet sol mercedẽ sui laborꝭ: q2 septuplr lucebit: ⁊ tũc nõ erit vicissitudo diei ⁊ noctꝭ: sz tm̃ dies. Añ zacharias. Et erit dies vna q̃ nota ẽ dño: nõ dies neq̃z nox: ⁊ ĩ tpe vesperi erit lux: q2 tũc nõ erit varietas diei ⁊ noctis q̃ mõ est: sz cõtinua dies ⁊ lux. Esaias tm̃ vr dicere q̃ tũc nõ luceat sol vel luna loquẽs cõgregatiõe scoꝝ. Nõ erit tibi iqt ãpliꝰ sol ad lucẽdũz p diẽ: splẽdor lune illũinabit te: sz erit tibi dñs ĩ lucẽ sẽpiternã. Sz bis xo bis nõ negat solẽ ⁊ lunã tũc lucere: sz significat bis q̃ tũc erũt ĩ eterna btitudie: nullũ lucis vsũ ꝑstare: q2 vt ait Hiero. sup eũdẽ locũ. Celi terreq̃z solis atq̃z lũe nobis cessabit offm̃: ⁊ erit ipe dñs lumẽ suũ ĩ ppetuũ. ꝑt ẽt itelligi illõ esaie ea rõne dcm̃: q2 sol ⁊ luna tũc nõ hẽbũt ortũ ⁊ occasũ sicut nũc. vñ Jsid. illud esa. q̃si exponẽs ait. pº iudiciũ sol laborꝭ sui mercedẽ suscipiet. vñ ꝓpha. lucebit septẽplr ⁊ nõ vẽiet ad occasũ nec sol nec luna: sz ĩ quo creati sũt stabũt: ne ipij ĩ tormẽtis sub terra positi fruãt luce eoꝝ. vñ abac. sol ⁊ luna steterũt ĩ ordine suo. Ecce apte dicit solẽ ⁊ lunã tũc lucere: sed stabilr ꝑmanere. vbi etiã significat infernũ esse sub terra. Si xo queritr qs sit vsus lucis solis ⁊ lune tũc: Fateor me ignorare. quia in scriptis non memini me legisse.

Postq̃ determiauit magr de dño iudicio q̃tũ ad modũ iudicij: ⁊ ad mistros iudicis: hic determiat ea q̃ ptinẽt ad psonã iudicis. Et diuidit ĩ ptes duas. In ꝑma. n. ꝑte oñdit ĩ q̃ forma xp̃s ad iudiciũ veniens appebit. In zª determiat ō bis q̃ iudiciũ circũstãt: ibi. Et putãt q. dã dñm ⁊c̃. Prĩa ps diuidit ĩ duas. In ꝑma oñdit q̃ xp̃us iudicabit ĩ forma hois. In zª iducit filitudinẽ. s. q̃ xp̃s ꝛz q̃ ẽ hõ est cã resurrectiõis corpoꝝ: ibi. Et sicut dr xp̃s ⁊c̃. Prĩa ps diuidit ĩ duas. In pª determiat q̃ xp̃s in forma hois iudicabit. In zª q̃ ĩ forma hois gloriosa: ibi. Sz cũ ĩ forma hũana ⁊c̃. Et putãt qdã ⁊c̃. Hic determiat ea q̃ ad aduẽtũ iudicis circũstãt. Et circa hoc duo facit. Prĩo determiat ea q̃ ꝯcomitãt iudicis aduentũ. Scõo ea q̃ cõsequũt ibi. Cũ aũt factũ fuit celũ nouũ ⁊c̃. Circa ꝑmũ duo facit. Primo. n. determiat locũ aduẽt⁹. Scõo effectũ iudicis veniẽtis: ibi. Veniente aũt ad iudiciũ dño ⁊c̃.

Hic est duplex q̃stio. Prĩa ẽ ō ipo iudice. Scõa ō mũdi inouatiõe q̃ iudiciuz segr. Circa pm̃ q̃rũt q̃ttuor. Prĩo vtrũ xp̃s in forma hois sit iudicatur⁹. Scõo vtrũ in iudicio apparebit ĩ figura gliosa. Tertio vtrũ posset apparere in natura diuinitatis aliquibus sine gaudio. Quarto de his que aduentũ iudicis circunstant.

Ad primũ sic pcedit: vr q̃ xp̃s in forma hui nõ sit iudicatur⁹: iudiciũ. n. auctatẽ regrit in iudicãte. sz auctas sup viuos ⁊ mortuos est in xpo ꝑm q̃ ẽ deus. sic̃. n. est de⁹ ⁊ creator oĩum. g̃ in forma dinitatis iudicabit. ¶ p̃. in iudice requirit ptãs iuincibilis. vñ Ecc. 7º: Noli q̃rere fieri iudex nisi valeas vtute irrũpere iniqtates. sz vtus iuincibilis cõuenit xpo ꝑm q̃ est de⁹. g̃ ĩ forma dinitatis iudicabit. ¶ p̃. Job. 5º dr. Pater oẽ iudiciũ dedit filio: vt oẽs honorificẽt filiũ sic honorificãt pꝛem. sz honor eccl̃is ñ debet pꝛi ⁊ filio ꝛz hũanã nãz. g̃ ñ iudicabit ꝛz forma hũana. ¶ p̃. Dan. 7º dr. Aspiciebã donec throni positi sũt ⁊ ãtiqus dierꝫ sedit. throni aũt iudiciaria potestatẽ designãt: antiqtas aũt de deo dr rõne eternitatis: vt dicit Dio. in li. de di. no. g̃ ꝑm ꝟ iudicare cõuenit filio, put est eternꝰ: nõ g̃ ꝑm q̃ homo. ¶ p̃. Aug. dicit ⁊ hr in lra: q̃ p vbũ filij dei fit aĩaꝝ resurrectio: p vbũ factũ ĩ carne filium hois fit corpoꝝ resurrectio: sz iudiciũ illud finale magis ptiet ad aĩaz q̃z ad carnẽ. g̃ magis ꝯuenit iudicare xpo

fm q' est de⁹ q̄z inquātū est hō. ¶ Sz 3. Joh.5.dr. Ptātē dedit ei iudiciū facere: qz filiꝰ hoīs est. ¶ P. Job.36. dr. Cā tua q̄si ipy iudicata est.glo.a pilato. Jō iudiciū cāmqz recipies.glo.vt iuste iudices.sz xp̄us fm humanā nām iudicat⁹ est a pilato.ġ fm humanā nām iudicabit. ¶ P.ei⁹ est iudicare cui⁹ est legē ꝺdere. sz xp̄s ī hūana nā apparēs nobis legem euāgelȳ dedit.ġ z fm eandē nām iudicabit. ¶ Rñdeo dōm q̄ iudiciū aliq̄ dñium in iudicādo regrit vñ Ro.14. Tu qs es q̄ iudicas alienū seruū: z iō fm hoc xp̄o ꝺpetit iudicare q̄ dñiuz sup hoīes hz: de qb⁹ pncipaliꝰ erit finale iudiciū: ipe aūt est nr dñs nō solū rōne creationis: qz dñs ipe est de⁹ ipe fecit nos: z nō ipsi nos. sz ēt rōne redēptiōis: qō ei cōpetit fm humanā nām. vñ Ro.14. In hoc xp̄s mortu⁹ ē z resurrexit: vt z viuoꝝ z mortuoꝝ dñet. ad pmiū ātvite eterne nobis creatiōis bona ñ sufficerēt nisi redēptiōis bñficiū adderet pp impedimētū qō nāe create supuenit ex pctō pmi parētis: vñ cū iudiciū illud finale ad hoc ordiet vt alīq admittant ad regnū: alīq excludant a regno: ꝺueniēs ē vt ipe xp̄s fm hūanā nām cuius redēptōis bñficio ad regnū admittit: illi iudicio p̄sideat: z hoc est qō dr Act.io.q̄ ꝺstitut⁹ ē a deo iudex viuoꝝ z mortuoꝝ. Et qz p redēptionē hūani gn̄is ñ solū hoīes reparauit: sz ēt vniuersalr totā creaturā sz q̄ tota creatura reparato hoīe melioraf: vt dr Col'.i. Pacificās p sāguinē crucis ei⁹ siue q̄ in terris: siue q̄ ī celis sūt: iō nō solū sup hoīes sed sup vniuersā creaturā xp̄s p suā passionē dñiuz ꝓmeruit z iudiciariā ptātē. Matth. vlt. Data ē mihi oīs ptās in celo z in terra. ¶ Ad p^m ġ dōm q̄ in xp̄o sz diuinā nāz est auctas dominȳ respectu vniuersalis creature ex iure creatiōis. sz ī ipo est auctoritas dñȳ quā p passionē ꝓmeruit: z ē q̄si auctoritas secūdaria z acquisita: sz p̄ma ē nālis z eterna. ¶ Ad z^m dōz q̄ q̄uis xp̄s fm q̄ homo nō haberet a se inuīcibilē ptātē ex nāli virtute humane speciei: tñ ex dono ꝺinitatis etiā ī hūana nā hz iuincibilē ptātem fm q̄ sunt subiecta pcdib⁹ eius. vt dr. i. Cor.15. z Heb.2. z iō iudicabit quidez in hūana nā: sed ex virtute ꝺinitatis. ¶ Ad 3^m dicēdū q̄ xp̄o nō suffecisset ad humani generis redemptionē si purus homo fuisset: z iō ex hoc ipo q̄ fm humanā nām gen⁹ humanū redimere potuit: ac per hoc iudiciariā ptātē cōsecut⁹ est: manifeste oñdit q̄ ipe ē de⁹ z ita equalr honorādus cū patre nō inq̄tū homo: sed inquātū deus. ¶ Ad 4^m dicendū q̄ in illa visione Dañ. manifeste exprimit tot⁹ ordo iudiciarie potestatis: que quidē sic in p̄ma origine est in ipo deo: z spāliter ī patre qui ē fons totius diuinitatis: z ideo p̄mo premittit q̄ antiquꝰ dierū sedit: sed a pre iudiciaria potestas traducta est in filiū nō solū ab eterno fm diuinā nām: sed etiā in tempore fm humanā: in qua meruit eam: z ideo subiungit invisione predicta. Ecce cum nubibus celi quasi filiꝰ hoīs veniebat: z vsq ad antiquū dierum peruenit: z dedit ei potestatem z honorē z regnū. ¶ Ad 5^m dōm q̄ Aug. loquitur per appropriationē quandā: vt videlicet reducat effectꝰ quos xp̄s in hūana nā fecit ad causas aliquo mō ꝺsimiles: z qz fm aīam sumꝰ ad imaginē z similitudinē dei: fm carnez aūt sumus eiusdē spēi cum hoīe xp̄o. ideo ea que in aīabꝰ nostris xp̄s fecit diuinitati attribuit: que vo in carne nr̄a fecit vel facturus est attribuit carni ei⁹: q̄uis caro ei⁹ inquātum est ꝺinitatis organū vt dicit Damas. habeat etiā effectū in aīabus nr̄is: fm illud qō dr Heb. io. q̄ sanguis eius emendauit cōscientias nr̄as ab operibus mortuis: z sic etiā verbū caro factum est cā resurrectionis aīaꝝ. vñ etiam fm humanā nām ꝺuenienter est iudex nō solū corporalium: sed spiritualium bonorum.

Ad secundum sic proceditur: videtur q̄ xp̄us in iudicio nō apparebit ī forma humanitatis gloriosa. Joh.19. Videbunt in quē transfixerunt. glo. qz in ea carne vēturus est ī qua crucifixus est sz crucifixus est in forma infirma. ergo in forma ifirmitatis apparebit: nō in forma gloriosa. ¶ P. Matth.24. dicit. q̄ apparebit signū filȳ hominis in celo. ideſt signuz crucis. Et Chrisſ. dicit q̄ veniet in iudicio Christus nō solum vulnerum cicatrices. sed etiam ipam mortē exprobatissimam ostēdēs. ergo videtur q̄ nō apparebit in forma gloriosa. ¶ P. fm hanc formam deus in iudicio apparebit: que ab omnibus conspici possit. sed xp̄us fm formam humanitatis gloriosaz nō poterit videri ab omnibus bonis z malis: qz oculus glorificatus nō videt esse proportionatus ad videndū claritatē corporis glorioſi. ergo nō apparebit in forma gloriosa. ¶ P. illud qō promittitur iustis in premiū nō coꝺeditur iniustis. sed videre gloriā humanitatis promittit iustis in premiuz. Joh.io. Ingredient⁹ z egredient: z pascua inuenīet. ideſt refectionem z in diuinitate z in humanitate. vt Augu. exponit. Isa.33. Regem in decore suo videbunt. ergo in iudicio nō apparebit omnibus in forma gloriosa. ¶ P. fm illam formam Christus indicabit in qua iudicatus est: vnde super illud Joh.5°. Sic z filius quos vult viuificat: dicit glo. in qua forma iniuste iudicatus est iuste iudicabit: vt possit ab impys videri. sz iudicatus est in forma infirmitatis: ergo z in eadem in iudicio apparebit. ¶ Sed ꝺ est quod dicitur Luc.21. Tūc videbunt filium hominis venientem in nube cuz potestate magna z maiestate. maiestas autem z potestas ad gloriam pertinent. ergo in forma gloriosa apparebit. ¶ P. ille qui iudicat debet eminere illis qui iudicant. sed electi qui iudicabunt a xp̄o corpora gloriosa hēbūt. ergo multo fortius iudex in forma gloriosa apparebit. ¶ P. sicut iudicari est infirmitatis: ita iudicare est auctoritatis z gloríe: sed in primo aduentu quo Christus venit ad hoc q̄ iudicaretur in forma infirmitatis apparuit: ergo in secundo aduentu: in quo veniet ad hoc vt iudicet apparebit in forma gloriosa.

¶ Respōdeo dicēdū q̄ xp̄s dicitur dei z hominū mediator inquantum pro hominib⁹ satisfacit z interpellat apud patrez: z ea que sunt patris hominibus cōmunicat fm q̄ dicitur Jo.17. Claritatem quam dedisti mihi dedi eis. fm hoc autem vtrunq̄ cōuenit ei q̄ cum vtroq̄ cōmunicat extremorum. inq̄tū enim cū hominib⁹ cōmunicat vices hominū gerit apud patrē: inq̄tū vo cuz patre cōmunicat dona patris transmittit ad homines. Quia ergo in primo aduētu ad hoc venit vt pro nobis satisfaceret apud patrē in forma nostre infirmitatis apparuit: qz vo in secūdo aduentu ad hoc veniet: vt iustitiā patris in homines exequatur: gloriam demōstrare debebit que ineſt ei ex cōmunione patrem: z ideo in forma gloriosa apparebit. ¶ Ad primū ergo dicēdū q̄ in eadē carne apparebit. sz nō similiter se habēte. ¶ Ad z^m dicēdū q̄ signū crucis apparebit in iudicio nō ad iudiciū: tūc existētis ifirmitatis. sed potius vt p hoc iustior cor cōdemnatio appareat qui tantam misericordiā neglexerūt: z eorū p̄cipue qui xp̄m iniuste p̄secuti sunt: cicatrices aūt q̄ in ei⁹ corpe appebunt nō pertinebunt ad aliquā infirmitatē: sed erunt iudicia maxime virtutis qua xp̄s per passionis infirmitatem de hostibus triumphauit. Exprobratissimā etiam mortē ostendit nō sensibiliter oculis eam ingerens: ac si tūc eaz paterētur: sed ex his que apparebūt. s. iudicys preterite passionis homines in recognitionez preterite mortis adducet. ¶ Ad 3^m dicendū q̄ corpus glorioſum habet in potestate sua: vt se demōstret vel nō demonstret oculo nō glorioſo vt patet ex dictis que supra. 44. di. dicta sunt. z ideo ī forma gloriosa xp̄s ab hominib⁹ poterit videri. ¶ Ad quartum dicendū q̄ sicut amici gloria est delectabilis: ita gloria z ptās eius q̄ odio habet maxie cōtristat: z iō sicut vi-

sio glorie humanitatis xpi erit iustis in premiū: ita inimicis xpi erit in suppliciū. vñ Esa.26. Uideāt & cōfundātur zelātes populi:& ignis scilicz inuidie hostes tuos deuozet. ¶ Ad quitū dicēdū q̄ forma ibi accipitur pro natura humana in qua iudicatus est & etiā iudicabit: nō aūt p qualitate nature que nō erit eadem in iudicante scilicet infirma que in iudicato fuit.

Ad tertium sic ꝓcedit. vī q̄ dīnitas a malis sine gaudio possit videri:constat.n. q̄ ipm manifestissime cognoscāt xp̄m esse deū. ergo dīnitatē ei⁹ videbūt:& tñ de visione xpi nō gaudebunt. ḡ dīnitas sine gaudio videri potest. ¶ ℙ. uolūtas ipiozum peruersa nō magis aduersat humanitati xpi q̄z eius dīnitati. sed ℏ q̄ videbūt gloziam humanitatis cedet eis in penam: vt dictum est:ergo multo foztius si dīnitatem viderent magis tristarentur q̄z gauderent. ¶ ℙ. que sunt in affectu nō de necessitate sequētur ad ea que sunt i itellectu: vnde Aug. dicit ꝓcedit itellectus.& sequit. Tardus aūt nullus affectus.sed visio ad itellectū pertinet:gaudiū aūt ad affectū.ergo poterit esse dīnitatis visio sine gaudio. ¶ ℙ. oē qō recipit in aliquo recipit per modū recipientis & nō per modū recepti.sed oē qō videt quodāmdo in vidente recipit.ergo q̄uis dīnitas in se sit delectabilissima: tamē visa ab alys qui sunt tristitia absozpti nō delectabit.sed magis cōtristabit. ¶ ℙ. sicut se habet sensus ad sensibile: ita se habet itellectus ad itelligibile.sed ita est in sensibus q̄ palato nō sano pena ē panis: q̄ sano ē suauis:vt dicit Aug. & similiter accidit in alys sensib⁹. ḡ cum damnati habeāt itellectū idispositū:videt q̄ visio lucis icreate: magis afferet eis penā q̄z gaudiū. ¶ Sed ꝓtra est quod dicit Joh. 17. Hec est vita eterna: vt cognoscāt te verū deū:ex quo patet q̄ essentia beatitudinis in dei visiōe cōsistit. sed de ratiōe beatitudis est gaudiū.ergo dīnitas sine gaudio videri nō pōt. ¶ ℙ. essentia ipa dīnitatis est essentia veritatis.sed vnicuiq̄z est delectabile videre verum.vnde & oēs homies natura scire desiderāt: vt dicit i ꝓncipio Meth. ergo diuinitas sine gaudio videri non potest. ¶ ℙ. si aliqua visio nō semp est delectabilis:cōuenit eam quādoq̄z esse tristabilez.sed visio itellectiua nūq̄z est cōtristabilis: q̄z delectatiōi que est in itelligendo nō opponitur aliqua tristitia. vt dicit ph̄s.cuz ergo dīnitas nō possit videri nisi p itellectū: videt q̄ dīnitas sine gaudio videri nō possit. ¶ Respondeo dicēdū q̄ in q̄libet appetibili vel delectabili duo pñt cōsiderari.s.id qō appetit. vel est ō lectabile: & id qō est rō appetibilitatis vel delectabilitatis in ipso.sicut aūt ꝼm Boctiū in li.de hebdoma.id qō est habere aliquid ꝓterq̄z quod ipsum est potest:ipsum vero esse nihil aliud ꝓter se hz admixtum: ita id qō est appetibile vel delectabile pōt habere aliq̄d aliud admixtū. vnde nō fit delectabile vel appetibile: hz id qō est rō delectabilitatis nihil hz admixtum vel habere pōt: ꝓpter qō nō delectabilis sit vel appetibilis. Res igit que sunt delectabiles:p participationē bonitatis q̄ est rō appetibilitatis & ō lectabilitatis possunt apprehēsa nō delectare:sed id qō p essentiā suam est bonitas: ipossibile est q̄ ei⁹ essentia apphēsa nō delectet:vñ cum deus essentialiter sit ipa bonitas: nō pōt dīnitas sine gaudio videri. ¶ Ad p^m ḡ dom q̄ impy manifeste cognoscēt xp̄m esse deum:nō p hoc qō dīnitatē eius videāt.sed p manifestissima dīnitatis indicia. ¶ Ad 2^m dom q̄ dīnitatē ꝼm q̄ est in se nullus pōt odio hre: sicut nec aliquid pōt odio habere ipam bonitatē:hz q̄tū ad aliquos dīnitatis effect⁹ dī ab aliquib⁹ odio haberi iquātū.s.aliqd agit: vel ꝓcipit qō est cōtrariū voluntati: & ideo visio dīnitatis nulli potest esse nō delectabilis. ¶ Ad 3^m dōz q̄ verbū Aug.est itelligēdū qñ id qō apprehēdit per itellectū ꝓcedēte est bonū p participationē & nō per essentiam:sicut sūt oēs creature: vnde pōt in eis esse aliqd q̄re affectus nō moueat: similiter etiā in via deus cognoscit per effect⁹ & itellect⁹ nō attigit ad ipam essentiā bonitatis eius:vñ nō oportet q̄ affect⁹ itellectū sequat:sicut sequeret si essentiā eius videret:que est ipa bonitas. ¶ Ad 4^m dom q̄ tristitia nō noiat dispositionē. sed magis passionē ois autē passio a cōtraria cā fortiozi subueniēte tollitur:& nō eam tollit:& ideo tristitia damnatozū tolleretur si deum per essentiam viderent. ¶ Ad 5^m dicēdum q̄ per idispositionem o:gani tollitur ꝓpoztio naturalis ipsius o:gani ad obiectum:quod natū est delectare: & ꝓpter hoc delectatio impeditur: sed indispō que est i damnatis nō tollit nāle ꝓpoztionē:qua sūt ozdinati ad dīnaz bonitatē: cum imago semp in eis maneat:& ideo nō est simile.

Ad quartū sic ꝓcedit. vī q̄ aduentū dñi ad iudiciū nō ꝓcedēt aliqua signa:qz.i. Thes. 5°. Cum dixerint pax & securitas:repētinus eis superueniet interitus.sed nō esset pax & securitas si hoies per signa ꝓcedētia terrēt.ergo signa nō ꝓcedent illū aduētū. ¶ ℙ. signa añ mānifestationē ozdinātur:sed aduentus ei⁹ dz esse occult⁹. vñ.i. Thes. 5°. dies dñi sicut fur ita i nocte veniet. ergo signa nō debēt ipm ꝓcedere. ¶ ℙ. temp⁹ primi aduētus fuit ꝓcognitū a ꝓphis:qō nō est de scōo aduentu. vt supza dictū est.sed p̄mū aduētū xpi nō preceſſerūt aliqua hz signa.ergo nec secūdū ꝓcedent. ¶ Sed ꝓtra ē qō dicitur Luce.zi. Erūt signa in sole & luna & stellis. ¶ ℙ. Piero.ponit.15. signa ꝓcedentia iudiciū: dicens q̄ p^a die maria oia exaltabunt.15.cubitis super montes. Secūdo omnia equoza ꝓsternent in ꝓfundū:ita vt vix videri possint. Tertio redigent in antiquū statū. Quarto belue oēs & alia que mouent in aquis:cōgregabūt & leuabūtur sup pelagus moze cōtentionis inuicem mugiētes. Quinto oia volatilia celi cōgregabunt in campis inuicē plozātes nō gustātes neq̄z bibentes. Sexto flumia ignea surgēt ab occasu solis cōtra faciem firmaméti vsq̄z ad oztum cozruētia. Septimo oia sidera errātia fixa spargent ex se igneas comas:sicut comete. Octauo erit magnus terremotus: & omnia animalia ꝓsternētur. Nono oēs lapides tā magni q̄z parui diuidētur in quatuoz partes: vnaqueq̄z aliā collidēte. Decio oēs plāte sanguineū fluēt rozē. Undecio oēs mōtes & colles & edificia in puluerē redigēt. Duodecimo oia aialia veniēt ad cāpos de siluis & mōtib⁹ rugiētia & nihil gustātia. Tredecimo oia sepulchza ab oztu solis vsq̄z ad occasū patebūt cadauerib⁹ ad resurgēdū. Quartodecimo oēs hoies de habitaculis suis recedēt nō itelligentes: neq̄z loquētes:sed discurrētes. Quitodecimo oēs moziēt. & resurgēt cū motuis longe añ defunctis.

¶ Ulteri⁹ vī q̄ circa iudiciū ꝼm rei veritatē sol & luna obscurēt. qz vt dicit Raban⁹ sup Mat. nihil ꝓhibet itellige re:tūc tēpozis veraciter solē & lunā cū siderib⁹ ceteris suo lumīe ꝓuari:quo ō sole ꝓstat fcīs tpe dīnice passiōis. ¶ ℙ. lux cozpoz celestiū ad gñationē iferioz cozpoz ordinat: qz p eū ifluūt i hec iferiora:& nō solū p motū:vt dic Auerrois i li.ō substātia ozbis:sed tūc gñatio cessabit. ḡ nec lux in cozpib⁹ celestib⁹ remāebit. ¶ ℙ. iferiora cozpoza purgabūtur vt quibusdā videt a qualitatib⁹ qbus agūt: cozpus aūt celeste nō solū agit p motū:sed per lumē vt dictū est.ergo sicut mot⁹ celi cessabit:ita & lumē cozpoz celestium. ¶ Sz ꝓtra est q̄ ꝼm astrologos sol & luna simul eclipsim pati nō possūt.sed illa obscuratio solis & lune simul esse dicitur:scilicet domino ad iudiciū veniente. ergo nō erit obscuratio ꝼm rei veritatē per modum eclipsis naturalis. ¶ ℙ. nō congruit idem esse causam defectus alicuius rei & augmentatio:sed veniente domino lux luminariū ꝓmittit augēda. vñ Esa.30. Erit lux lune sicut lux sol & lux solis septēpliciter. ḡ nō est cōueniēs q̄ veniēte dño

lux illorum corporum cesset.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ virtutes celoꝝ dño veniẽte nõ moueanť: virtutes.n.celoꝝ dici nõ pñt nisi angeli beati.sed imutabilitas est ō rõne beatitudis.q̃ moueri nõ poterũt. ¶ ℙ. admirationis cã est ignorãtia:vt ps in pn⁹ Meth.sz sicut ab angelis lõge abest timor:ita ignorãtia. qr vt dicit Greg. Quid ẽ qõ nõ videãt:q videtẽ oĩa vidẽt:ergo nõ poterũt p admirationẽ moueri:vt in lra dr. ¶ ℙ.oẽs angeli astabũt dño iudicio.vñ Apoc.7. Et oẽs angeli astabũt in circuitu throni:sed virtutes nomiat vnũ spãlẽ ordinẽ ĩ ãgelis ergo nõ poti⁹ de eis dici debuit q̃ moueantur q̃ de alys angelis. ¶ Sz ℨ ẽ qõ dr Job.26. Colũne celi pauẽt aduẽtũ eius.sz colũne celi nõ pñt intelligi nisi p̃virtutes celorũ. q̃virtutes cõmouebũť. ¶ ℙ. Matt.24.dr. Stelle cadẽt de celo ꝛ virtutes celoꝝ mouebuntur.

¶ Ulteri⁹ vr̃ q̃ iudiciũ nõ fiet ĩ valle Josaphat: aut ĩ loco circũstãte:qr ad min⁹ oz oẽs iudicãdos in terra stare: aut eos tñ leuari ĩ nubib⁹ quoꝝ erit iudicare. sz tota terra p̃missiõis capere nõ posset multitudinẽ iudicãdoꝝ.q̃ nõ pt esse q̃ circa vallẽ illã sit iudiciũ. ¶ ℙ.sicut supra dictũ ẽ xp̃o ĩ hũanitate datũ est iudiciũ:vt iuste iudicet q ĩiuste iudicat⁹ est.sz ipe ĩiuste iudicat⁹ ẽ ĩ ptorio ℙilati:ꝛ snĩaz ĩiusti iudicy in golgatha suscepit. q̃ loca illa magis determinari debẽt ad iudiciũ. ¶ ℙ.nubes fiũt ex resolutiõe vapoꝝ.sz tũc nulla erit euaporatio vel resolutio. q̃ nõ poterit esse q̃ iusti ĩ nubib⁹ obuiã xp̃o in aera rapiãť:ꝛ sic oportebit ꝛ bonos ꝛ malos eẽ ĩ terra:ꝛ ita loc⁹ mlto ãplior reg/reret q̃ sit ista vallis. ¶ Sz ℨ est qõ dr Jobelis.3. Cõgregabo oẽs gẽtes ꝛ deducã eos ĩ valle Josaphat ꝛ discepta/bo ibi cũ eis. ¶ ℙ.Actuũ.i.dr. Quẽadmodũ vidistis eũz ascẽdẽtẽ ĩ celũ ita veĩet.sz ipe ascẽdit ō mõte oliueti q̃ pemiet valli Josaphat.q̃ ꝛ circa loca illa ad iudicãdũ veĩet.

¶ Rñdeo dõm ad p̃am.q.q̃ sicut supra dictũ ẽ:xp̃s ad iudicãdũ veniẽs in forma gloriosa apparebit pp auctoritatez q̃ iudici ỏbeť: ad dignitatẽ aũt iudiciarie ptãtis ptiet hr̃e aliqua idicia q̃ ad reuerẽtiã ꝛ subiectionẽ inducãt: ꝛ ideo aduẽtum xp̃i ad iudiciuz venientis multa signa p̃cedẽt:vt corda hoĩum in subiectionẽ vẽturi iudicis adducãtur: ꝛ ad iudiciũ p̃parenť hȯ signis cõmoniti. Que aũt sunt ista signa de facili nõ põt sciri:signa.n.q̃ in euãgelys legũtur: vt Aug.dicit ad Eusitiũ de fine mũdi:nõ solum ptinẽt ad aduẽtũ xp̃i ad iudiciũ:sz etiã ad tps ỏstructiõis hierusalẽ ꝛ ad aduẽtũ xp̃i quo xp̃s cõtinue eccl̃iam suaz visitat: ita q̃ forte si diligẽter aduertať nullũ eoꝝ iueniť ad futuruz aduẽtũ ptinere vt ipe dicit:qr illa signa q̃ in euãgelys tãgũtur:sicut pugne ꝛ terrores ꝛ hȯ a p̃ncipio humani generis fuerũt:nisi forte dicať q̃ tũc tempis magis ĩualescẽt: sed fm quã mẽsurã circũstãtia vicinũ aduẽtũ denunciẽt icertũ est. Signa vo q̃ Piero.ponit nõ asserit: sz ĩ ãnalib⁹ iudeoꝝ se ea reperisse scripta dicit:q̃ etiã valde parũ veri/similitudinis habẽt. ¶ Ad p̃m q̃ dõm fm Aug.ĩ li. ad Eusitiũ p̃dcõ:q̃ circa finẽ mũdi erit vniuersalis psecutio maloꝝ ℨ bonos:vñ simul alĩq timebũt.s.boni ꝛ aliqui securi erũt.s.mali.q̃ aũt dixerũt: Pax ꝛ securitas ꝛc. ad malos referẽdũ est qui signa futuri iudicy paruipẽdẽt:ad bonos vo pertiet qõ dr Luc.xi. Arescẽtib⁹ hoĩbus pre timore ꝛc. Vel põt dici q̃ oĩa illa signa que circa iudiciũ erũt ifra tẽ pus iudicy cõputãť:vt sic dies iudicy oĩa illa cõtineat: vñ q̃uis ex signis apparẽtib⁹ circa diẽ iudicy hoies terreanť añ tñ q̃ signa illa apparere incipiãt in pace ꝛ securitate se impy esse credẽt post mortẽ antixp̃i nõ stati videtes mũdũ cõsumari vt existimabũt. ¶ Ad zm dõz q̃ dies dñi dr sicut fur venire:qr ignoratur determiatũ tps: qõ p̃ signa illa cognosci nõ poterit:q̃uis etiã sub die iudicy cõpẽdi possint oĩa illa mãifestissima signa:q̃ imediate p̃cedẽt iudiciũ:vt dcm̃ est. ¶ Ad 3m dõm q̃ ĩ p̃mo aduẽtu xp̃s vẽit occult⁹ q̃uis determiatũ tps esset p̃us p̃cognitũ a p̃phis: ꝛ iõ nõ oportebat hȯ signa in p̃mo aduẽtu apparere: sicut apparebũt in secũdo aduẽtu ĩ quo mãifest⁹ veniet q̃uis determinatum tempus sit occultum.

¶ Ad.2.q.dõm q̃ si loquamur de sole ꝛ luna q̃tũ ad ipm momẽtũ aduẽt⁹ xp̃i:sic nõ est credibile q̃ obscureť sui luminis p̃uatiõe: qr tot⁹ mũdus inouabiť xp̃o veniẽte ꝛ sanctis resurgẽtib⁹ vt dictũ est. Si aũt loquamur de eis fm tempus p̃pinquũ añ iudiciũ sic esse poterit:q̃ sol ꝛ luna ꝛ alia celi lumiaria sui lumiis p̃uatiõe obscurabunť: vel diuersis temporib⁹:vel simul dina vtute faciẽte ad hoĩum terroreẽ. ¶ Ad p̃m q̃ dicẽdũ:q̃ Raban⁹ loquiť q̃tũ ad tẽpus iudicy p̃cedẽs. ¶ Ad zm dõm q̃ lux est ĩ corpib⁹ celestib⁹ nõ solũ ad causandũ gñationẽ ĩ istis iferioꝛib⁹.sz etiã ad eoꝝ pfectionẽ ꝛ ornatẽ.vñ nõ oz q̃ cessãte gñatiõe lux corpoꝝ celestiũ cesset.sed magis augeať. ¶ Ad 3m dõz q̃ nõ vr̃ esse p̃babile vt dictũ est:q̃ qualitates elemẽtares remoueãť ab elemẽtis q̃uis qdã ℙ posuerũt. si tñ remoueret nõ est simile de eis ꝛ de luce:eo q̃ q̃litates elementares hñt adiuicẽ ꝓtrarietatẽ vñ agũt corrũpẽdo:lux aũt nõ est p̃ncipiũ actiõis p viã cõtrarietatis: sed p viã p̃icipy regulãtis ℨria:ꝛ ad cõcordiã reducẽtis. Nec est etiam file de motu corporũ celestiũ: mot⁹.n.ẽ act⁹ impfecti. vñ ꝛ tolli dz qñ tolleť iperfectio:qõ de luce nõ põt dici.

¶ Ad.3.q.dõm q̃ virtutes ĩ angelis dupl̃r dicũť: vt ps per Dio.xi.ce.hierar. Quãq.n. nomẽ vtutũ vni ordini appropriaťq fm ipm est medius medie hierar. fm vo Greg.est supremꝰ in fine hierarchie. Alio mõ accipiť cõiter p oib⁹ celestibus spiritibus:ꝛ vtroq mõ põt accipi ĩ p̃posito. In lra.n.exponiť put accipiť secũdo mõ.s.p oĩbus angelis:ꝛ tũc dicũtur moueri pp admirationẽ nouitatis:q̃ ĩ mũdo erit sicut in littera dicitur.põt etiã exponi prout virtutes est proprĩũ nomẽ ordinis.ꝛ tunc ordo ille dicitur moueri p̃ alys rõne effect⁹:qr illi ordini fm Greg.attribuiť miracula facere:q̃ maxie circa illud tps fiẽt:vel qr ordo ille cũ sit de media hierarchia fm Dio.nõ hz potẽtiã limitataz: vñ oportet q̃ eius misteriuz sit circa cãs vniuersales. vñ p̃priũ officiũ vtutũ esse vr̃ corpa celestia mouere: que sũt causa eoꝝ:que ĩ natura iferioꝛi agũtur:ꝛ hoc etiã ipm nomẽ sonat:qr virtutes celoꝝ dicũtur.tũc ergo mouebũtur qr ab effectu suo cessabũt ylteri⁹ corpora celestia nõ mouẽtes:sicut nec angeli qui sunt ad custodiã hominũ deputati ylterius custodie officio vacabũt. ¶ Ad primũ ergo dicẽdum q̃ mutatio illa nõ variat aliquid quod ad eorũ statum pertineat: sed referť vel ad effectus eorũ qui immutari p̃ñt sine eoꝝ mutatiõe : vl̃ ad nouam rerũ cõsideratiõez:quam p̃ius fm species cõcreatas videre nõ potuerãt:hãc aũt vicissitudinẽ cogitationuz ab eis beatitudo nõ tollit.vnde dicit Augu.q̃ deus mouet creaturã spiritualem per tempora. ¶ Ad secũdũ dicẽdum q̃ admiratio solet esse de his que nostrã cognitionẽ excedũt: vel facultatẽ:ꝛ fm hoc virtutes celoꝝ admirabũť diuinaz virtutez talia facientẽ:iquãtũ ab eis imitatiõe ꝛ cõprehẽsione deficiũt:per quem modũ dixit Agnes q̃ eius pulchritudinem sol ꝛ luna mirãtur:ꝛ sic nõ ponit in angelo ignorãtia sed tollitur dei comprehensio. ¶ Ad tertium patet responsio ex dictis.

¶ Ad.4.q. dicẽdũ q̃ qualiter illud iudiciũ sit futurum:ꝛ quo hoies ad iudiciũ cõueniãt nõ põt multũ p certitudinẽ sciri:tñ p̃babil̃r põt colligi ex scripturis q̃ circa locuz mõtis oliueti descẽdet sicut ꝛ inde ascendit: vt idem esse oñdať qui ascẽdit ꝛ qui ỏscẽdit. ¶ Ad p̃m ergo dõz q̃ magna multitudo in paruo spacio cõprehẽdi põt: sufficit aũt ponere quãtũcũq; spaciũ circa locũ illum ad capiendum multitudinẽ iudicãdoꝝ:dũmodo ab illo spacio Xp̃istum videre possint:q̃ in aere eminẽs ꝛ maxima claritate refulg

ges a longinq̃ ispici poterit. ¶ Ad 2m dom q̃ q̃uis xps p ß q̃ iuste iudicat9 ẽ iudiciariã ptãtẽ meruerit:ñ tñ iudicabit i forma ifirmitatis i q̃ iuste iudicat9 est .sz in forma gloriosa:i q̃ ad pfez ascẽdit:vñ loc9 ascẽsiõis magis ꝓpetit iudicio q̃z locus vbi cõdẽnat9 est. ¶ Ad 3m dom q̃ nubes hic appellant vt gdã dicũt q̃dã defitates lucis resplẽdẽtis a corporib9 scõz:z nõ aliq̃ cuapoziatiões ex terra z aq̃. Uel pt dici q̃ nubes ille gñabũt dina vtute ad oñdẽduz ꝓfozmitatẽ i aduẽtu ad iudiciũ z ascẽsionẽ:vt q̃ ascẽdit in nube etiã i nube ad iudiciũ veniat:nubes etiã pp refrigeriũ misericozdiã indicat iudicantis. Qõ. II.

Deinde querit de inouatiõe mũdi. Et circa ß q̃rũt gnq̃. Primo vtz inouatio mũdi sit futura. Scõo vtrũ mũdo inouato mot9 corpoz celestiũ cesset. Tertio vtz celestia corpora maiozi claritate refulgeant. Quarto vtrũ elemẽta aliq̃ claritatis gl'ia oznẽt. Quinto vtrum aialia bruta z plãte z corpa minералia maneãt.

Ad primũ sic pcedit. vr̃ q̃ mũdus nũq̃z inouabit: nihil.n.est futuz nisi qõ aliq̃n fuit scõm spẽm. Ecc.i. Quid est qõ fuit:ipm qõ futuz est. sz nũq̃z mũdus aliã disponẽ bũit q̃z nũc bz q̃tuz ad ptes eẽntiales: z ad gña z spẽs. g̃ nunq̃z inouabit. ¶ ℘. inouatio alteratio q̃dã ẽ. sz ipossibile ẽ vniuersũ alterari:q3 oẽ alteratũ reducitur ad aliqõ alterãs nõ alteratũ: qõ tñ fm locũ mouet: qõ nõ est extra vniuersũ ponere. g̃ nõ põt eẽ q̃ mũdus inouet. ¶ ℘. Señ.i.dr̃. q̃ de9 die septimo requieuit ab oi ope qõ patrarat:z exponũt sci q̃ regeuit a nouis creatur] cõdẽdis. sz i illa ꝑma ꝓditiõe nõ fuit ali9 mũdus reb9 ipositis q̃z iste qué nũc nãli ozdie tenẽt. g̃ nũq̃z aliũ habebũt. ¶ ℘. ista rez disp̃o q̃ nũc est reb9 ẽ nãlis:si g̃ i aliã disp̃one bũit q̃z nũc bz q̃tuz ad ptes eẽntiales: z nẽ trãsmutet:illa disp̃o erit eis inãlis. sz illud qõ ẽ inãle:z paccñs nõ pt eẽ ppetuũ. vt pz.i.celi z mũdi. g̃ ẽt illa disp̃o nouitatis q̃nq̃z ab eis remouebit: z ita erit ponere circulationẽ quãdã i mũdo:sicut Empeð. z Origeñ. posuerũt: z p9 bũc mũdũ sit iterũ alius mũdus:z post illũ iterũ alius. ¶ ℘. nouitas gl'ie i ꝑmiũ rõnali creature dat:sz vbi ñ ẽ meritũ ñ pt eẽ ꝑmiũ:cũ g̃ creature iẽfibiles nihil meruerit: vr̃ q̃ nõ inouabũt. ¶ Sz ℥ ẽ qõ hr̃ Isa.66. Ecce ego creo nouos celos:z nouã terrã:z ñ erũt i mẽoria ꝓza. Et Apoc.xi. Uidi celũ nouũ z terrã nouã. ꝑmũ.n. celũ z ꝑma terra abyt. ¶ ℘. hitatio dz hitatoi ꝓgruere. sz mũdus fact9 ẽ: vt sit hitatio hoiũ. sz homo inouabit. g̃ z mũdus inouabit. ¶ ℘. oẽ aial diligit siũ sil'e. Ecc.ix. ex q̃ pz q̃ similitudo est rõ amoris. sz bõ bz aliquã silitudinẽ cũ vniuerso:vñ z minoz mũdus dr̃. g̃ bõ vniuersũ diligit nãl'r. g̃ z ei9 bonũ cõcupiscit:z ita vt satisfiat hominis desiderio: debet etiam vniuersum meliozari.

¶ Rñdeo dicẽdũ q̃ oia corporalia ꝓpter hoiem facta cẽ credũtur:vñ z oia dicunt ei esse subiecta. Seruiũt aũt ei dupl'r: vno mõ ad sustẽtatiõem vite corpalis. Alio mõ ad pfectũ dine cognitiõis iquãtũ bõ per ea q̃ facta sũt inuisibilia dei cõspicit: vt dr̃ Ro.i. Primo g̃ mĩsterio creaturarũ bõ glificat9 nullo mõ idigebit:cũ eius corp9 oino incorruptibile sit futurũ vtute dina id faciẽte p aiam quã ime, diate glificat. Secũdo ẽt mĩsterio nõ idigebit bõ iquãtũ ad cognitionẽ itellectiuã:q3 tali cognitiõe deuz sctĩ vident bũt imediate p eẽntiã. sz ad hãc visiõez eẽntie oculus carnis attingere nõ poterit:z iõ vt eius etiaz solatiũ cõgruẽs sibi de visiõe diuinitatis ꝓbeat:ispiciet dinitatẽ in suis effectib9 corpalib9:i gb9 mãifeste iudicia dine maiestat] apparebũt. z pcipue i carne xp̃i: z post hoc in corpozib9 beatoz:z deinceps in oĩb9 alys corpib9:z iõ opoztebit vt etiã alia corpa maiozẽ ifluẽtiã a diuina bonitate suscipiat: nõ tñ spẽm variãtẽ:sed addẽtẽ cuiusdã gl'ie pfectionẽ: z hec erit mũdi inouatio: vnde simul mũdus inouabit z homo glozificabit. ¶ Ad 4m g̃ dom q̃ salomon ibi loquit9 ó cursu nãliũ:qõ pz ex hoc qõ subdit. Nihil sub sole nouũ. cum eni sol circulariter moueat: oz ea q̃ solis vtuti subsũt circulationẽ aliquã hẽre:que cõsistit in ß q̃ illa q̃ ꝓza fuerũt iterũ redeũt spẽ eadẽ numero diuersa:vt dr̃ in fine libri ó gñatiõe: ea vo q̃ ad statũ gl'ie pertinẽt soli nõ subsũt. ¶ Ad 5m dõz q̃ rõ illa ꝓcedit de alteratione nãli q̃ babz agens nõ nãle qõ ex necitate nãe agit. nõ.n. põt tale agẽs variã disponẽ iducer:nisi ipz alio z alio9 se hẽat. sz ea q̃ diuinit9 fiunt ꝓcedũt ex libertate volũtatis:vñ sine aliqua imutatiõe dei volẽtis põt nũc hec:nũc illa disp̃o ab ipso in vniuerso exister:z sic ista inouatio nõ reducit i aliqõ ꝑncipiũ mot9:sz i ꝑn̄m imobile.s. deũ. ¶ Ad 6m dom q̃ p tãto dr̃ deus die septimo a nouis creaturis cõdẽdis cessasse: q3 nihil postea factũ est qõ pri9 nõ ꝓcesserit i aliq̃ silitudie fm gen9 vel spẽm: vel ad min9 sicut i ꝑncipio semiali: vel etiã sicut in potẽtia obediẽtiali. Dico g̃ q̃ nouitas mũdi futura ꝓcessit qdẽ i operib9 sex dierũ i q̃dã remota silitudie. s. i gl'ia vel gratia angelox: ꝓcessit etiã in potẽtia obediẽtie q̃ creature tũc est idita ad talẽ nouitatẽ susciꝑiẽdã a deo agẽte. ¶ Ad 7m dom q̃ illa disp̃o nouitatis nõ erit nãlis:nec ℥ nãz:sz erit supza nãz:sic gra z gl'ia sũt supza aie nãm:z erit a perpetuo agẽte qõ eam perpetuo ꝓseruabit. ¶ Ad 8m dom q̃ q̃uis corpa coꝛpa isensibilia nõ meruerit illã gloziã ꝓprie loquẽdo:hõ tñ meruit vt illa gl'ia toti vniuerso cõferret:iquãtũ hoc cedit in augmẽtũ gl'ie hoiũs: sic' alĝs homo meret vt oznatiozib9 vestib9 iduat:quẽ tñ oznatum nullo modo ipsa vestis meret.

Ad secundus sic pcedit. vr̃ q̃ mot9 corpozũ celestiũ i illa mũdi inouatiõe nõ cessabit. q3 Señ.8.dr̃. Cũctis diebus terre frigus z estus:estas z hyems: nox z dies nõ requiescẽt. sed nox z dies:hyems z estas efficiũtur per motũ solis. g̃ nũq̃z mot9 solis cessabit. ¶ ℘. Piere.xi.dr̃. Hec dic dñs: qui dat solẽ i lumie diei: ozdinẽ lune z stellaz in lumie noctis: q̃ turbat mare z sonãt fluct9 ei9:si steterit leges iste cozã me:tẽ z semẽ israel nũq̃z deficiet:vt nõ sit gens cozã me cũctis diebus. sz semẽ israel nũq̃z deficiet: sed in ppetuũ ꝑmanebit: g̃ leges diei z noctis z fluctuũ maris q̃ ex motu celi causant i ppetuuz erũt. g̃ mot9 celi nũq̃z cessabit. ¶ ℘. substãtia corpoz celestiũ semp erit. sed frustra est ponere aliqd nisi ponat9 illud pp qõ est factũ: cozpoza aũt celestia ad ß sũt facta: vt diuidãt diẽ z nocte:z sint i signa z tpa z dies z ãnos. Señ. .i. qõ nõ pũt facere nisi p motũ. g̃ mot9 eoz semp mãebit alias frustra illa corpa remanerẽt. ¶ ℘. i illa mũdi inouatiõe totus mũdus meliozabit. ergo nulli cozpozi remanenti auferetur id quod est de sua pfectione. sed mot9 est de pfectione cozpozis celestis: q3 vt dicitur in scõo celi z mũdi: illa corpa ꝑticipant dinã bonitatẽ p motũ. g̃ mot9 celi nõ cessabit. ¶ ℘. sol succesiue illumĩat diuersas partes mũdi fm q̃ circulariter mouet. si g̃ mot9 circularis celi cesset:sequit q̃ i aliq̃ supficie terre erit ppetua obscuritas:qõ nõ cõuenit illi nouitati. ¶ ℘. si mot9 celi cessat ß nõ cẽt nisi iquãtũ mot9 aliquã ipfectionẽ i celo ponit. vtpote lassitudis vel labozis:qõ nõ põt eẽ cũ mot9 ille sit nãlis:z celestia corpora sint ipassibilia. vñ i suo motu nõ fatigãt. vt dr̃ i.z. celi z mũdi. g̃ mot9 celi nũq̃z cessabit. ¶ ℘. frustra ẽ potẽtia q̃ nõ reducit ad actũ. sz i quocũq̃ situ ponat cozp9 celi est i potẽtia ad aliũ situ. g̃ nisi reduceret ad actũ potẽtia illa frustra remãeret: z semp esset ipfecta. sz nõ põt reduci ad actũ:nisi p motũ localẽ. g̃ sp mouebit. ¶ ℘. illud qõ se bz idifferẽter ad plura: aut vtrũq̃ attribuit ei: aut nullũ. sz sol idifferẽter se bz ad hoc q̃ sit i oziẽte vel occidente: alias mot9 ei9 nõ esset vniformis p totũ. q3 ad locũ vbi nãli9 esset velocius moueret. g̃ vel neuter sit9 attribuet soli: vel vterq̃:sed nec vterq̃ nec neuter pt

ei attribui nisi successiue per motum: oportet enim si gescit q in aliquo situ quiescat: ergo corpus solis in ppetuum mouebit: z eadē ratione oīa alia corpa celestia. ℂ Ꝑ. motus celi est causa temporis. si ergo motus celi deficiat oportet tempus deficere: quod si deficeret oporteret q deficeret in instanti: diffinitio autē instantis est in. 8. phisicorum: quod est initium futuri z finis preteriti: z sic post vltimum instans temporis esset tempus: quod est impossibile. ergo motus celi nunq̄ cessabit. ℂ Ꝑ. gloria nō tollit naturam. sed motus celi est ei naturalis. ergo per gloriam non ei tollitur. ℂ Sed contra est quod dicit Apoc. .io. q angelus qui apparuit iurauit per viuentem in secula. qz tempus amplius nō erit: scilicet postq̄ septimus angelus tuba ccecinerit: qua canente mortui resurgent: vt dicitur. i. Cor. i5. sed si nō est tempus: nō est motus celi. ergo motus celi cessabit. ℂ Ꝑ. Esa. 60. dicitur. Nō occidet vltra sol tuus z luna tua nō minuetur. sed occasus solis z diminutio lune ex motu celi causatur. ergo motus celi quādoq̄ cessabit. ℂ Ꝑ. vt ꝓbatur in. z. de generatiōe: motus celi est propter continuam generationem in istis inferioribus: sed generatio cessabit impleto numero electorum ergo motus celi cessabit. ℂ Ꝑ. omnis motus est propter aliquem finem: vt dicitur in .z. Meta. sed omnis motus qui est propter finem habito fine quiescet. ergo vel motꝰ celi nūq̄ cōsequeretur finem suum: z sic esset frustra: vel aliquando quiesceret. ℂ Ꝑ. quies est nobilior q̄ motus: qz ꝑz hoc q res sunt īmobiles deo assimilant: in quo ē summa īmobilitas: sed corporum inferiorum motus termīatur naturaliter ad quietez. ergo cum corpora celestia sint multo nobiliora eoꝝ motꝰ nāliter ad getē terminabit.

℟ Respondeo dicendum. q circa istam questionem est triplex positio. Prima est philosophorum qui dicunt q motus celi semper durabit. Sed hoc nō est cōsonus fidei nostre que ponit certum numerum electorum prefinitus a deo: z sic oporteret q generatio hominū nō in perpetuum duret: z eadē rōne nec alia que ad generationē hominis ordinant. sicut est motus celi z variationes elemētorum. Alij vo dicunt q motus celi cessabit ꝑm naturā. Sz hoc etiam est falsus: quia omne corpus quod naturaliter quiescit z naturaliter mouet habet locus: in quo naturaliter quiescit ad quē naturaliter mouetur: z a quo nō recedit nisi per violentiā: nullus aūt locus potest assignari copori celesti: qz non est magis naturalis soli accessus ad punctum orientis q̄ recessus ab eo: vñ vel motus eiꝰ nō esset naturalis totaliter: vel motus eius nō terminat naturaliter ad quietem. Uel dicendus est ꝑm alios q motus celi cessabit in illa mūdi īnouatione: nō quidez ex aliqua naturali cā: sed diuina voluntate faciente. corpus. n. illud sicut z alia in ministerius hois dupliciter facta sunt: vt prius dictū est. Altero aūt hoꝝ ministerioꝝ hō post statum glorie nō indigebit. s. ꝑm q corpora ei deseruiunt ad sustentationē corporalis vite: hoc aūt modo corpus celeste seruit ei per motū: inquātus per motum celi multiplicat genus humanū: z generant plāte: z alia animalia que vsui hoīus sunt necessaria: z temperies in aere efficitur cōseruans sanitatē: vnde hoīe glorificato motꝰ celi cessabit. ℂ Ad ꝑm q̄ dōm q verba illa itelligūtur de terra ꝑm statum istū: in quo potest esse principium generatiōis z corruptiōis plantarum: qō ꝑz ex hoc q ibi dr. Junctis diebꝰ terre semētis z messis: z hoc simpliciter cōcedendū est: q q̄diu terra erit messibus z sementibus apta: motus celi nō cessabit. ℂ Et similr dicēdū ad. z. q dominus loquit ibi de duratiōe seminis israel ꝑm presentem statuz: quod ꝑz ex hoc qō dicit: z semen israel deficiet vt nō sit gens coram me cunctis diebus. vicissitudo enim dierum post statum istum nō erit: z ideo etiam leges: de quibus fecerat mētionē post istum statuz nō erūt. ℂ Ad 3m dōm q finis qui ibi assignat corporibus celestibus est finis ꝓprimꝰ: qz est propius eorum actus. sed iste actus vlterius ordinat ad aliū finem. s. ad ministerium humanuz: vt ꝑz per illud qō habet Deut. 4. Ne forte oculis eleuatis ad celum videas solē z lunā z oīa astra celi: z erroze deceptus adores ea que fecit dominus deus tuus in ministeriū cūctis gentibus que sub celo sunt: z ideo magis debet iudiciū sumi de corporibus celestibus ꝑm ministerium hoīum q̄ ꝑm finem in genere assignatum. corpora aūt celestia per aliū modum in ministeriū hois glorificati cedent: sicut prius dictū est: z ideo nō sequit q frustra remaneāt. ℂ Ad 4m dicēdū q motus celi nō est de perfectione corporis celestis: nisi inquātū per hoc est causa generationis in istis inferioribus: z ꝑm hoc etiam motus ille facit corpus celeste participare diuinā bonitatem ꝑ quādā similitudinē caulsalitatis: nō aūt motus est de perfectione substantie celi q̄ remanebit: z ideo non sequit q motu cessante aliquid de perfectione celi tollat ꝑm qō remanebit. ℂ Ad quintuz dicēdū q oīa corpora electoꝝ vt infra dicet habebūt in seipsis quādam claritatē glorie: vñ q̄uis aliqua superficies terre nō illumineť a sole: nullo tñ modo remāebit ibi obscuritas. ℂ Ad sextum dicēdū q ℟o. 8. super illud. Dis creatura ingemiscit &c. dicit glo. Amb. expresse q oīa elementa cū labore sua explent officia: sicut sol z luna nō sine labore statuta sibi ꝰmplēt spacia quod est causa nostri: vñ gescēt nobis assūptis: labor aūt ille vt credo nō ſignat aliquā fatigationē vel passionē illis corporibꝰ accidentez ex motu cū motus ille sit naturalis nihil habēs de violētia adiunctū: vt ꝓbat in. i. celi z mūdi. sed labor ibi itelligitur defectus ab eo ad qō aliquid tēdit: vñ qz motus ille ordinatꝰ est ex diuina ꝓuidentia ad cōplendū numerum electorum: illo incompleto nōdū cōsequit illud ad quod ordinatꝰ est: z ideo similitudiarie dr laborare: sicut homo qui nō habet quod intendit: z hic etiam defectꝰ a celo tolletur impleto numero electoꝝ. Uel etiā potest referri ad desideriū future īnouatiōis: quā ex dīna dispositione expectat. ℂ Ad 7. dicēdū q in corpore celesti nō est aliqua potentia que perficiatur per locū: vel que facta sit ꝓpter hūc finem qui est esse in tali loco. sed hoc mō se habet potentia ad vbi in corpore celesti: sicut se habet potētia artificis ad hoc qō facit diuersas domos vnius modi: quaruz si vnā faciat nō dr frustra potētiā bēre: z similiter in quocunq̄ situ ponatur corpus celeste: potentia que est in ipso ad vbi nō remanebit incompleta nec frustra. ℂ Ad octauum dicēdum q q̄uis corpus celeste ꝑm suam naturam equaliter se habeat ad omnem situm qui est ei possibilis tamē si comparetur ad ea que sunt extra ipsum nō equaliter se habet ad omnes situs: sed ꝑm vnū situz nobilius disponit respectu quorundam q̄ ꝑm alium: sicut quo ad nos nobilius disponit sol in die q̄ in nocte: z ideo probabile est cum tota īnouatio mūdi habeat ordinē ad hominem q celum in illa nouitate habeat nobilissimū situz q̄ est possibilis in respectu ad nostrum habitabilē. Uel ꝑm quosdā celū gescet in illo situ in quo factuz fuit: alias aliqua reuolutio celi remaneret īcompleta. Sed ista ratio videtur incōueniens: qz cum aliqua reuolutio sit in celo que nō finitur nisi in. 36. milibus annorum. sequeretur q tādiu mundus deberet durare: quod nō videtur ꝓbabile. Et preterea ꝑm hoc posset sciri quādo mundus finiri deberet. probabiliter enim colligit ab astrologis in quo situ corpora celestia sunt facta: considerato numero annorum qui computatur ab initio mundi: z eodez modo posset sciri certus annorum numerus: in quo ad dispositionem similem reuerteret: tempus autem finis mundi ponit esse ignotū. ℂ Ad 9m dicēdū q tempus q̄q̄ deficiet

motu celi deficiēte: nec illud nūc vltimū erit principiū futuri: dicta enī diffinitio nō dat de nūc nisi ꝟ3 q̄ est ꝓtinuans partes tpis: nō ſm q̄ est terminās totū tps: ⁊ de ℔ dictū est in .i. di. secūdi libri. cum de eternitate mūdi ageret.

¶ Ad .iō. dōz q̄ motꝰ celi nō dr̄ nālis q̄si sit ps nāe eo mō q̄ principia nāe nālia dicūt. Nec iterū ℔ mō q̄ hēat principium actiuū in nā corpis: ꝟ3 receptiuū tm̄: principiū aūt actiuū eiꝰ est in suba spūali: vt dicit Cōmētator in principio celi ⁊ mūdi: ⁊ iō nō est inconueniēs si p nouitatē glie motꝰ ille tollat: nō. n. eo ablato nā corpis celestl variabit. ¶ Alias rōnes cōcedimꝰ duas primas q̄ sūt ad oppositū: q̄ debito mō cōcludūt. ¶ Sed q̄ alie due videt cōcludere q̄ motꝰ celi nālr cesset: iō ad eas rndēdū ē. ¶ Ad p̄m g̃ ea ꝙ dōz q̄ motus cessat habito co: pp q̄ ē si illud sequat motū ⁊ nō cōmitet ipm: illud aūt pp q̄ est motꝰ celestis ꝟ3 phos cōmitat motū. s. imitatio dine bonitatis in causalitate quā bz sup iferiora: ⁊ iō nō oz q̄ nālr motus ille cesset. ¶ Ad z̄m dōz q̄ q̄uis īmobilitas sit simplr nobilior q̄ motꝰ: tm̄ motꝰ in eo q̄ p motū pōt cōseq̄ aliquā pfectā participatione diuine bonitatis est nobilior q̄ qes in illo q̄ nullo mō p motū possit illā pfectionē pseq̄: ⁊ rōne ista terra q̄ est infimū corpoꝝ ē sine motu: q̄uis ipe deꝰ q̄ est nobilissimus rex sine motu sit a q̄ corpa nobiliora mouet: ⁊ inde ē etiā q̄ motꝰ superiox corpox possent poni ſm viam nāe perpetui: nec vnq̄ ad qtē termīari: q̄uis motus inferiox corpoꝝ ad quietem terminetur.

Ad tertiū sic pcedit. vr̄ q̄ corporibꝰ celestibꝰ claritas nō augeatur in illa īnouatiōe: illa. n. īnouatio in corporibꝰ iferioribꝰ erit p ignē purgātē. ꝟ3 ignis purgās nūq̄ ptingit ad corpora celestia: vt in pcedenti distinctiōe dictū ē: q̄ corpa celestia nō īnouabunt p maioris claritatis susceptionē. ¶ ℙ. sicut corpa celestia p motū sunt cā gnātiōis in istis iferioribꝰ: ita ⁊ p lucē. ꝟ3 cessāte gnātione cessabit motꝰ. vt dictū ē. q̄ silr cessabit lux celestiū corpoꝝ magis q̄ augeat. ¶ ℙ. si īnouato hoīe corpora celestia īnouēt: oz q̄ eo ōteriorato fiāt ōteriora. ꝟ3 ℔ nō vr̄ p̄babile: cū illa corpa sint īuariabilia q̄tū ad id qō ē i suba corpox. ergo nec īnouato hoīe īnouabūt. ¶ ℙ. si ōteriorata tūc fuerint oz q̄ tātū deteriorata fuerint q̄tū dicunt esse meliorāda i hoīs īnouatiōe. ꝟ3 Esa. 30. dr̄ q̄ tūc erit lux lune sicut lux solis. q̄ ⁊ i p̄ statu añ pctiū luna lucebat quātū nūc lucet sol. q̄ q̄tūcūq̄ luna erat sup terrā faciebat diez sicut facit sol. ⁊ hoc mānifeste apparet falsū: p id qō dicit Heñ. i. q̄ luna fcā est vt pesset nocti. q̄ hoīe peccāte nō sūt corpa celestia diminuta in lumīe: ⁊ ita nec corpox lumē augebit: vt vr̄ in hoīs glorificatiōe. ¶ ℙ. claritas corpox celestiū ordinat ad vsū hoīs: sicut ⁊ alie creature. ꝟ3 pr̄ resurrectionē claritas solis nō cedet i hoīs vsuz. dicit. n. Esa. 9. Non erit tibi āpliꝰ sol ad lucēdū per diē: neq̄ splēdor lune illuminabit te. ⁊ Apoc. 21. dr̄: q̄ ciuitas illa beatoꝝ nō egebit sole neq̄ luna vt luceāt i ea. q̄ eoꝝ claritas nō augebit. ¶ ℙ. nō esset sapiēs artifex q̄ maxīa īstrumēta faceret ad aliq̄ modicū artificiū cōstituēdū. ꝟ3 hō est qōdaz minimū comparatiōe celestiū corpoꝝ: q̄ sua īgēti magnitudine q̄si incōparabilr hoīs quātitatē excedūt: imo etiā toti terre: que habet se ad celū vt pūctū ad sperā: sicut astrologi dicūt. q̄ cū deꝰ sit sapiētissimꝰ nō vr̄ q̄ finis creatiōis celi sit hō: ⁊ ita si vr̄ q̄ eo peccāte celū ōterioratū fuerit nec eo glorificato melioret. ¶ Sz ꝫ est qō dr̄ Esa. 30. Erit lux lune sicut lux solis: ⁊ lux solis septēplr. ¶ ℙ. Totꝰ mūdus īnouabit in meliꝰ vt supra dictū ē. ꝟ3 celū ē nobilioꝝ ps mūdi corpalis. q̄ in meliꝰ mutabit. ꝟ3 ℔ nō pōt esse nisi maiori claritate resplēdeat. q̄ maiorabit ⁊ crescet claritas eius. ¶ ℙ. oīs creatura q̄ īgemiscit ⁊ parturit expectat reuelationē glorie future filioꝝ dei: vt dr̄ Ro. 8. sed etiā corpa celestia sūt hꝰ: vt ibidē dicit glo. ergo expectāt gl'iaz sctōꝝ. ꝟ3 ñ expectarēt nisi ex ℔ eis aliqd accresceret. ergo claritas eis per hoc accrescet q̄ pcipue decorantur.

¶ Rñdeo dicēdū q̄ sicut supra dictū est ad hoc īnouatio mundi ordinatur vt etiam mundo īnouato manifestis iudicys quasi sensibiliter deus ab homīe videatur: creatura aūt pcipue in dei cognitionē ducit̄ sua specie ⁊ decore q̄ manifestāt sapiētiā faciētis ⁊ gubernātis. Vñ dr̄ Sap. 13. A magnitudie speciei cognoscibilr poterat creator horū videri. pulchritudo aūt celestiū corpoꝝ pcipue ꝓsistit in luce: vñ Ecc. 43. Spes celi gloria stellax: mūdū illumi nās in excelsis dñs: ⁊ iō pcipue q̄tū ad claritatē corpora celestia meliorabūt̄: quantitas aūt ⁊ modus meliorationis illi soli cognita est q̄ erit meliorationis actor. ¶ Ad p̄m g̃ dōm q̄ ignis purgās nō causabit īnouatiōis formā: sed disponet tm̄ ad eaz purgādo a feditate peccati ⁊ ab impuritate cōmixtiōis q̄ i corpibꝰ celestibꝰ nō īuenit: ⁊ iō quāuis corpa celestia per ignē nō sint purgāda: sūt tm̄ diuinitꝰ īnouāda. ¶ Ad z̄m dōz q̄ motꝰ nō ꝓportat aliquā pfectionē in eo qō mouet ſm q̄ in se cōsiderat: cū sit actꝰ impfecti: q̄uis possit ptinere ad pfectionē corporis īquātū ē cā alicuiꝰ. ꝟ3 lux ptinet ad pfectionē corpis lucētis etiā i substātia sua cōsiderati: ⁊ iō postq̄ corpꝰ celeste desinet eē cā gnātiōis nō remanebit motꝰ: sed remanebit claritas eiꝰ. ¶ Ad tertiū dicendū q̄ super illud Esa. 30. Erit lux lune sicut lux solis. dicit glo. Omnia ppter hoīem facta in eius lapsu peiorata sunt: ⁊ sol ⁊ luna suo lumine minorata: que quidē minoratio a quibusdā intelligit ſm realē lumis minorationem: nec obstat q̄ corpora celestia ſm naturā sūt īuariabilia: q̄ illa variatio facta est a diuina virtute. Alij āt pbabilius itelligūt minorationē illā esse dicētes nō ſm realē luminis defectū: sed quo ad vsum hoīs: q nō tantuz beneficiū ex lumīe corpoꝝ celestiū post peccatū cōsecutꝰ est quātū ante fuisset: per quē etiā modū dr̄ Heñ. 3. Maledicta terra in opere tuo spinas ⁊ tribulos germīabit tibi: que tamē etiā ante spinas ⁊ tribulos germinabit: ꝟ3 nō in hoīs penā. Nec tamē sequit̄ q̄ si lux celestiū corpoꝝ per essentiā minorata nō est hoīe peccante: q̄ realr nō sit augēda in eius glorificatiōe: q̄ peccatū hoīs nō īmutauit statū vniuersi: cū etiā homo prius ⁊ post aialem vitaz habuit: que motu ⁊ generatiōe creature corporalis īdigeat: sed glorificatio hoīs statū toti creature corporalis īmutabit: vt dictū est: ⁊ iō nō est simile. ¶ Ad 4m dōm q̄ minoratio illa vt pbabilius estimat nō fuit ꝟ3 substātiam ꝟ3 ſm effectū: vnde nō sequit̄ q̄ luna existens sup terrā diē fecisset. ꝟ3 q̄ tm̄ cōmodū ex lumine lune homo habuisset sicut nūc habet ex lumīe solis: ⁊ post resurrectionē q̄n lux lune augmētabit̄ ſm rei veritatē nō erit alicubi nox sup terrā: sed solū in cētro terre vbi erit infern⁹: q̄ tūc vt dr̄: Luna lucebit quātū nūc lucet sol: sol āt i septuplū q̄ mō luceat: corpa aūt beatoꝝ septies magis sole: q̄uis hoc nō sit aliq̄ auctoritate vel rōne pbatū. ¶ Ad 5m dōm q̄ aliquid potest cedere in vsū hoīs dupliciter: vno modo ppter necessitatē: ⁊ sic nulla creatura cedet in vsuz hoīs: q̄ ex deo plenā sufficiētiā hēbit: ⁊ hoc significat̄ in auctoritate apostoli iducta que dicit q̄ ciuitas nō eget sole vel luna. Alius est ad maiorē perfectionē: ⁊ sic homo alys creaturis vtet: nō tamē quasi necessarys ad pueniēdū i finem sicut nūc eis vtit̄. ¶ Ad 6m dicēdū q̄ rō illa est Rabbi moysi: qui omnino nitit̄ ꝓbare mundū ꝓpter hominez esse factū: vnde hoc qō in veteri testamēto de īnouatione mūdi legit̄: sicut ꝑz in auctoritatibus Esa. inductis dic̄ metaphorice esse dictum: vt sicut alicui dicit̄ obtenebrari sol quādo in magnā tristitiā incidit vt nesciat qd faciat: qui etiaz modus loquēdi cōsuetus est in scriptura: ita etiā econtrario dicit̄ ei sol magis lucere ⁊ totꝰ mundus īnouari: q̄n ex statu tristitie in maxīmā exultationē conuertit̄. Sed hoc

dissonat ab auctatib⁹ z expositiõib⁹ sctõꝝ. vñ rõni illi iducte ꝑ mõ rñdẽdũ ẽ: q̃ quis corpa celestia maxie excedãt corp⁹ hoĩs: tñ plus multo excedit aĩa rõnalis celestia corpora q̃ ipa excedũt corp⁹hũanũ: vñ nõ est icõueiẽs si corpora celestia pp hoiem eẽ facta dicãt: nõ tñ sicut pp pncipalẽ finẽ: qz pncipalis finis oĩum deus est.

Ad quartuz sic ꝓceditur: vr̃ q̃ elemẽta ñ inouabũtur ꝑ receptionẽ alicui⁹ charitat⁹: sic enĩ lux est claritas corpis celestis ꝓpria: ita calidũ z frigidũ: hũidũ z siccũ sũt ꝓprie q̃litates elemẽtoꝝ. g̃ sic celuz inouaꝛ augmẽtũ claritatis: ita debẽt inouari elemẽta p augmẽtũ q̃litatũ actiuaꝝ z passiuaꝝ. ℂ ℙ. raꝝ z dẽsũ sũt ꝓpe q̃litates elemẽtoꝝ q̃s elemẽta ĩ illa inouatiõe ñ amittent vt dictũ ẽ. sz raritas z dẽsitas elemẽtoꝝ resistere videt claritati. cũ corp⁹ claꝝ oporteat alio mõ ꝺdẽsatũ esse: vñ claritas aeris nõ vr̃ q̃ possit claritatẽ pati: z sil'r ẽt nec dẽsitas terre q̃ paruitatẽ tollit. g̃ nõ ꝑt cẽ q̃ inouẽt ꝑ alicui⁹ claritatis additionẽ. ℂ ℙ. cõstat q̃ dãnati erũt ĩ tenebris nõ solũ iteriozib⁹ sz etiam exteriozib⁹: g̃ terra ñ dotabit claritate ĩ illa inouatiõe: z eadẽ rõne nec alia elemẽta. ℂ ℙ. multiplicatio claritatis ĩ elemẽtis multiplicat calozẽ: si igr̃ ĩ illa inouatiõe erit maioz claritas elemẽtoꝝ q̃s nũc sit: erit ẽt p ꝺns maioz caliditas z sic vr̃ q̃ trãsmutẽt a nãlib⁹ suis q̃litatib⁹ q̃ sunt eis fm certã mẽsurã. qõ ẽ absurdũ. ℂ ℙ. bonũ vniuersi qõ cõstit ĩ ordie z armõia digni⁹ ẽ q̃s bonũ alicui⁹ nãe singularis: sz si vna creatura efficiat melioz: tollit bonũ vniuersi: qz nõ remanebit eadẽ armonia. g̃ si corpa celestia ꝺtaria q̃ fz gradũ sue nãe quẽ tenẽt ĩ vniuerso claritatis ꝺbẽt eẽ expt̃ia claritatẽ recipiãt ex ꝺ magis deperiet pfectiõi vniuersi q̃s accresceret. ℂ Sz ꝺ est qõ dr̃ Apoc. zi. Vidi celũ nouũ z terrã nouã: sz celũ inouabit ꝑ maiorẽ claritatẽ. g̃ z terra z sil'r alia elemẽta. ℂ ℙ. corpa iferioza fuerũt ĩ vsũ hois sicut z supioza. sz creatura corpalis remũnerabit pp ministriũ qõ hoĩ exhibuit: vt vr̃ dicere glo. Ad Ro. 8. g̃ etiã elemẽta clarificabũt sicut z alia corpa celestia. ℂ ℙ. corp⁹ hois est ex elemẽtis ꝓsitũ. g̃ ptes elemẽtoꝝ q̃ sũt ĩ corpore hois glorificato hoic glificabũt ꝑ receptionẽ claritatis: sz eadẽ cõuenit eẽ dispositionẽ toti⁹ z ptis. g̃ z ipa elemẽta cõuenit claritate dotari.

℃ Rñdeo dõm q̃ sic ẽ ordo celestiũ spirituũ ad spũs terrenos. s. humãos: ita ẽt est ordo celestiũ corpoꝝ ad corpora terrestria: cũ aũt creatura corpalis sit facta pp spũales z per eã regat̃: opz sil'r disponi corporalia sicut spũalia disponunt̃. Jn illa aũt vltima reꝝ ꝓsummatõe spũs inferiores accipiẽt ꝓprietates supioꝝ spirituuz: qz hoies erũt sic angeli in celis: sicut dr̃ Matth. zz. z hoc erit inq̃ntum ad maximã perfectionẽ deueniet id fz q̃ humanus spũs cũ angelico ꝓuenit. vñ z sil'r cum corpora iferioza cũ celestibus nõ cõicent nisi in nã lucis z diaphani: vt dr̃ in. z. de aĩa. Opz corpora iferioza maxime pfici fm claritatez. vñ oĩa elemẽta claritate quadã vestient̃: nõ tñ equal'r: sz fm modũ suuz. terra. n. vt dicit̃ erit in supficie exteriozi puia sicut vitr̃: aqua sicut crystallus: aer vt celũ: ignis vt luminaria celi. ℂ Ad p̃m g̃ dõz q̃ sicut supra dcm̃ est: inouatio mũdi ordiat̃ ad hoc q̃ homo ẽt sensu in corpozib⁹ quodãmodo p mãifesta indicia diuinitatẽ videat: iter sensus ãt nostros spũalioz est visus z subtilioz: z iõ quãtuz ad qualitates visuas: quaꝝ ꝑncipiũ est lux: opz oĩa corpora iferiora maxime meliozari: q̃litates aũt elemẽtares pertinent ad tactũ qui est maxime mãlis: z eaꝝ excessus ꝺtrarietatis magis est ꝺtristatiuus q̃s delectatiuus: excessus aũt lucis erit delectabilis: cuz ꝺtrarietatẽ nõ habeat nisi ꝓpter organi debilitatẽ: que tũc nõ erit. ℂ Ad z^m dõm q̃ aer ñ erit clarus sicut radios ꝓyciens: sz sicut diaphanũ illuminatũ: terra vero q̃ quis ex nã sua opacitatẽ bẽat ꝓpter defectũ lucis: tñ ex diuina vtute in sui supficie claritatis gl'ia vestiet̃ sine preiudicio dẽsitatis ipsi⁹. ℂ Ad z^m dõm. q̃ in loco iferni nõ erit terra glorificata ꝑ claritatẽ: sz loco huius glorie hẽbit pars illa terre spũs rõnales hoĩz z ꝺmonum: g̃ quis rõne culpe sunt ĩfumi. tñ ex dignitate nature sunt q̃libet q̃litate corporali supiores. Vel dicendũ q̃ ẽt si sit tota terra glificata: nihilominus reprobi in tenebris exteriozib⁹ erũt: qz etiã ignis iferni qui ad aligd eis lucebit: q̃tum ad aliud eis lucere nõ poterit: vt ifra dist. vltia dicet̃. ℂ Ad 4^m dõz: q̃ claritas illa erit in istis corpalib⁹ sicut est in corpozib⁹ celestib⁹ in q̃bus caliditatẽ non cauſat: qz corpora ista tũc erũt inalterabilia sicut mõ celestia ℂ Ad quintũ dicendũ: q̃ nõ tolleꝛ ꝓpter meliozatiõez elementoꝝ ordo vniuersi. qz etiam oẽs alie partes meliozabuntur. z sic remanebit eadem armonia.

Ad quintuz sic ꝓceditur. vr̃ q̃ plante z alia aĩalia remaneãt in illa inouatione: elemẽtis enĩz nõ dz aligd subtrahi qõ ad eoꝝ ornatũ ptinet. sz aĩalib⁹ z plãt̃ elta ornari dr̃. ergo ñ auferẽt illa inouatiõe. ℂ ℙ. sicut elemẽta hoĩ seruierũt: ita ẽt aĩalia z plãte z corpora mieralia. sed elta ꝓpter ꝺdictuz ministeriũ glorificabunt̃. g̃ z aĩalia z plãte z mineralia corpa glificabũtur. ℂ ℙ. vniuersũ remãebit impfectũ si aligd qõ est de eius pfectõe auferat̃. sz spẽs aĩaliũ z plantaꝝ z corpoꝛum mierabiliũ sunt de pfectiõe vniuersi. cũ igit̃ nõ debeat dici q̃ mũdus in sua inouatõe impfectus remãeat: vr̃ q̃ oz dicere plãtas z aĩalia remanere. ℂ ℙ. aĩalia z plãte hũt nobiliorẽ formã q̃s ipsa elta: sz mũdus in illa finali inouatiõe ĩ meli⁹ mutabit̃. g̃ magis debẽt remãere aĩalia z plãte q̃s elemẽta: cũ sint nobilioza. ℂ ℙ. icõueiẽs ẽ dicere q̃ nãlis appetit⁹ frustret̃. sz fm nãle appetitũ aĩalia z plãte appetũt eẽ ꝑpetuũ: z si nõ fm idiuiduũ saltẽ fm spẽz: z ad hoc ordiat̃ eoꝝ gñatio ꝓtinua: vt ĩ. z. de gñatiõe dr̃. g̃ icõueiẽs ẽ dicere q̃ iste spẽs aliq̃ ñ ꝺficiãt. ℂ Sz ꝺ. si plãte z aĩalia remãebũt: aut oĩa: aut q̃dã. si oĩa oporteꝛet ẽt aĩalia bruta q̃ pri⁹ fuerũt mortua resurgere sic̃ z hoies resurgẽt qõ dici ñ põt: qz cũ forma eoꝝ ĩ nihilũ cedat: nõ põt eadẽ numero resumi. Si ãt ñ oĩa sz q̃dã cũ ñ sit maioz rõ ꝺ vno q̃s ꝺ alio q̃ ĩ ꝑpetuũ mãeat: vr̃ q̃ nullũ eoꝝ ĩ ꝑpetuũ erit nebit: sz q̃cq̃d remãebit p⁹ mũdi inouationẽ ĩ ꝑpetuũ erit gñatiõe z corruptiõe cessãte. g̃ plãte z aĩalia pẽrt⁹ p⁹ mũdi inouationẽ ñ erũt. ℂ ℙ. fm pḧm ĩ. z. de gñatiõe: ĩ aĩalib⁹ z plãt̃ z hẽ corpib⁹ spẽi ꝑpetuitas ñ ꝓseruat̃ nisi fz ꝓtinuatiõnẽ mor⁹ celestis. sz tũc mor⁹ celestis deficiet. g̃ ñ poterit ꝑpetuitas ĩ istis spẽb⁹ ꝓduari. ℂ ℙ. cessãte fine cessare dz id qõ ẽ ad finẽ: sed aĩalia z plãte fcẽ sũt ad aĩalẽ vitã hois sustẽtãdã. vñ dr̃ Sen. 9. Sic̃ olera virẽtia dedi vobis oẽz carnẽ. sz p⁹ illã inouatiõem aĩalis vita ĩ hoĩe nõ erit. g̃ nec plãte nec aĩalia remanere debẽt.

℃ Rñdeo dõz. q̃ cũ inouatio mũdi ꝑ hoiez fiat: oz q̃ inouatiõi hois ꝓfornet̃: hõ ãt inouar⁹ de statu corruptiõis ĩ incorruptiõez trãsiet z ꝑpetue get̃: vñ dr̃. ĩ. Cor. 15. Oportz corruptibile ꝺ iduere incorruptiõez. z iõ mũdus ꝺ mõ ĩ corruptibile ꝺ iduere incorruptiõez. z iõ mũdus ꝺ mõ ĩ nouabit̃: vt abiecta oĩ corruptiõe z trãsmutatiõe ꝑpetuo remãeat ĩ gete: vñ ad illã inouatiõez nihil ordiari poterit nisi qõ bẽt ordinẽ ad incorruptionẽ: hõ aũt sũt corpa celestia: elemẽta z hoies: corpa. n. celestia fm sui nãm incorruptibilia sũt z fm totũ: z fm partẽ: elemẽta vo sũt qdẽ corruptibilia fz ptes: z incorruptibilia fm totũ: hoies vo corrũpũt̃ z fm totũ z fm partes: sz ꝺ ex pte mãe: ñ ex pte forme. s. aie rõnalis q̃ p⁹ corruptiõez hois remãet incorrupta. aĩalia vo bruta z plãte z mineralia z oĩa corpa mixta corrũpuntur z fm totũ z fz ptem: z ex pte materie q̃ formaz amittit: z ex pte forme q̃ actu nõ mãet: z sic nullo mõ hũt ordinẽ ad incorruptionez: vñ ĩ illa inouatiõe nõ manebũt. sed sola ea q̃ dicta sũt. ℂ Ad p̃m g̃ dõz q̃ hẽ corpa dicimꝰ

esse ad ornatū elemētorū iquātuz vtutes actiue z passiue gñales que sūt i elemētis ad spāles actiōes ordinant:z iō sunt ad ornatū elemētorz i statu actiōis z passionis: sz hic status in elemētis nō remānebit: vñ nec aialia: nec plātas remanere oportet. ¶ Ad secūdū dōz: q nec aialia nec plāte: nec aliqua alia corpa in mīstrādo boī aliqd meruerūt cū libertate arbitrij careāt: sz p tāto dicunt quedā corpora remunerari: qz hō meruit vt illa inouarent q ad inouationē ordinē habēt: plāte aūt z aialia nō habēt ordinez ad inouationē icorruptionis vt predictū ē. vñ ex hoc homo nō meruit vt illa inouent: qz nullus pōt alteri mereri nisi id cui⁹ est capax: nec etiā sibiipi: vñ etiā dato q aialia bruta mererent in misterio homis nō tamē essent inouāda. ¶ Ad tertiū dicēdū: q sicut pfectio homis multipliciter assignat: est enī pfectio nature condite z nāe glorificate: ita etiā perfectio vniuersi est duplex: vna sm statum bu/ius mutabilitatis: altera sm statū future nouitatis: plāte aūt z aialia sunt de pfectiōe eius sm statū istum: nō autez sm statum nouitatis illius: cum ordine ad eam nō habeant. ¶ Ad quartū dicēdū: q q̄uis aialia z plante quantū ad quedā alia sint nobiliora q̄ ipsa elemēta: tamē quantum ad ordinē incorruptionis elementa sunt nobiliora vt ex dictis patet. ¶ Ad quintū dōm q naturalis appetitus ad perpetuitatem que inest aialibus z plantis est accipiēdus sm ordinem ad motū celi: vt. s. tantū i esse permāeat: q̄tū motus celi durabit: nō enī potest appetitus esse i effectu vt permaneat vltra cām suam: z iō si cessante motu p̄mi mobilis plante z aialia nō maneant sm speciem non sequit̄ appetitum naturalē frustrari. Cum tamē vtute diuinitatis sit suscitatur⁹ nō humanitatis zc. ¶ Sz otra est qđ dr̄ in glo. i. Lor. 15. q resurrectio xp̄i fuit causa nostre resurrectionis: sz xp̄us sm humanitatē resurrexit. ergo vtute humanitatis corpora resuscitabit. ¶ Et dicēdū q sicut Dama. in. 3. li. dicit. humanitas xp̄i est quasi diuinitatis organū sicut corpus aie. vñ effectus aliquis pōt attribui humanitati xp̄i dupliciter. Uno modo sm se sicut attribuit ei tangere leprosum z huiusmodi. Alio mō inquātum est instrumentū diuinitatis: sicut attribuit ei tactu suo leprosum mūdare: hoc autē modo attribuitur humanitati xp̄i sua resurrectione nostrā causare: sicut tactu suo leprosum mūdare: z qz instrumentuz nō agit nisi in vtute p̄ncipalis agentis: inde est q dicit xp̄us resuscitaturus corpora nō vtute humanitatis: sz diuinitatis: q̄uis sua resurrectio sit nostre resurrectionis causa per modum quo tactus leprosi est causa mundationis. ¶ Per verbum filij dei fit aiarum resurrectio: per verbū factū in carne: per filium hominis fit corpoz resurrectio. ¶ Sed cōtra: qz sicut resurrectio xp̄i dr̄ esse causa resurrectionis nostre corporalis: ita z spūalis. vt patet per illud .R.o.4. Resurrexit ꝓpter iustificationē nostram. ¶ Et dicēdū q vtrunq; fit p̄ncipaliter vtute diuina: z quasi instrumētaliter per operationē humanitatis xp̄i. sed tñ spūalis resurrectio appropriat̄ diuinitati: corporalis vo humanitati per appropriationē quādam vt seruet̄ similitudo inter effectū z causam. ¶ Filio cum patre z spiritu sancto eadē vita est que ptinet ad aiam nō ad corpus. ¶ Sed cōtra qz ois vita taz spūalis q̄ corporalis orit̄ a vita diuina z imitatur eam: vt patet per Dio. 6. ca. de di. no. ¶ Et dōz q dr̄ nō ptinere ad corpus: qz corpus pōt eius esse particeps ad cognitionē z amorē. ¶ Angeli deferent ante signū crucis. ¶ Sed contra est qđ lignū illud crucis nō hz aliquē ordinē ad icorruptionē z ita nō remanebit post illam innouationē. ¶ Et dōm q signū crucis non accipit̄ hic pro ipso ligno crucis domini/ce sz pro aliqua representatione ipsius. ¶ Columne celi patient aduentū eius: colūne celi hic dicunt̄ angeli qui celos mouent: qz in corz virtute sustentatur tota efficacia celestis actionis: cum omnia corpora regant̄ per spirituz vite rationalem. vt Aug dicit. 3 de trinitate. ¶ Quantuz luxit sol. in prima conditione septem dieꝝ ante peccatū zc. Intelligenda est hec comparatio sm cōmodum q homo percipit ex lumine celestium corporum. quod fuit maius ante peccatum q̄ post: q̄uis post resurrectionem realiter magis luceāt vt dictum est. ¶ Significat solem z lunam his qui erunt in eterna beatitudine nullū lucis vsuz prestare hoc intelligendū est de vsu necessitatis: vt prius dictum est. ¶ Ne impy in tormentis sub terra positi zcet. sm hoc vr̄ Isido. sensisse q infern⁹ sit in alia superficie terre: cum tamē ab alys dicatur q sit in ꝓfundo terre. Quidam vo dicunt Isido. etiam hoc sensisse q infernus sit in profundo terre: sed q ex alia superficie terre sit aliqs manus terre biatus. vnde lumē solis ad alios qui sunt in inferno peruenire posset si sol terram circuiret: quod vtruz verum sit omnino certum non est.

¶ De dr̄ia māsionū i celo z i inferno. Di. XLIX.

POst resurrectionē vere facto vniuerso ipletoq; iudicio suos fines hēbunt ciuitates due: vna xp̄i alia diaboli: vna bonoꝝ z altera malorum: vtraq; tñ angelorum z hominum. Istis volūtas: illis facultas nō poterit eē peccandi: vel vlla ꝺditio moriendi: istis in eterna vita feliciter viuentib⁹: illis infeliciter i eterna morte sine moriēdi potestate durātib⁹: qm̄ vtriq; sine fine: sed in btitudie isti: ali⁹ alio p̄stabili⁹. in miseria ꝯo illi: alius alio tolerabili⁹ p̄manebūt. Ex his apparz q sic̄ boni differēter glificabunt̄: alij magis alij min⁹: ita z mali differēter i inferno punient̄. Sic̄. n. in domo p̄ris. i. in regno celoꝝ māsiones multe sūt. i. p̄miorum dr̄ie: ita z in gehēna diuerse sūt māsiones. i. supplicioꝝ dr̄ie. oēs tñ eterna penā patient̄ sic̄ oēs electi eundē hēbūt denariū quē p̄familias dedit oibus q opati sūt in vinea. Hoc denarij aliqd oibus electis cōe intelligit̄. s. vita eterna deus ipe quo oēs fruent̄: sed ipariter. nā sicut erit differens clarificatio corporū: ita differēs gloria erit aiaꝝ. Stella. n. a stella. i. elect⁹ ab electo differunt in claritate mētis z corpis. Alij enīz alijs vicinius clariusq; dei spēm ꝺtēplabunt̄. z ipa ꝺtēplādi differētia diuersitas māsionū vocat̄. Bomus ergo est vna. i. denari⁹ est vn⁹. sz diuersitas ē ibi māsionū. idest differētia claritatis: quia vnum est z sūmum bonum beatitudo z vita oīum. i. deus ipse. Hoc bono oēs electi perfruūt̄. sed alij alijs plenius. p̄frueñt vero videndo per spēm nō p speculū i enigmate. Hr̄e ergo vitā ē videre vitā. i. cognoscere deū in specie. Unde veritas ait in euangelio. Hec est vita eterna vt cognoscant te: z quē misisti Jesū xp̄m esse vnū z solū verū deū. hoc est hr̄e vitā. i. cognoscere te: nō est ipa cognitio que tu es: sz per cognitionē hr̄e bonū qđ tu es. i. vita.

¶ Si omnes hoies volunt esse beati. b

Solet ēt q̄ri de btitudie vtrū eā oēs velint ⁊ sciāt q̄ sit vera btitudo. De hoc Aug. in. xiij. li. de tri. ita disserit. Adix est cū capescēde retinēdeq; btitudinis voluntas vna sit oium; vnde tāta existat ꝺ ipa beatitudine rursus diuersitas voluntatū: nō q̄ eā aliqs nolit: sz q̄ nō oēs eā norint. Si. n. eam oēs nosceret: nō ab alijs putaret ee i ꝟtute animi: ab alijs i voluptate corpis; ab alijs atq; aliis alibi atq; alibi. Quo ergo oēs amāt qꝺ nescit siē supra disputauimus: cur btitudo amat ab oibus: nec tñ scit ab oib⁹: an forte sciūt oēs q̄ ipa sit: sz nō oēs sciūt vbi sit: ⁊ inde ꝙtētio est. An forte falsū ē: qꝺ ꝓ vo posuim⁹ beate viuere oēs hoies velle. Si enī btē viuere ē: vbi gra fz aī ꝟtutē viuere. quo btē viuere vult q ꝺ nō vult: Nōne veri⁹ dixim⁹ hō ille ñ vult btē viuere: q; ñ vult fz ꝟtutē viuere: qꝺ solū ē btē viuere: Nō g oēs btē viuer vo lūt. imo pauci ꝺ volūt: si ñ ē btē viuere nisi fm ꝟtutē aī viuere qꝺ m⁹ti nolūt. Ita ne falsū erit. Uñ nec Cicero dubitauit. ait. n. bti certe oēs eē volum⁹. absit vt ꝺ flm eē dicam⁹. Quid g; an dicēdū ē ēt si nihil aliꝺ sit btē viuer q̄z fz ꝟtutē aī viuere: tñ ⁊ q ꝺ nō vult: btē viuere vlt: Nimis qdē ꝺ vr absurdū. Tale. n. ē. ac si dicam⁹: q nō vult viuere btē. btē vult viuere. Istā repugnātiā qs audiat: qs ferat: ⁊ tñ ad hāc ꝙtrudit necitas: si ⁊ oēs btē viuer velle verū ē: ⁊ ñ oēs volūt sic viuere: quo soluz viuit btē. An illꝺ ab his āgustijs poterit nos eruere: si dicam⁹ nihil eē btē viuere nisi viuere fz ꝺlectatione suā: ⁊ iꝺ flm ñ eē q oēs btē viuere velit: q; oēs ita volūt vt quēq; ꝺlectat. Sz id qdē flm ē. Velle. n. qꝺ ꝺceat ē eē miserrimū. Nec tā miserū ē ñ adipisci quod velis q̄z adipisci velle qꝺ nō opoꝛteat. Quis ita cec⁹ sit vt dicat aliquē iꝺ btm: q; viuit vt vult cū pfecto: ⁊ si miser eēt: min⁹ tñ eēt ⁊ si nihil eoꝝ q̄ ꝓperā voluisset hēre potuisset. Ala. n. volūtate: vl sola miser qsq; efficit: fz miserioꝛ cū desideriū male volūtatis iplet. Quapp qm̄ verū ē q oēs hoies eē bti velit idq; ardētissimo amoꝛe appetāt: ⁊ pp hoc cetera q̄cūq; appetūt. nec qsq; ꝑt amare: qꝺ oino qd vl q̄le sit nescit: nec pōt nescire qd sit qꝺ se velle scit. seq; vt oēs btām vitā sciāt. oēs āt bti bñt qꝺ volūt: q̄uis ñ oēsq bñt qꝺ volūt: ꝙtuo sint bti. ꝙtuo aūt miseri sūt qui vl nō bñt qꝺ volūt: vel id bñt qꝺ ñ recte volūt. Btūs ergo ñ ē nisi q ⁊ bz oia q̄ vult: ⁊ nihil vult male. Ille qppe btē viuit q viuit vt vult: nec male aliqd vult. Cuz ergo ex his duob⁹ ꝙstet btā vita fz i malis sit aliqs bon⁹ ñ tñ nisi finitis oib⁹ mal ē btūs. Cū ergo ex hac vita: q i his miꝺjs fidel ⁊ bon⁹ ē: venerit ad beatam vitā: tūc erit vere qꝺ nūc nullo modo esse potest: vt sic hō viuat quomodo vult. Non. n. ibi volet male viuere aut volet aliqd: qꝺ deerit: aut deerit aliqd qꝺ voluerit: qcqd amabit adherit: nec ꝺsiderabit qꝺ ñ aderit. Et oē qꝺ ibi erit bonū erit: ⁊ sūm⁹ ds sūmū bonū erit: ⁊ qꝺ ē oio beatissimū: ita sp forze certū erit. btōs āt eē sevle oiz hoiz ē: btōs eē sevelle oēs i corde suo vidēt: nec tñ oiz ē fides q̄ ad btitudinē pueniē.

¶ Siquid ꝺ deo cognoscit aliquis quod ibi nō intelligunt omnes. c

Solet ēt q̄ri vtrū aliqd de deo cognoscat aliqs magis merit⁹ vt petr⁹: qꝺ ñ cognoscat aliqs min⁹ merit⁹ vt lin⁹. Plib⁹ vr q ꝺa de deo ad btitudinē spectātia oēs cōiter electi cognoscāt. fz differēter. Nihil. n. i deo noscibile mai⁹ dignius q̄z vr eū itelligere trinū ⁊ vnū. hoc āt oēs tē ꝓ spēz cognoscēt. Uñ seq; vt ñ sit aliqd btitudi ptinēs i cognitū alicui btoꝝ. Oēs ergo cuncta illa videbūt quoꝝ cognitio fuit btitudi: sz i mō videndi differēt. ali⁹, n. alio mag ali⁹ alio min⁹ fulgebit. d

¶ De paritate gaudij.

Solet ēt q̄ri an i gaudio dispares sint: sic i claritate cognitiōis dr̄nt. De hoc aug. ait. Multe māsiones in vna domo erūt, s. varie ꝓmioꝝ dignitates: fz vbi de⁹ erit oia i oib⁹. erit. n. i dispari claritate par gaudiū. vt qꝺ hēbūt singli cōe sit oib⁹: q; ēt glia capitis oiuz erit ꝓ viculū charitat. Ex his dat itelligi q par gaudiū oēs hēbūt: ⁊ si dispare cognitiōis claritatē: q; ꝓ claritatē q̄ i singl erit perfecta tm̄ q̄sq; gaudebit de bono alterius: q̄tuz gauderet si i seipo hēret. Sz si par erit cūctoꝝ gaudiū vr q par sit oium btitudo: qꝺ ꝙstat oio ñ eē. Ad qꝺ dici ꝑt q btitudo par eēt si ita esset par gaudiū: vt ēt par eēt cognitio: sz q; hoc nō erit: ñ faciet pitas gaudij pitatē btitudis. Pōt ēt sic accipi par gaudiū vt ñ referat pitas ad itē tionē affectiōis gaudentiuz. fz ad vniersitatē rerum: de quibus gaudebitur: quia de omni re vnde gaudebit vnus gaudebūt omnes.

¶ Si maioꝛ sit btitudo scōꝝ post iudiciuz. e

Post ꝺ q̄ri solet si btitudo scōꝝ maioꝛ sit futura p⁹ iudiciū q̄z iteri sine oi scruꝓlo credēdū ē eos bituros maioꝛē glīā p⁹ iudiciū q̄z añ: q; ⁊ mai⁹ erit gaudiū eoꝝ vt supra testat⁹ ē Aug. āplioꝛ erit eoruz cognitio. Uñ Hieron⁹. Peracto iudicio. āplioꝛes gloriā sue claritatis de⁹ ōmōstrabit electis. Si quē mouet qd op⁹ sit spiritib⁹ defunctoruz

corpora sua i resurrectiõe recipe: si eis põt sine cõpib⁹ sũma btitudo ꝓberi. Difficilis qõ ē: nec põt a nobis pfecte diffiniri: ꝫ tñ dubiuꝫ nõ ē: t raptã a carnis sensib⁹ hois mẽtẽ: t post mortẽ ipsa carne deposita nõ sic videre posse icõmutabilẽ substãz. i. deũ: sic sci ãgeli videt siue alia latẽtiori cã: siue iõ qz ineſt ei nãl qdã appetit⁹ cõp⁹ ãmistrãdi: quo retardat quodãmõ ne tota itẽtiõe pergat i illõ sũmũ celuz: donec ille appetit⁹ ꝙcescat. Porro si tale sit corp⁹ c⁹ sit difficilis t grauis ãmistratio sic hec caro q̃ corrũpit mlto magis auẽtit mẽs ab illa visiõe sũmi celi. Pro ide cuz ℔ corp⁹ iã nõ aiale ꝫ spũale recepit eqta ãgelis: hẽbit pfectuz nãe sue moduz obediẽs t iperãs vinificata: t vinificãs tã ieffabili facultate: vt sit ei glie quod fuit sarcine.

Postq̃ magister determinauit de his q̃ ptinẽt ad iudiciũ gnãle: in pte hac icipit determinare ō premys t penis q̃ iudiciũ gnãle sequunt. Et diuidit in ptes duas. In p⁹ ostendit de pmys bonoꝝ. In zª de penis malorꝝ. ſo. di. ibi. Hic orit qõ ꝛc. Prima aũt ps diuidit in ptes tres. In p⁹. n. describit q̃lis erit btitudo scõrꝝ q̃ eis i pmiũ post gnãle iudiciũ dabit. In zª ondit quõ ad eã ꝑuenire oĩs bũan⁹ appetit⁹ tendat ibi. Solet ẽt q̃ri de btitudie vtrũ oẽs ꝛc. In zª q̃liter eã bũtes diuersimode ipsaꝝ pticipãt: ibi. Solet ẽt q̃ri ꝛc. Circa ℔ tria facit. Prio ondit diuersitatẽ q̃ in btitudie scõrꝝ accidit ex pte cognitiõis. Scõo ex pte gaudy vel delectationis: ibi. Solet ẽt q̃ri an in gaudio ꝛc. Tertio inquirit de augmento beatitudinis quod accidet ex resumptiõe corporis: ibi. Post hoc queri solet ꝛc.

Hic queruntur gnꝝ. Prio ō btitudie. Scõo ō visiõe dei i q̃ principalr btitudo ꝙsistit. Tertio de delectatiõe q̃ formalr btitudinez complet. Quarto de dotib⁹ q̃ in btitudine ꝙtinẽtur. Quito de aureolis gb⁹ btitudo pficit t ocorat. Circa pmũ q̃runt q̃ttuor. Prio in quo sit q̃rẽda btitudo. Scõo qd sit. Tertio vtrũ oẽs eã appetãt. Quarto vtrũ ab oĩbus equaliter participetur.

Ad primum sic pceditur. Uidet q⁹ btitudo in bonis corporis ꝙsistat: qz qõ a plurib⁹ ꝺf: impossibile ē falsuz eẽ totalr: vt Cõmentator dicit in lib⁹ de aĩa t phs dicit in. 7º etb. q⁹ opio non pdit quã ppli mlti famãt. ſz maior hoĩz multitudo iclinat ad q̃rendũ corpales delectatões t corpalia bona q̃si finẽ. g̃ finis hũane vite i corpalib⁹ bonis ꝙsistit: finẽ aũt hũane vite dicim⁹ btitudinẽ. g̃ btitudo in bonis corpis q̃renda ē. Pro. q̃to aliqs finis est magis vltim⁹ in ꝙsecutiõe. tãto ꝑor ē in intentiõe t appetitu: ſz hõ ꝑus appetit corpale bonũ q̃ spũale: cum examore corpaliũ rez i amorẽ inuisibiliũ manuducamur: vt Greg. dicit. g̃ bonuz corpale ē vltim⁹ finis nr̃: talis aũt finis est btitudo. g̃ in bonis corpalis btitudo ē q̃rẽda. Pro. q̃to aliqõ bonũ ē cõius tãto diuini⁹: vt ꝑz in. i. Etb. ſz bonuz corpale cõius ē q̃ spũale qz corpale ad plãtas t aĩalia bruta se extẽdit: nõ aũt spũale. g̃ corpale bonũ spũali ꝑemiet. t ita in corpalib⁹ bonis magis ē btitudo q̃rẽda. Pro. btitudo ab oĩbus ponit finis vtutis: ſz vtus hz finẽ suũ nõ solũ in bonis spũalibus sed etiã in corporalibus: per virtutẽ enim temperantie t alias virtutes homo conseruat a nocumentis etiaz ꝟm corpus. g̃ beatitudo non solũ in spũalibus: ſz etiaz in corporalibus bonis est querenda. Pro. ꝟm phm in zº phicorꝝ. Felicitas t fortuna circa idez esse videnť: ſz bona fortune sunt corporalia. g̃ bona in q̃bus cõsistit beatitudo t felicitas sunt corporalia. Pro. homo ex aĩa t corpore constituit. g̃ bonuz hoĩs debet esse cõmune anime t corpori: ſz bonum spirituale nõ potest esse cõmune corpori: bonuz aũt corporale potest esse cõmune anime: inq̃tuz anima de corporalibus delectatur. g̃ beatitudo que ē bonum hoĩs magis consistit in corporalibus q̃z in spiritualibus bonis. Sed ꝓtra. illud quod conuenit homini ꝟm corpus potest esse cõmune sibi t alijs animalibus: ſz beatitudo alijs animalib⁹ non potest competere. g̃ beatitudo non est querenda in bonis corporis. Pro. bũtudo ē summũ bonũ hominis. g̃ in precipuis hoĩs bonis est querẽda. sed bona anime sunt nobiliora corpis: sic t anima corpore nobilior. g̃ beatitudo est q̃renda in bonis aĩe. Pro. illud quod est vltima mensura nõ est aliquo mõ mensuratuz. g̃ illud quod nõ potest eẽ bonum nisi ꝑut est mensuratum nõ põt eẽ mẽsura vltima in reb⁹ humanis: t ita nec vltimus finis g̃ est btitudo: cũ finis sit mẽsura iponẽs modũ his q̃ sunt ad finẽ: ſz bona corpalia nõ sunt laudabilia: nec bona nisi inq̃tũ sunt mẽsurata mẽsura virtutis: vt ꝑz per phm in. 7. Etbicorꝝ. ergo in bonis corporalibus nõ potest esse beatitudo.

Ulterius. videť q⁹ btitudo magis ꝙsistit in his que sunt volũtatis q̃z in his que sunt itellect⁹: qz btitudo est sũmũ bonũ: ſz bonũ ē obiectuz volũtatis inq̃tũ hoc: nõ aũt intellectus. g̃ btitudo magis ꝙsistit in actu voluntatis q̃z itellectus. Pro. delectatio ꝟm phm in. 7. Etbicorꝝ. Ad btitudinez requirit. vñ t i greco nomẽ btitudinis a gaudio accipit: sed delectatio est in volũtate siue in affectu. g̃ t btitudo. Pro. ſz phs i. io. Etbicorꝝ. In actu nobilissime virtutis ꝙsistit felicitas siue beatitudo: ſz charitas est excellẽtissima oĩuz virtutũ: vt ꝑz p apostolũ. i. Cor. 13. ergo cum charitas sit in volũtate ibi querẽda est btitudo. Pro. sic aĩa iperat corpi: ita volũtas iperat itellectui: t p ons ē eo superior: sed btitudo magis ponit in bonis aĩe q̃z corpis: qz aĩa est supior corpe. g̃ eadẽ rõne magis dz poni in volũtate q̃z in itellectu. Pro. btitudo hoĩs ꝙsistit in pfecta cõiunctiõe ad deũ: sed pfecti⁹ hõ ꝙiungit deo p volũtatẽ q̃z per itellectũ. vñ dicit Aug. de scõ vic. 7. ca. cc. hierar. super illud. Mobile t acutũ ꝛc. Dilectio supeminet sciẽtie: t maior est itelligẽtia. plus. n. de⁹ diligit q̃z itelligat: ĩtrat dilectio vbi scia foris est. g̃ btitudo ꝙsistit magis in dilectiõe q̃z in cognitiõe: t in volũtate q̃z in itellectu. Sz ꝺ ē qõ dicit. Joã. 17. Hec ē vita eterna vt cognoscãt te verũ deũ t quẽ misisti iesuz xp̃z: ſz vita eterna ē ipa btitudo. g̃ btitudo i cognitiõe ꝙsistit. Pro. i. Cor. 15. sup illõ. Cũ tradiderit regnũ deo t patri. dicit glo. i. cũ pduxerit credẽtes ad ꝓtẽplationẽ dei patris: vbi est finis oĩuz: reges sempiterna t gaudiũ: ſz hoc ptinet ad itellectũ. g̃ btitudo maxime ꝙsistit in itellectu. Pro. ꝟm phm in pº Ethi. Bonũ in quo p se est sufficientia est felicitas vel btitudo: ſz hoc est in cognitiõe: vt ꝑz Joã. 14. Dñe ostẽde nobis patrẽ t sufficit nobis. g̃ idẽ qõ ꝑus.

Ulteriº videť q⁹ btitudo magis ꝙsistit in actu itellect⁹ practici q̃z speculatiui. quãto. n. aliqõ bonũ ē cõius tãto ē diuini⁹: vt ꝑz in pº Ethi. ſz bonũ itellect⁹ speculatiui est singulariter ei⁹ qui speculat. bonũ aũt itellect⁹ practici põt esse cõe multoꝝ. g̃ magis ꝙsistit btitudo in itellectu practico q̃z speculatiuo. Pro. btitudo ē vltima pfectio hoĩs: ſz maior est perfectio alicuius rei ꝟm q⁹ est cã alterius q̃z ꝟm q⁹ in se pfecta existit. vñ dicit Diony. in zº c. cc. hierar. Qz oĩuz diuinius est dei cooperatorẽ fieri in reductiõe alio-

rū:per itellectū aūt speculatiuū bō bz pfectionē in seipso: itellectus aūt practicus est cā alioꝝ.g̃ btitudo magis consistit in itellectu practico q̃ speculatiuo. ℂ Ꝑ.finis est cō formis his q̃ sunt ad finē:z btitudo est finis ⁊ pmiuz virtutū:vt in.i.Ethꝫ.dr. Uirtutes aūt magis ꝓsistūt in opatione q̃ in cognitōe:qz scire parū vel nihil pdest ad virtutē: vt pz z°Ethꝫ.g̃ btitudo magis cōsistit in itellectu practico q̃ in speculatiuo. ℂ Ꝑ.btitudo bois ꝓsistit in eo qō est in boīe nobiliꝰ:sz itellectus practicus est nobiliꝰ speculatiuo:qz ipse legē ponit speculatiuo itellectui: p prudentiā eniz legislatoris ordinat q̃liter quis discere debeat disciplinas speculatiuas:vt pz in.i.Ethꝫ.g̃ beatitudo magis est in itellectu practico q̃ speculatiuo. ℂ Sz �means.beatitudo cū sit vltimus finis ꝓpter seipsaz q̃rit ⁊ non ꝓpter alterū: sz cognitio practica ordinat ad alterū tanq̃ ad finem:qz ad opus:vt in z°meta.dr.nō aūt speculatiua:sz ꝓpter seipsaz querit:vt pz in.i.meta.g̃ beatitudo magis cōsistit in itellectu speculatiuo q̃ practico. ℂ Ꝑ. beatitudo nr̃a ꝓsistit in hoc q̃ deo cōiungimur: sz nos nō ꝺiūgimur deo per itellectuz practicū:sz per speculatiuū. g̃ btitudo magis cōsistit in itellectu speculatiuo q̃ practico. ℂ Ꝑ.in rōne btitudinis est diuturnitas ⁊ sufficientia ⁊ delectatio: sz in actu cōtemplatiui itellectus est bō magis sufficiēs sibi q̃ in actu itellectus practici ad quez multis auxilys exteriozibus indiget:nullaq̃ actio est in q̃ homo possit ita diu pſistere sic in ꝺtemplatione ꝓpter remotionē a corpozeis ĩstrumtis. quoꝝ debilitas lassitudinē inducit:neq̃ est aliq̃ delectatio ita pura sic̃ cōtēplatiōis:qz ei nulluz cōtrariū admiscetur:neq̃ enim cōtrariū bz.g̃ beatitudo maxime in actu intellectus speculatiui consistit.

ℂ Ulterius videt̃ q̃ btitudo in hac vita habeat̃:qz Mat. 5°dr.Beati pauperes spū:qm ipoꝝ est regnū celoꝝ. Et similiter. Bti q persecutionē patiunt̃ ⁊ cetera hꝺ:sz oia hec in hac vita habent̃.g̃ btitudo est in hac vita. ℂ Ꝑ.si beatitudo nō posset esse in hac vita:nullus btitudinē cognosceret nisi q de alia vita notitiā hret:sz multi phi de beatitudine tractauerūt futurā vitaz penitus ignozātes.g̃ beatitudo pōt etiā esse in hac vita. ℂ Ꝑ.pns vita bois est pfectioꝝ q̃ pns vita alicuius alteri⁹ aialis:sz vita pns alioꝝ aialium ĩcludit finē vltimū eozundem. g̃ ⁊ vita pns bois beatitudinē ĩcludit qui est finis eius. ℂ Ꝑ.vnaqueq̃ res näliter desiderat finē suū:sz ex desiderio finis nascit̃ desideriū eoꝝ q̃ sunt ad finē:illa aūt ꝓcipue sunt ordinata ad finē sine q̃bus ad finē puenire nō pōt:sic aūt ad beatitudinē bois mozs eēt ordinata si in hac vita btitudinē hre nō posset.g̃ homo näliter desiderat mortē:qō experimento falsum esse sentit̃ ⁊ auctati Apli ꝺicit.q̃ dicit.z. Cor.5. Nolumus expoliari:sz superuestiri.g̃ btitudo bois est in hac vita. ℂ Sz ꝺ.nullus pōt̃ esse btūs q nō bz boc qō bñ vult. sz qlibz btūs bñ ⁊ ordinate vult sua btitudie nunq̃ posse puari.g̃ qcūq̃ hoc nō hz nō est vere beatus: sz nullus boc in hac vita hz.qz ipsaz btitudinē quā in hac vita hre possz oporteret q̃ ad minus mozs tollat.g̃ btitudo in hac vita haberi nō pōt. ℂ Ꝑ.nullus ad vltimū vite iaz puenit cui restat aliqd appetendū:eo q̃ btitudo in se sufficiētiā hēat vt etiā phs dicit:sz q̃tūcūq̃ aliqs sit in hac vita pfectus: vel scia:vel vtute vel quocūq̃ alio°adhuc ei restat aliqd ad appetendū.s.multa scire q̃ nescit:ĩmo bonitas etiā sue pfectionis:qz q̃diu hec vita durat certa esse nō pōt: cū ēt sapientissimi ⁊ pfectissimi viri per ifirmitates corpozales possint in ĩsaniaz deuenire.g̃ beatitudo in hac vita hri nō pōt. ℂ Ꝑ.beatitudo ab oībus ponit̃ maximū:sz maximū bonū est qō est malo penitus impermixtū.cuz g̃ vita hec absq̃ malis eē nō possit:q̃tūcunq̃ aliquis sit sapiēs ⁊ virtute pfectus: vt manifeste apparet varios casus bois ituēdo:videt̃ q̃ in hac vita beatitudo eē nō possit.

ℂ Rndeo dōm ad pmā qōnez:q̃ beatitudo cū sit näliter ab oībus boībus desiderata:noīat vltimuz humane vite finē:finis aūt cuiuslz rei est operatio ꝓpa vel per opationē ꝓpriā ad finē venit:cū aūt forma ꝓpria sit in q̃libet re opationis ꝓprie pncipiū:forma autez ꝓpria bois inq̃tuz est homo sit rōnalis aīa:oporteret q̃ vel in ipsis actibus rōnalis aīe beatitudo ꝓsistat:vel in his ad que homo per actus rōnalis aīe compat̃:hec aūt bona aīe dicunt̃: vnde necesse ē beatitudinē ponere in bonis aīe etiaz fm phos. Or aūt aliqui beatitudinē in bonis corporis ponūt ex hoc ꝓuenit q̃ seipsos qd essent ignozabant:non eniz agnoscebant se fm id qō est in eis mclius qō eoꝝ esse formaliter complet: sed fm id qō de eis exterius apparet: ⁊ fm hoc in exteriozibus bonis suā beatitudinē quesierunt. ℂ Ad pm̃ g̃ dōm:q̃ multoꝝ opinionē nō est necesse eē verā simpliciter sz fm partē:multitudo aūt boīum in bonis corporis beatitudinē ponentiū q̃tuz ad hoc verā opinionē hz: q̃ illud quod sibi optimū estimāt hoc suam beatitudinez esse putant:⁊ quantum ad hoc opinio eozum vera est.s.q̃ optimuz hominis est beatitudo:non autem oportet q̃ sit vera quantum ad hoc q̃ ponunt eaz in bonis corporis:qz hec opinio procedit ex falsa radice:qua.s.estimant se pnci paliter esse id qō sunt fm corpus. ℂ Ad z̃m dōz: q̃ hoc q̃ pmo desiderat̃ bonū corpale q̃ spuale p accidēs ꝓtingit. nostra enī cognitio ab vniuersaliorib⁹ ad spāl ia pcedit: vt pz in.i.phyſeoꝝ.⁊ iō in pncipio nihil cognoscim⁹ de fine bois nisi hoc generale qō est qōdā optimū.⁊ sicut cognoscim⁹ ita ⁊ desideram⁹.⁊ ideo inter illa bona que pmo cognitioni occurrūt estimam⁹ illud bonū.ꝓza aūt in nr̃a cognitiōe sunt sensibilia. vñ in pncipio estimam⁹ q̃si sūma bona:sensibilia bona:sed in fine qñ cognitio nostra pficit̃ habem⁹ distinctā cognitionē de bois fine discernēdo ipz ab alys:⁊ tūc appetim⁹ sūmū bonū: vt est.s.in spūalib⁹.ratio aūt pcedit:ac si p se loquēdo appetit⁹ boni corpalis pcederet appetitū boni spūalis. ℂ Ad z̃m dōm: q̃ dupliciter aliqd ꝺicit̃ eē cōe. Uno mō p pdicationē. hꝺ aūt cōe nō est idē numero in diuersis reptū:⁊ boc mō bz bonum corpis cōitatē. Alio mō est aliqd cōe fm participationem vnius ⁊ ciusdē rei fm numerū:⁊ boc mō bonū cōius ē diuinius.⁊ hec cōitas maxime pōt in his que ad aīam pertinent inueniri:qz p ipsaz attingit̃ ad id qō est cōe bonū oībus reb⁹.s.deū:⁊ iō rō nō pcedit. ℂ Ad 4̃m dōz:q̃ dupler ē finis.s.finis opatiōis ⁊ itētiōis.bonū g̃ corpis pt eē finis virtutis q̃si gdā termin⁹ vel effectus virtuose opationis: nō aūt sicut in quo stet vtutis intētio:qz cū virtus sit pfectio aīe que est corpe nobiliorꝝ: nihil agat ꝓpter vilius sed nō pōt eē q̃ in bono corpis intētio virtutis gescat. ℂ Ad 5̃m dōm:q̃ felicitas ⁊ foztuna ꝺicunt̃ esse aliquoꝝ dupliciter. Uno mō sicut subiectoꝝ:⁊ boc mō felicitas ⁊ foztuna sūt eiusdē:qz vtrūq̃ nō nisi in rōnalib⁹ pōt eē. Alio mō sicut obiectoꝝ vel māe:⁊ sic ipossibile est q̃ felicitas ⁊ foztuna sint eozūdē:qz foztuna est coꝝ q̃ ꝓpter aliqd aguntur: quāꝺo aliqd ꝓter intētionē accidit. felicitas aūt vel beatitudo est que ab oībus intēdit̃:nec ad alterū ordinat̃:⁊ iō lz corporalia bona ꝺicant̃ foztune mäliter:nō tñ sequit̃ q̃ i corporalib⁹ bonis felicitas cōsistat. ℂ Ad 6̃m dōz:q̃ lz bō ex aīa ⁊ corpore cōsistat:tñ eē specificū hz ex aīa nō ex corpore:qz forma cuiuslibet rei est pncipiū eē eius specifici. vñ ⁊ beatitudo bois pncipal⁹ ⁊ original⁹ cōsistit in bonis aīe.sicut.n.corpus est ꝓpter aīam sicut ꝓpter finez:⁊ mā ꝓpter formā:vt pz in.z.de aīa.ita ⁊ bona corpis ordinantur in aīe bona vt in finē.vñ in bonis corpozis beatitudo pncipaliter cōsistere non potest.

ℂ Ad scōam qōnē dōm:q̃ beatitudinē eē in voluntate ꝺupliciter pōt intelligi. Uno mō ita q̃ sit volūtatis obiectū: Et sic beatitudo cū sit vltimus finis:⁊ ex fine est ratio bo

ni qđ est voluntatis obiectū: oportet ponere beatitudinē in voluntate esse. Alio? ita q̄ sit aliquis actus voluntatis: ⁊ sic beatitudo in voluntate esse nō potest: beatitudo enim vltimū finē hominis importat. Finis autē vltimus hois pōt accipi duplex: vnus in ipso: ⁊ alius extra ipm. In ipso sic operatio rei dicit esse finis eius: cū ois res sit ppter suā operationē. Finis vo extra ipz est ad qđ per suā operationē pertingit: nō aūt q̄libet operatio pōt dici finis: sz illa q̄ fini exteriori p̄mo ꝺiungit: ⁊ hoc dico qñ res finē extra se hz: tunc enim oz q̄ finis iterior ad exteriorē ordinet: vt sic finis exterior sit quasi finis vltimus ⁊ finis iterior qui est operatio sit ad illū ordinatus: sicut videmus q̄ res nāles per opationes quas habēt ptingūt ꝺz assimilationē quā dā ad diuinā bonitatē que est earū exterior finis. Nō aūt est possibile vt ipse voluntatis actus sit vltimus finis alicuius: qz cū volūtatis obiectū sit finis: hocipsum quod est velle ⁊ q̄libet alius volūtatis actus nihil est aliud q̄ ordinari aliqua in finē: vñ p̄supponit aliud finē: ⁊ ideo si ipsum velle dicat esse volitū: opz p̄supponere ante hoc aliqd eē volitū: nō enim pōt itelligi in aliqua potētia reflexio super actū suū nisi actu suo in quē fit reflexio p̄us terminato p obiectū. ꝓpriū qđ sit aliud ab ipo actu potētie illius: alias oporteret in infinitū ꝓcedere. Si enī itellectus intelligit se itelligere: opz q̄ intelligat se intelligere aliqd: ⁊ si dicas q̄ intelligit se itelligere ꝺz q̄ est se intelligere: adhuc oportebit aliud ponere ⁊ sic in infinitū. Patet g̈ q̄ ipm intelligere non potest esse p̄mū obiectū intellectus: ⁊ eadē rōne nec ipm velle potest esse obm p̄mū voluntatis. Cuz g̈ obiectū p̄mū volūtatis sit finis vltimus: impossibile est q̄ aliquis volūtatis actus sit vltim⁹ finis volūtatis. Nec etiaz potest dici q̄ assecutio finis exteriozis sit per actuz voluntatis imediate: intelligit enim esse actus voluntatis ante assecutionē finis: vt motus qdaz in finē: post assecutionē vero vt quietatio q̄daz in fine: nō potest aūt esse q̄ voluntas nūc quietetur in fine in quez p̄us tendebat nisi qz voluntas alio modo se hz ad finē q̄ p̄us: vel econuerso. illud g̈ quod facit voluntatē hoc mō se habere ad finē vt volūtas quietet in ipso est vltimus finis iterior qui p̄mo cōsequit exteriozi fini: sicut si alicuius finis exterior sit pecunia finis iterior erit possessio pecunie per quaz homo se hz ad pecuniā vt voluntas in ea quietet. Cū g̈ vltimus finis q̄si exterior humane volūtatis sit deus: nō pōt esse q̄ aliquis actus voluntatis sit iterior finis: sz ille actus erit vltimus finis iterior: quo p̄mo hoc mō se habebit ad deū vt voluntas getet in ipm: hec aūt est visio dei fm itellm: qz p hanc fit q̄si qdaz ⁊actus dei ad itellm: cū oē cognitū sit in cognoscēte fm q̄ cognoscit: sic etiā cōpalis tactus ad delectabile corporeuz inducit quietationē effectus: ⁊ ideo vltimus finis hominis est in actu intellectus: ⁊ ita beatitudo que ē vltimus finis hominis in intellectu consistit: tamen id qđ est ex parte voluntatis. ſ. quietatio ipsius in fine quod potest dici delectatio: est q̄si formal'r complens rōnez btitudinis: sic supueniēs visioni in qua suba btitudinis cōsistit vt sic volūtati attribuat: ⁊ p̄ma bitudo ad finē fm q̄ assecutionē finis appetit: ⁊ vltima fm q̄ in fine iam assecutio quietat. ¶ Ad p^m g̈ dom: q̄ rō illa oñdit q̄ beatitudo sit in volūtate sic suuz obm: nō aūt q̄si actus eius. ¶ Ad z^m dom: q̄ delectatio regritur ad beatitudinē q̄si forma cōpletiua beatitudinis qz delectatio pficit opationē vt qdā finis supueniēs: velut iuuenib⁹ supueniat pulchritudo q̄ iuuentutē decorat: vt dr̄. io. etħ. ¶ Ad z^m dōz: q̄ charitas p tanto dr̄ esse altior vtus ceteris q̄ sunt in via: qz ipsa est q̄ ordinat oēs in deū: ipsa est etiā cuius erit in p̄ria vltima quietatio in deū: hoc tn̄ nō dat ei q̄ actus ei⁹ sit substātia ipsa beatitudinis: sed vel inclinatio quedā in ipaz sicut in statu vie: vel getatio in ipsa sic in statu p̄rie. ¶ Ad 4.^m dōz q̄ actus corporis nō pōt ptingere vt assequat bonū aie: sz actus itellectus pōt ptingere ad assequendū bonū qđ voluntas appetit: ⁊ iō nō est sil'e. ¶ Ad 5^m dom: q̄ p affectuz hō pfectius deo coniungit q̄ p intellm in q̄tuz cōiunctio q̄ est per affectū superuenit pfecte cōiunctioni q̄ est per itellectū pficiens ⁊ decorās eā: sz tamē oz q̄ p^a ꝺiunctio sit sp p itellm: dilectio enī p̄us iclinat in ꝺiūctionē pfectā appetēdā q̄ itell's pfecte ꝺiūgat: q̄uis nō p^o q̄ itell's q̄quo? cognoscat: eo q̄ appetit⁹ nō pt cē icogniti oio: ⁊ iō dic̄ Dugo. q̄ scia foris manet vbi dilectio intus est.

¶ Ad. 3. q. dōz: q̄ sic ex iā dictis pz: ꝺz ħ in actu itell's btitudo hois ꝺstituit q̄ p ipz ē p^a ꝺiūctio hois ad suū vltimū finē exteriorē cui itell's ꝺiūgit iq̄tū cogñscit ipm: illō aūt qđ est cognitū p itellz practicū nō pt eē vltim⁹ finis exterior qz cognitio itell's practici ordiat ad cognitū sic cā ad effectū: effect⁹ aūt alic⁹ nō pōt eē vltim⁹ finis eius: qz pfectio cāe nō dependet ab effcū sz econuerso: ⁊ iō ipo'e est q̄ btitudo in actu itell's practici ꝺsistat: sz solū in actu intell's speculatiui: ⁊ ide est q̄ ois cognitio practica ē ppter aliqđ aliud appetibile: sz cognitio speculatiua magl appetit ppter seipaz. ¶ Ad p^m g̈ dōz q̄ bonū cui itell's speculatiu⁹ ꝺiūgitur p cognitionez est cōius bono cui ꝺiungitur itellectus practicus in q̄tū intellect⁹ speculatiuus magis separat a particulari q̄ intellectus practicus: cuius cognitio in operatione pficit que in singularib⁹ cōsistit. Sed hoc est verum q̄ assecutio finis ad quē puenit intellect⁹ speculatiuus in q̄tuz hz est p̄pa assequēti: sed assecutio finis qué intellectus practicus intēdit pōt esse p̄pa ⁊ cōis in q̄tū p intellectū practicū aliqs se ⁊ alios dirigit in finē: vt pz in rectore multitudinis: sed aliqs ex hoc q̄ speculat ipse singulariter dirigit in speculatiōis finē. ipse aūt finis intellect⁹ speculatiui tantū p̄eminet bono itellect⁹ practici quātuz singularis assecutio eius excedit cōmunē assecutionē boni intellectus practici. ⁊ ideo pfectissima beatitudo in intellectu speculatiuo cōsistit. ¶ Ad z^m dōz: q̄ pfectius est habere aliquā pfectionē ⁊ trāsfundere ipsaz in alterā: q̄ solū habere eā in seipso. nō. n. alio mō intelligi pōt cōparatio dictarū pfectionū: eo q̄ pfectio alicui⁹ vt est causa nō pōt eē nisi simul sit pfectio eius in seipsa. cōtingit aūt maiorez esse pfectionē alicuius p̄ut in se pfectū est q̄ fm q̄ est causa alteri⁹ qñ nō candē pfectionē cōicat: vel nō tātā sicut hz: sicut maior est pfectio que cōsideraī in deo ꝺz q̄ in se cōsistit q̄ ꝺz q̄ alia causat: ⁊ sic maior est pfectio speculatoris in q̄tū in se in speculādo pfectus est: q̄ fabri in q̄tū facit cultellū. pfectior aūt eēt ille q̄ speculādo alios speculatores equal'r sibi cōstitueret q̄ ille q̄ ipse solus posset speculari. ¶ Ad 3^m dom: q̄ finis ⁊ ea que sunt ad finē nō oz eē cōformia q̄si sint vnius generis: sz oz ibi esse conformitatē ꝓportiōis: vt. ſ. ea que sūt ad finē sint ꝓportionata ad finē inducēdū: ⁊ hoc mō virtutes ꝺformant beatitudini: qz ad beatitudinē iducūt p modū dispōnis ⁊ meriti. ¶ Ad 4.^m dom: q̄ itellect⁹ speculatiuus simpl'r practico nobilior est cū sit ppter seipsuz: practicus vo pp op⁹ nec intellect⁹ practicus legē ei ponit. nō. n. dirigit intellectus speculatiu⁹ in iudicādo de veritate rez fm aliquam legē ab itellectu practico positā: sed itellect⁹ practicus legez ponit ppter intellectū speculatiuū: vt dicit pbs in. 6. Ethicoz. dū ordinat q̄liter aliqs ad pfectionē speculatiui intellectus debeat puenire: ⁊ ex hoc ostendit intellectus practicus esse subseruiēs speculatiuo.

¶ Ad tertiā qōnez dom: q̄ sicut in reb⁹ nālibus se hz motus ad terminū: ita in volūtarys se hz appetit⁹ finis ⁊ eorū que ppter finē appetunt ad cōsecutionez finis: ⁊ iō sic qñ res nālis puenit ad terminū cessat motus ei⁹: ita volūtas cū hz qđ querit appetitus eius desistit ꝺuersus ī amorem vel delectationē, beatitudo g̈ cū sit finis ad quez re-

ferũtur oĩa desideria:oportet q̃ sit talẽ aliqd quo habito nihil vlterius desiderandũ restet:qlibet autẽ nãliter esse desiderat ꝛ pmanere in bono:qõ ipse hz:ꝛ iõ ab oĩbus beatitudo tale aliqd esse ponit qõ ĩmobilitatẽ habeat ꝛ ppetuitatẽ. Sz de ĩmobilitate ꝛ ppetuitate beatitudinis humane aliqui diuersimode iudicauerunt. Quidã enĩ dixerunt q̃ de rõne humane beatitudinis non erat ppetuitas absolute:sz ppetuitas respectu vite hoĩs: nec tamẽ in hac ppetuitate cõsiderãda ĩmobilitas q̃ ꝑuaret potentiã ad ĩmutationẽ: sz q̃ tñ ꝑuaret ĩmutatiõis actũ: ꝛ hec fuit opinio platonis vt tangit .i.etħ.posuit enĩz illum hoiem esse beatũ in hac vita cuius btitudo cõtinuatur vsq; ad mortẽ ipsius. Sed q̃ cõditio hoĩs q̃tũcũq; perfecti in hac vita mutari potest:ꝛ de cõtingenti futuro nõ possumus hr̃e certũ iudiciuz:iõ de nullo hoĩe ante mortẽ scire possum⁹ an sua perfectio cõtinuet sibi vsq; ad finẽ:sed in eius fine sciri poterit si vsq; ad finẽ ꝯtinuata est:ꝛ ita nullus põt dici beatus nisi in morte sua. Hãc aũt positionẽ pħs improbat:q̃ inco͂ueniẽs est poncre q̃ aligs debeat dici beatus q̃n nõ est:ꝛ q̃ nõ possit dici qõ nõ est. si g̃ beatitudo ẽ in vita ista:si aligs est beatus dũ viuit btũs est: cũ aũt mortu⁹ est btũs nõ esset:ꝛ ita magis potest dici btũs cũ viuit q̃tũcũ mortu⁹ est. vñ pħs ibidẽ ponit aliã sniam de btitudine siue de felicitate:vt.s.dicat q̃ beatitudo ẽm suã pfectã rõnẽ ppetuitatẽ ꝛ ĩmobilitatẽ absolutã hz:sz ẽm pfectaz rõnẽ beatitudo nõ est possibilis hoĩ accidere:sz possibile est hoĩem esse in aliq̃ ꝓticipatiõe ipsius licz modica: ꝛ ex hoc eũ dici btñ:ꝛ iõ nõ oz hoĩem btñ esse ppetuũ ꝛ ĩmutabilẽ simplr:sz ex conditionẽ humane nãe:vñ subiũgit. Beatos aũt vt hoies. Talis autẽ ĩmutabilitas accidit homini q̃n sunt in ipo firmati habitus vtutũ:vt nõ de facili possit deflecti ab actu ẽm vtutẽ. Sz ista etiã positio nõ vr̃ eẽ rõnabilis:ab oĩbus enĩ cõiter ponit q̃ felicitas siue beatitudo est bonũ rõnalis vel intellectualis nãe: ꝛ iõ oporteret q̃ybi iueniat nã rõnalis vel ĩtellectualis p essentiã ꝛ nõ solũ p participationẽ:q̃ etiã beatudo ponat p cẽntiã ꝛ nõ p participationẽ:ꝛ iõ cũ in hoĩe sit non solũ aliqua redundantia ĩtellectus:sic̃ est in brutis quedã redũdãtia rõnis ĩnq̃tuz participãt aliq̃ prudẽtia: vt in eoz moribus appareat:sz est in eis rõ ꝛ ĩtellectus per essentiã: oporteret ponere q̃ ad verã beatitudinẽ q̃ncq; puenire possit: ꝛ nõ tñ ad aliquã beatitudinis participationẽ:alias appetitus nãlis intellectualis nãe g̃ est in hoĩe frustrarer. Beatitudo aũt vera nõ põt poni in hac vita: ꝓpter mutabilitates varias gbus homo subiacet. vñ necesse est beatitudinẽ que est finis humane vite esse post hanc vitã:ꝛ hoc gdez ꝯcesserũt omnes pħi qui posuerunt aiam q̃ est forma corporis esse intellectũ p essentiã:posuerũt enĩz aiam ĩmortalez:illi vo g posuerũt aiaz q̃ est forma humani corporis nõ eẽ ĩtellectũ per essentiã:sz in ea esse refulgentiã quãdã ĩtellectus g est sepatus ꝛ vnus cõis oĩbus:ponũt aiaz q̃ ẽ corpis forma eẽ corruptibilẽ nec puenire ad pfectaz beatitudinẽ:sz solũ ad aliquã beatitudis ꝓticipationẽ q̃lis dicta ẽ:sz hec opio absurda ẽ vt patuit.di.17.c°li°. Et iõ simplr ꝯcedim⁹ veraz hoĩs beatitudinẽ eẽ post hãc vitã:non negamus tñ q̃n aliq̃ beatitudinis ꝓticipatio in hac vita eẽ possit:ħz q̃ hõ est pfectus in bonis rõnis speculatiue ꝓncipalr:ꝛ ꝓactice secũdario:ꝛ de hac felicitate pħs in li°. Etħ.determinat aliã q̃ ẽ post hãc vitã nec asserẽs nec negãs. ¶ Ad p̃m g̃ dõz:q̃ sic̃ dcñ est in 3°li°di.37. beatitudines ibi dicunt actus gdã pfectaz vtutũ ẽm q̃s hõ ẽ in q̃dã ꝓticipatione ꝛ similitudine future beatitudis q̃ ẽ va beatitudo. ¶ Ad 2m dõm:q̃ illi pħi q̃ futurã vitã nõ posuerũt de btitudine loquẽtes:nõ locuti sũt de va btitudine sz de ꝓticipatiõe beatitudis sic̃ dcñ ẽ. ¶ Ad 3m dõz:q̃ finis bũane vite plus sapat finẽ vite alioz aialiuz q̃ vita supat vitã:ꝛ ex ħ ipa vita hoĩs est nobilior:q̃ ad nobiliorẽ finẽ ordinat. vñ nõ oz q̃ icludat vltimũ finẽ suũ:sicut vita alioz aialiũ icludit. ¶ Ad 4m dõm:q̃ q̃uis hõ nãlr desideret finẽ:nõ tñ nãliter desiderat ea q̃ sũt ad finẽ:sz ea desiderat appetitu rõali ꝺsiliãdo de eis ꝛ eligẽdo ipsa. Nec ẽ icõueniẽs aliqd qõ ħz se ẽ odibile eẽ appetibile ĩ ordiẽ ad finẽ: sic̃ sectio ñ bzi est appetibilis ꝓpter sanitatẽ:ꝛ ħ mõ mors quaz nãlr glz refugit ẽ appetibilis ꝓpter beatitudinẽ:sicut dicit Phil. i. Desideriuz hñs dissolui ꝛ esse cuz xpo.

Ad secundum sic ꝓcedit. Vr̃ q̃ btitudo sit qd icreatũ. Pro ħ:qõ dic̃ Boeti⁹ ĩ 3°de ꝺsol.q̃ btitudo ẽ ipa dinitas:vñ ꝺcludit q̃ oĩs beatus ẽ ds. ¶ P̃. qõ p supabũdãtiã dr̃:vni soli ꝺuenit:sz deẽ sũmũ bonũ cũ sit oĩs bonitatis cã:btitudo ẽt ẽ sũmũ bonũ cũ ab oĩb⁹ tãq̃ finis vltim⁹ desidereť.g̃ beatitudo est ipe solus ds. ¶ P̃. illõ qõ ꝑ se tñ desiderabile ẽ hz rõnẽ fruibilis:vt pz ꝑ Aug.sz beatitudo ẽ tñ ꝑ se appetibilis: vt pz ꝑ pħm in p̃ etbi.g̃ beatitudine fruenduz est:sed solo deo fruendũ est:vt pz ꝑ Aug.in p̃ de doctrina xp̃iana. g̃ solus deus est beatitudo. ¶ P̃. de rõne beatitudinis est q̃ sit in ea sufficientia:sed in solo deo sufficientiam inuenit appetitus humanus. vnde Aug.dicit in li° ꝺfessionũ. Ingetuz est coz nostrũ donec pueniat ad te.g̃ solus deus ẽ ipa beatitudo. ¶ P̃. oẽ qõ inest nobis:vel inest nobis cẽntialiter:vel est accñs:sed beatitudo nõ est de cẽntia hoĩs: q̃ sic oĩs hõ ꝛ semp eẽt beat⁹. g̃ si est aligd in hoĩe erit accidens:sed accñs nõ põt esse finis sube:cũ suba sit nobilioz accidẽte.g̃ ipossibile est beatitudinẽ aligd esse in nobis: ꝛ ita erit aligd increatũ. ¶ Sz ꝺtra est:q̃ sicut iusticie participatiõe dicunt hoĩes iusti:ita ꝑ beatitudinis participationẽ dicunt hoĩes beati: vt pz ꝑ Boetiũ in.3. de ꝺsolatione. sed iusticia est aligd creatũ in nobis.g̃ ꝛ btitudo. ¶ P̃. felicitas addita numero bonoz est eligibilioz: vt pz ꝑ pħm in.i. Ethicoz:sed de⁹ quocũq; addito nõ est eligibilioz. ergo felicitas ẽ aligd aliõ q̃tũcũ ds : ꝛ ita ẽ aligd creatũ ĩ nobis. ¶ Ulteri⁹ videť q̃ felicitas nõ sit act⁹:q̃ ẽm Boetiũ in.3. de ꝺsolatiõe. Beatitudo est stat⁹ oĩuz bonoz ꝺgregatiõe pfect⁹:sz stat⁹ nõ noiat actũ.g̃ btitudo nõ est actus. ¶ P̃. actuũ nostroz nos sum⁹ cã. si g̃ btitudo in actu nostro cõstaret:nos essem⁹ cause nostre btitudinis:qõ est absurdũ. ¶ P̃. si aligd qõ est in nobis sit vltim⁹ finis ħ erit ꝓcipue illud qõ nunq̃ ꝓpter aliud q̃rit̃:sed delectatio nõ q̃rit̃ ꝓp aliud sz ꝓpter seipsaz.g̃ in delectatiõe maxie ꝺsistit btitudo:sz delectatio nõ ẽ actus:sz passio.g̃ felicitas nõ est act⁹. ¶ P̃. ab vno agẽte ꝛ ẽm vnũ hĩtũ nõ põt eẽ act⁹ diuersi: si g̃ btitudo eẽt act⁹: eẽnt eiusdẽ beati diuerse btitudies: qõ est absurdũ. ¶ P̃. btitudo vie est q̃dã sĩlitudo btitudinis patrie:sz btitudo vie nõ põt dici act⁹:q̃ sic dormiẽtes amitterẽt beatitudinẽ.g̃ btitudo patrie nõ ẽ act⁹. ¶ Sz ꝺ est qõ pħs dicit in.i. Ethicoz.q̃ felicitas ẽ opatio ħz pfectã virtutẽ. ¶ P̃. illud ꝓpter qõ ẽ res ẽ vltim⁹ finis rei. sed oĩs res est ꝓpter suã opationẽ. vñ dicit̃ in.2. celi ꝛ mũdi.g̃ opatio ꝓpa hoĩs ẽ vltim⁹ finis ei⁹: ꝛ ita btitudo ipi⁹ est actus quidã. ¶ P̃. hõ ħz hoc beat⁹ est q̃ ad dei similitudinẽ maxime ptingit:sed ħz hoc q̃ actu agit maxie deo assimilat̃:sic est maxime in actu remot⁹ a potẽtialitate.g̃ beatitudo hoĩs cõsistit in eius opatione.

¶ Ulterius. videť q̃ btitudo hoĩs nõ fit idẽ qõ vita eterna. viuere enĩ viuẽtib⁹ est eẽ:vt dicit̃ in.2. de aia. sed btitudo ẽm pħm nõ ꝺsistit in essendo:sz in operãdo. g̃ btitudo hoĩs nõ est aliqua vita. ¶ P̃. rõ vite in motu ꝺsistit:vt pz per Cõmẽtatoẽ in lib. de causis:sed btitudo includit ĩ sui rõne ĩtrãsmutabilitatẽ. g̃ beatitudo nõ est idẽ qõ vita eterna. ¶ P̃. btitudo est boĩ cõicabilis: sz eternitas vite nõ põt ei cõicari: q̃ qõ in tpe factũ est nõ põt eẽ eternũ. g̃ vita eterna nõ ẽ idẽ qõ beatitudo. ¶ P̃. quecũq; in ppe-

tum durāt quodāmō vite eternitatē pticipāt:fm q eternū largo mō accipiē ꝑ ppetuo:ſz dānati in ppetuū durabūt in ignē eternū miſſi:vt pz Matħ.25°. Nō aūt hēbūt btītudinē ſz ſūmā miſiā.ḡ btītudo ⁊ vita eterna nō ſunt idē. ¶ Sz ⁊. id qō ē finis hūane vite ē beatitudo: ſz vita eterna ē finis hūane vite:vt pz Ro.6°. Hētis fructū vr̄z i ſcificatiōe:finē vo vitā eternā.ḡ ꝛc. ¶ ℞. vltia btītudo hoīs cōſiſtit in viſione dei vt ex ſupra dictis pz.ſz in ℔ cō ſiſtit vita eterna:vt pz Joā.17°. Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt ꝛc.ḡ btītudo eſt idē qō vita eterna.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q btītudo ſit idē qō pax:prio p ℔ qō in pſal. dr̄. Qui poſuit fines tuos pacez:ſz finis ciuitatis dei: de q̄ ibi logt̄:ē btītudo.ḡ btītudo ē idē qō pax. ¶ ℞. Aug. dic̄ i9°.de ci.dei. Poſſum⁹ dicere finē bonoꝝ nr̄oꝝ eſſe pacē ſic̄ ⁊ eternā vitā:ſz vita eterna ē idez qō btītudo.ḡ ⁊ pax. ¶ ℞. Illud qō nāl'r deſiderat̄ ab oib⁹:⁊ pp qō alia agunt̄: vr̄ eē hoīs btītudo:ſz pacē oēs deſiderāt:⁊ pp ipaz agūt q̄ agūt:vt Aug. dic̄ ⁊ Diony.ii.ca.de di.no.ḡ pax ē ipa btītudo. ¶ ℞. pax getē quādā ꝛportat:ſz oīs mutatiōis finis ē ges:⁊ p exēplū in nālib⁹ oñdi pōt:ḡ toti⁹ vite nr̄e mutabilis finis ē pax:⁊ ſic pax ē idē qō btītudo. ¶ Sz ⁊. btītudo ēopō q̄dā fz plz:ſz pax nō noīat actū aliq̄ē:ſz imobilitatē tiū.ḡ pax ñ ē idē qō btītudo. ¶ ℞. pax maxie ad appetitū vel volūtāte refert̄:q⁹ ē q̄dā ipſi⁹ getatio: beatitudo autem ꝓcipue conſiſtit in intellectu:vt ſupra dictuz eſt ergo beatitudo nō eſt idem qō pax.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q beatitudo nō ſit idē qō regnū dei:regnuz eniz qō dr̄ a regendo ad gubernatiōē ꝓuidētie ptinere vr̄:ſz ꝓuidentia cōſiſtit in ordinatiōe coꝝ q̄ ſunt ad finē ipm.ḡ regnū dei nō vr̄ ad beatitudinē ptinere: q̄ eſt vltimus finis. ¶ ℞. Dio.dic̄.iz°.ca.de di.no.q⁹ regnū eſt oīs finis ⁊ oznat⁹ ⁊ legis ⁊ ordinis diſtributio:ſz hec diſtributio nō ſoluz ptinet ad hoīes ſed ad oēs creaturas: gb⁹ de⁹ ꝑdicta diſtribuit:beatitudo aūt ad ſolas creaturas rōnales.ḡ beatitudo nō ē idē qō regnū dei. ¶ ℞. regnū nō ꝛportat aliquā pfectionē niſi in preſidente:ſz q preeſt in regimine regni eſt vn⁹ tñ:vt pz ꝑ ꝑbz in.7°.etħ.ḡ regnū dī nō dic̄ aliquā pfectionē niſi in ipo deo:ſz beatitudo nō ſolū dic̄ pfectionē in deo:ſz in oībus beatis.ḡ beatitudo nō eſt idē qō regnū dei. ¶ ℞. beatitudo nō patiē ꝓmixtionē alicui⁹ mali:ſz i regno dei pñt eē aliq̄ mala: vñ Matħ.13°. dr̄.q⁹ in fine mūdi angeli colligēt de regno dei oīa ſcāda la.ḡ regnū dei nō eſt ipa beatitudo. ¶ Sz ⁊ ē qō Aug.di cit in Ench.q⁹ tres ꝑme petitiōes in oꝛone dñica ad futurā beatitudinē ptinēt:vna āt eaꝝ ē. Adueniat regnū tuū. ḡ regnū dei ad beatitudinē ptinet. ¶ ℞. illud qō ꝓmitti tur ſcīs in ꝑmiū ē btītudo:ſz regnū dei ē hō:vt pz Matħ. 5°. Beati q pſecutionē patiunt̄ ꝓpter iniuſtitiā qñ ipoꝝ eſt regnū celoꝝ.ḡ regnū celoꝝ eſt ipſa beatitudo.

¶ Rñdeo dōz ad ꝑam.q.q⁹ bonū qō oīa ꝓcupiſcūt eſt eſſe: vt pz ꝑ Boetiū i li°.de ꝓſol'.vñ vltimū deſideratū ab oībus ē eē pfectū ſz q⁹ ē pol'e in nā illa:oē aūt qō bz eſſe ab alio:pfectionē ſui eē ab alio bz:q⁹ tāto pfecti⁹ eſſe recipit vnūqōq:q̄to verius ꝓiungit̄ eſſendi ꝑncipio.vñ iferioza corꝛpa ꝓpter lōge diſtare a ꝑmo ꝑncipio eē corruptibile habēt:vt pz z°.de gnātiōe. Et iō vltimus finis cuiuſlibet rei habētis eſſe ab alio eſt duplex. Unus exterius:ſz.ſ. id qō eſt deſiderate pfectionis ꝑncipiū. Alius iterius.ſ. ipa ſua pfectio:quā facit ꝓiunctio ad ꝑncipiū. Uñ cū beatitudo ſit vltim⁹ hoīs finis:duplex erit beatitudo. Una que eſt in ipſo.ſ.que eſt vltima eius pfectio:ad quā poſſibile ē ipm puenire:⁊ hec ē beatitudo creata. Alia vo ē ex ipz:p cuius ꝓiunctionē ꝑmiſſa beatitudo in eo cauſat̄:⁊ hec eſt btītudo īcreata q̄ ē ipe de⁹. ¶ Ad ꝑm ḡ dōz:q⁹ ſic ipe deus eſt bonus p eſſentiā ſuā:oīa vo alia ſūt bona p pticipatiōnē:vt dr̄ in li°.de hebdomadib⁹:ita ipſe ſol⁹ de⁹ ē btītudo p ſuā eētiā:aly vo beati ſūt pticipatiōe:vñ btītudo creata ē q̄dā pticipatio:⁊ ſilitudo btitudinis īcreate:nō eſt tñ eſſentialr btītudo q̄ſi faciēs hoīes p eētiā ſuā beatos:⁊ ſic itelligēda ē auctozitas Boety. ¶ Ad z^m dōz:q⁹ btītudo creata nō ē ſūmū bonū ſimpl'r:ſz ſūmū bonū iter bōa hūana:ſz de⁹ ē ſūmū bonuz ſimpl'r.⁊ iō rō nō ſeq̄t. ¶ Ad 3^m dōm:q⁹ duplex ē diligibile. vnū qō diligitur per modū beniuolētie:quādo volumus bonū alicuius ꝓpter ſeipz: ſicut diligimus amicos etiaz ſi nihil ex eis nobis debeat accidere. Aliud qō diligitur dilectione concupiſcentie:⁊ hoc eſt vel bonum quod in nobis eſt:vt q⁹ ex eo in nobis aliquod bonum fit:ſicut diligimus delectationem vl' vinum inquātum facit delectationez:quicquid aūt diligit̄ dilectione concupiſcentie nō poteſt eſſe vltimū dilectū: cum ad bonuz alterius referatur:eius.ſ.cui cōcupiſcitur. ſed illud qō diligitur amoꝛe beniuolentie poteſt eſſe vltimum dilectum:beatitudo ergo creata que in nobis ē nō diligitur niſi dilectione concupiſcentie: vnde eius dilectionē referim⁹ ad nos:⁊ p ꝺns referimus eā in deū:cum ⁊ nos in deū referre debeam⁹:⁊ ita nō pōt eſſe vltimum dilectū:eſt tñ vltimū ꝓcupitū ex hoc ipſo q⁹ eſt maximuz bonū qō nobis ex ꝓiunctione ad deū ꝑuenit:⁊ iō dicit̄ eē ꝑpter ſe queſitū vel deſideratū. vtrūq; enī ꝛportat aliquid vltimū in his que diligunt̄ amoꝛe ꝓcupiſcētie. Et ſi enī deus cōcupiſcat̄:tñ idē eſt ꝓcupiſcere deū ⁊ maximū bonoꝝ:qō nobis ex deo ꝑuenit:ſicut idē ē ꝓcupiſcere vinuz ⁊ effectū vini in nobis:puta delectationē. ¶ Ad 4^m dōz:q⁹ i ſolo deo īuenit̄ ſufficiētia:ſicut in ꝑncipio oīs boni:qō q̄rit appetit⁹:ſed ex diuino munere īuenit̄ ſufficiētia quo ad ipſos i illis quib⁹ a deo cōfert̄ vt oīa bona ſufficiēter habeāt. ¶ Ad 5^m dōm:q⁹ q̄ꝫuis oē accñs inq̄ꝫtum hꝺ ſit ſuba ignobili⁹:tñ aliqō accñs q̄ꝫtū ad aliqd pōt eē ſuba digni⁹. Pōt.n. accñs ꝓſiderari dupl'r.vno mō fm q⁹ inheret ſubiecto ex q̄ hz rōnē accñtis:⁊ ſic oē accñs ſuba īdigni⁹ eſt.alio mō pōt ꝓſiderari in ordine ad aliqd extra. ⁊ ſic aliqō accidēs pōt eſſe ſuba nobilius:inq̄ꝫtū per ipm ſuba aliqua ꝓiungit̄ alicui nobiliozi ſe:⁊ hoc mō btītudo creata:⁊ gratia ⁊ hꝺ ſunt aliqd nobilius nā aīa cui inheret Eſt ēt aliqua cōſideratio fm quā oē accñs nobili⁹ eſt:inq̄ꝫtū.ſ.ſuba ꝓpt̄ ad accñs ſibi īherēs ſic̄ potētia ad actū.

¶ Ad ſcōaz qōnē dōz:q⁹ ſicut ex dictis pz vltim⁹ finis rei in ipa re accept⁹ ē id q qō ꝓiūgit̄ res ſuo fini exteriozi:q ē ꝑncipiū ſue pfectiōis. Deo aūt q eſt vltim⁹ finis rerū :res dupl'r ꝓiungi pñt. vno mō p modū aſſimilatiōis.vt ſic dicat̄ illa res eē deo cōiunctiſſima q̄ eſt deo ſil'ima:⁊ fm ℔ oz illud in vnaquaq; re eſſe vltimū eius finē fm q⁹ maxime deo aſſimilat̄.vnūqōq; aūt ex hoc ad dei ſil'itudinē accedit q⁹ eſt actu.recedit vo fm q⁹ eſt in potētia:⁊ illud p qō res maxime ē in actu eſt ei⁹ vltim⁹ finis . alio mō ptingēdo ad ipſuz deū:q̄ qdē ꝓiunctio ſoli creature rōnali ē poſſibilis que pōt ipſi deo ꝓiungi p cognitionē ⁊ amoꝛē: eo q⁹ deus eſt obiectū opationis eius:nō aūt opatiōis alicuius alterius creature. Quocūq; aūt mō ꝓſideret̄ vltia pfectio hoīs que ē ei⁹ finis:oz eā ponere in genere actus. Si enī cōſiderem⁹ modū ꝓiunctiōis ad deuz que eſt cōis oībus creaturis:cū res magis ſit in actu fm q⁹ eſt operās q̄ fm q⁹ eſt potēs opari erit vltima pfectio vniuſcuiuſq; rei ſua opatio pfecta.vñ res eē dicit̄ ꝑpter ſuā opationē. Sil'r ſi ꝓſiderem⁹ ꝓiunctionē q̄ eſt ꝑpria rōnalis creature:vltima pfectio hoīs in operatiōe ꝓſiſtit.habit⁹.n. non ꝓiungit̄ obiecto niſi mediāte actu.⁊ iō oz q⁹ btītudo ī genere act⁹ ponat̄.tñ hec ſcōa cōſideratio ꝑpinqui⁹ inducit in cōſiderationē beatitudinis q̄ ꝑma:q⁹ beatitudo nō ē niſi rōnalis creature. ¶ Ad ꝑm ḡ dōm:q⁹ in quolibet oz-

dine oīa q̄ sunt ad finē cooperiant ad vltimū finē. vñ cū pfecta hoīs opatio sit vltim⁹ finis eis sicut & vniuscuiusq; rei oē bonū hoīs cooperat ad pfectaz opationem ipsius: sicut ad pfectā opationē hoīs i hac vita cooperant habitus q̄b⁹ actu iformant & alia bona nālia sīc p̄ncipia actuū & bona exteriora sīc inst̄rualiter necessaria ad pfectā opationē. Sta g̃ oīum bonoꝝ ꝯgregatio ponitur esse beatitudo: inq̄tū oīa bona ꝯgregata coadiuuant ad operationē pfectissimaz hoīs que est essentialr ipsa beatitudo. Prędicta etiā bona oīa ordinant ad beatitudinē p̄rie ꝓz q p eoꝝ vsum meremur: & q̄tuis nō omnia in beatitudie illa maneāt p seipsa: manēt tñ in sibi succedētibus: sicut fidei succedit visio: & diuinus tpalib⁹ succedit sufficiētia bonoꝝ eternoꝝ. ¶ Ad z^m dōz: q̄ i actu duo ꝯsiderāda sūt. s. subā act⁹ & forma ipsi⁹ aq̄ pfectionē hz act⁹. g̃ ꝓz subaz p̄ncipiū ē nālis potētia: sz ꝓz formā suā p̄ncipiū ē ei⁹ habit⁹. si g̃ habitus ille sit acqsit⁹: totalr nr̄i act⁹ cā erim⁹: si vo fuit infusus erit eius pfectio a cā exteriori q̄ habitū causat: act⁹ autē nr̄i nō ponit eē beatitudo nisi rōne sue pfectionis ex q̄ hz q̄ fini exteriori nobilissime ꝯiungāt: & iō nostre beatitudinis nō sumus nos cā: sed deus. ¶ Ad 3^m dōm: q̄ duplex est delectatio: vna q̄ p̄cedit assecutionē finis: & hec ē ordinabilis in aliud: pōt. n. ordinari ad pfectā opationez: inq̄tū. vz. illa in q̄bus delectamur accidētibus agimus: alia delectatio est que ꝯsequitur assecutionē finis: & illa effi citur per opationē q̄ fini ꝯiungit: & iō hec delectatio nō ē ipsa beatitudo: sed q̄daz beatitudis pfectio & forma vt supra dcm̄ est. ¶ Ad 4^m dōm: q̄ multitudo actuū: ab eodē habitu ꝓcedentiū respectu eiusdē obiecti nō causat nisi ex iterruptiōe tēporis: & iō i btitudine pfecta vbi nō erit aliq̄ iterruptio: sz ꝯtinua opatio nō erit nisi vna beatitudo. ¶ Ad 5^m dōm: q̄ sīc supra dcm̄ est: beatitudo vie nō ē pfecta beatitudo: sz q̄dā participatio beatitudinis: & iō ñ semp est in actu: sz q̄nq̄ est in habitu. vñ dozmiēs nō pōt dici beatus q̄tuz ad id quod tūc hz: sz inq̄tuz ipa operatio est in eo habitualiter: ꝑm enim q̄ effectus sunt in suis causis: sic operationes sunt in habitibus.

¶ Ad tertiā q̄nē dōm: q̄ vita dr̄ dupl'r. Uno mō ipm eē viuētis: q̄ vt in z^o. de aīa dr̄. Uiuere viuētis est esse. ex hꝫ aūt dr̄ aliq̄d viuens q̄ pōt seipz mouere ꝓz aliquā actionē: vnde & plāte dicunt viuere ex hꝫ q̄ mouent se ꝓz augmentū: & aīalia vlterius inq̄tuz mouēt se ꝓz locū: & inquātuz mouēt se ad sentiendū: in hoīe aūt vlterius inq̄tū potest se mouere ad volendū & intelligendū: cuiuslibet autē potentie pfectio est suus actus. vñ secūdo translatū ē nomen vite ad signandum opationē ad quā aliquis seipm mouet: sīc sentire dr̄ vita aīalis: & intelligere vita hoīs: et ꝓz būc modū vnusquisq; illā opationē suā vitaz reputat cui maxime intendit: quasi ad hoc sit totū esse suū ordinatū: ꝑm quē modū loquēdi dr̄. iste ducit talē vel talē vitā. & sic epicuri posuerūt beatitudinē esse vitā voluptuosaz: operatio autē nō mensurat tempore nisi ꝑm q̄ est motui adiuncta. vñ & opatiōes que nō adiungunt motui: sz termino motus nō mēsurātur tempore sz īstanti: vt pz de illuminatiōe: & iō si est aliqua operatio oīo trāscēdēs motū: talis opatio nō mēsurabit tēpore: sz mēsura q̄ est supra temp⁹: visio aūt dei q̄ ponit eē beatitudo hoīs nō potest eē actio tēpore mēsurata ꝑm seipsam. cū nō sit successiua: nec ex pte videtis aut visi: cū vtrūq; sit extra motū. vñ sicut nec tēpore ita nec īstāti q̄ē termin⁹ tēporis mēsurari pōt. Nō pōt ēt mēsurari euo: q̄ euū ꝓz q̄ ab eternitate distinguit̄ ptinet ad creaturas imutabiles: hec aūt visio excedit nālē potētiā creature: cū ad eā nulla creatura ex suis nālib⁹ possit. vnde ꝓpa mēsura ei⁹ est ipsa eternitas: & iō visio dei q̄ est ipsa beatitudo ē ipa vita eterna. ¶ Ad p^m g̃ pz rn̄sio ex dictis. ¶ Ad z^m dōz: q̄ quātis vita p̄mo ex motu sit cognita: q̄z p motū p̄mo viuētia a nō viuētib⁹ distincta sunt: tamē nomē vite se extēdit vlterius ad oēs operatiōes que nō sunt ab aliquo exteriori mouēte: sicut velle itelligere & hꝺ. vnde etiam ad hꝺ operatiōes nomē motus trāsfertur vt cum dicimus intelligere motus & ē itellectus & velle motum volūtatis. ¶ Ad tertium dōz: q̄ eternitas nō est cōicabilis homini ita q̄ sit eius mensura adequata: vel alicuius q̄ in ipso est: vt ꝓbat rō īducta: pōt tñ hoī cōicari ꝑm quādā participationez: vt sicut hō fit particeps diuine opationis in videndo deum. ita fit pticeps eternitatis q̄ diuina opatio mēsuratur: & sic ipsa eius opatio dr̄ vita eterna. ¶ Ad 4^m dōm: q̄ vita eterna q̄ a sanctis habebit̄ dr̄ ꝑm ptícipationē eternitatis: nō solum q̄tū ad defectū finis p quē modum etiam dānatoꝝ pena eterna dr̄. sz vlteri⁹ q̄tū ad remotionē oīs mutationis nō solū in actu quā ēt eū excludit. sz ēt in potentia: q̄z sancti ex hꝫ q̄ deo adherebūt stabilitatem ex diuino munere cōsequentur. vt. s. trāsmutari nō possint. q̄ deus hꝫ ex natura ratione cuius est eternus.

¶ Ad. 4. q. dōz: q̄ sicut dicit Aug. 19°. de ci. dei. Pax oīum rerū est trāquillitas ordinis: ex quo pz q̄ ex hoc rō pacis assumit̄ q̄ aliq̄d nō ipedit̄ a recto ordine. trāquillitas. n. pturbationez ipedimēti excludit. pax aūt p̄cipue respicit illū ordinē quo volūtas in aliq̄d ordinat̄. vñ & tūc dicim⁹ hoīez pacē habere: q̄n nihil ē q̄ ipediat ordinē sue volūtatis in aliq̄d: & sil'r dicim⁹ pacē eē in ciuitate quādo nihil ē q̄ pturbet rectū ordinē ciuitatis q̄ est ex volūtate gubernatoris ciuitatis. Et ꝓz etiā q̄ inaiata appetitū nālez habere dicunt̄. ponim⁹ vnā quāq; rez habere pacē ꝑm q̄ nō impedit̄ ab īclmatione quā hz in suū finē quē nālr appetit. opationē aūt in qua btitudo cōsistit oz eē opationē nō ipeditā: q̄z ipedimētū aliq̄d de ei⁹ pfectiōe detraheret vñ etiā delectatio q̄ pfectā opationē cōsequit̄ causat̄ ex opatiōe nō ipedita: vt dicit̄. in. 7° Ethi. & iō ad beatitudinē requirit̄ pax: nō que sit ipa essentia btitudinis: sz sicut remotio eoꝝ q̄ possent btitudinē ipedire: & q̄z ex hoc ipso q̄ desiderat aliq̄d ꝺriū ei⁹ refugit ad appetit⁹. iō ex hꝫ ipo q̄ oēs appetūt btitudinē nālr: etiā nālr refugiūt btitudinis ipedimēta: & hoc est eos nālr desiderare pacē. ¶ Ad p̄mū g̃ dōm: q̄ pax dr̄ eē finis ciuitatis dei q̄si ꝓpingissima diſpō ad finē que est simul cum ipso fine: & nō q̄si ipsa sit per se finis. ¶ Ad z^m dōm sil'r. ¶ Ad 3^m dōz: q̄ pacem oīa desiderāt: nō sīc finē: sz sicut id sine quo finis haberi nō pōt. ¶ Ad 4^m dōm: q̄ vltim⁹ finis rei nō ē ges: sz opatio rei: cui⁹ pfectio nō pōt eē nisi re pfecta existēte: motus autē est actus impfecti: & ꝑm hoc ges ad quē terminatur motus ē finis ꝓpinquioz q̄s ipse motus: & sic motus ordinatur in quietem per finem.

¶ Ad qntā q̄nē dōz: q̄ nomē regni a regēdo est sumptū: regere aūt ꝓuidētie act⁹ est. vñ ꝓz hoc aliqs regnū habere dicit̄ q̄ alios sub sua ꝓuidētia hz: & iō ꝓz hꝫ hoies in regno dei eē dicunt̄: q̄ ei⁹ ꝓuidētie pfecte subdunt̄. ꝓuidētie aūt est ordinare in finē: in finē aūt ordinant̄: & ea q̄ distāt a fine ꝑm q̄ pducunt̄ ad finē: & ea q̄ iā assecuta sunt finē ꝑm q̄ in fine cōseruant̄. Et cū regula ꝓuidētie sit finis illa pfecte ꝓuidētie subsunt q̄ iam in ipso fine collocātur: & ideo in eis nihil pōt eē ab ordine ꝓuidētie alienū: i alys autē que a fine distāt: ꝓz hoc magis vel minus diu i ne ꝓuidētie subsunt ꝑm q̄ magis & minus a fine elōgantur: ꝓpingssimi sunt fini qui sunt in via ad finez: via aūt pueniēdi ad finē ē fides p dilectionē operās. Uñ & regnū dei q̄si antonomatice dupl'r. dr̄ q̄nq; cōgregatio eoꝝ q̄ p fidē ambulāt: & sic ecclia militās regnū dei dr̄. Quinq; aūt illoꝝ collegiū q̄ iaz i fine stabiliti sūt: & sic ipa ecclia triū-

phans regnū dei dr: ⁊ hoc mō eē in regno dei idē est qō eē in beatitudine: nec differt fm hoc regnū dei a beatitudīe: nisi sicut differt bonū cōe totius multitudinis a bono singulari vniuscuiusq;. ¶ Ad p^m ğ dōm q; beatitudo nō sub est ꝓuidentie q̄si ad finē ordinata: sed qr ad ipsaz alia ordinantur. ¶ Ad z^m dōm: q; Diony. sufficiēter tangit ea q̄ ad regnū exigunt ꝓut significat multitudinē gubernatā a ꝓuidētia: ad cui^d actū tria regrunt. s. finis ordo ad finez ⁊ regula ordīs. Que gdē est duplex vna in ordināte: ⁊ hec est lex ex qua rectitudo ordinis ꝓcedit: alia est in ipso ordinato: per quā fit vt rectitudo ordinis non deseraī: ⁊ hec regula est id qō causat ordinationez in finē: siue sit forma vel vtus vel aliqd hꝺ: ⁊ hoc appellat Dio. ornatū. Quātis aūt hec quattuor ad oēz creaturā possint ptinere: qr oīa a deo sunt in finē ordinata fm legem eterne sapie: ⁊ rebus oībus sunt date vtutes ḡbus in finez tendāt: ſpāliter tamē ad rōnales creaturas ptinent q̄ ad ipz vltimū finē modo nobilissimo nate sunt ꝓuenire ⁊ cognoscūt rōnē ordīs ⁊ finis. ¶ Ad z^m dōz: q; regnū importat ꝓfectionē ⁊ in ꝑsidēte ⁊ in eo qui subest: sz in ꝑsidente sicut in ꝓfectionis ꝓncipio qui suā rectitudinē alys ꝑponit: in eo vō qui subest tanq̄ in accipiēte ꝓfectionē ab alio. Sācti aūt qui sunt in patria hoc mō dīne ꝓuidentie subdunt: qr etiā ipsi ꝓudentes fiūt sibypsis: vel etiā alys fm q; oīa alia erūt eis subiecta: ⁊ iō ad regnū dei ptinent nō solū vt existentes sub rege: sed etiā vt reges: qui tamē erūt sub vno summo rege: ⁊ iō dicīt Apoc. 5°. Fecisti nos deo nostro regnū ⁊ sacerdotes: et regnabimus sup terrā. ¶ Ad 4^m dōm: q; ibi regnū dei accipit ecclesia militās ⁊ nō triumphans.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt q; nō omnes appetant beatitudinē. nullus enī vult qō ignorat: vt pz per Aug. in libro de trini. ⁊ per pbm qui dīc in z°. de aīa. q; obz voluntatis est appetibile apprehensuz. sz nō omnes cognoscūt beatitudinē: cū multi circa beatitudinē errauerit. ğ ñ oēs appetūt btitudinē. ¶ Ꝑ. gcūq; appetit beatitudinē appetit illō qō est essentialr ipsa beatitudo: sed ipa beatitudo est dei visio quaz nō omnes appetunt. ğ nō omnes appetūt beatitudinē. ¶ Ꝑ. illō quod nō pōt apprehendi nō pōt desiderari: sz duo ꝺria esse simul nō cadit in apprehēsione: vt pz 4°. meta. ğ duo ꝺria esse sīl nō possunt appeti. sz aliqui appetunt ea que sunt beatitudini ꝺria: sicut illi qui appetunt peccata. ğ nō omnes appetunt beatitudinē. ¶ Ꝑ. peccatuz est ſpreto incōmutabili bono rebus mutabilibus adherere: sz beatitudo est incōmutabile bonū. ğ qui peccat eaz ſpernit: ⁊ sic nō omnes eā appetūt. ¶ Sed ꝺ est: quod Boetius in z°. de ꝺsola. pbat q; mentibus oīum hoīum veri boni cupiditas inserta est. verū autē bonū dicit beatitudinez. ğ beatitudo ab oībus appetit. ¶ Ꝑ. vnicuiq; appetibilis ē su^s finis: sz btitudo ē vltim^s finis hūane vite. ğ oēs hoīes btitudinē appetūt.

¶ Ulterius vr q; aliquis possit miseriā appetere: oīs enim rōnalis potentia ad oppositā se hz: sed voluntas est potentia rōnalis. ğ se hz ad oppositā: beatitudini autez opponit miseria. ğ si potest aliquis appetere beatitudinez: pōt etiā appetere miseriā. ¶ Ꝑ. si nō pōt aliquis velle miseriaz ī possibile est euz velle. ğ necesse est euz nō velle: sz necessitas coactionē vel ꝓhibitionē importat: vt Ansel. dicit. ğ volūtas cogi poterit: qō eius repugnat libertati. ¶ Ꝑ. sic beatitudo est ab oībus appetibilis ita ⁊ esse: sz quidaz volunt nō esse: vt pz de his qui seipsos iterficiunt. ğ ⁊ quidā possunt velle miseriā. ¶ Ꝑ. voluntas est de fine vt dicīt z°. etꝫ. sz finis est bonū vel apparens bonū: vt dr z°. phico. ğ taz bonuz q̄z apparens bonuz potest desiderari: sz illud quod est maluz potest esse apparens bonū. ğ pōt desiderari. ğ miseria q̄tūcūq; sit mala aliqs eaz velle poterit. Sz cōtra est: quod Aug. in li. de li. ar. ostendit q; nullus homo pōt velle eē miser. ¶ Ꝑ. sic̄ se hz itell's ad ꝑmū itelligibile: ita se hz volūtas ad ꝑmū appetibile: sz itell's nō pt assētire ꝺrio ꝑmi itelligibilis: qō est affirmationē ⁊ negationē nō esse simul verā: vt pbaī 4°. meta. ğ voluntas nō potest assentire mīie que est ꝺrium sui ꝑmi appetibilis.

¶ Ulteri^s vr q; nll's appetēdo btitudinē mereaī: nālibus .n. nō meremur: sz appetit^s btitudīs ē hoi nāl'. alias nō eēt oīb^s cōis. ğ nll's appetēdo btitudinē mereī. ¶ Ꝑ. cū meritū ⁊ demeritū sint circa idē: nll's mereī in eo qō vitare nō pōt: sic̄ nec peccat: vt dīc Aug. sz hō nō pt nō appetere btitudinē. ğ nll's appetēdo mereī. ¶ Ꝑ. nll's pt ex ꝓpꝛys viribus mereri vitā eternā sic̄ pelagi^s dicebat: sz hō ex ꝓpꝛys viribus btitudinē appetere pt. ğ appetēdo btitudinē nō mereī. ¶ Sz ꝺ. codē mō aliqs ōsiderat btitudinē ⁊ deū. si ğ nll's desiderādo btitudinē mereī: nll's desiderādo deum merebīt: qō ē absurdū. ¶ Ꝑ. charitas ē ꝓncipiuz merēdi: sz charitas ꝓncipalr respic̄ finē. ğ ex motu volūtatis ī vltimū finē maxīe meremur: ⁊ ita in appetēdo btitudinē.

¶ Ulteri^s vr q; nō oē qō aliquis vult ꝓpter beatitudinez velit: nullus enīz delectationez ꝓpter aliqd vult: vt dr 7°. etꝫ. delectatio aūt nō est ipsa beatitudo vt ex supra dictis pz. ğ nō quicquid aliquis vult ꝓpter beatitudinem vult. ¶ Ꝑ. id quod potest ꝓpter beatitudinem desiderari est ad beatitudinez ordinabile: sed multi volunt aliqua que nō sūt ordinabilia in beatitudinē: sz magis ab ea auertūt: sicut est de peccatoribus. nō ergo oē qō aliqs vult: ꝓpter beatitudinē vult. ¶ Ꝑ. illud qō in se nullā ſpēciē boni hz nō pōt ꝓpter beatitudinē desiderari: sz qūq; desideratur aliqd qō nullā ſpēm boni hz: sicut pz per Aug. in lib. ꝺfes. vbi dicit. Id furat^s suz qō mihi abūdabat: ⁊ multo meli^s nec ea re volebaz frui quā furto appetebā: sed ipso furto ⁊ peccato: ⁊ ita quero qd me in furto delectauerit: ⁊ecce ſpecies nulla est. ğ aliqd desideraī nō ꝓpter beatitudinē. ¶ Ꝑ. mors nullo mō ad btitudinē pōt ordinari: nisi forte sub ſpe vite ꝺsequēde post mortē: qr btitudo nō nisi viuētis est: sed quidā seipsos mortē pati voluerunt: vel a seipsis vel ab alys sub nulla ſpe future vite. ğ non oē qō qs vult ꝓpter btitudinē vult. ¶ Ꝑ. ex hoc hoīs volūtas recta iudicaī q; in rectū finē ordinaī. si ğ qcqd desideraī ꝓpter btitudinē desideraī: oīs volūtas hoīs est recta: qō falsuz est. ¶ Ꝑ. ꝓpter qō aliqs vult aliqd actu: oz actu eē cogitatū. si ğ qcqd vult ꝓpter btitudinē vult: in oī desiderio oportebit btitudinez actu eē cogitatā: qō apparet esse falsuz. ğ idē qō ꝑus. ¶ Sz ꝺ. in eo qō ꝓpter se desideraī ⁊ nunq̄ ꝓpter aliud stat mot^s desidery. sz illud ī quo stat mot^s desidery est vltim^s finis: si ğ aliud q̄z btitudo sit desideratū ꝓpter se ⁊ nunq̄ pp aliqd aliō: aliud q̄z btitudo erit vltim^s finis: qō eē nō pōt. ergo oē aliō desideratū vel mediate vel imediate ad btitudinis desideriuz referret. ¶ Ꝑ. ꝺio. ii. ca. de di. no. dicit: q; pacē oīa desiderant: ⁊ q; pp eā agūt quecūq; agūt: sz pax ordinaī ī btitudinē: vt ex dictis pz. ğ qcqd desideraī ꝓpter btitudinē desideraī.

¶ Rñ^o dōz ad ꝑmā qōnē: q; in omni ordine mobiliū ⁊ motoz oz scōos motores ordinari in finē ꝑmi motoris p dispositionē imꝑssaz in eis a ꝑmo motore: sicut pz cū anima mouet manuz: ⁊ manus baculū: ⁊ baculus ꝑcutit: qō est finis intētus ab aīa: baculus ⁊ manus tēdūt ad finē ab aīa intentū p hoc q; aīa in eis imꝑmit mediate vel imediate. Sz hoc dīstat in motib^s nālib^s ⁊ violētis: q; in motib^s violentis imꝑssio relicta a ꝑmo motore in scōis motoribus est ꝑter naturā eoz. ⁊ ideo opatio cōsequēs ex tali imꝑssione est eis difficilis ⁊ laboriosa: sz in motib^s naturalib^s imꝑssio relicta a ꝑmo motore in scōis motoribus est eis causa naturalis. ⁊ iō operatio hanc imꝑssionē cōsequēs est ꝺueniens ⁊ suauis. ⁊ iō dicīt Sap. 8. Quia de^s oīa suauiter disponit: qr ⁊ vnaquecq; res ex natura sibi diuinitus indita

tendit in id ad qđ per diuinā puidentiā ordinat fm exigentiam impssionis recepte. Et qz omnia pcedunt a deo inq̄tum bonus est: vt dicit Aug. z Diony. ideo oīa creata fm impressionē a creatore receptā iclinat in bonū appetendū fm suū modū: vt sic in rebus quedā circulatio inueniat: dū a bono egredientia in bonū tendūt: hec autez circulatio in gbusdaz perficit creaturis: in gbusdaz autez remanet impfecta: ille enim creature que nō ordinant vt pertingāt ad illud pmū bonū a quo pcesserūt ſz solummodo ad cōsequendaz eius similitudinē qualēcunq; non pfecte habēt hāc circulationez: ſz solum ille creature que ad ipm pmuz pncipium aliquo modo pertingere possunt: qđ soluz est rōnabiliuz creaturarū que deum ipm assequi possunt per cognitionē z amorē: in qua assecutione beatitudo eoz cōsistit: vt ex dictis pz. Et ideo sicut quelibz res alia nāliter appetit suū bonū: ita q̄libet creatura rōnalis nāliter suā beatitudinē appetit. ¶ Ad p̄m g̃ dōm: q sicut visibile est duplex. ſ. per se vt color: z per accīs vt hō: ita etiaz appetibile quod est obm volūtatis dupl̄r accipi pōt: per se: z per accidēs. Per se obm volūtatis est bonuz: ſz p accidēs est hoc vel illud bonuz: z sicut bonū cōiter loquēdo est per se obm volūtatis: ita z summū bonū est vltim⁹ voluntatis finis per se loquēdo: ſz hoc vel illud bonū ponit vt vltimus volūtatis finis z pncipale eius obm quasi per accidēs: beatitudo g̃ q̄tum ad id quod in ipsa est p voluntatis pncipale obm est oibus nota: sed q̄tum ad id qđ accidit per se obiecto nō est nota: oēs enī cognoscūt perfectū bonuz: z hoc appetūt duz beatitudinez appetūt: ſz hoc perfectū bonuz esse voluptatē vel diuitias vtutez vel qđ hȝ est per accidēs: z iō circa hoc nō est icōueniens multos esse errores. ¶ Ad z^m dōm: q q̄uis dīna visio sit ipsa beatitudo: nō tamē segtur q qcunq; appetit beatitudinē appetat diuinā visionē: qz beatitudo inq̄tuz hȝ importat per se obm voluntatis: nō autez ipsa diuina visio: sicut aliquis appetit dulce: g tamē nō appetit mel. ¶ Ad ȝ^m dōm: q q̄uis aliqui appetant ea q̄ sunt ȝria beatitudini fm rei veritatē: tamē fm suā estimationē nō sunt ȝria ſz pducentia ad eaz. ¶ Ad 4^m dōm: q ille q peccat iherendo bonis mutabilibus sic̄ fini: accipit ipsas res mutabiles q̄si pncipale appetibile z pfectū bonū: z iō eis iherēdo beatitudinē appetit: sicut enī nō segtur q aligs appetēdo beatitudinē appetit id q fm rei veritatez est beatitudo: ita etiaz nō segtur q aliquis spernendo id qđ fm rei veritatē est beatitudo beatitudinē spernat: sicut nō segtur q qui ignorat boīem ignorat albuz: q̄uis homo sit albus.

¶ Ad. z. q. dōz: q opatio cāe sc̄de semp fundat sup opatione cāe pme: z psuppōit eā: z iō oz q ois opatio aie pcedat ex suppositiōe ei⁹ qđ inditū est aie ex impressione pmi agentis dei. ſ. z iō videm⁹ ex pte itell⁹ q ad nihil itelligenduz aia potest pcedere nisi ex suppōne illoz quoz cognitio ē ei īnata: z ppter hoc nō pōt assentire alicui qđ sit ȝriuz bis pncipys q̄ nāliter cognoscit: z silr oz esse ex pte volūtatis. Uñ cū ex impressione pme cāe dei hoc aie insit vt bonū velit: z pfectū bonū tanq̄ finē vltimū appetat: ipossibile est q ȝrium eius in appetitu illius cadat: z iō nullus pōt miseriā velle vel malū nisi per accidens: qđ ptingit dū appetit aliqđ malū qđ apprehēdit vt bonū. ¶ Ad pmū g̃ dōz: q potentia rōnalis se hz ad opposita in his que ei subsūt z hec sunt illa que p ipsaz determīant: nō aūt potest in opposita illoz q̄ sunt ei ab alio determinata: z iō volūtas nō pt in oppositū eius ad qđ ex dīna impressiōe determīat. ſ. in oppositū finis vltimi: pōt aūt in opposituz eoz q̄ ipsa sibi determīat: sic̄ sunt ea q̄ ordinant in finē vltimū: quoz electio ad ipsaz ptinet. ¶ Ad z^m dōm: q coactio cū violētiā ipoztet et pbibitio silr nō ptinent ad illā necessitatē que nām rei cōsequit: qz omne violentū est ȝ nām: z iō cuz naturaliter voluntas necessario feratur in beatitudinē hoc coactionē in ipsa non ponit: nec aliquā libertatis diminutionē. ¶ Ad tertium dōm: q nihil pbibet aliquid qđ fm se est appetibile aliquo adiuncto appetibile nō esse. vnde etiā esse qđ per se ab oībus desideraī z fm se est bonū: aliquo adiuncto redditur maluz z odibile: sicut esse in tristitia vel miseria. vnde z per accidens nō esse appetitur: non quidez inq̄tum pruat esse: sed inq̄tum tollit illud malū quod esse odiosum reddebat: carere autem malo bonum est. vnde z qui appetit non esse appetit illud vt bonum: ſz miseria nunq̄ potest accipi vt bonum: quia dicit rationez perfecti mali: z ideo nullus potest velle esse miser: nō esse autez nō dicit ipsaz rationez mali: sed id quod est maluz: z ideo aliquo adiuncto quod habet rationem boni potest esse appetibile: sicut pz per pbz in. 9. Ethicoz. z per Piero ny. in glo. Piere. 20. Qz autem Augu. dicit. q nullus appetit non esse: intelligendum est per se loquendo. ¶ Ad q̄rtum dicendum: q non potest estimari q albedo sit nigredo: q̄uis possit estimari q id quod est album vt homo sit nigrum: z simil̄r pōt estimari vt id quod est bonuz sit malū: ſz q ipsa bonitas sit malitia aut econuerso estimari nō pōt: z quia miseria implicat in se rationem mali: ideo non potest estimari vt bona: z ppter hoc nō potest appeti.

¶ Ad tertiā q̄nez dōm q bonū qđ est obiectū volūtatis est in rebus: vt dicit pbus in. 6. Meta. z iō oportet q motus volūtatis terminet ad rez extra aiam existentē: q̄uis autē res put est in anima possit cōsiderari fm rationē cōmunez ptermissa ratione particulari. res tamē extra animaz nō potest esse fm cōmunē rōnez nisi cū additiōe pprie rōnis: z iō oportet q q̄tūcunq; volūtas ferat in bonuz q ferat in aliqđ bonuz determinatū. z similiter q̄tūcunq; ferē in sūmuz bonū: q ferat in sūmū bonū hui⁹ vel illi⁹ rōnis. Q̄uis autē ex naturali inclinatiōe volūtas habeat vt in beatitudinē ferat fm cōmunē rōnem: tū q ferat in beatitudinē talē vel talē: hoc nō est ex inclinatione nature: ſz per discretionē rōnis que adiuenit in hoc vel in illo sūmū bonū bois cōstare: z iō q̄cunq; aliquis beatitudinē appetit actualiter ȝiungit ibi appetitus naturalis z appetitus rōnalis: z ex parte appetitus nālis semp ē ibi rectitudo: ſz ex parte appetitus rōnalis q̄q; est ibi rectitudo: qñ. ſ. appetit ibi beatitudo vbi vere est. q̄q; aūt puersitas q̄ appetit vbi vere nō est: z sic in appetitu beatitudinis pōt aliqs vel mereri adiuncta gr̄a: vel demereri fm q eius appetitus est rect⁹ vel puersus. ¶ Ad pmū ergo dōm: q in appetitu beatitudinis semp cū eo q ē naturale cōiungit aliqđ voluntariū nō nāle: z sic pōt ibi cadere ratio meriti vel demeriti. ¶ Ad z^m dōz: q q̄uis nullus possit vitare quin beatitudinē aliquo mō appetat: pōt tamē vitare q nō appetat eā hoc mō quo est appetēda: z sic potest mereri vel demereri. ¶ Ad ȝ^m dōm: q ad appetendā beatitudinē perfecto appetitu qui sufficiat ad merendū hō ex ꝓpis viribꝰ nō ē sufficiēs: ſz hz hoc ex munere diuine gr̄e: vt pz. i. Coz. 5. Qui efficit nos in hoc ipsuz deꝰ est. i. qui facit nos verā gloriā appetere fm glo.

¶ Ad q̄rtā q̄nē dōm: q ſz pbm in. 7. Ethicoz. In ordine appetibiliū hoc mō se hz finis: sicut pncipiū in ordine itelligibiliū: qz autē illud qđ est pmū in quolibet genere z maximū est causa eoz que sunt post. iō cognitio pncipy i speculatiuis est causa cognitiōis omniū alioz: z similiter appetitꝰ finis est causa appetēdi omnia alia que sūt ad finē. vnde cū beatitudo sit finis humane vite: quicquid voluntas appetit facere ad beatitudinē ordinat: qđ etiā experimento pz. quicūq; enī appetit aliqđ appetit illō inq̄tū est estimatū bonuz. per hoc aūt q aligs habet aliquid quod estimat bonū reputat se vt beatitudini ꝓpinquiorē: quia additio boni sup bonū facit magis approp̄inq̄re bono pfe-

cto qō est ipsa beatitudo: ꝛ ideo quilibet appetitus in beatitudinē ordinaꝛ. ¶ Ad ꝑmū ḡ dom ꝙ delectatio est aliquid eoꝝ que ad beatitudinē exiguntꝛ cuꝫ sit in beatitudine: ꝛ iō appetit⁹ ipse quo qs delectationē appetit in beatitudinē ordinaꝛ inq̄tū ipsa delectatio est aliqua similitudo: vel ꝑpinq̄ vel remota illius delectatiōis q̄ beatitudinē perficit. ¶ Ad zᵐ dom ꝙ aligd ordinari ad beatitudinē per desideriū duplr cōtingit. vno mō sicut qō queritur vt per hoc homo ad beatitudinē ꝙueniat: sicut aliqs vult operari opera virtutis. vt per hoc beatitudineꝫ mereaꝛ. Alio mō cuꝫ quis appetit aligd ex hoc ipso ꝙ habet aliquā similitudinē beatitudinis. cū. n. voluntas appetit aligd: ex hoc ipso efficiꝛ vt desideret illud in quo ei⁹ aliq̄ similitudo inueniꝛ: q̄uis ꝓncipale desideratū hr̄e nō possit. ꝛ hoc mō oēs qui peccata appetūt ad beatitudinē tendunt ꝛ ad dei imitationē. vt dicit Aug. z. cofes. sic dicens. Superbia celsitudinē imitaꝛ: cuꝫ tu sis imus sup oīa de⁹ excelsus: ambitio qd nisi honores q̄rit ꝛ gloriā: cū tu sis ꝑ ceteris honorādus. ꝛ simil⁹ inducit in alys vitys. ¶ Ad tertiū dom ꝙ in illo furto. vt Aug. ibidē dicit. erat aligd speciem boni habēs: hoc. s. faceret aliquid cōtra legē in q̄ quedā libertatis vmbꝛa apparet. vñ dicit. Quid ḡ in illo furto ego dilexi: ꝛ in quo deū meuꝫ vitiose atq; peruerse imitatus sum: ꝛ soluit vincēs. Aut libuit facere cōtra legē saltez fallacia: q; potentatu nō poterā vt libertatē captiuus imitarer faciēdo impune qō nō liceret tenebꝛosa oīpotentie silitudine. ¶ Ad q̄rtū dom ꝙ aliqui sine spe future vite morti se exponūt duplr. vno mō ꝓpter operationē virtutis: sicut illi q vt saluarent patriā vel aliq̄ ihonesta vitarēt: morte sustinere pelegerunt. ꝛ hoc qdem in beatitudinē ordinabāt fm eoꝝ estimationē nō cōsequēdam post mortē: sed in ipso opere tūc ꝓsequendā: q; facere pfectū opus virtutis qō erat in sustinēdo mortē erat ab eis desideratū maxime in quo beatitudinē ponebāt: alio mō ꝓpter tediū miserie qō sustinebāt quā se per mortez vitare estimabāt: vitare aūt miseriā ꝛ appetere beatitudinē in idem coincidunt: ꝛ iō cōstat ꝙ desiderium eoꝝ q mortē sustinere voluerūt ad btitudinē ordinaꝛ. ¶ Ad ꝫᵐ dōz ꝙ ad ꝫ ꝙ volūtas sit recta duo regruntꝛ: vnū ē ꝙ sit finis debit⁹: aliō vt id qō ordinaꝛ i finē sit ꝓportiōatū fini. Quāuis aūt oīa desideria ad beatitudinē referantꝛ: tñ ꝓtingit vtrolibz mō desideriū eē puersuz: q; ꝛ ipe appetit⁹ btitudis pōt cē puersus cū q̄rit vbi nō ē: vt ex dcis pz. Et si queraꝛ vbi est. pōt cōtingere ꝙ id qō ꝓp hūc finē appetit nō est fini ꝓportionatū: sicut cū quis vult furari vt det elemosynā ꝑ quā mereaꝛ beatitudinem. ¶ Ad 6ᵐ dōm ꝙ sicut in itelligibilib⁹ nō opz vt in oībus ꝓsequentibus demōstratiōib⁹ ꝑma ꝓncipia essentialiter ingrediantur q̄si actualr cogitata sed vtute tñ: dū demōstratio cōficit ex his q̄ ꝑ ꝑma ꝓncipia fidē hūt: ita ēt q̄uis oē desideriū ad beatitudinē referaꝛ: nō tñ opz ꝙ in oī desiderio de beatitudie actualr cogiteꝛ: sed desideriū beatitudis ē virtute in omnib⁹ alys desiderys: sicut cā in effectu.

Ad quartum sic ꝓcedit. Videtur ꝙ beatitudo sanctoꝝ nō sit maioꝛ futura post iudicium q̄ aī. Quāto eniz aliquid magis accedit ad similitudinē diuinā tanto perfecti⁹ beatitudineꝫ ꝑticipat. sed aīa a cozpoze separata deo similioꝛ est q̄ cozpori cōiūcta. ergo maioꝛ ē ei⁹ beatitudo ante cozpozis resumptionem q̄ post. ¶ ℙ. virtus vnita magis est potēs q̄ multiplicata. sed aīa extra cozpus magis est vnita q̄ cū est cozpori cōiūcta. ḡ virtus ei⁹ est maioꝛ ad operādū: ꝛ ita pfectius beatitudinē participat q̄ in actu cōsistit. ¶ ℙ. beatitudo cōsistit in actu itellect⁹ speculatiui. vt pz ex supra dictis: sed intellect⁹ in suo actu nō vtiꝛ oꝛgano cozpali. et sic cozp⁹ resumptū nō efficiet vt aīa pfectius intelligat. ḡ beatitudo aīe nō erit maioꝛ post resurrectionē. ¶ ℙ. infinito nō pōt esse aliqō maiꝰ: ꝛ ita ifinitū cū finito aliquo nō sunt maius q̄ ipm infinitū: sed aīa beata añ cozpozis resumptionem beatitudinē hz de hoc ꝙ gaudet de bono infinito. s. deo: post resumptionē aūt cozpozis nō habebit de alio gaudiū nisi forte de gloria cozpozis: qō est qōdam bonuz finitū. ḡ gaudiū coꝝ post cozpozis resumptionem nō erit maius q̄ añ. ¶ Sed ℑ est qō Apoc. 6. super illud. Vidi subter altare aīas iterfectoꝝ ꝛc. dicit glo. mō aīe sanctoꝝ sunt exītes sub. i. in minoꝛi dignitate q̄ sint future. ḡ maioꝛ erit coꝝ beatitudo post mortē. ¶ ℙ. sic bonis redditꝛ btitudo ꝑ ꝑmio. ita ꝛ malis miseria. sz miseria maloꝝ post cozpozis resumptionē erit maioꝛ q̄ añ: q; nō solū in aīa sed etiā in cozpoze punientꝛ. ḡ ꝛ beatitudo sanctoꝝ erit maioꝛ post resurrectionē cozpozis q̄ ante.

¶ Ulteriꝰ videtꝛ ꝙ beatitudo ab oībus equaliter participabitꝛ. q; Matt. zo. dr ꝙ omnes accipiēt singulos denarios: denarius autē signat aliquid qō oēs cōiter habebunt: hoc aūt nō erit nisi beatitudo. ergo tantū de beatitudine habebit vnus q̄tum alius. ¶ ℙ. vltra vltimū nihil est. sed beatitudo est vltimū eoꝝ que ab homibus desiderari possunt. ergo vltra beatitudinē alicuius hoīs in nullo homine pōt cē aligd q̄si beatitudinē alteri⁹ hoīs excedēs: ꝛ sic idē qō ꝑs. ¶ ℙ. sicut cuilibet appetibile ē bonū: ita ꝛ magis bonū. si ḡ aligs esset beatioꝛ min⁹ beato esset appetibilis beatitudo magis beati fm rectū appetituz: nec cā haberet. ḡ nō eēt beatus: q; vt in littera dicitꝛ. Beatus nō dicitꝛ nisi q hz oīa que vult: ꝛ nihil mali vult. ¶ Sz ꝛtra. i. Coꝛ. 15. Stella differt a stella in claritate: sic erit ꝛ resurrectio mortuoꝝ. ḡ vnus resurgētiū maioꝛē gloriaz habebit q̄ alius. ¶ ℙ. ꝑmiū dz rūdere merito: sz ḡdam sunt excellētioꝛis meriti alys. ḡ cū beatitudo sit virtutis ꝑmiū: videtꝛ ꝙ maioꝛē btitudinē habebūt.

¶ Ulteriꝰ. videtꝛ ꝙ hz beatitudinis gradus mānsiōes dici nō debeāt. beatitudo. n. importat rōnez ꝑmy: sz mansio nihil signat qō ad ꝑmiū pertineat. ergo diuersi gradus beatitudinis mānsiones dici nō debēt. ¶ ℙ. mansio locū signare videtꝛ: sz locus quo sancti beatificabuntꝛ nō est cozporalis sz spiritualis. s. deus qui vnus est. ḡ nō est nisi vna mansio: ꝛ ita diuersi gradus beatitudinis mansiones dici nō possunt. ¶ ℙ. sicut in patria erūt hoīes diuersoꝝ meritoꝝ: ita nūc sunt in purgatoꝛio ꝛ in limbo patrū fuerūt. sz in purgatoꝛio ꝛ in limbo nō distinguuntꝛ mānsiōes. ergo nec in patria mānsiōes debēt distingui. ¶ Sz cōtra est. qō dicitꝛ Joā. 14. In domo patris mei mansiōes multe sunt. qō Aug. exponit de varys dignitatib⁹ ꝑmioꝝ. ¶ ℙ. in q̄libet ciuitate est ordinata mānsionū distinctio: sed celestis patria ciuitati cōparaꝛ: vt pz Apoc. zi. ergo oz ibi diuersas mānsiōes distinguere fm diuersos beatitudinis gradus.

¶ Ulteriꝰ. videtꝛ ꝙ diuerse mānsiōes nō distinguantꝛ penes diuersos gradus charitatis: q; Matth. z5. dr. Sedit vnicuiq; fm ꝓpaz vtutē. ꝓpa aūt vniuscuiusq; virtus ē vis nālis. ḡ ꝛ dona gr̄e ꝛ glie distribuūntꝛ fz diuersos gradus virtutis nālis. ¶ ℙ. in psal. dr. Tu reddes vnicuiq; fz opa sua sz illud qō redditꝛ est btitudis mēsura. ḡ gradus btitudis distinguentꝛ fz diuersitatē opeꝝ: ꝛ nō fz diuersitatē charitatis. ¶ ℙ. ꝑmiū debeꝛ actui ꝛ nō habitui. vñ fortissimi nō coꝛonant: sz agoniçātes: vt pz. i. Ethi. ꝛ. z. Timo. z. Nō coꝛonabitꝛ nisi q legittime certauerit: sz btitudo ē ꝑmiū. ḡ diuersi gradus btitudis nō erūt fz diuersos gradus charitatis. ¶ Sz ℑ est: ꝙ quāto aligs erit deo magis cōiuct⁹ tāto erit beatioꝛ: sz fm modū charitatis est modus ꝓiunctiōis ad deū. ḡ fm differētiaz charitatis erit ꝛ diuersitas btitudinis. ¶ ℙ. sicut simplr segꝛ ad simplr: ita magl ad magis: sz hr̄e btitudinē segꝛ ad hr̄e charitatē. ḡ ꝛ hr̄e maioꝛez btitudinē sequitꝛ ad hr̄e maioꝛez charitatē.

¶ Rñdeo dñm ad ꝑmam.q. ꝙ beatitudinem sanctorum post resurrectionē augeri extēsiue gdez manifestū est: qz beatitudo tūc erit nō soluz in anima: sed etiā in corpore: z etiā ipsius anime beatitudo augebit extensiue inquā/tum anima nō solū gaudebit de bono ꝓprio: sed etiaz de bono corporis. Potest etiā dici ꝙ etiā beatitudo anime ipsi⁹ augebit intensiue. Corpus enī hoīs duplr̄ pōt consi derari. vno mō fm ꝙ est ab anima pfectibili. alio modo fm ꝙ est in vno aliqd repugnās anime in suis operibus ꝑut nō pfecte corp⁹ p aiam perficit. Scōm aūt ꝑmā ꝯsi/derationē corporis: coniūctio corporis ad aiam addit aie aliquā pfectionē: qz oīs pars ipfecta est z cōplet in suo toto. vñ z totū se hz ad ptes sicut forma ad mām. vnde z aīa pfectior est in eē suo nāli cū est in toto. s. in hoīe cōiūcto ex aīa z corpore q̄m cū est p se separata. Sz vnio corporis q̄tū ad scōaz ipsi⁹ ꝯsiderationē ipedit aie pfectionē. z iō dr̄ ꝙ corpus qō corrumpit aggrauat aiaz. Sap.9. Si g̃ a corpore remoueat oē id p qō actio in aīe resistit: simpliciter aīa erit pfectior in corpe tali exīs q̄ p se sepata: q̄to aūt aliqd est pfecti⁹ in esse tāto pōt pfecti⁹ opari. vñ z opatio aie cōiūcte tali corpori erit pfectior q̄ operatio aie separate: hz aūt corp⁹ est corp⁹ glorioſum qō oīo subdet spiritui: vt supra di. 44. dcm̄ est. vñ cū beatitudo in opatiōe ꝯsistat: pfectior erit beatitudo aīe post resūptionem corporis q̄ añ: sicut. n. aīa sepata a corpore corrupti bili pfecti⁹ pōt opari q̄ ei cōiuncta: ita postq̄ ꝯiūcta fuerit corpori gl'ioso pfectior erit eius opatio q̄ qñ erat separata: oē aūt ipfectū appetit suā pfectionē. z iō aīa sepa/rata nāliter appetit corporis ꝯiūctionē: z ꝑpter hūc appetituz ex ipfectione ꝓcedēte eius opatio q̄ in deuz fert est min⁹ intēsa: z hoc ē qō dic̄ Piero. ꝙ ex appetitu corporis retardat ne tota itentiōe pgat in illū summū bonum.

¶ Ad ꝑmū g̃ dñm ꝙ aīa ꝯiūcta corpori glorioso magis ē deo silis q̄ ab eo sepata: inq̄tū ꝯiūcta hz eē pfecti⁹. q̄to enim aliqd est pfecti⁹: tāto est deo simili⁹: sicut ēt cor cui⁹ vite pfectio in motu ꝯsistit est deo silius qñ mouet q̄ qñ quiescit: q̄uis de⁹ nunq̄ moueat. ¶ Ad z^m dñm ꝙ vtus q̄ de sua nā hz ꝙ sit in mā magis est potēs in mā existēs q̄ a mā separata: q̄uis absolute loquēdo virtus a mā separata sit potētior. ¶ Ad 3^m dñm ꝙ q̄uis in actu intelligēdi aīa corpe nō vtat: tñ pfectio corporis quodāmō ad pfectionē opatiōis itellectualis cooperabit inq̄tū ex cōiunctiōe corpis glorioſi aīa erit in sua nā pfectior z p ꝯsequēs in opatiōe efficacior: z fm hoc ipm bonuz corporis cooperabit quasi istrumētal'r ad operationē illā in qua beatitudo ꝯsistit: sicut ēt pb̄us ponit in. io. Ethi. ꝙ bona exteriora cooperant instrūental'r ad felicitatē vie. ¶ Ad 4^m dñm ꝙ q̄uis finitū ifinito additū nō faciat mai⁹: tñ facit plus qz īfinitū z finitū sunt duo: cū finitū per se acceptuz sit vnū: extensio aūt gaudy nō respicit mai⁹ sed plus. vñ extensiue auget gaudiū fm ꝙ est de deo z de gl'ia corporis respectu gaudy qō erat de deo. Gloria ēt corporis operabit ad gaudy itensionē qō est de deo inq̄tū cooperabitur ad perfectiorē opationē q̄ aīa in deū fert: q̄to enim operatio cōueniēs fuerit perfectior tanto delectatio erit maior. vt pz ex hoc qō dr̄. io. Ethico.

¶ Ad z^am. q. dōz ꝙ cū btitudo i opōne ꝯsistat grad⁹ btitudinis ē attēdēdus fz gradū pfectiōis in operādo: pfectio āt opōnis in q̄ felicitas cōsistit ex duob⁹ pēsat. s. ex parte operātis z ex pte obti. vñ pb̄s dic̄ i. io. etb̄. ꝙ pfectissima opatio ē q̄ ē altissime potētie nobilissimo hītu pfecte qō est ex pte operātis z respcū nobilissimi obti: obm aūt operatiōis in q̄ btitudo ꝯsistit ē oīo vnū z idez. s. dīna cēntia: ex cui⁹ visiōe oēs erūt beati. vñ ex hac pte non erit aliqs gradus in btitudīe: fz ex pte operātiū opatio btitudis nō erit eodē mō pfecta: qz fz ꝙ hīt⁹ pficiēs ad opōnē ꝑdcāz. s. lumē glie erit pfectior i vno q̄z i alio fz ꝑ opō erit pfectior z ōlectatio maior: z fm ꝑ nō in eodē g̃du btitudinis erūt oēs bti. ¶ Ad ꝑm g̃ dōz ꝙ denari⁹ dr̄ vn⁹ qui cōiter reddet ex pte obti ipsi⁹ btitudis: qz de⁹ eēntiā suā oībus ostēdet. fz vnusq̄sq̄ eā aspiciet fz mōz suū. ¶ Ad z^m dōz ꝙ sic ignis ē subtilissim⁹ corpor spē: z tñ vn⁹ ignis altero subtilior eē pōt: ita btitudo fz suā spēz cōsiderata ē ultimū oīuz desiderabiliū hūano z. vñ nihil phibet vni⁹ beatitudinē eē pfectiorē btitudie alteri⁹. Cuiuslibz aūt beatitudo fm ꝑ vltima ē ꝙ appetit⁹ hūtis p eā totalr̄ terminat: q̄uis nō sit vltima tāq̄ exīs i vltimo pfectiōis gradu. ¶ Ad 3^m dōz ꝙ i beatis erit pfecta charitas. vñ glibz ibi pl's diligit deū q̄ seipz: z iō magis volet id qō est ꝯuenientius deo q̄ id quod esset melius ei: z ideo magis volet diuinam iustitiaz saluari in hoc ꝙ ipse minus habeat quod est deo cōuenientius q̄ in hoc ꝙ plus habeat quod esset sibi melius.

¶ Ad 3^am. q. dōz ꝙ qz motus localis ꝓpriorest omniū aliorum motuū: ideo fm ꝑz nomē motus z distantie z oīuz huiusmodi deriuatum est a motu locali ad omnes alios motus. finis aūtez motus localis est locus ad quē cuz aliquid puenerit ibi manet quiescens z in eo conseruat: z iō in quolibet motu ipsaz quietationē in fine motus dicim⁹ collocationē vel mansionē. z iō cuz nomē motus deriuet vsq̄ ad actuz appetitus z volūtatis: ipsa assecutio finis appetitiui motus dicit mansio vel collocatio in fine: z iō diuersi modi cōsequēdi finez vltimū diuerse māsiones dicuntur: vt sic vnitas domus respōdeat vnitati beatitudinis que est ex parte obiecti z pluralitas māsionū respondeat differētie que in beatitudine inuenit ex parte beatoruz: sicut etiā videm⁹ in reb⁹ nālib⁹ ꝙ ē idē locus sursuz: ad quē tendūt oīa leuia: fz vnūqōq̄z ptingit ꝑpingus fm ꝙ est leuius: z ita habēt diuersas māsiones fm differētiā leuitatis. ¶ Ad ꝑmū ergo dōm: ꝙ māsio importat rationez finis: vt ex dictis pz: z sic per ꝯsequēs importat rōnez premij: qō est finis meriti. ¶ Ad z^m dōm: ꝙ q̄uis sit vn⁹ locus spūalis: tamē diuersi sunt gradus appropinquandi ad locū illuz: z fm hoc ꝯstituunt diuerse māsiōes. ¶ Ad tertiū dōm: ꝙ illi qui erant in limbo vel nūc sunt in purgatorio nonduz puenerunt ad suū finem: z iō in purgatorio vel in limbo nō distinguunt māsiones: fz solū in paradiso z in iferno vbi est finis bonoꝝ z maloruz.

¶ Ad quartā qōnē dōm: ꝙ ꝑncipiū distinctiuuz māsionuz siue graduū beatitudinis ē duplex. s. ꝓpinquū z remotū. Propinquum est diuersa dispositio que erit in beatis: ex qua ꝓtingit diuersitas pfectiōis apō eos in opatiōe beatitudinis: fz ꝑncipiū remotū est meritū quo talē btitudinez ꝯsecuti sunt. Primo aūt mō distinguunt māsiōes fz charitatē patrie que q̄to in aliquo erit pfectior tanto reddit eū capaciorē diuine claritatis: fm cuius augmētū augebitur pfectio diuine visiōis. Scōo vo mō distinguunt fm charitatē vie. act⁹. n. noster nō hz ꝙ sit meritorius ex ipsa suba act⁹: fz solū ex habitu vtutis quo informat. vis aūt merēdi est in oībus vtutib⁹ ex charitate q̄ hz ipsuz finem pro obiecto: z iō diuersitas in merēdo tota reuertit ad diuersitatē charitatis: z sic charitas vie distinguet māsiōes p modū meriti. ¶ Ad ꝑmū g̃ dōz: ꝙ vtus ibi nō solū accipit ꝑ nāli capacitate: fz ꝑ nāli capacitate simul cū conatu ad habēdā gr̄az: z tūc vtus hoc mō accepta erit q̄si māsio dispositio ad mēsurā gr̄e z glorie pcipiēde: fz charitas est formaliter ꝯplēs meritū ad gloriā. z iō distinctio graduum in glozia accipit penes gradus charitatis potius q̄ penes gradus vtutis ꝓdicte. ¶ Ad z^m dōm: ꝙ opa nō habēt ꝙ eis retributio glorie reddat nisi inq̄tū sunt charitate informata. z iō fm diuersos charitatis gradus erunt diuersi gradus in glozia. ¶ Ad tertiuz dicendum ꝙ q̄uis ha-

bitus charitat] vl' cuiuslibz virtutis ñ sit meritū cui ob
atur ꝓmiū.ē tū ꝓncipiū ⁊ tota ratio merēdi i actu: ⁊ ideo
ꝟz ei⁹ diuersitatem ꝓmia distingūt: q̄uis ex ipso genere
actus possit aligs grad⁹ ī merēdo cōsiderari:nō respectu
ꝓmy eēntialis qō ē gaudiū de ō sz respectu alicui⁹ accñ
talis ꝓmy quod est gaudiuz de aliquo bono creato.

DEinde queritur de visiōe dei. Et circa ꝟ querūtur .vy. ꝓimo vtruz sancti videbūt deū p eēntiā. Scōo vtrū pñt deuz videre oculo cozporali. Tertio vtrū videndo deū ꝓhebēdāt ipm. 4° vtrū videtiū deū p eēntiā alter altrero pfecti⁹ videat. 5°. vtꝛ videntes diuinā essentiā necesse sit oīa videre q̄ de⁹ videt. 6° vtrū ad videduz deū p essentiā aliqua creatura ex puris nālibus possit pingere. 7°: vtꝛ ī statu vie possit aligs deū p eēntiā viōre.

Ad ꝓimum sic ꝓcedit vr q̄ intellect⁹ human⁹ nō possit puenire ad videndū deū p essentiā. qz Joā.i. Deū nemo vidit vnq̄. ⁊ exponit. Chry. q̄ nec ipse celestes eēntie:ipe dico cherubin:et seraphin: ipm vt ē nūq̄ videre potuerūt:sz hoīnib⁹ nō ꝓmittit nisi eq̄litas angeloꝛ. Matt.xx. Erūt sic ăgeli dei ī celo g̃ nec scti in ꝓria deū p eēntiā videbūt. ℂ ℙ. Dio.sic argumēt atur in.i.ca.de di.no. Cognitio nō ē nisi exñtiū:oē autez exñs finitū ē cū sit ī aliquo gñe determiātū. ⁊ sic de⁹ cuz sit infinitus ē sup oīa exñtia. g̃ ei⁹ nō ē cognitio sz ē sup cognitionē. ℂ ℙ. dio.in.i.ca.de mystica theol'. oñdit q̄ pfectissim⁹ modus q̄ itellect⁹ noster deo ꝓiūgi pōt. ⁊ ē inq̄tū ꝓiūgit ei vt ignoto.sz illud q̄ ē visuz p eēntiā nō est ignotū. g̃ ipole ē vt itellus noster p eēntiā deū videat. ℂ ℙ. Dio.in epla ad Haiū monachū dic. q̄ suppositе dei tenebre q̄s abūdātiā lucis appellat:coopiunt oī lumini: ⁊ absondunt oī cognitiōi: ⁊ si aliquis vidēs deū itellexit qō vidit nō ipm vidit: sz aliqd eoꝛ q̄ sunt ei⁹. g̃ null⁹ itellus creat⁹ poterit deū videre p eēntiā. ℂ ℙ. sic dicit Dio.in epla ad Ozotheū. Inuisibilis gdē de⁹ ē exñs pp excedētē claritatē:sz claritas ei⁹ sic excedit intellectū hoīs ī via ita excedit itellectū hoīs in patria: g̃ sicut est inuisibilis ī via ita erit inuisibilis in pria. ℂ ℙ. cuz intelligibile sit pfectio intellus oz eē ꝓportionē aliquā iter itellus ⁊ itelligile: visibile ⁊ visuz:sz nō ē accipe ꝓportionē aliquā iter intellectū nrm ⁊ essentiā diuinā: cū ī infinitū distēt. g̃ intellect⁹ nr nō pōt ptingere ad eēntiaz diuinā videndam. ℂ ℙ. plus distat de⁹ ab intellectu nro q̄ itelligibile creatū a sensu.sz sensus nullo° pōt ptingere ad creaturam spiritualē videndā. g̃ nec intellectus nr pōt ptingere ad videndā diuinā eēntiā. ℂ ℙ qñcūq̄ itellectus aliquid itelligit in actu:oz q̄ informet p silitudinē intellecti que est ꝓncipiū intellectualis opatiōis in tale obiectū determiante:sic calor ē ꝓncipiū calefactiōis:si g̃ intellectus ī deum intelligat opz q̄ fiat p aliqnā similitudinē informātem ipm intellectū. hoc autē nō pōt esse ipsa diuina eēntia qz forma ⁊ formati opz esse vnū esse. diuina aūt eēntia ab intellectu nostro differt ꝑm eēntiā et esse:opz g̃ q̄ forma q̄ informat itellect⁹ nr itellegendo deū sit aliqua silitudo impressa a deo ī intellectū nostrū:sz silitudo illa cū sit aliqd creatū nō pōt ducere ī dei cognitionē nisi sicut effectus ī cāz:g̃ ipole est vt itellect⁹ noster deuz videat nisi p effectū ipsius:sed visio dei que est per effect⁹ nō est visio dei p eēntiā. ergo intellect⁹ noster nō poterit deū p essentiā videre. ℂ ℙ. diuina eēntia magis distat ab intellectu nro q̄ gcūq̄ ăgelus vel intelligētia.sz sicut dicit Auic. in sua mathematica: intelligentiā esse in intellectu nostro non est essentiam intelligentie esse in intellectu: qz sic sciētia quā de intelligētys habem⁹ eēt suba ⁊ nō accidēs: sed ꝟ est impressionē intelligentie esse in nostro intellectu: ergo ⁊ deus nō est in intellectu nostro vt intelligat a nobis: ni si inquātum impressio eius est in intellectu: sed illa impressio nō potest ducere ī cognitionē diuine eēntie: qz cū infinitum distet a diuina essentia degenerat ī aliam speciem multo amplius q̄ si species albi digeneraret in spēm nigri. ergo si ille in cuius visu species albi digenerat ī speciem nigri ꝓpter indispositionem ozgani nō dicitur videre album. ita nec intellectus noster qui solum per huius impressionem deum intelligit: eum per essenttā videre poterit. ℂ ℙ. in rebus separatis a materia idem est intelligens: ⁊ quod intelligitur vt patet in.3. de anima: sed deus ē maxime a mā separatus: cū ergo itellectus qui ē creatus nō possit ad hoc pertingere vt fiat essentia icreata nō poterit esse q̄ itellectus deū per essentiaz videat.

ℂ ℙ omne illud quod videtur p essentiā de eo scitur qd est: sed de deo itellectus nō potest videre quid est sed solū quid nō est: sicut dicit Dio. ⁊ Dama. ergo ī tellectus deum per essentiā videre nō potest. ℂ ℙ. omne infinitum inquātum ifinitum ē ignotum: sed deus est modis omnibus ifinitis: ergo est oīno ignotus. ergo per essentiam ab intellectu creato videri nō poterit. ℂ ℙ. Augu. dicit in libꝛo de vidēdo deum. Deus est natura inuisibilis: sz ea que insunt ī deo per naturam nō possunt alter se habere. ergo nō potest esse q̄ per essentiam videatur. ℂ ℙ. oñe quod alio modo ē ⁊ alio mō videt nō videt ꝑm id qō est: sed deus alio modo est: ⁊ alio mō videt a sanctis ī patria: ē.n.p modū suū sz videbit a sanctis ꝟz modū eoꝛ. g̃ nō videbit a scis ꝑm id qō est: ⁊ sic nō videbitur p essentiam. ℂ ℙ. illud quod per medium videt nō vr per essentiaz: sz deus per mediū videbitur ī patria qō est lumen glorie. vt patet in psalmo. In lumine tuo videbimus lumē. g̃ nō videbit p essentiā. ℂ ℙ deus ī patria videbitur facie ad faciē: vt dicitur.i. Coꝛ.13. sed hominē quem videmus facie ad faciem: videmus per similitudinem. ergo deus in patria videbitur per similitudinez: ⁊ sic nō p essentiam. ℂ Sed contra est quod dicitur .i. Coꝛ.13. Videmus nūc in speculo ⁊ i enigmate. tunc autem facie ad faciem: sed illud quod videt facie ad faciē videt p essentiā: ergo de⁹ per essentitiam videbitur a santtis ī patria. ℂ ℙ. i. Joā. 3. Cū apparuerit similes ei erimus ⁊ videbimus eū sicut. est. g̃ videbimus deū p essentiā. ℂ ℙ. i. Coꝛ.15. sup illud. Cū tradiderit regnū. deo ⁊ pri. dicit glo. vbi. s. ī patria cēntia patris ⁊ filꝫ ⁊ spiritussancti videbitur qō solū mūdis cozdibus dabit q̄ est sūma beatitudo. ergo beati deum per essentiā videbūt. ℂ ℙ. Jo.14. dicitur. Si gs diligit me diligetur a patre meo ⁊ ego diligaz illū: ⁊ māifestabo ei meipsuz. sed illud qō māifestat essentialiter videtur. g̃ deus a scis in patria essentialiter videbit. ℂ ℙ. Exodi. 33. super illud. Nō videbit me homo ⁊ viuet. Sregozius improbat opinionē illoꝛ qui dicebāt q̄ ī illa regiōe beatitudines deus ī claritate sua conspici pōt: sz in nā videri nō pōt: qz aliud nō ē eius claritatis ⁊ ei⁹ nā: sz nā ē eius essentia: g̃ videt p suā essentiā. ℂ ℙ. sanctoꝛ desiderium nō potest oīo frustrari: sz sanctoꝛum desiderium cōmune ē vt deum per essentiam videant. vt pz Exo.33. Ostēde faciem tuam ⁊ salui erim⁹. Et Joā.14. Ostēde nobis patrē ⁊ sufficit nobis. g̃ sancti deū per eēntiā videbūt.

ℂ Respōdeo dōm: q̄ sicut ꝑm fidē pōimus finem vltimū humane vite esse visionē dei: ita pḧi posuerūt vltimā beatitudinis felicitatem esse intelligere substātias separatas a materia ꝑm esse. ⁊ ideo circa hanc questionem eadez difficultas ⁊ diuersitas inuēitur apud philosophos: et apud theologos. Quidam enim philosophi posuerunt q̄ intellectus noster possibilis nūq̄ potest ad hoc peruenire vt intelligat substātias septas: sic Alpharabi⁹ ī fine sue ethice

q̃ꝫuis cõtrariũ dixerit in libꝛo de intellectũ. vt cõmen. refert in.3. de anima. Et sil'r gdam theologi posuerunt q̃ intellect⁹ hũanus nunq̃ꝫ potest ad hoc peruenire q̃ deũ per eẽntiam videat: ꝛ vtroq̃ꝫ ad hoc monet distãtia iter intellectum nostrũ ꝛ essentiã diuinã vel alias substãtias seperatas. cum eniz intellectus in actu sit quodãmõ vnũ cũ intelligibili i actu: vł difficile q̃ itellect⁹ creat⁹ aliquo mõ fiat eẽntia increata. vñ ꝛ Chrys. dicit. Quõ. n. creabile videt increabile. Et maiꝛ difficultas in ꝟ est illis qui ponũt intellz possibilẽ eẽ gñabilẽ: ꝛ coꝛruptibilẽ: vtpote virtutẽ a coꝛpoꝛe dependẽtẽ: nõ solũ respectu visionis diuine sed respectu visionis q̃rũcũq̃ substãꝛ seperatarum. Se hec positio oio stare non põt. Primo q̃ repugnat autoꝛitati scripture canonice. vt Aug. dicit in lib. de viden/do deũ. Scõo q̃ cum itelligere sit maxime ꝓpꝛia operatio hominis: opz q̃ ꝑm eã assigneť sibi sua beatitudo cuz hec operatio in ipso pfecta fuerit: cũ aũt pfectio itelligentis inq̃ꝫtũ hꝺ sit ipm intelligibile: si ipfectissima opatione intellectus hõ nõ peruenĩat ad videndã essentiã diuinã sz aliqd aliud: opoꝛtebit dicere q̃ aliqd aliud sit beatificãs ipm hoiem q̃ deꝰ: ꝛ cũ vltima pfectio cuiuslibet sit i coniunctiõe ad suũ ꝓncipiũ: sequiť vt aliqd aliud sit ꝓncipiũ effectiuũ hois q̃ deus: qõ est absurdũ ꝑm nos: ꝛ simil'r est absurdũ apud philosophos qui ponũt animas nostras a substãtys sepatis emanare: vt i fine eas possim⁹ itellige/re. vñ oz ponere ꝟz nos: q̃ itellect⁹ noster q̃ndoq̃ꝫ puẽiat ad videndã eẽtiã diuinã: ꝛ ꝑm philosophos q̃ puẽiat ad vidẽdã essentiã subaꝛ separatarum. Quõ aũt possit hoc accidere restat inuestigãdũ. Quidã eni dixerũt. vt Alpharabius ꝛ Auẽpace q̃ ex hocipso: q̃ intellectus noster itelligit quecũq̃ intelligibia ptingit ad videndã essentiã substantie sepate. Et ad hoc ostendẽdũ ꝓcẽdũt duobus modis: quoꝝ ꝓmus ẽ: q̃ sicut nã specie nõ diuersificanť in diuersis indiuiduis: nisi ꝑm q̃ cõiũgiť ꝓncipys idiuiduãtibus: ita fozma intellecta hois nõ diuersificať apud me ꝛ te nisi ꝟz q̃ cõiũgiť diuersis fozmis imaginabilibus. et iõ q̃n intellectus sepat fozmã itellectam a fozmis imaginatiõis remãet gdtas itellecta q̃ ẽ vna ꝛ eadẽ apũ diuersos intelligẽtes: ꝛ hꝺ est gdtas sube sepate. ꝛ iõ quãdo intellectus noster peruenit ad sũmã abstractionẽ gdtatis itelligibilis cuiuscũq̃: itelligit p ꝟ gdtatẽ sube sepate q̃ ẽ ei sil'is. Scõs modus ẽ: q̃ itellect⁹ nť nat⁹ ẽ abstrahere gdtatẽ ab oĩb⁹ itelligibilib⁹ hũtib⁹ gdtatẽ. si ḡ gdtas quã abstrahit ab ꝟ singulari hũte gdtatẽ: sit gdtas nõ habẽs gdtatẽ: itelligẽdo eã itelliget gdtatẽ sube sepate q̃ ẽ talis dispõnis eo q̃ sube sepate sũt gdtates subsisten tes nõ hũtes gdtates: gdtas. n. simplicioꝛ ẽ ipz simplex. vt Aui. diť. si aũt gdtas abstracta ab ꝟ pticulari sensibili sit gdtas hñs gdtatẽ. ḡ illã gdtatẽ itellect⁹ nat⁹ est abstrahere: ꝛ ita cũ ñ sit abire i infinitũ erit ꝺuenire ad gdtatẽ ñ hũtẽ gdtatẽ p quã itelligiť gdtas sepata. Sz iste modus nõ videť eẽ sufficiẽs. Prio q̃ gdtas sube mãlis quã itellect⁹ abstrahit nõ ẽ vni⁹ rõis cũ gdtatib⁹ sepatarũ subaꝛ: ꝛ ita p ꝟ q̃ itellect⁹ nť abstrahit gdtates rerũ mãliũ ꝛ cognoscit eas nõ segť q̃ cognoscat gdtatẽ sube sepate: ꝛ pcipue diuinã eẽntiã q̃ maxie ẽ alteri⁹ rõnis ab oĩ gdtate creata. Scõo q̃ dato q̃ esset vni⁹ rõnis tñ cognita gdtate rei ꝓpositę: nõ cognosceretť gdtas sepate sube nisi ꝟz gen⁹ remotissimũ qõ ẽ sube. ꝟ aũt cognitio ẽ ipfecta nisi deueniať ad ꝓꝑa rei. Qui. n. cognoscit hoiez solũ inq̃ꝫtũ ẽ aial: nõ cognoscit eũ nisi ꝟz gd ꝛ i potẽtia: ꝛ mlto min⁹ cognoscit eũ si ñ cognoscat nisi sube nãz i ipo. vñ sic cognoscere deũ vel alias subas sepatas nõ est videre eẽntiã diuinã vel gdtatẽ sube sepate: sz ẽ cognoscere peffectũ ꝛ q̃si i speculo. Et iõ ali⁹ mod⁹ itelligẽdi subas seperatas põitur ab Aui. in sua metha. s. q̃ sube sepate itelligiť a nobis p itẽtiões suaꝝ gdtatũ q̃ sũt q̃daz eoꝝ sil'itudies nõ abstracte ab eis: qz ipsemet sũt imãles sz ipse ab eis i aĩab⁹ nr̃is. Sz hic mod⁹ ẽt ꝺ vł nobl sufficere ad visionẽ diuinã quã q̃rim⁹. Ostat. n. qõ oẽ q̃ recipiť i aliq̃ ẽ i eo p modũ recipiẽtis. ꝛ iõ sil'itudo diuine eẽntie ipzessa ab ipso intellectu nr̃o erit p modũ: nr̃i itellect⁹. mod⁹ aũt itellect⁹ nr̃i deficiẽs ẽ a receptiõe pfecta diuie sil'itudis. Defect⁹ aũt pfecte sil'itudis põt tot mõis accidere quot modis dissil'itudo iueniť. vno. n. mõ ẽ deficiẽs sil'itudo qñ pticipať fozma ꝟz eãdẽ rõnez spẽi: sz nõ ꝟz eũdem pfectiõis modũ: sic ẽ sil'itudo deficiẽs ei⁹ q̃ hz paꝝ de albedine ad illũ q̃ hz multũ: alioꝝ adhuc magis deficiẽs qñ nõ pueniť ad eãdẽ rõnẽ spẽi: sz tñ ad eãdẽ rõnez generis: sic ẽ sil'itudo iter illũ q̃ hz colorẽ citrinũ ꝛ illũ q̃ hz colorẽ albũ: alio mõ adhuc magis deficiẽs qñ ad rõnẽ eãdẽ gener] ptigit sed solũ ꝟz analogiã: sic est sil'itudo albedis ad hominem in eo q̃ vtrũq̃ ẽ ens: ꝛ ꝟ mõ est deficiẽs ois sil'itudo q̃ ẽ i creatura recepta respectu diuie eẽntie. Ad ꝟ aũt q̃ visus cognoscat albedinẽ oz q̃ recipiať i eo sil'itudo albedis ꝟz rõnẽ sue spẽi: q̃ꝫuis ñ ꝟz eũdẽ modũ eẽndi: qz hz alterius mõi eẽ fozma i sensu ꝛ i re ex̃ aiaz. si. n. fuerit i octo fozma citrini ñ diceretť videre albedinẽ: ꝛ sil'r ad ꝟ q̃ itell'is itelligat aliquã gdtatẽ oz q̃ i eo fiat sil'itudo eiusdẽ rõnis ꝟz spẽz q̃ꝫuis fozte nõ sit idẽ mod⁹: eẽndi vtrobiq̃ꝫ. nõ. n. fozma exñs i itellectu vł sensu ẽ ꝑn⁹ cognitiõis ꝟz mõz eẽndi quẽ hz vtrobiq̃ꝫ. sz ꝟz rõnẽ in q̃ coicat cũ re exteriozi. Et ita pz q̃ p nullã sil'itudinẽ receptã i intellectu creato põt deus intelligi q̃ eẽntia ei⁹ videať imediate. vñ etiaz quidam ponẽtes diuinã eẽntiã solũ per hũc modũ videri dixerũt q̃ ipsa eẽntia non videbiť: sz gdam fulgor q̃si radi⁹ ipsi⁹. vnde nec ille mod⁹ sufficit ad visionẽ diuinaz quã querim⁹. Et iõ accipiẽdus ẽ alius modus quẽ etiã q dã phi posuerũt. s. Alexãder ꝛ Auerroys in.3. de aĩa. cum eni in q̃libz cognitiõe sit necessaria aliq̃ fozma q̃ res cognoscať aut videať fozma ista q̃ itellect⁹ pficiať ad videndas subas sepatas ñ ẽ gdtas quã itellect⁹ abstrahit a reb⁹ ꝓpositl: vt dicebat ꝓma opinio: nec aliq̃ ipssio relicta a suba sepata i itellectu nr̃o: vt dicebat z⁹. sz ẽ ipa sba sepata q̃ ꝺiũgiť itellectui nr̃o vt fozma: vt ipa sit qõ iteligiť ꝛ q̃stelligiť ꝛ qcqd sit ꝺ alys substãtys sepatl: tñ istũ mõz oz nos accipe i visiõe dei p essentiã: qz q̃cũq̃ alia fozma infozmaretur intellect⁹ noster: non possz p eã duci i essentiã diuinã: qõ qdẽ nõ oz intelligi q̃si diuina eẽntia sit vera fozma intellectus nostri: vel q̃ ex ea et intellectu nr̃o efficiať vnũ simpl'r: sic i nãlib⁹ ex fozma et mã nãli. sz qz ꝓpoꝛtio eẽntie diuine ad intellectũ nostrũ ẽ sicut ꝓpoꝛtio fozme ad mãz: q̃ñcũq̃ eni aliqua duo: quoꝝ vnuz ẽ p fecti⁹ altero recipiunť in eodẽ receptibili: ꝓpoꝛtio vnius duoꝝ ad alteꝝ. s. magis perfecti ad minus pfectũ ẽ sic̃ ꝓpoꝛtio fozme ad mãz: sicut luꝝ ꝛ coloꝛ recipiũť in diaphano: quoꝝ luꝝ se hz ad colorẽ sicut fozma ad mãm: ꝛ ita cũ in aĩa recipiať vis intellectiua: ꝛ ipsa eẽntia diuina ihabitãs: sz nõ p eũdẽ modũ eẽntia diuina se habebit ad intellectũ sicut fozma ad mãz. Et q̃ hoc sufficiat ad hoc q̃ intellect⁹ p eẽntiã diuinã possit videre ipsaz eẽntiã diuinã hoc mõ põt ostẽdi. sicut. n. ex fozma nãli qua aliqd hz eẽ ꝛ mã efficiť vnũ ens simpl'r: ita ex fozma q̃ intellectus intelligit: ꝛ ipso intellectu fit vnuz itelligẽdo. i reb⁹ autem nãlib⁹ res per se subsistẽs nõ põt eẽ fozma alicuius mãe si illa res habeat mãz ptem sui: qz non põt eẽ vt materia sit fozma alicuius sz si illa res p se subsistẽs sit fozma tñ nihil ꝓhibet eam effici fozmã alicuius materie: et fieri quo est ipsius ꝓpositi sicut patet de aĩa. in inteltectu autẽ opz accipe ipsum: intellectum in potẽtia quasi materiaz

ꝛ speciem intelligibilē quasi formā ꝛ intellectus in actu intelligens erit quasi cōpositus ex vtroq; vñ si sit aliqua res per se subsistēs que nō habeat aliquid in se ꝑter id qō est intelligibile in ipsa talis res ꝑ se poterit esse forma q̄ intelligit̄:res aūt q̄libz est intelligibilis ſm id qō hz de actu nō ſm id qō hz de potētia:vt pz in.9.Meta.ꝛ hui⁹ signuz est q; oz formā intelligibilē abstrahere a mā ꝛ oībus ꝑpetatibus māe:ꝛ iō cū essentia diuina sit act⁹ purus poterit esse forma q̄ itell's intelligit.ꝛ hec erit visio beatificans:et iō magister dicit in.i.di.scōi sen.q; vnio aīe ad corp⁹ ē qōdam exēplū illi⁹ beate vnionis q̄ spūs vnit̄ deo. ¶ Ad ꝑmū g̃ dōm q; auctoritas illa pōt tripl'r exponi.vt pz per Aug.in li.de vidēdo deū.vno⁹:vt excludat̄ visio corporalis q̄ nemo vidit vel visur⁹ ē deū in essentia sua vt dicet̄. alio mō vt excludat̄ visio itellectual' dei p eēntiā ab his q; in ista mortali carne viuunt. alio⁹:vt excludat̄ visio cōprehēsiōis ab itellectu creato:ꝛ sic itelligit Ambry. vñ subdit.Notitiā hui⁹ dicit euāgelista certissimā ꝛ ꝓprehēsiones tātā q̄tā hz pater de filio:ꝛ hic est euāgeliste itellus. vñ subdit.Unigenit⁹ q est ꝛē.p ꝓprehēsiuam visionē volens ꝑbare filiū esse deū. ¶ Ad zm dōz q; sic de⁹ excedit oīa exñtia q̄ hñt esse determinatū ꝑ eēntiā suā infinitā:ita cognitio sua q̄ cognoscit est sup oēz cognitionem.vñ q̄ est ꝓportio cognitōis nr̄e ad entia creata ea ē ꝓportio cognitiōis dīne ad suā eēntiā.Ad cognitionē aūt duo ꝓcurrūt: ꝛ cognoscēs:ꝛ quo cognoscit̄:visio aūt illa q̄ deū ꝑ essentiā videbim⁹ est eadē cū visiōe q̄ de⁹ se videt ex pte eius quo vīt̄:qz sic ipse se videt ꝑ essentiā suā ita ꝛ nos videbimus.sz ex pte cognoscētis inuenit̄ diuersitas q̄ est iter intellectū diuinū ꝛ nostr̄:in cognoscēdo aūt id qō cognoscit̄ sequit̄ formā q̄ cognoscim⁹.qz ꝑ formā lapidis videmus lapidē:sed efficacia in cognoscēdo segtur vtutē cognoscētis:sicut qui hz visuz fortez acuti⁹ videt:ꝛ iō in illa visione nos idē videbim⁹ qō de⁹ videt.s.essentiaz suā sed non ita efficaciter. ¶ Ad zm dōz q; Dio.ibi loquit̄ de cognitione qua deū in via cognoscim⁹ p aliquā formā creatā qua itellectus noster format̄ ad eū videndum: sed sicut dicit Aug.de⁹ oēm formā itellect⁹ nr̄i subterfugit qz q̄cūq; forma itellect⁹ noster ꝓcipiat:illa forma nō ptingit ad rōnē diuine eēntie:ꝛ iō ipse nō pōt esse puius intellectui nr̄o:sed in hoc eū pfectissime cognoscimus in statu vie q; scimus eū esse sup oē id qō itellectus noster ꝓcipere pōt. ꝛ sic ei q̄si ignoto cōiūgimur:sed in patria idipm ꝑ formā q̄ est essentia sua videbim⁹ ꝛ ꝓiūgemur ei q̄si noto. ¶ Ad 4m dōz q; de⁹ est lux:vt dr̄.i.Joā.i.Lucē aūt est ipressio lucis in aliq̄ illuminato ꝛ qz essentia diuina est alteri⁹ modi q̄ oīs silitudo ipsi⁹ ipressa in itellectu: iō dicit q; tenebre diuine operiunt̄ oī lumini:qz.s.eēntia diuina quā tenebras vocat ꝓpter claritatis excessiuz manet nō demōstrata per ipressionē itellect⁹ nr̄i:ꝛ ꝑ hoc segt̄ q; absc̄dat̄ oī cognitioni:ꝛ ita q;cunq; videtiū deū aliqd mente cōcipit hic nō est de⁹:sed aliqd diuinoꝝ effectuuz. ¶ Ad qntū dōz q; claritas dei q̄uis excedat oēm formā q̄ nūc itellect⁹ format̄:nō tñ excedit ipaz essentiam diuinā que erit q̄si forma itellect⁹ nr̄i in patria:ꝛ iō lz nūc sit iuisibil' tñ tūc erit visibilis. ¶ Ad 6m dōm q; q̄uis finiti ad infinituz nō possit eē ꝓportio:qz excessus infiniti supra finitum nō ē determiat⁹:pōt tñ eē iter ea ꝓportionalitas q̄ ē silitudo ꝓportionū:sic̄.n.finitū equat̄ alicui finito ita infinito infinitū.Ad hoc aūt q; aliqd total'r cognoscat̄ qñq; opz esse ꝓportionē iter cognoscēs ꝛ cognitū:qz opz vtutē cognoscentis adeq̄ri cognoscibilitati rei cognite: equalitas aūt ꝓportio q̄daz est:sed qñq; cognoscibilitas rei excedit virtutē cognoscētis:sicut cū nos cognoscim⁹ deū:aut ecōuerso:sicut cū ipse cognoscit creaturas:ꝛ tūc nō oz eē ꝓportionē inter cognoscentē ꝛ cognitū sed ꝓportionalitatem tm̄:vt.s.sicut se hz cognoscēs ad cognoscēdum:ita se habeat cognoscibile ad hoc qō cognoscat̄:ꝛ talis ꝓportionalitas sufficit ad hoc q; infinitū cognoscatur a finito:ꝛ ecōuerso. ¶ Vel dōm q; ꝓportio ſm ꝓmā nominis īstitutionē signat habitudinē q̄titatis ad q̄titatē ſz aliquē determinatū excessiuz vel adequationē:sed vlteri⁹ ē trāslatum ad significādū oēm habitudinē cuiuscūq; ad aliō: ꝛ per hūc modū dicim⁹ q; mā debet esse ꝓportionata ad formā:ꝛ hoc modo nihil ꝓhibet itellectū nostrum q̄uis sit finitus dici ꝓportionatū ad videndū essentiā infinitā: nō tm̄ ad ꝓprehēdendū eā:ꝛ hoc ꝓpter suā imensitatem. ¶ Ad 7m dōz q; duplex est similitudo ꝛ distātia: vna ſm conuenientiā in natura:ꝛ sic magis distat de⁹ ab intellectu creato q̄ intelligibile creatū a sensu:alia ſm ꝓportionalitatē:ꝛ sic est ecōuerso:qz sensus nō est ꝓportionatus ad cognoscendū aliqō imateriale:sed intellect⁹ est ꝓportionatus ad cognoscēdū qōcunq; imateriale:ꝛ hec silitudo requirit̄ ad cognitionē:nō aūt ꝑma: qz ꝓstat q; intellect⁹ intelligens lapidez nō est similis ei in naturali esse:sicut etiā visus apprehēdit mel rubeū ꝛ fel rubeuz: q̄uis non apprehendat mel dulce:fellis enim rubedo magis cōuenit cū felle inquātum est visibile q̄ dulcedo mellis cum felle. ¶ Ad 8m dōm:q; in visiōe qua de⁹ ꝑ eēntiā videbitur ipsa diuina essentia erit q̄si forma intellect⁹ qua intelligit:nec oz q; efficiāt vnū ſm eē simpl'r:ſz solū q; fiat vnū q̄tuz ptinet ad actū itelligēdi:vt supra dictū ē. ¶ Ad 9m dōm:q; dictū Auicē.q̄tū ad hoc nō sustinem⁹:qz ei etiam ab alys ꝓbis in hoc ꝺdicit̄:nisi forte velim⁹ dicere q; Auicēna itelligit de cognitiōe substarū separatarū ſz q; cognoscent̄ ꝑ habit⁹ scia ꝓ speculatiua ꝓ silitudinū aliarū rer̄. vñ hoc itroducit ad ostēdēdū q; scia nō est in nobis subba sed accñs:ꝛ tñ diuina eēntia q̄uis plus distet ſm ꝓpetatē nāe sue ab itellectu nostro q̄ subba angeli:tñ plus hz de ratiōe itelligibilitatis:qz est actus purus cui nō admiscetur aliqd de potētia:qō nō cōtingit in alys substātys separatis. Nec illa cognitio qua deū ꝑ eēntiā videbim⁹ ex parte eius quo videbit̄ erit in gñe accidētis:ſz solū q̄tū ad actū ipsius itelligētis q; nō erit ipsa subba itelligētis vel intellecti. ¶ Ad decimū dōz:q; subba separata a mā itelligit se ꝛ intelligit alia:ꝛ vtroq; mō pōt verificari auctoritas inducta.cū.n.ipsa eēntia sube separate sit per seipsaz itelligibilis in actu:eo q; est a mā separata:cōstat q; q̄lī subba separata intelligit se:q; oīno idē est intelligēs ꝛ itellectū.nō eniz itelligit se ꝑ aliquā itētionē abstractā a se sicut nos intelligim⁹ res māles:ꝛ hic videt̄ eē itellect⁹ ꝓbi in.3. de aīa. vt pz ꝑ Cōmētatorē ibidē.ſm aūt q; itelligit res alias intellectū in actu fit vnū cū itellectu in actu q̄tū forma intellecti fit forma itellect⁹ inq̄tū est intellect⁹ in actu:non q; sit ipsamet eēntia itellectus: vt Auicē.ꝓbat in.6. de nālibus:qz eēntia itellectus manet vna sub duab⁹ formis ſm q; itelligit res duas successiue ad modū quo mā ꝑma manet vna sub diuersis formis.vñ etiā Cōmē.in.3.de aīa.cōparat intellectū possibilē q̄tū ad hoc māe ꝑme:ꝛ sic nullo mō sequit̄ q; itellectus noster videāt deū fiat ipsa essentia diuina:ſz q; ipsa eēntia diuina cōparat̄ ad ipsum quasi pfectio ꝛ forma. ¶ Ad vndecimū dōz:q; auctes ille ꝛ oēs fil'es sūt itelligēde de cognitiōe q̄ cognoscim⁹ deū in via rōne ꝑus posita. ¶ Ad izm dōz:q; infinitū ꝑuatiue dictuz est ignotū inq̄tū est hō:qz dicit̄ ꝑ remotionē cōpleméti a quo est cognitio rei.vñ infinitū reducit̄ ad māz subiectaz ꝑuationi:vt pz in.3.ꝓbi.sed infinitū negatiue acceptuz dr̄ ꝑ remotionē māe terminātis:qz forma etiā quodāmodo terminat̄ per mām.vnde infinituz hoc modo de se maxime est cognoscibile:ꝛ hoc modo infinitus est de⁹. ¶ Ad izm dōm:q; Augu.loquitur de visione corporali qua nunq̄ videbitur:quod patet ex hoc q; premittitur.sic enim

videnť visibilia ista q̄ nominanť. Deū nemo vidit vnq̄ nec videre pōt: ꝛ est natura inuisibilis sicut ꝛ icorruptibilis. sicut aūt ꝑm suā nām est maxie ens: ita ꝛ ꝑm se ē maxime itelligibilis. sz q̄ a nobis q̄nq̄ non intelligať est ex defectu nostro. vñ q̄ videať postq̄ visus nō fuit a nobis: nō est ex mutatiōe sua sed nr̄a. ¶ Ad decimū q̄rtū dōz q̄ de⁹ in patria videbiť a sanctis sicuti ē si ℔ referať ad modus ipsi⁹ visi: videbiť. n. a sanctis de⁹ hr̄e illū modū quez hz. sz si referať mod⁹ ad ip̄z cognoscētē nō videbiť sicuti est: q̄ nō erit tāta efficacia itell's creati ad videdū q̄ta ē efficacia diuine eētie ad ℔ q̄ itelligať. ¶ Ad decimum gntū dōz q̄ mediū in visiōe corpozali ꝛ itellectuali inueniť triplex. ꝓmū est mediū sub quo videť. ꝛ hoc est qđ ꝓficit visum ad videdū in gñali nō determinās visuz ad aliqđ spāle obiectū sicut se hz lumen corpozale ad visum corpozalem ꝛ lumē itellect⁹ agētis ad itellectū possibilē. Scōz est mediū quo videť ꝛ hoc est forma visibilis qua determinať vterq̄ visus ad spāle obm: sic ꝑ formā lapidis ad cognoscēdū lapidē. Tertiū ē mediū in quo vř. ꝛ ℔ est id ꝑ cui⁹ ispectionē ducit visus in aliā rē: sic ispiciēdo speculū ducit in ea q̄ in speculo repītanť ꝛ videdo imagines ducit in imagiatū. ꝛ sic ēt itell's ꝑ cognitionez effect⁹ ducit in cām vel ecōuerso. In visiōe igit ꝓie nō erit tertiuz mediū: vt. s. de⁹ ꝑ spēs alioq̄ cognoscať sic nūc cognoscit: rōne cui⁹ dicimur nūc videre i speculo: nec erit ibi ꝑz mediū: q̄ ipa eētia dīna erit q̄ itell's noster videbit deū vt ex dictis pz. sz erit ibi tm̄ ꝓmū mediū qđ eleuabit itellectū nostrū ad ℔ q̄ possit cōiungi eētie icreate mō ꝓdicto: sz ab hoc medio nō dř cognitio mediata: q̄ non cadit iter cognoscētē ꝛ rē cognitā: sz est illō qđ dat cognoscenti vim cognoscēdi. ¶ Ad decimū sextū dōz q̄ creature corpozales nō dūr imediate videri: nisi q̄n id qđ in eis ē ꝺiūgibile visui ei ꝺiungit: nō sūt aūt ꝺiūgibiles ꝑ eētiā suaz rōne mālitatis: ꝛ iō tūc imediate videnť q̄n eoz silitudo itellectui ꝺiūgit: sed de⁹ ꝑ eētiā cōiūgibilis ē itellectui. vñ nō imediate videret nisi eētia sua ꝺiungeret itellectui. ꝛ hec visio imediata dř visio faciei. Et ꝑterea silitudo rei corpozal' recipit in visu ꝑm eādē rōnē q̄ est in re: sz nō ꝑm eundē modū eēndi: ꝛ iō silitudo illa ducit i illā rē directe: nō aūt pōt ℔ mō ducere aliq̄ silitudo itell'm nostruz in deū: vt ex dictis pz. ꝛ ꝑpter hoc nō est sile.

Ad secundum sic ꝓcedit. vř q̄ sci post resurrectionē deū corpozalib⁹ oculis videbūt. Oculus enim glorificatus maiozis erit virtutis q̄z aliqs oculus nō glorificat⁹. sz btūs Job oculo suo deū vidit. Job. 39. Auditu auris audiui te: nūc aūt oculus meus videt te. g̃ multo fozti⁹ oculus glorificat⁹ deū ꝑ eētiam videre poterit. ¶ ℙ. Job. 19. In carne mea videbo deum saluatorem meū. q̄ videť q̄ corpozalibus oculis de⁹ in patria videbiť. ¶ ℙ. Aug. zz. de ciui. dei. loq̄ns de visu oculoz glorificatoz sic dic. Uis ꝑpolentioz oculoz erit illorum: nō vt acrius videant q̄z quidā phibenť videre serpētes vel aquile. quātalibet enī acrimonia eadem aīalia vigeant: nihil aliud pōt videre q̄z corpora. sed vt videāt incorpozalia quecūq̄ aūt potentia cognoscitiua est incorporaliuz pōt eleuari ad videdū deū. ergo oculi glorioſi deū videre poterūt. ¶ ℙ. q̄ est dř̄ia corpozalium ad icorpozalia: eadē est ecōuersio. sz oculus icorpozeus pōt corpozal' videre. ergo oculus corpoze⁹ pōt videre icorpozalia. ꝛ sic idē qđ ꝑus. ¶ ℙ. Greg. in. 5. mozal'. sup illō Job. 4. Stetit qdā cui⁹ nō agnoscebā vultū ꝛc. sic dic. Nō g si ꝑceptū seruare voluisset carne spūalis futur⁹ fuerat: fact⁹ ē peccando ꝛ mente carnalis: sz ex hoc q̄ est mēte fact⁹ carnalis vt ibidē dř solum ea cogitat que ad animū per corporum imagines trahit. g̃ etiā q̄n carne spūalis erit: qđ post resurrectionē sanctis ꝓmittit: etiaz carne spūalia videre poterit: ꝛ sic idē qđ ꝑus. ¶ ℙ. hō solo deo pōt beatificari: beatificabiť aūt nō solū q̄ntū ad aīam: sed etiā q̄ntum ad corpus. g̃ nō solū intellectu: sed etiā carne deū videre poterit. ¶ ℙ. sic de⁹ est pñs ꝑ eētiā suā in itellectu: ita etiā erit pñs in sensu: q̄ erit oīa in oib⁹. vt dř. i. Cor. 15. sed videbitur ab itellectu ex hoc q̄ sua eētia ei ꝺiūget: vt supra dcm̄ est. g̃ poterit etiā a sensu videri. ¶ Sz ꝺtra est quod Ambro. dicit sup Lucam. Nec corpozalib⁹ oculis de⁹ q̄ritur nec circumscribiť visu: nec tactu tenetur. ergo nullo modo corpozali sensus deus videbiť. ¶ ℙ. Piero. dicit. Nō solum deitatē patris: sed nec fily nec spūssancti oculi carnis pñt aspicere sed oculi mētis de quib⁹ dř. Beati mundo corde ꝛc. ¶ ℙ. idem Piero. dicit. Res icorpozales corpozalibus oculis nō videnť. sz de⁹ est maxime incorpozalis. ergo ꝛc. ¶ ℙ. Augu. in lib. de videndo deum. Deum nemo vidit vnq̄ vel in hac vita sicuti ipse est: vel in angelozum vita sicut visibilia ista que corpozali visione cernunť: vita autem angelozum dř vita beata in qua resurgentes viuent. ergo ꝛc. ¶ ℙ. scōm hoc homo dicit factus ad imaginē dei q̄ deum conspicere pōt. vt Aug. dic. sed homo est ad imaginē nō ꝑm carnem sed ꝑm mentez. ergo mente ꝛ nō carne deum videbit.

¶ Rñdeo dōm: q̄ sensu corpali aliqd sentiť dupl'r. vno⁰ ꝑ se. alio mō ꝑ accñs. ꝓper se quidē sentiť illud qđ ꝑ se passionē sensui corpali inferre pōt. ꝓper se aūt pōt aliqd passiones inferre aut sensui inq̄ntum est sensus: aut huic sensui inq̄ntū est hic sensus. Qđ aūt hoc scdo mō infert ꝑ se passionē sensui dicit sensibile ꝑ̄pr̄uz: sicut color respectu visus: ꝛ son⁹ respectu audit⁹: q̄ aūt sensus inq̄ntū est sensus vtiť organo corpali. nō pōt in eo aliqd recipi nisi corpal'r: cum oē qđ recipiť in aliquo sit in eo ꝑ modū recipiētis. ꝛ iō oīa sensibilia iferūt passionē sensui inq̄ntū ē sensus ꝑm q̄ hñt magnitudinē. ꝛ iō magnitudo ꝛ oīa ꝺña vt mot⁹ ꝛ quies ꝛ numer⁹ ꝛ hꝺ dicunť sensibilia cōia ꝑ se tm̄. ꝓper accidēs aūt sentiť illud qđ nō ifert passionē sensui: neq̄ inq̄ntū est sensus: neq̄ inq̄ntū est hic sensus. sed cōiungiť his que ꝑ se sensui inferūt passionē: sicut sortes ꝛ fili⁹ dary ꝛ amicus: ꝛ alia hꝺ: q̄ per se cognoscunť in vniuersali intellectu. in pticulari aūt i vtute cogitatiua in hoīe. estimatiua aūt i alys aīalibus. hꝺ aūt tūc sensus exterior dicit sentire: q̄uis per accñs: q̄n ex eo qđ ꝑ se sentiť vis apꝓhēsiua cui⁹ est illud cognitū ꝑ se cognoscere statiz sine dubitatione ꝛ discursu apꝓhēdit: sicut videm⁹ aliquē viuere ex hoc q̄ loquiť. q̄n aūt aliter se hz nō dicit illud sensus videre etiā ꝑ accñs. Dico ergo q̄ deus nullo mō potest videri visu corpozali: aut aliquo alio sensu sentiri: sicut per se visibile: nec ℔ nec in patria: quia si a sensu remoueať id quod cōuenit sensui inq̄ntuz est sensus nō erit sensus. ꝛ similiter si a visu remoueať id quod est visus inq̄ntuz est visus nō erit visus. cuz ergo sensus inq̄ntū est sensus percipiat magnitudinē: ꝛ visus inq̄ntuz est talis sensus percipiat colorē. impossibile ē q̄ visus percipiat aliquid quod nō est color nec magnitudo: nisi sensus diceret equiuoce. cū ergo visus ꝛ sensus sit futurus idez specie in corpoze glorioſi nō poterit eē q̄ diuinā essentiā videat sicut visibile per se. videbit aūt eaz sicut visibile ꝑ accidēs: duz ex vna ꝑte visus corpalis tantam gloziam dei inspiciet in corpozib⁹ ꝛ ꝑcipue glorioſis: ꝛ maxime in corpoze xp̄i: ꝛ ex parte alia intellectus tā clare videbit deuz q̄ in rebus corpozaliter visis deus percipiet: sicut in locutione percipitur vita: ꝙuis enim tūc intellectus noster nō videat deuz ex creaturis: tamē videbit euz in creaturis corpozaliter visis: ꝛ hunc modum quo de⁹ corpozaliter possit videri ponit Augustin⁹ in fine de ciui. dei. vt patet verba eius intuenti. dicit enī sic. Valde credibile est sic nos visuros mundana tunc corpora celi noui vel terre nouc: vt deum vbiq̄ ꝓsentem: ꝛ vniuer-

sa corpora gubernantem clarissima perspicuitate videamus: non sicut nunc inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciunt: sed sicut homines mox vt aspicimus nō credim⁹ viuere sz videm⁹. ¶ Ad pmū g dōz q vbum illud Job itelligit de oculo spūali: de quo dic aplūs Eph.i. Illuminatos hre oculos cordis nri. ¶ Ad 2m dōm q illa auctas nō itelligit q p oculos carnis deū sim⁹ visuri: sed q in carne exītes deū videbim⁹. ¶ Ad 3m dōz q Augu. logt ingrēdo in vbis illis t sub ꝺditiōe: qō ps ex hb qō premittit: lōge itaq; alteri⁹ potētie erūt si p eos videbit icorporea illa nā: t postea subdit. Vis itaq; tc. t postmodum determiat vt dcm est. ¶ Ad 4m dōz q ois cognitio fit p aliquā abstractionē a mā. t iō qnto forma corporalis magis abstrahit a mā: magis est cognitiōis pncipiū: t ide est q forma in mā exīs nullo⁹ est cognitiōis pncipiū. in sensu aūt aliquo mō put a mā separat: t in itellectu nostro adhuc meli⁹: t iō oculus spūalis a q remouet impedimētū cognitiōis pōt videre rē corporalē: nō aūt segt q oculus corporal' in q deficit vis cogscitiua fm q pticipat de mā possit cognoscere perfecte cognoscibilia q sūt icorporea. ¶ Ad 5m dōm q qūis mēs facta carnal' nō possit cogitare nisi accepta a sensib⁹: tñ cogitat ea imāliter. t sil'r oz q visus illud qō apphēdit sp apphēdat corpal'r. vñ nō pōt cognoscere illa q corpal'r apphēdi nō pñt. ¶ Ad 6m dōm q btūdo ē pfectio hois inqtū ē hō: t qz hō non hz q sit hō ex corpore. sz magis ex aīa: cor⁹ āt est de eētia hois inqtū est pfectū p aiam: iō beatitudo homis nō consistit pncipaliter nisi in actu anime: t ex ea deriuat ad corp⁹ p quandā redundantiā: sicut pz ex his q dicta sunt. 44. di. Qdaz tñ beatitudo corporis nri erit inqtū deū videbit in sensibilib⁹ creaturis t precipue in corpore xpi. ¶ Ad 7m dōm q itellectus est pceptiuus spūaliuz: nō aūt visus incorporaliū: t iō itellectus poterit cognoscere diuinā eētiaz sibi cōiunctā: nō aūt visus incorporalia.

Ad tertium sic pcedit. vī q sci in patria vidēdo deū eū ꝓprehēdāt. i. Cor. 10. Sic currite vt ꝓprehēdatis: cursus āt ē ad pmiū. g ꝓprehēsio dei est pmiū vtutis: qō sanctis reddet. ¶ Aug. dic in li. de vidēdo deū. Totū ꝓprehēdit videndo qō ita vī vt nihil ipsi⁹ lateat vidētē. sz si de⁹ vī ab aliq nihil ipsi⁹ latet vidētez: qz cū sit simplex nō pōt cē q aligd ei⁹ videat t aligd lateat. g de⁹ a quolibz ipz vidēte ꝓprehēdit. ¶ ℘. oē qō totū total'r vī ꝓprehēdit. sz de⁹ a vidētib⁹ eētiā suā tot⁹ vī t total'r: qz tot⁹ de⁹ nō est nisi ei⁹ eētia: glibz ēt ei⁹ modus est ei⁹ eētia: nec pōt eētia ei⁹ videri nisi ipse tot⁹ t total'r videat. g ab oīb⁹ eētiā suā vidētib⁹ cōprehēdit. ¶ ℘. sic dī in. 3. de aīa. Intellis eodē mō itelligit se t alia. sed sic dic Aug. in li. 83. q. Oē qō se itelligit ꝓprehēdit se. g oē qō intelligit aliud ꝓprehēdit ipz: sed glibz videns essentiā diuinā itelligit ipaz. g ꝓprehēdit eā. ¶ ℘. oē illō de q cognoscit qd ē ꝓprehēdit: qz hb cogscit qsi p suā diffonē. ꝓprehēdit aūt cui⁹ fines circūspici pñt: vt dic Aug. i li. de viden. deū. sz oē illud cui⁹ eētia vī cogscit de eo qd ē. g glibz eētiā dei videns ꝓprehēdit ipz. ¶ ℘. qtitas actionis est fm qtitatē forme q ē actiōis pncipiū. fm. n. qtitatem calōris ē qtitas calefactiōis: sz forma q est cognitionis pncipiū est id quo cognoscēs cognoscit. g fm modum eius quo cognoscit est modus cognitiōis: sed illud q cognoscit de⁹ nō est aliud qtas ei⁹ eētia: vt dictū ē supra. hec aūt infinita est. g t visio infinita. ergo ea pōt diuina essentia ꝓprehendi qtus sit infinita. ¶ ℘. si eētia diuina nō pōt ꝓprehendi: hoc nō est nisi ꝓpter excessum claritatis ipsi⁹. sed excessus cognoscibilis ipedit cognitionē inqtuz corrumpit potentiā cognoscitiuā: qō accidit tñ in sensu: nō aūt in intellectu: vt pz ex hoc qō dī in. 3. de anima: q q intelligit maxima nō minus pōt intelligere minima sed magis: cuius cōtrariuz in sensu accidit. cū ergo diuina eētia non videat nisi per itellectū vt dictū est. videt q excessus diuine claritatis cōprehensionē diuine essentie nō impediat. ¶ ℘. essentia diuina comprehensibilis est ab aliquo intellectu: qz ipse deus seipm cōprehendit. si ergo ab intellectu humano non possit comprehendi hoc erit ꝓpter defectum intellectus: sed lumen glorie aufert oēz defectuz intellectus: cū etiaz per gloriam auferat omnis corporis defectus. ergo illi q in lumīe glorie videbūt deū cōprehendent ipsuz. ¶ Sed contra est qō Augu. dicit in lib. de videndo deum. Dei plenitudinez nō solum oculis corporis sed nec ipsa mente quisqz aliquādo cōprehēdit. ¶ ℘. sicut dicit Aug. in lib. 85. q. Oō cōprehendit se finitum est sibi. ergo qō cōprehēdit aliud illud finituz est ei. sed deus nō potest esse finitus alicui intellectui creato. g nullus intellectus creatus potest deuz comprehendere. ¶ ℘. Dama. dicit in. i. lib. Quoniā incōprehensibilis est dei substātia bis qui diuine credūt scripture nō dubiū ē. ¶ ℘. omne quod cōprehendit aligd vel est mai⁹ vel eq̄le illi: sed intellectus creatus non pōt esse maior deo nec equalis. ergo nō pōt ipsum cōprehendere.

¶ Rñ. dōz q ꝓprehēdere dī q̄si sil' prēdere. idest capere: t ideo illud ꝓprie cōprehendit qō simul capit. i. cū oībus que eius sunt. vñ oz q oē cōprehēsuz includat in cōprehēdente. includit aūt ꝓpe cōtentū in cōtinēte: t iō oz cōprehensuz cōtineri in cōprehēdēte. sicut aūt dicit corporaliter aligd in altero cōtineri: qz nō excedit cōtinēs ex vlla parte sz qūtitatē dimēsiuā: vt vinū in dolio. ita dicitur cōtineri aligd ab aliquo spūal'r: qō substat virtuti eius: t nullo excedit ipsuz. Et ideo tūc dicit aligd p cognitionez cōprehēdi qñ cognitū stat sub actu vtutis cognoscitiue: t nō excedit ipsaz. excessus aūt ois est sz aliquā qūtitatē. fm hāc aūt qūtitatē dicit cognoscibile excedere potentiā cognoscitiuā fm quā cognoscibile est ab ipsa. sensibile aūt cognoscit t fm qūtitatē dimēsiuā ꝓpter hoc q sensus in cognoscēdo vtit organo corporali rōne cui⁹ cognoscit sensibilia oīa que reducunt ad qūtitatē dimēsiuā: t fm qūtitatē virtualē: vt pz in sensibilib⁹ ꝓprys que q̄litates sunt. t iō etiā ꝓprehēsio sensus ipedit: t pp excessuz qūtitatis dimēsiue: sicut impedit ne ꝓprehēdat totā terram: t ꝓpter excessuz qtitatis virtualis: sicut ipedit ne cōprehēdat claritatē solis: qz nō est tāta vtus oculi ad cognoscēdū quāta est claritas solis qua est cognoscibilis. intelligibile aūt nō cognoscit ab itellectu sub rōne qtitatis dimēsiue nisi p accidēs: inqtū. s. accipit a sensu: ex quo sequit q intelligat cū ptinuo t tpe: t fm hoc itellect⁹ impeditur a ꝓprehēsiōe itelligibilis ꝓpter excessuz qtitatis: sicut impedimur a ꝓprehēsiōe lince vel numeri ifiniti: sed per se loquēdo itelligibile cōparat ad intellectū fm rōnē qtitatis virtualis: eo q ꝓpriū obiectū intellect⁹ est quid: t iō in his q̄ sūt sepata a sensu nō ipedit ꝓprehēsio intellectus nisi p excessuz qtitatis virtualis: t hoc ē qñ intelligibile plus est cognoscibile qz intellectus cognoscere possit vl cognoscat: sic ille q scit hāc cclonē. triāgulus hz tres: p ꝓbabilē rōnē: qz. s. ita cōiter dicit nō cōprehēdit ipsam: nō qz partē eius videat t partē nō videat: sz qz modus q cognoscit deficit a modo quo est cognoscibilis per demōstrationē: essentia aūt diuina est cognoscibilis per veritatem suā: intellectus autē est cognoscitiuus per lumē itellectuale qō est in ipso. veritas aūt diuine essentie excedit lumē quodcunqz intellectus creati. t ideo impossibile est q videat deuz ita pfecte sicut est visibilis: t ex hoc sequitur q nullus intellectus creatus deuz ꝓprehēdere possit.

¶ Ad pmū ergo dōm: q aplūs loquit de cōprehēsiōe gloriе: qua. s. fiat vt anima capiat in se omne illud quod ad pfectionem glorie pertinet: t fm hoc dicitur gloriam com-

prehendere q̃uis nunq̃ diuinam essentiam intellectu comprehendant. vel cõprehẽsio ibi dr̃ ipsa peruentio ad habendum deuz fm q̃ spei dr̃ comprehensio succedere. ¶ Ad 2m dõz q̃ Aug. duo ponit in diffõne ꝓprehẽsionis. quoꝝ vno excludit excessus cognoscibilis supra vtutẽ cognoscẽtis q̃ est fm q̃ titatẽ dimẽsiuã: z q̃tũ ad hoc dic̃ q̃ ita vr̃ vt nihil ei⁹ lateat videntẽ. alio aũt excludit excessus fm q̃titatẽ vtutis: z q̃tũ ad hoc dic̃ aut cui⁹ fines circũspici pñt: tũc. n. fines rei circũspiciunt: qñ videns puenit ad finẽ visiõis pfecte videndo. ¶ Ad 3m dõz q̃ totã essentiã diuinã sancti videbũt in pria: sz nõ totaliter: nõ ita q̃ aliquis mod⁹ sit in deo quez nõ videãt: vel aliqs modus sit itellis ipsoꝝ q nõ ꝑuertat ad deũ. sz qz mod⁹ q̃ ꝑuertunt ad deũ cognoscẽdũ nõ ẽ eq̃lis mõ quo de⁹ ẽ cognoscibil: z hec ineq̃litas ostẽdit cũ dr̃. q̃ diuina eẽntia non totaliter videbit. hoc. n. aduerbiũ totaliter: neq̃ dic̃ modũ videntis absolute neq̃ modũ absolute rei vise: sz modũ videtis p ꝓparationẽ ad rẽ visaz. ℔. n. aduerbiũ ꝺterminat ipaz visionẽ fm quã ꝓparat videntes ad visuz. ¶ Ad q̃rtũ dõm q̃ qñ aliqd itelligit se. idẽ est mod⁹ cognoscẽtis z cogniti: et iõ si itelligit se ꝓprehẽdit se: nõ ẽ aũt idẽ mod⁹ cognoscentis z cogniti qñ itellis itelligit aliud. z iõ nõ est silẽ. ¶ Ad 5m dõm q̃ eodẽ mõ aliqs cognoscit qd est res q̃ cognoscit eẽntiã rei: cũ ipsa eẽntia sit qditas rei: z iõ ille solus cõprehendit qd est res q̃ ꝓprehẽdit eẽntiã. vñ sic̃ sci videbunt essentiã diuinã: sz nõ ꝓprehendẽt ipaz: ita videbũt qd est de⁹ sed nõ ꝓprehẽdẽt: z statiz nõ videbit de⁹ ab eis sicut vr̃ res p suã diffõnẽ cui⁹ eẽntia ꝓprehẽdit. ¶ Ad 6m dõz q̃ actio nõ attribuit forme tñ q̃ est ꝑncipiũ actiõis sz cõpositi: sicut calefactio calo nõ calori tñ: z iõ actionẽ oꝑz mẽsurare nõ solũ fz formã q̃ est ꝑncipiũ actiõis: sz ẽt fm subm forme. sed forma q̃ nõ est p se subsistẽs nõ hz aliuz modũ a mõ subiecti: qz nõ hz esse nisi inq̃tũ est act⁹ talis subiecti: z iõ mẽsura forme ẽ mẽsura ꝓpositi: sz forma q̃ ẽ p se subsistẽs hz aliquẽ modũ inq̃tũ ẽ res q̃dã subsistens z quẽdã modũ fm q̃ ẽ act⁹ talis subiecti: z ℔ modus accipit fz mẽsurã q̃ pfectibile ptingit vt pficiat̃ tali forma: z ex hoc mõ mẽsurat̃ actio. Eẽntia ãt ꝺina ẽ p se subsistẽs. z iõ visio q̃ p eã fit in itellectu creato: nõ mẽsurat̃ fz modũ ifinitũ q̃ est ipsi⁹ eẽntie fm se. sz fz modũ q̃ itellectus ptingit ad ℔ q̃ p ipaz pficiat̃. ad ℔ aũt ptingit inq̃tuz ei ꝺiũgit̃ p lumẽ glie qꝺ est finitũ: z iõ finita est ex pte videntis. ¶ Ad 7m dõz q̃ claritas dei dr̃ vitas sue eẽntie p q̃ cognoscibil ẽ sic̃ sol p suã claritatẽ: z q̃uis nõ ipediat cõprehẽsionẽ p corruptionẽ itellis: ipedit tñ ex ipso excessu: qz nõ põt ꝓtingere q̃ itellus creat⁹ ptingat ad cognoscẽduz ita pfecte ꝺinã eẽntiã sic̃ cognoscibil est. ¶ Ad 8m ꝺicendũ q̃ gl'ia pficit nãz z nõ destruit: z iõ iperfectionem que est de rõne nature lumẽ glozie nõ tollit: sicut ℔ quod est ex nihilo esse: ex hoc autem ipso intellectus creatus deficit a possibilitate comprehensionis: z ideo nec per lumen glozie ad cõprehensionẽ peruenire põt.

Ad quartum sic pcedit. vr̃ q̃ eoꝝ q̃ vident deũ p essentiã vn⁹ alio nõ videt perfecti⁹. qz vt dicit Aug. in li. 83. q. Eãdẽ rẽ nõ põt vn⁹ alio magis itelligere: sz ꝺina eẽntia nõ videbit nisi p itellis q̃ vn⁹ alio nõ videbit pleni⁹. ¶ ℙ. táto aliqd pfecti⁹ vr̃ quanto exꝑssior̃ sititudo rei in se fit in videntes: sz non erit exꝑssior̃ sititudo q̃ deo videat in vno q̃ in alio eoꝝ q deũ p eẽntiã videt: qz eadẽ eẽntia ẽ in oĩb⁹. q̃ vn⁹ alio ñ meli⁹ videbit. ¶ ℙ. ille meli⁹ videt a q̃ magis remouent̃ ipedimẽta visiõis: sz in nullo remãebit aliqꝺ visiõis ipedimẽtũ. q̃ oẽs eq̃l'r videbũt. ¶ ℙ. oẽs sci videbũt deũ: sic̃ ẽ. i. Joã. 3. sed nõ põt meli⁹ videri q̃ sit. ergo vn⁹ alio nõ meli⁹ videbit. ¶ ℙ. optim⁹ mod⁹ cogscẽdi deũ ẽ q̃ vr̃ p eẽntiã: sz optimo nõ põt eẽ meli⁹. q̃ videntiũ deũ p eẽntiã vn⁹ alio melius nõ videt. ¶ Sz 3. hoĩes assumunt̃ ad sortes angeloruz. sed supiozes angeli deũ clari⁹ vident q̃ iferiozes. vt pz p Dio. in ce. hierar. q̃ z hoĩum in gl'ia qdã alys clarius videbũt. ¶ ℙ. in visiõe dei ꝺsistit essential'r hois beatitudo. sed qdam alys beatiozes erũt vt supra dictũ est. ergo qdam alys clarius videbũt. ¶ ℙ. in lumine glozie de⁹ a sanctis videbit̃: sicut dr̃ in psal. In lumine tuo videbim⁹ lumẽ: sed qdã alys maiozi lumĩe replebunt̃: sicut enĩ stella differt a stella in claritate: sic erit resurrectio mortuoruz. vt dr̃. i. Cor. 15. Claritas aũt corporis claritatẽ indicabit mẽtis. ergo qdam clarius videbunt deũ.

¶ Rñdeo dicendũ q̃ cũ ꝑncipiũ actiõis sit forma q̃ agit̃: oportet ex parte eius sumi actionis mensurã: aliter autẽ formis subsistẽtib⁹ q̃ in alys formis vt ꝑus dictuz est: in alys enĩ formis est q̃titas fortitudinis in actiõe fm q̃titatem eius qꝺ receptũ est de forma in subiecto: vt de calore in calo: in formis aũt subsistẽtib⁹ fm q̃ subm subdit̃ forme magis vel min⁹. potẽtia aũt cognoscitiua subditur forme qua cognoscit fm hoc q̃ hz virtutem cognoscẽdi. illud enim qꝺ facit visum potentẽ ad videnduz est quod facit eum receptivum similitudinis colozis: sicut autem intellectus possibilis per lumen naturale intellect⁹ agentis fit cognoscitiu⁹ nãliuz cognoscibiliũ: ita p lumẽ glozie supadditũ fit visiuus ꝺiuine essentie. vñ fz q̃titatẽ recepti luminis accipit̃ modus quo subst̃at itellect⁹ nr̃ essentie ꝺiuine: vt forme itelligibili: z p ois modus pfectiõis in opatiõe cui⁹ talis forma est ꝑncipiũ. s. in visione dei p essentiã. z iõ cũ qdã sancti alys maiozi lumĩe glozie repleant̃: quidã alys clarius videbũt. ¶ Ad pm q̃ ꝺom: q̃ vn⁹ alio nõ põt aliqd idẽ magis itelligere: si ly magis ipoztat modũ q est ex pte intellecti. nõ. n. põt esse vt aliqs intelligat rez nisi intelligẽdo rez habere illũ modũ quẽ hz. si. n. aliũ modũ rei attribuat errat: z nõ itelligit: z sic intelligit Aug. sed si ly magis dicat modũ q est ex pte intelligentis sic vn⁹ alio melius põt itelligere inq̃tũ est limpidioz eius cognitio de vno z eodẽ cognoscibili. ¶ Ad 2m dõm: q̃ q̃tuis in itellectu vni⁹ sancti nõ sit exꝑssioz sititudo dei qua ipsuz cognoscit q̃ in alio: qz glibet p eẽntiã suã deũ videt: tñ intellect⁹ vni⁹ pfecti⁹ substat forme qua intelligit q̃ itellect⁹ alteri⁹: z ita vn⁹ alio pfectius intelligit. ¶ Ad 3m dõm: q̃ intẽsio fm quã aliqd dicit̃ magis z min⁹ nõ soluz causat̃ p recessuz a ꝺsio: sed ẽt p accessuz ad terminũ: sicut pz in ītensione lucis corꝑalis: z sic etiã lumẽ spũale intendit̃ in vno beatoꝝ magis q̃ in illo p maiorẽ assimilatiõez ad deũ: q̃uis in nullo inueniat̃ aliqd ꝺtrariũ illi lumini. ¶ Ad 4m dõz: q̃ cũ dicit̃. Oẽs sancti videbũt deuz sicut est. ly sicut importat modũ qui est ex pte visi: nõ qui sit ex pte videntis. glibet. n. videbit deũ esse eo modo quo est: sz tñ modus videntis nõ erit eq̃lis mõ rei vise: sz in infinitũ ꝺistãs: z ita modus vni⁹ videntis põt eẽ min⁹ ꝺistãs q̃ modus alteri⁹. ¶ Ad 5m dõz: q̃ videre deũ p essentiã est pfectissim⁹ modus cognoscẽdi deũ fm gen⁹. sz tñ in hoc gñe põt mai⁹ z min⁹ inueniri: sicut ignis est subtilissim⁹ corporum specie: z tñ vnus ignis alio subtilioz inuenitur.

Ad quintum sic pcedit: videt̃ q̃ sancti videntes deũ p essentiã oĩa videãt que de⁹ ipse ipso videt: qz vt dicit Isido. in libro de sũmo bono. Angeli in vbo dei oĩa sciũt anteq̃ fiãt: sed sancti angelis eq̃les erunt: vt pz Matth. 22. ergo z sancti videndo deũ oĩa videbũt. ¶ ℙ. Greg. i. 4. dial'. dicit. Quia illic oẽs cõi claritate deũ cõspiciũt. qꝺ est qꝺ ibi nesciat vbi sciẽte omnia sciunt. loquit̃ aũt de beatis qui videt deũ per essentiã. ergo qui videt deũ p essentiã oĩa cognoscit. ¶ ℙ. sicut dicitur in. 3. de aĩa. Intellect⁹ cũ itelligit maxima: magis itelligere põt z minima: sed maximũ intelligibile est deus. ergo maxime auget virtutẽ intellectus in intelligẽdo. q̃ in

tellectus cum videns oīa intelligit. ¶ ℙ. intellectus nō ipedit ab itelligēdo aliqd nisi inq̄tū illud superat ipsum. sed itellectum deū videtez nulla creatura supat: qz vt dicit Hzeg. in. 2°. dial. Aie videti creatoꝛē angusta fit omnis creatura. ergo videtes deū p essentiā oīa cognoscēt. ¶ ℙ. oīs potētia passiua que est nō reducta ad actū est impfcā: sz in possibili itellectu aie humāe ē potētia q̄si passiua ad cognoscēdū oīa: qz itellectus possibilis est quo ē oīa fieri: vt dī in. 3°. de aīa. si ḡ in illa bītudine nō itelligeret oīa remaneret impfect⁹: qō est absurdū. ¶ ℙ. gcūq̄ videt speculū: videt ea q̄ in speculo resultāt. sed in vbo dei oīa sicut in speculo resultāt: qz ipm est rō ⁊ silitudo oīum. ḡ scī qui vident vbum p essentiā vidēt oīa creata. ¶ ℙ. vt dī p⁹ uer. 12°. desideriū suū iustis dabitur. sed scī desiderāt oīa scire: q̄z oēs boies nā scire desiderāt: nec nā p gl'az auferꝛtur. ḡ dabit eis a deo q⁹ oīa cognoscāt. ¶ ℙ. ignorantia ē q̄dam penalitas pnīs vite: sed oīs penalitas a scīs p gl'az auferꝛ. ḡ ⁊ oīs ignorātia: ⁊ ita oīa cognoscent. ¶ ℙ. bītudo sanctoꝝ p ꝑus est in aīa q̄ in coꝛpe: sed coꝛpa sanctoꝝ formabūtur in gl'ia a d silitudinē coꝛpis xpi: vt p3 ℙhil. 3°. ḡ ⁊ aīe pficient ad silitudinē aīe xpi. sed aīa xpi in vbo oīa videt: vt in. 3°. li. di. 14°. dictū est. ḡ ⁊ oēs aīe scōꝝ videbūt oīa in vbo. ¶ ℙ. sicut sensus ⁊ intellect⁹ cognoscit oē illud in cuius silitudinē iformat. sz diuina eēntia exꝑssi⁹ īdicat quālibet rem q̄ aliqua silitudo alia rei. ergo cuz in illa beata visiōe eēntia diuina fiat quasi forma itellectus nr̄i. vī q⁹ sancti vidētes deū oīa videāt. ¶ ℙ. Cōment. dicit in. 3. de aīa. Qz si itellect⁹ agēs cēt forma itellectus possibilis q⁹ itelligerem⁹ oīa. sz diuina essentia clari⁹ repnātat oīa q̄ itellectus agēs. ergo itellect⁹ vidēs deū per eēntiaz cognoscit oīa. ¶ ℙ. ꝓpter hoc q⁹ iferiozes āgeli nūc non oīa cognoscāt illuminanꝫ de ignotis a supiozibus. sz post diē iudicy angelus nō illuminabit angelū. tūc enī oīs platio cessabit: vt dicit Hlo. i. Coꝛ. 15. ergo iferiozes angeli. tūc oīa scient. ⁊ eadē rōne omnes aly sancti deū per eēntiā videntes. ¶ Sz ꝑ. sicut dīc Dio. in. 6. ca. ce. hierar. Angeli superiozes iferiozes a nesciētia purgāt: angeli aūt iferiozes vidēt essentiā diuinā. ergo angelus vidēs eēntiā diuinaz nō pōt aliqua nescire. sz aīa nō pfectius videbit deū q̄ angelus. ḡ aīe vidētes deū non oz q⁹ oīa videāt. ¶ ℙ. solus xps hz spīm nō ad mensurā: vt dī Joh. 3. sed xpo in q̄tū hz spūm nō ad mēsurā ꝓpetit q⁹ oīa in vbo cognoscat. vñ ibidem dī: q⁹ pr̄ oīa dedit in manu ei⁹. ergo nulli aly cōpetit oīa cognoscere in vbo nisi in xpo. ¶ ℙ. q̄to aliq̄ ꝑncipiū pfectius cognoscit: tāto plures effectus ei⁹ cognoscunt p ipm. sz gdaz videntiū deū p essentiā pfectius alys cognoscēt deū qui est reruz omnium ꝑncipiū. ergo quidam aly plura cognoscent: ⁊ ita non omnes scient oīa.

¶ Rñdeo dōz q⁹ de⁹ vidēdo suā eēntiā cognoscit oīa que sunt vel erūt vel fuerūt. ⁊ hoc dī cognoscere notitia visionis: qz ad silitudinē visionis coꝛpalis cognoscit ea q̄si pntia: cognoscit insup vidēdo eēntiaz suā oīa que pōt facere q̄tuscūq̄ fecerit vel facturus sit: alias nō pfecte cognosceret potētiā suā. nō. n. pōt cognosci potētia nisi sciant potētie obta: ⁊ hoc dī cognoscere notitia simplicis itelligentie: ipole est āt q⁹ aligs itellect⁹ creat⁹ cognoscat oīa vidēdo eēntiaz diuinā que ōs pōt facere: qz q̄to aliq̄ ꝑncipiū pfecti⁹ cognoscit: tāto plura sciunt in ipo: sicut in vno demōstratōis ꝑncipio ille q̄ est pspicacioꝛis īgeny plēs ꝛclusiones videt q̄ ali⁹ qui est īgeny tardioꝛis. cū ergo q̄titas potētie diuine attēdat fm ea in que pōt: si aligs itellect⁹ videret ī dīna eēntia oīa q̄ ōs pōt facere: eadē cēt q̄titas pfectōis in itelligēdo q̄ est q̄titas diuine potētie ī ꝓducēdo effectus: ⁊ ita ꝓbenderet diuinā eēntiā qō est impole oī creato itellectui: illa aūt oīa que ōs scit notitia visionis aligs itellectus creatus cognoscit in vbo. s. in aīa xpi: vt in 3°. li. dis. 14°. dictū est. Sed de alys vidētib⁹ diuinā essentiā est duplex opīo. Quidā. n. dicūt q⁹ oēs vidētes deū p essentiā vidēt oīa q̄ de⁹ videt scīa visiōis. Sz ℔ repugnat scōꝝ dictis: q ponūt angelos aliq̄ ignoꝛare: quos tñ ꝓstat scōm fidē oēs deū p essentiaz videre. Et ideo aly dicūt q⁹ aly a xpo q̄tuscūq̄ videāt deū p essentiā: nō tñ videt oīa que de⁹ videt eo q⁹ essentiā diuinā nō comꝑhēdūt: ñ est enī nec essariū q⁹ sciēs cām sciat oēs eius effect⁹ nisi cām comꝑhēdat: qō nō cōpetit itellectui creato: ⁊ iō vnusq̄sq̄ videntiū deū p essentiā tāto plura in eius essentia cōspicit q̄to clarius dīnaz essentiā ituet: ⁊ deide est q⁹ de his pōt vn⁹ aliū īstruere: ⁊ sic scientia angeloꝝ ⁊ aīaꝝ scāꝝ pōt augeri vsq̄ ad diē iudicy: sicut ⁊ alia q̄ ad ꝑmiū accidētale ptinēt. sed vlterius nō pficiet: qz tūc erit vltim⁹ status rer̄: ⁊ in illo statu possibile erit q⁹ oēs oīa cognoscēt que deus scīa visiōis nouit. ¶ Ad ꝑmū ḡ dōm q⁹ hoc qō dicit Isi. do. Qz sciūt angeli in vbo oīa anteq̄ fiāt. nō pōt referri ad illa q̄ de⁹ scit scīa simplicis itelligētie tm̄: qz illa nūq̄ fiēt. sed referēdū est ad ea tm̄ que de⁹ scit scīa visiōis: de q⁹bus ēt dicit: q⁹ nō oēs angeli ea oīa cognoscāt sed forte aliq: ⁊ illi etiaz q cognoscūt nō pfecte oīa cognoscūt: in vna. n. re est multas rōnes itelligibiles considerare: sicut diuersas eius ꝓprietates ⁊ habitudies ad res alias: ⁊ possibile ē q⁹ eadē re scita cōiter a duob⁹ vn⁹ alio plures rōnes pcipiat: ⁊ has rōnes vn⁹ ab alio accipiat: vñ ⁊ Dio. dīc. 4°. ca. de di. no. q⁹ iferiozes angeli docētur a supiozib⁹ rer̄ scibiles rōnes: ⁊ iō ēt angeli q oēs creaturas cognoscūt non oz q⁹ oīa q̄ in eis itelligi pñt participēt. ¶ Ad 2m̄ dōm q⁹ ex vbo illo Hzeg. oñdit q⁹ in illa beata visiōe est sufficiētia ad oīa intuēda ex ꝓte diuīe essentie q̄ est mediū quo vī p quam de⁹ oīa videt. sed q⁹ nō oīa videātur ē ex defectu itellect⁹ creati q diuinā essentiā ñ ꝓphēdit. ¶ Ad 3m̄ dōm q⁹ itellect⁹ creat⁹ nō videt diuinā essentiā fm modū ipsi⁹ eēntie sz fm modū ppriū q finit⁹ est: vñ ñ oz q⁹ ei⁹ efficacia in cognoscēdo ex visiōe ꝑdicta amplier in ifinitū ad oīa cognoscēdū. ¶ Ad 4m̄ dō. q⁹ defect⁹ cognitiōis ñ solū ꝓcedit ex excessu ⁊ defectu cognoscibilis sup itellectū: sz ēt ex ℔ q⁹ itellectui nō cōiūgit id qō est rō ꝓiungibil: sic visus nō videt lapidē q̄tuscūq̄ ex ℔ q⁹ spēs lapidis ñ ē ei ꝓiūcta: q̄uis āt itellectui videtis deū cōiungat ipsa diuīa essentia q̄ ē oīum rō: nō tñ ꝓiūgit ei, put est oīum rō: sz fm q⁹ ē rō aliq̄ꝝ ⁊ tāto pluriū q̄to gsq̄ pleni⁹ diuinā essētiā intuet. ¶ Ad 5m̄ dōz: q⁹ qñ potētia passiua ē pfectibil' ꝑ ꝓfectōib⁹ ordinat] si pfecta sit sua vltia pfectōe nō dī impfecta etiaz si alique dispōnes ꝓcedētes ei desint: oīs aūt cognitio q̄ itellect⁹ creat⁹ pficit ordinat sic ad finē ad dei cognitōez. vñ vidēs deū p essētiā ēt si nihil aliud cognosceret pfectū itellectū hēret: nec est pfectioꝛ ex ℔ q⁹ aliqd aliud cū ipso cognoscit nisi q̄tenꝰ ipm pleni⁹ videt. vñ Augu. in. 5°. cōfes. Infelix hō q scit oīa illa. s. creaturas: te aūt nescit: beatus aūt q te scit ēt si illa nesciat: q vō te ⁊ illa nouit nō ꝓpter illa beatioꝛ: sz ꝓp te tm̄ beatus. ¶ Ad 6m̄ dō. q⁹ speculū illō est volūtariū ⁊ sicut se oñdet cui vult ita in se oñdet que vult. nec est sile de speculo māli in cui⁹ ptāte nō est q⁹ videatur vel non videatur. Vñ dō. q⁹ in speculo materiali tam res q̄ speculuz vidētur sub ꝓpria forma: q̄uis speculum illud videatur p formam receptaz: lapis vero p formam ppriā resultātez in re alia. ⁊ ideo q⁹ quā rōnez cognoscitur vnum ⁊ aliud. sed in speculo increato videt aliquid p formā ipsi⁹ speculi sicut effect⁹ videtur p similitudinez cause ⁊ econuerso: ⁊ ideo non oꝑtet q⁹ quicūq̄ videat speculum eternuz, videat omnia que in speculo resultant: ñ enim necesse est q⁹ videns causaz videat omnes effectus eius nisi comꝑhendat causam. ¶ Ad septimū dicēdū: q⁹ sanctoꝝ desideriū quo omnia scire desiderant implebit ex hoc solum q⁹ deū videbunt: sicut desideriuz eoꝝ quo

oĩa bona habere cupiunt cõplebiť in hoc q deũ habebũt sicut enim deus in hoc q habet pfectam bonitatem sufficit affectui: ꝛ eo habito oĩa bona quodãmodo habentur: ita eius visio sufficit intellectui. Joh. i4.° Dñe ostẽde nob pẽm ꝛ sufficit nobis. ¶ Ad 8m dõm: q ignorãtia ppie accepta in ꝓuatione sonat ꝛ sic pena ẽ: sic. n. ignorãtia est nesciẽtia aliquoꝝ que sciri debẽt vel que necesse ẽ scire: nullius aũt eoꝝ sciẽtia scis deerit in patria: qñq aũt ignorantia accipiť cõiter p omni nescia ꝛ sic angeli ꝛ sancti ĩ pria q̃dam ignorabũt. vñ Dio. dic q angeli a nescia purgãtur. sic aũt ignorãtia nõ est penalitas: sed defectꝰ q̃dam: sic ãt nec est necesse q oĩs talis defectꝰ p gl̃iam auferať: sic enĩ etiam posset dici q defectꝰ est in lino q nõ puenit ad gl̃iã petri. ¶ Ad 9m dõm: q cozpꝰ no stꝝ conformabiť cozpori xp̃i in gl̃ia scõm silitudinẽ: ñ scõm equalitatem: erit enim clarꝝ sicut ꝛ cozpꝰ xp̃i. sed ñ equaliter: ꝛ simil̃r aĩa nr̃a habebit gl̃iam ad silitudinem aĩe xp̃i. sed nõ ad equalitatẽ. ꝛ ita habebit sciam sicut aĩa xp̃i. sed non tãtam. s. vt sciat oĩa sicut aĩa xp̃i. ¶ Ad 10m dõm: q q̃uis essentia dĩna sit rõ oĩuz cognoscibilium: nõ tñ ꝓũgetur cuilibet ĩtellectui creato scõm q est rõ oĩum: ꝛ ideo rõ nõ sequiť. ¶ Ad 11m dõm: q ĩtellectus agẽs est forma pportionata intellectui possibili: sicut ẽt potẽtia materie est pportionata potẽtie agẽtis nãlis: vt omne q̃ est ĩ potẽtia passiua materie vel ĩtellectus possibilis sit in potẽtia actiua ĩtellectus agẽtis vel nãlis agẽtis. ꝛ ideo si ĩtellectus agẽs fuit forma itellectus possibilis: opꝫ q ĩtellectꝰ possibilis cognoscat oĩa ad que se extẽdit virtus ĩtellectus agẽtis: diuia aũt essentia nõ est forma hoc modo ĩtellectui nostro pportionata: ꝛ iõ nõ est simile. ¶ Ad 12m dõz q nihil phibet dicere q post diem iudicy quãdo gloria hoĩum ꝛ angeloꝝ erit penitus cõsũmata: oẽs beati sciẽt oĩa que deus scia visionis nouit ita tamẽ q nõ oẽs oĩa videãt in essentia diuia: sed aĩa x̃pi ibi plene videbit oĩa sicut ꝛ nunc videt: aly aũt videbunt ibi plura vel paucioza scõm gradũ quo deum cognoscẽt: ꝛ sic aĩa x̃pi de his que pre alys videt ĩ verbo: oẽs alias illumiabit. vñ dr̃ Apoc. 21° q claritas dei illumiat ciuitatem beatoꝝ: ꝛ lucerna eius est agnus: ꝛ simil̃r aly supiozes illumiabũt iferiozes: nõ q̃dem noua illumiatiõe vt scia iferioꝝ p hoc augeatur. sed quadam ꝓtinuatõe illumiatõis: sicut si itelligatur q sol gescẽs illumiat aerem: ꝛ ideo dr̃ Dañ. 12° q q ad iusticiam erudiũt multos fulgebũt quasi stelle in ppetuas eternitates: platio autẽ ozdis dr̃ cessatura q̃tum ad ea que nũc circa nos p eoꝝ ozdiata mysteria exercẽtur: vt patet ẽt per glosam ibidem.

Ad sextum sic pcedit. Videť q aliqs intellectꝰ creatus ex ppriis nãlibus possit deũ p essentiam videre: fm. n. multoꝝ opiones angeli in solis nãlibus creati sunt. sed angeli i pricipio sue creatõis viderũt res in verbo: vt dicit Augu. sup Gen. ad lr̃am. ꝛ hec dr̃ eoꝝ cognitio matutĩa. ergo aliqs itellus creatꝰ ex ppriis naturalibꝰ deum p essentiã videre potest. ¶ ℙ. boni angeli ꝛ mali ñ cõicãt nisi ĩ nãlibꝰ. sed ãgeli mali videt deũ p essentiã: q̃ ps ex hoc q̃ hr̃ Job. i. ꝛ. z. Sũ assisterẽt fily dei: affuit ẽt iter eos sathã. assistẽtes aũt nominãt ãgeli se cũdũ Greg. q ĩtima ꝓtemplatõe pfruũtur. g̃ ãgeli ex ppriis nãlibꝰ deũ p essentiã videre pñt. ¶ ℙ. ille q pot videre illud quod est minus intelligibile: potest videre illud quod ẽ magis itelligibile: vt Commẽ. dicit in 3° de aĩa. s3 diuina essentia est magis ĩtelligibilis q̃ ista mãlia q̃ ñ sũt ĩtelligibilia nisi qz nos facimꝰ ea esse itelligibilia: ipse aũt deꝰ cuz oĩno sit a materia ĩmunis p seipm est itelligibilis. cum g̃ nos videamꝰ ex ppriis nãlibꝰ creaturas materiales videtur multo fortiꝰ q ex ppriis naturalibꝰ deũ p essentiam videre possimꝰ: ꝛ pcipue cũ videť de ãgelis. ¶ ℙ. vt dr̃ 3°. de aĩa: sicut hz se visus ad visibile: ita se hz itellectꝰ ad intelligibile. sed visus nõ impediť a visione nisi aliquo quatuoꝝ modoꝝ. Uno modo ppter cozzuptõem visus. s. quãdo est aliqua macula in pupilla: quod nõ pot dici de itellectu ãgelico etiam ĩ statu nãlium: q sunt specula munda ꝛ clarissima: vt Dio. dic in. 4.° ca. de di. no. Alio modo ppter absentiam visibilis: nec hoc pot dici i pposito: qz deus est pns omni itellectui: qz oĩa implet. Tertio mõ ex hoc q visibile ñ est visibile i actu: sicut colozes in tenebzis: nõ eniz fiũt visibiles actu nisi p lucẽ: qõ etiam in ppositio dici nõ pot: qz ipse deꝰ p seipm visibilis est: cũ sit lux itelligibilis: vt pz Joh. i. Quartomodo p excellẽtiaz obiecti qõ cozzupit sensuz. nec hoc in ppositio locũ hz: excellẽtie enim itelligibiliũ ñ cozzumpũt itellectũ: sicut excellẽtie sensibiliũ cozzumpũt sensum: vt dr̃ 3° de aĩa. g̃ nihil est quod impediat q̃n aliqs itellectus creatus ex ppriis nãlibus deũ videre possit p essentiã. ¶ ℙ. vnũquodq cognoscit p suaz similitudinẽ. sed angelus scõm ppriam nãm est expssa similitudo ipsius dei: vt dicit Dio. i. 4.° ca. de di. no. q angelus est imago dei: manifestatio occulti lumis. s. diuini. ergo angelus p ppriam nãm pot deum p essentiam videre. ¶ ℙ. in li° de causis dr̃ q oĩs itelligẽtia itelligit qõ est ppa se inq̃tũ est cãtum ab eo. sed q̃libet intellectus creatꝰ scõm nãm suã est causatus a deo. ergo scõm sua naturalia pot deum p essentiã videre. ¶ ℙ. ad ĩmẽsitatem diuine liberalitatis ptinet vt creature cõicet omne id cuiꝰ ipsa ẽ capax. sed creatura est capax huius muneris q ex ppriis nãlibus deũ p essentiã videre possit. ad hoc. n. q deum p essentiam videat pot ptingere p lumẽ glozie: quod q̃dez lumẽ sicut est nature supadditũ: ita posset esse a deo naturaliter ĩditum. ergo alicui creature est collatũ q ex ppriis naturalibꝰ ptingat ad videndum deũ p essentiam. ¶ ℙ. Cõmẽtatoz dicit in pricipio noni meta. q si aliquod esset intelligibile a nullo ĩtellectu itellectũ: illud intelligibile esset frustra. sed absurdũ est dicere q diuina essentia sit frustra itelligibilis. ergo aliquis itellectus p suã nãm potest ipam videre. ¶ Sz c. Ro. 6°. dr̃. Gra dei vita eterna. s3 videre deũ p essentiam est vita eterna: vt pz Jo. 17°. Hec est vita eterna vt cognoscãt te ꝛc. ergo ad videndũ deum per essentiã nõ pot pueniri nisi p gr̃am. ¶ ℙ. ad illud q̃ redditur charitati in pmiũ nõ potest pueniri p naturalia: cũ etiam ipsa charitas sit supra nãm. sed visio dei per essentiam redditur charitati in pmiũ: vt pz Jo. 14.° Siqs diligit me diligetur a patre meo. ꝛ ego manifestabo ei meipm. ergo ad videndum deũ p essentiã pot ex ppriis naturalibꝰ puenire. ¶ ℙ. natura cũ gratia est fortioꝝ q̃ nã solũ. sed sancti in limbo exñtes q̃uis gr̃az haberẽt nõ viderũt deũ p essentiaz. vñ in eoꝝ psona dr̃ Thob. 5°. Quale mihi gaudium est q in tenebzis sedeo ꝛ lumẽ celi nõ video. g̃ multo minus ex puris nãlibus aliquis ad hoc ptingere pot. ¶ ℙ. scõm ozdinẽ effectuũ est ꝛ ozdo causaꝝ: nobiliozis enim effectus nobiliozem est causa. sed inter oĩa que possunt pure creature pstari hoc ẽ maximũ vt deũ p essentiam videat. ergo huius causa nõ pot esse natura. sed solum deus qui est summa omnium causa.

¶ Rñdeo dicẽdum q ad hoc q intellectus deuz p essentiam videat oportet q essentia diuia vniať intellectui nostro quodãmodo vt forma itelligibilis: forma aũt nõ conũgitur pfectibili nisi quãdo pfectibile habet dispones q̃bus efficitur susceptiuũ talis forme: sicut cozpus nõ vniťur anime nisi quãdo in cozpoze sunt dispones cõuenientes ad aĩam suscipiẽdam. vñ oportet ad hoc q intellectꝰ vniatur essentie diuie modo pdicto q sit ĩ eo aliqd p modum dispositionis pparans ipm ad vnionẽ pdictã: ꝛ hoc est lumẽ quo intellectus pficiť ad videndũ deum p essentiaz diuinã: hec aũt dispositio nõ pot esse naturalis alicui creato intellectui: yltima. n. dispositio ad formã scõm eã,

dem rōnē recipitur in pfectibili ⁊ forma ipsa:ita q; si vnū est nāle ⁊ aliud q; pfectibile p vltimā dispositionem ad formā contingit ipam formā:forma aūt q̄ est diuina eēntia oēm facultatē ⁊ capacitatē naturalē excedit: potentia enim ⁊ ppius eius actus semp accipiūtur in codē genē. vñ potētia ⁊ actus diuidunt quodlibet genus entis:vt pz in.3°phy.⁊ ideo facultas siue potētia creature nō se extendit nisi ad sui generis formā:⁊ sic essentia diuīa que est ex̄ omne genus:excedit nālem facultatē cuiuslibet itellect⁹ creati:⁊ ideo dispositio vltima que est ad vnionē itellect⁹ cū tali essentia excedit oēm facultatē nature. vñ non pōt esse naturalis sed supra nām:⁊ ista dispositio est lumē glorie de quo dr̄ in psal. In lumīe tuo videbim⁹ lumen. scōm aūt nālem facultatē pōt intellectus creat⁹ puenire ad cognitionē dei p formas creatas ei inditas vel acqsitas. sed hec cognitio est visio eius p essentiam sicut ex dictis pz: nec p eā scitur qd ē:sed solū q; est:⁊ qd nō est. ¶ Ad p̄m g̃ dōz:q; angeli in pma sua ꝺditiōe nō viderūt verbuz p essentiam: viderūt tñ p silitudinē creatā q̄ est ipsa nā eoruz q̄ est dei similitudo:⁊ hoc siue ponant̄ creati i gr̃a siue nō: dūmodo nō ponātur creati in glia. vñ ⁊ cognitio vespertina q̄ seipsos cognouerūt in ppria nā pcessit in eis cognitiōez matutinā q̄ cognoscunt res in v̄bo:qō pz ex hoc q; p̄mus dies hz vespe sine mane. ¶ Ad z̄m dōm:q; diabolus non dr̄ deo astitisse q̄si ipm p essentiā viderit:sed q; a deo visus est:⁊ ad eū dei ꝓuidētia se extēdit sicut ad bonos angelos p modū quo dicim⁹ illa nobis p̄sto cē q̄ nr̄e ꝓuidentie subiacēt:vñ eguoce sumit̄ assistere vel stare. ¶ Ad 3m dō. q; aliqd pōt esse p se magl intelligibile:qō tñ est min⁹ itelligibile itellectui alicui:qō de nr̄o itellectu manifeste apparet:facultas.n.itellectus nr̄i determinat̄ ad formas sensibiles q̄ p intellectū agē:ēfiūt intellecte in actu eo q; fantasmata hz modo se hūt ad itellectū nostr̄ sicut sensibilia ad sensum:vt dr̄ in.3°de aīa:⁊ ideo oz q; in omne illō qō intellectus noster intelligit nāliter manuducat̄ p formas sensibiles:vt ēt Dio. dic̄:⁊ q; substātie sepate q̄ sūt p se marie itelligibiles excedūt gen⁹ formar̄ sensibiliū: iō itellectus noster inuenit̄ debilis ad cognitōez eor̄:⁊ pp hoc dr̄ in.z°Meta. q; itellect⁹ noster se hz ad manifestissima nature sicut oculus noctue ad solē. facultas aūt nālis intellectus āgelici q̄uis nō sit determiata ad formas sensibiles:est tñ determiata ad formas creatas q̄ sunt sui generis:⁊ iō sicut itellect⁹ noster deficit a cognitōe substantiar̄ sepatar̄:ita ⁊ multo amplius deficit itellectus āgelicus scōm suā facultatē nālem a visiōe dei p essentiā. dcīm aūt Cōmēta. itelligit̄ de itelligibilibus creatis. ¶ Ad 4m dō. q; itellectus creatus ñ impedit̄ ad hoc q; naturaliter posit deū p essentiā videre ex defectu diuīe essentie:q; ō se nō sit itelligibilis in actu:sed ex pte ipsius intellect⁹ creati. Primo ppter defectū ipsi⁹ itellectiue v̄tutis create:cuius nālis facultas est determiata ad ens creatū:hic tñ defectus aliter est in angelo ⁊ in hoīe scōm sua nālia cōsiderādo eos:in itellectu.n.āgeli nō inuenit̄ aliqs defect⁹ scōz rōnem sui generis:sed scōm cōparatōem ad intellectū q; est ex̄ genus suū scz diuinū:hz.n.oēm pfectōem q̄ debet̄ generi itellect⁹ i quo nō ꝛtinetur nisi itellectus creatus: intellectus.n.increatus est ex̄ genus. sed itellectus humanus patit̄ defectuz etiam scōm rōnem sui generis: qz i eo est lux intelligibilis obumbrata. vñ dicit Isaac:q; rō oritur in vmbra intelligētie. Scōo pp absentiā itelligibilis: q̄uis.n.diuīa essentia sit cuilibet rei p̄sens:ñ tñ est p̄s cuilibet itellectui vt forma intelligibilis:qō tūc solum accidit qñ in intellectu est dispositio sufficiēs ad hoc q; sit vnibilis diuīe essentie vt forme itelligibili. Tertio ppter excessum claritatis diuīe essentie supra formā qua intellectus creatus nāliter itelligit::⁊ sic p ꝺnās deficit itellectus creatus a videdo deum p essentiā:q̄uis imensitas diuīe essētie intellectū nō coꝛrūpat:sed magl ꝺfortet. ¶ Ad 5m dōz q; ad cognoscēdū deū p aliquā silitudinē creatā pōt itellectus creatus ex suis nālib⁹ puenire. sed hec cognitio nō est visio dei p essentiam. vt supra pbatū est. ¶ Ad 6m dōz q; effectus retinet similitudinē sue cāe:⁊ ex hoc segtur q; itelligētia nāliter cognoscat cām suā ex silitudīe eius quam hz. sz B nō est videre deū p essentiā vt dictū est. ¶ Ad 7m dōz:q; ñ quicqd supaddit̄ creature pōt esse de cōstitutione nature ipsius:illud.n.qō ad pprietatē nature supioris ptinet nō pōt cōicari iferiori nature:vt illud nāliter hēat nisi trāsferat̄ in supiorē nām:sicut diaphano nō pōt cōicari vt absente lucido luceat:nisi ipm lucidum fiat:q̄uis lumen ei a coꝛpe lucido cōicetur:determiari aūt ad formā itelligibilē icreataz est ppriet⁹ itellect⁹ icreati:⁊ ideo lumē illud p qō itellectus vnitur forme itelligibili icreate cōicari pōt itellectui creato:sed nō vt ipm lumē nāliter habeat:nisi in nām itellectus icreati trāsferat̄. qō est impossibile. ¶ Ad 8m dōm q; ēt si nullus itellectus itelligeret diuinam essentiā nec p nām nec p gr̃am:diuīa essentia nō eēt frustra itelligibilis. tum qz ipsa scipam itelligit: tū qz nō ē pp aliud. frustra aūt nō hz locum nisi in his que pp aliud sunt ad quod nō pertingunt.

Ad septimum sic pceditur. Videt̄ q; de⁹ in statu vie possit p essentiam videri: qz dr̄ Esa. 6°Vidi dñm sedētē sup̄ soliū excelsum ⁊ elevatum ⁊ plena erat oīs terra maiestate eius:⁊ seraphin clamabāt:sed ille cui⁹ maiestate oīs terra iplet̄:est ille q; ēēntialiter ē deus. g̃ Esaias vidit deū p essentiā in statu vie existēs. ¶ P̄. videre deū facie ad faciē est videre deū p essētiam. vt pz.i.Coꝛ.iz°. sic.n.btām visionē aplūs noīat. sz Jacob i statu vie exñs vidit deū facie ad faciez. vñ dic̄ Gen. 32°Vidi dñm facie ad faciē ⁊ salua facta ē aīa mea. g̃ aliquis in statu vie pōt videre deum p essentiā. ¶ P̄. Job. 42°Auditu auris audiui te:nūc āt oculus meus videt te. visus aūt ē de rebus p̄tibus:auditus aūt de abs̄tibus. g̃ postq̄z Job cognouerat deū quasi abs̄tē p auditū adhuc in hac vita exñs vidit deū quasi p̄tē p essentiam. ¶ P̄. de Moyse dr̄ Numeri.xij. Palā ⁊ nō per enigmata videt deū. sed oīs visio dei vel est p enigma vel p essentiam: vt pz.i.Coꝛ.iz°. g̃ Moyses i statu vie exñs vidit deū p essentiam. ¶ P̄. 2ª.Coꝛ.iz°. sup illud: Raptū hūj vsq; ad tertiū celū. dicit glo. q; deus oñdit Aplo vitā in q̄ videdus est i eternū:⁊ ita ad hoc raptus ē apl's. vt ipm deū i se ñ in aliq̄ figura videret.⁊ infra dr̄:q; i tertio oꝛdīe angeloꝝ sūt throni cherubin ⁊ seraphi q; vicinius deū cōtemplātur a quorū similitudīe deū vidisse dr̄ aplūs: ex qbus oīb⁹ aperte oñditur q; ipse vidit deū p essētiam:⁊ sic idem qō prius. ¶ P̄. scōm Aug. iz°. sup Gen. ad lr̄am:visione itellectuali videt̄ ea que sūt i aīa per sui essētiaz. sed visio itellectualis est ō rebus ipsis itelligibilib⁹ ñ p aliquas silitudies: sz p suas essētias vt ipse dicit. g̃ cū de⁹ p suam essētiam sit in aīa viatoris. videt̄ q; p essētiaz suā ipm videat. ¶ P̄. affectus magl est coꝛrupt⁹ p pctm̄ q̄z itellectus: qz pctm̄ in volūtate est. vt dic̄ Aug. sed affect⁹ pōt imediate diligere deū i statu vie. g̃ ⁊ itellectus pōt imediate videre deum. ¶ P̄. oē illud imediate vī p intellectū ad qō intellect⁹ se cōuertit sine B q; cōuertat̄ ad aliqd aliud. sed itellectus viatoris pōt ꝺuerti ad deū sine B q; ꝺuertat̄ ad aliqd aliō g̃ itellectus viatoris pōt imediate videre deū. ¶ P̄. illō p qō iudicam⁹ de aligb⁹ oz esse nobis magl notū q̄z illa:sz scōm Aug. in li. de vꝑa reli. scōm vitatē increatā de oīb⁹ iudicam⁹ ipam de oīb⁹ ꝺsulētes ēt in statu vie. g̃ ipsam vitatez videm⁹. sz vitas increata est ꝺina essentia. g̃ in via deū p essentiā videre possum⁹. ¶ P̄. pp qō vnūquodq; illud magl. sz oīa q̄ cognoscim⁹: cognoscim⁹ p lumē diuinū: qō

est ipsa diuina essentia: q2 vt dr̃ in li. de spũ ⁊ aĩa: mens nostra in actum cognitiõis exire nõ põt nisi diuino lumine p fundat̃. g̃ ipm deũ p essentiã videm⁹ magis q̃z aliqd aliõ ¶ ℙ. scõm Aug. mẽs nr̃a a deo nulla interposita creatura formaf. sed in omni mediata visiõe aliqd interponit̃. g̃ ⁊ in hac vita mens nr̃a imediate videt deũ. ¶ ℙ. p quãlibet sciam speculatiuã cognoscit̃ de subiecto qd est. sz deus in aliqua scĩa speculatiua est subiectũ vel saltẽ in parte alicui⁹ scie sicut in theologia ⁊ in Metaphica q̃ etiaz de deo est: vt pz in ꝓncipio Meta. g̃ p aliquã sciam speculatiuaz scitur de deo qd est: ⁊ hoc est videre ipm p essentiã. g̃ cuz oẽs scĩas speculatiuas possimus hr̃e in via: deuz in statu vie p essentiã videre possumus. ¶ ℙ. nihil ipeditur nisi a suo ꝟrio. sed corruptio corpis nõ ꝟriatur dispõi itellectus: cũ nõ sint in eodẽ. g̃ dispositio itellect⁹ nõ impedit̃ p corpis corruptiõem. sed aĩa in corpe corruptibili exñs videbit deũ p essentiam. g̃ ⁊ corpi corruptibili iũcta potest deũ p essentiam videre. ¶ Sz ꝟ est qõ dr̃ Exo. 33°. Nõ videbit me hõ ⁊ viuet. glo. q̃diu hic mortal̃r viuit̃ videri p quasdam imagies deus põt. sed p ipam nature sue speciẽ nõ põt. ¶ ℙ. Job. i. dr̃. Deũ nemo vidit vnq̃. glo. Nemo purus homo vinẽs in hoc corpe videt deuz vt é. ¶ ℙ. 2ª Cor. 5°. Quãdiu sum⁹ in corpe pegrinamur a dño: p fidez enĩ ambulamus ⁊ nõ p spẽm. glo. Domini vitã mortalez adhuc agẽti nõ põt ꝓtingere vt dimoto atq; omni discussõ nubilo fantasiaꝝ corpaliũ serenissima icommutabilis veritatis luce potiat̃. ¶ ℙ. esse viatorẽ ⁊ cõprehensorem ẽ solius xp̃i. sed qcũq; videt deũ p essentiã est ꝓphẽsor. ergo nullus alius a xp̃o adhuc viator exñs põt deũ p essentiaz videř. ¶ ℙ. posita cã ponit̃ effect⁹. sz cã q̃re aia beata sit ẽ diuina visio vt ex dict] pz: si g̃ aliqs in statu vie deuz p essentiã videat: in statu vie erit beat⁹: qõ est absurdũ.

¶ Rñdeo dõm q⁹ cũ beatitudo sit vltim⁹ finis rõnal̃ creature: status vie in q̃libet rõnali creatura dr̃ esse ille in quo q beatitudie deficit: beatitudo aũt cuiuslibet rõnal̃ creature ꝓsistit in visiõe dei p essentiaz vt ex dictis pz: opatio aũt delectabilissima in qua beatitudo ꝓsistit oz q⁹ sit potẽtie dispposite ⁊ pfecte ad dignissimũ obiectũ: vt pz p pb̃m. in. 10°. Ethi. ⁊ ideo ad ℔ q⁹ creatura rõnalis sit beata p visionẽ dei i essentia sua oz q⁹ in hãc visionẽ sit potens p aliquã dispõnẽ sibi inherẽtez: quã dicim⁹ esse lumen glorie. sic aũt nulla pura creatura i statu vie exñs videre potest deũ p essentiã: hõ. n. p dispõnes oẽs q̃s in statu vie hz non põt i aliqd amplius nisi vt itelligat qcqd itelligit p spẽs a sensu abstractas: q2 fantasmata sũt itellectui nr̃o vt sensibilia sensui: vt pz p pb̃m in 3°. de aĩa. itellectus ẽt angeli i statu vie p oẽs dispõnes nãles vel ẽt gratuitas nõ põt in aliqd ampli⁹ nisi vt itelligat omne qõ intelligit p formas creatas: ad quas nãlis facultas itellect⁹ eius determinat̃: vt ex dictis pz: de⁹ aũt in essentia sua videri nõ põt: nec p aliquã formã a sensu abstractã: nec p aliquã formã creatam: vt ex dict] pz. vñ pz q⁹ nullus itellect⁹ pure creature i statu vie exñtis põt in visionẽ dei p essentiã p aliquã dispositionẽ sibi inherẽtẽ: sz ꝓtigit aliqñ diuina vtute q⁹ aliq̃ res miraculose pducit̃ i aliqd i q̃ nullo mõ põt p aliq̃s dispõnes sibi inherẽtes: sic̃ q⁹ virgo pariat: q⁹ ignis i aq̃ cõburat. ⁊ silr̃ põt miraculose fieri q⁹ dĩna vtute aliqs itellect⁹ creat⁹ nõ hñs nisi dispõnez vie eleuet̃ ad videndũ deũ per essentiã: nec tñ ex tali visiõe põt dici beat⁹ simplr̃. sz scõm qd tñ inq̃tũ. s. cõicat i actu beati: sic̃ ẽt aliqõ corp⁹ in statu grauitatis exñs põt miraculose participare actũ agilitatis vel ipassibilitat]: sic̃ de Abacuc legit Dañ. vltio. ⁊ õtrib⁹ pueris ꝓseruatis i fornace. Dañ. 3°. nec tñ eoꝝ corpa erãt glĩosa: ea aũt q̃ fiũt miraculose nõ dicũtur possibilia scõm nãm in q̃ fiũt. sed scõm vtutẽ faciẽtis tñ: nõ. n. dicimus ꝓpe loquẽdo q⁹ cecus possit fieri videns: sed q⁹ deus põt eum facere videtẽ: ⁊ iõ dõm est q⁹ nulla pura creatura in statu vie exñs põt deũ p essentiã videre. sz deus põt facere q⁹ videat adhuc in statu vie manẽs. Ex dictis etiã pz q⁹ null⁹ hõ i statu vie nec ẽt ãgeli essẽtiã dei põt cognoscere. q2 excedũt oẽs formas sensibiles p quas itellectus noster i statu vie cognoscit: ⁊ ipam mẽtẽ nostrã ex cui⁹ similitudie aliqd de substãtys itellectualib⁹ cognoscimus. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõm q⁹ ꝑm Dio. 4°. ca. ce. hierar. p ℔ qõ in scriptura dr̃ q⁹ aligs sanct⁹ vidit deũ. vt Esaias vel qlibet ali⁹: nõ est itelligẽdũ q⁹ essentiã dei q̃ est oĩb⁹ viatoribus occulta viderit: sed q⁹ oñse sunt eis aliq̃ formе vel corpales vel imagiarie p q̃s manuducebãtur i dei cognitõem: ⁊ ℔ fiebat mĩsterio angelorꝝ quorꝝ illuminatõe ꝓfortabat̃ intellect⁹ pphete ad pueniendũ i aliq̃lẽ diuinorꝝ cognitõez ex apparẽtib⁹ formis: ⁊ q2 angelus ñ itendebat ducere in sui cognitõem ꝓncipal̃r. sz i cognitõem dei: iõ in hꝫ visis ñ dicebat̃ ãgelus apparere: sz de⁹: ex cui⁹ psona appebat angelus: ⁊ ex cui⁹ vtute efficaciã hẽbat ad illumiandũ mẽtẽ: ⁊ ℔ vocat̃ theophonia. i. dei apparitio i scriptura: q̃q; tñ ⁊ angelus dicebat̃ ille q̃ apparebat pp mĩsteriũ qõ exhibebat. vñ Greg. dic̃. Angelus q̃ Moysi apparuisse describit modo ãgelus mõ dñs memorat̃. ãgelus q2 exteri⁹ loquẽdo deseruit: dñs q2 iteri⁹ ꝑsidẽs loquẽti efficaciã tribuit. ⁊ hec ẽ ẽt snĩa Aug. 2°. de trini. ¶ Ad 2m dõm q⁹ visio illa Jacob fuit imaginaria vel corpalis: dr̃ tñ vidisse facie ad faciẽ: q2 illa figura i q̃ ei apparuit de⁹ facie ad faciẽ est ab eo visa. vñ dic̃ glo. ibidem. Nõ q⁹ de⁹ videri possit. sed formã vidit i q̃ de⁹ locutus é ei. In ℔ tñ q⁹ dic̃ facie ad faciẽ: notat̃ q̃dã eminẽtia visiõis: vt. n. dic̃ Rabbi moyses gradus ꝓphetie distiguẽs. Eminẽtioꝝ est gradus pphetic qñ ꝓphete apparet aliqd in visiõe vigilie q̃z si appareat i dormiẽdo: ⁊ vtrolibet mõ si fiat renelatio eminẽtioꝝ gradus est qñ apparet ille q̃ logt̃ i aliq̃ figura visui q̃z qñ auditur locutio ei⁹ tñ sine ℔ q⁹ aliqd videat̃. eminẽtioꝝ quoq; gradus est si ille q̃ logtur apparet i figura angeli q̃z in figuris: ⁊ hãc eminẽtiã habuit apparitio Jacob: q2 ñ fuit in dormiẽdo. sed in vigilãdo nec tñ audiuit vocẽ secũ loq̃ntis. sz ẽt figurã ispexit: hois tñ. vñ dr̃ q⁹ apparuit ei vir ⁊c. quẽ angelũ itellexit: ⁊ ad hãc eminẽtiã designãdaz dr̃ q⁹ vidit dñm facie ad faciẽ: angelũ dñz vocãs rõne iã dicta. Nõ põt dici scõm glo. Greg. ibidẽ: q⁹ ℔ itelligat̃ de visiõe spũali q̃ sctõꝝ mẽtes etiã in via a vitys purgate deũ contẽplãtur adiute diuino lumie q̃ pfundũtur: scõm quã qdẽ visionẽ q̃z̃uis diuia nã vt est nõ videat̃: q2 illud lumẽ receptũ ñ est sil̃itudo sufficiẽter repñtans diuinã essentiaz: vt supra dictũ est. tñ aliqua pfectioꝝ cognitio de deo habetur cũ illud lumẽ sit exp̃ssioꝝ eius sil̃itudo q̃z lumẽ natur̃ aut creature sensibilis ex q⁹ homo nãli cognitiõe ducit̃ ad dei cognitõem: nisi. n. illã. s. veritatẽ cãtam vtcũq; conspiceret: nõ eam se ꝓspicere ñ posse sentiret: vt in eadẽ gl. dr̃: ⁊ q2 p faciẽ quẽlibet cognoscimus cognitionẽ dei faciẽ vocam⁹. ¶ Ad 3m dõm q⁹ ꝟbum Job põt itelligi de visione imagiaria ⁊ itellectuali: si. n. itelligat̃ ꝺ imaginaria designat̃ pfectus Job in gradu pphetie: cũ ꝑmo nõ fuerit ei fcã reuelatio nisi p auditũ loquẽtis: postmodũ vo p visionem loquẽtis. Si autez itelligat̃ de visione intellectuali tũc ostẽditur pfectus eius de cognitõe fidei in itellectuz diuinorꝝ qualis hic p cõtemplatõem predictam habetur a sanctis que qdem visio dr̃: q2 sicut videndo aliqua cognoscimus ab ipsis rebus accipiẽdo: ita sancti i cõtemplatõne accipiũt lumẽ ab ipso deo: p quod diuina altius ceteris ꝓtemplãtur. sed audita cognoscimus assentiẽdo eis q⁹ ab ipsis reb⁹ spẽs acceperũt dũ nob referũt se vidisse: ⁊ similiter p fidẽ adherem⁹ dictis apl̃oꝝ ⁊ ꝓphetarꝝ: q fuerunt diuino lumie illustrati: ⁊ sic ñ oz ponere q⁹ deũ p essentiaz viderit. ¶ Ad 4m dõ. q⁹ duplex eminẽtia visiõis Moysi

ascribit: vna Exo. 33°. vbi dr̃ q̄ loq̄bat dñs Moysi facie ad faciē sicut log solet hō ad amicū suū. Ex qb⁹ tñ verbis baberi nō pōt q̄ deū p essentiā viderit: qō pz ex ℞ q̄ petit cōiter. Ostende mihi gl̄iam tuā. qō ei tūc ꝓcessum nō est. vñ dictū est ei. Faciē meā videre nō poteris. & iō dicit gl. ibidē. Scōm opionē populi log̃ scriptura: q̄ putabat Moysen oze ad os loq cū deo: cū p subiectā creaturaz. i. p angelū & nubē ei loq̄r̃ & appareret. Hec aūt locutio pōt itelligi fuisse imaginaria vel cozpalis. vñ dicit Aug. 2° de tri. locutio illa que fiebat vocib⁹ sic modificabat̃ tanq̄ esset amici loquētis ad amicū. Pōt ēt itelligi esse itellectualis fm q̄ itelligibilia dīoz ispiciebat p modū quo dr̃ i psal. Audiā qd loquat̃ in me dñs de⁹. & vtroq̄ modo oñditur priuilegiata ei⁹ reuelatio: inq̄tū familiari⁹ ceteris ei sua secreta reuelauit q̄si amico: iuxta illud qō dr̃ Job. 15°. Vos dixi amicos q̄z oia quecūq̄ audiui a pre meo nota feci vobis. & ideo dr̃ Deute. vltio. Nō surrexit vltra ꝓpha i isra/el quē nosset dñs facie ad faciem. Alia eminētia visionis moysi oñditur Nume. 12°. vbi dñs de eo dixit ad aaron & Mariā. Oze ad os loquar ei & palā nō p enigmata & figuras deū videt vel gl̄iam dñi scōz. 70ª. vbi oñdit impleta fuisse ei⁹ petitio qua petiuerat in Exo. Vnde mihi faciez tuā. ita q̄ añ mortē deū p essentiā vidit: vt Aug. dicit. 12° sup Gen. ad lr̃am: & in libro de videndo deū: & iō signanter dr̃: Oze ad os loquar ei. qō in Exo. dictū non fuerat: q̄z visio dei p essentiā nō fit imediate aliquo supioz spū. sz ipe deus imediate se oñdit: & ℞ est log oze ad os nō. n. os corporis: sed os mētis itelligēdū ē: vt Aug. dicit: sed visio cōtemplatōis vie fit mediāte illumiatōe angeloz: vt pz per Dio. 4°. ca. ce. hierar. & iō non pōt dici scōm illā log oze ad os: sed log quasi p iternūciū. Nec tñ visio qua añ mortez deū p essentiā vidit nō fecit eū beatū simpl̄r. vñ nec semper illa visio in eo pmānsit: sed ad tēpus q̄ius illud temp⁹ in scriptura nō determinet̃: nō. n. erat ex dispōne in itellectu exīte. sed ex sola diuia vtute quasi miraculose: vt dictū est. q̄si aūt nā creata miraculose eleuaret̃ ad aliqd supra nām: nō pōt simul eē i ꝓtrario actu sic corpus Petri cum miraculose actū dotis hūit sup vndas ambulādo nō simul erat i eo actus grauitat̄ q est ferri deorsum. Et sil̄r q̄si intellectus viatoris eleuat̃ miraculose ad videndū deū per essentiā: nō pōt simul esse i actu visionis vie q̄ aia nāliter sensibilia pcipit: & iō oz in illo statu aiam videtis oīno ab actu sensuū abstrahi: & iō Aug. dicit 12° sup Gen. ad lr̃am: q̄z deū p essentiā nemo videre pōt nisi ab hac vita quodā mō moriat̃: siue oīno exiens de corpe: siue auersus & alienatus a sensib⁹ carnalib⁹. Et simile dicit in libro de videndo deum: & sic nō est ꝓriū ei qō dr̃ Nume. 33°. Nō videbit me homo & viuet. vñ Greg. ibidē dicit in glo. Aq̄busdam in hac carne viuētibus: sz in estimabili vtute crescētibus pōt eterni dei claritas videri: nō tñ videbit eū homo & viuet: q̄z q sapiaz q̄ deus est videt hunc mūdo funditus moriē. ¶ Ad 5ᵐ dōz: q̄ i illo raptu paulus hoc mō vidit deuz p essentiā: sicut & de Moyse dictū est: vt p Aug. in li. de videndo deū: & 12° sup Gen. ad lr̃am. Ut idē priuilegiū doctor gentiū & magister iudeoz ꝓsequerētur: q̄ius q̄dā dicant q̄ hō visio fuit media iter visionē vie & visionē prie volētes q̄ nō viderit deū p essentiā. sed eminētissima contemplatōe vie: cuius tñ ꝓriū videnr̃ sonare vba sanctoz. Secūdū hoc tñ pōt dici fuisse media iter vtrāq̄ cognitōem: q̄z in ℞ q̄ vidit deū p essentiā fuit supra cognitionē vie: in hoc vo q̄ ex illa visiōe nō fuit simpliciter beatus fuit infra cognitōem prie. ¶ Ad 6ᵐ dōm q̄ visio itellectualis ē de his q̄ sunt in aīa p sui essentiā nō quocūq̄ modo sed ō bis q̄ sunt in ea vt forme itelligibiles in itellectu: sic autē nō est de⁹ in aīa viatoris p essentiā suam. sed p similitudinem. Quod autem dicitur ab Augu. q̄ visio itellectualis est earum rerum quaꝝ similitudines non sunt aliud q̄ ipse: est referendū ad obiectum visiōis nō ad medium quo videtur. constat enim q̄ mediuz quo itelligitur lapis est species eius in anima: que nō est ipsa lapidis essentia: sed p similitudinē lapidis puenitur ad cognoscendā ipsaz essentiam lapidis: q̄z obiectū intellectus est qd. sed hoc nō contingit in visione imaginaria vel cozpali: q̄z obiectum imaginatōis vel sensus nō est ipsa essentia rei: sed accidētia que sunt extra: sicut color & figura & huiusmodi. vnde etiam in visione itellectuali viatoris nō oportet q̄ ipsa diuina eēntia sit mediū quo videt̃: sz q̄ p silitudinē aliquā ipsius pueniat̃ ad aliqualē diuine eēntie cognitionem: nō qua sciat̃ qd est deus: sz qua sciat̃ qd nō est. Vel dicenduz q̄ Aug. ēt. 12°. sup Gen. ad litterā. vñ vba illa sumunt̃ i glo. 2°. Cor. 12°. ducit hoc ad oñdēdū differētiā itellectualis visionis ad alias visiones. hoc. n. itellectualis pre alys bz q̄ pōt cognoscere ea q̄ sunt in itellectu p sui eēntiā. nō autez sensus vel imaginatio: nō aūt sequit̃ ꝓpter hoc q̄ intellect⁹ nihil itelligat nisi p eēntiā suā: & q̄ nō intelligat p silitudines aliquas. ¶ Ad 7ᵐ dō. q̄ in oib⁹ potētys adinuicē ordinatis hoc ē necessariū: vt vbi terminat̃ act⁹ ꝓxis potentie icipiat actus secūde. vñ cū volūtas ꝓsupponat intellectū volūtas fert̃ in illud in qō itellect⁹ terminat̃: itellect⁹ aūt q̄ius deū in statu vie nō nisi p effect⁹ cognoscat: tñ ei⁹ opatio in ipm deū terminat̃ fm q̄ttulācūq̄ cognitionem quā de ipso accipit: & iō affectus nō idiget ad hoc q̄ referatur in deū q̄ redeat in illa media: sz pōt statim in ipz deuz ferri i quē itellectus deuenit. ¶ Ad 8ᵐ dōz. q̄ ēt q̄si aliqd videt̃ p silitudinē alterius rei: pōt ꝓtingere q̄ videns rez p mediū cogitet de re imediate sine hoc q̄ eius cognitio cōuertat̃ ad aliquā aliā rem: q̄z in illud mediū nō ꝓcurrit̃ vt est res q̄dā: sed vt imago illi⁹ rei q̄ p ipsā cognoscit̃: idē aūt est mot⁹ itellectus in imaginē: inq̄tū est imago & imagina tū: q̄ius alius motus sit itellect⁹ in imaginē: inq̄tū est res q̄dā & id cuius ē imago: & iō q̄si p silitudinē creature quā itellect⁹ bz penes se nō ꝓcurrit̃ in creaturā vt ē res q̄dam: sed solū vt est silitudo rei: tūc imediate de deo cogitat: q̄ius nō imediate deum videat. ¶ Ad nonum dōz. q̄ sicut dicit glo. sup illud psal. Diminute sunt vitates &c. Ab vna veritate ꝛcreata resultāt multe veritates in aīab⁹ nostris: sicut ab vna facie silitudines multe in speculo fracto: sine in multis speculis. & hec veritas in itellectu nostro resultans pmo & pncipal̄r cōsistit in pmis pncipys p se notis. et iō q̄si per ea de oibus alys iudicamus nostrū iudiciū ē fm pmā veritatē: cuius est dictoꝝ pncipioꝝ veritas silitudo ¶ Ad decimū dōm q̄ dupl̄r cogn̄scit̃ aliqd ab altero. vno mō sicut ex cuius cognitione deuenit̃ in cognitionez alterius: & sic illud quo cognoscit̃ est magis notū: vt pncipia cōclusionibus. alio mō sicut pficiens cognoscentem ad cognoscendū sine sit forma: sicut spēs lapidis in oculo perficit oculū ad videndū: sine pncipiū effectiuū huius forme: sicut dicit̃ q̄ oculus videt p solē: & hoc mō id quo aliqd cognoscit̃ nō oz q̄ sit magis notū: imo possibile est q̄ non cognoscat̃: cognoscit̃. n. p quandā iflexionē itellect⁹ ab obiecto cognoscibili in id qō erat cognitiōis pncipiū: sic aūt deo oia cognoscimus: & ideo rō nō sequit̃. ¶ Ad vndecimum dōm q̄ verbū Aug. intelligendū est q̄tuz ad hoc q̄ nulla creatura interponit̃ iter mentē nostrā & deū qua mediante mens nostra a deo ꝓcedat in esse: vel qua mediante fort̃ per gratiā vel per gloriā: sicut efficiente medio: nihil tñ ꝓhibet quin aliqua forma creata mediāte mens nostra a deo formetur: sicut gratia vel charitatis habitus: & sic per spēm creatam formatur mens viatoris ad videndū deū. ¶ Ad duodecimuz dōm q̄ Auempace posuit q̄ intellige re essentias separatarū substantiarū poterat ꝓuenire homini p scientias speculatiuas quas in hac vita adiscimus.

Sed hanc positionem improbat Cōmen. in 3°. de anima. ex hoc q̄ adhuc nō sunt inuēta aliqua p̄ncipia in quibus ad hoc pueniri possit: qō nō videt esse ꝓbabile: si ad hoc p̄ncipia scia3 speculatiua3 pueniri posset: ꝛ p̄cipue cuz omnis humana cognitio ad illā ordietur: nō enī esset ꝓbabile q̄ spēs humana deficeret a pfectōe naturali totaliter. Et ideo dicēdum q̄ p̄dicta positio ipossibilis est: cuius rō est: q3 scīe speculatiue p̄cedunt ex p̄ncipys p se notis que a sensu accipiūtur: vt dī i. 2°. posterio3. ꝛ ideo p illa nō possumus deuenire in cēntias illarū re3 que oēs formas sensibiles excedūt. vñ p nullam sciam speculatiuam quā nūc acgrimus scimus qd est deus: vel qd ē angelus: nisi sub qbusdaz similitudibus magis cognoscentes de eis qd nō sunt q̄z qd sunt: ꝛ ppter hoc dic̄ ꝑbus ī p̄ncipio Metā. q̄ scia ō deo nō est humana possessio: q3. s. eam ad plenū habere ñ possum⁹. ¶ Ad 13m dōm: q̄ corpus nō potest esse corruptibile: nisi q̄ñ aia nō plene corpori domiaī. si. n. plene ei nō domiaret suā icorruptōem ei conferret: ꝛ ideo in statu corruptōis oz q̄ aia cognoscat scōm exigentiam corpis. s. accipiēdo a sensib⁹: tali aūt modo cognitionis deus p essentiam videri nō pōt: vt ex dictis pz: ꝛ secūdum hoc status corruptōis repugnat visioni dei per essentiam.

Questio .III.

DEinde querit de delectatione: Et circa hoc q̄runtur q̄nq̄. ¶ Pmo qd sit delectatio. ¶ Scōo que sit cā delectatōis. ¶ Tertio de compatōe delectatōis ad tristiciā. ¶ Quarto de bonitate ꝛ malicia delectationis ꝛ tristicie. ¶ Quito de cōpatiōe delectationis spūalis ad corporalem.

Ad primum sic pcedit: Videt q̄ delectatio nō sit passio: ois. n. passio in motu consistit: vt dī in li. 6. p̄ncipio 2°: sed delectatio non est motus neq̄ generatio aliqua: vt dic̄ ꝑbus in. 7°. Ethic. ergo delectatio nō est passio. ¶ Ꝑ. opatio nō est passio: sed magis actio cum sit exītis in actu scōm q̄ hō. sed delectatio est quedam opatōis pfectio: vt dī in. 2°. Ethic. ergo delectatō nō est passio. ¶ Ꝑ. in oī passione trahitur patiēs ad terminos agētis q3 agens assimilat sibi patiens. sed cā delectationis est cōueniētia: ꝛ ita illud qō delectat in suis terminis manet. ergo delectatio nō est passio. ¶ Sed ꝺ: gaudium ꝛ delectatio sunt vnius generis. sed gaudiū est passio: ponit. n. vna de quatuor p̄ncipalibus passiōibus: vt patet 9°. de ciui. dei. ergo ꝛ delectatio est passio. ¶ Ꝑ. delectationis ē bonū: ſz bonū ē ꝓpriū obiectum appetitus. ergo delectatio ad appetitū ꝓtinet. sed alia que ꝓtinēt ad appetitū sūt passiōes: vt amor ira: ꝛ hō. ergo ꝛ delectatio est passio.

¶ Ulterius videt q̄ ī parte itellectiua aie ꝛ ī alys substātys spūalibus delectatio esse nō possit: q3 vt dī in 7°. ꝑhyco2. Omnis passio est ī parte aie sensitiua. sed delectatio est passio vt probatum est. ergo non potest esse in parte itellectiua: nec in substātia aliqua spūali. ¶ Ꝑ. Auicenna dicit i. 6°. de naturalibus: q̄ subiectum delectatōis est species corpalis. sed pars itellectiua nō vtitur aliquo corporali organo. ergo in ea non potest esse aliqua delectatio. ¶ Ꝑ. illud quod est itellectiue partis nō est cōmune nobis ꝛ brutis. sed delectatio est etiam in brutis. ergo delectatio nō est itellectiue partis. ¶ Sed ꝺ est quod dī Luce. 15°. Gaudium est angelis dei supervno peccatore pniaz agente. ¶ Ꝑ. ꝑbus dicit in 7°. Ethico. q̄ deus semp vna ꝛ simplici operatione gaudet. ergo ꝛ eadē rōne ī alys substantys spūalibus potest esse delectatio.

¶ Ulterius videtur q̄ delectatio sit in tempore: delectatio. n. consequitur operatōem nostram: vt dī in. 10°. Ethic. sed operatio nostra est in tempore. ergo ꝛ delectatio est ī tempore. ¶ Ꝑ. omne illud in quo est accipere prius ꝛ posterius est in tempore. sed in delectatione est accipere prius ꝛ posterius: cum aliqs per lōgam horam possit continue delectari. ergo videtur q̄ delectatio sit in tempore.

¶ Ꝑ. delectatio alys passionibus condiuiditur. sed alie passiones aie sunt in tempore: vt ira ꝛ huiusmodi. ergo ꝛ delectatio. ¶ Sed contra est quod ꝑbus dicit in. 10°. Ethicorum. scōm nullum tempus acciperet gs delectatiōem.

¶ Ꝑ. delectatio segtur apprehensionem cōueniētis. sed visio ꝛ alie apphensiones nō sunt in tempore sed in istanti. ergo ꝛ delectatio nō mensuratur tempore.

¶ Ulterius videtur q̄ delectatio ꝛ gaudium sint penitus idem: ꝛ similiter exultatio ꝛ leticia ꝛ iocūditas: passiones enim ꝛ habitus penes obiecta distinguuntur. sed gaudiuz ꝛ delectatio ꝛ alia supra dicta habēt idem obiectum. s. bonum cōueniēs. ergo sunt idem. ¶ Ꝑ. ab eadem causa ꝓcedit idem effectus: q3 idem semper natū est idem facer. sed delectatōis ꝛ gaudy nō potest poni nisi vna ꝛ eadem cā: ſz cōiunctio conueniētis. ergo sunt idem. ¶ Ꝑ. vnuz vni opponitur. sed delectationi ꝛ gaudio opponit vnum qō est tristicia. ergo delectatio ꝛ gaudium sunt vnū oīno.

¶ Sed ꝺ est quod dic̄ Auicēna in. 6°. de naturalibus: q̄ gaudium est spēs delectatōis. ergo nō sunt omnio idem.

¶ Ꝑ. si gaudiū ꝛ delectatio essent oīno idem: vbicūq̄ est delectatio esset ꝛ gaudium: hoc aūt falsum est: q3 in sensu dī esse delectatio: sed nō gaudiū ꝓpie loquēdo. ergo delectatio ꝛ gaudiū nō sunt penitus idē.

¶ Rñdeo dōm ad. i. q. q̄ quelibet res qñ pertīgit ad ꝓpriam pfectōem cōsegtur stabilimētum ꝛ vigorem: sicut corpora qñ peruenīūt ad terminos motus sui nālis: q3 in loco naturali ꝓseruātur: cū aūt motus penes termios distinguātur: oz q̄ diuersum iudicium de quētione ad terminum compleméti accipiat scōm dīaz motus. Movetur aūt aliqd ad suā pfectōem dupliʳ: vno modo per iclinatōem nālem: sicut lapis movet deorsum ꝛ ꝺ motus non ꝓexigit cognitōem in eo quod movet: sed ī alio qō est ꝓncipium causans hāc iclinatōez ꝛ hic est motus naturalis: alio modo p iclinatōez cuius ꝓncipiū est cognitio eius qō movet: ꝛ hec qdem incliatio dī appetitus aialis aut itellectualis. vñ sicut in termiatōe motus nālis est quedam vigoratio nālis eius qō movetur: ita in assecutōe pfectionis in quā tēdit appetitus aialis: est q̄dam getatio ipsius seu vigoratio eius ꝓsupponēs cognitōem perfectōis iam cōiuncte: sicut appetitus ꝓsupponebat cognitōem perfectōis nōdum habite: ꝛ talis vigor siue getatio appetit⁹ vocatur delectatio. vñ et Lōmē. dicī i. 10°. Ethi. q̄ delectatio est q̄dam supflozitio nature. Est aūt duplex appetitus sic̄ ꝛ cognitio. s. sensitiue ꝛ itellectiue partis: appetitus autez sensitiue partis est virtus in organo corpali ꝛ est imediatum ꝓncipiū corpalis motus. vñ oia q̄ accidūt ī appetitu sensitiuo sūt ꝓiūcta cū q̄dam trāsmutatōe corpali: qō nō accidit in his que sūt ī appetitu itellectiuo nisi passiōe large accepta. ¶ Ad pm q̄ dō. q̄ ñ est icōueniens motum p accñs termiari ad aliū motū: q̄uis ꝺ p se sit ipossibile: vt ꝑbat in. 5°. ꝑhycoruz. delectatio q̄ in q̄tū hō semp ꝓsistit in aliqua termiatione motus: sed tñ q3 in terminatiōe motus appetitui consurgit qdam motus in quo passio aialis cōsistit ideo passionē ineſſe accidit delectatōi: ſz iest p se delectationi sensitiue.

¶ Ad 2m dō. q̄ q̄uis opatio in q̄tū opatio nō sit passio tñ pōt bre passionē ānexā vel sic̄ pcedētē vel sicut subsequētem: vt pcedētē qdē: sicut sentire hz ānexā receptionem spēi sensibilis ꝛ itelligere receptōem spēi itelligibilis ꝗz q̄ omne sentire quoddā pati est: sed vt cōsequētē sic̄ operatōem appetitus sensitiui ꝓsegt q̄dā cozpaliter trāsmu-

tatio fm dilatatõem ꝛ constrictõez cordis ꝛ alia hꝫ: ꝛ sic ꝗuis delectatio inꝗtũ est delectatio sit circa opationẽ: tñ inꝗtũ est delectatio sensitiua est in passione quadam ꝓsistẽs. ¶ Ad 3m dom ꝙ delectatus ĩcludit terminis sue pfectõis ex q̃ delectatio ꝓsurgit: q̃ qdem termini sũt alieni ꝑ modo quo differt pfectio ꝛ pfectibile: sunt aũt ꝓpꝛy scom ꝙ pfectio est cõnaturalis pfectibili. ¶ Alia duo cõcedimus q̃tum ad delectatõem sensitiuam.

¶ Ad 4am qõnẽ dom: ꝙ delectatio ĩuenit diuersimode in deo angelis hoibus ꝛ brutis: scom ꝙ diuersimode se hñt ad suas pfectões ex quaꝝ ꝓiunctõe delectatio cõsurgit: bruta.n. nõ pñt ptingere ad altiorẽ pfectionem q̃ sit pfectio mãlis. vñ eam ꝓsequuntur mãli motu: q. s. est ꝙ organum corporale: ꝛ sic delectatio in eis ꝓsurgẽs est mãlis passio: in angelis vo cũ sint oĩno a mã separati nõ est accipe aliquã mãlem pfectionẽ sed ĩmaterialem tm̃: vñ ꝛ ĩmaterialiter eã ꝓsequũtur ꝛ delectatio ĩ eis ꝓsequẽs ĩmaterialis est. vñ dic Dio. in fine ce. hierar. ꝙ celestes dispositiones. i. angeli acceptrices nõ sũt oĩno eius q̃ scom nos ẽ passibilis delectatõis: hoies vo ex spũali ꝛ mãli nã compositi sunt: ꝛ ideo q̃tum ad iferiorẽ partẽ. s. appetitũ sensibile m: in quo cũ brutis ꝓueniũt est delectatio materialis: in supiori vo appetitu in quo cum angelis ꝓueniũt habent delectatõem ĩmaterialẽ: vt cũ gaudẽt de rebꝰ spũalibus: puta de ꝓtẽplatõibꝰ ꝛ alys diuinis donis. vñ dicit Dio. ibidẽ: ꝙ in participatõe angelice delectatõis sepe facti sũt ꝛ viri sancti p deificos diuinaꝝ illumiationũ supaduẽtus. ¶ In oibꝰ aũt p̃dictis pfectio est aliud ab eo qõ pficitur. vñ possibile est plures pfectões vni inesse: ꝛ ideo tam ĩ brutis q̃ in hoibꝰ ꝛ angelis sunt mltiplices delectatões eis supueniẽtes. sed deus nõ hꝫ pfectõez que nõ sit idẽ qõ ipse cum ipse sit actus purus: ꝛ ideo vnica tm̃ ẽ eiꝰ delectatio ñ superueniẽs sed essentialis. vñ dicit pHus in 7° Ethic. ꝙ deus sp vna ꝛ simplici gaudet delectatione. ¶ Ad pmũ q̃ dom ꝙ in appetitu ĩtellectiuo nulla ẽ passio sed solũ in appetitu sensitiuo: qz qõ patiẽ ab alio mouet ꝛ ducit: appetitus aũt ĩtellectiuus cum sit liber sui ñ ducit sed ducit: sed appetitus sensitiuus ducit. vñ in eo solo passio cadit: delectatio vo q̃ est ĩ appetitu ĩtellectiuo nõ est passio: sed q̃dam opatõis pfectio: vt dictũ ẽ. ¶ Ad 2m dom ꝙ Auicẽna logẽ de delectatõe sensitiua q̃ p organum compleẽ corporale: sicut ꝛ cetera q̃ ad sensitiuã partẽ ptinẽt. ¶ Ad 3m dom ꝙ illa q̃ sũt cõia nobis ꝛ brutis fm vnam rõnem ñ ptinẽt ad ĩtellectiuã partez: sed aliqd est cõe nobis ꝛ brutis nõ fm rõnẽ eãdem qõ ĩ nobis ad ĩtellectũ ptinet sicut cognitio ꝛ alia hꝫ que scom quãdã cõitatem analogie extẽdũt a deo vsqz ad bruta aialia vt cognitio: ꝛ ẽt vsqz ad plãtas vt vita: ꝛ ẽt vsqz ad lapides vt esse: vt pz ꝑ Dio. de di. no. ꝛ scoz ꝑ delectatio spũalis hz cõitatem cũ delectatõe que est in brutis.

¶ Ad. 3am. q. dom: ꝙ aliqd dr esse ĩ tpe duplr: vno mõ p se: alio mõ p accidẽs: qz aũt de rõne tpis est pus ꝛ posterius ꝛ illud p se ineat alicui qõ ꝓuenit ei scom rõnem sue spẽi: iõ illa p se in tpe sunt in qbꝰ regrit aliqd ad ꝓplemẽtum spẽi qõ in futuꝝ expectaẽ: ꝛ ꝑ modo motus est ĩ tpe: non enim ꝓpleẽ spes motus in medio nisi pueniaẽ ad terminum. ꝛ simlr ẽt qes est in tpe eo ꝙ gescere est eodẽ modo se hr̃e nũc vt pus: ꝛ sic de rõne qetis est vt aliqd in futuꝝ expectet. ¶ Per accñs vo aliqd in tpe esse dr ad cuius spẽi ꝓplemẽtum nihil regrit qõ in futuꝝ expectet sicut esse hoiem qõ in vno instanti cõpleẽ: sed est ꝓiunctũ motui q̃ p se est in tpe put esse hois variabile est: delectatio aũt ad ꝓplementum sue spẽi ꝛ rõnis nihil in futuꝝ expectat: in istanti. n. vez est dicere hoiem delectari. vñ nõ ẽ in tpe nisi p accñs: inꝗtũ. s. pfectio illa ex cuius ꝓiunctione surgit delectatio motui cõiũcta est: ꝛ ideo si sit aliq̃ pfectio quã motus nõ ꝓtingat: talis delectatio non erit in tempore neq; p se: neq; p accñs: ꝛ hec est spũalis delectatio in angelis: in brutis aũt est delectatio existẽs in tpe p accñs: inꝗtũ eoꝝ pfectõibus motus directe ꝓiungiẽ. sz in nobis delectatio nõ est ĩ tpe quo ad ĩtellectiuã partez ẽt p accñs nisi valde ĩdirecte: inꝗtũ. s. opatio intellectus nr̃i ꝓiungiẽ fantasmatibꝰ: tñ vez ẽ nullã delectatõem cẽ in tpe p se loquẽdo. ¶ Ad pmꝰ q̃ dõ. ꝙ delectatio ĩmediate ꝓsequitur opatões aĩe: q̃ sũt appẽhendere ꝛ velle: he aũt opationes ñ sunt in tpe nisi p accñs: videre. n. ꝛ ĩtelligere ꝛ velle statim sunt. ¶ Ad 2m dom ꝙ aligs dicaẽ diutius alio delectari: nõ est nisi inꝗtũ delectatio est ĩ tpe p accidens: sic ẽt dr homo diutius videre vel viuere. ¶ Ad 3m dom: ꝙ ẽt alie aie passiões q̃tũ ad id qõ est ex parte aie ñ sunt ĩ tpe nisi p accñs: inꝗtum scz eis cõiungiẽ motus ex parte corpis: tñ delectatio magl hz rõnem ꝙ nõ sit in tẽpore q̃ alie passiões: qz alie passiões ꝓsistũt in appetitu secũdum ꝙ tẽdit ĩ aliqd: sicut ira in vidictam ꝛ odiũ in nocumẽtũ alterius. sed delectatio ꝓsistit in appetitu scoz ꝙ eius motus ĩ suo appetibili adepto termiaẽ: oĩs autẽ terminus motus nõ est in tpe sed in instãti.

¶ Ad 4am. q. dõ. ꝙ delectatio: gaudiũ: letitia: ꝛ oĩa hꝫ: hoc hñt cõe ꝙ causanẽ ex ꝓiũctõe pfectõis appetite. ¶ Perfectio aũt aliqua põt alicui cõiũgi duplr: vno mõ realr: alio mõ scom ꝓhensionẽ eius: ex ꝑ aũt ꝙ pfectio realr coniungiẽ consurgit delectatio: ex ꝑ aũt ꝙ coniũgiẽ scoz apꝓhensionẽ surgit gaudiũ ꝛ oĩa alia: ꝛ pp ꝑ ẽt gaudiũ est õ spe futuroꝝ ꝛ memoria ꝑteritoꝝ. sed delectamur de presentibꝰ tñ: ideo ẽt qz sensus exterior nõ appẽhendit rẽ nisi pñtez scom eũ nõ dicimur gaudere: sed delectari: sensus aũt interior appẽhẽdit ꝛ rem pñtem ꝛ abñtez. vñ scoz sensum iteriorẽ dicimur ꝛ delectari ꝛ gaudere: delectari q̃dẽ de eo ꝙ sibi sua pfectio ꝓiungiẽ: sic de ipsa sua opatione: de qua ẽt ꝛ gaudet inꝗtũ eam appẽhendit. sed de opatiõe sensus exteriozis q̃ sibi nõ ꝓiũgiẽ nisi appẽhẽsiõe: põt qdẽ gaudere sed nõ delectari: sicut sensus iterior vel ĩtellectus ñ delectaẽ ĩ comestiõe dulciũ: sed põt gaudere de hoc inꝗtũ ꝑ appẽhẽdit vt cõueniens exteriori sensui: letitia vo ꝛ exultatio ꝛ iocũditas exꝑmũt quosdã gaudy effectus: letitia qdem effectũ iteriorẽ scom ꝙ ipse affectus dilataẽ q̃si roboratus ꝛ pfectus ex appetibilis coniũctione. vñ ꝛ passio gaudy cũ dilatatõe cordis pficiẽ: dr. n. letitia q̃si laticia: sed exultatio exꝑmit vlterius effectũ gaudy exteri9 prũpẽtem ĩ signũ iteriozis gaudy. vñ dr exultatio ex ꝑ ꝙ iterius gaudiũ ad exteriora pdit: qõ ex magnitudĩe gaudy iteriozis contingit. vñ dic Aristodo. super psal. ꝙ exultatio ĩ magnis gaudys dr. Iocũditas vo vlterius importat effectũ gaudy exterius ꝓrumpẽtem q̃ nõ solũ demõstrat iteri9 gaudiũ: sed etiã excitat aliquos ad gaudẽdũ. ¶ Ad pmꝰ q̃ dom: ꝙ gaudiuz ꝛ delectatio lz habeant vnũ obiectũ fm rẽ: non tñ est vnũ obiectũ scoz rõnem: bonũ. n. coniũctũ realr facit delectatõem: sed coniũctum scom appẽhẽsionẽ faẽ gaudiũ: letitia vo exultatio ꝛ iocũditas sunt idem qõ gaudiũ: nisi ꝙ exꝑmũt quosdam gaudy effectus: vt dictũ est. ¶ Ad 2m dom: ꝙ idez est cã delectatõis ꝛ gaudy: sed nõ eodẽ ordie: ꝓmo. n. ꝛ p se ẽ cã delectatõis: scõario vo est cã gaudy. nunq̃. n. ad aliqd apꝓhensum facit gaudiũ nisi inꝗtũ estimaẽ vt coniũctum vel cõiungibile scom rem ad faciẽdũ delectatiõem: ꝛ iõ ꝓiunctio pfectõis ꝓmo ꝛ p se faẽ delectatõem: sed inꝗtũ appẽhendit vt delectatõem faciens faẽ gaudium etiã qñ delectationẽ actualr nõ causat. vñ delectatio nãlr prior est gaudio. ¶ Ad 3m dom: ꝙ gaudio opponit directe tristicia: delectationi aũt opponit dolor: scom ꝙ delectatio est in sensu exteriori ꝛ pcipue in tactu: sed scom ꝙ est interius non hz aliud oppositum q̃ tristitiam: posset tamen

habere si esset nomen positum.

Ad secundū sic ꝓcedit: Videt ꝙ cā delectatio/nis nō sit sola opatio ꝛnālis habit⁹ nō impedita. dic. n. Auic. in lib. de nālibus: ꝙ delectatio ꝛsurgit ex ꝓceptiōe cōueniētis adiūcti. sed nō sola opatio est ꝛueniens: sed multa alia. ḡ nō sola opatio est delecta/tionis cā. ¶ ℙ. idem nō est ꝛrioꝛ cā. sed opatio aliqñ est cā tristicie ēt ꝓpria ⁊ connālis. vñ accidia q̄ q̄dam tristi/cia est ēt ꝛsurgit ex spūalibus opibus. ḡ opatio nō est pro/pria delectatōis cā. ¶ ℙ. si aliqd est cā alicui⁹: continua/tio eius cā est ꝛtinuatiōis illius. sed ꝛtinuatio opationis nō est cā ꝛtinuatōis delectatōis: imo ꝛtinuatio opatiōis frequēter parit fastidiū ⁊ opationes in sui nouitate sunt magis delectabiles. ergo opatio nō est cā delectationis. ¶ ℙ. ges opatiōi opponit. sz quies delectatōem causat. ḡ opatio nō est ꝓpria cā delectatiōis. ¶ ℙ. senes sunt at/tentionis opatōis q̄ iuuenes. sed in senib⁹ est minus ō de/lectatiōe q̄ in iuenib⁹: vt pz ꝑ pbm i. 8. Ethi. ḡ operatio nō est cā delectationis. ¶ ℙ. si opatio esset cā delectatio nis simil⁹ se haberent ad delectatōem q̄ simil⁹ se hñt ad opationem. sed alig q simil⁹ opant nō simil⁹ delectant: melācolici. n. minus delectant q̄ sanguīci. ergo videt ꝙ opatio nō sit ꝑ se delectationis cā. ¶ Sed ℨ est qđ ꝓbus dic in. 7°. Ethico. ꝙ delectatio est opatio cōnālis habitus: nec ℨ pōt itelligi nisi causal⁹. ergo opatio est delectatōis cā. ¶ ℙ. vnū quodq; distinguit scōm distictionē sue cau/se. sed delectatiōes distiguūtur ꝑ distinctionē opationū: vt pz ꝑ pbm in. 10°. Ethi. ergo opatio est delectationis cā. ¶ ℙ. habitus nō cognoscit nisi ꝑ opationē vel ꝑ aliqd ꝑ opationē cātum. sed habitus cognoscit ex delectatōe: vt dr. 2°. Ethico. signū oz accipere habitus ficntem in opere delectatōem. cū ergo delectatio non sit ipsa opatio: vī ꝙ sit ex opatione causata.

¶ Rñdeo dōm ꝙ sicut aīa est forma coꝛpis: ita ī his que sūt cōia aīe ⁊ coꝛpi id qđ ex parte aīe se hz est formale: qđ vo ex parte coꝛpis māle: sicut in ira appetitus vindicte ē formale: accēsio sanguis circa coꝛ est māle. cum ergo de/lectatio scōm ꝙ ē passio sit de cōibus aīe ⁊ coꝛpis: cā eius pōt queri duplex: formalis ex parte aīe: ⁊ mālis ex parte coꝛpis. sed qz delectatio scōm ꝙ se tz ex parte aīe hz rō/nem quasi cōem q̄tū ad oēs in ꝙbus delectatio inuenit sz deū angelos ⁊ boies ⁊ bruta. scōm aūt ꝙ se tz ex par/te coꝛpis: manet tm̄ in parte aīe sensitiua: ī cā formalis delectatōis est cā delectatōis cuiuscūq;: nō aūt cā mālis ipsius. Patz etiā ꝙ scōm formā est aliqd actu: sed scōm mām est aliqd in potentia: ⁊ scōm materie dispōnes ē ali quid in aptitudīe vel habilitate ad actū: ⁊ ideo scōm mā/lem cām delectatōis scit quo aliqs sit dispositus ad dele ctatiōem: sed scōm cām formalem ipsius apparet qual⁹ aliqs actu delectet. Formalis igit cā cuiuslibet passiōis vel opatōis est obiectū ipsius: obiectū aūt delectatiōis ē bonū ꝛueniēs cōiunctū: ex eo. n. ꝙ delectatio est in parte appetitiua oz ꝙ eius obiectū sit bonū: ex eo vo ꝙ est ap/petitus iam terminati in suo obiecto oz ꝙ sit conueniēs etiā ꝛiunctū. hoc aūt bonū qđ est ꝓpriū delectatōis obie ctum est opatio ꝑcipue ꝓp tres rōnes. Primo qz cū dele/ctatio ꝛsistat in getatōe appetitus: motus aūt appetitus sit in bonū oz ꝙ quies ipsius delectatio sit in vltimo bo/noꝛ: vltimū aūt ⁊ pfectissimū qđ est in vnoquoq; est sua opatio. vñ ois forma inherēs compat ad opatōem quo/dāmodo vt potētia ad actū ꝓp qđ forma dr actus ꝑmus vt scia: ⁊ opatio actus scōs vt ꝛsiderare: vt pz in. 2°. ō aīa. Scōo qz cū delectatio sit in appetitu ⁊ ois passio vel opa/tio appetitus ꝑexigat apꝓhensionē: oz ꝙ bonū coniūctus qđ delectatōem causat sit apꝓhensum: dispositio aūt que est iam inherēs a nobis non apꝓhendit ita sic dum est in fieri: vt Auicenna dic in. 6°. de nālibus. vñ Ethici minus sentiunt calorem febrilem q̄ alq febricātes: q̄tus in eis febris sit itensior: qz iam calor ille est infusus mēbris q̄si complexio illoꝛ: ⁊ ℨ ideo: qz nostrū sentire ⁊ intelligere sunt ex aliqua ꝑmutatōe intellectus ⁊ sensus a suis obie/ctis: ab eo aūt qđ iam in se gescit nihil imutat. vñ cum eē nostꝛ ⁊ viuere nostꝛ ⁊ oīs actus ꝓpꝛy insint nobis vt in nobis gescētes: sola aūt opatio insit ī nobis vt in fieri exi stens: in ipsa opatione ꝓcipimus ⁊ esse nostꝛ ⁊ viuere no/strū: ⁊ inde est ꝙ in operādo delectamur: ⁊ ī vidēdo ⁊ sen tiendo ⁊ alys huiusmōi in ꝙbus indicat quodāmodo no strū esse ⁊ viuere: vt pz ꝑ pbm in. 10. Ethico. Tertio quia opatio ꝓcedit ex his bonis que in nobis sunt: ⁊ quodāmo do in se ꝛtinet sicut effectus cām: ꝑ eam ēt bonis exterio/ribus coniūgimur. vñ omne bonū qđ a nobis est diligibi le getat nostꝛ appetitū mediāte opatione. vñ opatio est ꝑ se cā delectationis: nō aūt ois opatio est delectatōis cā: sed illa que est ab habitu ꝓcedens ⁊ nō impedita: bonum enim coniūctum nō delectat nisi inq̄tū est cōueniēs: ope ratio aūt efficit nobis conueniēs ⁊ quasi connālis ꝑ habi tum: qz habitus inclinat in actus ꝑ modū nature: vt Tul/lius dicit de virtute: ⁊ ideo dr in. 2°. Ethico. ꝙ delectatio in ope facta est signū habitus inherētis. Quāuis aūt ope ratio connālis nobis fiat scōm habitu: tñ pōt esse nobis nō conueniēs rōne alicuius accidētis: inq̄tum videlicet habemus aliqua impedimēta ꝓgrediēdi in talem opera/tionē. vñ oz opationem que delectatōem causat esse non impeditam: ⁊ hoc est qđ dicit pbus in. 7°. Ethico. ꝙ nō in opatione connālis habitus nō impedita delectatio cōsi/stit. sic ergo cā formalis ꝓpria delectationis est operatio ꝛnālis habitus non impedita: mālis aūt cā delectatiōis accipienda est ex parte subiecti eius: subiectum aūt dele ctationis ⁊ oīum anime passionū est spūs animalis q est ꝓmū instrm̄ anime in opationibus que ꝑ coꝛpus exer/cent. Ad hoc aūt ꝙ spūs aptet ad delectationem duo re/quirunt: scz debita q̄titas ⁊ debita qualitas. Quantitas quidem debita est vt sit abundātia spirituum ꝓpter duo. Primo qz spūs abūdans in q̄titate abūdat etiam in vir tute. Scōo qz cū ad passionē delectatōis regrat dilatatio coꝛdis ⁊ spirituū: nō pōt delectatio ꝑfici qñ sūt pauci spūs: qz nā ꝛstringit eos ⁊ retinet ī suo ꝓncipio. sz qñ sūt multi spūs: nā pōt retiere ptē ī ꝓncipio suo ⁊ effūdet abūde ad dilatationē: ⁊ iō cōualescētes ī ꝙb⁹ sunt pauci spiritus sūt ꝓni ad tristitiā magis q̄ ad delectationem. Debita vero qualitas attenditur q̄tum ad tria. Primo vt sit tempe/rate complexionis: ⁊ ideo egri non sunt apti ad delecta/tionem. Secūdo vt spiritus sit clarus ⁊ non nubilosus: ⁊ ideo melancolici in quibus sunt spiritus terrestres ⁊ ob/scuri sunt ꝓni ad tristiciam. Tertio vt eius substantia sit mediocris inter spissitudinem ⁊ tenuitatez: si enim sit nimis grossus sicut in senibus: vel nimis tenuis sicut in macilentis: non est aptus ad delectationem: qz non est fa cile dilatabilis. Et ꝓpter has causas vinum letificat: quia generat multos spiritus claros tēperatos ⁊ media/cres inter spissitudinem ⁊ tenuitatem. Quanto ergo fue/rit maioꝛ dispositio ex parte materialiuz causaꝝ ad gau/dium vel tristiciam: tanto minus quid requirit ex parte cause formalis ⁊ econuerso: ⁊ ideo quidam ex modica oc casione letantur vel tristantur: quidam vero non nisi ex magna. ¶ Ad ꝓmū ergo dōm: ꝙ q̄uis multa alia sint conuenientia q̄ operatio: tamen ex omnibus eis non cō/surgit delectatio nisi operatione mediante: quia exterio/ra conueniētia nobis per aliquam operationem coniun/guntur: interioꝛa vero in operationibus apꝓhenduntur.

¶ Ad ꝛm dōz: ꝙ nō quelibet opatio est delectationis cau/sa: sed opatio ꝛnālis habit⁹ nō ipedita: ⁊ ideo qñ cogimur

ad aliqs opatões ȝrias habltib⁹ q nobis ĩsunt vel in gbus ĩpedimẽta patimur: rõne quox accidit nob fatigatio ⁊ labor: in hȝ opatiõib⁹ nõ delectamur sed ȝristamur. ¶ Ad 3ᵐ dõz: q triplex rõ est quare nõ sit delectamur in ꝓcessu opationis sic in ꝑn⁹. ꝓma assignat pbus in io⁹ Ethy. qz. s. cũ opatio sit delectatõis cã: qz to aliqs attẽtius opat tãto maior delectatio ex opatione ȝsurgit: hõ aũt in ꝑn⁹ operationis attẽtior est ad opationem qz in ꝓgressu: oĩa. n. noua magis ad se nram itẽtionẽ trahũt: ⁊ iõ in ꝓgressu opatiõis qñ aliqs negligẽtius itẽdit opationẽ nõ sentit tãtã in ope delectationẽ. Secũdã ponit in 7° Ethy. que ẽt est rõ ꝑmisse: oz. n. in nobis ỽlectationẽ esse fm modũ nature nostre: vñ cũ nra nã sit mutabilis: nõ erit nobis semp idẽ delectabile: qz iam mutati erimus ⁊ ꝑstina disꝑnẽ: ⁊ sic post pauca nõ erit nobis ꝓueniẽs qõ ꝑus ꝓueniẽs erat: ⁊ iõ qõ ꝑus erat ỽlectabile fit nob⁹ ỽlectabile vl ẽt triste: ⁊ hec ẽt ẽrõ q̃re ꝓtinuitas vni⁹ rei ĩ nob fastidiuz parit: alteratio vo ỽlectat. In deo vo q semp eodẽ mõ se hz: ẽ sp eadẽ opatio delectabil: nec aliq̃ alteratõe delectat: ⁊ sil'is rõ est de angelis ⁊ hoib⁹ beatis. Tertia rõ põt sumi ex ỽbis Auicẽ. in 6° de nãlib⁹: cũ. n. ad delectationem regrat ꝓueniẽtis pceptio: q̃to aliqd min⁹ sentit tãto minus est delectabile: res aũt ĩ sui nouitate magis sentiunt: qz postmodũ coꝛ dispõfit q̃si q̃litas quedã ĩherẽs sentiẽtib⁹. vñ fabri q sonitum malleoꝛ ꝓsueruũt audire: nõ ita mouent a talibus sonis sic aly: ⁊ iõ in ꝑn⁹ opationis hõ magis delectat q̃ postmodũ in ꝓcessu ipsi⁹ ꝓtinuate: q̃uis forte in ꝓcessu opatio sit ĩtẽsior. ¶ Ad 4ᵐ dõz: q q̃uis opatio ꝯ se sit delectabilis tñ in q̃tũ adiũgit ei mot⁹ q fatigationẽ iducit est aliq̃ mõ penosa ⁊ ȝristãs: vñ ⁊ ꝑ accñs ges est delectabilis in q̃tũ tollit ȝristatõis cãm. s. motũ. ¶ Ad 5ᵐ dõz: q q̃tũ ad cãz mãlẽ delectationis seues sunt minus apti ad delectatõez q̃ iuuenes: ⁊ iõ etiã ex maiori causa formali nõ tñ afficiũtur ex delectatione sicut iuuenes ex miori loquẽdo de delectatione que est passio: quc. s. in appetitũ sensibilẽ redundat: ⁊ magis sensibilis ẽ nobis: sicut sulphur modico igne accẽdit: qz est ad hoc aptũ: ligna vo que sunt ad hoc min⁹ apta maiore igne nõ accẽdunt: tñ spũalis delectatio q̃ nõ est passio: nõ minor est in senibus q̃ in iuuenib⁹: sed forte maior. ¶ Ad 6ᵐ dõz q illi qui similẽ operationẽ exercent qñq nõ eodẽ mõ delectant: qõ põt ꝓtingere ⁊ ex ꝑte cause mãlis: qz non bñt spũs simil'r ad operationẽ dispositos: ⁊ ex ꝑte cause formalis: qz eadez operatio vni est ꝓueniẽs per habitũ sibi inherentẽ ⁊ alteri non est cõueniẽs qui habitum non habet: ĩmo forte est ei contraria si cõtrariũ habituz habeat: ⁊ ꝓpter hoc dare quod est liberali delectabile est auaro triste.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt q delectatõi tristitia nõ sit ȝria: passiones. n. distinguunt fm suas cãs: ſz cã tristitie est mot⁹ ⁊ labor: vt dicit pbs in 7° Ethy. vñ iuuenes q sunt in motu delectatões appetũt q̃si medicinas ȝ tristitiã: cã aũt delectatõis est opatio: motus aũt ⁊ opatio nõ sunt ȝria: cũ aliqñ adinuicẽ ȝiungant. ergo nec delectatio tristitie ȝriat. ¶ ꝑ. vnuz ȝrioꝛ non est materia alterius: sed delectatio põt esse materia tristitie: qz vt dicit pbs in 9. Ethy. ꝓauus post paꝛ tristat de hoc q delectatus est: simil'r etiã tristitia est mã delectatiõis ⁊ gaudy: vñ ⁊ penitẽti idicit vt semp doleat: ⁊ nõ dolore gaudeat. ergo delectatio ⁊ tristitia nõ sunt ȝria. ¶ ꝑ. delectatio ⁊ gaudiũ nõ sunt penit⁹ idẽ: vt ex ꝑdictis pz: ſz tristitia opponit gaudio. q nõ opponit delectatiõi. ¶ Sz ȝ: medicine fiunt per ȝria: vt dr in .z. Ethy. ſz delectationes sunt medicine ȝ tristitias: vt dr in 7. Ethy. q delectatio ⁊ tristitia sunt ȝria. ¶ ꝓ. bonum ⁊ malum sunt ȝria: sed delectatio opponit tristitie vt bonum malo: vt dicitur in 7. Ethy. ergo sunt contraria.

¶ Ulteri⁹ vr q delectationi que est in ȝsiderando sit aliq̃ tristitia ȝria: fatigatio. n. est tristitie cã: sed in ȝsiderando accidit fatigatio. q in ȝsiderãdo accidit tristitia. q delectationi que est in ȝsiderando aliq̃ tristitia ȝria est. ¶ ꝓ. sic ȝtingit aliqd ȝsiderare vt ꝓueniẽs: ita ȝtingit cõsiderare aliqd vt nociuũ: sed ȝsideratio ꝓueniẽtis causat delectationẽ. q ȝsideratio nociui causat tristitiã: ⁊ sic idẽ qõ ꝑus. ¶ ꝓ. ois actio que est ȝria habitui inherẽti est tristitie cã sic ei q habitũ iniustitie hz est ȝristabil' opatio iusti: ſz cõtingit aliqué hñtẽ hitũ alicui⁹ scie ꝑdire in actũ ȝ rõnẽ habit⁹ inherẽtis: sic cũ grãmatic⁹ nõ grãmatice logt ⁊ dialecticus nõ recte ſyllogiçat. q in ȝsiderãdo põt cẽ tristitia: ⁊ sic idẽ qõ ꝑus. ¶ Sed ȝ est: qõ pbs dic in ꝑ Top. q delectationi que est ab eo qõ est ȝsiderare nõ ẽ aliq̃ tristitia ȝria. ¶ ꝓ. ȝsideratões ꝓcedũt ex rõnib⁹ rex in aĩa exñtib⁹: ſz rõnes rex etiã ȝriax in aĩa exñtes non sunt ȝrie: vt dr in 7°. Meta. q nec delectationi que ex consideratione causatur aliquid põt esse contrarium.

¶ Ulteri⁹ videt q tristitia fortius afficiat q̃ delectatio: qz vt dic Aug. in li. 83. q. Nemo est q nõ magis doloꝛẽ fugiat q̃ appetat voluptatẽ. q magis homo afficit tristitia q̃ delectatione. ¶ ꝓ. sicut tristitia vehementia sua mouet ad fugã: ita delectatio mouet ad desideriũ: ſz nõ oẽs delectationes appetũt: ĩmo qdã vt tẽperati eas vitãt: tristitias ãt glz fugit: vt dic pbs in Ethy. q delectatio minus afficit q̃ tristitia. ¶ ꝑ. fm pbm in io°. ethy. oĩs tristitia hoĩez ĩ operando ĩpedit: nõ aũt oĩs delectatio adiuuat: ſz solũ ꝑpria. q tristitia vehemẽtius afficit q̃ delectatio. ¶ Sed ȝ. bonum est efficacius in agẽdo q̃ malũ: qz malũ nõ agit ĩ virtute boni: vt dic Dio. 4. ca. de di. no. sed bonũ est causa delectationis: malũ vo tristitie. q delectatio magis afficit q̃ tristitia. ¶ ꝓ. vt dr in 7° ethy. delectatio expellit tristitiã non solum sibi cõtrariam: sed ⁊ quãlibet aliam. ergo delectatio est fortioꝛ tristitia.

¶ Rñdeo dõz: ad ꝑmã. q. q cuiuslibet passionis rõ formalis ex obiecto sumit: vñ ⁊ passiões ⁊ acꝛ penes obiecta distinguunt: obiectũ aũt delectationis bonũ est: tristitie vo malũ. vñ oz tristitiã delectatõi formal'r cõtrariari. ¶ Ad ꝑmũ q dõz: q q̃uis mot⁹ per se operationi nõ ȝtrariet: est tamẽ in motu aliqd inuenire ex quo tristitiã causat quod contrariatur operationi: ſz q est delectationis causa: operatio enim delectationis causa existit scõm q est conueniens operanti: in motu autez in quo est ꝓcessus de vno ad aliud oꝑtet aliquid esse non conueniens ei quod mouetur: cum ea inter que est motus sint cõtraria: ⁊ ideo motus ratione contrarietatis quam habet ad mobile lassitudinem ⁊ tristitiam inducit: ⁊ ꝑpter hoc ꝓcipue motus ĩnaturales ⁊ violẽti lassitudinem causant. sic ergo motꝰ ratione contrarietatis causat tristitiam: operatio vo delectationem ratione conuenientie. vnde oꝑtet q delectatio: ⁊ tristitia opponant scõm oppositionem cõuenientie ⁊ cõtrarietatis. ¶ Ad 3ᵐ dicẽdum: q tristitia non est materia delectationis: nec delectatio tristitie per se loquendo: sed per accidens tñ in quantum accidit delectationi esse malum quod est ꝓpria tristitie materia: ⁊ tristitie esse bonũ quod est ꝓpria materia delectationis: ⁊ hoc quidem accidere potest in istis contrarys vt vnum per accidens sit alterius materia, ꝑpter cõmunitatem suoꝝ obiectoꝝz que sunt bonum ⁊ malum: quoꝛ vnum potest alteri adiũgi ratione diuersoꝝ: quod enim est fm vnam rationez bonum: potest esse fm alteram rationem malum: accidit etiam q huiusmodi ȝtraria consistunt in actu anime que reflectit super actum suum in quantum scit se scire: ⁊ vult se velle. vnde ⁊ tristitia potest esse materia gaudy et etiã ipsum gaudium: quod in rebus naturalibus accidere nõ potest: vt aliquid sit materia suiipsius vl etiam contrarij.

¶ Ad 3^m dō3:q si fiat vis in vbis:sic delectatio distinguit a gaudio:ita dolor a tristitia:vt sic p oppositū tristitia rīdeat gaudio:dolor vo delectatōi:sz qz dolor ꝓprie accipit in sensu ꝛ ꝑcipue in sensu tact⁹:delectatio ēt ꝓpe loq̄ndo se extendit ad iteriores vires:ideo delectationi nō solum dicimus opponi dolorem:sed etiam tristitiaz.

¶ Ad z^am.q.dō3:q apphensio pōt dici delectationis causa dupl'r:vno mō ex pte ipsi⁹ apphēsi:sic cū apphēdim⁹ aliq̄ bonū nobis ꝯueniēs:ꝛ ide delectamur:ꝛ per hūc modum apphēsio est oīs delectatōis cā.vñ nihil phibz delectatōi que sic ex apphēsiōe causat' siue sensibili siue intelligibili aliqd ɔ̄riū cē:alias nulli delectatōi essz tristitia ɔ̄ria.Alio mō ex pte ipsi⁹ apphēsionis:vt cū gs delectat' non qdē de apphēso:sz de ipsa apphēsione qua apphendit:ꝛ sic p se loquēdo delectatōi q̄ ex q̄cūq̄ apphēsiōe causat' nō pōt esse tristitia ɔ̄ria:oz.n.hꝫ tristitiā ēt ex aliq̄ apphēsiōe causatā esse:ɔ̄ria.n.circa idez sunt:apphēsio aūt p se loq̄ndo nullo mō pōt tristitiā facere:qz illud solū tristitiā facere pōt qō est ɔ̄riū:nulla aūt apprehensio inq̄tū hꝫ est ɔ̄ria vel repugnans apphēdēti:imo est pfectio ipsi⁹:qz spēs gb⁹ fit apphēsio sūt pfectōes apphēdētis:vñ nulla apphēsio nec sensibilis nec ītelligibil' p se loq̄ndo tristitiā causat:sz delectationē trīs:qñq̄ plus qñq̄ min⁹:ꝛz q apphēsio est pfectior ꝛ delectāti ꝯuenientior.vñ phꝫs dic in io⁹ Ethy.q pfectissima ac p hec delectabilissima visio est visus optimi dispositi ad pulcherrimū sub visu cadētiū.Per accns aūt ɔ̄tingit ex apphēsiōe cāri tristitiā dupl'r.vno⁹ ex pte apphēdēntis:q.d.apphendit p organū aliqō corpale cui pōt accidere lassitudo ꝛ corruptio pp organi pmutationē:ꝛ sic apphensio sensitiue pt̄ p accns ē ɔ̄tristatiua:apphēsiua vo itellectiua nō nisi p accns valde remotū inq̄tū.s.ɔ̄sideratōi intellect⁹ adiūgit opatio sensitiua ꝫ viriuz:ex qb⁹ accidit in ɔ̄sideratōe itellect⁹ nr̄i lassitudo:qō nō esset si sine fantasmatib⁹ itelligere possem⁹.Alio mō ex pte ipsi⁹ effect⁹ apphensionis inq̄tū ex hoc q apphensioni vacauimus aliqō dānū incurrim⁹:vtputa si ex hoc ipedimur ab aliq̄ vtiliori vel ptrahimur in pctm occasional'r:sed tūc ꝓprie loq̄ndo nō causat' tristitia ex apphēsiōe.sed ex ɔ̄sideratiōe effect⁹ apphēsionis.ꝛ iō ꝓprie loq̄ndo delectatiōi q̄ est ex hoc qō est ɔ̄siderare ꝑm ītellectū nō est aliqua tristitia contraria.

¶ Ad ꝑmū ġ ꝛ z^m pz rn̄sio ex dictis.¶ Ad 3^m dōm:q opō ɔ̄ria habitui scie qñq̄ ꝓcedit ab aliq̄ sciēter:ꝛ tūc tal' opō est habitui ꝯueniēs:qz per habitū scie nō solū cognoscim⁹ id qō est rectū:sed ēt id qō est erroneū:vñ ēt scire aliqd eē erroneū est de pfectōe scie.Si aūt ɔ̄sideratio scie ɔ̄ria ꝓcederet ab aliq̄ nesciēter:vtputa cū gs hz falsam ɔ̄sideratiōne quā estimat verā adhuc talis ɔ̄sideratio erit ōlectabilis.qz apphēdit' vt ꝯueniēs:q̄uis nō sit ꝯueniēs:sicut ꝛ iusto eēt opō iniusta delectabilis si eā estimaret eē iustā.

¶ Ad 3^am.q.dōz:q tā delectatio q̄ tristitia ɔ̄sequunt' cām aliquā apprehensam:vñ ꝛ pūt dupl'r ɔ̄siderari.vno mō ex pte cause delectātis vel ɔ̄tristātis:alio mō ex pte apphensionis quā delectatio ꝛ tristitia seq̄t:cā aūt delectatōis est bonū ꝯueniēs ꝯiūctū:tristitie vo repugnās malū ꝯiūctuz:pōt aūt ī ueniri aliqō bonum qō total'r ꝯueniēs est:nec ex aliq̄ pte dissonātiā hz:nō aūt pōt ī ueniri aliqō malum:qō ita sit dissonū qō q̄tū ad nihil ꝯueniēs sit:qz non est aliqd pure malū qō ꝑm aliqd nō sit bonuz:ꝛ iō cā delectationis pfecti⁹ se hz ad delectādū q̄ cā tristitie ad ɔ̄tristādū gn̄aliter loquēdo:sed in spāli non pōt vna regula dari ꝓpter diuersos ordines causaꝝ in malitia ꝛ bonitate:vñ quedā cā delectās excedit ɔ̄tristātē aliquā ꝛ ecōuerso:sed ex pte apprehēsionis tristitia ꝑm gen⁹ gn̄al'r loquēdo delectationē excedit:eo q res sīles minus sentiunt' q̄ res ɔ̄rie:vñ cum ꝯueniēcia delectationē causet:repugnātia vo tristitiā quātum ad apphēsionē tristitia delectationi ꝑualet:q̄uis in speciali aliq̄ delectatio alicui tristitie ꝑmieat q̄tū ad apprehensionē.Dicēdū ġ est q si ꝓpe loquamur delectatio vehemētius afficit q̄ tristitia:sed tristitia magis sentit' q̄ ōlectatio:sic etiā ꝛ amor rei pn̄tis:vt Aug.dic̄ io⁹ de trini.

¶ Ad ꝑmū ġ dōz:q magis fugit' tristitia q̄ appetat' delectatio:qz magis sentit'.¶ Ad z^m dōm:q oīs tristitia per se loquēdo est mala vt ifra dicet':q̄uis ꝑ accns possit eē bona:sed nō oīs delectatio est bona per se loq̄ndo:iō tā boni q̄ mali fugiūt tristitiā quālibet:sed nō oēs delectationes q̄libet appetūt.¶ Ad 3^m dōz:q plurib⁹ modis pōt ipedir aliq̄ opatio q̄ pficiꝫ:qz nō pficit' nisi oīb⁹ causis ɔ̄curentib⁹:ipedit aūt opatio si qōcūq̄ eoꝝ que sunt ad opatōez necessaria impediat':ꝛ iō oīs tristitia opationē aliquā impedit inq̄tū est ɔ̄ria operāti:nō autem oīs delectatio coadiuuat ad operādū.imo extranea impedit inq̄tuz auertit intētionem ad aliud q̄ attētio que nēcia est ad pfectē agēdū:sed ꝓpria delectatio ꝛ operantē expedit cum quodāmodo corroborādo inquātū est cōueniēs ꝛ attētionem eius facit inherere ad opationē delectabilem.

Ad quartum sic ꝓcedit'.Videt' q quelibet delectatio sit bona:omne enim qō ɔ̄iunctum alys facit eligibilioza est per se bonum:sed delectatio cōiuncta quibuscūq̄ bonis facit ea eligibilioza.ġ delectatio est per se bonum:ꝛ sic quelibet delectatio bona erit.¶ ℙ.nihil appetit' nisi bonum:sed vnūquodq̄ est appetibile ex hoc q est delectabile:ergo delectatio per se loquēdo est bona:ꝛ sic idē quod ꝑius.¶ ℙ.omne esse inquantum huiusmodi est bonū.ergo ꝛ illud quod est vltima entis pfectio vniuersaliter est bonum:sed delectatio est vltima entis pfectio:pficit enim opationē que est act⁹ secundus:vt per phꝫm pz.ergo omnis delectatio est bona.

¶ Sed cōtra:illud qō fugit virtuosus est malū:sed delectationē fugit tēperat⁹:ergo delectatio est mala.¶ ℙ.illud qō iudiciū rōnis impedit est malū:sed delectatio cor rūpit estimationē prudētie.vt dicit' in 6° Ethy.ergo delectatio est mala.¶ ℙ.illud cuius desideriū facit aliqd malum est per se malū:sed desideriuz delectationis facit aliquos malos sicut ītēperatos:qui delectationē ꝓsequunt' vt finē:ꝛ blādos qui ad delectationem solūmodo vulcia loquunt'.ergo delectatio est mala.

¶ Ulteri⁹ videt' q nō oīs tristitia sit mala:nullū.n.salutiferum est malū.sed aliq̄ tristitia est salutifera:que eni ꝑm deū est tristitia pniam ꝛ salutē stabilē operat'.z.Cor.7°.ergo aliqua tristitia est bona.¶ ℙ.nullū laudabile est malus:sed alique tristitie sunt laudabiles:sicut misericordia que est tristitia de aliēo malo:ꝛ penitētia que est tristitia de peccatis ꝓteritis ergo non omnis tristitia est mala.

¶ ℙ.sicut delectatio se habet ad bonū ita tristitia ad malum:sed non oīs delectatio est bona:ergo nec oīs tristitia est mala.¶ Sed cōtra:omne illud quod impedit opationem rectā est malū:sed oīs tristitia opationē impedit:vt patz in io⁹ Ethy.ergo omnis tristitia est mala.¶ ℙ.quod adiunctū alicui facit ipsum minus bonū est per se malum sed tristitia cuicūq̄ bono adiuncta facit ipsum minus eligibile.vnde.z.Cor.9.dicit'.Non ex tristitia aut ex necessitate.hilarem enim datorem diligit deus:ꝛ eadem ratio ē cuiuscūq̄ virtutis actui tristitia adiungatur.ergo tristitia est scōm se malum.

¶ Ulterius videt' q aliqua delectatio sit optimū:illud.n. quod est vltimus finis est optimum:sed delectatio est vltimus finis:vt.n.dī i 7°.Ethy.Est finis ꝛ architectō:architectonicarū aūt fines sunt nobiliores ꝛ desiderabiliores:vt dī in ꝑmo Ethy.ġ delectatio est optimum:¶ ℙ.dī in z°celi ꝛ mūdi:oīs res est ꝓpter suam operationē:sed operatio est ꝓpter delectationē:cum delectatio sit operatōis perfectio vt dī in io⁹ethy.ergo delectatio est vltim⁹ finis.

¶ Ad illud qđ desiderat tm̃ ꝓpter se. ⁊ nunq̃ ꝓpter aliud est vltim⁹ finis: sed delectatio est hꝺ: stultũ. n. est q̃rere q̃re aliqs velit delectari. g̃ delectatio est vltim⁹ finis. ¶ Ad illud q⁹ oẽs appetũt: ⁊ cũ cui⁹ ꝺrio nihil est eligibile: vñ eẽ optimũ ⁊ vltim⁹ finis: sed oẽs delectatione appetũt: ⁊ pueri ⁊ bestie ⁊ boies sapiẽtes ⁊ isipiẽtes: nec aliqꝺ bonũ essz eligibile: si essz triste: nec ẽt possz pone in aliq̃ bono ꝓtinue pseuerare si esset triste. g̃ delectatio est optimũ. ¶ Sz ꝺ. vltim⁹ finis hoĩs ⁊ optimũ eius est btitudo ipsius: sz beatitudo nõ est delectatio: sed magis opatio: vt ex supra dictis pz. g̃ delectatio nõ est optimũ. ¶ Ad. ſm platonẽ delectatio est gñatio sensibilis in nãm: sed nulla gñatio est optimũ: qz gñatio est mot⁹ ad pfectionem: g̃ nulla delectatio põt esse optimũ. ¶ Ad. oẽ qꝺ eligit: eligit in ordie ad optimũ. sed sic dic pbs in io⁹ Ethy. circa multa studiuz facere/mus ẽt si nullã delectationẽ iferrẽt: puta videre: recoꝛdari: scire: ⁊ vtutes hr̃e. g̃ delectatio nõ est optimuz. ¶ Ad. oẽ illud qꝺ a nã ordinat ad aliqd nõ est vltim⁹ finis: sed natura ordinat delectationẽ ad opationẽ: vñ opationib⁹ nutritiue ⁊ generatiue ordinatis ad ꝓseruationẽ idiuidui ⁊ speciei nã delectationẽ apposuit: vt ad hec opa a ĩalia magis ĩclinarent. g̃ delectatio nõ est optimũ vel vltim⁹ finis.

¶ Rñdeo ꝺoz ad ꝑmã. q. q⁹ delectatio dupl'r põt ꝓsiderari: vno modo inq̃tũ est delectatio: alio modo inq̃tũ ẽ hec delectatio. delectatio g̃ inq̃tũ est delectatio aliqꝺ bonuz noiat: sed inq̃tũ est talis delectatio: põt rõnẽ mali hr̃e ex pte eius ex quo specificat: sic ẽt oĩs actio: q̃ztuz ad hoc qꝺ hz de nã actõis est bona: sed quãtũ ad hoc qꝺ adiungit defectu aliqua actio est mala. Similr ẽt inq̃tũ alicui delectationi adiungit defectu: scꝺm hoc adiũgit ei de malo: hoc aũt mõ adiungit defect⁹ delectationi quo ⁊ opationi: cũ delectatio ex opatiõe causet: ⁊ sic ex deficiẽti operatione deficiet delectatio: ⁊ iõ vt dr̃ in io⁹ ethi. sicut opões differũt abiuicẽ bonitate ⁊ malitia: ita ⁊ delectationes vt ſm hoc delectatio dicat bona q⁹ ex bona opatiõe ꝓcedat mala vo que est de mala opatione. ¶ Ad ꝑmũ g̃ ꝺõ. q⁹ delectatio que fat bona eligibilioꝛa est delectatio eius ppria vtpote cũ iustus delectat de iusta opõne: sed si delectationes intẽperati adiũgerent opationib⁹ iustis non facerent eas delectabilioꝛes: vñ nõ segt oẽs delectatões eẽ bonas.

¶ Ad z^m ꝺõm: q⁹ nõ solũ appetit bonũ: sed ẽt apparẽs bonum: qz aũt oĩs delectatio ex hoc q⁹ est delectatio bona ẽ q̃ztũcũqz ex aliq̃ adiũcto efficiat mala: hz vñ apparere possit bona: ⁊ per ꝺns vñ possit appeti: ⁊ sic appetibilis est nõ habẽti rectũ iudiciũ: sed hñti rectũ iudiciũ delectationes quedam appetibiles non sunt sicut prudens ⁊ temperat⁹ nõ appetit delectationes intemperati. ¶ Ad tertium dicendum: q⁹ illa ratio nõ ꝓbat delectationem esse bonum nisi inq̃tũ est delectatio: sed qz ex rõnib⁹ que sunt in ꝺriũ qdã ostẽdere volebãt oẽm delectationẽ esse malaz: iõ ad eas ẽt rñdendũ. ¶ Ad ꝑmũ g̃ ꝺõz est q⁹ vtuosus nõ fugit quãlibet delectationẽ: imo ppriã delectationẽ amplectit qꝺ est delectari in opib⁹ vtutũ: fugit aũt delectationes ioꝛdinatas: ⁊ has ꝓcedimus malas esse. ¶ Ad z^m ꝺõz: q⁹ non q̃lz delectatio ipedit iudiciũ rõnis: sed delectatio ĩmoderata ⁊ exĩnea sic delectatio coꝛporalis iudiciũ rõnis ptur/bat si sit vehemẽs: sed spũalis delectatio iudiciũ rõnis cõfortat: qz vnusq̃sqz attẽtius opat in his in q⁹ delectat: vt dr̃ io⁹ Ethy. ⁊ sic ẽt nõ sequit oẽm delectationẽ esse malã.

¶ Ad z^m dicẽdũ: q⁹ ille delectationes que faciũt hominẽ malũ nõ sunt dicẽde simpl'r ⁊ vere delectationes: qz nõ sũt ꝺueniẽtes homini inq̃tũ est homo: sed inquãtũ bonũ hominis est in eo quodãmodo coꝛruptũ: sic ẽt nõ est dicẽdũ dulce simpl'r qꝺ vr̃ hñti coꝛruptũ gustum: ⁊ dato ẽt q⁹ sint delectationes vere: differũt tamen specie ab illis delectationibus que bone sunt.

¶ Ad z^m. q. ꝺõz: q⁹ aliqd dicit bonuz dupl'r: vno modo vt per se eligibile: alio mõ vt ordinatuz ad illud: sic potiones austere non sunt p se bone vel appetibiles: sed solũ inq̃tũ sunt vtiles ad sanitatẽ: tristitia g̃ nulla per se loquẽdo est bona vt per se appetibilis: vñ etiã Aug. dic in li. de cõfes. tolerari eas iubet nõ amari. s. tribulationes ⁊ tristitias: cuius rõ est: qz oĩs tristitia ꝓcedit ex aliq̃ icõueniẽti: habere aũt aliqꝺ icõueniẽs non põt esse per se appetibile: sed tm̃ aliq̃ tristitie sunt bone vel appetibiles inq̃tuz sunt vtiles ad aliqd vel ad expellẽdũ prauas ꝺlectationes: vel ad aliquid hꝺ. ¶ Et per hoc pz rñsio ad ꝑmũ: qz illa tristitia fz deũ esse dr̃ ⁊ salutifera que ordinat ad salutẽ. vñ nõ seqnitur q⁹ sit bona nisi vt medicina quedam. ¶ Ad z^m ꝺõz: q⁹ tristitia nõ põt esse laudabilis nisi ex suppositione alicui⁹ mali existentis: suppositꝺ. n. miseria laudabilis est miseri/coꝛdia: ⁊ simil'r peccato ꝓexistẽte eligibilis est pnia: tũ vbi est bono ꝛ pfectio: nec est locus misericoꝛdie: nec pnie. vñ nõ sequit q⁹ tristitia sit bona simpl'r: sed ſm qꝺ tm̃. ¶ Ad z^m ꝺõz: q⁹ q̃libet oĩs tristitia ſm se sit fugiẽda: non tm̃ sequit q⁹ oĩs ꝺlectatio sit ſm se appetẽda ⁊ bona. ¶ Ad hoc enim q⁹ aliqd sit bonũ oz multa ꝓcurrere: q̃ꝛ q̃ꝺlibz ꝺficiẽs rõnẽ mali iducit: ⁊ ita oẽ illud qꝺ hz aliqd de malo est fugiẽdum: nec tm̃ omne illud qꝺ hz aliqd de bono est simpl'r appetendũ: ⁊ sic oĩs tristitia inq̃tũ aliqd hz de ꝺfectu est fugienda: nõ autem omnis ꝺlectatio est appetenda: quãuis habeat aliquid de bono.

¶ Ad z^m. q. dicẽdũ: q⁹ de ꝺlectatione fuit triplex opĩo: vna fuit epicuroꝛ: q ponebãt ꝺlectationẽ inq̃tũ hꝺ eẽ optimũ volẽtes p hoc ẽt oẽm ꝺlectationẽ esse bonã: alia fuit opio stoycoꝛ ⁊ platonicoꝛ: q ponebãt oẽm ꝺlectationẽ eẽ malam. Tertia fuit opĩo Aristotelis ⁊ pipateticoꝛ: q posuerunt quasdã delectationes esse bonas ⁊ quasdaz malas: ⁊ q⁹ nihil pbibet aliquã delectationẽ esse optimũ in genere humanoꝛ bonoꝛ: ꝺlectatio. n. opationẽ ꝓsequit: vñ cũ aliq̃ opatio sit optimũ in genere humanoꝛ bonoꝛ qꝺ est felicitas: ⁊ ꝺlectatio ipm ꝓfs optimũ erit: nec illa duo sunt cõsiderãda q̃si duo bona: sed q̃si vnũ bonũ: sic. n. ex pfectiõe ⁊ pfectibili fit vna res pfecta: ita ex ꝺlectatõe ⁊ opõne fit vna opatio pfecta: que ẽ felicitas: cuz ꝺlectatio sit opõnis pfectio: vt dr̃ in io⁹ ethy. Quid aũt hoꝛ sit pp alteꝛ eligẽdum: vtꝛ. s. ꝺlectatio pp opõnẽ vel ecõuerso. pbs ibi isolutũ relict. Sz tm̃ fz rei vitatẽ vñ ꝺõz: q⁹ ꝺlectatio ad opationẽ ordinet sic ad finẽ: sic oẽs pfectões scẽ nõ pp aliud sunt nisi pp sua pfectibilia pficiẽda: ꝺlectatio aũt est q̃daz pfectio opõni supueniẽs vt decoꝛ iuuentuti. vñ ꝺlectatio ad opõnẽ ordinat. Sic g̃ ꝑpe loquẽdo ꝺlectatio aliq̃ nõ ẽ optimũ: sz est aliqd optimi. s. felicitatis: felicitas. n. ꝺlectationẽ icludit: vt pz p pbm in io⁹ Ethy. Sic g̃ ad vtraspz rõnes rñdẽdũ est. ¶ Ad ꝑmũ g̃ ꝺõz: q⁹ ꝺlectatio dr̃ eẽ finis architecton: nõ qz sit architectonice. s. ciuil' finis vltimus nisi forte inq̃tũ est aliqd vltimi finis: vt dcm̃ est: dr̃ autez esse finis architecton vt regula qdã ad quã architecton. s. ciuilis oĩa iudicat: vñ ibi subiũgit. Ad quã respicientes hoc qꝺ bonũ: p̃ qꝺ malũ dicim⁹: ex hoc. n. aliqs bon⁹ cognoscit q⁹ delectat in bonis: malus aũt ad hoc q⁹ ꝺlectat ĩ malis. ¶ Ad z^m ꝺõz: q⁹ ꝺlectatio nõ est pfectio opõnis a qua opõ spẽz hẽat: sz magis q̃ supaddit ei p modũ pfectõis secunde: sic sanitas ad hoĩez se hz: ⁊ nõ sic aĩa. Hoc aũt iter est ĩter pfectões ꝑmas ⁊ secũdas. q⁹ ad ꝑmã pfectionẽ ordinat pfectibile sic ad finẽ vt materia ad formam: sz ecõuerso secũda pfectio ordinat ad pfectibile: vt. s. pfectibile per eam esse perfectũ habeat: ⁊ sic delectatio ad operationem ordinat. ¶ Ad z^m dicendum: q⁹ de illis ordinatis ad finẽ consueuimus querere ppter quem fiant que fini non sunt coniũcta: de his vo que fini coniungunt talis questio non fit: qz statim apparet ea esse appetibilia: ⁊ quia dele-

etatio nō est ꝺiūcta opatōi pfecte que est finis:iō nō ꝺsueuit q̄ri ꝓpter gd aliḡ velit delectari. Et ꝓterea delectatio dicit getationē appetit⁹ in aliq̄.vñ querere q̄re aliḡ velit delectari:ē idē qō q̄rere:q̄re velit appetituꝫ suū getari:qō idē est:ac si q̄rereť q̄re aliḡ velit finē volūtatis ꝺseq. ℣i cet aūt opatio aliq̄ sit finis:tñ opatio de suo noīe non ipoꝛtat rōnē finis vel getationē in fine:ꝛ ide est q⁹ magis q̄rimus ꝓpter qd vis opari q̄ ꝓpter qd vis delectari. ¶ Ad 4.m ꝺoꝛ:q⁹ cuiuslibꝫ rei finis est sua pfectissima opatio:iō oēs delectationeꝫ appetūt qua opatio pficiť:sic̄ ꝛ ꝓpriam opationē pfectaꝫ:ꝛ sic̄ accidit erroꝛ in appetitu opōnis:qz gdā ĩsistūt opatōib⁹ exneis dimissis ꝓpꝛys opatiōibus:vt oēs mali sequētes opatōes bestiales ꝓtermissis humanis ita etiā gdā loco ꝓpriaꝝ delectationum exneas sequunť. ¶ Ad pmū ꝺo eoꝝ que obyciunť in oppositū ꝺōm:q⁹ nō q̄libꝫ opatio est felicitas:sed opatio pfecta quā oꝫ delectabilem esse:ꝛ sic delectatio est aliqd optimi. ¶ Ad zm ꝺōm q⁹ diffinitio illa platonis nō est ꝓueniēs:vt pꝫ p pbm in.7. ꝛ.x. Ethic.nō.n.delectatio in gñatione ꝓsistit:sed magis in esse generatū:tūc.n.res pōt hre ꝓpriā opationē que ē delectatōis cā q̄ iā pfecta est:nō aūt que ē impfecta ꝛ in fieri. ¶ Alie due rōnes ꝓcludūt q⁹ opatio sit melioꝛ delectatione:ꝛ hoc quidem verum est:sed vtroq; ē melius opatio pfecta:cuius aliquid est delectatio.

Ad quintum sic ꝓcediť. videť q⁹ delectationes coꝛpales sint potioꝛes spūalib⁹: delectabile.n.inq̄tū est delectabile ē appetibile.g̃ in qō magis inclinať appetit⁹ est magis delectabile.sꝫ pluries ꝛ frequētius inclinanť ī delectatiōes coꝛpales q̄ spūales.ergo delectatiōes coꝛpales sunt altioꝛes spūalib⁹. ¶ ℣.maioris efficacie est res ipsa q̄ siłitudo rei.sꝫ delectatiōes coꝛpozales vtpote tact⁹ ꝛ gustus ꝓueniūt ex ipsis reb⁹ cōiunctis.delectatiōes aūt spūales vtpote q̄ sunt in cōtēplando ꝓueniūt ex siłitudinibus rerū qbus itelligimus.g̃ delectatiōes coꝛpales sunt potioꝛes spūalib⁹. ¶ ℣.vt Auicen.dicit in qnto de nālib⁹. Opatio causarū vtiliū pñtiuꝫ est efficacioꝛ q̄ opatio causarū vtiliū futurarū:ꝛ siłr opatio causarū vtiliū ad delectādū est efficacioꝛ q̄ opatio causarum vtiliū honestati:ꝛ siłr opatio eius qō est fm opinionēz est efficacioꝛ q̄ opatio eius qō est fm rōnē:sed opationes coꝛpozales ꝓueniūt ex bonis pñtib⁹ vtilib⁹ ad delectādū fm opinionē boni:delectatiōes vo spūales ꝓueniūt ꝑcipue ex bonis futuris honestis ꝛ fm rōneꝫ exñtibus. g̃ delectatio coꝛpalis est potioꝛ spūali. ¶ ℣.delectatiōes coꝛpales sua efficacia q̄q; rōnē euertūt ad coꝛpus ꝛ trāsmutāt:ꝛ iō idi gēt refrenari:vt pbus dicit in.7.Ethi. Cōcupiscētie venereoꝝ manifeste coꝛpus trāsmutāt ꝛ gbusdā insanias faciunt:delectatiōes aūt spūales hoc facere nō videnť. vnde ꝛ eas refrenare nō oꝫ.g̃ coꝛpales sūt potioꝛes spiritualib⁹. ¶ Sꝫ ℈ est qō pbs dicit in.x.Ethi.q⁹ ōlectabilissima opatio est illa q̄ est fm sapiētiā:videť.n.pbia admirabiles delectatiōes hre puritate ꝛ firmitate:ꝛ ad hoc est ēt qō dicit Eccī.24.ex oꝛe sapie. Spūs me⁹ sup mel dulcis:ꝛ hereditas mea sup mel ꝛ fauū. ¶ ℣.bonū est cā delectatiōis.sꝫ spūale bonū ꝑmineť coꝛpozali.g̃ ꝛ spūalis delectatio coꝛpozali. ¶ ℣.albius ē qō est nigro impmixtius:sꝫ delectatio coꝛpalis hꝫ admixtā tristiciā q̄ ei ℈riať:delectatiōi aūt spūali nō est aliq̄ tristicia ℈ria q̄ possit ei admisceri. g̃ delectatio spiritualis est potioꝛ coꝛpozali.

¶ Ulterius videť q⁹ iter delectatiōes coꝛpales nō est potissima illa q̄ est scōm tactū.spūalis.n. delectatio ē potioꝛ q̄ coꝛpalis.g̃ ꝛ q̄to aliqua delectatio coꝛpalis est spūali vicinioꝛ tāto est potioꝛ.sꝫ delectatio visus ꝛ audit⁹ est ꝓpinquioꝛ spūali delectatiōi q̄ delectatio tactus. g̃ est potioꝛ. ¶ ℣.delectatiōis cā est ꝓceptio ꝓuenientis.sꝫ visus inter alios sensus ē magis ꝓceptiuus ꝛ cognoscitiuus, vt pꝫ per pbm in ꝑ meta.g̃ ꝛ delectatio visus ē potissima iter coꝛpales. ¶ ℣.ꝑcipue delectatōes tact⁹ sunt in actib⁹ nutritiue ꝛ gñatiue.actus aūt illi sunt cōes ēt plantis in gbus nulla delectatio ĩuenił.g̃ tact⁹ hꝫ minimū de delectatōe. ¶ Sꝫ ꝺtra ē q⁹ tēperātia ē circa maximas delectationes ꝛ tristicias coꝛpozales.est aūt circa delectatiōes tact⁹:vt ꝺr in.3. Ethi.g̃ delectatiōes tact⁹ sunt potioꝛes alys coꝛpozalib⁹. ¶ ℣.delectatiōi coꝛpali opponiť doloꝛ.sed doloꝛ ꝑcipue ad sensuꝫ tact⁹ ptinet:cū ex diuisiōe cōtinui ꝓueniat.g̃ et inter delectatiōes coꝛpales delectatio tact⁹ ē potioꝛ.

¶ Ulterius videť q⁹ iter delectationes spūales delectatio que ē in opib⁹ actiue sit potioꝛ ea q̄ est in opibus ꝓtēplatiue.delectatio.n.ad affectū ptinet:sꝫ actiua vita ex rectitudine volūtatis depēdet:ꝓtēplatiua vo magis ꝓsistit ī pfectiōe itellectus.g̃ delectatio in opibus actiue ē potioꝛ delectatiōi q̄ est in opib⁹ ꝓtēplatiue. ¶ ℣.delectatiōis cā ē opatio cōnālis habitus.sꝫ habitus vtutū mozaliū q̄ perficiūt in actiua magis mouēt ꝑ modū nature q̄ habit⁹ itellectualiū vtutū:sciēs.n.sine difficultate pōt aliqō falsum ꝓsiderare:sꝫ iustus non pōt sine difficultate opari iniusta: vt ꝺr.5.Ethi.g̃ delectatio vtutū mozaliū q̄ ad actiuā pertinēt est potioꝛ delectatiōe itellectualiū q̄ ptinēt ad ꝓtemplatiuā. ¶ ℣.cōueniētia ē rō delectationis.sꝫ delectatio magis ꝓuenit cū vtute mozali q̄ cū intellectuali:ꝛ vtutes ꝛ maliciā mozalē circa delectationē ꝛ tristiciā ponim⁹:vt ꝺr in.2.ꝛ.7.Ethi.g̃ delectatio actiue potioꝛ ē delectatione ꝓtēplatiue. ¶ Sed ℣.opationib⁹ ꝓtēplatiue nō admisceť amaritudo aut tediū.vñ Sap.7. Nō hꝫ amaritudinē conuersatio illius.s.sapie:nec tediū ꝓuictus illius. sed opationes actiue vite sunt multis amaritudinib⁹ resperse.g̃ delectationes ꝓtēplatiue vite sunt potioꝛes. ¶ ℣.q̄to aliqua opatio est delectabilioꝛ tanto magis pōt cōtinuari.sꝫ opatio cōtēplationis maxime pōt cōtinuari.vt ꝺr in.7.Ethi. ergo opatio cōtēplationis est maxime delectabilis.

¶ Ulterius videť q⁹ in beatis oībus ē equalis delectatioꝛ qz vt ꝺr in glo.i.Coꝛ.15.sup illud. Stella differt a stella in claritate:in disparī claritate erit par gaudiū. ¶ ℣.in beatis erit pfecta charitas.vñ vnusquisq; pfecte implebit illud ꝑceptum. Diliges ꝓximuꝫ tuuꝫ sicut teipsuꝫ.g̃ tantuꝫ gaudebit vnusquisq; de bono alterius sicut de bono suoꝛ ꝛ sic videť q⁹ oēs equale gaudiū habebunt. ¶ ℣. gaudiū nō diminuiť nisi ex aliquo impedimento:sed in nullo beatoꝝ erit aliquod impedimentū gaudy:cum igiť omnibus sit vna gaudendi ratio.s.dei visio:videť q⁹ omnes equalr gaudebunt. ¶ Sed cōtra.homines assumunť ꝓ diuersitate meritoꝝ ad diuersos oꝛdines angeloꝝ. sic̄ dicit Greg. sed nō in oībus angelis est equale gaudiū.vñ dicit Aio.7. cap.ce.hierā.q⁹ supꝛema hierarchia est sola digna.effecta domestica vnitate diuine refectionis per quam refectionem delectatio intelligitur.ergo nec omnes beati equalr gaudebunt. ¶ ℣.visio dei in beatis erit causa delectationis.sed quidam sancti clariꝰ deum videbunt:vt supꝛa dictum est.ergo nō oēs equaliter delectabuntur.

¶ Rndeo ꝺōm ad.i.q.q⁹ sicut aliquid ꝺr duplr magis notum:vel simplr vel quo ad nos:ita pōt vna delectatio potioꝛ altera iudicari:vel simplr:vel quo ad nos. Loquēdo igiť simplr delectatio spūalis incōparabilr ꝑmineť coꝛpozali ꝓpter sex rōnes. Prima:qz spūalis pfectio q̄ spūalē delectationē causat incōparabilr pfectionem coꝛpozaleꝫ excedit que causat delectationē coꝛpozalē. Scōa:qz cum hoc sit melioꝛ ē delectāti ꝓueniētioꝛ vnusqsq; enim maxime est illud qō est in eo perfectissimū:vt pꝫ per pbm in.x. Ethic. In nobis aūt pfectissimuꝫ est spūalis natura scōm quā res spūales sunt nobis ꝓuenientes:sicut in vnoquoq; forma ē potioꝛ materia:ꝛ id qō ꝓuenit nobis fm spiritualem naturā est nobis cōuenientius:ꝛ ꝓpter hoc quātuꝫ

est de se natū est magis delectare. Tertia: qr pfectio spūa/
lis est nāl'r magis dilecta q̄z corpalis: r hoc expimento pz:
boīes.n. multa sustinēt icōmoda corpalia vt vitēt īfamiā
vel hēant victoriā seu eminētiā que sunt pfectiones itelli
gibiles r nō corporales: q̄to aūt aliqd magis diligīt tāto ha
bitū magis delectat: vñ dicit pb̄s i. vii°. de aīalib⁹ q⁹ amato⁹
qñ diligit aliqd afficīt ad id qō comp̄hēdit de deo: q̄uis
aliqñ qō cōprehēdit sit modicū q̄tū ad multa que comp̄/
hendit de alys reb⁹: r sic qua cognitio quā hēm⁹ de substā
tys spūalib⁹ celestib⁹ est nobis delectabilissima. Quarto:
qr cū ɔiūctio sit delectationis causa q̄to aliqd vehemen/
tius ɔiungīt magis delectat: res aūt spūales itellecte inti/
mius nobis ɔiungunt q̄z res corpales appb̄ese per sensuz:
sensus.n. per appb̄ensionē ɔiūgit reb⁹ corpalib⁹ quasi superfi
cialiter tm̄: sed itellect⁹ ptingit vsq; ad ītimā rei gditatez.
vnde delectatio itelligibilis est potior q̄z sensibilis. Quin
to: qr cū opatio sit causa delectatōis per hoc q⁹ pcedit ab
operāte pfecto: sicut cū pficīt per habitū: q̄to in operāte
inuenīt maior pfectio respectu opationis: tāto eis opatio
est delectabilior: mot⁹ aūt est act⁹ impfecti. vñ opationes
admixte motui intantū deficiūt a pfectiōe delectationis
inquātū motui adiūgunt: ex motu.n. lassitudinē iducūt: r
ideo cum opationib⁹ corporalib⁹ adiūgat mot⁹: opatiōes
aūt spūales sint a motu remote: spūales delectatōes erūt
corporalib⁹ puriores: r per ɔsequēs vehemētiores. Sexto
qr spūales delectatōes sunt diuturniores r firmiores cor/
poralibus: vtpote ex causis incorruptibilib⁹ r īmobilibus
pueniētes. Loquēdo aūt de delectatione quo ad nos
delectatio corporalis ē nobis pceptibilior ppter quatuor
rōnes. Primo: qa res corpales sensibiles magis pcipim⁹
q̄z res spūales: eo q⁹ oz ex sensibilib⁹ puenire in intelligibi
lia: añ delectationē aūt regrit pceptio ɔueniētis: r ide est
q⁹ plures īclinant ad delectatiōes corpales q̄z ad spūales
qr plures cognoscūt sensibilia q̄z itelligibilia. Secō ppter
dispōnē affect⁹ nostri qui est assuet⁹ delectationib⁹ corpo/
ralib⁹. vñ sicut gustus īfect⁹ nō pcipit dulcedinē puraz: ita
etiā affect⁹ nr̄i delectationib⁹ corporalib⁹ inquinati: dele/
ctatiōes purissimas. s. spūales pcipe nō pñt: r iō boīes virtuosi qui hñt affectū depuratū a corpalib⁹ delectatōibus
magis spūalib⁹ ōlectationib⁹ fruunt: vñ r pb̄s dicit in io°
Ethy. q⁹ illa est potissima delectatio que videt potior vir
tuoso. Tertio: qr delectationes corporales ppingores sūt
virtutibus corporalib⁹ motiuis. vñ ex delectationib⁹ r do
loribus corporalib⁹ statim sequīt corpis trāsmutatio: non
sūt ex delectationib⁹ r tristitys spūalib⁹ nisi sint adeo fo
tes q⁹ ex eis fiat redūdātia in appetitū sensibilē: transmu
tationes aut̄ corporis maxime pcipiunt. vñ r delectatio
corpalis magis pcipit q̄z spūalis. Quarto: qr vt dic̄ Aug⁹.
8°. cōfes. gaudiū vl' ōlectatio maior segt̄ vbi maior mole/
stia p̄cessit: in reb⁹ aūt corpalib⁹ ɔtiue molestamur ppter
ɔtinuos mot⁹ qui oēs cū labore quodā sunt: sed in reb⁹ spi
ritualib⁹ nō iueniunt hm̄ molestie. vñ delectatiōes corpa/
les apparēt vtpote magis e vicino remediū pbētes ɔ mo
lestias corpales. vñ fm pb̄m in 7°. Ethy. corpales delecta/
tiones appetunt vt medicine quedā cōtra corpales mole
stias: r ppter hoc iuuenes in qb⁹ nā laborat ɔtinue ex au
gmēto corporis r alys motib⁹ magis afficiunt ad delecta
tiones corporales: r sil'r melācolici quor corp⁹ semp mor
det ex malitia cōplonis sunt in vehemēti appetitu dele/
ctationis: vtpote semp īdigētes medicina: vt ibidez dicit
pb̄s. Ad pmū g̃ dōz: q⁹ rō illa pcedit de cōparatōe dele
ctationū quo ad nos. Ad z^m dōz: q⁹ p filitudies spūales
nobis ɔiūctas magis ptigim⁹ ad ītima q̄z p ipsam ɔiūctio/
nem realē que nobis fm sensum exhibet: cū tact⁹ r gust⁹
nō cognoscāt nisi accūtia: itellect⁹ vo ipsam rei gditatem.
Ad 3^m dōz: q⁹ Auicēna ibi logt̄ de cōparatione delecta
tionum quo ad nos. vñ ɔriū dicit in sua Mēta. loquēs de
cōparatione delectationū fm se: vbi dicit q⁹ delectatiōes
corpales nō sunt etiā nominande delectationes respectu
spūaliū. Vel pōt dici q⁹ Auicēna ibi logt̄ de ōlectationib⁹
que in passiōe ɔsistūt que fiūt p motū spūs corpei aīalis.
vult.n. q⁹ hm̄ delectationes sensibiles minus ,pueniūt ex
reb⁹ spūalib⁹ q̄z ex corpalib⁹. Ad 4^m dōz: q⁹ delectatio/
nes corpales ,ppter hoc q⁹ faciūt trāsmutationē corpalez
magis q̄z spūalē: nate sunt rōnē īpedire sicut r alie trāsmu
tationes corpales: sed delectationes spūales: q̄uis mentē
ad se capiāt: tm̄ vsum rōnis in nullo īpediūt: vñ sobrie no/
minant: ideo aūt pōt in delectationib⁹ corpalib⁹ fm pb̄m
in 7°. Ethy. supabūdātia ɔueniri: qr nō sunt hoī fm ipas eli
gibiles: sz solū p accns. inq̄tū. s. sunt vt medicine corpales
tristitias pbibentes iō appetēde: r sunt seruata quadam
mēsura quā eis rō pfigit: r si eā exceſſerit noxie reputant
sed delectationes spūales appetunt fm seipsas q̄si homi
nāles r nō vt medicine cū nō hēant tristitias ɔrias: r iō
delectationib⁹ spūalib⁹ nullā mēsurā pfigit rō: sed quanto
sunt maiores tāto sunt eligibiliores.

Ad z^am. q. dōz: q⁹ delectationes sensus tact⁹ ɔparant̄ de/
lectationib⁹ alioz sensuū dupl'r. vno° q̄tū ad vehemētiā:
r sic delectatōes tact⁹ sunt aliis vehemētiores ppter q̄tu/
or rōnes. Primo qr tāgibile ɔiūgit nobis real'r: sed visibile
r audibile r odorabile ɔiūgit nob⁹ p aliqd sui: r tm̄ nullus
sensus ad īteriora rei īgredi pōt: res aūt corpalis efficacior
est ad delectādū corpal'r q̄z spēs rel vel aliqd a re causatū:
Secō qr tāgibilia sūt nobis magis ɔnālia: eo q⁹ ex calido
r frigido r humido: r sicco cōstituit aīal: r iō maiorē dele/
ctationem inferunt nobis tangibilia q̄z alia sensibilia: si/
cut r maiorem lesionem: quia eorum excellētie nō solum
corrūpūt vnū sensum: sed totū aīal. Tertio: qr cum sensus
tact⁹ sit q̄si fundam̄tū alioz sensuū rōne cui⁹ imobilitato
ei⁹ organo: oēs sensus īmobilitant̄: vt dī in li. de sōno r vi/
gilia: id qō in tactu accidit tā de delectatiōe q̄z de lesione
redūdat i hos sensus: r pp̄ hoc delectatio tact⁹ iter corpales
est vehemētior. 4°. qr ōlectatiōes tact⁹ sūt circa nēcia ad
ɔseruationē idiuidui r spēi: sīc in cibis r potib⁹ r venereis: r
pp̄ hoc apposita est ī eis maxia delectatio: ne ab aīalib⁹ ne/
gligāt̄: r ide ē q⁹ circa has ōlectatōes maxie ē tēpantia: vt
dī in z°. Ethy. Z°. ɔparant̄ delectatōes tact⁹ aliis ōlecta
tionib⁹ q̄tū ad nobilitatē: r sic sunt magis māles r magis
bestiales: r p ɔns min⁹ nobiles. Aly.n. sensus spūalius re/
cipiūt sua obta q̄z tact⁹: vñ r alia aīalia nō delectant̄ aliis
sensib⁹ nisi in ordie ad tactū. vt dī in 3°. Ethy. sed hoc dele/
ctat ēt eis inq̄tū ordinant̄ ad cognitionez solā. Ad. s. g̃
dōz: q⁹ ex hoc q⁹ delectationes alioz sensuū sunt ,ppingo/
res aliis delectationib⁹ spūalib⁹ q̄z delectatiōes tact⁹: pōt
hīi q⁹ sunt nobiliores: nō aūt q⁹ sint vehemētiores cū mo/
dū delectationū corpaliū nō trāscēdāt. Ad z^m dōm: q⁹
q̄uis visus sit magis pceptiuus aliis sensib⁹: tm̄ ei⁹ pceptio
est fm minorē ɔiunctionē ad rē q̄z in sensu tact⁹: r iō dele/
ctatio q̄ est de sensibili delectabili magis ē p tactū q̄z p vi/
sum: sz tm̄ delectatio q̄ est de cognitōe visus ē maior q̄z q̄ ē
de cognitōe tact⁹: sz hm̄ mō nō delectant̄ alia aīalia ī sentiē/
do: sz solū boīes in ordie ad sciaz quam ex sensib⁹ acgrūt:
vñ tal' delectatio cadit q̃dāmō in gen⁹ spūaliū delectatio
nū. Ad 3^m dōz: q⁹ q̄uis ea de qb⁹ sunt pcipue delectatio
nes tact⁹ iueniant̄ in plātis: nō tm̄ ea pcipiūt. vñ nō est ex
defectu perceptionis.

Ad 3^am. q. dōz: q⁹ delectationes que sunt in operibus spe
culatiue vite p̄eminent delectationibus que sunt in ope/
ribus actiue: r hoc propter quatuor ratiōes. Primo: quia
sunt nobiliores: vtpote ex nobiliorib⁹ rebus ,pueniētes:
actus enim vite actiue sunt fm conuersionem inferioris
partis aie ad ea que īfra ipsam sunt: sicut ad passiones cir/

ca quas morales vtutes ꝓsistũt ⁊ ad vsus bonoꝝ exterio-
rũ in qb⁹ aliq̃ vtutes ꝓsistũt: vt iustitia ⁊ liberalitas: sz act⁹
vite ꝺtemplatiue sunt ſm q⁹ aĩa ꝓuertit ad supiozẽ rõnez
ad res eternas que sunt supza ipsaz. Scõo qz sunt ꝓueniẽ-
tiozes: sicut.n.rõ in nobis excellit sensum: ⁊ ita id qõ est cõ
ueniẽtius rõni est nobis ꝓueniẽtius q̃ qõ ꝓuenit sensui: si-
militer speculatiuus itellect⁹ excellit practicũ: vñ pfectões
itellect⁹ speculatiui sunt boi ꝓueniẽtiozes. Tertio qz sunt
puriozes: opa.n.actiue vite sunt circa passiones sensitiue
partis ⁊ circa coꝛporales mot⁹: ⁊ sic admiscẽt eis de lassi-
tudine ⁊ materialitate: que nõ cõtigit de spũalib⁹ delecta-
tionib⁹. Quarto qz spũales delectationes sunt pfectiozes.
homo.n.ad opa vite actiue multis idiget: sed in opib⁹ ꝺtẽ-
platiue est sibi vnusquisq̃ magis sufficiens. vnde contem
platiue delectatio nõ ita patit defectũ: sic̃ delectatio acti-
ue: ex hoc q⁹ desit aliqd eoꝝ que ad pfectã opationẽ req-
runt. ¶ Ad ꝑmũ g̃ dõ. q⁹ affect⁹ se hz cõiter ⁊ ad actiuã: et
ad ꝺtẽplatiuã vitã: sicut.n. aliqs volẽs opa actiue exercet
ita ⁊ ꝺtẽplatiue opa: ⁊ sic in affectu est cõiter ꝺlectatio de
vtroq̃: sed causa delectationis ꝺtẽplatiue vite est in intel
lectu q̃tũ ad superiozẽ partẽ: causa vo delectatõis actiue
vite est in pte supiozi aĩe: affect⁹ aũt nõ min⁹ afficit ex his
que sunt supiozis ptis rõnis q̃ ex his que sunt iferiozis: sz
magis. ¶ Ad ꝛ^m dõz: q⁹ habit⁹ iclinat ad actũ dupl'r: vno:
ad hoc vt act⁹ exerceat: ⁊ sic iclinare ad actũ nõ est nisi ha
bit⁹ in pte appetitiua exñtis: qz appetit⁹ qui hz bonũ ⁊ finẽ
p ꝺbo mouet seipsum vt vim cognitiuã in actũ: ex deside-
rio.n.act⁹ vel finis pueit q⁹ aliqs aliquẽ actũ exerceat. dũ
modo nõ sit ex necitate nature: alioq̃tũ ad modũ agẽdi:
vt.s. illud qõ agit recte agat: ⁊ sic qlibet hit⁹ iclĩat ad actũ.
habit⁹ g̃ ꝺtẽplatiuus vtpote sapia vel itellect⁹ nõ itelligit:
ad hoc q⁹ aliqs vtat ꝺtẽplatõis actu: sed vt qñ vtit recte
vtat: sed ad hoc q⁹ vtat nõ iclinat nisi habit⁹ qui est i appe
titu nõ iferiozi sed supiozi vtpote charitas. vñ et charitas
ad vitã ꝺtẽplatiuã ptinet vtpote iclinans habit⁹ ꝺtẽplati-
uos ad act⁹ suos: sz habit⁹ actiue vite: vt virtutes morales
sunt in pte appetitiua: vtpote in irascibili ⁊ ꝺcupiscibili vt
tẽperãtia ⁊ foꝛtitudo. vñ habit⁹ isti iclinãt: ⁊ ad ℔ q⁹ agat:
⁊ ad hoc q⁹ recte agat: ⁊ pzo tãto nature cõparãt que est
ꝑn^m mouẽdi: nihilomin⁹ tñ illud in qõ iclinat habit⁹ specu
latiuus est nobis magis ꝺnãle q̃ illud in qõ iclinat hitus
actiuus. ¶ Ad ꝛ^m dõz: q⁹ delectatõis causa est cõueniẽtia:
nõ qdẽ delectatõis: sed cause eius ad delectatũ: ꝺlectatio-
nes aũt que cũ vtute morali ꝓueniũt sunt delectatões coꝛ
porales vel coꝛporalib⁹ admixte que sunt mã vtutuz mo-
raliũ: sed ꝺtẽplatiue vite ꝓueniũt alie nobiliozes delecta-
tiones. s. spũales: nõ tñ ita q⁹ delectatio sit contemplatio-
nis materia: sed ẽ ꝺtemplationem ꝓsequẽs.

¶ Ad 4^am. q. dõ. q⁹ itẽsio ꝺlectationis põt ꝓuenire ex duo-
bus. s. ex causa delectatõis que est foꝛtioꝛ: ⁊ ex dispõne de-
lectati que est ꝺlectatõis capaciozꝛ: causa aũt ꝺlectationis
ꝓxima est opatio: sed remota opationis obiectũ: sic̃ in de-
lectatione beatoꝝ de qua nũc agit causa ꝓxima est dei vi
sio: sed ꝑma causa est de⁹. Hec igit causa p^a vna est et cõis
oib⁹ beatis. vñ q̃tũ ad hoc coꝝ delectatio est equalis: vi-
sio aũt ⁊ dispõ ad delectationẽ nõ est eq̃lis: qz vn⁹ alio cla-
rius videt: vt ex.ꝰ. dictis pz. vn⁹ ẽt alio est delectatiõis ca-
paciozꝛ ꝓpter pfectiozẽ habitũ qui est lumẽ glie: ⁊ iõ qdam
magis delectant alys: q̃uis ſm qd oẽs equal'r delectẽtur
material'r loquẽdo: inquãtũ. s. gaudẽt de eq̃li re. s. de deo:
⁊ sic itelligit glo. iducta q⁹ in dispari claritate erit par gau
diũ. Unñ pz rñsio ad ꝑmũ. ¶ Uel dõz ad ꝑmũ q⁹ oiuz bea
toꝝ dr̃ esse par gaudiũ inq̃tũ vnusquisq̃ ad sũmũ gaudy
ꝓuenit ſm modũ suũ: sed modus vni⁹ erit amplioꝛ q̃ alte
rius: ⁊ ſm hoc gaudiũ vni⁹ erit mai⁹ gaudio alteri⁹: vt sic il
la paritas ipoꝛtet nõ eq̃litatẽ q̃titatis: sz ꝓpoꝛtõis. ¶ Ad
ꝛ^m dõ. q⁹ q̃uis in regno celoꝝ miꝛ gaudet nõ solũ de bo-
no suo: sed ẽt de bono supiozis: nõ tñ tm̃ gaudet de eo q̃tũ
supioꝛ: qz rõ gaudy in oĩb⁹ erit de⁹: ⁊ iõ q̃to aliqs plus gau
det õ õo tãto plus gaudebit de q̃cũq̃ alio. vñ supioꝛ plus
gaudebit de bono iferiozis q̃ ipse iferioꝛ. ¶ Ad ꝛ^m dõ: q⁹
q̃uis i nullo btoꝝ sit aliq̃ defectatõis ipedimẽtũ: sũt tñ
ibi alie cause itẽsionis: nõ. n. intẽdit aliqd solũ p remotio-
nẽ a ꝓrio: sz ẽt p accessuz ad terminũ. Qõ. IIII.

DEinde queritꝰ de dotib⁹. Et circa ℔ q̃runt. v. ¶ Pri-
mo an btis sint assignãde aliq̃ dotes. ¶ Scõo
vtꝝ dos a btitudie differat. ¶ Tzꝰ vtꝝ xpo ĩsint
dotes. ¶ Quarto vtruz angelis. ¶ Quinto de
numero dotium.

Ad primum sic ꝓcedit. vĩ q⁹ nõ sint ponẽde aliq̃ dotes in hoĩb⁹ beatis. Dos.n. ſm iu
ra dat sp̃so ad sustinẽda onera mr̃imõy: sed sci nõ gerũt
figurã sp̃si: sz magi figurã sp̃se inq̃tũ sũt mẽbza eccl'e. g̃
eis dotes nõ dant. ¶ ℙ. dotes nõ dant ſm iura a pr̃e sp̃
si: sed a patre sp̃se: oĩa aũt dona beatitudis beatis dant a
patre sponsi. s. xp̃i. Jaco. j. Omne datũ optimũ ⁊ omne do-
nũ ꝛc̃. g̃ hꝫ dona que beatis dant nõ sunt dotes appellan-
de. ¶ ℙ. in matrimonio dant dotes ad facilius tolerãda
onera matrimony: sed in matrimonio spũali nõ sunt aliq̃
onera: maxime ſm statũ eccl'esie triũphãtis. g̃ nõ sunt ibi
aliq̃ dotes assignãde. ¶ ℙ. dotes nõ dant nisi causa ma-
trimony: sz matrimoniũ spũale ꝓbit cũ xp̃o per fidez ſm
statũ eccl'esie militãtis. g̃ cadẽ rõne si beat aliq̃ dotes cõ
ueniũt: ꝓueniẽt ẽt sanctis in via exñtib⁹. sed istis nõ ꝓue-
niunt. g̃ nec beatis. ¶ ℙ. dotes ad bona exteriora ptinẽt
que dicunt bona foꝛtune: sz p̃mia btoꝝ erũt de iteꝛioꝛib⁹
bonis. g̃ non debẽt dotes numerari. ¶ Sed ℨ. Eph. 6° dr̃.
Sacr̃m hoc magnuz est: dico aũt in xp̃o ⁊ eccl'esia: ex quo
habet q⁹ spũale mr̃imoniũ p carnale significat: sz in carna
li mr̃imonio sponsa dotata traducit in domuz sp̃si. ergo
cum sancti in domũ christi traducant cuz beatificant: vĩ
q⁹ aliquib⁹ dotib⁹ dotent. ¶ ℙ. dotes in matrimonio coꝛ
porali assignant in matrimony solatiũ: sed matrimoniuz
spũale est delectabilius q̃ coꝛporale. ergo ei dotes sũt ma
xime assignãde. ¶ ℙ. ornamẽta sponsarũ ad dotẽ ptinẽt:
sed sancti ornati in gloziam itroducuntur: vt dicit Esa. 61.
Jnduit me vestimentis salutis quasi sponsam ornatã mo
nilibus suis: ergo sancti in patria dotes habẽt.

¶ Respõdeo dicẽdum q⁹ absq̃ dubio beatis q̃ in gloziã
trãsferũtur aliqua dona diuinitus dant ad coꝝ ornatũ: ⁊
hi ornat⁹ a magistris dotes sunt nominati. vnde dat que-
daz diffinitio de dote de qua nũc loquimur talis. Dos est
perpetuus ornatus anime ⁊ coꝛporis vite sufficiẽs in eter
na beati tudine iugiter pseuerans. Et sumitur hec descri-
ptio ad similitudinẽ dotis coꝛporalis per quã sp̃sa ornat
⁊ puidetur viro: vnde possit sufficiẽter sponsam ⁊ liberos
nutrire: ⁊ tamẽ inamissibiliter dos sponse cõseruat: vt ad
eam matrimõio separato reuertat: sed de ratione nomis
diuersi diuersimode opinãtur. Quidam enĩ dicũt q⁹ dos
nõ accipitur ex aliqua similitudie ad matrimoniũ coꝛpo-
rale: sed ſm modũ loquẽdi quo oẽm pfectionez seu orna-
tum cuiuscũq̃ hois dotẽ nomiamus: sicut dicit aliqs esse
dotatus sciẽtia qui sciẽtia pollet: ⁊ sic Ouidius vsus est no
mine dotis dicens. Et quacũq̃ potes dote placere place.
Sed istud nõ videtur vsq̃quaq̃ cõueniẽs: qz quãdocũq̃
aliquod nomẽ est impositũ ad aliqd ꝓncipaliter significã
dum: nõ cõsueuit ad alia transferri nisi ſm aliquam simi-
litudinem. vnde cum scõm primam institutionem nomi-
nis dos ad matrimoniũ carnale ptineat. ergo videt q⁹ in
qualibet alia acceptione attẽdat aliqua similitudo ad ꝑn
cipale significatum. Et ideo aly dicunt q⁹ ſm hoc simili-

tudo attendit q dos ꝓprie dr donū qō in mrimonio corporali dat spōse ex pte spōsi qñ traducit in domū spōsi ad ornatū spōse ptinēs: qō ps ex ℔ qō dixit Sychez Jacob z filys ei⁹ Gen.34. Augete dotē z munera postulate. z Gen. zz. Si seduxerit qs vginē dormieritq; cū ea: dotabit eam z accipiet eā vxorē: vñ z ornat⁹ q a xpō scis exhibet qñ traducunt in domū glie dos noīat. Sed ℔ est manifeste ɔ id qō iuriste dicūt ad quos ptinet de bis tractare: dicūt. n. q dos ꝑpe est quedā datio ex pte mulieris bis q sunt ex pte viri facta ꝓ onere matrimony qō sustinet vir: sz illō quod spōsus dat spōse vocat donatio ꝓpter nuptias: z ℣m hunc modū accipit dos. 3° Reg. 9. vbi dr. q Pharao rex egypti cepit Gazer z dedit in dotē filie suevxori Salomōis. Nec ɔ hoc faciūt auctes iducte: q̄uis. n. dotes a parēte puelle ɔsueuerūt assignari: tñ qñq; ɔtingit q spōsus vel pr spōsi assignat dotes vice pris puelle: qō ɔtingit dupl'r: vel ꝓ nimio affectu ad sponsam: sic fuit de Sychem q voluit assignare dotē quā debebat accipe pp vehemētē amorē filq sui ad puellā: vel hoc fit in penā spōsi: vt virgini a se corrupte dotē de suo assignet quā pr puelle ȯbuerat assignare. z in hoc casu logt Moyses in auctē iducta. Et iō ℣ alios dō. q dos in mrimonio carnali ꝓprie dr qō dat ab bis qui sunt ex pte mulieris bis qui sunt ex pte viri ad sustētāda onera mrimony: vt dcm est. Sed tūc remanet difficultas quō hec significatio aptari possit ad ꝓpositū: cū ornat⁹ qui sunt in beatitudine dent spōse spūali a pte spōsi: qō manifestabit rndēdo ad argumēta. ¶ Ad ꝑmū g dōz. q dotes q̄uis assignent spōso in carnali mrimonio ad vsum: tñ ꝓprietas z dñiū ptinēt ad spōsaz: qō ps ex hoc q soluto matrimonio dos remanet spōse ℣ iura: z sic ēt in mrimonio spūali ipsi ornat⁹ qui spōse spūali dant. s. ecclie in mēbris suis sunt qdē ipsi⁹ sponsi inq̄tuz ad eius gliā z honorē cedunt: sed spōse inq̄tū p eas ornat. ¶ Ad 2m dō. q pr spōsi. s. xpi ē psona sola pris: pr aūt spōse ē tota trinitas: effect⁹ aūt i creaturis ad totā ptinēt tritatē: vñ bȝ dotes i spūali mrimōio ꝓpe loqndo magis dant a patre spōse q̄ a patre sponsi: sed tñ hec collatio: q̄uis ab oīb⁹ psonis fiat singul' psonis pōt appropriari per aliquē modū: psone qdē patris vt dāti: q; in ipso est auctas: ei ēt prīnitas respectu creature appropriat: vt dcm est in ꝑ li. di. 18. vt sic idē sit pater spōsi z sponse: filio vo appropriat inq̄tū ꝓpter ipm: z per ipsuz dant: sed spiritui sancto inquantū in ipso z ℣m ipsuz dant amor etiā est oīs donationis rō. ¶ Ad 3m dōz. q dotibus p se ɔuenit illud qō p dotes efficit. s. solatiuz matrimony: sed per accidēs illud qō per eas remouet. s. onus mrimony qō per dotes alleuiat: sic gre p se ɔuēit facere iustū: sz p accns q de impio faciat iustū: q̄uis g in mrimonio spirituali nō sint aliq onera: est tñ ibi summa iocunditas: z ad bāc pficiēdā iocūditatē dotes spōse ɔferunt: vt. s. delectabiliter per eas spōso ɔiungat. ¶ Ad 4m dōm. q dotes nō ɔsueuerūt assignari sponse qñ despōsat: sed qñ in domum spōsi traducit: vt pūtial'r spōsum habeat: q̄diu aūt in hac vita sumus pegrinamur a dño. 2. Cor. 5° z iō dona que sanctis in hac vita ɔferunt nō dicunt dotes: sed illa que ɔferunt eis qñ trāsferunt in gloriā in qua spōso pūtial'r perfruunt. ¶ Ad 5m dōz. q in spūali mrimonio iterior decor regritur: vt in psal. Omis gloria eius filie regis ab it⁹ ⁊c. sed in matrimōio corpali requirit decor exterior: vnde nō oz q eiusmodi dotes assignent in matrimonio spirituali: sic assignantur in corporali.

Ad secūdū sic ꝓcedit. videt q dos sit idez qō btitudo: vt. n. ex diffone p̄dicta ps est ornatus aie z corporis in eterna beatitudine iugiter pseverans: sed beatitudo est aie quidē ornatus. eius ergo beatitudo est dos. ¶ ℗. dos dr illō per qō spōsa delectabiliter spōso ɔiungit: sed in spirituali matrimonio beatitudo est bȝ. ergo beatitudo est dos. ¶ ℗. visio fm Augu. est tota substātia beatitudis: sed visio ponit vna de dotib⁹. g beatitudo est dos. ¶ ℗. fruitio beatū facit: fruitō aūt est dos g dos beatū facit: z sic est btitudo. ¶ ℗. ℣ Boetiuz in 3° de ɔsol. btitudo est stat⁹ oīuz bonoꝝ ɔgregatiōe pfectus: sed stat⁹ btōꝝ pficit ex dotib⁹. g dotes sūt btitudis ptes. ¶ Sed ɔ. dos dat sine meritis: sed btitudo nō dat ſz redit. g btitudo nō est dos. ¶ ℗. btitudo est vna tñ: dotes vo sunt ples. g btitudo nō est dos. ¶ ℗. btitudo ineſt hoi fm id qō iest potissimū in eo: vt dr in. 1. Ethy. sed dos etiā in corpore ponit. g dos z btitudo nō sunt idem.

¶ Rndeo dōz: q circa hoc est duplex opio. Quidā. n. dīt q beatitudo z dos sunt idez in re: sed differūt tñ rōne: ga dos respicit spūale matrimoniū qō est inter xpm z aiam: nō aūt beatitudo. Sed hoc nō pōt esse vt vr cuz btitudo in opatione ɔsistat: dos aūt non sit opatio: sz magis sit eq̄litas vel dispositio q̄dam. Et iō fm alios dōz q btitudo z dos ēt realr differunt: vt btitudo dicat ipsa opatio pfecta qua aīa beata deo ɔiungit: sed dotes dicunt habit⁹ vl' dispositiones: vel quecūq; alie q̄litates que ordinant ad bȝ pfectā opationē: vt sic dotes ordinent ad btitudinē magl q̄ sint in beatitudine vt partes ipsius. ¶ Ad ꝑmū g dōm q beatitudo ꝓprie loquēdo nō est aīe ornat⁹: sed est aliqd qō ex ornatu aīe ꝓuenit cū sit opatio quedaz: ornat⁹ vo dr aliqs decor ipsius beati. ¶ Ad 2m dōz. q beatitudo nō ordinat ad ɔiūctionē: sed est ipsa ɔiūctio aīe cum xpo que ē per opationē: sed dotes sunt dona dispōnētia ad bȝ ɔiunctionē. ¶ Ad 3m dōz: q visio dupl'r pōt accipi: vno modo actual'r. i. pro ipso actu visionis: z sic visio nō est dos: sz est ipsa beatitudo: alio modo pōt accipi habitual'r: idest ꝓ habitu a quo talis opatio elicit: idest pro ipsa glorie claritate qua aīa diuinit⁹ illustrat ad deū videdum: z sic est dos: z principiū btitudinis: non aūt est ipsa btitudo. ¶ Et sil'r dōm ad 4m de fruitione. ¶ Ad 5m dōz: q btitudo colligit oīa bona: nō q̄si ptes eēntie btitudis: sed quasi aliq̄ modo ad beatitudinē ordinata: vt supra dictum est.

Ad tertium sic ꝓcedit. videt q christo competat hēre dotes: sancti. n. xpo per gloriam ɔformabunt. vnde dicit ℣ Phil. 3°: Qui reformauit corpus humilitatis nostre cōfiguratū corpori claritatis sue. ergo xps etiam dotes habz. ¶ ℗. in spirituali matrimonio assignant dotes ad silitudinē matrimony corpalis: sed i xpo inuenit quoddā spirituale matrimoniū qō est sibi singulare. s. duarū naturarū in vna psona ℣ q dicit natura humana in ipso esse desponsata a verbo: vt ps ex glo. super illud psal. In sole posuit tabernaculū suum. z Apoc. zi. Ecce tabernaculū dei cū hominib⁹. ergo christo cōpetit hre dotes. ¶ ℗. vt dicit Aug. in li. de do. christiana. Christus fm regulam tycony ꝓptervnitatē corporis mystici que ē iter caput z mēbra noīat se etiā spōsam: z nō solū sponsuz: vt patet Isa. 61. Quasi sponsum decoratuz corona z quasi sponsam ornatam monilibus suis. cum ergo sponse debeantur dotes: oportet i christo dotes vt videt pōere. ¶ ℗. oībus mēbris ecclesie debet dos cū ecclesia sit sponsa: sed christus est ecclesie mēbr: vt ps. 1. Cor. 12. Vos estis corp⁹ christi z mēbra de mēbro. glo. de christo. ergo christo ȯbētur dotes. ¶ ℗. xps bȝ pfectā visionē: fruitionē z delectationem: he autem ponunt dotes. ergo christus habuit dotes. ¶ Sed contra: inter sponsum z sponsam exigitur discretio personarum: sed in christo non est aliquid persona liter distinctum a filio dei qui est sponsus: vt patet Joh. 3°: Qui habet sponsam sponsus est. ergo cum dotes sponse assignentur vl' ꝓ sponsa: videt q christo nō competat hre dotes. ¶ ℗. non est eiusdē dare dotes z recipe: sz xps est q dat spirituales dotes. ergo christo non ɔpetit dotes hre. ¶ Respondeo dicēdum q circa bāc difficultatē ē duplex

opinio. Quidã.n.dicũt q̃ in xpo est triplex vnio. vna q̃ dr̃ psentanea:qua vnit̃ deo p cõnexionẽ amoris.alia dignatiua qua hũana natura vnit̃ diuine.tertia q̃ ipse xpus vnit̃ ecclesie. Dicũt g̃ q̃ fm duas vniones cõpetit xpo hr̃e dotes sub rõne dotis:sz q̃tũ ad tertiã cõuenit ei id qõ ẽ dos excellẽtissime:nõ tñ sub rõne dotis:qz in tali ꝯiũctiõe xps est vt spõsus:sz ecclesia vt sponsa:dos aũt dat̃ spõse q̃tuz ad ꝓprietatẽ ⁊ dñiuz:q̃uis det̃ sponso ad vsuz. Sed hoc nõ vr̃ ꝯueniẽs:in illa.n.ꝯiunctiõe qua xps vnit̃ pri p ꝓsentz amoris etiã inq̃tuz ẽ deus nõ dr̃ eẽ aliqõ mr̃imoniuz: qz nõ est ibi aliq̃ subiectio quã oz eẽ spõse ad spõsuz:sll'r ẽt nec in ꝯiunctiõe humane nature ad diuinã q̃ est in vnitate psone:vl'ẽt p ꝓformitatẽ volũtatis põt eẽ ꝓprie rõ dotis ꝓpter tria. Primo qz exigit̃ ꝓformitas nature ĩter spõsuz ⁊ spõsaz in mr̃imonio illo in quo dant̃ dotes:⁊ hoc deficit in ꝯiunctiõe hũane nature ad diuinã. Scõo qz exigit̃ ibi distictio psonarũ:hũana aũt natura nõ ẽ psonal'r distincta a vbo. Tertio qz dos dat̃ qñ spõsa de nouo ĩtroducit̃ ĩ domũ spõsi:⁊ sic videnr̃ ad spõsam ptinere q̃ de nõ cõiuncta fit ꝯiũcta. Humana aũt natura q̃ est assumpta in vnitatẽ psone a vbo nunq̃ fuit qn eẽt pfecte ꝯiuncta. Uñ fz alios dõm q̃ vel oĩno nõ ꝯuenit xpo rõ dotis vl' nõ ita ꝓprie sic̃ alys scis:ea tñ q̃ dotis dr̃ excellẽtissime ei conuenit. Ad ꝑmũ g̃ dõm q̃ ꝓformatio illa ẽ itelligẽda fm id qõ est dos ⁊ nõ fm rõnẽ dotis q̃ sit in xpo:nõ.n.oz q̃ illud in q̃ xpo ꝓformamur sit eodem mõ in nobis ⁊ in xpo. Ad zm dõm.q̃ nã hũana nõ ꝓprie dr̃ eẽ spõsa in cõiunctiõe illa q̃ vbo ꝯiungit̃:cũ nõ seruet̃ ibi psonarũ distictio que ĩter spõsuz ⁊ spõsaz regrit̃. Sz q̃ q̃q̃ despõsata dicatur hũana nã fm q̃ vbo ꝯiũcta ẽ:hoc est inq̃tũ hz aliquẽ actũ spõse:qz.s.ĩsepabiliter ꝯiungit̃:⁊ qz in illa ꝯiunctione hũana nã est vbo iferior ⁊ p vbũ regit̃ sicut spõsa p spõsuz. Ad 3m dõz.q̃ hoc q̃ aliq̃n dr̃ xps spõsa nõ est:qz ipe vere sit spõsa:sz inq̃tũ assumit psonã spõse sue.s.ecclesie que est ei spũaliter ꝯiũcta. Uñ nihil ꝓhibet qn p illũ modũ loquẽdi posset dici hr̃e dotes:nõ q̃ ipse hẽat sz qz eccl'ia hz. Ad 4m dõm.q̃ nomẽ eccl'ie dupl'r accipit̃. Uno q̃q̃.n.nominat tñmõ corpus qõ xpo ꝯiungit̃ sicut capiti:⁊ sic tãtũ eccl'ia hz rõnẽ spõse:sic vo xps nõ est eccl'ie mẽbrũ sz ẽ caput ĩfluẽs oĩbus eccl'ie mẽbris:alio mõ accipit̃ eccl'ia fm q̃ noiat caput ⁊ mẽbra ꝯiũcta:⁊ sic xps dr̃ mẽbrũ ecclesie inq̃tũ hz officiũ distinctũ ab oĩb⁹ alys.s.ifluere alys vitã q̃uis nõ multũ ꝓprie dicat̃ mẽbrũ:qz mẽbrũ ipoztat partialitatẽ q̃dã:in xpo aũt bonũ spũale nõ est particulatuz: sed ẽ total'r ⁊ itegrũ:vñ ipse ẽ totũ ecclesie bonũ:nec ẽ aliqõ maius ipso ⁊ alys q̃ ipe solus:sic aũt loquẽdo de ecclesia:ecclesia nõ noiat solũ spõsam:sz solũ spõsum ⁊ spõsam: ꝓput p ꝯiunctionẽ spũalẽ est ex eis vnũ effectũ. vnde licet christus aliquo mõ dicat̃ mẽbrũ ecclesie:nullo tñ mõ põt dici mẽbruz sponse:⁊ sic ei nõ conuenit ratio dotis. Ad gntũ dõm q̃ in ꝓcessu illo est fallacia accidentis:nõ eniz illa xpo ꝯueniunt fm q̃ habent rationem dotis.

Ad quartum sic ꝓcedit̃.videt̃ q̃ angeli hẽant dotes:qz sup illud Can.6. Una ẽ colũba mea.dicit glo. Una ẽ eccl'ia in oĩb⁹ ⁊ in angelis:sz eccl'ia ẽ spõsa:⁊ sic mẽbris eccl'ie ꝯuenit hr̃e dotes.q̃ angeli dotes hñt. ℣. Luc.12.sup illud. Et vos siles hoibus expectantib⁹ do.su.qñ.re.a nup.dicit glo. Ad nuptias dñs iuit cũ post resurrectionẽ nouus hõ angelo⁊ multitudinẽ sibi copulauit.ergo multitudo angelo⁊ est spõsa xpi:⁊ sic angelis debent̃ dotes. ℣. spũale mr̃imoniuz in spũali ꝯiunctiõe ꝯsistit:sz spũalis ꝯiunctio nõ minor est ĩter ãgelos ⁊ deũ q̃ ĩter hoies beatos ⁊ deũ.q̃ cũ dotes de quibus nũc agimus rõne spũalis matrimony assignent̃:videt̃ q̃ angelis ꝯueniãt dotes. ℣. spũale matrimoniũ requirit spũalẽ spõsuz ⁊ spũalẽ spõsam.sz xpo inq̃tũ est sũmus spiritus magis sunt ꝓformes in natura angeli q̃ hoies.q̃ magis põt eẽ spũale matrimoniũ angelo⁊ ad xpm q̃ hoiuz. ℣. maioz ꝯueniẽtia exigit̃ ĩter caput ⁊ mẽbra q̃ ĩter spõsuz ⁊ spõsam:sz ꝓformitas q̃ est ĩter xpm ⁊ angelos sufficit ad hoc q̃ xps dicat̃ caput angelo⁊.q̃ eadẽ rõne sufficit ad hoc q̃ dicat̃ spõsus respectu eo⁊. ℣. Sz ẽ. Origen. sup Cãtica distinguit q̃tuor psonas.s.spõsuz ⁊ spõsam:adolescẽtulas ⁊ sodales spõsi:⁊ dicit q̃ ãgeli sunt sodales spõsi.cũ q̃ dotes nõ debeant̃ nisi spõse:videt̃ q̃ ãgelis dotes nõ ꝯueniãt. ℣. xps despõsauit sibi eccleſiã p ĩcarnationẽ ⁊ passionẽ.vñ figurat̃ p hoc qõ dr̃ Exo.4. Sponsus sanguinũ tu mihi es.sz xps p passionẽ ⁊ ĩcarnationẽ nõ aliter fuit ꝯiunctus angelis q̃ prius fuerat.ergo angeli non ptinent ad ecclesiam fm q̃ ecclesia dicitur spõsa.ergo angelis non conueniunt dotes.

℣ Rñdeo dõm q̃ ea q̃ ad dotes aĩe ptinẽt nõ est dubium angelis sic̃ ⁊ hoib⁹ ꝯuenire:sz fm rõnẽ dotis nõ ita eis sic̃ hoib⁹ ꝯueniũt eo q̃ nõ ita ꝓprie ꝯuenit angelis rõ sponse sic̃ hoib⁹.exigit̃.n.ĩter sponsuz ⁊ spõsaz nature ꝓformitas vt sint eiusdẽ spẽi:hoc mõ aũt hoies cũ xpo ꝯueniũt inq̃tũ nãm hũanã assumpsit p quã assumptionẽ fact⁹ est conformis in nã spẽi humane oĩb⁹ hoib⁹:ãgelis aũt nõ ẽ ꝓformis fm vnitatẽ spẽi:neq̃ fm nãm diuinã neq̃ fm humanã nãm:⁊ iõ rõ dotis nõ ita ꝓprie ꝯuenit angelis sic̃ hoib⁹ tñ i his q̃ metaphorice dicunt̃ cũ nõ regrat̃ similitudo q̃tũ ad oĩa nõ põt ex aliq̃ dissimilitudine ꝯcludi q̃ metaphorice aliqd de alio nõ ꝑdicet̃:⁊ sic ex rõne iducta nõ põt simpl'r haberi q̃ angelis dotes nõ ꝯueniãt:sz solũ q̃ nõ ita ꝓprie sic̃ hoib⁹ rõne dissimilitudinis ꝑdicte. Ad primũ g̃ dõz q̃ q̃uis angeli ptineãt ad vnitatẽ ecclesie:nõ tñ sunt mẽbra ecclesie fz q̃ eccl'ia dr̃ spõsa p ꝓformitatẽ nature.⁊ sic nõ ꝯuenit eis ꝓprie hr̃e dotes. Ad zm dõm q̃ desponsatio illa large accipit̃ pro vnione q̃ nõ hz ꝓformitatẽ nature ĩ spẽ:⁊ sic ẽt nihil ꝓhibet large accipiẽdo dotes ponere dotes in angelis. Ad 3m dõ. q̃ q̃uis ĩ mr̃imonio spũali nõ sit nisi ꝯiũctio spũalis:tñ illos q̃ ꝯiugunt̃ ad pfectã matrimony rõnẽ oz in specie nãe ꝯuenire:⁊ ꝓpter hoc despõsatio ad angelos ꝓprie nõ ptinet. Ad q̃rtũ dõz q̃ illa cõformatio q̃ angeli ꝓformant̃ xpo inq̃tũ ẽ de⁹ nõ ẽ talis q̃ sufficiat ad pfectã matrimony rõnẽ:cũ nõ sit fm cõueniẽtiã in spẽ:sz magis adhuc remanet distãtia ifinita. Ad gntũ dõz q̃ nec ẽt xps ꝓprie dr̃ caput angelo⁊ fm illã rõnẽ q̃ caput regrit ꝓformitatẽ nãe. Tñ sciẽdũ q̃ licz caput ⁊ alia mẽbra sint ptes idiuidui vni⁹ spẽi:nõ tñ si vnũqq̃ p se ꝯsideret̃ cũ alio ẽ eiusdẽ spẽi:manus.n.hz aliã speciẽ ptis a capite.vñ loquẽdo de mẽbris fm se nõ regrit̃ inter ea alia ꝯenientia q̃ ꝓportiõis vt vnũ ab alio accipiat:et vnũ alq subseruiat:⁊ sic ꝯenientia q̃ ẽ ĩter deũ ⁊ angelos magis sufficit ad rõnẽ capitis q̃ ad rõnẽ sponsi.

Ad quintum sic ꝓcedit̃.videt̃ q̃ icõueniẽter ponant̃ tres aĩe eẽ dotes.s.visio dilectio ⁊ fruitio:aĩa.n.ꝯiugit̃ deo fm mẽtẽ in q̃ ẽ imago trinitatis fm memoriã itelligẽtiã ⁊ volũtatẽ.sz dilectio ad volũtatẽ ptinet:visio ad itelligẽtiã.g̃ oz aliqd põi qõ memorie rñdeat:cũ fruitio nõ ptineat ad memoriã sz magis ad volũtatẽ. ℣. dotes btitudis dicunt̃ rñderevtutib⁹ vie: qb⁹ deo ꝯiũgimur q̃ sunt fides spes ⁊ charitas: qb⁹ est ipe de⁹ obiectũ:sz dilectio rñdet charitati:visio aũt fidei:g̃ deberet aliqd poni qõ ptineret ad spem cũ fruitio magis ptineat ad charitatẽ. ℣. deo non fruimur nisi p dilectionẽ ⁊ visionẽ:illis.n.dicimur frui q̃ diligim⁹ ꝓpter se:vt ps p Aug.in li. de doc.christiana.g̃ fruitio nõ oz poni alia dos a dilectiõe. ℣. ad pfectionẽ btitudinis regrit̃ cõprehẽsio.i.Cor.10. Sic currite vt cõprehẽdatis:g̃ deberet adhuc quarta dos poni. ℣. Ansel. dicit q̃ hec ptinent ad beatitudinẽ anime:sapiẽtia:amicitia: concordia:ptãs: bonor:

securitas:gaudiuz:sic videnť ꝑdicte dotes ꝛconuenienter assignari. ¶ ℟. Augu. in fi. de ciui. dei. dicit. q deus in illa beatitudine sine fine videbiť:sine fastidio amabitur:sine fatigatione laudabiť. ḡ laus ꝓassignatis dotibus annumerari dz. ¶ ℟. Boetius ponit gnq ad beatitudinē pertinētia in 3°. de ꝓsola. que sunt hec:sufficiētia quā ꝓmittūt diuitie:iocūditas quaz ꝓmittit voluptas. celebritas quaz ꝓmittit fama:securitas quaz ꝓmittit potentia:reuerētia quam ꝓmittit dignitas:ꝛ sic videtur q ista potius deberent assignari dotes ꝗ ꝑdicta.

¶ Ulterius videť q nō sint ponēde alique dotes in corpore ꝓeter dotes aīe:dotes enīz ordinātur ad cōiunctionez spūalem in qua beatitudo cōsistit:vt dictū est:sz ea q̄ sunt in corpore nō ꝛclināt ad hz cōiunctionē:qz opatiōes mentis per quā aīa deo cōiungiť nō exercenť organis corporalibus. ḡ nō sunt ponende alique dotes corporis. ¶ ℟. boī debeť dos ꝛ beatitudo ſm q est ad imaginē dei:sz homo nō est ad imaginē ſm corpus sz ſm aīam:vt pz per Augu. in li°. de tri. ḡ corpori nō debenť dotes. ¶ ℟. vires iferiores aīe sensitiue ꝛ vegetatiue sunt pfectiones ꝗ ipz corp⁹:sz nō assignanť aliq̄ dotes rūdentes viribus inferioribus aīe. ḡ nō debēt alique dotes assignari corpori respōdētes. ¶ Sz cōtra. dotes debenť beatis ſm q christo cōformātur:sz boīes nō solum cōformātur xp̄o ſm aīam:sz etiā ſz corpus. ḡ etiā dotes corpori debenť. ¶ ℟. hoc idez appet ex diffinitione dotis supra posita que talis est. dos est ornatus anime ꝛ corporis ꝛc.

¶ Ulterius vř q dotes corporis cōuenienter ponanť q̄tuor. s. subtilitas:agilitas:claritas:ꝛ ipassibilitas. Anſel. videť ponere. 7. dic enī q septez erūt beatitudines corporis .s. pulchritudo:velocitas:fortitudo:libertas: sanitas:voluptas:diuturnitas. ¶ ℟. ad pfectionē corporis viuētis nō solū ptinet motus sz etiā sensus:sz vna dos ponit q̄ ptinet ad motuz. s. agilitas. ḡ deberet alia poni que pertineret ad sensuz. ¶ ℟. corpora sanctorū erunt delectabilia ſm oēs sensus. ḡ sicut ponitur claritas que pertinet ad visum:ita deberēt poni alie dotes pertinētes ad alios sensus. ¶ ℟. sicut impassibilitas ꝓuenit corpori glorioso:ita ꝛ aīe glorificate. ḡ nō oz poni dos corpis:cū nō ponať dos aīe. ¶ ℟. sic subtilitas est dos corporis ita ꝛ pertuietas:vt pz p Hre. in moza. sup illud Job. 28. Non adequabitur ei aurū vel vitrū. ḡ iter dotes corporis oz poni pertuietas.

¶ Rñ°. dōm:ad p̄mā. q. q̄ ab oībus cōiter ponunť tres aīe dotes diuersimode tamē. Quidā. n. dicūt q tres aīe dotes sunt:visio dilectio ꝛ fruitio. Quidā vo q sunt visio cōprehensio ꝛ fruitio. Quidā vo q sunt visio dilectio ꝛ cōprehēsio. Oēs tamē be assignatiōes reducunť in idē ꝛ eodē mō eaꝝ numerus assignaťur:dcm̄ est enī q dos est aliqd aīe inherens p qō ordinaťur ad opationē in q̄ cōsistit beatitudo. In q̄ qdē opatiōe duo regrunť. s. ipsa suba opatiōis que ē visio ꝛ pfectio eius q̄ est delectatio: oz enī beatitudinē eē opationē pfcām. Visio aūt aliq̄ ē delectabilis dupl⁹. vno mō ex pte obiecti inq̄tuz id qō videť est delectabile. alio mō ex parte visionis inq̄tū ipm videre delectabile est:sicut delectamur in cognoscēdo mala q̄uis mala nos non delectēt:ꝛ qz opatio illa in q̄ vltima btitudo cōsistit dz eē pfectissima:ideo regritur q visio illa sit vtroq; modo delectabilis. Ad hoc aūt q ipsa visio sit delectabilis ex pte visionis regritur q sit facta cōnālis videnti p habitū aliquē. Sz ad hoc q sit delectabilis ex pte visionis duo requirunť. s. q ipm visibile sit ꝓueniēs ꝛ q sit cōiunctuz. sic ḡad delectabilitatē visionis ex pte sui regritur habitus q visionē eliciat:ꝛ sic est vna dos q̄ dř ab oībus visio. Sz ex pte visibilis regrunť duo. s. ꝓueniētia q̄ ē p affectū:ꝛ q̄tū ad hoc ponit dos a gbusdā dilectio:ꝛ a gbusdaz fruitio ſz q fruitio ad effectū ptinet:illō enī qō sūme diligimus cō uenientissimū estimamꝰ. Regrit ēt ex pte visibilis cōiunctio:ꝛ sic ponit a gbusdā ꝓprehensio:q̄ nihil est aliud q̄ in p̄tia deū hr̄e:ꝛ in seipso tenere:sz ſz alios fruitio put fruitio est nō spei sīc ē ī via:sz iā rei sīc est in patria:ꝛ sic dotes tres rūdent tribus v̄tutibus theologicis. s. visio fidei:spei vo ꝓprehēsio vel fruitio ſm vnā acceptionē:charitati vo dilectio vel fruitio ſz aliā assignationē:fruitio enī pfecta q̄lis in p̄ria habebit icludit in se dilectionē ꝛ ꝓprehensionē:ꝛ iō a gbusdaz accipit ꝑ vno a gbusdaz vo ꝑ alio. Quidā vo attribuūt has tres dotes tribus aīe viribꝰ:visionez .s. rōnali:dilectionē ꝓcupiscibili:fruitionē vo irascibili:in q̄tū talis fruitio est per quādā victoriā adepta:sz hoc nō ꝓprie dř:qz irascibilis ꝛ ꝓcupiscibilis nō sunt in pte intellectiua sz sensitiua:vt in 3°. li°. di. 26. dcm̄ ē. dotes aūt aīe ponunť in ipsa mēte. ¶ Ad p̄m ḡ dōm: q memoria ꝛ intelligētia nō hñt nisi vnā opationē:qz vel ipsa intelligētia est opatio memorie:vel si intelligētia dicať eē potētia quedā:memoria nō exit in operationē nisi mediante intelligentia:qz memorie est notitiā tenere. vñ etiā memorie ꝛ intelligētie nō rūdet nisi vnꝰ habitus. s. notitia:ꝛ iō vtriq; rūdet vna trīs dos. s. visio. ¶ Ad 2m dōz: q fruitio rūdet spei inq̄tū includit ꝓprehensionē q̄ spei succedet. qō enī sperať nondū habeť:ꝛ iō spes quodāmō affligit ꝓpter distātiā amati:ꝛ ꝓp̄ ꝑ in p̄ria nō remanet sz succedit ei cōprehensio. ¶ Ad 3m dōm: q fruitio ſm q cōprehensionē includit distinguiť a visione ꝛ dilectione:alio tamē mō q̄ dilectio a visione:dilectio enī ꝛ visio diuersos habitus nominant:quoꝝ vnus pertinet ad intellectum:alter vero ad effectum: sed comprehensio vel fruitio secūduz q ponitur pro comprehensione nō ipoꝛtat aliū habituz ab illis duobus:sz importat remotionez impedimētoꝝ ex quibus efficiebať vt non posset mēs deo p̄sentialiter cōiungi:ꝛ hoc qdem fit ꝑ hoc q ipse habitꝰ glorie animā ab omni defectu liberat: sicut q facit eam sufficientē ad cognoscenduz sine fantasmatibus:ꝛ ad p̄dominādū corpori ꝛ ad alia hz:per q̄ excludūtur impedimēta quibus fit vt nūc pegrinemur a dōmino. ¶ Ad quartū patet respōsio ex dictis. ¶ Ad quintuz dōm: q p̄prie dotes sūt ꝛ mediata p̄ncipia illius operationis in qua perfecta beatitudo cōsistit:per quā aīa xp̄o cōiungitur: illa autez que Anſel. enumerat non sunt hz: sed sunt qualitercūq; beatitudinē cōcomitātia vel cōsequentia:nō solū in cōparatione ad spōsuz ad quez sola sapiētia inter enumerata ab eo ptinet:sed etiā in cōparatione ad alios vel pares ad quos pertinet amicitia q̄tuz ad vnionem effectuuz: et cōcordia q̄tuz ad cōsensuz in agendis: vel ad inferiores ad quos ptinet ꝛ potestas ſm q a superioribus inferiora disponunť:ꝛ honoꝛ ſm id qō ab inferioribꝰ supioribus exhibeť:ꝛ etiā per cōparationē ad seipz: ad qō ptinet securitas q̄tuz ad remotionē mali:ꝛ gaudiū q̄tum ad adeptionē boni. ¶ Ad sextū dōm: q laus q̄ ab Augustino ponit tertiū eoꝝ que in patria erūt nō est dispositio ad beatitudinē:sz magis beatitudinē cōsequens: ex hoc enī ipso q anima deo cōiūgit:in qua beatitudo cōsistit sequit q in laude ꝓrumpat. vñ laus nō hz rōnez votis. ¶ Ad septimū dōm: q illa gnq; que enumerat Boetius sunt quedā beatitudinis cōditiones: nō aūt dispōnes ad beatitudinis actū: eo q beatitudo rōne pfectiōis sue sola ꝛ singulariter hz per seipsaz quicqd ab hoībus in diuersis rebus queriť:vt pz etiā per p̄m in p̄mo ꝛ decimo Ethicoꝝ. ꝛ ſm hoc Boetius ostēdit illa gnq; in vera beatitudine eē: qz hec sunt que ab hoībus tēporali felicitate querunť quē vel ptinēt ad īmunitatē a malo sicut securitas:vel ad ꝓsecutionē boni vel ꝓueniētis sicut iocūditas: vel pfecti sicut sufficientia:vel ad manifestationē boni sicut celebritas:inq̄tū bonū vnius est in notitia multoꝝ ꝛ reuerētia inq̄tuz illius notitie vel boni signuz aliquod

exhibeꝛ.reuerẽtia enĩ cõsistit in exhibitiõe honoris q̃ est testimoniũ virtutis.vnde patet q̃ ista gnẽ nõ debeꝛ dici dotes:sz quedã beatitudinis cõditiones.

¶ Ad secũdã questionẽ dõm:q̃ fm hoc hõ est beatitudis particeps q̃ ad imaginẽ dei cõsistit. imago autẽ dei pmo ⁊ pncipaliter in mẽte cõsistit:sed per quãdaz deriuationẽ etiã in cozpoze hominis quedã rep̃sentatio imaginis inuenitur fz q̃ oz cozpus aĩe cẽ ꝓportionatũ: vt etiã pz ex his q̃ magister dicit in z°sen.di.16.vñ etiã ⁊ btitudo vl'glia primo ⁊ pncipaliꝛ est in mẽte:sz per q̃ndã redũdãtiã deriuaꝛ etiã ad cozp̃ vt btitudo hois fm cozpus dicaꝛ q̃ ip̃eriuz aĩe deo cõiuncte pfecte exeq̃tur.vñ sic dispones q̃ sunt in aĩa beata ad pfcãz opationẽ q̃ deo ꝯiungit dicunt aĩe dotes:ita dispones q̃ sunt in cozpoze glorioso ex q̃bus cozp̃ efficit pfecte aĩe subz dicunt cozporis dotes. ¶ Ad pmũ q̃ dõm:q̃ ẽt pfectio cozporis gl'iosi aliquo mõ coadiuuat ad hoc q̃ aĩa liberi° ⁊ pfectius deo ihereat inq̃tuz.vz.nõ retrahit aliq̃bus cozporeis ipedimẽtis a dina inhesiõe:⁊ inq̃tũ etiã aĩa pfectius esse hz cozpori ꝯiuncta q̃ a cozpore separata:⁊ sic etiã ei° operatio est pfectioꝛ: vt supra dictũ est. ¶ Ad z^m pz rñsio ex dictis. ¶ Ad z^m dõm:q̃ sicut dicit Aug.in li°de tri.ad exteriozẽ hoiem non solũ ptinet cozpus:sz etiaz cozporis sensus.vñ oẽs iferiozes potentie que sunt organis affixe simul cum cozpoze computantur ⁊ cum eo etiaz simul dotantur.

¶ Ad z^m.q.dõm:q̃ aĩa est forma cozporis ⁊ motoꝛ. vñ cũ dotes cozporis ad hoc ordinenꝛ vt cozpus pfecte aĩe subyciaꝛ:hoc erit vt subyciaꝛ ei pfecte ⁊ sic forme ⁊ sicut motoꝛi.A forma aũt in mã tria cãnt̃.s.esse subale: vires ⁊ forme scõarie.s.accũtales:⁊ amboꝝ ꝯseruatio:cozpus g̃ gl'iosiuz inq̃tuz pfecte aĩe subdit q̃tũ ad esse subale qõ ab ea hz sic est dos subtilitatis: ex hoc.n.cozpus gl'iosiuz subtile dr̃.vt supra.di.44.dcñ est q̃ pfecte ab aĩa iformaꝛ: inq̃tuz vo pfecte subdit ei vt forme fm accũtales formas q̃ sunt in cozpoze ab aĩa sic est dos claritatis:iq̃tuz vo cozp̃ gl'iosiuz pfecte ab aĩa ꝯseruat sic est dos ip̃assibilitatis. ex hoc eniz ip̃assibile dicit q̃ ex vi aĩe seruaꝛ immune ab oi lesione:sz inq̃tuz cozpus pfecte subdit aĩe vt motoꝛi sic est dos agilitatis:cozp̃ enĩ fm hoc dr̃ agile q̃ ad oẽs aĩe act° est expeditũ ⁊ paratũ.Quidaz aũt q̃ttuoꝛ dotes cozporis q̃ttuoꝛ virtutibus cardinalibus adaptãt eo q̃ cardinaliũ vtutũ mã sunt bona cozporalia:vt.s.prudẽtie rñdeat claritas ꝓpter cognitionẽ:iustitie q̃ est ꝓpetua ⁊ imortalis ip̃assibilitas:fortitudini agilitas ex qua ꝯigit vt nihil cozpori possit resistere.vñ agilitas notaꝛ.i. Cor.15°.per hoc q̃ dic̃.Surget in virtute.tẽperantie vero q̃ cozpus attenuat subtilitas:⁊ sic q̃ttuoꝛ dotes cozporis rñdent q̃ttuoꝛ vtutibus cardinalib°:sic̃ tres dotes aĩe tribus theologicis:vt dcñ est. ¶ Ad p^m g̃ dõm:q̃ illa septẽ que Ansel.ponit cõtinenꝛ sub istis q̃ttuoꝛ.pulchritudo enĩ ptinet sub claritate:velocitas ⁊ libertas ⁊ fortitudo sub agilitate: sanitas ⁊ diuturnitas sub ip̃assibilitate:voluptas vo põt reduci ad subtilitatẽ:qz ex hoc q̃ cozpus ẽ pfecte iformatus p aĩam est ad delectationẽ dispositus. ¶ Ad z^m dõm: q̃ agilitas nõ solũ ptinet ad motũ sz ẽt ad sensuz ⁊ ad oẽs alias opationes aĩe:vt fm hoc dicaꝛ cozpus gl'iosum eẽ agile qõ est pfecte habilitatuz ad oẽs operatiões q̃ p cozp̃ exercenꝛ. ¶ Ad z^m dõm:q̃ fm pbm in z°de gnãtione. q̃litates visibiles sunt alys q̃litatibus sensibilib° nobiliozes q̃tuz ad hoc q̃ in visibilitate cõueniũt iferiora cozpora cũ supiozibus cozporibus:nõ aũt q̃tum ad alias sensibiles q̃litates vñ lux vel claritas que est q̃litas ꝓpria celestiuz cozporũ iter alias q̃litates cozporales est nobilioꝛ ⁊ magis sibi ad exprimẽdã itelligibilẽ claritatẽ:⁊ iõ ex redũdãtia gl'ie ab aĩa in cozp̃ magis ponit̃ in cozpoze gl'ioso claritas vt dos q̃ alia sensibilis q̃litas. ¶ Ad 4^m dõm:q̃ aĩa nõ est passibilis fm naturã:sz p accidẽs inq̃tuz cozpus patit̃:vel per diuinã iustitiã est passibilis ex culpa q̃ ab aĩabus beatoꝝ est ꝓcul ꝓpter dei dilectionẽ.vñ ex quo ip̃assibilitas ponitur cozporis dos nõ oz q̃ ponaꝛ dos aĩe. ¶ Ad 5^m dõm:q̃ clarũ ⁊ puiuz ad idẽ genus reducunt̃ co q̃ lux est act° diaphoni:⁊ ideo peruietas nõ ponit̃ dos distincta a claritate.

¶ De ꝑdcis aũt dotib° taz aĩe q̃ cozpis in spãli dcñ ẽ:de fruitiõe qdez in p^a di.p li°de dilectiõe.in z°li° tractatu de charitate:de visione supra hac eadẽ. De quattuoꝛ dotib° cozporis supra .distincti.44.

Quo. V.

Deinde queritur de aureolis. Et circa hoc querunt̃ quinq̃. ¶ Primo qd sit aureola. ¶ Scõo quõ differat a fructu. ¶ Tertio rõne quoꝝ debeaꝛ aureola. ¶ Quarto quibus debeatur. ¶ Quinto de nũero aureolaꝝ.

Ad primum sic ꝓcedit. Videt̃ q̃ aureola nõ sit aliquod aliud ꝓmiũ ab essentiali ꝓmio qõ aurea dr̃:ꝓmiũ.n.eẽntiale ẽ ipa btitudo:sz btitudo fz Boc.ẽ stat° oiuz bonoꝝ agreggatõe pfect°. g̃ ꝓmiũ eẽntiale icludit oẽ bonũ qõ habet̃ i pria:⁊ sic aureola icludit̃ in aurea. ¶ P̃. magis ⁊ min° nõ diuersificãt spẽs: sz illi q̃ fuãt cõsilia ⁊ ꝓcepta magis ꝓmiant̃ q̃ illi qui seruant ꝓcepta tm̃: nec in aliquo ꝓmiũ eoꝝ videt̃ differre nisi q̃ vnũ est altero maius.cũ ergo aureola nominet ꝓmiũ qõ debeꝛ opib° pfectiõis:videt̃ q̃ aureola nõ dicat aliqd distinctũ ab aurea. ¶ P̃.ꝓmiũ rñdet merito:sed radix totius meriti ẽ charitas.cũ ergo charitati rñdeat aurea: videtur q̃ in pria nõ erit aliqd ꝓmiũ ab aurea distinctuz. ¶ P̃.hoies beati assumunt̃ ad angeloꝝ ordines:vt dicit Greg.sed in angelis:sz quedã data sint q̃busdã excelléter ibi tñ nihil possidet̃ singulariter.oia enĩ in nobis sunt: nõ quidẽ equaliꝛ:qz alij alys sublimi° possident:q̃ tñ oẽs hñt. vt etiã Greg.dicit.ergo ⁊ in beatis nõ erit aliqd aliud ꝓmiũ nisi oiuz cõe.ergo aureola nõ est ꝓmiũ distinctuz ab aurea. ¶ P̃.excellẽtioꝛi merito excelléti° ꝓmiũ debeꝛ.si ergo aurea debeꝛ opibus que sunt in ꝓcepto. aureola vo bis que sunt in cõsilio:aureola erit pfectioꝛ q̃ aurea.⁊ ita nõ deberet diminutiue signari:⁊ sic videt̃ q̃ aureola non sit ꝓmiũ distinctũ ab aurea. ¶ Sz ꝺ Exo.25.sup illõ. Facies alterã coronã aureolã.dicit glo.ad coronã ptinet cãticũ nouũ:qõ vginces tm̃ coꝛã agno cõcinũt: ex quo videt̃ q̃ aureola sit quedã corona nõ oibus sz aliq̃bus spãliter reddita:aurea aũt oibus beatis reddit̃. ergo aureola est aliud q̃ aurea. ¶ P̃.pugne quã sequit̃ victoria debeꝛ corona.z. Thes.z. Nõ coronabit̃ nisi q̃ legittie certauerit. g̃ vbi est spãlis rõ certaminis ibi dz eẽ spãlis corona.sz in aliq̃bus opibus est spãlis rõ certãdi.g̃ pre alys aliquã coronã habere debẽt:⁊ hãc dicim° aureolaz. ¶ P̃.ecclesia militãs descẽdit a triũphãte:vt pz Apoc.zi. Vidi ciuitatẽ sanctã ꝛc.sz in eccl'ia militãte spãlia opa habẽtib° : spãlia ꝓmia reddunt̃:sicut victoribus corona:currẽtibus brauium.ergo similiter dz esse in ecclesia triumphante.

¶ Rñdeo dõm:q̃ ꝓmiũ eẽntiale hois qõ est eius btitudo ꝯsistit in pfecta ꝯiunctiõe aĩe ad deũ inq̃tũ eo pfecte fruitur:vt viso ⁊ amato pfecte.hoc aũt ꝓmiũ metaphozice corona dr̃ vel aurea.tũ ex pte meriti qõ cũ q̃dã pugna agit̃: militia.n.est vita hois sup terrã. Job.7. tũ ẽt ex pte ꝓmij q̃ qõ hõ efficit̃ quodãmõ diuinitatis ptices:⁊ p ꝺns regie ptãt̃l. Apoc.5. Fecisti nos deo nr̃o regnũ ⁊ sacerdotes. corona aũt est ꝓpriuz signũ regie dignitatis:⁊ eadẽ rõne ꝓmiũ qõ eẽntiali addit̃ corone rõnẽ hz . Signat ẽt corona pfectionẽ quãdã rõne figure circularis:vt ex hoc ẽt cõpetat pfectioni beatoꝝ:sz qz nihil põt supaddi q̃n sit eo minus.iõ supadditũ ꝓmiũ aureola noiaꝛ.huic aũt essentiali ꝓmio qõ aurea dr̃ aliqd addit̃ duplr̃.vno mõ ex ꝺitione näe eius q̃ ꝓmiaꝛ sicut supra btitudinez aĩe glozia corpis

adiungitur. vñ ⁊ ipsa gloria corporis ĩterdum aureola nominat. vñ sup illud Exo. 25°. Facies alterã coronã aureolã. dicit q̃daz glo. q̃ in fine aureola supponit: cũ in scriptura dicat q̃ eis sublimior gloria in receptione corpor̃ seruet. sic aũt nũc de aureola nõ agit. Alio mõ ex rõne operis meritory: quod gdez rõnez meriti ex duobus hz: ex gbus hz etiã bonitatis rõnez. s. ex radice charitatis q̃ refert in finẽ vltimũ: ⁊ sic debet ei essentiale pmiũ. s. puentio ad finẽ que est aurea: ⁊ ex ipso genere actus qõ laudabilitatez quãdã hz ex debitis circũstãtys: ⁊ ex habitu eliciente ⁊ primo fine: ⁊ sic debet ei qõdã accidẽtale pmiuz qõ aureola dr̃: ⁊ hoc mõ de aureola ad presens itendimus. Et sic dicẽdũ q̃ aureola dic̃ aligd auree superadditũ. i. qõdaz gaudiuz de operibus a se factis q̃ bñt rõnẽ victorie excellẽtis qõ est aliud gaudiũ ab eo quo de iunctiõe ad deũ gaudetur: qõ gaudiuz dr̃ aurea. Quidã tamẽ dicũt q̃ ipm pmiũ cõe qõ est aurea accipit nomẽ aureola fm q̃ virginib⁹ vl̃ martyrib⁹ vel doctoribus redditur: sic̃ ⁊ denarius accipit nomẽ debiti ex hoc q̃ alicui debet: q̃uis oino idẽ sint debitũ ⁊ denarius: nõ tñ ita q̃ pmiũ essentiale oporteat esse maiꝰ q̃ñ aureola dr̃: sz qz excellẽtiori actui rñdet: nõ gdez fm meriti itensionẽ: sz fm modũ merẽdi: vt q̃uis in duobus sit eq̃lis limpiditas dine visionis: in vno tñ dicet aureola nõ in altero inq̃ntum rñdet excellentiori merito fz modũ agendi. Sz hoc videt eẽ p̃ intentionẽ glo. Exo. 30. si eni idez esset aurea ⁊ aureola: non diceret aureola auree supponi. Et pterea cũ merito rñdeat pmiũ oz q̃ illi excellentie meriti que est ex mõ agẽdi rñdeat aliqua excellentia in premio: ⁊ hãc excellentiã vocamus aureolã. vñ opz aureolã ab aurea differre. ¶ Ad p̃m g̃ dom: q̃ beatitudo includit in se oia bona q̃ sunt nec̃ia ad perfectã hoĩs vitã: q̃ consistit in perfecta hoĩs operatiõe: sz q̃daz possunt superaddi nõ quasi nec̃ia ad perfectã operationẽ: vt sine gbus esse nõ possit: sz qz his additis est beatitudo clarior. vnde pertinet ad bene esse beatitudinis: ⁊ ad decentiã quandã ipsius: sicut ⁊ felicitas politica ornat̃ nobilitate ⁊ corpis pulchritudine ⁊ hꝺ sine qbus tamẽ esse põt: vt pz in p̃ ethꝺ. ⁊ hoc mõ se hz aureola ad beatitudinẽ patrie. ¶ Ad scõz dom: q̃ ille qui seruat cõsilia ⁊ p̃cepta semp magis meretur q̃ ille qui seruat p̃cepta tm̃ fm q̃ rõ meriti cõsiderat̃ in operibus ex ipso genere operũ: non autẽ semp fm q̃ rõ meriti pensat̃ ex radice charitatis: cũ q̃q̃z ex maiori charitate aligs seruet p̃cepta tm̃ q̃ aligs p̃cepta ⁊ ꝓsilia: sz vt pluries accidit ecõuerso: qz ꝓbatio dilectionis est exhibitio operis: sic̃ dicit Greg. nõ g̃ ipm pmiũ essentiale magis itensum dr̃ aureola: sed id qõ pmio essentiali superaddit̃ idifferenter: siue sit maius premiũ essentiale habentis aureolam siue minus siue equale premio essentiali non habentis. ¶ Ad 3m dom: q̃ charitas est p̃ncipiuz merendi: sed actus noster est quasi ĩstrumentuz quo meremur. Ad effectũ aũt cõsequendũ nõ solum regritur debita dispositio in premio mouente: sz etiã recta dispositio in ĩstrumẽto: ⁊ iõ in effectu aligd cõsequtur ex pte pmi p̃ncipy qõ est p̃ncipale: ⁊ aligd ex parte instrumẽti quod est secũdariũ. vnde ⁊ in premio aliquid est ex parte charitatis. s. aurea: ⁊ aliquid ex genere operatiõis vt aureola. ¶ Ad 4m dõz q̃ angeli oẽs ex eodẽ genere actus suaz beatitudinez meruerunt. s. in hoc q̃ sunt conuersi ad deuz: ⁊ ideo nullum singulare premiũ inuenitur in vno quod alius nõ habeat aliquo modo. Hoĩes aũt diuersis generibus actuũ beatitudinẽ merent̃: ⁊ iõ nõ est sil'e: tamẽ illud qõ vnꝰ videt̃ specialr̃ hñe ĩter hoĩes quodãmõ oẽs cõiter habẽt inq̃ntũ. s. p charitatẽ perfectãz vnusq̃sq̃ bonũ alterius suũ reputat: nõ tamẽ hoc gaudiũ quo vnus alteri congaudet põt aureola noiari: qz nõ datur in premiuz victorie eius: sed magis respicit victoriaz alienaz: corona vo ipsis victoribus reddit̃ non victorie congaudentibus. ¶ Ad 5m dõm: q̃ maior est excellentia meriti que cõsurgit ex charitate q̃ illa que cõsurgit ex genere actus sicut finis ad quẽ ordinat charitas est potior his que sunt ad finẽ circa que actus nostri consistunt. vnde etiaz premiũ respondens merito ratione charitatis q̃tũcunq̃ sit paruum: est maius quolibet premio respondẽte actui ratione sui generis: ⁊ ideo aureola diminutiue dicitur respectu auree.

Ad secundum sic ꝓcedit. Videt̃ q̃ aureola nõ differat a fructu: eidem enim merito nõ debentur diuersa premia: sz eidẽ merito respõdet aureola ⁊ fructus centesimus. s. virginitati: vt patz in glo. Matthꝺ. 13°. g̃ aureola est idez qõ fructus. ¶ Aug. dic̃ in li°. de virginitate: q̃ centesimus fructus debet̃ martyri: ⁊ idẽ debet̃ virgini. g̃ fructus est qõdã pmiuz cõe virginibꝰ ⁊ martyribus: sz eisdẽ ẽt debet̃ aureola. g̃ aureola est idez qõ fructus. ¶ Ad. in btitudine nõ inuenit̃ nisi duplex pmiũ. s. cẽntiale ⁊ accũtale: qõ cẽntiali superaddit̃: sz pmiũ cẽntiale superadditũ dcm̃ ẽ eẽ aureolã: qõ pz ex hꝺ qõ Exo. 25°. Aureola corone auree supponi dr̃: sz fructꝰ nõ ẽ pmiũ cẽntiale: qz sic ꝺberet̃ oibꝰ btis. g̃ ẽ idẽ qõ aureola. ¶ Sz ad. q̃cũ q̃ nõ sũt eiusdẽ disiõis nõ sunt ẽt eiusdẽ rõnis: sz fructus ⁊ aureola nõ similiter diuidunt̃: qz aureola diuidit̃ in aureolã virginũ martyrũ ⁊ doctoꝝ. fructꝰ aũt in fructũ ꝓiugatoꝝ viduarũ ⁊ virginũ. g̃ fructꝰ ⁊ aureola nõ sunt idez. ¶ Ad. si fructus ⁊ aureola essent idẽ: cuicũq̃ deberet̃ fructus deberet̃ aureola. hoc aũt pz eẽ falsuz: viduitati eniz debet̃ fructus: sed nõ aureola. ergo ⁊c̃.

¶ Ulterius: videt̃ q̃ fructꝰ nõ debeat̃ soli virtuti cõtinẽtie: qz. i. Cor. 15. sup illud. Alia claritas solis ⁊c̃. dicit glo. q̃ claritati solis illoꝝ dignitas cõparat̃ g centesimũ fructuz habẽt: lunari aũt g sexagesimũ: stelle qui trigesimũ: sz illa diuersitas claritatũ fm intẽtionẽ apli ptinet ad q̃tũcunq̃ btitudinis differẽtiã. g̃ diuersi fructꝰ nõ debẽt rñdere soli cõtinẽtie. ¶ Ad. fructꝰ a fruitiõe dicunt̃: sz fruitio ad p̃miũ cẽntiale ptinet qõ oibus vtutibus rñdet. g̃ ⁊c̃. ¶ Ad. fructꝰ labori debet̃. Sapie. 4.. Bonoꝝ laboꝝ gloriosus ẽ fructꝰ: sz maior labor est in fortitudine q̃ in tẽperãtia vel in cõtinẽtia. g̃ fructꝰ nõ rñdet soli cõtinẽtie. ¶ Ad. difficilius est moduz nõ excedere in cibis q̃ sũt necessary ad vitaz: q̃ in venereis sine qbus vita ꝓseruari põt: ⁊ sic maior est labor parsimonie q̃ cõtinẽtie. ergo parsimonie magis rñdent fructꝰ q̃ cõtinẽtie. ¶ Ad. fructꝰ refectionẽ importat. refectio aũt p̃cipue est in fine. cuz ergo vtutes theologice finẽ habeãt p obiecto. s. ipsuz deũ: videt̃ q̃ eis fructꝰ maxime debeãt p obiecto. s. ipsuz deũ: videt̃ q̃ eis fructꝰ maxime debeãt rñdere. ¶ Sed ꝓtra est qõ habet̃ in glo. Matthꝺ. 13. que fructꝰ assignat virginitati viduitati ⁊ ꝓtinẽtie ꝓiugali: que sunt cõtinẽtie partes.

¶ Ulterius. videt̃ q̃ icõueniẽter assignent̃ tres fructꝰ tribus ꝓtinẽtie partibꝰ: qz Hal. 5. ponunt̃. xy. fructꝰ spũs. s. gaudiũ: pax ⁊c̃. ⁊ ideo videt̃ q̃ non debeãt poni tres tm̃. ¶ Ad. fructꝰ noiat aliqꝺ pmiũ spãle: sz pmiuz qõ assignat̃ virginibꝰ ⁊ viduis ⁊ cõiugatis nõ est spãle: qz oẽs saluãdi ꝓtinent̃ sub aliquo hoꝝ triũ: cũ nullus saluet̃ q ꝓtinentia careat: ⁊ ꝓtinẽtia per has ptes sufficiẽter diuidat̃. ergo ĩ cõueniẽter tribꝰ p̃dictis tres fructꝰ assignant̃. ¶ Ad. sicut viduitas excedit cõtinẽtiã cõiugalẽ: ita virginitas viduitatẽ. sed nõ sil'r excedit sexagenariꝰ tricenariũ: ⁊ cẽtenariꝰ sexagenariũ: neq̃ fm arithmeticã ꝓportionalitatẽ: quia sexagenariꝰ excedit tricenariũ in. xxx. ⁊ cẽtenariꝰ sexagenariũ in. xl. neq̃ etiã fm ꝓportionalitatẽ geometricã: qz sexagenariꝰ se hz in dupla ꝓportione ad tricenariũ: cẽtenarius vo ad sexagenariũ in supbitricia: qz cõtinet totũ ⁊ duas tertias eiꝰ. ergo incõueniẽter aptant̃ fructꝰ tribꝰ cõtinẽtie gradibꝰ. ¶ Ad. ea que in sacra scriptura dicunt̃ p.

petuitatē habēt. Luc.xi. Celuꝫ ⁊ terra trāsibūt ⁊ba autē mea nō trasiēt: ſꝫ ea q̄ ex inſtōne hoīuꝫ ſūt fcā q̄ttidie pñt mutari. ḡ ex his q̄ ex inſtōne hoīuꝫ sunt nō ē accipiēda rō eoꝝ q̄ in ſcriptura dñr. ⁊ ſic vr̄ q⁹ icōueniēs ſit rō quā Beda aſſignat de iſtis fructib⁹ dicēs: q⁹ fruct⁹ triceſimus debeť ↄiugatis: qz in repñtatōe q̄ fit in abatho triginta ſigni ficať p cōtactū pollicis ⁊ idicis ſm ſuā ſūmitatē. vñ ibi q⁹ dām⁹ oſculanť ſe: ⁊ ſic tricenarius nūerus ſignat ↄiugato rū oſcula: ſexagenarius vo nūerus ſigñať p tactū idicis ſu per mediū articulū pollicis: ⁊ ſic p ꝫ q⁹ idex iacet ſup pol licē oppzimēs ipm ſigñat oppreſſionē quā vidue patiunť in mūdo: cū aūt numerādo ad centenariū puenimus trā ſimus a leua in dexterā. vñ p centenariū ṽginitas deſigna tur: q̄ hz portionē angelice dignitatis q̄ ſunt in dextera. ſ. i glla: nos aūt in ſiniſtra ꝓpter pfectionē pñtis vite.

¶ Ad ñ⁹ dōm: ad p⁹ᵐ. q. q⁹ ea q̄ metaphozice dñr pñt varie accipi ſm adaptationeꝫ ad diuerſas ꝓpietates eius. vñ fit trāſumptio: cū aūt fruct⁹ ꝓpe in reb⁹ cozpozalibus dicať de terrenaſcētibus ſm diuerſas cōditiones q̄ in fructib⁹ cozpalib⁹ inueniri pñt: diuerſimode fruct⁹ ſpūal̄r accipiť: fruct⁹ eniꝫ cozpozalis dulcedo eſt q̄ reficit ſm q⁹ in vſum hoīs venit: ē etiā vltimū ad qō opatio nāe puenit: eſt ēt id qō ex agricultura expectať p ſemiationē vel q̄ſcūq; alios modos. Q̄ñq; igiť fruct⁹ ſpūal̄r accipiť ꝓ eo q⁹ reficit q̄ſi vltimus finis: ⁊ ſm hanc ſignificationē dicimur deo frui: pfecte qdē in pria: ipfecte aūt in via: ⁊ ex hac ſignificatiōe accipiť fruitio q̄ dos ē: ſic aūt nūc de fructib⁹ nō logmur. Q̄ñq; aūt ſumiť ſpūal̄r fruct⁹ ꝓ eo qō reficit tm̄ q̄ſuis nō ſit vltimus finis: ⁊ ſic vtutes fructus dñr inq̄ꝫtuꝫ mentez ſincera dulcedie reficiūt: vt Amb. dic̄. ⁊ ſic accipiť fruct⁹ Bal'. 5°. Fruct⁹ aūt ſpūs ⁊c̄. ſic autē de fructib⁹ nūc nō q̄riť: de hoc ēni habitū eſt in 3°. li°. di. 34. Pōt aūt ſumi alio mō fruct⁹ ſpūalis ad ſil'itudinē cozpalis fruct⁹ inq̄ꝫtuꝫ cozpo ralis fructus eſt qōdā cōmodū qō ex laboze agriculture expectať: vt ſic fructus dicať illud p̄miū qō hō ex laboze cōſeqtur quo in hac vita laborat: ⁊ ſic oē premiū qō in fu turo habeť ex noſtris laborib⁹ fructus dr̄: ⁊ ſic accipitur fruct⁹: Ro. 6°. Habetis fructū veſtrū in ſcificationē: finez vo vitā eternā: ſic ēt nos nunc de fructu nō agimus: ſꝫ agi mus nūc de fructu ſꝫ q⁹ ex ſemīe ↄſurgit: ſic. n. de fructu logtur dñs Mat. 13°. vbi fructū diuidit in triceſimū: ſexa geſimū: ⁊ cēteſimū: fructus aūt ſm hoc pōt ꝓdire ex ſemi ne q⁹ vis ſemētina eſt efficax ad ↄuertendū humozes ter re in ſuā nām: ⁊ q̄ꝫto hec vtus ē efficacioꝝ ⁊ terra ad ꝫ pa rationē tāto fructus ſegtur vberioꝝ. Spūale aūt ſemen qō in nobis ſemiať est vbū dei. vñ q̄ꝫto aligs magis in ſpūali tatē cōuertiť a carne recedēs tāto i eo ē maioꝝ fruct⁹ ver bi dei. Scōm hoc ḡ fructus differt ab aurea ⁊ ab aureola: qz aurea ↄſiſtit in gaudio qō hr̄ de deo: aureola vo in gau dio qō hr̄ de operū pfectiōe: ſꝫ fructus in gaudio qō hr̄ de ipſa diſpōne opantis ſm graduꝫ ſpūalitatis in quē ꝓficit ex ſemīe vbuꝫ dei. Quidam diſtinguunt inter aureolam ⁊ fructum dicentes: q⁹ aureola debetur pugnanti: ſm il lud. 2. Timo. ſecūdo. Non cozonabitur niſi qui legitime certauerit: fructus aūt laborāti ſm illud qō dr̄ Sapie. 4. Bonoꝝ laboꝝ gl'iosus eſt fructus. Alij vo dicūt: q⁹ aurea reſpicit cōuerſionē ad deū: ſꝫ aureola ⁊ fructus ↄſiſtūt in his q̄ ſunt ad finē: ita tm̄ q⁹ fructus p̄ncipali⁹ reſpicit volū tatē: aureola aūt magis cozp⁹: ſꝫ cū in eodez ſit laboꝝ ⁊ pu gna ⁊ ſm idē: ⁊ premiū cozpis ex p̄mio aīe dependeat ſm p̄dicta nō eſſet dr̄ia iter fructū aureā ⁊ aureolaꝫ niſi rōne tm̄: ⁊ hoc nō pōt eē: cū gbuſdā aſſigneť fructus gbus non aſſignať aureola. ¶ Ad p⁹ᵐ ḡ dōm: q⁹ nō eſt iconueniens eidē merito ſm diuerſa q̄ in ipſo ſunt diuerſa p̄mia rūdere. vñ ⁊ ṽginitati rūdet aurea ſm q⁹ ꝓpter deū ſeruať im perio charitatis: aureola vo ſꝫ q⁹ eſt qōdā pfectiōis opus hn̄s rōnē victorie excellētis: fruct⁹ vo ſm q⁹ ꝓ ṽginitatez hō in q̄ndā ſpūalitatē trāſita carnalitate recedēs. ¶ Ad zᵐ dōm: q⁹ fruct⁹ ſm ꝓpriā acceptionez ꝓput nūc logmur nō dic̄ p̄miū cōe mr̄imonio ⁊ ṽginitati: ſꝫ trib⁹ contīnētie gradib⁹: glo. aūt illa q̄ ponit fructū centeſimū martyrib⁹ rūdere large accipit fructū ſm q⁹ q̄libꝫ remuneratio fru ctus dr̄: vt ſic p cēteſimū fructū remuneratio deſigneť q̄ gbuſlibꝫ opib⁹ pfectiōis debeť. ¶ Ad ᶟᵐ dōꝫ: q⁹ q̄ꝫuis au reola ſit qōdā accñtale p̄miū cōntiali ſupadditū: nō tm̄ oē accñtale p̄miū ē aureola ſꝫ p̄miū de opibus pfectiōis gb⁹ hō maxie xp̄o ↄformať ſm pfectā victoriā. vñ nō eſt icō ueniēs q⁹ abſtractioni a carnali vita aliquod aliud p̄miū accidentale debeať quod fructus dr̄.

¶ Ad zᵃᵐ. q. dōꝫ: q⁹ ſic dcm̄ ē: q⁹ fruct⁹ ē qōdā p̄miū qō de beť hoī ex ꝫ q⁹ a carnali vita in ſpūalē trāſit: ⁊ iō illi vtuti p̄cipue rūdet q̄ hoiem p̄cipue a ſubiectiōe carnis liberat: ꝫ aūt fať ↄtinētia: qz p delectatiōes venereas aīa p̄cipue carni ſubdiť adeo vt in actu carnali ꝫ Piero. nec ſpūs p pñie cozda ꝓpꝫ tāgat: nec in illa delectatiōe ē poſſe ali qd itelligere: vt pñs dic̄ i 7°. etꝫ. ⁊ iō ↄtinētie magis rūdet fruct⁹ q̄ꝫ aly vtuti. ¶ Ad p⁹ ḡ dōm: q⁹ glo. illa accipit fru ctū large ſꝫ q⁹ q̄lꝫ remūeratio fruct⁹ noiať. ¶ Ad zᵐ dō. q⁹ fruitio nō ſumiť a fructu ſm illā ſil'itudinē qua nūc de fructu loquimur: vt ex dictis pꝫ. ¶ Ad ᶟᵐ dōꝫ: q⁹ fructus ſm q⁹ nūc logmur nō rūdet laboꝛi rōne fatigatiōis: ſꝫ ſm q⁹ ꝓ laboꝛē ſemina fructificant: vñ ⁊ ipſe ſegetes laboꝛes dicunť inq̄ꝫtū ꝓpter eas laboꝛať vel laboꝛe acgrunť: ſil'i tudo aūt fruct⁹ ſꝫ q⁹ oziť ex ſemine magis aptať in cōti nētia q̄ꝫ in foꝛtitudine: qz ꝓ paſſiones foꝛtitudinis hō nō ſubdiť carni: ſicut ꝓ paſſiōes circa q̄s eſt cōtinētia. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q⁹ q̄ꝫuis delectatiōes que ſunt in cibis ſunt ma gis neceſſarie illis que ſunt in venereis: nō tm̄ ſunt ita ve hemētes. vñ ꝓ eas aīa nō ita carni ſubdiť. ¶ Ad 5ᵐ dōm: q⁹ fruct⁹ nō ſumiť hic ſꝫ q⁹ frui dicīť qui reficiť in fine ſꝫ alio mō: ⁊ ideo ratio non ſequitur.

¶ Ad tertiā q̄nez dōm: q⁹ ꝓ cōtinētiā cui fruct⁹ reſpōdet vt dictū eſt hō in quādā ſpūalitatez adducīť carnalitate abiecta. ⁊ iō ſm diuerſuꝫ modū ſpūalitatis quē cōtinētia facit diuerſi fruct⁹ diſtīguunť. Eſt. n. q̄dā ſpūalitas neccia: ⁊ q̄dā ſupabūdās. Neccia qdē ſpūalitas eſt in hoc q⁹ recti tudo ſpūs ex delectatiōe carnis nō puertať: qō fit dū ali quis ſm rectū ordinē rōnis vtiť delectabilibus carnis: ⁊ hec eſt ſpūalitas cōiugatoꝝ. Spūalitas vo ſupabūdās ē ꝓ quā hō ab hō delectatiōib⁹ carnis ſpūm ſuffocātib⁹ oī no ſe abſtrahit. Sꝫ hoc ↄtingit duplr̄: vel reſpectu cuiuſli bet tpis ꝓteriti pñtis ⁊ futuri: ⁊ hec eſt ſpūalitas virginū. vel ſꝫ aliq̄ tēpus: ⁊ hec ē ſpūalitas viduarū. Seruātib⁹ ḡ ↄtinētiā cōiugalē dať fruct⁹ triceſim⁹: viduale ſexageſi mus: virginale centeſimus: rōne illa quā Beda aſſignat: q̄ꝫuis poſſit ⁊ alia rō aſſignari ex ipſa nā numeroꝝ: trice narij⁹. n. numer⁹ ex ductu trinarij in denariū ſurgit. terna rius. n. eſt numer⁹ oīs rei: vt dr̄ in. i. ce. ⁊ hz in ſe pfectionē quādā oīb⁹ cōez. ſ. p̄ncipiū medij ⁊ finis. vñ ↄueniēter tri cenarius numerus cōiugatis aſſignať: in gbus ſup obſer uationē decalogi q⁹ per denariū ſignať nō addiť aliq̄ pfe ctio niſi cōis: ſine qua nō pōt eſſe ſalus. Senarij⁹ aūt ex cu ius ductu in denariū ſexagenarius ſurgit: hz pfectionē ex partib⁹: cū ↄſtet ex oīb⁹ partib⁹ ſuis ſimul aggregatis. vñ de ↄueniēter viduitati rūdet in qua inenit pfecta abſtra ctio a delectabilib⁹ carnis q̄ꝫtū ad oēs circūſtātias q̄ ſunt q̄ſi partes virtuoſi actus: cū nulla cnī pſona ⁊ nullo loco delectabilib⁹ carnis viduitas vtiť: ⁊ ſic de alys circūſtan tys carnis: qō nō erat i cōtinētia cōiugali. ſed cēteſimus ↄueniēter rūdet virginitati: qz denarij⁹ ex cuj⁹ ductu cen tenarius ſurgit eſt limes numeroꝝ: ⁊ ſil'r virginitas tenet ſpūalitatis limitē: qz ad eā nihil de ſpūalitate aduci pōt:

bz enī centenarius inq̄tuz est q̄dratus numerus pfectionē ex figura: figura eniz q̄drata ꝼm ꝟ pfecta ē q; ex oī parte eq̄litatē bz: vtpote bñs oīa latera eq̄lia. vñ cōpetit virginitati in qua q̄tuz ad omne tēpus eq̄liter icozruptio inuenit. ¶ Ad pm ġ dōm: q; ibi fructꝰ nō accipiunt hoc modo sicut hic de fructibꝰ logmur: vt ex dictis pz. ¶ Ad zm dōm: q; nihil cogit ad ponendū fructū eē p̄miū nō oibꝰ saluandis cōueniens: non solū enī essentiale p̄miū cōe est oibus sz etiā aliq̄ accītale: sic̄ gaudiū de opibꝰ illis sine q̄bus nō est salus. ℞ Potest tamē dici q; fructus nō oibꝰ cōueniunt saluādis: sic̄ pz de his q̄ in fine penitēt & icontinēter vixerunt. eis enī nō fructus sz eēntiale p̄miū tñ debetur. ¶ Ad 3m dōz: q; distinctio fructuū magis accipit ꝼm spēs vel figuras nūeroz q̄ ꝼz q̄titates coz: tū ēt q̄tū ad q̄titatis excessuz pōt aliq̄ rō assignari: iugatus. n. abstinet tñ a nō sua: vidua vo a suo & a nō suo: & sic̄ inuenitur ibi quedā rō dupli: sic̄ sexagenarius est duplex ad tricenariū cētenarius vo supra sexagenariū addit q̄dragenariū qui cōsurgit ex ductu q̄ternary in denariū: q̄ternarius aūt est p̄mus numerus solidus & cubitus: & sic cōuenit talis addition vginitati q̄ supra pfectionē viduitatis ppetuā incozruptionē adiungit. ¶ Ad 4m dōz: q; q̄uis illa repñtatio numeroz sit ex humana īstitutiōe: tamē fundat aliquo mō supra rez nām inq̄tuz ꝼm ordinē digitoz & articuloz et cōtractuū numeri gradatim designantur.

Ad tertium sic p̄cedit. Videt q; rōne vginitatis nō debeat aureola: vbi enī est maioz difficultas in ope ibi debet maius p̄miū: sz maioz difficultatē patiunt in abstinendo a delectabilibus carnis vidue q̄ virgines: dicit enī Hiero. q; q̄to maioz est difficultas ex pte q̄dā a voluptatis illecebris abstinere: tāto maius est p̄miū: & logtur in cōmēdationē viduaz. ℞ Hōs ēt dic̄ in lib. de aīalibus: q; iuuenes cozrupte magis appetūt coitus ꝓpter rememoz̄ationē delectatiōis. ġ aureola q̄ē maximū p̄miū debet magis viduis q̄ virginibus. ¶ Ꝑ. si vginitati deberet aureola vbi eēt pfectissima vginitas maxie inueniret aureola: sz in btā vgine ē pfectissima virginitas. vñ & vir go virginū noīat: & tamē ei non debet aureola: q; nullā pugnā sustinuit in ꝓtinēdo: cū cozruptione fomitis nō fuerit īfestata. ġ vginitati aureola nō debetur. ¶ Ꝑ. ei q̄ nō est ꝼz omne tēpus laudabile nō debet p̄miū excellēs: sz vginitatez seruare nō fuisset laudabile in statu inocentie: cuz tūc esset boī p̄ceptū. Crescite & multiplicamini & replete terrā: nec ēt tpe legis q̄ steriles erāt maledicte. ġ vginitati aureola nō debet. ¶ Ꝑ. nō debet idē p̄miū vginitati seruate & virginitati amisse: sz ꝓ virginitate amissa q̄libz debet aureola: vtpote si aliq̄ inuita pstituat a tyrāno q; xp̄m ꝓfitet. ġ vginitati aureola non debet. ¶ Ꝑ. excellēs p̄miū nō debet ei q̄ ineſt nobis a nā: sz vginitas inascit cuilibet boī & bono & malo. ġ vginitati aureola nō debet. ¶ Ꝑ. sicut se bz viduitas ad fructū sexagenariū: ita vginitas ad fructū cētesimuz & aureola: sz nō cuilibz vidue debet fructus sexagenarius sz solū viduitatē vouēti: vt gdā dicūt. ġ vī q; nec cuilibz vginitati aureola debeat: sz solū vginitati ex voto seruate. ¶ Ꝑ. p̄miū nō rñdet necitati cū oē meritū in volūtate ꝓsistat sz gdā sunt vgines ex necitate: vt nāliter frīdi & eunuchi. ġ vginitati nō semp debet aureola. ¶ Sz ℥ ē: q̄ bī Exo. 25°. Facies alterā cozonā aureolā. glo. ad cozonā ptiet cāticū nouū q̄ vgines cozā agno ꝓcinunt. s. q; sequunt agnū q̄cūq; ierit. ġ p̄miuz q̄ vginitati debet dī aureola. ¶ Ꝑ. Esa. 56°. dī. Hec dic̄ dñs eunuchis: & segtur. Dabo eis nomē melius a filys & filiabus. glo. ꝓpriā gl'iam excellētēq; signat: sz p eunuchos q; seipsos castrauerūt ꝓpter regnuz celoz vgines designant. ġ vginitati debet aliq̄ excellēs p̄miū: & hec vocatur aureola.

¶ Ulterius vī: q; martyribꝰ aureola non debeat: aureola enī est p̄miū q̄ opibꝰ superogatiōis reddit. vñ dic̄ Beda sup illud Exo. 25°. Aliā cozonā aureolā &c. de cuz p̄mio pōt recte itelligi q; gnālia mādata spontanee vite pfectioris electiōe trāscendūt: sz mozi ꝓ pfessiōe fidei q̄q; ē necessitatis: nō superogatiōis: vt pz ex ℣ q̄ dī Ro. 10. Cozde credit ad iustitiā: oze aūt cōfessio fit ad salutē. ġ martyrio nō semp debet aureola. ¶ Ꝑ. ꝼm Greg. Seruitia tanto magis sunt grata q̄to magis sunt libera: sz martyrium minimū bz de liberalitate cū sit pena ab alio violēter inflicta. ġ martyrio aureola nō debet q̄ rñdet merito excellenti. ¶ Ꝑ. martyriū nō solū cōsistit in exteriozi passione mortis: sz etiā in iteriozi volūtate. vñ Bernū. distiguit triā gnā martyrū: volūtate nō nece. vt Joānes. volūtate & nece: vt Stephanus: nece non voluntate: vt innocentes. si ġ martyrio aureola deberet magis deberet martyrio voluntatis q̄ exteriozi martyrio: cuz meritū ex volūtate p cedat: hoc aūt nō ponit. ġ martyrio aureola nō debetur. ¶ Ꝑ. afflictio cozporis ē minoz q̄ afflictio mētis q̄ ē per iteriozes dolozes & iteriozes anime passiones: sed interioz ēt afflictio q̄dā martyriū ē. vñ dic̄ Hiero. i ꝼmōe de assūptiōe. Recte dixeri dei genitrix vgo & martyr fuit q̄uis ī pace vitā finiuerit. vñ ēt ipsi aīaz ptrāsiuit gladius. s. dolor de morte fily. cū ergo iteriozi dolori aureola nō rñdeat: nec exteriozi rñdere dz. ¶ Ꝑ. ipsa penitētia q̄dā martyriū ē. vñ dic̄ Greg. q̄uis occasio psecutiōis desit: bz tñ & pax nostra martyriū suū: q; & si carnis colla ferro nō subiecimus. spūali tñ gladio carnalia desideria in mente trucidam. pene aūt que in exteriozibꝰ operibꝰ cōsistit aureola nō debet: nec etiā omni exteriozi martyrio. ¶ Ꝑ. illicito operi nō debet aureola: sed illicituz est sibi ypsi manus inycere: vt pz p Aug. in lib. de ciui. dei: & tñ quozūdā martyria in eccl'ia celebrata sunt: qui sibi manus iniecerūt tyrānoz rabiē fugiētes: vt pz ī eccl'iastica historia de q̄busdaz mulieribꝰ apud alexādriā. ġ nō semp martyrio debetur aureola. ¶ Ꝑ. cōtingit aliq̄n aliq̄ē ꝓ fide vulnerari & etiā aliquo tēpore supuiuere: hūc cōstat martyrē cē: & tñ ei vt videt aureola nō debetur: q; eius pugna nō duranit vsq; ad mortē. ġ nō semp martyrio debet aureola. ¶ Ꝑ. quidā magis affligunt in amissiōe tēporaliū rerū q̄ etiaz in ꝓpry corpis afflictiōe: q̄ pz ex hoc q; multas afflictiones sustinēt ad lucra acquirēda. si ġ eis ꝓpter xp̄m tpalia bona diripiant videt q; sint martyres: nec tñ eis vt videtur: debet aureola. ġ idē q̄ pus. ¶ Ꝑ. martyr videt esse ille q; ꝓ fide occidit. vñ dicit Isido. Martyres grece testes latine dicunt: q; ꝓpter testimoniū xp̄i passiōes sustinent vel sustinuerūt: & vsq; ad mortē ꝓ veritate certauerunt: sed alique alie vtutes sunt fide excellētiores: vt iustitia: charitas & hȳ: que sine gr̄a eē nō pōt: q̄bus tñ nō debetur aureola. ġ videt q; nec martyrio aureola debeat. ¶ Ꝑ. sicut veritas fidei est a deo: ita & quelibet alia veritas: vt dicit Ambrosi°: q; oē verū a quocūq; dicat a spiritu sancto est. si ġ sustinēti mortē ꝓ veritate fidei debet aureola: eadē rōne & sustinētibꝰ mortē ꝓ qualibet alia veritate: q̄ tñ nō videt. ¶ Ꝑ. bonū cōe est potiꝰ bono particulari: sed si aliquis ꝓ cōseruatiōe reipub. moziat in bello iusto nō debet ei aureola. ġ etiā si occidat ꝓ ꝓseruatione fidei in seipso: & sic martyrio aureola nō debet. ¶ Ꝑ. oē meritū ex libero arbitrio ꝓcedit: sed quozūdā martyria celebrat eccl'ia q; vsuz li. ar. nō habuerūt. ġ aureolā nō meruerūt: & sic nō oibꝰ martyribꝰ debet aureola. ¶ Sed ℥. Aug. dicit in lib. de scā vginitate. Nemo q̄tuz puto ausus fuit ꝓferre virginitatē martyrio: sz virginitati debet aureola. ġ & martyrio. ¶ Ꝑ. corona debet certāti: sed in martyrio est specialis difficultas pugne. ergo ei debetur specialis aureola.

¶ Ulterius videt q doctoribus aureola nō debeat. oē. n. pmiū qō in futuro habebit alicui actui vtutis rndet: sz p dicare vel docere nō est actus alicuius vtutis. g doctrine vel pdicatiōi nō debet aureola. ¶ p. docere t pdicare ex doctrina t studio pueniūt: sz ea q pmiant in futuro nō sūt acgsita p humanū studiū: qz nālib⁹ acgsitis nō meremur g p doctrina t pdicatiōe nullus in futuro meret aureolā ¶ p. exaltatio in futuro rndet humiliationi in pūti. qz q se humiliat exaltabit: sz in docēdo t pdicādo nō ē hūilitio: imo magis supbie occasio. vñ glo. dic Mat. 4.° q diabolus multos decepit honore magistery iflatos. g videt q pdicatiōi t doctrīe aureola nō debeat. ¶ Sz ꝺ ē Eph. i. sup illud. Ut sciatis q sit eminēs tc. dic glo. Quoddā crementū habebūt sci doctores vltra id qō aly cōiter hēbūt. g tc. ¶ p. Lañ. 8.° sup illō. Vinea mea ē coā me. dic glo. oñdit. quid singularis pmy doctoribus ei⁹ disponit. g doctores hēbunt singulare pmiū: t hoc vocamus aureolā.

¶ Rndeo dōm: ad p^m. q. q vbi est pcelles rō victorie ibi debet aliq spālis corona. vñ cū p virginitatē aligs singularē quādā victoriā obtineat de carne ꝺ quā cōtinue bellū gerit: vt pz Hal°. Spūs cōcupiscit aduersus carnez tc. vginitati spālis corona debet qō aureola notatur: t ꝺ quidē cōiter ab oibus tenet: sz cui vginitati debeat aureola: nō sil⁹ oēs dicūt. Quidā enī dicunt aureolā actui deberi. vñ illa q actu vginitatē seruat aureolā hēbit si sit de nūero saluandoz: sz hoc nō videt eē ꝓueniēs: qz ꝑz ꝺ ille q habent voluntatē nubendi: t tñ anteq̄z nupserint decedunt: hēbūt aureolā. Añ aly dicūt q aureola debeat statui t ñ actui: vt ille tm̄ virgines aureolā mereāt q in statu vginitatis ppetue fuāde p votū se posuerūt: sz hoc etiā non vr ꝓueniēs: qz aligs ex pari volūtate pōt seruare vginitatez nō vouens sic alius vouens. Et iō aliter pōt dici: q meritū oē actui vtutis debet a charitate impato: vginitas aūt ꝑm hoc ad genus vtutis ptinet ꝑm q ppetua incoꝛruptio mentis t coꝛporis sub electione cadit: vt pz ex bis q̄ dicta sunt. 33. di. t iō illis tm̄ vginibus aureola ꝓpꝛie debet que ꝓpositū habuerūt vginitatē ppetuo conseruādi: siue hoc ꝓpositū voto firmauerūt siue nō: t hoc dico ꝑm q aureola ꝓpꝛie accipit vt premiū quoddā merito redditū: q̄uis hoc ꝓpositū: aliq̄n fuerit interruptū: integritate tñ carnis manēte: dūmodo in fine vite iueniat: qz vginitas mentis reparari pōt q̄uis nō vginitas carnis vt supꝛa di. 33. dictū est. Si autē aureolā large accipiamus p quocūq̄z gaudio qō in pria habebūt sup gaudiuz eēntiale: sic etiā incoꝛruptis carne aureola rndebit: etiā si ꝓpositū nō habuerunt ppetuo virginitatez seruandi: nō eniz est dubiū q de icoꝛruptione coꝛporis gaudebūt sic t innocētes de hoc q immunes a peccato fuerūt q̄uis etiā peccādi oppoꝛtunitatē nō habuerūt: vt pz in pueris baptiçatis: sz hec nō ē ꝓpꝛia acceptio aureole: sz valde cōis. ¶ Ad p^m g dōm: q in ꝓtinendo ꝑm aligd maioꝛē pugnā sustinent vgines t ꝑm aliquid vidue ceteris paribus: virginibus eniz cōcupiscētiā inflāmat: t experiendi desideriū qō ex q̄daz q̄si curiositate procedit: qua etiā fit vt homo libentius videat que nunq̄z vidit: t etiā q̄nq̄z eis cōcupiscentiā auget estimatio maioris delectationis q̄ sit ꝑm veritatē: t icōsideratio coꝛ icommodoꝛ que delectationi hō adiungunt: t q̄tū ad hoc vidue minoꝛē sustinent pugnā: maioꝛē aūt ꝓpter delectationis memoriā: t in diuersis vnū alteri preiudicabit ꝑm diuersas hois disponēs: qz q̄daz magis mouent hoc: q̄daz illo. Quicqd aūt sit de q̄titate pugne: tamē hoc certū est q pfectioꝛ est victoria virginū q̄z viduarū: pfectissimū eniz genus victorie est t pulcherrimū hosti nūq̄z cessisse: corona aūt nō debet pugne: sz victorie de pugna. ¶ Ad scōm dōm: q duplex est circa hoc opīo. Quidā enī dicūt q btā vgo p vginitatis pmio nō hz aureolā si aureola ꝓpꝛie accipiat ꝑm q respicit pugnā: tamē hz aligd maius aureola ꝓpter pfectissimū ꝓpositū vginitatis seruāde. Aly vo dicunt q aureolā etiā sub ꝓpꝛia rōne aureole hz excellētissimā: q̄uis enī pugnaz non senserit: pugnaz tamē aliquaz carnis habuit: sz ex vehemētia vtutis adeo habuit carnē subditā q hȝ pugna ei insensibilis erat. Sz istud nō vr ꝓuenīēter dici: qz cum btā virgo credat oīno fuisse imunis a fomitis inclinatiōe pp ei⁹ scificationē pfectā: nō est piū ponere aliquā pugnā a carne fuisse in ea: cū talis pugna non sit nisi ex fomit] inclinatiōe: nec tētatio q̄ ē a carne sine peccato eē possit: vt pz p glo. z. Coꝛ. 12. sup illō. Dat⁹ ē mihi stimulus carnis mee. vñ dicēdū ē: q aureolā ꝓpe hz vt in hȝ mēbꝛis alys ecclie ꝓfozmet̄ i gb⁹ vginitas iueniāt: t q̄uis nō habuerit pugnā p tentationē q̄ ē a carne: habuit tñ pugnā p tētationē ab hoste: q nec ēt ipm xp̄z reuerit⁹ fuit: vt pz Math. 4.° ¶ Ad 3^m dōz: q vginitati nō debet aureola nisi iq̄tū addit q̄dā excellētia sup alios ꝓtinētie gdus: si aūt Adā nō peccasset vginitas nullā pfectionē addidisset s ꝓtinētiā ꝓiugalē: qz fuisset tūc nuptie honorabiles t thorus imaculat⁹: nulla ꝓcupiscētie feditate exñte. vñ virginitas tūc seruata nō fuisset: nec ei tūc aureola deberet: sz mutata humane nature cōditione virginitas spālem decoꝛē hz: t iō spāle pmiū ei reddit. etiā tēpoꝛe legis Moy⁹si: quādo cultus dei etiā p carnalē actū ꝓpagandus erat: nō erat oīno laudabile a cōmixtione carnis abstinere. vñ nec tali ꝓposito speciale pmiū redderet: nisi ex diuino processisset instinctu: vt credit de Hieremia t de Helia: quoꝝ cōiugia nō legunt. ¶ Ad 4.^m dōm: q si aliq̄ p violentiā oppssa fuerit nō amittit ꝓpter hoc aureolā: dūmō ꝓpositū ppetuo virginitatē seruādi inuiolabil⁹ seruet si illi actui nullo mō ꝓsentiēs: nō tñ p hoc vginitatē pdit: vt supꝛa. di. 33. dictū est: t hoc dico siue p fide: siue p q̄cūq̄ alia causa violēter coꝛrūpat. sz si hoc p fide sustineat hoc erit ei meritoziū: t ad gen⁹ martyry ptinebit: vñ Lucia dixit. Si me inuitā violari feceris mihi castitas duplicabit corona: nō q̄ habeat duas virginitatis aureolas: sz qz duplex pmiū repoꝛtabit: vnū ꝓ virginitate custodita: aliud ꝓ iniuria quā passa est. dico etiā q si talis violēter oppꝛessa cōcipiat: nec ex hoc meritū virginitatis pdit: nec tñ matri xp̄i equabit in qua fuit cū integritate mētis integritas carnis. ¶ Ad 5^m dōm: q virginitas nobis a nā innascitur q̄tū ad id qō in virginitate māle est. sz ꝓpositū ppetue icoꝛruptiōis seruāde ex quo virginitas meritū hz nō est inatū: sed ex munere gr̄e ꝓueniēs. ¶ Ad 6^m dōz: q nō cuilibet vidue fruct⁹ sexagenari⁹ debet: sz ei solū que ꝓposituz virginitatis seruāde retinet: q̄uis etiā votū nō emittat: sicut t de vginitate dictū est. ¶ Ad 4.^m dōz: q si frigidi t eunuchi volūtatē habeāt icoꝛruptionē ppetuā seruare: etiā si facultas adesset coeūdi: virgines sunt dicendi: t aureolā merent: faciūt. n. de nēcitate virtutē. Si vero voluntatē habeāt ducēdi cōiugē si possent aureolā nō merētur. vñ dicit Aug. in lib. de sancta vginitate: gbus ipsiuz virile mēbꝛ debilitat: vt gñare nō possint: vt sunt eunuchi sufficit eū xp̄iani fiūt t dei pcepta custodiūt. eo tñ ꝓposito sūt: vt ꝺiuges si possent hēret ꝺiugatis fidelib⁹ adeq̄ri.

¶ Ad z^am. q. dōz: q sicut inest q̄dā pugna spūi ꝺ interiores ꝺcupiscētias: ita ēt inest hoi q̄dā pugna ꝺ passiones exteriꝰ illatas. vñ sicut pfectissime victorie qua de ꝺcupiscētys carnis triūphat. s. virginitati debet spālis corona: q̄ aureola dicit: ita etiā pfectissime victorie que habet de ꝑ pugnatiōe exteriozi debet aureola. Perfectissima aūt victoria de exteriozib⁹ passionib⁹ ꝺsiderat ex duobus. Primo ex magnitudine passionis. inter oēs aūt passiōes illatas exteri⁹ pcipue locū moꝛs tz: sicut t in passiōib⁹ iterioꝛib⁹ pcipue sunt venereoꝛ ꝺcupiscētie. t iō q̄ aligs obtinet victoriā de moꝛte t ordinatis ad moꝛtez pfectissime

vincit. Secūdo pfectio victorie ꝺsideraſ ex cā pugne: qñ ſ. p honeſtiſſima cā pugnaſ: que. ſ. eſt ipe xps. Et hec duo in martyrio ꝺsiderant̄ qō ē moꝛs ſuſcepta pp xp̄m: martyrē enī nō faꝯ pena ſz cā: ꝛ iō martyrio aureola debeſ ſic et vginitati. ¶ Ad p̄m g̃ dom: q ſuſtinere moꝛtē pp xp̄m q̃tū ē de ſe ē op⁹ ſuperogatiōis: nō enī glz teneſ fidē ſuā coꝛaz pſecutoꝛe ꝺfiteri: ſz ī caſu ē de neceſſitate ſalutis: qñ. ſ. aliqs a pſecutoꝛe deꝑhēſus ō fide ſua regrīſ quā ꝺfiteri teneſ: nec tñ ſeqūtur q aureolā nō mereaſ: aureola enī nō debeſ opi ſuperogatiōis inq̃tū ē ſuperogatio: ſz iq̃tū pfectioné q̃ndā hz. vñ tali pfectiōe manēte ēt ſi non ſit ſuperogatio aliqs aureolā mereſ. ¶ Ad z^m dōz: q martyrio nō debetur aliq̄ ꝑmiū p̄m ꝑ ab exterioꝛi iſligiſ: ſz p̄m ꝑ q vo lūtarie ſuſtineſ: qz nō meremur niſi p ea q̃ ſūt in nobis et q̃to id qō qs ſuſtinet volūtarie ē difficiliꝰ ꝛ magis natuz volūtati repugnare: tāto volūtas q̃ pp xp̄m illud ſuſtinet oñdiſ firmiꝰ fixa in xp̄o: ꝛ iō excellēt̄ius ei ꝑmiū debetur. ¶ Ad 3^m dōz: q qdā actꝰ ſūt q in ipo actu hñt q̃ndā vehemētiā delectatiōis vel difficultatis: ꝛ in talibꝰ actus ſemp addit ad rōnē meriti vel demeriti p̄m q in actu oꝛ voluntaté variari ex vehemētia actꝰ a ſtatu ī q̃ pus erat. ꝛ iō ceteris paribꝰ actu luxuriā exercēs plus peccat q̃ꝫ q ſolū in actū ꝺſentit: qz in ipſo actu volūtas augeſ. ſilr ꝛ cuz actus martyry maximā difficultatez hēat: volūtas martyry nō ptingit ad aliud meritū qō actui martyrū debeſ rōne difficultatis: q̃uis poſſit ēt ꝓuenire ad alteriꝰ ꝑmiū ꝺſiderata radice meredi: qz aliqs ex maioꝛi charitate pōt velle ſuſtinere martyriū q̃ alīꝰ ſuſtineat. vñ volūtarie martyr pt mereri ſua volūtate ꝑmiū eēntiale eq̃le vel maiꝰ eo qō martyri debeſ: ſz aureola debeſ difficultati q̃ ē in ipſa pugna martyry. vñ aureola volūtarie tñ martyribꝰ non debeſ. ¶ Ad 4^m dōz: q ſic delectatiōes tactꝰ circa q̃s ē tēperantia ꝑcipuū locū tenēt ī ter oēs delectatiōes ī teriozes ꝛ exteriozes: ita dolozes tactꝰ oīb⁹ alys dolozib⁹ ꝑeminēt: ꝛ iō difficultati illi q̃ accidit in ſuſtinēdo dolozes tactꝰ: puta q ſunt in vberibꝰ ꝛ hꝫ debeſ aureola magis q̃ꝫ difficultati ſuſtinēdi ī teriozes dolozes: p q̃ gbꝰ tñ aliquis nō ꝓpe dr̄ martyr niſi ꝓz q̃ndā ſilitudinē: ꝛ ß mō ꝺiero. logt. ¶ Ad 5^m dōz: q afflictio pne nō ē ꝓpe loq̃ndo martyriū: qz nō ꝺſiſtit in his q̃ ad moꝛtē iferēdā oꝛdinant̄ cū oꝛdineſ ſolū ad carnē domādā quā mēſurā ſi exceſſerint erit afflictio cul pāda. Sr̄ q pp ſilitudinē afflictiōis martyriū: q̃ gdez afflictio excedit martyry afflictiōez diuturnitate: ſz excedit ī tēſiōe. ¶ Ad 6^m dōz: q ꝓz Aug. ī p de ci. ꝺi. nlli licitū ē ſibi manꝰ inycere q̃cūq ex cā: niſi forte ꝺno iſtictu fiat ad exemplū fortitudis extēdēdū vt moꝛs ꝺtēnaſ: illi aūt de qb⁹ ē obz ꝺno iſtictu moꝛtē ſibi itulisſe credūſ: ꝛ pp ß eoꝝ martyria eccl̄ia celebꝛat. ¶ Ad 7^m dō. q ſi aliqs pp fidē vulnꝰ moꝛtale accipiat ꝛ ſupuiuat: nō ē dubiū q aureolā mereſ: ſic de btā Cecilia pz: q̃ triduo ſupuixit: ꝛ de multis martyribꝰ q ī carcere ſūt defūcti: ſz ēt ſi vulnꝰ nō moꝛtale accipiat: ꝛ tñ exide mōtē icurrat crediſ aureolā ꝑmereri: q̃uis gdā dicūt q aureolā ñ mereſ ſi ex icuria vl̄ negligētia ꝑpa moꝛtē icurrat: ñ. n. iſta negligētia eū ad moꝛtē ꝓduxiſſet niſi ꝑſuppoſito vulnere qō ꝑ fide acceptū ē: ꝛ ita vulnꝰ pp xp̄m ſuſceptū ē ei plena occaſio moꝛtis. vñ pp ß aureolā nō vr̄ amittere niſi ſit talis negligētia q̃ culpā moꝛtalē ēducat: q̃ ei ꝛ aureā aufert ꝛ aureolā. Si vo ex vulnere moꝛtali ſuſcepto nō moꝛiaſ aliq̄ caſu ꝺtīgēte: vel ēt vulnera nō moꝛtalia ſuſcepit: ꝛ adhuc carcerē ſuſtinēs moꝛiaſ adhuc aureolā mereſ. vñ ꝛ q̃rūdā ſcōꝝ martyria ī eccl̄ia celebꝛāt q ī carcere moꝛtui ſūt aliqb⁹ vberib⁹ longe añ ſuſceptis: ſic ꝓz de Marcello papa. Qualr̄cūq igit afflictio pp xp̄m illata vſq ad moꝛtē ꝺtinuaſ ſiue moꝛs ī deſeq̄t ſiue ñ aliqs martyr efficiaſ: ꝛ aureolā mereſ: ſi vo nō ꝺtinueſ vſq ad moꝛtē nō pp ß aliqs diceſ martyr: ſic ꝓz de Siluestro de q̃ nō ſoleniçat eccl̄ia ſic ō martyre: qz in pace vitā finiuit q̃uis ꝑus aliq̄s paſſiones ſuſtinuerit. ¶ Ad 8^m dōz: q ſic̄ tpantia nō ē circa delectatiōes ī pecunys vel ī honoꝛib⁹ ꝛ hꝫ: ſz ſolū ī delectatiōib⁹ tact⁹ q̃ſi ꝑcipuis: ita ēt foꝛtitudo ē circa picula moꝛtis ſicut circa ꝑcipua: vt dr̄ ī 3° ethꝫ. ꝛ iō ſoli iniurie q̃ irrogaſ circa coꝛp⁹ ꝑ ꝑiū ex q̃ nata ē moꝛs ſeq: debeſ aureola. Siue igit aliqs pp xp̄m res tpales ſiue famā vel gcqd hꝫ amittat: nō efficit pp ß ꝑpe martyr nec mereſ aureolā nec pl's aliqs ꝑt oꝛdiate res exterioꝛes diligere q̃ꝫ ꝑpꝛiuz coꝛp⁹: amoꝛ aūt ioꝛdinat⁹ nō coadiuuat ad meritū aureole: nec ēt pōt doloꝛ de amiſſiōe reꝝ coeq̄ri doloꝛi ō coꝛpis occiſiōe ꝛ alys hꝫ. ¶ Ad 9^m dōz: q cā ſufficiēs ad martyriū nō ſolū ē cōfeſſio fidei: ſz q̃cūq alia vtus nō politica: ſz ifuſa q̃ finē habeat xp̄m. q̊libz. n. actu vtutis aliqs teſtis xp̄i efficit iq̃tū opa q̃ in nobis xps pficit teſtimoniuz bonitatis eiꝰ ſūt. vñ aliq̄ vgines ſūt occiſe ꝑ vginitate quā ꝓuare volebant: ſic̄ btā Agnes ꝛ q̃dā alie q̃rū martyria ī eccl̄ia celebꝛantur. ¶ Ad 10^m dōz: q vitas fidei hz xp̄m ꝑ fine vel ꝑ obo: ꝛ iō ꝺfeſſio ipſi⁹ aureolā mereſ ſi pena addaſ: nō ſolū ex pte finis ſz ex pte mās: ſz ꝺfeſſio cuiuſcūq alteriꝰ vitatis nō eſt cā ſufficiēs ad martyriū rōne mās: ſz ſolū rōne finis: vtpote ſi aliqs ꝓus vellet occidi q̃ꝫ qōcūq mēdaciuz dicēdo ꝺ ipm peccaret. ¶ Ad 11^m dōz: q ēt bonū ī creatū excedit oē bonū creatū. vñ gcūq finis creatꝰ ſiue ſit bonuz cōe ſiue bonū ꝓuatū nō pōt actui tātā bonitatē pſtare quātā finis ī creatꝰ: cū. ſ. aliqd pp deū agiſ. ꝛ iō cū ge pp bonū cōe non relatū ad xp̄m moꝛtē ſuſtinet aureolā nō mereſ: ſz ſi boc referat ad xp̄m aureolā merebiſ ꝛ martyr erit: vtpote ſi rēpublicā defendat ab hoſtiū ipugnatiōe q fidē xp̄i coꝛrūpere molliunſ: ꝛ in tali defenſiōe moꝛtē ſuſtineat. ¶ Ad 12^m dōz: q qdā dicūt q in ꝺnocētib⁹ occiſis ꝑ xp̄o virtute ꝺuina acceleratus eſt vſus rationis: ſicut ꝛ in Joāne baptiſta dū adhuc eēt in materno vtero: ꝛ ꝓz ß vere martyres fuerūt: ꝛ volūtate: ꝛ actu: ꝛ aureolā hñt. Sz alij dicūt q fuerūt martyres actu tñ: ꝛ nō volūtate: qō videſ ſentire Berñ. diſtinguēs tria gña martyrū: vt dictū eſt: ꝛ ꝓz ß ꝺnocētes ſicut nō ptingūt ad pfectā rōnē martyry: ſed aliquid martyry habēt ex ß q paſſi ſunt ꝑ xp̄o: ita etiaz aureolā: nō qdē ꝓz pfectā rōnē: ſz ꝓz aliquā pticipationē inq̃tū. ſ. gaudēt ſe ī obſequz xp̄i occiſos eē: vt dictū eſt de pueris baptiçatis q babebūt aliqō gaudiū de ꝺnocētia ꝛ carnis integritate.

¶ Ad tertiā. q. dōz: q ſic̄ p martyriū ꝛ vginitatē aliqs pfectiſſimā victoriā obtinet de carne ꝛ mūdo: ita ꝛ pfectiſſima victoria ꝺ diabolū obtineſ: q̃ aliqs nō ſolū diabolo ipugnāti nō cedit: ſz ēt eū expellit: ꝛ nō ſolū a ſe ſz etiā ab alys. boc aūt fit p ꝑdicationē ꝛ doctrinā: ꝛ iō ꝑdicationi ꝛ doctrine aureola debeſ: ſic̄ ꝛ vginitati ꝛ martyrio. Nec ē dicēdū: vt qdā dicūt: q tñ debeaſ platis gbus cōpetit ex officio ꝑdicare ꝛ docere: ſz gbuſcūq q licite būc actuz exercent. platis aūt nō debeſ: q̃uis habeāt officiū ꝑdicādi: niſi actu ꝑdicēt: qz coꝛona nō debeſ habitui: ſz actuali pugne ꝑm illud. 2. Timo. 2. Nō coꝛonabiſ niſi q legittīe certauerit. ¶ Ad p^m g̃ dōz: q ꝑdicare ꝛ docere ſūt actꝰ alicuius vtutis. ſ. mīe. vñ ꝛ iter ſpuales el'ynas cōputanſ: vt pz ſupza. ꝺi. 15. ¶ Ad 2^m dōm: q q̃uis facultas ꝑdicādi ꝛ docēdi q̃ndq ex ſtudio ꝓueniat: tñ vſus doctrine ex volūtate pcedit q̃ ꝑ charitatē informat a deo ifuſaz: ꝛ ſic actꝰ eiꝰ meritoꝛi⁹ eē pōt. ¶ Ad 3^m dōm: q exaltatio in hac vita ñ diminuit alteriꝰ vite ꝑmiū: niſi ei q in tali exaltatiōe ꝑ az gloriā querit. q aūt talē exaltationē in vtilitatē alioꝝ cōuertit: ex ea ſibi mercedē acqrit. cū. n. dr̄ q doctrīe debeſ aureola. ītelligēdū ē doctrine q̃ ē de ptinētib⁹ ad ſalutē ꝑ quā diabolus a coꝛdib⁹ boiuz expugnaſ: ſicut gbuſdā ſpūalib⁹ armis: de gbꝰ dr̄. z. Coꝛ. 10. Arma militie nr̄e

nō sunt carnalia sed spūalia.

Ad quartum sic ꝓcedit. vī q̄ xp̄o aureola debeatur. debet. n. aureola virginitati: ⁊ martyrio: ⁊ doctrīe: sz̄ in xp̄o hec tria p̄cipue fuerūt. g̃ xp̄o p̄cipue aureola ꝺpetit. ℂ P. oē qō ē pfectissimū i reb⁹ humanis p̄cipue xp̄o ē attribuēdū: sz̄ p̄miū aureole ōbet excellētissimis meritis. g̃ xp̄o debet. ℂ P. Cypanus dic̄: q̄ imaginē dei v̄ginitas portat: v̄ginitatis g̃ exēplar in deo ē. ⁊ sic vī q̄ xp̄o ēt iēz̄tū ē os aureola ꝺpetit. ℂ Sz̄ ℑ. aureola ē gaudiū de ꝺformitate ad xp̄m: vt dī: sz̄ nll⁹ cōformat vel similat sibypsi: vt p̄z̄ p p̄hm. g̃ xp̄o nō debet aureola. ℂ P. xp̄i p̄miū nūq̄z̄ ē augmētatū: sz̄ xp̄s ab instanti conceptionis sue nō habuit aureolā: q⁊ tunc nunq̄z̄ pugnauerat. g̃ nunq̄z̄ postea aureolaz̄ habuit.

ℂ Ulteri⁹ vī: q̄ āgelis aureola debeat: q⁊ vt dic̄ ℣ierο. ō v̄gitate loq̄ns: i carne p̄ter cān̄ē viuere poti⁹ ē vita āgelica q̄z̄ hūana: ⁊. i. Cor. 7°. dic̄ glo. q̄ v̄gitas ē portio angelica: cū igī v̄ginitati rn̄deat aureola: vī q̄ āgel⁹ ōbeat. ℂ P. nobilior ē icorruptio spūs q̄z̄ icorruptio carnis: sz̄ i āgel⁹ inuenit i corruptio spūs: q⁊ nūq̄z̄ peccauerūt. g̃ eis magis debet aureola q̄z̄ hoīb⁹ icorruptis carne: g alias aliq̄n̄ peccauerūt. ℂ P. doctrīe debet aureola: sz̄ angeli nos docēt: purgādo illuminādo: ⁊ pficiēdo: vt ℣io. dic̄ g̃ eis debet aureola saltē doctor̄. ℂ Sz̄ ℑ. z. Timo. z°. Nō cozonabit⁹ nisi g legitime certauerit: sz̄ i angel⁹ nō ē pugna. g̃ nec eis aureola debet. ℂ P. aureola nō debet actui q̄ p corp⁹ n̄ exercet. vñ amātib⁹ v̄ginitatē ⁊ martyriū ⁊ doctrinā si exteri⁹ hec eis n̄ īsūt aureola n̄ ōbet: sz̄ āgeli sūt icorpei. g̃ aureolā n̄ hñt.

ℂ Ulteri⁹ vī: q̄ aureola ēt corpi debeat: p̄miū. n. ceēntiale ē poti⁹ q̄z̄ accn̄tale: sz̄ dos q̄ ad p̄miū ceēntiale ptinet nō solū ē i aīa sz̄ ēt i corpe. g̃ ⁊ aureola q̄ ptinet ad p̄miū accn̄tale. ℂ P. pctō qō p corp⁹ exercet rn̄det pena i aīa ⁊ corpe. g̃ ⁊ merito qō exercet p corp⁹ ōbet p̄miū ⁊ i aīa ⁊ i corpe: sz̄ meritū aureole p corp⁹ exercet. g̃ aureola ēt debet corpori. ℂ P. i corpib⁹ martyrū appārebit q̄dā v̄tutis pchr̄itudo i ipsis cicatricib⁹ corpis: vñ dic̄ Aug. zz°. de ci. dei. Nescio quō sic afficimur amore martyr̄ bonor̄ vt velim⁹ in illo regno i eor̄ corpib⁹ videre vulnerū cicatrices quas p xp̄i nomē ptulerūt ⁊ fortasse videbim⁹: nō. n. erit i eis dēformitas sz̄ dignitas q̄dā: q̄z̄uis i corpe nō corpis sz̄ v̄tutl pulchritudo fulgebit. g̃ vī q̄ aureola martyr̄ sit i corpe: ⁊ eadē rōne de alys. ℂ Sz̄ ℑ. aie q̄ mō sūt i padiso hñt aureolas nec tñ hñt corpa. g̃ ꝓpriū subz̄ aureole n̄ ē corp⁹ sz̄ aīa. ℂ P. oē meritū ē ab aīa. g̃ p̄miū totū in aīa eē dz̄.

ℂ Rñ. dōz̄: ad p̄m. q. q̄ circa ℣ duplex ē opīo. Quidā. n. dicūt: q̄ i xp̄o ē aureola sz̄ ꝓpr̄az̄ aureole rōnē cū i pugna inueniat ⁊ victoria: ⁊ p ꝺñs corona sz̄ ꝓpr̄az̄ rōnē. Sz̄ diligēter ꝺsiderādo q̄z̄uis xp̄o ꝺpetat rō auree vl corone: n̄ tñ ciꝺpetit rō aureole: aureola. n. ex ℣ ipo q̄ dimīutīe dī ipotat aliq̄d qō pticipatie: ⁊ nō sz̄ sui plēitudinē possidet. vñ ill⁹ ꝺpetit aurcolā hr̄c i gb⁹ ē aliq̄ pfectōis victorie pticipatio sz̄ imitatione ei⁹ i q̄ pfecte victorie plēa rō ꝺsistit: ⁊ iō cū i xp̄o inueniat hȝ p̄ncipal⁹ ⁊ plēa victorie rō: p c⁹ victoriā oēs alȳ victores ꝺstituunt: vt p̄z̄ Joā. 16°. Cōfidite ego vici mūdū: ⁊ Apoc. 5°. Ecce vicit leo de tribu iuda. xp̄o n̄ ꝺpetet aureolā hr̄c: sz̄ aliq̄d ꝓpr̄ oēs aureole origināt. vñ Apo. 3°. Qui vicerit faciā eū sedere in throno meo sic̄ ego vici ⁊ sedeo i throno p̄ris mei. Añ sz̄ alios dōm ē: q̄ q̄z̄uis id qō ē i xp̄o nō bēat rōnē aureole: tñ ē excellentius oī aureola.

ℂ Ad p⁹ g̃ dōm: q̄ xp̄s fuit p̄fectissime v̄go martyr ⁊ doctor: sz̄ tñ p̄miū accn̄tale his rn̄dēs i xp̄o n̄ ℣ aliquā notabilē q̄titatē i ꝺpatiōe ad magnitudinē ceēntial⁹ p̄my. vñ nō ℣ aureolā sub rōne aureole. ℂ Ad z^m dōz̄: q̄ aureola q̄z̄uis debeat opi pfectissimo q̄ ad nos: tñ aureola iēz̄tū dimīutiue dī signat q̄z̄dā pticipationē pfectiōis ab aliq̄ in q̄ plenarie inuenit ⁊ sz̄ ℣ ad q̄z̄dā mīoratione ptinet: ⁊ sic in xp̄o nō inuenit i q̄ oīs pfectio plenissime inuenit. ℂ Ad z^m dōz̄: q̄ q̄z̄uis v̄ginitas bēat aliquo⁹ exēplar i deo: nō tñ ℣ exēplar vnius rōnis. incorruptio enīz̄ dei quā v̄ginitas imitatur nō eadē rōne est in deo ⁊ in aliquo v̄gine.

ℂ Ad. z. q. dōz̄: q̄ angel⁹ aureola nō debet: c⁹ rō ē: q⁊ aureola ꝓpr̄ rn̄det cuidā pfectioni i excellēti merito: ea vo q̄ inhoīb⁹ ad pfectionē meriti ptinēt angel⁹ sūt cōnālia: vel ēt spectāt ad cōez̄ eor̄ statū: aut ēt ad ipz̄ p̄miū: ⁊ iō rōne corū q̄ hoīb⁹ ōbet aureola āgeli n̄ hñt aureolas. ℂ Ad p^m g̃ dō. q̄ v̄ginitas dī eē vita āgelica iēz̄tū p grāz̄ v̄gies imitāt: id qō angeli hñt p nāz̄. nō. n. vtutis ē i angel⁹ q̄ oīo de delectatiōib⁹ carnis abstineāt: cū hȝ ōlectatiōes i eis eē n̄ possint. ℂ Ad z^m dōz̄: q̄ ꝓpria icorruptio spūs i angel⁹ p̄miū eēntiale mer̄et: ē. n. de nēcitate salutis cū i eis n̄ possit subseq reparatio post ruinā. ℂ Ad tertiū dōm: q̄ illi act⁹ p̄m quos angeli nos docēt ptinēt ad gl̄iam eor̄ ⁊ ad cōez̄ ipor̄ statū. vñ p hȝ actus aurcolā nō merentur.

ℂ Ad. 3. q. dō. q̄ aureola ꝓpr̄ ē i mēte: ē. n. gaudiū ō opib⁹ ill⁹ gb⁹ aureola ōbet: sz̄ sic̄ ex gaudio eēntial⁹ p̄my: qō ē aurea redūdat gdā ōcor i corpe q ē gl̄ia corpis: ita ex gaudio aureole resultat aliqs ōcor i cōpe: vt sic aureola p̄ncipal⁹ sit i mēte: sz̄ p q̄dā redūdātiā fulgeat ēt i cāne. Et p ℣ p̄z̄ rn̄: ad obta. Tñ sciēdū ē: q̄ ōcor cicatricū q̄ i corpib⁹ martyr̄ apparebūt nō pōt dici aureola: q⁊ aliq martyres aureolā bēbūt in gb⁹ hȝ cicatrices nō erūt: vtpote illi q sunt submersi: aut famis inedia: vel squaloze carceris interēpti.

Ad quintum sic ꝓcedit. vī q̄ icōueniēter desi/gnent tres aureole: v̄ginū: martyr̄ ⁊ pdicator̄. Aureola. n. martyruz̄ rn̄det vtuti fortitudis: aureola v̄ginū vtuti tēperantie: aureola vo doctor̄ vtute prudētie. g̃ videt q̄ debeat eē q̄rta aureola q̄ debeat iustitie. ℂ P. Exo. z5. dicit glo. q̄ corona aurea addit cū p euāgeliū his qui mādata custodiūt vita eterna ꝓmittit. Matth. 19. Si vis ad vitā igredi serua mādata. huic aureola supponit cū dī. Si vis pfect⁹ eē vade ⁊ vēde oīa q̄ hēs: ⁊ da paupib⁹. g̃ pauptati debet aureola. ℂ P. p votuz̄ obic aliqs se deo subycit totalr. g̃ in voto obic maxia pfectio ꝺsistit: ⁊ ita vī q̄ ei aureola debeat. ℂ P. multa sunt etiā alia superogatiōis opa de gb⁹ hō in futuro spāle gaudiū habebit. g̃ multe sunt alie aureole p̄ter ist̄as tres. ℂ P. sicut aliqs diuulgat fidē p̄dicādo ⁊ docēdo ita scripta cōpilā do. g̃ ⁊ talib⁹ quarta aureola debet.

ℂ Ulteri⁹. vī q̄ aureola v̄ginū sit inter alias potissima: q⁊ Apoc. 7. dī de v̄ginib⁹ q̄ sequent agnū quocūq̄z̄ ierit: ⁊ q̄ nemo ali⁹ poterat dicere cāticū qō v̄gines cātabāt. g̃ v̄gines hñt excellētiorē aureolā. ℂ P. Cypzian⁹ dicit de v̄ginibus: q̄ sūt illustriοr portio gregis xp̄i. g̃ eis magis aureola debet. ℂ Itē videt q̄ potissima sit aureola martyr̄: q⁊ dicit Aimo. q̄ nō oēs virgines cōiugatas p̄cedūt: sz̄ bi spāliter q in tormēto passiōis virginitate insup custodita cocquanf martyrib⁹ ꝺiugatis. g̃ martyriuz̄ dat v̄ginitati p̄eminētiā sup alios stat⁹. g̃ martyrio potior aureola ōbetur. ℂ Itē videt: q̄ potissima debeat doctori: q⁊ ecclesia militās exēplata ē ab eccl̄ia triūphāte: sz̄ i eccl̄ia militāte maxim⁹ honor debet doctoribus. i. Timo. 5. Qui bñ p̄sunt p̄sbyteri duplici honore digni habeanf. maxie aūt q̄ laborant verbo ⁊ doctrina. ergo in ecclesia triūphante eis portior aureola debetur.

ℂ Ulteri⁹. vī q̄ vn⁹ aureolā v̄gitat⁹ vl martyry vl doctoris excellēti⁹ alio nō bēat: q⁊ ea q̄ sūt i termio nō itēdunt ⁊ remittunt: sz̄ aureola debet opib⁹ q̄ sūt i termio pfectionis. g̃ aureola nō itēdit nec remittit. ℂ P. v̄gitas nō suscipit magis ⁊ min⁹ cū iportet p̄uationē quādā: ⁊ negationes nō itēdant nec remittant. g̃ nec p̄miū v̄ginitatis. s. aureola v̄ginū itēdit ⁊ remittit. ℂ Sz̄ ℑ. aureola supponit auree: sz̄ aurea ē intēsior in vno q̄z̄ in alio. g̃ ⁊ aureola.

¶ Rñ?dōz ad p^am.q.q aureola est qōdaz p̄uilegiatū premiū p̄uilegiate victorie rñdēs.vt pz ex dcis:ꝛ iō ſm p̄uilegiatas victorias in trib⁹ pugnis q̄ cuilibet hoī iminent tres aureole ſumunt̄:i pugna.n.q̄ ē ꝺ carnē ille potiſſimā victoriā obtinet q a ōlectabilib⁹ venereis q̄ ſūt p̄cipua i ꝺ gñe oio abſtinet:ꝛ iō v̄ginitati aureola ōbet̄. In pugna vo q̄ ꝺ mūdū pugnat̄.illa ē p̄cipua cū a mūdo pſecutionē vſq; ad mortez ſuſtinem⁹. vñ ꝛ martirib⁹ q in iſta pugna victoriā obtinēt z^a aureola ōbet̄. In pugna vo q̄ ꝺ diabolum pugnam⁹ illa ē p̄cipua victoria:cū aligs hoſtē nō ſoluz a ſe ſz a cordib⁹ alioꝝ remouet:qō fit p p̄dicationē et doctrinaz:ꝛ iō doctorib⁹ ꝛ p̄dicatorib⁹ 3ª aureola debet̄. Quidā vo diſtinguunt tres aureolas ſm tres vires aīe:vt dicāt tres aureole rñdere potiſſimis triū viriuz aīe actibus. potiſſim⁹.n.act⁹ rōnal̄ē vitatē fidei ēt i alys diffūdere:ꝛ huic actui ōbet̄ doctoꝝ aureola. Iraſcibil̄ vo act⁹ potiſſim⁹ ē ēt mortē pp xp̄z ſupare:ꝛ huic actui ōbet̄ aureola martyꝝ. Cōcupiſcibil̄ aūt act⁹ potiſſim⁹ ē a ōlectabilib⁹ maximis penit⁹ abſtinere:ꝛ huic ōbet̄ aureola virginū. Alij vo aureolas tres diſtinguūt ꝓz ea qb⁹ xp̄o nobiliſſime ꝯformamur:ipſe.n.mediator fuit iter mūdū ꝛ patrē.fuit g̃ doctor ꝓz q v̄itatē quā a p̄re accepat mūdo manifeſtauit.fuit āt martyr ꝓz q a mūdo pſecutōz ſuſtiuit. fuit vo v̄go inc̄tū puritatē i ſeipo ꝯſeruauit:ꝛ iō doctores martyres v̄gines ei pfectiſſime ꝯformāt̄. vñ talib⁹ ōbet̄ aureola. ¶ Ad p^m g̃ dōz q i actu iuſtitie nō attēdit aliq̄ pugna ſic i actib⁹ aliaꝝ v̄tutū:nec tñ ꝺ vez̄ eſt q docere ſit act⁹ prudētie:imo poti⁹ ē act⁹ charitatis vl mīe ſm q ex tali bītu iclinamur ad hꝺ exercitiū: vl ēt ſapie vt diriget. Vl̄ pōt dici ſm alios q iuſtitia circuit oēs v̄tutes:et iō eis ſpālis aureola nō ōbet̄. Quo aūt ꝺ ſit vez̄ dcm̄ ē in li.3.di.33. ¶ Ad z^m dōz q pauptas c̄tuis ſit op⁹ pfectiōis: nō tñ tz ſūmū locū i aliq̄ ſpūali pugna:q; amor corpaliū min⁹ ipugnat c̄tz ꝯcupiſcētia carnis vel pſecutio iflicta in corp⁹ ꝓp̄riū. vñ pauptati nō ōbet̄ aureola.ſz ōbet̄ ei iudiciaria ptās rōne būiliatiōis q̄ ꝓſeq̄t paupertatē: vt ſupra dcz ē. Hlo.āt iducta large accipit aureolā ꝓ q̄lz p̄mio qō rddit merito excellēti. ¶ Et ſil̄r dō.ad 3^m ꝛ 4^m. ¶ Ad 5^m dō.q ēt ſcribētib⁹ ſacrā doctrinā ōbet̄ aureola.ſz h^c nō diſtinguit̄ ab aureola doctoꝝ:q; ſcpta ꝯpōēt qdā mod⁹ dōi ē

¶ Ad z^am.q.dōm q p̄eminētia aureole ad aureolā pt dupliciter attēdi. Primo ex pte pugne:vt dicāt aureola potior q̄ fortiori pugne ōbet̄.ꝛ p hūc modū aureola martyrū alys aureolis ſupeminet q̄dāmō:ꝛ aureola v̄ginū alio mō:pugna.n.martyrq ē fortior ſm ſeipam ꝛ vehemētius affligēs pugna carnis ē piculoſior inc̄tuz ē diuturnior:ꝛ magis nobis iminet e vicino. Scō ex pte eoꝝ de qb⁹ eſt pugna:ꝛ ſic aureola doctoꝝ iter oēs ē potior:q; hꝺ pugna vſat circa bona itelligibilia:alie vo pugne circa ſēſibiles paſſiones:ſz illa eminētia q̄ attēdit ex pte pugne ē aureole eēntialior:q; aureola ſm p̄priā rōnē reſpicit victoriam ꝛ pugnā. Difficultas ēt pugne q̄ attēdit ex pte ipſi⁹ pugne ē potior q̄ illa q̄ attēdit ex pte nr̄i inc̄tuz ē nobis vicinior:ꝛ iō ſimpl̄r loquēdo aureola martyrū iter oēs ē potior:et iō dr̄ Mat.5. in glo. q i octaua bt̄itudine q̄ ad martyres ptinet.ſ. Bt̄i q pſecutionē patiunt̄ ꝛc.oēs alie pficiūt̄:pp q ēt eccl̄ia in cōſueratiōe ſcōꝝ martyres doctorib⁹ ꝛ virginib⁹ poꝛdinat.ſz c̄tū ad aligd nihil ꝓhibz alias aureolas excellētiores eſſe. ¶ Et p hoc pz ſolo ad obiecta.

¶ Ad 3^m.q.dōz q cū meritū ſit q̄dāmō premy cā opz diuerſificari premia ſm q merita diuerſificant̄. Aligd enī itendit̄ ꝛ remittit̄ p itenſionē ꝛ remiſſionē ſue cāe merituz aūt aureole pōt eē mai⁹ ꝛ min⁹. vñ ꝛ aureola pōt eſſe maior ꝛ minor. Sciēdū tñ q meritū aureole pōt intendi dupl̄r. vno?ex pte radicis:alio mō ex pte operis:ꝓtigit.n. eſſe aliquos duos quoꝝ vn⁹ ex maiori charitate mai⁹ tormentū martyrij ſuſtinet:vel magis p̄dicationi inſtat aut ēt magis ſe a delectabilib⁹ carnis elōgat.item ſiōi g̃ meriti q̄ attēdit penes radicē nō rñdet itenſio aureole ſz itenſio auree:ſed itenſioni meriti q̄ eſt ex gñe act⁹ rñdet itenſio aureole.vñ pōt eſſe q aliquis g min⁹ in martyrio mereat̄ c̄tū ad eēntiale premiū habebit ꝓ martyrio maiorē aureolā. ¶ Ad p^m g̃ dōz q merita qb⁹ ōbent̄ aureole nō attingunt ad terminū pfectiōis ſimpl̄r:ſz ſm ſpeciē ſicut ignis eſt ſpecie ſubtiliſſimū corpoꝝ.vñ nihil ꝓhibz vnaz aureolā alia eē excellentiorē:ſicut vn⁹ ignis eſt alio ſubtilior. ¶ Ad z^m dōz q vna v̄ginitas pōt eē alia maior pp maiorem receſſuz a virginitatis ꝺrio: vt dicāt in illa eſſe maior virginitas que magis occaſiones corruptionis vitat ſicut ꝓuationes intendi poſſunt: vt cum dicit̄ hō magis cecus:q; magis elongatur a viſu.

¶ Quos fines habebunt due ciuitates. hoc ideo dicit̄:q; vſq; ad diez iudicij numerus electoꝝ ꝛ damnatoꝝ augetur:ꝛ etiam gloria ꝛ pena augeri pōt ſaltez c̄tum ad premium ꝛ penaz accidentalem.ſed poſt iudicium vlterius augeri non poterit. ¶ Denarius enim vnus: hoc dicitur propter hoc q idem eſt obiectum omnium beatorum.

¶ Ille quippe beate viuit q viuit vt vult nec male alit quid vult.hec ſentētia Augu. cōcordat cum ſentētia phi: vt p viuere opatio vite intelligat̄.p hoc vero quod dicit̄: vt vult oſtenditur operatio non impedita.per hoc autez quod dicit nec aliquid male vult:oſtenditur eſſe cōnaturalis:quia mala ſunt contra naturaz. ¶ Quo retardatur quodāmodo ne tota intētione ꝛc.iſta retardatio intelligitur c̄tū ad hoc q anima a corpore ſeparata nō habet pfectum eſſe:ꝛ ita nec perfectam operationē qua poſſit deo perfecte coniungi.

¶ Si mali in inferno peccabūt. Bi. L. a

Ic oritꝰ queſtio ex p̄miſſis ducēs originē. Supra.n. Aug. loquens de malis in iferno dānatis: ꝛ bonis in celo glorificatis.dixit q nec bonis voluntas: nec malis facultas eē peccandi poterit. Et de bonis quidē cōſtat:ſz de malis a qb⁹ voluntatē malā nō removet c̄rit̄:quō ſit vez̄ eos nō poſſe peccare:imo quō vez̄ ſit eos nō peccare cū malā habeāt voluntatē. Quidā autumāt illā voluntatē nō eē peccatū:ſz ſuppliciū tm̄. Alij vo pctm̄ eē fatētur: ſz p illud eos nō mereri aliquā penā: q; nō eſt ibi loc⁹ merēdi.illō ergo pctm̄ dicūt nō eē meritū ſupplicij:ſz ſuppliciū mali meriti qō i hac vita p̄ceſſit. De hoc aūt Aug.ita dicit. Tēpus acquirēdi vitā eternā in hac tm̄ vita de⁹ hoib⁹ dedit:vbi voluit etiā penitētiā eē fructuoſam: ideo hec pnia fructuoſa eſt:q; pōt hic hō deposita nequicia bene viuere:ꝛ mutata voluntate merita ſimul opacz mutare:ꝛ ea gerere q̄ deo placeāt. Qō qui in hac vita nō fecerit:habebit quidem pniam in futuro ſeculo de malis ſuis: ſed indulgētiā in ꝓſpectu domini nō ſueniet:q; ꝛ ſi erit ſtimulus penitudinis: tñ nulla erit ibi correctio voluntatis.a talibus.n.ita culpabitur iniquitas ſua: vt nullatenus ab eis poſſit vel

diligi vel desiderari iustitia. Nolūtas.n. eorūz talis erit vt habeat sp in se malignitatis sue supliciuz: nunqz tñ recipere possit bonitatis affectuz. Quia sicut illi qui cū xpo regnabūt nllas in se male volūtatis reliquias habebūt: ita illi q erunt in supplicio eterni ignis cum diabolo t angelis eius deputati: sicut nullā habebūt vltrius requirem: sic bonam nullatenus poterūt habere voluntatez. Et sic coheredibus xpi dabit perfectio gratie ad eternā gloriā: ita cōsortibus diaboli cumulabit ipa malignitas penā: qñ exterioribꝰ deputati tenebris: nullo illustrabunt interiori lumie veritatis. Ex his appet reprobos i iferno pniaz sic gesturos: vt p eā prauaz volūtatē nō deserāt: t illa maligna volūtas erit eis ad cumulū pene: p quā tñ nō merebūt: qz nullus meretur nisi in hac vita.

b

Quare dñr tenebre exteriores. Sic q̄ri pt q̄re ille tenebre qbꝰ inuolent mali i gehēna dñr tenebre exteriores. Quia tūc mali penit⁹ extra lucē corpalē t spūalē. s. dñi erūt. Nūc.n. t si patiāt tenebras i cecitate mētis: nō tñ penit⁹ extra lucē dei sūt nec corpali luce priuant. Vnde ꝟ Aug. sic ait. Ira dei t i iudicio erit: t ꝟ ē i cecitate mētis cū dāt mali i reprobū sensuz. Ibi exteriores tenebre erūt: qz tūc pctōres pēit⁹ erūt extra deū. qd ē.n. pēit⁹ eē extra deū nisi i sūma cecitate. Siq dē bitat ꝟs lucē iaccessibilē. De āt tenebre ꝟ iā icipiūt i peccāte cū ab interiori dei luce secludit: ꝟ nō pēit⁹ dū i hac vita ē. Ecce q̄re ibi pctōr dr pati exteriores tenebras t nō ꝟ: qz ibi secludet penit⁹ a luce dei: qꝺ ñ ꝟ. Sz quo itelligēda ē illa seclusio. An qz nō videbūt deū p spēz: ꝟ nec aliqs videt ꝟ deū p spēz. an p dissilitudinē quā fac pctm iter deū t boiez: ꝟ t ꝟ multi p grauia pctā elōgāt a ꝺo: an qz deū odiūt ita vt velit eū nō eē: Sz t ꝟ multi deū oderūt: ꝺ qbꝰ scriptū ē. Superbia eoz q te oderūt ascēdit sp. Que est ꝟ illa elōgatio: Sane exteriores tenebre intelligi pñt q̄dā malignitas odij t volūtatis q̄ tē excrescet i mētibꝰ reprobox: t q̄dā oblivio ꝺi: qz toz mētox interiox t exteriox doloribꝰ adeo afficiētur t turbabūt vt ab illis ad cogitādū aliqd de ꝺo vix vl raro vl nūqz mētē revocent. Ut q nimio pmunt pōdere: adeo stupescūt t turbāt: vt iteri i alia cogitatōez nō extēdāt: ꝟ illuc tēdit ipetꝰ cogitatiōis vbi sētit vis doloris. Sz i hac vita nllꝰ adeo malus ē: vt pēit⁹ secludat a cogitatiōe dei q nec pdit appetitū btitudis t quēdā bōi amorē quē nāl⁹ hz rōnis creatura. Illas āt exteriores t pfundissimas tenebras reprobos ppessuros post iudiciuz dic̄ Aug. opponēs de illo diuite q i iferno posit⁹ eleuās oculos vidit abrahā t i sinu eiꝰ lazarꝫ: cꝰ ꝓparatōe coactꝰ ē ꝑti mala sua vsqz adeo vt fratres roget ab his pmoneri. Ꝺ añ iudiciū factū legit: ꝟ post iudiciū in pfundioribꝰ tenebris erūt impij: t nullam dei lucez videbunt cui confiteant.

c

De animabus dānatoꝝ: si quā bñt notitiam eoruz que hic fiunt.

Peterea q̄ri solet si reproboꝝ aie que nūc i iferno cruciāt notitiā bñt eorū q circa suos i hac vita gerunt t si aliquo mō doleāt sup ifortūijs suoꝝ caroꝝ. Hāc qōnē aug. cōmemorat ex pte eā explicās: ex pte ꝟo i solutā reliquēs. Ait.n. Queret aliqs an vllus dolor tāgat mōtuos ꝺ his q̄ i suis pꝰ morte ꝓtigūt: vl quo ea q̄ circa nos agunt nouerit spiritꝰ ꝺfūctoꝝ. Cui rñdeo magnā eē qōnē nec i pñti disserēdā. Verūtñ breuiter dici pōt q est cura mortuis de suis caris: vt de diuite legit: q duz tormēta apꝺ iferos pateret: leuauit oculos ad abrahā: t iter alia dixit. Peo.n. qnqz frēs: mittere aliquē ex mortuis vt testet illis ne t ipi veniāt in hūc locū tormētoꝝ. Nñt.n. mortui curā de vivis quos sciūt vivere: qz nec in locis penarū videt eos: vbi dives sine frib⁹ erat: nec in regne beatoꝝ vbi lazarū t abrahā q̄ cuius lōge agnoscebat. Non tñ ideo consequēs est scire que circa caros suos agunt hic vel leta vel tristia.

Quō accipiēda sit q ꝺ lazaro t diuite legit. ꝺ

Si quis aūt q̄rat quō itelligat q ꝺ de lazaro t diuite legit: Audiat Aug. rñsuz dicētis. Siqs putat aias corpore exutas locis corpalibꝰ ꝓtineri cū sine sine corpe: nō deerūt q faueāt t diuitē sitiētē in loco corpali fuisse ꝓtēdāt: ipsāqz aiaz corpoꝝ ꝑparasse liguā: t stillā de lazari digito cupisse. Sz meli⁹ ē dubitare de occultis q̄z litigare de icertis: diuitē i supplicio: pauperē in refrigerio eē nō dubito. Sz quō itelligat diuitis ligua: digitus lazari: flāma iferni: sin⁹ abrae: t ꝟ vix a māsuetis: a cōtētiosis nunqz inuenitur.

e

Si se vident boni t mali.

Veri etiā solet vtrū vicissiz se videant illi qui sunt in iferno: t illi q sunt i gloria: Sicut sci tradūt: t boni malos t mali bonos videntes vsqz ad iudiciū. Post iudiciū ꝟo boni videbūt malos: sed nō mali bonos. Vñ greg. Infideles i imo positi añ diē iudicij fideles sup se in regne attēdūt: quoꝝ gaudia post cōtēplari nō possunt.

f

De chaos inter bonos t malos.

Sed cū sancti malos i tormētis videāt: nōne aliq̄ cōpassiōe erga eos mouent. Nōne eos ō tormētis liberari cupiūt. Recolet illō euāgelicū q̄ ō abraaz diuiti rñdit. Inter nos t vos chaos magnū firmatū est. vt hi q volūt hīc trāsire ad vos nō pñt: nz ide huc trāsmeare. Quid ē illō cabos iter bonos t malos: nisi hīc iustitia: ide iniquitas que nullaten⁹ sociari valēt. Adeo. n. sci dei iustitie addicti sūt: vt nlla ꝓpassiōe ad reprobos trāsire valeāt: nlla p eis iter scōs fiat intercessio. Quo ergo ide volūt aliq trāsire ad illos ꝫ nō pñt. qz si dei iustitia admitteret: non fieret eis molesta liberatio eoꝝ. Al'ita dīr velle t nō posse: ñ qz velit t nō possint: ꝫ qz t si vellēt nō possēt eos iuuare. De hoc ita Greg. ait. Sic reprobi a penis ad gloriā scōrū trāsire volūt t nō pñt: ita t iusti p mīaz mēte ire volūt ad positos i tormētis: vt eos liberēt: sz nō pñt: qz iustoꝝ aie t si in nāe sue bōitate mīaz hñt: iā tūc auctoris sui iustitie ꝓiūcte tāta rectitudine ꝓstringunt: vt nulla ad reprobos cōpassione moueant.

¶ Qz visa ipioꝝ pena nō minuit btōrū gl'iā. g

Postremo q̄rit an pena reproboꝝ visa decoloret gl'iaz btōꝝ. an eoꝝ btitudini pficiat. De hoc ita Grego. ait. Apud aīum iustorū nō obfuscat btitudinem aspecta pena reproboꝝ: qz iā vbi ꝓassio mīe nō erit: minuere btōꝝ leticiā nō valebit. Et lz iustis sua gaudia sufficiāt ad maiorē tñ gl'iam vidēt penas maloꝝ q̄s p gr̄az euaserunt: qz q dei claritatē vidēt nil i creatura agit q̄ videre nō possint: nō ē aūt mirādū q̄ sci iaz imortales reprobos videāt mētis itelligētia: cū ꝓbe mortales adhuc videre hec oia meruerint. Egredient ergo electi nō loco: sz itelligētia vel visione manifesta ad videndū ipiorūz cruciat⁹: quos videntes nō dolore afficient: sed letitia satiabūtur agētes gratias de sua liberatiōe visa ipiorū ineffabili calamite. Unde Esaias impiorū tormenta describens t ex eorum visione letitiam bonorū exprimens ait. Egredient electi. s. t videbunt cadauera virorum qui preuaricati sūt in me. vermis eorum nō morietur: t ignis nō extinguetur: t erunt vsq̄ ad satietatem visionis omni carni. i. electis. Letabitur eniz iustus cum viderit vindictam.

¶ Hec de pedibus sedentis super solioz excelsum quos seraphin duabus alis velabant: scriptori: t si non auditori cōmemorasse sufficiat. qui a facie eorsus sedentis: p media ad pedes vsq̄ via duce peruenit.

Postq̄ determinauit magr ō gl'ia sanctoꝝ post iudiciū gñale. ꝫ determiat de penis ipioꝝ. Et diuidit in ptes duas. In ꝑma ꝓposito pseqt. In z⁹ ponit toti⁹ opis epilogum. ibi. Hec de pedib⁹ sedētis ꝛc. Prīa aūt ps dīdit i duas ptes. In p⁹ determiat de penis dānatoꝝ q̄tū ad affectū. In z⁹ ꝺtermiat de penis eoꝝ q̄tū ad cognitōez siue itellm. ibi. Hic q̄ri solet q̄re ille tenebre ꝛc. Et hec ps diuidit i ptes tres. In p⁹ oñdit quo excludunt a cognitiōe dei per ꝫ q sūt in tenebris exteriorib⁹. In z⁹ oñdit q̄lr se hēat eorum cognitio ad ea q̄ in ꝫ mūdo agunt. ibi. Preterea q̄ri solet si reproboꝝ aie ꝛc. In z⁹ q̄lr se hēat ad cogscēda ea q̄ ergascōs agunt. ibi. Queri ēt solet ꝛc. Scda ps diuidit i duas. In p⁹ ingrit vtz mortui cogscāt ea q̄ ꝫ agunt. In z⁹ monuet dubitationē quādā ex dcīs. ibi. Si gs āt q̄rat ꝛc. Tertia vo ps diuidit in duas. In p⁹ oñdit quo boniz mali iuicez videāt. In z⁹ ingrit qd accidat sanctis ex visiōe dānatoꝝ. ibi. Sz cū sanctis malos ꝛc. Et hec ps dīdit in duas. In ꝑma ingrit vtz sancti videtes dānatoꝝ miseriaz eis cōpatiant. In z⁹ vtz ex hoc q̄ penā dānatoꝝ videt eoꝝ gloria minuat. ibi. Postremo querit an visa ꝛc.

Hic duo querunt. Primo de cognitiōe naturali aie separate. Secūdo de pena dānatoꝝ. ¶ Circa ꝑmū querunt q̄tuor. Primo vtrū aīa possit aliqd intelligere a corpe separata. Secūdo vtrū possit itelligere per spēs quas a sensibilib⁹ accipit dū corpori eēt iūcta. Tertio vtrū aīa separata singularia cognoscat. Quarto vtrū localis distātia eius cognitionē impediat. ¶ Utrū autē sensibus vtat: quesitū est supra. di. xliij.

Ad ꝑmum sic ꝓcedit. videt q̄ aīa nihil intelligere possit a corpe separata: qz vt dicit pbus in. i. de aīa. Intelligere t cōsiderare cōsumit q̄dam iterius corrupto: sed p mortē illud q̄ō est interius ex parte corpis corrūpit. g̃ post mortē nō pōt aīa intelligere aliqd t cōsiderare. ¶ Ꝑ. nulla actio cōis corpi t aie pōt remanere in aīa corpe corrupto. sed itelligere est quedaz actio corpi t aie cōis: sicut t texere t edificare: vt pz in ꝑmo de aīa. g̃ corpe corrupto aīa nō pōt intelligere. ¶ Ꝑ. aīa nihil pōt intelligere sine itellectu possibili: sed intellectus iste est corruptibilis: vt dicit in. z. de aīa. nō autem corrūpit nisi corpe corrupto. g̃ aīa a corpe separata nihil pōt itelligere. ¶ Ꝑ. vt dicit in. z. de aīa. sicut se habēt colores ad visuz: ita se habēt fantasmata ad aiaz itellectiuā sed destructis coloribus visus nihil posset videre. g̃ destructis fantasmatib⁹ aīa nihil poterit intelligere. fantasmata autē nō remanēt in aīa separata: cū sint in imaginatiōe que hz organū corpale. g̃ aīa separata nihil pōt intelligere. ¶ Ꝑ. pfectius esse hz aīa in corpe q̄z a corpe separata sicut pars in toto pfectior est q̄z p se existēs: sed aīa intellectiua cū est in corpe nō pōt itelligere sine fantasmatib⁹ vt pz in. i. t z. de aīa. g̃ nec separata a corpe sine eis intelligere poterit: t sic idē qō pus. ¶ Ꝑ. itellect⁹ human⁹ ē factus sicut tabula in qua nihil est scriptuz: vt dicit in. z. de aīa. g̃ aīa in sui creatiōe nō hz aliq̄s formas ꝓcreatas. si ergo itelligit aliqd oz q̄ intelligat p formas a sensibus acceptas: cū oīs cognitio fiat per aliquā formā que sit similitudo rei cognite: sz aīe pueroꝝ defunctoꝝ in vteris maternis nō habent aliquas formas a sensibus acceptas. ergo saltē aīe pueroꝝ nō pñt intelligere aliqd: cū nō habeāt aliquas itelligibiles formas. ¶ Ꝑ. aīa ad hoc dicit esse corpori ꝓiuncta: vt sciētys t vtutib⁹ pficiat. g̃ anteq̄z in corpe fuerit sciētia perfecta nō potest itelligere aliqd: alias frustra corpori cōiungeret: sz aīe paruuloꝝ ꝓdictoꝝ nō fuerunt aliqua sciētia in corporibus perfecte. ergo idē quod

prius. ¶ Sed contra. pbus dicit in .z. celi ⁊ mundi: q̄ oīs res est ꝑpter suā operationē. vnde re remanēte remanet eius operatio. ⁊ hoc est qō Damas. dicit q̄ nulla substātia est ociosa. si ḡ aīa post cozp⁹ remanet sicut fides ponit: oz q̄ aliqua eius operatio remanet: qz vt dicit in .i. de aīa. si nulla operatio anime est ei ꝑpria sine cozpore nō contingit eam separi. sed intelligere est maxime ꝑpria eius operatio. ḡ aīa separata aliquid intelligere pōt. ¶ .5. sicut dic Auic. in sua Meta. īmunitas a materia est cā q̄re aliqua substātia sit itellectiua. sed aīa separata a cozpore īmunior est a materia q̄z cozpori cōiuncta: que tūc nō est actus alicuius materie sicut mō est. cuz ḡ aīa mō intelligat: multo magis itelliget cuz erit a cozpore separata. ¶ .6. Auicē. dicit in .6. de naturalib⁹: q̄ aīa nō indiget imaginatiōe et alys virtutibus sensibilib⁹ nisi in ꝓncipio tm̄: ⁊ nō postea nisi parū. cū ergo ꝑficit ⁊ roborat sola per se opat actiones suas absolute: ⁊ sic anima idiget sensibus sicut homo indiget iumēto ⁊ eius apparatu: vt ꝓueniat eo quo ꝓponit quo cum accesserit nō ei⁹ ylteri⁹ idigebit. ḡ aīa nō sp idiget cozpe ad itelligēdū: ⁊ sic separata itelligere poterit. ¶ Rñ. dōz q̄ ponētib⁹ intellectū a potētys sensitiuis differre: necesse est ponere intellect⁹ substantiā incozruptibilem esse: eo q̄ necesse est eū imaterialem ponere: nec a materia fm esse dependētez: oēm aūt hm substātiā oz incozruptibilem esse: qz materia inq̄tū pōt esse subiectū ꝓpriationis ⁊ forme est cozruptōis causa in rebus materialib⁹. vñ dicit pbs in .i. de aīa: q̄ intellectus vr esse substātia q̄dam ⁊ nō cozrumpi. Quidā vero hūc itellectū cozruptibilem dixerūt nō esse partez aīe humane: sed esse aliquam substātiaz oīno a cozpore separatā: aīam vero humanam nō dici intellectiuā nisi fz quādā ꝓticipationē itellectualitatis ex refulgētia intellectus separati sup ipm. vñ destructo cozpore anima humana nec remanebat nec aliqd intelligere poterat. Sz hoc videt esse ꝓtra intentionē phi. dicit enī in .z. de aīa de intellectu loquēs q̄ itellectus vr esse alterū gen⁹ aīe: ⁊ hoc solū cōtingit separi sicut perpetuum a cozruptibili. In .ii. etiā meta. dicit. q̄ aīa est talis dispositionis. vt .s. possit separi nō tota sed intellect⁹. Ex q̄ pz. q̄ itellectū qui est pars aīe ponit a cozpore separi: ⁊ iō opz aīam intellectiuā q̄ est aīa hūana post cozp⁹ remanere sicut fides ponit: ⁊ per ꝯsequēs necesse est q̄ itelligat: cū itelligere sit ei⁹ ꝓpria opatio: sed qūo itelligat diuersi mode a ḡbusdaz ponit. Quidā enī dicunt q̄ aīa separata a rebus cognitionē accipit sicut ⁊ nūc fac. Sz hec opīo videt oīo irrōnabilis: aīa enī hūana a cozpe separata nō poterit vti sensitiuis potentys: vt supra di. 44. dctm̄ est cū baruz potētiaꝝ act⁹ p̄ organa cozporea neče sit exerceri. vñ nō erit nisi in vsu potētiaꝝ itellectiue ptis: itell's aūt nō ē natus accipe cognitionē a reb⁹ sensibilib⁹ īmediate. sed mediātib⁹ potētys sensitiuis cū oporteat eē quādā cōuenientiā iter recipiēs ⁊ receptū. spēs aūt in sensib⁹ exītes hm̄ ꝓueniētiā ⁊ cū intellectu inq̄tū sunt sine mā: ⁊ cū rebus materialib⁹ inq̄tū sunt cū cōditionib⁹ māe. vñ conueniēter sensus a reb⁹ mālib⁹ accipit ⁊ itellect⁹ a sensib⁹: nō aūt itell's īmediate a reb⁹ mālib⁹: ⁊ iō non pōt poni q̄ aīa separata cognitionē a reb⁹ mālib⁹ accipiat: nec sufficiē ponere in ea cognitionē solū q̄ fuit a sensib⁹ accepta i cozpore pp animas pueroꝝ decedētiū in maternis vteris q̄ a sensib⁹ cognitionē nō acceperūt. Et iō aly dicunt q̄ sic angelus hz apud se formas īnatas cārū ordinis vniuersi: ita ⁊ aīa a sui creatiōe sz dū est in cozpe a cozpe opprimit: vt illis formis vti nō possit ad itelligēdū: sed vtit formis q̄s a sensu accipit vel ēt ipsis formis īnatis: fm quosdā q̄ posuerūt q̄ addiscere nō ē aliud q̄z reminisci: sz postq̄z a cozpore fuerit separata vtet illis formis īnatis. Sz illō cōtradicit sniē pbi: q̄ dicit itell'm hūanū esse sic tabulā in q̄ nihil est scriptū. Ꝺdicit. n. expiētie q̄ experimur nos nihil posse itelligere nisi ex p̄acceptis a sensu ad itelligēdū manu ducamur: nec eēt ꝓbabile q̄ cū aīa nāl'r cozpori vniatur total'r ipediret p cōiūctionē ad cozp⁹ vt formis īnatis vti posset. Sz hm̄ ꝺsonū videret opīoni illoz̄ q̄ posuerunt aīaz añ cozp⁹ creatā ⁊ postea cozpi accītal'r cōiūctā: nō. n. ea q̄ vni ⁊ eidē nāl'r īsūt ita se hm̄t q̄ vnū cozz total'r ipediat alteꝝ. alias in nā aliqd eēt ociosū. Et iō al'r dōz ē: q̄ aīa i sui creatiōe nullas hz formas cōcreatas: nec ad hm̄ q̄ post sepationē a cozpe intelligat regrunt aliq̄ forme a reb⁹ accepte: vl' tūc vl' pus: sz itelliget de nāli cognitione loq̄ndo p̄ influētiā a substātys supiorib⁹ deo. s. vl' angel: et loq̄r ō nāli influētia. Et hm̄ sic pz. itell's enī noster ē medi⁹ inter substātias intelligibiles ⁊ res cozporales. vñ aīa intellectiua dr̄ esse creata in oriz̄onte eternitatis in lib⁹ de causis: ⁊ hoc iō: qz ipsa per itellectū attingit ad substātias itelligibiles. inq̄tū vo est actus cozporis cōtingit res cozporales. oē aūt medium q̄z to magis appropinq̄t vni extremoꝝ: tāto magis recedet ab alio: ⁊ q̄z to magis recedit ab vno tāto magis alteri appropinq̄t. vñ cū aīa nr̄a in statu vie maxie ad cozpus accedat: vtpote act⁹ ci⁹ exñs: nō hz respectū ad res itelligibiles nisi aliquo mō cōtigēdo cozpus: ⁊ ꝓpter hoc aīa in statu huius vie nō recipit influentiaz a superiorib⁹ substātys nisi vt cognoscat sub specieb⁹ a sensib⁹ acceptis. vñ Dio. dicit in ca. i. ce. hierar. q̄ nō est possibile nobis in hac vita aliter suplucere diuinū radiū nisi cuz varietate sensibiliū formarū. ⁊ ideo etiā in hac vita quāto aīa magis a cozpore abstrahit tāto magis a substantys spūalibus influxū cognitiōis recipit. ⁊ inde est q̄ quedā occulta cognoscūt in dormiēdo ⁊ in excessu mētis q̄n aīa a cozpis sensib⁹ abstrahit. vñ cū actu erit a cozpore separata: erit paratissima ad recipiēdū influētiā a substantys supiorib⁹. s. deo vel angelis: ⁊ sic p hm̄ influētiā cognitionē habebit maiorē vel minorē fz modū nālis capacitatis ipsius aīe: ⁊ sic etiā Cōmētator in .z. de aīa. qui ponit intellectū possibilē esse substātiā separatā: q̄tuis i hoc erret: tñ q̄tuz ad hoc recte dicit: q̄ ex hoc q̄ ponit substātia separata hz respectū ad alias substātias spūales supiores: vt eis intelligat. sed fm illū respectū quo cōparat ad nostrū cozpus recipiēdo spēs a fantasmatib⁹ nō cōiungit subys altiorib⁹. ¶ Ad p̄m ḡ dōz: q̄ pbs logt de actu itell's q̄ nūc i via itelligim⁹ abstrahēdo a fantasmatib⁹. h. n. act⁹ eē detinet fantasmatib⁹ destructis i sepatiōe aīe a cozpe. ¶ Ad z̄m dōz: q̄ intelligere fm q̄ erit ab itellectu nō est actio cōis aīe ⁊ cozpori. nō. n. intellect⁹ intelligit mediāte aliquo ozgano cozporali: sz est cōis aīe ⁊ cozpi ex pte obiecti inq̄tuz intelligim⁹ abstrahēdo a fantasmatibus que sunt in ozgano cozporali: ⁊ hūc moduz intelligendi aīa separata nō habet. ¶ Ad 3m̄ dōm: q̄ passiuus itellectus de quo pbs loquit nō est intellectus possibilis: sz ratio particularis que dicit vis cogitatiua habēs determinatū ozganū in cozpore. s. mediā cellulā capitis: vt Cōmen. ibidē dicit: ⁊ sine hoc aīa nihil mō intelligit. intelliget aute in futuro q̄n a fantasmatibus abstrahere nō indigebit. ¶ Ad q̄rtū dōz: q̄ cōparatio illa intelligit de aīa intellectiua ex pte illa qua cozpi cōiungit: ⁊ nō ꝓut est itellectiua simpliciter: qz intellect⁹ inq̄tū hm̄ nō respicit fantasmata: sicut pz de itellectu angelico. ¶ Ad 5m̄ dōz: q̄ aīa hz eē pfectis in cozpe q̄z separata inq̄tū ē forma: nō aūt inq̄tū ē itellect⁹ nisi forte ꝺiūgat tali cozpi: qō ē oīno aīe subditū in nullo intellectū distrahēs sicut erit cozp⁹ glorioſuz. cozp⁹. n. qō cozrūpit aggrauat aīaz: ⁊ deprimit terrena hitatio sensum multa cogitātē. Sapie. 9. ¶ Ad 6m̄ dōz: q̄ aīe pueroꝝ q̄ꝫuis nō habeāt formas īnatas vel acq̄sitas: hēbūt tñ aliqs formas itelligibiles ex influētia diuini luminis cooperāte ministerio angeloꝝ. ¶ Ad 7m̄ dōm: q̄ aīa ex hoc q̄ in

corpore scientia pfecta fuit etiã separata magis itelliget: vt infra dicet: nõ tñ sequit̃ q̃ si non fuerit in scientia pfecta q̃ nullo modo intelligat.

Ad secundum sic ꝓcedit̃. Videt̃ q̃ aĩa per species q̃s nunc a corpore abstrahit separata postmodũ p eas nihil itelligat: hꝫ cnĩ spẽs eiusdez rõnis erũt in aĩa separata cuiꝰ mõ sunt: sed nũc p eas nõ põt aĩa itelligere sine fantasmatibꝰ: qõ pz ex .B. q̃ leso organo fantasie aĩa ipedit̃ in cõsideratiõe eorum q̃ ꝑ us a sensu accepit. q̃ nec aĩa separata p illas spẽs itelligere poterit: cũ in ea nulla fantasmata sint. ¶ .P. ex silibꝰ actibꝰ silꝫ habitꝰ relinquunt̃: sꝫ habitꝰ scie nũc acqrimꝰ ex actu itelligẽdi quo aĩa a fantasmatibꝰ abstrahit. q̃ habitꝰ scie acqsite nõ iclinat nisi in silꝫ actꝰ. cũ q̃ talis actꝰ itelligẽdi nõ possit esse in aĩa sepata. s. accipiẽdo a fantasmatibꝰ: videt̃ q̃ p scias .B. acqsitã: vel p spẽs .B. a sensibꝰ acceptas aĩa separata nihil itelligat. ¶ .P. in operibꝰ nãe nihil est supfluũ: nec nã facit p duo qõ pnũ facere põt: sꝫ aĩa separata poterit itelligere p ifluẽtiã a substãtys supioribꝰ: vt supra dcm̃ est. q̃ nõ itelliget per aliꝙs spẽs a sensibꝰ acceptas. ¶ .P. ipole est duas formas eiusdẽ spẽi esse in eodẽ subto. sꝫ aĩa sepata recipiet aliꝙs formas itelligibiles ex influẽtiã ũbe supioris per ꝙs poterit res intelligere. q̃ in ipso nõ pñt remanere itelligibiles forme earũdẽ rerũ a sensibꝰ accepte. ¶ .P. ex .B. itellectꝰ noster actu itelligit: q̃ forma itelligibilis i eo existit. q̃ postq̃ desistit actu intelligere forma intelligibilis in eo nõ remanet: ꝛ sic vt̃ q̃ nõ remancãt in aĩa sepata aliq̃ forme itelligibiles a sensibus accepte p ꝙs itelligere possit. ¶ .P. cõsiderare illud cuiꝰ sciam aliqs ꝑus accepit vt̃ ad memoriã vel reminiscẽtiã ptinere. sꝫ destructo corpe aĩa nõ reminiscit̃. vt dic̃ ꝓbus in. i. ꝛ. z. de aĩa. aĩa q̃ sepata nõ itelligit p spẽs in hac vita a sensibꝰ acceptas. ¶ Sꝫ ꝛ ẽ qõ ꝓbs dic̃: q̃ aĩa ẽ locus spẽx: ꝛ logt̃ de pte itellectiua: sꝫ locꝰ ꝟseruat locatũ. q̃ spẽs a sensibꝰ accepte in itellectiua ꝟseruant̃: ꝛ sic vt̃ q̃ p eas possit itelligere aĩa sepata a corpe sic̃ ꝛ nunc potest. ¶ .P. finis remãet remotis ẽt his q̃ sũt ad finẽ. sꝫ sensus ordinat̃ ad cognitionẽ aĩe itellectiue sicut ad finẽ inquãtuz ex sensibꝰ cognitionẽ accipit. q̃ cognitio quã aĩa accipit a sensibꝰ remanet in ea ẽt destructis sensibꝰ corporis: qõ erit cũ aĩa fuerit a corpore sepata. ¶ .P. qõ recipit̃ in aliquo recipit̃ in eo p modũ recipiẽtis: sꝫ aĩa ẽ i corruptibilis ꝛ ppetua. q̃ qõ in ea recipit̃: recipit̃ vt ppetuo cõseruabile in ipsa. q̃ spẽs itelligibiles ꝙs a sensibus accipit remanẽt in ea post sepationẽ a corpe: frustra ãt remanerẽt nisi p eas itelligeret formas ꝑus a sensibꝰ acceptas.

¶ Rñ: dꝫ q̃ circa hꝫ duplex ẽ opio: vna occasionatur ex opione Aui. q dic̃. q̃ itellꝰ nr̃ polis nõ ſuat aliꝙs formas postq̃ actu itelligere desinit: qr forme intelligibiles non pñt esse in itellectu poli nisi vt in vi appẽdẽte: nõ. n. vtit̃ organo corpali vt ex pte ei⁹ possit aliq̃d eẽ in itellectu nõ vt in appẽdẽte actu: p quẽ modũ aliq̃d ẽ in potẽtys sensitiue ptis: q̃ potẽtie thesauri dr̃ sic̃ memoria ꝛ imago: sꝫ itellectꝰ polis cũ ꝟuertit se ad itelligẽtiã agẽtez quã ponit separatã accipit spẽs itelligibiles ex ifluẽtia eiꝰ cuiꝰ ẽ formas a fantasmatibꝰ abstrahere ꝛ ponere eas in itellectu poli: ꝛ cũ desinit se ꝟuertere ad intellectũ agẽtez: forme ille desinũt esse in eo: sic̃ forma visibilis desinit eẽ in oculo cũ oculus desinit se ꝟuertere ad rẽ visaz: oz aũt vt si iterũ velit itellectus possibilis ꝟsiderare qõ ꝑus ꝟsiderauit de nouo se cõuertat ad itellectũ agentez ꝛ de nouo species itelligibiles recipiat: ꝛ ꝓbm̃ boc gdaz eum sequentes dicũt: q̃ in aĩa nostra nulle species itelligibiles reseruant̃ quibus possit post mortez vti ad itelligendum: ꝛ sic etiã dicũt q̃ scientia hic acquisita nullo mõ manet neq; quãtuz ad actũ neq; quãtuz ad habitum. Sꝫ hec opinio nõ videt̃ esse conueniẽs. ꝓimo. qr cõtrariat̃ manifeste sentẽtie pbi: qui ponit aĩmã esse locũ specierꝫ. vnde opz q̃ species in illa cõseruent̃. Secũdo qr ex quo species in intellectũ possibilẽ imꝓimunt̃: nõ est ꝓbabile eas aboleri: nisi aliqua causa corrumpẽs eas fuerit: cum mlto nobilius recipiant̃ forme intelligibiles in itellectu possibili q̃z forme sensibiles in materia ꝑma. Tertio: qr Augu. ponit partẽ mẽtis esse memoriã: ꝛ sic in ea species intelligibiles reseruant̃. Quarto: qr dato q̃ nulle spẽs intelligibiles remanerẽt in aĩa separata: nõ ꝓp hoc tolleret̃ qn habitus sciẽtie remaneret etiã ꝓm ꝑdictã opinionez Auicẽ. vult. n. q̃ q̃uis spẽs itelligibiles nõ remaneãt i itellectu possibili cũ actu nõ itelligit: remanet tñ in eo quedã habilitatio vt facilius se cõuertat ad recipiẽdũ spẽs itelligibiles ab itellectu agẽte: rõne cuiꝰ nõ oz q̃ semp aliqs ita labozet ad aliqd intelligendũ: sicut cũ de nouo didicit: vel iuenit: ꝛ habilitas hec nihil aliud est q̃z habitus scientie: vnde etiam in anima separata huiusmodi habitus remanebit: vt. s. paratioꝛ sit ad recipiendũ cognitionẽ ex ifluẽtia superioris substãtie aĩa q̃ habitu sciẽtie in hoc mũdo fuit perfecta: q̃z alia q̃ hꝫ habitu caruit. Et ideo ponẽduz ꝓm alios videt̃ q̃ species itelligibiles remanẽt in anima postq̃z actu intelligere desierit: ꝛ etiã maioꝛ habilitas ad recipiendũ ab intellectu agẽte: ꝛ q̃ vtrũq; eorũ remanebit in aĩa separata: ꝛ vtroq; vti poterit in itelligendo. alio tñ mõ eis vtit̃ cuz est corpori cõiuncta. cũ eniz est ꝟiũcta corpi eius itellectus nõ põt aliqd ꝟsiderare: nec p species acqsitas: nec p aliquẽ influxũ supioris substãtie nisi ꝟuertẽdo se ad fantasmata: qr ꝓpter pfectã ꝟiunctionẽ eiꝰ ad corpus potẽtia intellectiua eius nihil cognoscit nisi p ea que p corpus recipiunt̃. vñ hꝫ fantasmata q̃si obiecta ad que respicit: sed cũ erit a corpore sepata itelliget per aliuz modus: vt supra dictũ est. s. nõ aspiciẽdo ad fantasmata.

¶ Ad ꝑm q̃ dꝫ: q̃ q̃uis species itelligibiles per se loquẽdo sint eiusdẽ rõnis duz sunt in aĩa cõiuncta corpori: ꝛ cũ sunt in aĩa separata: tñ p accidẽs sunt rõnis diuerse q̃tũ aĩa in qua sunt diuersimode se hꝫ in cõiunctiõe ad mãm vel separatione ab ea: ꝛ ideo p spẽs illas aĩa cõiũcta nõ itelligit nisi cõuertẽdo se ad fantasmata: sed cũ fuerit separata itelliget p eas etiã sine tali cõuersiõe. ¶ Ad zᵐ dꝫ: q̃ actus nõ specificant̃ a termino a quo: sed magis a termino ad quẽ. vñ idẽ spẽ motꝰ ẽ dealbatio siue p eã aliqs fiat de nigro albꝰ siue de rubeo albꝰ. vñ ꝛ itelligere nõ diuersificat̃ spẽ p .B. q̃ itelligit̃ abstrahẽdo a fantasmatibꝰ vl̃ nõ abstrahẽdo: dũmodo sit vniꝰ modi qõ itelligit̃ ꝛ q̃ itelligit̃: ꝛ ꝓp hoc habitꝰ sciẽtie g acgrit̃ ex actibꝰ itellectꝰ accipientis a fantasmate inclinat in actũ intelligẽdi quo fantasmata nõ respicit. Et ꝓterea intelligere nostruz ꝓm statũ istũ ẽ fz fantasmata illustrata lumie itellectꝰ agentis. vnde est vnius rationis cum cognitione anime separate que est per influentiaz luminis a superiori substantia q̃tum ad ipsaz illustrationez: q̃uis non q̃tuz ad fantasmata. ¶ Ad tertiuz dicendũ: q̃ ex ipsis speciebus itelligibilibus ꝓexistẽtibus in intellectu possibili efficitur intellectus possibilis paratioꝛ ad ꝑfectius recipienduz cognitionem ex influentia superioris substantie. vnde non sequitur q̃ frustra hꝫ species in anima separata remaneant ad intelligenduz per eas. ¶ Ad quartuz dicendum: q̃ forme intelligibiles a sensibus accepte non sunt omnino vnius rationis cuz illis formis que imediate ex influẽtia diuina ꝓueniũt: qr ex diuersis iꝑmẽtibꝰ diuersę iꝑressiones relinquunt̃: sic etiã ꝛ habitꝰ virtutis acgsite non est eiusdez rationis cum habitu virtutis infuse. vnde nihil ꝓhibet vtrasq; formas in aĩa separata remanere. ꝛ formas illas tunc acceptas ex influxu superioris substantie esse formales ꝛ completiuas respectu formaꝝ

rum acquisitarū a sensibus. ¶ Ad quintuz dōm q̄ in intellectu nostro remanēt forme intelligibiles etiam post q̄z actu itelligere desinit: nec in hoc opinionē Auic. sequimur: remanent autez hȝ forme itelligibiles in intellectu possibili cum actu nō itelligit nō sicut in actu cōpleto sed in actu medio iter potētiaz purā ⁊ actū perfectū: sicut ēt forma q̄ est in fieri hoc mō se hȝ. ¶ Ad 6m dōz q̄ pħs loquitur de memoria ⁊ reminiscentia q̄ est ps aīe sensitiue: cui⁹ act⁹ corrupto corpore nō pōt remanere: ⁊ hac indigemus ad itelligendum ad presens ea q̄ pus intellexim⁹. ꝓpter hoc opz nos ad fantasmata cōuerti: que qūq; opz de thesauro memorie adduci: sed memoria ꝑ ab Aug. ponit in mēte remanebit in aīa post mortem.

Ad tertium sic ꝓcedit. Videt q̄ aīa sepata singularia nō cognoscat. Anima.n. sepata nō vtet potētys sensitiuis: ꝫ singularia nō cognoscū tur ab aīa nisi per potētias sensitiuas: singulare est enim aliquid duz sentit. vt Boetius dicit. ḡ aīa separata singularia nō cognoscet. ¶ ℞. intellectus aīe separate magis erit a mā remotus q̄z itellectus aīe cōiuncte corpori: sed anima cōiūcta corpori nō pōt itellectu cognoscere singularia ꝓpter itellect⁹ imālitatē. ḡ nec cū est a corpore separata. ¶ ℞. dīa hic ponit ꝑcipue iter sensuz ⁊ itellectum eo q̄ sensus cognoscit h̄ ⁊ nūc: itellectus aūt abstrahit ab vtroq; si ḡ itellect⁹ aīe separate possit singularia cognoscere in nullo ei⁹ cognitio a sensu differret: qō est incōueniens. ¶ ℞. sic̄ in statu vie p sensuz pticularia cognoscimus ita p itellectū vlia: sed sensus nūq̄z pōt deuenire ad hoc q̄ vlia cognoscat. ḡ nec itellect⁹ ad hoc q̄ cognoscat singularia. ¶ ℞. eadē est nā aīe separate ⁊ corpori cōiuncte: sed p nām itellectiue aīe: forme q̄ in itellectu recipiūtur dū corpori est cōiuncta nō ducūt in cognitionē singulariū: sunt enī in ea p modū ipsi⁹. ergo eodē mō erūt i ipa postq̄z fuerit a carne separata: ⁊ sic nō ducēt i singulariū cognitionē. ¶ Sz ꝛ. Luc. 16. dr: q̄ diues in inferno existēs fm aīam tātuz dixit. habeo.n. q̄nq; fratres. ergo cē. ex q̄ ꝑz. q̄ singularia cognoscunt aie separate. ¶ ℞. intellect⁹ aīe corpori cōiuncte singularia cognoscit: qō ꝑz ex hoc q̄ ꝑpositionē formar cui⁹ ꝑdicatū est vle ⁊ subm singulare: ⁊ sillogismū cōponit cui⁹ mior est singularis. ḡ ēt a corpore separata aīa per itellectū singlaria cognoscet. ¶ ℞. nll's pōt disponere de his q̄ ignorat: ꝫ aīa in corpe exīs p itellectū disponit de his q̄ circa singularia sūt agēda. ḡ ēt in corpe exīs singularia cog̃scit p itell'z: cū ḡ itell's i aīa separata iteger maneat: vī q̄ aīa separata singularia cognoscat.

¶ R̄ndeo dōz q̄ cū ois cognitio fit p formas gb⁹ cognoscens reb⁹ cognitis assimilat̄: duplex erit cognoscēdi modus: vn⁹ per formas a reb⁹ acceptas: ali⁹ p formas q̄ sunt cāe rerū vel a causis reruz accepte. Ad hoc.n. q̄ aliq̄ duo sint sīlia: oz vnū eē cāz alteri⁹ vel ambo sub eadē cā ꝑcedere: cuz vnitas effect⁹ cāe iudicet vnitatez. In illa ḡ cognitiōe q̄ fit p formas a reb⁹ acceptas: ipse res per suam actionē sūt cognitiōis cā: cū ergo ois actio fit per formā: forma aūt q̄tū est de se sit vlis: per talē modū nō pōt deueniri in cognitionē rerū singulariū: qz p hūc modum nō cognoscit mā q̄ est idiuiduatiōis ꝑncipiū nisi in vlī iquātum. s. hz habitudinē ad formā vlem: sicut qui cognoscit simū cognoscit nasuz inq̄tū est subm simi nisi qñ forme idiuidualiter recipiunt̄ in cognoscēte vt sūt in reb⁹ extra aīam: sicut accidit in potētys cognoscitiuis p organū corporale. sed in illa cognitiōe q̄ est p formas q̄ sunt rerū cāe vel earū ipressiōes puenit vsq; ad singularia: q̄uis hȝ forme sint oīno imateriales eo q̄ causa rei ꝑma est q̄ rebus esse influit: esse aūt cōmuniter materiā ⁊ formā respicit. vñ hȝ forme ducunt directe in cognitionē vtriusq;. s. materie ⁊ forme: ⁊ ꝓpter hoc per talē cognitionē cognoscuntur res ⁊ in vniuersali ⁊ in singulari: aīa ergo cū est corpori cōiuncta nō cognoscit nisi per formas a reb⁹ acceptas: ⁊ ideo per potētias illas cognoscitiuas in qua forme a rebus oīno imaterialiter recipiunt̄ directe singularia non cognoscit: sed solūmodo per potētias organis affixas: sed indirecte ⁊ per quādam reflexionē etiaz per itellectū qui organo nō vtit cognoscit singularia: put. s. ex obiecto ꝓprio redit ad cognoscēdum suū actuz ex quo actu redit in speciem que est intelligēdi ꝑncipiū: ⁊ ex ea ꝓcedit ad cōsiderāduz fantasma a quo spēs huiusmodi est abstracta: ⁊ sic per fantasma singulare cognoscit: anima vero separata vtitur vtraq; cognitiōe: qz ⁊ cognoscit per spēs acceptas a sensibus: ⁊ per species receptas a superiorib⁹ substantys: que species sūt causaz ipressiōes. i. rationū idealium in deo existētiuz: ⁊ ideo fm illuz moduz quo cognoscit per species a sensib⁹ acceptas singularia directe non cognoscit: sed per illuz moduz quo cognoscit ex influentia superioris substātie cognoscere pōt singularia eadē rōne qua ⁊ angeli: de quoz cognitiōe dictuz est secūdo lib. dis. 3. ¶ Ad ꝑmū ḡ dōz q̄ aīa in statu vie nō cognoscit singularia directe nisi per potētias sensitiuas: qz nō cog̃scit nisi p formas a reb⁹ acceptas q̄ cū ad itell'm puenerit in quo oīno imāl'r recipiunt̄: nō ꝑt eē ꝑncipiū cognoscēdi singulare. ſz cū fuerit a corpe separata habebit aliū moduz cognoscēdi quo singularia cognoscere poterit: vt dictū est. ¶ Ad 2m dōm: q̄ ex hocipso q̄ aīa separata ē quodāmō imālior q̄z corpi ꝯiūcta ē ꝓpinquior substātys supiorib⁹ que sunt oīno imāles ⁊ magis parata ad recipiēdū earuz influxū: ⁊ p ꝯńs ad itelligēdū eo mō quo ipse intelligunt. ¶ Ad 3m dōm: q̄ itellect⁹ qui singulare cognoscit alio mō cognoscit q̄z sensus: sensus.n. singulare cognoscit per formā quodāmō mālē. vñ p illā formā nō ꝑt se extēdere ei⁹ cognitio vltra singulare: ꝫ itellect⁹ singulare cognoscit p formā imālē q̄ pōt esse ꝑncipiū cognoscēdi vle ⁊ singulare: ⁊ sic adhuc remanet dīa iter sensuz ⁊ itellectū. ¶ Ad 4m dōm: q̄ virt⁹ sensitiua est infra virtutē itellectiuā. vñ magis pōt itellect⁹ se extēdere ad id qō est sensus q̄z sensus ad id qō est itellect⁹. ¶ Ad 5m dōm: q̄ eodē mō recipitur forma in itellectu aīe separate: ⁊ in intellectu aīe coniuncte. s. imaterialiter: ꝫ tñ forma que est in aīa separata erit alteri⁹ rōnis ⁊ vtutis: put. s. erit effluēs a substātys superiorib⁹: sicut dictū est. ¶ ℞. ultimū obiectū in ꝯriū est cōcedēdū. ¶ Sed ad alia duo oz rñdere: qz cōcludūt q̄ intellectus aīe cōiuncte corpi singularia cognoscat. ¶ Ad 2m dōz ḡ q̄ itellect⁹ nr̄ in statu vie vtit singularib⁹ cōponēdo ꝓpones: ⁊ formādo syll'os inq̄tū reflectit ad potētias sensitiue ptis: vt dictū e: ⁊ quodā mō ꝯtinuat̄ cū eis fm q̄ earū mot⁹ ⁊ opatiōes ad itellectū terminant̄ ꝑut intellect⁹ ab eis accipit. ¶ Ad 3m dōm: q̄ itellect⁹ practicus ad hoc q̄ de singularib⁹ disponat: vt dicit in. 3. de aīa. indiget rōne pticulari q̄ mediāte opinio q̄ est vlis: q̄ est in itellectu ad pticulare opus applicet: nō sic fiat qdē syll's: cuius maior ē vlis q̄ ē opinio intellect⁹ practici. minor vo singularis q̄ est estimatio rōnis particularis: q̄ alio noie dicit cogitatiua: ꝑcl'o vo ꝯsistit in electiōe operis.

Ad quartum sic ꝓcedit. videt q̄ localis distantia impediat cognitionē aīe separate anima eniz hic existens ea que hic aguntur cognoscit: sed existens in receptaculo sibi debito ea que hic aguntur nō cognoscit. vnde dicit Aug. in lib. de cura ꝓ mortuis agēda ibi sunt defuncto⁹ aīe vbi ea que hic agunt̄ scire non possunt. ergo localis distātia cognitionē aīe separate impedit. ¶ ℞. naturalis cognitio aīe separate nō est potior q̄z naturalis cognitio demonis: sed demones naturali cognitione non cognoscūt absentia. vnde Augustinus in libro de diuinatiōe demonū dicit: q̄ ea etiā alibi fiūt celeritate

motus sui cito ad nos deferunt vt quasi ea predicere videantur que nos postea nunciatibus hominibus sumus sciturí:ad hoc autem nihil faceret celeritas motus si hic nobiscū exītes absentia cognoscere pñt. ḡ aīa separata nō cognoscit absentia:ꝛ sic ei⁹ cognitio p localē distātiā īpedit. ¶ ℟. oīs cognoscēs rē sub ℔ ꝛ nūc.al'r cogſcit sub ℔ ꝛ nūc q̄ sūt ℔ q̄ sūt alibi.ſz aīa separata cogſcit sub ℔ ꝛ nunc: qꝛ cogſcit singularia:vt dcīm est.ḡ al'r cogſcit ꝓpinq̄ ꝛ remota:ꝛ sic idē ē qō ꝑus. ¶ ℟. sic ē aliqd distās ƒz tps ita est distās aliqd ƒz locū:ſz aīa separata nō ꝑt cogſcere distātia ƒz tps vtputa futura:℔.n. soli⁹ dei ē. vt ꝑz per id qō hr̄ Esa. 41. Annūciate nobis q̄ vētura sunt ꝛ dicemus qꝛ dy estis vos.ḡ nec distātia ƒz locū ꝑt cogſcere. ¶ ℟. opatio nō excedit subāz opantis. vñ Dama. dic̄ q⁹ angeli ibi sūt vbi opant̄:ſz aīa separata ē in aliq̄ loco:cū ei loc⁹ corporalis ꝓ receptaculo assignet̄.ḡ opō aīe separate nō pōt se extēdere vltra locū illū:ꝛ sic ea q̄ sūt distātia ƒm locuz cogſcere nō pōt. ¶ Sz ℟. sci⁹ a dānatis distāt maxīe ēt ƒm locuz.ſz dānati vidēt beatos.vt ꝑz Luc.16.de diuite q̄ in tormentis posit⁹ Abraaz ꝛ Lazarū vidit.ḡ localis distātia cognitionē aīe separate non īpedit. ¶ ℟. nulla opō īpedit ꝓ loci distātiā nisi sit situal'.qꝛ ꝓpinquū ꝛ distās ƒz locū ad sitū ptinere videnť:ſz aīa separata non ℔ aliaz cognitionē nisi ītellectiuā cū potētys sensitiuis nō vtat̄:ītellectiua autē cognitio nullo⁹ē situal'cū nō fiat p corporea īstra.ḡ ad cognitionē aīe separate nihil loci ꝓpinqtas faċ vel distantia. ¶ ℟. lux ītelligibil'ē potētior q̄ lux aliq̄ sensibil'.sed lux sensibil' solis nō īpedit a sua opōne p aliquā localē distātiā:qꝛ totū mūdū illumiat.ḡ nec lux ītelligibil'aīe separate īpedit a sua cognitiōe p distātiā aliquā corporalem.

¶ Rñ⁹ dōz q⁹ sic dcīm ē:qdā ponunt q⁹ aīa separata cogſcat accipiēdo a rebus:qō si vez cēt local'distātia ꝓcul dubio cognitionē aīe separate īpediret eo q⁹ rez sensibiliū actiones nō eq̄l'r se extēdūt ad ꝓpinquū ꝛ distās:cuz p ꝓpinq̄ in distātia moueant̄:ꝛ sic in remotis vt⁹ ꝑmi agētis paulatim deficit:ꝛ ide est q⁹ nō possum⁹ sentire ea q̄ sūt ꝓcul a nobis.ſz si ponam⁹ q⁹ aīa separata cogſcat p formas aliq̄s vel ꝓcreatas vl' ifluxas a superiorib⁹ substātys nō ꝑt eē q⁹ ei⁹ cognitio p rei distātiā īpediat:nō.n. p hȝ formas cogſcet inq̄tū res aliqd agāt in aīaz vl' aīa i res:vt sic mediū corporale p qō actio fiat cognitionē īpedire posit:ſz cognitio p̄dcā pficit ex ℔ solo q⁹ forme in aīa exītes repñtant res q̄ sūt ext̄ aīaz q̄s eq̄l'r repñtāt siue sint ꝓpinq̄:siue sint distātes:sic imago herculis eq̄liter repñtat herculē vbicūq̄ sit hercules.vñ ēt potētie cognoscitiue q̄ cognoscūt res per formas a reb⁹ acceptas dūmō nō cognoscāt solūmodo dū accipiūt equal'r cognoscūt res distātes ꝛ ꝓpinquas:sicut ītellectus noster in statu vie eq̄liter cognoscit solez ꝛ lunā:ꝛ imaginatio eq̄liter imaginat̄ homiez ꝓpinquuz ꝛ distantē. sed qꝛ cognitio sensus pficit in ℔ ipso q⁹ sensus a sensibili mouet̄.ide est q⁹ sensitiua cognitio p localē distātiā īpedit.si ḡ cognitio aīe separate nō sit p acceptionē formaꝝ a reb⁹ sensibilib⁹:vt supra positū ē.nullo mō esse poterit vt ei⁹ cognitionē localis distātia īpediat.

¶ Ad ꝑmū ḡ dōz q⁹ q̄ꝺ aliq̄ aīe ōfunctoꝝ in suis receptaculis exītes ea q̄ ℔ agunt̄ ignorēt:nō tñ ℔ ꝛtingit ꝓp localē distātiā:ſz ꝓp aliquā aliā cām: vtpote qꝛ afficiunt̄ vehemēter ad ea q̄ in illis receptaculis patiunt̄: vl' ēt qꝛ īfluctia superioris subē q̄us eā pficiat ad aliq̄ cognoscēda nō tñ ad oīa:ſz ad illa tātū q̄ ei ƒm mōz ꝓpetūt. ¶ Ad 2ᵐ dōz q⁹ Aug. frequēter vtit̄ illa positiōe q̄ ponunt demones hr̄e corpora sibi vnita:sicut ēt in libello īducto apparet:qō si esset tūc oporteret pōere eos corp⁹ sensibile hr̄e: ꝛ p sensus cognitionē a reb⁹ accipere:ꝛ sic eoꝝ cognitōez locali distantia īpedire. vñ nō est sil'e de anima separata q̄ ℔ mō nō cogſcit. ¶ Ad 3ᵐ dōz q⁹ rō illa recte ꝓcederet si aīa separata cognosceret ea q̄ sūt ℔ ꝛ nūc accipiēdo a reb⁹ q̄ sūt ℔ ꝛ nūc sic ī sensu accīt. ſz ℔ dcīm ē eē falsū. vñ rō nō segt̄. ¶ Ad 4ᵐ dōz q⁹ ea q̄ distāt ƒz tps.ſ.futura ōficiunt ab eo q⁹ eē rei mēsurat̄ tēpore.vñ cū res ƒz ℔ sint cognoscibiles q̄ hñt eē:qꝛ cognitiōes sūt exītiū.vt dic̄ Dio.i.ca. de di.no. Futura ex seipsis sūt īcognoscibilia: ſz distantia ƒz locū nō deficiūt ab eē:loc⁹.n.nō mēsurat eē rei sed res exītes.vñ p ℔ q⁹ sūt distātes res in seipsis nihil min⁹ sūt cognoscibiles: pñt tñ eē min⁹ cogſcibiles q̄ ad aliq̄s q̄ in patiēdo a reb⁹ res ipas cogſcūt:qō ñ ē ꝺ aīa separata. ¶ Ad 5ᵐ dōz q⁹ opō ꝑt ē accīs qꝺā hñs eē in subto: nō extendit vltra suū subm ſz ꝑt ꝓparat̄ ad obm sic vltra suum subm extendit sicut nūc per aīam existētē in corpore cognoscim⁹ ea q̄ in celo sunt:ꝛ sic ēt nihil ꝓhibz aīaz separatā distātia ƒm locū cognoscere.

Queſtio. II.

Deinde querit̄ de penis dānatoꝝ. ¶ Et circa ℔ q̄runt̄ q̄tuor. ꝑ de penis eoꝝ q̄tū ad affectū eoꝝ. 2° q̄tū ad itell'z. 3° q̄tū ad corpus. 4° de penis eoꝝ per ꝓparationem ad beatorū intuitum.

Ad primum sic ꝓcedit̄.vī q⁹ nō ois volūtas dānatoꝝ sit mala.vt dic̄ Dio.4.ca. de di.no. Demones bonū ꝛ optimū ꝓcupiscūt eē viuere ꝛ intelligere.cū ḡ dānati hoīes nō sint peiorīs ꝺitiōis q̄ demones:videt̄ q⁹ ꝛ ipsi bona voluntatē hr̄e possint. ¶ ℟. malū vt dicit Dio.ē oīno īuolūtariū.ḡ si dānati aliqd volūt illud volūt inq̄tū bonū vel apparēs bonū: ſz volūtas que p se ordinat̄ ad bonū ē bona.ḡ dānati pñt hr̄e voluntatē bonā. ¶ ℟. aliq erūt dānati q̄ in hoc mundo exītes aliquos vtutū habit⁹ secū detulerūt:vtpote gētiles q̄ hñt vtutes politicas:ſz ex habitib⁹ vtutū elicit̄ laudabilis voluntas.ḡ in aliq⁹ dānatis poterit eē laudabilis volūtas.

¶ Sz ℟. obstinata volūtas nunq̄ pōt flecti nisi in malū: ſz dānati hoīes erūt obstinati sicut ꝛ demones.ḡ volūtas coꝝ nunq̄ poterit eē bona. ¶ ℟. sicut se hȝ volūtas beatorū ad bonū:ita se hȝ volūtas dānatoꝝ ad malū:ſz beati nunq̄ habēt volūtatē malā.ergo nec dānati habent aliquam voluntatem bonam.

¶ Ulteriꝰ.videt̄ q⁹ dānati nunq̄ peniteāt de malis q̄ fecerūt:qꝛ dicit Bern̄.in canti.q⁹ dānat⁹ semp vult inigtatez quā fecit.ḡ nunq̄ de pctō cōmisso peniter. ¶ ℟. velle se nō peccasse est bona volūtas:ſz dānati nō habebūt bonā volūtatē.ḡ dānati nunq̄ volēt se nō peccasse:ꝛ sic idez qō ꝑus. ¶ ℟. ƒm Dama. hoc est hoib⁹ mozs qō angelis casus:sed angeli volūtas post casuz ē inuertibilis hoc mō: vt nō possit recedere ab electiōe q̄ ꝑus peccauit.ḡ ꝛ dānati nō pñt penitere de pctis a se cōmissis. ¶ ℟. maioꝝ erit puersitas dānatoꝝ in inferno q̄ peccatoꝝ in ℔ mūdo:ſz peccatores alīq in hoc mūdo nō penitēt de pctis cōmissis vl' ꝓpter excecationē mētis:sicut heretici: vel ꝓpter obstinationē:sicut q letant̄ cū male fecerint:ꝛ exultāt in reb⁹ pessimis:vt dicit̄ ꝓuer.2.ḡ ꝛ dānati in inferno de pctis nō penitebūt. ¶ Sz ℟. Sapie.5.dr̄ de dānatis. Intra se pniaz agētes. ¶ ℟. pȝs dicit in.9. Ethi. q⁹ plenitudine replent̄ mali:moꝝ eni tristant̄ de hoc q⁹ ꝑus delectati sunt. ḡ dānati cū sint maxime mali magis penitēt.

¶ Ulteri⁹. videt̄ q⁹ dānati recta rōne ꝛ deliberatiua non possint velle se nō esse. Aug.n.dicit in lib.de libe.arbi.cōsidera quātū bonū est eē qō ꝛ beati ꝛ miseri volūt. mai⁹.n. est esse ꝛ esse miserū q̄ oīno nō eē. ¶ ℟. Aug.ibidē sic arguit. Preelectio supponit electionē:ſz nō esse nō est eligibile cū nō habeat apparētiā boni cū nihil sit. ergo nō esse nō pōt eē magis appetibile dānatis q̄ eē. ¶ ℟. magl malum est magis fugiendum:sed nō esse est maximū malum cum tollat totaliter bonum:eo q⁹ nihil relinquit.ergo non esse est magis fugiendum q̄ miserum esse: ꝛ sic idem quod

prius. ¶ Sz ꝫ est qđ dr Apoc.9. In dieb⁹ illis desiderabunt homines mori ⁊ fugiet mors ab eis. ¶ ℞. dānatorum miseria oēz h⁹ mūdi miseriā excedit. sz ad vitādaz miseriā h⁹ mūdi appetibile est aliqb⁹ mori. vñ dr Eccle.4.i. O mors q̄z bonū est iudiciū tuū hoi indigēti: ⁊ q minoratur viribus deficit etate: ⁊ cui de oībus cura est ⁊ incredibili qui perdit sapientiam. g̃ multo fortius est dānatis appetibile non esse fm rationem deliberatam.

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ dānati in iferno nō vellēt esse aliq̄s dānatos q nō sūt dānati. qz Lu.16. dr de diuite q⁹ rogabat pro fratrib⁹ suis ne venirēt in locū tormētoz. g̃ eadē rōne et dānati aly nō vellēt ad min⁹ carnales suos amicos i iferno dānari. ¶ ℞. affectōes iordinate a dānatis nō auferūtur: sz aliq dānati iordinate aliq̄s nō dānatos dilexerūt. g̃ nō vellēt eoz malū: qđ ē eē dānatos. ¶ ℞. dānati nō deſiderāt augmētū sue pene: sz si plēs dānarent maior esset dānatorū pena; sic ēt multiplicatio bonoz amplificat eoruz gaudiū. g̃ damnati nō vellent saluatos dānari. ¶ Sz ꝫ est qđ dr Esa.14. sup illud. Surrexerunt de solys. dicit glo. Solatiū est maloz multos socios habere penarum. ¶ ℞. in damnatis maxīe regnat inuidia. g̃ dolēt de felicitate bonoz ⁊ eoz damnatione appetunt.

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ dānati nō hēant odio deū: qz vt dic Dio. 4.ca. de di.no. oīb⁹ diligibile ē bonū ⁊ pulchrum: qđ ē oīs boni ⁊ pulchritudīs cā. hoc aūt de⁹ est. g̃ a nullo pōt odio hr̃i. ¶ ℞. nll's pōt ipaz bonitatē odio hr̃e: sic nec ipaz malitiā velle: malū. n. est oīo īuoluntariū. vt dic Dio. 4. cap⁹ de di.no. De⁹ aūt est bonitas ipsa. ergo nullus potest deū odio habere. ¶ Sed ꝫtra est qđ dicit in psal. Superbia eoruz qui te oderūt ascendit semper.

¶ Ulteri⁹ vr q⁹ dānati demereant: dānati aūt hñt voluntatē malā: vt dr in lra: sz p malā voluntatē quā h̃ habuerunt demeruerūt. g̃ si ibi nō demerent ex sua damnatiōe cōmodū reportāt. ¶ ℞. dānati sūt eiusdē cōditiōis cum demonib⁹. sz demones demerent post suū casū. vñ serpēti q hoiem ad peccādū īduxit est a deo pena īflicta. vt dr Gen.3. g̃ ⁊ dānati demerent. ¶ ℞. act⁹ iordinat⁹ ex libertate arbitrij ꝓcedēs nō excusat gn sit demeritorius: ēt si aliq̄ necessitas assit cui⁹ aliqs sit sibi cā: ebrius. n. meret duplices maledictiones: si ex ebrietate aliqđ aliud pctm̃ cōmittat. vt dr in.3. Ethi. sz ipsi dānati fuerūt sibi cā ꝓpe obstinatiōis p quā quādā necessitatē patiunt peccādi. g̃ cū eoz act⁹ iordinat⁹ ex libero arbitrio ꝓcedat nō excusat a demerito. ¶ Sz ℥. pena ℥ culpā diuidit: sed puersa volūtas in dānatis ex obstinatiōe ꝓcedit q̄ ē eoz pena. g̃ puersa volūtas in dānatis nō ē culpa vt p eā ōmereant. ¶ ℞. post vltimū terminū nō relingt aliquis mot⁹ siue pfect⁹ in bonū siue in malū: sz dānati maxīe post diez iudicy ad vltimū terminū sue dānatiōis pueniēt: qz tūc finez habebūt due ciuitates. vt Aug. dic. g̃ dānati post diē iudicy peruersa voluntate non demerebuntur: quia sic creſceret eoruz damnatio.

¶ Rñdeo dōz ad p̄m. q. q⁹ in dānatis pōt duplex volūtas ꝫsiderari. s. volūtas deliberatiua: ⁊ voluntas nālis. nālis gdez nō est eis ex ipsis: sz ex auctore nāe q in nā hāc iclinationē posuit: q̄ nālis volūtas dr. vñ cuz nā in eis remaneat: fm h̃ bona poterit in eis eē volūtas nālis. Sz volūtas deliberatiua ē eis ex seipsis: fm q⁹ in potestate eoz ē iclinari p affectū ad h̃ vel illō: ⁊ tal' volūtas in eis ē soluz mala: ⁊ h̃ iō qz sūt pfecte auersi a fine vltio recte voluntatis: nec aliq̄ volūtas pōt eē bona: nisi p ordinē ad finez ꝓdictū. vñ ēt ꝫsi aliqđ bonū velint: nō tñ hñ bonū voluntullud. vt ex h̃ volūtas eoz bona dici possit. ¶ Ad p̄m ergo dōz q⁹ vbū Dio. itelligit de volūtate nāli q̄ est inclinatio nāe in aliqđ bonū: sz tñ ista nālis iclinatio p eoz malitiā corrūpit in q̄tū h̃ bonū qđ nālr̃ desiderāt sub gbusdam mal' circūstātys appetūt. ¶ Ad z^m dōz q⁹ malū in q̄tū ē malū nō mouet volūtatē: sz in q̄tū ē estimatū bonū: sz h̃ ex eoz malitia ꝓcedit: vt id qđ ē malū estimēt vt bonū: ⁊ iō voluntas eoz est mala. ¶ Ad 3^m dōz q⁹ habit⁹ virtutuz politicaz nō remanent in aīa sepata eo q⁹ vtutes ille pficiūt solū in vita ciuili q̄ nō erūt post hāc vitā: si tñ remaneret nūq̄z i actū exirēt q̄si ligate ex obstinatiōe mētis.

¶ Ad 2.q.dōz q⁹ penitere ō pctō ē dupl'r. vno⁰ p se: ⁊ alio⁰ p accns. p se qdē de pctō penitet qs q pctm̃ i eo q⁹ ē pctm̃ abhomiat. p accns vo q illō odit rōne alic⁹ adiūcti: vtpote pene vl' alic⁹ h̃ mali. igit nō penitebūt p se loq̄ndo de pctis qz volūtas malitie pcti i eis remāet: penitebūt āt p accns in q̄tū affligent ō pena quā p pctō sustinēt. ¶ Ad p^m g̃ dōz q⁹ dānati inigtatē volūt sz penā refugiūt: ⁊ sic p accns ō inigtate ꝫmissa penitēt. ¶ Ad z^m dōz q⁹ velle se nō peccasse pp turpitudinē inigtat] ē bōa volūtas: sz h̃ ñ erit i dānat]. ¶ Ad 3^m dō. q⁹ sine aliq̄ auersiōe volūtatis ꝫtiget q⁹ dānati ō pctis pēiteāt: qz ñ h̃ refugiēt i pctis qđ p⁹ appetiuerūt: sz aligd aliō. s. penā. ¶ Ad 4^m dōz q⁹ hoies i h̃ mūdo q̄tūcūq̄z obstiati p accns ō pctis suis penitēt si p eis puniāt. qz h̃ dic Aug. in li. 83. q. Uidem⁹ ēt ferocissimas bestias doloze pēaz a maximis voluptatib⁹ abstinēr.

¶ Ad 3^am. q. dōz: q⁹ nō eē dupl'r pōt ꝫsiderari. vno mō sz se ⁊ sic nullo mō pōt esse apptibile: cū nō hēat aliquā rōnez boni: sz fit pura boni ꝑuatio. alio⁰ pōt ꝫsiderari in q̄tū est ablatiuū penalis vel misere vite: ⁊ sic nō eē accipit rōnez boni. carere. n. malo ē qđdā bonū: vt dicit ph̃s in. 5. Ethi. ⁊ p hūc modū meli⁹ est dānatis nō eē q̄ miseros esse. vñ Matth.26. dr. Bonū erat ei si natus nō fuisset hō ille. ⁊ Piere. 20. sup illud. Maledicta dies in q̄ nat⁹ sum ⁊c. dic glo. Piero. ibi. Meli⁹ est nō eē q̄ male eē. ⁊ fm hoc dānati pñt peligere nō eē sz ōliberatiuā rōnē. ¶ Ad p^m g̃ dōz: q⁹ vbū Aug. est itelligēdū q⁹ nō eē p se nō est itelligibile: sz p accns eligibile ē in q̄tū. s. est miserie terminatiuū: qđ enī dr q⁹ eē ⁊ viuere ab oībus appetit nālr̃: nō oz hoc accipere q̄tū ad malā vitā: ⁊ corruptā: ⁊ eā que ē in tristitys: vt dicit ph̃s in. 9. Ethi. ¶ Ad z^m dōz: q⁹ nō eē nō ē eligibile p se: sz p accns tñ: vt dictū est. ¶ Ad 3^m dōm: q⁹ nō esse licet maxīe sit malū in q̄tū ꝑuat eē: tñ est valde bonū in q̄tū ꝑuat miseriā: q̄ est maximū maloz: ⁊ sic nō eē eligit.

¶ Ad q̄rtā. q. dōz: q⁹ sicut in beatis in patria erit pfectissima charitas: ita in dānatis erit pfectissimū odiū. vñ sicut sci gaudebūt de oīb⁹ bonis: ita ēt mali de oīb⁹ bonis dolebūt. vñ ⁊ felicitas scōz cōsiderata eos maxīe affligit. vñ dr Esa.26. Uideāt ⁊ cōfundant gloriātes populi: ⁊ ignis hostes tuos deuoret. vñ vellent oēs bonos esse dānatos. ¶ Ad p^m g̃ dōm: q⁹ tāta erit inuidia in dānatis q⁹ etiā ꝓpinquoz glorie iuidebūt: cū ipsi sint in sūma miseria. cuz ēt in hac vita hoc accidat crescēte iuidia: sz tñ min⁹ inuident ꝓpings q̄ alys: ⁊ maioz ēet eoz pena si oēs ꝓpinqui dānarent ⁊ aly saluarent: q̄z si aliq̄ de suis ꝓpings saluarent: ⁊ exinde fuit q⁹ diues petyt fratres suos a dānatiōe eripi. sciebat. n. q⁹ aliq̄ eriperent: maluisset tñ fres suos cū oīb⁹ alys dānari. ¶ Ad z^m dōz: q⁹ delectatio q̄ nō fundatur sup honestū facile rescindit: ⁊ p̄cipue in malis hoīb⁹: vt ph̃s dicit in. 9. Ethi. vñ dānati nō ꝫseruabūt amicitiaz ad eos quos iordinate dilexerūt: sz in hoc volūtas eoz remanebit puersa q⁹ cām iordinate dilectiōis adhuc diligerent. ¶ Ad 3^m dōz: q⁹ q̄uis ex dānatoz multitudie pena singuloz augeat: tñ tātum superexcresceret odiū ⁊ inuidia q⁹ magis eligerēt torqueri magis cū multis q̄z min⁹ soli.

¶ Ad. 5. q. dōz: q⁹ affect⁹ mouet ex bono vl' malo apphēso. De⁹ aūt apphēdit dupl'r. i se sic a btis q eū p eēntiā videt. ⁊ p affect⁹ sic a nobis ⁊ dānatis: ipse igit in seipso cuz sit p eēntiā bonitas nō pōt alicui volūtati displicere. vñ q̄cūq̄ eū p eēntiā videret: eū odio hr̃e nō posset: sz effectū ei⁹ al-

qui sūt volūtati repugnantes ic̄tū ꝺriaṅ alicui volito: ꝛ ꝼz ꝶ aligs nō i scipo sz rone effectuū deū odire pōt. vñ dānati deū pcipientes in effectu iustitie qui ē pena euz odio habēt sic̄ ꝛ penas q̄s sustinēt. ¶ Ad p̄m g̈ ꝺoz: q ꝟbū ꝺio. ē itelligēdū de appetitu nāli g tñ in dānatis puertiṫ p illō qō addiṫ ex ꝺeliberata volūtate: vt ꝺcm̄ ē. ¶ Ad z^m^ ꝺoz: q rō illa ꝓcederet si dānati deū in seipso conspicerent in quantum est per essentiam bonus.

¶ Ad .6.q.ꝺoz: q ꝺe dānatis añ diē iudicy: ꝛ post: distiguēdū ē: oēs.n. cōiter ꝓfitent q post diē iudicy non erit aliqō meritū vel demeritū: ꝛ ꝶ iō est: qz meritū vel demeritum ordinaṫ ad aliqō bonū vel malū vlteri⁹ ꝺsequēdum: post diē aūt iudicy erit vltima cōsūmatio bonoꝝ ꝛ maloꝝ: ita q nihil erit addendū vlterius de bono vl malo. vñ bona volūtas in beatis nō erit meritū sz pmiū: ꝛ mala volūtas nō erit in dānatis meritū sz pena tñ: opatiōes enī vtutis sunt pcipue in felicitate ꝛ coꝝ ꝺie sunt pcipue in miseria: vt ꝺr in p ethꝶ. sz ante diē iudicy qdā ꝺicūt ꝛ beatos mereri ꝛ dānatos demereri: sz hoc nō pōt eē respectu pmy eēntialis vel pene p̄ncipalis: cū ic̄tū ad ꝶ vtriq; ad terminuz pueniāt: pōt tamē hoc eē respectu pœmy accñtalis vel pene scꝺarie q̄ possunt augeri vsq; ad diē iudicy: ꝛ ꝶ pcipue in demonib⁹ vel angelis bonis: quoꝝ officio alig trahunt ad salutē ex quo bonoꝝ angeloꝝ gaudium cresc̄it: vel ad dānationē ex q̄ cresc̄it pena demonū. ¶ Ad p^m^ igiṫ ꝺōm: q hoc ē sūmū icōmodū ad sūmā maloꝝ pueniss̄e ex quo ꝺtigit in dānatis q ꝺemereri non pñt. vñ pz q ex pctō cō modū nō reportāt. ¶ Ad z^m^ ꝺoz: q ad dānatoꝝ hoiuz officiū nō ptinet alios ad dānationē ptrahere: sic̄ ptinet ad offiñ demonū rone cui⁹ ꝺemerent ic̄tū ad scꝺariā penaz. ¶ Ad 3^m^ ꝺoz: q nō pp ꝶ excusant a demerito: qz necitate peccādi bēant: sz qz ad sūmā maloꝝ puenerūt: tñ necitas peccādi: cui⁹ cā sum⁹ excusat a culpa inc̄tū est necessitas q̄dā: qz oē pctm̄ oz eē volūtariū: sz q nō excuset hoc est in ic̄tū a voluntate ꝓcedente ꝓcessit: ꝛ sic totū demeritū sequentis culpe videṫ ad p̄mā culpā ptinere.

Ad secundum sic ꝓcediṫ. Videṫ q dānati non possunt vti notitia quā in ꝶ mūdo habuerunt: in consideratione enī scie est maxima delectatio: sz in eis nullā ꝺelectationē est ponere. g̈ nō possunt vti scia p̄us habita ꝼm aliquā cōsiderationē. ¶ ℣. damnati sunt in maioribus penis c̄ sint alique pene hui⁹ mūdi. sed in hoc mundo ꝺum aliquis est in maximis tormentis constitutus non potest cōsiderare aliꝝ intelligibiles ꝺcl'ones abstract⁹a penis q̄s patiṫ. g̈ multo min⁹ i iferno. ¶ ℣. dānati sᵗ subti tpi: sz lōgitudo tpis ē cā obliuiōis: vt ꝺr i. 4. physico. ergo dānati obliuiscent coꝝ q ꝶ sciuerūt. ¶ Sz ℨ ē qō ꝺr Luc. 16. Diuiti dānato. Recozdare: qz recepisti bona ꝛc. g̈ ꝺsiderabūt ea q̄ hic sciuerūt. ¶ ℣. spēs itelligibiles in aīa separata remanent: vt supra dictuz est. si igitur eis nō vti posset ꝛ frustra remanerent in eis.

¶ Ulterius. videṫ q cogitabūt aliqñ de deo: qz nō pōt hr̄i odio actu nisi illud de quo cogitaṫ: sz dānati deū odio habebūt: vt in littera ꝺr. g̈ de deo aliqñ cogitabūt. ¶ ℣. dānati habebūt remoꝛsuz ꝺscie: sed ꝺsciētia patiṫ remoꝛsuz de actis ℨ deū. g̈ de deo aliqñ cogitabūt. ¶ Sz ℨ. pfectissima cogitatio hoīs est qua cogitat de deo: sz dānati erūt in statu pfectissimo. ergo de deo non cogitabunt.

¶ Ulteri⁹. vr̄ q dānati gloriā btoꝝ nō videāt. magis eniz ab eis distat gloria btoꝝ c̄ ea q̄ in ꝶ mūdo agunt: sz ipsi nō videt q̄ circa nos agunt. vñ dicit Greg. iz. moral. super illud Job. Siue fuerīt nobiles filij eius ꝛc. sic̄ bi g adhuc viui sūt mortuoꝝ aīe quo loco habeant ignoꝛāt: ita mortui g carnal'r vixerūt vitā i carne positoꝝ q̄'r post eos disponaṫ ignoꝛāt. g̈ multo min⁹ pñt videre gloriā beatoꝝ. ¶ ℣. illud qō ꝺcediṫ sanctis in hac vita ꝓ magno munere: nunc̄ ꝺcediṫ dānatis: sz Paulo p magno munere fuit cōcessuz vt videret illā vitā qua sancti carnal'r cū deo viuunt. vt diciṫ. z. Coꝛ. iz. in glo. g̈ dānati sanctoꝝ gloriā nō videbūt. ¶ Sed ℨ est qō diciṫ Luc. 16. q diues in tormētis positus vidit Abzaā ꝛ Lazarum in sinu eius.

¶ Ad ꝰ doz ad. i. q. q sic̄ pp pfectā scōꝝ btitudinē. nihil erit i eis qō nō sit gaudy mā: ita nihil erit i dānat] qō ñ sit eis mā ꝛ cā tristitie: nec aliqd qō ad tristitiā ptiere possit ꝺerit: vt sit coꝝ mixta ꝺsumata. ꝺsideratio g̈ aliq̄ꝝ notoꝝ ic̄tū ad aliqd iducit gaudiū: vel ex pte cogscibiliū inc̄tū ꝺiligunt: vl' ex pte ipi⁹ cognis inc̄tū ē ꝺuēiēs ꝛ pfecta. pt ēt tristitie eē rō: ꝛ ex pte cogscibiliū q̄ nata sūt ꝺtristare: ꝛ ex pte ipi⁹ cognis ꝓut ei⁹ ipfectio ꝺsideraṫ: vtpote cū aliqs ꝺsideret se ꝺficere i cognitiōe alicui⁹ rei cui⁹ pfectionē appeteret. sic g̈ i dānat] erit actual' ꝺsiꝺratio coꝝ q̄ p⁹ sciuer̄t: vt mā tristitic: ñ āt vt ꝺlectatōis cā. ꝺsiꝺrabūt. n. ꝛ mala q̄ gesserūt ex gb⁹ dānati sc̄: ꝛ bōa ꝺilecta q̄ amiserūt: ꝛ ex vtroq; tozq̄ būt. sil'r ēt tozq̄bunt ꝺ ꝶ q ꝺsiꝺabūt notitiā quā de reb⁹ speculabilib⁹ hūerūt impfectā eē ꝛ amisisse sūmā pfectionē ei⁹ quā potuerāt adipisci. ¶ Ad .i. g̈ ꝺoz: q ic̄uis ꝺsideratio scie p se sit ꝺlectabil: tñ ex aliquo accidēte pōt eē tristitie cā: vt dictū ē: ꝛ sic erit i dānatis. ¶ Ad z^m^ ꝺoz q i ꝶ mūdo aīa ꝺiūgiṫ coꝛruptibili coꝛpoꝛi. vñ p ꝶ q coꝛp⁹ affligiṫ ꝺsideratio aīe ipediṫ: sz i futuro aīa nō ita trahet ex coꝛpe sz ic̄tūcūq; coꝛp⁹ affligaṫ tñ aīa sp ꝺsiderabit lucidissime illa q̄ ei pñt esse cā meroris. ¶ Ad 3^m^ ꝺoz q tps ē cā obliuiōis p accñs inc̄tū motus cui⁹ ē mēsura ē cā trāsmutatiōis: sz post diē iudicy nō erit mot⁹ celi. vñ nec obliuio eē poterit ex ic̄tacunq; diuturnitate sed ante diem iudicy anima separata nō mutatur a sua dispositione per motum celi.

¶ Ad z^am^. q. ꝺoz q ꝺe⁹ pōt ꝺsiderari dupl'r. vno⁰ ꝼm se et ꝼm illō qō ē ꝓpriū. s. eē toti⁹ bonitatis p̄n^m^: ꝛ sic nullo⁰ pt cogitari sine ꝺlectatiōe. vñ sic nullo⁰a dānatis cogitabiṫ. alio⁰ ꝼm aliqd qō ē ei q̄si accñtale i effectib⁹ suis: vtpote punire vel aliqd hoꝛ: ꝛ ꝼz ꝶ ꝺsideratio de eo pōt tristitiam ꝺducere. ꝛ ꝶ mō dānati de eo cogitabūt. ¶ Ad p^m^ g̈ ꝺōm q dānati vt ꝺcm̄ est: nō būt odio deū nisi rone punitiōis ꝛ ꝓhibitiōis ei⁹ qō male volūtati coꝝ cōsonat. vñ nō cōsiderabunt eum nisi vt punitoꝛē ꝛ ꝓhibitoꝛez. ¶ Et per hoc pz solutio ad z^m^. qz ꝺscientia non remoꝛdet de peccato nisi inc̄tum est ꝺino precepto contraria.

¶ Ad. z. q. ꝺoz ē sic̄ in lra ꝺr q dānati añ diē iudicy videbūt btos in gl'ia nō ꝶ mō q gl'ia coꝝ q̄lis sit cogscāt: sed solū cognoscēt eos eē i gl'ia q̄dā iestimabili: ꝛ ex ꝶ turbabunt: tū pp iuidiā dolētes de felicitate bonoꝝ: tū pp hoc q ipsi talē gl'iā amiserūt. vñ ꝺr Sap. 5. de ipys. Uidētes turbabūt timoꝛe hoꝛribili. sz post diē iudicy oio btoꝝ visiōe ꝓuabunt nec tñ ex ꝶ coꝝ pena mīuet sz augebiṫ. qz memoriā hēbūt gl'ie btoꝝ quā i iudicio viderūt vel ante iudiciū: ꝛ ꝶ erit eis in tormētū. sz vlteri⁹ affligēt i ꝶ q vi debūt idignos se reputari ēt videre gl'iaz quā sci merent hr̄e. ¶ Ad pmū g̈ ꝺoz q ea q̄ in hac vita agunt nō ita afligerēt dānatos in iferno si viderent sic̄ scōꝝ gl'ia ispecta. vñ nō ita oñdunt dānatis ea q̄ ꝶ agunt sic̄ scōꝝ gl'ia: ic̄uis ēt coꝝ q̄ hic agunt oñdant eis ea q̄ in eis tristitiam agere pñt. ¶ Ad z^m^ ꝺoz q Paulus ispexit vitaz illā in q̄ sci cū deo viuunt eā reperiendo ꝛ in futuꝝ perfecti⁹ sperando q̄ nō ē de dānatis: ꝛ ideo nō est simile.

Ad tertium sic ꝓcediṫ. vr̄ q dānati in iferno sola pena ignis affligant. qz Matt. z5. vt coꝝ dānatio exp̄mit fit mētio solū de igne. cū ꝺr. Ite maledicti in ignem eternū. ¶ ℣. sic̄ pena purgatoꝛy debet pctō veniali ita pena inferni debet mortali: sed in purgatoꝛio nō ꝺr esse nisi pena ignis. vt pz ꝓ hoc qō ꝺr. i. Coꝛ. z. Uniuscuiusq; opus quale sit ignis ꝓbabit. g̈ nec in iferno

erit nisi ignis pena. ¶ Ad. penaꝝ varietas refrigeriū ꝑstat sic calido cū trāsferr̄ ad frigidū. sz nullū refrigeriū est ponere in dānatis. g̃ nō erūt diuerse pene sz sola pena ignis. ¶ Sz ꝺ est: qꝺ ꝺr in ꝑs. Ignis sulphur ⁊ spūs ꝓcel. p. ca. e. ¶ Ad. Job. 33°. Trāsibūt ab ags niuiū ad caloꝛē nimiū.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ vermis q̃ affligunt̄ dānati sit coꝛpalis: qz caro nō ꝑōt affligi ꝑ vmē spūalē: sz caro dānatoꝝ affliget̄ ꝑ vmē: Judith. 16. Dabit ignē ⁊ vmes i carnes coꝝ. ⁊ eccle. 7°. Vidicta carnis ipy ignis ⁊ vmis. g̃ vmis ille erit coꝛpalis. ¶ Ad. Aug. diċ. 21. de ci. dei. vtrūqz. i. ignis ⁊ vmis pena erūt carnis: ⁊ sic idē qꝺ ꝑus. ¶ Sz ꝺ ē: qꝺ Aug. dicit. 9°. de ci. dei. In penis maloꝝ icxtinguibilis ignis ⁊ viuacissimus vmis: ab alys alr atqz alr ē exꝓsit⁹: aly vtrūqz ad coꝛpus aly vtrūqz ad aīam retulerunt: aly ꝓprie ad coꝛpus ignez tropice ad aīam vermē: qꝺ esse credibilius videt̄.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ flet⁹ q ē i dānatis erit coꝛpalis: qz Luc. 13°. diċ q̃dā glo. q⁹ p fletū quē ꝺns reꝓbis cōmiat̄ ꝑōt ꝓbari ꝑa coꝛpoꝝ resurrectio qꝺ nō cēt si flet⁹ ille cēt tm̄ spūalis. g̃ ⁊c. ¶ Ad. tristitia q̃ ē i pena rñdet delectatiōi q̃ fuit i culpa sz illꝺ Apoc. 18°. Quātuz glorificauit se ⁊ in delitys fuit tm̄ date illi toꝛm̄tū ⁊ luctū: sz ꝑctōres i cl'pa habuerūt delectatōez ⁊ iteriozē ⁊ exterioꝛē. g̃ hēbūt fletū ēt exterioꝛē. ¶ Sz ꝺ. flet⁹ coꝛpalis fit p q̃dā rosol'onē lacꝛymarū: sz a coꝛpib⁹ dānatoꝝ nō ꝑt fieri ꝓpetua resol'o cū nihil i eis ꝑcibū restaureť: oē. n. finitū ꝓsumit̄ si aliqꝺ ab eo ꝓtinue abstrahat̄. g̃ i dānatis nō erit coꝛpoꝛalis fletus.

¶ Ulteri⁹ vr̄ q⁹ dānati ñ sint i tenebꝛis coꝛpalib⁹: qz vt dicit Greg. i. 9°. li. moꝛa. sr̄ illꝺ Job. 10. Sz sempitern⁹ horroꝛ ihabitat. Cuius ignis illic ad ꝓsolatiōez ñ luceat: tm̄ vt magis toꝛq̃at ad aliqꝺ lucet. nā seq̃ces q̃s secū traxerūt ꝺ mūdo reꝓbi flāma illustrāte visuri sūt. g̃ ñ erūt ibi tenebꝛe coꝛpales. ¶ Ad. dānati videt̄ penā suā: ꝟ. n. ē eis augmētū pene: sz nihil vr̄ sine lumīe. g̃ nō sūt ibi tenebꝛe coꝛpales. ¶ Ad. dānati hēbūt ibi po'm visiuā p⁹ coꝛpoꝝ resūptiōez sz frustra cēt in eis nisi videret aliqꝺ. g̃ cū nihil videat̄ nisi in lumīe vr̄ q⁹ nō sint oīno in tenebꝛis. ¶ Sz ꝺ ē qꝺ ꝺr Matꝟ. 22°. Ligatis pedib⁹ ⁊ manibus ꝓycite eū in tenebꝛas exterioꝛes: sup q̃ diċ Greg. Si ignis ille lucē hꝛet i tenebꝛas exterioꝛes neq̃q̃ mitti dicerent̄. ¶ Ad. Basili⁹ diċ sup illꝺ ꝑs. Uox ꝺñi iterci. fla. igni. q⁹ vtute ꝺi sepabit̄ claritas ignis ab ei⁹ vtute aduſtiua: ita q⁹ claritas cedet i gaudiū scoꝝ ⁊ vstiuū ignis i toꝛm̄tū dānatoꝝ. g̃ dānati habebūt tenebꝛas coꝛpales. Quedā vo alia q̃ ad penā damnatoꝝ ptinent determinata sunt supra. 44. diſ.

¶ R°. ꝺöz ad. i. q. q⁹ sz Basiliū i vltia mūdi purgatiōe fiet q̃dā sepatio i electi vt qcqd ē purgatū ⁊ nobile remaneat supi⁹ ad gliaz btoꝝ: qcqd vo ē ignobile ⁊ fetulētū i iferno ꝓyciat̄ ad penā dānatoꝝ: vt sic ois creatura ꝺi ē btis mā gaudy: ita dānatis ex oīb⁹ creaturis toꝛmētū accrescat: sz illꝺ Sap. 5. Pugnabit cuz illo oꝛbis terraꝝ ꝺ isensatos: ꝟ ēt ꝺne iustitie ꝓpetit: vt sic ab vno recedētes p ꝑctm̄ i reb⁹ mālib⁹ q̃ sūt ml'ta ⁊ vana finē suū ꝓstituerūt ita ēt multipl'r affligāt̄ ⁊ ex ml'tis. ¶ Ad. p'm g̃ ꝺöz: q⁹ qz ignis ē maxie afflictiu⁹ ꝓp ꝟ q⁹ abūdat vtute actiua: ꝛō noie ignis ois afflictio designat̄ vt sit vehemēs. ¶ Ad. z'm ꝺöm: q⁹ pena purgatoꝝ nō ē ꝓncipal'r ad affligēdū: sz ad purgandū. vñ p solū igne fieri ꝺz q ꝟ maximā vī purgatiuā: sz dānatoꝝ pēa nō ordiat̄ ad purgādū. vñ nō ē sil'e. ¶ Ad. 3'm ꝺöm: q⁹ dānati trāsibūt ex vehemētissimo caloꝛe ad vehemētissī mū frig⁹ sine ꝟ q⁹ in eis sit aliqꝺ refrigeriū: qz paꝛ ab exterioꝛib⁹ nō erit ꝑ trāsmutatione coꝛpis a sua ꝑstia nāli disꝑne: vt ꝺ̄ria paꝛ ad eq̃litatē vel tēperiē reducēdo refrigeriū cāet sic accidit nūc: sz erit ꝑ actōez spūalē ꝺz q⁹ sensibilia agūt ꝑ sēsuz: put sentiunt̄ ipi mēdo foꝛmas illas ꝺz eē spūale i oꝛganū ⁊ nō ꝺz eē māle: vt ꝺ. di. 44. dcm̄ ē.

¶ Ad z. q. ꝺöz: q⁹ sic ꝺ. dcm̄ ē. di. 48. post diē iudicy i mūdo ĩnouato ñ remāebit aliqꝺ aīal vel aliqꝺ coꝛp⁹ mixtū nisi coꝛp⁹ hoīs tm̄ eo q⁹ ñ bēat aliquē oꝛdinē ad coꝛruptionē: nec post illꝺ tps sit futura gnātio ⁊ coꝛruptio. vñ vmis q i dānatis pōit nō ꝺz itelligi eē mālis: sz spūal'q ē cōscie remoꝛsus q ꝺr vmis iq̃stū oꝛit̄ ex putredine pcti ⁊ aīaz affligit sic coꝛpal'vmis ex putredie oꝛt⁹ affligit pūgēdo. ¶ Ad p'm g̃ ꝺöz. q⁹ ipe aīe dānatoꝝ ꝺñr carnes coꝝ. ꝑ eo q⁹ carni subte fuerūt. vl'ꝑt ꝺici q⁹ ēt ꝑ vmē spūalē caro affligeť sz q⁹ passiōes aīe redūdāt i coꝛp⁹. ⁊ ꝟ i futuro. ¶ Ad z'm ꝺöz q⁹ Aug. logt̄ sꝟ q̃dā ꝓpatiōe: ñ. n. vult simpl'r asserere q⁹ ille vmis sit mālis: sz q⁹ poti⁹ eēt asserēdū igne ⁊ vmē māl'r itelligi q̃ q⁹ vtrūqz spūal'r tm̄ itelligat̄: qz sic dānati nullā penā coꝛpalē sustinēt: vt ꝑz serie vboꝝ ei⁹ ibidē ĩspiciēti.

¶ Ad. 3. q. ꝺöz. q⁹ i fletu coꝛpali duo iueniunt̄ q̃ꝝ vnū ē lacꝛymaꝝ resolutio: ⁊ q̃stū ad ꝟ flet⁹ coꝛpalis i dānatis eē nō ꝑōt: qz post diē iudicy gesctē motu ꝑmi mobil'nō erit aliq̃ gnātio ⁊ coꝛruptio vel coꝛpal'alteratio: in lacꝛymaruz aūt resolutōe oꝛ eē illius hūoꝛis gnātione q̃ p lacꝛymas distillat. vñ q̃stū ad hoc coꝛpalis flet⁹ in dānatis esse nō poterit. Aliud qꝺ iueniť in coꝛpali fletu ē q̃dā ꝓmotio ⁊ ꝑturbatio capitis ⁊ oculoꝝ: ⁊ q̃stū ad ꝟ flet⁹ in dānatis esse poterit ꝓst resurrectionē. coꝛpa. n. dānatoꝝ nō soluz ex exterioꝛi affligent̄: sz ēt ab iteriozi fm̄ q⁹ coꝛp⁹ imutat̄ ad passionē aīe in bonū vel malū: ⁊ q̃stū ad hoc fletus carnis resurrectionē ĩdicat ⁊ rñdet delectationi culpe q̃ fuit in aīa ⁊ in coꝛpoꝛe. Et per hoc ꝑz respōsio ad obiecta.

¶ Ad tertiā. q. ꝺöz: q⁹ dispō iferni talis erit q⁹ maxie miserie dānatoꝝ ꝓpetat. vñ fm̄ ꝟ sunt ibi lux ⁊ tenebꝛa: put maxime spectāt ad miseriā danatoꝝ. ipsa aūt visio sz se ē delectabilis: vt. n. ꝺr in ꝑn. meta. Sēsus oculoꝝ est maxie diligibilis: eo q⁹ ꝑ ipsuz plura cognoscim⁹: sz ꝑ accns ꝓtingit visionē esse afflictiuā inq̃stū videm⁹ aliqua nobis nociua: vel nr̄e volūtati repugnātia. ĩō ⁊ in iferno hoc modo ꝺz eē loc⁹ dispositꝰ ad videndū sz lucē ⁊ tenebꝛas: q⁹ nihil ibi pspicue videat̄: sz solūmō sub quadā ymbꝛositate videant̄ illa que afflictionē coꝛdi igerere ꝑōt. vñ simpl'r loquēdo locus est tenebꝛosus: sz tm̄ ex diuina dispōne est ibi aliqd lumīs q̃stū sufficit ad videndū illa q̃ aīaz toꝛq̃re ꝑōt: ⁊ ad hoc satisfacit nāl̄is situs loci: qz in terre medio vbi ifernus ponit̄ nō ꝑōt eē ignis nisi fetulentus ⁊ turbidus: ⁊ quasi fumosus: qꝺ tm̄ tenebꝛaꝝ harū cām signāt ex commassatiōe ⁊ ipressiōe coꝛpoꝝ dānatoꝝ q̃ ꝑpter multitudinez ita replebūt locū inferni q⁹ nihil ibi de aere remanebit: ⁊ sic nō erit ibi aliqd de diaphano qꝺ possit esse subm lucis ⁊ tenebꝛe: nisi oculi dānatoꝝ qui erūt obtenebꝛati: ⁊ per hoc ꝑz rñsio ad obiecta.

Ad quartum sic ꝓcedit. videť q⁹ btī qui erūt in patria nō videāt penas dānatoꝝ: maioꝛ. n. ē distātia dānatoꝝ a btis q̃ viatoꝝ: sz btī semp viatoꝝ facta nō videt. vñ Esa. 43. Abꝛaā nesciuit vos. dicit glo. Nesciūt moꝛtui etiā sci qd faciūt viui ēt eoꝝ filij. g̃ multo min⁹ videt penā dānatoꝝ. ¶ Ad. ꝓfectio visionis depēdet a ꝓfectiōe visibilis. vñ pbs dicit in. io. Ethi. q⁹ ꝓfectissima sensus opatio ē sensus optime dispositi ad pulcherrimū sub sensu iacētiū. g̃ ecōtrario turpitudo visibilis redūdat in impfectionē visiōis: sed nulla imperfectio erit in beatis. g̃ nō videbūt miserias dānatoꝝ in qb⁹ ē sūma turpitudo. ¶ Sz ꝺ ē qꝺ ꝺr Esa. ult. Egredient̄ ⁊ videbūt cadauera viroꝝ q ꝑuaricati sūt i me. glo. Elci egredieť itelligētia vl'visiōe māifesta: vt ad laudē ꝺi magl attēdāt.

¶ Ulteri⁹ vr̄: q⁹ btī miserys dānatoꝝ ꝓpatiant̄: ꝓassio. n. ex charitate ꝓcedit: sz in btis erit ꝑfectissima charitas. g̃ maxie miſys dānatoꝝ ꝓpatient̄. ¶ Ad. Btī nūq̃ erūt tm̄ elōgati a passiōe q̃stū ꝺs ē: sz ꝺs q̃dāmō miſys ꝓpatit nostris. vñ ⁊ miſicoꝛs ꝺr̄: ⁊ silr angeli. g̃ btī ꝓpatient miſys damnatoꝝ. ¶ Sed ꝺ. gcunq̃ aly ꝓpatit̄ fit eius miseric

quodãmodo particeps: sed beati nõ possunt esse ptícipes alicꝰ miserie. ḡ beati miserys dãnatoꝝ nõ cõpatiuntur.

¶ Alteriꝰ vr̃:q; btī nõ letet̃ de penis ipioꝝ:letari.n.ꝺ malo ad odiũ alteriꝰ ptinet:ſz ī btis nullũ erit odiũ. ḡ nõ leta bunt̃ de miſys dãnatoꝝ. ¶ .bti in pria erũt sũme deo ꝺformes:ſz ꝺs nõ delectaī in penis nr̃is. ḡ nec btī delecta bunt̃ de penis dãnatoꝝ. ¶ .illꝺ qꝺ ẽ vitupabile ī viato re nulloꝰ cadit ī ꝺpbẽsozẽ:ſz ī hoīe viatoze ẽ maxie vitupa bile q; reficiaī alioꝝ penis:ꝛ maxie cõmẽdabile vt de pe nis doleat. ḡ btī nllꝺ:letaī de penis dãnatoꝝ. ¶ Sz ꝺ ẽ: qꝺ ī ps. dr̃. Letabit iuſtꝰ cũ viderit vindictã. ¶ .Esa. vl timo dr̃. Erũt vſq; ad satietatẽ visiõis oī carni. satietas ãt refectiõez mẽtis designat. ḡ btī gaudebũt de pẽis ipioꝝ.

¶ R̃ꝺõz:ad p̃am.q.q; a btis nihil ſbtrahi ꝺz qꝺ ad pfectio nẽ btitudis coꝝ ptieat. vnũqꝺq; ãt ex opõne ꝺtu magl co gnoſcit̃:qz ꝺtia iuꝝ se posita magl eluescent:ꝛ iõ vt btitu do ſcõꝝ eis magis ꝺplaceat:ꝛ ꝺ ea vberiozes gratias deo agãt:daī eis vt penã ipioꝝ pfectẽ ītueanī. ¶ Ad p̃m ḡ ꝺõ.q; glo. illa logī de scis mortuis ꝛz ipolitatez nãc:nõ.n. oꝛ vt nãli cognitiõe cogſcãt oīa q̃ erga viuos agũt̃:ſz scī q ſũt in pria oīa clare cogſcũt q̃ agunt̃ ꝛ apꝺ viatozes ꝛ apꝺ dãna tos. vñ Hre. dic̃. iz°li. moza. de aīab⁹ scis. Sciẽdũ nõ ẽ ꝺ.ſ. qꝺ Job dic̃. Siue nobiles fuerit filꝰ eiꝰ siue igꝺbiles nesci ent ꝛc̃. qz q ītus bñt dei claritatẽ nllꝺ:credẽdũ ẽ q; fit fo ris aliqd qꝺ ignozẽt. ¶ Ad z̃m ꝺõz q; q̃uis plchritudo vi sibilis ad pfectõez faciat visiõis:visibilī tñ turpitudo sine visiõis ipfectiõe eẽ põt:spẽs.n.rex in aīa p q̃s ꝺtia cogno scunt̃ nõ sunt ꝺtie. vñ etiã deus q pfectissimã cognitionẽ ꝺz oīa pulchra ꝛ turpia videt.

¶ Ad.z.q.ꝺõz:q; mīa vel ꝺpassio põt iueniri ī aliq̃ duplr. vnoꝰ p modũ passiõis. alioꝰ p modũ electiõis:ī btis aũt nõ erit aliq̃ passio ī parte iferiozi nisi ꝺnſs electionẽ rõnis. vñ nõ erit ī eis ꝺpassio vl mīa nisi ꝛz rõnis electionẽ. ꝺ ãt mõ ex electiõe mīa vel ꝺpassio nascit̃ put.ſ. aligs vult malũ alteriꝰ repelli. vñ ī illis q̃ nõ volumꝰ ꝛz iudiciũ rõnis repel li ꝺpassionẽ talẽ nõ habemꝰ:pctõzes ãt q̃diu ſũt ī ꝺ mun do ī tali statu sī q; sine p̃iudicio dine iustitie p̃ñt ī btitudi nẽ trãsferri a statu miſie ꝛ pctī:ꝛ iõ btõꝝ cõpassio ad eos locũ ꝺz:ꝛ ꝛz electionẽ volũtatis: put ꝺs angeli ꝛ btī eis cõ pati ꝺñr eoꝝ salutẽ volẽdo:ꝛ ꝛz ꝺpassionẽ sic̃ ꝺpatiũt̃ eis boies boni ī statu vie exũtes:ſz ī futuro ñ poterũt trãsfer ri a sua miſia. vñ ad coꝝ miſias nõ poterit eẽ ꝺpassio ſm electionẽ rectã:ꝛ iõ btī q erũt ī gl̃ia nullã ꝺpassionẽ ad dã natos bẽbũt. ¶ Ad p̃m ḡ ꝺõz:q; charitas tẽ ẽ p̃nm ꝺpassio nis:qñ possumꝰ ex charitate velle remotõez malitie alicꝰ. ſz sci ex charitate ꝺ velle ñ posſet de dãnat̃ cũ dine iusti tie repugnet. vñ rõ nõ segī. ¶ Ad z̃m ꝺõz:q; ꝺs dr̃ eẽ miſi cors inq̃tũ subuenit ipis quos ſm ordinẽ sapientie ꝛ iusti tie sue cõuenit a miseria liberari:nõ q; dãnatoꝝ miserea tur nisi forte puniendo citra condignum.

¶ Ad.z.q.ꝺõz q; aligd põt eẽ mã gaudy duplr. vnoꝰ p se.ſ. qñ de aliq̃ gaudeī iq̃tũ hꝺ:ꝛ sic scī ñ letabunt̃ de penis ī pioꝝ:alioꝰ p accñs. i. rõne alicꝰ adiũcti:ꝛ ꝺ mõ scī de penis ipioꝝ gaudebũt ꝺsiderãdo ī eis ordinẽ dine iustitie ꝛ suã libationẽ de q̃ gaudebũt:ꝛ sic dina iustitia ꝛ sua liberatio erũt p se cã gaudy bonoꝝ:ꝛz pene dãnatoꝝ per accidens. ¶ Ad p̃m ḡ ꝺõz:q; letari de malo alteriꝰ iq̃tũ hꝺ ptiet ad odiũ:nõ ãt letari de malo alteriꝰ rõne alicꝰ adiũcti:sic aũt aligs qñz de malo ꝓpo letaī:sic̃ cũ aligs gaudet ꝺ ꝓprys afflictiõibꝰ ꝛz q; ꝑsunt ei ad meritũ vite. Ja. Dẽ gaudiũ exīstimate frẽs mei cũ ī tẽtatões varias iciderit̃is. ¶ Ad z̃m ꝺõz:q; q̃uis ꝺs nõ delectet̃ in penis iq̃tũ hꝺ:delectaī tñ ī eis iq̃tũ sũt p suã iustitiã ordiate. ¶ Ad z̃m ꝺm:q; in viatoze nõ ẽ laudabile q; delectet̃ de penis alioꝝ ſm se:ẽ tñ laudabile si delectet̃ de eis iq̃tũ bñt aliqd ãnexũ:tamẽ alia rõ ẽ de viatoze ꝛ ꝺpbẽsoze:qz ī viatoze passiões freq̃n ter īsurgũt sine iudicio rõis:ꝛ tñ tales passiões sũt iterdũ laudabiles ꝛz q; bonã disponẽ mẽtis idicãt:sic̃ ꝑz de vecũ dia ꝛ mīa ꝛ pnia de malo:ſz ī ꝺpbẽsozibꝰ ñ ꝑt eẽ passio nisi ꝺñs iudiciũ rõnis. ¶ Nec malis facltas peccãdi eẽ pote rit. peccare ꝺ accipit̃ ñ q̃tuz ad ordiationẽ actꝰ ſz q̃tũ ad demeritũ culpe. ¶ Qz ẽ. n. eẽ penitꝰ eꝫ deũ ꝛc̃. eꝫ deũ dñr eẽ reꝓbi ñ q; ad eos puidẽtia dei ñ se extẽdat:ſz qz ī ipo ñ delectãī nec eũ ꝺsiderãt nisi ad suã tristitiã:ꝛ itez mẽs eoꝝ ẽ totalr a deo auersa. ¶ Ubi nullã lucẽ dei videbũt eũ ꝺfiteãī:ñ q; nullã vitatẽ cogſcãt:ſz qz cognitio vitatis ñ erit cã ꝺfessiõis ſz magl tribulatõis ꝛ ody. ¶ Sz meliꝰ ẽ dubitare de occl̃tis ꝛc̃. nõ q; de ꝺ sit dubitãdũ an aīa se parata coꝛpalẽ lĩguã hẽat:ſz qz nob certꝰ eẽ nõ ꝑt statꝰ aie sepate. ¶ Egredient̃ ꝛ videbũt cadauera ipioꝝ ꝛc̃. egre diẽt ñ loco ſz itelligẽtia:vt glo. dicit Esa. vlti. q; cadauera vo vt Aug. dic̃ de ci. dei. significaī euidẽs coꝛpoꝝ pẽa q̃ꝫ quis cadauer nisi caro exais ñ soleat nũcupari: illa vo aīa ta erũt coꝛpa:aliogn nlla poterũt sẽtire tozñta:nisi qz foꝛ te moꝛtuoꝝ erũt coꝛpa. i. coꝝ q ī scõaz cadẽt moꝛtẽ: iõ nõ absurde ꝺ cadauera dici pñt. vñ ẽ ꝛ illꝺ ab eoꝺ ꝓpꝺa dcñ qꝺ iã ſ. posui. Terra vo ipioꝝ cadet. esa. z6. vbi nos bẽmꝰ. terrã gigãtũ ötrabes ī ruinã gs ãt ñ videat a cadẽdo esse appellata cadauera ¶ Nec ꝺ pedibꝰ sedẽt] ꝛc̃. ꝺ magr̃ ī fi ne opis tãgit visiõez q̃dã Esa. vt dr̃ Esa. 6. Vidit. n. deũ se dẽtẽ sr̃ soliũ excelsũ ꝛ eleuatũ:ꝛ plẽa erat domꝰ a maiesta te eiꝰ:ꝛ ea q̃ sꝺ ipo crãt replebãt tẽplũ:ꝛ ſaphin stabãt sr̃ il lud. 6. ale vni:ꝛ. 6. ale alteri: duabꝰ velabãt faciẽ eiꝰ ꝛ. z. velabãt pedes eiꝰ:ꝛ duabꝰ volabãt: q̃ qdẽ visio a Diero. allegozice exponiī: volẽte p sedẽtẽ sup soliũ excelsuz x̃ꝫ signari. p soliũ aũt excelsuz ꝛ eleuatũ signari angelos ī q; bus deꝰ sedet: vt dr̃ ī psal. Qui sedes sup cherubin. per do mũ aũt supiozẽ eccl̃iaz triũphãtẽ q̃ dei maiestate ipleī. p tẽplũ ꝺ iferiꝰ eccl̃iaz militãtẽ q̃ iferiozibꝰ ꝺnis pficiī ꝛ nec videt diuine cẽntie maiestatẽ. Sz Dio. p sedẽtẽ in so lio dicit signari ipsuz deũ. p soliũ aũt excelsuz ipaz eminẽ tiã dine nãe. p domũ ꝺ supiozẽ creaturas excellẽtiozes deo magis ꝓpinq̃s q̃ eiꝰ maiestatẽ pleniꝰ repñtãt. p tẽplũ ꝺ iferiꝰ iferiozes creaturas. ſ. coꝛpales q̃ in iferiozi mun ꝺ diuinã pticipãt bonitatẽ. hꝺ aũt sedẽtis sup tronũ faci es ipsaz diuinã eẽntiã designat:ꝛ ea q̃ in eternitate fuerũt añ mũdi ꝓstitutionẽ. p pedes ꝺ ea q̃ post mũdũ erunt in gl̃ia btõꝝ:ꝛ ī penis dãnatoꝝ. p media ꝺ ea q̃ cursu tẽpo ris medio agunt̃. seraphin ḡ faciẽ ꝛ pedes sedẽt] sup thro nuz velare dicunt̃: qz mysteria eterne deitatis ꝛ future btitudinis ꝛ miserie nobis ad plenũ nõ reuelãt:ſz duabꝰ alis volabãt:qz de his q̃ ī medio tpe agunt̃ nos q̃tũ opẽ angeloꝝ mysterio istruimur: iter quos seraphin ꝑmatuz tenẽt. volatꝰ ḡ eoꝝ ꝑcessuz reuelatiõis coꝝ ī nos demon strat:quẽ ẽt rectũ motũ ipoꝝ Dio. noīat ī. 4. ca. de di. no. Magr̃ ḡ ī ꝺ lib. exoꝛsus a deo. i. icipiẽs a facie sedẽtis sup thꝛonũ. i. ab ipsa trinitate dinitatis: de q̃ in p̃ lib. egit ꝑce dẽs p media q̃ dũ durat mũdus agunt̃: vt sunt creature ꝛ pctã de qbꝰ egit ī. z. lib. repatoz ꝛ vtutes de qbꝰ egit in. z. eccl̃iastica sacꝛa de qbꝰ egit in. i. pte q̃rti: duce xp̃o q ẽ via puenit vſq; ad pedes. i. vſq; ad ea q̃ in fine mũdi:ꝛ ẽt post modũ agent̃: sic̃ ẽ resurrectio coꝛpoꝝ: punitio dãnatoꝝ:ꝛ gl̃ia btõꝝ q̃ ī dei visiõe ꝺsistit: vt sic a deo icipiẽs eius doctria ẽt termiet̃ ī deo q ẽ ꝑncipiũ a quo oīa ꝛ finis ad quẽ oīa ordinant̃: cui ẽ bonoꝛ ꝛ gl̃ia in secula seculoꝝ. Amẽ.

¶ Opus p̃clꝝ sacre pagīe doctoꝛ eximy sci Thome de Aquino sup q̃rtũ sentẽtiaꝝ ipẽdio nobilis viri dñi Octa uiani scoti ciuis Modoeciẽsis sũma cũ diligẽtia Uenetys ipressuz fuit. Anno salutis dñice septimo ꝛ nonagesimo su pra millenariũ ꝛ q̃dragenariũ. Decimo kalẽdas Junias per Bonetũ locatellũ Bergomẽsem. Deo gratias.

Tabula

¶ Incipit tabula huius libri.

¶ Distinctiõis ꝑme. ꝑs. I.

Ar.i. Utrum diffõ qua diffinit sacrz q; est sacre rei signũ: sit ꝓueniẽs ꝓz oẽs ptes suas. charta. z.
Utrũ bene diffiniat signuz ꝙ hoc qõ dr: q; est res ꝑter spẽm. z.
Utrũ diffõ q̃ diffinit sacrm q; ẽ visibil' gre inuisibil' foꝛ. ꝛc. sit ꝓueniẽs ꝓz oẽs ptes suas. z.
Utrum diffinitio qua diffinitur sacramentũ ab Aug. Sacrm est in quo sub tegumento ꝛc. sit ꝓueniens ꝓz omnes partes suas. 3.
Utrum diffinitio Hugo. de sancto vic. qua diffinitur Sacramentum est coꝛporale vel materiale elementum ꝛc. ꝓm oẽs ptes suas sit conueniens. 3.
Ar.z ¶ Utruz hũanũ genus indigeat sacris post lapsuz. 3.
Utruz indiguisset sacris ante lapsuz. 3.
Utꝛ i statu legis nãe sacra fuerũt neꝯia hoi. 3.
Utrum supra sacramenta legis nature alia debuerũt addi per legem scriptam. 3.
Utꝛ i nouo testõ sacra aliq̃ debuerit remanere. 4.
Ar.3. ¶ Utrũ sacra ꝓsistant in vbis ꝛ rebus. 4.
Ar.4 ¶ Utrũ sacra noue legis sint cã gre. 4.
Utꝛ i sacris sit aliq̃ vt' spũalis ad graz ĩducẽdã. 4.
Utrũ illa vtus sit in sacris a passiõe xpi. 5.
Utrũ sacra noue legis contineant gram. 5.
Utruz gratia que est in sacramentis differat a gratia que est in virtutibus ꝛ donis. 5.
Ar.5. ¶ Utrũ sacra veteris legis gram ꝓferebant. 6.
Utruz coꝛum vsus erat meritoꝛius. 6.
Utruz purgabant ab ĩmundicys carnis. 6.

¶ Distin. I. ꝑs II.

Ar.i. Utrum necessarium fuerit circunci sionem dari. 7.
Utrum circuncisio debuerit dari ante legem scriptam. 7.
Utruz debuerit differri circuncisio vsq; ad tempus Abꝛae. 7.
Ar.z. ¶ Utrũ oĩbus ꝓplis circũcisio dari debuerit. 7.
Utrũ hoc remediuz mulieribus dari debuerit. 7.
Utruz chꝛisto circuncisio competeret. 7.
Ar.3. ¶ Utrũ octauus dies requireꝛet ad circũcisiõez. 8.
Utrum determinatio mẽbꝛi fuerit de necessitate circuncisionis. 8.
Utꝛ cultell' lapide' fuerit õ neĉitate circũcisiõis. 8.
Ar.4 ¶ Utꝛ circũcisio characterẽ ipꝛimeret in aia. 8.
Utrum circuncisio a peccato purgaret. 8.
Utrum circuncisio gratiam conferret. 8.
Ar.5. ¶ Utrum circuncisio cessare debuerit. 9.
Utrum alia legalia cessare debuerint. 9.
Utꝛ tpe gre sine pctõ legalia potuerit obꝛuari. 9.
Utrũ teneamur aliq̃ legalia nũc obꝛuare. 9.
Ar.6 ¶ Utrũ ante circũcisionẽ sola fides sufficeret paruulis ad deletionem oꝛiginalis. 9.
Utrũ sola fides sufficeret absq; alio exteꝛioꝛi signo. 9.
Utrũ in adultis requireꝛet aliqõ sacrificiuz. 10.

¶ Distin. II. Qõ. I.

Ar.i. Utrum oĩa sacra sint instituta in remediũ ꝺ aliquẽ defectũ. 10.
Utꝛ mri' istitutũ sit tm̃ i remediũ. 10.
Utrum sacra sint in remedium ꝺ penam vel culpam tantum. 11.
Utrũ aliqõ sacrm oꝛdinet ꝺ culpã venialẽ. 11.
Ar.z ¶ Utꝛ ỏbeãt eẽ pla vl' paucioꝛa q̃z. 7. sacra. 11.
Ar.3. ¶ Utꝛ oꝛdiatio sacroꝝ ꝓm magrm sit ꝺpetẽs. 12.
Ar.4 ¶ Utꝛ i noua lege aliq̃ noua sacra ỏbuerit istitui. 12.
Utrum statim post peccatum noue legis sacramenta erant instituenda. 12.
Utrum sacra statim xpo nato fuerint instituta. 12.
Utrum oĩa sacra a xpo fuerint instituta. 12.

¶ Questio. II.

Ar.i. Utrũ bapm' Joãnis fuerit sacrz vl' sacrale tm̃. 13.
Sub q̃ foꝛ' baptiçauerit: ꝛ õ ipa foꝛ'. 13.
Utrũ bapmus Joãnis fuerit a dco istitutus. 13.
Utrum baptismus Joannis debuerit statim cessare chꝛisto baptiçato. 13.
Ar.z ¶ Utrũ baptismus Joãnis ꝺtulerit gram. 13.
Ar.3. ¶ Utꝛ ꝓueniẽs fuerit xpz baptiçari bap'. Joãnis. 13.
Utꝛ aliq aly fuerit baptiçati bapmo Joãnis. 13.
Utrũ pueri bapmo Joãnis debuer it baptiçari. 13.
Ar.4 ¶ Utrũ baptiçati baptismo Joannis deb uerint baptismo chꝛisti baptiçari. 13.

¶ Dis. III. Qõ. I.

Ar.i. Utrum ꝓueniẽs sit diffinitio bapmi q̃ diffinit i lra. Bapm' ẽ ablutio exteꝛioꝛ fcã ꝛc. ꝛ õ ptib' diffõnis. 15.
Utꝛ diffinitio Hugo. de sancto victore sit ꝓueniẽs: q̃ est baptism' ẽ aqua diluẽdis criminib' ꝛc. 15.
Utrũ Dio. diffiniat baptismũ ꝓueniẽter dicẽs. baptismus est ꝑncipiũ sacratissimoꝝ mãdatoꝝ ꝛc. 15.
Utrũ Damascenus cõueniẽter diffiniat dicẽs. baptismus est per quẽ ꝓmittias vite ꝛc. 15.
Ar.z. ¶ Utrũ hec sit integra foꝛma baptismi. ego baptiço te. In noĩe patris ꝛ filꝝ ꝛ spũs sancti. 16.
Utrum liceat foꝛmã baptismi mutari sine ꝑiudicio baptismi. 16.
Utꝛ possit aliquid addi vel minui ad foꝛmã. 16.
Utrũ possit fieri interpositio vel transpositio verboꝝ in foꝛma baptismi. 16.
Ar.3. ¶ Utꝛ baptismus debeat fieri in aqua. 17.
Utrũ debuerit fieri in aqua simplici vl' ꝓposita. 17.
Utrũ possit fieri in qualibet aqua simplici. 17.
Ar.4. ¶ Utrũ ĩmersio sit de neĉitate sacri baptismali. 17.
Utrũ debeat ibi eẽ tm̃ vna ĩmersio. 18.
Utrũ trina ĩmersio sit de necessitate baptismi. 18.
Ar.5. ¶ Utruz necessariuz fuerit ĩstitui baptismum post circuncisionem. 18.
Utꝛ baptism' fuerit ante passionẽ dñi istitutus. 18.
Utꝛ baptism' statiz in sua istõne fuerit obligatoꝛius ꝙ tũc debeꝛẽt hoies baptiçari vel qñ. 18.

¶ Distin. III. Questio. I.

Ar.i. Utrũ aligs caracter possit eẽ i aĩa. 20.
Ar.z. ¶ Utꝛ diffõ Dio. de caractere .s. ꝙ caracter est signũ sanctũ cõmunionis fidei sit ꝓueniens. 20.
Utꝛ quedã diffõ magistralis que talis est. Caracter est distinctio ꝛc. sit ꝓueniẽter assignata. 21.
Ar.3. ¶ Utꝛ caracter sit in cẽntia aĩe sicut i subto. 21.
Utꝛ caracter sit i vna potẽtia vel in plib'. 21.
Utruz sit in effectiua vel cognitiua potẽtia. 21.
Utruz caracter ĩdelebiliter ĩsit potẽtie cui ĩest. 21.
Utruz xpus habuit caracterẽ. 21.
Ar.4 ¶ Utruz in solis sacramentis noue legis caracter ĩ ꝓmaꝛ: vel etiã in sacramẽtis veteris legis. 21.
Utruz per omnia sacramẽta noue legis ipꝛimaꝛ. 21.
Utrũ in baptismo impmaꝛ caracter. 21.
Utꝛ caracter sit a solo filio sĉ a cã efficiẽte. 22.

¶ Questio. II.

Ar.i. Utruz baptism' tollat actualẽ culpam. 22.
Utruz tollat omnẽ penã tẽpoꝛalẽ. 22.
Utrum omnẽ penã oꝛiginalis peccati. 22.
Ar.z. ¶ Utꝛ ꝙ bapm ꝓferant pueris gre ꝛ vtutes. 22.

Utrũ per baptismũ in adultis virtutes augeãtur. zz.
Utrum effectus baptismi sit illuminatio. zz.
Utrum fecundatio sit effectus baptismi. zz.
Utrum incorporari christo sit effectus baptismi. zz.
Utruz apertio ianue sit effectus baptismi. zz.
Ar.3. ¶ Utr baptm⁹ eqlẽ effectũ bẽat i oib⁹ q̃tũ ad remotionẽ mali culpe ꝛ q̃tũ ad mitigatiõez fomitis. zz.
Utruz eqlis gr̃a in baptismo oibus conferatur. zz.
Utrũ oibus pueris in bapmo eqlis gr̃a cõferatur. zz.
¶ Questio. III.
Ar.i. Utrum pueri sacr̃z baptismi possint accipe. zz.
Utr meli⁹ sit bap'm differri an stati i pueritia dari. zz.
Utruz adultis vsu rationis carentibus baptismus dari possit. zz.
Ar.z ¶ Utruz aliqua indispositio voluntatis hũane possit effectum baptismi impedire. z4.
Utr aliq̃ idispositio volũtatis debeat dici fictio. z4.
Utrum recedente fictione baptismus effectum suuz consequatur. z4.
Ar.3. ¶ Utrum pr̃eter baptismuz fluminis debeat esse aliud baptisma. z4.
Utrum baptismus pnie sufficiat ad salutem. z4.
Utr bapm⁹ sãguis suppleat vicẽ bapmi aq̃ i oib⁹. z4.
Utrum baptismus aq̃ sit potior vel nobilior q̃ baptismus sanguinis. z5. ¶ Di. V. Questio. I.
Ar.i. Truz xps fm q⁹ hõ habuit potestatem dimittendi pctã. z6.
Ar.z ¶ Utrũ xps cõtulerit ministris potestatẽ coopãdi ad emũdationẽ iteriorẽ. z6.
Ar.3. ¶ Utrum ministris cõferri potuerit potestas cooperationis. z6.
Utrũ mistris potuit ꝓferri ptãs excellentie. z6.
Utr po⁹ creãdi potuerit alicui creature cõicari. z6.
Ar.i. Utruz Questio. II.
aligs possit baptiçari nisi bẽat ordinẽ. z7.
Utrũ baptiçare sit ꝓpriũ ordinis diaconi. z7.
Utrũ non baptiçati possint baptiçare. z7.
Ar.z. ¶ Utrũ mali sacr̃m baptismi possint cõferre. z7.
Utrum per malos conferatur res sacramenti. z7.
Utr baptm⁹ p meliorẽ dat⁹ meliorẽ effectũ bẽat. z7.
Utrum malus minister peccet mortaliter baptiçans vel aliq̃ sacramentuz conferens. z7.
Utrum sacr̃m a malo ministro recipiens peccet. z8.
Ar.3. ¶ Utruz demon in figura hominis apparens possit. baptiçare. z8.
Utrum bonus angelus in figura hois apparẽs possit baptiçare: ꝛ ab eo baptiçati debeãt rebaptiçari. z8.
¶ Distinctio. VI. Questio. I.
Ar.i. Trum natiuitas ex vtero sit expectanda ad baptiçanduz. z9.
Utrũ in materno vtero quis possit scifi/cari p gr̃e gratũ faciẽtis donũ. z9.
Utr scificati i vtero ẽbeãt baptiçari. z9.
Ar.z. ¶ Utrũ itẽtio baptiçãtis sit de nc̃citate bapmi. 30.
Utruz intentio recta regratur ad baptismuz. 30.
Utr intentio vel voluntas regratur in baptismo. 30.
Ar.3. ¶ Utrum in baptiçato requiratur fides ad hoc q⁹ sacramentum recipiat. 30.
Utr fides regrat i baptiçãte ad ꝟ q⁹ sacr̃z ꝓferat. 30.
An accipientes baptismum ab hereticis cõsequantur rẽ sacri. 30. ¶ Questio. II.
Ar.i. Utrum baptismus possit iterari. 3i.
conueniens fuerit certum tempus assignari ad offerenduz baptismũ. s. sabbatum pasche ꝛ penthecostes. 3i.
Utrũ sacr̃alia baptismi bene ponantur. 3i.
Ar.z. ¶ Utrũ eathecismus baptismũ p̃cedere debeat. 3i.
Utrũ cathecizare sit officiuz sacerdotis. 3z.
Utrũ pueri debeant cathecizare. 3z.
Ar.3. ¶ Utr exorcism⁹ i eodẽ ẽbeat p̃cedere bapmũ. 3z.
Utr exorcism⁹ aliquẽ effectũ bẽat in aia. 3z.
Utrum exorcizare sit officium eorũ qui sunt in sacris ordinibus constituti. 3z.
¶ Distinctio. VII. ¶ Questio. I.
Ar.i. Trum cõfirmatio sit sacr̃m. 33.
Utr sit sacr̃m nec̃itatis. 33.
Utrũ sit nobili⁹ sacr̃m q̃ bapmus. 33.
Ar.z ¶ Utr ꝓfirmatõis sacr̃z mãz bẽat. 33.
Utr crisma sit mã ꝓpetens. 33.
Utrum exigatur materia p̃us sanctificata. 34.
Ar.3. ¶ Utr sacr̃m ꝓfirmationis bẽat formã aliquã. 34.
Utr illa forma sit ꝓueniẽs fz oẽs ptes suas. 34.
Utr illa for⁹ bẽat aliquã efficaciã i ꝟ sacro. 34.
¶ Questio. II.
Ar.i. Utrum in ꝓfirmatione iprimat̃ character. 35.
Utrum idez sit per cẽtiaz character baptismi ꝛ confirmationis. 35.
Utr character ꝓfirmatõis p̃supponat bapmalẽ. 35.
Ar.z. ¶ Utr in ꝓfirmatiõe ꝓferat̃ gr̃a gratũ faciẽs. 35.
Utrum eadẽ sit gr̃a cõfirmatiõis ꝛ baptismi. 35.
Utrum gr̃a ꝓfirmatiõis ꝛ pficiat baptismalẽ. 35.
¶ Questio. III.
Ar.i. Utrum quilibet nõ ordinatus possit ꝓferre cõfirmationem. 36.
Utrũ sacerdos simplex nõ eps possit ꝓfirmare. 36.
Utrũ sacerdos simplex possit ex cõmissione domini pape confirmare. 36.
Ar.z. ¶ Utrũ xps debuerit sacr̃z ꝓfirmatiõis accipe. 36.
Utrũ hoc sacramẽtũ sit pueris cõferẽdum. 36.
Utrũ debeat dari omnibus adultis. 36.
Ar.3. ¶ Utr exigit̃ q⁹ aligs tencat aliquẽ i ꝓfirmatõe. 36.
Utrũ linitio chrismat̃ debeat fieri tm̃ in fronte. 37.
Utrũ cõfirmatio possit iterari. 37.
¶ Distin. VIII. Questio. I.
Ar.i. Trum eucharistia sit sacr̃m. 38.
Utr sit vnũ sacr̃z vl pl̃a. 38.
Utrũ hoc sacr̃z ꝓueniẽtib⁹ noib⁹ noiet̃. s. eucharistia: viaticũ: sacrificiũ ꝛc. 38.
Ar.z. ¶ Utrũ ꝟ sacr̃z aliqb⁹ figur̃ debuerit figurari. 38.
Utrũ ꝓueniẽter magr̃ figuras bꝫ assignauerit. 38.
Utrũ hoc sacr̃m expressius fuerit figuratum in lege Moysi q̃ in lege nature. 38.
Ar.3. ¶ Utrũ necesse fuerit hoc sacr̃m instituí. 39.
Utrũ ante christi aduentuz debuerit institui. 39.
Utrũ post passionem debuerit institui. 39.
Ar.4 ¶ Utr hoc sacr̃m a nõ iciunis licite possit sumi. 39.
Utr quelibet cibi sumptio impediat eucharistie sũptionem. 40.
Utrum homo post sumptionem corporis xp̃i statim debeat comedere. 40.
¶ Questio. II.
Ar.i. Utrum forma consecrationis panis sit hec: ꝟ est corpus meum. 40.
Utruz tm̃ in his verbis. hoc est corpus meuz: cõsistat forma consecrationis. 40.
Utrum accipite ꝛ manducate sit de forma. 40.
Utrum illa sit conueniens forma. 40.
Utrũ singule partes forme cõueniẽter ponant̃. 40.
Utrum verba que circa formam dicuntur conueniẽter ponantur. 40.
Utrum licuit apponi. Et eleuatis oculis in celũ. 40.
Ar.z. ¶ Utrũ forma ꝓsecratiõis sanguis ꝓsistat i his vbis

tantū. Hic est calix sanguinis mei ⁊c. 41.
Utrum in ista forma verba cōuenienter ponant. 41.
Utrū verba que sequuntur. s. noui ⁊ eterni testamenti conuenienter ponantur. 41.
Ar.3. Utrū verbis ꝑdicte forme insit aliqua virt⁹ creata ad transubstantiationē faciendam. 42.
Ar.4. Utrum forme expectent se in operando. 42.
Utruz deficiente sacerdote post consecrationē corporis possit alius ꝓcedere ad ꝓsecrationē sanguis. 42.
Utr̄ sacerdos dicēs vba ꝓsecratōis sine ꝑcedētib⁹ vl̄ seq̄ntib⁹ ꝓsecraret. 42. Dis. IX. Qō. I.

Ar.i. VTrum corpus christi sumi debeat ꝑ modū mādducatiōis. 44.
Utrum manducatio christi sit de necessitate salutis. 44.
Utr̄ magister sufficiēter diuidat modos mādducationis in spūalez ⁊ sacramentalem. 44.
Ar.2. Utrū pctōr manducet corpus x̄pi sacr̄aliter. 45.
Utrum infideles sacramētaliter manducent. 45.
Utr̄ creatura irrōnal' aliq̄'r sumat corpus x̄pi. 45.
Utrum aliquis non manducans sacramentaliter possit manducare spiritualiter. 45.
Utrum angelus possit corpus christi manducare aliquo modo spiritualiter. 45.
Ar.3. Utrum peccet quis cum conscientia peccati mortalis corpus christi manducans. 45.
Utruz ille qui nō hz cōsciam mortalis peccati ⁊ tamē hz mortale: peccet mortal'r cōicando. 45.
Utrū plus peccet indigne sumēs corpus christi q̄ qōcunq; aliud peccatum cōmittens. 45.
An plus peccet idigne sumēs q̄ in lutū ꝓiciens. 45.
Utrum plus peccet peccator fidelis sumens corpus christi q̄ infidelis. 46.
Utr̄ subiacens alicui pctō carnis magis peccet ad hꝰ sacr̄z accedēs q̄ subiacens peccato spūali. 46.
Utrū pctōr peccet videndo corpus x̄pi. 46.
Ar.4. Utr̄ nocturna pollutio q̄ est i sōnis sit pctm̄. 46.
Utrum nocturna pollutio impediat a sumptione corporis christi. 47.
Utrū īmūdicia pure corpalis ipediat a cōione. 47.
Ar.5. Utruz sacerdos possit dare corpus christi ei quem scit in peccato mortali esse. 47.
Utruz dari debeat suspectis de crimine. 47.
Utrum amentibus possit dari corpus christi. 48.
An vexatis ab īmūdis spiritibus possit dari. 48.
Utruz pueris sit dandum corpus christi. 48.
Di. X. Questio. I.

Ar.i. VTrum in sacramento altaris contineatur vex corꝑ x̄pi. 49.
Ar.2. Utrum christus cōtineatur sub sacramento q̄tum ad aīam. 49.
Utrum sub specie panis christus contineatur q̄tum ad carnem animatam. 49.
Utr̄ corꝑ x̄pi sit sꝰ spēb⁹ hz ꝑpaz q̄titatē. 49.
Utrum cōtineat ibi hz totam suam q̄titatez. 50.
Ar.3. Utr̄ corꝑ x̄pi ꝓtineat sub sacr̄o circūscriptiue. 50.
Utrum cōtineat sub spēbus illis diffinitiue. 50.
Utr̄ corꝑ x̄pi possit eē totū sub q̄libz ꝑte spēruz. 50.
Utruz corꝑ x̄pi moueat ad motum hostie. 50.
Ar.4. Utruz oculus glorificatus possit videre corꝑ x̄pi verum sub speciebus existens. 51.
Utruz quādo apparet in specie pueri vel carnis i altari videatur in ꝓpria specie. 51.
Utrū in tali casu quādo sic apparet debeat sumi. 51.
Utrū angelus possit videre corꝑ x̄pi sub sacr̄o. 51.
Utrū possit cōprehendi intellectu viatoris. 51.
Distinctio. XI. Questio. I.

Ar.i. VTrum subā panis remāeat post cōsecrationē in sacr̄o. 53.
Utrū debeāt spēs panis remanere. 53.
Utr̄ forꝰ subal'panis ōbeat remācre. 53.
Ar.2. Utr̄ panis ꝓuersiōe fcā ānihilet. 54.
Ar.3. Utrū panis possit conuerti in corpus christi. 54.
Utruz conuersio illa sit successiua. 54.
Utr̄ illa ꝓuersio sit miracl'osioz oī alia mutatiōe. 54.
Ar.4. Utrū ꝓuersio facta possit exprimi per verbū substantiuū alterius tēporis q̄ ꝓsentis. 55.
Utrū hec sit vera: panis fit corpus christi. 55.
Utrū hec sit falsa: corpus christi de pane fit. 55.
Utrū hec sit vera: panis pōt esse corpus christi. 55.
Questio. II.

Ar.i. Utrum ōbeat eē duplex mā hꝰ sacr̄i. 56.
Utr̄ pāis ⁊ vinū sint ꝓueniēs mā hꝰ sacr̄i. 56.
Utrum panis ⁊ vinum sint ꝓueniens mā huius sacr̄i sub determinata q̄titate. 56.
Ar.2. Utruz necessarium sit q̄ sit panis triticeus. 56.
Utrū de pane cōfecto de tritico ⁊ alys speciebus frumenti possit hoc sacramentuz confici. 56.
Utrū debeamus ꝓficere in fermēto vel açimo. 56.
Ar.3. Utrū de vino vitis debeat sanguis ꝓsecrari. 57.
Utrum possit confici de aceto. 57.
Utrum de agresta possit consecrari. 57.
Ar.4. Utrū aqua vino sit admiscēda in hoc sacr̄o. 57.
Utrū absq; aqua possit sanguis cōsecrari. 57.
Utr̄ i hꝰ sacr̄o aq̄ artificialis debeat apponi. 58.
Utrū aqua in magna q̄titate debeat apponi. 58.
Questio. III.

Ar.i. Utrū ipse x̄ps in cena corꝑ⁹ suū mādducauerit. 58.
Ar.2. Utrū x̄ps corpus suum iude dederit. 58.
Utrum sub bucella ei dederit. 58.
Ar.3. Utr̄ x̄ps i cena corꝑ⁹ suū ipassibile dederit. 58.
Ar.4. Utrum si corpus christi fuisset seruatuz in pixide ibi mozeretur. 59.
Utrum si aliquis apostolox cōfecisset hoc sacramentum post mortē christi fuisset ibi aīa eius. 59.
Utrū deus potuisset facere q̄ aīa tunc fuisset ibi vnita in hoc sacr̄o. 59. Di. XII. Qō. I.

Ar.i. VTrū deꝰ possit facere accidentia eē sine subiecto. 60.
Utrum cōgruat huic sacramēto q̄ accidentia sint sine subiecto. 60.
Utrum vere sint ibi sine substātia. 60.
Ar.2. Utr̄ accidentia que remanent ibi possint īmutare aliquod extrinsecum. 61.
Utrū possint aliq̄ extrinsecū īmutare subal'r. 61.
Utrum illa accidentia possint corrūpi. 61.
Utrum ex eis possit aliquid generari. 61.
Utrum possint nutrire. 61.
Utrū aligs liquoz possit illis spēbus ꝑmisceri. 61.
Ar.3. Utrū verū corꝑ⁹ x̄pi frangat̄ in sacramēto. 62.
Utrum species frangatur. 62.
Utr̄ ꝓueniēter assignent̄ in lr̄a significatiōes partiū fractiōis: ⁊ qd vnaquecq; pars significet. 62.
Questio. II.

Ar.i. Utrum ꝑ vsuz hꝰ sacr̄i augeant̄ virtutes. 63.
Utrū hꝰ sacr̄m ꝑsit btīs ad augmētum glorie. 63.
Utr̄ effectus huius sacramenti possit impediri nisi per peccatum mortale. 63.
Ar.2. Utruz virtute huꝰ sacr̄i venialia dimittant̄. 63.
Utruz virtute eius dimittant mortalia. 63.
Utr̄ remittat penā mortal'pctī. 63. Qō. III.

Ar.i. Utrum hō debeat frequētare hoc sacr̄z. 64.
Utruz qualibet die possit recipi. 64.
An tm̄ semel in anno vel ter ad minus. 64.

An homo possit pluries vna die cõicare. 64.
Ar.2. Utrũ liceat oino a cõmunione abstinere. 64.
Utz ille q ꝓfecrat possit oio a cõione cessare. 64.
An laudabili⁹ sit abstiere ꝙ accedere ad ℔ sacrz. 64.

Dis. XIII. Questio. I.

Ar.i. Utrum laicus possit cõsecrare. 65.
Utz alius ꝙ eps possit ꝓsecrare. 66.
Utrum heretici ꝛ scismatici ꝛ excommunicati possint consecrare. 66.
Utrum degradatus possit consecrare. 66.
An missa boni sacerdotis sit eq̃ bona sic̃ mali. 66.
Ar.2. Utz liceat sacerdoti oio a ꝓsecratiõe cessare. 66.
Utz possint plures sacerdotes eãdẽ hostiã ꝓsecrar. 66.
Utrũ missa dz quottidie in eccl̃ia celebrari. 66.
Utrũ hora vesptina debeat missa celebrari. 66.
An post mediã noctẽ celebrãda sit missa. 66.
Item an hora sexta debeat missa celebrari. 66.
Utrũ oporteat in loco sacro celebrari. 66.
An oporteat esse altare de lapide tantuz. 66.
An in pallis sericis tñ oporteat celebrari. 66.
Utrũ in calice de petra possit celebrari. 66.
Utz aliq̃ ꝑmissoꝝ omisso fiat ꝓsecratio. 66.
Ar.3. Utz laic⁹ possit dispẽsare corp⁹ xp̃i. 67.
Utrũ diacon⁹ possit dispensare ꝛc̃. 67.
Utrum aliquis licite possit accipere sacramentum a foznicario. 67.

Utrum Questio. II.

Ar.i. heresis dicat quersitatez fidei. 67.
Ar.2. Utz heresis sit maximũ peccatuz. 68.
Ar.3. Utrũ heretici sint sustinendi. 68.

Dis. XIIII. Questio. I.

Ar.i. Trum pnia sit sacrz noue legl. 70.
Utz pnia sit vtus. 70.
Utrũ sit virtus generalis. 70.
Utrũ sit virtus theologica. 70.
Utrũ reducat̃ ad iustitiam. 70.
Utz diffõ Greg. ꝛ Amb. sit ꝓpetẽs de penitẽtia. 70.
Ar.2. Utz vtus penitẽtie timore concipiatur. 72.
Utrũ penitẽtia sit ꝑma virtutuz. 72.
Utruz penitentia sit fundamentũ aliarũ virtutũ. 72.
Utruz penitẽtia sit scõa tabula post naufragiuz. 72.
Ar.3. Utrum penitentia sit in qualibet vi. 72.
Utrum penitentia possit esse in innocentibus. 72.
Utruz sancti q sunt in glozia habeant pniam. 72.
Utz ãgelus bon⁹ siue malus sit susceptibil' pnie. 72.
Ar.4. Utz de rõne pnie sit q̃ i finẽ vite cõtinuet. 73.
Utrum necesse sit dolorem penitentie per gaudium interrumpi: ꝛ an dolor sit causa gaudy. 73.
Utrum penitentia iterari possit. 73.
Ar.5. Utrũ aliq̃ pnia publicari debeat vl' solẽniçari. 73.
Utrum solẽnis penitentia iterari possit. 73.
Utruz mulieribus sit publica pnia imponẽda. 73.

Questio. II.

Ar.i. Utrum p pniam tollant̃ semp pctã. 74.
Utz pnia reatum total' tollat. 74.
Utrũ per pniam reliquie actualis pcti tollant̃. 74.
Ar.2. Utrũ virtutes per penitentiã restituantur. 74.
Ar.3. Utrum per penitentiã etiã opera bona ꝑus in statu mortalis pcti facta ad vitã reputent̃. 75.
Utrum per peccatum sequens opera in charitate facta mortificentur. 75.
Utrum opera mortificata per peccatum per penitentiam viuificentur. 75.
Ar.4. Utz p̃dci effect⁹ sint pnie iq̃tũ ẽ vtus. 75.
Ar.5. Utz sine pnia remissio pctoꝝ ꝓsequi possit ẽt p̃dictos effectus. 75.

Dis. XV. Qõ. I.

Ar.i. Trum satisfactio sit virtus vel virtutis actus. 78.
Utrum sit actus iustitie. 78.
Utruz diffinitio Aug. de satisfactiõe que est in littera sufficienter ponatur. 78.
Ar.2. Utrum hõ possit deo satisfacere ꝓ debito offense commisse. 78.
Ar.3. Utz hõ possit de vno pctõ sine alio satisfacere. 78.
Utrũ exñs in mortali de pctis q̃ sibi p̃ius q̃ peccaret p̃ contritionẽ dimissa fuerãt possit satisfacere. 79.
Utrũ hõ postq̃ charitatẽ hr̃e incipit p̃terita satisfactio in mortali facta sibi valere incipiat. 79.
Utrum bona extra charitatez facta sint meritoria alicuius boni saltem temporalis. 79.
Utrũ opera extra charitatem facta valeant ad infernalis pene diminutionem. 79.
Ar.4. Utz oporteat satisfactõez fieri p opa pẽalia. 79.
Utz flagella gb⁹ a ꝺo punimur sint satisfactoria. 79.
Utrum conuenienter enumerentur opera satisfactoria in littera. 79.
Ar.5. Utrũ restitutio sit pars satisfactionis 80.
Utrum ablatũ sit semper restituendũ. 80.
Utz solus ille q dãnũ itulit teneat̃ ad restõnez. 80.
Utrũ ei q dãnũ passus ẽ semp sit restõ faciẽda. 80.

Questio. II.

Ar.i. Utrum diffõ qua elemosyna diffinit̃ ab Aug. sit cõueniens ꝼm oẽs suas partes. 81.
Utrũ el'yna sit pars satisfactiõis ꝛ penitentie. 81.
Utrum el'yna sit actus virtutis. 81.
Utruz el'yna cadat in p̃cepto: vel sit consilium. 81.
Ar.2. Utruz elemosyna decedentẽ in peccato mortali a pena inferni liberet. 82.
Utrũ el'yna sit minus satisfactoria q̃ alia opera. 82.
Utrum virtus elemosyne magis cõsistat in dato exteriori q̃ in affectu interiori. 82.
Ar.3. Utrũ sufficiẽter el'yne corpales enumerent̃ p versus illũ. Uisito poto ꝛc̃. 82.
Utrũ elemosyne spirituales cõueniẽter numerentur hoc versu. Consule castiga ꝛc̃. 82.
Utrũ el'yne spũales ꝑmineant corporalibus. 82.
Ar.4. Utrũ de necessitate sit danda elemosyna. 83.
Utrũ de male acq̃sito ꝛ possesso possit el'yna fieri. 83.
Utrũ de turpi lucro possit dari elemosyna. 83.
Ar.5. Utrum vxor de rebus viri ꝛ eo inuito possit dare elemosynam. 83.
Utz filiusfamilias possit elemosynã dare. 83.
Utrum seruus vel ancilla possint elemosynam dare de rebus dominoꝝ suoꝝ. 83.
Utz mõachi possint el'ynã facer̃ sine lic̃ia abbatis. 83.
Ar.6. Utrũ aliqs sibypsi possit facere elemosynã. 83.
Utrum malis sit danda elemosyna. 83.
Utruz melioꝝ sit magis subueniendum. 83.

Questio. III.

Ar.i. Utrum Isido. ꝓueniẽter diffiniat iciuniũ. 84.
Utrum iciuniũ sit actus virtutis. 84.
Utruz iciuniũ sit actus tẽperãtie vel iustitie. 84.
Utrum iciuniuz cadat sub precepto. 84.
Utrum iciuniũ sit satisfactozium. 84.
Ar.2. Utz oẽs teneãt̃ ad iciuniũ ab eccl̃ia ist̃itutũ. 85.
Utrum iusti teneantur ieiunare ex precepto. 85.
Utrum pueri teneantur ad ieiunium. 85.
Utz puecti ꝛ sãi excusẽt̃ a iciũio pp̃ egriationẽ. 85.
Ar.3. Utz debeãt eẽ tpa determiata ad ieiunãdũ. 85.
Utrũ aliquo tẽpore sit iciuniũ interdictum. 85.
Utz hora 9⁹ sit ꝓpetẽs ad mãducãdũ tpe iciũioꝝ. 85.

Tabula

Ar.4. ¶ Utruz post vnā comestionē ieiuniū soluat. 86.
Utrū esus carniuz soluat ieiunium. 86.
Utrū anticipatio tēporis soluat ieiuniū. 86.
¶ Questio. IIII.
Ar.i. Utrum oro sit affectiue partis actus. 86.
Utr sit act⁹ doni ⁊ nō vtutis. 86.
Utrū oro sit actus cadens in precepto. 86.
Ar.2. ¶ Utr oro debeat esse vocalis vel mentalis. 87.
Utrum debeat esse diuturna. 87.
Utr vnq debeat aligs ab orone cessare. 87.
Utrū attentio actualis sit de necitate oronis. 87.
Utrum attentio orationi noceat. 87.
Ar.3. ¶ Utr ꝓueniēter spēs oronis distiguant. 88.
Utrū distictio ptiū oronis fz Amb. sit ꝓpetēs. 88.
Utr ptes ab Aug. ō scō vic. posite sint ꝓueniētes. 88.
Ar.4. ¶ Utrum homo debeat aliquid determinate petere in oratione. 88.
Utrū in orone tēporalia sint petenda. 89.
Utrū homo debeat p alieno bono orare. 89.
Ar.5. ¶ Utrum solus deus orandus sit. 89.
Utr oro ad scōs nō in pria exītes possit dirigi. 89.
Utrū oro fiat ad deū rone essentie vel psone. 89.
Ar.6. ¶ Utruz diuine persone sit orare. 89.
Utruz scis q sunt in patria ꝓueniat orare. 89.
Utruz brutorū aialium sit orare. 89.
Ar.7. ¶ Utrum oratio sit satisfactoria. 89.
Utruz oratio sit meritoria. 89.
Utrum conuenienter assignētur cōditiones que prestant efficaciam orationi. 91.
¶ Distinctio. XVI. Qō. I.
Ar.i. Utrum penitētia habeat partes cū sit simplex. 91.
Utrū conuenienter ei assignent iste tres ptes. s. ꝓtritio ꝓfessio ⁊ satisfactio. 91.
Utrū sint partes eius subiectiue. 91.
Utruz sint partes pnie vtutis moralis. 91.
Ar.2. ¶ Utrū penitētia ante baptismū possit esse pars penitentie vel ipsum precedere. 92.
Utrum penitentia ante baptismum sit de actuali tm vel etiam de originali. 92.
Utrum post baptismuz sit aliqua penitētia distinguēda venialium peccatorum. 92.
Utruz homo teneatur ad pniam venialiū. 92.
Utrū partes ille sint sufficiētes quibus diuidit pnia in venialiū mortaliū ⁊ ante baptismū. 92.
¶ Questio. II.
Ar.i. Utrum veniale possit dimitti voluntate remanente ad illud. 93.
Utrū vnū veniale possit dimitti sine alio. 93.
Utrū veniale possit dimitti sine mortali. 93.
Ar.2. ¶ Utrum peccatū veniale possit dimitti sine gratie noue infusione. 93.
Utr gra sine ꝓtitiōe possit pctm vēiale remitter. 93.
Utruz homo teneat cōfiteri venialia. 93.
Utrum per aquam benedictam: benedictionē epalez ⁊ hꝰ venialia dimittantur. 93.
¶ Questio. III.
Ar.i. Utrum circunstātia possit esse ꝓprietas moralis actus. 94.
Utruz sufficienter enumerentur circunstantie in illo versu. Quis quid vbi ⁊c. 94.
Utrum circunstantie enumerate ab Augustino in littera sufficienter ponantur. 94.
Ar.2. ¶ Utr circūstātie aggrauēt pctm. 94.
Utrum inter omnes circunstantias locus ⁊ tempus magis aggrauent. 94.
Utr circūstātia trahat ī aliā spēz vl gen⁹ pctī. 94.
Utrū circūstantia aggrauet in infinituz. 94.
Utruz omnis circūstantia sit confitenda. 95.
¶ Questio. IIII.
Ar.i. Utrum hypocrisis sit peccatuz. 95.
Utrū sit spāle peccatū. 95.
Utrum sit semper mortale peccatum. 95.
Utrum hypocrisis debeat poni speciale impedimētū penitentie pre alys vitys. 95.
Ar.2. ¶ Utruz ludi penitētiā exterius ipediant. 96.
Utruz spectacula penitentiā impediant. 96.
Utruz exercitia militie vel negociationis impediant pniam. 96. ¶ Di. XVI. Qō. I.
Ar.i. Vtrum diffinitōes ḡbus diffinit iustificatio fm diuersos. s. fm glo. Ro. s⁹ Bern. ⁊ fm Ansel. sint conuenientes. 98.
Utr iustificatio sit aliud q̄z vocatio. 98.
Utruz iustificatio sit renouatio mētis ⁊ sanatio. 98.
Utrū reducat ad attributū misericordie. 98.
Ar.2. ¶ Utrum preparatio qua aliquis facit quod in se est preexigatur. 99.
Utruz aliquid sit in homine per qō possit se ꝑparare ad gratiam habendam. 99.
Utr nec̄iuz sit iustificari eū q facit qō in se est. 99.
Ar.3. ¶ Utr gre infusio regrat ad iustificationē. 99.
Utrum necessarius sit ad iustificationē motus liberi arbitry in deum. 99.
Utrum motus liberi arb. in deū sit motus fidei. 99.
Utrum motus liberi arbitry in peccatū sine cōtritione precedat iustificationē. 100.
Utrū requirat remissio peccatorum. 100.
Ar.4. ¶ Utr remotio clpe nāl̄r ꝑcedat gre infusionē. 100.
Utrū mot⁹ liberi arbitry ꝑcedat gre infusionē. 100.
Utruz motus liberi arbitry in peccatū ꝑcedat motū liberi arbitry in deum. 100.
Ar.5. ¶ Utrū iustificatio impy sit miraculosa. 101.
Utr remissio culpe ⁊ infusio gre sint ī eode istāti. 101.
Utrū successiua sit iustificatio impy. 101.
¶ Questio. II.
Ar.i. Utrum ꝓtritio sit dolor de peccatis assumptus cum ꝓposito cōfitendi. 101.
Utrum contritio sit actus virtutis. 101.
Utrum attritio possit fieri contritio. 101.
Ar.2. ¶ Utr hō debeat ꝓteri de penis sic̄ de culpis. 102.
Utrum contritio debet esse de originali pctō. 102.
Utrum de omni peccato actuali a nobis commisso sit contristandum. 102.
Utrum de peccatis futuris possit esse cōtritio. 102.
Utrum hō possit cōfiteri de peccato alieno. 102.
Utr de singul pctis mortalib⁹ dz hō ꝓteri. 102.
Ar.3. ¶ Utrū cōtritio sit maior dolor q sit in natura. 103.
Utrū possit esse nimis magn⁹ dolor cōtritiōis. 103.
Utrū debeat esse maior de vno pctō q̄z de alio. 103.
Ar.4. ¶ Utr tota hec vita sit tēpus contritiōis. 103.
Utruz expediat cōtinue de pctō doleri ⁊ cōteri. 103.
Utr post hāc vitā aie de pctis conterantur. 104.
Ar.5. ¶ Utr peccati remissio sit cōtritionis effect⁹. 104.
Utr ꝓtritio possit totaliter reatū pene tollere. 104.
Utrum contritio parua sufficiat ad deletionem magnorum peccatorum. 104.
¶ Questio. III.
Ar.i. Utrum confessio sit nec̄ia ad salutem. 104.
Utrum sit de iure naturali. 104.
Utrum omnes ad cōfessionem teneantur. 104.
Utr hō statim teneat confiteri cū peccauerit. 104.

Utr̄ possit cū aliq̄ dispēsari ne ꝓfiteaꝫ hoi. io5.
Ar.2. ¶ Utr̄ diffō Aug. de cōfessiōe sit ꝓpetens. io5.
Utrum confessio sit actus virtutis. io5.
Utrum cōfessio sit actus penitētie virtutis. io5.
Ar.3. ¶ Utr̄ necessariū sit cōfiteri sacerdoti. io6.
Utrum liceat in causa aly q̄z sacerdoti cōfiteri. io6.
Utrum extra causam necessitatis non sacerdos possit audire confessionem venialium. io6.
Utr̄ nēciuz sit q̄ bō cōfiteaꝫ ꝓpzio sacerdoti. io6.
Utrum possit aliquis cōfiteri aly q̄z ꝓpzio sacerdoti etiam ex pziuilegio vel mandato. io6.
Ar.4. ¶ Utrum confessio possit esse informis. i. vtruz valeat sine charitate. io7.
Utrum necessarium sit cōfessionē esse integrā. io7.
Utr̄ per aliū vel p̄ scriptū possit confessio fieri. io7.
Utrum ille. xvi. conditiones a magistris assignate q̄ versibus illis continentur. Sit simplex humilis ꝛc. requirantur ad confessionem. io7.
Ar.5. ¶ Utrū confessio liberet a morte peccati. io8.
Utrum confessio liberet a pena. io8.
Utrum aperiat paradisum. io8.
Utr̄ per ꝓfessionē tribuatur nobis spes salutis. io8.

¶ distinctio. XVIII. Qō. I.

Ar.i. Utrum claues ōbeāt eēi ecclīa. iio.
Utrū claues sint potestas ligandi ꝛ soluēdi: ꝛ de diffōne clauiū. iio.
Utrū sint due claues vel vna tm̄. iio.
Ar.2. ¶ Utrū macula sit aligd positiue in aīa vel sit tm̄ pziuatio. iio.
Utrū pctm̄ possit remitti quo ad maculā. iio.
Utruz si peccatū remittaꝫ quo ad maculā. remittaꝫ etiam quo ad penam. iio.
Ar.3. ¶ Utr̄ ptās clauiū se extēdat ad remissionē clpe. iii.
Utr̄ possit remittere peccatū quo ad penā. iii.
Utr̄ sacerdos p̄ ptātē clauiū ligare possit. iii.
Utr̄ possit ligare vel soluere p̄z ꝓpuz arbitriū. iii.

¶ Questio. II.

Ar.i. Utrum ꝓpetēs sit diffō excōicatiōis q̄ diffinit. Excōicatio est separatio ꝛc. iiz.
Utrū ecclesia debet aliquē excōicare. iiz.
Utrū aligs p̄ aliquo tpali dāno sit excōicādus. iiz.
Utr̄ excōica⁹ iiuste lata aliquē effectū hr̄e possit. iiz.
Ar.2. ¶ Utrū glibet sacerdos excōicare possit. iiz.
Utrū nō sacerdotes possint excōicare. iiz.
Utrū excōicat⁹ vel suspēsus possit excōicare. iiz.
Ar.3. ¶ Utrum aliquis seipsum: vel equalē: vel superiorē possit excōmunicare. iiz.
Utrum in aliquā vniuersitatē excōmunicatiōis sententia ferri possit. iiz.
Utr̄ ille q̄ ē sel excōicat⁹ ylteri⁹ possit excōicari. iiz.
Ar.4. ¶ Utr̄ liceat excōicato cōicare i pure corpalib⁹. iiz.
Utrū participās excōicato sit excōicat⁹. iiz.
Utrū participās excōmunicato in casibus nō ꝓcessis sit peccatum mortale semper. iiz.
Ar.5. ¶ Utrum quilibet sacerdos possit suū subditum ab excōmunicatione absoluere. iiz.
Utrū aliquis possit absolui inuitus. iiz.
Utrū aligs possit absolui ab vna nisi ab oībus absoluatur. iiz.

¶ di. XIX. Questio. I.

Ar.i. Utrum sacerdos legalis claues habuerit. iiz.
Utrū ꝓpus claues habuerit. iiz.
Utrū soli sacerdotes claues habeāt. iiz.
Ar.2. ¶ Utruz sancti homines nō sacerdotes habeant vsum earum clauium. iiz.
Utr̄ sacerdotes mali vsuz clauiū habeāt. iiz.
Utrū scismatici: ꝛ heretici: ꝛ excōmunicati: ꝛ suspēsi: ꝛ degradati vsuz clauiū habeāt. iiz.
Ar.3. ¶ Utruz sacerdos possit in quēlibet hominē vtr̄ claue quaz habet. iiz.
Utrū sacerdos ꝑ possit suū subditū absoluere. iiz.
Utrū aligs possit vti clauibus in superiorē. iiz.

Questio. II.

Ar.i. Utrum diffō ō corꝛeptiōe ffna sit bona q̄ sic i/cipit: Corꝛeptio ffna ē admōitio ꝛc. iiz.
Ar.2. ¶ Utrū quilibet ex p̄cepto ad corꝛeptionē fraternā teneatur. ii7.
Utrū peccator corꝛipiens aliū peccet. ii7.
Utrū aligs teneaꝫ corꝛipere p̄latū suuz. ii7.
Ar.3. ¶ Utruz oporteat ffnaz admonitionez p̄cedere denunciationē ecclesie. ii8.
Utrum in fraterna corꝛeptione conuenienter ponatur testium inductio. ii8.
Utrum corꝛeptio q̄tuz ad admonitionē secretaz debeat esse dura. ii8.

¶ di. XX. Questio. I.

Ar.i. Utrum aliquis in extremo vite sue tēpore penitere possit. izo.
Utrum aliquis in fine vite sue possit absolui a quolibet sacerdote. izo.
Utrum penitentibus in fine reseruetur aliqua pena post mortem. izo.
Ar.2. ¶ Utruz pena temporalis taxetur vel taxari ōbeat scōm quantitatem culpe. izo.
Utrum penitens sit debitor maiozis pene q̄z illi⁹que a sacerdote sibi imponitur. izi.
Utr̄ penā satisfactoziā possit vn⁹ p̄ alio explere. izi.
Ar.3. ¶ Utrum per indulgentiam possit aliquid remitti de pena satisfactoria. izi.
Utr̄ idulgentie tantū valeant q̄tū ꝓnūcianꝫ. izi.
Utr̄ ꝓ tpali subsidio possit fieri idulgentia. izi.
Ar.4. ¶ Utrum quilibet sacerdos parochialis possit idulgentias facere. izz.
Utrum diaconus vel alius q̄z sacerdos possit indulgentias facere. izz.
Utrum epūs possit facere indulgentiam. izz.
Utrum aliquis in peccato mortali existens possit facere indulgentias. izz.
Ar.5. ¶ Utr̄ idulgētia valeat exn̄tib⁹ i pctō mōtali. izz.
Utrum indulgentie valeant religiosis. izz.
Utrum ei qui non facit hoc ꝓ quo indulgentia daꝫ possit aliquando indulgentia dari. izz.
Utrum indulgentia valeat ei qui facit eam. izz.

¶ distinctio. XXI. Questio. I.

Ar.i. Utrum purgatorium sit post hanc vitam. iz4.
Utrum idem locus sit in quo dānati puniuntur ꝛ anime purgantur. iz4.
Utrum pena purgatozy excedat omnez penam tempozalem. iz4.
Utrum pena illa sit voluntaria. iz4.
Utr̄ aīe per demones in purgatorio puniant. iz4.
Ar.2. ¶ Utrum lignum fenum ꝛ stipula que superedificā tur sint peccata venialia. iz5.
Utrum idem qui vtraq; sint superedificant scilicet argentum et stipulam. iz5.
Utrum venialia mortali adiuncta sint fenū ꝛc. iz5.
Ar.3. ¶ Utr̄ vēiale expiet pēa purgatozy q̄ ad culpā. iz5.
Utrum ignis purgatorius expiet a reatu pene. iz5.
Utrum ab illa pena vnus alio citius liberet. iz5.

¶ Questio. II.

Ar.i. Utrum per cōfessionē gñalē q̄ fit in ꝓpletorio

ꝛ ꝑma veleaꝫ vẽiale q̃ ad culpã. iz6.
Ar.2 ¶ Utrum confessio generalis sufficiat ad delenduz peccata mortalia oblita. iz6.
Ar.3. ¶ Utrum aliquis licite possit confiteri peccatuz qõ non habet. iz6.

¶ Questio. III.

Ar.i. Utrum in q̃lz casu teneaꝫ sacerdos celare pctã q̃ sub sigillo cõfessionis nouit. iz6.
Utrum sigillum confessionis se extendat ad illa que non sunt de confessione. iz7.
Utr̃ sacerdos solus sigillum cõfessiõis habeat. iz7.
Ar.2. ¶ Utruz de licentia confitentis sacerdos possit publicare peccatum eius. iz7.
Ar.3. ¶ Utrum id quod aliquis scit per confessionẽ ꝛ alio modo possit reuelare. iz7.

¶ Dis. XXII. Questio. I.

Ar.i. Utrum peccata dimissa redeãt per pctñ sequens. iz8.
Ar.2 ¶ Utrum ingratitudo sit speciale peccatum. iz8.
Utrũ minus sit innocens ingratus si peccat q̃z penitens si cadat. iz8.
Utrum ex ingratitudine recidiuantis tantus reatus resurgat quãtus fuit precedentiũ peccatoꝝ. iz9.
Ar.3. ¶ Utrũ per ingratitudinẽ pctã venialia redeãt. iz9.
Utrum peccatum originale redeat. iz9.
Utrum per illa quatuor que ponuntur in littera peccata redeant dimissa. iz9.
Ar.4 ¶ Utrum recidiuans teneatur prioza peccata confiteri de quibus prius confessus fuit. iz9.

Questio. II.

Ar.i. Utrum exterior pnia sit sacr̃ale signum. iz9.
Utrũ pnia iterior sit res i ꝟ sacr̃o. iz9.
Utrum remissio pctõrum sit res in hoc sacr̃o. iz0.
Ar.2. ¶ Utr̃ penitentia sint vnũ sacr̃m vel plura. iz0.
Utrum hoc sacramentum cõsistat magis in his que geruntur a penitente. iz0.
Utrum verba sacerdotis absoluentis debeant esse per modum deprecationis. iz0.
Ar.3. ¶ Utr̃ sacr̃m penitentie habeat institutionẽ. iz0.
Utrum ante christum fuerit institutum. iz0.
Utr̃ post xp̃i aduẽtũ i lege noua fuerit institutũ. iz0.

¶ Dis. XXIII. Qõ. I.

Ar.i. Utrum extrema vnctio sit sacramentum. izi.
Utrum extrema vnctio sit vnum sacramentum vel plura. izi.
Utr̃ hoc sacramentum fuerit institutũ a xp̃o. izi.
Ar.2. ¶ Utr̃ extrẽa vnctio valeat ad rẽissionẽ pctõr. iz2.
Utr̃ sanitas corporalis sit effectus huius sacr̃i. iz2.
Utrum hoc sacramentum characterẽ ip̃rimat. iz2.
Ar.3. ¶ Utr̃ oleũ oliue sit ꝓueniẽs mã hui⁹ sacr̃i. iz2.
Utrum oporteat esse oleum consecratum. iz2.
Utrum oporteat esse consecratuz ab episcopo. iz2.
Ar.4 ¶ Utr̃ hoc sacr̃m habeat determinatã formã. iz3.
Utrum forma huius sacramẽti debeat ꝓferri p orationem indicatiuam vel deprecatiuam. iz3.
Utrum oratio illa. Per istaz vnctionẽ ꝛc. sit competens forma huius sacramẽti ꝛ de partib⁹ eius. iz3.

¶ Questio. II.

Ar.i. Utrum laicus possit ꝓferre hoc sacr̃m. iz3.
Utrum diaconi possint. iz3.
Utrum solus episcopus possit. iz3.
Ar.2. ¶ Utrum sanis debeat conferri hoc sacr̃m. iz3.
Utrum in qualibet infirmitate cõferendũ sit. iz3.
Utrum furiosis ꝛ amentibus debeat dari. iz3.
Utrum debeat dari pueris. iz3.
Ar.3. ¶ Utr̃ totũ corp⁹ iungi ꝺbeat in hoc sacr̃o. iz3.
Utrum conuenienter ordinatur sic q̃ tantum oculi ꝛ nares ꝛ pedes inungantur ꝛc. iz4.
Utrum mutilati vel carentes illis membris inungẽdi sint in illis locis. iz4.
Ar.4 ¶ Utrum hoc sacramentum debeat iterari. iz4.
Utrum in infirmitate eadem debeant iterari. iz4.

¶ Dis. XXIIII. Qõ. I.

Ar.i. Utrũ in eccl̃a ꝺbeat eẽ sacr̃z ordis. iz6.
Utrũ diffõ q̃ diffinit̃ ordo. Ordo est signaculum ꝛc. sit conueniens fm omnes partes suas. iz6.
Utrum ordo sit sacramentum. iz6.
Utr̃ forma hui⁹ sacr̃i cõueniẽter exp̃mat̃ in lr̃a. iz6.
Utrum hoc sacramentũ habeat materiam. iz6.
Ar.2. ¶ Utr̃ in sacr̃o ordis ꝓferat̃ gr̃a gratũ faciẽs. iz7.
Utrum in hoc sacr̃o imp̃rimat̃ character. iz7.
vtr̃ caracter ordis p̃suppoat caracterẽ bap̃malẽ. iz7.
Utr̃ ꝺ necitate p̃suppoat caracterẽ ꝓfirmatõis. iz7.
Utrum character vnius ordinis de necessitate p̃suponat characterem alterius ordinis. iz7.
Ar.3. ¶ Utr̃ i suscipiẽtib⁹ ordics regrẽda sit btã vita. iz7.
Utrum scientia totius sacre scripture in ordinandis requiri debeat. iz7.
Utrũ aliqs ex ipso merito vite ordinẽ ꝓseq̃tur. iz7.
Utrũ ꝓmouẽs indignos ad ordines peccet. iz7.
Utrum aliquis in peccato existens possit sine peccato vti ordine suscepto. iz7.

¶ Questio. II.

Ar.i. Utrum in hoc sacramento debeant eẽ plures ordines. iz8.
Utrũ debeãt eẽ tñ septẽ ordines vel plures. iz8.
Utr̃ ꝓueniẽter distiguãt̃ p sacros ꝛ ñ sacros ꝛc. iz8.
Ar.2. ¶ Utrum actus ordinum cõuenienter assigneꝫ cuilibet ordini per magistrũ in littera. iz9.
Ar.3. ¶ Utrũ character sacerdotis imp̃mat̃ in ipsa calicis datione. iz9. ¶ Questio. III.
Ar.i. Utrum ordiati debeãt bẽ corone rasurã. iz9.
Utrum corona sit ordo. iz9.
Utrum per acceptionẽ corone abrenũciet corporalibus bonis. iz9.
Ar.2. ¶ Utrum supra sacerdotalem ordinez debeat eẽ potestas episcopalis. i40.
Utrum episcopatus sit ordo. i40.
Utrũ supra epos possit eẽ aliq̃ ptãs superior. i40.
Ar.3. ¶ Utrũ vestes mistroꝝ ꝓueniẽter istitute sint. i40.

¶ Distin. XXV. Qõ. I.

Ar.i. Utrum tñ episcopus ordis sacr̃m conferre possit. i4z.
Ar.2. ¶ Utrum heretici ꝛ ab ecclesia p̃cisi possint ordinare. i4z.

¶ Questio. II.

Ar.i. Utruz sexus femineus impediat ordinis susceptionem. i4z.
Utrũ pueri ꝛ q̃ carẽt vsu rõnis impediantur. i4z.
Ar.2. ¶ Utrũ seruitus impedit a susceptiõe ordinis. i4z.
Utruz ꝓpter homicidiũ aliquis impediatur. i43.
Utrũ illegitime nati impediantur. i43.
Utr̃ pp defectũ mẽbroꝝ quis impediatur. i43.

¶ Questio. III.

Ar.i. Utrum diffinitio de simonia sit competẽs fm omnes partes. i43.
Utrum simonia sit heresis. i43.
Utrũ simoniacus ꝑdat executionẽ ordinis. i43.
Ar.2. ¶ Utr̃ sacr̃a possint emi ꝛ vẽdi sine simonia. i43.

Utrum in emptione ⁊ venditione aliorum spiritualium committatur simonia. 143.
Utrum committatur simonia in emptione ⁊ venditione eorum que spiritualibus sunt annexa. 144.
Ar.3. ℂ Utrum istis tribus modis possit committi simonia. scilicet lingua manu ⁊ obsequio. 144.

ℂ Dis. XXVI. Qō. I.

Ar.i. Ar.z. Vtrū mrī sit nāle vl' ō iure nāli. 146.
ℂ Utrum matrimoniū adhuc maneat sub precepto. 146.
Ar.3. ℂ Utr̄ act⁹ mrīmonial' sp sit pctīm. 146.
Ar.4. ℂ Utr̄ act⁹ matrimony possit esse meritor⁹. 146.

ℂ Questio. II.

Ar.i. Ar.z. Utrum matrimonium sit sacramētū. 146.
ℂ Utr̄ matrimoniuz debuit institui ante peccatum ⁊ quando fuit institutum. 147.
Ar.3. ℂ Utrum conferat gratiam. 147.
Ar.4. ℂ Utr̄ cānal' ꝺmixtio sit ō itegritate mrīmōy. 147.

ℂ Dis. XXVII. Qō. I.

Ar.i. Vtrum mrī sit ī gīe ꝺiūctōis. 148.
Utr̄ mrī ꝺgrue noiet. 148
Utrum conuenienter diffiniat matrimonium a magistro in littera. 148.
Ar.z. ℂ Utrum cōsensus sit cā efficiēs mrīmony. 149.
Utrum cōsensus oporteat per verba exprimi. 149.
Utr̄ ꝺsensus p vba de futuro faciat mrīmoniū. 149.
Utrum consensus per verba expressus sine interiori consensu faciat matrimonium. 149.
Ar.3. ℂ Utrum post carnalem copulam alter coniugum religionem possit intrare alio inuito. 149.
Utrum ante carnalez copulaz possit intrare. 149.
Utrum mulier possit nubere alteri si vir religionem ingrediat ante carnalē copulā vel econuerso. 149.

ℂ Questio. II.

Ar.i. Utrum ꝺueniēter spōsalia ō̄scribāt ꝙ sint futura⁊ nuptia⁊ ꝓmissio:⁊ ō ptib⁹ ei⁹. 150.
Ar.z. ℂ Utrum conuenienter tempus septenny sponsalibus contrahendis assignetur. 150.
Ar.3. ℂ Utrum spōsalia dirimi possint altero religionem intrante. 150.
An possint dirimi altero ad regiōes lōginq̄s eūte. 150.
An dirimantur per egritudinem quam aliquis incurrit post contracta sponsalia. 150.
An dirimant per affinitatem interuenientem. 150.
An possint scinuicem absoluere. 150.
Utr̄ dirimāt spōsalia ꝓp vni⁹ ꝺiugū fornicatōez. 150.
An p ꝺctū cū alio vel alia p vba de pūti dirimāt. 150.
An per defectum etatis dirimi possint. 150.

ℂ Questio. III.

Ar.i. Utrum illi bigamie q̄ ē ex b̄ ꝙ aligs duas vxores successiue habuit sit irregularitas annexa. 150.
Utrum incurrat irregularitatez qui simul duas vxores habuit vel successiue. 150.
Utr̄ aligs fiat irregl'ar| ex b̄ ꝙ duc vxorē ī vginē. 151.
Ar.z. ℂ Utrum bigamia soluatur per baptismum. 151.
Ar.3. ℂ Utrum cum bigamo liceat dispensare. 151.

ℂ Dis. XXVIII. Qō. I.

Ar.i. Ar.z Truz iuramētū adiūctū ꝺsensui p vba ō futuro faciat mrīm. 152.
ℂ Utr̄ carnal' copula p⁹ vba ō futuro cōsensuz exp̄mētia faciat mrīmoniū. 152.
Ar.3. ℂ Utrum consensus factus in occulto per verba de presenti faciat matrimonium. 152.
Ar.4. ℂ Utrum consensus qui facit matrimonium sit cōsensus in carnalem copulam. 153.

ℂ Distinctio. XXIX. Qō. I.

Ar.i. Trum aliquis cōsensus possit esse coactus. 153.
Ar.z ℂ Utruz coactio vel metus cadat ī cōstantem virum. 153.
Ar.3. ℂ Utr̄ ꝺfsus coact⁹ tollat mrī. 153.
Utr̄ ꝺfsus coact⁹ saltē ex pte cogēt| faciat mrī. 154.
Utr̄ p ꝺsensū cōditionatū fiat mrīmoniuz. 154.
Ar.4. ℂ Utruz aliquis precepto patris possit compelli ad ꝺbēdū mrī. 154. ℂ Di. XXX. Qō. I.

Ar.i. Ar.z Trum erroz debeat poni impedimentū mrīmōy per se. 155.
ℂ Utr̄ ois erroz mrī impediat. 155.
Ar.3. ℂ Utrum possit esse vbi est cōsensus propter honestā causam. 155. Qō. II.

Ar.i. Utrum bta vgo ꝺbuerit vginitatē vouer. 155.
Utr̄ debuerit mrīmōio cē iūcta. 155.
Utr̄ cāe mrīmōy beate vginis ī lra assignate sint cōuiētes:⁊ gñal'r q̄rit ō cāis mrīmōy ⁊ sufficiētia. 156.
Ar.z. ℂ Utr̄ mrī illō beate vginis fuerit pfectum. 156.
Ar.3. ℂ Utrū matrioniū illud aliq̄ fuerit ꝺsūmatuz. 156.

ℂ Distinctio. XXXI. Qō. I.

Ar.i. Ar.z. Trum matrioniuz debeat bre aliqua bona quibus causetur:⁊ que sint illa bona. 158.
ℂ Utr̄ ꝺueniēter assignēt illa bona matrimony: fides: proles:⁊ sacramētum. 158.
Ar.3. ℂ Utrum sacramētū sit p̄ncipalius bonū iter matrimony bona. 158. Questio. II.

Ar.i. Utrum actus matrimony possit excusari p illa bona. 158.
Ar.z. ℂ Utr̄ act⁹ matrio⁹ possit excusari sine ill' bōis. 159.
Ar.3. ℂ Utrū vir peccet moztaliter quotiēscūq; cognoscit vxorē suā vel ecōuerso nō intēdēs aliq̄ bonū matrimony: sed solā delectationem. 159.

ℂ Distin. XXXII. Qō. I.

Ar.i. Trum alter coniuguz teneat alteri ad redditionē debiti ex necessitate precepti. 160.
Ar.z. ℂ Utrū vir teneatur reddere vxori debitum non petenti. 160.
Utrū liceat mulieri mēstruate debitū petere. 160.
Utrum mulieri mēstruate debeat reddere debitum petenti. 160.
Ar.3. ℂ Utrū vir ⁊ mulier sint ī actu matriony eq̄les. 161.
Ar.4. ℂ Utruz vir ⁊ mulier possint votū ꝺmittere ꝺ debitum matrimony sine cōsensu mutuo. 161.
Ar.5. ℂ Utrū temporibus sacris possit aligs impediri ne debitum petat vel reddat. 161.
Utrū moztaliter peccet petēdo in tēpore sacro. 161.
Utrū teneatur reddere in tempore sacro. 161.
Utr̄ nuptie sint ꝓhibēde tpib⁹ ī lra determiatis. 161.

ℂ Distin. XXXIII. Qō. I.

Ar.i. Trum habere plures vxores sit cōtra legē nature. 162.
Ar.z. ℂ Utrū habere plures vxores potuerit aliquādo esse licitum. 163.
Ar.3. ℂ Utr̄ bre ꝺcubinā sit ꝺ legē nature. 163.
Utruz accedere ad ꝺcubinā sit pctm̄ moztale. 163.
Utrum fuit aliq̄ licitū habere concubinam. 163.

ℂ Questio. II.

Ar.i. Utrum isepabilitas viri ⁊ vxoris sit ō lege. 164.
Ar.z. ℂ Utrum vxorem dimittere per dispensationez licitum esse poterit. 164.
Utr̄ sb lege Moysi fuerit licitū dimittē vxorē. 164.
Utrum liceat vxori repudiate accipe alium. 164.
Utr̄ liceat viro repudiatā a se recipe iterum. 164.

Tabula

Ar.3. ¶ Utrum causa permissionis libelli repudij fuerit vxoris odium. 165.
Utrū cāe repudij debeant in libello scribi. 165.
¶ Questio. III.
Ar.1. Utrum bñ diffiniat virginitas: q̄ est in carne incorruptibili ꝛc̄. ꝛ de partib⁹ diffinitionis. 165.
Ar.2. ¶ Utruz virginitas sit virtus. 165.
Ar.3. ¶ Utrum virginitas sit maior oībus vtutibus. 166.
¶ Dis. XXXIIII. Qō. I.
Ar.1. Utrum matrimonio debeāt aliqua impedimēta assignari. 167.
Ar.2 ¶ Utrū frigiditas matrimoniū impediat cōtrahendū ꝛ contractum. 167.
Ar.3. ¶ Utrū maleficiuz impedimentū esse possit. 168.
Ar.4 ¶ Utrum furia matrimoniū impediat. 168.
Ar.5. ¶ Utr̄ icest⁹ q̄ qs cog̃scit sororē vel p̄sāguineā vxoris vel ecōuerso sit impedimētū dirimens. 168.
¶ Dis. XXXV. Qō. I.
Ar.1. Utrum propter fornicationez liceat viro vxorez dimittere. 169.
Ar.2 ¶ Utrū vir teneat ex p̄cepto vxorē fornicariam dimittere. 169.
Ar.3. ¶ Utrum ꝓpio iudicio possit vir vxorez fornicantem dimittere absq; requisitiōe ecclesie. 169.
Ar.4 ¶ Utrum vir et vxor in causa diuortij debeant ad paria iudicari. 170.
Ar.5. ¶ Utr̄ post diuortiū vir alteri nubere possit. 170.
Ar.6. Utr̄ post diuortiū vir ꝛ vxor possint recōciliari. 170.
¶ Dis. XXXVI. Qō. I.
Ar.1. Truz ꝺiº fuitut] impediat mr̄i. 171.
Ar.2 ¶ Utr̄ seruº possit mr̄i contrahere sine cōsensu dñi. 171.
Ar.3. ¶ Utrum aliquis postq̄z vxoratus ē possit se seruum facere sine consensu vxoris. 171.
Ar.4 ¶ Utr̄ filij ōbeāt seq ꝺitōez p̄ris vel mr̄is. 172.
Ar.5. ¶ Utr̄ ōfectº etatis sit impedimētū mr̄imony. 172.
¶ Dis. XXXVII. Qō. I.
Ar.1. Trum ordo impediat mr̄imōiū. 172.
Ar.2 ¶ Utr̄ aliqs pº mr̄i sacrū ordinem suscipere possit. 172.
¶ Questio. II.
Ar.1. Utrum viro liceat vxorē interficere in adulterio comprehensam. 173.
Ar.2. ¶ Utr̄ vxoricidiū impediat matrimonium. 173.
¶ Dis. XXXVIII. Qō. I.
Ar.1. Truz votū ꝓueniēter a magro diffiniat: ꝛ ō ptibº diffōnis. 174.
Utrū votū tātū sit in meliori bono. 174.
Utrum ille qui non est sui iuris possit aliquid vouere. 174.
Ar.2. ¶ Utr̄ votū ꝓueniēter dicat i cōe ꝛ i singulare. 175.
Utr̄ votū ꝓueniēter dicat i puatū ꝛ solēne. 175.
Utrū votū solēnizet per professionem ad certā regulam: ꝛ per ordinis sacri susceptionem. 175.
Ar.3. ¶ Utr̄ votū obliget vt sp neēe sit illō obseruari. 175.
Utr̄ p obligatōez voti simplicis mr̄i dirimat. 175.
Utr̄ solēne votū dirimat matrimoniū. 175.
Ar.4 ¶ Utr̄ in voto potest fieri dispensatio. 176.
Utrū ḡlibet p̄latus possit in voto dispensare. 176.
Utrum aliquod votū possit cōmutari. 176.
Utr̄ aliqs p̄pa auctoritate possit votū ꝓmutare. 176.
Ar.5. ¶ Utrum virginibus vouentibus continentiaz speciale velum debeatur. 177. ¶ Questio. II.
Ar.1. Utrum diffō data ō scādalo q̄ ponit̄ Mat. 18. super illud. Ue mūdo ab scandalis: sit competens fm oēs partes suas. 177.
Ar.2. ¶ Utrum scandalum sit peccatum. 177.
Utrum sit speciale peccatum. 177.
Utrum semper sit mortale peccatum. 177.
Ar.3. ¶ Utr̄ scādalū passiuū sit semp pusillor̄. 178.
Utr̄ perfectis competat scandalū actiuum. 178.
Utr̄ soli perfecti possint scandalizare. 178.
Ar.4 ¶ Utr̄ veritas sit ꝓpter scandalū dimittēda. 178.
Utr̄ cōsilia sint dimittēda ꝓpter scandalum. 178.
Utr̄ res tpales sint ꝓpter scandalū dimittēde. 178.
¶ Dis. XXXIX. Qō. I.
Ar.1. Trum fidelis possit cuz ifideli matrimoniū cōtrahere. 181.
Ar.2. ¶ Utr̄ iter ifideles possit eē mr̄im. 181.
Ar.3. ¶ Utr̄ cōiunx cōuersus ad fidez possit cōmanere cū vxore infideli nolēte cōuerti. 181.
Ar.4 ¶ Utr̄ fidelis ꝓuersus possit dimittere vxorē ifidelē nolētē cohabitare sibi sine ꝓtūelia creatoris. 182.
Ar.5. ¶ Utr̄ fideℓ ꝓuersus ad fidē q̄ habuit vxorē ifidelē ꝛ eā dimisit possit aliā vxorez ducere. 182.
Ar.6. ¶ Utr̄ alia vitia q̄z ifidelitas soluāt mr̄imoniū. 182.
¶ Distin. XL. Questio. I.
Ar.1. Trum diffō q̄ diffinit̄ cōsanguīitas q̄ ꝓsanguīitas est viculū ab eodē ꝛē. sit ꝓpetēs p̄z oēs partes. 183.
Ar.2. ¶ Utrum cōsanguinitas cōueniēter distinguat̄ p lineas ꝛ gradus. 183.
Ar.3. ¶ Utr̄ ꝓsanguīitas de iure nāli matrī impediat. 184.
Ar.4. ¶ Utrū gradus ꝓsanguinitatis ab eccl'a potuerit tam parum: maxime illi q̄ impediūt matrimoniū. 184.
¶ Distin. XLI. Qō. I.
Ar.1. Trum affinitas ex matrimonio cō sanguinei causetur. 185.
Utruz affinitas maneat post mortez viri vel econuerso. 185.
Utruz illicitus cōcubitus causet affinitatē. 185.
Utrū ex spōsalibus aliqua affinitas cōtrahat̄. 186.
Utrum affinitas sit causa affinitatis. 186.
Ar.2. ¶ Utr̄ affinitas matrimoniuz impediat. 186.
Utr̄ affinitas habeat per seipsam gradus. 186.
Utrū gradus affinitatis extēdat̄ sicut gradus cōsanguinitatis. 186.
Ar.3. ¶ Utr̄ filij qui nascuntur extra verū matrimoniuz sint illegittimi. 187.
Utrū filij illegittimi ex hoc debeant aliquod incommodum reportare. 187.
Utrum tales possint legittimari. 187.
Ar.4 ¶ Utr̄ iceſt⁹ differat spē ab alijs spēb⁹ luxurie. 187.
Utrū ꝓueniēter magr̄ diuidat i lra spēs luxurie. 187.
Utrum bene ordinet ista peccata luxurie. 187.
Ar.5. ¶ Utruz matrimoniū q̄ō est iter ꝓsanguineos ꝛ affines ꝺctū semp sit dirimēdū per diuortium. 188.
Utrū ad dirimēdū tale matrimoniū per viam accusationis sit procedendum. 188.
Utr̄ in tali causa p̄cedēdū est per testes. 188.
¶ Distin. XLII. Qō. I.
Ar.1. Trum spūalis cognatio matrimoniuz impediat. 189.
Ar.2 ¶ Utrū per soluz baptismū spiritualis ꝓpinquitas cōtrahatur. 190.
Ar.3. ¶ Utrū spūalis cognatio cōtrahat̄ iter suscipiētem sacr̄z baptismi ꝛ leuātē de sacro fonte. 190.
Utrum cognatio spūalis trāseat a viro i vxorē. 190.
Utrū trāseat ad filios carnales p̄ris spūalis. 190.
¶ Questio. II.
Ar.1. Utrum ꝓueniēter adoptio diffiniatur. 190.
Ar.2. ¶ Utr̄ per adoptionē cōtrahat̄ aliq̄ō

vinculum impediens matrimonium. 191.
Ar.3. Utrum talis cognatio sit tantum inter patrē adoptantem z filium adoptatum. 191.
Ar.i. Utrum Questio. III. secunde nuptie sint licite. 191.
Ar.2. Utrū 2m matrimonium sit sacramētuz. 191.
Ar.i. Utrum Dis. XLIII. Qō. I. resurrectio corporum sit futura. 192.
Utrū resurrectio sit oīuz gñal'r. 192.
Utr resurrectio sit nāl' vl' miracl'osa. 192
Ar.2. Utr resurrectio xpi sit cā nr̄e resurrectiōis. 193.
Utr vox tube sit cā resurrectiōis nostre. 193.
Utr angeli operē ad resurrectionē nostram. 193.
Ar.3. Utrum resurrectio debeat differri vsq ad finem mundi. 194.
Utr tps resurrectiōis sit occultū vel mānifestū. 194.
Utr resurrectio fiet subito vl' successiue. 194.
Utrum resurrectio sit noctis tempore. 194.
Ar.4. Utr mors sit termin9 a q̄ resurrectōis ī oīb9. 195.
Utr resurrectio oīuz sit a cinerib9 vl' pulueribus. 195.
Utr pl'ueres illi hēant nāl'ē iclinatōez ad aīaz. 195.
Ar.5. Utrum post resurrectionē cognoscat quilibet hō omnia peccata que fecit. 196.
Utr quilibet possit legere cōsciētiā alterius. 196.
Utrum omnia merita vel demerita vno intuitu possint videri. 196.
Ar.i. Utrum Dis. XLIIII. Qō. I. aīa resumat idē corp9 numero in resurrectione. 197.
Utr idez corp9 nūero resurget. 197.
Utr oporteat pulueres ad easdē carnes in quibus fuerant ante dissolutionez reuerti. 198.
Ar.2. Utr oīa mēbra corpis hūani resurgent. 198.
Utrum capilli z vngues resurgēt in hoīe. 199.
Utrum humores in corpore resurgent. 199.
Utrum totum quod fuit in corpore de veritate hūane nature resurget in ipso. 199.
Utr qcqd fuit māl'r ī mēbris hoīs totū resurget. 199
Ar.3. Utrū omnes resurgent in eadem etate. 200.
Utrum omnes resurgent eiusdē statur̄e. 200.
Utrum omnes resurgent in sexu virili. 200.
Utrum omnes resurgent in vita aīali. 200.
Questio. II.
Ar.i. Utrum corpora sanctorum post resurrectionē erunt passibilia. 201.
Utr impassibilitas in oībus erit equalis. 201.
Utrum impassibilitas sensum in actu a corporibus glorioſis excludat. 201.
Utrum sint ibi omnes sensus in actu. 201.
Ar.2. Utr subtilitas q̄ erit ī corpib9 glificatis sit ppetas corpis glificati. i. vt sit subtili9 luce z vēto. 202.
Utruz rōne bni9 subtilitatis opetat corpori glorioso q̄ sit in eodem loco cū corpe nō glorificato. 203.
Utrū per miraculum possit fieri q̄ duo corpora sint simul in eodem loco. 203.
Utrum corp9 glorioſum possit esse in eodez loco cum alio glorioso. 203.
Utrum ex subtilitate sua careat necessitate existendi in equali loco. 203.
Utr cōp9 glioſū rōe sue subtilitat̄ sit ipalpabile. 203
Ar.3. Utrū corpora gloriosa futura sint agilia. 204.
Utr corpa illa sua agilitate vtant̄ vt. s. moueāt. 205.
Utrum mouentur in instanti. 205.
Ar.4. Utr corporibus glorioſis ꝓueniat claritas. 206.
Utruz claritas corporis glorioſi possit videri ab oculo non glorioso. 206.
Utr corp9 glioſū nec̄io videat̄ a corpe nō glioſo 206.
Questio. III.
Ar.i. Utrum corpora damnatorum resurgent cum deformitatibus suis. 206.
Utr corpa dānatorum erūt corruptibilia. 206.
Utrum futura sint impassibilia. 206.
Ar.2. Utrum ignis infernalis quo corpora cruciabuntur sit corporeus. 207.
Utr ignis ille sit eiusdē spēi cū igne quē videm9. 207
Utrum ignis ille sit sub terra. 207.
Ar.3. Utr potētie sensitiue remaneāt ī aīa separata. 208.
Utrū actus sensitiuaz potētiaz remaneant. 208.
Utrū aīa separata possit pati ab igne corporeo. 208.
Ar.i. Utrum Dis. XLV. Qō. I. aliqua receptacula assignentur aīab9 post mortē. 211.
Utr alique aīe statiz post mortē ōducantur in celū vel in infernuz. 211.
Utr aīe ī padiso vl' ī iferno exūtes egredi valeāt. 211.
Ar.2. Utr limb9 inferni sit idē qō sinus Abrae. 211.
Utr limb9 sit idem qō ifernus damnatoz. 212.
Utr limb9 patrū sit idē qō limb9 puerorū. 212.
Ar.3. Utruz tot receptacula debeāt distingui. 212.
Ar.i. Utruz Questio. II. suffragia que per viuū hominē fiunt alij prodesse possint. 213.
Utruz opa viuoz mortuis ꝓsint. 213.
Utr suffragia p petōres facta mortuis ꝓsint. 213.
Utr suffragia a viuis facta ipsis factorib9 ꝓsint. 213.
Ar.2. Utr suffragia ꝓsint exūtib9 in inferno. 213.
Utruz ꝓsint exūtibus in purgatorio. 213.
Utr suffragia valeāt pueris exūtib9 in limbo. 213.
Utr aliquo mō ꝓsint existētib9 in patria. 213.
Ar.3. Utruz sola tria que dicit Aug. oro ecclesie sacrificiuz altaris: elemosyne ꝓsint mortuis. 214.
Utr idulgētie q̄s facit ecclia ꝓsint defunctis. 214.
Utr cultus exegarū defunctis prosint. 214.
Ar.4. Utr suffragia q̄ fiūt ꝓ vno defuncto magis ꝓsint ei ꝓ quo fiūt q̄z alys: ac si ꝓ vnoquoq fierēt. 215.
Utruz suffragia facta ꝓ multis tantū valeāt singulis ac si pro vnoquoq singulariter fierent. 215.
Utruz tantū valeāt suffragia cōia illis ꝓ quibus specialia nō fiunt q̄tuz illis pro quibus fiunt valēt specialia z cōmunia simul. 215.
Ar.i. Utrum Questio. III. orones viuoz a scis cognoscant̄. 216.
Ar.2. Utrum debeam9 interpellare sanctos ad orādum pro nobis. 216.
Ar.3. Utr orones sanctoz ad deuz fuse pro nobis semp exaudiantur. 216.
Distin. XLVI. Qō. I.
Ar.i. Trū deo iustitia ōbeat attribui. 218.
Utruz ſm eandē rōnez dicant̄ in deo bonitas z iustitia. 218.
Utr ī ōo sit eadē rō iustitia z vitat̄. 218.
Ar.2. Utrum opus dei dicatur iustuz ex hoc solo qō est ei placitum. 219.
Utruz deus possit ptermittere aliquid eoz que ocurrunt ad iustitiā ex parte operis eius. 219.
Utrū deus puniat aliquē nisi pro peccato. 219.
Utr de9 agat iustius cū vno hoīe q̄ cū alio. 219.
Ar.3. Utruz ex diuina iustitia infligāt peccatoribus pena eterna. 219.
Ar.i. Utrum Questio. II. in deo sit ponere misericordiā. 220.

Utr̄ ī deo ꝓz eāde rōne dicaī mīa ꝛ bonitas. zzo.
Utr̄ op⁹ dine mīe ad attributū potētie reducaī. zzo
Ar.z. Utrū de⁹ miſericordiā ſuā ſemp exhibeat in hoc q̄ punit citra ꝛ remunerat ſupra cōdignum. zzo.
Utr̄ in oī opere dei mīa ꝛ veritas cōiungaī. zzi.
Utr̄ in oī opere dei p̄ncipalior ſit iuſtitia q̄ mīa. zzi.
Ar.3. Utrū per miſericordiam diuinam omnis pena tā hominū q̄ demonū terminetur. zzi.
Utrum diuina miſericordia ſaltem homines in eternum permittat punire. zzi.
Utr̄ x̄piano⁹ pena p diuinā mīaz terminet. zzz.
Utr̄ ſaltē g opa mīe faciūt nō puniāt eternal⁹. zzz.

Dī. XLVII. Qō. I.

Ar.i. Utrum gñale iudiciū futur̄ ſit. zzz
Utr̄ iudiciū diſceptationis fiet p locutionem vocalem. zzz.
Utr̄ tp̄s futuri iudicy ſit ignotū. zzz.
Ar.z. Utr̄ aliqui boies iudicaturi ſint cū x̄po. zz4.
Utrum voluntarie paupertati correſpondeat iudiciaria poteſtas. zz4.
Utrum angeli debeant iudicare. zz4.
Utrum poſt diem iudicy demones exequantur ſententiam iudicis in damnatis. zz4.
Ar.3. Utr̄ oēs boies in iudicio ꝓparere debeant. zz4.
Utrum aliqui boni iudicandi ſint. zz5.
Utrum aliqui mali iudicandi ſint. zz5.
Utr̄ angeli iudicandi ſint ī futuro iudicio. zz5.

Queſtio. II.

Ar.i. Utrum aliq̄ mūdi purgatio futura ſit. zz5.
Utrum hec purgatio ſit futura per ignem. zz5.
Utrū ille ignis ſit eiuſdē ſp̄ēi cū igne elemētari. zz5.
Ar.z. Utrum ille ignis conflagrationis purgaturus ſit celos ſuperiores. zz6.
Utrum conſumptura ſit alia elementa. zz6.
Utrū per ignem illū elementa oīa purg[illegible]int. zz6.
Ar.3. Utr̄ ignis vltīe ꝓflagratōis ſ̄c̄g ōbeat iudi⁹. zz7.
Utr̄ p ignē illū ꝓſumēdi ſint boies, vt ī lr̄a dr̄. zz7.
Utrū ignis ille debeat īuoluere malos. zz7.

Dīſ. XLVIII. Qō. I.

Ar.i. Utrum x̄pus in forma ſerui ſit iudicaturus. zz8.
Ar.z Utruz apparere debeat in forma humanitatis gloriosa. zz8.
Ar.3. Utr̄ dīnitas a mal⁹ ſine gaudio videri poſſit. zz9.
Ar.4. Utrum aduentum domini ad iudicium precedere debeant aliqua ſigna. zz9.
Utrum circa diem iudicy ſm veritatem ſol et luna obſcurari debeant. zz9.
Utr̄ veniēte dño vtutes celor̄ mouende ſint. zz9.
Utrum iudicium fiet in valle Joſaphat aut in loco circunſtanti. zz9.

Queſtio. II.

Ar.i. Utrum mūdus aliq̄ innouabiī. z30.
Ar.z. Utrum innouato mūdo motus corporum ſupercelestium ceſſabit. z30.
Ar.3. Utruz corporibus ſuperceleſtibus claritas augeatur per innouationem. z3i.
Ar.4. Utr̄ el⁹ta renouēt̄ p receptionē alic⁹ claritat⁹. z3i.
Ar.5. Utr̄ plāte ꝛ aīalia remaneāt poſt īnouatē ez. z3i.

Dīſ. XLIX. Queſtio. I.

Ar.i. Utrum beatitudo ī bonis corporis conſiſtat. z33.
Utrum beatitudo magis cōſiſtat in his q̄ ſūt volūtatis q̄ in his q̄ ſūt itell⁹. z33.
Utrum magis conſiſtat in actu intellectus practici q̄ ſpeculatiui. z33.
Utr̄ btitudo in hac vita habeatur. z33.
Ar.z. Utrum beatitudo ſit gd creatū vel īcreatū. z34.
Utrum ſit actus. z34.
Utr̄ beatitudo boīs ſit idē q⁹ vita eterna. z34.
Utrum ſit idem quod pax. z35.
Utrum ſit idem quod regnum dei. z35.
Ar.3. Utrum oēs appetant beatitudinem. z36.
Utrum aliquis poſſit miſeriā appetere. z36.
Utr̄ aliq⁹ appetēdo beatitudinem mereatur. z36.
Utr̄ oē qō aliq⁹ vult p̄ beatitudinē velit. z36.
Ar.4. Utrum beatitudo ſanctorū ſit maior futura poſt iudicium q̄ ante. z37.
Utr̄ btitudo eq̄liter p̄ticipāda ſit ab oībus. z37.
Utr̄ gdus diuerſi btitudīs māſiōes dici ōbeāt. z37.
Utr̄ māſiōes diſtīgui ōbeāt penes gd⁹ caritat⁹. z37.

Queſtio. II.

Ar.i. Utrum intellect⁹ hūan⁹ poſſit venire ad vidē duz deū per eſſentiam. z38.
Ar.z. Utrum ſancti poſt reſurrectionem deum corporalibus oculis ſint viſuri. z39.
Ar.3. Utr̄ ſancti vidēdo deū ꝓgredēt ipſum. z39.
Ar.4. Utr̄ eor̄ qui vident deū per eēntiā vnus alio videt perfectius. z40.
Ar.5. Utruz ſancti vidētes deū per eēntiā oīa videant que deus in ſeipſo videt. z40.
Ar.6. Utr̄ aliquis intellectus creatus ex ꝓpr̄ys naturalibus poſſit deū per eſſentiā videre. z4i.
Ar.7. Utrū de⁹ in ſtatu vie poſſit videri p eēntiā. z4z.

Queſtio. III.

Ar.i. Utrum delectatio ſit paſſio. z43.
Utrum delectatio in parte itellectiua aīe vel in alys ſubſtātys ſpūalibus poſſit eſſe. z43.
Utr̄ delectatio ſit in tempore. z43.
Utrū delectatio ꝛ gaudiū ſint penitus idē. z43.
Ar.z. Utrū cauſa delectatiōis ſit ſolū operatio cōnaturalis habitus nō impedita. z44.
Ar.3. Utruz delectationi triſtitia ſit cōtraria. z45.
Utruz delectationi que eſt in conſiderādo ſit aliqua triſtitia cōtraria. z45.
Utruz triſtitia fortius afficiat q̄ delectatio. z45.
Ar.4. Utrū omnis delectatio ſit bona. z45.
Utr̄ omnis triſtitia ſit mala. z45.
Utrū aliqua delectatio ſit optimū. z45.
Ar.5. Utruz delectationes corporales ſint potiores ſpiritualibus. z46.
Utr̄ inter delectatiōes corporales ſit potiſſima que eſt ſm tactum. z46.
Utrum īter ſpirituales potior ſit delectatio que ē in opib⁹ actiue q̄ que cōtēplatiue. z46.
Utrū in beatis oībus ſit equalis delectatio. z46.

Queſtio. IIII.

Ar.i. Utrum in hominibus beatis ponende ſint alique dotes. z47.
Ar.z. Utrum dos idē qō beatitudo ſit. z48.
Ar.3. Utrum x̄po cōpetit habere dotes. z48.
Ar.4. Utrum angeli habeāt dotes. z48.
Ar.5. Utrum cōueniēter ponant̄ tres anime dotes. ſ. dilectio: viſio: fruitio. z48.
Utr̄ ſint alique dotes in corpe p̄ter dotes aīe. z49.
Utrū dotes corpis cōueniēter aſſignent̄ quattuor. ſ. ſubtilitas: agilitas ꝛc̄. z49.

Queſtio. V.

Ar.i. Utrum aureola ſit aliud p̄miuz ab eſſentiali p̄mio quod dicī aurea. z49.
Ar.z. Utrum aureola differat a fructu. z50.
Utrū fructus ſoli cōtinentie debeaī. z50.

Tabula

Utr̃ ꝓuẽiẽter tres fruct⁹ trib⁹ ptib⁹ ꝺtinẽ ⁹ obeãt. z5o
Ar.3. Utrum virginitati debeatur aureola. z5i.
Utrũ martiribus aureola debeatur. z5i.
Utrum doctoribus aureola debeatur. z5i.
Ar.4. Utrum christo aureola debeatur. z5z.
Utrum angelis aureola debeatur. z5z.
Utrum aureola corpori debeatur. z5z.
Ar.5. Utrum conuenienter tres aureole assignentur. s. virginum: martyrum: ⁊ doctorum. z5z.
Utrum aureola virginum sit potior vel aureola doctorum vel martyrum. z5z.
Utruꝫ vnus aureolam virginitatis vel martyry vel doctoris alio excellentius habeat. z5z.

Dis. L. Qõ. I.

Ar.i. Utrum anima separata possit aliqd intelligere. z54.
Ar.z Utr̃ aia separata aliqd ītelligat ꝑ spẽs q̃s corpori cõiuncta abstraxit. z55.
Ar.3. Utrũ aia separata singularia cognoscat. z55.
Ar.4. Utr̃ distãtia local' cognitiõez aie separate impediat. z55.

Questio. H. z64.

Ar.i. Utrum ois volũtas dãnatoꝝ sit mala. z56.
Utrum damnati aliquãdo penit[eant] de malis que fecerunt. z56.
vtr̃ dãnati rcã rõe ⁊ ꝺlibatia possint velle se ñ cẽ. z56
vtr̃ dãnati vellẽt aliq̃s cẽ dãnatos q dãnati ñ sũt. z56
Utrum damnati habent odio deum. z56.
Utrum damnati demereantur. z56.
Ar.z. Utrum damnati possint vti noticia quam in hoc mundo habuerunt. z57.
Utrum aliquãdo cogitent de deo. z57.
Utr̃ dãnati gloriã beatorum visuri sint. z57.
Ar.3. Utr̃ dãnati i iferno sola pena ignis affligãt. z57.
Utr̃ vermis q̃ affligunt sit vermis corpalis. z57.
Utr̃ fletus q erit in dãnatis erit corpalis. z57.
Utrum dãnati sint in tenebris corpalibus. z57.
Ar.4. Utr̃ sci videãt penã dãnatoꝝ p⁹ die iudicij. z57.
Utrũ beati miseryꝫ dãnatoꝝ cõpatiant. z57.
Utrum beati letentur de penis ĩpioꝝ. z58.

Finis tabule.

Registrum

A
Sanctus
Incipit lib
gna ex opposi
ꝓme nec̃ia

B
male per
se extendere
tia mr̃imony
⁊ nõ habent

C
mus fieret: ⁊
peccatum est
⁊ in baptismo
Cuius rei

D
Ulterius
tam: qua seru⁹
modis. vno
tenet baptiza

E
De confir
sit a quo sacra
Deinde
ꝙ gra sacr̃alis

F
gnificẽt illud
Matth. z6.
hoc qõ in
De duob⁹

G
cta intelligẽda
altari: vt dcĩ
ciebus est. ⁊ iõ
rali in qua cũ

H
typicus ĩmo
significat ali
non quidem:
ĩdigne ꝓcipiat

I
bonum per
Ulterius
dicit. Omnes
p. Piero.

K
quaꝫ appetit
grauissimuꝫ
qua ẽ offensa
de nec̃itate

L
peres sunt
treme necessi
sunt ad bene
p. elemo

M
losum est pe
p. natura
egerit: si in
actus quidaꝫ

N
Cui sñe
ebat. n.
sicut cause
⁊ Act. 15. Fide

O
pus determi
dictum est.
confiteri: nec
Ad qntum

P
excõicare
ricum excom
pidaret qui
agente ad

Q
titas pene nõ
cius in sacr̃is
luntas ꝓ
intelligi

R
homo per
tio non est
⁊ legis nãe: ⁊
Ad z^am. q.

S
Ad scõm
Ad p̃mum
uersis: ⁊ fm
nunciationez

T
ꝓmutatio fiat:
Hic est
ti nõ cõtenta
Piero. ꝙ

U
nium sequit.
ꝓmittere
cõiugy cã ⁊
mr̃i ei deberet

X
dum piculuꝫ
de veritatis.
iseruit. Et qz
morte tẽporali

Y
Eodẽ iure
p. plus
quedã p̃sũptõe
i fraudẽ vxoris

Z
sicut nõ peccat
dalũ semp est
me ꝓputant
simplr: quia

AA
graduũ in lr̃a
rẽtela: sz aliqñ
ri ius diuinũ
mẽtũ respectu

BB
ad ꝑpetuam
alia causa
rõneꝫ futura
poze nõ ꝓuenit

CC
iaꝫ humanum
ris celestis
nes erunt
Ad z^am. q.

DD
⁊ hoc patet ex
ligendũ est fz
volũtate esse
videt ocũ: sz in

EE
⁊ ita ẽt deus
mĩa. Miseria
solũ equalitas
rñdet q̃stitati

FF
cio: sed multi
mento rũ bz
alicuius qõ per
suscepit. Et qz

GG
corpora sua
ni qõ ẽ volũtatis
tuum durant
phans regnuꝫ

HH
tellectus cum
dem rationez
ascribitur. vna
tatio secũdũ

II
securitas:
adiũgit. vnde
bz. n. cẽtenari⁹
vincit. Scõo

KK
g sũt volũtati
quodãmodo
Utr̃ p bap^m
An bõ possit

Finis.

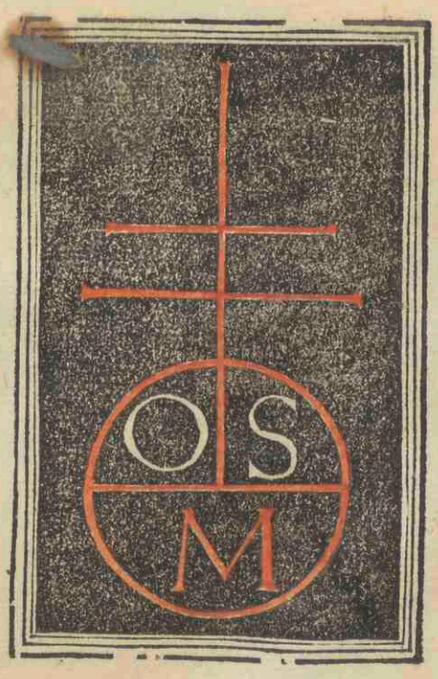

A 190 5696

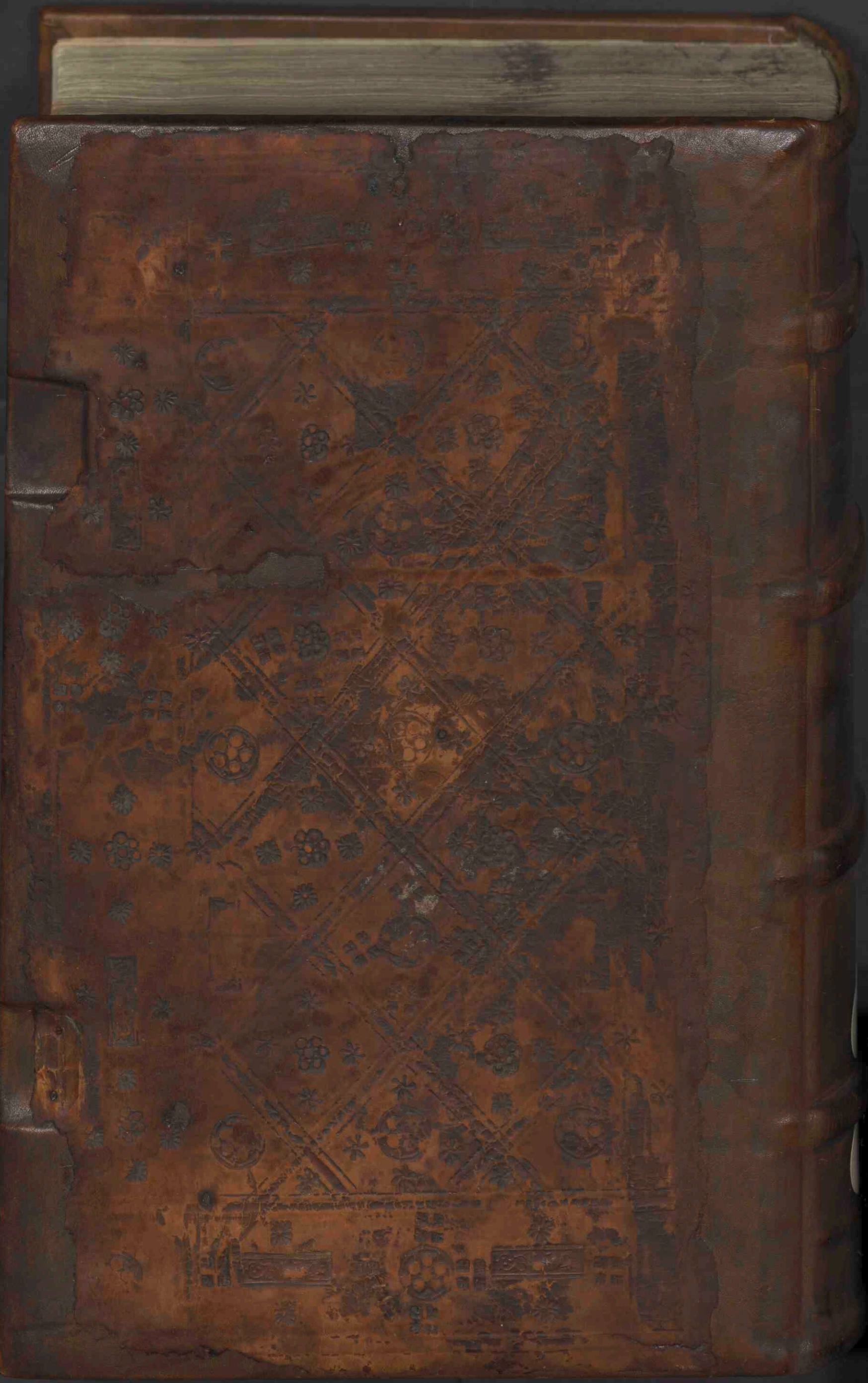

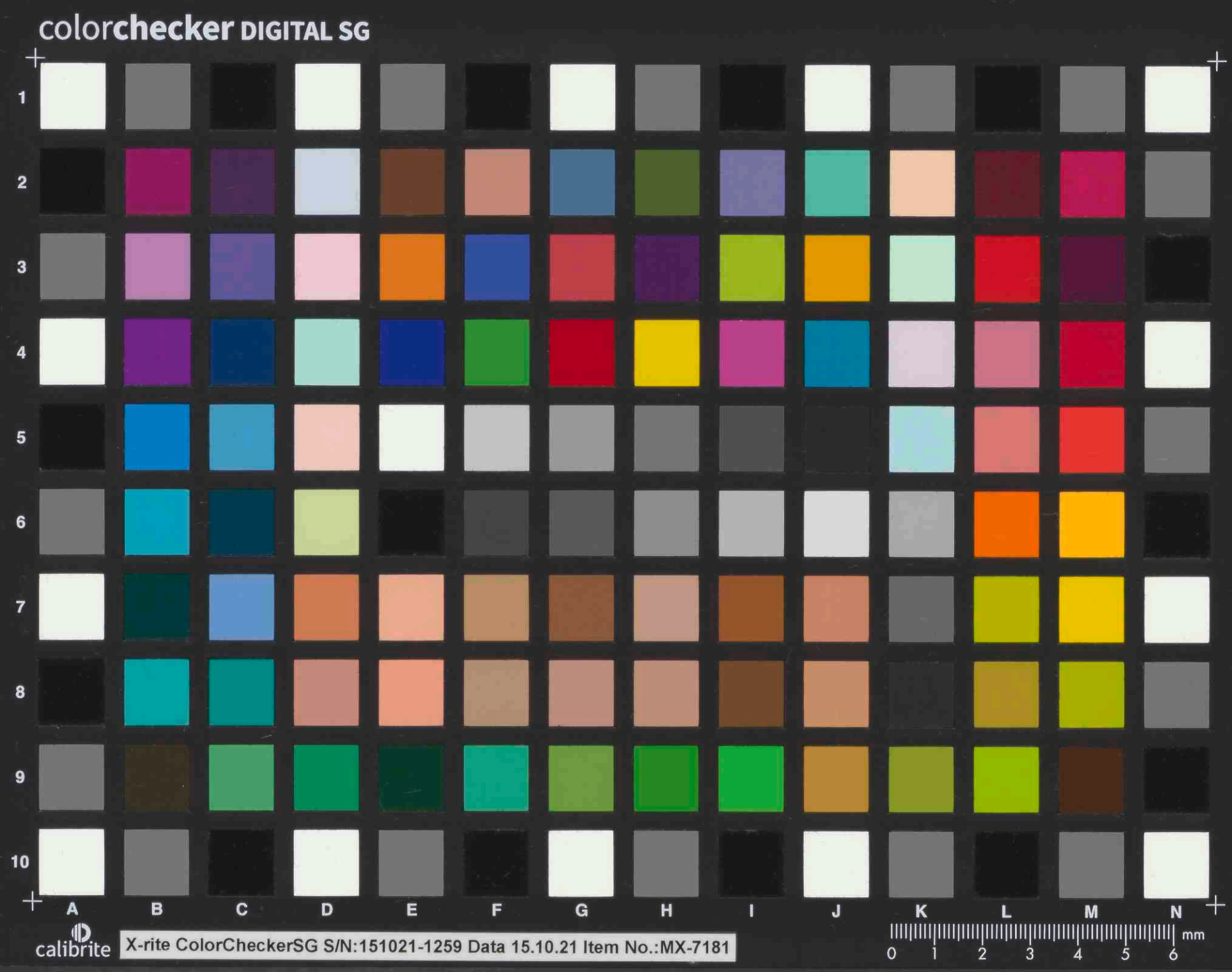
colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6